

E. 7. T. F.

John 51

ms 124

R. 1

2/14

DOMINICI A' SANCTO
G E M I N I A N O,
VTRIVSQUE IVRIS

P E R I T I S S I M I,

In Sextum Decretalium Volumen
Commentaria,

BERNARDINI A' CAPITANEIS
Landriani, Ioannis à Gradibus, ac Celsi Hugonis
Adnotationibus illustrata.

Cum Summarijs & Indice rerum ac verborum, notatu dignorum, locupletissimo.

Hac in editione summo studio, ac diligentia, ab innumeris,
& varijs erroribus, repurgata.

VENETIIS, Apud Iuntas. MDLXXVIII.

LECTORI. S.

E pollicitis nostris deficere videamur, amantissime Lector, ecce nunc Typis nostris excusum opus Dominici à Sancto Geminiano celeberrimi sua tempestate Iurisconsulti super Sexto Decretalium repurgatum, & quibus antea scatebat mendis emaculatum in lucem damus. Nostram præterea operam extendimus ad eiusdem super Decreto commentarios: cum temporis iniuria: tum hominum incuria penè obrutos, qui quasi cum blactis, & tineis litem faciebant. Mirum doctis viris visum, quandoquidem vir ille non contemnendæ fuerit doctrinæ, vel testimonio Felini & Philippi Decij (vt cæteros missos faciam) qui passim summa cum illius laude in commentarijs illis super Decreto aduocant, & vt ex multis vnum tibi monstremus locum, videas, quando lubet, prædictos Fel. & Dec. in c. atsi clerici. §. de adulterijs. de iudi. Propediem etiam curamus Antonium Butrium, Philippum Francum, aliosque classicos ad ius Pontificium auctores etiam hætenus non impressos edere. Speramus etenim ex hac nostra industria te maximum consecuturum emolumentum. Hæc interim boni consulas & nos, vt soles, ama. Venetijs Calendis Octobris M. D LXXVII.

DOMINICI A SANCTO GEMINIANO,
VTRIVSQUE IVRISCONSULTI
PRAE STANTISSIMI.

In primam Sexti Decretalium partem
Commentaria,

Bernardini à Capitaneis Landriani, Ioannis à Gradibus, & Celsi
Hug. doctissimorum hominum Adnotationibus illu-
strata, feliciter incipiunt.

SUMMARIUM.

- 1 Index si compellit principalem ad respondendum positionibus, & ipse protestatur, qd non intendit respondere illis, quibus de iure non arctatur, & qd si respondet, habeatur pro non responso, qd postea respondendo non valet responsio, ubi positiones erant tales, quibus de iure non tenebatur respondere.

2 Doctores, quos in hoc volumine imitatur auctor.

- 3 Onus simul ex pluribus conglutinatum est difficilius, diuisum tamen per partes efficitur leuius.

Via. Glo. prima sine recitatione est legenda, fm Io. An. hic, ideo illa omisa aggrediar principium huius voluminis. sed hic in fi. gl. Io. And. dicit, qd id, quod dicit ista glo. de stando dictis Arch. a fuit dictum causa honoris ipsius, cum est doctorauerit. Et istud dicit ad tollendum contrarium, quod posset fieri, qa ipsemet Io. An. j. ram in gl. q in lectura, sepe tenet q Arch. ¶ No. tñ finē istius gl. quae facit, tñ si iudex compellit principalem ad respondendum positionibus, & ipse protestatur, qd nō intendit respondere illis, quibus non arctatur de iure, & qd si respondet, habeatur pro non responso, qd postea respondendo non valeat responsio, ubi erant positiones, quibus de iure non tenebatur respondere. ¶ Modo rediens ad propositum, aggrediar principium huius volu. & in eius prosecutione recitabo dicta Io. And. & aliorum Doct. quos ipse recitat, & ultra illos reperi alios dantes intellectus decretalibus huius volu. & dictis aliorum hic recitatorum, quos etiam recitabo, quorū hęc sunt nomina. Pau. de Leaza. cuius dicta habeo, & aliquas apostillas, licet modicas. Lap. Abb. qui subtiliter scripsit per modum supplementationum ad lecturam, & gl. Io. An. de san. Geor. qui similiter fecit aliquas apostillas. D. Ant. de Bu. Io. de Fa. qui scripsit super isto libro recollectas. Do. Pet. de Anch. D. Io. de Imo. Item referam consilia Old. de Lau. ubi tangit materiam huius operis. Consilia Feder. de Se. Decisiones Do. de Ro. Allegationes Lapi de Castellione. & Consilia Ioan. & Gasp. de Cal. Nam isti omnes quandoque ponunt notabilia dicta limitantia, vel intellectus quantia iuribus & glo. huius voluminis. ¶ Et quia onus simul ex pluribus conglutinatum difficilius, diuisum per partes leuius efficitur, ideo prosequor exordium huius libri per partes, in qualibet parte expediendo per se dicta Doctorum cum glo. deicendo igitur ad principium.

ADDITIONES.

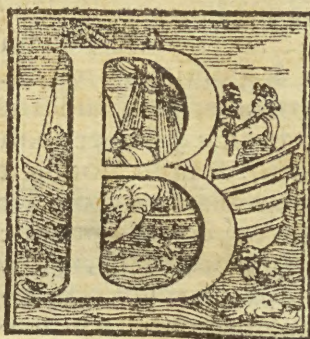
- a ¶ Dictis Archid. Tu adde, qd tantum est per suas literas & doctrinam, Archid. affectus auctoritatis, vt sepiissime stetur opinioni illius contra communē, vt posuit Fel. in c. j. ver. s. limita. de consti. in anti.
- b ¶ Non valeat. Adde, quando protestatio conferuet ius protestantis, & quando non, Alexan. consil. 133.4. vol. ubi etiam de clausula, quae solet apponi in responsione libelli, dum dicitur, non animo litem contestandi.
- c ¶ Diuisum. Adde, qd quaelibet diuisio semper est attendenda, nam operatur tria, quae narrat glo. mihi no. in ver. parturi. in prog. Inst. facit, quod no. Abb. in c. quia diuersitatem, de concess. prae. in anti. & non alle. dicta gl. & c.

SUMMARIUM.

- 1 Papa scribendo alijs, praeposit nomen suum, & scribendo vniuersitati, vocat illam, seu ibi incolentes, filios, quamuis in ea quandoque sint epi.
- 2 Doctorum appellatione, non veniunt scholares, nec econtra, & nu. 9.
- 3 Doctores debent praeferi scholaribus.
- 4 Doctores & scholares, faciunt simul vniuersitatem.
- 4 Ius aliquod queritur aliquando ex mora loci.
- 5 Papa qd saluet illos, quibus scribit, quomodo intelligatur.
- 6 Papa, an semper vocet dilectas, inferiores, quibus scribit.
- 7 Studere volens, quae debeat considerare.

- 8 Salutationis quis sit effectus,
- 10 Licentiati, an comprehendantur appellatione Doctorum, aut scholarium.
- 11 Episcopi appellatione, non comprehenditur electus & confirmatus, donec consecratur, venit tamen aliquando non consecratus.
- 12 Familiares & scriptores scholarium, an gaudeant priuilegio scholarium.
- 13 Bonifacius vnde dicatur.
- 14 Nominis mutatio, an sit permissa in Papa. Et quid in priuato. nu. 15.
- 16 Papa qualiter se nominet ante coronationem.
- 17 Character ordinis, in quibus ordinibus imprimatur.
- 18 Episcopatus quomodo dicatur ordo, & quomodo non.
- 19 Seruus creatus Papa per promotionem, efficitur liber. & nu. 20.
- 21 Rescripti locutio generalis, non inducit subreptionem, licet in aliqua minima specie inclusa sub genere non possit verificari rescriptum.
- 22 Schola Graecē, Latine dicitur vacatio.
- 23 Studentes commorantes in studio, & non studentes, quando gaudeant priuilegio, & quando non.
- 24 Benedictio prelati quid operetur.

PROOEMIUM BONIFACII.

Bonifacius episcopus.

¶ Istud proemium potest diuidi in quinque partes, tenendo qd saluatio sit de epistola. In prima quarum ponit Papa salutationem illorū, quibus opus dirigitur, qd durat vsque ad proemium huius operis ibi, Sacrosanctae. Vbi incipit secunda, in qua ponit exordium. In tertia, quae incipit in ver. sanē, ponit narrationem.

In quarta, quae incipit in ver. quem librum, ponit argumentationem. In quinta, quae incipit in ver. vniuersitati, ponit conclusionem. ¶ Possent etiam istae partes subdiuidi secundum Ioan. Mo. & Io. And. hic. Sed ego dicam subdiuisiones in quolibet parte. Glo. prima ponit aliam diuisionem. ¶ No. primò, quod Papa scribendo alijs, praeposit nomen suum, quod procedit secundum tempus modernae ecclesiae. In primitiua verò ecclesia quandoque se postponebat, & ita procedit ca. dilectissimis, 12. q. j. & secundum illud tempus etiam Imperator se premittebat Papae, 97. distinct. victor. ¶ No. secundò, quod Papa scribendo vniuersitati, quae communiter fit ex personis constitutis infra pontificalem dignitatem, vocat eos filios, vt hic patet, & in proemio Gregoriano, & Cle. nam licet quandoque episcopi sint in studio, tamē eos vocat generaliter filios, quod no. quia per hoc habetur vna limitatio ad e. quā graui. de cri. fal. de quo dicam infra cum glo. super vers. filiis. ¶ No. tertio, qd appellatione Doctorum, non comprehenduntur scholares, nec econtra. de quo per Io. An. in prog. Decreta. Et no. ex ordine a literae quod Doctores debent praeferi scholaribus. ¶ No. quarto, argu. quod Doctores & scholares faciunt simul vniuersitatem, de quo per Ioan. Andr. in ca. quia in causis, de procu. ¶ No. quinto, qd ex mora loci quandoque aliquod ius queritur. & sic videtur qd praelato, vel habenti titulum remotū, possit delegari causa, ex eo, qd in loco impetrantium moram trahit.

ADDITIONIO.

- a ¶ Ex ordine. Adde, qd voluit Alex. consil. 81.3. lib. & Oldr. consil. 118. Franc. de Aret. consil. 144. ubi ponit de duobus statutis contrariis in eodem vol. quod debeat attendi.

Pars 1. Com. Gemin. super Sexto Decr.

A 2

Proœmium.

trahit de quo aliquid p. Io. An. in c. fi. de re. permu. & dicā latius j. de refer. statutu. ¶ An autē ex commoratione facta in loco ali-

a quo quæratu domiciliū, hī per Doc. de fo. comp. quod clerici. ¶ No. sexto & vltimō, q. Papa salutat illos, quibus scribit. q. intellige qñ scribit illis, quibus non est subtracta grā apostolica, vt patet 33. q. 2. admonere, in prin. de quo ēt p. Io. And. in

6 proq. Decret. ¶ Quæro, an Papa sp. vocet dilectos, inferiores, quibus scribit. Sol. dic. q. qñq. vocat dilectissimos. 12. q. j. dilectissimis, in prin. Quandoq. tacet hanc dictionē, 21. q. 3. c. 3. & 24. q. j. didicimus. in ti. Quandoq. vocat Reuerendissimos. 30. q. 3. c. 2. in ti. fm Arch. & Io. An. ¶ Quæro, q. debeat considerare volens studere? Sol. dic. q. iste tex. instruit in quinque. Primo, vt eligat locū aptum, quod patet, cum dicit, Bononia. Secundo, vt eligat Doctores idoneos. patet ibi, Doctoribus. Tercio, q. studio vacet. patet ibi, scholaribus, quod declarabitur super glo. Quarto, q. se ad diuersa nō distrahāt. patet ibi, vniuersis. Quinto, q. continuet studium, quod patet ex interpretatione huius nominis, commorantibus. Nam doctrina scholaris interpollata perit, continuata viget. ad quod facit ff. de le. 3. l. legatis, §. ornatricibus. fm Io. Mo. & Io. An. ¶ Quæro de effectu salutationis. Sol. dic. q. per eam fit indignationis remissio, vt 63. dist. c. cum Adrianus. in ti. Insti. de in iu. in fi. & per pacis osculum scīs ecclesiæ consentitur. de conse. dist. 2. pacem. fm Io. An. ¶ Vltimō ponit hic Io. Mo. etymologiam huius nominis, Bononia, de quo per gl. in cle. j. de magi. & ibi habetur de tēpore, quo incepit Bononia habere studium, secundū Io. And.

9 ¶ Quia hic ponuntur Doctores & scholares tanquam diuersi, ideo solet hic quæri, an appellatione vnius comprehendatur alius. de quo per Do. Ant. & Doc. in proq. Decre. Quærit hic

10 Do. Pe. de Anch. t. quid dicendum sit de licentiato. b. & dicit, q. b. licentiati participant de vtroque, scilicet de scholari, & Doctore, tamen magis participant de natura scholarium, ar. l. filia, §. j. ff. de cond. & demon. fm Bal. sed Io. de Imo. dicit se credere, q. illa sit tertia species mista. Ideo in fauorabilibus appellatione Doctorum, vel scholarium, comprehenduntur isti, secus in odiosis, ar. no. in l. 2. in prin. ff. de verb. obl. fm eum. Sed pro di-

11 cto Bal. facit, quia appellatione episcopi, non comprehenditur electus & confirmatus, donec consecratur, vt no. gl. in cle. j. in ver. quamuis, de pen. facit c. suffraganeis. de elec. c. dilecti. de do. & contu. Do. de Ro. conclu. 437. & tamen talis facit speciem mistam, quia perdit nomē primæ dignitatis interim, nec acquirit nomen episcopi, sed vocatur electus, de ele. nosti. tamen equa vñ distin. do. Io. de Imo. quia quādoq. appellatione episcoporum, comprehenduntur non consecrati, vt gl. in cle. quamuis, de to. compet. in glo. super ver. epis. & glo. in c. j. de reli. do.

12 ¶ Quæro, an familiares & scriptores scholarium gaudeant c. privilegio scholarium? Do. Pet. de Anch. dicit q. sic, per no. in auth. habita, C. ne si. propa. & in c. licet. j. de priui. hoc dicit verum hic do. Ioā. de Imo. qñ priuilegium alias non prodesset scholaribus, aliis secus, arg. huius tex. fm eū, & faciūt pro hoc no. in d. c. licet, & quod no. Bar. in tractatu reprefaliarū, in q. 7. & 8. vide gl. c. j. de loca. ¶ Glo. j. in prin. se excusat duplici ratione, quare non quærit de 5. vel 6. quæ sunt querenda in principis librorum. ¶ In ea. gl. ibi, notata fuerunt. idem hic Arch. sed Io. Mo. hic eas prosequitur. de quo vide, qd dixi super gl. ibi posita. tamen Io. Mo. diuidit hic totum istud opus in tres partes, in proœmium, tractatum, & epilogum. Secunda incipit ibi, j. in proxima rubr. Tertia incipit ibi, j. de reg. iur. fm Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, & licet glo. quærit, an salutio sit pars epistolæ? Dic vt in glo. quæ sublequenter ponit diuisionem huius proœmij. ¶ In ea. glo. ibi, primō igitur. hic glo. ponit casum in toto isto proœmio. dic. vt in ea. ¶ Glo. 2. in prin. quærit, an alij Romani Pontifices huius nominis, Bonifacius, alia iura condiderint? Glo. sol. q. vnus tantum. ¶ In ea. glo. ibi, de præsum. nullus habetur tamen in decretis de Bonifacio. 79. dist. §. sed quæritur. & 27. dist. c. j. & 2. & 12. q. 2. cum deuotissimam, post prin. & de cō

13 secr. dist. j. vasa. fm Arch. & Io. And. ¶ In ea. glo. ibi, Et dicitur Bonifacius. glo. quærit de etymologia huius nominis, Bonifacius, & soluit. i. bona faciens, vel fm aliquos, dicitur a fascia, q. est ligatura, nam sparsum bonum ligauit, & redegit in hunc librum bonum, qui continet Honestum, quod ad morum reformationes. Vtile, quod ad causarū decisiones. Delectabile, quod ad illuminationem intellectus, & assentionem effectus, secundum Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, Sed solent. recita hanc glo. per contrarium, q. Bonifacius malē se hic appellet Bonifacium, cum ante apostolatū vocaretur Benedictus, & sic commutauit nomen suum, quod de iure est prohibitum. C. de mut. no. l. j. & sic etiam faciunt alij promoti ad hanc dignitatem, vt in exemplis positis in gl. Glo. soluit tripliciter, & ad contrarium respondet. dic. vt habes in ea. gl. ibi, ad eius instar. potuit istud sumi ex veteri testamento Gen. 17. in prin. ibi, Deus promouens Abrā mutauit illi nomen dicens, Eris pater multarum gentium, nec

vltra vocabitur nomen tuum Abram, sed Abraam, quia patrem multarum gentium constitui te. & scribitur line aspiratione. Steph. in proq. cle. inducit gl. super epistola ad Romanos, in prin. q. dicit, q. mos fuit sanctorum patrum, q. quando mutabantur in melius, mutabatur eis nomen. & vide Num. c. 13. de Iesu Naue, qui prius Osee Naue vocabatur, fm Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, per inquisitionem. dic. vt legitur in chronica Martini. Sergius secundus natione Romanus, prius vocabatur os porci, vnde sibi & post eum successoribus mutatum fuit nomen, q. in aliquibus prædecessoribus fuerat pretermisum. alle. Franciscum in proœmio Gregorianæ compilationis. 61. distin. statui-mus, qd intulatur Theodosio, & 9. dist. nolite. Iulio. 19. dist. sic omnes. Agatho. ad idem 24. dist. ver. sed postea. & ibi tractatur quomodo mutetur nomen Papæ, dicens aliquos dicere, q. dato libro papalium nominū recipit illud, qd occurrit. alij dicūt

15 q. dato libro recipit, quod plus placet, fm Io. An. ¶ Super isto dubio, an mutatio nōis sit licita d. distinguit, q. aut hec mutatio nominis fit per superiorem illius, cuius nomen mutatur, & hoc est licitum, vt in exemplo Abraam superius posito, & in mutatione nominis Petri posita hic, in glo. & hoc potest fieri ex merito personæ, cuius nomen mutatur, vt in dictis iuribus, & potest etiā fieri ex delicto illius, vt no. glo. j. 33. q. 2. admonere. Aut mutatio non fit per superiorem, sed per seipsum, & tūc aut fit mutatio in nomine appellatiuo, & illud est immutabile, ff. de leg. j. l. si quis in fundi vocabulo. & ratio ibi patet, quia illa nomina hñr sine impositione hominis. aut fit in nomine proprio, & tunc aut est seruus, aut est liber. si est seruus, nō potest mutare absque domini voluntate, vt no. in d. l. j. C. de mu. no. si facit cū dñi voluntate, & tunc distigue prout in libero. nā si est liber, aut mutat sine alterius lēfione, vt quia habet nomen turpe, & vult assumere nomen bonum, & potest, quia sua interest nomen bonū hñe, patet ecclesiastici. 41. Curam habe

e de bono nomine. hoc enim magis permanebit tibi, q. mille thesauri. & idem posset, si haberet nomen bonum, & sibi mutaret ex causa legitima, sicut fit in mutatione assumpti ad Papatum. aut mutatur fraudulenter, vt alius decipiatur, & hec mutatio est prohibita, vt in d. l. j. C. de mu. no. & præsumitur fraus, si in vno tantum casu mutat nomen sibi, & non generaliter in omni casu mutat sibi nomen, vt no. l. falsi. in prin. ff. de fal. sed si generaliter in omni casu mutat sibi nomen, volens de cetero sic vocari omni casu, tunc non præsumitur fraus, iuxta no. in d. l. falsi. per Ia. de Bu. & in d. l. vnica. ¶ Glo. super ver. episcopus, in princ. recita per q. qualiter Papa se nominet ante coronationem. dic. vt in ea. ¶ In ea. glo. ibi, Et quare. recita per contrariū glo. per oppositionem, q. Papa non deberet se appellare episcopum, quia in ecclesia Dei sunt dignitates maiores, vt patet 21. dist. ca. clericos. ergo a maioribus dignitatibus deberet assumere nomen. soluit glo. & suam sol. inducit ad sol. vnus alterius questionis. ¶ In ea. glo. ibi, eucharistię, & c. Fatentur enim Theologi, q. episcopo competit certum ministerium circa corpus Christi mysticū, qd est ecclesia, nec competit istud inferioribus, sicut est conferre sacramentum confirmationis in fronte, & ordinis, & alio de quibus. 25. dist. perlectis. ver. ad episcopum, & 58. di. quamuis. vnde dicunt characterem solum imprimi in his ordinibus, qui relationem habeant ad verum corpus Christi, non ad mysticum. & pro eis, q. Psalmistatus non sit ordo, facit. 78. dist. c. illud, & 93. dist. c. a subdiacono, & ca. de episcopatu. bene facit de seru. ca. j. in fi. & de sacra vñct. ca. j. ad fi. In quibus dicitur episcopos consecrari, & presbyteros ordinari. vnde olim presbyteri preficiebant ex se vnum, quem episcopum nominabant. 93. distin. legimus. versu. quod autem, & 95. distin. olim de Psalmista. ¶ In contrarium patet de eta. & qualiter cum contingat, vbi de hoc. & quod episcopatus sit ordo

ADDITIONES.

- a Domiciliū. Adde quando ex commoratione in loco qd sortiat domiciliū. Ang. cōfi. 27. & platus efficit eius loci, vbi hñt bñficiū. dicit idem Ang. cōfi. 23.
- b Licētiato. Adde, q. appellatione Doctoris, nō veniat licētiatus, Ro. cōfi. 333. & facit, qd idē voluit cōfi. 159. q. appellatione monachi, nō venit Abbas in odiosis, & qd idē voluit cōfi. 498. & licet appellatione epī nō veniat nōdū consecratus, tñ si deleget cā epō sub nōie dignitatis, q. moria re integra, successor nō cōsecratus pōt de causa cognoscere. ita dicunt D. de Ro. dec. 432. in nouis. de of. lega. & vtrū appellatione Doct. veniat licen. vide D. Fel. in proq. Decre. co. 5. ver. vtrum autem appellatione, &c.
- c Scriptores scholarū. Adde, qd voluit Old. cō. 11. q. legatū pro vsu infirmorū, debet ēt seruiētibus. & vide p. eūdē cōfi. 201. qñ in priuilegio Dñorū cōtinentur familiares, & an seruitores cler. eorū gaudeat priuilegio clericorum, per Alb. cōfi. 33.
- d Sic licita. Adde latē Nouis. maxime Alex. in continuatione rubr. ff. solu. ma. & vide, quod voluit Old. cōfi. 257.
- e De bono nomine. Tex. est ad literam, in cle. ex iui, §. ceterum, in fi. & ibi Car. in prin. ti. de ver. sig. tractat Domi. meus D. Iacobinus de sancto Georgio, in præludiis feudo. ibi, Carolus pulcherrimum nomen est. vbi latē meminit de nominis mutatione, an quibus, & quando sit permilla.

do, probatur. in e. quoties. de pur. ca. & iura et, q̄ ibi allegatur.

17 ¶ Sol. si tenemus opi. Theologorū, q̄ charact̄er ordinis solū imprimatur in his, q̄ respiciūt p̄fectionē veri corporis Christi, tūc ep̄atus dī ordo largē, sed nō p̄priē quo ad characterem. sed q̄a ēt ordini p̄sbyterali aliqua competunt, q̄ respiciunt corpus Christi mysticū, sicut baptizare, p̄nias dare, & in extremis inungere, non est dare rōnē, quare ēt ep̄o in respicientibus ipsū corpus Christi mysticū neq̄et character imprimi, maxime cum ipse solus imprimat characterē ordinis, saltē sacri. nec ob. si dicis, q̄ hēt characterē ordinis, quē cōfert, q̄a illius virtute nō cōfert alia sc̄sa sibi t̄mmodo reseruata. sed si ēt reprobē hoc dīcū, pōt dici, q̄ Papa ideo se vocat ep̄m, q̄a quo ad regimē corporis Christi mystici circa actus sp̄uales, & sc̄sales nō est gradus s. ep̄m. q̄d. n. quo ad istos actus pōt Papa, hoc etiam pōt ep̄s, & sic quo ad id sunt equales, fm Io. An. ¶ Mihi vī, q̄ hēc rō Theologorū non sit bona, prout dixi 21. dist. cleror. na Oitarius hēt custodiā ianuarū, vt patet in d. c. cleror. in fi. & exorcista hēt abiurare cathecūminos, & sic nō hēt deputatū certū ministeriū circa cōfectionē Eucharistia, & t̄n Theologi faten̄ istos esse ordines, & pro declaratione istarū opi. dixi ibi, q̄ in primitiua eccl̄ia non erat dīa inter p̄sbyterū & ep̄m, vt ibi dicit rex. & hic Io. An. sed q̄a p̄sbyteri ordinabāt alios indiseretē, Petrus, & alij Apostoli restrinxerunt potestatem characteris, vt nō possint conferre sc̄sa, q̄ hodie reseruāt ep̄is, & p̄ prouincias creauerūt certos h̄ntes illā potestatem, quos vocauerunt ep̄os. hęc patēt ex nō. p̄ gl. sup. ver. ad hoc. 93. dist. legimus. vnde q̄n ep̄s p̄fecit, tūc relaxat illa restrictio characteris, & ampliat ad sc̄sa, q̄ fuerūt interdicta, & ex hoc possent reduci ista opi. ad concordia. t̄v̄n si q̄rat, an ep̄atus sit ordo, ita vt in eo conferat nouus character. dicendū est, q̄ non, & isto respectu nō dī ordo. & ita possit procedere opin. Theologorū. Si q̄rat, an potestas ep̄alis quo ad sc̄sa sibi reseruata dependeat a characterē ordinis. dicē dū est, q̄ sic. isto respectu pōt appellari ordo, q̄a ordo dī sacri signaculū, quo cōfert spiritualis potestas, & officiū faciēdi ea, q̄ p̄tinet ad illū ordinē, vt nō. Inn. de schisma. c. j. & sic possit p̄cedere opi. canonistarū. & ita teneri D. Ant. de Bu. in cle. plenit. que. de cle. Gl. super ver. seruus, recita per p̄rū, q̄ Papa nō debet appellari seruus, q̄a etiā si fuisset seruus ante promotionē, p̄ promotionē liber efficitur. 54. dist. c. ex antiquis. glo. sol. quadupliciter, & pro aliis solutionibus remittit. dic. vt habes in ea. ¶ In ea. gl. seruire ipsis dī. ad hoc facit, q̄d nō. j. q. 7. quoties.

20 j. in 3. gl. fm Arch. & Io. An. dicit hic D. Io. de Imo. q̄ putat, q̄ si seruus promouetur ad Papatū, q̄ efficeret liber ex assumptione ad dictam dignitatem. at. l. Barbarius, & q̄ ibi nō. ff. de off. p̄ro. & l. fi. C. de dec. li. 10. & Inst. qui. mo. ius pa. po. sol. §. si filius. & credo, q̄ bene dicat, q̄a de hoc est tex. 54. dist. seruus b. sciēte. vbi dī q̄ ep̄alis ordo liberat a cōditione seruili, sed Papa est ep̄s, vt hic patet, ergo &c. Ad idē facit, q̄ si. sint leg. c. per venerabilē. §. per simile. ¶ No. istā gl. q̄ Papa pōt in se prorogare iurisdictionē iudicis secularis, & hoc sit potius ex humilitate Papae, q̄ ex debito. ¶ Gl. in ver. filiis. primō quārit de vna questione, & remittit, & deinde recitat eam p̄ contrariū, q̄ istud rescriptum sit falsum, q̄a Papa vocat scholares filios, q̄ essent vocandi fratres, ex quo ibi sunt q̄nq; ep̄i studentes, & legentes, vt in c. q̄rati. de cri. fal. gl. fo. dic. vt in ea. ¶ In ea. gl. in fi. nō. istā gl. q̄ generalis locutio rescripti non inducit suspensionē, licet in aliqua minima specie inclusa sub genere rescriptū verificari non possit. vide similem gl. in ver. in iudiciis, in proē. de cre. Sed p̄ istā gl. facit tex. 23. dist. c. in noīe dī. in prin. vbi licet in vniuersitate, ad quam Papa loquitur, sint permixti ep̄i, & alij inferiores, t̄n appellat eos fratres, & sic patet in oībus iuribus, vbi dicit Papa noīando Cardinales. de cōsilio frat̄rū nostrorū, & t̄n in numero Cardinaliū sunt multi eorū, q̄ nō sunt ep̄i. sol. dic. q̄ aut Papa loquitur in genere, in quo ex necessitate, & iuris dispositionē non includunt ep̄i, licet ex euentu accidat ep̄i scopos ibi esse, & tūc vocat illos filios. & ita procedat tex. & gl. hic. nā ep̄i, antequam promoueantur, deberent h̄re peritiā p̄sentie, vt patet de elec. cum in cūctis. vnde non p̄sumitur, q̄ scholares sint ep̄i, & nec etiam Doctores legentes in studio, quia debent stare in suis ecclesiis, & ibidem residere, vt patet 7. q. j. quasi per totum, & sic loquitur ista gl. Gl. super ver. Doctores, quārit vnde dicatur Doctor, & q̄ requirantur in Doctore, & ponit quatuor in ipso requisita. Deinde querit, an faciat vniuersitatē. dic. vt in ea. Gl. super ver. scholaribus, quārit, vnde dicantur, & quē priuilegia habeāt scholares. dic. vt habes

22 in ea. ¶ In e. gl. ibi, a schola. t̄ quod Græcum dī Latine vacatio. de quo dicam j. ne cle. vel mo. c. 2. in prin. fm Io. An. Gl. super ver. Bononiæ, quārit, quid de alibi studentibus, & remittit. in ea. gl. in fi. Io. Mo. hic sol. q̄ quandoq; rescriptum Papae dirigat alicui, vt publicatori, & tūc comprehendit etiam alias personas, q̄ in eo contentas. & ita procedat tex. hic, quia Papa Bononiæ dirigat, vt ibi tanquam loco generali per studium fiat publi-

catio constitutionum. aut dirigitur certæ personæ tanquā actori, vel executori iustitiæ, & tūc non comprehendit alias personas, q̄ expressas. de of. dele. p. & G. fm Io. Mo. Glo. super ver. cōmorantibus, quārit, quare tex. dicat commorantibus. & sol. In ea. gl. in fi. & fm eum melius dixisset, studentibus. sed dicit Ioā. Mo. q̄ solos studentes intendit includere, quod probat verbū, scholaribus, quia scholarem esse, est studio vacare, & intendere fm Io. An. Doct. communiter tenent in proē. Cle. q̄ cōprehendantur etiā non studentes, dum tamen ibi commorentur ratione studij. vnde dicit Pau. ibi, q̄ per verbum, commorantibus, pluralitatem notare voluit, quia frequentius accidit plures esse commorantes, q̄ studētes, quos tacitē volebat includere generaliter loquendo, vnde ex isto arguitur, q̄ commorantes in studio gaudeant priuilegio, etiam si non student, ex quo sunt ibi causa studij, & intrant, & alia faciunt, quæ pertinent ad vitam scholasticam fm Io. de Fa. quod dicit verum hic, D. An. de Albergo. dum tamen sint matriculati, & descripti in matricula vniuersitatis, aliās nullo modo debēt gaudere priuilegio, arg. l. seriniarios. C. de test. mi. per no. ibidem per Ia. But. & ita dicit se de facto obtinuisse. ¶ Gl. super ver. benedictionem, t̄ q̄rit, quid operetur benedictio p̄lari, & inducit octo similia, & finaliter limitat oīa p̄missa. ¶ In ea. glo. ibi, omnis, & Guil. in repertorio, de p̄. & re. §. scire debet, post prin. ¶ In ea. glo. in fi. simile, quod nō. de sen. excom. si quem. ¶ In glo. p̄. Io. And. & vide materiam huius glo. in glo. 30. dist. §. criminis. & plene p̄ Archi. de p̄n. dist. 3. c. de quotidianis. & ibi enumerat modos hic positos, & vltra istos addit per confessionem factam proximo etiam non sacerdoti. de p̄. dist. j. c. quem p̄nitet. Item per baptismum. de p̄. dist. j. c. tres. Item per cordis contritionem. de p̄. dist. j. c. fi. & dist. 7. c. 2. fm Arch.

ADDITIONES.

- a ¶ Potest appellari ordo. Adde Fel. in c. sicut pro certo, in prin. de simo. & an ordo summi Pontificis ab aliorum differat ordine, posuit idem Fel. in c. cum nobis. eol. 3. ver. & non differt ordo, de p̄sacer.
- b ¶ Episcopalis ordo. Adde, q̄ sacerdotalis ordo liberat a seruitute, vt c. ex antiquis. ea. dist. item legatum factum a milite eximit seruū a seruitute. baptismus autem non liberat, siue sit seruus iudei siue Christiani, ut dicit Rom. consilio. 288.
- c Quam ex debito. Adde videndum latissimē Rom. consilio. pe. licet eius, scilicet, quod ibi dixit, se correxerit suis sing. fo. 4.
- d ¶ Quod scholares sint episcopi. Facit hoc ad dissolutionem. q̄. dum quāritur, an episcopus scholaris, vel Doctor, legens in vniuersitate debeat rectorem ipsius studij p̄cedere. de qua per Fel. in rub. de ma. & obe. versimiles imperialis, & per Ab. Sicut. in c. auditis. in prin. & ibi in apostillis nouis. de ele.
- e ¶ Matriculati. Adde Ang. consilio. 140. & 247. & vide quod voluit Bar. consilio incip. statuto vniuersitatis nostræ.

S V M M A R I V M.

- 1 Intellectus humanus non potest perscrutari diuinam essentiam. In, dictio aliquando stat negatiue.
- 2 Principatus Romana ecclesie fuit concessus a Deo, nec potest auferri per Papam, nec per concilium.
- 3 Fieri continuē, & assiduū, quando quid dicatur.
- 4 Dispensatio, verbum, non semper notat iuris relaxationem, sed aliquando sumitur pro dispositione rerum.
- 5 Superior debet laborare pro quiete subiectorum.
- 6 Legis officium est duplex.

Acrofantæ. ¶ Tenendo, q̄ salutatio non sit de epistola, hic incipit prima pars prooemij, & diuiditur totum prooemium in quatuor partes, quæ fuerūt supra signatæ. Et ista prima subdiuiditur in duas partes, in exordium generale, & in magis speciale. In prima tangit p̄eeminētiā Romæ. ecclesiæ in p̄sidentia, & subditorum cura. Secundō eius p̄eeminētiā in plurium iurium antiquorum declaratione, & nouorū editione. secunda pars ibi, nunc antiquorum, secundum Ioan. Mo. & Ioan. And. prosequor expediendo istā primam partem.

1 ¶ No. q̄ intellectus humanus perscrutari non potest diuinā prouidentiam. ¶ Et nō. q̄ dictio, in, a quandoq; stat negatiue. de quo per Arch. 40. dist. si Papa. & ibi dixi post eum. ¶ No. secundo, q̄ principatus Ro. ecclesiæ fuit concessus a Deo. & sic vī, q̄ istud priuilegiū non possit p̄ Papam vel cōcilium auferri, b de quo plenē disputat Old. in suo consilio. 61. ¶ No. tertio, q̄ illud dicitur fieri continuē, & assiduē, c q̄a fit horis cōgruis & debitis. nam Papa dum dormit, vel comedit, vel legit horas

ADDITIONES.

- a ¶ Dictio, in. Adde de hac dictione latissimē videndum per Ro. consilio. 376.
- b ¶ Auferri. Ita nō. Io. An. restringendo tamen, scilicet nisi cum causa. in c. fundamenta. in prin. j. de elec. Inon. in c. expoluit. de dila. Pan. in c. ego. ver. ex hoc nō. & ibi Fel. ver. in tex. ibi, Apostolorum. de iur. iur.
- c ¶ Assiduē. Adde Ro. consilio. 263. vbi de eo, qui iurauit semper stitisse in ciuitate, & tamen abierat per 8. menses.

Proœmium.

trahit. de quo aliqd p Io. An. in c. fi. de re. permu. & dicā latius j. de refer. statutu. ¶ An autē ex commoratione facta in loco ali-

a quo quæratu domiciliū, hñ per Doc. de fo. comp. quod cleri-

5 cis. ¶ No. sexto & vltimò, q Papa salutit illos, quibus scribit. q intellige qñ scribit illis, quibus non est subtracta grā aposto-

6 lica, vt patet 33. q. 2. admonere, in prin. de quo ēt p Io. And. in proœ. Decret. ¶ Quæro, an Papa ip vocet dilectos, inferiores, quibus scribit? Sol. dic, q qñq; vocat dilectissimos. 12. q. j. dile-

7 ctissimis, in prin. Quandoq; tacet hanc dictionē, 21. q. 3. c. 3. & 24. q. j. didicimus. in ti. Quandoq; vocat Reuerendissimos. 30. q. 3. c. 2. in ti. fm Arch. & Io. An. ¶ Quæro, q debeat conside-

8 rare volens studere? Sol. dic, q iste tex. instruit in quinque. Pri-

mo, vt eligat locū aptum, quod patet, cum dicit, Bononiā. Se-

cundo, vt eligat Doctores idoneos. patet ibi, Doctoribus. Ter-

tiò, q studio vacet. patet ibi, scholaribus, quod declarabitur su-

per glo. Quarto, q se ad diuersa nō distrahāt. patet ibi, vniuer-

9 sis. Quinto, q continuet studium, quod patet ex interpretatio-

ne huius nominis, commorantibus. Nam doctrina scholaris

interpollata perit, continuata viget. ad quod facit ff. de le. 3. l. 1.

8 legatis, §. ornatricibus. fm Io. Mo. & Io. An. ¶ Quæro de effe-

ctu salutationis. Sol. dic, q per eam fit indignationis remissio,

vt 63. dist. c. cum Adrianus. in ti. Insti. de inu. in fi. & per pacis

osculum scis ecclesiæ consentitur. de conse. dist. 2. pacem. fm

Io. An. ¶ Vltimò ponit hic Io. Mo. etymologiam huius nōmi-

nis, Bononia, de quo per gl. in cle. j. de magi. & ibi habetur de tē-

9 pore, quo incepit Bononia habere studium, secundū Io. And.

¶ Quia hic ponuntur Doctores & scholares tanquam diuer-

si, ideo solet hic quæri, an appellatione vnius comprehendatur

alius. de quo per Do. Ant. & Doc. in proœ. Decre. Quærit hic

10 Do. Pe. de Anch. j. quid dicendum sit de licentiato. b. & dicit, q

b licentiati participant de vtroque, scilicet de scholari, & Docto-

re, tamen magis participant de natura scholarium, ar. l. filia, §. j. ff. de cond. & demon. fm Bal. sed Io. de Imo. dicit se credere,

q ista sit tertia species mista. Ideo in fauorabilibus appellatione

Doctorum, vel scholarium, comprehenduntur isti, secus in

odiosis, ar. no. in l. 2. in prin. ff. de verb. obl. fm eum. Sed pro di-

11 cto Bal. facit, quia appellatione episcopi, non comprehenditur

electus & confirmatus, donec consecratur, vt no. gl. in cle. j. in ver. quamuis, de pen. facit c. suffraganeis. de elec. c. dilecti. de do. & contu. Do. de Ro. conclu. 437. & tamen talis facit spe-

ciem mistam, quia perdit nomē primæ dignitatis interim, nec

acquirat nomen episcopi, sed vocatur electus, de ele. nosti. ta-

men equa vñ distin. do. Io. de Imo. quia quādoq; appellatione

eporum, comprehenduntur non consecrati, vt gl. in cle. quam-

uis, de to. compet. in glo. super ver. epis, & glo. in c. j. de reli. do.

12 ¶ Quæro, an familiares & scriptores scholarium gaudeant

c priuilegio scholarium? Do. Pet. de Anch. dicit q sic, per no. in

auth. habita, C. ne si. pro pa. & in c. licet. j. de priui. hoc dicit

verum hic do. Ioā. de Imo. qñ priuilegium alias non prodesset

scholaribus, aliās secus, arg. huius tex. fm eū, & faciūt pro hoc

no. in d. c. licet, & quod no. Bar. in tractatu represaliarū, in q. 7. & 8. vide gl. c. j. de loca. ¶ Glo. j. in prin. se excusat duplici ratio-

ne, quare non quærit de 5. vel 6. quæ sunt quærenda in princi-

piis librorum. ¶ In ea. gl. ibi, notata fuerunt. idem hic Arch. sed

Io. Mo. hic eas prosequitur. de quo vide, qd dixi super gl. ibi po-

sita. tamen Io. Mo. diuidit hic totum istud opus in tres partes,

in proœmium, tractatum, & epilogum. Secunda incipit ibi, j. in

proxima rubr. Tertia incipit ibi, j. de reg. iur. fm Io. An. ¶ In

ea. glo. ibi, & licet glo. quærit, an salutio sit pars epistolæ? Dic

vt in glo. quæ sublequenter ponit diuisionem huius proœmij.

¶ In ea. glo. ibi, primò igitur. hic glo. ponit casum in toto isto

proœmio. dic, vt in ea. ¶ Glo. 2. in prin. quærit, an alij Romani

Pontifices huius nominis, Bonifacius, alia iura condiderint? Glo. sol. q vnus tantum. ¶ In ea. glo. ibi, de præsum. nullus. ha-

betur tamen in decretis de Bonifacio. 79. dist. §. sed quæritur. &

27. dist. c. j. & 2. & 12. q. 2. cum deuotissimam, post prin. & de cō-

13 fecr. dist. j. vasa. fm Arch. & Io. And. ¶ In ea. glo. ibi, Et dicitur

Bonifacius. glo. quærit de etymologia huius nominis, Bonifa-

cius, & soluit. i. bona faciens, vel fm aliquos, dicitur a fascia, q

est ligatura, nam sparsum bonum ligauit, & redegit in hunc li-

brum bonum, qui continet Honestum, quod ad motum refor-

14 mationes. Vtile, quod ad causarū decisiones. Delectabile, quod

ad illuminationem intellectus, & afflictionem effectus, secun-

dum Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, Sed solent. recita hanc glo. per con-

trarium, q Bonifacius malè se hic appeller Bonifacium, cum

ante apostolatū vocaretur Benedictus, j. & sic commutauit

nomen suum, quod de iure est prohibitum. C. de mut. no. l. j. &

sic etiam faciunt alij promoti ad hanc dignitatem, vt in exem-

plis positis in gl. Glo. soluit tripliciter, & ad contrarium respō-

det. dic, vt habes in ea. gl. ibi, ad eius instar. potuit istud sumi ex

veteri testamento Gen. 17. in prin. ibi, Deus promouens Abrā

mutauit illi nomen dicens, Eris pater multarum gentium, nec

vltra vocabitur nomen tuum Abram, sed Abraam, qui a pa-

trem multarum gentium constitui te. & scribitur line aspira-

tionē. Steph. in proœ. cle. inducit gl. sup epistola ad Romanos,

in prin. q dicit, q mos fuit sanctorum patrum, q quando muta-

bantur in melius, mutabatur eis nomen. & vide Num. c. 13. de

Iesu Naue, qui prius Osee Naue vocabatur, fm Io. An. ¶ In ea.

glo. ibi, per inquisitionem. dic, vt legitur in chronica Martini.

Sergius secundus natione Romanus, prius vocabatur os por-

ci, vnde sibi & post eum successoribus mutatum fuit nomen, q

in aliquibus prædecessoribus fuerat pretermisum. alle. Franci-

scum in proœmio Gregorianæ compilationis. 61. distin. statui-

mus, qd intulatur Theodosio, & 9. dist. nolite. Iulio. 19. dist. sic

omnes. Agatho. ad idem 24. dist. ver. sed postea. & ibi tractatur

quomodo mutetur nomen Papæ, dicens aliquos dicere, q da-

to libro papalium nominū recipit illud, qd occurrit. alij dicūt

15 q dato libro recipit, quod plus placet, fm Io. An. ¶ Super isto

d dubio, an mutatio nōis sit licita d. distinguit, q aut hec muta-

tio nominis fit per superiorem illius, cuius nomen mutatur, &

hoc est licitum, vt in exemplo Abraam superius posito, & in

mutatione nominis Petri posita hic, in glo. & hoc potest fieri

ex merito personæ, cuius nomen mutatur, vt in dictis iuribus,

& potest etiā fieri ex delicto illius, vt no. glo. j. 33. q. 2. ad mone-

re. Aut mutatio non fit per superiorem, sed per seipsum, & tūc

aut fit mutatio in nomine appellatiuo, & illud est immutabi-

le, ff. de leg. j. l. si quis in fundi vocabulo. & ratio ibi patet, quia

illa nomina hñr sine impositione hominis. aut fit in nomine

proprio, & tunc aut est seruus, aut est liber. si est seruus, nō po-

test mutare absque domini voluntate, vt no. in d. l. j. C. de mu.

no. si facit cū dñi voluntate, & tunc distingue prout in libero.

nā si est liber, aut mutat sine alterius læsione, vt quia habet no-

men turpe, & vult assumere nomen bonum, & potest, quia sua

interest nomen bonū hñe, patet ecclesiastici. 41. Curam habe

c de bono nōie. hoc enim magis permanebit. tibi, q mille the-

sauri. & idem posset, si haberet nomen bonum, & sibi mutaret

ex causa legitima, sicut fit in mutatione assumpti ad Papatum.

aut mutatur fraudulenter, vt alius decipiat, & hec mutatio

est prohibita, vt in d. l. j. C. de mu. no. & præsumitur fraus, si in

vno tantum casu mutat nomen sibi, & non generaliter in om-

ni casu mutat sibi nomen, vt no. l. falsi. in prin. ff. de fal. sed si ge-

neraliter in omni casu mutat sibi nomen, volens de cetero sic

vocari omni casu, tunc non præsumitur fraus, iuxta no. in d. l.

16 falsi. per Ia. de Bu. & in d. l. vnica. ¶ Glo. super ver. episcopus,

in princ. recita per q. qualiter Papa se nominet ante coronatio-

nem. dic, vt in ea. ¶ In ea. glo. ibi, Et quare. recita per contrariū

glo. per oppositionem, q Papa non deberet se appellare epi-

scopum, quia in ecclesia Dei sunt dignitates maiores, vt patet

21. dist. ca. clericos. ergo a maioribus dignitatibus deberet assu-

mere nomen. soluit glo. & suam sol. inducit ad sol. vnus alte-

rius questionis. ¶ In ea. glo. ibi, eucharistie, & c. Fatentur enim

Theologi, q episcopo competit certum ministerium circa cor-

pus Christi mysticū, qd est ecclesia, nec competit istud inferio-

ribus, sicut est conferre sacramentum confirmationis in fron-

te, & ordinis, & alio de quibus. 25. dist. perlectis. ver. ad episco-

pum, & 58. di. quamuis. vnde dicunt characterem solum impri-

mi in his ordinibus, qui relationem habeant ad verum corpus

Christi, non ad mysticum. & pro eis, q Psalmistatus non fit or-

do, facit. 78. dist. c. illud, & 93. dist. c. a subdiacono, & ca. de epi-

scopatu. bene facit de seru. ca. j. in fi. & de sacra vnct. ca. j. ad fi.

In quibus dicitur episcopos consecrari, & presbyteros ordina-

ri. vnde olim presbyteri præfiebant ex se vnum, quem episco-

pum nominabant. 93. distin. legimus. versi. quod autem, &

95. distin. olim de Psalmista. ¶ In contrarium patet de eta. &

qualit. cum contingat, vbi de hoc. & quod episcopatus sit or-

do

ADDITIONES.

- a Domiciliū. Adde quando ex cōmoratione in loco qs fortia domiciliū. Ang. cōfi. 27. & platus efficit cuius eius loci, vbi hñt bñficiū. dicit idem Ang. cōfi. 23.
- b Licētiato. Adde, q appellatione Doctoris, nō veniat licētiatus, Ro. cōfi. 333. & facit, qd idē voluit cōfi. 159. q appellatione monachi, nō veniat Abbas in odio-

do, probatur. in e. quoties. de pur. ca. & iura et, q̄ ibi allegatur.

17 ¶ Sol. si tenemus opi. Theologorū, q̄ character ordinis solū imprimatur in his, q̄ respiciūt p̄fectionē veri corporis Christi, tūc ep̄atus dī ordo largē, sed nō ppriē quo ad characterem. sed q̄a ēt ordini p̄sbyterali aliqua competunt, q̄ respiciunt corpus Christi mysticū, sicut baptizare, p̄nias dare, & in extremis inungere, non est dare rōnē, quare ēt ep̄o in respicientibus ipsum corpus Christi mysticū neget character imprimi, maxime cum ipse solus imprimat characterē ordinis, saltē sacri. nec ob. si dicis, q̄ hēt characterē ordinis, quē cōfert, q̄a illius virtute nō cōfert alia sc̄a sibi tūmodo reseruata. sed si ēt reprobe. hoc dīcū, pōt dici, q̄ Papa ideo se vocat ep̄m, q̄a quo ad regimē corporis Christi mystici circa actus sp̄uales, & sc̄ales nō est gradus s. ep̄m. q̄d. n. quo ad istos actus pōt Papa, hoc etiam pōt ep̄s, & sic quo ad id sunt equales, fm lo. An. ¶ Mihi vī, q̄ hēc rō. Theologorū non sit bona, prout dixi 21. dī. cleror. na Oistarius hēt custodiā ianuarū, vt pater in d. c. cleror. in fi. & exorcistae hēt abiurare cathecūminos, & sic nō hūt deputatū certū ministeriū circa cōfectionē Eucharistiae, & tū Theologi fatent istos esse ordines, & pro declaratione istarū opi. dixi ibi, q̄ in primitiua ecclia non erat dīa inter p̄sbyterū & ep̄m, vt ibi dicit rex. & hic lo. An. sed q̄a p̄sbyteri ordinabāt alios indiscretē, Petrus, & alij Apostoli restrinxerunt potestatem characteris, vt nō possint conferre sc̄a, q̄ hodie reseruāt ep̄is, & p̄ prouincias creauerūt certos hñtes illā potestatem, quos vocauerunt ep̄os. hēc patet ex nō. p̄ gl. sup̄ ver. ad hoc. 93. dī. legimus. vnde q̄n ep̄s p̄fecerat, tūc relaxat illā restrictio characteris, & ampliāt ad sc̄a, q̄ fuerūt interdicta, & ex hoc possent reduci ista opi. ad concordia. tū si q̄rat, an ep̄atus sit ordo, ita vt in eo conferat nouus character. dicendū est, q̄ non, & isto respectu nō dī ordo. & ita possit procedere opin. Theologorū. Si q̄rat, an potestas ep̄alis quo ad sc̄a sibi reseruata dependeat a characterē ordinis. dicē dū est, q̄ sic. isto respectu pōt appellari ordo, q̄a ordo dī sacri signaculū, quo cōterē spiritualis potestas, & officiū faciēdi ea, q̄ p̄tinet ad illū ordinē, vt nō. Inn. de schisma. c. j. & sic possit p̄cedere opi. canonistarū. & ita tener D. Ant. de Bu. in cle. plenit.

19 que. de ele. Gl. super ver. seruus, recita per p̄rū, t̄q̄ Papa nō debet appellari seruus, q̄a etiā si fuisset seruus ante promotionē, p̄ promotionē liber efficitur. 34. dī. c. ex antiquis. glo. sol. quadupliciter, & pro aliis solutionibus remittit. dic. vt habes in ea. ¶ In ea. gl. seruire ip̄is dī. ad hoc facit, q̄d nō. j. q. 7. quoties.

20 j. in 3. gl. fm Arch. & lo. An. dicit hic D. lo. de Imo. q̄ putat, t̄q̄ si seruus promoueretur ad Papatū, q̄ efficeret liber ex assumptione ad dictam dignitatem. ar. l. Barbarius, & q̄ ibi nō. ff. de off. p̄eto. & l. fi. C. de dec. li. 10. & Inst. qui. mo. ius pa. po. sol. §. si filius. & credo, q̄ bene dicat, q̄a de hoc est tex. 34. dī. seruus si filius. vbi dī q̄ ep̄alis ordo liberat a cōditione seruili, sed Papa p̄est ep̄s, vt hic patet, ergo &c. Ad idē facit, q̄ si. sint leg. c. per venerabile. §. per simile. ¶ No. istā gl. q̄ Papa pōt in se prorogare iurisdictionē iudicis secularis, & hoc sit potius ex humilitate Papa, q̄ ex debito. Gl. in ver. filiis. primo quārit de vna que stione, & remittit, & deinde recitat eam p̄ contrariū, q̄ istud rescriptum sit falsum, q̄a Papa vocat scholares filios, q̄ essent vocandi fratres, ex quo ibi sunt q̄nq; ep̄i studentes, & legentes, vt in clā graui. de cri. fal. gl. so. dic. vt in ea. ¶ In ea. gl. in fi. nō. istā

21 gl. q̄ generalis locutio rescripti non inducit summptionē, licet in aliqua minima specie inclusa sub genere rescriptū verificari non possit. vide similem gl. in ver. in iudiciis, in proe. decre. Sed h̄ istā gl. facit tex. 23. dī. c. in noīe dñi. in prin. vbi licet in vniuersitate, ad quam Papa loquitur, sint permixti ep̄i, & alij inferiores, tū appellat eos fratres, & sic patet in oībus iuribus, vbi dicit Papa noīando Cardinales. de cōsilio fratru nostrorū, & tū in numero Cardinaliū sunt multi corū, q̄ nō sunt ep̄i. sol. dic. q̄ aut Papa loquitur in genere, in quo ex necessitate, & iuris dispositione non includunt ep̄i, licet ex euentu accidat ep̄i scopos ibi esse, & tūc vocat illos filios. & ita procedat tex. & gl. hic. nā ep̄i, antequam promoueantur, deberent hñe peritiam scientie, vt patet de elec. cum in cūctis. vnde non p̄sumitur, q̄ scholares sint ep̄i, nec etiam Doctores legentes in studio, quia debent stare in suis ecclesiis, & ibidem residere, vt patet 7. q. j. quasi per totum, & sic loquitur ista gl. Gl. super ver. Doctores, quārit vnde dicatur Doctor, & q̄ requirantur in Doctore, & ponit quatuor in ip̄o requisita. Deinde querit, an faciat vniuersitatē dic. vt in ea. Gl. super ver. scholaribus, quārit, vnde dicantur, & que priuilegia habeāt scholares. dic. vt habes in ea. ¶ In ea. gl. ibi, a schola. t̄ quod Græcum dī Latine vacatio. de quo dicam j. ne ele. vel mo. c. 2. in prin. fm lo. An. Gl. super ver. Bononiæ, quārit, quid de alibi studentibus, & remittit. in ea. gl. in fi. lo. Mo. hic sol. q̄ quandoq; rescriptum Papæ dirigat alicui, vt publicatori, & tūc comprehendit etiam alias personas, q̄ in eo contentas. & ita procedat tex. hic, quia Papa Bononiæ dirigit, vt ibi tanquam loco generali per studium fiat publi-

catio constitutionum. aut dirigitur certæ personæ tanquā actori, vel executori iustitiæ, & tūc non comprehendit alias personas, q̄ expressas. de of. dele. P. & G. fm lo. Mo. Glo. super ver. cōmorantibus, quārit, quare tex. dicat commorantibus. & sol. In ea. gl. in fi. & fm eum melius dixisset, studentibus. sed dicit loā. Mo. q̄ solos studentes intendit includere, quod probat verbū, scholaribus, quia scholarem esse, est studio vacare, & intendere fm lo. An. Doct. communiter tenent in proe. Cle. q̄ cōprehendantur etiā non studentes, dum tamen ibi commorentur ratione studij. vnde dicit Pau. ibi, q̄ per verbum, commorantibus. pluralitatem notare voluit, quia frequentius accidit plures esse commorantes, q̄ studētes, quos tacitē volebat includere generaliter loquendo, vnde ex isto arguitur, t̄q̄ commorantes in studio gaudeant priuilegio, etiam si non student, ex quo sunt ibi causa studij, & intrant, & alia faciunt, quæ pertinent ad vitam scholasticam fm lo. de Fa. quod dicit verum hic, D. An. de Albergo. dum tamen sint matriculati, & descripti in matricula vniuersitatis, aliās nullo modo debēt gaudere priuilegio, arg. l. scriniarios. C. de test. mi. per nō. ibidem per la. But. & ita dicit se de facto obtinuisse. ¶ Gl. super ver. benedictionem, t̄ q̄rit, quid operetur benedictio p̄lati, & inducit octo similia, & finaliter limitat oīa p̄missa. ¶ In ea. glo. ibi, omnis, & Guil. in repertorio, de p̄. & re. §. scire debet, post prin. ¶ In ea. glo. in fi. simile, quod nō. de sen. ex com. si quem. ¶ In glo. pe. lo. And. & vide materiam huius glo. in glo. 30. dī. §. criminis. & plene p̄ Archi. de pen. dī. 3. c. de quoridianis. & ibi enumerat modos hic positos, & vltra istos addit per confessionem factam proximo etiam non sacerdoti. de p̄. dī. j. c. quem p̄nitet. Item per baptismum. de p̄. dī. j. c. tres. Item per cordis cōtritionem. de p̄. dī. j. c. fi. & dī. 7. c. 2. fm Arch.

ADDITIONES.

- a ¶ Potest appellari ordo. Adde Fel. in c. sicut pro certo, in prin. de simo. & an ordo summi Pontificis ab aliorum differat ordine, posuit idem Eel. in c. cum nobis, col. 3. ver. & non differt ordo, de p̄fer.
- b ¶ Episcopalis ordo. Adde, q̄ sacerdotalis ordo liberat a seruitute, vt c. ex antiquis. ea. dī. item legatum factum a milite eximit seruū a seruitute. baptismus autem non liberat, siue sit seruus iudæi siue Christiani, ut dicit Rom. consil. 288.
- c Quam ex debito. Adde videndum latissimē Rom. consil. pe. licet eius, scilicet, quod ibi dixit, se correxerit suis sing. fo. 4.
- d ¶ Quod scholares sint episcopi. Facit hoc ad dissolutionem. q̄. dum quæritur, an episcopus scholaris, vel Doctor, legens in vniuersitate debeat rectorem ipsius studij p̄cedere. de qua per Fel. in rub. de ma. & obe. vers. miles imperialis, & per Ab. Sicut in cauditis. in prin. & ibi in apostillis nouis. de ele.
- e ¶ Matriculati. Adde Ang. consil. 140. & 247. & vide quod voluit Bar. consilio incip. statuto vniuersitatis nostræ.

SVMMA RI VM.

- 1 Intellectus humanus non potest perscrutari diuinam essentiam. In, dictio aliquando stat negatiue.
- 2 Principatus Romanæ ecclesiæ fuit concessus a Deo, nec potest auferri per Papam, nec per concilium.
- 3 Fieri continuē, & assiduū, quando quid dicatur.
- 4 Dispensatio, verbum, non semper notat iuris relaxationem, sed aliquando sumitur pro dispositione rerum.
- 5 Superior debet laborare pro quiete subiectorum.
- 6 Legis officium est duplex.

Acrofancta.

¶ Tenendo, q̄ saluatio non sit de epistola, hic incipit prima pars prooemij, & diuiditur totum prooemium in quatuor partes, que fuerūt supra signatę. Et ista prima subdiuiditur in duas partes, in exordium generale, & in magis speciale. In prima tangit p̄eeminentiam Roma. ecclesiæ in p̄sidentia, & subditorum cura. Secundo eius p̄eeminētiā in plurium iurium antiquorum declaratione, & nouorū editione. secunda pars ibi, nunc antiquorum, secundum Ioan. Mo. & Ioan. And. prosequor expediendo istā primam partem.

1 ¶ ¶ No. q̄ intellectus humanus perscrutari non potest diuinā prouidentiam. ¶ Et nō. q̄ dictio, in, 2 quandoq; stat negatiue. de quo per Arch. 40. dī. si Papa. & ibi dixi post eum. ¶ No. secundo, t̄q̄ principatus Ro. ecclesiæ fuit concessus a Deo. & sic vī, q̄ istud priuilegiū non possit p̄ Papam vel cōcilium auferri, de quo plenē disputat Old. in suo consil. 61. ¶ ¶ No. tertio, q̄ illud dicitur fieri continuē, & assiduē, q̄d sit horis cōgruis & debitis. nam Papa dum dormit, vel comedit, vel legit horas

ADDITIONES.

- a ¶ Dictio, in. Adde de hac dictione latissimē videndum per Ro. consil. 376.
- b ¶ Auferri. Ita nō. lo. An. restringendo tamen, scilicet nisi cum causa. in c. fundamenta. in prin. j. de elec. Inon. in c. exposuit. de dila. Pan. in c. ego. ver. ex hoc nō. & ibi Fel. ver. in tex. ibi, Apostolorum. de iureiur.
- c ¶ Assiduē. Adde Ro. consil. 263. vbi de eo, qui iurauit semper stitisse in ciuitate. & tamen abfuerat per 8. menses.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- ras, non meditatur de regimine ecclesie Ro. de quo per Ioan.
- 4 An. in proemio decre. ¶ No. quarto, ¶ q. verbum, dispensatio, non semper notat iuris relaxationem, sed quique sumit pro dispositione rerum, ut hic patet, ut no. de tornea. c. 2. in gl. pe. fm
 - 5 Io. Mo. & de hoc per Io. An. j. de ele. licet canon. ¶ No. quinto, q. superior debet laborare pro quiete subiectorum. ¶ No. sexto arg. q. difficile est condere iura contra noua litigia, q. quotidie succitantur. similis tex. in proemio Cle. ¶ No. duplex officium legis. nam qnq. tendit ad interpretationem antiquam, qnq. ad dispositionem nouam. ¶ Et no. optimum tex. q. ille, q. declarat, non dicitur nouum facere. & sic vñ, q. post dilationem datam ad faciendum articulos in causa, possint antiqui declarari, cum ex
 - a declaratione nouum fieri non dicatur. de quo per Old. in cōf. 165. ¶ Glo. j. quærit, quare dicatur ecclesia Ro. sancta. dic. ut in ea. Et omnes alie gl. istius primæ partis sunt literales exponentes tex. vel allegantes concor. quas vide.

ADDITIONO.

- 1 ¶ Nouum fieri. Adde Ro. consi. 15. vbi dicit, q. sententia non dicitur noua per additionem causæ statim additæ, aded q. ab additione causæ possit appellari.

S V M M A R I V M.

- 1 Predecessoris appellatione quis comprehendatur.
- 2 Negationes duæ simul iunctæ faciunt vnā affirmationem.
- 3 P. sitio continens id, quod est extrauagans, non est admittenda.
- 4 Sententia lata contra extrauagantem eius errore expresso, nō est nulla propter probabile dubium, licet ab ea tanquam iniusta possit appellari.
- 5 Extrauagantes, an debeant pro iure seruari vel non, declaratio spectat ad Papam.
- 6 Doctores vtriusque iuris possunt appellari Magistri.
- 7 Volumen unde dicatur.
- 8 Infinitum quot modis dicatur.
- 9 Digestum verbum, quid significet.

SAnē. ¶ Hic incipit 2. pars, ut dictum est. 3. in qua primò narrat de causa efficiente principali. In secunda ibi, per venerabiles. de causa efficiente non principali, sed cooperante, vel instiganti. In tertia ibi, in quibus. finē huius operis ex narratis concludit fm Ioā.

- 1 Mo. & Io. An. ¶ No. primò, q. predecessoris appellatione cōprehendit predecessor p. multos annos mediatas. a nam inter Greg. X. & Bonifaciu multi interfuerunt Ro. Pontifices, ut dicit hic
- 2 tex. vide similē tex. in cle. dudum. de sepul. in prin. ¶ No. 2. secundo, q. duæ negationes simul iunctæ faciunt vnā affirmationem, ut ff. de ver. sig. l. ex duobus. de quo aliquid. j. de const. c. j. ¶ No. tertio, q. probabilis est dubitatio circa decretales, quæ nō sunt insertæ in volumine iurū. ad hoc facit proemium decre. & ca.
- 3 pastoralis. de fi. instr. & sic vñ, ¶ q. positio cōtinens id, qd est extrauagans, non sit admittenda, quod secus esset, si cōtineret id,
- 4 quod ius cōe, ut no. gl. in c. j. de confes. ¶ Itē per hoc dicit Bar. in l. cum prolati. ff. de re iudi. q. sententia lata p. extrauagantē, b eius errore expresso, non est nulla b propter probabile dubiū,
- 5 licet ab ea tanquam iniusta possit appellari. No. quarto, ¶ q. ad solū Papā spectat declarare, an extrauagantes debeant pro iure seruari. ¶ No. ex ordine tex. ar. q. epi, & archiepi pferunt Card.
- c nali, de quo aliquid dixi. 17. dif. cpos. tñ ex isto tex. hoc nō probatur, quia iste Vicecancellarius tunc non erat Cardinalis, sed
- 6 postea fuit, ut no. hic gl. ¶ No. ¶ q. Doctores vtriusq. iuris possunt appellari Magistri. vide glo. 3. in cle. cum sit. de Magistris. ¶ No. septimo, q. potestas legis condendæ est delegabilis. Ad idem facit proemium decre. ¶ No. octauo, q. superfluitas, & cōtrarietas iurium non est præsumenda ex voluminibus approbatis. ¶ No. nono, q. abbrevians rem, non dicitur mutare illā.
- ¶ No. decimo, q. aliud est corrigere, & aliud detrahere, & aliud
- 7 est addere. de quo vide tex. i cle. ne Romani. de ele. ¶ ¶ Quærit hic Io. An. unde dicatur volumē. & dicit, q. dicitur a voluo voluis, propter multam reuolutionem chartarū, & propterea habent legistæ librū, quem appellant volumen, quia in illo diuersorum compositorum libri voluuntur, quod nō est in aliis fm
- 8 eū. ¶ ¶ Quærit hic, secundo Io. An. quot modis dñ infinitum. Sol. dicit, q. fm Philosophū qnq. dñ de eo, cuius quantitatem accipientibus semp restat aliqd vltra, qd assumi potest, & sic semper potest aliquid addi ad quantitatem assumptam. Item sumit infinitum pro innumerabili, ut hic, & Ecclesiast. j. stultorum in finitus est numerus. Itē pro generali, j. de rescri. c. 2. Item idem est, quod valde excedēs. ff. ad leg. fal. l. alienus. Item. i. quotiescunque. ff. de leg. 3. l. fideicō. §. si quis decem. Item quodecunq. aliud genus generis nominati. ff. de fun. instr. l. cū de lanionis. §. asinam. Item. i. qualibet pars. ff. de serui. l. si cui. Item. i. quantumlibet. ff. de in litem iur. l. videamus. §. iurare. Item, quod est incertum, vel indeterminatum. ff. de condi. & demon. l. conditionum. Itē sine temporis p̄scriptione, seu præfinitione. C. de sac. san. ec. l. si. ff. de dam. infec. l. qui bona. §. si. fm Io. Mo. & Io.
- 9 An. ¶ ¶ Quæritur, quid significet verbū, Digestū. sol. fm Io. An. & Io. Mo. i. disertē gestū, cum in hoc lib. sint superflua amota,

& dubia declarata. 3. §. sanē. nam digerere est ordinem explicare, vel per ordinem describere, & sic dicuntur libri digestorū, quia in eis iura explicantur, & ordinatē scribuntur, sic & cibi digeri dicuntur, quādo cibus ad membra nutrienda dirigitur. de consecr. dist. 5. c. nih. & c. seq. fm Io. An. ¶ Glo. super verbo, successiue, quærit, an Decretales sint ordinatē in compilationibus fm ordinem condentium. dic. ut in ea. ¶ Glo. super verbo, a multis, quærit a quibus Papa fuit requisitus super dubiis extrauagantium declarandis? dic. ut in ea. ¶ Glo. super verbo, titulis, colligit notabile ex tex. & ex eo sol. vnum dubium. In ea. gl. in fi. intellige glo. de rubricis huius libri, & legum. sed
- d in rubricis decretorum d non est verum, & de hoc no. Ioā. An. 3. q. 9. chartæ. in rubrica, & in d. §. hæc autem verba. & de hoc in Spe. de dispu. & alle. secundum Io. An. in fi. & de hoc ego dixi 9. dist. c. quis nesciat.

ADDITIONES.

- a ¶ Mediatas. Adde tamen, q. appellatione prælati venit immediatus, ut dicit Feder. consi. 45.
- b ¶ Non est nulla. Adde Rom. consi. 265. & ibi vide, quando sit nulla.
- c ¶ Præferuntur Card. nali. Adde tu, q. in contrarium est veritas, licet istud visus sit sensisse iste in alleg. ca. episcopus, post glo. idemque Ioan. de Lig. de quo plenif. per Fel. in rubr. de ma. & obe. ibi, dignitas Cardinalatus.
- d ¶ In rubricis Decretorū. Ita no. Fel. in c. ex tenore, ver. rubricæ, quæ sunt in Decretis, & ibi an & quando possint alle. pro tex. de rescri. in anti.

S V M M A R I V M.

- 1 Res dicitur annexi alteri, si sit continuatio respectu numeri, licet non colligetur illi.
- 2 Successor in condendis legibus debet assignare causam, quare non imitatur morem predecessorum.
- 3 Superior debet prospicere, ne subditi grauentur expensis.
- 4 Numerus senarius, quare dicatur perfectus.
- 5 Aetates hominis quot sint.

Vem librum. ¶ Hic incipit tertia pars principalis, in qua primò arguit operis perfectionem ex numero senario. Secunda ibi, Nec sine causa. pro euitando dispendio expensarum nouū librū dicit se fecisse. ¶ No. primò, q. res dicitur annexi alteri si sit continuatio respectu numeri, licet non colligetur illi. ¶ No. secundo, q. idem diceretur volumen libri, quādo datur identitas respectu numeri librorum, licet separatē ligentur, quod no. pro statutis, in quibus sit mentio de dispositionibus contentis in eodem volumine statutorū, q. includerentur oīa statuta quorūcunq. voluminū separatē ligatorū ipsius statuentis, si essent distincta p. numerū librorū. ¶ No. tertio, ar. q. successor in condendis legibus dēt cām assignare, quare nō imitatur morē predecessorū. ¶ No. quarto, ¶ q. superior dēt prospicere, ne subditi grauentur expensis. ad hoc facit. j. de rescri. c. dispendia. ¶ ¶ Glo. super verbo, perfectus. quærit, quare senarius numerus dicatur pfectus, & soluit tripliciter, sed primas duas reprobat. dic. ut in ea. ¶ ¶ In ea. gl. ibi, etatibus. de his

- a sex etatibus a hoīs dic. ut per Arc. j. de cle. agro. c. vnico. vbi ad lram ponit verba Isidori ethimologiarū. i. c. 2. Accur. etiam ff. ad leg. fal. in l. hereditatum. distinguit quatuor etates tñ, in pubertatem, adolescentiā, iuuentutē, & senectutem. tu tene eū gl. ut in d. canone. vide Doc. in l. si infanti. C. de iure del. Fateor tñ quosdā naturales seu phisicos solum has quatuor etates distinguere, pueritiā, iuuentutē, senectutem, & senium, ad instar quatuor temporū anni. Prima calida & humida, sicut Ver. Secunda calida & sicca, sicut Aestas. Tertia frigida & sicca, sicut Autumnus. Quarta frigida & humida, sicut Hyems. Et scias, q. etates, vel generationes mundi non variantur fm substantiā, sed fm statum hoīum, sicut etas hoīs. de quo j. fm Ioā. And. ¶ In ea. glo. ibi. 14. annum. hoc fallit in duobus casibus notatis super rub. de delictis puerorum. vbi ponuntur diuersæ significationes pueritiæ fm Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, inter diuinum. 7. dicitur quiescentium, & sic intellige, quod no. 3. de cele. mis. c. j. in glo. u. 8. erit resurgentium. Ioan. And. ¶ In ea. glo. ibi, ad Noe, in hac fuit institutio, & lapsus generis humani secundum Ioan. And. ¶ In ead. glo. ibi, Abraam. in hac fuit destructio generis humani per diluuium & renouatio, secundum Ioan. An. ¶ In ea. glo. ibi, David. Accur. C. de summa tri. l. inter claras. aliter ponit, scilicet vsque ad Moysen, & quarta vsque ad Dauid, sed tu tene cum glo. & in hac fuit instituta lex circuncisionis, secundum Ioan. And. ¶ In ead. glo. ibi, Babylonis, & in ista floruit lex super Regibus & prophetis, secundum Ioan. Andr. ¶ In ea. glo. ibi, vsque ad euentum, in hac fuit populi captiuitas, & redemptio, secundum Ioan. And. ¶ In ead. glo. ibi, Sexta, sub hac fuit humani generis redemptio, secundum Ioan. An.

ADDITIONO.

- a Aetatis. De his etatibus hominum vide plenē per Cy. & Doc. post eum in l. si infanti. C. de iure del. & Flo. in l. annu. ff. de testi. Aulum Gellii li. 9. c. 12.

In ea glo. ibi, clarè. & longè clarius, q̄ Isidorus ponit hic Ioā. And. de aliquoties, sed omitto quia nō multum vtile Iuristis. ¶ Gl. super verbo, laboribus, colligit vnum notabile ex tex. & illud inducit contra scholares facientes multos scribi libros.

ADDITIO.

¶ Contra scholares. Ex hac gl. habes decisam quæstio. qua queritur, vtrum copia librorum scholari conferat, & dic q̄ non: Doctori autem sic, vt per Car. in cle. j. q. 17. de magistr. & Old. consi. 44.

SUMMARIUM.

- 1 Præter, dictio sequens negatiuam stat inclusiuè.
- 2 Gratia Papæ facta non tamen adhuc scripta insolita forma literarum, vel si est scripta, non tamen bullata, an expiret per mortem Papæ.
- 3 Lex, q̄ sit scripta, an sit necessarium?
- 4 Donatio imperialis non eget scriptura.

Niuersitati. ¶ Hic incipit 4. pars, quæ aliter non subdiuiditur. ¶ No. enim

- 1 q̄ dictio, præter, b sequens negatiuam stat inclusiuè.
- 2 ¶ No. q̄ editio canonis vniuersalis spectat ad Papā, ita & eius abrogatio. ¶ Quæro, an gratia Papæ facta nō tamē adhuc scripta in solita forma literarū, vel si est scripta nō tamē bullata, expiret per mortē Papæ. Sol. Arch. tenet, q̄ non. allegat j. de p̄b. si apostolica. in fi. & Insti. de don. §. perficiuntur. C. de do. inter vir. & vxor. l. donationes. C. de test. oīum. ¶ Item, quia
- b ex collatione beneficii sine traditione confertur ius. b. j. de cōc. p̄b. c. fi. & sic dicit Io. An. se consuluissē. & allegat 25. q. 2. institutionis. & q̄ ibi no. in cle. dudum. ver. etenim. de sepul. & fat. cit ad hoc id, q̄ scripti de lege, an sit necessaria scriptura il. lius. j. de regu. iur. in regula, nemo pōt. dicit tñ Archi. q̄ aliqui curiales hoc fatebātur, q̄ ad probationē rei gestę requirāt scripturā; pro quibus facit. 2. q. j. legū. & extrauagās Bonifacii, iniū. cte. & de sent. excom. perinde. in fi. j. de testi. præsentū. 8. q. 5. c. j. 2. q. 6. c. si q̄s ep̄s. Ad idem facit, q̄a ille, cui per Papā sit gratia, debet esse literis munitus. de simo. c. ex diligenti. in fi. & quod ibi no. ¶ In contrariū, q̄ litera expiret, allegat Arch. C. de di. re. scr. l. sacri affatus. C. de quad. præleri. l. bene a Zenone. §. q̄ oīa reseruantes. & no. q̄ illa l. sacri. loquitur in priuilegiis. ¶ Itē in concessione dignitatis, vel officij, quā facit princeps, intercedere debet facta scriptura, seu probatoria principis. C. de agen. in re. lib. 12. l. matricula. circa fi. C. de re mil. l. neminē. in prin. C. de diuersis officiis. l. probatorias. li. 12. Item facit C. de ep̄is. & cle. l. si qua per calumniā, & quæ hñr 10. q. 2. §. sed & permittere. ff. de re. permu. si princeps; & 20. q. 4. c. monachus. 19. q. j. c. duæ sunt. 21. q. 2. c. j. & 71. di. c. hortatur. & de cle. nō refi. c. fraternitati. ¶ Item, q̄a in talibus non queritur ius, nec trāsit dominiū sine scriptura. C. de fi. instr. l. contractus. & C. de suffra. l. j. tñ, q̄ ibi dñ, est speciale, vt ibi no. ¶ Item, literę in talibus sunt loco tituli; facit, quod no. j. de li. cont. c. j. sup. gl. pe. & vide, q̄ dicā post Host. j. de priuile. c. j. in eos. super verbo, indultum. ¶ Ad contrariū, quod non requiratur scriptura. alleg. 3. de cle. peregr. c. inter quatuor. & c. tñ. & C. de pac. l. pactum, q̄ bona fide. & C. de fi. instr. l. instrū. ¶ Itē, cū scriptura fiat ad faciōrē declarationē, & probationem, sine illa valet, quod agitur, dum modo probari possit. ff. de p̄g. l. contrahitur. & ff. de fi. instr. l. in re. ¶ Item, quia cū non reperitur iure cautū, q̄ requiratur scriptura vel bulla: ergo superstitiosum. 2. q. 5. c. cōsulisti. 96. di. c. vbi. ff. sol. ma. l. si verō. §. de viro. ¶ Item, res non erat integra, ex quo per collationem, vel prouisionem facta erat gratia. de re. scr. c. si pro te. & sic habebat ius in re. j. de concess. præb. ca. fi. & sic non expirat, licet scriptura facta non esset, vel bulla apposita. sunt enim isti actus diuidui adinuicem separati, vt patet per no. per Inn. in d. c. exceptionis. si enim essent indiuidui, nil esset factum. C. qui rest. fa. pos. l. furiosum. ff. de ver. ob. l. in executionibus. §. 2. Et dicit Arch. aliquos distinxissē, an gratiæ factę annexa esset iurisdictio, vel non, vt in primo casu requirāt scriptura. C. de man. prin. l. j. in secundo non, q̄ quia imperialis donatio non eget scriptura. C. de do. l. sancimus. §. exceptis. facit ad hanc distinctionem, C. de nup. aut. maximē. Sed dicit Io. An. se vidissē plures literas Vicecancellariorum certificantū literas certas tempore mortis Papæ fuisse in cancellaria bullatas in toto illarum literarū inserto tenore. ¶ Item, quandoque literæ Papales de tali testimonio mēione facta super ipsis gratiis dantur sub bulla prædecessoris sui fm Io. An. hanc opin. tenent Do. de Ro. in conclu. 122. in antiquis, & mouentur rationibus hic positis per Arch. & Io. An. Pau. distinguit hic, q̄ quædā est gratia, q̄ fit mente, verbo prolato per scripturam, puta pe. tebam a Papa executionem, porrexi petitionem meam, Papa mandauit literam fieri, nihil aliud dico, moritur Papa, probat q̄ mandauit literas fieri, hoc non sufficit, & in hoc non procedit opi. Arch. sed rationes contrariæ. Quædam est grā, q̄ fit verbo, & mente, in qua aliquā fit scriptura, vt appareat de mēte. exē plū in simili, dixe. unt duo clerici ep̄o, q̄ volebāt pmutare be.

neficia, ep̄s mādauit notario, q̄ cōficeret instrū illo modo: ipso mortuo, & probato p testes, valet pmutatio. in his, & similibus sit vera opi. Arch. fm Pau. de Leaza. & pro ista parte vī facere c. si motu proprio. in fi. & q̄ ibi no. gl. j. de p̄b. vbi motus proprius, q̄ procedit ex mente Papæ, si non est verbo prolatus in scriptura literarū, non pōt postea probari p testes, a p̄rio illius tex. secus vī de gratia non motu proprio facta, vt possit probari p testes. gl. oēs sunt quasi l. fales. ¶ Gl. super ver. reseruant. q̄rit, q̄ intelligantur reseruata. & so. dic. vt in ea. ¶ In ea. glo. in fi. Io. Mo. alle. de schisma. c. vnicum. in fi. sed ibi loquitur de p. cessibus fm Io. An. ¶ Gl. si. querit, an dispositio c. pastoralis. de fi. instr. hodie habeat locum. Sol. vt in ea.

ADDITIONES.

- a ¶ Præter. Adde Old. consi. 49. & Ro. consi. 328.
- b ¶ Confertur ius. Adde Ro. consi. 326. vbi etiam dicit, q̄ inductio in possē. habet vim collationis. & vide Old. consi. 302.
- c ¶ Necessaria scriptura. Adde, q̄ D. de Ro. decis. suis in nouis, de constitu. dicunt, q̄ statutum ep̄isopi & capituli potest probari per testes, quia ad esse legis, vel constitutionis non est necessaria scriptura: tamen, quia res de lōginoque melius probantur per scripturam, melius est, vt redigantur in scriptis.
- d ¶ Vel bulla. Adde, quod voluit Old. consi. 324.

De summa Trinitate, & fide catho.

Rubr.

SUMMARIUM.

- 1 Actionis species si producat ex rubrica Decretalium, non est agendum ex iuribus Sexti ad prædicta tendentibus.
- 2 Actio communiter non producit ex rubrica.
- 3 Iura compilationis Gregoriana an debeant allegari per supra, & infra. secundum rubricas, in quibus sumus in hoc volumine.

Lolla Posita super rubrica q̄rit, an rubricę huius voluminis sint continuandę?

- & determinat q̄ non, assignans rationē. ¶ In e. gl. ibi, continuandę. Istud sequitur hic Arch. q̄ rubricas non continuat. & istud vī fuisse de intentione auctoris huius voluminis p rōnē, quæ sequitur fm Io. An. idē D. Pe. de Anc. inducens simile, q̄a sic fecit Accu. glossator iuris ciuilis. in gl. Authenticorū nō posuit continuationē ex eo, q̄ rubricę Authenticorū non habebāt cōnexionē cū rubricis iurū antiquorum, & maximē Codicis, ad quarū additionē fuerūt factę. ¶ Et ex isto infer, q̄ si ex rubrica Decretaliū producta esset aliqua actionis species, q̄ ex iuribus istius voluminis ad prædicta tendentibus non esset agendum. Sed ex illa allegat in arg. l. Imperator, ff. de in diem addic. sed dicit D. Io. de Imo. q̄ istud nullius est vtilitatis, quia ex nulla rubrica Decretaliū producta est actio, nec cōiter actio producit ex rubrica, sed ex nigro, cum illa veniat ad declarationē nigri, & ab illo sumit fundamentum. vnde licet rubrica idem cōtineat, quod nigrum, vt patet ne se. vac. in rub. & vt ecclesiastica beneficia, cum si tñ non credit, q̄ actio oriatur ex rubro, sed ex nigro, quia rubrū est pp nigrū, sed non econtra. & ideo a nigro tanq̄ a principali, actus est denominandus. sed fortē diceres D. Per. voluisse intelligere de actione producta ex nigro, & tunc dictū suū esset verū, nisi solū constitutio noua veniret ad interpretationē, & declarationē iuris antiqui. ar. gl. in cle. statu. tñ. in verbo, consuetudine. de elec. fm cū. ¶ An verō iura cōpilationis Gregorianę debeant allegari per s. & j. fm rubricas, in quibus sumus in hoc volumine. Arc. & Io. Mo. tenēt q̄ sic. Io. An. tenet contrarium, q̄a oēs allegantur per s. dicens, q̄ sibi vī absurdū, q̄ existens in 6. parte voluminis allegaret constitutionē 5. partis p j. ¶ Itē videretur absurdū, si essemus in cōpilatione Gregoriana, & in tit. de iudi. allegare capitula huius li. in tit. de offi. deleg. p s. quia situs est j. nec de more seruatur, sed ille modus allegandi poterat seruari ante cōpilationē huius voluminis, quia erat pceptū, q̄ illæ constitutiones collocarent sub debitis titulis in compilatione Gregoriana. sed nunc ratio est p̄ria, vt ex p̄dictis patet fm Io. An. Io. de Imo. dicit, q̄ in alleg. Cle. posset pcedere opi. aliorū, q̄a Cle. nō faciūt librū p se, vt patet in earū p̄mio, licet eadē cā fuerit factus, quia iste. l. ne multi libri

ADDITIONES.

- a ¶ Rubrica. An autem rubricę sint de necessitate vna ad aliam continuandę, tu vide Do. Io. de Imo. in rub. ff. de no. op̄e. n. un. Abb. in proce. decre. 3. col. vers. in glo. per dilectum. & Ang. Arc. in proce. Insti. in fi.
- b ¶ A principali. Adde, an quando rubrum est generalius nigro, restringatur per nigrum, Alexan. consi. j. 4. lib. Abb. consi. 16. Et si rub. est generalis, an lex debeat generaliter intelligi? Bar. in l. j. C. de cap. ci. cen. ex. li. 1. item no. q̄ rubro debet conuenire nigrum. glo. est in c. tibi. de refer. lib. 6. & in c. super gratiam. de offic. deleg. eo. lib. & in clem. vni. eo. tit. ab. In c. illud. de præsum. & in c. ad audientiam. de re. ecclē. non ali. per illum text. & in c. si. circa fi. de re. iu. & per Barb. in rub. de cōsti. & facit gl. & ibi per Io. de Imo. in clem. prima de elec. facit simile, quod habetur in rubri. C. etiam ob chirograph. pecu. & ibi not. & c.

Geminianus super Sexto Decretalium.

si libri destruerentur. cōiter tñ allegamus iura Cle. simpliciter non addendo s. vel j. & ita alleg. Io. An. vt plurimum fin eum. ¶ Ego credo, q̄ ista difficultas s̄m cōsuetudinē hodiernam sit sublatā. nam allegationes, quæ sunt siue per s. siue per j. non sunt nisi ad tollendum equiuocationem, quia si allego rubricam de rescri. illa est in Decretalibus, Sexto, & Cle. posset quis dubitare, in quo libro esset situata, quia quilibet istorum librorum hēt illam rubricā. & ideo cōis vsus hēt, q̄ si est in Sexto, tunc additur li. 6. & si est in Cle. tunc additur in Cle. vnde p hoc remanet certus ille, cui fit alle. imō est necessaria hodie ista allegatio, quia si allegaretur per s. & j. & aliter non certificaretur, cum in hoc sint opi. Doc. audiens ignoraret allegationem. pone enim si esset in ti. de iudi. in Decreta. & allegaret, s. de rescri. dubitaretur, an intelligeret de Decretalibus, Sexto, vel Cle. tenendo opi. Arch. q̄ debeat fieri allegatio per s. si tenemus opi. Io. An. q̄ fiat p j. adhuc non erit certus, quia si sumus in Decre. in tit. de iud. & dico j. de rescri. potest dubitari, an intelligam de Sexto, vel de Cle. & ideo mihi plus placet practica hodierna, q̄ si est s. vel j. allegetur rub. & addatur li. 6. vel Cle. & quādo simpliciter allegatur ti. intelligatur de Decr.

S V M M A R I V M.

- 1 Papa ita tenetur confiteri, & tenere articulos fidei, sicut quilibet alius inferior, alias posset tanquam hereticus condemnari.
- 2 Tanquam, dictio, aliquando est nota veritatis, & non similitudinis.
- 3 Inferiores tenentur credere, & tenere, quod approbat, & confirmat sancta mater ecclesia, & docet alios observare.
- 4 Ecclesia Romana est mater omnium fidelium,
- 5 Opinionem communiorē, quam sequuntur Doctores, debemus sequi.
- 6 Sententia appellatione possunt comprehendere opiniones Doctorum.
- 7 Dammandus non est aliquis ex sola assertionē articuli contra fidem, nisi faceret ex temeritate.
- 8 Professio quando dicatur fidelis, & deuota.
- 9 Spiritus quot modis dicatur.
- 10 Spiratio, & processio qualiter differant.
- 11 Ecclesia sacrosancta, quare dicatur mater omnium.
- 12 Ecclesia Romana, quare dicatur magistra.
- 13 Papa an habeat dominium ecclesiarum.
- 14 Pronomen, mea, pertinet ad dominium. Non tamen semper denotat proprietatem rei, cui adiungitur. num. 15.
- 16 Verum, quot modis dicatur.
- 17 Ignorantia quid dicatur.
- 18 Nescientia quando dicatur.
- 19 Error vnde procedat.
- 20 Fateri, confiteri, & profiteri qualiter differant.
- 21 Aeternum dicitur, quod nunquam habuit principium, nec habebit finem,
- 22 Superfluum non dicitur, quod exprimit distincto modo illud, quod primo erat dispositum.
- 23 Consuetudinem Ecclesie Ro. in quibus teneamur sequi, & in quibus non.
- 24 Ignorantia non excusat in his, quæ sunt fidei.
- 25 Statutum, vel constitutio canonica, an liget ad pñam excommunicationis illum, qui non negat, nec asserit ore, sed in corde.

Ideli. ¶ Glo. j. ponit casum in terminis. Spiritus sanctus eternaliter a patre, & filio tanquam ab vno principio, & vnica inspiratione procedit. h. d. fm Io. An. vt ipse dicit sumi posse ex glo. j. Et fm gl. sunt duæ partes. ¶ In prima facit professionem de eo, quod tenet sancta mater ecclesia. in secunda damnat, qui contrariū asseuerant. secūda ibi, sed quia. fm Io. Mo. diuiditur in tres partes, quia in prima ponit professionem spiritus sancti, Secundo firmat illam. Tercio, damnat contrarium sentientes. secunda ibi, hoc professi. tertia ibi, sed quia. ¶ 1. No. primò, q̄ Papa ita tenetur confiteri, & tenere articulos fidei, sicut quilibet alius inferior a se, aliàs posset tanquam hereticus damnari. vide 40. di. si Papa. ¶ 2. Secundo no. q̄ inter patrem & filiū & spiritū sanctū non est dare prioritatem. patet per verbum, eternaliter. ¶ 3. No. q̄ dictio, tanquam, quandoque est nota veritatis, & nō similitudinis, quia in veritate ab vnico principio spiritus sanctus procedit. vide per Doc. in cle. j. s. porro. e. ti. ¶ 4. No. q̄ inferiores tenentur credere, & tenere, quod approbat, & confirmat sancta mater ecclesia, & docet alios observare. secus ergo a contrario, si hoc non affirmat, nec docet alios observare. vide Inn. de cōsti. ne innitaris. ¶ 5. No. q̄ Ro. Ecclesia est mater oīum fidelium, & sic vī, q̄ super alios in fideles, vel iudaos potestatem non habet. de quo per Inn. de voto, q̄ super his. ¶ 6. No. ar. q̄ debemus opi. cōiorem, quam sequuntur Doct. sequi, & tenere, qñ est vera. & sic facit iste tex. q̄ licet iudex in pronunciando nō sequit cōem opi. Doc. ostendēdo veras rationes, q̄ illa nō esset vera, nō esset puniendus, licet snaret p̄ eorū cōsiliū, vel opi. vide gl. d. j. in c. fi. de pē. di. j. q̄ dicit, q̄ sequenda est opi. cōis, quā intelligo verā in casu dubij, q̄ p̄ multitudine est p̄sumēdū. ¶ 7. Sed qñ certa, & vera rō p̄ria assignat, nō esset sequenda. & hoc innuit iste tex. qui dicit vera, &c. & facit. l. j. s. j. C. de vere. iu. enucle.

- 6 ¶ 1. No. q̄ appellatione snā cōprehēdi pñt opi. Doc. & sic istud verbum non s̄p denotat pñunciationē iudicialē. ¶ 2. No. q̄ ignorantia veritatis facit quē cadere in errorē. & sic vī, q̄ ille, q̄ probat se ignorasse id, qd̄ confessus est, admittatur ad reuocationē cōfessionis, ex quo ignorās erat, & pbato errore reuocari pōt.
- 7 ¶ 3. Professio de p̄f. c. fi. ¶ 4. No. q̄ ex sola assertiōe articuli p̄ fidē, q̄s nō est dānādus, nisi ex temeritate hoc faceret. vide gl. in clem. j. e. ti. & in cle. j. de vsu. ¶ 5. Opp. q̄ imō spiritus sanctus descēdat a p̄fē, & filio tanq̄ a duobus principiis, & non tanq̄ ab vno. nā cōstat, q̄ pater & filius sunt duo supposita. & fm Philo. actus, qui sunt, sunt attribuendi suppositis. si ergo supposita sunt duo, ergo duo actus debent iudicari. Sol. dicit Io. Mo. q̄ aut supposita sunt plura, & rationes agendi sunt plures, necessariō sequit, q̄ actiones sunt plures: exēplū. nā generationes plurium hoīum sunt plures, q̄a supposita sunt plura, & q̄a potestas generatiua plurificat in eis: & ita pcedat p̄riū. vbi verō supposita sunt plura, & rō agendi est vnica, vnica erit actio. exēplū, p̄r, filius, & spiritus sanctus sunt tria supposita: tñ potentia creatiua est vna in eis, vnde actus creationis nō erit nisi vnus. sic ergo erit in p̄posito, licet p̄r, & filius sint duo supposita, tñ potētia expiratiua est eadē in eis, ergo vna, & eadē erit spiratio. vnde licet p̄r & filius rōne suppositi spirent, vt duo, tñ rōne agētis spirabunt vt vnū, fm Io. An. & Io. Mo. posset ēt poni in electione plati, q̄ d̄ vnica, licet supposita sint plura. vñ licet sint plures voces eligētium, tñ q̄a vnica est rō ipsorū, electio d̄ vnica. j. de re iu. cū ab vno. ¶ 8. Q̄uero, qñ dicat professio fidelis, & deuota. Sol. dic, q̄ fidelis d̄, qñ credit credēda, & seruat promissā. & ad hāc deuotionē seu professionē de necessitate tenet q̄libet Christianus.
- 9 ¶ 9. j. ecce. de cōf. di. 4. j. fm Io. An. ¶ 10. Q̄uero, quot modis dicat spiritus? Sol. dic, q̄ nouē modis. ¶ 11. Primò d̄ aīa. Matth. 27. Iesus aut clamās voce magna emisit spiritū. ¶ 12. Scdō, spūalis intelligētia. 2. ad Cor. 3. Lex occidit, spūs aut viuificat. ¶ 13. Tercio, actus respiradi. vnde Hypocrates. si spūs frequēs sit, dolorem significat. ¶ 14. Quarto, ira vel indignatio. Gen. vlt. nō permanebit spiritus meus in hoīe. ¶ 15. Quinto, superbia. Eccles. 10. si spiritus potestatem habens ascenderit super te, locum tuum ne dimiseris. ¶ 16. Sexto, spiritus malus. Matth. 4. in prin. Dūsus est Iesus in desertum a spiritu. ¶ 17. Septimò, pro verbo Dei. ad Ephes. 5. Accipite gladium spiritus, quod est verbū Dei. ¶ 18. Octauo, idem est, quod homo spiritualis. vnde Psalmista psal. 77. spiritus vadēs, & non rediens. ¶ 19. Nonò, idem est, quod vita, lob. 17. Spiritus meus attenuabitur. fm Arc. & Io. An. & quandoque est vna dictio tota dicendo, spiritus sanctus, tñ d̄ de tertia persona in trinitate. qñque verō sunt duæ partes, & tunc d̄ de spiritu cuiusque iusti viri. vnde in Cantico. Ecce spiritus procedit vndique fm Lap. Abbatem hic. ¶ 20. Q̄uero, q̄ est differentia inter spirationem & processionē. Sol. dic, q̄ spiratio respicit actū spiradi, vt ibi, spiritus vbi vult spirat. de renū. nisi cū pridem. s. verū. processio vero spirationis effectū, vt patet in hymno: Veni redemptor gentium. ibi, non ex virili semine, sed mystico spiramine verbum Dei caro factum est, &c. fm Guil. Arc. & Io. An.
- 11 ¶ 21. Q̄uero, quare sacrosancta ecclesia dicatur mater oīum. So. quia ipsa nos genuit. s. per baptismum. 1. 2. q. 2. qui abstulerit. & hoc respectu omnes fideles dñr fratres. 1. 1. q. 3. ad mensam. fm Arch. & his respectibus Fed. in sua constitutione, q̄ incipit, cōmissi. vocauit hereticos matrum vteri corrosores, fm Ioā. An.
- 12 ¶ 22. Q̄uero, quare Ro. ecclesia dicatur magistra. So. quia vbi cū que sunt aliqua dubia per totū orbē, ab ea p̄ntur declaratio. 27. q. 2. c. diuina. & q̄ n̄ sint le. per venerabilem. secūdū Io. An.
- 13 ¶ 23. Q̄uero, an Papa habeat dñm ecclesiarū. Sol. Arc. dicit, q̄ non. allegat dictum Bernardi ad Eugenium Papam. c. 4. in fin. sic dicentis, Cōsideres sanctam Ro. ecclesiam, cui auctore Deo p̄ces, omnium ecclesiarum esse matrem, non dominam: te nō dominum episcoporum esse, sed vnum ex ipsis. ad hoc. 7. q. j. mutationes. in prin. vnde dicit Arch. q̄ fortē propter hoc Inn. & Hof. scripserunt de immu. eccle. quia plerique. vt ibi per Io. An. in gl. mag. q̄ si Imperator vel Princeps sine iusta causā faceret constitutionem, q̄ dominia rerū transferantur in alios, non valet f̄ constitutio, & nec in foro animę, nec in foro ciuili seruanda.

ADDITIONES.

- a ¶ Papa ita tenetur confiteri. Tu adde, q̄ si sit dubium, an malē sentiat de articulis fidei, q̄ imperator potest ipsum cogere ad dandum fidem suam, & quod de ea sentit in scriptis. ita multum fm. in c. querelam. co. fin. ver. & in casu de iureiur. & aliquid in c. j. ver. & dicta Inn. hic. de ma. & obe.
- b ¶ Tanquam. Adde Alex. conf. 30. 4. lib. Bar. in l. omnes populi. 6. q. p̄ principali. in ver. nota dictionem, tanquam.
- c ¶ Non habeat. Adde Fran. Arret. conf. 158. Cal. conf. 10. de consti.
- d ¶ Opinio communis. Adde Anch. conf. 260. & And. Sicu. conf. 6.
- e ¶ Probato errore. Adde latē Ro. conf. 383.
- f ¶ Non valet constitutio. Adde latē Pau. de Cast. conf. 282. in prima impr. & Alex. conf. 2. 2. lib. Ro. conf. 369.

seruanda est. ar. 12. dist. c. j. sed contrarium vñ notare Ioā. 9. q. 3. per principalem. tamen dicit Arch. q. quicquid dicat Ber. ecclesia Romana dñi. 79. dist. oportebat. & Papa dicit ecclesia mea. 97. di. ecclesie. & sic vñ sua: quia pronomen, mee, vñ ad dominium pertinere. de hoc 11. q. j. c. j. fm Io. An. Arch. tenuit dictum Ber. hic positum. 12. q. j. c. j. nam dicit ibi, q. Papæ sunt res ecclesie tanq̃ dispensatoris & administratoris, non tanquā dñi. Et pro isto dicto vñ optimus tex. 12. q. 2. non liceat a Papæ. ad idem facit quod no. glo. 10. dist. c. j. & 12. dist. c. 2. qui dicunt, q. Papa nō pōt auferre sine causā bona vñius ecclesie, b & dare alteri. & idem tenet Pau. in cle. j. hoc eo. tit. Nec ob. glo. Io. 9. q. 3. per principalem. quia ibi loquitur de titulis beneficiorum auferendis beneficiatis, & tradendis alijs. & istud bene pōt Papa inuito clerico, & sine causa, & pro hoc opti. c tex. infra de prebē. c. 2. eo. lib. & cle. j. vt li. pend. ¶ Nec ob. iura, quæ dicunt ecclesiam meam, vel tuam, quia istud pronome d meus, & tuus, nō semper denotat proprietatē rei, cui adiungitur: sed quādoq; designat tm̃ dominium respectu iurisdōnis, vel gubernationis, vt no. glo. 8. dist. quo iure. & de postu. prela. c. j. & de preben. pro illorum. ¶ Quæro, cum hic dicatur, q. est 16 vera sña, quor modis dicatur verum. Solu. dic, q. tribus modis. vno modo id, quod habet esse cōtra falsitatē. 22. q. 2. cum humilitatis. & c. is autem. in prin. ¶ Secūdo modo illud, quod habet apparentiam cum debita existentia subiecti, & sic contrarium simulationi, & fantasie. ¶ Tertio modo dñ verum id, quod habet naturalis proprietatis puritatem contrariā permutationi, fm Archi. & Io. An. dicit tamen hic Io. Cal. q. non semper est verum, q. ignorans erret. 38. dist. quāuis. Nam aliud est 17 ignorantia, aliud nescientia. ¶ Ignorantia dñ, quādo quis debet scire, & nescit. & de hoc dñ, ignorans ignorabitur. ea di. qui ea. & sumitur in mala parte, ea. dist. multa. ¶ Nescientia dñ, quādo non exigitur, vt sciat. ¶ Item, aliud error: quando quis æstimat se scire, quod nescit, vt d. c. quāuis. Aliud titubatio: quādo quis habet argumenta ab vtraq; parte, vt de bigamis. nuper. & de hac ignorantia dic, vt no. 38. dist. in summa. fm Io. Cal. & 19 vide glo. magistrum in rubrica. ff. de iuris & fac. ign. ¶ Quæro, vnde procedat error. Sol. dic, q. ab ignorantia. 38. dist. quāuis. fm Io. An. Glo. j. ponit casum in fi. glo. de diuersis erroribus circa Spiritū sanctū, habetur. 24. q. 3. c. pe. ver. Cathaphrygis. §. Noctiani. cū ver. seq. quos specificauit hic Fran. Vercel. sed non est necesse: quia ibi habetur fm Io. And. Gl. super ver. 20 fideli. in prin. alle. cōcor. deinde op. q. tex. habeat superfluitatē in proemio. sufficiebat enim dicere fideli sine verbo, deuota: quia si est fidelis, ergo deuota. Glo. sol. q. ista verba referantur ad diuersa, & sic nō sunt superflua. In e. glo. ibi, mentem. & sic sincera pura, & non simulata, fm Io. Mona. Arc. & Ioā. An. Gl. super ver. professione. recita per cōtrarium, q. necessaria non fit professio, quo ad fidē: sed est potius actus cōgruens illi, qui vult se obligare religioni, j. de reg. c. j. 2. & 3. eo. li. ¶ Glo. timore 21 ¶rij exponit tex. ¶ In ea. glo. in fi. ¶ Est enim differentia inter fateri, confiteri, & profiteri. vnde fatemur coacti. inde fateor. i. fari teneor. Confitemur voluntarij: profitemur spondentes. vnde professio facit monachum. de regula. porrectum. fm Io. Mo. & Io. An. ¶ Glo. in verbo, æternaliter. recita per ¶rium, q. Spiritus sanctus æternaliter non fuit. nam dñ æternum, quod nunq̃ habuit principium, nec finem habebit: sed Trinitas est vnū vniuersorum principium. c. firmiter. §. e. Cū ergo habuerit principium, nō dñ æternaliter. glo. sol. ¶ Gl. super ver. & filio. recita per ¶rium, q. imō Spiritus sanctus a solo Patre procedat: & probat tribus medijs, vt facit gl. deinde sol. vt in glo. quæ dicit, q. hic fuit erronea opinio Gregorū. & ad rōnem ipsorū respondet. In ea. gl. ibi, q. addere. ¶ No. istā gl. q. ille, qui declarat, non dñ addere. vide tex. in cle. statutum. de elect. & in cle. j. de iurepa. & qd dñ hic de symbolo, dicunt quidam etiam esse descriptum Romæ in tabula argentea post altare sancti Pauli, ad mandatum Leonis Papæ, vt in primo sententiarū. 11. dist. c. 2. fm Io. An. In ea. glo. ibi, sed obijcitur. recita hic glo. per aliud ¶rium, vt format glo. & solue dupliciter, vt in ea. In ea. glo. ibi, ¶rium, vt format glo. & solue non dñ superfluum, qd exprimit di. 22 aperit. no. istā glo. ¶ q. illud non dñ superfluum, qd exprimit di. cōtō modo illud, quod primo erat dispositum. quod no. pro positionibus & articulis, qui sunt in iudicijs seruadis, ne reij. 23 ciantur tanq̃ superflui. ¶ Glo. super ver. docuit. recita per cōtrariū, q. non teneamur sequi cōsuetudinē Ro. ecclesie. 12. dist. nouit. gl. sol. In ea. glo. in fi. no. istā gl. q. consuetudo Ro. ecclesie est vbiq; seruanda, quādo concernit articulos fidei, & de hac materia vide glo. de tēp. or. c. j. Concludo veritatem huius passus: quia aut consuetudo vt stylus curiæ concludit: aut disponit super his, quæ sunt illi reseruata in priuilegiū, sicut est, q. ordinet ad sacros qualibet die dñica. & hec consuetudo ab alijs non est seruanda, vt est casus & ibi glo. §. de tēp. or. c. j. Aut non disponit super reseruatis sibi in priuilegiū, sed super alijs: tunc aut seruat aliqua circa articulos fidei: & hæc consuetudo

est ab oībus obseruanda, vt voluit hic gl. aut non disponit circa articulos fidei, sed super modo generali celebrandi diuina officia: & tunc etiam est ab alijs obseruanda, vt est casus. 11. q. j. c. fi. fm intellectum Lau. ibi, & Arc. super gl. fi. Et idem super modo generali conferendi ordines ecclesiasticos, vt no. gl. mag. de elec. q. sicut. aut non disponit generaliter super modo celebrandi: & tunc aut disponit super modo conficiendi literas suas, & suæ cancellariæ: & tunc hæc consuetudo est et seruanda extra curiā. Ita no. glo. in c. ad hoc. de sen. exc. & est tex. de cri. fal. q. graui. aut non disponit super modo conficiendi literas suas, sed super modo iudicandi, & procedendi: & tunc aut disponit interpretando ius dubiū, vt debeat certo modo intelligi: & tunc illa interpretatio ab alijs vñ seruanda. Ista est gl. in verbo, processus. in c. dispendia, j. de rescri. eo. lib. & ita pōt intelligi tex. de consti. ex literis. Aut non disponit interpretando ius dubiū, & tunc, si specialiter disponit, non est ab alijs obseruanda, vt dicit hic glo. & 11. di. nolite. & in d. c. j. de temp. or. & gl. 96. di. vbi. in verbo, vbi. aut sic seruat: & ultra cōsultat alijs, vt seruent: & tunc non arctatur quis ad illius obseruatiā. Ita no. gl. fi. in c. cōsultationi. de frigi. & male. aut seruat, & pcepit alijs, vt seruent: & tunc et alij tenentur obseruare, vt vult glo. hic, & glo. in d. c. nolite. & ea. di. palā. & glo. in d. c. j. de tem. or. ¶ Gl. super ver. fideliū, quærit quare tex. dicat ecclesiā Romanā matrē fideliū tantū f. gl. sol. In ea. glo. ibi, ad nos §. vide intellectū huius. & no. 17. q. 4. constituit. & 18. q. j. sape. in fi. & de Iudæ. Iudei. fm Arch. & Io. An. ¶ Glo. super ver. Doctorū. colligit, quid sit Doctor, & qui comprehendantur appellatione eorum. ¶ Glo. super ver. Græcorum. recitat per contrarium. q. h imō Græci hoc non teneant, vt no. gl. §. eo. tit. in verbo, & filio. Glo. timore ¶rij so. dupliciter. vno modo, q. nō oēs Græci, sed aliqui. ¶ In ea. glo. ibi, Imperatore. refert Fran. Vercel. q. ibi personaliter fuit ipsorū Patriarcha & solēnes nuntij Imperatoris, fm Io. An. ¶ Glo. super ver. ignorantia. colligit q. in his, quæ sunt fidei, ignorantia non excusat. Glo. super ver. damnamus. recita per ¶rium, q. tex. superfluat geminādo verba idem importantia. glo. soluit. In ea. glo. in fi. vel dic, damnamus sñam, & reprobamus actum, fm Arch. & vide no. in d. c. damnamus. in prin. fm Io. An. Glo. fi. quærit quid si non negat i nec asserit ore, sed sic corde: an sit hæreticus? glo. sol. q. sic. 25 ¶ In ea. glo. in fi. an statutum vel constitutio canonica liget illum ad penā excōicationis. remittit Arch. ad no. per se. j. de sen. excō. cum quis. vide in cle. j. de her. In glo. hic patet ad fi. cle. de eo aut qui negat ore, sed non corde, no. 11. q. 3. non solum. el. 2. & c. precedenti. & de pē. dist. j. potest. fm Io. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Papæ. Adde bonum tex. c. cum ex eo. de elec. li. 6. Inn. in c. cum super. de causa pos. & propr. licet Papa præ alijs habeat liberam administrationem. vt c. ita dominus. 19. dist. & c. ad honorem. de vsu pal. Abb. in c. constitutus de rescri. & do. Feli. in d. c. constitutus. circa fi.
- b ¶ Et dare alteri. Adde de hoc per Feli. in c. quæ in ecclesiis. col. 15. vers. secundum vero membrum. de consti. & Pan. in c. admonuit. nu. 13. & ibi in mod. apostil. in vers. non subsistente causā. de renun.
- c ¶ Et sine causā. Intellige, vt dicit Ro. consi. 245.
- d ¶ Meus, & tuus. Adde Franc. Aret. consi. 155.
- e ¶ Vbiq; seruanda. Adde Lap. alleg. 52. D. de Ro. dec. suis in antiquis in tit. de consue. in fitu.
- f ¶ Fidelium tantū. Videtur ex hoc innuere infideles non subesse ecclesiæ, quod an, & quando sit verum, vide Feli. in c. Iudæ. el. 2. & ver. de hac materia vtrū Iudæ. de Iud. & Pan. in c. quoniam. nu. 5. & ibi in apo. Zacha. de consti.
- g ¶ Ad nos. Adde qualiter intelligatur hoc dictum Cal. consi. 2. de Iudæ 5.
- h ¶ Non teneant. Adde tū de hoc Arc. in c. de Constantinopolitana. 22. dist. & in c. non vos. ver. quisquis. 23. q. 5.
- i ¶ Hæreticus. Adde Cal. consi. 2. de hæreticis.

De constitutionibus.

Rubrica.

SUMMARIUM.

- 1 Ignorantia iuris non cadit in Papam.
- 2 Postea, vel posterior, verbum potest denotare actum etiam mediatum, & non incontinenti factum.
- 3 Faciens actum contrarium primo de quo est certificatus, videtur a primo recedere.
- 4 Consuetudines possunt creari locales, siue localiter.
- 5 Positiones possunt fieri super iure consuetudinario: & q. sint admittendæ.
- 6 Constitutio an reuocet consuetudinem contrariam?
- 7 Statutum secundum particulare an reuocet primum? nu. 19.
- 8 Princeps vel Papa an possit tollere legem prædecessoris faciendo secundam legem contrariam illi.
- 9 Consuetudo, & statutum an sint facti? Et q. sint ius priuatum loci. nu. 10.
- 11 Pactum an tollat pacta contraria?
- 12 Priuilegium an tollat priuilegium contrarium?
- 13 Statutum Episcopi, vt sit rationabile, quid requiratur.
- 14 Capituli consilium non consensus requiritur in statutis condendis.
- 15 Consue. ad hoc vt tollatur, an requiratur mentio specialis: an sufficiat generalis.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- 16 Lex sicut renouat legem, an ita renouet effectus iam productos in esse?
- 17 Rescriptio specialis si facta fuerit per Papam de beneficio pro vno, an presumatur facta motu proprio, & sic sit favorabilis, & amplianda?
- 18 Successor non renouans legem predecessoris cum succedit, vñ illam approbare.
- 20 Episcopi non possunt facere legem contrariam primæ.
- 21 Papa quare nuncupetur diuersis nominibus.
- 22 Lex secunda non renouat primam nisi de illa faciat mentionem.
- 23 Imperator qualiter dicatur scire leges, & qualiter non.
- 24 Contractus primus an annullatur per secundum?
- 25 Constare quando dicatur de certa scientia Principis.
- 26 Papa non presumitur scribere contra ius in facto dubio.
- 27 Rescriptum qualiter cognoscatur a privilegio.
- 28 Constitutio particularis disponens id, quod ius commune, an renouetur per secundum ius commune contrarium illi?
- 29 Vincula quando sunt duo: dispositio superueniens tollens vnum vinculum, illud tollit non aliud.
- 30 Consuetudo rationalis quæ dicatur.
- 31 Finit iuris canonici quis sit, & quis iuris civilis.

Icet. Summat in j. glo. & diuiditur: quia duo facit, primo similitudinem improbat rationem reddens: & casum soluit duas modificationes ponens. secunda ibi, Ipsis. ¶ No. primo q in Papa non cadit ignorantia iuris. & sic vñ, q si concedit rescriptum contra ius, q valeat, posito q in illo non fiat mentio iuris. de quo hic per glo. in c. j. de refer. ¶ No. ¶ q verbum postea, vel posterior, pōt de notare actum etiā mediatum, & non incontinenti factum ad hoc glo. in verbo, sed tertia. in c. cum Vintoniensis. de elec. tex. in c. si. de excep. praela. q no. pro teste, qui dicit, Titius possedit post illum: quia per hoc non vñ includere, q immediate post illum possederit. ¶ No. q nō semper est licitum arguere de similitudine canonum ad similitudinem statutorum & consuetudinum, fm Pau. ¶ No. q faciens actū prius primo, de quo est certificatus, vñ a primo recedere. ad hoc de offi. dele. c. gratum. & j. de procu. si quem. hoc eo. li. ¶ No. q consuetudines localiter creari possunt: quia quilibet ciuitas, & castrū pōt sibi consuetudinem inducere. 11. dist. catholica. & 12. dist. c. illa. de sepul. certificari. ¶ No. q non existens de loco, presumitur ignorare consuetudinem, & statuta loci. ad hoc j. ca. proxi. de quo ibi. & vide Inno. super rub. de consue. Et ex isto no. ¶ q positiones possent fieri super iure consuetudinario: & q ille sunt admittenda: quia talia sunt probanda. ad istud est dictum Bar. in l. 2. C. si contra ius vel vti. pub. & idem tenet Io. An. in c. si. de consue. §. circa. Itē, ibi no. Bar. per hunc tex. q statuta, quæ sunt alibi facientia ad eam, quæ ageretur hic, debent hic produci in eā sicut alia instrumenta priuata ad eam faciētia, cū talium presumatur ignorantia. & vide per eum in l. oēs populi. ff. de iust. & iu. No. vñ requisitum in consuetudine & statuto: quia requiritur in illis rōnabilitas. de primo vide de consue. c. j. de secundo vide 4. dist. erit aut lex. Op. primō q rex. & vñ, q secunda constitutio primæ priā illā non renouat, vt patet ex notatis per gl. in verbo, duabus, j. de heret. vt offi. hoc eo. li. Sol. dic, q aut prima constitutio, & secunda illi priā sunt ambæ generalis, & prima specialis, & tunc secunda non renouat primā. & ita procedit illa glo. & pōt esse rō: quia genus non derogat speciei, licet sit econtra. arg. ff. de offi. le. studii. & j. de pben. dudū. Itē, tollit priā consuetudinem lex, licet non faciat mentionem, quādo statuit, & inducit impedimenta tēporalia, non perpetua ipsi consuetudini: quia cū tunc funditus non tollat consuetudinem, licet ad tps suspendat, illi p̄iudicat. ita no. Io. An. in c. abbate sanē. de ver. sig. Op. secundo de notatis per Io. An. in c. vnico. de cle. coniug. j. e. li. super verbo, volumus. vbi sentit expressē, q constitutio renouet consuetudinem priā, ¶ licet de ea non faciat mentionē. Sol. dic, q aut consuetudo priā erat fundata super iure antiquo renouato: & tunc illam tollit, licet mentionē nō faciat de illa. ita procedit dictū Io. An. & facit qd no. hic gl. aut consuetudo nō erat fundata super illo iure: & tunc pcedit iste tex. Op. tertio, q constitutio ēt exp̄sē nō renouans consuetudinem priā illā tollat. de cōsti. cum M. Ferrari. fol. dic, q aut cōstō est generalis, & consuetudo specialis, & tunc illam non tollit, vt hic. aut p̄stō est particularis: & tunc illa tollitur: & ita procedit prius. Et ad hoc optimē facit iste tex. in rōne sui. Nam canonici facientes priā p̄stōnem in ecclesia consuetudini ecclesiæ, sunt certificati de illa: & id videntur illā renouare. & hoc vñ tenere Bar. in extrauag. ad reprimendā. in glo. hic erit clausula. circa fi. vbi tractat de secundo statuto particulari, an renouet primū ¶ statutū prius particulare, distinguens, q aut primū habet clausulā derogatoriā ad alia statuta, & tunc fm non valet, nisi faciat specialē mentionē de primo per l. si quis in prin. ff. de leg. 3. & posuit in repetitione l. oēs populi. ff. de iust. & iu. Nā sicut priuatus p̄mittens clausulā derogatoriā in

testō timens, ne instigatione vel deceptione aliquorū ad aliud inducatur, ita populus vel vniuersitas vñ timere. q rō cessat in Principe ius condente. Si vero nō hēt clausulā derogatoriā, tūc fm renouat primū ea rōne, quæ lex cōis. Et hoc est verum, quādo nulla diuisione pōt iuuari, secus si pōt iuuari fm eū. & istud idē tenet Io. An. j. de iureiu. ca. j. ¶ Quartō opp. & vñ velle hic tex. q secundus Princeps, vel Papa pōsit tollere legē predecessori faciendo secundā legē priā illi: sed istud vñ falsum. probatur sic. de consuetudine ad legē pcedit arg. q lex, & consuetudo equalē vim hñt. i. di. consuetudo. sed pōt Papa tollere nedū consuetudinē iam creatā, sed ēt post creatā, vt j. de consue. c. j. & 2. & de biga. c. vnico. q tollat consuetudinē inducendam, patet ēt C. de fur. auth. nauigia. ergo & legē faciendam. sol. fm Io. Mo. Princeps futurā legē & consuetudinē inferiorū pōt tollere. ita procedunt priā. paris aut nō, quia par in parē non hēt imperiū. de elec. innotuit. Et ita pcedit iste tex. sed bene posset suadere successorī, vt illā seruet, vt j. de refer. c. si. in fi. ¶ Op. quintō. & vñ, q tex. malē dicat, quia dicit, q consuetudo, & statutū sunt facti. & sic innuit, q nō sunt ius. sed hoc falsum: quia consuetudo appellatur ius, vt patet. i. di. consuetudo. & ēt statutū. j. di. ius naturale. Insi. de iu. nat. §. j. fo. dic, si considerantur actus, ex quibus inducuntur, tunc bene sunt facti, vt j. di. mos, & consuetudo. sed post ipsorū inductionem tunc sunt ius. & ita pcedunt priā. & cū ista sint localia, iō in Papa p̄sumitur ignorantia, vt hic. & ideo nimirum si illa non renouat. q secus est in iure vñ i. qd cum oēs scire, & seruare teneantur, §. e. c. j. vñ de istud Papa ignorare non debet, q p̄cipit alios scire, fm Io. Mo. 9. dist. iustum. & ideo non ignorare p̄sumitur, vt hic fm Io. An. Ista nō tollunt prius de statutis, quare dicantur facti. Itē, eodē mō possemus dicere de iure cōi, q habito respectu ad factū sup quo editur ius, est facti. & sic nō esset dīa inter ius cōe, statutū, & consuetudinē q istum tex. qui facit hanc dīam. do. mēus. Ant. de But. dicit, q si cōsideretur lex, & statutū, & consuetudo prout sunt in fieri, qd libet est facti, tñ consuetudo hēt plus facti in hoc, qd plures actus facti requiruntur ad illā constituendā. lex aut vnico momento expeditur. j. dist. consuetudo. 8. di. frustra. cū si. Sed si consideretur consuetudo, statutum, & lex cōis postq sunt inducta, quodlibet est ius, sed discrepant in hoc, ¶ quia consuetudo & statutum est ius priuātū loci. 11. dist. Catholica. qd secus est de iure cōi, quod est publicū vbique. de consi. c. j. & hoc respectu cōcludit rō hic posita, quia ius, q est vbilibet, scitur, vel scire p̄sumitur, iō renouat. sed particulare non. & hoc, quia factum est, & in facto consistit. i. quia particulare. rō ideo non est vñis, ita q capi possit aliquo vñ signo, sed eius determinatio, & rō determinandi est particularis ad si. priuatē utilitatis, q utilitas est facti, & in facto consistit fm eum. d. Io. de Imo. dicit, q ideo dicuntur facti, quia an sit statutum particulare in loco an non, est facti, sicut dicimus iuxta vulgare, hoc consistit in facto. i. an hoc sit factū, vel non. & hoc vñ finit se de mente literæ fm eum. q libet so. pōt teneri. Et solutione istorum posuit hic, Pau. licet in duobus verbis dixerit. Nā ideo p̄sumitur scire ius cōe, quia disposuit de cōi & publica utilitate. In facto aut consistit consuetudo & statutum respectu loci & originis, sed respectu subditorū, & postq facta sunt, ius ex facto oritur, fm Pau. ¶ Quero, quia dī, q lex priā consuetudini, & c. Quid de pacto i an tollat pacta priā? Io. Mo. qd non, alle. de deci. ex multiplici. assignat eam, quia eadē est rō in his. ¶ q in consuetudine. Idē Arch. 18. di. qm. sup gl. ¶ Quid de priuilegijs, dicit idē eadē rōne. alle. de p̄scri. veniens. & vide gl. antepe. j. de cap. mo. c. j. e. li. Et ad vtrūq; dubiū facit cle. dudum. de sepul. Idē glo. 18. di. qm. qd intellige verū, nisi esset priuilegiū in corpore iuris clausum, quia tunc priā p̄stō renouaret illud, cū p̄sumatur scientia illius, sicut & iuris cōis, vt no. gl. infra de ele. vt circa. sup verbo, corporali. & hoc tenet Io. An. in c. j. de refer. super gl. & Io. de Fan. hic. ¶ Quero, quia tex. dicit hic, si sint rōnabilia, qd requiratur in statuto epi ad hoc, vt sit rōnabile? So. requiritur capituli consilium. de his q fi. a pl. quanto.

ADDITIONES.

- a ¶ Postea. Adde Alex. consi. 24.
- b ¶ Presumitur ignorare. Adde Ro. consi. 171. & 252.
- c Iure consuetudinario. Adde Old. consi. 244.
- d ¶ Rationabilitas. Adde quod p̄sumptio est iuris, & de iure, quod statutum sit rationabile, vt dicit Lap. alle. 101.
- e ¶ Consuetudinem. Vide d. Card. in cle. dudum. q. 9. de sepul.
- f ¶ Renouet primum. Adde Alex. consi. 132. 4. lib. & vide per eundem consi. 7. & consi. 103. eo. lib. & magis in specie per Rom. consi. 327.
- g ¶ Successori. Adde an Papa facta predecessori infringere possit, Ro. consi. 369.
- h ¶ In facto autem. Ita no. Bal. in suo tract. de tabel. q. 2. & in l. liberti. co. 10. verfi. quaritur de eo. C. de ope. lib.
- i ¶ Pacto. Vide pulchrē per Sal. C. de pac. l. pacta nouissima. quando secundum pactum tollat primum vel non.
- k ¶ De priuilegijs. Adde Roma. consi. 327.
- l ¶ Capituli consilium. Adde Cal. consi. 2. de constitu.

Prim Pars. De constitutionibus.

6

quanto. & dicit hic Arch. q si capitulum sine causa dicat Episcopo, q non nocet, & habetur pro consentientibus. alle. no. 65. di. c. j. in ult. gl. & alle. iura ibi allegata. Idem ponit Arch. 18. di. sup. gl. summæ. d. Ant. de Bu. dicit hic notandum istud dictum Arch. qd limitat totum tit. de his q si a pla. vt prelati teneatur sequi consiliu capituli, si eam allegat, alias secus. ¶ Itē no. q in statutis condendis requiritur consiliu capituli, nō consensus. Tamē intellige dictū Arc. q capitulum dicens habeatur pro consentiente, quādo requiritur consiliu. non aut dicit, q requiritur consensus, qd pondera, ne erres, fm eū. Itē, hęc vera, si ius dicit non obstante consuetudine, & c. secus si diceret non obstantibus quibuscunq; in prius editis, q p hanc clausulam generalē non tolleretur ius prius speciales consuetudines, & priuilegia, vt no. Guil. de Mōte Lau. in extrau. sedes. in verbo, mutare. ¶ Quarit hic Lap. Abb. an ad hoc, vt tollatur consuetudo, requiratur mentio specialis, an sufficiat generalis, videlicet non obstante aliqua consuetudine. ar. q requiritur specialis per tex. hic, & j. de p. b. c. 2. & cle. 2. de off. ord. concludit, q sufficit et generalis non obstante aliqua consuetudine in genere. pro quo facit j. de elec. q a sepe. & cle. dudū. de sepul. cum si. secus aut dicit in impetrationibus gratiarū, quia ad hoc, vt tollant consuetudines, requiritur specialis mentio. alleg. j. ti. proxi. si pp tua debita. & c. quis. & c. duobus. bene faciunt no. per gl. & Doct. in l. de quibus. ff. de le. ¶ Querit eū hic dicitur secundā legem priā primā illam reuocare, an sicut reuocat legē, ita reuocet effectus legis iam creatos? Pau. tetigit hoc dubium in cle. j. de immu. eccle. vbi distinguit, q aut secunda lex simpliciter reuocat primā, & tunc non reuocat effectus iam productos in esse. ar. de si. presby. ex tua. facit j. de cōces. p. b. c. si. hoc eo. li. Aut secunda lex non reuocat simpliciter primā legem, sed legem antiquā irritat, & annullat, & eā vult haberi pro infecta cum suis declarationibus: & tunc et retractantur effectus producti in esse, vt est casus in d. cle. j. de immu. eccl. p qd infert ibi Pau. q in isto tertio casu, si quis incurrisset excoicationē legis antiquę, q non esset necessaria absolutio. qd bene no. & idē tenet ibi gl. ordinaria in ver. p infectis. ¶ Querit hic Lap. Abb. facta est per Papā reservatio specialis de aliquo beneficio pro vno, an presumatur facta proprio motu, & sic sit fauorabilis, & amplianda: an vero ad instantiā alterius, & non ex certa scientia, & sic odiosa & restringenda. j. de p. b. c. si pluribus. & c. si motu proprio. & sic p pns sit locus surreptioni q presumatur facta ad instantiā alterius & non motu proprio. facit iste tex. qui vult, q presumatur ignorare iura particularia locorū. facit j. tit. proxi. tibi qui. §. si. & de renun. c. si. tamen dicit se audiuisse, q non vult Papa talē reservationē exceptionem admitti, cuius voluntati esset standū, cū eius voluntas facit ius fm eum. d. Ant. dicit hic, q ista qō est decisa, inquantū dubitatur de motu proprio, inquantū vero dubitatur, an sit facta ex certa scientia; tunc dicit, q in dubio presumitur ignoranter facta ad qd optimē facit, iste tex. Si vero qritur, an presumatur facta ad instantiā impetrantis? tunc aut reservatio est specialis: & presumitur facta ad instantiā impetrantis. ad qd facit dictū c. si motu proprio. Si aut est facta generalis reservatio, tūc presumitur ex certa scientia, & motu proprio facta. de quo de p. b. c. c. pe. in fi. fm eum. & facit qd no. Lap. j. de consue. c. si. & de ele. si eo tpe. fm do. lo. de Imo. Querit hic Io. Mo. an iste tex. habeat locū in extrauag. & tenet q sic, dūmodo de ista constet. dicit tū distinguendū in hac materia, vt clarius habeatur, q aut canones, qui videntur aduersari, possunt iuari aliqua ratione assignando rōnem diuersitatis, & tunc ambo seruentur. 25. q. j. §. his ita. de cog. spi. c. j. C. de nouo cod. cōpo. §. quibus. Et ratio patet j. de ele. cū expediat. de hoc est tex. in c. cū Apostolica. de his q si a prela. aut non pnt rōne iuari. & tunc aut sunt eiusdē auctoris, aut diuersorū. Si eiusdē: aut eiusdē Papę, aut alterius pcedēris. Si eiusdē Papę pferitur posterior, et si sit extrauagans: dū tamē de illa constet, vt hic 19. di. si Romanorū. Si dubiū esset, pferitur corpore iuris clausum. de fide instr. pasto. talis. si aut sunt diuersorū auctorū, aut alter est maior, alter minor, vt Papa & conciliū: tunc canon maioris est potior. de ele. significasti. 25. q. j. §. his ita. ff. de albo scribē. l. si. si sunt parium: aut Romanorū Pontificū: & tunc idem, qd dicit tex. cum sit idē principatus: licet subiectū sit aliud. ar. ff. de iud. l. proponebatur. tū posset in hoc notari dīa, quia vnus posset sibi legem indicare p verba derogatoria, vt ff. de le. 3. l. si quis in prin. sed vnus alteri non: licet hoc suadere posset, vt j. ti. proxi. c. si. Istud reprobatur Io. de Lig. quia in actu dependente a voluntate vnus est licitū sibi recedere, qn voluerit, vt d. l. si quis in prin. fm eū. Ego credo, q vtrunq; dictū posset saluari: quia si querimus, an posset statuere oppositū, dato q in sua prima pstone apposuerit clausulā derogatoriā? & est dicendū q sic. ita procedit dictū Io. de Lig. si querimus, an fm reuocet primū, si non facit mentionē de primo: & est dicendū q nō. ita procedit dictū Io. Mo.

Et istud non procedit ex defectu potestatis, sed ex defectu non voluntatis, quia ex eo, quod prohibuit contrariū fieri, nisi mentionem fecerit: non vī voluisse contrariū facere, ex quo mentionem non fecit. sed sentit hic Io. Mo. q qn in lege cōi apponitur clausula derogatoria, q secunda lex priā nō reuocet primā, si ille idem fecerit secundā, nisi de illa fecerit mentionem. 18 Istud reprobatur d. Ant. in c. j. de rescri. ¶ quia ex quo successor, statim cū succedit, non reuocat legē pdecessoris, vī illā approbare cū sua determinatione. ar. de elec. ecclesia. vnde ipse sibi, & nō pdecessori vī illā legē imponere: alias sequeretur, q nulla esset hodie necessaria clausula derogatoria rescriptorū, cū non viuunt Papę, qui illa iura condiderunt q no. in c. nonnulli. de rescri. de capel. mo. ex parte. cū si. & istud vī tenere Io. Mo. in c. 2. j. de p. b. c. & ibi Io. An. si sunt pstones aliorū inferiorū: tunc illud valet qd potioribus rōnibus adiuuatur. Insti. de p. h. e. emp. §. diuerse. j. di. ecce. 20. di. in prin. 9. distin. ego solus. Istud vltimū reprobatur Io. de Lig. q eadē rō, quo ad facultatē reuocandi eius primā pstonem subest in inferioribus respectu pstonum suarū loci sibi subiecti, sicut in vno Papa respectu cōstitutionū generalium ab eo emanatarū, q nullus pōt sibi legē imponere, a qua non liceat discedere. ff. de leg. 3. si qs in prin. Et sic presumitur ille inferior habere sciam cōstōnum ab eo editarū: sicut Papa oēs pstones generales. nec ob. iura alle. per Io. Mo. quia illa loquuntur in dictis sanctorū patrum, qui non habent potestatem statuendi, nisi quatenus rōne moueantur. ita est standum dictis suis, vt d. c. ego solus. sed Io. de Lig. cuius dictū placet Io. de Fan. alleg. pro hoc tex. Insti. de iu. natu. §. ea vero. vbi habetur, q in statutis ciuitatū posterius derogat primo. & alleg. dictū Io. An. j. eo. li. de iureiur. c. j. Nec ob. gl. 50. di. dño sancto. q vī velle priū, quia debet intelligi de constitutionibus localibus, de quibus loquitur ibi tex. scōditis ab his, qui non habent iurisdictionē, & priatem condendi. Vel loquitur de constitutionibus vnus prouincię, quę in alia prouincia non habent robur, nisi rōne auctoritatis vel melioris snī e, fm Io. de Fan. ¶ Op. vltimū Io. de Fan. q et si secundū statutū faciat mentionē de primo priō, q illud non reuocet. ff. de decret. ab ordi. fa. l. qd semel. & qd ibi notant Dy. & Bar. vbi no. q si statutum dat immunitatē 10. annorū venientibus ad habitandū in ciuitate: si aliquis venit interim ad habitandū, reuocari non pōt tale statutū. sol. ibi ideo id fit, quia statutū trāsuiuit in speciē pstonis iam impleti ex parte ciuitatis, & eius qui venit, & ideo non pōt reuocare, sed hic stat statutum in meris terminis statuti & constitutionis, fm Io. de Fa. Sed p hanc opi, vī tenere Inn. de iniur. in nostra. vbi tenet, q licet statutum sit factū ad cōmodum aliquorū, nihilominus possunt statuentes reuocare. & ideo pro concordia istorū distingue, q aut statutum est factū ad cōmodū illorū, qui non erant subiecti statuenti, & tunc cum tale statutum transeat in quasi pstonē illorū, nō posset reuocari, ex quo iam incepit habere vires hinc inde. & ita procedit dictū Bar. & aliorū. & idē tenet Inn. in ca. nouit. de iudi. dicens, q tale statutū vī concedere priuilegium non subiecto, & priuilegiū dēt eē mansurū, vt in reg. priuilegiū. de reg. iur. j. c. li. idē no. Archi. 11. q. j. quicunq; sup. glo. Et per hoc infert Bar. in l. priuilegia. C. de sacrosan. eccle. q laici, qui statuerunt singulis annis clericis vel religiosiis dandam certā quantitātē frumenti pro elemosyna, non pnt reuocare tale statutum. alleg. tex. in c. ad Applicam. de simo. qui optimē facit. aut statutū est factū ad cōmodū subditorū statuētium: & aut ipsi subditi consentiunt reuocationi, & tunc pōt. & ita pcedit tex. de iureiur. in nra, fm vnum intellectū Inno. ibi positū. aut singuli non consentiunt, sed reuocatur per maiores regētes vniuersitatem, & tunc aut fit cū cā legitima, & valet reuocatio: & iste est casus fm alium intellectū Inno. in d. c. in nostra. & istud maximē procedit, quādo statutū disponebat super eo, sup quo

ADDITIONES.

- ¶ Consensus. An Episcopus possit statuere indifferenter sine consensu capituli. vide plene per Abb. in c. cum consuetudinis. de consue. & etiam per do. Felan possit statuere ius contra cano. in c. j. de consli.
- ¶ Ne erres. Adde, quod Roma. consli. 336. dicit, quod contradicens iniuste habetur pro consentiente.
- ¶ Per clausulam generalem. Vide per Baldum latē tract. in auth. omnes. co. 2. ver. vltius no. cum ver. se. C. com. de sac. & Car. in cle. 2. §. vt autem. & in §. pmissa. de reli. do.
- ¶ Sufficiat generalis. Adde, an sufficiat generalis clausula non obstante, Fran. de Are. consli. 15. & 106. Alex. consli. 135. 2. lib. & consli. 2. lib.
- ¶ Et non motu proprio. Adde latē Rom. consli. supra alleg. 327.
- ¶ In alia. Adde Pau. de Cast. consli. 145. Alex. in l. omnes populi. q 8. ff. de iusti. & iu. & Car. in proce. cle. §. si. & in cle. j. q. 18. de elec.
- ¶ In speciē contractus. Adde Roma. consli. 254. Pe. de Anc. consli. 367.
- ¶ Statuentes reuocare. Et vide de hoc per Bal. Imo. & Doct. post Cy. in l. Galus. §. ille casus. ff. de libe. & posthu. melius in l. omnes populi. per Bar. ver. circa secundum. & ibi per Alex. co. 6. ff. de iusti. & iu. & per eundem Alex. consli. 103. & seq. vbi plenius, & consli. 30. & consli. 79. vol. 4.

Geminianus super Sexto Decretalium.

communitas non erat obligata, vt declarat ibi Inno. Aut fit sine cā legitima, & tunc non valet reuocatio in praiudiciū illorum, iuxta no. per Inn. in c. que in ecclesiarum. de consti. Hac puto vera, quādo statutum disponit super cōmodo subditorū circa bona ipsorum. Sed si statutum disponderet super concernentibus exercitium iurisdōnis, tunc credo, q̄ posset & de nouo statuere & de nouo reuocare, quia superior est ille, qui hēt administrare iurisdōnem, vt sentit hic Archi. & ita pōt procedere iste tex. ¶ Glo. secundā recita per Prium, q̄ imō maximī Pontifices nō pōt facere legē Priam primā. Nam maximī Pōtifices dicuntur Epī. 21. dif. clericos. & tñ non pōt facere constitutionē Priam iuri cōi, vt in cle. ne Romani. de elect. Timore

20 huius Prii glo. fol. ¶ In ea. glo. ibi, clericos. & ibi habetur quare dicatur Pontifex, & qualiter Papa diuersis nominibus nuncupetur, & ponit hic Archid. dicens, q̄ quādoq; dī Romanus vel Romanē ecclesiā ep̄s. 2. q. 6. si ep̄s accusatus. quādoq; vrbis Romanē archiep̄s, vt 4. dif. statuimus. & ibi ēt ponit Archi. de hoc verbo, ep̄s. 5. q. 4. ca. 2. in ti. & 7. q. j. si quis ep̄s. C. de sum. Tri. inter claras. in ti. quādoq; Papa vrbis Romanē. 27. dif. Victor. in prin. quādoq; Patriarcha. 22. di. c. fi. quādoq; simpliciter ep̄s. j. q. 3. Saluator. & c. ex multis. in ti. quādoq; se dicit ministrū indignum. 3. q. 3. quapp. & c. ex multis. fm Io. An. qñq; dī Vicarius Beati Petri. j. q. 7. quoties. & ibi Arch. quādoq; rector vrbis ecclesiā. de elec. vbi periculū. §. ceterū. quādoq; ep̄s vrbis ecclesiā. 3. q. 3. suspectos. in tit. ¶ Glo. 3. recita per Prium, q̄ secunda lex non reuocet primā, nisi de illa fecerit mentionem. ergo, & c. de rescrip. ceterū. gl. fol. assignando dīam inter rescriptū & legē. ¶ In ea. gl. in fi. & rō sumitur hic de iure, quia Papa p̄sumitur de illis habere scientiā, sed in rescriptis nō p̄sumitur habere scientiā pp multitudinē, quā concedit pp importunitatem impetrantium, fm Io. de Fan. & pro eo alleg. do. Io. de Imo. tex. gere iudi. cum olim. ¶ Nec ob. fm eum, q̄ non p̄sumatur ignorantia in proprijs rescriptis, iuxta no. de reser. ab excōicato. quia respōdet, q̄ istud operatur multitudo factorū, super quibus rescripta conceduntur, quē inducit probabilem ignorantia. arg. p̄mij Clemen. & in factis multiplicibus, vel intricatis. ēt proprijs p̄sumitur ignorantia, vt not. in d. c. ab excōicato. fm cū. facit qd no. glo. de proba. tertio loco.

23 ¶ Glo. in verbo, habere. in prin. alle. concor. In ea. gl. ibi, non oīum. Archi. dicit q̄ ista lex non probat id, ad qd inducitur, cū ibi dicatur, q̄ habet Imperator in scrinijs suis, nō in scrinio pectoris sui. sed dicit Io. And. q̄ si perficiatur oratio, bene facit. Ibi, nec de eius vnquā successione tractabitur, qui nobis medijs & toto iure (qd in nostris est scrinijs constitutū) rectē succedit. Item q̄ de scrinio pectoris ibi loquatur probat hęc litera. & optimē de app. sepe. in prin. ¶ In ea. glo. ibi, Prium. recita gl. per Prium, vt formatur. ¶ In ea. gl. remittit p̄ solutione. ¶ In ea. glo. in fi. dic q̄ ibi non erat obliuio iuris, sed explorū. Io. An. in d. c. p̄teca. soluit q̄ habet oīa iura in scrinio, & cetera, quo ad interpretationē: quia oīa iura hēt quo ad hoc: non tamen habet oīa in memoria. Sed dicit Io. de Fa. q̄ prima solutio b est melior per hūc tex. qui vult, q̄ non ignoret. c probabili ter iura. Tu dic fm Ant. de But. q̄ hēt oīa in scrinio, & c. p̄sumptiū ē, tamē pōt quādoq; contingere de facto oppositū, cum hoīs memoria labilis sit, vt no. glo. de pba. tertio loco. & tex. cū gl. in l. peregrē. ff. de acq. pos. vnde quādoq; pōt falli circa verū intellectu legis, vt d. c. qd autē. Et iō, si quāritur an habeat notitiā obseruantia legis cōis? & dicendū ē, q̄ non, quia istud est facti. arg. huius litera. Si q̄ritur, an habeat notitiā legis cōmunis, cuius rō est generalis ad quemlibet. & tunc licet falli possit, tamē p̄sumimus cū habere notitiā: & surgit hęc p̄sumptio, quia fit lex cōis cū magna maturitate, vt hic in p̄mio huius libri. fm eum ista fuit solut. Pau. hic quādo exponit verbum censetur, c. p̄sumptione iuris. & de iure, & sic primam scire p̄sumitur. vnde non obstant Priā, fm Pau. ¶ Gl. in verbo, priorē. recita per Prium, q̄ imō secunda non tollat primā, sed potius debet in suo casu cōcordari. Timorē Prii gl. soluit illud idē p̄cedere, quādo directe p̄dicat. ¶ Gl. super verbo, reuocare. in prin. alle. cōcor. deinde q̄rit, an qd hic dī de lege, habeat locum in testamentis. & soluit, q̄ sic, tamē fallit in duobus casibus. ¶ In ea. gl. ibi, prior. dicit. Io. de Imo. q̄ ibi notata, p̄cedunt, quādo primus p̄ctus, & secundus sunt initi cum diuersis. Si vero primus, & secundus p̄ctus sunt initi cū eodem, & secundus est prius primo; tunc dicendum est idē, qd in testamētis, vt videlicet secundū deroget primo, vt no. Accur. in l. pacta. C. de pac. p̄ hoc qd no. j. e. li. de pecu. si quē. Ad idē facit: quia idem debet operari voluntas duorū in actu, qui depēdet a voluntate duorū, quod operatur voluntas vnus in actu, qui a voluntate vnus tñ dependet, cum eadem sit rō. ergo idem ius. de cōsti. translato. fm eum. & l. ita vulneratus. ff. ad l. Aquil. Et pro hoc facit regula, qui prior, de reg. iur. rō gl. nō placet Paulo, q̄ iō lex reuocetur, posito q̄ non faciat mentionem

de alia, quia dependet a voluntate vnus, quia si esset verū, idē diceremus in rescriptis, q̄ dependet a voluntate vnus, & tamen hoc est falsum. extra de rescrip. ceterū. Vnde dicit ipse, q̄ vera rō est p̄sumptio scientiā, fauor reipublice, cōis vtilitas. & hęc rōnes cessant in testō, priuilegio, & rescripto, q̄ disponunt de priuata vtilitate. sed potissima rō est p̄sumptio scientiā, vt dicit tex. ergo non expedit se in alia rōne intricare fm eum. posset saluari rō gl. quia non habuit respectū simpliciter, an reuocet secunda lex, vel secundū testm̄ primum: sed habuit respectū, an posset secundo disponens tollere primā dispōnem. & dicit q̄ sic: quia dependet a voluntate vnus. sed non sic in actibus dependentibus a voluntate duorū, quia secunda dispō vnus tñ non tollit primā. Vnde ista gl. voluit potius assignare rōnem, quare posset reuocare, q̄ rōnem, quare reuocet. ¶ In fi. gl. an vero in verbis derogatorijs primi facienda sit mentio d specialis, & exp̄ssa in secundo, vide plenē per Dy. in regula, qd̄ semel. j. de reg. iur. & tenet q̄ sic. & ibi de hoc plene. & vide ibi per Io. An. & Lap. p̄ Iac. de Bel. in auth. de testa. imp̄fectis. col. 8. vbi ponit q̄onem, quā de hoc disputauit. & tenet, q̄ valet secundū testm̄, ēt nullam de verbis derogatorijs primi faciens mentionē. & ad l. si quis. hic allegatā rñdet septē modis, quorū potissimus est, q̄ p̄ verba illius l. testator non imponebat sibi legē, sed voluntatē suam disponebat, & adimebat legata; & hoc pōt, sed primū non pōt. & ad id confirmandū alleg. ff. de leg. j. l. si ita sit scriptum. ¶ Item fm eum illa l. loquitur in vno testō, non in diuersis fm Io. And. & Io. de Fan. hic dicit, q̄ Bar. in d. l. si quis. dicit, q̄ illa lex requirit duo. primō, q̄ specialiter p̄niteat prioris voluntatis. secundō, q̄ in secundo asserat cōtrarium eius, qd̄ in primo dixit. ideo dicit inspicienda verba derogatoria qualiter sint concepta, quia si testator dicit simpliciter in primo, volo posse reuocare hoc meum testm̄. tunc iussit fieri mentionē primi, & dicere Prium eius, qd̄ primo. l. si q̄ vult secundū valere. Si vero verba derogatoria aliter sint cōcepta, puta quia dixit, si qd̄ aliud testm̄ fecero, nolo valere, nisi interuenerit talis solennitas. tunc op̄ 3, q̄ in secundo dicat casus, & irritans tale testm̄, & verba derogatoria in eo posita. alias non v̄ asserere Prium eius, qd̄ primo dixit: & sic intelligit gl. in l. si mihi & tibi. §. in legatis. ff. de lega. j. nec est necesse fm cū, q̄ exprimantur singulariter q̄libet verba posita in clausula derogatoria. Istud idem tenet Fede. de Senis in consi. Sed dicit Io. de Fan. q̄ fortē opin. Iac. de Bel. posset sustineri. Satis enim v̄ verisimile testatorē recordari sui testamētī primō facti, cū ab eius p̄prio facto dependeat. & sic faciendo secundū v̄ primū oīno reuocare. Et vltima solu. Io. An. s. posita v̄ vera. Nam tex. illius l. sic dicit, si qs in principio testamenti ascripserit, cui bis legauero, semel deberi volo, postea eodem testamento vel codicillis sciens sepe eidē legauerit, suprema voluntas potior habetur. nemo enim ēt sibi pōt, & c. Sed hoc ita locum habebit, si specialiter dixerit prioris voluntatis se penitus, & voluisse vt legatarius plura legata accipiat. non enim circa eundem actū in eodē testō est verisimile testatorem voluisse p̄nitere primę voluntatis, nisi de exp̄ssa reuocatione appareat, maxime quia p̄testans non v̄ recedere a p̄testatione, nisi faciat actū Prium p̄testationi. de consti. cum M. vel nisi id exprimat. sed in d. l. si quis. legando bis non facit actum, super quo vide Bar. in l. non solum. §. morte. ff. de ope. no. nun. Prium p̄testationi. ergo, & c. Io. de Fan. ¶ Gl. super verbo, nō scatur. in prin. recita p̄ Priū allegando iura, q̄ inducit. & solue, vt in ea v̄lq; ad verbū, in rescripto, & c. ¶ In ea. gl. ibi, mētio. an sufficiat gñalis, tractat hic Arch. de quo j. de excē. pla. ca. j. eo. 25 li. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, rescripto. hic recita gl. p̄ q̄. ¶ In ea. glo. ibi, de certa scientia. dicit Io. de Fan. q̄ dī cōstare de certa scia Principis, quādo in rescripto exprimitur tale factū, & taliter f q̄ Papa pōt reddi certus, q̄ ius cōe illi rescripto repugnat, ēt si de

ADDITIONES.

- a ¶ Vel intricatis. Adde, quādo in facto proprio p̄sumatur ignorantia. Rom. consil. 481.
- b ¶ Prima solutio. Ideo hic dicit primam solu. esse tenendam. quia in dubijs, vbi plures opi. referuntur, sequitur iuriscōsultus vlt. loco positam, nisi exp̄sē prohibeatur, vt no. glo. in l. qui filiam. §. Sabinus. ff. ad Trebel. & Bal. in auth. ex testamento. C. de coll. & in c. j. an agn. vel cog. in seu.
- c ¶ Quod non ignoret. Adde Ro. consil. 327.
- d ¶ In secundo. Adde latē Pau. de Cast. consil. 363. in prima impress. Alex. consil. 7. & 43. 4. li. de quibus sit facienda mentio in rescriptis maximē in beneficijs. vide do. Feli. latē in c. in nostra. ver. restant multa. de reser. & ibi est tabula circa 40. species mentionum hendarum commemoratis ibidem locis, in quibus in tit. de reser. actum est de mentionibus fiendis.
- e ¶ Cum M. Adde Iuno. in c. tua. in glo. sua, in ver. videmus. de sponsali. Bar. in l. pro hærede. §. Papinianus. ver. vlt. ex isto §. ff. de acqui. hære. Aduerte tamen, quod quādo p̄testatio habet sua substantialia, rumpit factum. ita fin. Car. in cle. j. q. 12. de procu. & in c. si. de app. & in alleg. c. cum M.
- f ¶ Reddi certus. Adde quomodo constet de scientia Papæ Roma. consil. 427. & quinque sequen.

si de iure cōi non fiat mentio, quia de eo non expedit fieri mē-
tionem, ut in hoc ē. unde si actor, & reus sint eiudem diēcesis,
& impetretur rescriptū vltra vnam diēcē hoc exprimendo in
rescripto, valet, licet non faciat mentionē de c. statutū. j. ti. j. &
no. Io. And. & Io. de Lig. de rescri. nonnulli. Tamē dicit Io. de
Fan. qd hoc facit de cap. mo. ex parte. unde cogita pro solutio-
ne. Conclude fm d. An. in c. j. de rescri. qd quandoq; Papa scri-
bit qd ius in facto dubio, quia pōt esse dubiū in facto, an scribat
q ius, an non: & tunc in dubio non valet rescriptū, nisi sit ibi
26 clausula: non obstante lege. ¶ Quia non est mens Papæ re-
scribere q ius in facto dubio. & ideo si nō est ibi aliquod signū,
pp qd appareat Papā velle tollere ius. nō valet. & ita intelligit
ibi istā gl. Aut scribit q ius: & explicat materiā, adeo, qd appa-
reat, qd vult scribere q ius: & tunc si materia est talis, in qua ius
cōe ponit clausulam derogatoriam ad rescripta q istud impe-
tranda: & non valet rescriptū: nisi fiat mētio de illo iure. & iste
est casus de rescri. nonnulli. de era. & quali. eam te. de cap. mo.
ex parte. ¶ Aut ius non habet specificam clausulam derogato-
riam ad rescripta, & tūc aut exprimuntur talia verba in rescri-
pto, qd ex eis apparet Papæ rescriptū esse q ius: & nihilominus
Papa concedit, tūc valet rescriptū, dato qd non fiat mentio ibi
de iure, qd conceditur. & ita procedunt no. in d. c. nonnulli.
& istud tenet glo. j. tit. prox. statutū. §. j. in verbo, literarum. &
idem glo. fi. in cle. 2. de rescri. ¶ Aut non exprimuntur talia ver-
ba Papæ in rescripto, per quē appareat ipsum fuisse certificatū,
qd scribebat q ius, & tunc aut appareat rescriptum emanasse de
curia, & valet rescriptū, licet non habeat clausulā derogatoriā
ad ius cōe. & ita pōt intelligi c. j. §. de rescri. ¶ Aut non apparet
rescriptū emanasse de curia. & tunc expectatur secunda iussio
Papæ: alias fides non adhiberetur. & ita procedit ista gl. fm eū.
27 ¶ In ea. gl. ibi, priuilegiū. ¶ No. bene istā gl. quē dat vna doctri-
nam cognoscendū rescriptū a priuilegio, quia rescriptū est il-
lud, qd emanat ad obseruantia eius, qd est fm ius cōe: priuile-
giū autē dī, qd in eo conceditur aliquid, qd sit q ius cōe. de quo
plene per Io. An. de ver. sig. olim. sup. gl. fi. ¶ In ea. gl. ibi, itē q.
recita prium. & pro solutione gl. remittit in fi. gl. nō bene sol-
uit ibi gl. sed dic, ut fuit dictū hic super tex. quia ibi non loqui-
tur in constitutionibus, sed in dictis sanctorū patrū, in quibus
non habetur cōsideratio posterioris, vel prioris: sed illius, qui
mouetur melioribus rōnibus. ¶ Glo. super verbo, singulariū,
a quærit, an tollat generalē consuetudinē: soluit, qd sic, & rōnē
assignat. ¶ In ea. glo. in fi. istā glo. credit d. An. verā, qd consti-
tutio vī is habet vniformē cām, & rōnem disponendū respectu
oīum loco. ū. scēus si habet diuersam rōnem, siue vtilitatem a
iure cōi, quia tunc suslineretur illa rōne diuersa, nec reuocata
censetur. ad qd optimē facit iste rex. cū dicit, dū tamē sint rō-
nabilia. & c. quia sic non vī velle tollere particulares rōnes su-
stinentes legem in loco. Et pro hoc dicto facit optimē gl. ma-
28 gna in c. super eo, de cog. spiritali. ¶ Gl. super ver. cum sint.
quærit de vna notabili qōne, an particularis qōs disponens id
quod ius cōe, reuocetur per fm ius cōe prium illi gl. tenet qd
sic: & primo ponit exempla, deinde illud ostēdit 7. argumētis.
¶ In fi. gl. Io. de Lig. tenet prium sex rōnibus. ¶ Prima: istud est
statutum singulariū personarū. ergo, & c. ut hic dicit tex. ¶ Se-
cunda: quia vbi sunt duæ seruitutes, vna sublata, alia remanet.
de vīu pallij, ex tuarū. de priui. pastoralis: licet ergo tollatur ius
29 cōe, remanet statutū. ¶ Tertia: vbi sunt duo vincula, disposi-
tio superueniens tollens vnū vinculū, illud tollit, & non aliud.
C. de luitio. pig. l. intelligere. vbi p p̄scriptionē 30. ann. tollitur
personalis actio. sed nō hypothecaria, sed cōstitutio Principis
non respicit nisi generalem. ¶ Quarta: lex non habet robur ex
obiectū disponis, sed ex auctoritate disponentis. 9. q. 3. cuncta
per mundū. Hinc est, qd lex Principis oēs ligat, §. eo. ti. ca. j. sed
inferiores solū locales, j. c. prox. ergo debet attendi condentis
auctoritas, & non qualitas obiecti, ut sit idē tollens, & inducēs:
& idem in condendo qd in tollendo, ut in reg. prima, §. de reg.
iur. ¶ Quinta: ad multiplicationē vinculi requiritur multipli-
catio solutionis. de treu. & pa. c. j. ¶ Sexta, vī quasi casus de cō-
fili cum oēs. Ad rōnes glo. rndet. primā negat, qd non sit factū, &
cōto consistat: licet disponat id, qd ius cōe: quia imō est fa-
ctū, & iuris cōis. ¶ Non ob. secunda rō Inn. & Host. quia ex pri-
uilegio vel rescripto, qd continet idē qd ius cōe, nullū vincu-
lū oritur, nec rōne obiecti, cū sit idē obiectū: nec rōne auctori-
tatis, cū eadē sit auctoritas, sed in terminis qōnis duē sunt au-
ctoritates: & duo sunt disponentes, & sic duplex vinculū. ¶ Nō
ob. tertia ratio, quia Princeps bene pōt illā tollere, dū tamen
de eius voluntate appareat. ¶ Non ob. quarta, quia illa obler-
uantia non inducit consuetudinē, cū non faciat illo animo b.
¶ No. bene istud dictū Io. de Lig. consuetudinis inducendē. ad
qd facit qd no. Bar. in l. 3. §. fi. ff. de supel. lc. Io. An. j. de cle. cō-
i. c. j. ¶ Non ob. quinta: quia est falsa, quia imō istud statutum
habēdo respectū tū ad statutū, est singulariū personarū. ¶ Nō

ob. sexta, quia licet Papa posset tollere particularē sicut suam:
tamen illam non præsūmitur velle tollere, nisi illud exprima-
tur, ut hic, cū præsūmatur ignorantia. ¶ Non ob. ca. pastoralis.
quia ibi dī, qd fm illam extrauagantē consonā iuri cōi iudex
non dubitet iudicare: cum non tam ipsius, q iuris cōis aucto-
ritate procedere in cā videatur. & sic ibi non dī, qd illa sit ius
cōe. Io. de Fan. recitat hic aliā opi. Conclude hic fm d. Ant. de
Bu. prout ipse no. in c. j. de rescri. addito aliquo, qd ponit hic
Io. de Imo. Aut statutū est factū per habentē prātem statuendi
q legem cōem, sicut est cōiter in pp̄o laicali. ff. de iusti. & iu. l.
oēs populi. & tunc procedit opi. Io. de Lig. & suę rōnes. dictū
est d. Io. de Imo. hic, aut statutū est factū per non habentem po-
testatē tollendi legē superioris, sicut est de iure canonico, ut
in cle. ne Romani. de elec. tunc aut statuens mouetur alia rō-
ne statuendi, q sit illa, q est exp̄sa in iure cōi: tunc sublato iure
non est sublātū statutū, quia susinetur illa rōne, & sic pōt pro-
cedere iura & rōnes Io. de Lig. aut non mouetur statuens alia
rōne: qd in dubio p̄sumitur: & tunc aut lex cōis disponit in le-
gē antiquā, non aut q rōnem ibi positā, & tunc non reuocat
statutū: quia licet reuocetur ius, tamen non reuocatur rō na-
turalis iuris, ar. eius qd no. gl. & Doct. de iud. nouit. aut ius no-
uum disponit in ius antiquū, & in eius rōnem, & declarat rō-
nabilitatem iuris cōis: & tūc reuocato iure reuocatur statutū,
quia illud statutū remanet absq; rōne. & istud voluit hic tex. dū
dicit, dū tamē rōnabilia sint. & ita procedat gl. hic fm eum. &
istud placet m̄hi, licet d. Io. de Imo. teneat iudistinctē, q statu-
tū ep̄i nullo modo remaneat reuocato iure cōi, cum ipse non
possit tollere ius cōe. Nam licet ep̄s non possit statuere q ius
cōe, qd viget tpe statuti, ut d. cle. ne Romani. tamē a principio
qn statuitur, cum non habeat ius cōe in prium, valet: unde qn
statutum eius susinetur alia rōne, q habeat ius cōe, Papa non
vī voluisse illam rōnem tollere, ut dixit d. Ant. & bene valet
statutum ep̄i, quod non est q ius cōe, ut est gl. no. in ca. cum di-
lectus, de consue. super verbo, constitutus. in fi. ¶ Vnum tamē
c sentit gl. hic, q reuocata lege censetur reuocata consuetudo,
per quā in particularibus locis erat introducta obseruantia le-
gis vī is. quam glo. limita verā, qn in loco particulari non esset
scandalū, si illud non seruaretur: sed si in loco esset scandalum,
si antiqua lex non seruaretur, tunc antiqua esset seruanda, nec
illa consuetudo esset immutanda. hoc notabiliter dicit glo. in
c. super eo, de cog. sp̄i. quæ ex hoc infert, qd si in loco esset scā-
dalum, si existens in vno graduū p̄heret matrimoniū, illud nō
toleraretur, non obstante qd illud sit reuocātū per c. non debet,
de consang. & affi. qd bene no. ¶ Gl. in verbo, rōnabilia. qrit, qd
dicatur consuetudo rōnabilis. & sol. deinde qrit quare de rō-
nabili consuetudine hic dicit ponens exēplū rōnabilis: ¶ In c.
gl. ibi, consuetudo. Arc. remittit ad no. per se, 12. dist. illud. Io.
And. ad no. per se, de consue. c. fi. super 6. membro. & de hoc p
Arch. 4. di. §. leges. vbi ponit dictū istius glo. & per eum, 8. dist.
30 frustra. ¶ Pau. dat hic regulā, qd illā consuetudo dī esse rōnabi-
lis, q vel cui similis, vel eque, si rō reperitur approbata in iu-
re. pone exēplū, valet consuetudo q canonici possint testari
de fructibus prebende suę percipiendis infra annū a tpe mor-
tis. Ista consuetudo dī rōnabilitas, quia similis, vel eque simi-
lis rō reperitur approbata in iure, j. de preben. si tibi concessio.
& de tali consuetudine tractatur §. de preben. significatum, fm
Pau. do. meus do. Ant. de Bu. dat clariorem doctrinam in c. fi.
de consue. dicens, qd cōsuetudo tantū est rōnabilis fm vnum
31 quodq; ius, inquantū participat de fine illius iuris. ¶ Nam finis
iuris canonici est salus, vel felicitas animæ. finis iuris ciuilis
est bonū publicū. no. gl. de iure iur. cum non contingat. modō
si consuetudo repugnat fini Dei, & fini publico: hæc non pōt
esse rōnabilis fm vtrūq; ius. Casus est de consue. c. j. Nam cō-
suetudo repugnans ecclesijs, repugnat fini Dei, & fini publico:
quia ius publicū consistit in sacris & sacerdotibus. j. di. ius pu-
blicum. Aut consuetudo repugnat fini Dei, tamē fauet vtilita-
ti publicę, non considerato fine Dei: & ista nō considerata alia
via posset esse, & dici rōnabilis: & iō leges, & consuetudines q
disponebant super vsuris, poterāt dici rōnabiles fm bonū pu-
blicū. Et idē de legibus & consuetudinibus disponentibus de
p̄scriptione cū mala fide, sed quia repugnat fini Dei, dicuntur
irrationabiles. & ideo cū tales consuetudines nō possent ser-
uari

ADDITIONES.

- a ¶ Generalem consuetudinem. Adde Alex. consi. 25. j. lib. 8. & consi. 25. 2. lib.
- b ¶ Illō animo. Adde quæ requirantur ad inducendam consuetudinem, Abb. consi. 26. & 73. 2. lib.
- c ¶ Reuocata. Vtrum autem reuocata consuetudine intelligatur etiam de futura. vide Feli. in c. 2. in 6. col. cum pluribus seq. de proba.
- d ¶ Rationabilis. An autem consuetudo rationabilis tollat ius publicum aucto-
ritate. & vtilitate abique consensu Principis, vide d. Feli. in ca. cum ex officio.
col. 4. de præcri. ver. circa dictā Abbatis.

Geminianus super Sexto Decretalium.

uari sine peccato, non valēt. Et hoc probat. j. dist. consuetudo. vbi dī, q̄ consuetudo debet congruere religioni, disciplinā, & salutē. si ergo istis sunt priā, non dicuntur rōnabiles s̄m eum. ¶ Gl. sup verbo, exp̄sse. q̄rit de exēplo, q̄n lex dicatur consuetudinē reuocare, dat multa exēpla, q̄ tñ improbat, quia illa non p̄nt dici rōnabilia, & ideo illa reuocat, ēt si non est exp̄ssum, tñ finaliter gl. nititur seruare illa exēpla. ¶ In fi. gl. no. bene istā gl. q̄ vult, q̄ q̄n ius cōe resistit cōsuetudini, q̄ illud ius non possit noua consuetudo creari: q̄ probat hic gl. q̄a dicit, q̄ tales consuetudines non sunt rōnabiles, & consuetudo, q̄ non est rōnabilis, non valet, vt hic, & de consue. c. j. Sed d. Pe. de Anc. hic, tenet prium per glo. in cle. statutu. de elec. Sed dicit hic d. Io. de Imo. se audiuisse a quodā dño meo d. Ant. de But. eū tenuisse in c. fi. de consue. q̄ si consuetudo futura iuuetur noua rōne, seu vtilitate, non intelligitur damnata, sed solū p̄terita, alias secus, & v̄ bene dictū s̄m eum. Tu coniunge istos aliquo addito, aut ius cōe resistit consuetudini declarando ipsam irrationabilem, vel ipsam improbando, & tunc noua consuetudo illud ius induci non pōt, vt no. glo. fi. Pau. & Lap. in cle. si vna. de re. ecc. non alie. & est dictū Inn. in c. ex parte. de consue. in glo. mag. ver. sed distingue. aut ius cōe resistit consuetudini tñ ad finē, vt p̄teritā consuetudinē tollat, & hoc cōstat, quia non facit mentionē de cōsuetudine, nisi vt illā tollat, quā non tolleretur aliter, vt vult iste tex. & tunc tale ius posset induci noua consuetudo. & ita pōt procedere gl. in cle. statutu. de elec. & istud tenet Pe. de Perusio in tract. de canonica portione, circa fi. in j. q. vbi tenet, q̄ cle. dudū. de sepul. possit induci noua consuetudo, dicens q̄ illa cle. non improbat consuetudinem, sed de ea facit mentionē, vt illam tollat, quia aliter non fuisset sublata consuetudo. aut ius cōe simpliciter tollit cōsuetudinē, nec apparet de fine, quare lex illam tollat, & tunc aut lex disponit super his, quā sunt reseruata in priuilegiū Principis, & v̄ tollere consuetudinē ēt de nouo creandā. ita pōt intelligi gl. in c. vnico, j. de cle. agro. eo. li. aut lex non disponit in his, q̄ sunt reseruata in priuilegiū Principis, & tñc assume verba d. Ant. quia aut consuetudo iuuatur noua rōne, seu vtilitate, & valet consuetudo. ar. huius literā, q̄ dicit, dū tñ sint rōnabilia. aut non iuuatur noua rōne, & tñc non valet, quia ex quo habet repugnantia iuris reuocantis consuetudinē, in dubio p̄sumitur irrationabilis, vt voluit ista gl. aut lex nō reuocat cōsuetudinē, nec de ea facit aliquā mentionē, sed reprobatur quādam rōnem, & tñc licet lex non formaliter consuetudinē tollat, tñ illā legē non posset noua cōsuetudo creari, vt no. Pau. in cle. j. de elec. super verbo, eligatur. in fi. vbi tenet, q̄ illā cle. non possit induci noua consuetudo p̄ illū tex. & tñ ibi nulla fit mentio de consuetudine. Et pōt esse rō, quia ex quo lex primo improbat rōnē, & consuetudo irrationabilis non valet, vt hic, sequitur, q̄ talis consuetudo tanq̄ rōne carens postea esset inualida, cuius dictū credo verū, nisi noua consuetudo alia rōne probabili iuuaretur, prout dixit d. Ant. ¶ Gl. si. recita per cōtrariū, de le. 3. de sepul. vbi dicit, q̄ lex prohibet in ciuitate sepeliri, sed statutum ciuitatis permittit. dī ibi, q̄ statutū legi, & solue, vt in ea. deinde dicit opi. Host. hic reprobaram. ¶ In ea. glo. per hanc decre. Io. Mo. dicit, q̄ illa lex loquitur, quando lex, q̄ consuetudinē sequitur, est adiuta & fomentata iure, q̄ vtilitati publicæ prouidet, quia tunc illa duo simul iuncta faciunt, q̄ tollitur consuetudo sibi contraria, ēt si de illa nō fiat mentio. alle. j. de iureiur. licet. s̄m Io. An. Et per p̄dictā dicit d. An. quod si lex est cōtra statutum, & lex habet in se publicam vtilitatē, & consuetudo loci deficit in publico bono, imō illud cōfundit, q̄ tñc tollitur statutū, q̄a remanet irrōnabile, vt vult hęc decre. Et sic ille §. diuus. intelligitur secundum finem huius decre. secundum eum.

ADDITIONES.

- a ¶ Noua consuetudo. Adde Roma. consi. 322.
- b ¶ Non improbat. Adde quod voluit Oldr. consi. 121.
- S V M M A R I V M.
- 1 Ius canonicum quid principaliter intendat?
- 2 Sententia quando sit necessaria in Statutis?
- 3 Prelati inferiores Epis possunt Statuta facere in personas illis subiectas.
- 4 Ignorantia excusat quem a pena iuris municipalis.
- 5 Ignorantia crassa, & supina equiparatur scientiæ.
- 6 Episcopi possunt facere Statuta in diocesibus suis, quando non statuunt contra ius canonicum, & qualem penam possint apponere. num. 7.
- 8 Inquisitores hereticæ prauitatis an possint facere Statuta: quod non.
- 9 Laici subijciuntur Statuto Episcopi tendenti in vtilitatem animæ, & inducenti euitationem peccati.
- 10 Statutum non extendit vires suas ultra limites territorij Statuentis, etiam si contra Statutum venientes sint subditi Statuentibus.
- 11 Excommunicatio an sit sententia?
- 12 Sententia excommunicationis an se extendat extra territorium sn̄antis?
- 13 Episcopus cōicando cum excoicato a se, incurrit minorem excoicationē.

- 14 Sententia lata per Statutum an liget existētem extra territorij Statuentis?
- 15 Prelati religiosorum exemptorum possunt ligare religiosos extra locum in casu, in quo potest Episcopus extra diocesim.
- 16 Impubes, qui falsauit instrumentum, & monachus qui tulit falsum testimonium, an incurrant sententiam excommunicationis prolatā a constitutione episcopi, p̄supposita ignorantia Statuti in vtroque?
- 17 Archiepiscopus Rauen. delinquens Bononiā, an incurrat penam Statuti Episcopi Bononiensis, & an penam sui Statuti?
- 18 Liget vt quis aliquem per viam Statuti, duo requiruntur.
- 19 Prelati inferiores Episcopis an habeant territorium.
- 20 Episcopus Statuit sub pena excommunicationis, q̄ nullus processionaliter ingrediatur parochiam alterius, saluis priuilegijs Apostolicis: religiosi habentes a Papa liberam sepulturam & c. si intrant parochiam alienam processionaliter, vt portēt cadauer ad ecclesiam suam, an sint excoicati?
- 21 Statutum si dicat, quicunq. fecerit furtum, infra mensem a die cōmissi furti compareant legitime coram nobis & c. sub pena & c. an erit excoicatus non parens dicto Statuto, si furtum commiserit extra territorium?
- 22 Cause cognitio an requiratur in faciendis Statuta?
- 23 Subditus commisit furtum intra diocē. & punitus est pena Statuti, an possit puniri etiam pena iuris communis?
- 24 Constitutio excommunicans quem, si facit actum, ex quo eximatur a iurisdictione Statuentis, an valeat?
- 25 Statutum episcopi quo cauetur, q̄ clericus non residens infra duos menses incurrat penam priuationis beneficii ipso iure: si clericus non residens morā continuā traxit extra diocesim Statuentis, an ligetur ipso Statuto?
- 26 Verba Statuti potius dicunt intelligi, vt debet formam futuris negotijs.

V animarum. ¶ Prima glo. summatur & diuiditur in duas partes. secunda ibi, Statuto. In prima ponit dictum, cui determinationem subdit ibi, dum tamen. In secunda soluit dubium, & rationem subdit ibi, cum extra. ¶ ¶ No. primum finem, & intentum iuris canonici, qui intendit prouidere circa pericula animarum, & sic non solum circa ciuilem societatem, sed mixtim circa ciuilem cum vtilitate animæ. Et ex hoc a insurgit, quod de iure canonico p̄scriptio cum mala fide non currit, vt patet de p̄scrip. c. fi. licet secus sit de iure ciuili, quia ius ciuile intendit tñ seruare ciuilem societatem, non curans de vtilitate animæ, ita no. glo. de iureiur. cum contingat. ¶ ¶ No. q̄ quandoque Statuta continent promulgationem sententiæ, quandoque disponunt sententiam proferendam. vbi igitur sententiā proferunt, non est necessaria sup illa plena hōis sn̄a dispositiua: sed sufficit declaratiua, vt patet j. de her. cū s̄m, in fi. ¶ ¶ No. ex isto tex. ar. q̄ inferiores plati ab epis p̄nt Statuta facere in p̄sonas illis subiectas. hoc p̄bat tex. p̄ illud v̄c, quorūcunq. ordinariorū, q̄a appellatione ordinarij comprehenduntur inferiores ab epis ordinariā iurisdōnem h̄ntes, vt no. gl. j. de of. ord. ordinarij. & in cle. j. de iurepa. de isto p̄ Inn. de p̄sti. cū oēs. & de of. arc. c. fi. ¶ ¶ No. q̄ ignorātia excusat quem a pena iuris municipalis. & est rō, q̄a pena imponitur p̄ contēptū Statuti: sed ille, q̄ ignorat, nō p̄tēnit, iō puniri nō dēt. vide tex. de p̄sti. cognoscētes. ¶ ¶ No. q̄ ignorātia crassa, & supina egparat sciā. ad hoc de cle. excō. m. ap̄lice. & idē ē affectata, vt est tex. j. de tēp. ordi. c. eos. ¶ ¶ No. q̄ ep̄i p̄nt in diecesib. suis facere Statuta. q̄ dē verū, q̄ nō statuūt ius canonicū. secus si Statuerēt ius canonicū, q̄a nō valerēt, vt no. Doct. de of. arch. c. fi. & de loca. vestra. facit cle. ne Romani. de ele. ¶ ¶ No. hic tex. exp̄ssum, q̄ ep̄s p̄ suū Statutū pōt apponere penam ipso iure de delicto, cui ius cōe aliā penā imponit, sed nō ipso iure. Quare autē f̄ populus

ADDITIONES.

- a ¶ Mala fide. Tu adde, q̄ quis dicitur malæ fidei possessor: si emit contra interdīta legum. l. quemadmodū. C. de agri. & censu. lib. 1. r. Idem si emit procuratore in eo per collusionem, vel a prodigo, vel luxurioso: cui bonis est interdīctum. ff. pro empt. l. qui fundum. & l. si quis. & de hoc no. extra de p̄scrip. c. si diligenti. Et is dicitur esse bonæ fidei possessor, si credit tradentem esse dominum: vel habere ius distrahendi: licet erret in facto. l. bonæ fidei. ff. de acquir. rer. do. hęc bona fides p̄sumitur nisi contrarium probetur. l. si fundum. §. certum. C. de rei ven. & ibi de hoc no. & late per Dy. in ca. possessor malæ fidei. de re. iur. lib. 6. Et no q̄ possessor malæ fidei nunquam est melioris conditionis, q̄ bonæ fidei, nisi in casu. scilicet, propter accidens. l. in rem. §. fi. de rei ven. vbi est glo. singu.
- b ¶ Non currit. Adde, quā infra ponam in tit. de p̄scrip.
- c ¶ Ab episcopis. Adde quod voluit Lap. alle. §. melius per Fede. cōsi. 240. & 249.
- d ¶ Non debet. Adde quod voluit Roma. consi. 59.
- e ¶ Contra ius. Adde quod nec Legatus de latere potest contra ius statuere, vt dicit consi. 335. quando autem statutum dicatur contra ius. vide Cald. consi. 5. de constit.
- f ¶ Quare autem. Tu adde pulchrē Feli. in c. q̄ super his. col. 2. de maio. & obe. in anti. & an Princeps, vel alius inferior magistratus possit statuere contra ius posituum, & p̄ter ius naturale. per Feli. in c. cum p̄tabellio. col. 6. in fi. de fide instr. Item statuere non potest inferior contra ius superioris. vt in d. c. q̄ super his. supra alle. 21. q. 2. c. institutionis. no. glo. in cle. ne Ro. de elect. & plenē per Io. An. in c. fi. infra de appel. & per Fed. consi. 11. & glo. in c. fi. infra de hare. in clemē. s̄pe. de verb. signi. Doct. in ca. penul. p̄ferrim. Pau. in 7. colla. de iudi.

lus possit statuere legem, & non Ep̄s p̄ ius canonicū, no. gl. in cle. cum ex illo, de transla. praela. ¶ An aut̄ inquisitores hæreticæ prauitatis possint facere statuta. tenet hic Lap. q̄ non: quia sunt delegati, vt no. j. de hære. ne aliqui, & c. per hoc. sed delegatus statuta facere non p̄t, vt no. Inn. in c. pro illorum, de præb. ergo & c. fm Lap. ¶ No. ar. q̄ laici subijciuntur statuto Ep̄i tendenti in utilitatē aīæ, & inducenti euitationē peccati. Et est rō, quia quantum ad delicta laici subijciuntur iudici ecclesiastico, vt patet de iud. nouit. Qualiter aut̄ Iudex ecclesiasticus possit punire laicū delinquentem, vide gl. de pur. can. c. nos inter. ¶ No. vnum modum validandi, & fortificandi statutum, & eius obseruantiam, vtz per appositionē penæ. Alios modos vide per tex. & p gl. j. de rescrip. cum aliquibus.

10 ¶ No. q̄ statutum non extendit vires suas vltra limites territorij statuentis, et si p̄ statutum venientes sint subditi statuentibus. ¶ No. Ep̄m h̄e territorium proprium, in quo h̄et iurisdictionem. ad hoc tex. 16. q. 7. oēs basilicæ. quod est p̄ determinationem Old. vt ipse ponit in q̄nibus suis. ¶ Op. p̄ tex. d̄r hic, ignorantes non ligari sententijs statutorum: sed imo v̄f, q̄ sn̄a liget ignorātes, vt est casus de cle. exc. aplice. So. aut sn̄a excōicationis profertur specificē ab hoīe p̄ certam p̄sonam, & tunc talis sn̄a ligat et̄ ignorantem, vt in p̄rio. aut profertur ḡn̄aliter per viam statuti, & non ligat ignorātem, vt hic. & idē si ḡn̄aliter ab hoīe proferatur, vt quia Iudex dicit, excōico oēs impediētes talem volentem testes producere. de testi. consuetis. quia ignorantes nō ligant̄ isto casu, arg. huius literæ, & eorum quæ no. gl. in c. a nobis, j. j. de senten. excōi. fm Io. An.

11 Opp. d̄r hic in tex. t̄ q̄ excōicatio est sn̄a. sed hoc est falsum, quia propriē illa d̄r sn̄a, quæ finem negotio imponit. xj. q. 3. summo pere. & no. gl. 2. q. 6. biduū. sed excōicatio nō imponit finē negotio, sed imō est q̄dā pena, vt patet. xj. q. 3. nemo. 23. q. 3. corripiantur. de sen. excōi. sacro. ergo & c. Sol. si consideratur verbum sn̄a, propriē, excōicatio nō d̄r sn̄a, vt in p̄rijs. si consideratur improprie, tunc bene comprahenditur excōicatio. Nota ergo illud verbum, quod propriē appl̄one sn̄a non comprahendit̄ excōicatio. q̄ no. pp̄ statuta faciētia mētionem de sn̄a, quia non comprahenderetur excōicatio. Et p̄ p̄dicta dicit hic Lap. q̄ excōicatio p̄t ferri die feriato, q̄a est pena, & non sn̄a. allegat dictum Spe. hoc tenentis in spe. in ti. de fer. §. sequit̄. ver. porro. D. Io. de Imo. d̄t q̄ ista rō Io. And. concludit, q̄ non est sentētia diffinitiuā. tñ nō sequitur, q̄ nō sit interlocutoria, cum oīs vox Iudicis ad cām faciēns possit dici sentētia. alleg. gl. singularē i t̄. §. oēm. in auth. de litig. col. 8. licet habemus nos et̄ gl. 2. q. vj. in §. diffinitiuā. & est gl. notab. ad hoc in l. cum clericis. super verbo, sentētiarū. C. de Epi. & cler. quæ dicit, q̄ præceptum Iudicis de citando aliquem d̄r interlocutoria, tñ q̄tum ad propositum, cum per viam statuti hic loquat̄, p̄t procedere dictum Io. An. quia potius est pena q̄ sententia fm eum. posset et̄ saluari dictum Io. An. vbiq̄;

b excōicatio profertur nō in viam iudicialē, b̄ sed extraiudicialē per Iudicem rōne delicti. de offi. ord. si sacerdos. vel rōne contumaciæ non obediendo. de cle. non res. ex tuæ. vel defendendo extraiudicialr iura sn̄a. j. de sen. exc. dilecto. e. li. Secus si pro contumacia iudiciali, vt li. non cōte. tuæ. & pro eius di-

12 cō facit glo. 2. q. 1. in sum. ¶ Opp. t̄ q̄ imo sententia excōicationis se extendat extra territorium sn̄antis. de app. cū sit Romana. sol. aut profertur p̄ viam statuti, & procedit iste tex. aut ab homine, & specificē in subditum suum absentem, & tunc

c procedit p̄riū. de quo dic, vt plenius de sen. exc. a nobis. el. 2. Et est rō d̄r, prout dicit Io. An. in reg. cū sint. j. de reg. iu. eo. li. in fi. q. quia de natura statuti propriē est ligare futura, vt in c. fi. §. e. & intra diocēsim p̄missa, vt ptz hic. sed sn̄a hoīs sp̄aliter in aliquem lata ligat existentem extra diocēsim seu territorium Iudicis sententiātis, vt d. c. cum sit Romana. & de rap. c. j. & ij. q. j. de manifesta. Ista sol. non v̄f bona, quia alia rō hic assignatur, vtz extra territorium & c. Item, quia id, q̄d p̄t fieri p̄ sn̄am, d̄t posse fieri per statutum, cum vtrunq̄ dependeat a iurisdōne. de statuto probat tex. hic in prima, & secunda parte. de sn̄a p̄ de iud. at si clerici. ¶ Item, quia p̄ statutum v̄f p̄t fieri delinquens extra territorium. 3. q. 9. decernimus. xj. q. 3. rursus. Et propter hoc Cy. tenet in l. j. C. de sum. tri. q̄ iste text. emanauit ab errore Canonistarū. Istam op̄. q̄ et̄ per sentētiā, emanauit ab errore Canonistarū. Istam op̄. q̄ et̄ per sentētiā, hominis non possit ligari existens extra territorium, tenet Pau. in cle. pastoralis. de re iu. assignans rōnem, quia ista sententia trahunt secum executionem. de app. pastoralis. sicut ergo nō p̄t exequi extra territorium. j. de fo. compe. Romana. §. q̄ h̄et. sic nec istam sententiā ferre. cōiter dānatur ista op̄. Pau. per iura superius alleg. & ad rōnem Pau. responderetur, q̄ executio sententiæ a iure prohibetur fieri in alterius territorio, vel ex defectu p̄tis, quæ hic non adest, quia subditus est sententiātis quocunque vadit, vel propter turbationem iurisdōnis alterius, quæ hic cessat in sententijs ceniuræ, quæ inuisibiliter tra-

hunt secum executionem, & animā ligant, & sic nulla surgit turbatio, ideo p̄t excōicare. Ad idē facit, quia Ep̄s excōicat, & absoluit subditū suū, et̄ q̄n est extra territorium, q̄n nō requirit causæ cognitionem, vt no. de offi. le. nouit. Et hæc est cōis op̄. q̄n profertur sententia excōicationis per hominē. & istud tenet D. Ant. in c. a nobis. de sen. excōi. Et assignabā vnā aliam rōnem cum Pau. quā ipse inducit pro se, et̄ in d. cle. pastoralis. de re iud. Nam ipse tenet, q̄ si Ep̄s excōicaret subditū extra territorium existentem ex cā, propter quā ius cōe excōicationē inducit, & imponit, quod tunc valet, quia talis excōicatio censetur imposita a iure cōi, cui oēs subfunt. de consi. c. j. sed dico, q̄ ista rō facit p̄ cum in alio dubio, quādo excōicatur ex cā, propter quā ius cōe non imponit excōicationē. nam q̄ excōicatio trahat secum executionem, est ex iuris dispōne, vt patet in c. pastoralis. de app. vnde non v̄f, q̄ Iudex proferens, sed ius cōe faciat illā executionem. vnde non d̄t dici executio hominis, sed iuris. d̄ sic in simili dicimus, t̄ q̄ Ep̄s cōicando cū excōicato a se, incurrit minorem, non ex viribus suæ sententiæ immediatē, sed ex cā ab illa procedēte ex iuris dispōne, ut no.

14 Io. An. in r̄sa, cui licet. j. de reg. iu. ¶ Quantū aut̄ ad sentētiā latam per statutum an liget existentē extra territorium statuētis. Bar. in l. j. C. de sum. tri. dicit, q̄ si statutum specificē cōprahendit subditum delinquentē extra territorium, tunc ligabitur subditus. ar. eorum, q̄ supradicta sunt. ¶ Si vero ḡn̄aliter promulgať p̄ delinquentes, tunc restringitur ad delinquentē intra territorium. & ita intelligit hunc tex. Io. de Lig. & D. Ant. improbant hanc sol. quia ex ista solutione sequeretur, q̄ subditus existens extra territorium non ligaretur statuto potius ex voluntate, q̄ ex defectu potestatis. sed tex. hic vult, q̄ nō includatur potius ex defectu potestatis. vnde concludit D. Ant. tā hic, q̄ in c. a nobis. de sen. exc. q̄ aut statutum agit originariē cām sentētiā ex cā, & facto affirmatiuo originato in limitibus alterius territorij, & tunc non ligatur tale factum extra ius territorij: siue hoc exprimat̄ in statuto, siue nō, vt est casus hic, & idem, si ex facto negatiuo faciēdo in limitibus alterius territorij, vt si intendebat excōicare non soluētē creditorī alterius territorij, Aut agit originariē cām ex facto negatiuo p̄missō in limitibus alterius territorij, cui p̄riū factū affirmatiuū erat faciēdum in limitibus proprii territorij, & tunc ligare p̄t. ar. de cle. non res. ex tuæ. quia cum factum negatiuum non h̄eat terminos naturales, de elec. bonæ. j. reputatur factū, vbi p̄riū factum erat faciēdum, vt l. desertorem. §. qui stationis. ff. de remili. & facit q̄ no. Bar. in l. libellorum. ff. de acc. cuius dictū ponit Ioan. de Fan. 2. q. 8. libellorum. ubi dicunt, q̄ si d̄eat accusari massarius, quia non denunciavit delictum Iudici: d̄t poni locus in libello, vbi debebat denunciari. & pro hoc dicit Ant. aperiri intell̄m istius. §. statuto. q̄a excōicatio non ligat, nō ex defectu p̄tis iniiciendi vinculum, sed ex defectu p̄tis inducendi cām sententiā, quia ad eū nō spectat, nec neius interest statuere de facto commissō in alterius territorio. ¶ Et per prædicta infert hic Dñs Ant. t̄ q̄ prælati religiosorum exemptorum ligare possunt religiosos extra locū, eo casu quo p̄t Ep̄s extra diocēsim, quia subiecte ecc̄iæ sunt illis pro territorio, & sunt Iudices personarum, & nō loci simp̄r. & sic intelligit Guil. de Mon. Lau. cle. dudum. de sepul. in ver. locis. ad hoc, q̄d no. de sen. exc. cū illorum. §. si vero claustrales. ¶ Quæro, an impubes, qui falsauit inst̄m, & monachus, qui tulit falsum testimonium, incurrant sententiā excōicationis prolata a cōstitutione Ep̄i, p̄supposita ignorātia statuti in utroq̄; hæc fuit q. Io. de Deo. Et v̄f, q̄ sic: quia ista sunt prohibita et̄ lege diuina. Ideo ignorantia non excusat. p̄rium Io. An. tenet per hunc tex. q̄ licet talis debeat puniri p̄na iuris cōis, vel diuini, non tamen pena statuti, ex quo illud ignorat. & hoc probat optimē tex. hic in secunda parte. & per hoc destruitur theoricā Legislarū, qui tenent, q̄ statuta ligent subditum delinquentem extra territorium statuentis, q̄n disponunt super prohibito a lege diuina. ¶ Quæro an Archiep̄s Rauen. delinquēs Bononiæ incurrat penā statuti Ep̄i Bono. & an ipsemet incurrat penam sui statuti? Arch. hic in vtroq̄; casu t̄, q̄ sic, inducens principia, q̄ cū a iure sit data Ep̄o p̄tis statuendi, vt hic p̄, ideo potius

ADDITIONES.

- a ¶ Ecclesiastico. Adde Old. consi. 86.
- b ¶ Iudicialē. Adde Fed. consi. 11.
- c ¶ Procedit contrarium. Adde Feder. late consil. 2. & melius consil. 16.
- d ¶ Sed iuris. Adde, quōd ideo non requiritur citatio, cum quis declaratur excōmunicatus, ut dicit Ro. consi. 482.
- e ¶ Statuentis. Adde Alex. consi. 111. & 139. j. lib.
- f ¶ In vtroque. Adde, quōd cum loquitur de impubere, debet intelligi de doli capace, maxime per ea, quæ voluit La. alle. 115. sed qualiter præsumatur ignorantia. & quid si poena iuris communis sit maior poena statuti, vide, quod voluit Ro. consi. 59. in 3. col.
- g ¶ Sui statuti. Adde, an suo statuto ligetur statuens Rom. consi. 419.

Geminianus super Sexto Decretalium.

rius vñ snia Papæ, q̄ ipsius Ep̄i. all. 1. 1. q. 3. nemo contemnat. ei go vñ ligari. Hanc partem dicit hic Pau. tenuisse, & disputasse Senis, motus, q̄a delinquens incurrit excoicationē Ep̄i, & Ep̄s qui scienter cōicat in crimine criminoso excoicationē incurrit. de sen. exc. si concubina. Io. An. in vtroq; t3 q̄. nec est bona rō Arch. quia sequeretur, q̄ et snia lata per Ep̄m ore suo esset snia canonis, cum sibi sit tradita potestas a canone excoicadi, q̄ est falsum. de hoc plenius p Io. An. in c. j. de rap. & ponit de scdo in r̄a, cui l3 j. de re. iur. e. li. ¶ Tertio quæro, an snia excoicationis lata sub condōne liget subditum, q̄ condōne pendē te factus est subdius alterius fori. Archi. tenet, q̄ non. Contrarium t3 Io. Ang. hic, & hoc plene disputat in regula, cum sint partium. j. co. l. de re. iur. & no. gl. & super ea Io. An. de ap. preterea, quia ibi hñ plene, iō hic omitto. ¶ Quæro, pone q̄ stante ista scda p̄stōne, de qua in tex. in scda parte tex. quis delinqt in diocesi in loco tñ exempto: an liget p̄stōne. dicit Io. An. q̄ hæc qō fuit disputata per filium suum adoptiuū Io. Cal. & per hanc decre. & c. cum Ep̄s. de of. or. e. li. terminauit, q̄ non: & p gl. in cle. quis. de fo. compe. q̄a locus extra diocesim, & locus exemptus intra diocesim equiparantur. & iō non incurrit. in duxit et 18. q. 2. luminoso. & de sta. re. c. j. in fi. j. e. li. & cle. fi. de priui. per quæ p3, q̄ exceptis quibusdam casibus nullam iurisdictionem, vel p̄tatem hñt Ep̄i in locis exemptis, & sic Ep̄orū decre. in illis locis non ligant. Sed dicit D. Io. An. q̄ Dñs suus, qui fm Io. de Sanc. Geor. fuit D. Mar. Silima. disputauerat ante, determinans quod aut persona non erat exempta, sed locus exemptus, & ligabatur eius statuto: aut persona, & locus erant exempta, & tunc non ligatur. sed dicit Io. An. primum dictum non p3 sibi per supra dicta. dicit tñ, q̄ l3 in isto casu, & in casu huius tex. delinquens non liget statuto, tñ poterit si cōueniat corā Ep̄o domicilij puniri de illo delicto. C. vbi de cri. agi op3 l. j. & no. de fo. cōpe. c. fi fm Io. An. Fed. de Se. in consi. 2. format istud dubium, & arguit pro & q̄, & t3 cum dicto M. Fundamentum eius est, q̄ locus exēptus est de dioc. & territorio Ep̄i vt probat c. cum Xps. de of. or. j. e. li. quod etiam ostēditur, q̄a si nō esset de diocesi, frustra impetraret priuilegium exēptionis. vnde non sequitur, locus exemptus nō est subiectus Ep̄o, ergo dēt ægparari loco existēti extra dioc. vt dixit Io. Cal. Tolle ergo instantiā, nam Ep̄s nō potest sedere extra suam dioc. si ne licentia habentis iurisdictionem in loco vt in cle. quis. de fo. compe. & tamen in loco exempto pōt, quia sufficit solus consensus Abbatis, vt in d. c. si ep̄s. & in d. c. luminoso. Et per hoc cessat fundamentum opi. Prius fm Fed. de Sen. Ego credo opi. Io. Cal. fore veriore, & dicas, q̄ ad hoc, vt quis per viam statuti liget aliquem requiruntur duō, q̄ statuens habeat iurisdictionem in loco, vbi dirigitur virtus statuti, & q̄ persona sit sibi subiecta saltem ratione causę, propter quam vult illum ligare. q̄ requiratur iurisdictione in loco, probat iste tex. ibi, cum extra territorium ius dicenti & c. q̄ requiratur subiectio respectu personę, patet de consi. eccle. sanc. Marię. 16. dis. bene q̄dem. nec sufficeret territorium, nisi et daretur iurisdictione in personam contra quam dirigitur virtus statuti. hoc probat text. in d. c. ecclesia. & tex. in c. fi. de reb. ecc. non alie. Nam licet laici habeant iurisdictionem in sua ciuitate, non tamen clerici ibi existentes ligantur eorum statutis, propter defectum iurisdictionis, quia carent in personis eorum. ¶ sic est in proposito cū locus exemptus sit exclusus a iurisdictione ordinarij. j. de priuileg. c. j. licet sit in eius diocesi. non igitur sequitur, q̄ ibi delinquentes subijciantur eius statuto, & sic ibi deficit iurisdictione, nec per hoc remanebit delictum impunitū, q̄a poterit cōueniri sup hoc corā suo ordinario. 3. q. 6. c. 1. vt dixit Io. An. 3.

19 ¶ Quæro, an inferiores Prelati ab Ep̄is habeant territorij; Io. An. remittit ad no. p se, de fo. cōpe. cum cōtingat. & ibi cōcludit, q̄ non, quod est verum, nisi essent exēpti cum suis subditis fm Io. de Sanc. Geor. de quo ibi p Io. An. ¶ Quæro, Ep̄s statuit sub excoicationis pena, quā p̄facientes incurrant ipso facto, q̄ nullus processionaliter ingrediatur parochiam alterius saluis priuilegijs apostolicis: deinde religiosi habentes a Papa liberā sepulturā eligentiū apud eos intrāt parochiā alienā processionaliter, vt porrent cadauer ad ecclesiā suam: an sint excoicati snia dicti statuti. Sol. dicit Lap. Abb. D. Richar. vnū de compilatoribus huius libri tenuisse, q̄ sic. D. Anto. tenet hic Prium: quia concessa libera sepultura vñ cōcessa oīa ea, q̄ præcedunt illā ex iure, vel cōsuetudine, arg. l. oratio. ff. de spō. de offi. deleg. præterea. & iō, cū sit p̄suetudo associare corpus solēniter cum crucibus, vñ permissum. iō ex hoc non incurrit excoicatio, maximē cum in snia excipiantur priuilegia, fm eū. Decisio huius dubij dependet super isto: an licitū sit fratribus ire p parochiam processionaliter isto casu, quia si licet, tunc non sunt excoicati. Ol. tetigit in allegatione sua 81. & ibi tenuit, q̄ non liceret: quia non est licitum ingredi parochiam alterius inuito rectore ad diuinum officium exercendū. 9. q. 3. nullus. 7. q. 3. scriptum. Item cle. dudū. dt, q̄ recipe valeant. q. d. si portēt

recipiant, & non aliās: nam & portatio funeris ad ecclesiā et alienam rectori parochiali de iure competere vñ, arg. de sepul. cum liberum. & ibi Io. An. in prin. tñ Prium tenet Old. cōfi. 223. dicens, q̄ ex quo p̄cessa est eis libera sepultura, videtur eis concessum iter eundi pro cadauere, sicut in simili dicit lex, q̄ quādo conceditur haustus aquę, vñ cōcessum iter ad illum. ff. de fer. rust. præd. l. qui habet haustum. §. fi. Credo, q̄ possent istę opi. reduci ad concordiam consideratis verbis priuilegij. quia aut p̄cedit liberam sepulturā, & tunc p̄cedit opinio Old. & D. Ant. & tūc non essent excoicati illi eundo. aut p̄cedit eis, vt possint recipere ad sepulturam eligentes ad locum suum, & procedit alia opi. quia de duabus seruitutib. vna sublata altera remanet, de vsu pallij, ex tuarū. & facit, quod no. gl. mag. de p̄c. & re. oīs. & tunc eundo essent excoicati, & ita procedit dictum Lap. hic. ¶ Quid, si statutum sic dicat, quicumque furtum fecerit, infra mensem a die commissi furti compareat legitime coram nobis, vel corā ordinario cōmissi furti sub excoicationis p̄ena, quam non parentes eo ipso incurrant, nunquid erit excoicatus non parens dicto statuto, si furtum commiserit extra territorium? & vñ q̄ non, vt hic. In Prium vñ, quia coram vtroq; ordinario conueniri p̄t. de fo. cōpe. c. fi. ergo ad comparandū cogi p̄t per ordinarium. facit q̄d no. Io. An. j. de priui. c. j. super verbo, in loco. & de raptō. c. 1. Sed dicit Lap. q̄ ratio istius tex. in fi. multum ob. huic dicto, & concludit, q̄ aut talis snia profertur per viam statuti, vel generalis sniæ, & non erit excoicatus: secus si spāliter mādatur, quia tunc erit excoicatus. facit, q̄d scripsit Fed. de Sen. consi. 274. & cōf. 16. Et quare aliud in statuto, aliud in sniā, ponit Fed. in d. gl. 16. videlicet, q̄ p statutū puidetur loco, p sniā verō puidet personis, vel iō, q̄a in sniā hoīs p̄sideratur persona p̄ferens, quæ est vox viua in sententia statuti attenditur ipsum statutum sententiam proferens, quod est vox mortua fm Lap. D. Ant. dicit, q̄ tale statutum cum sit generale, in dubio non includit delinquentes extra diocesim ex defectu voluntatis. Si verō ex aliquibus constaret, q̄ voluisset includi delinquentes extra territorium: puta, quia dictum fuisset, quicumque furtum commiserit, cōpareat coram nobis, aut coram diocessano loci delicti, quia tunc credit, q̄ licet non incurrat excoicationē ex ea parte, quia furtum fecerit, vt hic, tamē incurret ex ea parte, quia non comparuit, cum teneatur ad comparandum coram diocessano domicilij, & ex statuto ipsius, cum saltem per edictum ad hoc possit arctari, vt est calus de cle. non resi. ex tuę. & facit, quod no. de raptō. c. 1. & c. Romana. §. contrahentes. j. de fo. compet. eo. lib. secundum eum. facit etiam pro eo id, quod dixi supra post eū, quia statutum disponit super facto negatiuo in territorio alieno, cuius factum contrarium affirmatiuum est faciendum in limitibus territorij statuētis, videlicet illud cōparere. ¶ Quæro, an in faciendo statuto requiratur causę cognitio? Sol. dicit Lap. q̄ nō, maximē contentiosa, & ideo ab existente extra territorium, & die feriata posset ferri. sententia verō excommunicationis tali die nō posset ferri, nisi super notorio. Sed dicit, q̄ huic dicto de statuto multū obstat iste tex. in fine & eius ratio. Et sic per hoc habes differentiam inter sententiam excommunicationis hominis, & statuti. Et nouē differentias ponit Ioan. An. j. de senten. excommuni. Romana. in suppletionē, & ibi dicit Lap. se addidisse tres. & dicit Lap. sub dubio fortē, q̄ sententia excommunicationis valet, licet feratur die feriata, & sic speciale in illa, & idem si feratur ab existente extra territorium. facit j. de senten. excom. venerabilib. §. porro. & quod ibi no. Arch. & Ioan. An. arguendo de tempore ad locum, nam dicunt, quod valet sententia excommunicationis lata per iudicem a quo, post definitiuam, & ante appellationem a definitiua infra decem dies interpositam, & quod non reuocaretur per modum attentati, de appel. non solum. j. eod. lib. ¶ Nec ob. de ferijs, conquestus, quia loquitur de processu, & sententia lata die feriata, quia fallit in sen. excommunicationis, quæ ferri posset die feriata, vt no. Specu. in tit. de fer. §. sequitur. ver. porro. nam nomine sententiæ non venit excommunicatione. facit cle. j. j. de except. & quod ibi no. facit ad prædicta, q̄d scripsit Ioan. Andr. in regula, cum sicut, in solutione quæstionis. ¶ Ioan. de Imo. credit istud dictum verum, quando excommunicatio profertur ex causa, quæ non requirit causę cognitionē, & tunc posset ferri die feriata per no. de off. leg. nouit. secundum eum, & ita credo, q̄ fuerit intentio La. hic, q̄a 3. hoc intellexit in cā notoria, & istud p̄cedat de iure, licet snia excoicationis sine causę cognitione ferri non debeat, tñ si fertur,

ADDITIONES.

- a ¶ Sub conditione. Adde Fed. consi. 97. & melius per Lap. alle. 48.
- b ¶ Personis eorum. An autem statutum laicorum possit disponere super bonis patrimonialibus clericorum, vide Domi. Felyn. in cap. ecclesia sanctę Marię de consitu.
- c ¶ Attentari. Adde Fed. consi. 11. vbi de hoc. B.

Prima Pars. De constitutionibus.

9

tertur, tenet & valet, dum pcessus nō fiat die feriata, sed solū
in ista valet, licet requirat causē cognitionē. istud credit fau-
se dictū Ant. Ex p̄dictis cōcludit Lap. q̄ sn̄a generalis excōi-
cationis, & statutū in aliquibus cōueniunt: q̄a non ligant igno-
rantes, vt no. gl. in c. a nobis. j. de sen. exc. nec ligant exntes ex-
tra territorii pferentis & statuentis, vt hic. ¶ Et no. Ho. in d. c.
a nobis. & hoc vltimū verū est in sn̄a generali in delinquentes
in futurū extra diocē. sed bene ligat eos, q̄ iā deliquerant ante
sn̄am, licet extra territorii exntes tpe sn̄a, sicut ligaret sn̄a
sp̄alis: cū sit ea. rō vtrōq; fm Lap. ¶ Quāro vltimū, subdi-
tus intra diocēsim furtū cōmisit, & punitus est pena statuti: an
a possit puniri ēt pena iuris cōis. dicit Lap. Richar. de Sali. vñ
ex cōpilatoribus huius libri tenuisse, q̄ sic. facit, q̄ scripsit Io.
An. in c. foelicis. §. quog; j. de penis. In glo. patet ergo, fm Lap.
dictū d. Ant. & istud vñ p̄ l. senatus. cū ibi no. ff. de accu. & ff.
nau. cau. sta. l. licet. §. pe. vbi ex eodē delicto in cōcernentibus
vindictā publicā non punitur pluribus legibus, ēt inquantum
vna excedit aliā: licet secus sit in cōcernentibus interesse pri-
uatū, vt l. j. ff. vi bo. rap. nisi velles dicere fm eū, q̄ hic operetur
diuersitas iurisdōnis. Sed p̄ hoc facit de p̄u. tuā. & q̄ ibi no.
de off. ord. c. j. sup. gl. fi. Et p̄ hoc facit, q̄ semel punitus non pōt
iterato puniri. q̄ no. Pau. in cle. pastoralis. de re iudi. vbi dicit,
q̄ si per statutū loci delicti imponitur pena ipso facto, vel ma-
ior, q̄ de iure cōi: non pōt diocesanus domiciliū aliā penā im-
ponere, ne semel punitus iterū puniatur. ¶ Si vero pena loci
delicti nō imponitur ipso facto: & sit minor, vel equalis illi, q̄
imponitur ex lege domiciliū: tunc imponi dēt illa legis domi-
ciliū, q̄ nō placet d. Ant. q̄ agit ad penā ordinariē vel origina-
riē cū cā delicti p̄ superius dicta. ¶ Nec ēt placet d. Io. de Im. q̄a
in pena imponēda nō dēt inspicere locus iudiciū, sed locus deli-
cti b. & ipsius lex iuxta no. sup. rub. de cōsue. p̄ Inno. fm eum.
24 ¶ Quid si p̄tō excōicat quē, si facit actū, ex quo eximitur a iu-
risdōne statuti: puta gñalis ordo facit statutū, q̄ q̄cunq; fue-
rit electus ad aliquā dignitatē, si statim ante q̄ cōsentiat, nō re-
stituat libros, & oīa, q̄ habet, ordini: sit excōicatus ipso iure, an
p̄motus in ep̄m p̄ Papā, & cōsenties non restitutus libris sit ex-
cōicatus. Dñi de Rota in deci. 311. in antiquis, arguūt p̄ & q̄, q̄
non sit ligatus, arguūt: q̄a statim q̄ cōsensit, est exēptus a iuri-
dōne statuentis: ergo non ligatur, ex quo non est subiectus, vt
hic. nā ante consensum non erat ligatus: sed cōsensu fuit libe-
ratus ab eius iurisdōne, & sic nō ligatur. In p̄rium determināt
p̄ no. p̄ In. de ap. p̄terea requisiti. de illo q̄ excōicat, si elegerit. &
p̄ no. Io. An. in regu. cū sunt partiū. de reg. iur. j. e. lib. 6. fm eos.
25 ¶ Vltimō q̄ro, an statuto ep̄i, quo cauetur, q̄ clericus non re-
sidens j. duos mēses incurrat penā priuationis beneficiū ipso
iure: si clericus non residens morā continuā traxit extra diocē-
sim statuentis, ligetur tali statuto? Fed. de Se. hoc tangit confi.
172. & ponit opi. & q̄ non liget statutū istū talē, pbat p̄ istum
tex. vbi exp̄sē patet, q̄ lex ep̄i imponēs penā nō ligat delinquē-
tē ex diocēsim. vnde si ponamus, q̄ ex cā licita se absentauerit,
& postea ex illicita p̄manserit in alia diocēsi: p̄tō non ligat deli-
ctā cōmissa ex territorii statuentis, vt vult hic tex. ¶ In p̄rium
vñ nā statutū principaliter concernit rē subiectā ep̄o, videlicet
beneficiū: sed rōne rei q̄s est subiectus ep̄o, vbi res est sita. de
fo. cōpē. Romana. §. p̄hentes. Cū igitur istud statutū adstringat
illū rōne beneficiū, & beneficiū est subiectū: sequitur, q̄ ligatur
tali statuto. sic vñ in simili, q̄ Abbas exēptus tenetur ire ad sy-
nodū ep̄i, & p̄tōnibus ep̄i est subiectus rōne mēbrorū nō exē-
ptorū, vt patet de priui. cū capella. & j. e. ti. & li. c. j. Comparā-
do ergo istū exēptū illis, satis vñ hoc exp̄ssum. ad idem facit, q̄
no. Io. An. in d. c. j. de priui. de exempto sagittante in loco non
exēpto: vbi tenet, q̄ sit subiectus vtriq; iudici. ita erit in p̄posi-
to, iste recedēdo ab ecclesia, & stādo in alia diocēsi ep̄i inceptit
delictū in diocēsi, & consummavit in territorio alieno: ergo
vterq; est iudex: & sic subiectus est iurisdōni statuentis. Item vbi
q̄s tenetur ad aliquid faciendū, & illud non facit: factū vñ, vbi
illud facere debebat, vt ff. de reg. iur. qui non facit. & no. j. de
vfu. c. j. & j. idem facit, quod no. gl. mag. in cle. j. vt lite pen. cū
q̄s debeant residere in beneficio: licet non residere sit
alibi factum, censetur factū, vbi debeat illud affirmatiuē facē-
re. & sic ligabitur statuto illius loci. Nec ob. iste tex. quia loquū-
tur, quando delinquēs, & res, circa quā delinquitur, & ēt ipsum
delictū sunt totaliter extra diocēsim statuentis: sed in casu nō-
stro licet consummatū sit extra diocēsim, tamen ceptum est in
diocēsi, fm Fed. de Sen. ¶ Glo. 2. alle. cōcor. Glo. 3. recita per
p̄rium, q̄ imō si statutū profert sn̄am non ligantē aīam, sed
corpus tñ, non ligat ignorantes. ff. de decr. ab ordi. fa. l. fi. Cū
ius p̄rium innuit iste tex. in prima parte per rōnem, quā ponit
in prin. glo. sol. tripliciter. Primo, q̄ intelligatur de his, quā li-
gant animā tñ. sed quia huic solutioni ob. p̄rium: ideo dedit
duas alias solutiones. In ea glo. ibi, idem in alijs. idē Archi. di-
cens, sententijs quibuscunq; cum indistinctē loquatur. 3 l. q. j.

c. fi. fm Io. An. ¶ No. secundā solu. huius glō. quē exp̄sē vult,
q̄ veniens p̄ statutū municipale p̄ceptum peccat mor-
taliter. & quod plus est, etiā si in statuto apponatur alia poenā
corporalis. ita vñ velle glō. quod bene notabis de veniente p̄
legem Imperatoris. vide glo. rō. dist. quid autē. Inno. de voto.
quod super his. Io. An. ne cle. vel mo. relatum. vbi dicit, q̄ cō-
mendatur regula Prædicatorū, per quā trāsgressores p̄tōnū
ad penā obligantur, sed non ad mortale d̄ in his, quā non sunt
de se mortalia. vide ad hoc tex. j. de elec. perpetuā. in fi. ¶ Glo.
super verbo, statuta. recita per p̄rium. q̄ rex. nō p̄cedat: quia
non pōt allegari ignorantia circa dispositum a iure, vt in regu-
la, ignorantia, j. de re. iur. glo. soluit distinguendo inter igno-
rantia iuris cōis, & ignorantiam statuti. ¶ No. istam glō. iun-
cto tex. quā vñ velle, q̄ in subditis statuentis detur probabilis
ignorantia statutorum superiorum, licet secus in iure cōmuni.
Istud vñ intelligere Inno. in c. dudum. de conuer. coniu. cum
c. quis de nouo veniret in loco statuti. & statutū non ēt nō-
torium cōmuniter: tunc ignorantia excusaret. tu vide glo. j.
eo. c. ¶ Glo. in verbo, ignorantes. recita per p̄rium allegando
rōnes Ber. in c. a nobis, infra de sen. excom. quas alle. hic gl. gl.
sol. q̄ hic tollitur illa opi. In fi. euidem glo. Bar. & cōmuniter
alij Legistæ tenent opin. Ber. in l. j. C. de sum. Tri. & fide Cath.
do. Pe. hic tenet, q̄ iste tex. loquatur in sententijs censuræ p̄
principium capituli. Alia opin. procedat in alijs sententijs. &
ista opin. placet hic etiā do. Io. de Imo. d. Ant. tenet dictū Io.
An. dicens, q̄ si quis delinquit in plus, q̄ habeat animum delin-
quendi, non tamen debet puniri nisi ad mensuras intentus. al-
le. dictū Bar. in l. diuus. ff. de fidei. Et pro hoc facit tex. de sen.
excom. si vero. el. 2. vbi si habeo animum verberandi laicum,
& verbo clericum ignoranter: non debeo puniri poena, quā
punitur verberās clericum, sed laicum; licet plus peccauerim
rei illicitæ, & sic debet puniri de casu secuto: iuxta nō. de ho-
mi. sicut dignum. quia illud verum in delictis, quā puniuntur
ex culpa: secus si ex solo dolo, vel latissima culpa, vel ex affe-
ctata ignorantia: ideo si potest imputari, quāre non habuisset
scientiam statuti, ligaretur. argu. huius tex. in fi. Et per hoc di-
cit ipse apparet, q̄ nulla sit specialitas in sen. excom. licet qui-
dam contra, & bene: quia idem in quolibet alio delicto. Nec
ob. ratio principij ibi, vt animarum &c. quia illa non est causa
finalis, sed impulsiva secundū eum. & hāc opi. mihi vñ verior.
& ad rationem huius tex. respondeo, vt dicit alia glo. supra, &
hoc vñ voluisse tex. hic in prima parte, vbi non exp̄sē de sen.
excom. sicut fecit in secunda partē, sed indistinctē dixit, sentē-
tijs. Item ratio, quāre statuta imponūt penam, est p̄ contem-
ptum subditi non parentis p̄cepto superioris. de p̄sti. c. 2. ex
quo igitur ignorat statutū non contemnit. quatenus ergo ani-
mus eius contemnit, eatenus puniatur: quia animus, & volun-
tas habet distinguere, & augmentare, & diminuerē penā deli-
cti. de sen. exc. cum voluntate. satis ergo puniatur, si facit actum
ex pena alterius legis damnatis, contra quam habuit animum
delinquendi, & non contra statutū. ¶ Glo. super ver. ignorā-
tia. querit, quē dicatur ignorantia supina. sol. gl. ¶ In ea. gl. ibi,
Apostolica. Arch. alle. no. 38. dist. in prin. 22. q. 2. §. fi. & §. qui
ma. accu. pos. cū in tua. fm Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, ignorantia.
hic recita per p̄rium, q̄ ignorantia statuti non possit allegari;
cum sit ius. gl. sol. distinguendo inter ignorantiam iuris cōis,
& statuti. ¶ Gl. super ver. statuto. colligit ex tex. cpm posse fa-
cere statuta, & idem in Legato. ¶ In ea. gl. in fi. Io. An. dicit hic
addendū q̄d no. in c. fi. de offi. Arc. & q̄d ipse no. j. de app. c. fi.
super glo. fi. Ex his infert hic Lap. Abb. q̄ ordinarij legati pos-
sunt facere statuta, siue sint dati vt ep̄i, vt hic patet, siue sint dā-
ti, vt q̄a destinantur Legati ad loca. de offi. leg. ca. j. & 2. de offi.
leg. c. fi. Sed delegati non possunt facere statuta, quā debeat ēē
perpetua, vt d. c. fi. de sen. exc. a nobis. el. j. Et no. Io. An. de prae-
ben. pro illorum. super gl. 2. vbi etiam nō. q̄ si delegati profe-
rant generalē excōicationem in cōtradictores, & rebelles, nō
tñ erit perpetua, sed eo mortuo, vel reuocato expirabit: sicut
est ēt in transactione, q̄ sit coram delegato, quā non est perpe-
tua,

ADDITIONES.

- a ¶ Iuris communis. Adde videndum Ang. Are. in tractatu malefic. or. um. & Ro. confi. 385. vbi ponit, an monachus concubinaris punitus per Abb. possit puniri per episcopum. Ber.
- b ¶ Locus delicti. Adde Alex. confi. 111. j. lib. Ber.
- c ¶ Territorio alieno. Adde Pau. de Cast. confi. 272. in secundō impressis. Ber.
- d ¶ Ad mortale. Adde Cal. confi. 20. de consti.
- e ¶ De nouo. Adde Ro. confi. 277. B.
- f ¶ Quam haberem animum. Adde Pau. de Cast. confi. 93. in primō impressis. Alex. confi. 138. 2. lib. B.
- g ¶ Expirabit. Adde quod Ro. confi. 228. dicit, q̄ statuta episcoporum sunt ius pratorium. Et huic dicto. concordat glo. notabilis super verbo confirmati. in l. si certarum. §. si. ff. de mil. test.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tua, sed personalis, nisi confirmetur per superiorem, vt no. per Doct. de transla. de cetero. Et per predicta potest dici, quod inquisitores hereticarum prauitatis non possunt constitutiones facere, vel statuta, cum sint delegati, vt j. de heret. ne aliqui. & ca. p. hoc. fm Lap. Abb. Et ex isto dicto lo. de Imo. vñ velle, quod delegatus ad vniuersitatem causarum non possit facere statuta. tamen dicit, quod in prius facit ea nobis, j. de sen. excō. iuncto prin. cū fine, cū ibi no. fm eum. Sed mihi non vñ, quod ille tex. probet prius, sed potius dictū Lapi: quia dicit, nisi plus cōcesserit delegans. vnde sentit iste tex. ipsum non posse, nisi a delegante hoc fuerit concessum. & sic facit pro Lap. ¶ Gl. super ver. cōmiserint, recita per prius, quod excōicatio pro futura culpa non possit fieri. gl. sol. tripliciter. dic. vt in ea. ¶ In ea. glo. in fi. & ibi ponā harum differentias sup gl. quas ponit lo. An. ¶ No. ista glo. quod vbi verba statuti pnt intelligi, vt dent formā futuris negotijs & pteritis, in dubio potius deberent intelligi, vt dent formā futuris. Et est rō: quia de natura pñtionum est respicere futura, & dare formā futuris, non pteritis. s. c. ti. c. 2. & fi. Et ad idem facit glo. in verbo, receperit, j. de cle. non resi. ca. vnico. & l. leges & pñtōnes. C. de legib. Et hoc non est verū, nisi ex hoc insurgeret remissio pñtarū: quia tunc in dubio, ne detur materia delinquendi, intelligitur de pterito, vt puta, si statutū dicit, quod quicūque fuerit bannitus, soluendo centū eximatur a banno, vt no. Cy. & Bar. post eum. ff. de legi. l. cum lex, fm lo. de Imo. Itē hoc verū, nisi pñtō esset antiqui iuris declaratoria; quia tunc si proferatur per verba, quae pnt referri ad futura tantū, & q pnt habere aliū intellectū, debent intelligi, vt trahatur et ad pterita. Et verbū denotans futurum, exponi debet in alio intellectu, vt est gl. notabilis in verbo, censemus. in cle. j. de cōces. pñtō. ¶ Gl. in verbo, furtū. qrit, qd sit furtū, & c. ¶ In ea. glo. ibi, decalogo. Exod. 20. Deu. 5. secūdū lo. An. ¶ Glo. super verbo, dicesim. qrit, quis habeat ordinariā iurisdōnem. dic. vt in ea. ¶ Glo. super ver. cum extra. colligit ex tex. rōnem de oībus reddendam. ¶ Gl. pe. alle. concor. deinde qrit, quid sit territoriū. in fi. gl. vide in cle. ne Romani. de cle. gl. fi. recita per prius, quod rō tex. hic posita sit prius dispoñi; nam dñ, quod extra diocesim non ligatur faciens pñtatum, quia non pareatur impune, & sic ponit duas negationes, quae simul iunctae faciunt vnā affirmationē. ff. de ver. sig. duob. Timore huius prius gl. sol. ¶ In ea. gl. in fi. & sic fm expōnem gl. non ob. ff. de ver. sig. duobus. quia istud est verū, qñ negationes referūt ad idem cōiunctim: secus si diuisim, vt hic. & s. de iureiur. & si Christus. in prin. vel dic. quod dictio, nō pareatur, est dictio cōposita, vt exponatur, i. inobediatur, fm lo. An. Ista secūda solutio non placet d. lo. de Imo. quia verba priuatiua idē important, qd negatiua. ipse all. no. per Cy. C. de pba. l. actor. sed nos habemus gl. in cle. in plerisq; de elec. Istud credo verū. Nam hic est verbū impune. quod est cōpositū, tamē habet vim negatiue. vnde prima solutio videtur melior.

ADDITIO.

¶ Futuris. Adde Ang. consi. 67. & Alex. consi. 108. j. lib.

De rescriptis.

Rubrica.

SUMMARIVM.

- 1 Surreptio ipso iure rescriptum ad lites impetratum vitiat.
- 2 Excommunicatus inhabilis est ad iudicia.
- 3 Processus agitatus per excommunicatum actorem nullus est.
- 4 Rescriptum per excommunicatum impetratum, an valeat? Quid de impetratione facta ad iudicem excommunicatum. num. 5.
- 6 Excōicatus an ad impetrandum alterius excōicati absolutionē admittatur?
- 7 Excommunicatus an admittatur ad impetrandum rescriptum super reuocatione missionis in possessionem ex primo decreto?
- 8 Excommunicatus duabus excommunicationibus, super vna impetrans, an propter aliam repellatur?
- 9 Reus, & actor si simul impetrant rescriptum super consecutiuis ad iudiciū: puta super receptione testium vel simili, an excōmunicati. actori obstat?
- 10 Excommunicatus si impetrat in causa appellationis, in qua erat originarius actor, an rescriptum valeat?
- 11 Excommunicatus si non appellat, tamen impetrat ad sui defensionem, puta quia excipit contra actorem, & ipse non auditur, & ob hoc impetrat rescriptum, an valeat?
- 12 Excommunicatus si tu es propter causam meam, & impetras rescriptum contra alium, an te per exceptionem repellere possim?
- 13 Sententia si profertur contra impetrantem excommunicatum, an sententia & processus valeat?
- 14 Commissio si fiat motu proprio an valeat?
- 15 Excommunicatus post appellationem legitimam, an rescriptum contra formam prohibitam impetrare possit?
- 16 Collatio, vel electio facta per excommunicatum occultum an valeat?
- 17 Excommunicatus an pro non excommunicato impetrare possit?
- 18 Auditor si datur ad instantiam excommunicati in curia Romana, an processus postea gestus valeat?
- 19 Statuta, vel leges vbiunque dicunt acta non valere, tacitus consensus par-

tium non opponendo, vel procedendo ad vltiora tacitus processus iudicis non habet validare processum.

20 Privilegium quod habet conuentio cum reconuentione, vt simul & vicissim procedatur super vtroque an sit separabile?

21 Reus vbi malitiosè differt opponere dilatoriā exceptionem, debet si postea opponatur condemnari in expensis in lite factis.

22 Excommunicatus super nullitate sententiae impetrare potest.

Pso iure. ¶ Breue est, ideo non summatur. ponit dictū, a quo duos casus excipit ibi, q. ¶ No. primò quod surreptio a ipso iure vitiat rescriptū ad lites impetratū. qd est verū, quādo surreptio surgit a cā funditus annullante, vt excōicatio. ad hoc no. glo. & Doct. de offi. vica. tua nobis. secus si non surgat a cā funditus annullante. ita intellige no. per gl. de rescr. ad audientia. in literis aut ad beneficia surreptio vitiat ipso iure literas, & processum p ipsas agitatū, vt est casus de concess. pñtō. cum nostris. & j. de pñtō. si

2 motu proprio. & no. in d. c. ad audientiam. ¶ No. quod excōicatus est inhabilis ad iudicia, prout venit in formā actoris: secus si venit in formā rei. de iudi. intelleximus. & de excep. cū inter. ¶ No. quod processus agitatus per excōicatū actorem est nullus, quando iudex iurisdōnem habuit ministerio excōicati: secus quando non habuit iurisdōnem eius ministerio, vt in ordinario, qā tūc valet processus, vt j. de excep. pia. c. li. ¶ No. hic duos casus, in qb. excōicatus est habilis ad iudicia: vñ sup excōicatione, & appōne. ¶ Oppo. & vñ, q rescriptū impetratū p excōicatū valeat, iuxta no. p Spe. in ti. de rescr. pñtatione. s. rōne impetratis. vbi tenet, quod si clericus est paratus impetrare rescriptū p epm suū sup accusatione ipsius, & ep̄s eū occultē excōicat, vt nō valeat impetratio, quod tale rescriptū valet. sol. Doc. limitat istū tex. vt in illo casu valeat impetratio in odiū ep̄i tār excōicantis. ¶ Qūero, qd de impetratione facta ad iudicē excōicatū. remittit lo. An. ad no. p gl. & sup ea. de pñ. dilectus. cl.

2. Cōclusio est, quod si eēt publicē excōicatus, nō valeret: secus si occultē; allegat de re iud. ad pbandū. qd verū dicit Lap. hic, qñ est ita occulta excōicatio, vt pbari nō possit, secus si posset pbari. alle. no. 24. q. j. audiuius. & hoc et si sit reus impetrās.

¶ Qūero an iste tex. habeat locū in excōicato occultē? Arch. tenet, quod nō. de sen. exc. significauit. 8. q. 4. nōne. ff. de offi. pto. l. Barbarius. ¶ Cōtrariū tenuit lo. Mo. & lo. An. motiū corū ē: qā iste tex. indistinctē loquitur. nec ob. prius iura: qā loquuntur in inhabili tolerato gerēte offm de publico; quo casu valet gesta: secus in tolerato in offō vel casu priuato, vt no. de pñ. qñlti.

¶ Idē hic Pau. de quo de re iud. ad pbandū. & alia iura, q vidētur restringere, & distinguere inter publicē excōicatū vel occultē: qñ illa loquunt, qñ qrit de iure tertij, & ad aliū prinēte: sed vbi qrimus de ipso impetrāte excōicato, siue sit publicē, siue occultē excōicatus, lre nō valēt, nisi in casib. hic expositis. Et hāc partē lo. Cal. tenet in sua qōne, q incipit: excōicatus, q cōi opinione & c. & ibi tenet quod opi. Arc. hic pcedat in occultē excōicato, pcuratorio nōe ipetrāte p nō excōicato: cū tūc nō agat d vtilitate ipsius excōi. & pñtūes eū habuit pbari cām igno-

randi, fm lo. Cal. ibi. dicit tñ, quod valeret vno casu, quādo p epm supi-

randi, fm lo. Cal. ibi. dicit tñ, quod valeret vno casu, quādo p epm supi-

randi, fm lo. Cal. ibi. dicit tñ, quod valeret vno casu, quādo p epm supi-

randi, fm lo. Cal. ibi. dicit tñ, quod valeret vno casu, quādo p epm supi-

randi, fm lo. Cal. ibi. dicit tñ, quod valeret vno casu, quādo p epm supi-

randi, fm lo. Cal. ibi. dicit tñ, quod valeret vno casu, quādo p epm supi-

randi, fm lo. Cal. ibi. dicit tñ, quod valeret vno casu, quādo p epm supi-

randi, fm lo. Cal. ibi. dicit tñ, quod valeret vno casu, quādo p epm supi-

ADDITIONES.

¶ Surreptio. Adde quod surreptio dolosa vitiat omnia contenta, licet rescriptum contineat plura separata: etiam si surreptio non fuit causa obtinendi omnia, vt c. super literis. de rescr. nam si hoc habet locum in literis gratiosis, cum surreptio vitiet magis literas gratiosas, vt in c. ceterum. eod. tit. supra alleg. a fortiori in literis ad lites. ex quo collige limit. ad c. si eo tempore. infra isto tit. vt procedat quādo surreptio non fuit dolosa, & tunc solum vitiat illam partem, cuius fuit causa, & non reliqua contenta in rescripto. vide Ab. in d. c. super literis. & no. quod de qualibet notabili clausula est faciendū mērio in rescripto Principis, si talis clausula sit, quod ea expressa reddidisset Principem difficiliorem ad concedendum. hinc est, quod iura volunt de prioribus literis fiendā esse mentionem specialem in secundis. c. ex literis. de do. & contr. & c. in nostra. de rescr. & hoc relinquitur arbitrio iudicis, sicut generaliter dicimus in qualibet surreptione, vt per Abb. in c. ex constitutione. de reu. spo. & no. in d. c. super literis. de res. & vide optimam cautelam pro impetrando rescripto contra legem, vt valeat, per Cor. in sing. ius. in ver. rescriptum sing. incip. aliqua. de quo scilicet vtrum rescriptum contra legem requirat clausulam derogatoriam. latissimē per Feli. in c. nonnulli. de rescr. ver. & secunda regula cum 9. fallentijs, in quibus non est opus dicta clausula. Et de quibus debeat facere mentionem rescriptum maximē in beneficiabilibus, latē per eundem Feli. d. c. nostra. ver. restant multa. & ibi est tabula circa 60. species mentionum fiendarum commemoratur ibidem ver. in hoc tit. statum est de mentionibus fiendis. vltimo surreptio in vna parte vitiet rescriptum in alijs pulchrē. q sic, cum quinque sal. in c. sedes. de rescr.

¶ Ad iudicia. Adde Ro. fin. suis. fo. 21. vbi ponit etiam, an possit reconuenire agentem. & dicunt D. de Rot. decis. suis in antiquis, quod excommunicatus impetrat commiss. causā, licet repellatur ab agendo.

¶ Valet processus. Adde quod valet si non opponatur, vt dicit Ro. consi. 228. ¶ Et appellatione. Adde Abb. consi. 33.

¶ Non valeret. Adde quod iudicis excōicati iurisdō prorogari non pōt. Ro. consi. 48. ¶ Occulte. Adde Ro. consi. 406. & ibi vide, quid de rescripto impetrato a duobus, quorum alter erat excommunicatus: an valeat.

suspicionem ipsum velle impetrare eum, occulte eum excōicasset, & ipse ignoras excōicationē, impetrauit, vt in q. dñicali; quā vide in Spe. de rescri. presentatione. §. rōne impetrantis. in fi. fm Io. An. ¶ Quid an excōicatus admittatur ad impetrandum absolutionem alterius excōicati? Io. An. tenet, q non: qā non admittitur ad absolutionem propriē impetrantis. ¶ Quid ro, an excōicatus admittatur ad impetrandum rescriptū sup reuocatione missionis in possessionē ex primo decreto? & tenet Io. An. hic, q non: quia ex quo non admittitur ad impetrandum rescriptū, minus admittitur ad petendā reuocationē missionis in possessionē, iuxta no. per Inn. in c. dilecto. de verb. sig. Fortius ergo dicitur rescripta non valere: quia ille, qui est inhabilis ad consecutum repellitur ab antecedenti. de cle. exc. mi. c. fi. & remittit ad no. in Spe. de cōtumacia. §. fi. ver. sed pone reus. vbi tenet Spe. q excōicatus pōt petere hāc reuocationē: cū facit ad eius defensionē, nec aliqd petat ab aduersario, sed iudicis offm implorat: & inspecta origine iste est reus. ¶ Super isto dubio, an excōicatus possit petere reuocationē huius missionis. Io. de Imo. refert hic Bar. in l. de pa. §. q. petitorio: ff. de no. ope. nun. tenuisse, q qñ venit principaliter ad se defendendū, & in pñiam petit reuocationē tēntē admittatur: secus si principaliter petat ipsam reuocari: qd dicit verū do. Ant. qñ fatetur illā validā, sed reuocandā: qñ aut dicit nullā, tunc vñ se principaliter defendere. & sic concluditur in qōne pposita, q vbi venit, vt defensor, valet impetratio: si venit principaliter petendo, repellitur, nec valet impetratio. ¶ Quid, si quis est excōicatus duabus excōicationibus, & impetrat super vna, an repellatur pp aliā? vñ, q sic, p not. per Inn. de sen. excō. c. sacro, & ibi no. Io. An. super verbo, impendat. vbi no. q excōicatus repellitur a petitione absolutionis, si est ex alia cā excōicatus. Prius tenet hic Io. An. nec ob. c. officij. e. ti. qd alle. Inno. p id, qd ibi no. in vl. gl. nā licet excōicatus duabus excōicationibus non reincorporetur ecclesiā, nisi absoluat in vtraq; tñ tolli pōt vna alia remanente, q cōfirmabitur secuta absolutione ab alia. Et istud ē tenet hic Io. de Fan. p hunc tex. q loquitur indistincte. ¶ Quid si reus, & actor simul impetrant rescriptū sup cōsecutinis ad iudiciū: puta sup receptione testiu, vel similiū: an obstat excōicatio actoris? Io. An. disputat in regula, vñ. j. de reg. iur. vbi concludit, q valet impetratio, ex quo non est exceptio: obstat tñ excōicatio pductionis testiu, fm Io. de S. Geor. quod intelligo si tpe pductionis esset excōicatus, fm Io. An. ibi. ¶ Quid si excōicatus impetrat in cā appellationis, in qua erat originarius actor: an valeat rescriptū. Io. An. tenet, q sic remittit ad no. de exce. significauerūt. sup glo. & p istum tex. patet, q tenet appellatio excōicati: & illā pōt psequi & impetrare: licet Gof. in q. 22. tenuit, q licet possit appellare, nō tñ impetrare, & psequi: cū ex hoc vñ impugnare, qd est sibi phibitum. de excep. cū inter. sed dicit Io. q impetratio est defensio, nō impugatio. d. Ant. soluit dictū Gof. qñ contemneret petere absolutionē, cū posset, per e. per tuas. de sen. exc. Et facit qd no. Io. Cal. in c. ab excōicato. de res. vbi tenet, q licet excōicatus admittatur ad defendendū, tamē si pōt obtinere absolutionem, repellitur. Et assignat ibi rōnem: quia ex illa pñia nō petendi absolutionē surgit quidā contēptus pp quē dēt repelli. ¶ No. bene illud dictū Io. Cal. qā limitat multa iura cōcedentia excōicationis pñtē defendendi. ¶ Quid si excōicatus nō appellat, tamē impetrat ad sui defensionem: puta quia excipit p actorē: & ipse nō auditur: & ob hoc impetrat rescriptū. Sol. vñ, q valeat rescriptū, licet de sua excōicatione nō fecerit mentionē. facit qd nō. Hol. in sum. de excep. §. qñ & qualiter. ver. tñ. Istud dictū posset sustineri, quādo impetrat ad ipsum iudicem, qui grauat, vt non grauet: quia ille iudex siue sit dictione, cū illā prius haberet: nec datur noua forma, quia ad illā ad quā nūc mouetur, erat primo adstrictus. sed si ex rescripto impetraret nouum iudicem, vel daretur noua forma, hāc opi. esset fallā, per quā sequeretur, q spoliatus ē a iudice posset impetrare. Itē, q posset excōicatus impetrare super interdictione, & super iniuria prohibenda, vel q de carcere relaxetur, & his similia. & sic multos casus habemus vltra hic exp̄ssos. petat ergo absolutionē, & obtineat, vel exprimat excōicationē, vel in primo casu appellet: & tñ licitē impetrat, vt hic. Et vide qd dicā j. sup gl. pe. fm Io. An. ex his ergo patet q iste tex. hēt locū ē in reo impetrante extra casus hic positos. & hoc tenet hic Lap. Abb. quādo est reus voluntarius: secus si esset necessarius p no. de iudi. exhibita. de excep. dilecti. Et istā partē tenet do. Anto. hic, & maxime quādo erat statutus terminus ad pponendas peremptorias, quia erat stimulatus rōne termini. Idem si non ēēt stimulatus rōne termini, sed rōne instantiē: secus si vellet impetrare, nondū inchoata instantia, implorando offm iudicis sup molestia sibi facta: qā tunc non admitteretur. & p hoc patet, q nō ob. rō Io. An. eo q dicit de in-

terdicto recuperanda, & vti possi. qā ibi non est stimulatus iniuria iudiciali, quā sit ad iudiciū tractus, fm eum. sed dicit Io. de Imo. qd pro Io. An. facit, q potestas impetrandi non oīno regulatur a potestate agendi, vel defendendi. quod patet, quia actor excōicatus agere pōt, si non excipitur ad iudiciū, j. de exce. pia. & tamē si impetrat ipso iure non valet, vt hic. imputet ergo sibi reus, qui in casu Io. An. non appellat, fm d. Io. de Imo. Credo q opi. Lap. & Do. mei sit vera. ad rōnem Io. de Im. respō. q potestas impetrandi, & agēdi non regulatur a pari in personā actoris. sic procedunt tex. per eum allegati. sed in personam rei bene pcedunt a pari, qā excōicatus in casibus, in quibus admittitur ad defendendū, in his debet admitti ad impetrandum, aliās frustra sibi concederetur pñs defendendi, nisi haberet pñtē in illis casibus impetrandi. Et pro hoc facit, qd nō. de iudi. intelleximus. ¶ Quid si tu es excōicatus pp cām meā, & impetras rescriptū p aliu, an possū te p exceptionem repellere. Sol. recitat hic Arc. dictū Cōpo. §. e. ti. nōnulli. vbi tenuit q non, alleg. ff. de excep. l. 2. & sic dicit se obtinuisse. & idē Guil. Spe. in ti. de rescri. presentatione. §. rōne forme. ver. sed pone tu es. fm Io. An. Et ex hoc no. q tertius nō pōt excipere de excōicatione in causa vertente cum alio, si sua non intēret, & si lata fuerit pp cām ipsius tertij. An reus excōicatus admittatur ad cōuenientia iudicis, q sit in curia, partibus ibi existentibus. Et tenet Arch. hic, quod non. alleg. 34. q. j. pudenda. primo respon. de elect. quod sicut. §. super eo. Et quia satis est sibi, q coram iudice ab actore impetrando sibi legitima defensio referuetur, probat hoc: quia cōuenientia iudicis est impetratio: nam actor ponit vnum, reus aliū, & curia dat tertiu. vbi ergo reus excōicatus dat vnum noīe suo, illum dē impetrare, qd non pōt nisi in casibus hic exceptis, fm Io. And. Et istud dictum limitat verum Io. And. j. in regula, vñ. in fi. q. quādo excipitur p reum, q sit excōicatus tpe contentionis: secus si non excipiat, quia tunc valebit, & poterit per ipsum reconuenire actorem, cum fuerit absolutus, non ante fm Lap. Abb. Hoc dictum intelligit verum d. Anto. hic actore principaliter impetrante: secus si reus principaliter impetraret, ita, q non participaret de impetratione actor, licet ei cōsentiret, quia nō credit, q tunc cōsensu actoris valeret rescriptum. alle. no. de rescri. ceterū. & cōsensu partis in impetratione non excludit surreptionē. de re iudi. cum olim. cum ibi no. & p qñs nec defectū excōicationis, vel nullitatis. & sic debet saluari dictū Io. An. cum lūmis extra regulā huius ca. quia loquitur in impetrante, non in denominante: & ideo valet rescriptū, fm eum. ¶ Querit Lap. Abb. an habeat locū iste tex. ē in priuilegio impetrato p excōicatū? Sol. dic q sic, qā appellatione rescripti ē priuilegiū cōtinet istō casu. alle. no. p Inn. & Cōp. §. e. ti. super literis. vbi dicunt facilius vitari priuilegiū, q rescriptū. Itē proccedit tex. iste, siue rescriptū impetretur ad lites, siue ante beneficia, duntamen excōicatus sit maiori excōicatione, qā in excōicato minori locū non habent, fm Lap. Abb. Quid si pñtatem, sed iniuste, nec ab illa fuit appellatum, an poterit aliter p illum processum excipi? La. dicit, q aut fuit pronūciatū exceptionē ineptē fuisse ppositā, & poterit iteratō proponi de app. cum a repulsione. in cl. Si verō fuit pronūciatū cū nō fuisse excōicatū tpe impetrati rescripti, vel cū fuisse absolutū, vel qd non fuit exceptio probata, tunc nō poterit illā iteratō obijcere. Et ex his inferit, qd processus & iñia postea habiti valebunt, nisi appelleretur, fm Lap. & Nec ob. fm d. Anto. de Bar. q, quādo ius excipiendi oritur de nouo, possit opponi post interlocutoriā primam, iuxta no. de rescri. dilectus filius I. Et sic quories excōicatus venit ad iudiciū, toties sibi posset opponi. quia fatetur illud verū, quādo per iñiam non excludit illā cā, ex qua excipit. Sed qñ iñia excludit illā cām, a qua originatur exceptio illa, tunc nō poterit postea opponi. ad qd facit quod no. de exce. aduersario, fm eum. No. bene istud dictū, qd habes notabilē limitationē ad illud dictū Comp. nec obit. no. de rescri. statutū. aliās est in c. super lris. p Inn. & Comp. vbi tenet, q si pñtatur rescriptū, qd est falsum, esse verū, pp hoc non valebit postea pcessus, qā ibi rescriptū erat falsum, & iō super illo non poterat fieri aliqd fundamentū. hic autē non erat falsum, sed verū, licet ius annullat pp excōicationē. & iō ex quo pñtatur iudex sup isto dubio, qd nō sit excōicatus rescriptum impe-

A D D I T I O N E S.

- a Ex primo decreto. Adde Lap. alle. 55.
- b Valet impetratio. Adde Ro. consi. 406. supra alle. Ber.
- c Ad impetrandum. Adde quod voluit Calde. consi. j. de arbi.
- d Cum alio. Adde quod voluerunt Domi. de Rot. dec. f. suis de dolo & contu. in nouis. Ber.
- e Secundum Lap. Adde q hoc dictum tanquam singulare refert, & sequitur Ro. consi. 384. in vltima. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Impetrans, cum cōcernat dubium suæ iurisdōnis, est iudex, & pronunciare pōt, vt d. c. super literis, f. m. Io. de Fan. Et idem dicit Lap. Abb. si de excōicatione fuit exceptū rēscriptū, & ea habita fuerit in negocio processum, quia nō poterit post dicta excōicationis exceptio proponi, vel de illa quæri. ad qd facit j. de re iu. inter monasterium. & q. ibi no. secus si opposita non fuisset. Sed q. hoc quod exceptio possit postea opponi, facit qd no. Io. An. in regula mora. in fi. q. j. de re iu. sed dicit Lap. q. illud pcedit, vbi agitur de interesse publico, hic vbi vtitur interesse priuatū f. m. cū d. Ant. hic, tenet q., ex quo iudex exp̄sse nō pñunciat. & iudex funditus caret iurisdōne per no. per Inn. de dila. p̄terea. Nec ob. q. r̄ia s. alle. quia illa pcedunt in exceptione, q. non reddit iudiciū retro nullū. Sed q. p̄cessus est nullus ex tacita pñunciatione, nō insurgit validatio p̄cessus. vnde cōcludit d. An. tria verba: q. aut rēscriptū non est nullū ipso iure, sed exceptione elidibile, & tunc pñunciatio facta sup illo validat eum. ad hoc cle. 2. vt lite pen. cū ibi notatis. imō isto casu pcedendo ad vltiora tacitē v̄ pñunciare. de rest. spo. ex cōq̄stione. de re iu. cū sup. de iud. exhibita, aut rēscriptū est nullū, & tūc aut facti veritas adest, & validatur exp̄ssa pñunciatione, vt dixit Lap. licet dicat de hoc dubitari vidisse. Ad qd facit qd no. Inn. de dila. c. p̄terea. de rescri. ex parte decani. vbi nō. q. validatur rēscriptū, & p̄cessus si super eo pñuncietur, licet fuerit impetratū p falsum pcuratōrē, aut est nullū ex defectu veritatis facti, vt puta quia est falsum rēscriptū, nec vnq̄ emanauerit a Papa, & pñunciatio non validat, & ita pcedat dictū In. de rescri. super literis. f. m. eum. Si vero appellatū fuerit a sn̄a definitiua, & postea in cā appellationis p̄stet de exceptione excōicationis obiectē q. erat excōicatus tpe impetrati rēscripti, pñunciabitur bene appellatum; & declarabitur p̄cessus habitus nullus, ēt si cōstet de iure illius, p quo lata erat sn̄a f. m. Lap. p quo facit j. de no. c. fi. f. m. Io. de Fan. & hoc tenet ibi etiam glo.

13 ¶ Quid si sentētia profertur q. impetrantem excōicatum, an valeat p̄cessus & sn̄a? Lap. arguit q. sic. all. no. per Io. An. post Inn. de of. dele. prudentiam. In gl. no. hic In. de exce. exceptione. in gl. fi. vbi tenet, q. nō. excōicatus poterit vti rēscripto impetrato p excōicatū cū rēscriptū sit cōe, iuxta no. de rest. spo. ex cōq̄stione. In q̄rium, qd non valeat rēscriptū ēt q. istū, facit iste tex. & qd scripsit Io. An. in regula, vtile j. de re. iu. in solutione q. f. m. Lap. Ab. Istā secundā partem tenet hic d. Ant. quia hic non annullatur in fauorē aduersarij, quia tunc procederet regula, qd ob gratiā, & qd ibi no. sed in odiū excōicati, & p̄p̄ incapacitatē impetrantis. Nec ob. si dicatur, q. inducū in odiū torquetur in fauorē, quia hoc surgit ex necessaria, & indissolubili q̄nia odij, non vt habeat fauorē, iuxta no. in reg. quod ob gratiam. & C. de legibus. l. quod fauore, f. m. eum. & idem tenet d. An. in d. c. prudentiam. §. sexta. in 2. q. Io. de Imo. reducit ad concor. opi. qd aut aduersarius sciuit excōicationē, & non op̄posuit, & tūc ei sit imputandū, quia fuit in culpa. ita procedit dictum d. Ant. in d. c. prudentiā. aut ipse probabiliter ignorauit excōicationē, & tunc valebit per iura alle. pro alia parte, & facit qd no. Cal. in c. ad probandū. de re iud. ista distinctio v̄ habere quandā equitatē. sed quia Io. Mo. & Io. An. & ēt alij, vt dixi s. tenēt, q. iste tex. habeat locū in excōicato occultē, ex quo postea detegitur, p̄batur excōicatio, v̄ q. non valeat indistinctē, vt tenuit d. Ant. ad no. in c. ad probandū. responde q. procedunt in tolerato inhabili, vbi vertitur vtilitas publica. Quæro an in qualibet appellatione pcedat iste tex. So. dic f. m. Lap. q. aut appellatur ab actū iudicialiter factō p iudicem suē ante sn̄am, siue post. de ap. cum cessante. & c. eum sit. & planum est qd in ista habet locum, aut appellatur ab actū iudicis sed extra iudicialiter factō, qd esse pōt, j. de ap. cordi. puta q. iudex excōicat extra iudiciū, vel confirmat electū sine causæ cognitione. de ap. constitutus. Et adhuc procedit istud c. aut appellatur ab actū factō per partē extra iudicialiter, vt puta quia appellatur ab electione, j. de ele. sicut cām. vel ab aduersario de ap. bona. tunc enim nec appellando, nec talē appellationem proseguendo audietur excōicatus: nec rēscriptū super ea impetratum valebit, sed erit nullū ipso iure, & processus habitus, cum in tali ap. & impetratione habeatur talis appellans, & impetrās p̄ actore. Ad hoc qd scripsit Archi. de exce. pia. In gl. satis efficac. & Io. An. ibi post eos, f. m. La. & p̄ his facit de ap. cū sit Romana. vbi dicit tex. q. talis appellatio d̄ ad cām p̄uocatio, f. m. Io. de Fa. ¶ Quid si motu p̄prio fit cōmissio: an valeat rēscriptum, & processus? & v̄ q. lic. arg. j. de p̄bē. si motu p̄prio. & c. le. & cle. si Romanus. Et facit iste tex. q. dicit impetratū. tñ durante excōicatione non poterit agi virtute talis rēscripti, j. de exce. pia. de sen. exc. solet. potuit tñ absolui ab excōicatione, s. c. ti. ab excōicato, s. de of. ord. pastoralis. vel eo volente ab ipso delegato de of. dele. prudentiā. §. sexta. & hoc quando a Papa motu p̄prio scribitur. si aut ab alio, tunc non v̄ cōmissio valere. vel pōt dici, q. valeat, tamen tollitur ope exceptionis,

cum isto casu non sit locus huic c. f. m. Ric. cōpilatorem huius libri. & Lap. Ab. dicit hic Io. de Fan. q. istud cap. non habet locum his duobus casibus p̄missis p̄p̄ verbū, impetratum, positum in fi. Decisio huius dubij dependet an in rēscriptis legati clausula, motu proprio, tollat surreptionem de qua de of. le. c. fi. tamen videretur, q. sicut legatus non pōt ēt faciendo mentionem de excōicatione dare iudicem delegatum actori excōicato, vt in proxi. qd. ita ēt nec hoc posset motu p̄prio, cum neutro casu posset aliquid facere q. ius cōe. ad qd no. glo. in ca. fi. infra de h̄reti. eod. lib. ¶ Quid si impetratur rēscriptum ab excōicato, an requiratur in casibus hic p̄missis mentio de excōicatione: vel si non fiat mentio, an valet rēscriptum? Sol. dicit Lap. q. aut impetratur rēscriptū in casibus hic p̄missis, & valet rēscriptū, q. excōicatio non cōtinet articulū, super quo excōicatus impetrat, quia si contineret, posset tunc annullari exceptionis ope, si opponeretur ante lite conte. alias valeret rēscriptum, & p̄cessus per ipsum habitus, ita q. infringi non poterit. de re iudi. inter monasterium. Ad hoc quod no. Host. in summa, de exce. §. & quando. ver. pōt ergo. & se. aut impetratur rēscriptum in casu hoc phibito, & tūc si non sit mentio de excōicatione, non valet, vt hic est casus: aut sit mentio de excōicatione, & tunc aut impetratur a Papa, & valet rēscriptū, quia ipse pōt scribere contra ius, vt no. s. de consti. ca. j. Aut ab inferiore a Papa, & tunc non valet rēscriptum, f. m. Lap. Abb. p hoc vltimo facit, q. inferior non pōt derogare huic c. per cle. ne Romani. de elec. f. m. eum. ¶ An excōicatus post appellationem legitimam possit impetrare rēscriptū q. formam phibitam in isto c. pendente articulo appellationis, super quo dubitatur, an sit vera causa in illa expressa? Sol. dicendum est q. sic, vt j. de sen. exc. solet. vbi permittitur actus extraiudicialis, vt d. c. sed impetratio est actus extraiudicialis, vt s. c. ti. ex parte decani. sed interim non poterit vti vt actor. An tamen valeat dictum rēscriptū, & actus gesti virtute ipsius, ex futuro euentu patebit. vel posset dici, q. si interim volenti vti rēscripto opponatur de excōicatione, poterit cognosci de viribus appellationis ad hūc finem tantū, vt impetratio valeat, anteq̄ per ipsum pcedatur. facit s. de app. ad h̄c. & quod ibi no. per Ioan. And.

16 secundū Lap. ¶ Quæro, an collatio vel electio facta per excōmunicatum occultum valeat? Sol. aut conferens, vel eligēs est excōmunicatus occultē & hoc facit iure p̄lationis, & tūc valet iuxta no. per Io. An. post Inn. & Io. Cal. in c. si verē. de sen. excōm. aut non facit hoc iure p̄lationis, sed iure priuato, vt puta quia canonicus excōmunicatus confert, vel eligit vna cū alijs canonicis non excōmunicatis, & tunc non valet per respectum ad ipsum excōmunicatum. si autem vnus excōmunicatus non confert, vel eligit iure priuato, sed publico, & tanq̄ representans capitulum & pro capitulo, & tunc valet secundū Lap. alle. no. per se. j. ne se. va. c. j. in glo. & pro excommunicatis. & de hac materia per Io. Cal. de re iudi. ad probandum. vbi idem tenet quod dictum est per Inno. de contue. cū dilectus. &

17 de dolo & contu. veritatis, f. m. do. Io. de Imo. ¶ Quæro, an excōmunicatus pro non excōmunicato possit impetrare in casibus hic p̄missis excommunicatis? Sol. dic q. non, quia debet intelligi de excōmunicationis, vel appellatione p̄pria, non aliena: quia in propria d̄r defensor necessarius: in aliena esset voluntarius. ad hoc facit quod no. supra de iudi. intelleximus. vbi no. q. reus impeditur ire ad euriā pro defensione sua pōt conqueri, & agere de tali impedimento per ca. fi. s. de exce. secundū Io. de San. Geor. Lap. Ab. hic, concludit q. si excōmunicatus vult impetrare pro excōmunicato etiam super articulo excommunicationis, non valeret rēscriptum; quia nec pro non excommunicato qui posset impetrare pro se indistinctē excommunicatus impetrat. de proba. post celsionem. nec pro excommunicato non excommunicatus. de p̄cu. ca. fi. nisi secundum quosdam esset vniuersitas, que per se impetrare non posset. vel pro mulier que vagari non debet. sed dicit alios

b dicere, & fortē melius, q. non excōmunicatus b posset impetrare pro excōicato in illis articulis, in quibus per se excōicatus posset impetrare. ¶ Idem quando excommunicatus impetrat pro non excommunicato, vel non excommunicatus pro excommunicato, vbi vero liceret ipsi excōmunicato impetrare, dicendū q. nō h̄t locū istud c. quia ope exceptionis nō ipso iure

ADDITIONES.

- a ¶ Fuit in culpa. Adde pro hoc quod dicunt d. de Ro. deci. suis in antiquis. de sen. exc. vbi volunt, q. valeat executoris excommunicati prouisio facta ignoranti illum excommunicatum: secus si sciat, & non videntur oblatre dicta do. Ant. per ea quæ voluit Fed. confi. 74. vbi per multa concludit testamentum excommunicati valere: quia non debet attendi odium excommunicati, vbi nobis redundat fauor: nec etiam debet sua improbitate posse excludere actus virtuosos, quin alijs sit liberalis. latius ibi vide Ber.
- b ¶ Non excommunicatus. Adde Fede. confi. proximē alle. & vide quod voluit Anch. confi. 245. Ber.

iure rescriptum, & processus non valeret. Illud autē c. vt rescriptum sit nullum ipso iure, & processus per ipsum habitus non valeat, habet locū in suo casu. s. quādo excommunicatus impetrat pro se, & idem fortē si pro excoicato impetret, & eā rōne hereticus ipso iure remouetur ab impetrando, hoc ipso qd est hereticus. C. de sum. Tri. & fide Cathol. l. 2. & etiā pro alio j. de hāre. c. quicunq; s. m. Lap. Et istam partem tenet Domini de Ro. conclu. 242. in antiquis. videlicet, qd si excommunicatus pro non excommunicato impetrat, valet rescriptum, nisi fuerit oppositum de excommunicatione tempore impetrationis. alle. dictum Archi. hic, & gl. de procu. cōsulti. sed istud examinatur cum glo. ¶ Quid si ad instantiam excoimunicati datur auditor in Romana curia, an valeat processus postea gestus coram ipso Domi. de Ro. conclu. sua. 564. & conclusio. 243. s. m. meam quotam, tenent qd sic, qd Auditores curiæ habēt iurisdictionem habitu, & censentur quasi ordinarij, vt no. in cle. auditor. de rescri. vnde commissioes, quæ eis fiunt, non sunt nisi distributiones causarum, quas facit vicecācellarius. Et iō istud ca. non habet locum in illis Auditoribus palatij s. m. eos. Et pro eis facit c. pia. 3. de excep. Ego, vt aliās dixi in facto, crederem istud dictum verum in processu vsq; ad sentētiā, quia auditores habent ordinariam in cognoscēdo, & delegatam in decidendo, vt no. in d. cle. auditor. & ideo quatenus rescriptū auditori committit pronuntiationem, non est distributio, sed cōcessio iurisdictionis delegatæ: ex quo igitur illa est facta ad impetrationem excommunicati, non vñ valere quō ad illam partem. ¶ Non obst. si dicatur, quomodo esse pōt illud rescriptum in parte nullum, & in parte validum: quia respōdeo, qd satis est possibile, qd in eodem rescripto, in quo diuersi articuli continentur, surreptio vnius articuli non vitiet totum rescriptum, sed articulum tantū, quem respicit surreptio, vt est casus infra eo. tit. si eo tēpore. surreptio igitur concernens articulum sententiæ, non extenditur ad alios actus iudiciales pcedentes: imō sunt perfecti & separati vnus ab altero, vt probat tex. de proba. qm contra, vt no. glo. in cle. s. ppe. circa fi. de verb. sign. per istud c. decidit d. Gal. de Cal. in consi. 4. sub ista rubrica, qd receptio monachi facta in monasterium per rescriptum impetratum ab excommunicato non valet. Nec obst. qd professio facta per monachum excoimunicatum valeat, vt no. in c. cum illorum. de sen. excom. quia ibi recipitur virtute potestatis ordinariæ, hic virtute rescripti nulli. Fatetur tamen qd professio per talem emissā, licet non obliget illi monasterio in specie, tamen obligat in genere: quia quātum in se fuit potuit se obligare religioni in genere, etiam nullo recipiēte professionem, iuxta no. per Inno. de reg. porrectum. s. m. cum. Gl. j. recita per contrarium. de no. de of. dele. prudētiā. cum alijs allegatis in illa gl. So. illorum opi. fortē hic damnatur, miratur tamen de eis, & ponit duas excusationes eorum. In ea. glo. ibi, opi. Tancre. Archid. hic dicit, qd approbatur opi. Tancre. & Io. An. ostendere conatur, qd reprobat, sed non est vis, quia habemus hic rex. determinatē dubium. sed opi. quas dicit glo. hic reprobari, possent saluari in impetrante nomine alieno s. m. Ric. s. m. Zenz. & Ioan. de Fan. de quo dixi supra in tex.

19 ¶ Et no. istam glo. qd vbiunq; leges, vel statuta dicunt actū nō valere ipso iure: tacitus consensu partis non opponendo, vel tacitus processus iudicis ad vltiora procedendo non habet validare^b processum. & vide similem glo. in cle. j. eo. tit. in fi. Glo. 2. recita per q. in ea formatam: & solue tribus argumentis inductis, vt glo. facit. In ea gl. in fi. idem Arch. Io. An. dicit hic fuisse determinatū prius per do. Palmerium, quando exceptio excommunicationis non contingeret rescriptum, vel iurisdictionem, vt quia excipitur de excoimunicatione lata post impetrationem. alle. de of. dele. cum olim. & c. p. & g. & ne de dolo reporter commodum. de iud. intelleximus. Sed dicit Io. An. qd Martinus Doctor suus in legibus disputauit, quod si actor Ferrariensis. pueniat Bononiē. Bononiē: & quia reconuenitur, vult desistere, non procedat reconuentio, vt in l. cum Papinianus. C. de sen. quæ loquitur in actore, qui psequitur causam, & au. qui semel. C. quomodo & quando iudex. vbi iudex non cogit pcedere actorem psequi, sed causatiue, quia si non psequitur, reo instante procedetur, sed illud verum in causa conuentionis, s. m. eum. Guil. contra in Spe. de reconuentione. in fi. & ibi in additionibus. & Cy. sup. auth. & consequenter. in nona qōne dicit contrarium, etiam in cōueniente reum coram delegato pp ius iam quæsitum reo. alleg. ff. de bo. pos. contra tab. l. si post mortem. §. si. facit infra de ele. ab eo. & cle. constitutionem. eo. ti. §. pe. lo. An. sic remanet. & ex glo. supra dictis vñ remanere conclusio, qd aut excluditur conuentio ex defectu nullitatis iurisdictionis, & tunc vtrunq; conquassatur. s. conuentio & reconuentio. & ita procedit gl. hic. aut conuentio excludit ex non defectu iurisdictionis, sed ex inhabilitate actoris: & tūc, licet non procedat conuentio, proceditur in re-

conuentione, vt sic illa inhabilitas actoris non pæiudicet reo volenti reconuenire. Sed mihi vñ, qd decisio huius dubij depeat a decisione alterius tacti per do. Ant. in ca. j. de mu. peti.

20 ¶ Videlicet, an priuilegium, quod habet conuentio cum reconuentione, vt simul & vicissim procedatur super vtroque, sit separabile. si teneremus opi. qd sit separabile, tunc procederet dictum Doctorum hic, quod est notabile ad hoc, quia ipsi expsē volunt, qd illud priuilegium sit separabile. Si teneremus aliam opi. s. qd priuilegium istud non sit separabile, tunc non procederet hoc: quia ex quo non proceditur in conuentione, non poterit procedi in reconuentione, ex quo tale priuilegium est inseparabile. & istud vltimum tenet glo. hic, qd istud priuilegiū sit inseparabile. Glo. super verbo, processus. recita per prius, qd processus non sit nullus per c. pia. j. de excep. Gl. timore contrarij dat duas solutiones, vna, qd illa sit correctā, & sibi nō placet. alia, qd vtraq; sit valida. sed loquuntur in diuersis casibus. Et ideo pro concor. opi. distinguit aliqua membra. & in ver. si quærat, quæritur de ratione diuersitatis, quare magis sit nullus processus coram delegato, qd coram ordinario, alsignat aliquas rōnes, quas improbat. aliquas quas approbat, quæ sunt quatuor approbatę. In ea. gl. ibi, locum habet c. pia. sicut enim sequens excoicatio non vitiat votum eligentis, sed solum pcedentis. de ele. cum inter R. seniore, ita nec vitiat rescriptū,

21 ¶ s. m. Io. Mo. ¶ In e. gl. ibi, condemnatio expensarum. no. istam glo. iuncto tex. quem allegat, quod vbi reus malitiosē differt opponere dilatoriam exceptionem, quæ pōt opponi in qualibet parte litis, quæ reddit iudicium retro nullum: debet, si postea opponatur condemnari in expensis factis in lite. secus si eius oppositio non redderet iudicium retro nullum, quia tūc euitaret condemnationem expensarum. Et sic vñ per hanc gl. qd in terminis huius c. si reus malitiosē differret opponere exceptionem vsq; ad fi. litis: quod talis debet condemnari in expensis factis in lite. quod bene no. ¶ Nec ob. si dicas, qd excommunicatus fuit in dolo agendo, sicut & reus non excipiendo, & sic deberet dolus cum dolo compensari, quia isto casu non admitteretur compensatio, cum ius det actionem contra dolosē omittentem istam exceptionem, vt d. c. exceptionem. Gl. super verbo, excoimunicato. quærit de qua excoimunicatione loquatur. dic vt in ea. In ea. glo. in fi. idem tenet hic Lap. alleg. de sen. excom. si quem. de cleri. excom. mi. c. fi. Glo. super verbo, alio. recita per q. an valeant literæ inquisitionis impetratę per excommunicatum. Glo. hic argu. pro & contra, & soluit qd non per hunc tex. & ad contraria respondet. In ead. glo. ibi, contrarium credo. idem Arch. hic, & infra de accu. c. 2. verum Io. An. Lap. hic distinguit quod aut rescriptum loquitur impersonaliter, vt puta ad audientiam nostram peruenit, &c. vel simili modo: & sic concedens videtur esse loco partis. de app. cum speciali. ideo non obst. exceptio excoimunicationis. aut loquitur personaliter expresso nomine impetrantis, & tūc nō valeat. ita procedat gl. hic secundū eum. do. Ant. tenet hic gl. in prin. dicens, qd distinctio Lap. reprobat per hanc partem, & eius distinctio possit procedere in inimico. & ita procedūt no. per Inno. in c. cum oporteat. de accu. Quicquid hic teneat do. meus Ant. de But. ipse videtur inherere huic dist. La. in d. c. cum oporteat. & illi potius videtur standum: quia post istud illud ibi tenuit, & ita bis audiui eum tenere in lec. illius ca. Et ad hoc facit, quia iste tex. loquitur, quando apparet, qd concedens rescriptum fecit ad instantiam excoimunicati impetrantis. Sed quando Papa loquitur impersonaliter, non apparet, qd ad instantiam excoimunicati, vel alterius motus fuerit ad dandum rescriptum. In ea. glo. ibi, de proba. post cessionem. idem Io. Mo. facit qd no. Io. 8. i. dist. Maximianus. & s. c. tit. nonnulli. super glo. pe. alleg. Io. Mo. ad hanc partem, qd illi non sunt admittendi, quorum repelluntur auctores. de re. licet ex quadā. in fi. de her. fraternitatis. & imputet sibi dñs, qui talem eligit. ff. de mino. l. cum mandato. Item si excommunicatus non pōt impetrare suo nomine, nec alieno. de re. iur. quod alicui. Item de qua re inhibita est petitio, & impetratio. C. si sapius ex rescrip. in integ. resti. pe. l. 3. Cum igitur a petendo repellatur, ergo & ab impetrando. & dicit hoc indubitatum, vbi dominus sciuiisset excommunicationem procuratoris per ca. fi. de pro. cu. sed sibi videtur idem, si ignoret per ca. post cessionem. vñ dicit non distinguendum inter publicum & occultum: quia satis est nunc detegi posse illū tūc excommunicatum. Refert tū aliquos distinguere inter procuratorem, & nunciū iuxta distinctionē tex. in l. cū mancipiū. ff. de ed. edic. & dicebat pro opi.

ADDITIONES.

- a ¶ Respicit surreptio. Adde Lap. alle. 14. Ber.
b ¶ Non habet validare. Adde quod voluit Roma. consi. 15. Ber.
c ¶ Sit inseparabile. Adde Ro. fin. luis. f. 27. & Fed. alle. consi. 74. Ber.
d ¶ Auctores. Adde quod voluit Anc. consi. 245. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

opi. sua, qd istud hodie hic fuit statutum pp malitiā hoīum, vt sit nullū sine aliā exceptione, qd olim requirebat exceptionē. & ad l. si procurator. in fi. ff. de do. exce. vbi de dolo pcuratoris nō excipitur qd dñm: rñdet, qd ibi nō loquitur de dolo cōmissō in negotio, qd pcuratū nunc in facto eiū dē psonē, sed tertij. Itē, dolo est vitiū solius dolosi, sed excōicatio p indicē fertur pp crimē. Cōcurrunt ergo crimē, & factum iudicis, & sic plus afficit. nō ob. l. vniuersis, qd non loquitur in impetrāte vitiōso, licet habeat notitiā seruitutis. Arc. tenet qd, dicēs gl. Ber. bene dicere in c. consulti. de pcur. vbi tenet valere impetrationē excōicati pcur. ex quo nō fuit exceptū. Ad idē dicit qd no. Inn. in c. pia. in gl. sed quare. in prin. j. de exce. dicēs inspiciendū concedentē, & eū p quo cōceditur, nō illū cui cōceditur. alle. sife de pcur. di. 2. & dixit in fi. qd illa, qd in pñiū allegatur, pcedunt ante impetrationē, qd si tpe impetrationis excipiat, bene repellitur et in casib. hic expñis. Nā iste tex. loquitur de impetrāte p proprio noīe. absurdū enim eēt excōicatum admitti sup his noīe alieno, sed ex quo admissus est, nedū in his, sed in alijs casibus valebit, fm eum. Nec ob. c. 2. §. ad hoc, j. de hēre. qd loquitur de dignitate, vel ecclia data ad pces heretici veri. Sed excōicatus nō est hēricus verē, sed interpretatiuē. & sic intelligā c. qd aut. 4. q. j. Et inter istos est dñia quo ad iniectionē manuum, vt no. de sen. exc. contingit. vel intelligatur iste §. ad hoc qd sciēter facta est collatio ad instantiā hērici. & hoc innuit verbū, ad pces. fm lo. An. opi. Arc. tenet hic Zenz. & vltra s. all. inducit, qd cū casus hic excepti in rex. intelligatur de impetrante noīe suo, & p se: necessario sequitur, qd decre. intelligatur de impetrāte p se, alias exceptio fieret de alio, qd loquatur regula. qd esse non debet, vt no. gl. j. in p. regularū. Itē, sequeretur a pñio lra, qd excōicatus indistinctē in cā excōicationis, vel appellationis posset p alio impetrare, nec posset repellī, qd est fallū. de pba. post cēssionē. & qd ab oī actu regulariter phibetur, j. de excep. pia. Idē tenet Zē. cū Arc. & idē vī tenere Lap. vt dixi sup tex. lo. Cal. in c. ad pbandū. de re iud. vī distinguere, an sciēter dñs cōstituerit talē, an ignorāter pphabiliter, & satis vī equa sua distinctio. do. Ant. dicit hic tutius eē tenere gl. nō ob. gl. Ber. qd eo casu quo excōicatus p se pōt impetrare, pōt pro alio. & sic pōt intelligi illa gl. & sic nō faceret qd. tñ tenet in c. post cēssionem. de pb. qd opin. lo. Cal. seruaretur in Practica. do. lo. de Imo. vī inherere opi. lo. Cal. ¶ Querit et hic Arc. an curia admittat exceptionē excōicationis qd impetrantem prēbendam extra curiam per testes. & tenet qd non, de quo per Cōp. s. e. ti. nōnulli. & ibi super gl. pe. & p lo. An. hic ibi remittit. ¶ Itē, qrit an generalis pcurator excōicati admittatur ad impetrandū sine ipālī mandato in casibus hic pmissis excōicato? & tenet qd non, sed requiritur speciale ad hos casus, & actus. qd dicit verū, nisi in mādato eēt appposita clausula, qd oīa posset pcurator, qd constitutus in sua persona poterat, vel tenebatur facere. alle. de dila. c. fi. & facit de pcur. qui ad agendū. & remittit ad no. de pcur. c. fi. p Vin. fm lo. An. sentit hic expñs Arc. qd habens clausulā, vt possit illa, quā posset principalis, si pñs eēt, possit illa, qd requiritur speciale mandatū. Contrariū tenet lo. de dila. c. fi. & ibi dicit d. An. qd ista est cōis opi. licet Bar. teneat in l. pcurator cui libera. ff. de pcur. qd illa verba operantur idē, qd clausula, liberam &c. de qua j. de pcur. qui ad agendū. & per Bar. in l. qui Romā. §. Chrylogonus. ff. de ver. ob. Gl. pe. & antepe. alleg. cōcor. In glo. pe. ibi significauerūt. no. Hof. vt scripsit s. in ver. defensio. de re iud. qd

22 ad consultationē. sup gl. n. t. qd excōicatus pōt impetrare super nullitate b inīe, qd cū oīs defensio cōcedatur, nulla excipitur. & quia hoc sibi per appellationem conceditur, cū inīa est iniqua, fortius concedi debet, quando est nulla. qd credo per hanc decr. vt ibi scripsit lo. An. Gl. n. colligit notabilia ex tex. & deinde ponit tex. antiquē decr. qd fuit remota in fi. gl. No. arg. ex ista gl. qd decisē decreta. sunt remotā tanq̄ correctā, & sic vī, qd non sit licitū illas allegare. de quo in p. decr. Colligo ex his dictis tam super tex. qd in gl. i. limitationes ad istū tex. Prima, qd nō pcedit, quando excōicatus impetrat qd tuū epm, qui occultē eū excōicauerat, ne valeret impetratio. Secunda, quādo petit defensiuē veniēdo ad retractationē missionis in possessionē ex primo decr. Tertia, quādo reus, & actor impetrant simul super consecutiuis iudiciū. Quarta, quando excōicatus impetrans vltra casus hic expñs erat reus necessarius, & impetrat sup aliquo articulo sibi molestiam necessariam inferente. Quinta, quando non excōicatus & excōicatus conueniunt in impetratione iudicis, non excōicato principaliter impetrāte. Sexta, quando pronuntiatur super exceptione opposita cōtra excōicatū, qd ipse non fuerit excōicatus, & non est appellatum ab illa. Septima, quando sententia esset lata p reo non excōicato, & contra actorem excōicatum reo ignorante suā excōicationem. Octaua, qd vbi hēc permittitur impetratio super appellatione, non habet locum super ap. merē extraiudiciali. Nona, quando fuit concessum rescriptū motu pprio conce-

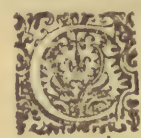
dētis. Decima, quando impetratur a Papa, & fit mentio in rescripto de excōicatione impetrantis. Vndecima, quādo impetrans fuit excōicatus post app. legitimā, & nedum determinatum est an causa iux ap. sit legitima, vel non. Duodecima, quādo non excōicatus pro excōicato, alias excōicatus pro nō excōicato fm quodam. Tertiadecima, quando ad instantiā excōicati datur auditor in Romana curia. Quartadecima, quādo fit commissio inquisitionis ad instantiam excōicati, & rescriptum loquitur impersonaliter. Quintadecima, quando esset excommunicatus minori excommunicatione.

ADDITIONES.

- a ¶ Clausula quod omnia posset. Adde Ro. consi. 94. Ber.
- b ¶ Nullitate sententiae. Adde Cal. consi. j. de arbi. Ber.
- c ¶ Quintadecima. Adde sextadecimam, quando est excommunicatus sub conditione: quia valet rescriptum. ita dicit Pe. de Anc. limitandum hoc ca. eius consi. 182. & decimam septimam vide per Lu. consi. alleg. 506. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Infinitas reprobat a iure.
- 2 Rescriptum non oportet qd sit certum per respectum ad reos.
- 3 Clausula, quidam alij, de sui natura includit multos. Et an sub ea includantur femine. nu. 4.
- 5 Conueniri an quis possit vltra quatuor causas per clausulam generalem?
- 6 Alternatiua in cuius sit electione.
- 7 Causam exprimi in prima citatione an sufficiat, licet quis pluries citetur?
- 8 Persona singularis si exprimatur in rescripto sub clausula generali, non poterit includi vniuersitas vel collegium.
- 9 Rescriptum si dicat, cites omnes illos, quos talis tibi nominauerit, an includantur vltra quatuor?
- 10 Rescriptum an detur contra non nominatum?
- 11 Nomina omnia an sint exprimenda in qualibet citatione?
- 12 Conueniri an aliquis possit de non expressis ante expressos?
- 13 Nomina exprimi sine cognominibus an sufficiat?
- 14 Variatio an sit improbanda?
- 15 Habens literas Apostolicas si acceptat vnum beneficium, & post illam acceptationem pendente acceptat aliud, & postea percipiens secundum non vacare, vult redire ad primum acceptatum an poterit?

Vm in multis.

Duo sunt dicta quorū primum causam premitit, secundum submitit. secunda ibi, quorum. ¶ Not. j. rex. p generali alle. de quo per lo. An. in c. vestra. de coha. cle. & mu. ¶ No. qd infinitas reprobat a iure. ad hoc a de testi. cū cām. facit l. fi. C. de sacrosan. ec. & l. fidei cōmissa. §. si quis decem. ff. de leg. 3. cū concor. ¶ No. qd licet rescriptum debeat esse certum per respectum ad iudices, vt patet s. e. ti. ad hęc non est necessē per respectum ad reos. s. e. ti. sedes. ¶ No. qd per istam clausulam, quidam alij, de sui natura includuntur multi. ¶ No. qd tres vel quatuor non dicuntur multi. ¶ No. qd fraudibus est obuiandum. ¶ No. qd variatio b est prohibita. ad hoc cle. cum illusio. de renun. ¶ No. qd vbi datur potestas variandi, datur occasio machinandi dolum & fraudem. ¶ Quoerō, an sub ista clausula, quidam alij, comprehendantur foeminae? lo. An. hic qd sic. alle. s. co. ti. significauit. licet Vin. ibi no. contra. & remittit ad Spe. in ti. de rescrip. pntatione. §. j. post prin. ver. sed qritur vtrum. & hoc tenet etiam Archid. 17. q. 1. si quis suadente, fm Lau. hic. lo. de Lig. dicit hic, qd contrarium posset defendi: quia in odiosis masculinum non concipit foemininum: sed rescripta sunt odiosa. ergo, &c. Non ob. c. significauit, quia ibi non conuenitur femina ratione clausule, quidam alij, tanquā ipsa: sed tanquā hares. sed dicit hic lo. de Fan. quod dictum lo. vī verum a contrario sensu. d. c. significauit. Nam dicit ibi tex. quod quia tempore impetrati rescripti vīuebat frater illius, quare illa tunc non tenebatur, & sic cum tempus data debeat attendi, ipsa non poterat comprehendī in rescripto: secus si tempore data frater fuisset mortuus, secundum eum. ¶ Quoerō, quid de rebus, an per dictam clausulam generalem super rebus, possit quis conueniri vltra quatuor causas? Ber. hic, tenebat quod non, per quandam extrauagantem, quā incipiebat, Romanus. quam hodie non habemus. Contrarium tenet hic lo. And. primō, quia hęc decreta non loquuntur nisi de articulo personarum, ergo secus in articulo rerum. nam boni Pratoris est lites dirimere. ff. si cer. pet. l. quidam. facit infra ca. proxi. & sic impetrans poterit agere super centum rebus. ff. de li. cau. si pariter. ff. de qui. rebus ad eundem iud. cat. l. j. & 2. & facit pro hoc, quod circa res facilius sit prorogatio, quā circa personam. dicunt tamen Hostien. & Ar.

ADDITIONES.

- a ¶ Infinitas. Adde qd ideo Ro. consi. 15. se. Angel. tenet, qd promittens quem presentare iudici toties, quoties &c. liberetur bis presentando: l. cet contrarium teneat Ale. in l. si finita. de dam. infe. non facta mentione de Ro. loco alleg. Ber.
- b ¶ Variatio. Adde latē videndum Anc. consi. 15.

& Ar. q̄ reus poterit petere, vt actor declaret sup quibus rebus vult eum conuenire, de quo remittit Ho. ad sum. c. ti. §. qd̄ cōtinet ius cōe. ver. nō solū. & hoc limitat verū hic d. Io. de Imo. nisi ēt circa res cēt appositā clausula, q̄busdā alijs, vt si diceret super summa quinq; libraru & quibusdā alijs: q̄a tūc nō posset nisi sup similibus summis per. no. §. e. sedes. ¶ Q̄uero, cū tex. loquatur alternatiue tres vel quatuor, in cuius optiōe erit ista alternatiua. Io. Mo. q̄ impetrantis, cū sit alternatiua offerētis, & in fauorē illius cui offertur, q̄ maius est, facere poterit. alle. de le. j. l. planē. §. pe. Sed si esset alternatiua p̄mittentis. veniret minimū. ff. de ver. ob. inter stipulantiē. §. si stipuler. vide j. de re. iu. in alternatiuis. ¶ Q̄uero, an hoc habeat locū in inq̄sitione, vt in cā inq̄sitionis, siue de re, siue de crimine inq̄ratur vltra quā quatuor conueniri possint, vel non? Io. An. q̄ nō, p̄ verbū tractus p̄ modū inq̄sitionis nō d̄r ad iudiciū euocari, cū iudex p̄cedat ex offiō. ad hoc facit gl. 2. 4. q. 4. nullus. el. j. fm Io. Mo. & Abb. & notant singulariter ex hoc dicto Do. qd̄ vbi emanat dispō, q̄ facit mētiōē de tracto iudiciali intelligitur de iudicio ordinario, dicit Io. de Fan. q̄ nō videt, ēt si iudex p̄cedat ex offiō, quare non trahat ad iudiciū, licet non p̄partē, tū per iudicē. Et iō cōcludit, q̄ aut sunt literę inq̄sitionis a nemine impetratę, & tūc p̄cedat dictū Inn. hic, q̄a de isto casu nō loquitur iste tex. vt patet ibi Imperator & c. sed secus fortē dicit, vbi inq̄sitor ad instantiā impetrantis p̄cedit, fm eū posset dici, q̄ qualitercūq; siue offiō iudicis, siue ad instantiā partis p̄cedatur, habeat locū iste tex. attenda rōne posita in prin. q̄ est generalis, ēt apta includere quēlibet modū. extēditur enim lex ad cōprehensā sub rōne, licet alias dispō legis strictius loquatur, vt no. gl. in cle. j. de ele. nec est verū, q̄ tractus p̄ viā inq̄sitionis nō dicatur trahi in iudiciū, vt patet in c. qualiter. & q̄. el. 2. j. de accu. vbi appellat iudiciū modū p̄cedēdi ex offiō per viā inq̄sitionis. & idē tenet gl. 2. in c. qm̄ j. de p̄ba. ¶ Q̄uero, an sufficiat exprimere in prima citatione, licet pluries quis citetur? Doc. q̄ sic, per tex. hic qui dicit primō. Quid si pars exp̄sit, q̄n petijt citari, sed iudex nō exp̄sit in schedula citationis, an p̄iudicetur parti? Doc. q̄ non. alle. de ap. ex insinuatione. & 2. q. 6. anteriorū. facit qd̄ no. j. de ele. c. si. in glo. dicebamus. fm Io. Quid, si non exp̄sit, cū debuit, sed incōnienti post, an excusetur? dicunt Doc. q̄ sic, si ius aduersarij nō est l̄sum, q̄a q̄ incontinenti sunt. p̄sumuntur inesse. de elec. officij. cū si. pone enim, q̄ successor, qui hēt iustā cām ignorantia, putabat p̄decessorē suū nominasse. ar. regule, q̄ in ius. j. de reg. iu. fm Fran. Vercel. Ho. dicit, q̄ ad vniūformitatē eius iuris iustitit, q̄ fraudulēter hoc fieri posset. Insti. de auth. tu. §. sed neq; fm Io. An. ex isto videntur isti sentire p̄rium eius, qd̄ dictū est §. Sed dicit Io. de Imo. qd̄ sibi placet dictū Frā. p̄ iura, q̄ ipse allegat: & credo q̄ bene: quia tex. hic, hoc requirit, vt excludat fraudulosa variationē, q̄ satis excludetur, si incōnienti hoc fiat post citationē. ¶ Q̄uero an ca. istud habeat locū in impetrationibus, q̄ sūt ad auditores palatij Apostolici. D. de Ro. hoc tangunt in cōclu. 305. in antiq̄s. & arguūt q̄ non, q̄a cōmissiones, q̄ sūt in curia, cū fiant rōne ordinarię & superioris iurisdōnis, quā hēt Papa, p̄sertim sup causis deuolutis, vel alias tractandis in curia non sunt restringendę, sicut cōmissiones, q̄ sūt ad partes iudicibus delegatis, q̄ tendunt ad eneruandā iurisdōnem ordinariā, tū strictē intelliguntur. ar. §. e. ad hęc. Concludūt tū ibi, q̄ cū rō illius c. sit generalis. si infinitatis euitande, vendicet ēt instantiā, & dēt ēt ibi seruari istud c. aut ipse non facit sp̄aliter citari aliquos, sed multi veniunt pretendentes sua interessē, & volunt venire ad iudiciū, & docere de interessē, & tūc extendatur ad multos, q̄a si ipsi scientes cām suā agi, se nō opponerēt; pararetur eis p̄iudicium iuxta no. de re iu. cū sup. & c. q̄uis. fm eos. ¶ Glo. 2. q̄rit de exemplis, in quibus iura videntur phibere infinitatē. dic, vt in ea. In ea. glo. in fi. hic ponit Io. An. multa alia exēpla: sed quia ista est via Brocardica, omitto. ¶ Gl. 3. q̄rit ad qd̄ fuerit necessaria p̄uiso huius c. In ea. gl. in fi. vel pōt intelligi, q̄ sit factū ad p̄uidentia illorū, q̄ quos literę impetrant in Host. vel intellige cū magna diligētia, fm Pe. & Arc. ¶ Glo. sup. ver. generalē. q̄rit, an exp̄si in rescripto includantur sub illis quatuor. dic, vt in ea. ¶ In ea. gl. in fi. vnde licet plures sint exp̄si, nō cōp̄tantur in concludēdis sub clausula. Io. An. ¶ Gl. sup. ver. qd̄a in prin. alle. cōcor. deinde q̄rit de duabus q̄. solue, vt in ea. In ea. glo. ibi, vniuersitatem. dicit tamen Hosti. ¶ q̄ si exprimatur vna singularis persona in rescripto sub clausula generali, non poterit includi vniuersitas, vel collegiū. alle. §. e. sedes. idē Io. Mo. & Arch. qui remittit ad no. j. in reglā, in generali. de reg. iur. sit rō fm Host. q̄a de stylo curię aliter scribitur q̄ vniuersitates, aliter q̄ singulares p̄onas: nā primo casu solet poni clausula, p̄uiso qd̄ q̄ vniuersitatē sine sp̄ali mādato nostro vllā excōicationis, vel interdicti inīam p̄feratis, qd̄ hodie in excōicatione ēt ordinarijs phibetur, j. de sen. excō. Ro.

mana. ad fi. Et de interdicto, dic, vt in extraua. Bonifacij, promi. de. idē dicit Ho. qd̄ facit curia, q̄n scribitur q̄ nobilē Baronem. ¶ Sed dicit Io. An. q̄ audiuit a quodā dño Stephano olim Bon. ep̄o, q̄ q̄a aliter, q̄ p̄ interdictū vniuersitates q̄nq; cogi nō p̄nt, q̄ in rescriptis q̄ eos non ponitur hodie illa clausula de interdicendo, fm Io. An. Sed an possit citari vniuersitas vel conueniri per formā rescripti hic posita, vt dicit gl. Inno. tenet. q̄ sic. Hosti. tenet p̄rium. ¶ Sed dicit Zē. q̄ dictū Inn. posset p̄cedere, q̄n in rescripto esset nominatus aliquis constitutus in dignitate, vt quia esset persona equē potens, quasi tunc vniuersitas pro vno habeatur, cū per vñū litigare cōpellitur. de iura. calū. in pertractandis. & c. Imperatorū. dictū vero Host. hēt locū, q̄n tū priuata persona esset nominata in rescripto, quo casu vniuersitas nō posset cōueniri, cū sit maior, b̄ §. eo. sedes. fm Io. de Fa. de hoc per Io. An. in c. cum illis. de p̄reb. & ibi dicā de hoc. ¶ Quid si dicatur, cites oēs illos, quos talis tibi nominauerit, an includantur vltra quatuor? dicit Inn. q̄ nō, sed secus ēt fm quosdā, si diceretur, cites oēs illos, qui tali p̄dixerint, vel qui eū molestant super re tali. Sed dicit In. se nō videre quare de hoc dicat. Io. An. dicit, qd̄ aut in rescripto d̄r, cites Petrū & alios: & p̄cedat dictū Inn. Sed si dicit cites oēs illos, quos & c. nō est locus huic decr. q̄a nō loquitur per verbū, vel oēs, sed limitatiue, vel indefinitiuē. & vide qd̄ no. excep. dilecti. in gl. 2. & in spe. de citatione, §. sequitur. in vlt. col. Et pro hoc facit dictū Fran. Vercel. qui tenuit istā decr. locū habere solū, q̄n clausula generalis sequitur personā exp̄ssam vñā, vel plures, secus aut vbi nullę personę illi applicantur, fm eū. vnde tenet, qd̄ p̄ illas formas, itē p̄ formā, q̄ q̄qd̄ post iter arreptū, & p̄ illā, ea q̄ de bonis. & p̄ illā, nōnulli inq̄tatis filij. plures q̄ quatuor cōueniri p̄nt, fm Io. An. Idē tenet Io. de Li. dicens, q̄ aut litera cōcernit multitudinē in p̄niam, vt sit, q̄n aliquibus nominatis ponitur generalis clausula: & tūc p̄cedat iste tex. aut principaliter, & non per modū clausulę: & tūc nō loquitur iste tex. fm Io. de Fan. Sed dicit Io. de Imo. q̄ p̄ istos facit rō generalis posita in prin. tex. vnde non videntur bene dicere. sed pōt r̄ndēri, q̄ iste tex. non loquitur nisi de illa clausula, q̄ ponitur in p̄niam, vt dicit Io. de Lig. cū igitur isto casu nō habeamus tex. disponentē, poterunt plures cōueniri. ¶ Et p̄ dicta Io. An. soluit q̄nēm, t̄ an rescriptū detur q̄ nō nominatū. qd̄ no. in c. sedes. §. e. ti. quia quodq; datur, vt in formis p̄dictis, nō tamē datur in terminis quos ponebat, videlicet p̄queror de quodā, vel de illo, q̄ detinet rē meā vel ecclesiā meā, & inducebat p̄, & p̄ iura all. §. e. ad hęc. in j. gl. & vltra illa ad affirmatiuā alle. de or. cog. cum dilectus. in prin. & de ap. significatibus. vbi impetratū fuerat super quadā terra: & valuit rescriptū, dūmō fiat specificatio in libello. ad idem §. e. pastoralis. in fi. In contrariū, quia rescriptū equiparatur libello. de dila. p̄terea. qui debet continere personam, & rem certam. 3. q. 3. offeratur. Sol. rescriptum non vitiatur p̄ generalitatē rerū, vel personarū non factā in fraudē, dūmō in libello specificentur, sed in reuocatorijs necessaria specificatio. de dolo. c. 2. de cōfir. vti. vel inuti. bonę. Io. An. Ego puto, dictum istud p̄cedere, quando nomen non exprimitur in rescripto, p̄ qd̄ necessario cōcludit de certa persona, & ita loquitur c. cum dilectus. de or. cog. alias non puto rescriptū valere, quia debet personę taliter nominari in rescripto, vt non sit locus equiuocationi, vt pbat tex. & ibi glo. §. e. ti. c. fi. & ita dicit Io. An. in c. cū accessissent, §. de consti. ēt hodie de stylo curię & isti tex. loquuntur, quādo principaliter exprimitur vna p̄sona sub aliqua clausula generali, licet gl. hic teneat, q̄ hodie hęc forma generalis nō sit in vsu. ¶ Glo. super ver. frequenter. colligit notabilia: & dicit istud hodie non esse in vsu. In ea. gl. in fi. debent ergo circa hanc clausulam quatuor tēpora considerari, fm Frā. Vercel. Primum ante c. sedes. Secūdo post illud c. & ante istud. Tertiū post istud, & ante stylū curię cōtrariū. Quartū hodie nū per stylū & vsum curię, fm Io. An. ¶ Gl. super ver. literis. q̄rit, & sol. & est clara. In fi. gl. idē Io. Mo. & pōt esse rō: quia cito ad eos pōt habere recursum: & q̄a largius q̄ ep̄os interpretatur eorū rescripta, §. de consue. cū dilectus. Ab. tenet p̄rium. & pro eo facit de consue. di. j. basilica, & c. Gui. idē in spe. de citatione. §. j. ver. qd̄ si in l̄ris legati. & hoc placet hic Arc. p̄ rōnes ibi no. p̄ Gui. & q̄a fm eū seq̄ret, q̄ hęc clā in l̄ris aliorū poni nō posset, sed dicit Io. An. q̄ istud vltimū nō intelligit. sed p̄ ista opi. multū facit, si diceret, q̄ illd̄, q̄ frequēter sit interpō. & facit a hoc

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Prohibere infinitatem. Quomodo infinitas sit euitanda, vide d. Feli. in c. li. cec. lo. 2. supra de testib.
- b ¶ Cum sit maior. Adde an per generalem clausulam contineantur maiores exp̄ssis? Ro. consi. 498. Fulg. consi. 137. Lap. alleg. 70. & an appellatione personę veniat vniuersitas? Adde do. Feli. in c. eam te. vers. secunda declaratio supra de rescrip.
- c ¶ Petrum & alios. Adde quod voluit Ro. consi. 247. B.

Geminianus super Sexto Decretalium.

hoc 3. de pe. & re. cū ex eo. in fi. & de re iu. in causis. Sed dicit, qd equē dici posset, qd aut praiudicatur solū danti rescriptū, aut alteri. primo casu sit vera prima opi. secūdo secūda. & fm hoc stabit gl. in literis ep̄orum, fm Io. An. Io. de Fan. dicit, qd est pōderanda rō decr. quia si fuit ne nimium derogaretur ordinariē prāti, prout hic sentit gl. 3. vñ tunc vera distinctio Io. An. & est rō, qd qñ rescriptū cōcernit iudiciū tertij, stricte interpretatur, de of. dele. sup eo. in fi. Sed, qñ iudiciū concedentis, largē de prui. quia circa. Sed, si rō esset illa, qd ponit hic tex. in prin. & in fi. tunc, quia illa est generalis ad oīa, vñ opi. Ab. & sequa. eū fm Io. de Fan. d. An. hic, tenet simpliciter, & indistin. ctē, qd non habeat locū in literis ordinariū, quia cum hac decr. sit restrictiua & correctiua iuris antiqui, non extendetur nisi ad casum in ea exp̄sum, j. de re iu. qd a iure. cum si. fm eum. Ego putarē opi. Ab. verā: quia ex quo tex. exp̄sit rōnem in se, non expedit, qd queramus alias rōnes. Et id vñ dicit Io. de Fan. cum rō sit generalis. ideo extenditur ad comprehensa sub illa, quia rō legis est, qd regulat virtutē legis. j. dist. consuetudo. Nec ob. rō do. An. quia licet ius sit exorbitans, tamen extenditur ad cōprehensā sub rōne eius, licet dispō strictius loquatur, vt no. glo. in cle. j. de elec. nec iste tex. est oīno exorbitans, sed potius limitatiuus iuris antiqui. Nec ob. si dicitur, qd istud est declaratiuum iuris antiqui, & sic debet tñ referri ad ius, qd declarat & ad casum cōprehensum in iure declarato. ¶ No. j. c. proxi. & no. gl. j. de ele. si cui. & sic cum c. sedes, s. e. tit. ad cuius limitationē istud emanauit, loquatur tñ de literis Papē; ergo vñ, qd in alijs non procedat; quia respondeo, qd illud procedit in iure declarante, non assignante rōnem, sed quādo ius declarans assignat rōnem, quā concludit ē ad alios casus, tñ secus. & ita procedit hic. ¶ Gl. super ver. vel quatuor. in prin. recita per cōtrariū, qd vñ quatuor possint conueniri. gl. soluit distinguendo inter ius antiquū, & nouū. ¶ In ea. gl. in ver. si queritur. recita. gl. p. q. qd fuerit rō sic restringendi: & reddit duas rōnes. ¶ In e. gl. ibi, dico tamē. quārit an aliquo casu possint vñ quatuor conueniri. gl. soluit qd sic, & ponit duos casus. ¶ In ea. gl. ident. Ber. idem Compost. qui dicit hoc equius, licet aliqui p fm Io. An. In ea. gl. in fi. idē Inn. & Io. Mo. ponit Ho. exemplū, qñ ep̄s cōuenitur sub illa clausula generali, pro vno ex ipsis quatuor, & ipse non pōt eam sine suo capitulo tractare fm Io. And. Sed dicit do. Io. de Imo. qd istud exemplū est ineptū per no. per glo. super ver. qdā. vbi apparet, qd vñ uersitas p vno reputatur. Sed posset procedere, qñ singulare interesse quorūlibet canonico. rū interueniret. ¶ Gl. super ver. quorū. primō qrit an specifica. ti in literis sint nominandi in citatione, & dicit, qd non. de in. de. an nominandi debeant scribi in actis, & dicit qd sic. ¶ Gl. in ver. & dixerunt. qrit, an in qualibet citatione oīa noīa sint exprimenda: & ponit tres opi. in e. gl. ibi, Inn. idē Cōp. & reddunt rōnem, qd citatoriū primā citationis multis pōt esse occultū fm Io. An. In ea. gl. ibi satis credo. itē Arc. & Hof. fatetur hoc esse de mēte: vñde sufficere dēt. cōsulit tñ, qd faciliē p impetrandes interpretatur, qd mēs & verba seruentur. & p gl. facit, qd p̄sumitur pro scriptura notarij b. de p̄scri. ad audientia. & facit de excu. tu. l. scire opz. s. scire. cū s. fe. fm Io. An. Dicit Io. de Imo. qd ante factū bona est cautela aliorū, sed post factū de iure satis pōt defendi opi. all. & credo, qd bene dicat. In ea. glo. ibi, & credo. qrit gl. in qua citatione sit faciendā exp̄sio illorū quatuor, & recitat gl. duas opi. & vñā reprobat. In ea. gl. ibi, de exp̄sis. Cōp. tractabat hic, an exp̄sio in rescripto citato cōpetat exceptio, qd cōueniendi p clausulā non fuerint exp̄si, & si ille dicat nolle se alios cōuenire, dic, qd non cōpetit. satis est enim, qd sibi p̄clusa est via ad alios cōueniēdos: & perdidit vires clausulā, tamē ipse dicebat qd rō per extra. Alex. qd p illā volebat oīa exprimi, ēt si vñ tñ cōuenire volebat: sed illā decr. non habemus. Et vide in spe. de cita. s. j. ver. itē, qd p clausulam, quare vñ qd ēt si p clausulā vñ cōueniāt, & aliorū noīa nō exprimant, ex quo dicit se plures cōuenire nolle, teneatur citatus cōparere, & respondere, tamē vt dicit Cōp. cautē fecisset iudex non citando, nisi vel fieret exp̄sio, vel renunciaret conuentioni aliorū. Itē, prout dicebat Ho. exp̄sio talis petenda est p iudicē, ad quē plus, qd ad partē spectat oēm adhibere cautelā. fi. de iud. si p̄tor. vñde si subdelegat, faciat exprimi prius noīa. & illa insinuet subdelegato, nec prius subdeleget, vel alias pcedat, antequā fiat exp̄sio, vel renūciatio, fm Io. An. In e. gl. ibi, & si qritur. qrit gl. an possit cōueniri alijs de nō exp̄sis ante exp̄sionē; gl. sol. qd sic, nisi fuerit factū in fraudē. In e. gl. ibi, venereal. qd est 3. fm Io. An. In e. gl. ibi, sed pone. qrit gl. qd si exp̄sis illis quatuor, vñ mutauit, vel non exp̄sum cōuenit, & agitur p illū, nec excipitur, an valeat iudiciū. gl. arguit p & 3. & sol. qd nō. In ea. gl. in fi. idē Io. Mo. & Ar. & vide alias qōnes circa hoc in spe. de citatione. s. j. ver. itē. qd p clausulā. & duob. seq. Io. An. Et refert hic La. dictū Spe. ibi, qd omitto. ¶ No. tamē ex ista gl. fm d. An. qd quādo iudex funditus caret iurisdōne, p p̄cessum

ad vltiorā nullā exceptione opposita exinde non pronūciat se iudicē cōpetentē, & non valet p̄cessus. sed si pronūciasset super exceptione, valeret similis gl. habetur j. c. proxi. ¶ Gl. sup ver. noīa. querit an sufficiat noīa exprimere sine cognominibus. so. vt in gl. In fi. gl. dicit Fran. in odiū rescriptorū, qd circūlocutiones ēt certas sine noībus non sufficeret exprimere. Io. An. pro hoc facit iste tex. qui dicit noīa, & c. fm Io. de Fan. do. Io. de Imo. dicit qd putat hoc tutū, sed non necessariū. ar. l. certū. ff. si cer. pet. fm eū. & credo, qd bene, qd vbi requirit noīatio personā, sufficit exprimere illā p circūlocutiones necessariō illā psonā concludentes, vt no. gl. 3. j. de ele. c. qui p certā. & patet. licet ex quadā. de testi. ¶ Gl. in prin. recita p qritur; qd variatio non sit improbanda. gl. al. p & 3. & de mā remittit. In ea. glo. ibi reprobari. dic, qd istud hic sit in odiū impetratiū, qd debuerunt deliberasse, & esse instructi prius. 3. q. 3. spatiū. cum si. Io. An. In ea. gl. ibi, & no. p hac. qrit de vna q. & sol. In ea. gl. ibi, specificauit. intellige sine p̄statione. Io. An. In fi. glo. istud dicit verū Ar. nisi errore p̄abili deceptus fuisset, vt ipse plenē no. j. e. ti. gra. Ho. dicit hic, qd acceptans non variat: si acceptatū cōsequi potuit, j. de cōces. p̄b. qd cunctis. s. pe. sed si consequi nō potuit, vt qd alius habēs priores literas illud acceptauerat: vel acceptauit non vacans, quia talis acceptatio non tenuit: variare potuit, & aliud acceptare alle. ff. de op. leg. l. 2. qd verba dicunt intelligi cū effectu. de ele. non resi. relatū. tamē debet ēē cautus, vt p inīam succūbat, & sine collusionē, qd collusio sibi nō prodesset. de collusio. c. 2. Et si promitteret, vel alias cōponeret, imputaretur sibi: nec posset aliud acceptare, s. co. ad audientia. ff. de cui. l. si dictū. s. si cōpromisero. Io. An. putat idem ēt sine snīa, maximē si protestationē fecit, vt est moris, si vidēs errorē, & beneficiū alijs debitū illud omittit, & aliud acceptat, qd valeat acceptatio facit qd no. Cōp. s. e. c. capitulū Sāctę Crucis. circa fi. ver. sed qd si non valet. & vñ mediū. ver. qd si collusio. & no. de of. dele. in literis. nā in talibus casibus cōmēdatur, qui inīam nō expectat. j. de p̄bē. si beneficia. s. de ele. c. pe. ¶ Nec ob. qd de euictione nō agitur nisi post snīam. C. de euic. l. 3. quia illa actio cōpetit p venditorē, a quo emptor eam habuit, hic non. Itē ibi denūciare tenetur, qd defendat: alias non sufficeret snīa, s. de emp. & ven. c. fi. Iste vero ei, cū quo nunc litigat, nihil denūciare tenebatur, sed oportebat eū nunc fidē facere, qd beneficiū illud sibi non debeatur: & ad onus euitandū expediens fuisset snīa, qd tamē nec iuuaret, si ipsius qritum p̄baretur: nā ēt p venditorē non sufficit emptori snīa, qd p inuiriā, vel per imprudentiā lata esset, vt d. c. fi. cum quo concor. Io. An. cū concor. suis. istud idem tenet Old. in consi. suo 264. & istud maximē procedit, quando de notoriū, qd ille, qui acceptat, non habet ius in beneficio, quia tñ nulla expectata snīa pōt acceptare secundū d. in quo ius hēt. ita tenet Do. de Ro. in conclu. 136. in antiquis. & allegant no. per Arc. j. de concess. p̄bē. ne captandā. ¶ Querit hic Lap. Abb. habēs literas Apostolicas acceptat vñ beneficiū, & post illā acceptationē p̄dētē acceptat aliud: & postea percipiens, fm non vacare, vult redire ad primū acceptatū, an poterit? & vñ qd sic, nam quia rōne pōt acceptare aliud, vbi errauit, vt hic dixit: pari rōne poterit redire ad primū. Ad idē qd no. j. c. gra. s. de of. dele. in literis. de re iud. c. j. ¶ In qritum facit istud c. in fi. & qd no. in d. c. gra. in gl. fi. & sup ea. j. de postu. prela. c. j. & j. de ele. vt qs duas. & qd no. Io. An. de procu. si duo. j. in gl. 2. & Arc. in c. licet. sol. licet ex cā acceptare possit aliud beneficiū, vt j. de cōces. p̄bē. qd cūctis. & d. c. ne captandē. tamē ad primū redire nō pōt, cui renūciasse vñ acceptando fm. ad hoc 8 i. di. si qs sacerdotū. in glo. ergo p electionē. & j. de re iu. mutare. & c. qd semel. & p istā vltima partē dicit se de facto obtinuisse: licet alijs qd allegant j. de p̄bē. si beneficia. sed ibi iō redijt ad primū: qd habebat ius in re, hic vero nō. ¶ Itē ibi habitū & habendū habebat diuerso iure, hic vero vnico & eodē iure. ¶ Itē hic agitur de lucro captando, ibi de dāno euitando. facit j. de p̄bē. dudū. s. nos igitur. circa fi. & cl. cū ei quē. s. fi. fm La. Ab. d. An. hic dicit primā opi. verā, qñ errauit errore facti, secūda, qñ errauit errore iuris. Ad hoc facit qd no. In de reser. ad aures. & qd no. c. ti. ad audientia. Sed p hmōi decisione vide, qd no. de reser. in nostra. p Io. An. & Cal. Sed pone, qd tu impetrafti in ecclīa Bon. canonicatū, quē j. mēsem duxeris acceptandū, & sūp ego post te impetraui: vacauit vñ p̄bēda: acceptasti j. mēsem cū p̄statione: & habuisti pacificā possessionē aliquibus mēsis, postea vacauit alia p̄bēda, quā cū p̄statione ego acceptaui sūp j. mēsem: & pos-

ADDITIONES.

- a ¶ Exp̄rimenda. Quis sit citandus pro substantia iudicij: & quod non erantur quos materia tangit. secundario vide d. Feli. in c. humilis. j. col. de ma. & obe.
- b ¶ Scriptura notarij Adde Alex. consi. 27. & se. & 105. 2. lib. Ber.
- c ¶ Lata esset. Adde Ang. consi. 188. Ber.
- d ¶ Secundum. Adde videndum Ro. consi. 319. & quod voluit consi. 356. Ber.

sessionem habui, nunc apparet, quod tua non est tibi debita, tu vis acceptare meam, queritur an possis? La. de Castel. in alle. sua 220. alias est 120. diffusè prosequitur hanc questionem allegando ad partes. finaliter concludit, qd non potes, motus, qd gratia tua fuit limitata ad mensem, ex quo ergo non acceptasti meam infra mensem, postea non poteris. de concess. præb. cle. j. imò executor lapsus mense nō posset illam conferre, etiā si res esset integra, vt no. glo. in d. cle. j. super ver. j. mensem. Nec ob. c. si beneficia. j. de præb. quia loquitur in beneficio, in quo habebat ius in re, ille qui redijt. Item, prouidet absurditati, que potuisset euenire ne remaneat sine beneficio. sed in casu nostro nunquam habuit ius in secunda præbenda, nec perit gratia, sed remanet valida quo ad alias vacaturas. & hanc differentiam posuit s. Lap. Abb. & in hoc operatur protestatio per istū emissā, qd poterit aliā acceptare sibi debitam, sed ad illā, qd non fuit acceptata j. mensem, ex quo notoria fuit vacatio, non potest extendi illa protestatio. Fatetur tñ, qd si illam acceptasset j. mensem, redire potuisset ad istam secundam, ex quo protestatus est fm Lap. Abb.

ADDITIONIO.

a ¶ An possis. Adde, vt per Cal. conf. 5. de præb. Fed. conf. 112. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Aequitas præferenda est rigori.
- 2 Lex, vel statutum quando disponit, qd quis careat omni commodo iurisdictionis, processus habitus per iudicem isto casu est nullus, licet partes non excipiant.
- 3 Verba futuri temporis quando inducant canonem latæ sententiæ?
- 4 Actor debet condemnari in expensis, quando processus non valet ex eius defectu.
- 5 Actiones personales quæ dicantur? Quæ reales. nu. 6.
- 7 Causa si est commissæ inter duos simpliciter, & actum est criminaliter, an illa finita poterit agi ciuilitex ex eadem causa coram eisdem iudicibus.
- 8 Imperatio iudicis in forma communi, an impediatur per literas conseruatorias, quas habent impetrantes ad alios iudices.
- 9 Rem subijci oculis aliquando necesse est in realibus.
- 10 Constitutio penalis, an possit extendi ex identitate rationis?
- 11 Index appellationis cognoscit de omnibus ratione connexitatis.
- 12 Processus factus coram diuersis si non excipiantur, an valeat?
- 13 Pronuntiatio tacita, quam facit iudex procedendo ad vltiora, non habet vim pronuntiationis.

Dispensia lit. ¶ Glo. j. summatur, & sunt duæ partes. In prima constitutionis ca. In secundâ constitutio ibi, decernimus. Scdâ facit duo, primò prouidet de actore, & qd facienti triplicem penam imponit. scdâ ibi, reus quoq; prouidet de reo. Expediam dec. p. partes, quilibet de per se examinando, tñ cū dictis Doc. qd cum dictis gl. ¶ No. ex prima parte, quod iura inquantū possunt, conantur arctare prouisionem litium. ad hoc de re iur. iurgantium. de do. & contu. finem. clem. dispensiosam. de iur. ¶ No. tæquitatem a præferendam rigori. vide de transac. ca. si. ¶ No. quod aliæ sunt actiones personales, aliæ reales. de quo In sti. de act. in prin. ¶ No. targ. pro & contra, qd vbi lex, vel statutū disponit, qd quis careat omni commodo iurisdictionis, processus habitus per iudicem isto casu est nullus, licet partes non excipiant, pro quo facit tex. hic dum dicit, careat omni commodo. In contrarium facit, qd post illa verba, careat, additur clausula, nec processus habitus, & c. Et sic vñ, qd p. verba præcedentia processus non esset nullus, qd no. pro statutis. ¶ No. qd verba futuri temporis inducant canonem latæ sententiæ, qñ ex verbis sequentibus apparet, qd sit latæ sniæ, quod apparet hic post verbum, ca. reat. vide tex. de elec. quisquis. facit. l. in criminali, cū ibi no. ¶ C. de iurif. om. iud. ¶ No. qd vbi processus nō valet ex defectu actoris debet condemnari in expensis. vide gl. s. e. ti. c. j. ¶ No. qd iudex, qui non hēt iurisdictionē in principali, potest tñ procedere in incidenti, & valet eius processus, vt condemnare possit in expensis, vide tex. in cle. j. s. de rescri. & c. si. s. de rescrip. ¶ No. casum, in quo non valet actus, & tñ faciēs illum punitur. vide j. de sen. excom. statuimus. ¶ Quæro, qd dicantur actiones personales? Frā. Ver. exemplificat hic, qd personales dñr, quæ p. ionas sequunt obligatas ex contractu vel quasi, ex maleficio vel quasi. Insti. de act. in prin. De prima ponit exemplum in mutuo, locatione, conductione, verborum & literarum obligatione. De secundâ in actionibus negotiorum gestorum, tutelæ, & similibus. De tertiâ in actione furti, dāni dati, rapinæ & iniuriæ. Quartò in iudice malè iudicante, in proijciente de cenaculo id, quod nocuit, & hęc patent Insti. de obl. & rubricis seq. treales dñr, qd res sequuntur, nec per eas dñr persona obligata, vt rei vendicatio, & Publiciana, & similes, de quibus Insti. de act. in prin. vide glo. de exce. cum venerabilis. Ioā. de Imo. ¶ Quæro secundò, an iste tex. habeat locum, qualitercunque questiones moueantur inter easdem personas. Sol. dic. qd procedit, qñ questiones sunt principales de per se. Sed si vna esset principalis,

alia appellationis, tunc bene possunt tractari coram diuersis iudicibus eodem tempore fm Inn. & Com. hic. Io. Mo. quia iste tex. addit ad Gregorianam s. eo. ti. c. si. & loquitur in principali. ius autem additum, vel interpretans illis casibus locum hēt, quibus ius vetus, vel interpretatum. ff. de pac. do. inter socerū. s. cum inter. in auth. de fil. ante do. instr. natis. circa si. coll. 3. & pro hoc alle. Lap. quod no. j. de cle. vt circa. super glo. ad Papā, de sen. excō. statuimus. super verbo ab eo. j. co. li. & in appellatione ante diffinitiuam patet hoc, in qua ex euentu iudicij pendet, an sit iudex is, a quo, velis ad quem appellatum est, vt s. de app. vt debitus. Cum igitur non appareat quis ipsorum sit iudex, ad alterum non potest impetrari, & idem in appellatione definitiua, quia ibi non tractatur directè de principali questione, sed an bene, vel male fuerit iudicatum. C. de ap. eos. Ad idē facit j. e. s. reus quoque. vbi dicitur eodem durate iudicio. Sed in causa appellationis, & principalis non est idem iudicium, quia diuersus modus procedendi, & diuersus est processus, & ista diuersificatio iudicium etiam inter easdem personas. de testi. veniens. el. 2. cum concor. Io. An. Et pro hoc facit, qd diuersum sit iudiciū. 16. dis. habeo. 2. q. 6. si ep̄s. 6. q. 4. Osius. & in omnibus istis. de hoc fm Io. de San. Geor. Pro his ē facit, qd causa possessionis & proprietatis debet coram eodem iudice tractari, vt patet de causa pos. c. j. & tamen si super vna appellatur, tractabuntur coram diuersis fm Io. And. hic. ¶ Quid si est causa commissæ inter duos simpliciter, & actum est criminaliter, an illa finita poterit agi ciuilitex ex eadem causa coram eisdem iudicibus? Sol. tenuit Ber. in venereali quæst. 8. ad quam etiam remittit Spe. e. ti. s. si. ver. quid si princeps, qd sic. all. de causa pos. c. j. de do. inter vir. & vxor. c. 3. C. quando ciui. ac. crimi. præiur. l. j. contra tenet Gof. q. 20. & Damasus in q. j. de rescri. per c. in literis. de of. del. Sed dicit Io. An. qd dictum Gof. maximè procedit, quando reus fuit absolutus, qd fm Pla. non posset agi ciuilitex etiam coram ordinario, licet Accur. teneat contrarium. C. qñ ciui. act. l. j. in prin. gl. si. & ibi plenè Cy. in 4. q. Io. And. & ibi distinguit Cy. qd aut sententia absolutoria est lata super facto, & amplius agi non potest, vt puta quia iudex pronunciat illū nō commississe delictum. alle. ff. de iure iur. si duo. s. idem Iuli. aut pronunciat super iure, vt dicendo illum non teneri, quia non probatum, & tunc agi possit, vt d. l. j. C. quando ci. ac. fm Ioan. de Fan. & per hanc viam dicit hic Io. de Imo. quod possunt reduci istæ opi. ad concor. & putat verum, qñ constaret de mente committentis, qd voluit includi causam criminalem, alias in dubio non vñ includi per no. in c. cum olim ab. de of. deleg. & ibi per Ioan. An. fm eum. Contra istud vltimum facit, quia impetrans cum simpliciter petiit causam committi, videbatur de causa criminali & ciuili intelligere, & committens de vtraque intelligere. de criminali patet de presum. literas. 4. q. 5. quisq; 3. q. 10. c. j. & qd vtraq; comprehendatur est tex. 3. q. 10. c. si. de ciuili patet per multas decr. quæ incipiunt, causam, vel cum causam, & tamen loquuntur in causa ciuili, & hoc videtur tenere Sp. in s. s. allega. Et facit, quod ipse no. in Spe. de rescrip. præsentia. s. ratione formæ. ver. item qd quæstio. & sic vñ, qd eo casu quo potest agi, non obstante sententia iudex datus super causa simpliciter possit de vtraque cognoscere. ¶ Quid si impetratur plures contra hanc decre. & omnes postea committuntur vni, an valeat? Io. An. remittit ad Spe. de rescrip. præsentati. s. si. ver. quid si is qui. Et dicit hic La. Abb. ibi distingui, qd aut impetratio diuersorum iudicium fit super eadem re, & non valet nec impetratio, nec subdelegatio vni facta: aut super diuersis rebus, vel actionibus, & tunc aut subdelegantes vni, sibi reseruant aliquid iurisdictionis, & non valet, quia ad eos esset appellandum, & sic saltem in causa appellationis corā diuersis reus vexaretur. aut subdelegant vni simpliciter, nihil sibi retinendo, & tunc tenet, quod agitur, ex quo priusquam fuerit oppositū, commissionē huius fecerunt. & est ratio, quia tales literæ apostolicæ non sunt nullæ, sed exceptionis ope annulladę fm Lap. Io.

ADDITIONES.

- a ¶ Aequitatem. Tu dic, quod si æquitas non est scripta nec ius, debet iudex seruare æquitatem. vt no. In. in c. j. de consti. Bar. in l. j. C. de li. & sic intelligitur s. æquius. in auth. iusu. quod præst. & c. si autem ius est scriptum, æquitas nō, tunc ius est seruandum. ar. 3. q. 6. c. scriptum. & l. prospexit. ff. qui & a qui. Si verò æquitas, & ius sunt scripta, tunc si unum scriptum in genere, & aliud in specie, debet seruari, quod in specie reperitur scriptum, vt in c. dispensia, de rescri. hoc titu. Sed si ambo generaliter, vel specialiter sunt scripta, præferenda est æquitas, tanquam pars fauorabilior, vt in c. odia. de re iur. isto li. Ab. in c. si. de transac. & quid sit æquitas, & quid rigor, & quomodo vnum alteri præferatur. vide do Fel. in c. j. remissiue. de re iud.
- b ¶ Careat. Adde Cald. conf. 10. de verb. sig.
- c ¶ In expensis. Adde Fed. conf. 153.
- d ¶ Idem iudicium. Adde, vt per Ro. conf. 379. Ber.
- e ¶ Delictum. Adde Ro. conf. 213. Ber.
- f ¶ Vtraque. Adde, qd iudex datus super possessorio nō potest de petitorio cognoscere, vt voluit Rom. conf. 360. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Io. de Lig. tenet quod etiam isto ultimo casu non valeat, quia iste tex. annullat processum habitum per tales iudices fm Pla. a quia subdelegatio est de processu, vt no. j. de of. dele. si a subdelegato, ergo &c. Ista fuit ratio Ioan. And. in addi. Spe. s. d. ver. & idem tenet hic Paul. eadem ratione. Ad idem facit iste text. qui dicit, quod careat omni comodo literarum, & istud placet hic etiam Io. de Fan. quod dicit probari, si tenemus opi. qd ex sola impetratione literarum sine vsu ipsarum surgat nullitas, de qua hic in gl. & hanc parrem tenet hic, prae dictis rationibus do. An. ¶ Quid, an impetratio iudicis in forma communis impediatur per literas conseruatorias, quas habent impetratores ad alios iudices? & dicunt Inn. Comp. & Fr. Vercel. qd non, siue literae communes pcedat, siue sequantur cōseruatorias et inter easdē personas, & est ratio, quia conseruatores nō habēt iudiciariam cognitionē, nisi oriatur ex exceptione aduersarij iuxta no. j. de of. dele. c. j. lib. 6. Io. An. idem hic Arch. ad qd inducit hic text. qui dicit eodem durante iudicio. Et sic videtur velle, qd habeat cognitionem iudiciariam, ex cuius facto impeditur alia impetratio. Lap. Abb. limitat istud verum, quando sunt conseruatores dati fm formam c. j. & fi. j. de of. dele. licet secus esset, si essent dati fm formam privilegiatam fm eum. intellige enim, quando dantur conseruatores, & possunt cognoscere etiam de his, qd requirunt iudicalem indaginem. Ex his infertur, qd iste tex. non habeat locū in literis executoriis, b fm Inn. Io. Mo. & Arch. & pro hoc facit fm Io. de Lig. qd tales non necessitantur ad cognitionem iudiciariam iuxta no. per Inn. de prae sum. dudum. per gl. in cle. j. de offi. deleg. ¶ Quid, si pendente vna questione, ille, qui impetravit, appellat a grauamine sibi illato per iudicem ante sententiam, & illa pendere vult impetrare super actione personali, an posset ad aliū iudicem? Sol. Inn. & alij prae dicti, qd sic, quia non compellitur impetrare illum, a quo appellauit, inducunt no. s. in 2. q. fm Io. An. ¶ An iste tex. habeat locū in inferioribus a Papa a quibus quis vult impetrare? Sol. Inn. Vin. & Ab. tenent, qd sic in Spe. de resc. presentia. s. si. vers. item, qd ad diuersos, & vide alias quaestiones ad materiam Io. And. & propter hoc infert Io. de fan. Geor. qd si contra aliquem est impetratum a Papa, non poterit ulterius contra illum impetrare a legato, vel ab episcopo, nisi ad eisdē iudices fm eum. ¶ Glo. j. est expedita per summarium vsque ad ver. vocatur. & ibi querit, quid sit dispendium. ¶ In ea. gl. in fi. & propter hoc exponit Host. dispendia. i. gratiosa diffugia, vel dic fm Arch. i. damna, vel dispendiosas dilationes fm Io. Mo. Io. An. ¶ Glo. super ver. ampliantes, querit in quo ampliet iste tex. ius antiquum. ¶ In ea. gl. ibi, non valuit. dicit Inn. quod in hoc potius declarauit, quia illud erat de mente Io. And. ¶ Glo. super ver. personales, querit, an habeat locum in realibus. & sol. qd non, assignando quadruplicem differentiam, sed quartā reprobatur hodie. ¶ In ea. gl. in fi. Item in realibus est necesse, quandoque rem subici oculis, de prae scri. quia indicat. ideo decet litigatores esse viciniore. ff. de cens. l. forma, fm Innoc. Comp. dicit qd, quia vitium istud plus frequentabatur in personalibus, ideo de illis prouisum fuit. ff. de legi. l. nam ad ea. Sed Host. Io. Mo. & Arch. dicunt istū tex. habere locum etiā in realibus, vnde non faciunt differentiam, an sint actiones reales, an personales, sed distinguūt, qd aut dolose sit impetratio ad diuersos, & non valet, siue sint reales, siue personales aut impetratio sit bona fide, vt quia Italicus, qui fecit vnum contractum in Italia, alium in Anglia, vtrouque vult habere iudicem, cum sibi expediat propter productiones testium difficulter faciēdas in vno loco. de fidei ius. cōstitutus, & valebit impetratio, & sic erit econtra vbi contractus sunt facti in eodem loco, vel res sitae in eodem territorio, & tunc ibidem debet impetrare, & hoc est quod voluit c. non nulli. s. e. ti. vbi dicitur, sub vno iudice possent tractari commodius. alle. ff. de legi. l. non est nouum. & l. seq. remittit ad lum. e. ti. s. cui praeiudicat. sub. s. vbi autem vter que. ver. qd si idem. & se. dicit Io. An. qd fatetur istam decre. seruandam, vbi esset eadem equitas. ¶ No. incidenter hoc dictū, c quod constitutio penalis potest extendi ex identitate rationis, sed pena contenta in lege non debet extendi ad casum nō expressum, quod no. Sed si constitutio non seruatur in realibus, pena locum non habet per regulam, in penis. de re. iu. Ioan. de fan. Georg. concludit, qd si queritur, an super pluribus actionibus realibus possint plures iudices impetrari, dicendum est, qd sic. Sed si queritur, an debeant dari plures iudices, dicit, qd si actor, & reus sunt eiusdem loci, extra illum non dabuntur iudices, vt d. s. cum vero. & hoc vult gl. ibi posita, olim dicebamus. si vero sunt diuersarum dioecesium, non trahetur vltra vnam dietam a fine sui domicilij, sic nec in personalibus, quia ibi, & in s. cū aut. tex. loquitur indistincte, & hec est mēs illius glo. olim dicebamus, fm eū. do. Io. de Imo. dicit hic, qd decisio huius pū. qd dependet, an rō posita hic, in fi. gl. sit hodie correctā p c. sita iurē, vel non. de quo dicitur ibi. vnde tenēdo opi. qd illa rō nō

esset correctā, clarū esset, qd in realibus nō procederet iste text. cū sit ratio, quia qn res essent sitae in diuersis locis, non posset fieri impetratio super omnibus in eodē loco. Nec ob. si dicas, qd qnq; contingit, qd res erunt in eodē loco, quia pōt esse, qd in diuersis locis, tñ satis equum esset delegantē seruare opi. Host. fm eū. hec ratio, & consideratio esset bona, qn essent in diuersis dioecesium, sed quando essent sitae in eadem dioecesi, nō esset dubium solutū. Et ideo ego crederem veram opi. Io. An. & licet sit equum in realibus seruare, qn eadem esset rō, tñ si non seruetur, non habeat locū iste tex. quo ad penam, nam erat dubium p antiquos glossatores, an c. fi. s. co. hñet locū in realibus, vt ibi patet in gl. Et tñ hic Inn. esse disponit de personalibus, ergo vñ voluisse approbare opi. Host. qd ibi habebatur, vt loquat de personalibus tñ, alias si voluisset de realibus expressisset, de decimis, ad audientiam, ex quo ipse vidit super illo dubitari, & de vno expressit hic tantū. ¶ Gl. super ver. super omnibus. opponit, qd prouisio huius tex. fuit iniqua. & sol. contrarietate glo. est clara. ¶ In ea. glo. ibi, ad hec. hoc verum, si recusetur, & coram arbitris grauamen probetur, vt ibi no. super glo. Abb. dicit hic, quod e. ad hec, & alia similia loquuntur in causis mouendis, non in iam motis. alle. de ap. super eo. quia vna personalis potest sine alia terminari, ergo non impedit appellatio, vt ibi, dicit tamen, qd ibi glo. tenet contrarium. Io. And. ¶ In ea. glo. ibi, impetrare. Host. dicit, qd hoc casu iudex appellationis d de omnibus cognoscet ratione connexitatis. d alle. de confli. translato. de of. dele. prudētiā. s. pe. & c. prae terea. facit, qd de reconuentione no. de mutuis peti. c. j. in gl. reconuentiono. vers. coram iudice. Io. An. ibi tenet, qd si pronuncietur bene appellatum, & propter hoc procedit in principali, quod poterit etiā procedere in reconuentione. Io. de Fa. non placet, qd iudex appellationis, etiam pronunciatō, appellationem legitimā possit cognoscere nisi de causa, super qua est appellatum, vt no. glo. in cle. causam, de causa pos. & proprie. & licet ipse succedat in locum primi iudicis, vbi pronuncietur bene appellatū. s. de app. vt debitus. id verum quo ad principalem causam tantum, in qua incidit grauamen, a quo erat appellatum, non quo ad aliam separatam ab illa fm eum. Ego credo considerandā formam commissionis, quia aut iudex, qui delegat causam appellationis, dicit qd iustificata appellatione procedat in causa iuxta continentiam primarū literarum, & tunc poterit de aliis cognoscere, & ita procedat dictum Host. & de ista forma committenda patet de iud. exhibita. in fi. Aut cōmittit sibi causam appellationis tantum, & tunc etiam illa iustificata nō poterit e cognoscere de causa principali, vt no. Vin. in c. vt debitus, de ap. & probat tex. in d. c. exhibita. aut committit causam appellationis, & principalem super qua est appellatum, & tunc in aliis f separatis oportebit nouum iudicem impetrare. & ita procedit gl. hic, & dictum Io. de Fan. ¶ No. istam glo. que vñ velle expressē, qd si iudex delegatus semel me grauauit, semper possum eum recusare in quibuscunque aliis causis etiam separatis. de quo in d. decre. ad hec. ¶ Glo. super ver. quaestioibus. querit, an vna lite finita possit impetrari ad diuersos iudices. tenet glo. qd non, licet recitet opi. contrariam. ¶ In ea. gl. ibi, quidam. Vinc. Host. Spe. & Arch. concordant opi. qd aut tempore impetrationis primorum iudicum erant orite ille quaestiones, super quibus vult nunc impetrare, & procedit opi. Ber. aut non erant orite, & procedat opinio contraria. Nam vt dicebat Host. absurdum esset, qd si semel impetraui iudicem contra te, perpetuo non possim impetrare alium, qd illum cōtra te, & sic videretur ordinarius inter nos fm Ioan. And. sed Ioan. de Fan. dicit, qd si ibi videtur indistincte vera opin. Host. qd finita prima lite, indistincte possit alios impetrare. Et hoc ponit tex. ibi durante iudicio, & ibi mouere voluerit. secundum eum. verbum, eodem durante iudicio, non facit pro ista opin. quia ponitur ibi, in s. prox. sed verbum, mouere voluerit. melius faceret, quia a contrario videtur, qd si non vult mouere plures, non adstringatur impetrare ad eosdem iudices. & hoc puto verius, quia finita vna lite potest trahi coram alio iudice, sicut coram primo, si ne dispendio eius & laboribus & sumptibus, quia si vexabitur si coram alio retrahatur, qd si coram primo, & sic cessat ratio p remissa. ¶ Glo. super ver. impetrare. querit, quid si conueniatur in vna coram delegato, in alia coram ordinario, & remittit pro sol. in fi. glo. Io. Mo. tenet hic, qd iste tex. habeat locum

ADDITIONES.

- a ¶ De processu. Adde Lap. alle. 81.
- b ¶ Executoris. Adde intelligendum nisi in rescripto esset clausula vocatis vocatis, per ea que voluerunt. Do. de Ro. in nouis, hoc u. decisi. 383.
- c ¶ Potest extendi. Adde Ro. confli. 430. Card. confli. 60.
- d ¶ Connexitatis. Adde, qd voluit Ro. confli. 330.
- e ¶ Principali. Adde, qd voluit Ro. confli. 362.
- f ¶ Nouum iudicem. Adde Ro. confli. 160.
- g ¶ In aliis causis. Adde Fran. Are. confli. 29.

locum in duobus ordinariis, si habent cōcursum in iurisdic-
tione. ponit exemplum in archiepiscopo Ariminensi, & Arch. al-
le. si. de offi. consul. l. vnica. Item pp identitatem rationis, & fa-
cit de confir. vti. vel inuti. cum dilecta. Arch. tenet contra. Ioā.
An. remittit ad no. per se in d. c. si. ad no. hic super. ver. glo. & p
hanc remissionem, quam facit Io. An. videtur velle, q̄ equū,
sit seruare in ordinario istam constitutionem, sed si contrariū
fiat, pena non habet locum fm Io. de Fan. qui dicit sibi hoc pla-
cere. ¶ Glo. super ver. fecerit. quārit, quid si impetrat ad diuer-
sos iudices, sed non vtitur literis nisi ad vnum tātum, an incur-
rat penam. gl. sol. q̄ non. In si. gl. idem Comp. Pe. Io. Mo. & Frā.
& Spe. plus tenet in ti. de rescr. presenta. §. si. ver. quid si super,
q̄ si impetrans duo rescripta ad diuersos contra vnum super
duabus personaribus, & solum est vsus vno, illa lite finita pore-
rit vti alio. Sed Hof. contra, q̄ dicit penam istam locum habere
ex sola impetratione, etiam si reum non traxerit, dummodo
de ipsa constare possit. sic §. e. ex tenore. Et idem Arch. Ber. lo-
quitur sic, q̄ non apparet, quod tenet Io. And. Zen. tenet opin.
Ho. cum ex sola impetratione pena hic imponatur. Et istud pla-
cet Io. de Fan. dicenti hic casum. Nam tex. vult, q̄ ille, qui vult
mouere plures quāstiones, debet impetrare ad eosdem, & non
ad diuersos, postea subdit, qui vero contra. &c. Et sic solam im-
petitionem ponderat secundum eum, & istud etiam mihi pla-
cet per tex. qui dicit, q̄ careat commodo literarum si impetrat
ad diuersos, postea subdit reo, si eum per ipsas fatigauerit, &c.
& sic quo ad reficiendas expensas non punit, nisi fatigauerit.
Sed quo ad carentiam commodi literarum non ponderat fa-
tigationem rei, & sic vsus literarum, sed solam impetrationē.
¶ Glo. super ver. valeat. ¶ ostendit in quo ampliet ius antiquū.
Deinde quārit, quid si procedatur coram diuersis, nec tamen
excipiatur, an valeat processus. & ar. pro & contra, & sol. q̄ nō.
In c. glo. in si. prima opi. gl. posita placet Com. §. eo. sup. literis.
¶ In glo. hic quēritur, post principium, & istud equum videtur
Io. Mo. in odium negligentis beneficium huius cōstitutionis,
& fortius dicunt procedere, quando esset lata sententia pro
reo, q̄ tunc valeat, cum favore ipsius, & odio impetrantis con-
stitutio ista emanauerit. arg. C. de proc. non eo minus. Et facit
quod no. §. vt lite non contest. quando. vers. vel saltem. & istud
tenet Fran. in reo presente & tacente. Secundam opin. glo. te-
net Hof. & Arch. nam dicit Hof. cum litera sint nullae, non
possunt validari per consensum partium. de elec. auditis. sicut
nec potest iurisdicatio finita per cōsensum partium validari, de
offi. del. significantibus. Ratificatio enim fieri posset, quando
litera non essent nullae, sed exceptione elidibiles, quando es-
sent datae pro commodo priuato ipsorum, secus si pro publico,
de fo. comp. si diligenti. Inn. distinguebat inter tacitum consen-
sum partium, & expressum, vt primo casu non validentur, quia
videtur potius errare, vel ignorare defectum, vel vereri, vel ti-
mere iudicem, & sic non consentire. Secundo casu videntur p
cōsensum expressum prorogare iurisdiccionem, maxime quia
per tales literas videtur aliqualis iurisdiccio imprimi. §. e. ti. ce-
terum. Sed dicit Io. An. q̄ est graue defendere, quod expressus
consensus hoc possit, & non tacitus. Et ideo Arch. suam distin-
ctionem reprobat, & allegat de penis, suam. fm vnam lecturā.
Io. An. Ioā. de Fan. dicit, q̄ decisio huius dubij dependet, an li-
terae dicantur nullae, vel non, sed ope exceptionis. ipse tenet pri-
mum, vt patet hic in text. & ideo etiam ex expresso consensu
partium ratificari non possit per c. significantibus. & per c. j. &
glo. de of. del. fm eum. & credo, q̄ bene. & no. istam gl. ¶ q̄ taci-
ta pronuntiatio, quam facit iudex procedendo ad vltiora,
non habet vim pronuntiationis, vt se faciat iudicem competē-
tem quando funditus caret iurisdiccionē, & similis gl. §. c. prox.
alia glo. sunt literales.

ADDITIO.

a ¶ Sola impetratione. Adde videndum Ro. consil. 330. in prin. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Potestas data reo reconueniendi actorem videtur esse beneficium.
- 2 Reus potest renunciare beneficio reconuentionis.
- 3 Lex, quae annullat processum, vel literas contentiosas, vel infert condemnationem impensarum, dicitur penalis.
- 4 Reus si lite pendente impetrat alium iudicem, & vult vti rescripto lite finita inter ipsum & actorem, an possit?
- 5 Reus si vult reconuenire actorem durante iudicio super actione orta post im-
petitionem rescripti, an possit.
- 6 Clericus, an possit reconueniri de crimine coram iudice seculari.
- 7 Reconuentio proprie sumpta quid dicatur.
- 8 Reconuentio, an possit fieri durante iudicio?
- 9 Reconuentio non procedit in causa, de qua iudex conuentionis non possit iu-
dicare.
- 10 Reus, an possit recusare iudicem contra se impetratum, si vult eum impe-
trare in alia causa separata.

Eus quoque si eo. ¶ No. q̄ potestas data reo re-
conueniendi actorem videtur esse beneficium.
Et sic est quoddam priuilegium a iure concessum.
¶ No. tex. q̄ reconuentio videtur semper posse fieri,
a vsquequo durat iudicium, & sic vsque ad conclusionem in cau-
sa. de quo in cle. j. de verb. sig. ¶ No. q̄ reus potest renunciare
beneficio reconuentionis tanquam introducto in eius fauo-
rem. ¶ No. optimum tex. q̄ lex, quae annullat processum, vel
literas contentiosas, vel infert condemnationem impensarū,
dicitur penalis, quod bene no. ¶ Quāro, quid si reus finito iu-
dicio vult alium iudicem impetrare, an possit? Sol. dic. q̄ sic, vt
probat iste tex. a contrario litera fm Hof. & Io. An. ¶ Quid si
reus lite pendente impetrat alium iudicem, & vult vti illo re-
scripto lite finita inter ipsum & actorem, an possit? remittit Ioā.
An. ad no. per Spe. de reconuen. §. j. ver. quid si ipse. & ad no. p
se. §. e. ti. pastoralis. In gl. si super. in si. & ibi tenet Comp. q̄ sic,
quia tūc cessat dispositio istius decre. sed Inn. ibi contrarium,
fm Io. de san. Geor. Et dicit do. Io. de Imo. q̄ pro Inn. facit iste
tex. qui prohibet impetrationem durante iudicio. do. Ioā. de
Fan. dicit, q̄ istud dependet a dubio, an sola impetratio sine vsu
rescripti vitiet literas. sed ipse dicit, q̄ quo ad casum huius. §. vi-
detur ponderari vsus, & non impetratio per verbum, experiri,
positum hic in tex. cui aduersatur verbum, quod sequitur, si cō-
tra hoc fecerit, &c. fm eum. Et hāc partem tenet etiam hic Io.
Cal. dicens, quod tunc cessat ratio huius. c. si. ne trahatur ad di-
uersa iudicia durante primo iudicio, ergo cessabit dispositio.
de ap. cum cessante, fm eum. Et videtur satis congruere textui
iste intellectus. ¶ Quāro, quid si reus vult reconuenire duran-
te iudicio actorem super actione orta post impetrationem re-
scripti, an possit? Io. An. recitat hic hanc q̄. fuisse Damasi, qui
arguit ad partes, & q̄ possit, b arguit. Nam procurator non te-
netur in plus, q̄ dominus nisi in satisfaciendo. ff. de procur. l. sed
hac. §. defendere, sed procurator cauere tenetur de defenden-
do actorem, si reus eum reconuenire velit. c. ti. seruum quoq̄.
§. ait pretor. fortius ergo & dominus respondere tenetur. ad idē
l. omnium. ff. e. ti. quae dicit, quod reconuentus omnium actio-
nū nomine defendere tenetur, & qui omnia dicit, nihil exclu-
dit. 19. dis. c. j. ad idem bene facit. ff. quod quisque iur. l. 3. §. pen.
vbi pena edicti, quod quisque iuris, hēt locum in actionibus
etiam quāstis postea. ¶ Item, cum non reperiatur prohibitus
reus reconuenire super actionibus postea quāstis, ergo sit per-
missus. e. ti. l. mutus. Ipse tenet contra alle. ff. de neg. gest. l. nam
cum seruus. §. si viuo. vbi gerens negotia Titij, eo mortuo nego-
tia noua inchoare non tenetur. nec ob. l. oīum. §. alle. quia illa
non intelligitur de futuris, vt ibi no. ¶ Item, ponderari debet
tempus datae. §. e. ti. eam te. dat simile in actione damni in insecti,
quae non pertinet ad edes postea acquisitas. ff. de dā. in se. l. dā-
ni. §. si is. tn dicit vna cum Azone, q̄ si non opponatur, & proce-
datur, & incipiat reo competere actio, feretur sententia pro reo
per l. si rem alienā. ff. de pig. act. & facit. j. de re iud. abbate, & q̄
no. §. e. c. si. super ver. exorta. dicit Io. An. q̄ istud dictum habet
equitatem, vt virtus rescripti sit vniuersalis actori, & reo, & vt
tanto minus prejudicetur ordinariae iurisdiccioni, tamen ca. si.
§. e. ti. loquitur tantum in impetrante, & remittit ad no. in Spe.
de rescr. presenta. in si. & ibi tenet idē, q̄ hic, istis duabus ratio-
nibus hic positis. mihi vī, q̄ solutio huius quēstionis dependeat
ab isto dubio, quando dī imprimi iurisdiccio in delegatis quo
ad cognitionem causae reconuentionis. si tenemus, q̄ imprima-
tur tpe impetrationis, tunc procederent dicta Io. An. & Dama-
si: sed si tenemus, q̄ non imprimatur tunc, sed surgat tūc a tpe,
quo reus vult reconuenire, tūc posset fieri reconuentio in actio-
ne orta etiam post, & q̄ iurisdiccio non imprimatur super cau-
sa reconuentionis tempore impetrati rescripti, tenet gl. pe. in
c. j. de mu. pe. quae dicit, q̄ causa reconuentionis non est ex cō-
missione delegata, vel cōmissa. Si igitur istud est verum, pote-
rit procedi in causa, q̄ habuit ortū post impetrationem rescri-
pti, &c. ¶ Quāro, an in reconuentione iudex dicatur hēre delega-
tā, sicut in cōuentione? Hof. tenet hic, q̄ cognoscit, vt delega-
tus. Io. An. remittit ad no. de of. deleg. p. & g. ¶ Tractat ēt hic
d Arch. an clericus possit reconueniri de crīe corā iudice secula-
ri. de quo remittit Io. An. ad no. de mu. pe. c. j. & hī p gl. de iu. at
si clerici, & aliqd de ap. c. vt debitus, in glo. super ver. idoneo.
¶ Glo. j. q̄rit, & de q̄. remittit. ¶ Glo. 2. q̄rit, an iste §. habeat lo-
cū in actione reali, & sol. q̄ sic. ¶ Glo. super ver. vel conuention-
is. in prin. recita p̄ priū, q̄ tex. habeat superfluitatē, nā nō erat
necessē.

ADDITIONES.

- a ¶ Conclusionem in causa. Adde La. all. 3. Ber.
- b ¶ Et q̄ possit. Adde, q̄ Lap. alle. 117. dicit, q̄ semper habet locum reconuentioni
nisi in casibus prohibitis.
- c ¶ Delegata. Adde, an corā delegato habeat locū reconuentio, Ro. sin. 3. fo. 3. Ber.
- d ¶ Clericus Adde Lap. alle. 118. Fed. consil. 93. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

neceffe, quod diceret de conuentione ex quo durat iudicium, quia idem conueniuntur per viam reconuentionis, ex quo non potest alium iudicem impetrare, ergo non erat necesse, quod exprimeret de conuentione. gl. soluit dupliciter ostendendo, quare tex. ista duo expresserit. ¶ In ea. gl. ibi, utroque casu vna sententia terminanda. Io. de Fan. dicit quod hoc sibi non placet, alias nulla esset differentia inter conuentionem, quam facit reus de acto rependente iudicio, vel reconuentionem, cuius contrarium voluit alternatiua posita in tex. fm eum. ¶ Glo. sequens posuit aliam solutionem, quare magis satisfacit, ideo recita ea hic. ¶ In ea. glo. ibi, an autem hic glo. querit an eodem durante iudicio possit li. contest. possit fieri reconuentione coram ordinario, quasi glo. sentiat, quod hic prohibetur coram delegato. gl. soluit dupliciter. dic. ut in ea. ¶ In e. gl. in fi. super isto dubio variae sunt opiniones in c. j. de mu. pe. Bar. Vin. Inn. & Arch. tenent, quod possit fieri usque ad conclusionem in causa. Et istam partem dicit hic Fran. Vercel. approbati per hunc tex. Host. Gof. & Ioan. Mo. hic tenent contrarium, & inducunt istum tex. pro se, qui dicit reconuentionis, vel conuentionis, & sic non vult, quod semper fieri possit reconuentione durante iudicio. gl. hic vult facere differentiam inter delegatum, & ordinarium, ut in delegato non possit fieri durante iudicio, per hunc tex. in ordinario sic. Sed dicit Io. An. quod contra glo. ista facit auth. & consequenter. C. de sen. q. loquitur indistincte, non faciens distinctionem inter ordinarium, & delegatum, sed vult, quod fiat in principio iudicii. sed dicit Io. An. quod fatetur d. auth. hanc locum etiam in ordinario, ut non possit reconueniri durante iudicio, sed tunc non habet locum iste tex. quo ad penam, ut processus sit nullus, cum loquatur in delegato, unde in ordinario non debet fieri, nisi si fieret, & pars non opponeret, valeret fm eum. ¶ Io. An. in d. c. j. de mu. pe. & glo. in cle. saepe, de verb. sign. distinguit, quod quaedam est reconuentione proprie sumpta, & habet omnia sua privilegia, ut videlicet inducat prorogationem iurisdictionis, & quod simul super utraque procedatur, & ista debet fieri ante li. cont. vel statim post. quodam est reconuentione improprie sumpta, quod proprius debet dici conuentione, quod habet tamen privilegium prorogationis iurisdictionis, & ista potest fieri durante iudicio, & ita procedat tex. iste. Et fm hoc privilegium, quod habet conuentione & reconuentione simultanei processus est separabile. Io. Cal. hic, & in c. j. de mu. pe. ut ibi etiam refert La. de Ca. tenet opinionem Host. & sic dicit se obtinuisse de facto, dicens quod verbum, eodem durante iudicio, debet referri ad verbum conuentionis, & tunc ex quo est conclusus beneficio reconuentionis per li. contest. si durante iudicio maluerit literas impetrare, ardeatur ad eundem iudicem facere impetrationem, & ita respondetur ad istum tex. Bar. in d. auth. & consequenter, ut do. An. refert in c. j. de mu. pe. distinguit, quod reconuentione quo ad omnia eius privilegia consequenda debet fieri ante li. contest. vel statim post. quo autem ad privilegium prorogationis iurisdictionis obtinendum distinguit inter delegatum, & ordinarium, ut in delegato non possit per istum tex. in ordinario etiam si alias non sit iudex ordinarius actoris, quod possit, & ita procedat alia opinio. ¶ Ex praedictis posset colligi ista distinctio, si queritur, an durante iudicio possit fieri. Quaedam est reconuentione proprie sumpta, & quae habere debet omnia eius privilegia, & ista reconuentione debet fieri ante li. cont. vel statim post, ut voluit gl. in d. cle. saepe & Host. 3. Quaedam est impropria, quod tendit tantum ad prorogandum iurisdictionem, & tunc aut partes non contradicunt, & valebit reconuentione, ut sentit hic Io. An. facta durante iudicio coram ordinario & delegato, nam bene possunt utrumque partes iurisdictionem delegatam prorogare de re ad rem, ut no. gl. in c. p. & g. de off. dele. & ita poterit vno modo procedere glo. in d. cle. saepe. aut partes contradicunt, & tunc si ille alias est iudex ordinarius actoris, valebit, & non erit propria reconuentione, sed potius conuentione, ut dicit gl. in d. cle. saepe. aut ille non est alias iudex ordinarius actoris, vel est delegatus, & non poterit fieri reconuentione, ex quo pars contradicit, de delegato tex. est hic, fm vnum intellectum. Et facit optimè de off. deleg. cum olim. el. j. ubi expressè dicitur, quod parte contradicente, non potest fieri prorogatio de re ad rem de ordinario alias non suo, quod etiam patet, quia ad prorogandam iurisdictionem etiam ordinarij requiritur consensus partium, ut no. de off. del. p. & g. Vnde non poterit reconuentione fieri, & ita tenet Host. de mu. pe. c. j. licet glo. in cle. saepe. hoc non declarauerit. & istam partem, quod post li. cont. non possit reconuentione fieri nisi incontinenti, tenet Lap. de Ca. in suis alleg. alle. 3. & ita ibi dicit praticari. Istam questionem nico videre decidit cle. saepe. nam tempore Clemens erat dubitatio ista tam per iura antiqua, quam per istum text. & tamen ibi tex. dicit, quod petitio rei est in ipso litis exordio porrigenda, si aliquid petere voluerit, & sic Papa voluit istam opinionem approbare. ¶ Glo. super ver. literas. debet recitari cum prin. glo. praecedentis, quia format contrarium ibi formatum, & ponit vnam solutionem, & ibi ad idem contrarium fuerunt posita duae. ¶ In

ea. glo. c. pe. ad solutionem istius glo. facit opi. Inn. posita in c. j. de mu. pe. tenentis, quod reconuentione non procedat in causa, de qua iudex conuentionis iudicare non possit. Et idem tenet Gui. in Spe. de reconuen. §. j. post prin. & §. 2. ver. & trado. licet Accur. teneat contrarium in auth. & consequenter. C. de sen. in glo. 2. Sed iura, quae alle. non obstant, quia incidenter cognoscens non pronunciat, sed de hoc articulo remittit hic Io. And. ad no. per se, de mu. pe. c. j. ¶ Glo. super ver. experiri. recita per contrarium, quod reus dicatur agere veniendo, cum ipse sit actor. Cuius contrarium innuit hic text. qui dicit experiri, quod idem est, quod defendere. de iud. c. j. ¶ Glo. soluit, quod istud verbum experiri, potest dupliciter sumi. in fi. glo. de verbo, experiri. & vide glo. in locis in ea allegatis. ¶ Glo. super ver. recusare. recita per contrarium, quod reus non possit recusare iudicem contra se impetratum, si vult ipsum impetrare in alia causa separata. cuius contrarium dicit tex. ¶ Glo. soluit dupliciter distinguendo inter causam antiquam, & nouiter ortam. ¶ In ea. gl. ibi, consenserit. intellige glo. siue principalis fuit consentiens, siue eius procurator mandatum non excedens, de causa pos. cum olim. fm Host. & Ioan. And. Deinde gl. querit de alia questione. dic. ut in ea. ¶ Glo. si. querit de intellectu tex. In fi. glo. dic. ut ibi no. in glo. si. Io. An. ibi dicit, quod licet sit incompetens in principali, tamen erit competens super articulo condensationis expensarum. & ita est hodie tex. in cle. j. co. ti.

S F M M A R I V M.

- 1 Statutum licet tollatur per rescriptum, non tamen remouetur, nisi fiat mentio de iuramento illud confirmante.
- 2 Ecclesia qualibet collegiata potest sibi facere statuta in sua ecclesia.
- 3 Actus gestus a delegato, non dicitur gestus auctoritate sua.
- 4 Rescriptum dans facultatem exercendi actum directe habenti potestatem, dicitur potius excitatiuum potestatis, quam concessiuium auctoritatis.
- 5 Auctoritate nostra, istud verbum quando imprimat potestatem delegatam.
- 6 Clausula, non obstantibus privilegiis, quid operetur, & nu. 7.
- 8 Impetrans literas facultatis, an teneatur facere mentionem de beneficiis, quae obtinet.
- 9 Receptio canonicorum si spectet ad prelatum, & Papa scribit utrique episcopo & capitulo in forma huius cap. nec adicitur verbum, auctoritate nostra, & ipsi simul recipiunt, quae indicabitur ista receptio.
- 10 Superior si praecepit inferiori, quod faciat actum, quem ille poterat facere auctoritate ordinaria, dicitur tunc facere auctoritate delegata.
- 11 Receptus qua auctoritate quis dicitur, si scribatur ad eum, ad quem spectat de iure receptio pro parte & non ad eum ad quem spectat simul.
- 12 Collatio beneficiorum non competit episcopo ratione ordinariae potestatis.

Vt aliquibus. ¶ Glo. j. summat, & sic sunt duo dicta principalia. secundum ibi, si verò. ¶ No. j. quod in rescriptis ad beneficia debet fieri mentio de privilegiis, consuetudinibus, & statutis contrariis rescripto. ad hoc 3. eod. titu. constitutus.

- 1 ¶ No. ar. 1. quod licet in rescripto tollatur statutum contrarium, per hoc non videtur remotum, nisi fiat mentio de iuramento illud confirmante. vide glo. j. de elec. cum non deceat. ¶ No. ar. 2.
- 2 quolibet ecclesia collegiata potest sibi facere statuta in sua ecclesia. de quo per Inn. & Hof. de consti. in c. cum omnes. ¶ No. hic in tex. duos modos firmandi statuta, videlicet per iuramentum, & confirmationem apostolicam. ¶ No. quod per ista verba, do tibi facultatem faciendi actum, non tribuitur noua potestas illi, in quem dirigitur dispositio, si alias ille poterat actum exercere suo iure, secus si non poterat, quod no. propter statuta, vel privilegia, in quibus dantur istae facultates quandoque
- 3 Potestatibus terrarum, an dicantur pilla habere nouam potestatem, vel no. ¶ No. 1. quod actus gestus a delegato, non dicitur gestus auctoritate sua, sed delegantis. ad hoc de off. del. preterea. & c. sanè. 2.
- 4 ¶ No. 1. quod rescriptum dans facultatem exercendi actum directe habenti potestatem, dicitur potius excitatiuum potestatis, quam concessiuium auctoritatis. ¶ No. 1. quod verbum, auctoritate nostra, imprimat potestatem delegatam, quando apponitur in literis directis habenti alias potestatem ordinariam. vide, quod no. Io. And. in c. licet. & c. graue. de off. ord. quod no. commissionibus, quae diriguntur per superiores dantes facultates inferioribus ordinarijs. ¶ Opp. 1. quod ista generalis clausula, non obstantibus privilegiis, & c. non sit sufficiens ad validandum rescriptum, nisi specificetur aliter. ar. l. sed & si quis. §. questum. ff. si quis cau. ubi casus fortuitus per generalem clausulam non tollitur, nisi aliter exprimatur. So. aut ista mentio generalis seu factum

ADDITIONES.

- a ¶ Confirmante. Adde Alex. conf. 3. 8. 3. li. Ber.
- b ¶ Nouam potestatem. Adde Old. conf. 2. 57. Cal. conf. 3. de off. dele. B.
- c ¶ Auctoritate nostra. Adde Ro. conf. 185. Ang. conf. 3. 9. B.
- d ¶ Generalis clausula. Adde late Fed. conf. 297. & Io. de Ana. conf. 62. Fran. Are. conf. 3. & 15. Ber.

factum sit ad certum actum firmandum, & tunc sufficit. C. de præscr. 30. vel 40. an. l. omnes. & ita procedat hic. aut sit in actu obligatio ad plura fortuita, & tunc non sufficit generalis mentio, sed requiritur specialis, ut in contrario fin. Io. Mo. & Arc. Lap. Ab. dicit hic, primum membrum procedere, quando ista clausula ponitur in iure, ut s. de here. sicut ait, & s. e. li. ti. proxi. c. j. Et idem in literis facultatis, vel auctoritatis, si alius, q. p. quo ius apponitur, non præiudicatur, ut hic. si autem aliis præiudicatur, tunc non videtur sufficere, si de facili posset specialis mentio fieri. ad hoc cle. fi. de offic. ord. Ad idē, quod no. ipse Lap. j. de p. b. ei cui. & facit, quod no. j. in reg. indultum. de re. iu. in q. d. in prima parte. alleg. 2. fm Lap. Op. contra secundā partē questionis, imō vñ, q. isti recipiant potestatem ex viribus literarū, per quas remouetur obstaculū statuti, vel consuetudinis. ergo idē vñ dicendum, qd in principio responsi. Sol. licet remotio impedimenti sit Papalis, non tamen receptio. dat exemplum Io. Mo. in ligato pedibus, & manibus, qui soluitur, postea scribit, vel ambulat cū solutus est. licet enim hoc faciat ministerio soluentis, ipse tamen facit, & non dissoluens, & ita est hic. Papa tollit obstaculū, sed illi recipiunt. facit de of. or. licet, & c. pe. dat exemplum Arc. in eo, qui obtinuit reuocari suspensionem capituli, & per capitulum postea recipitur. Ioā. And. ¶ Quæro, quid operetur hæc clausula non obstante? So. quædā sunt obstacula statuti, vel consuetudinis funditus gratiam perimentia, ut putā, quia disponunt nullū debere recipi, & tunc ista clausula illa obstacula tollit. s. e. constitutus. nam cū apponatur ad hūc finem, istum effectū consequitur, & non alium. arg. de or. cog. cum dilectus. ff. de in integ. resti. non solum. in fi. & ff. de aucto. præst. l. j. in fi. quædam sunt obstacula non perimentia funditus grām, sed dilationem effectus inducentia. exemplum. j. e. tit. si pp tua debita, & ista non tolluntur p hanc clausulam generalē, ut est casus in d. c. si pp tua debita. nec ob. C. de p. ci. impe. off. l. quoties, ubi rescriptū tollit exceptionē dilatoriā, q. princeps ibi illud intendit, videlicet tollere dilatorium obstaculū, vnde tunc intentio eius consequenda est, ut j. de p. b. quamuis. el. j. fm Io. Mo. Et sic effectus istius clausulæ est firmare grām p nullitatem, sed dilatoria impedimenta non tollit, & pp hoc dicit, se semel pronunciasse de mandato Papæ, q. diaconus, q. similiter impetravit pbandam in ecclesia, in qua sunt presbyterales, diaconales, & subdiaconales, præbendam subdiaconalem consequi non debeat, tum quia non est licitum descendere, tum etiā q. clausula illa dilationes non tollit. secus dicit ecōuerso de subdiacono impetrante simpliciter, quia obtineret diaconalē pbandam vacantem per c. si pro clericis pauperibus. j. de p. b. & q. subdiaconū decet ascendere ad diaconalem. Archi. in c. si pro clericis pauperibus, diffusē tractat istā quæstionē dicens, q. bis in Papali palatio fuit pronunciatum pro impetrante contra exipientes, & cum fuisset appellatum, proposita causa in consistorio fuit de mandato Bonifacii pronunciatum contra impetrantem. Io. And. dicit hoc sibi non placere, nec etiam in practica seruari, nam diaconus retinet ordinē subdiaconalē, & ipsius executionem. bene facit. C. de digni. l. 3. lib. 12. nec de stilo curiæ est inuenta clausula p hoc. fateatur tñ, q. illa opi. possit habere aliq. equitatē, si diaconus habēs præbendam dimidiā diaconalem ibidē impetrasset ad integrū. de quibus. j. de p. b. cui de non. ibi, etenim posset notari aliquāter descensus. & pro eo, qd primò dixi facit moderna consuetudo Romanæ ecclesiæ, q. epōs facit presbyteros Cardinales, cū tñ saltem fm nos epātus est ordo, ut no. s. in proemio huius libri. dixi autem moderna, quia vsque ad tempora Clementis quinti non fuit obseruatū. Et pp hoc constat multos tempore Bonifacii, & pdecessorū ptermittos Cardinalari, q. erant epī, & epales tituli nō vacabant, de quibus tñ summē vtiliter prouisum fuit ecclesiæ, vnde commendabilis est ista consuetudo in tantū dilata, q. quandoq. de solis epīs fit vna ordinatio, vel promotio Cardinaliū. Ideo erubescat Bonifacius huius compilationis auctor, q. adinuenit reuocatorias grārum, & alia multa, & hoc inuenire nesciuit Io. An. ¶ Quæro, an impetrans literas facultatis teneatur facere mentionē de beneficijs, q. obtinet. In. Mo. & Arc. hic tenent, q. ne, cū per illas pueniatur ad beneficium obtinendū. allegat ff. de spon. oratio. & j. de reg. iur. cū quid, & concor. quod no. j. de p. b. si apostolicē. in glo. pe. fm eos. ¶ Nec ob. fm Io. de Fa. hic, si dicatur, q. qñ istæ literæ diriguntur ordinario, cōfetur receptus auctoritate ordinarij, ut dicit hic tex. & sic non videtur necessaria mentio per cle. fi. de of. ord. quia ipse consequitur et beneficiū virtute harū literarū, cum per eas remoueat impedimentum, propter quod aliās ille conferre non poterat, & sic per has literas præparatur via ad obtinendum beneficiū fm eum. ¶ Et ex his infert Io. Mo. & Arch. q. similiter est faciēda mentio de beneficio in literis concessis in forma, quæ vocatur, sic sibi, ut nulli alijs, quæ sumitur s. de p. b. dilectus, & similiter in forma, quæ vocatur, fm promissionem, quæ sumitur j.

de concess. p. b. detestanda. dicit etiam Ioā. Mo. q. in omnibus his formis debet præferri impetrans apostolicas, etiam si impetret post, cum isti non habeant gratiā a Papa in beneficio, sed tantum causę cognitionem, & executionem. Io. An. ¶ Quid, si scribit Papa ordinario collatori p. b. & ei cōcedit auctoritate apostolica, ut aliquem recipi faciat, sibi de p. b. & cū se facultas obtulerit) prouisurus, non obstante certo canonico receptus ordinarij auctoritate, & sic auctoritate capituli & nō Papæ, sicut diceremus, si capitulo interdicto concederetur per Papam, q. eligeret non obstante, quod post collationem illius, qui poterat conferre, capitulum recipere cōsuevit, cum illa receptio sit facti, & non iuris. cum enim ille conferat p. b. & cū suo iure, ergo & canonicatum, ergo bene potest, q. si ei ascribitur receptus ad ipsius mandatum, per capitulum de mandato ipsius ordinarij dicitur esse receptus. ad predicta inducit Arc. ¶ q. no. Comp. in loco posito hic in fi. gl. j. Io. An. ¶ Quid, si canonicorum receptio & collatio p. b. spectat ad p. b. & Papa scribit vtrisque episcopo, & capitulo in forma huius capituli, neque adijcitur verbū auctoritate nostra, & ipsi simul recipiunt, quæ iudicabitur ista receptio? videtur dicendum, q. ex parte illius, ad quem spectat receptio, dicitur eius auctoritate facta: ex parte verò illius, ad quem spectat, dicitur auctoritate apostolica. ¶ Quid erit ergo, si postea recipiatur alius auctoritate apostolica, quis eorum præfertur in p. b. vacante? videtur, q. secundus, qui totam habet receptionem auctoritate apostolica. facit. j. de p. b. hi qui. Item, concurrente auctoritate maiori & minori in eodem actu, minor vitiatur, & minoatur. de offi. deleg. super quæstionum. s. si verò, prout etiam ibi no. de maio. & obe. per tuas. post Hostien. In contrarium videtur, q. primus prior in data, ergo primo in iure. infra eodem ti. tibi, qui. & c. duobus. & quia minor auctoritas sequi debet maiorem, & sic tota censetur auctoritate apostolica facta. bene facit, quod scribit Arch. & Io. An. j. de iure pat. c. vnico. vlt. respō. & quia qua ratione in pluribus receptis auctoritate apostolica receptus præfertur recepto inferioris auctoritate, ut d. c. hi, qui. eadem ratione in vno recepto, siue in vna receptione censetur, ut s. pars minoris auctoritate factę receptionis parti maioris auctoritate cedat: ipsamque tanq. & magis dignam sequatur, ut de conse. ec. vel alta. q. dubijs. ad hoc facit, quod no. j. de re. iu. in regula, cui licet. in q. vlt. alle. j. & qd no. Arch. 9. q. 2. nullus. 2. in vlt. addi. facit, quod no. Ioā. And. j. de elec. si politquam. in gl. vel ipsius auctoritate. in fi. fm Lap. & hanc partem credo veram, quia quando simul in conferendo concurrat auctoritas Papæ & auctoritas ordinarij illa Papæ tanquā maior auctoritas absorbet illam ordinarij, ut est casus. j. de p. b. si a sede. 2. responso. & in cle. j. in fi. vt lite pen. ¶ Glo. j. in prin. ponit, vnde istud capitulū habuit originem. deinde ponit summarium. deinde querit ad quid sit vtilis dispositio huius c. glo. sol. deinde querit, quare fuerit formatum istud ca. dic. vt in gl. ¶ In ea. glo. ibi. relatum. & no. Host. de ma. & obed. per tuas, & c. statumus, & Guil. in Spe. in ti. de act. vel peti. s. super actionibus. ver. item scias. Io. An. ¶ Glo. super ver. statutis. colligit notabilia & alle. concor. dic. vt in ea. ¶ Glo. super ver. firmitate. querit de alijs modis firmandi statuta. In fi. gl. no. glo. quæ dat modos firmandi statuta. ¶ Gl. super verbo, facultatem, in prin. querit, quid si Papa non dat facultatem, sed præcipit, an dicatur receptus auctoritate Papæ. ¶ In ea. gl. ibi omni casu. ¶ No. bene istam gl. quia si superior præcipit inferiori, ut faciat actū, quē ille poterat facere auctoritate ordinaria, dicitur tunc facere auctoritate delegata, quod no. c. quia habetur vna limitatio ad c. licet, & c. graue. de offi. ord. Et est vtile scire propter appellationem interponendam ab illo, quia ad alium appellatur, quando procedit vt ordinarius, & ad alium, quando vt delegatus. ¶ In ea. glo. ibi. & no. hic. Glo. querit de alia q. & so. & dic. vt in ea. ¶ Gl. super ver. receptio, querit, quis sit effectus receptio nis in tex. positę. ¶ Glo. super ver. ad eos, querit, ad quos spectat canonicorum receptio. & dic. vt in ea. ¶ Gl. super ver. ad eosdem, querit, quid si scribatur ad eum, ad quem spectat de iure receptio pro parte, & non ad eum, ad quem spectat simul, qua auctoritate dicitur receptus. glo. sol. q. Papæ. ¶ In ea. ibi, idem credo. idem Ioā. Mo. sed Arch. dicit hic, q. istę literę non valent, si de voluntate Papæ aliter non appareat. alle. no. 7. q. j. pastoralis. 8. q. j. licet. prolixē prosequens iura, quę dicunt, q. Papa non intendit dare literas præiudiciales, sed ipsius manda-

ADDITIONES.

- a ¶ Non placere. Adde Fed. conf. 290.
- b ¶ Quod sic. Adde videndum Ro. conf. 362.
- c ¶ Præfertur. Adde latē videndum Anch. conf. 216. inci. scripsit Papa p Titio.
- d ¶ Absorbet. Adde, q. voluit Cal. conf. j. de of. ord. Ber.
- e ¶ Quod no. Adde, quæ posui s. c. proxi.

Geminianus super Sexto Decretalium.

a ta sunt recipienda sine alterius iudicio. de of. del. super eo. de of. or. g. an. ne nascant iniurie, vñ iura nascuntur, de acc. quatr. cl. i. l. meminerint. C. vñ vi. & l. j. C. de his, q. ve. eta. imp. nascunt aut iura a principe, vt C. de test. l. oñum, & 16. q. 6. c. 2. & lra beneficiales ambiciose sunt restringende. j. de preb. quauis. dicēs, q. pñiudiciū esset illis, ad quos spectat receptio, si receptioni non interessent. Et ad hanc decr. respondet, q. loquitur, quādo ad illos, quibus scribitur, communiter pertinet collatio, quod probat litera, ad eos, & litera, ad eosdem. Sed Io. And. miratur de Archi. quare eodem modo non opponit ad primam partem capituli. vñde dicit Io. And. q. debemus pñsupponere glo. loqui, quando litera ex sui forma sunt valide. Pau. dicit, q. aut im petrans expressit in literis, q. ad eos solos spectabat receptio, & tunc litera sunt surrepticia, secus si simpliciter det eis facultatē, quia sicut Papa vult ei prouidere, quando ad eos tm pertinet, idem & multo fortius quando ad eos, & ad alios, & sic dicit se de facto obtinuisse. Lap. dicit, q. non est necesse, quod in literis fiat mētio de eo, ad quem spectat collatio, quia semper valet prouisio ad quemcunque spectet collatio, b etiam aliqua clausula non obstat. ratio potest esse fm Antal. & aliquos, q. Papa scit, q. semper ad aliquem spectat collatio, ideo mandando simpliciter, vñ velle pñiudicare cuicunque, ad quem spectat. Sed diceres hoc verū, qñ ad ordinariū spectat, sed ex quo de iure cōi collatio beneficiorum spectat ad eum, scribēdo Papa vñ velle derogare solum illi, & non alteri, ad quem spectat collatio de iure speciali. Sol. t. collatio beneficiorum non competit ratione ordinarij potestatis epō, quia multi sunt epī, qui nullum habent beneficium conferre, vt dicit Io. An. in c. verū, de fo. comp. & multi sunt non episcopi, quibus hoc competit, ideo Papa mandando vñ velle pñiudicare quibuscunque, quibus competit collatio, iuxta no. per Arch. & Io. And. j. de pñe. cum in ecclesia. nisi prouisio beneficij spectaret ad laicū ex pri uilegio speciali, vt ipse no. in d. c. cum in ecclesia. demum distinguunt secundum Boati. s. e. ti. eam te, q. aut Papa scribit alicui, vñ executori, vt beneficiū conferat, quo casu confert, licet ad eum beneficium non spectat: aut vt collatori, ei qui collator est, & tunc planum: aut vt collatori, ei qui non est collator, isto casu ille, cui scribitur, conferre non potest, nisi Papa scripserit ex certa scientia. quando tamen scribitur executori, nō debet dicere, recipio te ad talem pñbendam, vel in canonicū, sed debet dicere, confero tibi talem canonicatum, vel pñbendam, vel prouideo tibi de canonicatu & pñbenda, prout scripsit Compo. in d. c. eam te. & Io. An. j. de concess. preb. c. si tibi. super verbo, dare, fm Lap. Io. de san. Geor. plenius distinguit, q. quandoque Papa scribit illis, ad quos de iure communi spectat receptio, & etiam de facto, sed propter casum sunt impediti, vel etiam prohibiti, puta ratione suspensionis, vel interdictionis. Istud exemplum de impedimento suspensionis non videtur bonū p no. in c. ad probandum, de re iu. vñde vel intelligatur de suspensione occulta, vel de aliis impedimentis. de elec. cum inter, & c. si. de consue. cum dilectus, & de concess. pñb. quia diuersitatem, & tunc locum habebit iste tex. in 2. respon. cum distinctione. aut Papa pñcipit, aut dat facultatem, vt dicit glo. in verbo, facultatem. quandoque scribit illis, ad quos de iure communi spectat receptio, sed de consuetudine prescripta vel alio iure speciali in alia ecclesia spectat ad alium tantum. ita q. nullo modo ad eos, tamen Papa hoc ignorat, & tunc non debet parere mandato. j. e. ti. eam te. quandoq. scribit, ad quos non spectat receptio de iure communi, neque alio iure speciali, & tunc intelligitur per tales literas eis potestatem dedisse, vt hic in j. respō. siue nullo modo ad eos spectat receptio, siue non simpliciter, sed simul, vt dicit hic glo. quandoque scribit eis ad quos non spectat de iure communi, sed de iure speciali, & tamen Papa hoc ignorat, quod in dubio pñsumitur. ar. s. eo. lib. ti. proxi. ca. j. Et tunc dic, vt supra, in primo membro, quia aut facultatem pñbuit, aut pñcepit, & in hoc idem dicendum esset, si sciisset tale ius speciale, & tunc clara est hec decr. secundum eum. huic distinctioni coniunge distinctionem Lap. supra positam, & habebis quid quando Papa scribit in casu certi. hic autem Ioan. pñnit quid in casu dubij secundum dom. Ioan. de Imo.

ADDITIONES.

- a** Alterius pñiudicio. Adde Ro. consil. 383. Ber.
- b** Spectet collatio. Adde, ad quem de iure communi spectet collatio pñbendarum. Fed. consil. 233.

S V M M A R I V M.

- 1** Papa solus dispensat, vt quis retineat plura beneficia incompassibilia.
- 2** Dispensationes super beneficiis incompassibilibus retinendis non sunt perpetue. Et sunt strictē interpretandæ. nu. 5.
- 3** Dignitas est immortalis. Et quare. nu. 10.
- 4** Successor potest reuocare gratiam factam a predecessore.

- 6** Papa quandoque simpliciter concedit, quod quis possit retinere sua beneficia, intelligitur tantum de suis beneficiis que canonicē obtinet.
- 7** Vsq. dictio, aliquando stat exclusiue, aliquando inclusiue.
- 8** Papa si concesserit commendam ecclesiæ cum clausula, quousque super hoc aliud duxerimus ordinandum, an expiret per mortem Papæ. Et quid si dixisset, quousque intrauerimus Italiam. nu. 9.
- 11** Concessio facta sub isto nomine, Romani Pontificis, an concernat personam, an dignitatem.
- 12** Pronomina meum, tuum, suum, nostrum, & similia semper in dubio concernunt personas.
- 13** Rector prouincie positus per Papam contulit quoddam officium usque ad suum beneplacitum, an finito illius rectoratu sit finitum illius officium. Et quid, si habet in mandato speciali er, q. possit substituere vñum in officio Thesauraria, & ipsum substituere, donec ipsum reuocaret, an mortuo rectore illo possit exercere istud officium. num. 14.
- 15** Dignitates seculares sunt temporales.
- 16** Papa in titulis beneficalibus habet voluntatem pro ratione.

I gratiose tibi a Romano. ¶ Glo. j. summat, & ponit distinctionem bimēbrem, & secundum mēbrum prosequitur ibi, Secus. & circa vñumque deter minat casum dubium ibi, Pretextu. ¶ No. ar. q. solus Papa dispensat, vt quis retineat plura beneficia inēpāisibilia, de quo de preben. de multa. ¶ No. q. quis potest plura beneficia simul sine dispensatione retinere, probat plurale ibi, beneficia, de quo j. e. ti. gratia. ¶ No. t. q. licet beneficiorum collationes debeant esse perpetue, vt nō de fil. presby. veniens. tamen dispensationes super incompassibilibus retinendis non semper sunt perpetue. ¶ No. q. per obitum dicitur extinguī voluntas, & beneplacitum, cum in eo extinguantur organa sensitua. ¶ No. arg. differentiam esse inter Ro. Pontificem, & apostolicam sedem, quia primum refertur ad personam Papæ fm ad dignitatem. sed dicit Lap. q. istud solum verbum, Romanum Pon. non respiceret personam, sed potius dignitatem, sicut in 2. respon. nisi adderet expressio proprii nominis, de quo dicit j. ¶ No. t. q. dignitas est immortalis, & sic semel posita semper pñsumitur durare, vñde ille, qui diceret dignitatem semel positam in ecclesia fore suppressam, haberet hoc probare. ¶ No. successorē posse reuocare gratiam factam a predecessore. ad hoc j. de concess. preb. c. si. ¶ No. t. q. dispensationes super retinenda pluralitate beneficiorum sunt strictē interpretandæ. ad hoc j. de filiis presby. c. j. & 2. ¶ No. optimam regulam in materia rescriptorum, t. q. vñcunque Papa simpliciter concedit, q. quis possit retinere sua beneficia, intelligitur tantum de suis beneficiis, q. canonicē obtinet. ad hoc facit in simili j. de preb. non potest. s. 2. Op. contra finem tex. & videtur, q. licet non habeat iste, cū quo dispensatur canonicum titulum priorum beneficiorum, nihilominus valeat dispensatio. arg. l. si quando. ff. de leg. j. vbi dicitur, si legauit uxori, que donaueram tibi, intelligitur de donatione, que non valebat. Arch. remittit ibi pro sol. Sed dic, q. si non sic intelligeretur, istud legatum esset inutile. Insti. de le. s. sed si rem, & s. ex contrario. Tu dic fm Ioā. And. q. hic fiebat solum prorogatio antiqui iuris ad tempus, ibi autem concedebatur nouum ius in re, q. legabatur. Io. And. idem tenet in effectu hic Paul. licet per longiora verba. Arc. tractat hic, de dictione, vsq. b. qualiter quandoque stat inclusiue, quandoque exclusiue. sed quia hic nihil definit, remittit Io. And. ad no. per se de ordi. ab epō. c. j. super gl. Item, de dictione ad, dicit Archi. q. habetur. 77. de episcopos. 74. dif. presbyter, de resti. in integritum ex literis. ver. quo circa. de do. & contu. cum dilectus. in prin. de dila. exposuit. in prin. & in fi. de accu. veniens. s. j. i. 2. q. 2. hec huius. fm Io. And. ¶ Pone, t. q. Papa concesserit commendam ecclesiæ cum clausula, quousque super hoc aliud duxerimus ordinandum, an expiret per mortem Papæ? Io. And. dicit, q. non ad hoc j. de offi. deleg. si delegatus. 2. respon. bene facit ff. de leg. 2. cum pater. s. si. & C. de insti. sub condi. si testamentum, vbi valet fideicommissum, licet testator morte pñeatus super illo non ordinauerit, quod tunc dixerat se ordinaturum per aliam scripturam. Item, hoc casu bene facit. l. ante. l. i. de iur. C. de vñfr. q. alle. hic glo. & l. generali. ff. de vñfr. s. duas filias, cum hic Papa potuisset superuenire habenti gratiam, vel commendam, & nihil ordinat, ergo durat, vt ibi. ex contrario sequeretur, q. per mortē Gregorij decimi cessasset Eremitæ & Carmelitæ pñseruati per eum, donec aliud ordinaret ponderata antiqua litera, que erat. j. de reli. domi. religionem, quam ibi vide in glo. antepenult. Item sequeretur, quod in ca. venerabili. de offi. delega. quod ponit eandem clausulam scilicet, quousque

ADDITIONES.

- a** Interpretandæ. Quando rescripta beneficalia strictē interpretantur, vide d. Fel. in c. causam. ver. tertia declaratio. de rescrip.
- b** Vñque. Adde Old. consil. 49. vbi latē, & vide, qd voluit Fed. consil. 203. Ber.

quousque veritate comperta duceremus aliter prouidendum, quod per mortem Honorij expirasset coadiutoris officium, quod est falsum, & per eundem modum inducitur. c. si. de ver. si. & de sup. neg. prela. c. pe. in fi. fortificatur idem. ¶ Pone, quod Papa retentis his terminis, dixisset quousque intrauerimus Italiam, certe perpetuata esset gratia per mortem, per quam certum est ipsum amplius intrare non posse. facit proemium elementinarum. ver. & licet. sicut ergo in c. obitum. 61. dist. in fi. visitator datus vsq; ad ordinationem episcopi durat vsque quo episcopus fuerit ordinatus, sic & hic durat gratia, ut verbum sonat, & sic dicit se commuluisse de Abbatia Florentie isto modo commendata recolere memoria do. Io. Theodoro Diacono Cardinali. Io. An. idem tenet hic Ioan. de Lig. quia hæc clausula sonat in actu positio nouæ voluntatis super ordinatione fienda, qui actus post mortem poni, vel fieri non potest, ad quod bene facit d. c. si delegatus. 2. respon. j. de off. dele. vbi per mortem delegantis non expirat re alias non integra, commissio facta sub ista forma, committimus tibi vices nostras, donec eas duxerimus reuocandas. sed in terminis huius c. clausula sonat in actibus perseverantiae voluntatis antiquæ, quæ post mortem non durat scilicet cum, & idem dicit hic Io. Ca. se consiluisse. al. easdem rationes, & idem tenet Lap. Ab. hic. ¶ Quæro, quare dicatur dignitas nunquam mori. So. Ioan. Mo. dicit, quod licet ille, qui tenet Papatum sit corruptibilis, dignitas tamen Papatus, vel imperij semper est, in auth. quomodo oportet episcopos. §. licentia. colla. j. corrupto igitur subiecto, non debet hoc non existere, sed vacare, & administratione carere, de concess. preb. cum nostris. inducit Arch. 7. q. j. deniq; & c. sicut vir. & ibi no. & de consec. dist. j. de fabrica. ff. de iur. proponebatur. de inst. cum venissent. de preb. nisi essent. & quod ibi no. Hof. Io. And. ¶ Quæro, nunquid concessio facta sub isto nomine Ro. Pont. concernat personam, an dignitatem. So. La. hic, tenet quod dignitatem, unde tex. hic in j. parte, qui dicit, a Romano Pontifice ipse intelligit, quod etiam ultra illud exprimebatur nomen proprium Pape, alias idem esset in primo casu huius tex. quod in secundo. ¶ Nec ob. scilicet cum, quod no. hic Arc. qui tenuit, quod quando loquimur de Romano Pontifice, debet intelligi de persona, non de dignitate, quia verum est in eadem locutione, vel quod id, de quo fit sermo, est tale quid, quod respicere habet personam Pontificis tunc existentis tantum, ut quia respicit animam vel simile, alias si esset tale quid, quod posset referri ad personam existentis tunc, & ad successores, eo casu Romanus Pontifex, vel alius prelatatus proprio eius nomine non expressio, respicit Pontificatum, & Papatum, & prelaturam, & non personam Pontificis, vel alterius prelati tantum, & sic erat tale, & non personale tunc id, de quo sermo habet siue scribat ipse, siue ipsi scribatur, de off. dele. quoniam Abbas, & sic vsque ipse concordare glo. hic posita, quod incipit, no. ergo scilicet per Lap. idem Ioan. de Lig. dicens, quod ista pronomina meum, tuum, suum, nostrum, & similia semper in dubio concernunt personas, & hoc bene probatur hic, & c. c. ti. literis, & idem tenet Matth. in cle. j. de proba. secus si dicat ad beneplacitum Romani Pont. quia tunc vsque contemplasse dignitatem, scilicet eum. ¶ Io. de Fan. in isto ultimo tenet contrarium, videlicet, quod concernat personam. alle. dictum c. literis, & quod no. Io. An. j. de elec. si Abbat. super glo. quid si. & glo. hic, super verbo, suæ, & idem glo. ponendo summariū. nam dicit ipse, si contrarium diceremus, nimis restringeretur prima pars huius tex. si diceretur expressum fuisse nomen Papæ, ut voluit La. scilicet eum. Credo dictum Lapi verum, quod istud nomen Romanus Pontifex est nomen designans locum, ubi est collata dignitas apostolica, ut patet ex no. §. e. li. de const. c. j. Sed tales denominationes debent referri ad dignitatem, & non ad personam, ut dicit tex. in d. c. quoniam. ergo, & c. ¶ Quid si appellauit ad Bonifacium nonum, & moriatur, volo appellationem proficere coram successore, an possim? & vsque quod non, quia expressio personæ non transmittit dispositionem ad successorem, ut hic, in prima parte. contrarium determinant D. de Ro. conclu. 44. cum per appellationem potius videatur voluisse adire Papam respectu dignitatis, quam personæ. ad hoc facit, quod no. Lap. Ab. §. dicens, quod potius debemus considerare materiam, in qua profertur eius nomen, quod respiciat dignitatem, vel personam. Et pro eis facit text. & glo. de fo. comp. dilecti. vbi dispositio facta sub nomine proprio transit ad successorem, quando materia est prorogabilis tantum dignitati. ¶ Sed pone, rector provincie positus per Papam contulit quoddam officium vsque ad suum beneplacitum, an finito illius rectoratu sit finitum illius officium? Ioan. Cal. sub ista rubri. consi. 3. dicit, quod istud dubium videtur decisum per hanc decre. Sed ipse arguit in contrarium. primo quia privilegium concessum a principe debet esse perpetuum, ut in regula, decet. infra de regul. iur. & quia gratia facta etiam re integra, etiam per mortem facientis non expirat. infra de off. dele. si super gra. Nec ob. istud c. imò facit pro, quia loquitur de gratia ambitiosa & restringenda. j. de preb. quamuis, videlicet de

retentione fructuum beneficiorum, quæ primo obtinebat impetrans, quod est contra ius, de ele. cum in cunctis, & centesima dist. quoniam quidam. ¶ Item §. iura, quæ prohibent pluralitatem beneficiorum. de ele. dudum. j. de preb. de multa. ¶ Item contra iura, quæ vetant beneficia conferri temporaliter. 50. dist. precepta. Sed gratia, de qua tractamus, est fauorabilis, quia bene merito, & istud permittitur a iure, 12. q. 2. si quos de seruis. ¶ Item, quia beneficium late est interpretandum. de ver. sign. cum olim, & hoc voluit gl. hic, in ver. expirat, & in l. si. ff. de consi. prin. ¶ Item, potest responderi ad istum tex. licet videatur potius quædam fuga, quæ tamen non est fuga, propter rationem Doc. hic non esset absurdum dicere istum tex. loqui in morte naturali, & ratio, quia per mortem finitur voluntas, ex quo amplius non est, ut hic patet. sed in casu præmissio durat voluntas, quia adhuc iste viuunt. unde non præsumitur mutata voluntas, nisi probetur, de bap. maiores, in fi. & sic istud c. non habet locum isto casu. ¶ Nec ob. si dicatur, quod censetur mortuus quo ad officium rectoratus. quia respondeo, mors civilis non equiparatur naturali nisi in casibus expressis, ut no. j. c. proxi. unde posset adhuc esse rector, quod non procederet, si esset mortuus, de peni. dist. j. a mortuo. ¶ Et si dicatur, quod operantur ista verba ad nostrum beneplacitum? Respondeo, quod ab ipso successore poterit reuocari, quod alias non potuisset, ut in regula, decet. prealle. ad hoc bene facit. c. si delegatus. 2. respon. de off. dele. c. li. Io. Cal. ¶ Sed quid si iste rector habeat specialiter in mandatis, ut possit substituere unum in officio Thesaurariæ, & ipsum substituit donec ipsum reuocaret, an mortuo rectore illo posset exercere istud officium. Fed. consi. 257. alias conclu. 252. tenet, quod sic, per c. si delegatus. 2. respon. j. de off. del. & j. de proc. is qui. Item, substitutus videtur datus a primo, a quo substitutus habebat mandatum ad substituendum. ff. quod cuiusque vniuer. no. l. item eorum. §. si decuriones. & no. j. de procu. c. j. in gl. tunc enim. nec ob. iste tex. qui loquitur de morte dantis potestatem. sed iste licet dederit potestatem, dedit nomine alterius. nec ob. si dicatur, quod iste habet exercere actum nomine substituentis, quod est mortuus, quia licet habeat eum nominare ex eo, quia eum substituit, non tamen dicit, quod gerat vice & nomine ipsius, sed primi, qui dedit illi potestatem, unde potest ipse forte contra mentem constituentis gerere officium etiam post mortem substituentis, donec Papa reuocauerit, ad quod faciunt no. §. per Ioan. And. in j. q. unde per mortem substituentis non reuocatur substitutio secundum eum. ¶ Glo. j. in ver. habuit autem ortum, recita per contrarium, quod licet Papa moriatur concedendo ad suum beneplacitum, non expirat concessio Pape, patet in extrauaganti Clem. & probatur etiam per l. ambiguitatem. C. de vsu. glo. hic, soluit, quod olim erant super hoc varie determinationes & opi. sed hodie iste tex. declarat veritatem per distinctionem. ¶ In fi. glo. Garfias hic, disputauit cum visitatio monasterij exempti esset commissa Abbati sancti Proculi facienda singulis annis, donec summo Pontifici placuerit distinguit, ut hic, quod si prius inchoauerat, durat potestas post mortem concedentis, ex quo clausula respicit dignitatem. Io. An. ¶ Glo. 2. querit, in quo dicatur hic facta gratia. ostendit glo. & allegat iura. dic, ut in ea. ¶ In fi. glo. notat hic Io. Mo. de electo in episcopum cum quo dispensatur, ut non teneatur consecrari. An interim post terminum iuris vacent beneficia, & tenet quod sic, sed dic de hoc ut no. de elec. cum in cunctis. super verbo, liberam. Ioan. And. ¶ Glo. 3. recita per contrarium, quod imò sit iniqua dispositio istius capituli, quia beneficia debent concedi perpetuo, non ad tempus. de fil. presb. veniens. nec debent conferri sub conditione, ergo utroque casu debet intelligi gratia perpetua. glo. sol.

ADDITIONES.

- a ¶ La. hic. Adde d. de Ro. decis. 470. de rescr. in anti. vbi tenet, quod si Papa faciat vicarium in ecclesia Auinionensi, & quod teneat episcopatum ad manum suam donec suæ placuerit voluntati, quod si vicarius det licentiam alicui celebrandi in domo, quod licentia non expirat per mortem Papæ, & vide Cal. consi. 4. de off. del. B.
- b ¶ Meum. Adde, quod meum dicitur esse cuius vendicandi ius habeo siue totum siue partem. l. recte, & l. pupillus. in ti. & l. solū. §. j. ff. de rei ven. & an istæ d. actiones, meus, mea, meum; tuus, tua, tuum; suus, sua, suum contineant nomina dominiū p eudem in l. nuper. ff. de le. 3. & l. certū. §. & si confessus. ff. de confes. De dictione meum, vide quædam singularia per Bal. in Margarita sua post dictionem, missio. vnum no. quod licet de natura verbi, meus, sit denotare dominiū, ut est glo. fin. in c. quo iure. 8. dist. & per Bar. in l. j. ff. de sta. homi. hoc tamen non procedit in iuribus, & actionibus, in quibus quis non potest habere dominiū, & ideo non potest dici meum, ut tenuit Bar. post Guil. de Cu. in d. l. j. contra quos. vñ tex. in l. meorum. ff. de ver. & re. si. & l. si legatus. §. si quis bona. ver. nam meorum. ff. ad Treb. quos refert Cor. in sing. suis in litera M. singulari in c. licet verbum meum, & ibi dat aliam limitationem ad gl. in d. l. j. & c.
- c ¶ Dignitati. Adde Abb. consi. 84. Io. de Ana. consi. 49. Ber.
- d ¶ Expressis. Adde Old. consi. 338. Ber.
- e ¶ 257. Adde, quod est 203. Ber.
- f ¶ Quod sic. Adde, quod voluit Anch. consi. 294. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

sol. contraria procedere in inferiore a Papa, istud in Papa assignat rationē, quare Papa hoc possit. ¶ In ea. ibi, platuras. intellige de ecclesiasticis, ¶ quia seculares dignitates sunt temporales. 15 ff. de off. procon. & leg. meminisse. & l. pe. de off. præf. si fortē. ar. de hoc de iud. ca. si. & ibi inuenies, vbi de hoc tractatur per 16 Io. An. ¶ No. ista glo. q. Papa in beneficialibus titulis habet a pro ratione voluntatem, & sic vñ, q. ad libitū possit prælaro aut ferre titulum beneficiale. ad hoc tex. in c. 2. j. de præb. ¶ Glo. super ver. beneficia. querit in princ. quæ beneficia includant in ista gratia sub isto noīe beneficij. glo. sol. q. largē hic sumit. ¶ In ea. glo. ibi, ponitur. vide s. de ver. sig. c. pe. alle. Arch. j. q. 3. ex multis. vltra medium. Io. An. dicit Lap. Ab. q. est intentio glo. vt includantur beneficia curata, & dignitates. facit ca. pe. de ver. sig. & qd ibi no. tamen videtur, q. de ipsorum cura, si sint curata, debeat fieri mentio in gratia, per cle. j. de præb. j. responso. aliās gratia esset surreptitia, vt ibi, vnde nō valeret, vel potest dici, q. in alio casu loquitur ibi, quā hie. de quo tamē dicam infra de præb. dudum, & c. is cui. co. titu. secundum Lap. b Ab. ¶ No. istam glo. q. verbum, beneficij, b quando profertur a iure, etiam in materia stricta includit curata, & non curata, & dignitates, & sic vult glo. q. in materia stricta ius extendatur de stricta significatione vocabuli ad latam, quando eadem esset ratio in lata significatione, quæ est in stricta. vide glo. similem in cle. auditor. co. tit. & glo. in regula beneficium, infra co. lib. de reg. iur. ¶ In ea. ibi, & no. hic recita glo. per quæstionem, an ista beneficia interim vacent durante dispensatione istius. gl. so. q. non. ¶ Glo. in ver. promotiones. querit de qua promotione loquatur tex. dic. vt in ea. In si. gl. quid si iste promotus habeat ius ad rem, non in re in primis beneficiis, an duret prima gratia? Sol. dicit Arch. q. non, patet per tex. qui dicit, retinere. all. j. de præben. l. pen. in si. & de concess. præb. c. si. ff. de an. & arg. leg. l. Quintus Mutius. & quia habere, est cum effectu habere. ff. de verb. sig. l. nomen. s. habere. Ioan. And. ¶ Glo. super ver. sue. recita per quæstionem, quod per verbum suæ, intelligatur persona Papa, & non dignitas. ¶ In ea. glo. in si. no. istam glo. quæ expressē vult, quod nomen Romani Pon. potius denotet personam, q. dignitatem, licet Lap. tenuerit contrarium in text. dic. vt ibi. An distinctio huius tex. habeat locū in reservationibus, quas facit Papa, tenet hic Arch. q. sic, vt distinguatur, an reseruet collationi suæ, an apostolicæ sedis. ¶ Quid si exprimat vtrumque s. sedem, & nomen suum. Sol. dicit Io. And. q. tunc locus est secundo responso, vt sic videatur dignitas contemplata fm Io. An. sed dicit Io. de Imo. q. melius diceretur, vt inspiciatur, quod præcedit. ar. l. si seruus communis. ff. de stip. ser. cum ibi notatis. & l. nonnunquam. ff. ad Tre. fm eum. Ho. in simili materia in c. qm Abbas. de off. deleg. tenet quod hic Io. An. vt potius attendatur dignitas tanquam dignior. alle. c. super quæstionē. s. si verō. de off. dele. ¶ Posset in hac materia distinguī, aut exprimitur vtrumque alternativē dicendo, ad beneplacitum nostrum, vel apostolicæ sedis, & tunc expirat morte concedentis. ita videtur sentire Guil. de monte Lau. in cle. j. de probat. & ratio potest esse, quia in alternativis sufficit alteram partē adimpleri, vt in regula, in alternativis. j. de reg. iur. & alternativē regulariter non iunt ordinis, sed protestationis, vt no. gl. 2. j. de off. dele. cum non plures. sufficit ergo, q. in altero ex his dispositio possit observari. aut vtrumque exprimitur copulativē, & tunc aut expressio fit in materia, quæ consuevit transire ad successorem, puta in officio Camerarij, & Penitentiarij maioris, quæ non expirat per mortem Papæ, vt patet in cle. nē Romani. de elec. s. co. tamen. & tunc non expirat ex quo Papa etiā expressit nomen dignitatis, vt potius tunc videatur considerasse nomen officij. ad quod facit de foro comp. dilecti, & qd dixi s. post La. Ab. & sic potest intelligi dictum Io. An. hic. aut prolatio, fit in materia, quæ non consuevit transire in successorem, vel est indifferens, & tunc distingue concessionem gratiæ, quia si esset facta motu proprio concedentis, tunc puto, q. duraret etiam post, quia isto casu debet fieri interpretatio plenissimē in fauorem eius, in quem dirigitur gratia, vt est casus j. de præb. si pluribus, & sic potius interpretemur, vt duret, ex quo est ibi fauor. aut non est facta motu proprio, & tunc attendatur ordo scripturæ. facit de cle. c. pe. j. co. lib. & c. mandatū. j. de præben. ¶ Glo. super ver. extinguitur. alleg. concor. ad tex. ¶ Glo. super ver. expirat, in princ. alle. concor. deinde op. de c. si. s. de preca. & ioi. glo. & sic etiam opponit ibi. Item contra, & sol. & sic etiam facit in ver. Item valde contradi. & similiter soluit. ¶ In ea. ibi, fauor. sic etiam in his, quæ respiciunt fauorē libertatis, & sic etiam soluitur. ff. de ma. vi. l. si pater, in prin. vbi si pater mandat filium seruum manumittere, quem mortuo patre id ignorans filius manumisit: valet, ex quo non mutauerat voluntatem. Io. An. ¶ In si. gl. & est ratio fm Arch. q. cum voluntas a certa persona dependeat, moritur cum suo esse corporali ter, quia solum corpus sine anima non est homo, vt patet de

pen. dist. 2. charitas est. ver. corpus. ad hoc de of. dele. quoniam Abb. Io. An. ¶ Glo. super ver. sedis. colligit notabile super text. & alle. simile. ¶ Glo. super ver. moritur. all. etiam concor. ¶ Gl. super ver. perpetuo. in prin. potest recitari per contrarium, q. ista gratia non duret perpetuō, quia per mortem impetrantis expirat. glo. sol. exponendo tex. ¶ In ea. ibi, de hoc. & io. q. 2. p. perua, in prima glo. Io. An. ¶ No. ex ista glo. q. illud potest dici d perpetuum, qd durat ad vitam hominis, vide similem glo. j. c. ti. c. si. ¶ Glo. pen. colligit notabile super tex. & de materia remittit. ¶ Glo. si. querit de ratione tex. quare non comprehendit beneficia, quæ non sunt canonicē obtenta, & assignat rationem etiam allegando simile. ¶ In ea. glo. ibi, dudum. & bene facit. ff. de leg. j. l. legata inutiliter. 2. respon. vbi ordinatio vel rogatio dierum confirmat legatum inutile. Io. An.

ADDITIONES.

- a ¶ Ad libitum. Adde, an hoc sit verum Ro. consi. 345.
- b ¶ Beneficij. Adde La. all. 83.
- c ¶ In reservationibus. Adde Ro. consi. 260.
- d ¶ Perpetuum. Adde Cal. consi. de ver. sig. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Inferior a Papa non potest vni committere in specie, vt recipiat renunciationem beneficij, & alteri conferat.
- 2 Conferre beneficium, & assignare differunt.
- 3 Mortis alicuius quando fit mentio, intelligitur in dubio de naturali, & non de civili.
- 4 Surreptio in beneficialibus vitiat ipso iure rescriptum.
- 5 In materia stricta non venit nisi tantummodo id, quod exprimitur.
- 6 Statuto iurato stante de non eligendo plebanum mortuo plebano, qui tunc erat, nec accipere aliquem, qui non sit in sacerdotio constitutus, vacat plebanatus per renunciationem, & ipsi eligunt non presbyterum, an sint periuri?
- 7 Casus omissus a testatore habetur pro omisso.
- 8 Verba rescripti debent intelligi secundum naturalem intellectum, & non secundum iuris fictionem.
- 9 Mors civilis, an equiparetur naturali.
- 10 Vacationis expressio per mortem, an includat vacationes occurrentes alijs modis?

Vtceptum ab. ¶ Gl. j. summat, & sunt duo dicta principalia. fm ibi, Si duo. Et prima pars tria facit, ponit dictum, & rationem reddit ibi: Cum non. Tertiō determinat, vel casum excipit ibi: Nisi. Secunda pars decidit casum dubium rationem interferens ibi: Cum beneficium. ¶ No. ar. ¶ q. inferior a Papa non potest vni committere in spē, vt recipiat renunciationem beneficij, & alteri conferat. de quo j. de off. le. c. pen. 2 s. prohibemus. ¶ No. hic ar. ¶ q. aliud est conferre beneficium, aliud est illud assignare, cum ponantur hic, vt diuersa: tamen quandoque verbum, assigno, ponitur pro conferre, vt est text. in c. inter dilectos. de excess. præl. in si. & co. ti. grauem. quandoque idem est, quod inuestire, vt no. Inn. de concess. præb. propositum. in glo. j. ¶ No. quod vbi fit mentio de morte alicuius, intelligitur in dubio de naturali, & non de civili, & sic verba, quæ possunt verificari fm naturalem intellectum, & fm civilem, vel fictum, potius debent intelligi fm naturalem. b vide Ioan. And. in c. cum Vintonien. de elec. super glo. hic fuit. ¶ No. ¶ q. surreptio in beneficialibus vitiat ipso iure rescriptum, ita, vt executor virtute illarum literarum se nō valeat intromittere, vt s. co. ti. dilectus. 2. ¶ No. q. impetrans beneficium vno modo vacationis expresso, alio modo vacante obtinere non poterit. ¶ No. q. in materia stricta non venit, nisi tantummodo id, quod exprimitur, & omne non expressum censetur omissum. idem in statutis, quæ sunt stricti iuris. propter h. d. Io. Cal. q. determinauit quæstionem, quod habens potestatem dispensandi cum nato ex adulterio, non potest dispensare cum nato ex incestu. ¶ No. casum, in quo secundus impetrans præfertur primo impetranti. alios vide j. de p. b. q. a sepe. in glo. si. Iste tex. inducitur pro stilo curiæ, qui habet, q. scribatur, quando mandat puideri de beneficiis p. moti vel alterius viuēris, scribitur, q. cōferantur, cum vacabūt aliter, q. p. mortē. Et est bona ratio mortem violentam, quæ coadaptatur etiam huic casui, forsā enim conspiraretur in mortem resignare volentis. ¶ An statuto iurato de non eligendo plebanum mortuo plebano, qui tunc erat, nec accipere aliquem, qui non sit in sacerdotio constitutus, vacat plebanatus per renunciationē, & ipsi eligunt non presbyterum, an sint periuri? Io. de Monte Murlo. tenuit, q. non. pro quo facit iste tex. dicit etiam ibi, q. statutum capituli factum

ADDITIONES.

- a ¶ Et alteri conferat. Adde Ol. consi. 77. Ber.
- b ¶ Naturalem. Adde, quæ posui. s. c. proxi.
- c ¶ Non poterit. Adde videndum Pet. de Anc. consi. 116.
- d ¶ Ex incestu. Adde Ro. consi. 428.

li factum sine cōsensu Episcopi nō valet, licet postea superueniat cōsensu Episcopi. pro quo faciūt no. p. Inno. & Cōpo. de cōsue. cū cōsuetudinis. Io. An. per hoc decidit, qd si statūtū est in ecclesia qd mortuo Canonico fructus decedentis Canonici veniant ad capitulū, & vnus est translatus ad aliud beneficiū, ex qua translatione vacat canonicatus, capitulū nō habebit fructus. ita tenet Arch. 7. q. 1. §. ecce. super gl. ¶ Quid si impetrat beneficiū p. mortē Titij vltimi veri Rectoris ipsius ecclesie. & dī, qd decessit tali loco & tpe, subiungit, vel alio quouis modo, sed nō probat de vacatione per mortē Titij, sed probatur de vacatione per mortē seu resignationē Sēpronij, & de alio loco & tēpore, vel de eodē loco & tēpore: nūquid poterit impetrari de tali beneficio prouideri? So. Lap. Abb. dicit qd cōsultū vna cum alijs, qd nō. qd cōsiliū impugnātū fuit per alios, pp. illud verbū, vel alio quouis mō. & sic venit oīs alius modus. ar. j. de proc. qui ad agendū. & expressio loci & tēporis sequitur modū vacationis, & sit totū vnū constructum. In priū allegatur, quia mors est modus vacationis ēt non adiūta persona sine loco, & tpe, vt hic. sed additio Titij certi loci, & tēporis est determinatio, & certificatio modi vacationis. i. mortis Titij, sed aliud est determinatio modi vacationis, i. mortis Titij certo loco & tpe, & aliud ipse modus vacationis i. mortis. non enim mors Titij est mors Sēpronij, nec econtra, nec vnus includit aliud j. de re. iu. Abbate. deberet ergo dicere vel alterius, vel alio quouis modo, vel alibi, si de certo loco fuit dictū, vel aliū modū vacationis, qd per mortē & personam, per cuius mortē & locū & tps cōprehenderet: maximē in literis beneficiālibus, quā tanq̃ ambiciose sunt restringende, j. de prab. quis, el. j. vnde non debent vltra cōprehēsa extēdi j. de prab. cui de nō. facit. l. si ira stipulatus. §. Chrysogonus. ff. de ver. ob. quā dicit, qd persona nunquā subintelligitur. & ideo est necesse, qd verba p̄dicta, vel alio quouis mō, referant ad personā expressam, nisi forte aliud dicere, si scribere motu proprio. de prab. si motu proprio. & c. si pluribus. facit ēt qd scribit Io. An. j. eo. c. pe. in glōf. quare in ipsi literis. sed dicit Lap. qd audiuit Io. Cal. putasse priū, sed dicit, qd eius consiliū in curia fuit approbatū fm Lap. & istud tenet hic Io. de Lig. & Io. de Fan. dicentes, qd semper debemus considerare, ad qd clausula referatur: quia eius nā est semper extendere illud, ad qd refertur. & hanc partem tenet Do. de Ro. conclu. 137. 429. & 336. licet dicant ibi, qd aliqui tenebant priū. Sed maior pars tenuit priū, & ita dicunt seruare Rotā. ¶ Sed pone, qd vacat beneficiū inclusum in grā, & tamen erratur in modo acceptandi, quia impetrans acceptat beneficiū per mortē A. & in veritate vacabat p. mortē B. an valeat acceptatio. Do. de Ro. conclu. 116. & 608. tenent, qd acceptatio teneat. ratio, quia potius hic vacationē attēdimus, qd acceptationis modū: maximē si addit aliquas circūstantias declaratiuas beneficii, dicendo ecclesiam talis villæ, quia tūc per has circūstantias cōstat de corpore beneficii acceptati licet erratū sit in persona per quā vacauit, tūc constat p. dictas circūstantias de corpore beneficii. ar. c. licet ex quadā. de testi. & faciunt no. per Io. Mo. j. de p̄b. si tibi absenti. & c. tua. de spon. & no. per Inno. in c. significāte. de referri. nec obstat. iste tex. quia nō habet locū in acceptatione, qd est quadā declaratio volūtatis tēdentis ad executionē grā. & ideo nō mirū, si errat in modo vacationis, qd non impediāt acceptatio, dūmodo sequat postea vera, & effectualis prouisio, quā dat ius in re, infra de concess. prab. c. si. fm eos. facit cle. cū ei quē. ver. quē ēt. de cōces. prab. Sed quid, si impetro beneficiū, exprimēdo vacationē per mortē praelati, qui reputabatur verus praelatus, tūc in veritate non erat, an potero obtinere tale beneficiū? Lap. de Cast. in sua al. 89. diffusē examinat hunc passum, sed conclusiue eū referendo tenet, qd sic, ex quo ille tenebatur, & habebatur pro vero praelato, quia talis error cōmunis facit ius. de iurepa. consultationibus. & si tacuit verum modum vacationis, ipse probabiliter ignorabat, & probabilis ignorantia excusat impetrantem a vitio surreptionis, j. eo. tit. grā. & ad istum tex. qui videt facere in contrarium, respondet multipli. per. primō qd licet hic praeferatur impetrans, qui exprimit modum vacationis illi qui expressit falsum, nō tamen dicitur hic, qd verus modus non esset putatiuus communi opinione, & verus modus esset occultus, imō loquitur iste tex. quādo modus verus communiter apparebat. secus ergo, quādo verus non appareret, sed putatiuus tantum. Item, dicit quod iste tex. loquitur & in primo & in secundo responso de beneficio vacante ex eadem persona altero ex modis, qui non poterant esse putatiui, sicut est renunciatio, vel mors eiusdem personæ. vnde si quādo consideretur iste tex. non poterat hic verus modus esse putatiuus, quasi velit dicere, putatiuus, & verus idem erat, sed in casu proposito non sic, quia putatiuus apparebat, verus autem occultus erat. Item, dicit ipse quod istud ca. loquitur, quādo duo impetrantes simul

concurrunt, quo casu veritas ante completum negotium declarata praefertur opinioni. 8. dist. veritate. Sed quādo vnus solus est impetrans, & expressit modum putatiuum vacationis, nil sibi obstat. facit qd no. Ioan. And. infra de sepul. c. licet. Item istud ca. dicit nisi aliud appareat de intentione mandantis, sed ex quo Papa contulit istud beneficiū vacans in veritate, & expresso modo putatiuo, satis patet de eius intentione, qd vult istum habere illud beneficiū, secundum Lap. Glo. 2. quārit, nunquid istud procederet in inferioribus a Papa. dicit quod sic. Glo. 3. quārit, an habeat locū iste tex. tantū, quādo exprimitur persona, cui conferēdum est beneficiū? & dicit, quod habet locum siue exprimat, siue non. ¶ Glo. in ver. humanis. recita per contrarium, quod possit prouideri, quia casus equiparatur casui absentiae quā ad verificandam dispositionem, infra de offi. dele. si delegatus. j. responso. 7. ¶ In ea. glo. in fi. ista lex hic posita allegat, quod casus omissus a testatore habetur pro omissio. dicit enim ista lex, si testator dicit, instituo posthumum heredē, siue nascatur, me mortuo, siue me viuo, valet testamentum, sed si aliter casus tantum exprimitur, & in casu omissio nascatur rumpitur testamētum, sic casus omissus a canone habetur pro omissio. de transl. prala. c. 2. ver. praesentim. de temp. ord. dilectus. de senten. excom. is qui. in fi. primi respon. in elem. ne Romani. de ele. in prin. & in cle. cōstitutionem. in prin. & idem a lege C. de edi. priua. per totum. & quā sit lon. consue. l. j. & a statuto etiam iurato. §. de iureiu. c. pe. & a pacifcente. ff. sol. ma. si cum dotē. in prin. C. de pac. conuen. l. fi. & ab appellante, in cle. appellante. de app. & ab impetrante vt hic, & infra de prab. cum in illis. & c. cui de nō. & a Iudice dāte, vt hic, & ff. de iudic. l. solemus. §. fi. & a procuratore dante supra de offi. deleg. cum olim. C. de procur. l. maritus. & de hoc scripsi super regula, sine culpa. infra de re. iu. in secundis alle. primi membri. 2. q. ver. 3. & sunt hic no. & valent ad multos casus, vt no. j. de prae. quamuis. el. 2. in glo. ista duo. Io. An. No. istam glo. qd rescriptum beneficiāle non extēditur de propria ad impropiam significationem vocabuli. Glo. super ver. mortem. quārit de ratione tex. Glo. super ver. expressē. quārit, quādo dicatur expressē Papam voluisse. glo. sol. In ea. glo. ibi, quocunque modo. & qualiter autē istud sit vtile, vt expressō vno modo vacationis apponatur hęc clausula, vel similia verba, remittit hic Io. An. ad no. per se, de concess. praben. ex parte. Io. An. ¶ Per hoc dicit hic Lap. Abb. qd facta tali expressione, venit omnis modus vacationis, etiam si nullus fuerit adhuc in illo beneficio institutus, vtputa quia est de nouo creatū, ante tamen datam literarum, ne obstat cle. si. c. t. alias vno modo expressō, non veniret alius modus, vt hic. sed si non exprimeret aliquem modum vacationis, tūc veniret omnis modus, tamen impetrans tenetur non solum exprimere vacationem, sed etiam modum vacationis ipsius, vt hic. nec mirum, quia etiam in decreto electionis debet exprimi vacatio, & modus vacationis, vt scripsit Io. An. post Host. de renun. post translationem. in prin. Lap. Ab. ¶ Sed dicit hic Io. de Fan. qd cum decretum non sit de substantia electionis, iuxta not. per Ioan. An. in c. innotuit. super glo. 2. de ele. ergo nec ipsa expressio erit substantialis, sic nec hic erit necesse, modum vacationis exprimi, licet bonum sit illum exprimi secundū eū. idē tenet Lap. de Cast. in sua alle. 6. Et pro hoc facit qd no. glo. super verbo, quamuis. in cl. j. de prab. dicens qd nō est necesse exprimi modū, per quē prouidet beneficiū. & pro hoc facit, quod no. gl. in verbo vacationibus. j. de elec. c. cupiētes. in prin. ¶ Glo. super ver. primo. recita per priū, qd prius in data deberet praeferi, infra eo. ti. tibi qui. glo. sol. deinde quārit, an idem esset si non fuisset nisi vnus impetrans. ¶ Glo. super ver. non morte. recita per contrarium, quia impetrans per mortē deberet obtinere beneficiū vacans per renunciationē, quā renuncians mortuus censetur. & probat tribus exemplis, quā fa

- 8 cit gl. ¶ In fi. gl. no. istā glo. qd verba rescripti debent intelligi fm naturalē intellectu, & non fm iuris fictionem. vnde dicit Io. An. qd sic etiā dicimus, qd sit mentio de aetate. quia intelligit de naturali, & non de ea quā imperiali beneficio suppletur, vt C. de his, qui veniam aetate. imp. l. fi. secundum Arch. ¶ Pro declaratione glōf. est videndum, an mors s. ciuilis equiparetur
- A D D I T I O N E S.
- a ¶ Fructus. Adde, videndum originaliter Old. consi. 284. vbi aliud dictum habebis.
- b ¶ Sempronij. Adde, quod voluit Ro. consi. 350.
- c ¶ Quod sic. Adde Anch. alle. consi. 116.
- d ¶ Omissus. Adde quod voluit Old. consi. 146. & Anch. consi. 400. vbi quid in reservationibus. Ber.
- e ¶ Quocunque modo. Adde Pet. de Ancha. consi. 216. D. de Ro. in nouis, & antiquis de referri. Cal. consi. 20. de prab. Lap. alleg. 6.
- f ¶ Suppletur. Adde Bal. consi. 238. 3. lib.
- g Mors. Adde Old. consi. 234. Pet. de Ancha. consi. 249. Cal. consi. 5.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tur naturali. Archi. hic, aliquid ponit Ioan. Mo. j. de sup. neg. pla. si episcopus. Io. An. plenè de conuer. coniug. cum sis. Cy. post Pe. in l. si. de epis. & cler. Do. meus Ant. de But. plenè in c. licet. de off. dele. Conclude fm eum: aut verbum, mors, profer- tur a iure, si ius exprimit, de qua morte intelligatur, illud seruā- dum est, vt patet j. de sup. neg. pla. c. pe. si ius non exprimit, aut tūc loquitur in materia stricta, & exorbitanti a iure cōi, & tūc strictè intelligitur de morte naturali, vt hic, & l. j. §. hæc verba. ff. de neg. gest. & ibi gl. & Bar. Aut ius non est strictum, & sic est extendibile per identitatem rōnis, & tūc, aut mors ciuili ha- bet per oīa eundem effectum, quo ad id de quo agitur, quem habet nālis, & æquatur ciuili, & ita procedere pot. 16. q. j. pla- cuit: aut mors ciuili non hēt per oīa eundē effectū, quē habet mors naturalis, & tūc non æquiparā naturalis, vt dicit hic gl. super ver. humanis. & gl. in d. c. licet. de offi. dele. ¶ Scdō casu principali qñ profertur ab hoīe, & tūc aut mā est stricta & odio- sa, & intelligitur de naturali, & ita pōt secūdo mō intelligi iste tex. aut profertur in mā larga, & tūc si sumus certi de mente proferentis, illa est seruanda, quia potius mens seruanda est, q̄ verba, de ver. si. intelligentia. si non sumus certi de mente, tūc semp debemus intelligere, qd hō velit, & vī se referre ad mor- tem nālem, vt in §. in insulā. all. hic in gl. ¶ Eset secundo viden- dum, an expressio vacationis per mortē includat vacationes
a occurrentes alijs modis. dic, aut verbū, vacatio, exprimit sim- p̄r, & includit oēm modū, vt no. glo. in c. si pp. j. c. ti. super ver. vacabunt. aut ver. vacationis, adiūgīt modus aliquis, vt quia dī, per mortē, tūc aut ab hoīe istud sit in mā odiosa, & restrin- gibilis, & nō includit alius modus, vt est hic casus: aut sit in mā odiosa, & a iure, & tūc aut oīno est eadē rō in mō vacationis non expressio, q̄ est in exp̄sio, & tūc exp̄sio vnius modi inclu- deret alium, vt no. gl. in verbo, renūciat. in c. 2. j. de renun. aut non est eadem rō in vno modo, quē est in alio, & tūc non in- cluderet alium modum, vt hic patet. aut mā non est odiosa, & tūc expressio vnius modi vacationis includit alium, qñ est ea- dem rō, vt no. gl. in c. pē. j. de sup. neg. pla. & gl. 2. in c. vnico. j. ne se. vac. & no. glo. in ver. morte. in cl. ne Romani. §. sanè. de elec. & gl. in verbo, mori. in cl. j. vt li. pen. ¶ Gl. si. recita per p̄- rium, q̄ imō post impetrans deberet præferri per regulam, qui prior, j. de reg. in glo. sol. illud procedere, quādo par est causa,

ADDITIO.

- a ¶ Vacatio. Adde Ro. latè consi. 350. vbi de hoc verbo.
S V M M A R I V M.
- 1 Concessio beneficii, quam facit Papa impetranti, dicitur procedere ex grā.
- 2 Ignorantia probabilis impetrantis excusat literas beneficiales a vitio sur- reptionis.
- 3 Beneficii appellatione, an includatur præbenda.
- 4 Gratia impetrata per procuratorem super beneficio, an sit valida.
- 5 Eligitur quando aliquis in ciuitate ad duo officia, quod istorum debet obti- nere. Et infra quātum tēpus debet eligere, quod voluerit retinere. nu. 6.
- 7 Beneficium si non fuit collatum impetranti, sed suo procuratori absenti ta- men domino ignorante, an procedat iste tex.
- 8 Consuetudo an valeat contra ius.
- 9 Posse fieri dicitur de iure, q̄ est possibile obtinere per viam dispensationis.

Ratia quam.

- ¶ Gl. j. summat. & primo po- nit dictum, & sui causam. Se- cundo soluit dubium emergens ibi, Vtrūque. ¶ No. primo ¶ q̄ concessio beneficii, quam facit Papa im- petranti, dī procedere ex gratia. in quo dicatur gratia, vide gl. de præb. relatum. ¶ No. q̄ in impetrationib. beneficiorū impri- mitur vitium regulariter, si impetrans tacet beneficiū, qd obti- net. ¶ vide §. e. si proponente. j. de p̄b. si motu proprio. ¶ No. q̄ collatio beneficii pōt fieri absenti, & ignorati. j. de præb. si tibi absenti. ¶ No. q̄ de iure collatio beneficiorū spectat ad epi- scopū ēt sine capitulo, de quo de elec. cum ecclesia. & facit 16. q. 7. oēs basilicae. ¶ No. ¶ qd probabilis ignorantia impetrantis excusat lras bñficiales a vitio surreptionis. ¶ No. q̄ quādā sunt bñficia, q̄ de iure simul retineri possunt. de quo j. ¶ No. casum, in quo hodie est optio retinendi alterum ex bñficijs curatis, si- cut erat olim, & sic c. referente. §. de præb. quo ad istum casum non esset correctum. ¶ Op. & primo vī, q̄ iste non excusetur pp ignorantiam. arg. l. sicut certi. C. de mil. test. vbi dī, q̄ nō va- let testm̄ militis ignorantis se filiū hīe. Archi. format p̄rium, sed non soluit. Sed dicit Io. An. q̄ illa l. in hoc facit p̄, q̄ non va- leat testm̄ ignorantis se filium hīe, sed in hoc facit pro, quia si cut ignorantia impedit exheredationē quam induceret scien- tia militis testantis; ita impedit hic surreptionem quam indu- ceret scientia impetrantis. Io. An. ¶ ¶ An appellatione benefi- cij includatur præbenda. Arch. hic dicit strictè sumendo, q̄ nō 12. q. 2. alienationes. sed largè includit, de p̄b. pro illorū. de ver. sig. c. pe. de hoc de p̄b. c. si. fm Io. An. & gl. in regula. j. j. de re. iu.
4 ¶ ¶ Quid si iste non impetrat personaliter beneficiū, sed pro

eu. suus ignorās beneficiū collatū suo principali, an valeat gra- tia? Io. Mo. & Arch. tenent, q̄ sic, de equitate, & dabitur optio, vt in si. istius c. Nam hic cessat dolus, & subest rō ignorantia hic in tex. ponderata. tñ Io. Mo. allegat in p̄rium, q̄ non sit eadem rō ignorantia: quia plus dēt exulare ignorantia propria, q̄ p- curatoris, sicut plus accusat scia propria, q̄ procuratoris, vt li. non cōte. c. i. in si. ff. de pe. hīditatis. l. item veniunt. §. quid er- go. Item, quia radix hic est vitiosa, & licet dolus non sit ex pro- posito, tñ est re ipsa. ff. de ver. ob. si quis cū aliter. itē beneficia- tus aliter non beneficiat, nisi ex certa scia. §. eo. ti. postulaſti. & de p̄b. super. & multitudo beneficiorū est inimica canonibus. §. de p̄b. quia in tñ. Io. An. dicit, q̄ scit primū dictū nō recipi in curia & bene, quia si ista decretalis non emanasset hoc casu in tex. posito, diceremus p̄rium per rām posita. §. e. ti. super li- teris. ergo iste tex. non debet trahi ad aliū casum, q̄ in eo expri- matur, aī esset fraus parata volentibus impetrare, qd fiendū non est. de diuor. quanto. & §. e. c. 2. in si. Itē, de stilo curia non est, q̄ in literis beneficialib. procurator exprimat, vel requirā- tur pcuratoria, tñ dicit, q̄ volens tenere primā opi. posset illā restringere ad casum, quo procurator scire non potuit, vt si p- curator fuit datus prima die Octobris, & impetrat prima die Nouembris & principalis suus fuit beneficiatus vltima die Octobris: tum cessaret timor fraudis, de quo dixit Io. An. Ioā. de Lig. hic distinguit, q̄ aut dñs cōstituens procuratorē ad im- petrandum tunc sciebat se hīe beneficiū, & non valet impe- tratio per rōnes §. pro ista parte inducās: aut dñs ignorauit tē- pore cōstitutionis procuratoris, & ēt tpe impetrationis, vt qa sibi absenti fuit beneficiū collatū, vel sciuit, sed pp breuitatē tps ipsum certificare non potuit, vt in exemplo Io. An. & tūc vera sit prima opi. non obstat rō de figmētis, quia isto casu ces- sat. Non ob. q̄ plus excuset ignorantia proprii erroris, quia cū vtraque fundetur super eadem æquitate, cū neutro casu sit qd possit imputari impetranti, nec ei pro quo impetrat, iō vterq; pariter excusetur. Nec ob. q̄ ante hanc dec. dixissemus p̄rium, ēt in casu dec. nīe, quia cū hic oīno eadē æquitas sit, q̄ in ter- minis c. ergo ad stilia pcedemus fm eum, & pro hoc facit fm Io. de Fan. quia tex. hic procedit per viā rōnis, vbi est ergo illa eadē rō, non pcedemus per extensionē, sed per merā iuris di- spōnem, vt ipse dicit, se notasse in cl. auditor. e. ti. super glo. 2. fm eum. Ex p̄missis sentit Io. An. hic, q̄ rā. ca. super literis. de rescriptis. q̄ hēt, q̄ taciturnitas proueniat ex ignorantia eius, quo expresso Papa lras non dedisset, vel nō sic de facili, hēt lo- cum in beneficialib. quia dicit hic, q̄ si iste tex. non fuisset, iste literē non valuissent. Et ideo iste tex. non dēt trahi ad p̄nam, tñ postea sentit, q̄ possit trahi ex identitate rōnis. in p̄rium vī ca- sus. §. eo. ti. constitutus. vbi licet quis ignoret determinationē numeri ecclesie: tñ literæ non valent si non faciunt mentionē de numero. Concludendo Do. Ant. de Butr. in c. super literis. & D. Io. de Imo. hic, dicunt, q̄ aut taciturnitas hic pcedens ex ignorantia sit in impetratione rescripti, cuius effectus est redu- cibilis ad metas iuris cōis, nec ex eo lēdit ius alterius, ita q̄ oī- no non repugnat menti scribentis: & tūc rescriptū nō est sur- reptitiū, & iste est casus hic in prima parte tex. Nam mens Pa- pæ erat verisim̄ non dare beneficiū habenti aliud incompati- bile. Et ideo si non remanet pluralis, vt est in casu isto, non est oīno rescriptū p̄ intentionē Papæ, & ignorantia impetrantis ex- cusat a vitio surreptionis. Aut repugnat mēti scribētis a prin- tñ ius cōe non resistit effectui rescripti, nec præiudicat iuri al- terius, & adhuc valent literæ, & est proprius casus hic in secun- da parte: nam hic posset esse beneficiū p̄passibile talis redditus, q̄ Papa non dedisset tale rescriptū, si sciuisset, & nihilominus pp ignorantia valet rescripti impetratio, licet in aliquo repu- gnet menti scribentis, ex quo ius cōe nō resistit effectui rescri- pti. Aut rescriptum repugnat menti scribentis, nec posset quo ad effectum valere, quin præiudicaret iuri alterius, & tūc ta- lis taciturnitas licet ex ignorantia impetrantis proueniat, ni- hilominus vitiat rescriptum, vt est casus in d. ca. constitutus. de rescri. etiam quantuncunq; detur probabilis ignorantia, & istud vltimum tenet Gas. de Cal. in ea. rub. consi. 14. vbi tenet, q̄ impetratio facta de ecclesia, ad quam alius erat cōe, sic nulla

ADDITIONES.

- a ¶ Quod obtinet. Adde, q̄ Ro. consi. 362. dicit, q̄ impetrans debet narrare quali- tatem beneficiorum, quæ obtinet non eorum, quæ impetrat, quia non suffi- cit in impetratione mentionem facere de prioribus beneficijs in genere, sed oportet de quolibet in specie. no. Hof. extra de rescri. c. nostra.
- b ¶ Absenti. Adde Ro. consi. 245.
- c ¶ Collatio beneficiorum. Collatio ad quem spectet, dic, vt no. in ca. si tibi. de præb. j. & c. tit. c. licet. & ca. statutum & c. mandati. & de concess. præb. ca. ne captandæ. & de insti. c. & si ca. & de of. ord. ca. præsentis. §. nec etiam. Et quōt modis in iure capiatur collatio, vide pulchrè per Dom. Ias. in rub. C. de col- latio.
- d ¶ Certificare non potuit. Adde latè Ro. consi. 481. aliquid per Oldr. consilio 208. Ber.

nulla, non facta mentione de illa electione, si probabiliter ignorabat cum non excuset ignorantia impetrantis tacetis illud, quod est exprimendum, et si illud esset de facto alterius. aliter de concess. prab. cum nris. & hoc pp intentionem concedentis, secundum eum. Quod intelligo, prout est dictum in isto vltimo membro. quando praiudicat iuri alterius. ¶ Quæro, quid si vnus eligat in eadem ciuitate ad duo officia, quod istorum debet obtinere? Io. An. remittit ad Spe. de censib. §. 2. ver. quid si quis electus. Et dicit hic Lap. Ab. q. ibi tenet quosdam dicere, q. obtinebit illud officium, quod primo sibi fuit collatum, ita quod ordo seruetur, & si non apparet, quod primo collatum sit: eligat, qui contulit. si autem a diuersis electus est, nec apparet, qui primo elegerit, tunc maior Index primo eligit, & si sunt partes eligeret, qui electus est. vel dicit, q. neutra electio valet. Lap. Io. de Fan. dicit, quod aut officia erant incompossibilia, & ipse sciens se electum ad vtrumque alterum acceptauit, & illud obtinebit. facit de prab. de multa. & cle. græ. de resc. aut habuit vnū ignorans, quia eius procurator p eo absente acceptauit, & tunc procedit distinctio istius tex. quia aut sunt incompossibilia, & debet alterum eligere: aut sunt compossibilia, & vtrumq. obtinebit fm eū. ¶ Quæro, quia iste tex. dicit, q. debet eligere alterum ex his beneficijs, infra quātū tps debeat hoc facere. Sol. dicit Io. An. q. cū hic non sit tps determinatū, sicut j. de p. sue. c. si. & de post. præl. c. vnico. erit determinandum a Iudice, j. de p. b. si tibi absenti. & si qualitas beneficiorū erat nota, iusta erit arbitratio i. dierū. j. de prab. si pluribus. in fi. facit. l. promissor. ff. de consti. pe. & facit qd no. j. eo. c. pe. in gl. nō tenet. Io. An. Sed quid si iste non eligit verbo, sed facto, puta p adeptionem possessionis alterius, an sufficiat? Sol. si iste habebat possessionem vnus, & postea certificatus de alio recipit possessionem alterius, sufficit huiusmodi facti electio, & p dicit prius habitū. §. de prab. de multa. aut ipse nullius habebat possessionem, tamen fuit certificatus de vtroq. & ipse recipit possessionem alterius, adhuc vñ elegisse istud, & alteri renunciasse. ad hoc cle. gratiæ. eo. ti. & cle. vnica. de concess. p. b. §. pe. aut ipse habebat possessionem vtriusq. sed de vna ignorabat, vt quia procura- tor accepit possessionem vnus dñō ignorante, & dñs accepit possessionem alterius, & tūc si data certificatione vtriusq. se in altero immiscuit, vñ elegisse illud, ar. de cōiug. ser. p. posuit. & ff. de acq. hæ. si seruū §. si quis seruū. aut post certificationem neutri se immiscuit, sed ex cautela se abstinuit ab vtroq. & tunc locus erit assignationi termini si dē per Iudicem, vt dixi in proxima q. Io. An. ¶ Quid, si beneficiū non fuit collatū isti impetranti, sed suo procuratori absenti, tñ dñō ignorante, an pcedat iste tex. So. aut procurator nō habebat ad id spāle mandatū, & tūc impetratio dñi hoc ignorantis valebit, vt hic. aut procurator habebat spāle mandatū, & tūc nō valebit impetratio facta p dominū de tali collatione procuratori suo facta, non facta mētiōne. facit j. de prab. si tibi absenti, & c. quis. in cle. cām. de cle. & §. e. in nra. & in q. posita j. in regula, ignorantia. de re. iu. & qd vtroq. no. fm Lap. Ab. Glo. 2. querit, an iste tex. habeat locū in impetratione facta ab inferiore? Sol. gl. q. si d. In fi. gl. intelli- ge gl. dū dicit ab alio. f. legato p tex. quē alle. nā si impetraret ab alio inferiori ordinario, nō esset necessaria mentio benefici- cij, qd obtinet impetrans, vt in cle. si. de off. or. Lap. Ab. Glo. su- per ver. vitiosa. recita p dñum, q. licet taceat beneficiū, non fit grā vitiosa. j. de prab. si motu pprio. & glof. distinguit inter grām factā motu proprio, & ad instantiā impetrantis, & ex hoc infert ad solutionē alterius dubij. In fi. gl. idem ēt est hic, q. li- cet ignorantia probabilis excuset a vitio surreptionis, nō tamē inducit dispensationē cōcilium. de prab. de multa. Io. Mo. & Ioan. An. Gl. in verbo, ignorantia. in prin. querit, quid si impe- trans sciebat collationē beneficii sibi factā, sed nondū accepta- uerat, an hēat locū iste tex. gl. primō sol. q. sic. & ad tex. qui vñ probare hic dñum, qui non ponderat nisi ignorantia, ergo nō vñ necessaria acceptatio. rñdet gl. in ver. sed hic forte. Sed glo. postea determinat dñum, assignādo rōnes, & in medio inter- ferit vnū notabile, q. colligit ex tex. & all. concor. ¶ In ca. gl. in fi. primō. Io. tenet hic Arch. & ad tex. hic qui ponderat igno- rantia, rñdet, & subaudit maximē, ex quo nondum acceptaue- rat. & alle. d. c. si tibi absenti. Sed Ioan. An. tenet secundam so- lutionem per rationes Glo. Item, quia ex quo tali collatum est beneficiū, licet ignoret, ex solo suo consensu postea super- uenienti acquiritur ius in re, & istud non posset facere ille, qui expectat vacatura, sed requiritur collatio executoris ad hoc, vt acquiratur ius in re. infra de concess. praben. ca. fin. Si ergo impetrans tenetur facere mentionem de suis literis, ex quo nouit impetrat vt in ca. in nostra. hic allegato, qui habet leuius ius, fortius iste, qui habet fortius ius ad beneficiū. Ioan. An. & idem tenet hic Ioan. de Lig. Glof. super verbo. de iure. recita per contrarium, quia tex. hic in fi. præsūponit, quod quis de iure possit simul retinere piura beneficia, sed

hoc est falsum, quia pluralitas beneficiorum est inimica ca- no- nibus. 70. dist. sanctorum. de prab. cum iam dudum. de cōi. c. j. Timore huius contrarij glo. ponit quatuor lec. ad istū tex. quomodo possit intelligi, q. quis retineat plura beneficia, & se- cunda lec. improbat primā, & secundā dicit posse saluari, & ēt saluat quartā. In ea. glo. ibi, per collationē vnus. No. i. istam gl. q. qñ vnū beneficiū est alteri annexū, nō est necesse, q. fiat col- latio nisi illius beneficii, cui facta est annexio. In ea. g. libi Pa- pa scit, & tolerat. ¶ No. istā gl. q. vñ velle, q. p. suctudo q. ius nō valeat, nisi Princeps fuerit certificatus de illa, & nō q. dicat. & sic vñ velle, q. saltē requirit in tali cōsuetudine tacitus consen- sus Principis. vide de hoc gl. 4. di. §. leges. i. i. dist. in summa. & ibi dixi de hoc. Super dubio principali gl. Arch. hic remittit ad Rosse. in libellis suis iuris canonici, in rubrica, si po sunt ali- cui plures prebende cōferri. §. nō pōt. & Vin. de prab. quia in tā rum. per Inn. de cle. pereg. c. j. de temp. ord. cū in distr. ibi uēdis. Io. de Sancto Geor. dicit, q. sunt beneficia, quorum a deptione alterius nō vacat aliud ipso iure, tunc tenet collatio, & institu- tio, & retentio vtriusq. est iuridica, & ideo ad restitutionē fru- ctuū nō tenet. fatetur tñ, q. cogi possit p epm ad alterū dimit- tendū. allegat no. in cl. gratiæ, de resc. & sic dicit tenere Inn. in c. cū nostris. de cōces. prab. & istud vltimū intelligit verum, nisi super hoc haberet dispensationē fm eū. Ioan. An. Pau. de Eleaza. hic cōcludit dādo regulā, q. quādā sunt beneficia, qui- bus ius expresse resistit, quo ad pluralitatē, & in his habet lo- cū iste tex. vt sunt beneficia curata, dignitates, & huiusmodi. de prab. de multa. Quādā sunt, in quibus ius non assistit, nec resistit, & tūc nō habet locum iste tex. sed cle. græ. eo. ti. & talia sunt, quē ita possunt simul haberi, q. vnū nō inducit priuatio- nē alterius, licet superior ex officio possit eū altero priuare, vt quia alterū p se sufficit sibi, vel non pōt in vtroq. seruire. de cle. non resi. conquerente. ¶ Quādā sunt, in quorū pluralitate ius assistit. §. de cle. dudum. 2. & de his nō est dubium, vt dicit se notasse in d. cle. græ. Pau. Io. de Fan. hic recitat opi. Ioan. de Lig. posita in clem. gratiæ. eo. tit. & ibi per Dominum meū Ant. de But. Concludendū veritatem huius passus secundum eum. ¶ Quādā sunt dignitates supreme, vt episcopatus & supra. & planum est, q. pluralitas est inhibita, nisi ex speciali Papæ concessione. de excess. prælā. sicut vnire. de trans. prel. per totum. Quādā sunt alia beneficia inferiora sonantia in no- mine dignitatis, vt beneficia curata, & adhuc est planum, q. in istis nō datur cōpassibilitas. de prab. de multa. & eo. ti. cū sin- gula. hoc e. li. & cle. quia regularis. de sup. ne. præl. Et oīa p- missa intellige vera, nisi vnū dependeret ex altero, vel essent si- mul vnita. de cle. dudum. 2. de eta. & qua. eam te. vel nisi vnā habeat intitulatā aliā cōmēdatā. j. de cle. nemo deinceps. 2. i. q. j. qui plures. Quādā sunt beneficia simplicia, neq. anne- xa, vel commendata, vel vnum curatum, & alterum simplex, quia quo ad retentioē ista procedunt a pari, fm Guil. in d. cle. & tunc aut vult hñe duos titulos vniformes in eadē ecclesia, vt duos Canonicatus, & hoc est prohibitum. j. de consue. c. j. & gl. in cle. si iusta. de prab. aut vult habere duos diffformes in eodem corpore, & de iure non potest nisi cōsuetudo, vel statu- tū ecclesie, vel dispensatio episcopi operetur vt no. glo. in d. c. j. j. de consue. aut vult habere in diuersis ecclesijs, siue sint si- milia, siue dissimilia, quia non est ius, & tunc aut vult retine- re simul quo ad titulum, & quo ad fructus lucrandos. & di- cit Guil. in dicta clemen. quod non licet, nisi in vtroque resi- deat per se, vel alium. de consti. cum omnes. & intellige resi- dere cum effectu, vt intersit horis, vel maiori parti horarum cessante impedimento. de cle. non resi. relatum. quod dicit esse contra quosdam, qui in eadem ciuitate in pluribus eccle- sijs solennibus faciunt se residentes in simul & malē, vt cle. j. de cele. mis. Nam hoc modo de iure quodlibet beneficium requirit residentiam etiam 20. solidorum, de cle. non resi. con- querente. istud credit verum Dominus meus, quod est li- citum retinere quo ad titu. sed si non liceret quo ad titu. non liceret etiam quo ad fructus, nam vbi non repugnat reten- tio quo ad titu. non repugnat etiam quo ad fructus, quan- do beneficia non essent sufficientia de per se. & sic posset intelligi de grate, & qualitate eam te. cum concordan. ibi in gl.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Quæro. Vtrum quis possit fungi duplici officio vide D. Feli. in c. j. ver. glo. 2. in fi. de proba. Item, quot modis sumatur verbum, officium, vide per eun- dem in c. post celsionem. de pro.
- b ¶ Taceatur beneficium. De quibus debet facere mentionem rescriptum ma- ximē in beneficiis. Vide do. Feli. latē in c. in nostra. ver. restant multa. de rescri. Et ibi est tabula circa 40. species mentionum fiendarum, com- memoratis ibi alijs locis, in quibus in ti. de rescri. tenet idem Feli. de men- tionibus fiendis.
- c ¶ Consensus Principis. Adde Alex. consi. 6. & seq. j. l. ib. Abb. consi. 73.

Geminianus super Sexto Decretalium.

In glo. aut intenditur retentio beneficiorum quo ad titulum, & non quo ad fructus lucrandos. & Guil. dicit in illa cle. Inno. tenere, qd de iure ista simplicia possunt teneri. Ho. 3. de preben. super inordinata. sed Gu. dicit qd opi. Inn. seruatur de facto, p qua facit iste tex. & cle. gratia. eo. ti. Sed dñs meus Ant. ibi distinguit, qd aut beneficia requirunt residentiam de iure cōi, cōsuetudine, vel statuto, & hæc est inhibita, vt hic gl. dicit: aut ius consuetudo, vel statutum disponit, qd non requirat residentiam, & in his pluralitas est permissa quo ad ti. & ita intelligit istam gl. & et quo ad redditus, qñ sunt tenues, vel vbi deficit numerus clericorum, vel et vbi sunt pingues, dum tñ in altero deseruiat per sufficientem substitutum, assignata sibi de redditibus portione, & sic pōt intelligi de ara. & qualit. eam tē. aut statutum, vel cōsuetudo nihil disponunt de residentia, vel non residentia, & tunc quia de iure cōi beneficiū 20. solidorum requirit residentiam, de cle. nō res. si. cōquerente. Et beneficia, q requirunt residentiam sunt incompossibilia, vt hic dicit gl. sequitur, qd isto casu pluralitas est prohibita de iure, nisi addit dispensatio, vel nisi sint beneficia, q cōferantur, non ad titulum, sed ad sustentationem pauperis clerici, q in talibus non requirit residentiam, sed sola pietas sufficit. 53. di. multos. 12. q. 2. aurū. dictum est Doc. de cle. nō res. c. clericos. fm Do. meum. Gl. pe. recita per 3. rium in prin. qd imō et beneficiā incōpossibilia ex iuris dispōne possint retineri, vt patet de preb. de multa. In fi. glo. so. qd iste tex. intelligitur de iure cōi, 3. rium ex dispensatione, & per quem possit dispensari gl. remittit. In ea. ibi, dispensatiue tñ. ¶ No. bene istam gl. iuncto tex. qd illud nō dñ posse fieri de iure, quod est possibile obtinere per viam dispensationis. vide Dy. & Lap. in reg. semel, j. de reg. iur. & glo. 64. dis. episcopū. quod nō. quia facit, qd si testator mandet ecclesiam edificari, quæ non pōt fieri sine dispensatione Papæ, qd esset licitum mutare tale legatū ad alium pium vsum. b ar. de test. nos quidem. vbi permittitur permutatio, qñ nō pōt fieri, prout testator disponit. & gl. probat hic, iuncto tex. qd nō dicatur posse id, qd nō pōt sine dispensatione. Gl. si. in prin. nō. qd olim in oībus casibus dabatur optio, de qua isto casu, sed hodie secus. deinde gl. querit, quid si iste eligit vnum ex istis, & re integra vult penitere, an possit. Gl. all. pro & 3. & ponit solutiones 3. rias, & vltimam tenet. In fi. gl. idē tenet Arch. all. ff. de proc. in causæ. in prin. ff. de leg. j. l. serui electione, & l. hmoi. §. Stichum. & ff. de leg. 2. l. statuliberū. §. Stichum. quod dicit verū esse in additione, si non errauit. Si vero errauit, vt quia beneficium debebatur alteri eo ignorante, vel pro dignitate accepta uit simplex beneficium, all. prædictam l. 2. de op. leg. ff. de adul. l. si maritus. §. si. de præsum. quia non est verisimile, & quod nō. Ho. j. de concess. præb. quia cunctis. in fi. non ob. solutioni. ff. de leg. 2. l. vnum ex familia, quia ibi ius eligendi non competebat de præsentī, sed collatum erat in tpe mortis, & ideo prima electione nō consumitur. Io. Mo. in hac materia variationis distinguit j. de preben. si tibi absenti. qd aut optio, vel electio est data in 3. ribus, & tunc variare licet. c. ff. de ver. obli. l. eum qui certarum. in fi. de ac. emp. l. si sterilis. §. si. aut in beneficijs, vel vltimis voluntatibus, & tunc aut tenuit electio, & non pōt variari. ff. de leg. 1. l. serui electione. ff. de op. le. l. apud Aufidium. aut non tenuit, & tunc aut illam fecit optans iure proprio. Et tunc iterato potest optare. ff. de opt. leg. l. 2. §. si. & l. se. & ad instar Iudicis ordinarij, qui potest iterato cognoscere, cum sententia est nulla. C. de accusa. si accusatoribus. & l. absentem. & infra de concess. præben. ne captandæ. tertio responso. Aut iure alieno, & tunc non potest j. de ele. si compromissarius. §. j. & quod ibi nō. & de hac materia de testib. præsentata, super ver. optionem. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a Pluralitas. Adde quando pluralitas beneficiorum sit prohibita Abb. consi. 96. 2. lib. Old. consi. 167. & 67. & 304. Lapum. latē alle. 36. & c. 16. Fed. consi. 120. & c. 35. & 155. cum seq. per Pau. de Ca. consi. 266. in nouis, & antiquis. Do. de Ro. de præben. in nō uis & anti. Pet. de Anc. consi. 58. & 64. Ro. consi. 366. Cal. consi. 5. & 27. B.
- b Pium vsum. Adde Ro. consi. 409. Ber.
- c Variare licet. Adde, latē Anc. consi. 215. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Papa solus potest dare ius ad vacatura beneficia.
- 2 Adiectiuum pluralis numeri potest iungi duobus substantiuis singularis numeri.
- 3 Nisi, dictio, sequens negatiuam stat inclusiuē.
- 4 Impetrant secundus ante reuocationem gratie primi, & non erat in eius literis clausula, nō obstan. & c. an primus restitutus debeat illi præferri.
- 5 Restitutus vt præferatur alteri, quid requiratur.
- 6 Episcopus an possit presbyterum a se depositum restituere inuito patrono.

Vamuis is culus. Glo. j. summat & ponit dictum, in quo intersecrit exceptionem ibi, Nisi. & rōnem dicti subdit ibi, Cum talis. ¶ No. argu. qd solus Papa potest dare ius

ad vacatura beneficia. de quo 3. de concess. præben. ca. 2. No. qd Papa pōt ad libitum reuocare gratiam concessam ad beneficia ecclesiastica, quia in istis habet liberam potestatem, vt dicitur tex. j. de præben. c. 2. & in cle. 1. vt li. pen. in fi. No. qd illud dicitur de iure fieri, qd sit secunda vice tñ. ad hoc de renficia. post translationem. ver. item, si quis. ¶ No. qd duobus substantiuis singularis numeri potest iungi adiectiuū pluralis numeri, qd no. pro saluandis rescriptis, vbi taliter fieret expressio. ¶ No. qd dictio, nisi, sequens negatiuam stat inclusiuē. No. qd in dubio Papa nunquam præsumitur velle tollere ius alterius, etiā si scribat in materia, in qua posset illud ius tollere, sicut est in materia beneficiā. ad hoc de of. dele. super eo. Io. And. inducit hunc tex. ad decisionem questionis de vasallo priuato, post cuius priuationem facta fuit alteri concessio, & postea primus fuit restitutus, qd talis restitutio sibi non profit per hunc tex. & hanc q. posuit Iac. de Bel. C. vt intra certum tempus cri. cau. fa. ter. in solutione contrariorum. Inducitur etiam ad q. si obligasti omnia bona tua pro 10. deinde obligasti ea Titio pro alio debito, postea feci tibi pactum de non petendo, deinde facis mihi pactum de petendo, queritur quis horum sit potior, an ego, qui fui prior, an Titius, qui fuit secundus. Spe. de pac. §. 2. ver. sed alle. pro & contra. sed ista litera facit pro Titio secundum Lap. Abb. hic. & hoc etiam tenet Do. Io. de Imo. per l. si. ff. de pac. licet Do. Pet. de Anch. teneat contrarium. ¶ Alia est questio, debes mihi decem cum vsuris, facio tibi pactum de non petendo, deinde post biennium facis mihi pactum, qd possum petere, an possim agere pro vsuris dicti biennij alleg. Spec. in loco præmissio. ver. sed pone, p & cōtra, & videtur etiam per hanc literam, qd non, secundum La. Abb. ¶ Querit La. hic nū. quid in impetratione restitutionis, quam iste facit, debeat facere mentionem de gratia alterius cum clausula, non obstante, qd pro alio scripserimus, vel simili sol. dic. qd sic, aliās obstarit surreptio restitutioni, quod est verum, quando per eundem Papam fieret vtraque gratia, aliās secus per c. mandatum. & c. l. teris. §. co. tit. & j. e. ca. pe. quod dicit verum, nisi esset facta restitutio motu proprio, quia tunc non posset opponi exceptio surreptionis contra dictam restitutionem, licet possit opponi per viam iuris communis, vt quia ecclesia non haberet vnde sibi prouideret. Lap. Abb. ¶ Sed dicit hic Do. Ioan. de Imo. qd forte posset dici idem, si vtraque esset concessa ab eo, dummodo alia gratia non præcesserit istam reuocatam, licet postea secuta sit, quia licet postea restituatur, non erit necessaria dicta clausula, & hoc propter bonum initium, quod gratiam habuit reuocatam, quæ nunc restituitur. ar. d. l. eum filius. §. hæres. ff. de leg. 2. & 3. de feu. ca. 2. ff. de pac. si vnus. §. pactus. cum similibus. pro hoc iste tex. qui loquitur simpliciter, & secundū hoc erit notabilis limitatio ad c. mandatum. quæ non erit alibi, vt scilicet non procedat in restitutione gratiæ, quæ a prin. fuit valida sine clausula, secundum eum. Subtilis fuit eius consideratio, sed non credo, qd de iure procedat per tex. hic in fi. quia intelligitur sine præiudicio fieri, nisi aliud exprimatur. ¶ Sed ex quo gratia erat extincta ex noua restitutione, nō possumus negare, quin ecclesia grauetur, & sic præiudicetur iuribus illorū, qui habent conferre, quod nō intendit Papa facere, vt d. c. mandatum. nec propria est restitutio, sed est noua concessio, vt dicit hic glo. magna. ergo requiritur hic mentio, quia qualibet noua gratia debet facere mentionem de præcedentibus, vt in iuribus allegatis per La. & sic est verior opi. Lap. ¶ Quid, si secundus impetravit ante reuocationem gratiæ primi, & non erat in literis secundo impetrantis dicta clausula, an iste restitutus debeat illi præferri? Solu. dicendum est, qd sic, quia delectus surreptionis inerat tempore impetrationis ipsorum, ideo nō reuoluescent per reuocationem gratiæ primi. j. c. proximum ad hoc, vt restitutus præferatur alteri, qd restitutio fuerit facta motu proprio et cum generali clausula, non obstantibus, vel cum cā, non obstante, qd pro alio scripserimus. Sol. dicit Lap. qd non sufficeret isto casu motus proprius, & cum dictis clausulis gñalib. imō requiritur cā cum prærogatiue an-terferri. j. de cōces. præb. c. pe. & de pñ. c. pe. Et pro hoc facit verbum anteferri, hic positū, nam iste clausulæ, & similes, nō ponuntur

ADDITIONES.

- a Reuocare gratiam. Adde, vt per Old. consi. 272. B.
- b N si. Adde Alex. consi. 93. j. lib.
- c Ius tollere. Adde Ro. consi. 383. melius Cal. cōsi. 12. eo. tit. qd facit ad j. dicta.
- d Non profit. Adde, latē Alex. consi. 101. j. lib. vbi ponit, an restitutio banniti operetur, quo ad bona alienata medio tempore.
- e Iste clausulæ. Adde, quid operentur, Old. consi. 223. Ber. & vide Do. Felyn. in c. causam quæ. 15. col. ver. clausula anteferri. de referri. & in c. capitulū. circa 6. nem. 7. co. ver. fallit tertio. eo. ti.

nuntur ad praeiudicandū alteri, sed ad validandam gratiā, & hoc vult dicere glo. Io. Mo. posita s. eo. cū aliquibus. & facit qđ no. Io. An. j. e. c. pe. & de prae. si motu pprio. de fil. presby. c. j. & ita debent intelligi verba tex. hic, nisi aliud exprimat. & hac vera, quando non motu pprio scribit, vel si motu pprio, tñ sine aliqua clausula: secus si motu pprio, & cū clausula, sal tē gñali, qđ tūc vñ qđ sufficiat sine clausula anteferri pp amplio rē gratiam. j. de prae. si pluribus. & de hoc j. c. px. & c. si pp tua debita. & de prae. ei cui. Lap. Ab. Sed dicit hic Io. de Fan. qđ lila clausula generalis, nō obstantiū, de qua s. e. c. cū aliquibus. nō vñ ampliare gratiā proprii motus, vt auferat ius alteri, ideo sibi placet potius primū dictū. La. tñ dicit cogitandum. Credo qđ Io. de Fan. dicat verū, qđ licet quandoq; motus proprius ampliet gratiā, nō tñ tollit ius alterius, vt probatur in locis s. allegatis per Lap. & pro hoc optimē facit text. hic, qui vult qđ iste nō praeferatur, nisi Papa expresse dicat, quod anteferri debeat, ergo nō sufficit clausula generalis, & motu proprio. & hoc vñ sentire Pau. hic, qui dicit fieri expresse, qđ Papa exprimit ipsum anteferri primo impetranti. Posset tamen fortē saluari dictum La. quādo esset apposita clausula generalis nō obstante & c. p. qđ effectus grē huius posset quolibet impediri, vel differri, vt isto casu iste praeferatur. ar. c. si pp. j. eo. ti. cū ex toto nō extinguat eius grā, secus si apponeret. clām, non obstante & c. per quā grā impediri possit, vt tūc praeferat p. hac decr. Dicit hic Ioā. Cal. se cōsultasse, qđ cū quidā esset damnatus de haeresi, filius, quē tūc habebat, literas in ecclesia Mut. impetraverat, & alius pendēte damnatione impetravit in eadē ecclesia, & deinde pater dicti clerici venit ad gratiam, & fuit restitutus, deinde vacavit vna prae-benda, & dubitabat, quis esset preferendus? dicit, qđ cōsultuit pro secūdo impetrante ante restitutionē, cū restitutio intelligat facta sine praeiudicio alterius, vt hic dicit tex. Io. Cal. Gl. 2. quārit de exēplo tex. & sol. Gl. 3. recita per prium, qđ per reuocationē superuenientem non tollat gratia istius, quia reuocatoria nō tollit gratiā factā, vt patet j. de concess. prae. c. si. gl. so. distinguendo, an ius sit quāsitū in re, vel ad rē. primo casu pcederet prium, secūdo iste tex. Glo. super ver. proxime. quārit, quis possit facere gratiā ad vacaturā, & sol. Gl. super ver. reuocata, quārit vbi habeat de illa reuocatione. gl. so. in fi. gl. non tñ debet restringi tex. ad illas reuocatorias tñ, sed habet locū in quibuscunq; reuocatorijs, ēt si reuocatoriē sint tacite, vt si p. expectatis esset damnatus de heresi, & postea restitutus, vt dicit Io. Cal. super tex. filius nō praeferat. Io. An. Gl. in ver. post reuocationē, quārit qđ si iste impetravit ante reuocationē. gl. so. qđ idē qđ qñ post, & multo magis praeferat. In ea. gl. in fi. in prium vñ, qđ si impetravit ante reuocationē, ipse erat secundus, sed qñ impetravit post reuocationē, & ante restitutionē, ipse est primus impetrans, nō igit est mirū, si impetrans restitutionē, nō pōt ipsum facere esse fm. sed qñ impetravit ante reuocationē, ipse erat secundus, & nunc si iste sibi praeferat, remaneret ēt secundus, sicut erat primū: tñ tenenda est gl. quia finis huius tex. sol. nā ex quo grā istius erat extincta, ille, qui erat secūdos, remanet primus, licet alius ēt primus ante reuocationē. Itē si diceremus oppositū, sequerē absurdum, qđ prioritas impetrantis, quā solet prodesse, vt j. co. tibi qui. esset isti nociua, si qñ impetravit ante reuocationem, nō praeferat, & sic qñ impetraret post reuocationem. Ioā. An. Gl. in verbo, expresse, quārit an Papa possit preferre secundo impetrantem primo. so. qđ sic. Glo. pe. recita per priū, qđ imō restitutus debeat preferri, cū restitutio sit prioris status reparatio. & argue duobus medijs, vt facit gl. Glo. so. tenēdo hic, qđ decidit in tex. iustificans determinationē eius per alia iura. Et ad contraria respōdet. In ea. gl. ibi, noua cōcessio. & pro hoc, vt intelligat noua cōcessio, a dñ bona gl. in l. qđ dicit. in verbo creuisse. ff. de impensis in rebus do. fac. Idem Arch. Et idē tenet Z en. qui dicit, qđ licet ēt esset vera restitutio, tamē legitime facta ante ipsam, non reuocaretur. all. ff. de mino. l. minor fm. cū. & pro eo facit l. qđ si minor. §. Scēuola. co. ti. Io. de Fan. Istud placet hic Do. Ioan. de Imo. vnde distinguendum est secundū, quod aut per restitutionem factam praeiudicatur iuri tertio post primam priuationem, & tunc non fiat redintegratio in illius praeiudicium, & iste est casus hic, & in iuribus allegatis per glo. pro ista parte. & not. per glo. & Bar. ff. de lib. & posth. l. Gallus. §. & quid si tantum. aut per restitutionem non praeiudicatur tertio, sed solum restitutionem concedenti, & tunc redintegratur ad omnia, quē amiserat. & ita procedant iura pro alia parte inducta. arg. c. cum dilectus. de dona. cum ibi not. de verb. signifi. olim. de priuile. quē circa. hęc sunt notanda pro restitutionibus, quas faciunt quorundē Domini temporales de condemnatis propter rebellionem, vel similem causam, quia tales restitutiones non trahuntur ad bona translata, & alienata in tertium, sed solum ad illa, quē per Dominos ipsos tenerentur, vel eorum nomine.

b ¶ Item faciunt praedicta ad quaestionem de legitimatione, quia cum sit quaedam restitutio natalibus. l. fin. ff. de nat. resti. non trahetur in praedictum venientium ab intestato, siue iam adierint hereditatem, siue non, quod est verum quando sit post mortem eius, de cuius hereditate agitur, & sine eius dispositione, secus si ipso disponente, vel ipso viuo & consentiente, c quia tunc non diceretur agi de praedictio praedictorum, cū possint priuari per testamentum, vnde non dicuntur habere aliquod ius illo viuentē, vt l. post emancipationem. ff. de li. le. de quo hic, & in d. §. & quid si tantum. per Bar. Bal. & Ant. per Io. An. in reg. sine culpa j. de reg. iur. In ea. glo. ibi, & no. hic recita glo. j. per quaestionem, an Episcopus possit Praesbyterum a se depositum restituere inuito patrono. & recitat quatuor opi. quae ponuntur in ea. In ea. glo. in fi. opi. qđ restitutio facta a Principe valeat, videtur hic reprobari, sed op. Bar. Brix. cōmuniter approbatur per c. decernimus. r. 6. q. 7. secundum Io. An. & hanc tenet Io. Cal. hic, dicens, qđ prius procedunt, quādo depositus adhuc retinet ius, vel esset suspensum, sed postqđ ex toto est priuatus Episcopus, nō potest ordinare ecclesiam sine consensu patroni per d. c. decernimus. fm. cū possent per distinctionem opi. istae concordari. aut restitutio sit per Papam, & tunc si sint patroni ecclesiastici, valet arg. de off. dele. dilectus. de iurepa. cū dilectus. ex quo res est integra. aut patroni sunt laici, & tunc aut facit mentionem de patronatu laicorū, & valet ar. huius tex. in fi. idem vbi aliud exprimitur. aut nō facit mentionem, & tunc non valet restitutio, quia ex quo iste est priuatus beneficio, iam est quāsitū ius patrono laico, nec in dubio Papa intendit illis praedictare nisi hoc exprimat. quo casu bene potest sibi praedictare, vt no. Io. An. j. de prae. c. 2. in glo. aut sit per inferiorem. s. per legatum de latere in patrono ecclesiastico, videlicet quia potest sibi praedictare, vt d. c. dilectus. & d. c. cum dilectus. si sunt patroni laici, non potest nisi in eo casu quo Episcopus posset, quia Legatus non potest in praedictum patroni laici disponere de eius beneficio, vt no. glo. in d. c. cum dilectus. & Lap. infra de prae. c. 2. aut restitutio sit per alium ordinarium inferiorem a Legato, & tunc si adhuc retinet ius, vt quia appellatū est a sententia, & poterit, vt voluit hic glo. aut ex toto erat iure suo priuatus, & tunc poterit per d. c. decernimus. nec ob. iste tex. in fi. qđ in dubio Papa non intendat praedictare iuri alterius, nisi faciat mentionē, quia illud verum in iure quāsitū, quo ad titulum beneficii, sed bene ex suo rescripto praedictat quo ad potestatem cōferendi illud beneficiū, dato qđ non fiat mentio, quia non est necesse, qđ de potestate habentis conferre fiat mentio in literis ad beneficia vt no. glo. in c. cum in ecclesia, infra de prae. Sed pone, qđ clericus est degradatus, & beneficio priuatus per sententiam, postea restituitur ad ordinem, & eius executionem, an intelligatur ad beneficium restitutus? Sol. dic vñ qđ non sicut in deportato, qui ex Principis indulgentia restituitur ad dignitatē, qđ pp hoc non intelligit restitutus quo ad bona. ff. de sen. pas. & re. l. 2. nisi restitutus sit plenē, vt l. j. C. eo. ti. & hoc ad literā ponit Spec. in tit. 2. §. postremo. ver. quid si degradatus, & est simile quod no. infra de fi. presby. c. j. super glo. hoc intelligo. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Noua concessio. Adde Bal. consi. 345. 4. lib. Ber.
- b ¶ Legitimatione. Adde, quae posui in l. Gallus. in apostil. ad Bar. in impressio- ne de Tortis.
- c ¶ De praedictio praedictorum. An autem possit fieri legitimatio in praedictum eorum, quibus est ius quāsitum in Spe. illis non citatis. vide do. Feli. in c. cum olim. de re iud. col. 1 r. ver. primum exemplum.

SUMMARIVM.

- 1 Idoneitas maior requiritur in beneficiando ad curatum, quā ad simplex beneficium.
- 2 Rescriptum ad beneficia surreptitium in vno ex alternatiue contentis, an sit nullum respectu alterius partis alternatiue non surreptitiae?
- 3 Impetrans surreptitiue literas ad beneficia, non propter hoc inhabilitatur
- 4 Prouideri an possit de dignitate, si sit mentio in literis beneficialibus de cura.
- 5 Papa si mandat prouideri impuberi de beneficio curato, an sit ei obediendum.
- 6 Ordinarius potest resistere delegato Papae, quando vellet procedere in casu incluso in eius rescripto notorie.
- 7 Tunc, aduerbium, quid significet.
- 8 Aetas, quae requiratur in beneficijs non curatis.
- 9 Minor intitulari potest, dummodo non ad regimen.

Sleo tempore. Glo. j. summat ex vno the- mate. soluit duo dubia, & vtriusq; cām reddit. fm. ibi, beneficiū. Not. primū, qđ ad hoc vt rescriptū includat bñficiū curatū, dēt fieri mētio de cura. aliās nō includeret. vt j. de prae. quis. No. qđ impetrās beneficiū, qđ ex defectu aetatis obtinere nō potest

Geminianus super Sexto Decretalium :

a debet de illo defectu facere mentionem. a vide gl. j. de pben. p clericis pauperibus. No. q. quantum ad qualitates requisitas in personam beneficiandi attenditur tps dati rescripti, & non tps vacationis. vide j. de pben. ei cui. & s. e. ti. dilectus. 2. ¶ No. q. maior idoneitas requiritur in beneficiando ad curatū, q. ad simplex beneficiū, q. est ars artū, & regimen aīarū. s. de ata. & quali. cum sit ars. & j. de pben. cum in illis. eo. li. ¶ No. q. rescriptū ad bñficia surreptitiū in vno ex alternatiue contentis, non est nullū respectu alterius partis alternatiue nō surreptitiue, quod est verum, q. n. disjuncte cōtenta in rescripto sunt quo ad executionē separata, vt est hic, quia non poterit iste retinere vtrūq. beneficiū contentū in rescripto: secus si disjuncte debent quo ad executionē simul iungi, quia tūc surreptio in vna parte disjuncte vitiat in alia, vt est gl. notabilis in c. cōstitutus. s. eo. ti. in gl. j. ¶ No. q. impetrās surreptitiē lras ad bñficia nō pp hoc inhabilitatur ad obtinendū beneficium virtute lras nō surreptitiā, & quod plus est, et si obtineat beneficiū virtute rescripti surreptitiij in altero ex disjunctis ipsius rescripti, & sic istud delictum surreptitiē impetrandi ēt scienter non inhabilitat quem ad beneficia, vt no. Doc. de cōcess. pben. cū nostris. su per gl. pro quib. hic est casus. Opp. q. iste non pōt obtinere etiā simplex beneficiū. nam ex sola negligentia perdit impetrans fructū gratiæ suæ. j. de pben. si clericus. eo. li. multo fortius ergo debet perdere iste, qui habuit principiū vitiosum, q. nō habuit negligēs, cū a principio suā literā valuerint. sol. maior est culpa negligentis, q. sit defectus, quia defectus pōt esse sine culpa aliqua. de pur. ca. accedens. fm lo. Mo. Io. An. dicit, q. negligentia totius nocet in toto, ita procedit c. si clericus. negligentia partis in parte. sic erit hic, q. defectus vitiat in parte, iō nō vitiat totum, fm cum. Opp. q. imō non deberet iste acceptare beneficiū simplex, sed in optione collatoris debet esse, q. ip sorū velit cōferre. j. de pben. si pluribus. 2. rñs. e. li. sol. Io. Mo. dicit, q. hoc sit de gratia, ne inutiliter impetrās laborauerit, vt valeat eo modo, quo valere potuit. j. de despon. impu. c. vnico. eo. li. vel dic, q. hic loquitur, q. n. primo vacauit non curatū, vt sic casus, qui non emerferit, non imputetur impetranti. s. e. si sceptrū. & satis est, q. sit habilis ad casum emergentē. ff. si fer. v. l. loci. s. cōpetit. & solutio ista vī verior fm lo. Mo. Io. An. soluit melius, dicens, q. licet primo vacet curatum, & secundo non curatum, tñ consequitur fm, quia primum nō debitum, & sic non inclusum in lris: vnde istud idem esset, et si impetrās habuisset beneficium acceptandi. Cōtrarium verō dat electio nem circa beneficia debita, & inclusa in gratia, fm eū. ¶ Quærit Arch. si sit mentio in literis beneficialib. de cura, an possit pvideri de dignitate. b sol. dicit, q. non. alle. no. per Inn. s. de pben. c. si. facit, quia in istis beneficialib. sit stricta interpretatio. s. eo. ti. susceptū. vnde appellatione beneficii curati non includitur dignitas. facit j. de pben. cum in illis. ¶ Quid si Papa mādāt prouideri impuberi de beneficio curato, an sit ei obediendum? Arch. hoc tractat, lo. An. remittit ad no. de ata. & quali. eam te. in prima gl. Et ad id, quod scripsit eo. ti. c. 2. super glo. si vbi posuit quod hic dicit Arch. & de rescri. cum adeo. & cōis conclusio est, q. non est parendum, nisi constet de certa scientia Papæ. ¶ Sed quid si executor, vellet prouidere huic de curato, an posset ordinarius resistere? sol. dicit Arch. q. sic. alleg. de ata. & quali. eam te. No. istud dictum, q. ordinarius pōt resistere delegato Papæ, q. n. vellet procedere in casu nō incluso d in eius rescripto notoriē. super quo vide no. per Inn. de off. dele. si q. n. ¶ Quid, si scribat Papa motu proprio pro patiete defectum in atate ad curatum, vt sibi prouideatur de beneficio cum cura vel sine cura, an habeat locum tunc dispositio huius capituli? sol. dicit Lap. Abb. hic, q. sic, nisi scriperit cum clausula, non obstante ēt gñali, quo casu poterit habere curatum: secus aut si scriberet non motu proprio, licet apponat clausulam generalē, non obstante & c. quia clausula, non obstante, modicum operatur vbi defectus est in persona, pro qua scribit. & de effectu huius clausule dī s. c. proxi. & j. de fil. psby. c. i. & plenius j. c. proxi. & de ele. cum ex eo. & j. de pben. ei cui. & illud tenendum fm cum. Io. de Fan. dicit hic, q. si clausula ista sola apponitur, nec operatur habilitatē persone: non vī, quod iūcta cum motu proprio hoc operetur. Ego crederē, q. et sine clausula, non obstante, possit prouideri et de curato, quia cā, pp quā in terminis huius c. non possit prouideri de curato: dato q. tēpore prouisionis sit atatis apta, non est alia: nisi quia in ea parte in qua scribitur pro curato, rescriptum erat surreptitium tēpore impetrationis, & sic nullum: superuenientia ergo atatis legitime non pōt validare rescriptum, per regulā, non firmā. j. de re. iu. Sed ex quo Papa scribit motu proprio, non est rescriptum surreptitiū et in parte vbi cōtinetur de curato, cum motus proprius tollat surreptionē. j. de pben. si motu proprio. ergo superueniente maiori atate, non est quid impediat ipsum ob tinere curatū. nō surreptio, quæ est sublata per motum ppriū,

non inhabilitas atatis, ex quo est etatis apta illo tpe, ergo sequitur, q. poterit sibi prouideri. Et p hoc optime facit gl. 2. in ti. c. ei cui. j. de pben. eo. lib. quæ dicit, q. licet hic superueniat etas apta non prouidetur, quia fuerunt literæ surreptitiæ a principio: cessante ergo surreptione, a principio poterit prouideri. Gl. 2. recita per prium, q. licet sit etatis non apte tpe impetrationis, si est apte tpe prouisionis hoc sufficit, vt est text. in c. ei cui. j. de pben. gl. remittit ibi pro solutione. Gl. super verbo, cum cura, quærit an curatum includatur in literis, si nō fiat mentione. sol. quod non. Gl. super verbo, idonea, quærit quæ dicatur idonea atas ad curatū. Glo. super verbo, effectus. q. n. de rōne, quia non possit prouideri, et si est aptus tpe vacationis, gl. sol. Gl. super verbo, cum tpe, colligit notabile super tex. In fi. glo. de hoc de pben. dilectus. 2. Io. An. Gl. super verbo, idoneus, quærit quid si iste sustineret defectū ordinū. glo. alle. pro & d. & soluit. In ea glo. ibi, etatis, quæritur, quis ardeatur onere probandi etatē, & q. n. dubitat de illa. Io. & Lap. 83. di. psbyter. dicit, quod incumbit ei, qui agit. sed dicit Boatinus, q. qui dicit aliū non idoneū ex eo, quia minor: id probare debet, & de hoc per Azo. in sum. de proba. fm Arch. vide de hoc plenius in reg. infamib. de re. iu. eo. li. in mercurialib. Io. An. ibi cōcludit in effectu, q. fundans intentionē suā in etate maiori, vel minori, illā debet probare, & ideo volens impugnare electionē ex defectu etatis, vt illa cassetur, debet defectum probare, atq. id non obtinebit. superior tñ ex officio de illa debet inquirere. c. cum nobis olim. s. de elec. si r. si electus petit electionem confirmari: debet probare se maiorem, aliās non confirmabitur ad eius petitionem fm cum. In e. glo. in fi. idem Zenze. assignās rōnē, quia taciturnitas etatis vitiat rescriptum, & non taciturnitas ordinis, quia non est ita ecclesiæ magnum preiudicium in defectu ordinis, sicut in defectu atatis, cum ad ordines possit impetrans citius promoueri, quā forte ad atatem legitimam peruenire, fm cum. Sed hæc non est bona rō, cum non sit generalis: quia fm cum sequeretur, q. rescriptum impetratū per existentē in 24. anno iuxta finem, valeret ad beneficium curatum, cum infra annum possit ad sacerdotiū promoueri, vt in cle. generalē. de ata. & quali. & hoc est falsum, quia requiritur etas apta tpe impetrationis, vt hic. Vnde melior rō posset assignari, quia quis non astringitur ad ordines, aq. n. hēat beneficium. de pben. cum fm. vnde ex quo iura volunt per prius ipsum hēre beneficium, q. ordines, non posset dici, q. sit defectus, ergo non debet facere mentionē. sed secus est de etate, quia iura volunt, q. per prius promouendus habeat etatē legitimā. de elec. cum in cunctis. ergo si illā non hēat, dēt facere mentionē de illo defectu. Gl. in verbo, curā. quærit, quare requiratur maius tps in curatis. gl. sol. & ex illo infert ad decisionem alterius qōnis. Glo. super verbo, beneficiū. recita per prium quod tex. habeat superfluitatem in verbo, beneficiū, quia nō erat necesse addere illud, quia satis dubiū erat decisum per pcedentia gl. quod non erat bene decisum, quia poterat dubitari, an inutilis adiectio, cum cura vitia ret totum, & ideo annectit id, quod sequitur de simplici beneficio, & conclude, vt dicit gl. Glo. super ver. sicut. q. n. quid si habeat curatam ecclesiā annexam, & 7 & remittit pro solutione. ¶ Gl. super verbo, tunc. q. n. de intellectu tex. In fi. gl. Arch. hic, quærit de significatione huius aduerbiij, tunc. b & dic, q. quandoq. est aduerbiū pteriti tps, quādoq. futuri, fm nām adiuncti, & hī fm cum de hac dictione. ff. de cōdi. & demon. l. 3. & l. si his. s. si ita. de cōsc. dist. 4. c. tunc valere. & c. ab antiqua. de app. super eo. 2. de voto. licet. Io. An. Glo. pe. pro declaratione tex. quærit, quæ dicatur etas legitima in beneficijs sine cura. dic, vt in ea. quæ est clara. In fi. gl. super hac materia, q. quæ etas requiratur in beneficijs non curatis. Doc. inuolutē loquuntur. ponit hic glo. & Ioan. Andr. super ea aliquid. Pau. glo. & Ioan. Andr. s. de pben. super inordinata. Guil. de monte Lau. in cle. si. de eta. & quali. conclude veritatem: aut quærimus de dignitatibus non curatis, & tunc si sunt seculares dignitates, etas est 25. anno. de elect. cum in cūctis. sed potest episcopus in istis dispēlare, si peregerint 20. annos. j. de eta. & qual. permittimus. Si sunt dignitates regulares non conuentuales, si cura esset illis annexa, & non pōt prouideri deberet cura exerceri, sed per aliū, quia tūc ipse nō censet curatus:

ADDITIONES.

- a ¶ Mentionem facere. Adde Old. consi. 315. cum 6. seq. Ber.
- b ¶ De dignitate. Adde Cal. consi. 4. & 12. de pben. B.
- c ¶ Scientia Papæ. Adde videndum latē Old. consi. 325. cum sex seq. de quo etiam per Cal. consi. 8. de pben. Ber.
- d ¶ Inclusio. Adde, quod voluit Cal. consi. 4. de app. Ber.
- e ¶ Motu proprio. Adde, quod voluit Anc. consi. 19. vel 365. quia est duplicatū & quod voluit Old. consi. 210. Ber.
- f ¶ A principio. Adde, quod voluit Old. consi. 216.
- g ¶ A etatem. Adde Alex. consi. 85. 2. lib. Ber.
- h ¶ Tunc. Adde Old. consi. 138. Ro. consi. 267. Ber.

tus, debet peregrisse. 20. an. vt est casus in cle. ne in agro. §. cate-
rum. de statu mo. & reg. & ibi per Doc. Aut nullo modo cura
est annexa, & tunc sufficit, quod peregrerit. 14. an. vt ibi vñ vel
le gl. aut non sunt dignitates, sed beneficia inferiora, & tunc si
talia habent ordinem sacrum annexum, ex priuilegio. consue-
tutine, vel statuto, & tunc talis ætas requiritur, qualē requirit
ordo illi annexus, vt voluit glo. hic, & tenuit Guil. in d. cle. fi.
de eta. & quali. alleg. de præben. significatum. Et idē tenet glo.
super verbo, prouideri. in fi. j. de pñ. cum in illis. licet Io. An. vi-
deatur limitare istud, qñ requirit ordinē sacerdotale. secus si
requireret alios ordines inferiores, quia tunc posset cōferri, li-
cet nō hēat ætatē, prout ipse diffusē tractat j. de pñ. ei. cui. qdā,
an sit verū, declarabitur ibi, aut nō habēt sacrum ordinē annexū,
& tunc quædā sunt bñficia, q̄ dantur pro defensione ecclesiæ, vt
pro aduocatione. de iureiu. veniens. vel alicui, vt legat Theo-
logiā, vt s. de magi. c. pe. Et ad ista pueri non sunt idonei, quia
non sunt apti ad illud exercitiū pp qd datur bñficiū. ¶ Quædā,
q̄ dantur tm̄ pro vitæ sustentatione rōne paupertatis, & ad ista
quilibet est idoneus, si est pauper. 36. di. c. 1. 12. q. 1. quia tua. q̄-
dam, q̄ dantur pro seruitio impendendo in ecclesia, & tunc si
q̄ritur de præbenda tm̄ sine canonica, & ad istā puer est habilis,
dum tm̄ excederit infantiā, quia ad istā et laicus est idoneus,
vt no. gl. de cōsti. cum M. Ferraric. & Doc. de inst. c. 2. ¶ Si q̄ri-
tur de præbenda, & canonica simul, & tunc si cōsuetudo ecclesiæ
disponit, q̄ maior septēnio possit hñe pp certum officiū eis da-
tum in ecclesia, vt puta ad candelabra deferenda, & tunc pos-
sunt, tamen eorum vox suspenditur vsq̄ ad ætatem legitimā,
& ita potest vno modo intelligi tex. j. de elec. ex eo q̄ & c. si an-
num. j. de iud. fm̄ Host. in d. c. super ordinata. aut cōsuetudo ni-
hil disponit, & tunc si agitur de canonicatu, & pñbenda ecclesiæ
cathedralis, & in hoc variē sunt opi. Arch. hic tenuit, q̄ minor
14. an. non possit b̄ esse. Et ad c. ex eo quod hic alle. in gl. rñdet,
q̄ loquitur, qñ ex dispensatione Papæ fuit minori prouisum, vel
rescriptū ex certa sc̄ta pro minori. 14. an. & ita rñdet ad c. si an-
nū. j. de iud. vel q̄ loquit de alijs ecclesijs inferiorib. a cath-
edralibus. & ad istum tex. qui loquit de beneficio simplici in di-
stinctē, cuius appellatione vñ et includi canonicatus ecclesiæ ca-
thedralis. de ver. sig. c. pe. rñdet, q̄ iste tex. dicit sufficientē æta-
tē, sed non dicit quantā. Et hanc partē tenet Host. de pñben. su-
per inordinata. & est rō, quia isti ponunt pp maturitatē consi-
lij. s. de his q̄ fi. a pla. nouit. ergo pueri nō sunt ad hoc idonei.
Et ita tenet Guil. in d. cle. fi. gl. hic sentit pñrium. & j. co. statutu.
§. j. in verbo, canonicis. Et hanc glo. dicit hic, Io. Cal. tenendā.
& sic seruatur fm̄ eum, & idem tenet hic Pau. de Eleaza. dicēs,
q̄ maturitas consilij, & vox capituli non sunt de substantia ca-
nonicali, quia si ista essent de substantia canonicali: tūc seque-
retur, q̄ minor 17. an. non posset esse canonicus, cum non pos-
set ad sacros ordines ordinari, vt in cle. gñalem. de æta. & qua-
li. Et ille, qui non est in sacris, non habet vocem in capitulo, vt
in cle. vt hi qui. eo. ti. patet ergo, q̄ prædicta non sunt de substā-
tia canonicatus, ergo sine eis obtinere poterit, fm̄ Pau. hic, &
idem tenet Io. de Lig. in d. c. super inordinata. nec responsio q̄
Archi. dat ad c. ex eo q̄ bene probatur ex illo tex. quædam sunt
alia beneficia non principalia in ecclesijs cathedralib. vel col-
legiatis, vt sunt altaria, clericatus, & filia, & tūc ad ista bene vñ
habilis maior. 7. & minor. 14. quia ex quo possunt ordinari, per
cōsequēs debēt reputari habiles ad talia beneficia, vt dicit gl.
hic, dum tamē non hēant sacrum ordinē annexū, vt voluit gl.
¶ Quædam sunt beneficia alia principalia sine cura, nec sonā-
tia in dignitatē, vt sunt qñq; ecclesiæ rurales, & tunc maior. 7.
& minor. 14. talia hñe non potest. Maior vero. 14. bene pōt ha-
bere, quia cum iste habeat administrationem, non possunt mi-
nores talia obtinere, vt patet de æta. & quali. indecorū. vbi re-
gimen talibus prohibetur expresse, & ibi replicatur illa dictio,
regiminis, & facit pro ista glo. q̄ minor intulari possit dum-
modo non ad regimen. ad quod facit quod no. 28. di. de his. in
j. gl. fm̄ Io. An. hic, & idem tenet Ioan. Cal. dicēs, q̄ de isto po-
test intelligi de æta. & quali. ex ratione. licet aliqui intelligant
illam de ætatē. quod ibi nō exprimitur, sed generaliter dicit
ecclesiās. Et istud sñr firmat Io. Cald. in d. c. super inordinata.

ADDITIONES.

- a ¶ Xij. an. Adde, quod voluit Fede. consi. 47. & 49. & 122.
- b ¶ Non possit esse. Adde, videndum per D. de Rot. deci. suis in anti. de æta. & quali. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Paupertas non eximit ecclesiam ab obligatione debitorum.
- 2 Pronomen tuus, non denotat dominium rei, cui adiungitur.
- 3 Consuetudine vel statuto induci potest, q̄ fructus beneficiorum vacantiū primi anni applicentur alicui singulari personæ.
- 4 Papæ potest tollere ius alterius, & dare alteri.
- 5 Dignitates an includantur sub nomine beneficiorum in gratia.
- 6 Beneficia exemptorum, an comprehendantur sub gratia.

- 7 Annus qualiter debeat computari.
- 8 Episcopus an possit statuere vna cum capitulo suo, quod certa pars fructus beneficiorum vacantium in sua diocesi applicetur fabricæ suæ ecclesiæ cathedralis?
- 9 Vñ fructuarius an faciat fructus suos?
- 10 Clausula tollens obstacula impediētia effectum, non includit obstacula in ducentia dilationem.
- 11 Testator si legat fructus qui nascentur primo anno: si nihil nascitur, nil ha-
bebit legatarius.
- 12 Clausula, motus proprii, non est tantæ potētiæ, quod tollat ius alterius: nisi
specialiter fiat mentio de iure alterius.
- 13 Clausula generalis sola videtur solum operari idem quod motus proprius.
- 14 Gratia concessa secundum formam huius tex. an extendatur ad fructus
beneficij de nouo post gratiam creati.

S I propter tua. ¶ Glo. j. nō summat prout fit
esse propter multipliciter intellectuū. pōt tamē
summati fm̄ Zenze. sic grā generalis non præiudi-
cat speciali, & debet facere mentionem de præcedenti priuile-
gio, consuetudine, vel statuto. h. d. fm̄ Zenze. vel sic. Generalis
grā habens clausulam generalem, non obstantium. nisi id ali-
ter exprimitur, non præiudicat iuri specialiter ex statuto, priui-
legio, vel consuetudine alteri acquisito. h. d. & comprehendit
vtrāq; lec. positam in glo. fm̄ Io. de Fan. diuiditur fm̄ Io. An.
quia primō ponit thema, & eius dubium soluit ibi, Intentionis
casum exceptum interfert ibi. Nisi. ¶ Gl. i. ponit casum in ter-
minis, lege eam ante positionem casus. ¶ ¶ No. q̄ paupertas nō
eximit ecclesiam ab obligatione debitorū. & sit videtur quod
multominus eximat clericum, nisi bonis cedat. & sic videtur,
q̄ possit clericus conueniri vltra, q̄ facere possit, nō habita-
tione ne egeat. ad hoc de sol. Odoardus. licet glof. Accur. in l.
stipendia. C. de excep. rei iudi. dicat, q̄ clericus habeat benefi-
ciū, ne cōueniatur vltra, quā facere possit deducto ne egeat
ad instar militis secularis, quia si istud beneficium conceditur
militi seculari, fortius clerico, q̄ est miles celestis militiæ. j. de
poenis. degradatio. Item, opprobrium esset clero, si clericus co-
gatur mendicare. sed dicit Do. Io. de Imo. q̄ posset dici, q̄ pau-
pertas non eximit. sed dat exceptionem, ne cōueniatur vltra,
quam facere possit. ¶ Nec ob. iste tex. quia iste non impetravit
de necessitate, sed potius propter honestatem: ne ecclesia de-
honestaretur q̄ o ad vulgares, si debita non solueret fm̄ eum.
& q̄ clericus gaudeat isto beneficio, vt non conueniatur vltra,
quā facere possit, sed habenda sit ratio ne egeat: videtur tene-
re glo. in d. l. stipendia. ¶ No. causam, propter quam fructus be-
neficiorum vacantium primi anni possunt concedi alicui, vide-
licet propter debitorum solutionem. ad hoc j. de pñbē. si tibi
concesso. de ver. si. c. penul. ¶ No. q̄ priuilegium impetratū cō-
tra aliud priuilegium non valet, nisi de illo fecerit mentionē.
de quo per glo. s. de consti. c. j. eo. li. & in c. j. in ver. quia specia-
le mandatum. s. de rescrip. & no. Inno. j. de rescrip. veniens. &
sñr de consuetu. & statuto. ¶ No. q̄ vbi dubitatur de intellectu
priuilegij apostolici, Papa est ille, q̄ habet interpretari. ad hoc
de iudi. cum venissent. ¶ ¶ No. q̄ pronomen, tuus, non denotat
dominium rei, cui adiungitur: sed potius refertur ad ius admi-
nistrandi, quod habet in re, vel ad superioritatē respectu iuris-
dictionis. vide glo. 8. di. quo iure. de postu. prela. ca. j. ¶ No. q̄
consuetudine, vel statuto induci potest, vt fructus beneficiorū
vacantium primi anni applicentur alicui personæ singulari. b̄
ad hoc facit extraua. Io. 22. quē incipit, suscepti regiminis. de
quo plenē per Io. And. in regula, nemo plus. infra. de regu. iur.
¶ No. quod in dubio non est intentionis Papæ velle tollere ius
alterius. ad hoc supra eo. titu. quamuis. & ca. aliquibus. eo. li.
¶ ¶ No. quod Papa potest tollere ius alterius, & dare alteri, quā
do consistit in fructibus ecclesiæ recipiendis. ad hoc dic. quam-
uis. ¶ No. q̄ clausula generalis, non obstante. tollens obstacu-
la perimentia gratiam, non extenditur ad obstacula impediē-
tia tamen temporaliter. hoc probat tex. secundum intellectum
positum in prima gl. de quo hic plenius per Lap. Abb. ¶ Que-
ro. quid si gratia sit facta propter aliud, quā propter debita,
an procedat iste tex. Sol. Io. An. quod sic, cum eadem sit ratio
de consti. translato. ¶ ¶ Quæro, an in huiusmodi gratia sub no-
mine bñficioꝝ includantur dignitates? Sol. Inn. & Ho. de verb.
sig. c. penul. Et Archi. tenent hic, q̄ sic. quod placet Io. Mo. isto
casu primō sit indulgētia ep̄o, q̄a decet n̄hos inuenire idigētē
paternē: al̄s dicit secus regulariter. remittit ad notata in regu-
la, in

ADDITIONES.

- a ¶ Quam facere possit. Adde, quod Bal. per hanc decr. consuluī, q̄ ille, qui iura-
uit soluere debita, si venerit ad pinguorem fortunam, non tenetur ad sol-
uenda debita de fructibus episcopatus, si factus fuerit episcopus, vt patet e.
conf. 71. j. lib. Ber.
- b ¶ Singulari. Adde, quod voluit Fede. consi. 246. & Old. consi. 112. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

la, in generali. 7. de reg. iu. Io. An. & hoc dicit Archi. probari. 7. de preben. si tibi concessio. ubi hoc casu includitur curatum, & quia ex significatione verbi hoc includitur, vt d. c. pe. Nec ob. de preben. c. si. quia loquitur in literis beneficialibus, quæ vt ambitiosæ restringuntur. 7. de preben. quauis. sed istud est bñfi-
cium, ideo ampliandū, vt d. c. pe. ¶ Sed an cōprehendatur isto
casu beneficia exemptorū. sol. Archi. hic, qd nō, per c. graue. de
off. ord. ubi no. Gos. qd gñale mandatū p̄ clericos destinātū nō
a includit exemptos. alleg. no. de priui. ex parte. in princ. Itē, qd
Papa non esset in specie cōcessurus. alleg. 7. de deci. c. 2. §. sta-
tuimus. de reg. iu. in generali. Sed Io. An. tenet p̄rium. pone. n
qd impetrans sit extraneus, certe nullo modo per hoc p̄iudica-
tur priuilegio exemptionis. vnde p̄ria allegata per Archid. lo-
quuntur, qn per istud priuilegium p̄iudicaretur exēptioni. Itē
istud priuilegiū debet latē interpretari, vt d. c. pe. de verb. sign.
Et facit qd no. e. ti. c. Abbate. licet enim bñficia exempta non
sint sub iurisdictione ep̄i, tñ includi debent in verbis gñalib. fa-
cit de of. dele. venerabili. de pben. grate. de sen. exc. nuper. de
priui. quia circa. cum si. & de cōiug. lepro. c. 2. non ob. dictum
Gos. alle. per Archi. quia facit pro: cū statim illud declarat lo-
cū hñc eo casu, quo excitatur officiū ordinarij. Io. And. Io. de
Lig. dicit qd Io. An. distinguebat: aut cōceditur ep̄o, qd possit
percipere fructus beneficiorū suæ diocē. & tūc sit vera op. Ar-
chi. aut dicit simplr, diocēsis Bononien. & tunc sit vera opin.
Io. An. ¶ Et sit rō, quia illud pronomen, suum, requirit ius hñi
in diocē. quo ad actum, de quo agitur, sed fm cū istud v̄ repro-
bati per cle. 2. de priui. ubi pater, qd locus exēptus d̄r de sua diocē.
c. vnde dicit melius distinguendū, qd aut in priuilegio d̄r sua-
rum ecclesiarū, & non includuntur loca exēpta. aut suæ diocē.
& tunc sic, qd placet ēt Io. de Fan. & pro hac distinctio. facit gl.
in cle. frequens. de excess. pla. in ver. anni. quā hic all. Lab. Abb.
7 ¶ Quæro, qualiter annus debet cōputari. sol. dic, qd quidam
est annus nālis, & iste qualibet die incipit, & terminatur eadē
die sequenti anno. de conse. di. 5. quadragesima. ¶ Quidā est
annus vsualis, & iste apud latinos incipit & finit in Ianuario, q
est anni ianua. 76. di. ieiunium. ¶ Quidā est annus ceremonia-
lis, & iste incipit in festo, & finitur alio festo, & iste est apud oēs
gentes. de conse. di. 1. c. 1. ¶ Quidā est annus legitimus, qui in-
cipit in Aprili fm lunationes, & hoc apud Hebrēos, & Græcos,
vt d. c. ieiunium. ¶ Quidam est annus emergens, quo aliquid
magnū emergit, vt exitus de Aegypto fm Archi. Io. An. ¶ Sed
an habeat locum hęc indulgentia in ecclesia ubi non sunt p̄-
bendæ distinctæ, & numerus canonicorū determinatus, si ibi
dem canonicus moriatur. sol. dic qd non, cū detur ibi vacatio.
de preben. dilecto. de conces. pben. ex parte. nec in alijs casib.
in quibus per mortem clerici non vacant beneficia, qui notā-
tur s. de consti. cum accessissent. & no. de verb. sig. c. pe. in prin.
Io. An. Item nō habet locum in ep̄atibus per c. dilectus. de cō-
cēs. preben. quia ea, quæ sunt sp̄ali nota digna non veniunt, ni
si sp̄aliter exprimantur. facit 7. de pben. quauis. el. 1. & non ha-
bet locum in titulo p̄moniali, iuxta no. de pben. tuis. Itē, nec
in cōmendatitijs, cū tps vacationis sit per cōmēdam sublatū,
ad qd bene facit 23. di. de Syracusane. ¶ Item, nec de beneficio
de mensa, qd cōsolidatur mensæ mortuo clerico ad instar vsus
fructus. de pigno. cum cōstet. ¶ Item, nec in p̄bēdis laicorū.
s. de insti. c. 2. fm Io. Cal. hic, & Io. de Fan. ¶ Quid, si beneficiū
vacat vltima die quinquennij, an habebit fructus illius primi
anni postea securi? sol. aut tps quinquennij adijcitur vacatio
ni dicendo, beneficiorū vsque ad quinquenniū vacantiū &c.
& tunc habebit fructus primi anni, ēt si vacaret vltima die qu-
quennij, & sic quinto anno perciperet. ad hoc de pri. porro. aut
tps quinquennij adijcitur perceptioni, vt quia d̄r, fructus bene-
ficiorū percipias vsque ad quinquenniū, & tunc nō percipiet,
quia finito quinquennio finitur perceptio, & tūc locū hēt, qd
dicit glo. si. & est iste, qd no. de of. deleg. de causis. & s. eo. cum
aliquibus. in gl. si. Io. An. hæc procedunt in casu dubij, vt quia
d̄r, cōcedimus tibi fructus bñficiorū, qui vacabunt in tua diocē.
vsque ad quinquenniū, quia tunc illud quinquenniū p̄t re-
ferri vsq; ad perceptionē fructus, & ad vacationē, & dicit Do.
Io. de Imo. qd cū hęc gr̄a sit latē interpretanda per no. s. in 2. q.
qd isto casu debeat iungi vacationi, & non perceptioni fm cū.
8 facit ad hoc de dona. cum dilectus. & qd ibi no. ¶ Quæro, an
ep̄s possit statuere vna cū capitulo suo, qd certa pars fructuum
beneficiorū vacantiū in sua diocē. applicetur fabricæ suæ eccl̄ie
cathedralis. Io. An. dicit se hoc cōsuluisse. & reducendo dicta
sua ad aliquale ordinē, cōcludo, qd aut fabrica ecclesie nō eget
reparatione, & tunc non pōt: aut eget reparatione, & tūc aut
pars deputata fabricæ per se est sufficiens, & adhuc non potest,
quia nedū clerici diocē. sed nec ep̄s, nec canonici essent ad hoc
grauandi: aut pars fabricæ deputata non est sufficiens per se, &
tunc aut pars ep̄i, & canonicorū est ita pinguis, qd pōderato co-
zum statu sup̄erest tñ de residuo, qd p̄nt reparare fabricam, &

adhuc non potest, quia satis est inferioribus clericis, quod te-
neantur ad reparationem fabricarum ecclesiarum suarum. hæc membra
probantur. 10. q. 3. vñio. 12. q. 2. Vulteran. cum trib. c. seq. de ec-
cle. edi. c. 1. & c. de his. aut pars episcopi, & canonicorum non est
ita pinguis, quod sufficiat pro fabrica ecclesiarum, & tunc per episcopum,
& capitulum statuere, & hoc probat iste textus. per verbum, fabricarum,
& verbum, statuto, hic positum. Item, constitutio 10. 22. que in
cipit. suscepti, in prin. que approbat statuta de talibus fructibus
applicandis fabricarum, & quod no. 10. An. de consti. cum oēs. sup
j. gl. Item, decet ecclesias subiectas providere indigentiarum eccle-
siarum cathedralis. facit, quod fuit dictum supra in prin. tit. & summa
indigentia est, cum apparet fabrica destituta. 12. q. 2. quatuor. ex
cuius reparatione multum laudis acquiritur, ut patet ibi in fi. &
per id possent vendi vasa ecclesiarum. 12. q. 2. aurum. non ob. de his que
in a. pla. pastoralis. in prin. ubi dicitur fructus ecclesiarum debere conuer-
ti in necessitates earum, & stipendia ministrorum. nam ut ibi patet
ex fine, per episcopum de consensu capituli illorum partem ex causa ro-
nabili in alios usus convertere. ad hoc facit, quod no. de reli. do.
constitutus. ubi dicitur, episcopus cum cap. ex iusta causa posse facere perpetua
cessionem uni ecclesie de rebus alterius ecclesie, fortius ergo po-
terunt facere temporalis de parte fructuum, & hoc probat et c. dudum. de
reb. ecclesiarum non alie. & quod ibi no. in gl. tenues. videbatur. ad
idem. cle. 2. e. ti. j. rñ. Nec ob. secundum rñsum illius cle. quia hic non au-
torizatur in facto proprio, cum pars illa, que soluitur, non applicetur ip-
sorum mensuræ, quo casu loquitur d. cle. & facit quod ibi no. in 3. gl.
hinc est quod archiepiscopus dat remissiones fabricarum ecclesiarum. j. de
pe. & re. Romana. quod non faceret, si autorizare fabricarum ecclesiarum
sue esset autorizare in facto proprio. 10. An. & istud tenet Gui.
in extrauag. pale. suscepti. in gl. super ver. privilegio. dum tamen hoc
non faciant pro utilitate mensuræ sue, quia tunc non possunt, per
cle. si una. de reb. ecclesiarum non alie. secundum eum. ¶ Gl. 3. qrit, an durante
anno perceptionis fructuum debeat conferri beneficiū. gl. tenet,
quod sic, quia ille, ad quem spectat collatio debet conferre, aliter currit
ei tempus. adducit not. per Bar. in c. quia nonnullis. de magistris, &
dicit probari j. de preben. si tibi concessio. in fi. gl. nec ob. secundum Ar-
chi. quod ecclesiastica beneficia debeant conferri sine diminutio-
ne. s. ut ecclesia. beneficia. in rubro & nigro, & quod ius spirituale non co-
sistat sine temporalis. j. q. 3. si quis obiecerit. Item, quod iste habebit ma-
iorem nomen sine fructibus. quia hoc operatur indulgentia, sicut vi-
demus in simili in his, qui sunt recepti autoritate Papæ ultra
numerum canonicorum, qui expectant prebendas. s. de preben. rela-
tū. 10. An. sed dic, quod ista cessant, quia iste habebit partem fructuum
ex quo habet beneficiū, ut patet in extrauag. suscepti. 10. 22. secundum
Lap. Abb. & patet j. de of. ordi. presenti. ¶ Gl. in verbo primi an-
ni. in prin. recita per quoniam a quo tempore incipiat annus fructuum
colligendorum, an a tempore fructuum colligendorum, an a
tempore mortis, vel vacationis, postea opponit incontinenti,
& soluit. ¶ In ea. glo. ibi, reconditos. no. gl. que vult, quod usufru-
ctarius non faciat fructus suos, nisi sint separati a solo, & re-
conditi. Sed de hoc dubitatur inter legistas, propter diversos
intellectus, quos habet illa l. si usufructuarius. ff. qui. mo. usufru-
ctuarius. & ibi tangitur per Doct. que sit differentia inter usu-
fructuarius, & bonæ fidei possessorum quo ad fructus. & deter-
minant, quod usufructuarius facit fructus suos, si horreo repositi
sunt. Sed bonæ fidei possessor statim, ut a solo separati sunt, ut
in d. l. si usufructuarius. ff. quib. mod. usufructuarius. amittit. Notant etiam
alii differentiam, quia usufructuarius facit suos naturales fru-
ctus, bonæ fidei vero possessor non, ut ff. de usufructu. leg. & de usur.
l. fructus. & est ad hoc ff. de annu. lega. l. in singulis. §. si. 10. An.
remittit ad notata j. de of. ordi. presenti. in fi. super glo. per Oc-
conomum. sed dicit hic, Ioan. de Lig. quod communis opinio est, ut
tenet glo. hic. & hoc tenet Iaco. But. & glo. in l. arboribus. hic
allegata. Do. Ioan. de Imo. dicit hic, quod communis opinio habet,
quod sufficit forte separatos a solo, licet non sint reconditi, dum
tamen separatio sit facta nomine usufructuarij. de bonæ fidei pos-
sessore, an faciat fructus suos separatos, licet nondum recon-
ditos, & tenet quod sic, per dictam l. si usufructuarius. de rei ven. l.
si ei. §. j. Ioan. An. ¶ In ea. glo. ibi, & dico. qrit glo. quod dies ha-
bebit annus. d. sol. deinde subdit. quot dies bissextile. ¶ Notant
pro

ADDITIONES.

- a Exemptos. Adde quod voluit late Ro. consi. 498. Ber.
b Computari. Adde, quo ad hanc materiam Oldrad. consilio 112.
Ber.
c ¶ Consuluisse. Adde, quod credo fuisse consi. Old. de quo supra, & an episcopus possit fructus vacantis præbendæ alteri assignare? vide Cal. consi. 6. de præben. & pro eo, quod dicit hic Io. q. per subiectas ecclesias debet provideri indigentibus cathedralis. Adde Fed. consi. 309. Ber.
d ¶ Annus. Annus habet dies. 365. & horas 61. ita vulneratus. S. æstima. vbi tex. in ver. 365. diebus. & ibi gl. Bar. in 2. not. ff. ad le. Aquil. & l. cum horas. S. stichus. ff. de statu li. & gl. in l. cum bis sextus. de ver. sig. & in l. 3. S. minor. vers. bis sexto. ff. de mino.

pro vno. ¶ In fi. gl. no. bñ ista gl. q̄ ad cōsiderandū an dispositio sit odiosa, vel fauorabilis, qñ ex vna parte est odium, & ex alia fauor, vt est hic, quia per respectū ad ep̄m est fauor, per respectū ad ecclesias inferiores est odiū, intendimus principaliter in
 a tentū disponētis. nam hic principaliter ista gr̄a fit in fauorem
 b ecclesie cathedralis, & sic dī per glo. fauorabilis. b qd̄ bene no. ¶ Gl. super ver. vacabūt. in prin. querit, quē modū vacationis includit ista concessio. rñdet, q̄ includit vacationē per mortē, renunciationem, depositionē, translationē, vel per quēcūq; aliū modum vacauerint. deinde querit, an includat modū vacationis per permutationē. alle. primo, q̄ nō includatur, postea determinat oppositū, & vñ bona cōclusio, quā facit glo. fm̄ Antaldū per rōnē dictā in gl. itē, quia plus vrget æquitas in casu d. c. q̄ in nostro, quia si includeretur in literis, fieret maius præiudicium permutantibus q̄ hic, quia præiudiciū ibi esset ppetuū, & hoc esset tpale. dicā statim infra, qd̄ pcludat Io. de Lig. & Guil. ¶ In ea. glo. ibi, translatione. Arch. hic, tenet contrariū, q̄a translatio fit officio superioris, ne isti translati decipiantur sine culpa sua. § 6. di. satis peruersum. Io. An. hic, videtur reducere opi. ad concordia, q̄ aut translatio fit ad dignitatē vacatē fortē per mortē prælati, q̄ tunc procedat gl. nā si trāsferor de beneficio meo, non est dubium, q̄ meum vacat, & respectu illius vacationis debentur fructus. item, illius ad quod transferor, ex quo iā vacauerat, fructus debentur. aut fit translatio per viā pmutationis, & translatio est necessaria, & tunc pcedat dictū Archi. fm̄ eū. & idē hic, Pau. & idē dicit Lap. Ab. in translatione maximē eporū, si sit necessaria, & intuitu ecclesiarū, nō fauore seu gr̄a personarum translatarū facta. de quo remittit ad quēstionē positam super regula, qd̄ ob gratiā. j. de reg. iur. fm̄ eum. Io. Cal. dicit hāc gl. ē. pcedere, qñ pmutatio fieret ex tractatu facto inter permutantes, p no. per Ho. in c. quāsitū. de re. permu. qd̄ in tali translatione haberet locū retentio fructū fm̄ eum. in fi. idē Archi. & do. Stepha. in quēstione quā disputauit hic, q̄ dicebat istud pcedere, etiam si diceretur in indulgentia de vacantibus per mortē, quod vñ falsum isto casu per c. iusceptū. supra c. ti. & inducebat iura, quibus ibi rñdetur in gl. penul. & licet Io. 22. in reservatione, quā fecit, exceperit beneficia vacantia p permutationē, nō tñ ob. huic gl. q̄a istud fuit propter expressam mentionē, quā fecit. imō facit pro gl. quia si nō exceptuasset, fuisset inclusa. & intellige glof. de permu. ti. bñficialis, non autem de permutatione, quā sit de prębendis canonicatū eiu sdem ecclesie inter Canonicos. ad quod facit quod no. de his quę si. a præla. cū apostolica. in gl. ideo nō intelligitur. & quod no. Inno. & Ho. de re. permu. & j. co. quāsitum. nec ob. d. ca. j. prout dicit glo. hic, quia habet locum in suo casu tñ. Et ideo tex. ibi dicit in hac parte. Item, ibi esset grauioris præiudicij si extenderetur ad vacantia p permutationem, quā esset isto casu, quia ibi perpetuū priuaretur beneficio pmutās, hic aut nō fit præiudicium nisi in fructib. vnus anni. Io. An. Guil. de Monte Lau. in dicta extraua. suscepti. in glof. super ver. ecclesijs. alle. p. & j. Concludit finaliter, q̄ de equitate non deberent includi ista beneficia per d. c. j. de re. permu. sed de rigore iuris tenet, q̄ habeat locum. Io. de Lig. dicit, q̄ aut permutatio fit fauore ecclesiarum, putā propter earum vtilitatē, vel necessitatē, & tūc non habet locum propter rationem, quā posuit hic Archi. de translatione prælatorum. quia non vñ Papa derogare fauori publico. aut fit fauore personarum, & tūc procedat hāc gl. fm̄ eū. & hoc satis fuit de mente Ioan. An. vt ipse dixit supra in dubio translati. ¶ Glof. super ver. impediri. ista glo. tendit ad solutionem contrarij formandi per glo. fi. posset tñ recitari hic p quāstionem, quia voluit glo. querere, quā impedimenta tollat ista clausula hic inserta. & breuiter videtur gl. ponere vnū intellectum in decre. de quo latius in glo. si vñde dicit, q̄ per clausulā tolluntur impedimenta, quā impedirent gratiam habere effectum. Sed impedimenta, per quę ipsa deferentur non tollunt, & sic licet alias ex dilatione posset surgere periculum preemptionis gr̄e, tamen non tollitur talis dilatio. & sic videtur q̄ gl. inclinet bñ, q̄ fabrica, vel singularis persona, cui per consuetudinem privilegium vel statutum deberentur fructus primi anni habebit illos, & ille, cui indulgentia est concessa, habebit fructus sequētis anni, sed statim videbis, quid tenendum. ¶ In gl. no. bñ ista glo. t̄q̄ clausula tollens obstacula impediētia effectum, non includit obstacula inducētia dilationem. quod est notandum pro statutis, privilegijs, & rescriptis, in quibus hāc clausula ponitur. sed dicit Io. de Sancto Geor. q̄ licet hāc glof. sit vera in se secundum notata. s. e. cum aliquibus. per Io. Mo. tamen habito respectu ad hanc decre. non est vera, & secundū eum illud dependet a lectionis positio j. in glof. quia fm̄ vnam lec. ibi positam potest saluari ista glo. vt ibi dicitur. ¶ Gl. super ver. quinquēniū. querit, an iste tex. habeat locum in gr̄a, quā concederetur ad maius tempus. & dicit, q̄ sic. ¶ Gl. super ver. speciali, recita per quāstionē, in quo dicitur gratia specia-

lis, q̄ fructus concedantur primi anni. glof. fol. de inde querit nunquid iste habebit oēs fructus indistinctē. glof. dicit, q̄ non. dic. vt in ea. ¶ In fi. glo. dic hodie vt in extrauagati. suscepti Io. 22. & quādam hic tractata per Archid. super hac materia dicit Io. An. se posuisse in §. hic allegato in glo. ¶ Gl. super ver. concedimus. querit de duabus quāstionibus, videlicet an legatus de latere, & episcopus possint concedere indulgentiam, vt sibi retineant fructus vacantium. gl. fol. primum affirmatiuē. secundum soluit cum distinctione. ¶ In ead. glo. ibi, Ioan. De Deo. & fuit. 3. q. tamen ibi querebat nisi de fructibus vnus præpositurę, quos episcopo pauperi assignauerat ad quinquēniū. Io. An. & istud quod tenet glo. hic, tenet etiam Guil. in extraua. Io. 22. suscepti. in glo. super verbo, priuilegio. ¶ In ea. glo. in fi. contra decisionem. gl. facit ratio ele. si vna, de re. ecc. nō alie. secundo rñso. dico, de ratione, quia tex. non contradicit, cum loquatur in perpetua vnione. Sed certum est, q̄ episcopus posset tantum multiplicare temporales reservationes, q̄ ex illis ditaretur. & c. 3. de his, quę si. a præla. nō dicit, q̄ episcopus vel capitulum sibi autorizauerit, nec etiam c. 2. c. ti. itē, vbi est duplex prohibitio perpetuę alienationis, & authorizationis, licet vna cesset alia remanet. s. de priuileg. pastoralis. cum ibi notatis. ¶ Item. l. j. ff. de auto. præstan. quā prohibet tutorem autorizare in facto proprio, non distinguit inter causam perpetuam, & temporalem. Io. An. remanet ergo Io. An. in conclusionē, q̄ ista sua gl. non sit vera. & istud tenet Guil. in d. extrauaganti, suscepti. in gl. super verbo, priuilegio. do. Ant. in dic. c. vt nostrū. fuit varius, quia in antiquis recollectis tenuit, q̄ esset vera ista gl. & pro eadem dabat casum in d. c. vt nostrum. Et ad rationē Io. An. respondebat, q̄ in illa cle. prohibentur contractus, in quibus requiritur consensus episcopi per modum autoritatis, sed hoc non interuenit per modum autoritatis, sed simplicis consensus, vel contractus. sed in nouis recollectis distinguit, q̄ aut vult reseruare alicui vsui non concernenti vtilitatem propriā, & potest ita intelligi glof. hic, aut concernenti vtilitatem propriam & non potest, per no. in d. cle. si vna, & ista videtur potius tenenda, quia magis maturauerat dubium in secunda vide. ¶ Gl. super ver. intentionis. colligit notabile super tex. & alle. concor. ¶ Gl. super ver. alteri. querit de exemplo. ¶ In fi. glo. idem si sacristę pro ornamentis. de ver. sig. ex parte, fm̄ Archi. ¶ Gl. super verbo, statuto. recita per contrarium, q̄ non est dubitabilis quāstio istius text. quia omnia priuilegia, statuta, & consuetudines sunt reuocate disponētes super huiusmodi fructibus. gl. fol. q̄ bene hodie sunt talia reuocata in contrario. posset ergo procedere iste tex. in concessionibus, quā fierent de nouo. Glo. super ver. præiudiciū. recita per prium, q̄ iste tex. male disponat. nam clausula posita in priuilegio debet aliquid operari. j. de priuileg. si Papa. Sed si clausula posita in priuilegio episcopi, q̄ recipiat fructus non obstantibus priuilegijs, consuetudinibus, vel statutis, nō potest præiudiciū aliquid generari alteri habenti priuilegium recipiēdi fructus, ergo ista clausula nihil operabitur contra illum tex. Timore huius contrarij glo. posuit duplicem lec. in decre. & secundā impugnat, tenendo primam, quam conatur defendere, etiam secundam lec. tenet glo. super verbo, impediri. in fi. gl. Ex gl. igitur habes duas lectiones. Archid. hic, tenet secundā lec. & hanc probat si. huius decre. quā dicit, q̄ aliquod præiudiciū non generat ista gratia alijs. & ad fortificationem suę opi. inducit, q̄ Papa non præsumit ex generali indulgentia pcedere id, quod specialiter non fuisset concessurus in præiudiciū illius vsus, vel psonę. s. de priuileg. pastoralis. & j. de deci. ca. 2. §. j. & j. de pē. & remis. c. 2. & ad idem facit qd̄ no. Vin. s. de ver. sig. c. pe. vbi tenet, q̄ hāc indulgentia non extenditur ad beneficiū vacaturū debitorū spectanti, q̄ pcurrentib. duab. gratijs valet prima, nisi de illa fiat mentio in secūda. s. e. ti. mādātū. & de of. dele. ex parte. 2. & generalior est gr̄a ep̄i, q̄ expectantis. s. de of. dele. studijs. vñ dicit ibi Pe. q̄ hęc litera, quę dicit, vacabūt. intelligi debet de populi vacantib. alteri nō debitis tpe indulgentiæ, fm̄ Archi. & ad tenendo istū intellectū, poterit impediri gr̄a, si fuerit in fine quinquēnij, qd̄ est j. istū tex. respōdet ipse, q̄ istud non ob. dat si p. pone em̄, q̄ fructus primi anni chasinate vel tēpestate pierint, certe

ADDITIONES.

- a Disponentis. Adde Io. de Ana. conf. 49. B.
- b Fauorabilis. Adde pulchrē dictum. D. Fel. in c. cum ordinem. 4. col. versic. limitata causa. de resc. quōd dispō fundata super certa causā, vel materia non habet locum extra illam.
- c Consuetudinem. An autem possit induci consuetudo, quōd quis accipiens beneficia, det aliquid in fabricam, vide D. Fel. in ca. cum M. Ferrarien. col. 11. supra de consi.
- d In secunda vice. Adde latē Oldr. conf. 257. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

certè pp hoc Eps non habebit fructus secundi anni. dat simile. nā si emi a te iactū retis, & nihil cepisti: de secundo iactu nil petere possum, vel te cogere ad fm iactum. ff. de phen. emp. l. nec emptio. ff. de act. emp. l. si iactum. ad idem in si. l. si promisi tibi seruire per annū, & aliquo tpe anni sui firmus, nō teneor sup-
 11 plere tps, quo sui firmus: vt l. iij. §. si quis heredi. in si. l. si heres. in §. Stichus. cl. ij. ff. de statuli. Ad idē facit, t q si testator legat fructus, q nascetur primo anno: si nil nascit, nil habebit legatarius. ff. de vi. tri. & oleo leg. l. cū ceteris. de annu. lega. l. ij. quasi velut Arch. q licet possit occurrere casus, quo nihil habebit, istud nō ob. quia casus, quo nihil percipiat, pōt de iure occurrere. ad secundā rōnē gl. videlicet, q fm hęc clausula nihil operabitur. ad istud rūdet, hoc esse verū quo ad tales fructus: quasi velut, q priuilegiatus isto casu nil habeat: sed ille vsus habebit fructus primi anni: beneficiatus secūdi. vnde vī innuere, q sufficit, q clausula potuerit aliqd operari, licet casualiter ptingat priu: vt sentit gl. super ver. impediri. & sic legēdo dicit, q clarū remanet istud c. vnde fructus recta via trāseunt ad illū vīum fabricæ, vel aliū. de quo in litera. alleg. xv. q. j. nec his. xxij. q. j. cū renūciatur. sed tenēdo istā opi. dicit Lap. Abb. hic, q clausula, nō obstante. operat quo ad pīudiciū beneficiati, qui nō obstante tali grā sine dicta clausula facta perciperet itēgrē fructus secundi anni vacātis beneficii, quos nō percipiet nisi i tertio anno, pp dictā clausulā. & rō est: quia erat grauatus in primo anno, vnde intēdit Papa ipm grauare & in secūdo, nisi hoc exprimat saltē per illā clausulā, fm cum. hęc respōsio non est bona: quia si ista clausula tēderet ad tollendū tantum grauamen beneficiati: nō diceret, non obstante p̄suetudine, statuto, vel priuilegio: quia beneficiato debent fructus de iure cōi. j. de elec. quia s̄pe. vnde hęc clausula intendit tollere ius speciale: p̄tra fūm vero ius cōe. Lap. Ab. vī inclinare in partē Archi. tamen dicit, q opi. possent reduci ad concor. per hanc viam, q aut Papa scribit pro se vel pro alio proprio motu, saltē cum clausula generali, nō obst. & habeat locum dictum Io. An. vbi vero scribit pro alio: & non proprio motu, stādum videtur dicto Arch.
 12 Io. de Lig. nō placet ista distinctio: t quia clausula motus proprii nō est tantæ potentie q tollat ius alterius. nisi specialiter fiat mētio de iure alterius. alle. s. e. q̄uis. vnde indistinctē tenet opi. Arch. per istum tex. in si. qui vult, q nullum p̄iudiciū generetur p̄dicto vsui. & ad id, quod dī, q clausula nihil operabitur, respondet, q imō operabitur: nā per dicta statuta, p̄suetudines, & priuilegia insurgunt duo impedimenta habēti hęc gratiā: vnum, quia est necesse, qd impetrans de illis faciat mentionē, vt excludat surreptionē. s. e. p̄stitutus. Secundum est, qd cum sit iam quesitum ius vsui ex dictis p̄suetudine priuilegio, vel statuto: Papa nō vī tollere illud per suum priuilegiū alias validū nisi id exprimat. vnde quō ad primum impedimentū operatur clausula generalis, iuxta nō. s. e. c. cum aliquibus. sed quō ad fm nihil operatur: quia ad illud tollendum requiritur expressa mētio, nec sufficit generalis. & hoc est, qd voluit iste tex. fm cum. & sic remanet validus intellectus Arch. & Io. An. hic ad fortificandum intellectum suum inducit, q sic fuit seruatum de facto in regno Franciæ. ¶ Itē ponit hic tenorē duarū bullarum ap̄licarum, in quibus expressē continebatur, q Papa reseruando sibi fructus primi anni ponebat expressē q illi, qui bus cōpetebant fructus primi anni ex priuilegio, p̄suetudine, vel statuto habebant fructus primi sequentis anni. Sed, vt dixit hic Lap. ista faciūt q Io. An. quia si specialiter sic nō reseruaret, priuilegium videbatur de iure. D. Pe. de Anch. recitat hic Archi. a fr q facit Io. An. Ex cuius dicto habet tertia lec. dicens, q ista grā nullo modo extēditur ad ecclesiā, vel alium, cui debeāt isti fructus de p̄suetudine, priuilegio, vel aliquo statuto applicari. Et sic iste Eps in tali ecclesiā nullos fructus habebit. mouetur per rōnes Arch. Itē, quia duabus gratijs p̄cessis, p̄ualere dēt prima: nisi in secunda fiat mētio de prima. de resc. certū. de offi. dele. ex parte. ij. Item, quia speciale derogat ḡnali. de rescrip. c. j. Itē, quia nō est recedendū a verbis priuilegij. j. de praben. cui de non. vbi patet, q non potest aliud pro alio solui. Sed verba priuilegij dicunt de fructibus primi anni: ergo nō veniunt fructus secundi anni. Cū ergo priuilegiatus nō possit per impedimentū alterius habere fructus primi anni, cū indulgētia nō extendatur ad fructus secundi, illos nō habebit. ad qd facit j. de praben. si clericus. ad idem facit c. mandatū. s. eo. ti. quia si Papa nō vult grauare eandem ecclesiā in collatione beneficii, minus videtur velle grauare in retentione fructuū. Itē, quia verba dnt proprie sumi: sed q habens priuilegiū fructuum primi anni percipiat fructus secundi anni, est q propriam significatio nē verborū. vnde p̄cludit q ista iij. lect. vī melior. hęc lec. non placet Do. Io. de Imo. quia licet litera dicat, q iste habeat fructus primi anni, intelligitur, si nō sunt alteri debiti: sicut quando scribitur pro alio super bñficio proximē vacaturo, intelligitur alteri nō debito. j. de re. permu. c. j. & de prab. cū in ecclesiā,

Et pro hoc facit: quia ista grā est fauorabilis, ideo amplianda: iuxta nō. de verbo. sig. c. pe. & finaliter residet D. Io. de Imo. cū opi. Lap. dicens, q tota vis huius q̄stionis depēdet sup effectu clausule, nō obstante. p̄cludens, q ista clausula ḡnalis, sine motu proprio, nō tollit statuta, p̄suetudines, vel priuilegia ecclesiæ: sed iuncta cū motu proprio sic: t nā clausula generalis sola videtur solum operari idē, quod motus proprius, videlicet, q tollat tmmō defectū surreptionis, & nō defectum intentionis, iuxta nō. j. de praben. si motu proprio. & eo. tit. ei cui. nec ob. quod dicit Do. Pet. de Anch. q illa clausula non inducit priuationē iuris tertij: quia fateor in motu proprio per se sumpto: secus si iungit cū generali clausula, nō obstante: quia cū motus proprius tollat surreptionē, nisi clausula generalis tolleretur ius tertij, nil operaretur, & ideo tunc tollit, prout dicit Lap. Abb. Et in hac mā distinguit Io. de Imo. ex p̄missis opi. q aut apparet, quid seruet p̄suetudo: & illa est seruanda, q pōt ius inter pretari. de consue. cū dilectus. si aut nō apparet, tunc si scribit sine aliqua clausula saltē generali, & tunc hęc indulgentia nō trahetur ad ecclesiā, in qua essent similes indulgentiæ. & sic intelliguntur nō. per Vin. in c. pe. de verb. sig. & sic p̄cedat lec. Do. Pe. de Anch. Si aut scriptum sit cū ḡnali clausula, nō obstante, tunc si solum fuit adiecta clausula per q possit nostra p̄cessio impediri: nec adiectum est, vel differri: & tunc vera sit opi. Arch. Et pro hoc facit, q superflue stilius curiæ adderet, vel differri, q decre. si Papa. j. de priuile. & hoc nisi vacatio ptingat in quinto anno: quia tunc dicit, vt in sequenti casu. aut in clausula additur vtrūq; videlicet per q nra p̄cessio possit impediri, vel differri: & tunc si est addita clausula motus proprii, procedat opi. Io. An. q motus proprius tollit surreptionē. vnde, vt clausula aliquid operetur, operabitur tā respectu ecclesiæ, q tertij: quia licet principaliter scribatur q ecclesiā: tamē indifferēter clausula respicit et tertij: ideo ad vtrūq; dēt referri, cum nō sit rō, quare magis ad vnū q ad aliū referatur. arg. eorum quæ nō. de app. secundo requiris. si aut gratia sit p̄cessa ad petitionē partis, tunc procedat opi. Archi. vt priuilegiatus fm formā decre. primo anno percipiat fructus: satis. n. tūc operatur clausula generalis, quia tollit vitium surreptionis, & illud validat gratiā: vnde in aliq nō operatur fm cum. Quia in isto c. fit mētio de clausula generali, nō obstante. & varie dicitur hic, p. Arc. & Io. An. Ideo Lap. Ab. latius p̄sequēdo hęc mām hic, sic distinguit, dicens, q aut clausula generalis, nō obstante, ponitur i iure aut in literis ap̄licis. primo casu derogat illi, q quē ponitur: exemplum s. de hæreti. sicut ait. & de magist. c. si. vbi de hoc. & sic intelligatur s. de constit. c. j. eo. li. secundo casu. aut Papa scribit, motu proprio, aut ad petitionē alterius. primo casu si scribit et sine aliqua clausula si non obeit alij, & nō remanet impedimentum, nō solum tollit surreptionis impedimentum, sed et operatur, & inducit p̄secutionis effectum eius, sup quo scribitur: si lēdit, vel remanet impedimentum, tunc solum surreptionem remouet, q ab aliquo extrinseco causaretur, vel procederet, sed nō per via iuris cōis cōpetentem impugnatio nē, seu oppositio nē. si verō scribat et cum clausula generali dicēdo: aliquibus p̄suetudinibus, vel statutis, vel defectibus, vel quibuscūq; alijs i. n. priuilegiis nō obstantibus: tunc et inducit cōsecutionis effectum, vbi alius lēderetur, vel remaneret impedimentum, & surreptionem remouet, & effectum producit eius, super quo scribitur. ¶ Vltimo vero casu, quando non scribitur, proprio motu, tunc aut illud quod impedit, est ab impetrante, vel ab eo procedit, aut ab alio. primo casu nō operatur aliquid, neq; prodest in aliquo clausula generalis, quia nihilominus erit surreptitū. exemplum s. eo. in nostra. & cle. si. s. de offi. ord. Si vero nō procedit ab eo, vel nō est in eo, tunc vī in literis facultatis: & vbi non p̄iudicatur alteri, seu nō remanet impedimentum, sufficiat clausula generalis, nisi vbi est expressum, q debeat fieri mētio specialis, vt j. de praben. c. ij. de excess. p̄tela. c. j. quādo verō alij p̄iudicat, seu remanet impedimentum: tunc generalis clausula & si tollat surreptionē, nō tamen tollit oppositionē per viam iuris cōis. exemplum in literis facultatis: & qn nō p̄iudicat alteri. s. e. tit. s. de p̄iud. c. ali quibus. & in beneficio cuius p̄uissio per inferioris negligētiā est ad Papā deuoluta. & idem vī, qn p̄iudicatur collatori, & in p̄ferendo tmm, iuxta nō. j. de praben. cū in ecclesiā. dum modo nō sit laicus, qui cōferre, vel p̄sentare, vel eligere hēat ex priuilegio Papæ, quia tunc secus, vt ibi scripsi: si aut p̄iudicaretur alteri, vel in alio q in collatione, tūc secus, vt dictum est. exemplum

ADDITIONES.

- a Ius alterius. Adde Pet. de Anc. consil. cccxxv. Ro. consil. cccxxvij. vbi. vide, quid operetur motus proprius. Ber.
 b Motu proprio. An ista clausula motu proprio equipollet clausula non obstante, vide Do. Feli. in c. nonnulli. vers. iij. de rescript.

exemplum in isto c. & s. eo. ti. quamuis. d. c. cum ecclesia. huic distinctioni debet addi, quod dixi. j. de elec. cum ex eo. de præben. ei cui. & ista adde illis fm Lap. Abb. ¶ Vltimò querit hic
 14 Lap. tñunquid gratia fm formam huius tex. concessa extendatur ad fructus beneficij de nouo post gratiam creati. ¶ arguit q non arg. de priuile. cum capella. ex his, quæ ibi not. & j. de decimis. c. 2. & cle. fi. de rescrip. & cle. j. de censu. & hanc partem tenet Io. An. & Pau. in cle. præalle. fi. de resc. In prium facit, quia ista gratia non est ambitiosa, ideo amplianda, vt hic no. Arch. & facit s. de ver. sig. c. pe. Et pro ista parte bñ facit quod scripsit Io. And. post Io. Mo. j. de ver. sig. c. fi. in glo. pe. vbi rñdet prædictæ cle. fi. & forte dictum Pau. non procedit de iure in tali casu fm Lap. Ab. Guil. in extraua. suscepti. sup. ver. ecclesijs. distinguit, q aut causa priuilegij, vel statuti est de se extensiva in futurum, si cut in terminis illius extrauagantis, vbi disponitur in fauorem ecclesiarum, & tunc comprehenduntur illa beneficia, & maxime qñ sunt tales concessiones reales, quæ sunt quasi fauorabiles. alleg. no. de offi. Arch. c. fi. vbi illa consuetudo quæ stricti iuris est, ad monasterium, quod de nouo creatur, se extendit. aut causa statuti, vel priuilegij est actu transiens, & maxime in his quæ cōcernunt fauorem personarum, quæ quasi sunt odiosa, & tunc non comprehenduntur. hæc vera de nouiter creatis, sed de ante creatis, & vacantibus tēpore impetrationis, vel editionis statuti an includatur in ea extrauaganti super ver. vacatium. distinguit, q aut in concessione apponitur verbum futuri temporis, vt si dicat vacatura, vel quæ vacabunt, & tunc non includantur vacatia tempore dispositionis. ad hoc alleg. istud capitulū. aut loquitur per verba presentis temporis, & tunc aut expresse cauetur quod trahatur ad pendentia, & trahetur, vt in cle. dispendiosam. de iudi. & c. fi. de consi. aut si cauetur expresse, q trahatur ad pendentia, & tunc aut adiunguntur verba restrictionis, aut respiciuntur tempus futurum, vt quia dicitur vacatium per tres annos, & adhuc non comprehenderet primò vacantia. ad hoc j. de elec. si eo tempore. ar. s. de ver. sig. Abbat. aut non adiungitur aliquod verbum, sed simpliciter dicitur vacatium, & tunc includuntur etiam beneficia, quæ vacabant tempore concessione, fm eum. Sed contra primum membrum facit glo. super verbo, vacaturam. in c. si postquam. de præben. & in cle. j. de concess. præben. super ver. notitia. vbi expresse habet, q in rescriptis, quæ sunt odiosa & restringenda includunt sub verbis futuri temporis etiam beneficia quæ vacant tempore concessione gratiæ, quia illud vacabit quod vacans reperitur post concessione, q iecus esset, si dixisset, vacare inchoabit, quia tunc illa non comprehenderetur, vt vult illa glo.

ADDITIO.

a ¶ Creati. Adde, quod voluit Cal. consi. 14. & seq. de priui. Ber.

SYMMA R I V M.

- 1 Statuti appellatione, comprehenditur ius commune.
- 2 Personatus non est dignitas.
- 3 Ecclesia cathedralis si sit monachorum, aut canonicorum regularium, an valeat commissio eis facta?
- 4 Causa, an possit tractari in loco non insigni, vbi possit haberi copia peritorum. Et quid si alia necessaria in causis non possint haberi sine magna difficultate? nume. 5.
- 6 Reformari quid dicatur.
- 7 Sufficere, & requiri quomodo differant.
- 8 Habens dignitatem, vel canoniam in ecclesia cathedrali, an possit recusari propter insufficientiam?
- 9 Tempus data an respiciatur in delegante, quo ad qualitatem in eo requisitam?
- 10 Rescriptum Papæ est validum, quando scribit contra ius scienter, licet non fuerit adiecta clausula, non obstante.
- 11 Scientia certa Principis non dicitur interuenire in rescripto: nisi id exprimat.
- 12 Pannosus quis dicatur?
- 13 Ciuitas propriè quid dicatur?
- 14 Arbitrio boni viri quando aliquid dicitur relinqui, intelligitur de Iudice ordinari.
- 15 Iudex, quando se facit parem assumendo vna cum parte disputationem q ipse sit Iudex, non potest pronunciare, an sua sit iurisdictio.

Tatutum. ¶ Legam istud ca. per partes, quālibet partem summado, & prosequēdo per se cum dictis Doc. & glof. ¶ Glof. j. diuidit, & ponit, quid tangatur in qualibet parte de per se. sed Io. Mo. diuidit in sex partes. de prima posita hic, in gl. facit tres partes, dicens, q prima statuit certa loca, & Iudices. secūda ibi, Cum vero. circa actores & reos. tertia ibi, In nullo. circa loca, & Iudices prorogat. Archid. vero non diuidit. Ego summado prosequar, vt dixi, separatè in qualibet parte. Et hæc prima particula potest sic summari. Causa ab apostolica sede, vel eius le-

gato actore, & reo existentibus eiusdem diē. committi debent dignitatem obtinentibus, vel canonicatum ecclesiæ cathedra-
 lis, nec tractari debēt nisi in ciuitatib. vel locis insignibus. h. d.
 1 vsq; ad s. cum verò. ¶ No. q appellatione statuti, comprehenditur etiam ius commune, & sic videtur q rescriptum tollens statuta contraria, tollat etiam ius commune: licet expresse nō dicat de iure communi, ex quo statutum est aptum etiam cōprehendere ius commune. ¶ No. secundò vnam causam, propter quam licitum est reuocare statutum, & constitutionem. f.
 2 quando tendit ad noxam. concor. sunt in glo. ¶ No. ar. f. q per sonatus non est dignitas. vide no. j. de cōsue. c. j. ¶ No. q Canonici ecclesiarum non dicuntur habere dignitatem. ¶ No. quod in ciuitatibus, & locis insignibus videtur posse haberi copia peritorum. ¶ Quæro, quid si ecclesia cathedralis sit monachorū, vel canonicorum regularium, an valeat commissio eis facta. b
 Archi. tenet, q non, nisi exprimat religio. alle. 16. q. j. de presentium. & quod ibi no. & c. cum olim. 2. de priuileg. pro & cōtra. facit cle. 2. eo. ti. Io. An. Zenze. dicit hoc verum in monachis, sed in canonicis regularibus dicit idem esse, quod in secularibus, cum istud c. indistinctè loquatur. Ioan. de Lign. dicit dictū Archi. forte esse verū, quia Canonicus regularis ita est sub obedientia, sicut monachus. s. de postu. c. 2. Pau. tenet hic opi. Zēze. dicens, q non est omnimoda similitudo inter monachos, & Canonicos regulares, de sta. reg. cū ad monasterium. Item, q ex quo iste tex. loquitur indistinctè, debet indistinctè intelligi. 19. di. si Romanorum. & dicit, q vidit appellari propter hoc, & q curia non dedit rescriptum fm eum. Io. Cal. tenet etiam dictum Archi. dicēs, q iste tex. nō remouet impedimenta a iure introducta, sed ponit qualitates, quæ requirantur. & ad hoc facit, quod no. glof. hic, super verbo, canonicis. & per hoc est responsum ad cle. 2. eo. tit. & ad rōnem tenentium contrarium. & hæc opi. videtur verior, nam ex quo ius antiquum prohibebat istis committi, cum sint prohibiti a strepitu, & figura iudiciorum, nec per hunc tex. habilitantur, ideo adhuc remanet sub prohibitione. ¶ Quid, si sit canonicus, sed non præbendatus, vt quia expectat præbendam, an possint sibi committi causas. Io. An. q sic, per hunc tex. qui dicit, Canonicis. nō aut dicit, præbendatis. ad quod facit. j. de præben. si is cui. in fi. Io. An. idē Guil. in extrauag. sedes apostolica. Io. 22. in gl. quæ incipit, cōseruatio. ¶ Quid, si sit causa temporalis fori, & versetur inter puros laicos, an debeat seruari ista constitutio? Io. An. dicit q istud c. facit, q sic, cū iste tex. dicat de causis, nec distinguat de qualitate causarum, nec etiam in autoritate. tamen dicit, pro & contra. facit, q ipse no. de app. sua nobis. vbi de hoc. dicit hic Lap. Abb. q ibi videtur tenere, q valeat commissio: licet non sit facta Canonicis ecclesiæ cathedralis. demum dicit tenendū quod seruat curia. Lap. Io. de Lig. dicit ibi, q de rigore iuris commissio non videtur valere per hunc tex. sed dicit seruandum sti lum curiæ. Do. meus D. An. de But. dicit, q ex quo de iure antiquo poterant committi tales causæ laicis, q iste tex. de illis nil videtur immutare. vnde æquum videtur, q valeat commissio talibus facta, fm eum. & hoc videtur verum tenendo q ca. sua nobis. permittat talibus causam committi, quia super hoc ibi dubitatur, vt sic iurium correctio euertitur. j. de elec. cum expediat. sed si teneremus q ille tex. non permittat, tunc videtur ita
 4 dum huic tex. ¶ Quid, si locus non est insignis, tamen potest haberi copia peritorum, quia iudex habet familiares, qui sibi pro cōsilio, & partibus pro patrocinio sufficere possunt, an possit causa tractari. sol. dic q non, q per hunc tex. fm Inno. Cōpo. & Archi. hic, & Guil. in lpe. de cita. vers. quid si locus. Io. And.
 5 ¶ Quid si in loco potest haberi copia peritorum, sed cum magna difficultate, & si r cum difficultate possunt haberi victualia, hospitia, & alia necessaria, pro causis. sol. videtur, q non possit ibi committi causa, per hunc tex. qui non sine ministerio dicit, commodè. quod verbum non erat in ca. præsentis. vnde cū ex defectu præmissorum surgat incommoditas, sequitur q ibi non poterit tractari. Io. An. istud videtur limitare, verum Lap. de Casti. in sua alleg. 123. qñ non multum distaret a loco copia peritorum, & victualium. vnde concludit q in diē. Fesulana in parte vicina Florentiæ circa vnum miliare posset de causa cognosci: quia ex quo ciuitas Florentiæ, est ita vicina, vbi est copia

ADDITIONES.

- a ¶ De iure communi. Adde Alex. consi. j. lib. 4.
- b ¶ Eis facta. Adde de monacho, quod si Papa ex scientia committit, q videtur dispensare. Old. consi. 295. & vide Cal. consi. 2. de offi. dele. de religioso vide Are. consi. 58. vbi ampliat materiam huius c. de regula. per Cal. consi. 6. de offi. delega. Ber.
- c Puros laicos. Adde Alex. consi. 77. 2. lib. vbi de materia latē. Ber.
- d ¶ Quod non. Adde, quis dicatur locus insignis, & an in loco vicini Papa possit committere causam, Lap. alle. 124. & dictum Lap. potest sustine. i. si ex certa scientia Papa committat per ea, quæ voluit Ol. alleg. consi. 295.

Geminianus super Sexto Decretalium.

pia peritorum: satis pōt prouideri partibus. nec ob. modica in
 commoditas, quæ est ire, & redire Florentiam pro victualibus
 & copia peritorum: quia constat, q̄ Iudex impetratus in diece
 si prætenia citat reos a finibus dicte dicte. & non est parua in cō
 moditas comparandi. Item, q̄ncunq; partes in eadem ciuitate
 habitabunt ita remotæ a loco iudicii, q̄ maior erit distantia pe
 ritorum, & iudicis, q̄ sit in loco diœcesis Fesulanæ vicino per mi
 liare. & sic videtur, q̄ ibi possit cognosci, fm̄ eum. subtilis fuit
 eius consideratio, sed quia tex. hic vult, q̄ in loco commissio
 nis sit copia peritorum, & in fi. ponitur decretum, nō v̄ h̄re lo
 cum eius dictum. & dicta sua sunt dicta allegando, non decidē
 do. & per hoc facit gl. super ver. remotus. j. e. s. cū aut. ¶ Quid,
 si sunt ibi periti, sed nō ī iure: tñ sūt boni causidici, & practici,
 an possit ibi cā tractari. sol. iste tex. facit, q̄ sic, iuncto d. c. pñti.
 quia ibi dicebatur, peritorum in iure. & hic dicit tñ peritorū.
 facit C. de iudi. l. certi iuris. & tamē dicit Io. An. q̄ istud c. hoc
 non probat: quia fortē hoc non posuit verbum, in iure. quia in
 causis non solum requirūtur periti in iure: sed etiam periti no
 tarij, & causarū experti. & sic remanet Io. An. & ista vltima v̄
 melior opi. quia licet habeant peritiam tractandi causam: non
 tñ habēt peritiam decidendi dubia, quæ possent oriri in iudi
 cio, quæ sine scientia canonum decidi nō possunt, vt patet de
 consan. & affi. c. j. de priuile. super specula. ¶ Gl. 2. quærit de
 quo statuto loquatur iste tex. vt in eadem. ¶ Gl. 3. quærit, an ha
 beat locū in alijs, q̄ datis ab ap̄lica. sol. gl. q̄ sic. Gl. super verbo.
 quædam, querit, in quibus reformentur iura antiqua. gl. sol.
 dic vt in ea. ¶ Gl. super verbo, ad noxā. opp. q̄ iste non deberet
 mutare suum statutum antiquum: quia variatio est prohibita,
 maximē clericis, vt in cle. j. de renun. soluit gl. ¶ Gl. super ver.
 sanctione. quærit, quid sit sanctio. ¶ Gl. super verbo, reformā
 dū. quærit, q̄o dicatur reformare iura præcedentia. in fi. gl. sol.
 no. istam gl. ¶ q̄ illud dicitur reformari, quod in totū nō tollit,
 sed in parte. qd̄ not. quia si datur potestas reformandi statuta,
 a nō v̄ data p̄as in totū illa tollēdi. a vide tex. in cle. ne Romani.
 s. j. de elec. ¶ Gl. sup. ver. obtrinetib. quærit, qd̄ de Vicarijs eccle
 siæ. dic, vt in ea. ¶ In fi. gl. dic, vt ibi no. ¶ Gl. super verbo, digni
 tate. in prin. recita p̄ prium, q̄ superflue addatur de canonicis:
 quia ex quo dicit de dignitatibus, Canonici, & omnes alij cleri
 ci poterunt esse delegati: quia omnes clerici dicuntur habere
 dignitatem: vt no. 4. di. deniq; gl. sol. q̄ hic non sumitur ita lar
 ge, sed pro dignitatibus ecclesiasticis. ¶ In ea. glo. ibi, not. mira
 bile. recita glo. per prium, q̄ imō possent committi etiam p̄ in
 feriore a Papa alijs, q̄ in dignitate constitutis: quia si est maior
 20. annis, pñt ei causa delegari. de offi. dele. cum vicelimum,
 & quis ad dignitatē prouehi nō pōt, nisi in 25. anno. de elec. cū
 in cunctis. Cuius contrarium vult iste tex. glo. soluit dupl̄r. dic
 vt in ea. ¶ Gl. super verbo, prædictis, exponit tex. ¶ Gl. super
 verbo, cathedralium, quærit, quid de canonicis collegiata
 rū ecclesiā. dic, vt in ea. in fi. gl. & intelligit Io. An. text. etiā
 si cathedralis sit pauperrima. fm̄ Inn. Ho. Io. Mo. & Arch. ¶ Gl.
 super ver. Canonici. quærit, quid de habentibus officium per
 petuum in ecclesia cathedrali. an possint dari delegati: tenet, q̄
 non. ¶ In ea. gl. in ver. sed vt supra. recita per quæstionem: an si
 committitur causa Canonico impuberi, valeat cōmissio. gl. ar
 7 guit pro & q̄. & tenet, q̄ nō. ¶ In ea. gl. ibi, hoc sufficiat. ¶ T No.
 differentiā inter sufficere, & requiri: q̄a verbum, sufficere, non
 requirit assistentiā aliarum qualitatū, q̄ expressarum, quo ad
 perfectionem actus. Sed verbum, requiri, necessariō pcludit actū
 esse perfectum, licet concurrant qualitates, quibus adiicif ver
 bum, requiri, quod no. pro statutis & priuilegijs, vbi ista verba
 ponerētur. Secundo no. ex gl. tenendo, q̄s possēt ex dispensa
 tione esse Canonici in ecclesia cathedrali infra 14. annos, q̄
 dispensatio non trahitur ad consecutiua actus, super quo dispē
 satur, q̄n quis esset inhabilis ad illud consecutiuum principali
 ter, secus q̄n non esset inhabilis ad illud p̄secutiuum, quia tunc
 ad illud traherēt: vt voluit glo. super verbo, dignitate. s. e. ca. &
 b gl. de præben. q̄a in tantū. & de hac materia, an & q̄n dispensa
 tio extendatur ad p̄secutiua, b dixi plenē. 12. di. nos consuetudi
 nem. ¶ In ea. glo. in verbo, & nota. hic gl. quærit, nūquid alij in
 stituti in ecclesia cathedrali possint dari delegati. tenet, q̄ nō.
 ¶ In ea. glo. in ver. nota ergo. hic gl. quærit quare tñ isti ex
 pressī in tex. possint dari delegati, & non alij. gl. sol. ¶ In ea. glo.
 ibi, præsumitur. ex ista præsumptione iure inferitur, q̄ dato q̄
 Canonici ecclesiæ collegiatæ sit peritior Canonico ecclesiæ
 cathedralis, non tamen poterit dari delegatus, fm̄ Io. Mo. Sed
 s est dubium, t̄ an habens dignitatem, vel canoniam in ecclesia
 cathedrali possit reculari propter insufficientiam. Cy. in l. cer
 ti iuris. C. de iud. tenet q̄ sic, ex quo cessat causa præsumpta iu
 ris. alle. C. de epis. & cle. l. generaliter. canonizatam. 16. q. j. ge
 neraliter. finaliter concludit fm̄ Pe. q̄ ex quo maior sibi proui
 dit, vt tali, & cum substat vt peritum: hic facit ius inter om
 nes. ff. de sta. ho. l. ingenuū. ergo nō recipere p̄batio imperitię

facit ad hoc 8. q. 4. nonne. Io. An. & idem tenent hic D. Ioan.
 de Imo. cum possit prouideri huic defectui per assumptionē
 assessoris. j. e. s. assessorum. ¶ In ea. gl. in ver. & si tempore. quæ
 rit, quid si tempore datæ impetrationis est canonicus, & non
 c tempore præsentationis, & ecōuerso, an talis possit cogno
 scere de cā. dic, vt in gl. ¶ In ea. gl. in fi. Io. An. hic recitat opin.
 Archi. & Io. Mo. qui tenent idem, quod gl. licet Archi. arguat
 pro & contra. de hoc in Spe. in ti. j. s. restat. ver. quid si causa. &
 seq. vide gl. 3. in cle. 2. eo. tit. Sed concludendo dicta corū ali
 quo addito. dic, q̄ aut causa fuit commissā sub nomine digni
 tatis; aut sub nomine proprio. primo casu quædam est dignitas
 ppetua, & principaliter p̄ se subsistēs, siue habens permanen
 tiam: sicut sunt dignitates, quæ exiguntur perpetuo in eccle
 sijs, tunc ex quo quis est remotus a dignitate tpe præsentatio
 nis, licet fuerit in dignitate tpe impetrationis: non tñ ipse, sed
 successor cognoscet. de offi. dele. qm̄ Abbas. cum materia sua.
 quædam est dignitas, quæ non est perpetua, sed habetur coru
 scatione, & voluntate alterius, & tunc illo remoto successor
 nō cognoscet, quia causa propter quam commissio facta sub
 noīe dignitatis transit ad successorem est, quia dignitas nunq̄
 moritur. s. e. si gratiosē. & sic successor repetit dignitatem su
 flinentem delegationem, sed q̄n dignitas moritur, nō est, qui
 delegationē sustineat, & ideo non transit. & per hoc deciditur,
 q̄ si commissio esset facta legato sub noīe legationis, si non es
 set legatus tpe præsentationis, qui erat tpe commissionis, suc
 cessor nō cognoscet, quia reuocato legato, dignitas extinguit̄
 cum eo, & sic non durat sua dignitas, & per hoc idem dicere
 tur, si causa esset commissā canonico in ecclesia non numera
 ta, q̄ canonicatus extinguitur cum defuncto, vt in ca. dilecto.
 de præben. & per hoc idem diceretur in vicario episcopi, cui
 commissā est causa sub noīe vicariatus, quia successor eo re
 moto non cognosceret, cum illa sit dignitas personalis, quæ ex
 tinguitur cū persona, & habetur coru scatione alterius. ad hoc
 l. quod principi. & l. Auguste. ff. de leg. 2. vbi legatum factum
 principi trāsit ad successorem, & legatum factum Auguste nō
 transit ad secundam uxorem Principis, quia Augusta habet di
 gnitatem propriam, sed coru scatione mariti, & sic est in Vica
 rio, q̄ hēt dignitatē non ppetuā, sed coru scatione ep̄i, dictū est
 Simonis de Bonaza. aliās de Noxa. in cle. 2. de resc. & ibi ponit
 dñs meus, & in c. qm̄ Abbas. s. de of. dele. & per p̄missā v̄ vel
 le, q̄ si committatur causa canonico in ecclesia numerata sub
 noīe canonicatus, q̄ transeat ad successorem. Contrarium sen
 tit hic D. Ioā. de Imo. dicens, q̄ canonicatus non est dignitas,
 cui detur successor, sicut in alijs ecclesiasticis dignitatibus, vt
 no. gl. super verbo, consentire, in c. q̄ sicut. de ele. & quod no.
 ne pla. vices suas. c. 1. Ex his v̄ sentire, q̄ non transeat ad suc
 cessorem, & credo q̄ bene, imō tales commissiones non fierēt
 canonicis sub noīe canonicatus tñ: vnde nō v̄ dubitandum
 de hoc, quia si diceret, committimus canonico Bon. alio non
 adiecto, hæc delegatio tanq̄ incerta non valeret. s. e. ti. ad hæc.
 cum ibi notatis. ¶ Secundo casu principali, q̄n sub noīe p̄prio
 tñ requiritur certa qualitas in p̄sona illius, cui debet fieri cō
 missio, vt est videre in terminis huius c. & tunc, aut qualitas
 non adest tpe commissionis, sed tempore executionis, & talis
 cognoscere non pōt, vt dicit gl. hic. aut qualitas adest tempo
 re commissionis, sed deficit tempore executionis, & tunc, aut
 supervenit qualitas totaliter opposita primæ qualitati, vt pu
 ta, quia canonicus, cui erat causa cōmissā, p̄hit matrimoniū.
 Spe. vbi s. diffinguit, q̄ si causa est spiritualis, & erat facta tñ ei
 ratio, tunc non cognoscit. de cleri. coniug. diuersis fallacijs. Si
 verō iam erat lis contestata, si contrahit cum virgine, bene co
 gnoscit, si vult priuilegio clericali gaudere. 26. di. vna. secus si
 cum vidua, quia tunc non posset vti priuilegio clericali. j. de
 biga. altercationis. ista distinctio non placet Pau. in d. cle. 2. di
 centi, q̄ nullo modo ite poterit cognoscere de causa spirita
 li, cum non retineat p̄hens cum virgine priuilegium clerica
 le, nisi quo ad duo, & in alijs habet, vt laicus, vt patet j. de cler.
 coniug. c. vnico. ergo de causa spiritali cognoscere non pote
 rit fm̄ cum ibi. de causa aut temporali isti non d̄i dunt, sed
 credo, q̄ possit cognoscere, quia talium causarū nō est non
 est incapax de iure cōi, iuxta no. per gl. de iudi. decernimus. &
 sufficit, q̄ qualitas canonicalis erat tempore commissionis:
 aut qualitas postea assumpta nō repugnat funditus primæ qua
 litati, vt quia efficitur religiosus, & isto casu dicit hic Io. An.
 fuisse

ADDITIONES.

- a Illa tollendi. Adde Ro. consi. 216. Ber.
 b Consecutiua. Adde Old. consi. 215. Ber.
 c Præsentationis. Adde Abb. consi. 9. & consuluit Pau. de Ca. consi. 319 q̄ stan
 te statuto, q̄ causa committatur iudici potestatis, q̄ licet destinat esse Iudex,
 q̄ tamen de causa cognoscet, & idem tenet Fed. consi. 32. Do. Ro. deci. iuris in
 antiquis, hoc co. tit.

fuisse disputatum per quendam fratrem Iacobum, qui tenuit, quod talis remanet delegatus. Ad quod facit j. de here. vt officium. §. ad conscribendas. tñ istam iurisdictionem non exercebit sine Abbatis licentia. facit in si. §. e. tit. pastoralis. in si. & quod no. in cle. j. de test. in gl. §. premissa. pcedunt in delegato. ¶ Sed quid in delegante, an inspiciatur tps date quo ad qualitatem in eo requisita. dic. q. sic. & de hoc in Spe. tit. j. §. si. ver. quid si committens. nec ob. prædictis c. super eo. de appel. vbi cōsideratur tempus presentationis, qā ibi loquitur quo ad vincēdā negligētiā iudicis, in qua dici non potest negligēs ante tps presentationis: hic verò quo ad qualitatem requisitā in iudice, per quā præsumatur illum esse sufficientem, & ita sufficit adesse tpe impetrationis, quia illud tps inspicere debet, vt hic dicit gloss. ¶ Glo. in per verbo cause, recita per quæstionem, an vnus articulus, vel mera executio possit delegari non habentibus has qualitates. glo. sol. q. sic. ¶ In si. glo. idem Guil. in Spe. in ti. j. §. si. ver. quid si certus. & idem Arch. hic, & Zenze. qui assignat rōnem: qā talis magis est auditor, q̄ cognitor. §. de of. dele. super q̄onum. §. porro. ¶ Glo. super ver. s̄arum, recita per q̄onem, an iste tex. habeat locum, qñ Papa committit simplici clerico, sic expriment do in literis: & quid de vice cancellario, an valeat commissio? & tenet, q. sic, dum tamen ex certa scientia faciat quod facere dicitur ex certa scia, qñ in lris id exprimit. ¶ In e. glo. ibi, exceptio. Idē Guil. in Spe. in ti. j. §. si. ver. quid si Papa. & ibi dicit, q. secus esset in Legato. s. qui nō posset p̄ formā istius cōstitutionis etiā ex certa scientia cōmittere non habenti qualitates hic requisitas: qā p̄ ius non pōt disponere. & huic dicto p̄cor. lo. Mo. j. de here. c. si. in glo. magna. & licet ibi tenuerit Legatum posse de partium consensu: tñ consensus partium non sufficeret. j. c. si. in nullo. lo. An. ¶ No. bene istam glo. quia vbi Papa scribit cōtra ius scienter, q. valet rescriptum: licet nulla fuerit adiecta clausula, non obstante, de quo. §. de consti. c. j. eo. li. ¶ Secundo no. q. vbi ex tenore rescripti apparet, q. Papa habuerit notitiam facti & impedimenti introducti a iure, dī scribere ex certa scientia, & sic nō vī necessaria expressio certę scientiæ, qā no. quia semel pp hoc vidi saluari rescriptum, in quo Papa cōmittebat eam inter Petrū, & Mar. Mutinen. diocesis Abbati sancti Proculi Bon. quia ex quo exprimebatur impedimētū, videlicet, q. actor, & reus erāt eiusdē dioc. & Iudex alterius, videbat certificatus de impedimento, & sic velle tollere istud ius, quo ad illam causam. ¶ Tertiō no. ex gl. q. Vicecancellarius ex certa scientia potest committere causam p̄ formā istius c. dū tñ sciat ex certa scientia, & sic vī, q. certa scia Vicecancellarij æquparetur in hoc certę scientiæ Papę. Sed dicit d. Ioan. de Imo. in hoc seruandum stilum cancellarij: qā de iure secus esset, cum inferior a Papa non posset tollere ius cōmune. §. de ma. & obe. c. cum inferior. & cle. 2. de ele. ¶ Quarto no. ex gl. q. certa scia Principis non dicitur interuenire in rescripto, nisi id exprimat. & sic videntur ista equiparari: videlicet motus proprius, & certa scia: propter quod extenditur per hanc gl. tex. illius c. si motu proprio. Do. de Rota conclusionē. 221. fm meam quo tam: alias est. 221. tenent p̄riū: quod certa scientia Papę possit probari per testes, licet i lris nō exprimat. & inducūt multas rationes, & inter alias, qā c. si motu proprio, in hac parte est exorbitans a iure cōmuni, quod dicit equē probari per testes, sicut p instrumenta, de fide instr. cū lo. ergo nō debet extendi, vt in regula, quæ a iure. j. de re. iu. Item, quia motus proprius necessariō includit vnā negatiuā non coarctatā, videlicet, q. nullus porrexit supplicationem Papæ, & talis negatiua est improbabilis. de proba. qm̄. §. sed certa scia, & volūtas Papæ nullā negatiuā, sed simplicē affirmatiuā includit, quæ affirmatiua est probabilis, propter quod concludit, q. certa scientia pōt probari, etiam si illa non exprimat in literis. & ita dicunt ibi seruatum fuisse. ¶ Glo. super ver. sedis apostolicę. recita per quæstionem, an hæc decretalis habeat locum in alijs ordinarijs. Sol. gl. q. non. & assignat duplicem rōnē. ¶ In ea. gl. in si. idem lo. Mo. & Archi. nec ob. q. etiam legati sunt ordinarij: quia de illis est hic expressum fm Archi. & quod dicit glo. hic de clerico panoso. i. v. & tritis vestibus induto: & ita sumitur hic. pōt etiam panosus dici ille, qui vestibus abundat fm deriuationes: sed hic non sumitur fm vltimū modū. lo. An. ¶ Glo. super ver. legatorū. recita per q̄onē, an iste tex. habeat locū in oībus speciebus legatorum. tenet, q. sic. dū tñ iure legationis cōmittant. ¶ In ea. glo. ibi, delegationis. est intentus gl. q. si legatus procederet virtute alterius potestatis ordinarij, q. virtute illius possit committere non constitutis in dignitate. lo. An. Gl. super ver. decetere. querit, quare istud verbū fuerit positū hic, in tex. ¶ Glo. super verbo, committantur. recita per quæstionem, an si committantur non habenti qualitates hic requisitas, & pars non opponit, valeat processus. glo. arguit pro, & contra, & determinat, q. non. ¶ In si. glo. idem Arch. no. istam glo. q. vbi ita tutum annullat ipso iure processum: licet pars prosequat non

opponendo, per hoc non efficitur validus processus. quod vī velle glo. procedere, quando causa statuti nō concernit fauorem partium, sed statuentis. quod bene no. ¶ Gl. super ver. nec audiantur. recita per q̄onem, an si committat in loco non insigni, & cognoscatur in loco insigni, valeat. & determinat, q. sic, salvo eo, quod habetur j. proxi. §. ¶ In si. glo. vide. j. de offi. dele. ab arbitris. in vlti. glo. lo. An. & idem tenet Zenze. dicens, q. si alibi causa tractaretur, processus esset nullus: licet pars non opponat propter finem huius c. fm eum. ¶ Glo. super ver. ciuitatibus. querit, an cognosci possit in suburbij ciuitatis. gl. determinat q. sic, & deinde iustificat rex. per exempla: quia de ciuitatibus sic statuitur hic. ¶ In ea. gl. ibi, si ciuitas. idem tenet hic d. Archi. & quod dicit de definitione ciuitatis, & finibus dioc. 13 ibi dicitur, lo. An. Zenze. tenet contra glo. ¶ quia cum propriē ciuitas dicatur quæ murorum ambitu continetur, vt dicit glo. ideo extra cognoscere nō poterit, per finem huius c. fm eum, & pro eo facit tex. in d. c. si ciuitas. vbi vult, q. illo casu appellatione ciuitatis comprehendantur suburbia. ergo contrarium debet esse in alijs casibus, vt suburbia non comprehendantur. ¶ Glo. super ver. locis, recita per q̄onem, an si in ciuitate non reperiatur copia peritorum possit causa committi. ¶ Glo. recitat opi. contrarias. demum tenet, q. possit. Et ad hunc text. qui videtur probare contrarium, respondet. ¶ In si. glo. no. istā gl. q. clausula in fine posita non refertur ad omnia superiora, qñ eit dare rōnem, quare magis ad vnum, q. ad aliud referatur, vt l. talis scriptura. & l. plane. post prin. ff. de leg. j. & in l. 3. §. j. & ibi Bar. & Ioā. de Imo. ff. de lib. & posth. ¶ Glo. super ver. copia. in prin. querit de quibus debet haberi copia, & soluit. deinde querit, quid si inter partes, & iudicem est contentio, q. locus nō sit insignis, quis habebit hoc determinare. glo. dicit, q. primō recurratur ad communem opi. & si per hunc modum non possit decidi dubium, recurratur ad arbitrium boni viri: vel secundo alios eligentur arbitri, demum gl. ponit suam solutionē, & notabiliorem. ¶ In ea. glo. non licet. ¶ Quid si sit copia legistarum, & non canonistarum: cū causa decidi non possit per leges, an possit opponi exceptio. sol. Arch. dicit, q. sic. sed si cā possit per leges decidi, tunc non obstat exceptio. alleg. ad primum. i. i. q. j. si quis cū clerico. in si. Et ad fm, §. de no. ope. nū. c. j. & quod ibi no. fm eum. lo. An. pro hoc allegat Lap. Abb. hoc quod no. in Spec. de requisitione consilij in secunda collatione. ver. scias igitur. vbi dicitur, q. consiliarius potest recusari ex causa, vt si causa est merē canonica, vel spiritualis, & consiliarius est merus legista. Lap. ¶ In e. glo. ibi iudicem ecclesiasticum loci. ¶ No. istam glo. q. vbi aliquid dicitur relinquere arbitrio boni viri, intelligitur de iudice ordinario loci, pro quo facit quod no. in Spe. de arbi. §. j. ver. sed quis. vbi dicit, q. bonus vir cuius arbitrio debet stari, est Iudex loci fm Lap. Abb. hæc sunt notanda: quia si compromissum esset reducendum ad arbitrium boni viri, inter clericos esset Iudex ecclesiasticus loci: inter laicos Iudex secularis loci. ¶ In si. glo. plus tamen placet Inn. Compo. & Guil. in Spec. de cita. §. j. ver. sed quæ loca. & Archi. hic, quod Iudex ipse de hoc cognoscat. Ioā. And. ¶ No. bene istam glo. quæ fm Dominum meum Ant. de Bu. non est alibi: q. vbi Iudex se facit parem, assumendo vna cum parte disputationem, q. ipse sit Iudex, non potest pronūciare, an sua sit iurisdicō.

ADDITIONES.

- a ¶ Simpliciter clerico. Adde quod Abb. consi. 62. consuluit quod teneret commissio Papę facta puro laico inter personas ecclesiasticas, etiam viua voce ex certa scientia. Ber.
- b ¶ Exprimat. Adde Ro. consi. 369. Ber.
- c ¶ In dignitate. Adde Alex. consi. supra alleg. 77. 2. lib. Ber.
- d ¶ Definitione ciuitatis. Ciuitatis appellatione quid veniat, vide D. Fely. in ca. Rodolphus. de rescr. Item ciuium appellatione quid veniat ibidem, ver. quarta conclusio.
- e ¶ Suburbia. An autem suburbia comprehendantur appellatione ciuitatis. vide l. qui in continentibus. & l. pupillus. §. in cola. ff. ad muni. & in cā. si ciuitas. infra de sen. excom. & ibi no. & facit, q. quando aliquid alicui conceditur, eius cōherens concedi videtur. c. sicut Christus. j. q. j. vbi de hoc. facit. l. credito. §. fina. ff. de contrahen. emp. & l. prædij. §. si. ff. de le. 3. & c. de bo. vac. l. 2. li. 10. & vtrum nomine diocesis contineatur ciuitas vel ne, vide in c. Rodolphus. de rescr. & per Host. in c. j. de offi. or. & quid sit dioc. no. plene per Arc. in c. statutum. §. j. isto tit. ponit idem Archid. quæ sit diuersitas inter ciuitatem, castellum, & oppidum. Iac. de Bel. in §. si quis ergo. in auct. qui. mo. n. tu. eff. leg. & pro hoc. 23. q. 8. ca. in qualibet. Item, quid contineatur appellatione ciuitatis & ciuium, vide bene in quæstionibus. d. sputatis per d. Iac. de Bel. in libro magna. quæstionum. 44. Item no. q. ciuis deferens ciuitatem, perdit priuilegium ciuitatis, & desinit esse ciuitatis, & desinit esse ciuis, ita fin. no. Bal. in l. 2. C. de infan. expo. per illum text. quem refert d. Ias. pro singula. in l. j. §. huius studij. ff. de iust. & iure. qualiter tamen & quo tempore perdat priuilegium. Bar. in l. j. ff. de nundi. plenē per Ab. post lo. And. in c. cum accessissent. extra de consti. vide etiam per Fel. in d. c. cum accessissent. col. 10. in medio.
- f ¶ Consiliarius. An excusetur quis, quando habuit a perito malum consilium, vt de D. Fel. in c. de quarta, de pigri. ver. & si habuit a perito.

Geminianus super Sexto Decretalium.

iurisdicatio. Et istud fuit dictum Inn. in c. ex parte. el. j. de ver. fi. in glo. magna. Multi allegant istam gl. q. qñ Iudex procedit ex officio nō pōt cognoscere, an sua sit iurisdicatio, sed an sit Iudex ex quo dicit se iudicem. Sed contra hoc est casus in c. si Iudex laicus. in prin. j. de sen. excom. nec ista gl. hoc dicit. Sed quādo Iudex vna cum parte dicit se iudicem: qā sic dicendo facit se suspectum alteri parti. & videtur fauere parti, pro qua loquitur super dubio. ergo glo. concludendo veritatem dicit, q. aut Iudex super ista contentione non facit se partem, & tunc possit cognoscere, an locus sit insignis. aut facit se partem assumendo disputationem super hoc vna cum parte, & tunc aut est notorium, locum esse insignem, & stabitur notorietati, nec exceptio admittitur. aut non est notorium locum, & tunc fm glof. recurrēdū est vel ad iudicem ordinariū loci, vel ad arbitros: tñ dicit hic, Io. de Imo. q. tutius est ire ad arbitros: quia de facto causā delegati Papē Iudex ordinarius se non intromittit. facit qd not. in cle. quis. de foro cōpe. d. c. suspitionis. palle. Et no. inter cetera istā gl. q. vbi exceptio dilatoria continet euidenter notoriam falsitatem, statim est per Iudicem reiiciēda. facit qd in simili dicit Inno. de libello. in c. dilecti. s. de iudi.

SYMMARIUM.

- 1 Prælati subiecti episcopo possunt recusari, tanquam suspecti per reum corā illis conuentum in causa episcopi.
- 2 Iudex, qui non iudicat tanquam competens in principali, potest condemnare in expensis litigantes coram eo.
- 3 Causa Florentinorum si commissā est episcopo Fesulano, an possit iudicare in ecclesia, quam habet Florentie.
- 4 Delegatus Papæ est maior ordinario in causa sibi commissā.
- 5 Capitulum, vel vniuersitas si vult impetrare contra alium existentem de eadem diocesi, an habeat locum exceptio. Et quid si impetratur contra officialem episcopi. nu. 6
- 7 Exceptio ista an habeat locum contra quamlibet vniuersitatem?
- 8 Probatio an possit admitti in contrarium contra iuramentum?
- 9 Iudex an possit citare in omnibus casibus, in quibus prohibetur procedere?
- 10 Esse dicitur de ciuitate, qui habet domicilium in illa.
- 11 Statutum si disponit, q. quis non possit esse officians, vel Bidellus studij Bon. nisi sit ciuis Bon. habens domicilium, Bononie potest esse Bidellus, licet aliunde habuerit originem: nisi aliter exprimat, de qua ciuitate intelligatur.
- 12 Episcopus si velit impetrare contra existentem de aliena diocesi, an habeat locum exceptio?
- 13 Ciuitatem qui non potest intrare etiam ex culpa sua, non potest ibi conueniri, vel citari.
- 14 Potest, dictio, non importat necessitatem, sed bene dictio, debet.
- 15 Dieta qualiter debeat computari?
- 16 Tractus est duplex.
- 17 Diocesis sua propriū quæ dicatur?
- 18 Saltem, dictio, cuius sit natura?
- 19 Iudex non dicitur procedere in causa, quando procedit ad absoluendum partes ab instantia iudicij, & condemnat in expensis.

Vm verò. Potest sic summari ista pars. actore committi non debet extra illam, nisi in sex casibus, in quibus tamen non traheret vltra vnam dietā. & nū in duobus casibus impetrans per iuramentum fidem fecerit de illis repellitur a Iudice, & in expensis condemnabitur. h. d. vsq; ad §. cum autem. ¶ No. primò, q. dictio, seu, stat disuncti uē. ¶ No. argu. t. q. in causa episcopi possunt recusari prælati sibi subiecti, tanq. suspecti per reum coram illis conuentum, ad hoc vt lite non contesta. accedens. el. 2. ¶ No. q. quis nō est cōpellendus litigare, vbi securē permanere non pōt. ¶ No. q. dietæ computari debent, quo ad tractum ad iudicium a fine dioc. ¶ vbi manet tractus. hoc declarabitur j. cum glo. ¶ No. q. capitulum potest pueniri sine epō. de quo de rescrip. c. edoceri. ¶ No. q. vniuersitas conueniri potest. de quo de simo. dilectus. el. 2. ¶ No. q. super timore non standi securē in loco statui iuramento excipientis. ¶ No. t. q. Iudex, qui nō iudicat tanq. cōpetēs in principali, potest tamen condemnare in expensis litigantes coram eo. ad hoc §. co. tit. & li. dispendia: & est tex. in cle. j. e. ritn. ¶ Quid si actor, & reus sunt diuersi territorij, vel districtus, sed eiusdem dioc. an procedat iste tex. sol. dic. q. sic, quia iste tex. notanter expressit de diocesi, & non de territorio. & ista inter se differunt, vt no. in cle. ne Romani. de elec. Quæro, quid si fiat diuisio dioc. post rescriptum impetratū, & reus remaneat de vna diocesi, & actor de alia. Sol. dic. q. procedatur, ac si integra remansisset. in extra. Io. 22. quæ incipit, sedes apostolica. in fi. Ioā. An. ¶ ¶ Quid si causa Florentinorum committatur epō Fesulano, qui habet ecclesiam in ciuitate Florentie, vbi habitat, & ex priuilegio pōt iudicare inter suos subditos, an valeat

commissio, q. valeat, facit tex. s. de rerū permu. c. fi. & qd ibi no. sup verbo, cōmorātes. ita remanet Io. An. lo. de Lig. tenet contrarium, quia cum Papa episcopo Fesulano committit, vt committere sub noīe dignitatis ordinariæ, & sic in Fesulis, & de illa vñ Papa cogitasse, & non de dignitate sibi competenti ex priuilegio. ar. c. i. s. de consti. co. lib. & maxime, cum hodie ponderetur locus commissionis fm eum. Et istud vltimum tenet Io. Cal. hic, dum tñ locus dignitatis non distet vltra vnam dietam, per §. in nullo. j. e. c. vel nisi exprimeret eum in tali loco commorari, & sic fit de stilo curiæ, fm eum, & idem tenet Do. Pet. de Anc. crederem distinguendum, q. aut Papa est certificatus, b. qualiter episcopus Fesulanus habet Florentinā ecclesiam, & ibi iustitiam reddit inter subditos sibi, & istud potest constare per aliquas coniecturas, & tunc procedat dictum Io. An. ad quod facit, quod no. §. co. c. in gl. super verbo, literarum, & multo fortius hoc procederet, si diceret Florentiæ cōmoranti, vt est dictum s. & facit tex. hic qui dicit, non cōmittatur extra dioc. & non dixit, personæ existenti de diocesi. Aut Papa non est certificatus de loco, & tunc procedit dictum Ioan. de Lig. & sequacium. ¶ Quid si Fesulanus, vel Florentinus impetrat episcopum Fesulanum contra Fesulanum, an poterit cognoscere in dicta ecclesia. dicit Io. An. q. esset inspiciendus tenor priuilegij. de priuileg. porrō. ff. de transac. l. de his. fm eū. D. Pet. de Anch. tenet, q. non possit per rōnes supra positas p Io. de Lig. Do. Io. de Imo. facit hic distinctionem, quæ mihi nō vñ necessaria, quia tota difficultas huius dubij dependet a præcedenti dubio. vnde in casibus, in quibus dixi §. q. commissio videtur facta, vt cognoscat Florentiæ, poterit cognoscere in casu, quo dixi, q. videtur facta, vt cognoscat Fesulis, non poterit cognoscere, nec est inspiciendum priuilegium, vt dixit Io. An. quia priuilegium conceditur super ordinaria potestate cognoscendi, nec episcopus Florentinus posset impedire, vt nō cognoscat Florentiæ, ex quo delegatus Papæ ad illum locum se extendit, t. quia delegatus Papæ est maior ordinario in causa sibi commissā. de offi. dele. sane. nec potestas Papæ deficit ratione loci commissi, cum vbilibet habeat iurisdictionem. 9. q. 3. cuncta per mundum. per hoc est expedita regula huius §. ¶ Sed venio ad casus exceptos, & circa primum quæro, quid de subdito Archiepiscopi volentis contra eum impetrare, an habeat locum exceptio prima hic posita? sol. Ioā. An. dicit, q. sic, quo ad diocesi. propriam ipsius Archiepiscopi, quia Archiepiscopus est etiam episcopus, sed si existens de alia diocesi, licet sit de prouincia, vult impetrare contra Archiepiscopum, vel Archiepiscopus eum, tunc debet impetrare in loco non distante vltra vnam dietam a fine sue diocesis, non a fine prouinciæ, cum istud hic non exprimat. Item, quia de iure antiquo nō fuisset licitum sic trahere vltra duas dietas, ergo nec isto iure nouo, quod intendit restringere, non ampliare ius antiquum, nec est mirum, si aliud dicatur de diocesi, & aliud de prouincia. arg. j. de præben. quamuis. el. j. §. j. de concess. præben. executor. j. e. lib. Io. An. ¶ Quid si episcopus non vult impetrare contra illum, qui est de dioc. sed est de sua ciuitate, an habeat locū ista prima exceptio. Sol. dic. q. sic, quia diocesi. hic comprehendit etiam ciuitatem, vt no. j. de re. permu. c. vnico. co. lib. Ioan. An. quasi velit Io. An. q. c. Rodolphus. s. de rescript. habeat locum in rescriptis, vbi appellatione diocesi. non comprehenditur ciuitas: secus quando verbum dioc. proferatur a iure. ¶ Venio ad secundam exceptionem, & quæro, t. quid si capitulum, vel vniuersitas vult impetrare contra alium existentem de eadem dioc. an habeat locum ista exceptio. Sol. Archi. tenet hic, quod sic: quia episcopus, & capitulum sunt vnum corpus. 6. q. 1. si quis. de his, quæ sunt a præla. nouit. de ver. sig. cum clerici. vnde hæc cennexitas inducit parem suspicionem, de consti. trās. slato. Io. And. dicit, hoc sibi non placere, nec aliter exprimit. quare Io. de Lig. dicit opi. Archi. posse defendi propter omnimodam rationem, quæ vtroque casu concludit. ¶ Nec obsistat ratio Ioan. And. quæ videtur concludere, q. hic ponitur regula, & postea casus excepti, inter quos non ponitur ista exceptio conuersus, & sic stat regula, quia dicit ipse, ratio horum casuum exceptorum fuit propter fauorem litigantium, quia poterāt habere suspectos iudices per illos impetratos, sed idē est fauor, si capitulum impetrat contra aliquem, sicut si impetraretur contra eum propter suspicionem, quæ vtroque casu concludit. vñ de isti casus excepti bene debent extendi propter omnimodā rationem secundum eum, & idem tenet Zenze. Ioan. de Imo. dicit

ADDITIONES.

- a ¶ Diocesis. Adde Alex. consi. 22. vbi qualiter debet fieri mensuratio. 4. lib.
- b ¶ Est certificatus. Adde, q. idem voluit Old. consi. 295. & dicit Fran. de Arc. consi. 58. q. in causa inquisitionis non habet locum dispositio huius decreti de dieta. Ber.

dicat opi. Io. And. veram: sed opi. Arch. equiorem. ¶ Sed quid si impetratur contra officialem episcopi de eo, quod commisit in officio, an habeat locum id, quod hic dicitur de episcopo.

6 Sol. Arch. obscure hic loquitur, dicens, qd si talis conueniatur, non trahetur ad diocese. vicinam respectu loci, in quo exercuit officium, si forte a propria distat per plures dietas. mouetur p. tex. hic, qui dicit, contra predictos. & postea dicit, nullus eorum, & sic videtur velle tex. qd solum in hic expressis habeat locum. nec obstat, si dicatur, qd episcopi, & officialis idem sit constitutor. j. de consuetu. c. 2. quia illud non procedit, quando conuenit ex delicto, cum ista sit actio personalis. non ob. qd quis fortitur forum etiam coram ordinario proprio, licet delictum alibi commiserit: non tamen respectu illius fori poterit perueniri coram delegato, cum illa non sit sua diocese. alias sequeretur, quod remotus ab officialatu ibidem conueniretur, quod est falsum: tñ dicit Arch. qd multi tenent contrarium. Io. An. Lap. Abb. reducit opi. ad concor. distinguens, qd aut Vicarius episcopi ratione sui officij, vel pro suo officio agit, vel conuenitur, & tunc idem sit in Vicario episcopi, quod in ipso: vbi verò non conuenitur vel conuenit nō pro officio Vicariatus, sed respectu persone, & tunc non habet locum in eo iste tex. & pro his all. j. titu. pxi. mo, non putamus. & j. de fo. comp. Romana. in prin. fm Lap. De quo capitulo debet intelligi iste tex. sol. intellige de capitulo ecclesiæ cathedralis, vt denotat pronomen eius, hic positum: in alijs verò capitulis non habet locum ar. s. de test. requisisti. de verb. si. cum clerici. fm Arch. Io. An. & potest esse ratio propter communionem, quæ est inter episcopum, & suum capitulum, quæ non sic est inter episcopum, & alia capitula, vt d. c. requisisti. fm Io. de Li. ¶ Venio ad tertiam exceptionem, & quæro an ista exceptio habeat locum contra quamlibet vniuersitatem: sol. dic, qd si est vniuersitas ciuitatis castri, vel ville principalis, habeat locum, etsi esset minima vniuersitas, cum hic tex. indistincte loquatur: si verò non sit principalis vniuersitas, licet sit in ciuitate, sicut est vniuersitas Doctorum Bon. bechariorum, vel notariorum, & similibus, tunc hæc exceptio non haberet locum, quia tex. hic ponderat vniuersitatem principalem loci: standum est ergo isto casu regulæ. posset tamen in istis habere locum propter vltimum casum hic exceptum, vt quando perhorresceret potentiam istorum, quia tunc posset impetrare extra ciuitatem Bon. Io. And. ¶ Vltimo circa casus exceptos quæro, an sint alij casus excepti a regula hic posita. Sol. dicit Arch. qd consuetudo curiæ exceptit alium casum. s. quando episcopus proferret sententiā diffinitiuam in causa matrimoniali, & appellatur ab illa: tunc curia committit illam causam alteri episcopo extra diocesim litigantium, etiam non habita mentione de constitutione, & hoc propter stilum curiæ, qui habet, qd alias hæc causæ non committantur: vel si committuntur ad iudicem episcopum cum clausula, tu frater epe. & pro hac consuetudine, & stilo curiæ facit. 3 l. q. 2. Lotharius, in superscriptioe. & de of. deleg. causam matrimonij. & de conuer. coniug. ex publico. qd eam facit de integ. rest. ex literis. de prob. proposuisti. de testi. ex tenore. Sed dicit Archid. se pluries fuisse expertum, qd secunda iura non seruantur. & de hac consuetudine in Spe. de rescripti præsentatione. s. ratione formæ. ver. nunc ad instructionem. Io. And. Excipit hic Lau. alium casum, quando Iudices cum conuentione partium in audientia impetrantur, quia tunc nō potest excipi de loco, vel de conditione personarum Iudicis: prout incipit Guil. de monte Lau. in extrauag. Ioan. 22. quæ incipit: sedes. super verbo executores. & hñ s. in gio. hoc est verum fm Lap. ¶ Venio ad ver. nullus, & quæro, an habeat locum, quando legatus ipse, vel officialis eius procederet. Sol. dic, qd non: quia iste ver. loquitur de delegato Papæ, vel de delegato legati: si verò ipse legatus, vel officialis eius procederet, bene posset ultra citare: & sic seruatur fm Archi. Io. An. idem tenet. Pau. allegat no. de of. lega. nouit Venio ad ver. sed & in duobus. & quæro qd si nō exprimit impetrans causam timoris aduersarij, sed i lris dicit, cum autem idem M. sicut asserit, sui ordinarij potentia merito perhorrescat, an valeant literæ. Sol. dicit Archid. curiam tenere, qd sic: qd non est necesse aliter exprimere causam timoris. Io. An. ¶ Quid si tempore impetrationis non suberat iste timor, sed postea, sine fraude tamē impetratis: an possit petere actor, qd delegatus subdeleget extra diocesim. Sol. dicit Archi. qd sic, secus si timor suberat tempore impetrationis. alle. l. licet. ff. de arbitris. ff. de interrog. ac. l. de ætate. ff. de dam. infec. l. qui bona s. de illo. ¶ Item, quia fraus cessat, & ipse diuinare non tenebatur. j. de ver. sig. c. fi. & s. vt eccl. beneficia. vt nostrum. sed dicit Ioan. And. qd licet istud videatur æquum, tamen in contrarium est tex. j. eo. c. s. in nullo. & illud tenendum, vt statim ibi dicit de casu conuerso in secunda glo. fateor tamen, qd de expresso consensu partium posset extra audire. Ioan. An. Quæro, an isto casu sufficiat iuramentum procuratoris. Sol. Archi. dicit, qd nō per text. hic, qui dicit proprium, etiam si haberet speciale man-

datum. remittit vbi prolixè prosequitur. j. de elec. vt circa. & ibi dicitur. & c. nulli. Io. An. ¶ Sed an contra iuramentum hic præstitum potest admitti probatio in contrarium. Sol. dicit Ioan. An. se consuluisse, qd sic. b nam nimis esset durum, qd actor posset trahere reum extra latem proprium ex falsa causa probata p. suum iuramentum: vnde tunc demum stabitur iuramento, quando contrarium non probatur. Item, hic non deferitur iuramentum a iure, sed recipitur in defectum probationis, vt probat hæc dictio, saltem. Item, videmus, qd iuramentum delatum à Iudice reprobatur potest. ff. de iureiur. l. admonendi. et not. in c. fi. s. de iureiur. tamen dicit Io. An. qd habuit a domino episcopo Bono. auditore contradictoriarum, qd si reus appellaret, quia Iudex non admitteret probationem contra iuramentum, cæcellaria non daret Iudicem. remittit ad no. per se in Spe. de offic. iud. s. fi. ver. quærendum. in fi. Ioan. An. prolixè in hoc prosequitur, & tenet ibi illud, quod hic dicit se consuluisse. dicit tamen, qd ipse admitteret reum opponentem contra actorem impetrantem, & allegantem timorem in cæcellaria, si haberet probationes proprias, alias non admitteret, sed remitteret ad iudicem impetratum per actorem, coram quo id reus probaret. & ita dicit. se vidisse a dicto Episcopo Bononiensi. seruari. Domini de Rota conclusionem 92. tenet, qd si impetrans iurat coram auditore dato in curia, qd non potest obtinere iustitiam in partibus: qd pars aduersa non admitteretur postea ad probandum contrarium per hunc tex. & alle. j. de elec. vt circa. & idem tenent conclusionem 441. & ibi allegant, quia ea, quæ dependent a conscientia alicuius, aliter qd per iuramentum probari non possunt. s. de sen. ex. si verò. tamen in ista vltima non determinant, an aduersarius admittatur ad probandum contrarium. Io. Cal. hic distinguit, qd aut iuramentum est delatum reo sciente, & contradicente, vel excipiente, aut tacente, vel consentiente. primo casu sibi nō nocet: quia malè fecit Iudex. ad hoc de emp. & ven. ca. pe. Et facit quod not. in c. quia propter. de elec. de Canonico, qui alteri vocem suam commiserat, vbi admittitur ad probandum impedimentum per iuramentum. nec ob. l. non erit. s. dato. ff. de iureiur. vbi non admittitur probatio contraria, ex quo probatum est: quia ibi loquitur de iuramento licite delato. secus hic. vbi autem tacite, vel expresse consensit, tunc secus. ad quod de elec. Cumana. & qd ibi no. Ioan. Cal. ista distinctio satis vtræque: nam non vult iste tex. istum posse impetrare, nisi quando merito timeret: ergo licet dicat timere, & in veritate non esset timendum, ipse non excusatur, vt hic dixit glo. super verbo, merito. Sed quid si simul concurrant, quia actor vult probare per iuramentum, reus vult probare contrarium, alias opp. per plenas probationes, quis debet preferri. sol. dic, qd volens hæc probare auditur, vt æqualitas in iudicijs obseruetur. j. de re. iur. in iudicijs. Et qd melius probabit, obtinebit. d. renū. sup. hoc. & hoc probat hic text. p. dictionem, saltē, qd est aduersatiua, nō alternatiua. quia si velit, qd prius ad alias probationes sit recurrēdū. & facit ad hoc glo. hic posita super verbo, saltē. Io. Cal. ¶ Vltimo quæro, an in omnibus casibus, in quibus hic prohibetur Iudex procedere, possit saltem citare? Sol. dic, qd non: quia citatio est de processu. s. de proba. quoniam contra. ergo si prohibetur procedere, prohibetur etiam citare. nec ob. tex. hic, qui dicit, sed partes a sua iurisdictione dimittens. & sic videtur innuere, qd possit citare: quia hic de facto citauerat, sed de iure non poterat fm Archi. Io. An. ¶ Glo. super verbo, cum verò. querit, quare fuit factus iste s. ¶ Glo. super ver. eiusdem ciuitatis. in prin. querit, qd dicantur esse de ciuitate vel diocesi. glo. sol. & deinde etiam querit, an idem sit, si iste habet duo domicilia. & dicit, qd sic. ¶ In c. glo. ibi, quia domicilium habent. ¶ No. ista glo. qd ille dicitur esse de ciuitate, qui habet domicilium in illa. & idem tenet gl. j. c. s. super verbo, vnam dietam. in fi. ¶ In ea. gl. ibi, assumptio, & idem j. de sepul. cum quis. quod intelligit hic Archi. verum in laicis. Sed in clericis si sunt prelati regulares, nō possunt habere in suo monasterio. si sunt seculares clerici, qui non tenentur ad residentiam in suis beneficijs, isti sicut laici possunt habere plura domicilia. & sic intelligatur, quod no. 71. dist. prima in glo. si. Si autem tenentur ad residentiam, tunc in illo loco reputantur habere suum domicilium, vt no. Inno. de priui. ex ore. fm Archi. Io. And. hoc intelligit esse verum hic. Do. Ioan. de Imo. in domicilio, quod queritur animo: quia clericus secularis isto casu non potest habere plura domicilia talia, sed tantum in loco, vbi tenetur residere: sed plura diuersa domicilia, quorum vnum sit ratione maioris partis bonorum patrimonialium, aliud ratione animi: vbi tenetur residere in beneficio, bene

ADDITIONES.

- a Perhorrescat. Adde, videndum Fede. confi. l. 8. Ber.
b Quod sic. Adde pro hoc quod voluit Ro. cōf. 2. qd stante statuto, qd iuramentum habeatur pro plena probatione, qd admittitur probatio in contrarium. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

benē pōt habere, vt s. de fo. comp. postulat. fm eum. posset ēt habere aliud rōne naturalis originis, vt j. de tēp. or. cum nullus.

¶ No. ex ista gl. q. vbi in personam vnius concurrunt duæ qualitates, & respectu vnius resultat dispō affirmatiua, respectu alterius negatiua, & prohibitiua, attendenda est affirmatiua quoad verificationem dispositionis legis, qñ ambę qualitates sunt pares, & lex simpliciter requirit affirmatiuam, secus si alia lege requireret negatiua, quia non sufficeret assistentia affirmatiuē, vt not. glo. s. s. prox. super ver. Canonis. ¶ Et facit ista glo. q. si statutum disponit, q. quis non possit esse officialis, vel Bidellus studij Bon. nisi sit ciuis Bon. q. hñs domicilium Bon. possit esse Bidellus, licet aliunde habuerit originē, nisi a p. r. ex primeretur, de qua ciuitate intelligatur: quia tunc requireret ciuitas per statutum requisita, vt not. gl. j. de vsur. c. j. Glo. super ver. extra ipsam quærit, an causa comitatensis possit committi in dioc. vel econuerso. & sol. q. sic. ¶ In glo. idem Archi. ¶ Ex quo infert, q. si alter de ciuitate, alter de dioc. vel vterq. est de altera, sufficit q. in altera fiat commissio. ad hoc j. s. prox. & tractat hoc hic prolixē. inducit etiam s. cum aut. j. prox. m. Ad idē facit, quia qñ actor, & reus sunt diuersarum dioc. impetrare pōt in ciuitate, vel diocesi rei. Io. An. dicit Lap. Abb. q. Arch. v. tene prius: quia dicit extra ipsas ciuitates, & dioceses: vnde ibi Archi. ponit copulatiuam. Io. An. ponit hic disiunctiuam. Sed dicit Do. Io. de Imo. quod Arch. ideo posuit copulatiuā, quia ille, qui est de dioc. est de ciuitate, largē sumpto vocabulo, vt j. de rer. permu. c. vnico. ¶ Glo. super ver. non committatur. quærit, an causa possit committi extra dioc. de consensu partium. & recitat opi. pro & contra, & sub dubio forte, tenet, q. sic. ¶ In fi. glo. & sic dicit Io. An. s. vidisse sub bulla. Zen. tenet tutius esse commissionem fieri nō posse, propter finem huius c. ¶ No. tñ ex glo. q. vbi in statuto apponitur decretum, cessante filio curie, partium cōsensus nil videtur operari. facit quod no. j. de of. dele. c. fi. in glo. in verbo, non præsumant. Conclude fm Io. de Imo. hic, q. aut actus annullatur non ex mero fauore partium, sed ex misto etiam alterius, & tunc etiā expressus partium consensus non operatur. & sic procedat glo. in verbo, committatur. iuncta glo. in verbo, sedes apostolica. q. eñ commissio fiat personis habentibus qualitates, de quibus habetur s. in s. j. id nō est ex mero fauore partium, vt dixit ibi gl. ideo p. sensus partium illud non operabitur. quandoq. annullatur actus, qui concernit merum fauorē partium, vtputa vt non trahatur ad certū locū, & tunc taciturnitas nil operatur, cū actus sit nullus absq. aliquo exceptionis obiectu. sic procedat glo. s. e. titu. dispensia. & ca. cum in multis. aut interuenit expressus partium consensus, & tunc valeret actus, & sic pōt procedere ista glo. Hæc vera, quando apponitur clausula decreti. & idem si exprimeretur in dispositione, nisi accedat expressus partium cōsensus, quia adhuc isto casu non sufficeret tacitus, vt not. glo. j. e. s. in nullo. nec tunc sufficeret expressus consensus vnius partis tantum, vt ibi not. secundum eum. Et istud vltimum membrū

a tenet D. de rota deci. 771. vbi plenē istud disputant. ¶ Glo. super ver. ab episcopo. quærit, quare iste tex. excipitur a regula.

12 glo. sol. Glo. super ver. de sua. ¶ quærit si contra existentem de aliena diocesi episcopus veller impetrare, an habeat locum exceptio. & tenet, q. sic. Et text. hic respondet. ¶ In fi. gl. idem Archi. no. istam glo. q. dictio, nisi, de propria significatione vocabuli stat exceptiue: quod no. pro statutis. ¶ Glo. super ver. ab aliquo. quærit de ratione, quare volens impetrare contra episcopum possit impetrare extra. glo. soluit. Glo. super ver. non audens. quærit de exemplo, quando dicatur quis non audere ingredi ciuitatem. glo. sol. ¶ In fi. glo. idem Archi. qui intelligit hoc verum, etiam si culpa sua hoc contingat, quia magis inpicitur iustitia, & equitas, q. delinquentis fauor. de excep. cum in ter. alleg. ff. de min. l. Papinianus exuli. & s. de concess. præb. q. a diuersitate. Io. An. ¶ No. bene istud dictum, q. vbi quis nō

b potest intrare ciuitatē etiam ex culpa sua, non videtur ibi posse conueniri, vel citari. vide vt lite non contest. c. quoniam. s. j. ¶ Glo. super ver. potentiam. quærit, quare iste casus potentię excludatur a regula. glo. sol. ¶ In ea. glo. ibi, seruanda. alle. Io. An. Mo. C. de fruc. & lit. expen. l. fi. & supra de mu. pe. ca. 2. Io. An. Glo. super verbo, meritō. quærit, quare fuit additum istud verbum, meritō. glo. sol. Glo. super ver. securē. quærit de ratione vltimi casus excepti. glo. sol. Glo. super ver. possit. quærit, an valeat interpretatio facta contra casus hic exceptos. & tenet, quod sic propter verbum, possit. ¶ In fi. glo. idem Archi. & no. q. dictio, potest, non importat necessitatē, sed dictio, debet, sic. ¶ Glo. super ver. q. p. dictos. exponit tex. qualiter intelligatur. ¶ In fi. gl. Arc. hic dicit breuius, dicēs, q. hoc verbum debet intelligi distributiue. Io. An. Gl. in verbo, vnam dietam. in prin. opponit, q. imō citari possit vltra vnam dietā. s. eo. tit. nonnulli. Glo. sol. illud de iure antiquo: hodie secus. ¶ Deinde gl. quærit, an iste tex. habeat locum in computatio-

ne dietarum, vt in reali fiat cōputatio a loco rei sitę, sicut erat de iure antiquo: an a loco domicilij, & an iste tex. qui limitat ius antiquum ad vnam dietā, habeat locum in reali, an in personali. glo. sol. q. de vna dieta tantum habeatur hodie consideratio in quacūque actione: deinde assumit disputationē, a quo loco fieri debeat computatio dietarum. ¶ In fi. glo. ¶ habes ergo ex glo. q. dieta debet computari etiam in reali a loco, vnde trahitur reus, & non a loco rei sitę, & idem tenet hic, Archi. Sed Zen. hic, & in cle. j. e. ti. & ibi Guil. de monte Lau. & Io. An. de Lig. hic tenent contrarium, vt in reali debeat fieri cōputatio a finibus diocesis, vbi res est sita. motiuum eorum est. c. dilectus. 2. e. tit. & de fo. comp. ex parte B. quod c. licet loquatur in personali, tamen est in re scripta in qua idem, quod in reali, iuxta no. ibi per Inn. ¶ Item, vbi quis potest coram ordinario conueniri, potest ibi etiam coram delegato, & ibi causa delegari. s. de fo. comp. dilecti. sed cum in loco rei possit conueniri, de fo. compe. sanē. & in c. fi. ergo habeatur eadem rō illius diocesis. ¶ Item quia diocesis, in qua est res, de qua agitur, dicitur sua respectu illius rei. ¶ Itē pro hoc facit, quia si hoc erat verum ante istud c. prout vult ista gl. idem debet esse hodie, quia iste tex. non vtitur alijs verbis q. c. nonnulli. s. eo. ti. nam c. nonnulli. dicit, q. extra suam diocesis nō trahatur vltra duas dietas. istud ca. dicit, a fine sue diocesis, & tñ tpe c. nonnulli. tenebatur istud, vt fieret cōputatio a loco rei sitę: ergo remaneat isto casu, quo ad cōputationem validum ius antiquum. ¶ Nec ob. ¶ q. de loco domicilij. dicatur quis propriē trahi, quia duplex est tractus: vnus simplex, in quo hñ simplex respectus ad personam: & hoc respectu quis dñ propriē tñ de loco, vbi est persona, & sic domicilij. alius est respectus non concernens personam simpliciter, sed rem rōne cuius trahitur, & tunc hoc respectu dñ trahi reus de loco, vbi est res, de qua agitur. Sed dicit Io. de Fan. q. pro glo. facit, q. dioc. domicilij propriē dñ diocesis alicuius, iuxta no. de fo. comp. c. fi. Item, quia tex. ponderat simplex tractum personę, & illa dñ propriē trahi de loco domicilij. ¶ Item si esset verum, q. a loco rei sitę fieret computatio, idem deberet dici in p. ctu, vel delicto, qñ fieret cōuentio rōne p. ctus, vel delicti, quod tamen non est verum fm oēs, & tenet Io. An. in isto s. cum verō. super verbo, aut p. Ex his concludit Io. de Fan. q. tenendo opi. q. olim fiebat cōputatio in reali a diocesi rei sitę, difficile vñ tenere opinionē illius glo. Sed si hoc non teneretur: satis putat veram opi. istius gl. nec c. ex parte. & c. dilectus. probant illud: quia potest dici, q. habebat ibi cōuentus domicilium, etiam in loco, vbi erat res, de qua agebatur. Et hoc satis patet in c. ex parte. idem in c. dilectus. quia ibi agebatur de ecclesia, & sic illa ecclesia potest dici, q. requirebat residentiam. & sic clarum est, q. ibi habebat domicilium, iuxta no. s. super glo. quia domicilium. fm Io. de Fan. ¶ Mihi videtur, q. tota difficultas huius dubij stet super isto, quæ dicitur sua diocesis propriē, quia iste tex. expresse prohibet, q. a fine sue diocesis non trahatur. gl. hic tenuit, q. dioc. domicilij dicitur sua. & ista opi. gl. videtur magis equa: & ex contraria sequeretur absurditas magna. ¶ Pone enim, q. Mutin. vult conuenire Bon. super re, quæ est sita in Anglia secundum opi. q. debeat fieri computatio dietę a loco rei sitę: quilibet istorum iuxta prædicta compelleretur exire domicilium suum, & ire in Angliam, quod esset valde absurdū, & sequeretur oppositū eius, pp quod fuit facta restrictio dietarū. s. vt parceretur laboribus, & expensis partium, vt dicit tex. in d. c. nonnulli. s. e. ti. vnde cū rō legis restringētis dietas ita cōcludat i reali, sicut in personali: trahet ergo ad realia, et si ius expresse loqueret de personali, quia ius et exorbitans traderetur ad cōprehensā sub rōne eius, licet in dispōne strictius loquat, vt no. gl. in cle. 1. de ele. vnde opi. gl. potius vñ tenenda. ¶ Ex fi. tamen gl. no. q. p. prie dioc. p. pria dñ, vbi qñ hñt domicilij: licet alibi natus fuerit, qñ no. q. a si rep. lig. pcederent p. existētes de diocesi Bon. cōprehenderent habitantes ibi domicilij, licet aliunde sint origine: & existētes Bo.

tamen

ADDITIONES.

- ¶ Disputat. Adde videndum Do. Car. cons. 71. & ibi vide, an impetrare vltra dietam sint nullę, vel annullandę.
- ¶ Et culpa sua. Adde quod idem cōsultat Bal. cons. 312. 3. li. quod bannitus nō potest conueniri in loco, a quo bannitus est. Ber.
- ¶ Potest. Adde de hoc verbo potest, an trahatur ad futurum. Bar. in l. qui Rom. s. duo fratres. in 6. q. ff. de verb. obl. & l. nepos Proculo. de ver. & re. sig. & an imponat necessitatē. idem Bar. in l. Gallus. in princ. ff. de li. & posth. & in repeti. l. creditores. in 3. contrario. C. de pig. ac. & an sit verbum extensiuum, & vsque ad quantum tempus in l. si ita. de au. & arg. le. & de significatione huius verbi idem Bar. in l. quod seruus. ff. de condi. ob cau. in d. repeti. in 3. contrario. & in l. spe. ff. de off. p. res. & in l. j. C. quomodo, & quando in p. Io. An. no. in c. j. de re. iu. j. q. verbū, pōt, de sui natura, sit voluntariū, & q. secundum subiectam materiam, quandoque importat necessitatē, & an hoc verbum requirat actum, seu verificetur in potentia, de his omnibus vide al. le. per Cor. sing. verbum, potest.

tamen domicilium habentes alibi non includerentur. de quo per Bar. in tractatu repræfaliarum. Glo. super verbo, duobus. exemplificat tex. Glo. super verbo, iudici. colligit notabile ex tex. In fi. gl. & sic est fienda probatio. de elec. scriptum. §. ve rum de proba. ex literis. & no. 4. q. 3. item sepe. & de offic. dele. prudentiam. in glo. quid sit. fm Arch. Io. An. Glo. super verbo, saltē. querit, si impetrans potest probare aliter, q̄ per iur. an. admittatur probatio iuramentalis. glo. sol. q̄ non. ¶ In fi. glo. no. de ista dictione saltem, quia eius natura est subsidiaria, ut vi delict deficientibus aliis remediis, vltimatē recurratur ad illud, cui iungitur ista dictio, saltē. b. Glo. sup. ver. proprium. colligit notabile super text. & alle. cōcor. dic. ut in ea. Gl. super ver. in causa. recita per contrarium, q̄ tex. habeat intra se conditio nem, quia dicit, q̄ iudex non procedat. & tamen vult q̄ absoluat partes, & in expensis condemnet, & sic vult, q̄ procedat. gl. sol. q̄ prohibet processum in principali. ¶ In fi. gl. no. gl. iuncto tex. q̄ iudex non dicitur procedere in causa, quando procedit ad absoluendum partes ab instantia iudicij, & condemnat in expensis. quod no. pro statutis, quæ prohibent, ut non procedatur in causa bannitorum, quia si esset aditus iudex super eius causa, nihilominus posset procedere ad absolutionem ab instantia & condemnationem expensarum, etiam si in statuto sit verbum, nullatenus.

ADDITIONES.

- a Represaliarum. Vide Sal. in auth. & omnino. C. ne vxor pro mari. vbi late tractat materiam represaliarum.
- b Saltem. Saltem, est etiam dictio disiunctiva. l. si sterilis. §. cum per venditem. ff. de act. em. & ven. c. si diligenti. de fo. compe. Archid. in hoc c. in 1. col. & in confi. quidam condidit testamentum. Et de hac dictione vide Bar. in l. j. ff. de iure co. i. no. q̄ saltē respicit tempus futurum, quando ponitur clausula codicillaris. idem in l. si ita, in vlt. col. in princ. ver. sed quid si dixit.

S Y M M A R I U M.

- 1 Pronomen, suus, non denotat dominium rei cui adiungitur.
- 2 Bononiensis si conueniat Mediolanensem Bononiæ super re ibi sita coram ordinario, si appellatur, vbi debet impetrari iudex.
- 3 Actor & reus sunt diuersæ diœcesis, actor impetrat in ciuitate, quæ non distat ultra vnam dietam a fine diœcesis, sed locus, in quo impetrat, est diuersæ provincie, an valeat impetratio.

Vm autem. ¶ Actor contra reū diuersæ diœcesis debet impetrare delegatū vel in diœcesi rei, vel in alia non propria, nec per vnā dietam distante. h. d. vsque ad §. in nullo. ¶ In No. q̄ pronomen, suus, non denotat dominium rei, cui adiungitur, sed quandoq̄ designat rē, in qua q̄s morā trahit. ¶ No. q̄ impetratio iudicis delegati cōsistit in libera voluntate actoris, & nō rei, dum tamen non impetraret a iure prohibitu. de quo de fo. compe. si quis contra clericū. de offic. dele. cum R. canonicus. ¶ Quæro, an iste §. habeat locum in causa appellationis. Ioan. An. primò excludit casus non dubios, nam si actor, & reus sunt eiisdē diœcesis, tūc planū est, q̄ ille locus est congruus in causa appellationis, q̄ est in causa principali, & sic procedat isto casu §. præcedens. dicit tamen hic Lap. Abb. q̄ istud dictū procedit, quando actor & reus sunt eiisdē diœcesis. & in ea diœcesis. principalis causa fuit commissā, sed si principalis causa fuisset cōmissa extra diœcesis. ipso rō, putā propter perhorrescentiam aduersarij, tunc si ipse impetrans appellat, debet in eadē diœcesi appellationis iudicē impetrare. sed si reus tractus extra suū locū appellat, tunc ibi si velit, vel etiam alibi actore inuito poterit impetrare, dū tñ non ultra vnā dietā a fine diœcesis. vel a loco, vbi tractabatur principalis causa, fiat impetratio. & ita dicit se seruasse, dum esset delegatus in causa inter duos Senēses propter perhorrescentiam aduersarij Aretij commissā, reus appellauit, & causa fuit commissā Florentiæ ipsi Lap. & ibi processum fuit non ob. exceptione Lap. & eodem modo si sunt diuersæ diœcesis. & actor, q̄ impetravit etiam appellat. pone exemplū, Mediola. impetrat Bononiæ contra Bon. demum Mediol. appellat, iste casus ē nō habet dubium, q̄ oportet, q̄ impetret in eadē diœcesis. vel non distatē ultra vnam dietam, per hunc §. ¶ Sed dubiū est econtra, q̄ Bon. vult appellare, an possit in causa appellationis impetrare in Bononia, vel in vicinia intra dietā, si ibi tractus fuerit, & sic per plures dietas longē a Mediolano. dixit Io. An. se audiuisse, q̄ curia dat iudicem in eo loco, in quo fuit negotium principale, ita q̄ habeatur rō originalis rei in appellationis causa, sicut in principali. ad quod faciunt notata per cum. §. e. nonnulli. super verbo, ne quis. ad idem. j. de offic. ord. ut litigantes. per quam videtur, q̄ si causa esset beneficialis, vel talis, q̄ per appellationem esset in curia, ibi tractabitur, alias cōmittetur in loco, vnde delata est p̄ equitatē illius c. Item, nō p̄r actor cōqueri de loco, quē eligit. j. de re. iu. q̄ semel. Itē, si appellatio interiecta est ante snām, si pronuncietur malē appellatū iudex primus reassumet causam, ergo expedit ibi articulū appellationis definiri ad euitandos circuitus, & discursus. facit

cle. auditor. eo. ti. & §. co. dispendia. Io. An. & istud idem tenet d. lo. de Imo. dicens, q̄ licet ille, qui appellat dicatur actor quo ad quid, non tñ quo ad oīa, & sic fit in causa appellationis, sicut in principali. ad hoc, quod no. de renū. in præsentia. & C. de ap. l. eos, qui. ¶ Sed quid, si Bon. cōuenit Mediol. Bon. super re ibi sita corā ordinario, q̄ pōt ratione rei sita Bononiæ, vel in diœcesis Bon. §. de fo. compe. c. si. & j. de priuil. c. j. si in tali causa appellatur, vbi debet impetrari iudex appellationis. dicit Lap. Abb. q̄ si appellatur Papa, vel Legatus per actorem Bon. debet impetrare Medio. vel in loco tertio nō remoto a fine diœcesis. Medio. ultra vnam dietā. Si verò appellat, & impetrat reus Medio. debet impetrare Bon. aut in loco tertio non remoto a fine diœcesis. Bon. ultra vnam dietā, cum a loco domicilij eius, qui conuenitur, nō a loco, vbi sita est res, de qua agitur, dieta debet computari fm Lap. Abb. Do. Io. de Imo. dicit, q̄ in primo casu, & in secundo dictum Lap. sibi non placet, quia in impetratione debemus attendere locum rei originalis, q̄ fuit in ciuitate Bon. & ideo ibi, vel loco vicino non distante ultra vnam dietam, debet impetrare p̄ no. §. q̄ proxima. p̄ Io. An. & procedit hoc, q̄ hic dī, tenendo opi. q̄ diœcesis computentur a loco domicilij, & non a loco rei sitæ fm eū. ¶ Sed pone, q̄ actor, & reus sunt diuersæ diœcesis. actor impetrat in ciuitate, q̄ non distat ultra vnam dietā a fine diœcesis. sed locus, in quo impetrat est diuersæ provincie, an valeat impetratio. sol. Arch. tenet hic, q̄ sic, per hanc literam, q̄ indistinctē loquitur. Io. An. remittit ad no. per se §. de iu. c. si. & 3. q. 6. neminem. opi. Arc. tenet hic, Zen. per tex. hic, qui dicit, liberē. Io. And. in d. c. si. colligit, q̄ rescriptum valeat per illum tex. vbi causa Florentina fuit commissā Bon. Sed dicit, q̄ volēs tenere contrarium, responderet, q̄ ibi fuit ex certa scientia Papæ, vel q̄ ibi non fuit exceptum fm eum. & ita dicit Goff. tenere in q̄. sua. Do. Io. de Imo. hic dicit, q̄ fortē posset dici, q̄ cum hæc decretalis intendat restringere potius iura antiqua, q̄ laxare, & iura antiqua prohiberent duo, videlicet, q̄ quis nō trahatur ultra duas dietas. Item, q̄ non tractatur extra provinciam, ut patet ex c. nonnulli. §. c. ti. & ex d. c. neminem. tamē cum circa istud fm eum noua iura nil disponant, remanet ius antiquū eo casu correctum. arg. j. de elec. cum expendiat. & ad d. c. si. de iud. & ad c. cum olim. de iurciur. respondet, q̄ procedit de certa scientia Papæ, ut apparet, quia expressit causam Florentinā committendo eam Bononiæ & Mutinæ, & sic ex certa scientia commisit. arg. eius, quod no. glo. §. co. c. super literis. Io. de Fa. in d. c. neminem. tenuit opi. Zen. hic per suam rationem. & ista opin. posset defendi, quia iura antiqua, si bene aspiciantur, loquuntur de iudice ordinario, ut videlicet quis non trahat reū extra provinciam, cum ibi non sit suus iudex, sed potius intra provinciam, cum actor debeat sequi forum rei, nō autem prohibet, q̄ trahatur, si daretur delegatus extra provinciam ab habente potestatem, & per hoc cessaret fundamentum. §. positum. per Io. de Imo. ¶ Glo. j. continuat. §. istum ad præcedentē. ¶ Glo. super ver. recuset. recita per contrariū, q̄ actor non possit recusare iudicem, quia ex quo impetrando consentit in eū, non potest postea recusare. §. de offi. deleg. super questionum. ¶ Gl. sol. q̄ aut ex noua causa vult recusare, & potest: aut ex antiqua, & tunc, aut ante impetrationem, vel in ipsa impetratione, & potest. aut post, & non potest. ¶ In ea. gl. ibi, ordinario. videtur de fo. compe. si quis contra clericum. Io. ¶ Gl. super ver. tractat, non tñ poterit eum trahere ibi, cuius contrarium innuit tex. hoc probatur. j. §. proximo. gl. fatetur contrariū, & ad text. hic supplet. ¶ In fi. gl. Zen. dicit, q̄ impetrare iudicē ultra vnā dietam, non est prohibitum, dum tamen reus non trahatur ultra dietam. Et pro hoc facit §. §. proximo. ibi, possit contra prædictos causa committi, fm eū. Sed dicit Io. de Fan. hoc non esse hodie verum, prout no. Io. An. §. c. nonnulli. in 4. glo. quia hodie ponderamus locū cōmissionis. Glo. super ver. dietā, querit de qua dieta hic intelligatur. gl. sol. ¶ In fi. gl. idē Arch. Io. And. Glo. super ver. remotus. q̄rit, qd si sit remotus, sed modica distantia, an possit cōueniri. gl. sol. q̄ non. ¶ In fi. gl. dicit idē Arch.

S Y M M A R I U M.

- 1 Alibi, dictio, designat locum non personam.
 - 2 Extra, dictio, denotat interpositionem alicuius interualli localis.
 - 3 Consensus partium requiritur expressus, & non sufficit tacitus in prorogatione iurisdictionis, quæ sit de loco ad locum.
 - 4 Delegatus datus in ciuitate vel diœcesi, si vult infra eandem cognoscere in certa parte inuitis litigatoribus, an possit. Et quid si fuit impetratus extra locum communem sibi & reo propter perhorrescentiam aduersarij? au. 5.
 - 6 Officium executoris Papæ, quod sit.
 - 7 Causa, an possit de consensu partium committi per delegatum in alio loco, q̄ fuerit sibi causa delegata?
 - 8 Delegatus, ut possit citare, requiruntur duo.
- Pars 1. Com. Gemin. super Sexto Decr. D In nullo.

Geminianus super Sexto Decretalium.

bene pōt habere, vt s. de fo. comp. postulasti. fm eum. pōtēt ēt habere aliud rōne naturalis originis, vt j. de tēp. or. cum nullus. ¶ No. ex ista gl. q. vbi in personam vnius concurrunt duæ qualitates, & respectu vnius resultat dispō affirmatiua, respectu alterius negatiua, & prohibitiua, attendenda est affirmatiua quoad verificationem dispositionis legis, qm ambę qualitates sunt pares, & lex simpliciter requirit affirmatiuam, secus si alia lege requireret negatiua, quia non sufficeret assistentia affirmatiuē, vt not. glo. s. s. proxi. super ver. Canonici. ¶ Et facit ista glo. q. si statutum disponit, q. quis non possit esse officialis, vel Bidellus studij Bon. nisi sit ciuis Bon. q. hns domicilium Bon. possit esse Bidellus, licet aliunde habuerit originē, nisi a p. ex primeretur, de qua ciuitate intelligatur: quia tunc requireret ciuilitas per statutum requisita, vt not. gl. j. de vsur. c. j. Glo. super. extra ipsam quærit, an causa comitatensis possit committi in dioc. vel econuerso. & sol. q. sic. ¶ In glo. idem Archi. ¶ Ex quo infert, q. si alter de ciuitate, alter de dioc. vel vterq. est de altera, sufficit q. in altera fiat commissio. ad hoc j. s. prox. & tractat hoc hic pro lix. inducit etiam s. cum aut. j. proximu. Ad idē facit, quia qn actor, & reus sunt diuersarum dioc. impetrare pōt in ciuitate, vel diocesi rei. Io. An. dicit Lap. Abb. q. Arch. v. tenere prius: quia dicit extra ipsas ciuitates, & dioceses: vnde ibi Archi. ponit copulatiuam. Io. An. ponit hic disiunctiuam. Sed dicit Do. Ioā. de Imo. quod Archi. ideo posuit copulatiuā, quia ille, qui est de dioc. est de ciuitate, largē sumpto vocabulo, vt j. de rer. permu. c. vnico. ¶ Glo. super ver. non committatur. quærit, an causa possit committi extra dioc. de consensu partium. & recitat opi. pro & contra, & sub dubio forte, tenet, q. sic. ¶ In fi. glo. & sic dicit Io. An. se vidisse sub bulla. Zen. tenet tutius esse commissionem fieri nō posse, propter finem huius. c. ¶ No. tñ ex glo. q. vbi in statuto apponitur decretum, cessante filio curiæ, partium cōsensus nil videtur operari. facit quod no. j. de of. dele. c. fi. in glo. in verbo, non præsumant. Conclude fm Io. de Imo. hic, q. aut actus annullatur non ex mero fauore partium, sed ex misto etiam alterius, & tunc etiā expressus partium consensus non operatur. & sic procedat glo. in verbo, cōmittatur. iuncta glo. in verbo, sedes apostolica. q. cū commissio fiat personis habentibus qualitates, de quibus habetur s. in s. j. id nō est ex mero fauore partium, vt dixit ibi gl. ideo cōsensus partium illud non operabitur. quandoq. annullatur actus, qui concernit merum fauore partium, vtruta vt non trahatur ad certū locū, & tunc taciturnitas nil operatur, cū actus sit nullus absq. aliquo exceptionis obiectione. sic procedat glo. s. e. titu. dispendia. & ca. cum in multis. aut interuenit expressus partium consensus, & tunc valeret actus, & sic pōt procedere ista glo. Hæc vera, quando apponitur clausula decreti. & idem si expri meretur in dispositione, nisi accedat expressus partium cōsensus, quia adhuc isto casu non sufficeret tacitus, vt not. glo. j. c. s. in nullo. nec tunc sufficeret expressus consensus vnius partis tantum, vt ibi not. secundum eum. Et istud vltimum membrū a tenet D. de rota deci. 771. vbi plenē istud disputant. ¶ Glo. super ver. ab episcopo. quærit, quare iste tex. excipiat a regula. 12 glo. sol. Glo. super ver. de sua. ¶ quærit si contra existentem de aliena diocesi episcopus veller impetrare, an habeat locum exceptio. & tenet, q. sic. Et text. hic respondet. ¶ In fi. gl. idem Archi. no. istam glo. q. dictio, nisi, de propria significatione vocabuli fiat exceptiue: quod no. pro statutis. ¶ Glo. super ver. ab aliquo. quærit de ratione, quare volens impetrare contra episcopum possit impetrare extra. glo. soluit. Glo. super ver. non audens. quærit de exemplo, quando dicatur quis non audere ingredi ciuitatem. glo. sol. ¶ In fi. glo. idem Archi. qui intelligit hoc verum, etiam si culpa sua hoc contingat, quia magis in p. citur iustitia, & equitas, q. delinquentis fauor. de excep. cum in ter. alleg. ff. de min. l. Papinianus exuli. & s. de conce. præb. q. diuersitatem. Io. An. ¶ No. bene istud dictum, q. vbi quis nō potest intrare ciuitatē etiam ex culpa sua, non videtur ibi posse conueniri, vel citari. vide vt lite non contest. c. quoniam. s. j. ¶ Glo. super ver. potentiam. quærit, quare iste casus potentię excludatur a regula. glo. sol. ¶ In ea. glo. ibi, seruanda. alle. Ioā. Mo. C. de fruc. & lit. expen. l. fi. & supra de mu. pe. ca. 2. Ioan. And. Glo. super verbo, meritō. quærit, quare fuit additum istud verbum, meritō. glo. sol. Glo. super ver. securē. quærit de ratione vltimi casus excepti. glo. sol. Glo. super ver. possit. quærit, an valeat interpretatio facta contra casus hic exceptos. & tenet, quod sic propter verbum, possit. ¶ In fi. glo. idem Archi. & no. q. dictio, potest, non importat necessitatē, sed dictio, debet, sic. ¶ Glo. super ver. p. dictos. exponit tex. qualiter intelligatur. ¶ In fi. gl. Arc. hic dicit breuius, dicēs, q. hoc verbum debet intelligi distributiue. Io. An. Gl. in verbo, vnam dietam. in prin. opponit, q. imō citari possit vltra vnam dietā. s. eo. tit. nonnulli. Glo. sol. illud de iure antiquo: hodie secus. ¶ Deinde gl. quærit, an iste tex. habeat locum in computatio-

ne dietarum, vt in reali fiat cōputatio a loco rei site, sicut erat de iure antiquo: an a loco domicilij, & an iste tex. qui limitat ius antiquum ad vnam dietā, habeat locum in reali, an in personali. glo. sol. q. de vna dieta tantum habeatur hodie consideratio in quacūque actione: deinde assumit disputationē, a quo loco fieri debeat computatio dietarum. ¶ In fi. glo. ¶ habes ergo ex glo. q. dieta debet computari etiam in reali a loco, vnde trahitur reus, & non a loco rei sitæ, & idem tenet hic, Archi. Sed Zen. hic, & in cle. j. e. ti. & ibi Guil. de monte Lau. & Ioan. de Lig. hic tenent contrarium, vt in reali debeat fieri cōputatio a finibus diocesis, vbi res est sita. motiuum eorum est. c. dilectus. 2. e. tit. & de fo. comp. ex parte B. quod c. licet loquatur in personali, tamen est in re scripta in qua idem, quod in reali, iuxta no. ibi per Inn. ¶ Item, vbi quis potest coram ordinario conueniri, potest ibi etiam coram delegato, & ibi causa delegari. s. de fo. comp. dilecti. sed cum in loco rei possit conueniri, de fo. compe. sanē. & in c. fi. ergo habeatur eadem rō illius diocesis. ¶ Item quia diocesis, in qua est res, de qua agitur, dicitur sua respectu illius rei. ¶ Itē pro hoc facit, quia si hoc erat verum ante istud c. prout vult ista gl. idem debet esse hodie, quia iste tex. non vtitur alijs verbis q. c. nonnulli. s. eo. ti. nam c. nonnulli. dicit, q. extra suam diocesim nō trahatur vltra duas dietas. istud ca. dicit, a fine sue diocesis, & tñ tpe. c. nonnulli. tenebatur istud, vt fieret computatio a loco rei sitæ: ergo remaneat isto casu, quo ad cōputationem validum ius antiquum. ¶ Nec ob. ¶ q. de loco domicilij. dicatur quis propriē trahi, quia duplex est tractus: vnus simplex, in quo hñ simplr respectus ad personam: & hoc respectu quis dñ propriē tñ de loco, vbi est persona, & sic domicilij. alius est respectus non concernens personam simpliciter, sed rem rōne cuius trahitur, & tunc hoc respectu dñ trahi reus de loco, vbi est res, de qua agitur. Sed dicit Io. de Fan. q. pro glo. facit, q. dioc. domicilij propriē dñ diocesis alicuius, iuxta no. de fo. comp. c. fi. Item, quia tex. ponderat simplr tractum personæ, & illa dñ propriē trahi de loco domicilij. ¶ Item si esset verum, q. a loco rei site fieret computatio, idem deberet dici in p. citu, vel delicto, q. fieret cōuentio rōne p. citus, vel delicti, quod tamen non est verum fm oēs, & tenet Io. An. in isto s. cum verō. super verbo, aut p. Ex his concludit Io. de Fan. q. tenendo opi. q. olim fiebat computatio in reali a diocesi rei site, difficile vñ tenere opinionē illius glo. Sed si hoc non teneretur: satis putat veram opi. istius gl. nec c. ex parte. & c. dilectus. probant illud: quia potest dici, q. habebat ibi cōuentus domicilium, etiam in loco, vbi erat res, de qua agebatur. Et hoc satis patet in c. ex parte. idem in c. dilectus. quia ibi agebatur de ecclesia, & sic illa ecclesia potest dici, q. requirebat residentiam. & sic clarum est, q. ibi habebat domicilium, iuxta no. s. super glo. quia domicilium. fm Io. de Fan. ¶ Mihi videtur, q. tota difficultas huius dubij stet super isto, quæ dicatur sua diocesis propriē, quia iste tex. expresse prohibet, q. a fine sue diocesis non trahatur. gl. hic renuit, q. dioc. domicilij dicatur sua. & ista opi. gl. videtur magis equa: & ex contraria sequeretur absurditas magna. ¶ Pone enim, q. Mutin. vult conuenire Bon. super re, quæ est sita in Anglia secundum opin. q. debeat fieri computatio dietæ a loco rei site: quilibet istorum iuxta prædicta compelleretur exire domicilium suum, & ire in Angliam, quod esset valde absurdū, & sequeretur oppositū eius, pp quod fuit facta restrictio dietarū. s. vt parceretur laboribus, & expensis partium, vt dicit tex. in d. c. nonnulli. s. e. ti. vnde cū rō legis restringētis dietas ita cōcludat ī reali, sicut in personali: trahet ergo ad realia, et si ius expse loqueret de personali, quia ius et exorbitans traderetur ad cōprehensā sub rōne eius, licet in dispōne strictius loquat, vt no. gl. in cle. 1. de ele. vnde opi. gl. potius vñ tenenda. ¶ Ex fi. tamen gl. no. q. pprie dioc. ppria dñ, vbi q. hñ domicilij: licet alibi natus fuerit, qd no. q. si respālie pcederent p existētes de diocesi Bon. cōprehenderent habentes ibi domicilij, licet aliunde sint origine: & existētes Bon. tamen

ADDITIONES.

- a ¶ Disputat. Ad de videndum Do. Car. consi. 71. & ibi vide, an nō impetratē vltra dietam sint nulli, vel annullande.
- b ¶ Et culpa sua. Ad de quod idem cōsuluit Bal. consi. 312. 3. li. quod bannitus nō potest conueniri in loco, a quo bannitus est. Ber.
- c ¶ Potest. Ad de hoc verbo potest, an trahatur ad futurum. Bar. in l. qui Rom. s. duo fratres. in 6. q. ff. de verb. obl. & l. nepos Proculo. de ver. & re. sig. & an imponat necessitatem. idem Bar. in l. Gallus. in princ. ff. de li. & posth. & in repeti. l. creditores. in 3. contrario. C. de pig. ac. & an sit verbum extensionis huius verbi idem Bar. in l. quod seruus. ff. de condi. ob cau. in d. repeti. in 3. contrario. & in l. spe. ff. de off. p. res. & in l. j. C. quomodo, & quando iur. p. Io. An. no. in c. j. de re. iur. j. q. verbū, pōt, de sui natura, sit voluntariū, & q. secundum subiectam materiam, quandoque importat necessitatem, & an hoc verbum requirat actum, seu verificetur in potentia, de his omnibus vide al. le. per Cor. sing. verbum, potest.

tamen domicilium habentes alibi non includerentur. de quo per Bar. in tractatu repræfaliarum. Glo. super verbo, duobus. exemplificat tex. Glo. super verbo, iudici. colligit notabile ex tex. ¶ In fi. gl. & sic est fienda probatio. s. de elec. scriptum. s. verum de proba. ex literis. & no. 4. q. 3. item sepe. & de offic. dele. prudentiam. in glo. quid sit. fm Arch. Io. An. Glo. super verbo, saltē. quærit, si impetrans potest probare aliter, q̄ per iur. an. admittatur probatio iuramentalis. glo. sol. q̄ non. ¶ In fi. glo. no. de ista dictione saltem, quia eius natura est subsidiaria, ut videlicet deficientibus aliis remediis, vltimè recurratur ad illud, cui iungitur ista dictio, saltē. b. Glo. sup. ver. proprium. colligit notabile super text. & alle. cōcor. dic. ut in ea. Gl. super ver. in causa. recita per contrarium, q̄ tex. habeat intra se conditionem, quia dicit, q̄ iudex non procedat. & tamen vult q̄ absoluat partes, & in expensis condemnet, & sic vult, q̄ procedat. gl. sol. q̄ prohibet processum in principali. ¶ In fi. gl. no. gl. iuncto tex. q̄ iudex non dicitur procedere in causa, quando procedit ad absoluendum partes ab instantia iudicij, & condemnat in expensis. quod no. pro statutis, quæ prohibent, ut non procedatur in causa bannitorum, quia si esset aditus iudex super eius causa, nihilominus posset procedere ad absolutionem ab instantia & condemnationem expensarum, etiam si in statuto sit verbum, nullatenus.

ADDITIONES.

- 1 Reprefaliarum. Vide Sal. in auth. & omnino. C. ne vxor pro mari. vbi latè tractat materiam reprefaliarum.
- 2 Saltem. Saltem, est etiam dictio disunctiua. l. si sterilis. s. cum per venditorem. ff. de act. em. & ven. c. si diligenti. de fo. compe. Archid. in hoc c. in 1. col. & in consi. quidam condidit testamentum. Et de hac dictione vide Bar. in l. j. ff. de iure co. i. no. q̄ saltē respicit tempus futurum, quando ponitur clausula codicillaris. idem in l. si ita, in vlt. col. in princ. ver. sed quid si dixit.

SYMMA R I V M.

- 1 Pronomen, suus, non denotat dominium rei cui adiungitur.
- 2 Bononiensis si conueniat Mediolanensem Bononiæ super re ibi sita coram ordinario, si appellatur, vbi debet impetrari iudex.
- 3 Actor & reus sunt diuersæ diœcesis, actor impetrat in ciuitate, quæ non distat ultra vnam dietam a fine diœcesis, sed locus, in quo impetrat, est diuersæ prouinciæ, an valeat impetratio.

Vm autem. ¶ Actor contra reū diuersæ diœcesis debet impetrare delegatū vel in diœcesi rei, vel in alia non propria, nec per vnā dietam distante. h. d. vsque ad s. in nullo. ¶ In No. q̄ pronomen, suus, non denotat dominium rei, cui adiungitur, sed quandoq; designat rē, in qua qs morā trahit. ¶ No. q̄ impetratio iudicis delegati cōsistit in libera voluntate actoris, & nō rei, dumtamen non impetratet a iure prohibitu. de quo de fo. compe. si quis contra clericū. de offic. dele. cum R. canonicus. ¶ Quæro, an iste s. habeat locum in causa appellationis. Ioan. An. primò excludit casus non dubios, nam si actor, & reus sunt eiusdē diœcesis, tūc planū est, q̄ ille locus est congruus in causa appellationis, q̄ est in causa principali, & sic procedat isto casu s. præcedens. dicit tamen hic Lap. Abb. q̄ istud dictū procedit, quando actor & reus sunt eiusdē diœcesis. & in ea diœcesis. principali causa fuit commissā, sed si principalis causa fuisset cōmissa extra diœce. ipsorum, putā propter perhorrescentiam aduersarij, tunc si ipse impetrans appellat, debet in eadē diœcesi appellare, tunc ibi si velit, vel etiam alibi actore inuito poterit impetrare, dū tñ non ultra vnā dietā a fine diœcesis. vel a loco, vbi tractabatur principalis causa, fiat impetratio. & ita dicit se seruasse, dum esset delegatus in causa inter duos Senes propter perhorrescentiam aduersarij Aretij commissā, reus appellauit, & causa fuit commissā Florentiæ ipsi Lap. & ibi processum fuit non ob. exceptione Lap. & eodem modo si sunt diuersæ diœcesis. & actor, q̄ impetrat etiam appellat. pone exemplū, Mediolan. impetrat Bononiæ contra Bon. denu. Mediol. appellat, iste casus ē tñ nō habet dubium, q̄ oportet, q̄ impetret in eadē diœcesis. vel non distat ultra vnam dietam, per hunc s. ¶ Sed dubiū est cōtra. q̄ Bon. vult appellare, an possit in causa appellationis impetrare in Bononia, vel in vicinia intra dietā, si ibi tractus fuerit, & sic per plures dietas longè a Mediolano. dixit Io. An. se audiuisse, q̄ curia dat iudicem in eo loco, in quo fuit negotium principale, ita q̄ habeatur rō originalis rei in appellationis causa, sicut in principali. ad quod faciunt notata p. cum. s. e. nonnulli. super verbo, ne quis. ad idem. j. de offic. ord. ut litigantes. per quam videtur, q̄ si causa esset beneficiæ, vel talis, q̄ per appellationem esset in curia, ibi tractabitur, aliàs cōmitteretur in loco, vnde delata est p. equitatē illius c. Item, nō p̄r actor cōqueri de loco, quē eligit. j. de re. iu. qd̄ semel. Itē, si appellatio interiecta est ante snām, si pronuncietur malè appellatū iudex primus reassumet causam, ergo expedit ibi articulu appellationis definiri ad euitandos circuitus, & discursus. facit

cle. auditor. co. ti. & s. co. dispendia. Io. An. & istud idem tenet d. Io. de Imo. dicens, q̄ licet ille, qui appellat dicatur actor quo ad quid, non tñ quo ad oīa, & sic fit in causa appellationis, sicut in principali. ad hoc, quod no. de renū. in præsentia. & C. de ap. l. eos, qui. ¶ Sed quid, si Bon. cōuenit Mediol. Bon. super re ibi sita corā ordinario, qd̄ pōt ratione rei sita Bononiæ, vel in diœcesis Bon. s. de fo. compe. c. si. & j. de priuileg. c. j. si in tali causa appelle tur, vbi debet impetrari iudex appellationis. dicit Lap. Abb. q̄ si appellatur Papa, vel Legatus per actorem Bon. debet impetrare Medio. vel in loco tertio nō remoto a fine diœcesis. Medio. ultra vnam dietā. Si verò appellat, & impetrat reus Medio. debet impetrare Bon. aut in loco tertio non remoto a fine diœcesis. Bon. ultra vnam dietā, cum a loco domicilij eius, qui conue nitur, nō a loco, vbi sita est res, de qua agitur, dicta debet computari fm Lap. Abb. Do. Io. de Imo. dicit, q̄ in primo casu, & in secundo dictum Lap. sibi non placet, quia in impetratione debemus attendere locum rei originalis, q̄ fuit in ciuitate Bon. & ideo ibi, vel loco vicino non distante ultra vnam dietam, debet impetrare p. no. s. q. proxima. p. Io. An. & procedit hoc, qd̄ hic dī, tenendo opi. q̄ diœcesis computentur a loco domicilij, & non a loco rei sitæ fm eū. ¶ Sed pone, q̄ actor, & reus sunt diuersæ diœcesis. actor impetrat in ciuitate, q̄ non distat ultra vnam dietā a fine diœcesis. sed locus, in quo impetrat est diuersæ prouinciæ, an valeat impetratio. sol. Arch. tenet hic, q̄ sic, per hanc literam, q̄ indistinctè loquitur. Io. An. remittit ad no. per se s. de iu. c. si. & 3. q. 6. neminem. opi. Arc. tenet hic, Zen. per tex. hic, qui dicit, liberè. Io. And. in d. c. si. colligit, q̄ rescriptum valeat per illum tex. vbi causa Florentina fuit commissā Bon. Sed dicit, q̄ volēs tenere contrarium, responderet, q̄ ibi fuit ex certa scientia Papæ, vel q̄ ibi non fuit exceptum fm eum. & ita dicit Goff. tenere in q. sua. Do. Io. de Imo. hic dicit, q̄ fortè posset dici, q̄ cum hæc decretalis intendat restringere potius iura antiqua, q̄ laxare, & iura antiqua prohiberent duo, videlicet, q̄ quis nō trahatur ultra duas dietas. Item, q̄ non trahatur extra prouinciā, ut patet ex c. nonnulli. s. e. ti. & ex d. c. neminem. tamē cum circa istud fm eum noua iura nil disponant, remanet ius antiquū eo casu correctum. arg. j. de elec. cum expendiat. & ad d. c. si. de iud. & ad c. cum olim. de iure iur. respondet, q̄ procedit de certa scientia Papæ, ut apparet, quia expressit causam Florentinā committendo eam Bononiæ & Mutinæ, & sic ex certa scientia commisit. arg. eius, quod no. glo. s. co. c. super literis. Io. de Fa. in d. c. neminem. tenuit opi. Zen. hic per suam rationem. & ista opin. posset defendi, quia iura antiqua, si bene aspiciantur, loquuntur de iudice ordinario, ut videlicet quis non trahat reū extra prouinciā, cum ibi non sit suus iudex, sed potius intra prouinciā, cum actor debeat sequi forum rei, nō autem prohibet, q̄ trahatur, si daretur delegatus extra prouinciā ab habente potestatem, & per hoc cessaret fundamentum. s. positum. per Io. de Imo. ¶ Glo. j. continuat. s. istum ad præcedentē. ¶ Glo. super ver. recuset. recita per contrariū, q̄ actor non possit recusare iudicem, quia ex quo impetrando consentit in eū, non potest postea recusare. s. de offi. deleg. super questionum. ¶ Gl. sol. q̄ aut ex noua causa vult recusare, & potest: aut ex antiqua, & tunc, aut ante impetrationem, vel in ipsa impetratione, & potest. aut post, & non potest. ¶ In ea. gl. ibi, ordinario. videtur de fo. compe. si quis contra clericum. Io. ¶ Gl. super ver. traxerit. recita per contrarium, q̄ licet locus nō distet nisi per vnā dietā, non tñ poterit eum trahere ibi, cuius contrarium innuit tex. hoc probatur. j. s. proximo. gl. fatetur contrariū, & ad text. hic supplet. ¶ In fi. gl. Zen. dicit, q̄ impetrare iudicē ultra vnā dietam, non est prohibitum, dum tamen reus non trahatur ultra dietam. Et pro hoc facit s. s. proximo. ibi, possit contra prædictos causa committi, fm eū. Sed dicit Io. de Fan. hoc non esse hodie verum, prout no. Io. An. s. e. nonnulli. in 4. glo. quia hodie ponderamus locū cōmissionis. Glo. super ver. dietā, quærit de qua dieta hic intelligatur. gl. so. ¶ In fi. gl. idē Arch. Io. And. Glo. super ver. remotus. q̄rit, qd̄ si sit remotus, sed modica distantia, an possit cōueniri. gl. iol. q̄ non. ¶ In fi. gl. dicit idē Arch.

SYMMA R I V M.

- 1 Alibi, dictio, designat locum non personam.
- 2 Extra, dictio, denotat interpositionem alicuius interualli localis.
- 3 Consensus partium requiritur expressus, & non sufficit tacitus in prorogatione iurisdictionis, quæ sit de loco ad locum.
- 4 Delegatus datus in ciuitate vel diœcesi, si vult infra eandem cognoscere in certa parte inuitis litigatoribus, an possit.
- 5 Et quid si fuit impetratus extra locum communem sibi & reo propter perhorrescentiam aduersarij? au. 5.
- 6 Officium executoris Papæ, quod sit.
- 7 Causa, an possit de consensu partium committi per delegatum in alio loco, q̄ fuerit sibi causa delegata.
- 8 Delegatus, ut possit citare, requiruntur duo.

Pars I. Com. Gemin. super Sexto Decr. D In nullo.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Nullo. ¶ Delegatus extra locum commissio-
nis, nec partes citare, nec de causa co-
gnoscere potest sine expresso partium consensu, nec
subdelegare locis vel personis aliis, q̄ hic expressis.
h. d. viq; ad §. in super. Et primo ponit duo, a quibus vnum ca-
sum excipit ibi, nisi. Secundo, alia duo ibi, neq; alibi. ¶ No. q̄ iu-
dex non debet citare partes extra locum, vbi debet de causa co-
gnoscere. ¶ No. casum, in quo non sufficit tacitus consensus par-
tium. ¶ No. q̄ dictio, alibi, designat locum, & non personam. ¶ No.
q̄ illa qualitas, quæ requiritur in delegato, videtur requisita in
subdelegato. ¶ No. q̄ dictio, extra, a denotat interpositionem
alicuius intervalli localis, quandoque tamen ponitur pro præ-
rogatione iurisdictionis, b quæ fit de loco ad locum requiritur
expressus partium consensus, & non sufficit tacitus, & ita alle-
gat istum tex. do. Ang. de Peru. in consiliis suis, consi. 85. quem
tex. dicit non fuisse per alios ponderatum. ¶ Op. quia iste text.
hic vult, q̄ iudex non possit cognoscere extra locum, vbi cau-
sa est commissio, sic videtur velle, q̄ semper sit ponderandus lo-
cus commissionis. sed hoc est falsum, quia imò debet suffice-
re, q̄ non trahat ultra vnam dietam, licet commissio alibi fue-
rit facta, vt patet §. e. §. cum verò. ver. in his. vbi non curat de cõ-
missione, dum tamen non trahatur ultra vnam dietam. vnde
ponderat solummodo tractum, & non locum commissionis.
sol. dicit Io. An. q̄ iste §. potest habere locum in diecesibus stri-
ctis, vt tunc extra locum non possit cognoscere. vbi autē die-
cesis esset diffusa, & ampla, tunc non ponderamus locum com-
missionis, quia licet distaret ille locus ultra vnam dietam, dū-
modo iudex infra eandem diecesim conferat se ad locum nō
distantem ultra vnam dietam, valebit iudicium. vnde non cura-
mus latitudinem diecesis in iudice, nec in ratione, nec aliter
propter amplias dieceses bene poterat provideri. ¶ Ex quibus
infert, q̄ si in casibus exceptuatis. §. eo. §. cum verò Bon. contra
Bon. vel in casu. §. cum autem Ferra. contra Bon. impetrat iudi-
cium diecesis Florentiæ distantem ultra dietam, dummodo il-
le infra diec. illam, & j. dietam conferat se, & ibi citet partes,
valebit iudicium, quia propter amplas diec. non bene pote-
rat aliter provideri. Io. And. Per præmissa dicit hic Ioan. de san.
Geor. q̄, quando iudex est remotus ultra dietam in lata diec.
ex quo impetrans est in culpa, talem impetrandum, debet illi
ministrare expensas futuras in veniendo ad locum infra dietā
a si diec. rei, fin. eum. ¶ Sed pone, q̄ delegatus datus in ciuitate,
vel diec. vult infra eandem cognoscere in certa parte inuitis
litigatoribus, an possit. dicit Ioan. de san. Geor. q̄ sic, dummo-
do locus sit insignis in quo cognoscit, vt §. in ver. audiantur. fa-
tetur tamen, q̄ tunc non habebit expensas a partibus, cum nō
ex necessitate, sed ex mera voluntate ipsius proficiatur extra
domicilium suum, & idem dicit, si sit datus in loco insigni, &
velit ad ciuitatem venire, vel ad alium locum insignem, etiam
si commodius posset ibi cognoscere, q̄ in proprio domicilio,
quia poterit id facere, sed non habebit expensas, cum ex volun-
tate proficiatur. secus dicit, si datus sit iudex ecclesiæ ruralis
loci non insignis, & velit venire ad ciuitatem, vel ad alium lo-
cum insignem eiusdem diec. licet viciniorem sibi, ac partibus
magis aptum habere, quia tunc habebit expensas a partibus, cū
propter necessitatem tunc proficiatur extra. nam propter de-
fectum loci ibi cognoscere non potest. fatetur tamen, q̄ si do-
losè id faceret, omittendo locum viciniorem magis aptum in
grauamine partium, q̄ posset compelli per superiorem elige-
re magis aptum, secundum eum. ¶ Quæro, quid si impetratus
fuit delegatus extra locum communem sibi, & reo propter p-
horrescentiam aduersarii, sed postea cessauit metus, vnde petit
iudicem debere procedere in loco communi, an possit. Sol.
Ioan. And. tenet quod non, per hunc text. qui dicit vniuersali-
ter, in nullo casuum prædictorum, &c. nisi forte aduersarius
expressè consentiat. & licet istud videatur durum, tamen seruā-
dum est, ex quo sic scriptum est. & eodem modo delegare non
posset iste ad alium locum, prout no. infra in fi. huius. §. vnde
vel agat iste coram ordinario loci, si non vult agere coram isto
delegato, vel impetret aliud rescriptum. Ioan. And. ¶ Quæro
c vltius, an iste text. habeat locum in executoribus gratiarum.
6 apostolicarum beneficialium. Sol. Archi. dicit hic, q̄ non, ¶ nā
officium executoris Papæ non est citare, sed insinuare, inhibe-
re, & exequi. infra c. proximo. §. j. de concess. præb. c. j. §. ex par-
te. & c. si capitulo. & c. si soli. vnde cum iste tex. prohibeat cita-
ri, &c. patet, q̄ non loquitur de eis, sed de iudicibus causarum,
quorum est citare, & inuitos trahere. supra eo. nonnulli. & c. di-
lectus. ij. de excep. olim. facit, quod no. de app. ex ratione. super
fi. primæ glo. videlicet executori a iure non prefixum iuris ordi-
nem. vnde videmus seruati, q̄ vnus executor datur in curia, q̄
statim facit processum, & alij dantur sine distinctione locorū.
Circa personas verò ipsorum bene seruat curia, quod in prin.

cap. dicitur. Ioan. And. Super isto dubio reperio Doctores hic
tractantes, & per Do. de Rota in antiquis conclusionibus, cõ-
clu. 118. & in conclusione 200. & per Guil. in extrauag. sedes.
Ioan. 22. super verbo, executores. Concludendo breuiter dicta,
dic, q̄ quidam sunt executores, qui dantur ad vnum merum, &
nudum articulum sine iurisdictione, & in istis non habet locū
istud c. nec quo ad qualitatem personarum, nec quo ad loca hic
requisita. ita voluit glo. §. e. c. j. super ver. causæ, & hic super ver-
bo, vices, & tenent Do. de Rota in concl. 118. vbi alleg. istam
glo. ¶ Quidam sunt executores, qui non dantur ad nudum ar-
ticulum sine iurisdictione, sed habent admistam iurisdictionē,
vt in beneficialibus, & tunc quidam dantur super gratia paupe-
rum clericorum contra illos, qui erant obligati ad providen-
dum eis de beneficiis propter ordines illis concessos, iuxta for-
mam c. relatum. & c. cum secundum Apostolum. de præben. &
tunc in istis habet locū istud c. & quo ad personas, & quo ad lo-
ca, quia isto casu literæ pauperum sunt literæ meræ iustitiæ, vt
no. glo. in c. si pauper clericus. infra de præb. & cle. cum ei quæ.
de concess. præben. ergo isto casu debent deputari executores,
qui deputantur in literis iustitiæ. & sic debent seruare istam de-
cre. Conclusio est Do. de Rota in d. conclu. 200. aut isti dantur
pro clericis pauperibus, sed contra alios, quam contra illos, q̄
eos promouerunt: & tunc cum istæ literæ non sint de iustitia,
sed debent iudicari gratiosæ, ex quo scribitur contra illos, qui
non erant obligati, ideo de eis iudicandum est, sicut de aliis gra-
tiosis, de quibus dicitur infra proximo casu. Aut dantur in li-
teris merè gratiosis, & tunc si procedit in forma meri execu-
toris, & sic non assumendo partes iudicis, quod potest per no. per
Inn. in c. si. de præsum. & per glo. in cle. j. de offic. deleg. & tunc
non habet locum iste tex. quo ad loca, vt voluit hic Ioan. And.
post Archi. & tenent Do. de Rota dicta conclu. 200. & ultra hic
allegata allegant, q̄ executor nō datur principaliter, sed datio
eius venit accessorie ad gratiam, vt infra de offi. deleg. si super.
¶ Et ideo non requiritur tanta idoneitas, sicut quando princi-
paliter super gratia deputatur, nec ita ponderatur locus, cum
non trahat aliquem. an autem requiratur qualitas quo ad per-
sonam isto casu, dic vt infra in casu proximo. Aut ipse proce-
dit in forma iudicis, & tunc si ad hoc arctabatur ex forma cõ-
missionis ad sic procedendum, q̄ quando istud fit, potest sumi
ex no. per Inn. in d. c. dudum. Et credo, q̄ iste text. debeat in eis
obseruari, cum habeat partes citare, & iudicialiter procedere,
quod facere non potest contra formam huius iuris. aut non ar-
ctabatur ex forma mandati, sed voluntariè sic fecit assumendo
c partes iudicis, qd etiam potuit per no. in d. c. dudum. Et isto ca-
su Guil. de monte Lau. in d. extrauag. sedes. tenet, q̄ iste tex.
non habeat locum nec quo ad personas, nec quo ad loca. Ra-
tio, quia cum isti sint accessorie dati ad gratiam exequendam,
si istam cognitionem interponant ex sua voluntate, non ha-
beat locum iste text. vt sic id, quod sibi non liceret, si princi-
paliter daretur iudex, sit sibi licitum per hanc viam accessoriam. si-
cut in simili videmus, quod beneficia plura curata princi-
paliter sunt prohibita retineri, & non accessorie, infra de præ-
ben. super eo. vt sic potius inspicatur, quod principaliter non
sunt dati ad hoc, licet accessorie hoc faciant, cum potius de-
beamus attendere naturam principalis, quam accessorie, vt in
reg. accessorie. infra de regu. iuris. ¶ Non obstat iste text. qui
loquitur, quando deputatio fit principaliter super iurisdic-
tione ministranda, sed illi veniunt accessorie ad gratiam exequē-
dam, quod non reperitur a iure prohibitum. & ita etiam con-
cludunt Do. de Rota in dicta conclu. 200. & ita dicunt ibi fuisse
ex equitate pronunciatum, vt processus, qui erat factus su-
per vna gratia, esset validus, licet in persona executoris non
concurrerent qualitates hic requisitæ. nec obstat, dicunt ipsi, q̄
cancellaria seruat istam decretalem, quo ad personas, quia nō
tamen propter hoc sequitur, quod si cancellaria de facto da-
ret alium, quin valeant gesta per eum, quia multa prohibentur
fieri, quæ tamen facta tenent, vt no. de regu. ad apostolicam.
& est text. infra de cog. spiri. c. secundo. ¶ Item, in stilus can-
cellariæ habet, q̄ si dantur executores non habent qualita-
tes hic requisitas, q̄ contrafactū sit nullū, q̄ licet hic appona-
tur

ADDITIONES.

- a ¶ Dictio extra. Adde Old. consi. 49. vbi de multis aliis dictionibus. B.
- b ¶ Prorogatione iurisdictionis. Iurisdictionis prorogatio fit multis modis. vi-
de Bal. in Marga. ver. prorogatio. item prorogatio quot modis impediatur,
idem Bal. vbi §. ver. 2. & in l. j. in 3. q. de iur. om. iud.
- c ¶ Gratiarum. Adde Old. consi. 295. do. Car. consi. 64. Ber.
- d ¶ Forma iudicis. An autem si executor iniepit assumere partes iudicis, censea-
tur taliter semper ita procedere, vide d. Fel. in c. cum ex officij. de præser. col-
lo. vers. per quam rationem.
- e ¶ Partes iudicis. An autem nullus executor habeat cognitionē exceptionum
vide d. Fel. in c. de cetero. in princ. de re iud. in ver. j. conclusio.

tur illa poena, hec non est extendenda ad alium casum, q̄ hic expressum, cū pena sint molliēda. de pē. di. j. pē. fm Do. de Ro. Et pro ista parte facit, quia ex quo executor volūtariē assumptus partes iudicis, non fuit in culpa impetrās talē petendo, ex quo non arctabatur ad hoc. Crederē tñ, q̄ ex quo executor vult assumere partes iudicis, vel ipse deberet subdelegare in loco vicino p̄ vnā dietā, vel ibi cōmittere ne fatiget partes, & hoc p̄ tex. hic, q̄ prohibet citationem fieri ad locum remotum vltra vnā dietā. ¶ Nec ob. si diceretur, q̄ non pōt cognoscere, vel delegare extra locū sibi cōmissum, vt hic vult tex. q̄a fateor in illo, q̄ principaliter datur, vt iudex. sed quia isto casu iste non dā, vt iudex, sed vt minister, & executor merus, ex quo habuit principium validū, poterit cōmittere extra locū sibi commissum ad hoc, vt releuet partes a laboribus & expensis, nam qui non pōt cognoscere in loco, vbi deputatus est delegatus, debet eligere alium locum partibus idoneum, & securū, vt dicit tex. j. de offi. dele. statuimus. ¶ Quāro vltimo, an de cōsensu partium possit causa committi per delegatū in alio loco, q̄ fuerit causa sibi delegata, & aliis personis, q̄ hic expressis. Sol. Ioan. An. dicit, q̄ non. & istud probat tex. hic, per istud vniuersale verbū, quomodo doli. Itē, q̄a non voluit, q̄ consensus partium operetur, nisi quo ad duos casus. s. proximos. vnde ex hoc sequitur vnū mirabile, q̄ de consensu partium pōt ipse extra locum cognoscere, sed non subdelegare. Io. An. p̄ hoc dicit hic Lap. Abb. respōdit se Fed. de Senis, q̄ de consensu partium non pōt causa committi in loco minus insigni, etiā si ibi sit copia peritorū, quia s. sancimus, requirit copulatiue duo. s. vt locus sit insignis, & q̄ copia peritorum haberi possit, ergo alterū nō sufficeret, nec consensus partium pōt operari nisi in casibus hic expressis, & istud est tutum dicere, aliud non, propter decretum hic positum in fi. fm Lap. Abb. & idē tenet Io. An. in addi. Spe. ti. j. s. excipi p̄. ver. itē, q̄ non est constitutus. ¶ Glo. super verbo, p̄dictorū. quārit de intellectu tex. dic. vt in ea. ¶ Glo. super verbo, deputatus. recita per contrarium, q̄ imō possit citare partes in alio loco, q̄ vbi fuit deputatus, si conferat se ad locū non remotum vltra vnā dietā, vt no. s. de rescr. olim. gl. soluit, q̄ cōtrariū procedit de iure antiquo, sed hodie secus per hunc tex. ¶ In fi. gl. no. ex ista gl. q̄ hodie requiruntur duo ad hoc, vt delegatus possit citare, videlicet, q̄ non exeat locum vbi facta est cōmissio. Secundo, q̄ locus non distet vltra dietā. Et tertiū addit Ioan. An. q̄ locus sit insignis, vt s. ver. nec audiantur. Sed quārit Ioan. An. quid si sit locus, vbi hec tria non concurrunt, nec possit adiri ordinarius, purā quia ab eo est appellatū, quid fiet tūc. so. dicit, q̄ recurrendū est ad Papā qui prouidebit hoc expresso in rescripto, cum s. ius ipse habeat iudicare. de concess. p̄. b. p̄. p̄. posuit. Item no. ex glo. q̄ delegatus datus in loco distante vltra dietā non potest se conferre ad locum non distantem, quod dicit verum Io. An. nisi ille, qui se vult conferre ad locū nō distantem, hoc faceret non mutata dieceſi, in qua fuit datus, q̄a tunc bene posset se conferre ad locum non distantem, vt fuit dictum super tex. ¶ Glo. super ver. citer, recita per duas quāstiones. Primō, an citatus a tali iudice debeat cōparere. & soluit, q̄ non. Secundo, si iste procedat, an valeat processus, & tenet q̄ non. demum glo. super materia citationis remittit, vbi de ea tractatur. ¶ In ea. gl. ibi, non tenet. idē Archi. Et no. gl. q̄ vbi in statutis interdicitur potestas citādi cū decreto, citatus non tenetur comparere allegaturus priuilegiū suū. ¶ Glo. super ver. expressus. recita per duas quāstiones, videlicet, an sufficiat tacitus consensus, & an sufficiat alterius partis tantum. Et vtroq; casu soluit glo. q̄ non. In fi. gl. idem Archi. qui tenet cū Ber. & Host. q̄ partes inuito iudice non possunt consentire, vt ad aliū locū citentur, pro quibus facit. ff. de iudi. l. 2. s. sed si iudex. tamen si iudex citet, consentire videtur. 71. dist. cum Hadrianus. de trans. ex literis. Io. An. Et no. istam glo. q̄ per processum iudicis factum partibus tacentibus, quando iudex funditus caret iurisdictione, non facit se iudicem competentem ex illa tacita pronuntiatione, quā surgit per processum ad vltiora. vide glo. s. eo. dist. endia. & c. cum in multis. ¶ Glo. super verbo, designatis. in. quārit de intellectu literā, & per tex. infert de claratam opi. Ber. subdēs, an istud habeat locum in ordinariis, & de hoc remittit. ¶ Glo. super verbo, vices. recita per contrarium, q̄ imō possit delegari aliis, q̄ p̄sonis hic expressis, vt no. glo. s. in s. j. glo. sol. q̄ istud verbum, vices, tollit cōtrarium. dic. vt in ea. ¶ In fi. gl. idem Archi.

ADDITIO.

¶ Habeat iudicare. An autem, & quando sententia Papæ, vel principis faciat ius generale, vide d. Fe. in c. in causis. & ibi, q̄ snā cōtra snām principis extra uagantē, & nō notam, nō est nulla. in ver. hinc sequitur, q̄ sententia lata.

SVMMA RIUM.

¶ Index debet iudicare gratis, non per pecuniam.

- 2 Delegatus non tenetur exire domicilium proprium suis expensis, pro causa sibi commissa.
- 3 Occasio quid dicatur?
- 4 Poculentum, & esculentum quid dicantur?
- 5 Vtilitas vel necessitas causæ quando dicatur exposcere iudicem proficisci?
- 6 Index, an possit recipere expensas ab offerentibus, si partes sunt pauperes notabiliter?
- 7 Iudicij appellatione comprehenditur etiam sententia definitiua.
- 8 Lucrorum appellatione non comprehenduntur xenia.
- 9 Delegatus ad vniuersitatem causarum & iuriparatur ordinario.
- 10 Index, an possit recipere aliquid sibi sponte oblatum mera liberalitate partibus, pro qua fuit lata sententia finito iudicio.
- 11 Paupertas non est de genere malorum.

Super. ¶ Delegatus nihil debet a partibus recipere, nisi poculentum, & poculentū

liberē oblatum, quod paucis possit cōsumi diebus, vel moderatas expensas, si non sunt pauperes, quādo pro necessitate, vel vtilitate non malitiosē extra domiciliū pergeret. h. d. Et ista est secunda pars principalis, vt dicit glo. j. potest ista pars subdiuidi, quia primō ponit regulam p̄missā ratione, a qua duos casus excipit. prima ibi, nisi. secūda ibi, vel nisi. Et secūdo casui excepto quatuor modificationes subiicit ibi, Prouisurus. Ioan. And. ¶ No. q̄ iudex debet gratis, & non per pecuniam iudicare, vide de vi. & hon. cle. ca. cum ab omni. ¶ No. q̄ ex paruo munere, quod consistit in comestibilibus, nō p̄sumitur iudex corrumpi in iustitia administranda. ad hoc de simo. & si quāstiones. ¶ No. q̄ delegatus non tenetur exire domicilium proprium suis expensis, pro causa sibi commissa. ¶ No. q̄ vbi occurrit aliqua expēsa fienda in iudicio, quā principaliter concernat vtilitatem vtriusque partis, quālibet pars debet conferre aequaliter. ¶ No. tex. declarantem, quid sit occasio, quia occasio est illa, quā in veritate facti est falsa, sed extra apparet coloratē iusta. vide Ioan. And. de maio. & obed. c. folite. ¶ No. q̄ paupertas excusat ab onere expensarum. ¶ Quāro, an hoc, quod hic dicitur, & infra in tribus. s. sequen. habeat locum in conseruatoribus de quibus infra de offic. deleg. ca. j. & fi. Sol. dic. q̄ sic, vt patet in d. c. fi. s. circa munera. Et ad intellectum huius. s. remittit Ioan. Andr. ad no. per se, de simon. & si quāstiones. ¶ Quid sit poculentum, & esculentum. sol. dic. q̄ illud, quod est portabile, & comestibile, & quod possit consumi paucis diebus, vt dicit hic tex. Ioan. And. ¶ Quāro, an intel ligatur text. de comestibilibus, quo ad personam iudicis tantū. Sol. dic. quod non, cum tex. hic loquatur impersonaliter, vnde non debet restringi tantum ad illa, quā concernerēt esum, vel potum iudicis, vt putā si esset religiosus non comedens carnes, & mittuntur sibi perdices. vel pone, quod mittatur sibi annona pro equo, vel fenum & similia: his enim casibus licitum esset sibi recipere. Et pondera tex. q̄a ē talia non licet delegato petere per hunc tex. qui dicit mera liberalitate, vnde liberalitas offerentis tollit omnem suspicionem. 18. dist. de eulogiis. sic etiam j. q. j. placuit. cum similibus. Item etiam non faceret contra hanc constitutionem, licet non cōsumeret talia in paucis diebus, quia text. hic dicit, quod possit consumi, non autē requirit consumptionem actūalem. Ioan. An. ¶ Quāro, quādo dicatur vtilitas, vel necessitas causæ exposcere iudicem proficisci. Sol. vtilitas est, quando deberet fieri examinatio testium extra locum. facit. 2. quēst. 2. c. fi. ver. iudices. de fideius. constitutus, & quod no. 3. quēst. 6. c. neminem. in j. glo. ¶ Necessitas autem, quando res, super qua debet pronunciare, est subiicienda oculis iudicis, vt quia agitur de confiniis rei. de p̄scrip. quia indicante. ff. finium regundorum. l. si irruptione. in fi. cū sim. Ioan. Andr. ¶ Quid, si partes sunt pauperes notabiliter, an possit iudex recipere expensas etiam ab offerentibus. Sol. dicit Archid. quod non, ad quod allegat. j. q. 2. placuit. C. de sal. ga. hospi. non p̄. b. l. j. lib. 1. 2. Ioan. Andr. Ego crederem, q̄ iudex non deberet tunc recipere: sed si reciperet, non credo, q̄ faceret contra istam constitutionem, quē tantū prohibet exactione. ¶ Glo. j. ponit continuationem huius. s. ad superiorem. ¶ Glo. super verbo, gratis, quērit de ratione tex. & iustificatur hic appellatione iudicij. glo. soluit. & vide glo. in s. p̄. te. cium. ¶ In ea. glo. ibi, in iudiciis. ibi, super. j. glo. ponuntur 15. significationes huius nominis, quas ponit Io. Mo. j. de iudiciis. super rubrica. Ioan. Andr. Et no. ex ista glo. q̄ quod appellatione iudicij comprehenditur etiam sententia definitiua. vide de Innoc. in c. de causis. de offic. deleg. ¶ Glo. super verbo, nullum. recita, per quāstionē, an sit licitum iudici recipere aliquā seruitiū. gl. sol. q̄ non, propter vniuersale negatiuum. ¶ Glo. super verbo, nisi. recita per quāstionem, an in rebus minutis possit recipere iudex aliud ab esculentis. glo. sol. q̄ nō. ¶ Glo. super verbo, D 2 mera.

Geminianus super Sexto Decretalium.

mera. declarat tex. ¶ Glo. sup. ver. paucis. recita p. q. s. tionem, in q. uot diebus cōsumendū sit, qd iudici licitū est recipere. gl. sol. in fi. glo. Host. in c. & si qōnes. hic allegato intellexit de triduo. Io. An. ¶ Glo. sup. ver. cōsumi. qrit, quare sit pmissum iudici recipere cōsulēta hic pmissa. assignat duplicē rōnē. ¶ In ea. glo. 3 ibi, lucra. ¶ Nota, q. appellatione lucrorū non cōprehendunt xenia, qd nota pro statutis, in qbus disponitur, q. pro lucris soluiatur certa gabella, quia in talibus statutis non includerentur xenia. vide similem gl. 1. 1. q. 3. non licet. Gl. super ver. pp. cam. in prin. exponit tex. & deinde querit de scholarī existēti in studio, an debeat hēre expensas, si datur delegatus. & soluit, q. nō, p. hūc tex. ¶ In fi. gl. idē Arch. & de hoc in Speculatore, de salariis. §. j. ver. qd si alicui. Io. An. Glo. super ver. moderatas. qrit, q. expensā debeant dari huic delegato. & sol. Et in ver. nec credo. qrit, an expensā debeāt deduci, quas fuisset domi facturū. sol. q. non, licet alij. ¶ In ea. gl. ibi, alij. Io. Mo. sed opi. gl. hic tenet Zen. & allegat rationē diuersitatis inter victorem, & iudicem, q. victor contendit pro iure suo, sed iste delegatus pro iure alieno, & in ordinario secus dīr, q. ille hēt salariū, vt patet in §. illud th. fm eum. & dicit Io. de Fan. pro dicto glo. hic, q. delegatus non deducat expensas, quas domi facturū est. facit iste tex. ibi, occasione, propter habendas expensas proficiscendi extra domiciliū non assumat, &c. Ad quid enim hanc occasionē assumeret, si deberet fieri hęc deductio, fm eum. ¶ In ea. glo. in ver. & nō. hic glo. querit, an delegatus habens beneficium debeat expensas habere cū proficiscitur. & tenet, q. sic per hunc tex. licet Hof. aliter dixerit. ¶ In ea. gl. ibi, vnde dico. idem Zen. dicens, q. optimē probat iste tex. q. vult, q. habeat expensas indistinctē cum proficiscitur, & th. p. supponitur, q. sint beneficia, vt patet in prin. tex. fm eū. ¶ In ea. gl. ibi, & in istis. gl. qrit, an veniant aliæ expensæ, q. victus. glo. sol. q. sic. ¶ In ea. gl. ibi, & similiū. & de hoc in Spe. de salario. in prin. vbi etiā nō. Quid si equus pp. casum moriatur, vel ipse cappa spoliatur, vel pp. infirmitatē familia plus in loco moratur. sed dicit Io. An. q. quicqd ibi dicatur, dāna non refarciuntur, sed solū expensæ intrinsece p. hunc. §. & de iniuriis, in nostra. Io. An. ¶ In ea. gl. in ver. quid dicemus. glo. qrit, an delegatus ordinarij debeat habere expensas. sol. distinguendo, an delegatus sit ad vniuersitatē causarū, an ad vnicam tantū. & secundo casu, an ex maleficio, vel non. In ea. gl. ibi, fm Inn. & apertius Vin. in d. c. cum ab omni. & de hoc in Spe. de salariis. §. j. ver. porro. Io. An. Et nō. ex ista gl. q. delegatus ad vniuersitatem causarum epparatur ordinario. vnde gl. de accu. qualiter. j. ¶ In ea. gl. in ver. sed an poenē. hic glo. querit, an poenæ hic positæ habeant locum in delegato ordinarij in his delinquentē. glo. inclināt in partē, q. non. ¶ Gl. super verbo, recipere. querit, quid si iudici sponte offeruntur expensæ, an liceat recipere. glo. sol. q. non. ¶ In fi. glo. hęc glo. loquitur, quando iudicium pender. Sed vidi dubitari, t. an finito iudicio possit recipere iudex aliquid sibi sponte oblatū mera liberalitate partis, pro qua fuit lata sententia. ¶ Et puto, q. cessante fraude licitē recipiat, quia causa prohibitionis huius iuris tunc cessat, quæ fuit, vt iudiciū purē, & sine corruptione iudicis procedat, vnde cessante causa corruptionis ex quo pronunciatū est, debet cessare dispositio legis. de ap. cum cessante. & hoc ēr innuit tex. hic, qui dicit, qualitercunque. ad excludendum quēcunque modum munerum: sed non dixit, quādoq. & sic vī voluisse includere nisi tps, quo durat iudiciū. & pro hoc facit, quod nō. glo. in verbo, remissione. j. eo. §. si quid. & ibi vide omnino. ¶ Glo. super verbo, qualitercunque. recita per contrariū, q. imō sit licitū delegato recipere sportulas, in auth. de iur. §. ne autē. coll. 6. glo. soluit contrariū procedere de iure ciuili. ¶ In fi. gl. ad hoc, quod nō. Inn. de mu. pe. c. j. Arch. remittit ad nō. 1. 1. q. j. si quis cum clerico. Io. An. Gl. super verbo, q. ab alia. opponit, q. imō plus soluit vna pars, q. alia, vt patet. j. de iudi. mulieres. & si agatur de negotio communi. glo. sol. q. illud loquitur in teste, istud in iudice, & per hoc infert ad solutionē alterius quæstionis, quando iudex producit in testē. ¶ Itē querit, quid si vna pars est pauper, altera non, quis soluet. dic. vt in gl. ¶ In ea. gl. ibi, mulieres. Idē hic, Arch. tamē fatetur per tex. q. hic sequitur, q. aliās non, cū propter causam proficiscitur communiter habebit expensas, etiā si solū ab altera partium fuerit impetratum, dicens in hoc approbari opi. Host. reprobata opi. Ber. quæ notatur in c. præsenti, quod hodie nō habemus. Et de hoc in Spe. de salariis. post prin. sed istud non procederet, quādo impetrans distans vltra dietam venit ad partē diocesis suæ, quæ est intra dietā, vt dixi §. in §. in nullo, quia tunc procurat impetrans, vt nō. §. eo. nonnulli. in 4. glo. & de excep. olim. in j. glo. Io. And. ¶ In ea. glo. ibi, idem dico. intellige glo. q. pauper isto casu nihil soluet, sed alia pars abundans, non tamen soluet totum, sed illam partem, aliā ministrabit iudex, & propter hoc dicit Arch. infra in §. assessorem, q. si altera pars est impotēs ad soluendum, assessor, vel iudex partē illius soluet de proprio, vel

si non hēt, bene remittet negotiū ad superiorē excusando se. §. eo. si quādo. Io. And. Glo. sup. ver. vtilitas. colligit notabile, & allegat concor. Glo. super ver. pauperes. colligit, t. q. paupertas non est de genere malorū. & deinde ponit quatuor priuilegia paupertatis. in fi. gl. super priuilegiis, & incōmodis paupertatis remittit Arch. ad nō. per se. 1. 1. q. 3. pauper. Io. An.

ADDITIO.

a ¶ Priuilegia paupertatis. De multis fauoribus paupertatis, & de paupere, & de culpa sua, & an pauper testificetur, vide d. Fel. in c. si q. ver. gl. si. de test.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudex delegatus licet non sit sufficiens, propter hoc non potest recusari, sed datur ei assessor.
- 2 Assessor quis dicatur?
- 3 Prelatus, qui assumit assessorem in casu, quo non eget, an possit sibi provide re de rebus ecclesiæ?
- 4 Delegatus, an possit assumere assessorem inuitis partibus?
- 5 Laicus, an possit esse assessor clericus?

Assessorem. Delegatus nisi indigeat, non assumat assessorē, aliās de suo illi provideat. si eget, non suspectum partibus assumet, cū moderato salario a partibus soluendo. h. d. Et ponit duo dicta. fm ibi, Si autem. ¶ No. q. iura disponūt super eo, qd non fit sepe, sed quandoq. ¶ No. q. licet iudex delegatus nō sit sufficiens, propter hoc non potest recusari, sed datur ei assessor. de quo §. eo. c. in prin. ¶ No. ar. q. si iudex assumit consultorē in casu, quo non eget, debet sibi providere de suo. ¶ No. quod assessor suspectus alteri ex partibus litigantibus potest recusari. ¶ Quid sit assessor, dic. q. est ille, quem iudex sibi associat, vt sibi in causā cognitionē assideat, & cum rectē ad decidendam causam instruat fm Lap. de quo in Spec. de assessore. in prin. ¶ Quid si sunt duo coniudices delegati, quorum vnus indiget assessore, alter non, an sit locus assumptioni. sol. Io. And. tenet, quod sic, per tex. qui loquitur primō in plurali, postea in singulari. ¶ Querit Arch. tan prelatus, qui assumit assessorem in casu, quo nō eget, possit sibi providere de rebus ecclesiæ. sol. quod non. & hoc prolixē prosequitur, tractās, an clerici faciāt fructus beneficiorum suos. de quo. j. de off. ord. præsenti. & ibi ponetur, quod hic nō. & ad c. peruenit. de fideiuf. quod videtur contra primū dictum, dicit illud fuisse ibi de speciali mandato Pape, aliās fructus, q. sunt esurientiū. 47. dist. sicut. in fi. adiudicari non debuissent. vel loquitur de rebus, qui non proueniebant ab ecclesia. & vide nō. j. de p. bē. de multa. ver. his quoque. fm eū. ad istud concor. 12. q. 2. statuimus. in fi. & c. se. & ca. diaconi. & §. de app. reprehensibilis. & de sen. excom. ca. nosci tur. Io. An. dixit hic Zen. q. contra opi. Arch. tenet Hof. de p. b. de multa. quē opi. seruatur de facto. & pro eo facit §. de peculio cle. c. si. quia vfructuario comparantur, qui facit fructus suos. & facit optimē, quod nō. 12. q. 2. duo. sed dicit ipse, quod de rigore iuris verior est opi. Arch. dicit Io. de Fan. q. istud dependet a dubio, an clericus faciat fructus beneficij suos. Et tenendo opi. Arch. posset responderi ad c. peruenit. q. ibi debita erant contracta intuitu ecclesiæ, ergo non mirum si de rebus ecclesiæ satisfiat fm eum. & istud examinabo in d. c. præsenti. j. de off. or. vbi melius cadit. ¶ Quid, an delegatus inuitis partibus possit assumere assessorem. Sol. dic. q. sic. de hoc §. de off. deleg. c. super quæstionum. §. verum. in gl. si. & hic per Arch. Io. An. ¶ Sed an id, quod dicitur hic in delegato, habeat locum in ordinario. dic. vt nō. de vi. & hon. cle. cum ab omni. super glo. assessor. Ioan. And. & ibi concludit post Ioan. de Mōte Murlo, q. non in causā matrimoniali, quia non debet ignorare canones, maximē in causis matrimonialibus. de consan. & affi. c. j. dic vt ibi. ¶ Quid, an possit laicus esse assessor clericus. Sol. Hof. tenet, q. sic. ar. de arbi. dilecti. & ca. per tuas. & de iu. c. 2. & quia nullo iure canonico hoc prohibetur, & istud editum est prohibitorium, vnde admittitur libertini eruditi. C. de post. l. 2. fm Hof. de arbit. c. contingit. cū si cuius dictum tenet Arch. 16. q. j. plures. super glo. per arbitrium. ¶ Glo. j. recita per contrarium, q. lex debeat disponere de eo, quod sepius fit, non autem quandoque. ff. de legi. l. nam ad ea. g. emittit pro solutione. ¶ In fi. gl. dic. q. licet neri debeat lex de eo, qd sepe fit, tamen aliquando sit de eo, qd fit quandoq. vt hic. ¶ Glo. super ver. fraudulenter. querit, quando dicatur fraudulēter facere. gl. exemplificat, quā nō. ¶ Gl. super ver. indigeat. qrit, quando dicatur indigere. ¶ Glo. super ver. relinquatur. querit glo. si iudex dicit se indigere, etiā si est Doctor peritus, an pars potest contradicere. gl. sol. q. nō. ¶ In fi. gl. nō. bene istam gl. q. vbi aliquid relinquatur conscientia alicuius, non potest sibi in dubium refricari de eo, quod dicit. Sed do. Pet. de Anch. dicit q. contra-

ADDITIO.

- a ¶ Cum ab omni. Adde videndum Anchar. cōnfi. 219.
- b ¶ Conscientia. Adde Ro. cōnfi. 27. & 261. & 344.

contrariū tenet glo. in cle. j. de iurepa. vbi glo. dicit, q̄ imò tali casu pōt refricari in dubium corā superiore de illo, quod relinquitur conscientia alicuius. & illam gl. tenet. Sed dicit do. Io. de Imo. q̄ illa gl. non contradicit, quia ista gl. debet intelligi, q̄ per viam iustitiæ, putā appellationis, vel similis, nō potest quāstio refricari: sed si velit implorare misericorditer officium iudicis superioris, vt erronea conscientia non noceat parti, tunc bene potest, vt ibi. & facit, qd̄ no. j. de iura. cal. c. 2. §. fi. ¶ Item, vult illa glo. q̄ index in tali casu non teneatur deferre appellationi, quæ interponitur, tamen superior bene poterit emēdare, quod ille malē fecit, fm̄ eum, & bene. ¶ No. ex his, quia multoties fuit mihi allegata ista gl. q̄ non poterā compellere executorem testamenti, cui testator imposuerat, vt distribuerentur eius bona fm̄ suam conscientiam, vt redderet rationem distributionum, q̄ dicebā, q̄ ista glo. volebat, q̄ in tali casu non poterat refricari contra id, quod dicebat se fecisse. ego allegami glo. illius cle. j. q̄ imò poterā videre rationem, an fecerit, vel non, & etiam an malē excedendo verisimiliter voluntatē testatoris, vel cōscientiā viri boni ratione saltē naturali bene informata, & sic pluries seruauī illā. ¶ Gl. sup. ver. alioquin. exponit rex. ¶ Gl. sup. ver. suspectū. colligit ex tex. practicā, q̄ seruatur in iudiciis, vbi dantur suspecti. ¶ In fi. gl. & ex isto tex. patet, q̄ assessor, q̄ non est de suspectis pōt assumi, licet nō sit de cōfidentibus, in quos fortē partes non conueniunt. Io. An. ¶ Gl. sup. ver. cōpetenti salario. querit, an licitū sit dari salariū assessori, & an ipse licitē recipiat, & qualiter taxetur. dic. vt in glo. ¶ In fi. glo. de hoc in Spe. de assessore. §. salariū, & ibi habetur, q̄ si duo assessores sunt discordantes, assumitur tertius. & ibi tenet, q̄ illi duo tenentur salarium communicare tertio. Ioan. And. ¶ No. istud dictum, quia de facto quotidie potest contingere. ¶ Glo. super verbo, communiter. in princ. querit, quare cōiter partes prouident assessori, & an debeat habere salarium, si delegatus moritur, vel partes concordent. & dicit, q̄ sic. In ea. gl. ibi. §. §. proximo. & habet locum, quod hic dicitur, etiam si vna pars tantum petat assessorem, vt in Specu. de assessore. §. salarium. in princ. ibi concordantur. de hoc in Spe. de sala. §. j. in fi. Ioan. And. Et no. bene istam glo. quæ vult expresse, q̄ salaria, quæ dantur ratione alicuius officij, nihilominus statuto tempore dari debeant, dato q̄ superueniat mors, ita, vt seruire ex toto non possit. de hoc. de offic. vica. c. ad hac.

S V M M A R I V M.

- 1 Notarij plures possunt esse rogati de eodem actu.
- 2 Index debet determinare salaria, quæ dantur exercentibus aliquod ministerium in causa.
- 3 Index non debet participare salaria cum ministris cause.
- 4 Salaria officialium curiæ, an sint limitata?

Notarium vero. Delegatus taxare debet salarium notariorū, nec participare debet cum ipsis, vel assessoribus in salario. h. d. Primò mandat salariū moderari. Secundo prohibet iudicē in lucris participare. ¶ No. q̄ de eodē actu plures possunt esse notarij rogati. vide tex. & gl. in cle. Romani. de iureiur. ¶ No. q̄ delegatus partiū dēt assumere sibi notarios, q̄ cōscribant acta iudicij, seu negotij. ad hoc de proba. qm̄ cōtra falsam. ¶ No. q̄ ad officiū iudicis spectat determinare salaria, q̄ dantur exercentibus aliquod ministerium in causa. ¶ No. prohibitum iudici participare salaria cū ministris cause, quod no. quia non videtur licitum auditoribus Rotæ participare lucrū cum notariis in salario, sed ipsi possent se defendere ab isto tex. qui loquitur in delegatis, & ipsi sunt ordinarij, sed defensio eorum non prodesset, quia expresse iurant non participare cū illis. ¶ Quæro, an index possit sibi assumere notarium suspectū partibus. Sol. dic. q̄ non, sicut dictum est. §. de assessore, in §. assessorum. §. prox. fm̄ Zen. ¶ Quæro, an sint limitata salaria officialium curiæ. dicit Ioan. And. q̄ sic, vt patet in extraua. Io. 22. quæ incipit, cum ad sacrosanctē. vbi taxantur salaria scribe, tium, registantium, abbreviantium literas apostolicas beneficia, & contrafacientes puniuntur. & quod dicitur hic de iudice, q̄ retinet notarios, sic quandoque notarij corrigūt iudices, vt in cle. volentes. §. notarij. de here. Io. An. ¶ Glo. j. querit de tribus, ad quid requiratur notarius iudici. qualiter vocetur, & an index ecclesiasticus puniat notarium priuando eum officio suo. dic. vt in glo. ¶ Glo. 2. querit, an index plures notarios possit assumere. ¶ Glo. sup. ver. metas. querit, quod crimen incurrit notarius auferendo vltra debitum. ¶ Glo. sup. ver. officium. querit, an taxatio scripturæ spectat semper ad delegatū. gl. distinguit inter scripturam iudiciāle, & extraiudiciālem, & in iudiciali ostendit qualiter debeat fieri taxatio, & qualiter in extraiudiciali. ¶ In fi. glo. no. istam gl. Quæ est magistra in materia taxationis salarij notariorum.

A D D I T I O.

- a Suspectum. Adde Pet. de Anc. conf. 264.

S V M M A R I V M.

- 1 Recipiens aliquid contra iuris prohibitionem, est obligatus restitutioni.
- 2 Index si restituat, & pars sibi postea donat, an sit licitum recipere.

Quid autem. Delegatus recipiens aliquid cōtra prohibitionem huius capituli tenetur restituere, non obstante dantis remissione. h. d. prima punit, secunda pœnam aggravat ibi, nulla. ¶ No. primò, q̄ recipiēs aliquid cōtra prohibitionē est obligatus restitutioni. ad hoc j. de cle. ga. sepe. de immu. eccl. ga. pleriq̄. & ibi p. Inn. ¶ No. q̄ in malē detento ex prohibitionē iuris nō prodest partis remissio, qm̄ lex hoc exprimit. ad idē. j. de censu. exigit. a contrario ergo vī, q̄ si lex non prohibet remissionem, q̄ illam quis liberetur a restitutione, qd̄ est notandū. Quia facit ad dubiū, an vsurario pro sit remissio vsurarū. de quo per Io. An. j. de vsuris, q̄ q̄. a & in regula, peccatum, de reg. iur. j. e. li. ¶ Opp. q̄ iste ver. superfluat q̄ illud, qd̄ protesta tus fuit Papa. §. in proœmio: nam iustificabat decretū positum hic, in fi. tex. vbi annullantur facta q̄ istam cōstitutionem. solu. dicit, q̄ imò non sufficiebat. decretum enim annullat illa, quæ sunt gesta q̄ ista cōstitutionē, prout cōsistit in iuris effectu, nō autē infert penam in his, quæ cōsistunt in facto. cū autē recipere pecuniā cōsistit in facto, ideo fuit necessaria prohibitio istius §. & eius pena. simile, qd̄ no. in cle. j. de he. §. j. in gl. fi. Io. An. ¶ Gl. sup. ver. receperit, querit de qua receptione intelligat iste text. ¶ In fi. gl. idē, si exit sine causa domicilium, & recipit expēsas, vel recipit a pauperibus. Zen. ¶ Gl. sup. ver. remissione, in prin. alle. concor. deinde op. & vī, q̄ si pars sibi remittit, non teneat restituere, q̄ dñs pōt liberē trāsferre in alium rem suam. j. q. j. eos. vbi de hoc. & Insti. de re. diui. §. per traditionem. gl. soluit, q̄ cōtraria procedunt rīr, sed iste est vnus casus exceptus ab illa regula. ¶ In ea. gl. ibi, exigit. ad idē cle. nolentes. §. si secus. de he. Io. An. ¶ In ea. gl. in ver. qd̄ si. hec gl. querit, t̄ si iudex restituat, & pars sibi postea donat, an sit licitum recipere. glo. tenet, q̄ sic, & assignat duplicem rationem diuersitatis, & vnum simile. limitat tamen hoc glo. nisi fiat in fraudem. Do.

A D D I T I O.

- a Quamquam. Adde, quæ ibi ponam Deo duce. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Testis non debet sponte se ingerere testimonio, sed debet expectare vocatorem fieri per iudicem. Et quo tempore debeat vocari? num. 2.
- 3 Expense quando debent fieri alicui absenti habenti mandatum, vt ad locū veniat, qualiter debeant fieri?

Referendo. Delegatus nō dēt vocare testes, nisi qm̄ status causæ hoc requirit, & producat illis administrare debet expēsas in veniendo, stando, & redeūdo. h. d. prima causa pmissa prohibet indifferēter testes vocari. secunda eis prouidet in expensis ibi, Sed nec. ¶ No. primò, q̄ iudex dēt prouidere, ne partes litigātes inferāt grauamina vocatis ad iudiciū. ¶ No. q̄ testis nō dēt sponte se ingerere testimonio, sed dēt expectare vocatorem fieri p iudicē. ¶ An autē testimoniū se sponte offerētis valeat, vide doc. de res. in int. ex l. fis. ¶ No. q̄ testis nō dēt in principio iudicij vocari ad cām, sed demum tpe, quo requiritur pbatio. ¶ No. q̄ vbi debēt fieri expēse alicui absenti hñti mandātū, vt ad locū veniat, expensę intelligunt in veniendo, stando, & redeūdo, q̄ notandū est pp̄ ea, q̄ tanguntur in l. properandū. §. si autē alterutra. C. de iudi. & ibi Doc. cōiter tangūt. ¶ No. ar. pro & q̄, q̄ dispositio, q̄ concedit, vt qs ad locū veniat, nō includit, vt in illo loco stare possit, vel inde recedere. q̄ non includat, probat tex. q̄ ista expresse. ergo vī, q̄ si nō expresse, nō includit. q̄ autē includat probat, q̄ ex quo debet qs ministrare expēsas testi veniēti. iste tex. vī declarare, q̄ intelligatur de veniēdo, stando, & redeūdo. ¶ Hec sunt notanda pro istis saluīs cōductis, qui fiūt, vt quis veniat ad locū, an includat, vt stare, & redire possit sub illo saluo conducto, si aliter nō exprimitur. & vide ad hoc tex. in c. fi. de treu. & pa. ¶ Glo. sup. ver. testimonio, querit, an testes sint cōpellēdi pro ferendo testimonio. Gl. sup. ver. conditio, querit, qm̄ dicat esse cōditio causę ad testes producēdos. gl. soluit, & deinde querit, an valeat citatio q̄ istū tex. pro testibus. ¶ In ea. gl. ibi, intētiōne. & p hoc, qd̄ dicit glo. cessabit contrariū, q̄ fieri posset, q̄ testes non possunt produci nisi productis articulis, super q̄bus debent deponere. de quo in Spe. de teste. §. qualiter. ver. qd̄ ergo. q̄ gl. dicit hic, intētiōne porrecta. tñ tenetur, q̄ si iurat dicere veritatē sup tota cā, licet articuli nō sint pducti, valet eorū testimoniū, & iur. m. ad hoc §. de test. c. de testibus. Io. An. ¶ Gl. sup. verbo producente, recit b ta p cōtrariū, q̄ testibus dret prouideri de expēsis cōibus, b cū testis pro vtraque parte debeat deponere, & sic iurare, vt patet in ca.

A D D I T I O N E S.

- a Saluis conductis. Adde Alex. conf. 46. 2. lib.
- b Communibus. Adde Ang. conf. 244.

Geminianus super Sexto Decretalium.

in capitulis, quæ iurat. de quibus capitulis habetur in c. fraternitatis. de testi. & ubi expensa concernit cõe negotiũ iudiciali, vtraq; pars debet conferre ad expen. s. e. c. s. in super. & s. assessore. gl. sol. q. nihilominus isto casu produciens prouidet eis. ¶ In fi. gl. Io. And. remittit ad no. p. se in Spe. de teste. in s. qualiter. ver. testes autem. dicit hic Zen. q. ratio, quare pars produciens procurat suos testes, est, quia altera pars volens producere testes reprobatorios, habebit eis, prouidere in necessariis, s. m. cum. potest dici, q. ratio est, quia licet testis debeat pro vtraque parte dicere veritatem, non tamen principaliter ille, qui eum producit tendit ad hoc, sed vt probet intentum suum, & ideo hẽt illis prouidere. sed secus est in iudice, & assessore, qui principaliter intendunt negotio cõmuni, & nos debemus potius inspicere id, quod principaliter fit, q. id, quod fit in consequentiam, vt no. glo. j. de pac. c. quamuis. ¶ Glo. super verbo, expensas, recita per contrarium, q. non esset necessaria dispositio huius s. quia erat per iura antiqua prouisum, vt remitteretur examinatio ad testes. de fidei. constitutus, & sic non occurrerẽt expensę pro testibus, ergo superflua fuit hæc prouisio. glo. soluit, q. non fuit superflua, quia fuit introducta propter malitias aduocatorum. & ista melius prouident, q. faciant illa iura antiqua. & exemplifica, vt dicit glo. ¶ In ea. glo. ibi, exigere. j. de iura. calum. c. 2. in fi. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Factum contra legem etiam specialiter prohibentem non est nullum ipso iure, nisi aliud in ipsa lege exprimitur.

Vicquid autem.

- 1 Gestis contra hæc decretalem sunt ipso iure nulla. hoc dicit, & non diuiditur. ¶ No. q. factum contra legem etiam specialiter prohibentem nõ est nullum ipso iure, nisi aliud in ipsa lege exprimitur. vide glo. magistrum in hac materia, in cle. j. de iurepa. & dixi plenè dis. 10. vides. ¶ Q. uero, quid si delegatus aliquem grauaret cõtra dispositionem istius tex. an ordinarius posset prouidere. Sol. dicit Ioan. An. q. si ordinarius fuerit informatus de notorietate facti contra istam decretalem, poterit prouidere, ex quo est nullus processus ipso iure ad hoc de ap. sollicitudinẽ. s. si verò. & remittit ad no. per se. s. eo. c. fi. super glo. fi. s. m. cum. ¶ Glo. fi. recita per contrarium, q. processus valeat, nisi opponatur exceptio. s. eo. de rescrip. nonnulli. glo. soluit, q. olim illud procedebat, hodie secus. ¶ In fi. gl. no. gl. q. ubi actus est nullus, licet pars nõ opponat exceptionẽ, non propter hoc validatur processus. Domi.

S V M M A R I V M.

- 1 Receptio in canonicum tribuit ius in canonicatu.
- 2 Qui prior est tempore, potior est in iure.
- 3 Decretum appositum in literis apostolicis afficit præbendam vacaturam absque alia intimatione facienda ordinario collatori.
- 4 Dolus, & negligentia aliquando priuant aliquem suo iure.
- 5 Executor, qui reseruauit primam præbendam, si moritur ante collationem, an potestas conferendi redeat ad ordinarium collatorem.
- 6 Quinimo, dictio, quid significet?
- 7 Negligentia notabilis quæ dicatur?
- 8 Arguere à situatione rubricæ est licitum.

Ibi qui.

- 1 Hæc est notabilis decretalis, & potest sic summari. Sola præueta præsentatio, & receptio in canonicum secundi impetrantis in eadem ecclesia non excludit primum impetrantẽ a præbenda vacante tempore sue receptionis, vel postea vacante ante suam receptionem, vel præsentationem, si per processum executoris vel interpositionem decreti pro primo impetrante affecta extiterat, nisi dolo, vel negligentia excluderetur ab eadem. hoc dicit. Et primo ponit tres casus, quibus primus impetrans potior est, quos in fi. moderatur. Secundus casus est ibi, idem quoque si ante. Ter. ius ibi, quinimo, moderationem ponit. ibi, in p̃dictis. ¶ No. q. actio executoris debet esse certa, & nominata, & sic non sufficit generalis deputatio, quod declarabitur cum glo. ¶ No. q. quandoque dantur executores in literis beneficialibus, qui partim habent potestatem compellendi, partim potestatem conferendi, vt patet hic, quia isti compellunt recipere in canonicum, & præbendam conferunt. de materia horum executorum, vide j. de concess. præb. c. si soli, & cap. pen. ¶ No. q. receptio in canonicum tribuit ius in canonicatu, quod est verum, quando non præcessit iuris collatio, secus si præcesserit. de quo s. eo. ti. eam te. per Inno. & de postu. præla. bonæ. 2. ¶ No. q. qui querit ius in parte, non querit ius in toto, quando partes habent inter se separationem, licet detur connexitas aliqua, sicut est præbenda, quæ habeat connexitatẽ cum canonicatu, vt j. q. 3. si quis obiecerit. ¶ No. q. qui prior est tempore, potior est in iure, licet posterior sit magis vigilas, & præueniat in præambulis requisitus ad actum existẽtem potiore in tempore. ¶ No. q. executor habet potestatem inhi-

bendi, & decernendi nullum id, quod esset factum cõtra ipsius præceptũ. de quo de test. Raynaldus. & de præb. dilecto. ¶ No. hic, quatuor actus, per quos inducitur affectio præbendę vacaturę, videlicet, quando ordinario collatori notificatur per executorem, qui vult beneficium conferre ex potestate sibi tradita, vel quando illi interdicit collationem, vel quãdo illam sibi reseruatur, vel decretum interponit. ¶ No. q. decretum appositum in literis apostolicis afficit præbendam vacaturã absque alia intimatione facienda ordinario collatori. vide j. de præb. c. si postquam. ¶ No. q. dolus, & negligentia quandoque priuant aliquem suo iure. ¶ Op. primò, q. litera ad beneficia non sint gratia, sed ambitio. j. de præb. quamuis. in prin. sol. si habetur respectus ad ipsum impetrantem, tunc ambitio est, vt in cõtrario. & ideo propter hunc respectum strictè interpretantur, vt j. c. ti. si pluribus. s. j. si habetur respectus ad ipsum concedentem, est gratia. vnde isto respectu dicitur donatio. de cõcess. p̃b. quia diuersitatem. ad fi. in quo dicatur donatio, habetur s. de præb. relatum. s. m. Arch. Io. And. ¶ Oppo. secundo, & videtur, q. ille, qui primò recipit, deberet consequi præbendam. argu. l. rescripto. ff. de mu. & ho. vbi dicitur, q. quilibet Decurio, prout creatus est, ita & magistratum adipiscatur. & ad idem. l. j. C. de consul. li. 12. vbi dicitur, q. inter consules anteire debet, qui primò fuit consul. sed iste secundo impetrans primò fuit canonicus, ergo deberet præferri. Archi. format contrarium, quod non soluit. Io. And. soluit, q. in illis. alle. ille, q. fuit factus secundo loco Decurio, vel cõsul, ante creationem primi nõ habeat purè ius ad rem, sed hic secus, & ideo hic facilius præfertur primus impetrans. & ad hoc bene facit d. l. j. de consul. in fi. vbi primò consul secundo patriciatum adeptus præfertur secundo cõsuli, qui illum in patriciatu præcessit. ita hic primò impetrans secundo adeptus canonicatum præfertur secundo impetranti, qui eũ in canonicatu præcessit. vide in reg. sine culpa. j. in mercu. in primo membro quæstionis secundæ, & in solutione contrariorum. ver. lex prima. ¶ Opp. tertio, q. imò secundo impetrans debet præferri ex quo fuit primò receptus, quia melior est conditio occupantis. ff. de procu. l. pluribus, & s. de procu. non iniuste. Solu. dicit Io. Mo. q. Papa hic, voluit vtrunque obtinere ordine suo, & ideo primus est potior, licet sit receptus post receptionem secundi, ex quo in persona secundi nondum erat factum perfectum. idem Archi. Ioan. And. Sed constitutẽs duos procuratores in solidum non vult vtrunque in solidũ causam agere, sed alterum. vel hic gratia primi, & secundi respiciunt diuersa beneficia. ibi cõstitutio duorum procuratorũ respicit eandem causam. Io. de Fan. ¶ Op. quarto, quia vult textus, q. si isti secundo erat collata præbenda, primus impetrans obtineat secundam præbendam a contrario sensu. sed hoc est falsum, quia non est verisimile, q. Papa velit grauare ecclesiam de duobus. s. eo. mandatum. Solutio hic in literis erat clausula, non obstante, q. pro alio, vel similis, s. m. Io. de Lig. in d. c. mandatum. & dicitur. j. e. c. pe. Io. de Fan. ¶ Op. quinto, q. imò primò receptus in canonicum præferri debeat, quia receptio in canonicum auctoritate Pape afficit præbendam, adeo q. alteri postea conferri non potest. j. de præb. si postquam. So. s. m. Io. de Lig. verũ est q. receptio afficit præbendam, vt in contrario, sed nõ tollit ius quæsitum primò impetranti, & pro hoc. j. de præb. eum cui. Io. de Lig. ¶ Item opp. q. secundus impetrans debet obtinere præbendam, etiam si non sit collata sibi, vt j. de præb. si clericus, & qd ibi no. Sol. ibi fuit negligens primò impetrans ad præbendã primam vacantem. ad hoc facit finis huius c. & secundus impetrans impetrauit post contractam negligentiam primi, nec ibi primus impetrans potest habere ius virtute primę impetrationis iam per negligentiam extinctę, sed virtute receptionis in canonicum factę cum virtute primę impetrationis. Ioan. de Fan. ¶ Q. uero, quid si executor, qui reseruauerat primã præbendam moritur ante collationem, an potestas conferendi redeat ad ordinarium collatorem. Solu. dic. q. non, sed spectat ad Papam, cuius auctoritate facta fuit reseruatio. ad hoc, qd no. de iurepa. cum dilectus, & supra de ap. vt nost. s. m. Arc. Ioan. And. sed de hoc plenius supra de excess. prelat. inter dilectos. ¶ Querit hic Io. And. de ver. afficere, quid significet, & ponit versum. hic autem ponitur pro capere. ad idem de concess. præb. si capitulo. Ioan. And. ¶ Itẽ querit de ista dictione, quinimo, dicens secundum Hug. q. sunt due dictiones, & q. imò scribitur per duplex m, & q. est aduerbium eligendi, & sonat

ADDITIONES.

- a Tibi qui. Adde videndum Cal. consi. 8. præben.
- b Ordinario collatori. Adde Old. consi. 319.
- c Ad Papam. Adde Pet. de Anc. consi. 57.
- d Quinimo. Quin simpliciter potest poni negatiuè, & affirmatiuè. Bar. in l. nõ dubium, in prin. de leg. 2. vide in l. vbi. s. fi. ff. de tut. & cura. da. ab his & al. lum Gel. lib. 16. c. 13.

sonat idem, qđ potius, & valet, quantū igitur ad hoc. ff. de her. insti. l. si ita scriptū. j. responso. & qđ ibi no. in j. gl. vbi no. qđ quādoque ponitur pro ut, qñq; p vel. Io. An. ¶ Quārit hic La. t qñ dicatur notabilis negligētia. & de hoc aliqd ponunt ēt Do. de Ro. cōclu. 3. 17. cōcludēdo fm p̄dictos nō sequēdo ipsorū ordinē, dico, qđ aut primus impetrās expectat, donec cōferat p̄bēda secūdo impetranti, nec p̄ primo erat p̄bēda aliquo modo affecta, & tunc dī notabilis negligētia, vt vult tex. hic, & in c. si clericus. j. de p̄b. & in hoc oēs concordāt. aut non expectat collationē fieri secundo, & tūc si primus impetrans fuit monitus p̄ executorē secundi impetrantis, vel ēt per ordinariū, vt j. certū r̄ps competens sibi faceret prouideri de p̄bēda vacante, & ipse fuit negligens, & tunc erit exclusus lapso illo tpe, ita, vt non possit illā p̄bēdā petere. ar. c. frequens. §. soler. j. de rest. spo. & hec est conclusio Do. de Ro. vbi ē. istud dictū Do. de Ro. credo verū, qñ scriberetur sine assignatione termini pro beneficiando. sed si scriberetur fm practicā hodiernā, videlicet quā duxerit acceptandam j. mensem, si permitteret labi mensem, postq̄ vacationē sciuerit nō acceptando, diceretur notabilis negligētia absq; alia termini assignatione, vt no. glo. in ver. mense, & c. vnica. de concess. p̄b. aut non fuit monitus, sed aliter cōstat de notabili negligētia, nec primo fuerat collatus canonicatus a Papa, vel aliter p̄bēda affecta, & tūc illa notabilis negligētia excludit primū, ēt si res nō esset integra, vt putā qā iam p̄sentauerat rescriptū, & processum erat ad aliquē actū pro primo impetrante. & ita pōt vno modo intelligi hic text. in fi. aut primo impetranti erat collatus canonicatus a Papa, vel pro ipso erat affecta p̄bēda, & tunc dicit hic Lap. Io. An. sibi respondisse, qđ notabilis negligētia primi nō excluderat eū, ex quo nō dū erat deuentū ad collationē factam secundo, quasi notabilis negligētia primi nō dicitur, donec fuerit deuentū ad collationē p̄bēdā, & ita dicit procedere notata p̄ Host. §. eo. ti. c. capitulū, & p̄ Arch. & Io. An. j. de p̄b. si clericus. Et pro ista opi. dicit Lap. facere d. c. si clericus. p̄dictū. & c. si tibi absenti. eo. ti. & fm istam opi. oportet, qđ finis istius text. referatur tm̄ ad primum dictū huius c. vt tunc dicatur notabilis negligētia, qñ secundus puenit in collatione canonicatus primi impetrantis. sed dicit hic Lap. qđ istud non placet sibi, quia pōt dari negligētia notabilis primi, ēt si non p̄ueniatur p̄ fm ad collationē p̄bēdā, vt expresse vult iste tex. in fi. qui vult, qđ illa clausula referatur ad oēs casus hic positos. Nec ob. c. si clericus, quia ibi nō debet sumi argumentum a contrario, cū hic sit text. cōtrarius. nec ob. c. si tibi absenti, quia ibi loquitur in eo, cui iā collatum erat beneficium, & sic habebat plus iuris. hic aut loquitur in impetratione, vbi nō consequitur tm̄ ius, vt j. de concess. p̄b. c. si. Et istud vltimum tenet ēt hic Io. de Lig. cū ista clausula respiciat oēs casus p̄cedentes, cū loquat in plurali, & sic nō est intentio tex. includere alterū casum tm̄, & tm̄ in secundo, & in tertio casu huius c. erat affecta p̄bēda, fm eū. do. Io. de Imo. concordat hic opi. qđ aut hic primus impetrans est in notabili negligētia, & in eadē ecclesia est secundus impetrans, & tūc procedat opi. Lap. & sequaciū. aut non est secundus impetrans, & tunc licet fuerit in notabili negligētia, tm̄ ex quo non est deuentū ad collationem alterius, debet ille obtinere. Et ita procedat dictum Io. An. in d. c. si clericus. per illum tex. a contrario sensu. Et tunc ille tex. non contradicit contrario sensui istius text. quia hic loquitur, quando est alius impetrans post primum in ecclesia, fm eū. Istud dictū do. Io. de Imo. pōt esse verū, qñ scriberetur sine assignatione t̄pis, j. quod deberet impetrās de nouo impetrare. Sed quid, si adiceretur t̄ps fm stilum hodiernū, tunc oportet distingui, qā aut t̄ps non iungitur reservationi, nec potestati acceptandi, vt quia dī, beneficium, quod in tali loco vacauerit, quod duxerit acceptandum, tibi conferendum collationi nostrā reservamus, inhibentes, ne infra mensem aliquis p̄sumat sup̄ illo quicquam attētare, quia tūc licet fuerit negligētia notabilis, ex quo nō est alteri collatū, nec est secundus impetrans, poterit sibi conferri, vt voluit glo. super verbo, j. mensem. in d. cle. j. de concess. p̄b. & isto casu etiam pōt saluari dictū do. de Imo. aut tēpus iungitur reservationi potestatis executionis & acceptationi, vt qā dicitur conferas beneficium, quod j. mensem duxerit acceptandum, & tunc data negligētia mensis nō poterit iste illam obtinere etiā si non sit ibi alius impetrans, nec sibi poterit conferri p̄ suum executores, nec p̄ ordinariū, ex quo fuit neglecta, vt no. in d. gl. in fi. in p̄al. cle. j. qđ respondet ad c. si clericus. quatenus v̄ huic dicto contradicere. & isto casu non posset procedere dictū do. Io. de Imo. Glo. j. ponit casum in terminis. Glo. 2. quārit an executor possit dari incertus. glo. per hunc tex. determinat, qđ non. Et ex eo, quia ipse delegatus. In fi. glo. ad idem. j. de priuile. c. j. §. & idipsum, & quod ibi no. Io. An. ¶ Et no. primo ex ista glo. qđ executor datus ad beneficia, dicitur habere delegatam iurisdictionem.

¶ Secundò no. quod licitum est arguere a situatione rubri-

ca, & similis glo. est j. de offi. deleg. c. j. & pro hoc facit proemium huius libri, & proemium decre. Et ex ista glo. quam tenet Lap. de Castel. in allegatione sua, videtur destrui practica curialium, qui facto processu per executores datum in literis beneficialibus, committunt generaliter quibuscunque praelatis, quibus praelentantur sui processus, vt conferant p̄bēdā, vel beneficium, quod impetrans duxerit acceptandum, quia datio sic incertorum executorum non videtur valere. pro illa practica facit superscriptio c. non est nobis. de spon. in sua superscriptione. Glo. super verbo, proximo. quārit, quid si non exprimitur de proxima vacatura, an subintelligatur. sol. glo. qđ sic, nisi aliud in literis diceretur. Deinde quārit, quid si sit alij debita, an habeat locū. sol. qđ non, nisi esset clausula, anteferri. Glo. super verbo, prouideret. recita per contrarium, qđ non sit necessaria reservatio executoris, sed requiritur decretum ad afficiendam p̄bēdam illam, j. de concess. p̄b. si soli. glo. soluit, qđ hic dabatur executor ad prouidendum. Glo. super verbo, receptus. recita per contrarium, qđ ex quo iste est receptus primò, deberet p̄ferri primò impetranti, quia non statim data, sed presentationi. §. c. ti. c. capitulum. glo. sol. qđ istud dependebat a dubio intellectus illius c. an dictio, prius, stet aduerbialiter, vel nominaliter, qđ dubium hic declaratur. In fi. gl. de ista dictione, prius, similiter dubitatur in testamento, an sit nomen, an aduerbium. ff. ad Trebel. l. quidam. j. responso. Et sic de hac dictione, penē, dubitatur, an ponatur nominaliter, an aduerbialiter. no. C. de his, qui a non domino manumit. l. si. in prima glo. Ioan. And. Glo. super verbo, extitit. quērit, si iste p̄ueniat primum in collatione p̄bēdē, an excludat illum. gl. sol. qđ sic, nisi fuisset sibi primò collatus canonicatus. In fi. glo. est ergo intentus glo. qđ si p̄bēda erat affecta pro primo, collatio facta secundo non excludit primum impetrantem. quod intellige verum, quando primus impetrans non erat in notabili negligētia, quia tunc secus esset per finem huius c. vt dixi super tex. Glo. super verbo, receptionem. recita per contrariū, qđ isti casus hic positi sunt superflui, quia vnus non differt ab alio. ¶ Item, quia executor nō poterat inhibere, vel reservare, nisi primò fieret sibi presentatio. cuius contrarium innuit tex. glo. vt euitet hec contraria, supplet ad tex. in ea. gl. ibi, a sequenti, in verbo, quinimo. vbi ponitur casus, quando erat affecta ante presentationem, scilicet per assentionem decreti. Ioan. de Fan. ¶ Glo. super verbo, notificauerat. recita per contrarium, qđ non esset necessaria notificatio, quia per solam presentationem afficitur p̄bēda. j. de concess. p̄b. si capitulo. gl. sol. qđ imò erat necessaria. dic. vt in glo. In fi. glo. vbi vide, quod ibi no. per Ioan. And. Glo. super verbo, decretum. colligit notabile ex tex. In ea. glo. in fi. hoc probat tex. hic. ibi, ante receptionem, & presentationem. ¶ Sed contra istud oppo. Ioan. Mo. de l. si. ff. de decre. ab ord. fa. & §. de consti. c. 2. Solu. hic Papa fecit gratiam, quam confirmat ex appositione decreti, & fortius est ista duo facere, quam alterum solum. §. de p̄ben. dilectus. 2. Item, hic insinuat suam voluntatem, quā seruanda est in iure cuius est moderator & arbiter, vt j. de concess. p̄ben. c. j. C. man. l. in remandata. & idem Archid. qui remittit ad no. j. de p̄ben. si apostolice. tu dic, qđ ibi de decreto ordinarij, hic vero de Papali. vel dic, & melius, qđ ibi dicitur hominem ignorantem non ligari ad p̄nam, vel culpam prohibitionis. sed hic dicitur ex decreto rem affici, in quo scientia non requiritur, tamen collator excusatur ignoranter faciendo, d vt §. & sic concor. cum illis, & facit j. de p̄ben. si beneficia. Ioan. An. Glo. super verbo, p̄dicti. quērit de quibus casibus intelligatur hic text. & solu. Glo. super verbo, dolus. quērit de exemplo, quando non vult dolosē acceptare. In fi. gl. sed dicit Arch. qđ exemplum nō est bonum, qā ibi fuit dolus non impetrantis, sed alterius. dicit Io. An. qđ fatetur istud, sed tm̄ in simili potest exemplificare per illum tex. ut si impetrans cōmitteret doli, sicut fecerat ille, putā qđ credebatur tenuis p̄ximē vacatura, ideo voluit recipi in canonicū. sed demū post vacauit pinguior, & petit recipi ideo propter illum dolum non habebit istā. Io. And. vel potest poni exemplū fm Lap. Abb. qā dum erat tenuis in limitibus vacationis

ADDITIONES.

- a ¶ Negligētia. Adde Old. cōf. 196. & 206. & 207. & 219. sed an post t̄ps datū ad acceptandū executor possit conferre. vide Cal. consi. 3. de p̄ben.
- b ¶ Rubricā. Multiplex est effectus rubricā. primò disponit, & ius facit, vt in rub. C. ne fidei. do. dē. in Spe. de dispu. & alle. §. si. in ver. idē dico de rubricis. C. ne quis in sua cau. ne li. tertio prouo. Ang. in rub. de ver. ob. Lu. in l. j. §. si cer. pe. vbi ponit effectus tres.
- c ¶ Prius. de ista dictione prius, quot modis dicat. Bar. in j. cōst. C. post prin. & qñ qđ agit p̄ prius attēdi debeat, vide Fe. cōmētatem. l. boues. §. hoc sermone. ff. d ver. fig. vbi ponit regulā cū 7. fallētiis. in c. fi. de treu. & p̄. vide Ale. distinguēte cōf. luo. 7. inci. vilo cōf. in 2. vol. no. tm̄ qđ prioritas & posterioritas verborū nō attendit, sed iuris effectus. Spe. ti. de li. cont. §. 2. ver. sed pone peto.
- d ¶ Ignoranter faciendo. Adde Fed. consi. 290.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tionis procurauit impetrans, q̄ vacaret pinguis ad hoc, vt ipse consequeretur pinguiorem, & secundo impetrans tenuē prebendam haberet. & dicit Lap. fm Ho. in summa. c. ti. §. cui. ver. sed quomodo, q̄ dolus non probatur ex lapsu temporis, sed ex perspicuis indiciis, & similiter negligentia solo transcurso tēporis non probatur, & vtrunque istorū bene probatur. §. c. ti. ex parte. 2. Et quantum tempus requiritur ad hoc, vt dicatur impetrans negligens, remittit ad nō. j. de preb. si clericus. Lap. tu dic, vt dixi §. in tex. in fi. ¶ Glo. si allegat concor. ad tex. ¶ In fi. glo. dicit Arch. q̄ hoc intelligi, & glossari potest per id, qd nō. §. e. c. in gl. & ita qui. ver. alij dicunt, & de testi. veniens. 2. in gl. sed quare, & quod nō. Inn. c. tit. mandatum. in j. glo. in prin. & in fi. quod nō. Host. in sum. c. tit. §. quod cui. ver. quid si Abbas. tamen se remittit ad c. si clericus. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Scriptura quando dicatur esse alicuius?
- 2 Gestum ab executore apostolico dicitur gestum auctoritate apostolica.
- 3 Alter, est nom. en diuersitatis.
- 4 Promissionis appellatione, comprehenditur collatio.
- 5 Actus quando suspenditur in euentum conditionis potestatiue collatæ, etiam in voluntate tertij non trahitur retro ad tempus concessionis actus, sed vires assumit tantum tempore, quo adest conditio.
- 6 Episcopus, & capitulum requisiti, si nolunt cōsentire, & postea consentiunt, an talis consensus prosit impetranti.
- 7 Consuetudo regni habet, quod primogenitus succedat in regno, si rex habet primogenitum illegitimum, & secundo genitum legitimum, si legitimum primogenitus, an succedat in regno?
- 8 Conditio an trahatur retro?
- 9 Canonice receptio ad quem spectet?

In pro te. ¶ Glo. j. summatur. diuidi autem non potest congruē, quia constructus pendet vsque ad fi. tex. loco tamē diuisionis potest ostēdi, quid faciat, nam primō ponit gratiam conditionalem vnius. Secundo purā alterius. Tertiō euentum conditionis, & gratiæ. Quartō dubium definit. secunda ibi, alter postmodum. tertia ibi, licet. quarta ibi, in prebenda. ¶ No. primō, q̄ scriptura dicitur esse alicuius, quando ille non scribit propria manu, sed alius de eius mādato, quod nō. quia facit ad dubiū statuti disponentis, q̄ quis non admittatur ad excipiendū contra suam scripturam, in qua cōtinetur promissio pecuniæ, quia videretur hñe locum, etiam si non esset propria manu scripta, sed alterius de eius mādato. ¶ No. q̄ quandoque Papa mādatur prouideri de canonicatu, & prebenda simul, quandoque prouideri de canonicatu tantum, & mandat de prebenda prouideri. de primo tex. est §. c. prox. de secundo hic, & j. de pben. si postquam. ¶ No. q̄ gestum ab executore apostolico dicitur gestū auctoritate apostolica, vide §. e. ti. cū aliquibus. ¶ No. q̄ dictio, alter, best nota diuersitatis. ¶ No. q̄ appellatione prouisionis comprehenditur collatio. quod facit ad rescripta beneficia, in quibus mādatur prouideri de beneficio ad prouisionem alicuius pertinente. ¶ No. q̄ quando gratia est conditionalis non potest procedi ad eius executionem conditione nō existente, vide Inn. de psum. dudū. ¶ No. q̄ vbi actus suspēditur in euentum conditionis potestatiue, collatæ etiam in voluntate tertij non trahitur retro ad tempus concessionis actus, sed vires assumit tm tempore, quo adest conditio. ¶ No. hic casum, in quo secundus impetrans prefertur primo. alios casus vide nō. in c. quia sepe. j. de preb. ¶ Quæro, an haberet locū iste tex. si diceretur, de cōsensu alterius, q̄ episcopi & capituli. sol. dic. q̄ sic, quia hic narrat tantummodō factum Io. And. Et per tale mandatum non diceretur ecclesia grauata, vt locum haberet, c. mandatum. & c. literas. §. eo. ti. quia aliud est precipere, aliud voluntati alicuius relinquere. i. q. j. quod precipit. & c. seq. & §. eo. ti. cum aliquibus. fm Zen. & sic esset, quantū ad hoc differētia, si scriberetur ad consensum extranei, vt voluit glo. 3. hic. Quærit Ioā. Mo. hic, in addi. ¶ quid si episcopus & capitulum requisiti nolunt consentire, sed postea consentiunt, an talis cōsensus prosit impetranti? argu. primō quod sic. ff. de iure do. l. si sponsalibus. & fi. rem ra. hab. l. quo enim. §. j. in fi. & j. de procu. licet, de preb. si tibi absenti. ¶ In contrarium. ff. de adul. si maritus. 2. §. si negauerit. quia mandatum Papæ vñ intelligi de primo consensu, vel dissensu. facit j. de preb. non potest. §. j. cū cōcor. de pac. do. l. inter generum. §. fi. de verb. sign. l. boues. §. hoc sermone. ff. de condi. & demon. l. hec conditio. l. si in Capitoliū, & l. qui fuerit. vnde conditione deficiente mandatum vñ nullum. ff. de peri. & com. rei ven. l. necessario. sol. distinguendo, q̄ aut illi licet a principio consentire noluerint, non tamen expressē dissenserunt, & tunc proderit consensus postea subsequens. ff. de act. emp. l. Titius. ff. de sepul. vio. l. 3. §. si is cuius. & d. l. si sponsalibus. aut expressē dissenserunt, & tunc sequens consensus non proderit. ff. de iure do. l. stipulationem, & se. Et ad

distinctionem faciunt iura preal. & quæ nō. in d. c. licet. & dicit sic etiam forsan distinguendum si ista fierent in donatione imperiali, quæ vim legis habet. C. de do. inter vi. & vxor. l. donatio. nes. & in legatis, in quibus voluntas testatoris est lex. in authē. de nup. §. disponat. & tunc verba non sunt extēsiua, sed statim suum effectum habent. ff. de leg. j. l. huiusmodi. §. si Stichum, & tunc statim esset consumpta potestas. ar. ff. de opt. leg. l. apud. non sic in contractibus, qui possunt esse in suspensio. ff. com. pred. l. receptum. in fi. & de iureiur. quemadmodum. aliās voluntas testatoris, & contractus principis essent ludibrio, quod esse non debet, cum vim legis habeant, ad hoc j. de elect. commissa. §. porro. cum concor. ¶ Intellige autem predicta, quādo dissensus rite fit, aliās non habetur pro dissensu. ff. de bo. pos. ta. l. non putauit. §. non quæuis. ff. de op. le. l. 2. qui satis. cog. l. quoties. C. ne de sta. defun. l. si pater not. ff. de leg. j. l. serui. pro principali di. facit de bap. maiores. in fi. apertius de simo. sicut tuis. de homi. Petrus. Io. And. ¶ No. bene istam distinctionē, q̄a facit ad nō. j. de preb. si tibi absenti. ¶ Quid, si iste secundus impetrans non habuit prius canonicatum, q̄ purificaretur conditio, sed bene fuit prius affecta prebenda pro ipso, an preferatur primo impetranti sub conditione? sol. dic. q̄ sic, ad hoc §. c. px. Io. An. glo. super ver. executorem. in cle. cum ei quem. de concess. preb. videtur tenere contrarium, quia sola affectio prebende non facit preferri illum, pro quo primo est affecta, vt est casus. §. c. prox. vnde illa glo. videtur concludere, q̄ aut gratia prima conditionalis continet conditionem, quæ pendet ex arbitrio tertij, & tunc cum illo recusante consentire impetrans nullum ius habeat, vt hic patet, ideo affectio superueniens pro secundo non reperit aliquod obstaculum, & facit fm impetran-tem censi primū, & sic preferendum, vt §. c. prox. & ita procedit, quod hic dicit Io. And. aut conditio pendet ab existentia rei, vt si dicatur, si sit idoneus, vel ex voluntate ipsius, cui est facta gratia, quia dicitur, si acceptauerit, & tunc licet sit affecta prebenda pro secundo impetrante ante conditionis euentū, si conditio purificetur ante receptionem in canonicatu secundi, primus impetrans debet preferri, quia fortior censetur gratia conditionalis existentia rei, vel ex voluntate ipsius impetrantis, q̄ dependens ex voluntate tertij, & sic videtur glo. ibi limitata re istud dictum, hic. Sed, quid si secundus non est receptus in canonicum tpe conditionis instantis, sed recipitur primus impetrans ante fm, q̄ tñ impetratur ante euentū conditionis primi, an debeat preferri secundus impetrans in prebēda postea vacante? vñ, q̄ nō, a contrario huius lñæ, q̄ pōderat receptionē secundi factam ante purificationē conditionis, secus ergo a cōtrario si nō sit facta receptio. Cōtrariū hic tenet Io. de san. Geor. p no. hic in gl. 2. & si. per quas apparet, q̄ oē ius impetratis sub conditione trahatur ad diem conditionis existentis, sed secundus impetrans habebat ius ad rē p suā impetrationem, antequam superueniret conditio, ergo cōtetur primus impetrans, & sic sumus in terminis c. pcedentis. j. respōto. vnde dicit, q̄ ista decr. debet sic sumari. Si primo sub conditione prouideri mandatur, secundo purē, & tertio conditio eueniat ante receptionē secundi, & recipiatur primus, debet secundus in assentione p bēde pferri, hoc dic fm eū. Ad intellectū huius dicit vidēdū, qd nō. gl. in ver. si enim. in cle. cū ei quē. de concess. pb. d. Ioā. de Imo. dicit, q̄ ipsum est iste tex. a p̄rio. ¶ Nec ob. q̄ potestatiua conditio non trahatur retro, sed tñ imprimat effectum a tpe conditionis, q̄a dicit ipse illud verū, nisi mēs disponētis aliud habeat: sed hic mēs Papæ est, q̄ tunc trahatur, qñ non est facta receptio secundi, p id, qd vult iste tex. a contrario sensu. ¶ Nec ob. c. tibi qui. quia ibi loquitur, qñ vtraque gratia erat pura: hic loquitur, qñ altera ipsarū est conditionalis, quo casu media via eligitur, vt non trahatur retro, quando est facta receptio secundi. sed hic loquitur, quando receptio adhuc non est facta secundum eum. ¶ Quærit Io. An. ¶ quid si consuetudo regni habeat, q̄ primogenitus succedat in regno, & rex habet primogenitum illegitimum, & secundogenitum legitimum, an si legitimatur primogenitus, succedat in regno, vt sic legitimus preferatur? dicit se consuluisse per hanc decr. & per quamuis. §. eo. ti. p c. si apostolicę. j. de preb. q̄ legitimatus non preferatur. nam si iste esset legitimatus per subsequēs matrimonium secundo

A D D I T I O N E S.

- a Scriptura. Scripturæ factæ me mandante videntur a me fieri, maxime in statutis facientibus mentionem de scriptura alicuius. vide d. Fel. in c. cum inter, de re iur. ver. deinde collige.
- b Alter. Adde, q̄ dictio, alter, ad vtrunque sexum refertur, l. 3. §. alterius. ff. de neg. ge. & proprie intelligitur de duobus. l. qui duos. ff. de re. du. & l. nonnullam. de iud. & l. si duobus & ibi in gl. ff. de bo. pos. contraria, aliquādo de tribus & improprie, vt l. ancillæ, & ibi nō. C. de fur. l. quicunque, & ibi gl. de hñ re. & vide l. Cornelius. ff. de hñ. infl. & an, & quo distribuat. v. de Barn. j. op po. post gl. in d. ancillæ. §. all. vbi etiam ponit, an sit distributum plurimum. Paul. de Cast. consi. 18. & c.

secundo loco contractū, tunc erit hic casus, q̄ non debeat pre-
ferri secundo genito, cui iam erat quāsitū ius ante legitima-
tionē istius. si legitimatio est facta per viam restitutionis, erit
casus in c. quāuis. s. eo. si fiat per viā cōfirmationis, erit casus in
d. c. si Apostolicæ. vide in primo mēbro secundæ q̄ōnis positæ
super reg. sine cūlpa. j. de re. iur. Io. An. ¶ Glo. 2. quærit, an iste
tex. procedat si fuerit scriptū capitulo, vt aliquē recipiat in ca-
nonicū, si voluit. & tenet q̄ sic, & assignat rōnem. ¶ Gl. super
ver. scripta. quærit, an per formā hic positā intelligatur eccle-
sia grauatā. sol. q̄ non, in fi. idem no. in c. cum aliquibus. s. e. ti.
& hoc in 7. gl. Io. An. ¶ Gl. super verbo, si ad id. recita per d̄riū,
q̄ primus debeat preferri purificata q̄dōne. qua adueniente
trahitur retro in p̄iudiciū secundi. ff. qui po. in pig. hab. l. 2.
8 secundo responso. cū si. ¶ Gl. super isto. quærit, an q̄dō trahatur
retro. arguit p̄ & q̄, & postea soluit. In fi. gl. idē hic Arch. & Dy.
in regula, qui prior. j. de reg. iur. vnde dicit Accur. in l. si fur. in
fi. vlt. gl. ff. de v. s. q̄ in pignoris in p̄iudiciū ordinē conuē-
tionis. Io. Mo. dicit hic, q̄ in l. potior. 2. r̄n. mensuratur potestas
primi, & secundi a p̄sentibus, hic a donante, & cui plus dona-
uit Papa ille sit potior. & j. c. proxi. j. r̄n. Itē illa. & c. ti. qui bal-
neum. s. amplius. loquitur de casuali q̄dōne, q̄ non erat in ali-
cuius potestate, sed in insidijs fortunæ, & ex eo q̄ctus solidior:
sed hic q̄dō non necessariō sed volūtariē erat implenda: & me-
dio tpe Papa confirmare potuit, vide quod no. in Spe. de obli.
& solu. s. j. ver. illud ēt quæritur. Io. And. dicit ibi Spe. q̄ si Ti-
tius p̄misit mihi facere foueā hinc ad mēsem, & si non fecerit,
promisit tunc dare quinq; noīe p̄cna: & obligauit fundū pro
forte, & p̄cna, postea infra illum mēsem obligauit fundum
Seio & purē, & Titius non fecit foueā: tenet, q̄ sum potior per
l. Lucius. ff. qui po. in pig. hab. fm Lap. Abb. Io. de Lig. repro-
bat solutionē gl. hic, quia nos agimus t̄m de p̄latione gratie,
puta q̄ gratia alteri p̄feratur, non aut de executione, puta q̄
illarum t̄m debēt habere executionē, vel effectū. & s̄r̄ solutio
gl. non placet Io. de Fan. quia licet Papa, qui fecit primā gratiā
q̄dōnalem possit illā reuocare, t̄m non v̄r reuocare primā, per
secundā cōcessionē purā, quā fecit, vt pbat hic tex. in fi. & sen-
sit gl. & certū est, q̄ imō secunda, q̄ non fecit mentionē de pri-
ma, non deberet valere, nedū q̄ secunda tollat primā iuxta
materiā c. seq. & c. mandatū. s. e. ti. nec est verisimile Papā vel-
le tollere ius alteri q̄sitū p̄ primā gratiā. s. e. quāuis. ¶ Sed dicit
hic Io. de Lig. Pau. dixisse q̄ aut q̄dō suspendit t̄m effectū obli-
gationis, & non natiuitatē illius, & tunc procedat p̄rium, quia
trahitur retro: aut suspendit ēt natiuitatē obligationis, & ita p̄-
cedat iste tex. ¶ Sed hęc solutio sibi non placet, quia ex quo di-
spositio est q̄dōnalis, non est nata primō aliqua obligatio, vn-
de soluit ipse, q̄ in p̄rijs fuit initus q̄ctus, licet q̄dōnaliter, & sic
ius est q̄sitū, licet sub q̄dōne, & ideo eueniente q̄dōne retro-
trahitur, & primus p̄fertur secundo: sed in l. potior. j. r̄n. ibi non
trahitur retro q̄dō, sicut nec hic fuit initus q̄ctus, sed bene ha-
bitus tractatus de ineundo, & iō non trahitur retro, & ita hic,
quia nulla fuit nata obligatio q̄ c. ep̄m. imō relinquatur suo ar-
bitrio, an velit consentire vel non. sed dicit Io. de Fan. q̄ illud
idem v̄r sensisse Pau. & ideo ipse soluit clarius, q̄ q̄nq; imple-
tio q̄dōnis dependet a voluntate grauandi, & tunc ex̄ntia q̄dō-
nis non trahitur retro, q̄ ex quo id remanet in p̄tate grauandi,
vel obligandi, est perinde ac si illa dispō q̄dōnalis adhuc non
esset facta, vt probatur in d. l. potior. j. r̄n. & absurdū esset in po-
testate illius esse, excludere eū, cui medio tpe ius esset q̄situm.
quādoq; impletio q̄dōnis non pendeat a voluntate, vel p̄tate
obligandi, sed ab insidijs fortunæ, vel ab alio extrinseco, & tūc
trahitur retro, vt in p̄rijs. iam enim ibi erat perfectus q̄ctus, li-
cet sub q̄dōne taliter, q̄ non poterat resilire obligandus, & iō
non trahitur retro, fm eum. ¶ Gl. super verbo, ep̄i & capitu-
li, in prin. quærit, ad quem spectat canonicorū receptio? Glo. sol-
uit distinguendo, aut quærimus de iure cōi, aut speciali. & de-
inde quærit, an absentes sint vocandi in receptione canonici.
Tertio querit, quando dicatur interuenire consensus capituli.
¶ Gl. super ver. assensus. quærit, qd si sint mortui isti, quorū assen-
sus requiritur, an possit executor puidere. ¶ Glo. arguit p̄ & q̄,
& de c. terminat q̄ non, & r̄ndet ad p̄ria. ¶ In fi. gl. idē qd gl. tenet
Arch. qui dicit, q̄ illa decreta. vnica, ne se. va. loquitur in ordi-
nario. & vide no. s. de cōsti. ex parte. Io. An. ¶ No. bene istā glo.
quia per eam habes multas limitationes ad d. c. j. ne se. va. Vn-
de coniungendo simul p̄dicta possēt distinguī. ¶ Si quiritur, quā-
do potestas exercendi actus cū altero non pōt exerceri pp̄ alte-
rius defectū, an possit per aliū supersititē expediri: aut hęc pote-
stas spectat super certa forma ab hoīe tradita, & illa seruāda est
j. de p̄bē. cui de non. aut non traditur potestas sub forma, sed
q̄dōnaliter, & idē: q̄a sub q̄dōne tradita p̄tās cessat q̄dōne ces-
sante, aut purē datur p̄tās, & tunc aut datur, vt cōsensum alte-
rius requirat, & cessat p̄tās deficiente illo, q̄ habet cōsentire, vt
hic, aut datur, vt requiratur consiliū, & tūc si agitur de vacatu-

ra, non poterit puideri, vt hic: aut agitur de vacante, & tūc au-
ad istum spectat potestas ex iure extraordinario & delegato, &
adhuc non poterit, fm Arch. s. aut spectabat iure ordinario ad
supersititē, & tunc poterit, & sic pcedat c. j. ne se. va. ¶ Gl. super
verbo, auctoritate. quærit, cuius effectus sit, q̄ iste sit receptus au-
thoritate Apostolica. gl. soluit. ¶ Gl. super verbo, postmodū, re-
cita p̄ d̄riū, q̄ si iste fuit secundus impetrans, non deberet p̄fer-
ri, vt in regula, q̄ prior. j. de reg. iur. gl. soluit, q̄ pp̄ hoc fuit du-
bitatio, sed rō decidendi est in p̄riū, vt j. patebit. ¶ Gl. sup̄ ver-
bo, Apostolicę, recita p̄ d̄rium, q̄ licet fuerit receptus post, ni-
hilominus deberet p̄ferri, j. de p̄bē. hi q̄ gl. soluit, q̄ hic textus
met soluit p̄riū p̄ verbū, Apostolicę sedis, q̄a secus si auctori-
tate inferioris, vt in p̄rio patet. ¶ Gl. sup̄ verbo, p̄uisione, recita
p̄ d̄riū, q̄ executor non possit puidere, j. de concess. p̄bē. si soli.
¶ Gl. sol. distinguendo inter executorē datū ad cōpellendū, &
datū ad puidendū. ¶ Gl. sup̄ verbo, faciendā, quærit an idē esset, si
iste secundus impetrasset post consensum p̄stitū. soluit glo. q̄
non. ¶ In fi. gl. idē Arch. p̄ quō facit cle. cū ei quē. de concess. p̄-
ben. & quod ibi no. in glo. si enim. Io. And. ¶ Glo. si recita per
contrarium, q̄ imō qui primō impetrat, deberet p̄ferri, vt s.
c. pxi. ¶ Glo. timore contrarij soluit, rōnem reddendo in fi. gl.
vnde cum iste secundus impetrās primō haberet ius, q̄ creatū
esset ius primi, ideo est potior, vt s. eo. quāuis. Nam primus be-
ne habebat spem indebitæ rei, sed ius nōdum habebat secun-
dum Io. Mo. & Arch. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Neuter, dictio, vel vterque, ponitur inter duos.
- 2 Iura subueniunt vigilantibus, & non dormientibus.
- 3 Consensus maioris partis requiritur in his, quæ spectant ad capitulum.
- 4 Executores quod dentur ad compellendum, aut ad providendum, an sit dis-
ferentia?
- 5 Producent testamentum, & habens causam potiorē p̄feratur.
- 6 Lex, vel statutum quando loquitur de certo numero, habet locum in alijs
numeris, quando eadem ratio concludit in alijs.
- 7 Gratia facta per Papam potest probari sine literis.
- 8 Impetrantium vnus si p̄sentat executori suo, & talis postea ante illum
p̄sentat ordinario collatori: quis eorum p̄feratur.
- 9 Orationes vniuersales restringuntur ad expressa, quando sequitur verbum
restringens.

Vobus. ¶ Hęc est solennis decretalis & per Io.
An. subtiliter glossata. Et pōt sic, fm eū
summati. Si inter duos impetrantes in eadem eccle-
sia non apparet prioritas, hęc decre. duo membra
distinguit: & in secūdo subdistinguit, h. d. Et partes patent, fm
Io. An. licet gl. j. latius summat. ¶ No. primō, q̄ vbi ius obtinē-
di rem æqualiter inter duos apparet, ille, qui dicit se priorē al-
tero, habet hoc p̄bare. ¶ No. rex. ibi, certis. q̄ datio executoris
debet esse certa, de quo p̄ gl. s. e. c. tibi q̄. ¶ No. q̄ vbi non appa-
ret de prioritate impetrantiū, q̄ æqualis data non apparet,
ille p̄fertur, cui Papa contulit canonicatū. secus esset, quando
data esset dispar, quia tunc ille, qui impetravit primō, obtine-
bit, licet secundo & non primo Papa cōtulisset canonicatum,
vt j. de p̄bē. si Apostolicę. ¶ No. q̄ p̄ solam receptionem in ca-
nonicum non concluditur collatio p̄bende facta. ¶ Nota
1 q̄ dictio, neuter, vel vterque, ponitur inter duos. ¶ No. q̄ stan-
te paritate datæ, ille, qui magis sollicitus est, alteri p̄fertur, &
2 sic vigilantibus, & non dormientibus iura subueniunt. l. pupil-
lus. in fi. ff. quæ in frau. cre. ¶ Nota, q̄ sicut in duobus p̄sentatis
a patronis laicis datur optio ordinario, ita duobus æqualibus
impetrantibus beneficium per rescriptum Apostolicū. ¶ No.
q̄ stantibus duobus æqualiter, & eodē tpe impetrantibus, & si-
mul cōcurrentibus, optio alterū recipiēdi relinquatur ordina-
rio collatori, & sic non datur optio executoribus in literis exi-
stentibus. ¶ No. q̄ in his, q̄ spectant ad capitulū requiritur cō-
sensus maioris partis: & sic non sufficeret consensus minoris
partis. ¶ No. q̄ in eadem ecclesia duo sup̄ simili beneficio im-
petrantes non possunt obtinere ēt diuersa beneficia, nisi in li-
teris contineatur hoc expresse. & sic v̄r in dubio, q̄ Papa non
velit eādē ecclesiā grauare de duobus, nisi apponatur clausula,
non

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Æqualis data. Si plures literæ habeant eandem datam, quis impetrantium
p̄feratur, vide latē d. Feli. in c. pastoral. ver. ad identitatem datæ. de rescrip.
- b ¶ Canonicum. An in impetratione sufficiat facere mentionem de canonica-
tu absque alia expressiori mentione p̄bende, vide domi. Feli. in cano. cum
adeo. de rescrip.
- c ¶ Vterque. Adde quod dictio, vterque, aliquando ponitur coniunctiue. l. si quis
duobus. & l. pluribus. s. j. ff. de leg. 2. l. Titius. de leg. 3. l. si non fortem. s. fi. de
condi. inde. l. si duos. de eui. aliquando ponitur diuisiue. l. Pomponius. ff. de
rei ven. l. binas. communia p̄d. & de act. emp. l. si ea res. s. fi. aliquando di-
citur de tribus secundam vnam expositionem. glo. Infi. per q̄ as perso. no.
acqui. in s. non solum. 2. & l. 3. in prin. ff. re. amo. & ibi per Alb. & bene facit.
l. de eo. s. si quis ex viuis. ff. ad exhiben.

Geminianus super Sexto Decretalium.

non obstante. quod declarabitur cum glo. ¶ Opp. q̄ tex. male dicat: quia dicit, q̄ iste tex. loquitur de prouisione simili faciēda duobus: & postea subdit de gratia dissimili. Quia ponit, q̄ vni erat collatus canonicatus, & alteri non: ergo non erat gratia similis. sol. Arch. fatetur triū, dicens, q̄ in tex. non debet esse istud verbum, simili: sed fuit correctū p̄ Compilatores. Io. An. dicit, q̄ correctio potuit esse iusta, p̄ casum, qui sequitur, qui est dissimilis: sed dicit, q̄ tex. habet verbū, simili: p̄t̄ ēt sustineri p̄ ea, q̄ dicit hic gl. sup̄ illo verbo, sustineri. ¶ Itē p̄t̄ sustineri, quia licet non sit similitudo respectu formę rescripti: est tamē similitudo respectu effectus, quo considerato, similis est: cū vterq; canonicatū, & p̄bendā obtineat. Io. An. Et istā solū. dicit Io. de Fa. hic probari: quia tex. dicit, simili prouisione, & non dicit, simili forma. ¶ Quid si ista rescripta emanant nō super prouisione faciēda, sed super iam facta, vt quia collatum est beneficium duobus vacans, an procedat iste tex. Io. An. remittit ad no. j. de p̄bē. si a sede. in prin. & ibi tenet, q̄ mutuo se impediunt. ¶ ¶ Quæro, an sit differentia si executores sunt dati ad compellendū, an ad prouidendū. tenet Io. An. q̄ non: ex quo tex. hic simpliciter loquitur non distinguendo, s̄m eum. Istud p̄cedit, quando ambobus daretur sub eadem forma, sed si vni daretur ad prouidendū, & alteri ad cōpellendū: an ex hoc gratiā dicerentur dissimiles, apparebit ex infra dicendis. ¶ Quæro, quid si apparent datę diuersę, & secundo contulit Papa canonicatum, sed primo mandauit de conferendo, an debeat p̄ferri ille, cui Papa contulit? Arch. tenet, q̄ non, sed debet p̄ferri ille, qui prior est in data, vt bene probatur j. de p̄ben. si Apostolicę. & pbat iste tex. ar. a p̄rio sensu, cū loquatur, q̄n non apparet de prioritāte datę: ergo secus si appareret. & vide glo. mag. in ver. si aut canonicatus. & p hoc appareret, q̄ hic rō huius p̄rogatiue non est, q̄ p̄bendā sit affecta, q̄ cū ēt conferri mādantur p̄ collationē canonicatus decreto apposito, statim est affecta, s̄. e. e. tibi qui. s̄. quinimō. Io. An. ¶ Quæro, an debeant esse p̄sentes duę partes canonicorū in isto consensu p̄stando. Arch. tenet, q̄ non est de necessitate, sup̄ quo remittit Io. An. ad no. s̄. de elec. licet. & ibi concludit, q̄ debent esse p̄sentes duę partes vocandorū: non aut oīum de capitulo. adde qd̄ no. de ma. & obe. c. fi. in gl. ad hoc, 10. q. 2. hoc ius. ¶ Quid si in ecclesia esset numerus canonicorū iuratus, nec in literis impetrantiū apponeretur clausula remouens surreptionem: an possent canonici alterū istorū recipere? sol. si neuter istorū hēt clausulā derogantē numero: neutri possent canonici recipere: sed tenentur excipere, s̄m Archi. de quo plenius s̄. e. tit. constitutus. sup̄ tertia gl. si verō alter istorū haberet clausulam, non obstante numero, & c. adhuc non p̄cederet dispō huius tex. q̄a non posset aliquo modo recipi ille, qui non habet clausulā derogantē numero: quia ex quo ambę literę vel altera ipsarū habent surreptionē, cū literę sint nullę, non habet locū dispō istius decre. Io. An. ¶ Sed pone, q̄ in literis alterius istorū est clausula, non obstante b, q̄ p̄ alio, & c. vel similis: de quibus hic in gl. antepe. an sit locus gratificationi hic posita, & similis qd̄ posset formari quo ad s̄. si verō. hic positi: an si alter istorū habet clausulam, & alter non habens primō p̄sentes, debeat p̄ferri iste primo p̄sentans non habens clausulā, & q̄ non sit locus gratificationi in primo casu, nec in secundo debeat recipi primō p̄sentans, pbat̄ apertē. q̄a isti ver. loquuntur solū, q̄n gratię sunt equales, vt dicit tex. data ergo inæqualitate recipi debet habens gratiā potiorē: & sic non est locus gratificationi, nec p̄deset p̄sentatio prioris: q̄a ēt ex istos casus nisi appareret potioritas iuris, locū non hēt ratificatio, vt hic no. gl. ¶ Quod aut sit potioritas in ista forma, apparet. q̄a ex quo habet illam clausulam, non obstāte q̄ pro alio, non poterit sibi opponi exceptio grauaminis ecclesię, q̄ posset alteri opponi, s̄. e. mandatum. & c. seq. ¶ Secundō pbat̄ istud arg. hic positi per Io. Mo. dicentē, q̄ paritas ad imparitatē redacta p̄ aliqd̄ additū ad alteram partiū alterū excludit, vt patet hic in verbo, his corū. sed in proposito sic: ergo & c. ¶ Tertiō inducitur c. quāuis. j. in fi. j. de p̄bē. nā non pōt negari, quin ista gratia, q̄ habet istā clausulā, sit vberior, & sic est impar: ergo dēt esse effectus vberior hic, sicut ibi. ¶ Quartō pone, quod vnus fuit receptus in ista ecclesia ante istos auctoritatē scribentis, si neuter istorū habet clausulā, neuter recipietur. ergo patet, q̄ si alter istorū habet clausulam, necessariō ipse solus recipietur, cui non pōt opponi de grauamine p̄p̄ clausulam. & ex hoc necessariō duo concluduntur. Primō, q̄ fatendum est gratiam esse imparem. Secundō, q̄ illa voluntas Papę, qua illum recipi mandauit, ecclesia grauata: fortius exequenda est, ecclesia non grauata. ¶ Sed pro euidentia decisionis harum qōnum est pramittendum, q̄ diuersę sunt naturę istę clausulę, quę secūdū stylū tollunt obstantia. Quędā enim sunt, quę gratiā validant, quędā quę ampliant, quędā sunt, quę nec ampliant, nec validant, quędā, q̄ ampliant & validant, illę solū validant, quādo scribitur, non obstā-

te defectu natalium, j. de fil. p̄sby. c. j. vel etatis, quādo scribitur ad certū beneficiū, in quo etas certa requiritur. s̄. e. tit. si eo tēpore. vel cū clausula, non obstante q̄ beneficiatus est, cōceditur impetranti, j. de p̄bē. non pōt. in fi. vel quando in ecclesia habente numerū scribitur, non obstante numero, s̄. e. constitutus. De secunda, q̄ ampliat, patet, quādo clausula, non obstante q̄ sit beneficiatus, ponitur in literis p̄uisorijs, cui sit gratia, j. de p̄bē. is cui. vel quādo in terminis p̄dictę decretalis, si eo tēpore. ponitur clausula, nō obstante etatis defectu. gratia enim valida quo ad non curatum ampliat̄ per illam clausulam, ad curatū, vel quando scribitur de pluribus ecclesijs fortē cū beneficio acceptandi, nō obstante numero. valida enim quo ad non habentē numerū ampliat̄ quo ad habentes, j. de cōces. p̄bē. ne captandę. De tertia, q̄ non validat, nec ampliat, quādo scribitur in certa ecclesia numerū non habente, non obstante numero, vel in ecclesia non grauata, non ob. q̄ per nos fuerit ecclesia v̄sa grauata. De quarta, q̄ validat & ampliat hodie v̄sitata, non ob. q̄ aliquid nostra auctoritatē, vel p̄decessorū nostrorum, & c. quibus te volumus anteferrī, j. de p̄bē. c. pe. & de concess. p̄bē. auctoritate Martini. ¶ Nunc ergo restat examinare, an clausula, de qua loquimur, sit de numero primarum, ita q̄ earum omisio literas annullat per viam surreptionis: an verō t̄m tribuat exceptionē iam grauatis. & q̄ non annullat, pbat̄: quia clausula ponitur in fauorem grauati, vt non cōpellantur impetrantē recipere: cui fauori renunciare pōt grauatus non excipiēdo, de reg. ad Apostolicę. & c. pe. vn. de dicit Inno. s̄. eo. c. vt ibi no. sup̄ gl. 2. tales literas possē exceptione elidi. Si ergo non opponitur exceptio, illi renunciant: & sic valet receptio, de re iud. inter monasterium. fortius ergo valet, quando exp̄sē consentit. ¶ In triū v̄s: si enim iste exp̄sisset Papę ecclesiā esse grauatā, p̄ eundē Papā tunc literas non habuisset: & taciturnitas talis in beneficialibus vitiat literas, & surreptionē inducit, vt no. s̄. e. postulaſti. & surreptio in beneficialibus vitiat ipso iure literas, & p̄cessum p̄ illas habitū, s̄. e. ti. ad audientia. 2. & qd̄ ibi no. ergo receptio non valet, nec ipsorū p̄cessus: maximē cum sint p̄ intentionē scribentis, s̄. de p̄bē. c. fi. & huic dicto fauet æq̄tas in sciente ecclesiā grauata: & idē in ignorante, vt patet in c. constitutus, s̄. e. nec ob. huic, ēt si teneremus, q̄ q̄n non esset apposta clausula, si p̄ alio capitulū renūciare possit fauori suo: q̄a tūc ex parte impetrantis nō est surreptio: & sic nō est ibi vitium in rescripto: q̄ secus esset hic p̄p̄ taciturnitatē grauaminis, vt dixi. ¶ Ex pramissis igitur cōcludendo ad qōnes p̄dictas dico, q̄ si idē Papa prius ecclesiā de alio grauauerat, non est locus huic decr. quācūq; de p̄ximis opi. teneamus. nā si dicimus, q̄ surreptio grauaminis vitiat literas nō habētēs clausulā, cessat p̄uisorio istius decre. ex quo alterę solę valent. Si aut dicamus literas valere acq̄iescente capitulo, vel p̄ alias literas grauato, in cuius fauorem datur exceptio: adhuc idē, nā effectus istius gratię p̄det ex arbitrio alterius, s̄. grauati. cū igitur p̄dente isto arbitrio alter habēs clausulam habuerit gratiā purē: & sic statim fuit p̄ eo effecta p̄bēda, ex hoc cōsecutus est prioritātē sup̄ aliū, licet postea euenierit, qd̄ p̄debat, vt patet s̄. c. pxi. nā si hoc p̄cedat in illo, quē cōstat posterioritatē impetrasse post priorem vt ibi: fortius in eo, qui cōcurrit: & fuit fortē prior, idē & fortius si diceremus a principio literas nō valere, sed possē recōualescere ex cōsensu grauati, s̄. e. quāuis. ¶ Itē vbi cōcurrit cā necessaria & voluntaria, fortius adstringit necessaria, vt patet ex notatis, j. de of. dele. ab arbitris. posito igitur, q̄ verū esset, q̄ capitulum recipere posset nō habentem clausulam: cum tamen necessariō habeat recipere clausulam habentē, cessat hoc casu dispō. bene facit ff. de decu. l. 3. s̄. sp̄rios. vnde iste necessariō recipiendus est, alter verō non recipiendus saltē necessariō. Si aut p̄ alio non scripserat prius, & sic ista nō hns clausulā, erat valida, locus est p̄uentioni p̄ p̄sentationē non habentis clausulā, & ēt electioni ipsius: & tūc, quia ille postea d̄ primus, clausula alterius iuxta dicta s̄. in tertio mēbro, non validans nec amplians, incipit validare: & istum, qui nūc d̄ secundus, recipi oportebit. ¶ Si verō hns clausulā prius p̄sentaret, vel p̄religeret, alter non habens clausulam vacuus remanebit, vt hic in fi. cum generalis clausula alterius, q̄ prior fingitur nō iuuat posteriorem. Io. An. Sed pone, q̄ isti impetrantes hnt̄ equales gr̄as, s̄ vnus ipso-

rum

ADDITIONES.

- a ¶ Quæro. Quicquid facit maior pars collegij valet, ista regula habet multas fallentias quas optimē ponit do. Feli. in c. cum omnes. supra de consti.
- b ¶ Non obstante. Clausula non obstante, declaratur plenius, q̄ alibi per viam tractatus in c. nonnulli. in prin. de rescri. ver. restant 18. conclusiones de hac clausula, supra de rescri. per do. Feli. vbi diligenter vide, si vis in hac materia perfectus esse. omnes enim latebras rimatur, omnia in lucem producit, nihil intactum relinquit.
- c ¶ Anteferrī. Adde Old. consi. 143.

rum habet clausulam pprii motus, an sit locus preuentioni, & electioni, de quibus dñ hic in tex. & vñ q non, per c. si pluribus, j. de prebē. attēta rōne definitionis posita ibi i. tex. qā dñ, q grā facta pprio motu, plenissimē interpretatur: nō facta motu pprio strictissimē. vnde ex eisdē rōnibus vñ soluendus iste casus, vt ille praeferatur: nec sit locus gratificationi. ¶ Item in tali grā nō pōt notari surreptio ex parte impetrantis, j. de prebē. si motu pprio. vnde sicut nō fuit necesse fieri mentionē de gratia pcedēte, ex quo scribitur, motu pprio: ita nec de concurrenti, q rō cessat in literis alterius concurrentis non habentis motu pprio: ergo illū opz praeferri. ¶ Itē gratia data, motu pprio, dñ Papae beneficiū, vt patet in d. c. si motu pprio. vnde nō sonat in ambitionē, j. de prebē. c. quis. ergo iste est pferendus, ita q alter prius presentando, & sic ex stio facto tm fauorē eius nō minuet. facit s. de do. cū dilecti. in fi. C. de bo. vac. l. 2. li. 10. ¶ Itē hñs canonicatum, in quo est ambitio, vt s. praeferatur non habenti, vt hic j. rñ. fortius ergo hñs pprium motū, vbi deficit ambitio, & viget fauor, est praeferendus non habenti, vt sic fateamur inaequalitatē esse notabilē inter gratiā fauorabilem, & odiosam, vel ambitiosam. facit reg. odia. cū ibi notatis, j. de reg. iur. hñc indigent declaratione, & dicit lo. An. q putat, q declarantur, vt s. lo. An. vt distinguatur, an ecclesia per eundem Papā esset grauata de alio: & tūc nō sit locus preuentioni: vel electioni ab eo, q non habet gratiā pprio motu: sed tm ille, qui habet gratiā pprio motu, debet recipi, fm Lap. Abb. ¶ Sed qd, qñ alter istorū habet clausulā, anteferrī sol. dic, q in istis terminis nō pcedit practica huius c. qā Romani Pōtiffes p pcedecessorū gratias nō p prias, clausulā illā ponunt, j. de cōfess. p bē. c. pe. Sed si ita accideret, put patet j. de p bē. c. pe. tunc non eēt dubiū, q istud c. in nullo mēbro ipsius pcederet: qā oportet illū recipi, & reliquū remanere vacuū, si nō haberet clausulā, q grāuamē ecclesiā. hoc verū, qñ clausula, anteferrī, cēt gñalis: sed si eēt spālis, vt quia diceret, quē volumus anteferrī Titio, p quo sub hac data scribimus, tunc post ipsum deberet recipi ē Titius, licet nō haberet clausulā: quia tunc clausula, anteferrī, denotat p sentationē gratiā Titij cū platione tamen istius, vt d. c. pe. j. de concess. p bē. & facit s. c. pxi. in fi. & s. e. ti. & si tibi q. j. rñ. so. in fi. & j. de p b. qñ. & c. eū cui. & c. si eū. & c. hi q. & s. de priuileg. ex ore. & sic p aliū cōsequitur, qd nō pōt per se, vt ibi, & facit qd nō. j. sup. gl. j. no. ergo. & sup. glo. nec in ipsius electi. lo. An. ¶ Ex p dñctis habemus quatuor qōnes, quā sic terminantur: nā in vltima, & penultima non est locus electioni, vel p uentioni: qā sp ille, p quo, motu pprio, scribitur, & ille, qui habet clausulam, anteferrī, praeferuntur. Et idem in prima, & secunda qōne, si ecclesia prius erat grauata de alio p eundē Papam: si aut non erat grauata, erit locus electioni fiendae per alios, ad quos spectat, & preuentioni p eū, qui non habet clausulam, & si elegerint non habentē clausulā, tunc clausula illius ampliat gratiā ipsius, & iō ē recipi dēt. Si vero eligant habentem clausulam: tunc alius non hñs clausulam remanet inanis, & qñ ecclesia erat grauata per eundē Papam de alio, & pprio motu scribitur: licet tollatur surreptio, & sic amplior gratia: obstat tamē ei, p quo scribitur, pprio motu, exceptio p viam iuris cōis. vnde isto casu vñ, q nec electioni, nec preuentioni sit locus, & q nullus eorū recipietur, fm ea q scripsit lo. An. j. de prebē. si motu pprio. sup. ver. mera liberalitate. & sup. 3. glo. in fi. fm Lap. Abb. ¶ Quid si isti simul cōcurrentes sunt dispares idoneitate, an debeant canonici eligere magis idoneum. Sol. dic q sic, sed dato, q illum non eligant, valeret tñ electio: quia iufficit, q electus sit bonus, s. de of. cult. c. 2. cum concor. fm Arc. lo. An. ¶ Vltimō quāro, quis habeat probare, q Papa voluerit ēt alium impetranter recipi? Sol. ille, qui vult recipi, qā regula est hic q eū. vnde cūm fundet intentionē suā sup exceptionē, habebit illā pbare. facit ff. de pba. l. in exceptionibus. & ff. de exce. l. j. fm lo. Mo. lo. An. ¶ Glo. j. ponit casum, deinde inducit tex. ad solutionē qōnis. ¶ In fi. gl. intentus gl. est, q si alter ex ducentibus testamenta habet potiorē cām, vt quia vnus est pñs, vel veniens ab intestato est cōiunctus, & alter extraneus, pximior pferitur. Si verō vtriusque par est cā, inspicatur p sentatio, aliās detur electio: & sic pōt p istum tex. ad illam qōnem argui. Acc. in illa l. non soluit, sed arguit primō vtrunq; admittendū, secundō neutrum. Ia. Bal. dixit vt ibi no. Cy. & idem Bar. Brix. in qōne dñicali. 36. q incip. cū duae mulieres. in fi. q si alter possidet solius illius melior erit qdō. In sti. de interdic. s. cōmodū. & facit j. de p bē. si a sede. ¶ Si possidet tertius, dixit neutrum admittendū, quasi deficiat pbatio. ff. de test. tut. l. duo sunt Titij. & quia scripturę sibi inuicē derogant, s. de fide instr. imputari. Guil. de Suza. dicebat vtrunq; admittendū per ll. quas alleg. glo. j. ibi, in prin. & vt res potius valeat, q peccat. ff. de verb. obl. l. quoties. de ver. sig. Abbate. Et idem Goff. de bo. pos. fm tab. l. j. s. fi. vbi respōdet pñs: sed ad l. eum qui. ff. de acqui. here. non respōdet: per quā vñ quibusdam qōnem in

cōtrarium terminari. Alb. & Od. disputauerunt hanc qōnem dicentes quosdā tenere, q si in altero instituti sunt venientes ab intestato: illud valet, quando in altero instituti sunt extranei, aliās neutrum valet, alle. C. de test. l. hac consultissima. s. pc. C. de codi. l. fi. s. pc. Et p hoc facit satis hac decre. vt praxi: tamen ipsi tenent, q si testator est miles, valet vtrunq; ff. fami. ere. l. haredes. s. j. ff. de hære. insti. ex facto. C. de testa. mi. l. j. & 2. si paganus, neutrum valet. ff. ad Treb. cum qui. & ff. de re iudi. l. qd q. s. vni. vbi duo p solido haredes eē nō pñt. Io. An. Bar. in l. j. s. j. ff. de bo. pos. fm tab. vbi ēt gl. tangit in milite: tenet, q est pmissum in pagano: & dicit, q aut ambo testamēta fuerunt facta sub eadē sigillatione, & cēsetur vnū testm: & ambo veniūt instituti ex testō. ff. de bo. pos. fm tab. l. j. s. sed si qs in duobus. aut sunt diuersę sigillationes, nec apparet, q prius, & q posterior. Et tūc aut instituti sunt disparis qdōnis, quia institutus in vno est de venientibus ab intestato, alter extraneus: & tūc praeferitur veniens ab intestato, vt in iuribus s. alleg. Et p hoc facit virgens rō: quia si neutrum testm valeret, iste veniret ab intest. vnde si vult venire ex testō, tutius est eū admitti p cōseruanda voluntate defuncti. aut sunt paris qdōnis, & tūc aut neuter possidet, aut alter: isto casu secundo possidens obtinet, & petens succūbit, ex quo in pbatione deficit. ff. de neg. gest. l. eum actū. & quod ibi no. Si aut neuter possidet, tūc nullus eorū erit hares: qā dubiū est de viribus testamēti, ergo ex eo non pōt adiri hereditas. ff. de acqui. here. l. sed & fide sua, fm Bar. & Io. de Fan. ¶ Glo. 2. qrit, quid si scribatur p pluribus, an habeat locum iste tex. gl. tenet, q sic. ¶ In fi. gl. idē Arc. ¶ In No. istam gl. q vbi lex, vel statutū loquitur de certo numero, hēt locū ēt in alijs numeris, qñ eadē rō ēt cōcludit in alijs: qd nō. qā vñ, q si statutum puniret, pducētem duos falsos testes, haberet locū in pducēte plures, vide glo. in simili. j. de elec. si cōpromissarius. ¶ Glo. super verbo, simili, quārit, qñ dicatur gratia similis, & soluit: & deinde qrit, qd de dissimili & quando dicatur dissimilis. ¶ Gl. sup. ver. in eadē, qrit, quare dicit tex. de gratia facta in eadē ecclesia. glo. sol. ¶ Gl. sup. verbo, a nobis, qrit quid si vnus impetrat a Papa, alter a Legato: & remittit p solutione. ¶ Glo. super verbo, si non, in prin. allegat cōcordātiās: deinde qrit, quō pōt apparere prioritas, ex quo data est eadē. soluit tripliciter. ¶ In fi. glo. ¶ In No. ex secunda solutione gl. argumentū, q gratia facta p Papā pōt pbare sine lñs. de quo fuit dictū s. sup. fine pñmij huius libri. ¶ Ex vltima solutione nota limitationē notabile ad hoc, qd dñ. de eo, qui mit. in pos. ca. j. q qñ agitur de titulo beneficiāli, cōfessio aduersarij nō pdest agenti, sed habet pbare aliter ritulum suū beneficiālem: quia illud verū, quādo ex toto vellet actor inducere pbationem tituli ex aduersarij cōfessione, sed quādo ex toto nō vellet causare suū titulū ex confessione, si probat suū titulum ex confessione aduersarij, sua pbatio efficitur dubia, tunc confessio aduersarij detrahens suā ppriā probationi, & cōfirmans probationē actoris bene prodest: quod est summē notandū, nec de facili similis glo. reperitur. ¶ Gl. sup. verbo, quis primo, quārit, quare debet considerari qui primo impetrauerit. glo. sol. ¶ In fi. glo. pp hoc dicit hic Archi. licet prolixē approbati opinionē, q habet, q in beneficiālibus ponderetur tps datæ. lo. And. ¶ Gl. sup. verbo, receptus. in prin. recita p cōtrariū, q imō primō p sentans deberet pferri. arg. s. eo. ti. capitulū. gl. sol. q non inspicit p sentatio. & allegat iura. ¶ Deinde gl. qrit an alter obtinebit. Et dicit q non, nec in isto s. nec sequenti, pp fi. huius ca. ¶ In fi. glo. dicit lo. And. glo. procedere intelligendo illud expñsē, quod ponitur in fi. tex. vt ibi no. sed si intelligeretur de quadam notabili expñsione, de qua dicitur super glo. antepe. j. tunc non deberet excedere suū casum, nec extenderetur ad alios primos casus hic positos: quia illud ius nouū in eis non est expñsum, & pōt assignari rō diuersitatis: quia in primo casu potioritas ē in grā. In scdo casu est prioritas in actu pñtationis. Vnde primō dicit illū pferendū, s. de cōsti. c. fi. In scdo dicit illū potiorē. sic s. de ma. & obe. statuimus. & ista verba ex suo significato, & vi cōparatiui includūt, & cōseruāt grām alterius: i. non hñtis canonicatū, vel secundō p sentantis. & ad hoc facit, qd fuit dictū in fi. tex. in q. sed qd qñ. sed si intelligeremus finē tex. q vellet declarare ius antiquū, vñ, q expñsē, & nō tacitē nō debeat apparere de mēte Papae, an velit grauare ecclesiam de duobus: tunc

ADDITIONES.

- a ¶ Clausula, anteferrī. De clausula, anteferrī, vide d. Feli. in c. causam quæ. ver. clausula, anteferrī. de rescrip. & in c. capitulum, circa finem. ver. fallit tertio. de rescrip.
- b ¶ Sit bonus. Adde quod tamen eorum conscientia grauatur, vt dicit Fede. consil. 85.
- c ¶ Numero. Adde quod etiam verificatur in vno, scilicet, in producente vnum testem, vt voluit Roma. consil. 105.
- d ¶ Data. Adde Feli. latē consil. 290. B.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tunc procederet suppletio istius gl. & ad p̄dicta facit reg. que a iure cum ibi notatis, j. de re. iur. Io. An. ¶ Glo. super verbo, primo presentaverit. recita per p̄rium, q̄ in literis ad beneficia stetur data, & non presentationi, s̄. eo. tibi qui. gl. soluit, q̄ regula fallit isto casu: & sic assimilantur in literis contentiosis: ¶ In fi. glo. sed dubitari vidi. ¶ An si vnus impetrantium primo presentat executori suo, & alius postea ante illū presentat ordinario collatori: quis istorū debeat p̄ferri. D. de Ro. cōclu. 494. dicunt, q̄ ille, qui presentauit executori: quia executores dati ad prouidendū sunt collatores. iuxta no. s̄. e. tibi q. & j. de p̄bē. si cui, p. Archi. & p. Inno. s̄. de p̄bē. p. illorū. dicentes, q̄ iste s̄. habet locū in executoribus, sed nō tertius s̄. hic positus. Ego consului p̄rium: premittendo, q̄ ante istū tex. isti duo impetrantes, ex quo non constabat de prioritare, ambo debeant repelli, vt no. hic Io. An. sup. gl. ante p̄. sed hodie secus p̄p̄ aequitatem huius literæ. vnde iste tex. tanq̄ exorbitans a regulis iuris cōis debet stricte, & put logtur intelligi. an. regulæ, q̄ a iure. j. de re. iur. vnde vult iste tex. q̄ p̄sentatio inducat p̄lationē, q̄n fit ordinario collatori. igitur secus a p̄rio, si fiat collatori delegato. 25. dist. qualis. nec sine ministerio toties exp̄sit hic tex. de ordinario collatore. vnde q̄n plures idē verbū exprimitur in lege, non v̄ velle, q̄ fiat extensio legis ad aliū, q̄ ad nominatum in lege, licet materia de sui natura esset proportionabilis alijs, vt dicit gl. notabilis sup. verbo, diocesani. in cle. j. de iurepat. Et iura sp̄aliter loquentia de ordinario collatore nō includunt delegatos collatores Pape, vt no. Cōp. s̄. e. ti. capitulum. in glo. magna, & glo. in cle. si de beneficio. de p̄bē. & potuit esse rō, quare Papa voluit p̄sentationē p̄derare factā ordinario collatori: quia ex quo gratiatur in cōferendo, vel mandando de conferendo, s̄. e. ti. mandatū. voluit eis gratificare, vt p̄sentans primo eis: vel si ambo concurrant, electus p̄ eos debeat p̄ferri. nec ob̄st. q̄ iste tex. in secunda parte nō exprimat, de qua persona intelligatur p̄sentatio: & sic v̄, ex quo indefinitē loquitur posse intelligi de p̄sentatione facta ēt executori: quia indefinita æquipollet v̄i, iuxta no. j. de elect. vt circa. q̄a dico, q̄ primus s̄. exp̄sē dicit de ordinario. secundus simplr, tertius de ordinario cū dictione declaratiua: dicendo relatiua, vt p̄mittitur. ¶ vnde orationes vniuersales restringuntur ad expressa, q̄n sequitur verbū restringens, vt no. Io. An. de iurepa. c. j. ¶ Quod aut oratio, vt p̄mittitur, sit restrictiua casuū p̄cedentium, no. glo. in ver. vt p̄mittitur. in cle. ne in agro. s̄. Abbate. de statu regu. ¶ Itē, si primus & tertius s̄. intelligenter de ordinario collatore, & secundus de executore, esset inconueniens: q̄a nō debet vna clausula in eo. tex. posita referri ad vnum, & alia ad aliū, vt dicit tex. notabilis de baptismo, maiores. s̄. ceterum. Et p̄missa patet sufficienter nūlum ad motuum Do. de Rota. nam licet executor sit collator, nō tamē est ordinarius collator: q̄ requirit iste tex. Et sic etiā consuluit Reuerendiss. d. do. Fran. de Zabarellis nunc Cardinalis, & do. Pe. de Ancha. ¶ Sed d. de Rota noluerunt inherere sue conclusioni, qui videntur decisiones ip̄sorum ita debere sequi, q̄n allegarentur in p̄rium rōnes validiores: quia non est standū auctoritati dicentis, quādo eius dicta non sunt approbata p̄ Principē. 9. dist. ego solus. Et auditores h̄nt iudicare s̄m ius, nō aut possunt iura condere. cū istud sit solius Principis, vt s̄. in p̄e. huius lib. ¶ Glo. super ver. concurrant. p̄t recitari p̄rium: quia in s̄. j. dicit q̄ non statur p̄sentationi. & in secundo dicit, q̄ sic. in tertio dicit q̄ non glo. sol. q̄ s̄. loquuntur in diuersis casibus, & allegat similia. Et demū inducit tex. pro opi. Ber. & Goff. dic vt in gl. ¶ In fi. gl. Er facit ēt iste tex. ad idē, quod no. ff. depo. l. j. s̄. apud Iulianum. in j. glo. vc3. de duobus, qui se contendunt h̄eres deponentis in solidum, & vterq̄ vult satisfare depositario. d̄r ibi in glo. q̄ dabitur primo venienti: & si simul veniunt, locus ēst gratificationi. Io. An. ¶ Glo. sup. ver. collatio. querit, an sint vocandi absentes quādo sit collatio p̄bendarū, gl. remittit. ¶ In fi. gl. dicit Io. An. non fore absurdū dicere, etiā in ista p̄lectione, quā volunt facere canonici absentes fore vocandos, no. in simili, s̄. c. pxi. in 5. glo. Io. An. Lap. Abb. dicit hic q̄ si ēst fienda electio vel p̄electio iuris, de necessitate debent vocari absentes, saltem quousque essent p̄sentes duæ partes, vel maior pars abinde supra, non debent de necessitate vocari. Si verō esset exceptio facti: tunc illi, qui sunt p̄sentes, & qui repræsentant capitulū, poterūt absq̄ alia vocatione absentium eligere. & de hoc dicit se plenius dixisse de simo. Iac. & j. de p̄bē. cum in ecclesijs. & ibi Archi. & Io. And. j. de concess. p̄bē. si capitulo. Lap. ¶ Glo. super ver. maior: querit: quare sufficiat maior pars capituli. glo. sol. ¶ Glo. super ver. eligere. querit, an post istam electionem isti poterunt variare. & soluit, q̄ non. ¶ Glo. super verbo, teneantur. querit, an possint canonici neutrum ip̄sorum eligere, & sic ambos refutare. glo. sol. q̄ non. ¶ Deinde gl. querit, quid si nolunt eligere. glo. sol. dic. vt in ea: quæ est clara, & bene probat. ¶ In fi. gl. Arch. dicit, q̄ cōpellentur officio exe-

cutorum: & Io. Mo. dicit, q̄ compellentur a iudice: & quilibet ip̄sorum allegat iura hic alle. ¶ Et pro determinatione glo. alleg. Io. An. j. de p̄bē. & pluribus. & cle. j. de iurepa. ante mediū, & in extraiag. suscepti. circa mediū. Io. An. Sed dicit Io. de Fa. q̄ putat tutius esse, q̄ ordinarius cōpellat: quia ante hanc electionem nō apparet, q̄ literæ valeant, s̄m eum. & hanc partem credo veram, quia nullus supplet alterius negligētiam, nisi in casibus a iure expressis. no. Inno. de concess. p̄bē. quia diuersitatem. ante finē, & Archid. 9. q. 3. cum simus. & Pau. in cle. in plerisq̄. de elec. in prin. cum igitur non sit expressum isto casu ep̄m supplere: ergo non poterit, licet posset eos cōpellere tanquā ordinarius, vt feruent, q̄ d̄r hic: cum ep̄s habeat potestatem compellendi subditos ad obseruantia iuris cōis, vt in cle. j. de off. ord. & per hoc respōdetur ad iura alleg. in glo. que loquuntur in casibus in quibus ius permittit suppleri negligētiam inferiorum. ¶ Gl. super verbo, omnino, querit qualiter ille alius dicatur excludi oīno. sol. glo. in fi. glo. Est ergo intentus glo. vt habeatur pro non impetrante. vnde dicit Archid. q̄ si iste recipitur, non diceretur auctoritate Apostolica receptus, vt ff. de leg. l. 2. vnū ex familia. s̄. j. & facit, q̄ d̄r de rescrip. constitutus. Sed dicit Io. An. q̄ non p̄t apparere de mente Archid. an velit se restringere tantū ad hunc casum, quādo eligitur vnus de habentibus æqualē datā: an generaliter intellexit, q̄ si capitulū semel grauatū recipiat s̄m non habentem clausulā, non obstante, q̄ pro alio, & c. q̄ receptio valeat: sed ille nō expectet auctoritate Apostolica. & idem declarat si p̄ alio. de quo vide no. hic super tex. Io. An. ¶ Glo. super ver. ipsius. querit, in quibus literis requiritur expressio, q̄ vtriq̄ Papa voluerit p̄videre. gl. sol. ¶ In fi. gl. dicit Io. An. q̄ ista gl. facit p̄ lectura sua posita in glo. seq. tamē si in literis Papæ solius electi esset illa notabilis clausula, quā aliqui requirunt, ēt per verba p̄sents re-poris, ita q̄ non appareat prioritas, vt si dicat, non obstante q̄ sub eadē data scribimus pro Titio, q̄ satis per id cōstaret de intentione Papæ, q̄ ēt Titium vult recipi. Sed non sic in clausulis cōibus, quas esse oportet in literis electi, vt dicendo, nō obstante q̄ pro alio scripsimus, s̄m Io. An. ¶ Glo. super ver. exp̄sē. querit, quando dicatur exp̄sē constare q̄ Papa velit vtriq̄ p̄videre. glo. exemplificat tripliciter. ¶ In e. gl. ibi, similis clausula, vt puta si dicat, non obstante si aliqui auctoritate nostra in canonicos sint recepti: vel vt recipiatur insistant. Et sic v̄, q̄ per has clausulas generales satis apparet de mente Papæ: Ioan. And. dicit hic alios tenuisse p̄rium: & vnus fuit Old. licet non alle. in consi. 121. & isti tenēt, q̄ non sufficiat generalis clausula: sed requirunt expressam mentionē, & circa istam exp̄sam mentionem aliqui dicunt, q̄ clausula debet continere, nō obstante q̄ pro altero scripsimus, & sub eadem data. sed dicit Io. An. q̄ ista opi. destruitur: quia ex tenore istius clausulæ apparet prioritas: & ideo non haberet locum dispositio istius tex. vt apparet ex prin. nec ob. si dicas, q̄ forsan eadem clausula erat ēt in literis electi, & sic nō apparet de prioritare: quia tex. hic non requirit clausulam, nisi in literis nō electi. vnde dicit, literarum ipsius, vt dixit glo. s̄. p̄cedens. nec ob. si dicatur, q̄ poterit dari talis clausula per quā fiat plena expressio, nec tamen apparebit prioritas, puta si dicat, non ob̄st. q̄ sub eadem data vos grauaucimus de Titio, vel scribamus pro Titio: sed tunc iste literæ essent inhonestæ, exprimendo datam aliarū literarū, & non dicendo quæ debeant p̄ferri, & esset parare latere, & viam discordijs. ¶ Id, quod habetur 27. q. j. de viduis. 2. de do. per tuas. de rest. spol. literas. vnde de tali clausula sic captiosa non v̄ iste tex. intelligendus. de consi. c. fi. 4. distin. erit autē lex. vnde expertus fuit, q̄ quando concurrunt duæ gratiæ æquales in data, Papa, vel Referendarius alteri ip̄sorum gratificat, alterum ip̄sorum praponendo. vnde nisi per inaduertentiam, tales literæ non transirent: & ita est de more curiæ, quia facit multum contra illos, qui requirunt talem expressionem, quæ denotat illos esse certificatos de datā equali. & isti tenentes, q̄ requiratur notabilis expressio variant inter se de modo exprimendi: quia aliqui volunt, q̄ fiat expressa mentio personæ, & datæ: alij, q̄ sufficiat expressio personæ, licet datā nō exprimatur, quando sit sub p̄dōne, non ob̄st. q̄ pro tali, & c. Alij dicunt, q̄ hoc non sufficit: quia illud si, est p̄donale, & sapit in certitudinem, vnde esset expressio incerta, ergo debet exprimere, non ob. q̄ pro tali & c. Fundamenta autē istorum, qui requirunt notabilem expressionem, sunt ista. primo, quia per generales clausulas, de quibus hic ponit exempla, nō apparet exp̄sē intentio prouidentis, nec eius voluntas exp̄sa dici potest per

ADDITIONES.

- a ¶ Et do. Pet. de Ancha. Adde eundem consi. 54.
- b ¶ 121. Adde eundem consi. 144 & allegatum est 193. Ber.
- c ¶ Clausula generalis. Quando autem clausula generalis sit, quando restringatur per speciem p̄cedentem, vide latē do. Feli. in c. sedes. 2. col. de rescrip.

per tale verbum generale. inducunt multa iura, & precipue, j. de sen. exc. constitutione. & j. de ele. pcurator. & s. e. ti. in nostra. & s. de test. c. licet ex quadā. de cōsan. & affi. tua. secūdo. qā p- uisio istius decre. fuit facta ad duplicē finē: vnus ad euitandū grauiamen ecclesiā, s. e. mandatū. secundus ad tollendū iuris impossibilitatē, qā cū impossibile esset de iure, q̄ duo haberēt eandē p̄bendā, s. de p̄b. c. tuā. & c. maioribus. videbatur de iuris rigore neutriū esse admittendū. ff. de test. tu. duo sunt Titij. & ff. de re. du. si fuerit. ¶ Et iō, licet gñales clausulæ, de quibus hic in gl. tollant surreptionē, q̄ eēt in literis, si ille nō ponerē- tur: tñ illa nō satisfaciunt dispōni huius tex. sic dispōnētis de impetrantibus sub eadē data pp̄ p̄lixitatē p̄dictā: qā non appa- ret p̄ illas Papā voluisse vtriq; p̄uidere. Sed dicit Io. An. q̄ sibi placet decisio gl. hic, & ad hoc p̄bandū primō inducit: nā oēs fatētur, q̄ istæ clausulæ gñales, de qbus hic in glo. sunt sufficiē- tes, qñ cōcurrunt duo impetrantes eodē anno, mēse, septima- na, die & horis: dūtāmē appareat prioritas: licet nō sit facta mē- tio in lris de idēitate anni, mēsis, septimanæ, vel diei. Sed aliq̄ faciūt dñam tñ, qñ eadem est dies, nec apparet de prioritate. ¶ Sed in hoc non video dñam, quare isto vltimo casu requiratur ista notabilis exp̄sio: nā si dicūt, q̄ hic faciat interessē ecclesiæ, hæc nō est vera: quia nō apparet, quare plus ibi q̄ hic vertatur fauor ecclesiæ. si dicunt culpā impetratis hoc operari, hoc ad- huc nō est verū: quia ipse nō fuit in aliqua culpa. Ergo non est dare rōnem diuersitatis, quare plus isto casu, quo sunt æquales in data, requiratur ita exacta exp̄sio, q̄ alio casu, quo sunt dispa- res in data, in qua fm̄ eos sufficit gñalis exp̄sio: imō plus vñ sufficere gñalis exp̄sio, quādo æquales sunt in data, q̄ qñ sunt dispa- res: qā si sunt dispa- res, tunc apparet, quis sit secundus, sed quando sunt æquales, tunc non apparet. & possibile est, q̄ ille, quē canonici nō eligunt, fuerit primus: q̄ si cōstaret, nulla erat sibi necessaria clausula. fortius ergo debet sibi sufficere cōis clausula pp̄ dubiū prioritatis, q̄ illis, quos secūdos constat eē. facit de sepul. sacris. de vsuris. c. si. cū cōcor. nec ob. q̄ iste tex. requirit, q̄ exp̄sē appareat & c. quia dico q̄ tex. non requirit illā exp̄sionē sp̄alem, de qua loquitur p̄ria opi. sed requiritur gñalis clausula, non obstante si pro alio, exp̄sā in literis non electi. & tex. iō exigit istā generalem clausulā exprimi, vt eui- tentur opi. antiquorum, quæ habent, q̄ non sit necessaria dicta clausula, si p̄ alio, sed sufficiat tacita. vnde fuit mens istius tex. tollere difficultatē opinionū antiquorū, quorū aliqui tenebāt, q̄ sufficeret tacita mentio illius clausulæ. aliqui, q̄ requiratur exp̄sio. Approbat igitur iste tex. opi. q̄ non sufficiat tacita, sed requiratur exp̄sā mentio illius clausulæ, si pro alio & c. ¶ Res- tat rñdere ad p̄ria. Et primō ad id, quod dicit tex. hic requirere exp̄sā mentionē: quia debemus considerare cām, quare ius requiratur exp̄sā mentionē. nam qñque requiritur exp̄sā mentio rōne formæ a iure traditæ, sicut est in electione, s. de elec. quia pp̄. & in baptismo, s. de bap. c. j. & tunc nō sufficeret generalis exp̄sio, sed requiritur formalis, vt in iuribus præ- alle. ita procedat c. procurator, j. de ele. sed ista forma hic non est tradita: sed satis est, q̄ appareat per quācūq; clausulam de mente Papæ. qñq; requiritur exp̄sā mentio nō rōne formæ: sed ex eo, qā quis aliter nō pōt bene certificari de actu: & tūc ēt re- quiratur exp̄sā mētio, & sic p̄cedit c. si motu pp̄rio, j. de p̄ben. qā nō bene posset sciri si Papa faceret motu proprio, nisi illud exprimeret. sed hic non est sic, quia posset de intentione sua cōstare, licet illud nō specificet exp̄sē. ¶ Quādoq; quis pos- set bene certificari de actu: & tūc aut ius regit exp̄sā mētio- nē, vt certificetur agens de facto alterius sibi exponētis: & re- quitur exp̄sā mentio, & ita p̄cedat c. in nra, s. e. tit. & cle. 2. de off. ord. qñq; requiritur exp̄sā mentio de facto ipsius gerentis actū, & tūc nō est necessaria exp̄sā mentio, sed sufficiūt alia verba æquipollētia, & denotantia mentē ipsius, patet de testi. licet ex quadā. & ita pōt rñderi ad c. susceptū. & c. cū aliquibus, s. eo. tit. ¶ Nec ob. q̄ ipsi dicunt certitudinē vitare actū, vt j. de cle. c. 2. cū ibi nō. qd̄ fateor: quādo incertitudo non pōt re- duci ad certitudinē aliquo mō, sed qñ pōt reduci ad certitudi- nem aliquo mō, non vitat actū, vt nō. j. de reg. iur. inspicimus. & sic dicit Io. An. sibi potius placere gl. & si quis vellet tenere opi. p̄riā, dicit saltē istum tex. debere restringi ad istum vltimū casum, intantū, q̄ alios nō cōprehendat, vt sic p̄cedat exp̄sā mentionē requiri, quādo oīa sunt æqualia, & alter tñ est electus ab ordinario collatore, vt sic nō referatur ad oēs casus supradictos, sicut fit s. e. ti. tibi qui. & hoc scribit: quia iam cō- suluerunt in simili cā, & impugnātū fuit eius consiliū. Io. An. hanc opi. Io. And. tenent D. de Rota conclu. 189. in antiquis. ¶ In ea. glo. ibi, per hunc autē tex. ¶ Quærit gl. an si idem Papa scripsit pro vno in vna ecclesia: & postea scribit pro secundo sine clausula, si pro alio & c. debeat recipi. gl. sol. q̄ in hoc fue- runt opi. antiquorum, & per istum tex. approbatur opinio, quæ habet q̄ non debet recipi, & recitat opin. aliorum. dic, vt in ea.

¶ In ea. glo. ibi, approbatam dico, idem Archi. dicit Io. An. q̄ si teneremus opinionem, quæ habet, q̄ in terminis huius ca. re- quiratur specialis exp̄sio, de qua dictū fuit s. adhuc sumus in opinione antiquorū, de quibus hic in glo. quia per iura an- tiqua iste casus nō est rectē determinatus. Et ideo dicit, q̄ me- lius est tenere lecturam suam hic positam, per quā sequitur, q̄ iste tex. decidit illud dubiū, maximē cum stylus curiæ inhercat huic opi. ponendo clausulas, non obstante si pro alio, & c. Sed dato etiam, q̄ teneremus istud, adhuc remanet dubium an opi. Hosti. hic posita hodie sit vera, quia per hunc tex. non est subla- ta: quia hic ideo est necessaria clausula in isto non electo, quia prima gratia adhuc pendebat, & sic non erat executā, & hanc opi. vñ tenere Inno. s. eo. capitulum. in prin. & Io. Cal. & alle- gat c. præsentī, j. de offi. leg. vbi patet, q̄ Legatus ne grauet eā- dem ecclesiam pendente prima reservatione, aliam non pōt facere, sed illa executā, sic patet ergo, q̄ grauiamē dicitur, dum pendet prima gratia. probatur etiā rōne naturali: nam si vnus portat trabem, dum pondus pendet dñ grauari: trabe autē de- posita non dñ amplius grauatus. ¶ Item pro ista opi. inducitur stylus curiæ, qui habet q̄ ponatur clausula, si pro alio non scri- pserimus, & sic vñ, q̄ si illa clausula non fuisset apposta in du- bio, Papa intendebat grauari ecclesiam de duobus. ¶ His non obst. tenet Io. An. glo. hic, præmittens, vt detur certa declara- tio in facto, q̄ fm̄ iura decretorum Papa nunquā grauabat or- dinarios collatores, postea fm̄ tps decretalium incēpit Papa hoc facere dando tria paria literarū monitorias, præceptorias, & executorias, s. e. constitutus. & c. capitulum. & c. ex insinua- tione. & ne grauet ecclesias, frequentabat clausulam, si pro alio non scripserimus, vt s. e. mandatū. & duobus ca. seq. Et ex illis capitulis elicio, q̄ Papa in dubio non intēdit grauari ecclesiam de duobus, nisi hoc exprimat, & hanc opi. sequitur hic Io. An. & ad istum tex. qui vñ probare de gratia pendente, respondet, q̄ cessaret, si teneremus, q̄ hic vacabat p̄bendā, q̄ fuit affecta collata isti electo per capitulum: & sic non pende- bat gratia, sed erat iam executā, & pro hoc facit. j. & 2. rñ. hu- ius c. vbi loquitur de p̄bē. ¶ Ad ca. præsentī. responde q̄ ibi loquitur de potestate Legati, q̄ non possit aliam facere: sed in terminis nostris loquimur de voluntate Papæ, qui in dubio nō intendit grauari ecclesiam, & absurdum est arguere de soluto legibus ad ligatum ad obseruantiam legis. Io. And. vel dic, fm̄ d. Anto. de But. in c. mandatū. q̄ ille tex. probat oppositū. q. d. ne nimium grauet ordinarios, non pōt facere nisi vnam gratiam: ergo etiam ex vna reservatione grauat ecclesiam pp̄ naturam comparatiui, quod præsupponit positium. hanc opi. tenet hic Io. de Lig. Et ad rationem Hosti. respondet, q̄ si pen- dentia primæ gratiæ obst. secundo, fortius debet impedire gra- tia executā: quia pendentia gratiæ tēdit ad finem executionis, & hoc probat c. mandatū, s. eo. quod loquitur de gratia iam executā, fm̄ Io. de Lig. Nec obst. fm̄ d. Ant. exemplū naturale, deferente trabem: quia illud procedit, quando grauiamen est momentaneum, & non reliquit reliquias post se: quia depōsi- ta trabe, totum pondus deponitur: sed hic non sic, quia graua- men etiam durat post executam gratiam, quia non habebit ita gratis ab ordinario ille, qui habuit p̄bendam virtute rescri- pti, sicut habuisset, si ab eo obrinuisset. arg. eorum quæ nō. glo. de p̄b. relatum. ergo grauat etiam post. & ideo d. meus Ant. in hac materia concludit idem quod Io. An. in d. c. mandatū. ¶ Glo. pen. querit de intellectu tex. dic, vt in ea. ¶ In fi. glo. con- cluditur ergo, quod ex quo iste non electus habet clausulam, non obstante, quod Papa voluerit grauari ecclesiam de duo- bus, & sic vtrique voluit prouidere, vel quod voluit post illum isti prouideri, & sic vtrique. Io. An. ¶ Glo. si. colligit quod stan- dum est voluntati Papæ.

ADDITIONES.

- a ¶ Vitare actum. An certitudo quos actus vitiet, vide per Aureli. de Mu. in cō- sil. copiosē adeo, & c. quod est in 4. parte consi. Alex. post consi. 64. Item in- certitudo dicitur de eo quod potest multipliciter intelligi, & declarari. Bal. in l. liberti. C. de ope. li. & in l. edita. C. de eden.
- b ¶ Non intendit grauari. Adde Io. de Ana. consi. 43. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Beneficiatus existens in studio non percipit fructus beneficiorum suorum de iure communi.
- 2 Fructuum beneficiorum appellatione comprehenduntur distributiones quotidiane.
- 3 Beneficia plura habens non debet recipere fructus in absentia.
- 4 Beneficium datur propter officium.
- 5 Priuilegia aliquando sunt personalia, aliquando realia.
- 6 Indulgentia concessa per superiorem non expirat morte concedentis.
- 7 Clericus non dicens officium an peccet mortaliter?
- 8 Statuta disponentia super actus perpetuos includunt etiam actus, qui pos- sunt esse temporales & perpetui.

Quia

Geminianus super Sexto Decretalium.

Via Per ambitiosam glo. summat, & primo ponit causam impulsuam, & finalem huius constitutionis. secunda ibi: Nos volentes, statuit primo de preteritis, secundo de futuris ibi, & eorum. ¶ No. q. quandoque obtinetur per importunitatem id quod alias denegaretur, concor. sunt in gl. & pp hoc dicit gl. 3. q. j. andacter. q. qui taliter concedit, non vñ consentire. ¶ No. q. illud pōt dici perpetuum, qd durat vsq; ad vitā hominis, concor. sunt in glo. ¶ No. arg. q. de iure cōi beneficiatus existens in studio nō percipit fructus beneficiorum suorum. de quo in c. 2. j. de priuilegiis. ¶ No. q. rōne studij non dispensatur, q. absens habens beneficia percipiat distributiones quotidianas. ¶ No. optimū tex. q. appellatione fructuū beneficiorum comprehenduntur distributiones quotidianæ. probat tex. qui expresse excipit de distributionibus. ergo si non fuisset exceptum, includeretur sub appellatione fructuū. qd no. quia facit, q. in considerando valorem beneficii, prout in literis beneficialibus exprimitur, debent computari et distributiones quotidianæ. de quo per 3. Io. An. in addi. Spe. super rub. de concess. preb. ¶ No. q. de iure cōi, licet quis possit aliquo casu plura beneficia retinere: tamen non debet recipere fructus in absentia, posito q. in altero ipso resideat. ¶ No. q. superiores debent augmentare cultum diuinum in ecclesijs, & non diminuer. ¶ No. id, ad qd allegatur quotidie iste tex. q. beneficium datur pp officium: sic quilibet beneficiatus tenetur dicere offm. de quo 3. de cele. mis. c. j. Et iō vñ, q. beneficiatus non dicens offm, licet non percipiat fructus beneficii, sed ad eius restitutionem tenetur. & ita no. Io. Cald. in d. ca. j. ¶ No. q. indulgentiæ concessæ, per importunitatem non sunt nullæ: sed valent, donec reuocentur. ¶ No. q. priuilegia, quandoq; sunt personalia, quandoq; sunt realia: & quod fauorabilius est priuilegium concessum loco, q. personæ. ¶ No. q. indulgentia concessa per superiorem non expirat morte concedentis. facit quod no. per glo. & Doc. in c. cum ad hoc. de ele. non resi. & quod no. Guil. in cle. fi. de ele. & hoc tenet hic Lap. Abb. & remittit ad no. j. de ele. cum ex eo. Et facit ad literas salui conductus, q. quotidie conceduntur, q. non videntur reuocari per mortē concedentis. ¶ Quærit Archi. t. an clericus non dicens offm peccet mortaliter. sol. dicit q. sic. alle. 30. dist. contumaces. de cele. mis. dolentes, fm Arc. & ibi de hoc. & co. ti. c. j. Io. And. quæ sint dignitates habentes hic priuilegia. dicit Io. Mo. q. decanatus Bariocen. & dicit Archi. & hoc habet Archi. Bonon. qui dicit obtinuisse a Bonifacio. Io. An. ¶ Quæro, an ista reuocatio noceat illam ignorari. Sol. si reuocatio fit per hoīem, non nocet, donec fuerit certificatus habens illam. ff. de procur. si procurator. ff. de insti. sed & si de proc. non iniuste. 32. dist. proposuisti. Et no. Inno. & Host. j. de concess. preb. quia cunctis. aut fit per ius cōe: & tunc infra duos menses oēs scire præsumuntur, postq. est promulgatum, vt no. in d. c. quia cunctis. fm Arc. Io. An. Et ita tenet Pau. hic, qui dicit, q. ista non erat necessaria auribus singulorū inculcari. de postu. præla. c. j. Quid si esset concessa potestas dispensandi super non residetia epō, & eius successoribus: an censetur reuocata? Sol. credo, q. non: quia hæc potestas potius vñ concessa dignitati, q. personæ: iuxta no. 3. de cōsti. cum accessissent. & indulgentiæ concessæ dignitatibus sunt hic reseruata. ergo, & c. ¶ Item hic tolluntur dispensationes concessæ, non aut tollitur potestas dispensandi: & dispensationes illæ sunt ambitiosæ, vt patet de consan. & affi. quod dilecto. & j. de fil. psby. ca. j. sed potestas data epō dispensandi non est ambitiosa, vel odiosa: sed fauorabilis, j. de præb. si cui. & qd ibi no. & facit qd no. per Comp. 3. eo. tit. cum adeo. ergo ad istā prætem non extenditur hæc reuocatio. & sic in simili determinat Old. in suo cōsil. 151. ¶ Glo. 2. in prin. alle. concor. & deinde recita eam per Prium, q. imò importuna petitio non sit reprobanda, sed est commendabilis. d. c. pallium. gl. in prin. alle. concor. ad tex. deinde sol. distinguendo inter ambitiosam importunitatē, & nō ambitiosam. ¶ Glo. super ver. perpetuas. quærit, quō hic sumatur perpetua. & sol. Et ex hoc infert, quid de tēporalibus: & et soluit q. illas non comprehendat. ¶ In ea. glo. ibi, l. j. & ibi de hoc Arch. alle. 70. dist. sanctorū. ff. de procu. l. 4. Io. And. ¶ In ea. gl. ibi, non sunt. facit ff. cōmu. diui. l. in hoc iudicio. §. si cōueniat. & qd ibi no. Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, sed quid, hic recita gl. per aliam q. ¶ Quid de indulgentijs, q. pnt esse tpaes, & perpetuæ, an censentur reuocata. glo. recitat opi. & soluit, q. sic. In ea. glo. in fi. Io. Mo. tenebat primam opi. & ad l. sufficit, hic allegatam p. Priam opi. rñdet, q. loquitur, seu contenditur de debito soluto repetendo: hic verò loquitur, seu contenditur de debito expresse non violato, seruando quod est fauorabile. Sed dicit Io. And. q. non vñ, ad quid hic rñlio iuuat: & iō tenet, cum glo. Et licet glo. ponat exemplum de existēte in studio: tñ dicit, q. decisionē gl. probant et alij casus hic expressi: si tñ grā non esset cōcessa ipsis beneficiatis: sed alteri, puta Principi pro

suīs clericis: hic non est reuocata, fm Io. Mo. Et pro eo facit ver. beneficiorū suorū. p. quod patet, q. regula, & casus excepti in isto c. non includunt istum casum: & si quis vellet dicere, q. illum casum adhuc includeret, nihilominus posset saltuari dictum Io. Mo. si gratia esset concessa dignitati, non expresse p. proprio nomine Principis in gratia. 3. de off. dele. qm. Io. And. Ex gl. & suppletionem posset in hac materia sic distinguī: q. aut gratia recipiendorum fructuū fit perpetuū, aut ad tps; primò casu aut grā fit ipsi recipienti fructus, aut alteri non recipienti. si recipienti fructus, aut intuitu sui: & tunc est reuocata p. istud ca. & iudicatur in posterum fieri nō debere. Si intuitu alterius, puta ecclesiæ, vel dignitatis, vel personæ puta Regis: & tunc non est reuocata, nec iudicata successoribus de non faciendo. Si verò gratia non fit recipienti, sed gratia deriuatur in alium. exemplum, j. de ver. si. c. fi. & tunc etia non est reuocata, nec iudicata de non faciendo. & idem in vltimo casu, quando est tēporalis gratia, vt dixit glo. hic fm Lap. Abb. ¶ No. bene istam glo. q. statuta disponentia super actus perpetuos, includunt et actus, qui pnt esse tpaes, & perpetui, fm q. casus accidere possit, qm istud constat ex verbis statuti. ita vult ista glo. ¶ Glo. super ver. multis. quærit an iusta fuerit hæc reuocatio. & soluit, quod sic. ¶ Glo. super ver. fructibus. recita per Prium, q. imò fructus pnt deberi absentibus. de const. cum omnes. gl. soluit de iure communi, non de iure speciali, sicut in contrario. ¶ In fi. gl. Io. An. remittit ad ibi notata per se post Host. sup glo. fi. & ibi tenet, q. istud pōt tolerari, si deseruiat p. substitutū, aliās si non deseruiat, cōsuetudo tanq. onerosa ecclesijs nō valeret. de cōsuetudine. c. j. quod dictum dicit d. Io. de Imo. verum in ecclesijs curatis. sed in beneficijs simplicibus dicit etiam verū, quando ecclesia non pateretur defectū in ministris, tunc dicit, q. in beneficijs simplicibus valeret consuetudo, licet non seruaret p. substitutum. & alle. d. c. cum oēs, qd simpliciter loquitur, fm eū. ¶ Contra primū eius dictū tenet Archid. 31. dist. sacerdotibus, vbi plenè hoc disputat, & tenet, q. in curatis non valeat cōsuetudo, vt per vicariū deseruiat, quia electa est eius industria personalis, vt per seipsum gubernet, vt patet de cle. non resi. quia nōnulli. & c. relatum. de pben. extirpandæ. §. q. verò. & patet j. de elec. licet canō. ergo p. aliū seruire nō poterit. sed in simplicibus tenet idē, qd Host. & idē tenet. 7. q. j. q. frater. vnde p. hoc patet, q. vltimū dictū do. Io. hic etia non sit verū. ¶ Et contra eū facit tex. hic, qui dicit q. beneficiū datur pp officiū, ergo cū cōsuetudo tendat ad tollendū illud, qd est introductū pro eius substantia, non vñ valere. ar. corū. q. no. j. de consue. c. 2. vt sic totaliter tollatur seruitium, saltē præstandū p. substitutum. de beneficijs etia regulariū, licet sint manu alia, & etia sine cura nō valet consuetudo, q. monachus non resideat, vt dicit tex. in cle. ne in agro. §. sanè. de sta. mo. ¶ Glo. super ver. beneficiorum. quærit, an ista indulgentia profit quo ad beneficia, quæ non obtinentur canonicè. sol. q. non. ¶ Glo. super ver. distributionibus. quærit, an distributiones alio nomine appellentur. & sol. q. sic. ¶ Glo. super ver. exceptio, quærit circa istas quotidianas distributiones, an absentes in alijs casibus perdant istas quotidianas distributiones. & sol. q. sic. ¶ Glo. super ver. in scholis, primò commendat hanc licentiam absentia ratione studij. Deinde quærit, quis possit eam dare. ¶ In fi. glo. de hoc dicitur. j. de elec. licet canon. super gl. pe. Io. And. ¶ Glo. super ver. altera. recita p. contrarium, q. quis non possit retinere plura beneficia. 70. dist. sanctorum. glo. sol. ¶ In fi. glo. intellige primam solutionem gl. q. licet quis nabeat dispensationē pluralitatis beneficiorū, nō propter hoc liberatur, quin teneatur in altero residere, nisi in pluralitatis dispensatione id contineatur expresse, vt no. j. de præben. non potest. in glo. Io. An. ¶ Glo. super ver. Romana. recita per contrarium, quod ista reuocatio non includat existētes in studio, quia tales de iure cōmuni possunt percipere fructus beneficiorum in absentia. j. de priuilegiis. c. 2. glo. remittit ad ibi no. ¶ In fi. glo. dic. vt ibi habetur in glo. fi. & etiam ibi remittit Arch. Io. And. ¶ Glo. super ver. alio, exemplificat tex. ¶ Glo. super ver. vagadi. colligit notabile ex tex. ¶ In fi. gl. de hoc, vt habetur 3. de cle. non resi. c. ex parte. 2. ¶ Glo. super ver. datur. inducit tex. ad solutionem quæstionis, an suspensus a officio

ADDITIONES.

- a ¶ Perpetuum. Adde Ant. de But. consi. 19. & Cal. consi. 17. de verb. sig. & quid sit perpetuum. Bar. in l. prætor. §. hoc interdictū. ff. de ope. no. nun. & in l. iurisperitos. in prin. ff. de excu. tut. & an aliquid in hoc seculo possit esse perpetuum. idem Bar. in l. eum qui debere. ff. de ser. vrb. præd. & in j. cōpi. C. & ibi per Alb. & glo. in l. j. ff. pro socio.
- b ¶ Quotidianas. Adde videndum Cal. consi. j. de cle. non resi. Ber.
- c ¶ Old. in suo consi. Adde Cal. consi. 3. de priuilegiis. Ber.
- d ¶ Vicarium deseruiat. Adde Lap. late alle. 36. & vide Ab. consi. 96. & Cal. consi. j. de cler. non resi. Fed. consi. 246. Anch. consi. 234.
- e ¶ Altero residere. Adde Lap. alle. 116.
- f ¶ De iure communi. Adde Anch. consi. 17. Cald. 5. alle. consi. Ber.

^a ficio sit suspensus a beneficio. ¶ In fi. gl. dic de hoc plenius, vt nō. glo. in cle. cupientes. de poenis, in fi. magnæ glo. Ioan. And. ¶ Glo. super ver. dignitatibus, quia intermedia sunt literales, quærit quare indulgentiæ concessæ dignitatibus nō sunt reuocata. sol. in fi. gl. facit in simili. j. de priu. vt aliqui. Io. An. ¶ Gl. super ver. temporibus. quærit, an iste Papa potuit contra istam prohibitionem de nouo concedere. sol. quod sic. ¶ In fi. gl. dicit Lap. Abb. q. iste posset sibi legem imponere, ne valeret secunda concessio per verba derogatoria, sicut dicitur de testatore in l. hic allegata. de quo s. de consti. c. j. e. li. Lap. d. Ioan. de Imo. dicit, q. gl. procedit, quando per viam iuris communis ipse vellet facere contrariū, sed si per viā priuilegij, vel rescripti, quia cum hic sit apposta clausula derogatoria ad rescripta, nō valeret rescriptum, nisi faceret mentionē de iure, iuxta nō. s. de rescrip. nonnulli. de eta. & qual. eam te. & j. de excels. prælat. c. vnico. fm eum. Credo, q. dictum suum procedat isto vltimo casu in terminis, in quibus loquitur gl. sed hodie non credo, q. procederet, quia licet Bonifacius sibi legem imposuerit exulādo tales concessiones suis temporibus, non tamen ad successores voluit, quod clausula illa extenderetur, sed tantummodo indicat eis. decr. igitur nonnulli, & alia itra. s. alle. loquuntur, quando simpliciter in iure apponitur clausula derogatoria ad rescripta, vnde Papa, q. succedit, non reuocando illud ius vñ approbare cū illa clausula. ar. c. ecclesia. ij. de elec. s. Sed cū hic Papa expresse dicat clausulam derogatoriam nolle transire ad successores, patet quod iste tex. non debet dici habere clausulam derogatoriam ad rescripta sicut iura. s. alleg. & sic nō vñ, quod hodie dictum do. Io. procederet, licet bene procedit referēdo ad terminos glo. ¶ Glo. si. quærit, quare Papa non præcepit, sed indicauit successoribus. glo. soluit.

ADDITIO.

^a Suspensus. An autem suspensus, vel excoicatus iniuste, seu null ter debeat recuperare fructus. vide d. Fel. in c. apostolica. de exce. ver. suspensus autem, & ibi omnino, an recuperet distributiones quotidianas. & ibi, an durante suspensione distributiones accrescant aliis.

² De consuetudine.

Rubrica.

ADDITIO.

^a De consuetudine. Adde, quid sit consuetudo, Fed. consi. 91. & in prin. decre. c. consuetudo. & quod ibi nō. in glo. per Arch. nō. plenē Albe. in l. de quibus. ff. de legi. & C. quæ sit lon. consuet. super rub.

SUMMARIUM.

- 1 Consuetudinis appellatione qualis vsus comprehendatur?
- 2 Personatus, dignitas, & præpositura differunt. & nu. 6.
- 3 Absque dictio, stat inclusiuē.
- 4 Iuramentum non debet esse vinculum iniquitatis.
- 5 Consuetudo disponens, q. in eadem ecclesia absque dispensatione quis possit retinere duo beneficia, valet, etiam si sint difformia.
- 7 Dignitates quibus signis cognoscantur.
- 8 Personatus, an sit dignitas?
- 9 Plebani, priores, & his similes, an dicantur habere dignitates?
- 10 Inferior a Papa, an possit dispensare in pluralitate dignitatum in diuersis ecclesiis?
- 11 Consuetudo obseruata longo tempore an valeat?
- 12 Triplex, an quis possit esse in eadem ecclesia. Et an duplex. nu. 13.
- 14 Episcopus, an possit dispensare in beneficiis inferioribus a præbenda in eadem ecclesia sitis?

Consuetudinem. ¶ Glo. j. summat.

Et prima pars dānat consuetudinem, decernens illam, etiam si iurata fuerit non seruari, vtriusque dicti redens rationē. secunda statuit ipsius consuetudinis contrariū, qd ad præterita extendit, & decretum apponit. iecunda ibi, Statuentes. ¶ In No. q. appellatione consuetudinis comprehenditur etiā vsus seruatus tato tpe, q. eius initij memoria in contrariū nō existit. ¶ No. t. dñam esse inter personatū dignitatem, & præposituram. de quo dicitur infra. ¶ No. q. dispensatio facit licitū id, quod aliās erat prohibitū de iure cōi. ¶ No. q. consuetudo, q. est p. ius, & nutrit ambitionē, quā totūq. tpe fuerit obseruata, nō est legitima, sed potius debet dici corruptela. ¶ No. q. dictio, absque, stat exclusiuē. vide. j. de procu. q. generaliter. s. j. ¶ No. vnum modū firmandi consuetudinem, vt quis adstringatur vinculo iurī ad eius obseruantia, si cut sit in statutis. s. co. ti. proxi. cum aliquibus. ¶ In No. ad quod quotidie allegatur iste tex. q. iur. fm nō debet esse vinculum iniquitatis. ¶ No. q. ille dñ dignus, q. pōt vnum officiū ecclesiasticū adimplere. ¶ In No. q. valet consuetudo disponens, q. in eadē ecclesia absq. dispensatione, q. possit retinere duo beneficia et difformia, secus si dispoheret de tribus. ¶ No. q. constitutio antiqui iuris declaratoria trahitur ad præterita, et dato, q. ha-

beat in oppositū contrariā consuetudinē obseruatā, qñ declaratur consuetudinē fore irrationabilē, & sic est hic text. pro dicto Ze. in cle. j. de cle. ¶ ¶ Quæro, q. dñia sit inter dignitatē, pso nātū, & officiū. dicit hic Io. An. q. Arch. latē tractat hic, remittens ad notata per se de preben. in c. de multa. Et qualiter diuersis modis sumitur dignitas, hñ 4. dist. deniq. & s. de rescri. sedes. & s. de cle. non resi. quia nonnulli. deinde ponit dicta Arch. dicens, q. dignitas, si sumitur largē est qdā pēminentia in gradu, q. cōprehendit et personatū. de insti. c. fi. & hic. qñq. dñr inferiora ministeria. de elec. cū in cūctis. s. inferiora. Si verò sumatur strictē, accipit pro epatibus & similibus: psonatus autē p archidiaconatibus, & his simil. fm Arch. aliq. dñt, vt nō. Ioan. An. de p. b. de multa, q. dignitas, psonatus, & officiū sunt synonyma. Et iura qñq. ponunt vnū pro altero, & opi. istorū fundat p c. cū accessissent. de cōsti. vbi vocat primiceriatū primō psonatū, secundo dignitatē, tertio officiū. & p c. ad aures. de rescri. qd ponit quasi synonyma dignitatē, & psonatū. Sed hec opi. destruit p tex. hic, q. ponit ista, vt diuersa, vt s. de cle. in Genesi. & de p. b. de multa. & in extraua. execrabilis, cū multis similibus. alij dicunt, q. dignitas est pēminentia cū cura: psonatus sine cura. Sed hæc opi. destruit p tex. in c. j. de eta. & quali. & j. de p. b. cū in illis. j. & l. rñ. & c. sup. eo. co. ti. & p. dic. extraua. execrabilis. ¶ Mihi vñ, q. isti nō declarent funditus hanc materiā. vnde putō, q. dignitas habeat se ad psonatum, & officiū, tanq. genus ad speciē, nā dignitas est quoddā nomē generale generalissimum aptum denotare oēm habentem aliquē gradū pēminentia. & istud nomē sumit largē & strictē, fm naturā materiā, in qua sit prolatio, vel fm intētionē proferentis, si de ea constat, vnde et in materia stricta & penali cōphēditur appōne dignitatis epatus, & superiores, qñ exprimit, vt j. de pēnis, felicitis. s. q. si qs. qñ que nō cōprehendit epatus appellatione dignitatis, vt nō. j. de p. b. c. 2. & de cōces. p. b. dilectus. psonatus & officiū sunt spēs cōprehensæ sub illo genere, & ista sunt noīa imposita potius fm cōsuetudinē diuersarū puinciarū, q. suos platos diuersimodē nomināt, & ex diuerso mō loquēdi. & istud probat. c. cū accessissent. s. all. vbi primiceriatu appellatur dignitas, psonatus, & officiū. & iura, q. exprimere vñ ista, tanq. diuersa, potius faciūt hoc ad tollēdas cauillationes & exceptiones, q. pnt opponi: nō aut ad finē, vt denotent dñam esse inter ista. hæc vltima sunt in effectu verba Guil. de mōte Lau. in extraua. Io. 22. execrabilis. sup. ver. psonatus. Et fm hoc verificatur opi. q. ista tria sunt synonyma. Et ista potuit esse cā, quare tex. hic dicit, quocūq. nomine censeantur. ad denotandum, q. fm diuersas prouincias diuersimodē nominantur. Ad propositū ergo applicando posset esse ex cōsuetudine ecclesiæ, q. personatus, & officiū ratione officij sibi adiūcti essent dignitates, & non essent. ¶ Est ergo videndū, quæ sint signa ad cognoscendū dignitates. Archi. ponit hic tria signa, q. fuerunt etiam posita per Io. And. in d. c. de multa. primum signum est, quando qs. hēt administrationē rerum ecclesiasticarū cum iurisdictione. 89. dist. volumus, cū 4. c. seq. quod intellige, qñ administratio est sibi assignata perpetuo: secus si esset temporalis, vt dicit Io. An. in d. c. de multa. alle. nō. e. ti. cum nō ignores. Secundum signū est, qñ habet nomen dignitatis, & prerogatiuas in ecclesia tā in choro, q. in capitulo, licet nō habeat verā administrationē vel iurisdictionē. b. dat exemplum in archidiacono Parmensi, vbi quasi nullū officiū facit archidiaconus, & tamen dignitas reputatur. & alle. s. co. cum olim. Tercium signum est, quando ex ecclesiæ cōsuetudine hñ pro dignitate, cū stabit. ff. de leg. l. de qbus. s. inuete. rata. & 12. dist. cōsuetudo. & c. quēadmodum. Ex his signis posset cognosci, an quis dicat in dignitate, vel non: nā si a iure imponitur nomen dignitati, quod sonat in nomē dignitatis, cēsebit dignitas, & inferioribus ab epō nō sunt a iure imposita nomina dignitatis, q. sonant in dignitatē, nisi archidiaconatui, & archiepiscopatui p iurisdictionē, & pēminentia, quas habent super alios, & pēntim in subditos, & ecclesiasticas personas, vt patet expresse in toto ti. de of. arch. & archiep. imo et archidiaconus, licet nullam habeat iurisdictionē ex cōsuetudine, tamē ratione nominis sonat in dignitatē, vt est dictū s. hæc est conclusio Do. de Rota, conclu. 272. Ex his deciditur, quid de personatu, an sit dignitas, quia considerare debemus, an in eo cōcurrat aliud signum de supradictis, & tunc dicitur dignitas. Si aut non concurrat aliquod signum, tunc non esset dignitas: vn de personatus licet haberet aliquam prerogatiuā chori, & capituli in optionib. & processionibus, & vocibus dādis & similibus, plus q. alij canonici eiusdem ordinis, minus tamen, q. alij dignitates habentes, qui in prædictis prerogatiis præferuntur eiusdem.

ADDITIONES.

- ^a Dignitatem. Adde Do. de Ro. deci. 73. in antiquis, incip. de Thesauraria. Old. consi. 150. in prin. 3. col. Ber.
- ^b Archidiacono Parmensi. Adde d. Car. consil. 24. Fran. Aret. consi. j. alleg.

Geminianus super Sexto Decretalium.

eisdem. & ita possunt intelligi iura, quæ ponunt, vt diuersa, dignitatem, & personatum, vt hic cum similibus: & est de mēte Arch. hic. Ex his deciditur de offi. an dicatur dignitas: quia ē debemus considerare, an in eo concurrat aliqd de signis p̄dictis: & iō iura, quādoq; dicunt officiū, dignitatē, vel personatum. j. q. 3. c. ps. de cleri. non resi. c. 3. de concess. p̄bē. c. 2. qnq; litigare dī offiū. 16. q. j. de mun. in fi. ¶ Item is, cui cōmissa est dispensatio habet offiū, s. hoc e. li. in proce. ¶ Item habēs singularem dignitatem, vel tabellionatum, j. de hāreti. vt offiū. s. ad conscribenda. ¶ Itē p̄positura dī: offiū. de elec. dudum. j. ¶ Item plebania. de sta. mo. q. Dei timorē. Et ideo quādoq; officiū ponitur differens a dignitate & personatu, j. de p̄bē. quia saepe. & c. si. dī ē qnq; officiū simplex, quādo quis hēt administrationē aliquarū rerum sine aliqua p̄rogatiua chori, vel capituli vltra alios sui ordinis: sicut sunt p̄positi ecclesiæ Carnotensis. Et idem si quis habet id, quod habet onus annexū sine honoris p̄rogatiua, sicut sunt auditores, syndici, pcuratores, & castaldi de quibus. j. q. 3. Saluator. ¶ Itē vice dominus. 99. di.

a officiū. si aut habet officiū cū iurisdōne, vt Camerarius. Papæ. dici pōt, qd sit dignitas. ff. de offi. p̄fec. vig. l. j. ff. de of. p̄fi.

b l. Legatus, fm Arch. ¶ Ex his deciditur qd de plebanis, prioribus, & alijs similibus: quia si p̄ficiuntur ecclesijs collegiatis, & ipsi sunt caput ecclesiæ, & habēt p̄minentia & iurisdōne in canonicos ecclesiæ, & illi tenentur sibi, tanq̄ plato ecclesiæ obedire: isti ēt dicuntur habere dignitatē ad hoc s. de offi. ord. cum ab ecclesiā p̄latis. Ita dicunt Do. de Rot. in loco p̄alle. & pro hoc facit qd no. Doc. s. de p̄b. nisi. & gl. in cle. & si principalis. de reser. vbi distinguit ad cognoscendū, an prioritas sit dignitas, an sit collegiatus, vel non. ¶ Et ex his signis possit innūta dubia decidi, & hęc materia vī modo clara, licet Doc. vario modo in ista materia loquantur. dñs Fed. de Senis in consilijs suis consi. 83. tenet, qd plebani dicuntur habere dignitatē, si sunt collegiati. alle. no. per Arch. de fo. cōpe. Romana. ver. nec ēt, eo. lib. & qd ipse no. de reser. statutu. super verbo collegiatis. Si non sunt collegiati, non sunt in dignitate, licet habeant capellas sub se, in quibus instituunt: quia hoc non est signum dignitatis, quia canonicus pōt habere potestatem instituendi, & conferendi, tamen ex hoc non erit dignitas. de p̄ben. c. si. c. li. ¶ Item cura animarū non est signū dignitatis. de elec. licet canon. iuncto c. statutum. eo. li. Item habere baptismum, & ius decimarum, non est signum dignitatis. no. Hof. de cle. non resi. nōnulli. Itē non est signum dignitatis, licet eligatur plebanus a capellanis sui plebanatus, quia non eligunt, vt collegium: & electio propriē sumpto vocabulo, dī illa, q̄ sit a collegio sibi eligente platū. de ele. c. j. Item non est signum dignitatis, licet examinet capellanos sui plebanatus, mittat edictū, & illos cōfirmet: quia ista p̄t cōpetere simplici canonico de consue. fm Fed. & idem vī concludere in suis consi.

c consi. 82. ¶ Quæro an inferior a Papa possit disp̄sare in pluralitate dignitatū in diuersis ecclesijs? Sol. dicit Arc. qd iste tex. destruit opinio. illorum, qui dicunt ep̄m posse, qn sit ex necessaria cā, & pp utilitatē ecclesiā: secus qn fieret ob p̄rogatiuam meritorum, cum hic indistinctē loquātur tex. & p̄hibeat inferiorē a Papa hoc posse. Sed dicit Io. qd iste tex. nullam opi. reprobatur de diuersis ecclesijs: quia iste tex. loquitur tm̄ de dignitatibus eiusdem ecclesiæ. super quo remittit ad no. in c. de multa, s. de p̄bē. ¶ Vlt. quæro, quia tex. prohibet dispensationē plurimū officiōrū in eadē ecclesiā, secus in diuersis. Sed quid, si vult disp̄sare in offiō existente in ecclesiā, vt alio existēte in cemiterio eiusdē ecclesiæ: vel in claustrō, siue in cōtinentibus ædificijs? Istud dependet a dubio, an tale officiū censetur in ecclesiā, vel non. tex. facit qd sic, j. de cōsecr. eccl. vel alta. c. j. & j. de sen. excō. si ciuitas. Do. de Ro. conclu. 358. distinguunt, an illud officiū habeat exercere actus, ad quos est deputatū in ecclesiā, vtputa, quia habeat celebrare in ecclesijs, & horis canonicis interesse: & tunc censetur esse in ecclesiā, quia non consideramus locū, vbi res est sita, sed vbi destinatur executio rei. de fo. cōpe. dilecti, & facit cle. ne Romani. de ele. ff. de leg. 3. l. seruis vrbānis. cū si. aut habet officiū deputatū, vt deseruiat in loco beneficii, & tunc non censetur in ecclesiā: quia differūt beneficia corporis ecclesiæ ab illis. ar. d. c. j. de cōsecr. eccl. vel alta. Aut habet officiū mixtū: quia partim habet exercere in ecclesiā, partim in cemiterio: & tūc aut habet solū p̄uentus ab ecclesiā, in qua exercet officiū, & dantur sibi rōne officij, qd exercet: & tunc censetur in ecclesiā, licet aliqd seruitiū, vel officiū faciat in cemiterio. aut habet ro. pro officio cemiterij extra dictā ecclesiā deputato: & tunc censetur extra ecclesiā. Si non habet redditus vtrōq; , tunc debet attendi, vbi exercet dignius officiū, & vbi frequētius hēt exercere: & ibi cēsebitur esse beneficiū. alle. de deci. Aplice. & facit de fo. cōpe. ex parte. B. & qd ibi no. & ff. ad muni. l. eius q. s. fi. fm D. de Ro. ¶ Et per hanc dist. sol. qd s. posita: qd in casibus, in quibus dī censeri offi-

ciū: sed in casibus, in quibus dī non censeri in ecclesiā, poterit dispensare. ¶ Et ex his soluitur dubiū, qn scribitur p aliquo beneficiando in certa ecclesiā: an sibi possit prouideri de beneficio existente in cemiterio. qd dubiū tangunt Do. de Ro. in cōclu. 585. ¶ Gl. 2. in ver. sed cum consuetudo. recita per p̄rium, qd consuetudo obseruata tanto tēpore, licet sit p̄ ius, valet, j. de reser. c. j. sol. dicit glo. qd textusmet soluit p̄rium: quia ista consuetudo est potius corruptela, ideo non inuat: secus si nō esset corruptela, vt in p̄rio. ¶ In ea. gl. in fi. qūo aut probetur hic cōsuetudo sic antiquata, habetur in d. c. j. & hic aliquid p Archi. q remittit ad no. in libellis Ros. rub. de paro. Io. An. ¶ Glo. super ver. p̄posituras, qrit quid sit p̄positura. & omnes aliæ gl. sunt literales vsq; ad gl. speciali. ¶ Gl. super ver. iuramēto. quærit, an iste tex. intelligatur de iuramento generaliter p̄stito, an de speciali. glo. sol. qd de vtroq; . ¶ Glo. super ver. vinculum. declarat rex. ¶ Gl. super versi. vñ. alle. cōcor. ad tex. ¶ Glo. super ver. nisi vnicum. recita per p̄rium, qd imō ep̄s possit disp̄sare, vel ēt consuetudo disponere, qd quis possit retinere duo beneficia in ea. ecclesiā, s. de reser. eam te. j. de p̄ben. quia saepe. & j. de ap. a collatione. cū si. glo. sol. qd in hoc fuerunt opi. sed per istū tex. est approbata opi. qd dispenset in duobus difformibus beneficijs: & qd ideo possit consuetudo, dum tamen non sit dignitas: sed dignitatem cum canonicatu sic possit retinere.

d ¶ In fi. glo. conclude, fm Io. de Sancto Geor. si quæritur, an qd possit ēt triplex in ea. ecclesiā. & dic, qd non: nec ex consuetudine, nec ex disp̄satione inferioris a Papa, vt hic, nec iure andine.

e nexionis, vt no. glo. in cle. si. de p̄b. ¶ Si qrit, an possit esse duplex, dic, qd non in eadē ecclesiā, & beneficijs vniformibus, vt hic. & no. glo. si. in d. cle. si. in beneficijs difformibus bene pōt ex dispensatione ep̄scopi, vel ex consuetudine, vel statuto, vt dixit glo. hic, & in c. literas. de concess. p̄b. quod dicit verum, ēt si p̄benda haberet annexam ecclesiā parochialem, vt j. de p̄b. super eo. In diuersis autē ecclesijs si quis vult esse triplex, vel duplex in dignitatibus, personatibus, vel curatis, non pōt sine dispensatione Papæ, s. de elec. dudum. 2. & de p̄bē. de multa. cum si. In p̄bendis autē diuersarū ecclesiārum pōt esse duplex, vel triplex ex dispensatione ep̄orum, in quorū territorio sunt. & idem si habet vnā dignitatē in vna ecclesiā, & in duabus alijs diuersis duas p̄bendas ex disp̄satione ep̄scopi: alias nō teneret eas. de iure tamen per receptionē secūda p̄bendæ sine dispensatione non vacaret prima ipso iure: licet posset cogi ad renunciandū vni. alle. no. per Inn. de concess. p̄b. cū nostris. & qd no. s. de reser. si eo tpe. eo. lib. fm eum. vnum quod tangit hic Arch. videlicet, an quis possit esse caput principalis ecclesiæ, & canonicus in eadem, tangam j. de p̄ben. cum in ecclesiā. ¶ Glo. super ver. quocunque. qrit, quid de alijs officijs in ea nominatis: & soluit idem per istam vniuersalem, quocunque. ¶ In fi. glo. Et idem dicitur de ostiario, vel elemosynario, fm Archi. ¶ Ex ista glo. posset argui ad dubiū, tan in alijs beneficijs inferioribus a p̄benda in ea ecclesiā sitis puta in altaribus, possit ep̄scopus dispensare, vt quis duo altaria in eodem corpore retineat. dom. Pet. de Anch. est hic varius: vna vice tenet, qd possit, cum hic non reperitur prohibitum: & alia vice tenet, qd nō, cum eadem sit ratio tex. ¶ Istud dubiū semel habui de facto, & per quandam schedulam consului do. Ant. de But. & arguebam, quod sic, per istam glo. iuncto tex. ex quibus patet, qd iste tex. intendit prohibere retentionem beneficij perpetui in ea. ecclesiā ex dispensatione ep̄scopi, quocunque nomine censetur, & sic ista vniuersalis, quocunque, est apta comprehendere etiam altaria. inducebam tex. supra de concess. p̄ben. ca. 2. vbi dicit, quod p̄bendæ, seu quælibet beneficia vacantia in ea. ecclesiā debent infra sex menses conferri: alias deuoluuntur ad superiorem. Sed non est dubiū, quod iste tex. habeat locū etiam in capellis, & altaribus sitis in ecclesiā, quæ vacant, & conferuntur in titulum perpetuum, & sic patet, quod sub appellatione officij altaria, quæ conferuntur in titulū, includuntur. & qd talia altaria dicantur beneficia, tenet gl. j. in fi. in cle. 2. de deci. ipse d. An. rñdit mōi, qd sic improprio sibi non videbatur qd iste tex. includeret altaria: qd cū tex. iste sit p̄nalis, & loquitur de dignitatibus, personatibus, canonijs, & alijs officijs, quorū appellatione nō cōprehenduntur altaria, vt patet ex notatis per Archid. qui exponit significatio-

A D D I T I O N E S.

- a** ¶ P̄positura. Adde latē Fran. Arc. consi. 23. & ibi vide quæ sint propriæ dignitates.
- b** ¶ Camerarius. Adde quid de thesauraria Abb. consi. 93. Ber.
- c** ¶ Necessaria causa. Adde quod voluit Roma. consi. 335. Ber.
- d** ¶ P̄positura est dignitas principalis in ecclesiā collegiata, si sit electus, & habeat administrationem bonorum ecclesiæ, & habeat p̄rogatiuam in choro, & loco cap. tulari. Rota in decisi. 456. fuit dubitatum, in not. vbi dicitur verum, nisi consuetudo sit in contrarium.
- e** ¶ Duplex. Adde Lap. alle. 36. & 116. Cal. consi. 544. de p̄ben.

fictionem istorum, ergo non includit talia altaria, & istam rationem reperio assignare Fed. de Se. in consi. 115. tamen videtur ibi inclinare in partem, quod iste tex. habeat locum etiam in altaribus. ¶ Gui. de monte Lau. in extraua. execrabilis. in gl. super ver. absque dispensatione. ver. quid erit ergo de consuetudine, tenet quod iste tex. habeat locum generaliter in quibuscunque beneficijs ecclesiasticis quocunque nomine censeant, dum tamen detur in tit. perpetuum. & sic expresse videtur velle, quod habeat locum in altaribus, quia altaria includuntur sub nomine beneficij, ut dixi s. vnde s. in quod ipse vult, est tenendum. ¶ In ea. gl. ver. omnia vero. in isto puncto posset concludi, quod aut quis vult retinere duo altaria in eodem corpore, & ista de consuetudine, vel statuto, siue privilegio ecclesie sunt incompossibilia, & tunc non possunt simul retineri. Aut de iure speciali nil disponitur, & tunc aut talia non dantur in titu. perpetuum, sed in commendam, vel dantur, ut officient pro animabus defunctorum assignato sibi aliquo stipendio annuo, tamen datur titulus altaris, ar. de preb. significatum. & tunc talia possunt simul isto modo retineri, sicut dicit de illis, quibus datur stipendium ad vitam pro sustentatione. 16. q. j. possessiones. aut talia dantur in titulu. perpetuum, & tunc non possunt simul plura retineri in eodem corpore, per istu. tex. s. in eum. & istud tenetur verum per verbum, officium, quod potest comprehendere talia altaria, ut probat d. c. 2. de concess. preb. & sic includuntur in verbis istius ca. Et facit ratio istius tex. quare est, quod vix potest quis adimplere vnum officium, quare ratio potest concludi ad talia altaria. ¶ Gl. super ver. vel iam obtenta. querit, quot istorum beneficiorum possint retinere isti, qui obtinebant tempore huius constitutionis. & recitat hic duas opi. & tenet secundam. ¶ In fi. gl. & vide ibi solutionem in gl. q. incipit, ad idem. Io. An. hic super gl. reducit ad eorum opi. gl. ut istud ultimum dictu. pcedat in pluribus dignitatibus, vel personatibus, prima vero pars gl. procedat in pluribus officijs non curatis, vel in habente officium cum dignitate, vel personatu. Io. An. ¶ Glo. si. querit de intellectu tex. in fi. glo. apertius facit extrauagans execrabilis. ver. alioqui. & ver. seq. Ioan. An. Do. de Ro. dicunt in conclu. 771. quare incipit, ite si episcopus: quodam limitant istu. tex. procedere in appellatione iudiciali, & hoc propter verbum, auditorium, quod non censetur nisi in iudicio, tamen contrarium tenet per istud c. & per c. Romana. j. de ap. quare loquuntur indistincte de quacunque appellatione: ergo indistincte erit intelligendum, 19. dist. si Romanorum. ita dico ego, & Io. de San. Geor.

¶ Retineri. Adde, quod voluit Lap. alle. 16. Ber.

S V M M A R I U M.

- 1 Auditorium Episcopi, & eius officialis censetur idem.
- 2 Appellari non potest de pari ad parem.
- 3 Consuetudo, quod vulnerans hominem, vel occidens data certa quantitate pecunie absque alia pena efficiatur immunis, non valet. Nec etiam, quod quis possit debitorem suum pignori propriam auctoritate.
- 4 Consuetudo volens introducere aliquid contra substantiam actus, quocunque tempore sit observata non inducit vinculum: secus si contra accidentalium ad actum.
- 5 Consuetudo quod appelletur de maiori ad minorem non valet.
- 6 Appellari potest ad Legatum de latere omisso medio.
- 7 Argumentum a simili destruitur, quando datur ratio dissimilitudinis.
- 8 Recusatio, & appellatio ambulant pari passu.

Non putamus. ¶ Glo. j. summat. Et primo ne assignat ibi, Ne ab eo. ¶ No. quod per verbum non putare, responderetur de iure. quod est notandum per Doctorem consulente, vel agente, quia si diceret, non puto, vult respondere de iure. ¶ No. quod actus facti irrationabilis non inducit prescriptionem consuetudinis, & sic consuetudo pro substantia requirit rationabilitatem. ad hoc, j. dist. consuetudo. ¶ No. quod due persone diuersae quocunque eodem iure censentur, quoniam ius fingit illas haberi pro vna. ¶ ¶ No. quod auditorium episcopi, & eius officialis censetur idem, & sic vult quod causa incepta per vnum, alius possit se intromittere, & hinc, ex quo per vnum reputant. ¶ No. vnum de substantialibus appellationis, quia non potest de pari ad parem appellari, sed de minori ad maiorem, de hoc dicit ut in gl. ¶ Op. quod non sit idem auditorium episcopi, & officialis. ar. j. de off. dele. s. contra vnum s. si. vbi patet, quod episcopus cognoscit de recusatione sui officialis. sol. dicit Pau. quod quo ad appellationem censetur idem auditorium, sed non quo ad recusationem, ut ibi, vel ad supplicationem, ut s. de re iud. cum Bertoldus. & hoc tenet Moder. in cle. & si principalis, de rescri. s. in Pau. ¶ Quare, quare haec consuetudo dicatur irrationabilis. Sol. dicit, quia est contra ius publicum, quod consistit in sacris, & sacerdotibus. & magistratibus. j. dist. ius publicum. nam ex ea confunditur dignitas maiorum magistratuum, quos requirunt causae appellationum, ut in glo. vnde per vsum subditorum non potest tolli ius superioris. sed cum illud non procedat a priuatis sed a iure

dante vel confirmante. ff. de verb. obl. l. lege. & ipsi dant notitiam inferioribus, non e contra. C. de epis. & cle. l. iubemus. in fi. cum enim in consuetudine populus voluntatem suam declararet, ut ff. de legi. l. de quibus. constat, quod circa ius superioris nil declarare possunt, quibus manet necessitas obsequendi non impetrandi auctoritas, s. de conse. ecclesie. cum concor. secundum Io. Mo. qui idem no. j. de cle. egr. c. vnico. in prin. Io. An. ¶ ¶ Et per istu. tex. reprobatur consuetudo, per quam vulnerans hominem, vel interficiens data certa quantitate pecunie absque alia pena efficiatur immunis, vel per quam quis propria auctoritate possit debitorem suum pignori, de quo plenè per Host. in sum. eo. ti. s. quid de consuetudine. & s. se. ff. de re. iud. l. non est singulis, secundum Zen. dicit D. Io. de Imo. quod dictum Ioan. Mo. credit verum, quod consuetudo contra ius publicum non valet, quando non est rationabilis, prout hic erat, sed secus si esset rationalis, ut s. co. ti. c. j. Et similiter s. in eius dictum, quod consuetudo contra ius superioris non valet, procedit, quando esset contra substantiam actus, ut erat hic. sed si non erat contra substantiam actus, & subsisteret patientia superioris, cui prauidetur, tunc enim valeret consuetudo contra ius suum, iuxta no. de rescri. spolia. olim. 3. per Inno. de capel. mo. dilectus, s. in eum. ¶ Quare, an sicut non potest hic appellari de Vicario ad Episcopum, an non possit etiam supplicari. de hoc dicitur infra de appel. Romana. j. respon. Io. An. ¶ Sed pone, quod appelletur, & fiat commissio, & processus virtute talis appellationis, an valebunt? Io. An. dicit hic quod non, & remittit ad no. per se in Spe. de ap. s. nunc tractemus. ver. quid si de facto. Io. An. ¶ Et dicit Lap. hic, quod etiam allegat quod non valet delegatio causa, quam partibus scientibus committit, vbi eam delegare non potest. sed alij contra ipse hic, reducit opi. ad concordiam per hanc viam, quod aut appellatur a sententia diffinitiva, quare est lata contra ius litigatoris, & sic valet, licet sit iniqua. & tunc procedat prima opi. quia cum talis sententia non sit nulla, non potest retractari nisi per viam appellationis, de re iud. cum inter. & appositio est nulla, ut hic dicit tex. ergo non valet processus. aut sententia est nulla, ut quia est lata contra ius scriptum, & tunc, quia talis sententia potest retractari ab ipso officiali, & ab Episcopo, & per consequens valebit tunc delegatio, & processus factus per delegatum, ad hoc j. de app. Romana. in prin. & quod ibi no. & quod no. p. Ioan. An. post Inn. & Host. s. de app. dilecto. & j. de re iud. c. si. super. 3. glo. Et idem dicit, quoniam pars peteret retractationem alicuius grauaminis vigore appellationis, non quod ille actus sit nullus, sed est aliquis, & valet, licet appellas ex illo grauetur s. in Lap. quasi velit dicere Lap. in isto ultimo casu, quod Vicarius poterit suam interlocutoriam reuocare etiam post appellationem, ut in ca. cum cessante. s. de app. Idem poterit delegatus episcopi, qui in hoc gerit vices episcopi, quia retractatio grauaminis isto casu potest fieri absque aliqua cognitione articuli appellationis, cum idem sit tribunal Episcopi, & Vicarij, ut hic dicit text. ergo & delegatus episcopi poterit, qui gerit in causa delegata vices episcopi. Sed contra dictu. Lap. videtur facere ca. exhibita. s. de iudi. vbi si appellatur ab actu nullo, ille, qui insequitur viam appellationis non potest obtinere retractationem, nisi iustificetur appellatio. & hic non posset iustificari appellatio, cum iste tex. dicat eam nullam. posset responderi, quod ibi appellans volebat obtinere retractationem gestorum per iudicem ad quem, solum per viam attentati, & quia talis retractatio non potest obtineri, nisi iustificetur appellatio, ut j. de ap. non solum. ergo iustificanda erit prima appellatio, licet actus fuisset nullus. sed Lap. hic loquitur de retractatione, quare non fit per viam attentati, sed per viam iustitiae. ¶ Item ibi loquitur de ap. quare interponitur ab interlocutoria, & illa potest retractari attentatam post appellationem, vnde oportet quod iustificetur appellatio, hic appellatur a definitiva. ¶ Gl. 2. recita per quoniam, an sufficeret consuetudo, cuius memoria non esset priora. sol. gl. quod non. ¶ In fi. gl. Et est ratio, quia talis consuetudo est irrationabilis, & sic impraescriptibilis s. eo. tit. c. j. s. in Zen. ¶ Glo. 3. declarat tex. ¶ Gl. super ver. officiali. in prin. recita per primum quod imò possit appellari ad episcopum de suo officio li. s. de offi. dele. super quoniam. gl. soluit distinguendo inter officialem generalem, & delegatum ad vnam causam, ut primo casu non possit, secundo casu sic. ¶ ¶ In ea. glo. ibi l. j. & idem, quod dicit hic gl. de delegato, procederet etiam in officiali foro raneo per episcopum deputato in certa parte dioecesis, vel ad certos actus, de quo j. de off. or. c. Romana. Et ad hoc bene facit clem. & si principalis. de rescri. vbi de hoc in glo. antepe. Ioan. And. nec ob. si dicatur, quod per hanc viam poterit episcopus usurpare iuris-

A D D I T I O N E S.

- a Rationabilitatem. Adde quod Old. consi. 120. dicit, quod relinquatur arbitrio iudicis, an sit rationalis. Ber.
- b Secundo casu sic. Adde Cal. consi. 2. de ap. vbi ponit, an a vicario episcopi generali in ciuitate appelletur ad episcopum.

Pars 1. Com. Gemin. super Sexto Decr.

E

Geminianus super Sexto Decretalium.

iurisdictionem Arch. episcopi delegando semper causas: quia dicit Spe. in ti. de ap. §. nunc tractemus. ver. sed fm præmissa, q non licebit episcopo id facere in fraudem, sed cessante fraude sic, & ista fraus probabitur ex coniecturis, puta ex verbis prolatis per episcopum, vel quia omnes causas, vel maiorem partem delegat. arg. l. omnes. §. Lucius. ff. de his, que in frau. cred. Et facit quod no. lo. An. in c. super quæstionum. §. de off. dele. ¶ In e. glo. in ver. & reprobata, recita glo. per alia contraria, de opi. Gof. & de opi. Ber. & Host. glo. soluit, q iste tex. reprobat opi. illas. & assignat duas rationes, & respondet ad rationem contrariam in fi. glo. ¶ No. j. ex ista glo. ¶ q consuetudo volens introducere aliquid contra substantiam actus, quantocumq; tempore sit observata non inducit vinculum, secus si contra accidentalia ad actum. facit in simili, quod dicitur de conditione contra substantiam actus. in c. fi. de cōdi. appo. ¶ Secundò no. ¶ q nō valet consuetudo, q appelletur de maiori ad minorem. Istud verum dicit hic, lo. de Lig. quando cōsuetudo disponderet, q ille remaneret minor, sed si disponderet cōsuetudo q de maiori ad minorem appelletur, & disponderet, q ille minor quo ad articulum appellationis efficiatur maior, & ad eum appelletur, valet, quia tunc consuetudo operaretur, circa duo, videlicet in constituendo illum maiorem, qui minor erat, & q tunc ad eum appelletur fm eum. istud fuit dictum lo. An. j. de ap. Romana. super gl. q. d. tñ pro hoc nihil alleg. Sed pro eius dicto facit c. a collatione. j. de app. nā si episcopus est in capitulo, vt canonicus, eo respectu censetur minor capitulo, quia singulares de capitulo sunt minores capitulo, vt no. glo. §. de off. or. irrefragabili. & tamē potest appellari ad episcopum tanquam ad prælatū, quia eo respectu censetur maior capitulo, sic etiam posset facere consuetudo, ex quo istud est possibile de iure. ¶ Tertiò no. a q ad legatum de latere potest appellari omisso medio, a idem glo. in ver. curam. j. de ap. Romana. in princ. de hoc per Doc. in c. j. de off. le. & de hoc dixi in 2. q. 6. quisquis. vbi glo. ¶ Quartò no. ex gl. q id, quod potest fieri per pactum, pōt etiā introduci consuetudine, & econverso b id, quod non potest fieri per pactum, non pōt introduci consuetudine. & est ratio fm Ioan. An. q consuetudo est tacitus consensus, vel tacita conventio vel pactio. ff. de leg. l. de quibus. in fi. & l. sed ea. ¶ Sed istud videtur falsum, quia in vniuersitate sunt pueri, & sñr furiosi, qui nō habent consensum. 3. q. 7. tria. & cle. si furiosus. de homi. & sic non possunt consentire, ergo non procedit ar. de pacto ad consuetudinem, quia in pacto requiritur consensus paciscentis. ff. de verb. ob. l. stipulatio. §. alteri. & sic sequeretur, q si istud arg. quo ad consuetudinem esset admittendum, nunquam posset introduci aliqua consuetudo, quia raro est, quin in vniuersitate sint infantes & furiosi, qui sicut non possunt pacisci, ita nec poterunt consuetudinem introducere. Arc. format istud contrarium i. di. consuetudinis. sed ibi soluit, q in consuetudine sufficit, q maior pars populi consentiat, facit de his, quæ fi. a ma. par. cap. c. j. sed ipse dicit, q ista nō est bona sol. q vbi agitur de præiudicio singulorum, quilibet debet consentire, de cons. cum omnes. propter quod remanet ibi, quod istud ar. de pacto ad consuetudinem non procedat. Sed Do. meus Do. An. de Bu. dicit ibi, q arg. procedit affirmatiue, vt quod potest fieri pacto, pōt introduci consuetudine. ita procedit si istius glo. negatiue aut, videlicet, quod non pōt fieri pacto, etiam non potest fieri consuetudine. ar. non semper procedit, quia licet particularis de vniuersitate non possit pacto astringi, ex quo non hēt consensum, posset tamen astringi consuetudine, quia consensus in consuetudine inducenda est in populo, tanquam in vniuersitate, non aut tanq in particularibus personis, & in actibus vniuersitatis sufficit plenus maioris partis, vt d. c. j. de his que fi. a ma. par. ca. fm D. meum ibi posset dari breuior solutio, q istud ar. procedit, quando ratio quare non valet pactum, cōcludit ad consuetudinem. vbi verò non concludit ad consuetudinem, vel econtra, & tunc non procedit ar. ¶ quia argumentum a simili destruitur, quando datur ratio dissimilitudinis, vt est text. qui fi. sint le. per venerabile. & de simo. licet Hely. §. alijs. & istud est quod voluit hic glo. quia ratio vnius concludit ad aliud & c. ¶ Glo. in ver. ab eodem, querit de intellectu tex. & soluit. ¶ Gl. super ver. auditorium, allegat concor. in fi. gl. per ista iura dicit Archi. quod a delegato officialis episcopi poterit appellari ad ipsum episcopum vel officialem. & per hoc dicit lo. An. q eadem ratione idem diceretur quādo appellatur de subdito episcopi, quia poterit appellari ad episcopum, vel ad eius officialem. lo. An. glo. fi. in prin. recita per contrarium, q de seipso ad seipsum liceat appellare, j. de ap. a collatione. glo. sol. q licet ibi sit eadem persona, tamen representat personam diuerforum in actu principali, & in actu appellationis. ¶ In ea. glo. in ver. item no. recita per contrarium, q de vicario episcopi ad episcopum possit appellari, quia ep̄s cognoscit de recusatione vicarij. j. de off. dele. si q vnum, ergo ad eū poterit appel-

lari, quia recusatio, & appellatio pari passu ambulant. §. de ap. pel. super eo. glo. sol. q ar. de appellatione, & recusatione non semper procedit, & ibi no. in fi. glo. ¶ No. tgl. q recusatio & appellatio pari passu ambulant, & de vna licitū est arguere ad aliā, qñ ratio cōcludit vniformiter ad vtranq; : secus qñ ratio vnius non concludit ad aliā. vñ cum appellatio requirat superiorem gradū illius a quo appellat, & non recusatio, vt patet in iuribus allegatis hic, in gl. cōcluditur q licet prohibita sit via appellationis, non tñ est phibita via recusationis, & sic gl. remanet clara.

ADDITIONES.

- a ¶ Omisso medio. Adde qñ appellari possit ad Papā omisso medio, Rom. cōf. 3. 6.
- b ¶ Et econverso. Adde Cal. cōf. 3. de pactis. Ro. cōf. 3. 2. Ber.
- c ¶ Ambulant. Adde Ro. cōf. 2. 2. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Episcopus dicens se præscripsisse potestatem in requirendis sine consilio capituli, arctatur onere probandi.
- 2 Consuetudo vt dicatur præscripta canonicè, quid requiratur?
- 3 Ordinarius an possit procedere ad inquisitionem fama non præcedente.
- 4 Præscriptio an currat in præscriptione.
- 5 Titulus an requiratur in inducenda consuetudine?
- 6 Seniorum ecclesiæ quando sit mentio, intelligitur de canonicis.

Nonest. ¶ Glo. j. summat. Et quia breue est, aliter non diuiditur. ¶ No. vnum requisitum ad consuetudinem, quia requiritur, q sit præscripta. vide de consue. c. fi. ¶ No. q aliud est inquirere super delictis, & aliud est punire. Et ideo videtur, q ex cōmissione facta vt quis inquireat de delictis, non videtur data potestas puniendi. ad hoc j. de off. Vic. c. 2. ¶ No. ar. ¶ q ep̄s dicens se præscripsisse potestatem inquirendi sine cōsilio capituli arctatur onere probandi. ¶ No. q astrictus ad requisitionem consilij alterius in actu gerendo pōt cōtra illud præscribere. Quid aut de consensu, vide Pau. in cle. 3. de re. ec. nō alie. ¶ Op. q ista de cre. non sit situata sub congruo tit. ¶ procemiū huius lib. nam hic agitur solum de tollendo iure capituli, & sic non de quærendo vniuersali iure contra omnes hoies loci. Et ideo ista potius a est præscriptio, q consuetudo, iuxta no. per lo. An. §. eo. ti. c. fi. super glo. vlt. sol. dicit lo. An. q si consideramus istum tex. put intendit derogare iuri capituli: tunc potius est præscriptio, q consuetudo. si autem consideramus istum text. prout disponit q ep̄s q subditos procedat sine consilio capituli, inter quos nō erat solitus iudicare sine eo: & tunc est consuetudo, & cōgruo titulo collocata. Do. lo. de Lig. reprehendit Do. lo. An. dicens, q imò in terminis huius capituli propriè est consuetudo: qā hic concurrunt omnia requisita ad cōsuetudinem, quia q ep̄s procedat sine consilio capituli. vel cum eius consilio tangit vtiliter subditos omnes, & capitulū: & sic cōcurrunt hic actus requisiti in consuetudine. primò, quia hic sunt actus iterati: quia processus factus per ep̄m sine consilio capituli. Est et tacitus cōsensus corporis totius loci, vt putā cleri & populi corrigendus Est et tps diuturnitas, per quæ apparet, q propriè hic est cōsuetudo, & non præscriptio. Ergo congruo titulo fuit collocata: & sic malè rephendit lo. An. hanc situationem. ¶ Sed dicit lo. de Fan. q distinctio loā. est vera: quia respectu capituli propriè est præscriptio, & respectu corrigendorum est consuetudo, & credo, q bn dicat. ¶ Quero, qā tex. requirit cōsuetudinē p̄scriptā canonicè, b q regant ad hoc, vt dicat p̄scripta canonicè: sol. dicit Arc. q requirit primò q fuerit obieruata ipatio 40. an. de præferi. de quarta. & c. ad aures. Secūdo, q ep̄s faciat eo. aīo, q intēdat ius sibi in posterū acquirere all. no. in d. c. cōsuetudo. & p Inn. de postu. præla. bonæ. 2. & de capel. mō. dilectus. & qd not. de ver. sig. Abbate. in glo. hoc modo. Tertiò, qā sicut in libertate, vel seruitute præscribēda requiritur p̄testatio, sic vñ regreda i cōsuetudine, alle. no. in d. c. Abbate. in glof. ad hoc enim. Ioan. And. ¶ Illud vltimum dicit verū Do. loā. de Imo. qñ esset talis actus, p quē nō apparet cōsensus hñtis potestatem inducendi cōsuetudinē, alias sufficeret sine alia p̄testatione, p no. i. d. c. bonæ. & i. c. cū ecclesia Sutrina, de cau. pol. & p̄prie. fm eū. ¶ ¶ Quæro an ordinarius possit p̄cedere ad inquisitionē infamia nō p̄cedente. Solu. Arc. distinguit: q aut facit ad finē, vt p̄prie emēdet p̄tū, & pñam agat, & poterit. Aut ad finē, vt eum remoueat a dignitate: & tunc nō pōt, & ponit dictū Ho. de off. or. c. j. & qd no. vt ecc. benefi. vt nrm. & vtrobiq; remittit hic loā. An. ¶ An processus per viā inquisitionis dicat ordinarius, tractat hic Arch. de quo remittit lo. An. ad no. per se, j. de sen. exc. dilecto. in prin. & ibi dicā. ¶ ¶ Quero, an in correctione currat præ-

ADDITIONES.

- a ¶ Quam consuetudo. Adde quæ sit differentia inter consuetudinem, & præscriptionem, Abb. cōf. 6. 2. li. Alex. cōf. 77. 2. li.
- b ¶ Præscripta canonicè. Adde quæ requirantur ad esse consuetudinis Abba. cōf. 73. Alex. cōf. 1. 27. 4. lib.
- c ¶ Non p̄cedente. Adde Old. cōf. 278. Fede. cōf. 23. Io. de Ana. cōf. lix.
- d ¶ Ibi dicam. Adde q etiam ibi ponam Deo duce. Ber.

4 scriptio? Sol. dic. q. aut quis vult prescribere, vt a nullo corrigatur, & non potest. de prescri. cu. ex officij. aut non vult prescribere indistincte, sed vt non corrigatur ab Episcopo, sed ab alio inferiori prelato, & tunc prescribi potest. vnde permittit Episcopus capitulum ecclesie cathedralis corrigere alios, si prescripserit. de offi. or. irrefragabili. & idem erit de Archidiacono. s. de exce. prela. ad hec. Idem de Abbate, de ma. & obe. cum in ecclesijs. & de prescri. cum olim. Idem de Decano, de ap. dilectis. & idem de alijs inferioribus, vt no. Gof. in d. c. irrefragabili. & eo. tit. cum ab ecclesijs, fm Archi. qui dicit prelatum in correctione debere esse beneuolum. 45. dist. licet. & in iudicio iustum. 3. q. 7. iudicet. in animaduersione misericors. 45. dist. vera. & hoc circa corrigibiles, circa incorrigibiles vero sit seuerus. s. de postul. prela. c. j. ad fin. de ele. cum in cunctis. s. pen. de vi. & hone. cle. vt clericorum. 45. dist. disciplina. cum si. lo. An. ¶ Quæro an iste tex. intelligatur etiam de correctione laicorum. Sol. Arch. dicit q. sic, quia procedit in clericis & laicis. 45. dist. olim. de offi. ord. licet. de quo. de pur. cano. nos inter. in gl. & super ea. lo. An. ¶ Glo. j. summat. In si. glo. vt habeas fundamentum, quare fuit facta ista. decre. scias q. Host. in c. ea noscitur, de his, quæ si. a ma. par. cap. dicebat Episcopum posse prescribere contra capitulum, vbi requirebatur eorum consensus. vbi autem requirebatur consilium, non. & alle. quia c. nouit. dicit hoc esse contra honestatem, tamen tenebat q. capitulum poterat prescribere contra episcopum, vbi requirebatur consilium eius. ¶ Et pro ratione diuersitatis assignabat rationem, quia episcopus, qui est solus, indiget consilio aliorum. ¶ Sed in capitulo vbi sunt plures, non vrget illa ratio, 20. dist. de quibus. de offi. dele. prudetiam. sed hic reprobat eius dictum, & merito fm Arc. per regu. cui licet. de re. iu. lo. An. ¶ Sed an prætenu huius consuetudinis poterit episcopus deponere Abbatem sine consilio capituli? lo. Mo. conatur hic defendere, q. non: dicens q. istud c. loquitur in no. arduis, sed cum deponere Abbatem sit de arduis, in quibus requiritur maior discussio. s. de ele. c. transmissa. ergo non habebit locum. ¶ Itē in creatione, & depositione Abbatis non tægitur ipse solus, sed illi et, quibus ipse prescribitur, vel quibus aufertur, vnde no. includitur sub verbo, subditorum, cu. presides sit quoddam vniuersum, vel vniuersitatis virtute fm philosophu. ¶ Sed dicit lo. An. q. hæc verba parum sibi placent. Et lo. Mo. fatetur alios tenere contrarium, quasi hæc decr. adiciat regulam alijs iuribus, quæ hoc certis casibus permittebant, vt de his que si. a prela. ea noscitur. & de offi. or. irrefragabili. lo. An. ¶ Glo. 2. remittit, quando dicatur consuetudo prescripta. ¶ In si. glo. vide, qd ibi dicitur super prin. gl. si. lo. An. ¶ Glo. super ver. canonice. querit, quando dicatur consuetudo canonice prescripta. dic. in gl. ¶ In si. gl. fm gl. requiruntur in consuetudine duo. Primum, videlicet bona fides. Secundum titulus. Et ideo propter istud primum dicit hic Arc. q. episcopus, qui hoc incepit, no. poterit prescribere, sed eius successor, qui inuenit prescriptio nem inchoatam. & remittit de iure patr. cura. & dicit, q. successor poterit continuare tps precedens cu. tpe pdecessoris. alle. 16. q. 3. f. prescriptionum. ver. q. si ab eo. Sed dicit lo. An. q. istud vltimum est falsum. & ver. quem Arch. alleg. probat contrarium. & q. ibi not. nec etiā procedit primum dictum Arch. quia cum isto casu requiratur titulus in pdecessore, & in successorē: ita potuit rōne tituli habere bonam fidē pdecessoris, sicut successor. ad qd facit qd no. j. de re. iu. cum quis. ad si. Dicit tñ Alex. de Anri. q. inchoanti requiritur titulus. Sed successor sufficit inuenire prescriptionem inchoatam, & hoc sufficit sibi pro titulo. & ita intelligit dictum lo. An. Alex. ¶ Quæritur ad secundum, an in consuetudine inducenda requiratur titulus, dicit se vidisse de hoc dubitari. & remittit ad not. p se. c. c. si. in suppletionē gl. si. & per ibi dicta distinguit, q. aut eps litigat cu. capitulo, & tunc requiritur titulus. Et ita procedat ista gl. rō est, quia tunc illa est potius prescriptio, q. consuetudo. Aut litigat cu. tertio, & tunc non requiritur titulus, quia tñ illa deducitur in iudicio, vt consuetudo. facit qd no. in d. c. si. in si. magne. lo. An. ¶ Ex hoc ergo vult lo. An. qd in consuetudine no. requiratur titulus. Sed si hoc est verum, falsa erit ista glo. neque et erit distinctio lo. An. alicuius valoris. Nā si consuetudo procedit sine titulo in loco, vbi episcopus seruauit non requirere consensum capituli, erit derogatu iuri coi in illo loco per illā consuetudinē, ergo nullū ius cōpetit amplius illi capitulo, ex quo est extinctum quo ad illum locū ius cōe. ergo succubet capitulum et titulo per episcopum no. probato cuius prius vult lo. An. vnde dicit lo. de Fan. q. per hoc videretur velle, q. hæc gl. non sit vera, vel q. in consuetudine prius cōe introducta requiratur quo ad prescriptionem titulus, fm eum. Posses reducere istos ad concordiam, q. aut episcopus agit cum tertio, & tunc non sit necessarius titulus, vt dicit lo. An. Aut agit contra capitulum, & fundat se super generali consuetudine intro-

ducta, & tunc non erit necessarius titulus, quia sublatum est ius cōe per contrariam consuetudinem, vt dicit Ioan. de Fan. Aut agit contra capitulum fundando se super prescriptione, & non super consuetudine, quia dicit se prescripisse contra capitulum. & tunc ex quo intentauit hanc viā, in qua requiritur titulus, ideo arctatur ad probationē eorū, quæ de iure requiruntur, & ita procedat glo. nec ob. qd dicit hic Do. lo. de Imo. q. subiecti conuenti ab Episcopo possent opponere de iure tertij videlicet cōpetenti capitulo, & sic, q. titulus non subsit p theoricā Do. positam in l. 2. ff. de exce. rei iud. & l. cum seruū. ff. de ser. fu. vbi dicitur, q. de iure tertij, per quod redditur nullū ius actoris, pōt excipi, & sic esset tale, quia ex defectu consilij sententia Episcopi esset nulla, vt dicit glo. si. hic. quia rñdeo, q. de iure tertij est licitū excipere, quādo ex omissione nō excipies remaneret obligatus illi tertio. ff. ad Carbo. l. 3. s. cū cōstaret. & no. Old. consi. 271. sed hic subiectus ex tali omissione non esset magis obligatus, q. primo ipsi capitulo, & sic non admittere ad hanc executionem. ¶ Glo. super verbo, consuetudo, qrit, quid sit consuetudo. dic. vt in ea. ¶ Glo. super verbo, q. allegat. recita per contrarium, q. sola allegatio Episcopi non sufficit, quia sibi non creditur, sed requiritur probatio. gl. fatetur contrarium. ¶ In si. gl. no. istam gl. p licet ius, vel statutum dicat, q. si aliqua pars allegat certū quid in iudicio, non sit reprobandum, per hoc non intēdit, q. stetur soli allegationi, nisi aliter pbet. & vide gl. si. in cle. j. de rest. in integ. ¶ Gl. super verbo corrigendis. querit, an ista veniant in generali mandato. ¶ Gl. pen. qrit de modis procedendi in causa criminali. & remittit. ¶ Glo. si. querit, quid si eps in casibus, in quibus tenet requirere consilium, & non requirit, an actus sit nullus. soluit, q. sic. ¶ In ea. gl. ibi, episcopus. & ibi no. Hug. & hic refert Arch. q. a tali sententia tanq. nulla non est necesse appellare. allegat 21. dist. submittitur. lo. An. ¶ No. bene ex ista gl. f. q. vbi de senioribus ecclesie fit mentio in iure, intelligitur de canonicis. Vltimō opp. Do. Pet. de Anch. q. hic non debeat procedere prescriptio 40. an. quia prestare consilium in punitionibus delictorū non habet causam continuam, sed discōtinuam, & vbi ius habet causam discōtinuam, requiritur tempus duplicatū. ff. de serui. l. seruitutes. sol. per not. in c. proxi. post prin. sed dicit do. lo. de Imo. q. melior est solutio, quæ ponitur per Bar. ff. de vsu cap. l. iusto. s. non mutat. q. contrarium loquitur in iure reali, qn seruitus debet a re rei. sed hic loquit de prescriptione, quæ debetur a persona persone, in qua non requiritur tēpus duplicatum, f. quia semper in iure personali est animus, qui continuē possidet, quod non est sic in re inanimata, quæ non habet animum, quo possideat. & ita etiam soluit d. Ant. de But. in c. de quarta. de rescrip.

ADDITIONES.

- a ¶ Sed ab alio. Adde Old. consi. 254.
- b ¶ Alijs inferioribus. Adde Abb. consi. 25. 2. lib.
- c ¶ Quod non. Adde, quod iurisdicctio prescripta quo ad vnum actum non extenditur ad alium. Ber.
- d ¶ Requiritur titulus. Adde Cal. consi. 8. eo. tit. Alexan. consi. 6. & seq. j. lib. & consi. 127. 4. lib. Ber.
- e ¶ Potest excipi. Adde Ro. consi. 347. vbi quid in beneficialibus.
- f ¶ Duplicatum. Adde Alex. consi. 135. 2. lib. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesia qualiter dicatur esse prelata.
- 2 Canonici possunt inducere in ecclesia nouam consuetudinem, per quam mutantur nouæ præbendæ.
- 3 Canonici si steterint longo tempore, quod non seruauerunt consuetudinem optandi, quæ erat in ecclesia, an per hoc dicatur sublata, vel interrupta dicta consuetudo?
- 4 Præbenda si vacat per permutationem, an habeat locum optatio?
- 5 Optatio quando fit per procuratorem, an requiratur speciale mandatum?
- 6 Consuetudo si habet, q. soli presentes possunt optare, an possit optare ille, qui est in seruitio Papæ?
- 7 Consuetudo, vel statutum an verificetur in casu facto?
- 8 Rescripta beneficialia sunt ambitiosa.
- 9 Consuetudo quæ est rationalis & non est contra ius valet spatio decem annorum.
- 10 Ambitio & inconstancia reprobanda est in clericis.
- 11 Antiquorum alicuius collegij quando fit mentio, de quibus intelligatur?
- 12 Optatio qualiter possit fieri in præiudicium impetrantis?

Vm in tua. ¶ Glo. j. summat text. & diuiditur in tres partes. In prima ponitur casus dubij definitio. In secunda exceptio. In tertia prouisio. secunda ibi, In præbendis. tertia ibi, Ne autem, ¶ Legam istud capitulum per partes, excipiendo quamlibet partem per se cum no. dictis Doctorum, & glossarum. ¶ Et habet hæc decretalis quoridianā & vtilē materiam.

Geminianus super Sexto Decretalium.

1 rerum. ¶ No. primo, q̄ ecclesia dicitur esse prelatus. quod intel-
lige quo ad administrationem: quia prelatus nō est dominus.
2 de donat c. 2. ¶ No. q̄ canonici possunt inducere i ecclesia no-
uam consuetudinem, per quam mutantur nōuæ præbendæ. Et
sic videtur, q̄ licet non possint facere statuta sine episcopo in-
tangētibz statum ecclesiæ, vt j. de ver. sig. c. 2. tamen videtur,
a q̄ possint inducere consuetudinem. ¶ No. argum. q̄ sicut col-
latio præbendæ non vacantis est prohibita, s. de concess. præb.
c. j. sic etiam videtur esse prohibita optatio: quod examinabit
j. cum gl. ¶ No. q̄ Papa non intendit per suum mandatum præ-
iudicare iuri alterius. ad hoc. s. de rescri. quāuis. ¶ No. q̄ in du-
bio non est intentionis Papæ velle præiudicare consuetudini
3 ecclesiæ, licet simpliciter scribat. ¶ Quæro, pone q̄ canonici
steterunt longō tempore, q̄ non seruauerunt consuetudinem
optandi, quæ erat in ecclesiā: an per hoc dicatur sublata, vel in-
b terrupta dicta consuetudo? Sol. D. Io. An. q̄ nō. b quia cum vti
illa consuetudine consistat in volūate canonicorum, vt dicit
hic tex. ergo licet nolint vti, non propter hoc tollitur. alle. nō.
in simili per se post Vincen. de priui. vt priuilegia. in fi. gl. pen.
Et fortius istud procederet, quando nulla præbenda vacauit p̄
spatium. 40. an. quia tunc non esset imputandum eis, si nō fue-
rint vti illa consuetudine, & propter istud terminauit Gof. in q.
7. quod ex priuilegio Papæ capellani debent interesse electio-
ni episcopi, licet per 40. an. ecclesia non vacauerit: ipsi non per-
dunt ius eligēdi per l. & Attilicinus. ff. de ser. rust. præ. Cum em̄
non fuerint negligentes, non potest dici præscriptum cōtra ip-
sos. de præscrip. vigilanti. C. de inoff. test. contra maiores. ¶ Itē
capellani nō possunt perdere seruitutem, nisi canonici acqui-
rant libertatem. ff. de ser. urb. præd. l. hæc autem iura. & ff. quē-
ad. ser. mit. l. si quis alia. s. fi. Et bene facit quod nō. de verb. si.
Abbate. in glo. fi. Io. An. Lap. Abb. dicit hic, q̄ pro dicto Ioan.
An. facit, q̄ ipse nō. in pe. glos. in cle. quāuis. de foro compe.
Sed in cōtrarium facit ad primum dictum, quod nō. Io. An. in
c. cum accessissent. de consti. in glos. pe. sed contra primum di-
ctū opp. Io. de Lig. de l. j. ff. de nun. vbi si conceditur alicui pri-
uilegium ad aliquid faciendum, & id omittatur fieri spatio. 10.
c an. tollitur priuilegium, & tamen pendet a libera voluntate,
& potestate priuilegiati. Io. distinguendo: q̄ aut expresse in vo-
luntate, & arbitrio priuilegiati aliquid cōceditur, vel relinqui-
tur: & isto casu nunquam tollitur priuilegium, vel ius illud per
non vsum. & ita procedat dictum Io. An. hic. Aut non relinqui-
tur expresse, sed tacite siue implicite, & tunc procedat contra-
rium: tamen dicit, q̄ debemus considerare causam desistendi;
quia aut desistunt, quia nolunt vti priuilegio, & procedūt præ-
missa hic per Io. An. Aut desistunt, quia eis cōtradicitur, & tūc
procedit præscriptio secundum eum. Et hæc sol. fuit Io. An. quō
ad mentem in d. c. vt priuilegia. ¶ Posset concludi, q̄ aut quæri-
mus, an ex contrauentione perdatur priuilegium, & tunc ista
non est materia nostra hic, sed tractatur in d. ca. cum accessis-
sent. de priui. accedentibus. & ita loquitur l. allegata per Io. de
Lig. Aut quærimus, an ex contrauentione tollatur cōsuetudo,
& tunc si contrauentio non cōtinuatur vsq; ad spatium, quod
requiritur in consuetudine inducenda, & tunc non tollitur, q̄
tanti temporis requiritur consuetudo ad tollendam aliam cō-
suetudinem contrariam, quanti temporis requiritur in illa in-
d ducenda, vt tenet Inn. s. de priui. accedentibus. & nō. glos. in
ver. post. j. de præb. cum de beneficio. aut est lapsum tantum tē-
pus, q̄ consuetudo contraria potuit introduci, & tunc aut non
occurrit casus, quo consuetudo potuerit obseruari, & tūc pla-
num est, q̄ non est introducta consuetudo p̄traria, vt dixi s. Io.
And. Aut occurrunt casus, quibus potuit introduci contraria
consuetudo, & tunc aut cōsuetudo nō disponit circa illa, quæ
consistunt in mera voluntate alicuius, sed etiam adstringit ad
obseruantia, & tunc considera modum non seruandi: quia aut
non vñs habet actum contrarium consuetudini, vt quia con-
suetudo præcipit aliquid fieri. Alia consuetudo contraria per-
mittit oppositum: vt puta quia consuetudo disponit, q̄ omnes
filij equaliter succedant. Alia opposita habet, q̄ non succedat
e nisi primogenitus: & tunc per vñm contrarium vsq; ad tēpus
legitimum tollitur prima consuetudo aut non habet actū cō-
trarium consuetudini, sed quādam tolerantiam, putā dictat
consuetudo, q̄ dans damnum in agro soluat certū quid, si fue-
rant data dāna per 40. an. vel vltra, tamen nullus petijt damno-
rum restitutionem, tunc non tollitur prima consuetudo, quia
cum ista sit simplex abstinentia, nō inducit contrarium actū
consuetudini priori, & sic illam nō tollit. hæc duo membra ha-
bes ex dictis Io. An. de cle. coniuga. Io. post glo. in 4. oppo. Aut
prima consuetudo relinquatur in mera voluntate alicuius, &
tunc assume verba Ioā. de Lig. hic, & fuerunt etiam de mente
Pauli hic, quia aut desistunt ex eo, quia dicunt se nolle vti con-
suetudine pro illa vice, & tunc si milles hoc facerent, non tol-
leretur prima consuetudo. ¶ Nam ex quo consuetudo relinq-

tur voluntati eorum, si ipsi dicunt se nolle vti illa consuetudi-
ne, quæ sic disponit, faciunt id, quod dictat illa cōsuetudo. quō-
modo ergo præscriberetur contra illā, non video, imō potius
dicuntur vti illa cōsuetudine, quæ sic disponit, & sic semper pos-
sident illud ius dispositum per consuetudinem. & ita procedit
hic dictum Io. An. aut desistunt simpliciter non apparente cau-
sa, quare desistat, & idem videtur dicendum, quia potius præsu-
mitur, q̄ nolunt vti: aut desistunt, quia eis contradicitur dicen-
do, q̄ optare non possunt, & tunc non tolleretur illa consuetu-
do, vt dictum est. s. ex quo non vtuntur tanto tempore. ¶ Quæ-
ro, quid si præbenda vacet per permutationē, an habeat locum,
4 optatio? dicit Io. An. q̄ ista quæstio fuit disputata per D. Guil-
episcopum Concordien. & per quēdam D. Azo. qui tenuerūt,
q̄ de rigore iuris potuit fieri optatio, licet fateantur æquitatē
esse contrariam. aliqui dicunt optationem non posse fieri per
cle. vnicam, de re. permu. vbi irritat collationem beneficiorum
resignatorum per volentes permutare, si fiat alijs quā permu-
tare volentibus. sed dicit Io. An. q̄ illa cle. nō obstat: quia licet
irritet collationem, non tamē prohibet optationem fieri in ec-
clesia, vbi est consuetudo. & est ratio, quia cum optatur, nulla
fit collatio, sed antiquior optat præbendam, quam non posset
sibi conferre. de inst. c. fi. inheret ergo optans collationi sibi fa-
cte de antiqua præbenda, & consuetudini, & sine noua collatio-
ne vel ti. dimittit antiquam, & optatam recipit, sicut fieret in
domo præbendæ, quia exit domum antiquam & intrat domū,
quam optat, sic rectē fit in præbenda. facit in simili. ff. de phen.
emp. l. fistulas. & C. quando decre. opus non est. l. j. & 3. vbi per
præcedentem voluntatem testatoris in re pupilli apprehendē-
da necessarium non est decretum. ¶ Itē, non potest dici per il-
lam cle. j. de rerum permu. plus iuris permutanti competere,
quam competat prouiso, & tamen tex. vult hic, q̄ prouisus nō
impediat optationē. vide in addi. Spe. super rub. de re. permu.
Io. An. ibi tenet istam opi. & respondet rationibus contrarijs.
Io. de Lig. hic dicit, q̄ dubitatio huius pūcti stat in hoc. ¶ An
optati fiat noua collatio iuris, q̄ si fiat noua collatio iuris: tūc
nō vñ habere locū optatio, cū cle. vnica, de re. permu. phibeat il-
lā fieri posse alijs, quā pmutare volentibz. & ipse est in opi. q̄ fiat
noua iuris collatio, quia quilibet canonicus intra numerū ha-
bet præbendam annexam, quæ ita illi est debita, q̄ non alijs. Et
ideo per talem optationem quærit ius, & transfunditur a lege,
seu consuetudine ipso iure in optatē. & q̄ fiat noua iuris col-
latio probat text. hic in fi. primę partis per verbum cōferendā,
ibi positum, vbi dicitur, q̄ si fiat noua iuris optatio, non optata
cōfertur, & sic vacans quæ fuit optata fuit a iure collata optā-
ti, alias eam haberet sine titulo. ¶ Item ius præbendale præben-
de non optate cōfertur impetranti, vt hic: ergo ius vacantis
habet optans. si enim fieret in optatione sola temporalium
permutatio, & non iuris spiritualis præbendalis, hic conferre-
tur impetranti præbenda quæ vacauit, prout sonat in ius, & di-
missa, cuius oppositum sonat text. secundum eum. videtur er-
go inherere opinioni, quod non habeat locum optatio. hanc
partem etiam tenuit Pau. in d. cle. j. & motiū iūm est illa
cle. cuius rationem posuit. s. Ioā. An. responder ad istum text.
q̄ ideo impetrans non obtinet, quia Papa apposuit clausulam,
si non esset alijs debita. ¶ Sed ex quo erat consuetudo optandi,
erat alteri debita. inducit etiam text. hic, in s. in præbendis. vbi
patet, q̄ ex quo præbenda est affecta pro alio non habet locum
optatio. idem tenet Fed. de Se. in tractatu permutationum. q.
28. per rationes Pau. addit, q̄ ex opi. contraria sequeretur de-
fraudatio permutanti contra illam cle. quia si præbenda rema-
nens inoptata habet onus annexum, puta sacerdotalis ordinis,
& impetrans fit capax illius ordinis, remanebit sine præbenda.
& si dicatur, expectabit aliam, per c. ei cui. j. de præben. respon-
debit, q̄ non permutauit, vt expectaret vacaturam sed vt obti-
neret illam, quam habebat ille, cū quo permutauit, & sic dicit
semper se obtinuisse. Lap. Abb. hic distinguit, q̄ aut cōsuetudo
ecclesiæ se extendit etiam ad vacantes per permutationem, &
hoc constat. aut constat non extendi, vt quia fuit sic obten-
tum: aut est dubium. primo casu subdistingue, q̄ aut quorū
interest, consenserunt permutationi, aut non consenserunt. &
si consenserunt, aut consenserunt simpliciter, aut non simplr,
sed

ADDITIONES.

- a ¶ Consuetudinem. Adde D. de Rot. dec. suis tam in nouis, quam in antiquis. de
confue. & ibi vide, quantum tempus requiratur ad inducendum consuetudi-
nem de optan.
- b Quod non. Adde Cal. consi. j. hoc eo. ti.
- c ¶ Tollitur priuilegium. Adde Pe. de Anc. consi. 140. vbi dicit, q̄ notarius, qui
per 10. an. non est vñs officio notariatus, illud amittit.
- d ¶ In illa inducenda. Adde Cal. consi. 5. de confue. Ber.
- e ¶ Primogenitus. Primogenitus in loco vbi præfertur vigore statuti an præfer-
rur etiam in bonis alibi quæsitis. Bar. in l. cunctos populos. 7. q. C. de sum. Tri.
ver. sed posset dubitari. vbi distinguit secundum quod cantant verba statuti.

ratio Lap. s̄. posita. nec ob. dictum Ioā. de Lig. q̄ in optatione requirit collatio p̄bendæ ipsi optati, quia nego p̄ istū tex. hoc probari, imò probat Tr̄ium, quia qñ tex. loquit̄ de impetrate, dicit, q̄ sibi cōferat̄ p̄benda. qñ loquit̄ de optante, nō dīr, q̄ cōferat̄, sed q̄ possit optare illā, quasi innuat, q̄ differentia sit inter optare & conferre. Nā ipsum verbū optare, videtur denotare actum dependentem a libera voluntate sine ministerio alicuius. nec ob. ratio ipsius, q̄ si non fieret collatio, haberet eā sine ti. quod nego, quia imò habet titulum antiquum, cui hęc p̄benda subrogatur loco antiquæ p̄bendæ. & q̄ non requiratur noua collatio in optante, tenet hic Ioan. An. & Do. de Ro. cōcl. 380. & 383. & hoc posito, q̄ nō req̄rat̄ noua collatio, ipse remanet in opin. Io. An. vt ex verbis suis apparet. ¶ T̄uo, quia tex. vult hic q̄ optatio fieri possit per procuratorem, an requiratur speciale mandatum. Sol. dic. q̄ requiritur tale speciale mandatum, vel si non habet mandatum, si fiat nomine canonici, & ille postea habeat ratum, valet optatio. ff. de neg. gest. si pupilli. §. si ego. ff. de acqui. pos. l. cōmunis seruus. j. de p̄ben. si tibi absent. j. responso, fm Arch. sed dicit Io. An. quod ista iura probant secundum dictum, sed non primū. tamen pro illo facit cle. non potest. de procu. sed in contrariū facit. ff. de procu. l. pcurator cui libera: unde dicit Io. An. q̄ per illam l. posset dici, quod procurator habēs liberā, vel formam
c. qui ad agen. j. de proc. optare posset. Io. An. ¶ Sed pone, q̄ consuetudo habeat, q̄ soli præsentes optare possint, an poterit optare ille, qui est in seruitio Papæ? Sol. Arch. dicit q̄ non, quia optatio est contra ius, vt no. de re. permu. quesitum. & sic ista consuetudo est stricti iuris, & nō est extendenda ultra q̄ loquat̄. nec ob. si dicatur, q̄ talis censetur residens, quia illud verum, quantum ad ea que non sunt contra ius, & concessa inueniuntur. Sed dicit Ioan. An. q̄ posset distingui, an ille censeat̄ residens, vt quia est in seruitio ecclesiæ, vel episcopi, vt de cle. non resi. ex parte. 2. & c. ad audientiā. an verò non censeatur residens, sed priuilegiatus super fructibus percipiendis, ac si resideret, quia tunc non poterit optare, quia nō censetur residens, alio casu sic. Et ad c. quesitum. allegatū in cōtrarium per Arc. rñdet per no. hic super 3. gl. videlicet, q̄ permutatio p̄bendarū nō fit contra concilium Turonense, sed diuisio sic, vt in c. maioribus. de p̄ben. Io. An. Io. de Lig. tenet indistinctè dictū Arch. dicens, q̄ impossibile est, q̄ absens sit præsens, licet qñq; ex fictione habeatur absens pro præsente, sed illud est contra propriū significatū verbi. sed in statuto vel p̄suetudine non attendimus fictionē, sed proprium significatum, fm eum. Io. de Fan. super isto. dubio, an statutū recipiat interpretationē extē suā, remittit ad no. per Ioan. An. j. in regula, pro possessore. de re. iu. Sed dicit Zen. q̄ dicto Arc. fortius ob. c. cum dilectus. §. de cle. nō resi. vbi statutum; qd̄ est factū fm ius cōc., nō adstringit tales, quin pro p̄sentibus habeant̄, unde forte standū est illi c. fm eum. ¶ Cōtra dictum istorū facit theorica Legislarū in l. 3. §. hęc verba. ff. de neg. gest. vbi dicunt, q̄ cōsuetudo, vel statutū in dubio nō verificatur in casu ficto. Sed dicit do. Ioā. de Imo. q̄ ista p̄suetudo nō est contra ius, vt voluit hic gl. & ideo est extensibilis. ¶ Cōcludit tñ in ista materia, q̄ aut cōsuetudo vel statutū non est contra ius, sed præter ius, & tunc extēdit̄ de casu vero ad fictū, sicut ex illis arguit̄ a cōtrario sensu, iuxta no. per Bar. in l. oēs populi. ff. de iusti. & iu. ¶ Si verò est contra ius, tunc non fit extēsiō de casu vero ad fictū, vt dicūt contraria, & facit. §. de refer. susceptū. eo. li. & quod no. de deci. cū in tua. secundū eū posset etiā respōderi ad cōtrarium q̄ nō fit extēsiō de casu vero ad fictū, nisi quando ius æquiparat casum fictum vero, vt no. glo. in d. c. susceptum. sed in casu residentie ius æquiparat fictē residentem verē residenti, & ideo fit extēsiō. ¶ Glof. 2. querit de exemplo. dic vt in eadem. ¶ In fine glo. vide Hostien. in sum. de maio. & obedien. post prin. Ioan. And. ¶ Glof. super verbo, consuetudo. primò querit, an requiratur consuetudo 40. a. an. glof. sol. quod non, per istum text. qui simpliciter dicit consuetudo, & non dixit præscripta. Item, quia non est contra ius, & sic dicit fuisse indicatum. & si Papa de præscripta intellexisset, id expressisset. item, quia est hæc rationabilis consuetudo. & idem dicit gl. et in ita-

ADDITIONES.

- E s

Geminianus super Sexto Decretalium.

in statuto. ¶ In fi. glo. habes primò ex glo. q. appellatione consuetudinis simpliciter facte non intelligitur de præscripta: sed contra eam facit. j. de præben. cum de beneficio. Arch. arguit, & non soluit. sed Io. An. soluit, quia ad hoc, ut certus status applicetur ecclesiæ vel beneficio, requiritur consuetudo præscripta, ut ibi. ¶ Itē, rescripta beneficialia sunt ambigua. j. de præben. quatuor. i. respon. ergo consuetudinis appellatione debet intelligi de præscripta, ut sic strictè intelligatur. arg. de elec. Cumana. sed hic non applicatur certus status beneficio, quia potest esse, q. nullus veller optare: nec etiam ex parte optantis est ambitio, imò ex parte impetrantis. ¶ Item etiā consuetudo hic, in hititur rationi, ut dicit glo. secundum Io. An. vel posset dici, q. ibi loquitur de consuetudine, quæ est contra ius commune, q. beneficium sit seculare, ita q. monachus non posset promoveri, est contra ius commune, ut patet ex no. s. de sta. reg. quod Dei. ergo in dubio intelligitur de præscripta, & ita procedat c. Cumana. præalleg. sed quando consuetudo non est contra ius, tunc non intelligat de præscripta. & ita pcedat ista gl. ¶ Possit super hoc concludi, q. aut sit mentio de consuetudine in materia scripta, & ambigua, & intelligit de præscripta: ut est casus in d. c. cum de beneficio. j. de præb. fm vñ intellectum. aut sit in materia non ambigua. & tunc aut ultra verbum consuetudinis, additur aliud verbum denotans præscriptionem: sicut esset verbum antiqua, & tunc intelligeretur de præscripta. & ita possent intelligi duæ gl. posite. j. de ele. generali. vñ, super verbo, de nouo. & alia super verbo, antiqua. aut non additur verbum denotans præscriptionem, & tunc aut sit in materia, quæ est contra ius commune, & intelligatur de præscripta. & ita procedat alio modo dictum c. cū de beneficio, & quod no. Io. An. in regu. nemo potest. j. de re. iu. circa fi. q. aut materia nō est contra ius commune, sed præter, & tunc intelligatur de præscripta. & procedat glo. hic. aut non profertur in materia, quæ sit contra ius commune, nec præter, sed est contra ius priuatum alicuius, & tunc intelligatur de præscripta. & procedat fm vñ intellectum. de elec. Cumana. & text. de causa pos. cum ecclesia Sutrina. ¶ Secundo not. ex glo. q. consuetudo, quæ est rationalis, & non contra ius, valet, & inducit vinculum, si fuerit obferuata spatio 10. an. idem glo. 3. in c. vt litigantes. j. de of. ordi. & dictum Compo. positum hic in glo. tenet Arch. i. di. consuetudinis. Sed D. meus Ant. de Butr. i. di. & in c. fi. s. de consue. reprobatur istud dictum, prout refertur ad terminos huius decre. dicēs, q. illud reprobant Do. de Ro. in sua conclusione fi. ¶ Vñ de dictis considerandum, differentiam esse inter consuetudinē, & præscriptionem: nam consuetudo, quæ est rationalis, & non est contra ius, bene valet spatio 10. an. de præscr. de quarta, cum si. & si canonicus velit inducere potestatem optandi in ecclesia illa, potius est præscriptio: cum ordinetur propriè ad detrahendum quoddam ius particulare ecclesiæ, vel canonico rum, qui sunt de nouo recipiendi. & talis dicitur potius præscriptio quam consuetudo, & ideo requiritur spatium 40. an. Et iste est decre. casus in c. cum ecclesia Sutrina. de cau. pos. & pprie. & in c. cū de beneficio. j. de præb. fm D. An. ibi. & sic ista gl. nō remanet vera quo ad optationē, licet sit vera quo ad consuetudinē. Nec ob. si dicat, q. fm hoc ista decre. nō erit situata sub congruo ti. si intelligat de pscriptio: q. respōdet, q. pscriptiū ad inducendum istum modum optandi generaliter, in ecclesia est consuetudo, sed prout agitur contra impetrantem, ut nō obtineat præbendam, ista est pscriptio. ar. eorum quæ no. s. c. p. xi. ¶ Tertiò no. glo. q. consuetudo optandi præbendas dī ratio nabilis, & æqua: sed hoc non videtur verum, quia beneficia dā tur per canonicam institutionem, non per optationem. de in sti. c. 3. & regula j. j. de reg. iur. ¶ Item est contra iura, quæ dicūt quem permanere in ea vocatione, qua vocatus est. 2. i. q. j. ca. j. 10 ¶ Item, q. ambitio, & inconstantia reprobata est in clericis. s. eo. c. j. & j. titu. j. in fi. Cuius contrarium vult hæc consuetudo. Sol. non fit hic propriè mutatio, quando ille, qui est de eodem corpore in eodem manens mutat præbendam, vel domū: quia totum tenetur nomine ecclesiæ. ad hoc 12. q. j. §. fin. Et sic cessant omnia contraria s. assignata: quia non fit hic variatio, nec mutatio, nec ambitio est, cum fiat ex permissione consuetudinis. Io. An. Glo. super ver. antiquiores. quærit quō sumat hic antiquiores, an ex tempore, an ex receptione. glo. soluit, q. de receptione intelligitur: tamen dicit, q. tex. haberet locum etiam si consuetudo disponderet de antiquiorib. ætate, & deinde ostendit istam consuetudinem fore colonam æquitati. ¶ In fi. glo. no. istam glo. t. q. vbi sit mētio de antiquioribus alicuius collegij, in dubio non intelligitur de antiquitate ætatis, sed in receptione in collegio, quod no. quia multoties istud exprimitur in rescriptis, vel priuilegijs vel statutis. ad quod facit de maio. & obe. statuimus. & de ara. & qualiter. c. quærit. Et quod dicit hic glo. quod idem esset, si consuetudo disponderet super alia æquitate, exemplificat Io. An. si esset data optio Doctoribus,

quorum ordo est præcipuus. de her. cum ex iniuncto. vel filijs regum vel principum. j. de priu. ne aliqui. & in cle. pfect. de bapt. fm Io. An. ¶ Glo. super ver. gradatim, quærit de intellectu. & sol. ¶ Glo. super ver. meliores. in ver. & no. recita per contrarium, q. in præbendis debeat esse æqualitas. de ma. & obe. statuimus. glo. sol. illud in præbendis non distinctis. iste tex. loquitur in distinctis. ¶ In ea. glo. in ver. quid si hic. glo. quærit, an possit optare minores præbendas. glo. arguit pro & contra. & sol. ¶ In fi. glo. D. de Rot. concl. 116. arguunt pro prima parte glo. quia licitum non est descendere, sed ascendere de minori ad maiorem, non e contra, iuxta not. de transla. præla. c. quāto. & c. si tamen videntur plus inherere dicto glo. hic. ¶ Possent opinionēs reduci ad concordiam, q. aut consuetudo specificè disponit, q. possint optare maiores præbendas, & tunc non poterunt minores. Et ratio est, quia ex quo consuetudo sic est ob tēta, non debet extendi ad minorem, quia præscriptio non ex tenditur nisi ad id, quod est possessum, ut patet de præscr. ve niens. & c. auditis. c. cū ex officij. & not. de decimis. c. tua. ¶ Itē, quia difficilius permittit mutatio de equali ad equalē, vel minus quam mutatio ad maius, ut no. glo. 7. q. j. si quis episcopus. vñ de ex quo consuetudo disponit de maiori, non debet trahi ad id minus: vel ad casum magis difficilem. & ita pōt intelligi prima pars gl. hic. facit glo. j. proxi. aut consuetudo simplici ter disponit, & tunc poterit optari maior, & minor, & sic proce dat secunda pars istius glo. nec ob. q. ista consuetudo possit extendi iuxta no. s. offi. Archi. c. fi. quia propriè ista non est cō suetudo, sed præscriptio, ut supra dictum est. Glo. super verbo, cum vacant. quærit, an possit fieri optatio, quando non vacat. glo. soluit q. sic, si se haberet consuetudo ad hoc. non ob. iste tex. quia consuetudo sic disponebat hic. ¶ In fi. gl. ex his inferit Io. An. q. in partibus Gallicanis hoc seruatur, q. etiam non vacan tes optantur, quia in quibusdam ecclesijs habet consuetudo, q. in capite certorum annorum puta. 3. vel decem reducunt præ bendā in comuni, & denuo assignantur, in quibusdam vero partibus data optatione antiquioribus, in quibusdam per for tem fm Io. An. ¶ Gl. in ver. per alios, quærit, quare optatio pos sit fieri per procuratorem. glo. soluit. ¶ Glo. super verbo, de iu re, t. quærit quomodo optatio possit fieri in præiudicium impe trantis. glo. soluit, quia ius est consuetudo, quæ disponit iustū optare possit. ¶ In fi. gl. similit. de præben. cum in ecclesia. in glo. fi. vbi de hoc Io. An. plenè tractat. ¶ Glo. super verbo, p ximo, quærit quid si istud non fuisset additum, an intelligeret de proxima. sol. q. sic. Et alię alle. huius partis sūt literales, vide per tex. Do. Dominicus.

ADDITIONES.

- a ¶ De præscripta. Adde Fed. consil. 4. i. Ber.
- b ¶ Decem ann. Adde Old. consil. 285. infra alleg. Ber.
- c ¶ Quod est possessum. Adde late Ro. consil. 371. & facit quod consuluit Cal. con. 5. q. consuetudo, q. canonici possint optare, non extenditur ad prælatos. Ber.
- d ¶ Similit. Adde Ro. consil. 328.

S Y M M A R I V M.

- 1 Præbendæ appellatione aliquando cōtinetur canonicatus, & præbendā simul.
- 2 Ordinare, verbum, denotat talem provisionem.
- 3 Optatio an habeat locū, quādo Papa sibi reseruat collationem canonicatus. Et quid si Papa non ordinat infra mensem. nu. 5.
- 4 Collatio beneficij potest spectare ad Papam pluribus modis.

In præbendis. ¶ In No. q. quq. appellatione præbendæ cōprehenditur ca nonicatus, & præbendā simul. ad hoc tex. s. eo. ca. j. quod no. quia vñ, q. si impetratur præbendā vacatu ra in ecclesia, sufficiat etiā quo ad hoc, ut obtineat canonicatū. ¶ In No. q. verbū, ordinare, denotat totalē provisionē, & sic bñfi cij collationē. Ad hoc tex. s. de pces. præb. c. 2. & gl. 2. in c. post electionē. c. ti. qd no. p impetrante bñficiū ad ordinationē ali cuius spectās, q. includeret collatiū. pōt ēt istud verbū inclu dere alios modos pvisionis beneficiorū, ut no. Guil. i. extraua sedes. lo. 22. ¶ In glo. super verbo, ordinationem. t. 2. uero, qd si Papa reseruat sibi collationē canonicatus, an in illis habeat locum optatio. Sol. dicit Archid. quod non, si per Papam spe cialiter conferatur. alle. no. de ap. vt nostrum. & c. ecclesia. 2. vt li. pen. & de præben. inter cetera. & 3. qd. 6. Item, q. capi tulum contra Papā, vel eius factū non pōt inducere consuetu dinem, nec legem, 2. i. di. c. inferior. de elec. c. innotuit. Item, de re confirmata per Papam sine speciali mandato Pape inferior se intromittere nō pōt. de pfr. vti. vel inuti. c. j. & 2. Ad hoc, qd no. 1. i. di. c. fi. & 17. q. 4. frater. in fi. sed dicit Io. An. quod Ar chid. est cautē hic locutus, cū dicit de reseruatīs per Papam, & per

ADDITIONO.

- a ¶ Quod non. Adde D. de Rot. decis. suis hoc e. ti. in antiquis. vbi dicit, q. nec ob apostolicis impetrantibus: dicunt tamen esse ppter clausulas derog. ar. as. b.

per ipsum collatis specialiter, & hoc fecit, ut euitaret contrariū huius tex. ¶ Nā quodcumque scribit super prębenda vacatura, semper illam reseruat, & tamen iste tex. vult, quod habeat locum optatio, ut patet in primo respon. Ioā. An. Lap. Abb. in ista materia distinguit, quod aut reseruatio fit generaliter, ut quia non est facta ob fauorem singularem alicuius, tunc siue prouideat, siue mandat prouideri tanquam sibi reseruata, non erit locus optationi. & est ratio secundum Ioan. de Lig. quia reseruando generaliter abrogat omnes leges, & statuta, & tollit omnem potestatem conferendi, & sic tollit legem, qua datur potestas optandi. de pręben. c. 2. §. e. lib. aut reseruatio fit specialiter, & tunc aut fit motu proprio, maxime cum clausula generali, non obstat. & tunc idem, quia non habebit locum optatio. aut reseruatio fit ad petitionem alterius, & tunc siue conferat, siue mandat conferri, locus est optationi, nisi de ipsa consuetudine faciat expressam mentionem, ut hic, & d. c. quis. & c. si propter tua. §. de rescri. eo. li. & §. de pręben. cum in ecclesia. secundum Lap. ¶ Et est ratio secundum Io. de Lig. quia tunc talis gratia procedit de radice ambitionis. §. de pręben. quāuis. ¶ Quid si Papa confert canonicatum deuolutum per negligentiam inferioris, an habeat locum optatio? sol. dicit Arch. quod sic, quia tex. hic de illis non expressit. §. de dist. oīno. de deci. ad audientiam. ¶ Item Papa confert talia iure ordinario, & non ex plenitudine potestatis. ad quod bene facit cle. si de beneficio. de pręben. & quod not. §. de offi. dele. c. §. super si. gl. & eo. tit. c. pen. super verbo, pertinuerit. Ioā. An. ¶ Dicit Alex. de Anti. quod ad Papam potest spectare collatio beneficii pluribus modis, per reseruacionem, per deuolutionem ex negligentia inferioris, per vacationem in curia, & ex plenitudine potestatis. primo casu non habet locum optatio, secundo sic, tertio non, quarto sic. nec sibi placet dictum Arch. quod ratio, quare in deuolutis habeat locum optatio, sit, quia iure ordinario confert, ut dixit Arch. quia idem esset de vacantibus in curia, quia illa hodie confert ordinarius, sed ex consuetudine hodie redacta ad ius & deuoluta confert tanquam superior primario & ordinario iure. & ita respondebat ad præmissa Do. Alex. de Anti. Sed posset opponi, quod non possit habere locum optatio isto casu aliquo modo, quia ad optandum datur tempus 20. dierum, ut §. §. proxi. Collatio autem beneficii non potest deuolui ad minus, nisi sint lapsi sex menses. §. de concess. pręben. c. 2. ergo exclusus est a potestate optandi. sol. dicit, quod aut volens optare fuit certificatus de vacatione beneficii, & tunc procedit, quod dixi, quia non poterit optare. aut ipse vacationem ignorauit, & tunc si cum 20. dies dati ad optandum currant a tempore scientie, ut dicit hic glo. iste poterit optare. dixit Io. An. quia Papa conferendo non intendit præiudicare iuri alterius, cui prębenda esset debita ex consuetudine ecclesie, ut in c. cum in ecclesia. §. de pręben. ¶ Quid, si Papa per se specialiter confert certam prębendam, vel mandat alteri, ut illam specialiter conferat, an habeat locum optatio? Sol. secundum Lap. Abb. si Papa prouidet, vel prouideri mandat, proprio motu, vel saltem cum clausula generali, non obstat. vel etiam ad petitionem alterius, & cum speciali clausula, non obstat, tunc locus non erit optationi, ex quo mandat prouideri de illa cum illis clausulis. ad hoc §. de pręben. si clericus. & c. cui de non. aut non scribitur cum aliqua clausula, & tunc utroque casu locus erit optationi. facit iste tex. a contrario litterarum. & quod no. §. de rescri. cum aliquibus. & c. si propter tua debita. & de pręben. cum in ecclesia. secundum Lap. ¶ Sed iuxta præmissa querit in casu, quo habet locum optatio in prębenda specialiter collata: quā prębendam habebit iste? sol. si nullus vult isto casu optare, habebit illam, quę est sibi collata specialiter. si verò sit optatio, tunc habebit dimissam, ut dicit hic tex. ¶ Sed an sit necessaria isto casu noua collatio dimissarum, & si necessaria est, per quem fiat? sol. dicit, quod non est necessaria noua collatio illius dimissarum, ex quo prima fuerat sibi collata, nec illa collatio habebitur pro collatione, quo ad optare volentem, sed bene habet pro collatione, quo ad illum, cui facta fuit collatio, quā ad dimissam non optatam, ut absque alia collatione illam consequi possit, sicut ipsam consequi optans, si verò non fuerat per Papam collata, sed mandabat illam conferri, tunc confertur per executores dimissarum, maxime si erat canonicus. Nec ob. c. si clericus. §. de pręben. quia ibi impetrans erat in culpa negligentie, vel in dolo, supra de rescri. tibi qui, in si. sed hic non, & ipsa prębenda dimissa cedit loco optate, & pro illa reputatur. facit ut li. pen. ecclesia. infra de reg. iur. is qui. co. lib. & quod no. de priuilegiis. cum persone. in glo. fin. secundum Lap. Sed quia text. dicit hic, quod non habet locum optatio in vacantibus in curia, quando per Papam de ipsis ordinatur. ¶ Quid si Papa non ordinat infra mensem de tali prębenda, an habeat locum optatio? sol. dicit Lap. quod tunc erit locus optationi. ar. §. de pręben. statutum. sed dicit hoc verum esse, nisi obstarer reseruatio, quę ob. supra in extraua. Bonifacii.

quę incipit, piē. alias, quia sollicitudinis. quo casu etiam si per alium prouideretur, non erit locus optationi, dummodo faciat mentionem de dicta consuetudine, alias secus, secundum Lap. ¶ Vltimò querit Lap. quid si vnus optauit prębendam semel, postea vult etiam optare dimissam vacantem inoptatā per optationes aliorum, an possit? sol. Lap. in hoc esse standum consuetudini, ut secundum eum possit, vel non possit optare iterum illam dimissam secundum eum. ¶ Gl. j. querit, an de iure beneficia vacantia in curia conferantur per Papam? sol. quod olim de consuetudine, hodie de iure. ¶ Glo. super verbo, ordinatur, recita per contrarium, & text. hic pręsupponit vnum, quod est falsum, quia dicit in beneficiis vacantibus in curia locum non esse optationi, cum Papa illa confert, quod sic pręsupponit quod alius possit conferre. quod est falsum. §. de pręben. c. ij. Glo. soluit, quod imò est possibile, quod alius conferat, & dat exemplum. ¶ In ea. gl. ibi, per litteram. intellige istā gl. veram secundum dictum Lap. positū hic, in tex. de extraua. Bonifacii. ¶ In ea. gl. in vers. sed pone. querit gl. an si Papa committit alteri collationem beneficii vacantis in curia, habeat locum optatio. & determinat, quod non.

ADDITIO.

- 1 Tertio non. Adde Do. de Rot. dec. 296. in nouis. eo. ti. vbi dicunt, quod nec habet locum in fructibus grossis, etiam si mortuo in curia reueri debeant ad capitulum. & an valeat consuetudo de optando prębendas specialiter reseruatas, vel vacantes in curia, vide Cal. conf. 2. de consue. Ber.

SVMARIVM.

- 1 Per, diffio, iuncta tempore denotat continuationem ipsius temporis.
- 2 Libere, verbum, denotat potestatem exercendi actum absque licentia, vel requisitione alicuius.
- 3 Dilatio data pluribus certorum dierum simul ad singularem, & particularem actum faciendum, quomodo sit intelligenda.
- 4 Optatio facta per excommunicatum an valeat?

NE autem. ¶ No. quod quę sit arctatio iuris, ne ius alterius nimium differat. ¶ No. t quod dictio, per, iuncta tempore denotat continuationem ipsius temporis. ad hoc de ac. si psterit. de quo aliqd. §. de vi. & hone. cle. c. j. & in l. vrbana. §. pnotare. ff. de ver. sig. ¶ No. ar. t quod verbum, libere, denotat potestatem exercendi actum absque licentia, vel requisitione alicuius. de quo. §. de pręben. licet Episcopus. ¶ Quid si in ecclesia est consuetudo, vel statutum quod canonici habeant maius tempus ad optandum, quod exprimitur hic in tex. an debeat expectari toto illo tempore? sol. dicit Io. An. quod aut est ibi expectans apostolicus, & tunc non tenetur expectare nisi per xx. dies, ut hic. aut non est ibi expectans apostolicus, & tunc tenetur seruare consuetudinem, vel statutum, cum hic non tollat consuetudo, nisi quo ad apostolicum impetrantem, secundum Io. An. Credo, quod istud dictum Io. An. procedit secundum tempus, quo fuit facta ista decre. sed si consuetudo fuisset introducta post istud c. & fuisset præscripta: tunc etiam expectans apostolicus deberet illo tempore expectare, quia noua consuetudo bene posset introduci contra dispositionem huius tex. cum hic non tollat nisi consuetudinem, quę tunc erat, ut expressè vult tex. Ad hoc gl. in cle. statutum. de elec. & quod dixi §. de cōsti. c. j. e. lib. super gl. in statuto autē bene procedit dictum Ioā. An. quia inferiores non possunt facere statuta contra ius, ut in cle. ne Romani. de elec. ¶ Vltimò oppo. Do. Pe. de Anch. quod impetratio facta contra consuetudinem istius ecclesie non valeat, ex quo non fit mentionem de illa. ar. c. constitutus. §. de rescri. ipse sol. quod hic, loquitur de consuetudine respectu prerogatiue optandi, sed ibi loquitur de consuetudine respectu numeri, secundum eum. ¶ Sed dicit d. Io. de Imo. quod per hoc non tollitur contrarium, quia non assignat rationem diuersitatis: & ideo ipse assignat rationem, quod ideo ibi non valet, quia non potest prouidere illi, qui non fecit mentionem, quando infringitur consuetudo ecclesie: ideo necessesse est mentionem fieri de illa consuetudine; sed non sic hic, quia prouideri potest impetranti absque eo, quod infringatur ecclesie consuetudo, quod est notandum secundum eum, quia per hoc habetur notabilis limitatio ad regulam, quę sumitur ex illo c. quod debeat fieri mentio in rescripto de statuto, vel consuetudine ecclesie. quia illud verum, quando non potest prouideri impetranti, qui infringatur statutum, vel consuetudo ecclesie: alias secus esset, secundum eum. ¶ Gl. j. recita per contrarium, quod prouisio non prorogetur, ex quo est canonicus. glo. solu. quod iste erat iam canonicus vel ex collatione Pape, vel executoris: & ideo prorogatur prouisio prębende non canonicatus. ¶ Glo. super versic. prouisionibus, querit de quibus executoribus loquatur. gloss. sol. quod

ADDITIO.

- 1 Diffio per. de hac præpositione, per, Arch. in c. cum contumacia. infra de hære. vide per Bar. in l. Celsus. ff. de usu. & per Nic. de Neapo. in l. quinquaginta. ff. de excus. tut. Bar. in l. illud, ff. de off. pręben. & differunt inter se per, ex, in

Geminianus super Sexto Decretalium.

sol. q. de vtrifq; pōt intelligi. ¶ Glo. super ver. 20. dies. in prin. alle. conecor. deinde quærit a quo tēpore incipiant cutrere isti 20. dies. sol. q. a die scientiæ. ¶ In fi. glo. Ex glo. ergo inferitur, q. istud tempus est vtile a principio, sed in processu continuum. de quo 2. q. 6. anteriorem. fm Archid. Et fiet fm eum computatio de momento ad momentum. qñ aut dicatur haberi notitia, dic vt in cle. cum ei quem. de cōces. præb. in fi. lo. An. ¶ Sed dicit Lap. Abb. quod illa cle. loquitur in alio casu, & ideo videtur aliud dicendum in terminis illius glo. & aliud hic, quasi vel lit Lap. q. licet ibi sufficiat illa ficta scientia, hic tñ vñ requiri vera. & ita etiam videtur ibi velle glo. ¶ Glo. super verbo, duntaxat. primò quærit, an isti 20. dies dentur omnibus canonicis simul, an cuilibet separatim? sol. q. omnibus simul. non obstat, si dicatur, q. alij punientur sine culpa, putà primus differt vsq; ad vltimam diē. glo. respondet ad hoc dupl'r, q. imò non puniuntur sine culpa. Et deinde glos. quærit, an si dicant nolle optare, debeat expectari lapsus 20. dierum. & dicit gl. q. non. ¶ In fi. glo. no. ex prima solutione glo. tñ vbi pluribus datur dilatio certorum dierum simul ad singularem, & particularem actum faciē dū: illa dilatio non intelligitur distributiue, vt quilibet habeat numerum illorum dierum: sed intelligitur collectiue, vt simul omnibus sit data, & maxime quando apponitur verbum restrictiui. ¶ Glo. si. declarat tex. quā r. executores debeant procedere post 20. dies. ¶ Vltimò quæro, tñ an valeat optatio facta per excommunicatum. Domini de Rot. conclusionē. 183. tenent, q. sic, quia cum per istam optationem non acquiratur nouus titulus beneficalis, poterit optare: nam licet excommunicatus non possit exercere actus, qui sonant in facto, iuxta not. 3. de preben. pro illorum. in fi. & j. de sen. excommuni. si verē. sed optatio præbendæ sonat in facto, nec per eam tribuitur nouus titulus beneficalis, vt hic notat Arch. ergo sequitur quod valeat bit optatio, secundum eos. 4

ADDITIO.

¶ Secundum eos. Adde tu originaliter videndum per eos in antiquis. Ber.

SUMMARY.

- 1 Edicti appellatione potest comprehendī prohibitio, quæ sit per viam iuris.
- 2 Factum contra legem prohibitivam non est nullum ipso iure, nisi hoc addatur expresse.
- 3 Forma certa vbi exigitur, si non seruatur, non valet factum.
- 4 Titulum beneficalē non potest quis habere duplici titulo.
- 5 Edictum quid dicatur?
- 6 Gerundia & supina sunt communis significationis.
- 7 Via vna electa an possit ad aliam rediri, si exceptio non opponatur?
- 8 Penitus, dictio, quid importet?
- 9 Postulatio & electio qualiter differant?
- 10 Postulatus an sit intronizandus?
- 11 Postulatio quid dicatur?
- 12 Constitutio antiqui iuris declaratoria non trahitur ad præterita, quando habet in contrarium communem opinionem prudentiam, & consuetudinem.
- 13 Clausula, vel exceptio, in fine posita non refertur ad omnes casus præcedentes, quando est dare diuersam rationem, quare magis ad vnum, quam ad alium referatur.

De postulatione Prelatorum.

Rubrica.

Perpetuo. ¶ Glo. j. summat. Et primò dānat sex formas cum oppositiōne accreti. secundo dānat septimam etiam cū decr. sed ab ista excipit vnum casum cum certa determinatione. secunda ibi, Sub ea. Et pro declaratione præmitte, q. quædam sunt personæ quæ debent eligi, & non postulari, vt patet. j. de ele. si Abbatē. quædam sunt personæ, quæ non possunt eligi, sed debent postulari, vt 3. e. ti. c. fi. quædam sunt personæ, de quibus est dubium, an debeant eligi, vel postulari & super istis datur hic modus, q. debet obseruari. ¶ No. tñ q. appellatione edicti pōt comprehendī prohibitio, quæ sit per viam iuris. ¶ No. q. subtilitas perniciofa est improbata a iure. ad hoc. 3. de iud. dilecti. ¶ No. q. vbi actus debet esse sub certa forma, si permisceatur simul formæ alterius actus, non valet qñ forma est de substantia actus. ¶ No. q. actus mixtus facit tertiam speciē diuersā ab actibus simplicibus: ideo postulatio, & electio simul mixte non faciunt veram electionem, nec veram postulationē. ¶ No. q. factum q. legē prohibitivam non est nullum ipso iure, nisi hoc addatur expresse. ¶ vide glo. in cle. cupientes. de penis. ¶ No. q. vbi exigitur certa forma, si nō seruatur forma, nō valet, etiam si dicat, q. vult, vt valeat prout melius valere potest. & sic si non valet, qd ago vt ago, non valet, vt valere potest, quādo defectus est in forma. de quo aliqd. j. de despon. impu. c. j. ¶ No. q. vbi datur probabilis dubitatio, admittitur actus incertus a principio, tñ qñ actus re-

cepit perfectionem, debet fieri certificatio. ¶ No. q. plus est prohibita incertitudo respectu consensus electi, quam eligentiū. & sic. c. 2. j. tit. prox. fortius videtur habere locum in electo q. in eligentibus. ¶ No. q. vbi duo incompasibilia simul proponuntur, per electionem vnus vñ alteri renunciari. ad hoc. j. tit. proximo. vt q. duas electiones. ¶ No. tñ q. quis non potest duplici titulo habere titulū beneficalē. de quo in d. ca. vt quis duas. ¶ Opp. q. valeat ista forma electionis, eligo in presentandū talem, vt no. Pe. 3. de iurepa. c. fi. sol. fm Arc. illud procedit in patronis, & est ratio, quia talis electio est potius quædam præelectio, q. electio propriē. ad quod bene facit cle. 2. de iurepa. in fi. tex. aut hic loquitur de vera, & propria electione. Ioan. An. Op. secundo, q. postulatus non habeat consentire: quia postulatio innititur soli græ, vt j. tit. prox. cupientes. 3. deniq;. Cuius contrarium innuit tex. in fi. sol. dic q. iste tex. debet intelligi q. taliter electus & postulatus eligit viam electionis, & tunc debet consentire. Sed si eligeret viam postulationis, non teneret consentire, vt in pñio. Io. An. ¶ Opp. tertio, q. quis non cōpellatur consentire electioni: quia nemo inuitus cōpellitur consentire. 74. di. gesta. sol. dicit, q. non cogitur hic præcisē ad consentiendum, sed causatiue, si vult electionē prosequi: alias nō cogere. j. q. 6. sicut is. 40. di. ante oīa. 23. q. 4. displicet. i. pñ. ¶ Quæro quid sit edictum. Sol. dic, q. est illud, quod Rex vel Imperator constituit, vel addidit. de quo tex. & gl. 2. di. constitutio. & 3. di. in summa. & j. de ele. vt circa. Io. And. ¶ Quæro, quare ex istis verbis, eligo postulandum & c. non inducitur verā electio vel postulatio? Sol. dic fm Ioan. Mona. tñ q. gerundia, & supina fm Priscianum sunt communis significationis: vnde si dicitur, vado ad amandum: intelligitur, q. vado, vt amē, vel id est, vt amer. Sed in casu isto passiuā significatio non pōt habere locum, quia nō potest quis seipsum eligere. de insti. c. fi. sifr gerundia habent idē significatū cū infinitiuo, adiecta tñ præpositiōne, quia genitiuo casui iungitur præpositiō de, ablatiuo a ppositiō, accusatiuo ppositiō ad. Et ideo si dico, eligo postulādō, vel econtra, est sensus, eligo in postulare, vel econtra. & cū dico, eligo postulādū, vel econtra, est sensus: eligo ad postulare, vel econtra, & sic non est vera electio. & hoc est quod voluit text. hic, Io. And. ¶ No. hic, bene de natura supinorū & gerundiorū propter priuilegia, vel statuta, vbi talia verba ponūtur. ¶ Quæro, an taliter eligentes sint priuati ipso iure potestate eligendi. & videtur, q. non, quia istud est vitium formæ. ad hoc j. ti. prox. c. q. q. ¶ Sed contrarium videtur, q. cum forma sapiat incertitudinem, vt dictū est. 3. ergo videtur priuati. arg. j. ti. prox. ca. 2. fm Archi. Io. An. sed dicit Io. de Fan. q. ille text. non priuat potestate eligendi, sed bene vult, q. voces in illo scrutinio dantiū vota incerta non cōputentur in numero eligentiū. vnde in alia electione, quæ postea fieret, deberet etiam isti interesse fm eū. Dic, si qñitur an sint priuati ipso iure, quo ad votū præstitū in illo scrutinio: dicendum est, q. sic. ita procedat dictū Ioan. An. Si quærit, an sint priuati quo ad alia vota præstanda in alio scrutinio? & dicendū est q. non essent priuati. & ita procedat dictum Io. de Fan. ¶ Quæro, quare vltimo casu admittatur ista electio incerta. Sol. dic, quia probabilis dubitatio excusat. 3. de cōsti. c. 2. e. lib. fm Io. Mo. & Arch. & in isto dubio est bona cautela, q. deponens votum in scrutinio simpliciter dicat, consentio in talē, vel addit: perficiendā ecclesiæ, non exprimitendo electionē, vel postulationē, tñ nō vitaretur, si diceret, consentio in talē eligendum, vel postulandū, put melius de iure poterit fieri. Io. An. ¶ Quæro vltimò an vna via electa possit ad aliā rediri, si exceptio nō opponatur. Sol. dic, q. non, quod denotat ista dictio, penitus, quæ idē importat, ac si diceretur ipso iure, vel sine exceptionis ope: vel idē, qd si diceret, q. de via nō electa nulla mētio fuisset facta, qd est notādū, q. facit ad not. per Cy. C. de fur. l. j. in 5. q. vbi tractat an ipso iure tollatur vna actio per electionē alterius præiudicialis, an verò p exceptionē. Io. An. ¶ No. bene de intellectu huius dictionis, penitus, quia multoties ponitur in statutis & priuilegijs. Et vide aliquid per Rā. An. j. de sen. excom. Romana. 3. fi. super glos. ¶ Glo. j. summat. & ponit quædam opiniones, quas declarat. ¶ In ea. glo. ibi, Valentinianus. & c. quanto. & 6. di. 3. sed altero. fm Archi. Io. An. ¶ Glo. 2. reprehēdit perniciosos, & allegat iura ad hoc. ¶ Gl. sup ver. eligo,

ADDITIONES.

- a In presentandum. Adde Ro. consil. all. 33. Ber.
- b Gerundiorum. Adde Alex. consil. 28. j. lib. Ber.
- c Forma. Decem signa ad cognoscendum formam. 12. ampliationes ad regulas quæ dicit seruandam esse formam, octo limitationes ad eadem. multa demū de forma notabiliter ultra omnes per viam tractatus latissime inuenies p D. Feij. in c. cum dilecta. ver. de formæ obseruantia. de referip. adde Are. in l. nemo potest. de leg. j.
- d Eligentiū. Adde Ro. all. consil. vbi latē vide de materia huius c. & in consil. 330. aliquid. Ber.
- e Penitus. Adde Ro. consil. 92.

eligo, recita per contrarium, q̄ valet electio, q̄n dicitur eligo, & postulo, vel eligo postulandum, vt patet ex notatis. 9 i. di. his oibz, & q̄ eligendus possit postulari, tenet Inn. 3. eo. ti. c. 1. ergo vñ, q̄ text. male hic reprober istas formas. glo. rñdet ad ista duo 3. ria. Ad primum, q̄ olim procedebatur illo modo, sed hodie hoc hic reprobat, & assignat gl. rationem quare, & dein de soluit 3. rium fm̄ quod, illud procedit in non solenni postulatione. ¶ In fi. gl. no. primo ex gl. vnam differentiam inter postulationem, & electionem, & inter alia: quia in electione contrahitur vinculum matrimonij spiritualis, quod intellige contrahi per consensum illorum, ad quos spectat eligere, qui ea intentione exprimunt, & per consensum electi secutum fm̄ Io. An. de quo est tex. in c. cum inter canonicos. 3. de elec. & in ca. qm̄ frequenter. 3. si vero. vt li. non confest. ¶ Aliam differentiam ponit Host. in summa huius ti. 3. verum. q̄ in postulatione non requiritur forma. c. quia propter. 3. de elec. sed sufficit sola concordia postulantium, sed Archi. hic dicit Inn. in c. in causis. 3. de elec. & Compo. 3. de postu. prela. c. 1. tenere, q̄ in solenni postulatione requiritur illa forma. Et ad hoc allegat Arch. j. ti. p. xi. c. 1. & c. vt circa. de quo remittit Io. And. ad no. per Guil. de Mon. Bel. de electio. c. bonæ. Io. An. videtur tenere opi. Hosti. in c. publicato. de elec. post gl. ea. ratione, quia illud c. loquit ex presse in electione, ergo secus in postulatione. argu. j. de elec. statutum. & hanc tenet etiam hic Do. Io. de Imo. dicens, q̄ ante factum, bonum est seruare opinionem Inn. sed post factum de iure videtur vera opin. Host. & sequacium. per quod infert Arch. q̄ postulatio, sicut electio est pronuncianda per vnum, nec tot sunt postulationes, quot sunt postulantes. ar. 3. de elec. in Genesi. An. verò postulatio sit publicanda populo. quidam, q̄ sit publicanda solum in capitulo, per ca. in causis. 3. de elec. Sed Inn. dicit ibi sustinendum, q̄ etiam populo publicetur, & ita setuat fm̄ Arch. consuetudo & stilus curiæ. ¶ Sed an postulat us sit intronizandus? sol. Arch. tenet, q̄ non: quia postulatio dependet a gratia, & si postulatus hoc patitur, notatur de ambitione, & videtur cassanda postulatio. ¶ Et propter prædicta non arctatur ad consentiendum. j. ti. proxi. c. cupientes. 3. denique. fm̄ Arch. Et no. ex ista glo. vnam rōnem, quare formæ hic positæ sint prohibita, quia qui postulat, non consentit, sed ille, qui eligit, sic. Sed aliam assignat hic Pau. dicens, q̄ ille, qui postulat, vñ fateri in postulato esse defectum, vt patet. 3. eo. tit. per totū. ¶ Sed ille, qui eligit, videtur præsupponere in electo nullum esse defectum; vnde ex talibus formis contrarietas oritur fm̄ Pau. ¶ Gl. super verbo eligo, recitat per contrarium, q̄ ista forma sit valida de iure, vt patet de renun. post translationem. ¶ Et similiter forma, de qua sequitur in tex. gl. soluit, q̄ olim illud procedebat, sed hodie secus, per hūc tex. ¶ In fi. gl. Io. Mo. sol. q̄ illa decretalis loquitur, quando monachus eligitur, qui postea est postulandus a suo Abbate, & sic ille tex. loquitur de postu. quadam, quæ præcedit electionem, & est quadam via pambula ad electionem: non autem de postulatione solenni, de qua debet intelligi iste tex. & sic hic non tangitur iste casus. Et hoc sub dubio fortè placuit hic, Arch. all. no. 63. di. literas. Sed mutauit postea, dicens, q̄ etiam ille, qui est postulandus post electionem, debet etiam simpliciter eligi, & postea postulari a suo praelato, per hunc tex. qui simpliciter loquitur, & indistincte. allegat no. 19. q. 2. c. 1. Io. And. ¶ Gl. super ver. vera electio. quærit, quæ sit vera electio, & soluit. ¶ Gl. super ver. vera postulatio. quærit, quare non sit vera postulatio. glo. volens soluere ponit postulationis, & electionis diffinitionē per quā apparet, q̄ vna differt ab alia. ¶ In fi. gl. no. ex gl. definitionem postulationis, & electionis. Sed Hosti. dicit, q̄ postulatio est alicuius personæ, quæ eligi prohibetur nō propter vitium, sed propter defectum, qui tñ postulandum omnino inhabilem reddit ad prouidendum ecclesiæ concors ex certa causa facta petitio, & ideo dixit non propter vitium, nec ob. c. 1. 3. eo. ti. Sed Arch. j. ti. r. c. 1. in prin. dixit fm̄ Io. Mo. illud intelligendum, q̄n postulant es nō exprimunt vitium postulati, & remittit ad no. per Gof. in summa huius ti. 3. fi. ¶ Quod autem dicit gl. hic de electione, intellige strictè sumptum vocabulo, quia verbū electio, latè sumptum, includit multa, nam eliguntur arbitri, eligunt poma de canistro, & similia, vt no. Gof. in sum. de elec. in prin. Ioan. And. ¶ Gl. super verbo, aduersentur. alle. concor. ad tex. ¶ Gl. super verbo, decetero, recita per 3. rium, q̄ imò ante facta debent esse irrita, quia ista constitutio declarat ius antiquum, sed constitutio antiqui iuris declaratoria trahitur ad præterita. de elec. cum in cunctis. ¶ Glo. sol. q̄ iste tex. ad præterita nō trahitur: quia expresse hic apparet ex verbis statuentis propter verbum, decreto. assignat causam quare statuens noluit. ¶ In fi. gl. dicit Io. Mo. q̄ ista constitutio non extenderetur ad electiones præcedentes, licet super his tempore istius constitutio nis penderet lis. Et ad id, quod dicit gl. facit, quod no. de spō. duorum, tuas, super ver. de cetero, & quod no. in proemio cle.

ad fi. mag. gl. & quod no. de ele. cum causam. sup verbo, & merito. Io. An. ¶ No. bene istam gl. ¶ q̄ constitutio antiqui iuris declaratoria non trahitur ad præterita, q̄n habet in contrariū cōem opinionem prudentium, & consuetudinem, & sic habes vnam limitationem ad no. de consti. c. fi. & vide similem gl. in ver. receperint. infra de ele. non re. c. 1. ¶ Secūdo no. q̄ ille, qui est secutus cōem opinionem, licet in rei veritate non esset iuridica, est excusatus, nec dicitur peccasse, quod no. quia facit, q̄ si iudex sequendo cōem opi. aliquem condemnat, nō tñ potest puniri, si postea iudicatur 3. rium eius, quod pronunciauit. Et per hoc possent defendi officiales, q̄n sunt in syndicato, vt non condemnentur, licet eorum sn̄a fuerint reuocata. Et intel lige hanc gl. veram, nisi q̄n constitutio improbaret consuetudinem tanquam irrationabilem, quia tunc traheretur retro, vt no. glo. in cle. si vna. de reb. eccl. non ali. Et est tex. 3. ti. proxi. c. 1. ¶ Gl. sequentes sunt literales vsque ad gl. in verbo, irritum. ¶ Glo. in ver. irritum. querit, quid si talis electio cōfirmetur, an per hoc validetur. sol. q̄ non. ¶ In fi. gl. de hoc per Doc. in d. c. quam sit. ¶ Gl. super ver. probabiliter. in prin. recita per contrarium ex notatis per Ber. 3. e. ti. c. fi. gl. soluit, q̄ dictū Ber. debet restringi ad istud. ¶ Deinde querit, quando detur probabilis dubitatio. dat gl. triplex exemplum. & alleg. vnum simile vsque ad ver. & quod hic dicit. & ibi gl. quærit, an quod hic dicitur probabile dubium excusare, procedat in dubio iure. sol. q̄ non. ¶ In fi. gl. in eo quod gl. dicit, probabile dubium de monacho assumendo in prelaturam alterius ordinis hodie nō procederet, quia non esset probabile dubium. per cle. 1. de elec. secundum Pau. & Io. de san. Geor. ¶ Item in eo qd dicit gl. ignorantia iuris non excusare, limitat Io. And. verum, nisi propter contrarias opiniones Doctorum esset probabile dubium super intellectu iuris: quia tunc excusaretur. facit quod no. de appe. vt debitus. super glo. antepe. & de baptis. ca. 2. & C. de bo. quæ libe. non sine. vnde tale dubium probabile excusaret eligentes, & electum, nec haberet locum finis huius c. fm̄ Ioan. An. ¶ No. bene istud dictum, q̄ probabile dubium super intellectu iuris excusat, sicut probabile dubium facti. facit quod no. j. de æta. & qua. c. 1. fm̄ Ioan. de san. Geor. ¶ Gl. super verbo, sic. querit, an exceptio hic posita referat ad omnes formas superius expressas, & soluit q̄ non, sed ad vltimum assignat rationes in fi. ¶ In fi. gl. no. bene istam gl. ¶ q̄ clausula, vel exceptio in fine posita non refertur ad omnes casus præcedentes, q̄n est dare diuersam rationem, quare magis ad vnum, quam ad aliū referatur. similis gl. 3. de rescrip. statutum. 3. j. super verbo, locis. vel quādo casus, vbi eēt posita exceptio, est diuisus ab alijs, per 3. q̄ est notandum pro priuilegijs & statutis, in quibus ponuntur exceptiones in fi. an comprehendant omnes casus præcedentes. & vide gl. in verbo, coram. j. de elec. vt circa. ¶ Glo. in verbo, consensus: querit infra quantum tempus debeat prestare consensum, & soluit gl. sequens alle. cōcordantias. ¶ Gl. super verbo, necessariū, querit, quid si electus sub forma vltima non eligit alteram, sed dubiam, sicut fuit facta, an sit nullus consensus. gl. so. q̄ sic. ¶ In fi. gl. no. bene istam gl. q̄ vbi lex imponit pœnam super certo facto prohibito, & postea ab illa prohibitione excipit vnum casum sub certa limitatione, b q̄ pœna posita super facto extenditur etiam ad casum exceptum, si forma nō seruatur: quod bene no. propter statuta. ¶ Gl. si recita per 3. rium, q̄ electione vnus istarum alteri non præiudicetur, vt no. de libel. obla. c. 2. gl. so. distinguēdo, an vna sit præiudicialis alteri vel non. primo casu procedit iste tex. secundo 3. rium. ¶ In fi. gl. dicit hic Lap. q̄ electus sub forma vltima hic posita videtur alteram eligere eo ipso, q̄ ipse consentit electioni: & tanquam electus consentit, vel postulationi consentit, licet non teneatur postulationi cōsentire. ad quod facit, quod no. Io. An. 3. eo. lib. de rescri. gratia. in gl. hic non est tempus. & de ver. sig. intelligentia. & c. præterita. & 8 i. di. si quis sacerdotis. & quod vtrouque no. secundum Lap.

ADDITIONES.

- a ¶ Penderet lis. Adde, an statutum trahatur ad causas pendentes, Pau. de Ca con si. 2. i. in primo impressis. Ber.
- b ¶ Limitatione. Adde, quod voluit Ro. consi. 455. Ber.
- c ¶ Electioni. Adde Lap. alleg. 6. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Actus pluribus præiudicialis qualiter debeat fieri.
- 2 Citatus q̄ compareat per se, non potest comparere per procuratorem, nisi aliud exprimat in citatione.
- 3 Dies citationis non computantur inter dies dilationum. A. dictio, stat inclusiuè.
- 4 Forma c. quapropter, an sit seruanda in electione canonicorum.
- 5 Appellandum qualiter sit.
- 6 Procurator an requiratur, q̄ habeat speciale mandatum ad opponendum crimina & defectus.
- 7 Procurator missus non instructus, an datur sufficiens.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- 8 Dominus vel procurator, quando dicatur venisse instructus.
9 Masculinum genus concepit femininum, etiam in materia penali.
10 Promissio & electio qualiter differant.
11 Opponens & non appellans, an debeat venire.

De electione.

Rubrica.

STatuimus. ¶ Glo. j. summat totum capitulum. Et diuidit in tres partes. Secunda ibi, Sed si. Tertia ibi, Adijcientes. Et ista tertia subdiuidit, q̄a duo facit. primo ponit obijcientes in forma. secundo illum, qui obijcit in personam ibi, qui verò. Et hæc secunda et tria facit. primo imponit pœnam. secundo aggrauat ibi: ad que. tertio excipit ibi: nisi. Io. Mo. dicit, q̄ primo ponit statutum, q̄ secundo prorogat ibi: hæc autem. tertio imponit pœnam non probanti ibi, adijcientes. Ioā. An. Legam c. per partes exponēs tes expediendo quamlibet partem de per se. præmitte, q̄ ecclesijs prouidetur quo ad propositum triplici modo, scilicet per electionem, postulationem, & collationem. Et de his tribus loquitur hic tex. Et q̄ ista differant, patet ex diuersitate rubricarum, & per tex. c. cum in illis. j. de præben. Secundo præmitte, q̄ contra electionem potest dupliciter opponi, ratione inhabitatis personæ, & ratione defectus formæ. Et in his modis datur diuersitas iurium, vt patet hic, & j. c. ti. vt circa. & in cle. cōstitutionem. eo. ti. ¶ No. primo, q̄ ille dicitur impugnare actū, qui opponit aliquid contra formam actus, vel contra personam in cuius commodum dirigitur executio actus, quod no. quia quandoque testatores priuant impugnantes testamentū, quia ille diceretur impugnare, qui exceptiones opponeret. ¶ No. ex principio istius tex. iuncto ver. hæc autem, argumentum, q̄ forma c. quia propter. s. c. ti. est seruanda in collationibus, & in postulationibus, & etiam in beneficijs minoribus, sicut sunt canonicatus, quod infra declarabitur. de postulationibus dixi s. c. proxi. ¶ No. q̄ ille, qui opponit electio, videtur a. agere, & personam actoris assumere. a. de quo per Inn. de accus. 1. c. super his. per Arch. 23. distillud. ¶ No. ar. t. q̄ quando fit actus pluribus præiudicialis, non solum debent vocari principaliter venientes ad iudiciū, sed etiam omnes, quorū interest, & quos negociū tangit, de quo. s. de ma. & ob. inter quatuor. ¶ No. 2. ar. t. q̄ ille, qui citatur, vt compareat per se, non potest comparere per procuratorem, nisi aliud exprimatur in citatione, de quo j. de iudicijs. c. i. ¶ No. q̄ est licitum citare partem ad totam causam in prin. iudicijs. ad hoc s. de res. in inte. cum ex literis. de dolo & contuma. cum dilecti. & j. eo. ti. cupientes. de b. hoc per Doc. de offi. deleg. consuluit. b. ¶ No. arg. q̄ paria sunt non comparere, vel comparere per non instructū ad causam, de quo de proc. constitutus. ¶ No. q̄ quandoque appellanti statuitur terminus ad iter arripiendū, & de his terminis vide glo. 3. s. de app. personas. ¶ No. ar. q̄ dies citationis non computatur inter dies dilationum, & sic dictio, a, stat exclusiue. de quo j. de restitu. spoli. frequens. de præben. statutum. & aliquid hic per Achi. ¶ Quæro, an dispositio istius text. habeat locum in laicis appellantibus. sol. dic, q̄ sic, quando est de his, qui ad hoc admittuntur. de quibus habetur. j. eo. tit. vt circa. & s. de accus. super his. quod est verum etiam quo ad pœnam hic positam pro ea parte, pro qua est capax illius pœnæ, secundum Archi. Ioan. And. Et pro isto vltimo dicto facit de ap. reprehensibilis. 4. ¶ Quæro, an in electione canonicorū debeat seruari forma c. quia pp. s. c. ti. sol. dicit Ho. hic, q̄ sic, & probat per hunc tex. in prin. iuncto ver. hæc autem, quia cum hic dicatur posse obijci formam, & istud habeat locum etiam in canonicis, sequitur, q̄ in illis seruanda est forma. ar. c. ad dissoluendum. de despo. impu. Contrarium tenet hic, Ioā. An. prout et dicit se norasse in d. c. quia propter. super gl. j. & de hoc j. c. ti. sicut, in gl. 2. ¶ Nec ob. iste tex. quia fm hoc sequeret, q̄ in prouisionibus deberet seruari illa forma, cum hic et loquatur de prouisione, qd̄ tñ est fallum. ¶ Item in quantum iste tex. præsupponit posse obijci cōtra formam electi in canonicū: nō dēt intelligi de illa forma, sed de alia: puta quod electio fuit facta per singulares canonicos, & non capitulariter, vt no. j. de re. ec. non alie. dudum. & s. de consti. cum omnes. in fi. j. glo. vel q̄ forma fuit pactionabilis & simoniaca, vt s. eo. ti. significasti. de præb. significatum. vel q̄ non fuerint vocati vocadi. j. de præb. cum in ecclesijs. & sic non concluditur per hunc text. fore seruandum in canonijs dictam decr. Io. An. Et istam partem tenet Inn. in c. ex parte, de concess. præb. & opiniones istorum refert Old. in q. 95. tamen neutra ibi approbat. Idem quod Io. And. tenet hic Pau. vnde dicit, q̄ iste tex. debet intelligi de forma debita in electione, postulatione, vel prouisione: quia si intelligeretur de forma c. quia propter. nimis restringeretur iste tex. fm Pau. ¶ Quid si appellatur ab inuestitura, vel collatione canonice facta per exe-

cutorem Papæ datum purè, vel sub cōditione pura capitulo negligente, an habeat locum iste tex. so. dic q̄ sic, si etiam sit facta ultra numerum, vt probat iste tex. so. j. in ver. hæc aut. ibi, & canonij. ¶ Nec ob. si dicatur, q̄ non vacat, ex quo fit ultra numerum, vt dicitur super glo. in verbo, factam. quia licet non detur vacatio, tamen æquum est, ne expectas diu sit sub vana sp̄e. Io. An. Et per prædicta idem dicitur si appelletur propter oppositionem factam electioni, vel prouisioni, siue coram executore, vel collatore, vel inductorem in possessionem. ¶ Et hoc, siue appellet opponens, siue is, contra quem fit oppositio. & idē, si nō appelletur ab electione, vel prouisione. sed appellatur a grauamine, dum agitur cā corā executore, vel iudice, vt quia non facit copiam rescripti: non dat deliberatorias, vel non admittit exceptionem legitimam, vel his similia. ¶ In his omnibus habet locum hæc decretalis, & sic seruaf. & istud probat verbum, ppter hoc, hic positū, vt exponatur propter hoc. i. propter cām electionis, vel postulationis, fm Cōpo. imò plus dicit hic Cōpo. & no. glo. 4. in clem. cām. c. ti. q̄ si a grauamine iudicis, vel executoris appelletur, locum habet constitutio. & sic dē seruaf. se Inno. licet quidam dicerent solū in prima appellatione istū tex. locum habere: quod est contra mentem huius c. cum per secundam sicut per primā appellationem possit protestari vacatio. & idem tenet hic Io. An. & Archi. & idem Pau. ¶ Sed an habeat locum iste tex. indifferēter in qualibet appellatione iudiciali & extraiudiciali? Et dicunt prædicti q̄ sic, per rationes præmissas. Et hoc placet Inno. & Host. qui tenent hæc decretalem procedere, si appellatur ab illo, qui vult confirmare, vel p tribunali sedere. ar. s. eo. cum dilecti. & de app. constitutis. 2. fa. cit. j. c. ritu. quis. j. responso. Et ad idem facit ratio huius iuris, quæ est generalis, vt via malitijs præcludatur. & sic debet ius esse generale. ff. ad l. Aquil. l. illud. nam ita extra iudicium sicut in iudicio malitia fieri posset: ergo & c. ff. de rei vendi. l. in fundo. ¶ In contrarium facit: quia c. vt circa. j. eo. tit. præsupponit istam, vt ibi patet in fi. & non habet locum in appellatione iudiciali, vt j. eo. tit. constitutio. sed dicit Arc. q̄ casus sunt diuersi: nam illa loquitur de forma interponendę appellationis: ista vero de prosecutione appellationis interpositę, & sic se non tñ gūt, fm Io. An. ¶ Qualiter autē debeat appellari, dic, q̄ in scriptis, & ex causa probabili, qua probata deberet legitima reputari. j. eo. si postquam. & c. quamuis. & infra 10. dies a tpe sciētiæ. j. de appel. concertationi. fm Archid. Ioā. An. ¶ Quæro, an indifferēter omnes admittantur in cā appellationis. Sol. dic q̄ non, sed tantum illi, quorum interest, vt dicit hic tex. fm Ho. & Pet. & debent probare suum interesse. s. de testi. c. veniēs. 2. & quo iure illud prætendant. s. eo. ti. constitutis. Io. An. & fa. cit fm Lap. ff. de regu. iu. quatenus. ¶ Circa personam procuratoris quæro, an requiratur, q̄ habeat speciale mandatum ad opponendum crimina, vel defectus. Sol. dic, q̄ sic, vt no. s. de accus. super his. & hodie in cle. nō pōt. de procu. quæ etiam latius loquitur. Et vide quod ibi no. in glo. antepenul. & de 10. q̄stionibus hunc articulum tangentibus vide in Specu. de procura. s. j. ver. sed nunquid. cum 10. versu. seq. quoru aliqua ponit hic 7. Compo. Ioā. An. t. Sed quid si procura. mittatur nō instructus, an dicatur sufficiens? sol. dic, q̄ non, arg. a contrario huius literę, & de iura. calum. in pertractandis. & de dolo. ca. fi. vnde potuit sumi iste tex. Et d. l. fi. C. qui ad eccle. confu. s. cum autem. Et præmissa faciunt contra illos, qui constituunt syndicos, vel procuratores ignotos, vel inscios cause. Et ideo negat oīa: vnde Index subuenire deberet, & cogere, vt constituerent instructum, & bonæ famæ. ar. C. de procura. l. fi. & ff. e. ti. actor. & j. de 8. testib. præsentium. Io. An. ¶ Quæro, qñ dicatur dominus, vel f. procurator venisse instructus. So. dic, q̄ istud patet ex c. cupientes. s. j. in fi. j. c. ti. quia portare debet acta, iura, & munimenta: tamen.

ADDITIONES.

- a ¶ Assumere. Adde Ol. consi. 316. Ber.
b ¶ Consuluit. Adde, quæ ibi posui in apofil. meis.
c ¶ Dictio. a. Adde Ol. consi. 49. Adde latius quod ista dictio a, aliquando sumitur inclusiue. l. pater. s. 2. & l. miles. s. adulterij. ff. ad l. Iulia. de adul. & l. post duos. C. de adu. di. iu. l. & a caligato. C. de nup. item, a, est no. separationis secundum quod refert D. Phil. de Cor. in auth. contra rogas. in fi. C. ad Treb. quid autem si assignatio termini fieret per dictionem a, vel similes: dic vt per Bal. & Pau. de Ca. in l. j. ff. si quis cau. cum multis concor. de quibus ibi per Alex. & moderniores, & alios plures concor. no. per Arch. in cap. statutum de præben. infra.
d ¶ Haber locū. Adde qñ possit habere locū. Old. cōf. 275. & vide eūdem cōf. 2. Ber.
e ¶ Spirituale. Adde Ro. consil. 61. Ber.
f ¶ Procurator. Gesta procu. quando noceant domino, & an ex eius contumacia possit deueniri ad secundum decretum, & an excusetur a contumacia si procu. fuit impeditus, & de negligentia procu. in appellando, & generaliter de gestis a procu. in omittendo, & quando facit illicita an obhget dominum, & de confessione procur. quando noceat domino: hæc omnia ordinatissime ponit D. Fe. in c. j. vt li. non conte. & nullibi inuenies taliter ordinata.

tamen, ut ibi no. gl. pe. ex causa bene daretur noua dilatio ad illa producenda. ad hoc ff. de eden. l. si quis ex argentariis. §. si. & l. seq. sed sine causa non daretur de iure communi. ad hoc de resti. in integ. c. eorum. Io. An. ¶ Sed quid si statuitur terminus ab homine, an debeat venire instructus sicut in isto termino iuris. ¶ Quidam tenent, qd sic, ubicunque a iudice statuitur terminus ad prosequendum negotium prouisionis, etiam si altera pars id non petat, & hoc propter periculum more. §. de app. oblata. & j. de ap. cordi. Alij tenent contrarium cum istud non reperiatur iure cautum, secundum Inn. Io. An. ¶ Sed dicit Io. de Imo. qd satis est iure cautum, ut hic patet. unde iudex exprimendo hoc, exprimit quod venit de iure communi, & hoc pcedit in causis beneficialibus. ¶ In alijs autem causis posset pcedere alia opi. de qua j. de app. cordi. & s. e. ti. saepe. secundum eum. Tu dic, si queritur, an iudex in huiusmodi causis assignare talem terminum possit, & dicendum est, qd sic. Et ita procedat dictum Do. Io. de Imo. hic. ¶ Si queritur, an ex statutione termini ad prosequendum negotium prouisionis facta per iudicem simpliciter intelligatur, ut veniat ad totam cam instructus. & dico, qd non: & ita procedit alia opi. ¶ Glo. 2. querit, an habeat locum iste textus in electionibus, & prouisionibus foeminarum. gl. so. qd sic, praterquam in his, quae disponuntur. j. c. indemnitate. ¶ In fi. gl. no. gl. ¶ qd masculinum genus concipit foemininum, etiam in materia poenali. de quo. j. cod. in c. generali. ¶ Gl. super verbo, prouisionem. querit primo, quid sit prouisio, & soluit: deinde querit, an iste textus habeat locum, si appellatur post confirmationem, & soluit, qd non. ¶ In ea. gl. 16 ibi, cum inter canonicos. ¶ ¶ No. primo ex ista gl. vnam differentiam inter prouisionem & electionem, quia prouisio vnico instructu habet inclusam electionem, & confirmationem. ¶ Et dicit hic Archi. qd prouisio quandoque sumitur pro electione, ut s. eo. c. causam. & ea. quia propter. quandoque sumitur electio pro prouisione. de concess. prae. dilectus. secundum Arc. glo. in cle. fi. eo. ti. dicit, qd istud est verbum latum aptum comprehendere omnem modum, per quem prouidetur, siue sit electio, siue postulatio, siue praesentatio, siue collatio, quod est bene notandum. ¶ Secundo no. ex gl. qd si ius eligendi simul iungitur in personam habentis confirmare, & coniunctio fit ex negligentia inferioris, qd tunc non est necesse, qd super diuerso tempore eligat, & confirmet. Sed potest vnico instructu prouidere ecclesie. de quo s. e. c. nihil. & c. inter canonicos. ¶ In ea. gl. ibi, post vero non. & ratio Inn. erat quia ista constitutio facta, ut talia negotia, in quibus mora est periculosa citius terminentur, sed haec ratio cessat in confirmato, & fortius procederet ista sua ratio, quando appellatio non posset impedire administrationem confirmati, ut j. eo. titu. indemnitate. sed alij tenent contrarium, si appellatur a confirmatione, j. cod. si postquam. Et istud placet Archi. pro quo bene facit de appel. oblata. in fi. & quod ibi no. quod no. infra eo. auaritia. in gl. & tunc secundum rationem Inn. non haberet locum in prouisionibus, qd est falsum. Io. An. de Lig. dicit, qd aut appellatur post confirmationem iudicalem, & tunc, quia suspenditur effectus ipsius confirmationis, procedit opi. Archi. per iura ad hoc allegata. aut appellatio interponitur a confirmatione extraiudiciali, & tunc cum talis appellatio non suspendat actum praecedentem super confirmatione, licet transferat negotium ad superiorem, ut no. per Ioan. And. §. de appella. constitutis. 2. & no. §. eo. cum nobis olim. & tunc procedat opi. Inn. hic, & Ho. qui idem tenent, & ita dicit se putare eos intellexisse, secundum eum. ¶ Gl. super verbo, factam. recita per questionem, an iste textus habeat locum in appellatione, quae interponitur ab electione facienda. ¶ Gl. recitat vnam opinionem, postea distinguit. ¶ In ea. gl. in fi. dicit hic Compo. qd opi. Abbatis procedit, etiam si faciendi sit de beneficio non vacante: puta si appellatur, ne talis recipiat ultra numerum: tamen distinguit tria tempora. Primum Innoc. quo fuit seruatum sic. Secundum Alexan. quo fuit seruatum contrarium: tum quia mens constitutionis videtur velle prouidere contra diutinas vacationes: quae ratio cessat eo casu: tum quia malum erat inutiliter laborare, & expendere propter beneficium vacaturum, quod forte nunquam habebit impetrans. Tertium tempus fuit ipsius Alexandri, & post ipsum, quo seruatum est primum: nam equum est, qd etiam expectans de iure suo sit certus, ne diu maneat sub spe vana. Et ut dicit, hoc habet maxime aequitatem, quando prosequitur appellatus. Io. An. Et idem, quod tenet gl. hic, tenet gl. in d. c. qui contra certam. j. c. ti. Sed posset obijci, qd cum istud c. sit poenale, non debet extendi ad alium casum, quam comprehensum. j. c. statutum. Item est exorbitans, ut dixit gl. j. in ver. ad nos. ergo non debet extendi. & c. qui contra certam. potius facit in contrarium, quia per illud apparet, qd non includebatur electio faciendi sub c. ut circa. licet gl. sic tenerent. Sed posset respondere, qd licet sit odiosum per respectum ad litigantes, est tamen fa-

uorabile ecclesijs, ut cesset eorum vacatio, ergo debet extendi in fauorem ecclesiarum, ut no. gl. in verbo, per alios. in c. sciatur cuncti. j. eo. & facit quod no. Io. And. j. super glo. in verbo, ad nos. ¶ Gl. super verbo, impugnat. querit, quid si nullus impugnat, an debeat fieri vacatio? Et quid si nullus opponat, an iudex ex officio possit inquirere? & soluit ad questionem. ¶ In fi. gl. no. ex ista gl. qd c. fi. e. tit. non habet locum in consecratore, & ordinatore. & cum gl. concor. Io. Mo. secundum Ioan. And. ¶ Gl. super verbo, formam, querit de qua forma hic loquatur. ¶ Gl. so. in fi. gl. non intelligas glo. simpliciter de forma c. quia propter. quo ad omnes casus positos hic, sed etiam de alia forma, de qua dixi in tex. ¶ Gl. super verbo, personam. querit, an iste textus habeat locum, si opponatur contra personas eligentium. Et recitat duas opiniones: vnam, qd sic: aliam, qd no. & in ista vltima residet. ¶ In fi. gl. idem Io. Mo. qui assignat rationem: quia probatio talis obiectus nil definit directe contra personas eligentium, sed super forma. s. e. super eo. fi. de his qui no. infra. l. Lucius. Idem secundum Compo. si dicatur electores, vel prouisoires esse excommunicatos, vel suspensos per litteram surreptitiam, per quam facta est prouisio, vel electio. Nam omnes isti obiectus dicuntur in formam, & contra eligentes ponuntur, ut diuersa, ut ibi dicam. Ioan. Dicit Io. de Sancto Geor. qd hic equiparantur quo ad poenam non probantis: ibi diuersificatur quo ad modum specificandi obiecta secundum eum, & secundum praemissa gl. hic, non bene diceret, qd poena istius tex. non habeat locum, quando obijciatur contra eligentes: quia si illud dicitur concernere formam, patet, qd in tali casu habet locum etiam poena huius capi. quod etiam de forma disponit. Sed intellige glo. de poena, quae imponitur pro obiectu personae. ¶ Gl. super verbo, propter, querit quae forma sit seruanda in appellatione. gl. soluit, deinde querit, in qua appellatione sit seruanda ista forma. In ea. gl. ibi, & haec vera. glo. sol. de his, quae exponuntur in glo. non autem intelligas de dispositione istius tex. Io. An. quati velit dicere, qd iste tex. habeat locum in appellatione extraiudiciali, secundum Pau. ¶ Gl. super verbo, ad nos. querit, an habeat locum iste tex. in appellationibus interiectis ad inferiores. ¶ Gl. recitat tres opiniones, & vnam firmat. In fi. gl. idem Io. Mo. & Archi. & quod dicit glo. hic, qd iste tex. est exorbitans. intellige quo ad deuolutionem, & citationem, & poenam, & isto respectu non habet locum in inferioribus, quo ad poenam, ut no. gl. antepe. in cle. no. potest. de proc. in princ. Ioan. An. & hoc tenet Ioan. de Sancto Geor. Refert tñ, qd domino suo videtur durum hoc dictum, qd amplietur confirmatio, in quantum non est poenalis, & restringatur in quantum est poenalis, fm eum. ¶ Gl. super verbo, appellari. querit, qd si non appelletur in his, quae immediate subsunt Pape. de hoc remittit. ¶ In fi. gl. Ista tñ constitutio locum non habet, cum aliter, quam per appellationem deferretur ad curiam fm Innoc. Host. Pet. & Archi. intellige hoc verum, quo ad deuolutionem, & dilationem, sed quo ad poenam non probantis habet locum vbiq. ut no. per gl. in cle. non potest. de procu. ¶ ¶ Glo. super verbo, opponit. querit in prin. an ille, qui opponit, & non appellat, debeat venire. & soluit, qd non. dicit tamen, qd victoria aliorum illis prodest. ¶ In ea. gl. ibi, rata. & debet ratificare appellationem suo nomine interpositam infra tempus, infra qd debuisset appellare, ut no. gl. quae incipit, dixit Garfias. j. c. ti. ut circa. videlicet infra decem dies, qui debent computari secundum quosdam a die qua appellatum est. & videtur hoc placere Inn. §. e. ti. auditis. Sed Archi. sequendo Compo. hic in gl. quater. in 4. q. dicit, qd satis est, qd ratificet a tempore scientie, licet non a die appellationis. Ioan. An. pro hoc. j. de appe. c. ceterationi. imò plus dicit ibi Compo. qd nedum ille, qui non est procurator, sed amicus potest appellare hoc casu pro absente, contra quem lata est sententia. ff. quorum ap. non rec. l. j. & sic fuit obtentum, & absens iuuabit se illa appellatione, cuius nomine fuit interposita, dum tamen infra tempus ratificet, ut dictum est. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, quid si ille, qui incipit alia questio. in eadē gl. in fi. idem Ho. & Archi. Quid si ille, qui appellauit prosequi iudex de hoc inquireret: quo comperto, omnia retractabit. §. de collu. c. fi. & §. de re iu. cum olim. & §. e. ti. cum dilecti. ad hoc j. c. prouida. Sed quid si nec appellans, nec appellatus prosequitur, & tertius cuius interest, vult prosequi, an procedatur contra appellatū eo prius non citato? Sol. dicit, qd no. & est ratio, quia istud non reputat absentem presentem, nisi cum illorum aliter prosequitur, ut patet in ver. proxi. secundum Compo. & Archi. Io. And. ¶ Contra istud vltimum facit iste tex. qui citat appellantem & appellatum, & generaliter, quorum interest, & quos causa tangit, & sic omnes isti faciunt partem in iudicio, & postea

ADDITIO.

¶ Et confirmationem. Adde Old. confi. 194. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

& postea in ver. sed si pars loquitur cum nomine partitiuo, aliqua, quod verificatur etiam in quacunque minima parte, ut notat gl. in verbo, aut earum. in cle. quamuis. de fo. compe. ¶ Quæcunque ergo persona, cuius interest, compareat, comparere videtur aliqua pars de enumeratis. unde si compareat aliquis, cuius interest, erit pars in iudicio. Ad idem facit ver. in cuiusquam absentia, quod debet referri ad contumaciam cuiusquam prædictorum, ut dicit gl. hic super verbo, cuiusquam. potest responderi, quod tex. intendit citare omnes istos, dum tamen ipsi inhæreant appellationi, & tunc quilibet istorum est pars in iudicio, & ita procedunt rationes s. positæ. Sed si aliquis tertius, cuius interest, sciuit appellatum, & non ratificauit infra tempus, & vult modo comparere pro suo interesse, tunc requiretur citatio, ut dicunt prædicti per rationes, quas assignant. ¶ Gl. super verbo, qui defendit, & gl. super verbo, contingit, sunt literales. ¶ Gl. super verbo per se, recita per contrarium, quod non sit licitum istis comparere per procuratorem, sed personaliter, ut j. e. ti. cupientes. gl. soluit, quod istud procedit tantum in cathedralibus, & regularibus, hoc in alijs. ¶ Gl. super verbo iter arripiant, colligit notabile super tex. & allegat concor. in fi. glo. & de hoc. 2. q. 6. appellatore appellante. Io. An. ¶ Gl. super verbo, infra mensem, hæc est additio, & querit a quo tempore incipiat currere mensis. gl. so. in fi. gl. & illa cle. determinat hic scripta, & alibi, ut ibi notat in j. gl. quod ergo. Io. An.

S V M M A R I V M.

- 1 Electio, verbum, late sumptum comprehendit. prouisionem, & postulationem.
- 2 Dilatio simpliciter assignata dicitur peremptoria.
- 3 Processus, an valeat, quando cessio fit per præsentem non expectato lapsu viginti dierum.
- 4 Litera impetrata per appellante infra terminum iuris in causa appellationis beneficiæ an valeant.
- 5 Litis contestatio est terminus opponendi dilatorias viam præcludens, ubi potest procedi in iudicio lite non contestata.
- 6 Exceptio, tu non es procurator, ad quantum tempus possit opponi.

Sed si. No. primo argumentum, quod terminus assignatus ad iter arripiendum non arctat ad se præsentandum iudici, quod probat hic tex. qui dat aliam dilationem ad se præsentandum. ¶ No. secundo argumentum, quod verbum, electio, late sumptum comprehendit postulationem, & prouisionem. probat hic tex. iuncto princ. qui dicit, in electionis negotio. & s. expresserat de tribus. ¶ No. ar. quod dilatio simpliciter assignata videtur esse peremptoria. de quo s. de except. pastoralis. & no. gl. in cle. j. de exco. ¶ Sed quid si vna partium est præfens, & altera absens: præfens petit admitti, an indistincte sit admittenda? sol. Compo. dicit, quod non: sed oportebit eum probare tempora huius c. obseruasse. Et de hoc remittit Io. An. in Spec. de ap. s. nunc breuiter. ver. hoc autem certum. & ibi tenet Spe. quod præfens non potest petere, ut procedatur contra absentem, nisi si docuerit se tempora huius c. obseruasse, deducto tempore competentis: computatur enim mensis, ut 20. dies, & tempus competens quo in itinere fuit. Sed nec is, qui tempora non seruauit, potest hoc contra aduersarium opponere secundum Lap. Ab. hic. Et no. Spe. in loco præall. alle. c. quia frustra. de vfuris. & c. cum ecclesiastice. de exco. sed quid si pars non venit, tamen infra tempus impetrauit auditorem per alium, an sufficiat. Io. An. remittit ad Spe. in loco præalleg. in ver. duobus se. ibi Spe. tenet quod sufficiat auditorem impetrasse, vel adire infra prædicta tempora: quia istud c. non requirit obseruationem temporum, nisi j. mensem iter arripiatur, & quod pars veniens ad curiam per 20. dies expectet aliam. Et in alio ver. qui incipit, quid si apparet. dicit seruari, quod sufficit apparere auditorem obtentum, licet non constet, quod per principalem personam, vel eius procuratorem, secundum La. Ab. ¶ Quid si procedatur per præsentem non expectato lapsu 20. dierum, an valeat processus. so. dic. quod non: quia factus est contra non contumacem. de ma. & obe. inter quatuor. secundum Io. Mo. & Arc. alle. 3. q. 9. oia. c. absente. & c. reuera. & c. curare. ¶ Et per premissa infert Io. An. vnum speciale in causa appellationis beneficiæ, quod licet terminus non sit assignatus ab hoc, nec delatum sit appellationi, si impetrata per appellante infra terminum huius iuris non valent, imò eis non obstantibus si pars appellata velit procedere, non obstante parte impetrante, procedatur in eam secundum Inn. & Ho. Io. And. Ad hoc facit c. oblatæ. s. de app. ¶ Quid si neutra pars venit infra terminum hic statutum, sed postea veniens possit impetrare? so. tenet hic Lap. quod sic, dummodo appellatus nimirum non præcurrat, ut s. de ap. oblatæ. & ita dicit tenere hic Compo. in gl. qua liter. hoc etiam tenet In. & Ho. dummodo res sit integra. argu. eo. ti. in causis. idem tenet Do. de Ro. conclusionem 225. & assignat rationem, quia iste tex. prohibet, quod ante ista tpa non procedatur: ergo a contrario post lapsum temporis poterit procedi in

partis absentia. ¶ Sed contra istud op. Io. de Fa. quia si quis non prosequitur appellationem infra terminum statutum, reputatur non appellans. s. de app. personas. unde non videtur posse procedi etiam de consensu appellati, ut in cle. pe. de app. sol. Trium loquitur in termino statuto a iure. vel dic. quod aut statuens terminum intendit, quod per ius lapsum sit desertæ app. & tunc procedit contrarium. aut non intendit appellationem esse desertam, & tunc procedit, quod hic dicitur: nam ut apparet, hic tex. vult, quod lapsus termini tribuat potestatem procedendi in absentia alterius, & sic non videtur velle, quod inducatur desertio appellationis. Et pro hoc facit glo. j. e. cupientes. s. si verò. in gl. infra idem. in fi. glo. nunquid ergo. in cle. constitutionem. eo. ti. Et hoc etiam videtur tenere Lap. in cle. j. de app. fm Io. de Fan. An possit procedi contra istum absentem etiam usque ad sententiam definitivam inclusivè: tene quod sic, cum iste text. indistincte dicat procedi posse. & an a definitiva sententia possit contumax appellare in isto casu, no. glo. pe. in cle. causam. e. ti. & gl. fi. in cle. si ante. de dolo & contu. fm Io. An. ¶ Glo. j. & 2. sunt literales. Glo. super verbo, post aduentum. recita per contrarium, quod imò debet expectari etiam ultra 20. dies. argu. j. e. cupientes. s. si per 20. gl. so. quod propter grauius præiudicium ibi datur maior dilatio, quod hic. ¶ Glo. super verbo, absentia, recita per contrarium, quod non possit procedi contra absentem lite non contestata. s. ut lite non conte. per totum. gl. so. hoc procedere in matrimonio spirituali, sicut etiam quandoque in carnali. alle. iura. In ver. & quod dicit. glo. querit, an intelligatur tex. quicunque; interuenerit contumacia. & soluit, quod sic. ¶ In ea. glo. ibi, & ut dixit Inn. querit, an absens postea veniens semper possit opponere dilatorias. gl. soluit. ¶ In ea. glo. ibi, audiendus non est. ¶ No. bene istam gl. quod ubi potest procedi in iudicio lite non contestata: non tamen potest semper opponi dilatorias: sed sicut in iudicijs plenarijs litis contestatio est terminus præcludens viam opponendi dilatorias: sic in iudicijs summarijs terminus præcludendi dilatorias est primus actus, qui fit de his, que non possunt fieri in plenarijs, li. non contest. illud etiam fuit dictum Inno. de dila. præterea. & de app. duobus. Et idem ponit Pau. in cle. sepe. de ver. fi. & propter hoc dicit Pau. quod cum hodie in beneficijs non contestetur lis: ut cle. dispendiosam. de iud. iuncta cle. sepe. de ver. fi. Et statim præfatio iuramento calumnie est præclusa via opponendi dilatorias: sic etiam quando lis contestetur. idem Spe. de app. c. s. qualiter. ver. sed pone. quod bene no. unde debet iste admitti, fm Io. An. in eod. statu in quo inuenit cam. simile ut li. pend. c. 2. in fi. fm eum. ¶ In ea. glo. ibi, item si. hic glo. querit, quid si post tales actus opponatur, quod non sit procur. ille qui agit causam: an admittatur. glo. recitat opi. sol. & addit suam determinationem. ¶ In fi. glo. no. ex glo. quod Iudex potest supplere in iudicio parte exclusam a potestate opponendi etiam ad utilitatem partis, quando supplet in his, que redderent iudiciu retro nullum. ¶ Et no. istam glo. per quam habetur, an & quando possit opponi exceptio contra procuratorem, quod mandatum non habeat. & vide no. per Inno. de accu. super his. & dicit D. Per. de Anch. quod Bal. dicit istam glo. esse singularem in eo, quod dicit exceptionem contra procuratorem posse opponi post lit. contest. quo ad effectum, ut transferatur onus probandi illum non habere mandatum in opponentem exceptionem. ¶ Super dubio istius glo. usque ad quantum tempus possit opponi exceptio, tu non es procurator. s. hic D. Io. de Imo. ponit notabilem distinctionem dicens, quod quandoque exceptio opponitur per illum, contra quem agitur: quandoque per illum, cuius nomine agitur: quandoque per iudicem. primo casu si vult illam obijcere ad effectum, ut cogatur ostendere, qui egit ut procurator, se procuratorem; vel præstetur interesse cum ad hoc teneatur quilibet agens, vel contrahens nomine alieno, ut l. j. ff. de preto. sti. & ibi no. & tunc si sciuit, vel dubitauit non potest: secus si ignorauit. & sic intelligatur opi. Bal. in l. licet. C. de proc. Et est ratio in primis duobus casibus: quia imputandum est illi, qui non sibi plenè prouidit in hoc. aut opponit ad effectum nullitatis processus, & etiam vt

ADDITIONES.

- a An autem electi veniant appellatione prælatorum, & quomodo, & qualiter comprehendantur confirmati tantum, in dispositionibus loquentibus de prælati, vide D. Fed. ordinatissime in d. c. cum te. s. de referip.
- b Admittenda. Adde D. de Rot. deci. 278. inci. in causa beneficiæ in antiquis. de ap. & melius in tit. de dolo & contu. in nonis. de 78. Ber.
- c Non appellans. An lapsus termini assignati ad prosequendam appellationem, vel simile, reddat appellationem desertam, vide D. Fel. in c. personas. in princ. de app. & vide ibi quasdam pulchras limitationes.
- d Appellare. Adde D. de Rot. deci. in antiquis, de app. Ber.
- e Quod bene no. Adde Ro. consi. 166.
- f Contra procuratorem. Si autem Iudex pronunciat super legitimatione per an noceat domino, vide D. Fe. in c. quamuis. ver. & ultra.
- g Tu non es procurator. Adde Ro. consi. 289. & 384.

S V M M A R I V M.

- 1 Canoniarum nomine quid includatur.
- 2 Clerici appellatione, an comprehendatur canonicus, & e contra.

Aec autem.

¶ No. differētiā esse inter dignitates, & personatus. de quo s. de consuetudine. c. i. c. li. ¶ No. q. canonice appellatione non comprehenditur dignitas. ¶ Quāro, qd includatur sub isto nomine canonici: sol. dic. q. includitur omne beneficium perpetuum ex canonica institutione tenendū, s. m. Host. & Compo. vnde comprehendit parochiales ecclesias, capellanias, & prestimonias, quā in perpetuū beneficium ecclesiasticum conferuntur, s. m. eos. & idem tenet Io. Mo. & Archi. & facit j. e. vt circa. in prin. Pe. de Saxo. tenet contrarium, licet ipse fateatur curiam tenere primum. ¶ Et pro Petro facit iste tex. qui videtur restringere tantū ad ista tria: ergo alia non includit. arg. de deci. ad audientiam. ¶ Item, quia constitutio est pœnalis, & non debet ampliari. j. de reg. iu. quē a iure. & re. in pœnis. ¶ Sed dicit Comp. q. iste tex. non negat, quin in alijs habeat locum. ¶ Item, quia ratio istius tex. est cōis ad oīa beneficia: ergo & c. & potest coadiuvari dictum Ho. & sequacium: quia canonicus dicitur a canone, & canon idē est quod regula, quā est norma recte viuendi. s. 2. di. canon. & c. regula. ¶ Itē dicitur canon, q. omnes qui sacris. i. ecclesiasticis ordinib. mācipantur canonicis regulis tenentur ad stricti. a. 22. di. quāquā. ergo quilibet canonicē institutus dici potest canonicus. Et facit quod no. j. super rub. de re. iu. Io. An. ¶ Quod hic dicitur de beneficijs perpetuis, non placet La. Ab. quia licet nō debetur in titulum perpetuum: nihilominus habebit locum, cum talis dicatur beneficiarius. ergo habet locum istud c. ad hoc cle. j. & quia regulares. s. premissi. de sup. ne. prelā. facit quod no. Ioā. An. j. de preb. cum de beneficio. super verbo, quandoque ministrauerunt, & facit cle. 2. de rescr. iuncto c. statutum. s. j. s. eo. ti. & lib. s. m. Lap. ¶ Hæc inducit Lap. Ab. ad dubium, nūquid appellatione clerici comprehendatur canonicus, vel e contra. b. & q. appellatione canonici veniat clericus, dicit se obtrinuisse de facto. dicit tamen, q. appellatione clericorum nō veniūt canonici, vt expressum videtur j. de priui. per exceptionem. de sen. ex. s. alma, s. adijcimus. & s. de ver. sig. cum tibi. distinguit tamen, q. cōi locutione appellatione clericorum veniūt canonici, & appellatione canonicorum comprehenduntur clerici. c. & idem in contractibus, gratijs, & indulgentijs fauorabilibus. in odiosis verō appellatione clericorum bene veniunt canonici: sed non econuerso appellatione canonicorum non includuntur clerici, vt in d. c. per exemptionem. & d. c. alma. s. adijcimus. secundum Lap. Ab. ¶ Sed an iste tex. habeat locū in hospitalibus? sol. aut hospitalia non sunt constructa de auctoritate episcopi, & non habet locum. ar. eorum quā no. de relig. do. de Xenodochijs. & c. ad hæc. aut sunt constructa de auctoritate episcopi, & tunc habet locum d. per ea, quā hic dicuntur de canonicijs. facit, quod no. Io. And. de renū. admonet. super verbo, personis. & quod no. Lap. in cle. dispendiosam. de iud. in quæstione. An habeat locum missio in possessionem ex primo decreto in hospitalibus secundum Lap. Ab. hic. Et hanc partem etiam tenet Lap. de Castel. in tractatu de Xenodochijs. q. 57. in dicit istum tex. qui loquitur de prouisione: sed negari non potest, quin hospitali non prouideatur de rectore, vt in cle. quia contingit. de reli. do. ¶ Item alleg. dictum Pau. in cle. constitutionem. de ele. vbi no. in prin. q. in hospitalibus ponitur in forma de his, quæ continentur in cle. quia contingit. secundum eū. ¶ Gl. super verbo, dignitatibus. ponit quatuor equiparationes dignitatis, & aliorum beneficiorum. Deinde querit, an istud habeat locum in dignitatibus cathedralium, & regularium, & ecclesiarum immediate subiectarum Papæ: & soluit.

A D D I T I O N E S

- a ¶ A districti. Idem dicit D. Card. in cle. si. j. q. de preben.
- b ¶ Canonici. Adde Abb. consi. 9. & an veniant episcopi. An. de But. consi. 10. B.
- c ¶ Clerici. Quando vero clerici & milites equiparentur, vide D. Fel. in c. cum ex officij. de preb. ver. in quantum Abb. vbi insert ad decisionem plurimarum quæstionum.
- d ¶ Haberet locum. Adde videndum Fel. consi. 280.

S V M M A R I V M.

- 1 Probatio semiplena non facit euitare condemnationem personarum.
- 2 Petens expensas in causa factas arctatur ad probandum illas fecisse.
- 3 Expense an debeant primo taxari, quā iurari.

Dijcientes.

¶ No. argumentum, q. semiplena probatio non facit euitare cōdemnationem expensarum, de quo. j. cum gl. ¶ No. quæ expresse veniūt, quia illæ, quæ sunt tacite propter prosecutionem causæ, non autem aliæ. ¶ No. q. opponens contra formam electionis arctatur onere probandi, non autem ipse electus. ¶ Item no. q. petens expensas in causa factas arctatur

vt impediatur sciendus, & tunc si non fuit aliās quæsitum, vel disputatum de mandato, poterit quicunque opponere, vt l. licet. C. de proc. est ratio, quia ex quo exceptio reddens iudicium retro nullum semper dicitur ab initio proponi, nec in hoc tenet Inn. Trium his. quia non loquitur isto casu, sed quando fuit productum in istum procuratoris, vt patet ex si. gl. suā hic, in verbo, absentia. & sic gl. hic non recitauit perfecte eius dictum, & hoc procedit quando ignorauit, & idem si sciuit, vel dubitauit, s. m. Bar. quia scientia nil operatur, cum consensu vel patientia ipsius non habeat reddere iudicium aliquod, cum hoc non dependeat ab ipsius potestate. facit quod no. Inn. in c. prudentia. de off. deleg. dicit tamen gl. in s. rati. in l. Pompo. ff. de proc. & in d. l. licet. quod licet audiat, tamen incumbit onus probandi ipsi opponenti saltem, quando sciuit, vel dubitauit. Sed Bar. in d. l. licet. & in d. s. rati. sentit cōtrarium. posset tamen hoc casu replicare proc. q. non tenetur ostendere, quia est dubium de mandato, si sit in rei veritate. ¶ Et si dicatur, caueas de rato, poterit dicere, non teneor, ex quo lis est contestata: quia istud debuit peti a prin. & istud vñ de mente Inno. in d. c. qm contra. de prob. in glo. lex autem. ¶ Si vero alias fuit quæsitum de hoc, an valeat mandatum, & tunc si fuit quæsitum, sed nō decisum, sed admissus fuit cum cautione de rato forte propter dubium, & tunc nō potest amplius hanc exceptionem opponere, nisi forte offerret se incontinenti paratum probare. arg. l. item cum quis. s. alieno. ff. de dam. infe. & ibi casus secundum intellectū gl. parua. & no. Bar. in d. l. licet. Si vero fuit quæsitum, & productum instrumentum, tamen non fuit aliter decisum: tunc etiā non potest aliter opponi. ita tenet hic Inn. in verbo, absentia. & s. de proba. quoniam contra. in gl. mag. & in gl. quæ incipit, lex autem. Et facit quod ipse no. de off. deleg. cum in iure. vnde in isto casu sufficit reperiri in actis, quomodo in istum procuratoris fuit productum, & exhibitum: nec aliter est necesse ostendere originale, a quo tunc nil fuit dictum. quod maxime procedit, quando procura. venit de longinquo, ita q. de facili nō potest probare instrumentum procur. quod forte amisit, & sic intelligatur dictum Inno. hic, si fuit quæsitum & pronunciatum: tunc non potest amplius obijcere nisi probetur instrumentum fuisse falsum, vel mandatum fuisse reuocatum, quod posset assumendo in se onus probandi, nisi alias fuisset etiam de falsitate quæsitum, iuxta no. de proba. licet causam. & hoc de primo. ¶ Secundo casu quādo opponit ille, cuius nomine est actum, dicens, q. ille nunquam ab eo habuit mandatum, & tunc semper potest dicere, nisi de mandato alias fiat fides. C. de procur. l. si procurator. & s. de rescri. ex parte decani. nec obstat sibi pronuntiatio facta super legitimatione mandatorum, quia illa facta est domino absente & citato, tamen eo cognito, ideo ei non præiudicabit. ita tenent communiter Legistæ in d. l. licet. & lo. s. de rescrip. super literis. & hoc puto verum, etiam si agatur de probatione mandati facta per testes, quia non præiudicat domino absenti, & non citato, licet Bar. aliter sentiat in l. j. C. de proc. sed non bene, vt no. D. Ant. de But. in c. proxi. de procu. & in cle. j. e. ti. ¶ Tertio casu videlicet quādo iudex posset opponere. hic gl. dicit, q. semper in contrarium videtur casus s. m. vnam lectionem, quam ponit Bar. in d. s. alieno. vbi dicitur, q. iudex nō poterit dictam exceptionem opponere, sed reseruari debet parti, q. opponere vellet de nullitate processus. sed non puto veram illam lectionem: quia iudex potest opponere in his, quæ reddunt iudicium nullum, vt no. gl. j. e. ti. cu pientes s. ceterum. ad fi. vnde in hoc puto glo. melius dixisse. ¶ In vltima tamen lectione, quam ponit ibi Bar. forte posset saluari. s. q. iudex non posset dicere, volo q. litigetis sub protestatione, q. si te non appareat esse procuratorem, iudicium sit nullum: quia in hoc non interest eius, licet pars hoc posset dicere, procuratorem admittendum cum cautione de rato, s. m. Ioan. de Imo. ¶ Credo istam veram, q. iudex posset hoc opponere, & de hoc videtur tex. expressus s. de procu. c. i. & s. de iud. causam. ¶ Gl. super ver. sicut de iure, quærit de intellectu tex. & soluit. ¶ In si. gl. Compo. & Arch. dicunt, q. si appellas est præsens factis primo tribus citationibus in audientia, vt moris est, iudex videbit, an sit appellatum, & an ille, qui est præsens seruauerit tempora, quibus sufficienter probatis, iudex pronunciat causam esse in curia, & procedendum esse in ea partis absentia non obstante. tamen dicunt q. ista pronuntiatio est potius de bene esse, quam de necessitate. vnde dicit Archi. q. ex quo est in scriptis appellatum, & ex causa rationabili, & petiti sunt apostoli, si est a quo peti debeant, & appellatio est notificata, & a præse seruata sunt tempora, habet appellatio vim citationis, secundum Io. An.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Originale. Adde Pe. de An. consi. 40. & ibi vide, quid si pronunciatum est super legitimatione procura. Ber.
- b ¶ Nullum. Adde Ro. consi. 477. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tur ad probandum illas fecisse. qualiter autem probet, habetur hic in gl. ¶ Quero de quo intelligatur rex. hic, vt cōdemnetur in expēsis: so. dic. q̄ intelligitur de quolibet appellāte. vel dic. q̄ latius intelligitur de quolibet impugnante, de quo vide no. in gl. antepe. in cle. non potest. de procu. & facit j. e. si compromissarius. in fi. & quod no. j. eo. si forte. Io. de San. Geor. dicit, q̄ Dominus suus Petrus tenebat primum, dicens incōueniēs esse, q̄ constitutio in ea parte, in qua est pœnalis, debeat extēdi, vnde intelligit tantum de appellante. sed ipse tenet cum Io. An. videlicet, q̄ pœna istius ver. qui, habeat locum in appellāte etiam ad inferiores a Papa, & in quolibet opponente. ¶ Posset reduci opi. ad concordiam, q̄ iste tex. quo ad condemnationem expensarum habeat locum in quolibet opponēte deficiente in probatione, quia istud est introductum per alia iura. de do. & contu. finem. de pē. calumniā. quo autem ad pēnam suspensionis habeat locum in terminis c. tantum. ne fiat extensio iuris pœnalis. j. eo. statutū. ¶ Glo. super ver. plenē. recitata per contrarium, q̄ non videtur requiri plena probatio. s. de procu. ex insinuatione. glo. soluit distinguēdo, q̄n perit, vel nō perit alterius ius. Deinde quærit, qui sint modi probandi plenē. ¶ No. bene istam gl. q̄ vbiq̄ue perit ius alterius, semper requiritur plena probatio. vbi verō non perit, sed differtur: sufficit semiplena probatio, quod bene no. Et idem no. gl. in d. c. ex insinuatione. ¶ Gl. super ver. docuerit. quærit quomodo p̄bentur expensæ. gl. sol. q̄ taxatione, & iuramento. & remittit de materia expensarum. ¶ In ea. gl. ibi, & plenē dixi. ¶ Quærit gl. t̄an primo debeant taxari expēse, quā iurari. tenet. q̄ sic, & ad contrarium respondet. In fi. gl. ¶ No. istam gl. quæ est magistra in hac materia, quare primo debeant taxari expensæ, & postea iurari. ¶ Qualiter autem formetur libellus, & sententia super iuramento præstando in litem, remittit Io. An. ad Spec. iureiuran. s. j. ver. vt autem. & seq.

S V M M A R I V M.

- 1 *Suspensus a beneficio administrans in illo durante suspensione incurrit pœnam priuationis.*
- 2 *Dispensatio dependet a misericordia.*
- 3 *Iuramentum calumnie non excusat quem a condemnatione expensarum.*
- 4 *Non probans crimina quæ obijcit, præsumitur in dubio fecisse animo calumniandi.*
- 5 *Obijciens in personam probando semiplenē, an euitet pœnam suspensionis.*
- 6 *Probationis appellatione in dubio semper intelligitur de plena.*
- 7 *Deficiens in probatione, an incurrat pœnam suspensionis ipso iure, an requiratur sententia.*
- 8 *Causa probabilis quæ dicatur.*
- 9 *Condemnatio expensarum, an sit pœna.*
- 10 *Appellauit in iudicio, index malitiosē assignauit terminum iuris pro apostolis, an si volo personaliter prosequi causam appellationis in curia, teneat expectare illos in casu huius dec.*

Vivero.

¶ No. primo, q̄ grauius punitur deficiens in probatione eorum, quæ obijcit in personam, quā si obijciat contra formam, & potuit esse ratio: quia grauius punitur ille, qui repellitur ab electione ex vitio personæ, quā ex vitio formæ, vt s. c. ti. ¶ No. scdo ar. t̄ q̄ suspensus a beneficio administrans in illo, durante suspensione incurrit pœnam priuationis, de quo per Arch. i. i. q. 3. c. si quis ep̄s. j. ¶ No. ar. ex isto tex. qui loquitur in plurali de beneficijs, & in singulari loquitur de personā, q̄ licitum est in eadem ecclesia retinere plura bñficia. hoc probat iste tex. iuncto c. si cōpromissarius, j. e. ti. de quo s. de consue. c. i. e. li. ¶ No. ar. t̄ q̄ dispensatio dependet a misericordia, & sic nō v̄t esse debita de iure. de quo so. di. miror. ¶ No. qualiter quis debeat probare caluniosē nō accusasse, vel opposuisse crimina, quia manifestissimis probationib. ¶ No. ar. q̄ iuramentum calumnie non excusat quem a condemnatione expensarum. de quo s. de pœnis. calumniā. & 2. q. 1. in primis. ¶ No. q̄ probabilis causa excusat succumbentē a condemnatione expensarū. ¶ No. q̄ non probans crimina, quæ obijcit in dubio p̄sumitur fecisse animo calumniandi. q̄d probat tex. hic: quia vult ipse, q̄ hoc probet. ¶ Quæro, an t̄ si obijciens in personā probando semiplenē, euitet pœnam suspensionis. & v̄t q̄ sic: q̄ s. prox. s. dixit de plena probatione, hic simpliciter dicit, si non probat, & sic v̄t euitare pœnam probando semiplenē. nec est mirum si plus grauatur in casu præcedēti, quā hic: quia error contingens circa obiectum formæ plus attingit errorem iuris, qui non excusat: sed obiectus personæ consistit in facto, cuius error excusat. ¶ Item, quia ista est grauior pœna, q̄ illa. Ergo facilius ista euitetur, q̄ illa. Arc. qui diffusē hoc tractat hic, tenet contrariū: nam semiplena probatio non est probatio, q̄a nullū, & nō sufficiens equipollent. facit s. de cleri. non resi. ex tue. cū cōcor. ergo ille, qui non probat plenē deficiat in p̄bando. allegat et. 3. q. 1. c. 1. & j. e. ti. si forte. ergo dēt si

bi cauere, qui obijcit, si nō plenē p̄bat: q̄a incidit in hāc pœnā. ad hoc facit. ff. de inoff. testi. l. j. & l. contra veterani. s. si quis. & j. e. si compromissarius. in fi. s. q. 6. c. 2. & 3. Et istud apertē p̄batur. j. e. vt circa. s. si. vbi dicitur in hac cōstitutione, pœnas appōsitā contra nōn probantes plenē obiecta in personā vel formam. Io. An. ¶ No. bene istud dictum, q̄ semper in dubio appellatione probationis intelligitur de plena, & non semiplena. facit quod no. glo. super verbo, fides. in cle. cōstitutionē. c. ti. quod est notādum pro statutis, & alijs dispositionibus, vbi fit mentio de probatione. ¶ Quæro, quādo quis dicatur deficere in probatione? So. aut ipse obijcit aliquid, ad quod ipse arctatur ad probandum: & tunc eo ipso q̄ nō probat, dicitur deficere. Aut obijcit tale quid, cuius sibi nōn incumbit onus probandi, vt puta, quia opponebat aliquid negatiuē, ad cuius probationem non tenebatur obijciens: de quo notatur de accusationibus. super his. j. in regula, infamibus. in mercu. & tunc nō dicitur deficere eo ipso, q̄ non probat, ex quo ad id non tenebatur: sed bene diceretur deficere, si tunc electo, vel prouiso p̄bante contrarium iste opponens aliter non probaret. tunc em puniretur, nisi probaret errorem probabilē, vt dicit finis huius tex. Io. An. ¶ Quæro an deficiens in probatione incurrat pœnam suspensionis ipso iure, an requiratur snia? Sol. Io. An. Mo. & Arc. tenent, q̄ ipso iure. allegant in fi. j. e. compromissarius. s. porro. Io. An. ex hoc dicit Do. Io. An. de imo. notādum, q̄ vbi participium præteriti temporis iungitur verbo subiunctiui modi, q̄ potest esse præteriti subiunctiui & futuri, potius intelligitur in præterito, vt si dicatur, lex latē sententiā: quod est notā. propter statuta: Sed cōtra istud facit regula, in pœnis. de re. iu. quia in pœnis mitiorem partem debemus eligere, & sic potius q̄ sit futuri. Et ideo dic. q̄ illud est verum, quādo ex verbis positīs in statuto constat, q̄ vult esse latē sniē, & ita propriē loq̄ hic. quia tex. addit, q̄ si postea administrat, sit priuatus ipso iure. & sic apparet, ex quo punit eum de administratione, q̄ vult esse canonem latē sniē. & vide ad hoc optimū text. s. e. quisq̄. alias si non apparet per sequentia, q̄ sit latē sniā, potius erit tendenda per dictam regulam, & per not. de iur. cal. c. fi. & ibi vide plenē. ¶ Quæro, an isto casu debeat succumbens condemnari in expēsis vltra suspensionem beneficiorum? Sol. dic. quod sic. s. de accu. accedens. ¶ Nec ob. si dicatur, q̄ alia pœna est imposita: & sic non deberet alia pœna puniri. s. de iud. at si clerici. q̄a condemnatio expensarum non est pœna. super quo vide no. de dolo. cum dilecti. super glo. fi. & quod not. glo. hic, quæ incipit, hanc pœnam. s. m. Io. An. & fiet hāc condemnatio expensarum incontinenti, etiam non expectato fine litis. & in hoc addit ipse tex. ad legem antiq̄. concor. de dolo & cōt. finē. de resc. dispēdia. & c. statutum. s. cum verō. in fi. c. li. & cle. j. e. ti. s. m. Io. An. de Sancto Geor. quod est in practica bene notādum. ¶ Et s. m. præmissa dicit Io. An. q̄ plus punitur, qui obijcit in personā, quā qui obijcit in formam: sed iste releuatur: quia pōt probare errorem, vt hic sequitur, quod non pōt, qui obijcit in formam, vt dixi s. in j. q. s. m. Ho. Io. An. intellige sanē istud dictum Io. An. q̄ etiam si daretur probabilis error facti in obijciēte p̄ formā, ille excusaretur, vt dicit hic in fi. Sed quia communiter obiectus in personam consistit in facto, & illi, qui opponunt in formam, consistunt in iure, ideo sic loquitur hic Io. An. vt patet in q. pe. j. ¶ Quæro, quid si iste seruat totum terminum, & vltima die administrat, an incurrat pœnā? So. dic. q̄ sic: quia oportet q̄ tota dies vltima sit completa. ad hoc. ff. de succel. edil. j. s. q̄ dicemus. & isto termino elapso est absolutus sine alia absolutione hominis, vt no. de ata. & quali. cum bonæ. alle. Arch. 4. q. 6. c. pe. & fi. & quod no. 7. i. di. si qui sunt. de ele. quisq̄. in gl. 3. Io. An. vide glo. in cle. j. de deci. ¶ Quæro, an quod hic in fi. dicitur de probabili causa, habeat locum in eo, qui excipit cōtra formam? So. Ho. tenuit, q̄ nō: quia dicit, q̄ ista exceptio debet referri ad proximū dictum: vnde deficiens in probatione eorum, quæ obijcit cōtra formam, condemnari debet in expēsis indistincte. sed dicit Io. An. q̄ dictum Ho. procedit, quādo excipiens cōtra formam errauit in iure: & sic fuit in errore improbabili, vnde condemnabitur in expēsis: sed quia obiectus in formam sumitur hic largē, vt est dictum super glo. quæ incipit, electi. in qua pōt cadere error facti: ideo etiā isto casu si eliciet probabilis error, excusaretur a condemnatione expensarū. ff. de lega. 2. qui solidū. s. etiam. de sen. ex. sacro. C. de iura. cal. l. 3. Io. An. ¶ Quæro, quæ dicatur causa probabilis? So. s. m. Arc. dic.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Probabilis causa. Adde Abb. consi. 75. Ber.
- b ¶ De plena. Adde Alex. con. 170. 2. lib. Ber.
- c ¶ Statuta. Adde Alex. consi. 101. j. li. Ro. consi. 333. Ber.
- d ¶ At si clerici. Vbi vide D. Fely. vltra cōtēros in s. de adul. pōnētem etiā alias pulchras quæstiones.
- e ¶ In formam. Vide apostillam positam supra e. c. col. 2. super ver. forma.

dic. i. iusta. & remittit ad no. per Inn. in c. bonæ. de ap. super verbo, probabilis. Io. An. ¶ Glo. super ver. defecerit. recita primo per contrarium: quod licet quis deficiat in appellatione, non incurrit poenam hic positā: quia licitum est appellanti recedere a sua appellatione. 2. q. 6. si quis libellos. cum si. glo. soluit, q. aut deficit, quia renunciauit appellationi, & procedit contrarium. Aut quia assumpsit onus probandi, & probari nō potuit, & procedit tex. In ea. glo. in ver. sed nunquid. hic gl. quærit an si appellatus venit appellante existente contumace, habeat locum condemnatio expensarum. gl. arguit pro & contra, & so. q. sic. & rñdet ad contraria. ¶ In fi. gl. no. primo ex ista glo. q. licet possit iudex in absentia alterius partis in cā procedere, tñ succumbens condemnatur in expensis, quod intelligit verū hic Io. An. de condemnatione, quæ fit p̄ victum in fine litis. & sic cessabit ratio gl. vt possit procedi in absentia fm Io. An. & idem tenet de dolo & contu. finem. super gl. magna. ¶ Scđo nō. gl. q. condemnatio expensarum non est poena, quod intelligit verum Io. An. per rescriptum ad recipientē: quia ille recipit pro suo interesse, sed per respectū ad solventē bene est poena fm Io. An. qui remittit ad no. s. de rescri. c. fi. in fi. Et idē no. Io. An. in c. i. vt li. non con. in glo. mag. ver. item ex hoc. & sup hoc gl. fi. in c. dilecti. de dolo & contu. Super principali dubio gl. Io. An. remittit ad Spec. de expensis. s. iusta. ver. quid si talis. & ad no. per Cyn. in l. sancimus. C. de iud. in 4. q. Do. de Ro. in conclusionē. 269. super isto dubio recitant diuersas opi. quib. recitatis reducunt ad concordia per hanc distinctionē, q. aut quis est citatus a iure, & tunc non veniens non poterit excōicari: quia mitius agitur cum lege, q. cum hoīe. ar. l. Celsus. ff. de ar. bi. & ita procedat dictum Sp. s. all. & ita vñ fuisse de mente Io. An. qui dicit, q. dictum Spe. procedit, quando agitur de expensis contumaciæ. Aut est citatus ab hoīe, & tunc aut est citatus ad causam, in qua non potest procedi absque li. conte. & citat ante: & tunc nisi venerit in termino ad respondendum libello, poterit excōicari, & alijs iuris remedijs compelli: quia al's nō posset in causa procedi. s. vt li. non conte. per totum. Aut fit citatio post li. conte. & tunc dic, vt in casibus in quibus non requiritur fitis conte. quia statim sequuntur. aut est causa talis, in qua potest procedi lite non conte. vel summarie, & de plano & c. & tunc aut citatur ad actum, qui necessariō non est faciendus in tali causa, vt patet in cle. sape. de ver. sig. & tunc nō veniens non est excōicatus, nec aliter puniendus, quia non est contumax, ex quo ille actus nō est necessarius in iudicio. Aut citatur ad actum substantialē & necessarium in tali causa, & tunc aut interest actoris, vt potius non veniat, quam q. veniat in termino, vt puta quia citatur ad opponendum commissioni, vel ad dicendum p̄ articulos, vel ad opponendū instris productis, & tunc cum isti termini concernant vtilitatē partis præsentis, & melius seruari possunt, & magis interfit præsentis, q. non veniat, & tunc talis non comparens non poterit excōicari, vel al's mulctari, cū non possit dici contumax, ex quo non interest aduersarij. vnde potius tunc debet dici iuri suo renunciare q. contumax, vel inobediens esse. Aut interest actoris, vt veniat in termino, vt puta in termino ad rñdendum positionibus, & tunc aut est talis causa, in qua statur confessioni rei, & per eius confessionem res petita pōt adiudicari actori, & tunc si non veniat citatus, potest excōicari, vel aliter condemnari, vt no. in Spe. loco præalleg. Aut causa est talis, in qua non statetur eius confessioni, nec snā ferretur pro actore, nisi aliter probaret de iure suo, vt patet in causa beneficii, iuxta no. j. de eo. qui mit. in pos. c. i. vel matrimoniali. de consan. & affi. c. super eo. & tunc non debet excōicari, nec alias cōpelli, q. frustra venire cogeretur, cum eius aduentus non prodesset. ar. l. aliquñ. ff. ad Velleia. & hæc intellige vera ad instātiā partis p̄sentis. Nam si iudex perpenderet reū citatum nolle venire ex contemptu iudicis vel malitiosē, contumaciter vel iniuriosē, tunc posset eum excōicari, vel aliter punire, etiam si eius p̄sentia parti non prodesset, ne iudicis autoritas eludatur. ff. si quis ius di. non obtemp. l. j. & ff. de iu. si prætor. in fi. j. rñ. fm Dominos de Ro. ¶ Gl. super ver. defecerit. recita per qōnem, an iste text. habeat locum, si opponatur defectus. & so. q. sic. ¶ In ea. gl. ibi, defectus. intellige glo. etiam si defectus opponatur negatiuē. de quo dic, vt fuit dictum super tex. Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, & si plura. hic gl. q. rit, an plura obijciens euitet poenā si probat vnū tñ, quod sufficit. gl. so. q. sic. in fi. gl. idem Inn. & Host. Io. Mo. Compo. & Arc. & pro hoc allegat Ho. quia tex. hic dicit eius, in singulari numero, & non eorum, in plurali. alle. et de excess. pla. grauē. item potens est rō, q. quilibet eorum sufficiat ad cōsequendum effectum, vt tñ sic, qñ quilibet eorum sufficiat, sed ad diuersos effectus, vt no. de iud. exhibita. in fi. gl. Io. An. ¶ Gl. in ver. beneficijs, quærit de quibus beneficijs intelligatur. & so. ¶ In fi. gl. vide quod ibi no. in vlt. gl. Io. An. ¶ Gl. super verbo, temeritate. quærit, quid si iste administrat autoritate superio-

ris, an incurrat. so. dicit, q. non. ¶ In fi. gl. vide quod no. j. e. cupientes. S. caterū. in gl. est ergo. vbi no. an possit ordinarius in his penis dispensare. ¶ Sed quid, si suspensus poneret in beneficijs custodem, qui omnia perciperet nil tñ administrans suspensus, an ex hoc incidat in poenam? Ho. dicit, q. sic, donec probet errorem, nisi hōt faceret de autoritate superioris, quia tñ excusaretur. de off. ord. cum nos. aliās non. alle. ff. de auto. tut. l. non existimo. 19. di. Anastasius. Et idem tenet Garfias in d. c. cupientes. ¶ Gl. super ver. priuatus. quærit, & so. ¶ Gl. super ver. calumnia. colligit notabilia, & alle. concor. ¶ Gl. si. quærit, quæ sit sufficiens causa excusandi istum a calumnia. gl. so. & colligit notabile ex tex. ¶ Quærit hic, Ioan. de Sancto Geor. 10. ¶ Appellauit in iudicio: iudex malitiosē assignauit terminum iuris pro apostolis, an si volo personaliter prosequi causam appellationis in curia, teneor expectare illos in casu huius decreti, q. non verum refert, q. Io. An. dicebat se credere, q. curia bene reciperet me sine apostolis: tñ tutius est, q. mittam procu. ad ipsos recipiendos. Si verò volo prosequi causam per pc. possum constituere aliquem existentem in curia, & tunc non grauior i hoc, si expecto apostolos. ¶ Si verò nolo mittere vnū de partibus: tunc mittam illum sine ipsis, & postea comparebo ad recipiendos, vt illos mitam procuratori, & modo proderunt 20. dies, quibus aduersarius teneretur me expectare, secundum eum.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Excommunicari. Adde, vt per Dominos de Ro. deci. 720. in antiquis. de do. & contu. Ber.
- b ¶ Quod non. Adde, q. hoc non videtur procedere per ea, quæ voluit Ro. consi. 330. vbi tenet, q. si nulliter postulatus ad ministrat eum licentia superioris, non euitet poenam iuris iuribus ibi per eum alleg.

S V M M A R I V M.

- 1 Ius non oritur ex sola electione.
- 2 Actus quando debet esse purus, inficitur per conditionem.
- 3 Electionis appellatione comprehenditur etiam postulatio late sumpto vocabulo.
- 4 Conditionis appositio in matrimonio spirituali sapit simoniam.
- 5 Electio an debeat fieri de vocibus puris.
- 6 Consensus electi factus sub conditione, an valeat.
- 7 Electio hoc modo, an valeat, eligo Petrum ad talem ecclesiam vacantē per mortem Ioannis, vel alio quocunque modo vacet.
- 8 Ius eligendi non semper queritur ex scrutinio.
- 9 Collatio conditionalis an teneat.
- 10 Collatio beneficii facta sub conditione, si vacat, an valeat.
- 11 Electio facta hoc modo non valet, eligo B. si A. qui dicit se ius habere non habet.
- 12 Electio facta per illos, qui non peccant exclusis peccantibus, an semper valeat.

¶ Electionibus. ¶ Glo. j. summat. Et duo tribus reprobatur. secundo ibi, Statuentes. declarat, & a. punit. ¶ No. primo, q. ex sola electione non oritur ius, sed ex scrutinio exinde secuto, de quo aliqd j. ¶ No. q. electio debet esse pura: non conditionalis, vel alternatiua. ¶ No. q. dispositio conditionalis, vel alternatiua non dicitur esse incerta, cum hic ista ponantur tanquam diuersa. ¶ ¶ Not. q. vbi actus debet esse certus, & purus: si apponitur conditio de quo s. de condi. appo. c. fi. quia cum talis appositio sit contra substantiam actus, inficit actum per rescriptum ad apponentem conditionem. ¶ No. arg. t. q. appellatione electionis comprehenditur etiam postulatio late sumpto vocabulo. hoc probat principium tex. iuncto si. simile. s. c. proximi. ¶ No. q. deponens votum incertum, vel conditionale, non priuatur potestate eligendi, sed vox sua non computatur in numero pro illa vice. Op. q. vota conditionalia debeant valere: nam de matrimonio carnali ad spirituale licite arguitur, vt in c. inter corporalia de transla. præla. Sed conditio potest apponi in matrimonio carnali: patet de cond. appo. s. e. ergo debet valere etiam in spirituali. so. dic, q. matrimonium spirituale differt in hoc a carnali. ¶ Et est ratio diuersitatis secundum Io. Mo. t. quia appositio conditionis in matrimonio spirituali sapit simoniam. j. qd. 2. quam pio. Sed in carnali licitum est dare, vel facere. alleg. Archi. 30. qd. 5. c. i. & c. nullum. ¶ Item ecclesia, quæ sine macula est, vota sua diu eludi non paritur. arg. C. de spon. l. 2. ergo nō admittit consensus dubios, vel incertos, secundum Ioan. Mo. qui dicit, q. licet matrimonium carnale sub conditione contrahi possit: debet tamē esse persona certa. alleg. ff. de ritu nup. l. ge-

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Electione. Quale ius acquiritur electo, vide Fel. omnino in c. cum Bertoldus. ver. quale autem ius, de re iud.
- b ¶ Non computatur. Adde Ro. consi. 484. vbi de materia eorū, quæ hic dicunt. B.

Geminianus super Sexto Decretalium.

1. generali. ut patet. j. de spon. c. 1. in prin. ¶ Oppō. secundo, q̄ imō debeant valere vota conditionalia alternatiua, & incerta, ut patet in cle. 2. de iure pa. in fi. so. dic. q̄ istud c. loquitur in electione. Contrarium verō in præsentione patronorum, & ita hic no. Io. An. & ibi in gl. ante pē. q̄ dicit illud verum in laicis, vel clericis præsentionibus ratione iuris patronatus pertinentis ex patrimonio: secus videtur esse, si præsentione fiat ratione patronatus ecclesiæ, secundum gl. ibi. ¶ Et potest esse ratio huius ultimi dicti, quia præsentione clerici ratione iuris ecclesiastici habet vim electionis, ut no. Inn. in c. cum autem, de iure pa. & gl. 2. in c. dilectus, de off. le. ¶ Quæro, an iste tex. procedat in nominatione. so. Io. An. dicit hic, q̄ non remittit ad no. s. de postu. pla. c. bonæ. j. in fi. Io. An. ¶ Sed q̄ determinatio nem Io. An. hic facit gl. in d. c. fi. in fi. quæ dicit, q̄ nominatio idem est qd̄, postulatio. ergo si est idē, sicut nō valet postulatio, ut hic: sic non deberet valere nōtiatio. Solutio, dic. q̄ nōtiatio est similis postulationi in hoc: quia postq̄ est præsentata superioriori, non est licitū ab illa resiliere, a sicut & in postulatione, ut in c. bone. 2. s. nec nocebat. de postu. pl. sed differt in alio: quia si a prin. duo, vel tres nōtiatur Papæ supplicando, ut de altero p̄uideat ecclesiæ, & ex tali nōtatione ius acquiritur. 2. q. 6. definitiua. ver. nōtationes. & in hoc differret a postulatione, q̄ nō fit nisi de vno, & ideo iste tex. nō hēt locum in illa. Quæro qd̄ requiratur ad hoc, ut postulatio valeat. sol. dic. q̄ requiruntur duæ partes capituli. s. e. rescriptū. & quod dicit Archi. habebit j. e. cupientes. in parte pe. super vltima gl. Io. An. ¶ Quærit hic Boatinus: quia ex solis scripturis fit depositio voti, ad quid p̄misit tex. de electione & postulatione? sol. dic. quicquid dicat Boatinus, q̄ hoc fecit: quia iste tex. improbat non solum depositionem voti, sed et ipsam p̄nunciationem postulationis, vel electionis conditionalis s̄m Io. An. Vnde mens Io. An. est, q̄ licet vota sint pura & certa, si pr̄nunciatio electionis, vel postulationis est incerta, vel cōditionalis, nō valet s̄m Io. de S. Geo. ¶ Quæro an indifferēter deuoluatur electio ad illos, q̄ purē cōfenserunt. so. dic. q̄ nō, sed demum q̄n scrutiniū esset legitimū factum, & hoc innuit iste tex. quia si scrutiniū non esset legitimum, sed male facta, non posset ius eligendi ex dicto scrutiniū recidere in alios, s̄m Inn. Io. An. ¶ Sed q̄ro, quia dicit hic tex. q̄ electio debeat fieri de vocibus puris, an istud procedat, siue fiat electio eodem contextu, siue diuerso? sol. dic. & intelligit de electione, quæ fit eodem contextu. vnde dicit Arc. Inn. hic dixisse in addi. q̄ si cōsentientes purē nullum tunc elegerint, vel oīa vota tunc fuerūt reprobata: in nullū postea recidit vox eorum. imō plus dicit Inn. in d. addi. q̄ si ipsi idem elegerunt, anteq̄ priuarentur potestate eligēdi, teneret ipsorum electio, nisi facerent illam suspitione p̄enæ. ar. ff. de don. post p̄dictum. & de hoc in simili casu no. s. c. quia propter. super ver. priuentur. & super gl. per s̄miam, s̄m Io. An. primum dictum reprobatur hic Io. de Imo. dicens non esse d̄riam, siue electio fiat incontinenti, & eodem cōtextu, siue ex interuallo, cum ipsi sint priuati ea vice p̄tate vocis dandæ. ar. s. eo. cum Vinton. ¶ Nec ob. c. quia pp. & quod ibi no. quia loquitur ibi, q̄n non erant ipso iure priuati p̄tate vocis dandæ, sed erāt priuati per s̄miam: sed hic erant priuati ipso iure, & istud tēnet hic Io. de S. Geo. qui dicit, q̄ c. quia propter, non hēt locum isto casu. Et pro declaratione huius dubij distinguit in hac materia, ut dicitur in fi. ca. s̄m eum. Ego credo dictum Inn. verum: quia iste tex. vult, q̄ deponentes vota conditionalia in illo scrutiniū habeant p̄ nō deponentibus illa vice: & ex pluribus vocibus fiat electio: vnde non priuati illos, quin possint eligere, si nouū scrutiniū fieret: & ita fuit intentio Inn. quare ipse ponderauit electionem fieri eodem cōtextu. c. aut, cū Vinton. loquit q̄n pp̄ electionē scienter indigni priuantur p̄tate eligēdi pro prima vice. & hic secus fit, quia infringitur t̄m votum conditionaliter p̄stitum, & reputatur hic non fuisse p̄stitum. sed dictū Inn. hic reprobatur Io. de Lig. qui dicit, q̄ non possent eligere, ēr anteq̄ priuarent: quia ut innuit iste tex. ibi, pro non adiectis & c. ipsi sunt priuati ipso iure: ergo non valebit electio s̄m eum. sed dicit Io. de Fa. q̄ dictū Inn. posset sustineri, vbi ante publicationem scrutiniū isti variarent purē cōsentiedo, iuxta notata hic super gl. pe. f̄m 6 eum. ¶ Sed quid de cōsensu electi p̄stito sub cōditione: quia dicit cōsentio, si Papa mecū dispensauerit, vel si tali placuerit, an valeat talis consensus? sol. Inn. dicit, q̄ nō: quia ipse dēt dare purē cōsensum electorib. sicut ipsi dant purū sibi. ¶ Et pro dicto Inn. facit s. de postu. prela. c. 1. eo. li. vnde isto casu dicit, q̄ electores possent alium eligere, b̄ nisi ex gratia vellent illū expectare p̄ modicū t̄ps. sit ergo cautus electus, ut infra terminū iuris, qui habetur j. e. ti. quā sit. ita plenē deliberet, q̄ purē cōsentiat: quia si in illo termino elapso reperiatur non purē consensisse, locus est ei, quod dicit In. q̄ electores aliū eligere possunt, sed q̄ ei vltiorem terminum dare nō possunt. Io. An. Sed pone, q̄ electus consentit sub cōditione, & electores consentiunt

tali conditionali consensui: an ex hoc efficiatur reprobata electio ipsorum, quæ fuerat pura? So. dicit Inno. q̄ sic: quia ex tali consensu efficiuntur conditionalia ipsorum vota, & per q̄ns reprobata. vnde ex illis non poterit electio facta sortiri effectū, nisi de nouo fiat. Istud reprobatur Io. de Lig. quia iam electio fuit valida, & sumpsit effectū suū: nec possunt electores amplius variare. s. e. publicato. nec eorum votum purum pp̄ consensum postea præsinitum per electum pōt effici cōditionale, cū nec variādo expresse id facere potuissent: fatetur t̄m, q̄ nouam electionē facere poterunt prima sublata, siue nulla elapso tempore a iure præsinito ad cōsentendum s̄m eū. dictū Inn. tenet Io. Cal. de præs. cū non ignores. & dicit ibi esse casum de hoc. Et idē Lap. de Castel. referens eius dictum in allegatio. 6. ¶ Sed posset responderi, q̄ c. cum non ignores. procedit s̄m limitationem hic positam per Io. de Lig. secus dicit, si sub cōditione electus recipiatur ad osculum, vel recipiatur ad stallū in choro vel obedientiā a subditis, vel alias administret, ut ff. de ac. pos. l. absent. ti. & ff. de iure dot. l. dotis fructus. s. fi. vbi traditio possessionis, & dominij potest fieri sub cōditione, & sic videtur velle Inn. q̄ per has cōditiones nō inuoluitur actus præscedens validus. ¶ Nec ob. q̄ protestatio, vel cōditio contradicit facto, cum in p̄dictis casibus faciet ea, quæ sunt prælatis vel electis: & sic ut prius esset repellendus. de ap. sollicitudinem. quia respondet In. q̄ non contradicit: quia de concordia possunt recipere aliquem pro prælato ad osculum, & prælatus recipere obedientiā a subditis, & administrare res prælaturæ, & non est prælatus postq̄ partib. placet. Inn. idem, si non consentiat nisi vna pars t̄m, & tunc illi, qui eum receperunt ad osculum, non tēnentur ei obedire: nec illi, q̄ permiserunt ei obedientiā, tēnentur obedire, nisi adimpleta fuerit cōditio: nec gesta valent quasi gesta a prælato. arg. eius, q̄ dicitur de hærede aliqua gerente cū protestatione, q̄ non gerit pro hærede. ff. de acq. hære. l. pro hære. de. nec ob. de ap. sollicitudinem. quia illa duo, de quibus loquitur illa decre. simul concurrere non possunt, scilicet petere absolutionē ab excoicatione, & non renūciare appellationi, quā emisit. Io. An. Sed dicit hic La. Ab. q̄ p̄missa de protestatione facit glo. in cle. græ. de resc. sed dicit, q̄ nō sunt cōtraria: quia ibi protestatio non pōt operari, quin expiret grā per adeptionem possessionis secundi beneficii se non cōpatientis cū b̄nificio græ: quia illa cle. vult illā expirare, etiam si de facto non de iure possessionē apprehēderit: & idem hic, q̄ protestatio, & p̄dictio non possunt facere, q̄ iste sit prælatus, qui non purē, sed sub cōditione eligitur, vel consentit, licet sibi fiat obedientia, vel recipiatur ad osculum, vel ut prælatus administret. ¶ Sed contra id, qd̄ tenet hic Inn. tenuit in c. quæstioni. de ap. & in c. qua fronte. e. tit. vbi dicit, q̄ excoicatus petendo absolutionem ab excoicatione coram iudice, a quo appellauerat protestādo, q̄ non intendit appl̄ioni renūciare, iuuatur protestatione, ita q̄ non renūciat: secus si non protestaretur s̄m Lap. qui sic residet. sed pōt r̄nderi, put ibi dicit dominus meus, q̄ aut p̄testans petit absolutionem ad finē, ut habilitetur quo ad p̄sequendā appellationem, & tunc iuuatur protestatio, quia nō est contrarius: & ista absolutio rēdit ad faciliorem exitū appellationis, & quo ad tales nou est suspensā eius iurisdicctio. aut protestans non petit absolutionē ad finem, ut habilitetur quo ad finem p̄sequendā appellationis, & tunc ut contrarius repellitur, ut d. c. sollicitudine. ¶ Quæro de qua vice intelligat priuatio vocis? So. dic. q̄ ibi in ipsa electione t̄m de qua agitur. sic s. e. cū Vinton. de sup. neg. prela. c. 2. s̄m Ho. Arc. & Io. An. tu dic, ut dixi s. super 7 tex. ¶ Quærit Lap. de Castel. in alleg. sua. 6. an valeat hæc electio, eligo Petrum ad talem ecclesiā vacantem per mortem Io. vel alio quocunq; modo vacet? Et videtur, q̄ non, per hunc tex. qui annullat electionem dubiam, vel alternatiuam. ipse tenet contrarium quia in acceptionibus electionum admittitur hæc forma: ego accepto, si mihi debetur, & ita habet communis vsus, pro quo faciunt no. per Innocē. de ap. dilecto. nec obstat iste tex. qui annullat vota, quæ inducunt incertitudinē respectu substantiæ electionis, vel personæ eligendæ: sed persona existente certa & electione certa, licet alia extrinseca incertitudo occurrat, non annullatur per ipsum text. nam si dico: eligo Titium, vel Sempronium, persona non est certa: sed si dico, eligo Titium si debeo, hæc est electio certa, & persona certa. & illud, quod addo, si debeo, fit potius ad cautelam, & subintelligebatur etiam si nō fuisset appositum, sicut dicimus in simili, q̄ quædam sunt cōditiones, quæ mutant iurisdicctio nem iudicis: quædam, quæ instruunt, iuxta no. per Inn. de p̄sump. c. dudum. Item, hic non cadit aliqua dubitatio de vacatione,

ADDITIONES.

- a ¶ Resiliere. Adde Cal. conf. 5. hoc. eo. ti. Ber.
b ¶ Alium eligere. Electus aut si resutaret, pōt acceptare, si eligentes in eadem voluntate persistunt. glo. in c. licet. in fi. j. de procu.

tionem, licet sic de modo vacandi: unde talis vult eligere, & ex-
 primi vacationem putatiuam. unde, quia possent vacationes
 subesse diuersimode, & non sunt bene notæ: ideo ad cautelam,
 vt alij modi includantur, ita exprimitur ad idem facit supra titu.
 proxi. c. j. vbi propter incertitudinem toleratur hæc forma, eli-
 go, vel postulo, quæ tamen plus habet incertitudinis, q̃ ista: cū
 postulatio, & electio diuersos modos, & vias habeant inter se,
 vt patet in eorum tit. Et ad idem allegat dicens, q̃ fortè valeret
 eorū electio, licet nullus modus vacationis exprimeretur. Nā
 modus vacationis non est de substantia electionis, cum istud
 non exprimat in c. quia propter, supra eo. tit. unde licet detur
 incertitudo circa modum vacationis, per hoc non erit electio
 nulla, ex quo circa substantialia datur certitudo, fm Lap. ¶ Gl.
 2. recita per contrarium, q̃ ex scrutinio non quæritur ius ele-
 ctio: quia scrutinium dicitur illud, quod fit in cathedra, su-
 pra de maio. & obed. his que glo. so. q̃ scrutinium multa signi-
 ficat. dic. vt in glo. ¶ In fi. glo. Host. ponit hic 12. modos, quibus
 sumitur scrutinium. Sed quia istud nō est multum vtile, omit-
 to. Et hos etiam posuit Host. in summa, de scrutinio. §. 2. fm
 Io. de Sancto Geor. ¶ Gl. super verbo, ex quibus. recita per cō-
 trarium: quia tex. innuit, q̃ ex electione oriatur ius per rela-
 tium, quibus, quod est falsum: quia ex electione, vel postu-
 latione non oritur ius, sed iam ortum ostenditur, vt no. 63. dist.
 quanto. glo. timore huius contrarij so. vt relatum, quibus,
 referatur tantū ad verbum, scrutinijs. ¶ Deinde glo. etiam op-
 ponit, q̃ ex solo scrutinio non quæritur ius nisi publicetur, su-
 pra eo. publicato. glo. fatetur contrarium, & ad tex. subaudit.
 ¶ In fi. glo. aliter autem si non fieret publicatio, tunc non ori-
 retur ius eligendi, vt no. etiam infra super glo. pe. Io. An. ¶ No.
 bene ex prædictis, q̃ licet relatum, quis, vel qui b, sit aptum re-
 ferri ad omnia præcedentia: tamen si sunt aliqua, super quibus
 non congruat qualitas, cui adiungitur relatum, tunc non re-
 fert illam qualitatem, nisi tantum ad illa, quibus congruit illa
 qualitas. quod no. pro statutis. & vide Archid. 6. q. j. §. verum. &
 do. Ioā. de Imo. qui hic arguit pro & contra. & postea decidit
 idem, quod Archi. in d. §. verum. 6. q. j. ¶ Glo. super verbo, ori-
 tur. recita per contrarium, q̃ non oriatur ius ex scrutinio, in-
 fra eo. perpetuo. glo. fatetur contrarium, & limitat istum tex.
 secundū illum. ¶ Glo. super verbo, eligendi. recita per prium
 ¶ q̃ ex scrutinio non semper quæritur ius eligendi, sed quan-
 doque ius postulandi, quando in scrutinio essent vota depōsi-
 ta super postulatione, vt supra eo. scriptum. glo. fatetur contra-
 rium: & ideo supplet ad tex. ¶ In fi. glo. dicit Io. Mo. q̃ in decre-
 tali antiqua erat in tex. verbum, vel postulandum. sed dicit Io.
 An. q̃ illam non vidit: nec alius Doctor refert illam se vidisse.
 unde dicit Io. Mo. q̃ licet in tex. esset solum verbum eligendi,
 saluaretur text. quia appellatione electionis comprehenditur
 etiam postulatio, supra eod. in causis. cum concor. nec ob. si
 dicatur, q̃ secundū præmissa sequeretur, q̃ ex postulatione que-
 reretur ius, contra tex. supra de postul. prela. c. pe. quia dicit, q̃
 ex ea non oritur ius imponens necessitatem superiori: licet
 per circumstantias gratia pōt esse plus debita. sed bene oritur
 ius, quo ad postulantes, vt nequeant variare per ea. publicato,
 supra eo. tit. vbi satis de hoc per Ioan. de Fan. ista solutio non
 satisfacit: quia vt no. in d. c. publicato. possent postulantes va-
 riare, quousque præsentata fuerit postulatio superiori, vt pa-
 tet etiam in c. bonæ. 2. ver. nec nocbit. de postul. prela. nec ali-
 ter soluit contrarium: sed dicit, q̃ intelligatur, vt non possit
 variare post præsentationem. Et ad istum tex. qui videtur præ-
 supponere, vt quæritur ius ex publicatione scrutinijs, possit re-
 sponderi, q̃ quæritur ius, quantum ad hoc, vt possit postulatus
 accedere ad superiorem, & petere admissionem postulationis,
 vt infra eo. c. cupientes. §. denique. & istud ius quæritur ex
 scrutinijs, vt dicit hic tex. vel possit dici, q̃ non: quia non sine
 ministerio tex. hic non exprimit nisi de electione, ad denotan-
 dum, q̃ ex postulatione non quæritur ius: & isto modo cessaret
 contrarium. ¶ Glo. super verbo, conditionalia. querit, quando
 dicatur electio conditionalis. glo. exemplificat. ¶ Glo. in ver-
 bo, alternatiua. querit de exemplo qualiter dicatur alternati-
 uè eligi. Et dicit Io. Mo. q̃ sicut non licet eligere in genere, sic
 nec alternatiuè: cum ista sint paria. ff. de cond. indeb. l. cum his.
 §. si. Ioan. And. ¶ In ea. glo. ibi, Cardinales. querit an iste textus
 habeat locum in Cardinalibus. & dicit q̃ non. ¶ Gl. super ver-
 bo, incerta. in prin. querit de exemplo: & ponit exemplum af-
 signando rationem. ¶ Deinde glo. opponit, q̃ talis electio de-
 beret valere iuxta no. 61. dist. istudij. §. 5. dist. Archid. glo. so.
 q̃ illud olim procedebat, hodie secus. tamen ex illis ca. illud
 non colligebatur. & assignat rationem tex. ¶ In ea. gl. ibi, non
 colligitur. per prædicta dicit Io. And. reprobatur esse con-
 silium, quod dabat Ala. & Guil. Na. scholarib. suis de talibus vo-
 cibus deponendis, vbi non constabat de persona, vt ipsi no. su-
 pra eo. cum terra quæ. Item dicit Hostien. q̃ si iste forme essent

permissæ, fierent multæ fraudes contra ea. cum in cunctis. &
 ca. quia propter, supra eod. tit. & daretur via eligendi seipsum,
 vt si ille, qui sperat eligi per decanum, eligeret illum, quem eli-
 git decanus: vel possent aliqui eligere indignum sub conditio-
 ne, vt si alij similiter eligerent indignum purè, ipsi eligentes
 sub conditione non essent priuati potestate eligendi: & sic in
 eis resideret potestas eligendi. unde optimè prouidet iste tex.
 tales fraudes remouendo, quibus obuiandum est. de iu. quan-
 to, secundum Hosti. Et hanc fraudem dicit Ioan. And. se de fa-
 cto vidisse in ecclesia Agrien. insule Creten. vbi vnus ex qua-
 tuor sperans eligi per duos consensit in illum, in quem con-
 sentiret maior pars, vt sic, si valeret suum votum, vinceret: &
 si non valeret, tunc eius voto tanquā incerto pro non præstito
 habito, diceretur electus a maiori parte. & ideo dicit, q̃ cum
 sit obuiandum fraudibus, vt est dictum, talis electio non debe-
 ret confirmari, vt sic iste actus, qui facit talem ineligibilem
 actiuè, faciat idem & passiue: & maxime, quia in electionibus
 multum notatur ambitio. Io. And. sed dicit Io. de Fan. q̃ cum
 ista constitutio sit pœnalis: ergo non videtur extendenda, in-
 fra eo. statutum. & sic non includat electionem passiuam. Sed
 ipse dicit, quod cum sit isto casu omnimoda ratio, imò maior:
 quia facilius quis inhabilitatur ad electionem passiuam, quā
 actiuam, vt supra de cleri. excommuni. vel interdic. min. ca. si.
 Possit fortè teneri dictum Ioan. And. quod est bene notan-
 dum, secundum eum. & vide ad hoc glo. magnā. infra de tem-
 por. ordi. ca. j. in fi. ¶ In ead. glo. ibi, de procuratoribus. ca. j.
 ¶ Quomodo incertitudo vitiat stipulationem, mercedem lo-
 cationis, sententiam, laudum, legatū, & alia quā plura, vide
 in Spec. de loc. §. nunc aliqua. ver. lis quæritur. ante medium.
 ¶ & ver. 62. ¶ In ea. glo. in ver. sed nunquid. hic glo. querit t̃ an
 collatio conditionalis teneat. & distinguit inter conditionem,
 quæ inest de sui natura, & aliam extrinsecam, vt primo casu va-
 leat, secundò non. tamen glo. finaliter videtur tenere contra-
 rium in electione: & respondet ad rationes contrarias per glo.
 adductas. ¶ In fi. glo. videtur tangere duo, primum t̃ an valeat
 collatio beneficij facta sub conditione, si vacat. & in hoc te-
 net, quod sic: quia istud inest de sui natura. sed dicit Ioan. And.
 quod pro & contra facit, supra ca. proxi. & pro hoc facit: quia
 ibi specificatur de collatione: ergo non includebatur sub ele-
 ctione, & postulatione. contra facit, quia ibi ista tria equipa-
 rantur. ita remanet hic Ioan. And. & Ioan. Mo. infra de præ-
 bend. si tibi absenti. tenet quod valet collatio, si dicat con-
 ferens, & prouisus illud ignorent. & idem videtur tenere La-
 pus de Casti. in allegatione sua sexta. & ita dicit seruari ibi de
 consuetudine. Et hoc maximè dicit procedere Ioan. de Fant.
 quando collatio non spectaret ad plures, sed ad vnum: cum
 poena hic posita, quod eorum votum non computetur inter
 alia non posset adaptari: cum non sint alij, ad quos deuolu-
 tur votum prouisionis, secundum eum. secundò tangit glo.
 quid de electione. an valeat facta sub conditione, si vacet. &
 in hoc tenet gl. quod non. idem Archid. dicens, quod nul-
 la potest poni dictio, quæ sonet in conditionem. Et licet Fran.
 Vercellen. distingueret inter conditionem de præterito, &
 conditionem de præsentis: & tunc valeret. & si de futuro esset,
 non valeret: finaliter tamen tenet opin. Archid. & idem di-
 cunt Innocen. & Hosti. si dicatur, consentio in talem, si est le-
 gitimus, vt non valeat. & secundum hoc erit casus specialis,
 in quo nulla debet apponi conditio, & sufficit sic esse scri-
 ptum. 6. questio. 3. ca. j. assignat Ioan. Mo. rationem: quia li-
 cet conditio de præsentis, vel de præterito non habeat in sui
 esse dependentiam. ff. si cert. petat. cum ad præsens. ff. de in-
 iusto rupto & irrito testamen. cum in secundo. tamen neces-
 saria est cognitio an sit ita. & sic habet incertitudinem. sicut
 ergo certa est ecclesia, sic debet esse certum votum. Et est
 ratio, secundum Archid. quia electionem præcedere de-
 bet cura perspicua. 61. dist. ca. 2. in prin. prius ergo in-
 quit, & postea eligat, secundum eum. ¶ Per prædicta dicit
 Io.

ADDITIONES.

- a ¶ Scrutinium. Scrutinium in electione episcoporum requiritur, & qualiter fieri debeat. vide in Spec. de elec.
- b ¶ Quis vel qui. Adde Old. consi. 126. adde Bar. in l. si quis seruum. §. si. ff. de lo. 2. l. j. in fi. si fa. fur. feci. dic. & l. a filia. §. testamentorum. eo. tit.
- c ¶ Postulatio. Adde an daret præsentatio prouisio. Abba. consilio 38. secundo libro. Bernar.
- d ¶ Præsentata. Adde Cal. consi. 5. eo. tit. Anch. consi. 305. Ber.
- e ¶ Potestate eligendi. An autem eligentes indignum sint priuati potestate postu-
 landi pro illa vice, vide do. Feli. in c. cum olim. j. col. de maio. & obed.
- f ¶ Collatio. Collatio verò beneficij quando sit ipso iure nulla propter crimen
 eius, cui confertur. vide per d. Feb. in c. 2. de rescri.
- g ¶ Certum votum. Adde quod voluit Cald. consi. 7. eo. tit. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Io. Mo. nō valere electionem, si dī eligo B. si A. qui dicit se ius habere, ius non habeat. Et idem, si dicatur, consensio in B. si infra tēpora iuris se fecerit consecrari: quia tunc nō poterit stare qdō nisi consenserit: & consentire non pōt nisi qdō constiterit. vnde pp perplexitatem non valet. ff. de verb. obl. Titius & Seius. imō ex illo voto ante qdōnem non poterit fieri electio, cum adhuc non sit natus consensus. inst. de verb. obl. §. ex qdōnali. nec ob. §. de ele. significasti. & de prebē. significatum. quia ibi adiciebatur qdō completo facto, quā inerat de sui natura. & sic reprobatur non est: quia tunc non dī facere nouum, sic exprimendo post factū, sed implicite dī explicare. ff. si ex nox. cau. aga. l. si. & §. de p. relatum. Io. An. & Cōp. in d. c. significasti. §. de ele. ¶ Pau. hic distinguit, q aut qdō respicit tēpus post consensum, ita q purificatio qdōnis debeat interuenire post consensum. posset poni exemplum in casu posito per Io. Mo. videlicet, si dico, eligo B. si j. tps iuris se fecerit consecrari: & tunc non valet electio. Aut qdō respicit tps ante consensum: tunc, si talis est qdō, quā inest de sui natura in consensu, nec eget declaratione, vel examinatione, vt puta, quia dixit, eligo talem, si viuit: & tunc hoc non vitiat electionem: aut qdō respicit formā electionis, vt dicendo, eligo talem, si in eum consenserit maior pars capituli: & non valet, vt hic. Aut respicit defectum materiā: puta si dixerit, eligo illum si sit de legitimo matrimonio natus: & tunc non valet. alle. ff. de le. j. hāc verba, fm eum. Io. de Fan. tenet indistincte glo. hic, & motiū eius est: quā quilibet dispō qdōnalis ēt si habeat verbū præsens tps, vel preteriti: tamen cum ex appositione qdōnis habeat incertitudinem, vt no. Io. An. §. de rescrip. c. pe. eo. lib. super glo. similis clausula. in prin. additionis. vnde licet talis qdō non suspēdat. ff. si cer. pe. cum ad præsens, tamen incertitudinem continet, vt est dictum. & sic votum nō valeret, vt hic. nec vī verum, q hāc qdō, si vacat, insit de sui natura electioni: sed bene est verum, q vacatio præcedere debet electionem, fm eum. ¶ Glo. pen. primo quærit de exemplo tex. in si. exemplificat tex. vsq; ad ver. & no. ibi. glo. pōt recitari per triūm, q ex sola depositione voti conditionalis quis non priuetur voce eligendi: imō requiritur, vt sequatur electio, vt infra eo. perpetuo. glo. soluit, q isti tex. loquuntur in diuersis casibus, ideo non contradicunt. ¶ In ea. glo. ibi, parte ipforum. Idem Cōp. Boa. Io. Mo. Fran. Ver. cel. & Arch. quod intellige verum, salvo eo, quod no. infra eo. indemnitatibus. in magna glo. in cle. q circa. eo. tit. ¶ In si. glo. Io. An. dicit, q aut fuit facta depositio vocis in scrutinio: tamen postea non sequitur publicatio scrutinij: puta, quia destruit, & tunc planum, q non est locus pœnē hic positæ: quia isto casu alij etiam non eligunt. & hoc etiam voluit glo. aut sequitur publicatio scrutinij: & tunc aut deponēs ante publicationem variavit consensum purē, & adhuc non habet locum pœna. ad quod faciunt supra ca. publicato, in 2. q. aut deponens non variavit consensum: & tunc procedit glo. hic. Io. An. ¶ Quia hic habetur de electione, quæ sit per collationē, aliquibus peccantibus in modo eligendi, & aliquibus non. quærit Io. de Sancto

12 Geor. † an semper electio facta per illos, qui non peccant, exclusis peccantibus valeat. & in hac materia distinguit tres casus principales: primus est, quia iura dicunt quandoq; q vota eligentium non cōputentur in numero, non tamen aliter priuati sunt potestate eligendi: nec veniunt priuandi. exemplum in isto c. ¶ Secundus est, quia iura priuant eligentes potestate eligendi, si eligerent scienter indignum. §. eo. cum in cunctis. Tertius, quia eligētes priuantur per sententiam potestate eligendi, vt quia peccauerunt in forma c. quia propter, supra eo. tit. primo casu dicit, q si electio non sortitur effectum, vel ex illo scrutinio non sequitur electio, q semper ius eligēdi est omnibus cōmune tam delinquentibus, q non delinquentibus: secus si ex illo scrutinio sequitur electio facta per non peccātes, quæ sortiatur effectum, quia tenebit talis electio, vt hic est casus. ¶ Et sic pōt intelligi dictum Inno. & Archi. hic positum super tex. secundo casu, quando eligentes sunt priuati ipso iure, tunc distingue: q aut maior pars, quæ scienter nominauit indignum prius processit ad actum electionis, & deinde minor pars eligit, aut fit e contrario. primo casu, quia maior pars est priuata potestate eligendi, minor censetur, & representat totū capitulum. Et ideo si vult ex eodem scrutinio, quo maior pars nominauit dignum, & minor indignum procedere ad electionem, pōt illa minor pars: quia validatum fuit scrutinium per priuationem maioris partis: ideo valebit electio b, licet aliud scrutinium de nouo non fiat, vt no. Inno. & Compo. supra eo. congregato. Si verō minor pars vellet ab illo scrutinio recedere, & tunc inuito nominato non posset, supra eo. publicato. & ibi no. per modernos. eo autem volente tacite vel expresse posset quandocunq; infra tempora debita eligere, etiam non vocata parte maiori, quæ est priuata in prima electione, quæ fienda occurrit: tamen tunc oportebit de nouo scrutinium in-

choare. & sic intelligitur quod no. in c. auditis. in glo. fi. supra eo. tit. & idem dicit, si maior pars nullum in scrutinio nominauit, quia fortē noluerunt respondere, vel fortē dixerunt, nolo aliquem eligere: quia poterit minor pars nouum scrutinium inchoando electionem facere etiam non vocata maiori parte, ex quo erat priuata eligendo scienter indignum. Secundo casu, quando minor pars, quæ non peccauit, post eligit: tunc eius electio fuit nulla per c. quia pp, supra eo. quia maior pars adhuc non erat priuata. vnde per superuenientiam priuationis maioris partis non validatur, vt no. Inno. in d. ca. congregato. vbi etiam dicit, quare aliud in scrutinio, q in electione. Et pro ea facit, licet non alleget, infra eo. perpetuo. ergo hoc casu poterit minor pars ab electione sua, quæ nulla fuit, recedere, & quandocunq; voluerit infra tēpus tamē iuris aliam facere exclusā parte maiori, quæ peccauit, & priuata fuit potestate eligendi. si tamen ad talem electionem de facto minor pars, quæ non peccauit, secum admitteret ad electionem maiorem partem iam priuatam, bene valeret electio: nec ex hoc vitaretur, supra eo. cum Vinton. hoc procedit, quando electio, quæ fieret a minori parte, sortiretur effectum. si vero electio facta a minori parte priuata iam parte maiori nō sortiretur effectum ex aliqua causa: tunc ius eligendi esset omnibus cōmune. nam maior pars esset priuata ea vice tm. i. in prima electione, quæ occurreret post primam ipsius maioris partis: sed ista non esset prima electio, sed secunda, ex quo facta per minorem partem non esset sortita effectum, & ageretur de alia: ergo &c. sic intelligitur supra eo. cum Vinton. & quod ibi no. super vltima glo. ¶ Tertio casu principali, quando eligētes sunt priuati potestate eligendi: quia peccauerunt in forma c. quia propter, supra eo. tit. & tunc licet electio maioris partis etiam erit nulla, tamen electio minoris partis etiam erit nulla, si fiat eodem cōtextu: siue præcedat electio maioris partis, siue sequatur. imō poterit maior pars, quæ peccauit, de nouo electionem facere et inuita minori parte, cum adhuc non sit priuata. Si verō antequā maior pars recederet a prima electione, & antequā procederet ad secundā, per superiorē priuaretur potestate eligendi: tunc minor pars, quæ non peccasset in forma sue primæ electionis, vel si peccauit, nondū est priuata per superiorē, poterit aliā facere electionem recedendo a prima sua electione nulla: nam totum ius capituli nunc est in ea. & ex prædictis dicit teneri pro regula, q oēs electiones oportet celebrari a toto capitulo vero vel ficto. & per hoc dicit, q nō pōt vna pars hodie, & alia cras suā facere electionē. & similiter nec in eodē capitulo debent fieri duo scrutinia, sed vnum: si tamen pars maior vocet minorem ad locū idoneū, & illa nō vadat, illa dī contēpisse, & se alienā fecisse. Et iō licet multū restaret de tempore, valeret electio facta a maiori parte absente minori legitime vocata, vt dictum est §. & sic intelligitur c. cum nobis olim, §. eo. ti. & quod ibi no. fm Ioan. de Sancto Georgio.

ADDITIONES.

a ¶ Valeat. Adde quod voluit Roma. consi. 474.

b ¶ Valebit electio. Adde Rom. consi. proximē allegato.

S V M M A R I V M.

1 Arguere a ratione legis est licitum.

2 Papa nisi aliud exprimat, videtur velle seruare iura per prædecessorem suos edita.

3 Supplens non detrahit, sed potius dicitur reformare.

Bi periculum.

¶ Glo. prima summādo diuisionē, & summariū. Et quia partes possunt subdiuidi, ponā subdiuisionē in qualibet parte, & vt consueui, expediā quālibet partem de per se. ¶ No. primō ad quod quotidie alle. iste tex. q vbi est maius periculum, ibi est maior cautela adhibenda. ¶ No. vacationē Romane ecclesie periculosiorē esse, q vacationes aliarū ecclesiarū. ¶ No. licitū esse arguere a rōne legis: vnde plus est attendenda ratio legis, q ipsa lex. C. quæ sit longa consue. l. j. & j. dist. cōsuetudo. bene facit l. adigere. §. quāuis. ff. de iurepa. Itē no. q vbiq; habet locū rō legis, hēt et locū lex. ff. de interdi. l. j. fm Archi. ¶ No. q vbi lex antiqua bene disponit, non est reuocāda: sed vbi deficit aliqd, potius reformari dēt. ¶ No. q pdecessoris appellatione cōprehenditur immediatus pdecessor. ¶ No. arg. q Papa, nisi aliud exprimat, vī velle seruare iura per prædecessores b suos edita. ¶ ad hoc supra eo. Ecclesia. 2. ¶ No. q ille, qui supplet, non detrahit, sed potius dī reformare. quod no. pro illis, quibus datur potestas reformādi statuta: quia tales possunt supplere, sed nō detrahēre. ¶ Querit Io. An. quādo proluxa fuerit vacatio Romanæ ecclesie, cui Papa hic intendit prouidere? Solu. dicit, q mortuo

ADDITIONES.

a ¶ Ratione legis. Adde Ange. consi. 180. Ber.

b ¶ Prædecessores suos. Adde Ro. consi. 227.

mortuo Clemente Quarto vacauit ecclesia annis tribus, mensibus duobus & decem diebus: & tunc electus fuit Gregorius auctor huius decreti. ergo merito debuit sic providere. & fuit iste commendabilis homo: primo quia promouit s. Cardinales commendabiles, & intentus elemosynis contempsit lucra, & sepultus fuit Aretij: & tractabatur de eiusdem canonizatione, & commissa fuit eius examinatio Pisano Archiepo & Mutinen. Epi. Ioan. And. ¶ Secundo querit, que fuerunt discrimina, q. fuerit passa ecclesia Romana in preteritis? solu. dicit Clericus Pisanus, q. mortuo Alexandro Quarto in tribus mensibus, & amplius quibus vacauit ecclesia, Manfredus tunc Princeps multas seditiones & scandala procurauit: deinde creato Urbano, & illo mortuo vacauit ecclesia per s. menses, & multa mala commissa tunc fuerunt: deinde successore illius Clemente Quarto mortuo inuasiones & occupationes ecclesiarum multarum facte sunt. Sicut ergo fuit eum pericula: quia schisma facile potest oriri, ecclesiasticæ constitutiones vilescent, mundus in errorem labitur, & prestat materia obloquendi de Cardinalibus. Io. An. ¶ Quarto quare non fuit hic statutum, q. post certum tempus negligentibus Cardinalibus circa electionem electio deuolueretur ad alios? So. dicit Io. And. q. si diligenter quis aduertat, maturo consilio fuit hic prouisum, & q. melius prouideri non poterat: quia si fuisset statutum ad alios deuolui post certum tempus, illi non facile conuenissent, & ex quo conuenissent, potuissent tardare. Item Cardinales, qui inter illos Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, vel alios ad quos deuolueretur maiorem partem haberent, difficultates ingererent, ut ad illos perueniret. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Papa principaliter statuit in constitutionibus conciliorum: & concilium habet se approbatiue.
- 2 Cardinales possunt retinere familiares etiam laicos in conclau.
- 3 Prohibitio ingressus non includit prohibitionem exitus.
- 4 Cardinales si non sunt nisi duo, ubi Papa moritur: an poterunt procedere ad electionem?
- 5 Cardinales quando dicantur absentes?
- 6 Absens proprie dicitur, qui non est in ciuitate.
- 7 Papa potest reuocare constitutionem factam & approbatam in concilio generali etiam absque consensu concilij.

Hic incipit secunda pars, s. m. gl. q. tractat de Cardinalibus intransitibus conclau. Secundo de non ingredientibus, vel exeuntibus ibi. Sanè. hæc aut prima iterum potest subdiuidi: quia primo tractat de expectatione absentium, & de ipsis ingredientibus conclau, & de seruitoribus eorum. secunda ibi, in eodem, dat modum habitandi conclau. & hæc facit s. quia primo phibet velamina. secundo in s. nulli. phibet accessum, missionem nuncij, vel scripturæ, & contra facientes excōicat. Tertiò in s. In conclau. dat modum habendi cibum, & potum in conclau. Quarto ibi, prouisionis. phibet pendente prouisionis negotio aliquid per Cardinales de Camera recipi, & punit cōtrafacientes. Quintò ibi, idem, phibet Cardinales alteri negotio intendere, duos casus excipiens. Io. An. ¶ No. q. in p̄stionibus conciliorum Papa est ille, qui principaliter statuit: & concilium habet se approbatiue. ¶ No. q. in electione Papæ absentes non vocantur, sed expectantur. de quo hic in gl. ¶ No. locū, ubi debet fieri electio Papæ: q. fit in eo loco, in quo Papa defunctus habitabat. ¶ No. q. Cardinales possunt retinere familiares etiam laicos in conclau. ¶ No. q. vnū dñr cōclau, ubi non datur aliqua diuisio parietis vel velaminis. ¶ No. ar. t. q. prohibitio ingressus non vñ includere prohibitionem exitus. ¶ Quæro, ubi dicatur esse curia? So. dic. ubi est Papa: nam ubi est Princeps, ibi omnia iura. C. de test. l. omnium. C. de his qui ad eccle. confu. l. si. in prin. Io. An. facit cle. ne Romani. co. tit. alleg. Io. de Sancto Geor. Ecclesiastici 33. ubi fuerit corpus, ibi congregabuntur & aquilæ. & habetur Luc. 17. & 24. q. j. qm̄ vetus. ¶ Quid, si non sint nisi duo Cardinales, ubi Papa moritur: an poterūt procedere ad electionem? solu. Io. Mo. tenet hic, q. sic: cum hic dicat, Cardinales. que pluralis locutio verificatur in duobus, j. de reg. iur. pluralis. idem Arc. nec ob. s. m. eum, s. e. licet. ubi vñ, q. requirantur duæ partes Cardinalium: quia dicit, q. ille tex. debet intelligi de Cardinalibus presentibus in loco, ubi fit electio: q. ista decre. illam supplet quantum ad locū, & quantum ad concedendū ius eligendi presentibus, ut alij suæ electioni p̄dicere non possint. Io. An. Dicit Pau. hic, q. non curat de hoc: quia si vnus solus Cardinalis eēt p̄sens, posset eligere: quia ius collegij remanet in vno solo, ut no. supra de postul. praela. grarum. & ideo ille solus tenetur alios expectare, s. m. Pau. idem tenet gl. super verbo, oēs. in cle. ne Romani. s. porro. co. ti. ¶ Quæro, an electio Papæ possit fieri alibi, q. disponit iste tex. Sol. quidam dicunt, q. non, dicentes locum esse de substantia electionis, per hunc tex. vnde si alibi fieret non valeret: & facit qd no. 23. dist. In nomine Domini.

¶ Glo. super verbo, enim. allegat simile, quod dñr in sententia, ut attendatur locus, in quo maiores iudicare consueuerunt. ff. de iust. & iure. l. pe. & ff. de iud. l. si locus. & ff. de arbitris. l. & cū dies. Tamen dicit Archi. istos malè dicere, quia valet electio, licet alibi fiat, tamen nihil alleg. Io. An. dicit Io. de Fan. quod pro Archi. facit. quia contra electionem factam a duabus partibus Cardinalium nulla admittitur exceptio, supra eo. licet. & q. hic no. in glo. ¶ Sed dicit ipse, q. putaret hoc verum, quando electio esset facta a duabus partibus omnium Cardinalium. Si verò fieret a duabus partibus Cardinalium presentium tñ, quia non essent duæ partes omnium: tunc attendatur locus: & sic procedit alia opin. tamen dicit super hoc cogitandum. ¶ Ista dist. non vñ bona: quia eodem modo si fieret a duabus partibus presentium, licet non essent duæ partes omnium, nulla admitteretur exceptio, ut d. c. licet. quia potestas residet in presentibus tantum. Io. An. 23. dist. In nomine Domini. tenuit, q. locus esset de substantia, si ibi fieri posset. sed ibi Archid. tenuit contrarium: quia licet in loco hic determinato sit facienda: si tamen alibi fiat, valebit. alle. c. ne pro defectu. in si. supra eo. ¶ Et hæc est communis opin. & hanc vñ etiam sequi Pau. de Eleaza. in cle. ne Romani. de elect. & vide no. per Doct. supra eod. cum terra. ¶ Quæro, quando dicantur Cardinales absentes? Solu. dic. q. absens quis dñr multis modis, ut no. ff. de procu. l. p̄sens. & in auth. de fideiusso. s. j. colla. j. Et gl. de of. del. si delegatus. tamen hic stricte, & ad litteram vocat absentes illos, q. sunt extra muros: presentes autem illos, qui sunt intra muros. simile de re iudi. cum olim. in si. Io. An. ¶ No. bene istud dictum, q. stricte sumendo, & proprie, absens dicitur, qui non est in ciuitate. qd no. pro statutis. ¶ Quæro a quo tempore incipiūt currere decem dies, quibus presentes expectant absentes? Sol. dic. q. computantur a tempore mortis Papæ, secundum eum. Et si dicatur hoc non videri iustum, quia posset mors Papæ occultari. respondet Io. An. hoc non posse fieri: primo quia Deus id non sineret in tanto suo negotio. Item, quia Cardinalium mos habet in tali dubio p̄cise velle certificari. Item quia si occultatio aliquibus placeret, aliquibus displiceret, ut dicit Tullius in inuectiua contra Salustium. Respublica priuatis crescit inimicitijs, per quas veritas latere non potest. tamen si occultaretur: tunc de his 10. diebus dicendum esset idem, quod dicitur de mense in cle. j. in si. de concess. p̄bē. & q. potius hic statuitur de 10. diebus, q. de maiori, vel minori tempore. ratio reddi non potest: quia arbitrium fuit. sed posset allegari similia. 2. q. 6. anteriorum. ff. de consti. pecu. l. promissor. s. j. & infra de p̄bē. si pluribus. & in extrauag. suscepti. s. j. Io. 22. Io. An. ¶ Glo. super verbo, concilio. recita per contrarium, q. ista constitutio non sit ferenda, quia fuit reuocata per Hadrianum & per Io. Papam. sol. gl. q. non sumit vigorem ex primeua editione, sed ex ista inuolutione: ostendens q. commendabiliter fuit hæc reuocatio facta. ¶ In ea. glo. ibi, reuocata. Io. Mo. dicit, q. fuerat suspensa: & quia suspensio non fuerat in scriptis redacta: & ideo illam suspendit quo ad omnē ipsius effectum. Et ob hoc Guil. noluit istam decretalem glossare: sed prosequabatur hic 13. specialia in electione Papæ: & circa illa format aliquas qōnes, quas posuit Io. An. eo. tit. licet. Gar. autem glossauit. iste Hadrianus de quo glo. facit mentionem fuit de Flisco, & nepos Inno. Quarri, & vixit minus 40. diebus. Et iste Io. 21. fuit natione Hispanus prius vocatus Petrus: & fuit Tusculanus Cardinalis, & commendabatur de hoc, q. se pauperibus & diuitibus communem exhibuit. Et motus fuit ad reuocandū istam constitutionem: quia mortuo Gregorio huius decretalis auctore seruata ista constitutione subrogatus fuit Inn. 5. qui fuit Burgundus Frater Predicatorum, & Doctor sacre pagine, & vixit quinque mensibus, & duobus diebus post eum. ¶ In creatione etiam Hadriani seruata fuit hæc constitutio, qui parum vixit, ut est dictum. quo mortuo, in electione etiam Io. seruatus fuit effectus constitutionis. quia verò etiam q. plures Cardinales tunc decesserūt existimatum fuit, q. mors illorum fuit causa restitutionis huius constitutionis: ideo per eum reuocata fuit, vel suspensa quo ad omnem ipsius effectum. Io. An. ¶ Et no. ex ista glo. t. q. Papa potest reuocare constitutionem factam, & approbatam in concilio generali etiam absq. consensu concilij. vide glo. 15. di. sicut sancti euangelij. ¶ Glo. in ver. in ciuitate. qrit quid sit ciuitas. ¶ Gl. in ver. decem diebus. recita p̄ prium: q. imò Cardinales absentes nō tantū debēt expectari, sed et vocari, ut patet s. eo. tit. corā. gl. sol. p̄rium eē regulare: hic est casus specialis. ¶ In ea. glo. ibi, tantū expectari, idem Clericus Pisanus. Io. Mo. Fran. Vercel. & Arch. dicunt, q. sic est interpretata consue.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Vbi est Papa. Adde q. Ro. singu. suis dicit, q. de hoc nullus est certus. Ber.
- b ¶ Vno solo. Adde Abb. consi. 25. B.
- c ¶ Extra muros. Adde Ro. consi. 454. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

consuetudo. ¶ In ea. glo. ibi, si autē. hic gl. quārit de alia qōne, & so. ¶ In ea. glo. ibi, sed pone. hic gl. querit & alle. pro & contra. & sol. ¶ In ea. glo. ibi, fm Guil. idem Io. Mo. & Archi. assignantes rōnem: quia illi dtes sunt et preparatorij inclusionis. Io. An. ¶ In ea. glo. in ver. sed pone. hic gl. quārit de alia qōne: & sol. in fi. gl. idem Archi. ¶ Glo. super ver. oēs. quārit, quid si non est p̄sents maior pars Cardinalium: an p̄sentes possint eligere. glo. so. q. sic. ¶ In fi. glo. idē Archi. & vide quod dixi supra super tex. ¶ Glo. super ver. necessitas. quārit de exemplo, & sol. ¶ Glo. super ver. arbitrio, quārit, & sol. ¶ Glo. in verbo, conclauē. alle. concor. ad tex. ¶ In fi. glo. simile in cle. j. §. sanē. de heret. & C. de custo. reo. l. 3. in prin. ff. de leg. 3. si cui aedes. & dicitur conclauē id, quod pluribus clauibus clauditur, vel an quod per plures clauēs itur. Io. An. ¶ Glo. super ver. velamine. quārit de exemplo, & soluit. ¶ In fi. glo. tamen per hoc non prohibetur habere tapēta ad caput, vel supra lectum. ad hoc infra eo. §. p̄terea. Archi. & Io. An. Dominicus.

S V M M A R I V M.

- 1 Constitutio Episcopi si excommunicat ingredientes monasterium monialium: propter hoc non sunt excommunicati loquentes cum eis, & monasterium non intrantes.
- 2 Constitutio militantis ecclesie excommunicans ligat etiam factum quantumcunque secretum.
- 3 Secretum unde dicatur?
- 4 Statutum quando in prohibitione p̄ne contumetatur plura prohibita, & vltima prohibitio aliquam qualitatem restrictiuam adiungit: illa qualitas restringens refertur ad omnia numerata.

N VII. ¶ No. q. prohibitio, vt quis non accedat in loco, in quo quis est inclusus, non includit, vt cum tali loqui non possit. & sic facit, q. si constitutio ep̄i excoīcat ingredientes monasterium monialium, propter hoc non essent excoīcati loquentes cum eis, & monasterium non intrantes. ¶ No. q. etiam pro causa electionis non possunt intromitti aliqui in conclauē, nisi omnes Cardinales consenserint. ¶ No. q. paria sunt loqui cum aliquo per nuncium, vel per scripturam: & sic facit iste tex. pro opin. Hug. posita. i. i. q. 3. qm. qui dicit, q. participans cum excoīcato per nuncium, vel literas, incurrit minorem excoīcationem, fm Archi. & idem dicit Io. An. se notasse, j. de sen. excō. constitutionem. in 3. gl. ¶ No. hic tex. expressum, q. constitutio militantis ecclesie excoīcans ligat etiam factum quantumcunque secretum. vide no. per glo. in cle. j. de heret. ¶ Quāro, quare non sit licitum loqui secretē cum Cardinalibus? Sol. ne alijs oriatur suspitio. i. q. dist. ca. j. ver. quibus. de p̄. dist. 3. adipiscantur. ver. q. ei, fm Archi. ¶ Quid si vnus solus Cardinalis prohibear, ne aliquis intrat in conclauē: an possit immitti? Sol. dic. q. non, per hunc tex. quia istud ius non competit eis, vt collegio, sed vt singularibus iuxta no. §. de consti. cum oēs. & ratio pōt esse ne p̄stetur impedimentum tanto negotio. ¶ Quēro, an quod hic d̄r de missione nūcij & epistolā, habeat locum quādo sit non secretē? Sol. Arc. dicit, q. non: nam fm eum istud verbum secretē, determinat ista tria p̄cedētia. s. nūcij, epistolā missionem, & locutionem, vt licet specialiter fuerit phibitus aditus, non tamen sequitur, ergo hanc p̄nam incurrit, si non occultē & secretē. ¶ dicitur enim secretum a fecerno fecernis. & de secreto habetur de p̄. di. j. §. quocunq. & j. de heret. statuta. §. j. & contra secreta facit p̄sumitur, vt in c. clericus. 30. dist. Io. An. ¶ No. bene istud dictum, q. vbi statutum in dispositione p̄ne cōnumerat plura prohibita, & vltima prohibitio aliquam qualitatem restrictiuam adiungit: illa qualitas restringens refertur ad omnia numerata. quod bene no. & pro hoc facit, quia in p̄enis mitius est agendum, vt in reg. in p̄enis, infra de re. iur. ¶ Glo. super ver. instantis. quārit de exemplo tex. & sol. ¶ Glo. in ver. incurrat. colligit notabile, & alleg. concordantias. Deinde quārit, an ordinarius quilibet possit absoluerē: & determinat, q. sic. ¶ In ea. glo. ibi, eos casus in quibus incurrit p̄nam, vide per glo. in cle. j. de sen. exc. Ioan. And.

A D D I T I O.

- 1 Per scripturam. Adde quod Ro. conf. 3. 68. dicit, quod iniuria, quā sit per scripturam, dicitur verbalis. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Prouidere verbum, includit etiam modum electiui.
- 2 Fercula non comprehenduntur appellatione panis, vini, & aquę.

N conclauē. ¶ No. qualis debet esse fenestra conclauis: quia ita arcta, q. per eam non possit haberi ingressus. ¶ No. q. appellatione pastoris comprehenditur etiam Papa. ¶ No. q. verbum, puidere, includit etiam modum electiui, de quo per gl. in cle. fi. de elec. ¶ No. arg. de iure non esse prohibitum, vt p̄lati in victu suo vrantur pluribus ferculis. ¶ No. q. appellatione panis, vini, & aquę, non comprehenduntur fercula, & sic facit, q. quādo alicui imponitur ieiunium panis, & aquę,

q. ille non possit aliqua fercula comedere. ¶ Quēro, an illis quinq. diebus oēs debeant vti eodem ferculo: an verō quilibet possit habere ferculum diuersum? Sol. dicit Fran. Vercel. q. oēs debent habere simile ferculū, & non diuersum: ne committatur fraus, vt vnus cōicet alteri ferculum suum: & sic defraudaretur dispositio istius tex. q. isto modo possent vti pluribus ferculis: tamen dicit, q. in his 10. comestionibus poterūt variare fercula: quia necesse non est, q. in omnibus istis 10. comestionibus vnum, & idem ferculum habeant. Io. And. Sed an poterunt habere vnum ferculum pro se, & aliud pro familiaribus? Sol. dic. q. non, alias posset fieri fraus. & licet istud non sit de verbis tex. tamen est de mente. & facit de sta. mo. recolētes. Io. An. & pro hoc alle. Lap. Ab. de sta. regula. cle. ne in agro. §. porro. ¶ Glo. j. quārit, quā dicatur competens fenestra? dic. vt in ea. ¶ In fi. glo. pōt fieri cum rota ad modum monialium, fm Fran. Vercel. vel cum barris ferreis circumdata. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Camerarij officium non expirat morte Papę.

Rouisionis. ¶ No. q. Cardinales debent pariter introitus cantere Apostolicę habere, dum tamē ecclesia Romana non vacet. ¶ No. q. sicut in inferioribus ecclesijs obuenientia tpe vacationis debent reseruari futuro successori: ita & in ecclesia Ro. & quod plus est, etiam si aliqua pars pertineret ad alium, q. ad Papam: secus est in alijs ecclesijs, j. co. tit. generali. ¶ quod infra declarabitur. ¶ No. tex. q. officium Camerarij nō expirat morte Papę, vide in cle. ne Romani. eod. tit. ¶ Quāro, quid si aliqui redditus recipiuntur a camera pro iure competēti singularibus Cardinalibus, an sit eis licitum recipere? Sol. dic. quod sic: quia tex. non prohibet, nisi quando sunt debiti ex iure camera: ad hoc facit ver. sequens. ponit Io. Mo. exemplum de censu Apulie, Anglię, & Hybernę. Io. And. ¶ Glo. j. allegat simile, & assignat rationem text.

Dem quoque. ¶ No. q. ille, qui diuersis negotijs se intromittit, nō sic de facili pōt illa expedire. ad hoc de cle. coniug. diuersis. ¶ No. argumētum, q. in materia prohibitiua si postea permittatur totum, non v̄t permittitur pars. vide gl. in verbo, defensor. in cle. si vna. de reb. eccle. non alie. ¶ No. q. in quolibet prohibitione censetur excepta iusta causa occurrens, quę suaderet oppositum. & hoc §. de sen. exc. de cetero. & c. quāuis. r. q. 3. excellentissimus. ¶ Gl. super ver. intromittant, querit an collegium Cardinalium sede vacante possit se intromittere de negocijs ecclesie Romanę. remittit, & addendo decidit. ¶ Glo. in ver. singulis, recita per p̄rium, q. sufficit consensus maioris partis: quia talis consensus d̄r factus cōcorditer. 36. dist. Apostolicę. glo. sol. ¶ In fi. gl. nota bene istam gl. iuncto tex. q. illud non dicitur factum concorditer ab omnibus, & singulis de vniuersitate, quod est factum a maiori parte. & idem dicit glo. in verbo, concordem, infra eo. in c. cupiētes. §. ad hęc. quę est notabilis glō.

A D D I T I O N E S.

- a Oppositum. Adde quę dicit Alex. conf. 142. quod statutum disponens in aliquo casu, & puniens contrafacientem debet intelligi, nisi sit causa contrafaciendi. Ber.
- b Romanę. Adde latē And. Sicut. conf. j. 2. lib. Ber.
- c Concorditer. Adde Ro. conf. 512. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Res quando dicatur integra. Et quando non. nu. 2.

S Anē. ¶ No. q. ille, qui est de collegio, & non vult interesse actui fiendo per collegium, nō est amplius requirendus. Et similiter exiens de collegio ante finitum negocium, quādo ex causa necessaria nō egreditur. ad hoc §. q. pp. ¶ No. q. n. res dicatur integra: q. d̄r integra, q. nō est effectui demandata, licet super ea sint facti actus aliqui. ¶ No. q. vbi q. p̄mittitur ad aliquē actum inchoatū, non debet admitti, vt a capite inchoetur: sed ad eum statum, & qualitatem, in qua reperit actū. vide no. per Inno. de re iudi. cum super. ¶ Quēro, quare exiens nōn requiritur ad electionē, vel nolēs intrare? So. dic. q. se extraneū fecit ab electione, §. de ele. c. cū nobis olim. & c. q. sicut. Io. An. Quid si Cardinalis pluries vult exire pp infirmitatē: an debeat pluries admitti? Sol. dic. q. sic, fm Clericū Pisanū. Io. An. & admittetur etiam si factū fuisset cōpromissum ad eum actū, qui imminet faciendus, fm eos. ¶ Gl. in ver. infirmitatis. q̄rit, an ex eā possit exire. Io. q. non. ¶ Gl. super ver. exire. quę est additio, querit, & de qōne remittit. ¶ Glo. super verbo, sanitatē. q̄rit de duobus dubijs, & soluit. ¶ In fi. gl. dicit do. Io. de Imo. q. fortē posset dici p̄riu. ar. de regula. ad Apostolicā. in prin. imputet enim sibi, q. iponte renunciauit, cum ad id non arētaretur. & hoc procederet, q. simpliciter renunciauit: & hoc constat. Sed si cēt dubiū, quā de eā renunciaret, tunc in dubio p̄sumeretur renūciasse potius ex

ex causa infirmitatis. Et isto casu posset procedere opi. Ho. fm. cum. Et credo q. bene, quia, vt hic patet in tex. Cardinales pnt. renunciare voci sue. ¶ Glo. super verbo, videlicet: recita per. prium, q. res non dicatur integra, et si nondum sit processum ad prouisionem, vt no. in c. in causis, supra eo. tit. glo. sol. q. tex. hic voluit sic exponere isto casu: secus ergo est de iure, vt in contrario. ¶ In fi. glo. similis dispositio. ff. de pecu. l. quoties. §. si creditor. & ff. quorū bonorum. l. 2. alibi dicitur res integra, donec aliquid in negotio geritur. ff. de polli. l. j. §. coepisse. alibi quousque interfit. ff. de cond. cau. da. l. si pecuniam. j. respon. fm. Io. Mo. & Arch. Clericum Pisanum, & Io. An. ¶ Glo. super verbo, potu, recita per questionem, an Cardinalis intrans con- clauē, quando diminutus est potus, similiter etiam debet vti cibo diminuto. & soluit, q. sic. ad contraria respondet.

SUMMARIUM.

1 Territorium & districtus idem est.

2 Papa si moriatur in mari per quem fiet districtio?

DOrro. ¶ No. q. qualibet ciuitas habet territorium. ad hoc 63. dist. ego Ludouicus. C. de epis. & cle. l. nulli. §. q. si in vico vel territorio. ff. de iuris. di. om. iudi. l. fi. ¶ No. arg. idem esse territorium & districtum. probat text. tenendo, q. dictio, seu, sit declaratiua. ¶ No. hic duo loca in quibus prohibetur celebrari electio Ro- mani Pontificis. ¶ No. q. vbi actus non pōt fieri in loco depu- rato, debet fieri in loco magis propinquo. vide infra de offi. del. statutum. ¶ No. q. vbi prorogatio fit de vno loco ad alium locum, locus prorogatus subiicitur omnibus qualitatibus & limitationibus, quibus subiiciebatur locus primus: & sic sub- rogatus assumit naturam illius loci, in cuius locum fit subro- gatio. ¶ Glo. super verbo, territorio, querit quid sit districtus. & quid territorium. ¶ Deinde querit, quid si Papa moriatur in mari per quem fiet districtio. glo. sol. ¶ In fi. glo. ad idem 63. dist. c. ego Ludouicus. Et cum glo. concor. Io. Mo. & Io. And. Et nota ex ista glo. q. appellatione territorij alicuius ciuitatis cōprehenditur etiā mare districtum per illam ciuitatem, quod no. pro statutis & sententijs, per quā bannuntur aliqui de ter- ritorio ciuitatis: quia censerentur banniti etiam de mari per illam ciuitatem districto. Sed volens tenere contrarium respō- deret, q. ista glo. loquitur in materia fauorabili: sed in poenali non videretur, q. appellatione territorij cōprehenderetur ma- re. ¶ Glo. in verbo, interdicta, querit an electio fieri possit in loco interdicto. & arguit pro & contra, & sol. ¶ In fi. glo. dixit Io. An. q. hoc fuit determinatum per do. Hug. Vercel. q. possit fieri. Et ad hoc facit, §. de postu. prel. c. j. ver. sed inde. Et ibi de hoc Io. And. & dicit Io. de Sancto Georg. q. ibi tenet, q. possit. alle. j. de sen. exc. c. fi. §. ad iudicium. nam si in tali loco licet cele- brare diuina, & ecclesiastica sacramenta, vt ibi patet, fortius poterit ibi celebrari electio. Item pro hoc facit de eo, qui du. in mat. quā pol. per adul. c. significasti. vbi pōt contrahi matri- monium carnale: ergo & spirituale: nā electio est quāda obli- gatio, seu contractus, §. c. cum inter. canonicos. nec ob. §. co. cū inter R. quia loquitur de interdicto personarum, non de inter- dicto loci. Itē nec ob. hic litera, quia loquitur de electione Pa- pe, vt dixit gl. fm. eum. ¶ Et hoc ē tenet hic Io. de Fan. dicens, q. cū istud sit poenale, & non reperiatur in iure expressē phibi- tum: ideo non est extendendū, infra eo. tit. statutum. Et iste tex. loquitur & procedit in electione Papæ, in qua est speciale: ta- men si ibi fieret, valeret electio, vt dixit ibi gl. licet Arch. tenuit contrarium. 23. dist. in nomine Domini, secundum eum.

ADDITIONES.

a Propinquo. Adde q. idem consuluit Ro. consi. 433. q. publicatio acceptatio- nis prouisionis, quæ non potest fieri in loco propter guerras, potest fieri in loco vicino. Ber.

b Districtus. Adde qualiter intelligatur q. aliquis sit de districtu ciuitatis. Fran. de Are. consi. 76. Ber.

c Sacramenta. Adde Fede. consi. 70. & 92. & 111. vbi habetur, an tempore in- terdicti possit Corpus Christi deferri ad infirmum cum panella, & an pos- sint virgines consecrari. Ber.

SUMMARIUM.

1 Domini ciuitatis appellatione, non comprehenduntur officiales ciuitatis.

2 Iudex secularis quando habeat iurisdictionem in clericos.

3 Iuramentum debet prestari per tacturam corporalem, & non solo verbo.

4 Ecclesia potest priuare laicos priuilegijs suis ratione delicti commissi in rem ecclesiasticam: & imponere penam infamiae, & priuare officijs.

Raterea. ¶ Nota, q. sola legis promulgatio sine ministerio executoris est inanis & va- na. glo. alle. concor. ¶ No. q. appellatione domini ciuitatis, non comprehenduntur officiales ciuita- tis. ¶ No. casum in quo iudex secularis habet iurisdictionem in clericos. ¶ No. q. appellatione clerici nō comprehenditur po- pulus, nec e contrario: vide infra eo. li. de priuile. per emptio- nem. & infra de sen. excō. si ciuitas. ¶ No. q. iuramentum de-

bet prestari per tacturam corporalem, & non solo verbo. vide infra eo. titu. ca. proxi. & in cle. j. de hære. ¶ No. q. ecclesia pōt laicos priuare priuilegijs suis rōne delicti commissi in rem ec- clesiasticam, & imponere poenam infamiae, & priuare officijs etiam secularibus. vide etiam infra de poenis, foelicis. ¶ No. q. quando quis est priuatus ipso facto a iure de re, quā detinet, nō requiritur alia sententia hominis, sed licitū est illi, ad quē res deuoluitur propria auctoritate illam capere. de quo infra de hære. cum secundū. & in c. pro humani, de homicidio. ¶ No. casum, in quo ciuitas priuatur dignitate episcopali. Querit hic, Io. de Sancto Georg. Dominus ciuitatis habet officiales suos: dominus prohibet aliquid contra istum tex. an isti offi- ciales incurrant hanc poenam? sol. dicit, q. posset argui per hūc tex. q. non: quia hic, solū loquitur de officialibus ciuitatis, non autē dominorū. alle. ad hoc quod no. in cle. j. de vfu. in glo. sic ergo videtur intelligere, q. si dominus non prohiberet, q. om- nes incurrerent secundū eum: imō per glō. illius cle. videtur, q. nullus officialis, siue domini, siue ciuitatis, incurrat hanc pe- nam, si dominus prohiberet: quia debet intelligi quando de iure, vel de facto officiales non impediuntur, quominus serue- tur, quod hic dicitur, vt vult ista glo. hic. ¶ Quid si habens do- minium temporale est clericus, & non seruat hanc constitu- tionem: an priuetur beneficijs suis? sol. dicit Io. de Sancto Geor. q. licet poenas huius constitutionis incurrat, non tamen erit priuatus beneficijs suis, cum iste tex. hoc non exprimat. nec ob. q. dicit, ceteris bonis: quia appellatione bonorum non in- cluduntur beneficia. ar. infra eo. sciant cuncti. & facit infra eo. c. statutum. & regula, in poenis, infra de reg. iur. secundū eum. ¶ Glo. j. & 2. sunt literales. ¶ Glo. super verbo, præsument, que- rit, quare isti non possunt arctare Cardinales vltra hic expressā. gl. sol. deinde gl. opponit, q. laici nō habēt iurisdōnem in cleri- cos. gl. so. q. iste est casus specialis. ¶ In fi. gl. & fuit casus iste p- missus propter bonum publicum, & propter superioris defe- ctum. bene facit 79. dist. in. si quis pecuniam, & vide alios casus permisos propter bonum publicum laicis 23. q. 5. principes. in glo. 2. Ioan. And. ¶ Glo. super verbo, traditione, quia alia sunt literales, querit, an contra ecclesiam ista bona possint præscribi: & soluit, quod sic.

ADITIO.

2 Populus. Adde Ro. singu. suis, fo. 4. B.

SUMMARIUM.

1 Eligendi non dicitur quis habere potestatem, quando prius esset adstrictus ex aliqua promissione ad certum quid eligendum.

2 Rectoris appellatione comprehenditur etiam Papa.

3 Idoneus quis dicatur?

Oeterum. ¶ No. q. arbitrium hominis pōt trahi ad illicitum vel ex affectio- ne, vel ex vinculo alterius obligationis. & sic istud nomen arbitrium potest trahi ad corruptum, & ad relatum ratione. quod no. pro arbitris, quibus datur potestas pronunciandi secundum arbitrium. de hoc per Dominum meum in ca. j. supra de consti. ¶ Nota, q. obligatio quandoque adstringit aliquem necessitatiue ad aliquid faciendum con- tra voluntatem exercentis actum. ¶ No. q. quod quis non dicitur habere potestatem eligendi, quando prius esset adstrictus ex aliqua promissione ad certum quid eligendum. ¶ No. hic plura nomina Romani Pontificis. de quo per Archid. supra de consti. ca. j. eod. lib. ¶ No. quod appellatione rectoris comprehenditur etiam Papa. quod est notandum. ¶ No. quid debeant considerare Cardinales quando eligunt Romanum Pontificem. ¶ No. quod Papa potest tollere promissionem, pacta, & iuramenta prestita per subditos. ¶ No. quod magis est accepta Deo transgressio iuramenti illiciti, quam eius ob- seruatio. ¶ Quæro, an aliqua sit differentia inter pactum, obli- gationem, & conuentionem? Solu. dic. quod in casu istius tex. non est differentia, sed pro eodem ponuntur: licet aliqua pos- sit in eis notari differentia, vt nō. ff. de pacil. j. & C. de legi. l. non dubium, secundum Archid. Ioan. And. ¶ Quæro, quæ sit dif- ferentia inter conditum, & intendimentum? Solu. dic. quod conditum est, quando Cardinales inter se conueniunt, quod non eligent nisi de collegio, secundum Archidia. vel quando aliqui inter se fecerunt ligam. Intendimentum verò dicitur, quando aliquis ex electoribus dixit, si talis esset Papa, tu es- ses Papa, vel his similia, secundum Archid. Ioan. And. ¶ Quæ- ro, quia tex. dicit, quod debent idoneum eligere: quis dica- tur idoneus? Solu. dic. quod idoneus dicitur secundum quod humana natura concedit possibilitatem: quia secundum cel- situdinem dignitatis nullus inueniretur. 40. dist. non vos. & c. seq. & 8. q. 2. c. j. in fi. fm. Clericum Pisanum. Io. Mo. Archid. & Io. And. ¶ Glo. omnes sunt literales, excepta glo. super verbo, idoneo, pro cuius recitatione opponitur, quod tex. super hūc

Geminianus super Sexto Decretalium.

disponat, q̄ eligatur idoneus: quia p̄ electum non admittitur aliqua exceptio, s̄. eo. licet. gl. sol. q̄ bene tēentur eligere idoneū, vt hic: tamē post electionē exceptio nō admittitur, vt in p̄. patet. ¶ Ex isto infert gl. qd si est electus clericus illiteratus, vxoratus, laicus, & de hoc remittit. ¶ In ea. gl. in fi. de exceptione h̄eresis traditur in d. cle. licet. & q̄ ē non admittatur, vt ē hic tēet clericus Pisanus, & Arc. licet bene possit postea agi de h̄eresi contra Papam, sed non repelli per viam exceptionis, licet Gof. & Phi. ibi contra. sed primū tēet ibi Io. An. de vxorato dicit gl. in c. si quis pecunia. q̄ electus tenetur vxori reddere debitum: nisi mulier possit induci ad continentiam obseruandam, vel abrenunciabit Papatui.

Via vero. ¶ No. q̄ per orationem humilem, & deuotam cōsequitur quis facilius petitionē suā. de quo vide gl. magnā in cle. j. de reli. & venē. sanc. ¶ No. q̄ q̄q; rumor inducit indubitātā probationē veritatis. vide s̄. de coha. cle. & mu. vestra. ¶ No. q̄ clericus, & populus tenentur ad celebrationē obsequiorum Romani Pōtificis. & sic v̄t, q̄ solus clerus nō habeat facere expēsas occurrētes p̄ obsequijs illis: sed ēt populus tenetur cōtribuere. ¶ Oppo. q̄ rumor p̄ se pbationē nō inducat, s̄. de eo qui cog. cōsan. vxor. iur. sup. eo. sol. si q̄ritur, an solus rumor inducat pbationē: dicēdū est, q̄ nō, vt ibi. si q̄ritur, an rumor iūctis alijs pbet dicēdū est, q̄ sic. Ita p̄cedat iste tex. q̄ hoc innuit ex eo, q̄ p̄misit indubitātē: postea subdit veritatem, s̄m Archi. Io. An. q. d. q̄ solus rumor hoc non posset. gl. aliā sunt literales.

ADDITIONO.

Denotam. Adde q̄ ideo consuluit Ro. consi. 329. q̄ licet sacerdoti sufficiat oratio generalis pro defunctis, cum celebrat pro eo, qui instituit capellam, q̄ tam en est magis pia si in specie orat.

S V M M A R I V M.

1 Prelatorum appellatione comprehenduntur Patriarche, Archiepiscopi, & Episcopi.

2 Indicare penitentiam quid dicatur.

T ne. ¶ No. quod ignorantia inducit negligētiā. ¶ No. argumētū, q̄ p̄latorū appellatione cōprehenduntur Patriarche, Archiepi, & Epi. pbat hic, hoc verbū, alij. ¶ No. q̄ plati pnt indicare subditis ieiunia p̄ aliquā cā legitima occurrente. ¶ Quāro quid sit indicare p̄nam? Sol. dicit, q̄ idē q̄ iniungere, vel p̄cipere. & hoc est verū, q̄ pducit secundā syllabā: quādo autē corripit secundā, ponitur p̄ annunciare, vel manifestare, vt s̄. de furtis. c. qui cum fure. Et vide nō. s̄. e. ti. Messana. Io. An. ¶ Quāro vltimō, an hēc p̄stō fuerit edita in cōcilio? So. dicit Io. Mo. q̄ nō per literā in prin. positā ibi, sacro approbante concilio. per qd dicit patere, q̄ Papa non habuit consensum concilij in editio- ne, sed approbationē ex postfacto. & pp̄ hoc miratur Io. An. de Guil. qui dicit, q̄ p̄stō ista, & infra eo. licet. & c. si canonici, infra de offi. ordi. edita fuerunt per conciliū: q̄ licet de vltima posset dicere verum: tamen de alijs non, s̄m Io. And.

S V M M A R I V M.

1 Prouisio propriē quid dicatur.

2 Potestas eligendi, & confirmandi quando iungitur in eadem persona p̄- textu diuerse qualitatis: istae potestates non possunt expediri vnico con- textu, sed debent geri diuerso tempore.

3 Diffio, quando potest stare nominaliter, & adverbialiter, potius intelligi- tur stare adverbialiter: si ex intellectu nominali resuleret intellectus falsus, & contrarius iuri.

4 Indefinita quando equipollet vniuersali, & quando non?

T circa. ¶ Glo. j. summat, & diuidit: lege de- cre. expediendo per partes. ¶ No. tri- plicem modum prouidendi ecclesijs. ad hoc, s̄. eo. ti. & li. c. j. ¶ No. q̄ vacatio est periculosa ecclesijs. ad hoc j. e. q̄ sit. ¶ No. differentia esse inter personatū, & digni- tatē. de quo s̄. de cōsue. c. j. eo. lib. ¶ No. iuncto tex. in ver. put. argu. q̄ in quolibet beneficio ecclesiastico est seruanda forma capituli, q̄ pp̄ de quo s̄. eo. ti. c. j. e. lib. Sed dicit hic Pau. q̄ iste tex. facit q̄ Arch. q̄ vult prouidere, ne ecclesiae diu vacent: sed per vacationē beneficij particularis siti in ecclesia non d̄r ec- clesia vacare: ergo iste tex. probat p̄rium, s̄m Pau. ¶ Gl. 2. quā- rit, quia hic exprimuntur tres modi p̄uisioni ecclesiae, q̄ sit d̄ria inter hos modos? glo. sol. ¶ In fi. glo. nō. primō ex glo. q̄ strictē sumendo electio, & postulatio non includuntur sub verbo, p̄- uisionis. Ad hoc glo. s̄. e. tit. & li. c. j. sed latē sumpto vocabulo

a prouisio includeret electionē, & postulationē, vt in gl. in cle. fi. eo. tit. ¶ Secundō nō. ex glo. qd sit p̄prie p̄uisionē: quia vnico constructu h̄et electionē, & confirmationē inclusam. Et idem tenet Inn. in c. constitutus. de ap. & de eā pos. & p̄prie. cū olim.

a & idem glo. s̄. e. ti. & li. c. j. ¶ Tertiō nō. ex glo. q̄ quādo pote- stas eligendi, & confirmandi iungitur in eadē persona p̄textu diuerse qualitatis, istae potestates non possunt expediri vnico

contextu: sed debent fieri diuerso tempore. & de hoc Doct. s̄. eo. tit. nihil. & est vtile hoc scire, s̄m Pau. hic, pp̄ duo: quia si oportet primō eligere, & postea confirmare: tunc habebit neces- se ponere edictum inter electionē, & confirmationē, s̄m pra- cticā ca. fi. j. e. tit. Item si aliquis impetrat beneficium ad colla- tionem epi, poterit acceptari illud, qd spectaret ad eius confir- mationē, si ad eū fuerit detoluta potestas eligendi ex negligē- tia inferioris, vt in cle. si de beneficio. de p̄bē. Vnde in p̄posi- to, si dicamus istum superiorē posse p̄cedere per viam proui- sionis, habebit locū, qd est dictū: sed si haberet eligere, de neces- sitate non haberet locū, s̄m Pau. ¶ Glo. super verbo, possibile, quārit, quare tex. apposuit istud verbum, possibile? gl. sol. ¶ Gl. in verbo, periculose. recita per p̄rium, & tex. malē dicat, quia dixit, q̄ ecclesiae sunt periculosa: sed hoc est falsum: quia imō ecclesiae sociat rectores Deo, vt dixit text. s̄. de p̄en. presbyteri. Timore huius p̄rij gl. exponit tex. q̄ illud verbum, periculosa, non stat nominaliter, sed adverbialiter: & tunc cessat p̄rium. & deinde glo. assignat rationem, quomō vacatio sit periculosa.

3 ¶ In fi. gl. iuncto tex. q̄ vbi dictio pōt stare nominaliter, & ad- uerbialiter, potius intelligitur, vt stet adverbialiter, si ex intel- lectu nominali resuleret intellectus falsus, & contrarius iuri: quod nō. pro statutis, & priuilegijs. ¶ Glo. super verbo, aliorum ecclesiasticorum. quārit, an ista decreta. procedat in omnibus beneficijs ecclesiasticis? & respondet glo. q̄ sic: & probat, quia indefinita equipollet vniuersali. Et deinde istud reuocat in du- bium: an indefinita equipollet vniuersali, s̄m logicos? De- inde opp. contra solutionem Legistarum, & sol. ¶ In fi. glo. su- per ista materia, an indefinita equipollet vniuersali, remittit hic Io. An. ad nō. de coniti. lepro. c. 2. in glo. pen. & per Dy. j. de reg. iii. super rub. & plenius per Iac. de Bel. ff. de pig. act. l. si ne- cessarias. s̄. si annua. s̄m Io. An. Pau. de Eleaza. Io. de Fan. & do. Io. de Imo. ponunt hic, hanc materiam prout eam concludit

4 Bar. in l. si pluribus. ff. de leg. 2. ¶ Concludendo eos simul, dic, & pro euidētia prēmisse, quod orationum quādam sunt vni- uersales, vt omnis: quādam indefinitae, vt homo: quādam sin- gulares, vt Petrus. ¶ Item vniuersalium orationum quādam sunt distributivae, vt quilibet: & quādam collectivae, vt omnis. & est differentia inter ista duo, vt nō. glo. in d. l. si pluribus. nam oratio distributiva attribuit cuilibet in solidum actum, cui ad- iungitur, vt si dicatur, quod pro qualibet hora interessentes habeant 40. dies indulgentiarum: & tunc quilibet interessens habebit pro vna hora integra 40. dies, vt in clemen. vnica. de reliq. & vener. sanctorum. in fi. Sed oratio collectiva attribuit omnibus simul actum, cui adiecitur, vt si dico, omnes canoni- ci habent ius eligendi: istud intelligeretur collectivē, & non singulariter, vt est casus, supra eod. titu. in Genesi. ¶ Ad propo- situm ergo redeundo, si quāritur, an indefinita equipollet vniuersali? dic, quod possent occurrere tres casus: primus, q̄n profertur a lege communi; secundus, quando a statuto: ter- tius, quando ab homine. ¶ Primo casu quando a iure com- muni, tunc indubitanter equipollet vniuersali. nam si dicitur, obligatio est iuris vinculum, perinde est, ac si diceretur, omnis obligatio, & c. Item vsusfructus dicitur ius vtendi fruendi alie- nis rebus, & c. perinde est, ac si diceretur, omnis vsusfructus. ff. de vsufruc. l. 2. & In situ. de obl. in princi. ¶ Item leges, quae loquuntur de venditore, habent locum in omni vendente. Et leges, quae loquuntur de homicida, habent locum in omni ho- micida, & quae dicuntur de ecclesijs, habent locum in omni- bus ecclesijs, vt hic dicit glo. ¶ Secundo casu, quando a statu- to profertur. Ad videndum veritatem huius passus, est primō videndum, an istud, quod dicitur supra q̄ indefinita equipol- let vniuersali, sit ex propria significatione vocabuli, an ex in- terpretatiua. Pe. de Bel. prout refert hic Pau. tenet, quod istud non procedat ex propria significatione vocabuli: quia ista non sunt paria, homo currit, & omnis homo currit: quia secundum falsificatur, si vnus homo non currat: sed non, cum dico, ho- mo currit. ff. de re. dub. l. si is qui ducenta. s̄. vtrum. Et idem di- cit hic, tenere Bar. ibi per l. si seruitus. ff. de ser. vrb. p̄ed. vbi dicit textus ex humanitate: & sic ex interpretatione hoc esse.

¶ Isto p̄supposito videretur dicendum, q̄ cum in statuto nō debemus recedere a propria significatione vocabuli. c. in nra. de iniurijs. & l. in constitutionibus. ff. ad municip. nō equipollet in eis indefinita vniuersali. ¶ Sed contrarium tenet Bar. in l. omnes

ADDITIONES.

a Prouisio. Prouisionis, verbum est latissimum. glo. & Card. cle. fi. de elec. & ia c. si compromissarius, infra eo. tit. & Card. in cle. causam. de electione. in 4. q̄ & in cle. in plerisque. in prin. 16. q. eod. tit. q̄ scilicet continet elect. onē, & ipsum modum reformati ecclesiam, in cle. fi. 7. q. eo. tit. & melius in cle. j. 9. fi. de p̄ben.

b Quando a statuto. Adde Fran. de Arc. consi. 39. Ber.

omnes populi. ff. de iusti. & iure, dicens q̄ indefinita æquipollet vniuersali etiam in statutis, in his, in quibus est eadem ratio. & hoc videtur esse de mente statuentium: nam alias statutum esset elusorium. Cum igitur sit eadem ratio: ergo omnes comprehendit. arg. ca. j. de fil. presby. & l. j. C. de offi. prato. Ad hoc facit, quia licet statutum sit strictè interpretandum: non tamen taliter, q̄ reddatur nullum, vel elusorium. arg. l. si quando. ff. de leg. j. Et facit, q̄ no. de deci. ad audientiam. Et per hoc non obstat, q̄ in statutis non est recedendum a propria significatione verborum: quia hoc est verum, vbi statutum sic strictè intellectum non esset elusorium. aliàs secus, vt apparet ex prædictis. vbi autem esset casus, in quo non esset eadem ratio cum indefinita, non comprehendit ex propria significatione: tunc non includeret, nec æquipolleret vniuersali. & de hoc videtur casus in d. c. ad audientiam. & c. cum dilectus. de cleri. non residen. nam ibi statuta loquuntur per verba indefinita, canonici. & non dixit, omnes canonici. & tamen ibi fit interpretatio, vt omnes comprehendant, præterquā illos, in quibus contraria ratio subest: sicut quando sunt in seruitio Papæ, vel ecclesiæ. ¶ Tertio casu, quando profertur ab homine. & de hac propriè tractat hic glo. & in ista conclude, q̄ aut profertur in materia necessaria, & tunc æquipollet vniuersali. vnde si dico, homo est animal, æquipollet isti, omnis homo est animal, vt dixit glo. hic. & est idem, si profertur in materia impossibili negatiue sumpta: quia in effectu illa est necessaria, vt dicendo, homo nō est lapis: quia idem est, ac si dicatur, nullus homo est lapis, fm lo. Mo. hic: aut profertur in materia contingenti: & tunc aut profertur negatiue: & æquipollet vniuersali. ff. de ver. obli. l. 2. in fi. & l. in illa stipulatione. vnde si promitto tibi per heredem non fieri, intelligitur. id est, per nullum heredem. aut ponitur affirmatiue: & tunc aut termino communi adiicitur aliquid, quod ei potest contingenter inesse ex aliquo euentu præter voluntatem disponentis: & tunc æquipollet vniuersali, vel non æquipollet, fm q̄ casus contingentiæ dederit, vt si dico, homo currit: non dependet ex mea voluntate, vtrum currat homo, vel non. Si ergo contingat omnem hominem currere, tunc æquipollet vniuersali. Si vero contingat aliquem tñ currere, tunc non æquipollet vniuersali. Si vero contingentiā dependet ex voluntate proferentis, tunc assumit membra glo. hic, quia in voluntate testatoris est legare omnem lanam tinctam, vel non tinctam, vel marmor sculptum, vel non sculptū. Et ideo distinguit, q̄ aut non est eadē ratio oīum comprehenditorum pp̄ aliquod accidens annexum rei, & tunc indefinita nō æquipollet vniuersali, vt dicit glo. de lana tincta, & marmore sculpto: aut est eadē rō omniū particularium cōprehensorum, quia non est ibi variatio ex aliquo accidenti, licet sit diuersitas ex qualitate naturali: & tūc indefinita æquipollet vniuersali b, vt dixit hic gl. hæc procedunt, q̄ indefinita profertur circa res, sed si pfertur circa personas, tūc aut loquimur in casu odioso, & tunc non æquipollet: vnde si exheredo filios meos, non est idem dicere, exheredo oēs filios meos, vt ff. de lib. & posth. l. j. & 2. aut in casu fauorabili, & tunc æquipollet, vt ff. de tute. l. si quis ita. §. j. vbi si quis habens plures filios dicat, do tutorem filio meo: intelligitur datus omnibus.

ADDITIONES.

- a ¶ Ab homine. Adde Alex. consi. 110. j. lib. vbi in testibus indefinita non æquipollet vniuersali. & vide de indefinita Oldr. consi. 100.
 - b ¶ æquipollet vniuersali. Indefinita an æp̄ollet vniuersali: vide Bal. in Marg. ver. testator. ad fi. in Spe. de procur. §. 3. ver. sed si procurator. & per Bal. in l. 2. de lib. & posth. & Bal. in ca. j. de pac. iur. firman. & Pau. de Cast. consi. 148.
- S. V. M. M. A. R. I. V. M.
- 1 Aedicti appellatione comprehenditur præceptum emanans per viam legis.
 - 2 Appellare licitum est ab actu de futuro.
 - 3 Appellatio, que interponitur coram persona authentica, est valida, ac si interponeretur coram illo, qui grauamen inferret.
 - 4 Opponens non tamen appellans, an debeat iurare secundum formam hic positam?
 - 5 Litera si sunt facta a priuato non faciunt fidem de appellatione, vel iuramento præstito.
 - 6 Dicto vnius an stetur?
 - 7 Iurantes semel an debeant iterum iurare coram iudice ad quem appellatum est?
 - 8 Iuramentum an impediat, vt quis non possit excipere illa, que non potest probare.
 - 9 Quare non omnes admittantur ad obijciendum contra appellationem.
 - 10 Eligere an sit actus legitimus?
 - 11 Lex vel statutum quando emanat ad supplendum aliam legem vel statutum, non habet locum nisi in casibus, in quibus loquitur statutum suppletum.
 - 12 Actus quando dicatur factus coram aliquo.
 - 13 Solemnitas aliqua, quando requiritur in celebratione alicuius actus, in dubio videtur requisita eodem tempore, quo fit actus.

1 **A** Edicto. ¶ No. q̄ appellatione edicti comprehenditur etiam præceptum emanans per viam legis. ¶ No. duplicem modum opponendi contra electionem, videlicet contra formam, & contra personam. ¶ No. argu. q̄ obiectus, qui dirigitur contra personas eligentium non dicitur obiectus in forma electionis, de quo supra eo. tit. & lib. c. j. & hic per Pau. qui dicit, q̄ ibi loquitur de pœna non probantis. & ista quo ad illum effectum parificantur opponere in formam, & in personam eligentium: hic loquitur de modo specificandi obiecta, & ista parificantur opponere in personas eligentium, & electi, quo ad hunc effectum specificationis. ¶ No. q̄ ab actu de futuro est licitum appellare, vt probat verbum, facienda: quod intellige verū, quādo esset actus extrajudicialis, secus in iudiciali, vt supra de appel. c. dilecti. & in cle. appellanti. eo. tit. ¶ No. q̄ ista duo, quo ad probationem fiendam in iudicio æqualem vim habent, instrumentum publicum, & literæ sigillo authentico munitæ. de quo de fide instr. c. 2. & de literis habetur aliquid infra. ¶ No. q̄ scriptura per quam quis appellationem interponit, debet esse publica: quod est verum in electionibus & casibus hic positis. in alijs autem regulariter non est necessaria scriptura publica, vt no. infra de appel. appellatio. eo. li. ¶ No. q̄ appellatio, quæ interponitur coram persona authentica est valida, ac si interponeretur coram illo, qui grauamen inferret. de quo supra de appel. si iustus metus. ¶ No. q̄ quādoq̄ in iuramenti præstatione non sufficit verbalis prolatio, sed requiritur etiam scriptura: de quo hic in glo. & per glo. in cle. j. de here. ¶ No. non fore necesse, q̄ excipiens sciat veras esse suas exceptiones, sed sufficit, q̄ illud credat. & probare possit. ¶ Opp. q̄ constitutio propriè non debeat dici edictum: quia propriè edictum est præceptum Regum vel Imperatorum, vt patet Luc. 2. Exijt edictum a Cesare Augusto. sol. Arc. fatetur cōtrarium, q̄ propriè sic fit: sed hic ponitur pro præcepto, quod continetur in lege. dicit tamen, q̄ etiam inferiores iudices apponunt edicta, vt j. de sup. neg. præla. Romana. in prin. & de hoc 2. dist. constitutio. & per glo. 3. in summa. ¶ Opp. q̄ non sit necesse iurare in forma appellationis veras credere causas appellationis: sed sufficit potestea probare, supra de appel. interposita. sol. dic. q̄ ibi ponitur forma appellationis regularis: hic verò ponitur casus specialis, & in forma electionum, fm Archidi. ¶ Quæro an ille, qui opponit, non tamen appellat, debeat iurare secundum formam hic positam. sol. dic. q̄ non: quia iste tex. non astringit nisi appellantes: ergo non debet extendi ad oppositores tantum, & non appellantes: cum sit exorbitans a iure, vt in regula, quæ a iure, infra de reg. iur. secundū Guil. & Arch. lo. And. ¶ Quærit Archid. an literæ, quæ hic requiruntur sufficiant de quacunque manu fiant. sol. dic. q̄ non: quia cum inducantur ad probandum rem gestam, debent esse tales, q̄ fidem faciant: sicut instrumentum debet esse tale, q̄ fidem faciat. Et ideo tex. dicit, sufficiant, nisi ibi esset testium subscriptio: vel nisi haberet consuetudo, q̄ literis suis crederetur. de quo remittit ad no. 6. q. 2. placuit. & 3. q. 1. r. testes. in glo. j. Et maxime hoc procedit, quia ista constitutio est pœnalis. & ideo restringenda, infra de reg. iur. in pœnis. ¶ Et ex his inferitur: q̄ si literæ sunt facta a priuato, q̄ non faciunt fidem de appellatione, vel iuramento præstito: quod hic requiritur, vt patet in tex. ad hoc 30. q. fi. inserta. & q. 3. quamuis, supra de proba. quoniam contra. nec sufficeret litera testimonialis. 7. q. 0. j. qualiter. in fi. ¶ Sed contra præmissa, videlicet, q̄ literis prælatorum credatur, facit supra de sol. ca. 2. vbi aliquid de hoc. & infra de sentē. ex. ca. j. & de re iudi. ad probandum. sol. dic. q̄ aut literæ emanant a pluribus prælatis, & tunc probant etiam ad præiudicium alterius, vt patet supra de maio. & obe. cum in ecclesijs de purg. ca. c. pe. de arbi. non sine. & no. Inno. in d. c. quoniam. in prin. q̄ sic seruat curia. ¶ Aut emanant ab vno tantum, & non probant. 6. q. 2. per totum. 25. q. 6. §. fi. vbi de hoc. Fallit in Cardinali, cui creditur. de appel. cum parati. & ca. constitutus. ver. olim. j. de testi. cum a nobis. Fallit secundo in fauorabilibus, & in excommunicatione, quæ est medicinalis. 2. q. j. multi. ¶ Et per prædicta concludit, q̄ in casibus alijs q̄ supra exceptis non crederetur literis ep̄i: quia durum esset, q̄ propter solius ep̄i literas

ADDITIONES.

- a ¶ Extrajudicialis. In appellatione autem extrajudiciali oportet causam in ea expressam esse veram: nec sufficit appellanti obtruisse eius probationem, & non fuisse auditum. d. Fel. in c. j. ver. dum dicit signanter Ab.
- b ¶ Literis prælatorum. Adde Oldr. consi. 184. & D. de Rota in antiquis. de prob.
- c ¶ In Cardinali. Adde Lap. alle. 15. Rom. consi. 53.

Geminianus super Sexto Decretalium.

litteras quis cadat a iure suo, nisi aliud adminiculum habeat, ut subscriptionem testium, quæ facit scripturam authenticam. de procu. ca. j. *fm* Archi. de materia remittit Io. And. ad plenè no. per se supra de proba. post celsionem. Et ibi ista videtur conclusio finalis q. quæ et ponunt Doct. in c. j. de fi. instr. quia teneant, q. non credatur literis epi, nisi in casibus hic exceptis p. Arch. qui sunt tres: addunt aliū, quādo negociū esset paruum, & modicum præiudiciū afferret. ¶ Quæro, an sufficiat quilibet persona, corā qua sit hæc exp̄ssio. Sol. dic. q. non: imò debet esse persona authentica, q. s. p̄ssit iurisdōni, ut sic illud authenticū positiū in tex. referatur et ad personā postea exp̄ssam. nec obstat. q. vni personæ non sit credendū, s. de testi. licet. quia ista est casus specialis, quo vni personæ authenticæ creditur. Ad hoc 86. dist. tanta. vbi de hoc. & 28. di. placuit. & 8. q. 3. ca. j. Sed Gui. dicit, q. iō creditur hic, p. iurisdōnem cui præest, ut quia epi, vel eius officialis, vel alia persona ecclesiastica, vel secularis iurisdōnem habens, vel sigillū authenticū a iure vel consuetudine. de fi. instr. c. 2. & c. cū dilectus. Sed Arch. remittit ad no. s. q. proxi. Io. An. Dicit do. Io. de Imo. q. si quæritur, an stetur literis, vel instrumentis vnius: tunc dicendum est, ut s. proxi. q. 6. ¶ Si quæritur, an stetur dicto vnius: & tunc sibi non creditur, et si sit persona authentica. 6. q. j. placuit. & hoc procedit regulariter: quia fallit in casibus notatis in d. c. tanta. iste autē tex. loquitur tñ de fide, q. sit per scripturā, & nō per viuā vocē fm cum: qd bene est notandum p. litteras mercatorum & nobilium, quibus an sit credendū, ibi dicit. Quæro qualiter ista persona habeat perhibere testimoniū veritatis? So. quidā dicunt, q. debet perhibere testimoniū corā iudice, corā quo tractabitur causa appellationis, aliās dicto eorū non staretur: q. testibus, & non testimonijs est credendū, s. de coha. cleri. & muli. tua. & ff. de test. l. 2. §. item diuus. ¶ Sed tu dic, q. isti perhibebūt testimoniū in instrumento publico, vel patentibus literis super appellatione confectis. nam non intendit iste tex. q. istæ personæ, quæ debent testificari vadant ad curiam: nec esset satisfactum huic constitutioni, nec menti conditoris, si tabellio vel authentica persona de hoc fidem non faceret instru. vel literis super hoc confectis, fm Arc. Io. An. ¶ Sed an isti, qui semel iurauerunt coram istis personis debeāt iterato iurare coram iudice, ad quem appellatum est: & vñ, q. non, p̄r auth. hoc sacramentum. C. de iura. calum. vbi dñ, q. iuratur nisi semel. sed Arch. hic refert aliquos distinguere, q. aut isti impugnant electionem per modum exceptionis: & tunc iterum iurant. ad hoc supra eo. tit. cum dilecti. & ff. de dam. insec. l. qui bona. §. si quis. Aut per modum actionis impugnant: & non iurant de calumnia, sed de veritate, s. de iura. calum. literas. vbi non iuratur in spiritualibus. nec obstat. j. de iura. calum. ca. j. §. si. vbi patet, q. in spiritualibus hodie iuratur: quia dixit ipse, q. ille tex. loquitur, quādo in cā non præcesserit tale iuramentū, ut hic: sed ex quo præcesserat, non iuratur iteratō. Sed Arch. vñ velle, q. etiam isto casu iuretur iteratō. nec obstat. l. tria: quia hic primum iuramentum præstat ad alium finem, videlicet ad formam appellationis seruandam, non aut iudicialiter: & sic debet in iudicio iurare. ¶ Item potuisset heri non calumniari: hodie sic, secundū eum. Io. An. ¶ Quæro, quid si aliquis nō appellet, sed opponit tantū electo: an debeat præstare istud iuramentum in causa, de qua hic dñ? So. dicit Arc. q. vñ, q. non: sed præstabitur iuramentum, q. malitiosè non opponit, s. e. tit. cū dilecti. Sed ipse tenet, q. præstari debet iuramentum calumniæ, sed non per formam hic exp̄ssam: quia iste tex. loquitur de appellante, non de alio opponente. Sed si opponit iste in modum actionis, iurabit de veritate dicenda, ut s. eo. ti. dudum. 2. & etiam de calumnia, ut j. de iura. calum. c. j. in fi. Io. An. ¶ Quæro, an istud iuramentum impediatur istum, ut non possit excipere illa, quæ probare non pōt, ut patet in negatiua. Sol. dic. q. non: quia istud iuramentum debet intelligi, ut credat se posse probare illa, quorum probatio sibi incumbit, vnde non obstante tali iuramento poterit opponere se nō citatum, & similia: quorum probatio sibi incumbit, fm Guil. Io. An. & pro hoc facit quod no. s. eo. tit. & lib. ca. j. super verbo, defecerit. fm Lap. Abb. Et idem tenet hic Pau. quia poterit opponere negatiuam, cuius probatio transfunditur in aduersarium, & remittit pro exemplo ad not. per Inno. supra de accusa. super his b. ¶ Gl. j. recita per contrariū, q. non possit esse perpetuum: quia res creatæ debent habere finem, ut no. s. de sum. Tri. & fi. de Catho. c. j. glo. timore contrarij soluit exponendo tex. alle. & concor. & deinde quærit glo. quæ sint signa ad cognoscendum constitutionem fore generalem. gl. sol. ¶ Gl. j. super verbo, aliqui. recita per contrariū, q. non oēs admittantur ad obijciendum contra electionem: quia ad iudiciū non admittuntur, sed solum illi, quorum interest, supra eo. ti. cum inter. 2. cuius contrariū innuit hic tex. qui indistincte dicit, aliqui. glo. sol. fatendo contrariū: & tex. hic respondet, q. hic

debet intelligi de his, quorum interfit. Et inde declarat, q. sint illi, quorum interest. Et in hoc recitat duas opin. ¶ In fi. glo. de hac materia per Inno. supra de accusa. super his. per Archi. 23. distin. illud. & per Lap. Abb. in cle. constitutionem. §. sante. eo. tit. Conclude, aut opponitur in formam, aut in personam: si opponitur in formam. glo. hic voluit, q. non admittantur nisi canonici: & sic habentes ius eligendi. Inno. fuit varius: quia in c. super his. tenet idem quod glo. hic. Inno. c. j. supra eo. tit. & lib. tenet, q. omnes, qui admittuntur contra personam, admittantur etiam contra formam. & dicit Ioan. And. in dicto ca. super his, q. istud vltimum pōt iuari per ca. j. supra eo. tit. & lib. vbi dicit, si quis &c. & per istum tex. qui dicit aliqui, & sic loquuntur indistincte: & tamen procedunt quando opponitur in formam. ¶ Item cum defectus formæ vitiet electionem. de elect. quia propter. ergo cuiuslibet subditi. interest talem electionem vitiosam non confirmari. Lap. Abb. vbi supra dixit isto casu non admittendos nisi canonicos: vel cuius interest ratione proprii interesse, ut quia fuit canonicus contemptus in electione, supra eod. titu. q. sicut. & istud dicit probari per illam clem. constitutionem. eodem titu. quæ vult admitti tantum illos, quorum interest: a contrario ergo si sua non interest, non admittetur, & sic tenet istam glo. do. meus Anto. de Butr. reducit opinio. ad concord. in dicto ca. super his. per hanc viam, quia aut quis venit opponendo contra formam p. defensione ecclesiæ: & tunc quilibet, qui pōt opponere contra personam admittitur etiam contra formam: quia quilibet de populo pro defensione ecclesiæ admittitur. & ita procedit opi. Inno. posita supra eo. tit. & lib. c. j. ¶ Et pro isto dicto facit optimè quod no. Hosti. in ca. cum Bertoldus. de re iudi. vbi dicit, q. quilibet de ecclesia etiam Parochianus admittitur pro defensione ecclesiæ, licet non veniat ad iudiciū pro defensione iuris sui particularis. allegat de reb. eccle. non alienan. ca. si quis presbyterorum. Aut non veniat ad iudiciū pro defensione ecclesiæ: & tunc ex quo sua non interest pro iure priuato, repellitur ab obiectu contra formam. & ita procedat glo. hic, & opi. supra posita. hoc teneas. Aut obijciatur contra personā: & tunc aut quis eligitur ad beneficium simplex, & non habens curam animarum: & tunc non admittuntur nisi illi, quorum interest ex suo speciali interesse, ut patet de testi. veniens. 2. & facit d. c. constitutionem. Aut est electus ad curam animarum: & tunc aut iste opponens est etiam criminofus, & sibi opponitur etiam crimen. & tunc si sua non interest nec rōne proprii interesse, vel publici, ut quia non est clericus illius ecclesiæ, vel patronus, vel parochianus: & talis repellitur, quia personæ talium repelluntur. 23. distin. illud. Aut sua interest, ut quia est clericus ecclesiæ, vel patronus, vel parochianus: & tunc aut ipse venit ad iudiciū pro interesse cōmuni, vel priuato. Si pro interesse cōmuni, aut venit specialiter stimulatus: puta, quia vocatur per iudicem ad iudiciū ad instantiam electi: & tunc admitteretur non obstante exceptione criminis, ut notabiliter voluit glo. de iudi. exhibita. Aut ipse non venit stimulatus specialiter, sed voluntariè se opponit vocando ad iudiciū electum, & tunc repelleretur exceptione criminis: quia cum ipse non veniat pro suo interesse priuato, sed cōmuni, repellendus est. & sic potest intelligi etiam dictum illud. 24. distin. & no. glo. in dicto ca. exhibita. nec obstat. de exceptio. cum inter. quia ibi loquitur in excipiente, qui venit se defendendo a stimulo actionis contra ipsum directè, & ideo cum detur contra ipsum impugnatio, non debet denegari defensio: sed hic venit voluntariè ad iudiciū, cum electus nihil petat ab opponente: vnde ista sua exceptio voluntaria habet vim actionis, & accusationis, ut no. Innocen. de electio. super eo. & in d. ca. super his. sicut ergo accusator repellitur propter crimen, supra de accusa. ca. j. sic & iste voluntariè excipiens. Aut ipse venit ad iudiciū pro suo interesse priuato, & tunc aut venit specificè in formā actoris principaliter vocando electum ad iudiciū, & tunc non repellitur exceptione criminis: quia nullum crimen regulariter repellit quem a prosecutione sui iuris. 4. q. 5. omnibus. fallit tamen in exceptione excommunicationis, quæ repellit actorem ab agendo, supra de iud. intellectu. & j. de excep. pia. Et sic posset alio mō intelligi gl. in d. c. exhibita. Aut iste venit in forma rei, & tunc non repellitur et

ADDITIONES.

- a ¶ Mercatorum. Adde Bal. conf. 62. 2. lib. Ber.
- b ¶ Super his. Vide ibi do. Feli. per totum illud ca. qui tractat amplissimè materiam pertinentem ad præsentem §. singulari quodam ordine per cetera Doct. & hoc habeas tibi pro apostillis huius §. vique ad §. alio qui se.
- c ¶ Canonicus contemptus. Adde videndum Old. conf. 189. & vide eundem conf. 200. Ber.
- d ¶ Parochianus. Adde quod voluit Fede. conf. 104. & Old. conf. 170.

exceptione excubationis, quæ non repellit a defendendō. s. de excep. cū inter. Vnum tamen notabile verbū dicit Inn. in d. c. sup his, q princeps opponens confirmando in ep̄m, q hēt eum suspectū de proditiōe, rebellione, vel tractatu, hanc suspēctiōnem concepit vel ratione patriæ, de qua est oriundus, vel parē tum a quibus originem traxit, q semper fuerunt inimici capitales excipientis, vel predecessorum suorum, q ista exceptio est admittenda, allegat in arg. de iureiur. petitio. fm eū. & idem ponit Ioan. And. in c. nobis. de iure pat. in verbo, honestius. Et pro eius dicto facit optimē gl. in 61. dist. nullus. & 63. dist. si forte, quod est norandum. & quotidie principes hoc praticant. Item tenet Oldr. in confi. c. q etiam vasallus ecclesiæ admittatur contra promouendum, cum ipse teneatur ecclesiā defendere, & a noxis preseruare, vt de forma fidei. c. j. in li. feu. & sic etiam sua interest bonum habere dominum, cum ipse postea sit suus iudex in causā feudi. de iud. ceterum. de fo. compe. verum. ¶ Nunquid autem ista exceptio, tua non interest, admittatur post lit. contest. remittit Io. An. ad no. in d. c. super his, & facit, quod no. gl. de exceptione, quæ opponitur contra procuratorem. s. e. ti. & lib. c. j. ¶ Glo. super verbo, formam, posset recitari per contrarium, cum text. velit, q contra formam postulationis, & prouisionis possit opponi. ¶ Et sic videtur innuere, q in collatione beneficii & in postulatione seu prouisione sit seruanda forma c. quia propter. s. e. quod est falsum, iuxta no. in d. c. quia propter. & s. e. ti. & li. c. j. glo. so. q licet non debeat seruari illa forma in omnibus præmissis, tamē certa forma est seruanda, & successiue ponit, de qua forma pōt intelligi in dictis modis prouisiui. ¶ Glo. super verbo, eligentium. querit de exemplo, quando opponitur contra personas eligentiū, & ponit quadruplicem formam. ¶ In fi. glo. & per hunc tex. videtur reprobari opi. Inn. & Compo. posita s. co. ti. & lib. c. j. qui dixerunt, q obiectus in personam eligentiū dicitur obiectus in formam. & hic tex. ponit, vt diuersa, ista duo. Sed Archi. ibi dicit, q ideo hic fit istud propter similitudinem, quam habet obiectus contra eligentes & electos, videlicet criminū, & defectuū, quæ similitudo non est in obiectu formæ, contra quam crimina & defectus non opponuntur. Io. An. tu dic, vt dixi post Pau. hic super tex. ¶ No. fi. huius glo. quæ vult, q eligere sit actus legitimus, sed Fed. de Senis in confi. s. reprobatur istam gl. dicens, q electio est actus legitimus, non autem ipsum eligere, qd probat per no. per Io. And. j. in reg. actus legitimi. vbi dicit, q actus procedit ex potentia. Vnde actus personæ dicitur effectus potentie, per quod apparet, q ipsa electio, quæ est effectus proueniens ex iure eligendi, est actus legitimus, & non ipsum eligere fm eum. ¶ Tu dic, q gl. potest saluari, quia si querimus, an ius eligendi sit actus legitimus prout consistit in habitu, posset dici, q non. & ita procedat dictum Fede. Si querimus, an eligere, id est actus, quem facit canonicus, dum dicit, eligo talem, sit actus legitimus, dicendum est, q sic. Et ita voluit gl. & hoc optimē probat tex. quem allegat, nam ipsum eligere est quidam effectus proueniens ex iure eligendi. Et istud est, quod voluit ista glo. vnde non meruit reprobari. ¶ Glo. super verbo, electi. querit, quæ possint obijci contra electum. & soluit. Et deinde querit in alia quæstione. Et pro solutione remittit. ¶ In fi. glo. posset etiam obijci, q sit leprosus, de ele. c. ego. tua. vel q vexatur a demone. 7. q. 2. ca. fi. vel q sit paralyticus. s. e. cū inter canonicos. vel q habet manus tremulas, vt non possit frangere hostiā. vel q sit mutilatus oculo, vel naso, vt j. de ver. sig. c. 2. fm Paul. ¶ Glo. super verbo, facienda. querit, an iste tex. habeat locum, si appelletur ab electione & postulatione facienda. & sol. q sic. Et deinde ponit vnam limitationem ad text. ¶ Glo. super verbo, appellari. querit, an forma huius decretalis habeat locum in appellationibus interiectis ad alium, q ad Papā? gl. j. arguit duabus rationibus, q nō, & deinde ponit vnam limitationem ad tex. ¶ In ca. gl. ibi, vt ibi dixi. opinionem primam tenet Arc. secundam tenet Clericus Pisanus, & Io. Mo. & allegat eadem iura. Et pro hoc facit cle. constitutionem. co. ti. in princ. quæ est sic generaliter loquitur. & j. co. procurator. & ca. constitutio. ¶ Sed iura bene faciunt pro vtraque parte, quandoq; exprimūt de Papa, quandoque non. & vide no. j. e. is qui. super quarta gl. Io. An. Zen. dicit hic, q tutius est seruare opi. Gar. & sequaciū, cum iste tex. indistincte loquatur, & quia ratio huius text. quæ est, ne electiones differantur, concludit in vtroq; casu fm Zen. Lap. Abb. tenet hic, contrarium. alle. c. is qui. & c. qui cōtra certam. j. co. tit. vbi specificē dicitur in appellatione interiecta ad Papam, & loquitur de ista decret. & sic plus valet illa specialis expressio ibi facta, q generalis hic posita. arg. j. de offic. vicarij. cum in generali, & j. de procu. qui ad agendum. & facit de offic. dele. ex parte. 2. & ita seruatur fm La. Abb. Io. And. in d. c. is qui. tenet opi. Gar. per rationes supra positas. nec obst. fm eum, q c. j. s. co. non habeat locum nisi in appellationibus interiectis ad Papam, quia dicit, q illud habet equitatē, vt solum habeat

locum in appellationibus ad Papam, quia difficilius facit citationem per totum orbem, q faciant alij inferiores ordinarij p suos districtus. Et ideo equum fuit restringere ad appellationes interiectas ad Papam, sed hic intendit apponere frenum calūniis appellantium, quæ ratio ad omnes appellationes concludit. nec ob. c. is qui. & c. qui contra certam. quia ibi ideo fit mētio de appellatione interiecta ad Papam, quia sic fuit quæstio a Papa, & responsum fuit iuxta modum querendi, tamen non determinatur ibi, an in inferioribus habeat locū, sed bene dicitur, q appellans ad Papam debet istud capitulum obseruare. & hanc partem tenet hic Do. Io. de Imo. salua consuetudine si se haberet in oppositum, vt hic dicit La. ¶ No. tamen incidenter vnum ex ista gl. q quando lex, vel statutū, quæ emanat ad supplendum aliam legem, vel statutum, non habet locum nisi in casibus, in quibus loquitur statutum suppletum. Et sic dicimus, q ius interpretans aliud habet locum in his casibus, in quibus ins interpretatum, vt in auth. de fil. ante dot. instr. nat. circa fi. col. 3. sed Io. An. dicit, q licet argumentum glo. sit verū in se, non tamen facit ad propositum, quia ista decr. non potest dici interpretatiua illius c. cum hic nihil declaratur, quod in illo sit ambiguum vel obscurum, fm Ioan. Andr. ¶ Glo. super verbo, publico, querit quid sit instrumentum publicum, & soluit. ¶ Glo. super verbo, literis, querit de quibus literis intelligatur tex. glo. soluit dupliciter, tamen approbat primam sol. Et deinde de soluit, quare hic de literis fuerit dictum. ¶ In fi. glo. primam solutionem gl. tenet Io. An. quia illa est magis expeditibilis via, q habeat probare per testes, quæ probatio potest bis reprobari. de testi. licet. 3. fm eum. Do. Io. de Imo. dicit, q licet prima opinio sit tutior, tamen secunda esset in se vera per hunc tex. q simpliciter dicit literis, fm eum. Et potest ista pars satis defendi, quia tex. hic vult, q ista expressio fiat coram personis authenticis, quæ possent sub hac expressione testimonium perhibere veritati. Sed si appellans hoc fecerit per instrumentum publicum, vel per literas authenticas, non esset necesse, q de hoc illa persona authentica attestaretur, quia illa litera per se faceret fidem. ¶ Item, de iure communi est, q scriptura per quam quis appellat, non sit de necessitate publica, vt no. j. de appellationibus. appellatio. Vt ergo iste tex. non corrigat aliud ius intelligatur de litera etiam priuata. Et istud fortē voluit tex. hic, q persona authentica faciat fidem. ¶ Gl. super verbo, & singula, querit an sufficiat exprimere crimina in genere, dicendo quem priurum, & c. & aliter non specificando. gl. arguit pro & contra, & soluit. ¶ In ca. gl. ibi, consideret. istam partem glo. tenet Io. Mo. ¶ Nec ob. ratio gl. s. in contrariū allegata, quia licet quod libet periurium, vel homicidium repellat, non tamen esset satisfactum formæ huius decre. quæ prouidet circa modum proponendi, non circa modum repellendi, & ideo debet attendi propositio. videmus enim, q multa profunt, & valent in probando, vt C. de prob. siue. & j. de re iud. Abbate sanē. quæ tamē nō valent in proponendo, vbi ius præsens allegari oportet. ff. de rei ven. si in rem. in princ. & patet in d. c. Abbate. & concordat, qd no. j. in gl. pe. Io. And. hodie ista gl. est approbata per cle. cōstitutionē. s. 2. co. ti. & ita ibi dixit glo. ¶ In eadem glo. ibi, & tutum. hic gl. querit, an in iuramento debeat etiam specificari illo modo. & dicit glo. tutum esse. ¶ In fi. glo. Arch. dicit, q licet sit tutum, non tamen est necessarium sic iurare, per tex. hic, qui dicit, teneantur omnia, & singula exprimere, & iurare, q ea, q sic exprimunt, & sic non arctat ad aliam specificationem faciendam in iuramento. Et ad hoc bene facit. j. c. is qui. dicit tamen Gar. Nicolaum interlocutum fuisse, q non sufficiat iurare, q credat omnia, & c. nisi reddat rationem ad singula, quod placet hic Io. Mo. Io. An. ¶ Opi. Archi. videtur melior, quia ex quo ex primit ita specificē exceptiones, satis videtur sufficere, q iuret sic generaliter referendo iuramentū ad taliter specificata. ¶ Gl. super verbo, coram, querit an coram istis personis debeat specificari. glo. sol. q non, cum hic sit versiculus. ¶ Et deinde querit, quando dicatur factum coram, & soluit. ¶ In fi. glo. ¶ Nota ex ista gl. q vbi in statuto est diuisio per versū. posita in vno ver. inferiori non feruntur ad superiora. similis gl. s. de postula. pre la. c. vnico. co. lib. ¶ ¶ Secundo no. quando dicatur actus factus coram aliquo, quia quando fit ille intelligente & consentiente: per quod vt, q si testis in reddenda causā dicti dicit, scio, q coram me factus fuit actus, q ille testis reddit sufficientem causam dicti, ex quo verbum, coram, includit scientiam, & intelligentiam actus. ¶ Gl. super verbo, corporali. recita per tres quæstiones formatas in glo. & solue, vt in ca. ¶ In ca. ibi, interlocutum

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Admittenda. Adde Ro. singularibus. suis fol. 24. Ber.
b ¶ Interpretatum. Adde latē Rom. confi. 484.
c ¶ Non specificando. Adde Rom. confi. 290.
d ¶ Scientiam, & intelligentiam. Adde Alex. confi. 76. 2. lib.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tum dicunt. idem tenet Ioan. Mo. & Archi. & pro glo. facit cle. j. §. porro. de here. & vide, quod ibi no. gl. 2. per quam glo. deciditur, quod hic no. Arch. fm Io. An. ¶ In fi. glo. Opi. glo. tenet Ioan. Mo. & Archi. Et ad rationem, quam facit Gar. q. hęc constitutio tollat priuilegia in corpore iuris clausa, respondet, q. illud procedit quando prima, & secunda constitutio est generalis. sed hic vna constitutio est generalis, alia specialis, & ideo generalis non tollit specialem contrariam, vt l. sanctio. ff. de pēnis. fm Io. And. idem, quod tenet additio glo. hic, tenet etiam Pau. in cle. constitutionem. eo. ti. super verbo, opponūt. Et no. ex ista glo. q. de priuilegio in corpore iuris clauso iudicatur, sicut de aliis iuribus quo ad effectum reuocatorium, quando priuilegium esset generale, & de hac materia, an & quando priuilegium in corpore iuris clausum equiparetur iuri communi, plenē dixi 38. dist. ignorantia. super gl. j. ¶ Gl. super verbo, p̄stito. querit, quid si appellatur vna die, & alia die iuratur, an sit satisfactum huic constitutioni. & determinat, q. non. Et deinde querit de duabus aliis quæstionibus, & soluit. ¶ In ea. gl. ibi, palam. idem tenet Ioan. Mon. & Archi. qui dicunt, q. sic seruatur curia, & ad idem inducit tex. hic, qui dicit ea, que sic exprimūt. & sic loquitur de tempore præsentis, & non dicit expresserunt, 13 in tempore præterito fm Io. And. ¶ Ex his no. q. vbi aliqua solemnitas requiritur in celebratione alicuius actus, in dubio vñ a requisita eodem tempore, a quo fit actus. possēt tamen argui in oppositum, quia isti sunt duo actus totaliter separati, videlicet appell. cū specificatione criminis, & iurare. certē isti actus possunt fieri diuerso tempore, vt voluit glo. super verbo, coram diuersis personis. & si possunt fieri diuerso tempore, tunc apparet, q. protestatio iuramenti non est de substantia appellationis, quia non dicitur esse de substantia actus qualitas, quæ pōt interuenire post actum, vt no. glo. in verbo, tertia. 71. di. c. j. vñ de iuramentum est potius de solemnitate appellationis, & non de substantia, & sic non videtur vitari appellatio, licet ex intervallo iuramentum præstetur, ergo & c. sed possēt responderi, q. licet isti actus sint separati quo ad scripturam, quia potest primo scribere crimina in instrumento, vel literis appellationis, tamen quando interponit appellationem coram authenticis personis, tunc isti actus non debent diuidi. sed statim interposita appellatione debet iurare. ¶ In ea. glo. ibi, de eo qui mit. in pos. causa rei seruatur. idem Io. Mo. & Arch. fm Io. And. ¶ In fi. glo. idem Io. Mo. & Arch. Sed Guil. non placet determinatio glo. Nam ex quo instrumento fit fides de iuramento, omnia p̄sumuntur solemniter acta. In fi. de fideiuss. §. fi. C. de contrahen. & commit. sup. l. j. Sed ad istud respondet Io. Mo. & Arch. q. est verum de qualitate intrinseca, secus de qualitate extrinseca. ff. de publiciana. l. quæcunque. & facit, quod no. Comp. §. eo. cum dilecti. ad finem. vñ de est etiam necesse de qualitate iuramenti, quæ est etiam de substantia, fidem fieri, fm Io. And. ¶ Glo. super verbo, probare, in principio querit de vna questione, & soluit. deinde glo. querit de alia quæstione, & arguit pro & contra, & soluit. ¶ In fi. glo. idem tenet Ioan. Mo. secundum Ioan. And. ¶ No. ex ista glo. q. ille, qui dicit, vel iurat se credere esse vera illa, quæ proponit, non per hoc videtur se astringere ad probanda omnia, quod bene no.

ADDITIO.

a ¶ Eodem tempore. Adde, qd voluit Rom. consil. 50. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Potestas prosequendi appellationem interpositam ista forma non seruata, an sit interdicta ipso iure, an requiratur sententia?
- 2 Statutum loquens per verbum presentis temporis, & subiunctiui iuncto participio præteriti temporis, inducit canonem late sententia.
- 3 Exceptio, tu non seruasti formam hic positam in appellatione, an possit opponi ante litis contestationem.
- 4 Alioqui, dictio, est resolutio dispositionis, in qua profertur, si non concurrat in actu omnes qualitates præcedentes.
- 5 Adhesio facta post terminum, an valeat ad incommodum? Et an sufficiat tacita? num. 6.

Alioqui. ¶ No. primò, q. quis potest inherere appellationi per alium interpositæ, & hoc puto tam tempore appellationis interpositæ, q. post. de quo hic in gl. ¶ No. q. approbans actū gestum per alium non potest illo actu vti, si ille, qui gessit actum non seruauit omnia in actu requisita, & sic licet tertius possit pro suo interesse prosequi litem cum alio inchoatam, tamen si lis erat nulla, non excusatur volens illam prosequi. de quo p. Inn. §. de re iud. cum sup. & pōt esse ratio fm Io. An. hic, q. adherens alicui vñ vnus spiritus cū illo. §. de sum. Trin. & fi. ca. c. j. ¶ ¶ Quæro, an potestas prosequendi appellationē interpositā ista forma nō seruata, sit interdicta ipso iure, an requiratur sententia? Sol. Io. An. tenet, q. ipso iure. alle. j. eo. qui p̄ certam, in 2. fi. Ioan. An. pro hoc facit cle. constitutionem. §. 2. eo. ¶ ¶ No.

ex hoc, q. statutum loquens per verbum presentis temporis, & a subiunctiui, a iuncto participio præteriti temporis inducit canonem late sententia. ¶ ¶ Quæro, an exceptio ista, tu non seruasti formam in appellatione hic traditam, possit opponi ante li. cont. Sol. Io. Mo. & Arch. tenent, q. sic, cum hic imponatur pœna appellantis, vt repellantur ab agendo, & sic vñ dilatoria. Et pro hoc alle. no. per Inn. j. de li. cont. exceptionis. & §. de refer. constitutus, & quod no. Comp. §. d. c. dilecti. in fi. Et facit. j. de app. Romana. §. si verò. & istud latius prosequitur hic, Io. Mo. ponēdo quasdam conclusiones, p. quas probatur decisio supradicta. ¶ ¶ Prima conclusio est ista, q. quælibet exceptio repulsiua personæ ab agendo est dilatoria, sicut est videre in illo, qui iurauit non accusare talem, talis ab accusando repellitur. §. de accusa. veniens. & excipiens in causa electionis. Et propter hoc appellans accusare videtur. in Auth. de san. epis. §. si quis autem. coll. 9. & sic cōcluditur, q. cum ista exceptio sit personalis, debet dici dilatoria. ¶ ¶ Secunda conclusio, q. vbi exceptio concludit ineptitudinem formæ requisitæ in actu iure, ista venit ante litis conte. nihil alleg. possēt allegari de exceptione, quæ opponitur contra formam mandati procuratoris, de qua per glo. §. eo. ti. & li. c. j. ita est hic, quia opponitur de forma non seruata. ¶ ¶ Tertia conclusio, q. exceptio concernens nullitatem appellationis venit opponenda ante li. cont. vt j. de app. Romana. §. si verò. nam sicut in alijs appellationibus a principio cognoscitur, an sit appellatum, an in scriptis, an infra decem dies, an expressa causa, b sic erit seruandum in istis beneficialibus, an fuerit hæc forma seruata. ¶ ¶ Quarta conclusio, q. etiam si dicamus istam esse exceptionem peremptoriam, tamen quia est de re finita, poterit opponi ante li. cont. vt j. de li. conte. exceptionis. ¶ ¶ Quinta conclusio, q. licet exceptio peremptoria non sit de re finita, si tamen est talis, quæ non requirit longam indaginē, sed est in euidenti, statim repellit agentem. ad hoc. ff. de exhib. reis. l. 3. §. ibidem. C. de compensa. l. fi. C. de fal. l. 2. Et intellige, quod dicit hic de euidenti. idest quando esset notoria talis exceptio, quia tunc admittitur ante li. contest. vt no. Io. An. in d. c. exceptionis. & no. Spe. ti. de exce. §. viso. ver. sed pone. & ista probantur statim per inspectionem scripturæ, an fuerit seruata forma, vel non. ¶ ¶ Sexta conclusio, q. quando exceptio est iuris, quæ probatur ex inspectione scripturæ, facilius debet admitti, q. exceptio facti. ad hoc de ap. sepe. & hæc maximē procedit, quando appellans nihil allegat ad corroboracionem appellationis suæ, & defectus app. est euidentis. Ad hoc de fi. præby. quoniam. secundum Ioan. And. Ex his videtur cōcludi, quod cum ista exceptio possit adaptari cuilibet conclusioni positæ, q. poterit opponi ante li. cont. quod no. q. hic habes pulchras limitationes ad dictum c. j. de li. conte. ¶ ¶ Glo. super verbo, alio qui, d. querit de intellectu tex. glo. ponit duplicem intellectum. Et primum approbat. ¶ ¶ In fi. glo. idem Io. Mo. & vide glo. q. incipit, singulariter in d. cle. constitutionem. Et no. istam glo. ¶ ¶ ¶ Dictio, alioqui, est resolutio dispositionis, in qua profertur, si non concurrant in actu omnes qualitates præcedentes, quod no. pro statutis & priuilegiis, vbi hæc dictio ponitur. ¶ ¶ Glo. super verbo, adherentis, querit in princ. an adherentes debeant seruare hanc formam. & alleg. duas opi. & secundam reprobatur cum limitatione. In ea. glo. ibi, & specificabunt. primam opin. tenet etiam Ioan. And. & Archid. qui similiter dicunt curiam sic tenere secundum Ioan. And. ¶ Opi. glo. tenet Pau. in clem. constitutionem. §. ceterum. super verbo, appellans. eo. tit. Et pro ista parte facit etiam optimē iste tex. qui dum dicit de forma, semper loquitur de appellante, & non de adherentibus. ¶ ¶ In ea. glo. in ver. & scias. hic glo. querit de alia quæstione, & soluit. dic. vt in ea. ¶ ¶ In fi. glo. & fuit hæc opin. Guil. & idem tenet Archid. tamen dicit, q. nullus potest adherere, cuius non interfit, per iura in gl. alleg. & §. c. cum inter secundum Ioan. And. ¶ ¶ ¶ Sed an ista adhesio facta post terminum, licet non valeat ad commodum ratificantis, vt voluit hic glo. valebit ne ad incommodum? sol. dicit Ioan. And. q. Ioan. Mo. & Archid. tenent hic, quod sic propter intentionem cum opere subsecuto. s. de

ADDITIONES.

- a ¶ Subiunctiui. De natura verbi subiunctiui, vide pulchrē per Do. Fel. in c. significauerunt. ver. vltimus in quantum. de testi.
- b ¶ Expressa causa. An in appellatione extrajudiciali sit exprimenda causa, & in quo differat in hoc ab appellatione iudiciali, vide D. Fel. in c. cum sit. in ver. exprimenda est causa.
- c ¶ In euidenti. Adde, q. Ro. consil. 214. & 366. dicit q. omnis exce. per quam constat agenti non competere ius, potest opponi ante lit. contest.
- d ¶ Alioqui. Tu adde de hac dictione, alioqui, plene per Bar. in l. j. in 4. q. ff. de cōdi. & demon. hæc dictio est mirabilis, & non facit orationem conditionalem, sed in se ipsa continet dispositionem cōtrariam præcedenti, exponit alioqui. i. si prædicta non fuerint, licet aliquando aliter accipiat, vt per Bar. in d. l. j. & per Sal. in l. 2. in prin. ff. si cer. pet. ibi per illum tex. dicit, q. ista dictio, alioqui, est dictio separatiua, &c.

§. de biga. c. nuper. ad idem C. de li. causa. l. cum precum. & in
auth. de his, qui ingre. ad ap. §. illud. coll. §. nec ob. si dicatur, q
nō sufficit facere de facto, nisi fiat, prout sonat, in iuris effectū.
si. quando di. l. §. ce. quod pupillā. de verb. oblig. continuus. §.
cum quis. C. si man. ita fue. alie. l. ea quidem. prout dicit Ioā.
Mo. In genere loquendo debet intelligi, q de iure fiat, vt dicta
l. quod pupillā. ff. de condi. inde. si procurator. circa si. & §. de
verb. sign. super quibusdam. vbi autem factum, vt narratur, es-
set improbum, non sufficeret ei de facto fieri, vt d. §. cum quis.
sed si factum de sua natura posset fieri de facto & de iure, & cō-
ditio personæ exercentis illud factum alias legitimū nō pos-
set de iure implere, satis est, q impleatur de facto, vt in casu p-
posito. Ad idem, ff. ad Trebel. hered. §. Titius. & est ratio, quia
minor inest inhabilitas hoc casu, q̄ precedenti, fm Ioan. And.
quod no. ¶ Quærit etiam Ioā. Mo. an sufficiat tacita adhesio.
pone exemplum, Titius appellauit contra A. qui sperabat eli-
gi, & opposita fuerunt crimina. Ego fui postea per ipsum ap-
pellantem & alios electus. in decreto electionis meæ fit mētio
de illa appellatione, an per hunc modum, vel similem ego vi-
dear adherere illi appellationi? & allegat, q sic. argum. ff. rem-
ratam hab. l. 3. §. falsus. ipse tenet contrarium, & ratio est, quia
licet in re appetibili tacens consentiat, non sic in re onerosā,
vt no. j. de re. iur. qui tacet. ff. mand. qui patitur. vbi tex. princi-
palis in iure, & Doctores de hac materia plenē loquuntur. sed
hæc est res onerosā, ergo reputor inherere, nisi expressē cōsen-
tiam propter penam, cui obligor adherēdo. nec ob. d. §. falsus,
quia ibi rescissio gestorum per falsum procuratorem fieri non
poterat per appellationem domini, nisi ratificaretur secundū
Ioan. And. ¶ Gl. super verbo, expressa, quærit de qua expressio-
ne intelligatur. glo. sol. ¶ In fi. glo. & per hunc tex. satis probat,
q si aliqua sufficienter expressit, aliqua non, valet appellatio
quo ad sufficienter expressa, dummodo in aliis hæc constitutio
fuerit seruata, vt patet in d. cle. constitutionem. Ioan. And.
¶ Glo. super verbo, interdictam. in princ. recita per contrariū,
q licet quis non seruet formam hic positam, debet tamen ad-
mitti. j. co. tit. si fortē. glo. sol. q hic loquitur in appellante, vel
in adherente, quando forma nō est seruata. ibi loquitur de nō
appellante, nec adherente, vel potest etiam superior ex officio
super hoc inquirere. ¶ Deinde quærit gl. an si iste, qui est exclu-
sus propter formam non seruata, opponat excōmunicatio-
nem, & offert se paratum incontinēti probare, sit admittēdus?
glo. sol. q non, sed ex officio iudex inquiret. ¶ In fi. glo. ¶ No-
ta ex ista glo. q vbi instantia inchoata est per partem, & pars
excluditur a iudicio propter eius defectū, si opponit exceptio-
nem, quæ obstat, iudex in eadem instantia parte repulsa inqui-
rit de veritate exceptionis, quādo causa est talis, in qua iudex
possit supplere de facto, vt est cā electionis. & sic patet, q iudex
in tali cā nō supplet ad cōmodū partis, q̄ instantiam inchoauit.
vide glo. j. co. ti. si fortē. & glo. in c. constitutus. de appel.

ADDITIO.

a ¶ Adherere. Adde videndum Old. confi. 290. Ber.

SUMMARIUM.

2 Ignorantia excusat quem ab eo, quod exprimere tenebatur.

In. ¶ No. argumentum, q ex superuenienti delicto
quis potest in eadem instantia condemnari. de
quo vide §. de dolo & cont. veritatis. & infra de iure
iur. cum in positionibus. ¶ No. q vbi quis arctatur
ad exprimenda aliqua, excusatur si illa scibat, & non expressit,
si facit propter defectum modi probandi. ¶ No. q ignorantia
excusat quem ab eo, quod exprimere tenebatur. Quid si appel-
lans non seruat formam hic traditam, & postea vult admitti in
aliquo ex casibus hic exceptuatis, an debeat admitti? sol. Ioā.
Mo. arguit q non, ne sit equalis causa delinquentis, & non de-
linquentis contra id, quod habetur. ff. quod vi aut clam. l. ser-
uus. ipse tenet contrarium, cum prouidere nō potuerit. ad hoc
de excep. pastoralis. & de offic. deleg. insinuate. & sic est hodie
determinatum in cle. constitutionem. §. insuper. ver. prater. e.
tit. Ioan. And. ¶ Quæro quomodo dicatur superuenire pote-
stas probandi super antiquis? sol. dat Archid. exemplum, vt q̄
testes, qui reputabantur mortui in remotis partibus nouiter re-
dierunt. ar. de testi. vltra tertiam, & j. de except. pia. Ioan. Andr.
¶ Quæro de exemplo, quomodo antiqua exceptio dicatur de
nouo venire in notitiam appellantis. sol. dic, q tempore ele-
ctionis electus erat excommunicatus, periurus, vel alias crimi-
nolus, & appellans ignorabat. Ioan. Andr. ¶ Glo. super verbo,
emerferit, quærit de exemplo text. & sol. ¶ In fin. glo. vide exē-
plum, infra de iureiuran. c. si. Ioann. Andr. ¶ Glo. super verbo,
superuenierit. recita per prius, quod licet superueniens fuit
facultas probandi, non debeat admitti. infra co. titu. nulli. glo.
sol. quod hic bene fecit non exprimendo, ex quo non poterat

poterat probare, sed in contrario non sic, & rationem ibi assi-
gnat glo. si. quia malē fecit ibi eligens, vel consentiens crimi-
noso, licet probare non potuisset. ¶ Glo. super verbo, verisimi-
liter. quærit de exemplo text. & soluit.

ADDITIO.

a ¶ Exceptio. An excipiens contra electum, dicatur propriē excipere, vide Do.
Felin. in rubr. de excep.

SUMMARIUM.

- 1 Iuramentum non est deferendum nisi illi, de quo verisimiliter præsumatur
eum scire id, super quo iurat.
- 2 Iuramentum calumnie præstitum super aliquibus exceptionibus non ex-
tenditur ad alias exceptiones de nouo opponendas.
- 3 Allegans ignorantiam arctatur ad probandum illam.
- 4 Iuramentum, ad quis possit præstare per alium?

Super huiusmodi. ¶ No. q in his, que de-
pendent a conscien-
tia alicuius, statur suo sacramento. ad hoc de excep.
pastoralis. a ad hoc de senten. excom. si verō. ¶ No.
1 istum text. iuncto ver. præcedenti, q iuramentum non est defe-
rēdum nisi illi, de quo verisimiliter præsumatur cum scire id,
super quo iurat. qd no. quia facit pro dicto Do. in c. si. supra de
iureiura. vbi dicunt iuramentum in defectum probationis nō
fore deferendum nisi informato verisimiliter. ¶ No. iuramen-
tum debere præstari cum corporali tactura. similiter dixit text.
2 supra. ¶ No. q quod iuramentum calumnie præstitum super ali-
quibus exceptionibus non extenditur ad alias exceptiones de
nouo opponendas, sed debet iterare, quando nouæ exceptio-
nes proponuntur. & sic debet limitari. ¶ Glo. super verbo, iura-
mento, in c. literas. de restitu. spol. que dicit, q iuramento calū-
niæ semel in causa præstito non debet etiam super exceptioni-
bus iterari: quia illud verum, quando generaliter præstatur in
causa, secus si super aliquibus exceptionibus præstatur, vt hic
est casus. ¶ Glo. j. & 2. quærit de exemplo tex. & sunt clare. dic,
vt in eis continetur. ¶ Glo. super verbo, per proprium, in prin.
recita per contrarium, q imo isti non debeant compelli ad iu-
randum, q ignorabāt defectum alterius, quia in facto alterius
præsumitur ignorantia. j. de re. iur. præsumitur. glo. sol. q hic ar-
ctatur ad talium scientiam. ¶ In ea gl. ibi, vbi ibi de hoc dic.
idem, quod dicit glo. tenet hic Ioan. Mo. & Archid. secundum
Ioan. And. ¶ No. ex ista glo. q vbi quis arctatur ad scientiam fa-
cti alterius, non presumitur ignorantia. ¶ vnde allegans igno-
rantiam arctatur ad illam probandam. similis est glo. supra eo.
tit. innotuit. & ibi glo. ponit alios modos probandi hanc igno-
rantiam. ¶ In ea. glo. ibi, per hanc. hic glo. quærit de alia quæ-
stione, & soluit. ¶ In fi. glo. pro glo. facit j. de procu. qui ad agen-
dum. in fi. & de iur. cal. c. si. & reg. potest quis. & reg. q per aliū.
j. de reg. iur. Et facit, quod no. 63. dist. tibi domino. & c. optatum.
in fi. & ff. de re. & sum. fu. l. ossa. in fi. & de li. cau. in seruo. Et di-
cit Archid. q quidam curiales dicunt hoc verum esse, & sic ser-
uari. & sic dicit Ioan. And. se audiuisse ab episcopo Bon. & audi-
tore contradictariū teneri per curiam in casu decretalis huius,
& c. statutum. §. eo. lib. de rescr. Sed ipse Archid. tenet contra-
rium hic, & j. eo. nulli. & supra de rescrip. statutum. §. cum ve-
ro. tamen cōtra prædicta inducit, qui ma. accu. pos. cum in tua.
C. de testa. hac consultissima. j. respon. ibi, sua manu. & l. cum
antiquitas. §. pen. co. ri. de iure delib. scimus. §. simili quoque.
ibi, manu heredis. de offic. deleg. super questionum. §. intentio-
nis. ibi, per se ipsum. 7. q. 2. cum redemptor. in fi. infra c. cupiē-
tes. §. si verō. ver. & quando. facit de senten. excom. si verō. 2. &
c. vniuersitatis. & c. q de his. in fi. de app. cum parari. in fi. infra
de her. c. 2. ver. nec absolutionis. ¶ Item, quia non est receden-
dum a significatione verbi, & remittit ad no. de celebr. mis. in
quadam. ver. certum. ¶ Item, quia verba debent operari suam
virtutem. de transac. c. 2. 8. dist. consuetudinem. de diuor. gau-
demus. ver. verum. Sed si per alium posset iurari, frustra pone-
retur illud verbum, per proprium. ¶ Item, hæc est quædam pur-
gatio conscientie. Purgans verō iurat in propria persona. §. de
pur. c. quoties. & c. fi. ad fi. ¶ Nec ob. c. procurator, infra eo. tit.
supra eo. c. vbi non ponitur hæc dictio, proprio. & sic respōdet
ad alia contraria, q loquuntur, vbi hæc dictio non exprimitur,
vel vbi est a iure permissa, vel vbi non requiratur præsentia cor-
poralis. ¶ Sed dicit Ioan. An. q dictum Archid. satis habet equi-
tatem. Sed volens tenere opin. Guil. posset respondere ad iura,
quæ

ADDITIONES.

- a ¶ Pastoralis. Vbi vide D. Fel. latē de hoc scribentem. Item, vbi est standum iura-
mento alicuius, an intelligatur vltra, q̄ bis, ibidem.
- b ¶ Facti alterius. Adde Ro. confi. 383.
- c ¶ Qui per alium. Adde Ro. singularibus suis, sol. j. in j. col. vbi decidit, q iurare
potest testis per procuratorem. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

quæ magis probant opi. Arch. q. magna differentia est, an iura dicant in propria persona, an in propria manu dicant propriū iuramentum. Et de primo patet, quia tua persona, & tua manus non est mea. ¶ Sed iuramentum, quod tu præstas ex speciali mandato in animam meam bene est meum, quod patet, quia si sit falsum, cōfessor periurus. j. de iureiur. c. 2. & si. quod bene facit, quia hic contra periurium providere intendit, & etiā bene facit prædicta decr. si. de iur. cal. coniuncta cū auth. principales. C. e. ti. & facit, qd no. de collegio. s. e. ti. & lib. c. j. in gl. quorum interest. fm Io. And. Et dicit hic Pau. q. tenēdo hanc opi. respō detur ad primam, & secundam rationē Arch. q. satis accipiunt cū effectu verba in propria significatione, ex quo procurator habet mandatum speciale, ut patet ex p̄dictis. Et ad id, quod dicit, q. istud est iuramentum purgatoriū conscientie, tollit instā tū p. c. p. s. procurator. & c. si. j. de iur. cal. vbi procurator iurat de cal. dñi, & sic de eius conscientia. tñ dicit, q. posset distingui, q. aut procurator appellavit, & tunc ille iurare poterit de novo aliqua ad eius notitiam pervenisse. aut principalis per se appellavit, & tunc per procuratorem iurare nō poterit, fm Pau. & sic vī cōcordare opi. istas. Et ex prædictis potest formari hæc distinctio. ¶ Si quæritur, an quis possit p̄stare iurē p̄ alium, aut iura requirunt, q. quis iuret simpliciter, & pōt, ut patet in cle. j. de iureiur. cum multis similibus. aut exigunt iurē alicuius in propria p̄sona, vel propriē ipsius manus, & non potest p̄ alium iurare, ut dixit s. Io. And. Aut requirunt proprium iurē illius, q. facit actū, & tunc aut ipse facit actum in propria persona, & ipse per se iurare debet: aut ipse facit actum per aliū, & tūc poterit per alium iurare, dum tamen habeat speciale mandatum, ut s. distinxit Pau. quod no. pro his, quæ tangūt in l. 2. s. q. obferuari, & ibi Cy. & Bal. C. de iura. cal.

S V M M A R I V M.

- 1 Capitulum istud, & c. i. supra eo. ti. differunt in quinque.
- 2 Pena, quæ sit non observantis formam huius c. p.

Illa. ¶ No. ar. q. vbi quis habet producere statutū in iudicio, non est necesse, quod totū producat, sed sufficit, q. alleget mentem eius, qñ illud statutū est eiusdem fori, ut facit hic Papa de c. j. s. e. tit. & si. secus esset si statutum deberet produci de alio foro, ut dixi s. de const. c. j. ¶ No. tex. q. illud, plenē, qd est positū s. e. ti. & lib. c. j. de non probantibus obiectū in formam, intelligitur repetitum circa nō probantes, q. obiciunt in personam, ut hic patet expressē. Io. An. ¶ Quærit glo. de quo statuto tex. hic loquitur, & in quo discrepet istud c. ab illo. ¶ Quæro in quo conveniāt & disconveniāt istud c. & c. j. s. e. ti. & lib. sol. dicit Lap. Abb. q. conveniunt in quinque. Primō, quia illud, & istud habent tūm locū in appellatione interposita ad Papā. Sed dic de hoc, ut dixi s. vbi dixi, quod dixit hic Lap. Secundo, quia utroq. casu dēt fieri intimatio appellationis per modū, q. hī in cle. causam. co. tit. ad hoc, ut principalis causa devaluatur ad curiam. Tertio, q. appellatio fiat in scriptis, & ex causa legitima & vera, & infra decem dies, & petantur apostoli. j. co. quis. de ap. c. j. Quarto, q. fiat infra mensem itineris arreptio ad curiam, & q. sufficienter compareat cum actis & munimentis, alias non pcederetur in causa ad instantiam præsentis in contumaciā absentis. Quinto, q. in utroque servetur eadem forma cum extra iudicium appellatur, & in formam, vel personam defectus, vel crimina opponitur. ¶ Differunt autem in quinque. Primo, quia istud c. habet locum tantum, quando extra iudicium appellat, ut dñ in consti. j. e. facit cle. constitutionem. co. tit. j. respō. illud verō cum in iudicio, vel extra iudicium appellatur. Secundo, quia istud requirit aliam formam cum extra iudicium appellatur, q. illud cum in iudicio appellatur. Tertio, quia istud c. non habet locum, qñ ea, quæ opponuntur, directē respiciunt ius ecclesiæ, vel opponentis personæ, sed illud sic, ut habetur in cle. constitutionem. j. respon. Quarto, cum appellatur in iudicio probationis oblatio habetur p̄ probatione gravaminis. de ap. interposita, sed nō cum extra iudicium appellatur, ut in isto c. Quinto, quia istud c. dat formam in appellādo, illud aut in psequendo, ut dicit Arch. fm Lap. Sexto addit Io. de san. Georg. quod si forma istius constitutionis non servetur lapso decennio, nō valet appellatio, quia hæc forma assignatur appellationi interponendæ, sed ibi cum tempus statuatur ad prosequendam appellationem in curia, licet illa forma non servetur, non est deserta appellatio ex toto, sed poterit fieri impetratio extra curiā, & requiretur tunc citatio hoīs, cui illa citatio iuris sit de uoluta, ut no. gl. in cle. causam. s. si. e. ti. fm eum. ¶ Sed q̄ro, quæ sit forma istius decre. de qua ē loquitur cle. cōstitutionē. e. tit. Sol. dicit Lap. Ab. q. oīa pp̄ q. appellat, q. sunt nota ipsi appellati, & credit se posse probare, dēt exprimere in publico instro apellationis, cum debita criminum, & defectuum circumstantiarum specificatione. & hoc intendit iste tex. qui dicit, oīa & singula. Sol. dēt oīa & singula corā publicis personis, vel p̄sona

iurare corporaliter manu tactis euāgeliis se credere esse vera, & se credere posse probare, q. p̄sona de his fidē faciat p̄ literas suas, fm Lap. ¶ Deinde quæro, quæ sit pena non observantis hanc formam. sol. dicit Lap. Abb. q. appellans non audiat si per non expressis, ut dicit ver. alioqui. nisi in tribus casibus hic exceptis. & in cle. constitutionem. s. insuper. e. tit. non tamē est pena, q. propterea appellatio non teneat, q. tenet, & deuoluit causam principalem ad apostolicam sedem, dū modō sit legitima. & hoc satis colligitur hic, ut d. s. insuper. fm La. Et si dicis, quid obstabit, q. sit in curia, si repellitur super nō expressis vel male expressis. dic quia in eius odium poterit procedi ad petitionem alterius partis, & confirmabitur electio. si iudici aliud contrariū non appareat. j. e. ti. si fortē. fm Io. de Imo. Sed q̄ro, an sit aliqua dñia, quando appellatur a prouisione facta, vel faciēda. Sol. dicit Lap. Abb. q. inter alia est dñia, q. cum appellatur a prouisione non facta, tunc sola oppositio criminis, vel defectus sine infamia impedit prouisionem. Sed si appellatur a prouisione facta, non impeditur effectus prouisionis, quæ est datio possessionis prouisionis factæ, nisi opponatur crimen, vel defectus cum infamia. s. de accus. accedens. & no. Io. An. de app. cōstitutus. in gl. sed vī. & hæc sunt vera, nisi opponeretur exceptio surreptionis, quia tunc ēt sine ap. impediretur prouisionis effectus, ut no. Io. An. post Host. & Compo. e. tit. quod sicut. in glo. ma. in fi. fm Lap. Sed dicit Ioā. de Imo. q. id, quod dixit de prouisione fienda, non videtur verum per no. per ipsum, in simili

a j. c. proxi. ¶ Vltimō quærit, an cum appellatur a prouisione & processu executoris, vel alterius prouisoris seruari debeat forma huius c. dicendum est, quod sic, nisi prouisor processerit cū causæ cognitione in prouidendo, vel post prouisionem in exequendo. ad hoc j. de app. a collatione. & s. e. ti. cum inter canonicos, & quod ibi no. & de desp. impu. ad dissoluendum. p. Inn. & Io. An. facit, quod no. Io. An. j. de concess. p̄b. in e. j. in gl. collationem. circa fi. & in cle. constitutionem. e. tit. in gl. ut q. dicit ēt. s. de ap. dilecto. fm Lap. Abb. quasi velit Lap. q. quando proccedit cum causæ cognitione, grauiamen tūc illatum sit iudiciale. quo casu non habet locū iste tex. ar. j. e. constitutio. secus qñ sine causæ cognitione, ut tunc sit grauiamen extraiudiciale.

A D D I T I O.

- 1 A prouisione. Prouisio si fiat & appelleretur debet simul cum principali a populo expediri. in Spe. de citatio. s. si. ver. quid si altera.

S V M M A R I V M.

- 1 Avaritia inducit cecitatem mentis.
- 2 Occupare, verbum ponitur in malam partem.
- 3 Administratio dignitatis consistit in spiritualibus, & temporalibus.
- 4 Totum quando alicui prohibetur, censetur prohibita qualibet pars totius.
- 5 Electus intronizatus ante confirmationem benedicens populum, an incurrat penam hic positam.
- 6 Comparativum exponitur in positivum, quando comparativum non habet terminum, ad quem se referat comparatio.
- 7 Electus, an dicatur habere administrationem ante confirmationem?
- 8 Possessio sine prescriptione, an det potestatem excommunicandi?
- 9 Constitutio quando imponit penam exercenti actum, faciens actum, & non exequens non incurrit penam.

Avaritia. ¶ Glo. j. summat, & sunt quatuor partes, fm Io. Mo. Primō, ponit proximiū ad dicenda. Secundo, narrat fraudem contra ius antiquum. Tertio, illam fraudem reprobat. Quarto, penā apponit. secūda ibi, nonnulli. tertia ibi, cū itaque. quarta ibi, oēs. ¶ No. vnū effectum avaritiæ, q. inducit cecitatem mentis. ¶ No. optimum text. q. dicatur agere actū temerariē, quia ille, q. agit sciēter actum sibi a iure prohibitū sub colore fraudulento. vide tex. q. fil. sint leg. per venerabilem. ver. videbatur. & per Io. An. in cle. j. de sepul. ¶ No. q. verbum, occupare, ponitur in malā partem, de hoc j. e. generali. fm Archi. ¶ No. argumentum, q. quilibet electus ad ecclesiam pōt dici rector. ¶ No. istud generale, q. non est indulgendum malitiis hoīm. ¶ No. q. cui est prohibita administratio alicuius dignitatis, non pōt administrare sub quocunque nomine, vel colore velit administrationem assumere, qd no. pro statutis inhibentibus aliquos ad officia ciuitatis. ¶ No. q. administratio dignitatis consistit in temporalibus, & spiritualibus. ¶ No. ar. q. q. non potest exercere actum, nec per se, nec per alium, quando potestas exercendi actum nondum est sibi impressa. ¶ No. q. cui prohibetur totum, censetur prohibita quelibet pars totius, & sic idem iuris est de parte, quod de toto. ¶ Op. q. licet quis sit cōfirmatus, nō tamen potest administrare donec installeretur, ut s. de off. Archi. ut nostrum. cuius contrarium innuit tex. sol. Arch. faceret contrarium. & ad tex. hic dicit supplendum, ut intelligatur etiā installatione secuta, & super hoc, an regratur etiā installatio, remittit ad no. per ipsum j. de p̄b. cū qui. & de hoc remittit Io. An. ad no. per se s. e. ti. transmissam. tamen dicit Ioā. And. q. licet non possit administrare sine installatione, non tamē administrando

Prima Pars. De electione.

47

ministrando non incurreret penam hic positam, cum illo casu non exprimitur hic. facit eo. ti. statutum. ff. de reli. & sump. fu. l. ar. si quis. §. Diuus autem Marcus. fm Io. An. ¶ Op. secundo, quia hic videtur velle tex. q. iura, quae possunt cadere in diuersis personis, non possunt cadere in vna. sed hoc est falsum, quia quando iura concurrunt in eadem persona, perinde est iudicandum, ac si concurrerent in diuersis personis. ff. de his qui. vt indi. l. tutorem. C. de admi. tu. l. quod quaedam. sed iste posset, si non esset electus fieri procurator, ergo si sit electus, idem fieri poterit, quia aliud est fieri nomine proprio, & aliud nomine procuratorio. j. eodem, is cui. sol. dicit Io. Mo. q. in legibus contrariis loquitur de offic. tu. quod est necessarium. vnde si agendo nomine tutoris succumbit, poterit agere nomine proprio, & repelli non debet, ne officium suum sit sibi damnosum. j. c. cu non deceat. sed hic electus agebat voluntarie, & proprio motu, & poterat abstinere. Et ideo sicut repellitur nomine proprio, repellitur etiam nomine procuratorio, fm Io. An. And. Et idem tenet Pau. dicens, q. cu repulsio facta nomine suo sit maior, q. admissio facta nomine alieno, repulsio habita a iure eodem casu concessione hois extinguit, sicut minus extinguitur p. maius. §. de of. dele. volentes, fm Pau. ¶ Et per praemissa inferit hic Io. An. & quia hec decre. intendit tantum obuiare fraudibus, & contra illos, quibus non competit administratio, q. si speciali iure puta privilegio, vel consuetudine administratio episcopatus vacantis competat Archidiacono, si ipse eligatur in epm, administrare poterit. Ad hoc, quod no. hic in §. gl. Io. An. Istud vltimum dictum tenet hic Io. de Lig. Sed solutio supra posita ad contraria signata dicit, q. non satisfacit iuribus, quae volunt, q. diuersae qualitates diuerso nomine possunt concurrere in eadem persona, vt patet j. de appel. a collatione. & j. de preben. cum in ecclesia. sed ipse soluit, q. ideo hic est sic prouisum, vt euitentur fraudes, q. in hoc fiebant. Ioan. de Fan. sol. aliter, quia si queritur, an in co. passibilibus quis possit gerere vicem duorum, si non subest ratio repugnans, vt ista non concurrant plus in vno, q. in duobus, tunc regulariter concurrere possunt, vt in contrariis. Si vero subest ratio repugnans huic concursui in eadem persona, & tunc non possunt concurrere, & iste est casus hic. Nam ratio fraudis, quae posset concurrere in eadem persona, repugnat hic, q. non possit gerere vicem duorum, sed vnus fm eum. ¶ Que ro, an iste tex. habeat locum etiam in postulatione, ita q. si quis administraret ante admissione postulationis, eius postulatio efficiatur nulla. Sol. dicit, q. sic, & tex. est in c. bona. el. primo. de elec. i. mo. & eum admittentes etiam puniuntur, b. vt ibi probatur. fa. cit, qd no. gl. i. c. j. de postu. prelato. in verbo, quae vult, q. poena statuta contra eligentes indignum habet etiam locum in postulante, & hoc maxime, quia ex quo tendunt ista ad vnu finem etiam in materia poenali, & restringibili fit extensio. tex. cum no. in c. si postq. de elec. lib. 6. ¶ Quero, quis erat Oeconomus, vel procura. administrans in ecclesia, postea eligitur, an possit administrare. Et videtur, q. sic per hunc tex. qui prohibet administrationem electo. & sic videtur ponderare, quando saceret hoc post electionem. secus ergo, si sibi competeret administratio ante. ad idem tex. j. dum dicit, de nouo. ergo secus si non de nouo. ¶ Contrarium tenet Ioan. An. quia tex. hic, dicit gerere, vel recipere, & sic non solum prohibet receptionem potestatis, sed etiam gestionem. Et ita dicit Fran. Vercel. se habuisse a compositoribus in concilio, & fuisse de eorum mente. ¶ Nec ob. tex. hic dum dicit, sed facit pro, quia intendit prohibere colorem de nouo inueniendum, scilicet post hanc constitutionem, videlicet, q. etiam non fuisset prius inuentum, vel cogitatum, & iste esset talis, q. iste prius fieret Oeconomus, & postea eligeretur, fm Io. An. ¶ Nec ob. quod est dictum. §. de Archidiacono habenti ex privilegio, quia ibi non potest cadere fraus, sicut isto casu, cum no. dependeat ab illo inducere consuetudinem, vel obtinere privilegium administrandi, sed a superiori concedente, vel ex longo tractu consuetudinis. ¶ Que ro, an iste tex. habeat locum in electo ad episcopatum? Sol. Io. Andr. tenet, q. sic. vnde dum tex. dicit, dignitatis. intelligitur et episcopalis. Et hoc voluit etiam vna glo. ¶ Nec ob. no. j. de pb. c. 2. in glo. 2. vbi dicitur, q. appellatione dignitatis non includitur episcopalis, quia ista constitutio emanauit ad coadiuuationem iuris veteris, q. etiam electos in episcopos includebat, vt §. eod. nosti. & c. qualiter. Sed illa decretalis absorbet ius antiquum, & prauidat ordinariis collatoribus, fm Io. An. Et ad praedicta alleg. Lap. Abb. hic not. in Spe. de rescri. presenta. §. ratione autem causa. ver. quid si in rescripto. vbi dicit, q. appellatione clericorum simpliciter facta non includuntur episcopi, nisi forte sit constitutio, vel mandatum generale, vel edictu. 17. qd. 4. si quis suadente. & 21. dist. clericos. fm Lap. ¶ No. bene ex isto dicto Io. An. q. constitutio penalis emanat ad coadiuuationem vel executionem iuris antiqui interpretatur late, vt includat contenta in iure antiquo. ¶ Per praedicta patet, q. hec co.

stitutio habet locum etiam in postulato, quia si habet locum in electo, qui habet fortius ius, multo magis habebit locum in postulato, qui habet agilius ius, iuxta no. §. de postu. prelato. c. j. Io. An. ¶ Quid de illis, qui iam erant electi tpe huius constitutionis, an poterant administrare tanq. Oeconomi, vel administratores. sol. dicit Fran. Ver. quod non, per hunc tex. q. dicit, gerere, & sic prohibet et gestionem. ¶ Nec ob. si dicatur, q. constitutio non respicit praeterita. §. de consti. c. fi. quia fateor, q. praeteritas constitutiones talium, vel gestiones no. respicit, sed istud est respicere futuras gestiones, no. praeteritas. & vide no. in cle. vt hi qui, de eta. & quali. in glo. in posterum. Io. An. And. Pone, q. electus non confirmatus non administrat, sed pompizat, vel viuit splendidius, q. primò. sol. dicit, quod non est locus huic poena, secundum Archidia. cum iste casus non exprimat. & facit, quod no. in c. qualiter. 2. supra eo. tit. de illo, qui permisit se installari secundum generalem consuetudinem, qui si aliter non administrat, non sibi nocet, secundum Ioan. Andr. Sed quid si subtrahit aliqua bona dignitatis fortune, an habeat locum iste tex. sol. videtur, q. non, quia ipso casu non videtur administrare, nam delictum videtur declarare contrariam voluntatem. ff. de acquiren. heredi. l. si quis extraneus. ¶ In contrarium facit, quia sius heres surripiendo perdit beneficium abstinendi. eo. tit. l. si seruum quis. §. praetor. in extraneo secus. & ratio no. in l. si quis extraneus. in princ. in j. glo. secundum Archidia. Ioan. And. Ioan. de fan. Georg. tenet vltimam opi. alle. in ar. c. eum, qui. infra de preben. nec ob. contraria secundum Do. Ioan. de Imo. quia illa loquuntur in aditione hereditatis, quae constituit in solo animo. In sti. de here. qua. & dist. §. si. hic in administratione, quae est facti. ideo non inspicitur voluntas, secundum eum. Sed an priuatus electione, per istam constitutionem poterit postea eligi in alia ecclesia? sol. Archid. tenet, quod non, erga eum sit priuatus propter crimen personae, erit ineligibilis. supra eo. super eo. Ioan. And. ¶ Quid de electo, qui ante confirmationem intronizatus benedixit populum, an incurrat poenam hic positam? hoc prosequitur hic Old. in consilio 246. & ponit Ioan. And. in additio. Specu. titu. de electio. in ver. conuenienter. & concludit, quod licet simpliciter, & non cum solennitate benedicat populum, quod non incurrit poenam huius ca. & sic fuit in curia pronunciatum. motuum est, quia quaedam est solennis benedictio, quae fit per illa verba, sit nomen domini benedictum, &c. Et ista est solum episcoporum, inferiorum autem non, nisi ex privilegio. & de hac intelligitur c. ministrare. 26. q. 6. vt ibi no. & de consec. dist. 5. conuenit. in fi. & dist. j. cum ad celebrandas. & infra de privilegiis, Abbates. Quaedam est benedictio non solennis, quae fit cum signo crucis, & sine illis verbis, Sit nomen domini, &c. & istam faciunt etiam sacerdotes, & est proprie inferiorum. de hac de conf. di. j. missas. & c. seq. & 9. dist. ecclesiae. Et has etiam faciunt in lectionibus, quae in matutinis leguntur, vt d. c. conuenit. Ex his concluditur, q. benedictio non solennis conuenit epo, & ipsi sacerdoti. Et ideo in materia poenali, in qua debet fieri benigna interpretatio. j. de reg. iu. in poenis. debet interpretari, q. haec benedictio sit facta non solennis, vt a sacerdote, & non ab episcopo. q. autem istud c. sit poenale, patet in fi. ¶ Item, hic ponitur administrans, sed iste actus non est proprie administratiuus, cu administratio praesupponit aliquam gestionem. & ideo l. j. ff. de admi. tu. dicit, incipit gerere, atque administrare, & tex. hic dicit, administrationi se ingerere. & subdit, gerere incipit, vel se immiscere, & hec denotant actum non signum tantum, fm eos. ¶ Glo. 2. colligit notabile super tex. & alle. con cor. deinde querit, & remittit in fi. gl. hic Io. An. ponit aliqua notabilia moralia circa auaritiam, q. non sunt multum utilia quo ad propositum nostrum, ideo omitto. ¶ Glo. super ver. interdicta, querit, per q. iura fuerit interdicta potestas. glo. sol. ¶ Glo. super ver. fraudibus. querit, q. fraus fieret hic. glo. iol. ¶ In fi. glo. idem Ioan. Mo. & Io. An. ¶ Gl. sup. ver. ecclesiaru. querit in qbus ecclesiis habeat locum iste tex. sol. q. in oibus, tn dixit gl. q. istud fallit in quatuor casibus, quos prosequere, vt dixit gl. ¶ In c. gl. ibi, omnium. idem Io. Mo. & Arc. q. dicunt hoc pbari p. verbu, nullus, positum, qd est vniuersale, fm Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, venerabilem. de hoc vide,

ADDITIONES.

- a ¶ Nomine procuratorio. Adde, quod voluit Anch. consi. 334.
- b ¶ Pununtur. Adde, q. Ro. consi. 330. dicit, q. etiam puniuntur administrans cum licentia superioris, cum electio, vel postulatio sunt nulla.
- c ¶ Episcopum. Adde late Ro. consi. 345. Abb. consi. 111. Cal. consi. j. de trans. pregl. Ber.
- d ¶ Episcopum. Adde An. de Bat. consi. 10.
- e ¶ In postulato. Adde Ro. alleg. consi. 330. Ber.
- f ¶ Constitutio. Constitutio respicit futura non praeterita. vide d. Fel. c. vlt. col. j. de constitu. vbi ponit quatuor ampliationes, & decem fallentias.
- g ¶ Quod non. Adde Old. consi. 191.

Geminianus super Sexto Decretalium.

vide, qđ no. glo. quę incipit, Rom. cle. j. §. porro. de iureiu. Ioā. An. ¶ In c. gl. ibi, Ultramontano tenent hic Guil. & Gar. opin. Host. videlicet, qđ si curia fuerit ultra mōres, Italici habent illud priuilegiū. c. nihil, quia licet debet esse cōis. 4. dis. erit aut, & illud statutum non est propriē priuilegiū, sed ius cōe, & pro uisio ecclesiariū, & de hoc in d. c. nihil. Io. And. ¶ Et idē, qđ hic tenet Io. And. vñ tenere Old. consi. suo 9. Sed qđ si in termino. c. nihil. ille electus efficeretur procurator, an incurreret istam penam. sol. dic. qđ non, quia ibi non esset fraus, sed potius multiplicatio subsidij. & sic non est contra hunc tex. fm Ioā. Mo. Et dicit Io. An. in casu c. indemnitatibus. j. e. ti. Et hoc dicit vera, nisi tales isti administrantes virtute creationis procuratoris aliqua acceptarent, qđ sunt prohibita in d. c. nihil, quia sic incurrerent penam, fm Io. An. ¶ Glo. in ver. ingerere. qrit de ratione, quare nō debeat administrare sine cōfirmatione. & sol. ¶ Glo. super ver. latius. recita per contrariū, qđ ista constitutio non p. uideat latius, qđ in antiquo, qđ illud idē hic disponit, videlicet, qđ sine cōfirmatione nō administrat. Et istud idē erat prohibitiū per ius antiquū. glo. sol. dupliciter, in fi. qđ prouidet hic latius, quia illud, qđ erat de mente antiquorū iurium tm hic est de mente & verbis Ioā. And. Idem dicit Pau. qđ latius prouidet ista, quia iura antiqua prohibebāt, ne immiscerent administrationi, & sic videbatur concedi, qđ alio modo posset, qđ hic prohibetur. & sic latius prouidet fm Pau. ¶ ¶ No. tñ glo. in prima sol. qđ cōparatiū exponitur in positiū, qđ cōparatiū non hēt terminū, ad quem se referat cōparatio. vide gl. fi. in c. consilium. de cel. mis. & gl. pe. 7. q. j. oēs. & ex secunda solutione no. qđ illa expositio est impropria, quia propria expositio est, qđ sit cōparatiue. qđ no. p. statutis, in quibus fit interpretatio fm propriam significationē vocabuli, vt patet s. de iniuri. in nostra. ¶ Gl. super ver. confirmetur. in princ. recita per contrarium, qđ imō etiam post confirmationem non possit iste administrare donec fuerit consecratus. s. eo. ti. transmissam. gl. sol. distinguēdo. ¶ In ea. glo. ibi, & est ratio. hac glo. quārit de ratione tex. & assignat triplicem rationem. ¶ In ea. gl. ibi, remoueri, hoc pro eederet maximē in Alemania. Item nec submitterent se periculo cassationis electionis, ex quo non requireretur confirmatio. Io. An. ¶ ¶ No. ex ista glo. qđ electus ante confirmationem non dicitur habere administrationem, bquod intellige verum, quantum ad exercitium. & ita loquitur iste tex. & de electione. transmissa. & c. qualiter. habitum autem administrandi habet ex electione sola iuncto consensu. Et ita no. Archi. 22. dist. ca. j. super glo. in aliis. & 63. dist. quanto. & 8. q. 2. in fi. text. & 12. q. j. expedit. super glo. ¶ In ea. glo. ibi, quid dices. hic glo. quārit de alia quāstione. & sol. & ad l. cum contra quem. hic alleg. dicit, qđ electus ad honorem, & propter hoc appellatur, si pendente appellatione in honore administrat, puniendus est. ¶ In fi. glo. & fuit disputatum per Archid. qui hic alle. ad idem in auth. vt nulli iud. §. illas verō. in fi. ff. de mino. l. intra vtile. & dicit hanc solutionem esse veram, cum confirmatio fit in iudicio, quo casu habet vim definitiue, secus si extra iudicium. & sic soluit cōtrarium. c. constitutus. & vide quod no. j. eo. ca. fi. in gl. dicebamus. & super ea fm Ioan. And. ¶ Et hanc partem dicit Lap. hic veram, quantum ad ipsum appellanem, quia nō potest ipse dicere confirmationem fore iudicalem, & habere vim definitiue, cum ipse appellans nō fuerit in iudicio, nec partem fecit in iudicium vocare, & sic quo ad se cōsebitur extraiudicialis. Sed quo ad confirmationem, & confirmatum potest dici iudicialis, & ideo non potest dici appellans per suam appellationem impedire confirmationis effectum, scilicet possessionem, vt d. c. constitutus. & facit quo ad ipse no. j. c. c. fi. fm Lap. ¶ Quid si cōfirmatio est nulla, & nihilominus ipse administrat, an incurrat pœnam huius c. vide glo. super verbo, inanes, infra eo. tit. c. fi. & quod super ea notatur. ¶ Motiua autem Archid. pro & cōtra in hac quēstione sunt pro parte, qđ non potest administrare, quia appellatio suspendit confirmationis effectum, vt no. Inn. de causa pos. cum olim. in sua. j. glo. Ad idem. 6. q. 4. §. fi. vbi dicitur, qđ appellatio dissoluit sententiam, & omnia reducit ad suum statum. s. eodem. consideramus. facit. ff. de admini. tut. l. chirographis. §. fi. In contrarium allegat hunc text. quia iste est confirmatus, vt de prœben. cum iam dudum, quę solum reprehendit administrationem ante confirmationem, & post cassationem, & sic videtur administratio mediis temporibus fore legitima, nec mirum, qđ confirmatio dat exercitium iuris acquiriti per electionem, vt no. 63. dist. quanto. ¶ Item, quia appellatio non habet differre rem tempore peritiam, sed ista est talis, quia multa possent medio tempore perire ecclesię, si nō administraret. s. eo. nihil. ad fi. & pro primo dicto allegat. C. quo ap. non reci. quisquis. ¶ Item, poterit apparere appellatio non legitima, & sic rata remanebit sententia. 2. q. 6. appellatore. & de app. cum sit, & debemus interpretari, vt res potius valeat, qđ pereat. de verb. sign. Abbate. ¶ Item, quia iussus superioris excu-

fat. 9. q. 5. dixit. & facit. ff. de ritu nup. l. si quis tutor. in fi. vbi tenetur, tutor si propter non iniquam appellationem administrauit, & prælatus comparatur tutori. 5. q. 3. c. fi. sed quod prius est dictum, tenuit. ¶ Et ad c. cum iam dudum. respondet, qđ illa tria tempore pro vna administratione ponuntur. ff. de nego. gest. Pomponius. vnde pro omnibus fuit ibi punitus. nec ob. l. si qs tutor. in fi. quia non fuit appellatum cōtra tutorem, sed appellauerat tutor, & malē. & ideo non excusatur. Et quod dicitur, d q iussus superioris excusat, verum est, si ab illo nō appellatur. ff. de mi. ait pretor. in fi. Io. An. Gas. de Cal. in consi. suo 9. titu. de electione. tenet dictum Ioan. Andr. quando appellatio non esset manifestē frustratoria, secus si esset frustratoria manifestē. ad quod facit cle. si ante. de dolo, & contu. ¶ Sed quid, si est appellatum a confirmatione, & nihilominus confirmatus fuit positus in possessione, appellans petit a iudice ad quem inhiberi appellato, ne lite pendente administret, an id fieri debeat? Aegidius Cremon. ultra alle. in proxima quāstione, qđ inhibitiō posset fieri, alleg. illud vulgare, qđ ap. pendente, & c. 2. q. 6. appellatione. de ap. dilectus. ¶ Item facit, quia factum potest tanquā illicitum reuocari, ergo multo fortius prohiberi potest ne fiat. de iureiu. quemadmodum. ¶ Ad cōtrarium allegatur, quia cōfirmatio competit administratio. de ele. transmissa. & quod ibi no. ¶ Item lite pendente quis in suo iure possessorio impediri non debet. 16. q. 4. volumus. vt li. pend. per totum soluendo distinxit triplicem modum appellandi in iudicio, vel extra, & triplicem modum confirmandi. ¶ Primus, quādo nullo vocato, & de hoc non est curandum, quia hodie non valeret. ¶ Secundus, quando facta vocatione fm. c. fi. j. eo. sed nullo contradicatore apparente. ¶ Tertius, quando fit ordinato iudicio cū cōtradictore, & isto casu cum confirmatio habuerit vim definitiue, fm Inn. & Host. quorū dicta ponit gl. j. eo. ti. c. fi. & hoc vltimo casu dixit inhibitionē fieri posse. & omnia attentata posse cassari. de ap. oblate. Si verō fiat iuxta secundum modum, non putat, qđ appellatio tanquam extraiudicialis impediat confirmationis effectum, qui est possessio. de ap. cōstitutus. 2. ¶ Quātum autē ad possessionem datam distinguit, an data fuit, postquam iudex appellationis cepit cognoscere, & tunc nō valuit, nec defenderetur in illa. de ap. vt nostrum, aut prius, & tunc licite erit in possessione, nec inhibitiō fieri poterit. Io. And. Istud vltimum non placet Lap. Ab. dicenti, qđ c. vt nostrum. non p. bat hoc, ad qđ hic inducitur, maximē si appelletur ad alium, qđ ad Papam, vel etiam si appelletur ad Papam, sed non in casibus maioribus, ratio, quia datio possessionis est de processu, seu de executione iudicialis processu, sicut ergo ipse processus p. ralem appellationem & cognitionem iudicis appellationis non impeditur, nec reuocat, sed ex futuro pendet euentu. facit de frigi. & male. c. fraternitatis. & j. de senten. excom. solet. ad fi. & clem. j. §. si verō. vt li. pen. sic & ipsa possessionis datio siue ipsa possessio, non ergo reuocabitur quousque pronuntiabitur bene appellatum, quod est verum, nisi post inhibitionem legitimam fuisset data possessio, vel nisi possessio fuisset ablata vni, & alteri data. facit, vt lite pen. in rubro & nigro, per totum. & infra de app. Romana. §. si verō vocatis. & c. nō solum. j. respō. & quod vtrouque no. & isto casu vltimo processisset, vt pars: si autem processisset vt iudex, tunc non posset reuocatio fieri nisi prius veritate causę, propter quam appellatum fuerit, probata, nisi se obtulisset eam incontinenti probaturum, & non fuisset admissus, & tunc ob hoc, quia non fuit ad probandum admissus, appellauerit, & erat ap. iudicialis. de ap. interposita. fm Lap. ¶ Circa prēmisa quāritur, an gesta per istum positum in possessione valeant durante dicta lite, & maximē excommunicatione per eum lata, si postea cassatur eius confirmatio. Aegid. allegat ad partem, qđ valeant no. s. eo. nihil. in glo. fi. & de iure pat. consultationibus. ¶ In contrarium. s. eo. qualiter. in fi. ibi qđ quid ex eo, vel ob causam. & quo ad sententiam excommunicationis inducit, quod no. Inno. in c. 2. de restit. in inte. ad fi. in glo. & tamen vbique dicit, qđ in excōicatione plus debemus ponderare veritatem, qđ possessionem, & quod ipse no. de rest. spo. olim. in glo. petebat, in prin. sol. qđ quo ad gesta pręterquā de excōmunicatione, est distinguendum, qđ aut electio cassatur

ex

ADDITIONES.

- a ¶ Electus. Adde, qđ licet electus, & confirmatus possit administrare & iurisdictionē exercere, vt in c. transmissa. & c. qualiter. extra de ele. tñ hodie hoc nō pōt, anteq̃ habeat lras apostolicas sup sua promotione, vt in extrauag. Bonifacij, qđ incipit, iniuncte est prouisum. de qua facit mentionē Abb. in d. c. qualiter. in prin. & ibi aliqua ad materiā & in c. cū in cūctis. §. cū inferiora. & in c. dudū. de ele. & in d. c. qualiter. & in c. 2. de trāsla. pla. per gl. in c. si ele. j. c.
- b ¶ Administrationem. Adde Old. consi. 180. vbi an Imperator administret ante confirmationem. & vide Anch. consi. 1. Ber.
- c ¶ Excusat. Adde, qđ Ro. consi. 3. alle. 330. tenet, qđ non possit administrare. Ber.
- d ¶ Iussus superioris. Iussus, siue pceptum superioris factum sine causā, quas vires habet, vide Do. Fel. in c. leg. ver. dum. Abb. alle. de referi.

ex eo, quia ille erat publicè excōicatus, & non valēt, aut erat oc-
culte, & valent. de re iud. ad probandum. de excommunicatione
verò dicit, qd si electio cassatur pp excōicationem electi, in
qua perseveravit excōicans per ipsum lata nō valet. 24. q. j. au-
diuimus. Si verò pp excōicationem, qua ligatus erat tempore
electionis, sed ante illa gesta fuerit absolutus, vel pp aliam cau-
sam, cassatur, tunc valebūt gesta per eum ratione possessionis,
in qua a iure defenditur. 8. q. 4. nonne. de appe. sepe, & qd no.
Inno. de reli. do. cum dilectus. ¶ Contraria verò procedunt in
possessione nuda, & simplici a iure non approbata, vel quā qs
habet, vt priuatam noīe proprio, non vt priuatus, q non potest
dare potestatem excōicandi, vt scribitur de fo. compe. c. cum cō-
tingat. super gl. 2. ¶ Ex pramissis decidi pōt dubium, qd dispu-
tauit frater Vber. hic, videlicet, t an sola possessio sine præscri-
ptione det potestatem excōicandi, & tenuit, q possidenti pro-
prio noīe non tribuat potestatem, vt proximè est dictū, aut qs
possidet, vt platus, & caret bona fide, vel titulo, q saltē dat cau-
sam p̄scribēdi, & idē, vt excōicatio nō valeat, aut hēt vtrūq; &
tunc qā nō potest dici possessio vitiosa, q etiā tribueret sibi po-
testatē agendi possessorio si spoliaretur, valebit excōicatio, dū
tñ p eū non infringatur limitatio parochiæ, qā tunc p̄scriptio
nō inuaret, multo minus possessio. s. de parochiis. super eo. cū
concor. Et pro hac distinctione inducit de res. spo. ad decimas,
j. eo. li. & quod no. s. e. nihil. in gl. fi. Io. An. ¶ Gl. sup. ver. Oeco-
nomus, qrit, qs dicat Oeconomus. ¶ Glo. super ver. procura-
tionis, qrit, vnde isti eligerent has fraudes. ¶ In fi. gl. ille tex. lo-
quitur in Papa. Et ideo dicit Io. An. q nō putat electū excusari
hodie si administret p commissionem talem, quā fecerat infe-
rior a Papa, licet Fran. Vercel. teneat hic contrarium, qā Arc.
obscure loquitur, q dicit electum penam incurrere, si sine au-
thoritate legitimi superioris administret. & vide ad hoc no. in
c. sicut tuis. de simo. in gl. 2. super eo. fm Io. An. Et hanc opi. te-
net hic, Io. de Lig. q inferior a Papa nō pōt concedere aliquid
contra istam constitutionē conciliarem, vt no. s. de fil. pres. c.
pe. & si. secundum Ioan. de Lig. ¶ Glo. super ver. colore, qrit de
exēplo coloris, & so. ¶ Glo. super ver. spiritualibus, quārit de
exēplo tex. Glō. super ver. temporalibus, quārit de exēplo
administrationis temporalis, in fi. gl. dicit tamen Ioā. And. q si
iste solueret debitum ecclesiæ, q etiam liberaretur. ff. de nego.
ge. solnēdo. sed debitorē sibi soluerem non liberaret. ff. de sol.
l. vero procuratori, fm Io. An. ¶ Glo. super ver. pro parte, qrit,
an includat penam si minimā partē administret. & solu. q sic.
¶ In fi. gl. ¶ No. istam gl. q vult, q licet appellationē partis sim-
pliciter facta intelligatur de dimidia, vt j. de deci. c. 2. tñ, vbi p-
fertur in materia apta includere etiā minimā partē minor di-
midia includeret, nam electus est inhabilis administrationi, et
minimā partis. vide gl. in cle. quis. in ver. aut earū parte, de fo-
ro comp. ¶ Gl. super ver. gerere, quārit de intellectu tex. & sol.
¶ Gl. super ver. coipso, quārit, an incurrat penā, si fecit se fieri
procuratorem, non tamen administruit. sol. q non. & qā text.
posset induci in contrarium, ideo exponit, qualiter textus pos-
sit intelligi. ¶ In fi. gl. idem. Guil. Clericus Pisanus fm Archi.
Io. An. ¶ Et no. ex ista gl. q vbi pena imponitur exercenti actū
non committitur pena si facit principia actus, & nō perficit.
¶ vide j. e. pperuo. vel dic melius, q vbi constitutio imponit pe-
nam exercenti actum, faciens actum, & non exequens non in-
currit penam, quod no. pro constitutionibus, quē imponūt pe-
nam portantibus vestes prohibitas, quia licet facerent fieri ta-
les vestes, & in domo haberent, non tamen portarent, non in-
currerent penam. ¶ Gl. fi. recita per contrarium, q imō admini-
strans non sit priuatus ipso iure. s. e. qualiter. ¶ Gl. soluit dupli-
citer, & deinde quārit, qualiter puniatur administrans, q nullū
ius habebat, vt puta, qā renunciauerat. gl. sol. ¶ In ea. gl. ibi, mi-
hi placet, & istud placebat etiam Ioā. Mo. qui inducebat illud
Gregorij. Simulata equitas duplex est iniquitas. quasi iste du-
pliciter peccet, quia facit malum, & abutitur bono. facit j. de
dolo & contu. eum qui. opi. autem Gar. sequitur Archi. & pro
eo facit d. c. cupientes, quia ibi equiparat, quod sit directē, vel
colore acquisito. Io. And. ¶ Sed est dubium, an iste tex. habeat
locum in presentato administrante ante cōfirmationem. sol.
Lap. de Castel. in alleg. sua octaua dicit, q Ioā. Cal. consuluit q
sic, & ita dicit fuisse pronunciatum, tamen nihil allegat. Et pro
eo faciunt no. in ca. h. j. eo. tam per glo. q per no. super illa, vbi
concluditur, q iura loquentia de electione includunt etiam p-
sentationem, quando materia, super qua disponitur, congruit
etiam presentationi, sed presentatus non debet administrare
ante cōfirmationem. ar. s. de iure patro. pastoralis. & c. quod
autem. cum si. ergo, & c. Item ratio c. qualiter. s. e. ti. quā est, q
quis non debeat a seipso assumere honorem, fortius cōcludit
in presentato, q in electo, quia plus iuris consequitur quis per
electionem, q per presentationem. ar. c. dilectus. s. de offi. leg.
tamen non potest ministrare sine cōfirmatione, ne dicatur ti-

bi sumere honorem, fortius ergo includetur presentatus. & ad
idem facit tex. hic in ver. nonnulli, qui videtur includere assum-
ptos ad regimē ecclesiarū. ¶ In contrarium facit iste tex. qui in
parte dispositiua loquitur tantūmodo de electis ad dignitatē,
sed in dignitatibus patroni laici non presentant. s. c. sacrosan-
cta. & c. Massana. ergo videtur, q in illis locū non habeat. vnde
licet ratio iuris antiqui habeat locum etiam in presentatis, cū
tamen istud ius nouum dispositiue exprimat tantū de electis
ad dignitatem, & penam nouam imponat, non videtur habere
locum in presentato ad inferiora beneficia. ar. c. statutum. j. c.
ti. & regulē, in penis. Io. Cal. in consi. 9. in ti. de ele. tenet, q non
sit priuatus ipso iure, sed priuandus, quia negari non potest, qn
ratio c. qualiter. nō habeat locum in presentato. ¶ Credo pos-
se concludi, q in presentatione haberet locū, & in presentato,
quando fieret ad dignitatem, vt voluit, & per clericos. Si autē
fieret per laicos, qui haberent ius presentandi in dignitatibus
ex privilegio, adhuc idē per no. per Io. An. j. c. ti. c. fi. Et per glo.
infra c. sciant cuncti. Et per Pau. in cle. j. infra eo. ri. Si verò præ-
sentatio fieret in beneficio non sonante in dignitatem, siue per
clericos, siue per laicos, non puto, q haberet locum pena istius
c. sed pena c. qualiter. s. eo. quia iste tex. loquitur de dignitati-
bus in parte, vbi penam imponit.

ADDITIO.

- 1 Principium actus. Adde latē Io. And. in rub. de consi. in addi. ad Spe. Ber.
- 2 V M M A R I P M.
- 1 Experientia est efficax rerum magistra.
- 2 Decreti appellatione comprehenditur constitutio generalis.
- 3 Beneficij appellatione in ecclesia comprehenditur principale beneficij ecclesie.
- 4 Electores debent procurare, in quantum possunt, q electi consentiant electioni.

Vam sit.

¶ Glo. j. summat. diuiditur autē prin-
cipaliter in duas partes, quia primo
pramissa constitutionis causa statuit tria tempora
ab antiquis iuribus non pramissa. primo tempus ele-
ctionis presentandæ sine adiectione penæ. secundo ibi, Electus.
tempus prestandi consensum penam apponens, & vnū casum
excipiens. tertio ibi, Caterū. tempus petendi cōfirmationē,
& penam apponit, & determinat. ¶ No. p Host. in sum. huius
ti. s. fi. ver. quid ergo si capitulum, in fi. Io. And. legā per partes.
¶ No. vacationem ecclesiarum esse dānosam ecclesiis. ad hoc
3. e. ne pro defectu. ¶ No. q experientia rerum est efficax ma-
gistra. Et sic facit, q Doctor vel artifex non dicuntur effectuali-
ter magistri sine practica, & experientia. ¶ No. q appellatione
decreti comprehenditur etiam constitutio generalis. ¶ No. ar. q
appellatione beneficij in ecclesia comprehenditur principale
beneficium ecclesiæ, cum hic dicatur de electione in ecclesia,
& tamen comprehenditur electio ipsius ecclesiæ. de quo vide
gl. in cle. vt hi qui. de eta. & quali. tamen si quis vellet, posset re-
spondere ad hunc tex. q loquatur de illo actu electionis, qui de-
bet fieri in ecclesia vacante. ar. s. e. cum terra. ¶ No. ar. q vbi ali-
cui non assignatur dilatio, intelligitur, vt fieri debeat, q citius
commodè fieri potest. Et sic dicimus posse, qd commodè fieri
4 potest. ¶ No. q electores debent procurare, in quantum pos-
sunt, vt electi consentiant electioni. ¶ Quæro, an iste text. ha-
beat locum in qualibet electione. Sol. Archi. intelligit hūc tex.
tantum in prælatis, qui sunt sponsi ecclesiarum, in aliis autem
non, licet debeant confirmari. Io. Mo. videtur velle, vt habeat
locum tantum in electione cathedralium, & regulariū eccle-
siarum. allegat. j. e. cupientes. s. caterum, vt sic ista constitutio
moderata per illam circa idem thema versetur, & locū habeat.
¶ Sed dicit Ioā. And. q communiter obseruatur, vt locum ha-
beat in quacunque electione, quæ est confirmanda. pro quo
facit primo identitas rationis, quæ est, vt provideatur diutina
vacationi. Secundo tex. q dicit de electione in aliqua ecclesia.
vnde arguēdo a virtute istius propositionis, in qua est, vt nō in-
cludat principale platurā ecclesiæ, sed particularia beneficia ip-
sius, iuxta no. p gl. in cle. j. de pb. Tertio tex. j. in s. caterū, q di-
cit, quicquid electus, & c. Et sic vī velle, q iste tex. habeat locum in
qualibet electione. Et istud dicit indubitātū quo ad fm, & ter-
tium tps istius ca. ¶ Sed de primo tpe huius c. est maius dubiū. Et
licet, an dicamus dictū. s. non restringi ad casus, de quibus loqui-
tur illa decr. de quo ibi in gl. 2. & sup. ca. Sed Io. An. ibi dicit, q
hæc decr. hēt locum in qualibet electione cōfirmada, vt hic di-
cit. Sed pena decr. cupientes. restringit ad cathedrales & regu-
lares, fm eum ibi. Io. de Lig. sequitur opi. Arch. Motuum eius
est principium tex. qui loquitur de ecclesiis, q p mortē prelato-
rū dñr vacare, fm eum. Sed Pau. tenet hic, opi. Io. An. Et moue-
tur hic iuris rōnibus. & idem tenet Lap. de Castil. in sua alleg. 8.
Do. de

ADDITIO.

- 1 Quacunque electione. Adde, q Lap. alle. 8. dicit, q et seruatur in presentatio-
ne, & vide Do. de Ro. in nouis. co. tit. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

vide, qđ nō glo. quā incipit, Rom. cle. j. §. porro. de iureiu. Ioā. An. ¶ In e. gl. ibi, Vltimontano tenent hic Guil. & Gar. opin. Host. videlicet, qđ si curia fuerit vltra mōtes, Italici habent illud priuilegiū. c. nihil, quia licet debet esse cōis. 4. dist. erit aut, & illud statutum non est propriē priuilegiū, sed ius cōc. & pro uisio ecclesiarū, & de hoc in d. c. nihil. Io. And. ¶ Et idē, qđ hic tenet Io. And. vñ tenere Old. consi. suo 9. Sed qđ si in termino. c. nihil. ille electus efficeretur procurator, an incurreret istam penam. sol. dic. qđ non, quia ibi non esset fraus, sed potius multiplicatio subsidij. & sic non est contra hunc tex. fm Ioā. Mo. Et dicit Io. An. in casu c. indemnitatibus. j. e. ti. Et hoc dicit vera, nisi tales isti administrantes virtute creationis procuratoris aliqua acceptarent, qđ sunt prohibita in d. c. nihil, quia sic incurrerent penam, fm Io. An. ¶ Glo. in ver. ingerere. qrit de ratione, quare nō debeat administrare sine cōfirmatione. & sol. ¶ Glo. super ver. latius. recita per contrariū, qđ ista constitutio non p. uideat latius, qđ in antiquo, qđ illud idē hic disponit, videlicet, qđ sine cōfirmatione nō administraret. Et istud idē erat prohibitiū per ius antiquū. glo. sol. dupliciter, in fi. qđ prouidet hic latius, quia illud, qđ erat de mente antiquorū iurium tñ hic est de mente & verbis Ioā. And. Idem dicit Pau. qđ latius prouidet ista, quia iura antiqua prohibebāt, ne immiscerent administrationi, & sic videbatur concedi, qđ alio modo posset, qđ hic prohibetur. & sic latius prouidet fm Pau. ¶ ¶ No. tñ glo. in prima sol. qđ cōparatiū exponitur in positiū, qđ cōparatiū nō hēt terminū, ad quem se referat cōparatio. vide gl. fi. in c. consiliū. de cel. mis. & gl. pe. 7. q. j. oēs. & ex secunda solutione nō. qđ illa expositio est impropria, quia propria expositio est, qđ sit cōparatiū. qđ nō p. statutis, in quibus fit interpretatio fm propriam significationē vocabuli, vt patet §. de iniuri. in nostra. ¶ Gl. super ver. confirmetur. in princ. recita per contrarium, qđ imō etiam post confirmationem non possit iste administrare donec fuerit consecratus. §. eo. ti. transmissam. gl. sol. distinguēdo. ¶ In ea. glo. ibi, & est ratio. hęc glo. quārit de ratione tex. & assignat triplicem rationem. ¶ In ea. gl. ibi, remoueri, hoc pro eederet maximē in Alemania. Item nec submitterent se periculo cassationis electionis, ex quo non requireretur confirmatio. Io. An. ¶ ¶ No. ex ista glo. qđ electus ante confirmationem non dicitur habere administrationem, quod intellige verum, quantum ad exercitium. & ita loquitur iste tex. & de electione. transmissa. & c. qualiter. habitum autem administrandi habet ex electione sola iuncto consensu. Et ita nō. Archi. 22. dist. ca. j. super glo. in aliis. & 63. dist. quanto. & 8. q. 2. in fi. text. & 12. q. j. expedit. super glo. ¶ In ea. glo. ibi, quid dices. hic glo. quārit de alia questione. & sol. & ad l. cum contra quem. hic alleg. dicit, qđ electus ad honorem, & propter hoc appellatur, si pendente appellatione in honore administrat, puniendus est. ¶ In fi. glo. & fuit disputatum per Archid. qui hic alle. ad idem in auth. vt nulli iud. §. illas verō. in fi. ff. de mino. l. intra vtile. & dicit hanc solutionem esse veram, cum confirmatio fit in iudicio, quo casu habet vim definitiue, secus si extra iudicium. & sic soluit cōtrarium. c. constitutus. & vide quod nō. j. eo. ca. fi. in gl. dicebamus. & super ea fm Ioan. And. ¶ Et hanc partem dicit Lap. hic veram, quantum ad ipsum appellanem, quia nō potest ipse dicere confirmationem fore iudicalem, & habere vim definitiue, cum ipse appellans nō fuerit in iudicio, nec partem fecit in iudicium vocare, & sic quo ad se cōsebitur extraiudicialis. Sed quo ad confirmationem, & confirmatum potest dici iudicialis, & ideo non potest dici appellans per suam appellationem impedire confirmationis effectum, scilicet possessionem, vt d. c. constitutus. & facit quo ad ipse nō. j. e. c. fi. fm Lap. ¶ Quid si cōfirmatio est nulla, & nihilominus ipse administrat, an incurrat penam huius c. vide glo. super verbo, inanes, infra eo. tit. c. fi. & quod super ea notatur. ¶ Motiua autem Archid. pro & cōtra in hac questione sunt pro parte, qđ non potest administrare, quia appellatio suspendit confirmationis effectum, vt nō. Inn. de causa pos. cum olim. in sua. j. glo. Ad idem. 6. q. 4. §. fi. vbi dicitur, qđ appellatio dissoluit sententiam, & omnia reducit ad suum statum. §. eodem. consideramus. facit. ff. de admini. tut. l. chirographis. §. fi. In contrarium allegat hunc text. quia iste est confirmatus, vt de praben. cum iam dudum, quā solum reprehendit administrationem ante confirmationem, & post cassationem, & sic videtur administratio mediis temporibus fore legitima, nec mirum, qđ confirmatio dat exercitium iuris acquiriti per electionem, vt nō. 63. dist. quanto. ¶ Item, quia appellatio non habet differre rem tempore peritūram, sed ista est talis, quia multa possent medio tempore perire ecclesiā, si nō administraret. §. eo. nihil. ad fi. & pro primo dicto allegat. C. quo ap. non reci. quisquis. ¶ Item, poterit apparere appellatio non legitima, & sic rata remanebit sententia. 2. q. 6. appellatore. & de app. cum sit, & debemus interpretari, vt res potius valeat, qđ pereat. de verb. sign. Abbate. ¶ Item, quia iussus superioris excu-

fat. 9. q. 5. dixit. & facit. ff. de ritu nup. l. si quis tutor. in fi. vbi tenetur, tutor si propter non iniquam appellationem administrauit, & praelatus comparatur tutori. 5. q. 3. c. fi. sed quod prius est dictum, tenuit. ¶ Et ad c. cum iam dudum. respondet, qđ illa tria tempore pro vna administratione ponuntur. ff. de nego. gest. Pomponius. vnde pro omnibus fuit ibi punitus. nec ob. l. si quis tutor. in fi. quia non fuit appellatum cōtra tutorem, sed appellauerat tutor, & malē. & ideo non excusatur. Et quod dicitur, d. qđ iussus superioris excusat, verum est, si ab illo nō appellatur. ff. de mi. ait. pretor. in fi. Io. An. Gas. de Cal. in consi. suo 9. titu. de electione. tenet dictum Ioan. Andr. quando appellatio non esset manifestē frustratoria, secus si esset frustratoria manifestē. ad quod facit cle. si ante. de dolo, & contu. ¶ Sed quid, si est appellatum a confirmatione, & nihilominus confirmatus fuit positus in possessione, appellans petit a iudice ad quem inhiberi appellato, ne lite pendente administret, an id fieri debeat? Aegidius Cremon. vltra alle. in proxima questione, qđ inhibito posset fieri, alleg. illud vulgare, qđ ap. pendente, & c. 2. q. 6. appellatione. de ap. dilectus. ¶ Item facit, quia factum potest tanquā illicitum reuocari, ergo multo fortius prohiberi potest ne fiat. de iureiu. quemadmodum. ¶ Ad cōtrarium allegatur, quia cōfirmato competat administratio. de ele. transmissa. & quod ibi nō. ¶ Item lite pendente quis in suo iure possessorio impediri non debet. 16. q. 4. volumus. vt li. pend. per totum soluendo distinxit triplicem modum appellandi in iudicio, vel extra, & triplicem modum confirmandi. ¶ Primus, quādo nullo vocato, & de hoc non est curandum, quia hodie non valeret. ¶ Secundus, quādo facta vocatione fm. c. fi. j. eo. sed nullo contradicatore apparente. ¶ Tertius, quādo fit ordinato iudicio cū cōtradictore, & isto casu cum confirmatio habuerit vim definitiue, fm Inn. & Host. quorū dicta ponit gl. j. eo. ti. c. fi. & hoc vltimo casu dixit inhibitionē fieri posse. & omnia attentata posse cassari. de ap. oblate. Si verō fiat iuxta secundum modum, non putat, qđ appellatio tanquā extraiudicialis impediat confirmationis effectum, qui est possessio. de ap. cōstitutus. 2. ¶ Quārum autē ad possessionem datam distinguit, an data fuit, postquam iudex appellationis cepit cognoscere, & tunc nō valuit, nec defendetur in illa. de ap. vt nostrum, aut prius, & tunc licite erit in possessione, nec inhibito fieri poterit. Io. And. Istud vltimum non placet Lap. Ab. dicenti, qđ c. vt nostrum. non p. bat hoc, ad qđ hic inducitur, maximē si appelletur ad alium, qđ ad Papam, vel etiam si appelletur ad Papam, sed non in casibus maioribus, ratio, quia datio possessionis est de processu, seu de executione iudicialis processus, sicut ergo ipse processus p. talem appellationem & cognitionem iudicis appellationis non impeditur, nec reuocat, sed ex futuro pendet euentu. facit de frigi. & male. c. fraternitatis. & j. de senten. excom. solet. ad fi. & clem. j. §. si verō. vt li. pen. sic & ipsa possessionis datio siue ipsa possessio, non ergo reuocabitur quousque pronunciabitur bene appellatum, quod est verum, nisi post inhibitionem legitimam fuisset data possessio, vel nisi possessio fuisset ablata vni, & alteri data. facit, vt lite pen. in rubro & nigro, per totum. & infra de app. Romana. §. si verō vocatis. & c. nō. solum. j. respō. & quod vtrouque nō. & isto casu vltimo processisset, vt pars: si autem processisset vt iudex, tunc non posset reuocatio fieri nisi prius veritate causae, propter quam appellatum fuerit, probata, nisi se obtulisset eam incontinenti probaturum, & non fuisset admissus, & tunc ob hoc, quia nō fuit ad probandum admissus, appellauerit, & erat ap. iudicialis. de ap. interposita. fm Lap. ¶ Circa prēmisa quāritur, an gesta per istum positum in possessione valeant durante dicta lite, & maximē excommunicatione per eum lata, si postea cassatur eius confirmatio. Aegidius allegat ad partem, qđ valeant nō. §. eo. nihil. in glo. fi. & de iure pat. consultationibus. ¶ In contrarium. §. eo. qualiter. in fi. ibi qđ quid ex eo, vel ob causam. & quo ad sententiam excommunicationis inducit, quod nō. Inno. in c. 2. de restit. in inte. ad fi. in glo. & tamen vbiq. dicit, qđ in excōicatione plus debemus ponderare veritatem, qđ possessionem, & quod ipse nō. de rest. ipo. olim. in glo. petebat, in prin. sol. qđ quo ad gesta praterquā de excōicatione, est distinguendum, qđ aut electio cassatur

ex

ADDITIONES.

- a ¶ Electus. Adde, qđ licet electus, & confirmatus possit administrare & iurisdictionē exercere, vt in c. transmissa. & c. qualiter. extra de ele. tñ hodie hoc nō pōt, anteq. habeat lras apostolicas sup. sua promotione, vt in extrauag. Bonifacii, qđ incipit, iniunctū est prouisum. de qua facit mentionē Abb. in d. c. qualiter. in prin. & ibi aliqua ad materiā & in c. cū in cūctis. §. cū inferiora. & in c. dudū. de ele. & in d. c. qualiter. & in c. 2. de trāsla. pla. per gl. in c. fi. ele. j. c.
- b ¶ Administrationem. Adde Old. consi. 180. vbi an Imperator administret ante confirmationem. & vide Anch. consi. 2. Ber.
- c ¶ Excusat. Adde, qđ Ro. consi. 3. alle. 330. tenet, qđ non possit administrare. Ber.
- d ¶ Iussus superioris. Iussus, siue pceptum superioris factum sine causa, quas vires habet, vide Do. Fel. in c. seq. ver. dum. Abb. alle. de referri.

ex eo, quia ille erat publicè excōicatus, & non valēt, aut erat oc-
cultē, & valent. de re iud. ad probandum. de excommunicatione
verò dicit, qd si electio cassatur pp excōicationem electi, in
qua perseverauit excōicans per ipsum lata nō valet. 24. q. j. au-
diuimus. Si verò pp excōicationem, qua ligatus erat tempore
electionis, sed ante illa gesta fuerit absolutus, vel pp aliam cau-
sam, cassatur, tunc valebūt gesta per eum ratione possessionis,
in qua a iure defenditur. 8. q. 4. nonne. de appe. sepe, & qd nō.
Inno. de reli. do. cum dilectus. ¶ Contraria verò procedunt in
possessione nuda, & simplici a iure non approbata, vel quā qs
habet, vt priuatam noie proprio, non vt priuatus, q non potest
dare potestatem excōicandi, vt scribitur de fo. compe. c. cum cō-
tingat. super gl. 2. ¶ Ex prēmisis decidi pōt dubium, qd dispu-
tauit frater Vber. hic, videlicet, t an sola possessio sine præscrip-
tione det potestatem excōicandi, & tenuit, q possidenti pro-
prio noie non tribuat potestatem, vt proximè est dictū, aut qs
possidet, vt platus, & caret bona fide, vel titulo, q salte dat cau-
sam p̄scribēdi, & idē, vt excōicatio nō valeat, aut hētrūq, &
tunc q nō potest dici possessio vitiosa, q etiā tribueret sibi po-
testatē agendi possessorio si spoliaretur, valebit excōicatio, dū
tū p eū non infringatur limitatio parochiæ, q tūc p̄scriptio
nō inuaret, multo minus possessio, s. de parochiis. super eo. cū
concor. Et pro hac distinctione inducit de res. spo. ad decimas,
j. eo. li. & quod nō. s. e. nihil. in gl. fi. Io. An. ¶ Gl. sup. ver. Oeco-
nomatus, qrit, qs dicat Oeconomus. ¶ Glo. super ver. procura-
tionis, qrit, vnde isti eligerent has fraudes. ¶ In fi. gl. ille tex. lo-
quitur in Papa. Et ideo dicit Io. An. q nō putat electū excusari
hodie si administret p̄ commissionem talem, quā fecerat infe-
rior a Papa, licet Fran. Vercel. teneat hic contrarium, qd Arc.
obscurē loquitur, q dicit electū p̄nam incurrere, si sine au-
toritate legitimi superioris administret. & vide ad hoc nō. in
c. sicut tuis. de simo. in gl. 2. super eo. fm Io. An. Et hanc opi. te-
net hic, Io. de Lig. q inferior a Papa nō pōt concedere aliquid
contra istam constitutionē conciliarem, vt nō. s. de fil. pres. c.
pe. & fi. secundum Ioan. de Lig. ¶ Glo. super ver. colore, qrit de
exēplo coloris, & so. ¶ Glo. super ver. spiritualibus, quārit de
exemplo tex. Glo. super ver. temporalibus, quārit de exemplo
administrationis temporalis, in fi. gl. dicit tamen Ioā. And. q si
iste solueret debitum ecclesiæ, q etiam liberaretur. ff. de nego.
ge. soluēdo. sed debitorē sibi soluētem non liberaret. ff. de sol.
l. vero procuratori, fm Io. An. ¶ Glo. super ver. pro parte, qrit,
an includat penam si minimā partē administret. & solu. q sic.
¶ In fi. gl. ¶ Nō. istam gl. q vult, q licet appellatione partis sim-
pliciter facta intelligatur de dimidia, vt j. de deci. c. 2. tñ, vbi p-
fertur in materia apta includere etiā minimā partē minor di-
midia includere, nam electus est inhabilis administrationi, et
minimā partis. vide gl. in cle. quis. in ver. aut earū partē, de fo-
ro comp. ¶ Gl. super ver. gerere, quārit de intellectu tex. & sol.
¶ Gl. super ver. eo ipso, quārit, an incurrat p̄nā, si fecit se fieri
procuratorem, non tamen administruit. sol. q non. & qd text.
posset induci in contrarium, ideo exponit, qualiter textus pos-
sit intelligi. ¶ In fi. gl. idem. Guil. Clericus Pisanus fm Archi.
Io. An. ¶ Et nō. ex ista gl. q vbi p̄na imponitur exercenti actū
non committitur p̄na si facit principia actus, & nō perficit.
¶ vide j. e. p̄peruo. vel dic melius, t q vbi constitutio imponit p̄-
nam exercenti actum, faciens actum, & non exequens non in-
currit p̄nam, quod nō. pro constitutionibus, quē imponūt p̄-
nam portantibus vestes prohibitas, quia licet facerent fieri ta-
les vestes, & in domo haberent, non tamen portant, non in-
currerent p̄nam. ¶ Gl. fi. recita per contrarium, q imō admini-
strans non sit priuatus ipso iure. s. e. qualiter. ¶ Gl. soluit dupli-
citer, & deinde quārit, qualiter puniatur administrans, q nullū
ius habebat, vt puta, qd renunciauerat. gl. sol. ¶ In ea. gl. ibi, mi-
hi placet, & istud placebat etiam Ioā. Mo. qui inducebat illud
Gregorij. Simulata equitas duplex est iniquitas. quasi iste du-
pliciter peccet, quia facit malum, & abutitur bono. facit j. de
dolo & contu. eum qui. opi. autem Gar. sequitur Archi. & pro
eo facit d. c. cupientes, quia ibi equiparat, quod fit directē, vel
colore acquisito. Io. And. ¶ Sed est dubium, an iste tex. habeat
locum in præsento administrante ante cōfirmationem. sol.
Lap. de Castel. in alleg. sua octaua dicit, q Ioā. Cal. consuluit q
sic, & ita dicit fuisse pronunciatum, tamen nihil allegat. Et pro
eo faciunt nō. in ca. n. j. eo. tam per glo. q per nō. super illa, vbi
concluditur, q iura loquentia de electione includunt etiam p̄-
sentationem, quando materia, super qua disponitur, congruit
etiam præsentioni, sed præsensus non debet administrare
ante confirmationem. ar. s. de iure patro. pastoralis. & c. quod
autem. cum si. ergo, & c. Item ratio c. qualiter. s. e. ti. quæ est, q
quis non debeat a seipso assumere honorem, fortius cōcludit
in præsento, q in electo, quia plus iuris consequitur quis per
electionem, q per præsentionem. ar. c. dilectus. s. de offi. leg.
tamen non potest ministrare sine confirmatione, ne dicatur li-

bi sumere honorem, fortius ergo includetur præsensus. & ad
idem facit tex. hic in ver. nonnulli, qui videtur includere assum-
ptos ad regimē ecclesiā. ¶ In contrarium facit iste tex. qui in
parte dispositiua loquitur tantūmodo de electis ad dignitatē,
sed in dignitatibus patroni laici non præsensus. s. c. sacro san-
cta. & c. Massana. ergo videtur, q in illis locū non habeat. vnde
licet ratio iuris antiqui habeat locum etiam in præsensus, cū
tamen istud ius nouum dispositiue exprimat tantū de electis
ad dignitatem, & p̄nam nouam imponat, non videtur habere
locum in præsento ad inferiora beneficia. ar. c. statutum. j. c.
fi. & regule, in penis. Io. Cal. in consi. 9. in ti. de ele. tenet, q non
sit priuatus ipso iure, sed priuandus, quia negari non potest, qn
ratio c. qualiter. nō habeat locum in præsento. ¶ Credo pos-
se concludi, q in præsentione haberet locū, & in præsento,
quando fieret ad dignitatem, vt voluit, & per clericos. Si autē
fieret per laicos, qui haberent ius præsentiandi in dignitatibus
ex privilegio, adhuc idē per nō. per Io. An. j. c. ti. c. fi. Et per glo.
infra c. sciant cuncti. Et per Pau. in cle. j. infra eo. ti. Si verò præs-
entatio fieret in beneficio non sonante in dignitatem, siue per
clericos, siue per laicos, non puto, q haberet locum p̄na istius
c. sed p̄na c. qualiter. s. eo. quia iste tex. loquitur de dignitati-
bus in parte, vbi p̄nam imponit.

A D D I T I O.

¶ Principium actus. Adde latē Io. And. in rub. de consi. in addi. ad Spe. Ber.
S V M M A R I V M.

- 1 *Experientia est efficax rerum magistra.*
- 2 *Decreti appellatione comprehenditur constitutio generalis.*
- 3 *Beneficii appellatione in ecclesia comprehenditur principale beneficium ecclesiæ.*
- 4 *Electores debent procurare, inquantū possunt, q electi cōsentiant electioni.*

Vam sit.

¶ Glo. j. summat. diuiditur autē prin-
cipaliter in duas partes, quia primò
præmissa constitutionis causa statuit tria tempora
ab antiquis iuribus non præmissa. primò tempus ele-
ctionis præsentiandæ sine adiectione p̄næ. secundo ibi, Electus.
tempus præsentiandæ consensum p̄nam apponens, & vnū casum
excipiens. tertio ibi, Caterū. tempus petendi confirmationē,
& p̄nam apponit, & determinat. ¶ Nō. p̄ Host. in sum. huius
ti. s. fi. ver. quid ergo si capitulum, in fi. Io. And. legā per partes.
¶ Nō. vacationem ecclesiārum esse dānosam ecclesiis. ad hoc
s. e. ne pro defectu. ¶ ¶ Nō. q experientia rerum est efficax ma-
gistra. Et sic facit, q Doctor vel artifex non dicuntur effectuali-
ter magistri sine practica, & experiētia. ¶ ¶ Nō. q appellatione
decreti comprehenditur etiam constitutio generalis. ¶ Nō. ar. t q
appellatione beneficij in ecclesia comprehenditur principale
beneficium ecclesiæ, cum hic dicatur de electione in ecclesia,
& tamen comprehenditur electio ipsius ecclesiæ. de quo vide
gl. in cle. vt hi qui. de eta. & quali. tamen si quis vellet, posset re-
spondere ad hunc tex. q loquatur de illo actu electionis, qui de-
bet fieri in ecclesia vacante. ar. s. e. cum terra. ¶ Nō. ar. q vbi ali-
cui non assignatur dilatio, intelligitur, vt fieri debeat, q citius
commodē fieri potest. Et sic dicimus posse, qd commodē fieri
potest. ¶ Nō. t q electores debent procurare, inquantum pos-
sunt, vt electi cōsentiant electioni. ¶ Quæro, an iste text. ha-
beat locum in qualibet electione. Sol. Archi. intelligit hūc tex.
tantum in prælatis, qui sunt sponi ecclesiārum, in aliis autem
non, licet debeant confirmari. Io. Mo. videtur velle, vt habeat
locum tantum in electione cathedralium, & regulariū eccle-
siarum. allegat. j. e. cupientes. s. caterum, vt sic ista constitutio
moderata per illam circa idem thema versetur, & locū habeat.
¶ Sed dicit Ioā. And. q communiter obseruatur, vt locum ha-
beat in quacunque electione, quæ est confirmanda. pro quo
facit primò identitas rationis, quæ est, vt prouideatur diutina
vacationi. Secundo tex. q dicit de electione in aliqua ecclesia.
vnde arguēdo a virtute istius propositionis, in qua est, vt nō in-
cludat principalē platurā ecclesiæ, sed particularia beneficia ip-
sius, iuxta nō. p̄ gl. in cle. j. de pb. Tertio tex. j. in s. caterū, q di-
cit, quicquid electus, & c. Et sic vī velle, q iste tex. habeat locum in
qualibet electione. Et istud dicit indubitātū quo ad fm, & ter-
decisio istius dubij dependet ab intellectu illius s. caterū. vide
tur illa decr. de quo ibi in gl. 2. & sup. ca. Sed Io. An. ibi dicit, q
hæc decr. hēt locum in qualibet electione cōfirmāda, vt hic di-
cit. Sed p̄na decr. cupientes. restringit ad cathedrales & regu-
lares, fm eum ibi. Io. de Lig. sequitur opi. Arch. Motuum eius
est principium tex. qui loquitur de ecclesiis, q p̄ mortē prelato-
rū dñr vacare, fm eum. Sed Pau. tenet hic, opi. Io. An. Et moue-
tur hic ius rōnibus. & idem tenet Lap. de Castil. in sua alleg. 8.
Do. de

A D D I T I O.

¶ Quacunque electione. Adde, q Lap. alle. 8. dicit, q et seruatur in præsentatio-
ne, & vide Do. de Ro. in nouis. co. tit. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Do. de Ro. in concl. 258. tenent opi. Archi. dicentes, q non est eadem ratio in vacationib. ecclesiarū, q in spōis & pastoribus dignitatis, quod patet, quia minus tps datur electoribus in ecclesiis suis. s. e. ne pro defectu. q inferioribus. s. de concess. pbe. nulla. & c. quia diuersitatem. de iurepa. quoniam. & c. cum pp. & per hoc est responsum ad primam rationē. Io. And. ¶ Ad secundam responderet, q iste tex. non loquitur de electione ipsius praelati, sed de loco, ubi fieri dēt electio, q cessante expressione debet fieri in ecclesia, de cuius electione agitur. 23. di. in nomine domini. s. e. ti. cum terra. & c. bonae. j. & c. in causis. ad s. caterū, & qd ibi notatur, respondet, q dēt referri tm ad expressa in d. c. cupiētes. ar. de appel. secūdo requiris. Item videmus, q verba generalia sepius restringuntur. j. de pbe. cum in illis. & c. j. co. ti. vnde illa constitutio cum sit poenalis debet restringi ad casus ibi expressos. ar. c. licet canō. & c. statutum. j. c. ti. Et pro hoc est responsum dicto Gar. qui dicebat, q constitutio etiam poenalis in fauorem ecclesiae edita erat extendibilis ad casus similes. & sic remanserunt in communi cōcordia Do. de Rota, licet dicant q Do. Viariensis super hoc consultus tenuerit opi. Io. An. tutiorem, fm eos. Mihi videtur verior opin. Io. And. per rationes suas. nec obstat prima ratio Do. de Rota, quia iste tex. non dixit, q vellet prouidere ecclesiis pastore viuatis, sicut fecit c. quia propter. s. e. ti. & c. ne pro defectu. Sed dixit de ecclesiis vacantibus simpliciter. sed sic dicuntur vacare inferiora beneficia, sicut dignitates. s. de concess. pbe. c. j. & 2. cum infinitis similibus, ergo in qualibet ecclesia vacante locū habebit. Item, voluit prouidere iste tex. non solum vacationi ecclesiae vacantis, sed periculo animarum subiectarum ipsi ecclesiae vacanti. ¶ Et sic hec ratio concludit in quacunque ecclesia simplici habenti curam animarum. & sic se nō restrinxit tātum ad cathedrales, vel alias, in quibus praelati sunt sponsi. de quibus loquitur hoc c. quia propter & c. ne pro defectu. ergo habebit locum in inferioribus. Non obstat secunda ratio ipsorum, quia iste tex. loquitur de loco, ubi debet fieri electio, quia si sic intelligeretur, sequeretur, q si electio fieret alibi, q in ecclesia, iste tex. nō haberet locum etiam in ecclesiis cathedralibus, quia tex. dixit, quando electio est celebrata in aliqua ecclesia. si istud referretur tantum ad locum, vt ipsi volunt, a contrario sequeretur, q si in alio loco, q in ecclesia fieret, cessaret, per istum tex. quod esset absurdum. vnde melior est intellectus, vt intelligatur de ipsa electione, per quam prouidet ecclesiae, q intelligatur de loco in quo fit electio. Ad tertiam rationem ipsorum respondet glo. in d. s. ceterum. ¶ Quæro, an sufficiat presentare electionem electo, si non petatur consensus, vel e conuerso petere consensus, si non presentetur electio. Sol. dic, q nō, qd vbi teneretur quis ad duo coniunctim, non liberatur prestando alterum tantum. s. de resti. spol. c. si in sti. de here. insti. s. pe. Io. And. Sed quare requirere debent electores consensus electi? Sol. dic, ideo vt per mutuum consensus electorū, & electi initietur matrimonium spirituale. s. de transl. prael. licet. & s. eo. ti. cum inter canonicos, fm Io. Andr. ¶ Sed an habebit locū iste tex. in presentatione? sol. videtur, q non. ar. j. de prael. cum in illis. s. illis vero. & s. cum autem. dicit Lap. q aut presentatio ecclesiae, vel praelati spectat ad collegium, vel personam ecclesiasticam, & tunc idem in tali presentatione, quod in electione dicitur. ratio, qd talis presentatio habet vim electionis, vt no. Inn. de iurepa. cum autem. in fi. & facit, quod no. Io. And. j. eo. tit. c. fi. & in cle. j. e. ti. Sed in collatione non habet locum, vt patet. j. de prael. si tibi absenti. prout etiam no. Io. And. hic super gl. fi. fm Lap. Abb. Istud etiam tenet Lap. de Cast. in allega. 8. Ex isto dicto Lap. videtur sentire, q iste tex. non habeat locum in presentatione, quae fieret per laicum. sed posset dici, q etiam in illa habeat locum, tenendo opi. Io. An. s. positā, q iste tex. habet locum in beneficiis inferioribus, & qd ratio periculi animarum occurrentis ex vacatione concludit etiam in presentationibus ecclesiarum parochialium. Et ad text. hic, qui loquitur de electione, respondet, vt no. Pau. in cle. j. e. tit. quia electione latē sumpto vocabulo comprehendit etiam presentationem. s. eo. tit. querelam. item electio, & presentatio non differunt, quando tendunt ad eundem finem. & istud cap. voluit prouidere in effectu vacationi. & ideo iste tex. potius expressit de electione, quia commodius prouideretur ecclesiis per viam electionis, q presentationis. nec ob. c. cum in illis. s. alle. j. de pbe. qd illud loquitur in literis beneficialibus, quae tanquam ambitione sunt restringendae. j. de prael. quamuis. & q expressio vnus modi prouidendi ecclesiae facta a iure includat alios modos prouisionis, quando eadem est ratio vtrouque, tenet gl. super verbo, conferantur. in cle. j. de re. permut. quae respondet d. ca. cum in illis, prout dixi supra, & ad idem glo. infra eo. sciant cuncti. ¶ Glo. 2. alle. concor. ad tex. ¶ Glo. 3. quærit, quomodo dicatur experientia rerum magistra. sol. in n. glo. Ioan. Mo. allegat duas constitutiones Codicis, s. j. & C. de iud. l. ceteri. in prima l.

commendantur iurisperiti experientia rerum, in secunda causarum experti iudices dari possunt. Io. An. ¶ Glo. super verbo, q citius. quærit quantum tempus includet. glo. soluit, q relinquatur arbitrio iudicantis. ¶ Glo. super verbo, commodē. in princ. alle. concor. deinde quærit, quid si eligentes fuerunt negligentes in presentanda electione, an noccat electo. glo. sol. Et deinde quærit, an ille s. habeat locum in omnibus electionibus? & tenet, q sic. ¶ In fi. gl. idem Arch. sed Ioan. Mo. contra, vt fuit dictum super tex. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 *Electo quæritur ius ex electione, etiam antequam illi consentiat.*
- 2 *Mensis quot dies habeat?*
- 3 *Impeditus non dicitur differre.*

Lectus. ¶ No. q ante q petatur cōfirmatio electionis dēt pcedere consensus electi. & ¶ No. q ex electione quæritur ius electo, etiam antequam illi consentiat. ad hoc. j. e. si religiosus. s. j. quod no. quia facit hoc ad dubium, si talis ecclesia impetraretur post electionem, & ante consensus, q talis impetratio non valeret nō facta mentione de illa, cum Papa non intendat tollere ius alteri q sitū. s. de rescri. quāuis. ¶ Opp. q electus non dēt cōpelli consentire, qd non compellitur inuitus quis consentire. 64. dist. gesta. & c. vbi ista. vbi de hoc. & 24. q. 4. displicet. iuxta prin. sol. dic, q hic nō compellitur pcedere consentire, sed causatiue, s. si vult consentire, oportet, q hoc faciat j. tempus hic assignatum, aliās priuatur iure quæsitō sibi per electionem, vt hic. contraria verō loquuntur de precisa compulsionē. & per quæ verba habeat consentire habetur 8. q. j. in scripturis. & dicit Arch. q debet dicere nec ambiciosē consentio, nec superbe recuso. ad hoc dictū ca. in scripturis, & melius. 16. q. j. nos autem. Io. And. ¶ Glo. super verbo, mensē. in prin. recita per cōtrarium, q tex. habeat malam latinatē. contra c. ad audientiam. s. de rescrip. glo. sol. subaudiendo ad text. ¶ In ea. glo. ibi. a tempore. Et per hanc gl. patet, q dies illa computabitur in isto mense, licet Franc. Vercel. tenuerit contrarium per c. pia. j. de excep. Sed dicit Io. An. q expressio ibi facta, q dies non computetur, diuersificat casus, & tollit contrarium, fm eum. qd q si ibi non expressisset diem non includi, fuisset inclusus. Zen. tenet idem, dicens, q hic fit computatio de momento ad momentum, sicut alibi dicitur de diebus datis ad appellandum. ff. quando app. sit. l. j. s. dies. & 2. q. 6. anteriorum. fm Zen. hic. ¶ In ea. gl. ibi, & dic hic glo. quærit quot dierū intelligatur mensis. glo. sol. dic, vt in ea. ¶ ¶ In fi. glo. Pet. de Saxo. tenebat opi. q mensis hñet 30. dies in c. sacro. de sen. excō. per c. de illicita. 24. q. 3. & quia est quoddā mediū, vt quia vulgus sic recipit. Et pro opin. q habeat 28. dies facit cōputatio vulgi, quæ ponit quatuor septimanas pro mēse. Sed opi. gl. tenet hic Io. Mo. & Arch. & Bar. in l. cū bisextus, ff. de verb. sig. Pau. hic distinguit, q aut ius disponit, a quo tempore mensis incipiat, vt quia dicit, facias, vel consentias infra mensem a die presentationis, & sic demonstrat certum tempus, & tunc accipitur mensis, fm qd occurrit in calēdario, & quod deficit de illo, accipitur de sequenti. & tunc sit vera opin. glo. ¶ ¶ Si verō ius non exprimit a quo tempore incipiat mensis, & tunc assumatur 12. pars anni, vt probatur de sup. neg. prela. c. licet. exemplum, quando datur in priuilegio indulgentia vnus mensis. & istud probat d. ca. licet. quamuis alij allegent pro se. nam illud, qd ibi dñ, q duo semestria faciunt vnum annum, est verum, qd semestria sunt continua. Sed si accipiantur duo semestria interpellatim, nunquid 12. menses facerent annum integrum? sol. sunt aliqui mēses, qui exceptis sex mēsibus, nunq facerēt medietatē vnus anni, vt patet in mēse Febru. & alij sunt qui sex vicibus excederent medietatē anni, vt in his, qui habēt 31. dies, fm Pap. ¶ Glo. sup. ver. distulerit. qrit, qd si electus fuerit impeditus, an currat ei tempus. & dicit, q nō. ¶ In fi. glo. idē Io. Mo. & Arc. ¶ ¶ No. istam gl. q impeditus non dñ differre, qd no. pro statutis, & testamentis vbi imponitur executoribus, vt non differant adimplere voluntatem testatoris infra certum tempus, quia si fuissent impediti infra tempus illud, nō diceretur distulisse. ¶ Glo. sup. ver. ex tunc, quærit, an totus mēsis intercedat electo. sol. q sic, p dictionē, ex tunc. in fi. glo. & vide, qd no. de re. spo. frequens. j. e. in gl. qd dies. in fi. Io. An. ¶ Glo. super verbo, eo ipso. qrit, an regrat inia sup priuatione. sol. gl. q nō, sed declaratoria, si dubitaretur de facto. ¶ In fi. glo. no. istam glo. q canon

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Consentire. Infra quantum tempus debet consentire electus. vide in Spec. de dilat. s. j. vers. sunt & alia.
- b ¶ Mensis Computatio mensis, quando fiat. Car. in cle. j. s. sanē, de statu mo. item mēsis quot idus, & quot calē. hñet. in Spe. de instr. edi. s. 2. vers. post indicationē.
- c ¶ Incipiat mensis. Adde Alex. consi. 43. 3. lib. Ber.

canon loquens per verba futuri temporis est lata sententia, quando additur verbum, eo ipso. vide gl. j. de hære. c. 2.

S V M M A R I V M.

- 1 Consensus absentis ubi requiritur, qualiter debeat dari dilatio?
- 2 Electores an habeant aliquem terminum, infra quem debent eligere, si licentia non est obtenta?

Nisi forsan. ¶ No. q. ubi requiritur consensus aliquis in actu, dēt intelligi, si pſenti-
re pōt absq; licentia alterius. ¶ No. q. ubi requiritur consensus absentis dēt dari dilatio lōgior, & breuior, iuxta remotionem absentis. ¶ No. q. ubi requiritur licentia superioris in actu, illa dēt pſcedere actum, & non conſequi. ¶ Quid autem quando requiritur consensus, vide Inn. in c. cū consuetudinis. de consue. ¶ Opp. q. tex. hic superfluat, dum dicit: prohibitionem seu quavis prouisione. nam sufficiebat dicere, prohibitionem, quia qui prohibet etiam prouidet contra id, quod fuit protestatus Papa, s. in proemio. sol. fm lo. Mo. sufficiebat alterum tantum, cum idem importat. vel dic secundo, q. prohibitio refertur ad prohibitionem hominis: prouisio vero ad dispositionem iuris. & exempla patent in gl. fm lo. An. ¶ Quæro, quare electores adstringantur hic ad petendam licentiam a superiore. Sol. dic. q. sicut electores petere pnt confirmationem electionis, vt no. gl. in §. fi. j. sic et istam licentiam superioris. ¶ Item sicut isti habent petere consensum electi, vt hic, ita omnia et petere pnt, per q. peruenitur ad illud. de of. deleg. c. 1. & c. pſterea. lo. An. ¶ Sed quid, si superior nō cōcedit licentiā, nec denegat, an lapſo tpe poterunt eligere? so. dic. q. sic, quia iste tex. requirit, q. inſa obtineatur, ergo si nō pcedit, habebit locū iste tex. nā est dare mediū inter denegationē, & cōcessionem, videlicet neutrum facere. j. de re. iur. is qui tacer. se-
cundum lo. An. dicit tñ Arch. q. ipsi debent instare petitioni, vt licentiam obtineant, in quantum pnt: quod probat verbū, vt studeant, & verbum, habere, hic positum. loā. And. ¶ Sed si licentia non est obtenta, an habebunt electores aliquem terminum, infra quem debeant eligere. sol. dic. q. sic, quia debebunt eligere infra terminum iuris. j. eo. ti. si electio. lo. An. ¶ Gl. sup. ver. pſdō, in prin. quærit de exemplo tex. dic. vt in ea. Deinde quærit, an post licentiam obtentam iste habeat mensem? & sol. q. sic, in fi. gl. idem lo. Mo. & Arch. lo. An. ¶ Gl. super ver. celeritate, quærit, qñ isti dicantur facere cum celeritate. gl. sol. ¶ Gl. super verbo, obtinere, in prin. quærit, & pro sol. remittit. Dein de quærit, an iste tex. habeat locum, si superior denegat licentiam? & recitat duas opi. ¶ In fi. gl. quasi velit dicere glo. q. isti debeant instare cum superiore illius, vt compellat licentiā dare. s. de iurepa. nullus. ¶ Gl. super ver. facultatē, quæ est additio, quærit, an isto casu sit electus ipso iure priuatus? Et dicit, q. sic. in fi. gl. per illam extrauag. est determinatum quod diffusē tractabat hic lo. Mo. in addi. an. f. valeat, si post tempus obtineat licentia, q. possit fieri cōfirmatio illius electionis? pater, q. nō. Item per hoc patet, q. licet electores non eligant alium, nō cōualeſcit ius electi, ex quo per illam extrauagatē est priuatus ipso iure. lo. An.

A D D I T I O.

- a Dare medium. Adde quod pulchrē voluit Anch. confi. ccxxv. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Electus potest petere confirmationē suæ electionis absq; vitio ambitionis.
- 2 Electus non petens confirmationem, sed petens electionem suam pronunciarī canonicā, an euitet pœnam hic positā?
- 3 Superior an possit abbreviare tempus trium mensium datum ad petendum confirmationem?
- 4 Electus impeditus an possit petere confirmationem per procuratorem?
- 5 Canon loquens per verbum futuri temporis, si addatur verbum remouens interuallum temporis inter conuentionem, & pœnæ appositionem, intelligitur esse lata sententia.

Oeterum. ¶ No. istum tex. qui expresse videtū velle qñ iste tex. habeat locū i quo-
cunq; electo, qui hēt petere confirmationē. de quo dixi s. ¶ No. q. electus potest petere cōfirmationē suæ electionis absq; vitio ambitionis. vide gl. j. c. ti. cupiētes. circa prin. ¶ No. q. qñ assignatur dilatio ad actū faciendum, iustē impeditus excusatur, si actum non facit. ¶ Quid si electus non petit confirmationem, sed petit electionem suā pronūciari canonicā: an euitet pœnam hic positā. sol. dic. q. nō, quia hic adstringitur ad confirmationem petendam: ergo si hoc nō facit, nō est satisfactum huic iuri. ad quod facit, quod not. post Inn. in c. de cætero, s. de transa. in gl. magna. ver. & no. fm loā. An. Sed dicit Lap. Abb. q. in pſium facit quod no. lo. An. j. eo. ti. vt quis duas. super verbo, petere. vbi dicit, q. adiudicādo vni ex duob. litigantib. super electione ecclesiam, Papa videtū confirmare, cum non sit vis in verbis fm Lap. Sed dicit D. lo. de Imo. q. possit dici, q. aliud est pronūciare simpliciter electionem canonicā, aliud est adiudicare beneficium vni: q. a

hæc secunda forma pinguior est. ad quod facit s. de verb. sign. Abbate. fm cum. vel posset dici, q. illud nō est pſium: nam ibi loquitur in Iudice, qui adiudicando ecclesiam vni vſ confirmare, & Iudex in pronūciando sententiam non arctatur ad certam formam verborum, sed sufficiunt verba æquipollētia, & denotantia Iudicem velle absolūere, vel adiudicare, vt pater ifra de verb. fig. in his. hic autem loquitur in electo, qui est adstrictus ad petendam formaliter confirmationem, ergo nō sufficit petere pronūciari electionem canonicā, quia ista sunt diuerſa: nam potest esse electio canonica, & tamen adhuc non confirmata. Et ideo non sufficit electo petere primum, ni si petat secundum, vt hic. ¶ Sed an isto electo negligente petere confirmationem, reuertetur ius eligendi ad ipsos electores? sol. dic. q. sic: vt j. eo. si electio. nec ob. q. vbi si per negligentia vitatur electio, ius eligendi deuoluitur ad superiorem. s. eo. ne pro defectu. & s. de concess. pſben. ca. 2. quia ibi loquitur de negligentia eligentium, hic verō loquitur de negligentia electi, fm Clericum Pisanum. lo. An. Et per hoc patet, q. dignitas non diceretur de nouo vacare, ex quo nondum esset facta confirmatio. & pro hoc facit, quod notat Archi. j. de pſben. si tibi absenti. Et idem Pau. in cle. 1. vt li. pendē. fm lo. de Sancto Geor. ¶ Quæro, an superior possit abbreviare istud tēpus trium mensium? Et videtur, quod non, per regulam, indultum. infra de re. iur. vbi etiam hoc tenet lo. An. Et per l. 2. ff. de re. iud. cum ibi notatis, per Bart. Sed contrarium videtur. verum si Iudex hoc facit ex causa legitima & cum causæ cognitione, tamen non erit ipſo iure priuatus non petens cōfirmationem infra tempus ab homine designatum, & abbreviatum, sed poterit priuari, vel alia pœna puniri. ad hoc quod no. glo. antepen. iuxta eo. licet canon. & quod no. lo. An. in d. reg. indultum. & quod no. s. de immu. eccles. aduersus. super ver. infra mensem. secundum Lap. ¶ Sed pone, quod iste electus sit impeditus, ita quod per se non potest petere confirmationem, sed per procuratorem: an sit priuatus iure quæſito. Sol. dicit hic Lap. quod Guil. Mandago. in opere suo super tractatu electionum, in forma 18. super ver. periculo distinguit, quod aut confirmatio est petenda a Papa ex iuris dispositione, vt infra c. cupientes. & tunc licet sit impeditus, debet comparere per procuratorem, vt ibi est tex. Aut sumus in electionibus, quarum confirmatio non est de iure petenda a Papa, vt hic; & tunc si electus est impeditus, non currit sibi tempus, licet non petierit confirmationem per procuratorem, quia in ardua causa non tenetur procuratorem constituere. de procur. querelam. secundum Lap. Abb. ¶ Glof. super verbo, tres menses, quærit, & remittit. ¶ Glof. super ver. petere, quærit in prin. an sufficiat petere, licet non obtineat confirmationem? & sol. q. sic. Deinde quærit, an sufficiat, q. electores petant ipsi? Deinde quærit, an per procuratorem possit petere? & sol. q. sic. Item quærit, an per amicum? & sol. q. sic, dummodo ratum habuerit infra tempus. ¶ In ea. gl. ibi, contractibus, idem in quasi contractibus. ff. de neg. gest. Pomponius. Idem in distractibus. ff. de sol. l. vero procuratori. in fi. & in ultimis voluntatibus. C. de do. inter vi. & vx. l. antepen. secundū lo. An. Mo. lo. An. ¶ No. fi. glof. quod vbi actus debet fieri infra certum tempus per aliquem, & alius facit nomine illius, debet ratificatio interuenire infra eundem terminum, infra quem actum facere debebat. vide aliam glo. s. c. ti. & li. vt circa. & no. s. c. ti. & lib. c. 1. ¶ Glo. super ver. iusto, quærit, quando dicatur iustum impedimentum? & ponit multa exempla: deinde colligit, q. istud tempus est vtile. ¶ In ea. gl. ibi, superioris impedimento. idem pp. longam ipsius distantiam, vt dixit Bar. j. eo. cupientes. post prin. lo. An. ¶ Glo. fi. in prin. recita per quæſtionem, an cadat ipſo iure a iure sibi quæſito per electionem, an requiratur sententia? gl. recitat duas opin. & tenet ultimam. ¶ In ea. glo. ibi, lata sententia. idem Clericus Pifa. ¶ Io. Mo. & Archi. ¶ No. bene istam gl. t. q. canon loquens per verbum futuri temporis, si addatur verbum remouens interuallum temporis inter conuentionem, & pœnæ appositionē, illud intelligit esse lata sententia, sicut esset verbū coipio, vt hic, & similis glo. h. j. de hære. c. 2. e. lib. super ver. innodetur. idem si apponeretur verbum, statim. vt no. gl. 1. q. 3. cum excōicato. Idē si b. apponatur verbum, protinus, vel prorsus: vt no. Hof. in c. q. buldam. de pœnis. Idem si apponatur verbum, funditus. vt no. gl. in l. decernimus. C. de sacrosan. eccl. ¶ In ea. glof. ibi, & no. hic

A D D I T I O N E S.

- a Impeditus. Adde, quid si dubitare se dicit, q. si ibit ad superiorem q. non cōfirmabit, & ob hoc vadit ad Papam, an excusetur, maxime si superiorem, q. debebat confirmare, interpellauit. Ro. consiluit non excusari, eius confi. 3. 2. & an valeat confirmatio, si tempore electionis non erat idoneus, vide Cald. confi. 1. eo. ti. Ber.
- b Protinus. Adde Cald. confi. ro. de verb. signi.

Geminianus super Sexto Decretalium.

hic querit gl. an iste tex. procedat in postulatione. & sol. q. sic. ¶ In ea. glo. ibi, postulatione. secus esset in collatione, quia in illa non petitur confirmatio, vt patet j. de prab. si tibi absenti. Io. An. & quod dicit gl. de postulatione, non intelligas de confirmatione petenda, quia postulatio non confirmatur, sed admittitur, vt j. e. cupientes. §. denique. Debet ergo intelligi gl. si nō petitur admissio, fm D. Io. de Imo. ¶ Et nō. ex ista gl. q. iura et pœnalia loquentia de electione extenduntur ad postulationē, quando eadem est ratio vtrouque, & potest iustificari ista glo. per rationem gl. pe. j. eo. ti. ca. si postq. alias hæc gl. nō videtur bene dicere: q. iura pœnalia ex identitate rōnis non extenduntur, vt no. gl. in cle. j. de temp. or. ¶ In ea. gl. ibi, quid si postea. hic gl. querit de alia questione. & sol. in fi. gl. Io. And. remittit ad no. j. e. si cui. in fi. ¶ No. bene ex ista gl. q. vbi electio nō valet propter defectum formæ non seruata a iure positiuo introducit non validatur ex superueniente confirmatione, nisi excerpta sciētia fiat per illum, qui alias hēt potestatem totaliter ecclesiæ prouidendi. & de hoc per Inno. in c. qd̄ sicut. §. co. titu.

S V M M A R I V M.

- 1 Sanctio potest dici constitutio, quæ pœnam non imponit.
- 2 Pœna quando imponitur ex gestione actus, quis non incurrit pœnam, dato quod faciat principium actus, si postea non sequitur actus perfectus.
- 3 Veniens contra legis præceptum peccat mortaliter.
- 4 Electores si publicato scrutinio nominantes indignum diuertunt ab illa nominatione, sed vnus ipsoꝝ perseverat, & etiam eligit illum, an sit priuatus ipso iure potestate eligendi.
- 5 Voluntas quando reputetur pro facto.
- 6 Eligi an possit existens in peccato mortali.

Perpetua. ¶ Glo. j. summat, & primo ponitur declaratio. secundo cōtinuatio ibi,

- 1 licet. ¶ No. ar. t. q. sanctio potest et dici constitutio, quæ pœnam non imponit. de quo. 3. dist. in summa.
- 2 ¶ No. q. pœna eligentis indignum a non habet locum, nisi quādo sciēter eligitur. §. e. in cunctis. ¶ No. q. anteq̄ actus, ex quo quis incurrit delictum, consummet, pōt quis penitere. ¶ No. q. vbi imponitur pœna ex gestione actus, quis nō incurrit pœnam: dato q. faciat principium actus, si postea non sequitur perfectio actus. vide gl. in ver. extorsit. in c. i. j. qd̄ me. ea. & hoc pcedit quo ad pœnam legis positiuæ, quo aut ad Deū bene puniatur, quia facit cōscientiam. ¶ t. No. hic optimū tex. qui facit in ar. q. veniens contra legis præceptum peccat mortaliter, b̄ et si in lege præceptiua sit alia pœna imposita. probat tex. quia dicit hic, q. quo ad Deū punitur iste, & etiam ab apostolica sede, ex quo tunc fecit a iure prohibita, licet non perfecit, tamē quo ad Deū fecit. vide optimum tex. in c. cōmissa. in fi. j. eo. ti. ¶ No. tex. q. ex impositione pœnæ, quam facit iudex pro delicto, non euitat quis pœnam Dei. ¶ Op. q. tex. nō procedat, quia dicit, q. electio fit in scrutinio, & sic ante publicationem scrutinij. sed hoc est falsum, quia imō publicato scrutinio. §. e. publicato. sol. Guil. & Arc. fatentur prius. Et ad tex. hic rñdēt exponendo, dum dicit, in electionib. i. in scrutinij electionū, fm Io. An. vel pōt dici in electionib. §. celebrandis, & sic cessabit prius, fm D. Io. de Imo. ¶ Op. secundo, q. imō ex sola depositione voti in scrutinio facta de indigno quis incurrat pœnam, vt no. Ab. §. e. ti. c. in Genesi. sol. dicit, q. iste tex. reprobatur il lam opi. fm Io. An. ¶ t. Quaro, quid si publicato scrutinio alij nominantes indignū diuertunt ab illa nominatione, sed vnus ipsoꝝ perseverat, & et eligit illum, an sit priuatus ipso iure potestate eligendi? sol. Fran. Vercel. tenet, q. sic. & idem dicit si ipse solus nominauerat illū indignū, & non alij, & post factā collationē inter se perseverauit in sua notatione, & elegit illum. ad hoc §. de pē. & remi. cum ex eo. in fi. & j. eo. c. cupientes. §. si verō. & cle. si Romanus, de p̄b. ff. de neg. ge. l. 3. post pri. ne. cum cōcor. ff. vi. bo. rap. l. 2. §. hoīes. & §. qd̄ ait. ¶ Nec obstat. iste tex. q. vī velle pœnam cōmitti, si cōis electio subsequatur, q. qñ electio fit post collationē, et si fiat ab vno, d̄ cōis, in quantum ille, qui eligit, hoc facit, intendens cōiter prouidere ecclesiæ, forte dicens de aliqua iuris fictione se esse capitulum, vel maiorem partem ipsius. facit j. de re iudi. c. pe. sed non sic in voti depositione, quia ille deponendo votum, non agit negotiū cōe, sed propriū, fm Io. An. per hanc decr. dicit hic Io. An. determinat se, q. vbi ipso iure alicui delinquēti imponit pœna pro delicto q. ille, qui cogitauit facere delictū, & aliquid egit, non tñ pfectionem posui super regula, in pēnis. j. de re. iu. Io. And. quod dictum est valde notandū fm Bal. ¶ Inducit et istum tex. Ioan. And. ad decisionē qōnis Bar. Brix. tenentis, q. eligens dignum credens ipsum indignum non incurrit pœnam c. cum in cunctis. §. e. ti. quia conatus non habet effectum, quia et electio tenet. Ad hoc allegat iura pro & p̄. §. de biga. nuper. in gl. hic col

lige. & pro solutione facit, quod no. 24. q. i. in fi. summe. Ioan. An. ¶ Gl. super verbo, perpetuo, querit de intellectu huius verbi, oraculo, & sol. in fi. glo. Ioan. And. remittit de ver. si. c. si dicit Archi. q. oraculum multa significat, & ponit hic significata huius verbi, sed omitto, quia non vtile multū. ¶ Gl. sup. ver. suffragiū querit, quid sit suffragiū, & exponit. ¶ Glo. super verbo, perstiterint. recita per prius, q. iste tex. non procedat, quia publicato scrutinio, necesse est, q. eligant, & sic debent persistere. glo. sol. Et deinde gl. format aliud dubium de peccato formæ. in fi. glo. idem Io. Mo. ¶ Gl. super verbo, priuentur, querit, an idem sit in pœna suspensionis beneficiorum? & sol. q. sic. Et deinde colligit notabile super tex. & alle. concor. in fi. alle. an iste possit eligi. remittit Arc. ad no. 8. q. j. in scripturis. Sed Ioā. Mo. tenet hic, q. non potest eligi. alle. 25. di. c. fi. de restit. spo. literas: ¶ Et ex hoc inferitur, t. q. voluntas d̄ procedens ad actum exteriorem, licet imperfectum, quo ad quid reputatur pro facto, de quo remittit ad no. ff. de fur. qui ea. & de pē. di. j. dixi cōfite bor. Io. An. ¶ t. Super dubio gl. an existens in peccato mortali possit eligi? dixit hic Io. de S. Geor. q. Hosti. §. eo. dudum. 2. tenuit cum ista gl. Sed Inn. ibi contra, secundum eum. concludēdo veritatē, dic, aut criminofus omnino occultus eligitur, & tunc electio non est nulla. & est ratio, quia oīno de occultis nō iudicat ecclesia. §. de simo. tua. & c. sicut. in fi. & no. Arc. in d. c. in scripturis. vbi dicit fuisse dictum Hosti. & ita potest intelligi gl. in c. fi. de simo. aut delictū nō est oīno occultū, & tunc, aut est tale, qd̄ inducit ipso iure pœnā suspensionis ab officio, & tunc est nulla. §. de cōfuc. cum dilectus. Aut crimen non inducit pœnā suspensionis ipso iure, & tunc si est enorme, inducit nullitatē ipso iure. sic pōt intelligi. c. i. §. de post. præl. facit de tem. or. ex tenore. & c. fi. & dictum Io. Mo. hic. Aut crimen non est enorme, & tunc non inducit nullitatē, & ita pōt intelligi hæc gl. & in d. c. sicut. tñ si nō vult corrigi, non debet confirmari, vt no. glo. in d. c. in scripturis. hæc sunt vera, q. electio est nulla ipso iure in casibus supradictis, quantum ad dispositionem iuris positiui. Sed quantum ad ius naturale si concurreret consensus habentium eligere, non esset nulla, quantuncunq; esset electus criminofus, vt no. Inn. in c. si celebrat. de cle. exc. in addi. ¶ In fi. gl. si. recita per questionem, quæ fuerit causa dubitandi hic? gl. sol. & assignat rōnem, & ponit causam, quare sic fuit hic decisum, & rationibus contrarijs respondet, & deinde limitat hunc tex. per hunc tex. dicit D. Pe. de Anch. q. si officia ciuitatis imbussulantur, & postea extrahantur, & sic tales extrahantur, q. si aliquis prohibeatur eligi, antequam extrahatur, q. si talis postea extrahatur, non poterit eligi: quia hæc imbussulatio est præterita, & nō dicitur electio, vt hic patet. & sic electio est postea de futuro. vnde ad illam extenditur, vt §. de consi. c. 2. in fi. secundum eum.

A D D I T I O N E S.

- a Eligentis indignum. An autem eligentes indignum perdant illa vice potestatem postulandi? vide D. Fel. in c. cum olim. j. co. de ma. & obe.
- b Mortaliter. Adde Cal. consi. 20. de consi. B.
- c Indignum. Adde, quod voluit Fede. de percutiente laicum, quem credebatur clericum, vt non efficiatur irregularis, eius consi. 13.
- d Voluntas. Quid importet istud verbum, voluntas, vide per D. Fel. in c. significauerunt. ver. continuo circa tex. de test. Item volens quid significet. Bart. in l. certi. §. si. circa me. ver. item. oppo. & videtur ff. si cer. per. Item, an voluntas sola sine effectu sufficiat: vide plene per Arch. in §. si ergo. 17. q. j. qui. Cy. in l. si quis nō dicam rapere. C. de episco. & cler. & aliquid per Io. And. in regula, in pœnis. j. de re. iu. Panor. in c. i. in 6. col. de eo qui mi. in pos. causa rei fer.
- e Mortali. Adde, q. voluit Fede. de teste existente in peccato mortali, eius consi. 220.

S V M M A R I V M.

- 1 Reprobare non est licitum ex causa antiqua, quod semel quis approbavit.
- 2 Iuramentum succedens loco probationis, cui debeat deferri.
- 3 Ignorantia quæ probetur per iuramentum.
- 4 Impetravit aliquis sibi conferri capellam curatam per suum executores, quæ spectabat ad collationem prioris, & conuentus certi loci, qui prior, & conuentus coram executore exceperunt de indignitate, & ignorantia impetrantis, & exceptioni postea renunciauerunt, & ad capellam receperunt, deinde impetraverunt rescriptum & c. non facta mentione de dicta renunciatione, an valeat.

Vlli licere. ¶ Glo. j. summat tex. & tria facit secundum Ioan. Mo. Primo ponit regulam. Secundo dat instantias contra illam. Tertia dat formam probationis illarum. secunda ibi, nisi tertia ibi, de hmōi. ¶ No. primo, q. sola notatio facta in scrutinio nō inducit electionē. ad hoc §. c. px. ¶ t. No. q. illud, qd̄ q. semel

semel approbavit, non est licitum reprobare: ex cā antiqua, sed ex noua sic: vel ex antiqua, quam probabiliter ignorabat.
 2. ¶ No. q. iur. succedens loco probationis non dēt deferri, nisi illi qui fuerit verisimiliter informatus de eo, super quo iur. rat. similis tex. s. e. vt circa. ¶ No. q. ignorantia eius quod dependet a conscientia alicuius probatur per suum iuramentū: ad hoc dictū c. vt circa. & facit quod no. gl. in s. sed & aliq. inst. de actio. ¶ Quāro, an possit obici in formam de his, super quibus prohibetur hic in tex. sol. Arch. tenet, q. non allegat literā se. ibi, super electione. & ratio huius decre. concludens idem. & si. de adop. l. post mortem. ¶ In contrarium alle. C. ne de sta. defun. l. quod constitutum. nec aliter soluit, sed solut. h. in p. alleg. l. & s. e. nosti. Sed etiam potest opponi ad idem, q. approbans personam Iudicis, vel testis reprobatur ipsorum sententias, & dicta, vt no. s. de offi. dele. l. super quāstionē. s. verum. in gl. si. & de test. presentium. in vltima glo. sol. ea, q. sunt de forma, præcedunt electionem, vel ei insunt, licet iniustitia Iudicis, vt falsitas testis, vel eius dicta emēgant post approbationem psonarum. Et hoc casu, ēt hic licet opponere, vt hic sequitur. & sic non est s. sed concor. fm Io. An. ¶ Pone, q. vnus impetravit capellam curatam sibi conferri per suum executorem spectantem ad collationem prioris, & conuentus certi loci, qui prior, & conuentus coram exēutore exceperunt de indignitate, & ignorantia impetrantis: cui exceptioni postea renunciauerūt, & cum ad dictam capellam receperunt, deinde impetrauerūt rescriptum a Papa ad delegatos, vt remouerent illum si insufficientis appareret. Quēritur, an valeat rescriptum non faciens mentionem de dicta renunciatione. hāc qōnem ponit Io. De Deo, lib. 2. q. 9. Et post eum disputauit Egidius Bon. hic, & solvendo dicit illam expediri per hanc decr. sed Io. q. non vidit hanc decr. dixit q. si rescriptum illud fuit impetratum tū super illo articulo, nō valet: cum apertē appareat fraus tacentis renunciationē, vñ nec coram illo peti pōt restitutio, cum nō remaneat Iudex. de rescriptis, super l. si. Si autē super alijs articulis impetratum fuerit rescriptum, tenebit super alijs, fm eū, si per quib. principaliter agi poterit: & ex quo Iudices sunt, pōt peti incidenter restitui. super isto. ad hoc 2. s. que. 2. rescripta. & l. si s. ius. & s. de restit. in int. c. pen. & q. delictum psonæ non dēt in dānum ecclesiæ redūdere ad hoc, q. delictum peti non possit. facit j. de re. iur. delictum. Sed dicit Io. An. q. istud dictū, quod incidenter possit cognoscere, ex quo super alijs iurisdōnem hēt, putat falsum; quia quo ad illud non potest dici incidens, vel emergens, nisi emēgat ex his, super quib. iurisdōnem hēt. facit j. de iur. si annum. s. delegatus. ¶ Ad partem autē, q. valeret rescriptum, alle. de appel. constitutus. 2. & de cōcess. pben. post electionem. vbi repulsa exceptione de eo, qd excipiebatur, admittitur actio, nec vñ renunciatio tenuisse p ius publicum, s. de sen. excom. contingit. de foro comp. si diligenti. facit. ff. de pac. iurisdictionum. s. si paciscar. & tale est istud s. eo. cum in cunctis. & repellitur ēt ab obtento. de eta. & qual. c. si. inducebat ēt iura, q. permittunt p factum propriū, vel prædecessorum veniri. s. de cleri. coniu. diuersis fallacijs. & de electione. nosti. qñ in dānum ecclesiæ vertitur. illa verō q. alleg. in pñum, fundantur super regula, quod semel, j. de re. iur. & q. lites deci s. a non sunt reficandæ. de rescriptis. nonnulli. C. de transac. cās. cum similib. & quod no. s. de rescrip. super literis. Io. An. Lap. Abb. dicit hic, q. nō bene apparet, q. dubium Egidij decidatur per hunc tex. tamen dicit distinguendum, q. vbi non auditur opponens in hac decr. nō audiat impetrans rescriptum non facta mentione de renunciatione facta. vbi autē auditur opponens, ibi ēt auditur impetrans per rescriptum ēt non facta mentione de renunciatione, vt in qōne proposita. Et per hoc infert Lap. q. quandoq. excipiens coram ordinario audiretur, & non audiretur opponens coram delegato per rescriptum impetratum ab eo: vnde si opponatur exceptio, q. nō impedit iurisdōnem Iudicis, licet impediatur cognitionem cāe, tamen hoc non obstabit rescripto, & sic nō impedit iurisdōnem. & si diceretur rescriptum surreptitium, tamen exceptio non diceretur surreptitia. facit s. de rescrip. super l. si. & j. de lit. cont. c. 7. & quod no. Io. An. de app. si duob. s. de rescrip. cū ordinē. & c. cū dilecta. Sed si opponeretur exceptio surreptionis p rescriptum in forma cōi, illa elidit rescriptū, iurisdōne, & cognitionem cāe. in terminis autē quāstionis supra posita, videlicet an rescriptum valeat, Lap. distinguit, q. aut executor processerat assumendo partes Iudicis, & cum cāe cognitione, & tunc rescriptum postea impetratum non valebit, si non fecit mentionem de dicta renunciatione, q. tunc exceptio, & renuntiatio sunt de processu iudicij de quo dēt fieri mentio in rescripto, vt in c. super literis. de rescriptis. & de rest. spo. audita. & de dolo, & contumia. ex literis. & de re. iudi. inter. Aut processit, vt merus executor: & tunc non videtur necessaria mentio de tali exceptione, vel renunciatione in rescripto. & hoc

verum in rescripto ad lites in forma communi, secus in privilegio. quia debet in ipso de tali renunciatione fieri mentio. ad materiam huius quæst. facit, quod not. in Spec. de offic. iudic. s. deferuiunt quoque. ver. sed quid si clericus. quod no. Ioan. An. s. de rescriptis. constitutus. & c. ad audientiam. & quod plenē scripsit Guil. in Specu. de except. s. dicto. ver. sed quæro. & verfi. sequen. vsque ad fin. Lap. Abb. ¶ Glof. tertiam recita per contrarium. quod licet non sit subsecuta electio, non poterit opponi publicato scrutinio, cum non sit licitum postea variare. s. e. publicato. ¶ Glof. fatetur contrarium, & subaudit hic ad tex. tamen limitat text. dupliciter. ¶ In fi. glo. idem Guil. Clericus Pisanus, & Archi. Ioan. And. ¶ Glof. super uerbo celebrata, colligit notabile super tex. in fi. glof. Et est ratio, quia consensus sequens non auget numerum, quod secus esset, si elegisset. & pro hoc facit. ff. de regul. iur. aliud. vbi dicit, quod aliud est vendere, aliud venditioni consentire. Ioan. An. ¶ Glof. super ver. emergentibus, assignat rationem, & allegat concor. in fi. glof. ad idem de iura. calumn. ceterum. de exceptio. pastoralis. cum concor. ¶ Glof. super ver. purgare, allegat concordant. ad text. & colligit notabile, & si per materia remittit. ¶ Glof. super ver. morum, colligit qualiter electus debeat esse morigeratus, & alleg. concord. ¶ Gl. super ver. latentis, querit de exemplo text. ¶ Glof. super uer. defectus, similiter querit de exemplo, & soluit. ¶ Glof. super ver. verisimiliter, querit quare requiratur verisimilitudo: & soluit. & deinde ponit exempla, quando non sit verisimilis ignorantia. ¶ Glof. super ver. reueletur, op. quod hic debuerit addi tertius casus, videlicet si probationis copia superueniret. s. e. vt circa. super glof. istum text. inducit D. Pet. de Anchar. ad quāstionem, quod si aliquis facit pacem cum vno, & postea ille banniat de ciuitate, ille nō dicat frangere pacē, si il lū bannitū interfecit postea, q. fuit qō Old. & per Bar. in q. sta.

ADDITION.

1. ¶ Reprobare. No. q. reprobare nō possum, quod semel approbavi. l. Pōponius. ff. de neg. gest. c. quod semel. de re. iur. & ibi per Dyn. & alios; de quo ēt vide Bar. in d. l. Pomponius. s. alleg. & per Spe. ti. de arb. s. 7. in prin. & quod semel reprobaui ulterius, nisi in meū præiudiciū; approbare nō possum. idē Spe. ti. de defen. ver. sed pone. reprobatio qñ a taciturnitate inducatur? Bar. in l. si absente. C. si cer. pe. item an, & qñ non approbare sit reprobare; & e contra. Bar. in d. l. Pomponius. quid autem sit reprobare, vide p Abb. in c. 1. de sum. Trinit. & si. cath.

S V M M A R I V M.

1. Electio facta a duplo maiori parte capituli presumitur esse sanior, quam facta a maiori parte.
2. Statuta, quæ reijciunt exceptiones attenuantes actum, non excludunt exceptiones nullitatis.
3. Pars quæ dicatur multo maior?

Quando. ¶ Gl. 1. ponit summarium. Et diuidit in duas ptes, q. prima phibet. Secūda pmitit ibi, si qd. ¶ No. q. electio facta a duplo maiori pte capituli psumit esse sanior, q. facta a maiori pte. & sic vñ q. in tali electione nō sit necessaria collatio meriti ad meritū, vñ zeli ad zelū. de quo hic in gl. ¶ No. q. vbi lex, vel statutū phibet exceptionē opponi p actū, intelligit, qñ auctus nō esset nullus, qd facit ad statuta, q. phibēt exceptionem opponi p instm p selsionatū, q. dēt itelligi, qñ nō esset nullus. ¶ vide gl. i. cle. ad p pscēdas. de seques. pos. & fru. ¶ Itē no. q. statuta, q. reijciūt exceptiones attenuantes actū, nō excludūt exceptiones nullitatis. facit qd dicit l. q. hoīem. ff. d. adi. leg. q. dicit, q. q. hoīem legat & Stichū adimit, nō perimit legatū, sed extenuat. Io. An. An exceptio nullitatis possit opponi post laram sniam, & an deat opponi ante, vel post litē ptestatā: vide gl. & Docto. plenē tractātes in l. 1. C. de iur. & fac. igno. ¶ Quēro, an iste tex. hēat locū, si electio fiat diuerso ptextu. Sol. dic. q. si fiat vno ptextu, tūc pcedat iste tex. fm Arch. si verō fiat ex iterual lo, remittit ad no. s. e. auditis. ¶ Quēro, q. dicatur pars multo maior? Sol. qdā dñt, q. intelligit, vt pars sit maior q. duplū. vt sit tūc duplū qñ de 20. sunt 10. nā erūt 20. maior pars, q. duplū. ¶ Sed hoc nō est verū, q. a duplo maior dñt illa, q. est maior in duplo, & alijs verbis dñt, q. sint duæ ptes, j. d. cle. egro. c. 1. s. si verō. & s. eo. licet de vitāda. vide illud, qd dñt j. e. indēnitatib. s. 1. p. to tū. & s. si verō. in prin. vocauerat duas ptes in s. ceterū. in fi. vo cat partē duplo maiore. & sic ēt no. s. e. scriptū. vbi exponit duplo maiore in his tñ fm Io. An. ¶ Quid si nō sit nisi vnica electio, an pcedat iste tex. Sol. dicit Pau. q. nō, q. ex quo tertia pars nō eligit, nō egit temere, ergo poterit opponere fm eū. ¶ Gl. 1. i. ver. sed scire dēs, recita p qōne, q. dicant illa, q. extenuat, & qñ annullāt electionē? gl. sol. & ponit exēpla. ¶ Gl. sup. ver. oppo. nēdi. recita p pñū, q. mō necessaria sit collatio zeli ad zelū & c.

supra

ADDITION.

1. ¶ Nullus. Adde, quæ latē posui in l. 4. s. condemnatum. ff. de re. iudic. in ap. ill. ad Barto. de totis. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

§. e. ecclesia. gl. sol. ¶ In fi. glo. idem Arch. & Io. Mo. nam collatio est facienda et si scrutinium sit. concor. §. eo. cū post petita. & e. quia pp. Io. An. ¶ Gl. super ver. interdicimus. recita per prium, qd iste tex. velle, vt numerus non praeferatur autoritati, nisi esset duplo maior. Sed hoc est qd no. §. eo. ecclesia. 2. glo. sol. deinde querit, an tex. procedat de oppositione, quae fieret per personam electam, & sol. qd sic. ¶ In fi. gl. imo tex. loquitur de electo ab eis. ¶ Gl. si. in prin. querit de exemplis, & remittit. deinde querit, an electio sit inualida, si vnus ex eligentibus sit excoicatus. a gl. sol. & remittit. ¶ In fi. gl. Io. An. dicit tenendum, qd ibi dixit. Arch. dicit hic, qd si ipsi eligunt de gremio, tunc no. valet electio, quia electus eo calu per cōionem est excoicatus minori, & sic est ineligibilis. de cle. exc. mi. si celebrat. licet eligere possit. vnde ex hoc velle, qd valeat si est scā de extraneo. ¶ Non ob. c. ad probandū. quia loquit in iudice, cuius officiū est publicū, a quo, sicut a testimonio, repellitur criminosus. de test. sup. eo. Sed canonicus vtitur iure suo. §. e. qd sicut. a quo criminosus non repellit. §. e. ti. ppetuo. & sic ad ca. illa rñd et p ibi no. vel per modū, per quē rñdetur ad c. cū super. de of. del. Ioā. An. Zē. tenet hic, qd non valet de aliquo per d. c. cū sup. fm eū. Pau. tenet hic, qd aut facta est ptestatio per maiore partē de ca. qd ipsi non intendūt eligere cum excoicatis, nec voces eorū in numero cōputare, & tunc occulta excoicatio non poterit eis obijci, & tunc vtile per inutile non vitiabit. aut dicta ptestatio non pcessit, & tūc tenet cū Io. 9. q. j. nos in hoīem. & rōne mixtura talis electio vitiet, fm Pau. iunge istos simul: aut isti sunt excoicati occultē, & valet electio, vt dicit gl. Aut sunt excoicati publicē, & tūc, aut eligūt aliquē de gremio, & nō valet, vt dixit Arch. aut eligunt ex gremiū, & pcedente ptestatione, & valet, vt dixit Pau. aut sine ptestatione, & nō valet, vt Zē. & Pa.

ADDITIONO.

- 1 Excommunicatus. Adde Old. conf. 286. vbi vide, an idem sit in suspensio ab homine.

SYMMARIUM.

- 1 Causa, quae tractantur in electionibus episcoporum, dicuntur esse de maioribus.
- 2 Questionum episcopaliū appellatione comprehenduntur etiam questiones dignitatum superiorum.
- 3 Causae an possint tractari in curia per viam simplicis querelae.
- 4 Appellatio an valeat, si exprimitur causa probabilis, quae tamen non est vera.
- 5 Appellatio quae intelligatur, quando datur certa forma appellantis.
- 6 Appellatio quando dicatur frustratoria.

Vamus.

¶ Gl. j. summat. diuidit autē i quatuor partes, fm Io. Mo. primo recitat constitutionē Alexandri. scdo partem illā reprobat. tertio pmittit ab appellatione aliquo casu recedi. quarto dat certā formā ordinario cū ab ap. recedit. scda ibi, Sed cū. 1 tertia ibi, Caterū. quarta ibi, Inferiores. ¶ No. primo, qd causae quae tractant in electionib. eporum, dñr esse de maiorib. ¶ No. qd vbi ius disponit quaslibet appones admitti, censet approbare et appellationes friuolas, qd nota pro statutis. & hoc ptoat iste tex. iungendo constōnem Alexandri cū ista. ¶ No. hic arg. 2 qd appellatione epaliū qōnum, cōprehendunt et quāstiones dignitatum superiorum. ¶ No. qd appellatione dignitatis in generali significatione comprehendunt dignitates epales, & superiores. qd facit ad no. §. eo. auaritia. ¶ No. qd appo, quae interponit ab electione, pōt qñq; esse iudicialis, & qñq; exiudicialis. ¶ No. casum, in quo requirit scriptura. alios vide per gl. j. de cens. c. i. ¶ Quoero, an cāx possint in curia tractari p viā simplicis querelae. a sol. dic, qd sic: quia hic loquit tñ de impugnantibus per viam appellationis, ergo secus de impugnantibus per viam simplicis querelae, cū iste vie sint valde diuersae, vt patet j. de app. cōcertationi. Io. An. ¶ Quoero, an valet appellatio, si exprimitur probabilis cā, quae tñ nō est vera? sol. dic, qd sic, per istum tex. qui arctat tñ ad expressionē pbabilis cāe. ad hoc qd no. gl. 4. j. c. tit. si postq. Io. An. Sed dicit Pau. qd cum sit leue fingere cām legitimā, & non verā, non erit pūsum diuinae vacationi. Sed dicit, qd Arc. rñdet, qd talis appellans punitur de malitia. de penis. c. calumniā. Sed Pau. dicit, qd forte hoc nō est verū, quia si talis appellatio est recipienda per curiā, ergo non dēt priuari taliter appellans, fm eū. ¶ Sed posset dici, qd rōne eius, qd appellauit ex cā non vera, non pūiet, ex quo curia approbat talē appellationē, & ita procedat dictum Pau. sed ea rōne, quia deficit in probatione exceptionis obiectae, bene pūietur per dictū c. calumniā. & per c. finē. de dolo. & ita pcedit dictū Arc. Sed quicquid sit, textus optimē facit pro opinio. Pau. in c. vt debitus. §. de appe. vbi arctat ad expressionē causae probabilis prout hic. & tñ tex. intelligi dēt, qd et sit vera, vt ibi in fine probat tex. ¶ Sed quid, si appellatur sine scripturis nulla cā expressa in praesentia partis, an hac appo deuoluat negotiū ad curiā? D. de Rota cōclu. 776. fm meam quotam, allegat

pro & §. & concludunt, qd aut iudex non defert tali appellationi, & non deuoluit, vt hic est tex. clarus. aut iudex defert, & tūc tenent, qd deuoluat. allegant dictum Arch. j. de app. cordi. vbi tenet, qd si appellatio interponitur ad Papā sine scriptis, & sine causa, & sine petitione apostolorum, deuoluat causam ad curiam, ex quo iudex defert, quia per hanc delationem totaliter abdicat a se iurisdictionem, vt j. de app. cum appellationib. fm eos. ¶ Glo. 2. querit, quae fuerit constitutio Alexandri. deinde colligit vnum notabile, quod improbat, & dicit hic Gui. procurasse editionē huius constitutionis. Et dicit idē in Spe. ti. 2. §. super est. & de appe. §. qualiter. ver. illud aut. Io. An. ¶ Gl. super verbo, quaslibet. recita per prium, qd non fuerit iniustum Alexandrum sic statuere, quia idem videbatur statutum per iura antiqua, vt §. de app. vt debitus. vbi dicitur saluis maioribus & c. & Alex. eadem rōne motus annumerauit istas maioribus. et ergo oīs appellatio deuolui debebat. gl. soluit in fi. gl. Et pro hoc facit, qd cāe electionum eporū non sint de maiorib. quia illas cōfirmant Archiepi, Patriarchae, & Legati. j. c. ti. si abbatē. 2. rñso. qd non possent, si essent de maioribus, iuxta no. §. de offi. leg. qd translationem. fm Io. An. ¶ Gl. super ver. extra iudiciū recita per prium, qd idem sit in iudicio, vt j. patet. gl. fatef priū. ¶ Gl. super ver. in scriptis, recita per prium, qd imo possit appellari viua voce incontinenti, vt 2. q. 6. ad fi. glo. sol. dupl. r distinguendo inter ap. interpositā a diffinitiuā, & incontinenti, qd ab illa potest appellari viua voce, & appellatione interlocutoria. vel secundo dicit, qd istud est speciale. ¶ Gl. super verbo, pbabili. potest recitari per prium, vt non requiratur expressio causae in diffinitiuā. §. eo. vt debitus. gl. soluit dupl. in fi. gl. opi. Guil. tenet hic Io. Mo. & Arch. Motiū eorum est, quia hic dñr de appellatione, quae interponitur in iudicio, sed iudicium finit per finiam. ff. de re iud. l. j. 20. di. in princ. 3. q. 8. c. i. nam postq. facta est discussio, non est iudicium. §. de ver. sig. forus. ergo patet, qd hic loquitur de appellatione interposita ante diffinitiuā. Item sic debet intelligi iste tex. vt correctio iurium enitetur. j. c. cū expediat. Io. An. ¶ No. bene istud dictū, qd vbi datur certa forma appellantis, quae in iudicio interponitur, non intellr de appellatione, qd interponitur a diffinitiuā, qd bene nota pro statutis. Sed vr, qd opinio Gar. sit melior. Nam iste tex. includit duplicem modum, qui concurrere pōt in appellando ab electione, videlicet in iudicio, vel extra, vt patet j. de ap. cordi. & c. cōcertationi. Si ergo dicimus, qd appo a diffinitiuā sit iudicialis, habeo intentū. si dicimus, qd sit exiudicialis, adhuc idē p hunc tex. ¶ Nec ob. si dicatur, qd ex hoc corriguntur iura antiqua: qd in causis electionum in multis inducuntur iura specialia ptra regulas iuris communis propter periculum vacationis. ¶ Gl. super ver. legitima. in principio querit, quae causa non debeat reputari legitima. glo. solu. & ponit exempla. ¶ In ea. glo. ibi, vel his si fia. puta, ne eligatur ignobilis genere. §. de prae. c. pe. fm Gui. & Arch. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, sed quid. hic gl. querit, & soluit: & similiter in verbo, quid si appellauit. ¶ In ea. gl. ibi, Osius. idem Fran. qui allegat, qd in dubio superiori obediendū est. de cler. exc. c. illud. 24. q. 1. quid culpatur. §. de rescrip. dilectus. & l. si quis ex aliena. ff. de iud. Ioan. And. ¶ In fi. glo. idem Clericus Pisanus. Ioā. Mo. & Archi. Ioan. And. ¶ No. istam gl. 6 qd appel. dicitur frustratoria, quando nulla causa exprimitur in ea, vbi de iure exprimenda est, quod no. quia facit ad no. in cle. si ante. de dolo, & contu.

ADDITIONO.

- 1 Querelae. Adde Do. de Ro. deci. suis, in nouis. de app. Ber.

SYMMARIUM.

- 1 Renunciatio appellationis dolose facta non prodest renuncianti.
- 2 Appellatio si est praesentata sedi apostolicae, & non Papae, an sit licitum ab ea recedere.

Oeterum.

¶ No. qd est licitū appellationi renunciare, anteq. appo sit pntata superiori. de quo hic in gl. ¶ No. qd renunciatio apponis dolose facta non pdest renuncianti. ¶ Quoero, an si appo esset pntata sedi aplice, & non Papae, sit licitū ab ea recedere? sol. dic, qd sic: qd hic ponit sedes apostolica p ipso Papa, vt patet j. ibi, apostolico se cōspectui, vt patet ex verbo, praesentare. ad hoc j. co. puida. primo rñso. nā talia debēt Papae praesentari, & nō cathedre, in qua sedet. Io. An. ¶ Gl. sup. ver. patib. recita per prium, qd non requiratur cōsensus ambarū partū in renunciatione appellationis, sed appellans solus renunciare potest, §. de app. interposita. gl. sol. & postea querit de vna qñsione, & remittit. ¶ In ea. gl. ibi, pars cōsentiat. & est speciale in his maioribus, fm Io. Mo. qui distinguit hic inter cās maiores, medias, & minores, qd prosequitur Host. plenius §. de crimine falsi. c. si. Ioan. And. ¶ Glo. super ver. prauitate, querit de exemplis tex. & sol. deinde querit, an sit licitū redimere vexationē suā, & remittit. in fi. gl. Arc. dicit, qd hoc casu cēt simoniacū dare

dare pecuniā. alleg. no. 16. q. 7. decimas. Et quod no. Inno. de simo. ad aures. Io. An. Io. de S. Geor. dicit, q. c. dilectus. cū sua materia loquitur in illo, qui plenē adeptus est beneficium a iustē habēt e, & possidēt illud, qui bene potest dare pecuniā, vt nō turbe tur, vel molestet: sed is, cum nondū plenē esset adeptus beneficium, vel ius in eo, non potest dare pecuniam proprius acquisitione secundū eum. quod no. quia ex hoc vult, q. electus antequam fuerit adeptus plenum ius in beneficio, licet non potest redimere vexationem suam. Et istud fuit dictū Hostien. in d. c. dilectus.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudex quando recuperat iurisdictionem ex aliqua causa, debet primò quærere, an causa subsistat, propter quam illam recuperat?
- 2 Iudex assignans terminum partibus, vt debeant se presentare coram superiore super certā causa, non dicitur se intromittere aliquāter de illa causa.
- 3 Actorum appellatione quid comprehendatur?
- 4 Renunciāns appellationi, an videatur renunciare iuri instantiæ?

Inferiores. ¶ No. q. appellatio aufert cognitionem cāe Iudici, a quo appellatur. No. q. vbi Iudex recuperat iurisdictionem ex aliqua causa, debet primò inquirere, an causa subsistat, propter quam illā recuperat. ¶ No. q. Iudex assignans terminum partibus, vt debeant corā superiore se presentare super certa causa, non dicit de illa causa se aliquāter intromittere. quod not. quia facit, q. si exemptus delinquit in diec. episcopus illi possit assignare terminum, infra quē se presentare debet suo superiori, cum per hoc non dicatur de illa causa se aliquāter intromittere. Et ex isto ē vt, q. ex assignatione termini, quam facit Iudex in principio iudicii, vt quis cōpareat super causa, adhuc non dicatur se de illa cā intromittere, licet ex illa citatione possit induci litis pendentia, vt in cle. si vt lit. pen. ¶ Itē no. q. ille, qui nō habet iurisdictionem, statuit terminū. vide gl. 4. in c. cū contingat. de rescr. ¶ Q. nō, quid comprehendatur appellatione actorū. sol. dic. q. cōprehenduntur oīa, quæ in iudicio aguntur. s. de prob. qm. 2. ff. de re iudi. l. acta. & est verbum generale. ff. de ver. sig. l. Labeo. & sic sumitur. C. de eden. is apud quē. & quādoq; appellantur documenta, vt d. c. qm. fm Arch. Io. An. ¶ Sed pone, q. infra terminū si bi assignatum isti non representant se coram Papa, nunquid ex hoc videat appellatio deserta in tñ, q. inferior possit de cā cognoscere? Sol. vñ, q. sic. ad hoc. s. de app. per tuas. & c. consuevit. sed illa in alio casu loquuntur. Vnde vñ dicendū, q. ad Papam spectat cognitio per c. cupientes. j. eo. tit. fm Lap. Abb. ¶ Glo. super ver. inquirant. quærit, quid si inferior procedat si ne ista inquisitione, an valeant gesta. sol. q. non. ¶ Glo. super verbo, peremptorium. b. quærit, an post peremptorium expectentur. sol. q. sic. in fi. gl. Arch. tenet cōtrarium, cum hic adstringatur infra dictū terminum, vt dicit tex. in quo & c. Item est hic terminus hominis, & ille est terminus iuris. Item, isti casus sunt diuersi, & hoc ibi exprimitur, hic non. Et istud satis habet rationis fm Io. An. qui dicit, q. lo. Mo. sequitur primos. alleg. j. eo. cupientes. & s. de dolo & contu. cum dilecti, tamen dicit mitius agendum in termino iuris, q. iudicis. ff. de arb. Cel. sus. maximē hoc casu, quo citantur propter delictū. Io. An. reducit opi. ad concor. dicens q. opi. Arch. procedat quo ad processum, vt possit procedi in curia non obstante absentia partis, sed quo ad pœnā c. cupientes. procedat alia opi. vt videlicet sit necesse illa tēpora labi. sed illa pars, quæ fuit culpabilis in prauitate recedendi a principio ab appellatione statim post recessum sit arctata ad illa tēpora, ac si recessum non fuisset. ad quod facit j. de præb. eum qui. Illa verò pars, quæ non fuit culpabilis, vt quia data pecunia, vel metus illatus fuit, ignorante electo: tunc de nouo habebit illa tpa. ad hoc. j. eo. si electio. Io. An. ¶ Gl. super ver. munimentis, quærit, quid sint, & vñ dicantur. gl. sol. in fi. gl. & eo respectu dicunt ēt documēta, q. a do cent, & informant, quid Iudex facere debeat. 2. q. 7. pleriq; & de proba. qm. in fi. gl. Io. An. ¶ Gl. quærit, quid si isti nō veniāt, quid sit faciendum. gl. sol. & assignat rationē. ¶ In ea. gl. ibi, vel nō prosequi. & idē, si illi renunciat fm Guil. & Arch. Io. An. ¶ Quærit hic Pet. de Anch. an renunciāns appellationi videatur renunciare iuri instantiæ? Sol. dicit, q. sic, quia videtur probare contrarium, quia hic loquitur, quādo constat de mente, q. non intendit renunciare nisi appellationi fm eum. vide de hoc aliquid per Inno. de renun. vehemens.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Intromittere. Adde Fed. consi. 28. B.
- b ¶ Post peremptorium. Adde, quod voluit Old. consi. 3. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Defectus, qui non exhibet se oculis corporeis, pōt esse notorius, & euident.
- 2 Deficiens in probatione exceptionis oppositæ ad vñ effectū repellitur.

totali prosecutione causæ aliarū exceptionū ad eundē finem tendentiū.

- 3 Criminosus non potest postulari.
- 4 Illegitimitas si opponitur electo, quis debeat eam probare?
- 6 Dignitas descendit a digno.
- 7 Exceptio non dicitur euident, licet appareat oculis corporeis factum, ex quo oritur exceptio, quādo dicitur, quod apparet, potest verificari in alio casu non prohibito a iure.
- 8 Allegans qualitatem extrinsecam, quæ provenit ex accidenti. arctatur ad probandum illam.
- 9 Electus si citatur, vt j. certū terminū veniat, & perceptoris, vt subiiciatur examini: et ipse nō veniēs pñciat cōtumax, an possit dici electio nulla? Et quid si veniat post terminum offerens se paratū examini. nu. 10. Et si examinetur quid fiet. nu. 11.

I forte. ¶ Glo. j. summat. diuidit in duas partes, quia prima pars dat ordinē, secunda pē

nā imponit. Secūda ibi, caterū. ¶ No. q. qñ procedit per viā collationis, pñt opponi crimina contra illū, cui fienda est collatio. ¶ No. q. defectus, qui non exhibet se, vt videri possit oculis corporeis, pōt esse notorius & euident sicut est, q. quis non habeat scientiam. ¶ No. q. vbi opponitur plures exceptiones singulariter concludentes ad eundē effectū, primò debent discuti illa, quæ facilius, & citius probari possunt. ¶ No. qualiter probetur defectus scientiæ alicuius, quia per examinationē, quæ fit de ipso. ¶ No. q. deficiēs in probatione exceptionis oppositæ ad vñ effectū, repellit a totali prosecutione cāe aliarū exceptionū ad eundē finē tendentiū. ¶ Opp. q. iste tex. non pcedat, quia præsupponit, q. pōt postulari admittatur exceptio defectus, qd est falsum, quia pōt postulari non pōt opponi defectus scientiæ, vel alius defectus pñonæ non proueniens ex delicto, cum defectuosus, non criminosus non possit eligi, sed postulari debet, supra eo. titu. innotuit. 6 r. dist. Osius. Et no. supra de postu. præla. c. fi. sol. potest dici, q. id, quod hic dicitur de defectu scientiæ, vel vitio personæ, quod non proueniret ex crimine, non referatur ad postulatū, sed ad electū, vel ad illum, qui est promouendus: vel dic, quod hic dicitur de vitio, intelligitur de euidenti vitio descendenti a crimine. ad hoc. 4. q. 10. c. j. ¶ Nam criminosus postulari non potest, supra de postu. præla. c. j. & supra eo. titu. scriptum. vel potest intelligi de oppositioe defectus etiam non descendentis a crimine, qñ omnino redderet postulatū inhabile: quia tunc esset contra descriptionem postulationis positē p Arch. supra eo. c. j. & per Io. An. s. de postu. præla. c. j. eo. lib. super gl. vel pōt intelligi de defectu, ad quē peruenit postulatus ex culpa sua, nā si talis repellit ab obtēro, vt no. s. eo. ti. cū in cūctis. s. hoc sanē. & j. eo. tit. licet canon. multo fortius ab obtinēdo repellit. 16. q. j. s. his ita rndetur. vel qñ defectus postulari non exprimit in postulatione: quia tunc ēt repellit, fm Gof. in c. j. s. de postu. præla. & ibi Io. An. fm Lap. Abb. ¶ Quid si omnes defectus oppositi sunt euidentes, an locū habebit iste tex. Sol. dic. q. tunc nō erit locus ordini hic positū, sed examinatio bene debet fieri fm moqū hic positū, & si non probetur, habebit locū pœna hic posita fm Io. An. ¶ Quid si obiectio fiat cōtra consecrandū iam cōfirmatū, an habeat locū iste tex. sol. Guil. & Arch. tenent, q. sic. ar. huius verbi, promouēdo, quod est generale aptū comprehendere promotū ad confirmationē, & ad cōsecrationē. ad hoc 23. di. in noīe dñi. fm Io. An. & idē tenet Pau. quia ille, qui cōsecrat, dñr promoueri respectu pōtentialiū & eorū, quæ cōsecrationē aciderant. facit de trasla. præ. c. 2. de accu. super his. fm eū. ¶ Q. uero, q. habeat probare, qñ opponitur electo, q. est illegitimus. sol. Arc. hic tenet, q. opponēs, & istud multo fortius procedit, si propter hoc pētat electionē cassari. alle. no. per Inno. de dolo. cu. olim. & de accu. super his. tñ dicit aliquos dicere, q. electus pbare tenet, nisi sit in possessione litē inuentionis. s. q. nil. int. legi. lator. Io. An. remittit ad qñē, quā disputauit in regula, in amib. j. de re. iu. Et ibi pcludit, q. fundans intentionē suā super negatiua, habeat illā probare. vñ obijciens illegitimitatē petens ob hoc electionē cassari, habebit hoc probare, & idē esset quo ad euitandū pœnam hic positā. petens vero se confirmari non obtinebit, nisi pbet se legitimum. Et ita refert etiam hic, Io. de Lig. sed dicit Do. Io. de lino. hic, q. credit iustificare electo, q. prober quasi possēssio nē legitimatatis, quia illa transfundit onus probandi in aduerfariū, & releuat existentem in quali possēssione ab onere probandi. C. de prob. non episcopi. & s. de proba. per tuas. Sed qd, si obijciatur electo, q. est euidenter simplex in administratione, & sic

A D D I T I O.

- a ¶ In aduersarium. Adde, quod voluit Ang. consi. 144. q. dicenti aliquem non Notarium incumbit onus probandi, ex quo est in quali possēssione officij. & vñ, quod voluit Old. consi. 256. & melius Pau. de Cast. consi. 158. in secundō in premissis. Alex. consi. 24. 2. l. b. Fel. cōsi. 104. vbi ponit cui incubat onus probandi cum parochianus dicit prælatum non legitime institutum. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

& sic repellendus. 39. di. Petrus. 74. di. episcoporum. vel est bigamus, irregularis, vel usurarius. Archi. dicit, q̄ tunc requirit solennis probatio. & allegat 47. dist. de Petro. Ioā. An. ¶ Quāro, an iste tex. procedat, siue sit appellatum, siue non. sol. dicit Archi. q̄ Guil. intelligebat, q̄n erat appellatum, sed ipse tenet contrarium. Et idem dicit, quod tenet Guil. & sic dicit curiam seruare. Io. An. idem Zen. & Io. de Lig. cum hic nihil exprimat de appellatione. Nec ob. c. vt circa. vt s. quod allegat Guil. quia loquit in certo casu, quo opponitur, & appellatur, & id illa ad alium casum non est extendenda. sed hic, nihil dī de appellatione s̄m eos. ¶ Quāro, coram quo iste debet subijci examini. sol. dic, q̄ coram iudice, quia illi est facienda probatio. 4. q. 3. sape. in fi. vbi de hoc Io. And. & per t. ex. qui hic, dicit incō mutabiliter, dicit hic Pau. q̄ ē parte non petente, debet index hunc ordinem obseruare. alle. de excels. prelāt. n̄his. j. & 2. s̄m eum. ¶ Glo. 2. quārit de exemplo tex. q̄n non dicitur euidēs defectus. gl. sol. in fi. gl. dicitur aut euidēs defectus, q̄n ille defectus oppositus ita euidenter se exhibet oculis iudicis examinātis, q̄ tergiversari non potest. ad hoc 2. q. 1. manifesta. quā Lotharius. & cap. de manifesta. de accusa. euidentia. de fil. presby. q̄m. s̄m Lap. Abb. & ponit Lap. exemplum, vt si dicatur lepra infectus. de cle. egro. tua. aut atreptus a demonibus. 8. q. 2. c. fi. & no. 33. di. definimus. s̄m eum. ¶ Gl. super ver. promouēdo. q̄rit de exemplo tex. quomodo possit verificari in promouēdo, & soluit. ¶ Gl. super verbo, dignitatem, quārit, an habeat locū in inferioribus beneficijs. & soluit, q̄ non. in fi. gl. idem Archi. sub dubio forte. Io. Mo. tenet s̄. alleg. s̄. de appel. de appellationibus. de prāben. maioribus. Item allegat identitatis rōnem, quā in beneficijs vacantibus habet locum, vt fiat velox expectatio. Item cum solis dignis beneficia sint conferenda: dignitas appellacione quodlibet beneficium continetur. ¶ Nam dignitas descendit a digno. ad primum allegat. s̄. de rescrip. cum adeo. ff. de ven. in pos. mit. l. j. s̄. mulier. Et pro ista parte facit, q̄d no. Io. An. s̄. eo. ti. c. 1. super verbo, canonica. Sed tene cum gl. quia pōnales constitutiones non sunt extendendae. j. eo. statum. bene facit tamen iudex si examinādo, & in illis tenet hūc modum, s̄m Io. An. & idem tenet Zen. eisdem rationib. ¶ No. incidenter di. Io. Mo. q̄ appellatione dignitatis in lata significacione vocabuli comprehenduntur ēt beneficia simplicia. a item ex di. Io. An. no. q̄ constitutio pōnalis, q̄n subest aequitatis ratio, seruanda est in alijs casibus, quā expressis, tñ quo ad pōnam non est extendenda. simile tenuit s̄. de rescri. dispensa. j. super gl. magna. ¶ Glo. super verbo, euidentem. primo quārit, si non opponatur euidentem, an habeat locum. & tenet, q̄ non. deinde quārit, quid si manifestum. & tenet, q̄ sic. Item q̄d si opponit plures euidentes, & alteram tñ probat, quid erit? Item quārit, an iudex ex officio possit inquirere, si pars nō opposuit. Item quārit, quid si partes expressē renunciet. Itē, quid si recipiantur probationes tacitae super non euidentibus, an valeant? ¶ In ea. gl. ibi, c. 2. ¶ Sed quid si opponatur vitium cāstrationis in casu, quo prohibita est promotio. Dicit Arc. se videri hoc de facto, & q̄ talis defectus dicitur euidēs, cū per inspectionem possit statim constare. alle. 17. q. j. nec aliqua. & de p̄scri. quia indicāte. de fri. & male. c. fraternitatis. circa prin. Io. An. s̄, quia licet facile constare posset illum esse castratum: q̄ se castrauerit, non est in euidenti, & talis non repellitur, nisi se castrauerit sine causa, vel procurauerit id fieri. de cor. vit. ex parte. j. & 2. & est simile huic. s̄. de transla. quanto. ver. ne autē, quod ibi no. secundum eum. Pau. hic, distinguit, q̄ aut opponitur solus defectus membri, quocunque interuenerit ex legitima causa repulsionis, sicut esset abscissio manus, vel pedis: & tunc iste sufficit. aut opponitur defectus euidentem, qui tamē nō inducit indistincte inhabilitatem, sicut est castratio, & tūc nō diceretur euidentem, vt dicit Io. An. dicens, q̄ isto casu non deberet admitti articulus, si diceret, q̄ ipse esset castratus, nisi adderet, q̄ sine causa fuit castratus. secundum eum. ¶ No. istud dictū q̄ exceptio non dicitur euidentem, licet appareat oculis cor poris factum, ex quo oritur exceptio, quando id, quod apparet potest verificari in alio casu non prohibito a iure. no. propter statuta, quā admittunt exceptiones euidentes, & alias re pellunt. ¶ In ea. gl. ibi, opponens. idem Archi. qui dicit sic debere intelligi. 2. q. 10. c. 1. vbi dicitur prius egerint, quia ibi debet exponi, id est prius discusserint in iudicio: nam secundum verū intellectum illud c. debet intelligi, quando simul proponuntur plura crimina contra reum. Sed primo de vno illorum in iudicio discutitur, & opponens deficit in probatione eius, & tunc admittitur ad alia. ad idem. ff. de accu. l. si cui. s̄. eisdem. C. qui accu. non pos. l. j. & hoc tangit gl. ea. q. in sum. & hoc satis colligitur ea q. s̄. in fi. Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, punietur. idem Archi. qui dicit, q̄ punietur illa pōna de qua loquitur ille tex. in fi. Nec ob. q̄ iste tex. dicit, opponens docuerit veritatem destitui. & sic videtur, q̄ vno obiecto non probato, nō dicantur om

nes obiectus destitui veritate: nam nō dicitur falsum id, quod aliqua veritate iuuatur. ff. de leg. 2. filius hæres. quia dicit ipse, opponens veritate destituitur, q̄n nō sunt probatē, prout sunt oppositae & discussae. & dicit, q̄ satis clarē sonat istud hæc litera. sed dicit Io. And. q̄ sibi non videtur sic clarē dicere hic. Sed hic cadit dubitatio, cui similis habetur in cle. in plerisque. cod. tit. videlicet, an requiratur concursus vtriusque b qualitatis expresse in dispositione. & ad cōtrarium potest induci, quod no. s̄. eo. ti. c. 1. s̄. fi. in gl. intellige. Inducit etiam Archid. pro se, q̄ vbi coniunctim ponuntur plura vtrunque faciendum est. super quo vide no. s̄. de rescri. c. 2. & c. olim. & de iu. exhibita. in fi. imputet ergo sibi, qui opponendo illa simul se obligauit. Vnde si bi gerendus est mos. s̄. de probat. licet causam. ff. de proba. circa. Nec ob. s̄m eum. s̄. c. vt circa. quia illa dat formam opponēdi, & appellandi. sed hic dat formam opponendi, & probandi, s̄m Io. An. ¶ Contra hanc opi. tenet Io. de S. Geor. dicens, q̄ cū iste tex. loquatur in plurali, oportet q̄ omnes sint veritate destituti. i. q̄ nulle sint probatē. Ant verē, vt quia fui admissus ad proponendum simul, & nullam probaui. aut fictē, vt quia fui admissus ad probationem primē, & in illa defeci, quia perinde est, ac si nullā probassem, & fuisset ad omnes admissus, vt hic dicit tex. vnde non admittetur hoc casu ad probandum aliquas ex alijs, licet sint forte sufficientes, & verē, & forte etiam illas probarem, si admitterer. & hoc vult iste tex. s̄m eum. Idē hic tenet Io. de Fan. qui dicit, q̄ standum est iuri cōi dicenti, q̄ vbi plura opponuntur, quorum alterum est sufficiens ad intentū, c sufficiat alterum probare. ¶ Nec ob. iste tex. in fi. qui vult, q̄ vbi deficit in probatione vnus, puniatur, ac si in omnibus defecisset: quia dicit, q̄ ipse tex. loquitur, quando vnum euidentem opposuit, & non probauit. & tunc puniatur, ac si defecisset in probatione omnium obiectorum non euidentium. Sed nō dicit, quando duo euidentia sunt obiecta, & vnum probat, & alterū non, q̄ sit puniendus: ergo non debet iste tex. qui est pōnalis, ad alium casum extendi, vt in regula, in pōnis. j. de reg. iur. & idem tenet hic Do. Pet. de Anch. eadem ratione. ¶ Item, quia absurdum videtur, q̄ ex eodem processu quis obtineat victoriam, & etiam pōnam. Ioan. de Imo. dicit, q̄ forte gl. seruaretur in practica: quia potest iste dici temerarius respectu eius, quod obiecit, & non probauit, licet non respectu eius quod probauit, vnde non est absolum si propter diuersos respectus in vno obtineat, & in alio succumbat. facit quod no. supra de re iudi. cum inter nos. & ff. de mino. l. j. s̄. j. secundum eum. Ego credo opi. contra glo. magis veram, pro qua facit glo. super verbo, defecerit. supra eo. tit. & lib. c. 1. Item video, q̄ vbi vnus articulus ad probandum vnicum articulum, & ipse probat semiplenē intentum suum, licet non plene, euitat condemnationē expensarum, vt no. Hostien. de dolo & contu. finem. & ibi Io. Andr. super glo. ergo multo fortius debet euitare, quando in duobus obiectis probat alterum, quod sufficit ad intentum. Item quando quis petit plura, & in vno succumbit, & in altero obtinet: fit hincinde compensatio expensarum, vt no. Ioā. Andr. in d. c. finem. sicut erit in proposito hic. ¶ In fi. glo. no. istam glo. q̄ licet ius, vel statutum repellat alteram partem a potestate probandi, si recipitur eius probatio, & probat: nihilominus ex talibus probationibus debet proferri sententia. ad hoc cle. constitutionem. in fi. cod. titu. ¶ Glo. super verbo, scientie. in prin. querit, an defectus scientie sit tolerabilis in laicis? & sol. q̄ non, deinde opponit, q̄ non debeat grauari probatione habilitatis electus. Cuius contrarium vult tex. qui vult eum subijci examini, quia quilibet p̄sumitur bonus &c. de p̄sump. dudum. glo. sol. deinde remittit de negatiua. ¶ In ea. glo. ibi, cum suis similibus. Ioan. Mon. dicit, q̄ vbi nihil habeo facere cum homine, p̄sumere debeo illum dignum, sed vbi habeo secum agere, vt quia volo sibi dare filiā meā in vxorē secundum ecclesiam, debeo perquirere de dignitate sponsi, saltem quo ad expressa. s̄. c. cum in cunctis. & j. eo. licet canon. & quia eligens tenetur inuenire conditionem debitam filie. argumen. ff. de ritu nup. qui liberos. ideo puniatur hoc non faciēs. 8 Io. And. & no. gl. q̄ allegans qualitatem extrinsecam, quē puenit ex accidenti, arctatur illam probare. ¶ Gl. super verbo, contingat, querit, an possit reuocari? sol. q̄ non. ¶ Glo. super verbo, ante omnia, colligit notabile. in fi. gl. facit. C. de p̄sc. auditis. et s̄. c. cū dilecti. Io. An. ¶ Gl. super verbo, initium. recita per prium in ea formatū. et soluit quadrupl. vt in ea. ¶ In fi. glo. ¶ No. ex prima

ADDITIONES.

- a ¶ Simplicia. Adde, q̄ Lap. alle. 101. dicit, q̄ appellatione dignitatis venit monachus. Ber.
- b ¶ Vtriusque. Adde Ang. conf. 62. Ro. conf. 263.
- c ¶ Alterum probare. Adde, q̄ illud est verum, nisi se adstrinxisset ad probanda plura, quia tunc non sufficit alterum probare. ita dicit Pau. de Ca. conf. 209. in secundo impressis. ideo bonum est, q̄ ponatur clausula non se adstringēs, de qua per Alex. conf. 42. 3. lib.

prima solutione gl. q. licet iudex in causa electionis possit sup-
plere de facto, tñ illa suppletionē nō facit ad cōmodū partis, q̄
inchoauit instātiā, sed illa repulsa supplet. vide gl. in ver. exclu-
dentes. j. co. c. cupientes. §. ceterum. ¶ Quærit hic Lap. qd si
citatur electus, vt infra certū terminum veniat, & perempto-
riē, vt subijciatur examini: ipse nō venit, pp qd pronunciat
cōtumax, nūquid debeat haberi pro probato defectus euidēs,
ita vt pronūciari possit electio nulla? sol. vñ q non, quia illud
non reperitur iure cautū, vnde cū sit pœna, non est imponēda
ab homine, nisi aliud interueniat, ad hoc 2. q. 5. cōsultuisti. de
trans. inter corporalia. sic. j. c. statutu. poterit tñ iudex cōpelle-
re ipsum ad veniēdū, & tandē electionē, & electū repellere. de
offi. deleg. de causis. §. si. cū crescente cōtumacia crescere deat
10 & pœna. §. de iud. cū nō ab hoīe. in fi. fm Lap. Abb. ¶ Sed qd,
si veniat post terminū, offerens se paratum examinari, an tunc
debeat audiri? & vñ q non, quia ipse fuit in culpa non venien-
do. vñ sibi est imputandū, vt in rfa, mora. j. de reg. iur. in triūm
facit, q ipse tenebat ad duo. f. ad veniendum, & ad veniendū
in termino: quo casu ēt post terminū venire tenetur: ergo &
admitti debet, & maximē in casu tali, vt veritas habeat, & quia
est iuris publici. 8. dist. que q̄ mores. & §. de dolo. cū dilecti. 3. §.
q. 9. graue. & facit j. de priu. cū psonē. in fi. & j. de preb. si tibi
absenti. facit, qd no. Io. An. j. de offi. or. ordinarij. §. si. in gl. & i
versū. nō obstante, vbi dicit, q si ille, qui non fecit fidem de di-
spensatione in termino sibi dato, pp qd est beneficio ipso iure
priuatus: si tamē priusquā ordinarius beneficia cōferat, fidē
facit de dispensatione, ēt lapsō termino, nō poterūt beneficia
conferri. facit. j. co. tit. ab eo. & q no. Ioan. An. fm Lap. Abb.
11 ¶ Sed pone, q̄ examinetur, quid fiet? sol. dic. q si apparet suf-
ficiēs, cōfirmabitur electio, si aliud canonicū non obsistat. §.
eo. ti. post q. & opponens repellēt, & puniet, nisi habuerit pba-
bilē cām, vt in fi. huius c. Aut apparet eū euidenter defectuo-
sum, & tūc repellēt electus, & ēt puniet opponēs, vt hic, & §. e.
c. j. nisi habuerit pbaibilē cām opponendi, & ista est mēs huius
ca. fm Lap. Abb. ¶ Vltimō quæro, an examinatio obiectōrū,
quē fit p̄ psonā electi, possit fieri in eius absentia per pcurato-
res & probationes testium? hoc t̄gunt Do. de Ro. cōclu. 660.
fm meam quotā. & ibi cōcludunt, q̄ aut examinatio persone
nō fit in cōtradictorio iudicio, sed tñ ex off. iudicis superioris
ad videndū, an sit dignus, & tūc hęc examinatio pōt fieri p te-
stes in absentia electi. allegat D. Inno. in c. licet, de transla. pre.
in gl. fi. & stilum cancellariē, qui habet, q̄ omni tpe p testes exa-
minet sufficiētia impetrantiū. Ad idē cle. Romani, de iureiur.
Aut hęc examinatio fit in cōtradictorio, & tunc aut psona est
graduata in aliqua facultate, & poterit probari idoneitas etiā
per testes, vel instā, & quo ad qualitatem scientiā, & aliorū,
quæ in electo requiruntur. argumēt. eorum, quæ hic notan-
tur. & §. e. cum olim. & c. si post q. & cle. j. de offi. deleg. Aut per
sona non est graduata, & tūc licet super alijs qualitibus pos-
sit fieri examinatio in eius absentia, non tamen de literatura,
quæ probatur per examinationem, quæ fit de persona electa,
vt hic dicit rex. & ideo per alias probationes in eius absentia
fieri non possēt, secundum eos.

SUMMARIUM.

- 1 Quis, vel qui, relatiuum, sequens vniuersalem stat restrictiue.
- 2 Relatiuum determinans antecedentia masculini, vel feminini generis, po-
test poni simpliciter in masculino genere.
- 3 Ecclesiarum appellatione non includuntur monasteria, & pia loca.
- 4 Facere per se, vel per alium, paria sunt in delictis.
- 5 Spolio, verbum, quid comprehendat.
- 6 Constitutio pœnalis quatenus concernit fauorem ecclesiarum est extenden-
da ad alium casum, quam expressum: dum tamen casus, ad quem fit ex-
tensio, concernat fauorem ecclesie.

S Ciant cuncti. ¶ Glo. i. summat, & aliter
non diuidit, quia totus tex.
vno constructu clauditur, fm Ioan. And. ¶ No. q̄
relatiuum, quis vel qui, sequens vniuersalem stat
restrictiue. de quo per glo. j. co. quia sæpe. ¶ No. arg. q̄ appel-
latione clericorū in materia pœnali non includunt persone
ecclesiasticæ. ¶ No. q̄ relatiuum determinans antecedentia
masculini, vel feminini generis, poni pōt simpliciter in ma-
sculino genere. & sic facit, q si rescriptum exprimit canonica-
tū, & dignitatē, & ponat postea nomina masculini generis, nō
dicatur surreptitium. ¶ Not. q̄ appellatione ecclesiarum nō
includuntur monasteria, & loca pia. Ad hoc. j. c. prox. ¶ No.
arg. q̄ personæ ecclesiasticæ, quæ non sunt clerici, querere ius
eligendi possunt in ecclesijs. de quo j. co. ex eo. ¶ Not. q̄ aliud
est rogare, aliud est inducere, ¶ No. casum, in quo verberans
laicum ipso iure incurrit pœnā excōicationis. ¶ No. q̄ appel-
latione bonorum ecclesie comprehenduntur beneficia sua.
4 ¶ No. q̄ in delictis paria sunt facere per se, vel per alium. ad
hoc j. de sen. excō. c. cū quis. ¶ No. q̄ persequens aliquē incur-

rit excōicationē, ac si manū violentam imponeret. de quo j.
de pe. felicis. Et no. q̄ persequens, non dī spoliare. ¶ No. q̄ per
ista verba, scias te ipso facto, vel nunc esse excōicatum, profer-
tur excōicationis snīa, de quo. de iudi. c. j. ¶ Quæro, quibus de
beat fieri restitutio bonorū ablatorū. sol. si spoliatur ecclesie,
ipsis debet fieri restitutio. 13. q. 2. Augustino, in fi. & c. quicun-
que. & c. in legibus. 16. q. 1. in canonibus. tamen satis dicitur
restitutum ecclesie, si restituitur prælato. 17. q. 4. si quis contu-
max. & quod ibi no. Si verò erant spoliati consanguinei eius,
debet fieri restitutio. de ho. sicut dignum. §. eos. secūdū Arch.
5 Io. And. ¶ Quæro, quia tex. dicit spoliado, quid comprehen-
datur sub isto verbo. sol. dicit Arch. q̄ sub verbo spoliationis
includitur auferens, vastans, inuadens, & eripiens. 12. q. 2. c. 2.
Item rapiens, vel fraudans. ea. q. qui abstulerit. & exponit Ar-
chi. ista vocabula, quia auferendo intelligitur latenter. vastan-
do quocunq; modo inuadendo immobilia, arripiendo mobi-
lia, rapiendo per vim, & publicē, fraudado per dolum: omnia
ista includuntur sub solo verbo, spoliando, vt in iuribus præl-
legatis. Io. An. ¶ No. bene istud dictum de verbo, spoliare: qd
facit ad saluandos libellos, in quibus fieret mentio de spolia-
tione, & ad statuta spoliationem prohibentia. ¶ Glo. 2. quæ-
rit, an episcopi includantur sub ista pœna. glo. sol. q̄ sic. & ad
contrariū responderet in fi. gl. idem Guil. & Arch. Io. An. ¶ Gl.
super ver. ecclesiasticas. querit, quē dicatur persone ecclesia-
sticæ. dic. vt in gl. ¶ In fi. gl. not. quæ dicantur persone ecclesia-
sticæ. ¶ Glo. super ver. spectat. querit, ad quem spectat electio
de iure cōmuni, & sol. distinguendo. ¶ Glo. super verbo, roga-
ti, querit, an preces inducant simoniam, & remittit. ¶ Glo. su-
per ver. inducū, querit de intellectu tex. & sol. ¶ Glo. super ver.
consanguineos, colligit notabile super tex. & allegat concor.
in fi. glo. vsque ad quem gradum dicantur consanguinei. re-
mittit Io. An. ad no. §. de ap. postremo. in glo. ¶ Sed an habeat
locum in affinibus, tenet hic Io. And. q̄ non, quia cū istud ius
sit pœnale, nō est extendendū, j. de reg. iur. in pœnis. Ioan. And.
¶ Et dixit hic Pau. q̄ iste tex. inducit aliud speciale, quia verbe-
rans clericū esset duplici excōicatione ligatus: primò p cano-
nem. 17. q. 4. si quis suadente. Secundo per hanc decre. quæ pe-
nam aggrauat quo ad huic casum, vnde talis a duplici ligami-
ne deberet absolui fm Pau. ¶ Gl. super ver. alios, in prin. recita-
per triūm, q̄ iste spolians per aliū non deberet puniri: quia nō
sunt paria exercere per se, sicut per alium. C. de cad. tol. l. j. §. ne
autem. gl. sol. distinguendo: & in casu isto, quare ligetur, reddit
duas rationes. deinde querit, an mandatarius incurrat hęc pœ-
nam. & soluit, q̄ sic. ¶ Vltimū querit, an habeat locum in pre-
sentationibus, & in hoc distinguit: dic. vt in ea. ¶ In ea. glo. ibi,
per alios explicari. ¶ No. istam gl. cui habes similem in c. 3. de
his, quæ fiunt a prēla. in glo. fi. Et idem no. Io. An. in regula, ra-
ti. j. de reg. iur. super gl. Idem Arch. 17. q. 4. omnes. super fi. vlt.
gl. sed Do. Io. de Imo. dicit, q̄ Bart. tenet contrarium in l. j. §.
de iecisse. ff. de vi, & vi ar. Et idem Pet. & Cy. in l. fi. C. ad Mac.
Nam licet adulterium factum per mandatarium non possit di-
ci factum per mandantem, cum factum alterius non pōt dici
meū. l. verū. ff. de reg. iur. & facit j. de preb. cum in illis. & c. mā-
datum. tamen iniuria potest fieri per alium, & sic faciendo per
iniuriam adulteri per alterū vxorem alterius, ita dicor vitu-
perare illum, sicut si facerē fieri homicidiū per aliū, nā impos-
sibile est, q̄ ego occiderim Titū, si de mādato meo fuerit in-
terfectus, & tñ iuris fictione dicor fecisse, si per alium feci. j. de
sen. exc. cū quis. & §. eo. tit. mulieres, fm Gar. sed ipse dicit, q̄
hec glo. potest saluari, quia in actibus, qui non possunt fieri per
ministerium separatū a corde, vt est adulteriū, qui per aliū fa-
cit, nullo casu pōt dici facere verē. & ita intelligit hęc gl. & si-
miles, sed interpretatiuē sic. Et ita intelligantur dicta Doc. In
actibus verò, qui possunt explicari p ministeriū separatū a
corde, vt in homicidio, & similibus: & tūc si ministeriū recipit
vim, & impulsū ab ipso mādante, sicut est in sagittante sagit-
tā, ipse verē dicitur facere, licet sagitta interficiat. aut per aliū,
qui vim habet a seipso, & tunc fictione iuris dicitur facere, sed
nō verē, vt pbant iura prædicta fm eum. ¶ Ego crederē, q̄ pos-
sit melius distingui, quia si consideramus ipsum factū, quantū
ad effectus naturales, qui ex ipso proueniunt, vel requirun-
tur, nunq sunt paria, facere per se, & per alium quicunque sit
actus.

ADDITIONES.

- a Quis vel qui. Adde Old. conf. 126.
- b Monasteria. Adde Fel. conf. 280. & 233. Ber.
- c Spoliare. Spoliare dicitur etiam possidens alieno nomine, si negaret. Bal. in l.
non ab re. C. vnde vi. Alex. in l. si prius ff. de no. ope. nun. Item conductor de-
negans rem. restituere. Cyn. in l. competit. C. de preter. 30. an. in 3. qd. in l.
male agitur. e. tit. Bal. in l. si quis conductionis. C. loca. Bar. in l. ff. de preca.
Alex. in l. 3. §. si rem. de acqui. poss. Item si denegatur rei restitutio, vt ibi. &
Alex. si quis rem. eo. tit.
- d Mandantem. Adde Old. conf. 199. latē Alex. conf. 64. 2. lib.

Geminianus super Sexto Decretalium.

actus: nam si volo satiari, nō sufficit comedere per alium, sicut per me. Si volo filium ex adulterio Bertæ, non sunt paria adulterari per me, vel per aliū. Si volo experiri vires meas, nō sunt paria interficere alium per interpositam personam, sicut p me. & ita debet intelligi ista gl. & similes. Si verò consideramus ipsum, quantum ad effectus civiles, qui consistunt in reprimendis iniurijs vnus proximi ad alterum, tunc paria sunt inferre iniuriam per se, vel per alium, & ita loquitur iste tex. & alij allegati in gl. Et isto respectu quo ad iniuriam paria sunt per se, vel per alium, & ita intelligatur ratio Bar. & sequacium. ¶ In ead. gl. ibi, & mandatarius. Idem Guil. Gar. & Archi. sed Io. Mo. 3: nam mandans delinquit in se, & in alium: sed mandatarius in se tñ. pro hoc. ff. de his qui no. in fa. l. Imperator. & l. athleras. §. Pomponius. Et quod ibi no. de seruo, qui in se, & in alio delinquerat & post libertatem infamia no. secus si in se tñ. ¶ Et ad 3:ia hic, rñdet, qd expresse puniunt mandatarium, & istud non facit hæc constitutio. sed dicit Arch. qd licet mandatarius non ligetur ex verbis huius ca. tñ ligatur ex mente: ad hoc C. de accu. non ideo. ff. de ser. corru. l. sed tñ. §. j. ff. de iniur. l. non solū. in princ. & §. si mandato. & §. seq. Item mandatarius sic peccat in se, & in eum, quem offendit, & in mandantem, cui fauet. Itē est author mali, & participat in crimine, fm eum. Io. An. reducit opi. ad concordiam, quia aut mandatarius deliquit ex eo, quia non tenebat parere mādato: & hoc maxime, quia sciebat eam pp quam mandabat forte iniustā, & tunc procedat opin. gl. & sequaciū. aut non deliquit, vt quia forte putabat bona spectare ad mandantē, & tunc procedat opi. Io. Mo. licet ipse Io. non sic intellexerit, vt patet ex eius verbis. Et ad hoc facit quod no. ff. qd quisq. iur. l. 3. §. j. in j. gl. fm Io. An. D. Pe. de Anch. dicit, qd distinctio Io. And. sibi non placet, quo ad terminos istius tex. qui loquitur in casu, in quo quis nō tenebat obedire, videlicet in spoliando ecclesiam. Et ideo ipse distinguit, qd aut mā. datarius scit qualitatem facti, quia scit hoc fieri in contemptū clericici, & tunc procedat gl. Si verò ignorat qualitatem facti, & tunc quia non fit in contemptū canonis, non incurreret constitutionis pœnā ex cōicationē spālem. allegat no. per se §. de cōf. vt animarū. Sed pro eo facit de sen. exc. si vero. vnde cōcludit, qd hoc casu pp qualitatem sibi inhārentē mandatarius alia pœna puniretur, qd principalis. alle. no. in sifi per Bar. in l. is qui opem. ff. de fur. Et hæc opi. placet Io. de Imo. iuncta opi. Io. An. ¶ In fi. gl. cum gl. j. concor. Guil. & Gar. Ioā. Mo. & Archi. qui dicunt, qd p̄sentatio clericorū dē quasi electio, iuxta no. de off. lega. dilectus. in gl. 2. & qd super ea no. Ad idem facit, quod no. j. e. ti. c. si. in gl. 2. & quod super ea no. Et per p̄dicta idem est dicendū in cōferente. ad qd no. j. e. ti. si postq. in fi. Et idem vī in postulante. Ad qd faciunt no. §. c. in causis. Et ad p̄dicta faciūt no. §. c. c. 1. & c. vt circa. & §. c. prox. Io. An. ¶ No. primo ex hac gl. t̄p constitutio pœnalis quatenus cōcernit fauorē ecclesiārum, est extēdenda ad alium casum, qd exp̄ssum, dum tñ casus, ad quem fit extensio fauorem ecclesiā concernat. Secūdo nō. ex gl. qd vbi actus, super quo disponit constitutio, ex vna parte est fauorabilis, ex alia est odiosus: ad considerandū nām constitutionis, an debeat iudicari fauorabilis, an odiosa, attendimus a id super quo principaliter • intēdit cōstitutio providere, quod bene no. pro statutis. ¶ Glo. penulti. allegat concordantias. ¶ Gl. fi. in principio alle. simile. deinde quærit, & soluit. in fi. gl. idem Arch. Ioan. And.

ADDITIONIO.

- a ¶ Principaliter. Adde Cal. consi. 14. de ver. sig.
- S V M M A R I V M.
- 1 Dispositio emanans contra vniuersos non includit singulos comprehensos sub vniuersitate.
- 2 Ecclesia, monasterium, & pius locus differunt.
- 3 Clericorum appellatione in materia pœnali non includuntur monachi & alia personæ ecclesiasticæ.
- 4 Magister tenetur propter delictum ministrorum commissum in artificio ad quod deputatur. & nu. 13.
- 5 Seu, dictio, posita inter diuersa voce, idem tamen significantia, exponitur pro id est.
- 6 Ecclesia cathedralis quando dicatur vacare, si episcopus trās fertur de vna ecclesia ad aliam.
- 7 Masculinum an concipiat femininum.
- 8 Et quando concipit, an hoc faciat ex propria vocabuli significatione, an ex interpretata, & lata. nu. 8.
- 9 Statutum si excludit matrem, vt non succedat filio, per hoc non excludetur a successione filia.
- 10 Transgressor canonis quando sit deponendus.
- 11 Consilium perfectionis quid dicatur. Et quid reuerentie. nu. 12.

Generali. ¶ Gl. j. summat, & diuidit capitulū, & tres partes tñ: quia contingunt duas primas, quæ diuisio bene congruit textui, qui loquitur suspensiuē.

Franc. Vere diuidit in duas partes tñ, quia coniungit primas tres simul. ¶ No. arg. qd dispositio emanans p̄ vniuersos non includit singulos comprehensos sub vniuersitate. vide per Io. 2 And. de excels. prela. nimis. ¶ No. differentiam inter ecclesiā, monasterium, & pius locus. & sic videtur, qd in materia vno exp̄ssio aliud nō includitur. ad hoc §. c. prox. ¶ No. qd verbū, occupare, potest referri ad bona mobilia & immobilia. ¶ No. 3 ar. t̄ qd appellatione clericorū in materia pœnali non includuntur monachi, vel alia personæ ecclesiasticæ. ¶ No. qd clerici ecclesiārum, & alia personæ ecclesiasticæ debent se opponere p̄ defensione locorum, in quibus sunt instituti. ad hoc §. de reb. eccle. non alie. si quis. ¶ No. qd tpe vacationis ecclesiā clericici non perdunt portionem suam, quam recipere debent de proventibus ecclesiæ cōibus cum prelato, nisi aliter reddant se indignos. ¶ No. qd consuetudine antiqua, qua quæri pōt, vt quis habeat custodiam fructuū, vel reddituum, non includuntur omnia prouenientia ex bonis ecclesiā. quod no. quia facit, qd statuta, vel priuilegia cōcedentia fructus, & redditus ecclesiārum primi anni non includant oīa prouenientia. ¶ No. ar. t̄ qd magister tenetur propter delictum ministrorum commissum in artificio, ad quod deputatur. ¶ No. qd habens custodiam rei tenetur, si illam negligenter destrui permittat. ad hoc de off. custo. c. 1. ¶ Op. qd tex. habeat superfluitatem, qui dicit, aduocationis seu defensionis, quia aduocati defensores dicuntur, vt in l. hominibus. de aduoca. & vide Domi. in l. Lombarda. so. Arch. fatetur 3:rium. Et ad istum tex. respōdet, qd non p̄dicit, quia dictio, seu hic posita debet exponi pro id est, & de his aduocatis remittit §. eo. tit. venerabilem. & §. de pœnis. in quibusdam. & j. de reb. eccl. non alie. hoc consultissimo. fm Archi. Io. An. ¶ No. ex dicto Arch. t̄ qd hæc dictio, seu, b posita inter diuersa voce, idem tñ significantia, exponitur pro id est. facit gl. fi. in c. bone. j. de postu. prela. ¶ Quid si occupantur bona ecclesiārum non vacantium. sol. Archi. dicit idem. sed Io. An. dicit, qd quo ad pœnam huius iuris duo debent concurrere, videlicet, qd ius de nō uo vsurpent, & qd illius virtute bona locorum vacantia occupent. & altero istorum deficiente nō habet locum istud ca. fm iura antiqua. §. de foro comp. cum sit. & c. cōquestus. cum cōcor. ibi positus per gl. Io. And. & inducit istum tex. Io. Mo. 2 clericos, & religiosos qui sunt in curijs principū, & potentum, & ipsos informant p̄ ecclesias, & prelatos. Contra religiosos aut est prouisum per cle. ne in agro, c. quia vero. de sta. reg. Io. An. ¶ In ver. illos verò. quæro, an ista pœna habeat locum in monachis? sol. dic. qd nō: quia ex quo nō repetit de monachis, in eis non procedit arg. §. de deci. ad audientiā. ¶ Itē, quia hæc constitutio est pœnalis, ideo non extendenda, fm Arch. & pōt esse ratio, quia forte non fuit visum auctori, qd ista pœna esset cōueniens monachis fm Io. An. & rō est: quia cum ipsi non hnt administrationē beneficiorū, sed debent stare in claustris. 16. q. 1. placuit. ideo noluit huic pœnæ subijcere, fm Do. Ioan. de Imo. ¶ Ex isto tex. qui ponit diuersas pœnas facientibus, & diuersas nō opponētib. se illis, qd faciūt, no. Arc. qd aliud est facere, aliud pcurare, vt fiat, aliud vero p̄hibere, sed in 3:riū allegat 83. di. quasi per totum. & 32. di. facientes. & 2. q. 7. negligere. ff. loc. cum fundum. circa finem. Sed ipse remittit ad no. 2. q. j. notum. & de off. dele. c. i. ¶ Quæro, qualiter isti clerici debent se opponere. Sol. dic. qd debent se opponere, iuxta suam possibilitatem cum effectu inuocando brachiū seculare. 23. q. 5. ad ministratores. & q. 3. Maximianus. cum trib. c. seq. vñq. ad §. ecce. vel denunciando iudici seculari. §. de homi. postulasti. & j. de homi. ca. 2. tamen non debent se corporaliter opponere: iuxta no. 1. q. 1. si tributum. & vbi faciunt, quod possunt, licet effectus nō sequatur, cessabit pœna hic posita. 44. di. c. fi. 43. di. Ephesijs. Ioan. And. ¶ Quæro, an istis subtrahatur prouisio in victu & vestitu. & videtur, qd non. 50. dist. studeat. in fi. & quod ibi no. & 93. dist. diaconi. ibi, mendicant infelix & c. vbi habes, qd clericici prouideri debet, ne mendicent in opprobrium clerici. Contrarium tenet Arch. quia ex quo isti noluerunt laborare pro ecclesia, non debent alimentari ab illa. de clerici. pug. in ducl. Henricus. in fi. & qui non laborat, non manducet. ad hoc 13. q. j. §. is ita. ver. itē non alligabis. ¶ Item dignum est, vt male meriti egestate laborent. 86. dist. non satis. Est enim istud graue

ADDITIONES.

- a ¶ Prouenientia. Adde, quid veniat appellatione fructuum Old. consi. 113. Alexand. consilio 181. 2. libr. & an veniat palea per Ro. Engul. suis. folio 16. Ber.
- b ¶ Seu. Adde Cal. consi. 5. de ver. sig. & qualis sit hæc dictio, adde Bar. in l. si quis ita. ff. de au. & arg. le. per Abb. in c. inter ceteras. de rescrip. idem Bar. in l. cum quidam. & ibi etiam per Abb. C. de ver. sig. per Arch. in c. ego. 63. dist. & per Lud. Ro. in consi. 179. incip. amplissime doctor.
- c ¶ Corporaliter. Adde, quod Pet. de Anch. consi. 147. tenet contrarium rationibus, de quibus ibi per sum.

grauē delictum, vt patet 87. dist. irreligiosum. ¶ Item, qui non facit, quod debet, dicitur facere quod nō debet. 25. q. 1. ideo. & inducit in similibus multa alia iura. & sic etiam remanet loā. And. & dictum Archi. tenet etiam Zenze. & dicit lo. de Fan. q. tenendo hanc partem responderi pōt ad contraria s. signata, hic possunt sibi prouidere, vt non māducent: videlicet se opponendo. vnde cum a potestate sua dependet tollere hanc suspensionem, non est eis prouidendum etiam in necessarijs. ad hoc quod no. j. co. ti. quia sape. in glo. aliud. in fi. & in cle. vt hi qui. de xra. & quali. in gl. etiam si reliqua. secundum eum. ¶ In ver. qui aut. quærit Archi. de exemplo quando ad alios de consuetudine spectat custodia vacantis ecclesiæ. dat exemplum in ecclesia Parmensi & Florentina, in qua vendicant custodiam Vicedomini & Thonsingij. lo. An. ¶ Quæro, qñ dicatur vacare ecclesia cathedralis, si episcopus transfertur de vna ecclesia ad aliam, & episcopus est absens, & Papa eum absoluit a vinculo prioris ecclesiæ, vt est moris & iuris. de trans. præ. c. 2. §. sicut ergo. & 3. de postu. præla. bonæ. 2. in fi. sol. loā. Mo. hic in additio. dicit, quod nisi appareat Papam voluisse inuitum transferre, non vacabit, nisi illi translationi consentiat. j. de reg. quod ob gratiam. & ibi latius prosequitur hoc dubium, quia hic ponit nisi ad hunc finem, vt sciatur, quando hñs custodiam vacantis ecclesiæ incipiat hoc hñe. loā. And. ¶ Quæro, quomodo debeant isti ostendere, qñ nō permiserint capi fructus ecclesiæ vacantis? Solu. dicit Archi. qñ isti faciant inuentarium de omnib. inuentis post mortem prælati, & quæ custodiri debent. allegat 12. q. 2. charitatem. 2. q. 5. sicubi. & quod no. Ho. in summa. co. tit. §. quid iuris. qui est de penultimis. in fi. loā. And. & pro hoc alleg. lo. de Fan. no. per lac. But. C. de epif. & cle. l. nulli. vbi nota. qñ quilibet administrator generalis vel specialis qñ habet aliquid percipere ratione administrationis tenetur facere inuentarium, bñm eū. & pro hoc facit, quod dicitur de hospitalarijs in cle. quia contingit. de reli. do. ¶ Glo. 2. quærit, an fœmina includatur isto iure, si delinquat: & reuocat istud dubiū, tan masculinum concipiat fœmininum? & allegat pro & contra: postea ponit quatuor solutiones, dic. vt in glo. ¶ In fi. glo. de ista materia aliquid hic, lo. And. & ponit lo. de Fan. conclusionem Barto. qñ tractat de hoc in l. hoc ver. si qs. ff. de ver. sig. sed latius hic, lo. de Imo. & de hoc diffuse tractat Arc. 17. q. 4. si quis suadente. super gl. j. aliquid ponit hic Pau. sed parum: quia ponit plenius in cle. j. de elect. & aliquid in cle. j. de confan. & affi. ¶ Cōcludendo hanc materiam, & colligendo dicta prædictorū debemus considerare, qñ masculinum quandoq; pferitur a lege, quandoque a statuto quandoq; a priuilegio, quandoq; a rescriptis, quandoq; ab homine, siue in testamentis, siue in contractibus, vel alijs dispositionibus. Primo casu aut masculinum profertur in materia, quæ non potest fœminino sexui conuenire: & tunc solus masculinus sexus includeretur. nam si lex dicat, si quis non fecerit se ordinari, incurrat talem poenam, non includeretur fœmina, quæ est incapax ordinum. de pe. & re. noua qñdam. fm Pau. hic. & facit. s. de statu reg. ea quæ. in fi. Aut profertur in materia vtriusq; sexui congruenti, & tunc aut profertur sub nomine communis generis, & cōprehendit vtrūq; vt no. gl. in cle. j. de elec. vnde dicendo homines, includit masculinū, & fœmininum. idem glo. super ver. quolibet. in cle. j. de regula. quia ibi nomen, medicantes, ponitur in genere cōi. quod intellige verum, nisi ex verbis legis apparet, qñ non intendit sub nomine communis generis includere nisi masculinum. & ita procedit glo. 34. qñ. 5. hæc imago. Aut profertur sub nomine masculino, & tunc vel illa aut alia lege excludit fœmina: & tunc non includit fœmininum, vt no. glo. hic in fi. aut non excludit illa vel alia lege, & tunc aut profertur per verba qualitatis, vt dicendo, religiosus. & tunc in materia poenali non includeret fœmininum, & sic religiosam. & ita intelligit Pau. tex. in cle. eos. de confan. & affi. & alleg. text. de simo. qñ. §. pe. & de cle. excō. mi. c. pe. facit text. 27. q. 1. impudicas. vbi exprimit monachos, & monachas. Ad idē. j. de offi. deleg. c. fi. §. j. & assignat ibi Pau. rationem: nam si in poenali materia nomen qualitatis in masculino genere prolatum non includat fœmininum, aliud vbi no. sola qualitas, vt no. j. de sen. exco. si sententia. in prin. multominus includet fœmininum, vbi mutatur qualitas, & sexus. aut nō profertur per verba qualitatiua, seu substantifica: & tunc in materia fauorabili, & etiam odiosa odio rationabili includitur et fœmina, vt probat hic glo. circa finē. & est rō: quia ita peccant fœmine sicut masculi, uet quandoq; minus puniantur, vt no. Arc. vbi s. & hic ponit lo. An. aut de odio irrationabili, & non comprehendit, vt l. qñquis. C. ad l. lul. maieft. vbi pp crimē lætæ maieftatis patris, puniunt filij: nec illud extenditur ad fœminas. facit ad hoc c. ybicunq; j. de poe. ¶ Super secūdo casu dic. aut statutum est conforme iuri communi, vel est præter ius commune: & tunc dic idem, quod est dictum s. de lege communi: quia talia statuta recipiunt interpretationem a iure communi. s. de

consti. ex literis. de cleri. non resi. de cetero. & c. ad audientiā. & ita potest intelligi dictum Archi. in d. c. si quis suadente. qui dicit, qñ statuta ecclesiastica cōcipiunt fœmininum sub masculino etiam in materia odiosa. Et licet ibi assignet rationem diuersitatis inter statuta ecclesiastica, & secularia: ista vñ melior, quia clerici non possunt statuere contra ius, sed secūdum ius, vel præter, vt in cle. ne Romani. de elec. talia statuta recipiunt interpretationem iuris: ergo sicut ius extēditur, ita & talia statuta. aut statutum est cōtra ius commune, & tunc illud de pen. 8. det a dubio, t an quando masculinum concipit fœmininum hoc facit ex propria significatione vocabuli: an ex interpretata, & lata significatione. Archid. in d. ca. si quis. tenet, quod potius fit ex interpretata significatione. alle. ff. de ver. sig. hoc ver. si quis. & idem tenet glo. in d. l. Sed dicit D. Ioan. de Imo. quod Bar. ibi distinguit, qñ quedam sunt nomina masculina, quæ habent etiam separatim nomen fœmininum, vt equus, & similia: vt Rex, & Regina. j. de offi. deleg. c. fin. §. j. & tunc eo casu, quo comprehendit fœmininum, est ex interpretatione, vt l. pronuntiatio. ff. de ver. sig. quædā sunt nomina cōia, vt homo: & tunc comprehendit fœmininum ex propria significatione, vt l. hominis. ff. de ver. sig. & no. glo. in cle. j. de elec. Quædam sunt signa adiectiua, vt quisquis, quilibet, si quis, & similia: quæ respiciunt aliam substantiam, & tunc si adijciatur termino cōi, masculinum concipit fœmininum ex propria significatione per d. l. hominis. si adijciatur signo masculino, concipit ex interpretatione, vt d. l. pronuntiatio. Si verò pronuntiatur indeterminate, vt dicendo, si quis rapuerit &c. tūc oportet, qñ habeat determinationem a signo communi, vt intelligatur, si qs homo. & per consequens ex propria significatione comprehendit p superius dicta. & hoc pbat tex. i d. l. hoc ver. si qs. vbi dicit aperte verbum huiusmodi. si quis, fœminam comprehendit. Non autem dixit ad fœminam porrigitur, vel extenditur. & licet tenerem qñ esset ex interpretatiua, tamē haberet locum in statutis, quia est interpretatio passiuā, quæ habet locum in statutis, vt no. Bar. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. vnde ex præmissis potest fieri conclusio, qñ quando masculinum profertur a statuto sub termino communi, vel quando profertur cū adiectiuo simpliciter, idem dicendum est, quod est dictum s. de iure communi. Si autē proferatur sub nomine masculino, tūc non comprehendit, ex quo exorbitat a iure communi per supradicta. ¶ Et per hoc inferitur, qñ si statutum excludit matrem, vt non succedat filio, per hoc non excludetur a successione filia, vt no. Archi. in d. c. si quis suadente. Tertio casu, quando profertur in priuilegio. Archi. vbi s. tenet, qñ extendatur. vnde si cōcessum est mihi priuilegium immunitatis pro me, & filiis meis vel posteris, includet etiam fœminas. & ratio, quia priuilegiū Principis est late interpretandum. de ver. sig. olim. & de dona. cum dilectus. l. si. ff. de consti. prin. quod dicit intelligendū iuxta not. de confan. & affi. quod dilectio. & per Compo. de rescriptis quæ. & sic remanet Archid. quasi inquat id, quod dixit esse verum, quando priuilegium non concernit præiudicium tertij: quia si cōcerneret præiudicium tertij, strictē interpretare. posset igitur concludi hoc casu, prout est dictum s. in statuto, vt distinguatur, an profertur per verba communia vel adiectiua. si per verba masculini generis, distinguatur, qñ aut cōcernit præiudicium concedentis, & tunc comprehendit fœmininū: aut concernit præiudicium tertij, & non cōprehendit, quia tūc stricta debet fieri interpretatio, vt no. in locis præallegatis. Quarto casu, quando fit in rescriptis. Archi. tenet, vbi s. qñ comprehendatur. vnde sub illa clausula, quidam alij, includitur fœmina, vt no. Cōpo. in c. sedes. de rescriptis. fm loā. An. de hoc dixi s. de rescriptis cum in multis. co. lib. Quinto casu, quando profertur ab homine in legatis, vel alijs dispositionibus, & tūc aut fit expressio sub proprio nomine, & non concipit fœmininum, vt l. si qs ita. cum sua glo. ff. de testa. tute. & in hoc est secus, si proferat a lege ius commune concedente, vt in prima constitutione C. §. 2. & not. per Dy. in regula, quod alicui. j. de regu. iur. Aut profertur sub nomine appellatiuo, & tunc aut conitatur de mente proferentis, & illi standum est, vt l. Lucius. §. quæsitum. ff. de leg. 3. aut non constat de mente, & tunc aut loquitur in materia fauorabili, & includit fœmininum. aut in materia odiosa, & non includit, vt in iuribus hic allegatis in glo. ¶ Glo. super ver. regula. quærit, quid sint regalia: & exponit dupl'r. Et deinde qñrit de

ADDITIONES.

- a ¶ Inuitum transferre. Adde Ro. consil. 345. Abb. consil. 111. Cal. de postu. præla. consil. j.
- b ¶ Inuentarium. Adde Alex. consil. 110. 3. lib.
- c ¶ Masculinum. Adde quando masculinum concipiat fœmininum Frā. de Arc. consil. 39. Fulg. consil. 16. 18. & 28. Rapha. Comen. consil. 94. & 166. Ro. consil. 93. & 148. alle. consil. 60. 80. & 135. vbi quid in contract. bus, quid in ultimis voluntatibus, quid in statutis. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

rit de intellectu aliorum verborum positorum in tex. dic. vt in
in ea. ¶ In ea. gl. ibi, Regi. dicit Archid. q. illa, quæ capiunt Re-
ges in ecclesijs vacantibus dicuntur regalia, vt patet exēplum
in regno Franciæ, & Angliæ, vbi vocantur regalia iura, quæ ha-
bentur in vacantibus ecclesijs Regibus cōpetētia: & post crea-
tionem prælatorum percipiuntur per prælatos, nō per Reges,
& forsā a Regibus perueniunt, vt dicit hic glo. Ioā. An. ¶ In
ea. glo. ibi, fm Gar. idem Io. Mo. sed Arc. contra, qui intelligit
tex. propriē prout loquitur Io. An. ¶ Et ista vltima placet Do.
Io. de Imo. & sic inheremus verbis literæ, prout iacent. ¶ Gl.
super ver. de nouo, quærit, quando isti dicantur de nouo vsur-
pare. glo. sol. & ad id, quod dicit, dat duas limitationes, quando
a dicatur nouum. ¶ In ea. glo. ibi, nouum. Arch. dicit, q. hic, &
s. eo. tit. & lib. c. auaritiæ. dicitur nouum id, quod nunquā fuit.
Io. An. ¶ In fi. glo. Fran. & Archi. intelligunt istum text. eodem
modo, quo sumitur hic in fi. glo. Sed Io. And. reducit ad cōcor-
diam opi. q. aut ille, qui dicit ad eum spectare, non ostendit ti-
tulum: & tunc procedit dictum ipsorum: aut ostendit titulum,
& tunc procedit dictum glo. hic in prin. ad hoc. j. de prescript.
e. j. eo. lib. & Io. Andr. sed Io. de Lig. dicit, q. hoc dictum non p-
cedit in consuetudine, in qua non requiritur probatio tituli, vt
no. s. de consue. c. fi. & hic loquitur text. de consue. fm eum. Et
dicit Io. de Fa. q. forte potest saluari per no. per Io. Ad. s. de cō-
sue. c. 3. eo. lib. quia propriē ista potius videtur prescriptio, q.
consuetudo fm eum. ¶ No. bene istam glo. quia per eam ha-
bes, quando quid dicatur nouum. ¶ Gl. super ver. occupare,
recita per contrarium, q. tex. iste malē dicat, quia prohibet id,
quod est licitum: nam, occupatio est permessa. s. de proci. non
iniuste. glo. sol. q. occupare potest sumi dupliciter. ¶ Gl. in ver.
& propriē, recita per quæstionem, de quibus bonis intelligatur
iste text. & dicit, q. de mobilibus, & immobilibus, licet propriē
aliter sumatur. & dic. vt in glo. in fi. glo. Et dicit Archid. quod
isti tales occupatores rerum ecclesiasticarum dicuntur com-
mittere furtum, & sacrilegium. & non simplex furtum, sed pe-
culatum: quod est furtum de re publica. 23. quest. 4. quid ergo.
Ioan. Andr. ¶ Et no. bene istam glo. quid sit propriē occupare,
c & inuadere, & quid rapere: quod no. pro statutis. ¶ Gl. super
ver. procurant, quærit de ratione, quare isti procurent. Et dein-
de, quando isti dicantur procurare, & sol. ¶ In fi. glo. no. quan-
do quid dicatur factum per procuratorem: quod no. pro statu-
tis imponentibus penam procurantibus maleficia committi.
¶ Gl. super verbo, opponit, colligit notabile, & alleg. cōcor.
in fi. glo. & vide ibi in glo. sumptum, & si isti vocant milites ad
defensionem, & inde sequatur mors aliquorum, non imputa-
tur eis secundum Archi. alleg. no. 23. qd. 3. Maximianus. & per
Inno. de resti. spo. olim. j. Io. An. ¶ Gl. super verbo, pro tempo-
re, quærit de intellectu text. & ponit duplicem intellectū. ¶ In
fi. glo. prima expositio placet Archi. vnde si tacentes postea re-
sistunt pro posse: licet pro tempore quo isti tacuerunt, fructus
recuperent, tamen deinceps fructus percipient, ad quod facit
ele. j. de vita & hone. cle. Archi. alle. j. qd. j. constat. C. de inces.
nup. qui contra. in fi. & ff. de edi. edic. quid sit. s. idem ait. tamē
alle. in contrarium l. qui ea mente. ff. de furt. Sed dicit istud pos-
se solui per l. tutor qui. s. j. cum concor. ibi positus. ff. de admi.
tu. Ioan. Andr. quasi velit, q. si multum distulit, antequam rece-
pisset, non recuperet: alias sic. sed dicit Do. Ioan. de Imo. quod
hic loquitur in actu successiuo: contraria loquuntur in actu
momentaneo, secundum eum. ¶ Gl. super ver. inhihemus, in
prin. quærit an facientes contra hanc decre. dicantur trans-
gressores. glo. solu. quod sic. deinde quærit, qua pena punia-
tur transgressor canonis: glo. sol. distinguendo. ¶ In n. glo.
in eo, quod glo. dicit, transgressorem canonis deponend. dicit
verum Ioan. Andr. quando in illo canone non imponitur alia
pena: secus si sibi alia pena imponeretur, quia illa esset im-
ponenda. idem no. infra e. titu. & lib. cupientes. s. si vero. su-
per glo. in ver. priuatur. ¶ Tu concludelatus quam gl. cum di-
ctis Doctorum sparsi m positus, aut quis venit contra canonem
contēnendo potestātē authoris, & illā negando: & talis puni-
e vt hereticus, vt dicit gl. hic, & Pau. in cle. j. de æta. & qua. & et
talis est infamis, vt no. gl. 6. q. 1. infames. aut non cōtemnit po-
testatem authoris, sed obseruationem legis, & tunc aut lex est
consilij, aut præcepti. si est lex consilij, aut est consilij perfectio-
nis, & tunc veniens contra nō peccat, nec venialiter, nec mor-
taliter. Ita intelligit gl. hic, & iura, quæ alle. aut est cōsiliij reue-
rentiæ, & tunc veniens cōtalem legē peccat venialiter, vt not.
Arch. 6. di. testm. super gl. alle. gl. fi. in c. ad aures. de temp. ord.
& idem no. Archi. 29. dist. s. alias. super gl. sed nonne. & idē no.
25. q. 1. violatores. ¶ & dicitur consilium perfectionis, q. quis
potest licitē resistere actui, & ipse volens seruare consilium, vt
ex eo magis placeat Deo, nō resistit, vt pater ex eo, si quis te p-
cussit in vnā maxillā, præbe ei aliam. 14. q. j. quiquis. &
hoc vult gl. super verbo, propter Deum. de ma. & obed. solita.

12 ¶ Consilium verò reuerentiæ est, q. superior consuluit in ma-
teria, quam ille debet seruare: non tamen vult omnino præci-
pere, sed potius consulere, vt subditus abstineat, vt notabiliter
sentit gl. fi. in c. ad aures. de tempo. ord. & gl. in cle. j. de testi. Si
verò lex est præcepti, & tunc aut illa non est recepta per subdi-
tos, & contravenientes non puniuntur, iuxta no. per gl. & Doc.
de treu. & pace. c. 1. s. di. s. leges. aut est recepta per subditos, &
tūc si in ea est appositā pœna, illa est sibi imponenda; de off. de
leg. de causis. & dixit s. Io. An. ¶ Si verò pœna non est sibi im-
posita, & tunc aut veniens contra legem præcepti non omni-
no venit contra finem legis præcepti, licet veniat contra le-
gem, & tunc non peccat mortaliter. nam lex præcipit ieiuniū,
& tamen vnus non seruat ex aliqua rationabili causa, & maxi-
me tali, quam si legislator sciisset, non dixisset illum seruare
ieiunium: certe iste non peccat mortaliter, quia non repugnat
omnino fini, & intentioni legis. Conclusio est Arch. 76. di. vti-
nam. aut ipse venit contra finem legis, & tunc aut semel tantū
fecit contra legem, & tunc ex vna sola contrauentione nō est
deponendus, vt no. Pau. in d. cle. j. alleg. no. 74. di. honoratus.
& j. q. vlt. c. fi. aut pluries venit contra preceptum legis, & tunc
est deponendus, & sic procedat ista gl. Istud tamen est verum
fm Io. de Lig. in c. 1. s. de consli. si præcessit monitio superio-
ris per ea, quæ habentur in c. at si clerici. & in c. cum non ab ho-
mine. s. de iud. Quod est singulariter notandum pro limitatio-
ne istius gl. vt refert D. Io. de Imo. in d. c. 1. de consli. & pro in-
tellectu dicte gl. vide Bal. in l. j. C. de sacrosan. eccle. & in l. nō
est dubium. in j. col. & in l. leges sacratissime. C. de leg. vide D.
Pe. de Anci. in c. 1. de apost. ¶ Gl. super ver. fundatione. quærit,
an ius istud sit quæribile a tempore fundationis? & sol. q. sic. &
allegat iura. ¶ In fi. glo. hanc gl. dicit veram hic, Io. And. quan-
do imponit istud onus tempore donationis dotis. Sed si pri-
mo donaret dotem simpliciter, & postea ex intervallo vellet,
dum tradit dotem apponere istam reservationem, non posset.
ad hoc facit de pac. conuen. lex morte. in fi. & quod no. C. in l.
vna. s. accedit. de rei vx. ac. cum concor. vlt. gl. Io. And. ¶ Gl.
super ver. antiqua, quærit primo, quæ dicatur antiqua consue-
tudo. & sol. deinde opponit, q. hec consuetudo nullo modo
ualeat, cum sit onerosa ecclesie. s. de consue. c. 1. gl. sol. ¶ In fi.
f glo. sol. Pau. dicit, q. imò requiritur consuetudo tanti tempo-
ris, cuius contrarij memoria non existat, aliās esset titulus ne-
cessarius. j. de præscr. c. 1. vel secundo dicit, q. c. 1. j. de præscr.
loquitur in actu creato, & per ius cōmune attributo certæ per-
sonæ: sed hic loquitur de actu, qui creatur cum prescriptione,
qui prius nulli erat attributus cum non esset in rerum natura,
& sic licet ius commune resistat, tamen assistit, quò ad hoc se-
cundum Pau. ¶ No. bene istud dictum Pau. quia ponit magnā
limitationem ad illud c. 1. j. de præscr. vt procedat, quādo ius
cōmune certum ius attribuit alicui personæ: sed quādo crea-
retur per prescriptionem vnum ius nulli alteri debitum, dato
q. etiam a principio ius commune resistat, si postq. est creatum
illud ius a iure cōmuni, approbatur, non requiritur titulus,
13 quod summē est no. ¶ Gl. super ver. ministros, querit, an ma-
gister teneatur de facto ministrorum. & sol. in fi. glo. istam gl.
intelligit veram Do. Pet. de Anch. quando dominus scit vitium
de resti. spo. cum ad sedem. Bar. in l. j. s. familie. ff. de pub. con-
cludit, q. de facto ministrorum quis tenetur, si delinquit in of-
ficio, & aliās secus secundum Do. Io. de Imo. ¶ Gl. super ver. re-
vacationis. gl. sol. & deinde querit de alijs duabus q. & so. ¶ In
eadē glo. ibi, cedi debeant, possent poni exempla, quando ef-
fent ibi stigma, vel viuaria piscium, et non in statu, quo pesca-
ri debeant. Ioan. Andr. ¶ In eadem glo. ibi, non in fructu. no.
istam glo. quid comprehendatur proprie appellatione fru-
ctuum,

ADDITIONES.

- a ¶ Dicatur nouum. Adde quod prima die septembris debet incipi potari vinum
nouum, & dimitti antiquum. vt dicit Ro. in suis sing. fo. 12. singulari incipi.
Seires tu. & per Bar. sing. in l. iubemus. C. de erga. mili. anno. lib. 11. & in l.
cum quid. ff. si cer. pe.
- b ¶ Furtum. Adde latius Pet. de Ancha. alleg. consli. 157.
- c ¶ Occupare, & inuadere. Adde Paul. de Cast. consli. 81. in primo im-
pressis.
- d ¶ Tu concludelatus. Canon non obediens qualiter peccet, & quis dicatur
canonis transgressor. vide lare Do. Fel. in c. j. supra de consli.
- e ¶ Hereticus. Adde, quod ideo dicit Old. consli. 221. quod dicens, quod
Romæ non dimittuntur peccata, et quod illa non dimittit nisi Deus,
est hereticus. & ibi vide, qua pœna sit puniendus talia dicens, siue sit clericus
siue laicus. Ber.
- f ¶ Consuetudo. Modos autem cognoscendi, quando aliquid comperit ex consue-
tudine, vel prescriptione. vide pulchrē per Domi. Felyn. in ca. aud. tis. ver.
modos.
- g ¶ In officio. Adde Ro. consli. 15. vbi dicit, q. stante statuto, q. Potestas repetatur
pro familia, q. si Potestas illam exhibet, liberatur.

etiam, & quid appellatione reddituum. quod no. pro literis beneficiis, in quibus fit mentio de redditibus, vel fructibus. & facit pro statutis facientibus mentionem de eis. ¶ In fi. glo. idē Archid. tamē iura, quæ allegat loquuntur de his, qui sibi vē dicant custodiam fructuum tantum. Io. An. Ex isto ergo vī vel le Io. An. quod secus esset, si aliquis haberet ius percipiendi fructus ecclesiæ vacantis: quia tunc non deberet reservare futuro successorī: quod voluit etiam glo. super verbo, fundatione. tamē hodie dicendū est, vt habet in extrauagati, suscepti. Io. 22.

ADDITIONES.

¶ Fructuum. Adde Alex. conf. 31. 2. li. vbi an veniant pensiones domorum.

SVMMA RIVM.

- 1 Prædecessoris appellatione quis comprehendatur.
- 2 Non attingens 25. annum est inhabilis ad rectoratum parochialis ecclesiæ.
- 3 Defectus ætatis, morum, & scientiæ magis inhabilitat promouendum ad beneficium, quam defectus ordinum.
- 4 Parochia quid dicatur?
- 5 Constitutio declarans, vel supplens aliam, habet locum in omnibus casibus in quibus loquitur suppleta, & declarata.
- 6 Factum contra legem simpliciter prohibentem est ipso iure nullum.
- 7 Legatum antiquum si fiat in hospitali pro alimentandis pauperibus ibi habitantibus si destruitur hospitale, non habet legatum.
- 8 Episcopus an possit dispensare contra suum statutum, vel suam particularem consuetudinem.
- 9 Existens in minoribus an possit eligi ad ecclesiam curatam.

Icet canon.

¶ Glo. j. summat, & diuidit. & diuisio gl. placet Ioan. An. licet dicat alios diuidere a fr. sed hoc nō prosequar. legam per partes. ¶ No. q. appellatione prædecessoris comprehenditur prædecessor p multos alios intermediatos. ¶ No. q. non attingens 25. annum est inhabilis ad rectoratum parochialis ecclesiæ, & sic videtur, q. licet haberet præbyteratus ordinē añ hanc ætatem, per hoc non censetur habilis. de quo j. de præb. ei cui. eo. lib. ¶ No. q. vltra ætatem requiruntur in promouendo scientia, & mores. ¶ No. q. defectus ætatis, morum, & scientiæ magis inhabilitat promouendum ad beneficium, q. defectus ordinum. ratio potest esse quia vltimus defectus facilius tollitur q. alij. ¶ No. q. rector parochialis ecclesiæ dicitur hñe officium. ¶ No. negligentiam non pmouentis se ad ordines esse valde damnosam ecclesiæ cui clericus præest. ¶ No. q. ius imponens penam ipso iure pro delicto dicitur executoriu. ¶ No. collationem beneficij curati factam minori 25. annorū esse nullam ipso iure. ¶ Quæro, an in clericatu ecclesiæ requiratur ætas hic posita? Solu. dic. q. non, quia in talibus simplicib. beneficijs non requiritur ætas ista, iuxta no. per glo. & super illa. s. de rescri. si eo tēpore. Io. An. ¶ Quæro, quid sit parochia. ¶ dic. quod nomen est Græcum, & Latine dicitur petitio curæ: quia rector habet curam animarum populi infra illos limites congregati. & ideo dicitur populum regere. s. de capel. mo. ca. j. & no. de parochijs. super rub. Et ponit hic Archi. concor. huius ver. alle. 27. q. j. virginib. cum simi. Io. An. Et ex hoc tex. qui dicit, gregis. colligit Archi. ar. q. parochialis sacerdos potest dici pastor. alleg. 95. di. ecclesiæ. ver. quoniam. & sic etiam plebanus. 64. di. si in plebibus. ¶ Quæro, an iste habeat locum in electione, & præsentatione, vt sint nullæ, quando fiunt de minore 25. annorum. Sol. iste tex. facit, q. non: quia loquitur in collationibus beneficiorum. Sed cum istud sit ius pœnale, debet restringi in proprio casu de quo loquitur, vt j. c. statutum. Sed in stricta significatione differunt electio, præsentatio, & collatio. j. de præb. cum in illis. Ego crederē contrarium: quia istud c. venit executiuē ad c. cum in cunctis. s. e. vt hic dicit text. sed c. cū in cunctis, loquitur per verba, quæ possunt adaptari cuilibet modo prouisiuo beneficij, ergo istud omnes modos includit. ¶ Nā constitutio declarans, vel supplens aliam, habet locum in omnibus casibus, in quibus loquitur suppleta & declarata, vt no. glo. 2. j. e. is qui. Et ideo quod est dictum hic, de collatione intelligitur repetitum de alijs modis prouisiuis, vt dicit illa glo. nec ob. q. not. glo. super verbo, parochiales. quia hæc constitutio ad dignitates non extenditur: quia de illis nulla fit mentio. Sed hic, bene fit mentio de ecclesiæ parochiali, ergo de illa intelligitur. Et pro hoc facit optimē tex. j. in ver. is etiam qui vtitur verbo, assumatur, & non ver. eligetur, vt sic includat qualitercunq; assumatur. & idem etiam hic, dicit tex. prohibendo assumptionem ad ecclesiam. & sic quemlibet modum videtur prohibuisse. ¶ Glo. 2. recita per cōtrarium, q. iste tex. sit superfluus per ca. cum in cunctis. glof. sol. duobus modis ibi. C. de leg. ¶ No. istam glo. q. factum contra legem simpliciter prohibentem est ipso iure nullum. de isto vide gl. in cle. j. de iurepa. Item no. secundo ex glof. q. illud non dicitur superfluum, quod repetit primo dictum, sed magis clarē, & explicitē quam primo. q. no. pro positionibus & articulis. ¶ Glof. super verbo, præfixo, quærit, de quo tempore intelligatur, & sol. dupliciter. ¶ Glof. super

ver. alij, quærit, an primo possit iteratō conferre. sol. q. non. in fi. glo. idem Gar. & Io. Mo. ¶ Glo. super verbo, periculosam. declarat quibus est periculosa negligentia. ¶ Gl. super verbo, executione. colligit notabile, & exponit qualiter intelligatur. ¶ In fi. glo. an aut sit necessaria executio facti, vel declaratio. no. j. c. commissā. s. j. & remittit Arch. j. de præb. c. licet. Io. An. ¶ Gl. super verbo, parochialis, primō quærit, an habeat locum in dignitatibus, de quibus loquitur. s. inferior. & sol. q. non. Et dein de quærit, quid si ecclesiā est parochialis habitu, sed non actu, an habeat locum? & sol. q. non. in fi. gl. dicit Io. An. q. opi. Gar. fortius procederet, quādo non esset parochia distincta per certos limites territorij, sed solum per capita, vel stirpem certorū hominum illis deficientibus, an haberet locum constitutio. Et opi. glo. tenet Ioā. Monachus alleg. ff. qui. mo. vñusu. amit. l. si vñusu. fructus ciuitati. vbi dñr, q. si legatur vñusu. fructus ciuitati: & sit illa passa aratrum, definit esse ciuitas. Item, cessantibus parochianis cessat causa. C. de epif. & cle. l. generaliter. canonizata 16. q. j. generaliter. ¶ Nec ob. fm eū. ff. de ser. vrb. prædi. foramen. vbi dicitur, q. aqua cadens de celo licet non assidue, quia naturaliter est continua perpetuō fieri apta: quia ibi loquitur in causa naturali, hic aut loquitur in causa accidentali: sicut est habere, vel non habere parochianos: quod prouenit ex accidente, fm eum. Sed Archi. contra, pro quo facit, quod no. Inno. de præben. de multa. & Guil. in Spe. titu. j. s. vidēdum. ver. sed quæritur, quod beneficium. alle. quod no. 11. q. 3. Iulianus. ¶ Item, quia iste tex. non distinguit: ergo sufficit, q. sit parochialis actu, vel habitu. ar. l. si. ff. si quis cau. ¶ Item facit, q. sicut quis est episcopus nullius ecclesiæ. s. de transla. præla. c. 2. sic & ista est ecclesiā parochialis nullorum parochianorum. vnde si parochia ni redeunt, non expedit nouam parochiam assignari: sed iure quasi postliminij recuperat ius suum, ex quo de illo aliter non est dispositum. 16. q. 3. prima actione. ad hoc. s. e. quia diligentia. Et per prædicta respondet ad rationem, quæ ponitur hic in glo. quia licet desinat collegium, non desinet parochia. Io. An. lo. de Lig. sequitur hæc opi. quia ecclesiā est parochialis, & habet ius parochiale in territorio limitatum, licet illud exerceri non possit propter defectum obiecti, in quem debet exerceri, sicut alibi dicitur de habente iurisdictionem sine exercitio. s. de rescrip. pastoralis. ad fi. ¶ Sed dicit Io. de Fa. q. ista constitutio arctat assumptum ad parochialem ecclesiam ad assumēdos ordines, & ad residendum: non propter ius simpliciter curiæ, sed propter exercitium curæ, vt patet j. ver. is etiam. vnde super hoc est cogitandum, fm Io. de Fan. Pan. hic distinguit reducent do opin. ad concor. q. aut parochia non est limitata ad certum territorium, sed tantum per capita hominum: & tunc si homines ex toto deficiunt, sit vera opi. glof. aut ecclesiā debet parochiam limitatam per certos fines agrorum: & tūc intelligatur parochialis ecclesiā etiam nemine existēte seu habitante in parochia. & sic intelligitur opi. Archi. secundum eum. Sed mihi non placet hæc distinctio: quia etiam quādo ecclesiā habet curam respectu hominū sine aliquo territorio, licet homines moriantur, tamen istud ius, quod habeat curam in talibus hominibus, remanet saltem habitu, ita q. si alij homines subrogentur loco priorum, habebit curam eorum: sicut est videre in terminis cle. quia contingit. in fi. de reli. domi. & sic etiam isto respectu dicitur habere curā in habitu, licet non in exercitio. ¶ Puto in hac materia sic distinguendum, prout pro maiori parte distinguit Do. Anto. de Butr. in proq. cle. q. quādoq; dispositio respicit actum tantum, quādoq; habitum tantum, quādoq; actum & habitum simul, quādoq; simpliciter disponit in re, nec apparet, an contempletur habitum, an actum. ¶ Primo casu aut assumit actum nō solum pro causā efficiendi, sed etiam pro causā permanendi: & tunc deficiente actu deficit dispositio, vt patet j. de cler. nō resi. c. vnico. vbi canonicus perdit quotidianas distributiones, eo q. actualiter non interest diuinis, licet in habitu subsit potestas interessendi, cū ibi sumatur actus interessenti pro causā permanendi. ad idem facit j. de præb. c. si beneficia. ad idem de cle. non resi. relatu. n. Aut assumit actū non pro causā permanendi, sed pro causā efficiendi. & tunc licet deficiat actus, tamen nō deicit dispositio, etiam si deficiat quo ad habitum. Ad hoc glo. s. de rescri. statutum. s. j. eo. lib. si per ver. canonicus. quæ dicit, q. si erat tempore delegationis qs canonicus ecclesiæ cathedralis, nec sit postea tempore, quo psequitur, valet delegatio: quia illa qualitas requiritur pro causā efficiendi, non pro causā permanendi. ¶ Secundo casu, qñ respicit habitum tantum, tunc sufficit habitus sine actu, vt patet in iuribus, quæ dāt priuilegium clericis, qui licet non incedāt in ha-

ADDITIONES.

¶ Parochia. Adde Ro. conf. 356

¶ Sed non actu. Adde Fede. conf. 80. vbi tenet, q. non habet locum hæc decre. Bern. aduerte ad hanc distinctionem optimē discussam.

Geminianus super Sexto Decretalium.

in habitu clericali, non tamen perdunt privilegium, nisi aliter moneantur. de sen. excom. in audientia. de vi. & hone. cle. c. si. cum si. Et est dictum Pau. in cle. vt hi qui. de eta. & quali. super verfi. constitutus. vbi tenet, qd ille, qui est subdiaconus, licet sit priuatus executione ordinis, tamen habebit vocem in capitulo: quia illa cle. requirit habitum ordinis tantum, & non executionem. ¶ Tertio casu, quando respicit habitum, & actum simul: & tunc aut actus deficit re & spe, & deficit dispositio, sicut patet in collegio & ecclesia destituta ex toto, vt no. in ca. 2. de oper. no. nun. facit. 16. qd. j. temporis. & c. seq. cum ibi notatis. aut actus deficit in re, sed nō spe: & tūc non deficit dispositio, & sic procedat, quod no. Inno. de prab. de multa. & Ho. de cle. non resi. quia nonnulli vbi tenet, qd ca. de multa. habeat locum etiam si non sit actualiter parochialis. Et hoc intellige verum, quando requirit vtrunq;: non tamen requiritur actus exercitiū adesse: quia si regeret etiam de facto exercitiū actus, non sufficeret habitus, & actus ad habitū & actum subesse re & spe: imō requireretur etiam exercitiū in actu, vt est casus in c. si. s. e. tit. & j. eo. commissā. §. j. & j. de prab. licet episcopus. ¶ Quarto casu, quando est dubium an respiciat habitum vel actum: tunc si ius exprimit verba notantia actum, & tunc non sufficit habitus nisi subsit actus. & ita potest procedere glo. hic: quia tex. requirit hanc qualitatem, vt curam gregis gerat, & sic parochiam subesse quo ad exercitiū. & ita etiam notat Pau. in cle. j. de off. vic. Et pro hoc decidit dubiū, qd si fiat legatū antiquū in hospitali pro alimentandis pauperibus ibi habitantibus, si destruitur hospitale non habebit legatum. & et similiter si legatur clericis pro officinando ecclesiam, destructa ecclesia non habebit legatum. Si verō ius exprimit verba denotantia habitum tantū, tunc verificatur in habitu tantum. Ad hoc de offic. deleg. quoniam Abb. & quod ibi no. & quod no. Io. An. qui fil. sint leg. & per venerabilem. vbi tenet, qd si delegatur causa vni episcopo, & vnus habitu habet episcopatum, alius habet exercitiū, & sic possessionem; qd ille, qui habet habitu episcopatum, erit delegatus. Aut ex verbis non apparet, an denotet actum, vel habitum: & tunc sufficit qd subsit in habitu. ita procedat gl. j. eo. statutum. Et facit. j. de appel. non solum. in prin. vbi paria sunt appellasse, vel habuisse in habitu potestatem appellandi. ¶ Glof. super ver. attigerint, potest recitari per contrarium, qd non sufficit attigisse. de elec. cum in cunctis. gl. sol. distinguendo, in fi. gl. idem in casu c. ad nostram. s. de regula. & vide quod ibi no. Sed pro vtraq; parte facit cle. ne in agro. §. ceterum. de sta. reg. de quo dic. vt ibi no. in 4. glo. Io. And. ¶ Gl. super verbo, de cetero: querit an iste tex. habeat locum in prateritis. & soluit, qd non. deinde querit quid de dependentibus. glof. distinguit, an & quando constitutio extendatur ad pendentia. ¶ In fi. glo. lac. de Bel. disputauit hanc questionem in corpore auth. coll. 8. vt cum de app. cog. & ibi tenuit, qd constitutio disponens etiam super ordinatione indicij non respicit pēdētia, nisi exprimat. inducit tex. ibi in princ. ver. nos itaq; & ver. hec eadem. Ex quibus colligitur, qd ab appellatione interiecta a sententia sine relatione facta ad principem, pro iudicando ante sententiā, quā tum ad iudicandum, & sententiandum, seruabuntur leges quę erant tempore appellationis, & relationis. Ad idem inducit eadem collatione, in medio litis sacras iussiones non fieri. §. super hoc autem. & de his qui ingre. ad ap. §. illud quoq; inducit etiam C. de iura. ca. l. 2. §. si. & in auth. vt litigantes iur. §. si. Sed istę duę leges aperte faciunt pro illa opi. cum in eis dicatur, qd lex de iuramento prastando in lite, siue sit de calumnia, vt in lege C. siue qd nil datum sit, siue promissum, vt in aut. respicit litē pendentes. Et ratio est, quia respicit ordinationem litis, & excludit corruptiones, & calumnias circa illas. Sed ipse lac. dicit idem esse: quia ius exprimit, & Io. And. dicit illud expresse: quia iustum, & equū est sic fieri. Sed dicit Io. And. qd istud est respicere futura, & non praterita: cum isti actus sint de futuro. Io. An. Tu cōclude, qd aut constitutio disponit super actu habente diuersas partes, vel actus: aut super actu habente vnicam partem, vel actum. primo casu, si partes illius actus sint totaliter de praterito, nec habent connexitatem cum illis, qui sunt fiendi de futuro: tunc ad illa non extenditur, sed ad illa, quę sunt de futuro, bene extenditur, vt dicit glof. hic, & tenet glof. in cle. dispendiosam. de iud. in fi. Si vero actus, qui sunt de futuro, habent connexitatem cum actibus, qui fuerunt de praterito, tunc si non possunt actus, qui sunt de futuro expediri sine actibus, qui de praterito fuerunt, et constitutio non extenditur ad talia, vt not. glof. 2. in cle. j. de test. Aut actus non habet nisi vnicam partem, & tunc aut constitutio disponit super actu, aut super executione actus: si super actu, nō extenditur, ex quo actus iam est creatus. de maio. & obe. statui mus. de consti. c. si. si super executione actus, & tunc extenditur ad executionem quę est de futuro, licet actus fuerit de praterito, vt no. gl. in cle. vt hi qui. de eta. & qua. & in cle. 2. de vi. & ho

ne. cle. ¶ Gl. super verbo, carere. primo querit, an ipso iure, an per sententiam? sol. qd ipso iure. deinde querit, an episcopus dispenset in etate, & an ultra tempus hic, statutum. & sol. qd non. Item querit, an de iure communi existens in minoribus possit eligi ad curam? sol. qd non. ¶ In ea. gl. ibi, in etate. Archi. tenet hic, qd si vult dispēlare propter necessitatem magnam, vel vtilitatem ecclesię, qd tunc potest. ¶ nec ob. de eta. & quali. ca. permittimus. quia ibi permittit, non tamen prohibet. & diffusē tractat hic hunc articulum. Dicit tamen, qd contrarium fuit determinatum per Bonifacium, secundum Io. And. Istud vltimum communiter tenetur, de quo dicitur in d. c. pmittimus. ¶ An autem episcopus possit dispensare contra suum statutū, vel particularem consuetudinem suam. Arch. hic, tenet qd nō. allegat quandam additionem. Inn. in c. dilectus. de tempo. or. vbi hoc videtur tenuisse. Sed Io. An. hic, tenet contrarium dicens, qd non sunt mutanda, quę diutinam obseruatiam habuerunt. ff. de leg. minime, secundum eum. Et hanc partem tenet hic, Io. de Fan. quia par est potestas inducendi, & tollendi, de poen. dist. j. verbum. & in regula. j. de reg. iur. & sic qui statuit, potest dispensando illud tollere secundum eum. & idem tenet hic, Lap. Abb. dicens, qd hoc tenuit Inn. de sta. reg. cum ad monasterium. & idem tenet Ioan. An. in regula, cui licet. j. de reg. iur. Pau. hic reducit opi. ad concordiam, dicens, qd aut ex ista cōstitutione est alteri ius quęsitum, & tunc episcopus nō potest dispensare, & ita procedit Arch. aut non est alteri ius quęsitum, & tunc potest. & ita procedit alia opi. nec ob. ratio Arc. qui dicit, qd dispensationes sunt odiosę contra ius commune inductę: quia idem esset dictum contra omnes dispensationes, quia sunt odiosę, & cōtra ius commune inductę. Sed planum est, qd ille, qui potest ius condere, potest illud tollere. §. eo. ti. si. significasti. & c. innotuit. cum multis similibus, & sic ratio Arc. non ob. secundum Pau. ¶ In ea. glo. ibi, reseruat. ¶ No. istam gl. qd vbi lex plura prohibet fieri, & in altero ex illis permittit dispensationem ordinarijs, in alijs videtur prohibere. ¶ In fin. glo. idem Guil. & Gar. super hoc dubio: varię sunt opin. Nam ¶ Arch. j. c. cum ex eo. & Io. Cal. & Garf. in c. dudum. j. ¶ tenent, qd existens in minoribus possit eligi ad ecclesiam curatā. Motiū eorum est istud c. & c. cum ex eo. & c. statutum. j. eo. ti. vbi apparet, qd arctatur ad assumendos sacros ordines infra certum tempus: ergo non habens sacros ordines eligi potest. ista iura debent intelligi de electo, aliās non facerent ad titulum. Ad idem tex. j. de insti. c. 2. vbi non existens in sacris potest presentari ad ecclesias, ergo & eodem modo eligi. ¶ Tertio videmus, qd per rescriptum beneficiale quis consequitur ecclesiam curatam, licet non sit in sacris. j. de praben. pro clericis pauperibus. & tamen cum talia rescripta sunt odiosā. j. de prebend. quamuis. multominus ergo debet repelli existens in minoribus ab electione, quę nititur iuri communi, ex quo non expellitur per viam odiosam. ¶ Quarto ille, qui est in subdiaconatu potest in episcopum eligi. de seruis non ordinā. miramur. ergo in inferioribus debet posse eligi existēs in minoribus: quia maior idoneitas requiritur in promouendo ad episcopatum, quam in alijs inferioribus. arg. dicti c. cum in cunctis. s. e. titu. vt patet. 23. di. qui episcopus. ¶ Quinto, si hoc esset verum semper, requireretur qd ille, qui eligitur ad ecclesiam parochialem, haberet aliud beneficium, cum ad sacros sine titu. non possit ordinari. s. de praben. cum secundum. Et istud videtur contra iura, qd beneficiatus reputatur habilis ad electionem, cum beneficiatus non reputetur idoneus ad aliud beneficium. j. de praben. is cui. nec ob. secundum istos, c. preterea, hic allegatum: quia hodie est correctum. vel iste tex. dispensat, & sic est hodie iuris dispensatio, non hominis. sic patet in simili. §. eo. nihil. nec ob. §. e. dudum. dum dicit, si fuerit passus in etate, vel in ordinibus defectum: quia debet exponi, vel pro, & vt sic concurrat vterque defectus. & hoc dicunt clarius patere ex antiqua. Et hanc opi. tenet hic, Do. Pet. de Anch. Pau. in cle. j. de offi. vi. ca. concor. opin. vt si aliquis eligatur ad dignitatem curatam, tunc sit inhabilis non existens in subdiaconatu, et sic intelligit opi. Inn. & Cōp. in d. c. dudum. in alijs inferioribus sit vera alia opi. secundum eum. Sed Lap. Abb. tenet, qd etiam in dignitate curata

ADDITIONES.

- a ¶ Legatum. Adde latē Ro. consi. 417. vbi consultuit, an census qui prestabatur superioriori ob tuitionem castri, debeatur castro diruto. item, an & quando dispositio, quę logitur de ecclesia, vel bñicio habeat locū in hospitali. Fel. latissime & ordinatissime in c. de quarta. de praser. ver. not. bene quod dicit Abb. cum pluribus. vbi multa, & notanda dicta in materia rerum hospitalium.
- b ¶ Pendencia. Adde Paul. de Ca. consi. 21. in primō impressis.
- c ¶ Tu conclude. Vide pro hac materia D. Fely. prę omnibus alijs in ca. vlti. supra de constit.
- d ¶ Quod tunc potest. Adde latē Ro. consi. 325. & ibi vide an dispenset contra suam constitutionem. Ber.

curata possit eligi existens in minoribus, ut ipse no. j. de preb. si pro clericis. dicens, qd si tenemus talem posse eligi ad ecclesiam habentem simplicem curam, multo fortius hoc debet licere ad dignitatem curatam, maxime collegiatam: quia plus adstringitur ad ordines sacros primus, quam secundus, ut j. eo. statuto. iuncto c. cum fm. D. Ioan. de Imo. dicit, qd tutius est tenere glo. per dictum c. dudum. nec ob. resp. sup. posita: quia illa expositio destruit tex. nec ob. c. si pro clericis, quia loquitur in impetratione. & c. 2. de insti. loquitur in presentatione. Nec ob. iste tex. quia loquitur, quando quis praeficitur aliter, qd per electionem: quo casu remanet incorrecta decre. dudum. nec ob. qd sit situata sub incongruo titulo: quia incidenter in multis c. huius tituli tractat de postu. & provisione, ut s. e. titu. c. j. & c. vt circa. & j. eo. si postq. & patet hac sol. per glof. j. e. cum eo. Nec ob. qd sufficit subdiaconatus in episcopo: quia argumentum non procedit in istis exorbitantibus de maiori ad minus, ut no. s. de rescri. postulasti. fm. cum. ¶ Credo qd opi. Pau. sit vera. & ita concludunt rationes hic, posita per Do. Io. de Imo. qui facit fundamentum super c. dudum. quod loquitur de dignitate: sed de inferioribus loquitur c. praeterea. hic allegatum, & illi est responsum s. vt inducat dispensationem.

S V M M A R I V M.

- 1 Rector non potest residere per alium in ecclesia parochiali, sed per seipsum.
- 2 Pena quando imponitur in facto negativo, committitur etiam sine aliqua monitione.
- 3 Residere qualiter quis dicatur.
- 4 Constitutio quando imponit penam ipso iure super actu etiam per antiquam legem damnato, non intelligitur sublata lex antiqua, nec pena antiqua legis.

Setiam. ¶ No. tex. ibi, assumetur. quia facit, qd ecclesiam parochialem aliter, qd per via electionis. de quo s. dixi. ¶ No. t. qd i. ecclesia parochiali rector non potest residere per alium, sed per seipsum. ad hoc supra de preben. extirpandae. ¶ No. tex. t. qd ubi imponitur pena ex facto negativo illa committitur etiam sine aliqua monitione: qd declarabitur j. ¶ Op. & videtur, qd ipse non sit priuatus ipso iure, nisi praecedat monitio, quia ubi imponitur pena ex facto negativo antequam incuratur, requiritur monitio, ut no. Inn. s. de preb. extirpandae. sol. dicit Arch. qd ideo fuit istud verbum additum hic, propter illam opi. Inno. & Host. sed dicit Io. And. qd nescit, an Arc. sentiat illam opi. hic esse reprobam. ipse vero putat illam non esse reprobam: sed intelligit illam veram esse, quando non praefigitur terminus facto negativo, quia tunc requiritur monitio, ut pena incuratur. sed ubi terminus praefigitur a iure, tunc incurritur ipso iure, ut hic: cum tempus a iure statutum interpellat, p. homine. s. de loc. potuit. fm. Io. And. & l. magnam. C. de contrah. & commi. stip. Paul. hic, soluit aliter; aut imponitur pena simpliciter ex non residentia, sed alia qualitate adiecta, ut videlicet resideat cum qualitate ordinis; & tunc ista bene committitur absq. monitione, ut hic: nam fm. illam poterit hic residere cu. minoribus ordinibus, sed fm. istu. tex. debet residere cum ordine presbyterali, & sic non sunt contraria: & hoc modo soluitur istud contrarium fortissimum fm. cum. sol. Io. An. videtur melior q. ista: nam illa solutio Pau. ostendit diuersitatem istius tex. ab illo. Sed non tollit contrarium de pena, quae imponitur facto negativo: quia ita est factum negativum non residere in minoribus ordinibus, sicut non residere in sacerdotio. Et istud dictum Inno. ponit etiam Arc. s. q. j. c. 2. super glo. ¶ Quero, quando dicatur Regimen concessum, a quo tempus incipit currere? Sol. dicit Arch. qd commissum videtur, quando est facta confirmatio, & decreta administratio, & possessio beneficii adepta. alleg. j. e. commissa. alias si premissa non interuenirent, non esset negotium commissum sed committendum. Io. An. ¶ Quero, quomodo intelligatur, qd iste resideat. So. dicit Arch. qd istud verbum, residere, non debet amare sumi, ut nunquam recedat de ecclesia: sed debet intelligi ciuilliter. & ponit hic dictum positum in c. ex parte. 2. de cler. non resi. Et aduerte, quia non dicitur residere, nisi resideat, & ecclesiae deferuiat. de cler. non resi. conquerente. quia parum esset residere nisi residens curam ecclesiae habeat, in qua habet personam, vel beneficium. s. de cler. non resi. c. relatum. & c. quia non nulli. & j. e. ti. c. vnico. Io. An. ¶ Glo. super ver. personaliter, recitata per contrarium, qd possit residere per Vicarium. s. de preb. extirpandae. glof. so. distinguendo inter annexum, & non annexum. ¶ Glof. super ver. annum. querit, an currat impedito, & a quo tempore incipit currere. & so. ¶ Gl. super ver. idem. recitata per contrarium, qd licet infra annum non fecerit se promoti ad sacerdotium, per hoc non est priuatus. j. eo. commissa. glo. fatetur contrarium: & ideo est subaudiendum illud, quod dicitur in d. c. commissa. ¶ Glo. super ver. priuatus, in prin. reci-

ta per contrarium, qd imo requiratur sententia. s. e. cum in c. i. glo. so. qd olim sic erat: hodie secus, ut hic. Deinde querit, an elapso anno mora purgari possit. & sol. qd non. Deinde querit, si restat modicum tempus de anno, ut non possit ordinari: an incurrat penam ante annum. & sol. qd non. Deinde querit, an episcopus possit compellere an annum sub pena priuationis, ut ordines recipiat. sol. qd sic. Deinde querit, an & qn possit quis compelli ad ordines recipiendos: & ponit distinctionem magnam. ¶ In ea. glo. ibi, mora. No. istam glo. qd, ubi quis incurrit penam ipso iure, mora est impurgabilis. de quo dic, ut in regula, mora. nec ob. de loc. potuit. qa ibi ius permittit purgationem more: vel ibi non est imposita pena simpliciter, sed demum si dominus voluerit. ¶ In ea. glo. ibi, priuari poterit. ¶ No. istam glof. t. qd ubi vna constitutio imponit penam ipso iure super actu, etiam per antiquam legem damnato: non intelligitur sublata lex antiqua, nec pena antiqua legis, quae potest concurrere cum pena nouae legis. ¶ In fi. glo. de regularibus. dic, ut in cle. ne in agro. s. antepe. de sta. regula. Io. An.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Monitio. Adde Alex. conf. 264. adde Abb. in c. extirpandae, de preben. & digni. s. qui vero. Bal. in l. si mora, & in l. mulier, 24. col. ver. queritur an accusator, ff. sol. ma. & in Marga. versi. fi. adde Bal. in l. & si post tres, in vers. sexto & ultimo quero, ff. si quis cautio.
- b ¶ Quod non. Adde Old. conf. 203.
- c ¶ Pena antiqua. Adde Old. conf. 94.

S V M M A R I V M.

- 1 Dispensatio si sit per pecuniam committitur symonia.
- 2 Dispensatio facta per vnum episcopum, an expiret illo mortuo?
- 3 Dispensatio an debeat dici ius, an gratia?
- 4 Beneficium si aliquis impetrat a Papa, & in rescripto apponitur clausula consueta de residentia in eo facienda, an episcopus possit dispensare ex causa legitima super non residentia.
- 5 Causa quae dicatur rationalis ad hoc, ut fiat dispensatio.

SVper residentia. ¶ No. per quem debet fieri dispensatio: quia p. illum, qui habet subiectum requirentem dispensationem. Adde hoc de chisma. fraternitatis. ¶ No. qd dispensatio est gratia: & sic non videtur qd de iure inuito superiore peti possit. de quo. so. di. miror. & j. q. 7. exigant. ¶ Item, p. hoc videtur qd si dispensatio per pecuniam fieret, committeretur symonia: quia quaelibet gratia concernens ecclesiasticam dignitatem dicitur symoniaca, si detur pecunia, ut no. j. qd. j. gfa. ¶ No. qd dispensatio non potest fieri, nisi sub sit causa rationalis. de quo. s. de preben. de multa. & per Inn. de statu reg. cum ad monasterium. ¶ Quero, an si fiat dispensatio per vnum episcopum, expiret illo mortuo. Sol. Arch. dicit, qd non, ex quo durat causa propter quam facta fuit. Ad hoc facit quod no. j. c. prox. in glo. fi. & j. e. cum eo. in glo. & quod super ea no. Io. An. ¶ Quero, an dispensatio debeat dici ius, an gra. Sol. dicit Arch. qd iura diuersimode appellant dispensationem. & distinguit, qd aut consideramus dispensationem actu, prout residet in persona dispensantis respectu potestatis: & hoc non dicitur ius, sed potestas, sed exercitij. i. pro ipso actu, quo superior dispensat: & tunc aut ius disponit, qd superior debeat dispensare, & isto casu potest dici ius, quia est executiua iustitiae. ff. de iust. & in l. j. in pri. Aut ius non disponit, qd debeat dispensare, sed permittit: & tunc non est ius, sed misericordia. 45. di. disciplina. in prin. & isto respectu potest dici gra, ut hic, & j. qd. 6. didici. in fi. de cle. exc. mini. apostolicae. aut consideramus dispensationem passiuam, in quantum refertur ad ipsum dispensatum: & tunc dicitur ius priuatum, sicut dicitur de priuilegio. ad hoc. 33. q. 2. interfectores. & c. in adolescentia. & isto respectu quandoq. dicitur beneficium, ut s. de of. or. ordinarij. s. si vero. Io. And. ¶ Quid si vnus impetrat beneficium a Papa, & in rescripto apponitur clausula consueta de residentia in eo facienda, an episcopus possit dispensare ex causa legitima super non residentia? Sol. Arch. tenet, qd sic. Nam p. illud rescriptum, quod fuit obtentum iuxta formam iuris, non tollitur potestas ordinarij a iure concessa in tali materia, ut hic, & j. e. cum eo. ad hoc s. de praescript. veniens. & de rescri. cum ordinem. Et ista duo no. etiam Io. Mo. j. de reg. iu. generali. & ibi no. super j. glo. & facit, quod no. j. de preb. non potest in glo. quero fm. Io. And. ¶ No. bene istud dictum, qd clausula inserta in rescri. apostolicis, qd sunt fm. ius, respiciunt omnes limitationes, & interpretationes, quas recipit ius commune de illa clausula dispones. ¶ Quero, quia text. dicit dispensationem non fieri sine rationali causa: quae dicatur rationalis causa. Sol. dic, qd est legitima causa studij, & maxime Theologia, de mag. super spe. item intemperies acris. 74. di. quorundam. Item

A D D I T I O.

- a ¶ Theologia. Adde Pe. de An. conf. 17.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Item infirmitas. de cle. non resi. ad audientiam. Item inimicitia sine culpa sua. s. e. ti. bone. Item peregrinatio. de voto. magne. Item ieruntium Papæ, episcopi, vel ecclesiæ. de cle. non resi. ad audientiam. & c. cum dilectus. & c. ex parte. Io. An. ¶ Glo. super verbo, ordinarius, quærit quod comprehendatur hic, appellatio ordinarij. glo. sol. dic. ut in ea, glo. ibi Ho. idem Bar. & Ioan. Mo. nec ob. j. de tempo. ordi. cum nullus. quia ibi loquitur de superiore ordinante, non autem de dispensante circa resistentiam. ¶ Sed Archid. intelligit istum tex. de episcopo, non autem de inferiore. Io. An. reducit opi. ad concor. q. quidam sunt inferiores prelati, qui habent potestatem a beneficio destituendi: & tunc cum isti potestatem destituendi habeant, possunt non residentem citare, & non venientem punire, iuxta no. de cle. non resi. qualiter, in fi. & in istis procedat gl. hic: pro qua facit quod no. j. de off. ord. ordinarij, in glo. 2. Quidam sunt inferiores, qui non habent potestatem destituendi: & tunc valet talis dispensatio, sed pendet ex autoritate episcopi, an velit eam reuocare. Et facit in simili, quod no. j. de insti. c. 2. ¶ Et per hoc respondetur ad c. non oporteat, de cons. di. 5. & ad c. contumaces. Io. di. vel possunt intelligi, ut loquantur, quando eps esset immediate superior. & vide no. de consi. cum omnes. in gl. 2. Io. An. Pau. hic, dicit, q. aut loquimur de dispensatione, quæ fit super non residentia simul cum ordine: & hæc inferior ab episcopo non potest facere, cum ipse non possit ordinem conferre. de paroh. cum nullus. si loquitur de dispensatione super non residentia tantum: & tunc procedit dis. Io. An. s. posita, in eum. alleg. no. per Inn. s. de postu. prala. c. fi. & in Se. titu. 2. s. sunt quoq. in fi. ¶ Glo. si. quærit, quare non dent isti perpetuam dispensationem. glo. solu.

ADDITIONES.

- a ¶ De inferiore. Adde qd dicit Fede. c. 145. q. appellatio prelati venit immediatus. S. V. M. M. A. R. I. V. M.
- 1 Idoneitas maior requiritur in commendatario, q. in rectore.
- 2 Factum contra ius prohibitum non est nullum, nisi apponatur decretum.
- 3 Legatus de latere an possit facere commendam contra dispositionem huius decretalis?
- 4 Utilitas ecclesiæ quando dicatur, ut de ea fiat commenda.
- 5 Commenda si non sit pro utilitate ecclesiæ sed persone, an valeat?
- 6 Papa reseruat sibi vnum beneficium vacaturam, si postea vacat, & ipse dat vni in commendam, an dicatur expirata reservatio, sicut si contulisset.
- 7 Commenda si fiat ad incertum tempus, puta si dicatur donec asecutus fueris possessionem episcopatus, cui iam erat facta pmissio, an expiret reservatio.
- 8 Etas legitima quæ dicatur.
- 9 Prelatorum appellatione non comprehenduntur commendatarij.
- 10 Commendatarius, an possit presentare clericum ordinandum ad titulum ecclesiæ.
- 11 Clericus alterius diocesis potest acceptare commendam sine licentia proprii episcopi.
- 12 Ecclesia vacans per mortem si conceditur in commendam, an finita commendam dicatur etiam vacare per mortem?
- 13 Commendatarius si moriatur in curia, an dicatur beneficium vacare in curia?
- 14 Inferior episcopo an possit commendare ecclesiam?

Emo deinceps

¶ Gl. j. summat & tria facit: quia primo permittit cui, & quando fiat commenda parochialis ecclesiæ. Secundo, quantum durat. Tercio, decretum apponit, secunda ibi, H. m. o. i. tertio ibi, Statuentes. ¶ No. q. commenda ecclesiæ parochialis requirit copulationem ætatem, & ordinem sacerdotalem contemporaneè tempore concessionis commende. ¶ Et sic maior idoneitas requiritur in commendatario, q. in rectore, ut probat iste tex. iuncto c. s. proxi. ¶ No. q. sicut per viam principalis tituli prohibita est retentio plurium parochialium ecclesiarum. s. de preb. de multa. sic etiam per viam commendæ. ¶ No. casus, in quibus est permessa commenda ecclesiæ: videlicet pro necessitate, vel utilitate ecclesiæ: ergo non vñ permessa intuitu personæ. ¶ No. q. ius non approbat actum, nisi sit iuridicus. vide tex. s. de refer. si gratiose. in fi. c. li. ¶ No. argu. q. factum contra ius prohibitum non est nullum, nisi apponatur decretum. vide glo. in cle. j. de iurepa. ¶ ¶ Quæro, an legatus de latere possit facere istam commendam contra dispositionem istius decreti? Sol. dicit Archid. q. non, propter negatiuam vniuersalem positam hic in prin. quæ est apta comprehendere etiam Legatū. nemo, em idem est quasi non homo, vel nullus homo. alleg. 19. di. c. j. versu. sed rursus. & quod ibi no. de peni. dist. 2. si em. & di. 3. adhuc. de conse. di. 4. ut ostendere. ff. de neg. gest. l. 3. Io. An. Contra istud dictum facit, q. no. Io. Mo. j. de chilima. c. j. vbi tenet, q. nunq. Cardinales includuntur in generalibus dispositionibus, nisi de eis caueatur expresse, positio q. in talibus episcopi includantur: quia maior est ratio in Cardinalibus, quam in episcopis. ¶ Sed posset sol. prout Ioan. Mo. sol. in quadam extrauag. Bonifacij. 8. quæ incipit, excommunicamus.

in gl. super verbo, clericos, vbi dicit, q. sub appellatione clericorum comprehenduntur Cardinales, quando factum est in malum in se: super quo fit prohibitio: quia ex quo factum est malum in se, tanto grauius peccat ille, qui contrafacit, quāto est maior. 40. di. homo. Et ideo cum in terminis illius c. a principio, habuit bonum exordium: ideo non mirum, si Cardinales non includebatur, nisi fuissent expressi, secus ergo fuisset vbi factum a principio fuisset nullum. Et ita posset intelligi dictū Archid. hic. vel posset solui, ut dicit Io. Mo. in d. c. extrauagan. q. dicto suo posito in præalle. c. j. de schisma. non sit standum, cū ipse pro se dixerit, qui erat Cardinalis, & sic ei tanquam testi in causa propria non erat credendum. arg. 4. q. 3. ver. item nullus. & pro decisione Archid. facit, q. ista constitutio est conciliabilis, contra quam non dispensat Legatus de latere, ut no. glo. s. de fi. presby. c. pen. ¶ Quæro, an commenda ecclesiæ collegiatæ, & parochialis simul possit fieri contra prohibitionem istius tex. sol. secundum Archid. aut etiam Legatus de latere vult facere talem commendam, & non potest, ut j. de offi. leg. c. pe. Aut alius ordinarius, ut episcopus vult illam facere, q. tunc potest. arg. c. statutum. j. c. ti. secundum eum. Sed Io. An. dicit, q. c. statutum. j. c. potius facit contra Archid. quia est speciale, q. constitutio pœnalis non includat sub vero parochiali ecclesiam collegiatam. ergo secus in non pœnali, facit q. ibi no. super j. gl. nec ob. si dicatur, q. constitutio est pœnalis propter decretum ibi positum, quia non dicitur pœnalis constitutio, quæ annullat actum propter solennitatem non seruata, ut no. j. c. ca. si. sup. gl. 2. Sed dicit, q. pro Archid. facit tex. hic, qui arctat istum ad sacerdotium tempore commendæ, & tamen in c. statutum. non arctatur ad sacerdotium, ergo ad quid arctaret commentariū, & ita remanet Io. An. quasi videatur remanere in opi. Archid. Do. Pe. de Anch. tenet idem in collegiata, quia dignitas non debet ei esse nociua. l. si. ff. de sena. ¶ Nec ob. secundum eum c. statutum, quia loquitur in alio casu, & si non esset illud c. idem diceretur illo casu de dignitate, quod dicitur de ecclesia parochiali. Sed dicit Do. Ioan. de Imo. q. istud dictum non est verū, quia ille tex. loquitur declaratiuè, non principaliter dispositiue. tene opin. Archid. Sed ad rationem hic vltimo assignatam per Ioan. And. posset responderi, q. quantum ad ordinem sacerdotalem habendum tempore promotionis non est differentia inter ecclesiam simplicem, parochialem, & collegiatam, quia vtraque carens sacerdotio promoueri potest, ut patet supra cap. proxi. & d. capitu. statutum. ¶ Sed est differentia in pœna: quia primus incidit ipso iure, si non facit se promoueri, & non secundus. ¶ Sed in commenda non sic, quia a principio requiritur ordo sacerdotalis, ut hic. ergo arctatio ad sacerdotium quæ fit per hanc decretalem a principio, nō habet inferre diuersitatem iuris ecclesiæ simplicis parochialis, vel collegiatæ, vnde non facit hæc ratio pro Archid. Sed posset dici verum dictum Archid. alia rationem, quia iste tex. est exorbitans a iure antiquo, quod permittebat commendari perpetuo, nec ordinem sacerdotalem exagebat, ut patet 21. q. 0. j. qui plures. Cum ergo iste tex. corrigat ius antiquum, & sic sit exorbitans, intelligatur strictè de simplici parochiali. arg. d. c. statutum. & regula, quæ a iure. j. de reg. iu. ¶ ¶ Quæro, quando dicatur utilitas ecclesiæ, ut fiat commenda. sol. Fran. Ver. ponit exempla p. c. officij. s. eo. ti. & per c. 2. s. de feud. Sed Ho. Gar. & Io. Mo. ponunt exemplum quando litigatur de electione, vel quando impeditur confirmandus. Sed ista vltima exempla non placet Io. And. loquendo de vera commenda, quia in illis casibus ponit custos, vel Oeconomus, cuius officium durat, quousque ecclesia fuerit ordinata, etiam si excedit sex menses. de offi. ordi. c. v. Io. And. ¶ Quid si commenda fuerit contra formam hic positam, an patronus, vel elector possit interim eligere, vel presumere. sol. Archid. tenet q. sic, per fi. huius tex. & per no. s. eo. c. auditis. & facit regula, non præstat. cum suis concor. j. de reg. iu. Io. An. ¶ ¶ Quid si commenda nō fiat pro utilitate ecclesiæ, sed persone, an valeat? sol. dic. q. non, per tex. hic, qui non dicit personæ, sed ecclesiæ, ad hoc j. q. 7. tali. inde commenda facta illo casu non tenet, ut hic in fi. secundum Gul. & Archid. Io. An. ¶ ¶ Sed pone, q. Papa reseruat sibi vnum beneficium vacaturum, postea vacat, & ipse dat vni ad tempus in commendam: nunquid dicatur expirata reservatio, sicut si contulisset. sol. Do. de Rora conclu. 343. tenent, q. non: quia commenda nō dat ius in beneficio, nec commendatarius facit fructus suos, nec est patus in beneficio, sed simplex procurator, habens tamen legitimam administrationem, nec habet ius perpetuum, sed temporale, ut hic patet, & ex notatis hic per gl. & ita fuit obtentum.

ADDITIONES.

- a ¶ Includuntur. Adde lat. Ro. consi. 498.
- b ¶ Vel presentare. Adde, q. voluit Old. consi. 127.
- c ¶ Quod non. Adde lat. Ro. consi. 399. Ber.

7 tum per maiorem partem ipsorum, vt ibi dicunt. ¶ Sed quid, si fiat commenda ad incertum tēpus, putā si dicatur donec ascēcutus fueris possessionem episcopatus, cui iam erat facta prouisio? Sol. Do. de Rota. vbi supra arguunt, q̄ expiret reseruatō & isto casu videatur dispositio perpetua propter dubium euentum conditionis, quā non potest existere: ergo & c. ar. c. si. s. de rescri. eo. li. & l. sufficit. ff. de condi. inde. ¶ Item facit, quia postquam est facta commenda, non censetur vacare beneficium, vt hic no. Item commendare est vnus modus prouidendi de beneficio: ergo ex quo Papā placuit isto modo de bñficio disponere, videtur alio modo disponendi renunciaſſe, maximē quia reseruaciones sunt odioſe, & restringendæ, vt fiat reductio ad ius ordinarium, & commune. & sic remanēt Do. de Rota. Credo posse concludi, quod debeamus attrēdere verba reseruacionis: quia aut Papā reseruat beneficiū, vt prouisioni sue, & tunc procedit dictum Do. de Rota. quia verbum, prouidere, est aptum denotare quemlibet modum, per quem potest fieri de iure prouisio ecclesiæ, vt no. glo. in cle. si. e. rit. & isto modo concludunt rationes Do. de Rota. Aut Papā reseruat collationi suæ, & tunc quia collatio præsupponit concessionem beneficii, quæ tribuit ius in re, & facit beneficium esse illius, cui cōfertur, vt infra de præb. si tibi absenti. & c. si. de concess. præb. per talem cōmendā expirat reseruatō. ¶ Glo. 2. quærit nūquid iste tex. includat præteritas commendas. sol. q̄ non. & assignat rationem. ¶ In fi. glo. vt ergo appareat, quæ commenda dicatur præcessisse hoc concilium, ponit hic Io. An. quo tēpore fuit istud celebratum. & dicit Frā. Vercel. referre, quod fuit 1274. & durauit a principio Maij vsq; ad Augustum. & ponit hic de tempore aliorum conciliorum. ¶ Glo. super verbo, parochialem. quærit, quid in alijs beneficijs. dic, vt in gl. in fi. & p hoc habetur hic vnus speciale in ecclesijs parochialib. vt s. ca. proximi. & j. de præben. si apostolica. & supra de præben. extirpanda. s. qui verō. & in cle. j. de offi. vica. Ioan. An. Glo. super verbo, sacerdotio. potest recitari per contrarium, quod parochialis ecclesia possit dari non sacerdoti. supra ca. proximi. glo. sol. & rationem assignat. ¶ In ea. glo. ibi, in ordine. per hoc apparet, quod hic non sumitur sacerdotium largē, vt supra de coha. cle. & muli. si quisq; 1. 5. quæst. j. ca. j. in fi. 40. dist. multi. secundum Archidiaconum. Ioan. An. ¶ In fi. glo. Et est ratio, quia istud est iuri magis exosum, sed conferre est iuri magis consonum. facit de transla. præla. ca. 2. & cle. 2. de here. secundum Pau. ¶ Glo. super verbo, ætate. quærit, quæ dicatur legitima ætas, & soluit in fi. idem Gar. sed Zēze. contra. quia legitima ætas dicitur 25. anno. completorū, vt l. fi. C. de his qui ve. æta. impe. ¶ Nec ob. ca. proximi. quia loquitur de æta. illius, qui debet promoueri ad ecclesiam parochialem: qui tempore promotionis non debet esse sacerdos: ideo sufficit, quod attigerit 25. annum. hic autē loquitur de commendatario, qui debet esse sacerdos tempore assumptionis ad commendam, secundum Zenze. Ioan. verō de Fant. plus placet dictum gl. quia ætas licita ad sacerdotium est illa, de qua dicit hic glo. in cle. generalem. de æta. & quali. & no. ibi in glo. & hanc vltimam credo veram. ¶ Glo. super verbo, commendare, in princ. quærit, quotupliciter sumitur istud verbum, commendare, & deinde circa materiam cōmendæ format octo quæstiones. & so. illas. & est clara. ¶ In ea. glo. ibi. s. cum quidam. & dicit ibi Accursius, quod sic faciunt Bonon. Ioan. And. ¶ In ea. glo. ibi, non obligat, dic de hoc vt no. j. quæst. 3. Saluator. in glo. antep. Ioan. And. ¶ In ea. glo. ibi, cum nobis olim, idem Vgo. & Lap. in d. ca. qui plures. idem In no. de accu. si constiterit. vbi ponit naturam commendæ. idem Hostien. de elec. dudum. vbi ponit eandem materiam, & Egidius post eum. Ioan. And. Et no. istam glo. quod appellatione prælatorum non comprehendantur cōmendatarij, quod no. pro priuilegijs, & constitutionibus loquentibus de prælatis. ¶ In ea. glo. ibi, dic quod non. idē Do. de Rota conclusionē 41. ¶ No. bene ex ista glo. iuncta quæstione præcedenti, quod est dare casum, in quo ecclesia non habet prælatum, & tamen non dicitur vacare. ¶ Sed dicit Ioan. de Lig. q̄ ecclesia vacat, quo ad quid, quia non habet sponſum. Et isto respectu vacat, sed alio respectu non vacat: quia interim conferri non pōt per ordinarium: & sic per consequens nō currit tempus Lateran. concilij. c. 2. s. de conce. præben. fm eum maximē hoc procederet tenendo opi. Archid. q̄ etiam alij prælati non faciāt fructus suos. de quo. j. ¶ In ea. glo. ibi, de facto. Io. Mo. tenet contra gl. dicens quod cum talis habeat titulum canonicum, facit fructus suos. Io. An. Sed dicit Ioan. de Imo. quod glo. hic videtur verior: quia iste habet custodiam fructuum tantum, vt dicit gl. & no. glo. 2. 1. quæst. j. qui plures. ad hoc, quod no. s. c. generali. secundum eum. Et credo, q̄ bene, & maximē hoc procederet tenendo opi. Archi. q̄ etiam alij prælati non faciāt fructus suos. de quo. j. c. li. de off. ord. si præſenti. ¶ An autem commendatarius possit præſentare clericum ordinandum ad titulum ec-

clesiæ: tenet hic Guil. & Archi. q̄ sic, si ecclesia indiget. alleg. de iurep. postulaſti. Sed Egidius in c. dudum. præalleg. tenet contra: pro quo facit. ff. loca. l. si quis domum. s. j. Io. An. illa lex dicit, quod vsufructuarius non potest aliquem ponere in re, in qua habet vsufructum, qui habeat durare post vsufructum finitum. Sed dicit Do. Ioan. de Imo. quod ad illam l. posset responderi, q̄ ideo non durat ibi, quia opponebatur ad vtilitatē vsufructuarij: ideo nimirum si expirat finito vsufructu. Sed hic clericus ponitur ad vtilitatem ecclesiæ, qui clericus postea recognoscet hoc a rectore ecclesiæ: & ideo videtur, q̄ ponere possit. ad quod facit de iurepat. consultationibus. & ista pars videtur benignior, & verior, vt neceſſitati ecclesiæ consulatur, secundum eum. Et hanc partē credo veram, quia iste licet percipit fructus ecclesiæ, & nomine ecclesiæ. vnde cum istam præſentationem non faciat nomine proprio, sed ecclesiæ: talis præſentatio valebit. præſentare enim est colligere fructus iuris patronatus, vt no. Innocen. in ca. consultationibus. præalle. & iste potest fructus colligere, & in vtilitatem ecclesiæ conuertere, ergo & c. Et pro hoc facit, quod no. per Innocen. & Hostien. de iud. examinata. vbi tenet, q̄ sequeſter potest præſentare. nec ob. glo. hic, quæ dicit, quod non habet ius in ecclesia: quia fateor ipsum non habere ius, tanquam prælatum, sed tanquam commendatarium sic. ¶ In ea. gl. ibi, cum nostris. idem Archidiaconus. nec sufficeret, si dicatur in litera, amoto quolibet detentore ex inde, vt scripsit hic Guil. Ioan. And. tenuit in c. prædicto, cum nostris. q̄ talis clauſula faciat validare reſcriptum: licet aliter d colorata facti possessione non fiat mentio, secundum Lap. Abba. per hoc nō apparet, an Lap. teneat primum dictum, sed credo primum dictum verum: quia commendatarius habet possessionem facti, & etiam titulum canonicum in beneficio, vt dicit hic, glo. ergo illa verba non concludunt sufficientem mentionem: quia dicunt de detentore, & iste non est nudus detentor, sed habet titulum. ¶ In ea. glo. ibi perlatum. & si isti nō fuerunt vocati, non tamen possunt eligere propter hoc facta commenda illa non cassata, vt no. de ele. dudum. 2. Ad fi. glo. de cōmenda. & ibi etiam no. Inno. & Hostien. ¶ quod clericus alterius diocesis sine licentia proprij episcopi commendam accipere potest. Ioan. An. Lap. Abb. intelligit primum dictum hic positum, quādo episcopus primam commendā fecit sine fraude ex causa legitima. Sed si eam fecit fraudulenter & sine causa, tunc etiam illa non cassata poterūt illi, ad quos pertinet, eligere vel præſentare rectorem ad illam ecclesiam commendatā non obſtante tali commendā secundum aliquos pro quibus facit finis huius c. & hæc dicit vera Archi. & ea, quæ dicuntur hic in glo. in commenda in permutatione beneficiorum si patronus non vocetur, & maxime laicus, eo impugnante, non valebit permutatio. Et poterit etiam permutatione non cassata, vel reuocata alium præſentare. & hoc verum, quando permutantes fuerunt in culpa: quia sciebāt ecclesias habere patronos: alias secus esset. Et est ratio quare aliud in permutatione, q̄ in commenda: quia in permutatione derogatur patrono, & in cōmenda non. & idem videtur dicendum, etiam si permutantes non essent in culpa. & ratio: quia licet qui non sunt in culpa, excusentur a pœna non tamen ipsorum innocentia in damnum patronorum redundare debet. & hoc putat verum, q̄tum ad hoc, vt permutatio sortiatur effectum: sed quilibet ipsorum permutantium, ex quo non fuerūt in culpa, etiam inuitis patronis poterunt ad sua beneficia reuerti, si patroni contradicunt permutationi factæ. facit. j. de præb. si beneficia. & cle. j. de re. permut. secundum Lap. ¶ In e. glo. ibi, dic q̄ non. Io. An. in d. c. qui plures. & Innocen. in d. c. dudum. tenent contrarium. & dicit Ioan. And. q̄ putat, q̄ ipsi non intellexerint de commendatario, sed de simplici custode, de quo loquitur l. quam allegat depositi. l. Lucius. cui pcor. de deposi. bona fides. ver. sanē. Io. An. vñ secundum hoc glo. procedit in commendatario. Et ex his infert hic Pau. q̄ si episcopus facit commendā de ecclesia non curata, etiam post sex menses reuocare non poterit, nisi cesset causa, propter quam facta fuit, secundum Pau. ¶ In ea. glo. ibi, nō secundum Gul. istud videtur mirabile, q̄ ecclesia commendata non dicatur habere prælatum, & q̄ non vacet. Ex isto, & alijs quæ sequuntur hic in glo. dicit Io. An. se consuetum dicere, q̄ materia commendarum non est per tex. bene clara, & etiam nimis promiscuē loquuntur de commenda in titulum, & commenda in custodiam. Et est simile, quod dicitur de præſcriptione, & consuetudine. s. de cōſue. c. si. super gl. si. tñ apud Italicos hodie

ADDITIONES.

- a ¶ Aetas. Adde quod ætas legitima dicitur in 25. anno. l. fi. ff. de his qui ve. æta. impe. & hoc attenditur quo ad honorem suscipiendum. l. ad rem public. ff. de mu. & ho. & quo ad multa alia.
- b ¶ Commendatarij. Adde Ro. consi. proximē alleg. 350. Ber.
- c ¶ Amoto quolibet. Adde de hac clauſula videndum Abb. con. 112. 2. li.

Geminianus super Sexto Decretalium.

hodie commendæ non sunt in usu, & commendabile est propter illa, quæ dicuntur. *¶* Super glo. ista duo. sed quæ ad hunc casum dicimus; quæ commendata habet quandam attinentiam, vel affinitatem cum prælatura, per quam ecclesia non dicitur simpliciter vacare, in qua habetur titulus commendæ. Io. An. *¶* Ex his posset decidi dubium, si ecclesia vacans per mortem conceditur in commendam, an finita commendata dicatur etiam vacare per mortem. & tenet Fede. de Senis in tractatu permutationum in q. 15. quod dicatur vacare per mortem: quia commendata non facit commendatarium prælatum, ut hic glo. in princ. ergo durat antiqua vacatio. *¶* Nam quandiu non sit prouisum ecclesiæ de prælato, semper dicitur ecclesia vacare, ut not. glo. in cle. ut lite pen. Et ex hoc inferitur, quod si beneficium commendatum tempore commende vacabat in curia, quod cessante commendata ecclesia vacabit in curia. ar. d. cle. j. de lite pend. *¶* In Fede. ibi.

13 Ex his potest solui dubium, an si commendatarius moriatur in curia, dicatur beneficium vacare in curia. Et dicit Lap. Abb. in additione, quam facit ad illam questionem Fed. quod Ioan. An. ibi respondet, quod sic, per no. hic. ubi apparet, quod commendatarius habet titulum canonicum. alleg. cle. quia regulares. de sup. neg. præla. ubi patet quod per mortem temporalis ministri positi in beneficio dicitur beneficium vacare, secundum Lap. Ego crederem contrarium, quia iura, quæ loquuntur de beneficiis vacantibus in curia loquuntur, quando moritur ille, qui titulum prælaturæ habet ut patet. j. de preben. si tibi absenti. *¶* j. ubi dicit, beneficia obtinere notantur. & in §. sanè. dicit ipsius beneficia, & in §. si. dicit, ad illorum beneficia. sed beneficium non potest dici suum, nisi habeat titulum prælationis, ut dicit rex. j. de preben. si tibi absenti. & idem dicit cle. j. ut lite pen. in princ. ibi, super beneficio sibi collato. apparet ergo, quod iura loquuntur de vacantibus in curia habent locum tantum, quando moritur ille, qui erat prælatus: sed commendatarius non est prælatus, ut dicit hic glo. & sic per ipsius mortem non vacabit in curia, nec ob. cle. quia regulares. quia ibi loquitur de veris prælatis, qui tamen sunt remouibiles ad nutum: & ideo dicitur vacare beneficium per ipsorum mortem: sed commendatarius non est verus prælatus, ut est dictum. *¶* In fi. glo. idem Archidiaconus. alleg. quod custodia ecclesiarum vacantium spectat ad ordinariū. de insti. cum venissent. *¶* Nec obstat. 63. dist. si in plebibus. quia illud loquitur in plebibus: sed hic loquitur in ecclesiis parochialibus. Ioan. An. vel dicit, ut dicit glo. in d. ca. si in plebibus. quia ibi Archidiaconus. hoc faciebat ex speciali concessione episcopi. Et per hanc glo. patet, quod licet ecclesia sit deuoluta per negligentiam ad Papam episcopus potest ibi opponere commendatarium. & hoc etiam tenet Fede. de Senis in tract. permutationum. q. 361. Et ibi dicit Archidiaconus. hoc tenere hic. sed hodie collectores recipiunt fructus beneficiorum istorum, vel concedunt tales ecclesias in afflictum pro aliqua pecunia concedendo etiam laicis, quod est summè iniquum & destructio ecclesiarum. *¶* Glo. super verbo, vnam, colligit in principio notabile ex text. Deinde querit, an iste text. possit habere vnam commendatam, & aliam intitulatam. & sol. quod sic, in fi. glo. idem Archidiaconus. & Ioan. And. Ioan. Mo. *¶* Glo. super verbo, necessitate, colligit notabile ex text. *¶* Glo. super verbo, Hmōi, declarat text. *¶* Glo. in verbo, declaramus, querit, quid declaret. *¶* Glo. super verbo, semestris, querit de intellectu text. in fi. glo. & illam litteram posuit de act. & per §. super actionibus. ad fin. ver. idem etiam Ioan. And. *¶* Glo. super verbo, durare, in principio, quæris an finitis sex mensibus possit idem, vel alteri fieri commendata. sol. primò, quod sic, deinde distinguit, & deinde querit de alia questione, & sol. *¶* In eadem glo. ibi, ecclesiæ. & tunc fit: quia fortè non potest aliter ecclesiæ prouideri: vel intellige in casu posito. in fi. mag. glo. *¶* In eadem glo. ibi, vel perionæ. Istud videtur falsum: quia etiam prima vice non licet fieri intuitu personæ, ut patet in text. sed Gul. cuius fuit ista glo. dicit quosdam distinguere; an fiat commendata propter necessitatem, vel utilitatem ecclesiæ, & fauorem persone, & tunc procedit, quod hic dicit glo. scilicet ut fieri non possit iterato. aut sit solum intuitu ecclesiæ, & tunc iterato fieri possit, aliàs esset absurdum dicere, quod si ecclesia in fructibus non sufficeret rectori, vel etiam esset grauata debitis, ita quod alius non vellent nec in titulum, nec in commendam, quod iterato non possit commendari. Sed ipse tenet, quod omni casu non sit licitum iterato alicui commendare: cum istud fuerit inductum in odium prælatorum, qui commendis abutebantur: unde seruandus est iste rigor, licet durus. 19. dist. in memoriam. & ad id quod obijciatur, respondet, quod vniri poterit ecclesiæ vicinæ, vel officio, vel præbendæ. 10. q. 3. vnio. & in cle. ne in agro. de sta. reg. §. ad hoc. de præb. exposuisti. Ioan. An. *¶* In fi. glo. alle. de dona. cū dilecti. de ver. sig. olim. & idem tenet 24. Archi. Ioan. And. *¶* Querit hic Io. de S. Geor. an inferior ab episcopo possit commendare ecclesiam. sol. tenet, quod non, si velit ille fa-

cere in titulum commendæ, & fundamentum eius est, quia de iure cōi prouisio ecclesiarum spectat ad episcopum. 16. q. 7. omnes basilicæ. & no. §. eo. sciant cuncti. & j. e. quanquam. in gl. pe. Alij verò inferiores si habent potestatem conferendi, istud est de iure speciali ex priuilegio vel consuetudine, & ita proprium casum non excedunt. unde si priuilegium non exprimit quod possit commendari, vel istud non est præscriptum: ergo sequitur, quod hoc ei non competit. alle. quod no. in simili. §. c. proxi. in gl. pe. & j. eo. cum ex eo. in gl. licet igitur. & super ea. & in cle. j. de re. permut. & sic residet, quod de iure cōi cessante consuetudine vel priuilegio inferior episcopo commendare non potest in titulum. Ex prædictis inferitur, quod capitulum licet possit ex negligentia episcopi conferre. §. de concess. præb. c. 2. & etiam ex de li. cō. §. eo. tit. cum in cunctis. non tamen poterit facere talem commendam. allegat no. de off. ordi. cum nos. secundum eū. Et pro eo facit, quod no. de decimis. cum in tua. & c. ex parte. per Inn. & Io. An. secundum Do. Ioan. de Imo. facit etiam pro his, quod no. Io. An. & Io. Cal. de hære. cum ex iniuncto. super glo. ubi tenent, quod licet inferiores prælati ab episcopis præscribant institutionem beneficiorum, non tamen censentur propter hoc præscripsisse destitutionem.

ADDITIONES.

- a Antiqua vacatio. Adde Ro. allega. consil. 350. ubi allega. Fre. Ber.
- b Parochialibus. De commendata parochialis ecclesiæ vide in Spe. de act. & peti. §. super petitionibus versum item ecclesia.
- c Intitulatam. Adde Ro. sepius allegato consil. 350. Ber.
- d Præscriptum. Adde, quod voluit Cal. consil. 2. de præferi. Ber.

SUMMARIUM.

- 1 Iura conantur obuiare vacationi ecclesiarum in quantum possunt.
- 2 Superior debet reijcere subterfugia litigantium malitiosè.
- 3 Moderatio iuris communis spectat ad Papam.
- 4 Index qualiter debeat moderare dilationes.
- 5 Vacatio, verbum, simpliciter prolatum includit omnem modum vacandi etiam in materia penali.
- 6 Ius habens in principali, an possit repellere aduersarium malitias & cauillationes.
- 7 Moderari, verbum, quid significet.

Vpientes. *¶* Hæc decretalis fuit multum uti lis suo tempore, antequam Papa reseruaret sibi prouisiones episcopatum, tamen est vtilissima etiam hodie, quantum ad gl. quæ alias materias possunt trahi, & plura dubia decidunt. *¶* Glo. j. ponit summum, & secunda gl. diuisionem totius decreti. & Ioan. And. super 2. glo. ponit alias diuisiones secundum opin. aliorum, sed illam non curo, quia non multum utilis. Ego more solito procedam expediendo quamlibet partem de per se cum dictis Doc. & glo. *¶* No. quod iura in quantum possunt conantur obuiare vacationibus ecclesiarum. ad hoc supra eo. quod sit. *¶* No. quod superior debet reijcere subterfugia litigantium malitiosè. ad hoc de re iudi. litigantiū. & cle. sepe. de verb. sig. *¶* No. quod propter experientiam quis efficitur magis doctus. ad hoc dictum c. quam sit. *¶* No. quod moderatio iuris cōis spectat ad Papam, & sic vñ, quod inferior non possit facere statuta, per quæ iuris cōis inducatur moderatio. ad hoc cle. Romani. eo. tit. *¶* No. qualiter debet index dilationes moderare, quia debet considerare distantiam, vel propinquitatem loci a quo citatus trahitur, & secundum illam dare longum, vel breuem terminum. ad hoc de appe. cum sit Romana. *¶* Quæro an inferiores prælati potuissent hanc moderationem facere. sol. dic. quod non quantum ad poenā positā in d. c. q. sit. quia beneficium a iure indultum, & tempus parti limitatum tolli non debent. secundum Gar. & Io. Mo. qui tenent hic, quod no. j. de reg. iu. indultum. & no. j. §. j. ver. nisi. Io. An. *¶* Glo. super ver. ecclesiarum. querit, an habeat locum in omnibus ecclesiis. & ponit duas solutiones. *¶* Glo. super verbo, vacationibus. querit, de quo modo vacationis intelligatur. & sol. in fi. gl. idem Gar. Io. Mo. & Arch. *¶* No. beneficium gl. quod verbum, vacatio, simpliciter prolatum includit omnem modum vacandi etiam in materia penali. Et sic habes vñ limitationem ad c. susceptum. §. c. de referi. de quo ibi dixi. quod dicit glo. procedere, quando eadem subest ratio in quolibet casu. *¶* Glo. super verbo, periculosus, querit, an iste text. habeat locum, si ista vacatio non est periculosa. glo. sol. quod sic. In fi. glo. no. quod cessante causa impulsiva legis, non cessat legis dispositio, sedus si esset finalis. de hoc supra de renun. post translationem. *¶* Glo. super ver. malignantium recita per contrarium; quod imò sit licitum malignari: quia reus de natura extenuare debet causam contra actorem. 4. quaestio. 4. nullus. glo. solu. dupliciter. *¶* In fi. glo. pro solutione primæ

ADDITIONES.

- a Moderatio. Adde Ro. consil. 38. Ber.

primæ gl. facit tex. hic in fine huius partis ibi, quibus poterunt modis licitis. nam non videtur fraudem facere, qui fraudem excludit. ff. de leg. 2. cum pater. §. Titio. in fi. lo. An. ¶ No. istam glo. quæ videtur velle, quod sit licitum, quod qui habet ius in principali, possit repellere aduersariū per malitias, & cauillationes. & dicit Dom. Pet. de Anch. quod ista glo. facit ad dubium, si mutuauit tibi centum in camera nullo presente: tu etiam restitui nullo presente, si postea peto a te ista centum, & volo stare iuramento tuo: an licite possis iurare. & videtur, quod non: nam si tu iuras, quod mutuauit, tu compelleris ad restituendum, quia non crederetur tibi super restitutione: si tu iuras, quod non mutuauit, tu iuras falsum. ista glo. facit, quod possis iurare, ex quo in veritate non tendit in præiudicium alterius, & tu iurās, habes ius in principali causa. ¶ Item pro hoc facit, quia liberas animam fratris a peccato: quia si bis solueres, ille illicitè reciperet, vt in regula, bona fides. j. de reg. iur. ¶ In contrarium facit, quia potius debes omnia mala pati, q̃ malo consentire. §. quod met. cau. sacris. ¶ Item, quia iuramentum principaliter præstat Deo, cui non est mentiendum: & aliter hic non decidit, sed remittit ad no. per se, in regula, possessor. j. de reg. iur. dicit Io. de Imo. quod forte posset dici, q̃ ille non teneretur respondere illi positioni, an mutuauerit tibi. sed an debeat, cum hoc debeat æquitas Iudicis suadere, vt calumnijs, & malitijs obuietur. arg. l. in fundo. ff. de rei ven. & facit l. vbiunque. ff. de interrog. act. secundum eum posset forte ille sic iurare. Iuro, quod si forte mutuasti mihi, tibi restitui. & sic non fatetur purè intentionem illius: ita vt ex illa possit se fundare, sicut dicitur de opponente exceptionem, vt in regula exceptionem, quæ. j. de reg. iur. vel si Iudex ardet ad respondendum purè super positione mutui, posset dicere. Iuro, quod non mutuasti mihi aliquid, per quod tibi sim obligatus. & tunc dicit verum, & repellit cauillationem aduersarij. Et vide, quod no. Arch. 4. q. 4. nullus. ¶ Glo. super verbo, vitia, quia intermedie sunt literales. querit, quid si accidit casus, in quo ista constitutio non vendicat sibi locum etiam in electione, an sit seruanda. sol. quod sic, & deinde sol. alio modo. ¶ Glo. super verbo, moderatione. opponit, quod imò hic non moderetur: nā verbum, moderari, denotat diminutionem. de verb. sign. c. penult. hic augmentat tempus illius c. cum velit secundum distā tiam loci terminum longiorem assignari. glo. sol. dupliciter.

¶ In fi. glo. no. istam gl. de verbo, moderari, quod denotat diminutionem, non augmentum, quod no. pro statutijs, quibus datur potestas moderandi statuta, quia non poterunt augmentare, possunt tamen pœnam apponere in statutis, vt notabiliter voluit ista glo. in 2. sol. quod bene no. ¶ Glo. super verbo, locorum. recita per contrarium in ea formatum: & soluc, vt dicit glo. in fi. glo. pro glo. facit, quod no. i. 2. dist. illud. in vltima glo. Et vide not. de restitu. in integ. tum ex literis. in glo. pen. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Negligentia electorum in non presentando electionem electo, sibi non præiudicat.
- 2 Papa an possit compellere quem ad comparandum personaliter?
- 3 Dies, in quo quis consentit electioni, an computetur in termino.
- 4 Iura pœnalia loquentia de electione, habent etiam locum in collatione.
- 5 Ecclesiarum appellatione non comprehenduntur hospitalia in materia pœnali.
- 6 Iura pœnalia loquentia de appellatione, habent locum in instantia, vel cā.
- 7 Electionem petens confirmari, non dicitur ambitiosus.
- 8 Continuum dicitur, quod non recipit interpollationem.

Ac generali.

¶ No. q̃ in modo procedendi super confirmatione electionis equiparantur ecclesiæ regulares, & cathedrales. ¶ No. duos casus, quibus negotium electionis de iure tractari debet in curia, videlicet, quando ecclesia immediate esset Papæ subiecta: vel quando appellatur ab electione. Sed de isto vltimo dic, vt §. eod. quamuis. & in clem. causam. co. ti. ¶ No. quod negligentia electorum in non presentando electionem electo, sibi non præiudicat. ¶ No. electum licite posse petere confirmationem suæ electionis. ¶ No. Papam compellere posse quem ad comparandum personaliter. de inferiore autem vide infra de iud. c. j. ¶ Oppo. q̃ tex. habeat superfluitatem: quia dicitur infra vnum mensem, quia illud verbum, vñ, non erat necessarium: sufficiebat enim dicere mensem, vt §. e. tit. c. j. & c. quā sit, post prin. & j. de cens. foelicis. in fi. sol. Io. And. fatetur contrarium, q̃ tex. superfluat, & allegat similem tex. j. de off. ord. c. quamuis. Io. An. Sed hæc sol. non tollit contrarium. vnde dic, q̃ non superfluit: quia exprimere, quod inerat implicitè, non dicitur esse superfluum. facit, quod no. §. de sum. Trin. c. j. & quod no. §. de refer. mandatum. & glo. §. co. licet canon. §. j. ¶ Quæro, an quod hic dicitur de regularibus ecclesijs, procedat etiam si non sint cathedrales. Sol. dic, q̃ sic. ar-

gum. §. eo. ne pro defectu. secundum Archid. vnde si cathedra lis esset etiam regularis, duplici iure teneretur comparere. Ioan. An. ¶ Quid si appellatur ab interlocutoria iudicialiter lata p confirmationem, an habeat locum iste tex. sol. Gar. Io. Mo. & Guil. tenent, q̃ sic. vnde si pronuntiatur in curia bene appellatum, procedetur in negotio principali sine noua citatione in electionis negotio. §. e. ti. c. j. ¶ Et quo ad cathedralem videtur expressum §. eo. quamuis. Arch. dicit, q̃ communiter approbatur, licet dicat hoc durum. Et istud videtur etiā tenere Io. An. quia cum in tali appellatione primò cognoscatur de iniquitate Iudicis: & si apparet malè appellatum, remittitur partes ad Iudicem causæ, a quo de app. interposita. & c. vt debitus. durū est, q̃ personæ hic positæ compellantur venire frustra. vnde dicit Io. An. q̃ non approbat istud, cum videatur durum: nec est improbat, ex quo sic obseruatur. Sed pro, & contra posset induci j. eo. ti. si postquam. & volens seruare consuetudinem curiæ, responderet ad contrarium, q̃ illud est regulare: quod fallit in appellationibus, quæ deuoluunt negotium principale ad curiam, in quibus partes nullo casu frustra veniunt ad curiam. nec est illud mirabile, quia hoc operatur sola petitio appellati, vel Iudicis delatio. j. de app. cordi. & c. cum appellationibus. tamē in illis casibus sufficit mittere procuratorem. vnde duricies, de qua §. dicitur, consistit, quia partes hic compelluntur persona liter comparere: & si non comparent, incidunt in pœnam hic positam. Io. An. dicit D. Io. de Imo. q̃ non videtur ita durum, quia etiam extra casum prædictum contingit in appellatione a diffinitiuā: vnde aliās extra casum istum sufficit mittere procuratorem, vt d. c. cordi. quod hic non est. vnde non videtur nimis dura illorum opinio, tenendo, q̃ talis appellatio deuoluat negotium principale indistinctè, si sit ex causa legitima interposita: licet forte hæc opinio non sit vera, s̃m eum. ¶ ¶ Quæro, an dies, in quo iste electioni consentit, computetur in termino. Sol. dic, q̃ sic: quia tex. hic dicit post consensum, non post diem, quo consensit. & sic illa dies non excluditur sicut fit j. de re. spo. frequens. & de exce. pia. vnde patet ex hoc, q̃ computatio fiat de momento ad momentum. Io. An. ¶ Quæro, quia dicitur hic, q̃ absq; fraude iste debet comparere q̃ cito cōmōdè poterit, si opponat de fraude, quis habeat probare. Sol. dic, q̃ aut iste non venit in termino, & tunc frustra querimus de probatione: quia hoc ipso, q̃ non venit, probata intelligitur. ff. de exc. tu. l. si c. §. obseruabunt. nisi electus probaret impedimentum, vt j. §. prox. aut ipse venit in termino, & tunc si reuocat in dubium, q̃ ipse non seruauit principium termini arripiendo iter s̃m distantia locorum, de quo hic in gl. & tunc ille, qui alle gat dolum, vel fraudem, probare debet. j. de renun. c. 1. ff. de p. ba. quoties. §. qui dolo. aut non reuocatur in dubium de prin. termini: & tunc frustra querimus de dolo, ex quo comparuit. Io. An. ¶ Quis habeat considerare distantia, de qua hic in tex. sol. dic, q̃ si querimus de hoc quantum ad factum comparandi, pars est illa, quæ habet facere hanc considerationem: si querimus de ipsa quantum ad effectum, an incidat, vel non, in pœnā huius iuris. Istam cōsiderationem habebit facere Papa, vel Iudex, corā quo hæc quæstio tractabit. facit in simili, qd no. §. de app. vt debitus. in gl. colligitur. & quod super ea no. Ioan. An. ¶ Quid comprehendatur hic appellatione iurium. sol. dic, q̃ hic intelligitur de rationibus facientibus ad causam, vt patet j. de app. c. j. Sed j. de off. ord. quamuis. & in cle. s̃ape. de ver. signifi. præmittitur istud verbum, iuribus, & exprimit solum acta, & munimenta. Io. An. ¶ Gl. super ver. electi. ista gl. querit de quatuor quæstionibus. & sol. Primò, an habeat locum iste text. in postulationibus. Secundò, an in collationibus. Tertiò, an post confirmationem. Quartò, an in magistris templario rum. ¶ In ead. glo. ibi, de prouisionibus. Paul. dicit istam glo. veram esse, quo ad iter arripiendum, & quo ad se presentandum Papæ: sed non quo ad præsentationem electionis electo faciendam, & consensu præstationem, & confirmationem petendam, quia a iure non est tempus statutum, infra quod prouisi consentiant, sed perficitur a collatore. infra de præben. si tibi absenti. Item non oportet, vt confirmationem petat collationis: & sic quo ad vnum tantum intelligitur hæc glo. habere locum in collatione, secundum Pau. ¶ No. istam glo. q̃ iura pœnalia loquentia de electione habent etiam locum in collatione: quod intellige in his, in quibus ius pœnale potest adaptari collationi, in alijs vero non. & rationem assignat glo. j. eo. si postquam. in fi. glo. Pau. hic distinguit, quod quandoque petitur confirmatio illorum, qui nulli præsumt loco, vel ecclesiæ, sed toti ordini. exemplum in gñali ordine Camaldulē. vel Vallis vmbrosę, & similia, q̃ præsumt toti ordini, & nō certę ecclesiæ. Et

A D D I T I O N E S.

- a Personaliter. Adde Old. consi. 298. Ber.
- b Templariorum. Adde Old. consi. 128. B.

Geminianus super Sexto Decretalium.

hodie commendæ non sunt in usu, & commendabile est ppter illa, quæ dicuntur. *¶* super glo. ista duo. sed quæ ad hunc casum dicimus; q̄ commenda habet quandam attinentiam, vel affinitatem cum prælatura, per quam ecclesia non dicitur simpliciter vacare, in qua habetur titulus commendæ. Io. An. *¶* Ex his posset decidi dubium, si ecclesia vacans per mortem concedit in commendam, an finita cōmenda dicatur etiam vacare per mortem. & tenet Fede. de Senis in tra. statu permutationum in q. 15. q̄ dicatur vacare per mortem: quia commenda nō facit commendatarium prælatum, vt hic glo. in princ. ergo durat antiqua vacatio. *¶* Nam quandiu non sit prouisum ecclesiæ de prælato, semper dicitur ecclesia vacare, vt not. gloss. in cle. vt lite pen. Et ex hoc inferitur, quod si beneficium commēdatum tempore commendæ vacabat in curia, q̄ cessante commenda ecclesia vacabit in curia. ar. d. cle. j. j. de lite pend. *¶* m. Fede. ibi.

12 Ex his potest solui dubium, t̄ an si commendatarius moriatur in curia, dicatur beneficium vacare in curia. Et dicit Lap. Abb. in additione, quam facit ad illam questionem Fed. q̄ Ioan. An. ibi respondet, q̄ sic, per no. hic. vbi apparet, quod commendatarius habet titulum canonicum. alleg. cle. quia regulares. de sup. neg. præla. vbi patet q̄ per mortem temporalis ministri positi in beneficio dicitur beneficium vacare, secundū Lap. Ego crederem contrarium, quia iura, quæ loquuntur de beneficijs vacantibus in curia loquuntur, quando moritur ille, qui titulum prælaturæ habet vt patet. j. de preben. si tibi absenti. §. j. vbi dicit, beneficia obtinere nōcūtur. & in §. san. dicit ipsius beneficia, & in §. si. dicit, ad illorum beneficia. sed beneficium non potest dici suum, nisi habeat titulum prælationis, vt dicit rex. j. de preben. si tibi absenti. & idem dicit cle. j. vt lit. pen. in princ. ibi, super beneficio sibi collato. apparet ergo, quod iura loquētia de vacantibus in curia habent locum tantum, quando moritur ille, qui erat prælatus: sed commendatarius non est prælatus, vt dicit hic glo. & sic per ipsius mortem non vacabit in curia, nec ob. cle. quia regulares. quia ibi loquitur de veris prælatis, qui tamen sunt remouibiles ad nutum: & ideo dicitur vacare beneficium per ipsorum mortem: sed commendatarius non est verus prælatus, vt est dictum. *¶* In fi. gloss. idem Archidia. alle. quod custodia ecclesiarum vacantium spectant ad ordinariū, de insti. cum venissent. *¶* Nec ob. 63. dis. si in plebibus. quia illud loquitur in plebibus: sed hic loquitur in ecclesijs parochialibus. Ioan. An. vel dic, vt dicit gloss. in d. ca. si in plebibus. quia ibi Archidia. hoc faciebat ex speciali concessione episcopi. Et per hanc glo. patet, quod licet ecclesia sit deuoluta per negligentiam ad papam episcopus potest ibi opponere commendatarium. & hoc etiā tenet Fede. de Senis in tra. permutationū. q. 361. Et ibi dicit Archidia. hoc tenere hic. sed hodie collectores recipiunt fructus beneficiorum istorum, vel concedunt tales ecclesias in afflictum pro aliqua pecunia concedendo etiam laicis, quod est summē iniquum & destructio ecclesiarū. *¶* Gl. super verbo, vnam, colligit in principio notabile ex tex. Deinde querit, an iste text. possit habere vnam commendatam, & aliam intulatum. & sol. q̄ sic, in fi. gloss. idem Archidia. & Ioan. And. Ioan. Mo. *¶* Gloss. super verbo, necessitate, colligit notabile ex tex. *¶* Gloss. super verbo, Hmōi, declarat tex. *¶* Gloss. in verbo, declaramus, querit, quid declarat. *¶* Gloss. super verbo, semestris, querit de intellectu text. in fi. gloss. & illam litteram posuit de act. & per §. super actionibus. ad fin. ver. idem etiam Ioan. And. *¶* Gloss. super verbo, durare, in principio, quæris an finitis sex mensibus possit idem, vel alteri fieri commendata. sol. primō, quod sic, deinde distinguit, & deinde querit de alia questione, & sol. *¶* In eadem gloss. ibi, ecclesiæ. & tunc fit: quia fortē non potest aliter ecclesiæ prouideri: vel intellige in casu posito. in fi. mag. gloss. *¶* In eadem gloss. ibi, vel personæ. Istud videtur falsum: quia etiam prima vice non licet fieri intuitu personæ, vt patet in tex. sed Gul. cuius fuit ista gloss. dicit quosdam distinguere; an fiat commenda propter necessitatem, vel vtilitatem ecclesiæ, & fauorem personæ, & tunc procedit, quod hic dicit gloss. scilicet vt fieri non possit iterato. aut sit solum intuitu ecclesiæ, & tunc iterato fieri possit, aliās esset absurdum dicere, quod si ecclesia in fructibus non sufficeret rectori, vel etiam esset grauata debitis, ita quod alius non vellent nec in titulum, nec in commendam, quod iterato non possit commendari. Sed ipse tenet, quod omni casu non sit licitum iterato alicui commendare: cum istud fuerit inductum in odium prælatorum, qui commendis abutebatur: vnde seruandus est iste rigor, licet durus. 19. dis. in memoriam. & ad id quod obijcitur, respondet, q̄ vniri poterit ecclesiæ vicinæ, vel officio, vel præbendæ. 10. q. 3. vnio. & in cle. ne in agro. de sta. reg. §. ad hoc. de præb. exposuisti. Ioan. An. *¶* In fi. gloss. alle. ēr de dona. cū dilecti. de ver. sig. olim. & idem tenet

24 Archi. Ioan. And. *¶* Querit hic Io. de S. Geor. t̄ an inferior ab ep̄o possit cōmendare ecclesiam. sol. tenet, q̄ nō, si velit ille fa-

cere in titulum commendæ, & fundamentum eius est, quia de iure cōi prouisio ecclesiarum spectat ad episcopum. 16. q. 7. omnes basilicæ. & no. §. eo. sciant cuncti. & j. c. quanquam. in gl. pe. Alij verō inferiores si habent potestatem cōferendi, istud est de iure speciali ex priuilegio vel consuetudine, & ita proprium casum non excedunt. vnde si priuilegium non exprimit q̄ possit commendari, vel istud non est præscriptum: *¶* ergo sequitur, q̄ hoc ei non competit. alle. quod no. in simili. §. c. proxi. in gl. pe. & j. eo. cum ex eo. in gl. licet igitur. & super ea. & in cle. j. de re. permu. & sic residet, q̄ de iure cōi cessante consuetudine vel priuilegio inferior episcopo cōmendare nō pōt in titulum. Ex prædictis inferit, q̄ capitulum licet possit ex negligentia episcopi conferre. §. de concess. præb. c. 2. & etiam ex de li. cō. §. eo. tit. cum in cunctis. non tamen poterit facere talem commendam. allegat no. de off. ordi. cum nos. secundum cū. Et pro eo facit, quod no. de decimis. cum in tua. & c. ex parte. per Inn. & Io. An. secundum Do. Ioan. de Imo. facit etiam pro his, quod no. Io. An. & Io. Cal. de hære. cum ex inuncto. super glo. vbi tenent, q̄ licet inferiores prælati ab episcopis præscribant institutionem beneficiorum, non tamen censentur propter hoc præscripsisse destitutionem.

ADDITIONES.

- a Antiqua vacatio. Adde Ro. allega. consil. 350. vbi allega. Fre. Ber.
- b Parochialibus. De cōmenda parochialis ecclesiæ vide in Spe. de act. & peti. §. super petitionibus vers. item ecclesia.
- c Intulatum. Adde Ro. sepius allegato consil. 350. Ber.
- d Præscriptum. Adde, quod voluit Cal. consil. 2. de præscri. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Iura conantur obuiare vacationi ecclesiarum in quantum possunt.
- 2 Superior debet reijcere subterfugia litigantium malitiosæ.
- 3 Moderatio iuris communis spectat ad Papam.
- 4 Index qualiter debeat moderare dilationes.
- 5 Vacatio, verbum, simpliciter prolatum includit omnem modum vacandi etiam in materia pœnali.
- 6 Ius habens in principali, an possit repellere aduersarium malitias & cauillationes.
- 7 Moderari, verbum, quid significet.

Vpientes.

¶ Hæc decretalis fuit multum vtilis suo tempore, antequam Papa reseruaret sibi prouisiones episcoparum, tamen est vtilissima etiam hodie, quantum ad gl. quæ alias materias possunt trahi, & plura dubia decidunt. *¶* Gl. j. ponit summum, & secunda gl. diuisionem totius decreti. & Ioan. And. super 2. glo. ponit aliās diuisiones secundum opin. aliorum, sed illam non curo, quia non multum vtilis. Ego more solito procedam expediendo quamlibet partē de per se cum dictis Doc. & glo. *¶* No. q̄ iura in quantum possunt conantur obuiare vacationibus ecclesiarum. ad hoc supra eo. quod fit. *¶* No. q̄ superior debet reijcere subterfugia litigantium malitiosæ. ad hoc de re iudi. litigantiū. & cle. sepe. de verb. sig. *¶* No. q̄ propter experientiam quis efficitur magis doctus. ad hoc dictum c. quam sit. *¶* Not. q̄ moderatio iuris cōis spectat ad Papam, & sic vī, q̄ inferior nō possit facere statuta, per quæ iuris cōis inducatur moderatio. *¶* ad hoc cle. Romani. eo. tit. *¶* No. qualiter debet index dilationes moderare, quia debet considerare distantiam, vel propinquitatem loci a quo citatus trahitur, & secundum illam dare longum, vel breuem terminum. ad hoc de appe. cum sit Romana. *¶* Quæro an inferiores prælati potuissent hanc moderationem facere. sol. dic, q̄ non quantum ad pœnā positā in d. c. q̄ sit. quia beneficium a iure indultum, & tempus parti limitatum tolli non debent. secundum Gar. & Io. Mo. qui tenent hic, quod no. j. de reg. iu. indultum. & no. j. §. j. ver. nisi. Io. An. *¶* Gl. super ver. ecclesiarum. querit, an habeat locū in omnibus ecclesijs. & ponit duas solutiones. *¶* Gl. super verbo, vacationibus. querit, de quo modo vacationis intelligatur. & sol. in fi. gl. idem Gar. Io. Mo. & Arch. *¶* No. beneficium gl. q̄ verbum, vacatio, simpliciter prolatum includit omnem modum vacandi etiā in materia pœnali. Et sic habes vnā limitationem ad c. susceptum. §. e. de rescri. de quo ibi dixi. q̄ dicit glo. procedere, quando eadem subest ratio in quolibet casu. *¶* Gl. super verbo, periculosus, querit, an iste tex. habeat locum, si ista vacatio non est periculosa. glo. sol. q̄ sic. In fi. glo. no. q̄ cessante causā impulsua legis, non cessat legis dispositio, secus si esset finalis. de hoc supra de renun. post translationem. *¶* Gl. super ver. malignantium recita per contrarium, quod imō sit licitum malignari: quia reus de natura extenuare debet causam contra actorem. 4. queritio. 4. nullus. glo. solu. dupliciter. *¶* In fi. glo. pro solutione primæ

ADDITIONIO.

- a Moderatio. Adde Ro. consil. 35. Ber.

primæ gl. facit tex. hic in fine huius partis ibi, quibus poterunt modis licitis. nam non videtur fraudem facere, qui fraudem excludit. ff. de leg. 2. cum pater. §. Titio. in fi. lo. An. ¶ No. istam glo. quæ videtur velle, quod sit licitum, quod qui habet ius in principali, possit repellere aduersariū per malitias, & cauillationes. & dicit Dom. Pet. de Anchi. quod ista glo. facit ad dubium, si mutuauit tibi centum in camera nullo præsente: tu etiam restituiisti nullo præsente, si postea peto a te ista centum, & volo stare iuramento tuo: an licite possis iurare. & videtur, quod non: nam si tu iuras, quod mutuauit, tu compelleris ad restituendum, quia non credetur tibi super restitutione: si tu iuras, quod non mutuauit, tu iuras falsum. ista glo. facit, quod possis iurare, ex quo in veritate non tendit in præiudicium alterius, & tu iurās, habes ius in principali causa. ¶ Item pro hoc facit, quia liberat animam fratris a peccato: quia si bis solueres, ille illicite reciperet, vt in regula, bona fides. j. de reg. iur. ¶ In contrarium facit, quia potius debes omnia mala pati, q̃ malo consentire. §. quod met. cau. facris. ¶ Item, quia iuramentum principaliter præstat Deo, cui non est mentiendum. & aliter hic non decedit, sed remittit ad no. per se, in regula, possessor. j. de reg. iur. dicit lo. de Imo. quod forte posset dici, quod ille non teneretur respondere illi positioni, an mutuauerit tibi. sed an debeat, cum hoc debeat æquitas Iudicis suadere, vt calumnijs, & malitijs obuieretur. arg. l. in fundo. ff. de rei ven. & facit l. vbiunque. ff. de interrog. act. secundum eum posset forte ille sic iurare. Iuro, quod si forte mutuasti mihi, tibi restitui. & sic non fatetur pure intentionem illius: ita vt ex illa possit se fundare, sicut dicitur de opponente exceptionem, vt in regula exceptionem, quæ. j. de reg. iur. vel si Iudex arctaret ad respondendum pure super positione mutui, posset dicere. Iuro, quod non mutuasti mihi aliquid, per quod tibi sum obligatus. & tunc dicit verum, & repellit cauillationem aduersarij. Et vide, quod no. Arch. 4. q. 4. nullus. ¶ Glo. super verbo, vtilia, quia intermedie sunt literales. querit, quid si accidit casus, in quo ista constitutio non vendicat sibi locum etiam in electione, an sit seruanda. sol. quod sic, & deinde sol. alio modo. ¶ Glo. super verbo, moderatione, opponit, quod imò hic non moderetur: nā verbum, moderari, denotat diminutionem. de verb. sign. c. penult. hic augmentat tempus illius c. cum velit secundum distantiam loci terminum longiorem assignari. glo. sol. dupliciter.

¶ In fi. glo. no. istam gl. ¶ de verbo, moderari, quod denotat diminutionem, non augmentum, quod no. pro statutijs, quibus datur potestas moderandi statuta, quia non poterunt augmentare, possunt tamen pœnam apponere in statutis, vt notabiliter voluit ista glo. in 2. sol. quod bene no. ¶ Glo. super verbo, locorum, recita per contrarium in ea formatum: & soluc, vt dicit glo. in fi. glo. pro glo. facit, quod no. 1. 2. dist. illud. in vltima glo. Et vide not. de restitu. in integ. tum ex literis. in glo. pen. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Negligentia electorum in non presentando electionem electo, sibi non præiudicat.
- 2 Papa an possit compellere quem ad comparandum personaliter?
- 3 Dies, in quo quis consentit electioni, an computetur in termino.
- 4 Iura penalia loquentia de electione, habent etiam locum in collatione.
- 5 Ecclesiarum appellatione non comprehenduntur hospitalia in materia penali.
- 6 Iura penalia loquentia de appellatione, habent locum in instantia, vel cā.
- 7 Electionem petens confirmari, non dicitur ambitiosus.
- 8 Continuum dicitur, quod non recipit interpollationem.

Ac generali. ¶ No. q̃ in modo procedendi super confirmatione electionis equiparantur ecclesiæ regulares, & cathedrales. ¶ No. duos casus, quibus negotium electionis de iure tractari debet in curia, videlicet, quando ecclesia immediate esset Papæ subiecta: vel quando appellatur ab electione. Sed de isto vltimo dic, vt §. eod. quamuis. & in clem. causam. eo. ti.

¶ No. quod negligentia electorum in non presentando electionem electo, sibi non præiudicat. ¶ No. electum licite posse petere confirmationem suæ electionis. ¶ No. Papam compellere posse quem ad comparandum personaliter. c. de inferiore autem vide infra de iud. c. j. ¶ Oppo. q̃ tex. habeat superfluitatem: quia dicitur infra vnum mensē, quia illud verbum, vnū, non erat necessarium: sufficiebat enim dicere mensē, vt §. c. tit. c. j. & c. quā sit, post prin. & j. de cens. foelicis. in fi. sol. lo. And. fatetur contrarium, q̃ tex. superfluat, & allegat similem tex. j. de off. ord. c. quamuis. lo. An. Sed hæc sol. non tollit contrarium. vnde dic, q̃ non superfluit: quia exprimere, quod inerat implicitē, non dicitur esse superfluum. facit, quod no. §. de sum. Trin. c. j. & quod no. §. de refer. mandatum. & glo. §. co. licet canon. §. j. ¶ Quæro, an quod hic dicitur de regularibus ecclesijs, procedat etiam si non sint cathedrales. Sol. dic, q̃ sic. ar-

gum. §. eo. ne pro defectu. secundum Archid. vnde si cathedra lis esset etiam regularis, duplici iure tenetur comparere. Ioan. An. ¶ Quid si appellatur ab interlocutoria iudicialiter lata p confirmationem, an habeat locum iste tex. sol. Gar. Io. Mo. & Guil. tenent, q̃ sic. vnde si pronunciatur in curia bene appellatum, procedetur in negotio principali sine noua citatione in electionis negotio. §. e. ti. c. j. ¶ Et quo ad cathedralem videtur expressum §. eo. quamuis. Arch. dicit, q̃ communiter approbatur, licet dicat hoc durum. Et istud videtur etiā tenere lo. An. quia cum in tali appellatione primò cognoscatur de iniquitate Iudicis: & si apparet malè appellatum, remittitur partes ad Iudicem causā, a quo de app. interposita. & c. vt debitus. durū est, q̃ personæ hic positæ compellantur venire frustra. vnde dicit lo. An. q̃ non approbat istud, cum videatur durum: nec ēt improbat, ex quo sic obseruatur. Sed pro, & contra posset induci j. eo. ti. si postquam. & volens seruare consuetudinem curiæ, responderet ad contrarium, q̃ illud est regulare: quod fallit in appellationibus, quæ deuoluunt negotium principale ad curiam, in quibus partes nullo casu frustra veniūt ad curiam. nec est illud mirabile, quia hoc operatur sola petitio appellati, vel Iudicis delatio. j. de app. cordi. & c. cum appellationibus. tamē in illis casibus sufficit mittere procuratorem. vnde duricies, de qua §. dicitur, consistit, quia partes hic compelluntur persona liter comparere: & si non comparent, incidunt in pœnam hic positam. lo. An. dicit Di. lo. de Imo. q̃ non videtur ita durum, quia etiam extra casum prædictum contingit in appellatione a diffinitiuā: vnde aliās extra casum istum sufficit mittere procuratorem, vt d. c. cordi. quod hic non est. vnde non videtur nimis dura illorum opinio, tenendo, q̃ talis appellatio deuoluat negotium principale indistinctē, si sit ex causa legitima interposita: licet forte hæc opinio non sit vera, s̃m eum. ¶ Quæro, an dies, in quo iste electioni consentit, computetur in termino. Sol. dic, q̃ sic: quia tex. hic dicit post consensum, non post diem, quo consentit. & sic illa dies non excluditur sicut sit j. de re. spo. frequens. & de exce. pia. vnde patet ex hoc, q̃ computatio fiat de momento ad momentum. lo. An. ¶ Quæro, quia dicitur hic, q̃ absq̃ fraude iste debet comparere q̃ cito cōmōdè poterit, si opponat de fraude, quis habeat probare. Sol. dic, q̃ aut iste non venit in termino, & tunc frustra quærimus de probatione: quia hoc ipso, q̃ non venit, probata intelligitur. ff. de exc. tu. l. scilicet. §. obseruabunt. nisi electus probaret impedimentum, vt j. §. prox. aut ipse venit in termino, & tunc si reuocet in dubium, q̃ ipse non seruauit principium termini arripiendo iter s̃m distantia locorum, de quo hic in gl. & tunc ille, qui allegat dolum, vel fraudem, probare debet. j. de renun. c. 2. ff. de p. ba. quories. §. qui dolo. aut non reuocatur in dubium de prin. termini: & tunc frustra quærimus de dolo, ex quo comparuit. lo. An. ¶ Quis habeat considerare distantia, de qua hic in tex. sol. dic, q̃ si quærimus de hoc quantum ad factum comparandi, pars est illa, quæ habet facere hanc considerationem: si quærimus de ipsa quantum ad effectum, an incidat, vel non, in pœnā huius iuris. Istam cōsiderationem habebit facere Papa, vel Iudex, corā quo hæc quæstio tractabit. facit in simili, qd no. §. de app. vt debitus. in gl. colligitur. & quod super ea no. Ioan. An.

¶ Quid comprehendatur hic appellatione iurium. sol. dic, q̃ hic intelligitur de rationibus facientibus ad causam, vt patet j. de app. c. j. Sed j. de off. ord. quamuis. & in cle. sape. de ver. signifi. prætermittitur istud verbum, iuribus, & exprimit solum acta, & munimenta. lo. An. ¶ Gl. super ver. electi. ista gl. quærit de quatuor quæstionibus. & sol. Primò, an habeat locum iste text. in postulationibus. Secundò, an in collationibus. Tertio, an post confirmationem. Quarto, an in magistris templariorum b. ¶ In ead. glo. ibi, de prouisionibus. Paul. dicit istam glo. veram esse, quo ad iter arripiendum, & quo ad se presentandum Papæ: sed non quo ad præsentationem electionis electo faciendam, & consensu præstationem, & confirmationem petendam, quia a iure non est tempus statutum, infra quod prouisi consentiant, sed perficitur a collatore. infra de præben. si ribi absenti. Item non oportet, vt confirmationem petat collationis: & sic quo ad vnum tantum intelligitur hæc glo. habere locum in collatione, secundum Pau. ¶ No. istam glo. ¶ q̃ iura penalia loquentia de electione habent etiam locum in collatione: quod intellige in his, in quibus ius pœnale potest adaptari collationi, in alijs vero non. & rationem assignat glo. j. eo. si postquam. in fi. glo. Pau. hic distinguit, quod quandoque petitur confirmatio illorum, qui nulli præfunt loco, vel ecclesiæ, sed toti ordini. exemplum in gñali ordine Camaldulē. vel Vallis vmbrosę, & similiū, q̃ plunt toti ordini, & nō certę ecclesię. Et

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Personaliter. Adde Old. confi. 298. Ber.
- b ¶ Templariorum. Adde Old. confi. 128. B.

Geminianus super Sexto Decretalium.

fia. Et in istis non habet locum iste tex. quia propter illorum
 mortem nulla vacat ecclesia. Si verò non petitur confirmatio
 illorum, qui alicui certo loco, vel personæ præsumt: dic, q aut
 præest ecclesiæ, vel hospitali. si ecclesiæ, regulari vel cathedra-
 li, & tunc habet locum hæc decr. Si autem præest hospitali, si
 hospitale est principale, & habet ecclesiam accessoriam, non
 habet locum hæc decr. per cle. per literas. de præb. & sic pro-
 cedat glo. hic. aut præest accessorie hospitali, sed principaliter
 ecclesiæ regulari, & tunc habet locum hæc decr. fm Pau. ¶ Et no.
 a ex ista gl. q ap. ecclesiarum non comprehenduntur hospitalia in
 materia pœnali. Si autem tractemus de favore, appellatione
 ecclesiarum bene veniunt hospitalia. Ita no. Io. An. j. de præb.
 si tibi absenti. Lap. Abb. vñ hoc tenere hic, qñ simpliciter pro-
 fertur ecclesia: sed si adderetur ecclesiarum regularium, tunc di-
 cit, q sub tali appellatione comprehenderentur etiam hospi-
 talia religiosorum hoc casu. allegat no. per Io. An. de renun.
 admonet. super ver. personis. & quod no. Io. An. in verbo, ec-
 clesia, de resti. in inte. c. 2. & facit cle. quia contingit. §. præmis-
 sa. & §. ceteri. de reli. do. fm Lap. hæc gl. tenet Lap. de Cast. in
 tractatu de synodo, q. 57. & ibi in q. seq. assignat rationem, quia
 sub vocabulo ecclesiarum cathedralium, vel regularium hospita-
 lia non includuntur, fm eum: ¶ Gl. super verbo regularium. op-
 ponit, q non habeat locum in ecclesijs regulariis, cū non ha-
 beat locum in monasterijs monialiū. glo. sol. & dicit, q non: &
 querit, qd de alijs prelatis, vel principalibus ecclesiarum. & idē
 sol. in fi. gl. idem Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ Super primo dubio
 gl. dicit Pau. q pro hac gl. facit, quia cū ista constitutio sit pœna-
 lis, non debet extendi. de pœni. di. j. §. pœne. alij dicunt, q licet
 pœnalis sit quo ad personas, non tamen quoad ecclesias; imò
 est favorabilis, & favor præponderat odio, & per istud ius non
 providetur personis, sed ecclesijs, fm Pau. illud depēdet a du-
 bio, an in iure pœnali masculinum concipiat fœmininum: de
 quo per glo. & ibi dixi §. eo. generali. Super secundo dubio di-
 cit Pau. q eodem modo posset argui contra gl. q ista constitu-
 tio extendatur ad alios casus, cum sit favorabilis per respectum
 ad ecclesias, tamē ipse tenet gl. quia dicit, q casus positi in gl.
 loquunt, qñ providetur in ecclesia. Iste verò tex. loquitur, qñ
 providetur de ecclesia. & isti sunt casus diversi, fm Pau. pro cu-
 ius dicto vide gl. in cle. vt hi qui. de æta. & quali. & glo. in cle. j.
 de præben. ¶ Gl. super ver. quorum. querit de intellectu tex. &
 sol. ¶ Glo. super ver. immediata. ista gl. querit circa declaratio-
 nem huius tex. de quibusdam dubijs, & cuilibet respondet per
 ordinem. dic, vt in ea. ¶ In e. glo. ibi, in vicinis Romane curiæ.
 opi. Gar. tenet Io. Mo. & Arch. qui allegant de rescri. super li-
 teris, in fi. 93. dist. c. fi. 2. q. 6. si Episcopus. de offi. dele. sane. in
 prin. & 16. q. j. frater. præterquā in reseruatis, vt ibi. & de offi.
 Leg. quod translationē. Sed pro alia opi. q non habeat locum
 in Legato facit tex. hic in fi. huius. §. qui dicit, corā nobis. Io. An.
 quasi velit Ioan. An. q illud pronomen, nobis, potius re-
 feratur ad personam Papæ, quā ad dignitatem. Ad quod fa-
 ciunt no. §. eo. ti. & lib. de rescri. si gratiosē. Pau. hic dicit istud
 vltimum tenendum: quia clarum est, q sedes Papæ nō est se-
 b des Legati, b secundum eū. Do. Io. de Imo. tenet opi. Gar. q in
 iurisdictione legantis concessa, sicut est hic, satis videtur exa-
 men eius esse examen sedis apostolicæ. decisio huius dubij de-
 pendet ab isto, nunquid examen Legati dicatur examen sedis
 apostolicæ. de quo per glo. j. co. si postquam. & per Lap. Abb.
 j. co. ti. si Abbatē. & ibi dicam. ¶ In ea. glo. si Episcopus. opi.
 Gar. tenet Io. Mo. & Arch. alle. 25. q. 2. §. si. & supra de concess.
 præben. quia diuersitatem. pro opi. Gar. facit, q iste casus hic
 non exprimitur, quia posset interim ecclesia reparari. ad hoc
 j. de re iu. Abbate. in prin. Io. An. ¶ Opi. Archi. tenet Ioan. de
 San. Geor. dicens, q ecclesia dicitur immediatē Papæ subie-
 cta, quando verē, vel iuris interpretatione nullus est medius
 inter Romanam curiam & ecclesiam, de qua agitur, fm eum.
 ¶ Istud dependet a dubio, an vbi prælatus superior habet fa-
 cere actum, & ipse est totaliter impeditus, statim deuoluatur
 c illa potestas ad proximum superiorem: quod examinat gl. in
 cle. vt hi qui. de æta. & qua. dic, vt ibi, quia p illā gl. posset solui
 istud dubiū. ¶ In ea. gl. ibi, in illo casu non expresse. Io. Mo. &
 Arc. tenent triū per cām in suo casu expressam, vt propter si-
 militudinē, q habent adinuicem appellatio & relatio. & istud
 intelligunt, quando remissio esset partibus intimata, iuxta for-
 mam. l. C. de rela. l. j. & 2. & c. intimasti. §. de app. Io. An. Io. de
 San. Geor. dicit, q tutius est tenere opi. glo. saluo tñ casu decr.
 quis. §. eo. ti. quia ibi propriē non est relatio seu remissio, sed
 relaxatio suæ iurisdictionis propter appellationem, a qua par-
 tes recesserunt prosequendā, vt ibi dicit text. Et istud fuit de
 mente sequentis glo. secundum eum. ¶ No. bene istam glo. q
 6 iura pœnalia loquentia de app. nō habet locum in instantia, vel
 causa, quæ transferri per vim remissionis, vel relationis qd no.
 pro statutis, quæ dant instantiam causæ appellationis, vt cer-

to tempore terminentur: quia non extenderetur ad cās remis-
 sas superiori. Et idem vult glo. super iure aduocationis causæ,
 quam facit superior. quod bene no. ¶ Gl. super ver. appellatio,
 querit de duabus questionibus. & sol. ¶ In ea. gl. ibi, c. studuisti.
 idem Io. Mo. & Arch. de ista materia vide in d. c. constitutus.
 Io. An. ¶ Gl. super ver. post consensum. recita per contrarium,
 q imò tempus non currat statim post consensum, vt pater j. in
 tex. gl. sol. distinguendo de tempore presentationis. ¶ Gl. super
 ver. post obtentam, recita per contrarium, q imò habeat ter-
 minum maiorem mense post scientiam electionis: nam habet
 tempus, in quo sibi debet præsentari; & tempus, in quo debet
 deliberare, & alia tempora, de quibus §. e. q. sit. gl. sol. duplici-
 ter. ¶ In e. gl. ibi, Gul. idem Io. Mo. & Io. An. ¶ In ea. glo. in ver.
 sed nonne. hic gl. per aliud cōtrarium dicit, q licet sciat de ele-
 7 ctione, non debet comparere, quia videretur ambitio sus sic se
 ingerendo: & sic repelleretur. gl. sol. ¶ In fi. gl. No. istam gl. tñ
 non dicitur ambitiosus, petens suam electionem confirmari.
 & simile no. Io. An. in e. publicato. §. e. tit. post glo. q sine nota
 ambitionis possit petere, vt electores compellantur eum elige-
 re facta scrutinij publicatione, si ipsi reculerent eligere. ¶ Glo.
 super ver. notitiam, querit, quando dicatur habere notitiam:
 & quæ notitia requiratur. gl. sol. & dat exempla. Et deinde quæ-
 rit de illa questione, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, cum olim. ¶ No. bene
 d istam gl. quæ dat modum probandi. quando quis dicatur habe-
 re indubitatam notitiam alicuius facti. & vide aliā gl. in ver.
 plena, in cle. cām. e. ti. quod no. quia facit ad multa. ¶ In fi. glo.
 idem Io. Mo. & Arch. & huic est simile, quod no. §. de rescri. ple-
 runq. super gl. 2. Io. An. ¶ Gl. super ver. debito tempore, quæ-
 rit de intellectu literæ, & declarat. ¶ Gl. super ver. ex tunc, quæ-
 rit de intellectu literæ, & soluit dupliciter, & secundā solutionē
 improbat. in fi. gl. Io. de Fan. dicit, quod secunda solutio videt
 bona, si coniugatur verbum absq; fraude, cum præcedētibus,
 secundum eum. quasi sit sensus eius, q si ante mensem non ar-
 ripuerit iter, incipit currere tempus arbitrium finito mense:
 & si ante lapsum mensis iter arriperet, & tunc incipiat currere
 tempus arbitrium. Et istam partem tenet hic Do. Io. de Imo.
 & tamen dicit, q ante factum seruanda est glo. ¶ Gl. super ver.
 absq; fraude, querit de duobus dubijs, & sol. in fi. idem Io. Mo.
 & Arch. Io. An. ¶ No. istam gl. quæ dat practicam Iudici, a quo
 loco debeat fieri computatio dilationis, quando Iudex debet
 arbitrari maiorem, vel minorem dilationem, fm locorum di-
 stantiam. quod no. quia facit pro instruendo Iudicē, ē p mo-
 derando tempus ad appellationem prosequendam, fm formā
 c. cum sit Romana. de ap. ¶ Gl. in ver. cōmodē. in prin. allegat
 concor. deinde querit quid habeat considerare Iudex in arbi-
 trando dilationes. Et circa hæc materiam gl. querit de octo du-
 bijs, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, Gul. & Gar. Io. Mo. & Arch. Io.
 An. Et ex prædictis dicit hic D. Pe. q in i. interpretatione statuto-
 rum prius debemus recurrere ad consuetudinem loci, q ad ius
 cōe, de quo remittit ad no. per Bar. in l. omnes populi. ff. de ius-
 tit. & iu. ¶ In ea. gl. ibi, non propter hoc habet de lucro. ¶ No.
 bene istam gl. quæ videtur velle, q finita causa, propter quā dat
 dilatio, dicatur expirare dilatio, ē si plures dies restant de dila-
 tione. dicit verum gl. in dilationibus arbitrijs: secus quando
 dilatio certa, & determinata esset a iure statuta. Et pro ista glo.
 vñ gl. in cle. j. de vi. & ho. cle. super ver. reassumpserit. & sic vñ, q
 si Iudex dat dilationem decem dierum ad proauocandum certū
 infirmū, si pars producit secunda die termini, residuum dilatio-
 nis expirat. de quo per D. Ant. de app. signante. ¶ In ea. gl. ibi,
 Gul. & Gar. idem Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ In fi. gl. ibi soluit,
 q dies continuati intelligantur, data tñ vna die ad quiescendū
 8 in septimana: tñam illud dñ esse continuum, qd nō recipit in-
 terpollationē. de conse. dist. 5. sit tibi. & not. de cau. pos. & pro-
 prie. cum ecclesia. in 5. gl. fm Io. de San. Geor. ¶ Gl. super ver.
 petitori. recita per contrarium, q tex. ardet istud ad impossibi-
 le de iure: quia vult, q data sola scientia electionis, iste compa-
 reat petiturus confirmationem electionis: sed illam petere
 non possit, nisi primo consentiat. supra eod. quā sit. ¶ Glo.
 fatetur contrariū tacitē, & ad text. hic subaudit. ¶ Glo. super
 verbo, prosecuturi. recita per vnum contrarium formatum
 supra super glos. proxi. glos. sol. dupliciter. ¶ In fi. glo. idem Io.
 Mo. Arch. dicit, q hunc intellectum tex. sonat clarius: tamē di-
 cit, q proxima lectura posset iuuari: nā clarum est, quod matri-
 monium carnale, & spirituale contrahitur inter absentes. §.
 eo. cum

ADDITIONES.

- a ¶ Hospitalia. Adde Fred. consil. 281. Ber. Vide apostillam positam supra eo. tit. c. licet car on. iuncta cum apostilla sita super verbo, legatum, signatam per litteram A.
- b ¶ Sedes Legati. Adde Io. de Ana. consil. 93.
- c ¶ Superiorem. Adde Ro. consil. 36. Ber.
- d ¶ Indubitatam. Adde Pau. de Cast. consil. 400. in secundo impressis. Ber.

eo. cum inter canonicos. de carnali. j. de procu. c. si. eo ipso igr
q electus consentit, mimonium est actum, ut ibi. si ergo p ta-
lem consensum est sponsus. 8. q. j. dilectissimi. ergo pro execu-
tione sui iuris. i. confirmatione poterit agere. alle. no. 63. dist.
quanto. in gl. ex hoc. Io. An. primam lecturam sequitur et Io.
de Lig. ¶ Gl. super ver. iuribus. recita per primum, q sit necesse,
q isti portent iura in curia: quia Papa illa habet. s. co. de con-
f. c. j. gl. sol. in fi. gl. ¶ Qualiter aut ius habet diuersa significa-
ta. ponit hic Io. Mo. diffuse. sed Io. An. remittit ad no. per se su-
per glo. rubricæ. j. de re. iu. Nam hic nimis exquisitè fuit posita
hæc materia, & maxime cum ex suis glo. sit grauata. Ioan. An.
¶ Gl. in ver. contingentibus, in prin. quærit, quæ sint contin-
gentia. & sol. & deinde quærit de tribus quæstionibus circa
ista contingentia, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, & similibus. exemplifi-
cat Io. Mo. & Arch. si opponeretur, q interfuerit electioni, qui
nō debebat interesse de iure, ut videlicet portet priuilegium, si
illud habet, fm Gar. Io. An. ¶ Et no. ex ista prima quæstione gl.
q vbi quis arctatur ad veniendum ad causam plenè instructus,
intelligitur, q debeat venire instructus super iam deductis in
iudicio: non autem super his, quæ de nouo possent obijci. qd
no. pro intellectu c. Nicolao. de app. ¶ Gl. super verbo, coram
nobis, quæ fuit additio. quærit de vna quæstione, quæ ponit ar-
gumenta pro, & contra. & de sol. remittit.

S V M M A R I U M.

- 1 Contemnere dicitur, qui iusta causa non subsistente non vult parere man-
datis Iudicis, vel iuris.
- 2 Exceptio non est probanda, nisi primo per Iudicem fuerit admissa tan-
quam legitima.
- 3 Exceptionis propositio sola non sufficit, licet sit legitima, nisi probetur.
- 4 Pœna ubique est apposta ipso iure, non potest purgari mora post
moram.
- 5 Executio quando est facta a lege, non est locus purgationis moræ.
- 6 Dies feriati, & non feriati currunt simpliciter in dilationibus assignatis.
- 7 Protestatio quando requiritur simpliciter ad hoc, ut non præiudicetur ali-
cui, sufficit vna tantum.
- 8 Excusationes proponens, an debeat habere mandatum.

Vod si per viginti. ¶ No. q ultra dilatio
etiam alia dilatio determinata pro eodem actu ex-
pediendo: quod sit quandoque ad malitiam con-
uincendam. ad hoc, de dolo, & cōt. prout. ¶ No. q vbi est actus
talís, in quo potest procedi in absentia rei, actor compellitur
comparere, & prosequi, quando causa cōcernit utilitatem pu-
bli. sicut est causa electionis. ad hoc s. e. c. j. ¶ No. q ex iusta cau-
sa impeditus excusatur a contumacia. ¶ Item, q ille dicit con-
temnere, qui iusta causa non subsistente non vult parere man-
datis iuris, vel Iudicis. ¶ No. q non sufficit quem esse impedi-
tum, nisi alleget impedimentum. ad hoc de appe. si iustus me-
tus. & de hoc vide s. de procu. querelam. ¶ No. q exceptio mō
est probanda, nisi primo per Iudicem fuerit admissa tanquam
legitima: posset tamen probari, si Iudex cum protestatione illā
admitteret, iuxta practicam gl. s. de off. deleg. cum contingat.
¶ No. q sola propositio exceptionis non sufficit, licet sit legi-
tima, nisi probetur. ¶ Quæro, an sit necessaria istorum xv. die-
rum assignatio fienda per Iudicem, an censeatur ipso iure as-
signata absq; Iudicis ministerio, iuxta no. j. de exce. pia. vbi di-
cit, q eo ipso, q Iudex admittit exceptionem excommunica-
tionis statim incipiūt currere viij. dies, qui dantur per illud c.
pia. s. ad probandum exceptionem: ita dicamus hic, cum iste
tex. det xv. dies, intelligantur currere: & assignat eo ipso, q Iu-
dex admittit exceptionem. Contrarium determinat Io. An. in
casu isto per hanc decre. quæ vult istum admitti ad probandū,
quando Iudex admittit exceptionem, & concedit dilationem
xv. dierum, ergo non sunt ipso iure assignati: sed requiritur Iu-
dicis ministerium in assignando. Io. An. ¶ Gl. j. recita per con-
trarium, q tex. hic fuerit forè obscurus, & q videtur habere
in se contrarietatem: quia in vna parte vult, q admittatur, & in
altera repellatur contra ea, quæ dicta sunt in procemio huius
li. & in procemio Gregorij. gl. ut euitet contraria, ponit casum
literalem, & ordinat tex. ut obscuritas euitetur. ¶ Gl. super ver.
post lapsum, recita per contrarium, q isti xx. dies debeant inci-
pere post aduentum alterius partis, non autem post dilationē
arbitrariam. ar. s. e. ti. & li. c. j. & gl. sol. & assignat solutionis ra-
tionem. ¶ In fi. gl. & ibi ponitur in gl. quæ incipit æquior. Io. An.
¶ Gl. super ver. expectati, quærit, an si veniat vna die post
terminum possit purgare moram, ut non incidat in pœnam.
gl. sol. q non. in fi. gl. idem Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ No. gl. q
vbiq; est apposta pœna, ipso iure non potest purgari mora
post terminum. nec ob. de locato. potuit, cum ibi not. quia
illud procedit, quādo idem ius, quod pœnā imponit, vel aliud
disponit, moram purgare posset. vel secundo dicit, q hic pro-

cedit, quando pœna ipso iure imponitur contraria, quando
requiritur prolatio sententiæ super impositione pœnæ, & per
hoc sol. primum in c. si tibi absenti. j. de præb. fm Pau. Secundo
no. gl. q vñ sentire, q vbi a iure repellitur potestas appellandi
contra actum, ibi repellatur et remedium moram purgandi.
quod est notabile, & singulare dictum fm D. Pet. Sed dicit D.
Io. de Imo. q si gl. rectè inspiciatur, hoc non dicit, sed arguit p
simile. Tertiò no. ex gl. q vbi executio est facta a lege, non est
a locus purgationis moræ. ¶ Et idem si sit facta ab homine. ff. de
cond. inde. l. qui ob rem. Io. de Fa. ¶ Gl. super ver. eligentes, de-
clarat tex. ¶ Gl. super ver. opposcentes, recita per primum, q ele-
ctus non deberet puniri, ex quo aduersarius eius non venit: q
ex aduentu eius nulla sequitur utilitas. ar. de dolo. c. si. glo. sol.
assignando duplicem rationem. ¶ In fi. gl. idem Io. Mo. Arch.
Io. An. ¶ No. bene ex gl. q licet iudicium agitet inter partes,
& licet opponens non compareat: nihilominus ille, q quem
opponitur, comparere tenetur, aliàs puniri potest, quando iu-
diciū est talis naturæ, q procedi potest parte absente, vel Iu-
dex ex officio potest instantiam prosequi; quod bene no. ¶ Gl.
super ver. comparere, quærit de tribus quæstionibus. & sol. gl.
est clara in se. ¶ In ea. gl. ibi, sed postquam, quid autē si recessit
illicentatus, motus tamen ex iusta causa, an dicat contumax?
ponit hic Gar. quod ponit hic Io. And. in d. c. si postquā. Et no.
gl. q vbi quis citatur ad actum, non debet recedere a iudicio
b sine Iudicis licentia, aliàs incurrit pœnam. ¶ Et ideo cauti p-
curatores faciunt describere in actis, q de licentia Iudicis re-
cesserunt. ¶ In e. gl. ibi, cognoscendum est. ¶ No. q vbi ius exclu-
dit quem a potestate prosequendi causam, si nō seruauerit cer-
tas solennitates infra certum terminum: nihilominus lapsō
termino audietur, si vult probare, q sua causa non erat talis, q
includeretur sub illo iure: quod no. quia istud quotidie potest
c practicari in statutis. ¶ In fi. gl. ¶ No. primo ex vltima quæstio
ne gl. q in dilationibus assignatis simpliciter currunt dies fe-
riati, & non feriati. vide Inn. & Host. de test. vltra tertiam, in fi.
¶ No. ij. q vbi assignatur dilatio, & vltima dies incidit in feri-
tam: q nihilominus non audietur post terminum immediatū
etiam die non feriata, sed pœnā cōtumaciæ incurrit. ¶ Super
isto vltimo dubio ponit hic D. Io. de Imo. conclusionem Bar.
in l. 2. C. de temp. app. dicens, q quandoque assignatur dilatio
mēsis, vel numerus certorum dierum, in quo termino aliquid
facere debeat: & tunc si fuerit dies feriata, sufficit, q debet se
præsentare illa die vltima feriata, non ut tunc procedat, sed se-
quenti die non feriata. all. c. veniens. de accus. si verò vellet po-
stea comparere, tunc non posset ad effectum impediendi proces-
sum iam consummatum, sed ad finem impediendi fiendum
sic. alleg. de dolo. cum dilecti. & d. c. veniens. aut statuit termi-
num, intra quem actus debet fieri, & tunc si dies vltima cadit
in feriata feriis solennibus, inspiciuntur dies præcedentes non
feriati, ut in illis debeat illud facere. alleg. d. l. 2. C. de tempo.
appellat. & hoc voluit hic glo. Aut cadit in diem feriata fer-
riis repentinis. & tunc inspiciuntur dies, quæ superueniunt: quia suf-
ficit comparere illa die, ut in sequenti procedatur. alleg. ff. ex
quibus cau. maiori. l. sed & si per Prætozem. s. si ferie. secun-
dum eum. remittit etiam ad Specu. de cita. s. j. ver. item excipi-
tur. & de dila. s. j. ver. sed pone. ¶ Sed prædictis posset opponi:
quia si statuitur terminus ad diem feriata, non videtur va-
lere talis termini assignatio, cum de iure non possit compelli
quis ad veniendum in iudicio die feriata. de feriis. c. fin. ergo
talís citatio, tanquam habens expressum iuris errorem, debet
esse nulla, ut not. Innoc. de dila. præterea. ¶ Potest responderi,
quod hic non exprimitur error in citatione, licet postea sic de
facto accidat: & ideo non potest dici nulla, iuxta no. per Inno.
de off. del. p. & G. ¶ Gl. super ver. executionem, recita per con-
trarium, quod iste tex. malè adstringat electum ad petendam
executionem: quia executio electionis non debet fieri, nisi pri-
mò præcedat confirmatio. de app. constitutus. Sed ex quo iste
firmationem. gl. so. dupliciter. ¶ In fi. gl. cum prima solutione
concordat Arch. Io. An. ¶ Gl. super ver. petere, quærit, an ele-
ctus licet personaliter sit in curia, possit petere confirmatio-
nem per procuratorem. & sol. q sic, & ad tex. hic respondet in
eo, quod posset allegari contra. ¶ In fi. gl. idem Io. Mo. qui pp
eandem rationem dicit idem procedere in electoribus, ut per
procuratorem petere possint. cum gl. concor. Ar. & no. bene
finem huius gl. quod vbi subauditur, vel ex repetitione eiusdē
verbi, q fieret ad tex. legis, surgeret correctio aliorum iurium,
illa

A D D I T I O N E S.

- a ¶ More. Adde, quando admittatur purgatio moræ. Ro. conf. 427. Ber.
- b ¶ Licentia. Adde, quod Do. de Ro. dcc. 121. in antiq. de do. & contu. dicunt
quod iniuste licentatus potest tanquam contumax excommunicari.
- c ¶ Non feriata. Adde, quod voluit Fre. conf. 75. B.

Geminianus super Sexto Decretalium.

illa est repellenda, quod bene no. Simile no. glo. j. e. s. super. ver. priuatos. ¶ Glo. super ver. iusta causa, quærit de exemplo literæ. & so. ¶ Gl. super ver. contempserint, quærit, an hæc poena habeat locum in eo, qui non contemnit sed negligit. & so. q. sic. ¶ In fi. gl. idem Io. Mo. & Arc. Io. An. ¶ Et no. gl. q. ubi lex imponit poenam propter contemptum habet locum et in non contemnente, sed negligente, quando hoc apparet expresse ex verbis ipsius legis. ¶ Gl. super ver. proposita, quærit de tribus questionibus, & soluit quamlibet de per se, & est in se clara. ¶ In ea. glo. ibi, nuncium. Arc. dicit, q. debet esse procurator sufficiens cum speciali mandato. alle. j. co. s. insuper. ibi, per procuratorem & c. Sed dicit Io. An. q. non curat de nomine, siue vocetur nuncius, siue procur. s. de procu. petito. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, de nautico foenore. l. 2. ¶ No. ex ista glo. q. ubi quis est impeditus facere actum in termino sibi statuto non excusatur, nisi protestetur. idem glo. j. supra de rescri. c. j. & plerunque. & facit de ap. si iustus. & c. ex rone. Et per hoc dicit Io. de Imo. hic semel obtinuisse in vna causa appellationis, in qua appellans non poterat habere copiam iudicis, & permisit labi tps sine protestatione, q. pro illa negligentia in non protestando succubuit. ¶ In ea. glo. ibi, copiam sui. quid si Papa facit copiam sui, tamen iste se presentare non pot, an sufficiat prima protestatio? so. q. non, sed debet iterum protestari, quia prima protestatio non impedit cursum temporis postea sequentis, per iura hic allegata, secundum Io. Gar. & Arc. Io. An. ¶ Et no. istam glo. 7 ¶ q. ubi requiritur protestatio simpliciter ad hoc, vt non præiudicetur alicui, sufficit vnica tantum, quod no. pro statutis, per q. quandoq. quis adstringitur ad protestationem. ¶ In fi. gl. Et debet hæc protestatio interponi hora congrua fin oēs. ¶ Quid si apparet, q. Papa admiserat alios. so. præsumitur, q. iste fuit negligens, quia præsumitur potuisse, quod alij potuerunt, s. dist. ad eius verò concubitus. 4. dist. deniq. ¶ Sed pone, q. Papa fecit copiam sui, & multi instabant, vt admitterentur, & ipse aliquos admisit, aliquos non, an non admissus præsumatur de numero instantium, & non admissorum? sol. dic. q. sic, 6. dist. si nonnulli. de poen. dist. j. s. poene. cum si. fm Gar. Io. Mo. & Arc. ¶ Sed an istis, qui habent petere ab auditore, sufficiat petere a referendario, qui habet hoc referre. sol. dic. q. sic in auth. de referenda. col. 2. s. in his. fm Io. Mo. & Arc. quod dicit verum Arc. quando non a Papa, sed a referendarijs peti solet. Io. An. & no. ex gl. q. protestatio est facienda in scriptis. Sed D. Pe. de An. tenet hic, contra: quia regulariter in protestatione non requiritur scriptura. Fallit in cle. causam. eo. ti. & probatur per no. in c. j. de censu. ubi ponuntur casus, in quibus requiritur scriptura, inter quos iste non enumeratur, fm eum. Tu dic de hoc, vt no. Io. An. in regula, in generali. j. de re. iu. ver. nunc videamus. in 5. col. tractatus protestationis, & ibi tenet, q. debet fieri in scriptis, quando habet vim libelli, alias non. ¶ Gl. super ver. vi debetur, quærit, si dum Iudex deliberat de admittendis exceptionibus labitur terminus, an postea poterit probari? sol. q. sic. ¶ In fi. gl. no. istam gl. q. quando disputat, an exceptio sit admittenda vel non, & Iudex tenet in suspensio, donec deliberet: dilatio data ad probandum non currit, vide gl. in ver. post dationem, in cle. sape. de ver. fig. ¶ Glo. super ver. fidem. quærit in prin. qualiter fidem debeat facere. & sol. deinde quærit, an aduersarius possit probare contrarium, & tenet q. sic. ¶ In fi. gl. & idem Io. Mo. & Arch. ¶ Gl. in ver. nisi, declarat tex. ¶ Gl. super ver. i. s. quærit, an isti dies poterunt a Iudice abbreviari, vel elongari. & sol. q. non. ¶ In fi. gl. idem Io. Mo. & Arc. & vide, quod no. j. de re. iu. indultum. Io. An. Do. Io. de Imo. dicit hic, q. cõter Legistæ tenent, q. licet tempus detur certum & determinatum a iure, nihilominus Iudex ex causa pot abbreviare, distinguens, quod aut ius dat certum tempus limitatum absque ministerio iudicis, quia non requiritur, q. Iudex assignet, & tunc non potest abbreviare, vel elongare, vt patet de termino dato ad appellandum, vel restitutionem petendam, vt in iuribus hic allegatis in glo. aut requirit assignatio talis termini assignati faciendi per Iudicem, & tunc ex causa abbreviare pot, et si ius limitatum tempus statuatur, vt no. in auth. offeratur. C. de lit. cont. fm ergo istam theoricam hæc glo. non esset vera, quia isti i. s. dies dantur ministerio iudicis, vt fuit dictum super tex. licet Doc. sic simpliciter transeant cum illa fm eum. 8 ¶ Gl. super ver. propositam, quærit, tan ille, qui proponit excusationes debeat habere mandatum. sol. q. sic. deinde quærit, quid si non habet mandatum, & admittit, an profit. gl. dicit, q. sic. si j. terminum ratificet. in fi. gl. plus dicunt Io. Mo. Gar. & Arc. q. si amicus proponens excusationem non vult cauere, q. electus infra tempus debitum habebit ratum, de æquitate sit admittendus, & tunc satis est electo, q. infra prædictum tempus ratificet. Io. An. Istud dictum dicit Do. Io. de Imo. procedere de æquitate, prout isti dicunt, quia de rigore non esset audiendus, licet si admittatur de facto sufficiat ratihabitionem interueni-

re: vt hic dicit, fm eum. ¶ Gl. super ver. verisimilia. quærit, qd si opponatur exceptio litia quo ad ius, sed in facto hæt præsumptionem priam, an debeat admitti. sol. q. sic. ¶ In fi. gl. idem Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ No. bene istam gl. q. ubi ius disponit, q. non admittantur exceptiones, nisi verisimiles: nihilominus admittantur illæ, quæ sunt verisimiles de iure, licet de facto habeant præsumptionem contrariam: quod bene no. pro statutis. & vide quod not. Inn. de concess. præben. post electionem.

ADDITIONES.

- a ¶ Succubuit. Adde videndum Ant. de Bu. conf. 38. & Lapum latè alleg. 39. Ber.
- b ¶ Abbreviare. Adde an Iudex possit terminum iuris abbreviare, vel elongare. Pau. de Cast. conf. 260. in secundo impressis. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Ius quod repellit quem a potestate probandi, est speciale.
- 2 Vel, alternatiua, quando ponitur inter duo, quorum vtrunque est necessarium in materia, in qua fit probatio, exponitur in copulam, & c.
- 3 Impedimentum procuratoris non nocet domino.

Nsuper. ¶ No. q. ubi quis pp legitimum impedimentum excusat a personali comparitione, cessante illo impedimento ad personali-

ter comparendum tenet, vt j. de sen. exc. eos. ¶ No. q. ex electione quærit ius electo. ¶ No. q. ubi ius, vel statutum prohibet, vt quis non possit producere iura, vel probationes suas, q. coram vno Iudice dicit penale: maxime cum talis productio deberet fieri de remotis partibus. & sic vtr, q. ius, qd repellit quæ a potestate probandi, sit speciale. ¶ Quæro ad qd fuerit imposita ista poena, vt non possit producere probationes suas, nisi in curia? Sol. dic. quia s. dixerat, q. sit priuatus iure quæsito per electionem, si quod habebat: sed si nullum ius habebat, nulla poena realiter erat sibi imposita per istud ius, & ideo fuit addita ista poena, vt excluderet a potestate producendi extra Romanam curiam, fm Io. An. ¶ Gl. super ver. vel. recita per prium, quod non sufficit sola propositio exceptionis sine admissione, vt patet s. in tex. Cuius prium hic innuit, cum loquat alternatiue. gl. tacite facit prium. & ad tex. hic rñdet exponendo, vel pro, & c. ¶ No. 2 gl. iuncto tex. ¶ q. qñ alternatiua, vel, ponit inter duo, quorum vtrunq. est necessarium in materia, in qua fit probatio: exponitur in copulam, & c. vide de vi. & hon. cle. quoniam. ¶ Gl. super ver. impedimento. quærit, si procurator est impeditus, ita vt non possit comparere: an tps curat electo ipso iure, ita vt requiratur in integrum restitutio. sol. gl. q. non currit ipso iure. ¶ In ea. gl. ibi, fm Gar. idem Io. Mo. & Arch. & dicit Io. An. q. idem esset, si electus non possit procuratorem constituere: puta, q. tenet taliter inclusus in carceribus, q. procuratorem constituere non pot. & no. bene ex ista glo. ¶ q. impedimentum procuratoris non nocet dño. ¶ Quid aut de negligentia. vide gl. & Doc. vt li. non cont. c. j. ¶ Et et Doc. super dubio gl. dicit Pau. q. ad cognoscendum, an tps curat, ipso legitime impedito, vel non; debemus considerare verba legis: quia aut lex statuens terminum vititur exceptione hic posita. iusto impedimento cessante: & tunc impeditus ipso iure seruatur illatus: vt hic, in glo. aut talia verba, vel similia non sunt apposita, & tunc venit restituendus, fm Paul. ¶ No. istud dictum pro his, quæ no. s. de appella. ex ratione. ¶ In ead. glo. ver. si autem. hæc glo. quærit de alia questione. & solu. ¶ Glo. super ver. procuratorem, recita per contrarium, quod electus impeditus non compellatur procuratorem constituere inuitus, cum hæc sit causa ardua, de procurat. querelam. glo. solu. ¶ In fi. glo. Dom. Per. de Anchara. recitat hic, an impeditus compelli possit ad comparandum per procuratorem: sed quia iste text. satis est grauius de sua materia, ideo omitto. de quo habetur in glo. in locis hic alleg. ¶ Glo. super ver. præmissa, quærit, quid includatur sub isto verbo, præmissa. & solu. ¶ Glo. super ver. presentauerint, quærit de intellectu literæ, & solu. in fi. glo. ¶ No. istam glo. de virtute huius orationis, vt præmittitur: quia sensus eius est, vt omnia expressa alio casu superiori habeant locum in casu, ubi dicta dictio ponitur, quod no. pro intellectu statutorum, & privilegiorum. ¶ Gl. super ver. priuatos, quærit in princip. an isto casu ius eligendi deuoluatur ad Papam, & determinat, quod non, licet arguat pro, & contra. Deinde quærit glo. de alijs duabus questionibus, & solu. sunt satis clare. ¶ In ead. glo. ibi, expressam, primam solutionem gl. tenet Archidiaconus. dicens, quod sic seruatur curia. Secundam tenet Ioan. Mon. alleg. rationem, quod c. 2. clemen. j. de preben. non habet locum in his ecclesijs, de quibus loquitur istud cap. nec obli. clement. penult. vt lite pendens. quia non loquitur in electis, sed de his, quibus est facta collatio, vt ibi patet in princip. & vide, quod ibi not. in gloss. secus. Ioan. And. ¶ In ead. glo. ibi, de appellat. quia nos. ¶ No. istam gl. quia dat bonam

ADDITIONES.

- a ¶ Impeditus. Adde Old. conf. 208.
- b Ardua. Adde Fran. Arc. conf. 16.

nam theoricam, an & qñ Index a quo debet admittere appellationem interposita a poena legis. ¶ In fi. gl. idē Io. Mo. & Archi. nec ob. l. cōstitutionem. §. pe. c. ti. quia rō ibi ponitur in fi. & vide j. in §. si verō. in gl. j. dic. ¶ Tractant etiam prādicti hic, an pronuntiatio super peremptoria exceptione sit interlocutoria. Sed de hoc dic. vt in cle. fi. de app. in gl. 2. Io. An. ¶ Gl. sup. ver. ex iusta cā, quārit de exemplo tex. & sol. ¶ Quārit Ioā. de san. Geor. quid si non fuerunt seruata tempora huius c. ex eo fortē, quia electores, vel etiam electus non venerunt: vel venerunt, sed nō j. tpa: an inferior ordinarius poterit procedere in cā sol. dic. q non: quia hoc nō obstante cā est in curia. Et hoc dicit fuisse de mente tex. hic, dum dicit, siue eligentes, vel opposcentes venerunt, siue non: & iō si fiat processus per inferiorem ordinarium, processus erit nullus. quod dicit esse verum, salvo casu c. quis. §. e. & facit, quod no. §. in prin. in ver. appellatio. ¶ Opp. D. Pet. de Anc. §. tex. & vñ, q ad probandum impedimentum non requiritur plena probatio, sed sufficiat iuramentum, a vel saltem sufficiat semiplena probatio. de re iud. cum Bertholdus. & de procur. querelam. & no. in Spe. de app. §. nūc breuiter. ver. sed quid ergo. & per Old. in opere suo consil. 173. sol. q hoc est speciale in casu isto, vbi agitur de magno prāiudicio: quia aliās perderet cām: secus vbi agitur de modico prāiudicio, vt in danda secunda dilatione: vel qñ quis vult restitui §. primum decretum, vel instantiam, vt in cōtrarijs, & facit de resti. in inte. ex literis. Et per prādicta dicit se de facto consuluisse, q non sufficit in cā appellationis probare impedimentum per iuramentum solum ipsius appellantis. & pro hoc alleg. casum in l. fi. §. illud. C. de temp. app. ibi, euidentissimis probationibus & c. Probatio autem per iuram non est euidentissima: ergo & c. dicit tamen, q Spec. refert se de facto obtinuisse contrarium, vt sufficiat probatio per iuram, fm eum. dicit Io. de Imo. q opi. possent concordari, vt hoc relinquatur arbitrio iudicantis: vt Iudex arbitretur, an alia probatione facilius possit haberi: & tunc si arbitretur, iuram non sufficeret: nisi tanta esset forte honestas personarū, q videretur standum iurō illius. Si autem alia probationes de facili haberi non possent, tunc staretur iuramento illius. ar. §. de testi. veniens. cl. 3. secundum eum.

ADDITIO.

1 Juramentum. Adde Alex. consil. 49. c. 1. b.

SUMMARIVM.

- 1 Superior debet inquisitionem facere super electionibus diligenter.
- 2 Capituli appellatione comprehenditur congregatio etiam regularium.
- 3 Expensa occurrentes in electione praelati debent fieri de bonis pertinentibus ad praelatum tantum, de cuius electione agitur.
- 4 Bonorum vacantium custodia in ecclesiis cathedralibus ad quem spectet.
- 5 Concors.
- 6 Vt promittitur, dictio includit qualitates actuum precedentium esse repetitas.
- 7 Actus concors quis dicatur.

Ad hanc. ¶ In isto §. statuit §. q. de instructoribus mittendis, qñ electio est cōcors, quot esse debeant. l. quales, per quos, & qualiter mittantur, ad quid, & qñ, & cuius expensis: & hęc habeantur pro repetitis in §. seq. cum electio est discors. ¶ No. primo, q superior debet diligenter inquisitionem facere super electionibus, & illas contingentes. ¶ No. q procuratores possunt absentes constitui. ¶ No. q cā quo ad investigationem veritatis, quā consistit in facto, plus differtur, si tractetur per procuratorem, q per principales personas. ¶ No. q app. capituli cōprehenditur et congregatio regularium: quia iste tex. loquitur et in abbatibus, de quo §. de referi. capitulum. ¶ No. q qñq; bona ecclesiarū sunt discreta inter praelatum, & capitulum, qñq; non. de quo §. de referi. edoceri. ¶ No. q expensę occurrentes in electione praelati debent fieri de bonis pertinentibus ad praelatum tantum, de cuius electione agitur. ¶ No. optimum text. q in ecclesijs et inferioribus a cathedralibus custodia bonorum vacantium ecclesiarum spectat ad capitulum illius ecclesie. de quo aliquid hic per Lap. Quæro, an isti instructores debeant stare in curia vsq; ad finem cāe. Solu. dic. q sic: quia isti mittuntur, vt instruant cām etiā super contingentibus totam cām: ergo vsq; ad finem debent stare fm Gar. & oēs. & no. j. c. si post §. j. in glo. fi. Io. An. ¶ Sed pone, q capitulum non mittit istos instructores, an electus teneatur illos secum ducere? sol. dic. q non: quia onus istud iniungitur capitulo, non autem electo: ergo ipse ad hoc non arctatur, fm Gar. Io. Mo. Arch. & facit j. §. ceterum. in fi. gl. Io. An. ¶ Quæro, tan custodia fructuū vacantium ecclesiarum collegiarum tam regularium, q secularium spectat ad capitula ipsarum ecclesiarum? Sol. Host. in c. ea, quæ. de sta. reg. & Arch. j. de off. ordin. præsenti. teneant, q non, sed spectat ad Episcopum, vel Oeconomum per Episcopum deputatum. sed Inn. & Io. An. in c. vi. nostrum. vt

eccle. benef. tenent, q spectat ad collegium vacantis ecclesie, ad hoc j. co. quia sæpe. ¶ Et ista vlt. opi. hic vñ approbati, & alia reprobari. Nam, vt hic patet, capitulum tpe vacationis ecclesie administrat etiam bona, quæ spectant tantum ad praelatū, nedum communia bona, & de ipsis facit expensās in negotio electionis: imō et aliunde procurat, vt puta contrahendo mutuum, si de ipsis bonis non possunt haberi expensę. nec ob. dictum Host. & Arch. quia c. ea, quæ. loquitur, qñ capitulum fuit in culpa in sustinendo, & non in denunciando Abbatem, qui per visitatores est repertus culpabilis, pp quod ab administratione remouetur. facit ad hoc j. de sup. neg. praela. c. pe. & fi. Et quod no. in d. c. fi. per se, fm Lap. Abb. hic. ¶ Et ex istis infert Lap. q capitulum talis ecclesie stante necessitate pōt contrahere mutuum pro negotio electionis sine superioris autoritate: cum istud negotium dilationem nō capiat: & ex tali mutuo obligatur ecclesia, & praelatus futurus. facit, qñ no. Io. 12. q. 2. placuit. in glo. fi. & Arch. fm eum in lectura. & Pau. in cle. 1. de reb. eccl. non ali. in gl. hi duo casus. Et facit, quod no. in Spe. de his, quæ fi. a prael. in fi. & sic dicit se consuluisse, de iure fieri potuisse in vacatione hospitalis de alio passu pro, & contra. facit quod scripsit Io. An. post Host. & Inn. ne se. va. c. 1. fm Lap. Ab. dicit Do. Io. de Imo. q dictum Lap. procedere potest, qñ copia superioris de facili haberi non potest, & magna imminet necessitas. aliās secus, fm eum. & credo, q bene et ita potuit esse casus, quem allegat Lap. quia illud hospitale est subiectum immediate Papæ. Vñ difficile erat habere recursum ad Papam pro licentia habenda. ¶ Gl. j. ponit quid fiat in hac parte. deinde recita per prius, quia tex. vñ velle, q electus non arctet ad comparandum, vt negotium instruat, vel vt plenius inquiratur, sed tñ mittit instructores. quod patet: quia dicit ad hoc quasi precedentia non tendant ad hunc finem, sed sequentia tantum. ¶ Gl. timore contrarij exponit tex. per quam expositionem tollitur prius. ¶ Gl. super ver. electionibus, quærit, quid possit obijci electionem, & soluit. ¶ Gl. super ver. eligentibus, quærit, quid possit obijci eligentibus, & sol. ¶ Gl. super ver. electis, quærit, quid possit obijci personam electi. & sol. ¶ Gl. super ver. plena. quærit, an sufficiat mittere aliquos de canonicis, qui non interfuerunt electioni. & sol. q non. in fi. gl. idem Io. Mo. & vt dicit Arch. non est tñ necesse, vt illi, qui mittunt, fuerint cōpromissarij, vel scrutatores. Io. An. ¶ Gl. super ver. peruenire. declarat tex. ¶ Gl. super ver. duę persone. quærit de tribus qñibus circa istas personas instructorum. & sol. ¶ In c. gl. ibi, ab eligentibus. & dicit Arch. q isti debent habere mandatum ad instructionem potius, q ad confirmationem petendam: vel ad dīcendum aduersario, dicens, q sic agere est consultius pp multas altercationes, quas vidit in curia. Sed dicit Io. An. q Gl. in primo de confirmatione petenda dicit prius. & facit, quod no. j. in §. si verō. in gl. 2. Io. An. per no. in illa glo. & in ista non vñ necessarium mandatum super cā: sed necesse est, q per aliquod instrum appareat capitulum eos, vt instructores destinasse. ¶ In fi. gl. hoc et tenet Gar. dicens, q nullus dubitat, q ille, qui misit procu. ad cām, ex quo sciuit illum mortuū, alium mittere tenetur. facit de procu. auditis. Item nil dī actū, cum aliquid superest ad agendum. C. de his, qui. vt indig. l. pe. in fi. Io. Mo. licet in hoc concordet ad prius, tñ impugnat rōnem gl. q non est eadem ratio in eligentibus, quę in electo. nā secundum id multum grauabitur ecclesia, & fraudabitur seruitoribus. Item, quod non est expressum, censetur omisum, precipue in iure odio, & poenali, & specialitatem inducenti, vt facit istud ius. all. ff. de verb. ob. l. quicquid. de lib. & posth. l. commodissime. item sufficit semel obtemperasse. ff. de aqua plu. ar. l. in diem. Sed dicit Io. An. q his non obstantibus. gl. est tenenda. & facit, quod ipse no. §. de vsu pal. ad honorem. super prima gl. ad fi. Io. An. ibi patet, q non est speciale in electo, q quis arctetur ad faciendum id, quod facere non poterat impedimento cessante. facit infra, de senten. excommu. eos. ¶ Glo. super ver. promittitur, quærit, qualiter illi instructores debeant venire. glo. sol. ¶ In fi. glo. secundum Gar. idem Ioan. Mo. & Archid. nam posset contingere secundum eos, q electus non deferret munimenta: & sic etiam istis non deferentibus causā instrui non posset. Io. And. ¶ No. glo. de ista dictione, vt promittitur, quia includit qualitates actuum precedentium esse repetitas. ¶ Glo. super ver. concordem. quærit, quę dicatur electio concors. glo. sol. in fin. glo. idem Archid. Ioan. Mo. ¶ Remittit ad not. infra eod. quorundam. ¶ Not. t bene istam glo. quod de propria significatione vocabuli concors dicitur actus, qui fit ab omnibus nemine discrepante, alia ergo iura, quę

ADDITIONES.

- a Ad praelatum. Adde Ang. consil. 46. Ber.
- b Imminet necessitas. Adde Ro. consil. 36. Ber.
- c Concors. Adde Ro. consil. 42.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ra, quæ dicunt concordem electionem, q̄ fita maiori parte, intelliguntur de impropria significatione. vide glo. s. c. tit. & li. c. ubi periculum. & in cle. ne Romani. c. ti. ¶ Glo. super ver. idē tps, in prin. declarat tex. deinde quærit de quatuor q. & sol. glo. est clara. ¶ In ea. gl. ibi, est in ecclesia. intellige etiam de instructo-ribus siue electoribus, qui sunt etiam mittendi s̄m Gar. Ioan. Mo. & Arch. Io. And. Et est ratio no. s̄m Io. de San. Geor. quia ipsi sunt, vt accessorium, & ipse electus, vt principalis. j. de reg. iu. accessorium. ¶ Glo. super ver. discreti. in prin. q̄rit, qd si bona in parte sunt discreti, in parte cōia, qualiter fiant expēse: & sol. deinde q̄rit, qn omnes habent conferre, an plus debeat soluere, qui plus percipit. gl. sol. distinguēdo diuersa genera expē-sarū. in fi. gl. dicit Io. de Imo. q̄ hæc gl. dimisit vnum membrū, qn expensæ occurrunt circa bona tā cōia, q̄ discreti, & in istis dicit, q̄ cōferūt illi de capitulo, ita, vt qui plus percipit, plus soluat, s̄m ratā, vt dicit hic gl. in primo membro s̄m eū. ¶ No. bona gl. ad quam quotidie h̄r recursus, qualiter debeant cōferri expensæ ab illis de vniuersitate. ¶ Gl. super ver. aliunde, quærit, quomodo possit aliunde prouideri. glo. sol. dupliciter. ¶ In ea. glo. ibi, mutuum. isto tamen casu non poterunt alienare bona pertinentia ad episcopatum. i. s. q. 2. si qua de rebus. s̄m Archid. Ioan. And. ¶ No. istam glo. quæ extendit no. per Do. in c. conquirente. de offi. ordi. vt charitativum a subsidii exigi possit etiam per capitulum, vacante sede pro electione prælati, qd bene no. ¶ Glo. super verbo, instructi, recita per contrarium de mala latinitate. glo. fatetur contrarium, & tex. exponit. ¶ In fi. glo. simile supra de procur. c. j. secundum Archid. vel potest saluari, quod supra dixerat de ipsis electoribus duæ personæ dicēdo, instructi illi, scilicet duo electores. Ioan. Andr. ¶ Glo. super verbo, transmittantur, colligit ex tex. quod non sufficit eligere istos instructores, nisi transmittantur, & si electi nolunt accedere, puniuntur, & alij transmittuntur. ¶ In fi. glo. idem Ioan. Mo. & Archid. & dicit, quod isti electi non excusantur pro eo, quod sunt alij in ecclesia ad hoc officium digniores, vt no. i. i. q. 3. quid ergo. & 23. q. j. c. fi. Ioan. And.

ADDITIO.

- ¶ Charitativum. Adde, quando imponi possit, Car. consi. 3. de censu.
- S V M M A R I V M.*
- 1 Electi debent prouidere de expensis instructoribus, qui mittuntur ad curiam, quando electiones factæ sunt in discordia.
 - 2 Electus, qui non vult conferre ad expensas, priuatur beneficijs, quæ obrinet in ecclesia.
 - 3 Ius dandæ vocis, prout est in quemlibet canonicum, censetur priuatum ius ipsius canonici.

SI vero. ¶ Glo. j. dicit, q̄ ista est quarta pars. Sed tertia parte subdiuidendo per hūc modū, quia ponit, & exponit in prin. & i. fi. huius partis cōstitutionis causam, medium statuit de missione personarum instruētium, & cuius expensis fiat, & primò, quando est electio concors, secundò quando discors vna vel plures, s̄m Io. An. ¶ No. q̄ licet capitulum sit in discordia super eligendo prælati, non tamen super eo facit duas electiones. ¶ No. q̄ vbi sunt duæ electiones factæ in discordia, electi debent prouidere de expensis instructoribus, qui mittuntur ad curiam. ¶ No. ar. q̄ in optione iudicis superioris est, an velit examinationem tunc committi in partibus, an coram suo tribunali tractari, qd no. quia facit ad no. j. de test. præsentium, an videlicet examinatio testiū debeat per iudicem causæ committi in partibus. ¶ Quæro, tan si iste electus, quia non vult conferre ad expensas, beneficijs priuetur, quæ obrinet in ecclesia. sol. dic. q̄ non, quia tex. dixit priuetur iure quæsito ex tali electione. secus ergo v̄ de alijs beneficijs, quæ obrinet in ecclesia. Io. An. ¶ Glo. 2. quærit, an istæ personæ, quæ mittuntur ad instruendam causam, possint se constituere aduersarios, & opponere se electis. gl. sol. q̄ sic. ¶ In fi. gl. idem Ioan. & Archid. qui dicunt cum Gar. q̄ si omnes instructores vtriusque partis instruunt, vt testes, & concordant oēs, vel maior pars, tunc credetur eis de test. in nostra. Si verò non concordat maior pars, cum sint suspecti de exce. c. j. & 3. q. 7. testis. nisi dolosè dicerēt contra partem suam. s̄ de symo. nobis. Io. An. ¶ Et per præmissa infert hic, Io. de San. Geor. q̄ licet isti constituent se aduersarios, habebunt tamen expēsas ab electis. ¶ Nec obst. quod infra dicitur, oppositores debere venire suis expensis, quia ex quo semel sunt missi, vt instructores, habebuntur pro talibus vsque ad finem, licet se opponant, & hæc est mens glo. secundum eum, quia in p̄cipi debet initium. s̄ eo. dudum. j. Et no. glo. q̄ licet quis non possit in iudicio gerere personam accusatoris, & testis, potest tamen gerere personam informatoris, & testis eorum, quæ consistunt in facto, quod no. quia limitant tex. 4. q. 4. nullus. ¶ Glo. super verbo, plures. quærit de intellectu tex. dic. vt in c. ¶ Glo. super verbo, necessarijs.

quærit, quæ dicantur expensæ necessariae. gl. sol. ostendens, quæ sint viles. & deinde sol. an electus teneatur ad omnes. ¶ In ea. glo. ibi, & dico. idem Io. Mo. & Arch. ¶ Glo. super ver. contem-pserunt. quærit, an electores, vt cuitent poenam debeant offerre salarium, an sufficiat eis fore paratos soluere, cum petitur. gl. arguit pro & contra, & sol. ¶ In fi. gl. no. istam gl. s̄m D. Pet. quæ est notabilis, an sufficiat, quem esse paratū soluere, an verò debeat offerre, s̄m eum. Et vide aliam glo. in verbo, annis singulis. in cle. quia contingit. de reli. do. ¶ Glo. super verbo, impotentia. quærit, quis soluet expensas, quando electus est impotens. ¶ Glo. sol. q̄ electores. ¶ In fi. gl. per hanc glo. Old. q. 26. tenet, q̄ si postuletur existens de ordine mendicantium, postulantes ministrabunt sibi expensas, secundum eum. ¶ Glo. super ver. priuentur. quærit, an requiratur sententia priuationis? glo. sol. q̄ sic. ¶ In fi. gl. isti tñ non si puniuntur, vt transgressores canonis poena depositionis, de qua. 4. dist. 5. fi. cum hic sit certa poena statuta. ff. de p̄. sanctio. quia non debet quis duplici poena puniri. de iud. at si clerici. in fi. secundum Gar. & Io. Mo. Ioan. Andr. Tu dic de hoc, vt dixi s̄. e. generali. ¶ Glo. super ver. vnicus. quærit, an opponētes semper debeant venire. & sol. q̄ nō, nisi quando vnicus est electus. ¶ In ea. glo. ibi, susceptum. & si diceremus oppositum, sequeretur, q̄ si tres de ipsa ecclesia essent electi, haberēt venire nouem, scilicet ipsi tres electi, & sex instructores. & si addamus, q̄ etiam oppositores arcentur, habemus multitudinem, secundum Gar. & oēs. Io. An. ¶ Tu dic, s̄m Pau. distinguendo tres casus. Primus est, quando vnica est electio in concordia celebrata, & tunc venire debent opponētes & instructores. Secundus casus, quando vnica electio est facta in discordia, & idem, quod s̄. dixi. Tertius casus, quādo duæ electiones sunt in discordia factæ, & tunc ire debent instructores. s̄ duo de parte qualibet. & in hoc casu bene dicit glo. q̄ oppositores ire non tenentur. Et ratio diuersitatis, quia vbi sunt duo electi, præsumitur, q̄ vnus contra aliū opponit, quæ opponenda sciuerit, ergo non cogantur modo oppositores, sed vbi vnicus est electus, tunc ire tenentur ad opponendum, s̄m Pau. ¶ Glo. super verbo, opponēs. quærit, an episcopus, vel archiep̄s opponens debeat venire personaliter. & sol. q̄ non. b. ¶ In fi. gl. idem Ioan. Mo. & Archid. & procedit glo. secundum eos, siue suum processum defendat, siue electionem impugnet. Io. An. ¶ Glo. super ver. duo. recita per contrarium, q̄ non sufficiat, si veniant duo de oppositoribus, q̄ qn plures opponunt singulāriter diuersa crimina, q̄libet dēt pro se qui p̄ se. ff. de accu. si plures. Sed si opponunt oēs vnum crimē, tunc eligitur magis idoneus. C. de accu. q̄ de crimine. glo. sol. q̄ sufficiunt duo per istū tex. & ad contraria respondet, q̄ loquuntur, quando agitur criminaliter. ¶ Glo. super verbo, instructi. declarat tex. & deinde quærit, & pro solutione remittit. ¶ Glo. super ver. compareant, in prin. quærit j. quantum tempus debeant venire opponētes. & sol. & deinde quærit de duabus. q. & sol. ¶ In ea. gl. ibi, & Gar. idem Io. Mo. & Archid. Ioan. And. Et est ratio s̄m Ioan. de San. Geor. quia respectu opponēntium est exceptio dilatoria, respectu electi peremptoria, ideo non simul concurrunt, sed primò de dilatoria est quærendum, vt in præall. c. exhibita. ¶ No. istā glo. q̄ vbi sustinens vicem actoris opponit de inhabilitate rei, & reus de inhabilitate actoris, primò discuti debet de inhabilitate actoris, q̄ rei, quod no. quia facit, q̄ de inhabilitate procu. actoris prius debet cognosci, quā de inhabilitate procu. rei. de quo aliquid per Ioan. And. in c. nonnulli. supra de referi. super glo. sic ergo. ¶ In ea. glo. ibi, cum nobis olim. ¶ No. bonā glo. q̄ vbi iudex potest procedere ex officio supplendo in causa per alium inchoata, si ille efficitur inhabilis quo ad persecutionem causæ, non supplet ad vtilitatem illius, qui inchoauit instantiam, sed illo repulso procedet. ¶ In fi. glo. an ille, qui a principio se non opponit, veniēs post hæc tempora sit audiendus? Gar. Ioan. Mo. & Archid. distinguunt, quod si ignorabat appellatum, vel ecclesiam immediate subiectam, auditur opponens, etiam si sunt antiqua illa, quæ ipse opponit. s̄. qui mac. poss. cum in tua. ¶ Si verò sciuit, nec aliquod impedimentū allegat, antiqua non opponet, per dictam decreta. cum in tua. per istam decret. ne fiat ei fraus. ¶ Si autem sint nouiter emergentia, vel ad scientiam de nouo venientia saltem quo ad facultatem probandi, poterit proponere, nisi postquam peruenerit possit negligentia imputari. supra eo. vt circa. & ca. nulli, & infra de excep. pia. s̄. si verò. Et habent hæc locum siue veniant, siue non, qui se a prin. opposuerunt. de successore autem, qui lite pendente succedit in dignitate, vel personatu ei, qui se non opposuit, dicunt idem. s̄. quod admittetur ad illa, ad quæ

ADDITIONES.

- a ¶ Impotens. Adde Angel. latē consi. 244. Ber.
- b ¶ Quod non. Adde Old. alle. consil. 101.
- c ¶ Instructi. Adde, quod voluit Old. consi. 101. Ber.

quæ admitteretur prædecessor, scilicet ad noniter emergentia, vel prouentia, vel pro quibus superuenit probatio. Ad antiqua verò, a quibus prædecessor erat exclusus lapsu temporis, non admittitur. C. de iure deli. cum antiquioribus. de presc. au. ditis. de test. licet. 2. alias si admitterentur successores, annihilaretur effectus huius constitutionis. & idem esset de canonicis substitutis, maximè ubi sunt distinctæ præbendæ s. m. eos. nam morientibus, vel desistentibus his, qui mihi sunt per opposentes, alij si personaliter veniant, in eodem statu causam reassument, cum non sit, quid eis imputetur. Io. An. Sed dicit Io. de Imo. q. dictum istorum tenet Ber. 3. e. q. sicut. ubi tenet, q. successores canonici non agant de contemptu prædecessorū, q. secus est in prælatis, & aliter non soluit. posset responderi, q. dictum Ber. procedat in canonico volente opponere de contemptu prædecessorū, qui non potest, quia ius dandæ vocis, prout est in quemlibet canonicum, censetur priuatum ius ipsius canonici, vt no. Innoc. de consue. cum dilectus. vnde mortuo canonico extincta est illa potestas agendi de contemptu, q. erat personalis tantum. Sed in casu isto non sic, quia opponitur de his, quæ concernunt ius ecclesiæ, vel ipsius canonici substituti, vt habeat bonum prælatū, & idè successor canonicus in terminis istis admittitur. ¶ Gl. super verbo, instrui. & super verbo, informari. declarat tex. & sic facit in verbo, aliis circumstantiis. ¶ Gl. super verbo, alibi. recita per contrarium, q. text. superfluè disponat de probatione recipienda alibi, quia ex quo isti omnes tenentur venire cum actis, & munimentis causæ, ad quod expedit remittere ad partes. ¶ Gl. timore contrarij sol. in si. gl. & facit pro glo. 3. de priu. cum olim. j. & q. ibi no. super glo. 2. Io. An. ¶ No. singulariter istam glo. q. ille, qui actatur ad comparandum cum omnibus iuribus, & munimentis causæ, non tamen tenetur comparere cum testibus, si habet p. bare per testes, sed sufficit, si postea tēpore debito illos ducet, quod bene no. Et hanc glo. intellige veram, quando testes non erant in illa causā examinati, sed si fuissent examinati, tunc deberent produci eorum dicta, vt est tex. notabilis in c. coram. 3. de ressi. in integ. per quem tex. sic debet limitari hæc glo. & per hanc glo. dicunt Do. de Ro. conclusio. 205. q. si opponatur in curia contra sigilla, vel signa posita in instrumentis productis, vel q. qui fecerat instrumenta non erat Notarius, q. dabitur dilatio ad probandum extra curiam, quia ista sunt probanda per testes, quos secum ducere ad curiam non tenebatur, vt dicit hæc glo. ¶ Item, licet probatio dilatoriā non committatur extra curiam, iuxta no. de priu. cum olim. & j. de exce. pia. per Io. Mo. tamen probatio peremptoriā bene committitur extra curiam. de fideius. constitutus. Sed in isto casu totū ius partis periret, si huiusmodi signa, sigilla, & Notarius non probaretur. de test. Alberi. & c. significauit, secundum eos.

ADDITIONO.

¶ Personalis. Adde, q. no. Fed. consi. 227. q. solū ille, qui est contemptus, potest alleg. se contemptum non alius. Ber.

SUMMARIUM.

- 1 Non posse dicitur, qui commodè non potest.
- 2 Prælati administrans durante suspensione a beneficio, incurrit penam priuationis ipso iure.
- 3 Suspendio a beneficio quid operetur.
- 4 Constitutio moderans aliam habet locum in omnibus casibus, in quibus habet locum moderata.
- 5 Electores si impediuntur infra octo dies, an excusentur?
- 6 Tres vulnerauerunt vnum, non apparet nisi vnum vulnus, non potest sciri quis vulnerauerit, &c. an omnes teneantur?
- 7 Iudicium agitatum cum illo, qui est exclusus ipso iure, non valet ad eius utilitatem.

Oeterum.

¶ Iste §. venit ad declarationem c. quam sit. 3. eo. ubi Greg. statuerat, q. presentaretur electio electo, q. citius poterat commode. sed hic post illud tempus arbitrium, & indeterminatum dat Nicol. hic 8. dies, & ex tunc locus erit penis istis. Io. An. ¶ No. infra quantum tempus debent electores presentare electio electionem. ¶ No. q. ille non dicitur posse, qui commodè non potest. ¶ No. q. ubi existentes de vniuersitate delinquant, non puniuntur omnes de vniuersitate, sed illi tantum, qui culpabiles sunt. No. arg. quem posse in ecclesia eadē plura habere beneficia, vt 3. de consue. c. j. ¶ No. ar. q. duratē suspensione a beneficio prælati administrans ipso iure incurrit penam priuationis. ad hoc 3. eo. c. j. ¶ No. q. per suspensionem a beneficio quis non priuatur titulo beneficij administratione ipsius, de quo per Innocen. in c. sicut ad extirpandam de coha. cle. & mu. ¶ Quæro, quid operatur suspensio a beneficio. sol. dic. q. idem est, quod priuare cum fructibus beneficiorum, vt patet infra in isto §. Ioan. And. tu dic, vt in c. sicut ad extirpandam. ¶ Quæro, an includantur in ista poena quæcunque

sint ista beneficia. sol. q. sic, quia omnia beneficia includuntur, siue sint simplicia, siue dignitates, siue etiam curata, cum hoc generaliter loquatur. de maior. & obed. solite. secundum Gar. & Ioan. Mo. & Ioan. Andr. ¶ Glo. super verbo, electiones. quærit, an iste tex. habeat locum in electionibus aliarum ecclesiarum inferiorum. sol. q. sic quantum ad terminum 8. dierum. ¶ In ea. glo. ibi, Gar. idem Ioan. Mo. & Archid. sed Ioan. Mo. remittit ad no. ibi per se. sed dicit Ioan. And. q. sibi videtur nimis durum, q. secunda poena huius §. & eius aggrauatio locum habeat in omni electione confirmanda. vnde sibi placet, quod illa decret. habeat locum in omni electione, quæ est confirmanda, vt ibi dixit. Sed poena huius decretalis restringitur ad cathedrales, & regulares, de quibus specialiter loquitur. Et istud dictum probat relatiuum, ipsas electiones, & sic restringitur poena. ad idem continuatio. ver. vel si personas. 3. eo. §. & idem probat ratio c. statutum. infra eo. tit. Ioan. Andr. ¶ No. tamen finē glo. ¶ q. constitutio moderans aliam, habet locum in omnibus casibus, in quibus habet locum moderata. Glo. super verbo, octo dies. quærit, an excusentur electores, si impediuntur infra octo dies. sol. q. sic. dic. vt in ea, quia est clara. ¶ Glo. super verbo, electus. quærit, an sufficiat presentare electionem procuratori electi. & distinguit inter procu. generalem, & specialem. dic. vt in glo. ¶ Glo. super verbo, culpabiles. quærit, quid si ignoretur, quis fuit culpabilis de illis de capitulo, an omnes, an nullus sit puniendus. glo. all. pro & contra, & sol. q. oēs sint puniendi, nisi aliqui probent se non fore culpabiles. Et respondet ad contraria. In si. glo. idem Io. Mo. & Archi. & pro gl. facit qd no. 3. de homi. significasti. 2. ver. quid si discerni. Io. An. Pau. dicit concludendo gl. q. aut constat omnes esse in culpa, & tunc omnes puniuntur. aut constat, q. aliqui tantum, & tunc illi tantum sunt puniendi. aut aliqui sunt culpabiles, dubitatur tamen, qui sint, & tunc procedat lex, absentem. s. m. Pau. In eo autem, qd gl. dicit, electores non excusari propter negligentiam missi, distinguit Ioan. de San. Geor. q. aut mittentes nō fuerunt in culpa a principio, vt putā quia miserunt talem, qui verisimiliter videbatur diligens, & tunc excusantur, dato q. ille fuerit postea negligens. facit de pi. significante. Aut fuerunt in culpa mittendo talem, qui non videbatur diligens, & tunc procedat glo. s. m. eum. Et no. istam glo. quæ facit ad q. t. quam dicit hic Do. Pet. de Anch. habuisse de facto, quia tres vulnerauerunt vnum, nec apparebat nisi vnum vulnus, nec poterat sciri, quis vulnerasset, & omnes tres fuerunt in rixa ex proposito, ita q. nō poterat contra aliquem inquiri de auxilio. dubitabatur, quid fieri deberet, & maximè stante statuto, q. pro vno homicidio non possit nisi vnus decapitari. & per hanc glo. videtur, q. stante isto dubio omnes debeant absolui, & hæc partem tenet D. Io. de Imo. ¶ Glo. super verbo, tollit. quærit, an isti admittantur ad impugnandam electionem alterius partis. glo. sol. per text. hic, q. non. ¶ In si. gl. idem Io. Mo. & Archid. Ioan. Andr. no. gl. de ver. totaliter. ¶ Glo. super verbo, excludentes. quærit, quid si isti, qui sic sunt exclusi admittantur, postea in medio iudicij, excipitur contra eos, an poterunt se iuuare ex tali processu. & sol. q. non, sed iudex ex officio suo sic. ¶ In si. glo. Idem Ioan. Mo. & Archidia. Et pro hoc facit cle. constitutionem. in si. co. tit. Ioan. And. ¶ No. ex ista glo. ¶ quod iudicium agitatum cū illo, qui est exclusus, ipso iure non valet ad eius utilitatem, licet possit valere ad informationē iudicis, si casus sit in quo ex officio procedere possit, quod no. pro statutis repellentibus ipso iure bannitos a potestate agendi, vel pro episcopo inquirente ad instigationem alterius, quia licet esset processum cū eo in causa, & in si. causæ repellatur instigator propter eius inhabilitatem, iudex non haberet de nouo inchoare processum, sed ex illis actis posset proferre sententiam. ad hoc d. clem. cōstitutionem. ¶ Glo. super verbo, beneficiis, quærit in principio, an sint suspensi ab officio? & sol. q. non, imo interim debet officiare ecclesiam. deinde quærit, an possint eligere durante suspensione? & sol. quod sic actiue, passiue nō, quia eligi non possunt. ¶ In ea. glo. ibi, officiares ecclesiam, & propter hoc habebunt sustentationem, vt no. supra eo. cum Vintoniensis. in glo. no. quod, in si. residuum vero fructuum conuertetur in utilitatem ecclesiæ, secundum Gar. & Ioan. Mo. de cle. non resi. c. pe. & de ver. si. c. fi. Ioan. And. ¶ In si. gl. per præmissa dicit Ioan. de Sancto Geor. q. si aliquis istorum expectaret dignitatem, vel aliud beneficium, qd vacaret interim durante suspensione, q. illud acceptare interim nō pōt, intantum, q. si in gratia nō sit illa clausula,

ADDITIONES.

- a De facto. Adde eundem consi. 227. Ber.
- b Absoluti. Vulnerans aut absolutus de vulnere, an potest accusari de morte secuta? Spec. de acc. ver. quid si vulnerasti.
- c Agendi. Adde, qualiter tūc iudex se habere debeat, Rom. consi. 114. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

clausula, acceptadi. fm cle. cū ei quē. de cōces. prebē. grā ex to-
to erit extincta. allegat pro & contra iura, q̄ habentur. j. de re.
in. ignorantia. in q. istud dictū Io. non v̄ verū, q̄ acceptatio be-
neficij est extrajudicialis actus, q̄ potest fieri ē in absentia iudi-
cis, vel executoris, vt no. gl. j. de concess. p̄b. c. j. & in cle. j. e. ti. er-
go v̄, q̄ possit fieri talis acceptatio p̄ istū suspensum, cū ex illa
nullus titulus tribuatur. & pro hoc decisio Rotæ 583. quæ inci-
pit, item q̄ acceptatio. vbi tenet, q̄ excōicatus pōt acceptare
beneficium vacans inclusum in suis literis, licet sibi per execu-
torem tunc conferri non possit. multo ergo fortius poterit ac-
ceptare suspensus a beneficio, quia magis inhabilitatur a bene-
ficio suspēso ab officio, q̄ a beneficio, iuxta no. in c. si celebrat.
de cle. ex. mi. & sic non sequitur executio gratiæ. vt dicit Ioan.
An. fatēor bene, q̄ durante suspensione, executor sibi cōferre
non poterit, q̄ est inhabilis quo ad tituli collationem, vt dicit
hic gl. & dicit D. Io. de Imo. q̄ dictum Io. de san. Geor. dēt intel-
ligi, q̄n gratia fuit concessa ante suspensionē, nā si fuisset cōces-
sa postea, esset surreptitia, si non fecisset mentionē de suspēso-
ne. Et ex his patet, q̄ suspensus nō hēt potestātē acceptandi be-
neficiū, & p̄missa patet, q̄ durate ista suspensione, non pote-
rūt ista beneficia cū aliis pmutare, iuxta no. p̄ Io. An. j. de re. p̄-
mu. c. j. in gl. no. & in cle. j. de p̄enis. in gl. non priuat obtentus.
fm Lap. Abba. ¶ Gl. super ver. ecclesia. recita p̄ contrarium, q̄
suspensus in vna ecclesia est suspensus in oībus aliis. glo. so. di-
stinguendo inter suspēsiōē a beneficio, & suspēsiōē ab offi-
cio. ¶ Gl. super ver. suspēsos. quārit, an ep̄s incurrat hanc pē-
nā, si contrafacit. & sol. q̄ non de suspēsiōe. alia verō, q̄ sic. de-
inde quārit de duabus. q. & sol. ¶ In ea. gl. ibi, in electiōe Me-
tropolitani, vt patet in suffraganeis ecclesiæ Rauē. de consū.
fm Archi. & de hoc de postu. pla. bonæ. j. in glo. pe. Io. An. ¶ In
ea. gl. ibi, adimpletur. no. istam gl. quæ limitat c. nuper. de sen-
excō. an habeat locum in pena suspensionis. sed gl. in ver. excō-
municationis, in cle. j. de heret. non facit differentiam inter su-
spēsiōē, & excōicationē. sed tantū an p̄ficiatur certū tps du-
rationi suspensionis, vel excōicationis. & tunc poterit absolue-
re. aut non p̄ficiatur certum tempus, & poterit, & ita etiam sen-
tit hic gl. Et no. q̄a per hoc limitatur etiam dictū c. nuper. Et iō
Pau. sic distinguit, q̄a aut q̄a iure suspenditur perpetua suspē-
siōe, & tunc ab illa non potest absolui, quia illa habet effectū
priuationis. Aut suspenditur temporaliter vsq; ad tres menses,
vel aliud certū tps, vt hic, & ab ista absolui non pōt durante tē-
pore, vt hic dicit gl. aut simpliciter suspēditur pro cōtumacia,
vel alia causa, & tunc pōt a suo ordinario absolui, vt in d. c. nu-
per & ita no. in clem. j. de re. ec. non alie. fm Pau. ¶ In fi. gl. idē
Ioan. Mo. & Archi. & idem putat Ioan. An. econuerso, q̄ si ele-
ctores p̄sentauerunt tempore debito, & electus cōsentit, pro-
pter quod electores miserunt instructores, & seruauerunt con-
stitutionem istam, sed electus non seruauit, propter quod ele-
ctores inutiliter laborauerunt, & fecerunt illas expensas ex cul-
pa electi, tales inutiliter factas recuperabunt ab illo. hoc enim
iustum est, & equum, vt in fi. ca. cum ex culpa sua isti sint passi
hoc damnum, supra de iniuriis. ca. fi. sed non sic, si in electo ve-
niente non veniant electores, quia tunc expensæ electi nō sunt
inutiles, vel deperditæ, quia sibi ius suum saluum remanet, vt
in fi. huius partis. Simile, quod no. supra de exce. exceptionē.
Ioan. And. Ioan. de sancto Georg. dicit, quod Do. suus dicebat
istam glo. veram, quando electus non potuit habere notitiam
causæ, propter quam nunc renūciat tempore suo, quo habuit
notitiam electiōis: aliās si tunc habuisset notitiam illius cau-
sæ, esset sibi imputandum, q̄ non procederet hæc glo. & idem
dicit, si propter causam superuenientem nollit consentire, ex
quo factio eligentium hoc non contingeret, & hoc est tene-
ndum secundum eum. & istud idem videtur velle Pau. hic, qui
dicit, quod si sciisset electiōem malè factam, tunc non pro-
cederet ista glo. quia dolus dolo compensaretur, secundū Pau.
¶ Gl. super verbo, colore, quārit de exemplo tex. & Io. ¶ In fi.
glo. cum glo. concor. Ioan. Mo. & Archi. Et vide de illo, qui su-
terioris auctoritate posuit custodem. §. eo. ca. j. ad fi. super glo.
secus enim, quod placet Gar. & Io. Mo. Io. An. ¶ Gl. super ver-
perpetuū, quārit, an si non fuisset adiectum verbum, perpetuū,
intelligi debuisset de perpetua priuatione. sol. q̄ sic. & ex hoc
inferit, q̄ de nouo non poterit sibi per episcopū conferri. ¶ In
fi. glo. Ioan. Mo. & Archi. Io. And.

S V M M A R I U M.

- 1 Pena dicitur imposita, si priuatur quis potestate prosequendi causam.
- 2 Electus pronuntiatur priuatus propter suam negligentiam, a qua pronun-
ciatione non appellauit, eligentes appellant, & obtinent in causa ap-
pellationis, an illa pronuntiatio proderit electo.
- 3 Paucitas contradicentium nihil operatur.
- 4 Repetitio verborum non est facienda etiam in materia penali.
- 5 Exclusus a potestate excipiendi nō videtur exclusus a p̄tate denunciandi.

El si personas.

- ¶ No. primò, q̄ vbi quis ex-
culatur pp̄ impossibilitatē
a comparando in iudicio, cessante impedimento te-
netur ad id, q̄ primitus tenebatur. ¶ No. ar. q̄ pena
dī imposita, si priuatur quis potestate prosequēdi cām. ¶ Que-
ro, q̄a dī hic, q̄ in prosecutione sui iuris non p̄iudicat electo
negligentia eligentium, in quo hic p̄seruetur ius electi? Sol-
dic, q̄ p̄seruetur circa confirmationem petendam, & in hoc
differt negligentia electi a negligentia eligentium, quia ele-
to negligente electores constitutionem seruantes, licet penas hu-
ius constitutionis non incurrant, non poterunt tamen causam
confirmationis fiendæ, vel iam factæ prosequi. cum electus sit
omni iure quæsito priuatus, tñ pōt cōpetere eis repetitio expē-
sarū contra electū, vt dixi §. ver. prox. sed non sic contra, cū i-
electi sit saluum, vt hic patet, & sic expensæ non sibi pereūt. Io.
2 An. ¶ Sed pone, quod pronuntiatur electus propter suam negli-
gētiā priuatus esse, a qua p̄nunciatione nō appellat electus,
& sic quo ad ipsum transiit in rem iud. tamen eligentes appel-
lant, & obtinent in appellationibus probantes electum fuisse
legitimè impeditum, an illa pronuntiatio reuocari debeat, &
quo ad illum electum. Sol. dicit Lap. Abb. q̄ sic, & obtinebit p̄
a eos, quod per se obtinere non potest. ¶ simile. j. de concess. p̄-
ben. c. pen. & de reg. iu. c. cum super, & quod ibi scripsit Io. An.
in ver. si constiterit. cum vers. seq. Et hoc verum intellige, nisi
fuisset per appellationem releuatus electus, vt quia constabat
eum non incidisse in p̄nam huius constitutionis, vel erat du-
bium, secus si constaret eum incidisse. etiam quod dixi electo-
res appellare posse a declaratione facta contra electū, licet ele-
ctus non appellauerit, intelligendum est eo casu, quo eligēt
non sunt priuati a prosecutione cōfirmationis electiōis, vel
si sunt declarati priuati appellauerunt a declaratione illius pri-
uationis prosecutionis, & in casu, quo poterunt appellare, vt
in electo dictū est, & etiā a declaratione iuris priuationis ele-
cti, aliās non procederet dicta q. & respōsiō, & remissio ad eā,
quia in nullo audirentur eligentes, fm Lap. Abb. ¶ Gl. j. po-
nit, quid tractetur in isto ver. ¶ Gl. super ver. electi. recita per
contrarium, q̄ frustra mittantur personæ instructæ, ex quo ele-
ctus non venit, propter quod est priuatus iure quæsito per ele-
ctionem. glo. sol. ¶ In fi. gl. idem Archi. & Ioā. Mo. Item p̄na
electi locum non habet nisi elapso tempore integro. j. eo. com-
missa. j. respōsiō. Et eodem instanti locum hēt pena eligentiū.
§. s. ad hæc. saluo quod ibi no. in glo. j. p̄ qd̄ patet regulariter, q̄
ex facto electi eligentes excusare se non possunt. Io. An. ¶ Gl.
super verbo, ministrare. quārit in p̄ine. de ratione, quare tenē-
tur ministrare expensas. ¶ Gl. sol. deinde opponit, q̄ non sit
necesse, q̄ isti mittantur. & sol. ¶ Gl. in ver. contradicentium.
3 recita per contrarium, t̄q̄ paucitas contradicentium nihil op̄e-
retur, quia non possunt esse pauciores in capitulo, q̄ vnus, vel
duo, & illi venite tenentur, vt hic patet. Gl. sol. deinde quārit,
qui dicantur pauci. & sol. ¶ In fi. gl. dicit hic Gar. & placet Ioā.
Mo. & Arc. q̄ quando contradicentes non possunt mittere ni-
si vnum, illum mittere tenentur. ar. supra. §. prox. ver. & quādo
ad hoc de dolo, & contu. cum dilecti. Et idem dicunt de perso-
nis instructis, quas eligentes mittere debent, vt scilicet saltem
veniat vnus, & his casibus mittant procuratorem, vt sic inquan-
tum potest fieri constitutioni satisfiat. Ioan. And. ¶ Gl. super
verbo, aliā. quārit de exemplo tex. & sol. in fi. glo. idem Io. Mo.
& Archi. Ioan. And. ¶ Gl. super verbo, probabilis. quārit in-
fra quantum tempus debeant isti probare impedimentum. gl.
Io. ¶ Gl. super verbo, procuratorem. quārit, an iste procura-
tor debeat esse de electoribus. sol. q̄ non. ¶ Gl. super verbo, ni-
hilominus. quārit si finitum est negotium, antequam cesset im-
pedimentum, an isti teneantur mittere. & sol. q̄ non. ¶ Gl. si-
per verbo, priuentur. quārit, an per sniam vel ipso iure? sol. q̄
per sniam. Itē, an per ordinariū? & sol. q̄ sic. deinde quārit, an si se
ingesserint durate suspensione, sint priuari? sol. q̄ non. ¶ In ea.
4 glo. ibi, repetitū. ¶ No. gl. t̄q̄ ē in iure penali nō est faciēda re-
petitio verborum, vt pena cōmittatur vltra verba legis expres-
sa. ¶ Gl. super verbo, contumacia. recita per contrarium, q̄ ex
repulsionē istorum sequetur inconueniens, quia cōfirmabitur
indignus, ex quo repelluntur opposites. glo. sol. ¶ In fi. gl. no.
bene istam glo. quæ ponit aliquos casus, in quibus iudex sup-
plet de facto. de quo vide supra de postu. p̄lat. bonæ. j. ¶ Gl.
super verbo, p̄na. recita per trium, q̄ isti opponētes non de-
bent puniri, quia possunt desistere sine p̄na. glo. sol. q̄ non. de-
inde quārit, & sol. In fi. glo. idem Ioan. Mo. & Archi. Ioan. An.
¶ Gl. super verbo, p̄cedenda. quārit, an ista p̄na sit imposita
ipso iure. sol. q̄ non. deinde quārit, an isti exclusi a prosecutione
ne admittantur per viam denunciationis? & sol. q̄ sic. in fi. gl. in

A D D I T I O.

- 1 ¶ Non potest. Adde pro hoc, quod dicit Fred. consi. 289. Ber.

his, quæ ponit gl. cōcor. Io. Mo. & Archid. Et pro ultimo dicto alle. Arc. de iureiur. ad nostram. 2. & c. & si Christus. sed melius facit. e. ti. quæadmodū. in fi. Io. An. ¶ No. ista glo. ¶ qd ille, qui est exclusus a potestate excipiendi, nō vñ exclusus a potestate denunciandi. ¶ Glo. super ver. nullum. quærit, quia hic dicitur, qd ex negligentia extraiudiciali nullum sit præiudicium: an ex actu iudiciali gesto cum electoribus præiudicetur electo, vel alijs? glo. so. ¶ In fi. glo. no. bene istam gl. an sententia lata cum electoribus præiudicet electo? & vide not. per Io. And. in c. dudum, 2. de elec. super ver. constaret. & super ver. si constituitur. cum suis remissionibus. Io. de Sancto Geor. dicit gl. procedere extra terminos huius c. nam in terminis ca. non procedit: quia electus in terminis huius ca. debet personaliter prosequi causam suam: vel ex causa per procuratorem instructum. & sic capitulum seu eligentes non fiebat processus. Sed procedit gl. in casibus, in quibus capitulum, seu electores pnt petere confirmationem, s. e. qd sit. in prin. cum si secundum eum. Et de mā per Mode. in cle. causam. & cle. constitutionem. eo. tit.

ADDITIONES.

- 1 Denunciandi. Adde Old. conf. 101. Ber.
- 2 SVMMARIUM.
- 3 Postulatio dependet a gratia.
- 4 Postulatus an possit prestare consensum postulationi?
- 5 Et copulatiua, stat proprie copulatiua, & non expositiua.
- 6 Episcopus qui renunciauit loco, & non ordini, an possit eligi?
- 7 Constitutio disponens super vno ex correlatiuis extenditur ad aliud correlatiuum.
- 8 Statutum dicens, quod quis puniatur simili pena, qua puniatur alius, intelligitur, quando ille est capax illius pene.

Denique. ¶ Glo. j. ponit quid tractetur in isto s. No. qd patiens defectum in ordinibus vel ætate, non debet eligi, sed postulari. & hoc clarum, quando assumitur ad episcopatum: sed si assumitur ad inferiora beneficia, an possit eligi habens defectum ordinum? dixit supra eo. li. licet canon. ¶ No. qd alligatus alteri ecclesie matrimonialiter nō pōt eligi, cum non habeat liberam potestatem consentiendi. ¶ No. qd postulatus non pōt consentire postulationi. ¶ No. qd postulatio depēdet a gratia: & sic non vñ ex illa quæritur ius postulato. ¶ No. qd postulat-

- 1 tus possit prestare consensum postulationi? so. Archid. dicit qd sic, si vult: non tamen compellitur consentire si non vult, vt dicit hic tex. nec per hoc debet rephendi, cum a seipso nō oriatur, sed inuitatus ab alijs. facit quod no. s. eo. cum in iure. in fi. tamen consensus eius non inducit matrimonium spirituale. Io. An. ¶ Glo. 2. recita per contrarium qd tex. habeat superfluitatem: quia dicit, quando proceditur ad postulationem. postea dicit de his, qui sustinent in ætate, vel ordinibus defectum: sed sufficiebat dicere, quando sit postulatio, cum isti tales sint postulandi. glo. timore huius pñj sol. dupliciter. ¶ In fi. glo. no. istam glo. qd proprie copulatiua, & stat copulatiua, & non expositiua: quod no. pro statutis. vide similem glo. j. de penis. c. j. in glo. pen. ¶ Glo. super ver. ætate. quærit, qui dicantur sustinere defectum in ætate. Item quis dispēset cum patiente defectu in ætate, vel ordinibus. & sol. dic. vt in glo. ¶ In fi. glo. Pau. concludit, si quærit, quis possit dispensare in episcopatibus. dic. qd solus Papa dispensat, vt no. Mode. s. eo. innotuit. Si de inferioribus quæritur, aut loquimur in ordinibus. & ep̄s dispensat. de æta. & quali. tuam. etiā in Abbatia, vt ibi patet. Si loquimur de defectu natalium, aut loquimur de illius promotione ad dignitatem, & solus Papa dispensat: aut de inferioribus, & tene, qd habes supra de fil. presb. c. j. & fi. Si loquimur de patiente defectu in ætate, dic. vt in glo. c. j. de æta. & qual. Pau. ¶ Glo. super ver. postuletur. quærit, an id, qd hic dicit de postulatis, intelligatur siue ecclesia sit immediate subiecta Papæ, siue non? glo. sol. In fi. glo. dicit Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ Glo. super ver. alligati. quærit de exemplo rex. & sol. deinde quærit de alio dubio. & sol. ¶ In ea. gl. ibi, vt ep̄i. ¶ Quid aut de ep̄o, qui renunciauit loco, & non ordini, t an possit eligi? tenet hic Gar. Ioan. Mo. qd sic. sed Archi. tenet, qd sit postulandus. sed Io. An. dicit tenendum id, qd ipse dicit de renun. post translationem. super 2. glo. dixit tamen, qd oēs predicti sunt cōcordes in hoc, qd si tales postulentur, qd ipsi teneantur ire ad curiam: cum in eis cesserit rō hic expressa in rex. Io. An. ¶ Glo. super ver. de veteris. quærit, vbi sitius antiquum, & sol. deinde quærit, an opposcentes debeant venire isto casu. & tenet qd non. in fi. glo. idem Io. Mo. & Arch. qui etiam tenet, qd postulantes tales alligatos nō tenentur mittere instructores, cū nil immutetur de iure veteri, vt dicit hic tex. Sed Arch. dicit aliquos tenere contrarium pp identitatem rōnis huius ca. quod est tutius, secundum eum. Nec ob. predictis fm Gar. qd agens populari actione nō dat procuratorem, sed defendens. sic ff. de popu. ac. qui populari. & no. s. de accu. ca. veniens. in glo. j. quia cum opponens defendat, s. de excep.

5 dilecti. ergo facit pro no. s. & idem Io. Mo. Io. An. ¶ No. gl. qd
b constitutio disponens super vno ex correlatiuis b extenditur ad aliud correlatiuum, dato qd de eo non fecerit mentionem. ad hoc tex. j. q. 3. si quis obiecerit. ¶ Glo. super ver. consensum. qd rit in prin. quando incipiat currere tps, ex quo non habet consentire postulatus. glo. sol. deinde quærit, qualiter ep̄s postulatus ad aliā ecclesiā debeat rñdere. Item quærit, an postulatio sit presentanda taliter postulato? & sol. qd sic. ¶ In fi. glo. predictis cōcor. Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ Glo. super ver. subministrent. qd rit, an indistincte isti debeant ministrare expensas. glo. so. in fi. gl. & secundo casu ministrant de proprio. & si nō haberent unde, puta quia sunt regulares, debent habere de cōmuni. de acc. ex parte. & c. pe. fm Gar. & Io. Mo. & idē Arch. s. e. s. si verò. Et facit qd ibi no. in fi. vltimē gl. Io. An. ¶ Glo. super ver. instructas, quærit, an isto casu opposcentes teneantur venire, ex quo postulat-
6 tus non alligatur ecclesie cathedrali. tenet gl. qd sic. ¶ In fi. gl. idem Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ Et no. bene ista gl. qd constitutio penalis extenditur ad cōprehensa sub rōne specifica in illa cōstitutione cōtenta, licet illa non sit expressa in pñtione. vide qd dicam j. eo. tit. pñtō. ¶ Glo. super ver. similis. recita per pñrium. qd nō possit postulatus negligens puniri simili pena, qua electus: quia non acquiritur ius postulato. gl. sol. ¶ In fi. gl. no. istam gl.
¶ qd quando dñ in statuto, qd quis puniatur simili pena, qua puniatur alius, intelligitur, quando ille est capax illius pene. Sed si non esset capax, imponetur ei similis pena, qd magis pōt adaptari pene expñse. vnde si statutum diceret, qd falsificanti instrumentum amputetur manus dextra: & pducanti falsum testem similis pena imponatur: si producens falsum testem non haberet manū dextrā, deberet sibi abscindi sinistra. vidē glo. fi. & qd ibi no. j. eo. si compromissarius. ¶ Glo. super verbo, nec per hoc. quærit, quare fuerit additus iste ver. in tex. & sol. ¶ Glo. super verbo, gratia, recita per pñrium, qd postulatio non dependet a gratia, s. eo. scriptum. glo. timore pñj sol. distinguendo. ¶ In fi. gl. Arch. s. eo. ti. in c. 2. in prin. ponit dictū Gof. qui distinguebat, qd si postulatio sit a duplo maiori numero, innititur iuri, & gratiæ. iuri, quia preualet electioni, s. c. scriptū. quia ea pendēte alia postulatio, vel electio fieri non debet, s. eo. ti. bonē. 2. & quia postulantes a postulatione resilire non possunt. de postu. bonē. 3. de quo remittit. 61. dist. s. sed aliud. Gratiæ verò dñ inniti: quia non datur actio, vt postulatus concedatur a superiore. ideo hic dñ, consensus eius non valet, cum a superiore dependeat: tamen putat, qd habito illius consensu, a quo dependet, posset implorare iudicis offm. alleg. quod not. Inno. in ca. cum Bertoldus. de re iudi. in gl. secus. & qd no. s. eo. scripto. su per glō. hic dicit tamen, qd postulatio non est confirmanda. de quo de postu. gratum. in vltima glo. Ioan. And.

ADDITIONES.

- 1 Procuratorem. Adde Ro. conf. 52. Ber.
- 2 Correlatiuis. Adde Ro. conf. 32.
- 3 SVMMARIUM.
- 4 Acquis canonum est seruanda.
- 5 Orrò. ¶ No. primò, qd equitas canonum, & sic equitas scripta est seruanda. de quo s. de transla. c. j. & in l. placuit. cum ibi no. per gl. & Doct. C. de iudi. ¶ Glo. j. ponit, ad quid iste ver. fuit hic positus. ¶ Glo. 2. quærit, an detur noua actio ex isto iure ad expensas repetendas? glo. sol. qd non. ¶ In fi. glo. idem Io. Mo. & Arch. qui super hoc remittit ad Spec. de expensis. s. si ante litem. Io. An. ¶ Glo. super verbo, eligentium, quærit de intellectu litere, & sol. ¶ Glo. fi. quærit, quia tex. dicit, qd expensę restituantur, fm quod fuerit iustum, & equum; quando, & quid dicatur iustum, & equum circa restitutionem expensarum? gl. sol. distinguendo quid de electoribus, quid de electis, & quid de opposentibus postularis, & postulantibus: an recuperent, vel non: dic. vt in gl. ¶ In ea. glo. ibi, per capitulum. si minor pars protestatur in capitulo, qd nolebat aliquā illarum electionum prosequi expensis monasterij, cui protestationi maior pars nō cōsensit. dicit Io. An. qd Dñs suis disputauit, qd minor amodo nō peteret expensas, quas p protestationē illis renuciassē dicatur. Io. An. ¶ In c. gl. ibi, nil repetet, non tñ negat gl. victū condemnari, vt sequitur. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, aduersus capitulū. intellige gl. vbi vtiliter gestum est. & si sine mādato vnus prosecutus est negotium nomine ecclesie, fm Gar. alleg. dictum s. antepe. & l. fi. ff. de eo per quem fa. erit. Io. An. ¶ In fi. glo. vide in Spec. de expensis. s. j. super ver. de expensis autem. Io. An. & ibi Io. And.
b tenet fi. huius glo. in mendicante b. & corroborat multis rationibus,

ADDITIONES.

- 1 Equitas scripta. Equitati tamen non scripte p̄ferretur lex scripta. l. j. & ibi Bar. C. de le. nisi in his, quæ sunt in arbitrio iudicis. Bar. ibi. Equitas autem est, attendere potius sensum, quā verba. Bal. in l. etiam. C. de iure dotium.
- 2 Mendicante. Adde latē Oldr. conf. 27. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tionibus. & respondet ibi ad contraria, quæ possent contra istā glo. induci. Io. de Sancto Geor. supra eo. §. si verò. tenet contra istam gl. Mouetur, quia iste tex. loquitur etiam in regulari: unde iste finis debet intelligi et de regulari, arg. de bap. maiores. post prin. & sic dicit de facto seruari, secundum eum. do. Io. de Imo. dicit, q. putat quod gl. seruetur in practica. Nec obstat q. ca. loquatur de regulari: quia fatetur, q. in his, quæ possunt regularibus adaptari, sunt illis adaptabilia, & in alijs non. ar. §. e. ti. §. deniq. item, quia impotentia iuris equiparatur impotentie facti, §. de rescri. sciscitatus. sed impotentia facti excusat, §. eod. §. si verò. ergo & impotentia iuris, quæ adest in religioso, supra de accusa. ex parte, secundum eum.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

- 1 Superficies non potest edificari sine fundamento.
- 2 Auctoritatem licitum est allegare sine assignatione quotæ.
- 3 Populi appellatione non comprehenduntur senatores & nobiles ciuitatis.
- 4 Ecclesia triumphans quæ dicatur, & quæ militans.
- 5 Ecclesia hoc nomen quid importet.
- 6 Ecclesia Romana an sit maior aliarum ecclesiarum.
- 7 Populus unde dicatur.

Fundamenta.

- F**undamenta. Glo. prima diuidit, & summat totum tex. vide eam, legam per partes. ¶ No. primo, q. quædam est ecclesia, quæ dicitur militans: & quæ sit illa, aliquid dicitur infra. ¶ No. q. sine fundamento superficies edificari non potest. ¶ No. tex. ibi, sicut scriptum est. q. licitum est allegare auctoritatem sine alia assignatione quotæ. de quo aliquid per Io. An. in ca. vestra. de cohabi. cle. & mulie. ¶ No. q. propter sparsionem sanguinis sancti factam in loco dicitur locus consecrari. & sic videtur, q. si interficiatur sanctus in ecclesia, non sit necessaria reconciliatio. de quo j. de consecra. eccle. c. j. ¶ No. ex ordine literæ, q. sacerdos debet præferri Regi. vide de maio. & obe. solite. ¶ No. ar. q. appellatione populi non comprehenduntur senatores, & nobiles ciuitatis. ¶ No. arg. q. sedes Apostolica a ciuitate Romana in alium locum mutari non potest. ad hoc 3. q. j. rogamus. ¶ No. officium Cardinalium, quia sunt coadiutores Papæ in officio sacerdotali. ¶ Item sunt consultores sui. ¶ No. arg. q. non præsumitur ignorantia notabilis facti, & antiquati. ¶ Quæro, quæ dicatur ecclesia triumphans, & militans. Sol. dicit Io. Mo. q. ecclesia est vnica hic militans, & supra triumphans: inducens illud Augustini, qui dicit, q. prima est in tempore peregrinationis, secunda in æternitate mansionis. prima in labore, secunda in requie. prima in via, secunda in patria. prima cum hoste pugnat, secunda sine hoste triumphat. inducit illud Iob 7. militia est vita hominis super terram. ad idem ad Timotheum j. c. 2. ergo sicut Rex, vel Imperator militat pugnando, vincit fugando, & post victoriam triumphat: ad hoc proœmium Insti. sic & corpus mysticum fidelium: quia dicitur ecclesia militans, cuius caput, & sponsus est Christus, in quo corpore sunt etiam infideles, schismatici, & similes. habet enim bonos & malos. 2. i. dist. quauis. 26. dist. acutius. & ibi de hoc: & triumphans habet solum bonos: quia in illa non est macula venialis peccati, nec ruga mortalis. de poeni. dist. j. c. Ecclesia 3. q. 4. recurrat. in fi. post vniuersalem autem resurrectionem ecclesia militans fiet triumphans: & post etiam triumphans in suis membris descendentes, ita q. sponsa sit vxor. Apocalypsis 21. veni, & ostendam tibi sponsam vxorem agni. sic & sponsa carnalis ducta in domo fit vxor. ff. de ritu nup. l. minorem. sic sponsa Christi ecclesia militans, vel fidelis anima ducta in celestē Hierusalem censetur vxor Christi. fm Io. Mo. na. Io. An. ¶ Quæro, quid importat hoc nomen ecclesia. Sol. dicit Archid. de conse. dist. j. ecclesia. haberi ex decretali Lucij Papæ ca. 2. & Broc. 2. ca. q. ecclesia nomen Grecum, in Latino sonat idem, quod conuocatio: quia omnes ad se vocat: & idem dicitur Catholica. 21. dist. quauis. j. q. j. ex Catholica. quod sonat in idem, quod vniuersalis synagoga. synagoga idem est, qd congregatio Iudeorum, vt Hug. dicit, & ponit aliqua, quæ non sunt necessaria multum. ¶ Quæro, an ecclesia Romana sit maior aliarum ecclesiarum. So. Io. Mo. & Archi. dicit, q. sic. Et ad huiusmodi iudicium ciuitas Rom. est composita ad exemplum orbis propter quatuor Patriarchales sedes, quæ sunt in vrbe, sicut in orbe, vt patet de priui. antiqua. & ille quæ sunt in vrbe sunt istæ. ecclesia Sancti Petri, Sancti Pauli, Sancte Mariæ Maioris, & Sancti Laurentij extra muros. Sed principalis est ecclesia Sancti Ioannis Lateran. & patet hæc prerogatiua: quia solus Papa, & Episcopi & Cardinales. celebrant in maiori altari Sancti Ioan. in alijs celebrant nedum presbyteri Cardinales, sed etiam Episcopi. Et de ipsa sede Lateran. habetur 23. distin. c. j. in prin. & 63. dist. Adrianus. 2. alij dicunt, q. ecclesia Sancti Petri non est Patriarchalis: subest enim Episcopo Portuensi, & est de ipsius diocesi. Sed dicit Archid. q. istud videtur mirabile dictum, cum ecclesia Beati Pe. prima vocetur, 12. q. j. futura. &

dicatur caput ceterarum ecclesiarum, sicut Petrus caput Apostolorum. 3. q. 6. dudum. & ibi Lau. arguit ecclesiam Sancti Petri esse maiorem Lateran. ad idem 10. q. j. sanctorum. & in prædicto ca. futuram. vbi de hoc. & in chronica legitur, q. Bonifacius Quartus obtinuit ab Augusto Imperatore, q. ecclesia beati Petri caput eēt omnium ecclesiarum. Tenetur tamen communiter, q. Lateran. est maior, & Roma, ecclesia appellatur: & est proxima sedes Apostolica, fm Hug. Legitur etiam in chronicis, q. Constantinus ultra palatium Lateran. construxit ecclesiam Sancti Saluatoris, quā censuit in toto orbe esse maiorem, fm Arch. Io. An. Tractat hic Archid. de senatoribus, & dicit, q. erāt centum numero: sed quia non est multum utile, iō omittit ista. ¶ Quæro, unde dicitur populus. So. dicitur a polis qd est ciuitas. & est populus humane multitudinis cētus iure, consensu, & cōcordi cōmunionē sociatus. vel populus est collectio nobilium & ignobilium. plebs vero ignobilium tantum collectio. & dicitur populus a pluralitate: quia plures sunt, q. nobiles, ignobiles. cōtra hoc tamē facit Insti. de iure naturali. §. plebs. Io. An. sed dic, q. non est contra. ¶ Quæro, an Imperator possit reuocare hanc cōcessionem. So. dic, q. non, vt no. 63. dist. ego Ludouicus. & facit cle. ne Roma. circa fi. de iure iu. & ibi de hoc. Ioan. And. ¶ Gl. super ver. summo, recita per contrarium, q. tex. habeat in se contradictionem: quia infra dicit, q. inter Apostolos erat æqualis virtus. glo. sol. q. respectu administrationis erat Pe. summus, sed meritis non. ¶ Glo. super ver. dexteris, quærit quid significat. ¶ Glo. super ver. gens san. recita per contrarium, q. Romani non sunt gens sancta, sed pessima. glo. sol. ¶ In fi. gl. ponit Io. Mo. de malitia Romæ prout scripsit Bernard. ad Eugenium Papam, de quo habetur in Spec. historiarum lib. 29. scribit autem Bernard. clerum Romanum ordinatissimum esse debere, a quo in omnem ecclesiam cleri forma processit. ¶ Quid de populo Roma. loquar, qui tam notus sceleris, q. proteruia Roman. esset. ¶ Et subdit post multa, quarum aliqua ponit Archi. 1. q. j. §. hæc si quis. talium tu pastor vtiles cōsidera, qd, si fieri possit, conuertas eos: ne ipsi subuertant te. dicebat etiam hic Io. Mo. q. Roma fundata a prædonibus adhuc de primordijs retinet, dicta Roma quasi rodens manus. ponit versum. Roma manus rodit, quos rodere non valet, odit. ¶ Gl. super ver. fratres, recita per contrarium, q. Papa nō dicat Cardinales fratres, sed filios. de testi. licet. sol.

Roma manus rodit, quos rodere non valet, odit.

ADDITIONES.

- a Non potest adde vt per. Oldr. conf. 85. Ber.
- b Quatuor Patriarchales. Adde Ro. conf. vlt.
- c Populus. Adde Fed. conf. 188.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

- 1 Imperator, Rex, Dux, Marchio, Princeps, Comes, & Baro differunt.
- 2 Nepotum appellatione qui comprehendantur.

Roinde. ¶ No. differentiam esse inter Imperatorem, Regem, Principem, Marchionem, Ducem, Comitem, & Baronem; de quibus hic glo. ¶ No. q. dignitas regiminis temporalis non datur perpetuo, sed ad tempus. de quo supra de iud. c. fi. ¶ Quæro qui comprehendantur appellatione nepotum. So. communiter leges vocant nepotem descendentem ex filio vel filia. ff. de gradu. l. j. §. 2. & l. 3. in fi. & l. iurisconsultus. §. secundo gradu. in fi. & faciunt ad idem cellule arboris. Sed c. tua. de consan. & aff. vocat nepotem fratris vel sororis filium. Item in vrbibus seu. quib. mo. seu. ami. §. item si fratrem. dicitur ibi, vel nepotem. i. filium fratris. Ad idem infra de schif. c. vnico. in prin. & de poeni. foelicis. §. cōterum. & supra de proba. per tuas. in fi. & sic etiam videtur poni de præben. dilecto. in prin. & de arbi. ca. 2. de accu. accedens. & sic habet cōmunis vsus. loquendi qui sequendus est. de spon. ex literis. Et per premissa patet istos collaterales nepotes esse prohibitos etiam hic Ioan. And. ¶ Glo. super verbo, a Principe. quærit, qui dicantur isti nominati in tex. sub nomine dignitatum secularium. dic, vt in glo. ¶ In fi. gl. vide.

ADDITIONES.

- a Nepotum. Adde Fred. conf. 39. & ibi an veniat filius fratris. Adde latius q. nepotis appellatione in materia odiosa non venit filius fratris mero iure, inspecto tamen propter communem vsus loquendi, qui seruari debet, vt l. labeo. ff. de supel. le. & in c. tua nos. extra de consan. & affi. comprehenditur talis nepos quantumcunque materia sit odiosa, vt no. Ioan. And. hic. nam in communi dispositione etiam restringibili debemus facere interpretationem secundum communem vsus loquendi. no. glo. in ca. nonnulli. de rescrip. & Do. in c. olim. de verb. sig. Bar. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iu. Abb. in ca. 2. de arb. de hac materia vide etiam Bart. in l. si instituta. §. de inoffi. ff. de inoffi. testa. per Feli. in c. per tuas. vers. prima conclusio de proba. & in proce. decre. circa medium, & quod appellatione nepotis etiam in statutis venit filius fratris, est dictum Io. And. hic, quod dicit sing. Fran. Corsetus sing. incip. Tu scis.

vide s. etiā de his dignitatibus glo. in cle. j. de bap. ¶ Glo. super ver. perpetuum. quārit de intellectu tex. & so.

S V M M A R I V M.

1 *Officiales temporales ex sola electione sine alia confirmatione habent ius administrandi in officio.*

2 *Constitutio militantis ecclesie adstringit etiam delicta occulta.*

3 *Iudex ecclesiasticus potest priuare laicos dignitatibus temporalibus propter delictum commissum circa rem ecclesiasticam.*

Vod si secus. ¶ No. ar. q. officiales temporales ex sola electione sine alia confirmatione habent ius administrandi in officio. ad hoc tex. de iud. c. fi. & C. de of. prefe. pr. A fri. l. j. §. optamus. ¶ No. q. constitutio militantis ecclesie adstringit etiam occulta delicta. de quo in cle. j. de hereti. ¶ No. q. ubi q. est priuatus ipso iure beneficio, pōt eligi alius rector absq; alia pronuntiatione a sententiē super priuatione. ¶ No. q. gesta per inhabilem a subditis tolerata non valent, quando illa tolerantia a superiore est reprobata. ¶ No. q. iudex ecclesiasticus pōt priuare laicos dignitatibus temporalibus ppter delictum commissum circa rem ecclesiasticam. ¶ Glo. super verbo, iudices. quārit, de quibus iudicibus intelligatur. & sol.

A D D I T I O.

a ¶ Pronuntiatione: Adde intelligendum, vt dicit Pe. de Anc. consi. 284. in fi. B.

S V M M A R I V M.

1 *Aduenarum appellatione non comprehenduntur continui habitatores.*

Tautem. ¶ No. q. appellatione ciuium comprehenduntur tñ illi, qui originem de ciuitate traxerunt. quod intellige, quando illud exprimitur in dispositione, aliās comprehenderentur tantū habentes domicilium ibi, vt no. glo. supra de rescrip. statutum. §. 2. ¶ No. q. appellatione aduenarum non comprehenduntur continui habitatores. ¶ Gl. fi. recita per contrariū, q. ciues non pnt habere officia in ciuitate propria. glo. sol. ¶ In fi. gl. dicit Io. Mo. q. caro & sanguis reuelauit conditori huius canonis, vt sic statueret, qui fuit Roma. Io. And.

A D D I T I O.

a ¶ Ciuium. Adde Ant. de But. consi. 21. Ber.

S V M M A R I V M.

1 *Pena imposita per ius in casu negligentie non includit casum delicti.*

2 *Iura pœnalia loquentia in certo casu non debent extendi ad alium casum non expressum.*

3 *Eligentes scienter indignum sunt priuati ipso iure potestate eligendi.*

4 *Ipsa iure, verba ista quid importent.*

5 *Capitulum an succedat sede vacante in potestate providendi de beneficio, quod deuoluitur ad Episcopum per negligentiam, vel delictum inferioris?*

Vanquam. ¶ Glo. j. summat, & diuiditur in duas partes principales. Primo loquitur de ecclesijs episcopalibus. Secundo de inferioribus. secunda ibi, Secus. Et prima posset subdividi, quia primō ponit vnum dictum tollēdo quoddam ob-
staculum. secundō ex illo infert ad casum quæsitum. secunda ibi, Igitur. ¶ No. primō, q. pena imposita super ius in casu negligentie non includit casum delicti: & sic non parificantur negligentia, & delictum. ¶ No. q. iura pœnalia loquentia in certo casu non debent extendi ad alium casum non expressum. Ad hoc infra eo. statutum. ¶ No. argu. q. ille, ad quem deuoluitur potestas eligendi propter negligentiam inferiorum, debet procedere per viam electionis, & non per viam pronuntiationis: quia text. hic dicit eligendi potestas. de quo aliquid glo. supra eo. tit. & lib. ca. j. & supra ne pro defectu. vbi per Io. And. ¶ No. q. eligentes scienter indignum ipso iure sunt priuati potestate eligendi. ¶ No. quid importent ista verba, ipso iure priuatus. quia intelliguntur, vt priuatus sit absq; alia pronuntiatione sententiē: vide intra de pœ. felicitis. & de homi. pro humani. ¶ No. q. statuta loquentia de ecclesijs cathedralibus non includunt ecclesias inferiores. ¶ Sed pone, q. illi, ad quos spectat, non eligunt, sed procedunt ad nominationem tantum: & faciunt nominationem, ex qua non sequitur, nec sequi dicitur electio: an dicamus esse in casu negligentie, vel delicti: So. dic. q. potius debet iudicari negligentia, q. delictum. & sic non deuoluitur ad Papam isto casu, secundū Pau. ¶ Glo. super verbo, cathedrali. recita per contrarium, q. idem fit in inferioribus, vt in iuribus alleg. in gl. gl. fatetur contrarium. ¶ In fi. glo. no. istam glo. q. licet ius æquiparet duo quo ad certum casum, non tamen sequitur, q. in alijs casibus statutum in vno extendatur ad reliquum. vide glo. infra de regula. constitutionem. ¶ Glo. super ver. spectat. quārit, an tex. habeat locum, quocunque iure spectet. Io. q. sic. ¶ Glo. super ver. debitum. quārit, qd sit tempus eligendi debitum. & so. in fi. glo. de hoc supra eo. quia propter. super glo. 2. Io. And. ¶ Glo. super ver. alium, colligit no. ex tex. & alleg. concor. in fi. glo. Io. de Sancto Geor. di-

cit, q. quandoq; æquiparantur, vt supra de rescrip. sin autem. & ca. plerunque. & c. ex parte, supra de offi. Archi. ea quæ. de offi. ordi. significauit. & de testi. per tuas. dic. in casibus, in quibus punitur culpa, fortius punitur dolus. ita loquuntur iura supra alleg. non autem aliās indistincte æquiparantur, vt ibi patet in concor. ¶ Glo. super ver. eligunt: quārit, an iste tex. habeat locum, quando eligunt diuerso contextu, vel simul. ¶ Glo. super ver. scienter. quārit, an idem sit quando ignorāter. & sol. q. nō. ¶ Glo. super ver. deuoluetur, recita per contrarium formatum in glo. ¶ In ver. in contrarium videbatur. vsq; ad ver. sed vt dixi, in prin. ibi glo. ponit solutionem contrarij. Et deinde glo. vt declarat melius, ponit, quis haberet providere ecclesijs de iure antiquo, & quis de iure hodierno. ¶ In ea. glo. ibi, cum nostris. & ibi tenet Inno. q. dummodo talem eligerent, in quem cadere possit ius dignitatis, qualē dicit ēt homici dam, non dicentur negligentes: secus si talem elegissent, in quem tale ius non cadat: ponit exemplum de omnino illiterato, muliere, vel infante. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, potestas rediret ad eos. & licet posset esse eadē suspitio in inferioribus: non tamen vrget intantū in illis sicut in istis. facit supra c. proxi. in fi. ff. de legi. tut. l. legitimis. Itē originalis causa fauet in illis, vt s. Item grauatus appellare poterit saltem ad Papam. 2. q. 6. omnis oppressus. in fi. & finis est ponderandus. de no. ope. nun. c. 2. in fi. Io. An. ¶ Sed dicit Io. de Imo. q. ista ratio de appellatione non multum vrget: quia eodem modo posset appellari ab Archiepo. Ideo tene alias rōnes, q. magis concludunt. ¶ In ea. glo. ibi, sed pone. glo. hic quārit de vna qōne, & sol. dic. vt in ea, quæ est clara. ¶ Glo. super ver. secus. in prin. declarat tex. & assignat rōnem.

¶ In ea. glo. ibi, ab exordio. Sed quārit hic, Io. Mo. an sede vacante capitulum succedat in potestate providendi de beneficio, qd deuoluitur ad Ep̄m per negligentiam, vel delictum inferioris. & tenet Io. Mo. q. non, per c. j. infra ne sede va. & licet illud c. loquatur, quando ad Ep̄m spectat simpliciter collatio beneficij, & nos loquamur, quando spectat pro illa vice tñ: tñ quia principalis, & additamenti debet esse eadē rō, infra de re. iu. accessoriū. & s. de consue. cū olim. ff. de pac. do. inter socerū. §. cum inter. ergo idem dicemus in isto addito, & deuoluto, qd dī de alijs. & pro hoc facit, qd no. Io. An. post Boa. s. de ma. & obe. cum olim. in gl. de potestatis. Tamen dicit Io. An. q. vī p̄rium, quia rō, quare capitulum non confert beneficia vacantia spectantia ad collationē Ep̄i, est, quia collatio non est de iurisdōne Ep̄ali propriē. idē no. Io. An. in addi. Spe. super rub. de off. vica. Nam multi non Ep̄i beneficia cōferunt, & aliqui sunt Ep̄i qui nulla conferūt, sicut in simili videmus in feudis inuestiendis, vel in cognoscendis causis feudilibus, iuxta no. de fo. cōpe. verum. super j. glo. sed confirmare electos, vel instituere presentatos, est propriē iurisdōnis ep̄alis, & ideo ista transeunt in cap. vacante sede, s. de ma. & obe. cum olim. j. de inst. c. j. Cū ergo conferre beneficia deuoluta sit ēt propriē iurisdōnis ep̄alis: vī q. cap. vacante sede illa conferre possit. nec est istud nouum, q. alterius iuris sint beneficia deuoluta, q. alia, vt no. in cle. si de beneficio. de p̄bē. ¶ In gl. antepe. & no. s. de consue. c. fi. 2. rñso. & dicā. j. de offi. leg. c. pe. super verbo, pertinuerit. Itē in his, q. deuoluuntur ad ep̄m, in quibus ep̄s est negligēs, vel delinquit, non succedit capitulū: licet sit in illis, q. suo iure p̄prio ep̄s habet conferre, vt no. ipse post Inno. & Hosti. s. eo. tit. cum in cunctis. super glo. fi. & no. infra ne sede vac. c. vnico. in glo. ergo si. Nec ob. ratio Io. Mo. supra posita, imō facit pro ista parte: quia deuolutio est additamentum ad iurisdictionem, non ad collationem ep̄alem, vt patet in ep̄o, qui non haberet ali-
quod beneficium conferre, vt dictum est supra. in iurisdictione autē certū est, q. succedat. de ma. & obe. his que. vbi de hoc. & de here. ad abolendā. & c. ri. in cle. j. & 2. & ad hanc materiā facit, qd no. gl. pe. in cle. j. de rer. p̄mu. & qd no. in cle. j. de here. in gl. hec litera, dicit tamen, q. cōtra rōnem p̄dictam. & p. Io. Mo. facit cle. statutum, eo. ti. qui tamen facit contra rōnem ipsius, quia ibi non est eadem rō principalis & accessoriij. Ad cle. si de beneficio. pōt dici, q. facit pro & contra. Si enim impetraui ad collationem ep̄i, executor prouidet de proprio, vel deuoluto. Et in hoc facit pro Io. Mo. sed si transiit ad manus Papæ, aliud in proprio, aliud in deuoluto. & in hoc facit contra. Aliquibus displicet secunda opi. quia per eum capitulum Metropolitanę ecclesie vacantis per negligentiam prouideret de ep̄atu deuoluto: sed attento, q. facilius, & citius expeditur ecclesia, & q. integrum est iudicium plurimorum. de offi. dele. pruden-

A D D I T I O N E S.

a ¶ Electionis. Adde quod vult Ro. sin. suis. fol. 14. quod si debet eligi aliquis de aliquo collegio, & eligendi potestas deuoluitur ad superiorem, q. teneatur eligere de illo collegio. Ber.

b ¶ Capitulum succedat. Adde latē Fred. consi. 30. vbi ponit, in quibus capitulum succedat. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

prudentiam. non vñ istud absurdum. Io. And. Sed contra opin.
Io. An. facit, quod no. Inn. in c. cum in cunctis, s. eo. vt ipse di-
cit: quia si ep̄s negligit, vel malè confert beneficia ad eū deuol-
uta; capitulum nō succedit in illa p̄tate: & tamen succederet,
si iure ordinario spectaret ad ep̄m. Sed do. meus Ant. de Bur.
in d. c. cum in cunctis. reducit opi. ad concor. quia quādā sunt,
quæ deuoluuntur ad ep̄m iure accidentali; cum quibus tribui-
tur noua iurisdō sicut est in feudalibus: & in istis capitulum nō
succedit. & ita procedunt no. in c. verum. de fo. compe. Quā-
dam sunt, quæ deuoluuntur ad episcopū iure accidentali, cum
quibus non tribuitur noua iurisdō, sed pp̄ generalē iurisdōnē,
quā habet à iure in diēcesi: iō episcopus illa exercet, & in istis
succedit capitulum, sicut est, quando subditi negligūt con-
ferre beneficia, episcopus supplet per generalem, & naturalē iurisdō.
quā habet: & in tali succedit capitulum. de maio. & obe. his
quæ. quando sedes vacat: sed quando sedes nō vacat, & episco-
pus negligit etiā ipse, vel malè confert: ad capitulum non de-
uoluitur hæc potestas, cum hic causa immediata, pp̄ quam sit
deuolutio, est negligentia, vel delictum episcopi. & in isto ca-
pitulum non habet cōnexionē, vel cōmunionē cū episcopo.
Sed in deuoluto sede vacante, cum illud episcopus conferat
rōne generalis iurisdōnis episcopalis, capitulum succedat: ideo
capitulum illa confert. & ita procedat dictum Io. An. contra-
rium in ea formatum. glo. in ver. no. ergo. hic recita gl. per cō-
trarium in ea formatum: & solue, vt in glo. ¶ Glo. si. recita per
contrarium, q̄ idem sit seruandum in inferioribus ecclesijs,
q̄d hic dī in episcopatibus & abbatij, cum equiparantur epi-
scopatibus, s. eo. ne pro defectu. gl. sol. ¶ In fi. gl. idem notatur
de excep. significauerunt. in j. gl. fm Arch. Et quod dicit gl. hic
non esse bonā equiparationem episcoporum, & archiepisco-
porum, probatur: quia sufficit, q̄ non reperiatur cōcessum ar-
chiepiscopis, vt possint se intronizzare de pactis suffraganeo-
rum, infra de sup. neg. praela. Romana. cum suis concor.

S V M M A R I V M.

- 1 Iuramentum non sufficit prestare, nisi corporaliter tangatur scriptura.
- 2 Ius quando dat certam formam excipiendi, ille, qui non seruat, repellitur a potestate probandi exceptionem.
- 3 Locutio disiunctiua dicitur indeterminata.
- 4 Probandi onus cui incumbat, an alleganti formam seruata, an neganti?
- 5 Iuramentum an possit prestari per procuratorem?
- 6 Decretal. vt circa, an habeat locum in alijs appellationibus non interiectis ad Papam?

- 7 Copulatiua aliquando resoluitur in disiunctiuam.

Squi. ¶ Glo. j. summat: & primò so. casum du-
bium. secundo rōnem subdit ibi. Cū non.

- ¶ No. primo ar. q̄ ca. vt circa. nō habeat locum nisi
in appellationibus interiectis ad Papā. de quo hic
1 in glo. ¶ No. arg. q̄ non sufficit prestare iuramentum, nisi cor-
a poraliter tangatur scriptura. de quo aliquid per glo. s. eo. tit.
2 & li. vt circa. & glo. in cle. j. de here. ¶ No. q̄ vbi ius dat certā
b formā excipiendi, ille q̄ non seruat formam, repellitur a po-
testate probandi exceptionem. ad hoc j. de excep. pia. Et sic ex-
cipiens ineptē succumbit, sicut agens ineptē. de iur. examinata.
vide cle. fi. de app. ¶ No. q̄ ille, qui loquitur alternatiue, non dī
3 simpliciter loqui, sed indeterminatē: & sic locutio disiunctiua
dī indeterminata, fm Io. Mo. & alle. ff. de verb. obli. vbi aut. s. pe.
4 ¶ Quærit aut hic Archi. cui incumbit onus probandi, an al-
leganti formam seruata, an neganti. dicit Io. An. vt ipse po-
nit hic, quod dixit post Inn. supra de accu. super his. super ver-
bo, excludatur. post medium gl. Io. de Sancto Geor. dicit, q̄ in-
cumbit excipienti eam non seruata, si apparet scrutinium &
decretum electionis, quia tunc præsumuntur oīa solenniter
acta. alleg. l. j. C. de contrahen. stip. de quo per Cōp. s. c. in Ge-
5 nesi. aliās incumbit alleganti illam seruata, fm eū. ¶ Quæ-
ro, an istud iuramentū possit prestari per procuratorem. Sol.
dic sic, dum tamen sit ad hoc specialiter constitutus, j. eo. pro-
curator, fm Arch. Io. An. de hoc in d. c. vt circa. ¶ Quæro qua-
re vitietur hic appellatio. So. dic, quia iurauit sub disiunctione.
Item quia non dixit omnia, & singula, fm Arch. Sed istud vlti-
mum non est verum, vt fuit no. s. eo. vt circa. super gl. quid er-
go. Io. An. ¶ Quærit hic Lap. Abb. an iste audiatur super expri-
mendis. so. dic q̄ non, vt in cle. constitutionē. s. fi. eo. tit. nisi in
casibus expresse exceptis in c. vt circa. ver. nisi. & in dicta cle.
constitutionem. tamen debet iurare tunc, vt dī in d. c. vt circa.
s. super hmōi, fm Lap. ¶ Glo. i. in fi. dicit hic Archi. q̄ in causa
Vituricen. idem fuit interlocutus Inno. s. sed Io. Mo. dicit de
quarto. ¶ Glo. 2. quærit, an idem sit in postulato & prouiso. so.
q̄ sic. ¶ In fi. glo. no. bene istā glo. q̄ statutum declarans aliud,
habet locum in omnibus casibus, in quibus loquitur statutum
declaratum, licet statutum declarans strictius loquatur. quod
6 bene no. similis glo. j. c. proximi. ¶ Glo. super verbo, ad sedem. q̄-
rit, an decretal. vt circa. locum habeat in alijs appellationibus.

non interiectis ad Papam. glo. sol. ¶ In fi. gl. dicit Io. An. q̄ plu-
ries cogitauit, q̄ forsitan compositores huius libri discorda-
bant in his opi. certis volētibus sedem Apostolicam exprime-
re, & certis nolentibus. Et ideo non fecerunt de his 4. c. decla-
rantibus decr. vt circa, vnicam decr. clausam per paragraphos,
sicut fecerunt in decr. commissā, j. eo. tit. que declarat. c. licet
canon, s. eo. Et pro opi. Gar. facit cle. constitutionem. in princ.
eo. tit. Et ad idem facit c. procurator, j. eo. tit. & c. constitutio.
eo. tit. Nec ob. istud, & seq. quia si bene considerentur, loquū-
tur in narratione facti: quia si accidit in facto. s. q̄ erat appella-
tum ad Papam, & sic fuit factum quæsitū, & Papa respondet,
prout fuit de facto interrogatus, vel q̄ sic obuēire poterat,
vt in c. seq. vnde illa narratio, prout dicit de app. ad Papā inter-
iecta, ponit se in casu certo: quia nulli dubiū, quin decr. vt cir-
ca. habeat locum in appel. ad Papā interiectis. Sed an habeat
locum in illis tñ de hoc est opi. Sed illa tria iura s. alle. probāt
q̄ non, sed in alijs et habent locum, cum nō possit illis iuribus
attribui, q̄ sic de facto fuerit quæsitū: q̄d multum facit pro opi.
Gar. nec apparet aliqua equitas, per quā debeant restringi c. vt
circa, tantū ad appellationes interiectas ad Papā, qui tantū in-
tendit imponere frenum calumnijs appellationibus: que rō
concludit etiam in alijs appellationibus, sed non est sicut in
terminis c. j. s. eo. tit. & lib. quia q̄ appellatio in beneficialibus
deuoluat eam ad curiā, & habeat vim citationis, habet quandā
equitatē in appellationibus interiectis ad Papā, quia non est
sic sibi facile citare partes per totum orbem, sicut est in alijs
inferioribus ordinarijs per suos districtus: & iō nimirum si illa
loquitur in appellationibus tantū ad Papā interiectis. Io. And.
¶ Glo. super ver. audiendus, recita per contrarium, q̄ iste rati-
ter iurans non debeat repellī ab appellatione, sed tantū ab his,
q̄ non bene expresse. ar. ver. alioquin, positi in d. c. vt circa. glo.
sol. & est clara, dic vt in ea. ¶ Glo. super ver. simpliciter, colligit
no. & allegat concor. ¶ Glo. j. recita per contrarium in ea for-
7 matum, & so. vt in glo. quia clara est in fi. glo. ¶ Ex glo. no. q̄
d quādoq; copulatiua resoluitur in disiunctiuā. ad hoc allegat
Io. de Sancto Geor. multa iura: sed sufficiant iura hic allegata
in glo. & de materia glo. an sufficiat alterum ex propositis pro-
bare: vide supra ca. 2. de rescrip. in j. glo. Ioan. And.

A D D I T I O N E S.

- a Corporaliter. Adde quōd Do. de Ro. deci. suis, de iureiu. dicunt, quōd episco-
pis sufficit appositio manus ad pectus. Ber.
- b Seruat formam. Adde Ro. consi. 362. Ber.
- c Ad Papam. Adde Do. de Rota. deci. suis, de ap. in antiquis. Ber.
- d Copulatiua. Adde latius quōd coniuncta accipitur pro disiuncta & econtra.
l. sepe, & ibi in glo. ff. de ver. & re. sig. & in l. cum quidam. & ibi per Albe. C.
de ver. sig. vide d. Barba. in consi. 6. in prim. & per totum in j. parte. & di-
siuncta est determinata, secundum d. Car. hic, & l. cum is. s. si. ff. de condi. in-
deb. & l. vbi autem non apparet. s. qui illud. ff. de verb. oblig. & est ratio, quia
disiunctio est vna, sed dubia: secus in copulatiua, secundum Car. hic, & quo-
tuplex sit disiuncta, vide per scriben. in l. si quis ita. ff. de auro & arg. leg. per
Bar. in l. is qui. s. vtrum, in 6. opp. ff. de reb. dub. Item quando soluta ponitur
pro coniuncta, vel disiuncta, idem in d. l. sepe, supra alleg. & no. quōd in di-
siunctiua sufficit alterum adimpleri l. cum pupillus. s. disiuncta. ff. de cond. &
demon. & plene no. per Dy. in c. locupletari, infra de reg. iur. & quid sit sien-
dum, quando per Papam scribitur sub disiunctione, quōd vnum est ver-
um, & aliud falsum. no. in c. inter cetera. extra de rescriptis.

S V M M A R I V M.

- 1 Persona potest dici certa, licet non nominetur sub nomine.
 - 2 Alleganti aliud statutum sufficit, quod alleget principium ipsius.
- V**icontra certam. ¶ Glo. j. summat. Pri-
mo ponit casum, in
quo declarat constitutionem, vt circa. Secundo, an
pœna isto casu locum haberet ibi, Alioqui. ¶ No.
1 ar. q̄ pōt dici persona certa, licet suo noīe nō noīetur. ad hoc
a de testi. licet ex quadam. ¶ No. arg. q̄ alleganti aliud statutum
sufficit, q̄ alleget principium ipsius absq; eo, q̄ totum exten-
sum producat. ad hoc supra ca. proximi. ¶ No. arg. q̄ prelatus non
pōt prohibere certam personam eligi. de quo hic per Arch. qui
recitat opi. Vinc. positam supra eod. innotuit. sed dicit Pau. q̄
2 alij dicunt, q̄ pōt prohibere causa legitima expressa, & proba-
ta: aliās si diceret se scire, non valeret prohibitio, fm Pau. ¶ Gl.
2. quærit, quare non habeat locum, quando appellatio fit con-
tra personam incertam. gl. so. & reddit rationem: dic, vt in ea.
¶ Glo. super ver. nominatam, quærit, an habeat locum tex. siue
persona sit nominata nomine proprio, siue appellatiuo. & so.
q̄ sic. ¶ In fi. glo. pro hoc facit infra de sen. excom. constitutio-
nem. & quod ibi no. tamen quia iste tex. copulatiue requirit,
q̄ persona sit certa, & nominata, non videtur sufficere, si fiat
certitudo per circumlocutiones. sed dicit Ioan. An. q̄ hoc sibi
non placet, quia ex isto sequeretur alleuiatio appellantis con-
tra certam personam. s. q̄ non teneretur ad formam. ¶ Item
constat

A D D I T I O.

- a Non nominetur. Adde quod voluit Ro. consi. 343.

constat qd iste tex. equiparat electionem sciendam electioni iam facta: sed si appellatio fit contra eum, qui iam est electus sufficit eum certificare per circumlocutionem: ergo idem erit isto casu. Io. An. & idem tenet hic Io. de Scto Geor. dicens, qd hec decreta. non intendit alia nouam formam dare, sed iam datam in electo trahere ad certum eligendum. ¶ Glo. super ver. eligatur, in principio querit, an idem sit, si appellatur, ne quis possit. Et so. qd sic. & idem de puiſione. Deinde querit, quid si appellatur, ne quis admittatur ad electionem. Idem determinat glo. ¶ In fi. glo. dicit Pau. qd glo. procedit in his exemplis in causa positus. ¶ Sed si opponeretur id, per quod negatur illum esse de collegio, vel mihi competere ius, quod ille preterdit, tunc habet locum, quia preterditur ius ecclesie, vel persone. facit ele. constitutionem. eo. tit. fm Pau. ¶ Glo. super ver. fiat, recita per contrarium, qd ista decre. sit superflua: quia c. vt circa. loquebatur in iam facta, tamen idem dicebatur, quod hic est determinatum. ¶ Glo. super ver. vt circa, allegat vbi sit situm istud c. vt circa. ¶ In fi. glo. & quia iste tex. nominat decre. fa. fm Archi. qd nomen canonis sit exprimendum in exceptione excommunicationis. de quo dicitur infra de exce. pia. super glo. hoc ideo. Ioan. And. ¶ Glo. super ver. facta, in principio dicit, qd olim sic dicebatur. Deinde querit, an c. j. supra eo. etiam habeat locum in electione facienda. & determinat, qd sic. ¶ Glo. si declarat tex. de qua poena intelligatur.

S V M M A R I V M.

- 1 Electionis pronuntiatio debet fieri per vnum, licet actus eligendi fiat per plures.
- 2 Leges ciuiles possunt allegari in foro canonico.
- 3 Compromissarij dati sunt, vt simul omnes si voluerint possint eligere: postea vnus ex ipsis vice sua, & aliorum ad cautelam eligit personam, in quam omnes concordauerunt, & sic omnes primo eligunt, postea eligit ille solus, valet talis electio.
- 4 Consensus singulares sufficiunt in actibus pertinentibus ad vniuersitatem: dum tamen prestantur per congregatos in vnum.
- 5 Taciturnitas habetur pro consensu in re appetibili, & meritoria.
- 6 Compromissarius potest vt verbo, eligo, & verbo, prouideo.

Sicut cum. ¶ Glo. j. summat. Primo ponit simile, per quod casum deciderit. Secundo ponit dissimile ibi, quauis. Tercio determinat ibi, Alioqui. ¶ No. primo, qd electionis pronuntiatio debet fieri per vnum: licet ipse actus eligendi fiat per plures siue procedatur via compromissi, siue scrutinij. ¶ No. qd prolatio sententie est facienda per oēs arbitros: nec sufficit, si alter ipsorum pronunciet. ¶ No. arg. pro & contra, qd leges ciuiles possunt allegari in foro canonico, de quo supra de noui ope. nuncia. c. j. & 2. ¶ Quaro, quis erit iste, qui habet pronunciare. sol. dic, qd ille cui fuerat per capitulum commissum. & procedit iste rex. etiam si ille, cui committitur non sit de capitulo: vel sit excommunicatus occulte, fm Gui. in Spe. cod. tit. s. j. ver. quid si ille. & ver. porro. Io. And. ¶ Quaro, quid si isti non eligunt nisi vnum arbitrum, vt s. c. causam quæ. so. tunc non esset dubitatio: quia tunc fm Io. Mo. non est necesse, qd fiat reductio ad vnum quo ad pronuntiationem, ex quo vnus fuit. Sed quando fit compromissum in plures, tunc habito respectu ad collegium, quod est vnum, ad quem spectat eligere. 16. q. 7. ca. fi. & licet consistat in pluribus, tamen vnum dicitur representatione. ff. de fideius. l. mortuo. ergo iusta fuit hæc puiſio, qd electio fiat per vnum, vt res reducat ad suum principium, qd de facili fit, vt ff. de pac. si vnus. §. pactus. ff. de lib. & posthu. l. filio quem. Io. An. ¶ Sed pone, qd factum est compromissum, vt ipsi oēs simul eligant & ipsi oēs eligunt: & postea etiā vnus solus eligit, an valeat talis electio? so. dicit Arc. qd non: cum potestas fuerit consumpta per primam pronuntiationem. de off. dele. in literis. ff. de re iudi. iudex. & sic dicit Honorium pronuntiasse. Sed dicit Io. An. qd dictum Arc. posset esse verum, quando illa vltima pronuntiatione fieret ex interuallo: sed si incontinēti pars committeret pronuntiationem vni: tunc secus videretur. & sic seruatur, nec per hoc vitietur per id scrutinium, s. eo. in Genesi. Et per præmissa idem vt dicendum in terminis, quos ponebat ipse Arc. & quos posuit Guli. Madago. in libello suo parte secunda, super forma octaua. l. j. qd compromissarij dati, vt simul oēs, si voluerint, possint eligere: postmodum vnus ex ipsis vice sua, & aliorum ad cautelam eligit personam, in qua oēs concordauerunt: & sic oēs primo eligunt, postea eligit ille solus, valebit talis electio. Nam secundū hanc formam durat potestas compromissariorum post ipsorum pronuntiationem. Nec istæ possunt dici due electiones. quia expressè patet id agi, vt sit vnica electio, & cōis, vt in c. in Genesi. bene facit. ff. de verb. oblig. in l. si ita stipulatus fuero. §. Chrysogonus. & ff. de noua. l. cum pecuniam. Io. An. Idem tenet hic Pau. dum tamen facta prima pronuntiatione non diuertat ad actus extraneos.

si enim diuenterent ad actus extraneos, & non statim facerent fieri electionem per vnum, talis pronuntiatio postea non valeret, fm Pau. pro quo facit supra c. cum post petitam. ¶ Gl. 2. querit, an iste tex. habeat locum in omnibus electionibus. & so. qd non: sed in illis tantum, in quibus habet locum c. quia propter. ¶ In ea. glo. ibi, Host. autē. ista opi. placet hic Arch. qui alie. c. j. s. eo. ti. & li. & c. vt circa. Sed dicit Io. An. qd c. vt circa. nihil facit. & ad ca. primum responderet, vt ibi no. super verbo, in formam. quia vt ibi fuit dictum, necessario non concludit formam seruandam in illis. in fi. glo. ad idem facit de consti. cum oēs. ¶ In fi. primæ gl. & quod no. in d. c. in Genesi. & quod no. c. 63. di. & 4. q. 6. nominationes. & 3. q. 9. nihilominus. Io. An. ¶ No. ex ista glo. qd in actibus pertinentibus ad vniuersitatem sufficiunt consensus singulares, dum tamen prestantur isti per congregatos in vnum. vide gl. in c. dudum, infra de re. ecc. nō alie. Et ex hoc no. p. patronis laicis, ad quos spectat presentatio, tanq̃ ad vniuersitatem, qd debent voces dare congregati in vnum, de quo per Io. An. in c. 3. de iurepat. hoc tamen fallit in casibus, in quibus habet locum c. quia propter. ¶ Gl. super ver. per vnum. in prin. recita per prium: qd vno oēs possint simul ore eligere. glo. so. qd pp hoc erant olim opin. hodie secus, pp istum tex. deinde glo. querit, per quem debeat fieri pronuntiatio. & sol. ¶ In fi. glo. idem dicit bene fuisse sententiatum per Innō. & vide quod no. supra de ma. & obe. c. j. in gl. per hoc. & per Guil. eo. tit. in Spe. §. j. ver. publicatione. Io. An. ¶ No. bene ex ista glo. qd taciturnitas habetur pro consensu in re appetibili, & meritoria, ad qua quis arctatur ad faciendum. ¶ Gl. super ver. cōmunis. recita per contrarium, qd sufficiant consensus singulares. ff. de ser. ru. præ. l. per fundum glo. so. ¶ In fi. glo. Et est ratio, quare electio nō potest fieri per singulares: quia electio est vniuersitatis, & collegij. Actus aut sunt suppositorij, vel singularem personarum. vt ergo res ad suū principium reuertatur, sicut vnicum est capitulum: ita vnica debet esse electio. & ista est vera ratio diuersitatis. Et ideo dicimus, qd in patronis secus est, qd hic: quia presentauit, vt plures: ideo per se quilibet potest suum presentare, fm Pau. Istud vltimum dictum Pau. intellige quando non spectat presentatio ad plures, vt collegium, sed vt singulares: alias secus, vt no. Io. An. de iurepa. quoniā. ¶ Gl. super ver. compromissi. recita per contrarium, qd imō oēs possint pronunciare: quia vice omnium ille, qui eligit, pronunciat. supra eo. quia propter. glo. sol. ¶ In ea. glo. ibi, cum ab vno, tractat hic Arch. an episcopus, qui est cōpromissarius, possit pronunciare per verba pluralis numeri dicēdo, nos episcopus. Sed de hoc habetur in d. c. cum ab vno. Io. An. ¶ In fi. glo. dicit hic Archid. qd compromissarius potest vt verbo, eligo, & verbo, prouideo. Ad primum supra eo. cum dilecti. & ca. cum in veteri. & supra de iorti. ecclesie. Ad secundū facit decre. quia propter. & supra eo. causam. Io. And. ¶ Glo. super verbo, humana. querit, quid de iure ciuili in arbitris. & quid de iure canonico. & sol. ¶ Gl. si assignat rationem tex. dic, vt in ea.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Per vnum. Adde Old. consi. 183. Ber.
- b ¶ Simul eligant. Adde vt per Cal. consi. 6. de elec. Ber.
- c ¶ Non diuertant. Adde quod voluit Ro. consi. 45. vbi latē, qd illud quod fit in continenti non est diuersum ab actu facto. Ber.
- d ¶ Congregati in vnum. Adde Cal. consi. 9. de iurepat. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Capitulum, licet canon, habet locum, qualitercunque sit prouisum de parochiali ecclesia siue per viam electionis, collationis, vel presentationis.
- 2 Ius penale disponens de actu simplici, non trahitur ad actum mixtum.
- 3 Prescriptus ecclesie collegiate quod non incurrat penam ca. licet canon. an sit semper verum?
- 4 Vniuersitas bene potest esse sine capite.
- 5 Constitutio simpliciter disponens verificatur super actu, qui subest quo ad habitum, licet non subit quo ad exercitium.

Statutum. ¶ Gl. in prin. summat decretalem. Et primo ponit ius antiquum. Secundo declarationis motum ibi, Qd cū. Tercio declarat ibi, Declaramus. ¶ No. primo arg. qd c. licet cano, nec locū qualitercunque sit prouisum de parochiali ecclesia, siue p viā electionis, collationis vel presentationis: qd tex. hic dicit, assumitur. sed verbū, assumere, cōgruit cuilibet mō, p quē fit puiſio de ecclesia. ¶ No. qd iura penalia debēt strictē interpretari ad hoc regula, in penis, j. de re. iur. ¶ No. qd ius penale disponens de actu simplici non trahitur ad actum mixtum. Na vt hic

A D D I T I O.

- a ¶ Mixtum. Adde an mixtum ex duobus faciat tertiam speciem, Bar. in l. j. ff. de interdi. & mixtum non continetur sub altero ex simplicibus. l. hoc legatum. ff. de leg. 3. & l. legatis. de le. 2. mixtum autem an resultet, & contineatur sub duobus simplicibus. vide per Bar. & alios distinguentes in l. 2. in prin. ff. de verb. obli. per Feli. in c. si de simonia.

Geminianus super Sexto Decretalium.

vt hic patet, statutum disponens de simplici parochiali ecclesia non includit collegiatam parochialem, & sic ad ecclesiam habentem partem parochialis ecclesie & partem alterius. ¶ No. ar. q. assumpti ad regimen dignitatis pnt dici rectores. ¶ No. q. ecclesie collegiata quandoq; habent certam, & determinatam parochiam, vt hic. & quandoque habent monasteria. de quo de sepul. ex parte. & c. cum liberum. & c. in nostra. ¶ Op. cōtra tex. q. imō in collegiatis quis incurrat penā ipso iure, vt in cle. ne in agro. §. ceterū. de sta. reg. sol. dicit La. q. iste tex. fallit illo casu in monachis nigris ordinis Sancti Benedicti, per illū tex. pp hanc decre. dicit Io. An. q. multi procurauerunt, q. ecclesie parochiales efficerentur collegiate, vt rectores ipsarū non incurrerent poenam priuationis, si non promouerentur ad sacerdotes. tamen dicit, q. quandoq; eos penituit pp reservationes, quas faciunt Romani Pontifices de ecclesijs collegiatis. ¶ Nunquid aut de consensu patroni possit eps facere ecclesiam collegiatam. remittit Io. An. ad no. 16. q. 7. monasterium. & in c. nobis. de iurepa. & ibi no. super verbo, conuentuali. & in ca. suggestum. eo. tit. in vlt. glo. Io. An. ¶ Quēro, an semper sit verum, q. ille, qui p̄ficatur ecclesie collegiata non incurrat penam illius c. licet canon. sol. dic. q. aut quis est simpliciter p̄positus regimini ecclesie collegiate, simul etiā parochiam habenti, & non habet locum, vt hic. aut quis habet simul ecclesiam collegiatā, & illi annectitur ecclesia parochialis fm terminos cle. si vna, de re. ecc. non alie. & adhuc non habet locum c. licet canon. sed habet locum istud c. ad quod facit c. super eo. j. de p̄b. & qd ibi no. Io. An. Aut ecclesia collegiata vnitur ecclesie simplici parochiali, vel simul vniuntur principaliter, ita q. neutra subiiciatur alteri, & tūc erit locus d. ca. licet canon. & eius p̄nē. & licet istud non procedat rōne ecclesie collegiate, procederet tamen ratione ecclesie curate. ad hoc de maio. & obe. q. super his. de priui. cum capella. & c. ex ore. & j. e. lib. de priui. volentes. §. in eos. & facit, qd scribit Io. An. in regula, rationi, j. de re. iur. in solutione prime, & secunde q. & qd scribit Io. & Archi. 16. q. j. temporis qualitas. & Ber. Host. & Io. An. s. ne sede vac. c. j. in glo. 2. & facit j. de consecra. eccle. vel alta. c. si ecclesia. fm Lap. ¶ Glo. j. in ver. & no. querit de rōne tex. & assignat illam. ¶ In fi. glo. Io. Mo. assignat rationes: quia in generali sermone non debet includi sub appellatione parochialis ecclesie habentes in parochialibus ecclesijs p̄sidentiam quo ad collegium. C. de aqueductu. l. eos. lib. 1. & j. de reg. iur. in generali. Arch. allegat de rap. sedes. & facit cle. non p̄t. de proc. Vnde dicunt, q. talis debuit appellari dignitas, non parochialis ecclesia. alle. de p̄b. extirpand. §. qui verō. in auth. vt iud. sine quoquo suffra. §. illud tamen, colla. 2. ¶ Et hanc faciunt ad qōnem Ferrarien. & postea Mutinē. nam precepit Papa de illis ciuitatibus exire clerū sub poenā exp̄sis ep̄iscopis, abbatibus, prioribus, archipresbyteris, p̄positis & c. reseruat tamen presbyteris parochialibus pro ministrandis baptisate, & ceteris sacramentis permisis tēpore interdicti. ¶ Queritur, an archipresbyteri, plebani, & abbates, vel priores monasteriorū habentes parochiam possint ibi remanere? & v̄, q. non, per hanc decretalem. Sol. dicit Io. An. q. audiuit, sed tamē certitudinaliter non constat, q. Io. Papa declarauit, tales p̄latos tunc posse remanere, si certus presbyter ad curā parochie ibi deputatus non est aliās secus. ad quod facit ipsius execrabilis, in fine. & volens hoc tenere, respondet ad hanc decr. quod facit pro ista parte: cum hic tantū ad poenam excludendam tales ecclesie non includuntur, quæ aliās includerentur: ergo vbi constitutio non est poenalis, includuntur, & multo fortius, vbi talis inclusio poenam excludit: quia tunc ratio huius c. hoc cōadiuuat. Et facit, quod no. de exce. dilecti. in vlti. glo. & qd infra eo. ca. pen. in gl. pc. primæ partis. in fi. Io. And. & pro hac parte alleg. Lap. hic, q. reseruat, quæ fit, habet vim exceptionis: & reseruat, & excipit ab expressis, & ab his in quibus, nisi fuisset reseruat, & exceptio, includebantur reseruata, seu excepta: expressa verō, seu inclusa sub regula, seu genere erant dignitates, & ecclesie parochiales: ergo cum reseruentur parochiales, & excipiantur, erunt exceptæ, reseruata, & exclusæ etiā de genere. facit j. de p̄ben. si Apostolica. & qd ibi no. Io. And. & quod no. Dy. & Io. And. j. in procemio regularum. de reg. iur. fm Lap. glo. aliæ sunt literales vsq; ad glo. super verbo, restringi. ¶ Illa glo. querit de rōne tex. & so. in fi. gl. nec ob. l. 2. §. exercitum. ff. de his qui no. infam. vbi odium v̄ ampliari. respondet per no. per Dy. in dicta regula, odia. quia illud procedit pp fauorem publicum, vt delicta puniantur. Item non obstat ca. cum in partibus. de verb. sig. quia respondet, vt ibi no. gl. fi. quia ibi nulla est extēsiō, sed appellatione terre simpliciter facta comprehendit etiam prouinciam. Io. An. ¶ Glo. super verbo, collegiata. in prin. querit, quādo dicatur ecclesia collegiata: & soluit. deinde querit, quid si ecclesia iam fuit collegiata, & nunc desinit habere collegium: an habeat locum dispositio

huius capituli? glo. sol. distinguendo qualiter collegium deficiat. ¶ In ea. glo. ibi, delicta. Io. An. remittit ad no. per se, de iurepa. nobis. dicit tamen Io. de Sancto Geor. q. non requiritur, quō ad essentiam collegij, q. ibi sit caput: ¶ quia bene p̄t esse vniuersitas sine capite, vt no. Inno. in c. cum non ignores. §. de p̄ben. vnde licet habere caput sit de signis collegij, non tamen sequitur de necessitate, q. si ibi non est caput, q. non possit esse collegium, fm eum. & istud dictum Inno. intelligit do. Ioā. de Imo. de capite speciali. Sed de capite generali, puta de Ep̄o, vel Papa tunc non posset esse sine capite tali, aliās esset vniuersitas acephala, contra iura. 93. dist. nulla ratione. & ita intelligunt dictum Bal. in auth. habita. C. ne fil. pro patre. vbi reprobatur dictum Inno. quod p̄t saluari isto modo, fm do. Io. de Imo. in fi. glo. ¶ ¶ No. bene istam glo. q. constitutio simpliciter disponens verificatur super actu, qui subest quo ad habitū, licet non subsit quo ad exercitium. de quo dixi §. cod. licet canon. super gl. & vide notabilem limitationem, quā ponit Lap. Abbas in ca. deliberatione, infra de offi. lega. quā posuit in fi. tex. ¶ An autem iste tex. habeat locum in plebanis non collegiatis, habentibus tamen capellas sub se, in quibus perpetui instituuntur rectores, tenet Lap. Abb. q. non, infra ne cler. vel mo. ca. j. super suppletionem glo.

ADDITIONES.

- a ¶ Collegiatam parochialem. Adde in statutis appellatione simplicium, an veniant mixta, Io. de Ana. consi. 49. An. Cor. consi. 164.
- b ¶ Incurrerent poenam. Adde vt latē per Fre. consi. 25. B.
- c ¶ Collegiata. Adde Alex. consi. 106. 2. lib. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Compromissum potest fieri in vnum tantum super eligendo p̄latum.
 - 2 Maioris partis appellatione intelligitur de maiori parte totius.
 - 3 Factum quando dicatur p̄ter.
 - 4 P̄ter, & contra equiparantur.
 - 5 Facere p̄ter & facere contra, an sit idem?
- I** cui. ¶ Gl. j. summat: & primō ponit casum, quē secūdō determinat ibi, Talis. motium interserens ibi, cum p̄ter. ¶ No. primō, ¶ q. p̄t fieri compromissum super eligendo p̄latum in vnum tm. ad hoc supra eo. causam quæ. ¶ No. qualiter sunt seruandæ voces illorum de capitulo in electione fienda: quia secretō, & sigillatim. ¶ ¶ No. q. appellatione maioris partis intelligitur de maiori parte totius, non autem de maiori parte comparatione aliarum minorum. ¶ No. q. ille, qui habet plures voces in electione, non dicitur habere maiorem partem capituli. qd no. pro formandis articulis in petenda confirmatione electionis: quia non sufficeret probare, q. habuit plures voces: cū per hoc necessariō non concludatur, q. haberet maiorem partem totius capituli. ¶ No. hic equiparari factum p̄ter & contra. quod procedit, quando data est certa forma exercendi actum, & omnia alia sunt prohibita: & tunc paria sunt facere p̄ter, & contra. de quo infra cum glo. ¶ ¶ Quēro, quando dicatur factum p̄ter b. Solu. Archid. dicit, q. factum p̄ter dicitur, qn sit aliquid, quod non est a iure statutum. Io. And. Idem tenet hic Arch. 28. q. j. §. ex his. datur ibi exemplum, quando aliquid statuitur, quod primō non erat statutum, vt in c. vt circa, supra cod. tit. Quid si confirmetur electio facta contra istud capitulum, an valideretur? Solu. Arch. tenet, q. non. licet Inno. & Compstet. tenuerunt contrarium, supra eo. tit. q. sicut. & Ho. supra de accu. c. fi. vbi tenet, q. defectus forme non seruata suppletur per confirmationem secutam, cum procedit a iure positio, non a iure naturali, per Arch. facit quod no. supra eo. quā sit. in fi. glo. fi. pro sua opi. alleg. Arch. j. q. j. ordinationes. 63. dist. per totum. Item cum forma sit de substantia: deficiente substantia deficit ipsum totum. 38. dist. quæ ipsis. & c. fe. 33. q. 2. c. 2. ff. de auro & arg. leg. l. Seia. Item forma statuti necessariō est seruanda. ff. ad municip. l. constitutiones. Itē duo imperfecta non faciunt vnum perfectum. de hoc 23. dist. quorundam. & optimē. ff. de excu. tuto. l. spadonem. §. qui iura. cum ergo canonici sunt adstricti ad formam illius c. supra eo. quia ppter. ad hoc 61. dist. miramur. illā excedere non poterunt. ff. de le. j. l. nemo. & sic quod fecit confirmari, non potuit confirmare: cum confirmare, sit firmare, quod aliās a principio tenuit. 16. q. 6. placuit. vnde confirmare est cum alio firmare. vbi ergo ipso iure non tenuit electio, vt hic, confirmare non potuit. Item si non tenuit

ADDITIONES.

- a ¶ Maioris partis. Maior pars partium non dicitur comparatione minoris, licet respectu totius collegij. vide do. Feli. in l. cum omnes. de consti.
- b ¶ P̄ter. Ista dictio, p̄ter, quomodo ponatur, vide Bar. & Doc. in l. j. ff. de pig. act. & in l. nam q. liquidē. §. si. de penu lega. l. si tutor. §. si. cod. tit. Item an, & quando equiparentur dictio, p̄ter, & contra. vide Feli. in c. causam quæ. de re iud. & an ista dictio, p̄ter, includit vel excludit. Bart. in l. Seio. §. vxo. ff. de ann. leg. & in l. actione. C. de transact. & per eundem Bar. in l. si eum. §. iniuriarum. ff. si quis cau. & in repeti. l. Caesar. ff. de publi. & vect.

tenuit principale: nec accessorium, ut infra de reg. iur. accessorium. Item male confirmatus, est reiiciendus, supra eo. tit. nihil. & sic confirmatio non supplet defectum electionis. facit infra de cau. pos. cū super. & qd ibi no. in j. gl. & quod no. Ho. & Lap. 8. q. 2. c. dilectissimi. videlicet, qd ex electione quis efficiatur prelatus. & no. 63. dis. quanto. ergo si non tenuit electio, iste nō est prelatus. Io. An. Lap. Ab. hic reducit opi. ad concor. qd aut ille, qui confirmat electionem nullam, est inferior illo, qui condidit ius annullans illam: & tunc procedit dictum Arc. Aut est ille, vel alius similem habens potestatem, qui condidit ius annullans: & procedit dictum Inno. & sequacium. Ratio primi casus est: quia ille non pōt supplere defectum cōmissum ex omissione forme per suam confirmationem. secundo verò casu pōt: quod vñ facere, ex quo confirmat. ad hoc quod no. de cle. conu. diuersis fallacijs. & de fil. presbyt. veniens. & qd no. Io. An. 3. eo. tit. & lib. c. 3. sit. in glo. si. de schisma. fraternitatis. super prima glo. fm Lap. Io. de Sancto Geor. dicit hic, qd Inno. super isto dubio sic declarauit in addi. c. si celebrat. de cle. exc. mi. Et per illud dictum pōt dictum Arch. aliter saluari, vt videlicet opi. Arch. hic procedat quo ad ipsam dignitatem: quia illam non dicitur adeptus talis confirmatus: sed si haberemus respectum ad gesta per taliter confirmatum, tunc valeret, & sic dicit intelligendum dictum Inno. & Cōpo. in d. c. quod sicut. Sed ista non vñ bona concordia: quia Compost. in d. c. quod sicut. tenet, qd ex confirmatione efficiatur verus prelatus. vnde ista distinctio non placet dom. Io. de Imo. Pau. in cle. j. de elec. tenet dictum Arch. hic. conclude veritatem huius passus, prout etiam tenet hic d. Io. de Imo. licet per alia verba. aut enim confirmatio fit a Papa: & tūc si electio erat nulla ex dispositione iuris positiui, & tunc valet confirmatio: quia Papa est supra ius posituum. de concess. præben. c. proposuit. vt voluit Lap. hic. Aut erat nulla ex defectu iuris naturalis: quia non habebat consensum habentium eligere, & adhuc valet cōfirmatio, vt tenet Io. de Lig. in c. j. eo. tit. quod dicit verū, quando Papa ex certa scientia confirmat: quia Papa pōt facere quo ad effectus iuris, qd id, quod est nullū ex defectu iuris naturalis & consensus, sit validum quo ad effectum iuris positiui, s. de spon. is qui. Et per hoc respondetur ad id, quod posset allegari in contrarium: quia illa, quæ sunt facti, non possunt haberi pro factis si facta non sunt. arg. eius quod no. glo. in cle. j. de here. quia illud procedit in his, quæ considerantur quo ad factum, & non quo ad iuris effectum. Aut confirmatio fit per inferiorem: & tunc si quærimus, an valeat quo ad effectū validitatis gestorū. & tunc si erat nulla ex defectu iuris positiui, & valet quo ad hūc effectum, vt no. Inno. & Compost. in d. c. quod sicut. & dixit s. Io. de Sancto Geor. Si verò erat nulla ex defectu iuris naturalis: idem tenet hic d. Io. de Imo. quo ad hunc effectū: quia error cōmunis facit valere gesta, ex quo est cōfirmatio per superiorem, vt l. Barbarius. ff. de off. præ. Et facit quod no. Inno. s. e. nihil. & de iurepat. consultationibus. si quærimus, an valeat confirmatio, quō ad hoc, vt faciat illū prælatū, tunc si electio erat nulla ex defectu iuris naturalis, confirmatio illa non validat, vt no. Inn. in d. c. si celebrat. & Io. An. post Compost. in d. c. quod sicut. pro quibus facit optimè tex. 16. q. 7. decernimus. Si verò erat nulla ex defectu iuris positiui, tunc etiam quo ad hunc effectum non validatur, prout tenet glo. s. eo. quā sit. & tenuit Lap. s. eo. & cōiter oēs. Sed dicit Io. de Imo. qd posset defensari, vt valeret: quia ex quo quis habet a iure potestatem confirmandi, pōt supplere defectū iuris positiui. ar. l. j. s. omnia enim C. de veteri iure enu. Et per hoc dicit responderi ad rationem Lap. & Arc. Ad idem facit, quia snā in istis beneficialibus etiā iniusta transit in rem iudicatam quo ad præiudicium partis. si veniret contra illam, veniret aliter qd per viā denunciationis, supra eo. cum dilecti. ad fi. Et quod no. supra de rap. ad audientiam. sed secus quō ad superiorem. & ideo interim donec reuocetur, debeat dici prelatus, licet posset reuocari per vias p. dictas, fm eum credo opi. aliorum veram, & rationes do. Io. de Imo. non obstat. nam prima ratio non est vera, qd inferior a Papa possit supplere defectus iuris positiui, vt in clem. ne Romani. eo. tit. vt patet infra eo. proxi. ver. volentes. in fi. Alia ratio non obstat. quia, vt ipsemet dixit, pōt retractare sententiam confirmationis, ergo non est verus prelatus. Interim hoc fateor quo ad gesta, sed qd in veritate sit prelatus, hoc non est verum, vt dicunt tenentes istam opin. ¶ Glo. 2. quærit, an idem sit, si fiant plures compromissarij. & sol. qd sic. ¶ Glo. super verbo, forma, quærit de ratione forme, quare non valeat hic talis electio. & solu. ¶ Glo. super verbo, secreto. quærit, an idem sit, si non fiat secreto scrutinium, & sol. qd sic. ¶ Glo. super verbo, de capitulo. quærit, an idem sit, si non fiat examinatio vocum existentium de capitulo. sol. qd sic. ¶ Glo. super verbo, minorū, quærit de exemplo tex. & sol. ¶ Glo. super verbo, non maior. quærit, si adest maior pars, an valeat electio? & sol. qd sic a con-

trario. ¶ In fi. glo. Guil. Naso tenet contrarium dicens Honorarium sic pronūciasse in ecclesia Ebrunē. in qua sic fuerat cōmissum: & tamē electus nominatus fuerat ferē a duabus partibus, & sic no. in libro suo, super ca. 45. Sed Ioan. And. tenet glo. dicens, qd Papa hic videtur reprobare illud dictum: alias si Papa non voluisset reprobare illud, dixisset hic in tex. post verbum, attigerat. electio per talem compromissarium facta cum præter formam & c. vnde iste tex. non annullat, nisi quando est facta a minori parte omnium. & sic patet, qd per illam formam possit eligi ille, qui habuisset consensum omnium, vel maioris partis capituli. si autem haberet maiorem partem aliorum: non tamen maiorem totius capituli, ista hic improbatur, & sic in hac materia separabili vtile non vitatur per inutile, infra de reg. iur. vtile. facit in simili: quia si datur potestas eligendi extra ecclesiam: & in ecclesia sit priuilegium, vt eligatur de intra, valebit electio facta per compromissarium de intra ecclesiam. Et idē si detur potestas de eligendo etiam non legitime natum, vel minorem, vel non constitutum in sacris: dummodo eligatur idoneus, valebit electio ratione prædicta. Io. And. Lap. Abb. dicit quod opi. Ioan. An. procedit, quando esset datum mandatum eligendi simpliciter, & alternatiuē: si dicatur, vt eligat nominatum a maiori parte capituli, vel partium, cōparatione minoris. si verò data est potestas, put dicitur in isto capitulo, vt eligeret quem plures partium cōparatione minoris nominant, tunc secus. & procederet opin. Guil. Et ratio primi casus est: quia ibi continetur forma vtilis, vt infra cod. cum expediat. & forma inutilis, quæ hic reprobatur. sed in secundo casu tota forma est inutilis, & hic reprobata: ergo non valebit, quia forma mandati est seruanda, infra de præben. ca. cui de non. in fi. vnde in primo casu pōt vigore commissionis eligere secundū formam præmissam, & valebit electio: sed secundum formam prohibitionum, & tunc non valebit. Sed in isto vltimo casu non pōt vigore traditæ potestatis eligere, nec secundum formam prohibitionum: ergo non debet valere, scdm Lap. & hanc opin. Lap. tenet etiam hic Pau. d. Io. de Imo. tenet hic glo. simpliciter: quia de propria verborum significatione, & virtute sermonis ista verba, plures cōparatione minorum, comprehendunt etiam formam plurium totius capituli, & sic in his verbis cōprehenditur casus, quādo maior pars capituli consentiret. ideo sicut quando simpliciter, vel alternatiuē est data forma, tenet electio facta a maiori parte capituli: ita etiam isto casu. & pro hoc est tex. hic a contrario litere, vt dicit Io. An. secundū eum. & istud vltimum vñ mihi verum. Et probat optimè iste tex. si rectē inspiciatur: quia ista verba, eligat, in quem maior pars capituli cōparatione minorum consenserit, includunt electionem, quæ fieret a maiori parte capituli, vt pater in verbo, licet consentiens & c. ¶ Glo. super verbo, præter, in principio colligit notabile, qd præter & contra æquiparantur. deinde recita eam per cōtrarium, quod electio facta secundū formam hic positam valeat, quia intelligitur habere consensum omnium. glo. sol. dic. vt in eadem. ¶ In fi. gl. idem Arch. Io. An. Sed circa dubium glo. quærit Lap. Abb. pone, qd canonici simul congregati statuerūt certum terminum, in quo oēs debeant comparere ad eligendum: & si vnus solus canonicus venerit in termino, habeat vocem oīum aliorum, & censeatur totum capitulum, & electio facta per illum. Si in termino nullus compareat nisi vnus, an valeat electio. & dicit, qd semel obtinuit in ecclesia Fesulana, qd valeat talis electio, & dicatur concors. ¶ Nec obstat. no. hic in glo. quia aliud est dare potestatem, seu formam eligendi sub certa forma: & ita procedat ista glo. cum tex. aliud est ordinare, vt procedi valeat liberē sine aliqua data forma: & isto vltimo casu non procedat iste tex. fm Lap. ¶ Super principali dubio glo. ¶ an idem sit facere præter & contra, glo. tenet, qd non in c. causam quæ. de re iud. sol. dic. qd vbi datur certa forma a iure, vel ab homine secundum quam debeat actus fieri: & tunc idem est facere præter, & contra. de forma iuris, casus est hic. de forma hominis, est casus de rap. cum dilecti. & de resti. spol. Pisanis. ita vñ concludere Io. An. in d. c. causam. secus, vbi non datur certa forma: quia non est idem facere præter & contra, vt in contrario. ¶ Glo. super ver. concilium. quærit, an iste tex. habeat locum in alijs casibus, in quibus non habet locum c. quia propter. & sol. qd non. ¶ In fi. glo. idem Archid. & per præmissa dicit, quod in casibus, in quibus non debet seruari c. quia propter. possunt aliqui ex canonicis committere vocem suam aliquibus, qui eligant pro se cum

ADDITIONES.

- a ¶ Ius posituum. Adde in hac materia videndum Ro. conf. 98. Ant. de But. conf. 51. Fran. de Are. conf. 15. Alex. conf. 29. & 125. 4. volu. Ber.
- b ¶ Præiudicium partis. Adde Abb. conf. 66. Ber.
- c ¶ Certa forma. Adde qd non valeat electio, cum compromissarijs est dictum, vt certo modo eligere teneantur, vt consuluat Cal. conf. 3. de elec. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

se cum alijs canonicis, qui non volunt dare potestatem alijs eligendi, sed volunt eligere per se. & ita intelligit quod no. eo. tit. scriptum. & de appel. constitutus. alijs secus esset, vbi deberet seruari forma c. quia propter. Ioan. An. Et idem tenet Lap. qui alleg. no. infra eo. cum expedit. in glo. mutatis. in fi. ¶ Et no. ex ista glo. q. constitutio declarans antiquam non habet locum nisi in casibus, in quibus habet locum ius antiquum declaratum. similis glo. est supra eod. is qui. ¶ Glo. pen. querit, an electio sit nulla ipso iure. & so. in fi. glo. idem quod tenuit glo. tenet Inno. & Compost. in c. quia propter. licet Hosti. ibi contra, vt ibi no. super ver. non valeat. & pro prima op. facit iste tex. & supra eo. tit. in Genesi. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 *Excacatus quis dicatur.*
- 2 *Religiosus professus qualiter dicatur non habere liberum arbitrium.*
- 3 *Religiosis prohibitum est, vt se inuoluant anfractibus litigiorum.*

Quorundam. ¶ Glo. j. summat, & diuidit. dic, vt in ea. legam per partes.
 1 *more solito.* ¶ No. primo t. q. ille dicitur excacatus, qui habet integros oculos corporis: sed ex vitio mentem habet corruptam. ad hoc supra eo. c. auaritia. ¶ No. q. vitium ambitionis repellit quem a promotione. vide tex. 8. q. j. in scripturis. ¶ No. hic effectum professionis regularium, & inter alia videtur profitens renunciare honoribus dignitatum. ¶ No. q. religiosus professus non habet proprium arbitrium: sed illud commisit dominio alterius: quod intellige de his, sine quibus vita hominis sustentari pot. sed in his, in quibus vita hominis sustentari non pot, naturaliter habent arbitrium voluntatis: sicut est, quod velit refici cibo, potu, vel veste indui: in his habet velle, dum tamen talis voluntas seruetur iuxta formam regulæ. Ita no. Zen. in extrauag. Ioan. 22. quæ incipit, quorundam. in verbo, voluerint. ¶ No. t. prohibitum religiosis, vt se inuoluant anfractibus litigiorum. ¶ No. q. licentia a superiore non dicitur obtenta, quando per vim extorquetur. ¶ Quæro, quid sit anfractus? Sol. dic, vt in cle. dudum. de sepul. vbi per glo. Ioan. And. ¶ Quæro, an iste tex. habeat locum, quando electio fit intra religionem istorum. solu. Archi. dicit, q. non b, per istum tex. qui dicit extra. alleg. 31. dist. omnino. 8. dist. si consuetudinem. 24. q. 3. de illis. in prin. Io. And. ¶ Glo. 2. querit, qualiter oculus pot multipliciter considerari. dic, vt in glo. aliæ sunt literales. ¶ Glo. super ver. in discordia. querit, quando dicatur electio facta in discordia. glo. so. ¶ In fi. gl. no. bene glo. quando dicatur electio facta in discordia.

ADDITIONES.

- a *Religiosus. An autem possit religiosus esse in iudicio suo, vel alieno nomine, vide, d. Fel. in c. cum I. & A. de re iudi. ver. vbi religiosus.*
- b *Quod non. Adde Old. consi. 103. B.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Fratres etiam ordinum mendicantium possunt eligi ad prælaturas extra ipsorum ordinem constitutas.*
- 2 *Et an possint postulari sine licentia Papæ. num. 6.*
- 3 *Licentia vel consensus superioris non validat actum alijs de iure nullum.*
- 4 *Mendicantes vnde dicantur, & vnde mendici.*
- 5 *Electio mendicantis si est facta in discordia, & postea superuenit concordia, an valeat.*
- 6 *Religiosus vt possit consentire, an requiratur licentia Generalis totius ordinis.*

Eolentes. ¶ No. hic tres ordines, qui dicuntur mendicantes. ¶ No. t. q. fratres etiam mendicantium ordinum possunt eligi ad prælaturas extra ipsorum ordinem constitutas. ¶ No. t. q. licentia, vel consensus superioris non validat actum alijs de iure nullum. ¶ No. q. quandoq. ius diuersum statuit in mendicantibus, q. statuatur in non mendicantibus. vide glo. in verbo, predicatorum. in cle. j. de regula. & de sen. excom. c. j. in glo. mendicantes. ¶ Quæro, vnde dicantur mendicantes. Solu. dicit Archi. q. mendicare est idem, quod egere, ab alijs necessaria querere: vnde dicitur mendicus, quasi manu dicens. ad hoc 12. q. j. nolo. vel dicitur a mene, quod est defectus, & dico dicis: quia dicit defectus & necessitates suas, cum petit subsidia. vel fm Isidorum dicitur mendicus, quasi minus habens.
 4 Ioan. And. ¶ Quæro, an si electio mendicantis est facta in discordia, & postea superuenit concordia, an validetur electio? Sol. Io. Mo. & Archi. tenent, q. non: quia initium est spectandum b, supra eod. dudum, j. & hoc probat tex. hic in prima parte, qui dicit, in discordia celebratus. Et in secunda parte, quæ dicit, in discordia de se facta. & ponderat principium electionis. Et per hoc dicit, q. non noceret electio, si fuisset facta in concordia, licet postea discordia superueniret. Et ita dicit Io. Mo. q. vidit seruari circa decret. nihil, supra eod. titu. allegat C. de euic. si post perfectam. vbi refert, an in limine contractus, vel post appareat euictio facta: tamen dicit, q. secus esset quoad

5 c. cupientes. §. si verò, supra eo. Io. An. ¶ Quæro, an ad hoc, vt religiosus possit consentire, requiratur licentia generalis totius ordinis. Sol. dicit Arch. q. iste tex. facit, q. sic: sed dicit hoc esse verum in his ordinibus, qui hoc habent ex forma suarum constitutionum, alijs si non haberent ex constitutionibus, sufficeret licentia sui prælati. Inno. tamen dicit, q. non videtur, q. a suo ordine possit recedere sine licentia prælati, qui præest ordini. de quo infra eo. tit. si religiosus. in fi. Io. And. vide de hoc consilia tria Ioan. Cald. in titu. de regula. vbi concludit dictum Archi. hic esse verum, quando religiosi faciunt simpliciter professionem in manibus priorum. Sed quando facerent in manibus generalium totius ordinis, vel in manibus inferiorum recipientium nomine generalium: tunc dicit, q. inferiores nō possent dare licentiam, sed generales tantū, quia tunc eius arbitrium, & voluntas dependet ab illo, cuius imperio se subiecit, vt hic, & infra eo. si religiosus. & 12. q. j. non dicatis. Et istud forte est, quod voluit hic dicere Arc. secundum eum. ¶ Quæro, nunquid existens de ordine mendicantium postulari possit ad aliam dignitatem extra suum ordinem sine licentia Papæ? Sol. dicit hic Lap. q. non, vt in extrauag. Io. 22. quæ incipit, dispendijs. ¶ Glo. super ver. predicatorum, colligit notabile ex tex. & alleg. concor. ¶ In ea. glo. in fi. fuit facta ista confirmatio Predicatorum anno Domini 1216. per Honorium Tertium: & istud promiserat se facturum anno præcedenti Inno. prædecessor ipsius. Ioan. And. Et no. ex ista gl. q. illi religiosi debent præferri, qui primo fuerunt approbati: quod no. quia per hoc hñ qualiter debeant ordinari, vel præferri in processibus, & alijs actibus, quibus intersunt ipsi religiosi. ¶ Glo. super ver. mendicantium. querit, qui dicantur mendicantes. & sol. deinde querit de alia qōne, & sol. ¶ In ea. glo. ibi, c. j. & per illud capitulum patet Carmelitas esse mendicantes, fm Io. An. ¶ In fi. glo. pro glo. facit infra glo. pen. ad hoc, de vi. & ho. cler. clerici. in fi. & quod ibi no. s. de priui. cum olim. el. 2. Io. An. ¶ No. ista gl. q. appellatione religiosi, etiā in iure pœnali includitur religiosus et promotus ad ecclesiam secularem. Contrariam glo. vide infra de test. c. fi. & glo. primā in cle. j. de reb. ecc. non alie. & in cle. religiosus. de procur. Sed pot rñderi, vt attendatur cā statuti, in quo fit prelatus religiosorum: quia aut cā statuti concludit ad loca religiosorum: & tunc non includuntur promoti ad ecclesiā seculare. dictū est Pau. in d. cle. j. de re. ecc. non alie. & ibi sentit gl. aut cā statuti concernit personā ipsorum regularium: & tunc aut per transitū ad ecclesiā seculare cessat cā statuti, & tales non comprehenduntur. & ita procedat glo. infra de test. c. 2. & glo. j. in cle. religiosus. de procu. nam ideo ibi nō requiritur licentia superioris: quia per transitum ad ecclesiā seculare soluitur ab obediētia monachali, vt no. 16. q. j. de monachis. aut nō cessat cā statuti p talē p̄motionē: & tunc cōprehenduntur. & ita procedat glo. hic cū concor. assignatis p Io. An. Nā hic prohibentur, vt refrēntur ambitio. sic enim posset esse ambitio in promotis, sicut in non promotis. hęc vera, nisi statutū loqueretur p verba vñia: quia tunc includerentur et p̄moti. Et ita procedat gl. pe. hic, vt no. gl. j. in fi. in cle. j. de decimis. ¶ Gl. super verbo, discordia. qrit, qd si voces discordantium sint tales, quæ de iure cōi nō debēt cōputari in numero: an dicetur facta in discordia? gl. sol. q. non: tñ additio dicit, q. hodie prium est determinatum. ¶ Glo. super verbo, prioris. querit, quare diuersa nomina superiorum hic expressit. glo. solu. In fi. glo. dicit, quod Predicatores habent magistrum, Minores ministrum, Hæremite priorem. Ioan. An.

ADDITIONES.

- a *Mendicantes. Adde Lap. alleg. Frede. consi. 145. Ber.*
- b *Spectandum. Adde quod voluit Cal. consi. 2. de elec. vbi an valeat confirmatio electi inhabilis, sed tempore confirmationis habilis. Adde quod initium gestio. debet inspic. Bar. in l. Pomponius. la. 2. de negoc. gest. Initium loci, & temporis an & quando sit inspicendum, in l. quod ait. §. quod ait. ff. ad l. Iul. de adult. & an debeat inspic. initium medium vel finis, vide concor. glo. in c. scientes. de censu.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Ius tribuitur ex electione & postulatione.*
 - 2 *Electio facta de non mendicante a media parte an valeat.*
 - 3 *Statuti ratio licet sit strictior quā dispositio, non tamen propter hoc debet fieri restrictio dispositionis statuti ad limites rationis.*
 - 4 *Nominatus fuit vnus in scrutinio electionis, qui tunc erat de ordine mendicantium, & transit ad ordinem non mendicantium: postea eligitur, an debeat petere confirmationem tanquā de ordine non mendicantium, aut tanquā de ordine mendicantium?*
- I**erca. ¶ No. primo, quod ex electione, & postulatione tribuitur ius. de quo supra ca. cupientes. ¶ No. argu. quod vbi requiritur licentia superioris in actu fiendo, vñ sufficere consensus. ad hoc s. ver. proximo. ¶ Quæro, qd si electio nō mendicantis sit a media parte: an valeat electio? Io. Io. An. tenet, q. sic: qā cū iste tex. loqua-

loquar de rigore, & dicat de minore parte: ergo non extendi
ad mediam: sed tunc standum est iuri antiquo. ad hoc facit qd
no. j. c. ti. indemnitatib. §. si qua. in prima gl. Nec ob. si dicatur,
q illud facit: quia imò facit pro, cum ibi referretur ius anti-
quū. Io. An. vel posset responderi ad illam gl. q tunc media ps
dicatur minor, qñ i dispositione requiritur maior pars totius:
alias non est verum dicere, q media dicatur minor: imò ista
differunt, maior, media, & minor. ¶ Quid si isti religiosi nō af-
sumuntur ad prelaturam, sed ad canoniam, vel officium: an ha-
beat locum iste tex. so. dic, q non, sed stabitur iuri antiquo. Io.
An. & idem tenet Pau. ar. a p̄rio sensu huius literæ. ¶ Quid si
iste diuersæ electiones fiant diuerso contextu: an habeat locū
iste tex. sol. dic, q sic, siue fiant de eodem, siue de diuerso p̄tex-
tu idem erit. & idē dicit Io. Mo. Papam determinasse. Sed dicit
Io. An. idem esse, si fiat ēt vna sola electio, sed a minori nume-
ro. Io. An. ¶ Gl. super ver. alios. quærit, an quod hic dī, hēat lo-
cum in mendicantibus vocatis in suo ordine? & sol. q nō per
istum tex. ¶ Gl. super ver. numero. in prin. quærit, quid si minor
pars sit sanior, an possit consentire dic, q non. Et deinde qrit,
an si maior pars sit priuata voce, valeat? sol. q sic. Additio tenet
p̄rium. ¶ Glo. super ver. quaslibet. qrit, an istud intelligat etiā
de prelaturis proprii ordinis. & tenet q sic. ¶ In ea glo. ibi, alij
p̄, secundum Io. Mo. & Arch. qui vltra p̄missa inducunt prin-
cipium huius §. ibi, quoque. per quod patet, quod non stat ad-
uersatiuē, sed coniunctiuē cum §. p̄cedenti. Item, inducunt
finem huius §. ibi, suorum prelaturum, p quod apparet, q non
loquitur de illo, q ad suam prelaturam eligitur, q caret prelato-
to, s̄m eos. Sed dicit Io. An. q prima rō non ob. quia dato q il-
la dictio, quoque, stet copulatiuē, copulat genus professoriū.
tñ ibi mutatur casus, vt patet in tex. & q ista dictio congruat ca-
sui in totū mutato, patet. j. cod. c. ex eo. secūdo responso. & q
ēstet aduersatiuē patet de capell. cum sp̄ali. ver. excessus quo-
que. Item ista dictio potius. v̄ ordinis copulatiua. i. superua-
cua, vt potius ponatur ad ornatum, q copulatiue, vt patet j. de
p̄b. si motu proprio, & c. seq. de sen. excom. quicūque. & c. si
clericus. Ad secundam rationem dicit responderi posse per di-
ctionem, ēt, que §. procedit: quasi p̄supponat idem, si non ef-
set ibi prelatus. Item potest assumi ad p̄lationes proprii ordi-
nis ēt habens prelaturam. Et istam suam opi. dicit Papam appro-
basse in consistorio publico. & dicit Arch. q magni viri in cu-
ria illam tenebant. & hæc pars hodie est tenenda per cle. i. co.
tit. & facit j. c. ti. indemnitatibus. §. si qua. Io. An. Pau. dicit hic,
q ar. Arc. non procedit, secundum q iste tex. non posset intelli-
gi de proprio monasterio: quia licet quis eligatur ad propriū
monasteriū, ēt requiritur in iā proprii superioris sui, & si nō
immediatē, tunc saltem mediate, scilicet Ep̄i, qui in hoc
casu succedit Abbati, vel alteri prelato defuncto, vt no. j. c. si re-
ligiosus. Sed dicit, q opin. Arch. potest procedere in electione
facta in proprio monasterio. Sed opi. gl. procedat in monaste-
rio eiusdem ordinis, s̄m Pau. D. Pet. de Anch. & D. Io. de Imo.
tenent op. Io. An. indistinctē, & allegant rationes. Old. in con-
sil. i. r. vbi tenet opi. Arc. quasi allegando rationē Archi. Sed
magis latē. ibi tñ Old. respondet primo, q non posset: postea al-
legando tenuit p̄rium. Sed Cardi. cui causa erat commissa, te-
nuit opi. Ioan. An. per verbum, quaslibet, hic positum: p quod
cessat ratio hic posita in gl. quia iste tex. latius loquitur in par-
te dispositiua, q fecerit ante in principio. & ista videtur verior
opin. ¶ No. tamen istam gl. q licet ratio statuti sit strictior, q
dispositio: propter hoc tamen non debet fieri restrictio dispo-
sitionis statuti ad limites rationis: quod bene no. ¶ Gl. super
verbo, prelaturum. quærit, an iste tex. habeat locum in religio-
so promotio ad ecclesiam secularem. & sol. q sic. ¶ In fi. glos.
idem Arch. & pro glo. facit, quia iste posset eligi in Abbatem,
& tamen clericus secularis non posset, vt 16. q. i. presbyteros.
vbi de hoc. Ioan. An. ¶ Glo. si. quærit, an confirmatio valida-
ret istam electionem. & sol. q non. ¶ Quærit Ioan. de S. Geor.
Monachus est presentatus a minori parte patronorum ad re-
gimen ecclesiæ parochialis: an habeat locum hæc decretalis?
Sol. quod non: sed standum est iuri antiquo, quo cauetur, q
monachus presentatus a suo patrono si est idoneus admitti-
tur per suum Ep̄m, vt no. 16. q. i. in parochia. in gl. 4. secundum
eum. Sed contra eum facit iste text. qui prohibet electiones,
prouisiones, & vocaciones, & sic includit quemlibet modum,
per quem prouidetur beneficio: nam verbum prouisionis, in-
cludit p̄sentationem, vt no. glos. in cle. si. co. ti. ergo videtur,
q iste tex. etiam includat p̄sentationem patronorum a mi-
nori parte numero factam. ¶ Nec ob. glos. alleg. per Ioā. An.
quia illa dicit de p̄sentatione facta a patrono, & sic in cōcor-
diā posset dici, quod si p̄sentatio spectat ad collegium, quod
etiam in talibus p̄sentationibus habebit locum iste text. Si
verō p̄sentatio non spectat ad plures, vt ad collegium, sed
vt ad singulares: tunc sufficit habere maiorem partem com-

paratione minorum, vt no. Ioan. An. §. de iurepa. quoniam.
& no. §. de elect. ecclesia. i. vnde si ex 7. patronis tres vnum p̄-
sentant clericum non mendicantem religiosum, & duo p̄-
sentant alium clericum, & vnus p̄sentet alium, & alius nul-
lum p̄sentat, q tunc debet obtinere religiosus: quia licet
iste habeat minorem partem totius numeri patronorum, ha-
bet tñ maiorem partem comparatione minorum. & istud suf-
ficit in p̄sentationibus, vt dictum est. vñ cum de iure antiquo
ista dicatur maior, licet sit minor resp̄ totius: valebit p̄sen-
tatio, vt correctio iurium euitet. j. cod. cū expedit. ¶ Nec ob-
stat, si dicatur, q iste tex. p̄bat p̄riū: quia dicit a minori pte nu-
mero. i. toto, & sic requiritur maior, vel media pars totius, & sic
vñ intelligat de minori parte totius. Quia rñdeo, q minor
pars numeri in p̄sentationibus intelligitur minor resp̄ ma-
ioris, non autem resp̄ totius, vt est dictum §. ergo valebit. Itē
ista verba a minori parte numero, possunt dupliciter intelli-
gi: vno modo a minori parte numero. i. toto, & sic requiritur
maior, vel media pars totius. & istud bene procedit in p̄sen-
tationibus, q spectant ad collegium. Potest secundo intelli-
gi a minori parte numero respectu partium, que essent maiores,
& tunc est de iure antiquo, quo procedebat in p̄sentationi-
bus laicorū, ad quos pertinebat p̄sentatio, vt ad singulares.
Et isto modo intelligendo iste tex. corrigit ius antiquū in p̄-
sentationibus singularium patronorum. ¶ Quæro, nomina-
tus fuit vnus in scrutinio electionis, qui tunc erat de ordine
mendicantium, & transiit ad ordinem non mendicantium,
& postea eligitur: quæritur an debeat petere confirmationem
tanq̄ de ordine non mendicantium: an verō tanq̄ de ordine
mendicantium. hanc quæstionem disputauit Paul. de Leaza.
& incipit q. sua. In scrutinio nominatus & c. Et ibi primò arguit
pro & contra, & deinde concludit distinguendo: quod aut
iste est effectus de ordine mendicantium sua speciali profes-
sione, & transitu: aut mutatione totius ordinis, & conuentus
sui, vbi primo erat professus. Primo casu dicit istum eligi non
posse & sic nec confirmari: nam ex professione quam fecit, re-
nunciavit proprijs. 12. q. 2. c. non dicatis. sic transendo ad se-
cundam religionem ius quæsitum personæ suæ, & illi coherēs,
& non transmissibile in monasterium per renunciationem ta-
citam extinguitur, vt j. de reg. beneficium. Et q istud sit inco-
passibile cum religione, patet hic, & §. de sta. regu. c. q Dei. &
j. c. ti. c. religiosus. & c. nullus. & procedit hoc, si electio esset fa-
cta ad ecclesiam secularem, & fortius si ad regularem propter
diuersitatem professionis, & habitus, per cle. i. de ele. per quā
patet, q superuenit inhabilitas ex parte nominati, & sic nō po-
test eligi. §. co. c. cum terra. & quod ibi no. Compos. secundo
casu, aut nominatio erat facta ad administrationem eiusdem
ordinis, aut alterius, vel ecclesiæ secularis. primo casu valet e-
lectio, habita tamen licentia sui superioris consentiendo di-
ctæ electioni. Nam talis translatio non aufert ius competens
singulari personæ, & maxime quia eo inuito poterit fieri, vt
no. Inn. §. de regula. super eo. & patet j. de sta. regu. c. j. & no. in
regu. quod oēs. j. de reg. iur. ¶ Et q iste debeat dici mendicās,
probat tex. de sta. reg. recolentes. & q ex isto transitu non per-
dat ius, patet: quia sine eius facto, vel alterius q hoc posset, non
perdit ius suum. facit c. cum dilecti. §. de his, q vi me. ve causa
fi. & de arbit. c. cum tempore. & hoc procedit, qñ tenuit tran-
slatio sine speciali professione ipsius. Secundo casu, qñ electio
est concors. & tūc qñ non est dubia per istum. Sed idem esset,
si esset facta a maiori parte. ¶ Nec ob. cle. i. c. tit. quia ea, q sunt
substantialis forme electionis p̄cedentia publicationē, respi-
ciunt dispositionē merē actiuē, & passiuē s̄m tps notationis,
& electio dī p̄cors, habito resp̄ ad tps notationis, prout hic
voluit Io. Mo. & Archid. vñ ex quo tpe scrutinij sufficiebat ma-
ior pars: licet tpe electionis non sufficiebat ex cā non causata,
facto notationis valebit electio: alias periret illud scrutinium si-
ne causa, qd est q ius, vt in reg. factum legitime. j. de re. iur. cū
concor. vnde substantialia p̄cedentia publicationem serua-
ta, faciunt valere electionem persona mutata, & habilitate re-
manente: licet maior concordia requiratur, si illa mutatio ita
occurrisset, & idem dicit in tertio casu. Et ex istis decidi, an de-
beat confirmare, vt mendicans: an non mendicans. primò re-
spectu numeri eligentium, secundo respectu personæ. Et quo
ad obseruantiam regulæ primo casu confirmabitur vt non mē-
dicans: quia sic erat tempore quo erat factum scrutinium, ad
qd tps debuit referri electio. nec ob. tex. ibi, electio & §. ga sa-
tis dī facta per cōsensum p̄stitum in scrutinio. vera. i. quo
ad

ADDITIONES.

- a ¶ Quoque. Adde Old. alle. consi. 103. Fre. consi. 161.
- b ¶ Bene no. Adde Alex. consi. 133. 3. lib. Ber.
- c ¶ Non mendicantium. Adde aliquot facere q. Fe. consi. 25. & eius consi. 161. & 215. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ad singulares. de elec. c. in Genesi. ficta, quo ad communē electionem. Secundo casu, quo ad obseruantiam regulæ, dico, q̄ si talis translatio tenet, reputabitur mendicans quo ad habitum, & quo ad alia de quibus no. 16. q. j. c. de monachis.

S V M M A R I V M.

- 1 Electionis appellatione in ecclesia comprehenditur etiam electio principalis prælaturæ.
- 2 Protestatio, per quam quis intendit retinere ius dubium, ubi quis arctatur ad clarificandum intentum a principio, non iuuat protestantem.
- 3 Renunciare videtur quis alteri prælaturæ per electionem vnius.
- 4 Oportet, verbum designat necessitatem, aliquando honestatem.
- 5 Redire non potest quis ad ius, cui semel renunciavit.

V quis duas. ¶ Glo. j. summat. & primò ponit dictum, rōnem interierens ibi, Cum nō. secunda illud fortificat ibi, Etiam. tertia declarat, aliam rationem reddens: ibi, Regressū.

- ¶ No. primò, q̄ est possibile quem obtinere duplicem electionem in eadem ecclesia, tamen confirmationem querere non potest nisi de vna. ¶ No. argu. t̄q̄ appellatione electionis in ecclesia comprehenditur etiam electio principalis prælaturæ: & sic v̄f q̄ appellatione beneficii in ecclesia, principalis prælatura comprehendatur. vide glo. in cle. vt hi qui. de ata. & qual. & in cle. j. de præb. ¶ No. q̄ quis non potest cauere titulum super eadem re, nisi ex vna causa. vide tex. de fide instr. inter dilectos. ¶ No. t̄q̄ protestatio, per quam quis intendit retinere ius dubium, ubi quis arctatur ad clarificandum intentum, a principio non iuuat protestantem. ¶ No. t̄q̄ per electionem vnius prælaturæ quis videtur alteri renunciare. ad hoc c. j. de postu. præla. supra eo. li. ¶ t̄q̄ No. quod verbum, oportet, designat necessitatem, quandoq; honestatem, de quo. 25. q. 3. ca. j. ¶ No. t̄q̄ quis non potest redire ad ius, cui semel renunciavit. 7. q. j. q̄ periculosum. ¶ Opp. q̄ iste deberet admitti cum protestatione, de qua hic dicitur per l. j. §. quod autem. ff. quorum lega. vbi propter incertitudinem cum protestatione, de qua hic dicitur, admittitur proponens diuersas actiones. solu. propter illam l. videbatur ille admittendus, sed hic est speciale, vt non admittatur propter causas hic expressas in tex. Item, quia cōsensu electi, qui debet præcedere petitionem confirmationis, debet fieri super certo, de postu. præla. c. j. & sic etiam cōsensu eligentiū debet esse certus. s. de elec. c. 2. ¶ Et ex his inferit lo. Mo. & Arc. q̄ protestatio, quæ vacationem inducit, est repellenda: sicut ecōtra admittitur protestatio, quæ vacationem excludit. ff. de acqu. here. l. pro hærede. & ff. de reli. & sump. fun. l. at si quis. §. plerique. quia de incerto veniendum est ad certum, & non ecōuerso, Insti. de ac. §. curare. & 30. q. 3. iudicare. & s. de spō. sicut, in fi. lo. And. ¶ Opp. secundo, q̄ licet quis elegerit vnam ex electionibus, posset etiam postea redire ad aliam, iuxta no. de fide instr. inter dilectos. §. ceterum. vt ibi no. gl. super ver. quid meū. Solu. dicit Lap. q̄ aut iste vult habere regressum ad aliam electionem vtendo illa actiue, & sic petendo confirmationem, & nō potest, vt hic: aut vult vti illa electione, deducendo eam in iudicio per viam exceptionis, & poterit. & ita procedit illa glo. fm Lap. ¶ Oppo. q̄ sit impossibile, q̄ duplex electio fiat de eodē: quia si omnes eligunt eundem, illa erit vnica electio, & nō duplex. arg. s. e. in Genesi. sol. dic. q̄ est possibile, quando electiones fierent a diuersis personis, & non ab eisdem: quia fortē capitulum eligit dicendo, q̄ ad ipsum spectat: & alius eligeret, q̄a dicit, q̄ ex consuetudine vel statuto ad ipsum spectat. s. de consue. cum dilectus. vel si fieret ab eisdem diuersis temporibus: & ita procedat iste tex. aliās si fierent ab eisdem, & eodem tempore, non esset bene possibile fm Pau. ¶ Quid si electio fiat in diuersis ecclesijs, an habeat locum iste textus? Sol. dicit, q̄ non. tu per quo remittit lo. An. ad no. per se, de rescri. in nostra. in glo. per hoc. Sed pone, q̄ inter duos litigatur super electione, & Papa; vel alius iudex adiudicat ecclesiam vni illorū: an videatur illum confirmare. Solu. Arc. dicit, q̄ sic: quia non est vis in verbis. b. & hoc probat tex. s. de re iudi. cum Bertoldus. fm vñ intellectum, quem ponit ibi Inno. & ponit lo. An. in glo. ibi, videtur mirabile, quod in principio. lo. An. in contrarium videtur tenuisse. s. eo. q̄ sit. & dic. vt ibi. ¶ Glo. 2. querit ad quid fuerunt factæ duæ electiones de eo. glo. sol. & solut. obstaculū. ¶ Glo. lū per ver. insimul, querit an separatē possint. & sol. q̄ non. ¶ Gl. sup verbo, ex vna, recita per contrariū, q̄ imò iste possit proteq̄ ambas. s. de cōcel. præb. post electionē. gl. sol. In n. gl. iac Arc. dicens, q̄ prædictis non obstat C. de inoi. test. p̄ maiores. quia ibi non agitur de nouo iure acquirendo sicut hic: & iō facilius hic repellitur, q̄ ibi. lo. An. idem tenet hic Pau. dicens, q̄ c. post electionē, loquitur de iure iam quæsito: hic loquitur de iure acquirendo, ideo secus. Et est rō diuersitatis, q̄a in iure acquirendo requirit decretū. i. p̄firmatio: & decretū dēt esse sup certo. j. de cōcel. præb. c. j. & cle. j. e. tri. aliās si liceret vtrāq; p̄sequi, seque-
ret, q̄ id veniret in libello, dicēdo sic: peto duas electiones fa-

ctas de iure cōfirmari, vel alterā ex his, q̄ valet, & sic nesciret q̄. Sed in iure acquisito non est necessarium decretum. i. cōfirmatio, sed executio sententiæ: ideo potest dicere, q̄sum prouisus p capitulum, & per Archiepiscopū, ideo pro me sn̄etis. Nam in terminis capitu. post electionem, debemus intelligere, q̄ fuit admissus, cum non appareat, q̄ fuerit repulsus, q̄ fieri debuisset si petitio fuisset inepta ex officio Iudicis. s. de iud. c. examinata, fm Pau. istud dictū Pau. ponit Lap. de Cast. sua alle. fi. istud idem tenet lo. Cal. in titu. de elec. consil. 7. & ibi in rationibus concludit, q̄ quis possit petere possessionem beneficii virtute duplicis collationis etiam factæ a diuersis, & hanc partem tenet hic Lap. Abb. qui assignat rationem: quia iura sunt fauorabilia in conseruando iure iam q̄sito, cū ibi nulla possit notari ambitio, vt dicit c. post electionem, quam in iure ad rem que rendam, vt hic fm Lap. Abb. posset assignari alia ratio, nam cōsensus, qui præstat electioni, debet esse certus, vt no. s. c. 2. nec electus potest petere confirmationē, ante q̄ consentiat. s. eo. q̄ sit. Sed si ipse diceret, consensio istis electionibus, vel alteri ipsarum, quæ magis valet, tunc non est certus cōsensus, vnde nō mirū, si requiritur, q̄ alterā eligat, vt hic. Sed quādo fit sibi collatio, & ipse agit postea ad possessionem, tunc non requiritur nouus consensus, quia collatio recepta habet in se tacitum cōsensus, vt in cle. j. in fi. de con. præb. Et petenti possessionē bñficii sufficit ostendere titulum, licet possit aliquāliter impugnari. de app. constitutus. 2. de accu. accedens. ¶ Glo. super ver. rōni, colligit, q̄ licitum est allegare rationem. In fi. glo. no. gl. pro arg. a ratione. ¶ Glo. super ver. vagetur, recita per contrarium, q̄ sit licitum vagari in certo. gl. alle. pro & cōtra, & sol. Et deinde inducit tex. ad q̄. de qua remittit. ¶ Glo. super ver. eligere, recita per contrariū, q̄ iste nō teneatur eligere, sed q̄ possit vtrū que p̄sequi cum protestatione, vt ff. quo. leg. l. j. §. quia autē. gl. timore contrarij in hac materia distinguit. dic. vt in ea. ¶ In ea. glo. ibi, tolerabilis admittitur. de hac materia vide in remissionibus, quas ponit hic glo. & vide quod no. j. de appel. non solū. sup verbo, ante omnia. ad fi. gl. ver. ipse lo. Mo. fm lo. An. ¶ Gl. fi. i. prin. querit de ratione tex. & sol. & alle. tria similia. ¶ Deinde glo. in ver. quid ergo, recita per contrarium, q̄ per electionem alterius non videatur alteri renunciare: quia etiā post por-
rectum libellum potest emendari, mutari & corrigi, vt no. s. de lib. obla. c. 2. glo. sol.

ADDITIONES.

- a ¶ Renunciavit. Adde, quod voluit Ro. consil. 347.
- b ¶ In verbis. Adde, quod dicit Ange. de Iudice dicente, dico reum debere, licet non dicat, cōdēno, eius consil. 275. Ber.
- c ¶ Potest dicere. An autem electus teneatur dicere defectus suos. vide Do. Fely. in c. sciscit. ver. non se excusat. de rescri.
- d ¶ Duplicis collationis. Adde Ro. consil. 483. Ber.
- e ¶ Corrigi. De emendatione, mutatione, & correctione libelli, vide per omnes Docto. scribentes in l. edita. C. de eden.

S V M M A R I V M.

- 1 Electio potest fieri post mortē prælati, antequā tradat corpus sepulture.
- 2 Actus quando non sortitur effectum ex culpa, vel facto alterius quā agentis: agens iterato nouum tempus recuperat ad similem actum peragendum.
- 3 Electio quare non sit confirmanda, electo recusante consentire.
- 4 Electus si moriatur in curia, an dicatur beneficium vacare in curia?
- 5 Vitium quando dicatur occultum.
- 6 Vacatio noua quæ dicatur.

Selectio. ¶ Gl. j. summat. primò ponit casum, q̄m p̄ quatuor exēpla sp̄cificat, & rōnem interierit. secundo solutionem moderatur ibi, dūmodo. ¶ No. primò quatuor modos, in quib. electio non sortitur effectū. ¶ No. q̄ q̄tum ad euitādū poenā, quæ imponitur per negligentiam, sufficit actum facere, licet nō sortiat effectum: vide de spō. commissum. ¶ No. arg. t̄q̄ electio potest fieri post mortē prælati, antequā tradatur corpus sepulture: cum hic dicatur, q̄ tps currit a morte. Et hoc tenet hic Archi. & lo. An. & remittunt ad no. per se, s. eo. bonę. j. ¶ No. t̄q̄ vbi actus non sortitur effectū ex culpa, vel facto alterius quā agentis, agens iterato nouū tps recuperat ad similem actū pagēdū. ¶ Quid si isti non eligunt, sed postulāt, vel cōferunt, an habeat locū iste tex. sol. dic. q̄ sic, cum eadē rō sit vtrōq; ad hoc. s. c. j. & c. vt circa. & c. quorūdā. & idē in præsentatione, vt dicit j. sup gl. antep. ¶ Nec ob. q̄ hic nō expressit nisi de electione: q̄a exēpla hic posita melius adaptant electioni, quā postulationi, cui nō tenet postulatus p̄sentire. s. e. c. cupiētes. §. deniq; & de collatiōe nō erat dubiū, si ille, cui erat facta collatio, p̄sērit: q̄a sequēs renunciatio, vel irritatio nouā vacationē inducit. Itē primū exēplū nō coadaptaī p̄prie p̄ntatiōi. ¶ Sed p̄ id, q̄ est deū de postulationē, v̄f tenere Cōpo. s. de postu. pla. c. j. vbi dicit, q̄ si postulatio nō admittit, tūc tps trimestre currit a die vacationis. Sed tps q̄d circa postulationē est lapsus, nō cōputabitur intra illud trimestre. ar. ff. de adul. l. quinquenniū. Sed dicit lo. An. q̄

Comp.

Comp. procedit in postulatione non solēni, & quæ sit a superiore postulati, qui illum concedere noluit. & de illo intellexit se vñ, qd̄ autem hic dñr, procedit in solēni postulatione, q̄ sit a superiore q̄ illam admittit, & admittendo pñcit postulatū ecclēsiæ. & de his remittit ad no. p se, de elect. in causis. in glo. postulatio. & in c. publicato. sup glo. si. ver. ad contraria. Et q̄ isto mō debeat intelligi D. Comp. patet. nā ibi q̄rebat, qd̄ si postulantes requirebāt a superiore postulati, vt illū concederet, & quia illud noluit facere, ipsi appellauerunt: an talis app̄o valeat, & an currat eis tps eligendi, ita q̄ si non eligant infra tres menses computandos a tpe vacationis subducto tpe in postulatione elapso deuoluat p̄tās eligendi ad superiorem? & vñ q̄ sic: quia app̄o non tenuit, cum superior non grauauerit nolēdo suum subditum concedere. 10. q. 2. precaria. ipse tenet, q̄ app̄o non valuit. dicit tñ, q̄ quidam dñt eam valere, si vtile erat postulatum concedi, alias non. Sed ipse tenet, q̄ quicquid de app̄one dicat, superior nō poterit prouidere: nō pp̄ app̄onem, sed q̄a postulantes non pñt dici negligētes: tñ quia recursum hñt ad superiorem ex cā līma, tñc licitam rem agebāt, & quia quantum in eis fuit, prouiderunt, & sic nō suberat cā deuolutionis, & sic dicit obtinuisse Io. An. ¶ Q̄uo, quare electio nō sit pñmāda electo recusante p̄sentire? Sol. dic, quia ex quo recusat, non est pñmū vinculum matrimoniale, q̄ sit per mutuum consensum eligentium & electi. s. co. cum inter canonicos, & de trans. p̄la. c. 1. vt li. nō cōte. qm̄. s. si verō. nec ipse potest cōpelli ad consentiendum. Arc. putat, q̄ peccat mortālīr recusans consentire, si putat se dignum ad p̄laturam, & illam sibi oblatam non recipit. all. no. 8. q. 1. in scripturis. quod dicit verum, qm̄ alius deest, vt ibi colligitur in ver. quidam. n. dēt tñ ipse electus vires suas meriri, vt dñ. 1. q. 1. non est putanda. & 49. di. s. 1. in fi. Io. An. quasi velit, q̄ non debeat se putare dignum semper, quia multa incumbunt onera p̄lato. 13. di. neri testi culorum. fm̄ Io. de Imo. ¶ Quid si iste electus moriatur in curia, an dicatur beneficium vacare in curia? Sol. Arch. hic dubiē hoc tractabat, & tenet, q̄ non, vt no. gl. 5. in cle. 1. vt lit. pen. Io. An. ¶ Q̄uo, qm̄ dicat vitium occultum? Sol. licet illud multip̄r sumat, vt no. de coha. cle. & mulier. vestra. tñ dicit Arc. q̄ quantum ad hunc casum dñ occultū, qm̄ fecerūt electores debitam inquisitionem, & tñ illud vitium non potuit venire ad ipsorum notitiam. ad hoc s. co. nulli. & vide qd̄ no. s. de postu. p̄la. c. 1. & s. c. innotuit. Io. An. ¶ Quid si appellatur ab irritatio ne electionis: an currat eis tps p̄dēte app̄one electionis? Sol. dic, q̄ non: q̄a illa pendente nihil est innouandum. 2. q. 6. appellatione. vñ cum iustum impedimentum hēant electores, tps eis non currit. s. c. ne p̄ defectu. ¶ Nec obsiste tex. q̄a loquit qm̄ non esset app̄m, secundum Arch. Io. An. ¶ Quid si electores ignorant istos casus positos hic in tex. occurrere, an tps eis currat? Sol. dic, q̄ non: q̄a ignorant non currit tps. s. de p̄ces. p̄bē. q̄a diuersitate. & 7. de app̄o. p̄certationi. Io. An. ¶ Gl. 2. q̄rit: qm̄ electio dicatur sortiri effectum, vel non, & solu. deinde q̄rit & solu. ¶ Gl. super verbo, renunciant. q̄rit an electus post cōsentum, & ante confirmationem sine superioris autoritate possit renunciare. & alle. opi. antiquorum, & soluit. ¶ In fi. gl. opi. Inn. tenuit hic Arch. dicens, q̄ iste tex. loquitur de renunciatione post consensum: nec facit mentionem de licentia alius superioris. Et idem tenuit Io. An. Mo. vt lite penden. c. 1. j. e. lib. Et pro decisione istius glo. facit cle. constitutionem. s. in super. eo. ti. & 7. de renunc. c. 2. facit. ff. de manumiss. testa. l. qui pene. & ff. qui. & a qui. l. sed & si maritus. ff. de bon. dā. l. cū ratio. s. ex bonis. secundum Io. An. D. Io. de Imo. dicit, q̄ in hac materia possumus cōsiderare duplex interesse superioris: vñum respectu potestatis deuolutæ, vel deuolūda ad ipsum. Aliud, quia sua interest, ne clericus sine sua licentia dimittat beneficium, vt de renunc. admonet, & c. quod in dubijs. De primo interesse loquitur hic glo. & bene dicit. nec credit quod Ber. & sequaces loquantur de isto interesse: sed de secundo; quia videbatur, quod sicut electus, & confirmatus non posset renunciare sine licentia sui superioris: sic nec electus, & confirmatus post p̄stitum consensum, & delatum ad superiorem, vt patet ex no. in d. c. 2. de trans. p̄lat. vñc videtur opin. Guil. vera, quod facta p̄sentatione electionis non est licita renunciatio sine superioris licentia. argum. c. bone. 2. de postu. p̄lat. recita tamen distinctionem, quam faciebat post negotium deuolutum, quæ quantum ad hoc interesse nō concludit secundum cum. Crederem opin. gl. esse veram: quia interesse superioris, quod clericus non dimittat beneficium, non surgit, nisi postquam beneficium est effectum clericum. ita loquitur c. admonet. & c. quod in dubijs. Sed per solam electionem beneficium non est suum, imō dñ vacare vñque ad confirmationem, vt no. gl. in cle. 1. vt lite penden. ergo cum nondum subsit illud interesse, videtur, quod possit renunciare. ¶ Gl. super verbo, occultum. quærit, an idem sit,

si reprobarur propter delictum superueniens? & sol. q̄ sic. deinde quærit, quare tex. exprimat de occulto vitio. & so. ¶ Item quærit, an habeat locum iste tex. si Papa eis priuatis restituit tempus eligendi. & so. q̄ sic. ¶ In fi. glo. contra determinationem istius glo. facit gl. si. hic in fi. vbi dicitur, quod non sit restitutio aduersus sententiam priuatiuam potestatis nisi ad tempus amissum. sol. dic, quod aut restitutio sit aduersus tempus lapsum, & tunc non intelligitur restitutus nisi ad tempus, quod amiserit. ita procedit illa gl. aut restitutio sit aduersus sententiam priuatiuam potestatis, & tunc totum tempus, qd̄ dat sibi ius commune in tali actu, videtur restitutum. & ita p̄cedit ista gl. secundum Io. An. licet non ita latē dixerit. Nam ex quo restituitur ad illam potestatem, tota videtur concessa. ¶ Gl. super verbo, integrum. in princip. quærit quid sit tempus integrum. & so. distinguendo. ¶ In ead. glo. ibi, ad electionem. vel intellige de collatione, quam facit Papa de illis, secundum Io. An. est ergo sensus huius glo. quod iste tex. habeat locum in terminis c. statutum. j. de p̄b. sed Io. An. in addit. Spe. in tit. de acti. & peti. s. super petitionibus. declarat istam glo. discurrendo per casus hic positos. Nam primus casus hic positus est, si electus non consensit, & in isto planum est, q̄ habet locum c. statutum. & habet locum etiā in collatione in secundo, & tertio casu: qm̄ post consensum renunciat, vel qm̄ moritur. Ex his casibus procedit etiam ista gl. electo existente in curia. si autem electus, vel ille, cui facta est collatio, esset extra curiam: in hoc esset dubitatio, si moritur, renunciat ante adeptam possessionem. ¶ Dubium in ista questione facit c. accedens. s. de accu. quod dupliciter facit. primo, quia ille tex. vult, quod prouisio facta per Papam in curia, impediatur per exceptionem criminis cum infamia. secundo, quia ibi dicitur silentium imponendo tali, si prouisio non dicit eum priuandum, quasi adhuc non habeat ius plenum. Itē pro hac parte facit illud generale, q̄ non dñ aliquid factum, qm̄ aliquid reitatur faciendum: de baptismo. maiores. ver. ad hoc est. & ibi glo. Contrarium tamen tene: t̄ quia illa dñ noua vacatio, cum confirmatio electionis faciat quem p̄latum: instantum p̄ante possessionem adeptam habeat plenam administrationem. de ele. transmissam. & quod ibi no. & patet de trans. p̄la. c. 2. ver. sicut aut. & prouisio, siue collatio hēt vim electionis & confirmationis. Et de prouisione est opi. tex. q̄ inducit nouam vacationem, licet possessionem non habuerit. in cle. 1. vt li. pend. ver. neutro. & ver. si verō alterum. ¶ Nec ob. ver. q̄ si vñum. ibi p̄cedens, vbi ponderatur possessio, qd̄ non ponderatur quo ad vacationem, sed pōderatur possessio, quo ad collationem. & sic patet q̄ isto casu non p̄cederet hæc gl. ¶ In quarto casu hic posito non potest bene adaptari ad collationem Papæ: sed si diceremus collationem factam per Papam non valere isto quarto casu: si Papa pronuntiaret cassam suam collationem, vel illam cassaret: tunc non est dubium, q̄ siue dicamus bñficiū vacare ex prima vacatione, siue ex scda ad Papam spectaret, fm̄ Io. An. in d. add. ¶ In ea. gl. ibi, statutu. idem in patronis quo ad tēpus quadrimestre, vel semestre de quo. j. de iure pa. c. 1. Io. An. intellige verum istud dictum in tribus primis casibus hic positis. Sed in quarto casu, quando propter vitium occultum cassaretur p̄sentatio, procederet etiā tex. Sed quādo laicus p̄sentaret scienter indignum: q̄a tunc secundum communem opin. de qua. s. de sup. negli. p̄c. c. 2. & de of. ord. c. cum vos. non est priuatus potestate p̄sentandi: ergo videtur, q̄ iste tex. qui a p̄rio sensu vult, q̄ si p̄sentans sciebat vitium, non possit p̄sentare: non hñt locum in laico patrono. Sed dic, q̄ aut laicus patronus p̄sentauit primo indignum: postea vult p̄sentare alium durāte quadrimestri, & hoc potest. aut vult p̄sentare alium elapso quadrimestri, & hoc non pōt pp̄ negligentiam suam: cum paria sint infra quadrimestre non p̄sentare, vel scienter indignum p̄sentare. patet de trans. p̄la. c. 2. & sic non repellitur a noua p̄sentatione, ex eo q̄ sit priuatus: sed quia reputatur negligens, vt no. Io. An. in d. c. cū vos. ¶ In ea. glo. ibi, & intellige. hic recita gl. p̄dōtores integrum tps de nouo, iuxta no. p̄ Ber. s. c. ti. ne p̄ defectu. gl. so. distinguendo: aut hñt eligere ex iure pp̄rio, & p̄ verbo, aliam. in prin. q̄rit, qd̄ si isti casus accidant in secunda, vel tertia electione vel in vltioribus: an hñt locum iste tex. so. dic, q̄ sic. deinde q̄rit in ver. no. igit. q̄ tpa dentur in ecclesia circa vnam electionē, ad hoc, vt p̄latus hñt plenam p̄motiōnem. gl. so. distinguendo, q̄ actus qui requiruntur circa p̄lotos. ¶ In ea. gl. ibi, ad consecrationem. ¶ No. istam gl. q̄ vult, q̄ tps petendæ consecrationis sit trium mensium. de quo per glo. & Doc. s. c. cum in cunctis. ¶ Gl. fin. in prin. q̄rit, qm̄ dicantur electores fraudulenter eligere, & so. ¶ Item q̄rit, q̄ habeat probare fraudem. & so. Et deinde inducit istum tex. ad solutionē q̄-

Geminianus super Sexto Decretalium.

1 stionis de appellante impedito in primo fatali. ¶ In fi. glo. pro decisione facit cle. j. de rest. in inte. Io. An. Et dicit D. Pe. hic, qd poterit etiam trans probari ex eo, quia in fine termini elegerunt vnum, qui habet pingue beneficium: qui verisimiliter non acceptaret beneficium vacans, qd erat magis tenue, & multo minoris valoris. & facit pro eo. de presum. quia non est verisimile.

ADDITIO.

2 ¶ Fatali. Terminus ad prosequendam appellationem statutus a lege, vel ab homine qm currat. vide D. Fel. i c. psonas. de app. in ver. terminus ad psequenda.

S V M M A R I V M.

- 1 Arbitrium hominis quid dicatur.
- 2 Religiosus professus non habet velle, vel nolle.
- 3 Prælatus recipiens professionem monachi non recipit illam nomine proprio, sed nomine Dei.
- 4 Religiosus potest assumi ad aliam dignitatem extra monasterium suum per viam electionis.
- 5 Consensus sui superioris per viam licentie quando requiretur in actu, debet licentia precedere actum.
- 6 Actus factus contra prohibitionem legis licet non teneat, tamen contrasacens punitur.
- 7 Superior quilibet, an possit dare licentiam?
- 8 Electus si consensit, & postea petijt licentiam, & superior illam dedit, an validetur electio?
- 9 Inferior a Papa an possit dare licentiam Abbate negligente.

I religiosus. ¶ Glo. j. summat. legam per patres, & sunt duo dicta. Im ibi, quia verò. ¶ No. t. quid sit arbitrium hominis; quia est quidam voluntas hñs pñtē negatiuam, vel affirmatiuā actum exercendi. vide tex. 3. q. 7. Iudicem. ¶ No. q. religiosus professus nō habet velle, nec nolle. de quo dic, vt dixi s. eo. quorundam. ¶ No. ar. q. prælatus recipiens professionē monachi, non recipit illam nomine proprio, sed nomine Dei. vide s. em tex. 19. q. 3. statuimus. ¶ No. q. imperium potest includere præceptum cuiuslibet; superioris. ad hoc 14. q. j. qd percipit. ¶ No. q. religiosus potest assumi ad aliam dignitatem ex monasteriū suum per viam electionis. ad hoc. j. c. proxi. & supra eo. quorundam. ¶ No. t. q. vbi in actu requiritur consensus superioris per viam licentie, debet inñā precedere actum. ad hoc s. e. ti. q. sit. & de regula. licet. ¶ No. q. vbi requiritur licentia superioris, non vñ sufficere illam petere, nisi etiam obtineat. de quo in d. c. licet. ¶ No. t. q. licet actus factus contra prohibitionem legis non teneat: tamen cōsacens punitur. vide de sen. exc. statutum. ¶ Op. q. cōsensus prælatus sine superioris inñā teneat, vt in c. per tuas. de voto. sol. Ioan. An. remittit ad ibi no. & ibi ipse so. quod licet ibi dicat electionem posse recipere, tamē debet intelligi præcedente licentia superioris, vt hic dicitur, & sic non est contra. Secundo opp. q. etiam de consensu superioris iste non possit consentire electioni de se facte sine licentia superioris, vt no. s. de regula. super eo. so. aut eligitur ad prælationē, & potest, vt hic dicit tex. Aut ad beneficium simplex seculare, & tunc nō potest: vt ibi. vnde fuit hic disputatum episcopum non posse dispensare cū monacho promotio ad ecclesiam parochialem, vt simul cum illa teneat beneficium simplex: per ea quæ habetur. j. sup. reg. quæ a iure. j. de re. iur. Ioan. An. Et pro hoc facit, quod no. glo. in cle. quia regulares. de sup. neg. præ. ¶ T. Quæro, an quilibet superior possit dare hanc licentiam? Sol. iste tex. facit, qd nō: sed tantum ille, cuius imperio se subiecit. arg. s. de regula. licet vel potest dici, qd iste tex. ideo exprestit qui dare possit: quia quadoq; per constitutiones ordinum prouidetur, quis habeat hanc licentiam dare. Io. An. Et pro primo dicto videtur casus. 68. di. c. j. vbi dicit tex. quod Abbas loci istam licentiam debet dare. & istud etiam tenet hic Lap. Ab. dicens fuisse dictum Pau. in cle. f. eo. titu. qui allegat. 18. q. 2. q. sit. Ioā. Cal. in consi. 3. de regula, dicit hoc verum, quando fratres faciunt professionem in manibus prælatus immediati: vbi aut facerent professionem in manibus generalis totius ordinis, vel in manib. prælatus immediatē recipiētis nomine generalis: tunc solus generalis poterit hanc licentiam dare: quia eius arbitrium, & voluntas tunc dependet ab imperio illius. Et istud dicit forte esse, quod voluit hic Arc. in 2. dicto, superius posito. Io. Cald. ¶ T. Quæro, quid si iste consensit, & postea petijt licentiam, & superior illam dedit, an validetur electio? Sol. dic qd non, quia ex quo sine illa priuatus est ipso iure, si consensit iuri quæto per electionē, ergo nō firmatur per subsequenter licentiam, vt in regula, non firmatur. ¶ j. de re. iur. Et de hoc super regula, ratū. j. de reg. iur. in 3. q. 10. An. ¶ Glo. super verbo, suam, querit an iste tex. habeat locum, si eligatur ad administrationem sui ordinis? & sol. quod non. ¶ In fi. glo. & si. paret a contrario literę, qd electus ad proprium monasterium consensit sine alterius licentia: & sic tenet Inn. & Cōpo. de transla. prælatus. c. 2. Sed Arch. tenet sub dubio forte. s. eo. q. sit. qd vacare monasterio, si monachus illius eligatur ad aliud monasterium, episcopus potest dare licentiam cum consensu

conuictus. alleg. 18. q. 2. nullus. 16. q. j. qui vere. & 10. q. 2. c. fi. a contrario sensu. Io. An. Et istud etiam tenuit Pau. s. e. ti. quorundam. vt ibi dixi super glo. ¶ Glo. super ver. obtēta, in prin. recitata per contrarium, qd non sufficiat obtinere licentiam, vt s. eo. quorundam. gl. sol. & deinde gl. opponit, qd sufficiat petere licentiam, licet non obtineatur, vt de regula. licet. gl. so. deinde quærit quid si superior non vult dare licentiam. & sol. ¶ In ea. glo. ibi, licet Io. Mo. so. qd animus hoīs tēdit de se ad alta, & honores, & officia: vnde iura talē animū reprimunt, vt regratur obtētio licentia, vt hic & j. de test. c. 2. sed non sic hō aspirat ad onera, & ideo qd tū ad illa sufficit petere inñā, vt d. c. licet. Et ista ē rō, quare dictio onus, nō aspirat, & dictio honor, sic. Io. An. Et de hoc videtur Io. An. facere regulā. j. de reg. iur. in regula, cū non stat. in 2. agrumento quæstionis, qd vbiq; requiritur licentia, intelligitur etiam obtenta. ¶ Et ad c. licet. de regula. respondet, qd illud hoc probat; quia tex. dicit autoritate nostra, & sic nō obstat a prælato regulari, sed obtinet a Papa: quod bene no. ¶ In fi. glo. istam vltimam opinionem tenet Host. in c. nullus. & Abbas. in c. admonet, de renū. Et istud placet Io. Mo. & Arc. s. eo. q. sit. Nec ob. decre. nullus. quia loquitur, quādo est aliud ius qd situm petenti licentiam: sed hic loquitur de actu pendente a mera grā, tū dicit in hoc saluo, qd hñ in extrauagati Bonifacii. eo. tit. ii a religiosis. de qua facta fuit addit. in d. c. q. sit. tū super hoc remittit Io. An. ad no. per se in d. c. nullus. Lap. dicit hic, qd Ioan. And. in d. c. nullus. tenet, qd Archiepiscopus pōt bene cōpellere inferiorem, vt det licentiam, sed ipse licentiā per se dare nō potest, s. m. Lap. D. Io. de Imo. dicit, qd hoc facit: quia ex quo Abbas est negligens in dando licentiā, debet deuolui potestas ad proximum superiorem, etiā in extraiudicialib. p. tex. & no. s. eo. quāquam. & facit qd no. j. de sup. neg. pre. Romana. & sic vñ, t. q. inferior a Papa possit hanc licentiā dare, Abbate negligente. sol. distinguendo, qd aut constat Abbatē hñe iustā causā denegadi, vt quia monachus est valde utilis monasterio, & modicum esset utilis ecclesiæ ad quā eligitur. tunc inferior a Papa non compellit Abbatē nec per se dabit licentiā; quia Abbas isto casu non pōt dici negligens, & ita pcedit glo. hic. aut cōstat, qd nō habet iustā cām denegandi, quia non est multum utilis monasterio, cū sint æquē ibi idonei, & esset utilis ecclesiæ, ad quā eligi: quia forte est magnus theologus: qd in monasterio illā nō exercet, & ecclesiā, ad quā eligitur, illā habet parochiā, in qua exerceret se prædicando populo, & isto casu vñ, qd inferior a Papa posset Abbatē cōpellere, & illo negligente dare licentiā ipsi electo cū suo capitulo. istud dictū fuit Io. Cal. in d. c. nullus. videmus enim qd iusta cām subsistente ep̄s cū capitulo aufert bonā vniū ecclesię, & dat alteri. de relig. do. cōstitutus. & qd ibi no. & de excess. prælatus. sicut venire. fortius ergo personā, per no. hic sup. tex. j. s. px. & hoc tenet hic D. Petr. & p hoc facit: quia isto casu nō vñ fieri mera grā, sed iuris debitū. ad hoc j. q. 7. exigunt. & qd ibi no. & sic cessat dictū Io. Mo. & Arch. aut non subest iusta cām, & legitima respectu ecclesię, ad quā eligitur: quia multi reperiunt æquē idonei sicut iste, & tū inferior a Papa poterit ipsum cōpellere, sed non dare licentiā, sed solus Papa illā dabit. & ita pcedit dictū Io. Mo. & Lap. positi s. aut est dubiū, an subsit vel nō legitima cām ex parte ecclesię, ad quā eligi, & tū inferior a Papa poterit adiri, vt cōpellat: quia nō pōt denegare, nisi hñe iustā cām denegadi, vt dicit gl. sed nō poterit ex alia cām licentiam dare, sed solus Papa, p ea quæ dicta sunt. hæc vera, qd petitur licentia transeundi per quā eximitur a monasterio. sed si ep̄s vel let monachū pro suo cubiculario, et inuito Abbate poterit ipsum retinere, vt nota. 2. q. 8. cū pastoralis. secundum eum.

ADDITIONES.

- a ¶ Precedere, Adde Ro. consi. 50. Ber.
- b ¶ Punitur. vide Doc. in l. non dubium. C. de legi. & Bar. & Bal. in l. vbi pcedum. C. de transla.
- c ¶ Non firmatur. Adde Fran. de Arc. consi. 7. Ber.
- d ¶ Obienta. Adde, quod dicit Lud. Ro. de religioso volente transire ad arctiore regulam, vt debeat obtinere licentiam eius, consi. 445. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Monachi dicuntur fratres.
- 2 Electum ad prælationem ecclesię, & electum ad ecclesiam, idem est dicere.
- 3 Consentium appellatione comprehenditur congregatio regularium.
- 4 Monachus an possit dissentire electioni sine consensu Abbatis?
- 1 **Via verò.** ¶ No. arg. qd monachi dicuntur fratres. ad hoc s. de iudi. cām. ¶ No. q. vbi dubitatur de intellectu iurium, ad Papam spectat declaratio. supra qui filij sunt legi. per venerabilem. ¶ No. hic optimum tex. probantem qd idem est dicere electum ad prælationem ecclesię, & electum in ecclesia. & sic apparet, qd non est dñia dicere prælaturam ecclesię, vel prælaturam in ecclesia. vide gl. in cle. j. de præb. & in cle. vt hi qui. de etā. & qualita. ¶ No. q. appellatione cōuentuum comprehendit congregatio regularium. de quo p Doc. s. de reici. capitulū. ¶ No. ar. q.

at. q. hñs liberam facultatem dādi licentiam vñ hoc posse sine requisitione alterius partis. vide no. per Io. An. de preb. licet. 3. ¶ Op. q. fm iura antiqua non sufficeret pñsiliu, sed consensu requiritur, 1. 2. q. 2. sine exceptione. sol. iste tex. probat pñu, q. etiam sufficiebat consiliu de iure antiquo isto casu. ¶ Nec obst. pñu, quia loquitur in alienatione rei inanimata, & in illa & olim, & hodie requiritur consensus, & tractatus. Et per hoc cessat ratio, quam tangit hic gl. & vide, quod no. j. c. si Abbatem. super 3. gl. Io. An. Et dicit Lap. q. dicit Io. An. de cōsen- su, intelligitur de expñsio: quia non sufficeret tacitus in ppetua alienatione rerum, vt no. gl. in c. dudū, j. de reb. eccl. nō alie. in gl. no. & qd no. s. de re iud. cū inter. Igl. quasi p hoc se. fm Lap. ¶ Sedō opp. q. in hac lñā requiratur consiliu conuentus. j. ne cle. vel mona. c. 2. sol. dic. q. isti tex. loquuntur in diuersis ca- sibus; ergo non sunt pñi, quia ibi loquitur de lñā cundi ad stu- dium: hic de lñā cundi ad pñlaturam vacantem. & sic spāliter fuit hic prouisum pp cām, quā exprimit hic tex. Io. An. ¶ Ter- tiō opp. q. non sufficiat sola lñā sui Abbatis, sed ēt requiratur consensus Epī: sicut dñ de clerico seculari. de renū. c. admonet. sol. Arc. fatetur pñu, dicens, q. si monachus eligitur ad eccle- siam sitam extra diocesim requiritur expressus pñsensus Epī. si ad ecclesiam intra diocesim, tūc sufficit tacitus, vt dicit de cle- rico, in d. c. admonet. Sed dicit Io. An. q. hoc non seruaf, licet videatur consonum iuri, saltem qñ transit ad ecclesiā alterius diocesis: si aut ad ecclesiam eiusdē diocesis, vñ sufficere solus consensus Abbatis. Et facit qd no. in d. c. admonet. in gl. & di- cit, q. in casu, in quo transit ad ecclesiam extra diocesim, nō est necessarius consensus Epī in cōsensu pñstando electioni: sed solum, qñ vult transire: tñ non ex primo consensu, sed ex scdo fiat Epō pñiudicium. ad quod facit, quod ipse no. post Inn. & Host. & Egid. s. de renū. post translationem. in prin. & facit be- ne. j. co. si Abbatem. in prin. in fi. i. respon. secundum Io. An. ¶ Glo. super verbo, religiosi. querit, an habeat locum etiam i mendicantibus. Et so. q. sic. ¶ Glo. super ver. sint varia. pñt reci- tari per pñu; q. imō de iure antiquo requirebatur consiliu conuentus. & incipe glo. In pñu videbatur. glo. alleg. iura p & p, & postea solu. ¶ In fi. gl. arguit. gl. quia si non potest res in- animatas alienare, ergo nec animatas. sed nō procedit, vt fuit dictum super tex. superius. & clarius dñ. j. c. c. si Abbatem. sup 4. j. glo. ¶ Querit Lap. Abb. tñ sicut monachus non potest cō- sentire electioni sine licentia Abbatis, sic etiam sine illa non possit dissentire: vel si habuit licentiam consentiendi, & con- sentit, possit renunciare electioni, si fuit confirmatus, & postea eligitur ad aliam ecclesiam: an consentire poterit sine superio- ris licentia Abbatis, vel alterius, cui subest beneficium? sol. dic. q. postq. consentit electioni, non potest dissentire, vel renuncia- re: nisi esset sibi data licentia de consentiendo, vel dissentien- do, vel renunciando: cum vtroque casu habeat locum ratio tradita hic in tex. quia non habet velle, nec nolle. & facit re- gula iuris ciuili, eius est nolle qui potest & velle. quam ponit Io. An. infra de reg. iur. in c. vlt. ¶ Vltimo verō casu, si erat i to- tum translatus, poterit libere consentire, cum sit emācipatus, & liberetur ab obedientia Abbatis: alias non, vt 22. dist. si qui Episcopi. & 16. q. 1. ne pro defectu cuiuslibet. & 21. q. 2. si quis iam translatus. s. e. ti. constitutus. Et idem videtur si esset sine ecclesia, vt quia ei renunciavit, si postea ad aliam eligatur. di- cit tamen, q. contra id, quod dixit de totaliter translato, facit quod no. Arch. & Io. An. s. eo. ti. c. quorundam. §. 1. & 2. sol. dic. q. ibi non cessat, sed durat causa, & ratio prohibitionis in religiofo etiam translato: hic autem causa & ratio cessat. & non durat: ideo est secus secundum eum.

ADDITIONES.

a Dissentire. Adde, q. ante confirmationem possit renunciare electioni sine cō- sensu superioris. tenuit Old. consi. 128.

b Translatio. Adde, quod voluit Fel. consi. 5. & 138.

S V M M A R I V M.

1 Electus in prelaturam religiosorum requiritur, q. sit professus expressē.

2 Dignitatis appellatione comprehenditur episcopatus.

3 Electio in ecclesia comprehendit etiam electionem principalis prelaturæ.

4 Non professus expressē an possit postulari?

5 Expressē professus quando quis dicatur.

6 Guardianus minorum, & priores mendicantiū dicuntur habere dignitatē.

7 Professus expressē, & non expressē equiparantur quo ad ligamen religio- nis, sed non quo ad electionem.

8 Observantia iuris communis non inducit nouam consuetudinem.

Nullus religiosus. ¶ Glo. i. summat, & pri- ma pars statuit, secūda decernit ibi, q. l. tertia excipit ibi, Ad dignitatē for- tificationem interferens ibi, ad quod. ¶ No. mona- chum esse eligibilem, & sic non debet postulari. ad hoc. s. c. p. xi. ¶ No. tñ vnum substantiale requisitum ex parte personæ ele- ctæ in prelaturam religiosorum, quia requirit, q. sit professus ex-

pressē, & sic quo ad hunc effectum non parificat professio taci- ta, & expressa. de quo j. de vo. c. 1. ¶ No. q. appellatione dignita- tis comprehenditur epatus. ¶ No. q. ecclesia cathedralis potest qñque esse regularis. ¶ No. q. electio in ecclesia comprehen- dit etiam electionem principalis prelaturæ ecclesiæ. de quo vi- de s. c. proxi. ¶ Querit Quæro, an talis possit postulari, quia non est expressē professus? Sol. Archi. tenet, q. sic. arg. a pñio huius lite- ræ. ¶ Sed an poterit hac postulatio fieri ab Epō. So. Arch. te- net, q. sic, quando subest euidentis necessitas, vel utilitas eccle- siæ; etiam si non esset professus tacitē. alle. s. c. ti. officij. in fi. & 16. q. 1. presbyteros. vbi de hoc. & quod no. Inn. & Compo. s. e. cum monasterium. Ad idem facit, quia ad Epōm spectat proui- dere, quō ecclesiæ sue diocesis debeant gubernari, & p quos. 9. q. 4. c. 2. 10. q. 1. decretū. 16. q. 7. sicut dñi. s. d. religi. do. c. 2. ¶ Nec obst. iste tex. sic de nouo disponens, quia non per hoc tollit fa- cultatem dispensandi. Ber. in d. c. officij. tenet talem postulari non posse. Et Inn. de temp. ordi. dilectus. dicit Epōm non pos- se dispensare, q. nouitius efficiatur per d. c. officij. Sed Archi. respondet q. ibi non dñ, q. fuit dispensatum. Io. An. dicit, q. pu- rat talem postulandum a Papa. Ad quod facit, quod no. j. c. in- demnitatibus. in prin. in cle. i. c. tir. In glo. non prohibetur. Ioan. An. Lap. Abb. dicit, q. pro opin. Arch. facit de ætate, & qualit. tuam. & quod ibi tenet Ioan. An. post Hostien. & istud maximē procederet in Abbatis, prout tenet Archi. infra co- indēnitatibus. & facit quod no. post Host. s. de cor. vitia. Tho- mas. & facit. j. de æta. & qualita. permittimus. secundum Lap. Ioan. de Imo. dicit Ioan. de Fan. tenere opin. Ioan. An. hic, & in cle. i. de ele. & hoc tenet Ioan. An. in addi. Spec. in tractatu dispensationum. §. consequenter. in prin. & mouetur per d. cle. i. de elect. que est concilialis, contra quam inferior a Papa non dispensat, & ipsa videtur verior opin. quia illa cle. prohi- bet, ne assumatur ille, qui est diuersē professionis, vel habitus. vñdē licet monachus nouitius non sit diuersi habitus, est ta- men diuersē professionis. Nam per respectum ad professores laicorum appellatione comprehenduntur nouitij b religio- nis, vt no. gl. in c. super eo. s. de regula. & sic est diuersē pro- fessionis: vñdē non potest assumi de iure, sed per viam postu- lationis & sic dispensatiue: & sic contra illam non potest Epi- scopus dispensare, vt est dictum: ergo sequitur, q. Papa erit il- le, qui postulationem admittet. ¶ Querit Quæro, quando dicat quis expressē professus? Sol. dic. qñ promittit illa, que habentur s. de statu monac. cum ad monasterium. & vide 20. q. 1. c. 1. & qd no. 27. q. 1. vidua. debet autem fieri professio in manu Abba- tis, vel alterius recipientis de eius mandato, iuxta no. de regu- la. porrectum. Io. An. ¶ Sed quid in regionibus, in quibus non promittuntur omnia substantialia regulæ. exemplum in mili- tibus Beate Marię Virginis Theutonicorum, qui non promit- tunt castitatem: an habeat locum iste tex. Solu. dicit, q. sic per- rex. hic in prin. qui loquitur vniuersaliter, nullus religiosus. Ad idem facit extraneus Ioan. 22. que incipit, antiqua. & quod no. de senten. excommu. non dubium. fm Pau. ¶ Glof. super verbo, prelaturam. querit, de quibus prelaturis intelli- gatur. glof. so. ¶ In fi. glof. no. istam glof. tñ quod Guardianus minorum, & isti Priores mendicantiū dicuntur habere digni- tatem, & sic videtur, quod possint dari delegati sedis apo- stolice. ¶ Glo. super ver. alterius, que fuit additio, opp. de cle. i. de elect. in fi. glo. Archi. hic tenebat contrarium per hunc tex. & ad c. in noua, 16. quest. 1. respondet, quod loquitur de disparitate habitus, scilicet clericorum ad laicos. & c. mona- sterijs. 19. q. 3. loquebatur de laicis, qui sunt in probatione. Et ad c. officijs, supra eod. dicit, quod loquitur de monacho nouitio non experto. Ioan. An. ¶ Glof. super verbo, eligatur. recita per contrarium, quod non sit ineligibilis tacitē profes- sus. j. co. ex eo. quod glo. so. distinguendo inter electionem actiuam, & passiuam. ¶ Deinde in ver. & no. recita glof. per contrarium, quod monachus eligi non possit, sed debeat postulari. glof. dicit, quod super hoc fuerunt opiniones, que sunt sublata per hunc textum, & similes, quas allegat. ¶ Gl. super verbo expressē, potest recitari per contrarium, quod expressa & tacita professio equiparantur, infra de voto. ca. 1. ergo videtur, quod vtroque casu possit eligi. & so. tñ quod electionem. Et deinde dicit, quod professio debet fieri in scri- ptis. ¶ In ead. glof. ibi, c. vno, assignat Ioan. Mo. rationem dñā: quia expñse profitens facit professionē, & sic agit. sed in tacitē pro-

ADDITIONES.

a Quod nouitius. Adde, quid de professo statim, Freder. consi. 209. Ber.

b Nouitij. Adde, quod voluit Anch. consi. 124.

c Professus. Adde Cald. consi. 5. de re.

d Eligi. Adde Freder. consi. 136.

Geminianus super Sexto Decretalium.

professo sit professio: & ideo expressa professio est hominis, sed tacita est iuris. Sed nobilius est, quod homo sibi facit, quam quod ab alio ei sit. ad hoc. C. de cap. & postl. reuer. l. antep. vbi magis est meum, quod ex opere acquisiui, quam quod ab alio euenit. & ideo hic plus valet expressum, quam tacitum: & professio hominis, quam iuris: & specialis, quam generalis. C. de ser. ping. dato manu. l. libertas. & C. qui pot. in pig. hab. l. asiduis. Io. An. ¶ In fi. glo. no. glo. quæ sentit, quod scriptura non sit de esse professio- nis expressæ, sed etiam potius de solennitate probatoria, ut po- stea ille non possit negare, si reuocetur in dubium. Et hoc tenet glo. in c. rurius. qui cle. vel vo. ¶ Glo. super verbo, irritum. reci- fa per contrarium, quod non debeat esse irrita. glo. so. distinguen- do inter ius nouum, & antiquum. ¶ Gl. fi. querit, quare magis nouitij eligi possunt ad regularem cathedralem, quam ad regu- larem simplicem. & so. ¶ In ea. gl. ibi, præsit monachus. & licet Abbas, & Prior debeant interesse decretis, regularibus discipli- nis, & eas imponere, quod non facit episcopus, secundum Vin. Lap. & Phil. tamē committit episcopus illud alicui monacho: illa tamen, quæ exigunt maiorem animaduersionem, ipse pu- nit, secundum Gof. Io. An. ¶ Querit Io. de San. Geor. an si fuit facta reseruatio statuti, & consuetudinis sicut fit. j. eo. ex eo. quod in fin. an fuisset operata dicta reseruatio? sol. dic. quod non. Mortuum suum est, quod licet in aliquo monasterio nouitij fuisse electi ante hanc decre. non per hoc fuit introducta consue- tudo, quia eligentes non fecerant eo animo, & quia oportuit de talibus fieri confirmationem de gratia. s. eo. ofi. c. i. & c. cū ita magistrum. per quod c. etiam patet, quod statutum minorū sup his non valebat, & sic frustra super his fuit facta reseruatio. Et si dicas, quod reseruatio poterit aliquid operari in tacite professo, saltem ad alterius monasterium religionis, ut in illo posset eli- gi. Respondet, quod hoc non fiebat ex consuetudine, sed ex iuris communis obseruantia, secundū eum. ¶ Et ex tex. isto no. ¶ quod obseruantia iuris communis non inducit nouam consuetudi- nem. vide glo. & no. s. eo. li. de consi. c. j. mihi non placet dictū Ioan. de Sancto Geor. prout dicit de consuetudine: quia con- suetudo bene potest introduci contra ius posituum. s. de con- suetudine. c. fi. vnde si Papa illā reseruaret, valeret reseruatio. Imo ista constitutio talem consuetudinem non reuocat: ergo valere debet. s. de consi. c. j. ¶ Nec ob. ratio Io. de Sancto Geor. quod consuetudo non fuerit introducta: quia eligentes non fece- runt eo animo: quia tunc nullum esset dubium, quando consue- tudo erat introducta ante istam constitutionem. In eo autem, quod dicit de statuto posset dici contrarium: quia licet tale sta- tutum inferioris non valet, ut ipse dicit, tamen assumeret vali- ditatem per reseruationē, quā Papa faceret: quia Papa id, quod est nullum de iure positum, posset validare. de transac. c. j. & quā ibi no. ¶ Sed an contra illud c. posset noua consuetudo induci. so. dic. quod non propter decretum hic appositum, secundum eū. ¶ No. ex isto, quod consuetudo non potest introduci contra ius ha- bens decretum. Sed dicit Io. de Imo. quod istud non videtur ve- rum, per not. per Io. An. s. de consue. c. fi. & p. Doc. in l. j. C. quæ sit lon. consue. & credo quod bene.

S V M M A R I V M.

- 1 Correctio iurium est vitanda.
- 2 Scrutinium vocum qualiter debeat fieri.
- 3 In actibus capituli non sufficit habere maiorem partem: sed copulatiue re- quiritur maior, & sanior.
- 4 Compromissum si sit per capitulum in vno, & ille eligat alterum ex tribus, quos tales tres de capitulo nominabunt, & ille vnum eligat, an valeat electio?
- 5 Compromissus maior pars capituli in Antonium, & eligeret perscrutatis vo- cibus singulorum, minor pars compromissus in Bernardum simpliciter, An- tonius eligit indignū, Bernardus cepit tractare, sed minor pars reuocauit potestatem, quam sibi dederat prohibendo ei, ne eligat, an valeat talis re- uocatio? Similis casus. nu. 6.
- 7 Electores si compromittunt sub ista forma, compromittimus in vos, ut eli- gatis talem, an valeat?
- 8 Arbitri si eligantur sub ista forma, dantes eis, & cuilibet eorum potestatem eligendi: an quilibet istorum dicatur habere potestatem in solidum?

Vm expediat.

¶ Glo. j. summat: & primò p. mittit declarationis cau- sam generalem. Secundo declarat ibi, Decretalem. ¶ No. primò, quod correctio iurium est vitanda: & vbi apparet contrarietas per diuisionem actuum, debet reduci ad concordiam. ad hoc, s. de test. cum tu. de rest. spo. literas. ¶ No. quod appellatione prædecessoris comprehenditur prædecessor per multos mediatos. ¶ No. qualiter debeat fieri scrutiniū vocū, quia secretè, & sigillatim. ad hoc supra e. si cui. ¶ No. ¶ quod in acti- bus capituli non sufficit habere maiorem partem, sed copula- tiue requiritur maior, & sanior. ¶ No. quod vbi ius dat certas formas secundum quas potest singulariter actus fieri, licet istæ formæ simul commisceantur, non dicitur fieri contra ius illud

etiam si alias formas improbat, quando ex tali mistura non re- sultaret alia species illis contraria; secus si resultaret alia species diuersa ex tali mistura, ut s. e. tit. & lib. ca. si is cui. ¶ Opp. quod isti compromissarii non possunt arctari ad perscrutandum voces singularem: nam compromittentes videntur donare hanc po- testatem eligendi compromissariis, iuxta no. s. e. in causis. Si er- go isti sint donatarii, debent posse facere de illa re, prout eis pla- cet. ar. de don. c. cum dilecti. sol. compromissariis non datur ius eligendi, sed ipse actus eligendi, quem non habebant. Itē, in tra- ditione rei suæ potest quis modum apponere. C. de dona. quæ sub mō. per totum. ff. de pac. l. in traditionibus. supra de condi. appo. verum. tu dic. quod compromittentes non semper donant, ut no. in d. c. in causis. & sic non ob. s. fm. Io. An. ¶ Quæro, de quibus electionibus intelligatur iste text. Sol. dic. quod de electionib. in quib. habet locū c. quod pp. vnde c. cū dilecti. s. e. vbi ponitur hæc forma, loquitur de electione epi: nō de alijs, in quibus nō est seruanda forma. dicit c. quia propter. non esset dubium, quod si fieret electio sub ista forma, valeret. Io. An. ad hoc facit, quod no. supra e. sicut cū. ¶ Quæro, an in ista forma debeat fieri colla- tio. Sol. iste tex. facit, quod sic: quia dicit maior & sanior generaliter: ergo, ut appareat, an sit sanior, requiritur collatio. supra eo. in Genesi. sed Io. Mo. hic in additione dicit, quod requiritur aliqua- lis collatio, sed non plena: quia forma cōpromissi nō regit illā, quā requirit forma scrutiniij, cū ista forma sit arctior, & illa liber- rior, nec cōpromissarius tenet ad aliud, quā in cōpromisso sit ex- pressū. ff. de arbi. l. nō distinguemus. s. de officio. Io. An. ¶ Sed po- ne, quod nulla pars peruenit ad maiorem partē capiti: tamē tot acce- dūt hnti plures voces, quot cū alijs faciūt maiorem partē capiti, an ille possit eligi? Io. Mo. arguit, quod sic. j. eo. si cōpromissarius. s. si verò. & s. idem. sicut em̄ ibi factum p. pletum facit finitum offi- cium compromissarii: ita inexpectum non facit finitum, & sic accessus fieri poterit. Itē c. publicato. supra e. ti. habet locū, vbi nominatus ius habet: vbi ergo ius non habet, poterunt variare electores, & accessum facere. In contrarium vñ, quia hæc pās accedēdi est permissa in certis casibus: ergo ipsius prius est ius cōmune. ff. ad muni. l. j. de præ. presenti. quod aut sit spāle, ut pos- sit fieri accessus, patet supra eo. licet de euitanda. & j. eo. inden- nitatibus. Item vbi permittitur accessus reprobat in nomi- natione facta a minori parte. j. eo. indenitatib. s. si autē nulla. & in s. si qua. & vide, quod ibi no. in j. glo. & in s. fi. Item cum detur eis potestas, ut faciāt scrutiniū, intelligitur de primo, & non de vltiori. ff. de ver. ob. l. eum qui calendis. & j. de præbē. non pōt. Item accessus nō fit secretè, & sigillatim in inquisitio- ne vocū, quā requirit ista forma hic tradita. Item consensus præ- stitus post scrutiniū in forma ordinaria nil addit ad electionē. supra e. ecclesia. 2. s. pars verò. multo minus debet operari in ista forma extraordinaria, & olim dubia: & istud tenet. Nec ob- c. si compromissarius. quia illud operatur forma mandati, quæ seruanda est. j. de præben. cui de non. & dicit et hoc esse verum si in compromisso solū dicatur de maiori parte, licet nō addat, quod secreto, & sigillatim: quia illa verba intelliguntur, et si non exprimuntur per c. cū dilecti. supra e. tit. Io. An. ¶ Querit, si cō- promissum sit per capitulum in vno, ut ille eligat alterum ex tribus, quos tales tres de ca. nominabunt, & ille vnu eligat: an valeat ele- ctio? & tenet, quod nō: quia omnis forma nō expressa in c. quod ppter. est reprobata: ista verò forma ibi nō exprimitur, ergo non valet. Ad idē facit supra e. si cui. vbi non sufficit et cōsentius pluriū, quā faciūt maiorem partē: multo minus debet sufficere cōsentius trium, quorū actus nō est capitularis, sed singulariū, licet cōpromissus fuerit capitulariter. ff. de condi. insti. dñs testō. Nec ob. ff. quod cuiusq. vniuer. no. l. itē corū. s. j. quia illud procedit ex cōuetio- ne partium quæ est lex quo ad phentes. facit. j. de reg. iur. p. c. ius. & sic loquitur, vbi non requiritur certa forma. Nec ob. supra eo. cū in veteri. & de consue. cū dilectus. in quibus arctatur compro- missum ad certum tps, & ad certā ecclesiā: ergo arctari pot. ad cōsentium certarum personarū, quia illa arctatio est iuri grata: quia de iure gratū est, quod de certa ecclesia fiat electio maxime de propria: sed non sic in formis eligēdi, quæ oēs sunt prohibi- te præter permittas, ut dictū est supra fm. Io. Mo. Io. An. ¶ Sed pone, quod maior pars capiti cōpromissus in Antonium, ita quod eligeret perscrutatis vocibus singulorum: minor verò pars cōpromissus in Bernardum simplici: ille Antonius eligit indignū: demū Bernar- dus cepit de electioe tractare, sed minor pars reuocauit præ- quā sibi dederat phibēdo sibi, ne eligat, an valeat talis reuocatio?

Bar-

ADDITIONES.

- a Concordiam. Adde scribentes in l. vnica. C. de inoffi. doti.
- b Compromissum. Cōpromissarii tñ ad eligēdū pñt vñ ex seipsis eligere. ca. cū iure. s. de ele. & ibi Doc. & signatè Abb. in gl. in l. planē. ff. quod cuiusq. vni- Arc. in c. qui episcopatum. s. q. j. vnde nō potest dici, quod electus oritur a Deo, & a locijs, ut no. in simili, in l. cum ipse. de contrahen. emp. & Abb. vbi supra idem no. Abb. in c. consuluit, de iure patro.

Bartholomeus Brixienſis in ſua venereali. q. dicit Tā. tenere, q̄ ſic. rō eſt, quia tpe p̄promiſſi ius eligendi non p̄petebat minori parti, ſed de nouo cepit p̄petere p̄p̄ delictum maioris partis: ex quo igit̄ a principio non tenuit, pars illam ratam habere non tenetur, maximē cum de illo iure a principio nō v̄ cogitaſſe. Ad quod facit r̄ſa, non firmatur. j. de reg. iur. & ff. de tranſ. cum tutorib. vbi dicit aliquos tenuiſſe p̄rium, & placet Damaso hoc co. tit. q. 2. Ex quo iſte cepit tractare, inducit et̄ l. per fundum. ff. de ſer. ruſti. p̄d. Item, quia procurator dat̄ ad futuras lites. s. de procu. c. non iniuſtē. Sed dicit Ioā. An. q̄ iſta q̄ v̄ ſibi inutilis: quia ex quo mutantur termini c. quia p̄p̄. & iſtius c. aliā formā ſunt nullā: & ſic ex iſta forma non poſſit ſe qui electio. de quo remittit ad no. s. e. ti. ſcriptum. in gl. procu. maximē in prin. & in ſi. Io. An. Lap. Ab. hic dicit dictum D. Io. An. eſſe verum reſp̄u p̄tatis dat̄e per minorem partem. Sed reſp̄u p̄tatis dat̄e per maiorem partem: tūc v̄, q̄ valeat, ſi elegiſſet dignum: quia maior pars poſſet facere p̄promiſſum ſalutē limitatē, vt fuit hic: licet nō poſſet facere p̄promiſſum ſimp̄r, et̄ vno p̄dicte, vt dicit hic glo. vñ cum p̄promiſſum fuerit hic limitatum. ſ. q̄ ſcrutatis vocibus ſingulorum & c. remanet cuilibet canonico ius ſuum ſaluum: quod ſecus eſſet in ſimp̄lici p̄promiſſo. Et ſic v̄, q̄ valuiſſet electio facta de digno per illam maiorem partem, ſm Lap. ¶ Glo. i. in ver. & nota. colligit notabile ex tex. & alle. concor. ¶ Glo. ſuper ver. ſuſtineri. colligit ibi notabile ex tex. & alle. p̄cor. ¶ In ſi. gl. vide, qd̄ no. de pri. ui. accedentibus. in i. gl. in ſi. ſm Io. An. ¶ Glo. ſup̄ ver. inſiſtiſtis. in princ. q̄rit, q̄ forma appellabitur iſta, & ſol. deinde iſtam formam p̄mendat tanq̄ expeditiorem. ¶ In ea. gl. ibi, ſed principalis. ¶ No. iſtā gl. q̄ vbi actus eſt mixtus, & ex duob. ſimp̄libus cōpoſitus, dēt denominari ex altero de illis ſimp̄licibus, quem principaliter intendit facere ille, q̄ agit actum mixtum. nam hic principaliter eligunt formam compromiſſi, licet poſtea permiſceant formam ſcrutini. ¶ Gl. ſuper ver. capituli. recita per p̄rium, q̄ iſta forma non valet, s. e. ſi cui. gl. ſol. in ſi. gl. Et iſta decretalis deberet iungi cum illa, vt hic no. Arch. & ibi no. Io. An. ¶ Glo. ſuper ver. concilium. recita per p̄rium, q̄ iſta forma non teneat, vt no. Hoſ. in c. quia p̄p̄. s. co. gl. ſol. ¶ In ſi. gl. & hoc tenebant Pe. & Abb. in d. c. quia p̄p̄. pro quibus facit proemium Gregorianum ibi, reſecatis ſuperſuis. idem tenebat hic Io. Mo. qui nescit dare p̄ conſilium quartam formam. Arc. verō dicit, q̄ iſta eſt quādam forma de per ſe. Sed iſtud nō placet Io. An. ſtrictē ſumendo formam, prout ipſe ſumit. quia cadit ſub vna ex tribus poſitis in c. quia p̄p̄. s. co. ti. itē iſte text. non loqueretur declaratiuē, ſi eſſet noua forma, ſed loqueret̄ diſpoſitiuē. Io. An. Lap. Abb. dicit, q̄ pro dicto Arch. facit iſte tex. dum dicit, ſub eadem forma. & in fine dum dicit, vt prius procedatur licitē, ſm eum. Do. Io. de Imo. dicit glo. & dictum Io. eſſe tenendum. ¶ Nec ob. dictum Lap. quia per id non ſeq̄tur, q̄ ſit noua forma omnino, & ſtrictē ſumēdo: licet excedat omnem naturam compromiſſi, vt dicit hic Io. An. licet latē ſumendo poſſet dici alia forma, ſecundum eum. Et iſtum intellectum credoverum: & optimē probat iſte tex. nam c. quia p̄p̄. irritat alias formas, q̄ ibi poſitas. & hic declaratur, q̄ non cenſetur improbata hęc forma: ergo iſta cenſetur de illis ibi cōtentis. quia dato q̄ duæ ex illis ſimul iungantur, vt hic. tñ non eſt de alijs formis q̄ ibi contentis. ¶ Sed quærit hic Lap. nunquid per iſtam formam poſſit procedi aliquo de capitulo p̄dicente. & v̄, q̄ non, cum iſtud ſit compromiſſum, vt dixit hic glo. 4. ſed per viam compromiſſi non poteſt procedi, niſi omnes p̄cordent, vt s. eod. quia p̄p̄. ibi, vice omnium. & ibi no. in gloſ. Sed ipſe tenet p̄rium iſto caſu, cum ceſſet hęc ratio, q̄ ibi aſſignatur, ſecundum q̄ quis priuatur iure ſuo ex quo nō vult conſentire per viam compromiſſi: quia hic non ſit compromiſſum ſimp̄liciter, ſed limitatum, vt perſcrutentur voces ſingulorum, & ſic non p̄iudicatur iſtis, quod ſecus eſſet, ſi fieret ſimp̄liciter compromiſſum. vnde tunc non poſſet, etiam vno inuito. & ſic procederet illa gl. ſm Lap. ¶ No. iſtud dictum, q̄ per hoc habes notabilem limitationem ad illam gl. Sed pone, q̄ canonici compromiſerunt ſm formam hic poſitam in tres de capitulo, ipſi ſcrutatis vocibus ſuis, & deinde vocibus aliorum reciperentur, q̄ oēs conſenſerant in p̄poſitum ipſius eccleſiæ, vnde elegerunt eum: non tñ voce ſua perſcrutata, & p̄ſentata ſibi electione cōſenſit: quæritur an electio teneat? Do. de Rot. p̄clu. 38, argunt pro & p̄, & non ſoluunt. Aliqui tenebant, q̄ non: quia cum eis fuerit data forma in compromiſſo, vt ſcrutatis vocibus eorum omnium, & ipſi non perquiſerūt votum iſtius fuit facta electio p̄ formam compromiſſi: ergo non tenuit. de reſcri. cum dilecta. ff. mandati. l. diligenter. Alij dicebant q̄ electio valebat: quia ſatis ille declarabat votū ſuū conſentiendo electioni de ſe factæ. Item, quia fruſtra fuiſſet inſiſtum votum ſuum: nam ſeipſum eligere non poterat. s. de cōſi. c. ſi. & ſi alium elegiſſet, nihil proniciebat: quia alij omnes

in eum conſenſerant. nec fuit magnum inconueniēs omittēre vocem ſuam, cum & ſi ſcrutati fuiſſent, nil prodeſſet. ar. l. ali qñ. ff. ad Velle. cum concor. & ita remanet. Crederem de iure primam partem veriorē: quia iſtis data fuit forma, vt ſecrete, & ſigillatim inquirerent vota omnium. & ſic forma nō fuiſſe ſeruata in mō: ergo quicquid fecerunt, eſt nullū, vt probat tex. s. de reſt. ſpo. Piſanis. facit j. de p̄b. cui de non. cum ſi. Et per hoc ceſſant rationes p̄rie: quia licet ille cōſentiendo declarat votum ſuum, illud non fuit inſiſtum debito tempore, quia debebat prius inquiri, & ſecreto & ſigillatim, non autem poſtea. Nec ob. q̄ fruſtra fuiſſet inſiſtum eius votum: quia hoc non habent conſiderare illi, qui arētantur ad inſiſtitionem propter formam datam, ſicut videmus, q̄ non valet actus, vbi quis tenetur ad inquirendum conſilium alterius, ſi primō nō requiratur. s. de arb. cum tempore. & c. cum olim. & tñ non arētatur ad ſequendum conſilium: & ſic fruſtra v̄ inſiſtitiō cōſilij: nam ex quo arētatur p̄textu formæ traditæ ad ſic faciendum, dēt ſic facere, licet eorum inſiſtitiō non lortiat̄ effectum. ad hoc s. e. ſi electio. & per hoc ceſſant argumenta p̄ria.

7 ¶ Quid ſi electores p̄promittunt ſub iſta forma, cōpromittimus in vos, vt eligatis talem, an valeat? Sol. dic, q̄ non, quia nō valet, nec compromiſſum, nec electio per illos facta: quia electio dēt fieri de vno ex pluribus, vñ p̄ naturam electionis eſt, q̄ p̄ eos ē, ad quos pertinet, detur p̄tās de certo & noīato: quia p̄ hoc tollitur libertas eligendi, vt probatur in c. cū terra. s. e. tit. & ibi no. & q̄ tale p̄promiſſum nō teneat, tenet Cōpo. in c. q̄ p̄p̄. s. e. ti. & Gul. Mā. in libello electionis. 145. & all. ff. de arb. l. qualem. & litem ſi. ſidem Pomponius. ſm Io. Cal. in conſi. 3. de elec.

8 ¶ Quæro, qd̄ ſi eligantur tres arbitri ſub iſta forma, dātes eis, & cuilibet eorum p̄tatem eligendi: an quilibet iſtorum dicatur h̄c p̄tatem in ſolidum? Sol. Io. Cal. cōſ. 6. de ele. tenet, q̄ ſic: quia iſta verba, cuilibet eorū. equipollent dictiōni in ſolidū, vt no. Io. An. in c. ſi duo. j. de procu. ſup̄ ver. in ſolidū. nec reperitur a iure p̄hibitū iſtā formā ſic dari. vñ abſolutē p̄promiſſarijs qd̄ non eſt p̄hibitū, cenſet̄ p̄miſſum, vt no. 2. q. 5. p̄luluti. d̄ trāſla. p̄la. c. 2. ¶ Ex his iſer̄, q̄ primus electus ab vno iſtorum p̄promiſſariorum eſt p̄firmandus. Ad hoc s. e. li. de reſcri. duobus, & j. e. ſi co. tpe. Et ad idē facit j. de p̄cur. ſi duo. x̄quiparando procuratores & p̄promiſſarios datos in ſolidum, in quibus melior eſt conditio occupantis, vt ibi, ſecundum Io. Cald.

S V M M A R I V M.

- 1 Qui proſequitur negotium electionis, dicitur facere, & procurare vtilitatem eccleſiæ.
- 2 Suum poteſt dici id, quod eſt ſuum in parte, & non in toto.
- 3 Clericus abſens pro vtilitate fingitur p̄ſens, & reſidens in eccleſiā.
- 4 Diſpoſitio, vel priuilegium conſeſſum alicui eundi ad certum locum includit poteſtatem eundi, ſtandi, & redeundi.
- 5 Electus veniens ad curiam, an gaudeat priuilegio huius capituli.
- 6 Electus an recipiat fructus tempore, quo proſequitur electionem.
- 7 Cuius vnus ſi paſſus eſt dānari, quod debet ſibi reſtitui per alios ciues, an ipſe contribuet ad iſtam emendam cum alijs ciuibus.

Vm non deceat. ¶ Gl. i. ſummat, & priuilegium generale. Secūdo conſtōnem interſerens cām ſpecialem. Terriō tollit obſtaculum. ſecunda ibi, Statui mus. tertia ibi, Non obſtantibus. ¶ No. q̄ officium alicuius nō dēt eſſe ſibi dānoſum. & ad hoc allegatur quotidie iſte tex. 1 concor. ſunt in glo. ¶ ¶ No. q̄ ille, q̄ proſequitur negotium electionis, dēt facere, & procurare vtilitatem eccleſiæ. ¶ ¶ No. q̄ ſuum poteſt dici id, quod eſt ſuum in parte, & non in toto: nam eccleſia non eſt tota canonici. vide gloſ. j. de p̄b. cum in illis. ¶ ¶ No. q̄ clericus abſens pro vtilitate eccleſiæ fingitur p̄ſens, & reſidens in eccleſiā. ¶ No. q̄ ſola reſidentia non facit quem habilē ad quotidianas diſtributiones. vide tex. j. de ele. 4 non reſi. c. vnico. ¶ No. ar. pro & p̄ t̄q̄ diſpō, vel priuilegium conſeſſum alicui eundi ad certum locum, v̄ includere p̄tātē eundi, ſtandi, & redeundi. ad hoc s. de reſcri. ſtatutum. s. pe. & de treu. & pa. c. 2. ¶ Opp. q̄ iſte non dēat recipere fructus aliorum beneficiorum, q̄ obtinet in alia eccleſiā, cum iſtud conſernat tantum vtilitatem eccleſiæ, de cuius electione agitur, ergo ad alia beneficia nō dēt extendi. arg. j. e. ſi p̄promiſſarius. s. huiusmodi. Sol. imō hic includuntur alia beneficia: quia loquitur in m̄a fauorabili; ſed ibi loquitur in m̄a odioſa. ar. regulā, odia. j. de reg. iur. vel ſecundo hic loquitur de priuilegio, ibi verō de p̄na. quæ eſt reſtringenda, vt in regula, in penis. j. de reg. iur. Ioan. An. ¶ Quæro, an id, quod dicit in principio, q̄ officium non debet eſſe dānoſum, procedat ſiue ſit officium

A D D I T I O.

- 1 ¶ Beneficiorum. An autem clericus dignus priuatione beneficij faciat fructus ſuos, quandiu in beneficio toleratur. vide D. Fel. in c. de quarta. latius quam alibi. verſ. faciunt poſtremo. de p̄ſcrip.

Geminianus super Sexto Decretalium.

cium publicum, siue priuatū? Sol. dic. q. sic. de quo remittit Io. An. ad no. per Inno. & Host. de si. inst. inter dilectos. §. porro. in princ. ¶ Quæro, an quilibet de ecclesia pro negotio electionis vadens gaudeat isto priuilegio? Sol. dic. q. non, nisi fuerint transmissi fm formam capituli, cupientes. §. eo. §. ad hęc. in fi. quia de illis debet intelligi hoc c. fm Arc. Io. An. ¶ Sed an electus veniens ad curiā, quia arctat ad hoc c. cupientes. §. eo. ti. gaudeat priuilegio huius c. Sol. videtur q. sic, quia per aduentum electi sicut per aduentū istorū procuratorū sit expeditio causæ: ergo videtur, q. gaudeat hoc priuilegio. Itē, isti propter electionē veniunt, & propterea habent hoc priuilegium: ergo multo fortius debet habere electionem: quia quando est vnum propter aliquod, multo magis & ipsum debet esse: ad qd facit. j. de priu. licet. C. de sacrosan. Eccle. in aut. multo magis. Item electus certo casu grauatur in expensis proprijs, & instructorum, vt in c. cupientes. §. si verò. equum est ergo, vt si sit grauatus hoc priuilegio, adiungetur. ar. regulæ, qui sentit. j. de re. iur. In contrarium facit iste text. qui concedit priuilegium venientibus instructoris negotium electionis, sed in c. cupientes. non dicitur, q. electus veniat instructoris, sed veniat petitoris, & prosequitur, ergo & c. Item per hoc facit principium istius c. quod loquitur de officio, & sic nō coadaptat electo. Itē pōt esse, q. electus nō est de collegio illius ecclesiæ vacantis: ergo sibi non coadaptatur istud priuilegium quod dicitur hic concernere vtilitatē ipsius ecclesiæ. Item electus est causa proprii commodi, licet ēt illud expediat ecclesiæ: ergo nō debet gaudere isto priuilegio: ex qui. cau. ma. l. non verè. Tenendo istam partem potest ad contraria rñderi. Ad primum dic. q. æquē sit instructio p̄ electū sicut pro electo, vt d. c. cupientes. §. ad hoc. in princ. & §. si verò. in fi. Ad 2. & 3. rñdetur, q. non concludit. Item si bonā causam fo- net, tunc conuincet aduersarium, qui condēnabitur sibi in expensis, vel ipse vincens satisfaciāt sibi, si condēnationi, vel actioni locus non esset. ¶ Per præmissa soluitur aliud dubium, q. de opponentibus vel de duobus missis pro parte opponentium, q. alias non essent de ecclesia, de cuius prouisione agitur, q. isti tales non gaudebunt hñmōdi priuilegio: cum illis non coadepten- tur verba, quæ hic in tex. ponuntur. ergo nec dispositio, fm Ioā. An. ¶ Quid si iste, qui prosequitur instructoris electionē añ non recipit fructus, quia fortē, non residet: nunquid recipiet tempore, quo prosequitur electionem. So. dicit Ioā. An. q. sic, per istum tex. qui sic geminatē loquitur. f. quos reciperent, vel possent recipere. & sic videtur includere solam potestatem recipiendi. hoc tamen dicit verum in foro contentioso, sed in foro conscientie dicit seruandum quod no. de cle. non resi. ad au- dientiam. vbi videtur velle, q. non possit percipere. Sed dicit D. Io. de Imo. q. forte posset dici, q. etiam in conscientia posset percipere: quia purè, vere, & actualiter prosequitur vtilitatem ecclesiæ, fm eum. Ego crederem distinguendo, q. aut iste gere- bat in mente redire ad residentiam, & fuit missus pro negotio electionis, & tunc licet percipiet fructus in foro contentio- so, & ēt consciētis; & sic posset pcedere dictū Do. Io. de Imo. Aut ipse non erat dispositus residere etiā si non fuisset missus p negotio electionis: & tunc non licet recipiet fructus etiam in foro contentioso, si de ista mente posset constare: & hoc pro- bat principū huius tex. vbi vult, q. isti recipiāt fructus, ne offi- ciū sit eis damnosum. sed si iste non erat dispositus residere, er- go nō erat sibi dānosum: q. etiā cessante officio fructus nō ha- buissent. nec ob. tex. hic, q. vult, q. percipiant illos, quos p̄cipere potuissent: q. dico, q. iste tex. non simp̄r cōcedit fructus, quos potuissent recipere residendo: quasi velit, q. quatenus residētia vera habilitaret ipsos ad potestatem recipiēdi fructus, eatenus ista ficta residentia eos habilitet ad istam p̄tātē, & sic ista ficta re- sidentia succedat loco verè. inquam igit̄ isto casu priuarent̄ p̄tātē recipiendi fructus propter absentiam, hic redintegrat̄, vt non residendo percipere possint. vel pōt rñderi ad istum tex. prout dicit glo. in verbo, residendo. j. gl. j. in ver. & no. colligit notabile super tex. & allegat concor. ¶ In fi. glo. & ibidem alle- gata allegat Io. Mo. Arc. tñ in p̄rium facit 7. q. j. cōstitutus. vbi de hoc. & dicitur. j. de sup. neg. præl. c. fi. sup. 3. gl. Io. An. ¶ Gl. super ver. iusta. quærit, an si aliquis vadit in caubus, in quibus non habet locum ca. cupientes. gaudeat isto priuilegio. & Io. q. non. ¶ In fi. glof. & facit ista glo. ad quæstionem disputatam Paduæ per Io. An. de Doctore disputante, qui disputare non te- nebat. quā vide in reg. accessorium. j. de re. iur. Io. An. ¶ Gl. su- per ver. residendo, quærit de intellectu literæ, & declarat. ¶ In ea. gl. in fi. istud fm exēplū placet ēt Arc. sed Io. Mo. tenet p̄riū dicens, q. hic loquitur de his, quæ p̄ciperet fm ius cōe residen- do in dictis ecclesijs, non aut de his, quæ cōpetūt ex priuilegio p̄sonæ: cū fortior sit interpretatio iuris cōis, q. iuris sp̄alis. ff. de leg. 2. l. Titia Seio. §. vsuras. & q. aliud est in priuilegio p̄sonæ, q. eccle. ff. de cens. l. aratē. in fi. & j. de priu. c. ne aliqui. Io. An. tenet gl. ¶ Nec ob. q. sit diuersitas inter ius cōe, & priuilegiū,

vel inter priuilegium cōcessum ecclesiæ, & priuilegiū p̄cessum p̄sonæ: quia ista diuersitas non concludit isto casu diuersitatē, cum sit contra rationem hic positā in prin. & p̄ mentem, & ver- ba tex. hic, qui dicit, ac si p̄sonaliter & c. Si ergo id cōpetebat p̄- sonæ ex priuilegio, vel alias quocunq; mō, non est curandū. ad quod facit. ff. ex qui. cau. ma. l. non solum. alias Iulianus. §. j. & l. si quis stipulatus. Io. An. ¶ Pau. hic tenet opi. Io. Mo. dicēs, q. duplex est residentia. f. vera, & ficta, putā quæ cōpetit per dispē- sationē. Sed verbū residentia, prolātū a iure debet intelligi de vera, & de illa, quæ est propria, & non de ficta: sicut dicimus, q. appellatione ætatis, intelligitur de vera, & non de ficta. de prob. in præsentia. allegat no. in cle. j. de bap. vbi dicit se dixisse, q. ap- pellatione liberorum non intelligitur de illegitimis fm Pau. credo opi. Ioan. An. veriore. Nec ob. rō Pau. q. fateor illud, qñ sit simpliciter nominatio rei, vt tñc intelligat de vera, & nō de ficta. Sed secus esset, qñ ex verbis appareret, q. vult ēt inclu- dere fictā, vt hic patet, quia vult, q. recipiat id, qd posset recipe- re residēdo in dicta ecclesia. si ergo ibi residēdo fingitur ēt alibi residere, oīa percipiet vt voluit hic tex. ¶ Glo. sup. ver. exceptis, in princ. allegat simile ad casum hic positum. Et deinde oppo- nit, & pro solutione remittit. ¶ Glo. super verbo, hac de causā. quærit, si finito negotio canonicus staret in curia, an hñet hoc priuilegium. & sol. q. non. In fi. glo. hoc est expressum. ff. ex qui- bus cau. ma. l. sicut tandiu. ¶ Gl. in princ. quærit de exēplo tex. Deīde quærit, an iste tex. tollat p̄suetudinē, vel statutū iuratū. & soluit, q. nō. deīde induxit tex. ad sol. qñis alterius. ¶ In ea. gl. ibi, non credo. alij tenent contrarium per tex. hic, qui dicit, quibuslibet & quibuscunq; & quomodolibet, quæ verba vidē- tur multum facere pro eis. Sed dicit Ioā. An. q. glo. fortius pro- cederet, si canonici iurassent exp̄sē, & separatim seruare il- lud, qd cōtinetur in statuto, bixta no. per se in c. j. §. de his que- fia ma. par. ca. pro gl. facit. j. de fil. p̄sby. c. j. sup. gl. q. a verò. Io. An. Lap. Abb. dicit, q. pro gl. facit §. e. li. de contue. c. j. & j. eo. tit. quia sepe vbi sit mentio de reuocatione statutorum, nō de iuramento, qñ statuta sunt iurata, etiam si sit reuocatio p̄ iuris- edictionē. Nec videtur facere pro ista gl. id quod no. j. de si. p̄s- by. c. j. quia illud loquitur, qñ non obstantia ponuntur in lite- ris Papalibus, vbi tanq̄ in odiosis sit stricta interpretatio, & ideo ibi non reuocatur statutum iuratū, nisi de iūfo fiat mentio. ad hoc. §. e. li. de refer. cū aliquib. secus videtur, qñ ponuntur in iū- re, vt hic: & tunc reuocetur statutū ēt iuratū, licet id non expri- matur. & facit qd no. 18. dist. qñ quidē. & q. no. Io. de heret. si- cut ait. de mag. super specula. & j. de cōcel. p̄aben. c. j. fm Lap. Abb. Pau. dicit hic glo. procedere, qñ cōtentū in statuto fuit iu- ratum separatē ab isto statuto. Si verò simpliciter erat iuratum statutum, tñc secus, q. reuocaretur tale statutū, licet nō fieret mentio de iūfo. Et ratio est, quia iuramētū tunc nō extenditur ad casum, quo tollit̄ statutū. ad hoc. §. e. tit. venerabilē. in fi. su- blato em̄ principali. f. statuto, & iuramētum, quod est ei acces- soriū. allegat no. per se in c. dilecto. §. de p̄aben. Itē iuramētū non ampliat qñē, sed ipsam facit efficaciorē, & fortioris vin- culi. hic aut statuitur, q. nō obstātibus statutis habeat fructus, quos habebat; ergo etiam habebit. Sed primo casu duplex est vinculū. f. statuti, & iūfi. ergo vno remoto, aliud remanet. Nec obst. glo. hic, q. tollit instātiā de principali ad accessoriū, q. ista instātia nō tangit casum nostrum, ex quo hic simp̄r iuratur, super quo remittit ad not. per se in cle. vt professores. de regu- la. Pau. D. Io. de Imo. dicit, q. glo. videtur sibi verior, quasi non videatur de mente reuocātis reuocare statuta iurata, nisi aliud exprimat. ad hoc, quod no. in cle. dudum. ad si. de sepul. in simi- li secundum eum, mihi vñ satis rationabilis distinctio Pau. ¶ Et ex præmissis posset concludi, q. aut iuratur super contentis in statuto separatē ab ipso statuto, & tunc non sufficit, nisi fiat mē- tio de iuramento, & in hoc cōcor. omnes. aut statutum est sim- pliciter iuratum: & tunc aut clausula, non obstātē, ponitur alijs dispositionibus, q. in iure, & procedat glof. hic, vt dicit Lap. §. aut clausula ponitur in iure, & tunc sufficit, dato, q. non faciat mentionem de iuramento, vt dicit Paul. & de hoc vñ tex. §. de consti. c. j. vbi dicitur, q. ad tollēda statuta requiritur, q. de illis fiat mentio in iure. vnde non exigit mentionem modorum, p̄ quos statuta validantur, sed solum mentionem statutorū p̄rio- rum. ¶ In fi. glo. idē. Io. Mo. & dicit Io. An. q. Arch. nō est p̄rius huic gl. licet videat, q. sic, q. sua quæstio est diuersa a qñe glo. Nā ipse quærit, an isti, q. mittunt ad curiā debeāt p̄putare i ex- pensis,

ADDITIONES.

- a ¶ Fictam. Adde Ro. confil. 105.
- b ¶ Statuto. Statutum iuratum per capitulum potest tolli collegialiter: & tñc ve- nientes contra statutum iuratum non incurrunt periurium per ca. dilecto- de p̄ben. Sed si primò non tollitur statutum, contraueniens est periurus, vt not. Abbas in c. constitutus. de rescript. & ibi vide Do. Fely.
- c ¶ Quod est ei accessorium. Adde Frede. confil. 263. & an in derogatione actus videtur derogatum actui iurato, vide Alex. confil. 308. 3. lib.

penfis, quas faciunt fructus præbendarum suarū, quos percipiunt ut sic primò expendant suos fructus, postea residuum hēant ab ecclesia. & tenet, q̄ non; imò habebunt suos fructus integros. Alleg. q̄ ratione laborum datur hoc priuilegium, qui labores non debent esse sine fructu. 7. q. 1. c. si. cum suis concor. & ff. de adop. si arrogatio. sed quæstio glo. est, an isti in expensis conferant pro rata, puta erant decem canonici, & expensæ erant centum ducatorum, quilibet canonicus ponit 10. & similiter isti ponunt suos 10. Et hoc etiam tenet hic Paul. & dicit glo. hic de opponētibus. Idem dicit Io. An. de eligētibus eo casu, quo tenentur ad expensas. ¶ Præmissa faciunt ad q̄stionem, t̄ si vnus cuius passus est damnum, quod debet sibi restitui per alios ciues, an ipse contribuat ad istam emendam cum alijs ciuibz. & tenet Spe. q̄ sic. de censibus. §. 2. ver. quid si damnum. & facit ff. ad l. Rhod. de iac. l. nauis onustæ. §. cum autem. de hoc per Dyn. ff. de leg. 1. l. ab omnibus. §. si Titio. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Ponēs plura in articulo, quorum vnum venit qualificatiuē ad aliud, debet vtrunque probare.
- 2 Proponens non potest reuocare propositionem, quando ex illa quæsitum est ius aduersario.
- 3 Actor opponens protestationem, saluo iure addendi &c. an sic receptus poterit postea reuocare.

A Beo. ¶ Gl. j. summat, & diuidit. secunda pars ibi, cum enim. ¶ No. primo ista æquiparari euidenter, notorium, & manifestum, & sic videntur ista synonyma, de quo vide tex. j. de ver. sig. c. 2. ¶ No. hic optimum tex. t̄ q̄ vbi quis in articulo ponit plura, quorū vnū venit qualificatiuē ad aliud. oportet, q̄ vtrunque probet, nec potest alterum reuocare, & sic videtur, q̄ licet quis plures articulos protestetur, non adstringit se ad omnia probanda; licet protestatio non releuet quantum ad illa, quæ sunt qualificatiuē proposita, ex quo ab illis non est sibi licitū recedere, vt vult iste tex. & vide no. de proba. licet causam. tamē vñ, q̄ in alia materia quā sit beneficialis, si aduersarius consentiret protestationi, q̄ protestatio iuuaret. arg. eius qd̄ no. hic glo. fi. ¶ No. t̄ q̄ vbi ex propositione quæsum est ius aduersario, non pōt proponens illam reuocare. b ad hoc cle. constitutionem. §. pe. in fi. eo. ti. vnde ille, qui non obiecit, primo debet deliberare, antequam faciat: sed postquam fecit, oportet q̄ perseneret, sicut dicitur de voto. 27. qd̄. i. nuptiarum. & facit aut. qui semel. C. q̄no & q̄n iud. Io. An. ¶ Oppo. q̄ possit qualitas reuocari, etiā post propositionem factam in iudicio, vt est casus in l. in delictis. §. si detracta. ff. de nox. sol. Io. Mo. dicit, q̄ ibi agens de noxa serui contra dominum, quem dicebat scientem, pendente iudicio reuocat qualitatem. i. scientiam, quam allegabat, quia ibi nihil deficit reo, sed potius proficit, quia primo casu nō sufficit dare seruū pro noxa, secundo sic. ¶ Sed hic non proficit reo reuocatio qualitatis, imò nocet, quia ipsa non reuocata si succumbat, repellitur a prosecutione. Io. And. D. Pe. de Anc. soluit, q̄ ideo non licet hic reuocare, quia qualitas est de substantia articuli, secus in terminis illius l. allegat. §. de proba. licet causam. Sed dicit Io. de Imo. q̄ ista sol. non est vera, q̄a obiectio ista fieri posset sine ista qualitate, vt s. c. si forte. & c. is, qui. ergo sequitur, q̄ non est de substantia. ¶ Secundò opp. Io. Mo. sed minus exquisitè de l. bouem. §. aliquando. ff. de edi. edic. super quo remittit Io. An. ad no. per se s. de sy. licet. super glo. sic s. Io. An. illa lex dicit, q̄ licet in iudicio sit actum quātō minoris pretij iudex potest condemnare, ac si esset actum actione redhibitoria. Io. An. ibi sol. q̄ ibi non pronunciatur q̄ naturam illius actionis quanto minoris, quia licet per illam agatur æstimatoria actione, quia tñ iudex inuenit nullam eius æstimationem, & nullū pretium, & sic emptor pro nihilo empturus fuisset, ideo facit rem redhiberi, nam minus valet, quod nihil valet. ff. de trib. l. illud. §. minus. ¶ Quæro, actor opposuit protestationem saluo iure addendi, & minuendi in oībz, vt s. de fi. instr. inter dilectos. circa prin. ver. saluo. præsentē illo q̄ quē opponitur, & non dīdicente, & sic receptus est ad opponendū, an poterit postea reuocare. sol. dicit Lap. Abb. hic, q̄ sic. allegat no. per Hof. in summa de libel. obl. §. & q̄n an libellus. ver. sed quidam. & Guli. in Spe. de libel. concep. §. nunc ostendamus. in fi. & de cau. pos. & propri. §. nunc dicendum. circa prin. fm Lap. D. Io. de Imo. dicit, q̄ contra dictum Lap. facit qd̄ no, an c. inter dilectos, de fi. instr. vbi dicitur, q̄ dicta protestatio nil operatur. & per Io. Mo. in regu. in generali. j. de reg. iu. sol. q̄ dictū Lap. potest sustineri in terminis huius dect. videlicet, q̄ illa protestatio fit ex parte excipientis vel opponētis, in quibus nō turbatur ordo iudiciorum ex mutatione seu detractio- ne prædicta; secus q̄n hæc protestatio fieret ex parte actoris, q̄a nil sibi prodest. ratio, quia si ex eadem instantia, procederetur facta mutatione, fieret processus super actione mutata lite nō conte. contra c. qm̄. vt li. non contest. Item, quia non est tanta

alteratio, quæ fit ex parte excipientis, vel opponentis, quanta est illa, quæ fit ex parte agentis, quia prima non variat substantiam negotij principalis, secus in secunda. Item quia fauorabiliores sunt exceptiones, iuxta no. in regula, nullus pluribus. j. de reg. iu. & in c. cum venerabilis. de excep. fm cum. Iste rationes D. Io. concludunt in proprijs exceptionibus, sed in exceptionibus improprie dictis sicut sunt illæ, quæ opponuntur electo, quæ sapiunt, & habent naturam actionis, non videntur cōcludere, quia illæ regulantur fm naturam actionis, vt no. Inn. s. e. ti. super eo. & de accu. super his. & de istis loquitur iste tex. vnde vñ, q̄ si illi protestationi consenserit pars, & iudex, q̄ tñ procedat dictum Lap. per no. hic in gl. fi. Aut illi non consenserunt, & tunc non possit, prout sensit Lap. Nec ob. no. in d. c. inter dilectos. de protestatione saluo iure addendi & mutandi & c. quia ibi non dī præcisè, q̄ illa non teneat, sed dī, q̄ non operatur, vt mutatio libelli possit fieri, nisi vsque ad tempus a iure permissum. Cum igitur ius prohibeat mutationem fieri post li. conte. hæc protestatio non operabitur, vt postea proficit, sic fit etiam in casu nostro, quia hæc protestatio non proderit, vt possit mutari post tempus prohibitum. Et si dicas, iste tex. p̄hibet statim facta propositione, ergo postea nō poterit. respōdeo, q̄ iste tex. non prohibet simpliciter, sed cum ratione, ne præiudicetur parti. vbi ergo consentit pars, & iudex, cessat ratio huius prohibitionis, ergo cessabit constitutio, quia lex regulatur a ratione. j. di. cōsuetudo. ¶ Gl. 2. quærit, an iste tex. habeat locum in inferioribus beneficijs. & sol. q̄ nō. ¶ Gl. 3. quærit, an sit differentia inter istas qualitates in text. positas. sol. q̄ non. ¶ Glo. super verbo, vel eius qualitas, quærit de exemplo tex. & sol. ¶ Gl. fi. in prin. recita per prium, q̄ imò sit licitū mutare propositum, vt no. in reg. quod semel. j. de reg. iu. glo. sol. nit, q̄ regulariter nō licet, vt hic. fallit in casibus ibi no. ¶ Dein de gl. quærit, an consentiente electo iste possit mutare inuito iudice. arguit pro & contra, & soluit, q̄ non. ¶ In fi. glo. idem Ioan. Mo. & Archid. qui allegant no. 2. q. 7. quærendum. & ca. alieni. Ioan. And.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Non adstringit. Adde de hac clausula videndum Alex. consi. 42. 3. lib.
- b ¶ Reuocare. Adde Alex. consi. 71. 3. lib.
- c ¶ Si detracta. Adde Bar. consilio incipiente accusatio fuit instituta. B.

S V M M A R I V M.

- 1 Existens in pupillari ætate potest esse canonicus in ecclesia cathedrali.
- 2 Agere non potest de contemptu, qui non habet potestatem dandi vocem.
- 3 Arguere licitum est a ratione naturali.
- 4 Decisionem validare duplici argumento, vel ratione sufficit ad probandum decisionem dubij.
- 5 Pupillus an possit impugnare electionem alia de causa, quā ex contemptu.
- 6 Minor non dicitur habilis, vbi in actu requiritur a iure certa & determinata ætas.
- 7 Ratio quæ dicatur. Et sunt due partes.
- 8 Tutor presentat dignum, pupillus digniorem, quis eorum præferetur.
- 9 Presentatio si spectat ad vniuersitatem, & in ea admittantur pupilli ad presentandum, an voces eorum computentur in numero.

A Xeo quod. ¶ Gl. j. summat, & sunt due partes principales, quæ patent. Prima subdiuiditur. Et primo ponit dictum. Secūdo rationem subiicit ibi, Cum tam. Secūda ponit duo dicta. secunda ibi, Vel conuersi. ¶ No. j. q̄ suum potest dici, quod est sibi cōe cum alijs. ad hoc s. eo. cum non deceat. ¶ T No. ar. a q̄ existens in pupillari ætate potest esse canonicus in ecclesia cathedrali. de quo dixi ff. de rescri. si eo tempore. ¶ T No. q̄ ille non potest agere de contemptu, b qui non habet potestatem dandi vocem. ad hoc s. eo. cum inter c. q̄ sicut. & c. in Genesi. 3 ¶ T No. licitum arguere a ratione naturali. concor. sunt in glo. 4 ¶ No. ar. t̄ q̄ ad probandum decisionem dubij sufficit validare decisionem duplici argumento, vel ratione. vide Io. An. in c. inquisitionis. §. de accu. ¶ Oppo. q̄ etiam si sit maior 14. annis non possit dare vocem, quia oportet excessisse 17. annum, vt probat cle. vt hi, qui, de eta. & qual. iuncta cle. seq. sol. hodie procedūt cōtraria, sed an illas cle. poterat, vt hic. Io. An. Posset etiam procedere hodie istud c. puta si de facto existens in 15. anno. ordinaretur ad subdiaconatum, quia tunc talis quo ad executionem suspēditur vsq; ad etatē legitimā. s. de tempo. ordi. vel nō est compos, tñ recipit ordinis habitum. vnde quantū ad

A D D I T I O N E S.

- a ¶ In pupillari. Adde Do. de Rota, deci. suis in antiquis de eta. & qual.
- b Contemptu. Alias autem potest cassari electio ratione contemptus aliquorum etiam post confirmationem, & consecrationem electi, vt no. in d. c. quod si. cut. §. super eo. de elect. quod intelligit ibi Abbas, quando contempti non fuerunt præsentēs tempore, quo fuit emissum edictum de confirmatione fienda: alias tacentes non possunt amplius contradicere, vt j. co. tit. c. fi. Io. And. in c. 2. de his, quæ fi. a prelato.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ad potestatem vocis dandæ non requiritur ordinis executio, sed sufficit habitus ordinis, vt no. Pau. in d. cle. vt hi qui. & no. gl. 28. di. presbyterum. Ex quo ergo habet ordinem sacrum, & habet animi discretionem, debet admitti, & isto modo posset etiam hodie saluari iste tex. Sed Io. And. habuit respectum ad id, quod debet fieri de iure communi, quia talis non debet ordinari. ¶ **¶** Quæro, an pupillus possit impugnare electionē alia de causa, quam ex contemptu. sol. quidam tenent, qd solum ex cōtemptu prohibeatur hic impugnatio, cum de contemptu tantum fuerit quæsitum. Alij intelligunt, qd etiā prohibeatur impugnatio generaliter, & ex alia causa, ex quo tex. ita generaliter loquitur fm Io. An. ¶ **¶** No. ex isto dicto, qd ad considerandum virtutem legis non attendimus quæsitum, sed responsum legislatoris, & si amplior est responsio, quam quæsitum, extenditur lex ad contenta sub responsione, & pro dicto Io. An. facit quod no. gl. hic super verbo, hoc suffragium. ¶ **¶** Glo. quærit, an iste tex. procedat in dignitatibus inferioribus ab episcopatu. & arguit pro & contra, & soluit, qd sic. ¶ **¶** In fi. gl. no. qd licet lex loquatur stricte in disposito, tamen extenditur ad omnia, quæ possent adaptari rationi positæ in lege, & probat hoc gl. quando l. non est exorbitans, vel poenalis. In poenali autem die, vt no. glo. in clem. j. cod. tit. ¶ **¶** Gl. super verbo, pupillari. Primò quærit, quæ dicatur etas pupillaris, & soluit. Deinde quærit, an isto casu si malitia supplet etatem, admittatur, & soluit, qd non. ¶ **¶** In fi. gl. no. istam glo. ¶ **¶** qd vbi in actu requiritur a iure certa & determinata etas, licet malitia suppleat etatem, nō dicetur minor habilis: secus vbi non est determinata etas, & ista est causa, quare in matrimonio supplet. ar. de despon. impu. c. puberes. ¶ **¶** Glo. super verbo, ecclesia, colligit notabile ex tex. & remittit de materia. ¶ **¶** In ca. gl. ibi, super inordinata. Hosi ibi contra. de etate. & quali. c. 2. Io. And. Tu dic, vt dixi in c. si eo tempore. de rescri. ¶ **¶** Glo. super verbo, rationis, colligit notabile, qd ratio allegari potest, & allegat concor. ¶ **¶** In fi. glo. Augustinus dicit ratione vincendum. 23. q. 6. vides. Io. And. Sed quærit Lap. Abb. ¶ **¶** quid sit ratio. & dicit, qd est quidam motus animi visum mentis acuens, veraque a falsis distinguens. Partes autem rationis sunt duæ, vna superior, alia inferior. Superior enim æternis rationibus conspiciendis, vel consulendis adhæret. Inferior ad temporalia deflectitur, & illa rationis intentio, qua æterna contemplamur, sapientiæ deputatur secundum Catholicon. in verbo, ratio. Seneca in epistola 66. dicit, qd ratio est nature imitatio secundum Lap. Abb. vide de hoc per Archi. 12. distin. consuetudo. Io. And. in c. cum dilecti. de acc. super glo. & per Paul. in clem. dudum. de sepul. ¶ **¶** Glo. super verbo, discretionem, alleg. concor. ad tex. deinde quærit, an id, quod hic dicitur, habeat locum in furioso. ¶ **¶** & sol. qd sic. ¶ **¶** Gl. super verbo, suffragium. in prin. allegat concor. & similia concludentia tales esse inhabiles ad actum. Deinde inducit istum tex. ad solutionem quæstionis de præsentatione pertinente ad pupillum. ¶ **¶** In fi. glo. ista quæstio fuit dominicalis 87. & formabatur, ¶ **¶** qd tutor primo præsentauit dignum, sed pupillus postea præsentauerat digniorem, & pro præsentato a tutore allegatur, qd pupillus non potest postulare, accusare, vel testificari, vt in iuribus allegatis hic in glo. Cum ergo pupillus ratione careat, præsentare non potest sine tutore, sicut nec hereditatē adire et lucrosam. In sti. de autho. tut. §. sed nec. nec esse in iudicio. j. de iudi. si annum. Item persona pupilli est in potestate tutoris. In sti. de tut. §. est autem. Fortius ergo res, & iura. 12. q. 1. c. precipimus. vnde tutor dicitur dominus in rebus pupilli. ff. pro emptore. si fundum. §. si tutor. Nec ob. qd alius præsentatus sit dignior, quia alterius bonitas alteri non debet esse damnofa. C. de sta. & ima. l. si. cum sufficiat aliquem esse bonū. ff. de leg. 2. cum pater. §. rogo. In contrarium facit, pupillus sine auctoritate tuto. potest conditionem suam meliorem facere. In sti. de auctoritate tuto. circa principium. Sed quanto melior instituitur, tanto melior est conditio patroni. 63. distin. Valentinianus. 3. qd. 7. in grauib. ergo melior in pupillo præsentatus est preferendus, 8. quæstio. j. licet. 43. di. metropolitano. & qui meliori ratione vtitur, præfertur. de his, quæ fiunt a ma. par. ca. c. 1. propter quod filius patri preponitur. 2. q. 1. quæritur. Item vbi discordia est inter tutorem, & pupillum quo ad illam, is non reputatur tutor, quia de re sua agitur, sed dabitur curator. In sti. de aut. tu. circa finem. Soluebat, qd nedū dignior, sed etque dignus præsentatus a pupillo præfertur, dum tamen sit maior septennio, cum ipse sit dominus. & pro hoc facit c. decernimus. allegatū in gl. ibi, idem ipse. Idem facit j. de iud. si annū. ver. aut tuipe. & ff. de admi. tu. l. j. §. j. quæ et facit cōtra, cum ibi in actu maioris septēnio requiratur autoritas tutoris vel iudicis. ¶ **¶** Pro ista solutione facit, quia talis phit sponsalia. de despon. impu. c. vnico. si dicā, qd licet nō possit eligere, vt hic, pot. si tamen præsentare, cum per hoc non contrahatur matri-

monium spirituale sicut per electionem, cum hic possit accumulari, vt in cle. 2. de iurepa. qd in electione non licet, vt in ca. publicato. §. de elec. Item aliud est iure collegij agere, aliud iure proprio, vt no. j. de re. iu. beneficium. in fi. magnæ gl. facit, qd no. Gul. in Spe. in ti. de actore. i. prin. lo. And. dicit, qd si esset episcopus, admitteret digniorem, quasi essent duo præsentati ab vno, vt in d. cle. 2. de iurepa. & in c. pastoralis. & in c. cum autē. vel quasi essent duo simpliciter per duos præsentati, iuxta no. in d. ca. cum autem. Sed honestus modus præsentandi esset, qd pupillus præsentaret autorizante tutore, vt in ca. fi. de iud. cū concor. lo. An. Pau. de Leaza. dicit hic, se disputasse hanc quæstionem, & tenuit, qd præualet præsentatio facta a pupillo, quia nullo iure cauetur, qd tutor administret spūalia. ergo nec hoc, cum sit spirituali annexum. §. de iu. quāto. fm Pau. Et istud et videtur tenere Archi. 16. q. 7. c. decernimus. in prin. ¶ **¶** Sed circa præmissa quærit hic Lap. an si præsentatio spectat ad vniuersitatem, & in ea admittantur pupilli ad præsentandum, voces eorum computantur in numero. Et videtur qd sic, iuxta no. per Archi. 16. q. 7. decernimus. & c. si plures. & qd no. Inn. in c. 2. de no. ope. nun. & facit quod §. posuit Io. An. & facit, quod idem no. post Inn. & Compo. de elec. constitutus. Nam qua ratione pupillus suo iure singulari præsentat, & valet præsentatio, vt §. est dictum: pari ratione valebit vox pupilli, quando ad præsentandum rectorem gratiosē, vt præfertur, admittitur. Et hoc verum, quando tota vniuersitas pupillos admittit, secus si vna tantum partiu vniuersitatis admitteret, quia tunc non valeret vox pupilli in præiudicium alterius partis pupillum non admittentis. Ad hoc §. de excep. cum ecclesiastica. de diuor. significasti. de adul. ca. pe. & fi. hæc vera in præsentatione, sed in electione prælati non valeret etiam de consensu illorum de collegio. Ratio, quia sicut non potest impubes contrahere matrimonium carnale, ita nec spirituale pari ratione, vt §. dictum est fm Lap. Et pro isto vltimo dicto Lapi est tex. licet non alleget in cle. vt hi qui. de etate. & quali. iuncta cle. fi. co. titu.

ADDITIONES.

- a ¶ In furioso. Adde Bal. conf. 37.
- b ¶ Sed pupillus postea. Adde, qd voluit Frede. conf. 102. vbi dicit, qd causæ spirituales præiudiciales possunt per tutorem agitari. Et de pupillo patrono præsentante, adde Pan. in c. j. vers. quid autem. §. de iurepatro.
- c ¶ Pupilli. Adde Cal. conf. 11. de iurepatro.

SVMMARIVM.

- 1 Laicorum appellatione possunt comprehendere etiam conuersi.
- 2 Professio est duplex, tacita & expressa.
- 3 conuersi quare non habent vocem in electione.
- 4 Conuersi laici in ecclesijs secularibus, an habeant vocē in collegio seculari. An possit præscribere ius vocis dandæ. nu. 5.
- 6 Laicorum duplex est species.

Necclésijs. ¶ **¶** No. qd quo ad potestatem eligēdi actiuam sufficit tacita professio, quod secus est in passiua. §. c. nullus. ¶ **¶** No. arg. ¶ **¶** qd appellatione laicorum possent comprehendere et conuersi: qd intellige per respectum ad clericos regulares, sed per respectum ad alios laicos seculares non includerentur conuersi appellatione laicorum. & ita procedit c. duo sūt genera. 12. q. j. ¶ **¶** No. duplicem professionem, tacitam, & expressam de tacita habetur. 27. di. quod interrogasti. 20. di. quāquam progenitores. 27. q. j. vidua. de regula. porrectum. qui cle. vel vo. cōsoluit. Arc. & lo. An. ¶ **¶** Opp. qd tex. habeat superfluitatem, dum dicit, in ecclesijs regularibus, vel in monasterijs, quæ idem sunt contra proemium huius libri, vbi dicitur superfluis refectis. Sol. dic, qd tex. intendit includere sub verbo, regularibus ecclesijs, ecclesias canonicorum regularium, quæ tamen latē sumēdo dicuntur monasteria. de etate. & qual. intelleximus. de priuilegijs. cū olim. 2. lo. And. ¶ **¶** Quæro, quare quæsi nō habeant vocē in electione. Sol. quia Abbas debet eligi per monachos. 4. q. 2. c. abbatem. j. & 2. & c. quam sit. ver. defuncte. & c. Abbas. 16. q. 7. c. fi. Sed isti, qui ad seculum redire possunt, non sūt vere religiosi, vt hic in glo. dicit tamen Archi. quosdam dicere istos admitti posse de gratia, & tūc voces ipsorum valerent, cū possint etiam vni extraneo totam electionem cōmittere, supra e. causam. Et facit qd. no. hic super gl. fi. post Ho. & quod no. §. c. consti. tutus. post Innoc. Ioan. An. Sed dicit Lap. Abb. hic, qd istud vltimum dictum hodie non procederet, nisi isti saltem essent in subdiaconatus ordine cōstituti per cle. vt hi qui. de etate. & qual. fm eum. ¶ **¶** Quæro, qui comprehendantur hic appellatione laicorum. Sol. dicit Inno. in c. j. de cele. mis. qd intelligit laicos, templarios, hospitalarios, cistercienses, & fratres minorum, qui non sunt clerici secundum Archid. ¶ **¶** Quid de conuersis

ADDITIONO.

- a ¶ Conuersi. Adde Frede. conf. 214. & an conuersi dicantur puri laici, vide de. in c. causam vbi allegat Gem.

ueris laicis in ecclesijs secularibus an isti habeant vocem in collegio seculari? sol. dicit Arch. q. iste tex. a contrario facit, q. sic. Ad quod facit quod not. Inno. s. de consi. cum M. Ferrar. in glo. aliud. ver. credo. sed ipse tenet contrarium, quia tales non dicuntur continentia uouisse, ex hoc q. sunt conuersi, vel proprijs renunciaffe, vt no. 27. q. j. vt lex. & ideo nō debent cum clericis ecclesiarum suarum electionibus interesse. Nam posito, q. ex tali conuersione sint aliquat. ecclesijs obligati, nō tamen seculum mutauerunt, vt hoc clarē innuit d. ca. vt lex. vbi dicit conuersi professi. q. verbum professi, adiectiue coniungitur verbo conuersi. allegat etiam quod no. Comp. s. e. c. 1. q. curia tenet, q. soli canonici b. faciunt capitulum cum praelato. Io. An. ¶ Quæro vltimo, an iste tex. procedat etiam in electione sindicorum, quos facit conuentus. sol. Io. And. tenet, q. sic, de quo in Spe. de syndico. ver. quid de conuersis. Ioan. An. Sed dicit Lap. Abb. hic, quod ibi tenet Spe. q. conuersi monachorum debent in syndicum consentire. ¶ Gl. j. querit, an iste tex. prout loquitur de professione habeat locum in religiosis, qui sunt clerici? & sol. q. sic. ¶ Gl. super ver. tacite. in prin. recitatur per prium, q. non sufficiat tacita professio ad electionem. s. e. nullus. gl. soluit distinguendo inter electionem actiuam, & passiuam. Et sic infert gl. q. iste tex. prohibet nouitios, & ad hoc allegat iura. ¶ In fi. glo. dicit Pau. q. clerici seculares bene possunt ex gratia, vel etiam ex consuetudine acquirere, vt inter sint electioni Abbatis, vt no. Ho. in c. ea quæ. s. fi. s. de sta. re. gu. vnde licet ius cōe assiat monachis professis, vt hic, nō tñ resistit alijs clericis secularibus fm Paul. Et pro isto dicto facit c. cum ecclesia Sutrina. de causâ pos. & propri. quia licet de iure ad clericos seculares spectet electio episcopi, de elect. ca. 1. tñ possunt religiosi ex consuetudine cum illis eligere, vt ibi, & sic videtur posse fieri ecōuerso. ¶ Gl. super ver. conuersi, querit, de professis conuersis, & dicit, q. admittentur, q. hic excluduntur conuersi laici. ¶ Glo. super ver. cum clericis, recitatur per prium, q. imō conuersi laici etiam admittantur. de arbit. cum olim. gl. sol. distinguendo inter congregationem, quæ cōsistit ex clericis laicis, & tunc procedat iste tex. & inter congregationem vbi sunt laici, vt in hospitalibus, & procedat contrarium. ¶ In fi. gl. idem Arch. & idem Io. Mo. in additione, qñcunq. caput regularis potest esse laicus, vt quia institutio collegij non est ibi ad diuinorum celebrationem, sed ad aliquem actū piū, puta ad subsidium terræ sanctæ, & ad redemptionem captiuorum. Secus, vbi regularis obseruantia esset principaliter instituta ad missæ celebrationem, quia tñ prelati debet esse sacerdos. de eta. & qua. c. 1. Ideo nimirum si non participant laici illi actui, vnde dicit principale respiciendum. de censib. c. fi. C. de aut. præstan. l. 2. & vide quod no. de eta. q. qual. c. 2. in verbo laicos. Et facit quod no. gl. 3. in cle. vt hi, qui. de eta. & quali. ¶ Gl. fi. in prin. querit de ratione tex. & illam assignat. ¶ Deinde querit, an laici conuersi in ecclesijs regularibus vel secularibus, possint præscribere ius vocis dandæ, & per hanc constitutionem sit sublata talis consuetudo? sol. q. possunt, vt sit sublata in fi. gl. Et pro hoc facit, quod no. Ho. in c. ea quæ, de sta. regu. vbi tenet, q. de consuetudine, aut priuilegio, vel pacto in fundatione appposito secularis clericus possit vocem habere in capitulo regulari, & in electione Abbatis: secus ex post facto. Io. An. ¶ No. istam gl. ¶ q. duplex est species laicorum, quia quidam sunt laici professione & habitu, quidam nec professione, nec habitu, sicut sunt quæsi professi, qui nō sunt clerici.

ADDITIONES.

- a ¶ Conuersis laicis. Vide plenē Abb. in c. cum olim. in fi. de arbit.
b ¶ Soli canonici. Adde Ro. consi. 325. & singularibus suis, fol. 21.
c ¶ Terræ sanctæ. Adde Old. consi. 128. vbi de magistro templi.
d ¶ Regulari. Adde Old. consi. 69. Cal. consi. 29. Ber.

SYMMARIUM.

- 1 Adiectiuis duobus singularis numeri pot. iungi substantiuū etiā singularis.
2 Gestum post appellationem ex probabili causa interiectam per inferiorem indicem ad quem, est nullum.
3 Gestā a iudice incompetenti sunt nulla.
4 Appellatio qualibet, an inducat nullitatem confirmationis.
5 Confirmans contra textum huius capituli, an puniatur.

Ipostquam. ¶ Gl. j. summat, & sunt tres partes. secunda ibi, Si verō electus. tertia ibi, Cum autem. legā per partes. ¶ No. primo, q. duobus adiectiuis singularis numeri potest iungi substantiuū etiam singularis numeri, vt patet hic, quia verbum ecclesia, determinat cathedralem, & regularē, quod no. pro saluandis reſcriptis. ¶ No. secundo, qñ causa appellationis dicatur probabilis: concor. de ap. vt debitus. ¶ No. q. est licitū recedere ab appellatione, de qua s. eo. quamuis. ¶ No. q. gestū, post appellationem ex probabili causa interiecta per inferiorem indicem ad quem, est nullum, etiā si appellatio fuerit ex-

tra iudicialis. Et sic videtur hic tex. contra dictum Inno. in c. cū nobis olim. s. eo. titu. vbi tenet, q. non reuocatur gestum post appellationem extraiudicialem, nisi sit gestum post, & contra appellationem. de quo dicā. j. aliquid. ¶ No. ¶ q. gesta a iudice incompetenti sunt nulla. ad hoc s. de iud. at si clerici. cum si. ¶ Op. q. confirmatio non dicatur nulla, licet sit facta post appellationem, quia gestum post appellationem extraiudicialem non reuocatur, nisi gestum post & contra appellationem, vt no. Inno. in c. cum nobis olim. s. eod. sol. ego credo, q. possit primo solui, q. iste tex. procedat in appellatione iudiciali, cum non exprimat de qua appellatione. sed ista non sufficeret, quia iste tex. loquitur indistincte, & simpliciter de appellatione interposita ab electione, quæ est extraiudicialis, vt j. de appella. concertationi. ideo posset solui, q. vbi appellatio extraiudicialis est a iure sub certa forma probata: gestum post appellationem illam est nullum, vt hic: nam disponit ius, q. appellatio ab electione in cathedralibus, & regularibus ecclesijs deuoluatur, si exprimat causā probabilis. s. eo. quamuis. & ideo ex quo sic erat interposita, gestum post illam est nullum. facit quod in simili no. Inn. in c. dilectus. de app. vbi dicit, q. in alijs appellationibus extraiudicialibus est nullum attentatum post appellationem interpositam ex causa probabili, & verisimili. i. a iure probata. ¶ Quæro, an iste tex. procedat in appellatione interposita a postulatione? sol. dic, q. sic, & multo fortius in postulatione quō ad ecclesias regulares. facit s. fi. ga. debilius ius quæritur ex postulatione, q. ex electione, iuxta no. s. e. cupientes. s. pen. sed in cathedralibus ecclesijs istud nō procederet, q. semper in illis sit postulatio a Papa, vt no. s. de eta. & qualit. a multis. & facit s. e. quanquam. tñ quod dicitur hic de regularibus fallit in duobus casibus, qui habentur j. e. indēnitatibus. s. sanē. & s. certum. in prin. fm Io. An. ¶ Quæro, an qualibet appellatio habeat inducere nullitatem confirmationis? sol. dic, q. nō, q. oportet, q. interponat ab eo cuius interest. s. e. cum inter R. & qui sua voluntate possit illud interesse in iudiciū deducere. ¶ Et ex his infert Arch. q. si monachus appellat ab illo, qui denegat confirmare Abbatem alterius monasterij etiam proponendo causam, quæ redderet appellationem legitimā, valebit confirmatio secuta. alleg. no. de postu. ex parte. & quia suo iure actualiter nō potuit appellare, q. secus esset in monacho monasterij vacantis. Item tertio requiritur ad hoc, vt habeat locum iste tex. q. appellatio fuerit insinuata parti & indicati. de appel. si duobus. de quo dic, vt in cle. causam. de elec. Itē quarto procedit text. siue appellatio sit extraiudicialis, quod probat verbum ab electione: siue sit iudicialis ante sententiā, quia iudicialia facilius interdicuntur. j. de sent. excom. sol. et. Et fortius etiam procederet iste tex. fm Arch. & Io. Mo. si confirmatio sequatur appellationem interpositam a snia definitiua, quæ est efficacior alijs appellationibus, vt j. de app. non sol. Item dicit Io. An. addendum, q. procedit in appellatione extraiudiciali, qua opponuntur crimina, vel defectus, si seruata est forma. vt circa. s. e. Ad hoc s. eo. is qui. & c. qui contra alias confirmatio non impenderetur. facit cle. constitutionē. s. pe. & fi. e. ti. licet quidam dicant contra, secundum Io. And. Lap. Abb. dicit hic, q. est de illis, qui tenēt prium, dicens, q. licet non seruetur forma. vt circa. tamē valet appellatio, & differt negotium super quo appellatur ad curiam. Sed pena non seruantis est, vt non audiatur super expressis, super quibus nō fuit seruata forma, nec super alijs, nisi in tribus casib. illius decre. vt circa. ver. nisi aliquid. & hoc bene probat illa decre. ibi, alioquin. & cle. constitutionem. s. allegata. s. sanē. & s. in super. ¶ In contrarium allegata non obstant, si bene considerentur. ¶ Et pro hoc facit, quod no. Io. An. s. e. cupientes. in prin. super verbo, appellatio. secundum Lap. Abb. ¶ Quid si nō sit confirmatio per ordinariū, sed per eius delegatū, an procedat iste tex. sol. dic, q. sic, arg. regule, qui per alium. cum concor. j. de reg. iu. Ioan. And. Sed quid de priuilegio seruorum Sanctæ Mariæ, quo cauetur, q. Generalis ipsorum ab episcopo in cuius dioecesi erat electus confirmetur, vt no. de elec. c. publicanem, an valeat? sol. dic, q. ponderanda sunt verba priuilegij. de priui. c. porro. & sic ex illis patet, q. si illud sit ex pte ordinarij, videtur standum iuri antiquo, de quo hic in s. gl. ad hoc s. e. li. de reſcri. cum aliquibus. Et qualiter istud discerni potest, patet ibi ex no. s. de offi. ord. super 4. gl. Et facit, quod no. j. que, scilicet ordinaria, & delegata, dicitur processisse ex delegata. facit ff. de mili. testa. l. 3. Io. And. & istud dictum inducit Lap. Abb. ad no. per se, in d. c. cum aliquibus. Et vide, qd no. de præſcri. cum ex officij. ¶ Quæro, an iste confirmans cōtra istū tex. puniatur. sol. dicit Arch. q. sic, vt j. e. prouida. in fi. Sed dicit Io. An. q. si ipse intellexit, q. illa pœna habeat locum isto casu, hoc

Geminianus super Sexto Decretalium.

su, hoc est falsum, quia non excedit suum casum scilicet, qñ est recessum ab appellatione, & inquisitio fuit prætermissa. Sed si intellexit, q̃ argumento illius decretalis possit sibi imponi p̃na arbitraria, tunc satis facit pro eo. Io. An. ¶ Glo. 2. recita per p̃rium, q̃ ecclesia regularis, & cathedralis non parificantur. s. co. quanguam. gl. sol. q̃ in quibusdam casibus parificantur, & quibusdam non, & isto casu olim non sic erat expressa ista parificatio. ¶ In fi. gl. idem qđ gl. tenet etiam Arc. ¶ Gl. super ver. probabili. recita per p̃rium, q̃ non sufficiat exprimere causam probabilem, nisi etiam sit vera quo ad nullitatem attentatorū. j. de app. nō solum. & c. Romana. gl. sol. q̃ iste est casus specialis in fi. gl. sed fm hoc sequitur inconueniens, q̃ ecclesie vacatio protelabitur. cum facile sit fingere causam probabilem tñ falsam, q̃ c. quam sit. supra e. tit. & et contra no. Arch. s. e. quis. Sed dicit Io. An. q̃ fatetur istud. & licet istud sit durum, tñ seruandum est, ex quo ita scriptum est. s. de fer. c. 2. tñ ille, qui sic appellat punitur. supra de poenis. c. calumniam. & C. de exce. rei iud. l. si longius, & quod no. Inn. supra de re iud. de cetero. Io. And. ¶ Gl. super ver. ad sedem. quærit, an habeat locum in appellationibus interiectis ad alios. soluit, q̃ non, & assignat rationem diuersitatis. deinde quærit, an habeat locum si appellatur ad legatum? & sol. q̃ non. ¶ In ea. gl. ibi, inferiorem. idem tenet Arc. dicens, q̃ non recedit ab innocentia huius literę. Io. And. in fi. gl. ¶ No. gl. q̃ vbi sit mentio de apostolica sede, non includitur legatus. de quo j. eo. si Abbatem.

S V M M A R I V M.

- 1 Citatus ad actum recedens sine licentia antequam actus sit finitus, reputatur contumax.
- 2 Citatus ad actum intelligitur citatus, vt stet, donec actus expediatur.
- 3 Constitutio quæ est pœnalis, non dicitur extendi, quando trahitur de comprehenso sub verbis ad comprehensum sub mente legis.
- 4 Quando aliquid dicatur esse de mente legis.
- 5 Mens extensiva siue extensa legis quæ dicatur.
- 6 Lex an extendatur ad comprehensa sub mente.

I verò electus. ¶ No. q̃ citatus ad actum recedens sine licentia antequam actus sit finitus, reputatur contumax. a ad hoc supra de iud. c. 1. & 11. q. 3. certum. ¶ No. q̃ illud dicitur esse ex lege, quod est ex eius mēte. ¶ No. q̃ citatus ad actum intelligitur citatus, vt stet, donec actus expediatur. ¶ Quæro, an iste s. habeat locum in postulato. tō. dic, q̃ sic, cū etiā ipse venire teneatur, vt supra e. cupientes. s. denique. Io. And. ¶ Quæro, cuius licentia requiratur. sol. dic, q̃ Pape, quia alius eam dare non posset sede non vacante: sed sede vacante dicebant quidam, q̃ Cardinales illam dare possunt. Sed tu dic, vt in cle. ne Romani. in prin. & in fi. eo. ti. Ioan. An. sed pone, q̃ electus recedat sine licentia, tamen ex legitima causa, an incidat in p̃nam. so. Gar. & Ioan. Mo. supra eo. cupientes. arguebant, q̃ sic, per l. si quis decurio. C. de decu. Item licet quis habeat iustam causam non veniendi ad iudicem, tamen venire debet, vel mittere ad allegandum priuilegium. ff. de iudi. l. si quis ex aliena. & l. 2. s. sed & si dubitetur. Item, licet prælatus habeat iustam causam renunciandi, tñ non renunciat sine licentia. supra de renun. nisi cum pridem. s. intueri. & recedens sine licentia videtur sibi ius dicere, & iudicem contemnere. contra ius C. ne quis in sua causa. l. vnica. ¶ In cōtrarium facit, quia cum a principio iuste impedito c. cupientes. dat licentiam non veniendi personaliter, a simili si iusta causa subest, dat licentiam recedendi. sol. ibi ipsi dicebant, & Arc. hic, q̃ quædam sunt impedimenta, quæ ipso iure diem differunt rei agendæ nocet. l. quæsitum. ff. de re iud. & ff. si quis cau. l. 2. s. si quis. Iste sic impeditus non incidit in pœnam, quia ipso iure licentiam habet, dummodo procuratorem mittat ad allegandum causam absentie & instructum in principali, prout impeditus a principio mittere tenebatur, vt in ver. in super. in d. c. cupientes. qđam sunt impedimenta, quæ diem nō differunt ipso iure, sed dant iuste petenti licentiam. s. vt damnū rei familiaris, qñ recessum euitare nō potest, vel habet ius reuocandi domū, vel in hac cā hēt facere necessariam probationem in partibus, & ex talibus causis recedere non debet, nisi obtenta licentia, dummodo iudicis licentia obtineri possit, nec magnum periculū sit in mora, aliās pmissa p̃testatione recedere posset dimisso procuratore, vt fuit dictum in alio mēbro, nec incidit in pœnā, sicut a principio non incidisset. tñ tenent p̃dicti, q̃ si recessisset ex causa legitima, & cā cessauit, teneat redire, sicut tenebatur cessante cā, quæ a principio excusabat ipsius personālē cōditionē per d. ver. in super. Io. An. ¶ Gl. super ver. iuxta. quærit de electo, qui venerat ad curiam non adstrictus per c. cupientes. an incurrat istam pœnā, si recedat illicentiatus. & sol. q̃ non. b ¶ Gl. super ver. mēte. recita per p̃rium, q̃ iste non incurrat pœnā, q̃a cōstitutio arctat ad

veniendū, ergo nō dēt extendi ad recedentē, cū sit pœnalis. glo. so. q̃ pariter punitur offendens mentem, sicut legem. Item, q̃ ista sunt paria non venire, vel venire, & sine licentia recedere. Deinde so. aliud dubium. ¶ In ea. gl. ibi, de mente. no. istam gl. 3 t̃q̃ constitutio, quæ est pœnalis, non dicitur extendi, quādo trahitur de comprehenso sub verbis ad comprehensum sub mente legis. & h. d. hic Io. An. alleg. Gar. in d. c. cupientes. ff. de adul. si postulauerit. s. de eo. ff. de eden. l. quādam. s. nūmularios. & ipse alleg. glo. in c. j. de temp. or. Et idem ponit Archid. de p̃. dist. j. s. pe. & pro hoc facit c. licet canon. s. c. ti. & lib. iuncta cle. vnica. de off. vica. & vide quod ibi no. in glo. fi. in c. fi. j. e. ti. sup. glo. 2. & quod no. ff. de reg. iur. quæ propter. & in auct. vt hi qui ob res & c. j. in glo. nunquid. fm Io. An. ¶ Pro. clariori declaratione glo. sunt videnda duo. ¶ Primo, quando dicatur aliquid esse de mente legis. & de isto aliquid hic per Do. Pet. de An. Secundo an semper in pœnibus fiat extensio legis ad id, qđ est de mente. Et istud etiam ponit hic Pe. latius examinat hic D. Io. de Imo. concludendo eos. Ad primum dicit Pet. de Anc. aliquid esse de mente legis colligitur ex notatis in c. quanto. de priu. & per Dy. in regula, certum. j. de regu. iur. Do. Io. de Imo. dicit, q̃ possumus dupliciter considerare mentem legis: quia quādam est mens cōprehensua legis. & quāda est mens extensiva, seu extensa. ¶ Colligit aut aliquid ē de mente cōprehensua. Primo ex communi vsu loquendi, quia ille præualeat omni rigori, & significationi verborum. ff. de leg. 3. l. librorum. s. quod tamen Cassius. facit s. de consue. dilectus. Secundo colligitur mens cōprehensua legis, si aliter intelligēdo sequeretur absurdū, vel absens intellectus: cum lex debeat esse possibilis, & honesta. 4. di. erit autem lex. & no. Bar. in l. omnes populi. ff. de iust. & iur. fm cū. tolle exemplum. dicit lex, q̃ faciens homicidium decapitetur. si seruarentur præcisē verba legis, furiosus vel defendēs decapitarentur: qđ est cōtra ius, vt in cle. si furiosus, de homi. vel si lex diceret, q̃ non trahens ad ignem condemnaretur in decem. simpliciter intelligeretur, tunc sequeretur absurdum, q̃ infans, vel infirmus ligarentur. quod non videtur esse de mente cōprehensua legis. posset poni exemplum in isto tex. Tertio intelligitur hæc mens, quando per eandem cōstitutionem, vel aliam apparet aliquid exempli gratia positū, vt in l. j. ff. vt i. pos. & ibi no. vbi dicit lex, q̃ licet verba edicti loquantur de fundo, tamen in domo ē locum habēt verba edicti, secundum eum. pone exemplum canonicum. prohibet canon beneficia non conferri nisi permutantibus, vt in cle. j. de re. permu. & j. ca. proxi. istud habebit locum ē in electione, & præsentatione, vt no. in locis præalle. Quarto colligitur si in lege esset appositā ratio, vt tunc mens, quæ ex illa colligitur, dicatur cōprehensua, vt no. in cle. j. de elec. ¶ Mens autem extensiva siue extensa dicitur illa, quæ colligitur ex identitate rationis non scriptæ, vt in l. j. C. de interdi. fm eum. tolle tex. canonicos. in c. inter cōteras. de rescri. & in c. 2. de transf. præla. cū infinitis similibus, vbi dicitur, q̃ proceditur ex identitate rōnis, & hoc de primo. ¶ Ad fm, an lex extendatur ad comprehensa sub mente. dic, q̃ si ex mente cōprehensua, tunc extendit ad illa, etiam si lex esset pœnalis, vt dicit hic glo. & iste est casus hic iuncto c. cupientes. Nam illud c. de sui mente cōprehensua comprehendebat casum, quando electus venit, & non stetit, quod colligitur ex eo, quia alias frustrari posset dicta constitutio, q̃ fuisset absurdum. & vide. j. proxi. nec propriē hæc dicitur extensio, vt dicit hic glo. Aut agitur de extensione legis quo ad mentem extensiuam, seu extensam, & tunc si lex est pœnalis non fit talis extensio, cum non extendatur ex identitate rationis. s. c. statutum. & no. Io. An. in regula, odia. j. de reg. iur. Aut lex non est pœnalis, & tunc fit legis extensio, quo ad illam mentem extensiuam: quia procedimus ad alium casum quā cōprehensum in lege per rationis identitatem, vt d. c. inter cōteras. cum si. ¶ In fi. glo. idem Io. Mo. qui tamen in additione sub dubio forte dicebat talem ex cōtemptu ligari. s. de sen. excommuni. per tuas. s. nos igitur. glo. tenet etiam Archid. Io. An. ¶ No. istam glo. pro præceptis, quæ quandoq; fiunt per Po testates terrarum, ne quis sub pœna debeat recedere de ciuitate, donec certum negotiū expediat. quia si recederet certo casu statim rediturus, non incurrere pœnam, si tale negotiū non impediretur. ¶ Gl. super ver. omnino. quærit, an iste tex. habeat locum in alijs personis, quæ debent mitti ad curiam. & so. q̃ sic. in fi. glo. idem Archid. Gar. in c. cupientes. vbi dicebant

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Contumax. Adde Alex. conf. 164. 2. lib.
- b ¶ Quod non. Adde Oldr. conf. 101.
- c ¶ Sub mēte. Adde Alex. in multis suis cōs. vt ex tabula videre poteris. Ber. An. aut rescriptū sumat vires ex mēte rescribētis, vñ pulchrē D. Fel. i. c. 3. d. exce.
- d ¶ Non impediretur. Adde q̃ facit consiliū Pau. de ca. 223. in primo impressis de eo, qui promissit non exire curiam sub pœna, qui recessit, & redijt, quod fideiussor non teneatur.

bant, qd si aliter diceretur, nulla, vel modica utilitas per eum esset inducta, & quotidie fraudaretur. Io. And.

S V M M A R I V M.

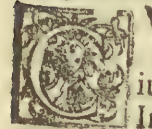
- 1 Superior, ad quem est deuoluta potestas eligendi per negligentiam inferioris, potest providere per viam collationis.
- 2 Iura etiam penalia loquentia de electione habent locum etiam in collatione.
- 3 Beneficium dicitur vacare etiam post collationem, quæ est suspensa appellatione.

Vm autem. ¶ No. hic optimum tex. t qd superior, ad quæ est deuoluta potestas eligendi per negligentiam inferioris, potest providere per viam collationis. de quo supra eo. tir. ne pro defectu. Io. An. ¶ Et per hunc tex. dicit Pau. dubium esse decidum, licet sint opiniones. ¶ No. t qd iura etiam penalia loquentia de electione habent locum, etiam hic in collatione, de quo hic in glo. ¶ Quæro, quid si iste, ad quæ deuoluitur potestas providendi, habet potestatem non ex negligentia, sed ex delicto inferioris in regularibus beneficiis, vt supra eo. quanq. vel prouidet nō ex iure deuoluto, sed ex suo proprio. supra de resti. in inte. c. 2. vel hoc facit ex delegata potestate, an in his casib. habeat locum iste tex. dicit Io. An. qd ista dubia deberent decidi ex declaratione Papæ. tamen dicit, qd potius tenendum est qd habet locum hæc constitutio per no. hic per gl. & supra §. px. Io. An. ¶ Gl. super ver. confirmationem, recita per contrarium in ea formatum. & sol. vt in ea. ¶ Gl. super ver. prouisione, recita per contrarium in ea formatum, quod soluc. vt in ea. ¶ In fi. gl. Gar. respondet ad c. ad audientiam, qd habeat locum in his, quæ non sunt expressa, nec pro expressis habita in dissimilib. & in quibus ratio non est penitus in ea. Io. An. ¶ No. primo ex ista gl. qd quando duo extrema reperiuntur communiter a iure parificata, statutum in vno illorum extenditur ad aliud, a vi de similem gl. in verbo sacerdotium. in cle. vnica. de offi. vic. Et hoc intellige verum, quādo esset eadem ratio, licet iura cōmuniter parificent illa extrema, statutum in vno non extendetur ad aliud, vt no. gl. in c. præfenti. j. de sent. excom. Item intellige hæc vera, quando illa extrema communiter parificantur a iure: sed si non essent sic communiter, licet aliquibus casibus æquiparentur, statutum in vno non extenderetur ad reliquum, vt no. gl. j. de regularibus. constitutionem. & gl. in regula, quæ a iure. j. de reg. iu. ¶ Tertiò no. ex fi. gl. t qd beneficium dicitur vacare etiam post collationem, quæ est appellatione suspensa, quod no. quia habes limitationem ad gl. cle. j. vt li. pen. vbi dicit, qd collatio tollit vacationem ecclesiæ.

A D D I T I O.

- 1 Ad aliud. Adde Ro. conf. 32.
- 2 Ecclesia vniuersalis dicitur indigere viris literatis ad regimen suum.
- 3 Episcoporum appellatione non comprehenduntur superiores.
- 4 Constitutio loquens per verba præfentis temporis non extenditur ad futura.
- 5 Annus infra quem quis debet promoueri ad subdiaconatum, a quo tempore incipiat currere.
- 6 Inferiores prælati, an possint dispensare super absentia.
- 7 Episcopi appellatione in materia iurisdictionali comprehenditur confirmatus non consecratus.
- 8 Capitulum, vacante sede, an possit dispensare super absentia.
- 9 Causa legitima reuocandi quæ dicatur.
- 10 Licentia data est clerico ratione studij, vt absens sit per decem annos, medio tempore efficitur Doctor decretorum, & vult studere legib. sed reuocatur per superiorem ad ecclesiam nulla superueniente causa, an liceat ei sic reuocare.

Vm ex eo. ¶ Gl. j. summat. primo ponit constitutionis causam, in qua ponit ius antiquum, & impedimentum ex eo proueniens. In secunda constitutionem, quæ tria facit. Primo pmitit dispensationem septēnem, arctat ad subdiaconatum, & causam reddit. Secundo prouidet, quomodo interim ecclesiæ deferuiatur. Tertiò post septennium eum, cum quò dispensatum fuit, reducit ad ius antiquum. Secunda ibi, Porro. Tertia ibi, Elapso. legam istud. c. per partes, & non colligo notabilia ex tex. vique ad ver. non nullis. quia repetit verba c. licet cario. & ibi fuerunt collecta notabilia. ¶ No. primo, qd propter defectum facultatis multi retrahuntur a studio. ¶ No. t qd ecclesia vniuersalis dicitur indigere viris literatis ad regimen suum, & ex eorum carentia dicitur sustinere iacturam. Et sic dicitur, qd prælatus expendendo pecunias ecclesiæ pro exercitio sui studij videtur illas conuertere in vtilitatem ecclesiæ. Et sic dicit Io. Mo. qd ecclesia est implenda viris literatis, & non porcis vel aliis ferratis. ¶ No. arg. pro & contra, t qd appellatione episcoporum non comprehenduntur superiores. ¶ No. qd quando requiritur dispensatio personæ respectu beneficii, ille prælatus debet

dispensare, qui habet ecclesiam subiectam, respectu cuius est dispensatio necessaria. ¶ No. optimum arg. t qd constitutio loquens per verba præfentis temporis non extenditur ad futura. ¶ No. qd est prohibitum studentibus expensis beneficiorum redire ad statum secularem. de quo hic in glo. ¶ Quæro, an id, qd hic dicitur de principali rectore, vt secum dispensari possit, pcedat in perpetuo vicario ecclesiæ parochialis. so. dic. qd sic, de quo in cle. vnica. de offi. vic. in 6. gl. Ioan. And. ¶ Quæro, quia tex. dicit hic, qd episcopi possunt dispensare. Sed quæro, an debeant. sol. dicit Arc. qd si persona esset apta ad studium, & non subesset legitima causa ad denegandum, debet episcopus dispensare, cum hæc esset causa legitima, vt hic patet, & si episcopus nollit dispensare, tunc subditus posset superioris officium implorare, a iuxta no. i. q. 7. exigunt. & est simile de iure patro. c. nullus. Et vide, quod ibi no. secundum Io. And. Per prædicta dicebat hic Arc. vt refert hic Io. de S. Geo. qd si episcopus dispensaret cum inhabili ad scientiam, qd nihilominus remanebit constitutio concilij quo ad mentem. alle. ff. de mun. & ho. l. vt gradatim. §. & si lege. & facit, quod infra dicitur cum gl. & hoc innuit tex. hic, dum dicit, insistentes. per quod patet, qd requirit veritatem & non simulatam fraudem, secundum Arc. ¶ Quæro, a quo tempore incipiet annus, infra quem debeat iste promoueri ad subdiaconatum. sol. dic. qd currit a die commissi regiminis: quia tex. hic refert se ad prædictum annum, infra quæ debeat fieri sacerdos, & facit ad no. super glo. suam, hic posita. Io. And. ¶ Quid si est impeditus ita, vt non posset promoueri ad subdiaconatum, nunquid excusatur. sol. iste tex. facit, qd nō quia dicit omnino. tu dic contra secundum Arc. vt probat finis istius tex. Et ad verbum, omnino, respondet, vt intelligatur. i. non obstante aliqua dispensatione. Io. And. ¶ Glo. super ver. indigere, no. quia est moralis. ¶ Glo. super ver. prouidere. quia alia sunt literales, recita per contrarium, qd ista decretalis sit persuasa, cum aliis sit circa studium prouitum, & sic est contra procemium, vbi dicit refecatis superfluis Glo. soluit ostendendo, qd non est superflua. ¶ Glo. super verbo episcopi. in prin. recita per contrarium, qd inferiores prælati possint super absentia dispensare, vt s. de cle. non resi. c. relatum. gl. soluit, qd hic loquitur in diuerso casu. ¶ In ea. glo. minores. idem hic Arch. repetens dictum Inno. in c. innotuit. de eo qui fur. ordi. rece. & in c. si. de postula. præla. scilicet, qd inferiores prælati ab episcopis non dispensant, nisi in casibus a iure expressis, & facit in simili quod no. de reb. eccl. non ali. in cle. si vna. in glo. & in cle. j. de rerum permu. in gl. pe. ¶ An autem administrator datus a Papa possit hanc dispensationem facere, & videtur, qd sic. j. eo. is cui. cum istud sit iurisdictionis. Et ex hoc infertur, qd electus & confirmatus in episcopu poterit hanc dispensationem facere, licet nondum sit episcopus, quia istud est iurisdictionis, & non ordinis, & iurisdictionalia exercere potest. s. c. ti. transmissum. & de transla. præla. c. i. & 2. & facit quod no. in cle. j. de rescrip. in 4. glo. & in cle. quamuis. in 5. glo. ¶ No. incidet istud dictum, t qd in materia iurisdictionali appellatione episcopi comprehenditur confirmatus, non consecratus, & sic habes vnam limitationem ad glo. in c. i. de reli. do. quæ dicit, qd non comprehenditur non consecratus. ¶ Per præmissa patet, t qd capitulum vacante sede, potest hanc dispensationem facere, ex quo est iurisdictionis, vel etiam quasi vacantis. j. de sup. neg. prælat. c. pe. ¶ Pro hoc facit, quia ex permissione episcopi hoc potest inferior. j. de offi. ord. qd sedem. & c. si. fortius ergo poterit ex iuris commissione, quæ debet esse fortior, quàm commissio hominis. ¶ Nec ob. supra de offi. deleg. c. si. quia loquitur in delegato, cuius est electa industria. hic autem loquitur in c. qui habet hanc commissionem a iure, & super hoc vide, quod no. j. de maio. & obe. c. i. in prin. Io. And. Et istam questionem plenius disputauit Frede. de Senis conf. 35. & idem tenuit. ¶ In c. gl. ibi, sed nunquid. recita hic gl. per q. in ea formatā, quæ clara est. ¶ In ea. gl. ibi, & Dei timorem. hanc partem tenet Archi. j. de si. presby. c. i. Et ad iura, quæ non faciunt mentionem, nisi de episcopo, dicit supplendum de capitulo, cum dispensatio sit de maioribus negociis. j. q. 7. didici. in fi. Item, licet concedatur episcopo alienare causam utilitatis, non tamen hoc facit sine capitulo. 12. q. 2. c. sine exceptione. Item, qd instituat clericos. j. q. j. si quis episcopus. 16. q. 7. nullus omnino. non tamen hoc facit sine capitulo, vt dicit c. nouit. & quanto. Item nō est episcopus, vbi non sunt membra cum capite, vt dicit Hosti. in alia materia de dona. apostolica. Io. And. & hanc opi. dicit D. Io. de Imo. sibi videri veram de iure. gl. autem procedat de cōsue. ¶ Et istud puto fuisse de mente Io. And. hic, qui recitauit rationes Arch. contrarias gl. & illis non respondet. & hanc partem

A D D I T I O N E S.

- 1 Implorare. Adde Ol. conf. 202. Ber.
- 2 Dispensationem. Adde, an possit dispensari, Fre. conf. 30.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tem etiam tenet Arch. & ibi dixit 30. di. ex penitentibus. ¶ Gl. super verbo, subiectas colligit notabile ex tex. & ex eo infert solutionem vnius questionis. ¶ In ea. glo. ibi, si Bon. intellige gl. ibi, dum dicit Bon. scilicet clericus. nam aliqui male intelligunt gl. dum dicit Bonon. i. episcopus Bonon. haberet ecclesiam Mutine. & contra. & satis poterat apparere ex precedentibus, qd isto modo non intelligebat gl. sed nihilominus dicit Io. And. qd idem esset in illo casu, scilicet, qd si ecclesia pertinet ad Bonon. episcopum esset subiecta Mutinen. licet episcopus Bonon. habeat presentationem, vel collationem, facit tamen hanc dispensationem episcopus Mutinen. facit 16. q. 3. c. 1. 2. & 3. Si vero stante limite die, de quo constaret Bonon. episcopum prescripsisse ius episcopale in certa parte diocesis. contra Mutinen. vel in certa ecclesia, qd esse potest, vt j. de prescri. c. 1. & no. 3. de prescri. c. quia indicante. In fi. gl. si. tunc episcopus Bonon. cui iure episcopali subiecta est, talem dispensationem facere potest. ¶ No. istam glo. qd quando debet fieri dispensatio persone respectu rei per personam detentam non episcopus habens subiectam personam ratione originis, sed ille, qui habet subiectam rem, debet dispensare, quod no. quia si habes beneficium simplex, videtur sufficere dispensatio episcopi habenti subiectum secundum beneficium, quia secundum est illud, quod inducit impedimentum primi. tamen glo. super ver. intitulata. in c. dudum. 2. in fi. 3. eo. tenet, qd requiratur dispensatio vtriusq; episcopi. Sed posset responderi, qd isto casu necessaria est dispensatio ratione vtriusque ecclesie, ideo vterque episcopus debet dispensare. ad quod facit. de sen. excom. cum illorum. hic autem non requiritur dispensatio, nisi intuitu ecclesie tantum, ideo sufficit dispensatio vnius. ¶ Gl. super ver. obtinet. querit si iam esset elapsus annus, & fieret dispensatio, an sibi prodesset, & soluit, qd non. ¶ In fi. gl. quid si est iuxta finem anni, & fiat dispensatio, an prosit solutio. dic. qd sic, quia adhuc illam obtinet. j. c. proxi. in prin. Et facit glo. j. proxi. istam partem tenent Do. de Rot. sua conclusio. 182. per hanc rationem, per quam inferunt, qd permutatio talis beneficii facta isto tempore valeret, cum retineat beneficium, donec sit lapsus totus annus, b vt j. c. proxi. in prin. Archi. tenet contrarium, si petatur in fraudem. ff. de adul. l. si maritus. §. j. & ff. ex qui. cau. ma. l. & qui data. refert tamen aliquos tenere, etiam cessante fraude episcopum dispensare non posse, ex quo in breui perditurus erat ecclesiam per no. j. c. proxi. in prin. quinte glo. Et vide, quod ibi no. & istam ultimam partem putat Io. And. esse veram, si ille non est subdiaconus, nec occurrit dies ordinationis infra illud tempus, quod restat de anno, cum annus subdiaconatus non die dispensationis, sed ab eo tempore, de quo loquitur. c. licet canon incipiat, vt patet in tex. & ibi dictum fuit. & de hoc non est dubium, licet sit dubium de septennio quando incipiat, vt in gl. seq. quando vero subdiaconus est, vel occurrit infra illud tempus dies ordinationis, procedat prima opi. Io. And. ¶ Glo. super verbo, septennium. in prin. recita per contrarium, qd debeat fieri dispensatio pro minori tempore, & ratione studij, quia quis debet esse sufficiens in quinquennio. gl. sol. distinguendo de scientia. Deinde format quatuor questiones circa materiam huius dispensationis, & sol. ¶ In e. gl. ibi, & quinti anni. dicit Do. Io. And. de Imo. qd istud erat verum tempore antiquo non erant tot gl. & dicta doctorum: sed hodie est secus, & ideo statuta dant. 7. vel 8. annos. ¶ In ea. gl. ibi, regula, cui licet. idem Io. Mo. & Archi. & bene facit. ff. de vulg. & pup. sub. l. si ita quis substituitur. & 3. de offic. dele. pastoralis. §. j. cum concor. & imò commendabile est a prin. non concedere septennium totum, vt expiratur, si proficiat, & tunc tempus dabitur ulterius. Si vero non proficiat, denegabitur. Io. And. ¶ In ea. glo. ibi, suggestum. idem Archi. & pro hoc facit, quod no. in addi. Spec. super rubric. de seq. ver. ad secundum. & facit j. §. proxi. Et istam partem tenet Oldra. consil. 201. & dicit, qd istud maxime procederet, quando vellet reuocare re non integra, puta quia forte scholasticus iam libros parauerat, & incepit studere, vt ff. de condi. ob cau. l. si pecuniam. de dona. qui saxum. secundum eum, facit quod no. §. eod. in causis. & per d. §. ibi, durante & c. dicit hic, qd hac dispensatio non expirat morte concedentis. alle. C. de reuo. do. l. j. & 2. & ff. de manu. vind. l. si paterfa. facit quod no. 3. eo. licet canon. & super ver. ob gratiam. ¶ Quare autem dicatur legitima causa reuocandi, dicit Archid. quando cessat causa, propter quam fuit dispensatum. alleg. de voto. c. magne. in fi. 63. di. §. verum. & vide quod no. Ho. in summa, de cle. non resi. §. vult. ver. quid si legitima. ¶ Sed pone, qd data est licentia clerico ratione studij, vt absens sit per 10. annos, & medio tpe efficit Doctor decretorum, & vult studere leges, sed reuocatur per superiorem ad ecclesiam nulla causa iusta superveniente, an liceat ei sic reuocare? Alanus, cui hoc accidit, disputavit, qd non, per dictum Host. in d. §. j. tamen fatebatur illud fore licitum ex legitima causa, vt dicit hic glo. dicit autem causam fore licentiam,

si ecclesia careret seruitoribus. vel deficiunt literati, per quos causa forte ecclesiastica consueuerunt expediri. ar. 20. di. §. j. vel est talis causa ardua, quae per alium aequè bene terminari non potest ar. C. de postulan. l. providendum. & pro solutione dubij allegat regulam, qd semel. & regulam, & mutare. j. de reg. iu. ca. j. §. de commo. & j. c. proxi. in princ. ff. si quis cau. l. si eum. §. j. ff. de ver. obli. l. eum qui certarum. & l. in illa stipulatione. & l. insulam. & l. eum qui ita. §. qui sibi. Nec ob. lex repetita. C. de epis. & cler. vbi clerici non debent se forensibus, & civilibus negotijs immiscere: quia illud verum, nisi adiuuamur canonum hoc faciant: iuxta not. de no. oper. nun. c. j. & facit. 54. dist. ex antiqs. ibi custodito, legum tramite. & 10. di. qm. ibi, pro cursu temporalium rerum. & sic non est prohibitum clericis omnino studere leges. ¶ Nec ob. qd doctoratus est interim, quia iustus iustior & perfectus perfectior fieri potest. 47. dist. quantumlibet. in fi. Et facit, quod dicit Aug. 24. q. 3. si habes & sic non ob. ff. de dam. infec. l. prator ait. ante fi. & l. si finita. §. eleganter. Io. An. ¶ In fi. glo. qd autem debeat incipere a tempore dispensationis, probatur: quia si diceremus incipere a tempore commissi regiminis per modum, de quo j. c. proxi. §. j. si fieret dispensatio post sex menses, iste non haberet pro studio integrum septennium, contra istum tex. Io. An. Et istam partem tenet, Old. in dicto consil. 201. dicens, qd absurdum esset dicere, qd septennium incipiat currere actioni non ortę. C. de prescri. 30. vel 40. an. l. cum notissimi. §. illud autem. & sic ad prescriptionem rei talis necesse est tunc esse, & possideri, ad hoc, vt prescribatur. ff. de vfuca. l. iusto. j. §. sed cum apud hostes. & j. in regula, sine possessione. sic necessarium est privilegium esse ad hoc, vt ei tempus currere possit, alias sequeretur rem perdi, antequam sit, qd est contra. l. Titio. ff. de condi. & demon. & facit de despō. impu. ad dissoluendū. & risibile videtur, quasi vtenti tempus currere, qui tempore vti non potest. ar. ff. de fū. seruorū. l. seruus hereditarius. Item ad dotis restitutionem currit tempus nisi tempore ultimi diuortij, vt ff. fo. ma. l. in his. §. vxor. fm eū. ¶ Glo. super ver. literatum. in prin. querit an iste tex. habeat locum in alijs scientijs, quam iuris canonici. sol. dic. qd sic. Deinde monet episcopos, vt caueant, cum quibus dispensent: & deinde querit, an studentes quolibet loco gaudeant isto privilegio. i. ista dispensatione. fo. qd non. ¶ In ea. glo. ibi, civili dicit Do. Io. de Imo. qd contra gl. facit c. super Spe. c. 3. ne cle. vel mo. cum iste debeat se facere promoueri ad subdiaconatum. & fo. qd non, quia loquitur de sacerdotibus. non autem ex alijs existentibus in sacris. & per hoc patet secundum eum, qd beneficiatus non prohibetur ratione beneficii audire leges, nisi cadat in personatum vel dignitatem, sed ratione ordinis presbyteralis tantum, fm eum. ¶ In c. glo. ibi, j. q. 7. idem Io. Mo. & Archi. qui allegant. ff. de manu. vind. l. alumnos. & ff. de mu. & ho. l. vt gradatim. & ff. de iurep. l. adigere. §. quāuis. alias secundum eum tenetur dispensans, & is, cum quo dispensatum est seruare ecclesiam indemnen. j. proxi. in fi. Io. An. ¶ In fi. glo. & per rationem glo. videtur, qd dispensatio huius decreta facta extra locum studij includat etiam dispensationem absentia, tamen utile est illud exprimi in dispensatione. Ioan. And. Istud dictum Ioan. de San. Geor. dicit verum, prout loquitur Ioan. And. sed si dispensatio fieret in loco studij, puta quia cum habente ecclesiam Bononiae sit dispensatio super defectu ordinis secundum formam huius. c. non videtur dispensatum super absentia, ex quo hic viget studium: unde non posset talis se transferre ad alium locum, vbi vigeret studium, nisi esset super absentia dispensatum: nam non videtur dispensatum super absentia cum illo, qui potest studere residendo, & residere studendo, sed quando talis dispensatio sit extra locum studij, intelligit concessum, qd absente se, & vadat ad locum studij, quia alias studere non potest per ea, quae dixit hic glo. alias dispensatio esset inutilis, quod esse non debet. j. de priu. si Papa. & hoc est, quod voluit Io. An. ponderando, qd dispensatio erat facta extra locum studij. Sed quia istae dispensationes sunt stricti iuris, sic strictè interpretandae, j. de fil. presb. c. j. & 2. ideo est utile exprimi, qd dispenset etiam super absentia. vt dixi Io. An. ¶ Item est utile fm Io. de San. Geor. qd si statutum, vel consuetudo ecclesie dispenseret contra absentes, prima dispensatio sola non sufficeret propter studium. ad hoc facit quod no. j. de priu. c. 2. in fi. quasi non videatur in dubio dispensare contra statuta, vel consuetudines ecclesie, licet contra ius commune sic ad quod facit. 3. eo. li. de consil. ca. 1. & 2. imputabitur ergo illi, qui non impetrauit vtrumque, quia concedens primam non denegasset secundam, secundum

ADDITIONES.

- a ¶ Subiectam rem. Adde Ro. consil. 376.
- b ¶ Torus annus. Adde Oldr. consil. 3. allega. 203.
- c ¶ Cessat. Adde, quod ideo dicit Ro. qd cessante causa cessat privilegium. consil. 180.
- d ¶ Studere leges. Adde Cal. consil. 2. de magistr. Ber.
- e ¶ Super Specula. Adde Federi. consil. 85. Ber.

¶ *fm Io. de S. Geor.* ¶ Sed quid si ex iure speciali, puta ex privilegio, vel consuetudine sunt alicui debiti fructus clericorum absentium, vel non absentium ob certas qualitates, an isti sic dispensati perciperent. *so. dicit Io. An.* ¶ aut fructus sunt debiti isti ratione absentiae, vel ex defectu ordinis, & tunc non percipient illi, sed beneficiatus, quia iste tex. fingit eos residentes quo ad fructus, & est ordinatus. & facit quod fuit in alio casu dictum super tex. aut fructus sunt debiti simpliciter, & non ratione defectus ordinis, aut non residentiae, ut in c. si propter. §. de refer. co. li. & in c. si tibi concessio. §. de prae. & salua tunc moderatione c. praesenti. §. porro. §. de offic. ordi. ille percipiet fructus, cui nulla obstat fictio, non aut beneficiatus, & de se conquerat, qui tale beneficium acceptavit. *Io. An. Lap.* Abbas dicit in isto puncto distinguendum, quia aut defectus procedit a iure communi, aut a privilegio, consuetudine, vel statuto, conventionem, vel pacto. Primo casu siue tollatur defectus naturaliter, & verè, ut quia promouetur ad ordines, quos requirit beneficiu, siue quia facit residentiam in beneficio, & illi deseruit, siue est tollatur fictio, si iuris interpretatione, ut quia dispensat cum eo per illum, qui potest, & utroque casu cessat eo ipso defectus, & per quos poena ipsius. vñ si non percipiebat fructus beneficii pro defectu ordinis, vel pro absentiam, nunc ergo eos percipiet. Secundo casu subdistingue, quia aut cessat defectus naturaliter, & verè, aut si est iuris interpretatione per dispensationem. Si naturaliter, & verè, idem est quod §. dixi in primo casu. Si fictio, aut dispensatur per eum, qui potest, aut per eum, qui non. Si per eum qui potest, aut dispensat simpliciter, aut specificè. Si simpliciter, aut proprio motu, aut ad instantiam alterius. Si motu proprio, aut aliquid adiungendo saltem in genere, ut quia dicit, aliquo in prius non obstante, aut adiungendo nihil. primo casu tollitur defectus, & poena ipsius. secundo casu non tollitur. & est rō, quia licet prius motus tollat surreptionem, non tñ tollit ius alteri competens, nisi saltē per gñalem clam, non obstante, exprimat, quod istud velit, ad hoc §. de prae. si motu proprio. & c. seq. in cle. si Romanus. e. ti. & quod ibi no. & in cle. per istas. eo. ti. & no. per Io. An. de symo. in c. iacob. si ad petitionem alterius, nihil valet. ad hoc §. de dec. c. ex multiplici. & quod scripsi. §. c. li. de rescri. quis. & c. si propter tua. & facit §. e. li. de cōsti. c. 1. & j. de pō. cum in ecclesia. & de re. iu. indultum. Si vero dispensat specificè, iterū subdistingue, quia aut sufficienter descendendo ad speciem, ut quia de ipsis impedimentis obstantibus facit mentionem expresse, & sufficit. ad quod facit cle. si. de of. or. aut minus sufficienter. si in genere non exprimendo, ut §. primo casu tollitur defectus, & poena ipsius, & idem operabitur fictio, quod naturalis impletio, seu defectus sublatio. Vltimo casu non tollitur defectus, nec ipsius poena & nihil operabitur dispensatio, & idem, si per eum dispensat, qui non potest, & fm hanc distinctionem dēt intelligi, quod no. Io. An. super tex. hic super gl. fm Lap. ¶ *Glo.* super ver. subdiaconatus, recita per prius, quia tex. hic vñ velle, quod existens in minorib. possit eligi ad ecclesiam parochialem, & ca. praerea. de eta. & qual. gl. soluit tenendo prius, & ad istum tex. rñdet. ¶ In fi. gl. primam opi. gl. tenet hic, Io. Mo. & Arc. §. c. cupientes. §. pe. in prin. & super hoc remittit Io. ad no. per se, §. e. dudum. primam opi. Arc. tenet et Pau. hic. tu dic, ut dixi §. e. li. cet canon. ¶ *Gl. sup ver. Christi.* colligit notabile ex tex. ¶ In fi. gl. de hoc per Inno. de cā pos. & proprie. cum super. & per Ioā. Mo. & Gar. j. de re. eccl. non alic. c. 2. ¶ *Gl. super ver. retrocedere,* quārit de exemplo tex. & sol. Alia gl. sunt literales.

S V M M A R I V M.

- 1 *Servire an quis possit per Vicarium.*
- 2 *Inferiores praelati, vel rectores, an possint committere curam suorum parochianorum alijs.*

¶ *Porro.* ¶ No. arg. quod ecclesiae rector non potest ponere vicarium et talem in ecclesia sua, sed hac deputatio spectat ad episcopum, de quo dicit aliqui. ¶ No. 2. quod vicario dēt provideri de redditibus ecclesiae, & sic vñ, quod mortuo predecessore, successor teneatur solvere salarium vicario, cum istud videatur debitum factum tñ in tuitu ecclesiae, & hoc tenent Doc. de off. vic. ad hoc. ¶ *Opp.* quod isti debeant deservire per se, & non per Vicarium, de cle. nō resi. q. a nonnulli. & c. relatum. cum concor. quod Archi. allegat super hoc pro & §. j. an quis possit servire per vicarium. b quod possit, patet de off. vic. per totum. & §. de ap. pervenit. C. de epi. & cle. l. q. quis. ff. de duo. re. l. nemo est. C. de contrahen. & commit. stip. l. veteris. So. quod regulariter debeat deservire per se, & non per alium, ut in contrarijs. fallit in casibus probatis in iuribus superius allegatis a iure expressis, in quib. ius permittit per alium fieri causa legitima subsistente, vel ex superuenienti impedimento sine culpa sua, ut in iuribus praedictis. Io. Aud. ¶ Quare ro, an inferiores praelati, vel rectores possint committere curam suorum parochianorum alijs. c sol. Archi. dicit, quod iste tex. facit in argumentum, quod non. ad hoc 16. q. j. pervenit. & §. ecce in hoc,

quod placere videtur Raymun. in summa, de poe. & remis. ver. item posito, fm Arch. Io. An. dicit hic, quod fuit Bononiae disputatum, quod ad modicum tempus circa tres septimanas ex iusta causa absens hoc poterit. alle. c. si quis in clero. 7. q. j. et remittit ad no. per se post Host. §. de off. archipresbyt. c. 3. super ver. in omnibus. & de penit. & remis. omnis, super gl. executione. Ad partem vero negativam alleg. quod praepositus non potest curam animarum tribuere. 27. q. 7. nullus omnino. sed praesidens parochiae praepositus est. de ver. sig. quamvis. sed illud c. de tribuente loquitur, non de delegante. sic etiam loquitur. 16. q. j. cunctis. allegat etiam, quod animae sunt commissae episcopis. 10. q. j. qui cunque, quod ipse est procurator animarum. 11. q. d. 1. §. ex his. 2. Ab ipso ergo, & non ab alio cura recipi debet. 54. dis. c. Abbati. Sed ista loquitur de commissione in titulum, vel perpetua, vel longeva. Item quia est electa industria rectoris, ergo non committit. de off. deleg. c. si. cum concor. & servire debent per se, non per vicarium. de preb. extirpand. §. qui verè Sed ad ista respondet, ut supra, & facit quod no. in §. seq. Io. An. quasi velit dicere Io. An. quod non potest, si vellet perpetuo, vel ad tempus longum committere, secus si pro modico, & de hoc per Gul. in cle. vnica, de off. vica. & per eum in cle. j. de privileg. ¶ *Gl. super ista parte sunt literales.*

A D D I T I O N E S.

- a ¶ *Vicario.* Adde latè Frede. consi. 209.
- b ¶ *Per vicarium.* Adde Lap. alleg. 31.
- c ¶ *Alijs.* Adde Lap. alle. §. 8. Frede. consi. 95. Ber. Tu adde latius, an liceat Doctori legere, vel Potestati regere, scriptori scribere, vel alteri operario operas facere per substitutum, per Spec. in tit. de salar. §. si. iuxta finem, de quo. san. & quando quis possit servire per substitutum, Bar. in l. continuus. §. si ab eo. ff. de ver. obl. Abb. in c. si de off. dele.

S V M M A R I V M.

- 1 *Adstrictus sub poena ad aliquid faciendum excusatur si fuerit iuste impeditus.*
- 2 *Papa dispensavit cum minore 22. annorum, ut possit habere beneficium curatum cum clausula, prouiso, quod beneficium illud durante defectu debitis non fraudetur obsequijs, & animarum cura non negligatur, iste adhuc consequitur parochialem ecclesiam, nec infra annum fit sacerdos, an sit priuatus.*
- 3 *Fructus parochialis ecclesiae, quod spectent ad personam aliquam, vel collegium quandiu rector ipsius recipiat sacerdotium, an sit ex consuetudine, vel statuto, vel iure.*
- 4 *Dispensatus per septennium incipit studere per annum, postea distrahitur ex legitimo impedimento per triennium, quo finito reincipit studere, ad quantum tempus extenditur dispensatio.*

¶ *Lapso.* ¶ No. quod ubi quis arctatur infra certum tempus ad aliquid faciendum, si privilegium certo tempore, cessante privilegio reincident in pristinam obligationem. ad hoc §. de sen. excom. 1 eos. ¶ No. ¶ quod adstrictus sub poena ad aliquid faciendum excusatur, si iuste fuerit impeditus. a ad hoc §. c. cupientes. ¶ *Quare,* an lapso septennio habeat integrum annum ad faciendum se promoueri. sol. dic quod sic, ut patet hic in tex. facit §. eo. si electio. Io. An. ¶ Sed pone, ¶ quod Papa dispensavit cum minore 22. annorum, ut possit habere beneficium curatum, cum clausula, prouiso quod beneficium illud durante defectu debitis non fraudetur obsequijs, & animarum cura non negligatur. iste adhuc minor consequitur parochialem ecclesiam, nec infra annum fit sacerdos, an sit priuatus? sol. Arch. hic tenet, quod non. & hoc probat satis hodie cle. ne in agro. §. ceterum. de sta. reg. alle. Arch. quod iste habuit iustum impedimentum, propter quod non potuit ordinari, ut hodie patet in cle. gñalem. de eta. & quali. iste autem tex. excusat hñtem iustam cām, ergo & c. ¶ *Nec obstat,* si dicat, quod poterat promoueri, quia hñt dispensationem. quia rñdetur, quod licet illud impedimentum sit sublatum quo ad beneficiu, non tñ quo ad ordinem, sicut dñt de seruitutibus, quod vna remota, alia remanet. ff. de ser. vrb. pred. l. si domus. ad hoc de vsu pal. ex tuarum, de priuil. pastoralis. Item dispensatio est stricti iuris, quae dēt stricte interpretari, ut illud solum tribuat, quod exprimit. de cōsa. & af. qd dilectio. & j. de fi. psby. c. 2. in fi. ¶ *Nec ob.* si dicatur, quod istud est onus annexum isti beneficio, & sic videatur istam dispensationem trahi ad istud cōsecutiū, & annexū, quia quodlibet istorum de per se inducit inhabilitatem principaliter, & vñ potest esse de per se sine alio, ut d. l. si domus. Itē, si diceremus, quod ista dispensatio non includeret et ordinis dispensationem, sequeretur, quod talis gratia esset inutilis, quia aut iste non potest consequi ecclesiam tanquam inhabilis

A D D I T I O.

- a ¶ *Impeditus.* Bene facit, quod dicit Bal. in l. si. ff. de lege commissio. quod scilicet poena non committitur si obligatus etiam cum iuramento solvere infra terminum, non soluat propter protestationem ei factam ne soluat per partem, vel per iudicem.

Geminianus super Sexto Decretalium.

bilis ad ordines annexos, aut si consequeretur, perderet illā; ex quo non reciperet ordines infra annum, & istud est q̄ iura; q̄ gratia nihil operetur. ff. de re. iu. l. quoties. §. de ver. sig. Ab-
bate. & j. de priui. si Papa. & bene facit de ara. & qua. ex ratio-
ne. Ad idem inducitur clausula illa prouiso &c. quæ sumi po-
tuit ex c. & tempore. in fi. 16. q. 1. Nam in prædicta clausula di-
citur eodem durante defectu. nam si teneretur se facere ordi-
nari infra annum, nō deberet per alium deferuire ecclesiæ, sed
a personaliter, vt s. co. licet canon. ¶ Per præmissa deciditur du-
bium, ¶ an si ex consuetudine, vel statuto, vel alio iure fructus
3 parochialis ecclesiæ spectent ad personam aliquam, vel colle-
gium, quandiu rector ipsius recipiet sacerdotium, q̄ facta hu-
iusmodi dispensatione, per quam ipse fingitur sacerdos quo ad
fructus, ipse percipiet fructus, quia causa huius dispensationis
principalis fuit, vt fructus reciperet, & si hoc non operaret, ef-
fet inutilis illi, vt dictum est s. in q. pxi. ¶ Nec ob. qd no. de cle.
non res. tue. vbi dicit, qd dispensatus non recipit fructus in absen-
tia, quia ibi dispensatio absentia non respicit directe fructus,
sicut facit ista dispensatio. & facit, qd no. hic super gl. cum nō.
in fi. nam ibi operabatur dispensatio, q̄ possit esse in studio, nec
incurteret poenam priuationis ex non residentia, & sic opera-
tur absq; eo, quod ad fructus extendatur, sed hic non sic, quia
si non extenderetur ad fructus, nihil operaretur. Io. And. Lap.
Abb. dixit hic. D. Io. An. verū, qm̄ in dispensatione dicit, qd fru-
ctus recipiet inrerim non obstante, qd de priuilegio, consuetu-
dine, vel statuto quousq; fuerit sacerdos debeant alteri, al's fe-
cus esset. ar. s. c. li. de referi. q̄uis. & c. si pp tua debita. & de pb.
cum in ecclesiā fm Lap. Ab. ¶ Sed quid si lapso septennio in pri-
mis quatuor tpiibus omisit se facere ordinari, & in alijs postea
tpibus superuenit impedimentū, ita, vt non potuit ordinari,
b an incurrat poenam. s. dicit Arch. qd non: b quia in primis qua-
tuor tpiibus periculū non erat in mora, cum h̄ret annum ad p-
mouendū. Et sic casus, quē mora, vel culpa non p̄cessit, nō de-
bet sibi imputari. ff. si cer. pe. l. lecta. ff. de postula. l. lucius. facit
et̄, qd sed hoc compelleret minori tpe, q̄ sit annus ad sacerdotij
receptionē, q̄ istum tex. Itē non debet sibi imputari, si non p̄-
iudicet casus fortuitos. vnde sufficiebat sibi tps, quo poterat ordi-
nari cessantibus primis quatuor tpiibus. ar. ff. qui & a qui. ma-
num. l. i. Julianus. ff. de ver. obl. l. continuus. §. cum ita stipula-
tus sum Ephesi. & s. c. cupientes. in prin. ¶ Nec ob. dicit, qd im-
putandū est illi, qui se arctauit. ff. si quis cati. l. 2. ff. de dam. infe.
l. cum postulassem. quia illa iura habent locū in eo, qui potuit,
& debuit prouidere casum. ff. de iur. om. iu. l. si idem. vel cum
factum eius in faciēdo præcessisset casum, & sic culpa præcef-
sit, vt in d. l. 2. vel cum agitur de non obtinendo id, quod ex pa-
cto suo erat quærendum, vt in d. l. cum postulassem. Et vidē de
hac materia. q. positam super regula, imputari. j. de reg. in. lib.
6. Io. And. ¶ Gl. super ver. septennio. quarit, an iste tex. proce-
dat si dispensatio fiat pro minori tpe. & sol. qd sic. Aliæ glo. sunt
4 literales. ¶ Quarit hic Lap. quid. si ille, cum quo est dispensa-
tum per septennium, incipit studere per annum, postea distrahi-
tur ex legitimo impedimento per triennium, quo finito reinci-
pit studere, ad quantū tps extenditur dispensatio. s. dicit, qd ip-
se habebit integros septem annos. alle. no. per Arch. 16. q. j. fra-
ter. super gl. mag. Et facit tex. hic, dicit ad septennium, fm Lap.
¶ Sed an iste vicarius poterit remoueri sine causa, postq̄ fuerit
ibi positus. sol. dicit Lap. hic, qd sicut perpetuus vicarius posi-
tus per episcopum in ecclesia non potest remoueri sine causa,
vt de off. vic. ad hanc. ita nec iste temporalis durante septennio
sine cā remoueri non poterit per episcopum eadem rōne, fm
Lap. sed qd di. Lap. facit quod no. gl. pe. in d. c. ad hanc. q̄ dicit, qd
Vicarius perpetuus h̄t ius in beneficio, quo ad titulum Vica-
riæ, & ideo v̄, qd illa sit causa, quare non remouetur sine legiti-
c ma cā, sed secus est in Vicario temporalis, quia ille non habet
aliquod ius in beneficio, quo ad titulum Vicariæ, & sic v̄, qd
possit pro libro reuocari, cum alia ratio sit in illo, q̄ in isto: qa
ius in re difficilius reuocatur. ar. j. de concef. preben. c. fi. &
de capel. mo. c. vnico. nec ob. j. de proc. c. 2. vbi postq̄ procura-
tor est constitutus, & litem inchoauit, non pōt reuocari sine
cā, quia ibi per li. conte. est effectus dominus. s. eo. ti. & li. c. 1. a
cuius litis dñio non potest reuocari, sed iste nullum dominiū
acquirat in beneficio, ergo poterit pro libito reuocari, sicut di-
citur ibi de reuocatione, quē sit ante li. contesta.

ADDITIONES.

- a Licet canon. Adde quod voluit Anch. consi. 284.
- b Quod non. Adde, qd voluit Pau. de Ca. de matrē quæ non petijt tutorem cō-
sli. 374. in primo impressis.
- c Temporalis. Adde Ant. consi. 13. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Pana quando imponitur ex non facto infra certum tempus, non committi-
tur, nisi ex toto labatur tempus.
- 2 Dies adiecta in dubio qualiter intelligatur.

Omissa. ¶ Glo. j. summat; & diuidit. secun-
da ibi. Annus autē. Tertia ibi. Por-
ro. quarta ibi: Ceterum. Legam per partes. & ista
decre. eff. glo. c. licet canon, s. c. ti. ¶ No. primō. qd
vbi imponitur poena ex nō facto infra tps certum, poena non cō-
mittitur, nisi ex toto labatur tps. Et sic patet, qd vbi statutū præ-
cipit certam poenam soluendam infra annum, illa poena peti nō
pōt, donec annus totaliter sit elapsus: ¶ No. arg. qd beneficium,
qd de necessitate est in proximo vacaturum, pōt conferri alteri
de consensu rectoris: licet aliter non interueniat renunciatio,
& sic ille consensus v̄ habere vim renunciationis. de quo vi-
de quod no. j. in regula beneficium. & de his quæ fi. a ma. par.
ca. ex ore. super ver. confirmatus: quia istud debet intelligi, qm̄
consentit, vt conferatur per illum, in cuius manibus debet fie-
ri renunciatio. ¶ Opp. qd ante lapsum annum dicatur vacare;
quia ex quo non potest promoueri, frustra spectatur euentus, qd
nihil potest operari. ff. ad velle. l. aliquando. sol. secundum Io.
Mo. ibi erat ab initio in efficax dolo. Et ideo non mirum si non
expectatur finis: sed hic a principio tenuit collatio, ideo debet
expectari finis Io. An. ¶ Secūdo op. ad idem de. l. si quis heres.
2. responso. ff. de acqui. h̄ere. vbi dicitur, qd institutus heres vt
j. certum tempus adeat. aliās alteri substituatur, si prius morit̄
institutus, non expectabit substitutus diem. Sed Io. Mo. dicit, qd
ibi non fuit contractus, vel quasi ante mortem instituti. illo er-
go mortuo frustra expectaret substitutus: sed hoc fuit a princi-
pio donum collationis validum, & magnum est habere princi-
pium validum. ff. de le. 2. cum filius. §. h̄eres. secundum Ioan.
Mo. Tu dic, qd h̄ereditas non datur ex die, vel in diem. ff. de h̄e-
re. insti. l. h̄ereditas. & sic est peride, ac si fuisset purē institutus:
sed poena hominis, vel iuris bene potest statuti ex die, vel a diē:
vnde est necesse diem expectari ad hoc, vt poena committatur.
& ita procedit hic Ioan. An. primō inducit istum tex. Arc. pro
opi. Gof. & contra opi. Ho. positam in c. reprehensibilis. super
ver. j. quem. s. de app. f. an appellatus possit petere executionē
in tē ante finem anni, si tantum est lapsus de anno, qd appellas
non possit prosequi. Iste tex. facit, qd nō. Secundo inducit ad de-
cisionem alterius quæstionis. f. si fuit commissā causa deciden-
da infra certum tempus, alioquin remittatur instructa; qd infra
illum terminum etiam vltima die remittere non potest: quod
si faciat, non valebit remissio, nisi esset facta de cōsensu partiū.
iste tex. facit, qd non, & ita dicit Arc. curiā seruare, & dicunt sic
fuisse per Inno. pronuntiatum. Sed dicit Io. An. qd Arch. non in-
digeat isto medicato suffragio: qa hic tenet Inno. in c. intima
fii. de ap. & ibi habetur in glo. mag. ver. in vno tamen caueas, &
illam ad literam ponit Spe. de remis. §. videndum. ver. hic etiā
est notandum. & ver. seq. & vide no. j. de offi. dele. cum plures.
super glo. vlti. Et de hac materia in c. super eo. 2. de ap. in glo.
mag. Io. An. ¶ Gl. 2. recita per contrariū, qd non procedat in
parochialibus omnibus. s. c. statutum. glo. sol. ¶ Gl. super ver.
rātum. quarit de exemplo tex. & exemplificat dupliciter. ¶ Gl.
super ver. elapsus, recita per cōtrarium in ea formatum, & sol-
ue, vt in ea, quæ clara est. ¶ In fi. glo. Et de hoc in Spe. de obl. &
lo. §. j. ver. quid si promissisti. & ibi tenet poenam cōmitti, sed an
peti non possit: & vide de hac materia per glo. de pe. dis. j. in ea
p̄dixerat. & s. c. cum in veteri. in 4. glo. & posset assignari rōs
quia vltima die posset obtinere dispensationē Papæ, vel episco-
pi per modum positum s. c. proxi. Sed in hoc ibi est opi. vt fuit
notatum ibi super glo. si iam. Io. An. Io. de Sancto Geor. ponit
hic quatuor solutiones, quæ ponuntur in d. l. hoc iure Do. Pet.
de Anch. sol. qd contraria loquuntur in dispensatione hominis.
Iste tex. loquitur, vbi dies est apposta a lege, & tunc non com-
mittatur poena nisi lapso toto tempore. Do. Io. de Imō. dicit, qd
communis solutio legistarum est, qd quandoq; dies apponitur
causa differēde obligationis: & tunc poena non committitur an-
te, cum non detur obligatio in p̄enis. ita potest vno modo in-
telligi text. hic cum si. Quandoq; adiicitur causa demonstra-
tionis, obligationis, vel causa obligationis conditionalis: tunc
secus, vt in contrariis: quia iam tunc erat inducta obligatio. In
3 dubio autem qualiter intelligatur dies adiecta, dic, qd aut fa-
ctum implendum infra diem dependet ex officio illius, contra
quem debet poena committi: & tunc videtur apposta cā diffe-
rendē obligationis, vt in d. l. in illa. hic allegata. aut non depen-
det ex facto illius: & tunc videtur apposta causa demonstrationis,
obligationis, vt in d. l. hoc iure. Sed vbi dependet ex facto
suo, & alterius, & tunc videtur apposta causa obligationis diffe-
ferendæ: vt hic patet fm eum. ¶ Glo. super ver. nolente. quarit
de ratione, quare non possit beneficium ante conferri. gl. assis-
gnat rationem, & alle. vnum similie.

ADDITIONES.

- a Non committitur. Nam poena non committitur, nisi concurrant omni re-
quisita ad eius commissionem. Bal. in ca. qualiter dominus proprietate priue-
& Alex. consi. 33. secunda parte.

S V M M A R I V M.

- 1 Legitimè impedito non currit tempus.
- 2 Pacifica possessio dicitur, quod est illa, quæ non turbatur.
- 3 Electus in curia & confirmatus, si moritur, ante adeptam possessionem beneficii, an beneficium vacet in curia?

Nnus autem huius.

¶ No. a quo tempore incipiat curare iste annus: quia a tempore commissi regiminis, & habitæ pacificæ possessionis. ad hoc s. ca. proxi.

- 1 ¶ No. q. paria sunt habere, vel non habere ex defectu illius, qui adimplere potest. ¶ No. q. legitimè impedito non currit tps. cōcor. lunt in gl. ¶ Q. uero, q. dicatur pacifica possessio. Sol. dicit Arch. q. illa dicitur pacifica, q. non turbatur. 23. q. j. noli, fm Arc. Io. An. ¶ Q. uero, q. si habuit pacificam possessionem non per se, sed per alium: an currat sibi tps. sol. dic. q. sic. ad hoc s. de preb. accedens, & facit qd no. 92. di. si qui. fm Arc. Io. An. ¶ Q. uero, qd si aliquis est electus in curia, & cōfirmatus, & moritur ante adeptam possessionem beneficii: an beneficium vacet in curia? Sol. Arch. dicit, q. iste tex. facit, q. non: q. a, vt hic vñ, beneficium nō vacat nisi per adeptam possessionem, vel si per eū stetit, quominus habuerit: ergo non vacat, nisi vbi sit. sed Io. And. remittit ad no. per gl. in cle. j. vt lite pēd. ¶ Q. uero, q. si pater impetrauit parochialem ecclesiā pro filio ignorante, qui non fecit se promoueri infra annum, an sit priuatus. Sol. Guil. de Petra lata hic disputauit, q. sic. Sed contra ipsum est casus hic, fm Io. An. ¶ Gl. super ver. pacificā. q. rit de duabus qōnibus, & sol. ¶ In ca. gl. ibi, ipsius ecclesiæ regimē. &c. Conclude ergo cū dictis Doct. quādoq; querimus de pacifica possessione beneficii quantū ad finem, vt quis teneatur ad ordines promoueri, quos requirit illud beneficium: & tunc sufficit habere pacificā possessionem, & exercitū cūre, licet haberet minorem partē bonorū ecclesiæ: & si nō fecerit se promoueri, pōnā priuationis incurrat, vt dixit hic gl. quā tenet hic Arch. 23. di. in noīe Domini. & in c. licet canō, vt refert Io. An. hic. Nec ob. d. c. si tibi, j. de preben. q. licet ille tex. dicat primū beneficiū non vacare, non tamē negat illum, cui collatū est fm, nō debere promoueri. Et qd dicit gl. hic, de habente beneficiū curatū, pcedit ēt in oībus habētibus certū offiū in ecclesia, vt cantor, sacrista, vel alij, qui habēt ordinem annexū de iure, vel consuetudine, siue statuto: q. tunc sufficit, q. habeant liberū exercitiū illius offiij, licet non habeāt possessionem maioris partis bonorū, & ita no. Pau. in cle. vt hi q. de eta. & quali. Quādoq; querimus de pacifica possessione beneficii ad finem, vt possidēs beneficiū incurrat priuationem primi beneficii ipso iure, & tunc licet habeat pacificā possessionem exercitū cūre: si non habet possessionem fructuum, vel maioris partis, non vacat priora beneficia, vt no. gl. in c. si tibi concessio. j. de preb. & tenet hic Arch. & ita dēt intelligi tex. s. co. cū in cūctis. s. cū verō. vbi ponderat, q. habeat liberū & quietum ius administrandi bona ad illā ecclesiā pertinentia: qd secus ēēt, si turbaretur sup administratione. & sic loquitur. 92. di. si qui. fm eū, & Io. An. hic. ¶ In fi. gl. idē tenet Arc. & facit ad casum, qd no. Spec. de arbi. s. si. ver. ad hoc alle. ff. de condi. cau. da. l. si seruus. & ff. si cer. pētur. l. non oīs. in prin. C. de acqui. pos. l. nemo. C. de euic. l. perfectā. Io. An. Et qd dicit gl. aliquandiu obtinuit. exponit Lap. forte per mensem, vel duos. de frig. & malef. fraternitatis. fm Lap. ¶ Gl. super ver. iusto impedimēto, in prin. querit de exēplo tex. & soluit. ¶ In ca. gl. ibi, toto illo anno. non tamen vñ necessarium, q. per totū illum annum debuerit esse diligens. super quo vide no. s. ca. proxi. in fi. Io. And. ¶ In ca. glo. ibi, & propter hanc. & glo. querit, an lapso tempore debeat fieri citatio, anteq. fiat alteri collatio. & sol. q. non de necessitate: & ita seruatur. Sed dicit, q. ēt honestius esset citare propter istum tex. ¶ In fi. glo. dicit Lap. Abb. q. malè facit ordinarius sic conferendo ante vacationem. allegat no. per Ioā. An. post Host. supra de restit. in integ. c. 2. in fi. glo. mag. & post Innocen. & Hostien. de cens. venerabili, in magna glo. circa medium. ver. ex prēmisis patet, secundū Lap.

S V M M A R I V M.

- 1 Ludibrium quid dicatur.

Orrò si.

¶ No. q. ex negligentia non assumptis ordinibus requisitis quis efficitur inhabilis ad beneficiū, quo ad hoc vt pōnā priuationis incurrat. ¶ No. q. iura abhorrent actus, qui sunt cā ludi & dispōnem iuris. ad hoc de vi. & ho. cler. cū decorē. ¶ No. q. lex non dēt verificari, fm rudē sonū verborū, sed ēt quo ad executionē facti. ¶ No. q. cassatio electionis ēt confirmata pp delictum negligentia non inficit personā electam, sicut facit cassatio pp delictū ppriū, quē perpetuō inficit, vt s. e. sup. e. sed cassatio pp negligentia non sic, vt vult iste tex. ¶ Q. uero, quid sit ludibrium. Io. dicit Arc. q. est res digna haberi ludo, & contēptui. alle. Sapientie. 12. c. ad fi. vbi dr. Qui ludibrijs, & increpationibus correcti non sunt, dignum Dei iudicium experti sunt.

Io. An. ¶ Gl. sunt literales vsq; ad gl. sup verbo; ea vice. q. qrit, qualiter intelligatur, ea vice phibitū. & Io. ¶ Gl. sup verbo, iteratō. assignat rationem, quare non possit iteratō conferri.

S V M M A R I V M.

- 1 Recipiens fructus ecclesiæ etiam iusto titulo tenetur ad restitutionem, si non gerebat in mente clericali, & observabat vitam clericalem.

Oeterum.

¶ Nota t. q. recipiens fructus ecclesiæ ēt iusto titulo, tenetur ad restitutionem, si non gerebat in mente clericali, & observabat vitam clericalem. ¶ No. arg. a pōrio, q. qui a principio recipit ecclesiā, vt non sit clericus: licet postea mutet voluntatē, non tamen tenetur restituere fructus perceptos vsq; ad tps. pristinae voluntatis: & istud tangit hic gl. ¶ Gl. super ver. intendens. querit de vna q. & soluit: & est clara. ¶ Gl. super ver. mutata. in prin. colligit notabile: deinde opponit, q. mutatio voluntatis non purget vitium principij, quia initium est spectandum, supra eo. dudum. j. glo. sol. dic. vt in ea.

- 1 Præter, dictio, non stat exceptiue, sed accumulatiue quando non præcedit aliquis terminus a quo possit excipere.
- 2 Faciens contra legem præcepti peccat mortaliter, dato quod lex imponat aliam pœnam temporalem.
- 3 Episcopus, vel alius prælatus an possit infeudare rem ecclesiæ illi, ex cuius negligentia in non soluendo canonem res fuit deuoluta ad ecclesiā.

Llum.

¶ No. ar. q. conferens scienter ecclesiā indigno tenetur satisfacere ecclesiæ de damno per illū ecclesiæ illato. ¶ No. q. dictio, præter, non stat exceptiue, sed accumulatiue: qn non præcedit aliquis terminus, a quo possit excipere: qd secus ēēt, quādo præmittitur terminus, a quo possit excipere, vt in cle. constitutionē. s. in super. eo. tit. fm Pau. ¶ No. hic optimū tex. q. faciens p legem præcepti peccat mortaliter, etiā dato q. lex imponat aliam pœnam tpalem. ad hoc s. eo. perpetuo. ¶ Glo. super ver. promouendum. querit, an conferens incurrat pœnā, si postea promouetur. sol. q. non. ¶ Glo. si. querit, an principalliter debeat conueniri conferēs de fructibus. sol. q. non. sed in subsidiū, quando beneficiatus non ēt soluendo. ¶ Deinde q. rit, an procedat iste tex. in foro contentioso. & sol. q. sic, tamē dicit, q. credulitas per allegantē erit probanda. ¶ No. bene istā gl. q. qn lex delinquenti iniungit, q. satisfaciāt lēto de damno secuto pp eius delictū, ista est seruanda ēt in foro pñali. & sic habes limitationē ad glo. in c. fraternitatis. 12. q. 2. q. dicit, q. licet quis veniat p legem imponentē pœnam, tamen in foro pēnitentiali non est sibi iniungendū, vt pœnam soluat: quia illa glo. loquitur de solutione pœnæ: ista verō de restitutione damni, quæ non est pœna per respectum ad recipientem, licet sit pœna per respectū ad soluentē: sicut dr in simili de condēnatione expensarū per gl. & Io. An. s. e. c. j. Do. Pet. de Ancha. in dicit hunc tex. ad q. Ferrarien. ¶ An ep̄s, vel alius prælatus possit infeudare rem ecclesiæ illi, ex cuius negligentia in non soluendo canonē res fuit deuoluta ad ecclesiā. & vñ, q. non, p hunc tex. cū gl. sua. & facit fm eū, c. sup. eo. s. e. ti. & li. sed dicit do. Io. de Imo. q. fortē isto casu posset dici oppositū, q. si infeudaretur isti recipiendo ab eo id, qd solueret alius extraneus, posset fieri: quia. l. cessat ratio fraudis, quæ est cā, quare non pōt huic iteratō conferri. & sic non sunt isti casus similes.

A D D I T I O N E S.

- a Præter. Adde Old. consi. 49. Ro. consi. 337. Ber.
- b Deuoluta. Adde Anch. consi. 170.

S V M M A R I V M.

- 1 Legatus Papa p̄t se intromittere de exceptis, et immediatē sedi aplice subis.
- 2 Exemptus & immediatē sedi Apostolicæ subiectus non potest renunciare beneficio in manibus ordinarij loci.
- 3 Capitulum an possit dare licentiam transeundi, si vacat sedes Episcopalis.
- 4 Ordinarius egrediens prouinciam habetur pro priuato.
- 5 Legatus non dat licentiam infeudandi illi, qui iurauit inconsulto Romano Pontifice non alienare.
- 6 Legatus de latere an possit dispensare contra priuilegium Papæ.

I Abbatem.

¶ Gl. j. sūmat, & ponit duo clīa principalia. fm ibi, Hmōi. ¶ No. q. alligatus inferiori dignitati ab ep̄atu dēt elītrōmittere de exceptis & immediatē Aplice sedi subiectis. de quo in c. 2. d. of. le. ¶ No. q. legatus nō exercet iurisdōnalia, nisi qñ ē in pñcia tibi decr. de quo de of. del. nouit. ¶ No. t. q. exēptus, & immediatē papæ subiectus, n̄ p̄t renunciare bñficio i manib. ordinarij loci. Q. uero, an iste Abbas possit trāsire ex tacito p̄sē su? So. dic. q. nō: q. ex quo iste tex. phibet trāsitiū sine lñā, p̄sē, q. non

A D D I T I O.

- a Ordinarij. Adde Ro. consi. 349. vbi dicit, quod exemptus non potest compromittere sine licentia Papæ. Ber.

Pars 1. Com. Gemin. Super Sexto Decr.

Geminianus super Sexto Decretalium.

non sufficit tacitus consensus, fm Arch. qui alle. no. per Ho. de clerico exc. mi. illud. & no. de reg. licet. ver. illa de quo in q. 4. posita in regula, constat. infra de re. iur. Io. And. ¶ Quero, an iste Abbas poterit consentire electioni de se facta sine ista licentia? So. dic. q. sic, fm Arch. i. per istum tex. qui non prohibet consensum, sed transitum. alle. 25. dist. qualis. vbi procedit arg. a contrario sensu. Io. An. ¶ In fi. glo. & de hoc per Gul. in Spe. tit. 2. §. superest. ver. 22. & in fi. Io. An. ¶ Glo. super ver. Abbatē. quærit, an idem sit in alijs platis inferioribus? & sol. q. sic. ¶ Gl. super ver. subiectum in prin. quærit, qualiter cognoscatur ista subiectio, & remittit. Deinde quærit, an idē sit in subiecto epi quo ad ep̄m. & so. q. sic. ¶ In fi. glo. idem Io. Mo. ¶ Sed quid si vacat sedes ep̄alis: an capitulum possit dare hanc licentiā trāseundi? tenet, q. sic. allegat de ma. & obe. cum olim. & j. eo. tit. c. unico. & facit, quod no. j. eo. c. is cui. Sed dicit Io. An. q. illud c. non facit: quia loquitur in administratore dato per Papam, qui habet pleniorē potestatem, vt patet j. de sup. neg. prēla. c. fi. in fi. Arc. ibi tenet p̄rium per no. in d. c. cum olim. & 24. di. c. presbyteri. & 71. di. c. fraternitatē. in quibus no. q. sicut vacante sede non pōt capitulum alienare res, ita nec personas. Sed dicit Io. An. q. pro opi. Io. Mo. facit æquitas & rō ca. si religio- sus. 2. responso, supra eo. tit. & lib. nam in alienatione requiri- tur consensus prēlati & capituli: & tamē stante capitulo solus prēlatus dat licentiā et trāseundi: fortius ergo deberet pos- se capitulum non existēte prēlato, pp̄rōnem ibi expressam de expediendis vacationibus ecclesiarum: cū longē sit prolixius expectare successorē, q̄ requirere capitulū. & facit j. de offi. de- le. c. si is cui. Item arg. de alienatione rei non procedit, cum illa non expediatur sine cōsensu, & tractatu solenni. 12. q. 2. c. sine exceptione. & j. de re. eccle. non alie. c. dudum. Sed expeditur ista vel per solum prēlatum, vt de renun. admonet. super glo. 2. vbi no. q. ēt ep̄iscopis viuentibus quasi de consuetudine tran- seunt sine licentia. Item pro Io. Mo. facit de inst. c. j. & qd̄ ibi no. & s. de hærēti. ad abolendam. in fi. & ad c. presbyteri. respō- detur, q. ibi nulla fuit alienatio nec a sede ep̄ali, nec ab eccle- sia: cū ex tex. appareat, q. illa ecclesia Sancti Eleutherij erat in diœc. ep̄i, & ille Iulianus erat diaconus eiusdē ecclesię, in qua assumebatur in archipresbyterum: ergo non pōt in hoc notari aliqua alienatio. vel si illud, ca. intelligatur solū de collatione ordinis, vt v̄ innuere tex. qui dicit, diaconū honore presbyteri decorandum. nō facit ad propositū. Et idem esset, si diceretur, q. collatio illius loci & presbyteralis beneficii spectabat solū ad ep̄m. Et ad c. fraternitatis, pōt dupliciter respōderi: primò, non sequitur, si petitū fuit a Papa, ergo capitulum non potuit tollere instantiā per c. literis, supra de fil. presby. & de verb. sig. c. si. vbi petitur a Papa, qd̄ ab alio potuit obtineri. vel secundo in d. ecclesia sicut non erat ep̄s ex facto hostiū, ita nec erat ca- pitulū. vel tertio capitulū ibi denegabat licentiā: ideo oportuit Papā adiri. Et si Abbas eligitur in ep̄m suę diœc. & non sit exē- ptus: dicit Io. Mo. q. poterit trāfire absq; alicuius licentia: cum non alienetur, sed fiat de filio pater. Sed si esset exēptus: tūc cū alienetur, requiritur licentia Papę, vel legati de latere, vt hic Io. And. Et idem, & fortius esset, si ad propriam abbatiam: quia tunc licet fiat Abbas, nihilominus remanet monachus ipsius monasterij, vt no. Io. And. in prima constitutione Gre. in prin. ¶ Gl. in verbo, Ep̄m. quærit, an idē sit, si eligatur ad alias digni- tates inferiores? & soluit, q. sic. ¶ Gl. super ver. elegistis. recita p̄ r̄rium, q. iste Abbas non potuit eligi, sed debuit postulari, ex quo erat adstrictus regimini alterius dignitatis, s. de postu. pla. c. fi. gl. sol. q. ista erat rō dubitandi: & p̄rium hic determinatur, & ad p̄rium respondet. ¶ Gl. super ver. in prouincia. recita per p̄rium, q. legatus possit dare istam l̄niam, et si sit extra prouin- ciam, vt patet de offi. leg. c. pe. quia sua potestas non extingui- tur, licet sit extra prouinciam gl. sol. distinguendo: aut est extra prouinciā, sed non extra legationē, & pōt. aut est extra prouin- ciam & legationem, & vult exercere iurisdōnem voluntariā: & pōt, vt in p̄rio: aut contentiosam, & non pōt, vt hic. ¶ In fi. gl. idem Arch. qui dixit, q. ordinarius egrediens prouinciam a habetur pro priuato, ff. de offi. præs. l. 3. & ideo non habet potestatem iudicandi, vel ius dicendi. ff. de iurisd. om. iud. l. fi. & ideo ibi sedere pro tribunali non pōt. 9. q. 2. ep̄m. & facit. 11. q. j. si quisquā. Arc. 92. dist. si quis ep̄s. ff. de bo. auth. iud. pos. l. cū vnus. §. pe. & de hoc s. de offi. leg. nouit. vbi no. an delegare, vel excōicare possit. Et recitat et Archid. hic opi. Vin. quā vide notatā in glo. olim. in cle. quāuis. de fo. compe. l. an ep̄s expul- sus possit exercere iurisdōnem, fm Io. An. ¶ Et no. bene istam glo. q. dare licentiā prēlato, vt deferat suā ecclesiā, d̄r esse cō- tentiosę iurisdōnis. & sic v̄, q. ep̄s existens extra diœc. suā non possit dare hanc licentiā. Item facit ista glo. q. eodem modo non possit recipere renūciationem beneficii sui subditi extra diœcesim: cum ista videantur equalia, dare licentiā deferēdi ecclesiā, vel renūciationē admittendi. ¶ Gl. super ver. de late-

re, querit de intellectu literę. & sol. ¶ Gl. super ver. missus, reci- ta per p̄rium, q. ēt alius a legato de latere possit dare licentiā, vt in fi. tex. gl. so. fatendo p̄rium. ¶ Glo. super ver. deferendi, iu- stificat tex. per vnum simile. ¶ Gl. super ver. trāseundi. in prin. quærit de vna qōne. so. deinde op. de notatis per Host. supra de consue. cum venerabilis. gl. sol. & iste tex. reprobatur illam opi. & approbat opi. Ber. ¶ In ea. gl. ibi, q. sic. ad hoc, quod no. s. de off. leg. c. j. & s. eo. cupientes. in prin. in gl. super verbo, imme- diatē. ¶ Nec ob. quod no. de feudis. c. 2. ¶ q. legatus non det li- centiam infeudandi illi, qui iurauit inconsulto Romano Pō- tifice non alienare: quia ibi exprimebatur in iuramēto de Ro. Ponti. Ad hoc s. eo. lib. de rescri. si gratiose. Io. An. Dicit Lap. Abb. q. contra dictum Io. An. facit, quod ipse no. de off. leg. c. q. translationem. super glo. j. & in cle. quia contingit. de reli. do. super ver. Apostolicę sedis. vbi nomine sedis Apostolicę in- telligit Papam, & non Legatum b ipsius ēt de latere. Secundo dicit attendendum id, de quo loquitur, vel cui iungitur nomē Apostolicę sedis: quia aut est de maioribus, vel reseruatis: & tunc nomine sedis Apostolicę intelligitur de Papa tantum, & non de eius legato, et de latere, vt in d. cle. quia contingit. nam ibi disponitur de mutatione testamēti, quod pro lege seruari debet. 13. q. 2. vltima voluntas. vnde sicut non pōt mutare le- gem cōem, supra de praben. dilectus. j. & c. dilecto. ita nec po- testatem testatoris. sed per Papā tantū, qui est supra ius, s. cod. significasti. & de concess. prab. proposuit. & ita procedat de off. le. c. quod translationem. q. loquitur in reseruatis. aut non sit expressio in his, quæ sunt de maioribus, vel reseruatis: & tunc appellatione sedis Apostolicę venit et ipsius legatus de latere, vt hic, & infra de off. le. c. j. & infra de priui. c. auctoritate. §. in- hibemus. & de ver. sig. veniens. in prin. & facit cle. per literas. & qd̄ ibi no. de praben. & facit infra de fil. presby. c. pe. & q. ibi no. per Inno. & facit supra eo. tit. & lib. c. fundamenta. §. proin- de. in fi. & infra de concess. prab. c. j. fm Lap. Illud limitat verū Lap. in cle. grauis. de sen. excō. qn̄ simpliciter dicit, Apostolicę sedis. sed si illi verbo adijceretur dictio restrictiua, vt dicendo, Apostolicę sedis duntaxat: tunc non comprehenderetur lega- tus et de latere. & ita intelligit istum tex. Et idem dicit hic Pau. sed secus dicit, si diceretur sine licentia Papę: quia tūc nō suf- ficeret et Legatus de latere: imò Papa est necessarius, vnde su- pra eo. cupientes. dicitur coram nobis. Ex quo infert Garfi. q. si Papa dicit, nobis reseruamus absolutionem taliū excōicato- rum, penitentiarij eius absolueri nequeunt, fm Pau. ¶ Et no. ex ista glo. q. legatus de latere aut vult dispensare contra pri- uilegium Papę directē, & precisē illud in parte tollendo, & nō pōt: & ita procedat ista gl. Aut vult dispensare non precisē ve- niendo contra priuilegium, sed vult dispensare in his, quæ ex- pressē ex priuilegio permittuntur, & tunc pōt. & ita procedat ista glo. nam hic priuilegium non prohibet precisē Abbatem transire, sed q. possit cum licentia. Sed in contrario prohibe- tur nullum precisē recipi in canonicum.

ADDITIONES.

- a ¶ Pro priuato. Adde, vt per Old. confi. 77. Ber.
 - b ¶ Et non legatum. Adde Io. de Ana. confi. 94.
 - c ¶ Penitentiarij. Adde Cal. confi. pe. de sen. excom.
- S V M M A R I V M.
- 1 Legatus de latere habet imperium, & iurisdictionem super omnes prēla- tos prouincię.
 - Et potest adiri per viam querelę ab omnibus de prouincia. nu. 2.
 - 3 Legati qui non sunt de latere habent strictiorem potestatem, quā illi, qui sunt de latere.
 - 1 **Viusmodi.** ¶ No. q. legatus de latere habet imperiū, & iurisdōnem super oēs prēlatos puincię. ¶ No. q. cōfirmatio electionis est iurisdōnis. ¶ No. q. legatus de latere pōt adiri per viā q̄relę ab oībus de puincia, siue habeāt plātū mediātū, siue nō: de quo s. de of. le. c. j. ¶ No. opp. tex. q. legatus de latere vir- tute gñalis mādātū hēt iurisdōnem in exēptos a suę puincię. de quo in d. c. j. de of. le. ¶ No. q. legati, q. nō sunt de latere, habēt strictiorē potestatem, q̄ illi, q. sunt de latere. vide j. de of. le. c. j. ¶ Opp. q. legatus nō possit cōfirmare archiep̄m, put no. Gul. in Spe. de leg. §. nūc ostendū. in fi. vbi dicit, q. ecclesia Ro. non libēter participat honores suos, & maximē in ep̄is exēptis. So. verū est, q. Gui. tenebat p̄rium: sed hic est dispositū p̄rium, & iō huic standū. Et p̄ hunc tex. dicit Io. An. idē concedēdū Patriar- chis: cum eadē sit rō, saluo eo qd̄ h̄r in extrauaganti Bonifacij, sancta Romana. An aut vicarius archiep̄i possit ex gñali mā- dato cōfirmare electiones ep̄orū, habet j. de of. vic. c. fi. sup. gl. pe. Io. An. ¶ Gl. j. ponit vnde fuit sumpta ista decisio, & decla- rat tex. ¶ In fi. glo. no. q. dictio, hmōi, est restrictiua qualitatē, cui

ADDITIONO.

- a ¶ Exemptos. Adde Ro. confi. 498. Ber.

cui adiungitur, ad illa quæ præcefferunt. ¶ Glo. super ver. maius, inferit ex tex. decisionem, an minores Legati exerceant officium alio, præfente. ¶ Glo. in ver. officio, quia aliæ sunt literales, quærit de intellectu tex. qui dicit, officio. & sol. assignando rationem tex. ¶ In ea. glo. ibi, diligentia, ad idem de offi. legati. licet. Io. An. ¶ Glo. super ver. legati, quærit de quibus alijs legatis intelligatur iste tex. & sol. ¶ Glo. si. recita per contrariū, q̄ legatus ē de latere non admittat confirmationes episcoporum, vel archiepiscoporum: quia istud est de reseruatīs Papæ: iuxta no. de offi. leg. c. q̄ translationem. & Arc. alle. notata 94. dist. c. 2. glo. sol. distinguendo an procedatur ad assumptionem episcoporum, vel archiepiscoporum per viam electionis: & procedat iste tex. aut per viam postulationis: & procedat prius.

S V M M A R I V M.

- 1 Electio potest fieri antequam Episcopus tradatur sepultura.
- 2 Compromissum de eligendo simpliciter potest fieri in vnum tantum.
- 3 Negligentia procuratoris nocet domino in iniunctis procuratori per dominum.
- 4 Compromissum de eligendo an possit fieri ante mortem prelati?
- 5 Arbitrarius quando dicatur esse negligens.
- 6 Statutum loquens in singulari habet locum etiam in plurali, quando eadem est ratio.
- 7 Lex imponens penam negligenti diuersè delinquenti, includit sub negligente dolosam negligentiam.

S I compromissarius. ¶ Glo. j. summat.

principales. Prima determinat certos casus dubios circa penam priuationis. Secunda ibi, Porro. Alios circa penam suspensionis. Posset etiam quælibet pars subdiuidi: sed subdiuisio est clara. Legam per partes. ¶ No. argu. t̄ q̄ electio p̄t fieri, anteq̄ episcopus tradatur sepultura: quia hic t̄m dicit defuncto. de quo aliquid supra e. si electio. & in c. bona. 2. supra eo. tit. ¶ No. t̄ q̄ compromissum de eligendo simpliciter p̄t fieri in vnum t̄m. ad hoc supra eo. ti. causam. ¶ No. q̄ compromissum de eligendo simpliciter factum super actu limitato ad tempus ip̄s compromittentibus, intelligitur factum, vt toto illo tempore duret. ¶ No. ar. t̄ q̄ negligentia procuratoris nocet domino in iniunctis procuratori per dominum. de quo supra vt lite nō contest. c. j. in fi. ¶ No. optimum tex. q̄ ille, ad quem deuoluitur ius eligendi, non habet necesse eligere, sed p̄t prouideri. de quo supra eo. ne pro defectu. ¶ ¶ Quæro, an possit fieri compromissum de eligendo ante mortem prelati? Sol. dic q̄ non, vt innuit iste tex. quia tunc non prius competit ius eligendi, vel compromittēdi de electione. 3. q. j. c. 2. & 3. & posito q̄ ante mortem capitulum habeat ius eligendi quoad habitum, non tamen habeat actum, fm Archid. qui allegat no. supra eo. bona. 2. Io. An. ¶ ¶ Quæro, quando dicatur arbitrarius esse negligens: Sol. dic q̄ q̄n non fuit detentus aliquo legitimo impedimento. 28. dist. Syracusanæ, supra eo. cum ex eo. in fi. & c. commissi. §. porro. Io. An. ¶ Glo. 2. quærit an tex. habeat locum, si plures compromissarii eligerentur. so. q̄ sic. ¶ In fi. glo. ¶ ¶ No. istam glo. q̄ statutum loquens in singulari habet locum etiam in plurali, quando eadem est ratio pluralis, & singularis. & materia est talis, quæ producit eundem effectum in plurali numero, quem producit in singulari. & sic v̄r, q̄ si statutum punit producentem duos falsos testes, punietur producens tres falsos. ¶ Glo. super ver. ep̄o. quærit, an iste tex. habeat locum in electionibus inferioribus. Sol. q̄ sic. in fi. glo. ¶ No. gl. q̄ licet ius pœnale non extendatur ex identitate rōnis ad casum non expressum: t̄m constitutio declarans alia iura pœnalia extenditur ad comprehensā in iuribus pœnalibus, licet strictius loquatur, q̄ ius pœnale, quādo est eadem rō: nam in inferioribus dignitatibus etiam apponitur pœna, si non eligatur infra tempus. ¶ Glo. in ver. eligendi. quærit, an per istā formā possint postulare, & soluit. ¶ Glo. in ver. negligenter. in prin. recita per contrarium, q̄ non deberet currere, ex quo ip̄i electores non sunt negligentes. de concess. preben. c. quia diuersitatem. glo. vult soluere, q̄ ibi non erat negligentia, sed impedimentum: hic erat negligentia compromissarii, quæ nocet dño.

¶ Deinde quærit glo. quid si iste dolosè neglexit: an esse in primo casu istius tex. an in secundo. sol. q̄ in primo. ¶ In fi. gl. q̄ glo. facit: quia negligentia fraudulosa fraus, & dolus est: ergo debet iudicari vt de dolo: & sic debet habere locum. §. sequens, vt redeat potestas ad electores. Sed hoc non obstante dicit Io. An. glo. esse tenendam: quia imputandum est canonicis, si non renouauerunt videntes dolosè negligere, vt no. gl. j. super verbo, transulerunt. & q̄ ibi no. Io. An. Itē illud vbi interuenit dolus in eligendo, hic vbi dolus interuenit negligentia. Et no. ex gl. q̄ vbi actus est mixtus, denominatur ab actu, qui principaliter intenditur. ¶ Et q̄ lex imponens penā negligenti diuersè delinquenti includit sub negligēte dolosam negligentiam. ¶ Gl. super verbo, imputet. recita per prius: q̄ ex negligē-

tia istius non debuerint puniri canonici: ne vnus puniatur ex facto alterius, infra de iniur. ca. j. glo. solu. in fi. glo. ad hoc ff. de mino. l. cum mandato. in fi. Io. An. ¶ Gl. in verbo, transulerunt. in prin. quærit, quare istis noceat negligentia arbitri. gl. so. vsq; ad ver. ad hanc primam. & ibi recita glo. per prius in ea formatum, & solue, vt in ea. Et vltimatē quærit de vna q̄ōne, & remittit. ¶ In ea. glo. ibi, totum tempus. Sed contra hoc p̄t opponi: quia ex quo isti transulerunt in arbitrum potestatem eligendi, non potuerunt reuocare re non integra, iuxta no. supra eo. in causis. ergo non debet eis imputari negligentia arbitri, ex quo legitime erant impediti, supra de concess. preben. quia diuersitatem. sol. per id, quod dicit glo. soluitur: quia ip̄i fuerunt in culpa dando illud totum tempus: & sic dederunt sibi impedimentum, q̄ potuissent prouidere. facit ff. si quis cau. l. 2. §. q̄ diximus. Et propter hoc patet q̄ idem esset dicendū, si compromissarii fuissent donatarii per rationem supradictā: & etiam isto casu, si canonici fuissent impediti, quominus potuissent eligere, nihilominus curreret tempus istis donatariis, si non eligant infra tempus, fm Archi. licet aliqui contrarium dicant, & malè. Io. An. Sed si donatarii essent impediti, ex quo capitulum non poterat reuocare potestatem, non haberet locum deuolutio: quia impedito non currit tempus, vt d. c. quia diuersitatem. Sed si non essent donatarii, & res esset integra, ita q̄ capitulum posset reuocare illam potestatem, tunc impedimentum compromissariorum non proderet capitulo: quia si non reuocant, ex quo possunt, sunt in culpa: & sic curreret eis tempus. arg. supra eo. tit. c. fi. fm Io. de Sancto Geor. Quare aut negligentia compromissarii noceat, & non dolus: sol. quia contra dolum prouidere non potuerunt, sed sic contra negligentiam, vt dicit glo. j. supra. Item procurator in omittendo nocet domino, non autem in committendo. C. de acqui. pos. l. si. sed negligentia fit in omittendo: dolus in committendo, fm Arc. ¶ In ea. gl. ibi autem, si tamen. & vide de. quandiu. de appel.

A D D I T I O.

- 2 ¶ In plurali. Adde Alex. cons. 89. 4. lib. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Delictum procuratoris non nocet domino, nisi postea dominus scienter illud approbet.
- 2 Pena non est imponenda nisi propter culpam.
- 3 Procurator datus ad exercendum certos actus non potest iterare actus, etiam si primus non tenuit.
- 4 Compromissariorum maior pars si eligit scienter indignum, minor pars eligit dignum: an reuertatur potestas ad capitulum?
- 5 Prouisio spectat ad superiorem. Et electio ad inferiores.

S I verò. ¶ No. t̄ q̄ delictum procuratoris nō nocet domino, nisi postea dominus scienter illud approbet. ad hoc infra de iureiur. c. fi. ¶ No. q̄ quis dicitur dolosè facere, quando scienter facit rem sibi prohibitam. ¶ No. t̄ q̄ pœna non est imponenda nisi pp culpam. ad hoc de const. c. 2. ¶ ¶ No. q̄ procurator datus ad exercendū certos actus non p̄t iterare actus, et si primus non tenuit: & sic v̄r, q̄ ex act. nullo finiatur potestas. Et sic facit, q̄ licet definitiua lata per delegatum sit nulla, non poterit amplius se de causa intromittere: de quo de offi. deleg. in literis. ¶ ¶ Quæro, quid si maior pars compromissariorū eligit scienter indignum: minor pars eligit dignum, an reuertatur potestas ad capitulum? Sol. dic, q̄ sic, vt no. Io. An. post Cōpo. supra eo. quia propter super verbo, de pastore. & supra eo. cum in iure. in gl. fi. non aut p̄t redire ad minorem partem: quia illi habent a capitulo potestatem. Io. And. ¶ Quare imputatur capitulo, si ratificant malam electionem: sol. dic, q̄ ideo, quia tunc alienam culpam faciunt suam, vt no. j. q. 4. iam itaque. Ad idem v̄r ff. de condi. indeb. si procura. 22. q. 5. si quis se. 93. dist. quid enim prodest. Io. An. Sed pone, q̄ eligunt indignum, non illa indignitate, de qua fit mentio in c. cum in cunctis. an procedat iste tex. so. dic, q̄ sic: de quo plenè vide in q. proposita supra. 2. in verbo, indignos. ¶ Glo. super verbo, imputari. recita per contrarium, q̄ imò non debeant redire isto casu ad capitulum, cum distinguantur voce capituli, vt no. Compō. supra c. in causis. gl. so. q̄ hic, reprobatu eius opi. & approbatu opi. illorū, qui prius tenebant. ¶ Gl. super ver. ignorante. recita p̄ prius de opi. Ho. & Cōpo. gl. sol. q̄ olim erant opi. & hic approbatu opin. contraria, & respondet rationibus. ¶ Glo. super verbo, functus. allegat similia. ¶ Glo. super verbo, scienter. q̄ rit, quare requiratur scientia in ratificatione, & sol. ¶ Glo. super verbo, ratum. recita per contrarium, q̄ non possunt isti ratificare,

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Prohibitam. Adde Cald. cons. 3. de sen. excom. de eo, qui celebravit ignoranter, præfer te eo, qui occiderat presbyterum.
- b ¶ Scientia. Adde Old. cons. 164. de restitut. spoli.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tificare, ex quo alter gessit. glo. so. q. imò possunt, si fuit factum nomine suo. ¶ Glo. super ver. contentire. recita per contrariū, q. imò si non cōsentit, redeat potestas ad cōpromissarios, iuxta no. per Ho. supra eo. in causis. gl. sol. q. illa opi. hic reprobatur: & approbatur opi. contraria. & respondet rationibus contrariis. Tamen ad istam ponit glo. vnam limitationem. ¶ In ead. glo. ibi, pōt sapius contra istam distinctionem: q. data potestate a iure possit variari, vt l. si cui. ff. de serui. & ff. de trib. quod a iure remittit lo. An. ad no. per se, supra eo. li. de rescr. gratia. & de hoc remittit lo. An. ad no. per se, supra eo. li. de rescr. gratia. super vlti. glo. Item contra glo. facit quod no. supra eo. si electio. in glo. antepe. vbi in deuoluto ad Papam secus dī. Io. de Sancto Geor. dicit, q. ista gl. debet intelligi saluo illo, quod ibi no. do. Io. de Imo. dicit posse distinguī quātum ad istud membrum electionis: quia aut potestas trāsfertur a iure, aut ab homine, primo casu si sit electio ab illo, cui defertur originaliter potestas a iure, non ex accidenti: & tunc procedit hęc gl. quia poterit iteratō eligere, si non sortitur effectum sua electio, supra eo. si electio. aut potestas defertur a iure, sed accidentaliter: puta propter delictum, vel negligētiā inferioris: & tunc vnica electio consumit potestatem illius, & redit ad primum, vt no. glo. pe. in d. c. si electio. aut fertur ab homine: & tunc si suo iure, pōt eligere idē, vt ff. de opti. leg. l. 2. Aut eligit iure alieno, & tanq. procurator, & tunc non licet variare, vt hic in tex. & gl. nisi aliud importarent verba cōmissionis, prout voluit gl. ¶ Et per prædicta pōt solui q. an si data est potestas eligendi potestatem, vel officialem, an electio renuenti possit alium eligere? de quo remittit hic lo. An. ad no. per Dy. in l. serui electione. ff. de leg. j. quia per hoc patet, q. non. & hoc intellige, quando eligeret tanq. procurator, vel ex auctoritate aliena. secus si hoc faceret iure proprio, & rōne officij sui, cui præsit, vt no. Bar. in l. 2. ff. de opti. leg. & hęc vera in potestate eligendi. sed si daretur potestas declarandi, semper consumitur ex vnica declaratione, vt est glo. singularis, ff. de verb. obli. l. quicquid astringenda, fm do. Io. de Imo. ¶ In fi. glo. Pro ista vltima conclusione glo. dicit lo. An. q. facit, quia quando datur potestas eligendi, si electio non est sortita effectum, adhuc non est prouitum: iō poterit iteratō eligere. sed dicit lo. de Sācto Geor. q. dñs suus dicebat, q. hic probat contrarium: quia etiam iste tex. loquitur de potestate prouidendi, vt patet in princi. decre. & tamen tex. dicit, imputent sibi, qui huiusmodi potestatem transtulerunt. & tamen supra loquitur de potestate prouidendi, secundum eum. Sed dicere posses, q. finis text. illius §. debet referri ad principium, vbi loquitur de potestate data compromissariis: & dicit de potestate eligendi. verbum autem prouidendi, ibi positum loquitur de illo, ad quem deuoluitur. Et ideo probat tex. q. isti hic habuerunt tantū potestatem eligendi, vt dicit glo. Sed istam distinctionem glo. reprobatur Lap. Abb. hic: quia siue detur potestas eligendi, siue prouidendi, consumitur vnica electione: quia quantum ad hoc non est differentia inter ista verba, eligo, & prouideo: nam vt scripsit Arch. supra eo. ti. & lib. sicut cum. & supra eo. in Genesi. no. Cōpo. supra eo. quia propter. & Inno. eo. tit. in causis. in glo. videtur, compromissariis pōt dicere, eligo, vel prouideo. & Spe. ti. de electione, in forma pronuntiationis electionis dicit, q. cōpromissarius magis propriē pōt dicere prouideo, q. eligo: in c. quia propter. nec est vis, quod istorum proferatur. & idem videtur dicere in compromittentibus. & facit quod no. glo. si. supra eo. causam quæ. & infra de concess. præben. constitutio. in prima glo. nam ista duo promiscuē ponuntur in iure: quia prouisio ponitur pro electione, vt d. c. causam quæ. & c. quia propter. & ille qui prouidet, eligit. supra de concess. præben. dilectus. ¶ No. ibi Arch. vt dicit lo. An. super glo. 3. supra eo. tit. & lib. c. j. propriē tamē loquendo aliud est prouisio, aliud electio: ¶ nam prouisio spectat ad superiorem, & per ipsam consequitur prouisio plenum ius: & ponitur pro collatione. ad hoc supra de præben. dilecto. primo responso. de iurepa. cum dilectus. primo responso. & j. de præb. is cui. electio verō spectat ad inferiores, vt §. co. ti. c. j. & de cau. pos. cum ecclesia. 16. q. 7. congregatio. 13. q. 2. Abbatem. Et idem vñ dicendum, q. nec compromittentes, nec compromissarius debent vñ verbo prouisionis, sed electionis. & q. si habentes eligere committant alicui, q. possit eligere, & prouidere, potestas eligendi, & prouidendi dūret semel tantū, & reuertatur ad compromittentes, fm Lap. Ex his ergo concluditur, q. ad hoc, vt possint eligi plures, vt detur potestas secundum dictum Bar. Brix. positum hic, in glo. vel q. dicant, damus tibi potestatem eligendi, donec fuerit ecclesie prouisum.

ADDITIO.

¶ Variari. Adde quando licita sit variatio, Anch. consi. 215. & qui semel nulli, ter elegit an possit denuo eligere.

SVMMA RIVM.

¶ Pana debet tenere suos auctores.

Orrō. ¶ No. ad quod allegatur quotidie iste tex. q. quis non debet alterius odio prægruari. ¶ ¶ No. q. pœna debet tenere suos auctores. concor. sunt in glo. ¶ Quæro, an durante suspensione debeant isti sustentari de fructibus ecclesie? so. Archi. dicit, q. sic. alleg. no. supra eo. cum Vinton. in glo. no. q. in fi. Sed in contrarium alleg. supra eo. generali. §. illos. ibi, aliquid percipere & c. Io. An. lo. de Sancto Geor. sol. q. ibi loquitur, quando suspenditur ratione contumaciæ: quia in potestate illorum est illam euadere se occupationibus opponendo: ideo non est mirum, si ibi non alimentantur: sed hic suspenditur ratione pœnæ criminis iam commissi: & sic quodocunque pœniterent, vel vellent satisfacere, non possunt eam remouere: ideo debet haberi ratio suæ egestatis: ne in opprobrium cleri mendicent. 93. dist. diaconi, secundum eum. Et vidē glo. super verbo, dimidiam. in cle. vt hi qui. de æta. & qual. quæ in simili ponit hanc solutionem. ¶ Glo. in verbo, eligitur. recita per contrarium, q. non semper eligens indignum punitur, supra eo. cum in cunctis. cuius contrarium innuit tex. qui simpliciter loquitur. glo. soluit, q. debet hic subaudiri ad tex. ¶ Glo. super verbo, ipso iure. recita per contrarium, q. requiratur sententia, vt §. eo. quis. gl. sol. q. olim erant opi. quæ hic deciduntur. & respondet ad contrarium. in fi. glo. dic. q. ibi loquitur in his, qui eligunt per secularis potestatis abusum. Ioan. And.

ADDITIO.

¶ Odio. Inducta etiam odio alicuius non debent eius commodum operari. vide pulchrē do. Feli. in c. dilectus. 2. ver. 4. conclusio. de rescri.

SVMMA RIVM.

¶ Episcopus non incurrit pœnam suspensionis etiam beneficio a iure impositam, nisi de eo exprimat.

Viusmodi. ¶ No. Episcopum non incurrit pœnam suspensionis etiam beneficio a iure impositam, nisi de eo exprimat. ¶ No. ar. q. episcoporum appellatione etiam in materia pœnali includuntur prælati superiores ab episcopis: licet tex. possit induci etiam contra. ¶ Quæro, ex quo episcopus non punitur pœna suspensionis, an possit puniri alia pœna? sol. dic. q. sic, fm Arch. quia ex quo delinquit, vt hic patet: & pœna statuti non habet in eo locum, punitur pœna extraordinaria, supra de offi. dele. de causis. & remittit ad no. de transa. c. fi. in fi. Io. An. ¶ Gl. super ver. compromissarius, quærit, an habeat locum iste tex. si episcopus eligit proprio iure. sol. q. sic. ¶ Gl. super verbo, de iure. recita per contrarium, q. imò episcopus incurrit pœnam: quia c. quia periculosum. loqui videtur de suspensione concernente officium. glo. sol. q. propter hoc olim erant contraria opi. quæ hodie sunt sublata, & assignat rationem. ¶ Glo. in ver. locum, opponit de ca. quanquam, supra eo. vbi æquiparantur ecclesie cathedrales, & alia. glo. remittit. ¶ In fi. glo. dic. q. ibi æquiparantur quo ad deuolutionem ex negligentia, sed in alijs non.

ADDITIO.

¶ Episcoporum appellatione. An autem Episcopi appellatione veniat electus. vide latē per do. Feli. in c. eam te. de rescrip.

SVMMA RIVM.

¶ Pana sunt restringenda.
¶ Pana debet commensurari secundum quantitatem iniuriæ.
¶ Eligens malum prælatum dicitur offendere ecclesiam, cui debet prælatum præfici.

Restringitur. ¶ No. q. pœnæ sunt restringendæ. de. de pe. dist. j. pœnæ. ¶ Et no. q. in iuribus pœnalibus verba contra latum significatum vocabuli restringuntur, vt intelligantur specificē vno casu, & non indefinitē, licet ius pœnale indefinitē loquatur. hoc probat tex. hic, iuncto ca. j. supra eo. & ita inducit istum tex. Io. And. infra in regula, odia. de reg. iur. in primo articulo qōnis ad partem contrariam. ¶ No. t. pœna debet cōmēsurari secundum quantitatem iniuriæ, & per respectum ad illum, cui fit iniuria. ¶ No. t. q. eligēs malum prælatum dicitur offendere ecclesiam, cui debet prælatum præfici. ¶ Opp. q. suspensio debeat extendi etiam ad beneficia, quæ obtinet in alia ecclesia, vt infra eo. quia sepe. Io. An. remittit pro sol. ad ibi no. per glo. & de hoc ibi dicitur. ¶ Glo. super ver. restringitur, recita per contrarium per no. in ca. cum in cunctis, supra c. glo. sol. ¶ Glo. super ver. offendisse, recita per contrarium, q. iste non deberet puniri, ex quo electio non fuit valida: & sic non fuit delictum consummatum. glo. sol.

SVMMA RIVM.

¶ Pana ca. j. supra eo. tit. & lib. an habeat locum in deficiente in probatione: non per viam appellationis, sed per viam querele?
¶ Delinquens si non est capax pœnæ a iure impositæ, punitur pœna arbitrarie.
¶ Habens potestatem cōmittendi beneficium cōmittit vni, q. de illo beneficio valeat.

valeat alicui providere: ille providet alicui, qui noluit consentire, vel
consensit, & postea renunciavit, an poterit alteri providere?

- 4 Compromissarii an possint esse laici?
5 Laici & monachi an possint dari arbitri?

Idem. ¶ No. hic tres casus providendi eccle-
tit. & lib. habeat locum in deficiente in probatio-
ne, non per viam appellationis, sed per viam que-
rele. sol. iste tex. inducitur, qd sic. qui simpliciter dicit, deficien-
te in probatione, & impugnante non exprimendo viam appel-
lationis: de quo per glo. antepe. in cle. non pōt. de procur. lo.
And. ¶ Glo. si. in prin. colligit, quid declaret iste tex. in vñu no-
tabile. Deinde querit, quid si iste non habet beneficiū in eccle-
sia, qualiter punietur gl. sol. qd extraordinarie. ¶ In si. gl. idem
lo. Mo. alleg. ff. de pœnis. l. j. ad fi. ff. de in ius vo. l. si. facit supra
de maledi. c. cum concor. Et vide, quod ponit Io. An. infra de
reg. iu. nemo pōt. in prin. qōnis. Archi. dicit, qd si iste habet alia
beneficia, erit suspensus ab illis: quasi velit, qd vbi pp impossi-
bilitatē facti non pōt habere locum restrictio, habeat locum
pœna legis, prout verbum indefinitē ibi prolutum sonabat. Et
propter hanc rationem dicit, qd tunc non est recurrendum ad
extraordinariam pœnam. dicit enim, qd vbi est impossibilitas
facti, dicit esse impossibilitas iuris. ff. quæ sen. sine app. rescin.
l. si. ff. de condi. insti. l. si filius. ¶ Nec ob. si dicatur, qd gravius
punietur fm hoc offendens alienam ecclesiam, qd propriam: ga-
responset, qd hoc inducit impossibilitas, & lex scripta. Sed Io.
An. dicit glo. hic tenendam: nam aut dicit istud ius esse decla-
ratorium, aut novi iuris editorium. primo casu non est dubiū,
qd non procedat dictum Arch. secundo casu post istam decre.
& per eius dispositionem oportet dicere, qd verbum indefinitē
positum in illo c. debet perinde haberi, ac si fuisset appositum
verbum de beneficijs eiusdem ecclesie. Sed clarum est, qd si ta-
lis expressio fuisset in d. c. non esset locus pœnæ beneficiorum
alterius ecclesie: ergo non erit isto casu, sed imponetur arbi-
traria. & facit quod no. de rescri. Rodolphus. & supra eo. tit. de
rescri. c. 2. cum satis æquē iudex deberet arbitrari illum suspē-
dere ab æquivalenti beneficio. Io. An. Sed dicit Pau. qd volens
adiuvare Arch. posset respondere ad distinctionem Io. And. qd
aut fuit declaratorium & c. qd ista non sit sufficiens distinctio ad
declaram principalem qōnem: quia Papa soluit solum du-
bium, quando habet beneficia in illa ecclesia, & in alijs: quod
probat iste tex. vt illi, qui vtuntur verbis pluralis numeri. sed
communiter quis in eadem ecclesia non solet plura beneficia
obtinere: ergo loquitur de obtentis in diversis. Sed quando
habet beneficia in alijs tantū, hoc non decidit, nec determinat
ille tex. nec iste fm Pau. tene opi. Io. An. quia si nec ille tex. nec
iste decidit dubium, quando quis habet beneficium tantū in
alia ecclesia: ergo non est ista pœna imposita per ista iura: erit
ergo locus pœnæ arbitrariæ, vt dicit glo. ¶ No. istam gl. fm Pe.
de Anch. ¶ qd vbi quis deliquit, & non est capax pœnæ a iure
impositæ: erit locus pœnæ arbitrariæ. quod bene debent no-
tare canoniste, qui non habent tex. de hoc disponentis. sed le-
giste habent rex. ff. de accu. l. hos accusare. §. in hominibus. fm
eum. Sed certē etiam nos canoniste habemus tex. formalem
in c. finem, supra de dolo & contu. & ibi etiam gl. de hoc. & gl.
irreprehensibilis. de appel. & gl. in verbo, similis, supra eo. cu-
pientes. §. denique. ¶ Vltimō querit Lap. Abb. ¶ habens pote-
statem conferendi beneficium cōmittit vni, qd de illo benefi-
cio valeat alicui providere, vt no. infra de offi. dele. is cui. & de
præben. is cui. & c. si cui. & ille providet alicui, qui consentire
noluit: vel consensit, & postea renunciavit: an poterit alteri pro-
videre. & videtur qd nō: quia functus est suo officio alteri pro-
videndo semel. de offi. dele. in literis. & c. venerabili. & ita te-
net Ber. supra de concess. præben. constitutus. in i. gl. Et pro hoc
facit istud c. nam sicut semel eligendo nō pōt iterum eligere:
sic pari rōne semel providendo non posset iterum providere.
In contrarium videtur, qd dicta commissio, & provisio debet
intelligi cum effectu. de cler. non resi. relatum. de peni. dist. j. §.
hæc autem verba. & facit infra de procu. is qui. j. responso. a. g.
a contrario, & facit, quod scribit Io. An. in d. c. in literis. de re.
iu. c. j. & supra eo. lib. de refer. cum in multis. sol. aut commissio
est facta favore illius, cui est data potestas providendi, vel il-
lius, cui provideri mandatur: & tunc non poterit iterum pro-
videre. Aut est facta commissio favore ecclesie, cui provideri
mandatur, vt infra de offi. dele. c. is cui. §. sed si. & supra de offi.
deleg. c. si. §. is autem. & tunc iteratō poterit provideri quous-
que ecclesie sit provisum. & est ratio: quia maior favor debe-
tur ecclesie, qd personæ, supra ne se. vacan. c. j. supra eo. li. de re-
scri. c. si. & quia durat adhuc causa principalis, & finalis com-
missionis facte, scilicet, necessaria cleris, & utilis provisio, qui-
bus durantibus durare debet effectus, & accessorium, infra de
offi. deleg. si super gratia. & supra de appel. cum cessante. & de

renun. cum post translationem. & 63. dist. §. verum. cum si. fm
Lap. ¶ An isti compromissarii possint esse laici. tenet Inno. qd
a non, de arb. contingit. in fi. & idem Archid. qui plenē hoc di-
sputavit. 8. q. j. si ergo. alle. d. c. cōtingit. & de elect. sacrosancta.
5 ¶ De laicis, & monachis an possint dari arbitri, vel eligāt cō-
promissarios, qui habeant eligere prælatus, disputat Pau. de
Eleaza. in q. quæ incipit, laicus, & religiosus. & concludit, qd si
laico datur potestas eligendi per se, vel per alios, quos eligeret
compromissarios, tunc non valeret: quia hanc electionem fa-
cit etiam nomine suo: quod non pōt, vt d. c. contingit. & cle.
religiosus. de proc. aut datur potestas, vt compromissarios tā-
tum eligat: & tunc valeat, quia trāsit per eum tanq̃ per picam.
facit d. cle. religiosus. de rel. dicit, qd valet in primis duobus ca-
sibus, si habuit licentiam a prælato, per no. in cle. & si principa-
lis: de referi. in tertio casu, supra dicto. valebit etiam si nō ha-
bet licentiam sui prælati. hoc pōt facere sine vocatione. alleg.
no. per Inno. de voto scripturæ. & cle. exiui. de ver. sig.

A D D I T I O.

- a ¶ Quod non. Adde quod nec scrutatores, qui non sunt de numero eligētium,
vt dicit Rom. consi. 332.

S V M M A R I V M.

- 1 Obijcere contra personas eligentium non dicitur obijcere contra formas.
- 2 Mandatum speciale requiritur in iuramento præstando per procuratorem.
- 3 Procurator an debeat iurare etiam in animam propriam?
- 4 Constitutio declarans aliam, habet tantum locum in casibus, in quibus pro-
cedit constitutio declarata.

Procurator. ¶ Potest sic summari. procura-
torū ad appellandum in forma
c. vt circa. non dicitur idoneum, nisi singulariter, &
clare exprimantur, quæ in formam vel personam
obijciuntur: vel specialiter committatur potestas iurandi cor-
poraliter in animas constituētium, qd illa credunt vera cē, quæ
dicunt, & sic posse probare. h. d. Vel sic brevius, fm Pau. Non
est idoneus procurator ad appellandum secundū formam ca.
vt circa. nisi omnia obiecta, & forma iuramenti in procurato-
rio exprimantur. h. d. Et ponit duo, quæ requiruntur in procu-
ratorio ad appellandum in forma ca. vt circa. secundū ibi, ha-
beat q. ¶ No. arg. ¶ qd obijcere contra personas eligentium non
dicitur obijcere contra formam. hoc probat tex. hic, qui dicit
personas in plurali numero. ¶ No. arg. qd quis non pōt oppo-
a nere crimina, & defectus, nisi habeat speciale mandatum, &
nisi crimina specialiter in procuratorio exprimantur. de quo
2 in cle. non pōt. de proc. ¶ No. ¶ qd in præstando iuramento per
procuratorem requiritur speciale mandatum. Casus autem,
in quibus requiritur speciale mandatum, vide per glo. infra de
procura. qui ad agendum. Oppo. qd licet quis non habeat spe-
cificata crimina in procuratorio, nihilominus debet admitti
in appellatione, vt no. Spe. de procur. §. j. ver. sed pone, sol. dic.
quod aut principalis per se appellat, & postea constituit pro-
curatorem ad appellationem prosequendam: & tunc non re-
quiritur in mandato exprimi crimina, vel defectus. ita proce-
dat dictum Spe. aut principalis appellat per procuratorem. &
tunc requiritur expressio criminum in mandato. & ita proce-
3 dat iste tex. & ita no. Io. An. in addi. Spe. ¶ ¶ Quæro, an iste pro-
curator debeat iurare etiam in animam propriam? Solu. dicit
b Archi. qd quidam curiales dicunt fuisse pronunciatum, qd sic b,
alias non videtur satisfactum constitutioni, vt circa alleg. in
argu. ff. de dam. infec. qui bona. §. si alieno. sed ipse tenet con-
trarium per istum tex. qui solum dicit in eorum animas: ergo
non debet requiri vltra id, quod hic exprimitur. alleg. 16. dist.
vbinam. Sed dicit Ioan. And. qd iste tex. hoc non probat: quia
hic non datur forma appellandi, vel iurandi, sed forma procu-
ratorij: & planum est, qd in procuratorio non debet constituēs
dare potestatem iurandi, qd constitutus etiam hoc credat. Sed
quia ca. vt circa. requirit, qd appellantes iurent, & procurator
appellet, videtur, quod ipse debeat iurare in animam suam.
nam ipse posset credere contrarium eius, quod credit consti-
tuens. bene facit c. 2. §. si. infra de iur. ca. Sed dicit Io. And. ante
factum istud tenendum: sed post factum pium est tenere cum
Archid. Pau. tenet indistinctē dictum Ioan. And. alleg. d. ca.
2. de iura. calum. ¶ Nec ob. iste tex. qui non dicit in animam
suam: quia hoc ideo fuit, quia non expedit, qd detur sibi man-
datum, vt iuret in animam propriam: alias si diceremus con-
trarium, esset parata via fraudibus: quod non intendit ista de-
cretalis, nec c. vt circa, secundū Pau. ¶ Gl. j. recita per cont. a-
rium. qd ista decretalis non procedat: quia dicit, qd procurator
& c. Constat etiā qd c. vt circa. non habet locum nisi in appe-
lationibus extraiudicialibus, j. eod. constitutio. Sed procurator
proprie

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Speciale mandatum. Adde Ro. consi. 61.
b ¶ Quod sic. Adde Do. de Rota decis. 5. de dolo & contu. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

proprie dñi, qui deputatur ad iudicia. ff. de procur. l. j. ergo iste tex. non pōt verificari. gl. so. q. ēt dñi procur. ad negocia. Deinde quārit, an habeat locū in appellatione interposita ad quācunq; & sol. q. sic. ¶ In fi. gl. no. t. q. constitutio declarans aliā, habet tantū locum in casibus, in quibus procedit constitutio declarata. ¶ Glo. super verbo, de cetero. querit, an hāc constitutio trahatur ad prāterita. sol. q. non, propter verbum, de cetero. ¶ In fi. glo. dicit Io. An. q. pro ista glo. facit etiam gl. posita supra tit. proxi. c. 2. super verbo, de cetero. Io. And. dicit, q. istud verbum fuit hic positū: quia ante erant opiniones diuerse: quia aliqui tenebant, q. sufficeret mandatū opponendi crimina, & defectus, & prāstandi oē iuramentum in aīam constituentis. alij dicebant q. debebant exprimi crimina in procuratorio: sed non erat necesse exprimi circumstantias, & hoc cōiter tenebatur: sed iste tex. non habet locum nisi in casibus c. vt circa. & ele. constitutionem. eo. ti. Et per hoc patet, q. malē determinauit quidam disputans hic: qui tenuit, q. non valet appellatio, quā interposuerat procurator sine speciali mandato ab exēptore, ne pretextu sue prouisionis dñs suus molestaretur super possessione beneficij, qd canonice fuerat adeptus: quia c. vt circa. nō procedit, quando ius appellantis respicit interesse priuatū ipsius appellantis, vt d. ele. constitutionem. Io. An. ¶ Glo. super verbo, singulariter, querit an in appellatione sufficiat exprimere crimina sine circumstantijs? sol. q. non. In fi. gl. dic. vt hodie habes in ele. consti. j. eo. tit. ¶ Glo. super verbo, mandatū. quārit, an isto casu sufficeret clausula generalis cū enumeratione aliquorū de requirentibus speciale mādātum? sol. q. non. ¶ In fi. glo. pro glo. facit ele. non pōt. de procu. Io. And. Et est rō specialitatis: quia vbi dñs, & procurator arctantur ad eandem formā, illā quā seruat dñs, debet seruare & procurator: ergo oportet, q. forma exprimat. & hodie reseruat, vt exprimat forma appellandi in procuratorio, s. m. Pau. ¶ Glo. super verbo, eorum, quārit de ratione, quare iste deberet habere mandatū iurandi in animam dñi. & soluit. Et deinde quārit, an iuret in animam propriam, & remittit. ¶ In fi. glo. vñ tenere contra notatā hic in tex. vbi dicit, q. procurator iurat etiam in animam propriam. Io. An. dicit, q. gl. debet intelligi, q. non iurat in animam propriam, nisi in quantum procurator. hoc declarat Io. de Sācto Geor. in quantum procurator est appellans, iurat etiam in animam propriam, vt fuit dictum super tex. in quantum non est procurator, & sic representat personam Domini in animam illius, & nō in propriam iurat. Et istam dicit fuisse mentem Io. And. Et ideo ad glo. debet suppleri, dum dicit, & non in propriam, scilicet tantum: quia in animam vtriusque, secundū Ioan. de Sācto Geor.

S V M M A R I V M.

- 1 Omissio ordinis iudicarij super vno actu, non vitiat alium actum precedentem legitime factum.
- 2 Electio, & confirmatio sunt partes totaliter separate.
- 3 Vtile non vitiat per inutile in habentibus causam separatam.
- 4 Electores si non eligunt post publicationem scrutinij, sed protrahunt illam: an perdat ius quæsitum electo?
- 5 Metropolitanus post vacationem ecclesie, & ante electionem ecclesie cathedralis delegat confirmationem, vel infirmationem ipsius: an valeat, si postea delegatus procedit super confirmatione, vel infirmatione ipsius.
- 6 Index si exprimit vnam causam in sententia cum verbo maxime, videtur motus ex alijs causis, quæ essent in actis deductæ.

In confirmationem.

- ¶ Glo. j. probat, & summat, quod hic dicitur per duo iura antiqua: & quia breue est, non diuiditur. ¶ No. t. q. omissio ordinis iudicarij super vno actu, non vitiat alium actum precedentem legitime factum. & sic facit, q. vbi sententia ex defectu ceterorum actuum retractatur, non sunt retractanda acta, quæ erant legitime facta. de quo per d. Ant. in c. in pñsentia. de renun. ¶ No. t. q. electio, & confirmatio sunt partes totaliter separate. vide no. per Inno. de resti. in integ. c. 2. ¶ No. t. in habentibus causam separatam vtile per inutile non vitiat. ad hoc regula, vtile infra de reg. iur. ¶ Op. contra finem tex. q. licet electio non sit canonica, non censeatur infirmata per infirmationem confirmationis: quia isti sunt actus totaliter diuersi: ergo retractatio vnius tantum non infert retractationem alterius. argu. regulæ, vtile infra de re. iur. so. Ioan. And. fatetur contrarium: & ad tex. hic, dicit subaudiendum maxime: quia licet electio non sit canonica, & ex alio capite debeat irritari, non tamen ex sententia lata super confirmatione: dicitur electio irrita, secundū Ioā. An. ¶ Quæro, an iste tex. habeat locum in confirmationibus, quæ interueniunt in alijs actibus, puta sententiæ, priuilegij, donationis, statuti, transactionis, vel pacti? so. dic. q. sic, cum eadem sit ratio, & talia bene petantur confirmari. de confirmati. vti. vel inuti. bonę. de reli. domi. constitutus. de deci. dudum.

de prāben. significatum. de transa. c. j. de pac. c. 2. & 4. Io. And. ¶ ¶ Quæro, quid si post publicationem scrutinij, & collationē electores non eligant, sed protrahunt illam: an perdat ius quæsitum electo? Sol. Arch. tractat hoc hic, super quo Io. And. remittit ad no. per se, supra eo. publicato. in 10. q. Sed dicit Lap. Abb. hic, q. ibi recitat opi. nullam approbando: sed Archi. hic plus placet opinio, quæ habet, vt vitietur secundū eum. Arch. dicit hic, q. aut ipsi protrahunt, vt varient electionem: & tunc non nocet per c. publicato. quia varietas, & incōstantia est eis prohibita, vt de iurepa. cum autem aut ipsi protrahunt, vt non varient, sed eundem eligant, & tūc vitietur electio, vt in c. post petitam. quia isti actus vñeo contextu debent expediri, vt in c. quia propter, supra eo. secundū Arch. ¶ ¶ Sed pone q. metropolitanus post vacationem ecclesie, & ante electionem cathedralis ecclesie delegat cōfirmationem, vel infirmationem ipsius: an valeat, si postea delegatus procedit super confirmatione, vel infirmatione ipsius. sol. Io. Mo. tenet, q. non. allegat ca. si. supra de rescrip. & ff. de iudi. l. non quemadmodum. vbi dicit esse casum: nam ibi ponitur differentia inter iudicia, & contractus, & quasi contractus, & obligationes eorundem principales. vnde obligat io fideiussoria, quæ accedit principali, pōt præcedere principalem. non tamen ipsa accessoria erit nata ante principalem, sed erit in pñdenti: secus in iudicio. id est, in potestate iudicandi: & sic ibi sumitur, vt in l. iudicium. ff. de iudi. Et hanc potestatem iudicandi debet præcedere existentia causæ, cui adhæret commissio sicut secundū accidens. & probatur hoc ratione naturali. nam esse album præsupponit esse per naturam: substantia enim est prior natura omni accidenti: quia non pōt esse accidens sine subiecto. Sic enim patet in moribus. nam bene viuere præsupponit viuere: nam gratia, quæ habetur bene viuere, non destruit naturam, sed perficit: ergo eam præsupponit. omne enim perficiens præsupponit perfectibile: alias non haberet, in quod ageret. Et sic pōt dici in proposito, nam cōmittere est causæ cognitionē indagare: & hæc indagatio per esse rōnis pñsupponit eā existentia: q. in qōne propositionis tpe cōmissionis per archiep̄m factæ non erat nata: ergo nō valuit. ad hoc ff. qd cuiusq; vniuer. no. l. itē eorū. §. sed si ita. qd bene probatur per c. Romana, j. de offi. ord. c. j. & 2. re sponso. Nam citatio, q. est exordiū actionū instituendarū, Insti. de pñtemere liti. §. si. debet fieri iure iā creato, supra eo. bonę. 2. in fi. Fortius & cōmissio, secundū eum. Sed dicit Io. An. q. istud dictū fortius nō bene intelligitur: dicit tamē q. pro Io. facit ele. si. eo. ti. & ele. si. de resc. & de ecclē. c. di. ad audientia, 2. in fi. cū cōcor. & de concess. pñbē. c. si. Io. An. tenet pñrium: quia futura negocia per vniuersitatē causarū delegari possunt, j. de hereti. p hoc. ff. de iuris. om. iud. l. solent. & l. seq. & qd licet in toto, & in parte, vt ibi, & s. de off. dele. pastoralis. §. j. delegatur ēt per priuilegiū, j. de priuile. c. j. §. & id ipsum. ¶ Nec oblt. c. si. de rescri. duplici rōne. prima: quia ibi pñdicatur ordinarię potestati: hic verò non: quia ordinarius, cuius erat cognitio, cōmittit. Item ibi non extenditur ad futura: quia id non fuit cogitatū, nec expñsum. Et sic ēt respondetur ad ele. literas. non oblt. l. non quemadmodum. quia verum est, vt ibi no. q. iudicium, qd est actus trium personarum, iudicis, actoris, & rei, non pōt esse in pñdenti: sed non sic in iurisdōne, vel eius commissione, vel delegatione, quæ non est iudicium, vel de actibus iudicij, vt no. supra de proba. quoniam contra, in glo. magna. vñ. alij dicunt. & q. possit esse in pñdenti iurisdīctio in delegato, patet, quando datur cum clausula generali alternatiua vel conditionali, vt probatur de rescri. pastoralis. ad finem. & quod ibi no. in vlt. glo. ad idem supra eo. lib. & de rescrip. c. 2. & de offi. dele. cum plures. cum si. Item, q. iurisdīctio delegati possit esse in pñdenti, patet de foro compe. licet. & c. ex tenore. & c. ex parte. & ca. si autem. & c. plerunq; de resti. spol. c. audita. sic & procurator datur ad futuras lites. de procura. non iniuste. in prin. nec ob. ff. q. cuiusq; vniuer. no. l. item eorum. quia loquitur ibi in decreto actoris: secus ergo in delegatione iurisdōnis. non ob. qd dicitur de existentia causæ, quæ debet præcedere: quia fateor illud verum quo ad exercitium iurisdīctionis: sed secus quo ad habitum, seu potestatem committendi. ¶ Nec ob. c. Romana. quia ibi prohibet commissionem futurarum appellationum non simpliciter, sed in diocesi suffraganei. hic dicitur de suo suffraganeo, qui est subiectus suo archiepiscopo, & ibi de eius subditis, qui non sunt sibi subiecti. de offi. ordi. pastoralis. imō ille tex. facit pro illa opin. quia ibi permittitur, vbi hoc haberet consuetudo: per quod patet, q. facere talem commissionem non

ADDITIO.

- a Confirmatio. Confirmatio verò ex certa scientia non operatur dato defectu in substantialibus. do. Fel. in c. constitutus. ver. leges inferre. de rescrip. & ibi optimæ allegationes de confirmatione ex certa scientia, & quomodo in dubio non nocet confirmatio.

non est facere contra substantiam rei: quia si sic esset, non posset consuetudine introduci, supra de consue. ca. 2. & quod ibi non. non obstat. cle. si. de elect. quia ibi prohibetur ratione ambitionis, quæ hic cessat. non obstat. c. si. de concess. preben. & c. present. §. pe. de offi. lega. quia ibi fraudabatur concilium Lateran. sed hic non: imò facilius expeditur prouisio ecclesiæ, ut si archiepiscopus haberet se absentare necessarium, & officialis suus non esset sufficiens ad talem causam: fatetur tamen, quod in hoc posset fieri abusus, quem non exprimit, ne doceat malignari, & hoc fortius prederet in episcopo commissionem similem faciente circa subditos suos. Io. An. ¶ Glo. super ver. potestatem. querit de exemplo tex. & ponit plura exempla. ¶ Gl. si. in prin. querit de ratione, quare non vitietur electio ex cassatione confirmationis. gl. sol. deinde querit, quando apparet de cassatione electionis, qua de causa dicatur cassata: dic. ut in ea. ¶ In si. glo. ponit vnam limitationem ad tex. ¶ In ea. glo. ibi, accessorium. Io. Mo. assignat vnam rationem: quia dicit, quod inseparabilibus inutile adiectum non vitiat utile, de quo infra de re. iur. utile. Io. An. do. Pe. de Anch. tenet rationem gl. hic dicens, quod confirmatio est accessorium electioni, cum per electionem confecturatur titulus prelatuæ, & habitus potestatis administrandi: per confirmationem verò solum exercitium. 63. dist. quanto. ¶ In si. gl. no. primò ex glo. quod in dubio sententia presumitur esse lata ex causa deducta in actis: & sic videtur, quod si iudex exprimit vnam causam in sententia cum verbo maxime, quod videatur motus ex alijs causis, quæ essent in actis deductæ. & per hoc videtur, quod si causa expressa, & aliæ deductæ in actis non facerent ad causam: sententia non valeret, licet adderetur verbum maxime, de quo per do. Ab. in c. in presentia. de renun. ¶ No. secundò ex gl. quod iudex debet causam exprimere in sententia, quando ultra intentum suum posset per tibus presentibus præiudicare. de quo supra de re. iudi. si. cut. Tertiò no. quod ubi sententia posset præiudicare in plus, vel in minus, in dubio debet intelligi de minori.

S V M M A R I V M.

- 1 Iura debent adaptari his, quæ sæpe contingunt.
- 2 Fructus remanentes post mortem prelati, vel tempore vacationis obuenientes cui debeantur.
- 3 Dilapidare dicitur bona ecclesiæ, qui illa conuertit ad alium usum, quam sint deputata. Et quid dicatur dilapidare. num. 9.
- 4 Suspendus ab officio, non videtur suspendus a beneficio.
- 5 Sæpe, dictio, quot vices includat?
- 6 Capitulum, & conventus qualiter differant?
- 7 Fructuum reservatio qualiter debeat fieri successoribus?
- 8 Surripere quid dicatur?
- 10 Iactura, & damnum qualiter differant?
- 11 Suspendio a beneficijs quid operetur in monacho?
- 12 Suspendi celebrantes in suis ordinibus sicut prius, an efficiantur irregulares?
- 13 Raptores rerum ecclesiasticarum an sint ipso iure excommunicati?
- 14 Restitutionis verbum, habet plenam significationem.
- 15 Monachus qualiter possit satisfacere, & restituere.
- 16 Monachus qualiter equiparetur seruo?
- 17 Relatum, quis, vel qui, stat restrictiue.
- 18 Prelatus non potest dimittere iniuriam illatam ecclesiæ.

Via sæpe con.

- ¶ Gl. j. summat: & primò narrat factum reprobum. Scdò motuum exprimens illud punit ibi, Nos ipsorum. Tertiò tollit obstantia ibi, Non obstantibus. ¶ No. j. ¶ Iura debent adaptari his, quæ sæpe contingunt. vide glo. de despon. impu. literas. ¶ No. secundò differentiam esse inter capitulum, & conventum. vide Do. supra de rescrip. capitulum.
- 1 ¶ No. quid debeat fieri de fructibus remanentibus post mortem prelati, vel tempore vacationis obuenientibus: quia debent reservari futuro successoribus vel expendi in utilitatem ecclesiæ. ad hoc infra de offi. ordi. present. ¶ No. quod verbum occupare, refertur ad bona mobilia. de quo supra eod. generali.
 - 2 ¶ No. quod ille dicitur dilapidare, & dissipare bona ecclesiæ, qui illa conuertit ad alium usum, quam sint deputata. ¶ No. arg. quod suspensus ab officio, non videtur suspendus a beneficio. de quo in cle. cupientes. de penis. No. quod vniuersitas potest delinquere. de quo de simo. dilectus. 2. ¶ No. argu. a contrario, quod licet tollatur statutum, non videtur esse sublatum, si iuramento, vel confirmatione Apostolica fuerit roboratum. de quo supra eod. cum non doceat. ¶ No. quod lex tollens statuta non tollit pacta, vel priuilegia, nisi de eis faceret mentionem. de quo supra eo. li. de consti. c. j.
 - 3 ¶ No. quod quot vices includat hæc dictio, sæpe? Sol. Archid. dicit, quod includit duas, vel tres vices, in auth. de testi. §. quia verò. vbi no. & facit 15. q. 2. ita nos. in prin. & quod ibi no. tamen quo ad hunc casum non expedit de hoc querere: quia non est ratio finalis huius constitutionis, ut patet infra in ver. nos & c.
 - 6 Io. And. ¶ No. quæ sit differentia inter capitulum, & conventum? Sol. dic. quod capitulum respicit ecclesias seculares, su-

pra eo. congregato. in prin. conventus verò respicit regulares, supra de sta. reg. c. 2. §. si. de quo de preb. nisi. de rescrip. cam. Io. An. ¶ No. an iste tex. habeat locum, si iste malè administravit bona communia? Sol. Arch. dicit quod non: quia iste tex. loquitur de bonis distinctis, ut expressè hic patet, quia illa debent reservari. alle. no. in cle. statutum. eo. tit. in 3. glo. fatetur tamè, quod licet non incurrant penam huius iuris, tamen peccant mortaliter malè administrando bona communia. Quod autè collegium administret bona communia, probatur. ff. quod cuiusque vni. no. l. sicut. §. si. & supra de rest. in integ. c. 2. & ne se. vac. c. j. & quod ibi no. Inno. Io. And. & quod capitulum administret bona diuisa, probatur supra eo. tit. & li. cupientes. §. an hec. & quod ibi no. fm Lap. Abb. hic. ¶ No. quæ qualiter debeat fieri reservatio fructuum successoribus? Sol. dicit, quod intacti sibi restituantur, ut in c. no. licet. quod alle. hic gl. nam custos custodire debet, non autè consumere. ff. qui. mo. in pos. ea. l. is cui, & de talibus debeat futuro successoribus plenam reddere rationem, infra de cler. egro. ca. j. §. pe. fm Arch. Io. And. ¶ No. quod sit surripere? Sol. dic. quod est rapere latenter, siue tollere. 12. q. 5. sic vbi. alibi ponitur per falsa suggestionem, ut ibi, Princeps & satrapæ surripit Regi. ¶ No. quod sit dilapidare? Sol. dic. quod est indifferenter, vel prodigaliter erogare. & propter hoc etià prelatus deponitur, supra de sta. mo. c. 2. Io. An. ¶ No. an sit licitum expendere in necessarias causas ecclesiæ: puta in salario vicarij? Sol. dic. quod sic, fm Archi. quia istud hic, non prohibetur. alle. quod no. in cle. statutum. in si. j. respò. Io. And. ¶ No. quæ sit differentia inter iacturam, & damnum? Sol. dic. quod iactura sustinetur scienter, & ultro, ut patet in his, qui per temeritatem res suas iactant. j. q. 7. dispensationes. ff. ad le. Rho. de iac. l. j. & 2. damnum verò fit nobis nescientibus. ad id. 2. q. j. in primis. de iniurijs, olim. & c. in nostra. ff. ad l. Aquil. l. j. C. de iniur. l. damni. & de damnum a diminutione patrimonij. ff. de dam. in fec. l. 3. & hoc respectu iacturam includit. Io. An. ¶ No. quid operetur suspensio a beneficijs in monacho? Sol. Arch. ponit hic dictum Inno. & Host. de simo. dilectus. 2. quia operabitur, quod non vocabitur ad tractatum conventus, nec vocem habebit in conventu, nec recipiet prebendam in cōi, sed in ergastulo ei prouidebitur, fm Inno. ibi.
- 12 ¶ No. quid si isti sic suspendi celebrant in suis ordinibus sicut prius: an efficiantur irregulares? Sol. Arch. arguit, quod sic: quia isti sunt suspendi per crimen: & sic celebrando, ut queritur, efficiuntur irregulares. j. de re. iud. c. j. eo. lib. & j. de sen. exc. c. j. ad si. vbi patet, quod celebrans ante finem temporis suspensionis a canone irregularitatem incurrit: dicit tamè aliquos tenere prius: quia ex quo suspensio non est hic facta ad tempus, sed quousque peniteat: non videtur, quod sit irregularis. Sed secus est, vbi tempus certum statuitur a canone. & ita loquuntur ca. s. allegata. ¶ Nec obstat. huic dicto tex. 2. q. 5. presbyter. vbi dicit, quod debeat satisfacere ad suspendentis arbitrium: & tamè videtur, quod ante non possit celebrare: quia dicit Arch. quod ibi loquitur, quod sententia est lata ab homine: hic autè loquitur, quod suspensio est lata per viam iuris. ad hoc facit, quod no. Inno. de cle. excōi. mi. si celebrat. vbi dicit, quod ista potius videtur sententia Dei, quam canonis: quoniam quis suspenditur quousque satisfaciatur, vel quousque peniteat. unde licet post penam celebrat, & et si prius celebraret, non esset irregularis. De quo dic. ut plenius hinc in c. si celebrat. de cle. excōi. mi. Et per predicta infert Archi. quod si tales eligant durante ista suspensione, electio sua non irritabitur, dum tamen alia persona sit habilis, cum hoc non sit in re cautum. ¶ Nec ob. iura, quod dicunt prius. de consue. cum dilectus. cum si. quia intelliguntur de excōicatis, suspendis, vel interdictis ab homine, vel a iure. quod non est hic: quia isti potius intelliguntur de excōicatis, suspendis a Deo, quam a iure: & sic remanet Io. An. ¶ No. quod an isti raptores rerum ecclesiasticarum sint ipso iure excōicati? Sol. dicit Archi. quod ista dec. facit pro opi. illorum, qui tenent, quod sic. alleg. 12. q. 2. de laicis. vbi dicit tex. anathema prolatum est. Sed Hug. & Lau. tenent prius: & exponunt illum tex. j. constitutus est, ut proferatur. & probatur hoc per ver. si quis post. qui ibi sequitur. Et ad idè facit ea. cā. & q. hoc ius. in si. & ca. non liceat. vel scdò potest dici, quod loquatur illud c. de laicis, quando laici indebitè occupant bona prelatorum defunctorum, quod quos anathematis prolatum est. & quod ibi dicit, excōicetur, respicit actum denunciationis. Io. An. do. Io. de Imo. dicit, quod quicquid dicat Archi. iste loquitur in casu speciali, quoniam hoc sit vacante ecclesia. de ista materia hinc de fo. cōpe. conquestus. & de sen. excōi. ex tua. & c. conquestus: dicit ut ibi, quia non est materia nostra. ¶ No. an si non fuisset positum in tex. verbum plenè, deberet intelligi? Sol. dic. quod sic fm Arc. nam verbum restitutionis, habet plenam significationem. ff. de vsur. videamus. §. in Fauiana, & verbo restitutionis omnis

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Vel a iure. Adde Old. consi. 286. Ber.
- b ¶ Excommunicati. Adde Pe. de Anch. consi. 157.

Geminianus super Sexto Decretalium.

omnis utilitas ad iuris continetur. ff. de verb. sig. cum Prator. & hoc probat c. q. j. de cens. coniuncta cle. vnica. eo. ti. & ibi no. in gl. pe. & concordat huic c. venerabili. de of. delc. de sepul. c. j. in fi. 2. q. 3. per totum. Io. An. Sed qualiter satisfaciet monachus, cum non habeat proprium, ut possit restituere? sol. Arch. dicit, quod ista pena commutabitur in penam corporalem: & per illam perfectam de satisfactione, & restituere. alle. quod quis non potest ad impossibile obligari. de reg. iur. non potest. cum concor. Et pro illo dicto inducit. 1. q. 6. c. j. & quod ibi non. nam monachus conveniendus est, non ecclesia: sicut de servo, qui deliquit, & non eius dominus. C. de nox. l. pe. & fi. Ad hoc 3. q. 4. nulli. & 9. q. j. de persona. & quod utrobique. no. & quod no. ff. de offi. p. consil. observare. §. proficisci. in gl. j. in fi. & quod no. Inn. de privileg. cum olim pp. in gl. & male & monachus de servus. 54. dist. multos. & no. 11. q. j. nolo. in glo. nunquid. quod ergo de servo de, & de monacho dici potest. Io. An. ¶ No. istud dictum: quod monachus equiparatur servo. & hoc intellige verum in materia, quae est utriusque proportionabilis. & ita loquitur hic Arch. Sed in materia, quae non esset utriusque pariter proportionabilis, non equiparatur servo, quod patet: quia servitus inducit magnam capitis diminutionem, quod non facit professio: quia nulla capitis diminutionem inducit. C. de epis. & cler. Deo nobis. dictum est Io. An. in c. cum deputati. de iudi. super glo. ¶ Glo. j. in verbo, & adverte. recita per contrarium, quod ista decre. non facit ad titu. contra id, quod s. dictum est in principio. nam hic non tractatur de electione, sed de fructibus beneficii. glo. sol. quod non facit principaliter, sed per quandam rationem. ¶ Glo. 2. est literalis. ¶ Glo. super verbo, collegiatis. potest recitari per primum, quod occupanti fructus non imponatur ista pena. de hoc infra de offi. ord. praesenti. gl. sol. distinguendo. ¶ Gl. super ver. earundem, querit, an ista pena habeat locum in alijs occupatoribus, qui non sunt de ecclesia. gl. soluit, quod non. ¶ Gl. super ver. reservari. in prius. querit, per quem debeat fieri haec reservatio fructuum. gl. sol. deinde querit, an illud procedat in emolumento sigilli, vel alterius provenientis ex exercitio iurisdictionis. glo. soluit, & recitat duas opi. secundam dicit hodie approbatam. ¶ In fi. gl. idem cum Archid. tenet hic Io. Mo. in additione assignans rationem: quia capitulum tanquam administrator legitimus, alieno nomine administrat. nam si vellet hoc facere suo nomine, esset malae fidei possessor, qui non praescribit, infra de re. iur. possessor. Io. An. ¶ No. gl. t. quod relatiuum, quis, vel qui b, stat restrictivum. de quo remittit Io. An. ad no. per se in c. pro illorum. de praeben. & vide glo. in reg. prout, infra de re. iur. ¶ Glo. super verbo, officio, recita per contrarium, quod ista decre. male prouideat: quia clerici non poterunt officiare ecclesia: & sic diminuitur cultus diuinus. contra c. fi. de rescrip. gl. sol. in fi. gl. idem Io. Mo. ¶ Glo. in verbo, beneficijs, recita per primum, quod non debent isti esse suspensi ab omnibus beneficijs, supra eo. si compromissarius. glo. sol. duplicem rationem diuersitatis assignans. ¶ In fi. gl. sentit, quod suspensus ab officio, sit suspensus a beneficio, de quo remittit Io. An. ad no. per gl. in cle. cupientes. de penis. In quo autem de iste grauius peccare, quam in prius dicit Archid. quia committit latrocinium. allegat 87. dist. religiosum. 23. q. 3. iustus. 25. q. j. violatores. de incen. rui. nau. l. 3. §. senatus. & Ioan. Mo. dicit, quod hic peccat, ut iudex, vel administrator legitimus: sed ibi peccat, ut priuatus. Io. An. ¶ Glo. super verbo, donec. querit, an facta restitutione requiratur absolutio. sol. quod non, in n. glo. Archid. hic tractat no. per Inno. in c. cum bonae. de ara. & qual. Io. An. remittit ad glo. in cle. j. de deci. & illa concludit quod non requiratur absolutio, sed declaratio, an fuerit satisfactum. ¶ Glo. super verbo, plenè. querit, quando dicatur plena restitutio. & so. ¶ In fi. glo. Arch. recitat hic opin. Hug. qui dicebat, quod in restitutione istud modicum debet considerari in paupere, sed non in diuite. Sed Lap. simpliciter dicebat forte in talibus tam modicum non fore considerandum. & hoc no. 3. q. 2. c. 2. Sed ipse Arch. tenet hic, cum gl. alleg. ea causa, & q. si episcopus. ibi, integerrime. ¶ Nec obstat. quod inter coniunctas personas non curamus de modico. ff. de impen. in re. do. fac. omnino. de do. inter vir. & vxor. verum. quia istud fit in odium delinquentium: & quia talia frequentabantur. facit, quod no. ff. de dolo. l. idem. quod frequentius committitur in modicis furtis, quam dolus. Io. An. dicit in c. frequens, infra de resti. spol. quod per respectum ad spoliatum restitutio debet fieri integerrima: sed per respectum ad tertium secus videtur per d. ca. frequens. tu dic, quod si sumus in delictis: & tunc aut constat de mente dantis, & recipientis, quod male accipit, & etiam modicum inducit poenam, ut supra de limo. ex tua. & quod ibi no. aut non constat de mente, & tunc ex modico non est curandum, ut supra cod. tit. & si quones. de limo. aut non interuenit voluntas dantis, sed tantum accipientis: & tunc est in modicis curamus. & ita est potest procedere glo. hic. ¶ Glo. super ver. restituerint. querit, an iurificeret, si isti praestarent cautionem. & so. quod non. ¶ In fi. gl. idem, quod glo. tenet Arc. dicens, quod et si praelatus remitteret ei, non

prodesset non canonicè occupanti: & sic ista verba in tex. posita sumantur amare in odium delinquentium. alleg. no. 24. q. 4. si is. de sen. exc. cum desideres. & c. contingit, per Inn. videlicet, quod praelatus non potest remittere iniuriam ecclesiae illatam. Item ista est poena iuris, quae non tollitur nisi per illum, qui eam indit. Et remittit ad no. per se, supra eo. ca. j. in fi. pro & contra. tamen facit c. statutum. §. si quis. cum concor. ibi positus, supra de rescri. Io. An. Sed volens tenere opi. Arc. responderet, quod ibi loquitur de remittente, cuius erant bona. hic autem ista bona non sunt praelati, sed ecclesiae. ergo & c. ¶ Gl. in verbo, consuetudinibus. ponit, ubi erat haec consuetudo. ¶ In ea. glo. ibi, Gallicanis. dicit Io. An. se audiuisset a quibusdam suis socijs de partibus illis, quod ante hanc decre. sui canonicatus tempore vacationis ecclesiae triplicabantur. ¶ Glo. super verbo, firmitate. querit, qualiter firmari possunt consuetudines. & sol. ¶ Glo. fi. querit, an sint reuocata privilegia, vel statuta in alijs ecclesijs. so. quod no. tamen cum limitatione c. praesenti. de offi. ord. sunt seruanda.

ADDITIONES.

a ¶ Seruo. Adde Ang. latè, conf. 181.

b ¶ Quis, vel qui. Adde Old. conf. 126. Ber.

S Y M M A R I V M.

- 1 Nisi, dictio, sequens negatiuam stat inclusiuè.
- 2 Correctio iurium est vitanda.
- 3 Appellatio an dicatur iudicialis, vel extraiudicialis, quando appellatur ab executore dato super prouisione beneficii?
- 4 Constitutio exorbitans non extenditur ad illas, quae possent includi sub ratione etiam in lege expressa.

Constitutio. ¶ Glo. j. summat in principio, & sunt duae partes. secunda ibi, Quando verò. ubi ponit, quid in iudicialibus. & causam reddit ibi, Cum per eam. ¶ t. No. quod dictio,

- 1 nisi a, sequens negatiuam stat inclusiuè. vide gl. in regula, peccatum, infra de re. iur. Et vide aliquid supra de constitu. c. j. & fi. cod. lib. ¶ No. hic differentiam esse inter appellationem iudicialem, & extraiudicialem. In quibus autem differant vide per
- 2 Doct. supra de appel. bonae. & de maio. & obe. dilecti. ¶ No. t. quod correctio iurium est vitanda, supra cod. cum expediat. & quod iura noua disponentia super materia legis antiquae non mutant antiquam legem, nisi in casu expresso tantum. ¶ t. Quæro, an quando appellatur ab executore dato super prouisione beneficii, dicatur appellatio iudicialis, vel extraiudicialis? sol. dic, quod aut ipse assumit partes iudicis citando, & exceptiones admittendo: & ista dicitur appellatio iudicialis. Aut non assumit partes iudicis: & tunc dicitur extraiudicialis appellatio. ad hoc quod no. Inno. de praesum. dudum. & quod no. gl. in cle. j. de offi. deleg. & idem est dicendum de confirmatione, vel prouisione, secundum Pau. hic. ¶ No. istud dictum Pau. pro his, quae no. infra eod. titu. c. fi. ¶ Glo. j. in versi. habuit ortum. recita per contrarium de opi. Gar. & Guil. cum suis rationibus positus in glo. & sol. ut in eadem. ¶ In fi. glo. in eo, quod dicit glo. quod magis habemus parata remedia in iudicio, quam extra. facit, quod no. infra de schisma. c. j. in glo. fi. & infra de sen. excom. solet. in fi. Io. And. Et pro decisione huius c. inducit Io. de Imo. tex. c. vt circa. qui dicit, quando electionibus, postulationibus, & prouisionibus se opponunt, & propter hoc contigerit appellari: & non dicit, quando se in iudicio opponunt. Item, ibi dicitur, quod debet coram personis authenticis praestare iuramentum: sed si appelletur in iudicio, non posset dici, quod non esset praestitum iuramentum coram persona authentica: quia iudex est persona authentica. ¶ No. tamen istam glo. quae expressè vult, t. quod constitutio exorbitans non extendatur ad illa, quae possent includi sub ratione etiam in lege expressa: sed extenditur tantum ad illa, quae possent includi sub verbis in lege expressis. quia alia ratio, quam expressa suadet constitutionem non intelligi generaliter, ut sonat ratio expressa in lege. Sed dicit hic do. Ioan. de Imo. quod aut lex loquitur indefinitè, & ponit generalem rationem: nec habet aliam rationem, quae suadeat oppositum: & tunc extenditur ad comprehensa sub ratione, ut no. glo. super verbo, eligatur. in cle. j. eo. tit. aut alia ratio, quam expressa, suadet quod non extendatur ad omnia comprehensa sub illa ratione, & non extenditur, ut voluit hic glo. & facit gl. in verbo, prelati, in d. cle. j. aut lex specificè disponit in certo casu cum ratione generali: & tunc non debet attendi ratio, sed dispositio tantum, ex quo lex est exorbitans. argu. eorum, quae no. in authent. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. secundum eum. Et isto ultimo modo posset intelligi glo. in cle. auditor. super verbo, Romana curia, de rescri. quae vult, quod illa cle. tanquam exorbitans non extendatur ad auditum

ADDITIONES.

a ¶ Nisi. Adde Alex. conf. 422. lib. Ber.

b ¶ Exorbitans. Adde an in exorbitantibus fiat extensio. Alexan. conf. 87. Fulgo. conf. 58. Ro. conf. 337.

ad auditorem datum extra curiam : cum tñ ratio ibi expressa fortius concludat in auditore extra curiam dato, quàm in curia. ¶ Glo. super ver. anteriora. quærit, quid disponant anteriora iura. glo. remittit. ¶ In fi. glo. est mens glo. quod si in iudicio appellatur ab interlocutoria. exprimitur grauamen. Si vero a diffinitiuâ, sufficiat dicere, appello ab iniqua sententia, vt in dictis iuribus. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Procurator, an detur ecclesie vacanti, an administrator, non est differentia.
- 2 Papa solus potest dare administratorem ecclesie cathedrali vacanti.
- 3 Alienare bona ecclesie cathedralis, dicitur esse iurisdictionis Episcopalis.
- 4 Electus, & confirmatus in Episcopum, potest exercere iurisdictionalia.
- 5 Confirmatus potest alienare immobilia seruata iuris solennitate.
- 6 Visitator an possit licentiarum clericum, & transeat de vna ecclesia ad aliam.
- 7 Abbas datus administrator ecclesie cathedrali vacanti, an possit conferre ordines minores clericis subiectis illi ecclesie.
- 8 Episcopo vni, an possit committi, quod sit administrator duarum ecclesiarum cathedralium.
- 9 Prohibitus alienare immobilia, potest alienare mobilia preçiosa in casu a iure permissio.
- 10 Papa dando visitatorem, an videatur reseruasse sibi potestatem eligendi?

Scui procu. ¶ Habens plenam administrationem cathedralis ecclesie in spiritualibus, & temporalibus iurisdictionalia exercere potest, sacramentalia non, nisi Episcopus fuerit. h. d. Primò tractat de his, quæ sunt iurisdictionis; secundo de his, quæ sunt ordinis ibi, illa quippe. ¶ No. differentia non esse, an detur ecclesie vacanti procurator, an administrator: quandoq; etiam appellatur visitator. j. de sup. neg. prel. c. fi. cū concor. Ioan. An. ¶ No. solum Papam dare administratorem ecclesie vacanti cathedrali. alios casus Papæ reseruatos vide p. gl. s. de off. leg. q. translationem. ¶ No. ar. q. alienare bona ecclesie cathedralis, dicitur esse iurisdictionis Episcopalis. ¶ No. q. electus, & confirmatus in Episcopum, potest exercere iurisdictionalia. ad hoc s. eo. transmissam. ¶ No. q. quædam sunt iurisdictionis Episcopalis, quædam ordinis, & consecrationis. vt de Io. And. de excess. prel. accedentibus. ¶ No. ar. q. confirmatus potest alienare immobilia sicut consecratus, seruata tamē iuris solennitate. ¶ Quæro, an istud c. procedat in dato ecclesijs inferioribus. Sol. Arch. tenet, q. sic. & ad istum tex. respondet, q. narrat factum: quod idem est in inferioribus. Sed dicit Io. An. q. per respectum ad id, quod hic dicitur de potestate Papæ, & de eo, quod dicitur de consecratione, tex. proprie loquitur de ecclesia cathedrali. In alijs autem procedit dictum Arch. Io. An. Sed posset seruari dictum Arch. etiam in his, quæ requirunt mysterium consecrationis: quia Abbates possunt conferre ordines minores. s. de eta. & qual. cum contingat. & infra de priuil. Abbates. vnde si daretur Episcopus, vel Abbas administrator inferiori ecclesie, posset procedere dictum Arch. ¶ Quæro, quid si fiat commissio sub illa forma, electo in Episcopum: an talis commissio habeat vim confirmationis. Arch. ponit hic opin. quæ ponuntur s. eo. tit. cum nobis olim. In gl. pen. & super illa, & ibi remittit Io. And. Concludit Com post. q. si apparet per aliqua verba, q. voluerit ipsum confirmare, confirmatus erit: vt si diceret ipsum consecrari adueniente tempore, alijs secus. ¶ Quæro, an iste visitator possit licentiarum clericum, vt de vna ecclesia transeat ad aliam? Sol. gl. tenet, q. nou. 71. dist. fraternitatem. & Arch. j. de sup. neg. prel. c. fi. sed dicit Io. An. q. iste tex. destruit opinionem illorum per verbum, dumtaxat: quod restringit potestatem istorum ad vnum casum tantum circa alienationem, fm eum. Io. And. ¶ Vidi dubitari, an Abbas datus administrator ecclesie cathedrali vacanti, possit ordines minores conferre clericis subiectis illi ecclesie de ordinibus, quos conferre potest de iure, de quibus habetur de eta. & qual. cum contingat? quidam dicebat, q. non, p. hunc tex. qui dicit, q. hoc potest administrator, quando est Episcopus. ergo secus videtur in alio. Ego dicebam contrarium, quia ex quo Abbas alijs habet potestatem ex sua propria virtute, vt patet 69. dist. quoniam. & d. c. cum contingat. ergo videtur, q. possit: non enim poterat Abbas tales primò ordinare ex defectu iurisdictionis, non autem ex defectu quoad habitum potestatis, vt patet j. de priuil. Abbates. in fi. sed datio administrationis tribuit sibi iurisdictionem, vt hic patet: ergo in eo concurrunt vtrique potestas requisita ad collationem talium ordinum. s. potestas sacramentalis, & iurisdictionalis: & sic potest conferre. Non obstat iste tex. quia potest responderi, q. sic occurrit de facto: & ideo Papa de Episcopo sic respondit. vel potest dici, quod hic interrogabatur de omnibus illis, quæ exposcunt mysterium consecrationis. ideo Papa respondit, quod si est Episcopus, poterit. & est ratio, quia Abbas non potest exercere sacramentalia omnia, sed aliqua tantum, vt no. de excess. prel. accedentibus. ergo oportuit de Episcopo di-

cere: non tñ per hoc negat, quin si fuerit alius, qui partē possit exercere, illā exercere non possit. ¶ Nunquid vni episcopo possit committi, q. sit administrator duarum ecclesiarum cathedralium. Gl. j. tenet, q. sic 12. q. j. qm. & ibi tex. ¶ Gl. j. querit, an prælatus dicatur habere liberam administrationē. Gl. inducit tex. q. sic, & alle. gl. quæ tenet pro & contra. demum infert, q. donare nō potest. ¶ In ea. gl. in fi. super isto, an prælatus habeat liberā, & generalē administrationē. tenet, q. sic Host. in sum. de iureiu. s. si quis possit. ver. in rebus. ad idē j. de sup. neg. prel. gradi. vbi patet, q. coadiutor habet liberam & generalē. & sic ēt no. 7. q. j. c. j. in gl. fi. Goff. de transa. contingit. & de his, quæ sunt a prelato. nouit. dicit, q. habet generalē, sed nō liberam. Vin. in d. c. nouit. & de rescr. edoceri. dicit, q. habet liberam, vbi habet consensum capituli, alijs nō. fallit in casu c. pastoralis. de his, quæ sunt a prelato. Item fallit, quando Papa specialiter cōmittit liberā, & generalē, vt hic facit, & in d. c. grandi. Io. And. Ex prædictis Do. Ioan. de Imo. dicit, q. posset distinguī, q. aut Papa exprimit in cōmissione, q. habeat liberā, & generalē, & planū est, q. habeat, vt est dictum in 2. fallē. aut nō exprimitur. & tūc si sunt actus, quos pōt gerere sine cōsensu, vel consilio capituli, & dicitur habere liberam, & generalē, vt d. c. pastoralis. aut nō pōt exercere sine cōsensu capituli, & tunc si capitulū consentit, habet liberā, & generalem. Si verò non consentit, non habet, vt dicit Vin. Quid autem operetur verbum, libera, b. possum in procuratorio, habetur ff. de procurato. l. procurator cui. & j. de procura. qui ad agendum. in fi. Io. And. ¶ Gl. in verbo, spiritualibus, quærit circa potestatem istorum de duabus questionibus, & so. In fi. gl. idem Arch. qui alle. C. de off. eius, qui vicem alte. ger. l. j. & 2. ff. de tute. l. quæsitum. Io. An. ¶ Gl. super verbo, soli. recita per prium, q. non sit verum, q. soli Papæ competat datio visitatoris. j. de supplē. negli. prel. ecclesie. gl. fatetur contrariū, quia fallit illo casu. ¶ In fi. gl. vel dic, q. dare visitatorem, qui possit beneficia conferre spectantia ad collationem episcopi, soli Papæ cōpetit. & ita pōt vno modo intelligi iste tex. referendo soli, ad hanc potestatem liberam, & generalē. Aut datur visitator ab inferiore, & ille non pōt conferre, quia tam liberam potestatem non potest inferior dare, vt in contrario. & isto modo intelligendo non esset necessaria suppletio gl. Io. An. ¶ Gl. in ver. immobilium, quærit, quid de mobilibus pretiosis, & quid de immobilibus, quæ diu seruari non possunt, & sol. ¶ In fi. gl. no. ex gl. t. q. prohibitus alienare immobilia, pōt alienare mobilia pretiosa in casu a iure permissio. In contrarium facit gl. fi. in c. j. j. de cle. egro. sed dicit, q. quandoq; vniuersaliter prohibita est alienatio omnium rerum, & nō poterit mobilia ēt pretiosa alienare. ita pcedat illa gl. aut prohibetur alienatio immobilium tantū, & poterit alienare mobilia ēt pretiosa. ita procedat ista gl. dum tamen hoc faciat in casu permissio, vt dixit gl. ista. ¶ Quæro, an iste possit donare de bonis ecclesie pro sua voluntate. Io. An. dicit, q. non, & ēt fructus & bona mobilia, cū non sit spōsus, nec prælatus ecclesie. 24. dist. presbyteri. nec debet facere fructus suos, sed reseruare oīa futuro successor. 12. q. 2. hoc ius. s. eo. quia sape. & est etiam obligatus reddere rōnē de administratione. 2. q. 7. quia propter. 10. q. 3. c. j. de accu. qualiter. fm Arch. dicit tamen, q. iste debet habere quotidianas expensas de bonis ecclesie. ar. j. de cle. egro. c. j. s. pen. & q. administrat, & disponit fm formā c. grandi. j. de sup. neg. prel. & ff. de procu. procurator cui. Io. An. ¶ Glo. pe. in prin. quærit, & remittit pro solutione. deinde querit, an istius officium expiret morte dantis? & sol. q. non. ¶ Item querit, an Papa dando visitatorem videatur in se reseruasse potestatem eligendi. & recitat opi. q. sic, tamē dicit hoc non bene iure probari. ¶ In ea. gl. ibi, de off. le. c. 2. idem quod gl. tenet Arch. 7. q. j. c. j. super glo. fi. alle. de app. vt nostrum. & ff. de acq. poss. qui absenti. & j. de concess. præbē. quia cunctis. Io. An. & istud vltimum tenet D. Pet. de Anch. quia contrariū probat lex, quæ dicit q. hæreditas potest adiri, licet datus sit curator hæreditati, vt l. si quis instituatur. ff. de hære. insti. sic etiā dicendū est in prelato, & est bona æquiparatio, quia hæreditati iacenti potest dari curator, qui est ad tempus, & tamen hære. insti. Et sicut ecclesie vacanti datur administrator ad tempus, sed non prælatus temporalis. 7. q. j. pastoralis. Credo istud verum, quia per dationem administratoris factam per Papā non aufertur ius eligendi his, quibus de iure competit, vt expressē probat

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Liberam & generalem. Adde Ro. consi. 350. Ber.
- b ¶ Libera. Adde Ale. consi. 22. j. lib. vbi etiam ponit, quid de istis administratoribus iudicis, an possint donare?
- c ¶ Seruari non possunt. Adde an pecunia sit de bonis, quæ diu seruari nō possunt. Roma. consi. 188. & ibi vide, quod pulchrē voluit.
- d ¶ Quod non. Aude, an sit simpliciter verum. Ro. consi. 50.

Geminianus super Sexto Decretalium.

probat tex. 61. dist. obitum. & c. Catinensis. & 7. q. j. cōstitutus. imō in d. c. cōstitutus. puniſt, ſi non procurat, q̄ electores eligant. ¶ Gl. ſi. recita p̄ prium, q̄ quis nō pōt per aliū, qđ non pōt per ſe, vt in regula, pōt. j. de reg. iur. ¶ Gl. remittit p̄ ſolutione.

S V M M A R I V M.

- 1 Discordia orta inter electores ſuper electione, inducit graua damna eccleſiis vacantibus.
- 2 Iura debent fieri ſuper his, quę frequenter occurrunt.
- 3 Monialium appellatione comprehenduntur professe, & non professe.
- 4 Aetas eadem requiritur in Abbatiſſa, quę requiritur in Episcopo.
- 5 Relatiuum refertur ad proximum ſubſtantiuum.
- 6 Episcopus non diſpenſat in ætate cum promotus ad dignitatem, niſi habeat curam animarum.

Ndemnitatibus. ¶ Gl. j. diuidit totā decretalem. deinde ſummat primam partem. Io. An. ponit alias diuiſiones ſuper gl. ſed non multū curo. legam per partes mo-

- 1 reſoluto. ¶ No. q̄ discordia orta inter electores ſuper electione inducit graua damna eccleſiis vacantibus. ¶ No. q̄ iura debent fieri ſuper his, quę frequenter occurrunt. de quo de deſpon. impu. literas. ¶ No. duo requiſita ad hoc, vt moniales habeant vocem in electione Abbatiſſe: & ſic alterum ex eis non ſufficeret. vñ ſi feciſſet profeſſionem añ duodecim annum non eſſet habilis ad vocem dandā. ¶ No. q̄ appellatione monialium comprehendunt professe, & non professe. & ſic facit, q̄ ſi relinqueret per teſtatores aliquid dandū monialibus certi monaſterij: intelligit de p̄ſeſis, & nō profeſſis. ¶ No. nō eſſe dñm in modo eligendi prælatus, licet diuerſo hoīe nuncupetur. & facit tex. q̄ iura loquentia de Abbatiſſa, locum habeant et in Prioriſſa. ¶ No. q̄ eadem ætas requiritur in Abbatiſſa, quę requiritur in Episcopo. ¶ No. q̄ quo ad electionem paſſuam requiritur expreſſa profeſſio: quod ſecus eſt in actiua. cōcor. ſ. eo. nullus. ¶ Opp. q̄ tex. non procedat, quia pręſuppoſit, q̄ monialis dicatur illa, quę eſt nouitia, & non profeſſa. qđ probat, quia primo ponit regulam; qđ nulla monialis eligat, niſi ſit profeſſa: ad hoc ergo, vt exceptio ſit de regula, prout debet, vt not. j. de reg. iur. in proce. ſequitur, q̄ ſub regula includatur non profeſſa: ſed hoc eſt falſum, quia monialis proprie eſt, quę eſt profeſſa. arg. j. de regula. c. j. & c. cōſtitutionem. & qđ nō. gl. in c. j. de relig. dom. ſol. Io. An. dicit ſupplendum ad tex. vt quaſi ſentiat, q̄ iſte tex. velit prouidere circa duo. ſ. q̄ nulla recipiatur ante duodecim annum, & q̄ ad electionem non admittatur, niſi ſit profeſſa. Sed iſta non vñ bona ſolutio, quia etiam ante duodecim annū poteſt recipi, vt probat tex. j. de re. c. j. ſ. ſecus. Ideo ſol. ſecundo, q̄ non profeſſa pōt dici monialis, habito reſpectu ad habitum per eam aſſumptum, vel p̄ reſpectum ad receptionē: his modis pōt dici monialis, ſm Io. An. Et per hoc facit j. de ſent. exc. religioſo. 2. reſpon. vbi nouiſius vocatur religioſus, licet non cum effectu. ¶ Gl. 2. recita p̄ prium, q̄ moniales non poſſunt damnum ſuſtinere ex vacatio- ne in tpalibus, quia non poſſunt habere proprium, vt j. de ſta. regu. cum ad monaſterium. Cuius prium innuit text. cum ſm grammaticos relatiuum refert ad proximum ſubſtantiuū. ad hoc gl. j. in fi. 33. diſt. cōiter. Gl. timore prii ſol. referēdo ad monaſterium. ¶ In fi. gl. nō. gl. iūcto tex. q̄ relatiuum, quis, vel qui, non refert ſubſtantiuum proximum, qm materia frequens nō congruit illi, ſed alteri pręcedenti. ¶ Gl. in ver. duodeci- mum. querit, quare ante non admittat. gl. ſol. & dat ſimile in viro. ¶ Gl. ſuper ver. Prioriſſa (quia alię ſunt literales) querit, an idem ſit, ſi alio noīe vocet. gl. ſol. q̄ ſic. ¶ Gl. in ver. guberna- tur. querit, an iſtud procedat in Prioriſſa, vel Supprioriſſa clau- ſtrali. & ſol. q̄ non. ¶ In fi. gl. idem Arch. & ſic non æquiparant Prioriſſa clauſtralis, & principalis quoad ætatem. Sed hic quō ad profeſſionem expreſſam æquiparant, quia in Prioriſſa clau- ſtrali requiritur profeſſio, vt nō. in cle. ne in agro. ſ. ſanē. 2. de ſta. reg. Io. An. ¶ Gl. in ver. eligatur, opponit, q̄ imō in inferiori ætate praſciuntur eccleſijs, ſicut videmus in Episcopo, qui in ætate inferiori pōt poſtulari. gl. fatetur prium ſubdens, q̄ a Papa debet fieri poſtulatō. ¶ In fi. gl. prium vult Arch. qui te- net, q̄ ab inferiore a Papa, poterit poſtulari, per illud c. de æta. & qual. hic allegatum, cum non habeat curam, & de poenit. & remis. noua quædam. Io. An. tenet hic. gl. dicens, q̄ non eſt ve- dilecta. & remittit ad nō. in cle. j. eo. tit. in gl. non prohibet. Io. An. Lap. Abb. dicit, q̄ pro dicto Arch. facit dictum Inn. quod ipſe ponit 18. q. 2. quā ſit in gl. ſi religioſus. vbi dicit, q̄ ſi re- ligioſus vocetur ad Abbatiam, vel ad Prioratū, vel aliam di- gnitatem inferiorem Episcopatu, vt diſpenſatione egeat: pote- rit Episcopus diſpenſare. & dicit tenendum, quod ibi nō. & p̄ Io. An. ſ. de æta. & qual. tuam. ſuper verbo, ex tuæ dñtaxat & c. Et facit j. de æta. & qua. permittimus. Et quod ipſe nō. poſt Ho- ſti. de cor. viti. Thomas. ſm Lap. Credo gl. hic veram, quia po-

ſtulatō debet fieri ab illo, qui habet ptatem in vitio diſpenſa- di. vt not. Inn. in c. ſi. ſ. de poſtul. præl. Sed t̄ Episcopus in ætate non diſpenſat cum promotus ad dignitatem, niſi habeat curā animarum, vt de æta. & qual. permittimus. & cura aīarum non intelligitur tantum de cura in foro poenitentiali, ſed & de cu- ra in foro contentioſo, vel quaſi, vt nō. de pręb. de multa. & ſ. eo. dudum. 2. & Abbatiſſa talem curam habet, vt nō. in d. c. di- lecta. de maior. & obed. ¶ Gl. ſuper verbo, triceſimum. recita per prium; q̄ imō debet eſſe ſexagenaria illa, quę eligiſ in Ab- batiſſam. 20. q. j. iuuenulas. gl. ſol. q̄ iure antiquo illud proce- debat: tñ non ſeruabatur illud ante iſtum tex. ¶ In fi. glo. idem Io. Mo. & Arch. Et eſt ratio diuerſitatis. ſ. fragilitas ſexus. Nec obſt. C. de his, qui ve. æta. imp. l. 2. & quod ibi nō. vbi datur ve- nia mulieri xvij. an. & maſculo xx. quia illud procedit in admi- niſtratione proprii patrimonij, hic in eccleſiaſtica dignitate. Sol. dic tu, q̄ iſtud dependet a voluntate Principis, cui placuit ſic diſponere. Io. An. hodie de ætate Abbatiſſe habes in cle. ne in agro. ſ. ceterum. de ſta. reg. ¶ Gl. ſuper ver. expreſſe. colligit notabile; quod requirit expreſſa profeſſio. & deinde querit, qualiter fiat profeſſio tacita. & ſol. ¶ In ea. gl. ibi vltra annum. dic de hoc, vt hodie hñ in cle. eos, de regula. & quod ibi nō. in gl. 2. & in glo. integrum. Sunt etiam duo alij modi, quibus in- cluditur profeſſio tacita: de quibus patet in c. cōſulti, ſupra de regu. & in c. vidua. cod. titu. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Et non professe. Adde, quod ſolum professe contineantur, Fre. conſi. 209.
- b ¶ Non diſpenſat. Adde, an Episcopus diſpenſare poſſit in ætate, Ro. cōſ. 225. B.

S V M M A R I V M.

- 1 Forma c. quia propter. debet ſeruari in electione Abbatiſſe.
- 2 Exceptio diſſert a contradictione.
- 3 Superior poteſt ex officio inquirere, an actus ſit legitimus, vel non?
- 4 Abbatiſſa appellatur electa, & confirmata etiam ante benedictionem.
- 5 Conuentus appellatur congregatio monialium.
- 6 Monialis vna, an poſſit implorare officiū Iudicis ſuper electione Abbatiſſe?
- 7 Conſtitutio exorbitans, diſponens de re ſimplici, qualiter extendatur ad rem iſtam.

Sane. ¶ No. ar. q̄ t̄ in electione Abbatiſſe debet ſeruari forma c. quia propter. cum hic di- catur de via ſcrutinij. ¶ No. q̄ electionem factam a duabus partibus monialium non admittitur ali- qua exceptio: & ſic in hoc vñ ſimilis electioni Papę. ¶ No. ar. quod t̄ exceptio diſſert a contradictione: & ſic vñ, q̄ excipiens non p̄dicat. quod nō. quia ſi eſſet datum mandatum procura- tori ad excipiendum: non vñ, q̄ poſſit p̄dicere, ne literę extra- herentur de curia. ¶ No. q̄ licet p̄ actum concernentem vtili- tatem publicā, pars repellatur a ptate excipiendi, vel contra- dicendi, tñhilominus po- teſt ſuperior ex officio inquirere, an actus ſit legitimus, vel non. ¶ No. op. ar. quod telecta, & con- firmata appellatur Abbatiſſa et ante benedictionem. & ſic li- cet Ep̄s nō voceſ Ep̄s ante conſecrationē, vt nō. gl. in c. j. de re- lig. do. ſecus vñ in Abbatiſſa. ¶ No. aliud ſpale in electione Ab- batiſſe, quia pt fieri acceſſus recedendo ab vna electione trāſe- undo ad alia, ſicut ſit t̄ electione Papę: debet tñ fieri, anteq̄ di- uertant ad actus extraneos. ¶ No. q̄ congregatio monialium appellatur conuentus, ſicut cōgregatio monachorum. ¶ No. quod confirmatio debet pręcedere benedictionē Abbatiſſe. ¶ No. caſum, in quo licitum eſt variare publicato ſcrutinio, re- gulariter ſecus, vt in d. c. publicato. ſ. eo. tit. ¶ Opp. quod ap- pellatione interpoſita ad Papam non poſſit inferior confirma- re electionem. ſ. eo. tit. ſi poſſit. ſol. illud procedit regulariter: hic autem loquitur in caſu ſpeciali, ſm Io. And. Et poteſt eſſe rō, quia hic agitur de electione monialium, vbi eſt maius peri- culum pp̄ moram ex fragilitate ſexus. ¶ Opp. quod imō appel- latō ſit in electione Abbatiſſe admittenda, vt ſ. eo. c. ſ. porro. ſol. aut tertia pars capituli, vel maior pars appellat: & tunc hec appellatio nō eſt admittenda, vt hic. aut appellat maior pars totius capituli: & tunc admittat appellatio, vt in d. ſ. porro. Io. And. Sed quid ſi alius de extra cōuentum appellat pro ſuo in- teſſe, an admitteſ talis appellatio? Sol. dicit Io. An. quod ſic, quia ſeruarent alia iura, cum nō reperiant hic cōtenta, niſi tan- tum, qm moniales appellant, ergo ſtabimus iuri antiquo. ad hoc ſ. c. cōſtitutio. in fi. & ſm Lap. pro hoc facit, quod dñ de clauſula, appellatione remota. quod nō extendat ad tertium: vt nō. ſ. de off. deleg. ſuper eo. ſm Lap. Et hoc dicit verum Io. de San. Geor. ſi tale intereſſe eſt propriū ipſius appellantis, vt quia

ADDITIONES.

- a ¶ Contradicat. An autem, & quando excipiens, & replicans videatur ſateri in- tentionem aduerſarij. vide D. Fel. in c. cum venerabilis. de excep. ver. an. & quando reus.
- b ¶ Ante benedictionem. Adde Oldr. conſi. 14. vbi vide, quando vacent benefi- cia Abbatis. Ber.

quia dicit prouisionem ad se pertinere, vel dignitatem sibi col-
latam per eum, qui potest: secus si talis tertius prætenderet in-
teresse cõe, vt quia impugnatur prætectu defectus formæ, vel p-
sonæ, & nil allegat. sed pro eo facit cle. constitutionem. eo. tit.
¶ Quid si vna ex monialibus tertiæ partis vult implorare offi-
cium Iudicis, Iudice volente: puta, quia offert probationes cõ-
cludentes illam esse ineligibilem: vel q̄ fuit electa ab illis, quæ
illam eligere non potuerunt: vt quia de iure speciali ad alios
pertinebat electio: vel q̄ erant excõicata, vel interdicta: ita q̄
non potuerunt eligere: & sic per ista informabit Iudex, an de-
beat infirmare, vel confirmare? Sol. dicit Arch. q̄ admittetur s.
c. si quando. §. si. nec hoc hic prohibetur. Ad idem facit j. eo. §.
ceterum. vbi referuatur istis accusatio, & denunciatio: fortius
ergo admittent ad istam coadiuuationē, & maximē cum sua
interfit habere bonam prelaturā. & facit ad hoc j. vt li. pen. c. 2.
imò vñ licere Iudici talem coadiuuationē facere: quia dēt om-
nibus modis laborare ad veritatē eruendā. 30. q. 5. iudicantē.
Insti. de acti. §. curare. ad idem facit, quia coadiuuans non vide-
tur actum præiudicialē facere, cum iste actus non noīet inter
alios actus iudiciales, vt in c. quoniam q̄ falsam. de prob. Ioan.
de Imo. dicit, q̄ Arch. dicit hic, q̄ pōt opponi de excõicatione
eligentiū: non est verum per cle. q̄ circa. & quod ibi no. eo. tit.
fm cum. gl. in d. cle. hoc non firmat. & de hoc ultimo dicit hic
cum gl. Et dicit Io. An. hic, q̄ si istud aliās, q̄ hic pōit, expona-
tur aliās q̄ consideratione numeri, probat, q̄ voces aliās inha-
biles cõputarent in numero. An ista benedictio Abbatis sit
simplex, & an quolibet die dari possit, & an sit reiterabilis. re-
mittit Io. An. ad no. in cle. attendentes. §. statuimus. in gl. 2. de
sta. regu. Et quod dī hic, q̄ benedicant: intellige, si sunt solitæ
benedici, vt in prædicto §. statuimus. Io. An. ¶ Gl. super ver. nō
obstante. recita per prium, q̄ imò admittit exceptio q̄ electam
a duabus partibus, si opponatur tale quid, quod annullat votū.
§. c. si quando. pone exemplū, quod ponit gl. ¶ Glo. ponit tres
opin. ¶ In ea. gl. ibi, in consistorio dixisse. cõcludit hic Io. de S.
Geor. iūctis his, quæ habent in d. cle. quod circa. eo. ti. q̄ in ele-
ctione monialium, & religiosarum, fm terminos c. quorundā.
§. eo. ti. quidam sunt, qui nunq̄ habuerunt vocem in capitulo,
sicut non professi impuberes, & non constituti in sacris, & mē-
dicantes, qui non ad mendicandū transeunt, de quibus hī in
cle. vt professores. de regula. & isti non computant in numero
in monasterijs marium, & foeminarū: quidam sunt, qui habent
vocem in habitu, sed non in actu propter iuris prohibitionem:
quia sunt excõicati, interdicti, & suspensi, & similes: & tunc isti
bene computant in numero ad monasterium vtriusq; sexus.
Sed in hoc est dīa, quia in monasterijs marium voces talium
non afferunt suffragiū: imò si tales admittant, nocent alijs. §.
c. cum inter R. & de consue. cum dilectus. & sic computantur
tantum, vt noceant, non vt profint. In monasterijs verò mulie-
rum planū est, q̄ computant, vt noceant. Item computant, vt
profint, vt quando in forma scrutinij facta est electio a duabus
partibus a principio, vel per accessum: vel facta electio ī for-
ma compromissi, cui minor pars se opponit: quia tunc talium
voces bene afferunt suffragiū, cum tūc nulla exceptio alterius
partis admittat, vt hic, & in §. ceterū. sed quando aliqua est ele-
cta per viam scrutinij a maiori parte tantū: vel quando in for-
ma cõpromissi maior pars se opponit: tunc talium voces non
conferunt suffragium, quia in dictis casibus admittunt excep-
tiones partis alterius, & Iudex de cā cognoscit, vt in §. si aut. &
d. §. ceterum, fm Io. prædictum. idem tenet hic Pau. ¶ In ea. gl.
ibi, quid dicemus. recita gl. per q̄onem in ea formatam vsq; ad
verf. item quid. & ibi recita per aliam q̄onem, prout format gl.
7 quæ clara est. ¶ In fi. gl. no. optimam gl. ¶ q̄ constitutio exorbi-
tans, disponens de re simplici, extendit ad rem mixtam, quan-
tum ad alias qualitates, q̄ concernunt personas facientes actū
simplicem, prout illæ qualitates interueniunt in actu mixto. q̄-
tum aut ad qualitates, quæ respiciunt aliam personā, quæ facit
actum mixtum, non extendit constitutio: quod bene no. ¶ Gl.
super ver. canonica, quærit, quando electio dicat canonica. gl.
sol. ¶ In ea. gl. ibi, illegitimē nata. idem Arch. cum ista repellat
etiam ab hereditate tpali. de or. cog. tuam. & idem tenet Ioā.
Mo. hic in addi. allegat auth. quib. mo. na. effi. sui. §. filium. col-
la. 7. ad idem facit, quia personæ integri status sunt promouen-
dæ ad honores. ff. de va. & extraor. cogn. l. cognitionem. §. esti-
matio. & §. de accu. Deus omnipotens. nam esse illegitimum,
non est defectus. §. de purg. cano. accedens. & vacillat eius opi-
nio, qd̄ esse nō debet. 33. dist. laici. Item, quia illegitimus repel-
litur pp̄ suspicionem imitationis cõtinentiæ p̄ne. §. de fil. pres-
by. literas. & hæc suspitio plus est in foemina, q̄ in viro, iuxta il-
lud: Insequi leuiter filia matris iter. ergo foeminam fortius re-
pellimus. Item sæpe iura foeminas, & masculos æquiparant.
20. q. si. virgines. & §. seq. & in au. h. de mona. §. ordinationes.
in fi. alle. §. quicunq; & §. in omnibus. colla. j. Ad idem §. de iu.

calū. c. j. §. præterea. & ista alleg. Io. Mo. quia iura. 59. dist. & de
fil. presb. per totū, loquunt de masculis, quorum appellatione
non comprehendunt foeminæ in materia odiosa. de quo §. c.
generali. Item, quia religio operat in masculo, q̄ licet sit illegi-
timus, licet promouet ad ordines, licet non ad dignitates. §.
de fil. presb. c. j. & c. cum mulier nō sit capax ordinis, saltē sit ca-
pax dignitatis: & sic religio aliquid operet in illa. Item, quia plu-
ra incumbunt prelatis masculis, q̄ mulieribus. §. de pœ. & re-
mis. noua. de mai. & obe. dilecta. & sic merito potior dēt esse il-
la, cui plura incumbunt. Io. An. sentit ergo, q̄ his nō obstanti-
bus procedit glo. hic per rōnes superius alle. per Io. Mo. In ea.
gl. ibi, iuuēculas. & ibi de hoc. & 31. q. j. q̄o virginibus. & hic
per Arch. vide gl. in cle. attendentes. §. statuimus. ¶ In gl. puta.
Io. An. vide et per Arch. 36. dist. acutius. ¶ Gl. super ver. proces-
sum, recita per prium, q̄ publicato scrutinio non sit licitū va-
riare §. eo. publicato. gl. sol. q̄ hic ē speciale. ¶ Gl. in ver. diuer-
tant. recita per prium, q̄ pōsint accedere et post diuisionē ad
alios actus, vt in c. licet. eo. tit. gl. sol. q̄ loquunt in diuersis casu-
bus, & assignat hic rōnem diuersitatis. ¶ In ea. gl. ibi, accedere.
Intellige gl. quando pendet scrutinium: de quo vide, qd̄ no. in
præl. c. licet, in prin. Io. An. ¶ In fi. gl. & facit pro gl. de ver. si-
gni. forus. cum concor. ibi pōitis. Io. An. ¶ Gl. super ver. extra-
neos, alle. cum concor. ad tex. ¶ In ea. gl. ibi, cum post petita, &
fm illa iura dēt intelligi, qd̄ hic dī fm Arch. vt dicat actus ex-
traneus ab electione, q̄ tūc fit, prout dī. & pro intellectu huius
verbi remittit Io. Mo. ff. de test. hæredes palā. §. si. ff. de duobus
re. l. duos. in fi. ff. de ver. ob. l. cōtinuus. j. respōso. & ad l. Iulīā
de adult. l. qd̄ ait. §. qd̄ ait lex. C. de testa. cū antiquitas. Io. An.
¶ Gl. super ver. oī prauitate. declarat tex. ¶ Gl. super ver. maio-
rem, querit, & sol. ¶ Gl. super ver. computatis, querit, an maior
pars debeat cõputari si dissentit: sol. q̄ sic, quia nō pnt dissentire.
¶ Gl. sup ver. præmissam. quærit de intellectu tex. & soluit.

S V M M A R I V M.

1 Abbatisa habet dignitatem.

Verum si quæ fuerunt. ¶ No. q̄ exclu-
cipiēdi, ne differat negotium, non censet exclusus
a p̄tate excusandi, vel denunciandi post actum fini-
tum. ad hoc §. de appel. cōstitutus. & de accu. accedens. ¶ No.
1 Abbatisam habere dignitatē. ¶ No. ar. optimū ex ordine tex.
q̄ Abbatisa pōt benedici, et anteq̄ habeat possessionē mona-
sterij, & sic possit dici et de Abbate. ¶ Quæro, quid poterūt op-
ponere isti per viā accusationis post cōfirmationē? Sol. dic, q̄
illa tantū, q̄ respiciunt personā electā: illa aut, q̄ respiciunt de-
fectum formæ, nō poterunt opponere, quia oīs talis defectus ē
purgatus per cōfirmationē solenniter factā a Iudice idoneo,
vt no. Inn. & Comp. §. c. qd̄ sicut. & Host. §. de accu. c. si. fm Io.
de S. Geor. licet q̄ dicat Arch. tenere prium. Sed ipse concor.
opi. q̄ dictum Inn. præcedat in casu huius decre. quia hic vñ re-
motus per Papam oīs defectus formæ, ex quo mandat electio-
nem cōfirmari, nō obstante aliqua exceptione. & ideo nō po-
terit obijci mō de vitio formæ, sed sic vitium personæ electæ.
Et pōt esse rō, quia formæ vitium nō lædit ecclesiam, sed vitium
personæ lædit moniales, & ecclesiam: opi. verò Arch. procedit
in alijs casibus, de quibus dic, vt §. eo. si cui. fm eum. ¶ Gl. sup
verbo, possessionem. quærit, an istud habeat locum in alijs ele-
ctionibus. gl. sol. ¶ Gl. super ver. facultates. recita per cōtrariū,
q̄ ex quo istis datur actio, fortius deberet dari exceptio. ff. de
reg. iu. inuitus. gl. sol. ¶ In ea. gl. ibi, speciale, intellige gl. q̄ hic
est speciale, vt non audiatur ante cōfirmationem excipiens, q̄
postea audit post possessionem. nā post cōfirmationem regula-
riter nō audit excipiens cōtra petentem possessionē, qui tamē
audiretur postea per viam accusationis, vt patet in iuribus hic
alle. in gl. Io. An. quasi dicat Io. And. q̄ specialitas est hic tātū,
quia ante confirmationem non auditur: & tamen in alijs ca-
sibus audiretur excipiens ante confirmationem.

S V M M A R I V M.

- 1 Partes due totius intelliguntur respectu tertiæ.
- 2 Inquisitio, quæ fit sine strepitu, & figura iudicij, potest dici plena.
- 3 Monachus non dicitur eligi ad monachatum, sed recipi.
- 4 Strepitus quid dicatur.

Sed verò ad illam, quæ. ¶ No. q̄ quod duæ
telliguntur respectu tertiæ. & sic vñ rex. hic cōtra dī-
ctum Bart. in l. interdum. ff. de hæ. inst. vbi dicit, q̄
debet intelligi respectu duodecimæ. & per hoc dicit Do. Pet.
hic, q̄ si testator legat duas partes hereditatis, intelligeret du-
plum respectu tertiæ: & quia et sic habet vulgus, & ito mō in-
telligat: sed dicit, q̄ dictum Bart. posset saluari in locutione le-
gali, vt in dubio intelligat pars respectu duodecimæ, aliās se-
cus.

Geminianus super Sexto Decretalium.

cus. ¶ No. ¶ q etiam pōt dici inquisitio plena, quā sit sine strepitu, & figura Iudicij. ¶ No. q alienans bona ecclesie, vel recipiens monialem, dī malē administrare res ecclesie, & monastērij. ¶ No. q monachus ad monachatum nō dī eligi, sed recipi. vide gl. in clem. dispendiosam. de iud. Tñ dicit hic Arch. q non vitatur ingressus, licet ad monachatum quis eligat. Ioā. An. ¶ Quēro, quid si strepitus? Sol. dic. q idem est, qd frequēs populi sonus, siue clamor, vel tumultus, & simile hī. s. q. 4. in loco. fm Arch. Et quā dīa sit inter ista verba, simpliciter, & de plano, & sine strepitu. vide per gl. in cle. sape. de ver. sig. in s. gl. Io. An. ¶ Qualiter ista possit exercere administrationem tpalium. sol. dic. q administrat fructus colligendo. C. de adm. tu. l. sancimus. in fi. Item faciēdo coli terras, iura, & fidelitates recipiendo a vassallis, & consimilia, fm Arch. Sed q istud vltimū tenet Inn. & Host. & Abb. in c. nihil. in fi. s. e. vbi tenēt, q tales non possunt recipere a subditis obedientia, nec iura a vassallis. Io. An. Credo opi. Arch. veriore. nam recipere iura a subditis laicis, vel clericis spectat ad administrationē praelaturæ: vt est tex. s. e. qualiter. sed hic est permissa liberē administratio in spūalibus, & tpalibus: ergo poterit illa recipere. & hoc probat etiam iste tex. qui excipit tātū duos casus de administratione: ergo in alijs remanet regula firma, qā exceptio firmat regulā in alijs exceptis: no. gl. j. in proce. cle. sed recipere iura est administrare, vt s. est probatū, ergo remanet sub regula. ¶ Quid si talis electa alienat, an talis alienatio valeat? Sol. dic. q nō. ad hoc de dolo, & contr. veritatis. in fi. Et dēt intelligi gñaliter iste tex. de quacūq; alienatione, cum gñaliter loquatur ad hoc, qd no. Host. in d. c. veritatis. fm Arch. Et concor. huic c. nihil. s. e. ti. de accu. c. fi. Io. An. ¶ Gl. super ver. autoritate. quia aliæ sūt literales. recita per prium, q ista non possit administrare ante confirmationem. s. e. auaritia. gl. sol. q iste est casus spūalis, alie. alios casus spūales. ¶ In fi. gl. vide in cle. Romani. de iure iur. & qd no. s. e. venerabilem. ¶ Gl. super ver. recipiat. quārit, an interim conuentus possit recipere: gl. sol. q sic. ¶ In fi. gl. intelligi gl. & tex. de receptione iuris, quam vellet facere ista Abbatissa. Sed si vellet recipere receptione facti, vel receptione iuris, non autoritate propria, sed alterius maximē superioris, q hoc posset, maximē hoc expressio: tunc bene posset recipere. facit j. de reg. iur. qd quis. & qd no. j. de prab. cum in ecclesijs. fm Lap Abb. ¶ Gl. super verbo, & minori. debet esse. in s. seq.

ADDITIONES.

- a ¶ Et temporalibus. Adde quid possit facere ille, cui data est talis potestas. Bald. confil. 144. 2. lib.
- b ¶ Non exceptis. Adde, quando regula remaneat firma in non exceptis. Rom. confil. 418. & 379.

S V M M A R I V M.

- 1 Nominatio aequalem vim habet, quā electio.
- 2 Quomodolibet, verbum quid significet.
- 3 Electio si habet dimidiam partem vocum, an possit fieri accessus?
- 1 **I**n qua verò. ¶ No. ar. ¶ q nominatio, & aequalē vim habet, quā habet electio. vide gl. 63. dist. qñ. & s. de postul. prel. c. bonæ. j. ¶ No. q vbi actus est nullus, nō pōt ratificari. ¶ Quēro, quid de significato huius verbi, quolibet. Sol. dicit Arch. q qñq; est vna dictio tantum, vt hic, & j. de cle. egro. pastoralis. s. pen. & de sepul. c. j. ad fi. & de heret. vt off. iur. s. compescēdi. ¶ Qñq; sunt duæ dictiones. so. dist. de his clericis. & dicit Arc. q est distributiuum modorum: & exponit quocūq; vel quolibet modo. Et dicit, q natura cuiuscūq; distributiuū est, q si ei postponatur negatio, negatio remouet illud, quod sequit ab omni illo, pro quo distribuit: & ideo valet hic tantum, qñq; si dicat nullo modo quera. Io. An. ¶ Gl. in ver. a maiori. quārit, an tpsit fieri accessus, si electio habet dimidiam partē vocū. gl. sol. q non. & alle. duas rōnes dic. vt in eadem. ¶ In fi. gl. idē Arch. s. e. s. si aut. facit ff. de contrahen. emp. l. domum. vbi domus combuste ignoranter vendite pars dimidia domus, & minor æquiparantur. idem in deceptione pretij in contractu venditionis. C. de rescind. vend. l. 2. & s. de empt. & vend. cum dilecti. & c. pen. & idem in casu c. frequens. j. de restit. spol. Io. An. & dicit Pau. q in isto casu c. frequens. non habebitur rō fa. Ali. vñ si ex xxx. monialibus xvij. eligant vnam, & tres ex illis erant excōicata, quā iuris fictione non habebant vocem, non computabuntur hoc casu in numero. Sed sic in duobus casib. s. proximis in litera dictis fm Paul. ¶ No. glo. q appellatione maioris partis non comprehenditur dimidia.

T autem cum per dictam. ¶ No. facilius deuenitur ad concordiam electionis, quā do fir collatio zeli, & meriti, quā si fieret sine illa. ¶ Quēro, quare fuit sublata collatio meriti, & zeli in electione monialium? Sol. dic. quia facile in electione zeli, & meriti

inferret sibi inuicem opprobria, & reuelarent secreta. vñ Valer. ad Ruffinum dissuadendo, ne vxorem ducat, dicit fm Thomam in manipulo. Quis mulieris garrulitati aliquid committat, quā id solum potest tacere, quod nescit. Et Hieron. ad Paulinum. Hanc garrula auis hanc sophista. Et Prouerbiorum 7. Mulier garrula, & vaga quietis impatiens. Et propter hanc causam tex. non dicit, permittimus, ne fiat. sed imō precipitur, vt fieri non debeat. concor. j. s. sed cum eas. j. de iudi. muliere. s. ceterum. Io. And. ¶ Gl. super verbo, collatio, in princ. inducit istum tex. q opin. illorum, qui tenebant, q c. quia propter, non haberet locum in monasterio monialium. deinde querit, an moniales eligentes scienter indignam. incurrant pœnam priuationis: gl. recitat opi. & sol. ¶ In fi. gl. idem Arch. s. e. s. sanē. in princ. & facit, quod no. s. de re iud. ad probandum. in 3. glo. idem Bart. in veneri 24. & Damasius q 3. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Nominatio. Adde Cal. confil. 5. de elect. vbi an nominantes possint a nominatione recedere, postquam Pape est presentata. Ber.
- b ¶ Nullus. vide in Spec. de iud. delib. s. excipi potest. ver. quid si committens. & ibi Bald. in addit. ver. quod nullum, actus nullus ob formam non seruatum validatur cursu decennij. glo. & Doct. in l. 2. C. si a iur. rem iud. facit l. post mortem. de adop. vide omnino per Bart. in l. Prator. ff. de ope. nou. nunc.

S V M M A R I V M.

- 1 Partis appellatione comprehenditur tertia pars, & maior.
- 2 Committentes non possint opponere.

Oeterum si per formam. ¶ No. q appellatione comprehenditur tertia pars: & maior, qñ iungitur verbum, aliqua. vide gl. in cle. quāuis. de fo. comp. ¶ No. q ad ptatis excipiendi, ne actus impediatur, non includit remotio ptatis accusandi, & denunciandi post actum perfectum. similis tex. s. eo. c. verum. ¶ Oppono, & vt q compromittentes tñon possint opponere, ex quo elegerunt per arbitros: nam qui per alium facit, per se facere vt j. de re iud. qui per alium. Et si per se elegisset, non posse opponere. s. e. ti. nulli. sol. dic. q potest: quia quatenus compromissarius eligit indignum, non vt facere ex ptate sibi tradita, cum nō sit data ptas, vt eligat indignum. arg. s. e. si compromissarius. s. j. fm Io. & idē Arch. qui alle. quod not. s. de prab. dilecto. in gl. 2. Io. An. ¶ Gl. super ver. cōpromissi, quārit, quid si permisceat forma compromissi, & scrutinij, sub quo membro veniat glo. sol. ¶ In fi. gl. nec ob. si dicatur, q per istam formam oportet, q illa eligatur, in quam maior pars consensit, & sic vt impossibile, q in hac forma maior pars possit opponere: quod tamē tex. hic permittit: quia respōdet, q isti opposcentes possent negare se illam nominasse, vt d. c. cum dilecti. Item posito, q constat, q eam nominauerint: nihilominus possent opponere ea, quā nouiter ad eas peruenierunt, vt s. eo. nulli. ¶ Nec ob. no. s. eo. c. cum in iure. quia ratio ibi patet. Io. An. & no. ex ista gl. q actus mixtus debet denominari ab illo simplici, quem principaliter intēdit facere celebrans actum. similis gl. in d. c. cum expediat. ¶ Gl. in ver. si minor quārit, quid si media pars se opponit. glo. sol. ¶ In fi. gl. ista gl. vltima vt melior, cum istud ius sit exorbitans, vt in casibus nō determinatis hic stemus iuri antiquo. ad hoc s. e. constitutio. ¶ Gl. super ver. cōfirmetur. querit, an istis casibus, & alijs, quibus fit confirmatio, nō ob. p̄dictione possit administrare ante confirmationem. ¶ Gl. primō arguit, q sic. deinde sol. q non. & assignat rōnem diuersitatis. ¶ In fi. gl. idē tenet Arch. s. in s. sanē. licet olim tenuit prium. Io. Mo. tenet prium, quia in istis casibus maior est equitas, vt administrat, q in alijs. alleg. no. C. de fur. & seruo cor. l. si quis seruo. Sed dicit Io. And. gl. tenendam, quia diuersa priuilegia concessa contra ius commune in diuersis casibus non sunt simul permiscēda, vel extendenda: sed in casu suo sunt seruanda: & ideo quilibet istorum casuum sit contentus suo priuilegio. facit infra de re iud. quē a iure. Io. An. ¶ Glo. super verbo, expectare. recita per contrarium, quod tex. habeat in se cōtradictionem contra id, quod dixi in proce. glo. timore contrarij distinguit membra tex. ostendens, quod in diuersis casibus loquuntur.

S V M M A R I V M.

- 1 Cap. vt circa. habet locum etiam in monasterijs monialium.
- 2 Mulier non tenetur personaliter comparere ex citatione iuris.
- 3 Casus, in quo quis potest per alium id, quod non potest per se.

Porro. ¶ No. ¶ quod c. vt circa. habet locum etiam in monasterijs monialium. ¶ No. ¶ quod mulier ex citatione iuris nō teneatur personaliter comparere. vide j. de iud. mulieres. ¶ No. quod phibitum est monialibus extra monasteriū euagari. vide infra de sta. reg. c. j. ¶ No. ¶ casum, in quo quis potest per alium id, quod non

ADDITIONES.

- a ¶ Mon. al. um. Adde Oldr. confil. 251.

non potest per se. vide j. de reg. iur. potest quis. ¶ Gl. super verbo, premissa. declarat tex. ¶ Gl. sup. ver. ad cedem. inducit text. hic pro opinione, an c. vt circa, habeat locum tantum in appellationibus interiectis ad Papam. & recitat opi. & soluit. Gl. sup. verbo, formam. quærit, quæ fuit illa forma, & sol. ¶ Glo. in ver. sed cum eas. recita per contrarium, q̄ imò mulieres arctentur per illam constitutionem, cuius contrarium dicit hic gl. sol. q̄ olim fuerit opinio, quæ hic declaratur. ¶ Glo. super verbo, pœnam. declarat, quæ sit pœna, quam ista incurrat.

S V M M A R I V M.

- 1 Pœna imposita procurantibus ad ortum discordia, non comprehendit nutriendos iam exortam, nisi aliud exprimat.
- 2 Discordiam nutriendi si non est vocatus a monialibus, an incurrat pœnam hic positam?
- 3 Discordiam inducentes quare puniantur.

Postremo. ¶ No. q̄ quis non dēt suadere vt di-

- 1 q̄ pœna imposita t̄ procurantibus ad ortū discordia, non cōprehendit nutriendos iam exortā, nisi aliud exprimat: quod no. pro statutis imponentibus pœnam talibus. ¶ No. casum, in quo quis incurrit ipso facto sententiā excommunicationis. Opp. q̄ malē dicat tex. postremo. q̄a non est vltimus s. istius c. imò alij sequuntur. sol. dic. q̄ ideo hic dicit postremo, quia in antiqua compilatione iste s. erat vltimus, & alij hic sequentes fuerunt per compilatores huius libri superadditi: vel scđo dic. q̄ iō dī postremo, q̄a est vltimus in statuēdo: alij verō s. veniūt prorogādo, & declarādo, vel ampliādo, & protestādo, vt in j. gl. dī. Io. An. ¶ Quid, si alijs nutrit discordiam, & non fuit de euocatis a monialibus, an incurrat pœnā hic positam? sol. dic. q̄ nō, quia tex. hic loquitur de euocatis ad dirigendas moniales: ergo in alijs non habebit locum. Io. An.
- 2 ¶ Q̄ uero, quare isti hic inducentes discordiam puniant? Sol. dic. quia est grauis culpa, quæ inexpressibilis est, nec passione purgatur. 90. dist. neq. Io. An. Glo. super ver. hi, in prin. quærit de exemplo tex. & sol. deinde quærit, an tex. habeat locum in mulieribus seminantibus discordiam, & sol. quod sic. ¶ Glo. super verbo, subiungere, colligit notabile: deinde quærit, an Episcopus absoluat? & determinat, quod sic.

S V M M A R I V M.

- 1 Religiose etiam quæ viuunt sine obligatione professionis in regula non approbata, sunt subiecti iurisdictioni Iudicis ecclesiastici: & an earum status sit damnatus. num. 5.
- 2 Heremite sunt subiecti Episcopo.
- 3 Clerici seculares possunt habere proprium.
- 4 Papa scribendo certo collegio etiam per viam statuti non videtur illud approbare.
- 5 Canonici seculares an possint esse cum mulieribus religiosis.

Vpradicta. ¶ No. t̄ q̄ religiosæ etiam, quæ viuunt sine obligatione professionis in regula non approbata, sunt subiecti iurisdictioni Iudicis ecclesiastici: & sic facit, q̄ isti heremi-

- 1 tæ, qui simul viuunt etiam in regula non approbata, sunt subiecti Episcopo. ¶ No. t̄ q̄ clerici seculares possunt habere proprium. de quo 12. q. j. per totum. ¶ No. q̄ cōstitutio prorogata de vno genere personarum ad aliud, intelligitur prorogata t̄tum quo ad illa, quæ sunt proportionabilia illi generi, ad quod fit prorogatio. ad hoc de sta. regula. ca. q̄. in fi. ¶ No. arg. pro, & contra, t̄ q̄ Papa etiam per viam statuti scribendo certo collegio non v̄ illud approbare. vide in cle. attendentes. de statu regula. ¶ Q̄ uero, an cum istis mulieribus possint esse canonici seculares. dicit Io. An. q̄ quandoq; habitant permixtim: & remittit ad no. per se in c. dilecta. de maio. & obe. in prin. & propter hoc recitat hic dictum cuiusdam Abbatis talis duplicis monasterij: quæ, cum Princeps quæreret de numero collegij, respondit, q̄ canonici erant xx. & canonice xl. Princeps verō dixit, q̄ numerus debet conuerti, quia melius sufficiebant xx. foeminae xl. viris, q̄ conuerso: sed illa dixit, q̄ salua eius reuerentia, fuerat illud peroptimè ordinatum, vt videlicet pro xx. canonicis essent xx. canonice: reliquæ verō xx. essent p̄ hospitibus. quo responso audito latatus est Princeps, & cōcessit illi gratiam, quam petebat. Io. An. ¶ Q̄ uero, an status istarum sit damnatus a iure? Sol. dic. q̄ sic. 18. q. 2. perniciosam. & similem tex. huic, qui nec approbat, nec reprobat statum istarum, vide in cle. attendentes. ver. illas quoq; de sta. reg. Io. An.

ADDITIONES.

- 1 Heremite. Adde Ant. de Butr. consil. 20.
- 2 Approbare. Adde, quod dicit Lap. alleg. 5. quod Papa nominando aliquem in suis literis Plebanum, non facit ipsum talem.
- 3 Canonici. Adde latē Abb. consil. 8. j. lib. vbi ponit de regula Sanctæ Brigidæ, vbi debent esse viri, & mulieres. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Statuta disponentia de mulieribus non sunt extendenda ad viros, maxime

quando exorbitant a iure communi.

- 2 Papa in dubio non presumitur velle tollere iura antiqua.

Dhæc. ¶ No. q̄ ista constitutio in multis est cō-

- 1 extendenda ad alium casum. ¶ No. ar. t̄ q̄ statuta disponentia de mulieribus non sunt extendenda ad viros, maxime quando exorbitant a iure communi. ¶ No. t̄ q̄ in dubio non presumitur Papam velle tollere iura antiqua: & sic v̄ illa approbare eo ipso, q̄ non reuocat illa. ¶ Gl. in ver. in multis. quærit, in quibus iste tex. discrepet a iure cōmuni. Gl. ponit tria. In fi. gl. tu dic plenius, q̄ specialia hic inducta sūt x. Primum, de ætate illius, quæ eligitur in prelatam. Secundum, q̄ appellatio in duobus casibus non deuoluit, nec impedit officium confirmatoris. Tertium, q̄ post electionem accedant eligentes ad electam etiam ab alijs. Quartum, q̄ in duobus casibus exceptio, vel contradictio non recipitur: & post possessionem admittitur actio. & de hoc vide, quod fuit no. in s. verum. super gl. fi. ¶ Quintum, q̄ in duobus casibus procedat sine strepitu, & figura iudicij. Sed istud est hodie cōe in alijs electionibus. vt in clem. dispendio sam. de iudi. Sextum, q̄ ante confirmationem electa administret in duobus casibus cum certa moderatione. Septimum, q̄ electio per minorem numerum facta ex fitione aliqua valere non potest: sed illud est cōe religiosis non mendicantibus. s. c. quorundam. s. circa. Sed posset esse in hoc strictior specialitas, quia cum in religiosis mendicantibus maribus non habeat locum ille s. vt circa. vt ibi no. in gl. habebit tamen locum in foeminis iste s. si qua. Octauum, q̄ non fit collatio zeli, & meriti. Nonum, q̄ quoad personalem comparisonem non arctat c. cupientes, lectas eligentes, vel opponentes. Decimum, de pœna vocatorum ad instruendum, qui seminant discordiam, vel nutriūt. Vndecimum, fm Lap. quia cōsensus ex post facto præstitus auget numerum, q̄ in alijs electionibus non procederet. s. eo. ecclesia. Et per prædicta patet, q̄ in aliquibus est melior, quod in aliquibus est deterior, & in aliquibus æqualis conditio marium, & foeminarum. de quo in Spec. de procur. s. j. vbi hæc sunt addenda. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Processus factus a Iudice non valet omissa forma, quando datur iurisdictioni Iudici sub certa forma.
- 2 Pœna debet commensurari delicto.
- 3 Suspendus per annum, intelligitur de anno continuo, & non interpolato.
- 4 Pœna, de qua in presenti capitulo, an habeat locum in regularibus ecclesiis, si fiat confirmatio non precedente inquisitione?
- 5 Capitulum, nuper, habet locum etiam in alijs sententijs, quàm censuræ.
- 6 Ordo concessus contra prohibitionem iuris concessionem annullantis, imprimat effectum quo ad charactere, sed non quo ad executionem.

Rouida. ¶ Si ordinarius post recessum appellationis ad curiam interiectæ in cau-

- 1 uitas interuenerit in recessu, procedit, cōfirmat, vel consecrat, prædicta non tenet: & ipse per annum ab Episcopo rum confirmatione, & consecratione suspendit. h. d. Et primo. ponit ius antiquum. Secundo, ipsius transgressionē ibi, verū. Tertiō prouisionem pœnalem, ibi, Nos super. Io. An. Non colligam notabilia vsq; ad ver. verum. quia repetit tex. c. quāuis. s. c. & ibi fuerunt collecta in ver. verum. ¶ No. t̄ q̄ vbi Iudici datur iurisdictioni sub certa forma exercēda, si procedit illa forma omissa, non valet processus. vide gl. in cle. j. de iure patro. ¶ No. q̄ prius debet præcedere confirmatio Episcopi, & postea consecratio fieri. ¶ No. t̄ q̄ pœna debet cōmensurari delicto. ad hoc de temp. ord. c. literas. cum si. ¶ No. arg. pro, & contra, quod t̄ vbi quis suspenditur per annum, de continuo intelligitur, & nō de interpolato. Opp. quod processus non debet dici nullus, quia per c. quāuis. dabatur eis potestas inquirendi: & sic non videbatur arctari ad illam inquisitionem, ex quo potestati Iudicis relinquitur. Ad hoc, quod no. gl. in cle. dispendio sam. de iudi. in fi. super ver. valeat. sol. propter hoc erat dubitatio: & ideo iste tex. emanauit fm Io. An. Et dicit Paul. quod iō non valet processus, quia ista inquisitio erat demandata per d. c. quāuis. vnde eius prætermissio totum vitiat. ad hoc de rescript. cum dilecta. fm Pau. Et vide gl. in cle. j. de iurepat. quæ ē assignat causam, quare processus non tenet. ¶ Q̄ uero, quid de regularibus t̄ ecclesijs si fiat confirmatio, non precedente ista inquisitione: an sit locus huic pœnæ? Sol. dic. quod nō. nec ob. c. si postquam. s. eo. vbi æquiparantur istæ ecclesiæ cathedralibus, quia ibi fit æquiparatio quoad appellationis deuolutionem: sed ibi nihil statuitur de inquisitione faciēda, vel præmittēda post recessum: ideo secus, secundum Io. An. ¶ Sed quid

ADDITIONES.

- 1 Omissa. Adde, qualiter intelligatur, quod forma rescripti exacte est attendenda. Cald. consil. 2. de rescript.

Geminianus super Sexto Decretalium.

quid de alijs duobus Episcopis; qui assistent Episcopo consecrati, an incurrant istam penam? Sol. dic. q. nō, quia vnus solus est ille, qui consecrat. s. de sacra vñt. c. j. in prin. de off. ord. q. d. sedem. & iste tex. punit tantum cōsecrantes. Item cōstitutio punit tātum ordinariū, cuius erat cognitio cessante appellatio ne: sed illi non sunt ordinarij, ergo in illis cessat cōstitutio, cū ipsi non teneant hanc inquisitionem facere. Si tñ Archieps cōmittat consecrationem sine ista inquisitione, ipse erit suspensus, & non consecrans. ar. j. de preb. si Eps. Caveat tñ iste, cui fit cōmissio, & illi duo assistentes, quia si ipsi scirent appellatū, & recessum, & inquisitionem omissam, nullo mō ipse cōsecret, vel illi assistant, quia participarent in crimine damnato: & sic incurrerent ēt Epi penam. s. de sent. excō. nuper. Io. An. Istud nō vñ verum, quia ex participatione actus primi, per quem gerens actum incurrit excōicationem, non facit incurrere participantem, vt no. Io. And. in c. contingit. j. de sent. exc. & glo. in cle. eos. de cōsang. & affi. secus, vbi iste nunc cōsecrans primò ex alia cōsecratione incurrisset istam penam. & sic posset procedere dictum Io. An. hic. ¶ No. tñ ex isto dicto, q. c. nuper. hēt locum ēt in alijs sententijs, q. censurę: & sic ampliā dispositio illius c. fm Io. de Imo. ¶ Gl. sunt literales, & declarant tex. vsq; ad glo. super ver. expressius. pro cuius recitatione oppo. quod malē dicat, quia dicit, q. expressius voluit providere: quasi innuat, q. idem erat statutum ante, quia cōparatiuum præsūponit positium, vt no. glo. super ver. maximē. j. tit. prox. c. j. sed hoc est falsum, quia ante istam cōstitutionem nō erat istud positum de nullitate, & pena. Timore huius trij gl. sol. In fi. glo. idem Io. Mo. qui dicit, q. licet j. dicat de cetero: tñ ante istud c. ita fuerat ēt definitum, vt hic dī, q. non valeat cōstitutio Epi Ciuitaten. Io. An. D. Pet. dicit, q. fuit necessaria ista cōstitutio, quia non fuisset nullus processus, dato q. fuisset factus cōprohibitionem iuris per no. in cle. j. de iurepat. ¶ Gl. super ver. cōsecrationes. quārit de rōne, quare nō valeat cōsecratio. gl. sol. ¶ Gl. super ver. firmitatis. i. prin. quārit, an propter hoc electio remaneat infirmata. sol. q. nō, determinans coram quo erit petenda confirmatio, & consecratio. Deinde quērit, an debeat recitari cōsecratio. & sol. q. non respectu characteris. Et rñdit ad rex. hic, qui facit in triū. ¶ In ea. gl. ibi, coram Papa. idem Archi. ¶ In ea. gl. in fi. No. primò ex ista gl. q. in cōsecratione Epi imprimi character: sed alij tenent triū, de quo s. eo. lib. in 6 proce. super gl. 2. Io. An. ¶ No. secundò, tñ q. ordo cōcessus cōtra prohibitionem iuris cōcessionem annullantis, imprimit effectum quoad characterem, sed nō quoad executionem. Et vide similem gl. super ver. aliquid. in cle. in plerisq; c. ti. Et quod hic dī de cōsecratione Epi: dicunt Doct. de cōsecratione Abbatis, vel Abbatissę, q. non debeat iterari, licet sit facta cōprohibitionem, vt not. in c. meminimus. s. de accu. ¶ Glo. super ver. in quo. quārit, si alter tantum deliquit, an puniat in totum? sol. q. non. ¶ In fi. gl. qd si præcessit, nō tñ cōfirmavit, nec cōsecrauit, an puniet in aliquo istorum? dic. q. non, quia a neutro erit suspensus, cum pœna debeat cōmēsurari delicto. Io. An. ¶ Gl. super ver. cōtinuum. quārit, a quo tpe incipiat currere annus suspensionis. gl. sol. ¶ In fi. gl. Arch. magis cautē loquit, qui dicit, q. incipiet currere ab hora, qua cōfirmavit, vel cōsecrauit. alleg. no. s. de app. super eo. 2. quod no. j. de preb. statutum. super gl. est ergo. Io. An. Et no. ex hoc, q. in penālibus in dubio fit computatio de momento ad momentum. facit, quod no. gl. in cle. cām. de ele. & gl. in cle. 2. de vi. & hon. cler. fm Io. de Imo.

ADDITIO.

- 1 ¶ Characterem. Adde Cald. consil. j. qui cler. vel vo.
- SVMMARIUM.
- 1 Prouisio, verbum, inducit totalem prouisionem ecclesię.
- 2 Decretum Papę afficit ignorantes.
- 3 Electio est actus de per se separatus a confirmatione.
- 4 Reservatio a quo tempore incipiat habere vigorem. Et an transeat ad successorem?
- 5 Voluntas sola Papę habetur pro causa legitima in his, quę sunt contra ius positium.
- 6 Cap. si a sede. non habet locum in alijs depositionibus, quam collationibus beneficiorum.

¶ I eo tempore, quo prouisio.

- ¶ Glo. j. summat, & ponit vñde habuerit ortum ista decretalis. Et primò format casum dubium, quem secundo soluit ibi, præsenti. ¶ No. tñ q. verbum, prouisio, inducit talem prouisionem ecclesię: & sic electionem, & cōfirmationem. vide gl. in cle. fi. co. ti. ¶ No. q. tñ decretum Papę afficit ignorantes. de quo hic in gl. ¶ No. q. pręceptum, & inhibitiō non extenditur ad actus pręcedentes perfectos. ad hoc j. de cōf. pręb. c. fi. ¶ No. tñ electio est actus de per se separatus a cōfirmatione. ad hoc s. c. confirmationem. ¶ Quęro, a quo tempore tñ incipiat habere vigorem reservatio? Sol. dic. q. ab illo

momento temporis, quo emanat reservatio. ad hoc, quod no. s. de causa pos. & proprie. c. j. Io. An. ¶ Quęro, an ista reservatio transeat ad successorem? Sol. dic. q. sic, cum fuerit facta sub appellatione Apostolicę sedis. s. de rescr. si gratiose. c. li. Ioan. And. ¶ Quid si reservatio fit post electionem, & ante consensum b pręstitum per electum, an afficiatur electio? Solu. dicit Lap. Abb. quod audiuit aliquos curiales tenere, quod sic, vt talis reservatio afficiat electionem, & consensum. Sed ipse dicit, quod isti non videntur bene dicere quo ad electionem, licet sic quo ad consensum, vt patet hic in tex. qui dicit extendi tātum ad illa, quę postmodum subsequuntur: vñde si postea consentiret, non valeret consensus. operabitur ergo tunc reservatio, quā impedit, vt iste non possit consentire, ne electores possint aliū eligere. Et idem esset, si reservatio fieret post collationē, & ante consensum pręstitum collationi in terminis c. si tibi absent. j. de preb. vt non impediatur collationem, sed consensus pręstationem, cum eadem sit ratio: nec est mirum, quod reservatio, vel decretum Papę hoc operetur, quia idem operatur aliud superueniens impedimentum, vel si electus, vel prouisus post electionem, vel prouisionem antequam consentiat, excommunicetur vel ab officio, vel beneficio suspendatur, & talis ante absolutionem consentiat: certē talis consensus non tenet. ad hoc de cōsue. cum dilectus. & de cle. exc. mini. si celebrat. cum si. & quod no. Io. An. s. c. tit. & lib. c. 2. in gl. electio. & bene facit s. c. tit. & lib. vt circa. & j. de iureiu. c. fi. & quod no. j. de reg. iur. factum legitime. in quęstione fm Lap. ¶ Glo. 2. quārit, an iste tex. habeat locum in ecclesijs inferioribus. gl. ar. pro, & cōtra. & sol. quod non, assignando rationem diuersitatis. ¶ In fi. gl. Arch. tenet contrarium, quia etiam inferioribus per reservationem factam a Papa constat, quod non vult alium pręcedere. alleg. s. de appel. vt nostrum. Opi. gl. videtur placere Io. Mo. quia solvendo contrarium c. audita. s. de restit. spol. dicit, quod hic loquitur in beneficijs maioribus: sed contrarium loquitur in minoribus, quę facilius per ignorātiā excusantur, vel fm eum ibi procedebatur via iuris cōmunis super iam ortis, hic secus: & lenius impeditur faciendum, quam iam factū. de iureiu. quemadmodum. Io. An. Pau. hic tenet opi. Arch. & assignat rationem. Nam si Papa sibi reservat prouisionem alicuius ecclesię: ista reservatio afficit omnia, quę includuntur sub isto verbo, prouisio. Sed sub isto includitur electio, & confirmatio, vt probat Inn. de appel. constitutus. ergo reservat sibi electionem, & confirmationem, & omnia prouenientia ex prouisione tanquam species a genere. Sed hæc ratio ita subest in reservatione, & prouisione ecclesię inferioris, sicut ecclesię cathedralis. ergo idem ius debet esse. de constit. translato. Procedat ergo gl. hic, quando Papa reservaret sibi electionem ecclesię inferioris, fm Pau. ¶ Gl. super verbo, ex quauis. quārit, an valeat reservatio, si nulla causa exprimatur. sol. quod sic. ¶ In fi. gl. intellige gl. tñ quod sola voluntas Papę habetur pro causa legitima in his, quę sunt contra ius positium: in alijs autem secus, vt no. Inn. de sta. mon. cum ad monasterium. ¶ Glo. super ver. reservamus. quērit, an Legatus de latere possit reservationem facere de ecclesiā cathedrali. ¶ Gl. super ver. prouisionem. in prin. exemplificat tex. dein de quērit, an sola reservatio sufficiat sine decreto. & quid de inhibitione? gl. sol. ¶ In ea. gl. ibi, credo. dicit Io. An. quod non stat pręcise dicto gl. nec credit, quod curia admitteret, quia reservatio debet aliquid operari. ar. j. de priuile. si Papa. & facit, quod no. j. de concess. preb. si capitulo. in 3. gl. dicit tamen, quod si bene ponderetur illa decretalis, facit pro ista gl. s. quod saltem ante tempus scientię reservatio non afficiat. Nam datio executoris alicui ad prouidendum satis vñ habere vim reservationis: & tamen illa non afficit sine decreto ante pręsentationem, vt ibi. & s. de rescrip. ti. bi, qui. & plus afficere debet, quādo quēritur de iure alterius, pro quo Papa scribit, q. ex nuda reservatione, in qua nullum ius est acquisitum alteri. j. de preben. dudum. Et pro gl. facit sylus curię, qui semper submittit istam clausulam, quando facit reservationem. ad idem j. de preb. si beneficia. in prin. Io. An. Lap. Abb. hic reprobat rationem hic assignatam per Io. And. quod plus debeat afficere reservatio, quę fit pro alio, quia imò minus deberet afficere, cum sit odiosa, & ambitiosa, ideo restringenda. j. de preb. quamuis. j. & quando nō quēritur de iure alterius, sed de iure Papę, tāquam fauorabilis ampliatur, & magis afficit, vt patet in reservationibus, quia ille, quę respiciunt ius priuati, non impediunt permutationes beneficiorum, vt j. de rer. permut. c. j. Alię vero, quę non respiciunt ius priuati, per-

ADDITIONES.

- a ¶ Successorem. Adde Rom. consil. 350.
- b ¶ Et ante consensum. Adde, vt per Do. de Ro. decis. suis, de prębendis, in antiquis, vbi vñum verbum incipit Dom. Papa. Ber.

ti, per mutationem beneficiorum impediunt, ut in extrauagā. Io. 22. execrabilis. §. quę omnia. & Benedicti Pape 12. q̄ incipit dudum, fm Lap. & sic apparet Lap. tenere q̄ glo. & idem tenet Pau de Eleaz. hic dicens, q̄ si cōsideretur, quid importat reseruatō, veritas apparebit: nam Papa reseruādo non vult sibi tribuere ius, quia aliās sine reseruatiōe potest conferre: sed per reseruatiōem vult eā accipere de manu ordinarij collatoris. & iste est eius effectus. Et ad c. si capitulo. potest responderi, q̄ aut Papa sibi reseruāt conferendam: & tunc procedat, quod est dictum. aut dat alteri potestatem conferendi, ut executori, & tunc hoc casu sit necessarium decretum, ut ibi. Et est ratio diuersitatis, quia alteri dādo potestatem, dat æqualem: nec propterea eam accipit de manu ordinarij collatoris: sed locus est prauentioni ante notificationem, sicut esset, si ipse Papa conferret. j. de prab. si a sede. sed vbi Papa sibi conferenda reseruāt dicēdo, reseruamus nobis talem dignitatem: tunc nouum ius sibi tribuere non intendit, sed eam de manu ordinarij collatoris accipere. hoc igitur faciendo ille ordinarij collator non habet amplius potestatem conferendi, sed ea caret. item q̄ glo. facit stylus curiæ: quia si in libro Papę inuenitur reseruatiō, curia tenet non valere electionem ordinarij q̄ hoc factam, secundum Pau. q̄ Glo. super ver. ignoranter, colligit notabile ex tex. q̄ In fi. gl. idem Arch. & de hoc per Compost. de rescrip. c. 4. cuius dictum vide j. de prab. si Apostolica. super gl. not. Io. An. q̄ Gl. super ver. iam. quærit, quid si facta est electio, & reseruatiō eadem die. & sol. q̄ In fi. gl. t̄ not. vnam limitationem ad c. si a sede. quia non habet locum in alijs dispositionibus, quā collationibus beneficiorum. Et similiter alia limitatio ad c. penul. de reser. §. eo. lib. q̄ inferior non potest ratificare, vbi agitur de iure Papę, quando concurrat identitas temporis, propter quam redditur dubium ius inferioris, & Papę. q̄ Gl. in ver. decretum. inducit tex. ad id, quod no. super ver. prouisione. ex eo quia tex. hic loquitur copulatiuē. q̄ Gl. super ver. alia. declarat tex. ponendo exempla. q̄ In fi. glo. q̄ autem consecratio intelligatur reseruata Papę, si præcessit cōfirmatio: probatur, quia non dicitur prouisum ecclesię de Episcopo ante consecrationem ipsius, ut §. de transl. prælat. c. 2. Et ideo Papa reseruando sibi prouisionem, v̄ sibi reseruasse consecrationem, fm Arch. Io. An. q̄ Gl. super ver. effectu. quærit, quid si post reseruatiōem fiat confirmatio electionis præcedentis, an vitietur electio. sol. q̄ non. q̄ Gl. si. inducit tex. ad solutionem quæstionis. dic. ut in ea. q̄ In fi. gl. idem Arch. & vide, quod no. j. de temp. ord. cum nullus. Et intelligo glo. veram, nisi aliud haberet consuetudo, ut no. in d. c. meminimus. & c. nihil. in fi. §. eo. tit. Io. An.

S V M M A R I V M.

- 1 Absens non potest dare procuratorem ad eligendum, si non sit impeditus iusto impedimento.
- 2 Commissio, quę sit pluribus in solidum, censetur facta vni quo ad effectum.
- 3 Procuratores duo quando dati sunt in solidum, & quilibet ipsorum facit actum in se contrarium, valet.
- 4 Procurator potest quis constitui per literas constituentis.
- 5 Ordo scripturę quod sit seruandus.
- 6 Negotium electionis qualiter dicatur primo occupari.
- 7 Procuratores si dati sunt non in solidum, & petunt se admitti, dicendo q̄ concordabunt se in vnum, an debeant admitti?
- 8 Impedimentum quodlibet iustum, an det potestatem constituendi procuratorem.
- 9 Notarius in instrumento quando attestatur de actu, qui sit, vel occurrit in eius presentia, non debet uti verbis iuris, sed facti tantum.

I quis iusto. q̄ Gl. diuidit decretalem, & ponit casum in terminis in qualibet parte. legam per partes summādo quālibet partem per se, & prout summat Io. An. prima pars hoc intendit. Absens plures procuratores ad actum electionis dare potest in solidum, & non aliter: & in altero admittendo, ponit tres gradus. h. d. vsq; ad §. porrō. q̄ No. ar. q̄ t̄ absens non potest dare procuratorem ad eligendum, si non sit impeditus iusto impedimento. q̄ No. q̄ t̄ commissio, quę sit pluribus in solidum, censetur facta vni quoad effectum, quia vnus ipsorum solus est ille, qui potest actum explicare. q̄ No. q̄ vbi possent duo integraliter, & de per se facere actum, est locus prauentio ni. ad hoc §. de fo. compet. c. pen. q̄ No. ar. q̄ t̄ vbi duo procuratores sunt dati ad causam in solidum, & quilibet ipsorum facit actum tamen in se contrarium, valet. hoc probat iste text. qui dicit hoc casu: ergo secus v̄ in alijs, de quo j. de procur. si duo. q̄ No. ar. q̄ t̄ potest constitui procurator per literas constituentis, de quo in clem. j. de procur. q̄ No. ex nominatione ius acquiri, de quo remittit Archid. 93. dist. Dominus. & §. qui fil. sint legit. per tuas. q̄ No. t̄ ordinem scripturę seruandum. concord. sunt in glo. q̄ No. q̄ paria sunt non constituere procuratorem, & constituere in forma prohibita a iure: & sic comparens cum procuratorio minus legitimo, videtur contumax. ad hoc

de app. Nicolao. q̄ Quæro, de qua electione loquitur tex. Sol. dic. q̄ loquitur de electione principali ecclesię, vbi debet fieri scrutinium. nam iste tex. loquitur de consilio c. quia propter. supra eo. tit. vbi patet infra in §. si. secundum Arch. Io. And. Ex isto sentit Arch. q̄ iste tex. non habeat locum in canonij, & alijs beneficijs inferioribus, cuius contrarium tenet hic D. Io. de Imo. cum rationes hic posite concludant etiam in illis. fatetur tamen, q̄ tunc non requiritur forma c. quia propter. sed sufficit capitulum collegialiter consentire, & sic procedat dictum Arch. q̄ Quæro, t̄ qualiter dicatur primò occupare negotium electionis? Sol. dic. q̄ ille, qui primò comparet coram capitulo cum instrumento procurationis, & petit se admitti, ut probat tex. prout hic ibi, postulant se admitti. tamē in iudicijs aliter sumitur istud, ut patet infra de procu. si duo. & q̄ ibi no. secundum Io. And. q̄ Quæro, quare non possit expediri electio, si ambo isti admitterentur? sol. dic. q̄ possent diuidere voces in diuersos: pone, q̄ xj. essent canonici, & iste vndecimus dedit duos procuratores, & vnus concordat cum quinque, & alius concordat cū alijs quinque, & nulla valebit electio, quæ primo valuisset. Io. An. q̄ Quid t̄ si procuratores sint dati non in solidum, & petunt se admitti, dicendo, q̄ concordabunt se in vnum, an debeant admitti? sol. dic. q̄ non, etiam si ipsi haberent mandatum de certo eligendo, quia possent postea de facto se non concordare, vel alterum eligere. Et iste tex. ponderat hic, q̄ possent euenire ex amissione duorum, ut patet in tex. circa prin. & idem ibi tenet Io. Mo. secundū Io. And. q̄ Quæro, an quodlibet impedimentum iustum det potestatem constituendi procuratorem? Sol. dic. q̄ non, quia si esset impedimentum, quod redderet ipsum inhabilem ad vocem dādā, non admitteretur procurator: ut puta si esset excommunicatus, vel ab officio suspensus, vel ab hostibus captus. de consue. cum dilectus. de elec. cum inter R. & sic etiam debet intelligi de his, quos constitueret procuratores, quia debent esse habiles: vnde si constitueret laicos, vel illos, qui nō essent in sacris, non admitterentur, ut in cle. vt hi, qui. de æta. & qual. fm Lap. Abb. q̄ Glo. 2. quærit, quid dicatur iustum impedimentum, & soluit. q̄ Gl. super ver. detentus. in prin. recita per contrarium, q̄ etiam si sit legitime impeditus, non admittatur procurator. §. eo. quia propter. quando essent in loco, vnde non deberet euocari. gl. sol. iubaudiendo illud ad tex. q̄ In ea. glo. ibi. §. pen. Sed quid de infirmo, qui est præsens, an possit procuratorem constituere? Arch. tenet hic, q̄ sic. de quo remittit Io. And. ad no. per se in d. §. pen. Io. An. q̄ In ea. gl. ibi, de hoc. hic gl. quærit, qualiter debeat probari impedimentum, & de modo constituendi instrumentum procurationis super impedimento. q̄ In ea. gl. in fi. ibi, non posset. No. ex ista gl. t̄ q̄ Notarius in instrumento quando attestatur de actu, qui sit, vel occurrit in eius presentia: non debet uti verbis iuris, sed facti tantum. Et ita dicit etiam Inn. in teste deponente, ut ipse not. in c. causam. de testi. sed Old. tenet contrarium in suo consil. 99. dicens, q̄ licet istud sit verum in teste, secus in Notario. ratio diuersitatis est, quia fides Notarij est approbata. de præscri. accedens. ergo libere pōt attestari, sed fides testis non est approbata: ergo secus in eo: aliās si diceretur oppositum, non posset dici aliquem solenniter stipulatum, quia solenniter stipulari est iuris, cuius contrarium est de iure, & consuetudine, quod Notarij sic attestantur fm eum. Posset reduci ad concordiam, q̄ aut Notarius utitur verbis iuris, & facti simul circa eandem rem, & planum, qd probat. ita intellige Old. nam quando Notarius dicit talem solenniter stipulatum, ipse addit etiam verbum facti, ponendo, & narrando actum factum inter partes: & sic non tantum profert verba iuris, sed etiam facti: aut ipse profert verba iuris tantum, & tunc aut illa verba habent interpretationem facti certā a iure sibi attributam: & ad huc proferendo verba iuris, probaret: vnde si diceret, capitulum talis ecclesię fecit talem procuratorem, licet istud sit verbum iuris, tñ ius interpretatur, q̄ appellatione capituli includuntur de facto omnes, vel maior pars capituli, & ita procedit ēt dictum Old. in loco præall. aut verba iuris non habēt certam interpretationem attributam a iure: & tunc non probaret vtendo verbis iuris. & ita procedit ista gl. nam ad cognoscendum, an impedimentum sit iustum, vel non: non est attributa potestas Notario, sed Iudici. & ideo nō probaret, licet instrumentum illud diceret. & ita procedit ista gl. q̄ Gl.

A D D I T I O N E S.

- a In solidum. Adde, quod voluit Cald. consil. 3. de elect.
- b Ordinem scripturę. Adde, quod voluit Old. consil. 218. de primo nominatione. & Franc. de Arc. de duobus statutis contrarijs, in eodem volumine eius consil. 144.
- c Procuratores. Adde, an vox præstari possit per procuratorem. Frede. consil. 104. & præcedenti.
- d Verbis iuris. Adde Paul. de Cast. consil. 398.

Geminianus super Sexto Decretalium.

gl. ¶ Gl. super ver. in consilio. recita per contrarium, qd commissio non possit fieri pluribus. s. c. quia propter. gl. sol. qd pp hoc emanauit istud c. In fi. gl. dic. qd quo ad effectum commissio hic facta, dicat facta vni, quia vnus solus erit procurator ad dandū vocem. Io. An. ¶ Gl. super ver. pluribus. in prin. recitat opi. antiquorum: deinde querit, an valeat, si constituantur plures, qd duo? & sol. qd sic. ¶ Gl. super ver. dumtaxat. querit, si canonici eligūt alterum ex procuratoribus, an alius possit se postea intromittere. gl. sol. qd non. ¶ In fi. gl. No. istam gl. quæ dat intellectum a illi clausule, qd vnus eorum inceperit, &c. de quo in d. c. si duo. ¶ Gl. super ver. elegerit. querit, an canonici possint vno electo postea variare? & sol. qd non. ¶ Gl. super ver. nequeant. querit, quare primò non recurritur ad ordinem scripture. gl. sol. ¶ Gl. super ver. nominatus. in prin. allegat concor. Deinde querit, quid si non potest apparere de ordine scripture. gl. sol. ¶ Gl. super ver. admitti. in prin. querit, an iterato canonicus talis sit citandus, & sol. qd non. deinde opponit contra tex. de c. si duo. j. de procu. gl. sol. ¶ In fi. gl. assignat Io. Mo. et rationem diuersitatis, quia si non admittatur vnus ex duobus, qui prosequat electionem iam factam, hic imminet periculum: sed si vnus ex canonicis mō admittatur ad electionem faciendam, nullū periculum imminet. Io. An. ¶ Gl. super ver. indiscretē. alle. ad tex. rōnem in fi. & sic imputat indiscreta constitutio, sicut indiscreta electio. ff. de neg. gest. nam vt seruus. §. fi. secundum Io. Mo.

ADDITIO.

2 ¶ In c. si duo. Adde ad materiam illius c. Fred. consil. 124. Lap. alleg. 22. Do. de Ro. decis. suis, in antiquis de procur.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

- 1 Potestatem habens præstandi vocem in electione, potest adstringere procuratorem suum ad certum eligendum.
- 2 Voces duas habens in electione, an poterit eligere diuersos respectu diuersarum vocum?
- 3 Compromissum non potest fieri in vnum, vel duos, vt certam ferat sententiam.
- 4 Procurator habens mandatum, libere potest facere compromissum de re, super qua habet mandatum.
- 5 Canonicus, qui procuratorem constituit, si moritur, an debeat cessare procurator?

Orro No. qd vbi quis debet facere actum fm p. priam conscientiam, nō potest diuersimodo de actus facere, licet fungatur authoritate duarum personarū. ad hoc, quod no. de re iu. cum olim. No. qd licet electores non possint adstringi ad eligendam certā personam, vel de certo genere. s. c. venerabilē. in fi. tamen habens p. tatem t. præstandi vocem in electione, potest adstringere procuratorem suum ad certum eligendum, vt hic patet. ¶ Quæro 2 quid t. si aliquis habet duas voces suo iure: quod potest esse, vt no. de re iu. cū olim. an poterit eligere diuersos respectu diuersarum vocum? Sol. dic. qd non, quia fortius concluderet in eorō huius literæ, qd in eligēte pro vna voce nomine alterius: nec etiam haberet locum isto casu exceptio hic posita, ex quo eadem persona repræsentat vocem duorum ex iure proprio sibi competentī, fm Io. An. ¶ Gl. super ver. porro. recitat opi. antiquorum, & docet, quæ fuerit approbata. ¶ Gl. super ver. nihil. i. prin. querit de rōne tex. deinde querit, an valeat vox illius saltem pro voce sua. & sol. qd non. ¶ In fi. gl. ibi, sicut non suo. idē Io. Mo. qui alle. j. de reg. iu. quod alicui. Io. An. ¶ Gl. super ver. de certa. in prin. recita per prium, qd nō possit fieri commissio de certa persona eligenda, vt no. Vinc. Gl. sol. qd hic reprobat illa opin. & alia, quæ habeat prium, approbat. ¶ In ea. gl. ibi fieri compromissum. tene, qd compromissum fieri non pōt de certa persona eligenda, vt no. Compofit. s. eo. quia propter. super ver. de pastore. & Gul. Man. c. 45. & facit, quod no. s. c. ti. cum in veteri. super gl. antep. Io. An. Et pro hoc alle. D. Io. de Imo. ff. de arbit. l. qualem b. vbi patet, t. qd non potest fieri compromissum in vnum, vel duos, vt certam ferat sententiam: posset tamen fieri compromissum, qd de duobus vnus eligatur, vt est tex. & facit, quod ibi no. s. de app. constitutus. 2. ¶ In ea. glo. ibi, sed nunquid. hic gl. querit de alia questione, & sol. Et similiter facit in ver. item quæro. ¶ In ea. gl. ibi c. vlt. Arch. tenet qd gl. per iura pro ista parte allegata hic. & per c. fi. j. de procu. §. j. Sed Io. And. dicit stantidum gl. nec obstat illud c. quia loquitur in matrimonio carnali, quod est sacram: sed matrimonium spirituale non. Item, quia fit per electionem, contrahitur de necessitate. & vide alias diff. ferentias in c. tuæ. s. de spon. Item ibi queritur, quid expediat periculum, sicut ibi, cum hic debeat interuenire postea officium confirmatoris. Et ideo cum in actu, qui fit hic per procuratorem, requiratur etiam postea approbatio confirmatoris: non mirum, si potest alteri committere vices suas, & sic non est hic tantum periculum, sicut est in delegato committente vices suas, quando est electa eius industria, cum non requiratur confirmatio

superioris illo casu. Ioan. An. Lap. Abb. dicit hic, qd opinio Io. An. procedit, quando iste procuratorem substituerit exprimedo, qd eligat certam, & expressam personam, alias procedat opinio contraria. Pau. hic distinguit, qd aut iste procurator habet mandatum de certa persona eligenda: & tunc procedat gl. quia non vñ esse electa industria personæ, sed nudum ministerium. Aut mandatum est datum in certa persona eligenda: & tunc procedat di. Arch. fm Pau. iunge dicto Pauli dictum Lapi, & habes veritatem. ¶ Vnum tñ no. ex gl. qd in solutione prij, quam facit de Iudice, sentit, qd in procuratore, qui dat ad negotia, non vñ esse electa industria personæ, quia dicit, qd iura allegata procedūt in Iudice, hic loquitur in procuratore, quod an sit verum, videbit j. de proc. c. j. in fi. gl. Lap. Abb. dicit hic, qd etiā isto vltimo casu posset compromittere fm formam cap. cum dilecti. & c. cum expediat. s. c. ti. & lib. fm eum. Et no. gl. qd procurator habens mandatum, libere pōt facere compromissum de re, super qua habet mandatum. ¶ Querit hic Arch. quid si mortuus est canonicus, qui procuratorem constituit, an procurator cessare debeat? sol. dic. qd sic, si autē aliqua fecit circa scriptatores, & similia: valet etiā electio, si fieret ignorata eius mort. ff. de proc. l. qui procuratorem. ff. si cer. pet. l. fi. & istud procedit in procuratore canonici, fm Vin. & Compofit. s. c. quia ppter. Socus in procuratore Abbatis, vel Prælati, qui debet interesse electioni, quia durat ipsius procuratio, postq. est receptus a capitulo eligentium, quasi a monasterio, vel loco datus sit. s. de off. dele. quoniam Abbas. vñ nec fortē per successorem Abbatem posset remoueri, fm Vin. qui istud no. s. c. congregato. sed Arch. nō tenet istud vltimum. all. j. ne sede vac. c. j. §. fi. & facit ele. procuratorem de proc. Et p. primum etiam facit s. c. ti. scriptum. ibi, totq. tunc temporis conuentuales ecclesias habuisse Prælatos, &c. Et vide, quod ibi no. super gl. hoc ideo. Io. An. Et istam vltimam credo veram, qd mandatum expiret, vt est casus in de. ele. procuratorem. vbi patet, qd etiam si dat ad negotia, expirat eius mandatum per mortē prælati. ¶ Gl. super ver. illam. querit, an iste habens mandatum de certo eligendo post mortem prælati, possit alium eligere? & sol. qd non. ¶ Gl. super ver. consentire. inducit tex. ad solu. questionis, & de illa remittit.

ADDITIONES.

- a Pro voce sua. Adde Rom. sing. suis. fol. 3.
 - b L. qualem. Adde Cald. consil. 5. de ele. intellige tamen, quod d. l. non habet locum in arbitratore, vt tenet Rom. sing. suis, & consil. 175. & 141.
 - c Mandatum. Adde Alex. consil. 22. l. lib.
 - d Remoueri. Adde vt per Do. de Ro. decis. 377. in nouis de proc. Ber.
- S. V. M. M. A. R. I. V. M.
- 1 Procuratoris officium a principio est voluntarium.
 - 2 Extraneus dicitur, qui non est de capitulo.
 - 3 Votum in scrutinio qualiter debeat deponi.
 - 4 Canonicus vt possit dare extraneum procuratorem, an requiratur consensus omnium de capitulo?
 - 5 Votum an quis possit exprimere per nuncium?
 - 6 Canonicus si dat mandatum de certa persona eligenda, quæ est indigna scienter, & procurator illā eligit, an constitutus incurrat penā c. cū in cunctis.
 - 7 Doctor vnus de collegio potest alteri committere vocem suam, subsistente legitimo impedimento.

Consens. ¶ No. qd officium procuratoris a principio est voluntarium, & sic non cōpellitur quis illud recipere: secus si illud acceptasset. vide cle. j. de proc. ¶ No. t. qd extraneus dñ ille, qui non est de capitulo. ¶ No. qd vbi consensus absentis requiritur certo, & determinato tpe pro forma, & secretē: non pōt per lras absentis præstari: secus si nō requiritur pro forma, nec occultē, vt no. gl. 62. di. c. j. ¶ No. t. qualiter debeat deponi votū i. scrutinio, qd secretē, & sigillatim. ad hoc. s. c. qd pp. ¶ Quæro, tan requiratur consensus oīum de capitulo ad hoc, vt canonicus possit procuratorem extraneum dare? So. iste tex. facit, qd sic, ibi, nolēte capitulo. Contrariū tenet Io. An. p. tex. s. c. j. §. j. Et ad tex. rñdet hic exponēdo, i. maior in capituli parte. nec ob. j. de re iu. in re cōi. qd hic est res cōis collegio, & nō singularibus: ibi loquitur de re cōi pluribus, vt singularibus. Itē, quia vtilitas ecclesiæ consistit in maiori parte suffragiorū. s. c. ne pro defectu. 63. di. obeūtis. de off. dele. prudentiā. §. j. & facit, qd no. post Inn. de psti. cum oēs. super fi. gl. Io. An. & dicit D. Io. de Imo. qd credit isto casu sufficere p. dictionem maioris partis, et si nō allegat aliq. vtilitatem ecclesiæ superuenire ex sua p. dictione. ad hoc de his, quæ fi. a mai. par. ca. c. j. & no. s. c. ti. & li. i. c. cupiētes. §. ad hæc. & §. seq. Istud aut nō procederet in alienatione rerū ecclesiasticarū. alle. 12. q. 2. sine exceptione. ¶ Quid t. si iste nō vult exprimere votum per lras, sed per nunciū, an possit? So. dic. qd nō: quia de isto minus dubitat, qd de lra, quia secretius erat illud, quod scribebat per lras, qd destinabat ore nunciij: & tñ hic prohibet. Io. An. Et pro hoc et facit iste tex. hic, qui vult, qd extraneus nō admittatur ad hunc actum vocis dandæ capitulo p. dicente. An de p. situo

firio voti debeat fieri ita secretè, quòd non intersint testes. Io. An. remittit ad notata per eum supra eod. quia propter, super glof. penult. ¶ Glo. i. ponit quid approbetur, vel improbetur de opin. antiquorum. ¶ Glof. super ver. procurator, recita per contrarium: quia si Canonici nolunt recipere mandatum, nec extraneum videntur contemnere Canonicum. gl. dicit, quòd olim erāt opin. quæ hic sunt sublata, & assignat rationem quare. ¶ Glof. super ver. nolentem, querit, an volente capitulo possit extraneum admittere. Sol. dic, quòd sic, & assignat rationem. ¶ Glo. super ver. votum oppo. de opin. Ber. & sol. assignando causam solutionis. ¶ In fi. glof. per præmissa pater, quòd non posset mitti schedula voti inclusa in litera aperienda in scrutinio, continens nomen eius, in quem ille consensit. & licet Ioan. Mo. hoc dicat hic sub dubio fortè, tu tene istud assertiue secundum Ioan. An. ¶ Glof. si. recita per contrarium, quòd imò posset scribi votum suum per literas, vt patet supra in c. proxi. Glo. sol. & dat exemplum pro solutione, & assignat rationem. ¶ In glo. no. bene istam glof. quia aliud est actum facere, aliud dare mandatum de faciendo: quia per primum inducitur perfectio actus, per secundum actus est in fieri, & non in perfecto esse: quòd no. quia quotidie ista allegantur in consilijs. ¶ Querit Ioan. de Sancto Geor. ¶ quid si Canonicus dat mandatum de certa persona eligenda, quæ est indigna, scilicet, & procurator illam eligit, an constituens incurrat poenam c. cum in cunctis? Sol. dicit, quòd sic, & non ipse procurator, argu. c. si Episcopus. j. de præb. §. 2. ¶ In contrarium facit. f. quòd vterque incurrat illam poenam. §. eo. si compromissarius. nec ob. c. si Episcopus. quia ille actus non incidit in delictum prout hic, & istud videtur verius secundum Ioan. de Imo. per dictum c. si compromissarius. & istud est verum: quia quando quis facit scienter rem prohibitam de mandato alterius, vterque incurrit poenam iuris, vt no. glo. in c. mulieres. §. fi. §. de senten. excommu. & no. glof. in c. fi. j. de homi. Et per istum tex. dicit Do. Pe. ¶ quòd iustificante legitimo impedimento vnus Doctor de collegio potest alteri committere vocem suam: & ita fit quotidie. & ideo istud procedit: quia sic est statutum. alias dicit, quòd illa quæ inhærent ossibus hominum, non videtur, quòd possint alteri committi: & remittit de materia ad no. per Bar. ff. de verbo. obli. si stipulatus fuerit. §. 1.

S V M M A R I V M.

- 1 Confirmationis actus spectat ad superiorem.
- 2 Index non debet esse nimis festinus, & celer ad sententiam proferendam.
- 3 Committens alicuius dispositionem rei, intendit excludere inordinatum appetitum.
- 4 Supplantare alium quis dicatur.
- 5 Actus repentinus quis dicatur.
- 6 Iudicium quando fit contra aliquam personam, debet fieri specifica citatio illius persone.
- 7 Citatio, quæ fit in principio iudicii debet esse peremptoria.
- 8 Superior si non confirmat, sed cassat electionem sine citatione, an valeat?
- 9 Processus factus a superiore si confirmat sine vocatione, postquam se informauit de his, quæ etiam nemine opponente debet inquirere.
- 10 Statutum disponit, quòd bannitus soluens quinquaginta, soluitur a banno: Titius bannitur, postea fit aliud statutum, quòd bannitus non eximatur a banno, nisi soluat centum: an Titius volens eximi debeat soluere centum.
- 11 Confirmatio facta per prælatum sine capitulo, an valeat?
- 12 Vocatio an debeat fieri per edictum, quando est coelectus? Et in qua ecclesia debeat fieri. nu. 14. Et quid si facta fuit, & illa non venit. nu. 12.
- 13 Actus, in quo requiritur citatio, si fiat, & veniat citandus ad iudicium absque citatione, & respondet actui, valebit citatio.
- 14 Ecclesia vna si habet ius eligendi in alia ecclesia, & eligit in sua ecclesia prælatum ad aliam ecclesiam: crida debet fieri in ecclesia, ad quam fit electio.
- 15 Peremptorijs appositio quòd fiat in citatione, an sit necessarium?
- 16 Vocatio quare debeat fieri, quando electio fit in concordia.
- 17 Constitutio annullans sententiam, vel processum, vel instrumentum ex defectu solennitatis non dicitur penalis.
- 18 Confirmatio facta non vocatis coelecto & oppositore, an valeat si constet eos non habere ius?
- 19 Decretalis ista an habeat locum in hospitali?

Voniam. ¶ Hac est solēnis decreta. & quotidie practatur, & ideo Io. An. dicit se velle eam vltra gl. solēniter examinare. ¶ Gl. i. summat, & primò ponit cōfirmatiūū abusum; quē prohibet cum decreto. Secundo ponit vocationis formā ibi; Vocationem. Tertio ad electionem cōcordem hoc prorogat ibi, Quæ etiam. quòd autem corrigat, non dico, reprober. hñ in gl. dicebamus, & super ea. ¶ No. ¶ primò, quæ actus confirmationis spectat ad superiorem. ad hoc §. co. venerabilem. ¶ No.

2 ta, ¶ quod iudex non debet esse nimis festinus, & celer, ad sententiam proferendā. Ad hoc §. de rest. in integ. cum ex literis. & j. de re iud. cum æterni. ¶ No. quod inordinatus affectus, & appetitus est prius aequitati, & sic committens aequitati alicuius dispositionem rei, intendit excludere inordinatum appetitum; 4 quod no. pro arbitris. ¶ No. quod ille dicit alium supplantare, qui facit actum sine vocatione partis, cui præiudicatur, & non discussio negotio. ¶ No. quod actus dicitur repentinus, qui fit sine citatione, & cognitione requisita. vide tex. 48. dis. c. 2. ¶ No. quod dicta apostoli possunt allegari pro iure, ad hoc j. ti. proxi. c. 1. ¶ No. 5 ¶ quod ubi fit iudicium contra certam personam, debet fieri specifica citatio illius persone: ubi autem non apparet certa persona, debet fieri per edictum generale. vide Inno. in c. humilis. de ma. & obe. & in c. inter quatuor. eod. titu. ¶ No. quod ubi interponitur officium iud. cis ad vtilitatem alterius, debet expediri cum causæ cognitione. ad hoc de rest. in integ. ca. 2. ¶ No. 6 arg. ¶ quod citatio, quæ fit in principio iudicii, debet esse peremptoria. de quo per Doc. §. de offi. delega. consuluit. & per Inn. §. de accu. ad petitionem. ¶ Quæro, quid si fit citatio secundum practicam huius c. sed non fit discussio negotij electionis, an valeat confirmatio? Sol. Ioan. An. dicit, quod non, per hunc tex. qui copulatiue requirit ista duo, & postea ponit decretum, & iste tex. non erat primo per gl. sic ponderatus. vnde si alterum istorum deficit, non valebit confirmatio. nam ubi duo tacite, vel expresse coniunguntur, non sufficit alterum adimpleri. secundum probatur j. de præb. cum in illis. §. fi. primum probatur de rescrip. olim. de res. spo. c. fi. ff. de cond. inst. l. si plures heredes. de ver. ob. si quis ita. insti. de hered. insti. §. penulti. Et has duas leges vide in gl. i. de rescrip. c. 2. Nec obstat si dicatur, quod Papa non expressit hic de forma discussionis, sed de forma citationis. & sic videatur tantum de illa tex. intellexisse. ar. §. de præsump. nonne. quia respondeo, quod illud non expressit non ex eo, quod de illo non curet, sed non expressit, quia per iura antiqua illa erat disposita, vt patet §. eod. nihil. & c. si postq. & c. cum nobis olim. secundum Ioan. An. & pro isto dicto facit text. in appositione decreti, qui dicit, confirmationes tales. & sic patet, quod refertur ad illas, in quibus concurrunt illi defectus, qui præcesserunt. ¶ ¶ Quod si superior non confirmat, sed cassat electionem sine citatione, an valeat? solu. dic, quod sic, quia ex quo videtur electionem non canonicam, bene facit ille cassando. & hic tex. non annullat nisi confirmationem: ergo in infirmatione non habet locum iste tex. & sicut olim poterat cassare sine vocatione. §. eo. nihil. sic poterit hodie, ex quo hic non mutatur. ad hoc §. c. constitutio. in fi. Nec obstat si dicatur, quod coelectus, vel oppositor habeat legitimam causam querelandi ex quo vocatus non fuit, quia tunc non est verum, cum ista pronuntiatio faciat in eius fauorem, & si dicat ex illa pronuntiatione se fore grauatum, habet remediū appellandi. §. c. si postq. & de rest. in integ. c. 2. de excep. significauerunt. Io. An. ¶ ¶ Sed pone, quod superior informat se de his, quæ etiam nemine opponente debet inquirere, vt §. c. cum dilecti. an teneat ille processus si postea confirmat sine vocatione? Solu. dic, quod sic, quia iste tex. annullat tantum confirmationem. ergo alius processus remanebit validus, imò confirmatores discreti non ponunt edicta, anteq. saltem examinent formam electionis. Et per prædicta inferitur, quod licet confirmatio facta sine vocatione irritetur, non tamen electio. vñ iterum queritur de virib. electionis. §. c. si cōfirmationem. Io. An. ¶ ¶ Sed quid si tempore istius cōstitutionis esset facta electio, & superuenit constitutio ante cōfirmationem, an debeat seruari ista forma? Sol. dic, quod sic, quia hic non datur forma electioni, sed confirmationi. ad hoc qd no. §. c. ti. & li. c. licet canō. in gl. ad futura. & in cle. vt hi q. de eta. & qua. in gl. q. posteris. & qd no. C. de legib. l. leges. Et præmissa faciunt ad quæstionem ¶. fit statutum, quod bannitus soluens l. eximatur a banno, Titius bannitur, postea fit aliud statutum, quod bannitus non eximatur a banno, nisi soluat centum, an Titius volēs eximi debeat soluere centum? & refert Cy. in d. l. leges, iudicatum fuisse Paduæ p. Gu. de Suza. & Iacob. de Arc. quod sic. cum statutum imponat formam exemptionibus, & et illorū, qui erant primo banniti. Et idem ibi disputauit Rich. Malumbra in statuto imponente poenam, vt si primum statutum imponit poenam capitis pro homicidio, & secundum imponit poenam pecuniariam, & vnus delinquit post primū statutum, & ante secundum, & accusatur post scdm, tenuit, quod punietur poena pecuniaria, quia scdm statutum recipit istum actum satisfactorium.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Non canonicam. Adde Rom. cons. 383.
- b ¶ Poenam pecuniariam. Adde, an valeat statutum imponens minorem poenam pro homicidio, qd de iure communi, Alex. cons. 154. l. i. & quæ poena debeat imponi statibus statutis de quibus supra, vide Ang. de Arc. in tract. malefactorum, in glo. caput a spatulis. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

rium. alleg. C. de testi. l. testium. ad fi. & in auth. coll. 9. hec pñti-
tutio. hoc dicit verum Io. An. quando primū statutū nō impo-
nit penam ipso iure, sed si imponeret ipso iure penam, tūc se-
cus esset. exemplum. j. de cenli. si exigit. & c. scilicet. nisi secun-
da lex tolleretur primam, ita & taliter, q̄ pro nō facta haberetur,
vt in cle. quoniam, de immu. eccle. Io. An. Et potest esse ratio li-
mitationis Io. An. quia quando statutum imponit penam ip-
so iure, tale ius dicitur executorium, iuxta no. s. eo. ti. & lib. li-
cet canon. Et pro eius dicto facit tex. s. de sen. excom. c. fi. vbi in
pœna delicti per ius ipso iure imposita attenditur tempus de-
lictī, quo ad tollendam illam penam, posito q̄ superueniat cau-
sa, propter quam aliter deberet de delicto satisfacere. ¶ An
valeat confirmatio facta per prælaturam sine capitulo? Sol. Arc.
hoc tractat hic recitans opi. gl. Gof. & Ho. de quibus s. de his,
quæ fiunt a præla. nouit. in fi. & c. ea noscitur. qui tenet, q̄ cum
præsentia capituli necessario requiratur, nō valet, si in eius ab-
sentia fiat. arg. eorum, quæ no. de offi. deleg. causam matrimo-
nij. inducit etiam ff. de admini. tuto. Titium & Meuiū. in prin.
& de exerci. acti. l. j. s. si plures. de insti. l. j. s. conditio. ff. de acq.
hare. l. si quis. s. coram. cum enim canonici participant officiū
cum episcopo, tamen locum habet principium dictæ l. Titium.
& facit, quod no. s. e. cum ex eo. super glo. licet igitur hæc pro-
cedunt de iure cōi, sed si consuetudo ecclesiæ haberet contra-
rium, tunc valeret confirmatio. s. de consue. non est. eo. lib. Io.
And. ¶ In ver. vocationem autē. quæro, quid si sunt plures coe-
lecti, an habeat locum iste tex. sol. dic. q̄ sic, quia quod dicitur
hic de vno coelecto, idem esset dicendum de pluribus, cum ea-
dem sit ratio in pluribus vocandis, quæ in vno est. Nec ob. si di-
catur, q̄ istud sit contra verba huius tex. quia imo est secundū
verba, quia quilibet ipsorum est coelectus per se, & oppositor
per se, sicut in simili dicitur, quia edictum de tutore in plurib.
tutoribus locum habet. ff. quod cum falso tut. autho. l. j. s. 2. Io.
An. ¶ Quæro, an qñ est coelectus debeatur fieri vocatio p edi-
ctum? Sol. Io. An. dicit, q̄ non propter verbum, aliās. tamen di-
cit, q̄ loco istius verbi, aliās, voluisset poni in tex. & nihilomi-
nus, vt semper fieret vocatio, causam autem quare voluisset,
non vult exprimere, ne doceat fraudem. alleg. quod no. in si-
mili. s. eo. si confirmationem. in fi. magnæ gl. Io. And. Nec ego
istud exprimam eadem ratione. ¶ Quæro, quid si fuit facta vo-
catio per edictum, & per illam venit coelectus, vel oppositor.
vel quid si nulla facta fuit vocatio, & ille se obtulit sponte, qui
debeat specialiter vocari, an valeat postea facta confirmatio.
& videtur, q̄ non, quia apparet, q̄ in prima parte irritatur sine
vocatione, & secunda pars determinat modum vocandi. non
seruata igitur illa forma, confirmatio erit nulla, nec est neces-
se argumentis iuuare istam partem, ex quo tex. hic dicit, facit j.
de re. iu. quæ contra ius. In p̄rium facit, quia licet canonicus sit
vocandus ad electionem, satis est, q̄ sit præsens sine vocatione
ad hoc, vt non possit agere de contemptu. pater s. eo. titu. quia
propter. in prin. ibi, præsens. Item app. in causa electionis
tunc demum est intimanda appellatio, qñ non fuit præsens in
eius interpositione, vt in cle. causam. eo. ti. ad idem s. e. cupien-
tes. post princ. ver. vel post obtentā. Item in processu, & in sn̄a
satis est partem esse præsensem. pater primum de accu. quali-
ter. s. debet. secundū pater ff. de re. iu. de vnoquoque. in quib.
nil dicitur de citatione, sed solum de præsencia. & bene facit
C. quō, & qñ iudex. in rubro. & l. si vt proponis. 2. vbi a p̄rio col-
ligitur, q̄ si citata fuit pars ad certum locum, si iudex in alio lo-
co procedat parte præsente, tenet p̄cessus. Item, cum effectus
vocationis sit, vt veniat citatus, ex quo præsens est, cessat citan-
di necessitas, vt ff. de lib. ag. l. j. s. fi. vbi si pariat mulier intra 30.
dies, intra quos a tpe diuortij nunciare debeat se pregnantem,
cessat Senatuscōsultum, quasi de illo partu Senatusc. nō videa-
tur sensisse, qui intra illos dies nasceretur. Et hanc partem dicit
Io. An. veram, dicens ē istud procedere, si esset aliquis coele-
ctus, vel p̄dictor, qui non apparebat a principio, & facta fuit vo-
catio per edictum, quia licet fuisset certus, & apparuisset p̄di-
tor, non fuisset sufficiens vocatio per edictum, sed requireba-
tur specialis, vt hic: tñ posito edicto fortē apparebunt illi, qui
primo erant occulti, & comparando virtute illius generalis ci-
tationis valebit iudicium, fm Io. An. ¶ No. istud dictū, q̄ vbi
sit actus, in quo requiritur citatio, si citandus venit ad iudiciū
absq; citatione, & rñdet actui, valebit actus. & hoc idem tenet
Gul. de Cu. & Bar. in l. 2. ff. de in ius voc. & in l. prolatam. C. de
sen. & est singulare dictum fm D. Pe. Lap. Abb. dicit, q̄ pro di-
cto Io. An. bene facit quod no. Gul. in summa de libel. conce.
s. sequitur. vers. item dicunt quidam. ibi dicit Gul. Ego dico,
q̄ licet reus casu venerit coram iudice nulla citatione premis-
sa, potest tñ offerri libellus fm eū, & de hoc est casus. s. q. 2. vo-
catio. nam ibi dī, q̄ in casu, in quo requiritur citatio, si nō fiat,
& ille vult actui sponte respondere, q̄ valet. ¶ Quæro, in qua
ecclesia debeat fieri ista vocatio. sol. dic. q̄ in ecclesia, de cuius

prelatura sit electio. ¶ Nec ob. iste tex. qui dicit, in qua electio
facta est. & sic innuit, q̄ ponderetur locus, in quo sit electio, &
non locus, ad quem eligitur, quia exponi debet tex. in qua. i. ad
quam, fm Arch. & Io. An. Ex isto infert Pau. t̄ q̄ si vna ecclesia
habet ius eligendi in alia ecclesia, & eligit in sua ecclesia præla-
tum ad aliam ecclesiā, q̄ crida fiat in ecclesia, ad quam sit ele-
ctio, & non in qua fuit facta, fm Pau. hanc partem tenet etiam
D. Ioā. de Imo. Nec ob. si dicatur, q̄ ista positio destruat tex. q̄
rñdet, q̄ ideo tex. sic dixit, quia cōiter electio fit in ecclesia, de
cuius electione agitur. ideo autē dixit in ecclesia, ad denotan-
dum, q̄ si alibi fieret electio, q̄ in ecclesia vacante, q̄ citatio de-
beret fieri in loco, in quo fieret electio. Et sic dicit posse sustine-
ri opi. istorū, nō tñ sine scrupulo fm eum. Tu dic, q̄ imo est ve-
ra ista opi. quia iste tex. intendit prouidere, ne supplantentur il-
li, qui volunt se opponere, & pp hoc præcipit fieri edictum in
ecclesia, in qua sit electio. intellige passiuē & non actiuē, quia
illi de ecclesia in qua sit electio passiuē, sunt illi, qui possunt se
opponere p̄ electum, iuxta no. s. e. vt circa. debet enim fieri ci-
tatio ad ecclesiā illorum, quos tangit citatio. s. de dolo. c. fi. &
q̄ electio in ecclesia denotet electionem ecclesiæ passiuam, est
tex. in c. q̄ sit. in prin. eo. ti. & lib. ¶ Quæro, an sit dīa inter man-
datum de citando illos, qui volunt se opponere, & mādatur
de citando illos, qui se opponunt. remittit Io. An. hic, ad nota-
ta per se de exce. dilecti. in gl. 2. & supra e. li. de rap. c. 2. sup. 5. gl.
& facit gl. fi. supra c. proxi. vbi patet, q̄ aliud est mandatum de
faciendo, aliud est mandatum, q̄ faciat. ¶ Quæro, an sit neces-
sarium, vt in citatione fiat appositio peremptorij. a solu. dic. q̄
aut sit trina citatio, & nō est necesse. aut sit vnica, & tūc sis cau-
tus, vt apponas peremptoriū, vt voluit iste tex. alias nō valeret.
vide no. de dil. c. 2. Io. An. Hæc dicit vera hic, Do. Io. de Imo. ni-
si fiat præceptum, & monitio per iudicem ipsi coelecto, quia ta-
lis monitio habet vim peremptorij, vt est glo. singularis in c.
consuluit, de offi. deleg. & est casus singularis, & ibi gl. in l. 2. C.
quō, & qñ iud. ¶ Quæro, quare debeat fieri vocatio, quando
electio fit in concordia? sol. dic. q̄ licet sit cōcors, nihilominus
potest habere oppositorem, & ille tunc esset vocandus. supra
eo. indemnitate. s. ceterum. a s. si non appareret, fieri edictū
generale fm Io. Mo. Io. An. ¶ Glo. 2. quærit, an iste tex. habeat
locum in postulatione. Et soluit distinguendo duplicem spe-
ciem postulationis. Et deinde quærit de presentatione. & te-
net, q̄ sic. ¶ In ea. gl. ibi, Idem dicam de postulatione. Cōtra gl.
facit, quia postulatio dependet a gratia, & sic præsupponit di-
spensationem; dispensatio autem potest fieri parte non voca-
ta, vt no. Doc. de iud. at si clerici. Sed dicit Pau. q̄ opi. gl. est ve-
ra propter obiecta, quæ possent fieri contra postulatum, quæ
non essent expressa in postulatione, vt patet supra de postula-
tione. c. 1. vnde concludit, q̄ quædam est postulatio generalis,
quæ fit a superiore, & in ista non requiritur citatio. Quædam
est specialis, quæ fit de certa, & nominata persona: & tunc aut
fit ab inferiore a Papa, & in ista procedit opi. glo. hic. aut fit a
Papa fm formam c. cupientes. supra e. ti. & tunc in ista nō pro-
cederet glo. quia nulla fit citatio iure, vt ibi, ergo non est neces-
saria citatio hominis fm Pau. ¶ In ea. glo. ibi, presentatione.
Non ob. si dicatur, q̄ ista constitutio sit pœnalis, & sic non ex-
tendenda, quia constitutio etiam pœnalis extenditur ad com-
prehensa, & sub mente, vt no. supra e. si postquam. quando om-
nino est eadem ratio: sed hic est eadem ratio in presentatione,
ergo & c. Item posset negari, q̄ ista constitutio sit pœnalis,
nam hic non priuat iure quæsito per electionē, sed cassat cōfir-
mationē electionis, & sic non potest dici pœnalis. a s. si dicere
contrarium, sequeretur, q̄ iura, quæ cassant testamenta, vel co-
dicillos, vel dicunt sententias non valere deficientibus certis
solennitatibus, essent pœnalia, quod non videtur verum, cum
non diminuant patrimonium, vel eius quæsitum. si ergo non
est pœnalis, potest extendi de cr. vt cupientes. bene est pœna-
lis, quia priuat iure iam quæsito per electionem. ¶ Nec ob. si di-
catur, q̄ tex. non expressit de presentatione, sed solum de ele-
ctione: quia respondeo, q̄ hoc facit, vt cōgrueret titulo, in quo
situata erat. Et si tu vis ludaizare, & stare solum verbis, nō po-
test negari, q̄ iste tex. non habeat locū in p̄sentatione, licet lo-
quatur de electione, quia p̄sentatio b est electio, vt patet supra
de iure pa. c. 2. & 3. & c. nobis. supra eo. querelā. & facit qd no.
supra eo. ti. & li. sciant. in gl. antepe. vnde cū iura ita expresse fa-
uent huic latē significationi, vt verbū electio, includat p̄sentationē:
nō debemus hic restringere, maxime cū hic agat de me-
ra causa fauorabili. Item, vt plurimum patroni p̄sentant ad
eccle-

ADDITIONES.

- a ¶ Peremptorium. Adde videndum latē Old. consi. 3. vbi an dato termino per-
emptorio in casu huius c. sit præclusa via oppositionū, & quid cōtineat per-
emptorium, & multa alia. Ber.
- b ¶ Presentatio. Adde Bal. consi. 8. de elec.

ecclesiam curatam. unde vñ absurdum, q̄ iste tex. debeat seruari in electione Canonici, & non in præsentatione Rectoris. Io. An. Hanc partem dicit Lap. de Cast. debere seruari in practica, & seruari etiam in præsentatione, vt ipse ponit in allegatione sua 8. ¶ Nota incidenter istud dictum t̄; q̄ cōstō annullans sententiam, vel processum, vel instrumentum, ex defectu solēnitatis non dñ p̄nalis, ex quo non diminuit patrimonium. Sed dicit Do. Pe. de Anch. q̄ istud est verum propriè, sed impropriè tamen vñ possit dici p̄nalis. alleg. s. e. si religiosus. §. i. fm eū: sed ibi priuatur iure quæsito per electionem. Io. And. hac constitutio non est p̄nalis, quia non priuatur iure quæsito. sed fortius facit tex. & glo. s. de rescrip. dispendia. eo. lib. Vnde habetis optimum tex. declarantem, quando dicatur p̄na, nam p̄priè p̄na dicitur lesio, quæ punit, & vindicat, quod quisq; cōmisit. ita dicit tex. de pe. dif. 3. penitentia est quædam lesio. & sic patet, quod si lex lēdit personam pro vindicta commissi, illa dñ propriè p̄nalis; & ideo dicit tex. & gl. s. de rescri. dispendia. in fi. q̄ p̄na est irritare processum, & rescriptum, quia lēditur ille ex eo, quia impetrauit iura, & lesio fit, quia saltem perdit expensas, quas fecit in lite. idem dicimus, si lex priuat iure quæsito per electionem: quia p̄na est cum lēdatur in illo iure. s. e. c. cupientes. idem dicit tex. s. eo. si religiosus. vñ dato q̄ non diminuatur matrimonium, dum tñ aliqua lesio fiat p̄ vñ dñ illa dñ propriè p̄nalis, vt vult ille tex. qui ad hoc summè est notāndus. ¶ Gl. super ver. pertinet. quærit, an locum habeat, qualitercunq; pertineat: & soluit, q̄ sic. ¶ Gl. super ver. celeritate. recita per prium; q̄ celeritas non sit reprobata a iure. 8. dif. mala. & 5. dif. baptizari. cum simi. gl. solu. q̄ in quibusdam casibus desideratur celeritas, in quibusdam reprobat. Et gl. enumerat casus. ¶ In fi. glo. de primis casibus vide per Archid. 23. di. p̄munis. Et de secundis vide per eundem. 113. dif. c. i. Io. An. ¶ Gl. super verbo, inanes. recita per contrarium, q̄ valeat confirmatio, licet non fiat ista vocatione, vt no. Inn. de appel. constitutus. 2. gl. recitat dictum Inno. & soluit, q̄ hodie id non procedit per istum tex. ¶ In ea. gl. ibi, vt hic vides, habes primò ex gl. q̄ ante istud c. fiebat confirmatio sine citatione. istud tenebant Doct. hic allegati in gl. in loco hic alleg. & in c. cum dilecti. s. e. tit. ad fi. & c. nihil. & ibi per Ioan. An. in gl. dicebat. & Compo. e. tit. quod sicut. & isti dicebant verum suo tempore, & sic seruabatur, p̄terquam in illis locis, vbi erat prouisum de vocatione fienda per constitutiones prouinciales, vel synodales, vt erat Bononiæ. Ioan. An. Secundo no. ex glo. quod fm illa tempora confirmatio habebat vim interlocutorie. Sed dicit Ioan. An. quod etiam hodie licet vcatio fiat secundum practica istius c. fi. si nullus compareat, confirmatio dñ habere vim interlocutorie, ex quo non interuenit causæ cognitio iudicio ordinato inter partes, & sic vñ etiam hodie habere locum distinctio supradictorum Doct. dicit tamen, q̄ si non apparente contradictore confirmator solenniter inquirat de forma electionis, & de scientia, moribus, & vita electi, confirmatio videtur definitiua. remittit ad no. per se in c. cum olim. hic alleg. in glo. magna prope fi. verfi. Et idem videtur in d. c. constitutus. super ver. rationabilem. & super ver. effectum. & quod ipse no. s. eo. avaritiæ. super gl. & tunc. Io. An. Lap. Abb. dixit, q̄ Ioan. An. in c. q̄ sicut. s. e. & posuit gl. fi. in q. sed quæritur, dicit, q̄ facta citatione sine qua non valeret confirmatio, vt hic: absque aliqua causæ cognitione teneret confirmatio non contentiosa, in contentiosa verò super qua vult pars iudicium ordinare, necessaria tunc est causæ cognitio, sine qua confirmatio non teneret. & ad idem facit, qd ipse no. post lano. de cle. exc. mi. si celebrat. super ver. irritanda. circa fi. ver. si tamen superior. Sed dicit Lap. Abb. q̄ fortè possit dici, q̄ licet eo casu quo Ioā. An. dicit confirmationem habere vim definitiue, quando non sit iudicium inter partes, illud sit verum quantum ad confirmantē, & confirmatum, nō autem quo ad alium, nec quo ad hoc, vt appellans a tali confirmatione appellare possit sine causæ expressione, quia forsitan possit, qñ appellatur a confirmatione iudiciali, vbi interuenit coelectus, vel oppositor, & ordinatè actum est inter eos, licet Io. An. videatur sentire prium post Hof. & Inn. de appel. cōstitutus. super verbo, rationabilē, in fi. nec etiam quo ad hoc, vt suspendatur effectus confirmationis, qui est possessio, quia non obstante tali appellatione a tertio interposita dabitur possessio, & administrabit possessor, vt etiam no. per prædictos in d. c. constitutus. & per Arch. & Ioan. An. s. eo. avaritiæ. ¶ Nec ob. s. de re iudi. cum super. vbi appellatio tertii impedit effectum sententiæ, quia ibi fuit verum iudicium inter partes, & vera sententia definitiua. Sed hic in tali confirmatione non, & ideo secus, fm Lap. Ex prædictis possit concludi, q̄ aut confirmatio fit sine vocatione, & tunc non tenet, vt hic: aut fit cum vocatione, & tunc si fit in cōtradictorio iudicio habet vim definitiua, vt hic dicit gl. aut non fit in cōtradictorio iudicio

inter partes, & tunc si superior non inquirat solēniter de meritis electi, vel de forma electionis, & tunc habet vim interlocutorie. & sic etiam possit hodie saluari glo. hic, vt dixit s. Ioan. An. aut superior inquirat solēniter de meritis, & persona electi, & forma electionis, & tunc confirmatio habet vim definitiua, vt dixit s. Ioan. An. quod limitat verum Lap. quo ad confirmantem, & confirmatum. Sed quo ad tertium appellantem videtur habere vim interlocutorie, & retractari debet, vt interlocutoria. Et istam partem dicit hic, Do. Ioan. de Imo. ante factum tenendam, quia tutius est in appellatione seruare opi. Lap. post factum dicit opi. Ioan. An. fore veram, vt talis confirmatio retractetur rāquā definitiua. & sic reputetur quo ad solennia requisita in appellatione, & quo ad effectus appellationis, dicens, q̄ iura quæ alle. Lap. non probant, q̄ ipse dicit. No. vltius ex glo. q̄ sententia habens vim definitiua non potest retractari per Iudicem, qui eam protulit, sicut nec definitiua, & q̄ talis sententia quo ad appellationem debet regulari, vt definitiua. Sed p̄ primam vñ tenere Io. An. in c. cum cefante. s. de appel. vbi vñ velle, q̄ etiam si sententia sit lata super peremptorio, q̄ Iudex possit illam reuocare. Et tñ talis sententia dñ habere vim definitiua, vt no. glo. in cle. cum a repulsione. de appella. dic. q̄ sententia, quæ habet vim definitiua, non potest reuocari, quando profertur principaliter super deducto coram Iudice. & ita loquitur gl. hic. nam confirmatio electionis erat principale petendum, ideo sententia talis reuocari non potest, quia per eam finitum est iudicium. ar. de offi. deleg. significandis. Aut sententia habens vim definitiua non profertur super principali deducto, sed super incidenti, & tunc licet illa dicatur habere vim definitiua quo ad illum articulum, non habet vim definitiua quo ad totam causam, & ideo Iudex poterit illam reuocare. & ita procedat dictum Ioan. An. ¶ In ea. gl. ibi, quid si sic. ibi glo. quærit de vna quæstio. & sol. distinguendo. ¶ In fi. glo. Arc. tenet p̄ primum membrum gl. q̄ non debuit esse electus credulus. alle. C. si propter pub. pen. l. fi. C. si vt se ab here. absti. aut. si omnes. C. qui pe. tu. l. i. C. de furtis. l. inciuilem. & s. de seru. non ord. c. i. in fi. Item, quia istud fuit de actis, & substantialib. causæ, & talia probare debet electus. ff. de pub. quæcūque. §. fi. Sed dicit Ioan. An. q̄ rationes Arch. procedunt quo ad defendendam confirmationem, vt valeat. Sed glo. loquitur quo ad defendendum istum a p̄na, pro qua facit ff. de excu. tu. qui testamēto. in fi. & ita etiam tenuit olim Arc. Sed pro sua moderna opi. alleg. Arch. ff. q̄ cuiusque vniuer. no. l. i. §. fi. & leges, quas vide de cle. non resi. ex tu. in gl. 2. Item, q̄ non excusat titulus, qui habetur pro non titu. C. de iur. hact. fisco. lib. 10. l. i. Nec obstat. l. iuste. ff. de acquir. poss. quia loquitur, quando iuste Iudex interponit autoritatē, als secus. alleg. C. de inge. ma. l. si auia. ff. de nata. rest. l. 3. C. commina. vel episto. l. pen. & l. si quis. §. doli. ff. de iurisdic. omn. iud. & ff. de petitio. here. l. sed & si. §. scire. vbi non est prædo, qui errat. Item, q̄ in damnis vitandis iuris error excusat. ff. de iur. & fac. igno. l. regula. ff. ad Syl. l. si quis in graui. quia respōdetur q̄ dolus præsumitur contra illum, qui se fecit taliter confirmari, nec sibi licuit iura tam notoria ignorare. unde non excusatur. ff. de instit. l. sed & si pupillus. §. palam. ff. ad l. Corn. de fal. l. diuus. Item, istud damnum hēt ortū a lucro. ff. de acqu. her. si duo. Sed oīa ista soluuntur per distinctionem supra positam. & ad materiam facit, quod no. de concess. preb. literas. super verbo, confirmauit. Io. An. ¶ Gl. in verbo, vocationem. super verbo, gñaliter. quærit, an publicè debeat fieri ista vocatione. glo. sol. q̄ sic, & per hoc improbat consuetudinem quorundā. ¶ In fi. gl. cum ista concor. quod not. in cle. causam. eo. titu. in gl. super verbo, publico. Io. An. ¶ Gl. super verbo, peremptorio. quærit, an veniens post terminum audiatur opponens. gl. remittit. ¶ In ea. gl. ibi, cum tua. vide quæstionem positam super regula, mora. j. de reg. iur. & in additio. Spe. de cita. §. viso. in princip. Ioan. An. ¶ Gl. si. quærit, an habeat locum in collationibus. & tenet q̄ non de necessitate. ¶ In fi. glo. idem Arc. & facit, quod no. Imo. Hof. & Compo. de transac. c. fi. Et potest esse ratio, quia in collatione non est dare medium inter electionem & confirmationem. Item, quia ibi non fit confirmatio a superiori actus gesti per inferiorem. Ioā. An. Pau. dicit, quod citatio non possit isto casu cadere in practica, quia aut fit ante collationem, & tunc fieret ante omne ius: aut fit post, & tunc fit

ADDITIONES.

- a ¶ Penal. Adde, an annullatio actus sit p̄na. Pau. de Cast. conf. 190. Ber.
- b ¶ Retractari. Adde, qd Bal. consil. 58. dicit, q̄ Iudex, cui commissus est articulus, an snia sit exequenda, q̄ si pronunciat ipsam exequendam, q̄ non potest reuocare, quia solus articulus: & an sententia, quæ habet vim definitiua possit reuocari, vide Ang. consil. 114. cum sequen. Ber.
- c ¶ Ignorare. Adde, q̄ nec administrans cum superioris autoritate excusatur, quando electio non tenet, vt dicit Ro. consil. 350. & 332.

Geminianus super Sexto Decretalium.

fit post omne ius, quia per collationem confertur ius in re, & ad rem, quia collatio obtinet vim electionis, & confirmationis.

19 vt no. Inn. de appella. c. constitutus. fm Pau. ¶ Quid si constaret coelectum, & oppositorē ius non habere, an valebit confirmatio facta illis non vocatis? Sol. Lap. Abb. tenet, q sic. ad hoc s. de filiis presby. quoniam. & s. de offi. ord. c. ordinarius. §. j. & seq. secundum Lap. Istud non videtur verum secundum communem opi. quæ habet, q etiam in notorio non requiratur citatio, vt no. glo. de iureiur. ad nostram. de app. cum sit Romana. & lo. And. de coha. cle. & mulie. vestra. sed posset saluari, si constaret ex cōfessione ipsorum facta coram superiore. ¶ Quid si coelectus nondum electioni consensit, au sit vocandus? solu. dicit Lap. Ab. q sic, vt probat tex. ibi, coelectus. & facit qd no. Host. s. co. tit. dudum. super verbo, procuratore. & super verbo, cōstituam, per Inn. Comp. lo. An. secundum Lap. ¶ Quæro, an iste tex. habeat locum in beneficijs simplicibus. Lap. de Cast. in tractatu. de xenodochijs, in 2. r. q. dicit, q ista decret. videtur loqui in beneficijs, in quibus committitur cura animar. Sed consuetudo traxit istam constitutionem, vt seruaretur et in beneficijs simplicibus, secundum eum. Ego crederem, quod iste tex. etiam quo ad sui dispositionem habeat locum in beneficijs simplicibus, quia non exprimuntur verba hic in tex. per quæ appareat constitutionem loqui de beneficio habente curam animarum, sed tantum vbi requiritur confirmatio. Item arguendo a vi dictionis in, vt includat beneficia particularia posita in ecclesia, iuxta no. per gl. in cle. vt hi, qui de eta. & qual. patet, q iste tex. loquitur etiam de particularibus beneficijs ecclesiæ, vt patet in vltima parte, vbi dicit edictum fieri in ecclesia, in qua sit electio. & facit, quod no. Ioan. And. s. co. tit. q fit. in prima qd. & ratio tex. hic concludat in simplicibus, sicut in curatis. sine supplanteretur volens opponere, & ne cito confirmetur contra doctrinam apostoli. requiritur enim in istis beneficijs simplicibus confirmatio, & examinatio electi, vt no. lo. An. post Host. in c. proposuit. de concess. præben. in prin. ergo in illis etiam de iure est seruanda ista constitutio. Et illam partem sentit lo. And. s. super glo. 2. in fi. vbi dicit in electione canonici istam decret. esse seruandam. ¶ Quæro, an habeat locum in hospitali? Lap. de Cast. in qdne. s. proximè alleg. distinguit, q aut hospitale non datur in beneficium, & tunc non est seruanda ista decret. quia in istis sit commissio, non autem electio, sine collatio, aut præsentatio, iuxta no. in cle. quia continet. de rel. do. Aut hospitale datur in beneficiū, & prouidetur eis per viam electionis, vel præsentationis, & tunc in illis hēt locum secundum Lap. ibi. Sed nūquid missio, istius edicti pos sit fieri per existentem extra territorium suum? istam quæstionem ponit Gasp. de Cald. in consi. 22. rubri. de elec. & ibi ponunt allegationes pro & contra, non tamen decidit, & q nō possit sine licentia iudicis territorij alle. s. qd. 3. nullum. ibi vacua quidem, & inania erunt omnia, quæ gesserit. Et facit, q no. gl. j. de offi. ord. vt litigantes. & cle. quamuis. §. volumus. Et quod ibi no. de fo. compe. vbi dicitur, q non valet processus licentia non petita, ergo cum actus edicti, & confirmationis sit actus iudicialis, & contentiosæ iurisdictionis, qn sit inter partes p̄dicte non valet, imo posito, q nullus p̄dicat, actus commissionis edicti est iudicialis, et si nullus comparuerit, nam edictum est citatio, cuius commissio est iurisdictionis, & habet vim interlocutorie, vt no. lo. And. in nouel. j. de fo. compe. Romana. in ver. citati. & interlocutoria est de processu iudiciali de proba. quoniam p̄. ergo fieri non poterit extra territorium. In cōtrarium facit, quia istud est voluntarie iurisdictionis, quod patet, quia illa dicuntur cōtentiosæ iurisdictionis, quæ redduntur in inuitum, vt no. in l. 2. de offi. proconsul. Ea vero, quæ sunt voluntarie iurisdictionis possunt fieri extra suum territorium, et nō petita licentia alicuius, vt l. 2. de of. proconsul. & l. emancipati. de adop. & no. in l. fi. de iurisd. om. iu. & s. de offi. leg. nouit. Nec ob. q edictum est citatio, & q habet vim interlocutorie, & sic fit de processu, quia ridiculum est dicere, q omnis interlocutoria sit de cōtentiosa iurisdictione. nā quis dubitat, q in voluntaria iurisdictione fertur interlocutoria, & definitiua, vt l. j. de of. consul. & in superioribus iuribus probatur. nō tñ per hoc sequitur eas esse de contentiosæ, als esset p̄dictoria implicare, q esset voluntarie iurisdictionis, & contentiosæ. ita remanet ibi, & aliter nō decidit. Pro ista vltia opi. facit, q ista emissio edicti non v̄ actus iudicialis, quia prima citatio, quæ fit in principio iudicii, d̄ ante iudicialis, & non iudicialis, vt no. gl. 2. in cle. j. de iud. & sic ex quo non est iudicialis, v̄ q possit fieri extra territorium. Item citationes, quæ fiunt in principio iudicii non requirunt causæ cognitionem, & possunt fieri et ab eo, qui non haberet iurisdictionem, vt no. Inn. de rescri. cū cōtingat. de off. deleg. prudentiam. de accu. licet. Si ergo non requiritur causæ cognitio, nec q iudex sedeat, vt dicit Inn. potest ergo fieri extra territorium, argumento eo. quæ no. de offi.

leg. nouit. ¶ Nec ob. si dicatur, q etiam prima citatio inducit perpetuationem iurisdictionis. de offi. dele. gratum. & sic v̄ iurisdictionem exercere, quia respōdeo, q per hoc necessario nō concluditur, q non possit fieri extra territorium, nam subdelegans dicitur vti iurisdictione, vt no. gl. mag. j. de off. deleg. iudex. & gl. in c. si a subdelegato. c. ti. & tamen potest fieri subdelegatio, vel delegatio per existentem extra territorium, vt no. glo. de off. lega. nouit. non sequitur, istud est iurisdictionis, ergo non pōt fieri extra territorium, quia si non est contentiosæ iurisdictionis poterit fieri, & ista pars satis potest sustineri, dū tamen effectus citationis trahatur ad locum intra suum territorium. ¶ Vltimo per istum tex. dicit D. Pe. de Anc. colligi regulam generalem, q vbi non reperitur certus aduersarius, sufficit citatio generalis. Ratio est, quia tunc pars diuinare non cogitur, secus qn certus est aduersarius, vt l. si eo tempore. s. de remis. pig. q limitat verum, qn non potest de facili certificari de aduersario, vt est hic in causa electionis, in qua multi possunt se opponere, vt no. s. e. ti. & lib. c. vt circa. & de accu. super his. secus vbi de facili sciri potest alle. auth. si omnes. C. si vt se ab hæ. absti. & per hoc dicit se de facto consuluisse, q non sufficit generalis citatio, vt quilibet compareat, qui sua putat interesse, ne fiat missio in possessionem talis rei, quia debuit citari detentor, qui verisimiliter potuit scire. Et de materia per Inn. de ma. & obe. humilis. & ibi notabiliter dicit non esse citandos illos, quos incidenter potest negotium tangere, sed sufficit principalem, cuius interest fore citatum.

ADDITIONES.

- a ¶ Quod sic. Adde Ro. idem tenentem. eius consi. 482. & fortifica per ea, quæ idem voluit consi. 499. & ad oppo. hic Dominici colleges solut. Ber.
 - b ¶ Suum territorium. Adde ad decisionem huius articuli videndum Old. consi. 88. Bern.
 - c ¶ Citatio generalis. Adde. Alex. consi. 137. 2. lib.
- ### S Y M M A R I U M.
- 1 Curiosi qui dicantur.
 - 2 Apostoli dicta possunt allegari pro iure.
 - 3 Papa aliquando potest esse insufficiens ad regendam ecclesiam.
 - 4 Leges debent fieri cum magna deliberatione.
 - 5 Papa in arduis non debet facere aliquid sine consilio, & consensu Cardinalium.
 - 6 Casus decus per constitutionē Papæ, non est amplius deducendus in dubiū.
 - 7 Constitutio eo ipso, q est descripta inter alias, intelligitur ius facere.
 - 8 Cardinalium consilium, & cōsensus, an interueniat copulatiue gestis Papæ.
 - 9 Cardinales volunt Papam eligere, sed postquam elegerunt propter renunciationem Papæ, ille dicit se non renunciaſſe quid iuris.
 - 10 Maxime dictio stat comparatiue.

De renunciatione.

Rubrica.

Voniam. ¶ Gl. j. nō summat, sed ponit causam longum, iō dic fm Zenze. Rom. Pont. pōt libere papatui renunciare. h. d. Et diuidit in tres partes fm lo. An. In prima ponitur cā cōstitutionis Cœlestini. In secunda ipsius constitutionis mens ibi, Cœlestinus. In tertia ex duplici cā illam inter has p̄stitutiones interserit ibi, Nos igitur. ¶ No. primo, qui dicantur curiosi, videlicet illi, q disputant de his, quæ non multum expediūt, quod facit p̄ Doctores & scholares, qui ponunt tps in disputationibus, q nō multum p̄sunt, nec sunt necessariæ. ¶ No. t̄ q dicta apostoli p̄nt allegari pro iure. ad hoc s. ti. pxi. c. fi. ¶ No. reprehensibile sapere vltra q expediat, & maxime in his, q sunt fidei, in quibus simplicitas cōmendat. de quo de sum. tri. c. 1. 23. di. eps. ¶ No. q et Papa, qnq; pōt esse sufficiens ad regendā ecclesiā. ¶ No. q in papatu non est tñ honor, sed et onus. ad hoc 40. di. ante omnia. ¶ No. q vbi est casus dubitabilis, ad Papam spectat declaratio. vide supra qui si. sint leg. per venerabilem. ¶ No. q leges dicunt fieri cum magna deliberatione. ad hoc supra in penio huius lib. ¶ No. ar. t̄ q Papa in arduis non dēt facere aliqd sine cōsilio, & cōsensu Cardinaliū. de quo per lo. An. in c. super eo. j. de here. ¶ No. q in factis antiquatis datur p̄babilis dubitatio. vide glo. de pb. tertio loco. ¶ No. q casus decus per cōstitutionē Papæ, nō est amplius deducendus i dubiū, qa necesse est stare eius determinationi. ¶ No. q eo ipso, q vna cōstitutio est descripta inter alias, intell̄r ius facere, & sic facit quo ad pbandū, q q sit de certo numero, sufficit ostendere, q sit descriptus i numero aliorū. ad hoc qd no. gl. 19. di. c. 1. Qd no. qa per hoc h̄ p̄dicta ad pbandū, q q sit de vniuersitate, vel collegio, cū p̄batur eo ipso, q inter alios scholares est descriptus i matricula. ¶ Quæro, q dicatur plus sapere, q oporteat? So. lo. And. remittit

ADDITIONO.

- a ¶ Matricula. Adde Ang. consi. 160.

tit ad not. de pē. di. 3. adhuc instat. ¶ Quāro, an iste Celestinus fuerit sufficiens ad gubernandum Romanam ecclesiā? Sol. dic, q̄ erat sancta vitā, sed in agilib. mūdi nihil erat expertus. Vn de dī, q̄ frater Martinus Cardinalis de isto Celestino somniauerat, pp̄ quod persuasit tantum Cardinalibus post diuinā vacationem, q̄ ipse fuit electus, demum scita qualitate personae suae, Bonifacius, q̄ tunc erat Cardinalis, dixit, spiritus sanctus decepit nos, q̄ al's nō faciet, si casus iste iterabitur. Io. An. & for tē sic dixit, quia iam praconceperat de se. ¶ Quāro, an gestis Pape interueniat copulatiue consilium, & consensus Cardināliū? So. iste tex. facit, q̄ sic, & j. de reliq. & vene. san. ca. 1. in fi. Et dicit Arch. se hoc non legisse in antiquis iuribus. Sed dicit Io. An. q̄ si ipse ponderauit verbum cōsensu, potuit legere de consue. cum inter, in fi. sed forsan ipse considerat ista duo coniunctim. Io. An. ¶ Nūquid scriptura sit de esse legis. iste tex. inducitur, q̄ non, quia vt dixit tex. reducit istam ad scripturā pp̄ timorem obliuionis, sed de hoc plenē. j. de reg. iur. nemo pōt ad impossibile. in qōne. Io. An. ¶ Sed pone, q̄ Cardinales volunt Papam eligere, sed postq̄ elegerunt pp̄ renunciationē Papae, ille dicit se non renunciaſſe, quid iuris, vel quis cognoscet de isto dubio. So. dicit Io. An. d. q̄ so. ista dēt dimitti Deo, cuius vices gerit Papa verus, nec est credendum, q̄ talem casum dubium Deus venire permittat. facit quod in simili nō. s. e. li. ca. vbi periculum. super verbo 10. diebus. & si pars quālibet haberet sequaces, non essemus sine schismate post electionem successoris: ad materiam tamē vide s. nō. de ele. licet. super verbo, cardinales. Io. An. per quod vī sentire Ioā. An. q̄ tunc staretur determinationi concilij, & tunc per ipsum prouidendum. arg. 63. di. c. 2. & 3. & conuocetur per populum & clerum Romanum. 63. di. si fortē. ¶ No. incidenter istud, quia facit ad dubium congregationis concilij Pisani. Io. de Imo. dicit hic, q̄ si renunciat Papae erat notoria, suo negotio nihil prodest, iuxta nō. per Inn. in c. ex parte. s. de verb. signi. & de cens. cum venerabilis. ff. de re iu. l. post rem. in gl. Aut renunciatio non est notoria, & tunc procedat quod hic dicit Ioā. An. & tunc stetur determinationi concilij generalis s̄m eum. Inducit vltimō istū tex. Ioan. An. q̄ ad hoc, vt quid sit certum, de quo non possit in posterum dubitari, q̄ cautela est, q̄ in scriptis redigatur. ad hoc de tes. Albericus. & c. significauit. s̄m Io. Mo. ¶ Gl. 2. querit, quis dicatur curiosus, & declarat. ¶ In fi. gl. ad hoc ff. de dona. l. doli. in fi. gl. & 69. di. c. 1. ver. paruo autē naso. & s. e. li. de postu. c. 1. Ioan. An. Lap. Abb. dicit hic, q̄ curiosus dī, qui vitia aliorum inuestigat, & sua interiora ignorat. Vnde Greg. in homelia. Homo quidam fecit cenam magnam &c. graue namq; est curiositatis vitium, quā dum cuiuslibet mentem ad inuestigandum proximi exterius ducit, semper sua intima abscondit, vt aliena sciens, se nesciat. Et curiosi animus quanto magis peritus fuerit alieni meriti, tanto magis fiet ignarus sui. iō dicit Ber. Multi multa sciunt, & seipsos nesciunt. stude cognoscere teipsum, quia multo melior, & laudabilior es, si teipsum cognoscis, q̄ si te neglecto cognoscere cursus syderum, vires herbarum, complexionem hominum, naturas animalium, & haberes omnium celestium terrestriumq; scientiam, vt in Catholico. incuriosus potest esse actus curiosus in vno, q̄ non esset curiosus in alio, quia aliquid est s̄m intellectū vnius, quod non est s̄m intellectum alterius, & aliquid est vtile vni, quod nō est vtile alteri. Et aliquid praecipitat facile vnum, quod non praecipitat alium, vt e. li. in scientia. in fi. Et de curioso dicit Seneca de ira, li. 3. Nō vis esse iracundus, non fueris curiosus. & declama. li. 2. Ignora dissimilia, lex te ignoscentem esse, non curiosum iubet, s̄m Lap. ¶ Gl. super ver. maximē, querit, an possit renunciare si est sufficiens? So. q̄ sic. ¶ In fi. gl. No. t̄ q̄ dictio maximē, stat cōparatiue, & q̄ de nā comparatiui est includere et posituum in dispositione, in qua profertur. ¶ Gl. super ver. insufficientem. q̄rit, an pp̄ insufficientiam Papa possit deponi, & sol. q̄ non, licet secus in alijs p̄latis. deinde recita gl. p̄ priū, q̄ in Papa nō cadat insufficientia. s. de cōsti. c. 1. & sanctus est, vel sanctus efficitur. glo. sol. ¶ In ea. gl. ibi, non nos, vide qd̄ ibi nō. Io. An. ¶ Gl. super ver. videbantur. recita p̄ priū, q̄ Papa non possit renūciare, & prosequere arg. vt in gl. & solue, vt in gl. q̄ est clara. ¶ In ea. gl. ibi, cum ad monasterium. in fi. Io. An. ponit hic decem rationes p̄cludentes ipsum non posse renūciare, & diffusē illis r̄ndet fundando decisionem hic factā. Sed quia p̄ tex. dubium est decisum, non expedit amplius hoc disputationib. replicare, vt expressē hic dī, ideo omitto, & vltra exempla hic posita dā aliud exemplū de Cyriaco Papa q̄ martyrizatus est cum Vrsula & 11. milib. virginum, de quo scribit, q̄ cū nocte quadam sibi fuisset reuelatum, q̄ esset recepturus palmam martyrij cum illis virginibus, & tunc congregato clero, & Cardinalib. omnib. inuitis, & p̄cipue Cardinalibus, corā ipsis renūciavit dignitati, & officio, sed iste Cyriacus in catha logo Ro. Pontificum non denominat, q̄ creditum fuit p̄ Cardi

nales, q̄ nō pp̄ deuotionem, sed pp̄ delectamentū virginum patum dimisisset. Ante aut istam decre. ponebat Hug. in d. c. non autem. hic all. & 27. q. 2. Agathosa. tenens, q̄ Papa renūciare poterat in manib. cardinaliū. Et sic dicit Arch. fecisse istū Celestinum. Sed Vinc. s. co. q̄ in dubijs. dicit, q̄ satis est, q̄ Papa cesset ab administratione, cum superiorem non hēat, cuius requirāt approbō. Per qd̄ p̄cludit, q̄ nō est necesse, vt renūciat in manib. cardinalium, sed ex quo p̄ ipsius expressione cōstat, q̄ t̄r vult cessare, renūciasse intelligit. Io. An. Ex isto ergo patet, q̄ non requiritur, q̄ Papa renūciat in manib. cardinalium, & istud probat iste tex. qui dicit Celestinum statuisse, Papā p̄ se libere resignare, nec expressit in cuius manibus, ergo nō v̄ adstrictus resignare in manib. alicuius. Item dixit libere, intelligit, vt quis possit facere actū sine requisitione alterius, vt not. Io. An. j. de p̄b. licet Ep̄s. ergo patet, q̄ regulare pōt consensum alicuius. q̄ autem Papa potuit istam constitutionem facere, al le. Io. Mo. ff. de his, q̄ in testa. delen. l. proxime. melius facit de here. insti. & hoc Tyberius. Item, sicut Popul. Ro. penes quem erat suprema p̄tās, lege data illā transtulit in principē. inst. de iure na. gen. & ciui. s. sed q̄ princi. sic & Papa, q̄ hēt p̄tātis plenitudinem hac lege data cedere potuit honori, & oneri. ¶ Glo. super ver. p̄decessor. recita p̄ priū, q̄ ex quo Celestinus renūciavit, non debeat vocari p̄decessor. Glo. so. ¶ In fi. gl. vide hic pro hoc Arc. j. de p̄en. c. fi. Io. An. de hoc dicam ibi. ¶ Gl. super ver. dum. querit, quare fecit cōstōnem ante gl. so. Alia gl. sunt literales. Sed p̄ istum tex. posset argui, q̄ Papa non possit facere statutum, per quod ipse liget, quia nemo pōt sibi ipsi imperare. ff. de arb. l. pen. & inter illum qui iudicat, & iudicatum, dēt esse medium distinctione personarum. 4. q. 4. nullus. Item vide mus, q̄ par non ligat parē. de elect. innotuit. multo minus dēt ligare seipsum. Posset responderi, q̄ licet Papa non posset seipsum ligare, vt necessitetur vinculo legis suae, vt loquūtur cōtraria, tamen ipso volente potest subijcere se dispositioni suae legis, vt patet 2. q. 7. nos si incompetenter. & ita procedat iste text. qui statuit, quod Papa libere potest resignare, & sic non adstringitur suae legi, sed suae voluntati dimittitur, an velit legi suae subijci.

ADDITIONES.

- a ¶ Consilium, & consensus. Adde videndum And. Sic. consi. 1. vbi latē an omnia possit Papa sine Cardinalibus.
- b ¶ Concilij. Adde quod consuluit Ancha. tempore Gregorij, & Benedicti contententium de papatu, consi. 23. 1. Ber.
- c ¶ Comparatiui. Adde Bar. in l. legata inutiliter. in prin. de lega. 1. item vide in l. ij. in ver. considera etiam hic. C. de proba.
- d ¶ Renunciare. Si autem proponatur, quot testes requirantur in eius depositione, vide D. Fel. in c. per tuas. de maio. & obe. si autem duo contendunt de papatu, & ex hoc oritur scandalū, pōt vterq; deponi. vide eundē in c. 2. de p̄scri.

S V M M A R I V M.

- 1 Canonici non dicitur habere dignitatem.
- 2 Gratiam habens ad proximum beneficium vacaturum, non potest acceptare aliud, nisi fraudulenter inducatur vacatio primi.
- 3 Praebenda distincta in ecclesia possunt fieri inaequales de iure.
- 4 Fraus non est plenē probanda necessariō, licet sufficiat illam probare per coniecturas probabiles.
- 5 Vacatio malitiosa, & fraudulenta probatur triplici coniectura.
- 6 Beneficium creditur probabiliter de proximo vacare, quando rector detinetur graui infirmitate.
- 7 Renuncians malitiosē beneficio, vt aliud habeat, debet carere vtroque.
- 8 Litera data sub ista forma, an dicantur generales, an speciales.
- 9 Renuncians primum beneficium, an possit illud repetere.
- 10 Renuncians per literas mādadas Papa, an possit illas renocare antequā presententur.
- 11 Impetravit aliquis a Papa, vt recipiatur in canonicum Bononiē. paratus aliās renūciare suis beneficijs: quid debeat praecedere, an renunciatio, an collatio praebendae?
- 12 Clericus turbatus propter exactiones, quibus eum grauabat Episcopus, in eius manib. renūciavit ecclesiae, quā statim penitens repetijt, an possit renūciatio?
- 13 Impetrans, si consensit renunciationi tenuis praebendae, an valeat renūciatio?
- 14 De mutatio si fiat in fraudem expectantis valet, quando expectans habet in literis clausulam, quam duxerit acceptandam.
- 15 Ablatiui absoluti resoluuntur in conditionem.

Ite praebendam. Glo. 1. summat. vel die breuius, Fraudulenta renunciatio non nocet expectanti. h. d. s̄m Zen. Diuiditur in duas partes. Primō prouider impetrantibus p̄ fraudes, de quarum coniecturis ponit exempla ibi, vt quia. Secunda ibi, Caterum conuincit, & punit fraudulentos, s̄m Io. An. ¶ No. differentiam inter p̄bendam, & dignitatem, & sic patet, t̄ q̄ canonicus nō dī habere dignitatem. ad hoc s. de rescri. statutū. in prin. de p̄suc. c. 1. co. lib. ¶ No. q̄ hīs gratiam ad proximum bñficiū vacaturū, nō pōt acceptare aliud, nisi fraudulenter inducatur vicario primi. ¶ No. ar. q̄ de iure

Geminianus super Sexto Decretalium.

præbendæ distinctæ in ecclesia possunt fieri inæquales, & vna
 4 pinguior altera. ad hoc s. de consue. c. fi. eo. lib. ¶ No. q. fraus
 necessario non est plenè probanda, licet sufficiat pbare illā p
 5 coniecturas probabiles. ¶ No. hic triplicem coniecturam, per
 quam probatur malitiosa, & fraudulenta vacatio. Prima, si erat
 aliquis infirmus, ex quo præsumebatur vacatio. Et pōdera tex-
 tum, qui dicit, qñ graui infirmitate detinebatur, q est notandū.
 quia si articularetur in materia, & diceretur, q infirmus erat,
 articulus non procederet, & ita dicit Do. Io. de Imo. se semel
 cōsuluisse, & obtinuisse. allegat no. in simili per gl. j. de sta. reg.
 cap. j. in verbo, absque penuria. & j. de ho. pro humani. Secun-
 da coniectura est, quando probabiliter alio modo sperabatur
 vacatio illius præbendæ. Tertia, quando præbenda postea va-
 6 cans, & pinguis confertur illi, qui renūciauerat tenuē. ¶ No.
 q. probabiliter creditur de proximo beneficium vacare, quan-
 do rector detinetur graui infirmitate. ¶ No. q. verbum petere,
 7 non includit habere rem. ¶ No. t. q. renunciāns malitiosè be-
 neficio, vt aliud habeat, debet carere vtroque. ¶ Op. q. iste non
 possit habere secundā præbendam, ex quo scribatur de pro-
 xima vacatura, vt j. de præb. si clericus. so. si non obtinet primā
 vacantem propter negligentiam suam, tunc non potest obti-
 nere secundam, vt ibi. si vero non obtinet primam non prop-
 ter eius negligentiam, sed propter dolum, vel culpam renun-
 ciantis, tunc non potest habere secundam, vt hic: quia fraus
 8 alterius sibi nocere nō debet, secundum Arc. Io. And. ¶ Quæ-
 ro, an literæ datæ sub ista forma dicantur generales, an specia-
 les? hoc enim est vtile scire, quia si essent generales, rescriptum
 papale postea impetratum valeret, dato q non faceret men-
 tionem de isto per regulam, generi per speciem derogatur. j.
 de præben. dudum. j. Sol. dic. q. ista forma non potest dici gene-
 ralis, sed bene dicitur incerta, cum non includat certum bene-
 ficium, vt no. de rescrip. c. i. in fi. j. glo. Ioā. Mo. dicit, q. ista for-
 ma est generalis quo ad verba, sed est singularis quo ad effectū.
 alleg. de offic. deleg. ex parte. & idem hic Arch. alleg. quod ibi
 no. Tan. & Gof. Ioan. And. ¶ Quid si vnus expectat præbendā
 ex receptione capituli, & postea vnus in fraudem renūciat te-
 nuem, vt ille nō habeat pinguem, an hēat locū iste textus. sol.
 dic. q. non, quia receptio capituli non afficit præbendam va-
 caturam, sicut facit receptio apostolica, vt no. j. de concess. præ-
 ben. si soli. in vltima glo. fi. in fi. primæ partis. Et sic in illis ista
 fraus non expedit, nec ista decre. locum habet. Ioan. And. Sed
 in reservationibus legatorum apostolicæ sedis bene procede-
 ret iste tex. quia ille afficiunt, vt j. de offi. leg. c. 3. & no. j. de præ-
 ben. hi qui. & sic per consequens esset locus fraudi in illis, &
 9 ideo habebit locum iste tex. in talibus reservationibus, secun-
 dum Lap. Abb. hic. ¶ Quæro, an sit verum simpliciter id, qd
 hic dicitur, q. renunciāns primum beneficium non possit il-
 lud repetere? sol. aut iste renunciāuit per se, tunc planum est,
 q. non repetit vterius. 7. q. j. quā periculosum. de conse. dist.
 4. queris. & hic. aut ipse renunciāuit per literas missas Papæ,
 10 ut habetur s. de in inte. resti. c. veniens. & adhuc tenet renun-
 ciatio, nec repetere potest. ff. de act. & obl. l. non figura. vbi dici-
 tur, non figura literarum, sed oratione, quam exprimunt lite-
 ræ, obligamur, & ideo non minus valeret, quā scriptura quic-
 quid vocibus lingua figuratis significaretur. Io. And. ¶ Sed an
 renunciāns per literas destinatas Papæ possit illas reuocare,
 antequam præsententur. sol. videtur, q. sic per c. veniens. s. eo.
 tit. & c. lecta. s. c. tit. & j. de procura. procurator. s. fi. & s. de p-
 cu. ex insinuatione. & c. in nostra. ff. de pac. si cū fundum. hoc
 dicit verum Vinc. si rem a se non abiecit, quia non habuit pro-
 derelicta. Si autem abieciisset, tunc perdidit possessionem, & re-
 uocare non poterit. 7. qd. j. quā periculosum. & si alius eam
 occupasset, non posset agere pro illa. ff. pro derelicto. l. j. se-
 cundum Arch. & vide no. s. c. quod in dubijs. Io. An. ¶ Sed qd
 si istum constituentem procuratorem ad renunciandum pœ-
 11 nituit, a non tamen renunciāuit procuratori, vel Papæ, quia
 forsan non potuit, quid erit: vide hodie in cle. j. eo. ti. Ioā. And.
 ¶ Quid si facit procuratorem ad renunciandum, & non pœni-
 tet, cum procurator renunciat, an iste poterit recipere fructus
 vltique ad tempus renunciationis? sol. dicit, q. sic sicut socius, q.
 renunciāuit societati absenti, communicat illi quæ sita, quous-
 que sciuerit renunciationē. ff. pro socio. l. pro socio. l. sed & so-
 cius. s. si absenti. tñ attendenda est forma literarum, an dicatur
 renuncio, an renunciāui, an paratus sum, vel volo cedere, vel
 cedo ad præsentationem literarum, & sic solum vsq; ad tps re-
 nunciationis capiat, & non vltra. Sed huic vñ ob stare, q. si ego
 reus phibui procuratori causam agere, & actor ignorās egit,
 committitur stipulatio. ff. iudi. sol. cum aut. sicut ergo ibi non
 attenditur ignorantia quo ad cōmissionem stipulationis pœ-
 nalis, sic nec hic debet attendi quo ad receptionē fructuum.
 Sed respondet Arch. q. ibi non cōmittitur ex clausula de re iu.
 sed ex clausula illa de dolo malo. nam clausula de iudicato soi-

uendo, habet tres clausulas. ff. iudi. solu. l. iudicatum solu. vel
 dic. vt ibi. Io. An. ¶ Sed pone, q. dicatur quem renunciāsse co-
 ram probis viris, nuncius non dat literas Papæ, nūquid iste po-
 terit retinere præbendam, an non erit sibi necessaria noua pro-
 uisio. arguitur, q. sic s. eo. tit. ex transmissa. Arguitur contra. ff.
 de pecul. l. peculium. s. fi. & quia per talem renunciationē non
 perdit proprietatem, vt no. Inn. s. eo. quod in dubijs. vñ suffice-
 re patiētia prælati, qui illum poterat reuocare. ff. qui. mo. pig.
 11 vel hyp. sol. l. volūtati. & s. eo. dilecti. Io. An. ¶ Sed quid de im-
 petrante a Papa, vt recipiatur in canonicum Bonon. cum sit pa-
 b ratus alijs suis beneficijs renunciare, b quid debet præcedere,
 an renunciatio, an collatio præbendæ. sol. Arch. respondet, q.
 ad hoc, vt literæ admittantur, prius fiet renūciatio, & si postea
 resistetur ei, succurretur sibi. s. de pac. cum pridem. & de rerū
 permut. cum vniuersorum. Et dicit, q. in his, & similibus agitur
 12 potius ex officio implorato, quā ex vi actionis, vel obligatio-
 nis, per d. c. cum pridem. Io. An. ¶ Quid, si clericus turbatus
 propter exactiones, quibus eum grauabat episcopus, in ipsius
 manibus renūciauit ecclesiæ, quam statim pœnitens repetijt,
 an possit? sol. fm Bar. Brix. in dominicali qōne 6. debet audiri
 ex quo statim pœnitet, & reuocat quod fecit, secus si aliquantu-
 lum perseuerauit, per l. quicquid. ff. de reg. iu. vbi dicitur, quic-
 quid calore iracundiæ sit, vel dicitur, non prius ratum est, q. si
 c perseuerantia apparuerit. Item inconsultus calor & c. 2. q. 3.
 s. notandum. facit l. diuortium. ff. de repu. canonizata de pœ-
 di. j. post princip. & per contrariam regulam, mutare. j. de reg.
 iu. refert tñ Tan. ibi tenuisse prius dicēdo, q. l. quicquid, intel-
 ligitur in maleficijs. quod Hug. negat, cum loquatur de diuor-
 tio, quam vide j. de reg. iu. sub litera q. Ioā. And. Lap. Abb. di-
 stinguunt, q. aut renūciatio est a superiore recepta, & tunc nun-
 quam pōt penitere, quia solutus est autoritate illius, cuius fuit
 cōiunctus, & qd semel placuit, amplius displicere non pōt, re-
 non integra. Sed cum hic per receptionem superioris res non
 sit integra, ergo & c. Si vero renunciatio non sit recepta, potest
 pœnitere. & sic procedat, quod hic dicitur, q. inconsultus ca-
 lor eum excusat. In prius facit j. de præb. si tibi absenti. versū.
 anteq. tñ. ibi dicitur res integra anteq. alteri conferatur. & hoc
 vñ verum, q. pœnitere possit, si ille, qui renūciationem admi-
 sit, consensit, aliās non, fm quod scripsit Io. And. j. de procur.
 licet, fm Lap. Et pro hoc facit s. eo. quidam, a prius sensu, & qd
 13 ibi no. per Doct. quia post petitam licentiam renunciandi an-
 teq. sit obtenta potest petens pœnitere, postea vero non, fm Io.
 de Fan. D. Io. de Imo. dicit, q. et scienter venit admissio supe-
 rioris, ex quo incōtinenti eum pœnitet, non vñ actus perfectus,
 ex quo inconsultè facit. ar. d. l. diuortium. & hoc vñ equius, ne
 lubricū linguæ inconsultè de facili noceat, s. l. famosi. ff. ad l.
 Iuliam maie. & l. j. C. eo. ti. Et pro ista parte facit glo. j. de iure-
 iu. c. fi. quæ vult, q. quis potest reuocare confessionem statim
 absque aliqua probatione erroris. ¶ Gl. j. in ver. scire debes, re-
 cita per q. tñ an si impetrans consentit renūciationi tenuis p-
 bendæ, valeat renūciatio? so. q. sic, quo ad præiudicium impe-
 trantis, dum tñ symonia non cōmittat. ¶ In fi. gl. Pau. tenet cō-
 tra gl. dicens, q. tex. hic, dum dicit, possis dictam pinguiorē & c.
 non dat sibi optionem acceptandi pinguiorem, vel renūcia-
 tam, sed dat optionem, si voluerit vti beneficio literarum, &
 tunc oportet, q. acceptet secundam vacantem. Et est ratio, q. a
 sue literæ non includunt nisi primum beneficiū. j. de p. b. si cle-
 ricus. sed cum hic secunda vacans quo ad ordinē iuris fictione
 dicatur prima, vt dixit gl. antepe. hic: patet, q. illa sola debetur,
 quæ prima dñ, & non prima vacans per fraudē, quæ fingitur se-
 cunda, fm Pau. Credō gl. veram, quia tex. hic fingit scdām esse
 primam, qñ prima est renunciata fraudulenter. sed si dñ renun-
 ciationē esse factam, qñ impetrans scit, & consentit renūcia-
 tioni, cessante igitur fraude remanet prima inclusa in literis,
 sicut primo erat. Posset tñ saluari dictum Pau. qñ fieret renun-
 ciatio fraudulenter, & ex post facto ille impetrans consentiret:
 quia occurrente tali fraudulenta renūciatione statim alia po-
 stea vacans censet prima per istū tex. & sibi debita. ergo nō po-
 terit illam secundā acceptare, vt dicit Pau. tñ ista difficultas
 non procederet hodie, quia cōiter in literis beneficialibus ap-
 ponitur clausula, q. infra mensem duxerit acceptandū, iuxta
 cle. j. de cōces. pben. & sic posset et primā acceptare, licet frau-
 dulenter vacauerit, vt tenuit gl. seq. ¶ Glo. super ver. proximo.
 querit, quid si haberet clausulā, quā duxerit acceptandā. gl. so.
 ¶ In eadem gl. ibi, non preclusisset viam. ¶ No. istam glo. secū-
 dum Do. Io. de Imo. quæ facit, t. q. si fiat permutatio in fraudē
 expe-

ADDITIONES.

- a ¶ Pœnituit. Adde, q. si constituit procuratorem cum iurō, q. non potest pœni-
 re, vt dicunt Do. de Ro. deci. 103. in antiquis. de proc. Ber.
- b ¶ Renunciare. Adde Cal. conf. 5. de renun.
- c Calor. Adde Ro. fin. suis sol. 5. inci. volo tibi commentare l. quicquid calor

a expectantis valebit, qñ expectans hēt in lris cām, q̄ duxerit acceptandam. quia tunc ista fraus nō p̄cludit sibi viam, cū possit aliud beneficium acceptare. ad qđ facit, qđ no. gl. sup. ver. fraudem, & super ea. no. j. de rerum permu. c. 1. & ita dicit se de facto semel obtinuisse. Sed volens tenere p̄rium, defenderet se ab ista gl. nam gl. dicit, q̄ non est p̄clusa via expectanti, qñ hēt illam cām, sed non dicit, de qua non sit p̄clusa via ad secundam pinguem, vel tertiam, licet primò dolosè sit renunciati, cum tunc non ardetur ad acceptandum primam, q̄a in optione sua est tunc acceptare, quam voluerit. Et isto mō intelligēdo gl. hoc non probaret. Si autem gl. intelligeret, q̄ quotiescūque ēt fraudulenter impediretur impetrans supervno bñficio, illa fraus nō nocet sibi in alio bñficio, cum possit virtute illius cām aliud acceptare, q̄ isto casu impetrans excludatur a renunciato per fraudem, tunc procederet inductio, quam facit Do. Io. Sed non credo de mente gl. hoc fuisse, quia tunc patrocinares fraudi, & dolo p̄ iura. s. de resc. ex tenore, cum si. Et per hoc vñ tex. expressus in c. licet. de re. permu. ¶ Gl. super ver. apostolica, querit an inferior a Papa possit concedere istud ius. gl. so. ¶ In fi. gl. de legato de latere. dic. vt j. de off. leg. c. 3. & 4. Io. An. ¶ Gl. in ver. in eadem, querit, quid si concessio sit facta in ciuitate, vel prouincia, an procedet iste tex. & so. q̄ sic. ¶ Gl. super ver. renunciet, querit, si beneficium in fraudem vacaret alio mō, q̄ per renunciationem, an haberet locum dispositio huius tex. so. q̄ sic. ¶ In fi. gl. idem Zenze. Et no. istam gl. q̄, vbi in iure fit mentio de vno mō vacationis, includitur alius, qñ eadem est rō, de quo dixi s. de rescip. susceptum. ¶ Gl. super ver. a s, exemplificat tex. ¶ Glo. super ver. proximo, q̄rit, quid si nō sperabatur de proximo vacatio, tñ sit in fraudem renunciatio, an procedat iste tex. so. q̄ sic. ¶ Glo. in ver. coniecturas, colligit notabile, & all. concor. ¶ In fi. gl. C. de donationibus. l. dolo. cum concor. Io. Mo. remittit ad id, quod plenè no. j. de re. iur. sciēti. ¶ Glo. in ver. omisa, querit, an debeat iste acceptare vacantem dolosè. & so. q̄ non. ¶ In ea. glo. ibi, sciuit, sed quid si ignorans fraudem illam, tenuem recipit, nunquid detecta fraude poterit tenuem dimittere, & pinguem petere, vel aliam, quā postea vacauit. So. Io. de Fan. tenet, q̄ non, quia iste tex. concedit illam pinguem, ne aliam prius vacantem possit petere eo casu, quo tenuem omittat, vt probat illud verbum, omisa & c.

85 Nam isti sunt ablatiui absoluti, t̄ qui resoluuntur in condōnē, vt l. a testatore. ff. de condi. & dem. sed iste non omisit, ergo & c. Sumus enim isto casu extra terminos huius c. item vñ iam sua grā extincta, ex quo vigore gratiā illam recepit, q̄ in gratia includeretur fm cum. Contra ipsum tñ facit gl. antep. & dictum Pau. hic positum super i. gl. quia volunt, q̄ secunda iuris fictio ne censetur prima, ex quo dolosè renunciat: vñ ex quo secunda censetur prima, patet, q̄ prima non includebatur in literis, quā se non extendebant nisi ad vnam; ergo iste acceptauit non inclusam in literis. vnde vñ, q̄ possit acceptare aliam tantam sibi debitam. arg. eorum, quā no. glo. s. de rescip. cum in multis. c. li. ¶ Glo. super ver. aliam, querit de exemplo text. & sol. ¶ Gl. super ver. debitam. recita per p̄rium, q̄ iste nō possit aliam acceptare, ex quo pro prima scribitur j. de praben. si clericus. glof. sol. deinde colligit casus, in quibus quis non hēt primam vacantem, licet illam impetret. ¶ Gl. super ver. habita. querit, quare iste non possit habere prabendā dimissam. & sol. ¶ Glo. si. in prin. iustificat tex. & deinde querit, an indistincte perdat ambitam, etiam si expectans non consequatur illam. & sol. q̄ sic. ¶ In ea. glof. ibi, si quis Episcopus. bene facit. ff. de diuor. si filia. ff. sol. ma. l. fi. Io. And.

ADDITIONO.

¶ Expectantis. Adde tu per Old. conf. 324.

De supplenda negligentia praelatorum. Rub.

SUMMARIUM.

- 1 Archiepiscopus potest mittere edictum per totam prouinciam, quando esset casus sue iurisdictioni competens.
- 2 Preceptum factum a Iudice reuocatur per superiorem absq; alia reuocatione precipientis, quando continet notoriam iniustitiam.
- 3 Audientie appellatione, non includitur terminatio.
- 4 Excommunicatus non potest exercere iurisdictionem.
- 5 Archiepiscopus non supplet negligentiam non suffraganeorum nisi in casibus a iure expressis.

Romana. ¶ Glo. i. ponit casum in terminis, & in fi. summat. & sunt tres partes fm Ho. & Io. Mo. Primò reuocat edictum. Secundo causam reddit ibi, Quia etiam. Tertiò antiprophorizat i. vñ, Sed alia. ¶ No. i. ar. t̄ q̄ Archiepiscopus a potest mittere edictum per totam prouinciam, qñ esset casus sue iurisdictioni cōpetens. No. ar. t̄ q̄ preceptum factum a Iudice per superiorem reuocatur absq; alia reuocatione p̄cipientis, qñ p̄tinet notoriā

iniustitiam, vt erat hic, cum de iure esset, q̄ Archieps non hēt iurisdōnem in subditos suffraganei. & sic vñ hic tex. q̄ interlocutoria Iudicis cōtinens notoriam iniustitiam potest reuocari etiam parte non citata. de quo de ap. cum cessante. ¶ No. 3 t̄ q̄ appellatione audientie causae nō includit terminatio, & sic facit, q̄ commissā audientia causae non intelligatur commissā decisio. de hoc s. de off. dele. super quæstionum. ¶ No. t̄ q̄ excommunicatus non potest iurisdictionem exercere. vide de re iudi. c. ad probandum. ¶ No. regulam, t̄ q̄ Archieps non supplet negligentiam suffraganeorum^b, nisi in casibus a iure expressis. ¶ No. q̄ quis potest pluries puniri ex eadem culpa, qñ persistit in eius contumacia, ad hoc, vt lite non conte. qm. in fi. ¶ Opp. & videtur, q̄ non fuit necessaria reuocatio istius precepti, quia ex quo Archieps non erat Iudex, preceptum fuit nullū. s. de iudi. at si clerici. cum concor. sol. Host. fatetur p̄rium, & ad tex. hic respondet, q̄ hic non fit reuocatio, sed ostenditur nullitas, qđ designat verbū, penitus. q. d. ex toto, vt non valeat tale preceptum ex hac causa factum. Ioan. An. ¶ Secundo op. p̄ finem text. qui dicit, q̄ fortè poterat puniri, & sic p̄supponit, q̄ non verè. sed hoc est falsum, quia imò poterat crescente eius p̄tumacia, vt li. nō contes. qm. in fi. sol. fm Pe. Ioan. Mo. & Arch. ista dictio, fortè, non stat hic dubitatuè, sed est expressiua veritatis. Simile hñ de procu. tuar. Ioā. An. Tertiò op. q̄ suffraganei non debuerunt audire petētes istam reuocationem, ex quo erant excommunicati. s. de iudic. intelleximus. sol. pōt dici, q̄ Papa hoc facit ex officio suo, non autem ad instātiā suffraganeorum. vel potest dici, q̄ etiam fecerit ad instantiam istorum, & quia non fuit exceptum valuit, vt j. de excep. pia. vñ fortè suffraganei fuerunt absoluti tempore, quo petebant absolutionem. vel potest dici, q̄ hic erant conuēti per Archiepiscopum, & ipsi erant rei, & petebat ipsos compelli ad obseruatiam precepti, & sic veniebāt se defendēdo, qđ licet excōicato s. de excep. cum inter R. cum si. fm Io. An. sup. gl. i. ¶ Quare dixit in principio ad curiam. sol. vt includeret ēt officiales suos, non restringēs se tñ ad suam p̄sonam. Io. An. ¶ Quid intendebat Archieps includere in mādato p̄ illud verbum, libere. sol. fm Pe. & Arc. intēdebat, vt nō solum p̄ viam appōnis, sed ēt p̄ viam simplicis querelae possent illum adire, vel fortè vt possent non obstante p̄dictione suffraganeorum. Io. An. hic super gl. i. ¶ Sed quid fiet tunc de causis, quae spectant ad suffraganeos, ex quo Archieps non potest adiri, nec ipsi p̄nt cognoscere. sol. fm Host. adeatur Papa, vel eius Legatus, s̄st in prouincia fm Boatinum. facit quod no. j. de off. vi. c. i. In fi. 4 gl. Ioā. Mo. dicit, q̄ si Eps non est in mora petendi absolutionem, nec est res, q̄ ex mora sustineat grande periculum, melius est aliquantulum expectare, q̄ nouo Iudici committere. facit de renunc. c. i. facit. ff. de vac. mune. l. j. in fi. aliās Papa provideat casui improuiso. j. co. si Eps. Host. qui fuit Archieps turbatur de his dicēs, se non videre sufficientem rationem, nisi q̄ placet restringere potestatem Archiepiscoporum, & ad se casus trahere. nam si Eps non pōt procedere, & vsque ad ista tempora casus non est reseruatus apostolicæ sedi, non videt quare Archieps hēc non possit facere. Inducit etiam, quod notatur hic, exponendo verius quos ponit in summa, de off. ord. s. quid petinet. p̄cipuè super verbo, crimen. & super verbo, permittat. vbi patet, q̄ cū Eps accusat subditum, quia non potest compromitti, si nō existat Iudex alius, q̄ Archieps cognoscat. 6. q. 2. c. i. Item, si pmutat cum capitulo suo, & facit cle. si vna. de re. eccle. non alie. fatetur tamen, q̄ in casu huius decre. scilicet qñ ipse Archieps excōicat, possit reddi rō, quia sibi daretur mād excommunicandi, vt ad ipsum iurisdō perueniret. Ad hoc s. de off. deleg. suspitionis. Et providendum est talibus, quae possent euenire. in fi. vi bon. rap. s. sed nedum. Sed ipse rñdebat, q̄ si iniuste excōicat, egregiè puniatur: sed si iuste, vel si sententia fertur per delegatum Papae, non videt, quare nō deuoluat, & ecclesiasticus ordo confunditur & c. i. q. i. peruenit. & dicit, q̄ in hac parte curialior est Imperator, q̄ defectus, & negligentiam suorum Iudicum p̄ diocesanos Epos vult suppleri, vt in aut. vt disse. iudi. per totum. col. 9. & parit remotis, ne ad ipsum venire teneantur, vt in aut. de q̄sto. col. 6. & compati p̄uaperrati, & occurrunt litibus, laboribus, & expensis. vñ in calu confimili nec rñtum dat, nec ad suum Iudicem remittit. in aut. de mādā. prin. s. si tibi. & s. seq. col. 3. Nec est cuiuslibet facile adiri curiam Romanā pro iniustitia sequenda, nec sit sine grauiamine sumptuū, & expensarum.

ADDITIONES.

- a Si vis plenè edoceri quid possit Archiepiscopus inter suffraganeos suos. vide plenè D. Fel. in c. pastoralis. in princ. de off. ord.
- b Suffraganeorum. Vtrum propter negligentiam Episcoporum deuoluatur iurisdicō ad Archiepiscopum, vide subtiliter D. Fel. in c. pastoralis. de off. ordi. Item, de Archiepiscopo delinquente in alterius diocesi. vide eundem in c. cum inferiori. de ma. & obed.

Geminianus super Sexto Decretalium.

farum. de restit. in integr. cum ex literis. ad fi. fm eū. sit ergo fm cum pro ratione voluntas. insti. de iure nat. §. sed & qd principi. & per eundem modum conqueritur de extraua. cuius mēs habetur §. de ele. quauq. e. li. cui dicit obflare c. cum in cunctis §. de ele. in fi. lo. An. ¶ Quæro, pro quibus culpis dicat hic tex. posse aliter puniri ep̄m. Sol. dicit Host. q. fortē est negligens in absoluteione petenda. lo. An. vel dic. vt dixit hic gl. in ver. tenē tur. ¶ Gl. 2. colligit, q. sunt multæ decr. in isto volumine de isto Archiepiscopo. ¶ In fi. gl. Host. & lo. Mo. enumerant hic, q. vltra istam habetur j. de off. vic. de offi. ord. de fo. compe. de test. de appel. de cens. & de pe. & remis. de sen. excom. Romana. lo. An. ¶ Glo. super verbo, subditis. recita per trium, q. imō non deberet reuocari istud præceptum, quia Archiepiscopus est iudex totius prouinciæ generalis, vt patet 3. q. 6. hoc quippe. cum multis c. illius quæstionis. gl. sol. q. in subditos suffraganei nō habent iurisdictionem, nisi in casibus a iure expressis, & alleg. iura. ¶ In ea. gl. ibi, pastoralis. illos hic enumerat Host. & Ioan. Mo. qui ponunt hic versus, quos Ho. ponit, & exponit in sum. de of. or. §. qd pertinet, quorū prosecutionē decidit gl. versus sunt hi, Officiū varium, foris, appellatio, crimen. Peccans, non parens, res, cōsultatio, defes, Præsul, canonici tumidi, snia nequam. Visitat, indulget custos, quia Papa dat vsus. Permutat socijs suspectus cumque remittit. Casibus his primas subiectos præsulis arcet. Ioan. An. ¶ Glo. super ver. causis, recita per contrarium, q. præceptum valet, quia Archiepiscopus est ordinarius suffraganeorum. 1. q. j. peruenit. ergo non debuit reuocari. gl. sol. ¶ Glo. super ver. tenerentur. declarat tex. ¶ Glo. super ver. suis. quærit, quare dicatur de suis. & soluit. ¶ Gl. super verbo, culpis. recita primo per contrarium, quia videtur, q. de beat. deuolui iurisdictione episcoporum ad Archiepiscopum, ex quo episcopus non exercet. ar. c. quia diuersitatem. de concess. præben. gl. sol. deinde format duo alia tria, & fo. ¶ In ea. gl. ibi, iurisdictione. super isto dubio, an propter negligentia iurisdictione deuoluatur ad archiepiscopū. Arch. tenet hic q. glo. quia istud non reperitur iure cautum. alle. no. per Inn. in d. c. quia diuersitatem. in ver. ad illum. alle. etiam 9. q. 3. nullus. & c. conquestus. & §. de offi. ordi. duo. in fi. & c. pastoralis. 2. respon. 25. q. 2. amputato. & c. si decet. Item Fran. Verce. nisi in casibus in absoluteione ab excōicatione. de offi. ord. reprimenda. & in correctione criminū. j. de cens. Romana. & est ratio, quia vtrobiq; mora affert periculum fm eum. Host. tenet glo. hic, & in summa. de off. ordi. §. quid pertinet. sub §. sunt autem. ver. defes præsul. inducit hunc tex. qui dicit, non tñ ex culpis ipsis, non dicit, ex negligentis. vnde fm eum si tertio requisitus. §. e. ca. 1. non procedit, vel prima vice denegat expresse. facit j. de app. ab eo. & §. de loca. potuit. metropolitanus cognosceret. alleg. de of. or. duo simul. Consuluit tñ, q. archiepiscopus subditum remittat ad suffraganeum statuens sibi terminū cōpetentē, qui subdito iustitiam reddit, quo elapso si ipse non fecerit, ipse definat. de of. ordi. quanto, in fi. & c. ad reprimendam. & c. irrefragabili. §. excessus. & vt episcopus monitionem negare non possit, præcipiat ei, q. literas, monitionis sub suo sigillo remittat, vel alias suas literas formam illarum, & receptiones diem cōtinentes. arg. C. de fi. insti. l. plures. & sic obstat illis propria professio. j. q. 7. saluberrimum. 26. q. j. omnes foemine. C. de non nu. pec. l. generaliter. vel fiet de traditione literarum coram testibus instrumentum. §. de testi. Albericus. & c. significauit, vel habeatur de hoc litera sigillata sigillo autentico. de sen. exe. cū medicinalis. de fi. insti. c. 2. Et idem lo. Mo. alle. no. §. d. c. pastoralis. in gl. 2. & c. irrefragabili. in 4. gl. Et idem Boatinus, qui dicit, q. ideo aliud in negligentia q. excōicatione, quia negligens peccat in iurisdictionem, & ideo non mirum, si ad proximum deuoluitur. lo. An. Z en. tenet dictum Arch. propter dictum Inn. nisi in casu. j. c. ecclesiæ. Pau. de Leaza. dicit, q. opi. Archi. procedit in superiore mediato. opi. gl. seruatur in superiore immediate. facit de of. or. irrefragabili. §. excessus. tñ vltus mundi approbat gl. fm eum. Et istam opi. credo veram, quia habemus tex. per quem patet, q. in concernentibus etiam exercitium iurisdictionis metropolitanus supplet negligentia suffraganeorum. 9. q. 3. cum simus. & per hoc cessat fundamentū Arch. facti delicto. remittit Ho. & Arch. ad summam, de of. or. §. quid pertinet. sub §. sunt autem. ver. sed quid si episcopus. & vide, qd no. in d. c. quauq. in tex. in gl. quid ergo. ver. nulla. & ver. in hoc. in fi. lo. An. ¶ In ea. gl. ibi, non sic dependet. ex ista gl. arguit hic lo. de S. Geor. iuncta cum tex. q. si a sententia prælati subditi episcopo sit appellandum, & ep̄s sit excōicatus, non debet appellari ad archiep̄m, ex quo non datur iurisdictionis dependentia inter ep̄m, & archiepiscopū. Sed q. istud ar. de notatis in d. c. si is cui. & per Doc. in c. si quis q. clericum. de fo. cōpe. vbi no. q. de snia delegati episcopi propter recusationē si est necessariū appellare, appellabitur ad archiepiscopum, omissio medio epi

scopo. si ergo deberet, ēt hic, & multo fortius, quia excōicatus non habet potestatem delegandi cām, q. tñ recusatus pōt face re. j. de of. dele. iudex. ergo si ibi appellatur omissio medio, fortius hic. vel si hic nō potest appellari ad archiep̄m, fortius nec ibi. Ipse dicit, q. Doc. nihil rñdent nisi id, quod hic exprimitur, q. propter delictū episcopi nō deuoluitur iurisdō, sed excōicatio semper fertur propter delictum, quia propter contumaciā, ergo & c. Ipse vero sol. q. si opi. prædictorū est vera, dicendum est, q. excōicatus non est sublatu de medio, qui habet iurisdictionē, sed impeditam excōicatione durate, ideo cum habeat non transfertur ad archiepiscopum, sed ordinarius recusatus, priuatus est iurisdictione, quo ad cognitionem illius causæ, re seruata sibi potestate. §. eligendi. qñ ergo delegas sublatu est de medio, ideo appellatur de eius delegato ad archiepiscopū, qui eius iurisdōnem non exercet, sicut si ipse de cā cognouisset. Et ex hac opi. concluditur fm eum, q. ep̄s recusatus nō pos set ad se reuocare iurisdictionē illius delegati, nec illo moriente, vel aliā impedito iterum alteri cōmittere fm eum: sed dicit, q. Ber. tenet trium in d. c. si quis contra clericum, pro quo facit j. de off. deleg. ab arbitris, fm eum. Sed dicit Do. Ioan. de Imo, q. posset rñderi, q. ibi loquitur in Papa, cuius iurisdō non expirat fm eum. ¶ Glo. super ver. concessum. colligit notabile ex tex. & alleg. concordantias, & ista inducit ad potestatem dispensandi in episcopo. ¶ In ea. gl. ibi, inter corporalia. Super isto recitat Fran. Verce. hic, prout ibi distinguit gl. an per verba negatiua, an per verba affirmatiua sit promulgata constitutio, & Hostien. ponit hic aliqua exempla, sicut est in edicto de test. de procuratore, de matrimonio, quæ sunt permissoria, de materia verō prohibitoria ponit exemplum hic in conspiracyonib. colligationibus, & collegijs, quæ censentur prohibita, nisi appareat permissa. de iureiu. & si Christus. ff. de col. illicitis. l. j. & §. de excess. prælat. dilecta. ¶ In fi. gl. Host. dixit, q. episcopi dispē sant cum adultis minoribus, nisi reperiatur prohibitū: in maioribus verō non, nisi reperiatur permissi. de reseruat. Papæ se non intromittunt sine spāli mandato. Item non dispensant contra canones legem ipsis episcopis imponētes, nisi in quantum inuenitur concessum, vt de tem. or. dilectus. nec q. factum suum. de cle. coniu. diuersis fallacijs. Quo aut ad omnes alios canones ligantes subditos tñ, & non ipsum, nisi conditor canonis dispēlationē sibi retineat vel, a se reperiatur prohibitū, poterit dispensare, de pb. graue. de sent. exc. nuper. Et sic dicit intelligendā autoritatē beati Ber. qui dicit episcopū oportet esse dispēsatōrē canonū, & moderatōrē legum, & vt ipse dicit in primitiua ecclesia vnus excōicabat, & alter absoluebat, & postea fuerunt arētati, vt patet. 9. q. 2. c. 1. de pe. & remis. cū ex eo. §. ad hęc. cū fi. lo. An. ¶ Gl. si. quærit, quæ pena sit imponenda. gl. sol. In fi. ad idem facit. co. ti. de causis. & de trans. c. si. poterit aut ista pœna imponi per archiep̄m, qui pastoralē autoritatem super eum habet, 34. di. c. 1. circa fi. nisi velles intelligere de pœna depositionis, sed illa non pōt imponi, nisi requireret qualitas culpe, fm Hosti. alleg. de excess. præ. c. fi. de pœnis. c. fi. vbi de hoc. Sed Io. Mo. opponit, q. hic non loquitur de pœna arbitraria, cum dicat tex. infligēdā pœnam canonicam. Sed ipse rñdet, q. licet ipsa pœna canonica dicatur illa, quæ est expressa in canone, & illa proprie sit pœna. ff. de verb. obl. si qua pœna arbitraria tñ, quæ non est expressa fm considerationem canonum, imponitur. vnde etiam illa dicitur canonica saltem inceptiue, in qua supplet præsidens, quod canonibus deest. ar. ff. de test. l. quæsitum. Et idem tenet Arch. qui remittit. 2. q. 3. c. notandum. 2. in fi. de pœn. dist. j. mensuram. ff. de pœnis. hodie. ff. de his, qui no. infā. quid ergo. §. pœna grauior. lo. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Dignitas ponderatur in dandis dignitatibus secularibus.
- 2 Nobilitas appellatione comprehenduntur milites, barones & Comites.
- 3 Filius illegitimus non potest succedere in regno patris.
- 4 Frater succedit in regno deficientibus filiis.
- 5 Iuramentum præstitum de non obediendo alteri, quā Regi, intelligitur nisi si alius fuerit, qui vices Regis gerat.
- 6 In mandato facto vniuersitati non comprehenduntur singuli, nisi aliud ex primatur.
- 7 Expensa sunt faciendæ secundum quod decet, respectu qualitatis illius, cui sunt ministrandæ.
- 8 Coadiutoris officium expirat morte illius, cui datur.
- 9 Rex an possit priuare filios, vel collaterales fratres regno, quod debetur per successionem.
- 10 Fœmina, an succedat in regno.
- 11 Papa an possit legitimare filium Regis Aragonū, q. nō recognoscit superiorē.
- 12 Coadiutor an habeat generalem, & liberam potestatem.
- 13 Neglectus quis dicatur.
- 14 Tutor aut curator, an possint dari Regi.
- 15 Primogenitus si moriatur relicto filio, & superstitē alio fratre, qui erat secundogenitus, quis horum succedet.

Grandi

Randi. ¶ Gl.j. ponit casum in terminis, & summarium. Et primo ponit mandatum. Secundo dat ipsius executores ibi, Alioquin. Tercio prestat ibi, Per hoc. Et prima pars continet quatuor, nam premissa coadiutoris commendatione, & ad quid detur, & sublati obstantiis mandat illum prius recipi. Secundo sibi pareri. Tercio sibi suffragari. Quarto de retributibus illi responderi, & de hac de re facit addi. Guil. in Spe. de feudis. §. 2. in fi. lo. An. ¶ No. j. ex præscriptione, q̄ est differentia inter barones, & comites, & sic appellatione vnius nō cōprehenderetur reliquus. vide glo. in cle. j. de bapti. & glo. in ver. a principe. §. de ele. fundamenta. eo. li. ¶ No. arg. q̄ in dandis dignitatibus secularibus ponderatur dignitas. an autem istud procedat in ecclesiasticis, remittit lo. An. ad no. 24. q. j. quoniam vetus. & de appella. con. ¶ No. ¶ q̄ nobilium appellatione comprehenduntur milites, barones, & comites. q̄d no. quia facit ad privilegia dispensationū concessa super illegitimitate, in quibus excluduntur filij nobilium, quia includuntur filij comitum. vide tex. in c. constitutus. 2. de testi. ¶ No. qualitates requisitas in coadiutore, qui datur regi. ¶ No. quod filius illegitimus succedere non potest in regno patris. ¶ No. q̄ deficientibus filiis Regis, frater succedit in regno. ¶ No. q̄ Rex dicitur habere curam, & sic Reges possunt dici curati. ¶ No. q̄ Rex dicitur habere generalem, & liberam administrationem. ¶ Nunquid autem idem sit in prælato vidistis §. de elec. is cui. eo. li. ¶ No. q̄ Rex debet esse defensor ecclesiarum, & priorum locorum regni. ¶ No. differentiam inter ecclesiam, & monasterium & pium locum, & sic videtur, q̄ appellatione vnius reliquum nō comprehendatur. de quo. §. de elec. sciant cuncti. ¶ No. q̄ personarum ecclesiasticarum quædā sunt personæ religiosæ, quædā seculares. ¶ No. ar. ¶ q̄ iuramentum præstitum de non obediendo alteri, q̄ Regi, intelligitur, nisi alius fuerit, qui vices Regis gerat. ¶ No. quod aliud est castrum, aliud ciuitas, aliud villa, de quo. j. de sententia excommuni. si ciuitas. ¶ No. quod dominus castrorum, & ciuitatum debet posse ingredi fortalitia cum hominibus suis, quod est contra illos, qui volunt pacisci cum dominis, q̄ sine armatis, vel certo numero ingrediantur eorum loca, fm lo. An. ¶ No. arg. q̄ in mandato facto vniuersitati non comprehenduntur singuli, nisi aliud exprimatur. de quo de excess. præla. nimis. vbi per lo. An. ¶ No. q̄ appellatione reddituum, & prouentuum non comprehenduntur iura. ¶ No. ¶ q̄ expensæ sunt faciendæ fm q̄d decet respectu qualitatis illius, cui sunt ministrandæ. vide glo. j. de regul. c. j. ¶ No. q̄ vbi actus potest præiudicare vltra intentum gerentis, gerens debet protestari, & declarare intentum suum, q̄ illi nō intendit præiudicare. ¶ No. q̄ officium coadiutoris expirat morte illius, cui datur. de quo hic in glo. ¶ No. coadiutorem debere habere expensas pro se, & suis. de quo in c. fi. de cle. egr. ¶ Quæro, in quo erat iste probus. fm Pe. probitate armorum, vel fm Archidi. morum modestia. & dicit tex. multipliciter. vñ cum Tullius in oratione ad Cæsarem pro rege Dciotaro vltra medium de frugalitate illum commendasset, subdit, Scio hoc verbo laudari Reges iam solere, fortem, iustum, seuerum, grauē, magnanimum, beneficium, & liberalē. Hæ sunt laudes Regiæ, illa priuata est, vt volet quisq̄, accipiat. ego tamen frugalitatem. i. modestiam, & temperantiam virtutum maximam iudico. lo. An. ¶ Quæro, an Rex possit priuare filios, vel collaterales fratres regno, q̄d deberetur per successionē? Sol. iste tex. facit q̄ non. & hoc tenet Inno. fatetur tñ, q̄ Papa, vel alius superior regni hoc posset ex cā legitima. §. de voto licet. lo. An. Et idem tenet Zenz. dicens, q̄ istud est speciale in regnis, vt non possint excludi filij, vel collaterales. Et est aliud speciale, q̄ diuisionem non recipiant. de prohi. ali. feu. l. imperiali. §. præterea. col. 9. fm Zenz. ¶ An autem sit possibile de iure, q̄ regnum debeat ex successione? ¶ Gl. arg. pro & §. 7. q. j. deniq̄. & 8. q. j. Moyses. Arch. hic & in d. c. Moyses. concludit Arch. & gl. prædictæ, quod aut loquimur de Imperatore, & planum est, quod non, sed per electionem tantum, vt est tex. §. de ele. venerabilem. aut loquimur de alijs regnis inferioribus, & tunc aut habent ex privilegio, vt transeāt ad successorē, & potest. ar. 63. di. in synodo. aut non habent ex privilegio, sed ex cōsuetudine, & idē, ita intelligitur iste tex. & §. de voto. licet. est enim per contrariam consuetudinem derogatum illis qui habebant Reges eligere, ex quo tanto tempore passi sunt regna transferri p̄ successionē. dictum est Archi. in d. ca. Moyses. aut privilegium, vel consuetudo nihil disponit, & tunc non pōt transferri per successionē, sed per electionem debet fieri, vt patet in d. c. Moyses, & 93. di. legimus. ¶ Nec ob. q̄ David in vita sua fecerit Regē Salomonem: quia illud fuit instinctu spiritus sancti, vt dicit glo. in d. c. Moyses. ¶ Nunquid femina succedat in regno. lo. An. Do. lo. de Imo. hic distinguit, q̄ aut regnum est datum in feudis, & femina non succedit, nisi aliud sit in cōcessione expressum, vel aliud habeat consuetudo regni, vt patet in re

gno Apuliæ, q̄ est feudum ecclesiæ. j. de re iudi. ad apostolicę. in quo femina succedunt ex consuetudine, vel ex privilegio, alias secus, vt in c. j. §. hoc autē notandū. qui feu. da. pos. Si vero non est feudum, tunc etiam de iure nō succedunt, nisi aliud habeat privilegium, vel cōsuetudo fm eum. pro hoc facit tex. de arbi. dilecti. vbi dicit, q̄ feminis legitimi actus sunt interdicti. & intellige de femina, quę traxit originem de stirpe Regia, quæ vxor Regis licet appelletur Regina viuo Rege, non sic illo mortuo, sed perdit nomen Regine, & sic illa de iure nō succederet, vt no. gl. j. 27. q. 2. scripti. & probat tex. de fo. compe. ex parte B. ¶ Sed nunquid Papa posset legitimare filium Regis Arogonum, qui nō recognouit superiorem. lo. de Imo. hic, ar. pro & contra q̄ posset. alle. §. qui si. sint legi. per venerabilē. sed ad id respondet, q̄ procedit, vbi fieret sine præiudicio tertij. sed vbi consuetudo defert alteri consanguineo regnum Rege decedente sine filio legitimo, nō videtur, q̄ possit legitimare ad præiudicium illius sine causa legitima priuando illum regno, etiam si fiat legitimatio de voluntate Regis. ¶ Nec obst. q̄ not. in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posth. quia procedit in patrimonialibus, quæ possunt per testatorem auferri cōsanguineo: sed in regno secus, vt hic patet. dicit tñ q̄ si Papa legitimat aliquē in dubio intelligitur sine præiudicio alterius. §. c. lib. de rel. quis. licet si exprimat de præiudicio tertij, videt q̄ sine causa iusta priuandi tertij iure suo non possit, tamen si faciat præsumendum est iusta causa intervenisse, per no. per Cy. in l. rescripta. C. de preci. impe. offe. fm eū. ¶ Quæro, an coadiutor habeat generalem, & liberam potestatem? Sol. iste facit, q̄ sic. & vide no. 7. q. j. c. j. in vlt. gl. quæ tenet, q̄ sic. lo. An. de effectu huius clausulæ appellatione remota, lo. An. remittit ad no. de appel. vt debemus. super 3. gl. ¶ Gl. super ver. Regis. oppo. q̄ propter duo hic, occurrēt in tex. potius debebat deponi, quam dari sibi coadiutor. glo. format contrarium, & sol. Et idem querit, an propter crimen debeat deponi, & dicit, q̄ sic. in fi. gl. ¶ Gl. j. præsupponit clericum posse deponi, propter negligentiam, & vltra allegata per gl. alie. Arc. §. de offi. Arch. ea quæ. de re. in. quis. C. de fun. patri. lib. 12. l. 11. & remittit ad no. per Goff. in summa huius tituli. circa medium. Concludit veritatem, quia Doc. sparsim loquuntur, si queritur, an propter negligentiam possit clericus a beneficio remoueri. aut enim vna cum negligentia concurrunt alia delicta, & tunc remouetur a dignitate sua, iste est propriē casus. 18. q. 2. si quis Abbas. & ita propriē loquatur iste tex. si bene consideretur. Aut non cōcurrat aliud delictum, sed cum negligentia concurrat timiditas, & remissio in non exercendo sibi iniuncta, & tunc non deponit, sed datur ad tempus coadiutor. ita procedat de sta. mo. ea quæ §. q̄ si Abbas. aut non cōcurrat timiditas, & tunc aut transiit in aliam speciem delicti, vt quia negligit delabi res ecclesiæ, domus, possessiones, & ista cum non sicut in vi negligentia, inducunt depositionem. & ita potest intelligi. §. 1. di. dictum. Ita potest et intelligi de sta. mo. cum ad monasteria. §. fi. & istud dicit gl. notandum. 12. q. 2. sape fit, in gl. fi. Aut est negligentia magna, quæ potest appellari alias neglectus. ¶ & neglectus dicitur, q̄ post negligentiam monitus est, & non desistit. arg. 1. q. 3. placuit. & tunc etiam potest deponi pro tali negligentia, vt dicit hic lo. An. dicere Gof. vbi. §. & pro eo est casus, de offi. cust. c. j. & gl. in c. cum ad monasterium. de sta. reg. quæ dicit, q̄ pro magna negligentia deponit. & ita pōt intelligi gl. 3. 1. di. dictū. q̄ dicit, q̄ pro negligentia deponit, q̄ est crassa negligentia. & ita et dixit glo. de offi. Arch. ea quæ. Aut negligentia est mediocris, & tunc requiritur monitio. & ista propriē autē monitionē dicitur negligentia. vnde pro ista imponitur excommunicatio duorum mēnum. j. q. j. quicquid. Credo tamen, q̄ minor negligentia induceret potius depositionem prælati regularis, q̄ prælati secularis, cum facilius remoueantur regulares, q̄ seculares. de symo. per tuas. & ita potest etiam intelligi glo. 18. q. 2. si quis Abbas. in dignitatibus autem secularibus procedit gl. hic, quæ habet locum etiam in ducibus comitibus, & similibus fm Innocen. & lo. An. hic. Secundo præsupponit glo. q̄ huic potuit dari curator ad instar furiosi, postqua eis interdicta est administratio, ipso

ADDITIONES.

- a ¶ Regis. Vnde Reges habuerint ortum, vide D. Fely. in ca. cum non liceat. Et an in suis regnis habeant ius confiscandi, & liberum arbitrium, & an credatur eius assertioni, sicut Pape, per eundem Fely. in c. cum olim. de præferi. vbi per discursum totius c. multa dicit de Regibus, & Principibus, an autem Rex possit alienare bona & iura regni, idem in c. ad audientiam, tit. §. alleg.
- b ¶ Ciuitas. Ciuitatis, appellatione quid veniat, vide Do. Fely. in ca. Rodolphus. de rescr. & in c. quid veniat appellatione ciuitum.
- c ¶ Regno. Adde latē Old. confi. 94. Ber.
- d ¶ Ex successione. Adde Pet. de Anc. confi. 341. vbi ponit vnde regna habuerunt originem, & qualiter in eis succedatur.
- e ¶ oemina succedat. Adde Anc. confi. alleg. Ro. confi. j. & 81. Angel. confi. 90.
- f ¶ Est iusta causa. Adde latē Paul. de Call. confi. 227. in primō impetitis. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ipso iure agnati sunt curatores. allegat. ff. de cu. fur. Iulianus scribit. & melius faciunt leges allegatę hic in glo. & Insti. de cur. §. furiosi. Et ex hoc inferitur, qđ Papa deficiente alio superiore fortius potuit hic dare coadiutorem ad petitionem illorum, quorum interest, fm In. & ad hoc allegat Io. Mo. ff. de tut. & cur. da. ab his. l. diuus. & §. qui fil. sunt legi. per venerabile. Io. An. ¶ Gl. super verbo, fratrem. recita per contrarium in ea formatum: & solue dupliciter, vt dicit glo. ¶ In fi. gl. in casu tamen dubio videtur, qđ talis persona esset suspecta, quę sperat successorem: nisi ex circumstantiis tollatur dicta suspitio, vt erat hic fm Do. Io. Imo. ¶ Gl. super verbo deuotione. quęrit, ad quid esset iste deuotus. & so. ¶ In fi. glo. circa fidem catholicam, fm Pe. & Arch. Io. An. ¶ Glo. super verbo, legitimo. quęrit, quare tex. dicat legitimo. & soluit ponendo aliqua; ad quę illegitimus est inhabilis. ¶ Glo. super verbo, iure, quęrit de intellectu literę, & sol. In fi. glo. Sed contrarium tex. facit. §. de elec. venerabilem. vbi non datur successio: sed dic, qđ ibi loquitur in imperio, hic verò in regno: & ibi posui remissiones. Io. An. de hoc dixi super tex. ¶ Gl. super verbo, potentia. recita per contrarium, qđ non debet attendi potentia. §. de electio. fundamenta. Glo. sol. qđ interdum prodest, vt hic: interdum nocet, vt ibi. In fi. glo. Io. de Fan. sol. qđ aut potentia potest esse utilis circa actum, de quo agitur, & tunc attendenda, vt hic: aut potest esse inutilis, vel damno- sa, & tunc nocet, vt in contrario fm eum. ¶ Gl. super verbo, liberam. quęrit an iste possit donare, & so. Deinde quęrit, an teneatur reuocare malę alienata; & soluit. ¶ In ea. gl. ibi, va- let donatio. & quod dicit glo. pręcipue procedit in curatorib. Regum, secundum Inno. cum Regibus speciale sit, & propriu donare, secundum eum. ff. de administra. tuto. cum plures. §. penul. Io. An. ¶ Nec ob. §. de iure iur. intellecto. quia ibi loquit de enormi pręiudicio, & ibi no. hic verò in parua donatione. Io. And. ¶ Gl. super verbo, monasteriorum. recita per contra- rium, qđ appellatione ecclesiarum comprehendantur monaste- ria. glo. sol. ¶ In fi. gl. ad idem de re iudi. cum inter. in princ. & §. de priui. per exceptionem. & §. de consue. cum dilectus. in fi. de pręsc. cū ex officij. in prin. & ne sede vacan. c. j. in prin. de pri- ui. vt priuilegia. vtr. qui tamen. ponitur etiam monasterium p canonici regulari: de priui. cum olim. 2. in prin. & pro ecclesia seculari. 16. q. 7. nemini. Io. An. Pau. hic distinguit, qđ qñq; mo- nasterium ponitur pro contento. i. pro monachis ibidem exi- stentibus: & tunc non intelligitur nomine ecclesię: si aut. poni- tur pro continente; tunc bene intelligitur nomine ecclesię: vt si ponatur pro ambitu, & territorio ipsius ecclesię fm Pau. Io. de Fan. distinguit, qđ aut profertur in materia indifferēti ad ec- clesias, & monasteria: & appellatione ecclesię veniat monaste- rium. Aut in materia differenti: & tunc non veniat fm eum. qđ libet solutio est bona. Io. An. in c. Ioannes. de reg. dicit quod larga significatione vocabuli appellatione ecclesię compre- henduntur monasteria, sed in stricta non, cum ista non conuertan- tur: quia appellatione monasteriorum non comprehenduntur ecclesię. allegat de donatio. apostolicę. de eccle. edi. ad audien- tiam. Possent iungi ista simul, si quęritur, an ecclesię appella- tione comprehendatur monasterium: vel econuerso. Aut ma- teria, in qua profertur est tantum proportionabilis alteri ipso- rum: & tunc id comprehendit, cui proportionatur. vnde appel- latione monasterij comprehenditur ecclesia secularis tantum, vt est casus fm intellectum glo. in c. nemini. 16. q. 7. & no. glo. pe. in cle. j. de elec. & sic econuerso appellatione ecclesię com- prehenditur monasterium tantum, vt ex tex. de cę. quāto. Aut materia est æqualiter proportionabilis: & tunc aut profertur in materia stricta: & appellatione ecclesiarum non includuntur monasteria, quia de propria significatione vocabuli vnum dif- fert ab altero, fm Io. An. in d. c. Ioannes. & ideo monasterioru appellatione in materia stricta non comprehenduntur eccle- się seculares, vt no. glo. in verbo, monasterijs. in dicta cle. j. de elec. qđ pprie sumēdo monasteriu, nō includit secularē eccle- siā, vt no. Arch. 10. q. 2. c. j. & sic appellatione ecclesiaru non cō- prehenduntur monasteria. Et ita posset intelligi tex. hic, & de consue. c. 2. & de electio. sciant cuncti. cum similibus. Aut pro- fertur in materia larga: & tunc appellatione ecclesiarum com- prehenduntur etiam monasteria. & ita possunt intelligi iura, qđ hic allegat Ioan. An. super glo. ¶ Gl. super verbo, prohibitio- ne. declarat tex. ¶ Gl. super verbo, redditibus. quęrit quid com- prehendatur appellatione reddituum, & solu. dic, vt in ea. ¶ Gl. super verbo, violentos. quęrit, an si iste inducat sub- ditos ad bellandum, debeant sibi obedire. glo. so. distinguen- do. ¶ Gl. super verbo, excellentiam. recita per contrarium, qđ non debeant huic remoto ab administratione dari fructus pro victu. glo. sol. ¶ Gl. si. quęrit, quando finiet officium istius coadiutoris. glo. sol. ¶ Op. Do. Petrus, quod curator non de- beat ali de bonis pupilli. l. a tutoribus. ff. de administratione tutorum. sol. hoc speciale in curatore isto. & facit. l. j. C. de

cura. illustrium personarum. Secundo opp. quod Papa non debuerit se intromittere de isto rege, sed Imperator, cui subest regnum Hispanię & Portugallię: 11. q. j. quicunque. 12. q. j. fu- turam. vbi patet, qđ omnes prouincię sunt subiectę imperio. sol. dicit Io. de Imo. qđ posset dici, qđ iste de facto non recogno- scit imperium: sed ista solu. nō vř bona, qđ Papa nō debuisset se intromittere, sed bene coadiuare Imperatorē, vt sibi obe- diret, cum vna potestas per aliam debeat adiuuari. de off. ord. c. j. Vel secūdo potest dici, qđ hoc fecit, quia Imperator erat in negligentia. Sed hæc etiam nō videtur bona, quia debebat pri- mo moneri, iuxta no. de foro compe. licet. Vel tertio potest di- ci, qđ hic vacabat imperium, aliās facere non potuisset, nisi ha- buisset ex speciali priuilegio Imperatoris, sicut fecit in terris donatis ecclesię per Constan. secundum eum. Et qđ regnum Hi- spanię sit subiectum Imperatori probat tex. 11. q. j. §. hæc si qs. & de hoc plenē per Old. in q. 68. ¶ ¶ Quęritur, an possit dari tu- tor Regi, & demum curator cum plena ætate puerili vsque ad 25. annos, ita vt per se non possit administrare iura regni, vel iudicare lapso 14. anno. & qđ non possit, probatur: quia tutela finitur 14. anno completo. insti. qui. mo. tute. finitur. in princ. de rest. spo. ex parte. de spon. ex literis. Item, ex quo iste est ha- bilis ad regnum, ergo censetur habilis, ex quo est pubes ad om- nia, quę requiruntur in regimine regni. ar. dicti c. ex parte. & j. de iud. si annum. Videmus in simili, qđ mulier est inhabilis ad iudicandum, & tñ si succedit in regno iudicat. §. de arb. dilecti. 12. q. 2. cum deuotissimam. Simile de Salomone, quem adhuc puerum Deus elegit in Regem, primo Paral. 12. c. & Eccl. 24. posuit Dauid puero suo excitare Regem. In contrarium alle- gat, qđ ante 25. annum non possit administrare. constat, qđ hu- ius ætatis consilium est infirmum, & multorum insidijs expo- situm, & ideo etiam suarum rerum administratio sibi non cō- mittitur. ff. de min. l. j. hinc est, qđ ante 20. annum etiam quan- tuncunque sit discretus, veniam ætatis impetrare non potest. C. de his qui ven. ata. impe. l. omnes. etiam in bonis suis, in qui- bus est moderator, & rector. C. man. l. in re mandata. fortius er- go debet sibi concedi in rebus concernentibus vtilitatem pub- licam, vbi vertitur maius periculum. 7. q. fi. c. fi. Et ideo ad ad- ministrandum rempublicam minores 25. annis admitti nō de- bent. §. de ata. & quali. indecorum. Et ideo dñs comminas re- gionibus peruersis per Esaiam 3. c. ait. Dabo pueros principes eorum, vt Salomon. Ecclesia. 10. Ve terra cuius rex puer est, & est valde periculosum, & maximē in causis criminalib. in qui- bus de consuetudine non appellatur, quod puer habeat iudica- re. Constat enim, qđ minor 25. annis non habet personam stan- di in iudicio, imò etiam eo inuito datur sibi curator. insti. de cur. §. inuiti. multo ergo minus poterit esse iudex, & sibi etiam inuito datur curator, vt hic patet secundum Old. b Do. Io. de Imo. dicit hic, qđ fortē posset attentari dicere, qđ ex quo iure p- prio succedit in regno, & in dignitate, omnia possit, qđ possit alius minor 25. an. per l. si curatorem habens. C. de rest. in inte. Nec ob. l. ad rempublicam. ff. de mu. & ho. cum si. quia loquū- tur, qñ quis debet assumi ad dignitatē per electionē, nō aut de illo, qui iure pprio venit, vel succedit in iurisdictione fm eū. Sed quia deciditur dubiu, quis succedat in regno, qñ Rex mo- ritur, & relinquit fratrem, & filium suum primogenitum, quia succedit primogenitus, vt hic patet. ¶ ¶ Sed dubium est fortē, quid si moritur primogenitus relicto filio suo, & supstite alio fratre, qui erat secundogenitus, quis horu succedat? questio hæc fuit de facto in personam Regis Roberti ex vna parte, qui fuit secundogenitus Caroli, & Regem Vngarię ex alia parte. Et ista quęstio fuit etiam coram ipso Rege Roberto ventila- ta, vt refert Old. in consi. 222. & ibi ponit allegata pro & contra, & finaliter pronunciatum fuit, qđ filius primogenitus suc- cederet excluso patruo suo, motus principaliter, quia nepos re- presentat personam sui patris in successione ascendentium. insti. de haredi. quę ab intest. deferuntur. §. cum filiis. cum simi- Sed dicit hic Do. Io. de Imo. qđ miratur de sua decisione, cum ipse Rex Robertus contrarium obtinuerit pro se, & p nepotē. Et pro secundogenito consuluit Richar. Malūbra per l. 3. C. de bo. quę lib. & ibi per Cyn. & idem Bar. in auth. post fratres. C. de leg. here. sibi videtur considerandum, qđ de iuris rigore præ- fertur prior in gradu, vt insti. de le. agna. succel. in prin. sed ex equitate statutum est prius in successione ascendentium, & collateralium in filiis fratrum, vt d. §. cum filiis. & in d. auth. post fratres. & hoc aperte innuit litera in d. §. cum filiis. Et ideo cum equitas illa solum sit scripta, quādo agitur, vt equaliter succedatur cū patruo, non vt ei præferatur, erit secus dicendū, vbi

ADDITIONES.

- a ¶ Monasteria. Adde Frede. consi. 233. & 271. B.
- b Secundum Old. Adde eius consi. 14. Ber.
- c ¶ Horu succedat. Adde Anch. consi. 341. Pau. de Ca. cōf. 242. in primo infans. B.

vbi alter prædictorū est alteri preferendus, maxime q̄a tūc nō viget eadem æquitas: imò potius v̄r, q̄ si oportet alterum præferri, & sic alterum eorum per alterum excludi, potius nepos debet excludi, per rationem d.l.3. C. de bo. que lib. Ad idem facit, quia aut iste nepos vult venire virtute cōsuetudinis regni, & non pōt, q̄a illa disponit de primogenito, sed primogenitus est patruus, arg. ca. nam & ego. s̄. de verb. sig. ergo & c. aut ipse vult venire de iure communi: & similiter nō potest, quia vt dictum est solum potest æqualiter venire, sed regnum est indiuisibile, & non capit duos. s̄. de voto. licet. nec reperit æquitas scripta, que assumat personam patris ad exclusionem patris, vt dictum est, secundum eum.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

- 1 Capitulum administrat bona ecclesie vacantis tam spiritualia quam temporalia.
- 2 Captus a paganis dicitur seruus.
- 3 Prælati non incurrunt priuationem dignitatis, quando est absens ex causa necessaria.
- 4 Capitulum an possit visitare sede vacante: & an tunc debeat procurare.
- 5 Potestas administrandi competens capitulo, an dicatur competere iure ordinario. & nume. 6.
- 7 Episcopus captus a paganis an possit facere Vicarium, qui exerceat, & administret ad eum spectantia.
- 8 Et si habet Vicarium tempore captionis, an per capturam expiret eius mandatum?

Episcopus. ¶ Glo. j. summat & aliter non dicitur: quia tex. sub vno cōstru-
ctu dependet. ¶ No. primò differentiam inter paganos, & schismaticos. ad hoc facit, quia rubricæ ponuntur diuerse. ¶ No. casum, in quo mors ciuili equiparatur morti naturali. vide glo. s̄. c. lib. de rescri. susceptum. ¶ No. t̄ capitulum administrare bona ecclesie vacantis tam spiritualia, q̄ temporalia. ¶ No. arg. t̄ q̄ captus a paganis dicitur seruus. ¶ No. t̄ q̄ prælati non incurrunt priuationem dignitatis, q̄n est absens ex causa necessaria: & sic facit, q̄ prælati expulsi, vel banniti a laicis non perdit dignitatē. ad hoc s̄. de iniur. c. olim. & de arb. c. 2. in cle. quis. de fo. compe. ¶ Not. q̄ ad Papam principaliter spectat prouidere necessitatibus ecclesiarum. ad hoc. 6. d. l. c. fi. Archi. ¶ Qua pœna puniatur capiens episcopum, dic. vt habetur in cle. si quis suadente. & in cle. cupientes. de pœnis. loā. An. ¶ Quæro, an capitulum vacante sede possit visitare, & debeat tunc procurare. Sol. iste tex. facit, q̄ sic, ex quo administrat in spiritualibus. & de hoc hic per Archi. & per lo. Mo. j. c. proximi. vide glo. in cle. j. de hære. in glo. hæc litera. fm Ioan. An. ¶ Nunquid autem capitulum vacante sede det literas indulgentiarum: remittit Archi. ad no. per se j. de pœ. & remis. Romana, in fi. Et ad materiam facit, quod no. de exce. præla. accedentibus. in glo. nunquid. sed de hoc latius habetur j. de maiori. & obe. c. j. lo. An. ¶ An hæc potestas administrandi competens capitulo dicatur competere iure ordinario? Sol. dic. q̄ sic, vt not. j. ca. proximi. super glo. pe. Ioan. An. ¶ Glo. j. in fi. & facit iste tex. ad ea quæ notantur. 7. q. j. pastoralis. in fi. vlt. glo. & 71. di. clericos. in glo. 2. lo. An. Et ibi habet, nunquid si ep̄s est captus, sit ei alius substituendus: probatur hic, q̄ non. ¶ Glo. 2. quærit de ratione tex. quare archiepiscopus non administrat. ¶ Glo. 3. quærit, an idem sit in capto ab hæreticis. sol. q̄ sic. ¶ Glo. super verbo, capitulum. in principi. quærit de quo capitulo loquatur iste tex. & so. Deinde colligit notabile in ea. glo. ibi. l. vlti. in fi. primi responsi. fi. lo. Mo. alleg. in aut. de nup. s̄. sed per occasionē. & ibi de hoc. & s̄. si verò decretum. col. 4. & decidēdo, quod hic no. vide not. de conuer. coniu. cum fi. lo. An. ¶ In fi. glo. de hoc vide s̄. c. lib. de rescri. susceptum. vbi etiam sunt remissiones super glo. pe. Ioan. And. ¶ Glo. super verbo, mortem, quærit, an iste text. habeat locum in alijs modis vacationum. sol. q̄ sic. ¶ Glo. super verbo, spiritualibus. recita per cōtrarium, q̄ capitulum non administrat spiritualia, cum non possit exercere illa, quæ competunt ratione ordinis, nec conferre beneficia, vel licentiarum clericum. gl. sol. q̄ tex. pcedit regulariter. fallit in casibus hic expressis. ¶ In fi. glo. super hoc. vide no. in c. proximo. in fi. lo. An. ¶ Glo. super verbo, temporalibus, recita per contrarium, q̄ non administrat spiritualia. glo. sol. q̄ fallit illo casu. ¶ Gl. super verbo, debeat, quærit de vna questione. & sol. & est clara. In fi. glo. idem Arc. & si diceremus contrarium, sequeretur, q̄ ep̄s, qui esset etiam canonicus: vel canonicus, qui esset vicarius episcopi, vel eius delegatus, illum confirmare non posset: quod esset absurdum. lo. An. Glo. super verbo, libertati, quærit quare tex. dicat istum restitui libertati. glo. so. & coadiuuat tex. ¶ In ea. glo. ibi, prima actione. vbi de hoc. & 34. q. j. c. j. fm Archi. lo. An. ¶ Glo. pe. allegat concor. ad tex. in fi. gl. lo. Mo. allegat. 2. q. 7. qua propter. & c. seq. lo. An. ¶ Quærit lo. de San. Georgio, t̄ quid si ex consuetudine et præscripta Archidiaconus, vel alius de capitulo exercet iurisdictionem episcopalem sede vacante, an poterit illa

exercere in casu, quo sedes non verè vacet, sed quasi vacet, vt in casu huius capituli. so. tenet, q̄ non. nam illa consuetudo est stricti iuris: ideo non est extendenda, sed restringenda. ad hoc s̄. de offi. Archi. c. fi. & quod nota. in regula, odia. j. de reg. iur. in 3. q. Et idem dicit si ex priuilegio competeret tale ius: quia id non debet extēdi ad non expressā in eo. de pri. sanē. & c. porro. & quod no. in regula, cōtra eum, j. de re. iur. fm eum. ¶ Sed an episcopus captus a paganis potest facere Vicariū, qui exerceat, & administret ad eum spectantia. so. dic. q̄ non, per istum textum: secus verò si esset captus a fidelibus: quia poterit cōstituere Vicarium: & tenebit constitutio, dummodo non cogatur ad hoc. & ratio potest sumi in l. hostes. ff. de cap. & postli. reuer. secundum Io. de Sancto Geor. Sed dicit Ioā. de Imo. q̄ per ibi no. idem dicendum, si a fidelibus capiatur, si Papa eis indicit bellum. debet ergo restringi dictum Io. de Sancto Georgio, quando bellum non esset iustum, vel quando esset captus absq; alio bello. ¶ Quid si episcopus captus habeat Vicarium tempore captionis: an per capturam expiret eius mandatum, ita q̄ non possit exequi officium suum. so. credo, q̄ expiret, quia p mortem episcopi expirat mandatum, vt no. gl. fi. in cle. fi. de procura. Et iste tex. equiparat mortem ciuilem naturali, quo ad iurisdictionis exercitium. vel posit o, q̄ mandatum non expiret, tamen non potest iurisdictionem exercere, quia isto casu deuoluitur ad capitulum, vt hic patet.

ADDITIONES.

- a ¶ Episcopum. Adde Fran. Are. consi. 164.
- b ¶ Visitare. Adde Fred. consi. 290.
- c ¶ Ordinis. Adde, in quibus succedat capitulum sede vacante Frede. consil. 30. Cal. consi. 4. ne sede vac. Ro. consi. 406. Lap. alle. 20. Ber.
- d ¶ Expiret. Adde videndum per Do. Ro. deci. suis. de procu. in antiquis, vbi tenet, q̄ mandatum prælati translati non expiret. Ber.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

- 1 Vocari debet ille, de cuius præiudicio agitur, quando Iudex super illo actu cognoscit.
- 2 Iudex debet primo cognoscere de qualitatibus transferentibus in eum iurisdictionem, quando Iudici attribuitur iurisdicō certo casu limitato.
- 3 Beneficia non quilibet potest conferre, qui habet administrationem in spiritualibus, & temporalibus.
- 4 Visitator, datus a Papa ampliorem potestatem habet, quàm datus ab inferiore. Et an possit dari inferioribus ecclesijs ab alio quàm a Papa?
- 5 Coadiutor an detur Abbati inutili propter senium, vel infirmitatem?
- 6 Prælati comparantur tutoribus, & curatoribus.
- 7 Capitulum si male agit in spiritualibus tantum, aut in temporalibus tantum, an poterit dari coadiutor?
- 8 Archiepiscopus an possit dare visitatorem in casibus hic expressis si non mouet primo capitulum.
- Et ad hoc vt possit dare, qualis requiratur negligentia, nu. 9.
- 10 Visitator, an dicatur habere legitimam administrationem, nō exprimatur in mandato?
- 11 Visitator an possit dare clerico licentiam transeundi ad aliam ecclesiam?

Ecclesia. ¶ Ecclesia cathedrali vacante solus Papa visitator deputat, nisi Archiepiscopus ppter negligentia, vel dolosam capituli administrationem cum causæ cognitione deputaret. hoc dicit primò. Secundo visitator ecclesie vacantis ab inferiore a Papa deputatus temporalia & spiritualia administrat, excepta beneficiorum collatione ad episcopum pertinente. hoc dicit secundo. Et sunt duo dicta. Secundum ibi, Huiusmodi quoque. Et prima pars facit tria. Primò ponit dictum. Secundo exceptionem ibi, Nisi. Tertiò illas limitat ibi, Tunc enim. ¶ No. primò vnum casum reseruat Papæ: alios vide supra de officio legati, quod translationem. ¶ Nota casum, in quo negligentia, & delictum equiparantur. ¶ No. t̄ q̄ vbi agitur de præiudicio alicuius, debet vocari, quādo super illo actu Iudex cognoscit. ad hoc s̄. de maiori. & obe. c. intra quatuor. & supra de electio. c. fina. ¶ Nota q̄ quādo iudici attribuitur iurisdicō certo casu limitato, debet primò Iudex cognoscere de qualitatibus transferentibus in eum iurisdictionem. & ad hoc supra de electio. quāuis. & capi. prouida. eodem libro. ¶ Nota quod idem est visitator, & administrator. ¶ No. quod administrator habet legitimam administrationem. de quo supra eo. titu. ca. 2. ¶ No. t̄ quod non quilibet habens administrationem in temporalibus, & spiritualibus potest beneficia conferre. ¶ No. t̄ q̄ ampliorem potestatem habet visitator datus a Papa quàm ab alio inferiore. ¶ An inferioribus ecclesijs possit poni visitator ab alio, quàm a Papa? Sol. dic. q̄ sic, argu. a contrario istius text. Ioan. And. Hoc limitat verum Lap. Ab. hic quando

ADDITIONES.

- a ¶ Beneficia conferre. Adde Old. consi. 77. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

do vellet deputare ecclesiæ inferiori non collegiata. Sed in ecclesia collegiata secus esset: quia spectat ad capitulum. arg. huius c. & precedentis. unde in talibus ecclesijs capitulum, vel ipsius economus exercebit spiritualia, & temporalia, nisi capitulum negligeret, vel malè administraret: tunc enim episcopus vocato capitulo, & cōgregato, de hoc dabit visitatorem. & per hoc fortificatur, quod ipse no. s. de elec. cupientes. §. ad hęc. & facit

a s. c. quia sapē, fm Lap. Ab. **¶** Quæro, an Abbati inuiti propter senium, vel infirmationem, detur coadiutor? Sol. videtur, q non: sed debet remoueri fm Arch. alleg. no. 7. q. j. in fi. summe. & Ho. in summa de cle. egro. in fi. mouentur per c. si quis Abbas. 18. q. 2. sol. dicit Io. An. q illi c. potest responderi, prout ipse no. s. de cle. egro. ca. fi. videlicet q loquatur de Abbatibus vitiosis, non de infectis tantum: quod bene probat finis ibi, vitij suis cōsentiens. Sed pro ipsorum dicto facit: quia Abbates facilius remouentur. de accu. qualiter. 2. in fi. & de symo. per tuas. in fi. sed potest responderi, q loquuntur, quando causa pcedit a crimine, vel quando culpa sua prouenit inhabilitas. de ata. & quali. ca. j. quod non est in isto casu. Item illa iura dicunt, quod est remouendus ab administratione, non a dignitate. & facit quod no. Io. 2. q. j. in primis. in glos. non intelligens. in fi. Ad l. si longius. ff. de in. & C. de of. pr. orient. si quos. quæ probant propter nimiam senectutem Iudicis alium subrogandum, respondetur q l. si longius. loquitur in delegato, cuius iurisdicatio de facili reuocatur per delegatē: quia iudicium soluitur & c. ff. de iudi. l. iudicium. & hoc probat verbum datum, ibi positum. quod exponitur. i. delegatum, vt c. titu. Iudex. & l. a Iudice. non sic ergo in Abbate, qui sine iusta causa reuocari non potest. 46. dist. satis peruersum. 18. q. 2. nulla. s. de accu. ad petitionem. Item, vt dicit Archi. non est tanta connexitas inter talem Iudicem, & eius officium, quanta est inter Abbatem, & eius ecclesiam, cui est matrimonialiter alligatus. Et ad hunc intellectum iudicat illa l. si quos. vel fm Arc. damnū, quod consequeretur respublica tam in iudicando, q in dādo salario coadiutori, si daretur Iudici: facit, q ille Iudex siue sit ordinarius, siue delegatus remouetur, nisi esset Iudex, q haberet iurisdictionem in se radicatam tanquam in patrimonium: quia talis sine culpa re propria priuari non debet. Et per prædicta satis videt

b dicendum de Abbate idem, quod de alijs prælatibz scilicet dari sibi coadiutorem, ex quo expresse non est contrarium statutū, quia quod sanctorum patrum statutum non est & c. 2. q. 5. consuluisti. s. de trans. præla. c. 2. 96. di. vbi nam. 2. q. 2. lex diuina. Itē tutori lōga egritudine īpedito dāf curator. ff. de tut. l. solet.

6 ¶ & plati tutoribz & curatoribz cōparant. 3. q. 2. §. q si malè. Et p Abbate etiam facit. s. de sta. reg. ca. quæ. §. q si Abbas. in princ. & putat Arc. hoc verum, ne addatur afflictis afflictio. 7. q. j. cū percussio. Itē indignum esset ipsum priuari eo, quod inuitus

7 patiat ex defectu naturæ. 5. di. ad eius verō. Io. An. **¶** Quæro quid si capitulum malè agit in spiritualibus tantum, vel in temporalibus tantum, an poterit dari coadiutor? Sol. dic, q nō per tex. hic, qui loquitur copulatiue, & sic videtur, q alterum non sufficiat. ad hoc quod no. s. de elect. c. fi. eo. li. in j. glo. Item hic primò datur regula negatiua, a qua excipitur vnus casus, quo deficiente debemus stare regulæ. Io. An. Sed dicit Do. Ioan. de Imo. q posset dici, vt tunc non detur visitator in duobus, sed in eo tantum, in quo male administrat. argu. l. quæ de tota. ff. de rei ven. & s. de offic. deleg. pastoralis. §. j. secundū eum. æquū videtur dictū Do. Io. de Imo. sed quia regula est negatiua, q de factis subditorum suffraganei non se intromittit Archiepiscopus, nisi in casibus expressis, vt s. e. ti. c. j. de iu. rig. videt verius dictum Io. An. **¶** Quæro, an Archiepiscopus in casibus hic expressis possit dare visitatorem, si non monet primò capitulū? Sol. Archi. tenet, q non: sed dicit necessariam primò admonitionem. alleg. 2. q. 7. accusatio. & 12. q. 2. indignè. Sed dicit Io. An. q putat illud honestum, sed non necessarium: nam satis est, q archiepiscopus eos vocet, fm quod tex. hic disponit. Nec ob. c. accusatio. quia ibi loquitur, quando agitur via denunciationis, vbi requiritur monitio, prout ibi no. Ioan. An. Nec ob. c. indignè. quia loquitur de excommunicatione, vbi etiam requiritur monitio, prout ibi no. Io. An. & idem tenet hic Io. de Fan. prout hic patet: eo ipso q capitulum negligenter, vel perperam administrat, statim Archiepiscopus potest deputare visitatorem, præmissa tamen super hoc causæ cognitione: nec prodesset capitulo si eum pōniteret, & vellet sollicitè, & bene administrare, cū iam ius esset quæsitū archiepiscopo. facit qd no. s. e. tit. licet. & de pces. p. b. nulla. vbi mora nō purgat, postq facta est deuolutio ad superiorem, vbi cū facta est executio ab

c homine, vel a iure, non est locus purgationi moræ, vt no. Dyn. ff. de ver. ob. l. si seruū. §. de illo. & probatur. ff. de condi. inde. l. qobrē. & no. in d. c. licet & q statim hic fiat executio a iure, & prim transferatur hæc potestas ad archiepiscopum probat hic text. ibi, tunc & c. quæ not. tps commissæ negligentie vel malitiæ: nō

enim extremitatem tps. ff. de cōdi. & demon. l. 4. secundū eum.

9 ¶ Quæro, qualis requiratur negligentia ad hoc, vt archiepiscopus possit dare visitatorem? Sol. Archi. requirit, q non sit simplex negligentia, sed neglectus, de quo est dictum s. co. tit. grā. di, super gl. 2. Io. And. Sed contrarium videtur notatum s. q. proxima, vbi fuit conclusum, q non requiritur monitio, & neglectus dicitur illa, in qua perseveratur post monitionē, vt no. in d. c. grandi. unde videretur sufficere alia negligentia, quæ non erat neglectus. ad hoc s. de sta. regula. ca. quæ. §. q si Abb.

10 ¶ Quæro, an visitator dicatur habere legitimam administrationem, si aliter non exprimitur in mandato? Sol. Ioan. And. tenet, q sic, licet ad cautelam istud in commissione quandoque exprimat, vt in c. cum nobis olim. s. de elec. Nec ob. ff. de p. cu. mandato. & j. eo. tit. qui generaliter, vbi non venit libera, & generalis potestas, nisi mandato exprimat, quia illa loquitur in procuratore, hic verò loquitur in visitatore. Et est ratio diuersitatis: quia dignius est officium visitatoris, quàm procuratoris, secundum Lap. Io. And. **¶** Sed nunquid potest visitator dare clericis licentiam transeundi ad aliam ecclesiam? Sol. videtur, q non: quia ad illa, quæ desiderant solennitatem iuris, opus est tutore. ff. de auto. & tut. l. curatore m. & sic no. Ioan. & Lap. 7. i. dist. fraternitatem. vbi etiam tenent idem in capitulo vacantis ecclesiæ, cum ibi interueniat quædam alienatio. dicit tamen ibi Hug. q sufficeret consensus metropolitani cum clericis. Sed istud non placet Archi. cum non reperiatur archiepiscopo a iure concessum, & de hoc etiam. 24. dist. presbyteri. Sed dicit Io. An. q in visitatore dato, a Papa videtur contrariū per c. is cui. s. de elec. eo. li. vt ibi dixit super verbo, duntaxat. de capitulo, vel visitatore dato ab episcopo, vide quod no. s. de ma. & obed. cum olim. in glo. 2. & quod super no. & opi. cōtra Io. Mo. vide s. de elect. si Abbatem. super 3. glo. Io. An. ¶ Gl. prima ponit, quid determinet, & vnde habuit ortum. ¶ In ea. glo. ibi, vt nostrum. & de off. ordi. cum nos. Io. An. ¶ In fi. glo. etiam notatur, q visitator viuet de rebus ecclesiæ. ad hoc supra eo. c. 2. ver. impendentes. Io. An. ¶ Glo. 2. querit, & so. dic, vt in ea. ¶ Glo. super verbo visitator. recita per contrarium, q ecclesiæ vacanti detur administrator, non visitator. glo. sol. q ista idem important. ¶ In fi. gl. ad idem. 12. q. 1. quoniam Veli na. & talis non videtur posse eligi. 7. q. 1. pstitutū. vbi hoc tenet Io. And. Sed Hugo. ibi & Lau. contra, quod hic placet Archi. nec ille canon contradicit, qui hoc solum prohibet, ne seditionibus retineat locum, sed eligi eum non prohibet. ¶ In eligendo autem vocem non habet, vt no. Io. & Lau. 1. i. dist. obitum. licet Hug. contra Ioan. And. & est ratio, vt ibi dicit glo. q visitator non habet plus iuris, quàm per canones exprimat arg. 18. q. 2. hoc tantum. ¶ Glo. in verbo, non potest. recita per contrarium de opi. Bar. Brix. & Hug. sol. vt in glo. ¶ Glo. super ver. aut perperam, recita per contrarium, q negligentia, & delictū non equiparentur, vt supra de elect. si compromissarius. eo. li. gl. sol. q in diuersis casibus loquuntur. ¶ In fi. glo. Pau. sol. q iō hic equiparantur negligentia, & delictum, quia ex eis idem resultat effectus, sed in contrario non, ideo nō equiparantur, & idem tenet Io. de S. Gcor. facit de conse. distin. j. nemo. 2. & facit, quod no. de test. per tuas. & j. de appel. ab eo. & quod no. supra de elect. si compromissarius. in 5. glo. ¶ Glo. super ver. vocato, querit de ratione, & sol. ¶ Glo. super ver. premissa, querit, si detur visitator non precedente causæ cognitione, an valeat? sol. quod non. ¶ In fi. glo. no. quod factum contra ordinem datum a lege non valet, sicut factum contra ordinem datum ab homine. supra de rescri. cum dilecta. ¶ Contrarium no. Guil. de mu. pe. c. 1. & 2. q. j. in summa. Sed dic glo. istam procedere, quando ius tribuit iurisdictionem iudici alijs non habenti dādo certam formam, quia si nō seruat formam, nō valet actus, ex quo iurisdicatio sic conditionata sibi tribuitur. facit qd no. glo. in cle. j. de offi. dele. & quod dixi supra in d. c. prouida. Nā hic archiepiscopus non habet iurisdictionem supra capitulum ecclesiæ cathedralis, sed sibi attribuitur cū certa forma. ¶ Gl. super ver. legitimam, querit, quare iste non possit conferre beneficia, ex quo habet legitimam administrationem. gl. so. ¶ In fi. gl. no. bene istam glo. pro solutione argumentorū, quia sufficit ostendere diuersitatem instantie. ¶ Glo. super ver. episcopi, recita per contrarium, q imò possit beneficia cōferre, quæ spectant ad collationem episcopi. ar. j. ne sede vacan. c. 1. gl. 10. q iste tex. procedit, qn ad solum episcopum spectat. ¶ In fi. gl. no.

ADDITIONES.

- a** ¶ Secundum Lap. Adde suis allegat. 77. Ber.
- b** ¶ Alijs prælatibz. Adde quam potestatem habeant isti coadiutores, Oldra. consil. 44. vbi de coadiutore dato episcopo. Ber.
- c** ¶ Purgationi moræ. Adde Rom. consil. 427. Ber.
- d** ¶ Quædam alienatio. Adde eundem in consilij Cal. consil. 3. de renun. B.
- e** ¶ Cum dilecta. Adde tu per Cal. consil. 1. de rescrip. Ber.

no. bene istam gl. que vult, q̄ visitator datus ab inferiore a Pa-
pa cōferat bñficia simul pertinentia ad ep̄m, & capitulū, & sic
in illis gerit vices episcopi. ¶ Gl. super ver. non potest recita-
per contrarium, q̄ visitator datus ab inferiore conferat benefi-
cia, vt no. Hug. & Io. 61. di. obitum. gl. sol. q̄ in hoc erant opi.
contrariæ quæ per hunc tex. reducuntur ad concordiam. ¶ Gl.
super verbo, ab alio. quærit de exemplo tex. & so. in ea. gl. ibi
archiepiscopo. idem allegato Cardinali, secundum Archid. ac.
qui potest id, quod potest archiepiscopus: quia in prouincia ha-
bet maius imperium, s̄. de elec. si Abbatem. Io. An. in eo, quod
dicit Io. An. post. Arch. Legatum dare posse administrationem
dicit hic Lap. Abb. q̄ si tenemus opi. Compo. positam in c. cū
nobis olim. s̄. de elec. q̄ per dationem visitatoris datur certus
titulus, ita q̄ non possit datione pendente procedi ad electio-
nem prælati in cathedrali, quando datur a Papa, sequitur, q̄ de-
legatus de latere in ecclesia cathedrali, vel collegiata non po-
terit dare administrationem, vel visitatorem. j. de offic. leg. c. pe.
aliās secus secundum Lap. Tu dic, q̄ dictum Archid. proce-
dit: quia licet Legatus det talem visitatorem, non tamen impe-
diuntur electores: cum iste sit potius quidam procurator, qui
habet exercere vices ipsius prælati, vacante ecclia: & ideo Lap.
dixit, aliās secus. quia dicat, si non datur titulus impediens ele-
ctores, poterit dare Legatus. & hoc probat tex. hic, qui dicit ec-
clesiæ vacanti. & sic non remouetur vocatio a per talem datio-
nem, nec dicitur positus episcopus in ecclesia per dationē istā.
¶ In fi. glo. est ratio, quare capitulum potest dare visitatorem,
quia habet ordinariam iurisdictionem a iure cōmuni. ad hoc
ne prælatus vi. su. c. 2. in glo. 2. & patet. ff. de iuris. om. iu. & quia
dare iudicem est ordinariæ potestatis. eo. ti. l. imperium. in fi. er-
go. sequitur quod capitulum committere poterit. facit cle. in
multorum. de hare. Io. An.

ADDITIONES.

- a ¶ Vocatio. Adde Ro. consil. 350. Ber.
- S. V. M. M. A. R. I. U. M.
- 1 Tria inhabilitant quō ad susceptionem ordinum. n. f. m. h. i. d.
- 2 Excommunicatus, apostata, & irregularis differunt.
- 3 Scientia qualitatis personarum presumitur in prouincia, vnde quis est.
- 4 Episcopus Italicus vt possit ordinare vltamontanum requiritur specialis li-
centia Pape.
- 5 Vltamontanus si non est fugitiuus, an possit ordinari per Italicum.
- 6 Italicæ appellatione quid includatur, & vnde dicatur.
- 7 Constitutio pœnalis loquens de certis generibus personarum habitantium
in locis, non includit habitantes circa confinia locorum comprehensorum
in constitutione.
- 8 Vltamontanus si sit episcopus in Italia, & ordinat, an incurrat hanc pœnā.
- 9 Extensio legis quando fiat, & quando non.
- 10 Verba legis si sint dubia, qualiter debeant puniri.
- 11 Constitutio etiam pœnalis licet in exordio loquatur strictius, quā disposi-
tio, comprehenditur tamen sub verbis dispositiuis.
- 12 Ordinum sacrorum appellatione comprehenduntur etiam largē minores.
- 13 Constitutio pœnalis extenditur de stricta significatione vocabuli ad latam.

De temporibus ordinationum, & qualitatibus
ordinandorum. Rubrica.

Aepe contingit. ¶ Gl. j. summat, &

primò ponit cōsti-
tutionis causam impulsiuā. secūdo statuit ibi:
Nos igitur. tertio transgressores punit ibi, Eos
verò. quarto ad pœnā inhibitoriam addit ibi,
Omnibus. Legā per partes. ¶ No. primò tria,

- 1 quæ inhabilitant quem ad succēssionem ordinum: scilicet ex-
communicatio: apostasia, & irregularitas. ¶ No. dñam inter
excommunicatum, apostatam, & irregularem: & sic videtur, q̄
quilibet apostata, vel excommunicatus non dicatur irregula-
ris. Item patet, q̄ quilibet apostata non est excōicatus. de quo
p. Inn. de æta. & quali. intelleximus per Io. An. de regu. Ioan. &
hic in glo. ¶ No. q̄ præsūmitur scientia qualitatis psonarū in
prouincia, vñ q̄s est. & ad hoc s̄. de elec. si postq̄. ¶ No. q̄ assumēs
ordines in calu, in quo sit inhabilis, incurrit periculū animæ:
2 suæ. ¶ Item no. q̄ ad hoc, vt ep̄s Italicus possit ordinare vltra-
montanum, requiritur sp̄alis licentia Pape, & sic generali non
sufficeret. ¶ Item no. q̄ duo ep̄i pnt dare clerico literas commē-
datitias ad ordines scilicet ep̄s bñficij. ad hoc. j. c. px. ¶ No. ca-
sum, in quo literæ episcopi faciūt fidē: vide, qd no. s̄. de elec. vt
circa. eo. li. ¶ No. q̄ in literis cōmēdatitijs ad ordines dēt expri-
mi cā, quare p̄prius ep̄s illū nō ordinat. ¶ ¶ Quæro, qd si vltra-
montanus nō est fugitiuus, an possit ordinari p Italicū. Sol. dic,
q̄ nō. Nec ob. iste tex. q̄ assignat cām de fugitiuis: q̄ ista cā non
est finalis, sed impulsiva, fm Io. Mo. & Arch. ergo illa cessante
durat dispositio, & si sint digni, & non fugitiui. ad hoc, q̄ no. s̄.
3 de elec. c. cupientes. in glo. j. Io. And. ¶ ¶ Quæro, quid includat

in Italia? So. dic, q̄ includit Sardinia, & Sicilia. ff. de iud. insulæ.
de quo remittit Arc. ad Papiam. c. Italia. Io. An. Et dicit Italia
ab italo Rege, q̄ olim a Grecis occupata, dicta est magna Græ-
cia. vide in Catholicum, in c. Italia, secundum Lap. Abb. Quid
de illo, quid non est propriè vltamontanus, nec citramonta-
nus, sed medius est de montibus intra Italiam, & partes vltra-
montanas. so. quidam dñt, q̄ debemus inspicere regionem, cui
plus vicinatur, vt fm illam iudicetur. ar. eius quod dicit de her-
maphrodito. 4. q. 3. hermaphroditus. & ff. de sta. ho. l. quæritur.
Sed Io. Mo. tenet contrarium, dicens, q̄ cū ista constitutio sit lo-
calis, & pœnalis, non debet extendi ad alium casum, sed in illo
habebunt locū antiqua iura. Io. An. Et pro hoc facit, quod no.
s̄. de ele. quorundam. in glo. quid si a media. & eo. ti. indēnitati-
bus. s̄. si quem. in glo. j. fm Lap. Abb. ¶ No. bene istud dictum,
7 t̄q̄ constitutio pœnalis loquens de certis generibus personarū
b habitantium in locis, non includit habitantes circa confinia
locorum comprehensorum in questione. quod no. quia facit,
q̄ in materia stricta emanante super prouincia Tusciæ, Lom-
bardie, Romandiole, & Marciæ Triuifanæ, non includeretur
Bononia, quæ est sita in confinio istarum. 4. prouinciarum, vt
8 patet in privilegio studij. ¶ ¶ Quid si vnus vltamontanus sit epi-
scopus, in Italia: an si ordinat incurrat hanc pœnam. sol. dic, q̄
sic: quia tex. hic, dum dicit ep̄orum Italiæ debet intelligi de Ita-
lico, quo ad titulum ep̄alem, nō quo ad originem, fm Pau. Sed
an ordinans clericum vltamontanū, qui habet literas sui ep̄i,
sed non interitur in eis eā, incurrat pœnam hic positā. so. Pau.
tenet. q̄ sic, per istum tex. vnde non sufficerent solē literæ sine
expresione causæ. Sed in citramōtano ep̄o, quo ad ordinatio-
nem clerici citramōtani sufficiunt literæ patentes, licet nō cō-
tineant causam. Et per hoc datur consilium. vltamontano in
Italia existenti, qui habet literas causas non exprimentes, q̄ va-
dat vltra montes, & se ibi faciat ordinari secundum Pau. Gl. 2.
infert ex tex. q̄ necessaria fuit ista prouisio. ¶ Gl. super ver. ex-
cōicationis. quærit, quid si excōicatus maiori ordinetur, & re-
mittit. ¶ In fi. glo. loquitur de excōicato maiori. Sed nunquid
c excōicatus maiori possit ordinari. sol. tenet hic Pau. de Elea-
za. q̄ non: quia illa ēt separata a perceptione sacramentorū. de
exce. a nobis. de cle. excō. mini. c. fi. fm eū. ¶ Gl. super verbo,
apostate. in prin. op. q̄ apostata sūt excōicati. gl. so. distinguē-
do, & remittendo. deinde quærit, quis dispenset cum recipien-
te ordinē in apostasia, & so. Deinde quærit, quæ sit ratio, quare
apostate non promouentur. ¶ In ea. glo. ibi. c. vl. & eo. ti. c. j. no.
de triplici apostasia. Io. And. glo. super. ver. irregularis. in prin.
quærit de quibus irregularibus loquatur tex. glo. so. ¶ Gl. sup
ver. patriam, quærit, quare inquiratur de patria. Deinde oppo-
nit de c. cum deputati. de iudi. & Io. in fi. glo. vel dic, q̄ ibi loqui-
tur de administratore dignitatis: quia ex quo administrationi
pot. s̄, debet admitti ad agendum pro illa. ar. 8. q. 4. nonne. hic
de perſona approbata quo ad ordines, fm Io. de Fan. & idem
Do. Pe. ¶ Gl. super verbo, notitia. iustificat tex. quare fiat exa-
minatio isto casu. ¶ Gl. super verbo, ep̄orum. in prin. quærit,
qd de Abbatibus: an possit p̄ferre talib. ordines. Deinde quæ-
rit, an presbyter conferat p̄salmistatū, & so. ¶ In ea. glo. ibi, pre-
sbyter intellige glo. de habentibus ep̄alem iurisdictionem, vel
quasi, vt in predicto. c. Abbates. in fi. & vide, quod no. in d. c. cū
contingat. super 2. glo. Ioā. An. Pau. tenet, quia p̄ferre ordines
nō cauatur a iurisdictione, sed ab ordine. & ideo presbyter po-
test ordinare habētem literas commendatitias, & si nō habeat
iurisdictionem: sed si haberet iurisdictionē ordinat sine literis.
& de hoc p. Arch. j. e. nullus. & d. c. p̄salmista. fm Pau. istā partē
tenui in d. c. p̄salmista. & pro ea induco dictū c. Abbates. vbi pa-
tet q̄ ēt si Abbates non hnt iurisdictionē ep̄alē, tñ pnt mona-
chis, & pueris sui monasterij cōferre ordines: & sic non requir
iuridictio ep̄alis, vel quasi ep̄alis, dū tñ aliās sit subiectus ordi-
nati. Et ibi plenius hoc examinaui rñdēdo rōnib. p̄rijs. ¶ Gl.
super verbo, Italicæ. quærit, an constitutio hēat locū, qñ Itali-
cus ordinatur ab vltamontano, glo. arg. pro & contra, & sol. q̄
non. in fi. glo. idem quod glo. tenet Ioan. Mo. & Archid. hic, &
Guil. in c. proxi. facit. ff. de his, qui no. infra. l. furri. s̄. fi. & quod
ibi no. Sed rō, quam assignat glo. in fi. procedit, quando curia
esset circa mōtes: sed qñ esset vltra mōtes, (quod posset esse, qñ
que secundum inspirationē diuinam, licet non possit esse fm
d diuinam inspirationem, d 24. q. j. rogamus. & qui fi. sint leg. per
venerabilem. circa fi. & supra de elec. fundamenta. s̄. Ne autē.)
tunc

ADDITIONES.

- a ¶ Periculū animæ. Adde, q̄ et assumēs officiū, incurrit pœnā, vt dicit Ro. cōl. 73.
- b ¶ Confinia. Adde, quod voluit Bal. consil. 46. vbi consulu: super Haruto Verong,
quo disponitur, q̄ nullus recipiatur in collegio Doctorū, nisi sit natus in ci-
uitate Verongian natus in Riperia debeat admitti. Ber.
- c ¶ Excōicatus. Adde, quod tamen profiteri potest secundū Cal. cōs. 12. de regula. B.
- d ¶ Institutionem. Adde Old. consil. 85. & dicit Ro. consil. 352. q̄ causa suadente
translatio locorum fieri potest.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tunc illa rō non procederet: vnde vñ, q̄ glo. simpliciter procedat. & ratio, quare fuit hic ita exaggeratum contra Italicos, quia plus in Italia frequentabatur. ff. de abige. l. 2. Io. An. Ex ista glo. no. q̄ constitutio pœnalis extenditur ad alium casum, q̄ comprehensum, qñ est eadē ratio, & omnimoda similitudo: & tñc proprie illa non dicitur extēsiō: & dicit Do. Petr. istam gl. esse singularem. Sed Do. Ioan. de Imo. dicit, q̄ non putat istam gl. esse veram: quia etiam vbi est eadē rō, & omnimoda similitudo, non fit extēsiō constitutionis pœnalis, vt no. Io. An. in regula, odia. j. de reg. iur. tamen hic, ponit quandā distinctionem Do. Petr. & ipse latius prosequitur istam materiam. videte, ista est materia valde periculosa. sed vt satisfaciam melius, quia quotidie allegatur ista glo. iungam dicta Do. mei Ant. de Bu. in c. si. s. de consue. & dicta istorum, quæ quasi idem concludūt. Et dominus meus ibi dicit istam gl. non procedere: licet eñ de- tur omnimoda similitudo, & subsit eadem rō, non fit extēsiō legis pœnalis. & ista sit conclusionis vera rō: quia ista est extēsiō hōis non habētis potestātē condendæ legis. pro hoc regula, quæ a iure j. de reg. iur. & fm Io. And. j. de re. iur. odia. in vltimo articulo. hoc probat c. cōstitutionem. j. de regula. vbi patet, q̄ constitutio loquens de prædicatoribus, & minoribus, non habet locum in alijs mendicantibus, licet subesset eadē ratio, & propter identitatem rationis lex prorogauit ad alios mendicantes. fallit primò hæc regula fm Do. meum, qñ verba constitutionis pñt trahi ad alium casum, in quo concluditur maioritas, aut paritas rationis quoquo modo, etiam fm latissimam verbī significationem. vnde si statutum permittit occidere bannitū, præsupposito, q̄ tale statutū valeat, extenditur etiam ad vulnerantē: quia vulnerare potest etiā dici occidere, saltem quo ad vulnerantis intentū. ff. ad l. Aquil. l. illud. Item si statutū excludit filiā femina a successione existente masculo, excludit et neptem, in qua est maior rō. quia neptis quoquo mō pōt dici filia, vt patet. ff. de ver. sig. l. liberorū. Hæc est cōclusio Nico. de Matarel. in l. 2. C. quæ sit lō. consue. Et q̄ extēsiō fiat a paritate rationis de stricta significatione vocabuli ad latā, probatur p no. s. e. li. de ele. c. j. sup ver. canonis. vbi extēditur ad oīa bñficia, quæ largo mō dicuntur canonice. Ad idem glo. in ver. gregib. in cle. j. de deci. Ad idē gl. in verbo, de epis. in c. quia periculosum. j. de sen. exc. Ad idē, quod no. Io. And. s. eo. li. de elec. c. si. super glo. 2. vbi dicit, q̄ statutum super electione extenditur ad præsentationem: quia latē sumendo præsentatio, est electio. Ad idē qd no. Pau. in cle. j. de elec. vbi tenet, q̄ illa cle. extendatur ad alios modos prouisionis, licet loquat de electioe. Ad idem gl. j. prox. & hoc maxime pcedit, qñ est rō fauorabilis animæ, q̄ nat extēsiō, sed præiudiciale rebus, vt no. Bar. in auct. sacramēta. C. si aduer. ve. vbi vult extendi illam auct. ex idētitate rōnis ad iuramenta super p̄ctib. non vltro citroq; obligatorijs, & in quasi p̄ctibus, & iudicijs, licet tex. loquatur de p̄ctibus. ad hoc glo. in verbo, apostolicę, in c. oēs. de ferijs. vbi ferię p̄ ius in apostolicis ex maiortate rōnis extenduntur ab beatani Virginē Mariam. hæc vera, nisi ius, quod extenderetur esset pœnale, & correctorium simul. & sic procedat glo. in verbo, in eisdem. in cle. vt hi, qui. de æta. & qua. vbi dñ, q̄ statutum pœnale loquens de capellano in ecclesijs vocē habēte, non extenditur ad principale p̄latū, licet de latissima significatione p̄latus dicat in ecclesia: quia illud ius est correctoriū, & pœnale, vñ nō dēt extēdi. vel pōt dici, q̄ ibi non fit extēsiō de latissima significatione, licet fiat ad latā. Fallit secundò, qñ casus, ad quē fit extēsiō, hēt se correlatiuē ad casū expressum, & est eadē rō. intellige istud verū, nisi lex separatē cuilibet ex correlatiuis iponeret suā pœnā, vt j. c. px. s. j. vt maritus, & vxor, vt in l. 2. C. de indi. vidui. tol. len. vbi p Bar. Et emptor, venditor, locator, & conductor. gl. de loc. c. 2. glo. 2. in l. j. C. ne fideius. do. dē. & Bart. in l. liberorū. ff. de his, qui no. infra. vbi statutū pœnale in vxore extēditur ad maritum, vbi est eadē rō. allegat. l. emptor. C. de rescin. vñ. ad hoc optimē glo. in verbo, reus. de consel. c. 2. eo. li. vbi text. pœnalis de reo loquēs extēdit ad actorē, cū sint correlatiui quo ad casum expressum, & eadē est rō. ad idē gl. sup verbo, de vetere. s. de elec. cupiētes. s. pe. Fallit tertio, qñ materia antiqua extēdit p nouā legē ad aliū casum, q̄ cōprehensum in prima: & sic parifi cat illa duo. vñ in illa materia, in qua fit parificatio, statutū in vno extenditur ad aliud, vt si statutū dicat, q̄ pōt testari pōt co- dicillari. vel q̄ statutum in filio habeat locū in seruo. Vñ si post ea nouū statutū disponat in vno tñ, & in illa materia extēdit ad reliquū, non aut in diuersa materia, vt no. glof. & Bar. in l. qd vero. ff. de leg. & in l. si qs seruo. C. de fur. & in l. si constante. ff. so. ma. vide glo. in auct. de triē. & semis. s. j. in gl. in oibus. Ad hoc, quod no. in auct. sed nouo iure. C. de adul. vbi alterata pœna in accusato, alteratur in accusatore non probate. Ad idē, qd no. glo. in c. p̄stitutionē. j. de regula. & in regula, q̄ a iure. de re. iuris. Et pondera, quia dñ in eadē materia, in qua est facta parifi catio, quia secus esset, si materia esset diuersa, & sic debent in

telligi dictę gl. Et pro hoc optimē facit gl. i ver. declaramus. in c. j. ne cle. vel mō. Fallit quarto, qñ se habent plura adinuicē consecutiue vñ ad alterū: quia si fiat mutatio in vno, fit mutatio & in altero. Nam certa etas est determinata in dignitatibus inferioribus habētibus ordinē annexū, & certa etas est determinata ordini, si etas restringitur in dignitate, restricta cen setur & in ordine, vt no. de elec. cum in cunctis. Fallit quinto, qñ duo sic se hñt, q̄ vnum mensuratur ad instar alterius. nam publica honestas mensuratur ad instar graduū in consanguinitate, si corrigantur gradus in consanguinitate, corriguntur & in affinitate, vt no. gl. de consan. & affi. nō dēt. sic ad instar sic celsionis ab intestato datur legitima ex testō mutata succes sione intestati, & diminuta diminiuit portio legitime. in auth. præterea. C. vnde vir. & vxor. Item Canonici absentes sunt vo candi in cessatione a diuinis de iure, & si consuetudo disponit in electione absentes non vocandos, non vocabūtur et in ces satione. gl. est in c. quis. j. de off. ord. Fallit sexto, qñ duo cōiter reperiuntur parificata a iure in dispositionibus, sicut est vide re in postulatione, electione, prouisione, & p̄sentatione, q̄ per iura huius libri in pluribus dispositionibus parificantur: nā ta lis cōsuetudo parificatio facit, q̄ statutū in vno extendatur ad re liquū, vt no. gl. s. e. li. de elec. si postq̄ in ver. prouisione. ad hoc in auth. de non elig. secundò nub. s. j. ver. quia verò. s. colligen tes. vbi dñ cōstitutiones extendi ad extrema pluries assimila ta, & in decisionibus iuris pluries cōparata. Ad hoc gl. sup ver bo, sacerdotiū. in cle. de of. vi. Ad idē gl. in c. ordinarij. sup ver bo, animarū cura. j. de of. or. Ad idē gl. j. 27. di. diaconi. gl. sup verbo, fiat electio. i c. q̄ certā. s. de ele. & hæc vera, qñ cōiter reperiunt a iure parificata. Secus, si aliquo casu reperiunt pa rificata, & non cōiter, quia tunc in alio casu non parificata di spositū in vno non extēderet ad reliquū, vt no. gl. in c. dudū. in verbo, non obstante. de elect. & gl. in c. constitutionem. j. de re gula. & gl. super verbo, parochialis. in prin. s. e. lib. de ele. licet canō. Et idē dicit gl. & Guil. in auth. quas actiones. C. de sacro san. eccl. vbi statutū in minorib. extēdit ad ecclesias, & econ uerso, qñ est eadē mā. s. restōnis in integrū. Secus in limitado tpa præscriptionis, & ita procedat gl. in verbo, vacua. j. qd me. cau. c. 1. Fallit 7. quando duo se habent adinuicē, & gradatim, ita q̄ vnum mensurat gradatim ab alio in aliquo accidente, vt quia determinatū est certū tps ordini subdiaconatus, certū ordini diaconatus, & certū ordini p̄sbyteratus facta mutatio ne in vno ex gradibus facta vñ mutatio in alijs, vt no. gl. in cle. generalem. de etā. & quali. Item quia licitum est sine insinua tione donare certam quantitatem laico, & sine insinuatione duplum ecclesiæ: augmentata igitur quantitate in laico, censet et ampliata quantitas in ecclesia. Gl. But. Cy. Bar. & Guil. in l. lud. C. de sacro sa. eccl. Ad idē. 22. di. s. hinc dat intelligi. vbi si qua ecclesia consuevit esse prima, si alia fuit. posita prima illa rema net scda, & illa, q̄ erat secunda eo ipso censet facta tertia. Fallit 8. quando aliqua habet se, vt pambula ad actū, vt ordinētur ad eundem finē actus, vt est postulatio, electio, collatio, & p̄sentatio, quæ tendunt ad finē prouidendi ecclesiæ vacanti, quæ p̄sup posita rōnis identitate dispositū in vno, extēdit ad reliquū. Gl. si. de postu. p̄c. c. 1. eo. li. Itē gl. si. s. de elec. q̄ sit. eo. tit. & li. sciant cuncti. & idem Pau. in cle. j. de elec. Fallit nono, qñ cōsi tutio disponit super actu p̄cto, quia si talis actus postea iterat pluries, & eadē rō subest in actibus iteratis, extēdit cōstitutio ad iteratos, vt no. gl. in verbo, alia. in c. si electio. s. de cle. c. lib. Fallit decimo, quia constō certo casu loquit in singulari, quādo dicit, si quis pduxerit falsum testē, quia extēdit et ad pducētē plures, & econuerso. ff. de iuris. om. iur. l. si idem. s. si. & gl. ff. de dolo. l. j. s. dolū. l. 3. s. negotiū. ff. de ne. gef. & ibi Bar. licet But. p̄ & idem Io. And. & j. de re. permu. c. 1. super verbo, aliq. & gl. super verbo, quicunq; igitur. de off. le. c. pe. & s. de elec. si com promissarius. Fallit vndecimo, qñ fit extēsiō ad casum, sine quo dispō nullū sortiret effectū. ff. de ver. ob. l. si stipulatus fue ro. ff. de iur. om. iur. l. cui iurisdictio. & hæc est r̄a Bart. in l. non dubiū. C. de legi. & idem tenet in l. oēs populi. ff. de iust. & iure. facit. s. de elec. si postq̄. eo. li. Pro hoc optimus text. j. de sentē. excom. qñ. vbi patet, q̄ ex quo tpe interdicti cōcedit baptis mus, extenditur ad consecutionē chrismatis, sine quo prima cō cessio nō sortiret effectū. facit, qd no. Io. And. j. c. ti. eos. s. cleri cis. in fi. Fallit duodecimo, qñ id ad qd fit extēsiō, surrogatur loco illius, sup quo erat dispositio. vnde dispositio loquens de Vicario episcopi habet locū in Vicario capituli, vacante sede: quia

ADDITIONES.

- a Omnimoda similitudo. Adde Ro. consi. 129. & 337. & consi. 437. & 464. vbi ferē omnium, quæ hic dicuntur, clarior remanebis. & per Alex. consi. 29. j. lib. & consi. 182. 2. lib. Ber.
- b Ad reliquum. Adde Rom. consi. 32. & ibi vide, quod vult. Ber.
- c Econuerso. Adde Alex. consi. 89. 4. lib.

quia surrogatur capitulum loco episcopi, ut no. gl. super verbo, episcopi, in cle. & si principalis, de rescrip. Et idem no. Bu. in l. placet. C. de sacrosan. Ecc. Fallit decimotertio, quoniam in statuto, vel lege apponitur ratio expressa, quia extenditur ad comprehensam sub illa ratione, nec proprie illa dicitur extensio, cum id, quod est ex ratione legis, sit ipsa lex. ad hoc gloss. in cle. j. de elec. Sed istud communiter non tenetur, nisi alia concurrant secundum Do. meum ibi. sed de hoc dixi s. de electione constitutio. super prima glo. post Io. de Fan. de res. gratia. eo. lib. Fallit decimoquarto, quando id, ad quod sit extensio saltem in parte est idem cum expresse disposito, ita quod non agitur fieri extensio ad penitus separatum, ubi est eadem, vel maior ratio. Ita potest alio modo intelligi glo. in c. sciant cuncti. s. de elec. eo. lib. unde statutum loquens de clericis eligentibus, extenditur ad clericos presentantes, & non ad laicos presentantes. Fallit decimoquinto, quando extrema includerentur sub lege interpretata: unde si nova lex interpretatur antiquam, licet interpretas loquatur in uno casu, extenditur tamen ad omnes casus inclusos sub interpretata, ut no. Io. And. s. de rescriptis, dispendia, eo. lib. super ver. quaestiones. No. gloss. super ver. consuetudine, in cle. statutum. de elec. & glo. in ca. qui contra certam. s. de elect. eo. li. in glo. pe. & glo. in c. is qui. eo. ri. & lib. Fallit decimosexto, his casibus conuersis, ubi subest eadem ratio, ut si lex loquatur de citramontano, habeat locum in ultramontano, s. m. vna opi. glo. quod intelligit verum, quando vnus casus exprimitur gratia exempli: quia tunc talia non restringunt dispositionem. j. de priuile. si Papa. secus si exprimeretur dispositiue: quia tunc non extenderetur ad casum conuersum. & sic intelligatur ista gl. ¶ Glo. super ver. clericum, querit an ordinans laicum incurrat poenam hic positam. glo. arguit pro & contra, & so. q. sic. & ad contraria respondet. in fi. glo. opi. istam contrariam tenet Io. Mo. & Archi. pro se inducunt: quia in ordinante aliquem ad minores est imposita certa poena. j. c. ca. fi. & sic iste tex. habet locum in ordinante tantum ad sacros. Sed dicit Io. An. q. ille tex. non facit pro eis: quia loquitur tantum de prima tonsura, & sic non habet locum in alijs superioribus ordinibus. Item loquitur generaliter in quibuscumque ordinantibus, siue sint ultramontani, siue citramontani, & iste loquitur tantum de Italicis, ergo non facit pro eis, secundum Ioan. Et hanc partem tenet etiam Pau. per rationem glo. ¶ No. primo ex ista gl. q. ubi verba legis penalis sunt dubia, ita quod ex diuersa punctatione lex latius extendatur: debet potius punctari verba, ut latius extendatur constitutio, quam strictius, quando materia ita est prohibitoria in larga extensione, sicut in stricta, & quando ratio est eadem in extensione, quae est in restrictione. ¶ Secundo no. q. constitutio etiam penalis licet in exordio loquatur strictius, q. in disposito, tamen comprehenditur sub verbis dispositiuis. ¶ Tercio no. q. appellatione sacrorum ordinum large comprehenduntur et minores. & concordantias hic ponit Archidiaconus. de quo remittit hic Io. An. s. de fi. presb. c. j. ¶ Quarto no. q. constitutio penalis extenditur de stricta significatione vocabuli ad latam. de quo dictum fuit super glo. proximi. Et qd dicit hic gl. de aliquo promotum ad ordines, fortius procederet, si existens in vno ex minoribus ordinibus promoueretur ad alios maiores ordines, secundum Io. An. ¶ Glo. super ver. existit. recita per contrarium, q. licet non sit oriundus de diocesi, vel ibi non habeat beneficium: potest ordinari si ibi habet domicilium. j. c. 2. cuius contrarium vult tex. glo. sol. dupliciter. ¶ In ea glo. ibi, quod credo verum. Ioan. Mo. & Archidiaconus. tenent contrarium per rationem, quae sequitur hic in glo. & allegat Io. Mo. C. de diuer. resc. l. j. ff. man. l. fi. Io. An. Io. de Fan. tenet primum dictum gloss. quia per illud restringitur poena istius c. non autem ampliatur secundum eundem. D. Ioan. de Imo. dicit, q. cum hic agatur de euitatione poene ante factum, tenenda est opinio gloss. post factum vero opinio contraria. Credo q. hac opinio sit equa, ut in dubijs tutior videatur. de spons. iuuenis. tamen opi. Io. Mo. & sequacium videtur verior. Nec ob. ratio glo. q. facillimum erit citramontano infami se facere ordinari: quia ista ratio magis concludit in casu hic permisso, quam in habente domicilium. nam facilius potest ultramontanus adipisci vnum beneficium simplex minimi valoris, praetextu cuius poterit hanc literas ad ordines, q. fortiori domicilium in certa diocesi, & tamen est permixtum praetextu beneficij. ¶ Glo. super ver. literas, colligit duo notabilia ex tex. & alleg. concor.

ADDITIONES.

- a Illa ratio. Adde Alex. consilij supra allegatis, & consil. 17. 3. libro. Ber.
- b Sub interpretata. Adde Ro. consil. 345.
- c Punctatione. Adde quod Ro. consil. 309. dicit, q. l. quae dupliciter punctari potest, debet punctari taliter, q. casus dubij decisio. afferat. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Ordinatus ab episcopo alieno est suspensus ab executione ordinum.
- 2 Suspensionis appellatione in dubio intelligitur de suspensione ordinum.

Os vero quos. ¶ No. q. ordinatus ab episcopo alieno est suspensus ab executione ordinum. ¶ Et no. casum, in quo dispensatio est reseruata Romano Pontifici. ¶ No. q. appellatione suspensionis in dubio intelligitur de suspensione ordinum. ¶ Quare, qua poena sit puniendus iste ordinans? Sol. dicit Arch. q. erit puniendus poena posita in c. proximi. sed Ioan. Mo. dicit, q. ibi imponitur poena generalis & ordinaria omnibus ordinantibus. non sibi subiectis: sed quia hic imponitur ordinato grauior poena, q. alibi, ita debet imponi ordinanti grauior isto casu, q. alias esset puniendus. allegat de here. excōicamus. s. nullus preterea. & de excess. pra. la. tanta. in fi. Io. An. distinguit, q. aut iste ordinauit nulla licentia obtenta: & procedit j. ca. pxi. aut habuit licentiam, sed non sufficientem: & tunc puniatur poena arbitraria, ut hic est. Et est ratio, q. q. habuit licentiam licet non sufficientem, fuit satisfactum illi iuri, sed non isti. tamen dicit, q. per rationem praedictam Iudex posset arbitrari maiorem, ex quo grauius puniatur isto casu ordinatus. vel dic, q. quia capitulum sequens requirit superioris licentiam, debet intelligi de sufficienti secundum suum casum. facit s. de cleri. non resid. tuar. cum concor. in secunda glo. ex quo non satisfit huic constitutioni, quasi non videatur habita licentia, habebit locum illa poena s. m. Io. An. & sic videtur per istam vltimam so. transire cum Arc. Et istam partem tenet etiam hic Zenze. ¶ Glo. super ver. spe. recita per primum q. episcopus possit dispensare. 9. q. 2. Lugdun. glo. soluit, q. olim poterat. ¶ Glo. super ver. suspensionis, querit, an iste celebrans incurrat irregularitatem, & soluit remittendo etiam.

ADDITIONES.

- a Ab episcopo alieno. Adde, q. nullus episcopus debet ordinare clericum alterius episcopi sine literis dimissorijs primi ordinatoris, & si fecerit irrita erit eius ordinatio quo ad executionem, ut capit. episcopum. 9. q. 4. qd limita verum nisi alius e. contulerit, quod sit compatibile cum primo beneficio a suo episcopo sibi collato. no. Inno. super rub. de cler. percu. ubi vide, quis potest concedere literas commendatitias, & quis dimissorias.
- b Licentiam. Adde, quod Oldr. consil. 215. dicit, q. ordinatus a non suo episcopo, praesumitur ordinatus de licentia sui episcopi. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Penitentiarij Papae non possunt absolueri a casibus apostolicae sedi reseruatis sine speciali commissione.
- 2 Prohibitus disponere per se, non potest concedere alteri potestatem dispensandi.
- 3 Potestatem habens dispensandi iure ordinario, potest committere alteri vices suas.

Omibus. ¶ No. arg. t. q. penitentiarij Papae non possunt absolueri a casibus apostolicis sedis reseruatis sine speciali commissione. de quo per Io. An. in c. ex multa. de voto. & vide quod no. de cle. excom. mi. clerici. super glo. ¶ No. ar. q. literis poenitentiarij Papae creditur in his, quae spectant ad eorum officium. de materia. s. de pba. post cessionem. ¶ No. t. q. prohibitus dispensare per se, non potest concedere alteri potestatem dispensandi. ¶ No. t. q. habens potestatem dispensandi iure ordinario, potest alteri committere vices suas. secus v. si iure delegato, de quo s. de offi. dele. c. fi. ¶ Glo. super ver. speciali. allegat similia ad tex. ¶ Glo. fi. colligit notabile super tex. & alleg. concor.

SVMMA RIVM.

- 1 Parochia appellatione comprehenditur tota ciuitas, & diocesis.
- 2 Ignorantia affectata equiparatur scientiae.
- 3 Poena imposita vni ex correlatiuis interuenientibus in actu, non extenditur ad illum correlatiuum, quando iura cuilibet specialiter imponunt certam poenam.
- 4 Episcopus ordinans quando dicatur allegare figmentum.
- 5 Ignorantia an possit probari per iuramentum.

Os qui clericos. ¶ Glo. j. summat, & tria facit. Primo punit ordinantem. Secundo ratificat poenas ordinatis, ibi, His quae. Tercio licentiat clericos ordinandos ibi, Clericis. Legam per partes. ¶ No. primo q. appellatione parochiae comprehenditur tota ciuitas, & diocesis, qd no. quia facit, q. episcopus tanquam parochialis possit dare licentiam cuilibet de diocesi pntedi alteri. de quo p. gl. j. de pe. & re. c. 2. ¶ No. q. ignorantia affectata equiparatur scientiae. concor. sunt in gloss. ¶ No. poenam ordinatis clericum alienum. ¶ No. q. poena imposita vni ex correlatiuis interuenientibus in actu, non extendit ad illud correlatiuum, q. iura cuilibet specialiter imponunt certam poenam. & sic limita, qd dixi s. c. pximo. in secunda fallitia. ¶ Quare literas concedentis, de quarum forma remittit Gui. ad Spe. de cle. pereg. dicit tñ, q. sufficerent testes, vel instrum. publicum, ut s. c. li. de ele. vt circa. & j. de of. or. si canonici. & s. c. ti. quod translationem. ibi, mandato. Sed istud non sufficeret in terminis c. s. proximi. Io. An. Nam ibi requiruntur literae patentes. Io. de Fan. ¶ No. q. quare, qd dicatur eps ordinans allegare figmentum. Sol. s. m. Fran.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Frans. quando allegaret consuetudinem esse circa hoc: quia circa talia non valet consuetudo. ad hoc s. e. ti. c. 2. lo. An. vel etiam figmentum, quia dicebat se posse ordinare ex eo, quia erat scholaris, quasi ex hoc diceretur hunc domicilium ibi, quod tamen non est verum nisi per 10. annos fuisset in studio. C. de incol. l. 2. li. 10. fm Zenze. Super isto ultimo casu an per 10. annos dicatur fortiri scholaris domicilium: vide no. s. de fo. compe. q. clericis. Quid si durante suspensione primi anni iterato ordinat alium, an statim incipiat currere secundus annus: an vero expectet
a lapsus primi: vide no. in simili de ele. cum in cunctis. ad finem super verbo, triennio. & aliquid in cle. cu sit. in fi. de magistris. lo. An. & ibi tenet, quod statim incipiat secundus annus secundum Lap. hic. ¶ Glo. 2. querit, an heat locum in alijs, q. in epis. & sol. q. sic. ¶ In fi. glo. idē Bar. & Guil. lo. An. ¶ Glo. super ver. clericos. querit quid de laicis, & remittit. ¶ Gl. sup. ver. parochie, recita per contrarium, q. imo possit ordinare clericum alienam diocesis non solum parochie. glo. fatetur contrarium, & ad tex. hic respondet excipiendo. In fi. gl. no. gl. de isto nomine parochie. ¶ Glo. super verbo, alienam. querit, que dicatur aliena, & soluit. Item querit an habeat locum etiam si sit proxima. soluit, q. sic. ¶ Glo. super verbo infra, querit de questione, & remittit. ¶ Glo. super ver. scienter. primo querit, an ordinans presumatur scienter. allegat pro & contra, & soluit q. sic. Deinde querit, an probet illam per iuramentum. sol. q. sic. Item an si per alios examinet, sit puniendus, & soluit quod sic. ¶ In ea. glo. ibi, nisi. idem Gar. & Ioan. Mo. lo. And. Et no. istam glo. q. ubi quis arctatur ad scientiam facti alieni: hoc est quando in investigatione ministerium requiritur, in dubio presumitur scientia. & similis glo. in d. ca. innotuit. ¶ In ea. gl. ibi, iuramentum. super isto dubio, an ignorantia possit probari per iuramentum. b Pau. hic distinguit, q. quedam est ignorantia contra quam ius presumit, & ultra hoc determinat super tali ignorantia, & tunc non sufficeret solum iuramentum, vt no. glo. & vult tex. s. de reg. vidua. & exemplum pot poni per dictum c. quedam est ignorantia non presumpta per ius, & super illa ius nihil determinat, & tunc procedat dictum gl. hic, vt sufficiat solum iuramentum. quod dic. sane intelligendum f. quando non agitur de preiudicio alterius: ad hoc s. de proc. ex insinuatione. quod est verum, qn iurum nullis presumptionibus mutatur. secus si iuraretur aliquibus presumptionibus. remittit ad no. per se in cle. constitutionem. de elec. in glo. magna, secundum Pau. ¶ In ea. glo. in fi. lo. An. remittit ad no. per se s. de off. Archi. ad hec. in glo. pe. & quod ibi dicit. De quo hic Guil. & Archid. qui dicunt, q. si eps probabiliter ignorabat clericum esse alienum, vt quia furtiue, vel ex simplicitate, seu multitudine se ingressus ordinationi, eps non tenebit ista pena. Et idem si esset deceptus ista ignorantia facti: puta q. ordinatus portauit literas sui epi furtim obtentas, vel impetratas a cancellario sui epi, vt no. Hug. 9. q. 2. Lugdu. lo. An. ¶ Gl. super ver. affectata, primo colligit notabile. deinde querit, que dicat ignorantia affectata, & sol. Item querit, si iste iurat se ignorasse, & aduersarius contrarium probare possit: quare debeat probare. ¶ In ea. glo. in fi. idem Gar. sed lo. Mo. contradicens, q. ex quo ille iurauit se ignorare: non audiet volens probare scientiam, vel affectatam ignorantiam. na ex quo est decissum per iuramentum, iterato non debet discuti. C. de reb. cre. l. actori. nisi in casu l. admonendi. ff. de iureiur. lo. An. dicit glo. tenendam per dictam l. admonendi. Nec ob. l. actori. quia loquitur in iuramento delato a parte, & multo fortius procederet ista gl. qn iste vellet probare ignorantiam affectatam. nam ista sunt compaibilia, que ignorasse, & ignorantiam affectasse. & facit quod no. s. de iureiur. c. fi. q. vide no. s. de refer. statutum. ver. sed in duobus. in ver. iuramento. cum sua remissione. lo. An. dicit lo. de Fan. q. dictum lo. An. sibi placet in eo, quod dicit admittendam probationem ignorantiam affectatam. Sed in eo, quod dicit ipse, & glo. de probatione scientie, sibi non placet: nisi fm casum dictę l. admonendi. videlicet qn per infra de nouo reperitur, quibus solis probare poterit. & ita loquitur illa lex. & sic et vt velle lo. Mo. quorum istorum appellatione etiam continentur testes, dummodo eis non ob. publicatio testimonium fm Guil. & Gar. vel etiam si alias facta fuerit publicatio aliorum testimonium fm Ia. But. de quo in d. l. admonendi. fm lo. de Fan. Ex dicto gl. & lo. Mo. no. fm Do. lo. de Imo. ad ampliationem. l. admonendi. que loquitur, qn iurum defertur a iudice in supplementum templenę probationis: q. hoc intelligit hic, etiam in quolibet iuramento a iudice delato, & non a parte, etiam si non fiat in supplementum templenę probationis fm eu. ¶ Gl. super verbo, figmento. querit de exemplo, qn dicat fieri ex figmento, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, scholaris. hoc est factum, q. licet a se sit suus iudex rone delicti, vel peccati fm Gar. & Arc. non tamen ibi d. hunc domicilium: qd est verum fm Arc. nisi forte ipsi scholares perdidissent suas ciuitates, & ep. 7. l. di. clericos. lo. An. Et de hoc etiam fuit dictum super tex. ¶ In ea. gl. ibi, beneficii cotulit. intellige gl. qn confert in fraude, put. premisit gl. tex.

esset prius. j. c. proxi. lo. And. ¶ Gl. super verbo, ordinarię. querit, an tex. habeat locum etiam in prima tonsura? & sol. quod sic. ¶ In fi. glo. Do. Ioan. de Imo. tenet contrarium, quia iste tex. loquitur de ordinante clericum, non laicum, vt patet in prin. tex. ergo non potest intelligi de prima tonsura fm cum. Tu salua gl. quia si queritur, an sit prohibitum ordinare laicum alterius diocesis: dicendum, q. sic. et ita procedit ista gl. sed si queritur, an heat locum pena istius c. dicendum est, q. non: q. loquitur de ordinante iam clericum, & ita procedat dictum D. Ioan. nec gl. hic voluit prius, quia dicit quod de hoc dicatur, vt j. c. fi. & istud idem voluit gl. 3. supra c. c. ¶ Gl. super ver. ordinarię. querit, an suspensio extendatur ad oēs ordines? glo. sol. q. sic. ¶ In fi. gl. q. gl. tenet hic. lo. Mo. & Arch. & ad l. hic allegat in gl. & l. qui indignus. ff. de sen. dicit lo. Mo. q. loquit de indigno pp culpam, non pp poenam, que tanq. odiosa non est extendenda. j. de re. iur. odia. ¶ Nec ob. q. hic et fuit culpa, q. de ista hic non queritur sed tm de poena, q. non det excedere suos limites. alle. Arc. 23. q. 4. qui peccant. in fi. idem tenet hic Zenze. vnde dum tex. dicit ordinarię. exponit collatorum, & aliorum. arg. j. c. fi. ne in plus extendat poena, q. delictum, fm cum. Sed dicit lo. And. q. eos facit finis istius c. qui vult, q. interim clerici possint ordinari ab alijs episcopis, durante suspensione. & sic vt, q. de omnibus debeat intelligi. remittit ad no. j. q. j. si qui. lo. An. cu gl. tenet et lo. de Fan. q. tex. loquitur in plurali, & gñaliter fm eu. Ego tenui opi. Arch. 37. di. qui ecclesiasticis, super gl. j. quia iura de ista materia loquentia dicunt, q. tales debent puniri in eo, in quo delinquit. Nec ob. c. ex poenitentib. 30. di. sup. quo fundatur opinio prius, q. ibi non cotulerat vnū ordinem tm, sed clericos ad diuersos ordines ordinauerat, & io ab oibus priuat. & ita loquitur c. ubi ista. 74. di. qd allego p ista parte: q. et loquit de epo delincente in collatione oium ordinum, vt ibi patet, & isto mo rndet ad istu tex. q. loquit in gñe de ordinante clericos alterius parochie, & sic in gñe dicit eos puniendos a collatione ordinum, sicut i gñe male ordinauerunt non restringendo se magis ad vnū ordinem, q. ad aliū. Ad c. vel non est ppos. p simp. rnderi, q. cotulerat sibi ptes ordines, cu ordinauerit eu in diaconu, & ideo pena indistincte imponitur a collatione ordinum. Ad hoc facit, q. iura, q. imponunt poenā p verba indefinitia, dent restringi, & non intelligi indistincte, sed referri ad id tm, cui facta est iniuria ex delicto, vt est tex. notabilis. s. de ele. si compromissa rius. modo cum iniuria fuerit facta ex ordinatione tm: illis ordinibus male collatis, quo ad illos restringitur illa poena indistincte imposita. Et per hanc rationem est rñsum ad motiua gl. & aliorum tenentiu prius. & ad tex. hic, in fi. rndetur, q. possunt recipere ordines ab alio episcopo, quos proprius eps conferre non pot, quia tex. ponderat suspensionem, & sic debet referri ad ordines, a quibus est suspensus. ¶ Gl. super verbo, per annum, recita per prius, q. alia poena debet puniri. 9. q. 2. nullum. gl. sol. distinguendo interius nouū, & antiquum. ¶ In ea. gl. in fi. D. Io. de Imo. tenet q. gl. per l. quoties. ff. de ver. ob. & l. qui se pulchro. C. de sepu. vi. & no. j. de poenis, felicis: & quod no. s. de elec. cupientes. 5. q. si per viginti. in 6. gl. super verbo, perea res in quibus patet, q. ubi per nouum ius imponitur poena alia pro delicto, q. puniebatur et per legem antiquam non tollatur poena antiqua. & istud vt verius de rigore iuris, licet de equitate gl. videatur equior fm cum. Volens defendere glo. posset rndere iuribus prijs, q. procedant, qn ex tenore secundę legis non apparet, q. velit tollere poenā antiquā: sed si apparet, q. velit tollere, tunc poena antiqua non det imponi. Sed hic patet, q. Papa quo ad ordinantē vult tollere poenā antiquā, q. referuat antiquā poenā tm, quo ad ordinatos, ergo vt velle tollere poenam antiquā quo ad ordinantē. de pręsump. nonne. 25. dist. qualis. maxime cum istud sit regulare, q. pro eodem delicto q. pluries puniri non det. de iud. at si clerici. Et no. gl. in prin. q. ubi poena imponitur per annum, intelligit de continuo. ¶ Gl. super ver. statuunt. in prin. qrit, que sit poena statuta istis, & sol. Deinde querit gl. an taliter ordinatus sit suspensus ipso iure ab executione ordinum, an vero sit suspendendus: gl. arguit pro & 2. & lo. ¶ In ea. gl. in fi. idem qd gl. tenet Guil. in Spe. in tit. 2. s. iuxta ver. ite est irregularis. Et idem hic, qd gl. tenet lo. Mo. lo. And. in c. q. translationē. rndet saluando ista gl. ad id, qd possit obijci: q. si est suspensus ipso iure incurreret irregularitatem ecclebrando. j. de iud. c. 1. q. iste est suspensus, quo ad se, & non quo ad alios.

ADDITIONES.

- a ¶ Secundus annus. Adde Old. conf. 203.
- b ¶ Per iuramentum. Adde Ro. conf. 481.
- c ¶ Non placet. Adde, q. Ro. allegato consilio dicit secundum Do. de Rot. q. ignorantia non probatur solo iuramento, nisi concurrentibus alijs administris, & dicit idem Ro. conf. 102. q. eo casu, quo probatur per iuramentum habetur pro plena, q. admittitur probatio in cotrariu, de quo et per Alex. cō. 119.
- d ¶ Poena antiqua. Adde Old. conf. 94. & Rom. conf. 117. Ber.
- e ¶ Irregularitatem. Adde Cal. conf. 1. de sen. excom.

S V M M A R I V M.

- 1 Clericis nō est licitum accipere ordines ab alio episcopo, etiam si proprius sit suspensus ex alia causa, quā hic posita.
- 2 Potestas libera quando datur alicui exercendi actum, intelligitur, quod actum faciat canonicē.
- 3 Laicis an sit licitum recipere ordines a vicino episcopo durante suspensione episcopi?
Et an vicini episcopi poterunt eos ordinare? nu. 4.
- 5 Statutum in vno connexorum, intelligitur etiam in alio.
- 6 Taliter, dictio, quid operetur.

Lericis. ¶ No. † q non est licitum clericis affu
mere ordines ab alio episcopo, etiā si
proprius sit suspensus ex alia causa, q̄ hic expressa.
¶ No. q̄ quis dī habere liberam facultatem exercē
qui potest facere sine licentia alterius. pro quo vide
ab. licet episcopus. ¶ † No. q̄ qñ dāf libera potestas
recendi actum, intelligitur, q̄ actū faciat canonicē, &
nam illi actui a iure statutam. ad hoc s̄. de refer. cau
¶ † Q uāro, an sit licitum laicis durante suspensione
ordines recipere a vicino episcopo? a fol. dic, q̄ non :
hoc permittit in clericis, secus ergo in laicis. & pōt ef
ferentia: quia tanta necessitas nō potest cogere lai
clericus, sicut clericum, vt promoueatur ad supe
t. j. c. proximū. §. j. vbi clerici, & subditi ponunt vt dī
n. ¶ Q uāro, quare dixit hic, q̄ possint a vicinis epi
inari? So. fm Guil. quia p̄ eos pōt melius sciri de vi
bons ordinandorum. de p̄sum. quosdam. & de elec.
non tamen poterit recurri ad Archiepiscopum ne
i istud non sit in iure expressum. s̄. de sup. neg. prae.
Posset fortē sustineri p̄rium: quia appellatione ep̄i
nenditur Archiep̄s, vt est tex. 6. q. 4. c. j. & no. gl. pc. j.
om. quia periculosum. Cum igitur iste tex. dicat de
s: & Archiep̄s sit vicinus, & contineatur sub nomi
vī q̄ possit. & per hoc cessat ratio Io. An. quia di
erit vnus de casibus expressis a iure. ¶ † Q uāro, an
oterūt istos sine licentia ordinare, si aliter corā eis
tur suspensio proprii ep̄i? So. dic, q̄ non fm Gul. q̄
re illis aliter, q̄ per solam assertionem clericorum
rū: & hoc probato, ex quo datur clericis licentia or
iendi, ergo vt vicinis ep̄is data intelligitur licentia
ne connexionis. b ad hoc de p̄sti. translatō. 8. l. di. tā
ad petitionem. lo. And. dicit Lap. q̄ pro & p̄ facit,
n regu. cum quid. de reg. iur. in 3. q. super verbo, au
& in verbo, cōtra. in fi. & j. de sen. excom. alma. in

5 gl. fi. fm La. ¶ No. bene istud dictum, & quod statutū in vno con
nexorum intelligitur etiam in alio, & sic facit ad dubiū, quod
si statutum permittit certo casu viderē rem sine datio, vñ etiā
permittere emere sine illo ex vi cōnexionis. facit. l. fi. cum ibi
notatis, ff. de acce. & l. fi. C. de indi. vidui. tol. fm D. lo. de Imo
¶ Gl. super verbo, taliter. q̄rit, quid si episcopus esset aliis casib
bus suspensus, an habeat locum iste tex. soluit, quod non, pp
verbum, taliter. ¶ In fi. gl. & fuit ideo restricta ista pena ad hūc
casum propter quandam æquitatem: quia sicut ipse ordinauit
clericos alienos sine licentia suorum episcoporum, sic & sui cle
6 rici sine licentia eius ordinabuntur ab aliis. Ioan. And. ¶ Et
no. istā glo. de ista dictione, taliter, quæ restringit dispositionē,
in qua profertur ad expressā tantum, & non ad alia. ¶ Gl. super
verbo, manifesta. quærit, quando dicatur suspensio manifesta,
& soluit. ¶ In ea. gl. ibi. c. vlt. Idem Gar. Guil. & Arch. sed dicit
Ioā. And. quod cum istud sit quid negatiuum, videlicet quod
non sit habita licentia de facili, non poterit venire in notoriū
facti, vt no. in c. quanto. in gl. notorium. supra de transla. præ
la. & de cle. excom. mi. illud. in gl. hoc erat. Sed si diceretur li
centiam denegatā a suo episcopo, vel proprius episcopus con
tradixit, ne ordinaretur: istud bene posset esse euident. Ioan.
And. ¶ Gl. super ver. licentia, quærit de ratione, quare isti nō
debeant petere licentiam, & so. ¶ Glo. super ver. vicinis. quæ
rit, an isti possint ordinare in diocesi suspensorum? sol. quod
c non sine ipsoꝝ licentia. in fi. gl. facit, quod no. in simili de
pri. cum & plantare. §. in ecclesiis. super prima gl. Ioan. An. vbi
not. quod licet quis habeat priuilegium, vt possit ordinari, a
quo malit episcopo, non tamen videtur, quod episcopus alius
possit intrare diocesim sine licentia proprii diocesani. ¶ Gl.
fi. quærit, quomodo dicatur canonicē ordinari, & soluit.

ADDITIONES.

- a ¶ Vicino episcopo. Adde vt per Ete.conf. 208. Ber.
 b ¶ Connexionis. Adde quid operetur connexio, Fran. Aret.conf. 29. Ber.
 c ¶ Quod no. Adde Fran.de Are.conf. 77. An. de But.conf. 21. Ber.
 S K M M A P J V

S V M M A R I V M.

- 1 Parochia appellatio comprehenditur diœcesis.
- 2 Præter, dictio, sequens negatiuam stat inclusiuè.
- 3 Domiciliu[m] non semper quis censetur habere in loco beneficij.
- 4 De loco quis dicitur esse, qui est natus in illo, vel habet ibi beneficium, vel domiciliu[m].
- 5 Papa si prouidet in curia vni de episcopatu, vel abbacia, an episcopi, qui exprimiuntur hic in tex. poterunt ordinare tales.
- 6 Beneficiu[m] habens in diœcesi propter quod nõ eximitur a iurisdictione primi episcopi, an poterit ibi ordinari.
- 7 Magister habens præbendam ratione lecturæ, an poterit ordinari illius prætextu.
- 8 Beneficiu[m] habens ecclesiasticu[m] non in perpetuum titulu[m], sed temporalem, an poterit ordinari in tali loco, vel habere a tali episcopo literas commendatitias.
- 9 Episcopus si recipit aliquem in suu[m] familiarem, an poterit eum ordinare, vel dare literas commendatitias.
Et quid si dedit beneficiu[m] habens certos ordines annexos. nu. 10.
- 10 Domiciliu[m] an quis possit habere in diuersis locis.

Vm nullus. ¶ Gl. i. summat: & sunt quatuor partes, quæ patent per §. Et determinat no. per Host. in summa huius. §. a quo. in prin. & per Inno. de cle. peregr. super rubr. alleg. su-
egam per partes, ¶ No. primo, † quòd appellatione comprehenditur diœcesis. simile supra cap. proxi-
od dictio, præter, sequens negatiuam stat inclusiuè.
pra de electi. dudum. 2. ¶ No. quòd quo ad potesta-
andi potest quis hñe tres iudices superiores. ¶ No.
quòd quis non semper censetur habere domicilium
necij, cum hic ponatur vt diuersum, habere bene-
habere domicilium. de quo dixi aliquid supra de re-
statutum. eo. lib. Et vide per Innoc. de priui. ex ore.
quòd ille dicitur esse de loco, qui est natus in illo,
bi beneficium, vel domicilium. quod no. quia facit,
llatione ciuium comprehendantur illi, qui sunt de
tero de his tribus modis. vide gl. in verbo, eiusdem.
utum. §. cum verò, §. de rescrip. eod. lib. Oppo. & vi-
dille, in cuius diœcesi est oriundus, non possit dare
ordinandi. arg. supra eo. q. translationem. vbi Græ-
dinatur a Græco, ex quo est subiectus episcopo Lati-
è illud sit ex rigore iuris propter varietatem lingua-
e facit in simili §. de offi. or. quoniam in plerisq; vel
illud

A D D I T I O.

- 2 ¶ Parochia. Parochia ēpi dicitur tota diocesis. 12. q. 2. bonæ rei. de dona. ca. ad apostolicā. de off. ord. c. significauit. Bal. in l. si quis ad declinandam. §. in omni bus. C. de episc. & cler. Item parochialis ecclesia quæ dicitur, no. in c. si de pa rochia. Inn. & Doc. in c. de multa, de præb. Bal. in Mar. ver. ecclesia. & in l. si quis a i declinandam. C. de episc. & cler.

Geminianus super sexto Decretalium.

illud procedit, quia Græci non seruant formam curiæ Romanæ. vel dicit, quod illud procedit, quia locus originis erat sub episcopo Latino, ut patet in Calabria. & sic intelligitur principium illius c. Ioā. An. ¶ Quid si Papa prouidet in curia vni de episcopatu vel abbatia: an episcopi, qui exprimuntur hic in tex. poterunt ordinare tales. So. Archi. tenet, quod non. allegat de app. ut nostrum. & quod ibi no. Innoc. & de preb. inter cetera. & in extrauaganti Bonifacii, quæ incipit, in iuncte. & s. de accus. meminimus. s. eo. li. de elec. si eo tempore. & facit, quod not. in Spe. de leg. s. nunc ostendendum. versi. 4. ibi dicit, quod solus Papa ordinat promotum a se, vel a predecessore secundum Lap. Abb. Sed dicit Io. And. quod olim seruabatur contrarium: & istud putat verum de iure. nec obstant contraria s. inducta, quæ loquuntur de consecratione, vel benedictione, quæ fiunt proprie ad illam dignitatē, ad quā est promotus. Sed ordinatio fit vel respectu beneficii patrimonij, vel originis, ut hic patet: non ergo debet impediri propter hoc potestas inferioris, cum istud non sit iure expressum. Item est hoc non expedit ecclesiis, cum per hoc impediretur, & tardaretur ipsorum expeditio. s. eo. li. de electio. si religiosus. secundo responso. Sed dicit, quod hodie inualuit hæc opi. Arc. & impetrantur super hoc literæ per prouisos: & inchoauit hoc ab illis, quibus deficiebat Episcopus, ut quia prouisi erant ad propriam ecclesiam cathedralē, & potissime exemptam: & tunc de facto extenditur ad omnes. Io. And. dicit Pau. quod opi. Arch. fuit seruata in electione episcopi Tridentini: & dicit quod opi. Arc. posset procedere, quando ordinaretur respectu beneficii in curia obtenti. opinio Io. And. quando ordinaretur respectu alterius beneficii, vel causæ. Dicit Zēze. quod illud, quod hic dicitur, fallit quando Papa confert beneficium patienti defectum in ordinibus, cum illorum solum collationē eo ipso videatur ad se reuocare. alleg. no. per Inn. in d. c. ut nostrum. de app. & c. inter cetera. Zenz. Sed nūquid habens beneficium in diocesi poterit ordinari ex Inia Archiepiscopi? Sol. dic. quod non. arg. huius tex. qui dicit diocesis, & non prouinciæ. Vnde Archiepiscopus iure metropolitico hoc non posset. Item facit, quia satis est, quod istud non reperitur sibi promissum. ad hoc s. tit. j. c. j. & s. de off. or. pastoralis. & hoc tenuit Franciscus Vercel. s. c. proxi. & facit, quod no. j. de off. or. Romana. in vij. gl. & vide no. de fil. presby. ad extirpandas. in prin. Et per istud verbum diocesis, dicitur sufficere, quo ad licentiam dandi, quod beneficium sit in diocesi Bononiensi, licet sit subiectum Episcopo Mutinensi. Io. An. quod limitat verum D. Ioā. de Imo. quando tale beneficium esset subiectum quo ad præsentationem, vel institutionem. Sed si esset illi subiectum etiam quo ad iura episcopalia, tunc Mutinensis esset ille, qui haberet dare hanc licentiam per not. per Io. An. s. de elec. c. cū ex eo. e. li. super gl. no. secundum eum. ¶ Quid si quis habeat beneficium in diocesi, propter quod non eximitur a iurisdictione primi episcopi: puta quia non requirit residentiam: an poterit illo prætextu ordinari? Sol. dic. quod sic, cum tex. iste simpliciter loquitur de beneficio ecclesiastico. & de hoc per Innoc. & Host. s. de clerico peregrinante, c. j. tamen ibi dicit Inn. prout ibi habetur super verbo, testimonio. quod curialius faceret hoc casu non ordinando illum sine licentia primi. facit C. de pig. l. 3. fm Host. Io. An. ¶ Sed pone, quod magister hēt præbendam ratione lectionis: unde quæro, an illius prætextu poterit ordinari? So. Archi. tenet, quod non: quia id est beneficium temporale, iuxta ra. no. s. de magist. quia nonnullis. sed in contrarium facit tex. j. eo. s. fi. Sed dicit Io. An. quod si constituerit domicilium, quod tunc posset saltem prætextu domicilij. ar. d. s. Io. An. ¶ Quid de habente ecclesiasticum beneficium non tamen in perpetuum titulum sed temporale, an talis poterit ordinari in tali loco, vel habere a tali episcopo literas commendatitias? Sol. dicit Lap. Abb. hic, quod sic. ar. j. c. s. fi. & cle. quia regulares. de sup. neg. prela. secundum Lap. D. Io. de Imo. dicit, quod iura allegata per Lap. Abb. loquuntur de regularibus fm c. j. de priui. qui ratione dubitationis censentur perpetui, iuxta notata in simili. s. de re feri. c. fi. e. lib. & sic in aliis vñ secus. ar. Cle. j. de off. vica. & facit, quod est dictum s. de preb. extirpanda. fm eum. Credo, quod dicit, quod beneficium possit concedi ad tempus fm institutionē, iuxta no. de acc. si constiterit. & ratio, quia remouibiles ad nuntius secularibus: quia poterit esse, quod nunquam remouebuntur, & sic idem de secularibus, quod de regularibus. ¶ Nec ob. quod dicitur de præben. maioribus. quia ille non habet titulum beneficii, sed habet tantum præbendam, quia valde differt a canonicali, ut no. gl. de consti. cum M. Ferrariensis. sed habens beneficium manuale, habet titulum etiam respectu beneficii: probat cle. & si principalis. de re feri. & cle. quia regulares. alle. p. Lap. ergo poterit ordinari: quia talis dicitur habere beneficium ecclesiasticum prout requirit iste tex. ¶ Quid si episcopus recipit ali-

quē in suū familiare, an poterit ordinare, vel dare literas commendatitias? Sol. dicit Lap. Abb. quod Guil. s. c. proxi. super ver. quito calore. tenuit, quod non, nisi daret sibi aliqd beneficium, cuius prætextu efficere de eius foro. ad quod facit iste tex. & quod not. hic Io. An. fm Lap. ¶ Pone, quod episcopus dedit beneficium hñs certos ordines annexos, puta subdiaconatū, nunquid prætextu huius beneficii poterit illū ordinare, vel lras commendatitias dare super ordinibus superioribus? So. dicit Pau. quod non: quia ex quo beneficium est subdiaconale, ille non est sibi subiectus, nisi quo ad ordines illi annexos: quoad alios verò non. & sic dicit se semel obtinuisse in iudicio fm Pau. Contra dictū Pau. tenet glo. super ver. ecclesiasticū. & illa vñ verior dicitur Pau. facit et gl. super ver. clericū, recita per Priu. quod nec est laicum, ut j. c. proxi. gl. so. fatendo Priu. & ideo hic supplendum. ¶ Gl. super ver. hoc casu, recita per Priu. quod multis aliis modis, quod hic expressis dicitur quis habere superioritatem supra aliquem, patet in exemplis positis in gl. Gl. sol. quod ideo tex. dicit hoc casu, ad excludendos alios casus loquentes de alia materia, quod ordinū, & sic quoad illa dicit etiam subiectus. ¶ Gl. super ver. ad ordines, querit an tex. intelligatur de quibuscunq; ordinibus. so. quod sic. ¶ Gl. super ver. oriundus, querit, an quis dicatur retinere domicilium, vñ oriundus est? Sol. quod sic. ¶ In fi. glo. intellige gl. prout no. s. de paroc. c. fi. in j. gl. & de foro compe. ex parte. in v. gl. Et per Host. in summa de fo. compe. s. 2. versic. item ratione originis. & per Gul. in Spec. de compe. iudi. adi. s. j. versi. 42. Sed est dubium, an quod hic dicitur, procedat, si habet in loco non originē propriā, sed paternā. & videtur, quod sic per l. assumptio. s. j. ff. ad munic. vbi dicit, quod filius est originarius ciuitatis, ex qua pater naturalem originem duxit. & l. libertus. s. j. & C. de munic. & ori. l. j. & l. si lios. cum duabus seq. li. 10. ¶ Nec ob. si dicatur, quod fm hoc habet bit duos epos originis: quia idem erit in duobus casibus hic sequētibz, ex quibus constat, quod beneficia plura, & domicilia plura in diuersis diocesibus pōt quis habere, ut patet in gl. quod proximē sequuntur: tñ iste tex. videtur facere in Priu. cum dicat, licet alibi natus fuerit. & sic vñ pōderare propriam originem, & non paternam. Et istud tenendum est ante factum, sed post factum debent haberi pro excusatis ordinātes, & ordinati. & vide quod in fili dicit in regula, cū quod j. de reg. iu. in solutione quoniam: & fm hoc minus videtur dubiū, si haberet tñ originem in loco respectu aui paterni, de quo vide not. j. de sepul. is qui. super gl. 2. Io. An. Est intentus Io. An. fm Lap. quod non intelligatur de domicilio auito, quia illud non sequitur nepos: licet n. quis sequatur forū ratione originis proprię, vel paternę, & ratione adoptionis: non tñ sequitur originem patris mei, quam habuit ex origine patris sui, ut no. Host. in d. ver. Item ratione. fm Lap. Et ad prædicta facit, quod no. Io. An. j. de sepul. is qui. fm Io. de Fan. ¶ Glo. super ver. ecclesiasticum, querit in princ. quare tex. dicat ecclesiasticum, & soluit. Deinde querit an tex. intelligatur de beneficio, cuius prætextu arctatur ad receptionem ordinum? gl. sol. ¶ In eo. gl. ibi, secularis, vide quod no. s. de cle. coniug. Io. An. super eo. verbo. & de cōmo. c. vnico. Io. An. ¶ Glo. super ver. domicilium. querit, an quis possit habere domicilium in diuersis locis, & sol. ¶ In fi. gl. Io. de Sācto Geor. isto vltimo casu dicit, quod vna hora, vel momēto pōt quis acquirere domicilium, s. exprimendo, quod ea intentione ibi se transfulerit, & domum emit, aut conduxit. alleg. C. de incol. l. ciues. lib. 10. aliās autem non acquireretur domicilium ex iola comparatione domus, vel cōductione, nisi per decennium habitaret. C. eo. tit. l. j. & no. ff. de iu. l. hares absens. fm Ioā. de Sācto Geor. ¶ Gl. super verbo, in eadem. recita per contrariū, quod imō sit alius superior, qui potest dare istam licentiam vltra hic expressa, videlicet Papa. s. eo. c. j. gl. fatetur contrarium, & ideo subaudit ad tex. Dominicus.

ADDITIONES.

- a ¶ Vel institutionem. Adde ad veritatem, quod pulchrē voluit Ro. cōf. 386. Ber.
- b ¶ Temporale. Adde Cald. cōf. 32. de præben. Ber.
- c ¶ Ad tempus. Adde Cal. cōf. 30. de præben. Ber.
- d ¶ Sed paternam. Adde Ant. de But. cōf. 215. alleg. Ber.
- e ¶ Domicilium. Adde ad gl. Bar. in l. eius. s. Celsus. ff. ad munic. vbi ponit quod modis sumatur domicilium, & in quo loco dicatur aliquis beneficiatus habere domicilium, & de multiplici domicilio vide per Do. Fel. latē in c. dilectus. de re feri. & quomodo quis sortiatur domicilium, in c. qm. de offi. ord.

S V M M A R I V M.

- ¶ Prelati inferiores ab episcopis non possunt iure prælationis dare literas commendatitias.
- a ¶ Inferiores. ¶ No. quod appellatione prælatorū generaliter facta, includuntur etiam prelati regulares. ¶ No. rñ am, tñ inferiores prelati ab episcopis non pnt ex iure prælationis dare literas commendatitias.

ADDITIONO.

- a ¶ Prælatorū. Quid veniat appellatione prælatorū vide d. Fel. c. sup. post prin. de rel.

Prima Pars. De temporibus ordinationum, &c. 90

mendatitias ad ordines. Quæro, an sit dñia, si concedatur ali-
cui, ut possit facere clericos ordinari, à quo velit: vel si dicatur
subditos? Sol. dic. q. sic: quia si dicat clericos, non possunt nisi
clerici ordinari: sed si dicatur subditos, includit laicos, & cleri-
cos, & sic erit latior scda forma, q. prima, fm Io. An. ¶ Gl. super
ver. prælati. quærit, qui sint isti prælati. gl. soluit, & assignat ratio-
nē, quare inferiores nō possunt. ¶ Gl. super verbo, subditos. q. r-
rit de intellectu literæ, & soluit. ¶ Gl. super verbo, Epō, recita
per prium q. non possit, à quo maluit Epō ordinari: quia si nō
est catholicus, non potest. Gl. fatetur cōtrarium, & ad tex. sub-
audit. ¶ Gl. super verbo, indultum, recita per contrarium, q. et
si non habet ex consuetudine, possit quis concedere licentiā,
ut no. Io. 9. q. 2. episcopum. Gl. fatetur contrarium: & ad text.
propter illud subaudit, & tollit obstaculum. ¶ In ea. gl. ibi, præ-
scripta. idem Arch. Io. An. ¶ Glo. super verbo, extendat. quæ-
rit, an possit Vicarius, si habet speciale mandatum. sol. q. sic.

S V M M A R I V M.

1 Vicarius datus ad temporalia non potest dare licentiam clerico super or-
dinibus recipiendis.

2 Capitulum sede vacante succedit in potestatem exercendi spiritualia.

3 Valde, dictio, est ampliatiua dictionis, cui adiungitur.

4 **P**iscopo. ¶ No. q. quq. Vicarius. Epī virtu-
existente in remotis, q. non posset ipso existente p-
fente: & sic absentia dñi q. nq. ampliatur mandatu vi-
ces gerentis. ¶ No. ar. t. q. Vicarius datus ad tpalia nō pot dare
licentiā super ordinib. recipiēdis clerico, & sic patet, q. dare ta-

1 lē licentiā sit spirituale. ¶ No. t. q. caplm sede vacante succedit in
potestatem exercendi spiritualia, et q. requirunt speciale manda-
tum epō viuente. ¶ Quæro, an ante istud ca. potuisset capitulū
sede vacante dare istā licentiā? Sol. dicit Arch. q. licet olim idē
dicere, qd hic statuitur per c. Pontifices. 7. q. j. tñ hoc nō bene
probat per illud caplm, quia ille canon loquebatur in caplo
ecclesiæ nō vacantis. Vnde quoad istū casum istud de nouo in-
ducit hic: & equiparant quoad potestatem dandi hanc licentiā
iste tres personæ. Io. An. ¶ Glo. super ver. in remotis. quærit, qñ
Epō dicat in remotis. gl. recitat opi. & sol. in fi. gl. ad idē cōcor.
Host. de sen. excō. relatum. & Arch. j. de test. c. 2. 2. rñso. Sed ho-
die talibus Vicarijs dat speciale mandatu, ut etiam Episcopis
præsentibus possint talē licentiam dare. Io. An. ¶ Et no. ex gl.
3 t. q. dictio, valde, est ampliatiua dictionis, cui adiungitur. ¶ Gl.
super verbo, is ad quem, quærit de exemplo text. & soluit.

A D D I T I O.

¶ Vicarius. De multiplici genere Vicariorum vide pulchrè Do. Felin. in c. po-
stulasti. de rescrip.

S V M M A R I V M.

1 Priores religiosorum, & alij fratres non exempti dicuntur subesse diæce-
sano, vbi morantur, etiam si non sint inde oriundi.

2 Religiosus sortitur domicilium in loco, vbi moram trahit.

3 Priores & monachi exempti an possint ordinari per diæcesanum.

4 Papa dicitur Episcopus exemptorum.

5 Religiosi an possint promoueri etiam ad ordines sacros.

1 **R**eligiosi. ¶ No. q. conuentuales religiosorum
dicunt socij prioris loci, & sic nō de-
bēt appellari dñi talium religiosorū. ¶ t. No. q. prio-
res religiosorū, & alij fratres non exempti dicuntur
subesse diæcesano, vbi morantur etiam si non sunt inde oriun-

2 di quoad potestatem recipiendi ordines, & sic facit, t. q. religio-
sus videatur sortiri domiciliū in loco, vbi morā trahit. de quo
per Bar. ff. ad municipi. l. j. vbi tenet, q. electus in priorē, vel Ab-
batē efficiatur ciuis ciuitatis, vbi est monasteriū, & hoc exem-

3 plo militis secularis electi in potestatem, seu rectorem loci,
iuxta no. per gl. in l. ciues. C. de incol. li. 10. Et si r. monachus ef-
ficatur ciuis exēplo adoptati, per no. in l. ciues. præalleg. tñ iste
tex. necessario hoc nō probat: quia ut apparet ex principio, suf-
ficat locus beneficij: licet non sit inde oriundus, vel nō habeat

4 domiciliū fm Do. Io. de Imo. b. ¶ Quæro quid de priorib. &
monachis exēptis, an possint per diæcesanos ordinari? Sol. vñ,
q. non per istū tex. à contrario literæ, nisi ex licentia, & priuile-
gio Papali. ad hoc j. de priuile. auctoritate. & s. eo. tit. cū in di-

5 stribuendis. Nam ex quo sunt exempti, ergo & ipsorū persone.
j. de priuile. per exemptionē. Et ideo ordinarij suo iure nihil in
eos attentare possunt. 16. q. j. frater dicebat tñ Inn. in c. j. s. de

6 cler. peregr. alia est gl. super rubrica, q. Abbates, & prælati pos-
sunt dare commēdatitias ad ordines: si ita sint exempti, q. diæ-
cesani non habeant in clericis ipsorum ordinationes, quod di-

7 cit rarissimè concedi Io. An. dicit Lap. Abb. hic, q. solus Papa
exemptis habet dare hanc licentiam. probatur fm Archi. in fi.
istius c. & de paro. nullus. 9. q. 2. nullus, & per totam quæstio-

8 nem. Sed prium no. Io. 17. q. 2. Abbatibus. vbi dicit, q. quantū-
cunque Abbas sit exēptus, debet tñ episcopalia petere ab epi-
scopo loci: nisi ipse malitiosè deneget ea. & facit 16. q. j. inter-

dicimus. Et fm hoc vñ, q. quantumcunq. sint exempti à iuris-
dictione episcopi loci: tamen debent ab eo recipere ordines,
chrisma, & consecrationes altarium, & basilicarū, s. de præ-
scri. veniens. & in c. interdicimus. præalleg. & 93. dist. nulla ra-
tione. 95. dist. presbyteri. & quod ibi no. & hoc placet Host. ut
no. Io. And. j. de priuile. c. j. Et pro hoc facit, quod no. Io. And.
de sen. excom. canonica. & regula, quod ob gratiam. cum ibi
no. j. de reg. iur. & quod ibi no. ipse. j. de sen. excom. c. religio-
so. Et per præmissa posset concludi, q. in contentiosis iurisdi-
ctionalibus iuribus, & penalibus sine licentia Papæ non possit
diæcesanus de exemptis, etiam ipsis cōsentientibus, iudicare,
ipsosq. punire, nisi vbi exprimit in iure, & sic intelligitur, qd
hñ in regula, scienti. j. de reg. iur. In his verò, quæ sunt iurisdi-
ctionis voluntariæ, ut est ordinatio, consecratio, absolutio in
casibus reseruatis epō, & etiam dispensatio, & similia: poterūt
exempti pro ipsis obtinendis diæcesanos adire, & fortè etiam,
ut diæcesanos in ipsos iurisdictionem voluntariam prorogan-
do. pro & contra facit. s. de pen. c. fi. fm Lap. istam conclusio-
nem tenet etiam Lap. in cle. j. de sta. re. Sed ipsum facit, quia
vbi requiritur dispensatio, debet fieri per Iudicem superiorem
petentem dispensationē, ut dicit tex. in c. 2. de ordi. ab epō qui
resigna. epif. Sed Papa, vel Legatus est Iudex exēptorū, ut no.

4 j. de priuile. auctoritate. t. est enim Papa Episcopus exēptorū,
ut no. 93. dist. nulla. ergo nō poterit. Itē regula prohibitoria est,
q. epī nullam iurisdictionē habēt in exemptos. j. de priuile. c. j.
& cle. 2. eo. tit. nisi in casibus expressis à iure. Et sic verbū vñ
negatiuum includit, siue sit iurisdictione contentiosa, siue volū-
taria. Item qui in illum, quem vult ordinare, habet iurisdictionē,
nē, alius non potest ordinare, ut patet s. eo. c. j. & ij. & duobus
præcedentibus. ergo sequitur, q. tales ordinare non poterit. &
de excōicatione vñ tex. expressus, ut ibi gl. in cle. pe. de sen. ex-
com. Ad idem facit qui fil. sint legi. per venerabilē. s. in super.
vbi patet, q. in præiudiciū superioris non pōt fieri prorogatio
in his, quæ competunt etiā ratione voluntariæ iurisdictionis,
vnde non vñ procedere dictum Lap. ¶ Nec obst. c. veniens. de
præscrip. quia illud erat ex forma priuilegij, vnde potius facit
contra. Crederē opiniones posse reduci ad concordiam: quia
aut diæcesanus vult exercere illa, quæ sunt voluntariæ iurisdic-

5 tionis in exemptos, & respicientia factū iurisdictioni suæ sub-
iectum, & potest, & pone exemplum, si exemptus in loco non
exempto verberauit clericū in casu non reseruato Papæ: nam
tūc ratione illius delicti efficitur subiectus diæcesano. j. de pri-
uile. c. j. poterit ergo absoluere, & hoc tenuit Guil. in cle. j. de
reli. do. licet ibi teneat, q. etiam in casib. exēptis ab epō possit
tales absoluere. Sed ipse istud vltimum tenuit in cle. j. de sepul. &
per hoc patet, q. si r. in dispensationib. possent ordinarij dispē-
sare, qñ factum, super quo dispensatio requiritur, esset ordina-
rio subiectū in dispensationibus principaliter cōcernentibus
factū inspiciens Iudicem, cui est subiectū factum, cuius ptextu
requirit dispensatio, licet psona alias sit alteri subiecta, ut no.
gl. s. de elec. cū ex eo. Vnde ex hoc vñ, q. super delicta cōmissa
in diæcesi in loco non exēpto epō dispensare possit. ita proce-
dat opi. Lap. Aut illa respiciunt factū non subiectū suæ iurisdic-
tionis, ut quia surgat ex facto gesto in loco exēpto: & nō pote-
rit epō exercere etiā quæ sunt voluntariæ iurisdictionis, & sic p-
cedat gl. in d. cle. pe. de sen. exc. & rationes pro ista parte sunt

6 inducæ. ¶ Vltimo quæro, t. an isti religiosi possint promoueri
etiā ad ordines sacros: Sol. dic. q. sic, cū tex. loquat indistinctè.
Io. An. ¶ Gl. super verbo, religiosi. quærit, an istud procedat in
exēptis, & recitat duas opi. ¶ In fi. gl. dic. ut fuit dictum super
tex. de hoc. ¶ Gl. fi. primo declarat tex. deinde quærit, & soluit.

A D D I T I O N E S.

a Militis secularis. Adde Ro. sing. suis. fol. 11. Ang. conf. 244.

b ¶ Secundum Io. de Imo. Adde Lap. alleg. 101. Ber.

c ¶ Ordines, chrisma. Adde Cald. conf. 5. de priuilegijs. Ber.

d ¶ Exemptos. An autem exempti teneantur venire ad processiones, vide Do. Fe-
lin. in c. dilectus. de offi. ordi.

S V M M A R I V M.

1 Inferior Episcopo potest conferre tonsuram clericalem.

2 Profiteri quis non dicitur per solam receptionē ordinū factā in religione.

3 Illiteratura non repellit religiosum à promotione ordinum.

4 Coniugatus repellitur regulariter à promotione ordinum.

5 Illiteratus quis dicatur.

6 Papa si mandat alicui prouideri, & ille talis patitur aliquem defectū: an
per talē provisionē impediatur potestas ordinarij super tali beneficio?

7 Hominis appellatione quis comprehendatur.

8 Ordo an imprimatur per tonsuram?

Illus. ¶ Glo. non summat: sed Zenze. sic sum-
mat regulariter. Clericalis tonsura intan-
ti, vel illiterato, seu coniugato, vel extraneo non est
cōferenda. hoc dicit. Et duo facit. primo prohibet,
M 3 secundo

Geminianus super Sexto Decretalium.

1 secundo punit ibi, Qui vero. ¶ No. primo, t q inferior Epō po-
test conferre tonsuram clericaliē. de quo s. eo. c. j. ¶ No. q in-
fanti potest conferri tonsura clericalis, si ingrediatur monaste-
riū. ¶ No. optimum arg. t q per solam receptionē ordinū fa-
ctam in religione quis non proficitur. Sed volens tenere p̄riū
respondet ad istū tex. q istud operatur imperfectio ætatis, quæ
irritat votum etiā expressum. j. de regula. c. j. ¶ No. arg. q illi-
teratura non repellit religiosum à promotione ordinum. vi-
de gl. 16. q. j. legem. ¶ No. t q cōiugatus regulariter repellitur
à promotione ordinum. ¶ No. q p̄na debet cōmēsurari quā-
titati delicti. ¶ Quæro, quis dicatur illiteratus? Sol. intelligi-
tur de illo, qui ignorat literas. 36. dist. p̄cipimus. & talis non
est aptus sacris officijs. 36. dist. c. j. & ibi Io. & Hug. intelligunt
de penitus illiterato. Ad idem j. q. j. s. ecce si clericus 50. dist. in.
non confidat. 51. dist. qui in aliquo. in auct. de sanc. Epif. s. cleri-
cos. col. 9. Tamen, si talis ordinetur, nihilominus. recipit cha-
racterem, vt no. in d. c. j. 36. dist. & idem no. lun. & Cōpo. c. cū
in cunctis. s. de elect. & facit j. q. vij. maximum. & quod ibi no.
in prin. lo. An. Sed an Ep̄i possint dispensare cū penitus illite-
ratis, vt fiant clerici? Sol. Inno. tenet, q non. s. eo. titu. dilectus.
6 ¶ Quæro, quid si Papa mandat alicui prouideri, & iste talis pa-
ritur aliquem defectum: nunquid per talem prouisionē impe-
ditur potestas ordinarij super tali beneficio? Sol. fm Arch. aut
ille patitur defectum, super quo Papa nō. consuevit disp̄sare:
puta pro coniugato, vel omnino illiterato, de quo hic loquitur: &
tunc non impeditur potestas ordinarij. Aut defectus est talis,
super quo consuevit disp̄sare, vt in defectu ordinis, ætatis,
vel natalium, & tunc secus. de quo per Inn. de excess. p̄la. in-
ter dilectos, & per Cōpo. de rescr. capitulū. in mag. glo. ibi, itē
qd si prouisio. in charta pe. lo. And. ¶ Quæro, an qd hic dīr, ha-
beat locum in coniugato, qui nondū cōsummauit matrimo-
niū? Sol. dic. q sic, vt hī in extranagā. Io. quæ incipit, antiquē.
¶ Gl. j. quærit, qui sint inferiores, qui possunt ordines cōferre.
gl. so. ¶ In ea. gl. ibi, presbyter. dic. vt fuit dictū s. c. c. j. super gl.
Abbat. Io. An. ¶ Gl. super verbo, infanti. quærit, in qua ætate
possit conferri clericalis tonsura. ¶ In ea. gl. ibi, septem anno-
rū. 3 gl. facit. xj. q. j. Christianus. & c. Siluester. vbi dicit, q a cu-
nabulis clericus fuit, & sic pater, q ante potest ordinari. lo. dic.
quod ibi. non tñ fuerat clericus ante septennium, sed est quidā
modus loquendi, vt dicatur à cunabulis, ex quo post septenniū
statim fuit ordinatus. Io. An. ¶ Gl. super verbo, intraret, recita
per p̄rium, q infans nō possit intrare religionē, de reg. quia in
infulis. cum si. gl. sol. ¶ In ea. glo. ibi, quod verum est. intellige
gl. veram saltem per obligationē parentum, vel tutorū. Io. An.
facit 20. q. j. c. j. & q. ij. c. j. & ij. lo. de Fan. ¶ Gl. super ver. homi-
ni. opp. q laicus possit ordinari sine licētia. s. eo. tit. eos. gl. sol.
q olim erant opiniones super hoc: sed hoc est falsum. ¶ In ea.
gl. in fi. & intellige gl. de laico, qn non transiit domiciliū:
quia si transiisset posset. s. eo. tit. c. proximo, vt no. in d. c. pri-
matus. Io. An. Possit et ordinari laicus, si postuletur ad benefi-
ciū, ad titulū illius beneficii, ad quod est postulatus. & si postea
postulantes non eligunt, tenētur ei ad sufficiens beneficiū. de
iurepa. pastoralis. Et ita no. Io. An. in c. fin. s. de postu. p̄la. in
gl. magna, circa principiū. Hoc no. quia possit laicus, qui non
haberet domiciliū, ordinari in loco ista forma. Tñ est cauē-
dū, ne fiat in fraudē: quia tunc non prodesset. s. eo. tit. eos. Et
no. istā gl. t q appellatione hoīs non cōprehenditur clericus,
sed laicus, qn materia, vbi fit prolatio, est tñ adaptabilis laico,
& non clerico, quod no. pp banna, & prohibitiones, q dicunt,
q nullus homo debeat certum quid facere. ¶ Gl. super verbo,
alieno. quærit, quid si esset alienę diece. & suę, putā, qd haberet
beneficiū in sua: an possit ordinari? soluit, q sic. & text. expo-
nit: quia vī contradicere. ¶ Gl. super verbo, tōsuram. quærit,
an imprimatur ordo per istam tonsuram, & gaudeat immuni-
tate. Sol. q sic. ¶ In fi. gl. & hic prolixē not. Archi. quod ibi no.
de ordine psalmistatus: & an cōferatur à sacerdote, remittit ad
not. 21. dist. c. j. lo. And. ¶ Glo. super verbo, definitum. quærit,
vbi sit definitum, & remittit. ¶ In fi. glo. & hic terminatur quod
ibi no. lo. And. ¶ Gl. super verbo, annum. quærit, an annus sit
integer, & continuus? Sol. q sic. & quid si sit bissextus. remit-
tit. ¶ Gl. super verbo, dūtaxat, inducit rex. ad solutionem quæ-
sitionis. Deinde quærit, quid si ordinet ad alios ordines: an etiā
aliter puniatur? & soluit, q sic. ¶ Gl. fin. quærit, & sol. & est cla-
ra. ¶ In fi. gl. sed quid facit tunc laicus volens ordinari. sol. dic.
quod Episcopus tunc poterit sibi dare literas commendatitias,
ad ipsum ordinem, vel tōsuram, vt ab alio ordinetur ad intar-
ganeis. secundum Io. And.

ADDITIO.

a ¶ Illiteratura. Illiteratura vitiū an sit per Papam dispensabile, maxime in Epō,
& an sit defectus inductus à iure diuino in clericis, & quis defectus litera-
re vitiēt electionem Papæ, vide Do. Fel. in c. si. quando, de rescr. ip.

De aate, & qualitat. & ordine p̄ficiēdorū. Rub.

S V M M A R I V M.

- 1 Potestas dispensandi in superiore non est necessitatis, sed voluntatis.
- 2 Cum, dictio, denotat personam patientem, & non agentem.
- 3 Annus requiritur completus quo ad dispensationem.
- 4 Dispensatio potest fieri etiam cum minore 20. annis, dum tamen sit maior 14. etiam ad beneficium curatum.
- 5 Dispensatio qualibet an censeatur permessa Episcopis? & num. 6. 7. & 8.

Permittimus. ¶ In dignitatibus sine cura dispensant Ep̄i cū illo, qui 20. annum peregerit. h. d. Et non diui-
ditur, quia breue. ¶ No. primum arg. t q pote-
stas dispensandi in superiore non est necessita-
tis, sed voluntatis, cum dicat tex. permittimus.
1 de quo 50. dist. miror. ¶ No. t q dictio, cum, denotat personā
patientem, & non agentem: quod no. quia facit ad no. de iud.
3 at si clerici. ¶ No. q quo ad dispensationem requiritur annus
completus, nec sufficeret ceptus: de quo in c. cum in cunctis.
s. de elec. vide gl. in cle. gñalem. de æta. & quali. ¶ No. Ar. dif-
ferentiam esse inter dignitatem, & personatū: de quo s. de cō-
sue. c. j. eo. li. ¶ No. q de esse dignitatis nō est, q sit curata, & sic
signum curæ non necessario arguit beneficium esse dignitatē,
de quo in d. c. j. & per hoc destruitur theoricā dicentium, q di-
gnitas est cū cura: personatus verò sine curā. ad idem j. de p̄a-
ben. cū in illis. de quo s. de p̄ben. de multa. ¶ Opp. q Ep̄s nul-
lo modo debeat promouere ad dignitatem minorē 25. annis.
s. de elec. cum in cunctis. s. inferiora. cuius p̄rium vult iste tex.
sol. fm Io. Mo. iste tex. sol. p̄rium, quia dicit, permittimus: er-
go secus vī de iure cōi. & sic procedit p̄rium. Et ex hoc infer-
tur, q licet mandatum sit potius implendū, q permissum. ff. de
decur. l. spurij. s. minores. & l. gñaliter. s. spurios. & in p̄rio p̄-
cipiantur promoueri maiores ætate, & hic permittantur mi-
nores promoueri, ne permissio sit inutilis, poterit Ep̄s illa vti,
licet et possit adimplere p̄ceptū: vnde licet sit eligēdus opti-
mus: tñ satis est, q electus nō sit malus. 16. q. 7. monasteriū. lo.
An. dic. q p̄rium procedit de iure cōi: hic verò loquitur de disp̄-
satione permessa Epō p̄ illud ius cōe fm Io. de Fan. ¶ Opp. se-
cundo, & vī, t q dispensatio possit fieri et cum minore 20. an-
nis, dū tñ sit maior. 14. etiam si sit curatum beneficium. ar. c. in-
decorum. à p̄rio sensu. s. eo. tit. cuius p̄rium innuit iste tex. sol.
fm Arch. aut Ep̄s vult dispensare pp prerogatiuam meritorū
personæ: & non pōt. ita procedit text. hic. Aut vult dispensare
pp necessitatem, vel vilitatem ecclesiæ, & tunc potest etiā in
curato. ita procedat p̄rium. ¶ Nec ob. ista decre. huic solutio-
ni, quia licet hic permittat in 20. anno: non tñ prohibet in ci-
teriori tpe fm cum. Sed dicit Io. And. q ista est mirabilis solu-
tio: & p̄ ipsam facit expositio facta per Arch. de isto verbo, per-
mittimus, exponendo. i. concedimus, & potestatem damus. &
inducit simile 74. dist. vbi. & 11. q. 3. priuilegium. 25. q. 2. s. his
ita. subdens, q hæc permissio erat noui iuris. Item probat iste
tex. q si hoc permittitur hic: ergo oportet fateri, q ante erat p̄-
hibitum. ad hoc optimē s. de penit. & remis. c. fi. & de sen. exc.
permittimus. & s. eo. li. de ele. vbi periculū. ver. illis tñ. & Arc.
volens defendere opinionē suam respondebat ad c. cū in cun-
ctis. s. inferiora. & s. eo. cā te. & c. ex ratione. quæ probant tales
non fore promouendos, q loquunt de iure cōi, ipse verò loq-
tur de dispensatione. Et per hoc allegat Go. Vin. & Inn. qui te-
nuerunt, q plus est, q ad tales non curatos sufficiebat etas ma-
ior 14. ann. cum tales suas facultates administrarent, vt no. s. eo.
præterea. Tñ q istud possit fieri de iure cōi sine dispensatione
non placet Arch. inducenti, q etiam ad seculares honores ha-
bentes administrationem requiritur 25. annus cōpletus, & in
alijs inchoatus. ff. de mune. & hono. ad rem. & idem in hono-
re decurionatus. ff. de decurioni. l. spurij. s. minores. & l. non
tñ. ergo nec ad personatus ecclesiasticos, qui æquiparant p̄-
rochialib. ecclesijs, vt in d. s. inferiora. & de similibus ad simi-
lia licet arguitur. s. de rescr. inter cætera. cū concordantijs. Itē
canon antiquus prohibebat Archidiaconatum, vel p̄positu-
ram concedi adoleſcentibus. 60. dist. innouamus. Sed ad illum
respondebat Inn. q loquebatur de habentibus curam anima-
rum. ¶ Sed iuxta prædicta tenendo, q possit dispensare, t an q-
libet dispensatio censeatur permessa Ep̄is? a Sol. dicebat Arch.
s. eo. li. de elec. licet canon. q in dispensatione, quam facit Ep̄s
super ætate in curatis, requirit q vtilitas, vel necessitas eccle-
siæ, propter quā dispensatur, sit magna, vt quia est ibi periculū
ecclesiæ.

ADDITIO.

a ¶ Permessa Ep̄is. Dispensatio in casibus, quibus permittitur Ep̄is, debet intelli-
gi, q ipsam faciant ex causa rationabili, alias non dicitur dispensatio, sed dif-
fipatio, & dispensatio est nulla, vel saltem venit euitanda, vt no. in c. de mul-
ta. de p̄ben. Abb. in c. dudum. ij. in fi. de elect.

ecclesiæ. 56. dist. Cenomanensem. in fi. vt & alijs hñ. 9. q. j. c. ij. in fi. & s. de elec. eo. lib. nemo. Item quia negociū multū eget dispensationis gratia. j. q. vij. didici. in fi. Et istud exponit Hug. Lau. & Io. Mo. multum. i. magnū. propter quod refert ibi talibus prohibitam Ep̄is dispensationem fauore personæ. j. q. vij. tali. seu indiscretam. non tñ illam, quæ esset facta cum deliberatione. nam vaga dispensatio punitur, s. de elec. nihil. & idem vbi esset aliquis necessitas, vel vtilitas, sed non grandis. illa enim necessitas, quæ excusare debet, q̄ sit contra legem, debet esse summa. de conse. dist. j. c. j. & c. sicut. & tunc est inculpabile iudicandum. 30. q. j. ad limina. 34. q. j. c. j. & c. si quis. Nec fm̄ eum huic intellectui ius aliquod tradidit: & dicit, q̄ Host. inc. cum dilecti. de elec. declinat in hanc partem, licet fateat, q̄ curia Romana teneat prium. Et pro ista vltima parte dicit Archid. fuisse sententiatum per Bonifacium in facto electionis Eduensis: dicens absurdum esse, q̄ Ep̄s contra tam solenne conciliū debeat dispensare. de tempo. ord. dilectus. Et sic etiā dicit Io. Mo. s. de elec. cupientes. s. deniq; vbi plus dicebat fuisse dubitatum in electione dñi Eduen. an fuisset excusabilis ele-
 6. tio propter opi. dicentiu Ep̄m posse in ætate dispensare in curatis, quantum ad hoc, vt non teneatur restituere fructus. & arguebatur, q̄ sic per l. ff. de pe. hered. sed & si lege. s. scire. Sed ad d. s. respondebatur, q̄ immiscens se hæreditati, non habuit in limine institutionis cōtradictorem, vel cōpetitorem: sed in casu proposito secus fuit. Item in d. s. scire. adiens hæreditatem tenebatur ad ipsam restituendam, & fructus eius extates. Vnde ista vñ facere opin. electi vacillare, & gl. communis, & dictum conciliū innititur validioribus rationibus. vnde præualere debent, insti. de contrahen. emp. s. diuersè. Ioan. And.
 7. ¶ Remanet ergo conclusio, q̄ Ep̄s non potest dispensare, quacunque causa subit in ætate ad beneficium curatū, dignitatē, vel personatum curatū. Et pro ista opinione, dicit Zenze. facit iste text. qui dicit, q̄ in non curatis libere possunt dispensare. Sed qñ propter necessitatem dispensatur, non potest dici libere: quia cum tñ sit debita, necessariò est prestanda. j. q. vij. exigit. & in necessitatibus nemo liberalis existit. ff. de adi. le. l. rē legatam. fm̄ eum. ¶ Gl. j. demonstrat quid debeat rex. in fi. gl. & in Spec. tit. ij. s. nunc de Episcoporum. vers. li. ij. Io. An. ¶ Gl. ij. recita per contrarium, q̄ in minori ætate possunt Ep̄i dispensare per iura allegata in gl. gl. sol. ¶ In ea. gl. ibi, argumentatio illa. vide de hoc s. de elec. publicato. super gl. fi. Io. An. ¶ Gl. su per verbo, episcopi. quærit, an inferiores possunt dispensare. sol. q̄ non. ¶ In fi. gl. idem Zenze. & vide no. per Inn. de eo qui fur. ord. rece. c. innotuit. ¶ Glo. super verbo cōpleuerint, quærit, an sufficiat annus inceptus, & solu. q̄ non. Deinde quærit, quare non fuit statutum de minori tempore, & sol. ¶ In ea. glo. ibi, cum vigesimum. pro hoc bene facit. C. de his qui ve. æta. impe. l. ij. vbi mari non datur venia ætatis, nisi completo anno 20. Io. And. ¶ Gl. super verbo, non imminet. colligit notabile ex tex. arg. à contrario, & pro determinatione tex. inducit opin. Io. And. ¶ Gl. super verbo, canonicum. quærit de intellectu tex. & soluit. ¶ Gl. super verbo, dispensare, in prin. quærit, an promouendo videatur dispensare? super hoc remittit, & soluit, q̄ non. Deinde quærit gl. an Episcopus possit dispensare super defectu ordinum. arg. pro & cōtra, & soluit. ¶ In ea. gl. ibi, nihil est. vera conclusio est, q̄ si promouens sciat defectum promoti, & faciat hoc cum cognitione causæ, an sit dispensatio facienda, vel non: q̄ tunc videatur dispensasse, posito, q̄ non exprimat verbum, dispensatio, ad hoc s. de appella. ad audientiam. si verò non præmissa dicta causæ cognitione promouet: non vñ dispensare, imò punitur. li. di. qui in aliquo. & ita concludit Io. An. in d. c. fraternitatis. ¶ In ea. glo. ibi, dudum. Et vide, quod ibi notatur super verbo, in ordinibus. Et quod no. s. eo. li. de elect. cum ex eo. in gl. per hoc posset tamē distingui inter personatus requirentes sacros ordines: de quibus supra cod. tit. c. j. & eos, qui non requirunt, vt est cancellaria, custodia, primiceriatus, & cantoria. & facit qd no. 60. dist. c. j. in 5. gl. & quod no. 60. dist. c. j. in ij. gl. & quod no. de elect. auditis. super vltima gl. in 4. suppletionem. Ioā. And. quasi velit Io. And. q̄ in personatibus requirentibus sacrum ordinē procedat opin. Hostien. in alijs verò opin. Inno. dic de hoc, vt dixi supra cod. li. de electio. cum ex eo. ¶ ¶ Quærit hic Io. de sancto Geor. quid si personatus non habet curam animarum, sed habet annexum sacrum ordinem, an possit episcopus dispensare cum habente 20. annum. solu. tenet, q̄ nō, per no. infra c. proximo. in gl. quia non. pro hoc facit: quia nec etiam impetranti personatum deberetur talis, per no. infra de præbend. ei cui.
 8. in glo. penult. ¶ Sed quid, si sit dignitas, quæ non est curata, sed habet annexam ecclesiam curatam: an possit episcopus cum illo, qui peregerit 20. annum dispensare, vt illā obtineat? Sol. dicit Lap. Abb. infra de præbend. super eo. quod semel consuluit, quod sic, vt probat iste textus iuncto d. cap. super eo.

& alleg. etiam extraua. Io. 22. quæ incipit, execrabilis. s. quantum autem. secundum eum.

A D D I T I O.

a ¶ Dispensare. Adde latè Ro. confi. 325. Ber.

De filiis presbyterorum. Rubrica.

¶ Dicit Io. An. q̄ sub bulla erat in rubrica, & alijs illegitimè natis. & meritò, quia nigrū de primis expressè non loquitur. Et propter plura j. dicenda dicit videndam formā dispensationis, quam scripsit in Spec. eo. tit. in fi. secundum Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Illegimitas non imprimit notam delicti, sed defectum tantum.
- 2 Dispensatio facit licitum id, quod primo non erat licitum.
- 3 Papa solus dispensat cum illegitimo, vt promoneatur ad sacros ordines, vel obtineat beneficium curatum.
- 4 Episcopus solus an possit dispensare sine capitulo? & num. 5.
- 6 Episcopus an dispenset in canonicatu ecclesiæ cathedralis?
- 7 Ecclesia cathedralis potest annexi canonicatui ecclesiæ collegiatæ.
- 8 Episcopus an possit dispensare in dignitate sine cura?
- 9 Statutum iuratum si est in ecclesiâ, & confirmatum per Apostolicam sedem, quo cauetur, q̄ non admittatur illegitimus in ecclesiâ: an Episcopus possit dispensare? & num. 11.
- 10 Clausula, non obstante, apposta in literis Apostolicis quid operetur.
- 12 Dispensatio qñ non trahatur ad consecutiuā eius, super quo dispensatur.

Squi. ¶ Gl. j. summat. Et sunt duo dicta, fm̄ ibi, Ille verò. Legā per partes. ¶ No.

- 1 primo ¶ q̄ illegimitas non imprimit notam delicti, sed defectum tantum. ¶ No. ¶ q̄ dispensatio facit licitum id, quod primo non erat licitum. ¶ No. q̄ vbi subsunt plura impedimenta, per remotionem vnius non sequitur remotio alterius: licet. n. tollatur illegimitas, non per hoc tolluntur alia canonica impedimenta. ad hoc s. de vsu pallij, ex tuarum. & de priuil. pastoralis. ¶ No. q̄ ad positionem habilitatis consequendi beneficium non curatū non sequitur habilitas consequendi curatū ad hoc j. de preben. cū in illis. ¶ No. ¶ q̄ cum illegitimo, vt promoneatur ad sacros ordines, vel obtineat beneficium curatum, solus Papa dispēsat. ¶ ¶ Quæro, an solus episcopus possit sine capitulo dispensare. Sol. Arch. tenet hic, q̄ non. de quo in gl. & per ea. s. eo. li. de ele. cū ex eo. in gl. licet igitur. Io. An.
- b ¶ An capitulum vacante sede b posset istam dispensationē facere: dicit hic Io. An. q̄ egeret declaratione. Et de hoc loquit Guil. in cle. j. de hare. in gl. hæc litera. in fi. & vide j. de ma. & obe. c. j. Io. An. ¶ Quæro, qui sint minores ordines? Sol. u. vide 23. dist. acolytus. cū 4. c. seq. fm̄ Io. And. ¶ ¶ Quæro, an episcopus possit cum talibus dispensare in beneficio curato ex causa summè necessaria? Solu. dicit hic Archid. Io. Theutonicū notasse, q̄ sic. arg. j. q. vij. s. nisi. & c. tali. & s. de seruis non ord. de famulis. in fi. Item, quia necessitas legem non habet. de cōse. di. j. sicut non alij. & cessat lex vbi necessitas venit. & sic exponitur. ff. de offi. proconsul. l. j. in gl. licet hic alleget pro hac parte quod no. de elec. licet canon. s. eo. li. Dicit tñ, q̄ alij contra: quod sentire sibi vñ durū. Io. And. Istud vltimum tenet hic Io. de Fan. & hoc vñ probari s. eo. ti. c. fi. vbi de hoc. & hoc probat iste tex. qui simpliciter prohibet episcopis dispensationē, vbi cura imminet. & pro hoc facit, quod no. s. tit. j. c. j. vbi etiā
- c propter magnā necessitatem non dispensat ep̄s in ætate fm̄ eū. ¶ Gl. j. ponit summariū, & ibi dū dicit in simul, dicit Io. An. q̄ istud ponitur per gl. extra tex. vt dicitur in fi. gl. ¶ In fi. gl. & Guil. in Spec. tit. ij. s. nunc de ep̄orum. in vlti. col. qui voluit tenere, q̄ ep̄i ex causa dispēfare poterant in sacris: tñ fatebat, q̄ curia tenebat, quod hic dñ. Io. An. ¶ Gl. super ver. defectū. quærit, an iste tex. intelligatur de quacunque illegimitate. sol. q̄ sic, licet in successione fiat differētia: & assignat causam huius permissionis. ¶ In fi. gl. idem Archid. alleg. 28. q. j. idoloia. tria. s. de coniug. lepro. c. ij. & idem Io. Mo. qui tñ in prium arguit, q̄ non sit verisimile Papā concedere ep̄is id, in quo se difficilem reddit, iuxta no. in Spec. prædicto. ij. ver. curia Romana. & quod no. post Host. s. eo. c. fi. videlicet, q̄ Papa nō facile dispensat cū natis ex religioso, adulterio, vel incestu: nisi religionē ingrediatur. ¶ Io. An. Sed dicit Do. Io. de Imo. q̄ rationi priæ potest responderi, q̄ licet Papa difficilis sit in tali dispensatione concedenda, per hoc non prohibet id, quod dicit hic gl. sed dat intelligere, q̄ alij inferiores debent etiam se reddere difficiles in talibus dispensationibus concedendis. argu. s. de re

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Remotio alterius. Adde Ro. confi. 287.
- b ¶ Vacante sede. Adde, an capitulum tunc dispenset. Fede. confi. 30. Ber.
- c In ætate. Adde videndum Ro. confi. 325. s. alleg. Ber.
- d ¶ Ingrediatur. Adde, vt per Cal. confi. j. qui fil. sint legi. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

de re iudi. in causis. fm eū. & pro decisione gl. facit, q̄ potestas dispensandi cōcessa, cuius effectus nō in ipsum, sed in tertium deriuatur, debet latē interpretari, vt no. Io. An. in c. fi. j. de verbo. signi. super gl. v. & maximē quod interpretatio sit cōtra ipsum concedentem, iuxta no. s. de priuile. quia circa. ¶ Gl. super verbo, Episcopi. recita per contrarium, q̄ Episcopus non possit. s. eo. tit. literas. gl. soluit. ¶ Gl. super verbo, beneficium. quārit, de quo beneficio text. intelligatur, & soluit. ¶ In fi. glo. duō habes ex gl. primo, q̄ in beneficio simplici Episcopus dispensat. secundo, q̄ in dignitate, vel personatu etiam sine cura non dispensat. ¶ Circa primum dubitatur, † an in canonicatu a ecclesiæ cathedralis Ep̄s dispenset. Archid. hic tenet q̄ sic. ¶ Io. Mo. q̄ non. motiū Io. Mo. est, quia cura accedit præbendæ ecclesiæ cathedralis, non autē econuerso. de præben. extirpandæ. s. qui verò. ergo apparet, q̄ dignior est canonicatus, q̄ cura. sed hoc prohibet in cura: fortius ergo censet prohibitiū in canonicatu. ad idē alle. j. de præben. quib. vbi patet, q̄ appellatione ecclesiā ciuitatis, & diocesis nō cōprehenditur cathedralis. Archid. mouetur, q̄ quia non reperitur expresse prohibitiū Ep̄is, quin dispensent: ergo poterunt dispēare. alle. etiam no. per Inno. s. eo. veniens, & per Host. in summa huius tit. ad fin. vtr. circa hoc. Et responder ad c. quamuis. j. de præben. q̄ ibi loquitur in casu diuerso, non aduerso: quasi velit dicere, q̄ ibi loquitur in impetrationibus beneficiorū, quæ tanq̄ ambitiosæ sunt restringendæ. Et hanc partem vtr̄ hic tenere Io. An. respondens ad s. qui verò. allegatū per Io. Mo. negans, q̄ ille s. loquatur de ecclesiā cathedrali tantum: sed dicit de ecclesiā maiori. Et istud verbum, maiori, potest intelligi dupliciter. primo modo, vt dicatur respectu eius, quod sibi annectitur: quia principale censetur maius accessorio. vel secundo modo dicatur maior respectu eius loci, in quo est ecclesiā, quæ maior, & matrix est, licet non sit cathedralis, vt patet in cle. j. de iu. & cle. quib. s. si verò. de fo. cōpe. & in cle. j. de sen. exc. & sic necessario nō probatur de canonicatu ecclesiæ cathedralis fm Io. An. ¶ No. ¶ T q̄ ecclesiā cathedralis pōt annecti canonicatu ecclesiæ collegiatæ. Do. de Ro. in conclus. 729. fm meam quotam tenent opi. Io. Mo. & assignant rationem: quia pp̄ præminentiam, & maioriatē, quā habet canonici ecclesiæ cathedralis sup̄ alios clericos ciuitatis, & diocesis, cū ipsi sint partes corporis ecclesiæ, & Ep̄i. de testamentis, requisisti. est. n. Ep̄s caput, & ipsi sunt membra. de his, quæ fiunt à prala. nouit. & c. quanto. vtr̄ Ep̄o concessum, vt cū talibus dispenset fm eos. Old. in consi. 230. tenet opi. Archid. & assignat rationē vnam, q̄ facit ad istā partem. nā video, q̄ in materia ambitiosa, & restringibili dispositio concessa ita, vt cōplectatur totam prouinciā, includit etiā ecclesiā cathedralē, & metropolitanā, vt j. de præben. quib. s. si. ergo multo fortius debet procedere in dispensatione magis ampla: sed gratia dispensationis super defectu natalium est hūmōi, ergo & c. nam talis dispensatio reddit aliquē habilē non solum in vna ciuitate, & in vna prouincia, sed in toto mundo. ff. de postula. l. pe. xj. q. iij. si quis à proprio. ergo cū sit cōcessa Ep̄o potestas dispēandi, & ista potestas habilet talē ad beneficia vbique sita: patet, q̄ debet includere ecclesiā cathedralē. Io. An. in addi. Spec. de fil. presbyt. ponit istam rationem Old. & per distin. inducit ad concordiam opiniones, dicens q̄ q̄q; dispensatio talium est arcta, & arida, vt cum dispensatur in ordinibus, & q̄ habere possit beneficium ecclesiasticum: & tunc possit procedere dictum Io. Mo. hic positum, vt per illud non possit obtineri canonicatus ecclesiæ cathedralis. Quadam est dispensatio ampla, vt q̄ possit promoueri ad ordines, & beneficia, etiam si curā obtinent animarū: & tunc cum talis sit habilitas ad curā animarū, quæ est ars artium. de æta. & qualit. c. cum sit. absurdum esset dicere, q̄ canoniam ecclesiæ cathedralis non possit obtinere: & ita procedat opi. Archid. hic, fm cum ibi si bene cōsideretur. Io. An. decidit solum dubium de forma dispensationis, an extendatur ad ecclesiā cathedralē, vel non. & puto, q̄ sua distinctio procedat. Sed nos dubitamus an Episcopus etiam si velit, possit dispensare in canonicatu ecclesiæ cathedralis. & puto opin. Archid. verā, videlicet, q̄ possit. Et vltra rationes aliorum, dico q̄ iste tex. hoc probat: nam permittit dispensare in beneficio, cui non imminet cura animarū. Sed canonicatus ecclesiæ cathedralis non habet curā animarū ex sua propria institutione, vt probatur j. de præben. super eo. ergo venit sub regula hic posita. Item facit ratio, quā posui super gl. ij. s. eo: cū ista potestas latē sit interpretanda, ex quo eius effectus deriuatur in tertium, & sit interpretatio cōtra concedentem. ¶ Ex premisis infertur, quid si dispēatur cum aliquo tali, vt possit institui in ecclesiā cathedrali: an possit institui in metropolitana. & dicit Io. An. hic Io. Mo. tenuisse, q̄ non. in c. quamuis. j. j. de præben. motus per dictum ca. quamuis. fm eum. Io. An. ¶ Venio ad fin: † an in dignitate sine cura dispenset Ep̄s cum tali. & gl. tenet, q̄ nō. sed si esset beneficium

non cadens in nomen dignitatis, vel personatus, sed aliās esset prelatus, vel rectoria, an Ep̄s dispenset. Quidam tenent, q̄ non per potestatem huius iuris sibi concessam, vel per literas apostolicas hoc habentes. alleg. c. fi. s. de præben. Contrarium tenet Vin. s. eo. c. fi. dicens hanc esse heresim in iure, cū præbendæ, & etiam maiora beneficia in materia proposita includantur nomine beneficii. s. de ver. signi. tua. Cum igitur legislator solum sibi reseruauit dignitates, personatus, & beneficia curata. s. c. fi. rectoriæ non intelliguntur incluse. ad hoc allegat Archid. hic. 27. q. ij. lex diuina. iuxta finem. 96. dist. vbi nam. 23. q. j. iam nunc. de sent. excō. cū illorum. s. j. & c. nuper. & quod no. Inn. s. eo. veniens. in j. gl. & facit s. eo. presentium. & c. proposuit. ¶ Nec obstat. c. fi. s. de præben. quia loquitur in interpretatione, quæ tanquam ambitiosa est restringenda. j. de præben. quib. sed non sic in casu isto. Sed dicit Io. An. q̄ quicquid dicat Archid. ista est materia restringibilis, vt hic, & j. ca. proximo. Item c. j. s. eo. expresse prohibet prelaciones talibus etiam à iure per professionem priuilegiatis. Sed tenētes contrariū possunt respondere, q̄ iura prohibentia dispensationem, ita non exprimunt. Io. An. & sic vtr̄ esse de mente Io. An. q̄ in talibus Ep̄s possit dispensare. Et hanc partem tenet hic Do. Io. de Imo. quia iste tex. loquitur in concessione facta Episcopo, vt dispēare possit, quæ latē est interpretanda. Tria loquuntur in dispensatione alicui cōcessa, quæ strictē interpretatur, & ista vtr̄ intentio Archid. fm eum. ¶ Gl. super ver. tale. quærit de quo beneficio, siue cura prohibeat iste tex. Gl. exemplificat tripliciter: dic, vt in ea. ¶ In gl. ibi, loqui voluit. hec litera op. q̄ non possit Ep̄s dispensare b in paterno beneficio. tenet etiā Lap. co. tit. c. pe. & Guil. in Spec. s. præalle. in fi. & Io. Mo. hic. & licet Host. teneat, q̄ possit, vt dicit gl. tñ fatetur, q̄ curia tenet contrariū fm Io. An. Archid. 56. dist. super gl. summē tenet opi. Host. videlicet, q̄ Ep̄s possit. opin. gl. vtr̄ verior, quia quantum ad prohibitionē successionis in beneficio paterno equiparantur filij legitimi, & illegitimi sacerdotum, vt patet s. eo. tit. ad extirpandas. & ratio est ne detur successio in beneficiis: cum igitur expresse sit prohibitum filios sacerdotum nō administrare in ecclesiā paternam sine dispensatione Papæ. s. eo. c. pen. & appellatione filiorum sacerdotum in ista materia cōprehenduntur legitimi, & illegitimi, vt d. ca. ad extirpandas. patet, q̄ de vtroq; erit intelligendum. d. c. pe. ¶ In ea. gl. ibi, super eo. Archid. tenet contrarium per illud c. sed dicit Io. An. q̄ illud c. potest induci diuersimodē: nam Archid. respicit casum illius c. gl. ista respicit vtr̄. & sic fm aliquorū interpretationē curā animarū habentium fm eum. Lap. Abb. tenet opi. Archid. quia talis non dī habere curam, vt probat ille text. Nam, vt ibi patet, potest quis habere dignitatem, & præbendā, cui est annexa parochialis ecclesiā: & tñ non posset habere simul dignitatē, & curatā ecclesiā. s. de præben. de multa. licet posset habere dignitatem per præbendam: ita dicemus in simili ab identitate rationis, cū quis possit habere dignitatem, & præbendam ex dispensatione Ep̄i, vt hic, ita poterit habere præbendam, cui annexa est ecclesiā curata: & hoc ideo est, quia illud, qd̄ alteri vnū, sumit naturā eius, cui annectitur. de sta. mo. recolentes. & nō ne sede vacan. c. j. & quia accessorium quod est ecclesiā curata sequitur naturā principalis, quod est præbenda, cui vnitur, vt j. de offi. dele. si super gratia. & de re iu. accessorium. nam natura præbendæ, vel beneficii, cui sit annexio curatæ ecclesiæ, nō mutatur ex tali annexione: & ita procedat dictum Archid. Si verò inuicē vnirent, quia tunc quodlibet retinet naturā suam: tūc Ep̄s non posset dispensare. & ita procedat glo. hic fm Lap. Io. de Fan. dicit, q̄ sibi placet dictū Archid. p̄ dictū Archid. & p̄ d. c. super eo. iuncto, quod ibi no. in vlti. gl. Sed dicit, q̄ dubiū huius puncti stat in eo, quod ibi no. in gl. ij. videlicet quis habeat curā animarū, an habens beneficium, cui est annexa ecclesiā curata, an Vicarius, qui in illa ponitur: quia si teneremus, q̄ haberet ille, cui est annexa ecclesiā, sequeretur, q̄ Ep̄s nō posset dispensare, cū nō dispenset cū tali in cura, vt patet fm eum. Sed posset rñderi, q̄ tex. hic probet de habente beneficium, cui imminet cura animarū, & ad quod ipse intulatur. Sed qñ beneficium est connexum, quis non intulatur in annexo, sed in principali, vt not. gl. s. eo. li. de rescri. si eo tēpore. & ideo non exercet curā animarū respectu sui tituli principaliter, sed respectu annexi: consequitur. n. qñq; quis ex facto alterius, qd̄ ex proprio consequi non posset. j. de concess. præb. auctoritate Martini. ¶ In ead. gl. ibi, statuto. intellige gl. quando statutum principaliter,

ADDITIONES.

- a ¶ Quod sic. Adde Cald. consi. j. hoc eo. tit. Ber.
- b ¶ Episcopus dispensare. In quibus casibus Episcopus potest dispensare, & in quibus non, vide per c. dilectus j. de temp. ordi. & q̄ Episcopus non possit dispensare super beneficio paterno, tenet gl. in ead. abolen. d. de fil. presbyt. cum verò illegitimis possunt dispensare super simplici beneficio, vt ibidem.

cipaliter, & directe requireret sacrum ordinem: secus si non principaliter, sed consecutiuè, ut puta, quia disponderet, & quoniam esset necessitas ecclesiæ, aliqui appellatur promoueri ad sacros ordines. s. de ara. & quali. q. ris. fm Io. Mo. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, requirit. idem Arch. qui allegat. ff. de lega. j. sed & si res, & j. de præben. ei cui. Et idem Io. Mo. Lap. Abb. super hoc concludit, quod aut beneficiū requirēs sacrum ordinē, illum requirit tpe, quo recipitur vel confertur beneficiū, & tunc non posset Ep̄s dispē fare: aut nō requirit tpe collationis, sed quia teneatur promoueri, postq̄ obtinuit illud beneficiū: & tunc poterit Ep̄s dispē fare cum tali, ut obtineat beneficium: ordinem verò recipiat, vel abstinere à receptione ipsius per dispensationem illius, & dispensare possit, aliās si absque iusta causa in proximis statutis tpebus non receperit ordinē prædictū, ab ipso beneficio remouebitur. facit. s. cod. li. de ele. cōmissa. j. & ij. rñ. & quod ibi no. & j. de reg. iur. imputari. in quæstione. sed dicit Do. Ioā. de Imo. q̄ dicitur Lap. facit, quod no. j. de præbē. si pro clericis. vbi vñ requiri, q̄ persona aliās sit habilis sine dispensatione, licet beneficiū nō requirat à principio sacrum ordinē: unde istud dictū Lap. non vñ esse sine scrupulo, propter quod dicit cogitandū. Et forē dictū Lapi non vñ verū: quia oportet, q̄ ille, q̄ promouetur ad beneficium, sit habilis tpe promotionis, saltē habito respectu personæ ad illa, quæ sibi incumbunt super gubernatione beneficii, ut patet s. de elec. dudum. j. cum ibi not. Cū igitur iste non sit habilis tpe promotionis quoad habitū: licet postea superueniat dispensatio: non validabit promotio per ibi no. pōt etiam vltra exēpla hic posita per gl. exemplifica ri per gl. s. posita, vel p. no. s. eo. ti. ad abolendā. in gl. fi. Io. An. ¶ Sed pone, q̄ in ecclesiā est statutum iuratum, & per apostoli cā sedē confirmatū, quo cauet, q̄ non admittatur illegitimus in ecclesiā, an Ep̄s possit dispensare. Sol. Io. Mo. alle. ad partē affirmatiuā, q̄ vbi plures prohibitiones procedūt ab eodē fonte, sublato principali, & alia tolli vidētur. arg. C. de duo. re. l. fi. facit, quod not. gl. de p̄san. & affi. non debet. de impedimento publicæ honestatis iustitiæ. C. de nup. si libertum. ff. de re. iu. principale. & s. de fi. instr. inter dilectos. ex quo ergo Ep̄s hoc casu per dispensationē laxare potest ius cōe, illo sublato statu tū, & alia videntur esse sublata: & per hoc tollitur p̄riū, q̄ pos set induci de c. j. prox. & s. de sen. excō. cū p. causa. vbi patet, q̄ sublata vna causa remanet alia: quia loquitur in prohibitio ne causarum, quarū vna non dependet ab altera. Et ex his patet, q̄ iste non debet dici inhabilis pluribus vijs, ex quo omnia ab eadem radice proueniunt. propter quod tollitur p̄riū, q̄ fieri posset de c. j. s. de consti. co. li. vbi non tollunt statuta p̄ legem cōem: quia ibi loquitur in statutis, quæ sunt præter, vel p̄ ius cōe: sed hic loquitur in his, quæ sunt fm ius cōe, quæ firma re vñ fm ius cōe. In p̄riū alle. q̄ licet per istud ius possit Ep̄s infringere ius cōe, quod inhabilitat tales: non tñ potest tollere statutum, vel consuetudinē ecclesiæ. s. de consue. cū consue tudinis. Sed dicit Io. Mo. q̄ hoc est p̄ iura prius alleg. arg. C. de condi. l. j. Nec ob. c. cum consuetudinis. quia loquitur, q̄ cōsuetudo, vel statutū non sunt fm ius: sed hic loquitur, q̄ sunt cōsona iuri cōi: ergo secus. Finaliter concludit, q̄ Ep̄s nō pos sit: quia ex quo tale statutum est cōfirmatum, vel iuratum: ta lia vincula faciunt mutare naturā subiecti, super quo emanāt, & censentur alia, ut patet de iure iu. debitores, & c. cum cōtin gat. de transac. c. j. & ij. de cōfir. vti. vel inuti. c. j. & ij. ¶ Et ex his infertur, an impetrans à Papa in tali ecclesiā, cū quo dispensa tur, q̄ licet sit filius sacerdotis, possit cōsequi beneficiū etiam in ecclesiā cathedrali: obstat sibi tale statutū, vel consuetudo: quia rationes allegatæ s. possent induci ad hoc, & maximē, q̄ ex quo statutū est conforme iuri cōi, nō præsumit ignorantia in Papa. arg. c. j. s. de consti. co. lib. & sic vñ velle tollere tale sta tutū. Finaliter p̄cludit, q̄ si in literis Papæ apponunt clausule speciales, q̄ tollant obstantia, tūc planum. Si autem apponunt clausulæ gnales, tunc nō sufficeret: quia licet Papa tollat statu tū, non tñ tollit iurē, vel p̄firmationem statuti, q̄ præcesserūt impetrationē. s. de rescr. p̄stitutis. nam clausulæ non obstan tiū cōes, & gnales posite in literis Papæ non iustificat perso nā impetrantē, sed formā tantum literarū impetratarū. & ita dicit Papā pronūciassē. Io. An. ¶ No. hic, quid operetur clau sula gñalis, non obstante, a apposita in literis apostolicis. Et p hoc alle. Lap. j. de præben. ei cui. super j. gl. & hoc dicit esse ve rū Lap. q̄n Papa scriberet ad petitionē alterius: secus si scriberet proprio motu: maximē saltem cū gñali clausula, non ob stante, quia tunc talis clausula iustificat formam literarum, & etiam personam impetrantē: sed non sic est, q̄n absq; dicta cla scribat etiā motu proprio. & est ratio diuersitatis: quia q̄n scri bit ad petitionē alterius, tunc hñ respectus ad impetrantem, & ipsius ambitionē, & ad finem, ad quē ponitur clausula, nō ob stante, eam restringendo, non ampliando, ut in c. si motu pro prio. & c. seq. j. de præben. sed q̄n scribitur motu proprio, tunc

non hñ respectus ad prædicta, sed ad conferentem, seu scriben tem, qui non arēatur legibus. & ideo sufficit qualitercunque sciatur eius intentio, quæ satis patet, q̄n motu proprio scribit per gñalem clausulam, non obstante & c. facit s. co. li. de cōsti. c. j. & de rescr. c. quis. & c. si propter tua debita. & quæ ibi scri pti fm Lap. Do. Io. de Imo. nō placet dictū Lap. q̄ gñalis clau sula, non obstante, tollat in gratia proprio motu propter facta obstacula, sicut tolleretur clausula specialis inserta in alijs lite ris, quia motus proprius non ampliat gratiam, sed tollit surrep tionē tantū, ut not. in d. c. si motu proprio. & in cle. si Roma nus. de præben. Dic tñ, q̄ dictum Lap. posset saluari per not. per Io. An. in c. ei cui. j. de præben. super glo. j. videlicet, q̄ ista clausula generalis, non obstante statuto & c. tollat inhabilita tes impetrantis, quæ surgunt à statuto ecclesiæ, non autem il las, quæ à iure cōi surgerent. ¶ Super dubio not. an Ep̄s in tali ecclesiā possit beneficiare illegitimū p̄ statutum. dicit distin guendum, q̄ aut tale statutum est confirmatū per Papā, vel iu ratum, & tunc non possit. Sed si esset solū statutum, tūc posset, quia Ep̄s pōt dispensare p̄ proprium statutum. iuxta not. s. de ele. licet canon. & s. de sta. mo. cū ad monasterium. fm eum. ¶ Gl. super ver. maiores. recita per p̄rium, q̄ imō Ep̄s ordinet ad sacros ordines illegitimū sine Papæ dispensatione, s. co. c. j. gl. sol. deinde quarit, an per talē dispensationem quis sit habi litatus ad Episcopatū? & sol. ¶ In ea. gl. ibi. s. circa aliud. idem Archid. sed quid si dispensatur cum illegitimo ad sacerdotiū: an per hoc videatur dispensatū, ut possit obtinere curatū: sol. ista glo. facit, q̄ non. & hoc tenet Archid. quia sublata vna de duabus prohibitionibus, remanet altera. de priuil. pastoralis. & concor. quas ibi allegat gl. fi. Et hoc est verum: quia religio dispensat in ordine, & non in cura, ut s. cod. tit. c. j. & ibi not. & s. co. li. de rescr. quis. super gl. pe. Io. An. pro hoc j. c. prox. vbi exprimit de ordinibus & de beneficio separatē. ¶ No. ex isto dicto, q̄ dispensatio non trahitur ad consecutiuā eius, super quo dispensatur, q̄n dispensatio imprimit effectum validū su per actū, in quo dispensatur, absque eo, q̄ extendatur ad illud consecutiuū. de quo plenē dixi xij. dist. nos cōsuetudinem: nā consecutiuum ordinis sacerdotalis est, q̄ possit habere eccle siā curatam. s. de elec. licet canon. & tñ non extenditur ad illā, ut hic dicit. ¶ In fi. gl. idem tenet Archid. & idem Compo. s. de elec. cum in cunctis. & Guil. in Spec. tit. ij. s. fi. vers. quid si di spensatum. & de his quæstionibus ad materiam, vide ibi, & in ver. præcedentibus, & sequentibus. Io. And. ¶ Gl. super verbo, sedis. in prim. quarit, quid de delegato, & solu. Deinde quarit, quare Episcopus dispensat in crimine & non in defectu, & as signat duas rationes. ¶ In fi. glo. & fuerunt rationes Gof. supra cod. c. fin. & in summa. co. tit. ver. penul. Io. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Generalis, non obstante. Adde Alex. consi. ij. j. lib. & in multis alijs consilijs, ut apparet ex tabula Ro. consi. 319. & 336. & 393. Franc. de Arret. consi. 15.
- b ¶ Consecutiuā. Adde Oldr. consi. 215. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Rescriptum impetratum super dispensatione debet stricte interpretari tāquam ambiciosum. Et quod dicatur rescriptum exorbitans.
- 2 Dispensatio odiosa, & exorbitans non includit nisi primum actuum subsequenter dispensationem.
- 3 Dispensatio si fiat cum illo, qui est ineligibilis, an possit postea eligi, vel debeat postulari.
- 4 Episcopus si facit statutū, per qd legitimat filios illegitimos ad minores, & ad beneficia simplicia: an imprimatur illegitimitas, vel dispensatio.

Ille verò. ¶ No. primo, q̄ rescriptū impetra tū super dispensatione, debet stricte interpretari: tanq̄ ambiciosum. ad hoc j. de p̄ben. quis. ¶ No. q̄ rescriptū dī exorbitans à iure, q̄n cōti net dispensationē super illegitimitate. ¶ No. arg. q̄ dispensa tio odiosa, & exorbitans nō includit nisi primū actū b subse quentē dispensationē, & illo adimpleto consumit dispensatio. ad hoc j. de p̄ben. non pōt. qd no. quia facit, q̄ si dat saluus cō ductus, ut quis possit venire ad ciuitatē non obstatē banno, q̄ talis saluus cōductus non extendat nisi ad vnā vicem tñ, sed istud declarabitur cū gl. fi. ¶ Quæro, quid si dispensatur cum illo, qui est ineligibilis. An postea possit eligi, vel debeat po stulari? Sol. quidam, ut refert Inn. in c. licet. de transla. præla. & Archid. hic, q̄ est postulandus, non eligendus: quia talis di pensatio est restringenda, ut hic patet. & facit dictum c. licet. alij distinguunt, q̄ aut post dispensationem remanet etiam im pedimentū, propter quod eligi non potest: putā, quia fuit pro motus ad episcopatum virtute dispensationis: & tunc talis eli gi non

ADDITIONES.

- a ¶ Interpretari. Qñ rescriptum beneficiale stricte interpretetur, vide Do. Felin. in c. causam. s. col. de rescr. vers. tertia declaratio.
- b ¶ Primum actum. Adde Do. de Rota dec. suis in nouis, hoc eod. tit. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

gi non potest, sed postulari debet. *de postu. praela. c. si. aut impedimentum per dispensationem tollitur, sicut esset, qd dispensaretur cum illegitimo: & tunc debet eligi, arg. s. de elect. cum Vinton. sed dicit Inn. qd licet legitimetur illegitimus, nihilominus remanet illegitimus. C. de generali abol. l. fin. Sed dicit Archid. post Host. qd verba indulgentiae sunt considerata, & fm illa iudicandū. s. de priuile. porro. & facit qd not. j. c. proxi. in prin. Vltimate tñ dicit Inn. qd magis tollitur impedimentum odiosum, vt nataliū, irregularitatis, vel simile, qd fauorabile, vt episcopale. fauor. n. non est delendus, sed odium. j. de reg. iur. odia. dat simile exemplum in pacto, quod tollit ipso iure actionem ex delicto prouenientem, vt odiosam. sed nō prouenientem ex contractu, vt fauorabile, licet illam eligat. ff. de pact. iur. gentium. s. quinimo. & l. vnus. s. sed si pactum. l. si tibi decem. s. quādam. ff. de solu. l. Stichū. s. naturalis. fm Host. in d. decre. licet à Io. An. Conclude fm Do. meū Anto. de Bu. in d. c. licet. qd aut propter dispensationem nō tollitur vitium ex toto: vt qñ dispensatur, vt possit promoueri ad episcopatū, illo promotō non poterit postea eligi, vt d. c. licet. Aut vitium tollitur ex toto: & tunc potest eligi, vt dist. c. cum Vinton. aut est dubium an verba tollant, vel non ex toto: & tunc aut illud, super quo dispensatio requiritur, est odiosum, & tunc tollitur: quia odium facilius tollitur, vt in regula, odia j. de reg. iur. aut non est odiosum, sed fauorabile, sicut est vinculu matrimonij spiritualis, quod impedit transitū ad aliam ecclesiam: & tunc requiritur postulatio, vt d. c. licet, fm eum. ¶ Sed quid de dispensationibus factis ante istam constitutionem, an includantur sub dispensatione huius tex. sol. Io. Mo. & Arch. tenent, qd sic: quia cum istud non sit induciū noui iuris, sed declaratiū iuris antiqui, trahitur etiam ad praeiterita. Io. An. ad hoc de vsur. cum tu. Sed pone, qd iste fuerit adeptus duo beneficia, & retinet vtrūque: an sit priuatus vtroque? sol. Io. Mo. & hic, & in additione arguit, qd sic per c. de multa. s. de praben. & de renun. c. ij. ipse tenet contrarium, & dicit ipsum compellendum, vt alterum eligat. s. de praben. referente. de eta. & quācam te. j. de praben. cum sint singula. & s. co. li. de rescri. gratia. & si nō eligat, tanquā iuris contemptor, priuabitur vtroque. ad hoc d. c. eam te. de elec. cum in cunctis. s. cum autem. & j. de prab. si tibi. facit ad hoc not. j. super vltima gl. Nec ob. iura. s. in contrarium allegata: quia loquuntur, qñ ipse incurret priuationē primi beneficii ex facto iuris, vel hominis; sed in casu isto hoc nō reperitur expressum. Io. An. Lap. Abb. hic distinguit, qd aut ista duo beneficia fuerunt isti simul collata, & ab eo acceptata: & tunc siue sint curata, siue sine cura, perdit vtrūque. & ratio est, quia conferens conferre, nec acceptas sic acceptare potuit, iuxta not. per Io. An. post Host. s. de cleri. non resi. quia nonnulli. in vlti. q. & de diyor. gaudemus. s. quia verò, in gl. patet ergo, qd aut non fuerunt collata simul: tunc si ambo sunt curata, perdit vtrūq; primo per c. de multa. s. de praben. & c. eum qui. primo responso. j. co. tit. fm perdit per istud c. si verò sunt nō curata: tunc praecise cogitur dimittere secundum, quod iniuste adeptus est. Et si ipsum retinere contenderit, priuatur etiam primo, & sic amittit habitū, & ambitū. s. de transla. praela. quanto, & d. c. ij. de renun. eo. li. Posset tamen non improbabiler dici, qd iste vltimo casu recipiendo secundum beneficium renunciet primo fm illa, quae notantur 81, dist. si quis sacerdotum, & per Io. An. post Inn. & Host. de ele. non resi. c. si. & per Arch. s. co. lib. de rescri. gratia. nec propterea habebit fm, sed carebit vtroque fm Lap. ¶ Gl. super verbo, sedē. querit, an id, quod hic dicitur de Papa, procedat in Episcopo? solu. qd sic. ¶ Gl. super verbo, defectu. querit, an talis repellatur ab honoribus secularibus. Solu. qd non, ¶ Gl. fin. alleg. concor. ad tex. ¶ In fi. per illam decre. dicit hic, Archid. qd etiam si dimisso primo beneficio recipit fm, id retinere non poterit, quasi in primo gratia sit sortita effectū suū. & sic dicit Bonifacium Papam sententiasse. Sed dicit Io. An. qd istud est valde durum. & vide, quod no. in d. c. non potest. vbi habetur, quod hic posuit Mo. in additione tenendo contrarium. Et ibi respondetur ad iura contraria. & ad istum text. respondetur, qd si intelligitur, dum dicit nisi vnicum, etiam successiue: tunc faceret pro Archid. Si verò intelligatur, vt velit prohibere pluralitatem simul, prout fuit sententiatum: tunc non faceret pro eo fm Io. An. sed videtur, qd iste secundus intellectus non bene consonet literae, sicut alius: quia tex. loquitur, qñ esset facta dispensatio etiam super beneficio curato. Sed superflue tex. exprimeret in ea parte, in qua intelligitur de curato, qd non posset nisi vnicum beneficium obtinere, intelligendo de volente simul retinere: quia in curatis est prohibitū etiam legitimis, de praben. de multa. ergo non erat necesse de curato facere mentionem, qd non possit simul retinere eodem tempore, cū istud esset decisum per alia iura. Vt igitur iste tex. decidat casum dubium, intelligatur, qd non possit nisi vnicum*

etiam successiue retinere virtute istius gratiae. Et tunc cōcordat ratio hic assignata per Papam: quia ista gratia est exorbitans, ideo restringenda, vt etiam successiue non possint retinere. Lap. Abb. distinguit, qd aut Papa legitimat illegitimum, aut secum dispēsat: primo casu poterit aliud beneficium post primū habere. & est ratio: quia in primo casu vertitur fauor, ideo ampliandus, de donat. cum dilectus. in secundo vertitur odium, & ideo restringendum, vt hic, & j. de reg. iur. odia. Et facit quod not. Io. An. in c. per venerabile. super gl. j. j. qui si. sint legi. & j. ca. proxi. in prin. Sed posset etiam distinguī, qñ Papa dispensat, qd aut dispensatur cū illegitimo generaliter, vt promoueri possit ad ecclesiasticum beneficium, aut specialiter. Si gñaliter, aut consequitur beneficium cum effectū, aut non. primo casu non poterit habere aliud beneficium nisi primo dimisso: ratio, quia gratia est sortita suum effectum per adptionē primi beneficii, prout dicit Archid. j. q. j. si quis pseudo. in tex. & gl. fin. & xij. dist. nos consuetudinem. & 33. q. ij. c. si. & glo. j. 35. q. ij. sicut autē. in gl. fi. & isto modo intelligat dictū Archid. Secundo casu aut fuit in culpa, vt quia primū beneficium scienter recepit iniuste, vel si iuste, tñ sponte voluit ipsum non consequi, sed amittere: & tunc idem quod s. dixi, quia secundum habere non poterit. ad hoc j. de praben. eum cui. & de reg. iur. damnum. aut non fuit in culpa: & tunc poterit aliud obtinere. Et ratio est: quia dispensatio debet intelligi cum effectū. de pē. dist. j. s. hēc autē verba. s. de cleri. non resi. c. relatū. de verbo. signifi. in his. & facit quod no. Io. An. de offi. deleg. in literis. & s. co. li. de rescri. cū in multis. in gl. fin. & ita intelligatur dic. Io. An. hic. Si autē specialiter, & tunc non potest aliud obtinere, cum super illo non fuerit dispensatum: & ideo ad illud dispensatio trahi non potest. s. de offi. dele. cum olim Abbas. & s. co. tit. de rescri. susceptum. & j. de praben. quamuis. j. & c. cui de non sacerdotali. Si tñ cum tali dispēsatū esset super primo beneficio vacaturo, tunc si illud alteri deberetur, dispēsatū taliter habebit aliud beneficium, quod primō vacabit nulli alij debitum, & erit sibi primum. j. de praben. cum in ecclesia. cum si. & ita vñ intelligendum istud c. fm Lap. Do. de Ro. conclusionē 742. fm meam quotam, tenent opinionē Arch. & illam dicunt curiam obseruare: & ideo propter dubietatem Doctorum, ex quo stylus curiae approbat alteram, illa seruanda est. de consti. ex literis. de cri. fal. qñ graui. licet fateantur, qd opi. Io. An. sit æquior, & benignior fm eos. Pau. hic tenet, qd si dispensatio fuit super certo beneficio facta, procedat dictum Archid. si verò dispensatio fuerit facta, super incerto beneficio, abusuū esset dicere, personam esse legitimam ad omne simile beneficium non posse obtinere simile beneficium illi. facit. l. si donatē. ij. rñ. ff. de do. inter vir. & vxor. & quod not. 36. q. ij. si autem. nec obst. c. non potest. j. de praben. quia ibi beneficium primum tñ erat debitū: & ideo gratia non extenditur ad responsum Pau. Satis vñ distinctio Lap. consona iuri. ¶ Sed quid, si Episcopus faciat statutum, per quod legitimat filios illegitimos ad minores, & ad beneficia simplicia, an imprimatur legitimatio, vel dispensatio? Solu. Feder. de Sen. in consti. 278. tenet, qd non. Nam de natura constitutionis est, qd trahatur ad futura. de consti. c. ij. & fi. sed ista constitutio induceret homines ad peccandum, & sic esset contra salutem animarū: ergo nō vñ valere assumptum probatur, quia causa inhabilitationis filiorum illegitimorū est, vt seruetur fides matrimonij, & auferatur materia fornicandi. 15. q. vlti. cum multa. de eo, qui duxit in matri. quam pol. per adul. c. cū haberet. Sed ista constitutio videndo homines, qd sui filij non erunt inhabiles, inducit eos ad adulterandum, vel fornicandum: ergo non debet valere. hęc cōsequentia probatur. 4. dist. erit autem lex. & pro hoc facit tex. de consue. ex parte. vbi non valet consuetudo, per quam quis inducitur ad peccandum: & licitū est arguere de consuetudi. ad statutum, qñ ratio concludit ad vtrūque, vnde ista à iure æquiparantur. 44. dist. sit rector. nec obst. iste tex. vbi Episcopus potest dispensare: quia dispensatio respicit praeiterita, & iā deducta in esse. de iudi. at si clerici. de cōsan. & affi. qd dilectio. Sed cōstitutio respicit futura, vt dictum est s. Item incaute dispensationes, & veniæ facilitas reprobat, & reprehenduntur: quia per eas praestatur incentiuum delinquēdi. 50. dist. c. j. de vi. & ho. cleri. vt clericorum. cum simili. ergo talis constitutio inducens tam vagam, & incautā dispensationem non debet valere fm eum. & pro eius decisione facit, qd dispensatio non est concedenda sine aliquali causae cognitione saltem summarie circa qualitates personae, cum qua fit dispensatio, vt not. Inn. in c. ex tenore. de temp. ord. vltra medium magnae gl. & eod. tit. dilectus. in additione. de si. presbyt. in i. gl.

A D D I T I O.

¶ Statutum. Adde videndum originaliter Fed. consti. 275. Bern. vide iura episcopalia plenē per Abba. in c. conuenerunt, de offi. ordi.

in j. gl. in c. veniens. Sed si per constitutionē omnibus indifferenter conceditur dispensatio, omittitur dicta cognitio, quæ à iure requiritur: & sic talis constitutio esset contraria, & per cōsequens non valeret, vt in cle. ne Romani. de elect.

S V M M A R I V M.

- 1 Dispensatus, q̄ possit ad omnes ordines promoueri, videtur habilitatus ad sacros, non tamen ad beneficia, nisi de illis exprimatur in dispensatione.
- 2 Plura, dictio, refertur ultra duo, quando exprimitur in materia, quæ de se duo includebat.
- 3 Habilitatus vt possit recipere aliqua, quæ sunt contra ius, non videtur habilitatus, vt illa possit retinere, nisi illud exprimatur in concessione.
- 4 Surreptio vitiat gratiam dispensatiuam ipso iure. Et literas. num. 9.
- 5 Dispensatus ad curam animarum an possit obtinere dignitatem?
- 6 Homicida cum quo est dispensatum, q̄ possit promoueri ad sacros ordines, & beneficium obtinere: si postea impetrat super pluralitate non facta mentione primæ gratiæ, an valeat?
- 7 Dispensatus super illegitimitate ad beneficia, si postea impetrat beneficiū tacendo de dispensatione, an valeat impetratio?
- 8 Episcopus an possit dispensare cum illegitimo, vt possit plura beneficia simplicia retinere.

Is. ¶ Gl. summat, & decidit casū rationē interserendo ibi, Cum non sit. aliter autem diuidi non potest: quia tota litera pendet. ¶ Not. j. arg. ¶ q̄ dispensatus, vt possit ad omnes ordines promoueri, vt habilitatus ad sacros. ¶ Not. q̄ dispensatus, vt possit ad ordines promoueri non vt habilitatus ad beneficia, nisi de illis exprimatur in dispensatione. ad hoc supra. c. proxi. & quod ibi not. super gl. ¶ Not. q̄ dictio, plura, refertur ultra duo, q̄n exprimitur in materia, quæ de se duo includebat. vide j. in regula pluralis. de reg. iur. ¶ Not. q̄ habilitatus, vt possit recipere aliqua, quæ sunt contra ius, non vt habilitatus, vt illa simul possit retinere, nisi illud exprimatur in concessione. ad hoc j. de offi. ordinarij. §. fin. ¶ Not. q̄ taciturnitas alicuius qualitatis, quæ expressa verisimiliter Papa gratiam non concessisset, inducit surreptionem in dispensationibus. ad hoc de elect. dudum. ij. ¶ Not. q̄ surreptio vitiat gratiam dispensatiuam ipso iure, ad hoc de consan. & affi. q̄ dilectio. ¶ No. q̄ vbi dispensatio additur dispensationi, secunda dispensatio est surreptitia, si de prima mentionem nō facit. quod declarabitur j. & vide Io. An. in addi. Spec. super rubrica de cle. nō resi. ¶ Opp. q̄ iste impetrans non teneatur facere mentionem de suo defectu in secunda dispensatione: quia per primam erat tale vitium sublatum: aliās sequeretur, q̄ quis esset illegitimus quo ad vnum, & illegitimus quo ad aliud, contra id, quod not. gl. de clan. despon. cum inhibito. sol. aut cum illegitimo est dispensatum, vt non obstante defectu possit beneficia obtinere: & tunc requiritur mentio in alia dispensatione. & ita loquitur text. hic, vt patet in prin. aut est legitimatus, & maxime illo casu, quo sola constitutio canonica faciebat illum illegitimum: & tunc non requiritur mentio in alia impetratione: quia isto secundo casu vitium est remotum ex toto: quod non est in primo casu. super quo vide no. §. qui fil. sint legit. per venerabile. super gl. ij. sic dī in simili in liberto, qui si impetrat ius annulorū aureorū non est in totum ingenuus: sed si natalibus restituatur, tunc in totum censetur ingenuus. ff. de iure annu. aure. l. pen. & fin. & ff. de nata. rest. l. interdum. in fi. & l. fi. in fi. Io. And. ¶ Q̄ uero, an per dispensationem factam ad curam animarum possit iste obtinere dignitatem? Sol. dic, q̄ non. Ad hoc §. eo. c. fi. vbi ista tria ponuntur in hac prohibitione, vt diuersa: ergo vno cōcessio non veniunt reliqua. ad hoc quod no. xij. dist. nos consuetudinem. & tex. hic, qui pro hoc optimē facit fm Arch. Io. And. & pro hoc facit: quia in dispensationibus non procedit argumentum à maiori ad minus vt not. Io. An. in c. postulasti. §. de rescript. & sic multo minus procedit argumentum à simili fm Do. Per. de Anch. ¶ Q̄ uero, an per istam dispensationem possit in rex. possit quis consequi ultra duo beneficia? Sol. Archid. dicit, q̄ sic: quia iam de duobus expresserat, & sic saltem includebat tria argumenta. ff. de op. leg. l. j. ff. ad Sylla. l. j. §. hoc est scriptum. & j. de offi. deleg. cum plures. in prin. & §. de preben. quia intantum. Si autem diceret plurima, tunc maiorem numerū cōprehenderet de sui natura, q̄ sint duo, vt patet 34. di. christiano. 3. i. q. j. quomodo. in princ. & vide qd' not. j. de preben. quis. in prin. super verbo, beneficijs. Io. An. ¶ Quid si in alio casu impetretur similis dispensatio: puta fuit dispensatū cum homicida, vt non obstante tali delicto possit promoueri ad sacros, & beneficium obtinere: postea impetrat super pluralitate non facta mentione primæ gratiæ: an valeat? Sol. dic, q̄ non, ex quo hic additur secunda dispensatio primæ dispensationi. b facit ratio hic posita, q̄ non est verisimile & c. cōcor. j. de deci. c. ij. §. j. & vide no. post Inn. de præscri. veniēs. in ver. non obstante. Io. And. ¶ Sed quid si dispensatum est super illegitimitate et ad beneficium: postea ille impetrat beneficiū

racendo de dispensatione. an valeat impetratio? Sol. quidā tenebant, q̄ non, per istum tex. Sed dicit Io. An. se audiuisse curiam tenere contrarium: quia q̄n iam est dispensatū super beneficio: impetratio beneficij non est dispensatio addens dispensationem alteri dispensationi, sed est executio eius, super quo iam facta erat dispensatio: ergo secus. Item si dispensatur super crimine, vt non obstante homicidio possit consequi beneficium: nullus diceret impetrationē beneficij vitiosam per taciturnitatem dispensationis, vel criminis: multo ergo minus debet isto casu dici dispensatio vitiosa: quia primo casu laborat proprio vitio, secundo casu alieno. 36. dist. nasci. vnde dignus est venia. C. de naturali. lib. l. legem. & pro hoc facit, qd' est dictū §. c. proximo, q̄ talis dispensatus dī eligibilis: si est eligibilis, ergo & impetrabilis, & prædictis cōcor. quod no. post Io. Mo. j. de reg. iur. in generali. sub. 47. mēbro: expressē loquitur, q̄n gratia additur gratiæ. Nec obst. iste tex. quia loquitur, q̄n gratia additur gratiæ: & tunc etiam debet in secunda facere mentionem de defectu. Io. An. dicit Io. de Fan. q̄ dubiū vī esse circa modum exprimendi: quia est dubium, an iste text. arctet impetrantem ad faciendum mentionē primæ gratiæ, an verò solum de defectu. Sed ipse dicit, q̄ iste tex. non probat, q̄ debeat fieri mentio de prima dispensatione: sed bene probat, q̄ de defectu, quē patitur impetrans, debet facere mentionē: & hoc sonant verba text. tñ dicit, q̄ in contrarium facit: quia frustra tex. hic faceret mentionē de prima dispensatione: vnde dicit, q̄ tex. posset intelligi, q̄ debeat facere mentionem de prima dispensatione. Nec obst. text. qui loquitur de defectu: quia potest rñderi, q̄ intelligatur de illo, prout concernit primam dispensationem: vel illud tollit. & isto modo intelligendo vī hic casus, q̄ de prima dispensatione debet fieri mentio, siue de eius defectu: tñ dicit super hoc cogitandum. Ego credo primum sufficere: quia text. hic non arctat ad faciendum mentionem dispensationis, sed ad primum tantum. Et ad id, quod dicit, q̄ tex. frustra exprimit de dispensatione: respondeo, q̄ illud facit non ad ostendendum, q̄ de dispensatione debeat facere mentionē, sed ad excusationē maioris dubitationis: quia ex quo semel erat dispensatū secum non obstante defectu tali, videbatur talis defectus sublatus: & sic non debet fieri mentio de tali defectu: & sic fecit mentionem ad dubium tollendum. Ex præmissis infert Lap. Abb. q̄ si impetrans faciat mentionē ad dubium tollendum in secunda dispensatione de dicto defectu: non valebit dispensatio, si is, cum quo est dispensatum, promouetur ad beneficium ad quod promoueri non poterat nec per ius commune, nec etiam per statutum maxime iuramento firmatum: nisi de tali statuto fieret mentio in dispensatione, vel promotione: vel nisi esset talis dispensans, vel promouens, q̄ posset tali statuto derogare, iuxta no. §. eo. c. proxi. fm Lap. ¶ Gl. ij. querit primò, quare dicatur hic, de Papa, & sol. Deinde querit, an idem sit, si prima dispensatio concessa ab Episcopo fuit, & sol. q̄ sic. ¶ In fi. gl. Io. de Fan. dicit, q̄ cōtra gl. facit cle. si. de offi. ord. super quo dicit cogitandum. Vnde ista gl. potest intelligi dupliciter, vno modo, q̄n prima dispensatio fuit impetrata ab Episcopo: secunda à Papa: & tunc procederet decisio gl. Secundo modo, q̄n prima, & secunda cōceditur ab Episcopo: & istum intellectum vī sequi Io. And. & Io. de Fan. ¶ Sed penes me est dubium, nunquid Episcopus possit dispensare cum illegitimo, vt possit plura beneficia simplicia retinere. & prima facie putarem, q̄ non, quia rex. §. c. proxi. vbi declaratur opinio antiquorum, dicit, q̄ Episcopus potest dispensare in minoribus, & beneficio simplici: ergo non poterit dispensare in duobus simplicibus: quia singularis locutio permittens in materia prohibitiua, non extendit ad pluralem. de diuor. gaudemus. Ad hoc optimē facit j. de præben. is cui. j. respon. vbi si conceditur alicui, vt possit beneficium alteri conferre: intelligitur de vno, & nō de pluribus beneficijs. Sed in c. precedenti qd' de beneficio in singulari: ergo in pluribus non poterit. ¶ Gl. super verbo, defectu. querit, quare defectus illegitimitatis impediatur ordinem, & beneficiorum promotionem? & assignat triplicem causam. ¶ In fin. gl. ad hoc de purg. c. accedens. Et his tribus causis insurgit quarta: videlicet quia scandalizantur illi, inter quos tales promouentur. Io. An. ¶ Gl. super verbo, omnes, querit, an sit vitale, q̄ istud verbum, omnes, ponatur in dispensatione. Sol. q̄ sic. ¶ In fi. gl. quod hic tractat Archid. vide ibi super vltima gl. Item tractat hic de nato illegitimē, tñ de matrimonio legitimo. vide id, qd' ibi not. super prima gl. Io. An. ibi dicit, q̄ natus de vxore legitima ante

ADDITIONES.

- a Plura. Adde, quomodo verificatur, Roma. consil. 301. Ber.
- b Primæ dispensationi. Adde Do. de Ro. in deci. 260. in antigs. hoc eo. tit. Ber.
- c Dispensare. Adde Abb. in sua repet. in §. qui verò. c. extirpandz. an scilicet Episcopus possit dispensare super pluralitate beneficiorum.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ante sacros ordines ducta, est legitimus. sed cōceptus, & natus postquā pater fuit sacerdos, est illegitimus, quia ut ibi no. post sacerdotium non licuit uti illa, & idē Inn. & Host. de conuer. coniug. dudum. ¶ Gl. super verbo, defectu. recita per cōtrariū in ea formatum: & solue, ut in gl. quæ est clara. ¶ In fi. gl. Item non ob. c. ferrum. quia loquitur de purgatione, quæ fit à Deo, cui nullatet. Sed hic prima dispensatio latebat Papæ, ut dicit hic tex. nec ob. aut. qui. mo. na. effi. sui. §. tribus, & §. adoptio- nis. col. vij. quia ibi loquitur de successione temporalium bo- norum, hic verò loquitur de spiritualibus, quæ sunt digniora. de ma. & obe. solitæ. fm Io. Mo. Io. An. ¶ Gl. super verbo, sede, recita per contrarium, q̄ inferior à Papa possit dispensare in pluralitate beneficiorum curatorū, ut no. Host. de præben. de multa. cuius prius innuit text. gl. tenet contrarium, & rñdet ad opin. Host. ¶ Gl. super verbo, duo, quærit de effectu huius dispensationis, & sol. ¶ Gl. super verbo, curam. quærit, & soluit. ¶ Gl. fi. colligit notabile ex tex. & remittit. ¶ In fi. gl. super isto dubio. Archi. hic dat remissiones, quas ponit Io. An. in d. c. ad audientiam. Sed Io. Mo. quærit de duobus, primo quare surre- ptio vitiat ipso iure literas gratiosas, & non contentiosas. Se- cundo, an aliquo casu surreptio vitiet contentiosas. ad primū

a assignat rationes. a primo, quia literæ iustitiæ æquiparantur cō- tractibus stricti iuris, & literæ de gratia cōtractibus bonæ fidei, & sicut in illis debet esse exuberantia bonæ fidei, ut not. C. de act. & obl. bonam fidem. sic & in literis gratiæ adesse debet om- nis puritas; & sic surreptio dans causam contractui stricti iuris non facit illum ipso iure nullum. secus in bonæ fidei. sic in lite- ris iustitiæ, & gratiæ. arg. ff. de dolo. eleganter, in prin. Item si- cut metus in promissione adhibitus regulariter non facit cō- tractum ipso iure nullum, sed annullat exceptiones. ff. de verb. obl. l. si quis cum aliter. C. de inuti. stip. l. dolum adhibitum. tñ in dote, ubi debet exuberare bona fides, facit promissionē nul- lam ipso iure. ff. q̄ met. cau. si mulier. §. si dos. Item per literas iustitiæ committens nihil dat nisi Iudicem: & Iudex non dat, sed tantum declarat. ff. de rei vend. ex diuerso. §. vbi. sed literæ de gratia dant impetrati: ideo in illis surreptio plus inficit. Ad secundum dicit, q̄ salua distinctione c. super literis. §. de rescr. distinguendum, an literæ iustitiæ sint surreptitiæ in iurisdic- tio ne, & tunc sunt nullæ cum omni suo processu. de off. ordi. gra- ue. de offi. deleg. cum olim. C. si à non compe. iudi. per totum. aut sunt surreptitiæ in probatione; & tunc non mero iure, sed beneficio restitutionis in integrum subuenitur. ff. de re iudic. l. diuus. 35. q. 9. veniam. & c. sententiam. ff. de fal. si quis obre- pserit. q̄ intellige, qñ Iudex surreptionē fuisset secutus, & fm illam pronunciauit. ff. de iudi. si Pretor. C. si ex fal. instr. l. falsā. non enim est isto casu lata sententia contra ius cōstitutionis, sed contra ius partis, & sic mero iure valet. j. de senten. excom. venerabilibus. §. vbi autem. si verò est in relatione processus, mero iure valet: sed elidi potest, si excipiat: & sibi impūtet, qui sciuit, & non excepit. si verò ignorauit, nihilominus pro- pter peremptorias iuris, sicut est contestatio litis quo ad dila- torias, conclusio quoad peremptorias, iudicatum non rescin- ditur. §. de re iudi. inter monasterium. & c. suborta. de rescrip. ceterum. & c. ex tenore. quidā excipiunt c. dispendia. §. eo. lib.

9 de præscr. dic. ut ibi. ¶ Sed in literis gratiæ non sic: quia surre- ptio vitiat ipso iure literas, & processum, quantumcunque fue- rit detecta. de rescr. statutum. de re iud. cum olim. inducit simi- le de compensatione, quæ quandoque ipso iure procedit. ff. de compen. si quid. C. eo. tit. si constat. Insti. de actio. §. in bonæ. Item de adulterio viri, propter quod retractatur sententia lata propter adulteriū vxoris, ut not. de diuor. ex literis. & per hoc concluditur, q̄ probata surreptione literæ, quæ dat titulum, totum perditur, j. de reg. iur. c. j. Io. And.

ADDITIO.

Rationes. Qñ surreptio vitiet literas ad lites, & ad beneficia. vide Do. Felin- late per regulas, & fallentias, in c. ad audientiam. Io. ij. vers. literæ ad lites. de rescr. Item multa de surreptione, quæ & qualis vitiet, vide per eundem in c. super literis. eo. tit. & per totum maximè per decem regulas nouiter ada- ptatas. item, qñ ignorantia excuset surreptionem, vide ibidem, vers. ij. cōclu- sio. Sequere Do. Fed. mihi crede, & profecto euades in virum doctum.

De bigamis.

Rubrica.

SUMMARY.

- 1 Declarare dubia iuris, quæ sunt inter doctores, spectat ad Papam.
- 2 Bigamus nullus gaudet priuilegio clericali.
- 3 Iudex ecclesiasticus potest prohibere, ut laici, vel non gaudentes priuile- gio clericali non portent tonsuram, vel habitum clericalem.
- 4 Consuetudo, quæ non oritur ex iure prohibito valet.
- 5 Bigamus si efficitur monachus, an gaudeat priuilegio clericali?
- 6 Constitutio penalis quando non extendatur de casu vero ad interpretati- uam vel fictum.

Ltercationis. ¶ Gl. j. summat: & tria

- facit. Primo declarat. Secundo reprobatur. Tertio prohibet. secunda ibi, Et coercionem. tertia ibi, Ipsis quoq; ¶ No. ¶ q̄ ad Papam spectat declarare dubia iuris, q̄ sunt inter Doctores. ad hoc §. de rescri. super literis. & qui fil. sint legiti. per venerabilem. ¶ ¶ No. q̄ bigamus nullo gaudet priuilegio clericali. ¶ No. q̄ quis potest dici nu- dus, qui priuatur aliqua qualitate incorporali. ad hoc j. de res- titu. spol. frequens. ¶ No. casum, in quo consuetudo non pri- uat quem iurisdictione. ¶ No. ¶ q̄ Iudex ecclesiasticus potest prohibere, ut laici, vel non gaudentes priuilegio clericali non portent tonsuram, vel habitum clericalem. Et facit text. q̄ exi- stentes de vno collegio, vel vniuersitate possunt prohibere, ne aliquis, q̄ non sit de vniuersitate, portet arma, vel insignia vni- uersitatis illius. Ad hoc §. de regula. c. ij. ¶ Opp. q̄ consuetudo valeat, q̄ bigami conueniantur sub Iudice ecclesiastico, quia consuetudo tribuit iurisdictionem. C. de emanci. l. fi. de foro compe. cum contingat. sol. in hoc erant opi. quia Inn. & Ho- stien. in c. j. de apost. tenebant, q̄ sic. Nam Inn. dicebat istos ef- se de foro clericali, vel seculari secundum consuetudinē, quæ tribuit iurisdictionem, ut in iuribus præallegatis. & Host. dice- bat illud verum, cum consuetudo fauebat ecclesiastico foro, ut q̄ bigamus esset de ipso foro. de quo §. de cleri. coniug. Io. in iij. q. & illa opinio hic reprobatur, sed per hoc non est subla- tum contrarium supra formatum. Io. Mo. sol. q̄ ideo nō valet talis consuetudo, quia oritur ex sequela prioris iuris hic repro- bati in principio tex. & si clerici habent malam fidē, unde non præscribunt. de præscrip. veniens. Io. An. Idem tenet hic Pau. & allegat cle. statutum. de elec. ¶ vbi autem consuetudo orire- tur ex iure non prohibito, valeret consuetudo ut in contrario. fm Pau. dicit Do. Io. de Imo. q̄ posset solui, q̄ ideo non valet ipsa consuetudo, quia est irrationabilis. nā irrationabile vñ, q̄ bi- gamus vñlo gaudeat priuilegio clericali, & q̄ iste subijciatur foro ecclesiastico. & per hoc dicit, q̄ posset attentari dicere, q̄ consuetudo, quæ purum laicum subijceret tantū Iudici eccle- siastico non valeret: secus fortè si induceret, q̄ posset etiā sub ecclesiastico Iudice conueniri. facit, quod not. de fo. comper. q̄ clericis. fm eum. istud non credo verum: quia sequeretur, q̄ non posset vna ecclesia præscribere iurisdictionem tempora- lem in vno loco, quod vñ falsum, argu. c. ad audientiam. §. de præscrip. ¶ Quæritur, quis fuerit primus bigamus? dic. q̄ La- mech, ut hñ Gene. iij. & 3 i. q. j. quomodo virginibus. Io. And.
- 5 ¶ Sed quid, si bigamus efficiatur monachus, an gaudeat priui- legio clericali? Sol. dic. q̄ sic. de quo remittit Io. An. ad qua- stionem, quam posuit in regula, delictū. j. de reg. iur. Nec ob. iste tex. quia priuat eum priuilegio clericali: sed priuilegium canonis competit etiam monacho, & iste est monachus: ergo sequitur, q̄ monachali priuilegio gaudeat, cum nō priuet iste tex. illo priuilegio fm Archid. Io. And. ex his sequitur, q̄ non gauderet monachus alijs priuilegijs, si fuisset bigamus: q̄ non vñ verum per c. recolentes. de sta. reg. unde dicit, q̄ iste tex. lo- quitur de bigamis laicis: secus de monachis. ¶ Quid autem sit
- a tonsura, & quid corona clericalis, tractat hic Archid. de quo plenè hñ per glo. quæ incipit, si ergo. in cle. ij. de vi. & ho. cle. Ioā. And. ¶ Quid si ordinetur bigamus, an imprimatur chara- cter? b Sol. vide per Archid. 34. dist. lector. & in Spec. de dispē. iuxta ppositionis. ver. defectus, & ver. ut scias. fm Pau. ¶ Gl. j. recita per contrarium, q̄ iste clericus coniugatus gaudeat pri- uilegio clericali, & q̄ possit deferre habitum clericale, ut pa- tet ex opi. Hug. gl. dicit, q̄ olim erant opiniones, quas ponit, q̄ hic sunt determinatæ. ¶ In fi. gl. de hoc c. lector. Et per istud cō- cilium dicit hic Fran. Ver. Episcopos non posse cum bigamis dispensare etiam in minoribus ordinibus. Io. An. & idē tenet Io. An. §. eo. tit. c. ij. super finem magnæ gl. ¶ Gl. super ver. biga- mos, quærit an istud intelligatur de bigamis veris, an de inter- pretatiuis? Sol. ¶ In ea gl. ibi, quia duas. & procedit gl. etiam si secunda non fuit vxor propter impedimentum, quod contra- hens ignorabat, licet Archid. hic tenuerit contrarium: de quo not. §. eod. titu. c. nuper. super verbo, quantū in ipsis. Io. And. dicit Io. de San. Geor. q̄ Io. An. tenet contra istam gl. §. de cle. coniug. Ioannes post gl. in fi. di. in tertio membro, vbi tenet, q̄ iste tex. habeat locum in vero bigamo, non in ficto. Nec ob. c. nuper. §. eod. vbi talis dñ bigamus propter effectum cū ope- re subsecuto: quia ille tex. debet intelligi, ut cōteatur bigamus quo

ADDITIONES.

- a ¶ Tonsura. Et quid rasura. adde pro hoc bonum tex. in c. duo sunt genera, xij. q. j. & bonam glo. in cle. ij. hic allega. & ibi Do. & Pauorin. in ca. cler. c. off. titu. hic allega.
- b ¶ Character. Adde Do. de Ro. deci. suis in nouis. hoc eo. tit. & ibi etiam vide, per quem dispensari possit.

quo ad executionem officij: & vt sit indispensabilis, non autē quo ad hoc, vt sit exutus omni priuilegio clericali sūm cum. Tu salua glo. q̄ quidam dicuntur bigami interpretatiuē, qui tū in veritate non sunt bigami, licet quo ad quid iudicentur bigami. Sicut est, q̄n sacerdos contrahit cum corrupta, vel secunda vxore, vt in c. nuper. pralleg. & tunc in illis non habet locum iste tex. Nam ibi tex. dicit, q̄ isti non sunt verē bigami, sed quo ad quid iudicantur bigami. Quidam sunt bigami, & interpretantur, q̄ sint bigami simpliciter, sicut est ille, qui contrahit cū corrupta: quia licet iste non sit bigamus simpliciter quo ad 3. dūm matrimonij cū duabus vxoribus: tū ius iudicat ip̄um bigamum, ex quo ibi non est vna caro, sed est diuisa in plures, vt dicit tex. s. eo. debitum. & eo respectu, quia contrahit cū duabus, dī bigamus interpretatiuē. & de his loquitur ista gl. dicuntur isti etiam bigami, & in talibus habent locum iura, quæ loquuntur de bigamis. Et istud voluit glo. hic, quæ dicit, q̄ istud procedit in contrahentibus, qui sunt in minoribus ordinibus constituti. Et ex his no. † q̄ constitutio pœnalis non extenditur de casu vero ad interpretatiuum, vel fictum, q̄n casus interpretatiuus, vel fictus nō fingitur idem esse quo ad omnem effectum, quem habet casus verus. ¶ In fi. glo. idem Guil. Gar. Io. Mo. & Archid. Sed Boatinus contra, qui dixit in c. j. de bigamis. s. cod. q̄ si sacerdos contrahit cum vidua, vel duo matrimonia successiue, & postea committit homicidiū, per hanc decre. punietur per Iudicem secularē. Io. And. idē quod gl. tenet Io. An. s. eo. tit. a vobis. & idem tenet gl. j. 82. dist. quiquis. Et ex his patet, q̄ existens in sacris contrahendo matrimoniū cum vidua, vel ducendo secundam vxorem, incurrit penā bigamiæ quo ad inhabilitatem ordinum, nō tamen quo ad perdendum priuilegium clericale. & assignari potest ratio: quia ille, qui est in minoribus, taliter cōtrahendo, viuere debet vt laicus, vt hic patet. Sed ille, qui est in sacris, non potest redire ad seculum, vt no. de apost. tuē. in gl. fi. sūm Io. de Fan. ¶ Gl. super ver. priuilegio. querit, quare text. dixit omni priuilegio. gl. sol. q̄ multiplex est priuilegium clericale. ¶ In fi. gl. & per istū text. & gl. patet reprobata opinio Host. qui tenuit supra cod. c. fi. q̄ per priuilegium illius canonis, si quis suadente. nō esset bigamus nudatus per verba generalia prolata in cap. quiquis. 84. distin. Io. And. ¶ Gl. penult. querit, vbi esset ista cōsuetudo contraria, & deinde colligit notabile, & alleg. concor. ¶ Gl. fi. querit, an facientes cōtra sint excommunicati. sol. q̄ nō: quia non est sententia, sed interminatio, & remittit de hoc in fi. gl. possent tamen contra facientes excommunicari, vt hic patet, propter peccatum. i. i. q. 3. nemo Episcoporum. Item etiā puniri extraordinariē, in auct. de fan. Episcopis. s. pen. C. de Episcopo. aud. l. minimē. & infit. de iniur. s. j. Io. And.

ADDITIONO.

¶ Isti etiam bigami. Adde Anch. consi. 123. vbi vide, q̄ bigamus etiam dicitur, qui concubuit cum vxore, postquam scit ipsam adulterium commisisse.

De officio Vicarij. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Officialis appellatione comprehenditur Vicarius Episcopi.
- 2 Excommunicatus non intelligitur vicem gerens alicuius per excommunicationem latam in illum, cuius gerit vices.
- 3 Participans excommunicato in crimine, propter quod erat excommunicatus, incurrit eandem excommunicationem.
- 4 Gesta iudicialiter per gerentem vices alterius domino excommunicato manente non valent.
- 5 Dispositio, quæ emanat sub nomine dignitatis, non transit ad successore, q̄n sit ex causa concernente personam tantum habentem dignitatem.
- 6 Vicarij officium expirat mortuo Episcopo.
- 7 Excommunicatio dantis officialem non obstat officiali.
- 8 Clericus coniugatus an possit esse Vicarius Episcopi?
- 9 Compromissum factum in clericum coniugatum per conuentum monialium ad postulandum Abbatissam in monasterium, qui postulauit vnā patientem defectum in etate, an valeat?
- 10 Consensus capituli ecclesiæ cathedralis, an requiratur in constitutione Vicarij.
- 11 Vicarius Episcopi si habeat in mandatis, vt possit alium Vicarium generalem in spiritualibus, & temporalibus instituere, an possit?

Romana. ¶ Gl. j. sūmat, vel sic sūm Zen. Sē. tentia excommunicationis in aliquem promulgata ex culpa propria non est ad eius Vicarium extendenda. hoc dicit. Et tria facit sūm Io. Mo. primo statuit, secundo rationem ponit, tertio tacitæ questionī responder. secundā ibi. Cum non. tertia ibi. Ea tū. ¶ No. primo arg. q̄ appellatione officialis comprehenditur Vicarius Episcopi. hoc probat nigrum iuncta rubrica hic. & sic idem est officialis Episcopi, & Vicarius. de quo per Guil. in cle. j. de offi. vic. ¶ No. arg.

2 q̄ Episcopus est Iudex officialis sui suffraganei. ¶ No. † q̄ per excommunicationem latā in aliquem non intelligitur excommunicatus gerens vices illius. An autem mandatum factum principali extendatur ad vicem gerentem, vel econuerso: vide per Inn. s. de rescr. eam te. ¶ No. q̄ participans excommunicato in crimine, propter quod erat excommunicatus, excommunicationem eādem incurrit. ad hoc de sen. excō. nuper. ¶ No. 4 † q̄ gesta iudicialiter per gerentem vices alterius dñō excommunicato manente non valent. b quod est verum, q̄n gerit p̄textu iurisdictionis dñi: secus si p̄textu iurisdictionis alterius. ¶ Opp. q̄ tex. præsupponit a p̄rio, q̄ si iste esset excommunicatus sine legitima causa, q̄ tunc esset secus. hoc est falsum: quia imō fortius deberet procedere text. si excommunicatio esset facta sine rationabili causa. arg. j. de sent. excom. c. j. sol. Io. An. fatetur contra tex. & hic ideo expressit de causa rationabili, vt fortius sit dubium: quia magis poterat dubitari, quando exprimitur legitima causa, quā q̄n non exprimitur, sūm Ioā. And. ¶ Opp. secundo, & videtur q̄ imō isti incurrant excommunicationem recipiendo iurisdictionem: quia communicans excommunicato incurrit excommunicationem saltem minorē i. i. quæst. 3. cum excommunicato. sol. sūm Inn. & Host. aut isti receperunt iurisdictionem ab Episcopo, vel eius officiali antequam essent excommunicati: & tunc nō incurrunt propter hoc excommunicationem maiorem, vel minorem. ita procedat hic text. aut receperunt iurisdictionem post excommunicationem: & tunc, si non participant in crimine criminoso, incurrunt minorē excommunicationem propter cōmunionē, quam fecerunt excommunicato: aut participant in crimine criminoso, & tunc incurrunt maiorē, vt vult hic tex. & de sen. excom. nuper. Io. An. ¶ Opp. tertio, q̄ iste vicem gerens sit excommunicatus, quia ex quo officialis excommunicatur sine expressione alicuius nominis proprii, vī ligatus, quicunq; officialis gerat postea officium. ad hoc s. de immu. eccle. aduersus. & de sol. c. j. de sepul. c. j. & fi. ff. de iud. hæres absens. sicut dicimus, q̄ decretum in personā antecessoris factum respicit successore. ff. de fideic. li. l. eū qui. ita per rescriptū contra prædecessorem conuenitur successor. s. de so. compe. dilecti. & bene facit de offi. dele. q̄n Abbas. sol. hic officialis erat excommunicatus propter delictum proprium: & ideo non ligatur vicem gerens: sed in p̄trarijs onus, super quo emanabat dispositio, inhærebat rei, vel officio: & ideo transit ad successorem. Ioā. And. ¶ No. bene † quia dispositio, quæ emanat sub nomine dignitatis, nō transit ad successorem, q̄n sit ex causa concernente personam tantum habentem dignitatem. & sic habes vnā limitationē ad c. q̄n Abbas. præalle. ad hoc. gl. pe. j. de test. c. fin. ¶ Quæro, de quo officiali loquatur iste tex. sol. Boatinus posuit singularem lectionem, qui intellexit istud capitulū de officialibus datis a Vicarijs Episcoporum: sicut sunt notarij, nuncij, vel executores, quos deputant. Sed dicit Io. An. q̄ iste intellectus sibi non placet. & istud est verū, quia iste intellectus non congruit fini istius tex. qui loquitur de habentibus iurisdictionē, quam tales non habent. † Vltimo inducit Arch. istū tex. ad dubium, q̄ mortuo Ep̄o expirat officiū Vicarij, & ponit verba Host. quæ no. s. de offi. dele. q̄n Abbas. & quæ ponit Io. An. s. eo. tit. c. pe. Io. An. probat autem istud c. ex quo per excommunicationē impeditur potestas Vicarij, multo fortius per mortem naturalem. & q̄ expiret per mortē Ep̄i, tenet gl. fi. in cle. fi. j. cod. de procu. Io. de Fan. ¶ Gl. ij. recita per p̄rium, q̄ excommunicatus possit exercere iurisdictionem. gl. sol. distinguendo de qua excoicatione. ¶ Glo. super ver. rationabili. in princ. querit, an possit fieri excommunicatio sine causa rationabili. sol. q̄ non. Deinde in ver. & potuit. recita per contrarium, q̄ ista excommunicatio non impedit Vicarium: quia est nulla, cum sit lata a non suo Iudice, non. n. habet Archiepiscopus iurisdictionē in subditos suffraganei, nisi in casib. a iure expressis. s. de sup. negli. præla. c. j. eo. lib. Cū igitur istud non sit de illis, non valet: & sic non potest esse rationabilis, timore contrarij. gl. sol. ¶ In fi. gl. q̄n autem dicatur officialis peccare in his, quæ sunt iurisdictionis, ponunt Io. de Imo. Host. & Archid. exemplum, si non seruat priuilegia sedis apostolicę. s. de priuileg. quanto. Item

ADDITIONES.

- a ¶ Comprehenditur Vicarius. Adde Fede. consi. 302. vbi de differentia inter officialem, & Vicarium.
- b ¶ Non valent. Adde Ro. singul. suis. fol. 8.
- c ¶ Propter communionem. Adde Ro. sing. suis. fol. 21. Ber.
- d ¶ Officiū Vicarij. Adde Cal. consi. 2. eo. tit. Ber. & utrū Episcopus possit cogi tenere Vicarium, v. de per Do. Fel. in c. q̄n ad fi. de offi. ord. Item vide eundē in c. postulasti. de rescr. vbi pulchrē tractat de multiplici gñe Vicariorū. Item de Vicario habente plenum mandatum excepta collatione beneficiorum, an per hanc exceptionem omnia alia possit. vide eundē in c. q̄n. vt lite nō cōte. Itē Vicar. us capituli sede vacante an dicatur Vicarius Ep̄i in commissione facta Vicario Episcopi, & in similibus casibus per eundē in c. cā te. de rescr.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Item qñ peccat contra c. j. de re iud. & cōtra c. j. de sen. exc. & eo. titu. Romana. §. penul. & vlti. Per. ponit exemplum in illo, qui impedit causam per appellationem delatā ad Archiepiscopum. Inn. dicit, causa rationabilis est, vt quia est criminofus, vel aliās similis. Abbas ponit exēplum in officiali, qui incidit in decreta Romana. §. de pōenis. Io. And. ¶ Gl. super ver. ipsius. in prin. exponit tex. deinde recitat per cōtrarium, qñ Vicarius non possit alium Vicarium loco sui constituere. de offi. Vica. clericos. cuius contrarium prēsupponit tex. hic. gl. soluit tripliciter, deinde querit de tribus quēstionibus, & sol. ¶ In ead. glo. ibi, clericos. Et hoc tenet hic Inn. & de hoc habetur in d. c. clericos. post Goffr. & Host. super prima gl. Host. verò dixit hic Vicarium posse in totum, & ad tempus ex causa de cōsensu Episcopi cōmittere vices suas: nec per hoc à se abdicat, sed penes se retinet. pro hoc allegat dictum c. clericos. ibi, dum dicit, non permittas: quasi intendat prohibere, qñ non faciat te meritate propria, sed ex causa id permittere poterit: vt putā, quia imminet necessitas proficiendi. ff. de offi. eius cui mād. est iurisdic. l. j. circa prin. à quocunque enim edicto, & prohibitione intelligitur excepta iusta causa publica. §. de despō. impub. c. vbi. vbi de hoc. & sic dicit seruari de cōsuetudine approbata. Io. And. Dicit tamen Io. de Fan. qñ ista vltima sol. glo. non est bona ad tex. in sum. qui pēsupponit ipsum recepisse iurisdictionem à Vicario. ¶ In ead. gl. ibi, in officialem. & pro gl. facit §. de immuni. ecclē. aduersus. sed ibi datur etiam mentis successor antequam ligeretur. Io. And. quasi velit dicere Io. An. qñ ibi ligatur ex culpa propria, non ex culpa prādecessoris, ex quo durante mense non implet pceptum. ¶ In eadem gl. ibi, is cui. Sed volens tenere contrarium responderet ad c. is cui. qñ ibi res non erat integra. vnde, vt dicit hic Host. si ante excommunicationem delegantis erat perpetuata iurisdic. nō plus impedit delegatum excommunicatio delegantis, quam face ret ipsius mors. §. de offi. deleg. gratum. & c. licet. de offi. lega. c. fin. scus si fuisset excommunicatus re integra. & ita tenent hic Franc. Archid. & Io. An. Tu cōclude in hac materia, prout concludit Do. meus Ant. de But. in d. c. licet, qñ aut subdelegatur purus articulus consistens in executione facti tantum sine iurisdictione: & tunc suspensa iurisdictione delegantis per excommunicationem, suspensa est potestas subdelegati: quia cum nihil habeat iurisdictionis, & operatur tanquam pica, etiā potestas in exercitio, prout est iuris, dicitur residere in subdelegante, & totum, quicquid fit, attribuitur subdeleganti: ideo suspenditur, licet in veritate non expiret. arg. c. si. §. de offi. deleg. facit cle. religiosus. de procu. aut subdelegatur iurisdic. delegati, & tunc aut erat excommunicatus tempore subdelegationis, & suspēditur iurisdic. subdelegata, vt patet hic in fi. tex. iuncta gl. ista in prin. aut excommunicatio superuenit post delegationem: & tunc si fuit facta subdelegatio in totū, & subdelegatus perpetuauerat iurisdictionem ante excōicationem: & tunc quia iurisdic. iam erat firmata in subdelegatum, & nihil remansit penes subdelegantem. §. de offi. dele. quamuis, poterit exercere iurisdictionem, vt dicit hic Host. & Io. And. aut subdelegatus non perpetuauerat iurisdictionem ante excommunicationē: & in hoc concordat Inno. & in d. c. licet. Host. & Boatinus, qñ iurisdic. subdelegati non suspēditur, nec extinguitur: & pro hoc facit c. si is cui. §. rit. prox. vbi non distinguunt an sit perpetuata, vel non, iurisdic. sed dicit hic Io. de Fan. qñ illa decret. parum facit: quia probat illud procedere, qñ res non erat integra. Nam ibi dñ de delegante mortuo, vel excōicato: ergo apparet, qñ loquitur de iurisdictione iam perpetuata: aliās si loqueretur de iurisdictione nō perpetuata, expirasset per mortem delegantis iurisdic. sed melius facit pro ista parte: quia non reperitur iure cautum, qñ propter excōicationem superuenientē in personam delegantis expiret cōmissio re integra etiam existente. Nec obstat qñ reperitur in morte naturali ad ciuilem per no. §. de refer. susceptum. co. lib. inter ista est diuersa ratio. Ad quod facit quod no. in gl. in cle. si. de procu. fm eum. Et istud etiam tenet Dñs meus, vbi §. Nec ob. fm eum, qñ hęc iurisdic. dependeat sub potestate delegantis, cū possit illā reuocare. §. rit. prox. quāuis. quia ex quo non est reuocata ante excōicationem, totale exercitium est penes subdelegatū: ideo excōicatio talis, vt personalis, in subdelegante non impedit exercitium, quod non reperit in eo, sed iā translata in subdelegatum ad quē non extenditur excōicatio. Nec obstat si dicatur, qñ si esset extincta iurisdic. in subdelegante, extingueretur etiā in subdelegato, vt d. c. quamuis. ergo eodē modo de toto ad partem. §. c. pastoralis. §. j. quia extinctio delegantis ideo extinguit in delegato, quia cessat tunc in fundamento: sed qñ non est extincta stante fundamento, sustinetur iurisdic. & tunc debet attendi qualitas suspensionis, vt si sit personalis

extendatur ad personā, & alium non impediat. Aut subdelegatio non est facta in totum: & in hoc sunt opiniones cōtrariæ. Inn. in d. c. licet. tenet, qñ non suspendatur, & ad istum text. respondet, qñ loquitur in officiali, qui habet idem consistorium cum Epō, & ideo nō mirū, si suspenditur: sed secus est in subdelegato, qui non habet idem consistoriū, cum possit de eo ad subdelegantem appellari, vt §. rit. prox. si subdelegatus. Host. ¶ quia subdelegatus nihil habet propriū in iurisdictione. ff. de offi. eius, cui man. est iurisd. l. j. ideo suspēsa auctoritate auctoris, suspēsa censetur successoris. de testi. licet ex quadam. Itē, quia quasi idem consistorium est subdelegati & subdelegatis: sed istud est falsum, vt est dictū §. Item potest reuocari re non integra, qñ etiam est falsum. & sic residet Io. An. neutrum approbans. Sed Do. meus tenet opi. Inn. quia exercitiū illius est translatum in subdelegatum: suspensio ergo in subdelegante, quæ operatur tantum quo ad suspendendum exercitiū, cum in eo nullum reperiatnr exercitium, nihil operatur quo ad eū respectu articuli cōmissi, nec quoad subdelegatum propter personalitatem excōicationis, quæ personam nō egreditur. & licet iurisdic. subdelegati quo ad habitum dependeat à subdelegante: exercitium tñ est proprium ipsius subdelegati. Fatendū est tñ, qñ si interim esset appellandum, non posset appellari ad subdelegantē, vt d. c. si is cui. Item, nec pro tunc subdelegans reuocare posset iurisdictionem fm eum. In fi. glo. Idem Host. Io. Mo. & Arch. Et per hoc patet, qñ non est distinguendum, an causæ fuerint ceptæ, vel non ceptæ per officialem, cū hic non distinguatur fm Io. An. ¶ Gl. super verbo, propter hoc. querit, qualiter text. intelligatur? & solu. exponendo dupliciter. & ita gl. sol. ¶ Gl. super ver. crimine, querit, quid si participat in crimine, & sol. ¶ Gl. super verbo, qui. recita per prium: quia text. prēsupponit, qñ officialis excommunicatus ex eo, quia exercet suum officium, nō incurrat excōicationem, si cōmunicet: sed hoc est falsum, quia successor tali sententia ligaretur, §. de immu. eccl. aduersus. gl. sol. exponēdo tex. dupliciter, & fm vtrāque expositionē cessat prium. In ea. gl. ibi, ligatus est. idem dicit Inn. de illo, qui sibi deferuaret in officialatu, vel coram eo staret iuri: quia tunc participaret in crimine damnato. Io. An. ¶ Gl. super verbo, taliter, querit, an idem esset, si officialis excōicaretur propter aliam causam. sol. qñ sic. ¶ Gl. super ver. tñ. querit, quid si reciperet iurisdictionem ab altero, an idem esset. sol. qñ nō. ¶ Gl. super ver. recipiunt. recita per prium, qñ nō poterit recipere iurisdictionem, ex quo erat excōicatus committens, vt in iuribus alleg. in gl. Gl. sol. qñ hic loquitur de receptione facti, prium de receptione iuridica, & tunc intellige, qñ receperunt illā ante excōicationem: & tex. hic loquitur de iurisdictione, quā exercet durāte excōicatione. Sed tunc oportet intelligi tex. de officiali gñali, in casu quo possit dari à Vicario, prout dictū est §. in gl. mag. aliās delegatus pōt exercere non ob. excōicatione delegantis, vt dixi §. ¶ Gl. super ver. vigo rem, querit de ratione tex. & sol. Deinde obijcit, & sol. qñ priū loquitur in casu speciali. ¶ In ea. ibi, committere. ex his infert hic Host. qñ excōicatus non potest excōicare. a 24. q. j. audiui mus. nec procurator constitui, vel alium cōstituere. §. de procu. consulti. & de proba. post celsionē. nec iudicare. b de re iud. ad probandum. nec etiā iurisdictionē, quæ penes se est mortua, exercere, vel cōmittere. ar. §. de or. ab Epō, qui resigna. Ep. c. j. & i. nec aliquem alium actū legitimū c exercere. arg. §. de elec. cum inter R. de aet. & quali. cū bonæ. de do. & contu. veritatis. de excēf. prala. tanta. Sed quid, si quis recepit pro excōicato administrationē, vel defensionem etiam in iudicio: & an valeat eius actus? dicendum, qñ sic quo ad praiudicium excōicati: & quo ad ipsum obligandum alteri fm Host. Sed quid si excōicatus contrahit nomine excōicati, an claudicat pētus: & dicit Host. qñ forsan sic: sicut dicimus de pētū pupilli Instit. de auct. tu. j. rñ. & Arch. §. de excom. cum quidā. & remittit ad summam de sen. excom. §. & quæ sit pena. iub. §. quid si tenor. ver. quid si. dum aliās est excōicatus. Io. And. ¶ Op. Lap. Abb. ¶ qñ excōicatio dantis officialē non obstat officiali, vt no. Inn. §. de procu. c. si. sol. quidam sunt officiales tēporales, qui agūt nomine constituentium, vt Syndici, & tunc talibus obstat excōicatio constituentis, vt est tex. ibi, & ita potest intelligi text. hic. Quidam sunt officiales tēporales, qui non agunt nomine constituentiū, sed nomine ecclēsiæ, vt sunt visitatores, vel coadiutores, & tunc eis non obstat excōicatio constituentiū fm Inno. ibi Lap. Abb. ¶ Sed an clericus coniugatus possit esse Vicarius

ADDITIONES.

- a ¶ Excommunicare. Adde intelligēdum, nisi esset occultus, quia tunc potest excommunicare, vt dicit Fede. consi. 127.
- b ¶ Nec iudicare. Adde Ro. consi. 48. vbi dicit, qñ nec consensu partium eius iurisdic. potest prorogari.
- c ¶ Actum legitimū. Adde Ro. sing. suis fo. 21.

Vicarius Episcopi? sol. dicit Lap. Abb. q. non, vt no. Io. And. de cle. coniu. Ioannes. 3. q. 5. etiam si non sit bigamus, nec potest esse iudex delegatus Episcopi in causa spirituali. allegat j. de cle. coniu. c. j. & ita dicit fuisse disputatum Bonoñ. intantum, q. sententia lata à tali non valeret. Et istud inducit Lopus ad quæstionē, t an valeat cōpromissum factum in clericū vxoratum per conuentum monialium ad postulandum Abbatissam in monasterium, qui postulauit vnam patientem defectū in ætate. & dicit, q. quidam Do. Philippus Episcopus Florentinus in quadam examinatione priuata super hoc interrogauit Io. Cal. qui respondit, q. nec compromissum, nec postulatio valebat. ad quod facit d. c. j. de cle. coniu. §. in ceteris. & quod scripsit Io. And. j. de regu. iur. quod alicui. in solutione quæst. ver. ad fm, fm Lap. ¶ Sed an in constitutione Vicarij requiratur consensus capituli ecclesiæ cathedralis? sol. dicit Lap. q. Io. An. s. eo. tit. tuam. tenuit fm Host. in summa, eo. tit. §. in quibus. ver. sed nunquid. q. non, imò potest episcopus sine capitulo constituere, & reuocare. & hoc et comprobat cōsuetudo, quæ in hoc est seruanda. de his, quæ fi. à præl. ea. no. scitur. ¶ Sed pone, q. Vicarius Episcopi habeat in mandatis, vt possit alium Vicarium generalem in spiritualibus, & temporalibus instituere, an possit. Domini de Rota 76. conclusionē fm meam quotā examinant hoc, & primo arguunt, q. sic: quia licet procurator constitutus à domino sine speciali mandato non possit ante litem contestatam alium procuratorem substituere, vt c. j. & c. is qui. j. de procur. tamen habens super hoc speciale mandatum bene hoc poterit, vt ibi no. Item delegatus ab ordinario ad vnam causam tantum, poterit alteri committere vices suas, si hoc contineatur specialiter in litera sua, vt no. j. de offi. deleg. is cui. Et per hoc facit iste text. tenendo, q. hic fuerit datus Vicarius generalis per officialem. & facit dictum Host. s. positum, q. si Vicarius det alium Vicarium, & hoc facit de consensu episcopi. Alij dicebant cōtrarium, quia Vicarius episcopi habet ordinariam, vt no. gl. j. c. proximo. sed istā nullus dare potest nisi Princeps, vel Rex, vel vniuersitas, vel consuetudo, vt no. Io. And. & Archid. 11. q. j. experientie. & per Inn. & Host. de offi. ordi. cū ab ecclesiarum, & in Specu. tit. de offi. ord. §. j. Vnde ad propositum arguit sic: aut dicemus ipsam potestatem datam ipsi Vicario per Vicarium generale pcedere ab vno de quatuor modis prædictis, aut q. neutro ipsorum modorum habuit: si dicamus eam habere ab homine, puta ex commissione episcopi, & tunc non videtur verū, quia inferior à Principe non potest facere ordinarium, vt expresse no. gl. in c. ij. ne præl. vices suas. ergo patet, q. prædicta cōmissio caret omni robore firmitatis tanquam facta ab illo, qui super hoc nullam habet potestatem. de offi. deleg. cum super. & c. super quæstionum. & c. venerabili. & c. fi. nisi vellemus dicere, q. sicut Vicarius episcopi habet iurisdictionem ordinariā à lege, ita Vicarius Vicarij in casu hic posito per Host. & fm istam opin. intelligitur hoc dictum secundum eos ibi.

A D D I T I O.

¶ Vicarium. Vide Do. Bal. in Marga. in vers. Vicarius.

S U M M A R I V M.

- 1 Potestas cognoscendi de causis criminalibus non includitur in mandato generali.
- 2 Causarum appellatione non comprehenduntur cause criminales. & nu. 3.
- 3 Vicarius generalis an possit sine speciali mandato inquirere de crimine vsurarum, vel simili.
- 4 Sen, dictio, quid operetur.
- 5 Episcopus instituit rectorem in ecclesia absente patrono, venit patronus, & petit à Vicario, vt talis remoneatur ab ecclesia, & instituat ille, quem vult presentare, an Vicarius generalis hoc possit?
- 6 Vicarius an possit cognoscere ex speciali commissione de accusatione criminali clerici, & eam definire?
- 7 Et an possit penitentias imponere ex generali mandato in casibus reuerentis Episcopo. nu. 8. Et si habet generale mandatum, & speciale, an dicatur in specialibus habere delegatam, an ordinariam? num. 9.
- 8 Appellari an possit à delegato Episcopi ad officialem generalem Episcopi.
- 9 Episcopus si tractat per se causam incertam per suum Vicarium, an Vicarius poterit postea se intromittere?
- 10 Vicarius an possit exercere in presentia Episcopi illa, quæ potest exercere in eius absentia: & an possit agere, vel experiri in iudicio & extra?
- 11 Episcopus si facit Vicarium generalem, & vnum specialem, an generalis possit se intromittere de illa causa speciali? q. non. Et si facit duos Vicarios generales, an vnus possit sine alio procedere? Et si dat vnum, postea facit alium, an videatur primus reuocatus? num. 14.
- 12 Vicarius non habens speciale mandatum gessit aliqua, quæ illud requirunt: si Episcopus postea ratificat, an talis ratificatio valider?
- 13 Episcopus si concedit Vicario suo, q. possit omnia, quæ ipse potest collatione beneficiorum excepta, an omnia poterit ipse Vicarius, quæ alijs non veniunt in generali mandato.

Icet. ¶ Glo. j. summat, & primo ponit dictum à quo. Secundo excipit ibi, Nisi. ¶ No. primo q. per cōmissionem officij generaliter factam ab Epō datur potestas cognoscendi de causis. ¶ No. q. in generali mandato non includitur potestas cognoscendi de causis criminalibus. ad hoc cle. nō potest, de procur. ¶ No. arg. t. q. causarū appellatione non cōprehenduntur causæ criminales. ¶ No. q. speciale mandatum requiritur ad hoc, vt detur potestas causarum criminalium. alios casus vide infra de procur. qui ad agendum. ¶ No. arg. q. t. appellatione causarum generaliter facta non cōprehenduntur causæ criminales. quod no. pro compromissionibus causarum, quæ fiunt. ¶ Oppo. videtur, q. ex generali commissione possit Vicarius se intromittere de causis criminalibus, vt infra de hære. c. fin. §. j. So. secundum Archid. text. hic procedit generaliter: tamen fallit in casu proposito in contrario, & etiam in casu c. vt officium. §. fin. infra eo. tit. & c. vt commissi. ver. priuandi. eo. tit. & li. Io. An. ¶ Secundo opp. q. etiam si detur speciale mādatur, Vicarius nō possit inquirere, & punire pro crimine: quia episcopus nō potest committere ea, quæ sunt meri, & misti imperij, vt not. Vincen. de fri. & malef. c. fi. ff. de off. proconsul. nec quicquā. Nec obft. secundum eum de rapto. in Archiepiscopatu. quia ibi non erat crimen. Sol. Archid. dicit, q. opin. Vinc. est falsa: & contrarium probat iste text. in d. c. in Archiepiscopatu, vbi etiam de hoc. Et ad idem. ij. quæst. j. Deus omnipotens. & de ly mo. licet Heli. ibi, mittere & inquirere. Io. And. & ad l. allegatam per Vincentium responde, q. loquuntur de iure ciuili, secundum q. talia regulariter non delegantur, vt no. de offi. ordi. q. sedem. Io. de Fan. ¶ Quæro, nunquid Vicarius generalis sine speciali mandato possit inquirere de crimine vsurarum, vel simili. sol. Io. Mona. hic in additione, primo arguit, q. non: quia hic ponitur, q. non potest inquirere sine speciali mādatur disiunctim etiam à potestate puniendi. ipse tenet contrarium, & ad tex. hic respondet, q. illa dictio, seu, non stat disiunctiue, sed coniunctiue, & copulatiue, propter quod oportet, q. vtraque pars sit vera. ff. de reb. dub. l. si is qui ducenta. §. vtrū, arg. ff. de auro & argen. lega. si quis ita. vel est expositiuum præcedentium. Et istud potest colligi ex casu, quem ponit prima gl. Ex quo concludit, q. officialis potest de omnibus cognoscere ex officio, de quibus possit ad partis instantiam, cum episcopi, & eius officialis regulariter sit idem consistorium. supra de p. sue. c. ij. & infra de appella. Romana. in prin. & q. episcopus hoc possit, clarū est. supra de offi. ordi. c. j. ergo sequitur, q. eius officialis, vel Vicarius non potest sine speciali commissione conferre beneficia. infra c. proxima nec ad partis instantiam, nec ex officio potest beneficiatum ab administratione remouere sine speciali commissione, vt inde proueniat curæ priuatio, vnde processit eius datio. in auct. de defen. ciui. §. non habente. colla. 3. Et istam partem tenent Do. de Rota cōclu. 464. quæ incipit, Item q. seruetur. sed dicit Ioan. And. q. istud communiter nō approbatur: nec etiam probatur expositio, quam facit de dictione, seu, q. stet copulatiue: quia proprie stat disiunctiue, vt patet infra eod. li. de rescri. statutum. §. j. & ij. per totū. de tempo. ordi. cum nullus. j. & iij. responso. Nec obft. decret. Alex. per glo. j. alleg. vbi dicebatur de depositione Abbatissæ: quia licet ista decretalis potuerit occasionari ab illa: tamē hic non ponuntur verba illius, nec etiam thema: & sic patet, quod ista se non restringit ad illam. Nec obft. quod dicit, quod Episcopus hoc potest, ergo & Vicarius: quia propter illam rationē emanauit ista decre. & sequens, quæ destruant istud arg. secundum Io. And. Lap. Abb. dicit, q. licet Vicarius episcopi possit inquirere de excessibus subditorum, & delinquentes punire sine speciali mandato, vt hic: tamen videtur hoc posse, quando inquit, non vt puniat, sed vt superiori referat, vel vt delinquentes se corrigant, & emendent, quod male fecerunt, vt si inquireret contra vsurarium, vel raptorem, vel alium delinquentē, non vt puniat, vel ad sequendum partis interesse: q. non potest, vt hic. quo, scilicet ad primum sine speciali mandato, nec etiam cum speciali mandato: quo ad fm nisi, vt poeniteat: & hoc potest. Facit quod no. Io. And. post lano. & Host. de iure iu. ad nostram. ij. & j. de so. compe. cum C. laicus. quia tunc videtur, q. sine speciali mandato possit hoc Vicarius. & hoc innuunt verba posita post verbum inquirendum, in isto ca. secundum Lapum. Sed dicit Io. de Fan. q. per no. in iuribus præalle. dic, q. pro illo facit c. constitutus, de appel. cum ibi no. vbi patet, q. qui nō potest cognoscere de appellatione interiecta ad Papam:

A D D I T I O.

¶ Possit inquirere. Adde Fede. confi. 220. & d. de Ro. decis. suis in nouis, & antiquis. eo. tit. & Fede. confi. antepe. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Papam: potest tamen se intromittere, & inquirere ad finem, vt
 5 illam remittat instructam. † Et quia incidenter hic tractatur
 a de dictione, seu, vide hic de dicta dictione, seu. † Dicit Lap. hic,
 q̄ ista dictio aliquando ponitur augmentatiue, vt 63. dist. ego
 Ludouicus. in fi. aliquando ponitur expositiue. j. de appel. Ro
 mana. §. cum autem. secundum Archid. ibi, & de excels. praela.
 cum ex eo §. per hoc tamen, fm Lap. tu dic, q̄ quandoque ista
 dictio ponitur inter diuersa voce idem tamen significantia, &
 tunc stat expositiue. ad quod gl. fi. in c. bonę. j. de post. praela. Et
 no. gl. in ver. insulam. in cle. ij. de vi. & hone. cle. & ibi Pau. &
 quod dicit supra Lap. & quod no. Io. An. de cle. generali. super
 ver. defensionis. Et idē Io. An. in c. j. j. de cogna. spiritali. in fi.
 j. co. li. aut ponit inter diuersa voce, & effectu, & tunc aut vtra
 que qualitas, inter quas ponitur hæc dictio, requiritur ad veri
 ficandum dispositionem, in qua profertur: & tunc stat copula
 tiue. dictum est Host. in c. ex parte M. de rest. spo. & ibi Io. An.
 super verbo, siue. aut vtraque qualitas necessario non requiri
 tur, & tunc aut fit in materia larga, sicut sunt donationes, & te
 stamenta, vt in c. cum dilectus. de dona. & tunc stat ampliatiue.
 & ita procedat gl. 63. dist. ego Ludouicus. aut fit in materia
 odiosa poenali, vel stricta. Io. And. & est tex. 75. dist. c. fi. in fi. &
 6 tex. in cle. non potest. de procu. ¶ Sed pone, q̄ Episcopus insti
 tuit rectorē in ecclesia absente patrono, venit patronus, & pe
 tit a Vicario, vt talis remoueat ab ecclesia, & instituat il
 le, quē vult præsentare, an Vicarius generalis hoc possit. hæc
 quæstio fuit disputata Bonon. & inducebatur iste tex. ad hanc
 quæstionem: tamen disputans determinauit, q̄ sic, quia nō agi
 tur hic de crimine, vel de priuatione clerici propter crimē, sed
 petitur declarari, eum non habere ius, & sic beneficium nō ef
 se suum, sed solam detentionem habuisse. Ad idem facit q̄
 nō. Inn. in c. querelam. in prin. de elec. vbi dicitur, q̄ hoc peti
 tur per modum actionis. & ista est actio personalis, quæ com
 petit etiam patrono, vt not. de conce. præben. quia diuersita
 tem. post prin. & ad hoc facit quod no. Io. And. vt lite non cō
 te. qm̄ frequenter. §. porro. super j. glo. Ad idem facit: quia Vi
 carius cognoscit de matrimonio carnali. de consang. & affin.
 c. j. ergo & de spiritali. de quo interuenit arbiter, licet nō pos
 sit interuenire in primo. de rest. in integ. c. pen. in fi. Item præ
 sentatus a patrono de necessitate est instituendus. 16. q. 7. de
 cernimus. ergo & necessario contra institutum etiam ab Epi
 scopo de necessitate est pronunciandum. de accusa. ad petiti
 nem. ff. de procu. l. Pompo. & istud dixit disputans maximē li
 cere, si Episcopus est absens. j. de offi. ord. Romana. in fi. Est et
 aduertendum, q̄ in terminis huius quæstionis nō queritur de
 hoc dubio, nisi quantum ad auctoritatem Vicarij: quia si Epi
 scopus instituit ex iure sibi deuoluto propter negligentiam
 patroni, tunc imputet sibi patronus, q̄ non præsentauit intra
 terminum sibi debitum. Et idem esset, si Episcopus instituit
 ad petitionem alterius dicentis se patronum emissio edicto pu
 blico: quia tunc videretur patrono præiudicatum, quo ad illā
 præsentationem. de quo vide no. de his, quæ fiunt a præla. c. 2.
 super gl. arg. q̄. cum suis remissionibus. Io. An. dicit Lap. Abb.
 q̄ ex præmissis Io. And. sentit primo, q̄ collatio beneficij, vel
 institutio facta per Episcopum non impedit præsentationem
 fieri per patronum, & ad hoc facit d. c. decernimus. Sed in cō
 trarium facit §. de iure patro. illud. tamen dicit verū esse, quod
 est præmissum. Secundo contra id, quod vult Io. And. Vicariū
 posse destituere institutum per Episcopum, dicit, q̄ facit: quia
 licet tunc non agatur de crimine, tamen agitur de institutione
 b facta per Episcopum, de qua non licet Vicario cognoscere, b
 vel se intromittere. 21. dist. inferior. & cle. ne Romani. de ele.
 Et bene facit j. de præben. dudum. §. nos igitur, & quod no. per
 Io. An. de offi. dele. super eo. & de re iud. de cetero. super gl. j. in
 suppletionem. vnde dicit cōcludendum, q̄ de institutione facta
 per Episcopum non possit se intromittere sine speciali, & ex
 pressa commissione Episcopi, nec etiam sufficeret, si exprime
 retur aliquod de requirentibus speciale mandatū secuta clau
 sula generali, vt j. de proc. qui ad agendum. §. sed si. ar. j. de præ
 ben. c. ij. & cle. non potest. de procu. Procedit ergo dictum di
 sputantis, quando institutio non est facta per Episcopum, sed
 per alium inferiorem, puta plebanum, tñ pro disputante facit,
 quod no. 26. q. 7. in j. gl. vbi dicit, q̄ omnes poenitentię sunt ar
 bitrarie: vnde potest episcopus remittere poenitentiam, quam
 c indixit Papa, & in c. latorem. 33. q. 2. vbi dicitur de clerico, q̄
 potest dimittere poenitentiam per episcopum impositā. sed nō
 ob. quia ibi loquitur in foro poenitentiali, hic loquitur in foro
 iudiciali, vbi conuiescit officium minoris. vel dic, q̄ illa pro
 cedunt, vt possint mutare de licentia superioris, vel ex eius cō
 missionem, aliās non, ad hoc. 15. q. 2. c. 2. & quod ibi no. Archid.
 fm Lap. ¶ Gl. j. ponit vnde habuerit originē iste tex. ¶ In fi. gl.
 & dicit Io. An. q̄ per hanc gl. solet ponere exemplum in c. cau
 sara. ij. §. de iud. q̄ similitudo causæ reddit iudicem suspectū. 4

Et de ista decre. ponit Guil. in Spe. de inquisi. ad fi. j. co. ¶ Gl. ij.
 in prin. querit de nomine officialis, & so. deinde querit, an ha
 beat ordinariā? & tenet q̄ sic, licet opi. contrariam alleg. de
 inde infert, q̄ non: tamen omnia potest, q̄ Episcopus, licet or
 dinariā habeat. ¶ In fi. gl. & q̄ habeat ordinariā tenet Accu.
 in d. l. ij. alle. in gl. & Host. in sum. huius tit. §. j. & Io. 25. dist. per
 lectis. in gl. magna. Io. An. & vide glo. in c. Romana. j. de app.
 ¶ Glo. super ver. Episcopi, querit, an idem sit in alijs. sol. q̄ sic.
 ¶ Gl. fi. querit, si exprimatur aliqua de his, quæ exigunt specia
 le mandatū cum clausula generali: an possit illa, quæ requi
 runt speciale mandatū. & sol. q̄ sic. ¶ In fi. gl. idē Host. §. co.
 sua. Io. And. Pau. dicit, q̄ istud est verum, si sunt paria, vel mi
 nora expressis, secus si essent maiora, vel imparia, vt in cle. nō
 potest, de procu. fm Pau. & vide, qd̄ dixit Lap. super tex. in q. fi.
 7 Sed querit Lap. Abb. hic, † nunquid Vicarius possit cognosce
 re ex speciali commissione de accusatione clerici criminali,
 f & eam diffinire? † sol. dicit Host. tenere §. de insti. ex frequen
 tibus. q̄ non, cum etiam Episcopus confirmatus hoc non pos
 sit. §. de ele. transmissam. & ita dicit definitum esse in curia. &
 idem scripsit Arch. 86. dist. peruenit. tamen de consuetudine
 audiunt Episcopi causas criminales clericorum suorum per se
 & Vicarios suos, vt no. Guil. in Spec. de accu. §. quarto loco. &
 vide, quod no. Arch. 18. q. 2. si quis Abb. & j. de hæreticis. c. j. &
 Inno. Host. & Compo. in d. c. transmissam. Lap. Abb. intelligit
 dictum Guil. qn̄ agitur de dispensatione verbali. & ita loquitur
 8 Spec. † Sed an ex generali mādato possit Vicarius imponere
 poenitētiā in casibus reseruatis Episcopo: sol. dicit Lap. Abb.
 q̄ Host. tenuit, q̄ non, in summa de pē. & remis. §. cui confitem
 dum sit. ver. quid de officiali. & ver. pone. & idem Archid. j. de
 9 peniten. & remis. si episcopus. fm Lap. ¶ Sed pone, q̄ Vica
 rius habeat generale mandatū, & etiam speciale in casibus,
 in quibus requiritur speciale: nunquid dicetur in illis speciali
 bus habere delegatam, an ordinariā, vt si in talibus appella
 tur, debeat appellari ad episcopum? sol. dicit Lap. videtur dicē
 dum, q̄ sit delegatus, & sic appellabitur ad episcopum. ad hoc
 §. de præben. hi qui. & quod ibi no. dicit tamē, q̄ Io. An. in ad
 di. Spec. super rubrica huius tit. post multa concludit, q̄ si Vi
 carius constituitur simul cum potestate cognoscendi in casi
 bus specialibus, q̄ tunc tota iurisdicō sit ordinaria. Si verō cō
 mittatur sibi diuisim: tunc potestas specialis censeatur delega
 ta. ad quod bene facit j. de cōsec. eccle. vel altar. c. j. de sen. exc.
 c. si ciuitas. in fi. & c. translato. §. de cōsti. ibi, quia enim simul,
 & ab eodem & sub eadem sponfione. & facit materia conne
 xorum, vt magis dignum attrahat ad se minus dignū. §. de cō
 sec. eccl. vel alta. quod in dubijs. Item, q̄ vniformis debet esse
 intellectus vnus auctoritatis. de peni. dist. 4. §. finitur. ver. vt er
 go. de bap. maiores. versi. similiter. Dicit tamen, q̄ possit in se
 cundo membro distingui, an fuerit, vel non fuerit expressum
 in illa cōmissione, q̄ sit officialis, vel Vicarius: quia si non fue
 rit expressum indistinctē vī delegata: si fuerit expressum, erit
 ordinaria. Finaliter sibi vī, q̄ siue insimul, siue in diuersis tem
 poribus fiat commissio specialis alicuius, vel aliquorū requi
 rentium speciale mandatū, & addatur clausula generalis, q̄
 tunc tota iurisdicō erit ordinaria: & aut non adijcitur clau
 sula generalis, & tunc in expressis requirentibus speciale cō
 missionem erit iurisdicō delegata. & est ratio, quia ille ordi
 narius est, cui cōmittitur vniuersitas causarum. ff. de iud. l. cū
 Prator. §. j. & j. de appel. Romana. in princ. fm Lap. hic, & ali
 quid etiam ponit in cle. j. de hæc. & istam partem tenent Do.
 de Ro. conclu. 762. quæ incipit. Item, si episcopus. quando ef
 fet facta commissio specialiter Vicario, vt posset conferre be
 neficium: quia tunc si a tali collatione esset appellandum, ap
 pellatur ad episcopum: quia tunc non censetur idem consi
 storium Episcopi, & Vicarij. Et ex his infert hic Ioan. de San.
 Geor. q̄ in casibus, in quibus dicit Vicarium habere delega
 tam, nō poterit fieri prorogatio iurisdicōis ad similia: quia
 iurisdicō delegata est improrogabilis. de offi. delega. P. & G.
 quod secus esset in his, in quibus haberet ordinariā, secun
 dum eum. Sed an poterit Vicarius ex generali mandato visi
 tare? sol. dic, quod non. ad quod facit: quia capitulum hoc nō
 g potest sēde vacante, vt no. gl. quæ incipit, Hæc litera. in cle. j.
 10 de hæc. secundum Lap. hic. ¶ Sed nūquid possit a delegato
 Episcopi appellari ad officialem generalem Episcopi? sol. dicit
 Lap.

ADDITIONES.

- a ¶ Dictione seu. Adde Ro. consi. 179. & 263. Cal. consi. 5. de ver. sign.
- b ¶ Vicario cognoscere. Adde, quod voluit Cal. consi. ij. co. tit.
- c ¶ Indixit Papa. Adde Rom. consi. 324.
- d ¶ Suspectum. Adde Fran. de Are. consi. 55.
- e ¶ Ordinariā. Adde Do. de Ro. deci. 46. de offi. vica. in nouis.
- f ¶ Definire. Adde Fede. consi. 3. alleg. Abb. consi. 26. & vide, quod voluit Pau. de
 Cast. consi. 119. in primo impressis. Ber.
- g ¶ Non potest. Adde Fede. consi. 290.

Lap. q non, & nihil alle. facit, qd no. s. de consuet. c. 2. eod. lib.

- 11 ¶ Quid si Eps^a causam inceptam per suum vicarium tractaret per se, nunquid vicarius poterit postea se intromittere? sol. dicendum est, q non: quia quantum ad illam hñ pro reuocato
- 12 fm Lap. & nihil alleg. facit. j. de procur. si quem. ¶ An vicarius possit in præsencia Epi exercere illa, q potest in eius absentia? so. dic, q sic, pter illa, q a iure sunt excepta, vt s. de temp. or. cū nullus. cum simil. ¶ An possit vicarius agere, & experiri in iudicio, & extra: sol. dic, q sic, ac si esset procurator, vt scripsit Io. An. post Ho. de procu. petitio. facit. j. de proc. qui generaliter, secundum Lap. ¶ Sed quid si Episcopus facit vicarium generalem, & vnum speciale, an generalis possit se intromittere de illa causa speciali? so. dic, q non. ad hoc s. de off. leg. c. 2. secundum Lap. ¶ Pone, q Eps facit duos vicarios generales: an vnus possit sine alio procedere? sol. dic, q aut constituit eos simpliciter, & non in solidum, & tunc non poterit vnus procedere sine altero. ar. j. de procur. si duo. aut sunt constituti in solidum, & tunc aut vnus inceptit procedere sine alio, vel excommunicauit, & non poterit alius procedere, vel absolueret, nisi ille, qui inceptit, fuerit impeditus. ad hoc 7. q. 1. non autem. & quod ibi no. Ioan. An. post Ho. de off. deleg. prudentia. sup glo. 2. & facit. j. titu. cum plures. secundum Lap. ¶ Sed quid si Eps dat vnum vicarium, postea facit alium: nunquid videatur reuocatus primus. so. dic, q sic, sicut dicimus in procuratore. de procur. non iniuste. fm Io. Cal. s. de off. vica. cleri cos. & idem tenet in prædictis Fred. de Senis fm Lap. hic. Nec obstat. de off. leg. volentes. quia illud loquitur in Legatis diuersorum generum: secus autem, vbi per omnia essent eiusdem potestatis, vel officij. vel dic, q licet per dationem secundi Legati non reuocetur potestas alterius etiam eiusdem generis p no. 2. s. q. 2. c. 3. & in Spec. tit. 2. s. finitur. ad si. tamen secus ē in vicario: quia qd facit vicarius, videt facere Eps, sicut qd facit procurator, videt facere dominus: sed non sic in legato quantum ad Papam, cum Episcoporum consistoria sint diuersa fm Ioan. Cal. vbi s. Et pro isto vltimo dicto, q consistoria sint diuersa, facit j. de prab. hi qui. ¶ Sed pone, q vicarius aliqua gessit, quæ requirunt speciale mandatum: non tamen habens ad illa respectu Eps postea talia ratificat, an talis ratificatio validet illa saltē vt ex nunc. & vñ, q sic per c. cum quis. j. de sen. excom. & p illam ratihabitionem cum ibi notatis. j. de regu. iur. In contrarium vñ per d. c. cum quis. vltimo responso. & per regulam, ratum. j. de reg. iur. & facit quod no. Ho. s. de rest. in integrum. tum ex literis. & de conce. præben. ex parte. 2. & quod no. Ioā. An. j. de præben. si motu proprio. Nam facere vicariatus nomine non est facere nomine constitutis, nisi in eo qd venit ex vicariatu, & generali mandato: cū aut illud, quod est actum, non veniat in vicariatu nisi in speciali commissione, non potest dici nomine constituentis actum, vel vicariatus habentis speciale mandatum, cum agens non habuerit nisi generale. sol. vñ dicendum, q in his, in quibus consideratur initium, vt in electione, & sententia, non sit locus ratihabitioni, vt valeat ratum extunc, vel etiam ex nunc, prout no. Io. An. in d. regula. ratum. In his autem, in quibus non attenditur initium, vñ, q possint haberi rata facta per talem vicarium saltem, vt valeat ex nunc, vt no. Io. An. j. de reg. iur. non firmatur. fm Lap. ¶ Quid si Episcopus vicario suo concedit, q possit omnia, quæ ipse potest, collatione beneficiorū duntaxat excepta, nunquid omnia poterit ipse vicarius, quæ alias non veniunt in generali mandato? vt vñ dicendum, q sic, nam excipiendo a commissione generali vnum de his, quæ requirunt speciale mandatum, vñ concedere omnia alia, quæ requirunt speciale mandatum: nam nō debet dici exceptio, quæ non excepta non includeretur sub regula, & sub ea inclusis, & concessis. arg. de præsump. nonne. pro & contra facit, quod scripsit Gui. in Spec. de iurisdic. omn. iudic. vers. quid ergo dices, & de spon. in j. col. & Arch. s. eo. lib. de constit. c. j. Di. in regula, pactum. j. de reg. iur. & vide, quod no. j. de procu. qui ad agendum. secundum Lap.

ADDITIONES.

- a ¶ Quid si Episcopus. Adde Cald. consi. 2. eo. titu.
- b ¶ In solidum. Adde tu per Do. de Ro. deci. suis de off. deleg. in nouis, vbi, an si vnus ex tribus datis in solidum citet, vt compareat coram illo, qui non citauit, teneatur citatus comparere.
- c ¶ In contrarium. Adde quod voluit Alex. consi. 3. circa fi. 1. lib.

S V M M A R I V M.

- 1 Verbis generalibus non includitur id, qd quis verisimiliter specialiter non dixisset.
- 2 Homo aliquando comprehendit quamlibet speciem comprehensam sub illo.
- 3 Administrationem liberam habens bonorū non potest donare regulariter.
- 4 Collatio beneficij potest dici donatio.
- 5 Officialis, & Vicarius Episcopi idem sunt.
- 6 Plebanus si constituit generalem vicarium cum plena potestate spiritualium,

lium, & temporalium, an possit de consensu Episcopi, & maioris partis capituli dictæ plebis augere numerum canonicorum contra priuilegium dictæ ecclesiæ plebano irrequisito.

- 7 Vicarius meus mihi censualis in ecclesia si soluit censum me inscio pro illa 40. annis alteri pralato etiam recipienti bona fide pro ecclesia sua, an præiudicet mihi, & ecclesiæ meæ?
- 8 Archiepiscopus si facit Episcopum vicarium suum generalem exprimendo & c. an possit confirmare electionem suffraganei.
- 9 Vicarij an sint delegati?
- 10 Episcopus dedit vicario potestatem recipiendi renunciationes beneficiorū causa permutationis, an poterit illa conferre?
- 11 Potestas conferendi dignitates an veniat in mandato conferendi beneficia?

Vm in generali.

- ¶ Glo. j. summat, & præmissa duplici ratione ponit dictum, a quo secundo excipit ibi, Nisi. ¶ No. q in verbis generalibus non includitur id, quod quis verisimiliter specialiter non dixisset, & sic patet q in dispositionibus inspicimus in quod est verisimile. concor. sunt in gl.
- 2 ¶ No. q genus non includit quamlibet speciem comprehensam sub illa, quando est dare aliquam rationem, quare non includatur. ad hoc, quod no. glo. j. de excep. pia. ¶ No. q habens liberam administrationem bonorum non potest donare regulariter, & sic dicens, q talis possit donare, habet hoc probare. ¶ No. arg. p & contra, q idem est dicere officialis, q vicarius, de quo aliquid j. ¶ No. arg. q collatio beneficij potest dici donatio. de quo hic in glo. ¶ No. arg. q potestas conferendi beneficia potest concedi, antequam vacent, quando fit alicui tanquam generali officiali: secus videtur, quando specialiter non officiali fieret talis concessio: de quo per glo. j. de off. leg. præfenti. & in c. statutum. j. de præb. ¶ No. q duobus substantiuis simul copulatis singularis numeri iungitur verbum plurale.
- 5 ¶ Opp. & vide, q idem sit officialis, & vicarius Episcopi, vt pbat tex. in c. præfenti. iuncta rubrica, cuius contrarium innuit iste tex. qui ponit ista duo tanquam diuersa. Sol. Ioan. An. dicit, q imò isti videntur esse diuersi per istum text. s. e. lib. de temp. ordin. cum nullus. 2. & 3. responso, secundum eum. Sed dicit Ioan. de Fan. quod ibi loquitur de vicario in spiritualibus, qui bene differt ab officiali generali, vt no. glo. in cle. 2. de rescrip. secundum eum. Ioan. An. in addit. Spec. super ista rubrica dicit, q communiter vltimontani appellant officiales, & isto modo vocantur. s. c. proxi. de instit. ex frequentibus. cum multis simil. Citramontani verò appellant vicarios. & p ista opin. facit iste tex. & j. de hæreti. vt officium. ad si. & c. sequen. & c. fi. Vnde videtur, quod ista sint synonyma, & quod idem est dicere officialis Episcopi, & vicarius. & istud probat istud c. & præcedens, & primum iuncta rubrica ista, quæ dicit de offic. vica. Et tamen nigrum dicit in omnibus istis c. de officiali. & per hoc cessat reprehensio vltimontanorum, qui reprehendunt nos Italicos, vicarios appellantes. vnde dimittenda est ista diuersitas vocabulorum consuetudinibus patriæ. Gui. de monte Lau. in cle. j. c. tit. in glos. magna dicit, quod in his, quæ sunt gratiæ, sicut est conferre beneficia, vicarius & officialis idem important, & in hoc æquiparantur, vt dicit hic tex. in his verò, q sunt iustitiæ, vt administrare iurisdictionem, si sumus in causis ciuilibus, etiam æquiparantur: quia vicarius, & officialis illa poterit. & hoc probat text. s. cap. proxi. In criminalibus etiam æquiparantur: quia nullus ipsorum illa exercet sine speciali mandato. s. c. proxi. In his verò, quæ sunt iurisdictionis voluntariæ, sicut est dare licentiam pro ordinibus, differunt: quia vicarius hoc poterit, & non officialis. & ita procedat. s. de temp. ordin. cum nullus, secundum eum. Mihi plus placet dictum Ioan. An. quod non sit differentia nisi in nomine, licet in effectu nulla sit, & iura quandoque expriment vicarium, quandoque officialem secundum diuersas consuetudines locorum. Et ista potuit esse ratio, quare de vtroque tex. hic expressit. Sed pone qd plebanus constituat generalem vicarium cum plena potestate spiritualium & temporalium: an possit de consensu Episcopi, & maioris partis capituli dictæ plebis augere numerum canonicorum contra priuilegium dictæ ecclesiæ plebano irrequisito? So. Ioā. de Deo li. 2. q. 1. tenet, q non. all. de præb. dilecto. & de insti. cum dicare. 10. q. 2. c. fi. & q. 3. quia agnouimus, & hoc dicit Io. An. satis esse æquum, q ille non possit mutare statum ecclesiæ, et si subesset casus augendi, vt quia facultates excreuerunt: nam si nō pōt beneficia conferre, vt hic, nec illis priuare. s. c. proxi. ergo non poterit illa creare, fm Ioā. An. An aut ad Ep̃m, an ad pleba-

ADDITIONES.

- a ¶ Non dixisset. Adde, quod voluit Ro. consi. 166. vbi dicit, q in generali obligatione bonorum non veniunt ea, quæ si quis obligaret, incideret in penā.
- b ¶ Nulla sit. Adde Fel. consi. antepen. vbi latē. Ber.

Geminianus super sexto Decretalium.

plebanum, & capitulum suum spectet numerum augere in tali plebe: remittit hic Io. An. ad no. per se. s. de insti. c. ij. & ibi tenet, qd spectet ad plebanum cū capitulo suo, sed formatio reservatur episcopo fm Host. ibi. ¶ Sed quid si vicarius meus in ecclesia, & ex ea est mihi censualis, soluat cēsum me in scio pro illa per 40. annos alteri prelato etiā recipienti bona fide pro ecclesia sua, praeiudicet mihi: vel ecclesiae meae? solu. Bart. Brix. in venerali 21. tenet, qd nō. nec ille prelatus praescribet, cum ego possideā per vicarium, s. de resti. spol. cum venisset. de praescri. si diligenti. & sic contra me possidentem nō currit praescriptio, cum duo in solidum possidere non possim. de probat. licet causam. nec de beo sine culpa iure meo priuari. de cōsti. c. ij. Item si colonus, vel per quem possideo possessionem, alteri prodit, mihi non praeiudicatur. C. de acquir. pos. l. si. Itē si credo mihi rem donatam, sed non est, non vsucapiam. insti. de vsuc. s. error. & si sum solus haeres institutus, do tibi res hēditarias, credēs te fortē cohāredem, nō vsucapis eas. de vsucap. l. solus. Sed Dama. hoc. e. tit. q. ij. tenet illū praescripsisse: sicut praescribit emēs a pupillo, credēs illum puberem. ff. pro emp. l. ij. s. qui a pupillo. & tamen pupillus nō dedit possessionem nec dare potuit. ff. de acqui. vel omit. pos. l. possessionem. in fi. dicit Io. An. qd congruē posset distingui inter vicarium perpetuum, qui titulum habet, & tēporalem. pro qua facit cle. j. de off. vica. cum cōcor. ibi no. super verbo, perpetuos. Io. An. Io. de Fan. dicit, qd si praescribens habet bonā fidem, & possessionem, & possedit 40. annis, nō est dubium, qd praescripsit ius percipiendi censum in illa ecclesia. j. de praescrip. c. j. e. lib. An aut priuē me possidentem, & per quos actus, dic, vt in d. l. si. ff. de acqui. pos. l. s. de resti. spol. olim. j. in gl. vt scias, & qd super ea notatur fm eum. Posset tamen pro concordia istorum distinguī, si vicarius est temporalis, nō praeiudicat. ita procedat opi. Bar Brix. si est vicarius perpetuus: tūc si soluit vtriq; planum, qd non praeiudicat: quia ego cōtinuauī possessionem, & sic cōtra me non praescripsit. ar. dicit. c. cum venisset. & de praescri. si diligenti. Si vero soluit alteri tantum, videlicet illi, cui non debebat: tunc si ex parte illius, cōtra quem soluit, interueniūt illa, quae requiruntur ad hoc, vt contra illum praescribatur, de quibus per Inn. de offi. or. conquirente. & de causa pos. cum ecclesia. & praeiudicat illi. ita intelligatur op. Damasi. Aut nō interueniunt illa, & non praeiudicatur: ita procedat opin. Bar. ¶ Gl. 2. colligit notabile ex tex. & allegat cōcor. ¶ Gl. iij. alleg. concor. ad tex. ¶ Gl. super verbo, nec regulariter. quārit, quare tex. dicat regulariter, & so. ¶ In ea. gl. ibi, ista. rōne motus. idē no. s. de sup. neg. pla. c. ij. in gl. licet liberā. Io. de Fan. ¶ Gl. super ver. libera. recita per contrarium, qd vicarius possit conferre: quia collatio non est donatio: cum compellatur episcopus alteri conferre: nec sibi retinere pōt de insti. c. fi. gl. so. ¶ In fi. gl. idem Arc. qui sic so. qd no. 23. q. 6. c. ex his. in prin. vbi dicit Io. qd ep̄s non donat, sed dat p̄bendas. Io. An. ¶ Gl. super ver. b. nō possunt, recita per prium in ea formatū, & soluat, vt in gl. ¶ In fi. gl. ¶ Sed quid Archiep̄s facit ep̄m suum vicariū generalē exprimendo, vt possit, q̄ habentur. s. c. proxi. cum potestate instituendi, & destituendi, & exercendi ea, q̄ sunt auctoritatis, vel ordinis pōtēstalis, & q̄ constituens facere posset, etiā si requiratur sp̄ale mandatum, & sint maiora q̄ expressa, an possit cōfirmare electionem suffraganei, & confirmatū consecrare, cū illa duo non fuerunt nominatim exp̄ssa Archiep̄o in remotis agente: & dubium facit hāc decre. & cle. non potest. de procu. coniuncta decre. quīs. s. de elec. c. li. q̄ causas electionum ep̄orum enumerat inter maiores. & ad idem. j. de cle. agro. c. j. Et facit, qd no. per Gul. de ele. s. e. li. si Abbatem. super ver. Archiep̄orum. Sed dicit Io. An. qd vidit contrariū terminari: vt sicut vicarius ep̄i confirmat Abbates, sic vicarius Archiep̄i suffraganeos. Nec ob. ista decretalis, q̄ loquit de collatione. & ratio verisimilitudinis hic assignata cessatio confirmatione. nā hic illa verisimilitudo surgit ex duobus. primō ex libertate eligendi personam, cui beneficium conferatur. secundō, quia collationem beneficii pōt facere, vbiq; sit ep̄s: vt no. de of. leg. nouit. & ista duo cessant in confirmatione, q̄ cōfirmatio necessariō est faciēda de electo, si nil sibi obstat de electione, post q̄ & illam non posset facere archiep̄s extra prouinciam, cū cōfirmatio requiratur cāe cognitionē. s. co. li. de cle. c. fi. & ista nō possunt extra territorium expediri: vt no. in d. c. nouit. & facit. j. de off. or. cum ep̄s. ergo verisimile est, qd illa, q̄ extra prouinciā exercere non poterat, cōmississet: & sic cesset ratio hic posita in prin. Nec ob. cle. non pōt, quia erant maiora exp̄ssa. l. pontificalia, in quibus iurisdictio, & ordo requiritur, q̄ cōfirmatio, in qua sufficit iurisdictio, in quam facit confirmatus in archiep̄m, qui nō est, ep̄s. de elec. suffraganeis. & c. trāmissam. Nec ob. decre. quīs, quia licet quo ad qdam enumerentur maiorebus, nō tamē quo ad propositū. & hoc bene probat. d. c. si Abbatē. si totum esset de maioribus, non transiret in potestatem

legati. Et ad hoc inducitur quod no. s. c. proxi. in fi. gl. Io. An. ¶ No. incidenter dictum Ioan. And. qd confirmatio electionis non potest fieri per superiorem extra territorium suum existētem. super isto Archi. 51. distin. qui in aliquo. dicit Vin. tenuisse de offi. ordin. quod sedem. contrarium per l. emancipati. ff. de adopt. Sed ipse ibi tenet contra: quod dicit probari per cap. quorundam. de elec. supra e. li. vbi patet, quod confirmatio debet fieri cum causae cognitione, quam regulariter quis non facit extra suum territorium secundum eum. Ioan. Cald. consil. 200. de elect. alleg. pro & contra, & quod non possit: quia est actus iurisdictionalis, & iudicialis, qui non fit extra territorium. 18. dist. luminoso. & supra e. li. de consli. c. 2. & Cle. quamuis. de fo. compet. & quod sit actus iudicialis, pater: quia confirmatio, quae fit etiam partibus non cōtradictentibus habet vim interlocutoria: vt no. gl. de cle. supra e. li. c. fi. & interlocutoria est de processu iudicij. de proba. quoniam contra. in contrariū facit, quia isti sunt actus voluntariae iurisdictionis, quando nō est ibi contradictor, quod patet, quia cōtentiosa iurisdictionis dicuntur illa, quae fiunt in inuitum: vt no. in l. 2. ff. de of. procōsul. sed illa, quae sunt voluntariae iurisdictionis possunt expediri extra territorium aliter etiam non petita licētia alicuius, vt no. de off. le. nouit. Nec ob. si dicatur, quod est interlocutoria, & sic est de contentiosa iurisdictione, quia istud est ridiculum dicere, cum non omnis interlocutoria sit de contentiosa iurisdictione, imō nec diffinitiuā, si materia, de qua agitur, non est de contentiosa. nam quis dubitat, qd in voluntaria iurisdictione fertur interlocutoria, & diffinitiuā, vt l. j. ff. de off. procōsul. & ideo non sequitur, fertur interlocutoria, ergo est de contentiosa iurisdictione, quia etiam in voluntaria istud fit. all. pro & contra, & aliter non soluit. Credo qd opi. possent reduci ad cōcordiam, quia quādam est confirmatio, quae fit in contraditorio iudicio, vt quia iudicium est agitatū inter partes super eadem electione, & tunc quia confirmatio debet fieri in forma diffinitiuae sententiae, vt no. gl. in verbo, inanes supra de cle. c. fi. ideo talis confirmatio nō poterit fieri extra territorium, & ita procedit dictum Io. An. hic, & Arch. vbi supra quod intellige verum, nisi esset facta de consensu iudicis territorij, & partium litigantium, vt pater ex no. in d. c. nouit. & no. gl. j. de off. or. vt litigantes. & glo. in Cle. quamuis. de fo. compe. in verbo indulgemus. Quādam est confirmatio, quae non fit in contraditorio iudicio, vt quia nullus comparuit ad cōtradictendum electioni, & tunc posset procedere alia opinio, quia talis confirmatio posset fieri sine causae cognitione, vt no. Lap. post Io. And. supra de elect. c. fi. e. li. Et tenet Innoc. in c. si celebrat. de cle. exc. mini. in addi. Nec ob. si dicatur, quod requiritur causae cognitio saltem summaria super forma electionis, & persona electi, vt no. Inn. in c. cum dilecti. de elec. in glo. 3. quia licet istud habeat facere pro informatione sua, facit absque aliquo strepitu iudiciali. nam etiam collator debet inquirere de persona, cui vult conferre, vt patet de praeb. graue. & tamen collatio potest fieri extra territorium, vt est dictū supra & sic fiat in confirmatione, quae fit in non contraditorio iudicio, vt infor met se. arg. eorum, quae no. de resc. cum contingat. vel potest dici, qd illa inquisitio debeat fieri intra territorium, sed confirmationis actus poterit fieri extra, ex quo non est ibi contradictor. Sed an iste tex. habeat locum in vicario Papae? Solu. dicit Archid. quod quidam dicunt, quod non: sed ipse dicit, qd non videtur quo iure, vel qua ratione hoc dicant: & sic videtur tenere contrarium, & ideo dicit, quod in casu isto fallit. quod no. Gof. in d. c. dilecto. de praeben. & Vin. procu. petitio. qui dicebant vicarium omnia posse, quae potest is, cuius vices gerit. 99. dist. c. j. 2. q. 6. si episcopus. ad fi. C. de offi. eius qui vi. alle. l. j. ¶ Io. And. ¶ Sed quid de vicariis, de quibus tractatur super rubrica. C. de offi. eius qui vi. al. an sint delegati, vel ordinarij? Soudicit Archid. quod Gof. no. in sum. huius tit. in princip. quod non erant delegati, vel subdelegati, sed ordinarij, & ligabantur intra certum tempus, quod erat ordinariis praefixum, vt ip si supplerent vices ordinariis viuētiū, & praesentium. Alij erant, qui gerebant vices mortuorum, & abientium, qui appellabantur suffecti, & hi omnia poterāt, quae ad iurisdictionem pertinent praeter vltimum supplicium & abscissionē mēbri. C. e. l. 2. & in auth. de col. s. antequām. Io. And. ¶ Gl. si. recitata per contrarium, quod episcopus non possit committere potestatem conferendi beneficium, antequām vacet supra de cōces. praeben. constitutus. gl. so. ¶ In fi. gl. in eo, quod gl. dicit, pos se alteri committi in genere collationem beneficiorum, etiā antequām vacent, intellige, quando facit talem suum vicariū. super quo vide. quod no. infra titu. 2. cap. pen. in fi. antepe. gl. & j. de

ADDITIONES.

- a ¶ Quam expressa. Adde Lapum alleg. 70.
b ¶ Interlocutoria. Adde, quod ista sunt verba Cal. consil. 2. de elec. B.

Prima pars. De officio, & potestate Iudi. deleg. 97

& j. de prab. statutum. in gl. fi. Super eo vero, quod dñr posse per petuò cōmittere alicui dignitati hanc potestatem vide, quod no. de censi. c. venerabili. super fi. 2. gl. ver. tñ hoc puto. Io. An. 10 ¶ Sed pone, qd episcopus dedit vicario potestatem recipiendi renunciationes beneficiorum cā permutationis, an poterit illa cōferre? Sol. vñ, qd nō: quia collatio beneficij nō venit in generali mandato, nisi exprimat, vt hic. In triūm facit, quia pōt talis vicarius ex generali mandato cōfirmare præsēntatos per patronos, vt no. hic Arch. & facit gl. pe. hic posita. Cum igitur beneficia permutata nō possint cōferri, nisi tantum permutantibus, vt c. j. de rer. perm. & cle. j. e. ti. ergo videtur idem in beneficijs permutatis, sicut de beneficijs, ad quā fit præsēntatio p patronos: sed prima opin. quotidie tenet in Rota, fm Do. de Rota cōclu. 57. quā incipit, item no. qd vicarius. Ego credebam secundam opi. veram per rationem s. assignatam. nam isto casu cessant ambā rōnes hic in tex. posita, quia verisimile est, qd episcopus voluit dando mandatum recipiendi renunciationē b causa permutandi, qd dederit potestatem conferendi b, quā ne cessario illis debet fieri: & maximē cum cōmunis practica habeat, qd eodem cōtextu in beneficijs renūciatis animo permu tandi recipiat vtriusq; renunciatio, & fiat vtriusq; collatio, vt no. Io. An. in d. c. j. de rer. perm. Et sic, ex quo de cōsuetudine talia nō recipiunt temporis interuallum, cōcedendo vnum vñ aliud cōcessisse. Cessat etiam secunda rō, quia in tali collatione non interuenit donatio, cum necessario ipsis sit facienda, vt dicunt tenentes triūm: ergo cessantibus rōnibus huius c. cessabit eius dispositio. s. de app. cum cessante. cum sim. Sed an vicarius habens speciale mandatum ad cōferendum, possit cōferre beneficia extra diocesim, sicut posset episcopus iuxta no. de off. leg. nouit. & per Inn. in c. quia diuersitatem. de cōces. prab. in fi. sol. D. de Rota cōclu. 202. quā incipit. Nunquid vicarius. primo arguunt, qd nō, per c. statutum. j. de prab. tamen dicunt, qd fuit determinatum, qd sic: quia vicarius est ordinarius, vt no. s. c. proxi. Et quia cōferre, est volūtariā iurisdictionis: ergo extra territorium poterit fieri. ff. de off. procōs. l. 2. & licet finis illius legis videat facere in triūm, tamē triūm ibi no. ¶ Nec ob. c. statutum. quia illud est speciale in beneficijs vacātibus in curia, fm eos. ¶ Sed an in mandato cōferendi beneficia veniat potestas cōferendi dignitates? Sol. D. de Rota concl. 137. quā incipit. Vtrum vicarius, dicunt, qd fuit obtentum, qd sic: quia hoc casu nomen beneficij largē sumi debet, cum nō sit mā ambitiōsa. ar. de ver. sig. tua. iuncto c. dudum. j. de prab. cum ibi no. per Io. An. super ver. beneficia. circa prin. fm eos. & facit, quod no. Io. An. s. de prab. accedens. & Pau. in cle. j. de concess. prab. qui tenent, qd in procuratorio dato ad acceptandum beneficia includitur potestas etiam acceptandi dignitates.

ADDITIONES.

- a ¶ In generali mandato. Vicarius autem sicut potest ex generali mandato inquirere, ita potest inquisitum absolvere absque alia relatione ad superiorem, vt dicit D. Fel. in c. non potest. de re iud.
- b ¶ Conferendi. Adde, quod opi. D. de Ro. confirmatur per Ro. consil. 330.
- c ¶ Beneficij. Adde Lap. alleg. 84.

De officio, & potestate Iudicis deleg. Rubrica.

SUMMARY.

- 1 Inferior a Papa non potest dare Conservatores. & num. 3.
- 2 Potestas data alterum defendendi, non includit necessario concessionem potestatis defendendi cum indagine iudiciali. & nu. 4.
- 3 Conservatores habentes generales si impetrat delegatum super aliqua causa, an possint trahere reum coram illo delegato?
- 4 Negatio partis citatæ an impediatur potestatem procedendi per Conservatorem? Et dato, quod non impediatur, an Conservator possit procedere ad recipiendas probationes? nu. 7.
- 5 Testis qualiter debeat deponere, vt concludat factum esse notorium.
- 6 Testes quot requirantur in facto notorio.
- 7 Excommunicatus si petat, quod Conservator cognoscat de qualitate damni, quia vult satisfacere, an poterit hoc facere?
- 8 Excusatio quando dicatur probabilis.
- 9 Conservator datis tribus terminis monet facientem, vt si iniuste illud fecit, infra illos dies emendet, vel satisfaciatur, quod erit remedium ipsius.
- 10 Conservator an possit recusari in notorijs? Et qualiter faciet se Iudicem. num. 14.

Statuimus. ¶ Gl. j. summat, & sunt duæ partes. In prima ponitur pmissio. In secunda ibi, Nec ad alia, prohibitio. No. primò arg. tñ inferior a Papa nō potest dare cōservatores, de quo aliquid j. ¶ No. differē tiam esse inter iniuriam, & violentiam: nam regulariter dñr iniuria, qd nō iuste fit. Insti. de iniur. in prin. ¶ No. ¶ tñ potestas data alterum defendendi necessario nō concludit

concessionem potestatis defendendi cum indagine iudiciali. ¶ No. qd potestas data super causa manifesta non se extendit ad indaginem iudicalem. ¶ Opp. primò cōtra tex. qd datio istorū cōservatorum parum proffit, ex quo nō possunt dubia iudicialiter definire, cōtra id, quod habet s. de priui. in his. quia debet priuilegium aliquid operari? Sol. Host. fateat cōtrarium, qd parū proffit. facit in simili, quod dñr de cōfirmatione in forma cōmuni. s. de concess. prab. quia diuersitatem. & de innouatione priuilegij. s. de priuileg. ex parte. & c. quia intentionis. & de recept. sub protectione. c. ti. ex parte. & c. recipimus. tamē dicit, qd ista nō sunt omnia similia, quia cōseruatio est vtilior, quia aliquid operatur, vt patet ex no. hic in gl. mag. Et potuit esse ratio, quare nō potuit cognoscere de his, quæ requirunt indaginem iudicalem, quia essent generales iudices eorum, qui eos impetrāt, qd esset contra c. ad hęc. supra de rescr. secundum Host. vnde dicebat Goffr. in summa huius tit. ad finem. ver. item quid de cōseruatoribus. istos esse meros executores. Io. An. ¶ Opp. secundò, & videtur, qd imò isti habeāt iudicalem indaginem, ex quo possunt cognoscere de iniurijs manifestis: nam in manifestis requiritur aliquis ordo. supra de iureiur. ad nostram. sol. quādam sunt causæ non manifestæ, & in istis requiritur plena indagatio iudicij: quia non proceditur tunc contra non citatum, non confessum, nec conuictum. 2. q. j. c. j. & q. 6. definitiua. in princ. C. de sent. & interloc. omn. iud. l. prolatam. de constit. ecclesia. in fi. de maior. & obed. inter quatuor. & de causa poss. & propriet. c. j. vnde isto casu fit iudicialis indagatio partibus præsēntibus, & seruato iuris ordine, vt lite non contesta. c. j. & istam prohibet textus hic. Quedam sunt causæ manifestæ, & in istis requiritur bene aliqualis indagatio iudicialis, sed non plena, quia requiritur citatio, vt d. c. ad nostram. & ratio est, quia omnia videntur sibi commissā, sine quibus talis causa expediri non potest. ff. de iurisdic. omn. iud. l. 2. supra eod. tit. preterea. Sed de notorijs non posset aliquis punire, nisi illos citet, & si citati sunt contumaces punire in expensis, vel aliter, vt supra eo. ti. de causis. & ff. si quis ius di. nō obtemp. l. j. Item, quando reus negat maleficium per se factum fuisse, nisi recipiat probationes vtriusque iurisdictionem sibi commissam expedire nō potest, vt not. hic in glo. Item ex quo reus est ille, qui opponit exceptionem, ipse est causa, propter quam in tali iudicio requiruntur probationes, quia si exceptio esset vera, non esset puniendus, vnde licet ex impetratione sua actor non possit obtinere cōseruatorem habere iudicalem indaginem, consequitur istud ex persona rei: & sepe contingit, quod quis consequitur ex persona alterius, quod per se consequi non posset. C. de tempo. in integ. restitut. l. pen. & infra de concess. preben. c. pen. & quod habeat aliqualem cognitionem, patet: quia potest excommunicare, sed excommunicatio nō fertur sine causæ cognitione. 2. q. j. sicut. & c. nemo. fm Inn. Sed ad istud vltimum respondet Host. qd in excommunicatione requiritur cognitio plena, vel semiplena. vel potest dici, qd illud procedat in non notorijs, sed in notorijs, secus fm eum. Ex his ergo concludit Inn. qd iunctis predictis a contrario huius literę, patet, qd in notorijs habet iudicalem indaginem. Sed dicit Host. qd contrarium huius literę non sonat id, quod dicit Inno. sed sonat, qd in notorijs nō requirit iudicialis indagatio: & illa, quæ hoc requirunt, non sunt notoria. Archi. tenet dictum Inn. Io. And. dicit Io. de Fan. qd non habet iudicalem indaginem cum effectu, quia super ea non iudicat, sed tantum instruit se, an possit iuste excoicare, vt no. Io. An. hic super gl. fi. & idem hic Host. & Arch. qui dicūt, qd iste tex. nō prohibet indaginem plenam, & quæ sit ad sui instructionem, fm eum. Tene dictum Inn. qd ex quo pōt de manifestis cognoscere, potest seruare ordinē, quem ius disponit in talibus seruandum: nam in manifestis seruatur ordo iudiciarius, sed non ille, qui est in alijs obseruandus, vt dicit tex. in c. ad nostram. 3. de iureiur. Dicit tamen Io. de Imo. qd si talis in causa notoria seruaret ordinem iuris partibus non p̄dicentib. b non tamen putaret processum propter hoc vitari b. ar. cle. sepe. cum ibi no. de ver. sig. ¶ Quæro quare iste tex. dicat, statuimus, & non dicat, declaramus? Sol. dic qd in ista materia non cadit verbum declaratum, quia per iura antiqua non erat adinuetus modus istorum cōseruatorum, sed de nouo introducti, yt dicit hic gl. 2. Io. An. ¶ Quæro, an inferior a Papa cōcedere possit cōseruatorem? So. dic, qd sic, quia licet iste tex. dicat, cōcedimus, per hoc nō prohibet, qd inferiores nō possint: vñ Legatus bene poterit cōcedere cōseruatorem, cum sit ordinarius. j. de off. leg. c. 2. item ipse pōt per se defendere a talibus iniurijs, ergo poterit alijs committe c. j. de reg. iur. pōt. fm Arch. qui

ADDITIONES.

- a ¶ In iniurijs. Adde vt per Frede. consil. 216.
- b ¶ Vitiari. Adde quod voluit Rom. consil. 176.
- c ¶ Iniurijs. Adde Anch. consil. 281. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

qui dicit fratrem Latinū hoc fecisse in ecclesia Carpenſi Muti
nenſis dieceſis, dum erat hic Bononiæ Legatus. & vide, qđ no.
j. co. ti. c. fi. ſuper ver. dietā. & dicebat Hoſt. qđ ad officium Pape
ſpectat occurrere litigijs, & violentijs, & quemlibet in ſua iuſta
poſſeſſione tueri, & defendere. ff. de vſu. l. aq̄uiſimū. ff. ne viſ
fiat ei. l. j. §. j. & de ſymo. querelam. in fi. maximē circa pſonas
4 miſerabiles, vt hic in gl. Io. An. ¶ Quæro, qñ dicat violentia,
vel iniuria manifeſta, ita qđ iſti poſſunt defendere illos, quibus
dañt cōſeruatores? Sol. Hoſt. ponit exemplum, vt quia potens
vi armata inuadit terrā monaſterij. de or. cog. c. 2. & conſerua
tor monaſterij inuenit illos, & ſuos in tali maleficio: vel illi oc
currit prohibens, ne inuadat, & ille non vult parere, iſtos tales
violentos poteſt punire conſeruator excōicando etiā ſine alia
monitione, cum de ipſorum contumacia apertē ſibi cōſtat. ar.
ff. de rei vend. qui reſtituere. ff. ne viſ fiat ei. l. ſi quis miſſus. ff.
ſi quis ius dicenti nō obtemp. l. j. ff. de app. l. cred. §. iuſſus. Item
dicit, qđ poſſet cōſeruator ſic dicere, quia video vos paratos ad
arma, & ad violentiam talibus inferendam, quorū ego ſum cō
ſeruator, & in mora, ſi fieret monitio, & dilatio, imminet peri
culum: ideo excōico omnes, qui cum armis talem locū intra
uerint, vel aliquod damnum dederint. ar. j. de ſent. exc. dilecto.
Nam iſtud negotiū deſiderat celeritatem. ff. de dam. inf. l. j. &
plerunq; nec locus, nec tempus pati dilationem. ff. de exerc.
l. j. j. rñ. in fi. Tñ dicit, qđ hodie talis generalis excōicatio nō de
bet proferri. j. de ſent. exc. Romana. §. caueant. ſed ex quo factū
eſt notorium bene poſſunt abſentes excōicari. §. de appe. cū ſit
Romana. & 2. q. j. de manifeſta. Io. And. dicit Lap. Abb. qđ licet
a hodie non ſerā gñalis excōicatio, eſt verum, niſi ſubſit cauſa
rōnabilis, generali monitione pmiſſa, & eſt rōnabilis cauſa cer
titudō delinquentis, vt no. Io. An. poſt Hoſt. de offi. or. ſi ſacer
dos. ſuper ver. indeterminatē. fm Lap. ¶ No. incidēter dictum
Hoſt. quia ponit duas limitationes ad c. ſacro. de ſent. exc. Pri
ma limitatio. ſ. qđ vbi ex vnica monitione alicuius partis con
tumacia apparet, poteſt excommunicari abſq; alia monitione
ſecunda, vel trina. Secunda limitatio eſt, qđ in facto notorio po
teſt fieri excōmunicatio etiam abſentis ſine monitione: qđ in
tellige verum quo ad trinam monitionē, ſed ſaltem vnica vñ
5 neceſſaria, vt no. d. c. cum ſit Romana. ¶ Sed an ſi habentes
conſeruatores generales impetrant legatum ſuper aliqua cau
ſa, poſſint trahere illum reum coram illo delegato? Sol. dic. qđ
ſic, ſiue illud reſcriptum ſit impetratum ante conſeruatoriam,
ſiue poſt, qđ conſeruatores non poſſunt ſe intromittere de cau
ſis requirētibz iudicalem indaginem, vt hic: ergo non impe
dit impetrationem talium Iudicum. Et vide no. §. de reſcri. di
ſpendia. ſuper ver. literas. Io. An. Lap. Abb. dicit hic, iſtud eſſe
verum, vbi literæ conſeruatoriæ non ſunt priuilegiatę, quia de
bet procedere fm formā huius c. & c. fi. §. c. ti. ſecus ſi eſſent pri
uilegiatę. Dicit Io. de Fa. qđ eſſent inſpiciendę ltrę priuilegij, &
an reſcriptum tolleretur priuilegiū, vel nō: quia tenor priuilegij
eſt inſpiciendus. §. de priui. porro. ¶ Glo. 2. recita per 6. qñes,
quas format circa conſeruatores. Prima, quæ ſit iuriſdictio iſto
rum. Secunda, an iura antiqua tractauerint de conſeruatori
bus? Tertia, quot, qđ quæ ſint ſpecies conſeruatorum. Quarta,
quæ ſit manifeſta offenſa: & quid ſi reus negat, vel dicat ſe iure
feciffe. Quinta, an conſeruator recuſari poſſit. Sexta, an inuo
cet brachium ſeculare, quā proſequere particulariter, vt in gl.
¶ In c. gl. ibi, delegatos eſſe. Ad idem facit, qđ iuriſdictio ipſorū
expiret quo ad non excepta, vt j. c. fi. §. officium. & ſic patet, qđ
non eſt ordinaria. j. c. ti. c. 2. Io. An. & no. ex iſta gl. vñum modū
arguendi a rubricis, quia eo, qđ decretalis eſt ſituata in rubrica,
intelligit diſponere de materia rubricę congruenti. ſimilis gl.
§. de reſcri. tibi, qui. & de hoc dixi §. in proq. huius libri. In c. gl.
c ibi, orphanos. idem de alijs perſonis miſerabilibus. §. de centi.
licet. & §. e. ſignificantibus. Item dieceſani, & pſidentes capi
tulz prouincialibus ſunt conſeruatores monaſteriorū prouin
cia, vt no. poſt Hoſt. & Inn. de ſta. mo. i. ſingulis. §. fi. Et vide no.
poſt Inn. de ſymo. querelā. in fi. Io. An. Sed dicit D. Io. de Imo.
qđ iſti propriē non ſunt conſeruatores, de quibus loquitur iſte
tex. quia ipſi poſſunt cognoscere etiam de his, quæ requirūt iu
dicialem indaginem. §. de offi. or. c. j. & c. cum ab eccleſiarum.
In ea. ibi, priuilegia. dicit hic Hoſt. in fi. qđ licet in conſeruato
re dato ſuper rebus, poſſit facilē cognoscere, an iniuria ſit noto
ria, vel non: nō tamen ſic, quando dat cōſeruator priuilegiorū,
quia priuilegiati, & maximē qñtores quotidie faciūt delicta cir
ca ſua priuilegia, & illis multipliciter abutunt. ad hoc de priui.
legiarū. & de pēn. & remi. cum ex eo. in prin. Et ex iſto inferit, qđ ſi
conſeruator priuilegiorum citat aliquem tanq̄ turbatorē pri
uilegiorum, ſufficit citatio, qđ mittat nuncium cum lra ſua con
tinente veram excuſationem, & ſi t cautus, qđ faciat inſtrū pu
blicum de pſentatione talis literę, & ſi dubitat ipſe, ne con
ſeruator ipſum excōmunicet, appellet, vt notabit j. ſuper iſta
gl. & vide, quod no. de vſu. quam pernicioſum. ſuper tex. & ſu

per gl. & etiam dicit, qđ ſi in tali dubio excommunicat iſtū, non
tenet ſententia quaſi a non ſito Iudice lata, & contra mentem
Papæ committentur. de pſeben. c. fi. & facit c. fi. j. co. ti. in fi. &
quod dicit gl. hic, qđ latius datur poteſtas. quandoq; iſta tertia
ſpecies conſeruatoris includit duas pſecedentes: ſed illæ duę
ſpecies non includunt iſtam tertiam, fm Io. An. ¶ In ea. ibi, ce
lari. Hoſt. hic ſuper hoc dubio quærit, quid ſit manifeſtum, qđ
notorium, & quid famoſum: & remittit ad no. de coha. cler. &
mulie. veſtra. & ad ſummam, eo. tit. §. fi. & quod dicit gl. hic de
manifeſto latē ſumpto vocabulo: videlicet, qđ non eget proba
tione. de ele. bonę. j. & de accuſa. euidentia. nam manifeſtum
propriē ſumptum exigit probationem. 1. q. 3. eorum. Io. An.
¶ In ea. ibi, ſed qualificatam notoriam. pro declaratione huius
partis glo. non ſequendo ordinem Io. And. ſed eius mentem,
6 primō eſt videre, t an quælibet negatio partis citatę impediāt
poteſtatem procedendi per conſeruatores. Secundo, in caſu,
in quo non impediāt, quomodo conſeruator poſſet procede
re ad recipiendas probationes ſuper hoc, cum non habeat iu
dicialem indaginem. Tercio, quomodo teſtis debeat depone
re ad hoc, vt concludat factū eſſe notorium. Quarto, per quot
teſtes probetur factum notorium. ¶ Ad primum glo. hic con
glutinat edictū de negare offenſam notoriam: & ſic dicit reci
piendā probationē ſuper qualitate notorij, dato qđ ſic quali
catē neget. Et idem dicit hic Inn. qđ ſi pars conſitetur delictū,
ſed dicit id non eſſe notorium, conſeruator procedet, quia li
cet non ſit notoriū per euidentia, eſt tñ notoriū per confeſſio
nē ſuā. de cohabi. cle. & mulie. veſtra. fm Io. An. Et pro hoc all.
Lap. Ab. no. per Io. 24. q. 3. ecce. vbi dicitur, qđ licet quis neget
crimen, nihilominus dicitur notoriū fm eum. Habes ergo cō
cludere ex gl. & dicto Inno. qđ aut conuentus cōſitetur delictū,
ſed deinde negat illud eſſe notorium, & tunc conſeruator pro
cedet abſq; alia informatione notorij, quia confeſſio facit il
d lud notorium, 4 vt dicit Inn. Aut ipſe dicit: dñe cōſeruator vos
non poteſtis procedere cō me, quia delictū non eſt notorium,
& vos non habetis iuriſdictionē niſi ſuper notorio, & tñ pro
cedit gl. quia Iudex procederet ſuper iſto, an ſit notoriū vel nō
ad finē vt cognoscat an ſua ſit iuriſdictio. Sed aduerte, quia gl.
pſupponit hic vñū, videlicet qđ qñ Iudex nō pōt cognoscere
niſi de notorio, qđ ſi neget factū notoriū pōt probationes reci
pere ſup hoc, & pronunciare, an ſua ſit iuriſdictio. Sed tñ glo.
punctualiter tenet tñrium. j. de here. accuſatus. §. ſanē. D. Io. de
Imo. hic dicit, qđ ideo ibi nō cognoscit, qđ eſt dubiū iuris, & qđ
ſup illis nō eſt data pſas: ideo ſe nō intromittit inquisitor. Sed
hic eſt dubiū facti ſup eo, ſup quo data eſt pſas, ideo de hoc pōt
cognoscere fm eū. vel poſſet ſolui, qđ aut vult ſe informare vt
Iudex cognoscēdo & pronūciando, & nō pōt. ita procedat gl.
illa, quia vt Iudex nō pōt pcedere ſuper nō manifeſto. aut vult
pcedere non vt Iudex, ſed vt ſe informet ad videndū, an caſus
ſit talis, qui includat ſub eius iuriſdictione, & iſto mō poterit.
ita pōt procedere iſta glo. Videmus. n. qđ quantū ad iſtū finē ſe
informat ille, qui non habet iuriſdictionē, vt patet §. de reſcri.
7 cū cōtingat. Et hoc vñ voluiſſe Ho. vt patet j. in q. prox. ¶ Ad
fm qñ poſſit ſe intromittere, cum non habeat iudiciālē inda
ginē. dicit Hoſt. qđ aliqui tenent, qđ non poſſit, quia maleficiū
malē probatur per teſtes, qđ ſit notorium, ſed potius per quali
tatem facti. §. de tranſla. pſala. quanto. §. ceterum. Itē quia co
gnoscendo de hoc eſt aſſumere partes Iudicis, quod eſt ſibi p
c 3 hibitum, vt hic patet. imō cognoscendo eſſet ſibi contrarium,
quia in notorio non requirit probatio. vñ recipiendo proba
tionem pñderet ſibi. ad hoc de purga. c. cum dilectus. verſi. is
igitur. ſol. fm Hoſt. primō Iudex debet conſiderare, an ſuper ta
li maleficio ſit fama, quia eſt impoſſibile, qđ ſi delictum eſt ma
niſeſtum, quod non ſit famoſum, & ſi reperit, quod non ſit
famoſum, omnino ſe abſtineat. Si verò inueniat, quod ſit fa
ma clamorā, & hoc ſciat per homines loci etiam ſine iura
mento, dicentes illud eſſe verum, & eſſe notorium in terra:
f & tunc procedat. ad hoc de dolo, & cont. cum olim. ver. cum
que. nec eſt reprobabile, ſi iſto caſu ad ſuam inſtructionē ve
lit recipere teſtes iuratos. de teſt. veniens. ver. cum igitur. de ap
pe. pñtitutus. §. j. & ad cautelā. ad hoc §. de ele. bonę. j. ver. licet.
ad hoc. 2. j. q. 2. §. & ſi nō cognitio. & iſto mō procedat glo. & p
hoc

ADDITIONES.

- a ¶ Generalis excommunicatio. Adde latē D. de Ro. decif. 442. inci. extra ratam.
de do. & contum. in nouis. vbi referunt dicta Bal. & Pe. fratrum de Perulio.
- b ¶ Iuriſdictio iſtorum. Conſeruator, & Iudex quomodo diſferant. vide per Ioan.
And. in Spec. de deleg. §. fi.
- c ¶ Miſerabilibus. Adde quæ dicatur miſerabilis perſona. Alex. conſil. 40. 2. lib.
- d ¶ Facit notorium. Adde Paul. de Caſt. conſil. 183.
- e ¶ Partes Iudicis. Cōſeruator, de quibus cognoscat, & quomodo puniatur, ſi de
alijs ſe intromittat, & vtrum poſſit ſubdelegare officium ſuum. vide in Spe
de iud. deleg. §. fi. ver. item, quod non eſt.
- f ¶ Eſſe notorium. Adde Franc. de Are. conſil. 164. Ber.

Primapars. De officio, & potestate Iudi. deleg. 98

hoc cessat prius, quia hoc non facit, ut Iudex non vocet illos, contra quos testes producuntur, nec recipit ipsorum exceptio- nes testes, et si exceptiones essent notoriae, fm Arch. Nec ob- l. 3. ff. ad exhiben. & C. de compen. l. si per quas. l. aliqui tenent prius, videlicet, qd debeant tales exceptiones notoriae admit- ti, quia rndet Archi. qd admittere tales exceptiones spectat ad Iudices. de test. ex parte A. & c. licet. & ita dicit, qd procedat illo- rum opi. & ita dicit Hosti. intelligendum, quod no. in summa eo. ti. §. quibus modis. ver. item sit prorogatio. cum ver. seq. Et ex his inferi, qd conseruator isto casu testes non compellet: qd compellere testes, est Iudicis. de testi. cog. per totum. Sed dicit D. lo. de Imo. qd vñ dicendum, qd posset compellere, ne alias si negetur factum esse notorium, excludat semper conseruator. vnde ne sua iurisdicatio sit inutilis, & eorum officium sit inuti- le, vt dicit hic gl. in simili vñ concessa potestas ei a superiore te- ste cogendi. Arch. §. de off. & pote. iud. deleg. praeerea. & c. ex- literis. cum si. fm cum. & hoc etiam vñ sensisse Inno. quia dicit, qd qñ maleficium nō est notorium Iudici, oportet qd super hoc probationes recipiat, & cogat qñq; testes, quibus interesse de- bent partes. 2. q. j. in primis. & de testi. c. 2. ¶ Ad tertium dicit Inn. hic, qd si testis dicit factum notorium, & reddit causam sui dicti, qd ipse vidit actum fieri in platea plena hominibus: qd tñc valet eius dictum. Et idem dicunt quidam, si dicit, ego non vi- di maleficium, sed vidi quando ductus coram Iudice cōfessus fuit, qd sic publicē fecerat. Et idem dicunt quidam, si coram mul- tis confitetur. ad hoc §. de excus. praela. qd sit. idem si dicat, non vidi eum committentem maleficium, sed vidi eum fugientem, latitantem, & se non excusantē, nec suberat causa, quare se nō excusaret, vel vidi, qd de hoc cum talibus transegit. ff. de his, qd no. infam. l. athletas. §. si. & l. seq. fm Inn. & facit ad id, quod not. j. de accus. c. j. in gl. magna. lo. And. Sed dicit D. lo. de Imo. qd pe- nultimus modus non vñ cōcludere, nec etiam vltimus modus. Nam dictum testis necessario debet concludere. de probat. in- presentia. vnde penultimus modus non concludit, quia potest esse, qd se nō excusauit ex magna timiditate, vel quia alias erat inimicus vulnerati: quod fortē ignorabat testis. vnde dubita- bat, ne hoc sibi impingeretur. Item vltimus modus, quia ex trā- sactione extraiudiciali surgit tacita confessio extraiudicialis, vt no. de collu. c. j. sed non est iure cautum, qd ex cōfessione ex- traiudiciali surgat notorium. ergo non vñ. qd cōcludat, nisi sal- ues, qd trāfactio fuit iudicialis facta coram Iudice, sine illius ta- men autoritate. vel nisi dicas, qd illa ficta confessio, quae surgit ex transactione, sit fortior, qd illa, quae merē sit extraiudiciali- ter: quod tamen dicit pro constanti non ponere, fm eum. Et vi- de de his modis in Speculo de notorio. in addi. magna. in fi. Et per D. meum Ant. de But. in repe. c. vestra. de cohab. cle. & mu- lie. in fi. ¶ Ad quartum quot testes requirantur, dic, qd per duos poterit probare, vt no. 2. q. j. §. quando autem. Sed in prius fa- cit §. de accus. inquisitionis. in fi. Sed dic, vt ibi, fm lo. And. Vel dic, qd c. inquisitionis. non ob. quia dicit, qd dicta paucorum te- stium non infamant: & sic etiam dicta paucorum non inducen- rent notorium: sed duo testes bene possunt probare, qd factum fuit notorium coram multitudine, & qd quis est infamatus pe- nes plures, & maximē circa maiorem partem viciniae. Ex prae- missis inferi Inn. qd si maleficium est notorium, & non malefa- ctus, & probatur per testes, qd aliquis fecerit maleficiū, sed non probatur, qd notoriē fecerit, non nocebit illi, quia conseruator non potest procedere, nisi contra notorios: & iste nō est talis, ergo & c. nam licet cōseruator possit inquirere de occultis cir- cūstantibus, quae sunt accessoria notoria: non tamen potest inquirere de facto occulto, vel de personis occultis, quae sunt principalia. Nūquid autem ordinarius propter tales probatio- nes possit pcedere, remittit ad no. §. de ele. bone. j. lo. An. ¶ In ea. ibi, alij contra. pro ista parte etiam allegat. Nam si inculpa- tus venit corā conseruatore, & dicit se fecisse vtendo iure suo, & paratus est hoc probare: & tunc aut inculpans consentit, qd recipiantur probationes, & tunc communi consensu proroge- tur iurisdicatio. aut non consentit, & sic se impedit: & causa non cognita non excommunicabit cōseruator. de sen. exc. sacro. si vero inculpatus renuit probare illum, ex quo factum est noto- rium. Sed quid si iste excōmunicatus petit se absolui, an pote- rit conseruator? sol. Inn. §. e. quarenti. dicit, qd sic, si iste venerit intra annum. lo. An. Sed dicit Lap. Abb. hic, qd etiam absoluet, si veniat post annum, cum non sit functus officio suo, & du- ret eius iurisdicatio: qd est verum, quando conseruator talis po- test cognoscere et de non manifestis, & de his, quae requirunt iudicalem indaginem: & qñ ipse excōmunicauit propter con- tumaciam in non veniendo, fm Lap. ¶ Sed quid si excōmuni- catus perat, qd cōseruator cognoscat de qualitate damni, quia vult satisfacere, an pōt de hoc cognoscere? sol. Inn. dicit, qd sic, quia cognoscat per testes, & alio modo ad suam instructionē partibus praesentibus. Et si actor non vellet, qd conseruator co-

gnoscat, illum absoluet. Sed dicit Host. qd primum dictum sibi non placet, quia Host. vult, qd cōseruator se non intromittat de occultis circūstantiis, vt dictum est §. & dicit j. sed vult, qd de- mum procedat super notorio, qñ nulla probabilis excusatio al- legetur. nec etiam sibi placet fm dictum: quia dicit, qd illo casu est recurrendum ad Papam. §. de offi. ordi. pastoralis. §. prae- rea. sed Arch. pro defensione dicti Inn. alle. qd qui potest liga- re, potest & soluere. de pe. dist. j. verbum. & no. 2. i. dis. inferior. qd intellexit Gof. in excōmunicāte causa cognita. de quo §. de ma. & obe. cum inferior. & 27. q. j. si homo esset. lo. An. Et hoc vñ tenere lo. An. in conclusione, qd illud dictum Inn. qd qui po- test ligare, potest & soluere, non procedat in illo, qui nō habet causae cognitionem. ¶ In ea. gl. ibi, probabilis, fm gl. debet Iu- dex ibi considerare, an probabile excusationem alleget, & tñc non procedet. ¶ Sed quāro, quando dicatur probabilis excusa- tio? sol. dicit Host. qd considerandum est primò ipsum factum: nam si confiteat praeda, vel insultū publicē factum: tunc nō vñ, qd possit probabilem excusationem allegare. nam nō potest al- legare se iustē hoc fecisse, quod est omni lege damnatum. 23. q. j. §. j. & seq. 16. q. 6. placuit. & de rapto. in archiepātu. & j. de praebe. eū, qui. de pe. Romana. ff. quo. leg. l. j. ff. de reli. & sum. funerum. l. ossa. ff. qd met. cau. extat. & C. de his, qui ad eccl. con- fu. l. denunciamus. C. vnde vi. l. si quis in tantam. & talia mor- talia iuste fieri non possunt. de praelum. c. j. de iureiu. & si Chri- stus. ver. quadam. §. de reg. iu. c. 2. Dicit tñ, quod in hoc posset allegare auctoritatem Iudicis, per quem apparet iustum, qd fecit 23. q. 2. iustus. §. cum ergo. & q. 3. §. ecce. & q. 4. ille gladiū. & q. 5. miles. ff. de rei ven. qui restituere. ff. de acq. pos. l. iuste. & remittit ad summā de treu. & pa. §. quid si iustum bellum. Sed pone, qd conseruator datis tribus terminis monet facien- tem, vt si iniuste illud fecit, intra illos dies emendet, vel satisfaciat, quod erit remedium ipsius? sol. dicit Host. quod si moni- tus confidit de iure suo, poterit appellare sub ista forma: & ex- primendo pro causa grauaminis, quod ipse monet eum super dubio, de quo sibi non constat: nec ipse potest facere fidem co- ram ipso, quia ipse non est Iudex. Et ideo timens ne sententiā fulminet in illum, appellet offerens se corā Papa, vel ipsius de- legato de suo iure docere. alle. vt lite non conte. accedens. j. & 2. de app. bonae. ad fi. et si non ob. appellatione conseruator ex- cōicet. dicit Inn. quod declaratio iustae, vel iniustae excommuni- cationis depēdet ex post facto, vt patet §. de app. cum speciali. ar. §. de frig. & malef. fraternitatis. in fi. & de restit. in inte. c. 2. in fi. Et dicit, quod si excōicatus de suo iure doceat, puniet cō- seruator. §. de sent. exc. sacro. nisi ipse excōicasset sub conditio- ne, dicēdo sic, excōico te, si iniuste, & notoriē tale quid fecisti, nisi satisfeceris intra talem diem. Nec ob. qd sit lata sub condi- tione, quia licet nō debeat fieri, tñ lata tenet. 2. q. 6. biduū. & in- tra diem poterit appellare. §. de app. praeerea. 2. imò plus dicit, quod dato, quod monitus de iure suo probare non possit, quia forsan non habet ius, tñ per hoc non apparet sniam tenuisse, qd fuit suspensa per appellationem. ff. ad Turp. l. j. in fi. remittit tñ ad summam, de sent. excō. §. qualis. sub §. cura. lo. An. ¶ In ea. ibi, postea mutauit. & hanc mutationem fecit a tpe Inn. hoc re- nentis. & istud tenet Host. & Arch. & propter eandem rationē dicebat Inn. quod procedere poterat parte absente per contu- maciam. & remittit ad no. de cohabi. cler. & mulie. vestra. Sed dicit lo. An. quod ratio gl. hic cessaret, quando daretur conser- uator, quia ex vi literarum posset cognoscere de alijs nō noto- rijs, vt nō. j. co. ti. c. fi. vnde posset tunc recusari fm lo. An. Su- per isto dubio, an in notorijs possit recusari. gl. tenet contra istam 3. q. 5. quia suspecti. Arc. ibi cōcludit post Hugo. & Lau- quod aut in tali causa notoria est certa poena a iure statuta: & tunc recusari non poterit, quia nō potest grauare, cum habeat poenam statutam imponere. de offi. dele. de causis. aut non est certa poena statuta: & tunc cum possit imponere poenam ar- bitrariam, & in arbitrando posset excedere modum, poterit etiam ista in causa notoria recusari, & ita deberet temperari gl. ¶ In fi. glo. & generaliter de quolibet delegato. not. in Spe- cu. titu. j. §. sequitur. ver. sed nunquid seculare. Archidia. infra de hare. vt officium. tenet, quod non inuocat. de hoc ple- nē no. supra eod. significasti. Ioan. And. & ibi tenet, quod delegatus hoc potest, sequendo Ber. Innocent. & Hostien. ¶ Glo. penulti. recita per quāstionem, an iste text. proce- dat in

ADDITIONES.

- a ¶ Ex transactione. Adde an transigendo quis videatur crimen fateri. Pau. de Cast. consil. 119. in primo impressis. B.
- b ¶ Post annum. Adde, quod voluit Cald. consil. j. hoc eo. tit.
- c ¶ Auctoritatem Iudicis. Adde, an auctoritas Iudicis excuset. Per. de Anch. con- sil. 132. Rom. consil. 230.
- d ¶ Notorijs Adde, an in notorijs Iudex possit recusari. Rom. consil. 324.
- e ¶ Inuocat. Adde Old. consil. 329. B.

Geminianus super Sexto Decretalium.

dat in iniuria cōmissa, & cōmittenda: Sol. q. sic, & ponit practi-
cam defendendi. In ea. ibi, vt satisfaciatur lāso. ad hoc de statu re-
gu. in singulis in fi. ¶ Nec ob. si dicatur, q. propriē cogere ad sa-
tisfactionem non est defendere, cum verbum, defendere, pro-
priē videatur respicere iniuriam inferendam, & non illatam,
quia illud, q. prateritū est, non potest dici non esse factū. ff. de
cap. & possli. re. l. in bello. §. facta. Item quia cogere ad satisfa-
ctionem, est actus iudicialis. §. de iniur. olim. & iste non habet
iudicalem indaginem. Et propter hoc recitat Inn. quosdā di-
cere cōseruatores nil posse, nisi prohibere, ne sine ordine iu-
diciario nil fiat illis, quorū cōseruatores sunt. §. de symo. que
relam. quia respōdet Host. q. verba debent intelligi cū effectu,
de cle. non resi. relatū. & sic debet intelligi, vt defendat cū effe-
ctu quo ad satisfactionem. Item quia istud est de mēte, de qua
cōstat. §. de ver. sig. intelligentia. Et quia laborare debemus, vt
e svalet, & nō pareat. de ver. sig. Abbate. aliās si dicere opo-
sitū, frustratoria esset cōseruatoria, alleg. Arc. 23. q. 4. §. his ita.
cū quatuor c. seq. ff. de leg. j. cū quis decedens. §. nuptura. Vel
2. dicit Host. q. istud poterit colligi ex forma rescripti cōserua-
toris. de priu. porro. vnde si dicere in rescripto, violentos, &
iniuriatores ad satisfaciendū lāsīs, ecclesiastica censura cōpel-
las, tūc planū esset, & seruabit forma de rescri. cū dilecta. ff. mā-
da. l. diligenter. Habēt. n. tales quandoq. cāe cognitionem in-
ter certas personas. §. de symo. querelam. in fi. & quādoq. p. in-
certas personas. §. de concess. preb. propoluit. in fi. de rer. perm.
cū vniuersorū. Quādoq. dī in literis, vocatis, qui fuerint vocā-
di: & ideo talis in forma iudicij procedere debet. de iud. exhibi-
ta. Q. hq. mandaf. q. p. dictores, & rebelles compescant. §. de p.
bē. pro illorū. tales. n. quamlibet iustam exceptionem admitte-
re debent. §. eo. ex parte. 3. sed hic non loquit de talibus, sed de
notorijs. & est simile, quod scribit de prelato, & reuocet malē alie-
nata, quod intelligit de notorijs per confessionem, vel euiden-
tiam. & remittit §. de elec. nosti. & de re. eccl. non ali. epi. Dicit
tū, q. si iniuria non esset manifesta, sed pronuntiātū esset illam
manifestam, nec appellatū esset, teneret processus cōseruato-
ris. Io. An. Et pro hoc facit, quod no. Inn. j. de app. c. j. super gl.
14 qd no. fm Lap. Abb. Ex his no. bonam cautelam, q. cōseruator
pronūciat iniuriam notoriam, quia per hoc facit se iudicem ēt
si in veritate non esset, si a tali pronūciatione nō appellat. vide
quod no. Inn. de dila. c. 2. ¶ Gl. fi. in prin. quārit, quid sit indaga-
tio iudicialis, & sol. Deinde quārit, si se intromitteret de alijs,
an valeat processus, & an penam incurrat, & sol. ¶ In ea. ibi, du-
bia sunt. Ex hoc infert Inn. q. non hēt iudicalem indaginē in
non notorijs. Itē in notorijs non hēt iudicalem indaginem cū
effectu, q. a super ea nō iudicat, sed tantū se instruit, an iuste pos-
sit excōicare. Et ex his p. dictis, & ex hīs, q. hñr j. c. fi. plenius q. ex
epilogo posito super 2. glo. posset formari in hac materia sum-
mula, cuius membra ponam in d. c. fi. in fi. pc. glo. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Dignitatis appellatione comprehenditur etiam episcopalis.
- 2 Iudicis appellatione non comprehenduntur cōseruatores.
- 3 Cōseruatores non possunt ab alio deputari, quā a Papa.
- 4 Suspendio ab officio est grauior pōna, q. interdicere sacerdotale ministeriū.
- 5 Pōna grauior est imponenda propter continuatam contumaciam.
- 6 Reuerentia quid dicatur.
- 7 Ministerium sacerdotale qualiter debeat suspendi.
- 8 Suspendio ab officio an sit suspendio a iurisdictione.

Via pontificali dignitate. ¶ Glo. j.

& primō prēmisa cā ponit constitutionem in gene-
re, quā secūdō specificat ibi, Itaq. tertio excipit ibi,
1 nisi. ¶ No. t. primō, q. appellatione dignitatis comprehendit et
2 epalis dignitas. de quo j. de preb. c. 2. ¶ No. ar. q. illa, que exer-
cet eps rōne dignitatis episcopalis, dicunt cōpetere ex officio,
& nō ex ordine, & sic nō vī episcopatus ordo, de quo per gl. &
ibi dixi, §. in proe. huius li. ¶ No. vnū modū cognoscendi quali-
ter quis debeat plus altero honorari, videlicet quando quis pōt
exercere sacri officiū, q. nō pōt alius. ¶ No. q. appellatione iu-
dicis nō pprehendunt cōseruatores. quod no. pro iuribus lo-
quentibus de iudicibus. ¶ No. ar. q. cōseruatores non possunt
3 deputari t. ab alio, q. a Papa. de quo §. c. proxi. ¶ No. dīam esse
inter coactionem, & penā. ad hoc cle. j. §. j. de hāre. ¶ No. q. in
penis imponendis maior modestia debet seruari p. existentes
in dignitate, q. p. alios inferiores. de iureiu. cū quidam. & 40.
4 dist. homo Christianus. No. t. q. grauior est pōna suspendere ab
officio, q. interdicere sacerdotale ministeriū. item q. grauior ē
excōicatio, q. suspensio ab officio: & sic inter ista duo est dīa.
de quo per Io. An. j. de sent. excō. c. j. ¶ No. q. propter continua-
5 tam t. contumaciam grauior est pōna imponenda. ad hoc, vt lite
non cōteat. quoniam, in fi. ¶ Opp. quod Iudex non debeat ha-
bere respectū ad dignitatem, quia in iudicijs non est habenda

acceptatio personarū. §. de iudi. nouit. 3. q. 9. c. fi. Item non de-
bet vindicta peccati propter nobilitatem, vel altitudinem gra-
dus dimitti. de sta. reg. ea, que. Sol. si querit, an quo ad iustitiā
ministrandam debeat haberi acceptatio personarum: dicen-
dum est, q. non, vt in primis iuribus. si querit, an in modo com-
pellendi aliquem debeat Iudex moderare compulsionem: di-
cendum est, q. sic: & ita procedat iste tex. quia debet in coactio-
nibus, & penis dignitati deferre, vt in iuribus allegatis hic in j.
gl. & 50. dist. contumaces. vbi de hoc. & 2. q. 9. quisquis. 2. 3. q. j.
qui contra pacem. ff. de penis. l. in seruorum. 45. dist. cum bea-
tus. Item potest Iudex gratificare in aliquibus, iuxta no. in c. 2.
solut. de offi. dele. consideranda sunt etiam illa, de quibus hñ
in c. fi. de trans. Io. An. ¶ Quāro, an iste tex. procedat in electo,
& confirmato, non tamen consecrato? Sol. Io. An. vī tenere, q.
sic, quia hic fuit facta ista concessio ratione episcopalis digni-
tatis. vnde vī, q. illos includat, quia est magna differentia inter
illa, quā competunt ratione ordinis episcopalis, & illa, quā cō-
petunt ratione episcopalis dignitatis, iuxta no. de excess. prala.
accidentibus. nam iurisdictionalia dicuntur pertinere ratio-
ne dignitatis episcopalis: vnde cum iste tex. priuileget episco-
pos ratione episcopalis dignitatis, patet, q. ratione materiā in-
cludat etiam electos, & confirmatos. & vide no. j. de offic. ord.
6 c. j. in fi. Io. An. ¶ Quāro, quid sit reuerentia? Sol. propriē,
secundum Archid. est honor, qui cum pauore exhibetur. Ioā.
¶ Quāro, an iste ordo procedendi hic positus debeat prater-
mitteri? Sol. dic, quod non, secundum Archid. quia cum iste sit
ordo a iure deputatus, non debet omitti circa coactiones, vel
pōnas, vt supra eo. de causis. & 2. q. 3. §. notandum. Ex isto tex.
arguitur, q. a minori pōna est inchoandum. sic supra de vsur.
quia in omnibus. & de hoc eo. tit. cum tu. & d. c. de causis. 50.
dist. eos, qui. 33. q. 2. hoc ipsum. 2. 1. q. 2. in summa. 22. q. 5. c. 3.
13. q. 4. ea vindicta. in glo. ergo quā. Ioan. An. ¶ No. q. videtur,
quod si iste ordo non seruetur, possit a tali processu appellari.
7 ¶ Quāro, qualiter debeat suspendi sacerdotale ministerium?
Sol. dic, quod suspenditur quantum ad illa, quā competunt ra-
tione sacerdotalis ordinis. supra eod. sanē. 2. Ioan. And. ¶ Sed
an tales poterunt interdicere terram istorum non parentium?
Sol. dic, quod sic, vt probatur in d. c. sanē. supra eo. quod intelli-
git hic Arch. secundum Vin. in d. c. sanē. quando specialiter. i.
ad mensam suam talis terra spectaret. ar. §. de rescri. edoceri. &
remittit infra de sent. excom. si sententia. §. carerum. Io. And.
8 ¶ An t. suspensus ab officio sit suspensus a iurisdictione? Arch.
recitat hic opin. Goffr. in summa de offic. ord. §. impeditur. &
Host. in summa eiusdem tit. §. quid si religiosi. in fi. ver. quali-
ter. & remittit ad no. 23. q. j. audiuius. & de consuet. cum di-
lectus. & per Innoc. de sta. & qualiter cum bonē. de elec. conside-
ramus. Lap. Abb. hic dicit, quod in d. c. audiuius. dicit, quod
suspensus ab officio, potest illa, quā sunt iurisdictionis: sed se-
cus si esset suspensus a iurisdictione: & intelligit istud verbum,
ibi Arch. q. suspensus a iurisdictione non potest exercere illa,
quē sunt iurisdictionis ordinariē, sed bene potest exercere illa,
quē sunt iurisdictionis delegatē, fm Lap. Abb. hic. Et est ratio
secundum Arch. ibi, quia suspensus retinet dignitatem, siue p-
laturam, cuius respectu facta est commissio. Communis cōclu-
sio est, q. suspensus minori suspensione potest exercere iurisdic-
tionalia, vt est casus in c. si celebrat. de cler. excom. min. Si est
suspensus maiori suspensione, & maior suspensio dicitur, quan-
do est suspensus quo ad se, & quo ad alios, tunc sit suspensus
quoad iurisdictionē, vt no. in d. c. dilectus. & c. si celebrat. ¶ Gl.
super ver. iudicibus. querit, an intelligatur de omnibus iudici-
bus tam delegatis, q. ordinarijs. gl. soluit, q. de vtriusq. potest in-
telligi. ¶ In fi. gl. idem Arch. Io. And. ¶ Gl. super ver. ingressus.
querit, & soluit. ¶ In fi. gl. & ibi ponitur, quod dicit hic Arch.
Ioan. And. ¶ Gl. penult. recita per contrarium in eadem for-
matum, & soluit, vt solu. glo. ¶ In eadem ibi, pontificale. an sit
suspensus a pontificalibus. tantum celebrando in his, efficiatur
irregularis. Guil. tenet, quod non, in Specu. de disp. §. iuxta
versū. quid si episcopus. Ioan. Andr. & idem not. Ioan. And. in
c. j. infra de sentent. excommun. super verbo, & diuinis. secun-
dum Lap. ¶ Glo. fin. in princip. exemplificat tex. deinde querit,
& soluit. ¶ In fi. glo. vide, quod no. in c. sanē. supra eod. titu. su-
per verbo, interdicat. Ioan. And. Ioan. de Fan. dicit, quod
dictum glos. posset procedere in ordinario, sed in delega-
to non

A D D I T I O.

- 2 ¶ Episcopalis dignitas. Dignitatis appellatione non venit pontificalis, quia est culmen dignitatum. Card. in cle. j. de renun. qui dicit verum etiam in mate-
ria non restringibili, vt ibi probatur. Item nec episcopatus. c. dilectus. de con-
cess. preben. c. 2. de praben. infra. & ibi per Gemin. Card. in cle. j. 7. not. de seq.
Card. in clem. j. in princ. q. j. de prab. Item Archiepiscopatus habens iurisdic-
tione, nō aliās, ibi. 2. q. 1. q. 1. Prioratus secularis collegiatus, non aliās, ibi. 3. q.

Prima pars. De officio, & potestate Iudi. deleg. 99

to non vñ verū, cum sn̄a ip̄s iusta non liget, vt no. Host. s. c. proximo. & per Inn. s. c. ti. cū olim. Sed pro gl. facit, quia propter hoc sn̄a non est iniusta. Item licet, quando datur ordo ab homine, vitiet processum, si ordo non seruatur: non sic, quando non seruatur ordo iuris, vt no. de restit. spo. Pisanis. Item licet a omisio ordinis a causā de seipsa ad seipsam vitiet, vt quando actus in causa requisitus sit anteq̄ alius, qui prius fieri debebat: vt patet de iud. exhibita. non sic, quando peruertit ordo vnus causā ad aliam cām, vt no. gl. in c. j. de mu. pet. super isto. an iniusta sententia delegati liget: vide Io. An. de prab. c. fi. & de cle. excom. mini. illud. super ver. ordinarius. fm Io. de Fant. Tene gl. quia dato, q̄ delegatus non seruet aliās formam iuris: tamē tenet excoicatio, licet ipse sit puniendus, vt no. in locis preall.

ADDITION.

a ¶ Ordinis. Adde Fran. de Arc. conf. 73. & 62. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Delegatus Papæ potest alteri delegare causam sibi commissam. Et totam, & etiam partem. num. 2.
- 3 Delegati si sunt duo, quorum vnus subdelegat in totum vices suas, alter in partem, an procedat hic tex.

SIduo. ¶ A delegato procedente cū duobus subdelegatis non in totum, ad Papam nō ad datur. Præmitte, q̄ si delegatus Papæ subdelegat nō in totū, facit gradum, itaq̄ de eius subdelegato ad ipsum subdelegantē debeat appellari, vt j. c. si delegatus. & s. c. super qōnū. sed istud fallit in casu huius decr. ¶ No. q̄ delegatus Papæ pōt cām sibi cōmissam alteri delegare. de inferioribus a autē dic, vt in c. cum cām. s. de app. ¶ No. q̄ delegatus potest subdelegare totam cām, & et partem. ad hoc s. c. super qōnū. & j. c. si delegatus. ¶ No. q̄ vbi duo permiscenē, quorū vnus sit potentior altero, potētius attrahit ad se naturam minus potentis, et si minus potens in numero excedat potentius. ad hoc s. de cōsecr. eccl. vel alta. aqua. & no. quia facit iste tex. q̄ si duæ partes aquæ non sacre, vel olei non sacri, admiscenē aquæ, vel oleo sacro, totum effici sacrum. ad hoc vide, qd no. de celeb. mis. cū Marthe. Item facit, q̄ si duæ partes vniuersitatis simul miscenē cum tertia parte clericorū, in totum censere vniuersitas clercalis b, de quo per Bar. in l. fi. C. de colo. Illy. ¶ Quoq̄, qd fuerit dubium istius decr. Sol. dicit Paul. q̄ dubium faciebat, quia in re cōi pluribus staī, sicut patet in collegio, vbi staī maiori partē de his, quæ fi. a mai. par. cap. c. j. vñ cum hic duo subdelegēt, videbat debere stari maiori parti: & attendēda iurisdicō duo rum, & non vnus tantum, qui nō subdelegauit. Sed dicit, q̄ in prium est hic statutum ad oēm dubitationem tollendam fm eum. Tu dic, q̄ rō potuit esse sic decidendi, quā posui s. in notabili fi. ¶ Quid si isti duo subdelegassent vni tantū, an procederet iste tex. sol. tene, q̄ sic. Io. An. & posset assignari rō, quia ita attrahit ad se iste delegatus partem subdelegatā vni, & fortius q̄ faciet, si subdelegaret duobus. ¶ ¶ Quid si sunt duo delegati, quorū vnus subdelegat in totū vices suas, alter verō i partē an procedat iste tex. So. dic, q̄ sic, vt no. Io. An. post Inn. in c. super qōnū. s. si verō. super gl. patet, ad fi. s. c. ti. idem hic Archi. & idem Dama. 3. q. 7. ¶ Glo. j. ponit quid declaret iste tex. ¶ In fi. gl. & Guil. in Spe. de appel. s. nūc tractemus. ver. quid si tres. Io. An. ¶ Gl. 2. in prin. querit, quid si vnus ex tribus subdelegat, an procedat tex. & sol. q̄ sic. deinde in ver. videbat. recita per prium, q̄ deberet appellare a subdelegatis per rationem assignatā in gl. & so. vt dicit gl. ¶ In fi. gl. Io. Mo. assignat rationē, quia regula, quæ habet, quod appellari debeat ad Papā ab omnibus. 2. q. 7. ad Romanā. excipitur casus positus in c. super que stionū. s. porro. videlicet quando delegatus subdelegat in totum. cum igitur iste casus non reperiat exceptus a regula, standum est illi regulæ. Io. An. Gl. super ver. a sede Apostolica. querit, quare istud fuit expressum, & sol. ¶ Gl. super ver. duobus. querit de vna questione, & sol. ¶ Gl. super ver. non in totum. querit, quid si in totū, & sol. ¶ Gl. super ver. cum delegato. querit, quid si iste tertius non procedit, cū sint dati cū clausula, an debeat appellari ad Papam? sol. quod non. ¶ In fi. gl. intellige gl. quando tertius se excusaret simpliciter: sed si excusaret se ad tempus, fm Io. Mo. tunc deberet appellari ad Papam. nam ad ipsum tertium cum alijs non poterit appellari, quia ille tertius nō est superior subdelegatorū, nec ad illos solos subdelegantes. ne ille tertius priuē iurisdicōne sua, quam habet re, vel spe. alle. ff. quemadmo. vsu fru. ami. l. si vsu fructus. j. responsio. ff. de vent. inspic. l. j. s. penult. Io. An. ¶ Glo. si querit de ratione tex. & illam assignat. dic vt in ca.

ADDITIONES.

- a ¶ De inferioribus. Tu dic, quod non, nisi in tribus casibus. Primus est, quando lū est coram eo cōtestata. c. cum Bertholdus. extra de re iur. C. de proc. l. neque tutor. Secundus, quando delegata est sibi vniuersitas causarum alicuius loci, castri, vel villæ: tunc n. potest vnā, & etiam plures delegare. l. cum

prætor. ff. de iud. & C. de ped. iud. l. placet. la. 2. Tertius, si est delegatus a Papa, vel Principe: tunc n. potest totam & partem subdelegare. c. quamuis. c. pastoralis. & c. super questionum, hic alleg. & la. Iudice. C. de iudi. ille tamen, cui Papa committit inquisitionem, vel prouisionem ecclesiæ de prælato, seu alijs ministris, quia tunc industria, & fides personæ videtur electa, non pōt alteri delegare, quia nō committitur sibi iurisdicō, sed certum ministerium. b ¶ Clericalis. Adde, quod facit, si ius patronatus spectet ad clericum, & laicum, q̄ laicus habet sex menses propter connexitatē clerici, vt dicit Fre. conf. 63.

S V M M A R I V M.

- 1 Causa recusationis debet exprimi coram Iudice, qui recusatur.
- 2 Probatio est facienda coram Iudice, non coram parte, vel Notario.
- 3 Iudex vnus equalis potest cognoscere de exceptione inuolante iurisdicōnem alterius Iudicis coequalis.
- 4 Recusatio, & appellatio non semper parificantur.
- 5 Negatiua licet postponatur signo vniuersali, vel denotante pluralitatem, non tamen equipollet vniuersali negatiue, siue suo contradictorio.
- 6 Requisitio sola facta per delegatum, an sufficiat.
- 7 Collega si requirit condelegatum, & ille condelegatus impedit requirētem, ne procedat, an poterit eum excommunicare?
- 8 Epi an cognoscāt de recusatione sui officialis. Et an de suis delegatis. nu. 10.
- 11 Iudex in dubio non presumitur, quod pronunciet suam esse iurisdicōnem, si in veritate non habeat.

SI contra. ¶ Gl. j. summat. & sunt tria dicta, quæ ibi, Idem est. ¶ No. q̄ quandoq̄ Papa delegat pluribus causam cum clausula, q̄ si non omnes. Qñque simpliciter, & inter ista est vna differentia hic expressa. ¶ No. q̄ causa recusationis debet exprimi coram Iudice, qui recusatur: probatio autem coram ipso fieri non debet. ad hoc supra, de appell. cum speciali. ¶ ¶ No. q̄ probatio est facienda coram Iudice, non autem coram parte, vel Notario. vide glo. 4. q. 3. ver. item sape. & text. in c. statutum. s. cum verō. s. de rescript. cod. lib. ¶ ¶ No. quod vnus Iudex equalis iurisdicōis potest cognoscere de exceptione inuolante iurisdicōne alterius Iudicis coequalis. ¶ No. quod non sufficit sola propositio exceptionis, nisi probetur eius veritas. ad hoc infra, de exceptio. pia. ¶ No. episcopum posse cognoscere de recusatione sui delegati. ¶ No. q̄ quod recusatio, & appellatio non semper parificantur b. de quo hic in glo. ¶ No. episcopum adiri posse super facto sui officialis per viam recusationis. ¶ Quid autem de via supplicationis. ponit Ioan. And. in c. Romana. in prin. infra de appell. ¶ Oppo. quod text. præsupponat vnā contradicōnem, nam dicit, quod si ambo nō possunt. sed ista negatiua posita post illum terminum ambo habet vim vniuersalis. nam si dico, omnes non possunt: ergo sequitur, quod nullus homo potest: & sic, si dico, ambo non possunt, sequitur, ergo nenter potest. facit ff. de legit. tut. l. legitimos. s. j. & quod ibi no. & tamen text. præsupponit, quod alter possit. Ioan. Mo. fatetur contrarium, quod text. fuerit malè formatus, quia negatiua debebat præcedere. Sed dicit Arch. q̄ contra dictum Io. Mo. est iste text. & text. supra eo. prudentiam. s. adieci. & c. coram. de empt. cum dilecti. Io. An. ¶ Et ex istis textibus apparet, quod licet negatiua postponatur signo vniuersali, vel denotanti pluralitatem, non tamen equipollet vniuersali negatiue, siue suo contradictorio, siue præponatur, non refert. Vnde regula tradita per Ioan. Mon. procedit secundum Logicos: secus, secundum Iuristas, & maxime vbi de mente contraria apparet, vt hic, quæ est uerbis præponenda. de verbo. signific. in his. & c. præterea. secundum Ioan. de Fan. ¶ Opp. secundo, q̄ exceptio recusationis delegati episcopi non sit coram eo probanda, vt no. Ioan. 1. q. 1. quæst. j. si clericus. in prima glo. vbi dicit, quod episcopus coget partes eligere arbitros? Sol. dic, quod hic reprobat illa opin. Ioan. And. ¶ Quæro, an Papa deleget causam duobus tantum? Sol. dic, quod quidam tenent, quod non. Sed iste text. destruit opin. illorum, & in hoc multum instat. Sed dicit Ioan. And. quod non meminit se legisse aliquem Doc. hoc tenere. & contrarium patet supra eo. prudentiam. ver. illa. & ver. idem quoque. & c. seq. in superscriptione, vt in c. cum super Abbacia. & c. super questionum. s. si verō. Ioan. And. ¶ Quid si delegatus non vult interesse, an sufficiat quantum ad verificandum clausulam istam, quæ dicit esse non posse? Sol. Archid. hic tractat, de quo supra cod. prudentiam. s. adieci. Ioan. And. Et ibi determinatur, quod sicut possit procedere alter

ADDITIONES.

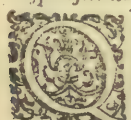
- a ¶ Vel Notario. Adde tamen, q̄ valet productio instrumenti facta coram Notario, cum Iudicis haberi copia non potest, vt dicit Ant. de But. conf. 50.
- b ¶ Parificantur. Adde Rom. conf. 220.
- c ¶ Negatiua. Adde breuius, q̄ negatio præposita facit equipollere suo contradictorio. l. qdem. ff. de cond. & demon. & l. nonnunq̄. de colla. bo. sed postposita facit equipollere suo contrario. l. legitimos. s. an ergo. & ibi gl. ff. de legi. tut. & in l. 3. s. j. ff. rem pupil. sal. so. & ibi omnino vide, nisi contrarium appareat de mente loquentium, vt l. si seruus. s. si plurium. & si quis cau.

Geminianus super Sexto Decretalium.

dat in iniuria commissa, & committenda? Sol. q. sic, & ponit practi-
cam defendendi. In ea. ibi, ut satisfaciatur lasso. ad hoc de statu re-
gu. in singulis. in fi. ¶ Nec ob. si dicatur, q. proprie cogere ad sa-
tisfactionem non est defendere, cum verbum, defendere, pro-
prie videatur respicere iniuriam inferendam, & non illatam,
quia illud, q. prateritum est, non potest dici non esse factum. ff. de
cap. & postli. re. l. in bello. §. facta. Item quia cogere ad satisfac-
tionem, est actus iudicialis. §. de iniur. olim. & iste non habet
iudicalem indaginem. Et propter hoc recitat Inn. quosdam di-
cere conservatores nil posse, nisi prohibere, ne sine ordine iu-
diciario nil fiat illis, quorum conservatores sunt. §. de symo. que-
relam. quia respondet Host. q. verba debent intelligi cum effectu,
de cle. non resi. relatu. & sic debet intelligi, ut defendat cum effe-
ctu quo ad satisfactionem. Item quia istud est de mente, de qua
constat. §. de ver. sig. intelligentia. Et quia laborare debemus, ut
e valeat, & non pareat. de ver. sig. Abbate. alias si diceret oppo-
siti, frustratoria esset conservatoria, alleg. Arc. 23. q. 4. §. his ita.
cum quatuor c. seq. ff. de leg. j. cum quis decedens. §. nuptura. Vel
2. dicit Host. q. istud poterit colligi ex forma rescripti conserva-
toris. de priui. porro. unde si diceret in rescripto, violentos, &
iniuriatores ad satisfaciendum lassis, ecclesiastica censura compellat,
tunc planum esset, & seruabitur forma de rescri. cum dilecta. ff. ma-
da. l. diligenter. Habet. n. tales quandoq. causa cognitionem in-
ter certas personas. §. de symo. querelam. in fi. & quandoq. in in-
certas personas. §. de concess. preb. proposuit. in fi. de rer. perm.
cum vniuersoru. Quandoq. dicitur in literis, vocatis, qui fuerint voca-
ti. & ideo talis in forma iudicii procedere debet. de iud. exhibi-
ta. Quidam mandant, q. predictores, & rebelles compescant. §. de p-
be. pro illoru. tales. n. quamlibet iustam exceptionem admitte-
re debent. §. eo. ex parte. 3. sed hic non loquitur de talibus, sed de
nudo, & puro conservatore nullam potestatem habente nisi in no-
torijs. & est simile, quod scribitur de prelado, & reuocet male alie-
nata, quod intelligitur de notorijs per confessionem, vel euiden-
tiam. & remittit §. de elec. nosti. & de re. eccl. non ali. epi. Dicit
tamen, q. si iniuria non esset manifesta, sed pronuntiata esset illam
manifestam, nec appellatum esset, teneret processus conservato-
ris. Io. An. Et pro hoc facit, quod no. Inn. j. de app. c. j. super gl.
14 qd no. fm Lap. Abb. Ex his no. bonam cautelam, q. conservator
pronunciet iniuriam notoriam, quia per hoc facit se iudicem et
si in veritate non esset, si a tali pronuntiatione non appellatur. vide
quod no. Inn. de dila. c. 2. ¶ Gl. fi. in prin. querit, quid sit indaga-
tio iudicialis, & sol. Deinde querit, si se intromitteret de alijs,
an valeat processus, & an penam incurrat, & sol. ¶ In ea. ibi, du-
bia sunt. Ex hoc infert Inn. q. non habet iudicalem indaginem in
non notorijs. Item in notorijs non habet iudicalem indaginem cum
effectu, quia super ea non iudicat, sed tantum se instruit, an iuste pos-
sit excoicare. Et ex his predictis, & ex his, q. hnt. j. c. fi. plenius q. ex
epilogo posito super 2. glo. posset formari in hac materia sum-
mula, cuius membra ponam in d. c. fi. in fi. pc. glo. Io. An.

S V M M A R I V M.

- 1 Dignitatis appellatione comprehenditur etiam episcopalis.
- 2 Indignis appellatione non comprehenduntur conservatores.
- 3 Conservatores non possunt ab alio deputari, quam a Papa.
- 4 Sensus ab officio est grauior pena, q. interdicere sacerdotale ministerium.
- 5 Pena grauior est imponenda propter continuatam contumaciam.
- 6 Reuerentia quid dicatur.
- 7 Ministerium sacerdotale qualiter debeat suspendi.
- 8 Sensus ab officio an sit sensus a iurisdictione.

Via pontificali dignitate. ¶ Glo. j. sumat:

- & primo premissa causa ponit constitutionem in gene-
re, quam secundo specificat ibi, Itaque, tertio excipit ibi,
1 nisi. ¶ No. t. primo, q. appellatione dignitatis comprehendit et
2 epalis dignitas. de quo j. de preb. c. 2. ¶ No. ar. q. illa, que exer-
cet episcopus dignitatis episcopalis, dicuntur competere ex officio,
& non ex ordine, & sic non vult episcopatus ordo, de quo per gl. &
ibi dixi, §. in proc. huius li. ¶ No. vnu modum cognoscendi quali-
ter quis debeat plus altero honorari, videlicet quando quis potest
exercere sacrum officium, q. non potest alius. ¶ No. q. appellatione lu-
3 dicibus. ¶ No. ar. q. conservatores non possunt
4 deputari ab alio, q. a Papa. de quo §. c. prox. ¶ No. dñam esse
inter coactionem, & penam. ad hoc cle. j. §. j. de hare. ¶ No. q. in
penis imponendis maior modestia debet seruari q. existentes
in dignitate, q. alios inferiores. de iureiu. cum quidam. & 40.
5 dist. homo Christianus. No. t. q. grauior est pena suspendere ab
officio, q. interdicere sacerdotale ministerium. item q. grauior est
excoicatio, q. suspensio ab officio: & sic inter ista duo est dñia.
de quo per Io. An. j. de sent. exco. c. j. ¶ No. q. propter continua-
tam contumaciam grauior est pena imponenda. ad hoc, ut lite-
bere respectum ad dignitatem, quia in iudicijs non est habenda

acceptatio personarum. §. de iudi. nouit. 3. q. 9. c. fi. Item non de-
bet vindicta peccati propter nobilitatem, vel altitudinem gra-
dus dimitti. de sta. reg. ea, que. Sol. si querit, an quo ad iustitiam
ministrandam debeat haberi acceptatio personarum: dicen-
dum est, q. non, ut in primis iuribus. si querit, an in modo com-
pellendi aliquem debeat Iudex moderare compulsionem: di-
cendum est, q. sic: & ita procedat iste tex. quia debet in coactio-
nibus, & penis dignitati deferre, ut in iuribus allegatis hic in j.
gl. & 50. dist. contumaces. vbi de hoc. & 2. q. 9. quilibet. 23. q. j.
qui contra pacem. ff. de penis. l. in seruorum. 45. dist. cum bea-
tus. Item potest Iudex gratificare in aliquibus, iuxta no. in c. 2.
solut. de offi. dele. consideranda sunt etiam illa, de quibus hnt
in c. fi. de trans. Io. An. ¶ Quero, an iste tex. procedat in electo,
& confirmato, non tamen consecrato? Sol. Io. An. vult tenere, q.
sic, quia hic fuit facta ista concessio ratione episcopalis digni-
tatis. unde vult, q. illos includat, quia est magna differentia inter
illa, quae competunt ratione ordinis episcopalis, & illa, quae co-
petunt ratione episcopalis dignitatis, iuxta no. de excess. prela-
accedentibus. nam iurisdictionalia dicuntur pertinere ratio-
ne dignitatis episcopalis: unde cum iste tex. privilegiat episco-
pos ratione episcopalis dignitatis, patet, q. ratione materie in-
cludat etiam electos, & confirmatos. & vide no. j. de offic. ord.
6 c. j. in fi. Ioan. And. ¶ Quero, quid sit reuerentia? Sol. proprie,
secundum Archid. est honor, qui cum pauore exhibetur. Ioan.
¶ Quero, an iste ordo procedendi hic positus. debeat prater-
mitteri? Sol. dic, quod non, secundum Archid. quia cum iste sit
ordo a iure deputatus, non debet omitti circa coactiones, vel
poenas, ut supra eo. de causis. & 2. q. 3. §. notandum. Ex isto tex.
arguitur, q. a minori poena est inchoandum. sic supra de vsur.
quia in omnibus. & de hoc eo. tit. cum tu. & d. c. de causis. 50.
dist. eos, qui. 33. q. 2. hoc ipsum. 21. q. 2. in summa. 22. q. 5. c. 3.
13. q. 4. ea vindicta. in glo. ergo quae. Ioan. An. ¶ No. q. videtur,
quod si iste ordo non seruetur, possit a tali processu appellari.
7 ¶ Quero, qualiter debeat suspendi sacerdotale ministerium?
Sol. dic, quod suspenditur quantum ad illa, quae competunt ra-
tione sacerdotalis ordinis. supra cod. sanè. 2. Ioan. And. ¶ Sed
an tales poterunt interdicere terram istorum non parentium?
Sol. dic, quod sic, ut probatur in d. c. sanè. supra eo. quod intelli-
git hic Arch. secundum Vin. in d. c. sanè. quando specialiter. i.
ad mensam suam talis terra spectaret. ar. §. de rescri. edoceri. &
remittit infra de sent. excom. si sententia. §. ceterum. Io. And.
8 ¶ An t. suspensus ab officio sit suspensus a iurisdictione? Arch.
recitat hic opin. Goffr. in summa de offic. ord. §. impeditur. &
Host. in summa eiusdem tit. §. quid si religiosi. in fi. ver. quali-
ter. & remittit ad no. 23. q. j. audiuius. & de consuet. cum di-
lectus. & per Innoc. de eta. & qualit. cum bone. de elec. confide-
ramus. Lap. Abb. hic dicit, quod in d. c. audiuius. dicit, quod
suspensus ab officio, potest illa, quae sunt iurisdictionis: sed se-
cus si esset suspensus a iurisdictione: & intelligit istud verbum,
ibi Arch. q. suspensus a iurisdictione non potest exercere illa,
quae sunt iurisdictionis ordinarie, sed bene potest exercere illa,
quae sunt iurisdictionis delegate, fm Lap. Abb. hic. Et est ratio
secundum Arch. ibi, quia suspensus retinet dignitatem, siue p-
laturam, cuius respectu facta est commissio. Communis conclu-
sio est, q. suspensus minori suspensione potest exercere iurisdic-
tionalia, ut est casus in c. si celebrat. de cler. excom. min. Si est
suspensus maiori suspensione, & maior suspensio dicitur, quan-
do est suspensus quo ad se, & quo ad alios, tunc sit suspensus
quoad iurisdictionem, ut no. in d. c. dilectus. & c. si celebrat. ¶ Gl.
super ver. iudicibus. querit, an intelligatur de omnibus iudici-
bus tam delegatis, q. ordinarijs. gl. soluit, q. de vtriusq. potest in-
telligi. ¶ In fi. gl. idem Arch. Io. And. ¶ Gl. super ver. ingressus.
querit, & soluit. ¶ In fi. gl. & ibi ponitur, quod dicit hic Arch.
Ioan. And. ¶ Glo. penult. recita per contrarium in eadem for-
matum, & soluit, ut solu. glo. ¶ In eadem ibi, pontificale. an sit
suspensus a pontificalibus. tantum celebrando in his, efficiatur
irregularis. Guil. tenet, quod non, in Specu. de disp. §. iuxta.
verfi. quid si episcopus. Ioan. Andr. & idem not. Ioan. And. in
c. j. infra de sentent. excommun. super verbo, & diuinis. secun-
dum Lap. ¶ Glo. fin. in princip. exemplificat tex. deinde querit,
& soluit. ¶ In fi. glo. vide, quod no. in c. sanè. supra cod. titu. su-
per verbo, interdicat. Ioan. And. Ioan. de Fan. dicit, quod
dictum glof. posset procedere in ordinario, sed in delega-
to non

A D D I T I O.

- 2 Episcopalis dignitas. Dignitatis appellatione non venit pontificalis, quia est culmen dignitatum. Card. in cle. j. de renun. qui dicit verum etiam in mate-
ria non restringibili, ut ibi probatur. Item nec episcopatus. c. dilectus. de con-
cess. preben. c. 2. de preben. infra. & ibi per Gemin. Card. in cle. j. 7. not. de seq-
pos. Sed imò proprie dignitas est episcopatus, ut hic. & c. inter. de translat.
Card. in clem. j. in princ. q. j. de preb. Item Archiepiscopatus habens iurisdic-
tionem, non alias, ibi. 2. quae Prioratus secularis collegiatus, non alias, ibi. 3. q.

Prima pars. De officio, & potestate Iudi. deleg. 99

to non vñ verū, cum sn̄a ipsius iniusta non liget, vt nō. Host. s. c. proximo. & per Inn. s. c. ti. cū olim. Sed pro gl. facit, quia propter hoc sn̄a non est iniusta. Item licet, quando datur ordo ab homine, vitiet processum, si ordo non seruatur: non sic, quando non seruatur ordo iuris, vt nō. de restit. spo. Pisanis. Item licet
a omisio ordinis a causā de seipsa ad seipsam vitiet, vt quando actus in causa regitus sit anteq̄ alius, qui prius fieri debebat: vt patet de iud. exhibita. non sic, quando peruertit ordo vnus causā ad aliam cām, vt nō. gl. in c. j. de mu. pet. super isto. an iniusta sententia delegati liget? vide Io. An. de prab. c. fi. & de cle. excom. mini. illud. super ver. ordinarius. fm Io. de Fant. Tene gl. quia dato, q̄ delegatus non seruet aliās formam iuris: tamē tenet excoicatio, licet ipse sit puniendus, vt nō. in locis preall.

ADDITIONO.

a ¶ Ordinis. Adde Fran. de Arc. consi. 73. & 69. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Delegatus Papæ potest alteri delegare causam sibi commissam. Et totam, & etiam partem. num. 2.
- 3 Delegati si sunt duo, quorum vnus subdelegat in totum vices suas, alter in partem, an procedat hic tex.

I duo. ¶ A delegato procedente cū duobus subdelegatis non in totum, ad Papam nō ad condelegatos appellari debet. h. d. & aliter nō diuiditur. Præmitte, q̄ si delegatus Papæ subdelegat nō in totū, facit gradum, itaq̄ de eius subdelegato ad ipsum subdelegantē debeat appellari, vt j. c. si delegatus. & s. e. super q̄d nū. sed istud fallit in casu huius decr. ¶ No. t̄ q̄ delegatus Papæ pōt cām sibi cōmissam alteri delegare. de inferioribus. a. autē dic, vt in c. cum cām. s. de app. ¶ No. t̄ q̄ delegatus potest subdelegare totam cām, & et partem. ad hoc s. e. super q̄d nū. & j. c. si delegatus. ¶ No. q̄ vbi duo permiscenē, quorū vnus sit potentior altero, potētius attrahit ad se naturam minus potentis, et si minus potens in numero excedat potentius. ad hoc s. de cōsecr. eccl. vel alta. aqua. & no. quia facit iste tex. q̄ si duæ partes aquæ non sacre, vel olei non sacri, admiscenē aque, vel oleo sacro, totum efficit sacrum. ad hoc vide, qd̄ no. de celeb. mis. cū Marthe. Item facit, q̄ si duæ partes vniuersitatis simul miscenē cum tertia parte clericorū, in totum censere vniuersitas clericali^b, de quo per Bar. in l. fi. C. de colo. lly. ¶ Quæro, qd̄ fuerit dubium istius decr. Sol. dicit Paul. q̄ dubium faciebat, quia in re cōi pluribus stat, sicut patet in collegio, vbi stat maiori partide his, quæ si a mai. par. cap. c. j. vñ cum hic duo subdelegēt, videbat debere statari maiori parti: & attendēda iurisdictione duorum, & non vnus tantum, qui nō subdelegauit. Sed dicit, q̄ in prium est hic statutum ad oēm dubitationem tollendam fm eam. Tu dic, q̄ rō potuit esse sic decidendi, quā posui s. in notabili fi. ¶ Quid si isti duo subdelegassent vni tantū, an procederet iste tex. sol. tene, q̄ sic. Io. And. & possēt assignari rō, quia ita attrahit ad se iste delegatus pratem subdelegatā vni, & fortius q̄ faciet, si subdelegeret duobus. ¶ ¶ Quid si sunt duo delegati, quorū vnus subdelegat in totū vices suas, alter verō ī partē an procedat iste tex. So. dic, q̄ sic, vt nō. Io. An. post Inn. in c. super q̄d nū. s. si verō. super gl. patet, ad fi. s. c. ti. idem hic Archi. & idem Dama. 3. q. 7. ¶ Glo. j. ponit quid declaret iste tex. ¶ In fi. gl. & Guil. in Spe. de appel. s. nūc tractemus. ver. quid si tres. Io. An. ¶ Gl. 2. in prin. querit, quid si vnus ex tribus subdelegat, an procedat tex. & sol. q̄ sic. deinde in ver. videbat. recita per prium, q̄ deberet appellare a subdelegatis per rationem assignatā in gl. & so. vt dicit gl. ¶ In fi. gl. Io. Mo. assignat rationē, quia regula, quæ habet, quod appellari debeat ad Papā ab omnibus. 2. q. 7. ad Romanā. excipitur casus positus in c. super quæstionū. s. porro. videlicet quando delegatus subdelegat in totum. cum igitur iste casus non reperiatur exceptus a regula, standum est illi regule. Io. An. Gl. super ver. a sede Apostolica. querit, quare istud fuit expressum, & sol. ¶ Gl. super ver. duobus. querit de vna quæstione, & sol. ¶ Gl. super ver. non in totum. querit, quid si in totū, & sol. ¶ Gl. super ver. cum delegato. querit, quid si iste tertius non procedit, cū sint dati cū clausula, an debeat appellari ad Papam? sol. quod non. ¶ In fi. gl. intellige gl. quando tertius se excusaret simpliciter: sed si excusaret se ad tempus, fm Io. Mo. tunc deberet appellari ad Papam. nam ad ipsum tertium cum alijs non poterit appellari, quia ille tertius nō est superior subdelegatorū, nec ad illos solos subdelegantes, ne ille tertius prius iurisdictione sua, quam habet re, vel spe. alle. ff. quemadmo. vsusfru. ami. l. si vsusfructus. j. responsio. ff. de vent. inspic. l. j. s. penult. Io. And. ¶ Glo. si querit de ratione tex. & illam assignat. dic vt in ea.

ADDITIONES.

a ¶ De inferioribus. Tu dic, quod non, nisi in tribus casibus. Primus est, quando lis est coram eo cōtestata. cū Bertholdus. extra de re iur. C. de proc. l. neque tutor. Secundus, quando delegata est sibi vniuersitas causarum alicuius loci, castri, vel villæ: tunc n. potest vnā, & etiam plures delegare. l. cum

prætor. ff. de iud. & C. de peda. iud. l. placet. la. 2. Tertius, si est delegatus a Papa, vel Principe: tunc n. potest totam & partem subdelegare. c. quamuis. c. pastoralis. & c. super quæstionum, hic alleg. & la. Iudice. C. de iudi. ille tamen, cui Papa committit inquisitionem, vel prouisionem ecclesiæ de prælato, seu alijs ministris, quia tunc industria, & fides personæ videtur electa, non pōt alteri delegare, quia nō committitur sibi iurisdictione, sed certum ministerium. b ¶ Clericalis. Adde, quod facit, si iuspatronatus spectet ad clericum, & laicum, q̄ laicus habet sex menses propter connexitatē clerici, vt dicit Fre. consi. 63.

S V M M A R I V M.

- 1 Causa recusationis debet exprimi coram Iudice, qui recusatur.
- 2 Probatio est faciendā coram Iudice, non coram parte, vel Notario.
- 3 Iudex vnus equalis potest cognoscere de exceptione inuolante iurisdictionem alterius Iudicis coequalis.
- 4 Recusatio, & appellatio non semper parificantur.
- 5 Negatiua licet postponatur signo vniuersali, vel denotante pluralitatem, non tamen equipollet vniuersali negatiue, siue suo contradictorio.
- 6 Requisitio sola facta per delegatum, an sufficiat.
- 7 Collega si requirit condelegatum, & ille condelegatus impedit requirētem, ne procedat, an poterit eum excommunicare?
- 8 Epi an cognoscāt de recusatione sui officialis. Et an de suis delegatis. nu. 10.
- 11 Iudex in dubio non præsumitur, quod pronunciet suam esse iurisdictionem, si in veritate non habeat.

I contra. ¶ Gl. j. summat. & sunt tria dicta, quæ patent. fm ibi, Cum autem. tertium ibi. Idem est. ¶ No. q̄ quandoq̄ Papa delegat pluribus causam cum clausula, q̄ si non omnes. Quæque simpliciter, & inter ista est vna differentia hic expressa. ¶ No. q̄ causa recusationis debet exprimi coram Iudice, qui recusatur: probatio autem coram ipso fieri non debet. ad hoc supra, de appell. cum speciali. ¶ ¶ No. q̄ probatio est faciendā coram Iudice, non autem coram parte, vel Notario. vide glo. 4. q. 3. ver. item sape. & text. in c. statutum. s. cum verō. s. de rescript. cod. lib. ¶ ¶ No. quod vnus Iudex equalis iurisdictionis potest cognoscere de exceptione inuolante iurisdictionē alterius Iudicis coequalis. ¶ No. quod non sufficit sola propositio exceptionis, nisi probetur eius veritas. ad hoc infra, de exceptio. pia. ¶ No. episcopum posse cognoscere de recusatione sui delegati. ¶ No. t̄ quod recusatio, & appellatio non semper parificantur. de quo hic in glo. ¶ No. episcopum adiri posse super facto sui officialis per viam recusationis. ¶ Quid autem de via supplicationis. ponit Ioan. And. in c. Romana. in prin. infra, de appell. ¶ Oppo. quod text. præsupponat vnā contradictionem, nam dicit, quod si ambo nō possunt. sed ista negatiua posita post illum terminum ambo habet vim vniuersalis. nam si dico, omnes non possunt: ergo sequitur, quod nullus homo potest: & sic, si dico, ambo non possunt, sequitur, ergo neuter potest. facit ff. de legit. tut. l. legitimos. s. j. & quod ibi no. & tamen text. præsupponit, quod alter possit. Ioan. Mo. fatetur contrarium, quod text. fuerit malè formatus, quia negatiua debebat præcedere. Sed dicit Arch. q̄ contra dictum Io. Mo. est iste text. & text. supra eo. prudentiam. s. adiicimus. & c. coram. de empt. cum dilecti. Io. And. ¶ Et ex istis textibus apparet, quod licet t̄ negatiua postponatur signo vniuersali, vel denotanti pluralitatem, non tamen equipollet vniuersali negatiue, siue suo contradictorio, siue præponatur, non refert. Vnde regula tradita per Ioan. Mon. procedit secundum Logicos: secus, secundum Iuristas, & maxime vbi de mente contraria apparet, vt hic, quæ est uerbis præponenda. de verbo. signific. in his. & c. præterea. secundum Ioan. de Fan. ¶ Opp. secundo, q̄ exceptio recusationis delegati episcopi non sit coram eo probanda, vt nō. Ioan. 1. i. quæst. j. si clericus. in prima glo. vbi dicit, quod episcopus cogit partes eligere arbitros? Sol. dic, quod hic reprobat illa opin. Ioan. And. ¶ Quæro, an Papa deleget causam duobus tantum? Sol. dic, quod quidam tenent, quod non. Sed iste text. destruit opin. illorum, & in hoc multum instat. Sed dicit Ioan. And. quod non meminit se legisse aliquem Doc. hoc tenere. & contrarium patet supra eo. prudentia. ver. illa. & ver. idem quoque. & c. seq. in superscriptione, vt in c. cum super Abbacia. & c. super quæstionum. s. si verō. Ioan. And. ¶ Quid si delegatus non vult interesse, an sufficiat quantum ad verificandum clausulam istam, quæ dicit esse non posse? Sol. Archid. hic tractat, de quo supra cod. prudentiam. s. adiicimus. Ioan. And. Et ibi determinatur, quod sicut possit procedere alter

ADDITIONES.

- a ¶ Vel Notario. Adde tamen, q̄ valet productio instrumenti facta coram Notario, cum Iudicis haberi copia non potest, vt dicit Ant. de But. consi. 50.
- b ¶ Parificantur. Adde Rom. consil. 220.
- c ¶ Negatiua. Adde breuius, q̄ negatio præposita facit equipollere suo contradictorio. l. idem. ff. de cond. & demon. & l. nonnunq̄. de colla. bo. sed postposita facit equipollere suo contrario. l. legitimos. s. an ergo. & ibi gl. ff. de legi. tut. & in l. 3. s. j. ff. rem pupil. sal. so. & ibi omnino vide, nisi contrarium appareat de mente loquentium, vt l. si seruus. s. si plurium. & si quis cau.

Geminianus super Sexto Decretalium.

alter collega: tñ ille, qui recusat, puniri poterit, nisi apponatur clausula, vel noluerit: quia tunc nō punietur. & sic procedat c. sciscitatus. s. de refer. vt ibi no. Inn. & Host. ¶ Sed an sufficiat vna sola requisitio facta per delegatū? Sol. Arch. tenet, q̄ sic. alle. no. 18. dist. si Ep̄s. & facit 65. dist. si fortē. Sed Host. vñ tenere, q̄ requiratur trina, licet nō fieret peremptoria. & de hoc s. e. cum cā. Io. An. Opi. Host. tenet ē Ber. in d. c. cum cā. Io. An. Pau. de Eleaz. in cle. j. de hēre. super ver. requisierint. tenet idē quod Arch. hic. & alle. iura alle. per Arch. Item dictum Inn. in c. cum inter. & c. seq. de elec. quod vbi pars debet requirere parrem, sufficiat vna requisitio: vñ dicit, quod alia opinio non seruatur. & istud ē tenet gl. in d. cle. Do. meus Anto. de But. solebat in antiquis relictis. in d. c. cum cā. & in c. ex literis. de cōf. reducere opiniones ad cōcordiam, q̄ quādam est requisitio extraiudicialis, & ista sufficiat vnica. & ita procedat dictū Inn. de elect. cum nobis olim. & de iureiur. ego N. Quādā est requisitio iudicialis, & ista debet esse trina. ita procedat glo. & dictum Host. in d. c. cum cā. Ego semel argui contra ipsum per gl. d. cle. j. de hēre. & dictum Pauli ibi vide. Vnde postea mutauit, & tenet, q̄ sufficit vnica: & ista tenetur cōiter. Et vt satisfiat textibus alleg. per D. meum, quibus mouebat ad sic dicendum per d. c. ex literis. de cōf. & per c. j. de sup. neg. præl. dic. q̄ requiritur vnica requisitio. fallit in casibus, in quibus ius exprimit, q̄ requiratur trina. & ita procedant illi tex. & facit, quod no. de cle. nō res. ex tua. & gl. in cle. j. de vi. & hon. cle. ¶ Sed pone, q̄ collega requirit cōdelegatum, & ille condelegatus impedit requirētem, ne procedat, an poterit eum excōicare? Sol. Vin. in d. c. cum cā. s. e. dicit, q̄ fortē poterit, ex quo datus est cum clausula, quia iam iurisdictionem hēt q̄ impediētem. s. e. c. j. & requisitus rōne delicti factus est inferior. C. vbi sena. vel clarif. l. 2. Io. An. Sed dicit Io. de Fa. q̄ istud nō vñ verum, quia nisi appareat de impedimento, vel de voluntate, non est solus Iudex, vt no. in c. prudentiam. s. e. in prin. & c. coram. & facit, q̄ no. in d. c. cum cā. fm eum. Sed salua dictum Vinc. vt intelligatur, qñ constaret condelegato de impedimento illius condelegati. ¶ Quid si opponat recusationis exceptio q̄ alterum ex delegatis, an pcedat iste tex. Io. An. dicit, q̄ putat, quod sic: de quo remittit ad no. j. de excep. c. pia. super ver. Iudex. Io. And. ¶ Circa secundam partem querit, an iste tex. procedat etiam, quando Ep̄s est in remotis? Sol. Arch. tenet, quod sic, & ponit quasi ad literam dictū Inn. & Host. s. de app. cum speciali. post prin. vbi tenet, quod tunc proponere recusatio coram delegato, & petet, vt supersedeat, donec adeat Ep̄s: alias poterit appellari. Sed dicit Io. An. quod istud dictum posset procedere, quādo Ep̄s esset in diocesi, vel loco vicino: sed si esset notabiliter remotus, vñ nimis iniquum, quod reus ad iudicium vocatus recusans officialē ipsius, vel eius delegatum habeat necesse illū adire, & similiter ecōuerso esset absurdum, quod actor in psecutione sui iuris tandiu impediatur: vñ concludit, quod sup hoc esset necessaria declaratio, siue prouisio. & dicit, quod equū videret hoc casu, quod de recusatione officialis iret ad arbitros, & de recusatione delegati cognosceret officialis. ad hoc faciunt no. j. super 3. gl. cum suis remissionibus. & qd dñ de app. j. c. si is, cui. Io. An. ex his pcludit Lap. Abb. quod si plures officiales haberet Ep̄s in solidum, & ipse esset in remotis, posset vnus officialis cognoscere de recusatione alterius eadem ratione, fm Lap. D. Io. de Imo. dicit, quod licet opi. Io. An. videat aqua, tamen opi. tria vñ verior de iure alle. no. in simili. j. eo. si delegatus. in gl. Nec ob. rō Io. And. q̄ absurdum sit expectare tandiu, quia illud non est absonum propter facti accidentia. alleg. no. C. de dila. l. j. fm eum. Posset fortificari rō Io. And. q̄ tribunal Ep̄i, & generalis vicarij idem est, vt s. de consue. c. 2. e. li. & j. de app. Romana. s. j. ex quo est idem adeundo vicarium, vñ adire Ep̄m. vñ sicut Episcopus cognoscere potest, ita & vicarius, qui idem censet. Nam illud, quod fit per talem vicariū, dñ per Ep̄m factum, vt no. gl. pe. c. j. de cap. mo. item videmus, q̄ vicarius Episcopi illo existente in remotis potest id, qd non illo existente presente. s. de temp. ord. c. cum nullus. s. 3. Et ista rō concludit quo ad vtrunq; dubiū: quia sicut de recusatione Ep̄i cognoscunt arbitri pro eo, q̄ in diocesi nō est Iudex alter, qui cognoscat, vt s. de app. cum speciali. ita de recusatione officialis ep̄o nō existente in diocesi, cognoscant arbitri. Nec ob. iste tex. qui loquit de ep̄o. quia solutū est per gl. d. c. j. de capel. mo. ¶ Quāro, tñ an seruēt illud, q̄ ep̄i cognoscant de recusatione sui officialis? Sol. dicit Io. And. q̄ cōiter ep̄i non insistant in hoc, sed committunt cām alicui confidenti, vel quandoq; cognoscant per se. & dicit, q̄ cōmendabile est alterum eorum hoc facere. Tamen dicit, q̄ si ep̄i alias essent suspecti, debet facere primū. remittit ad no. j. de app. c. legitima. super ver. ipsis arbitris. Io. An. ¶ Gl. 2. querit, si proponet vñ vnum ex tribus, vel pluribus, an procedat tex. gl. sol. q̄ sic. ¶ Gl. super ver. nō possunt. querit, an debeat primo constare de impedimento, anteq̄ collega p-

cedat. sol. q̄ sic isto casu, secus in alio. ¶ In fi. glo. s. e. quod dicit gl. an sit necesse constare de impedimento, remittit Io. An. ad quæstionem positam super regula, cum qui certus. j. de reg. iu. ¶ Sed querit, an dicat constare de impotentia, quando collega se absentauit ad partes valde remotas, ita q̄ non sit necesse vltius illum requiri? Sol. dicit, q̄ dñs suus tenuit, q̄ sic disputando, quia hoc sufficit absq; alia requisitione, cum non possit pmodē requiri. 24. q. 2. faciat homo. de elec. quia propter. Item quia per hoc parci laboribus, & expensis partium. Item quia lites citius finiunt. Et vtrunq; istorum est gratum iuri. ad idem allegat iura, quæ de prouincia loquuntur. de dolo, & cont. c. cū olim. de elec. c. coram. de ma. & obe. c. fi. 3. q. 6. vltra. & facit, qd no. j. eo. cum plures. in ver. impediri. in fi. & c. is, cui. Sed dicit Io. And. q̄ sibi vñ ad hoc bene facere c. presentata. s. de testib. quicquid dicitur, forsan posset allegari in contrarium, quia ibi propter longam absentiam impeditur potestas collegæ. Sed il lud ibi ideo procedit, quia non erat in compromisso clausula, vt ibi no. sed ipse sic inducit, quia ibi æquiparatur mors, & longa absentia alterius, sicut ergo non requirimus mortuum, ita nec taliter absentem. & facit etiam c. 2. infra de procur. ibi, aut in longum peregrinari, & c. Ad idem infra de sepu. c. fi. & C. de app. l. cum post. Io. An. ¶ Gl. super ver. causa recita per contrarium, q̄ condelegatus non possit de ista suspitione cognoscere cum iste articulus non sit sibi commissus, & ipse nō cognoscit nisi de causa commissa. s. eo. cum olim. gl. sol. ¶ Gl. super ver. sede Apostolica. querit, an idem in delegatis inferiorum? sol. q̄ sic. ¶ In fi. gl. & pro hoc facit, quod no. Goff. in sum. huius ti. ver. item quid si ordinarius. vbi dicit, q̄ ordinarius, & delegatus Principis possunt apponere istam clausulā, quod si non omnes. Item videmus, q̄ apponitur in compromisso. s. e. vno delegatorum, & c. secundum Arch. sed dicit Io. An. q̄ ista rationes non tangunt punctum gl. Io. An. & quod dicitur hic, q̄ loquitur secunda pars istius c. quando datur vnus, & idem si darentur plures sine clausula. Io. An. ¶ Gl. super ver. legitima. querit, quando dicatur legitima causa. gl. sol. ¶ In fi. gl. & de his vñ de in Spe. ti. j. s. superest. Sed dicit hic Arch. q̄ iusta est causa recusandi, si procurasset sibi causam committi, vel si prius per auctorem consultus respondisset eum habere ius per l. p̄tor. ff. de iuris. om. iud. alle. no. per Inn. de off. ord. c. irrefragabili. & ibi no. super gl. vel per Decanum. & no. j. de appe. c. legitima. Io. An. ¶ Gl. super ver. probari. in prin. querit, an debeat recusatio proponi coram omnibus? gl. sol. distinguendo, an sint dati cum clausula, an sine. Deinde querit, an pendente articulo recusationis possit nō recusatus de principali cognoscere? sol. q̄ nō. Demum in ver. sed nonne. recita per contrarium, q̄ non possit cognoscere collega de suspitione alterius, quia est suspectus, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, vt infra. sequitur hanc partem, q̄ quādo sunt dati cum clausula, non sufficiat proponere coram recusando. tenet etiam Arch. & idem Io. de Fa. quia donec proponatur impedimentum, vnus non potest cognoscere sine altero, cum nō dum sit purificata conditio clausula: ergo oportet, q̄ impedimentum coram oībus proponatur. Item quod dicit gl. q̄ hoc sufficeret, qñ sunt dati sine clausula: idē vñ, qñ darent cū clausula præelectua, vt si dicat, q̄ si non oēs, tu frater ep̄e & c. & iste, ad quē dirigē sermo, recusare. & idē in simili clausula, de qua hñ s. e. c. coram. fm Arch. quod placet ē Io. An. ¶ In ea. ibi, in principali nō procedet. primā partem gl. tenet Host. j. de app. c. legitima. mouet per rationē pro ista parte per gl. hic assignatam: tñ ipse Host. post Inn. in c. cū super. s. e. aperte tenebat, qd tenet hic gl. vt ibi hñ in gl. mag. ver. sed nūquid pendente. & ibi ratio assignata hic per gl. pro non recusato conuertitur contra eum, & pro recusato: nam ex quo collega non recusatus habet cognoscere de cā recusationis, nō potest pcedere super principali. ar. de iudi. exhibita. ergo est impeditus: stante ergo impedimento alius condelegatus virtute clausule, q̄ si non omnes, debet posse cognoscere, tamē ibi determinat, quod tenet hic gl. Et hanc quæstionem disputauit Boatinus, vt hñ in suis reportatis, in c. prudētiā. s. e. & finaliter dicit vtilius, & æquius esse, qd tenet hic gl. tamē pmissit alias solutiones distinguens primō, q̄ aut rescriptū fuit conuentionale, aut non. primo casu procedat collega, scdō nō, & inducebat de cā possesio. & propri. cū oī. Vel sic aut actor recusat, aut reus, vt collega procedat. primo casu, sed non secundo, induxit, qd no. de spon. ex l. is. in princ. gl. fi. Vel sic, si q̄rimus de iuris rigore, procedat collega, sed de æquitate

ADDITIONES.

- a ¶ Vnica. Adde Ro. consi. 427. Ber.
- b ¶ Condelegati. Adde, quod collega per delictum efficiatur inferior. quod voluerunt D. de Ro. decis. suis, de iud. incip. si duo Barones. vbi dicunt, quod si duo Barones habent iurisdictionem in aliquo loco, & vnus delinquat, quod alter potest ipsum punire, quia delinquens factus est inferior. B.
- c ¶ Alterum eorum. Adde, quod idem dicit Ro. de Papa, consi. 521. B.

Primapars. De officio, & potestate Iudi. deleg. 100

equitate non possit. alle. j. de re iud. c. Abbate. in fi. & s. de do. & cont. c. j. Vel sic, aut est periculum in mora, & possit: aut nō est periculum, & tunc nō possit. facit ut lite non cont. quoniam. s. porro. & de appel. oblata. in fi. Io. An. ¶ In fi. gl. & si grauatius non appellaret, transiret interlocutoria in rem iudicatam, ut no. post Inn. & Host. in c. prudentia. post prin. in ver. cōstare. & cum gl. cōcordat Io. Mo. dicens, q̄ per hoc parciū expensis partium, si totum per Iudicem expediat, ut euitetur circuitus eūdi ad arbitros. Sed dicit Io. An. q̄ per hoc non tollitur rō glo. in cōtrarium assignata. sed dic, poterat pro hoc allegari verbum s̄m Phil. qd̄ no. gl. 4. in cle. j. de sum. Trin. & fide cath. Io. An. Et no. gl. 1. q̄ in dubio nō præsūmitur, q̄ Iudex pronunciet suam esse iurisdictionem, si in veritate nō habeat. ¶ Gl. sup. ver. clausula. quærit de rōne tex. & soluit in s. cum autem. ¶ Gl. sup. ver. Episcopi. in prin. quærit, an idem sit in delegato Papæ subdelegante non in totum. soluit, q̄ sic, & deinde quærit de rōne, quare in alijs casibus non adit superior recusati, sicut fit hic in delegato Episcopi. gl. soluit. ¶ In ea. ibi, non in totum. plus etiam tenet Inn. in c. super questionum. præallegato, ad finem, super ver. auditores. quod etiam si in totum delegauit, & anteq̄ subdelegatus citet, poterit proponi, & probari cā recusationis coram delegato. bene facit j. c. 2. & de materia vide, qd̄ no. de ap. cum speciali. in gl. proprium. & in Spec. de recu. s. lit. aut. in fi. Io. An. Pau. hic reprobatur gl. dicens, q̄ nullo iure reperit cautū, q̄ adus expediendus per subdelegatū, expediat per ipsius delegatū, sed bene reperit, q̄ id, quod debet fieri per vnum delegatū, possit expediri per alium delegatū, ut hic patet in j. parte. & j. c. ti. ab arbitris. quia illi arbitri censent delegati, ut ibi no. Sed adus istius cognitionis recusationis debet fieri per delegantem primū, ut probat hic tex. in 2. par. ergo nō poterit fieri per p̄delegatū, et si nō subdelegat in totum, s̄m Pau. istud dictum Pau. nō v̄ verum, quia expresse probat tex. in c. super q̄onum. s. fi. q̄ delegatus Pape p̄t cognoscere de recusatione sui subdelegati, & sic reperit iure cautum, quia inferior hoc p̄t. Sed p̄ dictum Inn. facit, quia v̄ impossibile, q̄ delegatus subdelegans in totum possit cognoscere, an recusatio sit post citationem factam a subdelegato: ergo si citauit, translata est in eum iurisdicō, ut j. co. ti. quis. & sic nō poterit cognoscere. Io. An. in addi. Spe. in loco præall. r̄ndet, q̄ fatetur, si post citationē sit recusatio. Et ideo oportet limitari istud verū, q̄ pars esset certificata de cōmissione: & anteq̄ citet, vadit coram subdelegante, & reseruat subdelegatū, vel vadit ante citationē corā subdelegato, & proponit cām legitimam recusationis: isto mō poterit saluari practica Inn. s̄m cum ibi. ¶ Gl. fi. in prin. colligit notabile, deinde in ver. no. q̄ licet recita per p̄rium, q̄ non possit cognoscere de recusatione sui vicarij, cum sit idē p̄stitorum. gl. iol. item in ver. sed nōne. recita per aliud p̄rium, q̄ sicut Episcopus adit pro recusatione sui vicarij, ita possit adiri pro appellatione, quia recusatio, & appellatio pari passū ambulant. gl. iol. & assignat rōnem diuersitatis isto casu. ¶ Sed pone, q̄ delegatus Episcopi ex cā cōcernente et ipsum Episcopum: puta, quia diceretur suspensus ex eo, quia esset oriundus de terra aduersarij, & ita et Episcopus, ut s. ut lite nō cōt. accedens. an possit Ep̄s de illa cognoscere? Sol. Old. in cons. 267. & 270. tenet, q̄ non: sed tunc tractabit coram arbitris, quia tunc eadem cā suspicionis repellit Episcopum, quæ repellit delegatū, vel officialem: & sic litigaret coram Iudice suspecto p̄iura de excep. cum inter. & per hoc optimē. j. c. ti. a subdelegato. & c. is, cui. s̄m eū. quod no. quia per hoc habes vnam limitationē ad istum tex.

S V M M A R I V M.

- 1 Recedere qualiter quis debeat a Iudice suspecto.
- 2 Vitium authoris non nocet successori, quando vitium concernit tantum personam authoris.
- 3 Propositio sola causæ recusationis non priuat fundamentaliter Iudicem iurisdictione.
- 4 Iurisdicō Iudicis extinguit totaliter per pronūciationem incompetentis.
- 5 Prorogatio iurisdictionis, quæ non habetur in persona Iudicis, non potest fieri etiam de consensu partium.
- 6 Prælati si impetravit in causa ecclesiæ suæ delegatum consanguineum suum, an possit recusari?
- 7 Commissio si facta est in totum per delegatum, sed subdelegatus noluit acceptare, an poterit postea recusari?
- 8 Iurisdicō delegata non potest impugnari, postquam facta est commissio per delegatum.
- 9 Causa delegatur Abbati sub nomine dignitatis, qui postea recusatur, & statim post recusationē moritur, an successor possit de illa causâ cognoscere?
- 10 Iudex delegatus si subdelegat pendente appellatione de assensu recusatoris, an valeat?
- 11 Cognoscere quis deat de cā principali facta pronūciatione sup. recusatione.
- 12 Processus Iudicis recusati an teneat?
- 13 Iudex si datus est cum clausula, quod non possit recusari, quid iuris.
- 14 Delegatus an possit recusari antequam receperit rescriptum delegationis?

15 Iudex an poterit semper recusari durante iudicio?

Vdex ab Apostolica.

¶ Glo. j. simmat, & sunt

- tria dicta: secundum ibi, Post recusationem. tertium ibi, dummodo. ¶ No. j. quod illud dicitur datum ab
- 1 Apostolica sede, quod est datum personaliter a Papa. ¶ t̄ No. modum recedendi a Iudice suspecto, quia non per viam appellationis, sed per viam recusationis: quod intellige, nisi Iudex recusaret admittere recusationem, quia tunc posset appellari.
 - 2 s. c. ti. super questionum. in fi. ¶ t̄ No. q̄ vitium authoris nō nocet successori, quando vitium concernit tantum personam authoris, & non rem transmissam in successorem: secus quando concernit rem per eum transmissam, ut in c. licet ex quadā. de testi. nam recusatio non concernit principaliter ipsam iurisdictionem, sed personam tantum ipsius Iudicis. ideo si transmittatur in subdelegatum, nō nocet: quod est verum, nisi author reseruaret sibi cōiōnem illius rei transmissæ in successorē, ut hic vult tex. ¶ No. t̄ sola propositio causæ recusationis nō priuat fundamētaliter Iudicem iurisdictione, licet iurisdictionis exercitium impediatur: & sic facit iste tex. q̄ gestum a Iudice recusato nō tenet, ex quo priuat per recusationem exercitium iurisdictionis. de quo per Inn. & Host. de app. cum speciali. Et dixit hic super gl. ¶ No. q̄ plus impedit exercitium actus sn̄a p̄latio, q̄ sola probatio rei, super qua ferenda est sn̄a. ¶ No. q̄ p̄t pronūciationem incompetētis Iudicis totaliter extinguitur eius iurisdicō. Et sic v̄, q̄ Iudex, q̄ pronūciat b̄ se Iudicē incompetētem, nō possit talem interlocutoriā reuocare, de quo s. de app. cum cessante. ¶ No. t̄ q̄ et de cōsensu partium non p̄t fieri prorogatio iurisdictionis, quæ non h̄t in persona Iudicis.
 - 6 vide s. c. ti. signantibus. ¶ t̄ Quæro, si prælati impetravit in cā ecclesiæ suæ delegatū suum p̄sanguineum, an possit recusari? So. Arch. tenet, q̄ sic per c. insinuante. s. c. ti. & idē no. ibi. & de app. c. postremo. Io. An. Pau. hic distinguit, q̄ aut prælati agit cām per se, vel per procuratorē a se tantum p̄stitutum: & tunc procedat, qd̄ est dictum, quia poterit recusari. Et est rō, q̄ tunc in cā ipse prælati testis esse nō p̄t, ut no. Inn. de testi. cū nūcius. Et idem eadem rōne, q̄ procurator a se tantū est cōstitutus: aut agit cām per procuratorē a se, & a capitulo p̄stitutū: tunc recusatio nō procedit, quia cā v̄ esse ecclesiæ, nō prælati. & cessat rō supradicta, s̄m Pau. Ista distinctio Pau. probat per tex. qui disponunt de testibus, videlicet, an ipse prælati admitat ad testificandū. Sed nos loquimur de recusatione, vñ nō procedit ar. His casibus admittit ad testificandū, ergo recusari nō poterit, quia leuior cā repellit Iudicem a iudicando, q̄ testes a testificando, ut no. Guil. in c. insinuante. & c. cū R. c. ti. Nā licet prælati nō p̄stituatur solum procuratorē, per hoc nō tollit affectio, quam h̄t p̄sanguineus ipsi prælati: id credo dictum Arc. tenendum indistincte. ¶ t̄ Sed quid, si commissio est facta in totū per delegatum, sed subdelegatus noluit acceptare, an poterit postea recusari? Sol. dicit Arch. q̄ sic. vnde debet intelligi iste text. quando commisit, & subdelegatus acceptauit: nam ipse non efficitur Iudex antequam consentiat, ut patet 23. q. si. s̄pe. vnde istud verbum, commiserit, debet intelligi cum effectu. de cler. non residen. relatum. ad istam expositionem facit j. de procu. is, cui. j. respon. a contrario illius tex. post mandatum susceptum. Io. And. ¶ Quæro, an sit verum indistincte, q̄ delegata iurisdicō non possit impugnari, postquam facta est commissio per delegatum? Sol. dic, q̄ text. procedit, quod non possit impugnari ex causâ suspicionis, de qua prædixerat. Sed si vellet impugnari ex alia causâ: puta, quod delegatus nō habuisset iurisdictionem: tunc bene posset impugnari. & est ratio, quare nō possit impugnari propter suspicionem, quia fons iurisdictionis remanet in primo delegante, & exercitium iurisdictionis transit in subdelegatum, quia subdelegatus nihil habet proprium: sed s. c. proxi. s. cum autem. iurisdicō remanet penes demandantem, quam reuocare potest ad libitum. & de iur. iudiciū soluit. Io. An. Sed dicit Io. de Fa. quod ille s. cū autem. nihil facit ad propositum Io. An. sed ratio, quam assignat, bene facit ad propositum suum, s̄m cum. tu dic, quod ille tex. poterat induci, quod licet episcopus totaliter deleget cām, nihilominus cognoscit de suspicionem delegati sui: & sic patet, q̄ aliquid remanet p̄tatis in p̄mittente, licet totaliter cōmittat vires suas super vna cā. sed sol. ut dicit Io. An. ¶ Sed quæro, q̄a text. dicit,

ADDITIONES.

- a ¶ Non tenet. Adde Rom. consil. 220. Alex. consil. 89. Ber. De processu Iudicis recusati. vide per D. Fel. in c. quoniam. ver. gl. in ver. recusationes. de probat.
- b ¶ Pronūciat. An. & quando Iudex possit cognoscere, an sua sit iurisdicō. vide de latē D. Fel. in c. super literis. ver. an sua sit iurisdicō. de refer. Item quando dicatur per nouam commissionem excitari ordinaria iurisdicō, vel noua conferri. vide pulchrē per eundem immortalē virum, in c. licet. de cō. or.
- c ¶ A iudicando. Adde Cald. consil. 8. de appell. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

dicat, q*uod* iurisdic*ti*o impugnari potest, quando in totum n*on* subdelegat, qu*e* sit practica impugnandi tunc? sol. Io. Mo. dicit q*uod* tunc hoc casu notificatur recusatio coram subdelegato, & proponens protestatur, q*uod* ipse est paratus illam cor*am* delegato proponere, & petat ad hoc sibi terminum tertium assignari, qui si denegat, appellat: si concedatur, proponat j*ur* terminum cor*am* delegato. Et isto modo intelligi debet tex. q*uod* debet impugnari. Io. An. in ver. post recusatione*m*. ¶ Opp. & v*er*o q*uod* postq*uam* est probata suspitio, non possit delegatus subdelegare etiam de consensu partis, q*uia* probata recusatione statim evanescit iurisdic*ti*o delegata, vt no. 2. q. 6. si quis in quacunq*ue*. sol. dic*it* q*uod* ideo tex. hic expressit de probatione, vt tolleretur illa opi. Et q*uod* hic d*icit* tenebat Gof. in sum. huius ti. §. item finitur. & de app. secundo requiris. videlicet q*uod* de recusatoris assensu possit causam delegare, etiam post probationem, & ibi v*er*o intellexisse e*st* post pron*un*ciatione*m*, q*uod* hic reprobat. de hoc in Spe. de recus. §. fi. i. prin. Ioan. An. ¶ Qu*er*o, qu*e* sn*ec*ia dicat ista pron*un*ciatio? dic*it*, sec*un*dum Arc. q*uod* est interlocutoria. Ad hoc s*ec*und*o* tit. significatib*us*: & de ap. sua nobis. Io. An. & hoc est verum, qu*ia* ista sn*ec*ia n*on* o*mn*i*o* decidit q*uon*em principale*m*, ergo non est definitiva iuxta no. 2. q. 6. §. definitiva. ¶ Sed pone, q*uod* deleget causa Abbati sub nomine dignitatis, qui postea recusatur, & statim post recusationem moritur, an successor possit de illa causa cognoscere? sol. Dama. in q. 6. huius ti. tenuit q*uod* non, qu*ia* in successorem non p*oss*unt transfundi iurisdic*ti*o i*am* finita: pro quo facit iste tex. Bar. Brix. in fi. q. dominica*l*. 74. dicit s*ec*und*um* Tan. cognoscet successor, si ante mortem non fuit exceptio probata, vel erat probata sed nondum lata sn*ec*ia, qu*ia* cessat causa recusationis, tamen istud intelligit, quando recusatur r*ati*o p*er*sonae: quasi velit, q*uod* si recusatur r*ati*o dignitatis, qu*ia* tunc esset a*equ*e suspectus successor, tunc non procederet. Pone exemplum, qu*ia* recusabatur ex eo, qu*ia* erat suffraganeus vel subditus impetrantis, vt li. n*on* c*on*te. accedens. j. si aut*em* iam esset lata sn*ec*ia dicebat negoti*um* finit*um*, & sic p*ro*cedebat c*um* Dama. Io. An. Lap. Abb. dicit hoc esse verum si non fuit a pron*un*ciatione appellat*um*, qu*ia* tunc esset p*ro* appellatione suspensa pron*un*ciatio, & hoc si appellet a parte non recusante, sed p*ro* Iudice recusato si ante p*ro* recusantem: n*on* a parte recusante n*on* p*oss*unt appellari a iudice recusato, c*um* ip*su*s non interfit. facit, q*uod* no. j. c. ab arbitris, super ver. a partibus. Sed quid faciet tunc Iudex? sol. dicit Lap. Abb. q*uod* debet super sedere donec c*ausa* recusationis, & appellationis finiat*ur*. Si tamen ante procederet, dependeret ex futuro euentu, an valeat eius processus, qu*ia* si pron*un*ciat bene appellat*um*, valet processus: si pron*un*ciat mal*um* appellat*um*, non valet. ¶ Sed quid si pendente app. Iudex recusatus subdelegat de recusatoris assensu, an valeat. & v*er*o s*ec*und*um* Lap. q*uod* valeat d*um* modo appel. sit legitima, secus si sit friuola manifeste. facit cle. si ante, de do. & contu. & de hoc an sit legitima debet cognosci, ad hoc quod no. Ioan. An. de app. ad hac. j. & post Inno. de sen. exc. solet. & c. licet. e. ti. & q*uod* ibi no. s*ec*und*um* Lap. ¶ Sed quis cognoscet de causa principali facta pron*un*ciatione super recusatione? so. Arch. hic recitat opi. Host. de qua s*ec*und*o* tit. suspitionis. Et de hoc plen*ius* in Spe. in prin. in §. hic alle. in j. gl. Io. An. c*on*ter tenetur, q*uod* n*on* possit cognoscere de c*ausa* principali, alias sequeretur, q*uod* arbitri deberet esse in illa qualitate, de qua h*ab*et in c. statut*um*. §. de rescri. eo. lib. ¶ Gl. j. in prin. ponit quid hic declaretur. ¶ In e. ibi, ibidem. & de ap. cum sp*eci*ali. & ibi, §. dubitari. & eo. ti. postremo. & ibi ver. sed q*uod* si Iudex, & ver. seq. & in q*uon*e d*ic*tali. 84. Io. An. ¶ Glo. super ver. sede, qu*er*it quare tex. dixerit de delegato apostolice sedis, & sol. ¶ Gl. super ver. proponatur. recita per p*ri*um in ea format*um* quatuor modis, & solue, vt hic determinatur quatuor r*ati*onibus. ¶ In ea. ibi, doli. §. j. facit cle. j. de procu. religiosus. Io. An. ¶ No. j. ex hac gl. q*uod* delegatus subdelegans d*icit* v*er*o iurisdic*ti*o, & sic v*er*o, q*uod* si moriatur primus delegans post subdelegatione*m*, n*on* expiret iurisdic*ti*o delegati. & vide alia gl. j. c. ti. si a subdelegato. & ibi dicam. ¶ Secundo no. gl. in fi. qu*er*e sententia p*ri*o, q*uod* si Iudex recusatus procedit, processus eius n*on* teneat. a Super isto sunt opi. Inno. tenet q*uod* valeat in c. cum sp*eci*ali. de ap. Host. ibi tenet p*ri*um. Do. Io*h*an*nes*. de Imo. dicit, q*uod* Bart. in l. Pet. de Anch. per hunc tex. vbi patet, q*uod* n*on* p*oss*unt p*ro*mittere post recusatione*m* sine assensu recusatoris, & sic multo minus poterit in c*ausa* procedere. Sed dicit Do. Io*h*an*nes*. de Imo. q*uod* iste tex. potest induci ad p*ri*um: qu*ia* si Iudex hoc p*oss*et de consensu partis, ergo habet iurisdic*ti*o*n*e, qu*ia* si non habet iurisdic*ti*o*n*e, e*st* de consensu parti*um* non p*oss*et. s*ec*und*o* c. significatib*us*. It*em* facit tex. hic in fi. ibi, omnino & c. ergo sequitur, q*uod* ante pron*un*ciatione*m* h*ab*et alia qu*am* iurisdic*ti*o*n*e, sed dicit, q*uod* p*oss*et responderi, qu*ia* licet ipse eximat a iurisdic*ti*o*n*e, t*amen* qu*ia* favore partis hoc e*st* p*oss*et reuocare ex eius facto, & hoc respectu p*oss*et dici omnino n*on* expirante ante pron*un*ciatione*m* s*ec*und*um* eum. Tu dic, q*uod* exceptio recusationis totaliter impedit exercitium iurisdic*ti*o*n*is habitu ta-

men n*on* priuat, & hoc voluit iste tex. c*om*mittere enim est exercere iurisdic*ti*o*n*e, vt dicit gl. si ergo recusans consentit, tollitur obstacul*um* impediens exercitium iurisdic*ti*o*n*is, & sic p*oss*unt p*ro*mittere potest, sed illo n*on* consentiente non p*oss*unt c*om*mittere, & sic nec iurisdic*ti*o*n*e exercere. ergo patet, q*uod* hic v*er*o tex. p*ro* illa opi. Host. q*uod* si procedit Iudex, non valet processus, cum Iudex careat exercitio iurisdic*ti*o*n*is. C*on*clude in ista materia prout dixi. 2. q. 6. quoties episcopi. super glo. aut nondum est proposita causa recusationis cor*am* eo, & valebit processus eti*am* si in veritate esset suspectus, qu*ia* ante illam p*ro*positione*m* remanet Iudex quo ad habitum & exercitium, vt probat iste tex. aut causa suspitionis est proposita cor*am* eo, & p*ro* non admissione*m* est appellatum, vel itinerat*um* ad apostolicam sedem, & tunc non valet processus. ita p*oss*unt intelligi d. c. quoties. iuncta gl. ibi posita. aut non est itinerat*um*, nec appellat*um*, sed est proposita exceptio, & electi sunt arbitri, qui de illa debeant cognoscere, tunc non valet processus, qu*ia* cognitio est transfusa in arbitros. & ita v*er*o sentire Host. j. de appel. l*it*ima. & p*ro* suo dicto v*er*o tex. §. de ap. secundo requiris. ibi, tunc d*um* & c. Aut non sunt electi arbitri: & tunc sunt opi. de quibus est dictu*m* §. sed crederem opi. Host. esse vera*m*, & p*ro* ea facit iste tex. vt §. est inductus. Et hoc tenet e*st* glossator. 3. q. 6. qu*ia* suspecti. credo tam*en*, q*uod* si pars p*ro*ponens recusationem post illam p*ro*sequatur lit*em* cor*am* illo iudice, q*uod* valeat processus, qu*ia* de p*er*sensu eius recuperat Iudex recusatus iurisdic*ti*o*n*is exercitium, vt vult hic tex. hac vera, nisi Iudex reiiceret exceptionem recusationis, qu*ae* est notorie falsa in causa notoria hoc exprimendo in repulsione, qu*ia* postea valeret processus iudicis, cum in notoriis non requirit*ur* iuris ordo. de accu. euidentia. de fi. p*re*s*er*b. quoniam. Item in notoriis repellit dilatoria, cum plus sit causam fore notoria*m* quo ad p*ro*cedendi modu*m*, q*uam* lit*em* fore contest. vt no. Inno. de ap. p*ro*positu*m*. sic & notorietas repellit ab effectu recusationis, qu*ae* non p*oss*unt opponi post lit*em*. p*ro* de re iu. inter monasterium. Et sic notoria falsitas excludet a p*ro*te excipiendi. Hoc vltimu*m* est dictu*m* Lap. de Cast. in sua alle. j. & de c*ausa* notoria aliquid dixi §. eo. c. j. super glo. 2. ¶ Gl. super ver. nequibit, qu*er*it an tex. procedat indistincte, vt non possit recusari delegatus, qui in totum subdelegauit. gl. so. ¶ In fi. gl. idem Io. Mo. intelligas gl. vt referat ad verbum recusari, in tex. positu*m*, non ad verbu*m* impugnari, vt sit sensus, q*uod* si re integra reuocaret subdelegatu*m*, q*uod* p*oss*unt, vt d. c. quis. adhuc recusari p*oss*et. & id*em* e*st* si subdelegatus n*on* recipe ret subdelegatione*m*. Et ex hoc infertur, q*uod* licet recusatio p*re*ueniat citat*um* ion*em* subdelegati e*st* dati in totu*m*, probata recusatione non annullabitur subdelegatio, vt tenet Arc. hic, licet Host. t*en*uerit p*ri*um in c. c*um* sp*eci*ali, de ap. qui inducebat ad hoc s*ec*und*o* c. gratu*m*. C. de noua. l. 3. ff. de c*on*f. bo. l. 3. & facit j. c. p*er* i. j. de proc. is qui. j. r*ati*o. sed vt dicit Arch. j. c. p*ro*xi. loquitur de reuocatione, vt possit reuocare, anteq*uam* sit v*er*us iurisdic*ti*o*n*e, non aut*em* dicit, an p*ro*positio recusationis faciat expirare iurisdic*ti*o*n*e subdelegati, & ista sunt valde diuersa reuocatio, & recusationis p*ro*positio. Io*h*an*nes*. An. ¶ Glo. super ver. aliquid. in prin. qu*er*it an tex. p*ro*cedat, si reseruat quodcunq*ue* minimum. sol. q*uod* sic. & deinde reddit r*ati*o*n*e tex. in ver. post. ¶ Glo. super ver. recusatoris. qu*er*it, an requiratur consensus alterius partis. sol. q*uod* n*on*, r*ati*o*n*e assignans in ver. d*um* modo. ¶ Gl. super ver. ea. colligit notabile ex tex. ¶ In fi. gl. intellige gl. q*uod* ista non sunt paria p*ro* o*mn*i*u*m, q*uia* quo ad qu*edam* sunt paria, c*um* probatio inducat notoriu*m* iuris, sicut sententia, vt no. §. de verb. sig. c*um* olim. ff. de dam. infec. l. damni. §. Sabini. & q*uod* no. C. de adu. l. quis. j. & sic soluitur p*ri*u*m*, q*uod* p*oss*et fieri de illis iuribus, & p*ro* dicto gl. facit. ff. de his qui not. inf*er*a. athletas. §. calumniator. & §. seq. & l. non alia. j. r*ati*o. Io*h*an*nes*. An. ¶ Gl. super ver. ex tunc. declarat tex. ¶ Gl. super ver. desierit. all. concor. ¶ Gl. si assignat r*ati*o*n*e tex. ¶ Qu*er*o, quid si est datus Iudex cum clausula, q*uod* n*on* possit recusari? sol. dicit Lap. Abb. q*uod* aut datur c*um* clausula generali, q*uod* ex aliqua c*ausa* recusari non possit, & tunc recusari poterit. aut prohibetur expresse, vt p*ro* talem c*ausa*m non possit recusari, & tunc p*ro*textu illius causae recusari n*on* poterit, vt no. Guil. in Spe. de recu. §. j. ver. quid si sic c*ausa*. s*ec*und*um* Lap. ¶ Gl. j. 2. q. 6. si quis in quacunque, tenuit p*ri*u*m*. videlicet q*uod* remedium recusationis non possit expresse tolli. P*oss*et p*ro*cludi q*uod* aut remedi*um* recusationis remouetur p*er* inferiorem a principe, & tunc non possit, qu*ia* inferior n*on* potest tollere remedium appellandi. §. de off. deleg. super q*uon*um. & istud tenet Spe. loco p*re*alleg. Aut princeps vult auferre, & tunc aut auferit generaliter remedium recusandi, & p*oss*unt, qu*ia* intelligitur de iniusta recusatione sicut dicitur de clausula appellati one remota, qu*ae* non tollit legitimas appellationes, vt not.

ADDITIONES.

- a ¶ Non teneat. Adde lat*er*e Rom. consi. supra alleg. 220. vbi refert quinq*ue* opi. B.
b ¶ Exceptio recusationis. An exceptiones p*ro*positae contra Iudicem dicantur p*ro*prie exceptiones, vide per Do. Fel. in rub. de excep. col. vlt.

Prima Pars. De officio & potestate iudi. deleg. 101

no. gl. de resti. spol. ex cōqōne. & s. de ap. vt debitus. ita ē tenet Spe. vbi s. Aut refert specialiter, & tūc aut cā est dubia in iure, an sit legitima quo ad recusationē, & Papa p̄cise prohibet illum repelli, & tūc credo q̄ possit: & ita intelligo dictum Lap. hic. & Spe. vbi s. quia ad Papā spectat dubia iuris declarare. q̄ fil. sint legi. per venerabilē. vnde illā excludendo v̄ declarare cām non fore legitimam. Aut cā est certa, & determinata q̄ sit legitima, & tunc non credo, q̄ princeps possit illam tollere. ita intelligo gl. in d. c. si quis. Nam exceptio recusationis tanq̄ cōcedēs defensionem, est de iure naturali, vt dicit tex. 3. q. 5. quia suspecti. Et istā defensionē naturalē princeps auferre nō pōt, vt in cle. pastoralis. de re iud. ergo v̄, q̄ princeps specificē non possit illam auferre. ita intelligo illā glo. ¶ Sed nunquid pōt delegatus recusari, antequā receperit rescriptū delegationis b? sol. Lap. dicit q̄ sic: & tunc probaretur cā recusationis coram Papa si ipse dabat delegatum. facit qd̄ no. j. de app. legitima. in gl. pp̄ iam datum. Et idē tenuit Fred. de Se. in consi. 124. ¶ Sed an temp̄ durante iudicio poterit iudex recusari? Sol. dicit Lap. Abb. q̄ sic vsq; ad conclusionē in cā, post cōclusionē verō cāe non: q̄a cum requiratur causē cognitio sup̄ recusationē, vt hic pater: sed post conclusionē non admittitur probatio, s. de proc. auditis. de cau. pos. pastoralis. & cle. vnica. c. ti. de fide instr. cum dilectus. qd̄ limitat verū, nisi opponeret exceptio notoria, q̄ non requireret probationē, quia tunc admitteretur d. de fil. presby. quoniā. de app. peruenit. & c. proposuit. & p̄ hoc dicit se semel de facto vidisse, q̄ lapsis primo & secundo fatalibus datis appellanti ad proseguendā appellationē fuisset iudex datus sup̄ appellatione recusatus vt suspectus: succubuit recusans ex eo solo, q̄ non congruo tpe recusauit, nā non restabat nisi pronuciari tpa prosecutionis fore decursa, fm Lap. Primū dictū Lap. limitat verū hic do. Io. de Imo. nisi exceptio recusationis habeat ortū post conclusionem in cā: quia tūc posset recusare. ar. s. e. insinuante. Nam cum habeat postea p̄ferre sn̄iam, q̄ grauioris est p̄iudicij, q̄ alij actus iudiciales, in illa magis expedit habere iudicē non suspectū, q̄ in alijs, ar. c. cōsuluit. & qd̄ ibi no. s. eo. tit. Nec ob. q̄ probatio non recipiatur post conclusionem: quia fatetur nisi legitima causa subsistete. arg. d. c. pastoralis. vel fortē saltem ex clausula generali restitutio peti poterit. ad qd̄, s. de fide instr. cum dilectus, fm eum. Posses istos reducere ad concordia, q̄ aut cā est talis, in qua iudex pōt moderare sn̄iam ex eius arbitrio: puta, q̄a non est certa poena a iure statuta quo casu arbitratur iudex, s. eo. de causis. & tunc procedit dictum do. Io. quia posset malē arbitrari, & sic eum grauare, sicut in simili dicit Archi. 3. q. 5. quia suspecti. quia in tali casu poterit ē in cā notoria iudex recusari. aut nō pōt iudex suo arbitrio sn̄iam moderare, & tunc procedat dictū Lap. quia cum habeat pronuciare secundū acta, & probata, vt no. glo. in c. j. de of. ord. ergo non poterit eum grauare. Et si postea grauaret non deficit sibi remedium appellandi.

ADDITIONES.

- a ¶ Auferre non potest. Adde an Papa possit causam committere suspecto ex certa scientia? Fran. de Are. consi. 29. Ber.
- b ¶ Rescriptum delegationis. An autem conferatur iurisdicatio ante presentatum rescriptum. vide d. Feli. in c. ceterum. ver. valet processus. de rescri.
- c ¶ Post conclusionem. Adde videndum Roma. consi. 174. & ibi quando dicatur conclusum in causa. Ber.
- d ¶ Admitteretur. Adde quod voluit Roma. consi. 324.

SVMMA RIVM.

- 1 Delegatus Papa potest in totum subdelegare alteri causam.
- 2 Iurisdictionis translatio qualiter inducatur in subdelegatum. & nume. 3.
- 3 Subdelegatus si moritur, postquam vti ceperat iurisdictione an delegatus reassumet iurisdictionem. & nume. 5.
- 6 Commissio cause subdelegata est Archidiacono, qui postea factus est Episcopus, vel Archiepiscopus, an sic translatus cognoscat.
- 7 Iudex an dicatur vti iurisdictione per actus precedentes iurisdictionem.

Vamuis. ¶ Glo. j. in prin. ponit quid declaret, deinde summat. primō ponit dictū: secundō eius rationem reddit ibi, Cum iurisdicatio.

- 1 ¶ No. j. q̄ delegatus Papā pōt in totum alteri cām subdelegare. ¶ No. q̄ delegatus d̄ aliquid iuris habere in causa delegata, probat tex. qui dicit, vices suas. ad hoc, infra c. pxi. No. q̄ solus actus, per quem inducitur vsus iurisdōnis perpetuat iurisdōnem: de quo aliquid infra. ¶ No. q̄ ex sola subdelegatione non inducitur translatio iurisdōnis in subdelegatū effectualiter: & sic ē post subdelegationē remanet iudex subdelegans donec perpetuatur in subdelegato. ¶ Quēro an per hanc subdelegationē habeat p̄tatem subdelegatus dandi aliū iudicē, ēt si exp̄sē sibi cōmittatur. tractat hic Arch. cuius dictū ponitur j. e. is cui. sup̄ gl. vlt. Io. An. ¶ Quēro, an sufficiat tacita reuocatio delegati, an requiratur exp̄lā? Sol. dicit Ar. q̄ sufficiat tacita, puta si ad partis instantiā citet delegatus, vel procedat. alle. no. per Inno. & Host. supra de app. innumasti. & facit

infra de proc. si quem. super quo vide no. infra c. proxi. Io. An. Et idem tenet hic Zen. ¶ Quid si moritur subdelegatus, postq̄ vti ceperat iurisdōne, an reassumet delegatus iurisdōnem? Sol. dic q̄ non. arg. a p̄rio huius literē. Io. An. Sed pone, q̄ Io. Canonicus Bon. est datus delegatus, ipse subdelegat Archi. Bon. sub noīe dignitatis, qui postq̄ vsus est iurisdōne moritur, an extinguatur iurisdō? Sol. Io. Mo. s. de rescri. eo. lib. c. statutum. tenet, q̄ sic. nam Io. qui subdelegauit non pōt cognoscere, vt hic est casus. nec ēt successor Archid. pōt cognoscere, & sic ille Io. continuat in successorē sui subdelegati, q̄ non poterat continuare in suo proprio successorē. Nec ob. c. qm̄. s. eo. quia illud loquitur in Papa, qui vtitur coniecturis committendo dignitati, cum personas non cognoscat. Sed delegatus cum cognoscat personas, personā potius, q̄ dignitati committere v̄. Nec ob. ff. de offi. p̄con. l. meminisse. quia hic delegans non contēplatur dignitatem. alle. de cōdi. & demon. filiofa. Sed dicit Io. An. q̄ istud dictū sibi non placet per c. licet, s. eo. ti. Et ad idem j. eo. si delegatus. j. respon. Io. An. Inducit ista iura Io. An. quia probant, q̄ subdelegans continuat in subdelegatū, qd̄ non cōtinuaret in suū p̄p̄iū successorē: quia ex quo iurisdō est translata in subdelegatum, qm̄ vti cōepit illa, non pōt per subdelegantem in eius successorē transferri. sicut ergo illam cōtinuat in subdelegatū, ita & in successorē subdelegati si sub nomine dignitatis est facta, fm Io. de Fan. Lap. Abb. respondet ēt ad ca. quoniā Abbas. q̄ quādo cā cōmittitur canonico semper habetur respectus ad personā canonici, & sp̄ exprimitur nomen ipsius. Sed quando scribit non canonico, sed habēti dignitatem, inspicitur dignitas. Et interdictum expresso vel non exp̄so nomine illius, cui delegatur, sed dignitatis ipsius. & iō transmittit ad successorē ipsius, & per p̄ns ad successorē illius, cui subdelegat. facit qd̄ no. de elect. q̄ sicut. an videlicet successor canonici contempti in electione agat de contemptu b, fm Lap. ¶ Sed quid si Arch. cui erat commissā cā, sit factus ep̄s, vel archiep̄s: an sic translatus cognoscat? Sol. v̄, q̄ non per c. quoniā Abbas, s. e. & facit de of. or. pastoralis. §. p̄terea. & s. q. j. §. ecce in quibus. ff. pro lo. actione. §. publicatione. Io. Mo. in d. addi. c. statutum. tenet p̄rium, q̄ iste non sit mortuus, vt in d. c. quoniā Abbas. sed auctoritatem alle. de rescri. cā te. ff. de vaca. mu. l. p̄tōr. in fi. & licet cēseat mortuus archidiaconatui, vt d. s. ecce. nō tamē pōt dici simpliciter mortuus. Et quādo de morte loquimur, intelligitur de naturali. ff. de do. inter vi. & vxō. cū hic status. §. si donator. & hoc intelligit verū, quādo existēs Archidiaconus cōepit vti iurisdōne: & tunc vrget rō illius l. p̄tōr. & precipuē vbi sic expedit partibus: si verō partes ex eo grauarentur, vt quia translatus esset ad ecclesiam remotā, tunc putat secus ēē: nam grauamen partis excludit honorē iudicandi. facit j. e. si is cui. & p̄dicta decretalis, statutū. §. in nullo. Sed dicit Io. An. q̄ istud vltimum destruit istā opi. quia iurisdō erat sua, absentia non impedit, vel aufert. Nec ob. q̄ d̄ de grauamine partis, q̄ illi p̄uideri poterit p̄ subdelegationē, vnde simpliciter v̄ tenenda dec. quoniā. eo. ti. Io. An. opi. Io. An. est vera, qm̄ sub noīe dignitatis fuit facta delegatio: si verō sub noīe p̄prio, tunc procedat opi. Io. Mo. fm Ioan. de Imo. Et credo q̄ bene c. ¶ Gl. 2. quārit, quare dicit de delegato sedis Apostolicę. & sol. Glo. 3. quērit, quare tex. dicat, in totū. & sol. Gl. super ver. vsus: quārit, an quilibet vsus iurisdōnis inducat perpetuationem? Io. q̄ sic. ¶ In fi. gl. hanc partē tenet Host. sed Archid. p̄: quia per citationē continuatur, s. eo. gratū. de of. leg. c. fi. & dicit hāc cē opi. Vin. Tan. Gof. Inno. & Ber. in d. c. licet. alle. ff. de iur. si quis postea. so. dist. tantis. vnde citatio ponitur pro principio processus. de proba. quoniā p̄. alle. no. per Inn. de app. vt debitus. j. responso. per Ber. de rescri. c. j. in vlt. gl. s. eo. super qōnum. §. si verō. in gl. hic patet. & vide qd̄ scripsi in d. c. l3. in gl. dicit Ho. & in d. c. fi. de of. le. & qd̄ no. j. de p̄bē. si cui. in gl. quādo dicatur. & p̄ glo. facit, j. e. cum plures. §. 2. vbi sufficit negociū inchoasse. & hic & j. c. proxi. sufficit vti, vel q̄ res non sit integra, vt in d. c. si cui. & quia perpetuare iurisdōnem, & inducere lit. pend. sunt diuersa, graue est requiri citationē in primo, sicut in secūdo, vt in cle. 2. vt lite pen. ¶ Qualiter aut illa opi. certo casu pōt habere æquitatem, vide in addi. Spe. de recu. super fi. §. 2. Ioan. An. Io. de Lig. in d. c. licet. tenet idem, qd̄ glo. hic dicens, q̄ per quēcunq; actum ēt p̄uium citationi, per quem quis dicatur aliquid de iurisdōne exercere, & tanq̄ iudex facit, d̄ perpetuari iurisdō, nam sic d̄ vti iurisdōne ēt per subdelegationē q̄ est actus.

ADDITIONES.

- a Tacita. Adde Cal. consi. j. de off. ordi.
- b ¶ De contemptu. Adde quod Fred. consi. 227. dicit, q̄ ille solus, qui est contemptus, allegare potest, non alius.
- c ¶ Et credo quod bene. Adde Old. consi. 229. vbi dicit, quod si episcopus Tholosanus datus sit conseruator & efficiatur archiepiscopus: quia erigatur ecclesia in metropolitanam, quod non definit esse conseruator, quia non mutata est persona, sed auctus est honor. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

actus ex iurisdōne competens, s. e. tit. pastoralis. j. responso. & no. s. c. proxi. in glo. 4. & no. j. e. si a subdelegato. & tamen nulli dubium, q̄ ante citationē pōt fieri, dummodo actus exercitiū teneat. de quo j. e. cum plures, fm Io. de Fan. hic: & idem tenet Io. de Fan. 2. q. 6. non ita. vbi de hoc per Arc. Pau. de Leaza. hic dicit, q̄ aut actus factus per iudicem est factus cum parte, vel p̄ partem, vt puta quia partes interdum vadunt amicabiliter ad iudices cā vitandi expensas, & sic procedunt sine citatione, & tūc sit vera opi. Ho. & sequacium. & est rō, quia exercitiū iurisdōnis est actiue in iudice, passiue in parte. aut actus iudicis est factus per seipsum, vel cum tertio, & tunc procedit opi. Archi. fm Pau. Do. meus Ant. de But. in d. c. licet. dicit q̄ hęc opi. est æquior, tamen alia de iuris rigore v̄ verior. facit fundamentū per d. c. gratum. ibi tex. non cauillando. ¶ Item non sufficit ad dandam perpetuam rōnem, q̄ detur ingressus præambuli ad actum, nisi detur ingressus in aliquo de substantiālibus ad actū, vt est casus cū dictis Doct. de elect. in causis. Sed primus actus substantialis iudicij est citatio, vt in c. qm̄ p̄ falsam. de prob. ergo & ceterior actus non inducit fm eū. Videte, difficultas istius dubij dependet ab hoc: ¶ An per actus præcedentes citationē iudex dicatur vti iurisdōne, quia vsus iurisdōnis inducit perpetuationē, vt hic dicit tex. Et mihi v̄ tex. no. decidens istam q. nā presentatio rescripti facta delegato, & eius acceptatio, & expressio psonarū corā eo facta de personis contentis sub clausula generali, non inducunt vsus iurisdōnis. hoc exp̄sē vult tex. in c. pastoralis. in fi. s. de referi. & q̄ sola receptio mandati non inducat vsus mandati, est tex. j. de procu. is qui. j. respon. Ex his ēt inferitur idē de electione notarij: quia cum in talibus requiratur notarius, qui de his possit fidem facere, nō dicitur vti iurisdōne. Et pro isto vltimo facit de proba. quoniam p̄. vbi ponit, q̄ eligat notarium, qui vniuersa acta iudicij conscribat: ergo sequitur, q̄ illa electio non est de actis iudicij, & sic per illum non v̄ vti iurisdōne. Et ex dicto Pau. possit responderi ad fundamentum Io. de Lig. q̄ subdelegans vti d̄ iurisdōne, & sic perpetuare quia intelligeretur, q̄ ibi p̄sentibus ambabus partibus hoc faciat: quia tunc induceretur perpetuatio. ¶ Gl. fi. in prin. quatit quid de casu econuerso ad tex. si moritur subdelegans re integra b: an subdelegatus cognoscat. determinat, q̄ nō. Et ex hoc inferit ad id, q̄ dicit tex. deinde opponit de c. is qui. j. de procu. ¶ In fi. gl. ibi additur qd̄ hic dicit Io. Mo. fm Io. An. super primo dubio glo. dicit Lap. Abb. hic, q̄ Inno. in d. c. licet, tenet idem q̄ gl. hic: tamen dicit, q̄ alijs v̄, & fortē bene, q̄ non expiret, arg. d. c. licet. & erit subdelegatus successor. alij dicūt, q̄ oīno expiret. Host. distinguit, q̄ in commissione erat expressum proprium nomen, & expirat. alleg. no. s. eo. quoniam p̄p̄riū ipsius delegati subdelegantis, & tūc expiret. Et hoc maxime cū ipse subdelegans exp̄sit nomē suū p̄p̄riū subdelegando, licet non exp̄sit nomē propriū subdelegati. Aut in cōmissione non est exp̄sum nomē p̄p̄riū delegati, & tunc non expirat. & facit qd̄ no. Io. An. s. de refc. si gratiosē. c. li. gl. no. ergo q̄ ibi dicit, q̄ aliud est cū scribitur p̄sonē, aliud cū scribitur p̄sona, & aliud cū scribitur dignitas, & aliud est cū scribitur dignitati, vt d. c. qm̄ Abbas. Sed Ho. dicit ibi, q̄ nunq̄ est quin nomē delegantis siue sit p̄sona, siue alius non exprimat: licet non exprimat, vt plurimū nomē eius, cui scribitur. de quo remittit Lap. ad scripta per se in d. c. si gratiosē. Lap. Abb.

ADDITIONES.

- a ¶ Perpetuatio. Adde quod per citationem perpetuetur iurisdicō, Roma. consi. 87. Ber.
 - b ¶ Re integra. Adde quod voluit Fred. consi. 203. & 257.
- S V M M A R I V M.
- 1 Delegatus dicitur habere aliquid iuris in causa sibi delegata.
 - 2 Absēse dicitur, qui mortuus est.
 - 3 Prorogatio non potest fieri de vno ad alium, postquam extinctum est extremum, a quo sumitur prorogatio.
 - 4 Priuatio potestatis reuocandi non inducit actus reuocationem.
 - 5 Reuocatio iurisdictionis dicitur esse de iurisdictione.
 - 6 Et executio sententie. num. 6.
 - 7 Delegatus reseruans sibi aliquid iurisdictionis facit gradum quo ad appellationem inter se, & subdelegatum.
 - 8 Et quid si committat vices suas donec & c. nu. 9. simile nu. 12.
 - 9 Appellari potest ab executione sententie.
 - 10 Processus an valeat, si appellatur ad Papam in casu, in quo potest appellari ad delegatum, & proceditur nulla exceptione opposita.
 - 11 Sententia si est lata per delegatum Papæ, nec ab illa est appellatum: index, qui eam tulit, commisit alij executionem sententie tantum, a quo executore tanquam suspēso appellatur: ad quem debeat appellari.

Delegatus.

¶ Glo. j. summat, & sunt tria dicta. nam primò ponit primū dictum cum sua determinatione ibi, dum tamen. secundo secundū ibi, Idem cum causa assignatione

ibi, Nam tales. tertium ibi, Ad eum. vbi trina coniungit, quæ in fi. fortificat ibi, etiā si. ¶ No. primò q̄ delegatus d̄ habere aliquid iuris in cā sibi delegata. probat verbum, vices suas. ad hoc s. ca. proxi. ¶ No. q̄ t̄ ille d̄ ab esse, qui mortuus est: & sic patet q̄ verbum abesse, verificatur in absentia temporali & in absentia perpetua, & naturali: qd̄ no. pro statutis, quæ faciunt mentionem de absentia. ¶ No. q̄ prorogatio de vno in alium non pōt fieri, postq̄ extinctū est extremū, a quo sumitur prorogatio. vnde oportet, q̄ tpe quo fit prorogatio, vtrūq; extremū realiter subsit: & ideo si moritur delegatus, ante q̄ perpetuetur iurisdicō, non pōt fieri prorogatio: quod no. quia facit ad no. s. eo. de causis. ¶ No. q̄ vsus iurisdictionis inducit perpetuationē. ad hoc s. c. proxi. & ibi dixi. ¶ No. q̄ per cōmissionem vocis, quā quis habet in causa, v̄ ēt cōmissa prolatio sn̄e. Ad hoc j. proxi. responso. ¶ Venio ad notabilia in ver. idem. ¶ No. q̄ sola t̄ priuatio potestatis reuocandi non inducit actus reuocationem. vnde aliud est reuocare, aliud est esse priuatū potestate reuocandi: quia per istud vltimum non est inducta reuocatio. ¶ No. q̄ paria sunt, rem non esse integram, & quem cepisse vti actū sibi commissio. probat iste tex. iuncto ver. s. proxi. vide limitationem ad hoc supra de elect. vbi periculum. s. si verò. ¶ Venio ad notabilia in ver. ad eum. ¶ No. q̄ t̄ reuocatio iurisdictionis d̄ esse de iurisdictione: ergo v̄ q̄ eodem modo iurisdictionis commissio sit ēt de iurisdictione: quia ista videntur paria per respectum ad committentis personam. facit ad no. s. cod. index. in 3. glo. ¶ No. q̄ t̄ executio sn̄e d̄ esse de iurisdictione: & sic facit, q̄ executio non possit fieri die feriata: quia si est iurisdictionis, vt hic probat tex. & die feriata non pōt iurisdicō exerceri, supra de fer. c. fi. v̄, q̄ nō possit fieri. de quo s. in d. ca. fi. & de iud. c. fi. ¶ No. q̄ t̄ delegatus sibi reseruans aliquid iurisdictionis facit gradū quo ad appellationē inter se & subdelegatum. ¶ No. arg. q̄ ab executione sententie appellari pōt. de quo supra de re iud. qd̄ ad consultationē. & in l. ab executione. C. quorum app. non reci. ¶ Circa primam partem op. q̄ siue delegatus sit p̄sens siue absens, subdelegatus possit cognoscere, ex quo cōpit vti iurisdictione, quia per vsus est perpetuata iurisdicō intantū, q̄ si vellet expressē reuocare non posset, vt supra c. proxi. Contrarium innuit hic tex. qui ponderat solam absentiam: solu. dic. q̄ iste tex. loquitur, quando delegatus commisit sub ista forma, vt cognosceret ipso absente: contrarium loquitur quādo simpliciter fuit facta commissio, fm Io. An. ¶ ¶ Quæro, quid si committat vices suas, donec duxerit reuocandas, addens q̄ non intendit reuocare iurisdictionem per processum, quem in causa fecerat, & postea procedit in cā: an intelligatur reuocasse? So. v̄ q̄ non, ex quo delegatus & subdelegatus consenserunt protestationi, fm Arch. alle. no. per Inno. de spon. veniens. 2. ff. nau. cau. sta. l. si. s. item si prædixerit, facit j. de proc. si quem. alle. pro ista parte protestationis. 9. q. 3. saluo. 7. q. j. Pontifices, supra de ele. Cumana. ff. qui. mo. pi. vel hyp. so. l. si debitor. s. si in vendi. ff. ad Syl. hæres. ff. de acq. hæ. pro hærede. Item quia volūtas præsumitur durare, nisi probetur mutata. ff. de proba. l. eum qui. ff. de le. 2. l. Lucius. de his que vi met. ve cā si. ca. j. nisi se penitere dicat expressē. ff. de le. 3. l. si quis in prin. testamenti. Sed primò dicebat, q̄ cū protestatio non fulciretur iusto metu, vel rationabili cā reuera cōi intelligētia verbi videatur per actū p̄rium ab illa recessum, & sic iurisdictionē reuocasse. ar. de consi. cum M. s. j. ff. locati, cum plures. s. locator. secus si iusta cā roboraret protestationē per dictā decr. j. q̄ me. cā. alle. qd̄ no. Ho. de spon. tua nos. tñ tenet q̄ prius est dictū Io. An. & idē tenet Zē. ¶ Circa ver. ad eū primò opponitur, q̄ imò possit appellari ad Papā: quia ad eū appellatur omisso quocunq; medio. 2. q. 6. ad Romanā. multū ergo fortis isto casu, in quo non excluditur nisi vnicū mediū, nec pōt dici, q̄ istud operetur clausula appellatione remota. de qua supra eo. super qōnum. s. porro. quia hic non loquitur, qñ est inserta illa cā. so. illa regula fallit isto casu. Et ita dicit Io. An. se habuisse a dño Epō Cumano tunc auditore cōtradictoriarum, q̄ isto casu cancellaria non dat iudices appellati ad Papā de subdelegato delegati Papæ dato, non in totū p̄terq̄ in casibus, j. e. si is cui. & c. si a subdelegato. Io. An. in c. super questionū. assignat rōnem, quia appellans q̄rit iudicē, qui cognoscat de appellatione. frustra ergo q̄rit appellare ad Papā, ex quo hēt in partibus, qui de cā cognoscere possit. ¶ Secundò opp. p̄ finem huius ver. q̄ non possit appellari post sn̄am ad illū. quia ex quo non reuocauit ante sn̄am, per illā definit esse iudex, s. eo. in literis. Item si reseruauit executionem sententie, cū appellans non petat executionē sn̄e, sed ipsius retractationem, non erit ad ipsum appelladū? so. dic. q̄ pp̄ ista fuit additū istud i. tex. vt tolleretur ista tria. & rō decidēdi hic fuit: q̄ p̄ p̄tē, quæ sibi

ADDITIONO.

- a ¶ Die feriata. Adde Feli. consi. 44.

sibi retinuit, pōt ad se reuocare executionem snā. Item sicut exequi posset snā, sic & illā retractare per viā appel. sicut patet in iudice dato super appellatione ad infirmā snā, illā confirmat, & contra, vt s. de app. oblate. ad fi. Io. An. Sed pone q delegatus reseruat sibi tm̄ contest. litis, vel examinationem testium: & alia in totum committit, an possit ad eum appellari? So. dicit Io. An. q si ante illos actus est appellandū, appellabitur ad eum. Sed si appellaretur post illos actus resumpta cā per subdelegatum: tunc debet appellari ad Papam, ac si delegatus illos actus cum oībus, qui precesserunt, per se exercuisset, & postea totum residuum commississet. & rō huius patet ex isto tex. quia primo superiori casu aliquid iurisdōnis habeat ipse subdelegans tpe appel. sed in secundo casu nihil. nec est istud nouum, q in eadem litis instātia quādoq; appellatur subdelegans, qnq; primus delegans, vt patet j. eo. si is cui. & qd ibi no. in gl. pe. in prin. Io. An. Dicit Io. de Fan. q d determinatio nē Io. An. facit hic tex. dū dicit, quicquid aliud de iurisdictione &c. per qd vī, q ēt per quemcunq; actum ceteriorem snā sibi referuet, si postea appellatur a snā, debet ad ipsum appellari, qd probat finis tex. qui vult, q ēt illo casu procedat, si post sententiam appellatur. & tamen s. in prin. istius ver. dixerat de reservatione executionis. Sed ipse sol. q ipse retinendo sibi aliquid de iurisdōne, quicquid sit illud, videatur sibi retinuisse iurisdictionem, quo ad potestatem reuocandi vices suas: ergo nō erit differentia inter reservationem, scdm eum. ipse non tollit prium, quia fm hoc dictum Io. An. non procedit. Item si reservatio alicuius actus iurisdictionalis importet potestatem reuocandi vices suas, ergo non erit differentia inter reservationem actus iurisdictionalis, & reservationem potestatis reuocandi: cuius prium ponit iste tex. qui ponit ista, vt diuersa. Sed posset dici dictum Io. An. verum. & ad tex. hic, qui pōderat reservationem iurisdōnis dic, quousq; durat reservatio iurisdōnis facit gradū: quādo expirat, non facit gradum. & istud vī voluisse tex. qui ponderat, quādo aliquid de iurisdōne sibi reservat: a priore ergo, quādo sibi non reservat, non facit gradum, sed quādo actus est finitus, quē sibi reservauit videlicet, h. contest. tunc non habet amplius iurisdōnem, supra eo. in literis. & c. significantibus. ergo non est appellandū ad eū, quia tunc reperitur sine reservatione iurisdōnis. Nec ob. finis istius tex. qui vī velle intellectū suum iungendo cū s. prox. quia dico, q debet iungi cū principio. videlicet, quando sibi reservauit donec reuocet: quia ille ver. fuit additus ad tollendū dubiū, quādo reservat, donec reuocet, an includeret ēt executionē snā, vt fuit dictum s. in 2. priore huius partis. ¶ Sed quid si appellatur ad Papam in casu, quo pōt appellari ad delegatum, & proceditur nulla exceptione opposita: an valeat processus? Sol. Arc. dicit, qd sic. alle. no. per Inno. supra de re iu. cum Bertoldus. prout ibi no. per ver. ad nos. Secus ēt, si ad aliū appellaretur omisso medio. alle. no. per Host. & Inno. de prebē. referente. Sed dicit Io. An. q falsum est, q ipsi ibi illud no. tēnt. & Ber. no. q in c. dilecti. 3. de ap. in gl. j. Et vide, qd ibi no. Io. An. Et ibi vī tenere, q valeat, quasi iste tacitus consensus inducat prorogationē, fm Io. de Fan. ¶ Glo. 2. querit an habeat locū iste tex. in quolibet delegato? Solu. q non. ¶ Glo. super ver. abesse, querit de rōne tex. & so. ¶ In fi. gl. intellige glo. q istud non conuertitur, q ille qui non est mortuus, non semper dicatur abesse: nam ille qui est in rebus humanis, nō semper dī abesse, sed pōt abesse, & nō abesse. Sed non sic dī, quādo res desinit esse in humanis: quia illa non pōt non abesse, ergo ponderatur diuersus modus essendi, vt no. ff. de procu. l. presens. & no. hic Archid. dicens, q quādoq; dī abesse iudex, qui est in hortis. 2. q. 6. biduū. §. coeternum. quādoq; qui in vrbe non est. ff. de dam. infel. l. 4. §. abesse. quādoq; qui non est in loco, quo petitur. ff. de verb. sig. absentem. Sed quādoq; econtra dī præsens ille, qui in hortis est, vel in vrbe, vel in continentibus edificijs b, vt d. l. præsens, & l. seq. qd intelligit Lap. quo ad hoc, vt ipse debeat satisfdare. ff. iud. so. si ad defendendam. aliās procurator satisfdabit. Insti. de satisf. §. si aut. & §. si verō. Io. An. ¶ Gl. sup. ver. vti, qrit an quilibet vsus sufficiat. so. q sic. ¶ Glo. super ver. reuocandas, querit & soluit. ¶ Glo. super ver. cōmitti. recita per prium, q non intelligatur cōmitti prolatio sententiae per hanc cōmissionem, vt no. Inn. supra eod. si pro debilitate. glo. sol. ¶ Glo. super ver. morte. qrit de vna qōne, & sol. ¶ In fi. gl. Arch. hic arguit pro & contra, sed se non applicat ad alterā partem. sed vide de hoc, quod no. in d. c. si gratiose. in gl. dubitari. & faciunt ad no. per Cy. C. cōmu. de le. l. fi. §. j. Io. An. Tu dic, q aliqui cā sonat in actū positium nouae voluntatis sicut est illa, donec duxero reuocandas. quē sonat in actū positium nouae voluntatis primae cōmissionis reuocatiū: & tūc pcedat iste tex. q non expirat morte superueniente, re non integra. Et rō est, q mors nō inducit positionē nouae voluntatis: in quē casum erat limitata extinctio actus. Aliquando ponitur cā sonans in actū pscuerantiē antiquae voluntatis,

& tunc qā illa post mortē non durat, expirat cōmissio, & effectus limitatus per illā cām: & sic pcedat c. si gratiose, fm Ioā. de Fan. Et idē in effectu tenet hic Pau. de Eleaza. q remittit ad scripta per se in cle. qā regulares. de sup. neg. pl. ¶ No. incidēter istā gl. q vult, q ad cōseruādā iurisdōnem delegatā, ne expiret, dēt fieri benigna interpretatio. ¶ Gl. si. recita p priū, q delegatus nō reservat sibi executionē snā. gl. so. q olim. erāt opiniones priore, quarū priore hic reprobatur. ¶ In ea. ibi, in glo. 2. & in Spe. de app. §. nūc tractemus. ver. sed qui si delegatus. & ver. se. Io. An. ¶ Quid si lata est snā p delegatū Papā, nec ab illa est appellatū: iudex q eā tulit, cōmisit alij executionē snā tm̄, a quo exectore qā est suspectus appellatur, ad quē debeat appellari? So. Gui. in Spe. ti. de appellatio. §. nūc tractemus. ver. quod si lata snā. dicit q vī appellandū ad primū delegantē, cū iudex delegatus sit functus offō suo, s. c. in literis. Alij dicūt, q debeat appellari ad delegatū, cū eius iurisdō duret vsq; ad annū integrū, vt eo. ti. qrenti. & c. si pro debilitate. ibi, te consulere debeat. Et istud dicit verū ibi, si cōmittit j. annū, secus si post: qā tūc nec cōmissio nec executio tenet. arg. a priore, s. eo. tit. qrenti. & c. si significasti. sed istud c. & s. pximū faciūt in prium a priore sensu. Sed p hoc facit, qd no. Io. An. post Host. in d. c. in literis. super j. gl. fm Lap. Abb. Ego crederē, q ēt appellandū ad Papam, si simp̄r cōmittit executionē, vt pbat iste tex. secus si cōmitteret, donec duxerit reuocandum. ¶ Sed pone, q delegatus subdelegauit vices suas, donec duxerit reuocandas, subdelegatus pcessit ad definitiū snā, pars succumbēs appellauit ad Papā, subdelegatus detulit non obstante delatione, ille qui obtinuerat snā, petit executionē corā delegato, q subdelegauit executionē snā: nunquid ille iudex delegatus poterit illā exequi, & illā delationē reuocare? Sol. vī q non. Nā ipse subdelegatus fungitur vice iudicis delegati in pcedendo & snādo, & ēt exequēdo quousq; reuocetur: vnde cōmissione durante poterit idē, qd delegatus. Et id qd ipse facit, reputatur factū p delegantē. ad hoc j. de pben. dudū. & c. is q. j. de re iur. q p aliū. ex quo ergo est p iudicē subdelegatū delatū tali appellationi, licet non debuerit deferri, erit cā deuoluta ad Papā, j. de ap. c. cū appellationibus. & imputet tibi delegatus, q tali subdelegauit. pro & contra facit s. de elec. si cōpromissarius. §. j. & §. porrō. eo. li. posset tamen de hoc punire eum, fm no. per Archid. j. de appel. cordi. in gl. dic. vt. fm Lap. Abb. Et istam partem tenent Do. de Rot. concl. 276. maximē quando pars appellata etiam detulit appellationi. Nec ob. quod ista appellatio fuit friuola: quia ex quo iudex detulit, & pars approbauit, deuoluit negocium. argu. no. per Archid. infra de appel. c. cordi. secundum eos: & ita dicunt maiorem partem Do. de Ro. tenuisse.

ADDITIONES.

- a ¶ Quod sic. Adde Do. de Rota decis. suis hoc eod. tit. in nouis. incipiente: tres sunt dati. q appellari possit ad Papam omisso medio, Cald. consil. 2. de appel. Roma. consil. 521.
- b ¶ Continentibus edificijs. Adde Ro. consil. 454.
- c ¶ Infra annum. Adde Cald. consil. 3. hoc eod. tit. vbi an delegatus elapso anno possit absoluerē excommunicatum a se.

S V M M A R I U M.

- 1 Clausula plurium delegatorum aliquando dantur disiunctiue.
- 2 Delegatio potest fieri alternatiue.
- 3 Plures, dictio, quando includat ultra duos.
- 4 Executores dati a Papa dicuntur habere delegatam.
- 5 Inchoatio processus facta per vnum ex habentibus iurisdictionem in solidum, impedit potestatem procedendi in alio super illa causa, nisi impedimento superueniente. vide similes casus, nu. 7. 8. 9. 10.
- 6 Plures quando habent causam ab eodem circa idem factum, vnus prodest alteri.
- 11 Iurisdiclio quando dicatur perpetua.
- 12 Delegans adiungit primo, qui in causa processerat, condelegatum: delegans moritur antequam condelegatus secum procedat, an sit extincta iurisdiclio istius secundi, ita quod primus procedere possit? Vide simile num. 13. & num. 16. & 17.
- 14 Iudex datus sub conditione si procedit ante conditionis euentum, an perpetuetur iurisdiclio per illum processum?
- 15 Processus nullus an inducat perpetuationem?

Vnde plures. ¶ Glo. non summat. tu dic, secundum Zenz. Plurium delegatorum in solidum quilibet cognoscit: & vno cognoscente, alij nisi ex causa se non intromittunt: & perpetuatio vnus perpetuat quo ad omnes. hoc dicit, & sunt tria dicta. secundum ibi, porrō. tertium ibi, iurisdictionem. ¶ No. primo, quod t clausule plurium delegatorum quādoq; dantur disiunctiue, ita vt ex propria voluntate quilibet ipsorum possit sine alio procedere. ¶ No. t quod delegatio potest fieri alternatiue, & sic etiam compromissum. ff. de arbi. l. item si vnus. §. idē Papinianus. Io. And. ¶ No. t dictio, plures, includit

Geminianus super Sexto Decretalium.

- a dit vltra duo^a, quādo ex sequentibus illā dictionē apparet lo-
quētem illud voluisse. limita regulā, pluralis, j. de re. iur. ¶ No.
q̄ quādoq; alternatiua posita inter plurā diuersa non designat
ordinem ipsorum, sed ipsorum disunctionem tm̄, & sic nō sp̄
alternatiua est ordinis. primō positum negocium intelligatur
primō debere expediri. de quo j. in regula, in alternatiuis, j. de
reg. iur. ¶ No. q̄ illa, quæ sunt apposita in iure gratia exēpli, non
restringūt iuris dispōnem appositam in illo iure. sed ē in alijs
- 4 locum habet. ad hoc j. de priuile. si Papa. ¶ No. q̄ executores
dati a Papa dicuntur habere delegatam, cum hic æquipatētur
delegatis. de quo per gl. s. de rescri. tibi qui. ¶ No. q̄ ille dī pos-
se liberē actum exercere, qui non exigit consensum alterius in
actus exercitio. vide Io. An. j. de prebē. licet Ep̄s. ¶ In §. porrō.
no. q̄ inchoatio processus facta per vnum ex habentibus iuris-
dictionem insolidum, impedit potestatem procedēdi in alio b;
super illa causa, nisi impedimēto superueniente: & sic facit ad
dubium tactum per Lap. in c. fi. s. de offi. vica. An si vnus vica-
rius cōp̄it de causa cognoscere, alius possit se intromittere.
¶ No. q̄ paria sunt nolle procedere, & malitiosē differre. ¶ Ex
§. si. no. f. q̄ vbi plures habēt cām ab eodē circa idē factū, vnus
prodest alteri. ad hoc. de app. si vna. ¶ No. q̄ perpetuatio iuris-
dictionis facta per non habentē ptatem non inducit perpetua-
tionē. de quo hic per gl. ¶ Quæro, an id, quod hic dī in prima
parte, habeat et locum in conseruatoribus? Sol. dic q̄ sic. facit s.
co. ti. c. 2. Io. An. ¶ An indistinctē possit quilibet a principio p-
cedere? Sol. dic q̄ ille procedit, qui primō fuit requisitus facta
sibi copia iurisdōnis. Io. An. Sentit ergo Io. And. q̄ delegatus
non procedat, nisi primō fuerint sibi literæ præsentatæ, de quo
per Host. s. de rescri. eam te. ¶ In §. porrō. f. quæro quid si vnus
istorū processit, postea alius se intromisit, an valeat processus
istius secundi? Sol. dicit Arch. q̄ aut facit in casibus hic exceptis:
& valet. aut non facit in casibus exceptis: & tunc non valet, qd̄
c probat tex. hic per illud verbum, nisi, q̄ stat exceptiue. aliās si
diceretur prius, non bene exciperet. Ad idē tex. qui dicit, ne-
quibunt: & sic includit oēm potentiam, s. e. iudex, j. de proc. q̄
generaliter. in fi. & c. si duo. j. responso. & c. quis. in prin. j. de p-
bē. si clericus. j. responso. de her. inquisitores. Nec ob. si dicatur,
q̄ college habeant iurisdōnem habitu, & sic vī necessaria ex-
ceptio: quia illa iurisdō ita est ligata, postq̄ vnus inchoauit, q̄
nō tenet processus aliorum, nisi in casibus exceptis. ad hoc qd̄
no. s. eo. prudentiam. in glo. ad hanc, per Inno. in glo. duo be-
ne habent. ad hoc de rescrip. pastoralis. in fi. ff. de offi. procon-
l. j. vbi cēpta per vnum consulem alter non exequitur, nisi ex
causa. & intelligit illud Odof. ē in contentiosa iurisdōne. alle.
ē quod no. j. eod. tit. is qui. super ver. non pōt. In casibus verō
hic exceptis iurisdīctio, q̄ erat inefficax, efficitur efficax apud
collegam, sicut in simili patet s. de app. cum cessante. & proce-
dunt præmissa, ē si primus vellet habere ratū processum istius
secundi, quia per hoc non validaretur. faciunt no. s. 9. q. 2. c. j.
Io. An. ¶ Quæro, q̄ possit esse alia iusta cā ab hic expressis? sol.
exempla patēt. ff. si quis cau. l. 2. §. j. & 2. l. 4. ff. ex q. cau. ma. l.
item hi. & de re. iur. l. p̄ pupillū. §. is qui. & s. de ap. ex parte. & j.
de procu. quis. & c. si duo. j. de sen. exc. venerabilibus. §. idem.
- 8 fm Arch. Io. An. ¶ Sed quid si primus iudex processerit, & est
postea impeditus infirmitate, collega prosequitur prius, q̄ sibi
constet de impedimento, & postea constat, q̄ erat impeditus,
d an valeat processus? Sol. Archi. tenet qd̄ sic^d, licet ille non de-
buerit procedere. alle. 8. dist. veritate. & qd̄ no. Inno. de app. di-
lectus. in glo. fi. Item in causa sp̄ali ē res iudicata non præiu-
dicat veritati, vt no. 35. q. 9. §. his ita. In prius facit j. de hære.
cum fm. in fi. & vide opi. Host. s. eo. tit. prudentiā. super glo. 2.
Io. An. remittit ad ea, q̄ posuit j. in reg. cum qui certus. de re.
iur. in mercu. Et q̄ valeat in executoribus datis super gratia ad
purificandam clausulam positam in gratia, tenent Do. de Ro.
conclu. 559. quæ incipit, Item si duo ex tribus. & allegant rō-
nes Archi. hic. & istud non procederet, si essent dati cum clau-
sula, q̄ si non oēs, vt ipsi tenent in conclu. 633. quæ inci. Itē re-
tento. quia tunc oportet, q̄ primō constet de impedimento, s.
eo. prudentiam. fm eos. Et ibi distinguunt, q̄ aut impedi-
mentum impediens iurisdīctionē, vel exercitium erat perpetuum,
vel tēporale inuitabiliter, & tunc valet processus, dū tamē su-
per hoc non fuerit reuocatū in dubiū in iudicio. & rō, quia ex
rogatio iurisdōnis, sed sola remissio probationis. & ita proce-
dat opi. Inno. & Arch. s. posita. Aut impedimentū erat tēpora-
le, vel euitabile, vt impedimentum non voluntatis, & isto casu
non valet processus. & est rō, quia oportet quod de hoc primō
constet iudici, anteq̄ procedat, cum aliter non dicatur condi-
tio existere. vnde non esset isto casu taciturnitas partiū remis-
sio probationis, sed potius prorogatio iurisdīctionis in exerci-
tio, quā facere non possunt partes, ex quo ligatus est, vt est di-
ctum supra, fm Io. And. ibi & Pau. hic. ¶ Sed qualiter poterit
- constare de impedimento inchoantis? Sol. dic q̄ per eius lite-
ras, fm Arc. ff. de procu. si procuratorē absentem. sic videmus
q̄ probatur delegatio per literas cōmittentis. Item per alias li-
teras, puta Ep̄i sui. 19. q. 2. duæ sunt. de procu. tuæ. Vel per lite-
ras capituli de elect. c. cum inter R. vel aliorū p̄latorū. de maio.
& obed. c. cum in ecclesijs. de dolo & contu. c. veritatis. Io. An.
- 9 ¶ Sed pone, q̄ ille, q̄ inchoauit, est valde remotus a loco, vbi
est executio actus facienda, an collega ibi existens poterit ne-
gocium expedire? So. Arch. tenet q̄ sic. alle. j. de testa. c. 2. aliās
si de beneficio tractaretur, ex mora posset illi p̄iudiciū genera-
re, j. de concess. prebē. c. quia cunctis, j. ne se. vac. c. j. & supra de
elec. c. cum inter vniuersas. facit j. c. proxi. in fi. facit, qd̄ no. su-
pra eo. si contra. super 3. glo. Io. An. Istud dictum Arc. non pos-
set bene procedere in delegatis datis super cognitionibus cau-
sarum, quia debent dari in eadem dioecesi, & non in diuersis;
vt supra de rescri. statutum. §. 2. ergo non vī bene practicabile
illo casu, sed procedere posset in executoribus gratiarum be-
neficialium, in quibus non habet locum dictum ca. statutum.
vt ibi fuit notatum. & ita puto, q̄ intellexit Arc. per exēplum
- 10 & rōnem, quā fecit. ¶ Sed quid si iudex primus procedat ni-
mis lentē, vel negligenter, an poterit collega procedere? Solu.
Arch. tenet q̄ sic. alle. 27. q. j. si hō, j. de app. ab eo. 18. q. 2. dudū.
& dī, q̄ p̄sumitur malitia, quādo non apparet iusta causa. de
hoc 2. q. 7. sicut inquit. ver. admonemus. & qd̄ no. ca. q. metro-
politanus. Io. An. ¶ In §. iurisdīctione. opponitur, q̄ perpetua-
tio vnus istorū non profit alteri, quia ex quo vnus inchoauit,
alter non pōt se intromittere, s. §. proxi. fo. fm Io. Mo. intellige
istū tex. q̄ profit in casibus ibi exceptis, sed in alijs casibus non.
- 11 Io. An. ¶ Quæro, quando dicatur iurisdīctio perpetuata hic?
Sol. fm Archi. per inhibitionem, vel alium actū legitimū, quē
iudex possit facere. Io. An. ¶ No. istud dictū, quia facit ad no. s.
eo. quis. super glo. pe. ¶ Sed an iste tex. procedat in executori-
bus? Sol. dic q̄ sic. quia tex. hic loquitur de delegato, & ipsi hnt
iurisdīctionem delegatam, vt no. j. c. proxi. ergo in eis locum
- 12 habebit. Io. An. ¶ Vltimō quæro, f. delegans adiungit primo, q̄
in cā processerat, condelegatum, delegas moritur, anteq̄ con-
delegatus secum procedat, an sit extincta iurisdīctio istius se-
cundi, ita q̄ primus procedere possit? Sol. dicit Io. An. q̄ Hug.
de Ver. tenuit, q̄ iurisdīctio istius adiuncti extinguitur, & q̄ so-
lus primus procedere possit. ¶ Nec obst. suæ determinationi
iste tex. qui vult, q̄ perpetuatio vnus profit alteri: quia iste tex.
strictē loquitur dicēdo, q̄ profit alijs eo casu, quo pōt, vnde
hic ideo prodest alijs, quia a principio fuerūt oēs dati iudices,
& poterant simul, & diuisim procedere. non ergo est mirum si
istā iurisdīctionē sic cōmistā vnus pōt perpetuare ad cōmodū
alterius pp̄ virtutē istius clausulæ hic positæ, quæ clausula, & p-
petuatio hic operantur, q̄ illo impedito alter solus assumit iu-
risdīctionē, sed in terminis qōnis propositæ nō est sic: quia iu-
risdīctio adiuncti non erat primo in rerū natura, ergo non po-
terat perpetuari dispositio. de despon. impu. ad dissoluendum.
cū concor. & sic fuit bona sol. illius. hanc qōnem dicit Io. An.
hic, q̄ reassumpsit adoptiuus suus, videlicet, Io. Cal. & disputā-
do tenuit dictū Hug. extendi, ē si fieret ista adiunctio iudici
ordinario. Sed dictū eius limitauit esse verū, quando rescriptū
adiunctionis non erat præsentatū delegato, vel saltem sibi insi-
nuatū per adiunctū tpe mortis Papæ. Sed si alterū istorū inter-
uenisset, tenuit neutrū ipsorū posse procedere. nam adiunctus
non posset procedere pp̄ mortem dantis, primus ē non, quia
talis præsentatio, vel insinuatio afficit eius iurisdōnē, ne dein-
ceps pcedere solus possit. facit in simili c. si capitulo, j. de con-
cel. p̄bē. intelligendo, q̄ literæ adiunctionis valebant ex persona
adiuncti, & impetrantis, & earū forma, qd̄ dicit pp̄ decr. corā,
s. eo. fm vnā lec. dicit tamen, q̄ si assisteret Pape, qui vellet fa-
cere p̄stōnes, suaderet sibi, vt statueret, q̄ adiunctiones, q̄ fiunt
p̄cessibus ordinariorū, vel delegatorum ipsius, vel alterius, vel
processus illorū, quibus adiungitur, debere intelligi perpetua-
tos, vel non expirare per mortē dantis adiunctū, & iterum per-
suadet cācellariē adiungi talibus literis, q̄ a data talium lite-
rarū censetur iurisdō ppetuata. sic obseruatur hodie in cōser-
uatorijs, vt sic finis istius c. trahatur ē ad collegas adiunctos, &
hanc

ADDITIONES.

- a ¶ Vltra duo. Adde Ro. consi. 301. vbi de teste, qui dixit, possedit per plures, &
plures annos.
- b ¶ In alio. Adde Do. de Ro. decisio. 110. in nouis. hoc eo. tit. vbi dicunt, qudd ci-
tatus ab vno ex tribus datis insolidum q̄ compareat coram ipso vel collega,
q̄ coram collega, qui non citauit, non tenetur comparere.
- c ¶ Verbum, nisi. Nisi, ponit si pcedat negatio, aliās priuat, seu negat. Bartolus,
& Baldus, in l. actione. C. de transacti. & Card. in cle. j. 13. nota. de vfu. & om-
nino per Alexan. in l. j. de offi. eius. 6. colum. & in l. quodcunque. §. si. ff. de ver.
obli. & in consi. 78. prima parte.
- d ¶ Quod sic. Adde Ro. singu. suis, fol. j. vbi dicit hoc procedere in beneficialibus.
- e ¶ Procedere possit. Adde Lap. alleg. 88. Ber.

Prima Pars. De officio & potestate iudi. deleg. 103

hanc partem mouet equitas rōnum, quas inducunt disputantes ad hanc partem, quia sit adiunctio super perpetuato. Item quia & idem diceremus, si a principio Papa cōmisset cām p Decanum audiēdam, sed post conclusionē per eum, & Archidiaconū, vel solū archidiaconū fiendam. Io. de Fan. hic dicit qd Io. de Lig. in c. corā, s. eo. tenet, qd et si fuerit præsēntata litera primo delegato adiūctionis, vel sibi insinuata fuerit per adiūctum ante mortem delegantis, poterit primus procedere p determinationē Io. Cal. motiū eius est: quia illa affectio & impedimentum ex illa insurgens postea desijt, & fuit extinctū per mortē adiungentis, sicut etiā fuit sublata ptās adiuncti, ex qua insurgebat impedimentū, & affectio. pro hoc regula, accessoriū, j. de re. iur. & p hoc bene facit, j. de off. leg. præsēnti. in prin. & vtitur ibi tex. verbis declaratorijs, vbi extincta ptāte Legati cessat reseruatō & affectio virtute suæ delegationis factæ. sic erit hęc, cū ista affectio surgat ex ptāte tradita adiūcto, cessante sua ptāte cessat affectio ex illa proueniens. Et hanc partē tenuit hic Io. de Fan. dicens se sic disputasse in qōne, q̄ incipit, vsurarius & c. & ista pars vī verior, p qua et facit tex. in c. statutu. iūcto c. pcedenti, j. de pbē. nā ibi extincta reseruatione Papę ordinarius pōt conferre beneficiū reseruatū non obstante reseruatione, & decreto prius per Papā interposito. ¶ Sed pone, qd erat datus vnus delegatus, qui pcessit in cā, dantur postea duo adiuncti, qui requirunt eū, vt ad certū locū cū ipsis conueniat processurus, ipse verō resistit volēs procedere in loco, in quo inchoauit, alleg. l. vbi. ff. de iud. & facit de fo. cōpe. c. pe. nungd hoc procedat. solutio. Ia. Cano. Bon. disputauit istā qōnem, & soluit, qd si in rescripto non est clausula, qd si non oēs, duo sine tertio nihil possunt: si verō est clausula, si requirūt eum, vt veniat certo loco cū eis processurus: & ipse dicit se nolle illuc venire, alij ibi procedunt, s. c. prudentiā. s. adijcimus. Nec ob. l. illa, vbi. qā illa dictio, vbi, non designat determinationē loci, sed iudicis, vt ibi no. si verō locū, & terminū statuūt partibus, ad quē requirunt illū tertiu, nō valet qd agūt, s. c. cām matrimo. nij. & vide qd no. s. e. cum cā. in j. glo. Et circa discordiam loci vide, qd ibi no. sup. ver. incōsulto. Io. An. & pōt eē rō istius tertij casus, quia non pnt adhuc citare partes, ex quo non constat, an ille velit interessē, s. c. prudentiam. & intelligo istā qōnem, qn locus non esset extra ciuitatē, vel diocēsim, in qua primus erat deputatus, aliās p diceret tex. s. de rescr. statutu. s. in nullo. ¶ Gl. 2. querit, an sit dñia inter delegatos datos cū clausula hic posita, & inter illos datos cū clausula, qd si non oēs. & soluit qd sic, licet aliqui teneant prium, quorū rōnem ponit, & eis respōdet. ¶ In fi. gl. no. istam glo. que dat regulā, qd alternatiue regulariter non sunt ordinis sed pstationis. de quo in d. reg. in alternatiuis. ¶ Gl. 3. exēplificat tex. In fi. gl. idē, si dicatur, qd alter alterū non expectet, vel non requirat. Io. An. ¶ Gl. in ver. ab Apostolica. querit, an iste tex. procedat in datis ab inferiore. soluit qd sic. ¶ Gl. super ver. liberē b. querit de intellectu istius verbi, & soluit. ¶ In fi. gl. vide ibi concor. super verbo, de iure. in ver. porro. ¶ Gl. super ver. vno, querit, quid si plures simul inchoauerant, an vnus possit finire? & sol. ¶ In fi. gl. idē tenet Lap. hic alle. qd no. Guil. in Spe. de sen. s. sequitur. ver. quid si sunt duo, vbi tenet, qd si sunt duo iudices ordinarij: quilibet pōt per se ferre snām, si quilibet per se cognouit, sed si simul cognouerint, simul pronunciare debent. facit, qd no. j. de app. c. cum appellationibus. in glo. dubitatur. in fi. fm Lap. ¶ No. istā glo. qd si duo procuratores, qui erant dati in solidū, simul contestantur, licet potuissent et vnus sine altero pcedere primō, postea non vī, qd possint. qd no. quia limitat c. si duo, j. de proc. ¶ Glo. super ver. inchoante. querit, quando dicatur inchoasse, & soluit tollens obstaculū. ¶ Gl. super ver. nequibunt. recita per prium, qd imō alius possit, si cessaret impedimentū, cū altero cognoscere, supra eo. coram. gl. soluit, qd loquuntur in diuersis clausulis. ¶ In fi. gl. vide, qd no. s. c. qm Ab. in gl. 2. & c. corā. Io. An. ¶ Gl. super ver. de eodem. in prin. alleg. simile ad tex. deinde querit de rōne tex. & illā assignat. ¶ Gl. super ver. recusaret. recita per prium, qd collega non possit se introumittere, si primus nō vult postea procedere, j. de procu. si duo. gl. sō. qd prium loquitur in procu. hic in iudice. Deinde recita p aliud prium, qd non possit, si primus delegat alteri. gl. fatetur prium, deinde querit de vna qōne, & soluit. dic. vt in ea. quia est clara. ¶ In e. gl. ibi, subdelegatū daret. istā glo. intelligit verā Io. An. quando subdelegatus coepit vī iurisdōne, sed si anteq̄ subdelegatus coepisset vti, alius collega, cui cōpetebat iurisdō, pp impedimentum inchoantis pueniret talē delegatū in processu, ipse deberet procedere, vt sicut ipse subdelegans re integra reassumit, supra e. c. quis. sic posset et collega hoc casu. Nec ob. si dicatur qd nō possit, sicut dicimus in procuratore dato in solidū, qui non pōt reuocare substitutum alio procuratore inchoante, j. de procu. si duo. quia argumentum de procuratore addelegatū nō procedit, cum procurator per contest. lit. efficiatur dñs instantiæ,

qd nō est in iudice. super quo vide no. s. de ap. cum cām. super pe. gl. Io. An. ¶ Sed dices, qd ista gl. facit p dictū Io. An. quia in j. & 3. q. arguit de procuratore ad delegatū. Sed dic qd ar. non pcedit, quando assignatur rō diuersitatis, quare aliud sit in procuratore, aliud in delegato. Sed quādo rō est eadē, tunc procedit argumentū in ver. iurisdōne. ¶ Gl. fi. in prin. exēplificat tex. deinde qrit de vna qōne, & soluit assignādo rōnes, & ad opōnem priam rñdet, & est clara in se. ¶ In fi. gl. dicit Io. An. qd pro opō. Host. fortiter facit, s. c. venerabili. in fi. ad qd difficilē rñdetur: & remittit ad ibi no. dicit tamē, qd Ho. no. p, supra de excep. olim. ¶ Duo sunt dubia gl. primū, si iudex datus sub pōdōne procedit ante pōdōnis euentum, p illū processum perpetuetur iurisdō. Secūdū, an processus nullus inducat perpetuationem. ¶ Ad primū gl. tenet qd non, vltra rōnes gl. alle. hic Io. An. dictū Spe. de cita. s. j. ver. sed pone Papa. vbi dicit Gul. pronūciatum per Papam, qd ille, cui mandatur, qd Titu moneat, vt j. 10. dies dimittat beneficiū, aliās citet eū ad curiam, si simul moneat, & citet, non valet citatio. Et ad idē facit, qd no. in cle. attēdentes. de sta. mo. in gl. pe. & simile est, qd no. supra de cle. commissā. j. respon. Et faciunt ista ad formā illā, moneatur, & si necesse fuerit per censurā ecclesiasticā & c. Io. An. ¶ Ad secundū Archi. supra eo. quis, vt refert hic Io. An. concordat cū ista gl. dicens, qd si loquimur de vsu iurisdōnis, vsus dēt esse legitimus. Et inducit August. dicentē, qd vti est id, qd venit in vsu, referre ad id, quo fruendū est, & fm cū est abuti ea q̄ sunt ad finē ordinata in fi. non referre. inducit et Papiā, qui dicit, qd vti est qd in vsu venerit ad id obtinēdū qd rectē amas referre. Itē illicitus vsus dē abusus fm cū, & sic non iuuat. 74. di. vbi ista. 11. q. 3. priuilegiū. 35. q. 2. s. his ita. & c. seq. Et qd abusus sint vitandi, alle. supra e. tit. de elec. generali. cū fi. & si intelligamus de citatione, debet esse legitima legitimo tpe facta, & non feriato, aliās non tenet, nec citatū arctat. de elec. bone. 2. in fi. Et qd p talē citationē non perpetuetur iurisdō, alleg. 2. q. 6. non ita. ibi, legibus vocatus. & ibi et de hoc p Arch. 5. q. 3. c. j. de fo. cōpe. proposuisti. ff. de collu. dete. l. qd non iusto. ff. de vsu. l. mora. C. ne de sta. de func. l. si pater. Et fm quosdā citatio dēt esse peremptoria. arg. 24. q. 3. de illicita. qd non placet Vin. nec Arc. super quo vide, qd no. in d. c. proposuisti. super ver. legitimē. Inducit et Arc. p Host. qd in ordinabilib. actis nil pōt ordinabiliter agi, de accu. qualiter. j. & cum iurisdō de se sit recta, non pōt super nō recto firmari. j. q. j. cum Paulus. & c. principatus. imō potius corrue- 16 re dēt. ar. C. de ferijs. a nullo. Io. An. Querit Lap. Abb. hic, qd si vnus solus incepit procedere, postea associat sibi aliū spōte, nunquid valeat processus? Sol. dicit qd non per tex. hic, qui dicit, nequibunt se vterius & c. ad hoc supra e. cū super. & qd ibi no. fm Lap. Et hanc partē tenent et Do. de Rot. concl. 330. quæ incipit. Itē qd citatus. ex quo ibi inferunt, qd si vnus ex delegatis datis cū clausula hic posita citat sub ista forma, vt debeat cōpare corā eo, vel saltē corā suo collega, qui tamen collega non citauit, qd iste non tenetur comparere, nec valet processus corū habitus cum collega contra illum, & allegant istum tex. Et quæ hic no. & supra de rest. spo. c. audita, fm eos. Credo dictum ipsorum verum, prout ipsi dicunt, qd processus habitus simul p illos nō valet. Sed de citatione non credo, quia ex quo ille citat alternatiue, saltē citatio in prima parte qua compellitur ad comparandum coram ipso citante, arctet: quia in alternatiuis sufficit alteram partem esse veram. de rescr. c. inter ceteras. & j. de re. iu. in alternatiuis. & ipse solus est iudex, vt hic patet, ergo tenetur comparere coram citante. & sic valet citatio quo ad hunc finem. Fateor tamen, qd non valet quo ad finem, vt simul illi procedant, & ita pōt intelligi dictum ipsorum. ¶ Sed pone, qd ab vno delegatorum, vel executorum qui poterant soli procedere, & sic processit fm formam istius c. fuit vnus excōicatus, & excōmunicans mortuus est, vel impeditus, vel nō vult procedere, an possit absolui ab alio collega. sol. fm Lap. vī, qd non, argu. supra de offi. ordi. ca. pastoralis. 2. respon. & qd no. Io. 7. q. j. non autem. Sed contrarium est verum, quia poterit absolui. ad quod facit dictum ca. pastoralis. & regula, is qui in ius, infra de reg. iu. videtur dicendum in subdelegato delegati, qui excōicauit, & subdelegauit in totum, qd possit absolui excōicatum a subdelegante, nisi subdelegans in subdelegatione hoc prohibuisset expresse, quia tunc non poterit subdelegatus ipsum absolui, sed absoluetur a primo delegante. secus vī cum excōicans non subdelegat, sed eo impedito procedit collega: tunc enim collega poterit talem absolui, etiā si ille,

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Statuunt. An autem delegatus possit se appropinquare ad locum rei non tamen egrediendo locum commissionis, vt euitetur tractus, vide do. Feli. vltra dicta subtiliter in ca. nonnulli. in prin. 2. colum. ver. in quantum dicit Abb. de rescriptis.
- b ¶ Liberē. Adde Old. conf. 134. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

si ille, qui excoicauit absolutionē inhiuit, vel sibi referuauit, & est rō, quia collega procedens hoc habet a iure, nec impeditur, nec imperium habet in parem, s. de ele. innotuit. Lap. Ab.

S V M M A R I V M.

1. *Sequitur inspicienda est, & preferenda rigori.*
2. *Accessorium debet sequi naturam principalis.*
3. *Gratia si fuerit facta a legato, an procedat dispositio huius tex.*
4. *Conseruator priuilegiorum datus an expiret morte concedentis?*
5. *Papa si facit gratiam, potest adiri ordinarius loci pro eius executione.*
6. *Discordia si oriatur inter partes super gratia facta, & super illa impetratur delegatus, qui moritur re integra, an expiret eius iurisdictio?*

Et quid si executor pronunciet se non esse executorem talis gratiæ? num. 7.

Super. ¶ Gl. j. summat, & ponit dictum, qd primò probat per regulā. secundò per euitationem absurditatis. secūdā ibi, ne gratia. ¶ No. j. equitatē cē inspiciendā, & sic rigori præferendā. de quo s. de trāssa. c. fi. ¶ No. q. licet superueniat cā extinctiua, non tamē præiudicat rei, q. est deducta in perfectio esse. ad hoc j. de concess. præbē. c. fi. ¶ No. q. executio non est de substantia gratiæ, unde pōt esse gratia sine executione, tamen gratia censetur inefficax sine eius executione, vt hic in fi. ¶ No. q. potestas executoris non dī principalis quo ad gratiam, sed potius accessoria. ¶ No. q. accessorium debet sequi naturam principalis. ¶ No. q. aliud est rem reddi inutilem, aliud eius effectum elongari, & sic patet, q. dilatans executionem rei non sp. dī facere rem inutilem. ¶ No. q. longum & inutile quādoq; æquiperantur quo ad considerandū damnum alicuius. ¶ Quæro, quid si gratia fuerit facta a Legato, an procedat dispositio huius tex. Sol. dic. q. sic, cum eadē sit rō, s. in Arch. qui alle. de cōf. c. i. translatō. & in simili quod legitur, & nota. de offi. leg. c. fi. Io. An. Io. de Sancto Geor. alleg. et qd no. Inno. & Hosti. de fil. presby. c. pe. qd dicit esse verū, quādo Legatus gratiā fecit sup. beneficio vacante, quia secus in vacaturo. aliās obstat c. 3. s. j. j. de offi. leg. s. in eum. & dictum Io. An. tenet Lap. de Castil. in alle. 17. in prin. per rōnes hic assignatas. ¶ Quæro, an si est datus conseruator priuilegiorū expiret morte concedentis? Sol. Arc. j. co. tit. c. fi. s. officiū. super j. gl. tenet, q. non, sicut non expirat priuilegium. nam conseruator vī datus accessoriē super priuilegio. sicut ergo non expirat priuilegiū re integra, vt hic, sic nec gratia illi accessoria. Sed Io. An. tenet hic, & ibi prium. & ad istum tex. respondet, quia si non duraret potestas executoris, periret gratia, vel inutilis efficeretur, vt hic: sed secus est in priuilegio, quia dato, q. periret potestas conseruatoris: non tamen perit priuilegium, imò ponderata ipsius forma pōt ex ipso agi, & excipi, vt ibi dī s. in Io. An. Et ex hoc no. vnam limitationem ad istud c. & pro hoc facit, quia iste conseruator non venit accessoriē ad priuilegia sicut executor; nam licet Papa conferat beneficium per illā, nō habet possessionē beneficiatus. & iō executor datur in actū necessarium, quia est pars gratiæ, quia collatio sine possessione parū prodest, vt patet hic in fi. Sed datio conseruatoris non est pars priuilegiorū, quia statim priuilegiū sortitur effectū suū: & conseruator datur ad manutenendū illud in illo statu, & si aliq. iniuriaretur eius statui vt defendat, & sic non est pars gratiæ datio conseruatoris sicut datio executoris ad gratiā collectiua beneficij. ¶ Gl. 2. recita per prium de c. si cui. j. de pñ. gl. so. q. iste tex. tollit prium in fi. gl. idem Io. Mo. & Arc. qui allegant, q. facilius impeditur faciendum, q. tollatur iam factum. 15. q. j. s. fi. de iureiur. quē admodum, Io. An. Et idem hic Zen. qui dicit, q. secus in rescri. ad lites, s. e. gratum. & est rō, quia ibi remanet saluū ius impetrantis, licet rescriptū pereat s. in eū. ¶ Gl. sup. ver. principalis. recita per prium formatū in ea. & solue, vt in gl. tollendo obstaculā. ¶ In ea. gl. ibi, tolli debeat. ad hoc in auth. de re. eccl. non alie. s. q. a verō verisimile. colla. 2. Io. Mo. ad idē, C. ad Vellei. l. antiquē. 2. rñ. ff. de testa. mil. l. eius militis. s. j. vbi testm̄ imperfectū rūpit primū, si valebat iure militari tñ, secus si iure cōi. Io. An. & dicit Io. de Imo. Bar. sentire in l. fundum. s. idē si amicus. ff. de acq. pos. q. iste tex. pcedat in literis ad lites, quādo nō cōmittitur iurisdictio, sed mera executio: per qd ibi infert, q. pceptū factū nuncio de citando non expiret morte iudicis re integra interueniente. qd no. s. in eū. facit cle. ne Romani. in fi. & qd ibi no. de elec. ¶ No. tamē glo. p. quā habemus modū arguendi a rubrica. Idē dicit glo. s. c. c. j. ¶ Itē no. q. si Papa facit gratiā, poterit adiri ordinarius loci pro eius executione. Quæro, an iste tex. pcedat, si grā nō erat accepta per illū, cui erat facta? Sol. dicit Lap. Abb. hic, q. vī q. non: cū ante consensum nō possit dici effectualiter facta grā, facit qd ipse no. de cōf. pñ. c. fi. Vel posset dici, s. in eum, q. licet grā ante acceptationē nō posset dici effectualiter facta, non tamē expirat p mortē concedentis grā, & executorū pñs: qd secus est in terminis illius c. fi. de concess. pñ. & j. de offi. leg. pñ. j. respō. vbi dēt intelligi efficaciter. i. vt p eū, cui gratia est facta collationis, accepta sit,

priusq. fiat reuocatio, vel expiret legatio. & istud vltimū vī verius s. in eū, & istā partē credo verā: quia illi tex. loquuntur, qñ grā non erat facta, sed expectabat beneficiū. & p dicto Lap. facit j. de præbē. si tibi absenti. vbi patet, q. licet expiret tps datū acceptationi gratiæ factæ per hoc gratia non expiret, nisi aliter reuocetur. ¶ Quid si oriatur discordia inter partes super gratia facta, & super illa impetratur delegatus, qui moritur re integra, an expiret eius iurisdictio? Sol. Pau. tenet q. sic. ¶ Nec obst. iste tex. q. istorū iurisdictio non est accessoria gratiæ, imò est principalis rōne cāe cōmissæ. ad hoc s. e. tit. prudentiā. s. fi. s. in Pau. ¶ Sed qd si executor pronunciat se non esse executorē talis gratiæ, an teneat talis snia ita, vt expiret eius pñs? Sol. dicit Pau. q. non, ex quo durat principalis grā, cui iste datur accessoriē, vt hic patet. alle. tex. s. de pñ. dilectus. 3. s. in Pau. & vide, qd no. gl. mag. in fi. j. de concess. pñ. si soli. q. dicit, q. pronuntiatio executoris non pōt auferre ius istius. ¶ No. istud dictū, p qd limitatur c. significantibus, s. e. ti. q. si iudex pñciat se incōpetentē, expirat iurisdictio, q. illud intelligitur, qñ iurisdictio daretur principaliter, secus si accessoriē, q. a pñte executoris nō depēdet tūc tollere principale, cū sit accessoriū. ¶ Sed pone, q. Papa mād alicui executori, vt vocato possessore certi beneficij, & alijs q. forēt euocādi, si est ita pvideat Titio de tali bñficio, qd expo suerat Papa certo mō vacare, an si Papa moriatur, re integra expiret talis iurisdictio? So. D. de Ro. examinat in concl. 73. s. q. incip. Itē si Papa mādēt. & dicūt, q. maior pars ipsorū tenebat, q. nō, p istū tex. q. ex quo durat grā, durabit pñs. alij dicebāt priū p c. si cui. j. de pñ. Sed dicit ibi Collectarius, q. sibi videbatur in casu isto, q. nō haberet locū nec c. istud, nec c. si cui. sed alia iura, q. dicūt q. mortuo mādatore expiret grā re integra. de of. dele. gratū. & c. l3. Et ad istū tex. rñdet, q. loquitur in executore meo, q. sine cāe cognitione pōt puidere, & procedere, cuius pñs durat mādatore mortuo, ex quo grā durat: sed in casu pposito nō est merus executor, sed hēt de necessitate vocare partes, & pcedere cū cāe cognitione, s. de in. exhibita. de rescri. ex parte. & c. olim. Ex quo ergo mortuus est Papa, re integra nō pōt pcedere. nec ob. si dicatur, q. grā durat, q. per hoc nō sequitur, q. possit, sicut videmus, q. p mortē mādatorij expiret mādaturū, l3. grā duret, put no. in d. c. l3. sicut ergo mortuo mādatorio siue executore impetrās, cuius grā adhuc durat, necesse hēt recurrere ad mādatorē p alio executore, vt no. Inno. in c. dilectos. de iurepa. & de excel. pla. c. inter dilectos. & Arc. s. e. li. de rescri. bi. q. sic in casu nō mortuo mādatore recurrit ad suū successorē, p nouo iudice siue executore obtinēdo. itē c. si cui. modicū facit, q. loquitur, qñ mādatur puideri certē pñs, & de certo corpore beneficij vacaturo, sed in casu nō mādatur puideri certē pñs, & ē de certo corpore beneficij certo mō vacante, & nō vacaturo. Et hanc rōnem ponderabant primi. sed dictū cōrū eēt verū, si Papa puidisset, & sine cāe cognitione puidere mandasset de certo corpore beneficij vacantis certē pñs, & tūc pcederet capm̄ istud, sed in casu pposito Papa nō sic puidit, sed cū cāe cognitiōe, & iuris ordine seruato, qd innuūt verba, si est ita, & vocatis vocādis. ergo re integra expirat. ar. iuriū pñ. alle. & in dicta opi. dicit, q. erat Cardinalis Sancti Angeli, s. in eū. ¶ Sed pone, q. datur executor sup. grā sienda p Papā, q. psequitur, & cōfert, deinde ante executionē moritur Papa, an possit exeq illā collationē, & excoicare impediētes? Sol. Lap. de Castil. in alle. 17. dicit, q. vī q. nō. ar. a priore huius lfe, q. loquitur de grā facta, sed ipse decidit q. q. paria sunt, eū eē datū grā iā facta, vel faciēda, & eū cōtulisse ante mortē, & sic sicut primo casu nō expirat, ita nec isto pari rōne. Itē iste casus magis adaptatur ad iura antiqua, q. volūt, q. si moriatur re non integra duret pñs delegati. c. gratū. quā facit datio executoris sup. grā facta, Papa moriente re integra. & tñ hic durat, fortius ergo dēt durare in casu pmissio. p hoc optimē facit c. pñti. j. de ot. le. qd dicit, q. expirat pñs executoris Legati factō pcessu, si reuocatur ante collationē, ergo secus a priore sensu si reuocetur post collationē. & istud putat equū, & iuri cōforme. nec posset recto iudicio notari dñia inter pñtē executori cōcessam collationē iā facta, & cōcessam ante factam collationem secuta postea collatione ante mortem concedentis, que valida remansit. & ita dixit se de facto obtinuisse, s. in Lap. ibi. Et pro eius dicto est casus in c. si cui. 2. respon. infra de præben. vbi ponderatur mors concedentis re integra. quo ad extinctionem gratiæ faciendæ, secus ergo si res non erat integra.

ADDITIONES.

- a. Quod nota. Adde Bald. consil. 163. 2. libro.
- b. c. significantibus. Adde aliam limitationem per Ro. consil. 357.

S V M M A R I V M.

1. Non est de substantia rescripti, vt scribatur proprium nomen delegati.
2. Excommunicatio superueniens in delegatum, non priuat eum iurisdictione, sed impedit eius exercitium.
3. Ius commune mutatur pp. præiudicium, q. litigantibus verisimiliter inest delegatus.

Prima Pars. De officio & potestate Iudi. deleg. 104

4 *Delegatus si est absens, an debeat ad eum appellari?*

5 *Appellatio alternatiua an teneat?*

6 *Iudex excommunicatus an repellatur indistincte a iudicando?*

Is cui **G**l. j. summat, & ponit dictum, cuius causam interferit ibi, Ne absolutionem. **N**o. j. t. q. de suba rescripti non est, ut exprimatur proprium nomen delegati, si per aliam qualitatem sit eius certitudo. ad hoc s. eo. qm Abbas. **N**o. delegatum aliquid iuris habere in ea delegata. pbat tex. ibi, vices suas. ad hoc s. e. quis. **N**o. casum, in quo mors civilis comparatur naturali. de quo dixi s. e. li. de rescr. susceptum. **N**o. duos casus, in quibus a subdelegato non in totum, non appellatur ad delegatum. **N**o. ar. t. q. excōicatio superueniens in delegatum, non priuat eum iurisdictione, sed impedit eius exercitium. de hoc aliquid s. de rescr. c. j. e. li. **N**o. ar. q. excōicatio delegati non impedit iurisdictionem eius subdelegati et non in totum dari. de quo s. de of. vi. c. j. e. li. **N**o. ius eode mutari per iudiciū, q. verisimiliter litigantibus imminet, j. de re iu. Abbat. ad fi. fm lo. Mo. **N**o. q. litigantes grauari non debent ex alieno facto. ad hoc 23. q. 4. si q. s. & c. forte. & c. nimirum. in fi. fm Archid. **Q**uero qd si delegatus est absens, an debeat ad eum appellari? **S**o. Arch. e. li. de rescr. statutum. s. in nullo. tenet q. ad ipsum appellabitur, sed partes non habebunt ipsum adire necesse, sed primum delegantem. & in c. nonnulli. eo. ti. dicit ista fuisse additionem Inn. tu dic, q. poterit subdelegare ita q. ipse idem aditur. sed si eēt notabilis distantia p hanc decre. appellari posset ad primum delegantem. Et facit in si q. no. de pcessu, s. e. ti. si vnum. sup gl. 3. Io. An. Pau. dicit, q. non putat ad absentem in tali loco, in quo cognoscere non potest debere appellari, quia satis apparet ipsum eē impeditum p d. c. statutum. ad qd no. in fi. magne gl. Credo opi. Io. An. veriorē, q. a tex. in d. s. in nullo. phibet, q. iudex non citet, vel de ea cognoscat extra locum, sed non phibet, quin si est extra locum deputatum non possit committere intra locum; imo vñ hoc permittit. & iō cū de iure antiquo iudex existēs extra territorium potest delegare vices suas intra territorium, iuxta no. s. de offi. le. nouit. & tex. in d. s. in nullo. hoc non phibeat, sequitur q. quantum ad hoc ille remanebit iudex, ergo debet ad eum appellari quantum ad hunc finem, ut intra locum subdeleget, sed non quantum ad hoc, ut cognoscat, nisi sit notabilis absentia, ut dixit Io. An. Et q. notabilis distantia sit iuxta ea appellandi ad primum, probat tex. in c. 2. j. de p. cu. vbi ista comparatur, quē eē pntem, & inhabile ad actum exercendum, vel habile & absentem in longinquum. **G**l. 2. q. rit, qd si eēt expressum nomen proprium, & sol. **I**n fi. gl. intellige gl. q. non est dubitatio, si scribatur sub nomine proprio quo ad finem membrum hic positum, sed quo ad primum de excōicatione bene posset eē dubitatio. An aut, qm scribitur dignitati, cognosce re possit successor, si rescriptum non fuerit presentatum predecessori, q. vivebat tpe dati rescripti: tenet hic Arch. q. sic, recitās dictū Host. positum in d. c. qm. sup j. gl. Io. An. **G**l. sup ver. nō in totū. q. rit qd si in totū subdelegat. Soluit, q. in hoc nō eēt dubitatio. iō tex. sic expōsit. **G**l. sup ver. excōicari, recita p prium, q. licet sit excōicatus, dēt ad eum appellari, cū nō inhabilitetur a pte iudicandi p excōicationē. de cle. excō. mi. c. fi. Gl. so. distinguendo inter excōicationē minorem, & maiorem. **G**l. in ver. durante. in prin. q. rit, qd si sublatū sit impedimentū, & soluit. Deinde q. rit in ver. & si dubitatur, qd remedium habeat dubitās an delegatus sit excōicatus, & soluit. Deinde inducit tex. ad aliam qōnem, & so. **I**n ea. gl. ibi, nō puto. sup isto dubio an teneat appellatio alternatiua. **g**l. hic p supponit, q. si est probabile dubiū, q. teneat & exprimit, qm dicatur probabile dubiū. dicit tñ Io. An. q. posset dici probabile dubiū, si dubitatur, an subdelegauerit in totū, vel in partē, & p iudicē vñ aduersariū stat, q. appellās certificari non possit. Super principali verò dubio an teneat appellatio alternatiua. dicit tñ Io. An. q. Guil. Ma. de ap. cōsuluit. 2. in appellatione iudiciali tenuit, q. non, inducens q. Apli debent esse certi & determinati. 2. q. 7. s. forma. Sed in extraiudiciali tenet prium, cū illa sit qdā puocatio ad cām, s. de ap. cū sit Romana. Io. de Deo, lib. j. q. 18. mouet dubiū, sed non soluit: sed de hoc dicitur plenius sup regula, in alternatiuis, j. de reg. iur. ibi Io. An. tenet, q. talis appellatio valet de iure civili indistincte, q. a lex dat iudicē appellationis immediatū. s. pxiū superiorem, ff. de ap. l. Imperatores. C. e. ti. l. p. cipimus. ergo intelligitur appellatū ad pxiū superiorem. & idē dicit de iure canonico, si appellatur de Arch. ad Archiep̄m vel Ep̄m: q. tūc ēt intelligeretur appellatū ad Ep̄m, cū non possit appellari ad inferiorem a Papa omisso medio: sed si consuetudo eēt, q. ad Archiep̄m posset appellari omisso medio tūc idē eēt, qd dicitur j. Si verò appellatur de Ep̄o ad Archiep̄m vel ad Papā: tūc si j. 10. dies declarat, quē istorū eligat, valebit appellatio p no. hic. sed si non declarat j. 10. dies, & hēt probabile cām dubitandi, non valebit p c. vnicū, s. de postu. Si verò nō hēt probabilem cām dubitandi, non valebit pp incertitudinē iudicis ad quē, q. dēt eē certus. 2. q. 6. pp. & c. ab eo. D. de Rota conclu. 566. fm meā quotā isto casu

ultimo tenet prium, dicētes, q. in casu magis dubitabili admit titur alternatiua ppō sicut est in libello de resti. in integ. cōstitutus. nec est necesse, q. j. 10. dies fiat certificatio, vel electio huius iudicis: quia cū appellans illā prosequitur, eo ipso iudicē eligit, & per citationē postea subsecutā certificat aduersarium de iudice. ar. c. pte rea. de dila. & cle. cām. de elec. & cle. 2. vt lite pend. & sic cessant rōnes Io. An. fm eos. Ego. 2. q. 6. s. post datam. vbi Archid. tenet, q. non valeat, reduxi opi. ad concor. isto ultimo casu, q. si appellatio est recepta a iudice, & aperte approbata, & iudex terminū assignauit appellationis psequēdā, procedat opi. Io. An. quia cum assignatio talis termini habeat vim peremptorij intm, q. p absentē potest procedi, ac si peremptorie fuisset citatus, s. de app. sepe. interest appellati scire corā quo iudice debeat comparere: & ita cōcludunt oēs. Io. An. Crederē tamen sufficere, q. tunc appellans declararet iudicē ad quē eo tpe, quo assignatur terminus hoīs ad psequendā appellationem: quia ex tunc incipit interesse appellati, cum ex tunc incipiat sibi currere terminus, vt d. c. sepe. si verò appellatio nō esset sic approbata, & terminus statutus a iudice, procedat opi. Do. de Ro. quia satis erit certus appellatus, quādo citabitur, corā quo iudice debeat comparere: cum sine citatione tunc non possit procedi p eum iuxta notata in d. c. sepe. gl. de hoc in Spe. de ap. s. nunc tractemus. in fi. pe. col. Io. Cal. Lap. de Castil. in d. c. si quis p. concludunt, q. aut ep̄s fuit facilis in delegando post recusationē, & tunc ad eum debet appellari: quia non est priuatus iurisdictione p solam ppōnem recusationis quo ad ptem delegandi. s. e. ti. iudex. j. rn. Aut fuit difficilis, vt quia aliās pertinaciter infestit, & passus est, q. cā suspicionis probaretur: tunc nō appellabitur ad eum, sed ad proximum superiorem p rōnes hic in gl. alle. fm eos. **G**l. si assignat rōnem similē ad tex. dic vt in ea. **Q**uero, an indistincte iudex excōicatus repellatur a iudicando? **S**o. fm Lap. Abb. si est excōicatus minori excōicatione, non de cle. excō. mi. c. fi. sed si maiori, & est occulte excōicatus, valet iudiciū, si non opponatur. de re iudi. ad probandum. dum tamen tempore dati rescripti non esset excōicatus: quia tunc etiam si esset occultus, non valeret. ar. corū quæ no. supra de rescr. c. j. hęc vera, praterq. in sententia excōicationis: quia sententia lata a iudice occulte excommunicato non tenet, iuxta no. 24. q. j. in summa, secundum Lap.

ADDITIONES.

- a **S**uccessor. Adde D. de Ro. decis. suis hoc eo. tit. in nonis.
- b **A**ppellatio alternatiua. Quando valeat appellatio alternatiua, vide do. Feli. in c. 2. de appel.
- c **A**ternatiua. Adde an procedat appellatio alternatiua, Roma. confi. 340. Alexan. confi. 101. 2. lib.
- d **A** iudicando. Adde Ro. confi. 48. vbi dicit q. de consensu partium non potest eius iurisdictione prorogari. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 **C**ausa suspicionis est proponenda coram iudice, qui recusatur.
- 2 **A**ppellare quando licet ab arbitris, ad quem appellabitur.
- 3 **A**rbiter nomen, quot modis sumatur in iure.
- 4 **E**lectio arbitrorum quando procedat.
- 5 **I**udices discordantes an debeant eligere arbitros?
- 6 **A**rbiter vnus si desert appellationi alter non, quid fiet.
- 7 **A**rbiter an possit eligi cuiuscunque ætatis?
- 8 **I**udex si compellit partem ad obseruandum arbitrium iniustum, poterit appellari a tali compulsionē.

Arbiteris. **G**l. j. summat, & non diuiditur, quia tota litera vno cōstructu clauditur. Premitte qd habes de istis arbitris, s. de rescr. pastoralis. & de app. cū spali. & s. eo. tit. suspicionis. **I**n No. primò q. cā suspicionis est proponenda corā iudice, qui recusatur. ad hoc s. e. suspicionis. & s. e. tit. & li. si vñ. & c. iudex. **N**o. arg. q. isti arbitri nō pnt cognoscere de cā principali. pbat tex. q. dicit de cā suspicionis. de quo in d. c. suspicionis. **N**o. t. q. quando ex dispōne iuris pmittitur appellari ab arbitris dēt appellari ad illū, q. fecit illud ius. & sic facit, q. si statutū pmitteret appellari ab arbitris, q. eēt appellandū ad illum, qui statuta edidit. **Q**uero, an isti arbitri possint eē laici? **S**o. Arc. tenet q. non. de quo remittit Io. An. ad no. j. de ap. legitimā. in 4. gl. & ibi dicitur de hoc. **Q**uero quot modis in iure sumatur istud nomē arbiter? **S**o. dicit Arc. q. quādoq. sumitur pro delegato. ff. qui satisfda. l. ab arbitro. & l. se. ad idē C. de app. l. si appellationē. Quādoq. pro quasi delegato. C. de iud. l. aptissimi. cum ibi no. Quādoq. accipitur p arbitro necessitate iuris adito, vt hic. Quādoq. pro arbitro, qui aditur nuda volūate concertantiū. & sic sumitur hic, & j. de arb. & ff. & C. e. ti. & ab his nō appellatur, vt hic in vlt. gl. Quādoq. sumit p reuelatore cōsiliorū, vt Sallu. Procul arbitris oībus remotis. & idē in Hiero. Vigilantiū. 3. di. Quādoq. sumitur p dispōsatore vel moderatore. C. man. l. in re mandata. Quādoq. sumitur pro iudice. C. de postu. l. quisq. in prin. & de hoc. ff. de arb. l. pe. l. 8. An. **Q**uero,

Geminianus super Sexto Decretalium.

¶ Quæro, quæ sit cā suspitionis: dic vt no. j. de app. legitima. in glo. 2. de quo hic Arc. Io. An. ¶ Quærit et Archi. an isti arbitri habeant compellere testes, locum partibus assignare, & punire testes falsos, condemnare deficientem in probatione in expensis, de quo s. e. suspitionis. Item ponit, qd no. s. de exce. c. j. in fi. antepe. gl. de iudice recusato, an rñdere teneantur. de quo dic vt ibi. Io. And. ¶ An pcedat electio arbitrorū, si dubiū, qd fit super literis delegato non sit dubium apud peritos, sed est apud iudices imperitos? Sol. Arc. dicit q sic. Et de hoc s. de re feri. pastoralis. in prin. j. gl. Io. An. ¶ Quæro, an iudices discordantes debeant eligere istos arbitros? Sol. dic q non per istum tex. qui dicit a partibus. & est rō, quia iudicium non interest, sed partium. Io. An. Et ex hoc infert Lap. Ab. q si iudices assignāt terminū arbitris nimis breue nō dēt appellari per arbitros, sed per partes, nisi aliās grauarentur, vt no. j. de ap. legitima. super gl. q si. fm Lap. ¶ Quid si sunt duo arbitri, quorū vnus defert appellationi, & alter non, quid tunc fiet. vide j. de ap. legitima. super vlt. gl. Io. An. ¶ Sed an possit eligi cuiuscunq; ætatis sit? Sol. dic q non. quia cum isti habeantur pro delegatis, debēt eē ætatis, quæ in delegatis requiritur, s. e. rit. cū vigesimum, Zen. ¶ Glo. j. ponit quid approbet. ¶ In ea. glo. ibi. 3. gl. & vide de ap. cū spali. Io. An. ¶ Gl. 2. qrit de rōne tex. & sol. in fi. gl. & in auth. de consu. ad fi. colla. 4. Io. An. ¶ Gl. super ver. iudice. recita per prium, q arbitri non sint eligendi, s. e. si vnum. & de ap. cum spali. ¶ Gl. sol. q fallit in istis casibus. ¶ Gl. super ver. grauauerint. quærit, quō isti possint grauare. & sol. ¶ Gl. fi. in prin. recita per prium in ea formatum, & solue vt in ea. Deinde qrit, & soluit, & assignat rōnē primæ solutionis. ¶ In ea. gl. ibi. non appellatur. sed dicit Arc. q a talibus supplicari possēt, s. de arbi. non sine. & nota. 2. q. 6. s. q de arbitris. in fi. pen. gl. Io. An. Io. de Fa. dicit in d. s. qd de arbitris. q nō credit illā gl. verā prout loquitur de propria supplicatione, q non fit nisi per principē, iuxta notata ea. q. anteriorum. sed intelligit illam gl. de supplicatione, quæ sit implorādo offm iudicis, iuxta no. ea. q. a iudicibus. super j. gl. Credo, q gl. habuit illū intellectū, quē dat sibi Io. de Fa. & hoc patet per tex. d. c. non sine. qd alleg. pro dicto suo. & istā gl. no. Pau. ad ar. q si aliqui consanguinei compellantur ex forma statuti ad compromittendū, q a snia talium poterit appellari, cum eadē sit rō in illis, q in istis. arg. de consti. translatio. fm Pau. Dñs meus in ca. Quintauallis. de iure in. in r. dñia dicit, q Bar. tenet prium in l. j. C. de nouo Cod. faci. & illud ipse tenet, & ad istum tex. rñdet, q hic loquitur in arbitris assumptis sup aliquo articulo iudiciali, quo casu ē in electis ex propria voluntate partiū pōt appellari, vt l. arbitrio. ff. qui satisd. cog. fm cum. & sic patet, q rō, quare ab istis appellatur, non est ex eo, q partes cōpellantur. ¶ In fi. gl. facit ff. si qs cau. l. fi. con iuncta cū l. procurator qui pro euictione. ff. de procu. & qd no. de immu. ec. aduersus. in gl. pe. & qd no. ff. de mino. l. cū mādato. ver. si aut. facit eo. ti. q si minor. ad fi. ver. sed parcius. ad idē, ff. de po. l. j. s. 2. & 3. C. de calū. l. 2. in fi. cū concor. vlt. gl. 3. q. 8. s. tria. ver. si p partē. facit s. de elec. c. pe. s. porro. & vide s. de re iur. qui ex timore. Io. An. An aut isti arbitri possint adiri in casibus a iure non expressis: tenet Io. An. q non, j. de excep. pia. super ver. iudex. in fi. ¶ Sed quid si iudex cōpellit partē ad obseruandum arbitrium iniustum, an possit appellari a tali compulsionē? Sol. dic, q sic, vt est tex. supra de arbit. innotuit.

ADDITIONES.

- a ¶ Quæ in istis. Adde videndum Pe. de Anc. confi. 270. & an a sententia arbitri possit appellari, vide Roma. confi. 27.
b ¶ Quod non. Adde Ro. singu. suis. fol. 13.

S V M M A R I V M.

- 1 Capitulum. Statutum, supra de rescr. non habet locum in executoribus gratiarum beneficialium.
- 2 Potestas providendi quando datur certæ personæ non intelligitur electa industria executoris.
- 3 Delegatus potest committere vices suas, si habeat in mandatis, licet ex dispositione iuris non possit.
- 4 Executor an possit committere vices suas cuiusque voluerit. Et quid si committat donec reuocet. nu. 5. Et quid si committat in casu hic prohibito. num. 7.
- 6 Papa committit delegato expressa causa remotionis &c. an poterit alteri delegari.
- 8 Delegatus inferioris a principe subdelegat, si hoc sibi specialiter committatur.

Scui. ¶ Gl. j. summat. Et sunt due partes. secunda ibi. Sed si quæ, facit tria. primo ponit dictū. secūdo ibi, Quia circa. ponit rōnem. tertio ibi, nisi. excipit. ¶ No. optimū ar. t. q c. statutū. de rescri. s. e. li. nō habet locū in executoribus gratiarū beneficialiū. probat tex. quia committitur vni prouisio per totā prouinciā, qd in iudicibus contentiosis non fit, sed in dioecesi tm rei regulariter, vt d. c. statutum. s. 2. No. t. q qñ datur ptās providendi certæ personæ non intelligitur electa industria executoris, secus si com-

mittitur prouisio incertæ personæ. ¶ No. q vbi committitur electio incertæ personæ, in quā debet fieri executio actus, cēsetur electa industria personæ, & sic non pōt committere vices suas. facit ad dubiū, q si testator dat commissarijs suis ptātem, vt eligant pauperes, inter quos legata dispensentur, q non poterunt committere alijs vices suas. qd secus vr, si commississet dispēsari certis pauperibus. ¶ No. t. q delegatus, qui ex iuris dispōne nō pōt vices suas alteri committere, pōt tñ si hoc habeat in mādatis. ¶ No. q nō sunt paria, per se vel per alium expedire. de quo in regula, q per alium, j. de reg. iu. ¶ Quæro, an executor possit committere vices suas cuiusque voluerit? Sol. dic q non, quia oportet q habeat qualitates a fm formā c. statutū, s. de rescri. eo. li. Io. An. dic vt ibi no. ¶ Quid si committat donec reuocet, & postea sit ab illo sub executore appellandum: an debeat appellari executor? So. dicit Arc. q sic. de hoc in Spe. de ap. s. nūc tractemus. ver. sed ad quā. fm Io. Mo. & ibi idē tenet Spec. fm Lap. facit s. e. si delegatus. ¶ Quid si Papa expssa cā remotionis committit delegato, q si est ita, illū remoueat, & ecclīæ, vel offō, pvideat de persona idonea. an iste possit alteri delegare? Sol. Io. de Deo lib. j. q. 29. tenuit, q primā partē istius mandati poterit delegare, qā est iudicialis, & sic non vr electa industria personæ. secundā aut partē non poterit p rōnem hic expssā, & bene fm Io. An. Et pp eandē rōnem tenuit ipse Io. de Deo li. 3. q. 2. q si Papa mandat executori, q cuidā spoliato per Imperatorē faciat prouidere, sicut sibi melius videbitur expedire, q non poterit delegare, nisi prius taxet prouisionē, & oē id qd cadit in arbitrio, in quo industria est electa ex forma mādatis. in arbitrādo verō poterit committere executionē. Io. An. ¶ Quid si executor committat in casu hic prohibito, an valeant gesta per subexecutorē? Sol. dicit Arc. q processus & quicquid fieret per istū subexecutorē est nullū ipso iure, ēt si ad institutionē, & colationē pbēde sit pcessum. allegat iura vulgaria de iud. at si ele rici. & similia. optimē facit supra c. ti. venerabili. Io. An. ¶ Gl. j. in prin. qrit, & ponit vnde fuerit sumpta, & optimē declarat. ¶ In ea. glo. ibi. s. is aut. & approbat, qd dixit Pe. de Sam. & reprobatur qd dixit ibi Inn. in gl. fi. qui distinxit, an dicatur prouideas, an exequare, & tñc nō committit: an prouideri facias, vel cōpellas, & committit tunc. Io. An. ¶ Glo. super verbo, Aplice. qrit quare tex. dicat Apostolicæ sedis, & sol. ¶ Gl. super verbo, prouisio, quærit & sol. ¶ In fi. gl. & istud est, qd dixit hic Io. Mo. ita seruari in forma pauperū. Io. An. ¶ Gl. super verbo, prouinciæ, declarat tex. ¶ Gl. fi. inducit tex. ad solutionē qōnis, t an delegatus inferioris a Principe subdeleget, si hoc spāliter sibi committatur. & tenet q sic, & inducit multa similia in fi. glo. Arch. supra c. quāuis. vbi dicit, q quicquid alij somnient, tenendum est, qd subdelegatus etiam delegati a Principe habens etiam speciale mandatum ad hoc, nō subdeleget per c. cum causam, supra de appel. alle. opi. Io. Ber. Vin. Gof. & Host. supra c. super qōnum. s. porro. in j. glo. & ad prium dicit respondendum, vt in Spe. tit. j. s. 2. ver. sed nunquid subdelegatus. sed pro gl. facit qd ibi no. in ver. prædicto. Sed dicit Io. An. q nescit, quare Arc. sic loquatur, quia ista glo. loquitur de delegato non de subdelegato, & sic non erit iri in infinitum. Sed contra glo. facit, qd no. in Spec. in prædicto s. ver. sed nunquid. ante medium. Item cum iura permittant solum delegatum Principis subdelegare, supra eo. ti. super qōnum. & c. fi. & de ap. cum cām. C. de iud. l. a iudice. ergo per alium non attentaretur. & sufficit sic esse scriptum. 6. q. 3. scriptum. nec priuata dispositio delegantis pōt generalem pñtōnem legis, vel canonis immutare. de test. requis. fi. & c. tua. ff. de leg. j. nemo. nec patronus facere pōt, quin ecclesia subsit Epō. 10. q. j. si quidam. vnde cum hoc sit speciale priuilegium delegati Principis, ad pñiam non est trahendum, supra de priuileg. sanē. & j. de re iu. priuilegium. item simplex sacerdos ex demanatione Epī non pōt illa, q sunt ordinis epālis, supra de conse. ecc. vel alta. aqua. Item videmus, q ptās data arbitris, vt tertium eligant, non valet. ff. de arb. l. fi vnum. s. fi in duos. & supra de arb. innotuit. nec est verū, q idē sit eligere p se, qd p alium, supra de elec. si compromissarius. e. li. 2. rñ. Sed dicit Io. An. q tunc soluebat prium, vt hic in gl. ad qd facit, qd no. C. de iud. l. a iudice. s. q ideo non subdelegat, quia iudicandi offm est necessarium. sed hic non est tale, ex quo delegas dedit sibi Inīam subdelegadi. ad priā respōdetur, q loquuntur de ptāte iuris cōis: sed solutio procedit ex ptāte tradita p delegatē. pro qua solutione, & pro gl. facit cōis cōsuetudo, quia videmus Legatos, & ordinarios scribere cū cā per te, vel alium. Sed vr aliquibus, q tunc dicere debeat, q illū delegat ex nūc, cui ille vices committet; & tñc valeret, q delegatus medius nō facit gradū, sed fm hoc daret delegatū incertū q c. ad hęc. supra de rescr.

ADDITIONES.

- a ¶ Qualitates. Adde Alex. confi. 76. 2. lib.
b ¶ Subdeleget. Adde Fran. de Arc. confi. 13. Ber.

Prima Pars. De officio & potest. Iud. deleg. 105

reſcr. & ibi no. in gl. 2. pp qđ ſibi nō placet hęc rō. Ia. de Ra. va-
riauit qñq; p. qñq; p. Pe. de Bel. pēiſe tenet, q non poſſit. all.
ff. de teſt. l. q in pſate. eſt. n. actus, q non exercet p miniſtrū, ſi-
cut nec actus teſtandi, cum dicere ius ſit publici iuris ſicut te-
ſtari. Sed dicit Io. An. q iſta rō parū vrget, qā idem cōcludere
in delegato Principis, & in ordinario. Item iſtud tollit p c. fi. j.
de re iud. Io. An. Do. de Rota conclu. 789. quā incipit, Item ſi
Epſ. tenent opi. Io. An. hic. Pau. de Elea. hic diſtinguit, q aut il-
le, q vult ſubdelegare, eſt ſubdelegatus delegati, & tunc nō po-
teſt. & ita pcedat opi. Arch. & rō eſt, qā eſſet ire in infinitum, ſi
iſtud pmitteret. Aut eſt delegatus ordinarij, & tunc ſi hēt hoc
expſe in mādatis, vt qā dī p te, vel aliū pcedas, ſi voles, cui ex-
nunc cōmitto vices meas, & tunc pcedat gl. hic. Et rō eſt, quia
iſte ſubdelegas eſt purus miniſter, tanq̃ pica, & organū primi
delegantis. ad qđ facit cle. religioſus. de p. cu. fm Pau. Sed p eū
facit c. ad hęc. de reſcr. vt dixi s. Io. An. Sed poſſes reſpōdere,
q hic nō dat delegatus incertus, qā tpe, quo iſte delegatus ſub-
delegat, exprimit certum, & ſic illo tpe quo iuriſdō datur, repe-
ritur delegatus certus, & iſte in ſubdelegando repræſentat pſo-
nam delegantis, ergo non datur iuriſdō incerta.

S V M M A R I V M.

- 1 Mandatum quando reſtringitur ad certum locum, non poteſt fieri extra lo-
cum deputatum.
- 2 Impediri per illum contra quem debet fieri actus, aut per eius fautores,
paria ſunt.
- 3 Locus iudicij debet eſſe ſecurus etiam quo ad perſonam Iudicis.
- 4 Mandatum apoſtolicum non debet differri in eius executione.
- 5 Inquiſitio quare committatur facienda certo loco.
- 6 Per verbum, ſtatuiſmus, non inducitur antiqui iuris declaratio, ſed noui
promulgatio.

Statuimus. ¶ Glo. j. ſummat. Et ponit primò
ſpāle ſtatutū cum ſua cā. Secūdo
illud generalr progat, & cām reddit ibi, idē. ¶ No. t. q
qñ mandatū reſtringit ad certum locū, non pōt fieri
extra locum deputatum. ad hoc s. de reſcr. ſtatutū. s. in nullo.
¶ No. t. q paria ſunt impediri p illum, q quē debeat fieri actus,
vel per alios eius fautores. vide de teſt. pſtitutus, & de homi.
¶ Petrus. & j. q. 4. qā pſulatus. ¶ No. t. q locus iudicij dēt eſſe ſecu-
rus, ēt quo ad perſonam Iudicis. ad hoc cle. qñs. de ſo. cōpet.
¶ No. q dolus non dēt pſtare cōmodum doloſo. de ap. c. ex inſi-
nuatione. cum ſi. ¶ No. q illud nō dī fieri poſſe, qđ nō pōt fie-
ri cōmodē. cōcor. ſunt in gl. ¶ No. q t. mandatū applicū non
dēt in eius executione differri. ad hoc s. de reſcr. ſi qñ. ¶ No. q
aliud eſt mandatū differre, aliud impedire, de quo s. de reſcr. ſi
pp tua debita. e. li. ¶ Quero, quare cōmittat inquiſitio certo
loco faciendā? So. dic, q dēt inquiſitio fieri, vbi inquiſitus no-
tus eſt, s. de elec. poſtq. & c. ſcriptū, cum cōcor. Io. An. & vide
47. di. de Petro. Zen. An iſte Iudex datus ſup inquiſitione poſ-
ſit alteri delegare. dic vt s. e. c. fi. Ioā. An. ¶ Quid ſi iſte citat ex
locum deputatum, q tñ poterat cognoscere in loco deputato,
& iſte citatus non excipit, poſtea citatus allegat & excipit: an
poſſit? So. Arc. ponit hic, Vin. & Cōp. s. de reſcr. dilectus. 2. Io.
¶ An. Et ibi tenet, q poſſit. Nec obſt. q ſit dilatoria, q non pōt
ſemper opponi. de re iu. inter monaſterium. qā illud fallit, qñ
exceptio oriſ de nouo. s. co. ti. inſinuāte. & iſta toties ori� quo-
ties iſta trahit. & de hoc in Spe. de citā. s. j. ver. quid ſi reus. ¶ Sed
nūquid ſi nō pōt in loco pmiſſo, poſſit in quocūq; loco ſecu-
ro cognoscere? So. dic q nō: qā non dēt in loco ſecuro & vici-
niori loco cōmiſſo cognoscere. ad hoc cle. qñs. poſt prin. de
ſo. p. & s. de cle. vbi periculum. s. porro. Io. An. Itē dicit Pau.
q p iſtā decre. fuit obtentū, q cū Papa Clemēs V. mādāſſet Im-
peratorem Henricū in eccleſia Sācti Petri de Roma coronari
ſub certa forma, & ad illā pp impedimentū Regis Roberti ac-
ceſſum hēre non poſſet, fuit ex ciuitatē coronatus, quā coro-
nationem poſtea Clemens valuiſſe declarauit fm Pau. ¶ Glo.
in ver. & nota, recita p pſrium, q ex locum cōmiſſum nō poſſit
expediri, vt forma mandati ſeruet. de p. b. cui de non. glo. ſolu.
¶ In ſi. gl. & p hoc patet eſſe falſam opi. Vin. quam vide in c. cū
I. & A. ſuper ver. ad eccleſiam, s. de re iu. quam ēt hic reprobat
Arc. qui dixerat valere proceſſum factum p delegatum ex lo-
cum decretum, ex quo non opponebatur exceptio. Ioā. An. Et
no. iſtam gl. t. q p verbum, ſtatuiſmus, non inducitur antiq iu-
ris declaratio, ſed noui promulgatio, qđ no. qā p hoc hēs vnū
ſignum cognoscendi, an ius ſit declaratorium vel nō. vide gl.
in ver. decernimus. in cle. generalē. de æta. & qua. ¶ Gl. ſuper
ver. applica. qrit, an iſte tex. habeat locū in delegato inferiore.
arguit p & p, & determinat, q nō, & rñdet ad rōnes pſrias. ¶ In
ſi. gl. idē Arc. p eandē rōnem. Io. An. ¶ Gl. ſuper ver. aliud. qrit
de exemplo tex. & ſol. ¶ Gl. pe. all. concor. ¶ In ſi. gloſ. & idem
verbum habetur s. e. lib. de reſcript. ſtatutum. s. j. de cle. quā
ſit. & c. cupientes. s. cæterum. & j. titu. 2. quamuis. s. ſi autem,
infra de præben. cap. cum in eccleſijs. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Dilatoria. Adde Ro. confi. 169.
- b ¶ Viciniori. Adde Ro. confi. 344. vbi ponit multa, quando quid fieri non pōt
in loco assignato, an poſſit fieri in loco vicino.

S V M M A R I V M.

- 1 Delegatus poteſt committere in totum, vel in partem vices ſuas.
- 2 Iudex delegatus p quemcūq; actū pcedat, intelligitur ppetuata iuriſdō.
- 3 Iuriſdō non expirat ipſo iure per mortem delegantis.
- 4 Appellatio ad quem ſit interponenda.
- 5 Delegatio, vel ſubdelegatio qualiter probetur.

Si ſubdelegato. ¶ Glo. j. ſummat, & pri-
mò ponit ſtatutum, ſe-
cūdo illud progat ibi, Idē. tertio cauſam reddit ibi,
Alias. ¶ No. j. t. q delegatus pōt cōmittere in totū,
vel in partē vices ſuas. ad hoc s. co. is cui. ¶ No. ar. t. q p quem-
cūq; actū Iudex delegatus pcedit, intelligit ppetuata iuriſdi-
ctio. pbat tex. p illud verbū, in aliquo. de quo s. co. qñs. ¶ No.
ar. t. quod per mortem delegantis nō expirat ipſo iure iuriſdō,
ſed requirit exceptionis obiectio. de quo s. de teſt. cū veniſſet,
& p Inn. in c. licet. de of. dele. p Legiſtas in l. more maiorū. ff.
de iur. om. iud. ¶ No. t. q appellatio dēt interponi ad illum, qui
iuriſdōnē hēt ſuper eo, pp qđ appellatur. ¶ No. q vbi cūq; ex-
ceptio concludit quem non hēre iuriſdōnem, ēt in ipſo incidē-
ti deuoluit iuriſdōnem ad alium Iudicem ſuperiorem illius,
cuius iuriſdō denegat. ¶ No. q pſietas in iudicio repellit. de
ap. c. ſollicitudinem. ¶ t. Quero, quare pbeſ delegatio, vel ſub-
delegatio? So. dicit Arc. Inn. dixiſſe, q ſubdelegationes pbanē
per ſola ſigilla ſubdelegantium, cum non ſint acta iudicij, & fa-
ciant ſine cāe cognitione & partib. abſentib. de quo s. de p. ba.
qñ s. in gl. no. q. ver. alij dicunt. Io. An. ¶ No. incidenter iſtud
dictū, quia expſe vult hic, q ſubdelegare a non ſit de actib. iu-
dicij, & ſic non vī q per ſubdelegationem ppetuet iuriſdō, de
quo hic in gl. ¶ Quero, de quo delegāte intelligat hic tex. Sol.
intelligē de Papa, q fuit primus delegans. Io. An. ¶ Gl. 2. recita
p pſrium, q quolibet caſu dēat appellare ad primū delegantē.
s. e. ſi p vnū. gl. ſo. ¶ Gl. 3. format duas qōnes. primā ſoluit, de
ſcda remittit. ¶ In e. gl. ibi, licet. & ibi hoc tenet Ho. q tēpiſſe
dicat pmittere vices ſuas, ēt i pte. Arc. tenet pſriū, q tenet, q re-
grit citatio, vt no. s. e. qñs. ſup gl. pc. & p d. Arc. facit iſte tex.
ibi, p eū. & ſic vī velle, q regrat alius pceſſus factus a ſubdele-
gato, q ſola ſubdelegatio. Sed dicit Io. An. q tex. hic ponit nar-
rōnē pſis, q ſic opponebat exceptionē. Io. An. Pau. p iſtū tex. te-
net opi. Arc. & ad gl. hic rñdet, q tē tex. fm Pau. dicit Io. d. Fā.
q tex. nō obſtat, qā dicit p eū, vel p ipſum delegatū, & ſic pſup
ponit, q etiā ſi ſit vſus delegatus perpetuata ſit iuriſdō fm eū.
Sed dic, q iſta non eſt bona reſponſio, qā ſi ſola ſubdelegatio
inducit uſum iuriſdōnis, ergo fruſtra tex. poneret vel per ipſū
delegatum, qā ſemper cēſetur perpetuata iuriſdō, ex quo p-
ſupponimus ſubdelegationem. vnde mihi vī, q hic ſit caſus
de hoc s. q ſubdelegare non inducat ppetuationem iuriſdō-
nis, nam iſte tex. loquitur alternatiuē, & ſic oportet, q verifice-
tur in qualibet pte alternatiue, vt in rſa in alternatiuis. j. de re.
iur. ergo patet, q ſi opponit, q ante q ſubdelegatus in aliquo
pceſſerit delegans erat mortuus, nec ipſe ſubdelegans proceſ-
ſerat, expirat iuriſdō, & ſic ſola ſubdelegatio non ppetuat.
& pro hac parte facit gl. ſi. & qđ ibi no. de reſcr. paſtoralis vbi
tenet gl. q Iudex, q non hēt exercitium iuriſdōnis, ſed habitū
tñ, pōt alteri illam iuriſdōnem delegare. ergo patet, q delega-
re vel ſubdelegare non inducit vſum iuriſdōnis, qā ſi non hēt
vſum iuriſdōnis, nō pōt dici, q ille actus ſit de vſu iuriſdōnis,
qā nō exercet, qđ non hēt. de iurepa. quod aut. Et ad gl. q dñt,
quod delegare eſt iuriſdōnis, pōt rñderi, quod illa. l. 3. ff. de iu.
om. iud. in ſi. q dicit, quod eſt iuriſdōnis, pōt intelligi, vt dicit
ibi gl. quod eſt iuriſdōnis ordinariæ. Nec ob. rñſio Io. An. quā
facit ad tex. qā ēt intelligendo, quod iſta ſit exceptio p partem
opposita, tñ Papa illi rñdet de iure, dicēs, quod cū neget hēre iu-
riſdōnem ipſum delegatum, nō appellabit ad eū, & vide, qđ di-
cam j. de of. ord. Romana. ver. non ſic. ſup gl. ¶ In ſi. gl. Arc. tra-
ctat de hoc, & tenet opi. Goſ. & ſequaciū, de qua j. c. pxi. s. oſſi
ciū. in gl. 2. & inducit iſtū tex. q dicit de hoc exceptionē oppo-
ni, & ſic vī, quod nō expiret ipſo iure. Io. An. Pau. tenet p Arc.
p d. s. officiū. Et p iſtam pte tenet hic Io. de Lig. dicēs, q expi-
rat ipſo iure, qā p mortē dī mandatū diſſolui. ff. de ſo. l. n. Item
euaneſcere, in ſt. mād. s. reſtē. Itē finire. C. mād. l. mādātū. & ſic
patet, q nihil reperit, qđ poſſit exceptione repelli. ar. ff. de ex-
cep. l. 3. fm Zē. p quo facit s. co. ti. licet. ibi, expirauerit & c. Io. d.
Fan. Et iſta ps vī verior, & p ea ēt facit tex. in c. ſi cui. s. 2. j. de
p. b. vbi tex. dicit, q expirat oīno, q dictio idē iportat, ac ſi dice-
ret totaſ, vt no. Io. An. j. de pben. ſi bñſicia. ¶ Gl. ſup ver. alijs,
quarrit

ADDITIONES.

- a ¶ Subdelegare. Adde, an ſubdelegare ſit de actib. iudicij. Lap. alle. 3. i. Be7.
Pars 1. Com. Gemin. ſuper Sexto Decr.

Geminianus super Sexto Decretalium.

querit de exemplo tex. & ponit 11 exempla. ¶ In ea glo. ibi, excommunicatum. idē in heretico. & de hoc plenē per Arc. hic. alle. 11. q. 3. cui est. vnde dicit Ber. q. extra ecclesiam nulla est iurisdic-
a rictio, & ideo sentētia per talem lata non tenet. 2. ad hoc. 24. q. j. aperte. & c. vbi sana. in prin. & §. his autoritatib. §. sed istud. in princ. & c. dicimus. in prin. Et istud placet Ho. in sum. de homi. §. qua poena. ver. & si opponas. ad hoc §. de immu. ec. aduer-
fus. §. quia verō. lu. p. riu. alle. q. no. 23. q. 7. c. j. vnde dicunt Lap. & lo. q. q. tum ad sententiam excommunicationis nulla est po-
testas extra ecclesiam, sed in causis ciuilibus, & criminalib. sen-
tentia extra ecclesiā habet firmitatem. ar. 11. q. 3. Iulianus. & istud no. 24. q. j. in prin. & c. q. quis. & d. c. cui est. ad hoc, quod
no. Inno. de vo. q. super his. vbi dicit prout ibi no. in glo. mag. in j. col. q. iurisdictiones licitæ, & sine peccato sunt apud infide-
b les, vnde fm quosdā creditur infro facto ab heretico. b de quo in Spe. de instr. edi. §. restat videre. ver. quid si confectū sit ab hæ-
retico. alle. etiam quod no. Inn. de ele. nihil. in glo. ista ex sola. Io. An. Quis autem cognoscat de his casibus positus hic in gl. vide in Spe. in tit. j. §. si. ver. item q. causa cōmissa. & specialiter de excommunicatione dicitur j. de excep. pia. ver. Iudex. Ioan. An. ¶ Glo. si. in prin. quarit rationem, quare repellitur. Dein-
de in ver. & hoc. recita per p. riu. formatum in glo. & sol. vt in ea. ¶ In fi. glo. idem Archi. & no. glo. q. ille, qui est reus in causa principali, censetur actor in causa appellationis, quod dicit ve-
rum Io. An. hic per respectum ad Iudicem, ad quem vocat ad-
uersarium suum. f. appellatum fm eum. & vide glo. mag. si. in cle. si appellationē. de appel. vide et per Inn. §. eo. ti. cora. ¶ Se-
cundo no. ex gl. q. Iudex pōt cognoscere, an sua sit iurisdic-
tio, etiam si opponatur exceptio concludens ipsum funditus non habere iurisdictionē. ad hoc cle. j. de rescrip. Dominicus.

ADDITIONES.

- a ¶ Non tenet. Adde Ro. consil. 48.
b ¶ Ab heretico. Adde, an probet instrumentū factū p. excoicatu, Fre. consil. 147.
S V M M A R I V M.

- 1 Conseruatores non possunt se intromittere, nisi de manifestis.
- 2 Episcoporum appellatione non comprehenduntur habentes dignitates superiores.
- 3 Abbates debent preferri alijs praelatis secularibus inferioribus. ab episcopis.
- 4 Regis appellatione non comprehenditur Regina.
- 5 Regina dicitur habere dignitatem.
- 6 Subditus nō potest esse Iudex in causa sui superioris, etiā si sit causa notoria.
- 7 Confirmatus in episcopum, & non consecratus an possit dari conseruator.
- 8 Statuto quo cauetur, quod interficiens aliquem ciuem capite puniatur, an comprehendatur interficiens monachum monasterij illius ciuitatis non tamen inde oriundum.
- 9 Archiepiscopus an possit habere subditū suffraganei pro suo conseruatore.

Ac constitutione.

¶ Glo. nō summat. posset sic sumari fm Zenz. ponit hic, qui possint esse conseruatores, & vbi cognoscere, & an & quibus possint delegare, & quantum duret eorum potestas, & de expensis talium. h. d. Et prima pars circa qualitatem conseruatorum ponit tres conseruatorum prohibitiones. Secunda prohibet circa processus, loca, subdelegationes, & durabilitatem ipsorum prorogans alias prouisa per decr. statutum. Tertia decretum apponit. Legam p. partes. No. j. differentiā inter iniuriam, & violentiam. de quo
1 s. c. titu. & li. c. j. ¶ No. ¶ conseruatores non posse se intromitte-
re nisi de manifestis. de quo s. c. j. ¶ No. ¶ ar. q. appellatione epi-
scoporum non comprehenduntur habentes dignitates supe-
riores. de quo j. de sen. exc. quia periculosum. ¶ No. ar. ex ordi-
ne literæ, q. Abbates debent preferri alijs praelatis secularibus inferioribus ab episcopis. facit in ar. an in processibus præ-
ferri debeant canonicis ecclesie cathedralis. ¶ No. q. quis non
4 potest esse Iudex i causa sui Iudicis. ¶ No. q. appellatione Re-
gis non comprehenditur Regina, & sic nomen qualitatis ma-
culini gnis non comprehendit foemininū qualitatis eiusdē gnis.
5 de quo dixi s. de ele. gñali. ¶ No. q. Regina dī habere dignita-
tem, & q. regalis dignitas dī altitudinis præminentiæ. ¶ No. q.
6 de multa. ¶ Not. ¶ q. subditus non potest esse Iudex in causa sui
superioris, etiam si sit causa notoria. ad hoc s. vt li. non conte-
a c. accedens. 2. ¶ No. ar. q. praelati dicuntur esse de districtu dñō-
rum temporalium, & sic pater q. appellatione districtualiu ci-
uitatis cōprehēdūt et plati hñtes dignitates in eius districtu.
¶ Quæro primò an iste tex. hēat locū in conseruatorib. deputa-
tis certis personis tm, an in deputatis certis personis, & locis.
Sol. dic. q. habet locū in deputatis personis vel locis, vt probat
tex. hic, qui dicit aliquibus, non determinando de locis vel per-
sonis. & sic gñaliter dēt intelligi. Io. An. ¶ Quæro an iste tex. ha-
beat locū in cōseruatorib. datis ab inferioribus? Sol. dic q. si cō-
cedatur, q. possint dari ab inferioribus, de quo fuit dcñ s. c. tit.
& li. c. j. nō habet locum iste tex. cum specificē loquatur de da-
7 tus a Papa. & vide quod no. j. §. px. lo. An. ¶ Quæro an confir-

matus in ep̄m, & non consecratus possit dari conseruator? Sol. in hac materia videtur q. sic, vt appellatione epi comprehenda-
tur confirmatus et non consecratus. ar. eorum quæ hic sequun-
tur: quia ista est materia, quæ non respicit cōsecrationē ep̄alē, cum ipsius sint capaces inferiores ab ep̄is, licet in alia materia dubitetur an appellatione epi cōprehēdāt non consecratus. de quo dicitur j. de offi. ord. Romana. in fi. Ioā. An. ¶ No. istud dictū, & vide gl. in cle. q. quis de fo. compe. ¶ Quæro, pone q. in-
ter dom inos temporales sit pactum de suis districtualibus, vel pcedūt priuilegiū, q. gaudeāt certa immunitate, an includātur clerici, & praelati ipsorū districtuum. sol. iste tex. facit, q. sic, vbi
b probatur, q. clerici & praelati sunt de districtu dñorū tpaliū, quorū est territoriū. Ad hoc s. vt li. non concess. accedēs. 2. nā certis casib. per illos clerici distringi pnt q. no. 23. q. 5. p̄iceps. Item qñ districtus sumitur p. dioecesi, vt in cle. ne Romani. §. la-
nē. de ele. facit in fi. i. quod no. de fo. cōpe. dilectus. super ver-
bo, Anglicis. nec ob. j. de sen. exc. si snā. nā aliud est exprimere populum, vt ibi, aliud districtuales, vel prouinciales, vt est dictū Io. An. pro hoc facit de conse. dist. 3. rogationes. ibi, per quod triduum serui, & ancillæ ab ope relaxentur, quo magis plebs vniuersa conueniat. & ibi glo. dicit, q. serui sunt de plebe. per
8 quod potest solui qd: ¶ quia statuto municipali cauetur, q. qui interfecerit aliquē ciuē capite puniāt, an interficiēs monachū monasterij illius ciuitatis, nō tñ inde oriundū, includat isto sta-
c tuto. & dicendū est, q. sic: nam ille religiosus erat seruus illius monasterij, & per consequens ciuis illius ciuitatis fm Lap. Ab. de quo per Bar. in l. j. ff. ad munic. & in l. ciues. C. de incolis, li. 10. Sed dicit D. Io. de Imo. q. hoc facit s. de cōsti. c. ecclesia. vbi statutū laici etiam fauorabile non includit clericū, sed di-
cit, q. pōt rñderi illud in statuto edito ab inferiore, hic de edito a Principe. arg. eorum quæ no. Ho. de sol. c. fi. vel fortē illud in statuto, istud in priuilegio. & est ratio, ne laici statuendo sibi vsurpent iurisdictionē in clericos fm eū. Sed istę solutiones nō tollunt dictū Lap. qui loquitur de statuto municipali. ideo solue, vt dicit Lap. de Cast. in sua alle. 100. & 101. q. quēdā sunt laicorū statuta præceptiua, vel arctatiua, & illa non ligant cleri-
cos, et si p̄cernant ipsorū fauorē. ita pcedat p̄riu. quēdā sunt sta-
tuta priuilegiatiua, vel concessiua immunitatis, & ista si p̄ferā-
tur p. nōiā apta ex p̄prio significato includere clericos, illos cō-
prehendunt, vt dicit hic Lap. quia ciuium appellatione cōpre-
hēduntur clerici. & pro hoc facit s. de sumo. ad apostolicę. pos-
ses aliter soluere, q. istud statutū nō ligat clericos, sed laicos in-
terficientes clericos. Sed c. ecclesia. loquit de statuto ligate cle-
ricos principaliter, vñ statutū nō extendit ad clericos respectu
ligaminis, & vinculi, sed ad subditos statuentis qui interficiūt
9 clericos. ¶ Quæro, an Archiep̄s possit habere subditū suffra-
ganei p. suo conseruatore? Sol. dicit, q. nō p. hunc. tex. qui dicit dominio vel iurisdictione ecclesiastica. nam ipse gerit curā, & sollicitudinē totius prouinciæ. 11. q. 3. c. 2. in prin. 21. di. c. j. post
prin. & grex prouinciæ sibi cōmissus est. 75. di. qm, fm Arc. loā. An. idē lo. de Fan. q. licet subditus suffraganei nō sit subditus me-
tropolitani, tñ est de illius districtu, quia de prouincia districta p
illum. Itē incertis casibus habet iurisdictionem in illum. ¶ Gl. j. ponit vñ sumpta fuerit i. fi. gl. & ponit de ea Spe. e. ti. §. si. pro-
pe fi. loā. An. ¶ Gl. super ver. obtinentes. recita per p̄riu. q. etiā canonici ecclesie cathedralis possint dari conseruatores, quia
conseruatores sunt delegati, vt no. glo. s. c. j. & illi pnt dari de
legati. s. c. li. de rescri. statutum. glo. sol. q. in hoc est dñā. ¶ Gl. super ver. conseruator. recita per p̄riu. q. possim esse conser-
uator illius, qui est meus conseruator, quia etiam Iudex, qui pōt
pōt reculari, est Iudex, donec recusetur. s. c. Iudex. glo. lo. q. cit
ista alia differentia. in ea. glo. ibi, recusationis, quæ fieri pōt eo
casu fm Guil. in Spe. eo. ti. §. superest. ver. itē si vnus. & dicam
post Host. j. de app. legitima. Ioan. An.

ADDITIONES.

- a ¶ Superioris. Adde Ro. consil. 68.
b ¶ Sunt de districtu. Adde Ro. singu. suis sol. 14.
c ¶ Quod sic. Adde per hoc, quia praelatus efficitur ciuis illius loci, vbi habet prae-
laturam, vt dicit Angel consil. 244. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Processus aliquis requiritur in causa notoria.
- 2 Citatio requiritur in notorijs & etiam sententia.
- 3 Prohibitus a iur. cōmittere alteri vices suas, qualiter possit illas cōmittere.
- 4 Subdelegatus qualiter possit subdelegare causam.
- 5 Conseruator datus a Papa, an possit cōmittere vices suas.

Conseruatores autē.

¶ No. q. conserua-
tores non pnt co-
gnoscere ex loca, quib. sunt deputati, vel vltra vñā
dictā trahere. Et sic i. his duob. egparant delegatis.
1 vt s. de rescri. statutū. §. in nullo. ¶ No. et, q. in causa notoria
2 regitur aliquis p̄cellus, de quo s. c. ti. & li. c. j. ¶ No. argu. ex
p̄cellum

^a pressum, q̄ in notorijs requirit citatio. de quo s. de coha. cle. & mu. vestra. ¶ No. q̄ in notorijs requirit sn̄a. ad hoc glo. s. de iureiu. in c. ad n̄fam. de app. cum sit Romana. ¶ No. q̄ prohibitus a iure alteri committere vices suas, p̄t illas cōmittere, si dēt sibi expressā facultas ab homine sibi cām cōmittēte. facit ⁴ ad no. s. eo. ti. is cui. ¶ No. q̄ subdelegatus non p̄t subdelegare cām nisi ex mō, loco, & p̄sonis, quib. a principio cām sunt delegandæ. ad hoc d. c. statutum. s. de rescr. ¶ Opp. q̄ tex. sit superfluus, cum disponat istos non posse subtrahere vltra vnam dietam, sed cum ipsi non habeant se intromittere de his, q̄ requirunt iudicalem indaginem, vt s. eo. ti. & li. & trahere p̄supponat iudicalem cognitionem. ar. eorū q̄ no. gl. in c. cum cā. s. eo. ti. sequit̄, q̄ tex. est superfluus p̄ p̄miū huius li. so. Io. Mo. & Arc. fatef̄ facite p̄. & ad istum tex. r̄ndet, q̄ dēt intelligi in casibus, in quib. h̄nt cognitionē. Ioā. An. Tu dic vt dixi no. q̄ p̄t trahere, quia ēt in notorijs requirit citatio. ¶ Secundo opp. ex no. p̄ gl. sup. ver. ip̄forum. in cle. 2. de h̄r. vbi patet, q̄ licet inquisitorib. sit p̄missum cōmittere citationes, & inīarū plationes, nihilominus p̄nt ēt alios actus delegare, cū sint delegati Principis. sol. fm̄ illam gl. hic ponit r̄a negatiua, & ab illa duos casus excipit t̄m, ergo in alijs remanemus sub r̄a, sed in inquisitore non sic loquit̄ negatiue, sed simpl̄r dicit ipsos posse committere citationem & inīam, ergo non intendit phibere, quin possit alios actus cōmittere sicut alij delegati Principis. Ioā. ^b An. ¶ Quæro an indistinctē sit verum, q̄ conseruatores non possint cognoscere nisi put d̄r, & citare. Sol. Arc. dicit q̄ sic si simpl̄r dan̄, q̄a dicit, q̄ qdam Parmensis Ep̄s dū erat vicecancellarius Bonifacij impetrauit pro ecclesia sua Parmensi conseruatoriam, p̄ quam dabat p̄seruatorib. p̄tās, q̄ ēt in his, q̄ iudicalem requirunt indaginem, p̄ se vel alios p̄cedere possent, & citare vsq; ad quatuor dietas, p̄ quas a tpe datæ p̄petuabatur eorum iurisdō. Et ista forma sic venit in stylum curie, q̄ quo ad hoc parum valet huius iuris p̄uissio, & sic fuit frequentata tpe Clementis & p̄cilij Vicij. Et an p̄ hanc formam vno conseruatore p̄ntē possit iri ad remotum infra quatuor dietas, vide in addi. Spe. ti. j. p̄pe. fi. ver. sed nūquid. dicit t̄m Io. An. Papā Io. difficilem fuisse in talib. p̄seruatoriis dādis, & postea B̄ndictus simit̄ fuit durior, & meritor, q̄a v̄ h̄c æquitatem, quam habuerunt iura antiquorum, q̄ prohibuerunt institui p̄seruatores loci, vt in aut. vt iud. sine quo. suffr. s. nulli quoq; Iudici. & s. interdicimus. col. 2. & de mā. prin. s. eos aut. col. 3. & vt n̄vl. iul. lice. ha. loci p̄serua. in prin. col. 9. Et sp̄aliter ne den̄ p̄seruatores p̄ prædones vel iniuriatores. Et facit d. s. interdicimus. sic dicēs. Interdicimus gloriosissimo magistro militum Orientis, & oībus n̄tis Iudicibus, aut latronum insectatores, aut violentiarū inhibitores, aut armatos, aut aliquos tales destinare in prouincias &c. Fuit autem legis p̄sideratio, q̄a cum ipsi Iudices ad talia cohibenda teneant̄, non debent cum grauamine subiectorum tales officiales constituere. Item (vt ibi p̄mittit̄) experientia docebat tales, q̄ fures & violentos ex noīb. cohibere debebant, ipsi erant fures, & violenti, & talium occultatores, & sic ēt docet nunc experientia istos conseruatores sape minus iustē, & minus animosē procedere, & p̄ hoc processit dicta durities in dandis istis conseruatoribus. Et ex his infer̄ æquitate p̄dicta suadente p̄ solos Romanos Pontifices tales p̄seruatores ḡnales dari posse: t̄m q̄a inferiores Iudices prouinciarū, & diecesis habent ex suo officio tales tutiones facere, quas sp̄ali casu occurrente p̄nt cōmittere alteri, t̄m ēt q̄a tales l̄rā tendūt ad futuras lites, vt no. j. in fi. pe. gl. Ad idem facit iste tex. & s. e. c. j. & 2. in quib. notabil̄r exprimitur tales p̄ apostolicam sedē deputari. Io. An. Istam partem tenuit ēt hic D. Io. de Imo. Et vlt̄ra p̄missa assignāt rōnes. prima, q̄a iura ciuilia hoc phibēt in inferiorib. Iudicibus, vt in iurib. s. all. p̄ Io. An. Cum igit̄ nō reperiāt p̄rium statutum a iure Canonico, stemus determinatio ni iuris ciuilis. de no. ope. nū. c. pe. cum ibi no. io. dis. vides. Ad idem inducit, q̄ inferiorib. non licet creare nouā dignitatē de non p̄suetis p̄ inferiores creari, sicut patet de dignitate Cardinalium in ecclesia Rauēnati, de quo s. de p̄sti. cū accessissent. p̄ Io. An. & facit 92. di. puenit. & ca. seq. fm̄ eum. Ista vltima rō non v̄ bona, q̄a dare p̄seruatorem non est creare nouā dignitatem, sed dāt t̄m iurisdō in causis inclusis in cōmissione, vt hic patet, t̄m dictū istorū credo verum. ¶ Gl. sup. ver. non p̄sumant, q̄rit an p̄seruator de cōsensu partium possit cognoscere extra locum, sicut d̄r de delegato. soluit, q̄ non in fi. ¶ No. ex ista gl. q̄ factum p̄ legem habentem decretum est nullum. ēt si interueniat consensus partium, dato q̄ lex sit introducta ad ipsarū vtilitatem, & cōmodum. de quo dixi in d. c. statutum. & c. dispendia s. eo. ti. de rescr. ¶ Gl. sup. ver. committere. recita per p̄rium, q̄ possit alios actus committere cū sit delegatus Principis. s. c. pastoralis. gl. so. in fi. gl. Lap. Ab. in c. j. s. e. dicebat, q̄ p̄suetudo curiæ habebat, q̄ cōmittere non poterat. Ioā. An. ¶ Gl. sup. ver. superius. declarat tex. & inducit s̄se in delegato.

¶ Circa intellectum huius verbi q̄rit Io. Cal. in q̄one q̄ incipit, ⁵ Dñs Papa dedit p̄seruatorem &c. ¶ Si est datus a Papa cōseruator, q̄ p̄ se vel alium etiam si esset extra locum, in quo deputatus est conseruator & Iudex, de quibuslibet iniurijs, siue requirant iudicalem indaginem siue non, faciat iustitię complementum non obstantibus iuribus loquentibus de cōseruatoribus, qui conseruator committat vices suas simplici Canonico ecclesiæ Cathedralis, an valeat talis commissio saltem in his, q̄ requirunt iudicalem indaginem, & ibi latē disputat. Concludit primo videndum, an iste debeat dici conseruator, an delegatus simplex Papæ, q̄a si esset delegatus posset teneri, q̄ sit cōseruator. vñ iste h̄t potestatem delegatam conseruatoriam ēt in his, q̄ requirunt iudicalem indaginem. hoc probat prima forma cōmissionis, q̄ est vt ḡnaliter defendat ab iniurijs futuris. Et istud est p̄ formam, fm̄ quam p̄stituunt delegati nō p̄seruatores. de rescr. ad h̄c. c. fi. pbat istud fm̄ p̄ definitionē, quā ponit de cōseruatore. Io. An. s. c. j. videlicet, q̄ est Iudex datus ad tuendum aliquos p̄ manifestas iniurias &c. & ita est iste, de quo loquitur, ergo dēt dici conseruator, vt cui congruit definitio, cōgruat definitum. 29. q. j. in prin. de p̄. dis. j. s. verbum. vñ in terminis istius q̄. fuit potius ampliata forma conseruatoris ad illa, q̄ requirunt iudicalem indaginem, q̄ mutet̄. vñ licet illud fuerit additum, non mutat naturam cōseruatoris. ergo dato q̄ Papa dixerit Iudex, nō sequit̄, quin sit p̄seruator, q̄a ēt cōseruator est Iudex, vt est probatum. Tertiō hoc probat illa copulatiua cōseruator, & Iudex: quia nā copulatiua est vtrunq; ex copulatis esse verum. ff. de ver. ob. l. si quis ita. de cōsti. cum accessissent. de cle. quia pp. Nec ob. c̄a q̄ dicit, non obstantibus constitutionib. de cōseruatorib. &c. q̄a p̄ illa verba non intendit ampliare vel mutare p̄tatem, cui scribit̄, nisi in exp̄sis t̄m, vñ talis c̄a remouet impedimētum exercitium cōmissionis, nō ampliat cōmissionē. facit cle. j. de p̄b. & ad hanc solutionē facit c. cum b̄nficio. j. de p̄b. vbi si mandat̄ p̄uideri de b̄nficio clerico seculari, intelligitur de p̄suetō fm̄ p̄dōnem p̄sonæ, ita hic p̄tās data, vt p̄ aliū faciat, itelligit̄ fm̄ eius p̄dōnē, de quo disponit̄ i isto tex. Ex his patet decisio p̄cipalis dubij: q̄a si iste ē p̄seruator, vt ipsi nō possit cōmittere vices suas nisi p̄sonis exp̄sis hic in prin. patet, q̄ talis cōmissio nullo mō valuit fm̄ eū.

ADDITIONES.

- ^a Citatio. Adde de hac materia latē vidēdum per Fr̄c. de Aret. conf. 164. Ber. Et q̄n possit omitti sententia, vide D. Fel. in c. inter quatuor, de ma. & obe.
- ^b Conseruatores. Cōseruator quis esse p̄t, & cuius & de eius officio, in Spe. de dele. s. fi. vel. Itē q̄ nō estis, & seq. Bal. in add. Spe. eo. ti. ver. fi. & in cle. j. s. j. de excels. p̄lat.

S Y M M A R I V M.

- 1 Subiectorum transgressio surgit ex remotione p̄næ.
- 2 Lex p̄nalis puniens actum scienter, includit agentem ignoranter ignorantia iuris, vel facti.

M autem conseruatores. ¶ Legas

sum. s. & seq. ¶ No. vnum modum p̄uidendi, vt legis dispō seruet̄, videlicet, vt apponat p̄na transgressori. vide gl. in cle. j. de et̄a. & qual. ¶ No. ar. t̄p ex remotione p̄næ surgit transgressio subiectorum. & sic facit, q̄ statutū diminuet̄ p̄nam verberantib. clericis nō valeat: q̄a v̄ q̄ ex hoc illi habeant maiorem audaciam transgrediendi canones, & leges phibentes verberationes clericorū, & sic v̄ diminueret ecclesiasticam libertatē. ¶ Gl. sup. ver. sciēter, recita p̄ p̄riū, q̄ idē sit q̄ ignorāter, cum ista sit ignorantia iuris. Itē q̄a ignorantia facti crassa & supina æquiparat̄ scientiē. ¶ Gl. fatef̄ p̄riū, & ad tex. subaudit. ¶ In gl. no. b̄n istam glōf. q̄ lex p̄nalis puniēs actū sciēter, includit agentē ignorāter ignorantia iuris, v̄ facti q̄n esset crassa, v̄ affectata. vide similem gl. in ver. sciēter. in cle. eos. de cōsan. & affi. ¶ Gl. sup. ver. officio, q̄rit, an ēt sit a beneficio? sol. q̄ sic in fi. gl. Itē Io. Mo. & Arc. vide gl. q̄ incipit no. nouā. in fi. in cle. cupiētes. de p̄nis. Io. An. ¶ Gl. sup. ver. su sp̄si, p̄t recitari p̄ p̄riū, q̄ licet delegatus delinquat in cā sibi cōmissa, non incurrat p̄nam. glo. sol. quod istud est speciale.

ADDITIONES.

- ^a Nō valeat. Adde q̄ ēt v̄, q̄ non valeat statutum, q̄ pro homicidio imponatur p̄na pecuniaria, licet contrarium teneat Fran. de Aret. conf. 144. Ber.
- ^b Ignorantia iuris. Adde Ro. conf. 506.

S Y M M A R I V M.

- 1 Canon loquens per verba futuri temporis quando dicatur lata sententia.
- 2 Tertius qui non est pars, si procurat conseruatorem procedere, an incurrat istam p̄nam?
- 3 Ordinarius an poterit absoluerē istum excommunicatum.

Pars verò. ¶ No. t̄p canō loquēs p̄ verba futuri t̄pis ē latē sn̄e, q̄n p̄ verba seq̄e ele. q̄s. ¶ Quæro, qd si tertius, q̄ nō ē p̄s p̄curat p̄seruatore p̄cedere, an incurrat istā p̄nā? Sol. dic q̄ nō, ar. a p̄rio huius l̄rē. qd itellige verū nisi p̄cipet̄ i hoc vna cū p̄e, q̄a t̄c

Geminianus super Sexto Decretalium.

cū participet in crīe dānato, incurreret hāc penā. de sen. excō. si cōcubine. Nec ob. si dicas, q̄ fm hoc semper erit excōicatus: quia procurando cū Iudice, vt hoc faciāt, participat cum eo in crimine dānato, q̄a lo. An. dicit videndū, q̄ scribit in c. contin git. s. de sen. exc. vbi dicit, q̄ illud procedit, q̄n iam prācedebat actus propter quem quis erat excōicatus, & post ea alius secum participat, tunc ex illo participio incurrit, sed participans secū in actu prohibito ex quo ille principalis ligatur, tūc non incurrit excōicationē participans, & ita pōt rñderi in isto casu. sed dic melius, q̄ tex. hic prohibet parti, ne procuret hoc fieri, & ideo hic in ea parte est secus. ¶ Sed an ordinarius poterit absoluerē istū excōicatum? Sol. dic q̄ sic, ex quo Papa sibi illā nō reseruauit. s. de sen. ex. nuper, fm lo. Mo. & Arc. lo. An. ¶ Quē expensē dēant restitui? Sol. dic de lītis, & propter hanc cām factis. 2. q. j. in primis. & dñt dari istē expensē anteq̄ absoluantur, vt hic patet, & s. de iud. c. j. & j. de sen. exc. venerabilibus. s. idē. & 2. q. 7. accusatio quoq; in fi. vbi de hoc. & 11. q. 3. excōicatos. Sic etiā cōtūmax tenetur ad expēsas, vt li. non cōtest. qm̄. s. in alijs. de procur. auditis, idem de dolosē impetrāte. de reicr. ceterū, in n. idē in manifestē offendente. 23. q. fi. pessimā. Et ideo hic fit primo restitutio, quia est iniuria manifesta, & sic certū est istum ad tales expēsas teneri. nā si esset offensa dubia, sufficeret cautio. s. de verb. sig. ex parte. j. & d. c. j. de iud. vbi Ho. sic no. secundum Arch. lo. An. glo. sunt literales.

S V M M A R I V M.

1 Iurisdictio expirat re integra per mortem delegantis. & nu. 2.

Officium autē. ¶ No. q̄ conseruatores dicitur habere officiū in causis sibi cōmissis. ¶ No. tex. pro opi. q̄ per mortē delegantis re integra expirat iurisdictio ita, q̄ non sit necessaria exceptionis obiectio. de quo dixi s. e. c. px. super gl. 2. ¶ No. q̄ iurisdictio delegati dati ad vniuersitatē causari expirat morte cōcedentis quo ad non cēpta. vide gl. in c. ne aliqui. j. de her. ¶ Quid si datur cōseruatoria, quā durat vsq; ad quinquēniū, an finito quinquēnio duret iurisdictio quo ad cēpta. sol. per hāc lram vī, q̄ sic æquiparando finem termini & mortē, vt sicut finita p mortē durat quo ad cēpta, sic & finita per lapsum termini, vt sic terminus iuris, & hoīs æquiparētur. Contrariū determinat lo. An. cū illa cā loquēs sic gñaliter imponat finē iurisdictioni iuxta no. i. c. de causis. s. e. in j. q. & facit, qd̄ no. s. e. li. de rescr. si propter tua debita, super verbo, quinquēniū. & p hoc facit, q̄ posset durare iurisdictio per aliud quinquēniū p mēre, & verba scribētis. loā. An. facit quod no. Spe. de p. cu. s. 3. ver. quid si mandatū, fm Lapum Ab. lo. Cal. dicit, q̄ loā. An. facit, quia fm eū lequeretur, q̄ si appellatur ab interlocutoria an finē quinquēnij, & postea appellatio defera, nō poterit fieri remissio ad Iudicē a quo, p̄ tex. de appel. cum sit Romana. & c. terposita. fm eum. Tene dictum lo. An. q̄ ex quo expirat iurisdictio, non est facienda remissio, hic iam erat extincta iurisdictio. ¶ Glo. super ver. quoruncūq; querit quare tex. loquat sic vīr. glo. sol. ¶ In ca. glo. ibi, priuilegiū. Arc. de his cōseruatoribus priuilegiū tenet contrarium. allegat principiū huius c. si super. e. tur. & lib. Et ad tex. hic rñdet exponēdo quoruncūq; i. quibuscūq; personis, vel ecclesijs concessorū, sed tene priūm. Nec ob. ca. si super. quia loquitur in executoribus, quorum officium expirat per executionem gratiā, vnde hōne stū est, q̄ duret vsq; ad ipsius effectū. Sed in terminis nostris nō esset dare terminū, vbi cōseruator esset datus sub nomine dignitatis. Item dationē cōseruatoris pcedit effectus priuilegij, prout sonat ipsum verbū, priuilegiū. ad hoc j. de cōces. prābē. quia cunctis, vt ex sola concessione priuilegij agi possit, & excipi. Et ex hoc patet, q̄ cessat rō, quā ponit illud c. si super. vt ibi etiā no. ¶ Nec ob. prin. huius ca. quod loquitur stricte, quia hic ampliatur per ista verba vniuersalia. Item violare priuilegia est iniuriari, & sic pgruūt isti cōseruatores pri. tex. Et istā partē ēt tenet lo. Mo. ibi, dicens q̄ qn̄ Papa dat ad antiqua priuilegia nōuos cōseruatores, non est verisimile, quod velit ptātē illorū durare post suū obitum re integra, non sic aut qn̄ cōiunctim dat grām, & executores, ne inutilis sit datio, vt ibi in fi. loā. An. & ista pars cōiter tenetur, vt officiū istorū sit perpetuū sicut priuilegia perpetua sunt, fm Pau. ¶ Glo. super ver. ipso iure. querit, an iste rex procedat indistinctē? sol. q̄ non, quia si vnus perpetuasset, prodesset alteri. Deinde in ver. & no. recita per cōtrarium de c. si super. eo. & solue, vt in glo. ¶ In fi. glo. dic vt fuit dictum super glo. super ver. quoruncūq;.

A D D I T I O.

1 Contrarium. Adde Do. de Ro. deci. suis hoc eo. titu. in antiquis. Bern.

S V M M A R I V M.

1 Iura loquentia de delegatis simpliciter, non habent locum in conseruatoribus.

2 Conseruator quid sit, & vnde dicatur.

Irca. ¶ No. pro, & s. t̄ q̄ iura loquentia de delegatis simpliciter, non hnt locum in conseruatoribus. p hoc facit, quia tex. hic vī æquiparare istos. in contrarium facit, quia si haberent locum in conseruatoribus, non erat necesse hoc exprimere. ¶ Gl. super ver. edita. recita per contrarium, q̄ iura loquentia de delegatis nō habeant locum in executoribus, vt patet in multis glo. s. positis, cuius contrarium innuit hic tex. Glo. timore contrarij soluit, q̄ inter istos est concordantia in quibusdā, & in quibusdā discrepantia, & ponit illa in fi. glo. deinde quia conseruatores dātur ad futura, delegati nō, vt no. de rest. spo. audita. post In. in princ. dicit Lap. Abb. q̄ licet conseruatores dentur ad futura, vt scilicet tueantur eos, quibus dantur, ab iniurijs & violentijs illatis, vel inferendis super rebus eorum, hoc videtur intelligendum de illis rebus, quas habent tempore datæ conseruatoriæ: non eñ videtur extēdi ad res futuras, vt etiam potest cōprehendi ex tenore ipsius cōseruatoriæ. Et est ratio, quia est odio iā, ideo restringenda. s. de rescr. c. fi. j. de re. iu. odia. facit, qd̄ scripsit Arc. j. q. j. peruenit. & Compo. de rescr. ad hęc. facit de priuilegiis cum capella. Et quod ibi no. de ec. edi. ad audientiam. & s. e. li. de rescr. si eo tpe. j. de deci. c. 2. j. respōso. & cle. literas, de rescr. & cle. j. de cens. fm Lap. Ab. Deinde dicit loā. An. q̄ ex suprascriptis in hac materia conseruatorum potest formari quædam summula. ¶ Primo quid sit conseruator, & vnde dicatur dicendum est, q̄ Index datus ad tuendum aliquos contra manifestas iniurias omnes, vel certas iudiciali nō vtens indagine. & hoc patet s. e. c. j. & hic in princ. & s. vt autem, & retinet etiā nomen, si ipsius potestas per rescriptum ampliatur, vt dicitur s. super ver. dictam. Dicit autem a seruando, & tuendo quasi tutor, & seruator, vt fuit dictum s. in prin. super verbo, tueatur. & vide in summula cōadiutorum. in princ. s. de cle. agro. ca. fi. Secundo, quis possit dari conseruator, hoc patet s. e. c. s. j. & 2. Tercio a quo detur, vide s. e. c. j. & quod fuit dictum hic super tex. in s. conseruatores. Quarto, quot, & quæ sunt species conseruatorum. de hoc s. e. c. j. in glo. 2. in 3. parte glo. Quinto, an antiqua iura de his prauiderint. & de hoc in glo. prādicta in 2. parte. Sexto, qualis sit ipsorum iurisdictio. & de hoc in d. gl. in prin. Septimo, in quo conueniunt cum delegatis. dic, vt in his, q̄ habentur s. e. c. 2. & hic, s. vices. in fi. & s. circa. Octauo, in quo differant hęc habes collecta in hac glo. Nono, an recusetur, vide s. e. c. j. in glo. 2. ver. pe. Decimo, an ab eis appelletur. a vide, q̄ dixi s. e. c. j. super glo. 2. post princ. & super ver. priuilegia. cū iua remissione. Vndecimo, circa ipsorum potestatem videntum est, quātum duret. tene, quod habes hic in s. officium. nisi tempus sit determinatum, vt hodie seruatur: & tunc dic, vt fuit dictum super tex. in s. officium. Duodecimo de quibus cognoscere possint. dic vt s. e. c. j. & hic in s. vt autem. cum suis glo. & circa hoc membrum versantur principaliter, quæ dicta sunt s. c. j. Tertiodecimo, in quo loco procedere possint, & ad quantā distantiam citare. dic vt hic in s. 2. Quartodecimo an subdelegent, & quibus. dic vt in s. vices. Quintodecimo, an inuocent brachium seculare. dic, vt no. supra e. c. j. in fi. 2. glo. & super ea. Sextodecimo an cogant satisfacere de offensa illata. dic, vt no. supra e. c. j. in glo. pe. vt dixi plenius super ea. lo. An.

A D D I T I O.

1 Appellatur. Adde quod Anc. consi. 13 i. dicit quod non valet consuetudo q̄ ab eis appelletur ad metropolitānos, nec legatos de latere. Ber.

Vicquid. ¶ No. q̄ factum contra decretum iuris est nullū. ¶ Gl. fi. querit, an requiratur exceptio ad hoc, vt sit nullum? sol. q̄ non. ¶ In fi. glo. de isto verbo omnino, quid significet, quod no. p̄pter statuta.

De officio legati.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Legatorum tria genera sunt. Et qui comprehendatur eorum appellatione in genere. nu. 4.
- 2 In quantum, dictio, stat augmentatiue.
- 3 Bona subditorum dicuntur concernere bona superioris.
- 5 In mandato generali quantuncūq; pleno non veniunt requirentia specialē mandatum, nisi illud exprimatur. & in c. deliberatione. infra e. nu. 8.
- 6 Existens in maiori dignitate debet magis honorari in concessione priuilegiū.
- 7 Scandalum an semper sit vitandum. Et quid sit ius.
- 9 Honoris prerogatiua quæ sit.
- 10 Latari an quis debeat de dignitate?
- 11 Legati de latere an possint se itromittere de reseruatis Papæ. nu. 16. & 17.
- 12 Legatus an possit absolvere extra prouinciā legationis. & num. 13. Et an absoluat excommunicatum pro enormi lesione clerico facta. nu. 14.
- 15 Vniuersitas quando consistit ex pluribus, quorum aliqui sunt magis digni alijs, sit denominatio a magis dignis, licet sint in numero minori.

Officij.

Efficij. ¶ Gl. summat, & diuidit. Et scias, qd li cet Inno. glossauerit suas decre. tamē hanc non glos. secundum Ioan. An. ¶ Præmitte pro euidencia, qd tria sunt genera Legatorum, de quibus dicit gl. hic, nam primi vocantur missi, & qñq; cōstituti secundum Ho. & de his s. c. volentes de acc. cum dilecti. & c. qualiter. j. Secundi, qui habent prætextu suarum ecclesiarum, & istos vocat natos, dicens, qd oportet ipsos renasci. & dicit etiam, qd hodie istud officium vix ceditur nisi personaliter. Tertiū dicuntur hic Cardinales, & istos vocat Host. deriuatos, vel Collaterales, qui pars corporis intelliguntur. j. de pē. felicis. & dicit Arch. qd isti sunt patricij scripti i diademate Imperatoris. Insti. quib. mo. ius pat. po. sol. s. filiusfamilias. & pñt dici senatores. 96. dist. Constantinus. 16. q. 1. ecclesiam habet. ¶ No. j. officium superioris, qd debet versari circa quietem subiectorum. ¶ No. j. qd dictio, inquantum, stat augmentatiue: de quo in Spe. de disp. & all. s. post hæc. ver. vel ibi ponitur. Ioan. An. & vide per Arc. 40. dist. si Papa. ¶ No. j. qd bona subditorum dicuntur concernere bona superioris. Et sic onus subditorum vñ esse onus superiorum. Et propter hoc vñ, qd a grauamine illato subiectis ad superiorem appellari possit. de quo j. de priui. autoritate. & per Innoc. de app. dilecti. ¶ No. j. qd appellatione Legatorum in genere comprehenduntur omnes species Legatorum. ¶ No. qd habere legationem est habere dignitatem. ¶ No. j. qd in mandato generali quantumcunque pleno non veniunt requirentia speciale mandatum, nisi aliud exprimat. ad hoc infra, de præben. c. 2. ¶ No. qd Papa in genere nominando Cardinales, vocat eos fratres. ¶ No. j. qd existens in maiori dignitate debet magis honorari in concessione priuilegiorum. ad hoc de præben. de multa. & s. ti. proxi. c. si. s. j. Oppo. qd Papa ex debito non teneatur, quia ipse est solutus legibus, vt no. s. de constit. c. j. sol. Pet. de Sam. timore contrarij exponit rex. i. dignitas. Sed ista non placet Arch. quia destruit text. ideo tenet, qd prælatus tenetur ex debito ad infra scripta. alleg. 43. dist. c. j. ne tacendo consentire videatur. 83. dist. error. 86. dist. culpam. Ioan. An. & ad tria posset responderi, qd licet non ligetur iure positiuo: ligatur tamen iure diuino, quo istud præcipitur. argum. supra de voto, cap. magnæ. ¶ j. Quæro, an semper scandalum sit vitandum? Sol. dicit Host. hic quod aut Deus offenditur ex toleratione vitiationis scandali, & tunc non est tolerandum: aut Deus non offenditur, & tunc est tolerandum. Et per hanc breuem distinctionem concluditur tota hæc materia, licet multa sint super hæc sparsa s. de renunc. nisi cum pridem. s. pro grau. & dicit Fran. Vercel. qd hac de causa sæpius veniebat scan. dala inter Legatos, & ordinarios collatores. ¶ Quid autem sit scandalum, dicit Arch. qd scandalum Græcè, Latine significat offensionem, ruinam, vel rixam. & pro hoc remittit ad no. per Host. in summa, de renunc. s. pen. ver. est autem scandalum. ¶ Ioan. An. ¶ j. Quæro, quæ sit prærogatiua honoris. sol. Hostiē. hic ponit 11. prærogatiuas. Prima prælationis, qua minor per iurisdictionem præfertur maiori in ord. de offic. Arch. ca. j. de offic. ordin. pastoralis. Secunda dignitatis, de elect. dudum. & d. c. pastoralis. Tertia temporis. de ma. & obe. c. j. Quarta antiquitatis. ff. de iure immu. l. semper. de translat. quanto. Quinta consecrationis. de conse. ec. vel alta. aqua. de ma. & obe. cum inferior. Sexta, manus excellentis impositionis. s. eo. per tuas. Septima, maioris ordinis, s. d. ma. & obe. statuimus. Octaua recognitionis feudi, qua laici tenentur clerico deferre. de ma. & obe. solite. ver. verum. Nona magisterij siue instructionis. 35. q. 9. veniam. ff. de dam. infec. l. si ædibus. ff. de arbit. l. qualem. alias incipit, dicere. s. si de pluribus. Decima honestatis, siue sanctitatis. 40. dist. multi. de testi. i. nostra. Vndecima honoris, vt hic. Et hac debent Cardinales etiam non Legati præceteris honorari: licet enim alij sint maiores dignitate, vel ordine, isti tamen sunt maiores honore. Sunt enim pars corporis. ¶ Papæ. 6. q. j. si quis. j. de penis. felicis. nec possunt reculari. de ap. nouit. Ioan. An. ¶ j. Quæro, an quis debeat lætari dignitate? Sol. iste tex. facit, qd sic: sed dicit Hostien. qd de facto lætatur, & ideo multi ambiunt istum honorem perfunctoriē, & adulatoriē p̄ Augu. 40. dist. ante omnia. 8. q. j. ep̄atum. inducit etiam verbum beati Ber. ad Senonen. Ep̄m, meditantibus honores blandiuntur, sed onera pensantib. tædio sunt, atq; for midini. multi non tanta alacritate, & fiducia current ad honores, si esse sentirent onera, & grauari profectō metuerent: ne cum tanto labore, & periculo quarumlibet affectarent infu las dignitatum. nunc verò quia attenditur gloria, & non pena: purum esse clericū erubescitur in ecclesia: seq; viles, & inglorios existimant, qui quocunq; eminentiori loco non fuerint sublimati. ¶ Et subdit hic, quod hñ de præb. graue, super verbo, rationis. & vide, quod hñ de ele. c. venerabile. super verbo, vsur pare. Ioan. An. ¶ j. An Legati de latere possint se intromitte-

d re de reseruatis Papæ? Host. tenet hic, qd non ponens hic ver sus, quos plenius prosequitur in summa huius ti. s. qd ptinet, ver. istud quidem & c. & seq. pp qd hic non psequimur. Io. An. vide gl. s. c. ti. qd translationem. & de excels. pla. c. sicut vnire. ¶ Gl. 3. recita p̄ prium: quia tex. hic ponit de trib. generib. Legatorum, & dicit qd vnum genus pōt plus, qd aliud. sed vñ, qd nō debeat esse dñia. ar. eorum qd no. s. de rescr. statutum. glo. sol. qd licet non sit dñia in terminis illius c. tñ in multis aliis est dñia, & illam ostendit. deinde quærit, qui dicantur Legati de latere, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, absoluendo. j. an istam absolutionem pos sit facere extra prouinciam legationis. Tenet Ioā. Mo. qd sic: qd licet regulariter Legatus, vel proconsul extra prouinciam iurisdictionem non habeat. ff. de of. procon. l. 4. hoc fallit in isto casu fauore animarum, vt liberentur. Cum ergo vices gerat illius, cuius territorium, vel potestas vbiq; est: ergo vbiq; sede re, & cognoscere poterit. Nec ob. quod no. s. eo. titu. nouit. s. qd absolvere sit iurisdōnis contentiosæ, qd non exercetur nisi Iudi ce pro tribunali sedente, qd nō facit extra territoriu: qd i hoc casu concessio est fauorabilis: territorium prorogatur: vel ve rius ptas prorogat extra prouinciam, saltem p̄ indirectū. ar. C. de iudi. l. quories. Credo istud verum in absolutione, quā facit de excōicato pp violentam manu iniectionem in clericum, vt optimē pbat tex. a p̄rio l. f. s. e. c. pe. Et tenet et hic Io. de Fā. In alio aut excōicato distinguit Ioā. An. in d. c. nouit. qd aut in absolutione non requiritur cāc cognitio, & tunc poterit ab soluere: aut requiritur cāc cognitio, & tunc non poterit, cum extra territorium non possit sedem locare pro iurisdōne red denda. s. eo. lib. de consti. c. 2. in fi. ¶ j. Sed pone in casibus, in quibus est dictum posse absolvere extra territorium, comparet læ sus petens a Legato sibi satisfieri pro iniuria: quid tūc facit Le gatus? Host. ponit hic, & Io. An. remittit ad Spe. de le. s. nunc di camus. ver. quid si læsus. & ibi concludit, qd cum Legatus non possit recipere probōnes extra territorium: si periculum est i mora, absoluet. s. e. sacro. & remittit illum ad ordinarium lo ci, vt compellat eum satisfacere fm arbitrium suum: a s rein cidet in eandem sniam. si verò periculum non sit in mora, cō mittet ordinario, vt audiat hanc cām, & definiat, & vice legati ipsum excōicatum absoluat. & sic seruat curia, fm eū. ¶ j. Sed an Legatus absoluat excōicatum pro enormi lēione clerico facta? sol. Arch. hic tenet, qd sic p̄ opi. Ho. positam. s. e. ti. c. pen. & pro hoc all. Arc. tex. j. de sen. exc. eos. ibi, quib. sentētijs. Sed dicit Io. An. qd ille tex. non facit, vt ibi dicef. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi. c. j. iste tex. hoc non probat: qd nō loquitur de exceptis, sed de priuilegiatis, & receptis i speciales filios aplice sedis, vt ibi patet in prin. Io. An. Idem qd tenet gl. hic, tenet gl. in ca. j. s. eo. & i c. qd sedē. eo. ti. Et de hoc i Spe. eo. ti. s. superest videre. ver. sed nunquid Legatus pōt. & ibi concludit, qd Legati de late re hoc pñt: qd eorum priuilegia eximunt eos a iurisdōne die cesanorum, non aut a iurisdōne Papæ, qm ipse pmittit suis Le gatis. ad hoc facit s. d. ele. si Abbatē. eo. li. Alij verò Legati hoc non pñt nisi exp̄se in eorum lris contineatur. & ita intelligat 16. q. j. frater noster. & qd ibi no. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, & in col lationibus. & istud pñt isti Legati dupliciter: qd conferunt va cantia, & vacatura siue collationi reseruant. j. c. pñti. & c. deli beratione. quod non faciunt alij. & vide, qd no. s. de p̄b. pro il lorum, super gl. & ita. Item differunt isti Legati ab alijs in casu c. volentes. s. eo. tit. Item in insignijs aplice cum mare tran seunt. s. de priuileg. antiqua. Item in procurōne, quam extra p uinciam recipiunt, alij verò non fm Ho. intellige, qd non reci piunt extra prouinciam, sed in prouincia eis decreta sic. & ita intelligit Hos. c. cum instantia. & c. procurōnes. s. de censu. & de hoc in Spe. eo. ti. s. superest. ver. hoc etiam sciendum, in fi. so lent tñ alij habere speciales literas super hoc. Itē est aliud spe ciale: qd eis creditur etiam simplici verbo super legatione, qd non procedit in alijs. & sic intelligitur 97. dist. nobilissimus. & hoc verum putat, nisi velit vri reseruatis Papæ: quia tunc dē p bare concessioem. ad hoc s. e. quod translationem. & de hoc in Spe. p̄dicto s. ver. quid si delegati. Et assignat Hosti. rōnem diuersitatis: quia raro est, qd Cardinalis a Papa sine legatione recedat, & ideo de facili creditur super illa: sed raro conce dit specialia, & ideo super illis nō creditur. ff. de leg. l. nā ad ea. Io.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Dictio, inquantum. Adde latē Ro. confi. 386. Old. confi. 306.
- b ¶ Scandalum. Adde quid sit scandalum, Old. confi. 276.
- c ¶ Pars corporis. Adde latē Ro. confi. 498.
- d ¶ Quod non. Adde Anc. confi. s. alle. 131. Ro. confi. 36.
- e ¶ Fauore animarum. Adde, quod voluit Old. confi. 74. Ber.
- f ¶ Absoluat. Legatus an absoluat excommunicatos a lege, vel ab homine, vide glo. & Bal. in c. qd translationem. de offi. Lega.
- g ¶ Conferunt vacantia. Legatus Papæ an potest conferre beneficia, no. in c. ex cōmunicatis. de offi. Leg. in gl. & in c. nouit. e. ti. & in Spe. de Leg. s. nunc tra demus. & c. dilectus. de of. Leg. qd sic, si est de latere, vide in dictis locis.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Io. An. ¶ In fi. glo. vide in d. c. 2. super glo. 2. Et pro hoc facit dictum Ber. ad Euge. de Cardinalibus: non dico te sanum dolere latera. fm Io. Mo. Io. An. ¶ Duæ alia glossæ sequentes sunt faciles. ¶ Glo. super verbo, potestatem. recita per contrarium in eo formatum, & solue, vt in eadem. ¶ In fi. glo. idem Archi. Sed contra istū tex. facit s. de elec. eo. lib. c. is cui. & de sup. neg. prala. c. j. sol. dic. q. loquuntur in diuersis casibus, & ideo non sunt contraria. Item in illis casibus datur magis specialis administratio, q. hic fiat: ideo non mirum si illi conferunt beneficia, & isti non, fm Io. Mo. & Io. an. ¶ Gl. super verbo, fratribus. recita per contrarium, q. Papa appellet Cardinales filios, & non fratres, de testi. licet. glo. sol. gl. in fi. ad idē de preben. dilecto. in princ. Et per hoc patet, q. hic includit etiam Cardinales non episcopos. fm Fred. Vercel. Io. An. ¶ No. ex ista gl. t. q. vbi vniuersitas consistit ex pluribus, quorum aliqui sunt magis digni alijs, sit denominatio a magis dignis, licet sint in numero minori, vt patet: quia episcopi Cardinales sunt in minori numero q. alij. de hoc dixi supra in proemio huius libri. ¶ Glo. super verbo, legatione. querit de qua legatione tex. intelligatur. & sol. ¶ Glo. fi. in princ. recita per contrarium, q. isti non possunt beneficia conferre. j. e. presenti. & c. seq. ¶ Glo. fatetur contrarium in illis beneficijs, de quibus loquitur hic, non de alijs. Deinde querit, q. quid de beneficijs deuolutis ad Papam per negligentiam inferiorum: an legati conferant illa. tenet q. sic. Item an conferant beneficia vacantia in curia. & tenet, q. non. sed sic certo casu. & deinde colligit, q. tres possunt concurrere ad collationem eiusdem beneficii. ¶ In ea. glo. ibi, quia Legato non parebatur. Idē tenet Archi. & Egi. & Boa. de sup. ne. prala. c. pe. Et pro hoc facit: quia executor datus a Papa super conferendo beneficio, talia beneficia confert, vt in cle. si de beneficio, de prabē. & vide, quod ibi no. in glo. antep. An autem istud procedat etiā in dignitatibus prohibitis per c. de liberatione. j. e. tit. vide, quod ibi no. ¶ Sed dubium est, an alij Legati possint ista beneficia conferre. & tenet Fran. Verc. q. sic. alle. d. c. pe. de praben. Item qa ista decre. prohibens eis collationem beneficiorum emanauit propter scandalum ordinariorum, ad quos spectabat collatio. Cum igitur ista ratio esset in deuolutis, debet cessare dispositio. Sed dicit Io. An. q. curia hoc non reciperet, nec etiam hoc seruatur. Nec ob. ratio Fran. q. fuerit causa prohibitionis scandalum ordinariū: quia istud negatur, vel si fuit cā impulsua. Item iste tex. simpliciter prohibet collationem beneficiorum per verbum vniuersale negatiuum: ergo omnia sunt eis prohibita. ad idem facit, quia etiam de Cardinalibus Legatis habet curia pro dubio, an talia conferant. & ideo D. Petr. de Biperno habuit literam a Bonifacio dicēte, quod cum in dubium reuocaretur an Legati Cardinales possint beneficia deuoluta conferre: ipse ad omne dubium tollendum hoc sibi specialiter committebat, quam dicit ioan. An. se vidisse. Et duas alias dicit hic Lapp. Abb. se vidisse.

S V M M A R I V M.

- 1 Papa quando scribit Cardinali pramittit titulum suum.
- 2 Deputatus certo territorio cum generali commissione iurisdictionis, dicitur habere ordinariam.
- 3 Iurisdicō ordinaria non expirat morte concedentis. Delegatus Legati Papæ an possit subdelegare.
- 4 Moderanda, verbum, quid importet.

Legatos. ¶ Glo. j. summat in medio, & duo facit: pramittit, & probat declarationis causam. Secūdo declarat ibi, Presenti. ¶ No. j. ex suprascriptione, t. q. quando Papa scribit pbro Cardinali pramittit titulum suum: q. tñ fallit in Cardinali Basilica. 12. apostolorum, vt no. Host. s. de priu. cum olim. 2. ¶ No. ex tex. officium Legatorum, qui deputantur in prouincia. ¶ No. quibus dignitatibus secularium æquiparantur Legati Papæ. ¶ No. t. q. deputatus certo territorio cum generali commissione iurisdictionis dicitur habere ordinariam. de quo vide, quod no. gl. in cle. & si principalis. de rescr. ¶ No. q. legatio dicitur esse officium, de quo s. c. prox. vbi appellauit dignitatem. ¶ No. t. q. iurisdicō ordinaria non expirat morte concedentis. ¶ Quæro, an delegatus Legati Papæ possit subdelegare? Sol. Arc. arguit, q. sic. nam delegatus pconsul. hoc pōt, vt no. C. de iudi. l. a lude. & ff. de of. pconsul. l. hoc pōt, vt no. C. de iudi. l. a lude. & ff. de of. pconsul. l. Legatus. vbi de hoc. sed Legati hic æquiparantur pconsulib. ergo videtur, q. possit. Sed contra: si delegatus a Principe. Concludit, q. aut vult committere vnū articulum causæ putā citationem: & tunc dicit, q. fortē potest. vbi dicit q. delegatus legati cogit eum, cui committit citationē fiendam, si aliter expedire nō potest iurisdictionem suā, a s. nō de defen. ci. l. defensores. s. 2. & patet de off. dele. ex lris. Io. An. Hæc intellige vera, nisi esset delegatus ad vniuersitatē causarū,

quia tūc posset subdelegare vnā ex illis, vt no. gl. in d. l. Legatus. ff. de of. pconsul. fm Io. de Fan. & idem not. glo. in d. ca. super questionum. s. si verō. in ver. delegare. & in c. cū causam. de ap. 4 in ver. delegatus. & ibi vide. ¶ Quæro, quid importet verbū, moderanda, hic positiū? Sol. dic. q. hic ponitur pro gubernare, vel regere: sed alibi sumitur pro restrictione, vt no. s. de ver. fig. c. fi. Io. An. ¶ Glo. j. in princ. ponit vnde fuerit sumpta ista decre. & quas opiniones approbet: & post summā querit, an habeat locū in oib. Legatis, & sol. q. sic. ¶ In ea. gl. ibi. 2. q. 2. igitur: illud capitulū, & ibi sequens videntur probare contrarium. f. Legatos habere delegatum: sed ibi delegatio ponitur pro demanatione, vel commissione. ¶ In fi. glo. & prout dicit glo. hic dicit Fran. s. c. prox. fuisse seruatum post mortem istius Clementis in Archiepiscopo Rauennati. Io. An. Et no. glo. q. pstitutio declaratiua licet stricte loquatur in casu declarato, trahitur ad alios casus quibus adaptatur ratio declaratiua. ¶ Gl. super ver. pconsulum, querit, quid intendat hic æquiparari pconsulibus, & quid praesidibus. glo. sol. ¶ In ea. glo. ibi, mittuntur. alias dicitur pconsul subiectus loco consulis sic dicti, quia p cōsulibus fungeretur. Io. An. ¶ Et ibi. l. j. & sic dicuntur, quia p sunt. & est nomen generale, vt ibi. f. quando non adijciū cuius pūnciē. Io. An. ¶ Glo. super verbo reputātes. querit de ratione quare dicantur isti ordinarij, & sol. ¶ Gl. super ver. declaramus. potest recitari per cōtrarium de c. cum ex literis. de rest. in integ. vbi videtur tex. probare contrarium eius, q. hic declaratur. gl. sol. deinde querit, an iste tex. procedat si Papa moriatur, anteq. Legatus intret prouinciā? Sol. q. sic. ¶ Item querit an sede vacante cetus Cardinaliū possit reuocare Legatū. Et tenet, q. sic cum distinctione tñ. ¶ In ea. gl. ibi, nec in isto. Guil. tenet pñū in Spe. e. ti. s. finif. ver. sed qd ii Papa. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, ver. sed nunquid. idē tenet Arc. hic Io. An. Et idē dicit Lap. Ab. hic tenuisse Rich. Car. s. e. li. de consti. vt animarū. Lap. Ab. ¶ In fi. gl. facit, quod no. s. de elec. vbi periculū. s. idem quoq. in j. glo. per cle. ne Romani. de elec. Io. An. ¶ Glo. fi. alle. concor. ad tex.

S V M M A R I V M.

- 1 Legatus de latere potest reservare sue collationi beneficia vacatura.
- 2 Legatus, quando facit actum pertinentem ad officium legationis, debet dicere, q. facit autoritate legationis, & potest interponere decretum.
- 3 Dispositio superueniens apta extinguere actum trahitur ad actus, qui sunt in fieri.
- 4 Potestas data executori super gratia fienda expirat expirante gratia.
- 5 Iam, dictio, signat tria tempora.

Presenti. ¶ Glo. summat, & sunt tres partes. prima in vno declarat. secunda circa duo restringit. tertia decernit. Secunda ibi, Coeterū. Tertia ibi, Quicqd. Legā per partes more solito. ¶ No. j. q. licet Legatus de latere non possit dare ius ad bñficia vacatura: potest tamen vacatura reservare sue collationi & super illis dare executorem. a ¶ No. ar. t. q. quando legatus facit actum pertinentem ad officium legationis, debet dicere, q. facit autoritate legationis, & non autoritate apostolica. ¶ No. q. Legatus potest interponere decre. ad hoc. j. de praben. apostolica: & ibi habetur, an liger ignorātes. ¶ No. q. coiplo q. extinguitur reservatio beneficiorum, censentur etiam reuocatae inhibitiones, & decreta, atq. processus super illis factus. Quod no. ad dubium, quod de facto vidi: quia Papa reservauerat beneficia familiarium Cardinalium etiam soluta familiaritate valitura toto suo tēpore. mortuo Papa moritur vnus familiaris Cardinalis: fuit impetratum beneficium illius tanquam reservatum: dicebatur, q. valebat reservatio: quia ex quo Papa semel apposerat manū, nullus inferior poterat pterre, donec Papa semel conferret pp decretum, & affectionem semel factam de bñficio. ego dicebam pñū. & de hoc est casus hic: quia extincta reservatione euanescent omnes actus affectui inducti prætenu illius reservationis. ¶ No. t. q. dispositio superueniens apta extinguere actū, trahitur ad actus, qui sunt i fieri, nō aut ad actus, qui iam deuenierant ad pfectā essentia. ad hoc j. de cōce. prab. c. fi. s. de re. spo. audita. ¶ No. t. q. potestas data executori super grā fienda expirat expirante grā. ad hoc j. de prabē. si clericus, & c. si cui. ¶ No. q. licet citatio, & processus delegati perpetuēt iurisdictionem contentiosam, vt no. s. c. quis. nō tñ perpetuāt iurisdictionē executoris bñficialis p reuocationem gratiæ, vt hic patet. ¶ Op. q. ista gratia non debeat vacuari per reuocationem Legati: quia tempus vacationis bñficij debet trahi ad tps reservationis: sicut in simili dē de ptractu, obligatione, venditione, bonorū dispositione, vel in legatis q. fiunt sub pditione: quia si postea existat conditio, trahitur ad diē pētus, vel dispositionis.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Executorem. Adde Lap. alle. 14. eo. tit. Ber.
- b ¶ Semel conferret. Adde, q. beneficium semel affectum, semper duret affectum donec Papæ intentio sortiat effectum. Ro. consil. 335.

sitionis retro factæ. ff. de per. & cō. rei ven. l. q. si pendente. qui po. in pig. ha. l. potior. de nau. se. l. nihil. de vul. subst. l. si. §. Ti. tius. ff. de te. mili. l. quod dicitur. solue secundum Din. qui hoc posuit in regula. beneficium. j. de re. iur. iura tria loquitur de illo. qui de rebus suis contrahebat. vel disponebat. & ideo eū tus cōditionis trahitur ad diem dispositionis. sed Legatus nil iuris habebat in beneficijs vacaturis. & sic illa iura nihil faciūt ad ista. Ioan. And. ¶ Quæro. an iste tex. habeat locum. si alius legatus non succedat in illa prouincia post reuocationem pri. mi. sol. secundum Arc. dic. quod sic: quia succedat. vel non alius Legatus. habet locum iste tex. qui simpliciter loquitur non di. stinguendo: sed Vin. tenet trium. §. e. volentes. & Host. §. e. ti. tu. & li. c. j. & rationes pro vtraque parte. quas hic ponit Arc. vide in Spec. ver. alle. in fi. j. glo. Ioan. An. ¶ Sed pone. quod da. tur alius Legatus successor istius. nunquid virtute istius refer. uationis possit conferre tale beneficium. quod alius Legatus reuerauerat? sol. dic. q. non. sed reddit statim potestas conferē. di ad ordinarium: quia prima reseruatō fuit personalis. respe. ctu reseruantis. ergo expirat. vt hic patet secundum Guil. nec ob. §. e. tit. c. si. vbi facta commissio non expirat per recessum legati factum ante citationem: quia hic fuerunt facta. & acta sine causæ cognitione. ibi secus: vnde hic non durat ultra tem. pus facientis. ff. de penis. l. si. cum ibi no. C. de postu. l. j. cum ibi notatis. Item quia litera de iustitia nihil noui dat. sed de iure iam quæsto cognosci præcipit. & ideo cognitione cepta etiā post recessum durat. Sed in litera gratiæ secus ante prouisionē factam. j. de præb. si cui. Item per literam iustitiæ datur ius sal. tem ad rem consequendam per certum Iudicem: sed per refer. uationem hic positam non est aliquod ius creatum. sed crean. dum. quod facilius tollitur s. m. Zen. ¶ Sed quid si tēpore. quo fit reseruatō. vacat beneficium. postea ante collationē reuo. catur Legatus. an pcedat iste tex. sol. dicit Lap. Abb. Io. An. scripsisse. q. non: qd dicit Lap. esse verum. si tempore quo fit re. uocatio. res non erat integra. puta quia facti erant ante p. exe. cutorem p. cessus. secus si reuocatio superuenisset re integra. quia tunc idem esset de reseruatione beneficiorum vacantiū. qd hic d. de reseruatione vacaturorū facit j. de pben. si cui. §. secus. s. m. Lap. Io. de Fan. tenet hic trium: quia ad hoc. vt grā non expiret. oportet. q. sit deuentum ad collationem bñficii. vt dicit hic gl. 3. & hoc exp. s. vult tex. hic. q. dicit. dummō ad collationem & c. Et sic patet a triu lra. q. alij actus p. cedentes collationem non inducunt ppetuationem. nisi fiat collatio an. reuocationem. & loquitur tex. et. qn res non erat integra. Nec ob. si dicat. q. tex. loquit de reseruatione. & decreto. q. fuerunt facta an vacationem bñficii. & sic v. secus qn esset facta post va. cationem: q. negari non pōt. quin text. loquat de bñficio. qd vacauit an reuocationem Legati. licet non vacaret tpe refer. uationis. & p. cessus. & sic iam purificata erat reseruatō. & p. cessus. q. primō erāt cōdōnales. & postea facta an reuocationē sunt effecta pura. & tū tex. hic vult. q. si non est deuentum ad collationem. expiret. & hoc ē v. velle gl. 4. hic in fi. q. vult. q. ppetuatō. q. fit in executore dato p. Papam durer post mortē Pape. ē si non esset deuentum ad collationem. vt in c. si cui. §. 2. j. de pben. non habeat locū in executore Legati. & assignat rationem diuersitatis. & sic patet. q. etiam si sit ppetuata ptās sup bñficio vacanti. expiret. si non est deuentum ad collatio. nem s. m. eum. & pro eius dicto facit iste tex. q. in princ. loquit de reseruatione quorumcunq. bñficiorum non adiecto vaca. turorum. vel vacantiū. & sic v. velle. q. habeat locum. etiam si reseruatō fiat super bñficio vacante. Nec ob. si dicat. q. po. stea subdit. iam vacantiū. & sic præsupponit. q. vacabant tan. tum tempore reuocationis. & non tempore reseruationis. q. dico. quod istud nō obstat. quia dictio. iam. s. m. grammaticos designat tria tempora. & pōt referri ad tps futurum. & sic intel. ligendo. concluderet ē beneficium vacasse tpe reseruationis. ¶ Quid si erat ecclesia non habens certum numerum canoni. corum. vel habēs sed non iūso firmatum. hēt tū certum nume. rum pben. darum non determinatū autoritate Papæ. sed infe. riorum: Legatus de latere confert canonicatum vni in illa ec. clesia. & reseruat pben. dam proximo vacaturam cum decre. to. certis executoribus deputatis. anteq. vacet præbenda. finit. a. eius legatio. an valeat. dicti canonicatus collatio. & an expi. ret reseruatō pben. dæ. & executorum ptās. & an debeat dicta præbenda illi. & si debetur. p. quem dēt cōferri? Sol. Lap. Abb. dicit. q. collatio canonicatus valet. & q. processus. & ptās exe. cutorum non expirat. & sic poterit executor illam sibi confer. re. Nec ob. iste tex. qui loquitur. qn Legatus simpliciter refer. uauit non conferendo canonicatum. vel dic. q. licet processus expirauerit. & executoris ptās. tamen pben. da p. collationē ca. nonicatus adeo est affecta. q. alteri de ipsa facta collatio nisi au. toritate Papæ nō valeret. quo casu non p. er executorem. sed p. eum. ad quem spectat collatio. dēt illi ista præbenda conferri.

& hoc per istud c. & per c. proxi. & per c. si clericis. & c. si postq. & c. si cui. j. de præb. & per ea. q. no. Io. An. j. de præb. hi. q. & c. si eum. & d. c. si cui. in gl. & de concess. præb. c. 2. in gl. pe. & c. si soli. in gl. mag. ultra medium. & facit quod no. Arch. §. eo. lib. de off. dele. si super gratia. super verbo. deputati. & per Io. Au. super verbo. ad apostolicam. idem s. m. Lap. Io. de Fan. v. tene. re trium: quia dicit. q. non reperit. q. collatio canonicatus fa. cta per Legatum afficiat præbendam. licet sit eius processus. vt no. in c. si soli. de concessio. præben. in glo. magna post me. dium. ver. si vterque. & pro hoc facit. quod no. j. super. 4. gl. in supple. Arch. s. m. eum credo istam partē veram per istum text. qui exp. s. vult. q. licet Legatus interponat actus affectiuos præbendæ. sicut est inhibitiō. reseruatō. & decretum. qui sunt actus affectiuī. vt no. §. e. lib. de rescri. ca. tibi qui. nihilominus expirant tales termini per eius reuocationem. vt hic patet. & ad idem facit optimē tex. j. de cōces. p. b. c. si. vbi patet. q. reuoca. toria superueniens facit expirare grām Papæ. p. quam non est deuen. tum ad collationem pben. dæ. licet fuerit facta collatio ca. nonicatus. Multo ergo fortius reuocatio superueniens debet operari. vt tollat collationem canonicatus factam per legatū. q. non est tantæ potentia sicut illa. q. fit per Papam. vt patet ex. notatis hic. in gl. 4. circa fi. & per hoc est rñsum ad iura q. alle. Lap. ¶ Gl. j. dicit. qd determinet. ¶ In ea. gl. ibi. patet. vñ Guil. in ver. hic all. in fi. & Arch. hic dñt. q. curiales hoc tenebant dicē. tes. q. s. a. p. sic fuerat declaratum. Io. An. ¶ Gl. 2. in prin. recita. p. trium de c. eum cui. j. de p. b. gl. soluit q. iste text. sol. q. dicit. suā legationis. Deinde qrit. an istud procedat in oībus Lega. tis. & soluit q. non. ¶ In ea. gl. ibi. 2. rñso. & de hoc in Spec. p. di. cto. §. ver. quid si Legatus. Io. And. ¶ In ea. gl. in fi. idem Io. Mo. Io. An. ¶ Gl. super verbo. ad collationem. declarat tex. & gl. al. simile. ¶ Gl. super verbo. finitur. in prin. qrit. quib. modis finiat le. gatio. & ponit quatuor modos. Deinde in ver. & quod §. dixi. recita per trium de c. si. §. eo. vbi si re nō integra expirat lega. tio. non expirat ptās sui delegati: cuius trium vult iste tex. Nec ob. si tu dicas. q. illud loquitur in delegato ad cās: quia idē v. in executore dato ad beneficia. j. de præb. si cui. §. 2. gl. so. ponē. do rōnem diuersitatis. ¶ In ea. gl. egressus. intellige gl. qn est e. gressus. & ultra hoc reuocatus est s. m. Ho. ff. de off. p. fe. vr. l. si. vt ipse no. §. e. nouit. Et idem tenet hic Archi. quia cum ipse sit ordinarius. §. e. c. 2. exp. s. renunciare non posset iurisdōni. er. go nec tacite. Io. An. Sed dicit Io. de Fan. q. secundum istud di. ctum iste modus non v. differre a mō p. cedenti s. m. eum. ¶ In ea. gl. ibi. sicut Ep. s. ¶ No. istam gl. q. extendit illud c. q. loquitur de Epō. vt habeat locū in alijs ordinarijs habentib. et diffusum territorium. ¶ In ea. gl. ibi. restringendæ. idem Archi. Sed plus. Io. Mo. instat in solutione huius trii. dicēs. q. vbi quis nō assu. mit partes Iudicis. nec facit eum causæ cognitione. illud non hēt vires post decessum Iudicis facientis. ff. de penis. l. si. cum sua gl. & de hoc de sen. excom. a nobis. C. de postu. l. j. Itē lra. de iustitia nihil dat: sed de iure prius creato p. ipsam decernit. & declarat. ff. de rei ven. l. ex diuerso. §. vbi. ff. si. serui. ven. l. si. cu. ti. §. sed si qrat. Nō ergo mirum. si in illis cognitio cepta p. du. rat mandatore viuente. Sed in beneficialib. distingue: q. aut loquimur de papalibus. q. dant ius ad vacatura. de cōces. pben. p. posuit. & illarum virtus durat post mortē si executor inchoa. uit. j. de pben. si cui. §. 2. vt dicit hic glo. aut de lris legatorum: q. licet sua iurisdōne durante ligari possint manus ordinario. rñ collatorum. nō tū dāt ius in bñficio. nec p. istas est ius crea. tum. sed creandum. Non ergo est mirum. si pereunt legatione. finita. vt sic principali perempto corrumpat etiam ab illo pen. dens nondum perfectum. ar. ff. si quis cau. l. si eum. §. j. ff. vt le. no. ca. l. j. §. si quis. ff. de iure. l. duob. §. exceptio. sed id. qd est perfectum durer. j. de reg. iur. factum. Et ad c. si. §. e. ti. vbi durat decretum legati post reuocationem. rñdet Io. Mo. q. ibi loqui. tur de decreto. quod non est constitutio statuens. & ista est perpetua. vt ibi. hic autem de decreto. quod non est constō. v. si est. non est statuens. sed firmans. & hoc perit sublato eo. qd firmat. §. de fide instr. inter dilectos. & de re. iu. cum inter. & si. milis distinctio no. §. de p. scri. veniens. in gl. sic patet. Ioan. An.

ADDITIO.

2 ¶ An valeat. Adde. quæ scripsit Fed. consi. suo 297. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Prælatorum appellatione in genere comprehenduntur Ep. & superiores.
- 2 Gramen non dicitur fieri prælato. postq. reseruatō beneficii est finita.
- 3 Reseruatō diuersorum beneficiorū an possit fieri in eadē ecclesia. & nu. 4.
- 4 Legatus reseruauit collationi suæ beneficium pertinens ad alicuius collatio. nem. & dedit executores. qui fecerunt processum: deinde vacauit benefi. cium spectans ad eius collationem. quod legatus contulit alteri. & simi. liter executores cōtulerunt illi. pro quo erat reseruatiū. quis erit potior.
- 5 Legatus finita prima reseruatione faciens secundam. an debeat facere mē. tionem de prima?

Geminianus super Sexto Decretalium.

- O**eterum. ¶ No. ar. t. q. appellatione prelato
rum in genere comprehenduntur
epi, & superiores. ¶ No. q. prelatus dicitur grauari, si
aufertur ei potestas conferendi beneficiū. ad hoc s. de
rescri. mandatū. ¶ No. ar. t. q. grauamen non dicitur inferri prelato,
postquam reseruatō beneficii est finita. Sed posset iste tex. induci
in contrarium, q. tex. loquitur per verbum comparatiuum: quia
dicitur nimirum onerantur, si fiant plures simul: non tamen negat onus
non subesse post illam finitā. de quo in d. c. mandatū. & s. de re-
scri. e. li. c. duob. ¶ Quæro, an possit in eadē ecclesia facere re-
seruatōnem diuersorum beneficiorum: puta vnum canonicatum,
& vnam mansionariā, vel vnā capellaniā: Sol. dicit, q. non:
quia prohibet hic reseruatōnem in tali ecclesia distinguendo, quæ
sunt beneficia. de quo vide glo. antep. in c. quis. j. de præb. Ioan.
An. ¶ Sed nunquid poterit reseruare plura beneficia in eccle-
sia, quæ non sit collegiata? Sol. iste tex. facit q. sic a contrario li-
tere, cum prohibeat in collegiata ecclesia: ergo secus in nō col-
legiata, quod intellige verū, nisi impediret ex alio capite: puta
quia spectarent ad collationem eiusdem: quia tunc nō posset,
vt in s. prox. Io. An. & pro hac parte facit: quia de iure antiquo
hoc poterat, nisi fuisset eius potestas restricta, vt dicit hic gl. er-
go stemus iuri antiquo in casu non mutato. vide s. de elec. con-
stitutio. co. lib. ¶ Quid si Legatus mandat, q. statim recipiatur
in canonicum reseruando præbendam, vel confert statim sibi
canonicatum reseruando præbendam: an possit? Sol. Io. An. remit-
tit ad notata per se, j. de præb. si eum. vbi etiam habet, an reser-
uet cum beneficio acceptandi. Io. An. ¶ Glo. super ver. restrin-
gere. querit, quare emanauit ista restrictio, & sol. ¶ In ea. gl. ibi,
Mariæ nouæ. & vocabatur Do. Petri de Bipino, de quo dictum
fuit s. c. j. Io. An. Et dicit Pau. hic, q. erat vnus baractor, qui oc-
census fuit a diabolo visibiliter in ecclesia, vbi se inclinabat ad vi-
dendum corpus Christi. & ita dixerunt diaboli cuidam heremi-
tæ Paulo. ¶ Glo. super ver. pendente. querit, quid si non pedit
reseruatō: an possit talia facere? sol. q. sic. & ponit quatuor exē-
pla, quibus non dicitur pendere. & deinde iustificat tex. per 7.
exempla. ¶ In ea. glo. ibi, vel reuocauit. facit, quod nō post Ho.
s. de iurepa. cum dilectus. super glo. pe. post pri. Contra glo. vñ
facere questio, quam disputauit Stephanus prouincialis, qui
quarebat si metropolitanus dedit executorem, qui conferret
Titio beneficium ad se deuolutum, si esset idoneus: & cum exe-
cutor inchoasset metropolitanus sciēter dedit illud beneficiū.
b Scio: quis sit potior^b in illo beneficio. & al. pro secundo. l. quo-
ries. C. de rei ven. & l. iudicium. ff. de iur. 2. q. 7. si quis libellos. ff.
man. l. qui mutuum. Item quia potestas eligendi reuocatur re
integra. s. de elec. in causis. & quia licet variare. s. de præb. inter
coetera. ipse soluit contrarium. l. primum esse potiorē: quia
quod semel & c. j. de re. iur. qd semel. & q. non debet bñficio de-
cipi. s. de cōmo. c. j. Item ecclesia non debet iniicere laqueum.
27. q. j. de viduis. nec debet prouideri secundo cū iactura primi.
23. q. 2. primū. Item varietas improbat. 74. di. gesta. Item quia ista
fuit donatio, quæ regulariter non reuocatur. C. de reuo. dona.
l. si donationē. Ad idem induxit legem ppheticam. 23. Deut.
psal. 78. Quæ pcedunt de labijs meis, non faciam irrita. & Euā-
gelicam, quæ vult simpliciter promitti, & non iurari. Math. 5.
& canonicam, inter simplicem loquelam & c. 22. q. 3. iuramen-
ti. & ciuilem, quæ dicit, graue est fidem fallere. ff. de cōsti. pecu.
l. j. & prouerbialē, chi da, & tolle serpe gli viene al core. Et vlti-
matē inducit, q. p factum proprium, & licitum venire nō licet.
de cle. coniug. diuersis. nec dicit res integra, ex quo executor lite-
ras recipit. de rescri. c. capitulum sanctę crucis. & j. de concess.
præb. si capitulo. Sed dicit Io. An. q. propriē ista questio nō est
contra glo. quia loquitur de conferenda pbedā vacante. gl. verò
loquitur de cōferenda vacatura. Io. An. D. Pe. de Anc. dicit, q. si il-
le, pro quo factum est mādātū p̄sensit processui, nō pōt reuoca-
ri: a s. sic. Nec ob. j. de p̄b. si tibi absenti. quia ibi loquitur in colla-
tione ordinarij. & facit, qd nō. de p̄b. cum nō ignores. D. Ioā. de
Imo. dicit veritatem huius passus colligi ex nō. j. c. in causis. de
cle. & de cōces. p̄b. cōstitutus. quia si fuit p̄cessa p̄as executori
aīo donādi sibi p̄tātē illā, sicut fit multoties: quia p̄lati pro ma-
gno dono donāt potestātē conferendi vacantē, licet non pos-
sint de vacatura: & tūc pcedat opi. Stepha. vt non possit reuo-
cari. Secus si fuit concessa p̄as executori, & ecclesiæ, s. cum.
¶ Sed pone, q. legatus reseruauit collationi suæ beneficiū p̄ti-
nēs ad alicuius collationē, & dedit executores, qui fecerūt pro-
cessum: deinde vacauit bñficiū p̄tātē ad illius collationē, qd
c Legatus p̄tulit alteri, & s. i. r. executores contulerūt illi, p quo
erat reseruatū: q. erit potior? Sol. dicit Lap. Ab. q. Io. An. p̄tulit
facta. Nam si pendente reseruatione Legatus non pōt aliā face-
re, multo minus poterit collationē facere. Sed p̄ istud dictū fa-
cit, qd scribit hic i. gl. ista ibi, vel reuocauit, & qd s. d. in p̄x. q.
Cōcludit Lap. Ab. q. licet Legatus possit reuocare reseruatō-

nē ex eā, prius q. bñficiū reseruatū vacet: non tamē hoc pote-
rit postea, & maximē, re non integra, & alteri conferendo ēt
sine cā s. m. Lap. Ab. dicit Io. de Fan. q. non videt, quare legatus
non possit reseruationem reuocare p se factam quātuncunq;
res aliās nō sit integra, dummodo ad collationē p̄cessum non
sit. facit ff. de iudi. l. iudiciū. Nec ob. q. d. q. res non est integra,
ex quo aliqui processus sunt facti: quia licet illud operetur, vt
impediat reuocationem tacitā, quæ fieret per mortē commit-
tentis: non tamen impedit expressam. facit. s. ti. prox. c. si dele-
gatus. j. & 2. rñso. & d. l. iudiciū. & ista gl. quæ simpliciter voluit
legatū reuocare posse. & idē Io. An. in addi. Spe. e. ti. s. nūc tra-
ctemus. circa pri. ver. item si Legatus. super ver. reseruare. ibi te-
net, q. reseruatō potest reuocari, sed promissio non, s. m. Io. de
Fan. Posset opi. reduci ad concordiam, q. aut Legatus confert
ignorans primam reseruationē, vel non facta mētionē de illa,
& pcedat opi. Lap. quia nō est verisimile, q. voluerit illā reuocare
in dubio. ar. de re iur. cū olim. aut facit sciēter: quia exprimit non
obstante tali reseruatione. & tunc procedat opi. Ioā. de Fan. quia
videtur reseruationē reuocare: qd pōt. ¶ In ea. glo. ibi, nō pen-
det. ¶ Sed qd, si Legatus finita prima reseruatione, facit secun-
dam, an debeat facere mentionem de prima? Io. Mo. in addi.
arguit, q. sic j. c. si. iuncto c. mandatū. cū c. seq. s. e. de reser.
nam quod seruat Papa in d. c. debet seruare etiam legatus in cō-
cessionibus beneficiorum. ad hoc s. de reser. super literis. in fi.
& licet Legatus habeat ordinariam etiam latissimam. s. e. c. 2.
& supra e. li. de ele. si Abbatē. 2. rñso. quia tamen missus est, ser-
uare debet formam mittentis, vt est dictum. tamen dicit, q. nō
est necesse eum dicere, non obstante, sicut dicit Papa. Sed dicit
etiam si pro alio reseruationem fecimus, quæ non pendet: &
hec dicit vera in vacatura, sed si vacantē conferret, non esset ne-
cesse aliquam fieri mentionem. Io. An. Io. de Fan. dicit, q. si præ-
supponamus primam non pendere: sed reuocatam: non video
ad quid de eo, quod deest, sit necesse fieri mentionem. Nec ob.
c. si. & c. mandatū. supra allegatum: quia illa disponunt men-
tionem fieri de his, quæ sunt aliqua, & valida: secus aut esset si
fieret secunda reseruatō ad instantiam impetrantis: quia tūc
de prima, licet sit sortita effectū, debet fieri mentio per d. c. mā-
datum. quia non est verisimile legatum voluisse eadē, vel eūdē
collatorē grauare duplici reseruatione s. m. eū. habeo apostillā,
quæ attribuitur Gui. Na. in qua tenet p̄imum: & inducit tex. hic,
qui prohibet, q. pendente prima non possit facere secundā. sed
ex quo primā est executā, reditum est ad ius cōmune antiquū,
in quo non cauetur, q. teneatur de aliquo facere mentionem
s. m. eum. Credo dictū Io. de Fan. verū: quia impetrans a lega-
to tenetur facere mentionem de qualitatib. de quib. tenet fa-
cere mētionē impetrās a Papa, vt j. c. si. sed de iure antiquo im-
petrans a Papa tenetur facere mentionē, vt d. c. mandatū. ergo
& impetrans a legato. & sic cessat rō istius. Posset fortē serua-
ri, si reseruaret motu proprio, & non ad instantiam alicuius: quia
tūc nō posset notari surreptio. & iste tex. præmittit præcise, vt
prima finita aliā reseruare possit. ¶ Glo. super ver. in eadē. querit
de vna qōne, & solutio est clara in se. in fi. gl. Idē Añc. Ioan. An.

ADDITIONES

- a ¶ Grauari. Adde Io. de Ana. consi. 44. Ber.
b ¶ Quis sit potior. Adde, quod voluit Calde. consi. 3. de præben.
c ¶ Contulit alteri. Adde Calalleg. consi. 3. de præb.
d ¶ Facit secundam. Adde Cal. consi. alleg. 3. de præben. Ber.

- 1 Legatus an possit reseruare duo beneficia simul, quæ spectant ad præsentatio-
nem, vel collationem eiusdem.
Et quid si reseruauit vnum, quod spectat ad collationem episcopi, aliud quod
spectat ad eius institutionem. nu. 3.
2 Delegatus si facit collationem: sed super illa pendet lis, an possit facere aliā
reseruationem.
3 Legatus contulit beneficium, & dat executorem, qui gratiam exequatur:
postea re integra Legatus reuocatur, an durei potestas ex executoris.
4 Executor datus per Legatum an poterit reseruare vnum beneficium pro il-
lo, pro quo datus est executor, sicut poterat Legatus.

Nec etiam. ¶ No. q. vbi prohibet quem grauā-
ri ultra vnam vicem, vt. phibitū, si
tamen res pertineat ad grauatum. ¶ Quæro, an Le-
gatus possit reseruare duo beneficia simul, quæ spectant ad
presentationē, vel institutionem eiusdem, vel reseruare vnū,
quod spectet ad collationē, & aliud, quod spectet ad præsentā-
tionem? Sol. videtur, q. sic: quia hic phibet de pertinentibus ad
collationē: ergo secus vñ in alijs casibus. ar. j. de præb. cū in illis,
sed dicit Io. An. q. licet istud quæniat verbis tex. nō tñ putat de
mēte p̄dentis. alle. no. text. in cle. vnica, de rerū permut. in fi. pe.
glo. Io. An. Et hanc partē credo veram: quia Papa vult reprimere
grauamen, qd fiebat ordinarijs, & sic grauantur per reserua-
tionē p̄ntationis sicut per reseruationē collationis: sed de in-
stitutionē

- 2 Institutione dicam in fi. gl. ¶ Sed quid si legatus fecit collationem, sed super illa pendet lis, nunquid possit facere aliam reservationem. Sol. dic. q. non: quia si prima pendere cum finale iudicium sit inspiciendum. s. de frigi. & malici. c. fraternitatis. in fi. s. m. Arch. facit cle. j. ver. si vero aliter. vt li. pen. & facit, quod notatur post Comp. de rescrip. capitulum. super gl. fi. Io. An. Idem tenet hic Zen. & alle. s. de ele. commissa. in eo quod ibi dicitur de possessione pacifica s. m. cum. ¶ Gl. super verbo, aliud. declarat tex. ¶ Gl. super ver. illius. querit, & soluit respondendo prius. ¶ In fi. gl. idem Arch. Io. An. ¶ Sed quid si reservat vnum, quod spectat ad collationem episcopi, aliud quod spectat ad eius institutionem, & ad presentationem alterius, an possit? Solut. Pau. tenet, q. sic: quia institutio non est voluntatis libera, sed iurisdictionis & necessitatis: qm si non daret haberetur recursus ad superiorem s. m. formam c. cum Bertoldus. de re iur. & hoc probat tex. hic, qui dicit, q. intendit restringere onus, sed hic non oneratur sed exoneratur. Item quia institutio non est collatio. j. de prebend. cum in illis. Itē quia de antiquo iure habebamus prius, ergo illi stabimus, ex quo hic non reuocatur. s. eo. li. de elec. constitutio. s. m. cum. Ego crederem prius, videlicet, q. non possit sibi reservare institutionem aliquo modo, quia illa est iurisdictionis, vt dicit Pau. & Legatus nō potest inhibere subditis, ne accedant ad episcopum in his, quæ sunt iurisdictionis, sed litigent coram eo, vt est casus. i. l. q. j. peruenit. ergo vñ, q. siue de alio beneficio grauerit episcopum siue non, institutionem sibi reservare non possit beneficii spectantis ad institutionem, & per illum tex. & per istū est rñsum ad motiua tria. ¶ Sed pone, q. legatus contulit beneficium, & dat executorem, qui gratiā exequatur: legatus postea re integra reuocatur, an duret potestas executoris? Sol. Lap. de Castil. in sua allegatione. 17. arguit, q. non: quia c. si super gratia. s. ti. proxi. est exorbitans, vt ibi no. in 3. glo. ergo non debet extendi, vt in regula, quæ a iure. j. de reg. iur. Item istud maxime debet procedere in legatis, quorum executorum potestas expirat etiam si sunt factæ inhibitiones, & processus, vt hic patet, q. secus esset in executore Papæ, vt j. de prebend. si cui. s. 2. ipse determinat prius, quia c. super gratia. fundatur super æguate, ne pereat, vel diutius gratia differatur, quæ ratio est eadē in legato. Et idem dicit hic sentire Arch. ad idem, quod no. j. c. fi. Et hoc vñ sentire Io. An. hic in verbo, apostolica. Nec oblit. iste tex. qui loquitur de potestate executorum datorum super gratia non facta, s. m. Lap. ¶ Sed an executor deputatus per legatum poterit reservare vnū beneficium pro illo, pro quo datus est executor, sicut poterat legatus. sol. Lap. de Castil. in alle. sua. 14. tenet, q. sic: quia ex quo legatus hoc potest, vt hic, eodē modo poterit eius executor. arg. j. de concess. p. b. c. 1. s. m. cum.

S V M M A R I V M.

- 1 Iura communia debent fieri cum magna deliberatione.
- 2 Mandato generali quibuscunque verbis utatur, non includuntur requirentia speciale mandatum.
- 3 Episcopus de iure communis non prouidet dignitatibus particularibus in ecclesia cathedrali constitutis.
- 4 Ordinare, verbum, non includit collationem.
- 5 Electio intra quantum tempus fieri debeat in dignitatibus existentibus in ecclesia cathedrali.
- 6 Prepositura est maior dignitas post episcopum in ecclesia Paurinensi.
- 7 Legatus an impediatur, an vero iubeatur, quando sunt quæ dignitates in ecclesia habentes maiorem aequalitatem.

De liberatione ¶ Glo. j. summat, & sunt due partes principales. secunda ibi, Prohibemus. Et prima pars facit duo. Primo ponit prohibitionem in quadruplici specie. Secundo decretum ibi, Decernentes. Secunda facit quatuor. Primo ponit prohibitionem in quadruplici specie. Secundo eius causam ibi, Cum per hoc. Tertio decernit ibi, Nos enim. Quarto prouocat ibi, Volentes. Legam per partes more solito. ¶ No. primo, q. iura cōia debent fieri cum magna deliberatione, ad hoc pē mium huius libri. ¶ No. ar. q. in mandato generali quibuscunque verbis utatur, non includuntur requirentia speciale mandatum, ad hoc j. de procu. ca. 2. ¶ No. hic quo ad istam causam apparari ecclesias cathedrales, regulares & collegiata. ¶ No. ar. ¶ q. episcopus de iure cōi non habet prouidere dignitatibus particularibus in ecclesia cathedrali constitutis, sed sit electio, & per eum confirmatio, de quo s. de elec. cum ecclesia Vult rana. ¶ No. ar. ¶ q. verbum, ordinare, vel prouidere, non includit collationem cum hic ponantur, vt diuersa. vide glo. in cle. fi. de elec. ¶ No. de quibus beneficiis legatus se intromittere non potest, nisi specialiter cōtineatur in eius commissione tex. exprimit. ¶ Opp. q. legatus sine speciali mandato non conferat alia beneficia inferiora, nedum ista, vt s. eo. ti. c. 1. fol. hic loquitur de legatis de latere. ad hoc, quod no. s. c. proxi. in glo.

2. Prius loquitur in alijs Legatis. Io. An. ¶ Quæro, an iste tex. habeat locum in ecclesijs regularibus quibuscunque noibus appellentur prelati? Sol. dic. q. sic s. m. Arch. nam quique prelati istarum appellantur Abbates. 16. q. fi. congregatio. 18. q. 2. c. 1. 2. & 4. & quasi per totum. quique prepositi, vel priores. 12. q. j. non dicatis. de ma. & ob. cum in ecclesijs. de sta. mo. ea quæ in fi. quique archipresbyteri, vt in plebe Carpenfi, Mutinen. diocesis, & Montisbelli, Bonon. diocesis, quæ sunt regulares: vnde quocunque modo denominentur, includuntur sub ista prohibitione. Io. An. ¶ Quæ dicantur ecclesiæ collegiata, vide, qd no. s. c. li. de elec. statutum. super verbo, collegiata. Ioan. An. ¶ Quæro, intra quantum tps debeat fieri electio in dignitatibus existentibus in ecclesia cathedrali? sol. Hosti. dicit, q. intra tres menses. & hoc putat esse de mēte c. ne pro defectu. de ele. prout ibi no. quod intelligit, si habet bona distincta, secus si cōmunia. de rescrip. edoceri. & ibi de hoc ponit ēt in summa, ne sede vacante. s. de qua. tñ fatetur, quod consuetudo approbat, q. dentur sex menses per c. 2. de concess. prebend. quod placet In no. in d. c. ne pro defectu. Io. An. & istud vltimum dicit hic Io. de Fan. tenere Io. de Lig. in d. c. ne pro defectu, qui per mortē talium ecclesia nō vñ viduata, nec vacare, quo casu loquitur c. ne pro defectu. Io. de Fan. ¶ Quæro, an iste tex. habeat locum in ecclesijs deuolutis ad sedem apostolicam per negligētiā inferiorum? Sol. dicit Archi. q. non, per istum tex. qui dicit, q. non inhibeant illis, ad quos pertinent, & c. ad quod faciunt no. s. c. c. 1. in vltima gl. & quod no. Io. An. idem Zenze. facit s. co. lib. de electio. si Abbatem. vbi confirmat electiones episcoporum, & archiepiscoporum exemptorum. Et dictum Archid. tenet Stephanus in cle. 2. de off. ordi. Io. de Fan. Lap. Abbas tenet hic prius, quia qua ratione legatus nō confert beneficia, ēt ad sedem apostolicam deuoluta, quæ sunt sita extra eius legationem, eadem ratione idem non confert ista licet deuoluta, cum sint posita extra eius potestatem per istud c. cuius prohibitio durat vsquequo ecclesia sit collegiata, & postquam est deuoluta: aliās sequeretur, q. si ex negligentia canonicorū plebis, vel alterius ecclesiæ collegiatæ prepositio ipsius ecclesiæ deuolueretur ad episcopum, posset tñ legatus de tali ecclesia prouidere, de qua non posset de iure principali, vel iure deuoluto. nam quo ad protidēdi potestatem de beneficio idem iuris est, si pertineat ad aliquem iure principali vel deuoluto, vt patet i cle. si de beneficio, de prebend. & verbum, pertinere, hic positū refertur ad vtrumque videlicet, q. pertinet prouisio ecclesiæ collegiatæ iure principali, & ordinario, siue deuoluto. Sed Archi. est excusandus, quia non vidit dictā cle. si de beneficio. s. m. Lap. Ego credo istud dictum Lap. verum, quia si bene confideretur iste tex. dicit, q. de huiusmodi dignitatibus conferendis, ordinandis, vel disponendis se aliquatenus non intromittant: vñ nullo modo possunt talibus apponere manum, & postea ēt separatē prohibent, ne inhibeant alijs, vel impedimenta præstet circa illa. Ex quo igitur nō possunt se aliquo mō intromittere, de talibus non se intromittere, & si sint deuolute per illud vniuersale negatiuum, nullatenus. & per hoc respondetur ad rōnes Arch. quia licet dicat, q. non inhibeant, dicit ēt, q. se nō intromittant. Nec ob. c. si Abbatem. quia loquitur de cōfirmatione, quæ est quasi necessaria, & est iurisdictionis. arg. c. si. s. c. li. de ele. et ideo ista confirmat. Sed collatio est donatio. s. de off. iur. c. fi. ergo in illa secus, vt hic. ¶ Sed quid de deuolutis ad inferiores prelatos Papæ, an habeat locum iste tex. sol. dic. q. sic: quia in talibus durat rō prohibitionis huius capitali, & per consequens eius dispositio. facit cle. si de beneficio. de prebend. s. m. Lap. Abbatem hic. ¶ Gl. 2. recita per prius, q. imo legatus conferat beneficia ecclesiarū cathedralium, & collegiatarum. supra eo. c. 1. gl. timore prius sol. ¶ In ea. gl. ibi, de ecclesia. vide, quod no. in cle. 1. de prebend. in gl. de isto. Io. An. ¶ Gl. super verbo, electionis, querit primo, an legatus conferat plebaniam pertinentem ad collationem episcopi, & soluit, q. non. ¶ Secundo querit, que dicatur maior dignitas in ecclesia post episcopum, & soluit. ¶ In ea. gl. ibi, quidam. & fuit Archi. sed postea mutauit, & tenuit id, quod gl. hic, & exponit illud relatiuū, ad quas, vt restringatur ad dignitates ecclesiarum cathedralium, & asignatur

A D D I T I O N E S.

- a Mandato generali. Adde, an in mandato generali, quādo requirit speciale, tunc veniat si per consequentiam, vel incidenter venit. Bar. in l. in debitum. ff. de cōdi. inde. & quid regulariter veniat in eo. Bar. in l. in solutum. s. si. ff. de pi. act. Dy. in c. in generali. j. de reg. iur. no. tamen, q. generale mandatum semper sufficit, nisi dicatur, q. speciale exigatur, de quo per Spe. in ti. de act. ver. sed quid si pater. & seq. q. autem dicitur speciale. Bar. in l. j. s. inter filium. ff. de sal. & no. q. 24. casibus mandatum exigitur speciale. Spe. ti. de procur. s. 2. ver. Item opp. plenē per Abb. in c. sedes. de rescrip.
- b Ordinare. Adde Fe. cōf. 27. Ber.
- c Ne pro defectu. Adde quod voluit Fed. cōf. 181. Ber.
- d Nullatenus. Adde Old. cōf. 106.

6

ADDITIONES.

S V M M A R I V M.

Et quid G committat contra formam hic

Alida, probat Ro. conli 342. Ber.

a ciatione quæ nō tenet perdat renunciāns possessionē, & an priuari debeat, quia malè renunciāuit, & qualiter aliud in acq-
sitis q̄ in acquirendis, & an in renunciātionē requiratur con-
sensus capituli ecclesie, cui renunciatur, ponit hic Arch. sed vi
de omnia præmissa in d.c. q̄ in dubijs. de renun. Io. An. q̄ Gl. su-
per verbo, cuiusque. format quinque quæstiones, & quamli-
bet soluit de per se, & est clara. ¶ In fi. gl. Et pro decisione huius
dubij facit principium huius §. ibi, in genere &c. & vide no. j.
de præben. statutum. in glo. fi. Io. An. & istam glo. tenet Old. cō
fi. 76. Sed contra tenent Do. de Ro. in cōclusionē. 239. & sic di-
cūt fuisse pronunciatum per tres sententias successiue. funda-
mentum ipsorum est, quia iurisdicō ordinaria est lata, & fa-
uorabilis, ideo amplianda ad omnia, quæ non reperiuntur pro-
hibita de iure cōi. Nec ob. q̄ ista commissio sit contra cōcilij
Lateranen. quia si bene inspiciatur concilium, prohibet votū
captandæ mortis, sed hic datur potestas cōferendi beneficium
vacans per renunciātionē, ergo cessat votū captandæ mortis. vñ
non valeret concessio cōferendi bñficiū vacaturū simpliciter
propter votum captandæ mortis, ita loquūtur illa iura. sed hic
secus est, quia datur præs cōferendi vacans per renunciātionē.
Nec ob. iste §. qui ponderat ēt p hanc viā esse factam cōcessio-
nem q̄ concilium: quia iste tex. loquitur in legato, qui nimum
præiudicabat ordinariæ potestati sic cōmittendo, & ista fuit rō
huius prohibitionis. Nec ob. q̄ tex. assignat aliam rōnem: q̄ il-
la rō fuit erronea, & male posita per cōpilatores, & sic dicunt
se audiuisse a quodam ex compilatorib. fm eos ista est mala re-
spōsio ad istum §. & q̄ principium huius libri, vbi dicitur, q̄ cū
magna maturitate fuit factus iste liber, & præcipit per totū ob-
seruari. vnde tutius est tenere gl. Et hanc partem videtur tene-
re Do. meus in c. constitutus. de concess. præb. vbi reprobatur il-
lam practicam ibi positam per Io. An. Sed dices, de hoc vñ ca-
sus in c. cum venissent. de insti. vbi patet, q̄ valet concessio po-
testatis conferendi, facta Archidiacono etiam psonaliter. Sed
dic, q̄ non ob. imo facit pro: quia Archidiaconus de iure est vi-
carius ep̄i. de off. Arch. ad hæc. ergo erat ēt officialis. ¶ Sed qd
si legatus cōmittit renunciātionē, & collationē faciendam de
beneficijs ex causa permutationis, an valeat? sol. Lap. Ab. hic,
tenet q̄ sic, & est ratio: quia collatio beneficij, quæ fit ex causa
permutationis, non est propriè collatio mera, & liberalis, sed
necessaria in dando, & in cui dādo, vt in cle. j. de re. permu. sed
collatio, de qua hic prohibetur, est liberalis saltem in cui dan-
do, vt no. de præb. relatum, fm Lap. idem tenet Federi. de Senis
confi. 79. Et pro ista parte facit: quia hic cessat ratio, cum non
detur via ad vacatura contra concilium: quia ista est permissa,
& vterque actus renunciātionis, & collationis debet fieri in eo-
dem instanti, vt no. hic Io. An. & j. de rerum permu. c. i. ergo
videtur quasi necessaria commissio sub ista forma.

A D D I T I O.

a ¶ Possessionem. Adde Do. de Ro. deci. 67. in nouis, de renun. Ber.

S V M M A R I V M.

1 Constitutio noua non trahitur ad præterita, vel pendentia, nisi expresse in ea caueatur.

Et an irritet omnia præterita. nu. 2.

3 Legatus an possit vnire dignitates. & nu. 4. & 5.

1

Molentes.

¶ No. q̄ constitutio noua non trahi-
tur ad præterita, vel pendentia, nisi
expresse in ea caueatur. vide tex. & gl. in cle. dispen-
diosam. de iur. & s. de ele. licet canon, in gl. de cætero,
Glo. fi. declarat tex. ¶ In fi. glo. vide ibi in glo. ad futura. quam
ponit hic Arch. Io. An. ¶ Sed quæro, nunquid præcisè ista cō-
stitutio irritet omnia præterita? sol. Io. de S. Geor. dicit, q̄ Ioā.
An. tenebat q̄ sic, quia perinde est, ac si fuisset facta contra cō-
cilium, & contra illam prohibitionem habuisset beneficium,
& in talibus non consideramus lapsum temporis, sed institu-
tionem canonicam. j. de reg. iur. in regula, beneficium. ipse di-
cit hoc dictum esse nimis rigorosum. vnde dicit, q̄ ista copula,
& copulat ista duo, præterita, & pendentia, quasi sit sensus lite-
re, q̄ si est facta denunciatio contra formam hic positam, non
tamen adhuc est facta collatio, vel si est facta, litigatur super il-
la per viam principalem, siue per viam appellationis, talia irri-
tat hæc constitutio, & hoc denotat verbum, negocia, q̄ idem
est, quod causa vel lis. s. de verbo. signifi. c. forus. Sed alia om-
nia præterita, quibus non pender, non irritat. & est ratio, quia
legatus ante hanc prohibitionem bene hoc potuisset, & illud
probat tex. qui non dicit declaramus, sed prohibemus, & gra-
ue esset, q̄ isti qui in nulla culpa fuerunt puniantur hac consti-
tutione. s. de constitu. c. 2. nec reperitur, q̄ cōstitutiones reuo-
catoriæ reuocent actus qui iam sunt in perfecto esse. s. de fi. p̄-
sby. ex tua. nisi esset per viam declarationis, vel nisi constet ex-
presse de mente Papæ. s. de confi. c. 2. & in cle. dudū. de sepul.
in eu. n. dicit Do. Io. de Imo. q̄ posset dici, q̄ ista cōstitutio sit
declaratiua iuris antiqui, licet vtatur verbo, prohibemus, & hoc

ratione materiæ in qua profertur. nam ratio istius iuris est an-
tiqua, vt patet in tex. ergo &c. argumento. l. Imperatores. ff. de
in di. addic. fm eum. dictum Io. de S. Geor. tenet Lap. Abb. hic
qui dicit, q̄ vult eam extendi per prorogationem ad præterita
pendentia, non aut ad præterita oīno p̄terita & finita fm Lap.
Et pro ista parte facit tex. in cle. j. de sequestra. vbi ponūtur si-
milis verba, & tñ verbum futura, ibi non pōt comprehendere
nisi illa quæ sunt futura super quibus lis pender. Sed pro decla-
ratione. §. primi quæro, ¶ an legatus possit vnire dignitates?
sol. dicit hic Lap. Abb. Fede. de Senis tenuisse in confi. 190. q̄
non. & ita dicit declaratū fuisse per Papam Ioannē. 22. Sed di-
cit Lap. q̄ vnio de qua ipse dicit Papā Ioannē declarasse, ideo
non valuit, quia erat q̄ reseruatiōem ipsius Papæ. vnde non
pōt fieri vnio per legatū de talibus ecclesijs per Papā reserua-
tis, vt satis colligitur per extrauagantem Benedicti Papæ duo-
decimi, quæ incipit, Dudū fœlicis recordationis Ioannis Papæ
22. fm Lapum. Tu dic, q̄ dictū Federici de Senis procedit etiā
si nō sit facta reseruatiō, quia iste tex. phibet, q̄ de talibus ordi-
nādis vel disponendis se nullatenus intromittat, & ille qui est
b taliter prohibitus nō potest vnire, b vt no. gl. in c. si tibi absen-
ti. j. de præb. ¶ Sed quæro, an legatus possit saltem per viā per-
c mutationis de talibus officijs se intromittere? Solutio. dicit
Lapus, q̄ per istud c. vñ dicendum, q̄ non, ēt si accederet con-
sensus collegiorū illarum ecclesiarum, cum hic prohibeat le-
gatis, vt de talibus nullatenus se intromittat, & sic in hoc plus
posset ep̄s q̄ legatus. Sed si istud c. non prohiberet ēt modū per-
mutationis, tunc bene posset legatus talem permutationē fa-
cere etiam absque illorum consensu, quod non posset ep̄s ab-
sque tali consensu. ad hoc s. co. ti. dilectus. & s. co. de ele. si Ab-
batem. & s. co. ti. & li. c. i. dummodo nō essent patroni laici ad
quos pertineret præsentatio in beneficijs permutandis. nā tñc
sine illorum consensu saltem tacito, nec per legatum, nec per
dioecesanū valeret permutatio ipsorū beneficiorū. & de hoc
d plenius. j. de re. permu. c. i. fm Lap. ¶ Sed pone, q̄ ecclesiæ
collegiatæ non sint collegiatæ actu, sed habitu tñm, nunquid de
talibus poterit legatus se intromittere? solu. dicit Lap. q̄ vñ, q̄
sic, puta si oēs de collegio sunt mortui. ad hoc 16. q. 7. & hoc di-
ximus. 25. q. 2. §. fi. de ver. sig. Abbate. & quod ibi no. per Ber. In
no. Host. & Io. An. facit quod scribitur per Pau. in cle. j. de offi.
vica. & per Host. de cleri. non resi. quia nonnulli. In p̄rium, fa-
cit quod no. Io. & Arch. in d. c. & hoc diximus. & Inn. Hosti. &
Io. An. in c. 2. de no. ope. nun. & gl. s. co. li. de elec. statutum. &
istam vltimam partem tenet Lap. quam dicit esse veram, q̄ di-
spositio verificetur siue subsit quo ad habitum & actum simul,
siue quo ad habitum tantum quando de iure communi com-
petit illud, de quo agitur, vt in isto c. & in c. statutum. s. de ele.
cum si. sed secus est si competeret ex priuilegio, vt s. de verbo.
fig. si Abbate. & de priu. c. vt priuilegia. quia tunc oportet, q̄
sit vsus priuilegij, q̄ illud ppter quod est datum priuilegium
duret actu, & habitu tatum, & est ratio: quia ius commune est
fortius & fauorabilius priuilegio, & per cōsequens id quod de
iure communi competit, fortius & fauorabilius est, q̄ illud qd
competit per priuilegium fm Lap. istud intellige verū in ex-
plo posito per Lap. sed secus esset si autoritate superioris ef-
ficeret effecta ecclesia non collegiata, vt dicit gl. in d. c. statutum.

A D D I T I O N E S.

a ¶ Pendentia. Adde Pau. de Ca. confi. 292. in primo impressis. Ber.

b ¶ Vnire. Adde quod domini de Ro. deci. 67. in nouis hoc. co. ci. tenent, q̄ le-
gatus possit vnire ecclesiam parochialem episcopali dignitati.

c ¶ Intromittere. Adde Cal. confi. 8. de rerum permu. vbi etiam de præcedenti
quæstione. Ber.

d ¶ Infra. Adde, quæ ibi ponam. Ber.

S V M M A R I V M.

1 Legatus potest conferre beneficia. Et an possit conferre existendo extra pro-
uinciam. nu. 3.

2 Surreptio in literis beneficialibus concessis ab inferiore a Papa vitiat ip-
so iure literas.

4 Legatus Papæ, an possit conferre hospitalia.

5 Beneficium si non est sufficiens, an debeat fieri mentio.

6 Surreptio ex taciturnitate inducitur potius procedit ex defectu impetran-
tis quam ex defectu concedentis.

7 Collatio beneficij facta beneficiato non habita mentione de illo, an valeat.

Collatio.

¶ Glo. non summat. tu summa. Colla-
tio legati per taciturnitatē prioris be-
neficij vitiat. hoc dicit fm Zenze. Et nō diuiditur,
quia breue. ¶ No. primo ¶ legatum posse cōferre be-
neficiā. de quo s. co. c. i. ¶ No. ¶ surreptio in literis benefi-
cialibus concessis ab inferiore a Papa ipso iure vitiat literas, si
cut in literis Papæ, & sic per istum tex. extenduntur no. s. de re-
scri. ad audientiam. ad literas legatorum. ¶ No. arg. q̄ in literis
beneficialibus, quæ impetrantur a legato eadem mentio dēt
fieri qualitatum, & circumstantiarum quæ requirantur in l. s
a Papa

Geminianus super Sexto Decretalium.

3 a Papa impetratis. ¶ Quæro, an legatus possit conferre beneficium extra suam provinciam existendo? sol. Arch. hic tenet, qd sic allegat decisam decretalem post electionem. s. de cōces. præben. & propter hoc tractat hic, an decisam decre. possit allegari. super quo vide no. in proq. Greg. compilationis in gl. pe. lo. An. De collatione ista vide per gl. s. eo. tit. nouit. Sed quid qñ legatus committit administrationē & gubernationē hospitalis, an habeat locum iste tex. sol. dubiū huius quæstionis depēdet ex hoc, quia hospitale prohibetur dari in beneficiū præterq̃ in duobus casibus, qui habentur in cle. quia contingit. s. ut aut. de relig. domi. & vide, quod ibi no. super verbo, cōmittatur. sic remanet lo. An. dicit Lap. Abb. hic, qd vñ, qd non, fm Lap. dicit lo. de Fan. qd intelligit, qd in casibus in quibus hospitale datur in beneficiū, procedat iste tex. et in hospitali, in casibus verò, in quibus non datur in beneficiū, nō procedat fm eum. Ex his habetis, qd legatus Papæ potest cōferre hospitalia. Sed gl. antepe. in cle. per literas. de præben. tenet prius. & idē ibi Pau. Lap. de Castil. in tracta. de Xenodochi. qd. 44. dicit, qd si hospitale spectat ad patronatū clericorū, qd isto casu non est dubium legatum posse. Si verò spectat ad patronos laicos, dicit gl. tenere, qd non in dicta cle. sed dicit, qd prius vidit de facto, & qd legati de latere talia hospitalia conferunt. fm eū posset distinguī, qd aut hospitale est accessorium ecclesiæ, & tunc si ecclesia est de illis, quæ nō cadunt in potestatem legati, de quibus s. ca. proxi. & planum est, qd non poterit. Aut hospitale est principale, & ecclesia accessoria, & tunc dic, prout j. dicam qñ est hospitale separatū. aut neutrum est accessorium, sed sunt principalia equè, & simul vnita, & tunc si ecclesia nō caderet in potestatem legati vel hospitalis, & adhuc non poterit. hæc membra probantur per gl. super verbo, ecclesias. in d. cle. per literas. Aut hospitale est totaliter de per se sine ecclesia, & tunc si hospitale est collegiatū, qd esse pōt, vt patet s. de arbi. c. cū olim. & de dona. inter dilectos. vñ, qd legatus non possit, quia s. c. p. xi. de ecclesijs collegiatis legatus se non intromittit, sed appellatione ecclesiarum facta a iure includuntur et hospitalia, vt no. lo. An. j. de resti. in inte. c. 2. qm̃ mā esset pariter proportio nalis hospitalibus. Sed si rō assignata supra c. prox. per Arc. est vera, qd ideo beneficia electiua sint exclusa a potestate legati, quia non psumitur, qd multitudo exorbitet, sicut faceret vnus solus, qui habet providere, videretur ista ratio concludere et in hospitalibus collegiatis. Aut hospitale non est collegiatū, & tunc si est patronatus, ex patronis laicis non poterit conferre, vt dicit Lap. de Cast. aut non est patronatus vel est, sed ex patronis clericis, & tunc vñ, qd legatus possit, vt sentit hic lo. An. & Lap. Abb. quia in concedendis titulis in administrationibus beneficalibus habemus regulam, qd legatus de latere potest. supra eo. ti. & lib. c. i. Ab ista regula excipiuntur aliqua beneficia de quib. supra c. proxi. sed ibi istud non excluditur, ergo remanet sub regula. Item dare ista hospitalia est dare officium ecclesiasticum, vt no. gl. super verbo, beneficijs, in cle. dispendio sam. de indi. sed non reperitur hoc prohibitū, sed permissum, supra eo. c. i. ergo poterit. Nec ob. cle. per literas. per quā mouetur illa gl. quia illa cle. hoc directe non probat, sed & si inducatur a priore sensu, rñdeo, qd argm̃ a priore sensu non debet inferri, cum habeamus prius a iure statutum, vt supra eo. ti. c. i. ergo tale argm̃ non debet sumi, vt no. gl. in c. significasti. de foro compe. ¶ Quæro, quæ mentio requiratur de primo beneficio. sol. die, qd requiritur specialis, vt in cle. 2. de off. ordi. & ibi gl. & istud videbatur tenere hic Arch. qui dicebat, qd non sufficiebat. facere mentionem, prout habetur j. de præben. nō potest. s. si. lo. An. Et dicit Lap. qd debet dici specialis. i. expressa, vt no. j. de reb. eccle. non alie. hoc consultiſſimo, in verbo, speciali. fm La. ¶ Quid si beneficiū non est sufficiens, an debeat fieri mentio. sol. Arc. hic tractat, sed superflue per id, quod habetur j. de præb. si motu proprio. lo. An. ¶ Gl. j. recita per prius, qd tex. disponat de impossibili, quia legati non conferunt beneficia. supra c. j. gl. soluit. ¶ Gl. 2. quærit, an tex. pcedat, si fiat motu proprio. Legati arguit pro; & j. & soluit. ¶ In si. gl. primam partem gl. tenet lo. Mo. & tenuit olim lo. de Deo Arch. qd dicit do. tu dic fm lo. Cal. postea dixit fm Lap. illud tñ tenere vñ in c. si motu proprio. in princ. & pro ista parte posset induci cle. 2. de off. ordi. quæ tñ clarius poni debuisset, vt ibi no. in gl. 3. Stepha. in d. cle. concor. huic gl. Nec ob. quod dicit gl. hic, qd legatus non est solutus legibus. quia respondeo, ostendas mihi legem, quæ prohibeat legato dare beneficium alijs beneficiato, & si nulla lex ligat episcopum, quomodo ligabit legatum: vnde procedit iste tex. vt dicit gl. in impetratione, quæ proprie fit ab illo, ad quem primo ordinario iure non spectabat collatio. Ioan. And. Lap. Abb. hic, prout apparet in distinctione, quam infra ponam, tenet opin. Ioan. Mona. & Arch. quam dicit veram, nisi vbi legatus non potuit scire, nec ipse beneficiatus se beneficiatum esse. arg. supra de rescri. gratia. eo. li. idē

tenet in c. si motu proprio. j. de præben. idem hic Zen. allegat dictam cle. 2. quæ indistincte loquitur. Itē inducit, quia c. si motu proprio, & c. si pluribus, j. de pben. loquuntur de concessione facta per Papam motu proprio, sed si idem esset in legato, frustra expressissent de Papa. Idem Mathe. in d. cle. 2. Pau. ibi recitat opi. nihil approbans, tamē pro opi. lo. Mo. & sequaciū allegat, qd non mirum, si aliud in Papa, qd in legato, quia gratia Papæ est maioris fauoris qd inferioris, & quia id, quod suo motu facit, semper præsumitur rite factum, imo sacrilegium est disputare, an is sit dignus, quem Papa eligit. 18. q. 4. s. qui autē. & hoc non contingit in inferiore, quia debet examinare, & videre conditionem, & vitam promouendi, & exprimere quare prouidet beneficiato. ad hoc supra de schism. fraternitatis. s. i. dif. qui in aliquo. Sed dicit hic lo. de Fan. qd ista ratio sic vrget, & fortius in ordinario inferiore, sicut in legato, & tñ valet collatio ab illo facta. vnde dicit tenendum, quod glo. hic dicit. Et istud dicit se tenuisse in cle. 2. de off. ordi. fm eum. Mihi vñ, qd solutio istius dubij depēdet tñ a rōne, quare in impetrationibus beneficiorum debeat fieri mentio alterius beneficii, quia si illa rō concluderet ad legatum, idem vñ in eo. vnde dico, qd ratio huius est, quia alijs beneficiatus nō reputatur habilis ad beneficium, vt c. is qui. j. de præben. & ideo si impetrans expressisset in impetratione se fuisse alijs beneficiatum, literas non habuisset, vel saltem non sic de facili. istam rationē assignat tex. in c. postulasti. supra de rescri. & Inn. prout refert lo. An. super gl. in c. cum ecclesiasticę. de excep. dicit, qd impetrans tacēs beneficium licet modicum, videtur Papam circumuenire, cum rescriptum capiat vires ex intentione scribentis. de verb. sign. dilecto. tacendo illud inducitur surreptio, & sic vitium. Ex his ergo apparet, qd quod surreptio ex taciturnitate inducta potius procedit ex defectu impetrantis qd ex defectu concedentis. vnde non procedit ex defectu non potestatis, sed ex non presumpta voluntate, quia non præsumitur in dubio, qd tali cōcessisset beneficium ille superior. procedit ergo ista surreptio a culpa impetrantis, propter quod patet qd si motu proprio legatus contulit, non potest ascribi culpa impetranti, vt dicit glo. hic. & pro hoc facit c. si motu proprio. nam ratio propter quā ibi cessat surreptio, dicit tex. est, quia de mera liberalitate Papæ pcessit. ergo non erit imputandum impetranti, & sic illa rō concludit etiam in inferiore, qui de mera sua liberalitate contulit, ergo idem erit in inferioribus, ex quo subest eadem rō. de transla. prela. ca. 1. & per hoc cessat arg. gl. hic factum, qd legatus nō est solutus legibus, quia leges non arctant superiorem ad exprimendum, sed dicunt, qd ipse impetrans non exprimit, sua impetratio est nulla non ex defectu non potestatis, sed ex non presumpta voluntate, vt dixi supra, & ista pars mihi vñ verior. Sed ne desint dicta Lapi hic, ponam distinctionem, quam facit circa impetrationem beneficiorū dicētis, si queritur, tñ an valeat, collatio beneficii facta beneficiato de illo non habita mentione distingue, aut collatio fit a Papa, vel fieri mandatur, aut ab alio. Item aut beneficiatus tenebat beneficium iuste, aut iniuste. & si iuste, aut vnum, aut plura. primo casu distinguendum, quia aut fit collatio seu fieri mandatur proprio motu, & tunc si is cui prouidetur, seu prouideri mandatur, habeat vnū, vel plura beneficia, quæ simul de iure tenere poterat, vt no. supra de rescri. gratia. tenet collatio, licet de illo non fiat mentio, vt j. de præben. si motu proprio. & cle. si Romanus. eo. ti. Si verò ea nō poterat simul tenere de iure sine dispensatione, si hēbat dispensationē solum in beneficijs habitis, idem: tñ prima vacabunt habita possessione vltimi, vt in cle. si plures, de præbend. Si autē habebat iniuste, licet collatio nō sit surreptitia, via tñ iuris cōis poterit impugnari, iuxta no. per lo. And. in d. c. si motu proprio. in tex. & super gl. & hoc verum, nisi saltem ibi esset gñalis clausula non obstantium. Si verò nō proprio motu, tñ debet omnino fieri mentio, licet iuste habeat, al's non valet, vt in d. c. si motu proprio. s. secus. Si verò habet iuste, tunc nō sufficit fieri mentionē de primo, nisi et fiat de iniusta habitatione & detentione ipsorum, quia talis est inhabilis ad beneficiū obtinendū. supra de cle. dudum. 2. & idem no. lo. An. j. de pben. cum cui. ¶ Secundo casu principali, qñ fit ab inferiore ordinario. Si a legato sine legationis autoritate, vt quia est legatus de latere, vt supra eo. li. c. i. tunc et proprio motu ipsius facta collatio non valet, nisi fiat expressio specialis beneficii illius, quæ beneficiat, vt hic. & in cle. 2. de off. ordi. vbi dicā de hoc, vel nisi sciret

ADDITIONES.

- a ¶ Etiam hospitali. Adde videndum Fed. consi. 281. B.
- b ¶ Motu proprio legati. Adde, an motus proprius legati operetur, vt motus proprius principis. Cal. consi. 3. de præb. Ber.
- c ¶ Licet modicum. Adde Cal. consi. 14. de rescri. vbi dicit, qd omne illud, quod mouere potest principem ad concedendum vel non, debet exprimi, etiam si impetrans ignoret, & sit de facto alieno. Ber. an autem debeat fieri mentio qualitatum beneficii, vide per Do. Fel. in c. ad aures. de rescrip.

sciret illū, quē bñficiat, beneficiatū esse. ar. s. de rescr. gratia. c. li. Et ratio est; quia sicut impetrans si scit se beneficiatum, tenetur de beneficio suo facere mentionem, vt d. c. gratia. & d. c. si motu proprio. ita & legatus pari ratione tenetur facere mentionem in collatione, quam etiam proprio motu facit ei, quē scit beneficiatum esse, cum non sit solutus legibus, & idem videtur, si haberet legatus specialem potestatem conferendi beneficia, cum istud c. & d. cle. 2. non distinguat. unde licet quēlibet legatum comprehendunt, & hoc qñ iuste habet beneficium, secus si haberet beneficiū iniuste, vel ēt iuste si esset pluralis, vt j. ti. pximo. c. ordinarij. §. in conferendis. quia tunc nisi prius renunciaret habitis, non valeret collatio, vt ibi, etiam si de illis mentio fieret. Et idem dicendum in collatione delegati legati. Si vero fiat collatio a delegato Papæ vigore gratiæ sibi factæ, vt j. de præben. dudum. & c. is cui. primo responso. nō aut vigore gratiæ illius, cui prouidetur, & beneficiatus insufficiens beneficium habeat, valet collatio mentione de illo tñ facta. Si verò habeat sufficiens, tunc non valet, nisi primo illi renunciaret, vt c. is cui. de præben. Si verò vigore gratiæ illius, cui sit prouisio, tunc non valet etiam si in collatione de beneficio, cui prouidetur, fieret mētio. ratio, quia litera esset surreptitia, cum sit defectus in impetratione ipsius, vt d. c. si motu proprio. §. secus. Si autem fiat mētio ab ordinario, valet etiam nulla facta mentione de beneficio illius, quem beneficiat, vt in cle. 2. de off. ord. dummodo beneficiatus beneficium iuste teneret, & non esset pluralis. Si autem iniuste, tunc non valet, vel si iuste & sit pluralis, nisi prius illis renunciaret, vt d. ca. ordinarij. Et quando iniuste tenet beneficium, in nullo prædictorum casuū valebit vltimi beneficij collatio, etiam si de beneficio, & iniusta detentione mentio fiat, nisi a Papa fieret. Lap. Ab.

S V M M A R I V M.

- 1 Archiepiscopus non potest constituere officiales in diocesi suffraganei. Nec exercere aliquid, quod concernat potestatem iudicalem. nu. 2.
- 3 Archiepiscopi possunt creare officiales in diocesi propria. Et possunt exercere iurisdictionem non auctoritate propria. nu. 5.
- 4 Officiales foranei, an dicantur habere iurisdictionem delegatam, an ordinariam.
- 6 Archiepiscopus equiparatur præfidi prouinciæ, episcopus defensori ciuitatis.

De officio ordinarij.

Rubrica.

Romana. ¶ Glo. j. summat, & sunt quinque partes s'm Io. Mo. Primo ponit prohibitionem. Secundo ibi, Nec pro eo. soluit oppositionem illius prohibitionis. Tercio ibi, Quia in causis. rōnem solutionis subiicit. Quarto ibi, Officiales. quandam limitationem officialibus Remensibus iniungit. Quinto ibi, Et hoc. ad alios officiales extendit. Sed dicit Io. An. q. plus sibi placet, vt sint due partes, vt dixit gl. j. Io. And. Legam per partes more solito. ¶ Nota, q. archiepiscopus in diocesi suffraganei non potest officiales constituere, vt etiam de causis ad eam pertinentibus ibidē cognoscat: & sic patet, q. qui non potest in loco sedere, nō potest ibi officialem constituere. ¶ No. regulam negatiuam, q. archiepiscopus non potest ingredi diocē. suffraganeorum suorum ad finem, vt ibi aliquid exerceat, b quod cōcernat potestatem iudicalem, & sic volens ibi actum talem exercere, debet probare per testes, q. sibi competat, cum habeat regulam cōtra se. vide s. eo. tit. pastoralis. ¶ No. illud generale, q. qui non potest per se gerere actum, non potest etiam per interpositam personam. vide in regula, potest quis. j. de re. iu. ¶ ¶ Quæro, an in diocē. propria possint archiepiscopi creare istos officiales? sol. s'm Inn. dicendum est, q. sic, a contrario huius literæ, quæ prohibet tñ in diocē. suffraganeorum. ad idem facit, quia quilibet episcopus potest hoc in sua diocesi. & pro isto vltimo allegat Ho. supra de offi. Arch. c. fi. 3. §. 6. episcopus in synodo. de accusa. sicut olim. de testib. cogi. præterea. nec propter hoc posset dici, q. episcopus haberet plura consistoria, sed vnum tantum, in quo sunt diuersi indices, siue officiales, vel aliqui minores certam potestatem habentes, alij maiores vnum consistorium cū episcopo tenētes. & si velles dicere, q. imo sit istud habere plura consistoria. dic, quod istud non reperitur a iure prohibitū. c. Io. An. ¶ ¶ Quæro, an isti foranei officiales dicantur habere iurisdictionem delegatam vel ordinariam? sol. Inn. & Host. tenent hic, q. habeant delegatam, & sic per consequens appellatur ab eis ad illos, qui eis dederunt, cuius dictum vide per gl. in cle. 2. de rescrip. Et per illam cle. patet, q. isti non possunt delegari per sedem apostolicam. Ioan. And. ¶ Quæro, si fuit alia ratio, quā in tex. expressa, quare sit istud prohibitum? sol. dic q. sic, quia isti in casibus, in quibus erat appellatum, statim facebant citationem, & inhibitiones, & comminabantur, & fulminabant sententias in non parentes: & licet in hoc posset esse

aliqua vtilitas propter labores, & expensas partium: tamen vt dicit Inn. maior erat incōmoditas scilicet perturbatio, & cōtētio iurisdictionum, quæ statim erat in ianuis inter hmōi officiales, & ordinarios: & vt dicit Hosti. ibi tuebantur appellationes etiam friuolas contra id de ap. cum in ecclesia. & c. vt debitus. & c. cū speciali. & potissima fuit ratio, quæ j. sequitur. f. ga isti constituiebantur ad futura, in quibus Archiepiscopis nō cōpetebat iurisdicō. Et istud inducit Ho. cōtra principes, & præfides prouinciariū, q. quasi in quolibet castro subito ponunt tales officiales, licet ibi non habeant iurisdictionem nisi in certis casibus: sed dicunt, q. ad alios casus eos instituūt, & vocant eos subaiulos, & contra tales expresse facit in auct. de defen. ciui. §. non habente licentiam. & §. se. & in auct. de colla. §. iubemus autē omnes. ver. non em̄ permittimus. col. 9. Et isti meritō prohiberi debuerunt, quia sunt onerosi & quasi per alluuiōem latentē ad se omnem iurisdictionem trahunt: nec percipitur al luuiō, quia est latens incrementum. insti. de re. diui. §. præterea. nec potentiorib. pares esse possumus. ff. de alie. iud. mu. cā fac. l. 2. nec resistere legi iurisdictionum. insti. de iure na. §. ius autem gentium. & j. dist. iurisdictionum. Io. An. ¶ ¶ An possint archiepiscopi iurisdictionem exercere non auctoritate propria? sol. dic q. sic, a cōtrario literæ, unde auctoritate Papæ, vel episcopi pnt. ad hoc de fo. compe. Romana. §. j. s'm Host. Io. An. ¶ Glo. 2. quærit, an iste tex. habeat locum in alijs. so. q. sic. ¶ Gl. super ver. foraneos, quærit, quare dicantur isti foranei. soluit tripliciter. ¶ Gl. super ver. ingrediantur, recita per contrarium, q. possint ingredi Archiepiscopi, vt in iuribus hic al. in glo. so. ¶ Glo. super ver. iudicent, cum duabus sequentibus recitari possunt per contrarium, q. tex. habeat in se superfluitatem propter ista verba ita multiplicata: quia sufficiebat dicere, iudicent. & sic est contra proemium huius libri. istæ glo. ostendunt exponendo ista verba, q. non est superfluitas: quia referuntur ad diuersa. ¶ Glo. in verbo, extra iudicium. in fi. de celebratione autem missæ vel diuinorū dic, vt cle. fi. de priui. Io. An. ¶ Glo. super ver. agent. ibi, conferendo ordines. vide, quod fuit dictum supra de temp. or. cum nullus. e. li. Io. An. In fi. glo. dic vt in consecrādo ecclesias vel altaria. Io. An. ¶ Gl. super ver. canonica, in prin. quærit, vbi sint statuta canonica, & probat idem a simili esse de iure ciuili. Deinde quærit, an idē sit in episcopo & alijs suis subditis, & so. & dat simile. In fi. glo. no. istam glo. ¶ q. archiepiscopus equiparatur præfidi prouinciæ, & episcopus defensori ciuitatis, quod no. q. videtur q. iura loquētia de talibus possint induci ad archiepiscopos, & episcopos. ¶ Glo. super ver. p. alios, potest recitari per contrarium, q. licet non possint per se, non sequitur, q. non possint per alios. ar. supra de cle. suffraganeis, cum si. gl. arguit pro & contra, & soluit.

ADDITIONES.

- a ¶ Constituere. Adde, quæ scripsit Oldra. conf. 73.
- b ¶ Exerceat. Archiepiscopus quid possit inter suffraganeos suos, vide latē per D. Fely. in c. pastoralis. in prin. de of. ord.
- c ¶ Prohibitum. Adde Old. conf. 187. Ber.
- d ¶ Vel ordinariam. Adde Fede. conf. 302. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Archiepiscopus potest delegare causam in diocesi episcopi, quæ sit sibi delata per appellationem.
- 2 Officialis cuius auctoritate dicatur actum facere.
- 3 Iudex, qui in causis certam habet iurisdictionem, non dicitur illam habere ante ortum causæ, in qua datur iurisdicō: nec potest delegare causam, antequam habeat eius iurisdictionem.

Nec pro eo. ¶ No. ¶ q. archiepiscopus potest delegare eam in diocē. episcopi, quæ sit sibi delata p appellationē. ad hoc j. e. vt litigātes. ¶ No. ¶ q. officialis dñ actū facere nō auctoritate pppia, sed vice & auctoritate illius, q. eū creauit. ¶ No. q. verbū, instituere, pōt adaptari ad aliū, q. pfirmationis beneficij. ¶ ¶ No. q. Iudex, q. in causis certā habet iurisdictionē, nō dñ illā habere an ortū cāæ, in qua dāt iurisdicō. ¶ No. q. Iudex nō pōt delegare cām, anteq̄ habeat ipsius iurisdictionē. Et ex isto infert hic Pau. q. scho laris volens ire ad studiū, nō pōt vni cōmittere cās, quæ sibi cōmittunt rōne suæ dignitatis: quia cū nudā habeat iurisdictionē, illas cōmittere non poterit, vt hic. sed q. eū facit, qd no. hic super glo. & dictū Pau. tenēt Do. de Ro. conclusio. 632. quæ incipit, Itē si vnus ex tribus. quia delegatus nō habet iurisdictionē nisi a tpe receptæ cōmissionis. de rescr. pastoralis. in fi. & iste tex. quatenus probaret contrariū, loquitur de ordinario, qui bñ pōt cōmittere cās futuras. ¶ Gl. sup. ver. nec p. eo, qrit de intellectu lre, & soluit. ¶ Gl. super ver. pnt. recita p prium, q. imo debeāt. gl. so. illa fatēdo. ¶ Gl. super ver. delegare, recita per cōtrarium, quod non possint per no. supra eo. pastoralis. glo. sol. ¶ Glo.

ADDITIONES.

- a ¶ Commissionis. Adde Lap. al. 85. Fe. conf. 24. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

¶ Gl. super ver. inhibitiones, quærit de exemplo tex. & so. ¶ Gl. super ver. nescuntur, recita per contrarium, q non habeat statim iurisdictionem, quia possunt inhibere, quod est falsum, vt j. de appe. Romana. gl. remittit pro solutione.

S V M M A R I V M.

- 1 Consuetudo tribuit iurisdictionem in casibus etiam a iure prohibitis. & nume. 2.
- 3 Committere iurisdictionem non dicitur actus iudicialis.
- 4 Consuetudinis appellatione in dubio intelligitur de præscripta.

Non sic. ¶ No. q index non potest se intromittere de actibus futuris, quod declarabitur cum gl. & ponit hic Host. & Io. Mo. casus, quibus p- uideri non potest ei, quod non est, quod ponit glo. in c. ad dissoluendum. de despon. impu. Io. An. ¶ No. q consuetudo tribuit iurisdictionem in casibus etiam a iure prohibitis. ad hoc s. de arb. cum dilecti. ¶ No. q inhibito per iudicem fieri nō pōt, donec super illa cā habuerit iurisdictionē. ¶ Opp. q imo in alijs causis, q appellationum possit Archieps committere vices suas, vt patet s. co. ti. pastoralis. so. Host. fatetur contrarium, & ad tex. hic rñdet supplendo, vel in alijs causis iure metropolitano ad eum spectantibus. Io. An. ¶ Op. secundo, q tex. habeat p- dictionem, quia primo dicit cōsuetudinē dare potestatem. secundo illud negat. sol. dic. q non habet p- dictionē, quia ver. nisi, excipit a verbo cōstituere, quia stante cōsuetudine poterit officiales constituere, sed non poterit pp hoc citare ante appellationem, quia consuetudo nō dat exercitiū, anteq sit appellatū, & istud prohibet fi. tex. fm Host. Io. An. ¶ Quæro, qūo sit possibile cōsuetudinē dare hanc p- tatem archiepō? So. dicit Arc. q ideo pōt, qā videmus, q cōsuetudo priuata p- sonæ pōt cōcedere iurisdictionē, vt s. de fo. compe. cum contingat. fortius ergo poterit progare iurisdictionē archiepī, vt hic, & j. de ap. Romana. s. debet. & s. j. Io. An. ¶ Gl. super ver. nondū. quærit de rōne, quare archiepī non possit cōmittere. gl. illam assignat. ¶ Gl. super ver. futuris. quærit de rōne, & so. ¶ In fi. gl. ad idem s. de sepul. in nostra. j. de homi. c. 2. j. de sent. exc. Romana. s. caueant. Sed p ista opponit Io. Mo. q promissio possit esse in pendentia. ff. de ver. ob. l. si stipulatus fuerim. s. j. & l. si a colono. in fi. ergo idem poterit commissio. so. fm eū illud procedit in p- tibus, qui possunt esse in p- dienti. ff. de iur. l. si qs stipulatus. s. j. vbi de hoc. secus in iudicijs. ff. de iur. l. nō quemadmodum. Sed ista non v- bona solutio, quia subdelegare non est actus iudicialis, vt colligitur s. de off. del. licet. & no. Inn. de prob. qm p. vbi no. in glo. no. ante mediā gl. ver. aliqui tñ dicunt. sed ipse rñdet, q licet subdelegare, vel delegare non sint actus iudiciales, tñ ab illis tanq ab origine descendunt iudiciarij processus. ar. de of. dele. cum in iure, & sic cōmissiones extra tū tps non cōualescunt, cum apud cōmittentē nō fuisset iuridictio tpe cōmissionis. s. de offi. dele. venerabili. in fi. & de refer. c. fi. fm eum. vide, quod fuit no. s. de ele. si cōfirmatione. e. li. nam vt ibi fuit dictum, hæc decre. non prohibet simplicem cōmissionē futurarum appellationum, sed ne fiat in diocesi suffraganei, super quo fundatur hæc prohibitio, vt patet in prin. & fuit dictum s. in j. gl. post Inn. & Host. & qūo hæc decretalis pbat cōmissionē appellationū futurarū fieri posse, ibi videas Io. An. quia hic d- posse, si hoc h- cōsuetudo. ¶ No. incidenter istud dictum, q committere iurisdictionē non d- actus iudiciarius: habeo vnam apostillam hic cuiusdā, qui vocatur Gui. Bo. qui dicit hoc verum quo ad duo, quia nō est necesse, q subdelegatio fiat coram notario, sed iussit, q fiat per literam cum sigillo delegantis, sicut fit in citatione, vt no. Inn. in c. qm p. de proba. Item quia per subdelegationē nō ppetuat iuridictio quo ad subdelegatū, si subdelegans moriat anteq subdelegatus iurisdictione vti ceperit, licet primus delegans viuat. qd secus esset quo ad ipsum delegatū subdelegantem, quia licet primus delegans moriat, anteq subdelegatus vti ceperit, perpetuata erit iuridictio quo ad ipsum delegatū. alleg. gl. s. de off. dele. si a subdelegato. fm eū. Sed p istud vltimū tenui in d. c. si a subdelegato. & pro hoc v- tex. hic, qui vult, q delegatio possit fieri stante consuetudine ante appellationem, & tñ dicit tex. q ante appellationem nō habet iurisdictionem, ergo si non habet iurisdictionē, patet q delegare non est vti iurisdictione, quia non pbat hoc esse, qd ab hoc cōtingit abesse, de off. deleg. cum contingat. Nec video quare si subdelegatio perpetuat iurisdictionem, si moriatur subdelegans, anteq subdelegatus vti ceperit, non dicatur esse perpetuata iuridictio, et quo ad subdelegatū, quia qñ vnus ex hñtibus p- tatem insolidum perpetuat, tunc censetur perpetuata quo ad alios, qui nō processerunt, licet primus delegans moriat, vt s. de off. dele. si plures. in fi. ergo si erat per illum perpetuata, debet sic transire perpetuata in suum subdelegatū. ¶ Glo. super ver. consuetudine. ne. quærit de qua cōsuetudine intelligatur, & sol. ¶ In fi. glo.

No. istam glo. q appellatione consuetudinis in dubio intelligitur de præscripta. ¶ Gl. super ver. a quib. in prin. declarat tex. deinde quærit, & sol. ¶ In fi. glo. Et istud satis patet j. de appel. Romana. s. si autem. & s. seq. Io. An.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Iurisdictionem. Adde Ro. conf. 342.
- b ¶ Archiepiscopi. Adde q voluit Ab. conf. 25. j. lib. Ber.
- c ¶ Viuat. Adde, quod voluit Fe. conf. 103. Ber.
- d ¶ De præscripta. Adde Fede. conf. 92. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Esse in prouincia, vel esse in loco vicino, paria sunt.
- 2 Episcopus confirmatus, & non consecratus an possit excommunicare?
- 3 Officij appellatione quid intelligatur.

Officiales. ¶ No. q officialis in quibusdam casibus habet minorem iurisdictionem præsentem illo, qui eum constituit, q illo absente virtute eiusdem mandati: & sic absentia principalis augmentat mandatum, & eius presentia diminuit. similis tex. supra de temp. or. cum nullus. e. lib. ¶ No. q paria sunt esse in prouincia vel esse in loco vicino. ¶ No. q inia interdicti quandoq profertur in hominem, & sic nō semper refertur ad locum. ¶ Opp. quia tex. vult, q archiepiscopo existēte extra prouinciam in loco vicino eius officialis nō excōicet epōs: secus si est in remotis: & sic innuit q extra prouinciam, dum tñ in loco vicino possit excōicare, & sic iurisdictionē exercere. quod est p. c. 2. supra de const. e. li. in fi. so. fm Hosti. hic requiritur archiepī extra prouinciam consultuē, vt consulat officiali suo, & referat, quid vult per illum fieri, vel ad fi. vt super isto commissionē faciat. ar. ff. de of. procon. l. 4. s. pe. de of. le. nouit. non autem requiritur hic ad fi. vt extra prouinciam pferat snām: qā tunc nō possit, & ita pcedat p- ria. Et pp hoc infert, ex his argui posse, q quis licet non sit citandus extra prouinciā: tñ si esset vicinus prouinciæ deberet citari, & de hoc remittit ad no. supra de dolo & contu. cū olim. ad fi. de cle. non refi. ex tua. Ioā. An. ¶ Quæro, q quia prohibetur hic excōicari suffraganei per officialem archiepī illo existente in prouincia, vel ppe: an pcedat in epō confirmato, & non cōsecrato? Sol. Host. & Arc. tenent q sic. al. de trans. præl. c. 2. Sed Arc. dicit, q alij contra, pro quibus facit tex. hic, qui dicit, pontificalis officij & c. Sed Hosti. rñdet q electi gerunt officium pontificalis quo ad ea, quæ sunt iurisdictionis. supra de ele. transmissam. & remittit ad no. supra de excels. præl. accedentibus, & facit supra de ele. si compromissarius. s. hmōi. Item in eis vrget rō, quæ habetur de accu. qualiter. s. quia pp correctiones, quas ipsi faciunt, incurrunt odium multorum: & ideo plus est eis prouidendū in hac parte. s. quo ad p- nas censure, & si archiepī est in prouincia, vel circa illā. Io. An. Pau. dicit, q inhærendo huic literæ plus sibi placet opi. Arc. quia ex quo ibi non est epō, in eo non est dignitas epālis, & sic deficiente dignitate deficit priuilegium fm eum. & pro ista opi. facit: qā hoc priuilegiū p- cernit pōtificale offiū: sed appellatione Pontificis intelligitur consecratus, vt no. glo. in cle. cupientes. de p- nis, in prin. & in cle. 2. de celeb. mis. & tñ officij appellatione intelligitur potius de officio ordines respiciēte, q de respiciente dignitatem, vt no. glo. in cle. j. de priu. & pbat tex. in c. at si clerici. de iur. vñ de verbū Pontificalis officij, vt respicere potius illa, quæ cōpetunt ratione ordinis epālis q iurisdictionis epālis, & de hoc est tex. no. in ca. ex literis, de excels. prela. vbi dicit tex. q Pontificale officium non pōt sine altaris ministerio exerceri, per quod patet, q ista verba potius respiciunt speciale officium in his, quæ sibi cōpetunt rōne cōsecrationis, q rōne iurisdictionis: ergo v- q ista verba nō pcludant competentia respectu iurisdictionis, & pro hoc facit optimū glo. h. iuncto tex. j. c. ti. cū epō. ¶ Gl. super verbo, circa illā, quærit, qñ dicat archiepī esse circa prouinciā, & so. In fi. glo. prima solutio placet Ho. & Arc. secūda placet Io. Mo. & Io. An. ¶ Gl. super ver. attentent, in prin. recita per p- rium, q imō officiales archiepī possint suffraganeos excōicare, etiam p- te archiepī per iura, quæ glo. alle. glo. soluit, deinde quærit de alia qōne, & sol. ¶ In fi. glo. idem qd gl. tenet Hos. qui allegat pro vltimo dicto glo. j. de sen. exc. c. j. s. si quis. qui tñ tenet, q inia illa relaxabitur sine difficultate per illam l. non dubium. & io. dist. vides. & idem tenuit Io. Mo. in gl. antiqua. Sed in addi. mutauit, & ipse & Arch. tenent p- rium per rōnē hic positā in prima opi. quia satis est, q ius hoc prohibet: nec hic, nec alibi assinit. alleg. 27. q. j. iam nunc. in prin. & j. de re. iur. quæ p. & j. de immu. eccle. qm. in fi. sed c. decet. e. ti. facit pro & contra, an ibi post prohibitionem ponitur decretum, & quo ad casum expresse restrinigitur, vt ibi idē Fran. Vercel. al. q hoc est priuilegium epīs concessum, & inia lata contra aliquem priuilegiatum qui nec excōicari possit, non valeret. j. de concess. præl. qā cūctis. s. ex parte. & hæc rōnē induxit Io. Mo. in addi. addens, q faciens contra

ius privilegiatum, totū perdit. ^a C. de his qui ve. eta. impe. l. 2. in fi. Item cum hac sit inhibitiō facta p̄ eum, nō tenet j. de ap. Romana. §. si aut. & c. non solum. Item Papa hic limitat iurisdictionē officialis, & q̄ iudex agit supra p̄tatem sibi datam nō valet, sed est irritum. §. de off. dele. qm̄ Abbas. Item ista inhibitiō iuuatur alijs iuribus. §. e. lib. de off. dele. c. 2. & j. de sen. exc. quia periculosum. pp̄ quod fortius infringi dēt factū p̄ ius adiutum per alia iura, sed ad ista respondet, q̄ hac non emanauit per modum priuilegij, sed p̄cepti, nec sunt hæc verba, quæ faciunt iurisdictionis defectū, & ex p̄rio sequeretur, q̄ non valeret excōicatio lata non p̄missa monitione, vel sine scriptis. Item q̄ non valeret non seruata modestia. c. 2. de off. del. cuius p̄rium ibi nō. in gl. fi. lo. An. Lap. Ab. hic tenet opi. lo. An. per tex. i. i. q. 3. sn̄a pastoris. dicit tñ, q̄ ista materia potest sic distinguī, q̄ qñque iudex profert sn̄am p̄ prohibitionem hominis, & tunc siue sit excōicatio, siue alia sn̄a, vel processus a quocūque iudice lata: non tenet. §. de rescri. cū dilecta. de of. dele. v. nerabili. j. de ap. Romana. & c. non solum. aut profert p̄ prohibitionem iuris, & tunc aut iuris inhibitiō hēt cām perpetuā, siue perpetuū impedimentū, vel sit pp̄ ius publicū, & tunc non valet, q̄ sit siue ab ordinario, siue a delegato p̄ no. i. cle. j. de seq. & i. cle. j. de iurepa. aut sit pp̄ ius priuātū, & tūc si fertur ab ordinario, valet ēt maxime in sn̄a excōicationis, nisi ille p̄dicat, & apellet. pro hoc de rescrip. ceterū. & qd̄ ibi nō. & de accu. c. 1. & 2. & in cle. constitutionē. de elec. §. fi. & quod ibi nō. si fertur a delegato, si non est sn̄a excōicationis, idem quod est dictū de ordinario supra membro proximo. si est sn̄a excōicationis lata a delegato contra formam iuris, non tenet. ^b supra de pben. c. fi. fm̄ Lap. hic & gl. hæc tenet Io. de Imo. per nō. per gl. in d. cle. j. de iurepa. quia hic non tribuitur vicario de nouo hæc iurisdictionis, & ideo ex quo non est appositum decretum, post probationem tenebit excommunicatio.

ADDITIONES.

- ^a Totum perdit. Adde pro hoc, quod dicit Alex. consi. 136. q̄ habens immunitatem, & soluens illam perdit B.
^b Non tenet. Adde Lap. alleg. 115. B.

SVMMA RIVM.

- 1 Iura, quæ diriguntur ad certam personā, faciunt ius etiam inter alias personas, quando Papa respondet per viam iuris.
2 Detrahatur aliquando de seueritate p̄ne ratione dignitatis.

Hoc idem. ^a No. ar. pro & p̄, q̄ iura, quæ diriguntur ad certam personā, faciunt ius etiam inter alias personas, qñ Papa rñdet per viam iuris. ^a ad hoc de iura. ca. c. 1. de quo per gl. in proe. cle. & facit, quod nō. gl. in cle. dudū. §. hm̄i. in prin. de sepul. ^a No. q̄ t̄ qñq̄ detrahūt de seueritate p̄ne rōne dignitatis. ad hoc supra de off. dele. c. 2. & j. de sen. exc. quia periculosum vide 40. dist. homo christianus. & de iurein. cum quidam. ^a Gl. super verbo, aliorū. colligit nō. ex tex. & alle. cōcor. ^a Gl. quærit, an idē qd̄ hic dī, procedat in delegato Archiepiscopi, & tenet q̄ sic. ^a In fi. gl. In contrarium posset allegari: q̄ de illis non est cautū. Itē a processu illorū pōt appellari ad Archiepiscopū. Sol. dicit Io. An. q̄ pro gl. v̄ casus hic intelligendo, q̄ hic essent plures officiales, quorū vnus tantum esset principalis, qd̄ bene adaptatur literæ, quia hic loquit̄ de officialibus in plurali, & de archiep̄o in singulari: vnde officialis, qui non est principalis, hēt delegatā, vt nō. in cle. 2. de rescri. & sic intelligēdo. tex. iste p̄baret idē esse in delegato, qd̄ in ordinario. Io. An.

ADDITIONES.

- ^a Per viam iuris. Adde Ro. consi. 206. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Canonici nomen est aptum denotare gestum a toto capitulo.
Et quid continetur canonicorum appellatione simpliciter facta. nu. 6.
2 Canonici de consuetudine possunt inducere cessationē a diuinis in ecclesia.
3 Instrumentum publicum, & literæ autentico sigillo sigillatæ parē vim habent in probando.
4 Capitulum ecclesiæ potest habere sigillum.
5 Monitio an requiratur antequam fiat cessatio a diuinis.

Canonici. ^a Glo. j. summat. & sunt quatuor partes fm̄ Gar. Io. Mo. & Cle. Pipanum. Primò ponit cessationis formam. Secundò ibi, Scituri. ponit non seruantes illam. Tertiò ibi, Si autem. punit illos, p̄ quos canonicē cessatum est. Quartò ibi, Caterum improbat quendam abusum, quem facientes puniri decernit. Io. An. Legam per partes. ^a No. ar. t̄ q̄ istud nomē canonici, ^a est aptum denotare gestum a toto capitulo, & sic facit contra theoricam Old. qui dicit, q̄ si in mandato dicitur, q̄ canonici fecerunt, necessario non concluditur, q̄ omnes vel maior pars fecerit: secus si dicat, capitulum fecerit, quia tunc v̄ includere totum, pro quo facit iste tex. & glo. 2. hic posita. ^a No. t̄ q̄ canonici de consuetudine possunt inducere cessationem a diuinis in ecclesia: secus ergo de iure communi. ^a No.

3 t̄ q̄ parem vim habet in probando instm̄ publicum, & literæ autentico sigillo sigillatæ. ad hoc supra de elec. vt circa. ^a No.
4 t̄ q̄ capitulum ecclesiæ potest habere sigillum. de quo j. de excels. prala. dilecta. ^a Not. casum, in quo est necessaria scriptura. de quo j. de cens. c. 1. ^a Q̄ uero, an isto actu debeat quilibet canonicus apponere sigillum suum, an vero sufficiat vnicum sigillum tantum? Io. dicit Arch. q̄ iste tex. potest induci pro vtraque parte. vnde cum tex. dicat, sigillorum suorum in plurali, intelligendo istud plurale pro singulis canonicis, pater, q̄ iste tex. probat, q̄ in actu collegiali, qui fit a pluribus, possint apponi singularia sigilla. ad hoc supra de his quæ fi. a prala. quāto. ff. de albo scriben. l. si. vbi singulariter subscribunt, æquiparando, ergo sigillum subscriptioni poterunt. ff. de testa. l. ad testiū. §. si quis ex testibus. potest etiam hoc intelligi, vt pluralitas sigillorum respiciat pluralitatem ecclesiarum, vel capitulorum, facit supra de priuilegiis. vt priuilegia. & sic loquitur de capitularibus sigillis, & non de particularibus ipsorum, & istud putat Arch. tutius. ar. 63. di. c. 1. & de ap. significauit. ^a t̄ Q̄ uero, an in ista cessatione, antequam fiat, requiratur partis monitio. solu. fm̄ terminos istius decretalis non requirebatur, cum istud hic non exprimatur fm̄ Fran. Sed hodie secus est. j. eo. quamuis. de bent tñ esse cauti canonici, q̄ de ista assignatione faciant fieri publicum instrumentum, vel fiat in p̄sentia testium, cum de ea debeat fieri fides, vt sic post ea fidem facere possint, ad hoc supra eo. lib. de elec. vt circa. C. de vsuris. l. si creditrici. Et dicit
^b Arch. q̄ verbum, assignare, ^b quandoque ponitur pro declaratione. ff. de ver. sig. l. assignare. Io. An. ^a Glo. 2. quærit, an intelligatur etiam de canonicis regularib. fo. q̄ sic, deinde format p̄riū
^c & fo. exponendo tex. ^a In fi. gl. No. istam gl. t̄ q̄ canonicorū appellatione simpliciter facta cōprehenduntur canonici seculares & regulares, quando materia, in qua fit prolatio, vtrique est proportionalis. ^a Glo. super verbo, cessare. in princ. quærit quid operetur hic cessatio a diuinis. Et ex illo infert ad decisionem duarum questionum, Deinde quærit, an vacante sede canonici de iure hoc possint, & fo. In fi. glo. super dubio gl. an celebrans in ecclesia, in qua est indicta cessatio a diuinis, incurrat irregularitatem, quia Inn. fuit varius. Arch. j. de sent. excō. is qui. 2. responso reducit ad concordantias, q̄ si cessatio est facta auctoritate legati episcopi, vel delegati, tunc p̄bitur irregularitas. Ita procedit dictum Inn. de sponsi. non est nobis. si verò auctoritate alterius, & non incurritur. ita procedatur qd̄ nō. Inn. de off. ord. irrefragabili. Et pro hoc inducit rōnem huius c. is qui. quia irregularitas non incurritur, nisi in casibus a iure expressis. Sed dicit Io. An. q̄ ista rō concluderet ad vtrumque membrum supradictum, & ideo parum facit ad distinctionē. vnde aliter potest saluari secundum quod etiam posuit Inn. & Host. de app. dilectis. vt sic distinguamus, q̄ quedam est cessatio, quæ fit specialiter in certa ecclesia, & tunc celebrans in illa non incurrit irregularitatem, & ita procedat hæc decr. & ista gl. & c. quamuis. j. eo. vt pater in eius fine, & ita procedit d. c. irrefragabili. & d. c. dilectus pal. & sic loquuntur hæc iura. Quædā est cessatio generalis, quæ fit generaliter in loco, & celebrans tunc incurrit irregularitatem, & ita procedat dictum Inn. in d. c. non est. de spon. nam ista sunt valde diuersa. facit de verb. sig. cum in partibus. vnde isto casu cessatio iusta vel indicta ab eo, qui potest, habet effectum interdicti, quod probat illa decretalis, non est, quæ permittit solum illum sacramenta, quæ conferre, licet tempore interdicti, & ideo violans illa fm̄ Inn. est irregularis, & per istud optime probat cle. j. de sen. excom. quæ equat generales cessationes indictas ab eo, qui possit, generalibus interdictis, speciales verò certarum ecclesiarum non. Io. An. ^a Gl. super ver. alias, exemplificat tex. In fi. gl. facit pro glo. de verb. sig. ex parte. posset etiam hoc ex concessione episcopi fm̄ Guil. vel ex constitutione synodali. pro hoc facit. cle. j. de sen. excom. Arch. tñ intelligit de priuilegio papali. Io. An. And. Credo dictum Guil. verum, quia si episcopus potest per se, vt probat gl. 2. ergo poterit alteri committere. ^a Gl. super ver. alterius, colligit ex tex. duo notabilia. & pro vtroque al. concor. ^a In ea. gl. ibi, autenticum. Io. Mo. dicit hoc esse verum contra capitulum. ff. de proc. l. si procurator. sed pro capitulo non, vt C. de lib. cau. l. cum precum. Io. An. In fi. gl. & ibi de hoc in gl. 4. & dicit Arch. q̄ ad hoc, vt sit cautum in literis vel instru. debet fieri mentio, quomodo alieno sigillo sigillatum est. arg. ff. de his quæ in testa. delen. l. j. §. & ideo. Io. An.

ADDITIONES.

- ^a Nomen canonici. Canonicus dicitur a canon Grece quod est Latine regula, quia canonici debent esse sub regula. Car. in cle. si. j. q. de p̄g. b. & oritur ex institutione, seu receptione in canonicum, vt ibi.
^b Assignare. Adde Ro. consi. 482. Ber. No. hanc questionem.
^c Canonicorum. Canonici vtuntur almutijs. i. pellibus variarum. Car. in cle. j. in prin. de sta. mona.
^d Irregularis. Adde Fede. consi. 211.

Geminianus super Sexto Decretalium.

S V M M A R I V M.

- 1 Clericus non officians ecclesiam ex culpa tenetur restituere fructus, quos interim ab eadem ecclesia percepit.
- 2 Fructus quibus priuatur clericus culpa sua, debent conuerti in utilitatem ecclesie. & nume. 5.
- 3 Episcopi non seruantes hanc formam, licet causa sit canonica, an incurrant hanc penam.
- 4 Canonici inducentes cessationem generalem, an incurrant penam, si non seruant hanc constitutionem. Et quibus teneantur satisfacere. nu. 6.

Cituri. ¶ No. optimum tex. ¶ q clericus ex culpa non officians ecclesiam tenetur restituere fructus, quos interim ab eadem ecclesia percepit. Et sic vñ hic tex. p dicto Ray. in summa, de rapro. qd ponit Io. Cal. in c. i. de cel. mis. q clericus non dicens officium tenetur restituere fructus ecclesie interim perceptos. facit glo. hic super verbo, tenebunt. ¶ No. ¶ q vbi clericus ex culpa sua priuatur fructibus ecclesie, debent conuerti ad utilitatem illius ecclesie. ad hoc de cle. non residen. c. pe. & s. de cle. vbi periculum. s. prouisionis. & de prab. de multa. s. is quoq. ¶ Quaro, ¶ t quid si ca. pp quam cessant, est canonica, sed epi non seruant hanc formam hic positam, an incurrant hanc penam. sol. dic. q sic: quia tex. loquitur alternativè hic: vñ si in aliquo istorum deficiat, pro quolibet incurrant canonici triplicem penam hic positam. Io. An. ¶ ¶ Quid si canonici inducunt cessationem gñalem, an incurrant penam, si non seruant hanc constitutionem? sol. dic. q iste tex. & tex. in c. quis. j. eo. loquunt de spali cessatione, q fit in ecclesia. sed quia et qñq; canonici vendicant sibi ius inducendi gñalem cessationem in ciuitatibus, terris, vel locis, tunc et sunt seruanda ista iura, vt in cle. j. de sen. exc. ad fi. Io. An. Contra dictum Ioā. An. facit, quia ista constitutio est poenalis, ergo non est extendenda ad alium casum. s. de cle. statutum. si ergo loquitur de cessatione, quæ fit in ecclesia, non habeat locum in gñali cessatione. tene dictum Io. An. q dicit, q tex. non loquitur de cessatione quæ fit specialiter tñ, sed de cessatione, quæ fit simpliciter, vt patet in princ. tex. & ita loquitur ca. quis. Deinde ponit exemplum, prout in ecclesijs aliquibus &c. & sic quatenus iste tex. loquitur de cessatione ecclesie loquitur gratia exempli, & alia, quæ in iure ponuntur gratia exempli, non restringunt ius tñ ad casum exemplificatum. j. de priu. si Papa. & habeat locum et in generali cessatione, quam faciunt, tenet Io. de Fan. in c. quis. s. j. j. eo. ¶ ¶ Quaro, cui debeat fieri restitutio istorum fructuum. sol. dic. q suæ ecclesie, cui subtraxerunt debitum obsequium. ad hoc C. de sacrosan. eccl. iubemus. & in auth. ibi posita, quæ ponitur 10. q. 2. Io. An. ¶ ¶ Quaro, an indifferenter teneantur oēs satisfacere laxis propter cessationem. sol. dic. q sic, si sint tales, qui habeant proprium, sed si non habent proprium, tñ secus 12. q. 2. statuimus, in fi. & c. seq. 16. q. 7. s. si. nec poterunt satisfacere de bonis ecclesie, cum illa non sint eorum propria, secundum Arch. qui remittit ad no. per se s. de rescrip. statutum. s. assessorem. eo. lib. & ad c. de multa. de preb. ver. & si ultra. Io. An. ¶ Gl. super ver. hoc pretermisso. querit de intellectu literæ, & so. ¶ Gl. super ver. causa. querit, quæ dicatur legitima causa seu canonica. gl. sol. in fi. gl. quod dicit glo. de manifesta causa, expone, id est notoria secundum Inno. & Hof. in d. c. irrefragabili. Sed aliqui dicunt illud dictum procedere, qñ cessat contra episcopum, prout ipsi exprimunt. Io. Mo. dicit idem esse, et si cessetur p alium, quia non debet conuinci ex probandis, sed ex notorijs, & maxime ex cultu diuino. alle. C. de ac. & ob. l. ne gantes. Arch. tenet, q sufficiat manifesta, cum examinari debeat, vt dicit gl. ergo sequitur, q non loquitur de notoria, quæ non indiget examinatione fm eum, & hoc placet Io. An. D. Io. de Imo. dicit, q aut vult cessare ille, qui habet ex consuetudine vel privilegio, & tunc attendat, an cōcedat tñ de notorio, vel de alio, & illud seruatur. Si vero pñtēda de iure cōi, sicut posset esse in epō cum capitulo, tunc procedat opi. Arch. cum istud spectat rōne iurisdictionis, quam hēt, fm eum, posset et pcedere dictum Arch. in habentibus ex cōsuetudine, si non constaret certē, ex qua cā cōcessa esset cessatio, sed esset dubiū, & tunc et posset cessare ex manifesta cā per ea, quæ dicit ista gl. & an sit iniusta, an talis pp quam liceat cessare. dicit Arch. q istud decernatur arbitrio boni viri, & iudicis. ff. de ver. obl. l. cōtinuus, s. cum ita. & s. de off. dele. de causis. Io. An. ¶ Gl. super verbo, querit quis habeat cognoscere, an sit canonica inuenta, & sol. ¶ Gl. super ver. restituent. querit qua rōne isti compelluntur restituere, & sol. in fi. gl. idem no. s. de sepul. cum liberum. in gl. Io. An. ¶ Gl. super ver. percipient. querit de ratione tex. & so. ¶ Gl. super ver. damnis. querit, quis hēt damna taxare, & so. deinde querit, quæ sit differentia inter damna & expēsas, & soluit inferendo ex illo, q ad vtrunq; agi poterit. deinde querit de practica estimandi iniuriā, & so. ¶ In ca. gl. ibi, patrimonij, & dant dāni exēplum Gui. & Ar. & Cle. Pif. Si clericus erat ille, p quem fuerat cessatum a diuinis, & ipse percipiebat

partem oblationū, quæ fiebant in ipsa ecclesia, quæ nō sunt factæ pp cessationē: & sic damnificatus est, vel si erat laicus subditi pp hoc non respondebant sibi de temporalibus. Io. An. Et no. istam glo. quid comprehendatur proprie appellatione dāni, & quid appellatione iniuriæ. ¶ In ca. gl. ibi Prætor. s. j. & ista ante lit. contest. non transit in hæredem. e. ti. iniuriarū, fm Gui. & Cle. Pifa. ¶ In ca. glo. ibi, non impedit. & de hoc Insti. si quæ pau. se. di. in fi. gl. ad idē. ff. de iniur. l. iniuriarum æstimatio. Io. An. Et dicit Io. de Imo. q Bar. ibi videtur velle, q etiā possit haberi relatio pro æstimatione iniuriæ etiam ad lucrum fm eū. Sed dicit Ho. in c. grauis, de rest. spo. q licet ibi & in c. olim, de iure ius permittat agi pro iniuria, tamen curia vix super hoc dat literas. Do. de Rota conclu. s. 15. dicunt, q ista gl. debet sic practicari: quia iste ponit quātitatē, quam ipse æstimat pro iniuria: & Iudex postea consideratis omnibus qualitatibus, & circūstantijs, quæ possunt augere, vel minuire huiusmodi estimationem, taxabit certam summam, & postea faciet iurare partē, vt declaret pro ista quātitate sic taxata noluisse sustinuisse illā iniuriā, & postea Iudex in illa quātitate cōdēnabit: & ita dicunt debere intelligi istam glo. & alia iura, quæ dicunt de restitutio ne iniuriæ: & sic vñ velle, q curia det literas super iniuria. ¶ Gl. super ver. tenebunt. querit, quibus penis isti puniantur. & sol. ¶ In ca. glo. ibi, de altari. No. glo. ad id, quod no. super tex. q nō dicēs oīm debet restituere fructus. de hoc vide, quod dixi s.

S V M M A R I V M.

- 1 Iniuria dicitur fieri ecclesie si non celebratur ibidem diuinum officium.
- 2 Condemnare aliquem pro delicto in pecunijs licitum est dummodo conuertatur in vsum pium.
- 3 Agere licitum est ad interesse secundum canones.
- 4 Ius quando præcipit iudicari super causa, propter quam gestus est actus, & postea ex illa condemnari, non est necesse, quod fiant duæ instantiæ: sed in eadem potest vtrunq; accumulari.
- 5 Pecunia, quæ debetur ecclesie, in quam rem sit conuertenda.

Iautem. ¶ No. q dans occasionem dāni tenetur satisfacere. concor. sunt in glo. ¶ No. ¶ t q dicitur fieri iniuria ecclesie, si nō celebratur ibidem diuinum officium. ad hoc. j. de sen. excō. ca. fi. ¶ ¶ No. licitum esse cōdēnare quem pro delicto in pecunijs, dum tamen conuertatur in vsum pium. vide s. e. irrefragabili. & j. de homi. pro humani. ¶ No. q id, quod venit applicadū ecclesie, in dubio debet conuerti in augmentum diuini cultus. ¶ No. q ¶ fm canones est licitum agere ad interesse. b de quo 12. q. 2. fraternitatis. de iniu. in nostra. de sen. exc. sacro. vbi per Inn. ¶ Quaro, cū hic dicatur, q debet discuti de canonica, vel non canonica cā, postea dēt fieri cōdēnatio ad poenā: an dēant fieri duæ instantiæ iudicij, an vna tantum? So. quidam. dicūt, q debeant fieri duæ. Prima in qua iudicet canonica, vel non. Secunda, in qua de interesse iudicetur. allegat in simili, qd dē querela inofficiosi testa. quia primò iudicetur testm in officio sum. ff. de inof. test. l. hoc colore. & l. seq. deinde agitur petitione hereditatis, licet etiam in hoc sint opiniones cōtrariæ. ff. eo. ti. l. qui inofficioso. sed Guil. Cle. & Arc. tenent, q erit vnica instantia. alleg. in simili. s. de off. dele. cum contingat. de sen. exc. sacro. ver. cunq; & erit practica pronunciandi. nam pronuntiabit: quia canonicè fuit cessatū in tali ecclesia a diuinis tali dante causam cessationis, ideo ipsum in tñ cōdēnamus ipsi ecclesie, & in tanta quātitate per nos taxata, & conuertēda in diuini cultus augmentum, & sic fm eos non ob. s. de or. cog. ca. j. & qd ibi no. C. de or. cog. l. j. Io. An. quasi velit dicere, q nō pronunciat super incidenti, sed super principali, vt super cōdēnatione. vel dic, q super incidenti non iudicabitur hic principaliter, sed p modū cā, vt patet i exēplo posito p Io. An. fm Io. de Fa. ad qd facit, qd no. Inno. de cā pos. & pprie. cū ecclesia. ¶ No. ¶ istud dictū, q tñ ius pcepit iudicari sup cā, pp quam gestus est actus, & postea ex illa cōdēnari: nō est necesse, q fiant duæ instantiæ: sed in eadē pōt vtrunq; accumulari, facit qd no. Inn. in c. tñ ex lris. de resti. in intc. vbi dicit, q in eodē libello pōt peti reitutio aduersus cōtū, & restitutio rei. ¶ ¶ Quaro, i quā rē querat hęc pecunia? so. dic. q si esset magna quātitas, deberet emigrari, & augeri numerus clericorū fm Guil. Cle. & Arc. Ioā. An. ¶ Gl. j. recita p pñū, q non sufficiat cā canonica, nisi etiam sit vera, sicut dicimus in appellatione. de ap. vt debitus. ¶ Glo. fatetur pñū, & ad tex. hic supplet, & all. duo similia. ¶ Glo. 2. colligit no. ex tex. & all. concor. in fi. fm Guil. qui dixit, se hoc induxisse in ciuitatibus Romadiole, & pñmonij, dum ibi erat rector. & Archid. dicit se vidisse de facto seruari. Io. An.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ In pecunijs. Adde videndum Pau. de Cast. consi. 119. in primò impressis: Ber.
- b ¶ Interesse. Et pro interesse ecclesie quilibet auditur, vt per Do. Fely. in c. dilecti. ver. quilibet de clero, de maio. & obe.
- c ¶ Quod no. Adde quod voluit Alex. consi. 160. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Solennitas sacratissime Crucis est celebranda.
- 2 Delictum reputatur graue tractare irreuerenter imagines sanctorum.
- 3 Statua, & imago qualiter differant.
- 4 Dulia quid dicatur. Et quid latia.

Aeterum.

¶ No. q̄ licitum est reuerentiam facere imaginib. sanctorum. de quo hic in glos. ¶ No. arg. t̄ q̄ solēnitas sacratissimæ Crucis est celebranda, vide de conse. dist. 3. Crucis. ¶ No. q̄ est actus indeuotus, q̄ imagines sanctorum prosternātur in terram. ¶ No. t̄ q̄ graue delictum reputatur tractare irreuerenter imagines sanctorum. ¶ No. vnum finem, ad quē imponitur pœna delinquenti, vt alij retrahantur. concor. sunt in gl. ¶ Quæro, quæ differētia sit inter statuam, & imaginem? so. dic q̄ imago est pictura, quæ nō sic totum hominem designat, sicut facit statua, vt no. C. de sta. & imag. super rubri. Et voluit Alex. pingi solum ab Apelle, & sculpi solum a Lisippo pp̄ illorum nobilem operam, ponit Valer. li. 8. c. q̄ magni effectus. Io. An. ¶ Glos. super verbo, indeuotionis. recita per Prium, q̄ imaginibus non sit reuerentia exhibenda, vt no. de conse. dist. 3. venerabilibus. glo. so. distinguendo de reuerentia dulia, & reuerentia latia, & in prin. ostendit, quare imagines fuerunt adinuēta. ¶ In ead. glos. ibi, duliam. dic, quod dulia est cultus, vel seruitus, quæ debetur homini: latia est cultus vel seruitus quæ debetur Deo. & dabat Gar. hic versiculum. Latia fit domino: debetur dulia seruo. Ioan. An. Lap. Abb. dicit plenius, q̄ latia est seruitus, & reuerentia Deo exhibita. vnde si creaturæ exhibetur honor, qui est debitus Deo, committitur idololatria. nam latia comprehendit quinque: scilicet fidem, sapientiam, reuerentiam, sacrificium, & orationē. prima duo sunt cordis, alia duo sunt operis, vltimum est oris. dulia debetur creature, inquantum est imago Dei, vnde dulia est honor, qui debetur sanctis. vnde d̄ de Beata Virgine inquā tum est persona sancta, debetur ei dulia: sed inquantū est Dei mater, debetur ei hyperdulia. i. superior dulia. vnde si persona, cui debetur dulia, est in praelatione constituta, debetur ei reuerentia, quæ cōsistat in obedientia præceptorum, & in exhibitione honorum. si autem persona est simplex, debetur ei reuerentia tantum, q̄ consistit in exhibitione honorum: hyperdulia debetur personæ excellēti, sicut est caro Christi, Beata Virgo, & Crux Christi. Et ex isto inferitur, q̄ vere, cruci Christi, in qua pependit, debetur hyperdulia: quia instrumentum fuit nostræ redemptionis. Sed crucibus factis inquantum sunt ligna, vel res tales, nihil debetur: sed crucibus factis in signum Crucifixi debetur latia. imaginibus. n. debetur eadem adoratio, quæ debetur illis, quorum sunt imagines secundum Theologos. Lap. Abb. ¶ Glos. super ver. in terram. inducit simile ad tex. ¶ Glos. super ver. vltix. quærit. quæ pœna possit isti imponi. & ponit de duabus pœnis temporalibus, & de duabus spiritualibus. ¶ In ea. gl. ibi, temporalis. intellige glos. de temporali quo ad rem temporalem: non autem intelligas de temporali, vt distinguat tempus quo ad temporalem, vel perpetuam. sed temporalem a spirituali de qua sequitur. Io. An. in fi. glos. pro hoc alle. Guil. C. de colo. Illyricianis. l. j. li. i. ubi, multa, cuius modum in autoritate Iudicis collocamus. Ioan. An.

ADDITIO.

- a Crucifixi. Adde quod ideo consuluit Anch. consi. 14. quendā Iudæum condēnādū, ex eo qd̄, dū crux dferretur, deiecit immunditias p̄ fenestram sup̄ crucem.

S V M M A R I V M.

- 1 Ordinarius potest inquirere ex officio, & subditum compellere, vt ostendat titulos beneficiorum suorum.
- Et quibus modis debeat compellere. nu. 4.
- 2 Possidens contra iuris dispositionem compellitur ostendere titulum suæ possessionis.
- 3 Dilationes sunt arbitrariae.
- 5 Ordinarij appellacione qui comprehendantur.

Rdinarij.

Gl. j. summat. Gar. diuidit in 6. partes, & Boatinus in 9. Tu dic, q̄ duæ sunt partes. Prima prouidet circa collata. Secunda circa conferenda ibi, In cōferendis. Item prima tria facit, prouidet circa præceptum dispensationis exhibendæ, & ponit pœnam non exhibentis. secundò ibi, Cæterum. cum exhibetur, distinguit, an sit euidenter sufficiens, an dubitetur. secundum membrum ibi, Si verò. Secūda principalis facit duo, primò prohibet: secundò decernit ibi, Aliter. Et dicit Franc. q̄ potissimè ista constitutio emanauit pp̄ Theutonicos, & Hispanos: quia plus in talib. excedebāt. Ioā. An. Legā per partes. ¶ No. j. t̄ q̄ ordinarij pōt inquirere ex officio, & subditū cōpellere, vt oñdat titulos beneficiorum suorum. de quo vide p̄ Host. in c. licet Heli. 3. de simo. ¶ Et ex isto hēs, t̄ q̄ possidens iuris dispositionē cōpelliū ostēdere titulū suæ possessionis. ad hoc 3. de ele. constitutus. & de titulo beneficij vide gl. 2. in reg.

beneficiū. j. de reg. iur. ¶ No. d̄ iam esse inter psonatum, & dignitatem. de quo 3. de cōsuetudine. c. j. e. li. & de præb. de multa. ¶ No. ar. t̄ q̄ dilationes sunt arbitrariae. ¶ Quæro, quib. modis ordinarij compellere debent? Sol. dicit Guil. Cle. & Arch. q̄ per excommunicationem, vel beneficiorum subtractionē, vel alio mō quo possunt. Io. An. ¶ Gl. super ver. locorum, q̄rit, an alij plati inferiores ab ep̄is possint istam compulsionē facere? gl. so. q̄ sic, dum tñ duo concurrant. ¶ In fi. gl. idem Io. Mo. & Arch. Nec ob. fm̄ eos. 3. e. lib. de temp. ord. cum nullus. q̄ ibi loquitur in ordinationib. Io. An. quasi dicat, q̄ hic loquitur in iurisdōnibus, q̄ bene possunt competere inferioribus. 3. e. cū ab ecclesiarum platis. ¶ No. istam gl. t̄ q̄ appellatione ordinarij comprehenduntur inferiores ab ep̄is in mā inferioribus adaptabili. Quid autem si dicatur de diēcesanis, an comprehendantur inferiores ab ep̄is? vide gloss. in ver. diēcesani. in cle. quamuis. de so. compe. & gl. in verbo, diēcesanus. in cle. j. de iurep. ¶ Gl. super verb. plures. q̄rit de rōne tex. & sol. ¶ Glos. super ver. animarum. quærit, an istud procedat in alijs beneficijs, & sol. q̄ sic. ¶ In ca. gl. ibi, idem in alijs. intellige sane gl. vt iste tex. habeat locum in prin. quo ad hoc, vt possit compellere retinentem beneficia, vt titulum ostendat: non autem haberet locum, quo ad alia dicta huius c. Ioan. An. ¶ Gl. sup̄ ver. personatum. recita per contrarium, q̄ non sit idem iudicandū de personatu, quod de beneficio curato. 3. de æta. & qual. ca. j. glo. so. ¶ Gl. super verbo, dispensationes. quærit, an istæ dispensationes sint strictè intelligendæ. gl. sol. q̄ sic, & rñdet Prius, qd̄ fieri possit. ¶ Gl. super verbo, qualitate, inducit tex. ad alias dilationes, & ex illo infert ad solutionem dubij alterius. ¶ Gl. super verbo, ordinarij. q̄rit quid si clericus hēt in diuersis diēces. beneficia: an quilibet possit compellere? & sol. q̄ sic. licet recitet opinionē Priam. ¶ In fi. glo. 3. opi. Guil. tenuit Clericus Pisanus. Sed opi. Guil. tenuit Arc. & est rō: quia primus ordinarius non cognoscit directè de beneficio alteri subiecto: sed q̄ aliter sciri non potest, an suum iustè teneat, ideo dispensationem vtriusq̄ beneficij requirit: qua ostensa indicat suum iustè teneri, & sic ep̄ dispensatione non ostensa. Ioā. An. Sed dicit hic Pau. q̄ hoc potest opponi: quia vnus ordinarius priuat quem beneficio, quod hēt in alterius diēce. de for. comp. proposuisti. ergo cum hic vnus ordinarius pronunciet istum legitimum, v̄ eius sententiæ standum: sed dicit Pau. illud procedere, qñ id principaliter super illo beneficio pronunciat per modum causæ: tunc secus: quia id, quod per modum causæ pronunciat, non obstat in alio iudicio, vt no. Inn. de cau. pos. & propie. cum ecclesia. Sed qñ vnus ordinarius sic dicit, pronuncio te licitè retinere beneficium, qd̄ hēs: quia ostendisti dispensationem nō obstante illo, qd̄ hēs in diēcesi Mutinēsi, & sic aliud beneficium est causa huius pronunciationis fm̄ Pau. Credo, q̄ possent reduci opi. ad cōcor. q̄ aut ep̄s, q̄ incepit cognoscere, pronunciat principaliter super facto: videlicet dico te iustè possidere: q̄ ostendisti canonicam dispensationem, vel iniustè retinere beneficia: q̄ illa non ostendisti: tunc stetur præuentioni, vt volunt iura alle. in gl. & per Pau. nam retinere duo beneficia incompatibilia in diuersis diēces. est delictum mixtū, qd̄ participat de vtraq̄ diēce. ergo quilibet ep̄s est Iudex eius delicti, vt no. j. de priui. c. j. q̄ ergo præuenit, poterit pronunciare, vt dixit gl. Sed bene poterit alius ep̄s etiam videre, an benè, vel malè pronunciauerit, iuxta notata in c. j. de of. ord. vbi h̄r, an Iudex sine causæ cognitione debeat exequi sententiam alterius Iudicis ordinarij. aut ep̄s, qui incepit, pronunciat tantum super retentione ecclesiæ suæ diēces. & procedit alia opinio, & erit differentia inter primum casum, & secundum, quia primo casu non habet videre secundus episcopus, nisi an iusta vel iniusta fuerit prima sententia, sed secundo casu ex integro habebit cognoscere ex toto, & etiam sententiam proferre an iustè, vel iniustè illa beneficia retineat.

ADDITIONES.

- a Titulos. Adde an quis cogatur ostendere titulum beneficij. Pe. de An. consi. 59. Fel. consi. 334. Ro. consi. 178. in fi. Ber.
- b Appellatione ordinarij. Quid veniat appellatione ordinarij per Do. Fe. in c. post cessionem. in prin. de probat.

S V M M A R I V M.

- 1 Impedimentum iustum excusat quem ab eo, quod fieri debet intra dilationem assignatam.
- 2 Producere non potest quis instrumentum post dilationē sibi datam ad producenda instrumenta. & nu. 8.
- 3 Contrarium dicitur illico probatum eo ipso, q̄ quis non probat illud ad quod probandum arctatur.
- 4 Sententia declaratiua non requiritur, vbi ipso iure est imposta pœna ex aliquo facto.
- 5 Defensionem præsumitur non habere, qui non exhibet illam in termino congruo sibi assignato.

Geminianus super Sexto Decretalium.

6 *Episcopus precipit, vt intra certum terminum clerici producant titulos beneficiorum sub pena priuationis, quam incurrant ipso facto, vnus producit titulum in papyro, non tamen in forma authentica, an incurrat penā.*

7 *Possessor an quis debeat vocari ex collatione possessionis.*

Vod si forte. ¶ No. q̄ iustum impedimētum excusat quem ab eo, qđ fieri debet intra dilationē assignatam. ad hoc s̄. eo. li. de ele. cupientes. §. q̄ si per 20. & c. cum ex eo. in fi. & c. si quis iusto. & c. cōmissa. ¶ No. q̄ paria sunt aliquid nō esse, vel non posse probari quo ad processum Iudicis. ¶ No. ar. 2. ¶ q̄ quis non potest producere instrumentum a post dilationē a sibi datam ad producenda instrumenta. de quo per gl. in Cle. s̄. pe. de verb. sig. ¶ No. ¶ q̄ vbi quis arctatur ad probandum certum quid, & non probat, eo ipso dicitur esse probatum contrarium. ¶ No. ¶ quod vbi a iure est imposita pena ipso iure ex aliquo facto, non requiritur sententia declaratiua, si Iude x statuit terminum ad se defendendum super facto, & ille se non defendit. Et sic habes vnam limitationem ad c. cum secundum. j. de h̄. re. q̄ declarabitur j. ¶ Opp. & videtur, quod licet non ostendat dispensationē, non propter hoc non sit ipso iure priuatus, saltem secundo beneficio, sed requiritur sententia super secundo. s̄. de pr̄b. de multa. cuius triū vult iste tex. sol. Fr̄. dicit, q̄ ideo hic poterunt conferri, quia ipse videtur cōtendere eo ipso, q̄ non ostendit dispensationem. Item propter ambitionem, & furtum, & infamiam ex his ortā est ab omnibus repellendus. s̄. de ele. dudum. de excessi. pr̄la. inter dilectos. s̄. m. eū. sed dicit Io. An. q̄ per h̄c verba non tollitur, quin sit necessaria sententia, & ideo soluit, q̄ iste debeat priuari per sententiā. Secundo vt in contrario, & ad istum tex. qui videtur probare contrarium, respondet subaudiendo aliud relatiuum restrictiuium, vt dum tex. dicit, que, subaudias illa quæ. & similis expositio. de pr̄b. pro illorum. cum concor. quasi sit eius intentio illa, quæ sine dispensatione & c. & referatur tantū ad prima beneficia, & non ad secunda, sed dicit, q̄ hodie non est instandū in his per decre. execrabilis, Io. 22. de qua dicebat. j. Io. An. ¶ Secundo opp. q̄ non debeat priuari, sed sit in optione sua, quod velit optare, vt in c. referente. de pr̄b. so. Arc. dicit, q̄ hic non datur sibi optio propter ipsius culpam. ff. de peti. h̄. re. l. si in rē. ff. de test. tut. l. tutor. Sed dicit, q̄ non est instandū in hoc, quia c. referente. procedit secundum sua tempora, hodie autem seculus esset. vel dic, q̄ loquitur de gratia. Io. And. ¶ Tertio opp. q̄ licet iste non producat dispensationem, per hoc non dicatur constare eum non iuste tenere, quia potest esse, q̄ non producit, & tamen habet, probatio enim necessariō concludere debet. de proba. in pr̄sentia. sol. dic q̄ dicitur constare pr̄sumptione iuris & de iure. arg. de pr̄ben. de multa. Et contra eam non admittitur probatio contraria s̄. m. Guil. Arc. remittit. 45. dist. fraternitatem. 50. dist. ferrum. de spon. iuuenis. & c. is qui.

5 ¶ Et ex his infert, ¶ q̄ qui in termino sibi assignato cōgruo nō exhibet suam defensionem, illam pr̄sumitur non habere. de exce. pastoralis. Io. And. ¶ Sed pone, ¶ q̄ episcopus precipit, vt intra certum terminum clerici producant titulos beneficiorū sub pena priuationis, quam incurrant ipso facto, vnus producit titulum in papyro, non tamen in forma authentica, an incurrat penam? Lap. de Cast. in all. 73. in 3. q. concludit, q̄ non. primō, quia edictum arctabat, vt produceret titulum, non autem dixit iustum titulum, vnde sicut ad euitādum istam penā sufficiebat producere iniustum titulum, fortius debuit sufficere, quod produxit iustum licet non in forma authentica, quia vtroq; modo satisfat intentioni episcopi, qui querit an habeat iustum titulum, & per istam productionē poterit bene instrui, maximē cum producens arctatur illi stare, ex quo produxit, nā bene potest episcopus inquirere per talem productionem, an sit canonicus titulus vel non. Et si dubitat in facto, an sint vera in illo instrumento cōtenta, poterit assignare alium terminū ad certificandam scripturam, nam etiam si produxisset publicam scripturam, restabat in facto dubium, an illi qui dicebant illum pr̄sentasse, essent patroni vel in possessione, q̄ requirit in canonica constitutione, vnde requirit alia dilatio super ista informatione, ergo satisfat edicto producendo aliquid, per qđ appareat modus, quo iste dicit se possidere, non autem exigit, vt producat cuncta, quæ ad pr̄dictum titulum faciunt, & maximē in istis penālibus videtur sufficere, vbi debet benigna fieri interpretatio. de pe. di. j. c. poenā. s̄. m. cum. Et pro eius dicto facit s̄. c. si cupientes. §. si vero. de ele. vbi datur dilatio, vt compareat cum omnibus actis, & munimentis, per quæ possit plenē causa instrui, ergo videtur, q̄ aliud sit simpliciter dare terminum, vt producat titulum: aliud si dicat, vt producat titulum, per quem plena fides fieri possit. ad idem facit. j. de priu. cum persone. ver. & si priuilegium. vbi patet q̄ adstrictus. j. terminū producere priuilegium, satisfacere dicitur termino, licet illud non probet ad plenum, ad quod arctabatur probare, sed datur

ei alius terminus ad probandum plenē intētum. In contrariū facit ille tex. in j. parte, vbi qui arctatur ad producendum priuilegiū, non v̄r produxisse producendo transcriptum, quia dicit, q̄ debet dare transcriptum priuilegij producti, ergo aliud instrumētum, aliud transcriptum. Ad idem de fi. instr. contingit. Itē iste arctatur ad producendū titulū. Sed tituli appellatione cōprehenditur illud, per quod fit, & probatur concessio beneficii, vt no. gl. in c. dudum. 2. de ele. ergo producendo copiā nō producit titulū, quia per visionē copiæ nihil facere possumus, nisi authenticū videamus, vt dicit tex. in c. j. de fi. instr. patet ergo per illū tex. q̄ producens copiā reputatur nil egisse, ergo nō est satisfactū precepto, nā paria sunt non agere, vel inutilia agere in termino assignato. de trans. pr̄l. c. 2. ergo v̄r, q̄ iste non euitet penā. Nec ob. d. c. cum personæ. ver. & si priuilegium. quia ibi producebat priuilegiū in publica forma, licet nō probaret plenē intētū, ergo non mirū, si detur alius terminus, & idē probat hic tex. in ver. si vero. qñ producit dispensationē, quæ est dubia, q̄ saltē illa est authentica in sui forma, licet verba ibi cōtēta sint dubia, a's si diceremus triū posset excludere dictā penā producendo copiā de manu sua, & hoc v̄r velle gl. hic super ver. nullā. ¶ ¶ Q̄ uero an in collatione possessionis, q̄ sit virtute illius collationis debeat vocari possessor. sed dicit Arc. q̄ non vocabit amplius. Nec ob. c. licet ep̄s. j. de pr̄b. quia loquitur ī facto prius non examinato. & vide, qđ ibi no. post Io. Mon. sup gl. pe. vñ dicit hic Arc. q̄ ille tex. loquit, qñ dubium est de iure detinentis, sed hic non est dubiū, vt patet in tex. ibi dū dicit, eo ipso & c. vnde ex hoc infert, q̄ quoties beneficiatus ipso iure vel per sn̄iam hoīs, quæ trāsiuit in rem iudic. perdit ius, quod habebat in beneficio, pōt & dēt beneficiū alteri conferri, & licitū est ep̄o auferre ei, qui ius perdidit, si illi incūbebat de scō sine alia cā cognitione, quia in hoc exequit officiū suum. ad hoc de insti. c. 3. de pac. accepimus. & c. cū clerici. de rest. spo. accepta. vbi hoc no. Inn. & Host. q̄ posuit & Io. An. in c. accepta. e. tit. super gl. 2. Sed dicit Io. An. q̄ inquantū ipsi dicunt de priuatione iuris, est verū quo ad collationē beneficii. Sed qđ de possessione dicūt, est fallum, vt in c. licet ep̄s. nisi intelligas de priuatione iuris declarata per sn̄iam Iudicis, vt h̄c sit mēs, q̄ siue per sn̄iam declaret priuatus, siue priuat, procedat quod illi dicunt. Io. An. Et p hoc facit, quod no. Inn. j. de cōces. pr̄. quia cunctis. ¶ Gl. super ver. nullā. querit, quid si ostendit, sed nō validā. gl. sol. ¶ In ea. gl. ibi, inter corporalia. ver. sed neq; Io. An. ¶ Gl. super ver. exhiberi. recita per triū ī ea formatū, & sol. vt gl. in fi. gl. Idem Gar. & Fran. Io. Mo. & Archi. qui tractant hic prolixē hoc, super quo vide in dicta regula. j. de reg. iu. Io. An. Super isto dubio, quia est quotidianū, aliquid ponit hic Pau. & D. Io. de Imo. ponendo distinctionem Do. Gasp. de Cal. in c. licet Heli. de simo. Conclude eos simul, aut possessor beneficii agit, aut conueniē. primo casu si agit putā quia petit declarari se habere titulum, tūc dēt illū probare. 6. q. vlt. actor. fuit dictū Inn. de proc. ex insinuatione. aut nō agit super titulo sui beneficii, sed p re pertinēte ad beneficiū, & opponit, q̄ nō hēt canonicū titulū, & tūc ēt non cōpellit a titulum probare p no. in c. nihil. de ele. per Comp. quod intellige verum, si saltē q̄stat de colorata possessione beneficii, vt ibi no. Aut agit sup possessione beneficii dicēdo se spoliatū, & tunc an habeat probare titulū, dic vt no. de re. spo. in l̄ris. & gl. in cl. cā. de cā pos. & proprie. & p Io. An. super ru. de re. spo. in addi. Spe. ista mēbra sunt D. Gasp. de Cal. Secundo casu qñ conueniē, aut conuenitur ab ordinario, electoribus q̄firmatore, vel p̄tatore, aut ab alio tertio ex neo. primo casu aut ius cōe resistit possessioni, vt q̄a possidet plura beneficia incōpāssibilia de iure, & p̄pellit ostendere, & si nō oñdit intra terminū, poterūt illa q̄ferri. & iste ē casus hic. Aut ius cōe nō resistit, & tūc aut iste ordinarius q̄stituit se aduersariū eius, & n̄ p̄t p̄pellere nec cognoscere, vt hēt canonicū titulū, vt no. gl. pe. de re. sp. q̄querente. aut non cōstituit se eius aduersariū, & tūc aut iste q̄ agit, v̄r cōsensisse in eū exp̄sē, ēt q̄a eū instituit in tali bñficio, & tūc nō p̄pellit ostendere titulū ad eius petitionē, sed per hoc nō p̄iudicat sibi, qñ possit via directā p̄ eū p̄cedere, & ostendere, q̄ non habeat canonicū titulum. de cle. coniu. diuersis fallaciis. & istud fuit dictū Arc. hic, & ponit Ioan. And. in dicta regula. j. Secus esset si tacitē in

cum

ADDITIONES.

- a ¶ Producere instrumentum. An tamen post conclusionem in causa valeat productio instrumenti, vide per D. Feli. in c. quoniam, ver. gl. in verbo productiones. Item an in productione instrumenti pars citetur, vide eundem in c. 2. ver. queritur. de testi.
- b ¶ In papyro. Adde, tamen q̄ in papyro potest confici scriptura publica, & dicit Bal. conf. 44. in fi. 3. li. q̄ hoc probatur in l. j. in prin. ff. de bon. poss. secundum tab. Ber.
- c ¶ Cause cognitione. Adde Ro. conf. 499.
- d ¶ Non compellitur. Adde, vt per Do. de Ro. decif. suis in antiquis, de proba. B.
- e ¶ In literis. Adde Old. conf. j. Ber.

cum cōsensisset, vt ga in eius aduentu reperit eū cum alijs clericis, & recepit eum ad osculum: quia hoc non obstante poterit eum compellere, vt titulum ostendat. de p. dilecto. & quod ibi no. hęc sunt vera, nisi factum esset antiquatum, & ille dicet se sua instra perdidisse: quia tunc non compellitur probare, vt no. Ho. in d. c. licet Heli. hęc sunt verba Pauli hic, & i parte fuerunt dicti Do. Gaspar. Sed istud vltimum dictum limitat verū Io. Cal. & post eū Lap. de Castil. in d. ca. licet Heli. qñ Iudex ex officio compellit ostendere titulum, sed si procederet via ordinaria, vt ga dare libellus, & agens vellet probare non canonicam instōnem ēt in facto antiquatam, & tunc admitteret agēs ad probandum non canonicam instōnem, quantumcūq; sit possessio antiquata. ad hoc de p. dilecto. fm eos. aut petīt titulus ab extraneo, & tertio, & tunc nō compellit pbare titulū per no. de procurat. ex insinuatione, fm Pau. qđ intelligit verū Ga. de Cal. ēt si ageret q̄ pluralē. ¶ Gl. sup. ver. libere. in prin. q̄rit de intellectu lra, & declarat. deinde q̄rit, quid si iste ostendat dispensationem post terminum, & so. ¶ In fi. gl. dicit Lap. Abb. hic, qđ ille tex. non facit pro isto dubio: qđ loquitur de termino extraiudiciali, hic autem loquitur de termino iudiciali, in quo non pōt purgari mora, qđ ma. acc. pos. cū in tua. fm Pau. sed dicit, qđ pro gl. facit j. de priui. cum personā. & sol. qđ dictū c. si tibi absenti. & istud c. loquūtur de termino iudiciali. i. a lu dice dato subdito suo. & ita etiam est in d. c. cū personā. In dato tñ illi, qđ dicit se exemptum. Et vide, quod ibi no. fm Lap. & istam gl. tenet etiam Do. Io. de Imo. dicens, qđ ēt in iudiciali dilatione pōt mora purgari, vt no. in cle. sape. de verb. sig. in verbo, non obstante. Nec ob. c. coram. de resti. in inte. vbi vī p̄riū: qđ ibi non producebat procurator instra, sed petebat aliam dilationem assignari, vel ibi erat iam conclusum in cā. Nec ob. d. c. cum in tua. imō facit pro, iuxta ibi no. p. Innō. fm eum. Et no. bene istam gl. cum dictis Doc. qđ valeat productio instra facta post dilationem datam ad producenda instra. Sed qđ gl. facit quod notatum fuit hic super tex. quia dī qđ lapso termino præsuntur præsuntione iuris de iure istum non hēre dispensationem: sed præsumptio illa non admittit probōnem in cōtrarium, vt no. de spon. is q. ergo licet iste ostendat, non proderit. sol. posset dici, qđ nō iudicat præsumptio iuris & de iure, sed iuris tñ, & ista bene admittit probōnem in p̄rium, vt no. in d. c. is q. vel dic illud verum, qñ res non est integra: sed si res esset integra. i. anteq̄ p̄feratur snā prætēxtu illius præsuntionis posset admitti probatio in p̄rium, vt vī velle ista gl. Sed ista esset magna limitatio ad p̄ria. cogita. Sed quid si iste facit fidem de dispensatione post collationem factam, an valeat collatio. & vī qđ non, maxime si fuit impeditus. de proc. querelam. & s. de elect. commissā. s. j. & d. c. cum personā. in fi. sol. dic, qđ si appellauit a collatione, reuocabitur collatio: aliās non, nisi per beneficiū resti. in integ. vel ex clausula generali. facit j. de app. cōcertationi. fm Lap. Ab. pro dicto Lapi facit: qđ snā in istis beneficialibus ad p̄iudiciū tertij transit in rem iudicatam. s. de elect. cum dilecti. & no. gl. in c. j. de concef. praben.

ADDITIO.

- ¶ Post dilationem. Adde quod Do. de Ro. deci. 146. de prob. in antiquis dicit, qđ post terminum peremptorium datum ad proban. oīa possunt instra produci. vbi aut esset dictum qđ elapso termino nec per instra nec alias probat, admittatur, tunc post admittitur productio instrumentorum.

S V M M A R I V M.

- 1 Dispensatio facit licitum, quod aliās esset illicitum. Et vocatur beneficium. nu. 3.
- 2 Interpretatio est facienda per Papam quando dubitatur de viribus priuilegij apostolici.

Aeterum. ¶ No. j. qđ ille dī canonicē obtinere bñficia incompatibilia, qui super pluralitate hēt dispensationem iufficientem. & sic patet, qđ dispensatio facit licitum, qđ alīs esset illicitum. ¶ No. qđ licet dispense sup pluralitate bñficiorum, p hoc non est dispensatū, quin debeat bñficijs deservire. ¶ No. qđ vbi dubitatur de virib. priuilegij apostolici, interpretatio est facienda per Papam, & non per inferiorem concor. sunt in gl. ¶ No. qđ dispensatio vocatur beneficium. vide, quod no. Ioan. An. s. de ver. si. c. olim. super gl. fi. ¶ Quēro, an dispositio huius capituli fuerit vtilis ecclesijs? Sol. dic, qđ sic. licet hodie aliqui praelati trahant ad quāstū pecuniarum, vel grauamen clericorum qđ id, quod hī s. de offi. ord. irrefragabili. ad fi. Ioā. An. ¶ Gl. super verbo, euidenter. quārit de intellectu lra, & soluit, & aliud dubium format, & pro solutione remittit. ¶ Gl. super verbo, cura. quārit quare super hoc tex. iste prouideat, & soluit. ¶ In fi. glo. dicto s. porro. Io. Mo. alle. de appellat. peruenit. 2. & in addi. qđ licet ordinarius in principali potestatem nō habeat propter dispensationem: in his autem, quā hic dicuntur de cura & obsequio ecclesiā, potestatem habet: quia dispensatio semper datur, vel dari intelligitur fm istas duas modifica-

tiones, & sic soluitur contrarium, quod posset fieri. j. de reg. iur. accessorium. Ioan. An.

ADDITIO.

- ¶ Per Papam. Adde Old. confi. 224.

S V M M A R I V M.

- 1 Beneficia habens plura incompatibilia etiam virtute dispensationis, censetur inhabilis ad consequendum aliud consimile beneficium.
- 2 Dispensatio non defendit dispensatū, nisi euidenter appareat illā fore iustā.
- 3 Renunciatio beneficii debet esse libera & spontanea. Et an debeat precedere collationem. nu. 4.
- 5 Habens plura beneficia incompatibilia non renunciat illis, sed acceptat tertium, & intrat eius possessionem: an incurrat p̄nam priuationis primorum.
- 6 Momenti, verbum, quid importet.
- 7 Dispensatus qđ possit habere duo beneficia incompatibilia simul, non potest vnum ex illis postea cum alio permutare.

Non conferendis. ¶ No. qđ habēs plura beneficia incompatibilia etiam virtute dispensationis censetur inhabilis ad aliud beneficium simile consequendum. ad hoc j. de prab. is cui. ¶ No. ar. qđ dispensatio non defendit dispensatū, nisi euidenter appareat illam fore iustam. No. qđ qñq; dispensatur cum aliquo in tribus beneficijs incompatibilibus: quis autem possit in his dispensare, vide s. de consue. c. j. e. li. ¶ No. arg. qđ renunciatio beneficii debet esse libera, & spontanea. ¶ Quēro, quomodo appareat, qđ iste possit retinere tertiam dignitatem? Sol. dic, quia est fortē dispensatum, vt possit recipere, & retinere plura beneficia curata, vel dignitates vsq; ad certam summam, vel fortē quia habet duo, & dispensatio concedit de tribus fm Fran. Io. An. ¶ Sed an renunciatio, de qua hic dī, debet precedere collationem? Sol. dic qđ sic, vt apparet ex tex. & si sit absens poterit renunciare per procuratorem fm Fran. alle. de prab. accedens. de conuer. coniug. ex parte. & per talem renunciationem vacabunt etiam de facto. s. de concef. praben. cum vestris. fm Arc. Sed dicit Ioā. An. qđ hodie latius est prouisum per extrauag. execrabilis, Ioan. 22. vbi statuitur, qđ habens etiam vnum solum tale beneficium, si recipiat fm tale, & primum quo priuatus est sine morā dispendio verbo & facto super testimonio publico in manibus ordinarij non dimittat, priuatus est secundo, & inhabilis ad sacros ordines & beneficia, vt ibi in s. qui verō. Et si hi, qui tempore constitutionis illius sine dispensatione talem pluralitatem habebant, vltimo retento non dimiserunt p̄dicto modo reliqua infra mensem a constitutionis notitia, etiam vltimo sunt priuati, & inhabiles ad quācūque beneficia obtinenda, vt ibi in s. porro. Ioan. An. ¶ Sed pone, quod habens plura incompatibilia non renunciat illis, sed acceptat tertium, & intrat eius possessionem: an incurrat p̄nam priuationis primorum? Sol. dicit Franc. Vercel. quod non per istum text. qui vult, quod collatio illius tertij sit nulla: ergo non præstat impedimentum p regulam non præstat. j. de regul. iur. Item non dicit factum, qđ non durat factum. s. de verbo. signifi. nam & ego. Item verba sunt intelligenda cum effectu. s. de cle. non resti. relatum. Sed dicit Ioan. An. quod Franc. est excusandus: quia non vidit ca. cum qui. j. de praben. & contra cum forte tenuit Ioan. Mo. dicens, quod si adipiscatur tertium, vacarent prima ipso iure: & sic videtur intellexisse, quod prius non vacauerunt per renunciationem. vide glos. in cle. si plures. de prab. Ioan. And. ¶ Quēro, quid importet istud verbum, momenti? Sol. dic. i. vigoris, & efficaciz. & sic hī s. ti. j. c. fi. tñ aliter sumit s. de causa pos. c. j. & ibi de hoc. Io. An. ¶ Glo. super ver. offenda. q̄rit, quare compellatur renunciare iste gl. sol. ¶ In fi. gl. ad idem s. de ele. dudū. 2. & de hoc in Spe. de le. s. nūc videndū. ver. sed nū quid habens. & ibi in ver. seq. hī nūquid ep̄s cum tali disp̄set. Io. An. ¶ Gl. super ver. ea, quārit an habēs duo compatibilia, ex dispensatione possit vnum ex his cum alio permutare. glo. so. qđ non. & idem si illis renunciat: qđ illis renunciatis nō pōt postea duo retinere. ¶ In fi. gl. no. bene gl. qđ hīs dispensationem, vt possit duo incompatibilia simul retinere, nō tñ pōt vnum ex illis postea cum altero permutare. item qđ talis disp̄satio non extenditur nisi ad duo prima beneficia. ad hoc cle. si plures. de prab. ¶ Glo. super ver. aliter. q̄rit de intellectu text. & so. Et idem facit glo. pe. ¶ Gl. fi. recita p̄ p̄rium, quod imō collatio tertij beneficii teneat, licet ille sit priuatus ipso iure p ademptionem secundi, vt s. de prab. de multa. glo. sol. dupliciter, qđ illa sit correctā: istam improbat, & dat aliam solutionem. ¶ In fi. gl. Ioan. Mo. dicit, qđ si collator scit illum pluralem seruabit hoc c. quia cum in ademptione tertij beneficii innitatur iuri cōi habet renunciare iuri speciali, cui prius innitabatur. Sed si collator ignorabat illum pluralem, locus est decre. non potest. j. de prab. nec debet esse melior conditio celantis qđ proderet.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tenebatur. c. ti. cum qui. Io. And. Dicit Lap. Abb. q. dispositio istius textus nō procedit ex eo, q. iste sit aliās inhabilis ad aliud beneficium ex defectu vel crimine, non q. sit trāsgressor iuris cum ista retineat ex dispensatione, sed ideo hoc statuitur propter dispensationem, quā odiosa est. s. de si. presby. c. j. & si. eo. lib. & j. de prob. non potest. s. j. fm Lap. Pau. hic concludit in hac materia, q. aut iste habet dispensationem retinendi priora, & alia similiter acceptandi, & tunc aliud acceptare poterit, & retinere, vt hic in si. aut habet tantum dispensationem retinendi priora, & tunc aut ante collationē vltimi renunciat primis pure, & tunc illa vacāt, & tenet collatio vltimi, vt hic. Aut ante collationem vltimi non renunciat primis, tunc per collationē vltimi non vacāt prima, quia nec hoc exprimit illa Cle. si plures. q. per collationem vacet, sed per possessionem pacificam. si ergo possessionem accepit, & ante illam illis renunciat, illa vacant, sed non istud vltimum: si autem non renunciat ante possessionem adeptam, vacant prima, & similiter tertium. Et sic est casus, in quo beneficium, cuius non tenet collatio, facit alia vacare: vnde datur consilium, quod aliās ante collationem vel saltem ante possessionem renūciat primis secundum Pau. in eo quod Pau. sentit hic, quod valeat collatio tertij ante renunciationem non procedit, vt est tex. expressus hic, vt no. in d. Clem. si plures.

S V M M A R I V M.

- 1 Iura debent adaptari ad id, quod saepius fit.
- 2 Audacia admista temeritati est prohibita.
- 3 Prælati tam seculares, quā regulares inferiores ab episcopis possunt in subditos suos proferre sententiam censuræ.
- 4 Sententia interdicti potest ferri in hominem.
- 5 Iuramentum de celanda veritate si a Iudice interrogetur, non adstringit iurantem.
- 6 Temeritas, & audacia qualiter differant.
- 7 Inquisitores an possint se intromittere de delictis futuris.
- 8 Inquisitores dati generaliter super statu ecclesiæ qualiter debeant procedere.
- 9 Sacerdos fecit votum de non iurando, si postea compellitur se purgare, vel super contractu veritatem dicere, an debeat iurare.

Via plerique.

- ¶ Gl. j. summat, & primò inhibet, secundò decernit, tertio præsumptores puniri præcepit. secūda ibi, Decernentes. tertia ibi, Præsumptores. ¶ No. q. iura debent adaptari ad id, quod saepius fit. vide de despon. impu. li. 2. teras. No. q. audacia admista temeritati est prohibita. No. ar. q. appellatione ecclesiæ non comprehenditur monasteriū. de quo aliquid in gl. ¶ No. q. prælati tā seculares, q. regulares inferiores ab epis pnt in subditos suos proferre snias cēsuræ. de primis vide s. eo. ti. cum ab ecclesiarum prælatis. de secūdis vide de ma. & obe. cū in ecclesiis. & de accu. cū olim. ¶ No. q. snia interdicti quandoq. potest ferri in hominem, & sic nō semper refertur ad locum. ¶ No. ar. q. prohibens in genere non vī prohibere quamlibet generis speciē. No. ar. q. iuramentū de celanda veritate si a Iudice interrogaretur, nō adstringit iurantem. Opp. q. valeat pactum, vel iuramentū de non accusando. s. de accu. veniens. de iureiu. quemadmodū. So. aut pactum tendit ad excludendū partem accusare volentem, & valet vt in priis. aut tendit ad præcludendam Iudici viam indagandæ veritatis, & non valet, vt hic, nam isti erant obligati ad non propalandum Iudici inquirenti veritatem, quod est prohibitum. de cri mine fal. c. j. ¶ Quo, in quo differat temeritas ab audacia? Sol. dicit Arc. q. temeritas proprie est, cū quid sit sine consilio, sed diuinator dicūt, q. temerarius non æstimat periculū, audax verò æstimat, sed nō timer. Io. An. ¶ Quo, an isti inquisitores possint se intromittere de delictis futuris? Solu. dic. q. non, sed tm̄ de his, quæ occurrūt tpe inquisitionis fm Arc. de quo s. de ele. per inquisitionē. in j. gl. & de re iu. cum I. & A. in gl. si. Io. An. ¶ Quo, quia hic loquitur de inquisitoribus generaliter datis super statu ecclesiæ qualiter isti debeant procedere? So. dicit Arc. q. in ista non exprimunt capsa, sup quibus fiat inquisitio, quia gñaliter inquirūt de vita clericorū, & de officiis, & statu possessionū, & rerū ecclesiæ. Itē non poterit excipi testes, quia recipiunt, quales inueniunt. & est spāle, quia q. in capto agunt & c. de test. veniēs. 2. ad si. Ad idē. C. de rep. l. cō sensu. alle. ad prædicta Lap. Ab. Io. Gof. & Ber. in d. c. per inquisitionē. Itē fit talis inquisitio de plano. de accu. olim. Itē nō cōperit capto q. tales inquisitores exceptio reculationis, nec poterunt excipere q. denunciatores, qui diffamauerūt capitulū. all. quod no. Go. in d. c. cū I. & A. de simo. licet Heli. vnde in talibus inquisitionibus gñalibus non est locus subtilitatibus, de quibus no. in d. c. cū I. & A. & maxime quo ad illos, qui pñiam agere debēt, vt ibi patet in si. ver. vt per eporum. tm̄ dicit, q. hoc nō habet locum in foro iudiciali, quo quis remouetur ab administratione, vt patet ex notatis de accu. cum oporteat. & c.

cum dilectus. per quod concluditur, quod canonici ecclesiæ, q. quos sit inquisitio quo ad poenitentiam peragendā, conuincuntur per conspiratores, quia non est curandum, quis in talibus testificetur, vel denunciaret, vt no. Host. de test. in omni. de iudi. nouit. & remittit ad nota. 2. q. j. Deus omnipotēs. Io. An. Dicit D. Io. de Imo. q. id quod dicit Arc. inquisitores nō possent recusari, videtur cōtra id, quod no. gl. & Arc. 3. q. 5. quia suscepi. vbi dicitur, q. cum in arbitrariis isti possint lædere etiam si causa esset notoria, poterunt recusari, & sic non videtur istud dictum verum fm eum. Tu salua, quia hic agitur, vt imponat pñia pro peccato, & sic dato q. aliquāliter excederet modum poenitentia, istud esset magis vtile animæ illius, quia est medicina animæ, ergo videtur q. propter hoc nō possit recusari. ¶ rium loquitur, vbi agitur de imponenda poena temporali, quæ posset nimis eū grauare sine aīa vtilitate, ergo secus. ¶ Quo, de quibus poenis hic loquitur, quibus isti adstringebantur? Sol. dic. quod fortē loquitur de poena beneficiorum. s. de ele. cum dilecti. in si. vel ordinum. j. q. 7. quoties. vel excommunicationis, de qua vide notata supra, de offi. deleg. P. & G. in glo. magna. Ioan. An. ¶ Quo, quare dixit hic tex. prædicta, & eorum quodlibet? Solu. dic. quod expresse propter sophisticam malignorum interpretationem, qui forte dixerunt, quod non includeret singula separatim. de quo vide no. supra de excess. præla. nimis. j. ad si. Io. And. Quo, quia hic habetur casus, in quo iuramentum non obligat, an sint alij casus? Solut. vide in Spe. de actore. s. j. ver. sed si iurauerit. & de iura. cal. s. si. post principium. de testi. s. pe. ver. quid si quis. & de cita. s. j. in omnibus his locis habes, quod iuramentum non obligat rei agenda. & facit regula, non est obligatorium. j. de reg. iu. Et ex his deciditur dubium, q. si aliquis sacerdos fecit votum de non iurando, & postea compellitur se purgare, vel super contractu veritatem dicere, an debeat iurare? Et terminauit Barto. Brix. in dominicali 39. quod sic, quia in omni iuramento intelligitur superioris autoritas excepta. de iureiu. venientes. alleg. 22. quæst. 4. tribus. in si. & cap. inter cetera. de voto. cap. nō est. ff. qui satisda. cog. l. si. facit. 3. quæst. 2. voluit. & quod habetur in d. cap. inter. Ioan. And. Sed quid si isti inquisitores non imposuerunt poenam pro occultatione delictorum, an ordinarius superior possit occultantes punire? Solu. dic. quod sic argumentum huius literæ, quæ dicit, superioribus. Ioan. An. Gl. j. in si. ponit vnde fuit extracta in si. glo. & de hac faciebat mentionem Gul. in Spec. de inquisit. s. nunc tractemus. sub versic. quid si ante. sed illa tantum loquebatur in religiosis. hic verò latius. Ioan. And. Gl. super verbo, audacia. quærit, quare sit audacia temeraria, & soluit. Glo. super verbo, ecclesiis. quærit an includat monumenta? soluit quod sic. In si. glo. vide, quod notat Zenze. & dixi supra, de supplen. negli. prælato. grandi. in gl. no. Io. And. Glo. super verbo, adstringi. quærit de ratione, quare non valeant iuramenta, & soluit. ¶ In ea. glo. ibi, de reg. iur. accessorium. ibi soluitur contrarium, quod hic signat Archid. de l. & si is. C. de prædi. mino. Io. And. & ibi, ca. si. j. de reg. iur. non est obligatorium. s. de simo. nemo, secundum Io. Mo. Io. And. Glo. si. quærit, an isti peccent non puniendo. soluit quod sic. In si. glo. & obligat præceptum canonis sicut & Iudicis. remittit Arch. de app. cum speciali. ver. sciantque. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a Quam regulares: Adde Cald. conf. 10. de sen. excom. Ber.
- b Non valet. Adde, an testis, qui iuravit aliquem tenere secretum, sit periurus, si illud propterea, D. Car. conf. 32.
- c Debeat procedere. Adde qualiter inquisitio fieri possit tam in capite, quā in membris Old. conf. 270.
- d Quod sic. Adde, quod voluit Old. conf. 93.
- e Argumentum huius literæ. Adde, q. voluit Ro. conf. 375. vbi dicit, q. monachus non debet punitus per Abbatem potest per episcopum puniri. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Summè proprie quid dicatur.
- 2 Prohibitio quando sit respectu loci, vbi actus exerceri debet, quis non potest per alium, quod non potest per se.
- 3 Consuetudo tribuit iurisdictionem etiam quo ad locum, vbi debet exerceri iustitia.
- 4 Archiepiscopus an possit cognoscere de paruo crimine episcopi, quod non requirit priuationem ordinis, nec beneficii. Et an possit cognoscere in loco exempto diocesis. nu. 5.
- 6 Consuetudo requirit spatium 40. annorum, quando est contra rationem insertam in iure positivo.
- 7 Iura loquentia de delegatis Papa habent locum, etiam si delegatio sit facta per viam iuris communis.

Litigantes. ¶ Glo. non summat. dic secū dum Zēze. iurisdicctio Archiepiscopo attributa in vna diocesi sibi in aliis nō prodest. h. d. fm eum. vel dic, Archiepiscopus cās etiā appella-

appellationum iure metropolitico pertinentium in propria die-
cesi vel vnde ad eum deuoluuntur cognoscere vel committe-
re dēt, nisi aliud habeat consuetudo. h. d. Et tria facit. primò po-
nit constitutionis causam. secundò constitutionem ibi. Statui-
mus. tertio exceptionem ibi. Nisi. ¶ Nota primò q̄ iura conā-
tur releuare partes a laboribus & expensis. de dolo. finem.
1 ¶ No. t̄ quod propriè dicitur suum, quod est suum ratione iu-
risdictionis tantū, quam habet in loco. glo. 3. de postu. prælato.
ca. j. ¶ Nota casus, in quibus Archiepiscopus potest locare se-
dem, & de causa cognoscere in diecesibus suffraganeorū su-
rum. ¶ No. t̄ quod quis non potest per alium id, quod non po-
test per se, quando prohibitio fit non respectu personæ, sed lo-
ci vbi actus exerceri debet. ¶ No. t̄ q̄ consuetudo tribuit iuris-
dictionē et quo ad locum, vbi debeat exerceri iustitia: quod
no. quia facit, q̄ consuetudo potest concedere Abbati habenti
iurisdictionem in membris alterius diecesis, q̄ vbi sit situm
monasterium principale, vt in illis locaret sedem. ¶ Opp. & vi-
det̄, q̄ nō fuit necessaria reseruatō huius consuetudinis: quia
dato q̄ non reseruauerit, non intelligebatur reuocata consue-
tudo, vt 3. de cōsti. c. j. e. lib. sol. dic fatendo prius, q̄ non erat
necessaria, sed hic fecit potius hoc ad cautelam s̄m Ioan. Mo.
Io. An. Dicit Ioā. An. q̄ id, quod hic est terminatum, fuit olim
disputatum per Do. Altegradum de Lendenaria, demū Ep̄m
Vincentinum, & vltra iura, q̄ hic allegat glo. inducebat. 9. q. 3.
nullus. & c. conquestus. & 3. eo. ti. duo simul. per quā patet, q̄
b metropolitanus non plus potest in diece. suffraganeorū b, q̄
alius Ep̄s, nisi in quantum inuenitur concessum, sed Ep̄s non
posset. 6. q. 3. scriptum. 14. q. 2. c. 1. 16. q. 5. c. 1. ergo nec metro-
politanus. inducebat etiam c. Romana. j. de fo. comp. Io. An.
4 ¶ Q̄ uero, an Archiepiscopus possit cognoscere de paruo cri-
mine Ep̄i, quod non requirat priuationem ordinis, nec benefi-
cij. solu. disputans de quo 3. fuit dictum, all. primò q̄ non. 3. q.
6. si quis. & c. accusatus. 3. q. 8. accusatores. & ca. suggero. per q̄
patet criminalem causam Ep̄i in synodo tractandam. & q̄ hoc
procedat etiam in paruo crimine, patet. 34. dist. quorundam.
Item iura pradipta, & 6. q. 4. si quis Ep̄s. 1. 2. & 3. generaliter, vt
indefinitè loquuntur de crimine, & sic etiam de paruo crimi-
ne intelligenda sunt. de priui. quia circa. cum concor. nec mi-
rum: quia etiam si ciuilit̄ p̄ eum agatur, synodus est Iudex,
vt 6. q. 4. si inter. 1. 1. q. 1. si clericus. Contrarium determinauit
per ca. cognouimus. 10. q. 3. & ad p̄ria respondet, q̄ loquuntur
in grauib. quā requirunt depositionem. quod patet: quia in
illis definitio reseruatur Papæ, & aliqua ex illis s̄m antiqua tē-
pora loquuntur, quando omnes causæ referebantur ad syno-
dum. 18. dist. per totum. alleg. no. in d. c. si clericus. & 15. q. 7. in
summa. & pro solutione pradipta facit c. Romana. in fi. 3. c. vbi
suspensionem, interdictum, & excommunicationem non so-
lum Archiep̄s, sed etiam officialis ipso absente p̄fert in Ep̄m.
Et vide, quod no. de prēb. graue. in gl. magna. ver. item s̄m Inn.
5 Io. An. ¶ Q̄ uero, an Archiep̄s possit cognoscere in loco exē-
pto diece. sol. Archi. q̄ non, vt j. c. cum Ep̄s. Ioā. An. ¶ Q̄ uero,
quā fuit causa, quare fuit cōcessum, vt cognosceret, vbi causæ
litigiosæ consistunt? Solu. dicit Ioan. Mo. q̄ si agatur reali, me-
lius cognosceretur, vbi res est sita. C. de prēd. mino. l. si prēditi.
Ioan. An. dicit tamen Do. Pe. de Anc. q̄ in optione Archiep̄i
erit, an velit ibi, vel in propria diece. cognoscere, cum hic lo-
quatur alternatiuē. argum. regulē, in alternatiuis. j. de reg. iur.
¶ Glo. 2. quærit, & solutio est clara. ¶ In fi. gl. in eo q̄ glo. requi-
rit hic consensum partium, dicit Archi. sufficere etiam taci-
tum. & idem Zēze. dicens, q̄ si Archiep̄s committat alibi, &
partes non contradicant, & sic proceditur, valebit processus.
3. q. 6. pulsatus. patiente illo qui præst̄ iurisdictioni s̄m eum.
Item in eo quod glo. dicit requiri consensum Iudicis loci tē-
net Arch. p̄rium. alleg. dictum c. pulsatus. 3. q. 6. sed Io. An. pro
glo. alleg. text. in cle. quamuis. de fo. compe. in principio. & 3.
volumus. Ioan. An. ¶ Glo. super verbo, statuimus, quærit quā-
ti temporis requiratur illa consuetudo, de qua dicit hic in fi-
ne. Et dicit, q̄ sol. dependet a dubio, an ista sit noua constitutio,
an declaratio antiquæ: tamen concludit, q̄ siue sit noua,
siue innouatio antiquæ, requiritur spatium 40. annorum pp̄ ra-
tionē oppositam. ¶ In fi. gl. idem quod tenet gl. tenet Ioā. Mo.
& Arch. Io. An. ¶ No. primò ex ista gl. vnum signum ad cogno-
scendum, an cōstō sit noua, an innouans. ¶ Secundo no. t̄ q̄
c sicut consuetudo, q̄ est p̄ ius positiuū expressum requirit spa-
tium 40. annorum: ita q̄ nō esset p̄ expressum ius positiuum,
sed p̄ rationem insertā in iure positiuo. quod no. quia ampliat
c. fi. 3. de consue. ¶ Tertio no. casum, in quo sufficit consuetu-
do 10. annorum. ¶ Glo. super verbo, metropolitico. in prin. re-
mittit, quæ sunt iura metropolitica. deinde quærit, qd de cau-
sis, in quib. Archiep̄s, vt delegatus Papæ cognoscit: an proce-
dat iste tex. sol. q̄ non. ¶ In fi. gl. vide, quod no. j. tit. j. c. vnico,
7 super glo. antepe. Io. An. No. istam glo. t̄ q̄ iura loquentia de

delegatis Papæ habent locum, etiam si delegatio per viam iu-
ris communis sit facta, quod no. quia ista glo. extendit illa iu-
ra. Glo. pe. in prin. quærit, an possit alibi cognoscere etiam cō-
suetudine non disponente. soluit, q̄ sic. deinde quærit de vna
q. & soluit. in fi. glo. Pau. tenet, q̄ isto casu etiam sine consen-
su diecesani possit. Et est ratio: quia metropolitanus est Iudex
immediatus, & ordinarius suffraganeorum, & quo ad eos to-
ta prouincia est sibi territorium. ad hoc. 3. q. 6. vltra prouincia
rum. Sed secus est quo ad subditos suffraganeorum, in quibus
iuris limitationem habet seruare. & ita loquuntur iura alia, &
hec decre. nam vbi non prohibetur a iure, videtur q̄ suam iu-
risdictionem exercere possit in quacunque parte prouinciæ se-
cundum Pau. Ego credo glo. veram, & pro ea casus est hic: qd
dicit, q̄ de causis, de quibus cognoscit iure metropolitico, de-
bet cognoscere in propria diecesi, vel in illa a qua deuoluunt̄.
Sed nullus dubitat, q̄ Archiep̄s est Iudex suffraganei iure me-
ropolitico, vt patet 2. q. 6. hoc quippe. cum multis similibus:
ergo sequitur, q̄ in his alibi cognoscere nō poterit, vt vult iste
tex. ¶ Glo. fi. exponit tex. & colligit notabilia.

ADDITIONES.

- a ¶ Quo ad locum. Adde, quod voluit Old. consi. 161. Ber.
- b ¶ Diecesi suffraganeorum. An autem propter negligentiam Ep̄orum deuoluat̄
iurisdō in Archiep̄m? vide per Do. Fel. in c. pastoralis. de of. ord. Item de Ar-
chiep̄o delinquēte in alterius diecesi, vide eundē i. c. cū inferior. de ma. & obe.
- c ¶ Consuetudo. Modos verò cognoscendi quando aliquid competit ex consue-
tudine vel præscriptione, vide per D. Fel. in c. auditis. ver. 5. & vlt. declaratio.

S V M M A R I V M.

- 1 Episcopus debet providere officiali suo de necessarijs.
- 2 Expensarum victualium appellatione quid comprehendatur.
- 3 Episcopus non visitando personaliter non debet habere procuracionem re-
spectu sue persone.
- 4 Episcopus non poterit visitare per alium, quicumque sit ille.
- 5 Visitans in quibus debeat procurari.
- 6 Episcopus vadens ad aliam diecesim pro clericis ordinandis, vel ecclesijs cō-
secrandis, vel similibus, an debeat habere expensas.

Episcopus. ¶ Glo. j. summat, & primò pui-
det. secundò prohibet ibi, idē.

- & prima subdiuiditur: qd primò prouidet circa ex-
pensas vicariorum extra victualia. secundò ibi, Hi
tamen. circa expensas victualium, & cām reddit. No. j. t̄ q̄ Ep̄s
hēt prouidere officiali suo de necessarijs. ¶ t̄ No. q̄ appellatio
ne expensarum victualium comprehenduntur illa, quæ consi-
a stunt in victu, non autem illa, quæ concernunt alia necessaria
personę. quod no. pro testamentis, & alijs dispositionibus, vbi
relinquit, vt debeat habere expensas victualium. ¶ No. q̄ deli-
ctum est recipere temporalia pro administratione spūalium:
3 qd est verū in casu a iure nō pmissō. ¶ t̄ No. q̄ Ep̄s non visitan-
do psonaliter non dēt hñc procuracionem resp̄ personæ sue.
¶ Q̄ uero an iste tex. hēat locum in Archiep̄o visitante prouinciā?
So. Arc. tenet q̄ sic, cū eadē sit rō. de quo ēt j. de cētib. c. Roma-
na. in prin. & idē vñ in alijs inferiorib. prelatis ad quos visitatio
4 pertinet. Io. An. t̄ Q̄ uero, an Ep̄s poterit visitare p̄ aliū, qui-
cūq; sit ille? Sol. dic q̄ nō: imo dēt esse idoneus. ad hoc. 10. q. j.
Ep̄m vbi dicit tex. p̄byteros p̄bables. & c. inter. eo. ti. dicit, vi-
ros idoneos. ¶ Et ex his infer̄, q̄ si electus ab Ep̄o in aliquo
excesserit, tenebit̄ Ep̄s. ar. ff. de exercitoria. l. j. in prin. vbi p̄po-
b nēs aliquē exercitio nauis teneb̄ ex eius delicto. de of. p̄con.
l. obseruare. §. p̄fici. s̄m Arch. q̄ remittit ad no. p̄ Azo. i. sum-
ma de exercito. §. teneb̄. & p̄ Inn. §. de fideius. quod quibusdā.
& remittit ēt j. de p̄b. si Ep̄s. Io. An. Et istud ēt tenēt Do. de Ro.
conclusio. 336. q̄ inci. Vtrū Ep̄s. qd si Ep̄s hēt visitare ex aliqua
cā necessaria emergenti, an possit illam, cui voluerit, deman-
dare? Sol. Arc. tenet q̄ non: sed dēt tm̄ Arc. illam demandare.
Io. An. dicit, q̄ istud non approbatur de consuetudine, nec ēt
iure probat̄: sed Archidiacono committere dēt. alleg. qd no.
hic, & in c. Ep̄m. 10. q. j. & 25. dist. perlectis. & sic iste text. dēt in-
telligi de annua visitatione, quam Ep̄s pōt cōmittere cui vult.
Io. An. Et istud ēt vñ tenere in c. j. de of. Arc. super glo. & hanc
partem credo veram: quia d. c. Ep̄m. loquit̄ simpliciter nō ad-
5 stringendo ad vnā visitationem tm̄. ¶ t̄ Q̄ uero, in quib. debeat
visitans procurari? Sol. dicit Io. An. q̄ hodie p̄ constitutionem
Benedicti, quæ incipit, vas electionis. de qua ēt hñ j. de cens. se-
licis. est taxatum quid debeat habere vicarius visitator, siue
c in victualibus, siue in pecunialibus per visitatos procuratio
6 persoluitur. Ioan. An. t̄ Quid si Episcopus vadit ad aliam die-
cesim inuitatus pro clericis ordinandis, vel etiam ecclesijs
con-

ADDITIONES.

- a ¶ In victu. Adde q̄ nec noīe cibi continetur potus, vt per Oldr. consi. 80.
- b ¶ Ex eius delicto. Adde an ex delicto familie teneatur Dñs? Ro. consi. 17. Ber.
- c ¶ Victualibus. An autem pro victualibus visitans possit pecuniam accipere, vi-
de D. Fel. in c. ex officij. de præseri.

Geminianus super sexto Decretalium.

^a consecrandis, vel similibus, an debeat habere expensas? Solu. Arch. dicit Hug. tenere qd sic. 9. q. 2. nullus Primas. & alleg. iura, quae ponit hic finis ultimae gl. & pro hac opin. facit optime iste tex. Io. An. Gl. 2. quærit, qui sint casus, in quibus a iure permittitur visitatio. gl. fol. ¶ In ea. gl. ibi, inter cætera, ad idē. 10. q. j. episcopum. Io. An. Gl. super verbo, per alium. opponit contra tex. & solu. Glo. super verbo, prouidere. recita per contrarium, quod episcopus debeat visitanti in omnibus prouidere. s. de offi. ordi. inter cætera. glo. dicit, quod in hoc erant opin. quas recitat, & soluit. ¶ In ea. gl. ibi, vt parent. sic etiam parent sibiipsis, si personaliter visitarent. Ioā. And. Glo. fin. recita per contrarium in ea formatum: & solue, vt dicit glo. ¶ In eadem gl. ibi, vt hic vides. Item non debet eo, quod plus expendisset, si personaliter visitasset, illud excessiuum exigere. arg. ff. man. l. si quis alicui. §. impendia. secundum Io. Mo. Io. An. Et idem Zenze. qui dicit quod hoc voluit iste tex. in fi.

ADDITIONO.

- ^a Consecrandis. An episcopus possit exigere procuratorem pro expensa consecrationis, vide D. Fed. in ea. accedentes. de præscr. ver. dum tangit Abb.
- S V M M A R I V M.*
- ¹ Episcopus solus habet generalem iurisdictionem ordinariam in diœcesi. Et potest cognoscere, & indicare de causa in quolibet loco. nu. 2.
- ³ Locus exemptus dicitur de diœcesi. & nu. 4.
- ⁵ Episcopus potest habere carcerem de iure.
- ⁶ Iurisdictionem ordinariam quis dicatur habere.
- ⁷ Episcopus an possit constituere officialem suum in qualibet parte diœcesis.
- ⁸ Definire an possit causam, qui potest eam audire?
- ⁹ Episcopus an possit capere, & incarcerare laicum in causa pertinente ad eius forum?
- ¹⁰ Prælati inferiores an possint capere, & incarcerare clericos?
- ¹¹ Episcopus si vult cognoscere de causa, in qua habet iurisdictionem contra exemptos in loco exempto, an possit?
- ¹² Iura loquuntur per verba denotantia actum propriæ personæ quando exponantur per verba relata ad tertium.
- ¹³ Sacramentalia, quæ exercet episcopus, dicuntur esse de spectantibus ad officium episcopale.

Vm episcopus.

- ¶ Glo. j. summat, & ponit dictum, cuius rationem præmittit. secunda ibi, Dubium. ¶ No. j. q. solus episcopus est ille, qui habet generalem iurisdictionem ordinariam in diœcesi. concordant. sunt in gl. ¶ Not. qd habens iurisdictionem ordinariam totius loci potest locare sedem in qualibet eius parte. Et sic facit iste tex. quod episcopus potest etiam in camera sua de causa cognoscere, & iudicare. quod probat iste tex. per illud distributiuum, quolibet. facit supra, de appell. cum parati. & quod ibi no. & idē probat tex. de vicario episcopi, qui dicit, per se, vel per alium. ¶ No. qd locus exemptus dicitur de diœcesi. Et sic patet, quod dispositiones, & mandata quæ fiunt in diœcesibus includunt loca exempta, dum tamen fiant per habentem iurisdictionem in exemptis. vide no. s. de rescrip. Abbatem. & gl. super verbo, primi anni. in Clem. frequens. de excels. præl. ¶ No. qd locus in diœcesi exemptus quo ad iurisdictionem exercendam per episcopum æquiparatur loco existenti extra diœcesim. b No. qd non omnes causæ diœcesis spectant ad forum ecclesiasticum. ¶ No. arg. qd etiam in causis ecclesiasticis episcopus non potest capere laicos, & carcerare, cū tex. dicat personas ecclesiasticas. de quo aliquid. j. ¶ No. qd episcopus de iure potest habere carcerem. ad hoc Cle. j. de hæreti. ¶ Quæro, quis dicatur habere iurisdictionem ordinariam? Sol. secundum Arch. dicitur habere ordinariam, qui suo iure, vel beneficio principis vniuersaliter iurisdictionem exercere potest. ff. de iur. om. iud. l. more. & l. seq. & super illum debet habere iurisdictionem ordinariam, qui in ipsius diœcesi, vel territorio habet domicilium. s. de fo. comp. c. si. ff. de iur. om. iud. l. si. Io. An. Io. de Fan. dicit, qd debet intelligi primum dictum, quando datur iurisdictione vniuersaliter respectu certi territorij, & tunc dicitur ordinaria, quia si fieret generalis respectu causarum, & non territorij, esset delegata s. m. Iac. Bu. in l. j. §. in initio. ff. de offi. præf. vr. pro hoc facit tex. de off. leg. c. 2. e. lib. secundum eum. Ex secundo dicto videtur vel le Arch. qd Iudex iudicans contra aliquem ratione contractus, vel rei sitæ in eius diœcesi, qui habet alibi domicilium, non videatur habere ordinariam. Sed dic, qd respectu causæ dicitur habere ordinariam, cū illa iurisdictione sit sibi data a lege iuxta notata supra, eo. cum ab ecclesiarum prælati. sed respectu personæ, contra quam agitur, non dicitur ordinaria, quia tales non dicuntur propriè subditi, licet fortiantur forum quo ad illos casus, vt est gl. notabilis in verbo, absolutio. de senten. excom. nuper. & glo. in verbo, subditos. in Clem. quamuis. de fo. comp. & ita puto Arch. intellexisse, qui dicit, & super illum. & sic retulit se ad personam, & non ad causam. ¶ Quæro, an indistincte sit verum, qd episcopus possit constituere officialem suum

in qualibet parte diœcesis, vel particulari loco diœcesis. So. Arc. dicit asserendo, sed Io. Mo. arguendo, qd iste tex. debet intelligi, qn in certo vel particulari loco diœcesis non est spāliter prouisum de aliquo Iudice, per quod inferitur, qd si Archidiaconus in certa parochia diœcesis a tempore cuius nō extat memoria, exercuit ordinariam iurisdictionem causas quasq; audiendo, & diffiniendo, in illa parte non poterit episcopus constituere officialem, quasi generalis prouisio huius c. & similiū se nō extendat ad locum, in quo de Iudice spāliter est prouisum. ar. C. de pac. con. l. si. & remittit. j. tit. j. c. j. Sed dicit Io. An. qd istud dictū est verum, qn ep̄s per illos de parochia inuito Archidiacono propter dispositionē illius consuetudinis, vel priuilegij non possit adiri immediate. & allegat nota. s. c. ti. pastoralis. su. per gl. j. aliās autem secus esset. ad hoc s. de offi. Archi. ad hęc. in fi. & de officio lega. volentes. Io. An. & idem tenet hic Pau. distinguens, qd quandoq; consuetudo, vel priuilegium dat iurisdictionem superioris inferiori per modū accumulationis, & tunc est locus præuentioni. & isto casu non est vera opinio Arc. quia ille, qui primò aditur, potest cognoscere sicut in Legato, & Ordinario. 1. r. q. j. peruenit. vel in delegato, & ordinario. de app. vt debitus. & quod ibi no. Qnq; idem concedit per modū præuentionis vel prioritatis, vt primò Archidiaconus habeat adiri, secundo ep̄s si Archidiaconus negligēs fuerit. & isto casu vera sit opinio Arc. pro quo facit s. c. ti. & li. c. j. Qnq; iurisdictione superioris competit inferiori tñ, ita qd nō alteri, & tunc et vera sit opinio Arc. facit s. c. ti. & li. c. j. ¶ Quæro de quibus causis spectantibus ad ep̄m intelligat. tex. sol. dic qd siue spectant de consuetudine, siue de iure, habet locum tex. ad hoc. s. c. conquerente. s. m. Io. Mo. & j. de exce. c. 2. Io. An. ¶ Quæro, quia tex. dicit, qd potest audire, nunquid possit et causas definire? Sol. dic, qd sic s. m. Arch. quia de qua re Iudex cognouit, eam definire debet. ff. de iur. l. de qua re. & de causa pos. & proprie. cum super. Io. An. ¶ Sed quæro, an ep̄s possit laicum capere, & carcerare in causa pertinente ad eius forum? Sol. iste tex. facit, qd non, quia in ea parte in qua de captūra loquit, restringit se ad personas ecclesiasticas, ergo in illis non habebit locū captūra. de quo remittit Io. An. ad no. per se in additione Spe. su. per rubrica de offi. or. ibi alle. Io. An. primò qd nō, quia iurisdictiones sunt distinctæ. 10. di. qm. 96. di. cum ad verū. de iur. nouit. Item in his casibus ep̄s debet vti ecclesiastica censura. j. de fo. comp. cū C. laicus. vbi loquitur de periurio, quod est crimē ecclesiasticū, vt ibi no. ad idem in auth. de man. princ. §. si verò canon. colla. 3. vbi innuitur, qd præf. cū ep̄o cognoscere deat, & sic nō solū ep̄s. ad idē. C. de la. fan. ec. l. placet. vbi sacrilegiū qd est crimen ecclesiasticū, per ecclesiasticū & et secularē puniuntur, & Iudex ecclesiasticus excoicet, & secularis deportat. in 3. rium alleg. quia qualitas delicti fecit illū de foro ecclia. C. de ep̄is, & clericis, auth. itē nulla. vbi et no. de fo. cōp. cū sit. & c. ex tenore. Itē c. j. s. c. ti. dicit ep̄m posse inuocare brachiū seculare, & p̄cipuē in his ecclesiasticis, nec tñ distinguit inter clericos, & laicos. ad idē facit auth. cā quæ cū monacho. C. de ep̄is & cle. ad idem. j. de penis. c. felicit. in fi. vbi Iudicibus secularibus in illo tam graui sacrilegio reseruatur tpaliū poenarum impositio, non detracto illi superiori, & supremæ præti, quam Papa habet s. imperiū. de quo in d. c. nouit. de iud. & in c. cām, qui fil. sint legi. Cōmuniter tenetur inferiores prælatos præte, de qua quæritur, non habere in laicos præter crimen hæresis, de quo non dubitatur, vt patet in c. vt commissi. j. de hære. & apertius in Cle. j. c. tit. s. m. Io. And. ibi. Et istæ fuerunt rationes Old. vt patet in consi. suo 85. vbi etiam sic remanet Old. aliter tamen nō firmando. Et istam partem tenet hic D. Io. de Imol. dicens, qd potuit esse ratio, quia fortē Papa voluit tantā potestatem concedere episcopis, ne vñrparent iurisdictionem. Et pro hoc alle. gl. in Cle. j. de vsur. in ver. censuram. & dictū Inn. in c. significasti. de off. dele. vbi dicit, qd si est facienda executio in bonis laici, etiam eo casu quo episcopus habet iurisdictionem in laicum, fiet executio per Iudicem secularē s. m. eū. Mihi nunq placuit ista opinio, quia primo habemus tex. qd in hæresi ep̄s capit laicum, vt probat iura s. inducta. item habemus tex. qd ep̄s habet laicum carcerare pro crimine, quando cōmittit crimen sacrilegij, vt est tex. & glo. 26. q. 3. contra idolorum. & istud ibi tenet gl. quæ dicit, qd pro crimine ecclesiastico pōt ep̄s carcerare reos. & loquitur textus de carceratione laicorū. Nec obstat, si dicas, qd istud sit crimen hæresis, & sic non differat a primo casu, quia hoc nego: quia differētia est inter hereticum,

ADDITIONES.

- ^a In camera. Adde Cal. conf. 3. hoc eo. tit. Ber.
- ^b Extra diœcesim. Adde Fed. conf. 16.
- ^c Non poterit episcopus. Adde Cal. conf. 2. de præscr.
- ^d Et carcerare. Adde, quod Pe. de Anch. conf. 15. consuluit, qd in crimine sacrilegij ecclesiasticus non se intromittit, nisi in defectum laici.

cum, & sortilegum, vt probat diuersitas rubricarū de hære. & sortile. Item habemus tex. q̄ episcopus sacrilegum carcerat, vt patet 27. q. 4. attendendum. Nec ob. si dicatur, q̄ ille tex. nō loquitur specificē de laicis, quia dico, q̄ loquitur indefinitē contra sacrilegos, ergo indefinitē debet intelligi, 19. dist. si Romanorum. quia Iudex ecclesiasticus est Iudex competens etiam contra laicum sacrilegum. de fo. comp. cum sit generale. & c. conquestus. ergo intelligatur q̄ quoscunq; sacrilegos suę potestati subiectos. Item habemus, q̄ ep̄s carcerat laicū pro crimine stupri, vt patet de adul. c. 2. quod c. loquitur de laico. quod patet; quia dicit, q̄ ille erat pœna legis ciuiliis plectendus, ergo sequitur, q̄ laicus erat, quia clerici non puniuntur penis legalibus, vt no. s. e. ti. ad reprimendam. Item probat illum esse laicū, quia primō vult, q̄ contrahat matrimonium cum illa. apparet ergo, q̄ in criminibus ecclesiasticis ep̄s carcerat laicū, nec est bona rñsio, q̄ sit sp̄ale his casibus, quia qui hoc dicit debet allegare causam sp̄alitatis, imō non carcerantur his casibus, quia sunt laici subiecti ecclesiastico. Et ad tex. allegatos in prium facili est rñsio, quia illi tex. oēs inducuntur sumpto argumento a priore. ex quo non exprimitur de captura, videtur, q̄ non possit. Sed dico, q̄ argumentum illud non procedit, quando reperitur prium statutum a iure, vt no. gl. de fo. comp. significasti. non. n. sequitur, ep̄s excommunicat laicū, ergo non pōt capere, quia istud vltimum non negat tex. expresse. ¶ Quæro, an inferiores prelati possint capere, & carcerare clericos. So. Io. Mo. videtur sentire q̄ sic, quia dicit, q̄ latius potest hoc facere ep̄s quā abbas, vel inferior prelati, s. de sen. excom. c. vniuersitatis. & j. e. tit. si clericos. Io. An. & vide no. in 5. gl. d. c. si clericos. ¶ Glo. 2. querit, an quod hic dī, procedat in Legato & Archiepiscopo? gl. soluit in ea. ibi, in Legato. Idē tenet glo. mag. s. tit. proxi. presentis. ¶ Gl. super verbo, tota. recita per prium, q̄ non habeat solus ep̄s iurisdictionem in diocesi, quia etiam filij habent. 25. dist. perlectis. gl. soluit. ¶ Gl. super verbo, habere. querit, quis habeat probare exemptionem, si allegat. gl. soluit. ¶ Gl. super ver. non exempto. querit, quō hoc cognoscatur. deinde querit de ratione tex. & soluit in fi. glo. An autē ep̄s in loco exempto exerceat celebrationem diuinorū in pontificalibus, & benedictionem populi? dic vt in Cle. si. de priuilegiis. ¶ Sed quid si ep̄s in loco exempto vult cognoscere de causa, in qua iurisdictionem habet exemptos, puta de hæresi. s. de hære. ad abolendam. in fi. an possit. Sol. Io. Mo. dicit, q̄ sic. Io. An. dicit, q̄ dictum eius sibi placet, sed non exemplum. vnde debemus considerare, an episcopus habeat iurisdictionem in personas exemptas, an in loca. facit j. de priuilegiis. c. j. & de testamentis, in Cle. j. & isto casu non procederet episcopus in loco exempto, vt hic. secundum probatur in Cle. attendentes. de statu reg. & de religiosis domibus, quia contingit. & isto secundo casu procedit dictum ipsius Io. An. ¶ Gl. super ver. spectantes. quia intermedia sunt literales, querit, quæ sint causæ spectantes ad forum ecclesiasticū. gl. remittit. in fi. glo. & quod ibi fuit dictum de crimine ecclesiastico post Gof. hic refert Archi. remittens et ad not. s. e. tit. c. j. & de purg. cano. nos inter. & 87. di. cos. Io. An. & Gl. super ver. exegerint. querit, an semper possit clericus detineri pro crimine, & soluit. ¶ Gl. super ver. capere. recita per prium, q̄ ep̄s nullum debeat capere. Gl. sol. exponendo tex. prout videtur contradicere. Et deinde querit, & soluit. ¶ In ea. gl. ibi. j. ca. No. ex ista gl. q̄ iura loquentia per verba denotantia actum propriæ personæ, exponuntur per verba relata ad tertium, quando materia, in qua profertur, est prohibita personæ, ad quam sermo dirigitur. ¶ Gl. super verbo, carceri. querit, ad quem finem possit quis carcerari. gl. sol. ¶ Glo. super verbo, officium. querit, quæ sint illa, quæ spectant ad officium episcopi, glo. soluit. in fi. gl. Archid. allegat. 68. di. quis. ¶ Quamplura autem spectantia ad officium ordinarij colligit breuiter Guil. in Spe. co. tit. s. officium. Io. An. ¶ Not. istam gl. quæ probat iuncto isto tex. in fi. cum principio, q̄ sacramentalia, quæ exercet ep̄s, dicuntur esse de spectantibus ad officiū episcopale, & sic officij episcopalis nō dicuntur iurisdictionalia, sed potius sacramentalia. quod no. quia facit ad no. s. e. c. j. in fi. ¶ Gl. super ver. libere. querit de intellectu literæ, & soluit. In fi. gl. Arch. exponit. i. sine alicuius alterius contradictione. Io. And. ¶ Oppo. D. Pe. de Anch. q̄ non possit in quacunq; parte episcopus cognoscere per l. pe. ff. de iusti. & iu. vbi dicitur, q̄ debet in loco maiorum fieri iudicium, & sic non in quo libet loco. ipse soluit per dictū Host. in summa, de feu. s. apud quem. ver. nam is. q̄ locus maiorum dicitur, dummodo nō sit extra territorium. & nec est necesse, q̄ Iudex pronūciat locum illum iuridicum, quia sufficit, q̄ illum locum eligat, vt probat iste tex. dicit tamen, q̄ si Iudex simpliciter citat aliquem, intelligitur citatus ad locum, vbi solitum est iudicari, & ibi iustit. t. comparere per d. l. pe. secundū eum. ¶ Op. secundū, q̄ ep̄s non possit cathedrā tribunale locare in alia ecclesia q̄ in p̄pria, pu-

tā et in eadem diocesi, vt est casus. 7. q. j. placuit. sol. dic q̄ aut ep̄s vult perpetuū vel ad longum tps transferre cathedram de sua ecclesia principali ad aliam et eiusdem dioc. & hoc nō potest, vt in priore. & idē si veller, q̄ cathedra intitularetur in alio loco q̄ in ecclesia, in qua primo instituta est. ita pōt secundo modo intelligi tex. iste. Aut ep̄s nō vult sedē transferre in aliū locū, vel perpetuū, vel per longum tempus stare in alia ecclesia q̄ principali, sed ad tps, & tūc in eo loco, in quo est, pōt collocare tribunal pro causis cognoscendis. & ita pcedat iste tex.

ADDITIONES.

a ¶ Quod Abbas. Adde Cal. conf. 3. de accu. B.

b ¶ In pontificalibus. Adde Lap. alleg. 19.

c ¶ Iurisdictionalia. Adde Ant. de But. conf. 19.

d ¶ Extra territorium. Adde Cal. conf. 3. hoc eo. tit.

S V M M A R I V M.

1 ¶ Attentare propriē dicitur, qui facit actum absq; rationabili causa.

2 ¶ Papa referens se ad collegiū Cardinalium, appellat eos fratres, & nō filios.

3 ¶ Clericorum appellatione comprehenditur episcopus.

4 ¶ Suspendio a diuinis est licita propter duas causas.

Vamuis. ¶ Gl. j. summat, & sunt tres partes.

¶ Prima ponit in genere ius antiquū, & pro constitutionis causa ponit transgressionem ipsius. Secunda dat formam cessationibus ante factū, in facto, & post factū. Tertia cessationes aliter factas iubet non seruari. secunda ibi, Nos. tertia ibi, Parte. Legam per partes. ¶ No. ar. differentiam esse inter capitulum, conuentū, & collegium. de quo vide supra, de rescrip. capitulum sanctæ crucis. No. ar. q̄ quod attentare propriē dicitur, qui facit actum absque rationabili causa. ¶ No. q̄ substantiuus singularis numeri iungitur adiectiuum pluralis numeri. ¶ No. q̄ Papa referens se ad collegium Cardinalium appellat eos fratres, & nō filios. de quo s. de offi. leg. c. j. vbi gl. ¶ No. casum in quo canonici absentes sunt vocandi, videlicet in cessatione a diuinis, & in electione prelati. ¶ Not. argum. q̄ appellatione clericorum comprehenditur episcopus. probat dictio, alio. hic posita. ¶ No. q̄ habens potestatem de causa cognoscendi potest in eadem causa citationem facere. ¶ No. duas causas, propter quas licita est suspendio a diuinis. s. propter iniuriā, vel offensam. ¶ No. q̄ paria sunt, non habere rem, vel per eum stare, quo minus illam habeat. s. de ele. commissa. in prin. ¶ Op. q̄ capitulum cōtra suum episcopum nō possit inducere istam cessationē, quia inferior non potest iurisdictionem exercere cōtra superiorem. 2. di. inferior. de maiestate & obedientia, cum inferior. Sol. dic. q̄ aut inferior vult cōtra superiorem procedere, vt Iudex, & non potest vt in contrariis. aut nō vult procedere vt Iudex, sed vt pars pro defensione iuris sui, & hoc potest stante cōsuetudine. & ita procedat iste tex. & tex. s. eo. irrefragabili. & s. de app. dilectus. vbi Decanus facit hanc cessationem. & est simile, quod no. s. de cens. venerabili. in gl. magna circa medium, vbi dicitur, q̄ potest ferri excommunicatio pro defensione sui iuris tanq; a parte. Io. An. & de hoc j. de sent. excō. dilecto. ¶ Querit, an forma hic tradita debeat seruari, quando capitulum nō vult cessare auctoritate sua, sed ad mandatum superioris. Sol. Archi. dicit, q̄ sic per tex. ibi, ecclesię cuiuscunq; . nam cū iste tex. nullum casum excipiat, non debet alius ex suo capite excipere. de pe. di. 3. adhuc instant. 2. q. 5. consulisti. 3. 1. q. j. c. fi. in prin. de coniu. lep. quoniam. Item in mandato, quod facit prelati de cessando, intelligit excepta ista auctoritas Papæ, quæ præcedit; ergo non cessabūt canonici, nisi seruetur forma hic tradita. ad idem facit tex. hic dum dicit, aliquatenus attententur. & sic prohibet qualitercunq; cessetur. Nec ob. cle. j. de sen. exc. ver. quod et. quia ibi loquit in cessationibus, quæ fiūt per statuta prouincialium cōciliorū, in quibus hæc solēntas non vī seruanda. & est ratio, quia verba huius decretalis illis nō adaptantur. Io. An. idem tenet hic Zen. quia per mandatū sui prelati non debet omittere mandatū gñale Papæ sub certa forma factū. ar. c. veniēs. s. de iureiu. Ad idem facit, quia pactū et expressum & licitū factum per partes recipit interpretationē, & declarationem ex mandato Principis, & sic seruari debet, s. de p̄b. significatū. & q̄ ibi no. fm eū. Io. de Fan. ex p̄missis concludit, q̄ aut canonici cessationē inducūt suo iure, & tūc si est sp̄alis cessatio, hēt locū istud c. & s. e. si canonici. Idē si est gñalis p̄ dictā cle. j. de sen. exc. aut cessat nō suo iure, sed ex mandato superioris: & tūc aut sit ex dispōne statutorū p̄cilij, prouincialis, & nō hēt locū ista forma, vt d. cle. j. quia isto casu nō loquitur hoc c. aut mandatū superioris nō sit p̄ viā statuti p̄cilialis, sed hoīs, vt q̄a mādāt, vt canonici inducāt cessationē, & hēt locū iste tex. fm opi. Arc. supradictā. aut superior nō mādāt, q̄ inducāt cessationē, sed q̄ seruent cessationē, quā ipse indixit, & tūc cū mādātum

ADDITIONES.

a ¶ Ex mandato Principis. Adde Ro. conf. 3. Ber.

Geminianus super sexto Decretalium.

datum tendit ad executionem cessationis iam positæ, non hēt locum istud c. qđ loquitur, qñ capitulū suo iure cessat. cum ergo sit penale, non dēt ad aliā cām extendi. s. de ele. c. statutum. fm Io. de Fan. ¶ Quæro quia tex. dicit, cuiuscunq; status, aut condōnis & c. quas personas intendat text. includere. sol. dicit Arc. q̄ includat ēt seruos, monachos, & Iudeos pp ista verba. al leg 54. dis. c. 2. de ser. non ordi. consuluit. C de Iudæ. l. si. nā con stat, q̄ seruus & monachus delinquere possunt, & rōne delicti conueniri. 9. q. 1. de persona. 3. q. 4. nulli. & notatur. ff. de of. proconsul. l. obseruare. §. proficisci. In triūm facit s. de sen. excom. c. relatum. Idem in Iudeo. de vsu. c. post miserabilem. tñ dicit q̄ absurdum vř, q̄ p delicto singularis persone cessetur in ecclesia, vt sic puniatur, qui non delinquit, nisi forsan ille de linquens esset dominus, vel rector illius loci. ad hoc de sponsa. non est. de postu. c. j. ad primum dictum etiam allegat. c. si. j. de sen. excom. ver. illis ēt. Io. An. & primum dictum est tutius p di ctum c. si. fm Zen. ¶ Quæro qualiter isti facient requisitionē, de qua hic dī? Sol. dic q̄ fiet expressa cā pp quam volunt cessā re in instro, vel literis, vt s. e. c. 2. & istud hic addit ad illud c. vbi etiam no. Io. An. ¶ Gl. super verbo, irrationabiliter. q̄rit, qñ di catur irrationabiliter facta, & so. ¶ Gl. super ver. regulari. reci ta per triūm q̄ c. si Canonici. non habeat locum in regularib. pp verbum Canonici. gl. sol. q̄ reprobat hic illa opi. ¶ Glo. sup verbo, prout sunt. q̄rit, vñ absentes sint vocādi. deinde q̄rit an steē consuetudini super hac vocatione. gl. sol. distinguendo de loco, & deuocatione. Item querit, an in alijs negotijs absentes sint vocandi, & soluit in eadem glo. ibi q̄ dicit, put sunt & c. di cit Lap. Abb. hic istam gl. veram esse, si talis consuetudo erat ante hanc cōstōnem. secus si incepisset post, q̄ tunc licet esset p̄scripta, & valeret p̄suetudo p̄vocationem ad electionem, nō tñ rō esset inscripta, vel valeret p̄ istā vocationem, de qua hic loquit. & facit qđ no. Host. s. de resc. c. cū ex officij. & Io. An. j. de reg. iur. c. odia. fm Lap. dicit Io. de Fan. q̄ fortē tex. habuit respectū, q̄ vocentur, put sunt vocandi ad electionem habito respū potius ad ius cōe disponens, q̄ ad electionem vocentur, nō aut habuit respectum ad modum vocandi de cōsuetudine. & p hoc facit rō tex. c. j. s. de cōstit. e. li. fm eum intelligēdo sic istum tex. semper essent euocandi, quia de iure sunt vocādi. & pro intellectu Lap. facit tex. hic q̄ loquitur p verba de præsenti dicendo, put sunt. non dicit, put fuerūt. quasi referat se ad tps cōstōnis. vnde si tunc erant vocandi in electione, vocarentur in isto. si non erant tunc vocandi, vt quia fortē præscriperant in electione, tunc non essent in isto vocādi. ¶ No. tñ gl. q̄ vult, q̄ vbi duo sunt a iure æquiparata certo casu, si consuetudo di sponit in vno ex eis, extendatur ad reliquum, & sic quod dici tur de iure communi, vt no. in c. si postq. s. de elect. habet locū etiam in consuetudine. quod bene no.

ADDITIONES.

a Ad reliquum. Adde Ro. consi. 3. 2. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Pares possunt inter se componere, licet agatur de crimine.
- 2 Comparere personaliter non compellitur quis regulariter.
- 3 Non adstringitur quis ad factum, nisi commodē id fieri possit.

Sicut autem. ¶ No. q̄ appellatione ecclesiæ cōpre henduntur ēt monasteria. ¶ No. t̄ q̄ partes inter se possunt componere, licet agatur de crimine. & rō colligit. ff. de no. ope. nunc. l. j. §. & post operis. & no. C. de transf. l. trāfigere. fm Io. Mo. Arc. remi t tit ad no. de collu. c. j. cum suis p̄cor. ¶ t̄ No. q̄ regulariter quis non compellitur personaliter comparere. de quo j. de iud. c. j. ¶ No. t̄ q̄ quis nō adstringit ad factū, nisi id p̄modē fieri possit. & sic vř, q̄ id dicat posse, qđ cōmodē fieri pōt. ¶ No. arg. p & q̄, q̄ per penam impositā a noua lege super vno delicto non vř es se recessum ab alijs penis impositis p antiqua iura. vide gl. s. de elec. licet canō. facit j. de pē. felicis. & cle. eos. de consan. & affi. ¶ No. terminum a iure statutum haberi loco citationis. s. e. lib. c. j. de ele. ¶ Quæro, de quib. dictis intelligat iste tex. Sol. dic de vulgarib. fm Arc. de hoc s. de resc. nonnulli. & de elect. cupientes. post prin. Io. An. ¶ Quæro, quare hic non exprimat certa pena, qua puniri debeant isti malē cessantes? Sol. dic q̄ pena dēt fm culpam mesurari, vñ qñq; pōt esse maior culpa vna vice q̄ alia, q̄ maiori pena esset puniēda. de exces. pralat. cum si. Io. An. ¶ Gl. super ver. iter arripiant. in prin. colligit no rabile. deinde q̄rit & sol. in e. gl. ibi, pēne debite. An aut post ter minum teneatur ire? dicit Arch. q̄ sic, allegat de dolo. cum di lecti. & quod no. Host. j. de sen. excom. cum medicinalis. vnde quantum ad delationem causæ ad curiam non nocet, dato q̄ rpa non fuerint obseruata. Io. An. ¶ Gl. super ver. continuatis. q̄rit an derur istis aliqua dies ad quiescendum? sol. q̄ sic. in ea. glof. ibi, omni die. pro hoc facit, quia dicitur aliquod conti nuum, etiam si sit ibi interuallum. de consecra. dis. 5. sint ti bi. dīle. Arch. q̄ de aqua quotidiana dicit lex, vt no. de cau. pos.

& propriet. cū ecclesia. in glo. ex hoc. Io. An. facit quod no. Io. An. s. de frigi. & male. c. si. super verbo, cōtinuum. Io. de Fan.

ADDITIONES.

a ¶ Per antiqua. Adde Ro. consi. 117.

b ¶ Continuum. Adde Ro. consi. 264. Cal. consi. 3. de ver. signi.

S V M M A R I V M.

- 1 Actus non valet quando non seruatur forma a iure tradita in actu.
- 2 Pars cessans ad veniendum ad curiam quare plus adstringatur quam pars contra quam fit cessatio.
- 1 **A**rte. ¶ No. q̄ t̄ vbi nō seruatur forma a iure tra dita in actu fiēdo, non valet actus. ad hoc de ele. quia pp. cum si. ¶ No. effectum cessationis a diuinis, quia illa durante non pnt celebrari diuina.
- 2 ¶ Quæro, quare plus adstringatur pars cessans ad veniendū ad curiā, q̄ pars p̄ quam fit cessatio? So. dic q̄ cessatio est odio sa, & popularis, & quilibet de populo volens psequi inueniat partem cessantem presentem, cum qua causā psequi possit. & ideo nulla cā partem cessantem excusat, nisi concordia per quam cessatio cessat, fm Arc. Io. An. ¶ Quæro, an isto casu pos sint celebrare & ipsi cessantes? So. dic q̄ sic, & si nolint, poterūt per superiorem cōpelli, & eodē mō celebrabunt alij clerici in ecclesia instituti, q̄ nō fuerint de inducētib. cessationē, sicut ef set dare in ecclesia Bon. de mansionarijs & capellanis. Io. An. ¶ Gl. si. q̄rit q̄ requiratur ad hoc, vt cessatio ista fieri possit. gl. sol. & enumerat nouē, q̄ requirunt in ista cessatione. ¶ In ead. gl. ibi, qđ si non fecerit. istud est decimū, qđ requiritur. Io. An.

S V M M A R I V M.

- 1 Edicti appellatione pōt comprehendi præceptum, quod sit ēt per viā legis.
 - 2 Rectorum appellatione qui compr ehendantur. & nu. 12.
 - 3 Prioratus non est dignitas.
 - 4 Collatio, ordinatio, & præsentatio differunt.
 - 5 Fructus obuenientes ecclesiæ tempore vacationis cui pertineant. & nu. 6. 8. & 11.
 - 7 Suspensus ab officio non est suspensus a beneficio.
 - 9 Abbas si confert monacho prioratum cum promissione de non auferendo si bi donec vixerit, an valeat talis promissio?
 - 10 Pena huius cap. an habeat locum in occupante modica bona ecclesiæ?
 - 13 Rectores, & prelati ecclesiarum an faciant fructus suos?
 - 14 Beneficia qui dicantur habere cum administratione.
 - 15 Clerici de quibus fructibus possint testari. & nu. 16. 20. & 21.
 - 17 Canonicus habens præbendam distinctam in ecclesia, non potest testari de fructibus talis præbende.
- Bene tamen de quotidianis distributionibus. nu. 18. & 19.

Presenti. ¶ Glof. j. summat, & sunt tres partes principales, vt dixit gl. scda ibi, Porro. tertia ibi, Sanē. & tria facit. primō prohibet. secūdō excipit. tertiō penam imponit. secunda ibi, Nisi. ¶ tertia ibi, Alioquin. Legā per partes. ¶ No. t̄ q̄ appellatione e dicti pōt comprehēdi præceptum, qđ sit etiam per viam legis. ad hoc s. ti. proxi. præsent. qñq; comprehenditur, qđ sit a Iudi ce. s. de ele. c. j. ¶ No. ar. q̄ Abbates dicunt esse prælati. ¶ t̄ No. q̄ appellatione rectorum comprehenduntur etiam habentes dignitatem, vel personatum, siue prioratum. ¶ No. dīam esse inter dignitatem, & personatum, de quo s. e. li. de consue. c. j. ¶ No. ar. t̄ q̄ prioratus non est dignitas. de quo per Doctores a de præben. nisi. & gl. in cle. 2. de resc. ¶ t̄ No. q̄ inter ista est di uersitas, collationem, ordinationem, & præsentationem. vide j. de præbendis. cum in illis. ¶ No. t̄ quid debet fieri de fructib. obuenientib. ecclesiæ tempore vacationis, quia debent cōuer ti vř i vtilitatē ecclesiæ, vř futuro successorī reseruari. ¶ No. t̄ q̄ consuetudo potest disponere, q̄ fructus obuenientes tempore vacationis beneficij applicentur alteri vsui q̄ ecclesiæ. de quo in extrauaganti Io. 22. suscepti. ¶ No. q̄ grauior pœna imponi tur pro eodem delicto existentibus in dignitate inferiori q̄ su periori. vide 40. dis. homo Christianus. de iureiur. cum quidā. ¶ No. arg. t̄ q̄ suspensus ab officio non est suspensus a benefi cio. de quo per glof. in cle. cupientes. de pœnis. ¶ No. q̄ ver bum occupare, ponitur in malam partem. de quo s. de ele ctio. generali. ¶ Quæro pro declaratione literæ, t̄ an in eccle sijs vacantibus possit quis capere fructus? Sol. secundum Ar chi. Aut ista sunt tantum oratoria ædificata priuatiuē, quæ li cet fidelibus habere in domibus suis, de conse. distin. prima, vbiunque. & isto casu nulla est dubitatio, quia ista non cen sentur loca ecclesiastica. Aut ecclesiæ sunt constructæ, & ædi ficatæ, & dotatae autoritate Episcopi sicut esse debet. de con sec. distinct. prima, nemo ecclesiam. & tunc Abbas, vel alius clericus ab illa ecclesia, cuius est patronus, nihil recipiet nisi so litum

ADDITIONES.

- a ¶ Prioratus. Adde, an prioratus sit dignitas, Fede. consi. 47. & 49.
- b ¶ Occupare. Adde Pau. de Ca. consi. 270. in primō impressis. Ber.

litum censum. ad hoc de censibus, prohibemus. de hoc. 16. q. 2. c. 2. nam si hoc non licet episcopo. 10. q. 3. quia. vbi de hoc, & c. seq. & 18. q. 2. c. j. fortius non licebit Abbati. 25. q. 2. amputato. & hæc procedunt, quando possessiones pleno iure transferuntur in ecclesiam ædificatam. Si verò earū proprietates penes ædificatorem remaneat cum ecclesia ædificata, habeat illud utile dominium cum certa pensione soluenda, vel etiam sine, & tunc non liceret imponere, vel augere pensionē, & contra pactum punitur, de pac. cū clericis nisi hoc fieret de auctoritate episcopi, quam dare non debet ne reditus soliti dari clericis diminuantur, supra de præb. avaritię. & hoc voluit Inn. de præb. de monachis. & cum talis ecclesia de iure subfit diocæsano. 10. q. j. decretum. 16. q. 7. omnes. incongruum videtur, qd alius talem prioratum, vel ecclesiam intret, vt ibi administrat irrequisito diocæsano. de renun. admonet. cum ad ipsum spectat ordinatio, etiam si alius instituat, vel destituat. Et hoc locum habet cum monachi ex collatione episcopi talem ecclesiam hñt cū omni suo iure, vt no. j. de capel. mo. c. j. & sic potest intelligi de priui. volentes. §. in eos. vel cum habent ex priuilegio, vel præscriptione. Collatio verò de qua dictum est supra iustificatur per no. 16. q. 2. c. j. & in d. c. de monachis. & de transac. c. præterea. 2. Ioan. And. ¶ Quæro, quid si Abbas confert monacho prioratum cum promissione de non auferendo sibi, donec vixerit, an valeat talis promissio? So. Archi. arguit qd non: quasi hæc promissio sit facta inter dominum, & seruū, quæ non valet. C. de transac. l. interpositas. Et monachus seruus dicitur. 54. dist. multos. & no. 12. q. j. non dicatis. vnde dicebat Host. Abbatem nō posse de facili obligare se monacho, vt locum teneat extra claustrum. de sta. mo. cum ad monasterium. §. tales. 16. q. j. placuit, vt ipse no. qui cle. vel vo. insinuant. Dixit ibi tamē Inn. qd si Abbas ex malitia vellet eum remouere a loco, quem sibi deputauit, posset supplicare superiori, & superior audiet eum, sicut audiret seruū. C. de preci. imp. off. l. j. & Insti. de his qui sunt sui vel ali. iuris. & de hoc vide, quod dicam j. de præb. cum sing. super gl. ad idem. dicit tamen Archi. qd vbi religiosus prioratum habet a Papa, nō tenetur renunciare ad mandatum Abbatis, quia quantum ad hoc emanicipatus est. b. arg. 16. q. j. si monachus. de sta. mon. c. monachi. §. priores. & istud placuit Vin. de elec. cum inter. 2. & idem esset vbi Papa confirmauit, vt no. Inn. de præ. nisi. Io. And. Lap. Ab. dicit qd hodie per constitutionem Benedicti 12. habentes prioratum, & beneficia in ordine monachorum nigrorum ordinis Beati Benedicti ex collatione, prouisione, vel ordinatione apostolicæ sedis, aut legatorum ordinariorum, vel prouisorum ipsius sedis, vel prædictorum literas, subfunt in omnibus, & per omnia suis prælatis, & remoueri possunt ab eis, vt alij qui habent ea a suis Abbatibus, vel prælatis, vt habetur super rub. de obtin. bene. ex colla. aposto. & sic vt alij subfunt fm Lap. Abb. Pau. dicit hic se disputasse istam questionem Perusij, & distinxisse, qd aut Papa confert sibi de speciali gratia, & tunc putat eū tanq̃ obedientiarium Papæ per Abbatem reuocari non posse. & sic intelligit gl. & Archi. 16. q. j. §. monachus. aut confert ex iure deuoluto ad ipsum Papam, & tunc secus, quia illo iure vñt, quo ipse Abbas. facit supra de elec. cū in cūdis. ad hoc cle. qd regulares. & quod ibi no. de sup. neg. præla. hæc procedunt, qñ beneficium de sui natura erat manuale. Si verò erat beneficiū de sui natura perpetuū collegiatum, & tunc nō potest, quia talis collatio facta intelligitur cum omni sua qualificatione. facit d. cle. quia regulares. ad hoc j. de capel. mo. c. j. vnde ex quo tale beneficium habet per confirmationem superioris, ita & p infirmationem eius tantū debet ei auferri, quia omnis res & c. vt in reg. j. 3. de re. iud. & no. Inn. de excels. præl. inter dilectos. secundum Pau. ¶ Quæro, an iste tex. habeat locum in præbendis? So. dic qd non, cum de eis non facit mentionem, sed seruari debet c. relatum. 2. de testa. & vide, quod ibi no. in gl. sed nūquid. Io. An. ¶ Quæro, quia tex. dicit de ecclesiis subiectis, quomodo cognoscatur plena subiectio ecclesię? So. Archi. remittit §. co. conquerente. & §. de re iud. cum inter. & ad no. per Inn. de priuileg. cum & plantare. §. in ecclesiis. Io. An. ¶ Sed quid si occupas bona talium ecclesiarum habet istas ecclesias subiectas quo ad ius episcopale, non tamen habet in illis institutionem, vel destitutionem, an habeat locum in eis dispositio huius literæ, & sic occupans incurrit hanc poenam? Sol. dic qd sic, vt pbat iste tex. qui ponit subiectiōnem disiunctiue a collatione. & iste tex. inducebatur contra dominum Arnaldum Zabaterium, olim Episcopum Bonon. qui pluries in hanc cōstitutionem commiserat. & de isto sic exprimitur, vt alij successores se abstineant a talibus. Io. An. ¶ Quæro, an poena habeat locū, si modica bona occupat? So. dic qd sic, quia includit, si occupat etiam minimum. 12. q. 5. c. pen. vide de testa. relatum. 2. ff. de ver. sign. l. bonorum. Io. An. ¶ Quæro, quibus rectoribus debeant reseruari fructus? Sol. dic qd debent reseruari futuris præ-

latis, vnde dum tex. dicit hic rectoribus, expone. i. prælatis, secundum Arch. ad hoc supra de cle. agro. de rectoribus. Et propter hoc dicit Arch. qd debet intelligi de successoribus perpetuis, & non de temporalibus. Io. An. ¶ No. incidenter istud dictum, qd appellatione rectorum comprehenduntur etiam existentes in dignitate, quod etiā probat iste tex. Sed pone, quod de consuetudine speciali fructus beneficij debeatur defuncto vsq; ad certū tps, an talis cōsuetudo sit sublata per istum tex. sol. Io. Mon. dicit qd non, imò etiam dicit moderationem §. porro. j. e. nō habere locum isto casu, cum tex. ibi loquitur de superioribus, ad quos spectaret perceptio fructuum. Et est rō, quia ipsi debent filiis thesaurizare, ergo suadet ratio illa moderatē seruari. alleg. C. de aduoc. diuer. iu. l. post. C. de protecto. & sic disputauit, vt ipse posuit in Mercu. super regula, nemo potest plus. j. de reg. iu. licet Archi. tenuerit contrarium. Et p decisione Io. An. est tex. in extraua. suscepti. Io. 22. De secūdo dicto dicit dicendum, prout habetur in d. extraua. suscepti. Io. An. ¶ Gl. 2. quærit, qui dicantur superiores episcopis, & sol. In ea. gl. ibi, Archiepiscopi. dicit Archid. qd inter Archiepiscopū, & Metropolitanum est differentia. alle. 20. dist. c. j. post principium. & in auth. de priui. Archiepiscopi. in prin. col. 9. ibi, nō solum Metropolitanus, sed etiam Archiepiscopus fiat. & habetur ista rubr. post titulum de san. epi. quæ nō legitur, nec gl. Io. And. ¶ Gl. super ver. ecclesiasticę, quærit, an in secularibus habeant locum. soluit qd non. ¶ Gl. super ver. vacantibus, quærit, & soluit, quæ fuit additio. ¶ Gl. super ver. reseruari, i prin. quærit, per quem debeant fructus reseruari. deinde quærit, an clericus possit de fructibus testari, & recitat opinionem. in ea. gl. ibi, per oconomum. & dicit Arch. qd etiam monasterio vacanti prælatum dare potest episcopus per decr. cum vos. c. tit. & per ea quæ no. Inn. & Host. de sta. mo. ea quæ. §. qd si Abbas. Et vide, quod ibi no. super verbo, prouideatur. Io. An. Hoc dicit verum hic Pau. quando in monasterio non esset capitulū, sed si in monasterio esset capitulum, tūc ad eos deuolueretur, vt ipsi no. in c. j. vt eccle. bene. secundum Pau. vide, quod dixi post Lap. §. de elec. cupientes. ¶ In ea. gl. ibi, infirmari. Quidā Legistæ reprobant istam gl. dicentes, qd istud est incidere in legem Fusiam Caniniam, quæ permittebat dari libertates in vita, nō in morte, quæ hodie sublata est, vt Insti. de lege Fusia Caninia tol. Sed dic qd illa loquebat in domino, qui debebat posse sua alienare, hic loquitur de prælato, vel administratore, qd dominus non est, sed procurator. de dona. c. ij. Item potest dari instātia ad opposita per id quod no. de sepult. c. de his. in prima gl. & quod ibi no. Io. An. dicit ibi gl. qd in vita sua posset qs omnia bona sua consumere, & tamen in morte non posset filios suos præterire. & sic patet quod etiam in vero domino sit differentia de vita ad mortem. ¶ In ea. gl. ibi, potest testari. Doctores inuolūtē loquuntur in ista materia, ideo non sequor ipsorum stylum: & pro declaratione huius materiæ, quæ est quotidianā, tria sunt principaliter videnda: 1. Primò, nūquid rectores & prælati ecclesiarum faciant fructus suos. Secūdo, qui dicantur habere beneficia cū administratione. Tertiò, de quibus fructibus clerici testari possint, & pro istis tribus remanebit clara ista gl. ¶ Ad primum vbi Archi. hoc tractat de rescrip. statutum, §. eo. lib. cuius dictum ponit hic Io. And. Et hic etiā ponit Io. de Fan. conclusionem Io. de Ligna. quam posuit in cle. gratiæ. de rescrip. tenet Arch. qd clerici non faciant fructus suos, qui supersunt deductis expensis. alle. c. j. 12. q. 3. Et ita intellexit Bart. Brix. illum canonem, vt no. ea. causa. q. 4. c. j. & patet 12. q. j. §. fi. & sic patet, qd res acquisitæ de bonis ecclesiæ nō sunt clericorum. alleg. ad idem 12. q. j. res ecclesiæ. & quod ibi no. Io. & quod no. Inn. de æta. & quali. indecorum. nam clerici debent illa, quæ supersunt necessariis deductis, erogare pauperibus, aliās iniquè agunt, vt 32. q. 4. sic non sunt. in fi. ad idem 44. dist. in prin. & quod ibi no. & qd acquisita sint in prouisione ecclesiæ, non autem sua, patet. 12. q. j. episcopi de rebus. & §. fi. ergo solus vsus competit eis. & ea. qd. §. fi. & 12. q. 2. sine exceptione. & taliter acquisita vendicat sibi ecclesia. 12. q. 3. sacerdotes. & q. 5. fixū. & q. 2. apostolicos. in fi. vbi de hoc. & no. de pec. cle. inquirendæ. tamen fatetur, qd clerici sunt domini fructuum perceptorum, & habent ipsorum proprietatem quantum ad fidem & debitam dispensationē faciendam sibi & suis. 31. dist. omnino. §. 2. di. studeat. in fi. 86. dist. non satis. ver. item est

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Talis promissio. Adde, qd non valeat. Fe. conf. 159. Ber.
b Emancipatus est. Adde Fed. conf. 100. & 263.
c Subiectio. Subiectio denotat plenitudinem potestatis. Bald. in c. j. de pact. iur. fir. in vñ. seu. in ver. subiectus quæro.
d Non faciant fructus. Adde de his questionibus videndum Cal. conf. 2. vbi la. de pecu. cleri. Ber. de hoc vide d. Fed. in c. cum ex officij. de præscrip.

Geminianus super sexto Decretalium.

est probanda, & facienda etiam pauperibus. xij. q. j. quia tua. in fi. & 47. dist. sicut hi. & patet. 14. q. 2. §. quia ergo. ubi est expres- sum, q. clerici utuntur ad dispensandum, ut hic. & sic loquatur c. j. de cle. non resi. a contrario. Io. An. istam partem tenet Io. de Lig. ubi supra & alleg. eadem iura. in c. tamen de pec. cle. dicebat, q. consuetudo se habet ad contrarium, quā Papa scit, & tolerat, secundum Io. de Fan. Et istam partem Arch. credo veram, quam optimè probant iura, quæ alle. nā non dominan- tur domini, sed procuratores. 13. q. j. clericus. in fi. ibi, habēs victum, & vestitum, his contentus ero, & nudā crucem nudus sequar. & loquitur de quolibet clerico, ut patet in prin. & istud

14 renet gl. fi. de testa. quia nos. ¶ Ad secundum qui dicantur ha- bere beneficium cum administratione. glo. in ver. ut ipsos. in c. tuæ de cle. non resi. videtur velle, q. omnes prælati dicantur

a habere administrationē, & Inn. idem videtur sentire de quo- cunq; habēte curam animarum. Sed tex. in c. requisisti. §. fi. §. de test. probat, q. etiam alij non habentes dignitatem dicantur habere administrationē. & Inno. idem videtur sentire de quo- cunq; habente curam animarum, & administrationem sacra- mentorum. Tales enim dicuntur administrationem habere. s. potestatem iniungendi penitentiam. ita no. In. in c. requisisti. supra de testa. in gl. fi. & facit, quod ipse no. in c. cum inter. de ver. sig. ubi dicit, q. id quod acquirit sacerdos in iniungēdo pe- nitentias parochianis acquirit ecclesiæ. Item dicit Inn. de ca- nonico habente suam præbendam distinctam, ut talis dicatur habere administrationem, ut ipse no. in c. ex literis. de prob. in gl. j. & 2. & idem not. in c. transmissam de cle. in gl. mag. & pro- suo dicto videtur tex. 12. q. j. c. fin. iuncto. §. præce. qui tex. loquit in canonicis secundum intellectum Gratia. ibi positum. ex his ergo videtur posse firmari conclusio, q. quicunq; habēs bene- ficium quantumcūq; simplex in titulum, cui sit assignata cer- ta dos, talis dicatur habere beneficium cum administratione,

13 cum tūc dicatur habere administrationem illius dotis. ¶ Ad tertium de quibus fructibus clerici testari possint, gl. hic tenet, q. si habeant beneficium cum administratione, nō possunt de fructibus illius testari, quod intellige de iure communi. Sed si hoc disponderet specialis cōsuetudo, vel statutum ecclesiæ per quæ tamen non nimium gravaretur ecclesia, tūc virtute talis cōsuetudinis, & statuti possunt. de testa. relatu. de conce. præb. ex parte. secus si talis cōsuetudo, vel statutum essent onerosa. de consue. c. j. Et de hoc ultimo vide extrau. suscepti. Io. 22. & q. positam super regu. nemo potest. j. de reg. iu. secundum Io. An. hic. & hanc partem tenet Pau. in sua q. quæ incipit. Que- ritur utrum in solutione questionis. Aut clericus nō habet ad- ministrationē, sed est personaliter & simpliciter beneficiatus: & tunc talis potest testari de talibus fructibus, quia facit illos fructus suos, ut dixit hic gl. quam puto veram rectē intellectuā, prout magistraliter est locuta. nā quidam intelligunt eam, q. quilibet habens beneficium simplex possit testari: quod dicit esse falsum & contra tex. c. relatum. 2. de testa. quod loquitur in canonico, & sic in habente beneficium simplex: & tamen ut ibi patet, talis non potest testari. hoc fateor. Sed dico, q. ista

16 gl. hoc non dixit: sed requiritur, t. q. ad hoc, ut testari possit be- neficiatus, tria concurrant. Primò, q. non habeat administra- tionem. Secundò, q. beneficium sit simplex. Terriò, q. illud sibi obueniat personaliter tantū: & sic ut tales fructus sint sibi cō- cessi ratione stipendij personalis, his cōcurrentibus poterit te- stari. ¶ Et ex isto infertur, t. q. si canonicus habet præbendam di- stinctam in ecclesia, cū talis dicatur habere administrationē, ut fuit dictum §. non poterit testari de fructibus talis præbendæ. Et iste est casus rotundus in d. c. relatum. 2. de testa. Et istud ex- pressè voluit Inn. in c. nouū genus. de deci. in fi. gl. magnæ. Et istam partem tenet Pau. de Eleazar. in sua q. quæ incipit, Lata sententia. in sol. j. q. & ita procedit dictum Spe. de sta. reg. ver.

18 58. ¶ Ex his infertur, t. q. canonicus potest testari de quotidia- nis distributionibus: quia quotidianæ distributiones dantur p- pter stipendiū personale, & pro labore diurno, ut j. de cle. non resi. c. 2. vñ de illo denario diurno poterit testari, sicut merce- narius & rusticus de denario, & lucro sibi dato p ope diurno. at. eorum quæ no. per Host. de pec. cle. c. fi. de testa. requisisti. hæc est cōclusio Guil. in extrau. suscepti. Io. 22. super verbo, consuevit. & in cle. fi. de præben. super verbo, præbendam. Et ita potest intelligi ista gl. quia talis dicitur quo ad distributio- nes quotidianas beneficiatus simpliciter & personaliter: quia dantur pro stipendio personali tantum: nec habet administra- tionem rerum. vnde tales distributiones solvuntur per c. singu- lis. Et istam partē videtur tenere Pau. in quaestione §. proximè alle. in dicta solutione, ubi dicit, q. illa, quæ recipit clericus in- tuitu seruitij personalis, tantū trāsmittit ad successores. ¶ Ex his infertur, q. si præbendæ non sunt distinctæ in ecclesia, quia omnia veniunt in cōmuni, & postea distribuntur singulariter

tantum pro quolibet, q. etiam de istis nō posset de iure testari, quia istæ portiones, quæ dantur in ecclesijs non numeratis, suc- cedūt loco præbendæ & de eis indicatur sicut de præbenda, ut no. Inn. in c. cum dilectus. j. de præb. & in c. ex parte. de conce. præben. & sic surrogatum in locū alterius eiusdem naturæ cen- setur, ut li. pē. c. ecclesia. item illæ tales portiones appellantur præbenda, ut est tex. de ver. sig. c. olim. & no. gl. mag. in c. j. de cle. non resi. sed de sua præbenda nō potest canonicus testari, ut probat tex. in d. c. relatum. item isti fructus, qui recipiuntur in ecclesia non numerata, dicuntur beneficium, & intuitu tituli beneficalis recepti, ut probat tex. de cle. non resi. de cetero. er- go non potest testari, ut §. de testa. qui nos. & ita etiam videtur sentire Inn. in d. c. relatum. ut videlicet procedat, etiā ubi præ- bendæ non sunt distinctæ. Et idem gl. ibi. ¶ Per præmissa deci- ditur q. stio de habentibus capellanias in certis ecclesijs ad nu- tum remouibiles, quia nō dantur in titulum, sed datur eis pro suo labore certum stipendium in anno in pecunia, sicut est in ecclesia Seneñ. An de tali stipendio possint testari. & dicendū est q. sic, quia datur eis intuitu personæ suæ & pro eius labore, ergo poterunt testari. de test. quia nos. & d. c. relatum. vers. cæ- terum. & ita posset alio modo intelligi ista gl. Nam tales sunt simpliciter, & personaliter beneficia absq; aliqua administra- tione. ¶ Per præmissa deciditur, q. de sacerdotibus qui sunt in consortijs ciuitatis, sicut est in Bon. quia habētes beneficiū in ciuitate Bon. ponuntur in quibusdā cōsortijs, & vniuersi- tatibus, & conueniunt se in certis ecclesijs ad certam missam celebrandam, & habent possessiones illi consortio deputatas, de quarum fructibus datur tantum venienti ad illam missam. An de talibus possint testari. videtur q. sic, quia illud datur ra- tione illius seruitij personalis & non principa liter intuitu ec- clesiæ. & sic videtur, q. possint testari, ut est dictum §. de quoti- dianis distributionibus. ¶ Vltimò quia Ho. tenuit simpliciter beneficiatum posse testari de fructibus, querit qui sint fructus, de quibus possit testari, & de quibus nō. & primò ponit id, qd fuit dictū de vasallo in gl. de reser. §. e. li. si propter tua debita. sol. dic. q. inter ecclesias, & executores clerici diuidēt fructus, sicut diuiditur inter virum, & vxorem facto diuortio, ut distin- guitur in tex. & gl. ff. sol. ma. l. diuortio. & l. præcedenti. & vide no. de do. inter vi. & vx. c. 2. super glo. fi. tamen finaliter dicit Ho. verius esse, quod hic dicit glo. an sint separati vel nō, sicut est in usufructuario. ff. de usufr. l. arborib. §. Iulianus. alias est lex, & incipit, si fur. ff. quib. mo. usufr. amit. l. si usufructuarius. in fi. de usu. §. sit. §. j. & §. præterea. quod dicit verum, nisi aliud haberet specialis consuetudo ecclesiæ, q. possit testari, ut fuit dictum §. secundum Io. An. Questionem aut de prælato, qui disposuit de mobilibus, qui fructus tunc pertineant ad defun- ctum, & quid veniat tūc appellatione mobilium, vide in Spe. de fru. & interesse. §. j. ver. sed pone, prælatus. & ver. seq. Et ad materiam gl. etiam facit, quod no. in Spe. de sta. reg. ver. 63. se- cundum Io. And. ¶ Gl. super verbo, legitimè. querit, quando- dicatur consuetudo legitima, & soluit. ¶ In fi. gl. Arch. remit- tit ad c. nullus. 2. q. j. io. q. 3. quia cognouimus, 18. q. 2. seruitiū. & j. de præscrip. c. j. Et pro summa circa præscriptionem remit- tit 16. q. 3. in summa. Io. An. ¶ Glo. super verbo, causa. querit, quæ possit esse alia legitima causa. In fi. gl. & vide, qd no. post Host. in c. j. ut eccle. beneficia. in fi. super verbo, iusta causa. qd hic ponit Archid. Ioan. And. ¶ Gl. super verbo, ecclesiæ. qua- rit, an celebrans post istam dispensationē sit irregularis, & sol. ¶ Glo. super verbo, ab officio, & beneficio. querit an suspen- sio extendatur ad omnia beneficia: & sol. ¶ Gl. super ver. quo- usque. querit, an requiratur absolutio ab ista suspensione, & sol. in fi. gl. vide de hoc optimam gl. in Cle. j. de deci. in gl. sic suspensi. Io. An. ¶ Gl. super ver. restitutionem, querit, an suffi- ciat cautio de restituendo. sol. q. non. ¶ In fi. gl. idem Archid.

ADDITIO.

2 ¶ Administrationem. Administratores legitimi an dicantur clerici suarum ec- clesiarum conuentualium, vel aliarum ecclesiarum. & an tales possint in iu- dicio comparere pro rebus ecclesiarum: & an eas alienare. vide in Spec. de actore. vers. quid de clericis. & sequenti. Item administratio bonorum cleri- co instituto permessa non est, nisi demum sit constitutus, in quasi possessio- ne beneficii. c. 2. de instit. Inn. in c. proposuit. in gl. j. in ver. assignatione. de c. ce. præb. Bar. in l. legitimos. in prin. vers. quæro utrum. ff. de legi. tu.

S V M M A R I V M.

- 1 Bona intelliguntur deducto ære alieno.
 - 2 Successor tenetur soluere debita prædecessoris.
 - 3 Expensa necessario facta pro seruitoribus & ministris ecclesiæ, dicitur esse facta intuitu ecclesiæ.
 - 4 Fructus ecclesiæ ad quid sint deputati. & nu. 6.
 - 5 Papa mandat executoribus datis per hospitalarios q. provideatur quidam militi de centum, ipsi ponderatis omnibus non possunt illi militi soluere, an teneantur expellere illos pauperes, ut possint soluere militi.
- Porro. ¶ No. q. debens habere bona alicuius intelligitur de bonis deductis debitis, ad quæ ille erat obliga- tus.

1 tus. Et sic bona intelliguntur deducto are alieno. vide gl. in c.
2 2. j. de vsuris. ¶ Not. q. successor tenetur soluere debita prede
a cessoris. de quo in gl. ¶ No. secundo, q. expensæ necessariæ fa
3 ctæ pro seruitoribus, & ministris ecclesiæ, dicuntur esse factæ in
4 titu ecclesiæ, ita q. ad illas soluendas tenetur successor. ¶ Ter
tio no. q. fructus ecclesiæ sunt deputati pro oneribus incūbē
ribus toto anno vsq. ad alios nouos fructus. & per hoc pluries
dixi, & determinauī, q. si erant impositæ collectæ ecclesiæ vno
anno & rector non soluit, qui recipit fructus illius anni: si alio
anno renūciat beneficio, q. ipse tenetur ad collectas illius an
ni præcedentis, nā illi fructus, quos perceperat, erant deputati
b p talibus vsq. ad nouos, vt vult iste tex. ¶ Quæro, ponet q. Pa
5 pa datis executoribus mandat per hospitalarios, vt prouideatur
cuidam militi de centum, ipsi pōderatis expensis familie,
& pauperum infirmorum, & expositorum quos solent alere,
non possunt illi militi soluere, an teneantur expellere illos pau
peres, vt soluant dicto militi centum. Sol. Io. de Deo. j. q. 10. te
nuit, q. non. pro quo optimè facit iste tex. qui vult, q. expensæ
necessariæ primò detrahantur, nec tenentur propter id posses
siones vendere. nam istud esset contra salutare regulas, cōtra
c quas non intendit Papa prouidere, facere, vel dicere. de con
se. di. j. basilicas. quæ regulæ habentur. 16. q. j. c. fi. 8. di. non sa
tis. & c. pasce. 42. di. §. j. 87. di. c. fin. de infan. & langui. expo. c. j.
Item sine speciali mandato Papæ, qui est eis episcopus, aliena
re non possit. 12. q. 2. Abbatibus. 17. q. 4. in venditionibus. di
catur ergo Papam hoc solū intellexisse, q. fieret prouisio iuxta
facultates hospitalis. de rescrip. si quando. facit de cēsi. cū apo
stolis. & c. sopite. & c. cū nuper. 10. q. 4. illud. j. & 2. Item lex nō
debet esse impossibilis. 4. di. erit autem. & ponit versus quos
vide j. de re. iur. nemo potest. ad principium. & dicit Io. An. q.
appellatio per eos interposita propter hoc tueretur eos q. proces
sus executorum. Io. An. ¶ Quæro, quare fructus debeant de
trahi, qui sunt necessarij pro oneribus vsq. ad nouos? Sol. dic
q. hoc dicit ratio, quæ dicit fructus respicere debere totū an
num. ff. so. ma. diuortio. §. non solum. secundum Io. Mo. qui di
cit ex hoc tex. notari, q. priuilegium, vel consuetudo, quæ ten
dunt ad illicita debent arctari. allegat de deci. suggestum. 2. j.
de priui. ad apostolicę. ff. de vul. & pup. substi. l. ex facto. §. j. Io.
And. Glo. super verbo, debitis. querit de ratione, quare debita
detrahantur, & soluit, & allegat similem legem, & iustificat di
spositionem tex. ¶ In fi. glo. facit ad no. post Hostien. de arbit.
cap. dilecti. in princ. & de verbo. signifi. cap. cum inter. in tertia
glo. Ioan. And. ¶ Glo. super verbo, oneribus. querit, quæ dican
tur ista onera, & sol.

ADDITIONES.

- a ¶ Prædecessoris. Adde Cal. consi. j. & 2. de sol. Ro. consi. 410.
- b ¶ Vsque ad nouos. Adde Anch. consi. 194. vbi ponit, an mortuo feudatario de
mense septembris pensio, quæ veniebat soluen. occasione feudi, spectet ad do
minum, vel hæredem feudatarij, cum feudum est finitum.
- c ¶ Vel dicere. Adde Rom. consi. 345.

SVMMA RIUM.

- 1 Constitutiones loquentes de collegiatis beneficijs, non habent locum in infe
rioribus non collegiatis.
- 2 Personatum & prioratum non esse dignitatem.

1 **S** Anē. ¶ No. j. ar. q. constitutiones loquētes de
collegiatis beneficijs non habent locum
in inferioribus, & nō collegiatis. Sed dicimus ecō
uerso, q. loquentes de non collegiatis non habent
locum in collegiatis. supra de ele. statutum. ¶ Secundo no. ar.
2 tpersonatum, & prioratum non esse dignitatem. de quo dicit
tur supra. c. lib. de consuet. c. j. Glo. fi. querit, ad quid fuit neces
saria ista reseruatō hic illius constitutionis, quia sæpe. glo. so.
¶ In fi. glo. sed quare diuersum est statutum hic, quā ibi. sol.
dic, quod ibi læditur caput per membra, sed hic econuerso, &
læsiō capitis est grauior. de accusat. qualiter. 2. ibi, ne concus
sus. & c. 2. q. 7. sicut. secundum Ioan. Mo. vel dic, quod absur
dum est, quod filius in patrem, vel subditus in dominum, vel
in res ipsius habeat potestatem. de mai. & obe. cū inferior. sed
plus vrget rō ibi no. in j. gl. Ioā. And. videlicet quia si canonici
possent recipere fructus vacantium dignitatū, ingererent diffi
cultates in electione, & tardius eligerent fm Io. de Fan.

De maiortate, & obedientia. Rub.

SVMMA RIUM.

- 1 Iurisdicctio episcopalis potest etiam ad alium deuolui quam ad capitulum
sede vacante.
- 2 Absoluere quem ab excommunicatione dependet a potestate iurisdicctio
na, non a potestate ordinis.
- 3 Capitulum est capax iurisdicctiois. Et in quibus succedat sede vacante.
nume. 4.
- 3 Capitulum an possit visitare sede vacante.

6 Potestas absoluendi quando dicatur interdicta. & nu. 7.

8 Statutum in ecclesia episcopali an habeat locum in alijs ecclesijs inferiori
bus collegiatis.

Piscopali sede. ¶ Glo. j. summat. Et

1 quo excipit ibi, Nisi. ¶ No. j. regulam, t. q. iuris
dictio episcopalis potest etiam ad alium deu
lui quā ad capitulum sede vacante. ¶ No. 2.
regulam, q. capitulum sede vacante succedit
in his, quæ concernunt iurisdictionem episcopalem. ¶ Tertiò
2 no. t. q. absoluere quem ab excommunicatione depēdet a po
testate iurisdictionis, non autem a potestate ordinis. ¶ No. 4.
quod ab solutio ab excommunicatione appellatur beneficiū.
3 ¶ Quintò no. argu. t. q. capitulum est capax iurisdictionis. §. de
4 off. or. c. irrefragabili. de fo. comp. c. cum contingat. ¶ ¶ Quæ
ro, in quibus capitulum sede vacante succedat. sol. Archid. de
hoc remittit ad no. per Innoc. de hære. c. ad abolendam. & ad
no. e. ti. is qui. & c. olim. & ponit no. ibi post Vin. Et finaliter fa
cit regulam, q. capitulum vacante sede succedit in his, quæ sunt
de iustitia in spiritualibus, vel temporalibus, ad episcopū per
tinentia. §. de sup. neg. prala. c. si episcopus. & c. ecclesiæ. in his
autem, quæ sunt de gratia, vel concernunt alienationem, non
succedit nisi in quantum a iure reperiatur concessum, ad hoc
j. ne se. va. c. j. nam non semper sede vacante fungitur ecclesia
vice episcopi, vt patet 12. q. 2. si qua de rebus. & de prescrip. c.
j. Sed dicit Io. And. q. ad habendam cognitionem huius mate
riæ debemus distinguere tres casuum species, quia quidā sunt
casus, in quibus certum est capitulum succedere vacante sede:
quidam, in quibus certum est nō posse: quidam, de quibus du
bitatur. de prima specie expeditū est, quod hic habetur, videli
cet de potestate absoluendi excommunicatum. Item admini
a strat spiritualia, & temporalia, supra eo. li. de sup. neg. prala. c.
pe. & si siue vacet, siue quasi vacet, vt d. c. pe. Item iudicat hæ
reticos. §. de hære. ad abolendam. in prin. Item dat inquisito
res hæresis, vt in Cle. j. & 2. de hære. Item confirmat electos. e. ti.
cum olim. Item instituit præsentatos. j. de insti. c. j. Item com
mendatitias dat ad ordines. §. e. lib. de tem. or. cum nullus. §. 2.
b Item compellit executores testamentorum, qui susceperunt
illud officium exequi, vt scripsi de testa. Ioannes. super ver. die
cesanum. Item sede non vacante dat coadiutorem episcopo
dementi, qui non resistit. j. de cle. agro. c. j. si verò. De secun
da specie primò est collatio beneficiorum spectans ad solum
episcopum, ne se. va. c. 2. & j. e. tit. capitulo vnico. §. si verò. Se
cundo nō alienat immobilia, quia nec id facit administrator
datus a Papa. §. e. lib. de elec. is cui. Tertiò non succedit in im
c munitatibus, vel priuilegijs concessis episcopali dignitati, de
quibus no. j. de priui. c. fi. Quartò non succedit in dando confi
lio, quod Ab episcopo requiri debet. j. ne se. va. c. j. §. si. Et pro
pter tertium casum hic positum dicit Io. de S. Geor. malè fuisse
hoc Bonon. terminatum, q. capitulum succedat sede vacan
te in potestate doctorandi scholares, & etiam examinandi, q.
dicit apertè tenere gl. in c. scriptum. §. de ele. circa prin. De ter
tia specie sunt multi casus. primus, an visitare possit. de quo
plenè no. in Cle. j. de hære. in gl. hec litera. Io. de Lig. in d. c. cū
olim. tenet q. possit, quia istud est iurisdictionis, ideo debet ca
pitulum succedere. & istud dicit hic Do. Io. de Imo. verius de
iure, licet distinctio glo. in d. c. j. sit satis æqua. Secundo, an det
subdito licentiam transeundi. de quo plenè §. de electio. si
Abbatem. super 2. gl. & gl. 71. di. fraternitatem. tenuit, q. non.
D. de Rom. in conclusione 600. quæ incipit, Item fuit dubita
tum. tenet, q. possit. Tertiò an permutationes beneficiorum
facere possit. de quo no. in Cle. j. de re. permu. & Pau. in Cle. j.
de hære. super verbo, capi. Quartò, an det literas indulgentia
rum. de quo §. de exces. prala. accedentibus. dicit Lap. hic, &
videtur, q. nō. & idem dicit. j. de pē. & re. c. j. Quintò an dispē
set in septennio, vt quis non promoueat ad sacerdotium. §.
de elec. cum ex eo. super gl. licet igitur. & ibi tenet, q. sic. & ita
etiam tenet Fed. de Sen. in consi. 29. & aliquid in consi. 39. Sex
tò an faciat alias dispēsationes permissas episcopis, collectas
in Spe. tit. 2. §. nūc de episcoporum. & de hoc §. de simo. ex in
sinuatione. tamen ibi non dicit, quādo sedes vacat. dicit Lap.
q. hoc egeret declaratione, vt no. Io. And. §. e. lib. de fi. præsby.
c. j. in j. gl. secundum Lap. Sed dicit Do. Io. de Imo. q. possit di
ci, q. sic, per ea quæ habentur in præcedēti q. Septimò, an suc
cedat in iurisdictione episcopali delegatus a iure. de quo §. eo.
de

ADDITIONES.

- a ¶ Et temporalia. Adde Ro. consi. 506. vbi etiam dicit, q. capitulum non supplet
negligentiam episcopi in his, quæ sibi competunt iure accidentali.
- b Executores testamentorum. Adde vt per Cal. consi. 12. de test.
- c ¶ Episcopali dignitati. Adde Ro. alle. consi. 306.
- d ¶ Visitare. Adde tu per Fed. consi. 290. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

de hære. ad abolendam. super vltima gl. dicit Lap. Ioan. Mon. hic tenere quod sic, sed ipse tenet ibi, q. nō. ¶ Et propter hoc, & quia dubitatur an capitulum sede vacante visitare possit, dicit Io. An. se scripsisse, q. capitulum non poterat visitare monasterium monialium exemptarum, licet episcopus visitare possit, vt in Cle. attendentes. de statu regu. secundum Lap. Pau. in Cle. j. de hære. concor. opin. q. capitulum succedit in generaliter delegato a iure. & ita intelligit dictum Io. Mo. in specialiter delegato non succedit. ita intelligit dictum Host. & ita loquitur c. quoniam Abbas, secundum eum. Et hanc partem tenet Ioā. Cal. secundum eum in d. c. ad abolendam. quod probat per d. c. ad abolendam. iuncta Cle. j. de hære. vbi patet, q. capitulum vacante sede potest procedere cum inquisitore, vel consentire, q. procedat, & loquitur indistincte. ergo sequitur, quod contra exemptos etiam poterit, sicut poterit episcopus. alius sequetur, q. inquisitor non posset procedere contra exemptum hæreticum sede vacante, quia per se non posset, vt in d. Cle. j. nec capitulum posset consentire. quod esset valde præiudiciale fidei catholicæ, secundum Io. Cal. volens tenere opi. Io. An. qui tenuit, q. nō succedat vltra inducta per eum probaret, quia capitulum sede vacante non supplet vicem episcopi nisi in casibus a iure permissis, vt in c. 2. ne sede vacan. iste non reperitur, ergo & c. Item vt dicit ille, & iste tex. in casibus permissis capitulum supplet vicem episcopi. sed si diceremus q. capitulum succederet in ista potestate delegata, tunc non supplet vicem episcopi, sed vicem Papæ: quia vt dicit gl. in dicto c. ad abolendam. ep̄s illo casu cognoscit, vt Papa per se cognosceret: vnde illud potius esset supplere vices Papæ q. episcopi. Nec obstat ratio Io. Cal. quia posset inquisitor capere, & retinere, & ponere in carcerem ad custodiam tales hæreticos vacante sede, & sic non erat ita præiudiciale fidei catholicæ, sicut ipse dixerat. Nec ob. gl. antepe. hic, q. capitulum est successor episcopi, & sic sicut posset episcopus esse successor, ita posset capitulum. quia respondeo, q. capitulum improprie dicitur successor, vt probat tex. s. de electio. quia sæpe. imō episcopus subrogatus proprie est successor. ¶ Octauo, an conferat beneficia ad episcopum deuoluta. de quo s. de ele. quanquam. eo. lib. super gl. pen. ¶ Nono, an succedat in cognitione feudi. de quo s. de fo. compe. verum. a super gl. j. & ibi tenetur, q. non, secundum Lap. Ioan. And. ¶ Decimo, an succedat in officio executionis testamentorum. b de quo in Spe. de instr. edi. s. nunc verò aliqua. ad fi. pe. col. ver. itē circa. nec superfluit iste casus ab alio, supra posito, quia ibi fuit dictū, an possit cogere executores. ¶ Undecimo, an succedat in electione, quæ iure priuato competit episcopo. de hoc supra de ele. scriptū. super glo. hoc ideo. & ibi dicitur, q. non secundum Lap. ¶ Duodecimo, an possit facere statuta iusta, & salubria. & dicit Io. An. audiuisse suo tempore Perusij fuisse disputatum per magnæ scientiæ virum Fed. Senes. qui motus per casus supra in princ. positos, & quia succedit in illius iurisdictione, qui id potest. s. e. tit. si quis. 3. q. 4. nullus tenuit tale statutum tenere, & durare infra tempus episcopi substituti, nisi id reuocet, q. potest. 12. q. 2. si qua de reb. Et est simile, quod scripsi de elec. licet canon. super gl. pen. secundum Io. And. In contrarium facit, quod no. Ioā. And. post Innoc. Host. & Compo. supra de cons. cum omnes. in gl. antepen. in fi. secundum Lap. vbi dicitur, q. vacante sede non potest capitulum reuocare statutum episcopi. vide plene de ista questione in cons. Fed. de Sen. 15. vbi tenet, quod hic dicit Io. And. ¶ Tertiodecimo quærit Lap. Ab. an succedat in potestate veniendi. & dicit, q. videtur q. sic, sicut potest facere permutationem, & hoc dicit verum, dummodo nō depereat aliquid iuris episcopi. aliās secus. ¶ Quartodecimo, an possit reuocare constitutiones episcopales. dicit Lap. Ab. se audiuisse disputatum Bonon. & solutum q. sic. ad quod facit, quia statuere est iurisdictionis iuxta no. per Io. And. in c. cum omnes. de cons. sed capitulum succedit in his, quæ sunt iurisdictionis sede vacante, ergo iure episcopi vti debeat. j. de reg. iu. is qui. secundum Lap. Abb. ¶ Quintodecimo, an capitulum succedat in potestate commendandi? Sol. dicit Lap. Io. An. tenuisse in c. illa. ne se. vacan. q. sic. alle. s. de præben. significatum. licet illas cōferre non possit, quando ipsarum collatio spectat ad prælatum, infra ne se. vacan. cap. j. secundum Lap. Et vide de hoc per Archid. 24. dist. presbyteri. ¶ Decimosexto an succedat in potestate eligendi, vel præsentandi in his, quæ spectant ad prælatū. de hoc in d. c. j. ne sede vacante. Et ibi concluditur, q. non. & idem Archi. j. de insti. ca. j. & Guil. in Spec. ne se. vac. circa medium, nisi ad vtrumq. simul spectaret secundum Lap. de hoc per Archi. 24. dist. presby. ¶ Decimosextimo, an possit imponere charitatum subsidium clero pro euidenti necessitate ecclesie. & tenet gl. q. sic in c. cupientes. s. ad hac. s. e. lib. de elec. super verbo, aliunde. ¶ Decimosextimo, an det licentiam consecrandi suffraganeum sede metropolitana vacante. & tenet gl.

q. sic. 64. dist. cum prouinciales. Et de hoc supra, de elec. suffraganeis. ¶ Decimonono an succedat, vt coram capitulo metropolitane ecclesie illa vacante debeat se presentare suffraganeus post suam consecrationem infra duos mēses. & tenet Archid. q. sic. 65. dist. si quis. ¶ Vigesimo, an succedat in potestate committendi sacramentalia alteri episcopo sede vacante. de quo per Archi. 7. q. j. pontifices. ¶ Vigesimo primo, an possit transigere super rebus ecclesie vacantis. & tenetur q. non, vt no. in c. contingit. de transa. ¶ Vigesimo secundo, an possit recipere simplicem renunciationem beneficii spectantis ad collationem episcopi. & hoc latē disputant Domini de Ro. conclusionē 700. quæ incipit, item fuit dubitatum. & ibi dicunt, q. domini erant varij. Aliqui tenebant q. non, quia capitulum non succedit in iurisdictione voluntaria, vt no. Io. Mo. in c. fi. s. de sup. neg. præla. & Arch. e. tit. si episcopus. & gl. in Clem. j. de hære. ista est iurisdictionis voluntaria, quia potest capitulum admittere, & non admittere, vt nota. de renunc. admonet. ergo & c. item istud est alienare personam, quam alienationem capitulum facere non potest. ¶ No. glo. 61. dist. fraternitatem. dicunt, q. maior pars tenuit contrarium, quia recipere renunciationē est iurisdictionis, & debet fieri in manibus illius, qui iurisdictionem habet, & potest inuitum destituere dato q. non habebat potestatem conferendi. no. in c. admonet. & c. quod in dubiis. de renun. Cum ergo capitulum possit ex causa inuitum destituere sede vacante, ergo & resignationem recipere secundum eos. vide tex. in extraua. execrabilis. s. qui verò. ¶ Vigesimo tertio an succedat in potestate dandi licentiā ædificandi ecclesiam ad finem, vt ædificans acquirat ius patronatus. Et tenuit Gaspar de Cal. cons. 3. de iurepa. q. sic. quia dare hanc licentiā est iurisdictionis, non ordinis, in qua capitulum succedit, vt hic. & s. e. cū olim. item succedit in præte instituendi præsentatum per patronum. j. de insti. c. j. & istud est plus, ergo succedit in illo, quod est minus. ar. regulæ, cui licet. j. de re. iu. fm eum. ¶ Vigesimo quarto, an succedat in potestate soluendi aduocatos ecclesie. Pau. q. sic in cle. statutum. de elect. & ibi bene vide. ¶ Quæro, de qua sententia iuris loquatur tex. Sol. pōt poni exemplum s. de sen. excō. c. 4. & c. mulieres. & c. de cetero. & c. ea nōscitur. & c. de monialibus. & c. relatū. & j. de sen. exc. religio. Ioan. An. ¶ Quæro, quando dicatur interdicta potestas absoluendi ab apostolica sede. Sol. dicit Archi. q. pōt poni exemplum. j. de schisma. c. j. Sed dicit Ioan. And. q. non congruit hoc exemplum, quia nec episcopus poterat absolute. sed pōt dici, q. inducit, quia non potest collegium cardinalium id, quod poterat Papa. Ioan. An. ¶ Quæro, quando dicatur interdicta potestas. Sol. dic, q. quando fit expresse, vel etiam tacite, puta per commissionem alteri factam secundum formam c. is cui. s. e. lib. de ele. & c. fi. de sup. neg. præla. secundum Ioā. Mo. Sed dicit Io. An. q. iste secundus casus non congruē excipitur propter tex. qui dicit, seu is ad quem. tamē casus in se est verus. Io. An. ¶ Gl. j. post summarium ponit, quid declarat iste tex. ¶ In e. gl. ibi, his quæ. & licet c. his quæ. non loquatur in episcopo, sed in cardinali, & sic non videtur congrue induci ad hoc probandum. dicit Io. Mo. q. Papa sibi respondit, q. cardinales in suis ecclesijs habent ius episcopale. & vide no. per Inn. de cap. mo. dilecti. Io. An. ¶ Gl. 2. quærit, an tex. procedat, si sedes non vacat, sed quasi vacat. sol. q. sic. ¶ Glo. super ver. is ad quem. quærit de exemplo literæ, & ponit tria exempla. ¶ In fi. glo. Io. Mo. dicit, q. in ecclesia Cambianen. sunt duo Archidiaconi, qui sede vacante in suis archidiaconatibus episcopalem iurisdictionem exercēt. Io. An. ¶ Gl. super ver. iurisdictione. quærit de qua iurisdictione intelligatur. glo. sol. In fi. gl. dicit Io. Mo. q. in multis ecclesijs Gallicanis Reges ex regia vdicant sibi iurisdictionem temporalium. s. e. lib. de ele. generali. & certis dignitatibus competit ex speciali iure administratio spiritualium. & facit quod no. s. c. li. de off. le. c. pe. super gl. ad uerte. Io. An. ¶ Gl. super ver. iuris. quærit, an a qualibet sententia iuris absoluat episcopus, & sol. ¶ In fi. gl. nunquid a sit absoluti illos, qui leuiter percusserunt clericos. tenet hic Archid. q. sic, & ponit hic, quod no. in c. peruenit. de sen. exc. Io. And. ¶ Glo. super ver. hominis. quærit de exemplo rex. & exemplificat quadrupliciter. ¶ In fi. gl. Arc. ponit hic quod no. in d. c. cū ab ecclesijs. super gl. fi. videlicet q. tales absolute possunt in de.

ADDITIONES.

- ¶ Verum. Ibi vide per D. Fel. multa ad hanc materiam pertinētia, scilicet quid transeat ad capitulum sede vacante: & ibi bene sunt ordinata.
- ¶ Testamentorum. Adde Cal. cons. 12. de testa. s. alleg.
- ¶ Reuocare. Adde q. Lap. allega. 20. tenet, q. capitulum sede vacante non possit statuere, quod episcopo non debeat charitatum subsidium.
- ¶ Necessitate. Adde Abb. cons. 79.
- ¶ Item fuit dubitatum. Adde eisdem deci. 302. de re. permu. in nouis incip. ex hoc insurrexit aliud dubium.
- ¶ Ius episcopale. Adde Ro. cons. 418. Ber.

in defectu alias non intelligendo, q̄ inferioribus prelati aliis ab Archidiacono, quia excommunicatus ab ipso indistincte potest episcopus absolvere, cum Archidiaconus sit vicarius episcopi. alle. no. per Io. 9. q. 3. nullus Primas. ad hoc. j. de sen. exc. venerabilibus. §. vbi autem. idem, ergo secundum eum poterit Capitulum sede vacante, ut hic, propter superius dicta. Sed Azonicanus Bonoñ. in sua disputatione tenuit, q̄ Archipresbyter, qui excommunicauit canonicum suum, quia non residebat, possit illum absolvere, etiam si canonicatus renunciauit per c. cum ab ecclesiarum. & hoc ex iure preuentiois. de fo. compe. c. pe. & si. dixit tamen, q̄ si episcopus illum absolveret, teneret absolutio per notata in d. c. cum ab ecclesiarum. & quare ibi no. super vltima gl. & fm hoc idem esset de capitulo vacante sede, ut hic. Io. An. ¶ Gl. super ver. impartiri. recita per contrarium de opi. Gof. & solue, ut in gl. quare respondet contrario. ¶ In ea. glo. ibi, ad abolendam. dicit. Ioan. Mo. q̄ in casu illius de cr. & quolibet alio, in quo episcopus habet iurisdictionem delegatam, & generalem, in illam succedit capitulum. alle. j. de prab. c. j. in fi. vide no. in d. c. ad abolendam super gl. fi. Io. An. de hoc dixit super tex. ¶ Gl. fi. quare, an inferior poterit istud interdicere, & sol. q̄ non. ¶ In fi. glo. idem Arc. qui etiam alle. C. de sacrosan. eccl. l. omni nouatione. Io. An. ¶ Quare, tan qd dicitur de ecclesia episcopali habeat locum in alijs ecclesijs inferioribus collegiatis. Sol. dicit Pau. q̄ sic, si habet prelatum. qui posset excommunicare, & soluere. ad hoc. §. de of. ordi. cum ab ecclesiarum. & §. eo. tit. cum in ecclesijs. quia eadem ratio est in illis, ergo idem ius. de consti. translatio. secundum Pau.

S V M M A R I V M.

- 1 Pactum factum cum rectore ecclesie valet ad commodum ecclesie etiam sine autoritate superioris.
- Item factum cum parochiali de non recipiendis suis parochianis ad sepulturam. nu. 2. & 7.
- 3 Quamquam dictio, stat aduersatiue.
- 4 Papa solus concedit ius funerandi ecclesijs regularibus.
- 5 Renunciare licitum est privilegio apostolico concernenti tantum utilitatem privilegiatorum.
- 6 Sententia lata pro eo quem apparet fuisse minorem quando teneat, & quado non.
- 8 Privilegium concessum est monasterio, quod monachis inconsultis vel contradicentibus nullus possit ipsorum parochianos sepelire, postea conceditur alteri ecclesie, quod possit libere omnes sepelire, an istud secundum privilegium preiudicet primo.
- 9 Privilegium concessum, q̄ quis habeat liberam sepulturam, quid operetur.
- 10 Pactum de quo in textu, an sit perpetuum tam ex parte rectoris quam ex parte parochianorum.

De pactis.

Rub.

Pactum. ¶ Glo. j. summat. Et primo ponit dictum. Secundo soluit obstatulum ibi, Quamq̄. Tercio rationem reddit ibi. Cum per. ¶ No. j. ar. t. q̄ pactum factum cum rectore ecclesie valet ad commodum ecclesie etiam sine alia autoritate superioris. Et sic licet rector non possit alienare sine licentia superioris, potest tamen ecclesie acquirere sine illa. ¶ No. 2. t. q̄ pactum factum cum parochiali de non recipiendis suis parochianis ad sepulturam, valet. ¶ Tercio no. t. q̄ dictio, quamq̄, stat aduersatiue, & sic ponit pro quamuis. & ita ponitur de conse. di. 4. quomodo. fm Arc. Io. An. ¶ Quarto no. ar. t. q̄ solus Papa concedit ius funerandi ecclesijs regularibus. de quo aliquid j. ¶ Quinto no. t. q̄ privilegio apostolico concernenti utilitatem tantum privilegiatorum licitum est renunciare. ad hoc §. de priui. si de terra. & c. accedentibus. secus si concerneret utilitatem Papae. §. de arbi. cum tempore. ¶ Opp. q̄ solum pactum parochialis rectoris non sufficiat. sed requiratur autoritas ordinarij. §. de transac. statuiamus. solu. Arch. dicit, q̄ casus sunt diuersi, non aduersi, sed ista verba sunt obscura. vnde dicit Io. And. q̄ putat ipsum velle dicere id, quod dicit. l. non eo minus. C. de procu. ut scilicet, qn̄ acquiritur ecclesie, procedat pactum sine autoritate ordinarij, secus vbi damnificatur, vel obligatur ecclesia. & est simile quod no. j. tit. j. qui ad agendum. §. si. super verbo, pacisci. Ioan. An. Et pro hoc facit, quod no. Guil. in Spec. de actore. in j. col. ver. porro. vbi dicit, t̄ q̄ sn̄a lata pro eo, que apparet fuisse minorem, nec interuenit curator, si sit lata p̄ minorem, non valet, secus si pro eo. & facit quod no. Io. An. §. de iud. cam. super ver. obrineat fm Lap. ¶ Op. q̄ sepultura debet appellari christiana non ecclesiastica. §. quod me. cau. sacris. fol. dicit Archi. q̄ potest vtroq̄ modo appellari, & christiana & ecclesiastica. Ioan. And. ¶ Op. q̄ pactum non deberet valere, q̄ parochiani non possint recipi ad sepulturam, quia viuus non potest sepeliri, alias p̄mitteret homicidium q̄ ti. §. de homi. fo. Io. An. fatetur priuilegium, & ad tex.

hic dum dicit, parochianos. intelligit, i. ipsorum cadauera, vel corpora. alle. in simili. 13. q. 2. questum. & c. quid nunc. de sep. fraternitatem. & c. cum liberum. Io. An. ¶ Op. q̄ rationem hic assignatam per Papam, quia priuilegiatus a Papa non potest illi renunciare. §. de arb. cum tpe. fo. Io. Mo. dicit, q̄ illud ibi non tenet, quia preiudicabatur Papae, & sic non erat solus fauor priuilegiati, sed & Romanæ ecclesie, ut ibi no. hic vero preiudicabat tñ istis. Io. An. ¶ Op. quinto de. l. nemo. ff. e. ti. vbi dicit, q̄ quis non potest adstringi pacto, quod sibi non liceat sepeliri in loco suo. fol. fm Io. Mo. ibi non valet pactum, quia non intererat paciscentis, q̄ ille non sepeliretur, vel sepeliret. hic autem secus est, quia intererat istius presbyteri, q̄ isti religiosi non sepelirent suos parochianos. & facit. ff. de distra. pig. l. si creditor. §. si. Io. An. ¶ Op. sexto de. l. caueri. ff. coia. prad. vbi patet, q̄ libera sepultura non potest esse obligata seruituti alterius, sed hic erat concessa per Papam libera sepultura, ergo non poterat obligari. fo. Io. Mo. fol. q̄ libera sepultura, non potest debere seruitutem priuato, ut ibi, quia seruitus licet non sit in bonis, computatur tñ inter bona. ff. de usufr. leg. l. j. & sic quod est iuris diuini fieret iuris priuati, quod esse non potest. de conse. di. j. ligna. & §. de re. permu. mancipia. sed libera sepultura vel cimiterium bene potest debere seruitutem alteri cimiterio, vel ecclesie, sicut vna ecclesia potest alteri ecclesie esse subiecta per censum, vel alias seruitutes. de ele. querela. de ma. & obe. his. quare. de cap. mo. dilectus. de eccl. edi. ad audientiam. 13. q. 2. seruitium. licet. n. sepulchrum non sit in bonis, tñ sepeliendi comoditas reputatur inter bona. vñ hoc ius remitti potest, & acquiri. ff. de serui. l. seruitutes. §. seruitus. ff. de sepul. vi. l. 3. §. si quis in hereditarium. ff. de relig. & sum. fun. l. quod p̄. §. ex hereditatis. C. de pac. inter emp. & vñ. l. si. C. de reli. & sum. fun. l. statuta. sic et patet prophanum prophanum non potest debere seruitutem. ff. & C. de ser. & ita phanum phano. i. sacrum sacro. ad hoc §. de cose. cum dilectus. de ver. sig. Abbate. Io. An. ¶ Quare, an iste tex. procedat, si istud pactum fiat cum rectore, per alios clericos seculares. & vñ, q̄ non, quia iste tex. loquitur de regularibus, ut patet hic in textu ibi, a vobis. & j. dicit monasterio vñ, & sic vñ, q̄ in alijs locum non habeat. Sed Arc. tenet priuilegium, q̄ etiam in alijs habeat locum, cum eadem sit ratio. de consti. translatio. cum si. Io. An. ¶ Quare, an tex. intelligatur de pacto omnium generaliter, an de parochianis istius paciscentis tñ. fol. tex. potest intelligi de p̄r, ut dum dicit, ne aliquos. intelligatur in genere, ut sic nullus recipere possit. Secundo potest intelligi de parochianis tñ paciscentis, & tñ debet repeti ibi, vel certos. dicendo vel ne certos, & tunc importabit, q̄ nullos parochianos, vel ne aliquos ex parochianis sepeliebat. Ioan. And. Sed premissis obstat, quia, quis non potest pacisci in preiudicium tertij. de trans. veniens. ergo non preiudicabit volentibus eligere sepulturam. fol. dic. q̄ licet quis habeat liberam preterem eligendi sepulturam per respectum ad diuersitatem locorum ut in c. cum liberum. & c. de vxore. de sepul. tñ non potest compelli quis, ut recipiat aliquem ad sepulturam, & ideo potest pacisci, q̄ non recipiat aliquem, quia istud recipere consistit in voluntate paciscentis fm D. Pe. de Anch. ¶ Sed pone, q̄ isti apponunt in pacto, q̄ non recipient in preiudicium parochialis ecclesie, an procedet dispositio istius tex. fol. dicit Io. An. q̄ sic. quia quotiescunq̄ recipere tur parochianus vnius ecclesie ad sepulturam in alia, quocunq̄ sit illa, sit preiudicium parochiali ecclesie non obstante, q̄ recipiat quartam, quia si isti non recepissent, tunc parochialis habuisset totum, & plus est hñe totum, q̄ partem, tñ posset intelligi dicta csa, ut excluderet illos, qui in alia ecclesia habuerant sepulchra maiorum, de quibus ecclesia parochialis solam quartam habeat, vnde illa parte percipiendo ab ecclesia electa nullum sibi fieret preiudicium. Io. An. ¶ Quid si est concessum monasterio priuilegium, q̄ monachis inconsultis vel contradicentibus nullus possit ipsorum parochianos sepelire, postea conceditur alteri ecclesie, ut possit libere omnes sepelire, an istud fm privilegium preiudicet primo. Sol. dicit Io. An. q̄ Ioan. de Monte Murlo disputando tenuit, q̄ non. pro eius solutione facit iste tex. arguendo de pacto ad priuilegium, nā sicut priuilegium hic concessum non preiudicat pacto, ita nec priuilegium priuilegio. pro eo facit, quod no. 25. q. 2. in fi. & de rescrip. c. j. circa medium mag. gl. Sed q̄ hoc facit §. de regula. sed dic, qd ideo ibi est licitum transire ad secundam prima dimissa primo priuilegio non obstat, quia in archiori monasterio plus meretur, q̄ in primo, sed in sepultura non sic, quia qualis de hoc seculo quis transibit, talis erit in alio. 25. di. qualis. & vide quod no. j. de priuilegio. c. j. fu-

A D D I T I O N E S.

- a Sine illa. Adde quod voluit Ro. conf. 306. vbi consuluit q̄ si contractus minoris non est validus, nisi seruata certa forma, quod si minor contrahit in sui utilitatem quod contractus valet.
- b Remittit, & acquiri. Adde quod voluit Ancha. conf. 112.
- c Primo. Adde quod voluit Cal. conf. j. hoc eo. tit.

Geminianus super Sexto Decretalium.

9 c. j. super verbo, apostolico privilegio. Io. An. ¶ Quæro, quid operetur privilegium concessum, quod quis habeat liberam sepulturam? So. aliqui dicunt, quod operatur, ut non soluat quarantam ecclesie parochiali, sed istud non placet Arc. & de hoc habet in c. certificari. s. de sepul. in 2. q. & ibi dicit, quod istud indultum æquiparat hñtibus parochiam, & populum, & sepulturam de iure cõi, sed illi soluunt quartam, ergo & isti privilegiati. vñ concludit Arch. quod valet quo ad hoc, quia ubi primò non habebat ius funerandi, nunc habebunt. Et pp hoc reuocat in dubium, quæ sint ecclesie, quæ de iure non habeant sepulturam. super hoc dicebat Gofr. quod capellæ, quæ sunt in castris, vel in ciuitatibus, vel in locis strictis. 17. q. 4. quisquis. ver. capellæ. Item illi, quibus epi non concesserunt cimiteria, quæ per eos assignari deberent. de cons. di. j. nemo. Ray. dicebat ius funerandi competere parochialibus ecclesiis, & aliis, quibus a iure vel privilegio est concessum, capellis verò priuatis non competit. & idem tenet Inn. de sepul. c. j. dicens, quod non omnis ecclesia habet cimiterium, sed illa tñ, quæ habet populum, vel cui concessum est ex privilegio. Ros. dicebat, quod ex quo ecclesia constituitur, oia iura videntur ei concessa, quæ competunt ecclesiis. ff. quod cuius. vñ. ver. l. j. ad idem. ff. de iur. om. iu. l. cui. de offi. dele. præterea. ff. de re iu. l. quidam. ar. ff. de procu. l. ad legatum. & l. ad rem mobile. Ho. in sum. de sepul. §. 2. & 3. dicit, quod hoc ius nullus habet, nisi ei per epm sit concessum. quod placet Arc. per d. c. nemo. & c. fraternitatem. s. de sepul. ibi dum dicit esse disposita. Io. An. Dicit, quod quilibet ecclesia parochialis de iure cõi habet cimiterium, & ius cimiteriandi eos, qui sunt in parochia sua fm Hug. vt no. Arch. 12. q. j. ecclesiis. & ibi est expressum, quod ecclesia parochialis habeat cimiterium fm Lap. Ab. & hoc et tenet gl. 2. in Cle. dudum. §. huiusmodi. de sepul. ¶ Quæro, an istud monasterium possit petere restitutionem aduersus istud pactum, vel illud, quod ponitur in c. fi. so. Arch. tenet, quod non, quasi istud pactum sit firmatum Principis vel Iudicis autoritate. C. de his qui ve. æta. impe. l. j. Io. An. ¶ Gl. 3. exemplificat. ¶ In fi. gl. Arc. all. de pfe. di. j. certum. dicit Io. Mo. quod per primū pactū abrogat privilegium, sed per fm istud illi derogatur. ff. de ver. sig. l. derogat. Io. And. per hoc non declarat, quid velit, sed lex quā alle. hoc declarat, vñ appellat primū pactū, qñ de nullis recipiendis est factū, fm qñ de certis. & ita dicit D. Io. de Imo. ¶ Gl. super ver. libera, recita per priū in ea formatū, & solue, vt gl. ¶ In c. gl. ibi, sed non est verū. vnde non posset per illud privilegium sepelire illos, qui bus est interdictū ius sepulture. de quo no. s. de sepul. ex parte. sed Arch. alle. C. de inof. test. l. si qñ. & de priui. vt privilegia. Io. An. ¶ Gl. super ver. elegerint. recita per priū, quod et non obstat pacto non poterant isti eligere sepulturam, si locus erat minus religiosus. gl. sol. Deinde gl. format aliud prium. & sol. In c. gl. ibi, caret effectu. Idem Arc. Io. An. ¶ Glo. si qñr an idem, quod hic dñ, procederet, si pactū pcessisset privilegium. sol. quod sic. ¶ In fi. gl. & istud pactū de facili fieri potest in terminis istis: quia per illud res redit ad nām suam. 25. di. ab exordio. Sed pone, quod est dubium, quod istorū pcesserit privilegium, vel pactū, an procedat qd hic dñ. so. dic, quod sic ex quo non refert, siue pcesserit privilegium pactum siue non, facit de præscr. veniens. in fi. & c. si diligenti. & de iure iu. quāto. de cõfir. vti. vel inut. ad nām. & c. seq. & facit in fi. quod no. de pe. & remi. ois. in prin. Io. An. ¶ No. bene istud dictū, quod probatio dubia, & q est verificabilis, & conclusiva in quolibet intellectu quo ad intentū probātis prodest probati, vt p eo sit ferenda snia, quod no. quia hñt vñ limitationē ad c. in pñtia. de prob. ¶ Sed quæro, an pactū de quo fit mētio in tex. sit perpetuū tā ex parte rectoris, q ex parte monachorum? sol. Lap. Ab. dicit, quod ex parte religiosorū istud pactū erit ppetuū, et posset o quod non interuenerit autoritas superioris. ad hoc j. eo. c. fi. Sed ex parte rectoris non durabit nisi quousq; rector erit, nisi superioris autoritas interuenerit. s. de trans. veniens. de deci. ex multiplici. Et est ratio diuersitatis, quia in religiosis est collegiū, quod nunq morit, sed sp ibidem est. 7. q. j. deniq; & facit quod no. Inn. de præb. nisi. sed non sic in rectore, qui non sp erit. Item quia ex parte religiosorum per tale pactum renunciatur iuri competenti ex privilegio, cui facilius renunciat, q iuri cõpetenti de iure cõi, cum res de facili redeat ad nām suā. 35. di. ab exordio. & facit quod no. & scripsit Hof. de priui. si de terra. & c. accedentibus. & de arb. cū tpe. in fi. & c. peruenit. in fi. & in sum. c. ti. §. de qua re. sub §. impedit. ver. sed nunquid electus. & de his quæ fi. a præla. ver. & hoc no. fm Lap. Contrarium sentit Io. An. s. in prin. c. vbi vult, quod p pactū istius quaratur ecclesie, & sic erit perpetuū et sine autoritate superioris fm Io. de Fan. & istam partē etiā tenet hic Do. Pe. de Anc. & D. Io. de Imo. in casu istius c. cum pactum illud cõcernat fauorē ecclesie, non præiudicium, & sic erit reale. facit quod no. de resti. in inte. c. 2. & 25. q. 2. in sum. dictum verò Lap. procederet, vbi de præiudicio ecclesie ageretur in d. c. veniens. de trans. & istam partem etiam credo veram.

ADDITIONO.

2 ¶ Ex privilegio. Adde quod etiam ex consuetudine, vt dicit Fed. consi. 135. vbi dicit quod ecclesia non dicitur curata ex eo quod habeat cimiterium. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Pactum factum de non succedendo est prohibitum de iure civili.
- 2 Iuramentum præstitum super obseruatione pacti de iure civili improbatum validat illud.
- 3 Iuramentum non adstringit iurantem in præiudicium tertij. Nec obligat ex parte præstantis animam successoris contravenientis. nu. 4.
- 5 Iuramentum an obliget mulierē, si non fuerit certificata de suo præiudicio.
- 6 Filia iurans non petere alimenta an obligetur iuramento. simile nu. 9.
- 7 Iuramentum quando dicatur vergere in dispendium salutis eterne.
- 8 Filius familias si facit pactum debitori patris de non petendo, an possit petere mortuo patre.
- 10 Statutum si disponat, quod ingrediens monasterium non succedat, si quis reseruat ius successionis tempore ingressus, an possit hoc ex pacto.
- 11 Actus non dicitur vergi in detrimentum alterius, quando non infert principaliter detrimentum, licet secundario.
- 12 Filia si fecit pactum de non succedendo absq; alia dotis assignatione etiam cum iuramento, an valeat. Et quid, si renunciat hereditati maternæ cum iuramento, matre existente viuā & absente, an excludatur ab illa. nu. 13. & 15.
- 14 Lex civilis an possit disponere super iuramento.

Vamuis. ¶ Glo. j. summat. & primò ponit dictum, secundò rationē assignat ibi,

- 1 Cum nō. ¶ No. j. ¶ quod pactum factum de non succedendo est prohibitum de iure civili. ¶ Secundo,
- 2 ¶ quod iuramentum præstitum super obseruatione pacti de iure civili improbatum validat illud. vide de iure iu. cum cõtingat. ¶ Tertiò nō. quatuor casus, quibus iurans nō obligatur ad ipsius obseruatiam effectualem. ad hoc. j. de iure iur. licet. ¶ No.
- 3 4. ¶ quod iuramentum non adstringit iurantem in præiudiciū tertij. vide gl. de fo. compe. si diligenti. ¶ Opp. quod istud iuramentum non obliget, vt in reg. non est obligatorium. j. de reg. iu. cum istud sit contra iura. sol. tex. hic soluit contra. dum dixit, dummodo non redundet in alterius detrimentum, per quod intendit concludere, quod non sit contra bonos mores, quo casu nō valeret, vt in d. regu. quæ, vt ibi no. post Dy. loquitur de his, quæ sunt prohibita propter suam turpitudinem, sed ista decretalis & aliæ similes loquuntur de prohibitis in privilegium, vel fauorem personæ prohibita, sicut facit auth. sacramenta. C. si aduer. ven. Io. An. ¶ Op. 2. quod Papa de laicis non possit se intro mitti ere. s. qui si sint le. causam. sol. dic, quod ratione iuramenti potest se intromittere. s. de iud. nouit. & j. de fo. comp. cum C. laicis. & sic hodie, cum quasi in omnibus contractibus ponatur iuramentum, potest quis trahi ad forum ecclesiasticum, vt d.
- a c. cū C. laicus. & sic dicit D. Pe. de Anch. se practicasse. ¶ Que ro, an iste text. procedat cuiuscunq; ætatis fuerit ista filia. Sol. dic, quod iste tex. loquitur quando erat pubes. quod patet, quia dicit, quod nuptui tradebatur, quia impubes nō traditur nuptui. ar. j. de despon. impu. ca. j. De iuramento autē impuberis an obliget, vide quod no. 22. q. v. paruuli. & c. seq. & q. 4. in princ. & de deli. pue. c. j. & ff. de li. cau. l. fi. Io. An. ¶ Quid si pactū istud est factum, postq tradita fuit nuptui, an procederet iste tex? Solu. Io. Mo. & Archi. tenent quod sic, cum eadem sit ratio. & ad istum tex. qui loquitur, quando traditur nuptui, respondent, quod ita fuit narratum Papæ de facto. Io. An. ¶ Quæro, an ista obligetur virtute iuramenti tantū, an etiam virtute pacti. Sol. dic quod obligatur virtute pacti firmati ex iuramento. Et hoc probat tex. hic dñ dicit, firmatum fuerit. per quod patet, quod istud iuramentum roborat pactum. non aut adstringitur tantum ex vinculo iur. & hoc voluit hic vltima glo. dicens, quod istud præiudicat hæredibus. Io. An. ¶ No. illud dictum pro intellectu c. cum cõtingat. de iure iu. cum iuramentum istud non tantum simpliciter, & personaliter adstringit iurantem, sed validat pactum. & hoc ibi tenet Io. Cal. sed Pau. vñ hic tenere prium. nam ipse distinguit, quod si querimus nunquid successor istius iurantis peccet mortaliter non seruando iurm pdecessoris. & dicendū est quod nō, quia iurm ex parte pstantis non obligat animam successoris puenientis, vt patet de iure iur. veritatis, cū similibus ibi notatis. & hoc videt voluisse iste tex. si fiat pñctus post verbum, fuerit: quia tunc sequitur, quod ab eadem seruandum fuerit, & sic a contratio, non ab hærede. nam ex quo iuramentum nō adstringit animam successoris, & tex. hic dicit, quod ideo seruari debet, quia sine interitu salutis eterne ē seruabile: patet, quod nō intēdit includere nisi ipsum iurantem, qui incurreret istū interitum non seruando, quem non incurreret hæres, ex quo animam

ADDITIONO.

a ¶ Practicasse. Adde, quod Ro. in suis, fo. 8. dicit, quod hæres cogitur per secularem ad obseruantiam iuramenti secundum Io. And. in c. fi. de sepul. sed si ipse fuisset in consistorio, quod determinasset contrarium.

aiam eius nō ligat. & sic cā pp quā ista cōpelliū seruare, est inte-
ritus salutis æternæ, vt ēt dicit tex. in c. cū cōtingat de iureiur.
nō aut aliud ligamē, vel vinculū, ergo successores p̄ istud liga-
mē venire poterūt. aut iur̄m dēt seruari nō ex eo, q̄ subsit inte-
ritus salutis æternæ, sed ideo quia illud super quo iurāt est al's
licitū, & stabile p̄ter iur̄m, tunc procedit opi. Legistarū, q̄ hēt,
q̄ iurandū prætītū per testatorē obligat hāredem fm Pau.
Credo dictū Pauli verū. f. non ligari hāredem quo ad penā pe-
riurij, per rōnem quā facit. Sed quo ad vinculū pacti puto hā-
redē adstringi. & hoc iudicio meo probat iste tex. quia ponit
post verbū, ab eadē, verbū, oīno. quod hoc probat clarē, si fiat
pūctus ante verbū, oīno. & idē vult tex. dū dicit pactū per iur̄m
fore firmatū. Si ergo iur̄m firmat pactū, remanet validū, si est
validū, dēt transire ad hāredē, qui obligat seruare pacta valida
p̄decessoris. j. c. proximi. & s. c. j. Et ad id, quod dicit Pau. tex. pon-
derare, q̄ iur̄m pōt seruari sine interitu & c. & sic nō vī ligare
successorē. r̄nde, q̄ tex. hoc ideo dicit, quia dubitabāt de ista
muliere, an deberet seruare iur̄m, cum videreēt esse p̄ disposi-
tionem legis, & Papa, vt hoc tollat, r̄ndet. ¶ Quāro, quare tex.
hoc dixerit oīno seruari & c. Sol. dicit Arch. q̄ intentio est tex.
q̄ siue aliunde possit consuli huic mulieri, siue non dēt seruare
iur̄m per notata in c. cum contingat. de iureiur. Sed dicit Io.
An. q̄ diuersus est casus iste ab illo, & sic ista expositio non be-
ne congruit fm eū. Dicit Do. Io. de Imo. q̄ melior est expō, q̄
oīno debeat seruare, nec pōt petere absolutionem iur̄i, aliās
q̄nq; petere potest. de iureiur. c. j. & c. debitores. ¶ Sed an istud
iur̄m obliget mulierē, si nō fuit certificata de praiudicio? So.
dicit Arc. quod Ho. no. in sum. de fideiur. §. quis. sub. §. mulier.
ver. itē est. q̄ iura, quæ dicunt quemlibet posse renunciare iuri
suo, siue his, quæ pro se sunt introducta, intelligenda sunt, q̄n
quis fuit certioratus de praiudicio, vt patet 3. dist. placuit. ar.
in auth. q̄o opor. epif. §. igit ordinandus. dicit tñ Archi. q̄ isto
casu non putat hoc necessariū, cū iste tex. indistinctē loquatur.
ad hoc in auth. vt sine prohi. debi. & credi. §. præterea. & vide
q̄d no. de emp. & ven. c. pe. super vlti. gl. Io. An. ¶ Quid si filia
iurauit alimenta nō petere, an obligetur iur̄o? Sol. dicit q̄ nō.
de quo in Spe. qui filij sint legi. ver. sed pone quidā. Io. An. ibi
dicit, q̄ filius emancipatus qui iurauit de cetero alimēta non
petere a p̄re, laborans inopia hoc non obstat poterit alimēta
a p̄re petere fm Lap. & facit ad no. in Spe. de prob. §. si. ver. sed
pone, q̄ in instro. & ver. se. de illo, qui iurauit nō probare solu-
tionē, nisi per instm redditū. Io. An. ibi dī, q̄ si in instro debiti
dictū est, q̄ nō possit probari solutio debiti nisi per instm red-
ditū debitori cancellatum. vel per aliā chartā factā super solu-
tione manu alterius notarij legalis, poterit nihilominus proba-
tio fieri per testes fm Lap. Abb. ¶ Quāro, q̄n dicat iur̄m ver-
gere in dispendium salutis æternæ? Sol. dicit Arc. per tex. 22. q.
4. si aliquid. q̄ istud vī sonare. idē, ac si diceret, quod nō vergit
in peiorē exitū. Et ex isto infert, q̄ si aliq̄s iurauit facere aliq̄d
veniale peccatū, illud iur̄m nō tenet obseruare, quia vergit in
peiorē exitū, licet possit nō vergere in interitū salutis æternæ
iuxta notata s. e. li. in salutatione. & in hoc exaltat Arc. vocem
suā. sed dicit Io. An. q̄ illud non est originale dictū suū, sed fuit
Io. & Lau. in prædicto c. si aliquid. & pro isto dicto optimē fa-
cit tex. iste, quia vbi c. si verō. de iureiur. dicit interitum salutis
æternæ, iste tex. dicit dispendiū, & isto verbo vti ēt tex. in c. cū
contingat. e. ti. Sed planū est, q̄ interitus denotat mortē. dispē-
dium verō damnum ēt parū. per quod patet, q̄ multū differūt.
Io. An. ¶ Quid si filius fa. facit pactū debitori p̄ris de nō petē-
do, an p̄re mortuo possit petere. vide in Spec. de pac. ad fi. Ioā.
An. Et ibi dicit, q̄ vī q̄ non obstat exceptio illius pacti. & facit
quod no. Ber. s. de iureiur. c. ad no. am. 2. in gl. 2. Tñ dicit Guil.
q̄ in p̄rium facit. ff. de condi. inde. l. si non sortē. §. si filius. & q̄
nemo pōt p̄ factum suum venire fm Lap. Ab. ¶ Glo. j. in fi. &
declarat ista decre. no. in Spe. e. tit. in j. col. & ibi dat forma per
quā ēt sine iur̄o valere posset tale pactū. quod consiliū Cy. at-
tribuit Pet. de Bellaper. in l. pactū dotalē. C. de col. & vide ibi
in addi. super ver. & no. in fi. Io. An. ¶ Gl. super ver. improbet,
quārit de rōne, quare lex ciuiliis improbet, & soluit. ¶ Glo. sup
ver. lex ciuiliis. recita per p̄riū in ea formatū. & sol. dupliciter,
vt in gl. ¶ In fi. gl. & vide in d. §. si vel parens. & C. de inof. te. l. si
q̄n. §. j. Io. An. D. Io. de Imo. super isto dubio, an valeat tale pa-
ctū, posuit distinctionē Bar. in l. fi. C. eo. tit. ff. de verb. obl. l. sti-
pulatio hoc modo concepta. nā distinguendi sunt quatuor ca-
sus, q̄a aut fit pactū de succedēdo, aut de nō succedēdo, aut de
cōseruando successionē, aut de hāreditate certo modo diui-
denda. Primo casu non tenet pactū, ēt si sit iuratū, quia esset p̄
bonos mores, & induceret votū captandē mortis alterius, vt l.
fi. C. e. tit. & d. l. stip̄o hoc modo. Nunquid aut possit isto casu
aliquid remediū dari? gl. ponit in d. l. fi. per Bar. & in d. l. stip̄o.
Secundo casu. f. q̄n fit pactū de nō succedendo, dic q̄ aut cum
f tali pacto admixtū est debitū, vel datum tñ quod sufficiat ad

legitimam, & valet, vt l. j. §. si vel parēs. ff. si quis a paren. fuerit
manumissus. & C. de inof. te. l. si q̄n. §. illud. Aut non est admix-
tū debitū vel datū tñ quod sufficiat ad legitimā, & tunc nō va-
let, & nisi firmetur iur̄o, quia non reprobatur tanq̄ sit p̄ bonos
mores, sed pp rigorem iuris, ne quis pro modico aut nihilo re-
nūciet iuri suo. ar. §. fi. insti. de his, qui sunt sui vel alie. iur. Ter-
tio casu dic aut quis habebat ius succedendi, sed pp delictum
suum fuit priuatus, & vult ex pacto seruare. Aut pp aliquem
iuris rigore priuabatur successionē, & vult ex pacto seruare.
Primo casu si pp delictum suū p̄teritus priuabatur succes-
sione, valet pactū, quia pōt quis remittere cām ingratitudinis,
quod intellige, q̄n non obstante delicto remanet al's capax in
gñe. l. j. C. de her. insti. si verō quis vellet facere pactū, vt ingra-
tudo futura non obstaret, non valeret. Bar. l. conuenire. ff. de
pac. do. & leg. si vnus. §. illud. ff. de pac. Secundo casu, q̄n pp ri-
gorē iuris priuabat, & tunc si paciscens posset prouidere testā-
do, & valet insti. de lega. agna. suc. §. si. al's secus, vt in c. j. de suc-
ce. feu. in v. sib. feu. Et per hoc patet, quod si filia femina dota-
ta per statutū excludit ab intestato, extantibus masculis, cū ex
testō possit capere, poterit dicta filia paciscēdo sibi hoc ius suc-
cessionis seruare, de quo p̄r dicit eā, vt d. §. fin. insti. de leg.
ag. suc. Sed forte posset dici, q̄ non possit in praiudicium filio
rū masculorum pacto isto seruare, in quorū fauorē vī factū
tale statutū iuxta. no. per Bar. in l. fi. ff. ad Tert. Si verō esset sta-
tutū, q̄ mulier nupta extra ciuitatē nō succederet ex testō, nec
ab intestato, tunc pactum de conseruanda successionē non va-
leret. fm Bar. in d. l. fi. C. eo. tit. ¶ Et per hoc infert, q̄ si statutū
disponat, q̄ ingrediens monasteriū nō succedat, si seruatur ius
successionis tpe ingressus, an possit hoc ex pacto. & vī q̄d sic, si
solū ab intestato excludatur, secus si oīno excludatur. Dicit tñ
k primo videndum esse, an dictū statutū teneat. & vī q̄d sic, si lo-
quū de ingrediēte, secus si de iam ingressō per id, quod no. in
auth. cassa. C. de sac. san. ecc. Sed p̄ prius dictum facit auth. nisi
rogati. in fi. C. ad Treb. & in corpore vī sumit Bar. in d. l. fi. C.
e. ti. niti r̄ndere, sed eius r̄nsio est p̄ dictam auth. & ideo eius di-
ctū non vī verum. Quarto casu, q̄n fit de hāreditate certo mo-
do diuidenda, & tunc aut fit de hāreditate hoīs incerti, & valet,
vt l. 4. §. de illo. ff. pro socio. aut fit super hāreditate certi hoīs,
& tūc aut fit ex necessaria p̄na alicuius prāambuli p̄ctus, & va-
let, vt l. si quis seruū. ff. de ac. emp. Aut nō fit ex necessaria p̄na
alicuius prāambuli p̄ctus, & tūc aut fit in p̄ntiam accessorij, &
valet, vt l. 2. §. 2. ff. de hāre. vel ac. vī. Aut fit principaliter, & tūc
aut non consentit tertius, & nō valet, aut consentit, & valet do-
nec perseverat. aliās secus, vt l. fi. C. de pac. ¶ Gl. super ver. nō
vi. quārit, an iur̄m metu extortum obliget. gl. remittit. & indu-
cit istū tex. ad illud. ¶ In fi. gl. tene quod habes de iureiur. verū.
Io. Mo. dicit hic, q̄ tenet, sed agit ad relaxationē. Io. An. tex. in
d. c. verum. dicit q̄ ei, qui inuitus iurauit, nō ita est expressē di-
cendū, vt iur̄m non seruet. Sed si non seruauit, non ob hoc est
tanq̄ pro mortali crīe puniendus pp illud. dicit ibi Io. An. q̄ il-
le finis procedat sine aliqua absolutione fm Io. de Fā. ¶ Gl. su-
per ver. seruari. in prin. pōt recitari per p̄rium de opi. Acc. Sed
gl. soluit, q̄ hāc reprobāt. & allegat vnū simile legis. ¶ In fi. gl.
quārit de vna q̄one, & sol. ¶ In e. gl. ibi, puberis. Secus ergo vī
m de sacro impuberis, ēt si sit doli capax. & hoc placet Accu. ff.
de lib. cau. l. fi. Arch. hic & Host. de iureiur. p̄. & pro eis facit d.
l. fi. §. j. quantū ad salutem animarū nō apparet rō diuersitatis,
quare aliud in iur̄o præstito super p̄ctu, & aliud in iur̄o præsti-
to super præstatione p̄enarum. 22. q. 2. paruuli. & hoc vbi sunt
doli capaces, vt ibi no. Pau. ¶ Glo. fi. recita per p̄rium, q̄ imō
istud iur̄m redundet in detrimētum alterius, videlicet filiorū.
Ii gl. sol. ¶ In fi. gl. no. bene istam gl. q̄ actus non dī vergi in de-
trimentum alterius, q̄n non infert principaliter detrimētū, li-
cet sic secundario facit. q̄ si ex forma statuti in actu deberent
vocari

ADDITIONES.

- a ¶ Adstringi. Adde Feli. conf. 281.
- b ¶ Certificata. Adde, q̄ Bal. conf. 40. §. li. tenet q̄ de iure canonico præsumat
certificata, non de iure ciuili.
- c ¶ Obligeretur. Adde q̄ Anch. conf. 376. tenuit, q̄ stante statuto q̄ contractus mi-
noris iuratus valeat, q̄ si minor renunciat alimentis cum iuramento, q̄ non
valeat, & possit petere absolutionem.
- d ¶ Per testes. Adde Rom. fin. suis, fo. 9.
- e ¶ Valere posset. Adde de eo quod dicit Io. And. in addi. vide Oldr. conf. 139.
& Rom. conf. 26.
- f ¶ Quod sufficiat. Adde Abb. conf. 116.
- g ¶ Non valet. Adde videndum Pe. de Anch. conf. 38. vbi ponit aliquas pulchras
limitationes ad hanc decre.
- h ¶ Non valeret. Adde Bal. conf. 18. §. li. vbi ponit, quid operetur clausula remit-
tens causas ingratitudinis.
- i ¶ Reseruare. Adde Pau. de Cast. conf. 200. in primo impressis.
- k ¶ Teneat. Adde Anc. conf. 107. Abb. conf. 111. Pau. de Cast. conf. 338.
- l ¶ Diuidenda. Adde Pe. de Anch. conf. 404.
- m ¶ Doli capax. Adde Cal. conf. 9. de iureiur. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

vocari illi, quorū detrimētum fit actus, q̄ intelligatur de illis, quibus principaliter, & directē fit prāiudiciū, non autē secū
12 dario, quod bene no. ¶ Quid si filia facit pactū de non succe-
dendo absq; aliqua dotis assignatione ēt cū iuramento, an va-
leat? So. D. Pet. de Anch. hic arguit, q̄ non, per tex. a contrario
sensu. Secundō quia iste tex. corrigit ius ciuile, vt patet ex l. si
qn. §. illud. cum ibi no. C. de inoff. te. ergo debet strictē intelli-
gi in casu suo tñ, in quo loquitur. ad hoc §. c. li. de ele. cū expe-
diat. cum ibi no. Tertiō, quia pp dotem reperiunt mulieres vi-
ros, vt in auth. de aqua. dotis. §. j. ideo tale pactum vñ vtilita-
tem publicam, cum reipublica interfit mulieres fore dotatas,
vt possit filiis ciuitas repleri. l. j. ff. sol. ma. ergo tale pactum nō
valet. c. si diligenti. de fo. compe. Quartō, dos succedit filiæ lo-
co legitimæ, ex qua alimentetur: sed pactū, q̄ p̄ non alimen-
tet, non valet, vt fuit no. super tex. Quintō, si diceremus con-
trarium, esset q̄ naturalem æquitatem, qua parentes tenentur
filiis. de prāsump. afferte. & sic vñ esse q̄ bonos mores, vt in re-
gula, non est obligatorium. j. de reg. iu. Sextō, quia tex. hic sim-
pliciter dicit dolo, vi vel metu &c. Sed dolo dupliciter consi-
deratur, scilicet ex proposito & reipsa. ff. de ver. obl. l. si quis cū
aliter. & l. 2. §. circa. ff. de do. exce. ergo cum hic simpliciter lo-
quatur, debet de vtroq; intelligi. arg. c. quia circa. §. de priuile.
Sed in casu proposito vñ esse dolo re ipsa pp maximam læsio-
nem, ergo &c. facit quod no. Io. And. §. de arb. non sine. Sed q̄
istud facit, quia legitima pōt tolli filio per statutum, vt no. Dy.
j. in regula, indultum. de reg. iu. Sed respondet, q̄ statutum est
maioris authoritatis, q̄ pactū, quia est pars iuris ciuilis, nec est
expressē reprobatur, ideo possunt moderari statuentes, secus
in pacto, vt l. pactum. C. de collat. Finaliter dicit, q̄ ista qō esset
multum subtilis, & sic vñ residere, q̄ tunc non procederet hac
decretalis. Do. Io. de Imo. allegat quinq; rationes in oppositū.
Primō, quia hac decre. quo ad rationem suam concludit, ēt si
dos non fuit data. Secundō apparet, q̄ ista decre. intelligatur, q̄
dos non ascendebat hic ad summā legitimæ, quia aī nō h̄ret
dubium, quia qñ datur legitima, valet pactum ēt sine iūfo, vt
no. in l. si qñ. §. illud. C. de inoff. te. & in l. si. C. eo. qua ergo rōne
tenet, quando non datur in totum, eadem rōne ēt, quando nō
dāt in partē. Tertiō non vñ verum simp̄r, q̄ loco alimentorū
succedat, quia pōt h̄re alimenta, qui non h̄et legitimam, vt est
videre in spurio iuxta notata in c. cū h̄ret. de eo qui dux. in ma-
tri. quā pol. per adul. Quartō, quia hic non vñ aliquis dolo re
ipsa, cum nullus interueniat error, nec agatur de vero debito
perdēdo, vt not. in l. 2. C. de iur. & fac. igno. quæ cessant in præ-
dicta l. si qñ cum aīr. Item q̄ si attenderet talis dolo in casu p̄-
posito, eadē ratione non possēt etiā cū iūfo renunciare reme-
dio. l. 2. C. de rescin. ven. quod est cōtra ibi no. hoc, q̄ nō vide-
tur verum, q̄ sit contra bonos mores. patet, quia nō reperitur
hoc iure cautum, imō potius oppositū. 7. qō. j. q̄ periculosum.
& quia aliās nō valeret si minus legitima datum esset, vt d. l. si
quādo. §. illud. q̄ tamen est q̄ istum tex. qui simpliciter loquit̄.
Sextō, quia non erit mulier indotata, quia poterit se dotare p̄
d. l. si. C. de dot. prom. is. Septimō, quia licet agat̄ de correptione
iurium, tamē quia rō est expressā in tex. ideo vñ idem dicē-
dum, vbi rō habet locū, vt no. gl. in Cle. j. de ele. & gl. in l. j. C. q̄
sit lon. consue. & maximē in isto casu, vbi agitur de animarum
fauore iuxta no. in auth. sacramenta. C. si aduersus vendi. Item
tenendo opinionem Pla. in l. pactum. C. de colla. non est verū,
q̄ hac decretalis veniat correctiue. & per præmissa dicit sibi vi-
deri decretalem istam simpliciter tenendam fm eum. Et istud
a credere verum. & posset responderi, q̄ ista decretalis non cor-
rigit ius ciuile, quia corrigere esset, si hic disponderetur directē
contrarium illi, vt quia diceret, quod valeret pactum absq; ali-
quo iuramento, tunc esset directē cōtra. sed hic disponitur de
diuerso casu. sunt ergo casus diuersi, nō aduersi, vt dicit tex. de
his quæ fi. a præ. cum apostolica. & sic non sunt q̄ria. Et per præ-
dicta dicit D. Pe. se consuluissē Senis, quod non tenebat pactū
iuramento vallatum, per quod vna puella, quæ habebat de hæ-
reditate patris quinq; millia ducatorū, patruo dante sibi quin-
b gentos florenos renunciavit hæreditati paternæ. Et ratio, q̄
isto casu adest dolo, scilicet re ipsa, ideo nō tenet iuramentū,
vel saltem debet dari absolutio iuxta notata de iure iu. c. si ve-
rō. & c. verum. & potissime propter imbecillitatem ætatis fm
eum. Dicit D. Io. de Imo. q̄ non credit hoc verum, & quod D.
Pe. dixit q̄ aliqui voluerunt se subscribere dicto cōsilio. ¶ Nec
ob. ratio imbecillitatis ætatis, si erat doli capax per notata hic
super tex. Item nec ob. quod dolo sit re ipsa, quia præsupponi-
mus, q̄ ipsa sciebat valorē hæreditatis, secus forte si cōiter pu-
tabatur mul. tō minus valere, aliās non esset tuta eius opin. per
no. in auth. sacramēta. C. si aduer. ven. & quia iūfm plus est de
præiudicio animæ q̄ corporis. ar. c. præcipimus, 12. q. 2. fm eū.
13 ¶ Sed pone, q̄ filia renūciat hæreditati maternæ cum iuramē-
to, matre existente viua & absente, an filia excludatur ab illa.

Et vñ q̄ non a q̄rio huius decre. Secūdo vñ, q̄ non per l. si. C. de
pac. vbi hoc vñ exp̄ssum. nā tale pactū vñ esse q̄ bonos mores,
ex quo est sup hæreditate tertij viuentis eo inscio, vt ibi patet,
ideo nō debet firmari iūfo, vt in regu. nō est obligatorium. de
reg. iu. Et ita dicit hic D. Pe. se cōsuluissē, licet aliqui noluerūt
se subscribere. sed dicit se credere istud esse verū quia iste tex.
loquitur, cum sit pactū illi, cui iuratur, & de cuius hæreditate
agit & nō de hæreditate alterius tertij. Et istud tenet ēt hic D.
Io. de Imo. per d. l. si. C. eo. iuncta regula, non est obligatoriū.
14 fm eum. ¶ Sed quæritur, nunquid lex ciuilis possit dispo-
c super iuramento? Sol. Pe. hic dicit q̄ sic. hinc est, q̄ lex ciuilis
remittit iūfm, vt l. quæ sub conditione. §. quoties. ff. de condi.
insti. & hoc ex eo, quia lex obtinet vim apostolici, vt d. glo. in l.
adigere. §. quis. ff. de iure patr. & facit l. si quis inquilinos. §. si.
ff. de le. j. fm eum. D. Io. de Imo. distinguit, q̄ si quæritur, an lex
ciuilis habeat p̄tatem super iūfo nōdum p̄stito, & dic, q̄ sic, vt
d. l. quæ sub conditione. Aut q̄rit̄ de iam p̄stito, & tunc si nō
excludit pactū, non habet p̄tatem, aliās sic fm Bar. in l. oēs po-
puli. ff. de iusti. & iure. & hoc in l. municipali. In l. verō cōi ma-
ius est dubiū per no. per Host. in c. si. de sol. tamen idē vñ, quia
inferior a Papa non pōt remittere iūfm. pōt tamē dici, q̄ nec
sit legitima cā absolutionis petendæ, si ius ciuile ex iusta cau-
sa moueat, tñ dicit super hoc cogitandum, quia passus est peri-
culosus, vide no. p̄ Host. in c. quēadmodum. & c. & si Christus.
15 de iure iu. & in c. tua. de deci. fm eum. ¶ Sed pone, q̄ in termi-
nis istius decre. p̄ postea morit̄ ab intestato, poterit ne filia cū
aliis fratribus succedere? So. D. de Ro. tangunt in conclu. 179.
quæ incipit, Vtrum filia, & ibi allegat dictum Zen. hic tenēris
q̄ sic, quia p̄ intestatus decedendo vñ tacite propinquiorebus
reliquisse hæreditatem suā, vt l. conficiunt. ff. de iure codi. Cō-
stat. n. q̄ si p̄ illam instituisse, q̄ non obstante renunciatione
admittenda esset ad h̄ditatē ex nouo iure. ar. de iure iur. ad no-
stram. cum ibi no. & de renun. cum inter P. facit. ff. de exce. rei
iudi. l. si m̄r. §. eandē. cum concor. ibi alle. ergo ab intestato, ex
quo sic decedens p̄ sibi vñ dedisse, maxime q̄a in dubio vñ fuit
se intentio filia renunciantis, & p̄is dotatis ne h̄ret recursum
ad eius bona q̄ eius voluntatē infringendo, vel impugnando
eius iudiciū, si alij reliquisset. cum ergo p̄ nulli alij relique-
rit, & sic intestatus decedens sibi sicut reliquis reliquit tacite,
d vt est dictum, ideo poterit sibi succedere nō obstante iūfo. &
istud fortius p̄cederet, vbi nulli alij liberi maximē masculi exi-
stunt, quorū fauore vñ p̄ eā in dubio voluisse renunciare, ne p̄
mediū filia ad aliud nomē perueniret eius hæreditas, secus au-
tē vbi nulli sunt filij masculi, vel soli masculi cognati p̄sertim
alterius noīs ex femina linea attinentes, quia tūc cessat rō &
intētio p̄is eā facientis renunciare, & ipsius filia, vt sic arguat̄
ab intētionē partium, & ex verisimilibus arbitratis a iure cōi.
dñt tñ aliqui contra propter generalitatē renunciationis, q̄ ēt
concernit, & concernere pōt ēt succedētes ab intestato, vt sic
ex quo simpliciter, & gñaliter renunciavit, vtriq; via renūciat̄
se videatur. ff. de iuc. edic. l. j. §. sed si vidēdum. cum ibi notatis
in gl. qui. n. effuso sermone loquitur, in promptum incidit pe-
riculū, ar. l. si. C. de nup. pro hoc facit, quod no. Cy. C. de resc.
ven. l. rē maioris. in 6. q. & Io. An. de emp. & vñ. c. pe. super vlt.
gl. Et ad rōnem Zen. rñde, q̄ illa iuris p̄sumptio, q̄ est patrem
intestatū decedētem voluisse propinquiorebus instituisse, h̄et lo-
cum, qñ pater non fecit aliquem renunciare: quia quo ad illū,
ex quo constat, q̄ semel voluit filiā excludere per renunciatio-
nē, adhuc p̄sumit durare illa volūtas, nisi appareat mutata. de
bap. maiores. qñ in incertis non certis locus est cōiecturis. ff.
de ver. ob. continuus. §. cū ita. Ad aliā rōnem dicunt, q̄ imō in
dubio vñ fuisse contentus oī via renunciationis, ex quo gñali-
ter, & vñ renunciavit, quia qui nullum, vel omne dicit, nihil
excludit. ff. de re. du. l. si is qui ducenta. §. vtrum. secūdum eos.

ADDITIONES.

- a ¶ Credere verum. Adde, q̄ op̄i. horum sequitur Alex. consi. 125. 2. lib.
- b ¶ Paternæ. Adde, quid si pater facit eam renunciare hæreditati maternæ pro
modico. Pau. de Ca. cōf. 177. in primō impressis. vbi de intellectu huius decre.
- c ¶ Super iuramento. Adde Pau. de Cast. consi. 70. Fran. de Are. consi. 8. Alex. con-
f. alle. 125. de potestate autem statuti secularis super iuramento. vide per D.
Fel. in c. ecclesia. j. q. de refer. & in c. 2. de ma. & obe. Item de reuo. procu. & al-
terius actus iurati, vide eundem in c. ex parte Decani. ver. amplia quinto. eo.
tit. Item de diuersis formis iuramentorum, vide pulchrē eundem in c. dile-
cti de ma. & obe. & de dispositione Principis super iuramento vide eundem
in c. constitutus. de rescrip.
- d ¶ Succedere. Adde Fran. de Are. consi. 17. & 91.

S V M M A R I V M.

- 1 Prædicatores præponuntur minoribus.
- 2 Prælati, & rectores ecclesiarum differunt.
- 3 Domorum appellatione comprehenduntur etiam loca, & habitationes fra-
trum ecclesiæ.
- 4 Fratres dicuntur esse successores aliorum fratrum, qui fuerunt ante eos cō-
uentuales etiam in conuentibus suis.

Frates

- 5 Fratres non debent per suos actus aliquos decipere.
- 6 Religiosi debent abstinere ab his, per quæ alijs daretur malum exemplum, aut detraberetur fama ipsorum.
- 7 Priores, vel Guardiani conuentus fratrum vna cū consilio, & assensu suorum fratrum possunt facere pacta, & promissiones licitas, quæ obligent perpetuo cōuentū absq; alia auctoritate provincialis vel gñ alis ordinis.
- 8 Pacta quando sunt licita & honesta sunt seruanda.
- 9 Antecessor, præcessor, & prædecessor qualiter differunt.
- 10 Scandalum quid dicatur.
- 11 Capitulum an possit facere pacta, & agere pro parte sua sine consensu prælati in bonis diuisis cum prælato.
- 12 Instrumentum quando conficitur de gestis per collegium, nō est necesse exprimi nomine illorum de collegio.

Via ex eo.

¶ Gl. j. summat. Et primo ponit dictum. secundo illud decidit. secūda ibi, Nos his. fm Io. An. ¶ No. primo t quod prædicatores præponuntur minoribus. de quo hic in gl.

- ¶ No. secundo q prædicatores & minores sunt mendicantes. de quo s. de elec. quorūdam. ¶ t No. dñam esse inter prælatos & rectores ecclesiarum, & sic vñ, q appellatione vnus non cōprehendatur alius. ¶ Quarto no. t q domorum appellatione comprehendantur etiam loca, & habitationes fratrum ecclesiæ. & sic facit, q si statutum imponeret penam cōburenti domum in ciuitate, q includeretur pburens habitationē fratrum.
- ¶ Quinto no. q fratres etiā in conuentib. suis dicuntur esse successores aliorū fratrum, qui fuerunt ante eos cōuentuales. & sic patet, q si mutantur personæ vniuersitatis, non dicuntur eēdem personæ, quæ primo erant, cuius pñū tenet gl. antepe. j. de sen. excō. si ciuitas. & 7. q. j. deniq; Sed dicit, q eēdē censentur fictione iuris: ita loquuntur pñia: sed in veritate nō sunt eēdē, sed successores. & sic pcedit tex. hic. ¶ Sexto no. t q fratres non debent per suos actus, aliquos decipere, sed cū omni puritate procedere. ¶ Septimo no. t q religiosi debent abstinere ab his, per quæ alijs daretur malum exemplum, aut detraberetur fama ipsorum. nā crudelis est, qui negligit famā suā. 12. q. j. nolo. ¶ Octauo no. q Papa dñ pater clericorum, & religiosorum. ¶ Nono no. q capitulum dñ clericorum seculariū. ¶ Decimo no. t q Priores, vel Guardiani conuentus fratrum vna cū consilio, & assensu suorum fratrum possunt facere pacta, & promissiones licitas, quæ obligent perpetuo cōuentū absque alia auctoritate provincialis vel Generalis ordinis. ¶ Vndecimo no. t q pacta sunt seruanda, qñ sunt licita, & honesta. simile dñ de iurō. j. de iureiu. c. j. ¶ Opp. q tex. habeat superfluitatē: quia dicit, licita & honesta. quia sufficiebat dicere licitum: quia ex quo est licitum, censetur honestum. ¶ id, quod Papa dicit in proemio huius libri. sol. dic q non superfluit: quia dñ dicit honestū, intelligas quo ad honestatē facti, & sic quo ad honoris statum. nā qñque id quod alijs est licitū de iure, qñq; de honestate nō licet pp circumstantias & accidentia facti. ff. de reg. iur. l. semper. Io. And. ¶ Quæro, quæ sit dñia inter antecessorem, præcessorem & prædecessorem? Sol. dicit Arch. q præcessor dñ, qui proximē decēssit. prædecessor, qui decēssit ante proximū. antecessor, q decēssit multo tpe prius. Sed vt dicit Hug. 94. dist. c. j. ista sunt synonyma, & fm destruitur in proemio cle. s. hoc sanē. & vide quod dixit s. eo. lib. de renun. c. j. Io. An. ¶ Quæro, quid sit scandalum? Sol. dic, q scandala dicuntur quasi offensiones, & ruina. nā scandalum dñ, qñ subito inter aliquos scādet discordia, vel rixa. & scandalizare est subito cōmouere, vel occasionem ruinae pberē fm Arch. Io. An. de offi. leg. c. ij. s. eo. lib. ¶ Quæro, an capitulū in bonis diuisis cum prælato possit facere pacta, & agere pro parte sua sine cōsensu prælati? Sol. dicit Arch. q iste tex. facit, q sic, qui posuit prælatos de per se à capto, nec interposuit copulā, & sic alter ipsorum pōt sine altero. & sic est hic tex. pro dicto Doctorū. s. de rescr. edoceri. Io. And. Do. Io. de Imo. dicit q tex. non facit multū, quia licet hic non ponat copulā, ponit tñ pñctus, qui hñ loco copulæ, vt no. in l. cū duobus. s. si in coeūda. ff. pro soc. vbi gl. fm eum. ¶ Quæro, an ista dect. hodie procedat. sol. dicit Io. Mo. & Arch. q non procedit hodie, nisi in prædicatorib. & minorib. vt patet in extrauag. su per cathed. Bonifacij. Sed dicit Io. An. q isti loquuntur ineptissime intelligendo sic gñaliter: vnde credit, q ipsi velint q in certis casib. ibi expressis ita sit standū illi constitutioni in nouatē per conciliū Viē. in cle. dudum. de sepul. q circa prædicatores, & minores pacta, & cōuentiones pñta hodie nō valēt, vt ibi patet ante si. ver. nos etenim. Io. And. Qualiter autē dñio, alij, ponit qñq; improprie, remittit Arc. ad no. 26. dist. de inde. Io. An. ¶ Gl. ij. quærit, quare prædicatores præferantur minoribus, & soluit. ¶ Gl. super ver. mendicantes. quærit, qui sunt alij mēdicantes, & soluit. ¶ In fi. gl. vt etiam Carmelitæ. c. j. de reli. do. c. vnico. s. ceterum. Io. An. ¶ Glo. super ver. habitationes. quærit, an possint eas mutare. & sol. ¶ In fi. gl. & p facien-

tes excōicati sunt per cle. cupiētes. i. respōso, de pœ. Io. And. ¶ Gl. super ver. parochialibus. qrit de exēplo. & sol. ¶ In fi. glo. de his plenē no. per Host. in sum. de paro. s. quibus consistat. & per Ros. in lib. iuris canonici. eo. tit. & habetur eo. tit. super rub. Io. And. ¶ Gl. super ver. honesta. recita per pñum, q licet pactum sit honestum, non obliget, si est impossibile. gl. fatetur contrarium. ¶ Gl. si. quærit, quare tex. dicit tantum de minoribus. gl. sol. ¶ In fi. gl. vel dic q bona, quæ tenent minores sunt ecclesiæ Romane. j. de ver. signifi. exijt. & cle. exiui. s. perinde. eo. tit. Sed hodie Do. Io. Papa renunciavit illi dñio per constitutionem suam, quæ incipit, Ad conditorem. Io. An. Sed dicit Io. de Imo. q ibi renūciavit speciali dominio, nō autē generali, quod habet super omnes ecclesias. j. de pñben. c. ij. & facit, quod no. de causa posses. & proprie. cum super. fm eum. ¶ Op po. Do. Pet. de Anch. q tex. disponit de impossibili: quia cum isti non possint aliqua possidere, ex quo sunt mēdicantes. j. de relig. domi. ca. j. ergo frustra disputamus de pactis super rebus eorum. Sol. dic, q licet non possint bona possidere: tamen aliqua iura sunt eis reseruata per cle. dudum. de sepul. putā ius funerandi, confessiones audiendi, & recipiendi ad diuinā oblationes, & similia. vnde super istis possunt facere pacta inter se, & valent. Et propter hoc infert, q fortē super istis possunt in iudicio experiri. allegat in simili. ff. de iudi. l. si incertum. & saltem possent implorare officium Iudicis in reseruatis per cle. dudum. prælle. & in cle. exiui. Ad hoc no. per Bar. ff. de ali. leg. l. seruus. fm eum. tu allega simile canonicum: quia videmus, q monachus non possidet, & tamen in casu sibi concesso, in quo habere potest aliquid, potest agere, vt si expellatur de claustro agit ad restitutionem claustrum, de rescript. cum dilecti. de accu. olim. Item accusat Abbatem. de accu. ex parte. & sic potest dici in istis, ex quo cōceduntur eis, vt habere hoc possint, etiam poterunt agere in iudicio, vt ista sibi non vsurpentur. ¶ Secundo inducit tex. in arg. t q vbi pñctitur instrū de gestis per collegium, nō est necesse exprimi nomina illorum de collegio de quo in c. si. de procura. & per Bar. in l. j. ff. de albo scribēdo. & de his quæ fi. à præla. quāto. & in Spe. de syndi. s. opponitur. Ponit etiam, que sit differentia inter consilium & cōsensum. sed nihil addit, nisi no. de arbi. cū olim. & de elect. cū in veteri. & j. ne sede vac. c. j. ¶ Quærit deinde de ratione istius tex. quare nō requiratur in istis pactis cōsensu superioris. sol. dic, q ratio est: quia isti non possunt immobilia possidere, sed solum parua, & modica: ideo cum agatur de modicis & paruis, nō requiritur tanta solennitas, quanta requiritur in alienatione ecclesiæ. ad hoc 12. q. 2. terrulas. 10. q. ij. casellas. fm eum. Do. Io. de Imo. dicit, q ratio fuit illa, quæ ponitur in litera: quia isti debēt vti puritate fm eum. & ista vñ melior: quia pacta ista non possunt dici leuis præiudicij, imō grauis, puta si facerent pactū de non sepeliendo aliquem parochianum istorū, istud posset graue damnum afferre fratribus ex multiplicatione parochianorum, qui elegissent sepulturam apud eos. & tamē vult hic tex. q valeat. ¶ Item quærit, an magister cruciferorū possit interponere auctoritatem alienationibus rerum ecclesiarum sibi subiectarū. remittit ad no. in cle. j. de reb. eccle. non alie. ¶ Sed quid si isti fratres faciūt pactum cum laicis super alijs iuribus. an valeat? Sol. dicit Io. de Imo. q argumento à contrario huius literæ videtur q non, sine licentia superioris. tamen dicit, q ratio istius tex. concludit idem in laicis, super quo dicit cogitandum. Posset distingui, quod si pacta inducerent alienationē iurium, vel rerum, non valeant sine licentia superioris. 12. quæst. 2. sine exceptione. secus si non inducerent alienationem, sed modificarent contractus inter se gestos.

ADDITIONES.

- a Scandalum. Adde Old. conf. 208.
- b Parte sua. Adde Lap. alleg. 19.
- c Carmelitæ. Adde qui dicantur mēdicantes Lap. alle. 4. Cal. conf. 15. de regula.
- d Confessiones. Adde quod voluit Old. conf. 321.
- e Illorum de collegio. Adde Alex. conf. j. lib. 2. Ber.

De Procuratoribus. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Index non dicitur facere indiscretē quando agit actum iudicialiter, qui nō reperitur à iure prohibitus.
- 2 Negationes due simul iunctæ faciunt vnā affirmationem.
- 3 Mandatum dicitur legitimum, si datur procurator ad agendum.
- 4 Experiri potest quis tanquam procurator in iudicio super re, quam non potest possidere nomine suo.
- 5 Index potest repellere inhabilem ab officio procurandi ex officio.
- 6 Admittitur quilibet ad officium procuratoris, qui non reperitur expresse prohibitus.
- 7 Doctor laicus potest assumi consiliarius, vel assessor à Iudice, qui cognoscit de duabus electionibus in discordia celebratis.

Pars j. Com. Gemin. super Sexto Decr.

Q Non

Geminianus super Sexto Decretalium.

Non indiscrete. ¶ Glo. j. summat. & sunt tres partes sicut sunt tria principalia dicta. secunda ibi, Licet. tertia ibi, Procurator. ¶ No. primo, ¶ qd iudex non dñ facere indiscrete, quando facit actū iudicialiter, qui non reperitur à iure prohibitus. ¶ ¶ Secūdo no. arg. qd duæ negationes simul iunctæ faciunt vnā affirmationem. ¶ probat verbum, non, & verbum, in, hic posita. de quo vide gl. in c. ij. de const. s. co. lib. vide notata in c. & si Christus, de iureiur. ¶ Tercio no. arg. ¶ qd mandatū dicitur legitimum, si datur procurator ad agendum tantū. probat dictio, vel hic posita. de quo j. eo. qui ad agendum. ¶ ¶ Quarto no. qd licet quis non possit rem suo nomine possidere, potest tñ tanquam procurator super illa in iudicio experiri. ad hoc de præb. accedens. ¶ ¶ Quinto no. arg. ¶ qd iudex ex officio potest repellere inhabile ab officio procurandi, etiā nemine opponente. ad hoc s. co. tit. c. j. ¶ ¶ Sexto no. regulā, qd quilibet admittit ad officiū procuratoris, qui non reperitur expresse prohibitus. simile dñ de matrimonio in c. cum apud. de spon. & s. de testi. c. j. ¶ ¶ Gl. super verbo, laicū. querit, de quo laico intelligat, & soluit. ¶ No. gl. qd appellatione laici intelligitur de laico ordine, & professione. de quo dixi s. de cle. c. ex eo. co. li. ¶ ¶ Gl. super verbo, spiritualibus. recita per prium in ea formatum, & solue, vt in gl. vsque ad ver. nō tñ. & ita recita per aliud prium, & solue, vt in gl. ¶ In fi. gl. & vide quod no. Hug. & Lau. s. q. 3. c. fi. fm Archi. Et per gl. c. Apostolicæ. hic alle. dicebat Pet. de Sam. qd laicus non poterat esse procurator in causis spiritualibus. nisi in matrimonialibus. Archi. autē respondet ad illam gl. prout fuit dictum hic in prima solutione. Sed dicit Io. An. qd illa responsio non bene congruit. nā loquitur illa gl. de exercitio spiritualium in iudicio et nomine alieno. Pau. distinguit, qd aut laicus tractat causam, aut negociū spirituale deducendo illud de non esse ad esse, vt si constituatur procurator ad eligendū, & similia, & tunc prohibetur etiam alieno nomine, vt ibi. sed si iam productum negociū, vel causam tractat, iam habuerit effectum vel non, & de ipsius effectu disputando, & tunc non prohibet, vt hic. ¶ ¶ Tñ de laicus Doctor pōt assumi cōsiliarius vel assessor à iudice, qd cognoscit de duob. electionibus in discordia celebratis: quia p eius factū, vel dictū non deducitur ius spirituale de nō esse ad esse, sed tantū ad actū deducit per aliū, vt habeat iuris effectū, b fm Pau. primum membrū Pau. destruit per no. per Io. An. in c. accedens. s. de præb. & per ipsum Pau. in cle. j. de concess. p. b. vbi tenent, qd laicus potest tanq procurator acceptare beneficiū, & recipere collationē pro constituto clerico. Sed rñde, prout ipse no. in d. cle. j. quia illud procedit, qñ suo noīe nihil facit, sed nomine alieno, sicut est qñ recipit collationē beneficii pro alio, qd ibi interuenit, vt minister faciens noīe proprio. Sed quando vellet deducere de non esse ad esse noīe proprio, et si pro alio faciat: tunc nō pōt, cum aliquid ibi faciat de suo, & ipse ad illud est inhabilis. ad hoc gl. super verbo, substituere. in cle. religiosus. de procu. vel dic, qd ipse non est, qui deducit actū de nō esse ad esse: sed platus conferens beneficiū, qui est agēs, & nō procurator, qd est patiens. ¶ ¶ Gl. super verbo, reputari. in principio ponit concor. deinde recita per prium, qd reperitur prohibitus, vt no. Ber. in c. Apostolicæ. de excep. gl. sol. ¶ ¶ In fi. glo. intellige, vt in gl. præcedenti. ver. non tamen.

ADDITIONES.

- a ¶ Affirmationem. Adde Bar. in l. duobus verbis. ff. de ver. sign. vbi ponit an, & quomodo procedat. idem in l. j. C. de ser. fugi. facit l. manifeste. ff. de iusti. & in au. de hære. & sal. in prin. col. j.
- b ¶ Iuris effectum. Adde quod voluit Ro. consi. 266. vbi consuluit, qd laicus spiritualium oblationum collector esse potest.

S V M M A R I V M.

- 1 Procurator efficitur dominus litis per litis contestationem. Nec ante potest substituere, nisi in duobus casibus. num. 3.
- 2 Ante, dictio, pōt referri ad actū ante celebratū mediātē siue immediātē.
- 4 Procurator potest dari incertus in casibus certis.
- 5 Dominus si non dedit procuratori specialiter potestatem substituendi: sed postea quando releuat eum ab onere cautionis, dicit qd dictum procuratorem releuat ab onere cautionis, vnde promittit &c. an per hoc videatur sibi dedisse mandatum substituendi?
- 6 Litis appellatione propriē non comprehenditur instantia.
- 7 Mandatum habens cum potestate substituendi an possit substituere aliū, & dare ei potestatem substituendi.
- 8 Eligere an possit commissarios ille, cui testator dedit potestatem eligendi.

Licet. ¶ No. primo, qd per cōtestationē litis procurator efficitur dñs litis. ¶ Et per hoc patet, qd post litis cōtestationē debet ad actus iudiciales vocari procurator, & nō dñs. de quo per Io. An. in c. in noīe dñi. de testi. ¶ No. scdo qd ille, qui est dñs instantiæ pōt ad illā procuratorem substituere. ¶ ¶ Tercio no. qd dictio, ante, pōt referri ad actū ante celebratū mediātē siue immediātē. qd

no. pro teste, qui diceret, qd Titius possedit ante Semproniu: quia p hoc nō cluderet immediātē illū possedisse. ¶ ¶ Quarto no. regulā, ¶ qd procurator ante litis ptestationē non pōt substituere. fallit in duob. casibus hic positus. ¶ ¶ Quinto no. arg. qd illud, qd quis non pōt de iure cōi, qñ simp̄r est datus procurator: pōt tñ si hoc specialiter habeat in mādatis. qd facit ad no. ¶ ¶ s. de offi. dele. is cui. & aliquid hic in gl. ¶ ¶ ¶ Sexto no. arg. procuratorem posse dari incertū in certis casibus. de quo hic cū gl. ¶ ¶ Opp. qd imō possit dare procuratorem ante lit. contest. iuxta no. in l. Titius. ff. eo. ti. Sol. aut loquimur de procuratore, & procedit iste tex. Aut loquimur in defensore veniente ad iudiciū, qd cauit de iudicato soluēdo, & procedit priū, & sic dicit Guil. in Spe. eo. tit. s. j. ver. sed nunquid defensor. vbi dicit fuisse sic sententiātū. Io. And. Et pro hoc allegat: quia talis defensor est dñs litis post satisfactionem, vt no. in d. l. Titius. Itē quia iste facit litem suā, adeo qd ex causa iudicati conueniri potest, & snā p cū mandatur executioni. ff. de re iudi. l. si se non obtulit. & al. ibi alia iura: dicit tñ ibi, qd alij prium sentiebant. Io. de Fan. ¶ ¶ ¶ Quid si dñs non dedit procuratori specialiter potestatem substituendi, sed postea qñ releuat eū ab onere cautionis, dicit qd dictum procuratorem seu eius substitutū releuat ab omni onere cautionis. vnde promittit &c. an per hoc videat sibi dedisse mandatum substituendi? Sol. Dñi de Ro. conclu. 309. in antiquis dicunt, qd vñ qd sic, quasi faciendo posterius videatur fecisse primū, arg. l. ad rē. & l. ad legatū. ff. de procu. & l. illud. s. fi. ff. de acq. hære. dicūt, qd fuit determinatū prium: b quia illa verba non sunt dispositiua, & quia verba prolata, qd præsupponūt aliquid, nil disponunt super eo, qd præsupponunt. arg. l. ex facto. s. j. ff. de hære. insti. fm eos. pro prima ratione ipsorū facit c. si Papa. j. de priuile. & cle. si summus. de sen. excō. & pro secūda facit cle. j. ij. & iij. responso, de præb. ¶ ¶ Glo. super verbo, ab eo. recita per prium de l. nihil. C. eo. tit. vbi vñ velle tex. qd licet qd non fuerit cōtestatus litē, possit alium dare: cuius prium vult hic tex. a priore literæ gl. soluit, deinde inducit tex. ad solutionē alterius quæstionis. ¶ ¶ In ea gl. ibi, substituendi. Idem Archid. Io. An. ¶ ¶ In fi. gl. Io. de Fan. dicit, qd aut procurator venit post litem contestatam per dñm. & adhuc nullum fecit actum procurator in iudicio, & tunc procedit ista glo. aut procurator fecit aliquem actum: & tunc poterit substituere fm Iaco. But. in l. nihil. C. de procu. quia sicut procurator veniens ante litis cōtestationem per contestationē fit dñs litis, & per consequens substituit, sic qui venit post, & cepit causam tractare. & per consequens poterit substituere fm Pe. & ponit Cy. per d. l. nihil. & per d. l. ij. C. de cōsor. eius. lit. & fm hoc deberet limitari prius sensus huius decre. quia per primū actum pdictorium factum per procuratorem post litis contestationē efficitur ille dñs instantiæ, & litis fm Pet. & Iac. But. tñ in prium facit: quia cum dñs per litis cōtestationem sit factus dñs instantiæ: ergo alius non vñ possit fieri: quia duo insolidū & c. de fi. instr. inter dilectos. fm Io. de Fan. Et istā partē tenet hic Do. Io. de Imo. Et idem dicit tenerē Bar. in l. nulla. C. eod. tit. quia aliās posset in infinitum procedi fm eum. Gl. super verbo, litis. querit, nūquid contestatio litis faciat istum dñm, etiam si pereat instantia. gl. soluit, qd non fm Legistas: quia & iste tex. vñ velle priū. glo. exponit deinde soluit fm canon. ¶ ¶ In ea glo. ibi, propriē. idem Archid. Io. And. dicit Do. Io. de Imo. qd ista expositio nō potest saluari, etiam fm ius canonicū: cum propriē dñm litis sit penes dñm, & duo nō possunt esse domini insolidū eius. de potestatis. de fide instr. inter dilectos. in fi. Sed propriē nomen litis significat actionem. ff. de ver. sign. l. litis nomen. vñ de potest dici, qd licet de iure canonico non pereat instantia lapsu temporis: tñ perire pōt aliter, vt colligitur ex notatis in c. causam. j. de testi. & ideo stare non potest expositio Legistarum fm eum. Posset saluari opinio Legistarum fm ius canonicum, & exponatur lis pro instantia: quia etiam de iure canonico dantur super eadē actione diuersæ instantiæ, videlicet instantia causæ principalis, & instantia causæ appellationis, quæ differt à principali, vt no. j. de testi. c. Romana. Et quod procurator non efficiatur dñs causæ per litis contestationem probat tex. in c. proximo, secundo respōso. vnde ex hoc infert Old. in consi. suo 296. qd licet procurator, qui ptestatus est litē in causa principali possit in illa aliū substituere, vt hic: non posset tñ virtute huius cōstitutionis substituere ad instantiam appellationis:

ADDITIONES.

- a ¶ Dominus litis. Adde qualiter intelligatur, quod procu. per lit. contest. est effectus dominus. Old. consi. 317. & vide de duob. privilegijs datis tunc procur. eundem consi. 130.
- b ¶ Contrarium. Adde Ro. sing. suis, fol. 8. vbi dicit menti tenendum.
- c ¶ Causam tractare. Adde Do. de Ro. deci. suis, deci. 122. in nouis, co. tit.
- d ¶ Pereat instantia. Adde quod Ro. consi. 174. dicit, qd hoc casu, ex quo non est decusum per ius canonicum, debet dari iuri civili.

tionis: cum istae sint diuersae instantiae, & ipse erat dñs instantiae principalis, vt hic dicit gl. ¶ No. tñ ex ista gl. q̄ propriè appellatione litis non cōprehenditur instantia. quod no. pro statutis, q̄ faciunt mentionem de lite. improprie autē bene p̄prehēderet instantia. ¶ Gl. super ver. procurator. recita per p̄rium, q̄ licet sit contestatus litem, nō tñ possit substituere iuxta no. per Inn. s. co. petio. ¶ Gl. soluit limitādo hic text. fm illud dictū. deinde q̄rit de vna quāstione, & soluit. ¶ In ea. gl. ibi, ne vltra idē esset si daretur ad litē contestandā tantum, sed si daret simpliciter ad litis p̄testationē, p̄cederet in causa lite pro se cōtestata fm Inn. & Guil. in Spe. co. tit. s. j. in ver. qd si dedi. quē ver. ponit hic ad literā Arch. & idem Ia. de Rau. in l. si procurator. C. co. tit. & pro ratione allegat interesse partis aduersae p̄p qd reuocari non pōt, vt no. de pro. co. petio. ¶ In ea. gl. ibi, cū causam. & ibi de hoc super gl. pe. Io. An. ¶ In fi. gl. in gl. ij. quā dicit, q̄ hic damñū pecuniarium, ibi nō. Item hic ex mutatione personae grauat aduersarius. Io. An. Et no. ex ista glō. q̄ arg. de procuratore ad delegatū non procedit, b̄ quādo est dare rationē diuersitatis. ¶ Glo. super ver. in rem suā. quārit de exemplo tex. & sol. ¶ In fi. glō. qualiter autem ex parte rei detur procurator in rem suam. no. ff. co. ti. l. Plautius. & in d. l. illam. hic allegata, & C. de act. & obl. l. si quidem. no. an morte constituētis, vel constituti finiat tale mandatum. & de isto procuratore dato in rem suam plures remissiones dat hic Arch. de quib. vide plenē in Spec. co. tit. s. fi. & quod no. de alie. iu. mu. cau. fa. c. ij. super gl. ij. An autem satis sit, q̄ cedēs fecerit illum procuratorē suum, licet non expresserit q̄ in rem suam? vide in Spec. de cess. act. s. consequenter. ver. sed quid si is. Io. An. ¶ Gl. super ver. substituendi. quārit in prin. de ratione tex. & sol. deinde inducit tex. ad solutionem alterius quāstionis. ¶ In fi. gl. ¶ Sed quid si habens mandatū cum potestate substituendi vult substituere alium, & dare sibi etiam potestātē substituendi: an possit. dicit Pau. hic, q̄ non, ne sit ire in infinitum. & hoc intel lige verū de illo, qui non est factus dñs litis, vel datus in rē suā: aliter autem si esset factus dominus litis, vel datus in rē suam: tunc posset, quia his casibus equiparatur dñs, vt hic patet fm Pau. ¶ Gl. super verbo, certa, recita per p̄rium in ea formatū: & solue, vt in gl. ¶ In ea. gl. ibi, innotuit. sed dic, quod ibi propter plures electores timet discordia: qui timor cessat in vno, vt hic fm Io. Mo. & Arch. ad hoc s. de elect. c. pe. eo. li. per quā dec. s. si autem. dicit Io. Mo. q̄ si essent duo non insoludum, & discordarent, sibi imputet constituens. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi. tutor incertus. Per hanc l. & quia actus morientium non debent esse in suspensio. ff. com. pradi. l. fi. in fi. terminauit hoc Lamb. de Ramo. legum doctor, t̄ q̄ is cui testator commisit electionem fideicommissariorum, illos eligere non possit. facit ad hoc C. de epis. & cle. l. nulli. & in aud. de eccl. tit. s. si autē pro redemptione. Io. An. sed dicit Lap. Abb. q̄ secus esset, si testator cōmitteret fideicommissario nominationē pauperū: quia illos nominare poterit vnde cūq; voluerit, vt no. Io. An. j. de test. si pater. super gl. licet circa. fm Lap. ¶ In fi. gl. & datur ad hoc simile de electo, qui debet esse certus. s. co. lib. de elect. c. ij. & tñ procurator datur ad eligendū incertum. s. co. tit. c. pe. Io. An. No. bene dictum Lamb. quia aliquando vidi seruari p̄rium.

ADDITIONES.

- a ¶ Daretur simpliciter. Adde, quod si mandatum haberet ad iudicem impetrandum, q̄ non posset litem contestari, vt dicit Ro. consi. 333.
- b ¶ Non procedit. Adde Do. de Ro. deci. 413. in nouis, eodem titu.
- c ¶ In rem suam. Adde Ang. consi. 89.
- d ¶ Secundum Pau. Adde Dominos de Ro. deci. 146. in nouis, hoc eod. titu. ij. in antiquis decif. 546. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Procurator datus ad negocia, & datus ad iudicia differunt.
- 2 Procurator datus ad negocia per alium procuratorē, an possit substituere.
- 3 Procurator ad negocia quāre substituatur, & non datus ad iudicia.
- 4 Procurator laicus non potest interuenire in spiritualibus.

Procurator. ¶ No. primo vnam dñam inter procuratorē datū ad negocia, & datū ad iudicia. Aliā vide j. co. tit. q̄ gñaliter. s. fi. per qd patet, q̄ de procuratore ad iudicia nō sē per posset argui a procuratore ad negocia. ¶ Quāro, an procurator datus ad negocia per aliū procuratorē, possit etiā substituere? Sol. dicit Arch. q̄ sic. & sic etiam in infinitum vnus alteri tenebit: sed lis tñ estimabitur quantū interest dñi principalis, qui illū constituit. ff. de neg. gest. l. si quis mandato Titij. Io. An. idē Zen. quasi non posset plus interesse procuratoris, q̄ dñi principalis. ¶ Gl. super ver. negocia. q̄rit, & soluit. ¶ Gl. fi. in prin. colligit vnā dñam, & alias assignat. Deinde opponit de c. fi. j. co. & soluit in fi. gl. ¶ Quare autē procurator ad negocia substituatur, & non ad iudicia. Sol. Do. Io. de Imo. dicit q̄ Bar. in l. pe. s. concessio. ff. de diuer. & temp. prae. assignat rationē, quia quilibet est dñs negocij extraiudicialis, & procurator ita est dñs talis negocij sicut dñs mandans: ideo potest talē procu-

ratorē dare. secus in iudicio, quia procurator non est dñs litis nisi per contestationem, vt hic patet, & fuit ratio fac. But. sed Bar. impugnat per l. si ego. ff. quod vi aut clam. vbi est inuenire negocium, qd nō equē cadit in procuratorem sicut in dominū, & tamen pōt substituere. Pet. aliter dixit in l. quod quis. C. co. tit. videlicet, quod procurator ad negocia potest substituere, quando habet hoc in mādatis. & sic intelligit istum tex. aliās secus: sed certē istud destruit hunc tex. Bar. in d. l. pe. dicit q̄ ratio est, quia in iudicijs vñ esse electa industria. secus in negocijs, & ideo si in negocijs esset electa industria, non posset substituere sine mandato, vt l. pe. Sed ista ratio non vñ concludere, vt dicit Pet. in d. l. quod quis. quia si ista esset ratio, ergo videretur, q̄ etiam post litis contestationem non posset substituere. Sed dicit Do. Io. de Imo. quod posset saluari dicendo, q̄ post litis contestationē nō substituit virtute iuris dñi, sed virtute iuris proprii, & ideo non ita attenditur industria. Item tenendo opi. Bar. quā sibi placet, pōt respōderi ad l. si ego. q̄ ibi loquitur de actu, qui non sortitur iuris effectum, sed potius cadit in delictū: scilicet in opere faciendo vi aut clam: ideo aequē cadit in procuratorem sicut in dominum, licet diuerso respectu iuris, quod putaret se habere in ea re: secus in procuratore, tñ dicit se credere dictū Bar. verū iuncto dicto But. & sic dicamus eo casu, quo negociū equē cadit in procuratorē sicut in dñm: putā scribere librum, vel similia: si sit electa industria, a nō poterit alij demandare: alias sic. & pro Bar. bene facit, qd no. ff. de fur. l. eum qui. s. si epistola. fm eum. Lap. Abb. & Pau. s. co. lib. de elec. c. pen. in verbo, de certa. sentiunt, q̄ vñ electa industria procuratoris dati extra iudiciū, & sic nō videntur tenere istam opi. Ego crederē, q̄ ratio fuerit, quia cōiter in negocijs non agitur de tam graui praeiudicio sicut in iudicialib. & ideo regulariter in negocijs potest cōmittere, & istud vñ p̄bare tex. in c. fi. s. j. j. co. tit. vbi in negocijs prohibetur ex eo, q̄ est magnum negocium, & posset graue periculum imminere: ergo vbi non est arduū negociū, potest, & sic vñ, q̄ arduitas negocij sit causa inductiua prohibitionis, q̄ cōiter plus cōtingit in iudicijs, & ideo fuit in illis simpliciter facta prohibitio. Nec obstat si dicatur, q̄ ista ratio concludit in iudicijs, non post litis contestationē: quia rñdeo, vt dicit s. Do. Io. de Imo. ¶ Opp. do. Pet. de Anch. q̄ in spiritualibus nō possit interuenire procurator laicus: b̄ quia primo quāritur ius procuratori, deinde debet fieri cessio domino, vt l. possessio. s. & si possessio. ff. de acq. poss. sed laicus est incapax, ergo, & c. sol. dic, q̄ p̄rium procuratori ex actu per cū exercitato, vt ibi, & no. in l. qui ita. s. j. ff. ad Treb. & s. de prae. accedens. fm eum. ¶ Opp. secundo, q̄ etiam qui fuit litē contestatus non possit substituere, vt patet de rest. in integ. c. coram. vbi Archiepiscopus fuit litē contestatus: & tñ in ea causā postea substituit capitulum cum Archiepiscopo. sol. dic, quod ibi solus Archiepiscopus non fuerat cōtestatus litem: sed Archiepiscopus fuit illā contestatus de cōsensu capituli: ergo eodē modo oportuit, q̄ de consensu capituli substitueretur postea procurator secundum Host. ibi.

ADDITIONES.

- a ¶ Demandare. Adde Ro. consi. 376. Ber.
- b ¶ Procurator laicus. Procurator laicus an possit constitui in spiritualibus, vel dare sibi vocem ad certum eligendum, vide Do. Fel. in c. Apostolicę. de excep. in ver. tene menti. Item religiosus quando possit esse procurator pro alio. vide eundem in c. cum l. & A. de re. iur. ver. vbi, religiosus. ver. casus in quibus.

S V M M A R I V M.

- 1 Dominus potest reuocare procuratorē indistinctē ante litis contestationē.
- 2 Libere posse quis dicatur.
- 3 Rector ecclesie qui est procurator, potest reuocari, & priuari beneficio ēē nulla causa legitima subsistente ipso consentiente.
- 4 Nisi, dictio, sequens negatiuam stat inclusiue.
- 5 Ingressus religionis tollit obligationem personalem precedentem, quae est incompassibilis cum religione.
- 6 Religiosus constitutus procurator si cōtestatus est litē, an poterit reuocari.
- 7 Monachus non potest esse procurator nisi de mandato Abbatis, & pro vtilitate monasterij.
- 8 Sigilli principalis sola ostensio an inducat probationem mandati procuratoris, & num. 9.

Vamus. ¶ Glo. j. summat. Et sunt duae partes. prima tractat de reuocando. secunda de adesse. Itē prima distinguit duo membra. fm ibi. Postea. in quo octo casus excipit subdens clam gñalē. ¶ No. primo, t̄ q̄ dñs potest ante lit. contest. procuratorē reuocare indistinctē. ¶ No. scdo, q̄ qui pōt actū facere libere, potest exercere absq; causa ipsum mouente ad actū exercendū, & sic libere dñ fieri posse, qd pōt sine causa. vide qd no. Io. An. j. d̄ p̄b. licet Ep̄s. ¶ No. tertio q̄ procuratore p̄sentiente pōt fieri reuocatio p̄ dñm ēē nulla cā subsistēte. & sic facit, t̄ q̄ rector ecclesie, q̄ est procurator, de don. c. ij. pōt reuocari, & priuari bñfici-

Geminianus super Sexto Decretalium.

cio etiam nulla legitima causa subsistente, ipso consentiente.

4 Quarto no. ¶ q. dictio, nisi, sequens negatiuam stat inclusiuē.

¶ Quinto no. hic equiparari presentem, & inhabilem ad actū exercendum, vel habilem absentem in longinquam partem.

5 quod no. s. eo. lib. de offi. dele. si is cui. ¶ Sexto no. ¶ q. ingre-
sus religionis tollit obligationem personalem precedentē, quā
est incompossibilis cum religione, vide no. s. de obli. ad ratio-
ci. c. j. ¶ Opp. q. non possit procu. ita libere reuocari ante litis
conte. vt dicit tex. sine aliqua causā cognitione: quia imō re-
quiritur causā cognitio, vt no. ff. eo. tit. l. is cui. vbi dī, q. primo
cognoscitur, an datus fuerit in rem suam. ff. eo. tit. l. procurato-
re. sol. si quærat, an requiratur causā cognitio propter inha-
bilitatem procuratoris iā constituti: & dicendū est, q. non. ita
procedit tex. hic, vt patet in exemplis ibi positis. Si quærat, an
requiratur causā cognitio super alijs, quæ non cludunt inha-
bilitatē potestatis reuocandi ex parte reuocantis: & super istis
bene fit causā cognitio, vt in dīo. vnde cognoscetur, an procu-
rator fuerit datus in rem suam. ff. eo. tit. l. procuratore. Itē an
reuocans qui per se vult agere, sit talis persona, quæ non pos-
sit, vt si sit illustris, vel pupillus. Itē an ille sit pro eo in iudicio
obligatus, quia illud vī sibi abesse. ff. de neg. gest. l. si quis mā-
dato. lo. An. ¶ Opp. ij. q. non possit libere reuocare. ff. eo. tit.
l. in causā. primo responso. Sol. aut dñs vult ipsum reuocare
in totum, & potest, vt hic. aut vult eum reuocare in parte, vt
quia vult eū remanere in aliquo iudicio, & in alio reuocare:
& non potest, vt in contrario. vnde potest procurator istam in-
constantiam recusare, & sic est vnus casus, in quo non potest
reuocare ante litis contestat. Alij tres habentur. ff. eo. tit. l. q. om-
nia. f. q. ad honorationem famæ procuratoris resistit reuoca-
tioni. Secundo, q. est in rem suam. Tertio q. vult retinere id,
quod de suo expendit. lo. An. Tamē si isto vltimo casu vult si-
bi soluere, poterit eū reuocare, vt ibi no. & in l. seq. lo. de Fan.

¶ Quæro, an iste tex. procedat, si peregrinatio est voluntaria?
Sol. dic. quod sic, vt no. ff. eo. tit. l. aut si. lo. An. ¶ Sed quid si sit
causa, in qua non fit litis contestatio: de quibus in cle. sæpe. de
ver. sign. & procurator fecit actū, qui debet fieri post litis con-
testationē, an possit sine causa reuocari. lo. An. in additione
Spe. eo. tit. s. ratione quoq. ver. item q. mandatū. dicit q. Guil.
de Cu. in l. post litē. ff. eo. tit. arguit q. sic: quia illi actus nō suc-
cedunt loco contestationis: ergo non erit idem effectus. & sic
sit standum verbis. ff. de leg. iij. l. nō aliter. & ff. de exerci. l. j. s. si
is qui nauē. vers. in re igitur dubia. dicit, q. similē quæstionem
formiat in l. neq. C. eo. tit. sic retentis terminis supradictis tu-
tor, curator, vel procurator si fecerint tales actus an possint
a substituere. & tenent, q. sic, a per l. si procurator. ff. mandati. &
sic apparet, q. fuit ius. Sed ista secūda opi. placet ibi lo. An. al.
6 legat no. per gl. & quod ibi dixi s. de elec. c. j. eo. lib. ¶ Sed qd
si est constitutus religiosus procurator, qui est cōtestatus litē,
an poterit sine causa reuocari. sol. Lap. Abb. dicit q. sic. allegat
no. per lo. An. & Pau. in cle. religiosus. de testa. quod intelligit,
nisi aduersarius dīderet fm eū. istud limitat verū hic Do. lo.
de Imo. si Abbas, qui eū cōstituit, reuocaret, aliās secus vide-
ret per regulam hic positam in tex. fm eum. sed dicit, q. ista li-
mitatio non procedit: quia semper est necesse, q. Abbas eum
7 constituat: ¶ quia monachus non potest esse procurator, nisi
b de mandato Abbatis, & pro vtilitatē monasterij, vt patet i. 6.
q. j. qui vere. & c. monachi. Salua limitationē: quia multi sunt
casus, in quib. etiā sine licentia Abbatis monachus potest esse
in iudicio, vt no. Inn. in c. cū I. & A. de re iudic. & patet in cle.
religiosus. de procu. ergo in illis casibus non poterit reuocari
post litis contestationē, nisi in casibus hic permissis. ¶ Gl. ij. al.
legat multas concordantias ad tex. ¶ Gl. super ver. reuocari,
q. rit, an si reuocatio fiat ante litis contestationē, debeat perue-
nire in notitiam Iudicis vel aduersarij. gl. recitat opiones cō-
trarias. deinde ponit opin. Host. distinguētis. ¶ In fi. gl. de pro-
curatore dato ad renunciandum beneficio dic. vt in cle. j. de
renun. De dato verō ad negocia dic. vt no. s. de rescr. ex parte
Decani. sup. gl. sic j. & c. Sed qualiter fiat ista reuocatio. sol. dic.
q. fit per literas reuocantis, sicut de constitutione fit fides per
literas constituentis. ff. eo. tit. l. si procuratorem absentem. ar.
ad hoc de solu. c. ij. vbi super obligationē equiparatur litera-
rū, & sigilli traditio. Ex quo dicit Arch. optimum argm. q. ad-
mittitur procurator siue literas habeat, siue sigillum, vt ibi no.
Gof. Et est ratio, quia confidit ille, qui tradit sigillū, de illo cui
tradit, & totam suā volūtatē illi cōmittit, cum in sigillo im-
primatur imago dñi. de peni. dis. ij. principiū. vel saltem chara-
cteres noī eius. de fi. instr. inter dilectos. ff. de testi. l. ad testiū.
s. si quis ex testib. tñ Host. istud non admittit, nisi ostendatur li-
tera sigillata, vel caueat de rato. arg. d. l. si procuratorē. ij. s. de
offi. ord. p. querente. vel aliās fides fiat. C. de satisd. l. j. & hoc di-
cit Arch. tenendū. lo. An. d. lo. de Imo. dicit, q. nō placet sibi,
q. habens sigillum admittatur cū cautione de rato: quia intel-

ligit illud verū, q. est dubium de mandato, aliter q. per sigillū,
vt puta q. a habet instra ad causam facientia penes se, iuxta no.
s. de offi. dele. corā. & per Bar. in l. j. s. causā. ff. ad Carbo. facit
quod no. de fi. instr. c. ij. de subscribente schedulas vacuas fm
eum. ¶ Vnde duo essent examinanda. ¶ primum, an sola osten-
sio sigilli principalis inducat probationem mandati procura-
toris. Secundū, an sufficiat, vt admittat cū cautione. Ad primū
vt dicit hic lo. An. Host. tenet, q. non, licet Gof. tenuerit dñū,
cuius dictū refert Arch. 23. dist. in nomine dñi. & dictū Host.
credo verum: quia iura, quæ loquuntur de sigillo, semper ad-
dunt, q. apponitur scripturæ: non autē q. est sigillū de per se
separatum. hoc probat tex. de prob. tertio. de fi. instr. ca. ij. de
appel. significauit. de elec. vt circa. s. eo. lib. de offi. ordi. si cano-
nici. s. j. eo. lib. de sen. exc. c. j. s. ij. eo. lib. in omnibus istis locis
apparet, q. sigillum solū de per se ēr quantūcūq. sit autēticū
non faciat fidem, nisi literæ sit appositum, ergo non vī, q. sola
sigilli ostensio habeat hūc effectū. Item ad faciendum fidē lu-
dici de gestis per alium, est per ius diuinum datus modus pro-
bandi per testes, vt in ore duorum vel trium testiū & c. de testi.
in nomine dñi. Ius autem positiuū inuenit alium modū pro-
bandi, videlicet per instrū publicū factum manu personæ au-
thenticæ, cui creditur propter approbationē personæ, cui dā-
talis potestas, vt in c. accedens. de præscr. Itē per literas signa-
tas autētico sigillo, vt d. c. ij. de fi. instr. cū simi. s. signatis: sed
solo sigillo non reperitur attributa ista potestas, ergo sequitur
q. non probabit, & maximē quia q. credatur etiam instris pu-
blicis, est ius, & mirabilis est probatio, q. pelli mortuæ creda-
tur, vt no. Inn. de fi. instr. cū P. tabellio. ex quo patet, q. ista est
materia exorbitans à iure, q. credatur instris, vel literis. non er-
go extendatur ius disponens credi literis autētico sigillo si-
gnatis, vt dicatur credi solo sigillo. arg. regulæ, quæ à iure. j. de
reg. iur. Nec ob. c. si quorundā. allega. pro ista parte. vbi vī tex.
ponere ista, vt diuersa quo ad finē probandi, dum dixit, literas
seu sigilla. & sic vī, q. sola sigilla sufficiant, quia text. postea nō
approbat simpliciter: sed dicit, quibus possent ecclesiæ obliga-
ri. & sic patet, q. cū dictio, quib. sit restrictiua, vt no. gl. s. de cle.
quia sæpe. q. non intendit solo sigillo hoc induci. Item dictio,
seu, ibi posita debet intelligi copulatiuē, cū alterum de per se
nō sufficiat. ad hoc quod no. Host. c. ex parte. de resti. spo. hec
credo vera: nisi consuetudo habeat, q. cōparenti cū tali sigillo
credatur, vt pluries vidi Senis, vbi veniunt homines castrorū
sibi subiectorum cū sigillis illius comitatus, creditur eis tanq.
procuratoribus & nuncijs illorū castrorum. pro qua consuetu-
dine facit de fi. instr. cū dilectus. vbi patet, q. probatio facta per
personam non habentē auctoritatē valet, si cōsuetudo habeat,
9 q. talis probatio sufficiat. ¶ Ad fm crederem distinguēdum,
q. aut habens sigillum non probat illud se habuisse à dño, &
non admittitur etiā cum cautione: quia potest esse, q. furtiuē
subtraxit dño. arg. de proba. c. iij. & sic intelligo dictum do. lo.
de Imo. Aut probat se illud recepisse à dño, & tunc admittitur
cum cautione. ita intelligo dictum Host. ad quod facit, qd no.
lo. An. in d. c. coram. de habente instra facientia ad causam.
¶ Gl. super ver. postea: quærit de intellectu tex. & soluit. ¶ Gl.
super ver. ipso nolente. quærit, quid si procurator velit, & sol.
¶ In ead. glo. ibi, mandato. nam ibi videtur tex. simpliciter in-
nuere; q. etiam post litis contestationē possit fieri reuocatio.
lo. de Fan. ¶ Gl. super verbo, nequibit. opponit, & pro solutio-
ne remittit in fi. glo. vide ibi in 6. glo. ¶ Gl. super verbo, inimi-
cum. quærit, quæ inimicitia sufficiant ad repellendum procu-
ratorem, & soluit. ¶ In ea. glo. ibi, pro quo promissit. intellige
glo. quando procurator sciuit, & non contradixit. ff. eo. tit. l. si
defundus. j. responso. & vide quod no. ff. eod. tit. l. filius. s. fi. &
l. sed & hē. s. præterea. & quod no. eo. tit. c. j. in gl. præcisē. lo.
An. ¶ No. gl. q. etiam ille, qui non est inimicus capitalis, pōt
dici suspectus: quod bene no. pro statutis. ¶ Gl. super ver. suspe-
ctum. in prin. quærit, an suspicio sit alleganda, & probanda? &
sol. q. sic. deinde ponit, q. non sit necessaria aliqua causa recu-
sationis: quia eo ipso q. recusat, & ipse se ingerit, est suspectus,
ergo alia causa non requiritur. gl. sol. tripliciter. ¶ In ea. gl. ibi,
remoueat. & sic patet q. istud c. & l. itē si suspectus. ff. eo. tit.
loquuntur de alia suspicionē, quæ resultat ex alia causa quā
ex cōtradictione, ne reuocetur: sed l. quæ omnia. loquitur de
alia, quæ resultat ex dicta contradictione, & illa non sufficit ad
perpetuam remotionem fm lo. de Fan. ¶ In ea. glo. ibi, tracta-
tur, & si dominus probauerit causam alterā, perpetuo abstine-
bit

ADDITIONES

- a Quod sic. Adde quod Ro. consi. 241. dicit q. in casibus in quibus lis non cō-
testatur, & quis non potest constituere procuratorem nisi post lit. contesta-
tā. q. illis casibus quis non potest procuratorem constituere. alle. l. minor. & ibi
Bal. C. de præd. mi. iuncta l. neque tutor. C. eo. Ber.
- b Abbatis. Adde Ro. sing. suis, fol. 8.

bit procurator. Si verò non probauerit: tunc gerit causam secundum Iac. But. qui tenet ibi istam sol. gl. & Pet. sol. gl. ibi posita satis concordat cum vltima. Io. de Fan. ¶ Gl. super verbo, ingredi. querit, an habeat locum iste text. in nouitio. soluit qd sic in ea. gl. ibi, probationis. Contra istam gl. facit l. aut religio sus. ff. eo. tit. vnde fuit sumptum istud. ibi Accur. exponit vt si Monachus fiat, vel sacerdos. ff. de arbit. l. non distinguemus. §. compromissio. & idem videtur sentire hic Archid. qui dicit, qd text. cautè dicit ingredi. ad hoc 19. q. 3. quia ingredientibus. Sed dicit Pau. qd plus sibi placet opinio gl. quia alia exempla, quæ exprimentur hic in tex. sunt temporalia. ergo include ret istud. & licet sit temporale, tamen potest esse perpetuum. ¶ Nunquid autem nouitij possint esse procuratores. tenet hic quod sic: tamen nihil allegat. pro isto dubio vide nota. per glo. in c. beneficium. j. de reg. iur. ex quibus posset hoc solui. ¶ Gl. super verbo, longum. querit, & sol. ¶ Gl. super verbo, rationalis. querit, quæ aliæ rationabiles causæ possint subesse. & sol. ¶ In fi. glo. dic. qd idem est in similibus, in quibus est par, vel maior æquitas, quæ est in casibus expressis. ar. eorum quæ no. C. de fur. & seruo corr. l. si quis seruo. in gl. fi. & l. eos qui. Io. An. Et quod dicit gl. de ætate nimis decrepita, videtur intelligendum, quando superuenit durante instantia, quæ multū durare potest fm canones: vel qñ constituit absentem ignorans ætatem, & hoc casu etiam soluetur, quod dicit glo. de nimium iuvene: vel intelligatur, qd sit speciale, vt lites citius dirimantur, & sic intelligatur gl. fm Do. Io. de Imo. Et idem dicit Lap. hic si esset excommunicatus: quia propter excommunicationem iudicis, vel procuratoris natam, vel notā de nouo potest Iudex recusari, & procurator reuocari etiam post lites contestationē fm Inn. & Guil. §. cod. lib. de excep. c. exceptionem, & scripsit Arch. i. r. q. j. si inimicus. super j. gl. secundum Lap.

ADDITIO.

¶ Possint subesse. Adde an cum dominus post litem non contesta. vult reuocare procu. subsistente causa, requiratur solennitas iudiciorum. Roma. singu. suis, fol. i. r. Ber.

S V M M A R I V M.

1 Prohibitus reuocare procuratorem, non est prohibitus adesse processui procuratoris.

2 Procurator nō efficitur dominus causæ per lites contestationē, sed instantiā.

3 Dominus nō potest facere principaliter actū in iudicio inuito procuratore.

Verum. ¶ No. ¶ qd prohibitus reuocare procuratorem non est prohibitus adesse processui procuratoris. Quod no. pro statutis, quæ prohibent procuratorem reuocari. vide tex. in cle. cōstitutionem §. sanē. ¶ No. secundo, qd per solam assistentiam, quam facit dominus in actibus iudicialibus tractatis per procuratorem, non videtur reuocare procuratorem. ad hoc j. co. si quem. §. secus. ¶ ¶ No. tertio arg. qd procurator non efficitur per contestationem lites dominus causæ, sed instantiā, probat rex. qui dicit, qd dominus suus potest assistere: & tamen loquitur post lites contestationē. ¶ Quæro, quid sit collusio? Sol. Arch. remittit ad no. de collusio. ca. iij. in prin. Io. An. ¶ Gl. super ver. possit. recita per cōtrarium, & solue, vt in eadē. ¶ In fi. gl. Do. Pet. de Anch. dicit, qd etiam ipso volente, non poterit nisi aduersarius consentiat. aliās secus, cum videatur contractum cum ipso procuratore & non cum domino. ¶ Gl. super ver. collusione. recita per contrarium in ea formatum, & solue dupliciter, vt facit gl. ¶ Gl. fi. querit, quid operetur assistentia domini. gl. sol. dupliciter. ¶ In fi. gl. no. ¶ qd dñs inuito procuratore nō potest facere principaliter actū in iudicio, sed procurator volente domino hoc expediet, si actus est factus varius in iudicio. ¶ An autem valeat actus si citatur dominus post litem contestatam à procuratore, vide §. de testi. in nomine domini.

ADDITIO.

¶ Citatur dominus. Adde Ange. conf. 281.

S V M M A R I V M.

1 Procurator, vt possit alium substituere, requiritur quod habeat speciale mandatum.

2 Procurator substitutus ab alio procuratore non potest reuocari post acceptionem mandati.

3 Procurator non compellitur suscipere officium procuratoris, nisi procedat de sua voluntate.

4 Ius disponens de delegato non semper procedit in procuratore.

5 Dubium si vertatur super mandato, ita qd requiratur satisfactio, an substitutus debeat dare dominum ratum habiturum, an verò substituentem.

6 Actus gestus per procuratorem constitutum antequam mandatum recipiat, an valeat.

7 Procurator substituens habet duo mandata eiusdem datæ: vnum generale, aliud speciale, & substituit virtute specialis, & vult reassumere virtute generalis: an possit. simile, num. 10.

8 Et quid si substitutio procuratoris non tenuit, num. 8.

9 Procurator an possit expresse renunciare mandato.

S qui. ¶ Gl. j. summat. & sunt duo dicta principalia. secundum ibi, Verum. Prima subdiuiditur: quia primo ponit dictum inferens cōtrarium argumentum ibi, Licet. secundo ponit exceptionē

- 1 à dicto ibi Nili. ¶ ¶ No. primo, qd ad hoc, vt procurator possit alium substituere, requiritur qd habeat speciale mandatum. ad hoc §. eo. c. j. ¶ No. secundo, qd procurator substitutus ab alio procuratore non potest reuocari post acceptionem mandati: & sic plus vñ esse cōstitutus à procuratore, quàm à domino: quia dñs potest reuocare pro suo libito etiam post acceptionem vsq; ad lit. contest. §. c. proxi. & non procurator constitutus.
- 2 ¶ No. tertio arg. ¶ qd procurator non compellitur suscipere officium procuratoris, nisi de sua voluntate procedat. ad hoc cle. j. de procu. ¶ Quarto no. hic tex. notabilem, qd per susceptionem mandati non dñ quis vti mandato. quod no. quia facit ad dubium, qd susceptio mandati per delegatum non inducat vñ iurisdictionis, & sic non perpetuat iurisdictionē.
- 3 ¶ ¶ Quinto no. qd ius disponens de delegato nō sēper procedit in procuratore, & sic non vñ licitum argui de iure disponente de delegato ad procuratorem, & econuerso. vide glo. §. eo. tit. & lib. c. j. de app. cum causam. ¶ Sexto no. qd id, quod quis non pōt à se ex dispositione iuris cōis, potest virtute specialis mandati. facit ad no. §. eo. tit. c. j. ¶ ¶ Quæro, si est dubium de mandato, ita qd requiratur satisfactio: an iste substitutus debeat satisficare dominum ratum habiturum, an verò substituentem. ¶ Io. An. remittit ad no. in Spec. eo. tit. §. j. ver. & nunquid substitutus. & dicit, qd quicquid ibi dicatur in casu isto, quando procurator substituit de speciali mandato, satisfabit de domino, & non de procuratore. arg. eius quod dñ de delegato, qui subdelegauit totum, qd nihil habet in causa cōe de offi. delega. super questionum. §. porro. Io. An. Lap. dicit qd Alex. Pap. vt refert Spec. tenebat sufficere, qd satisfidet procuratorem ratū habiturum fm Lapum. Pau. hic reducit opi. ad concor. qd aut procurator substituit ex potestate sibi tradita ab homine, vt hic, & tunc substitutus non cauebit procuratorem ratum habiturū, quia iste procurator, qui substituit, non habet amplius in causa facere, vt hic patet, & sic procedat dictum Io. An. Aut substituit ex potestate iuris, vt quia iam erat factus dñs lites, vel erat datus in rem suam, & tunc ille substitutus satisfabit procuratorē, à quo datus fuit rem ratam habiturū. ad hoc §. eo. c. j. & ij.
- 4 ita procedit alia opi. fm Pau. ¶ ¶ Quæro, an valeat actus gestus per procuratorem constitutum licet nondum mandatū receperit. ¶ sol. iste tex. facit quod non: quia vñ, qd eius officiū non inchoet ante receptionē & eius susceptionem. super quo remittit Arch. ad no. per Cōpo. de elec. statuimus. in gl. querit, quis procurator. in fi. §. eo. lib. & per Guil. in Spe. §. eo. §. j. ver. quid si procur. & ibi vult, qd ante receptionē procuratorij nō habeat potestatem exercendi officiū per c. super eo. ij. de app. & l. obseruare. ff. de offi. procon. & vide gl. super ver. receptis. in cle. j. de procu. Dñi de Ro. p. clu. 380. in antiquis tenent, qd non valeat, sed dicunt istud procedere, qñ in mandato nō esset clausula de rato. Sed si esset cōtra de rato, valeret gesta: licet procurator adhuc non viderit mandatū. Ratio est. quia rati habitio depēdet solū ex voluntate dñi: nec requiritur cōsensu eius, cuius actus ratus hñ. arg. ff. de neg. gest. Pōpo. j. & pōt valere rati habitio licet nō peruenerit ad notitiā illius, qui gerit actum fm eos. Sed
- 5 quid si mandatū erat receptū per procuratorem, tñ non erat in iudicio exhibitū? an valeat actus gestus? Sol. Spec. in loco p. alle. & ver. seq. tenet qd sic: quia satis est eū recepisse. Et ibi etiā tractat, quid si fuit statutus terminus ad producendum mandatum, & infra terminū non produxit: post terminum vult producere plenius mandatū, an possit? ibi vide. Io. An. Et ibi concludit, qd si fuisset statutus terminus ad producendum mandatum super certo articulo, & illud non exhibuisset, non admittitur post terminum. alleg. de rest. in integ. c. eoram. & c. auditis. si autē fuit assignatus terminus simpliciter ad producendum mandatū ad causam, nō obstat illi terminus quo ad articulos requirentes speciale mandatū, sicut est super obiectu in personā de quo §. eo. lib. de elec. procurator. qñ post illū terminū posset hoc procuratorij ad producere speciale, quia ista sunt diuer
- 6 fm. vide ibi. An autē procurator cōpellatur præcisè defendere dñm, tractat hic Arch. de quo satis per Inno. §. eo. constitutus, & notat §. eo. accedens. super gl. ij. hodie hñ in cle. j. co. tit. in gl. præcisè. Io. An. ¶ ¶ Quid si iste substituens habet duo mandata eiusdem

ADDITIONES.

- 1 ¶ Substituentem. Adde qd Ro. sing. suis, fol. 3. dicit, qd satisfabit de procuratore per tex. & ibi Bar. in l. de curatore. ff. de cura. bo. dan. Ber.
- 2 ¶ Receptum. Adde Fran. Aret. conf. 68. Bar. conf. 64. Ro. sing. suis, fol. 7.
- 3 ¶ Receptum. Adde Ro. conf. 295.
- 4 ¶ Procuratorium. Adde Lap. alleg. 81.
- 5 ¶ Defendere. Adde Ro. sing. suis, fol. 3.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ra eiusdem datae, vnum generale, & aliud speciale, & substituit
 virtute specialis, & tunc vult reassumere virtute generalis, an
 possit? sol. dicit Guil. in Spe. co. tit. §. iij. ver. itē pone Titius, q
 non. Et sic dicit pronuntiātū fuisse per Clementē, & auditores
 curiē. Io. An. assignat rationē: quia procedēdo per speciale vī
 renunciare gñali. Itē quia generali detrahebat per illud specia
 le. de rescr. c. j. de procu. c. nō iniuste. ff. co. tit. l. plurib. ¶ Sed
 a pone, q substitutio procuratoris nō tenuit: an possit substi
 tuens prosequi causam? sol. dic, q sic argumento huius literæ,
 quæ dicit susceptum & vsus fuerit. & sic vī præsupponere, q
 sit validum. nā si esset inualidum non indigeret reuocatione
 arg. ff. de iniur. rup. & irri. testa. l. nam & si sub cōditione. de de
 spon. impub. ad dissoluendū. Item taliter substituendo non vī
 à se ius abdicasse. ar. ff. de opt. leg. l. ij. & iij. & l. optione. Et quia
 verba accipienda sunt cum effectu. de cle. nō refi. relatum. f. m
 Zen. Et pro hoc facit, quod no. s. eo. cū plures. in gl. fi. q actus,
 qui non tenet, nō perpetuat iurisdictionem delegati. Item pro
 hoc, quia vbi verba legis adaptari non possunt, lex locū nō ha
 bet. ff. de accus. l. hos accusare. §. omnibus. tamen in qrium fa
 cit. s. eo. li. de elec. si cōpromissarius. §. j. f. m Io. de Fan. ¶ Gl. ij.
 recita per qrium, q iste possit substituere sine speciali manda
 to. s. eo. c. j. gl. sol. ¶ Gl. super ver. susceptū. quærit de vna quæ
 stione, & soluit. ¶ In fi. gl. ¶ Sed an procurator expressē possit
 renunciare mandato? sol. aut ipse renunciare integra, & dic
 endum est q sic, & per illā finietur mandatū, vt in cle. j. co. tit.
 aut vult renunciare re non integra, & cum causa, & potest: aut
 sine causa, & non pōt, vt idē dicatur in renūciatione, quod dī
 in reuocatione. facit s. eo. in c. ij. Io. An. ¶ Gl. super ver. vsus.
 recita per qrium, q iste possit reuocare, etiam postquā substi
 tutus suscepit. quia idē potest dominus. gl. sol. & assignat ratio
 nes dīx. ¶ Gl. super ver. Apostolicæ, qrit de ratione tex. quare
 dicat Apostolicæ sedis. & sol. ¶ Gl. super ver. aliud. primo, q
 rit de intellectu text. deinde de ratione diuersitatis, & solu. In
 ver. & no. potest recitari per qrium de ca. si cōpromissarius. s.
 de elec. gl. sol. & assignat rationem diuersitatis. In ver. & f. m.
 quærit, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, non reuocat. dicit ibi Io. Mo. & Ar
 chid. hic assignādo rationem diuersitatis: quia illud procedit
 in Iudice, ideo quia iudicare est onus, tamen ēt est honor. sed
 b procurare est onus tm̄ & vile officiū. b C. de decu. l. si quis p
 curationē. li. i. vnde non psumitur quis sic excutere honorē,
 & onus, sicut onus tm̄: nec sic duo sicut vnus. Io. An. Et quia
 vnus habet potestātē à lege, alter ab homine, mitius agitur cū
 lege, q cū homine. ff. de arb. Celsus. & l. nā magistratū. f. m Zē.
 ¶ Gl. super ver. illo. recita per qriū, q possit reuocari post acce
 ptationem. gl. sol. ¶ In fi. gl. & distinctio facta hic per gl. serua
 bitur etiam in procuratore, qui habet mandatum reuocandi
 f. m Archi. quia non plus poterit procurator in reuocatione q
 dominus. & ideo substitutum à se, qui fuerit litem contestatus,
 non reuocabit: nisi eo casu quo reuocaret dominus à se cōsti
 tutum. Io. An. & istud etiā tenet Old. in consi. suo 129. eadē rati
 one, vbi vide. ¶ Gl. super ver. reuocandi. qrit de ratione text.
 & sol. ¶ In ea. gl. ibi, reuocandi. & est ratio, quia tunc reuocat,
 qd̄ transulit nō à se, vel ex se, sed ex potestate per dñm tradita,
 ex quo dñs poterat. s. c. proximo, f. m Io. Mo. Io. And. ¶ Sed po
 10 ne ¶ q procurator habet speciale mandatū ad substituendū, &
 apponitur clausula, q nihilominus mādatum procuratoris in
 suo robore permaneret: tamen nō habuit expressā potestātē
 reuocandi substitutū: demū procurator aliū substituit cōmit
 tendo sibi totaliter vices suas nihil sibi retinendo, & substitu
 tus causam occupauit: an possit substituēs illū reuocare? Sol.
 Do. de Ro. in conclu. 485. in antiquis arguunt, q sic per illam
 clausulā, nihilominus & c. & ipse tenet qrium: quia ex quo iste
 trāstulit totaliter vices suas, non remansit procu. & sic est fun
 ctus officio suo. arg. huius c. & qd̄ hic notat in gl. super verbo,
 aliud. vnde cōcludunt, q aut iste totaliter cōmittit vices suas,
 & non poterit. quia vī exemisse à se totalē potestātē. Aut sim
 pliciter substituit, non exprimendo de totali eius potestate, &
 tunc posset reuocare virtute illius clausulæ secundum eos.

ADDITIONES.

- ADDITIONES.
- a ¶ Non tenuit. Adde Ro. sing. suis, fol. 7.
- b ¶ Vile officium. Adde Ro. sing. suis, folio 21. & dicit Bal. in l. milites. §. signomina. ff. de excu. tu. q. licet alias infamis possit esse procurator, q. tamen in Romana curia esse non potest. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Plures, dictio, no includit oia, q sunt pportionabilia termino, cui adiungit.
- 2 Procurator potest quis constitui generaliter ad omnes causas.
- 3 Commissionem habens plurium causarum non perdit potestatem in alijs, dato quod in aliquo potestas eius expiret, & nu. 4. &c.

Erūm. ¶† No. primo q̄ dictio, plures, a nō includit omnia, q̄e sunt proportionabilia termino, cui adiungitur. vide tex. in c. recolentes. de statu regula. gl. j. ij. q. j. de manifesta, ¶ No. sc.

2 cundo, † q̄ potest quis cōstitui generaliter procurator ad om-
3 nes causas. ¶ † No. tertio, q̄ commissio vnius causæ non indu-
cit cōmissionē alterius separatæ. ¶ Quarto no. q̄ habens cō-
4 missionem plurium causarum nō perdit potestātē in alijs, da-
to q̄ in aliquo potestas eius expiret. ¶ Quæro, † quid si procu-
rator in vna istarum causarū produxerit procuratoriū, & pro-
pter alias causas petit sibi restitui, an sit audiendus? Sol. Io. An.
dicit, q̄ sic, de quo remittit ad Spec. in tit. de instr. edi. §. nunc
dicamus. in fi. & ad no. per se de testi. Albe. in gl. quid si q̄. ver.
quid si etiā scripsit. Io. An. dicit Lap. q̄ in Spec. dr. q̄ instrumē-
tum procurationis speciale nō debet restitui, sed generale sic,
fm Lap. allega. notata in Spec. de procu. §. idem autem forme-
in fi. & c. Albericus. dicit Inn. q̄ quando est generale manda-
tum, quod aliquando fecit exemplari, & in publicam formam
redigi decernens partibus præsentibus, & non q̄dicentibus, il-
li sumpto fidem adhibendā, quæ adhiberēt authenticæ: an cō-
stitutus ad oēs causas possit agere iniuriarum? Sol. dic, q̄ sic,
5 vt ff. de iniur. l. sed si vnius. §. procurator autē. Io. An. ¶ † Quæ-
ro, quæ sit ratio, quare ex commissione vnius causæ non priue-
tur altera? Sol. ratio est, quia in non connexis prosecutio, vel
negligentia vnius nō obest alteri. sed secus est in eodem facto.
§. co. lib. de offi. deleg. cum plures. Io. Mo. Io. And. ¶ Gl. j. col-
ligit notata super tex. ¶ Gl. fi. allegat simile ad tex. vide eas per
te. ¶ Quærit Do. Pe. de Anch. an si substituit in vna causā tm̄,
poterit substituens exercere causam illā etiā, in qua substituit.
& vñ primo, q̄ non, à p̄rio huius literæ. In p̄rium alleg. quia
propter virtutem generalis mandati debet id posse quod dñs.
sed dicit super hoc cogitandū, & vidēdum quod no. in cle. re-
ligiosus. co. tit. Do. Io. de Imo. credit primū verius: quia quo
ad illā causam est perfunctus officio suo. & sic eadē est ratio, q̄
est in illo, qui habet speciale mandatum. tamen Spec. videtur
tenere contrarium in Spe. co. tit. §. iij. ver. itē pone Titius, &c.

A D D I T I O.

- a Plures. Pluralitas verificatur in duobus. l. vii. numerus. ff. de test. l. si gemina. ff. arbo. fur. c. 2. & ibi Bar. c. ij. de fil. presbyt. & in Specu. de inquisi. §. j. veritem crimina.

S V M M A R I V M.

- 1 *Mandatum habens ad agendum, non videtur habere potestatem ad defendendum.*
- 2 *Qualitatis specialis mētio quādo requirit̃, non sufficit exprimere gñaliter.*
- 3 *Mandatum habens generale potest tractare articulos causę, qui non requirunt speciale mandatum.*
- 4 *Procuratorium an valeat, si non exprimitur in eo nisi ad agendum.*
- 5 *Procurator cum generali mandato si admittitur in requirentibus speciale domino expresse, vel tacite ratum habente, an valeat?*
- 6 *Videns causam suam agi suo nomine per falsum procuratorem, & non contradicit, facit sibi pręiudicium.*

Viadagendum. ¶ Glof. non summat.
Zen. sic summat: Pro-

curator generalis non agit exigentia speciale mandatum absq; aliqua illorū specificatione, vel libera potestate, hoc dicit. secundum Zenze. Et primo ponit de generali procuratorio cum clausula. Secundo cū illi formæ adijcitur speciale. Tertio ponit tria, quæ requirunt speciale mandatum, & casum excipit. secunda ibi, Sed si. tertia ibi, Procurator. ¶ No. primo argm, q̄ habens mandatum ad agendum, nō v̄f habere potestatem ad defendendū, de quo aliquid j. ¶ No. secundo, q̄ vbi requiritur specialis mētio alicuius qualitatis nō sufficit exprimere generaliter. Et quæ sint requirentia speciale mandatum, & mentionē, vide tex. in c. ij. j. de præben. & s. de offi. leg. præsentī. §. j. ¶ Tertio no. ¶ q̄ habens mandatū generale potest tractare articulos causæ, qui nō requirunt speciale mandatum. ¶ ¶ Quæro, an valeat procuratorium si in eo nō exprimatur nisi ad agendum. sol. Ioan. And. dicit q̄ Spec. tenet q̄ sic. & ita dicit fuisse de facto obtentū, vt ipse no. in Spe. eo. tit. §. j. in ver. sed pone, q̄ mandatum. & ibi in additione dicit Io. An. q̄ non obst. c. accedens. s. eo. tit. si bene attendatur. & potest esse ratio, quia sufficit si non defendit dñm, q̄ ei denegatur actio, de quo in d. c. accedens. in gl. fi. Io. de Fan. Pro ista opi, est tex. s. eo. tit. c. j. Et est ratio, quia tacitē v̄f sibi data potestas etiam ad defendendū in causa recōuentionis. ¶ Et ex hoc v̄f, q̄ fecus esset, si daretur ad agendum tātum: quia nō v̄f habere sufficiens mandatū in causa recōuentionis, vt no. Bar. in l. seruū quoq; §. si. ff. eo. tit. & facit quod no. s. eo. petitiō. & c. p̄stitutus. tñ Bart. v̄f sentire p̄rium in l. mutus. §. poena. ff. eo. tit. ibi v̄f dicere, q̄ etiā si dicat ad agendū tñm, sit sufficiens, si vult

A D D I T I O.

- A D D I T I O.
- a ¶ Speciale mandatum. Procurator autem quando possit facere contigua seu
coniuncta mandato, vide per Do. Feli. in c. causam, quæ de re iu. pulchrè in
ver. a ctus contiguus.

si vult defendere & satisfacere de iudicato soluendo: quia non interest rei. Do. Io. de Imo. dicit, quod possent reduci ad concordiam, quod aut causa est talis, in qua aduersario non esset plenè consultum ex cautione, quā vellet prestare procurator de iudicato soluendo, puta in reali. de quibus hñ in l. non solum. §. j. & se. ff. eo. tit. & isto casu non esset admittendus etiam cum cautione: cum magis inter sit rei habere rem, quā estimationem seu interesse, & inter sit rei non vexari litibus. Nec ob. quod no. de offi. deleg. coram. quia illud procedit, quoniam est dubium de mandato: hic verò quoniam certum de certa forma mandati. Aut non interest rei: quia per cautionem est sibi plenè consultum: & tunc admitteretur cum cautione. ita procedat alia opinio. **¶** Quid si procurator cum generali mandato admittitur in requirentibus speciale domino expresse, vel tacite ratum habente: an valeat? Sol. Arch. dicit, quod valet, quod sit cum illo. alle. de arbi. per tuas, & quod ibi no. in gl. pe. & de testi. veniens. ij. in gl. sed quare. **¶** Ex his infert Arch. quod si quis videt causam suā agi suo nomine per falsum procuratorem, & non dicit, quod sit sibi præiudicium: a nam ex voluntate sua creditur agere, cum eum posset prohibere, & non prohibet. ff. de re iud. l. sape. & dñm snia executioni mandabitur, cum ex mandato eius actum credatur b. ff. de re iud. l. iij. debuit. n. protestari, cum prius id sciuit. C. de filiof. l. ij. lib. ro. fm eum. Et quoniam diuersimode dicatur falsus procurator. no. §. de rescr. ex parte Decani. in prin. quod hic ponit Archid. Io. An. Do. meus Ant. de But. in c. preal. ex parte Decani. examinat hanc materiam: & ibi concludit, si queritur, an quoniam aliquis tractat causam nomine alieno domino sciente, & patiente, dominus videat ratum habere, aut agens est procurator in veritate in illa causa: tñ non habet mandatū ad illud, quod agit, & sic excedit fines mandati, & tunc domino sciente, & non contradicente valet, quod agit. §. de offi. deleg. cum olim. j. Et ita vñ intelligendum dictum Arch. hic referendo dictum suum ad tex. hic. Aut agēs in veritate non est procurator, & tunc aut aliquis fuit procurator, sed tpe quo gerit, est reuocatus. si dominus expresse dicit se ratum non habere, & non valet, vt dicit hic Archid. dñm dicit, quod protesta ri debet, &c. Aut dominus nihil dixit, & tunc valet quod agit, & sic intelligatur dictum Inn. in d. c. ex parte Decani, & Arch. hic. & hoc pp bonum initium. arg. eo. quare no. Inn. de rescrip. super literis. Aut non habet aliquod mandatū, nec vnquam habuit, & tunc aut illa, quare agit, tendunt ad commodū dñi, & non ad præiudicium, & tunc tacendo vñ ratificare & consentire, & ita potest alio modo intelligi dictum Archid. hic & Inno. in d. c. ex parte. ad hoc quod no. gl. in c. sicut. §. eo. li. de elec. & gl. in regula, is qui tacet. j. de reg. iur. & isto modo potest pcedere dictum Do. de Rota in conclu. 63. & 464. vbi dicunt, quod si me p sente, & tacente aliquis appellat a sententia p me lata, ista appellatio me defendit. aut tendit ad incommodum domini, & tunc nullo modo domino præiudicat, & ita procedat dictum Inn. in ca. qñuis. de re iud. vbi tenet trium eius, quod hic dñ. & idem Bart. in l. sape. ff. de re iud. & hæc sunt vera in extraneo, sed in coniuncta persona, Cy. in l. mandatū. C. manda. dicit, quod tacendo vñ dominus consentire. alle. no. ff. sol. mat. l. quare dotis, & facit quod no. §. de rescri. nonnulli. & ibi plus dicit, quod si agens nomine alterius, esset valde amicus illius, qui censetur quasi coniuncta persona: quod talia gesta valent, quia vñ sibi dare mandatū. Sed dicit Do. meus ibi, quod putat verum, quod dicit de coniuncta persona. sed de amico dicit, quod sibi non vñ. & quod Cyn. mouetur ex vno dicto comuniter damnato, quod amicus admittitur, vbi admitteretur coniuncta persona: quia istud est falsum: cum iura loquentia de hac materia intelligantur de coniuncto coniunctione sanguinis, non amicitia, iuxta no. in d. c. nonnulli. de rescr. Item ista intellige vera, quoniam est certum, quod non habet mandatū: sed quoniam est dubium, an habeat mandatū, tunc si agit, & dominus scit, & tacet, præsumit habere mandatū: & ita procedat dictum Inn. in c. cum in iure. de offi. deleg. fm Do. meum. **¶** Gl. j. qñrit, an datus ad opponendū debeat defendere. & soluit, in fi. gl. de hoc. ff. eod. tit. l. sed & hæ. §. præter. Et qualiter istud mandatū intelligat de actionib. tpe constitutionis competentibus, vide Spe. eo. tit. §. j. ver. itē excipit, quod habet. Io. An. & hoc sentit gl. in l. omni. ff. eo. tit. in gl. ij. post princ. Io. de Fan. **¶** Gl. super ver. non debet, colligit no. ex tex. alleg. cōcor. in fi. gl. vide concor. ff. eo. tit. l. Pomponius. in fi. Io. And.

ADDITIONES.

- a Sibi præiudicium. Adde Alex. consi. 84. latissime And. Sicut. consi. 60. Ro. consi. 70. Ber.
- b Credatur. Vtrū videatur procurator tacite constitutus si is pro quo agit, scit eum agere, & tacet, vide Do. Feli. in c. ex parte Decani. de rescr. ver. subdit.

SVMMA RIVM.

- 1 Lex siue loquatur per verba pluralis numeri, siue singularis, non differt quando idem effectus resultat.
- 2 Clausula generalis adiecta certis casibus specialibus, quid operetur.

¶ Ed si aliquis. **¶** No. primo, quod iste tex. procedit, & si etiā vnus solus articulus exprimat de requirentibus speciale mandatū. **¶** No. secundo arg. quod non est dñia siue lex loquatur per verba pluralis numeri, siue singularis, quoniam idem effectus resultat. vide gl. & quod ibi dixi §. eo. li. de ele. si cōpro-
¶ missarius. §. j. **¶** Tercio no. quod clausula generalis adiecta certis casibus specialibus facit dispositionem generalem extendi ad alios casus speciales non expressos, etiam si requireret expressio. vide cle. non potest. eo. tit. **¶** Quarto, quare isto casu includantur requirentia speciale mandatū Sol. fm Io. Mo. quia speciale mandatū intelligitur dari, quoniam nominatim aliquid mandatur. ff. eo. tit. l. non solum. §. fi. & l. Pomponius. in prin. & ff. de minorib. l. illud. §. si talis. nā illud dñ fieri nominatim, a quod sit expressio noīe proprio, vel eo quod habet vim nominis proprii. §. de test. licet ex quadā. ff. de lib. & post. l. nominatim. ff. si cer. pet. l. certū. ff. de ver. obl. l. stipulationū, & l. vbi aut. Io. An. **¶** Sed quare, an quod hic dñ, procedat, quoniam requirentia speciale mandatū exprimuntur exceptiue, vt quia dicit, quod possit oīa, quare dñs potest, excepto quod non possit iurare de calumnia vel iurim deferre. Io. Lap. Abb. hic tenet, quod sic: ratio, quia oportet quod exceptio sit de regula, aliās non esset exceptio. nā sicut species detrahunt de genere, ita exceptio de regula, & sic sub illa continetur sicut pars in toto, & nihil ab alio excipitur, nisi sub eo contineatur. facit quod no. Io. An. post Dyn. & Io. Mo. j. in proemio regularū. Itē exceptio firmat regulam. 3 2. q. 7. dñs. in tex. & gl. vnde excipiendo a mandato generali aliquid de requirentibus. speciale mandatū vñ permittit, & specificare ceteros speciales casus, ad hoc, quod no. Guil. in Spe. de iur. om. iud. ver. quid ergo dñ. ibi, præsertim, &c. **¶** Et faciunt ista pro cōmissione, quod faciunt quandoq; Epi Vicario suo, cui concedunt, quod possit, quod ipse potest excepta collatione beneficiorū: quod oīa possit, quod aliās non venirent in gnali cōmissione. sed in trium facit, quod no. Io. An. j. de litis cōtest. c. fi. & in regula, exceptionē. j. de re. iur. quod officiū exceptionis est remouere, & excipere, non autem ordinare. idē autē nō debet operari diuersos effectus. 26. dist. deinde. §. de bapt. ca. maiores. & facit cle. j. de præ. 1 2. q. 2. cognouimus. de consec. dist. 2. cōperimus. Sed dic, quod non ob. quod dicit Io. An. quia illud procedit in exceptione facti, non exceptione iuris, & quoniam excipiens aliquid excipiendo nō ponit. Secus cum excipiendo aliquid ponit & purē, non sub conditione: quia tunc excipit, & fatetur. ad hoc facit, quod no. Dy. in d. regula, exceptionē. sed in casu præmissio ponit, & excipit, & ideo secus in vno, quoniam in alio, fm Lap. **¶** Gl. super ver. non expressos, querit, an sub ista forma includantur omnia requirentia speciale mandatū. sol. quod non. **¶** In fi. gl. idem Io. Mo. per rationem ibi no. Io. An. Et existio infert hic Zenze. quod clausula generalis isto casu expressa includit alia similia, sed nō maiora b expressis. arg. de rescr. sedes, & cle. non pot. de procu. fm eum. **¶** No. istam regulam aliās gl. cui habes similem in c. procurator. §. de elec. eo. lib. quia declarant gl. dictæ cle. non potest. **¶** Gl. super ver. admittetur, inducit tex. ad solutionem questionis in fi. gl. dicit Io. de Fan. quod opi. Bul. qui tenuit sufficere clausulam generale, posset saluari fm dictum Zenze. §. proxima gl. vt includat paria, & minora expressis, maiora non, secundum eum.

ADDITIONES.

- a Nominatim. Adde, quando quid nominatim fieri dicatur. Alex. consi. 80. primo lib. Ber.
- b Sed non maiora. Adde Lap. alleg. 70.

SVMMA RIVM.

- 1 Mandatum speciale tria requirunt.
 - 2 Mandatum habens cum libera, potest illa, quare exigunt speciale mandatū.
 - 3 Liberam quis dicatur habere.
 - 4 Administratio plena si conceditur alicui non expresso verbo, libera, an idē sit quod dare liberam.
- Et quid si dicatur, quod possit omnia, quare possit constituens, & non exprimitur libera. num. 5. Et quid si promittat se habiturum ratum quicquid per ipsum gestum fuerit. nu. 6.

¶ Procurator. **¶** No. hic tria, quare requirunt speciale mandatū. alios casus habes hic in gl. **¶** Secundo no. quod habens mandatū cum libera, potest illa, quare exigunt speciale mandatū. Et ex his habes, quod habens mandatū cum libera, potest facere compromissum, & de virtute huius clausulæ vide Inn. de fideiuf. quod quibusdam. **¶** Opp. quod etiam sine speciali mandato potest procurator pacisci, vt no. ff. de pac. l. & nocere. sol. aut procurator vult facere pactum, quod noceat domino: & tunc nō potest sine speciali mandato: vel nisi habeat clausulā, cum libera, vt hic. aut vult facere pactū, quod pro sit domino: & tunc sufficit gnale mandatū, vt in trium notatur. & est siue, quod no. §. eo. li. c. j. Ex his infert, quod procurator nō faciet pacē sine speciali mandato, de quo

Geminianus super Sexto Decretalium.

- 3 de quo in Spe. de treu. & pace, ver. hoc quoq; Io. An. ¶ Quo-
ro quis dicatur habere liberam? Sol. Io. An. remittit ad no. per
se s. co. tit. petitio, super prima gl. Sed Spe. de iura. cal. in fi. in-
fert, q. cum prælatus dicatur habere liberam, poterit iusm de-
ferre, remittit ad summam Host. de iureiu. §. quis potest. ver. in
4 rebus, & ver. seq. Io. And. ¶ Quid si conceditur alicui plena
administratio non expresso verbo, libera, an idem sit, quod da-
re liberam? Sol. Bart. tenet q. sic in l. procurator cui libera. ff.
5 eo. tit. alleg. C. eo. tit. l. si procurator. Io. de Fan. ¶ Quid si nō
exprimitur libera, sed q. possit omnia, quæ possit constituens:
a an habeat vim liberæ? Sol. Bar. tenet q. sic in d. l. procurator.
alleg. ff. man. l. creditor. §. Lucius. Io. de Fan. Gl. vñ tenere cō-
trarum in c. in causis. s. de ele. super verbo, quia verò. & idem
Io. An. in c. exposuit. de dilatio. hoc dixi s. de rescri. c. j. eo. lib.
6 vbi per Arch. ¶ Quid si promittat se habiturum ratum, quic
quid per ipsum gestum fuerit? Sol. dic q. per hoc videtur sibi ef-
se concessa libera potestas. ff. de offi. proc. C. far. l. j. secundum
Bar. Io. de Fan. contrarium tenet gl. de transac. cōtingit. & no.
de arb. per tuas, & ibi istud tenet dominus meus Ant. de But.
Et idem gl. de religio. do. constitutus. vbi tenent, q. ista clausu-
la de rato, non importet effectum liberæ. Et idem etiam tenet
Do. de Rota conclusionē 370. in antiquis. ¶ Gl. j. recita per cō-
trarium, q. non habens speciale mandatū possit iurare. s. pro-
xi. respon. Glo. fatetur contrarium, & ideo supplet hic ad text.
Gl. super verbo, vel pacisci. quærit, qui sint casus requirentes
speciale mandatū, & enumerat 20. casus. ¶ In ea. glo. ibi, fm
Vin. Azo. dicit idem sub dubio fortē, in summa huius tit. §. est
& illud. Io. And. & ibi decisa in compilatione antiqua. Io. An.
& ibi i8. computatis tribus, quos ponit text. & coniungendo
matrimonium & sponsalia. Io. And. ¶ In gl. aliquos. ex istis vi-
de s. de resti. in integ. coram, in gl. pe. in Spec. eo. tit. §. j. secun-
dum Zen. ¶ Glo. fi. recita per contrarium, & licet non sit con-
cessa administratio libera, poterit exigentia speciale mandatū.
s. eo. c. ij. respon. glo. fatetur. ideo supplet ad tex. & probat per
iura. ¶ In fi. glo. & dicit Pau. q. quando procurator agit in rem
suam, debet narrare in libello, quomodo à tali sibi actiones ta-
les donatæ fuerunt, vel obligatæ, ad quas fuit constitutus pro-
curator: postmodum in conclusionē petat reum sibi non do-
mino condemnari, secundum Pau.

ADDITIONES.

- a Vim liberæ. Adde Alex. conf. 22. 2. lib. Ro. conf. 94. Lap. alleg. 70. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Procurator datus ad negocia generaliter, potest etiam agere in iudicio.
¶ nime. 2.

Vigenerally. ¶ Glo. j. dicit, q. non eget
testis sic summari. Mandatum generale ad negocia,
etiam ad iudicia se extendit, & potest filiusfa. etiā
absque patris consensu maior annis 25. ad iudicia, maior 17.
ad negocia deputari. hoc dicit. Et soluit tria dubia. primum de
forma. secundum de persona ibi, Nedum. tertium de ætate. ibi,
1 Licet autē. Legam per partes. ¶ No. primo, q. procurator da-
tus ad negocia generaliter, potest etiā agere in iudicio. & idē
videtur esse negocium & iudicium, de quo de ver. sign. forus.
¶ No. secundo, q. aliud est agere, aliud experiri. concord. sunt
2 in gl. ¶ Opp. q. licet quis habeat mandatū ad negocia, non
admittitur ad iudicia. s. de accu. veniens. solu. aut vult agitare
causam civilem, & potest, vt hic. aut vult agitare causam cri-
minalem, & non potest, vt in contrario, secundum Archidia.
qui remittit ad summam eo. tit. s. §. in quare. & 2. q. 6. si quā-
do. Sed contra istud est rex. eo. tit. l. seruum. §. publice. Io. And.
remittit ibi. pro solutione dic, q. ibi admittitur in causa crimi-
nali ad allegandas causas absentia, sed non causas causæ secū-
dum Io. de Fan. Item contra facit. 5. q. 3. reos. Io. And. remittit
ibi. pro solutione dic, q. ibi non agebat de crimine criminali-
ter, sed civiliter, & hic reddit Archid. duplicem rationē, qua-
re in causa criminali nō interuenit procurator. prima, ne cō-
demnetur ille, qui non delinquit. ff. de neg. gest. l. liberto. secū-
da, quia per contrariam actionem mandati non posset conse-
qui id, quod admisit, tamen dicit, q. si admittatur, tenet pro-
a cessus a cū eo gestus, de quo j. de iud. c. j. Io. An. dicit Do. meus
Ant. de But. q. prima ratio non est bona per no. C. eo. tit. l. ni-
hil. & per l. fi. C. de iniur. etiam per l. furti. §. si quis alieno. ff. de
his qui no. inf. vbi in causa iniuriarum interuenit procurator
b & tamen non condemnatur ipse procurator. Secunda b etiam
ratio non videtur bona eadē ratione. vnde vera ratio est, quia
sententia esset delusoria, cum procurator non esset dānandus;
qui non delinquit, & si absens damnaretur sententia non ha-
beret effectū. Item quia quis præsumitur fidelius tractare cau-
sam suam per se, quam per procuratorem, vt no. in l. non solū.
§. si de proc. hoc ponit in d. c. veniens. de accu. dic. vt ibi. ¶ Gl. j.
ponit qd tex. declarat. ¶ Gl. ij. colligit notabilia ex tex. ¶ Gl. su-

per ver. experiri. recita per contrarium, q. tex. habeat in se su-
perfluitatem: quia dicit agere, ac experiri: sed experiri idē est
quod agere, de cau. posse. & proprie. pastoralis. gl. soluit, q. hic
ponitur pro defendere. ¶ In fi. gl. no. istam gl. de verbo, experi-
ri. quod ponitur pro agere, & defendere.

ADDITIONES.

- a Tenet processus. Adde Do. de Ro. decis. suis in nouis, hoc eo. tit. & Rom. con-
fil. 215. Ber.
b Secunda. Adde videndum Cal. conf. 3. de accu. Alex. conf. 116. 3. li. C. ep. con-
fil. 50. Io. de Ana. conf. 1. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Filiusfamilias censetur esse sui iuris quo ad officium procuratoris.
2 Absque dictio, stat exclusiue. Et quæ sit eius natura. num. 3.
1 **Edum.** ¶ No. primo q. quo ad officiū pro-
curatoris filiusfamilias censetur esse
sui iuris, vt in illo nō exigat consensum patris. ¶ No.
secundo, t. q. dictio, absque, a stat exclusiue. de quo
2 hic per Arch. ¶ Opp. q. iste tex. facit differētiā inter iudiciū,
& negocium. contrarium probat tex. s. primo respon. sol. dicit
Zenze. q. hic istud verbum, negocia, sumitur strictē, prout est
species distincta à iudicijs, & comprehendit tantum negocia
extraiudicialia. sed hic in prin. sumitur generaliter, prout est
genus comprehendens iudicia sub se. Io. de Fan. ¶ Gl. super ver-
bo, filiusfa. recita per contrarium, q. sit superfluum: quia de hoc
erat statutum. s. eo. non iniuste. Item q. non admittatur sine
assensu patris, iuxta no. C. de bo. quæ lib. l. fi. gl. soluit ista ob-
stacula. ¶ In ea. gl. ibi, per se non admittatur. intellige gl. q. non
admittitur etiam contra extraneum. tamē fallit in casibus no.
in Spec. de actō. §. j. ver. sed & filius. no. j. de iud. c. fi. in fi. Item
admittitur contra patrem in casibus, qui no. ff. de iud. l. lis nul-
la. & in Spec. §. predicto. ver. item q. si filius. & an tunc requiratur
consensum patris, in eo. §. ver. quid si filius. Io. And. ¶ In ea. gl.
ibi. §. j. in fi. & per Guil. in Spec. eo. tit. §. j. ver. item q. est filius,
3 & plenius de actore. §. j. ver. sed an egeat. Io. And. ¶ Quo-
ro, quæ sit natura huius dictionis, absque? Sol. dicit Arch. quod
quandoq; stat exclusiue. j. q. iij. definiunt. 23. dist. psalmista, &
hic, & j. de sen. excom. cum quis. s. eo. lib. de cōfuc. c. j. de ele.
ex eo q. j. respon. & de priui. quoniam. 16. q. ij. sanē. 18. q. 2. cel-
lulas. Qñque ponitur inclusiue. j. de so. compet. Romana. de
deci. c. 2. §. sanē. 24. q. 5. non est nostrum, vbi de hoc. vnde dici
potest fm eum, q. quando negatiua præponitur huic dictioni,
tunc includit. de exce. præla. c. fi. ver. ea suis. Sed dicit Io. And.
q. non capit ista verba: quia semper ponitur pro sine, quod so-
nat pro si non habeat. vnde quando sequitur negatiua, so-
nat. i. nō potest, si non habeat &c. Et quando affirmatiua so-
nat, potest etiam si non habeat. nec ex vi propriæ significatio-
nis potest dici, q. includat, fateor tamen q. si sequitur negatiua
resolutam in affirmatiua, sonat q. cum eo poterit. & de di-
ctione vsq; vide de or. ab Episcopo. c. j. super j. gl. Io. And.

ADDITIONES.

- a Dictio absque. Ista dictio, absque, negat & maximē in positionibus, & articu-
lis. gl. & Doct. in c. 2. de confess. j. & Doct. & Bal. in l. 2. §. quod obseruari. in
ver. non tenetur. C. de iura. cal. Bar. in l. inter stipulantem. circa fin. ff. de ver-
borum obligatio.
b Absque. Adde Old. conf. 49. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Maturitas maior requiritur in persona tractante iudicia, quam in perso-
na tractante negocia.
2 Maior annis quis dicatur.
3 Aetas quare minor sufficiat in aduocato, & teste, quam in procuratore
ad iudicia.
4 Procurator datus ad negocia minor 25. annis an possit agere. ¶ nu. 5.
6 Procurator datus ad vnam speciem negotij, an possit aliam exercere.

Icet autem. ¶ No. primo, quæ ætas requira-
tur in procuratoribus ad ne-
gocia, & ad iudicia. ¶ No. secundo, t. q. maior ma-
tutitas requiritur in persona tractante iudicia, q. in
2 persona tractante negocia. ¶ No. tertio, q. ille dicitur maior
annis, qui habet perfectum annum, cui adiungitur. vide no. in
cle. generalē. de æta. & qualita. ¶ Quarto no. q. quis potest di-
ci maior annis pluribus modis. vide text. de prob. in præsentia.
¶ Gl. super ver. 17. annum. allegat concor. & vnū simile ad tex.
3 ¶ In fi. gl. quare autē minor ætas sufficiat in aduocato, & te-
ste q. in procuratore ad iudicia. vide in Spe. de aduoc. §. j. ver.
item q. est minor, & no. in §. initium. in gl. hic all. & C. cod. tit.
l. exigendi. & ratio est, quia obligatur procurator actione mā-
dati. Item etiam condemnatur, q. non est in illis, & æquipara-
tur etiā iste procurator quo ad ætatē subdiacono, vt in cle. ge-
neralem. de æta. & quali. ¶ Gl. pe. quærit, an procurator datus
ad negocia minor 25. annis possit agere? gl. io. q. sic in fi. gl. &
dicit Io. An. q. Host. ibi plus dicit, vt ibi no. super prima glo. q.
maior 17. & minor 25. potest esse procurator ad iudicia, dūmo-
do nō, obliget se & suos fideiussores: sed constituens qui sit
soluendo,

soluendo, pro illo se obliget. & hoc placet Iac. de Arc. per c. nō iniuste, q allegat gl. & per l. si collactaneus. ff. de manu. vindi. vbi minor 20. annis potest seruū manumittere, si est iusta causa, & causa iusta dī, q manumissum possit habere procurator, qui tamen excesserit 17. annum. Et ad id quod dicunt gl. videlicet illas leges loqui de procuratore ad negocia, dicit ex eo, q non fuisset iusta causa manumittendi, cū seruus possit procurare negocia. ff. eo. tit. l. seruū quoq; & idem dicit de aetate: videlicet q non erat necesse, q esset minor 27. annis, cum etiam pupillus possit procurare negocia. ff. de insti. l. sed & si quis. §. si. & l. seq. vbi dicit, q pupillus obligat institoria illum, qui ipsum prapofuit, & imputet sibi prapponens. ff. de exerci. l. j. §. cuius autem. vbi dicitur, q nihil interest, cuius aetatis, vel cōditionis sit magister, & sibi imputet, qui eum prapofuit. sed tenentes gl. dicunt, q est iusta manumissionis causa: quia facilius, & liberius tractant illa liberi, q serui tam maiores, q minores. & hęc cōis opi. hic approbatur, q minor 25. annis nō detur procurator ad iudicia, quasi non habeat legitimam personam standi in iudicio, quę opi. placet Acc. in l. minor. ff. eo. tit. Et hęc opi. sic adiuvatur. nam ratio, quare excluditur, est illa, quia potest restitui, vt l. minor. ff. eo. tit. quantumcunque constitutus pro eo satisfat, vrget ratio restitutionis: cum ipsius inter sit non vexari. ff. de mino. l. minor. Item ipse existens in iudicio interrogatur, & respōdere debet, & si falsum respōdeat: tenetur ipse, non dñs. ff. eo. tit. l. non solū. in prin. ff. ad l. Aquil. l. proinde. ergo restitui poterit. ff. de confes. l. certū. §. minorē. sicut etiam ecclesia. j. tit. proxi. c. j. & ij. ergo non est idoneus procurator ratione prędicta. Itē constat, q ex cōicatur procurator, vt l. non contest. c. j. in fi. Sed illi, qui sequuntur Host. & Iac. respondent ad ista, q minor non habet legitimam personā standi in iudicio nomine proprio, sed alieno sic, & imputet sibi, & c. Itē etiam nomine proprio in sponsalibus legitimā personam habet, j. de iudi. c. si. fortius alieno. Item sicut maior 17. habet legitimam personam in iudicio in postulando, sic & procurando. Et ad id, q dī, q eius interest non vexari, respondent, q ista non est talis vexatio, quę restitutionem pariat: sicut nec si aduocationē recepisset, vt in l. j. §. initium. ff. de post. Ad id, quod est dictum de confesso, respondent, q si per errorem confessus est falsum, restituitur non cum alterius iactura, sed ne alter locupletetur cum iactura ipsius. ff. de condi. inde. l. nam hoc. nam si scierit confessus esset, propter dolum non restituitur. ff. de mino. l. si ex causa. §. pe. Ad id, quod dī de ex cōicatione, respōdent, q est medicinalis. & licet istorum opi. subtiliter concludat: tñ per decretalem istam est dicendū, q si opponatur exceptio, repellitur minor 25. annis. Qñ verō non excipitur, procedat illa opi. facit, quod no. §. e. in nostra gl. qñ. & idem no. §. eo. c. non iniuste. super prima gl. Io. And. ¶ No. ex dicto Io. An. q licet procurator minor 25. annis nō debeat admitti ad iudicia, tñ si admittatur valet iudicium: & sic non reddit iudicium retro nullū. & idem dicit hic Do. Io. de Imo. sentire gl. & Bar. in l. exigendi. & in l. licet. C. eo. tit. Sed cōtrarium sentit Bar. in l. minor. in prin. ff. eo. Sed ipse dicit, quod in prius foriter facit: quia ante istum text. erant opiniones varię. Et hic approbatur opinio tenens, q non possit. & si ita est, q non habeat legitimam personam standi in iudicio: vñ, q iudicium sit nullum tanquam agitatum cū minus legitima persona. facit quod no. in l. si. §. necessitate. C. de bo. quę lib. & si per hoc dicit cogitandum. Ego crederem primā partem verā: quia iste tex. dicit, q minor nequibit deputari: sed verbū, nequibit, includit omnem potestatem siue cōsistat in facto, siue in iure, vt no. Io. An. §. eo. lib. de offi. deleg. c. cū plures. per quod patet, q tex. remouet potentiam constituendi talē, etiam quo ad potentiam facti, prout de facto vellet agitare iudiciū. ergo patet, q si agitet causam, nō valebit. ¶ Ad idem inducit, q vbi ius determinat certam aetatem ad actum faciendū, q licet quis faciat actum ante illam aetatem, nō valet, vt est casus in c. j. §. j. de regula. & de despon. impu. c. literas. & c. accessit. Sed hic lex determinat certam aetatem: ergo vñ, q gestū per ipsum ante illam aetatem non teneat. ¶ Gl. h. alleg. concor. ad tex. post di ctam gl. opponitur, quod tex. in se videatur habere dīctionē. dicit enim principium, quod datus ad negocia potest agere in iudicio, & in fine dicit, quod ille, qui est habilis ad negocia, nō est habilis ad iudicia. hęc sunt p̄ria. sol. posset dici fm Pau. q datus ad negocia minor 25. annis non possit causas tractare in iudicio, vt dicit finis istius tex. Et ad principiū huius text. posset respōderi, quod loquitur de maiore 17. annis, qui est 25. annorum fm Pau. Et hanc partem tenet hic Zenze. dicens quod magnum sequitur absurdū, quod quis posset tacite dari ad iudicia, qui non possit expresse. Item quia vna via concederetur, quod aliās esset prohibitum contra id. §. eo. tit. tuę. ¶ Item mandatum generale debet ad viam iuris cōis referri. §. de rescrip. causam quę. Item quia si esset prius verum, fieret illu-

sio huic constitutioni § id. §. de elec. commissa. fm Zenze. Tu dic, si queratur, an virtute solius mādati habilis ad negocia sit habilis ad iudicia? dicendum est, quod sic in his, in quibus sufficit mandatum generale. ita loquitur principium huius text. Si queritur, quo ad aetatem personę, habilis ad negocia censetur habilis ad iudicia. & dicendū est quod non. ita loquitur finis tex. nam quo ad iudicia non sufficit solum mandatum, sed etiam requiritur aetas determinata a iure. facit quod no. de rescri. statutum. §. j. §. eo. li. requiritur. n. in delegato Papę, quod sit canonicus ecclīę cathedralis. & licet possit esse minor 17. annorum canonicus: non tñ sequitur, quod possit esse delegatus Papę: quia copulatiuē illa duo requiruntur. Ita in proposito licet quis habeat mandatū sufficiens ad iudicia quo ad eius formam, non sequitur: ergo debet admitti, si deficiat aetas requisita. ¶ Sed querit Do. Pet. de Anch. quia textus vult hic, q datus procurator ad negocia tractet iudicia. Sed quid si detur ad vnam speciem negocij, an poterit aliam speciem exercere? sol. q non, vt l. si procurator. C. eo. tit. ex quo infert, quod procurator datus ad solutionem recipiendam, non potest facere confessionem de solutione, nec illā faciendo pręiudicat dño: & similiter procurator datus ad mutuam pecuniam recipiendam, non videtur datus ad confitendum illam receptam. Ideo confitendo se recepisse non pręiudicat domino alleg. ff. si cer. per. l. ij. §. si. & l. si debitorum. ff. de noua. vbi per Bar. & probatur in l. j. §. si mutuam. ff. si quid in fraudem patrōni.

ADDITIO.

a ¶ Non valebit. Adde quod Do. de Ro. dicunt, q iudicium est nullum, etiam si adesset consensus partium, & hoc deci. 901. in antiquis eo. tit. Ber.

SVMMA RVM.

- 1 Actus exercitium quando committitur simul duobus, & eodem tempore, intelligitur factum, vt simul procedant.
- 2 Insolidum, dictio, quid importet, & nu. 8.
- 3 Procurator efficitur dominus litis per ipsius contestationem.
- 4 Clausula, quod non sit melior conditio occupantis, posita in procuratorio quid importet.
- 5 Constitutus ab habente dominū litis pręfertur alteri a dño rei instituto.
- 6 Procuratores si sunt dati duo insolidum, & ambo simul contestantur litē, an vnus possit postea solus prosegui. Et quid si sunt dati in duobus instrumentis, & non apparet quis eorum fuerit primus. nu. 9.
- 7 Procurator constitutus a Pręlato an proseguetur causam eo mortuo?
- 10 Occupantis conditio an sit melior?

Iduo. ¶ Gl. non summat. Zenze. sic summat. Ex pluribus procuratoribus qñ vnus sine alio admitti debeat, hic hñ fm cum. Et diuiditur fm Io. And. hoc modo. Quia principiū, & finis ibi, Sanē. ponit de pluribus procuratorib. simpliciter datis, distinguens inter causas spirituales & non. medium ibi, Secus. ponit de datis insolidum. Primo sine clausula, q non sit melior, & c. Secundo ibi, nisi qñ. cum clausula. Tertio moderationem subdens ibi, dum tamen. Quarto casum dubium circa id soluens ibi, Caterum, fm cum. Ego expediam per partes, & summabo quamlibet partem de per se, & faciam vnā partem vsq; ad §. ceterum. hęc prima pars hoc intendit. Ex duobus procuratorib. simul simpliciter constitutis alter solus admitti non debet. Si verō insolidum, qui primo contestatur litem admittitur altero totaliter excluso, nisi adiectum fuerit, q non sit melior conditio occupantis, quo casu altero non proseguēte, nec alium substituēte reliquus admittitur. h. d. ¶ No. primo, q vbi exercitium actus duobus simpliciter, & eodē tempore cōmittitur, intelligitur factum, vt simul procedant. ad hoc §. de offi. deleg. causam. ¶ Secundo no. ¶ q dictio, insolidum, importat q quilibet nominatus habeat potestatem solus exercendi actū. ¶ Tertio no. q vbi duo habiles concurrunt ad exercitium actus, ille obtinet, qui alium pręuenit. ad hoc §. de rescri. c. pe. Et sic patet, q vigilantib. & non dormientib. iura subueniunt. ¶ Quarto no. ¶ q per contestationē litis procurator efficitur dñs illius. ad hoc §. eo. c. j. ¶ Quinto no. quid importet clausula, q nō sit melior conditio occupantis, in procuratorio posita: qā pręferuat potestatem procuratoris non occupantis quo ad habitum potestatis, non autē quo ad exercitium, nisi in certis casibus. ¶ Sexto no. q quo ad habendum exercitium actus paria sunt, quē fore impedire, vel nolle actum expedire. Ad hoc §. eo. tit. c. ij. ¶ Septimo no. ¶ q constitutus ab habente dominū litis, pręfertur alteri a dño rei instituto. ¶ Quæro, ¶ quid si duo sint dati insolidum, & ambo simul contestantur litē, an vnus possit.

ADDITIO.

- a ¶ Dati insolidum. Adde quod voluerūt Do. de Rota deci. 160. inci. si duo procuratores, in nouis, & deci. 196. in antiquis, & per Old. consi. 130. vbi quid si sunt dati simpliciter. per Lap. alleg. 22. vbi ponit, an si sint duo dati insolidū ad pręsentandū, & vnus pręsentet, si pręsentatus post ea renunciat, an alius possit pręsentare. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

possit postea solus prosequi? gl. facit, q non. s. de offi. deleg. cum plures, super verbo, vno eorum. Contrarium tenet Io. An. post Inn. j. de testi. presentium. super verbo, Abbate. tñ Index non debet admittre ad contest. litem nisi alterum tantum, vt cuitetur prolixitas, de qua habetur hic in gl. magna. & istud tenet gl. j. in verbo, insolidum. vlt. respo. s. Opp. q non possit dici melior conditio occupantis: quia agere est graue, vt no. ff. eo. tit. l. pluribus. ergo si est graue, debet dici deterior conditio, & non melior. so. dic, q dicitur melior cōsiderata intētiōne agentis, qui inchoauit. & ita intelligitur hic. Sed considerata exercitio actus efficitur deterior, vt in contrario. ad idē qd no. ff. de condi. ob causam. l. pe. in vlt. gl. Ioan. And. ¶ Quāro, an procedat iste tex. qñ dantur duo procuratores, & non apponitur verbum insolidum, sed simile? Sol. dic q sic: quia nō est differentia, siue ponatur hæc dictio, insolidum, siue alia, quæ idem importet. ad hoc s. de offi. deleg. cū plures. in prin. co. li.

7 Io. An. ¶ Quārit hic Arc. an prælato mortuo procurator ab eo constitutus prosequatur causam? de quo s. de fo. compe. dilecti. & est hodie expeditum in cle. procuratorem. eod. tit. & ibi vide opi. Arch. hic positam in gl. dicebat Io. An. Pau. hic dicit, q aut Prælatus fuit principalis constituens, & capitulū, vt consentiens, & tunc expirat mandatū: aut capitulum fuit principalis constituens, & Episcopus, vt consentiens, & non expirat fm Pau. An verò creato procuratore nomine ecclesiæ requiratur consensus illorum, qui postea successerunt in locum defunctorū? remittit Arch. ad simile, quod no. in c. q sicut. de ele. in gl. sic patet. Io. And. vbi concluditur, q si canonici, qui fuerunt in electione contempti, sunt mortui, non exigitur consensus substitutorū ad ratificandam electionem. Secus si fuissent prælati: quia illi succedunt in onere, & honore. de offi. ordi. pastoralis. s. præterea. ¶ Quid si dicatur constituo tales insolidum, & non additur verbum, quemlibet insolidum: an videantur dati singulariter insolidum? Do. de Ro. conclu. 257. in antiquis dicunt, q quidam tenebant q non: quia non est ibi dictio distributiva quilibet. Contrarium determinatur: quia illa dictio insolidum, nihil operatur, & pro hoc dicunt hic esse casum, vt dictio, insolidum, hoc operatur: nec ponitur hic dictio distributiva aliqua fm eos. ¶ Gl. j. in prin. quārit, an tex. procedat, si plures quam duo dentur procuratores? soluit, q sic. dein de ponit quid tex. declare. ¶ Gl. super ver. simul, quārit quid si procuratores dentur diuersis temporibus: an procedat text. Sol. q non, & rationē assignat, & istud postea cōfirmat etiam in alio casu, tñ interserit vnam limitationē. ¶ In fi. gl. idē quod gl. tenet Arch. j. c. proxi. alleg. etiā ff. de adi. lega. l. & si transferam. & l. legatum. ij. s. j. Io. An. vbi dī, quod inutilis translatio perimit legatum. Et idem tenet hic Zenze. & pro ista partē allegat Io. An. ff. de leg. j. l. planē. in prin. & insti. qui. mo. tol. obli. s. præterea. vide, qd ibi no. in gl. sed quæ. & quod no. post Din. j. de re. iur. non præstat. Sed in prium facit. ff. quando liceat ab empti. disce. l. si id quod. j. respo. dic, vt ibi Io. An. vbi dī, q si purē emi, postea sub conditione emā, nihil agitur posteriore emptione. Bar. sol. in d. l. & si transferam. & ibi loquitur in pñtibz, qui pendent in voluntate duorū. aliud in vltimis voluntatibus, vt prædicta l. & si transferam, & prædicta l. planē. in prin. ¶ Sed dicit Zenze. q istud dictum istius gl. procedit, quādo ab initio tenuit secunda conditio: secus si fuisset nulla. arg. insti. qui. mo. testa. infirm. s. posteriore. dic fm Bar. quod quādoq; ademptio in seipsa est inutilis ratione rei adēptæ, vel ratione incertitudinis: & tunc non perimitur præcedens legatū. ff. de adi. lega. l. iij. s. si duobus. & l. legata, in fi. & ita no. in d. l. & si transferam. & no. in d. s. præterea. Aliquando est aliqua saltem ratione obligationis naturalis, licet aliās non valeat, vt si quis stipuletur à pupillo, & tūc prima nouatur fm Io. de Fan.

9 ¶ Quāro autem, si sunt dati duo procuratores in diuersis instrumentis, nec apparet, quis fuerit primus? Io. An. hic remittit ad no. per se in addi. Speculi, in s. hic in gl. alleg. ver. item q licet. Vbi concludit q si in altero ex istis instis fieret reseruatō alterius procuratoris, tunc cessat dubium: quia quilibet vñ datus insolidum. Si autem non fieret reseruatō, neuter est admittendus: quia nescitur quis ex illis sit reuocatus: & imputet sibi, qui sic indiserete illos cōstituit. facit s. de electio. c. pe. & quod ibi no. s. eo. li. & quod no. in c. duobus. s. de rescri. in quæstione producentiū duo. testa. facta eodē die. ¶ Gl. super verbo, insolidum. recita per pñrium, q licet insolidum sit appositum, nihil innouat: quia tamen si alius præoccupat, nō poterit se intrōmittere, vt dicit hic tex. & tamen verba deberent aliquid operari, vt j. de priui. c. si Papa. gl. sol. quod aliquid operatur. ¶ In fi. gl. no. hic limitationē vnam ad c. si Papa. quod id, quod ibi dī, q verba debēt aliquid operari: sufficit, si detur aliquis effectus operatiuus verbo, licet ille effectus p omnia non sequatur, fm quod importat sonus verborum. vide gl. j. super verbo, occupantis. ¶ Gl. super ver. admitti. recita per pñrium de

executoribus, & de parte si. huius capituli, & de tutoribus: gl. soluit, quod iste tex. fallit in istis casibus, & assignat rationem huius tex. Deinde gl. quārit de alia quæstione, & sol. ¶ In ea. gl. ibi. s. j. ad idē. ff. de cond. & demon. l. cui fundus, fm Io. Mo. facit cle. plures. de iurepa. Io. An. ¶ In fi. glo. idem, quod tenebat Vincen. tenebat etiā Gof. Et vide aliam opi. in Spe. de cōfess. s. fi. ver. sed pone feci. vbi fertur, quosdam distinguere, an vno consitente alter incontinenti negat, an ex interuallo. Alij dicunt ponderandum idoneiorem. Io. An. Dicit Io. de Fan. q Bar. tenet opinionem gl. hic. ff. de cura. furio. l. consilio. in fi. licet non habeatur in eius lecturis fm eum. ¶ Gl. super verbo, secus, exponit tex. ¶ Gl. super verbo, litis contestationem. recita per pñrium, q per litis contestationem non inducatur occupatio, sed per sententiam. ff. de pec. l. si vero. gl. so. distinguendo actus, in quib. diuersimode sumitur occupatio. ¶ In ea. gl. ibi, pluribus. & ff. de leg. j. l. si pluribus. in fi. sed ibi valet occupatio quo ad electionem tantum faciendam de relegata, vel pretio. Io. An. Et loquitur in duobus, quorum cuilibet erat eadem res legata fm Io. de Fan. ¶ In ea. glo. ibi, ad sententiam. intellige appellatione non suspensam. fm Io. Mo. Io. An. ¶ In fi. gl. dicit Io. Mo. q aut agitur de exercitio causæ vel instantiæ, & tunc inspicitur tempus litis contest. vt hic: ex duobus enim habentibus par mandatum plus habet, qui per contestationē est factus dñs, & ideo est potior. ad hoc ff. eo. tit. l. qui duos. & s. de refer. c. pe. eo. lib. Item cum procurator gerat vicem domini, non est equū, vbi aliud possumus, loco vnus duos admitti. ff. de exercit. l. ij. Aut est res in iudicium deducta per illum, qui actionem habet, & tunc aut agitur reali, vel quasi, vt quia est in rem scripta, & tunc inspicitur tps definitiue. ff. de rei vñ. l. is a quo, & prædicta l. si verò. & l. si quis a multis. noxalis. n. actio, & de peculio sapiūt in quibusdam naturam realiū. ff. de noxa. l. electio. in prin. & de pec. l. eo tpe. sequuntur. n. possessore. Aut agitur personali, & tunc si petitur idem numero, inspicitur tps litis contest. ff. de leg. j. l. si pluribus. si sunt diuersa numero, inspicit tps definitiue. ff. de re iu. inter eos. Io. An. Bart. in l. si pluribus. ff. de leg. j. dicit, q quandoq; tractatur de prælatione occasione factæ præoccupationis, & tunc dī quis præoccupasse, quando peruenit ad aliud, quod est ipsum, vel causa proxima ipsius, de quo præoccupando tractatur: sicut qñ tractatur de præoccupatione exercitij iurisdictionis dī præoccupare per citationē: quia citatio est exercitium iurisdictionis. ff. de iu. l. si quis postea. & de foro cōpe. c. pe. Io. de Fan. ¶ No. incidenter istud dictū: quia vult, q ceterior actus in citatione non inducat exercitium iurisdictionis. ¶ Gl. super ver. occupabit. recitari posset per pñrium, q occupans nō præferatur: quia malè facit. s. de cle. generali. gl. so. ¶ Gl. super ver. occupatis, recita per pñrium, q imò sit melior conditio occupantis, licet c constituens hoc expresserit: quia non potest se intrōmittere, si alius occupabit, vt dicit tex. ergo ista verba nihil operantur pñ tex. j. de priui. si Papa. gl. so. ¶ In ea. gl. ibi. s. j. & ad hoc bene facit. C. de fidei. l. non ratione. & vide no. de ma. & obe. foli. te. super gl. q quandoq; & facit ff. de vñfru. lega. l. si alij. cuius casum vide j. de cele. mis. in quadam. super gl. antep. Io. And. ¶ No. istam gl. ad id, quod dixi s. super glo. in verbo, insolidū. q verba non semper operantur, prout sonant, quando ius interpretatur, qualiter debeant sumi: quod bene no. ¶ Gl. super ver. præferri. quārit de ratione text. & soluit.

ADDITIONES.

- a ¶ Prosequatur causam. Adde Lapalle. 69. Do. de Ro. deci. suis in nouis, hoc tit. vbi quid, cum Prælatus est translatus. Ber.
- b ¶ Quis primus. Adde quod no. per Io. An. fuerūt originaliter Old. cons. j. Ber.
- c ¶ Intrōmittere. Quomodo aut qualiter reuocetur procu. vide per Do. Felin. in c. ex parte Decani, in 4. col. de refer. ver. reuocatio. cū pluribus seq. item procurator effectus ribaldus censetur reuocatus. vide per eundem in d. c. ex parte Decani. 1. 2. col. vers. fallit 10. eod. titu. item vtrum do. assistens causæ videatur reuocare procu. ibidem in vlt. col.

SVMMARIVM.

- 1 Negocij appellatione comprehenditur iudicium.
- 2 Impedimentum remouens quem ab exercitio actus, quid operetur.

Acterum. ¶ Potest sic summari. Procurator datus insolidum, qui occupauerat negocium ex impedimento, exclusus non reassumit nisi altero impedito. h. d. ¶ No. j. ¶ q appellatione negocij comprehenditur iudicium. ad hoc s. c. proxi. in prin. ¶ Secundo no. ¶ q vbi impedimentum remouet quē ab exercitio actus transferendo potestatem in alium, priuat illū potestate vltimus exercendi, nisi simile impedimentū concurrat in sibi subrogato. ¶ Gl. super verbo, substituto. declarat text. & sol. quārit de vna quæstione, & remittit. ¶ Gl. super ver. cessante. recita per contrarium in ea formatum, & solue, vt in ea. ¶ Glo. super ver. impediri. quārit, quis assumet tunc negocium, & an impeditus possit alium substituere? & c.

S V M M A R I V M.

- 1 Cause electionum, prouisionum, & postulationum, sunt spirituales.
- 2 Negocia spiritualia debent celerius expediri quam temporalia.
- 3 Superior debet magis idoneum eligere, quando ei datur electio in concursu duorum.
- 4 Causarum appellatione comprehenduntur actus iudiciales, & non extraiudiciales.

Ane. ¶ Potest sic summari. In causis spiritualibus ex duobus procuratoribus simul simpliciter datis Iudex eligit magis idoneum, qui solus p̄se qui poterit, nec alius admittit, nisi primo legitime exclusio. h. d. ¶ No. primo, ¶ q̄ causæ electionū, prouisionū, postulationū, sunt spirituales. & sic patet, q̄ tales laicis committi nō possunt, de iu. c. ij. ¶ Secundo no. q̄ negocia spiritualia debent celerius expediri, q̄ temporalia. vide gl. s. de ele. c. fi. eo. lib. Tertio no. q̄ de facili insurgit negotiorū intricatio, si plures eodē tempore admittuntur ad exercitiū eiusdem actus, de hoc de or. co. tuā. ¶ Quarto no. ¶ q̄ in concursu duorum qñ datur electio superiori, debet magis idoneū eligere. ad hoc s. de iurepa. pastoralis. ¶ Quæro, quid si in istis causis constituantur procuratores simpliciter, & in mandato prohibet cōstituens, ne alter sine altero possit se intromittere, an procedit dispositio istius tex. Sol. dic. q̄ non, quia ex quo cōstituens prohibuit non admitti vnū sine altero, nō poterit admitti. ad quod facit j. de test. c. ij. in fi. Io. And. ¶ Sed posset dubitari, quid tunc fiet. Sol. posset dici, q̄ nullus admittet, ex quo dñs constituit procuratores q̄ prohibitionem iuris. arg. c. pe. s. de ele. vnde proceditur q̄ talem tanquā q̄ contumacem. arg. eorum, quæ no. gl. magna hic in j. responsio. ¶ Gl. super verbo, in causis. recita per q̄rium, q̄ imō duo simpliciter sint admittendi in istis spiritualibus. s. de ele. c. pe. gl. fo. ¶ In fi. gl. no. gl. ¶ q̄ appellatione causarū comprehenduntur actus iudiciales, & non extraiudiciales, quod no. quia v̄, q̄ si datur procurator ad causas, non possit negocia expedire. ¶ Gl. super ver. specialiter, in princ. colligit notabile, deinde opponit de opi. Ber. s. eo. tit. non iniuste. sol. ¶ Gl. super ver. in solidum. quærit, & sol. & rationem diuersitatis assignat. ¶ Gl. super ver. intricari. quærit de exēplo text. quomodo hic reperitur intricatio negotiorū. ¶ Gl. super verbo, idoneiorem. in prin. alleg. concor. deinde quærit, quis dicatur idoneior, & soluit. In fi. gl. pro cōcor. gl. facit. ff. de dam. infec. l. in reficiendo. in fi. & facit. C. eo. tit. l. fi. Io. An. ¶ Gl. si. declarat tex. ¶ Opp. & v̄, q̄ imō etiam in causis electionum admittantur plures procuratores simul. s. de iud. exhibita. fo. dic. q̄ aut plures ab vno constituuntur in istis casibus, & tunc procedat tex. hic: aut plures constituuntur à pluribus, & tunc admittuntur illi oēs. ita potest intelligi q̄rium. Sed pone, q̄ Iudex expresse non eligit alterū ex istis, sed tacite: quia admittit vnū ad proseguendum, nec alij se opponunt: an valebit iudiciū cū isto? sol. Do. de Rota concl. 600. quæ incipit, Item si in causa. tenent q̄ sic: quia ex quo Iudex procedit cum illo, videtur illum elegisse: ergo valebit. arg. huius literæ secundum eos.

S V M M A R I V M.

- 1 Absens potest constitui procurator.
- 2 Voluntas semel posita semper præsumitur, nisi cōtrariū probet, & nu. 5.
- 3 Procuratoris officium est voluntarium.
- 4 Dominus mittit mandatum procuratori, vt pro eo compareat, ille nō vult suscipere: an dominus debeat reputari contumax.

Icet. ¶ Gl. j. summat. & aliter non diuiditur: quia tex. sub vnico struatu pendet. ¶ No. q̄ t̄ absens potest constitui procurator. concor. sunt in gl. & in c. cupiētes. s. ad hęc. eo. lib. ¶ Secundo no. vbi actus perficitur ex cōsensu duorū: licet alter dissenserit semel, potest iterato consentire stante pristina voluntate alterius. ad hoc. j. eo. lib. de præb. si tibi absenti. ¶ Tertio no. arg. ¶ q̄ voluntas semel posita semper præsumitur, nisi q̄rium probetur. vide s. de bap. maiores. in fi. ¶ ¶ Quarto no. q̄ officium procuratoris est voluntarium. ad hoc s. eo. is qui. & cle. j. eo. ti. & s. eo. li. de ele. c. pe. quod intellige à prin. quia post acceptationem est necessarium. ¶ Opp. q̄ à prin. non valeat constitutio procu. nisi consentiat expresse. ff. eo. tit. l. filius. s. inuitus. sol. autem præsens constituitur procurator, & tunc non valet nisi expresse cōsentiat, vt in contrario. aut constituitur absens, & tunc potest ex postfacto consentire. ita procedat iste tex. Io. An. Zenze. dicit, q̄ pro hoc facit iste tex. qui dicit absente. quasi secus si cōstituatur à præsentē. & est ratio, quia tunc ex quo videt ipsum præsentem dissentire, potest sibi de alio providere statim, q̄ non potest, quando est absens: tñ dicit, q̄ forrē contrarium est verū, cū eadem ratio sit in præsentē, quæ est in absente, vide licet ne plus debito contingat negocium protelari fm Zen. dicit Io. de Fan. q̄ in d. s. inuitus, dñ q̄ inuitus non solet cōstitui procurator, & inuitum accipere debemus eum, qui non probatur consensisse, vnde dicit, q̄ credit idem in præsentē, quod

in absente, qñ dominus manet in eadē voluntate, quia in hoc non videtur ratio diuersitatis; nisi vellemus dicere, q̄ in præsentē præsumeretur voluntas mutata. & facit l. non erit, in fi. ff. de iureiur. fm eum. Crederem istud verum, q̄ etiā licet præsens dissentiat domino permanente in eadem voluntate, posset consentire, vt v̄ tex. j. de præben. si tibi absenti. in fi. Nam vt ibi pater, licet faciens actum sit certificatus, q̄ alius nō vult consentire, tamen nisi aliter appareat de mutatione voluntatis, potest approbare. ita dicam in proposito, licet iste præsens sit certificatus de dissensu: ex quo aliter non prouidet, v̄ in prima voluntate permanere. ¶ Sed pone, q̄ dominus mittit mandatum procuratori, vt pro eo compareat: ille non vult suscipere: an dominus debeat reputari contumax? sol. Archidia. hic ponit id, quod not. Goff. s. de app. Nicolao. vbi tenet, q̄ non excusatur. Io. And. ¶ ¶ Sed an præsumatur mutata voluntas domini, si non probatur aliter? sol. dic. q̄ non. ff. de proba. l. cum qui. & s. de bap. maiores. in fi. & probat, vt hic dicit gl. Io. An. & inducit ad declarationem istius tex. Arch. quod no. ff. de iureiur. l. nō erit. in fi. Io. An. vbi dicit tex. q̄ si delato iurō non erat iuratum, neque per alium relatum, perinde erit, ac si fuisset iuratum. & ideo si postea ille, cui erat delatum, paratus sit iurare: nihil ei proficiet iurfm ex eo, quia non iurauit, quando fuit sibi delatum, & intellige ibi glo. illud postea. s. ex intervallo cum ad alium actū diuertissent. & istud facit, q̄ si dominus constituisset procuratorem præsentē, qui voluit acceptare: si postea diuertisset ad alios actus, nō præsumitur dñs in eadem voluntate manere: & sic facit ad id, quod fuit dictum s. in prin. fm Io. de Fan. Sed posset responderi, q̄ illud procedat, qñ apparet de voluntate mutata: secus, si non constaret de illa. ¶ Gl. ij. quærit, an habeat locum in iudicijs, & negocijs, & soluit, q̄ sic. ¶ Gl. super verbo, absens, colligit notabile ex tex. & alleg. cōcor. ¶ Gl. super verbo, nolle. remittit de intellectu horum verborum. ¶ In fi. gl. ibi dicit tex. q̄ si quis stipulatus fuerit Stichum, aut Pamphilum quem voluero: talis, postquam semel elegit, mutare voluntatem non potest. sed si sic, Stichū vel Pamphilū quem volam: quia iste sermo tractū habet vsq; ad litis contest. mutare potest, & fm gl. est ratio diuersitatis: quia verbum, voluero, est futurū subiunctiuū, quod formatur à præterito indicatiui: quæ autem de præterito sunt, certiora sunt, & ideo cum eligit, quia certum est elegisse, penitere non pōt. Sed volam est futurū indicatiui, quod formatur à præsentē indicatiui, quod tps præsens, qñ est medium, & habet se ad futurū, & respicit præteritū: vnde medio modo in eo statuitur, vt mutare possit voluntatem, sed nō semper fm Io. de Fan. ¶ Gl. super ver. obstante. recita per q̄rium, q̄ non possit postea cōsentire, ex quo contradixit. a gl. fo. ¶ Gl. super ver. quandiu, quærit, qñ dicatur mutasse voluntatem. gl. fo. in fi. gl. & idem, si id verbis exprimeret. Io. An. ¶ Gl. si. in prin. recita per contrariū in ea formatum, & solue, vt in gl. deinde in ver. credo, quærit de vna quæstione, & soluit. ¶ In ea. gl. ibi, secundi gradus. intellige istud, vt ibi, & in s. seq. Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, vel si desinit. istud tenet Io. Mo. Io. An. ¶ In fi. gl. intellige gl. si cōsentiat j. tempus iuris: de quo s. eo. lib. de elec. quā sit. & vide, quod no. j. de præb. si tibi absenti. in fi. super gl. pen. quæ loquitur in prouiso. & ista glo. loquitur in electo. & ex his infert idem esse in delegato, qui nollet recipere rescriptū, & multo fortius, pcederet in eo, cum ipsius officium sit necessarium fm Archid. allegat no. s. de rescri. seiscitatus. ff. de offi. præfidis. l. legatum. de excu. mu. l. pe. s. qui autem. Io. An. Et idem hic Pau. dicens, q̄ vltima mora spectatur: quod est notandum secundum eum, quia quotidie occurrit de facto. & idem dicit hic Zēze. in arbitris eadem ratione, cum non possit reddi ratio diuersitatis. arg. ff. de ver. obl. l. à Titio, secundum Zenze. & c.

A D D I T I O.

- 1 ¶ Contradixit. Adde q̄ Ro. sing. suis, fol. 6. dicit, q̄ si aliquis constituat procuratores hoc modo, constituo Titium procuratorem meū, & si acceptare noluerit, Caium constituo: quod si Titius acceptet, & postea renunciet, q̄ Caius admitteretur. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Procurator potest constitui ad aliquos actus iudiciales, licet non ad aliquam causam.
- 2 Procurator dicitur habere officium.
- 3 Dominus quando dicatur abesse quantum ad hoc, vt procurator possit tractare causam.

Iquem. ¶ Gl. j. summat. & sunt duo dicta principalia. Secundum ibi, Secus. Legam per partes. ¶ No. primo, ¶ q̄ procurator potest cōstitui ad aliquos actus iudiciales, licet nō ad totam causam, & etiā ad incertos certificandos: tñ ex aliquo euentu futuro. ¶ ¶ Secundo no. q̄ procurator dñ habere officium & sic facit, q̄ si statutum diceret, quēlibet debere soluere gabellam de lucro

Geminianus super Sexto Decretalium.

de lucro sui officij, q̄ pcurator de suo lucro soluet. & facit tex. j. §. proxi. ¶ Quæro, qñ dicatur dominus abesse quātū ad hoc, vt procurator possit retractare causam? sol. dicit, q̄ isto casu dñ abesse, qñ non est in loco, vbi iudicium agitur, vel vbi est tribunal iudicis. ff. de dam. infec. l. iij. §. abesse. & de fideic. lib. l. nō rātum. §. abesse, & no. ff. eo. tit. l. præsens. Io. An. ¶ Quid si procurator non constituitur ad causam, sed ad negocia, an procedat iste tex. sol. si in procuratorio apponitur clausula hic posita, tunc idem erit, q̄ si constituitur ad causam. Si verò non sit apposita illa clausula: putā quia dominus volens peregrinari vltra mare fecit procuratorem ad negocia, postea redijt, & nihil dixit, & iuit in aliam peregrinitatem, est dubium, an duret mandatum primum. Pyleus tractat in sua. q. 3. q̄ ponit Accursius in §. non ideo. quam allegat prima gl. & ad partem, q̄ non duret, inducit, quia finita est causa mandati prima peregrinatione finita. facit j. de præb. si pauper clericus. & c. non potest. ff. pro socio. l. actione. §. item si alicuius. simile. C. de restit. mi. l. si. insti. de excu. tu. §. 3. si finita est, non reuiviscit per secundā peregrinationem. ff. de ver. obl. l. inter stipulantem. §. sacram. de so. l. qui res. §. aream. ad idem. ff. de act. & obl. l. seruus. Item cum dominus reuersus rerū suarum plenam administrationē recipit, ergo alteri ademit: nam & si alteri concessisset, illi primo ademisset. §. eo. tit. non iniuste. cum concor. Item reuocatum vñ esse primum mandatum, si reuersus nouum mandatū dedisset. ff. man. l. qui mutuam. fortius ergo si nullum dedit. facit etiam. ff. de tu. & cu. datis ab his. l. si tutor. Item prius inducitur, q̄ dñ de conductore, qui finito tpe conductionis remansit in cōductione. ff. loca. l. item quæritur. §. qui implero. & l. cū plures. §. locator. inducit etiā iura, q̄ non vñ venisse, qui nō stetit. & sic. ff. de in rem verso. l. si pro patre. ff. de hæ. vel ac. ven. l. ij. §. illud. & de acq. pos. l. non vñ. de edil. edic. l. qui sic. Item q̄ sine præfinitione temporis fuerat constitutus. C. de diuer. rescript. l. falso. & de pē. l. seruus. tenuit, q̄ peregrinatione perfecta quæ fuit causa mandati, statim finiatur mādātum per prædictam. l. actione, & per l. j. ff. de cond. sine causa. facit j. de pē. si pauper clericus. An verò redintegretur per secundā peregrinationem, distinguit, q̄ si statim recessit, nō redintegretur, si moram traxit, & vidit illum administrare & non reuocauit, vñ tacite reuocasse, & confirmasse. b arg. C. de inoffi. testa. l. 3. licet enim primo casu alienare non posset, liberat tamen ignoranter sibi soluentem. ff. si cer. pet. l. cum qui. Io. And. dicit Ia. But. q̄ si absentia fuit causa finalis mandati, tunc domino reuerso finitur mandatum fm Io. de Fan. ¶ Gl. ij. alleg. vnum simile ad tex. in fi. gl. quid si his casibus. moritur constituens re integra, an expiret mandatum? sol. dic. q̄ sic: sed est differentia, quia alio modo dñ res integra in subdelegato, q̄ in procuratore. Itē & aliter in pcuratore ad iudicia q̄ ad negocia. ad hoc no. C. manda. l. mandatū. Io. An. ¶ Gl. ibi dicit, q̄ in procuratore ad causas definit esse res integra per conte. litis. ad quod facit. §. eo. ti. c. ij. in procuratore ad negocia, secus dicit ibi gl. qñ cepit aliqua, vel paramenta fecit. all. ff. de polli. l. j. §. cepisse. de condi. ob cau. l. pecuniam. secundum Io. de Fan.

ADDITIONES.

- a ¶ Ademit. Et adde Do. Feli. q̄ non videtur adempta potestas procuratori, vel vinari procuratorium, licet quis dicat facio te asinum meum, & dicit in c. si gnificante de rescript.
- b ¶ Et confirmasse. Adde Ro. confi. 76. Ber.
- c ¶ Expiret mandatum. Adde, q̄ sicut morte constituentis finitur mandatum, eodem modo morte substituentis post litem cōtestatā fm Old. cōf. 139. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Procuratoris reuocatio nō inducitur per assistentiam domini factam primo procuratori in iudicio.
- 2 Protestatio contraria quando iuuat protestantem.
- 3 Articuli quando dantur, de quibus magis est informatus dominus quam procurator, debet respondere principalis.
- 4 Procurator quando dicatur constitutus simpliciter.
- 5 Procurator datus cum potestate substituendi, & reuocandi quoties sibi placuerit, substituit vnum: & protestatus est q̄ per aliquā cōparationē quā postea facit, non intendit illum reuocare: demum aliū substituit, an per istam substitutionem censeatur illum reuocasse. Adde simile, nu. 6.

Ecus. ¶ No. primo ¶ q̄ per assistentiam domini factā primo procuratori in iudicio nō inducitur procuratoris reuocatio. ad hoc §. eo. c. ij. in fi. ¶ Secundo no. q̄ eo ipso q̄ dñs tractat causam ceptam per procuratorem, vñ ipsum reuocasse, nisi aliud appareat. ¶ Tercio no. q̄ protestatio prius facta iuuat protestantem, qñ factum non est prius verē, sed presumptiuē, & à potestate protestantis dependet tollere factum, & effectū facti. nam hic licet dñs tractet causam: tamen istud solū tractare non inducit verē reuocationem, sed ius presumit, q̄ velit reuocare, & hoc voluit tex. hic, qui dixit, censeris. vnde si protestatur, q̄ nō intē

dit reuocare: tollit illā præsumptionē, & à potestate sua dependet reuocare, vel non reuocare. de hoc vide de consti. cū M. de ele. Cumana. ¶ Quarto no. q̄ illa, quæ depēdent ab animo alienius, possunt probari per coniecturas, & extrinsecus, & sic nō vñ, q̄ in talibus requiratur plena probatio. ad hoc §. de renun. c. ij. eo. li. ¶ Quinto no. ¶ q̄ quando dantur articuli, de quibus melius est informatus dñs, q̄ procurator, debet respondere principalis, & non procurator. cōcor. sunt in gl. ¶ Sexto no. q̄ licet procurator debeat citari ad causam, quando fuit litem conte. vt no. de test. in nomine domini. si tñ sit absens, vel infirmus debet dominus citari ad causam, & nō procurator. probat tex. iuncto fine cum casibus exceptis: quia dicit si sit presentia oportuna. ¶ Quæro, quando dicat procurator constitutus simpliciter quo ad hunc effectū? sol. dic. quādo non fuit apposita clausula. de quo §. in præcedenti parte c. Io. An. & facit hoc ad expositionem illius dictionis simpliciter posita. j. de præb. ei cui. fm Lap. Abb. ¶ Quid si datus procurator cū potestate substituedi, & reuocandi quoties sibi placuerit, ipse substituit vnū & protestatus est, q̄ per aliquam cōparationem, quā postea facit, non intendit illum reuocare, demū aliū substituit: nūquid per istam substitutionem censeatur reuocasse aliū? sol. Do. de Ro. in conclu. 514. quæ incipit, Item si procurator. tenent, q̄ non: quia aliud est cōparere, aliud est substituere aliū, vel primum reuocare. Nam hæ sunt diuersæ species, & sic faciendo vnum, non censetur facere reliquum, & pro hoc alleg. ff. de proc. l. si quis eū, & c. nō iniuste. quo ad rationē ibi posita, & no. fm Arch. §. eo. tit. si duo. & c. licet fm eos. ¶ Sed pone, q̄ institutus procurator substituit aliū, postquam fuit litem contestatus, & ille suscepit mandatum: demū Iudex cōpellit substituentem, vt alicui articulo respondeat, vel aliquem actū faciat, ex eo q̄a melius est informatus, q̄ substitutus: an per hoc videatur reuocasse substitutū? sol. Do. de Rota cōclu. 605. quæ incipit, Item si procurator habens mandatū, dicunt q̄ non: dñ tñ postea nō ipse, sed suus substitutus in causa procedat. Et est ratio: quia fortē Iudex compulsi illū ad respondendū, quia erat legalior persona, & fortē melius de illo articulo instructa. Et hoc est verū, si cōpulsus fecit: secus verò si voluntariē hoc fecerit. arg. huius tex. nā illa, q̄ compulsi facimus, nobis imputari non debent. §. q̄ metus causa. c. cū dilecti. fm eos. ¶ Gl. super verbo, secus. declarat tex. ¶ Gl. super verbo, ante litē conte. q̄rit de ratione tex. ¶ Gl. super verbo, siue post, in prin. alleg. concor. deinde recita per prius de c. ij. §. e. gl. so. dupliciter, & primā solutionem impugnatur. ¶ In fi. gl. idē Arch. Io. An. Cōclude fm Pau. hic, aut dñs venit ad litem, vt causam per se tractet, & tunc procuratore consentiente ipsum reuocat, vt dicit glo. hic: aut contradixit, & tūc si vult tñ adesse, ne procurator coludat, & potest, vt hic, nec tūc dñ reuocari. §. eo. c. ij. in fi. aut nō vult adesse, sed causam per se reassumere, & tunc si per se dñs fuerit litē contestatus, pōt per c. j. §. eo. & sic intelligunt aliqui istū tex. aut procurator fuerat litē contestatus, & tunc ipsū nō reuocat inuitū, vt d. c. ij. §. e. tit. fm Pau. de Elea. ¶ Gl. super verbo, assistas. quærit, an hoc possit dñs inuito procuratore, & sol. q̄ sic. ¶ Gl. super verbo, manere. quærit, quare non censeat reuocare. gl. so. pp. contestationē. In fi. gl. Io. Mo. remittit ad no. per se. j. de re. iu. in gnali. Io. An. ¶ Gl. super ver. accidat, quærit de exemplo literæ, & so. ¶ Gl. si. etiam q̄rit de exēplo, & soluit.

ADDITIONES.

- a ¶ Venit ad litem. Addean dominus comparendo videatur procuratorem reuocare. Ro. confi. 76. & Do. de Ro. deci. 346. vbi dicunt, q̄ dominus faciendo actum necessarium, & magis sufficientem, videtur procuratorem reuocare. Ber. Et vide Do. Feli. an, scilicet dominus assitens causæ videatur procuratorem reuocare in c. ex parte Decani. de rescript.

S V M M A R I V M.

- 1 Procurator per quæ verba debeat contrahere matrimonium, vel sponsalia.
- 2 Mandatum speciale an requiratur in contractu sponsaliorum.

Procurator. ¶ Glo. j. summat, & diuidit. secunda pars ibi, Et quamuis. retia ibi, Sanē. Legam per partes. ¶ No. primo casum, in quo requiritur speciale mādātum. alios vide per gl. §. eo. qui ad agendum. ¶ Quæro, per quæ verba debeat contrahere procurator matrimonium, vel sponsalia? sol. Archid. remittit ad no. per Host. in summa, de spon. ver. qualiter contrahatur, post prin. Io. And. ibi dicit, q̄ debet dicere, promitto tibi de mandato talis mei domini, & nomine eiusdem, q̄ ipse ducet te in vxorem, & hoc in animam ipsius iuro. Et versa vice puella respondebit, promitto tibi in nomine domini tui recipientis, & sibi per te, q̄ ego ducam ipsum in virum. In matrimonio de presenti dicit, talis dominus meus consentit in te tanquam in vxorem. Et puella respondebit, & ego te median te recipio dominum tuum in virum, & in ipsum cōsentio, tāquam in maritum Io. de Fan. ¶ Quæro, an etiam in p̄ctu sp̄saliorum

saliorum requiratur speciale mandatum. So. dic. q. sic: quia p
 a ea peruenitur ad matrimonium, & sponsalia per procurato-
 rem bene cōtrahi possunt. de conuer. coniug. ex parte. 2. ff. de
 spon. l. sufficit. fm Zen. Et facit, quod no. s. e. q. ad agēdum, in
 glo. pe. Ioan. de Fan. ¶ Glo. 2. primò recita per p̄rium, q. matri-
 monium non possit cōtrahi per procuratorem. s. de spō. duo.
 c. j. glo. so. & al. multa iura, quæ probant, q. possit, deinde que-
 rit, an istud esset certum ante istam decretalem, q. requireret
 speciale mandatum. gl. so. ¶ In ea. glo. ibi, veniens. ibi tenebat
 Ala. s. vt ibi no. in prima glo. lo. An. In fi. glo. & dicebat Phi. s.
 de resti. in integ. cōrā. & q. per aliquod ius non probatur, q. in
 b matrimonio debeat interuenire speciale mandatum. sed hic
 contrarium statuitur, & potest esse ratio: quia procurator in
 hoc est quasi pica, & organum siue minister domini. ad hoc ff.
 de consti. pec. l. & licet. de ac. pos. quod meo. s. procurator. &
 no. C. si quis alteri, vel sibi. l. multum. in glo. pe. Ioan. And. So.
 quam ponit glo. hic, ponit gl. 30. q. 5. ca. nec illud. sed dicit ibi
 glo. q. matrimonium inter absentes contrahi non potest, nisi
 contrahentes se nouerint fama, vel aliquo alio modo, quia si
 ex toto se adinuicem non cognoscunt, non possunt consenti-
 re: sed si aliqua notitia esset, tunc bene possunt consentire. ad
 hoc alleg. 64. di. c. j. & 65. dist. c. 2. & 3. quod no. quia per illam
 habes vnam limitationem ad istam decre. ¶ Glo. super ver-
 bo, contrahendum. quærit, an idem sit in causa matrimoniali.
 & soluit respondendo contrario. in fi. glo. dic. q. ibi parentibus
 agentibus de matrimonio filiorum accessit ipsorum consen-
 sus, vt ibi no. & no. s. eo. ti. qui ad agēdum. in gl. pe. Io. de Fan.
 ¶ Glo. super ver. speciale. quærit de duabus quæstionibus, &
 ambas soluit. so. est clara. ¶ In ea gl. ibi, maiora. ad hoc cle. nō
 potest. eo. ti. Io. An. in fi. glo. contra gl. facit tex. j. prox. respō.
 iuncto c. is cui. s. de offi. deleg. Sed dicit soluendum fm id, qd
 habetur super tex. j. s. prox. Ioan. An. inducit c. is cui. q. si re-
 quireretur expressio certæ personæ in matrimonio contrahē-
 do, ergo videtur, quod possit alteri committere vices suas, cu-
 ius contrarium dicit tex. in c. prox. Pau. tenet glo. q. certa p-
 sona debet exprimi, quia dicit casus, quod amor, vel odiū non
 est in incognitis: ergo sequitur, quod nec consensus esse pōt,
 qui requiritur. ¶ Nec obst. cap. is cui. quia loquitur de matri-
 monio spirituali, quod differt a carnali. alleg. etiam quod no.
 per se in c. si quis iusto. s. de ele. secundum Pau. & vide glo. 30.
 q. 5. c. nec illud. quam s. allegauit.

ADDITIONES.

- a ¶ Ad matrimonium. Adde pro hoc facere, quod voluit Abb. consil. 41. quod si
 testator disponat, quod filia tradatur matrimonio cum consensu alicuius,
 quod idem erit, si contrahantur sponsalia. Ber.
 b ¶ Speciale. Adde, quod Domini de Rot. decis. 365. in nouis. dicunt. quod li-
 cet in matrimonio contrahendo requiratur speciale mandatum, non tamen
 in causa beneficii. Ber.

SUMMARIUM.

- 1 Procurator datus ad matrimonium contrahendū dicitur datus ad negotia.
 2 Contractus matrimonij dicitur factum arduum.
 1 **T**quāuis. ¶ No. primò, t. q. procurator da-
 tus ad matrimonium cōtrahē-
 2 dum, dicitur datus ad negotia. ¶ t. Secundo no. q.
 arduum factum dī. contractus matrimonij. Et sic fa-
 cit tex. q. in causa matrimoniali non debeat deferri iuramentū
 in defectum probationis, cum tale iuramentum nō deferat
 in causis arduis. de quo de iureiu. in c. fi. ¶ Tertiò no. q. virtu-
 te mandati specialiter concessi potest quis committere alteri
 id, quod non potest ex simplici mandato. ¶ Quæro, qd pericu-
 lum possit imminere, si iste committeret alteri vices suas? Sol.
 dic. quia fortè dominus dedit aliquas instructiones procurato-
 ri, quæ non sunt expressæ in mandato: quia de eo confidebat,
 quibus deficientibus contrahere non valebat. vel fortè hoc di-
 cit: quia in talibus interuenit quædā familiaritas, & p̄tus in-
 ter ipsum procuratorem, & illam, cum qua contrahitur, & de
 istis dominus non cōsideret de alio quā de procuratore. Io.
 And. Istæ rationes concludunt, quando est electa industria p-
 curatoris, & ideo non videtur q. possit cōmittere iuxta no. in
 c. fi. de of. deleg. ¶ Glo. super ver. possit, quærit, an sit licitum
 committere quandocunque, & soluit q. sic. ¶ Glo. super ver-
 bo, deputare. possit recitari per contrarium, quod possit com-
 mittere, vt s. c. cap. j. glo. sol. quod ibi est regula. hic autem
 est casus exceptus.

SUMMARIUM.

- 1 Casus, in quo non est necessarium reuocationem procuratoris transire in e-
 ius notitiam, vel alterius, cum quo actus debet perfici.
 2 Consensus est de substantia matrimonij.
 3 Matrimonium an possit contrahi inter absentes per literas infcio nuncio?
 4 Contractus non potest firmari nec per iuramentū, nec per panā adiectionē.
 5 Iurans non reuocare procuratorem, poterit illum reuocare.

6 Procurator si detur ad renunciandum beneficio non simpliciter sed animo
 permutandi, & postea reuocatur, non tamen certificatur de reuocatio-
 ne, an valeat.

- 1 **A**ne. ¶ No. j. casum, in quo nō est necessarium
 reuocationem procuratoris trāsire in eius
 notitiam, vel alterius, cum quo actus debeat perfici.
 ¶ Et no. bene tex. qui assignat rationē: quia de-
 ficit consensus mandantis. & sic vī, q. vbiq. tpe actus gesti
 per procuratorem dēt adesse cōsensu verus domini p substantia
 actus, non est necesse, q. reuocatio transeat in notitiam p-
 curatoris, secus vbi nō requiritur verus, sed sufficit fictus, sicut
 est in iudicijs: q. oportet, q. transeat in notitiam pcuratoris,
 vel Iudicis. de quo s. e. c. 2. & in cle. j. de rerum permu. ¶ No. 2.
 2 t. q. consensus est de substantia matrimonij. de quo s. de spon.
 tua. ¶ Op. & vī, q. non sufficiat reuocatio, nisi transeat in noti-
 tiam. fi. man. l. si mandassem. vbi requiritur certioratio pcur. &
 s. de rescr. ex parte Decani. sol. dic. q. qnq. quis contrahit per
 nuncium, vel epistolam cum absente, & tunc siue in p̄ctu ma-
 trimonij, siue in alijs p̄ctibus, sufficit reuocatio ante p̄ctū, et si
 non transeat in notitiam pcur. vel partis: q. censetur manda-
 tum reuocātū, nec postea obligatur, vt in l. si p̄. ff. de ma. vin.
 Et est rō: quia nuncius, vel epistola solum p̄bent nudum mini-
 sterium vt pica, vel organum. ff. de cōsti. pe. l. & licet. C. si quis
 al. vel sibi. l. multum inter est. vbi de hoc. deficiente ergo cōsen-
 su tpe p̄sentationis nil agitur, et si nuncius non fuerit certiora-
 tus. licet gl. in l. j. ff. de p̄hen. emp. etiam in nuncio, vel epistola
 teneat p̄rium. Aut quis p̄hit per procuratorem, vel nuncium,
 & tunc quia nō suo facto, sed facto alterius, & ministerio obli-
 gatur, vt no. in d. l. multum. & Insti. de inuti. stip. s. alteri. illū,
 in quem consensum suum transtulit, necesse est certiorari. ff.
 quod iusu. l. j. & gl. ibi posita, quæ tenet p̄rium, non approbat
 in procuratore. ad idem. ff. mandati. l. si mandassem. ff. de pub.
 l. si quis phibuerit. de cō. ob cau. l. si pecuniam. s. j. fallit tñ in
 casu huius decre. Nunquid aut in alijs casib. necesse sit p̄hen-
 tem certiorari, recurre ad no. in c. ex parte Decani. de rescrip.
 super gl. sic j. Io. And. Ratio specialitatis huius c. exprimit hic
 in tex. videlicet, quia loquitur in p̄ctibus, vbi requiritur vtriusq.
 que consensus, vt no. Pau. & Gui. de Mon. all. in cle. j. de renū.
 Et ex hoc vī, q. in omnib. casibus, in quibus subesset ista ratio,
 procederet dispositio istius tex. & ita dicit hic Io. de Imo. hoc
 tenere Cyn. in l. mādatur. C. man. & de ista mā vide gl. & per
 alios scribentes in cle. j. de renun. ¶ Gl. super ver. p̄xerit. recita
 per p̄rium, q. iste non possit reuocare, ex quo semel consensit
 ar. de ele. publicato. vbi agitur de matrimonio sp̄iali. & sic vī
 dicendum etiam de carnali: quia de vno ad aliud arguitur. de
 translatio. prelatō. inter corporalia. Glo. sol. q. aliud est in ma-
 trimonio sp̄iali. ¶ In ea. gl. ibi, mutuum. & ex eo, quod dicit
 gl. q. requiritur mutuus cōsensu, infertur q. si matrimonium
 p̄hatur inter absentes per literas, si nuncius factum ignorans
 est nudus minister ad literas portandas, posito q. mulier rece-
 ptis literis consentiat, & consensum nulli notificet, nō est ma-
 trimonium, sed tunc prius erit matrimonium, cum cōsensum
 notificauerit siue mittenti literas, siue alteri. nam sufficit, si
 alteri notificat. & hoc placet Arc. vt no. 30. q. 5. c. nec illud. nā
 solus consensus non notificatus non facit illud matrimoniū.
 facit s. de spon. c. tuæ. & quod ibi nō. Io. An. ¶ Gl. super verbo
 reuocatus. addit alium casum ad rex. & deinde quærit, & sol-
 4 uit. ¶ In fi. glo. ex hoc ergo sequit, q. p̄ctus nō pōt firmari nec
 per iuramentum, nec per panā adiectionem. Sed dicit Io. An.
 q. sape consuluit, q. post p̄ctū procuratoris fiat ratificatio dñi
 constituentis, secundum eum. dicit Do. Ioā. de Imo. q. cautela
 est bona, sed tñ plenē non prouidet: quia posset esse q. mulier,
 quæ contraxerat cum procuratore reuocato peniteret, anteq̃
 a ille ratificaret, & sic non valeret ratificatio. Vnde tutior esset
 practica, q. partes principales ratificarent p̄sentes secundū
 5 eum. Et no. ex ista glo. t. q. iurans etiam non reuocare procu-
 ratorem, poterit illum reuocare. Et per hoc determinat Fede.
 de Senis consil. 106. q. constituens procuratorem ad renun-
 ciandum licet iuret non reuocare, nihilominus valebit re-
 uocatio, licet reuocans sit periurus. ¶ Glo. super verbo,
 ignora-

ADDITIONES.

- a ¶ Antequā ratificaret. Adde quod Petr. de Anc. consil. 229. cum duobus con-
 sequentibus consuluit in facti contingentia contra Regem Cypri, qui con-
 stituerat procuratorem ad contrahendum matrimonium cum vna ex filiis
 domini Bernabouis domini Mediolani expresso nomine illius, & tamē
 re vera putabat cum alia sorore contrahere, dein de reuocauit procuratorem,
 sed procur. antequā notitiam reuocationis haberet, contraxit matrimoniū
 cum nominata, tamen ipse rex omnia ratificauit, sed illa, quæ fuit despōsata,
 intelligens q. errore desponsata fuerat, statim proiecit annullum, & noluit
 consentire. consuluit Anch. q. libere poterat alij nubere. & idem consuluit
 Anto. de Butr. consil. 65. Ber.
 b ¶ Reuocatio. Adde Alex. consil. 18. 2. lib. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ignorarent, recita per prium, & requiratur certificatio. de re-
feri. ex parte Decani. gl. soluit. ¶ Gl. pe. recita per prium de l. si
peniteat. & istud non soluit glo. deinde recita per aliud prium
de l. si mandasset. gl. istud soluit, & ibi loquitur de interesse pro-
curatoris. ¶ In ea. glo. ibi, si peniteat. illa lex dicit, & si penituit
me misisse diuortium, tñ nuncius penitentiam meam ignorās
libellum dedit, durat matrimonium. in hoc ille tex. facit pro ista
decretali. Et subdit, nisi is, qui recipit, penitentia cognita diuer-
tere velit, & in hoc facit contra. Sed solue, & in pñhendo requi-
ritur vtriusque consensus, quod non est in diuertendo. C. de
rep. l. consensu. Io. And. ¶ Gl. si. allegat concor. ad tex. & infert
ad decisionē alterius dubij. Sed querit Lap. Abb. an id, quod
dñ hic in §. si. procedat, vbi agitur de matrimonio spirituali pñ-
hendo, si reuocatur procurator constitutus ad eligendum, vel
consentendum electioni. Sol. dicendum est, qd sic, vt no. Pau.
in cle. cum illusio. de renun. sed secus in procuratore instituto
ad renunciandū beneficio: quia valet renunciatio, si non tran-
siuit reuocatio in notitiam, vt in d. cle. & sic patet, qd aliud in
procuratore dato ad pñhendum matrimonium spirituale, aliud
in procuratore dato ad dissoluendum illud. ¶ Sed quid si de
procurator ad renunciandum beneficio non simpliciter, sed
animo permutandi, & iste reuocatur, non tamen certificatur
de reuocatione, an valeat? So. dicit Lap. Abb. hic qd vñ, qd non:
quia nō valet renunciatio, nec permutatio, cū fm prædicta per-
mutatio non possit habere effectum, propter quem fiebat ipsa
renunciatio. vnde fm hoc illa cle. cum illusio. habebit locum
in suo casu, qñ scilicet est factus procurator simpliciter ad re-
nunciandū, nō ex causa permutationis. facit quod no. Io. An.
hic super gl. pe. vel dic verius esse, qd etiam in procuratore da-
to ad renunciandum causa permutationis valeat renunciatio,
& permutatio, & etiam isto casu habeat locum d. cle. cum illu-
sio. & sic dicit se vidisse literas Papales sub bulla, quæ videban-
tur approbare istud vltimum dictum, & allegata sibi in prium
procedant, qñ quis simpliciter constituitur procurator ad cō-
trahendum matrimonium spirituale, non ex causa permuta-
tionis, & per hoc bene facit illa cle. cū illusio. j. respōso. & cle. j.
de rerum permu. primo respōso, fm Lap. ¶ Sed pone, qd dñ
procurator ad renunciandum ex causa permutationis: dñs reu-
ocat, & notificat tantum illi hoc, cum quo debeat fieri per-
mutatio, an hæc sufficiat? Sol. dicit Lap. qd quantum ad illum,
cū quo debeat fieri permutatio, valebit, ita qd permutatio po-
tēst cum illo facta non tenebit quo ad ipsum: quia ipse fuit in
dolo, tacendo reuocationem dolose: nam debet in beneficijs
omnis dolus abesse. de cle. cū dilecti. facit j. de præ. dudū. §. nos
igitur. & quod ibi no. & no. Io. An. j. de concess. præb. si capitu-
lo. super gl. no. qd, in fi. & de rer. permu. c. j. super gl. qd si in sup-
pletionē. quæ incipit, cum. f. ambo. ver. per quā decreta. & qd
no. ipse Lap. in d. c. si capitulo. & eo. tit. ne captandæ, fm Lap.
Abb. Sed an quod hic dñ de pñ. qd debet habere speciale mā-
datum ad contrahendū matrimonium carnale, sit idem in ma-
trimonio spirituali? Sol. dicit Lap. qd sic: tamē dicit, qd sufficit,
licet non exprimat persona, vel beneficium. facit §. eo. li. de
offi. deleg. is cui. & qd no. Io. An. §. de præb. accedēs. & §. eo. li.
de pñ. c. si. & per Arch. j. de præb. si tibi absenti. fm Lap. Abb.

De his, quæ vi, metusve causa fiunt. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Sententia appellatione potest comprehendere excommunicationem.
- 2 Sententia excommunicationis, suspensionis & interdicti differunt.
- 3 Actus gestus per metum est nullus in casu.
- 4 Constitutio huius capituli an includat absolutiones extortas ante ipsam.
- 5 Constitutio loquens per verba presentis temporis non trahitur ad præterita, sed ad futura.
- 6 Absolutio facta in curia an possit reuocari?

Absolutionis. ¶ Glo. j. sumat vsq; ad ver-
huius decre. & etiam diui-
dit. secunda pars est ibi, Ne autem. Legam per
partes. ¶ No. primo, qd absolutio à sententijs cē-
sura appellatur beneficium. ¶ Secundo no. qd
appellatione snia potest comprehendere excōica-
tio, & alia censura ecclesiastica: de quo aliquid j. ¶ Tertio no.
qd quandoque absolutio ab excōicatione non sit reuocatio:
differentiam esse intelligatur, videbitur j. cum gl. ¶ Quarto no.
& interdicti, de quo j. de sen. excom. c. j. ¶ No. quinto differen-
tiam esse inter vim, & metum: de quo hic in glo. ¶ Sexto no.
casum in quo actus gestus per metū est ipso iure nullus. ¶ No.
septimo textum, qd canon loquens per verba presentis tempo-
ris cum adiectione huius verbi omnino, inducit canonem la-
tæ sententiæ, vide gl. in c. quā sit, §. de ele. ¶ Opp. qd excōica-
tio non sit sententia: quia snia propriè est illa, quæ aliquid de-

finit. ij. q. vj. §. definitiua. Et no. glo. in cle. cum à repulsionē. de
app. sed excōicatio ponit, & non definit. j. de sen. excō. c. j. sol.
dicit Archid. qd excōicatio, suspensio, & interdictum, non sunt
proprie snia cum non definiunt, sed puniunt, & sic dicunt im-
proprie sententiæ. vel secundo potest intelligi tex. de sententia
alia, quæ est lata purè, vel sub conditione, & si nō pareat sit ex-
cōicatus iuxta no. in c. præterea. ij. de app. & tunc non obstat
prium: quia hic loquitur de snia principali propter quā est la-
ta excōicatio, suspensio, vel interdictum fm Io. An. Ista secun-
da sol. potest esse vera in se, sed non ad tex. hic, qui refert ver-
bum snia, tantum ad ipsam excōicationem, & de isto, an excōi-
catio sit propriè sententia fuit etiam tactum §. de cōsti. c. ij. vi-
de gl. ij. q. j. Primates. ¶ Quæro, an iste tex. procedat, si obtineat
per vim relaxatio cessationum diuorum? sol. dic. qd non:
quia iste tex. de illa non loquitur: ergo cum penalis, nō debet
extendi ad illam causam, §. eo. li. de ele. statutum. cum cōcor.
Io. And. Et ex hoc infertur, qd non habebit locum pñ dominos
temporales, qui cogunt aliquos violare interdictum, pñ quos
emanauit cle. grauis. de sen. excom. Io. And. Nec obst. si dicas,
qd cessatio saltē generalis sit à iure æquiparata interdicto, vt in
cle. j. de sen. excom. Et sic vñ, qd lex disponens de interdicto ex-
tendatur ad cessationem à diuinis, ex quo reperiuntur ista duo
à iure æquiparata, per no. per gl. in c. si postquā. §. eo. li. de elec.
quia respondeo, qd æquiparatio fit ibi quo ad obseruatiam, ita
qd violans cessationem perinde puniatur, sicut violans inter-
dictum. Sed non fit æquiparatio quo ad alia: ergo in alijs non
vendicent sibi locum iura loquentia de interdicto in cessatio-
ne à diuinis. arg. eo. quæ no. in gl. in c. constitutionem. j. de re-
gula. ¶ Quæro, an ista constitutio includat absolutiones ex-
tortas ante ipsam? sol. dicit Io. An. qd non, quia proprium con-
stitutionis est respicere futura. §. de cōsti. c. fi. & hoc probat
sequens particula tex. per quam intendit vacuare cum erit ex-
torta. concor. c. quia propter. ver. aliter. §. de elec. & j. tit. j. c. ij.
in prin. tamen dicit, qd si diceretur, qd etiam præterita damnat,
& facienda puniat, non esset absurdum. Io. And. ¶ No. inci-
denter istud dictum ad duo. primo qd constitutio loquens per
verba presentis temporis non trahitur ad præterita, sed ad fu-
tura. ¶ Secundo no. qd licet ratio constitutionis noue possit tra-
hi ad præterita: tamen si nouam pñnam imponat quo ad illā,
non trahitur ad præterita. vide gl. in cle. vnica. de vñuris. super
verbo, de cetero. ¶ Gl. j. in verbo, huius decre. recita per prium,
qd absolutio non sit nulla iuxta no. 15. q. vj. auctoritatem. glo.
sol. qd ibi ponitur regula, hic casus exceptus. ¶ Gl. ij. quærit, an
tex. procedat etiam si excommunicatio erat iniusta? sol. qd sic.
in fi. glo. idem Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ Gl. super verbo, reuo-
cationem. recita per contrarium, qd excommunicatio nō pos-
sit reuocari, sed requiritur absolutio. de test. c. veniens. ij. de sen.
excom. cum desideres. gl. timore huius contrarij soluit tripli-
citer. ¶ In ea. gl. ibi, formam ecclesiæ. de quo de sent. excom. à
nobis. ibi Gar. & Arch. remittunt ad no. per Host. in summa,
de sent. excom. §. qualiter hæc absolutio. Io. And. ¶ In ea. glo.
ibi, non tenuit. Ad hoc facit j. de sen. excom. Romana. §. ca-
ueant. ¶ In fi. glo. secundum Guil. potest addi quarta lectura,
vt distinguatur inter sententiam latam purè, & latam in diem,
vel sub conditione, vt in prima fiat absolutio: in secunda reuo-
catio, qñ sit ante diem, vel conditionem, & fm hanc solutionē
erit soluta quæstio: an hæc decretalis habeat locum in snia tali
antequam liger, quia haberet locum, & facit ad idem de appel-
lationibus. Romana. §. caueant. vbi pñ sic late snie vocant.
Io. An. ¶ No. istam gl. per quam habes theoricam, an & qñ sen-
tentia excommunicationis possit reuocari sine absolutione.
¶ Item no. istam gl. quæ facit ad practicam, quam seruant Au-
ditores curie: quia si absoluunt ab excommunicatione, & ab-
solutio erat iniusta: si aduersarius appellat ab illa absolutio-
ne: ipsi volendo reuocare illud grauamen reuocāt absolutio-
nem dicendo, qd reduunt, vel reuocant illam absolutionem
in pristinum statum. pro eis facit ista glo. quando talis absolu-
tio esset iniusta. nam sicut dicit ista gl. qd reuocatio excommu-
nicationis potest fieri, quando excommunicatio fuit iniusta:
ita & reuocatio absolutionis iniuste, cum par sit potestas ligā-
di, & absoluendi. b. 2. r. dist. inferior. Sed caueat sibi auditor: qd
si absolutio fuisset iusta, & ipse taliter reuocaret: cum ipse de
nouo videatur proferre excommunicationem, quæ erat sub-
lata per absolutionem, posset incidere in pñnam c. sacro. de
sen.

A D D I T I O N E S.

- a Omnino: Adde qd Ro. sing. primo, dicit esse gl. in l. j. §. si pecunia. ff. de po. Ber.
- b Absoluendi. Absolutio protestatur ab excommunicatione, quæ est lata ab alio
homine. regulariter fallit in sex casibus nouiter reductis per Do. Feli. in c. pa-
stora. §. præterea. de offi. ordi. Item vtrum qui potest condemnare possit sem-
per absolvere, vide eundem in c. cum inferior. ver. regula est, de ma. & obe.

sen. excom. & c. j. co. tit. nisi in reuocatione seruaret illa solē-
nia: quia ex quo semel fuit sublata, non potest reinduci sine il-
lis solennitatibus, vt tenet Io. An. in c. eos. j. de sen. excom. qđ
no. quia pridie super hoc fui cōsultus. ¶ Glo. super verbo, su-
sensionis. quārit, de qua suspensione loquatur, & soluit. In fi.
gl. de varijs penis suspensionis no. gl. in cle. cupientes. de pœ-
nis. in gl. non nouam. Io. An. Et no. istam gl. qđ appellatione su-
sensionis in materia congruente includitur quālibet suspen-
sio, etiam si lex sit pœnalis, & vide quod dicā in fi. tex. ¶ Gl. su-
per verbo, interdicti. colligit notabilia ex tex. qđ sententiā cen-
surā equiparentur: & quārit, an alijs equiparentur. ¶ Gl. super
verbo, vim. quārit, quā sit dīa inter vim, & metū, & sol. ¶ Gl.
super verbo, vacuamus. recita per prium, qđ absolutio extorta
per metum non sit nulla, vt no. s. eo. cum dilecti. ¶ Gl. so. de in-
de quārit, an habeat locum in excommunicatione, & soluit.
In fi. gl. Do. Io. de Imo. dicit qđ fortē dictum Guil. poterat pro-
cedere ante istam decr. sed hodie videtur contrarium: quia cū
ius ista duo equiparet, videtur qđ statutū in vno extendatur ad
reliquum per no. per gl. s. eo. lib. de cle. si postquam, s. m. cum.
Sed posset saluari glo. qđ ius ligandi, & soluendi sit par quo ad
potestatem exercendi, vt ille, qui potest ligare, possit absolue-
re, & sic iura loquentia de potestate alterius istorum extenda-
tur ad aliud: sed si ius non statuat de potestate, sed de alijs, quā
requiruntur quo ad formam tollendi vel inducendi: tunc ius
statuens in vno non extēdatur ad reliquum, & ita procedat gl.
hic: quia loquitur super modo, & forma tollendā excommu-
nicationis: aliā sequeretur, qđ iura loquentia de forma seruā-
da in absoluteione deberent extendi ad formam seruandam in
excommunicatione, quod est falsum, vt probat text. in c. a no-
bis. ij. s. de sen. excom. vbi datur forma absoluteionis iūcto c. j.
infra co. tit. vbi ponitur forma excommunicationis.

ADDITIONES.

¶ Fui cōsultus. A dde, quod voluerunt Do. de Ro. deci. 399. in nouis, de sen-
ten. excommunic. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Audacia delinquendi crescit, vbi remouetur vindicta delicti.
- 2 Excommunicatus potest excommunicari.
- 3 Lex quando imponit pœnam actui perfecto non incurritur pœna, licet quis fecerit pœambula actus, sed actum non obtinuit.

E autem. ¶ No. primo, qđ vbi remouet vin-
dicta delicti crescit audacia delin-
quendi. quod no. quia facit, qđ statutum Venetum
quo disponitur, qđ verberans clericum soluat quin-
que solidos, non valet: quia per remotionē pœnā crescit auda-
cia delinquēdi, vt hic dicit text. & sic clerici nō sicutē possunt
ibi morari, per quod detrahitur libertati ecclesiā. ¶ No. secun-
do casum, in quo quis incurrit sententiā excōicationis ipso iu-
re. alios casus huius iuris vide per gl. in c. eos. j. de sent. excom.
¶ No. tertio, qđ excōicatus potest excōicari. pcor. sunt in gl.
¶ Quæro, an iste tex. includat etiam feminas cōpellentes pro
absoluteione? Sol. dic. qđ sic: quia masculinum concepit femini-
num. de quo s. eo. li. de cle. generali. Io. An. ¶ Gl. super verbo,
extorserint, quārit, an habeat locum pœna, si intulit vim, cum
Iudex non absoluit. gl. qđ non. In fi. gl. idem Io. Mo. & Archid.
& intellige sanē gl. quia loquitur de pœna huius c. non autem
de pœna c. si quis suadente. 17. q. 4. quia illam bene incurreret,
si vim intulit. Io. An. ¶ No. istam gl. qđ vbi lex imponit pœnā
actui perfecto, non incurritur pœna, licet quis fecerit pœam-
bula actus, sed actum non obtinuit. vide tex. s. de elec. perpet-
tuā. eo. li. ¶ Glo. super ver. excōicationis. in prin. colligit
no. & alle. concor. & notabiliter limitat. ¶ Deinde glo. quārit
de quatuor quæstionibus, & sol. ¶ In ea. glo. ibi, ligati fuerunt.
facit de sen. excom. cum desideres. Io. An. ¶ Glo. si. quārit, &
sol. In fi. gl. idem Guil. Fran. & Io. Mo. Sed dicit Guil. & Archi.
hoc relinquēdum arbitrio boni viri. Lap. Abb. dicit, qđ Archi.
videtur velle, qđ aut consideramus illationem metus per respe-
ctum ad illum, qui metum intulit, & tunc Iudex debet arbitra-
ri, qđ qualiscunq; sit metus etiam vanus, & qui non debet cade-
re in constantem, qđ sufficiat, ita vt non valeat absolutio, & ex-
cōmunicationem incurrat dummodo minis, non precibus sit
ipsa absolutio obtenta. Nam nō debet posse dicere is, qui me-
tum intulit vanum fuisse metū. ad quod facit s. eo. li. de elect.
cupientes. s. qđ si per 20. in gl. si autē. & gl. in cle. grauis. de sen.
excom. in ver. quomodolibet. & quod ibi no. gl. aut considera-
mus illationem metus, quantum ad illum, cui metus infertur,
ad hoc vt excusetur, & tunc possit impugnari illud, quod per
metū fecit, & requiritur, qđ sit metus, qui poterit cadere in cō-
stantē virum. b facit cle. grauis. ver. ne igitur. de sen. excommu.
¶ Sed posset dubitari nunquid iste tex. habeat locum in com-
pellēte pro obrinendā absoluteione minoris excōicationis? &
vñ, qđ non: quia appellatione excōicationis in dubio intelligit
de maiori. de sen. excom. si quem. cū igitur text. dicat hic sim-

pliciter, de illa intelligatur. Item quia tex. iste est pœnalis, non
debet ampliari. arg. regulē, odia. j. de reg. iur. eo. lib. de pē. di. j.
pœna. In contrarium facit: quia etiam lex pœnalis prohibens
absolutionem ab excōmunicatione, includit absoluteionē mi-
noris excōicationis, vt no. gl. super ver. a canone. in cle. j. de pri-
uileg. Item cum absolutio requiratur a sententia minoris excō-
municationis sicut a maiori, vt in c. nuper. de sen. excō. & iste
tex. disponat super absoluteione, patet, qđ etiā de illa debet in-
telligi. Nam vbicunq; fit mentio de excōmunicatione, & ma-
teria, in qua profertur, est proportionabilis etiam minori ex-
cōmunicationi, intelligitur de maiori, & minori, vt no. gl. pe.
in ca. pœsidentes. j. de hære. Cum ergo absolutio vtrique sen-
tentiā proportionetur, vt d. ca. nuper. de vtraq; intelligatur, &
facit gl. s. eo. c. super verbo, suspensionis.

ADDITIONES.

- a ¶ Pœambula. Adde pro hoc, quod consuluit Bal. consi. 167. qđ statutum puniēs
committentem adulterium, non habet locum in eo, qui attentauit. Ber.
- b ¶ In constantem virum. Adde Alex. consi. 94. & pluribus cōsilijs suis, vbi qua-
lis debeat esse metus. Ber.

De in integrum restitutione. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesiæ appellatione comprehenduntur pœlati, & clerici de ecclesiā.
- 2 Restitutio in integrum aliquando competit aduersus sententiam, aliquan-
do aduersus contractum.
- 3 Sententiæ appellatione non comprehenditur contractus, nec econuerso.
- 4 Negligentia pœlati nocet ecclesiæ.
- 5 Ecclesiā potest restitui post quadriennium legitima, & rationabili causa
subsistente.
Et quando incipiet currere istud quadriennium. nu. 7.
- 6 Agitur contra ecclesiā possessorio recuperandā: omisit opponere exceptio-
nes suas, propter quod fuit lata sententia contra eam, impetrat rescri-
ptum super restitutione in integrum non expresso iudicio possessorio:
an sit audienda.
- 8 Dolus, vel fraus si est adhibitus, vt ecclesiā laderetur: tamen effectum nō
habuit nec euentum: an sufficit, vt detur restitutio?
- 9 Restitutio an detur aduersus contractum iuratum?
- 10 Testator reliquit omnia bona sua monasterio edificando dato executore:
& in vno litigio, quod ducebat testator, eo mortuo propter negligentia
executoris fuit deserta vna appellatio interposita p testatorē: an possit
peti restitutio aduersus lesionem eo iure, quo ecclesiæ restituntur.
- 11 Ecclesiā si vult petere restitutionem in integrum prætextu instrumento-
rum nouiter repertorum, an sit concedenda?

Ecclesiā. ¶ Glo. j. summat, & ponit qđ de-
clarat. Et primo ponit dictū. se-
cundo ibi, Nisi. ponit exceptionem a dicto. Et
hanc decre. vsq; ad ver. aut. posuit & glossauit
Host. s. eo. c. j. Io. An. ¶ No. primo, qđ appella-
tione ecclesiā cōprehenduntur pœlati, & cle-
rici de ecclesiā: nā ecclesiā cū sit res inanimata, non potest pe-
tere restitutionem, & sic qñq; ponitur cōtinens pro cōtento.
de isto nomine etiā qualiter multipliciter sumatur, vide gl. ne
2 pœla. vi. su. c. fi. ¶ Secundo no. qđ restitutio in integrum qñque
competit aduersus sententiam, qñq; aduersus cōtractū. & no.
3 qđ appellatione sententiæ non cōprehenditur cōtractus, nec
econuerso. quod no. pro statutis disponentib. quod pro quo-
libet cōtractu soluat gabella: quia non includeret senten-
4 tiam, quod no. ¶ Tertio no. qđ pœlati negligentia nocet ec-
clesiæ. concor. sunt in gl. ¶ Quarto no. qđ fraus pœlati non no-
5 cet ecclesiæ. ad hoc regula, delictū. j. de reg. iur. ¶ Quinto no.
qđ ecclesiā potest restitui post quadriennium legitima & ratio-
nabili causa subsistente. ¶ Quæro, an quod hic dī, scilicet eccle-
siā restitui aduersus sententiam, procedat, si fuerit sentētia
interlocutoria? Sol. Io. An. remittit ad no. per se s. eo. tit. c. co-
ram. in magna gl. Io. An. vbi concluditur, qđ si interlocutoria
feratur super dilatorijs, quæ sunt leuis pœiudicij, non dabitur
restitutio, quia non fit restitutio, nisi pro graui lesione. s. eo. ti.
c. j. sed si est lata super dilatorijs grauis pœiudicij, vel super per-
emptorijs, quæ sunt grauis pœiudicij: tunc dabitur restitutio.
6 de quo dic. vt ibi. ¶ Sed quid si contra ecclesiā agitur posses-
sorio recuperandā, & omisit opponere exceptiones suas, pro-
pter quod fuit lata sententia contra eam: vnde impetrat rescri-
ptum super restitutione in integrum non expresso iudicio pos-
sessorio, super quo fuerat sententiatum, an sit audienda. Sol.
Gof. in sua q. 9. allegat, qđ non sit audienda: quia iudicium pos-
sessorium est momentaneū, idest momento duraturum, saltē
apritudine, & si non actu: sicut in simili dī de homine, qđ est ri-
sibilis,

ADDITIONES.

- a ¶ Appellatione ecclesiæ. A dde quod ideo dicit Ro. consi. 180. qđ priuilegium da-
tum ecclesiæ intelligitur datum personis ibi existentibus.

Geminianus super Sexto Decretalium.

sibilis, & de Imperatore, q̄ est Augustus ab augēdo, de actione Aquiliana, q̄ est penalis, & ista sic dicuntur, non q̄ semper sic sint, sed sunt apta sic esse. ¶ Quod autē istud iudicium sit momentaneum pater C. vnde vi. l. momentaneæ. & simile C. de momen. poss. l. j. ij. q. vj. §. definitiua. ver. de possessione. & dī talis possessio vilis, & abiecta, quia cito perditur. ff. de acq. pos. l. si quis vi. §. differentia. cum ergo in vilibus, & modicis non detur restitutio. ff. eo. l. Scio. & s. eo. c. j. ergo nec hic. ad idem facit, quia videmus, q̄ in hoc iudicio cessant alia remedia, scilicet exceptio proprietatis, vel criminis. de resti. spo. in literis. & c. item cum quis. si ergo tollūtur remedia iuris communis, fortius debent tolli remedia iuris specialis. C. ad Velleia. l. antiquæ. Item lex dicit, q̄ id, quod præstat appellatio maioribus, illud facit restitutio minoribus. ff. de mino. l. præses. sed in hac causa maior non appellat, vt probant iura superius alleg. ergo nec minor, vel ecclesia restituitur. Item dicit lex, q̄ minor habet legitimam personam standi in iudicio momentaneæ possessionis. C. qui leg. perso. l. momētaneæ. vnde esset lex captiofa, si diceretur minorem cōdemnatum restitui posse. C. de his qui veni. æta. impe. l. j. in contrarium alleg. quia negat vilem esse istam causam, vel modicum damnum ipsam perdere, in sit. de interdic. §. cōmodum. Item negat cessare restitutionē, vbi cessat appellatio: qđ patet in sentētia p̄fecti pratorio. ff. de mino. l. p̄fecti etiam pratorio. de priuile. c. cum olim. ij. vbi exclusus a potestate appellandi restitutionē petit p̄fecti. Itē non sequitur: minor habet legitimam personam standi in iudicio, ergo non restituitur, nam datur restitutio minori legitime defenso. C. de resti. in integ. l. si curatorem. & C. si aduer. rē iud. l. pe. Item fm canones etiam in minoribus causis appellatur. de appel. c. de appellationib. & est expressum, q̄ appellat in isto iudicio possessorio, de restitutione ipoliatorum. cū ad sedem. vbi de hoc in fi. pe. gl. Gof. dicit primas appellationes pcedere a disputatione Legistarum, qui simplicitatem iuris canonici perturbare nitūtur. vnde dicit simpliciter verum, q̄ ecclesia lēsa in iudicio momentaneæ possessionis restituitur. a inducit e. ij. §. eo. tit. & putat Io. An. qui pōderat ver. cuius electionem. pro hoc bene facit, quod no. §. eo. tit. coram. Sed ex his non decidit Gof. expressē an illa surreptio vitiet rescriptū: tamen vī sentire per prædicta, q̄ non vitiet. Iac. vero canonicus Bononiensis in alijs terminis disputando tenuit, q̄ si per ecclesiam opponitur surreptio p̄ rescriptum gratiosum, quæ exceptio repellitur, & non appellatur, locus est restitutioni. Si vero rescriptū erat fm ius cōe dās Iudices: si surreptio illa repulsa in vim dilatoria iuuat in vim perēptoria, restitutio non dabitur. Sed hodie surreptio peremptoria regulariter non admittitur in vim dilatoria. j. de lit. contest. c. j. Io. An. Sentire vī Io. An. q̄ si dilatoria nō potest reduci in vim perēptoria, q̄ def restitutio. Sed dicit de hoc, vt no. §. eo. tit. c. coram. ¶ Quæro, an istud remedium restitutionis sit ordinarium. Sol. Gof. eo. tit. tam ex literis. dicit, q̄ in integrum restitutio, & supplicatio est extraordinarium remedium & auxilium, & ex eadem æquitate procedit vtrunque. Io. And. ¶ Quæro, per quem postulat ecclesia istam restitutionem? Sol. per suum prælātū. & vide gl. ij. in cle. j. eo. tit. & dicit Arch. q̄ si prælatus repellatur ex aliqua causa, admittetur ecclesia. §. de inst. cum venissent. & quod ibi no. in fi. ad idem de transac. cōtingit. de simo. querelam. 17. q. 4. questi. In p̄rium facit, quod no. 68. dist. c. fi. in glo. in hoc. vbi dī, q̄ ecclesia non litigat sine auctoritate prælati, nec conuenitur, sed platus, nisi negocia sint discretā negocijs prælati per c. edoceri. de rescrip. vnde propter hoc dicunt quidam hoc casu dari capitulo curatorem, vt no. 5. q. 3. c. fi. & §. in d. c. edoceri. & vide quod ibi no. Io. And. Sed dicit Do. Io. de Imo. q̄ ibi dī, q̄ est quæstio. inter capitulum, & prælātum: sed hic non est quæstio cum prælato, sed cum tertio prælato excluso propter aliquam inhabilitatem. vnde vī dicendum, q̄ isto casu possit vnus de ecclesia prosequi ius ecclesiæ. de test. cum olim. cū ibi no. & de insti. cum venissent. Et hoc maximē verum, vbi agitur de reuocatione rerum malē alienatarū. de reb. eccle. non alie. si quis presbyterorum. & no. in d. c. cum olim. fm eum. & credo bene. ad quod facit quod no. Pau. in cle. j. de rescrip. ¶ Sed qñ incipiet currere istud quadriennium? Sol. si loquimur de p̄ctu, incipiet post celebrationē p̄ctus: sed si loquimur de snīa, incipiet currere post snīam, & post lapsum 10. dierum, qui datur ad appellandum, vt refert Ho. quosdā tenere. Sed dicit Io. An. q̄ putat hoc procedere, qñ peteret restitui ad appellādum: sed si peteret restitui aduersus sententiā, tunc a tempore snīæ incipiet currere quadriennium. Et qñ inter ista sit magna dīa, vide quod no. §. eo. c. fi. in 7. q. Io. An. Et istam partem tenet gl. magna in fi. in cle. sicut appellatione. de app. ¶ Quid si dolus, vel fraus erat adhibitus, vt ecclesia laderetur, tamen effectum non habuit, nec euentum, an sufficit, vt derur restitutio? Sol. dī, q̄ non. ideo debet cōsiderari fraus euentu, & consilio. ff. de

re. in. l. fraudis. & potuit sumi ver. nisi. vsque ibi, aut ex lege. C. de sen. aduer. fil. l. j. li. 10. vbi dī, q̄ iudicata p̄ nīcum post triennium retractantur, si prauaricatio arguatur, vel manifesta fraus probetur. & est simile fm Host. ff. de mino. l. etiam si. §. idem, in fi. C. vnde vi. l. meminerint. fm Io. An. ¶ Quæro, quis dicat superior, b coram quo istud petatur? Sol. Io. And. remittit ad no. in c. pe. §. eo. ti. & ibi dī, q̄ ille erit superior eius, qui snīam tulit, vel si est par illi: secus si minor, vt l. minor autē. ff. de mino. ¶ Gl. j. in fi. & vide Guil. in Spec. parte ij. eo. tit. §. j. Io. And. ¶ Glo. ij. recita per p̄rium, q̄ ecclesia possit restitui etiam post quadriennium: quia minor restituitur vsq; ad 25. annum: ergo & ecclesia debet posse restitui, quæ æquiparatur minori. §. eo. c. j. gl. soluit. In fi. gl. vide, quod ibi no. super 4. gl. post Inn. & Host. Et q̄ æquipare ecclesia reipublicæ quo ad restitutionem tenet hic etiā Arch. quod no. in c. cū inter. de re iu. super vlt. gl. Io. An. Ibi dī, q̄ datur restitutio ecclesiæ p̄textu instrumenti nouiter reperti sicut reipublicæ. licet Io. An. ibi teneat p̄rium. dīc vt ibi. ¶ Gl. super ver. p̄ctum, quærit an fiat restitutio aduersus donationem, confessionē, & probationem. sol. q̄ sic, & de p̄scriptione remittit. deinde quærit, t an restituat aduersus contractum iuratum? sol. q̄ sic. In ea. gl. ibi, in glo. antepen. & de hoc C. de sac. fan. eccl. auct. quas actiones. Io. An. Et de hoc per Steph. Zen. & Pau. in cle. j. eo. tit. In fi. glo. & pōt esse ratio differentie inter minorem, & ecclesiā: quia ecclesia non iurat sicut minor fm Io. de San. Geor. sed dicit Io. de Imo. q̄ clericus dici potest: quia prælatus est procurator nō dñs. de do. c. ij. ideo eius iurm damnosum ecclesiæ illi p̄iudicare nō pōt: sed minor est dñs rei sue, licet administrationem non habeat propter defectū ætatis, ideo cum per iurm, & eius auctoritate censeatur maior, sibi p̄iudicat. facit quod no. C. de rescin. ven. l. ij. & C. si aduer. ven. l. ij. cū auct. sacramenta, ibi posita fm eū. ¶ Gl. super ver. beneficium, recita per p̄rium, q̄ etiā post quadriennium audietur ecclesia p̄ snīam, vel p̄ctum. ar. de re in. c. j. de reb. eccl. non alie. si quis presbyterorum. gl. sol. distinguendo qua via petat. Deinde quærit gl. an id, quod erat receptum, debeat restitui. sol. quod sic. ¶ Gl. super ver. quadriennij, quærit ad quod detur quadriennium. In ea. gl. ibi, & finiat. & vide cle. j. eo. tit. Io. An. ¶ Gl. super ver. negligēter, colligit no. ex tex. & alleg. concor. ¶ Glo. super ver. admittenda. recita per p̄rium, q̄ post quadriennium restituatur, vt no. §. eo. c. gl. sol. q̄ olim erant opi. sed hodie secus per istum tex. ¶ Gl. super ver. prauaricationis, recita per p̄rium, q̄ in ista materia non possit dici prauaricator. gl. sol. ¶ Gl. super ver. manifestē, exponit dupliciter tex. ¶ Gl. super ver. probetur, quærit, quare debeat probare. ¶ Gl. super verbo, conuentum. in pri. exponit tex. deinde quærit, quare ecclesia, quæ fuit in culpa, restitutionem non petendo restituatur, & sol. In ea. gl. ibi, tractatum. vel intelligitur confictum machinamētum. 87. dist. c. ij. & §. de testi. cog. peruenit. in fi. Io. And. ¶ Gl. pe. quærit, cuius fuerit iste ver. & sol. in fi. gl. simile. j. de regula. c. non solum. Io. And. ¶ Gl. fi. quærit de exemplo tex. & tripliciter exemplificat. In ea. gl. ibi, tum ex literis. & istud exemplum placet Io. Mo. Sed Archid. tenet contrarium, & pro eo facit iste tex. qui indistinctē loquitur de prælato negligente. facit quod no. de transac. cōtingit. 16. q. 3. placuit. 2. in 4. gl. & contrarium loquitur de p̄scr. per quam acquiritur dominium. Sed contra istud facit: quia ex quo prælatus malē alienauit, in tali contractu non currit p̄scriptio. C. de bonis mater. l. j. Sed dicit Archid. q̄ ecclesia in hoc est deterioris conditionis, quā minor, siue filiusfa. ista originaliter sunt verba glossatoris in ca. si sacerdotes. hic allega. in glo. quia non prius contra ipsum p̄scribitur, quā sue potestatis esse incipiat. C. de bo. que libe. l. quęcunque. Io. And. Zen. dicit dictum Archid. probabilius per prin. huius tex. secundū eum. Io. de Sancto Georgio dicit, q̄ intentio Archi. est, quod tempus vitę prælati malē alienantis, vel lēdentis ecclesiam nō subducatur de quadriennio restitutionis petende: quia ecclesia interim dicitur negligēs, cum canonici, & alij clerici ecclesię eam petere possint, vt in c. si quis presbyterorum. de re. eccl. non alie. & no. gl. alle. per eum, & quia finito tēpore quadriennij remanet ei actio salua, donec p̄scriptio sit completa. Sed bene subducitur de tempore p̄scriptionis: quia hoc d exprimit c. si sacerdotes. a fm eum, vt ibi patet. ponit etiam hic

ADDITIONES.

- a ¶ Restituitur. Adde quod Lap. alleg. 53. dicit, q̄ in paruis non restituitur. & dicit Rom. conf. 166. q̄ ecclesia semper restituitur sicut minor: quod facit pro contradic. Ber.
- b Superior. Adde, q̄ Ro. sing. suis, fol. 3. dicit, q̄ coram Iudice ecclesiastico si a laico fuit lēsa. & idem dicit de clerico in patrimonialibus. Ber.
- c ¶ Post quadriennium. Adde Ro. conf. 166. & 369. Ber.
- d ¶ Si sacerdotes. Adde Cal. conf. 3. de p̄scri. vbi dicit, q̄ cum prælatus concedit exemptionem, q̄ non subducitur tempus, quo vixit, licet secus sit cum malē alienat,

- 1 Ecclesia restituitur aduersus lationem surgentem ex confessione.
- 2 Quadriennium restitutionis petendæ incipit currere a tempore confessionis. & num. 7.
- 3 Confessio reuocatur, quando quis fuit inductus ad confitendum errorem facti.
- 4 Ius concessum ex privilegio facilius tollitur, q̄ concessum a iure communi.
- 5 Confessio potest reuocari probato errore, antequam iudicium sit finitum.
- 6 Ecclesie appellatione quid comprehendatur.
- 7 Petens restitui aduersus confessionem non habet necesse probare falsitatem confessionis.
- 8 Reuocatio erroris an habeat locum in qualibet causa.
- 10 Confessus per errorem in causa principali, an possit reuocare in causa appellationis.

I aduersus. ¶ Gl. j. summat. Et sunt duo dicta principalia. fm ibi, vbi verò. ¶ No.

hic Arc. dictū Vinc. de rescri. plerunq; ecclesiam non restitui, quæ non fuit vfa rescripto infra annū, altero rescripto per aduersariū impetrato: de quo ibi in gl. super ver. infra annum. Io. An. In ea. glo. ibi, mutationes. idem Arc. Io. An. in fi. gl. & isto modo pōt intelligi c. ad nostram. de re. eccl. non alie. vt ibi nō. s. j. gl. facit. ff. de mi. l. si ex causa. j. rñso. & l. pen. Io. An. Secundū exemplū gl. placet hic do. Io. de Imo. qui dicit, q̄ opi. Arch. repugnat vtilitati religionis, & fauori ecclesiariū contra c. j. de consue. & l. sunt personæ. ff. de reli. & sumpt. fu. Et ideo plus sibi placet opi. gl. p dictū c. si sacerdotes. Nec ob. responsio, quā facit Archid. illi c. quia licet hic non agatur immediate de p̄scrip̄tione, per quā dominiū quæritur: tamen in effectu per ipsam effectualiter q̄rit. & iō idē dici dēt ibi, qd̄ in p̄scrip̄tione, p̄ quā directē dominiū quæritur. facit l. in bello. §. si quis seruū. ff. de capti. & l. 3. cum ibi notatis. C. q̄ metus causa. fm eum pro ista parte facit iste tex. qui dicit, q̄ si cōmentū fraudis, vel p̄uaricationis subsit, datur restitutio et quātūcūq; subsit negligentia. Sed satis est p̄sumptio fraudis, vel p̄uaricationis tpe quo viuūt p̄latus: quia ex quo ipse fuit auctor p̄ctus, conatur, vt obseruetur. & trahit clericos ecclesiæ, vt p̄ illud non agant, cum velit factū suū defendere, licet malē sit actū. ad hoc, vt ecclesiasticā bene. vt nostrū. & ideo satis est p̄sumptio pro ecclesia, q̄ viuentē illo p̄lato malē alienante clerici non egerint, forte ne veniret ad rixā, vel scandalū secū. ar. de p̄scri. nihil cū scandalo. vnde v̄f opi. gl. satis equa, & expressa. Rñdetur ad tex. hic, quia licet simpliciter loquatur de negligentia: tamen postea ab illa excludit casum p̄sumptæ fraudis, q̄ imminet viuentē p̄lato malē alienante. ¶ Opp. Io. de Sancto Geor. & v̄f, q̄ ecclesia nō restituitur aduersus p̄ctum, s. cod. tit. constitutus. de empt. & vendi. cum dilecti. sol. hic loquitur, quādo contractus fuit validus: quia fuerunt in eo seruata debita solennitates: ideo requiritur restitutio, vt hic. Contraria loquuntur, quando p̄ctus fuit factus debita forma nō seruata: ideo ipso iure erat nullus, vt d. c. constitutus. ¶ Sed pone, testator reliquit omnia bona sua monasterio ædificando dato executore: & in vno litigio, quod ducebat testator, eo mortuo pp negligentia executoris fuit deserta vna appellatio interposita per testatorem, an possit peti restitutio aduersus lationem eo iure, quo ecclesiæ restituntur, vt hic, per dictū executorem. Do. de Ro. concl. 342. in antiquis, primò dicunt aliquos dixisse q̄ non: quia pro monasterio, vel ecclesia, quæ nondum est, non pōt peti restitutio. ar. de eccl. edifi. ad audientiam. Alij dicebant p̄rium, quia ista bona erant destinata pro ædificatione monasterij. & sic videbatur monasterij vtilitatem concernere, vt possit perfici: ergo valere debet, & gaudere privilegio monasterij. ff. de leg. 3. l. itē legato. §. j. & l. ligni. §. j. cū multis concor. ad hoc: quia destinātū sortitur natura eius, ad qd̄ destinatur. pro hoc, quia erat cōceptum, ar. l. j. §. cepisse. ff. de polli. & melius de au. & arg. leg. l. & si non sunt. §. quid ergo si cōceptum. censetur monasteriū ædificandum, & pro ædificatione pro tpe pariendū, ergo gaudet privilegio. ar. q̄a partus cōceptus in his, q̄ cōcernūt eius p̄seruationē, vt producat in esse gaudet privilegio iā natorū & c. ar. ff. de sta. ho. l. q̄ in vtero. q̄a pp sp̄e v̄f inesse. arg. iuriū de spe. fm eos posset dici, q̄ prima opi. sit verior: q̄a iura privilegium istud cōcedentia dicūt de ecclesia, & sic loquuntur, qn̄ ecclesia iā esset ecclesia. sed hic nondū erat. facit in simili, qd̄ d̄r de interficiēte, q̄ incurrit irregularitatem, qn̄ partus iam erat viuificatus in v̄tre matris: secus si nondū esset viuificatus, licet eēt cōceptus, vt in c. sicut ex literarū, s. de homi. ita dicā in p̄posito: q̄a si ecclesia iam esset cōcepta ædificari, licet nondū p̄fecta, posset gaudere privilegio: sed ex quo nō est cōcepta, licet sit cōgitata, non gaudet privilegio ecclesiæ concessio. p hoc facit qd̄ no. Ho. in c. ecclesia. de immu. ecclesiæ. vbi dicit, q̄ gaudet privilegio ecclesiastico ecclesia eo ipso, q̄ per ipsum Ep̄m est impositus primarius lapis, cum postea non possit ad humanos vsus redire. de reli. domi. ad hæc. & si ante non gauderet locus hoc ecclesiastico privilegio, licet animi destinatione esset deputatum. ¶ Quid si ecclesia vult petere resti. in integrū p̄textu instrumentorum nouiter repertorum, an sit concedenda. Sol. Pau. dicit, q̄ aliqui tenent, q̄ non, de re iud. suborta. sed ipse tenet p̄rium: & ad istum tex. respondet, q̄ non est audienda ecclesia nisi per beneficium restitutionis in integ. & hoc no. Hosti. in summa de re. iudi. §. qualiter. sub. §. 9. ver. 4. & in d. c. suborta. Vnde quod dicit ille tex. q̄ non auditur, dēt intelligi de beneficio iuris cōis: & sic cessat d̄ria quā faciūt aliqui inter restitutionē minorū, & ecclesiæ, vt ecclesia non possit petere restitutionem propter noua instrumenta, vt ibi fm Pau.

ADDITIO.

- 1 Deputatum. Adde pro hoc quod voluit Ange. consi. 135. quod si testator relinquat pro hospitali construendo, quod hospitale debeat subesse alicui capiti, quod ille, qui debet esse caput, non poterit petere se mitti in pos. bonorum per edictum diui Hadriani, cum non subsit hospitale. B.

ADDITIONES.

- a Reuocari. Adde Roma. consi. 331.
- b Omnis locus pius. Adde q̄ hospitalia gaudeant privilegio ecclesiæ, Ro. consi. 440. Alex. consi. j. in 4. lib. Ber.
- c Sine causa. Adde Alex. latē consi. 13. 2. lib.

Pars 1. Com. Gemin. Super Sexto Decr.

R

Geminianus super Sexto Decretalium.

differentiam. ¶ Glo. super verbo, negligenter. recita per prium de c. s. proxi. glo. soluit supplendo hic ad tex. ¶ Glo. super verbo, in facto, recita per prium, q̄ confessio erronea nocet, vt in regula, ignorantia. glo. soluit. ¶ Glo. super verbo, iuuare. recita per prium, q̄ quis non veniat p̄ factum suum. de cleri. coniug. diuersis. ¶ Glo. super verbo, poterit, recita per prium, q̄ ex quo excluditur a beneficio restitutionis, nō debet admitti alia via, vt in regula, cum quid, infra de reg. iur. gl. remittit pro solutione. In fi. glo. Io. Mo. dicit, q̄ vbi via generalis contineret viam specialem actu, & a speciali quis esset exclusus, per p̄ns, & a generali. ff. de iureiu. l. duobus. §. exceptio. ff. de doli exceptio. l. 2. §. item quæritur. & §. seq. Io. And. & ita soluitur hic: quia ista via generalis iuris cōis non includit istā viam specialem restitutionis in integrum tanq̄ remedium extraordinarium. ¶ Glo. si. quærit, quādo dicatur negotium finitum, & sol. In ea. gl. ibi, sententia. idem fm Io. Mo. si est conclusum in causa. allegat supra de procur. auditis. de causa pos. pastoralis. & qd̄ no. C. de adult. l. quāuis. j. & quia post conclusionem non est cognoscere, sed cognitum esse. Et sic non est probatio recipiēda, quæ est necessaria circa errorem. & Arc. hoc recitans alle. de fide instr. cum dilectus. ff. de euic. l. si rem. in fi. Dñs meus Ant. de But. in c. fi. de confes. concludit, q̄ aut confitēs nō vult reuocare post conclusionem in causa, sed declarare tñ, vel exponere illam: & tunc aut declaratio, vel expositio perimeret confessionem: & non pōt, vt in c. cum dilecti. de accusa. aut non perimeret ex toto: & tunc aut ad instantiam partis: & non pōt, per no. in c. cum Io. de fide instr. illud intellige verum in causis plenarijs: sed in summarijs etiā ad instantiam partis posset dici, q̄ admitteretur, argumēto eius quod no. gl. in ver. interrogabit. in cle. sepe. de verb. sig. si sunt causæ plenariæ, & vult declarare iudici

a ex officio suo^a interroganti: & pōt, de fide instr. c. cum Io. aut vult ex toto illā reuocare, & non pōt. ita procedat dictum Ioā. Mo. ¶ Tractat ēt hic, an sit idem renunciare, & concludere. de quo in d. c. pastoralis. Io. An. ¶ Quærit Lap. Abb. an t̄ reuocatio erroris habeat locum in qualibet causa? So. dicit q̄ Io. An. scribit post Host. in c. cum Ioan. de fide instr. super verbo, vnicatñ. in fi. q̄ reuocatio erroris hēt locū tñ in ciuili, fm Lap. Abb. ¶ Ex istis v̄r velle, q̄ in criminali^b non possit fieri reuocatio confessionis. Sed dicit Io. de Fan. q̄ est falsum prout no. gl. j. de appel. Romana. §. si aut. in glo. nota alternatiuam. & in gl. ergo notorius. fm eum dic, q̄ si vult declarare, recurre ad c. cū dilecti. de accu. Aut vult reuocare, & sumus in causa criminali: & pōt, vt dicunt glo. s. alle. Aut sumus in ciuilibus: & idem vt hic. Aut sumus in beneficialibus: & tunc non pōt: quia inquātum dicit se errasse, confitetur se periurum, ex quo sic respōdet positioni: sed periurus est repellendus a promotione, vt j. de iureiu. c. fi. & ita procedat dictum Lap. supra alleg. ¶ Quid si confessus est per errorem in causa principali, & vult reuocare in causa appellationis, an possit? solu. Lap. Abb. hic dicit, q̄ Guil. in Spe. de confes. §. postremō. ver. sed nunquid. tenet quod sic: quia corrigere errorem est proponere peremptoriam, quæ potest proponi in causa appellationis, secundum Lap. & idem vide per Ioan. And. in c. fi. supra de confes. idem tenet gl. ff. de appel. l. creditor. §. ius. secundum Ioan. de Fan.

ADDITIONES.

- a ¶ Ex officio suo. Adde Ro. conf. 3. 69. & conf. 20. & 176. & dicit in sing. suis, q̄ etiam ex officio potest restituere in integrum. B.
b ¶ In criminali. Adde Alex. conf. 115. 3. lib. Cæpo. conf. 64. vbi sequenti q̄one.

De arbitris.

Rubrica.

S Y M M A R I V M.

- 1 Compromissum si fiat simpliciter, intelligitur esse factum, vt stet iudicio maioris partis.
- 2 Minor numerus includitur in maiori.
- 3 Verba diuersa reducenda sunt ad consonantiam communem, si possunt.
- 4 Arbitri si sunt duo, quorum vnus condemnat in quinque, alter in plus, an procedat iste tex.
- 5 Actor petit quindecim, & inducit duos testes, quorum vnus deponit de quinque, alter de decem, an sit probata eius intentio. simile num. 6. & 7.

Ex tribus.

- quo ad mentem, licet quo ad literalem intellectum diuisionem non recipiat. ¶ No. primō arg. t̄ q̄ si compromissum fiat simpliciter, intelligitur esse factum, vt stet iudicio maioris
- 1 partis. vide Doc. de elec. in causis. & c. cum in iure. ¶ T̄ Secūdo no. q̄ minor numerus includitur in maiori: & sic v̄r, q̄ habens potestātē super maiori numero possit determinare super minori: quod intelligo verum, nisi forma esset seruandā, quia tūc datus super maiori non posset se intromittere de minori. ita
 - 3 procedat infra de præben. cui de non. ¶ T̄ Tertiō no. q̄ vbi verba diuersa possunt reduci ad consonantiam cōem, etiā aliquid

diminuendo sunt reducenda, dum tamen oēs etiam concordent in parte reducta. ¶ Quæro, quid si arbitri fuerunt in alio numero: putā erant quinque, quorum tres concordant in vna summa, & duo in minori, an procedat iste tex. Sol. dic, q̄ sic. & etiam in quocunq; alio numero subesset ratio tex. quia praualet sententia plurium, fm Io. An. ¶ T̄ Circa secundam partem quæro, quid si sunt duo arbitri, quorum vnus condemnat in quinque, alter in plus^a: an procedat, quod hic dicit tex. Sol. dicit Io. An. q̄ Accur. tenuit, q̄ sic, prout habetur in l. diem. §. si plures. ff. eo. tit. & istud etiam sibi placet. ar. huius literæ. Sed contra istud facit, quia si duo arbitri sunt discordes, debet assumi tertius, vt quod duo ex ipsis decreuerint, robur obtineat firmitatis. ff. eo. tit. l. item si vnus. §. principali ter. & de appella. cum speciali. Sed dic q̄ non obstat: quia ibi, loquitur, quando sunt omnino contrarij, hic autem non sunt contrarij, imō cōcordant in summa minori, vt dicit hic tex. ergo non debet tertius assumi. Ioan. And. ¶ T̄ Sed quid si actor petit quindecim, & producit duos testes, quorum vnus deponit de quinque, alter de decem, an sit probata intentio? Sol. Dama. in q. 10. de testi. inducebat ad partem affirmatiuam, q̄ sic l. diem. §. si plures. ff. de arbi. vbi idem d̄r, quod hic in secunda parte, & c. nihil obstat, supra de ver. sig. in contrarium, q̄ non valeat, inducit: quia non valent testimonia eorum, qui discordāt in circumstantijs, putā in loco, vel tempore. 3. q. 9. nihilominus. multō minus cū discordāt in re. de causa pos. cum ecclesia. & istam partem hic tener. Guil. v̄r tenere contrarium in Spe. de testi. §. antepe. post princi. alleg. C. de fideicom. liber. l. si quis in suo. vbi d̄r, q̄ omnes filios ancillæ manumittere non est contrarium sententiæ testatoris, qui dixit vnum ex filiis illis manumitti, quem elegerit hæres. ex ibi connexis videtur Guil. non intellexisse illud in terminis q̄onis, quando de numero agitur, sed quando testes deponunt decimam collectam, quorum vnus dicit de 10. cor. bibus, alter de 5. vel vnus q̄ condemnauit quis quinq; homines in loco, alter q̄ 10. vel his similia ad iurisdictionem probandam. de quo arg. de accu. qualiter. 2. in gl. hic pōt. ver. & idem. Io. An. quasi sit intentio Io. An. q̄ illi non agunt de probando certo numero, sed de probando iure, sub quo includitur maior, & minor numerus: & sic quilibet deponit de illo iure, licet discrepāt in numero circa assignationem causæ dicti sui. Circa principale dictum v̄r remanere Io. And. cum dicto Dam. q̄

b non probant^b testes. & idem v̄r tenere Io. de Fan. ¶ T̄ Quid si volo probare me possēdisse per decem annos, & ex tribus testibus vnus dicit de 10. alter de 20. alter de 30. an. probant. solu. Archi. in d. c. nihilominus. tenet q̄ non: quia sunt singulares in dicto. tu dic fm Io. de Fan. hic & ibi, q̄ aut isti specificant tempus illorum annorum ita & taliter, q̄ concludunt de eodem tempore, putā quia vnus dicit, q̄ possedit a 30. annis & citra, alius a 10. annis & citra. isti probant quia omnes cōcordant in vltimis 10. annis. ar. huius literæ. Aut non specificant omnino tempus, ita q̄ concludant de eodem: putā quia vnus dixit de 30. annis simpliciter, alter de 20. an. simpliciter, alter de 10. simpliciter, tunc procedat dictum Arc. quia non deponunt de eodem tēpore fm eum. ¶ Gl. 2. in prin. recita per prium, q̄ secunda pars huius tex. contradicit primæ: nam in quinque omnes concordant etiam in prima parte tex. glo. sol. deinde quærit,

c quid si tertius^c condemnat in maiori summa: & soluit. deinde quærit, an idem procedat, si datur terminus diuersus solutioni, & soluit. ¶ In ea. glo. ibi, si absolueret. Idem Ioā. Mo. dicens, q̄ sicut valet sententia duorum, quando tertius contradiceret, fortius valere debet, quando in aliquo concordat. Ioan. And. In fi. glo. Sed quid si sit datus vnus arbiter, coram quo petebantur 10. & ipse condemnauit in 5. remittit Io. And. ad Spec. de sen. prola. ver. quid si peto. & ad plenē no. per se, de re iudic. cum inter. in glo. fi. Io. An. Spec. ibi dicit, q̄ si iudicium est habitum coram iudice, intelligitur reus absolutus in quinque. Si verō coram arbitro, secus fm Lap. Abb. hic. & vide de hoc per glo. in regula, quæ a iure, infra de reg. iur. ¶ Glo. fi. in prin. querit de ratione tex. deinde quærit, si protestatur arbiter pronuncians in maiori summa, q̄ non consentit in minori, & solu. In ea. glo. ibi, contrarium. & pro istis facit. ff. de vulga. & pupilla. sub. l. ex facto. §. j. vbi si pater filio impuberi substituit Titium, si decedat infra decimum annum: & Mæuium, si decedat infra quartūdecimū annum: filio decedente in 8. anno solus Titius venit ad substitutionem. Sed dic, q̄ intentio & voluntas testatoris sic distincta facit, quod numerus minor non includitur sub maiori. Sed in cōdemnato in 15. non est possibile, quin sit

condem-

ADDITIONES.

- a ¶ Alter in plus. Adde Pau. de Cast. conf. 27. in primo impressis.
b ¶ Non probant. Adde Alex. conf. 72. vbi latē de singularitate testium. Ber.
c ¶ Tertius. Adde quid si plures arbitri diuersas proferant sententias, an possint postea omnes concordare. Ang. conf. 152. B.

condemnatus in 10. sed bene est possibile constitutionem fieri in maiori numero annorum & non in minori, & e converso, ut patet eo. tit. l. si ita quis. & l. in pupillari. Nec ob. predictis qd no. hic Arch. dicens, qd si duo concordant in numero maiori, & protestantur, qd non consentiant in minori, valet sententia duorum. Sed ponere illud de protestatione fuit superfluum, cum etiam sine protestatione valeat per istam decretalem. Io. An. 7 ¶ Sed pone, qd sint undecim iudices, vel arbitri assumpti inter tres super vna re, & quinq; pronunciāt pro vno, quatuor pro alio, & duo pro alio: quæ sententia valebit? So. dicit Lap. Abb. hic qd Guil. in Spe. de sen. prolatione. §. iuxta. ver. quid si sunt. qd valet sententia quinq; quia plures in eā consenserunt: licet sit secus in electione, supra de elec. in Genesi. & c. cum in iure sed in patronis laicis esset idem, qd in iudiciis, ut valeat presentatio facta a maiori parte partium comparatione minorū, ut scripsit Archi. 3. 1. dist. Nicena. ¶ Sed in eo, quod dicit, qd valeat sententia quinq; quidam alij tenent contrariū, quia non sunt maior pars iudicum. & hoc verius videtur, fm Lap. Nam si maior pars ipsorum non concordet in cui dando: tamen concordat in cui non dando. nam quatuor, & duo concordant, qd non datur illi pro quo quinq; concordant, ex quo quatuor pro vno & duo pro alio sententiauerunt, fm Lap. Et istam partem tenet Io. de Fan. quia omnes habentur loco vnius, & ideo representant vnum corpus: oportet ergo, qd maior pars omnium concordet: & videtur casus. ff. eo. tit. l. sicuti. Sed secus est in patronis, qui non habentur loco vnius, imò quilibet habet de per se ius separatum. de quo vide per Io. An. in c. qm. de iurepa. secundū eū. & pro decisione istorum facit s. de rescri. pastoralis. in pri.

ADDITIO.

¶ In electione. Adde Ro. consi. 253.

S V M M A R I V M.

- 1 Absentia voluntaria, & malitiosa differunt.
- 2 Causa dicitur decidi ex pronuntiatione arbitrorum.
- 3 Arbitr. potest requirere alium coarbitrum.
- 4 Negocium examinare aliud est, aliud definire.
- 5 Argumentum de lege civili ad canonicam non semper est licitum.
- 6 Absens in dubio habetur pro contradicente.
- 7 Iura loquentia in arbitris non habent locum in iudiciis.
- 8 Arbitr. tertius si est presens & tacet, an valeat sententia duorum.
- 9 Absens est vocandus ad iudicium.

V questionibus. ¶ Gl. j. summat, & tria ponit proœm. secundò statutum. tertio tacitæ qñi responder. secunda ibi, Statuimus: tertia ibi,

- 1 Circa. ¶ No. primò qd differentia est inter voluntariam absentiam, & malitiosam, & sic probans quem abesse voluntariè non concluderet absentiam malitiosam. ¶ Secundò no. qd ex pronuntiatione arbitrorum dicitur causa decidi, & finis imponi: & sic videtur, qd ex eius pronuntiatione inducitur exceptio litis finitæ. facit ad no. j. de lit. contest. c. j. ¶ Tertio no. qd sicut con-
- 2 delegatus potest alium condelegatum requirere, & sic & arbitr. potest alium coarbitrum requirere. de condelegato vide glo. supra de offi. deleg. cum causa. ¶ Quartò no. qd aliud est negotium examinare, aliud definire. & sic videtur, qd datus ad examinationem causæ non possit definire. ad hoc, supra de offi. deleg. super qñum. ¶ Quintò no. arg. qd ex tribus arbitris simpliciter electis valet pronuntiatione duorum. ad hoc supra c. j. ¶ Sextò no. qd non semper est licitum arguere de lege civili ad canonicam: quod intellige, quando lex canonica certo casu prius disponeret, ut hic: secus si non reperiretur canonem disponere contrarium. ita procedat de no. oper. nunc. c. j. & 2. ¶ Septimò no. argu. qd absens in dubio habetur pro contradicente. ¶ Octavò no. qd quandoq; lex fingit absentem esse presentem. Et sic patet, qd fictio est contraria veritati. ¶ Nonò no. arg. pro & contra qd iura loquentia in arbitris non habent locum in iudiciis. ¶ Quærò, an id, quod dicitur hic de tribus arbitris habeat locum, si fuerint plures? Sol. dic qd sic, quando eadem ratio concludit in pluribus. vnde si maior pars de quinq; quærit duos absentes, & nolunt venire: poterunt tres presentes procedere. ad hoc quod no. supra c. proximi. Io. An. ¶ Quærò, in quibus arbitris habeat locum iste tex.? Sol. dic, qd habet locum siue sint arbitri voluntarij, siue sint necessarij ex iuris necessitate electi, de quibus supra de offi. deleg. ab arbitris. eo. lib. quia utrobique est eadem ratio: ergo idem erit ius. de consti. translatio. Io. An. Sed contra istud facit, qd tales arbitri iuris potius accedunt ad naturam iudicum delegatorum, qd arbitrorum, ut d. c. ab arbitris. cum ibi no. & hoc tenet Io. de Sancto Geor. hic, & Bar. in l. item si vnus. §. si in tres. ff. eo. tit. fm do. Io. de Imo.
- 3 ¶ Quid si iste tertius arbitr. est presens & tacet: an valeat sententia duorum? Sol. Io. An. dicit hic se induxisse istum tex. qd sic in addi. Spe. eo. ti. §. si. super ver. & no. & ibi dicit qd Albe. Odo. in sua disputatione, quæ incipiebat, Titius & Seius. dicit

fm Azo. valere sententiam duorum tertio presente siue taceat, siue contradicat. ff. eo. tit. l. sicuti. Melius facit lex, si in tres. ibi, si presens. vbi prima glo. vbi hoc voluisse. & hoc etiam tenuit Gof. in summa huius tit. ver. quid si duo. dicens tacentem haberi pro contradicente. Sed ipse Albertus tenuit contrarium, qd requiritur, qd oēs tres pronuncient. & hoc verum, nisi esset actum in compromisso, qd valeret sententia maioris partis: quia tunc non esset necessaria pronuntiatione tertij. ff. eo. tit. l. non distinguemus. §. cum in plures. & sic respondet ad predictam l. sicuti. & ad l. duo ex tribus. ff. de re iudi. vbi sententia maioris partis valet, quādo in compromisso, vel delegatione est clausula sonans id. Item licet in collegiatis valeat factum maioris partis: in eo tamen qd competunt singulis, quales sunt arbitri, requiruntur oēs, per no. de consti. cum oēs. Item ar. l. expressæ qd autem oēs arbitri pronunciant, aut nullus. ff. eo. tit. l. item si plures. Et hæc solu. vbi placere. Host. in summa huius tit. §. qualiter. ante fi. Io. An. ibi tenet cum Azo. & Gof. qd valeat sententia etiam de iure civili. Et ponderat istum tex. qui ponit duo principaliter, & ius novum allegans ius vetus simile inducendo, ut hic patet ibi, sicut possent illo presente nec volente & c. Et sic patet, qd de iure veteri sufficiebat presentia sine prolatione sententiæ, aliàs non esset bonum simile, quod adducit, cum absens nihil pronunciet. Sed dicit Io. de Fan. qd ista non est bona illatio: quia potest esse, qd vult pronunciare, & tamen non vult concordare in vnam sententiam. tamen dicit, qd pro hoc facit, quia tex. dicit, qd ante hoc c. sufficiebat tertium esse presentem, & nolle concordare in vnam sententiam. Sed non est dubium, qd presens requisitus tacens, vel dicens, nolo concordare alijs pronuntiantibus: verum est ipsum presentem, & nolle concordare, ergo & c. secundū eum. Secundò mouetur, quia cessat in casu premissis rō legis, quæ requirit presentiam: quia fortè collega posset illū trahere in partem suam, quia hoc facere non potest ex quo tacet: cum ergo eum concordare nolle appareat per additionem sine pronuntiatione, cum dicit nolo concordare: & per taciturnitatem, qua durante patet eum concordare non posse, & hæc impotentia fundatur super voluntate, ergo constat eum nolle: valebit ergo duorum sententia, cum per hoc patet illud non esse hoc medium, qd ponit regula, is qui tacet, j. de re. iu. quo medio sublato siue ipsum tacentē habeas pro consentiente, siue pro contradicente, procedit predicta conclusio. bene facit ad hoc finis huius partis, qui finis vult haberi pro presente, & sic ostendit sufficere presentiam, fm Io. An. ibi. & hæc partē et tenet Bar. in l. itē si vnus. §. itē si plures. & l. sicuti. ff. e. ti. ¶ Gl. j. summat. In fi. gl. dicit hic Arc. qd iste tex. determinat no. p. In. & Ho. in c. Raynaldus. in prin. de testa. & qd no. Guil. in Spe. de arb. §. si. in pri. ver. & no. & plenius in ver. qd ergo si se. & seq. Dicit enim Inn. & Ho. qd qñ oēs arbitri sunt partes, & vnus non vult cū alijs concordare, et si dicat se non instructū: alij, qd concordant pronuntiare pnt. ff. de iu. l. duo ex tribus. & l. Pomponius. aliàs incipit, si cui. idē si opinionē suā dixisset, & recessisset audita opinione aliorum: cessat enim rō legis, qd dicit, qd alios in suā opin. trahere posset, ut j. no. secus si illorum opin. non audiisset, dato qd malitiosè recederet: licet quā dicunt, qd ex quo cōuenerūt ad sententiam ferendā, qualitercunq; vnus postea recedat, alij partes pnt sententiam ferre: quia verū est oēs affuisse ad sententiam ferendā. i. ad diē ferendę sententię assignatā. bona ergo fuit hæc ratio, quæ has plexitates tollit. Io. An. ¶ Gl. 2. qrit de exemplo tex. & solu. ¶ Gl. 3. alle. cōcor. ad tex. & colligit notabile. ¶ Gl. super verbo, electis. qrit, an tex. pcedat qualitercunq; sint arbitri electi, & soluit. In ea. gl. simpliciter. idē Zenze. qui dicit, qd aliàs forma cōpromissi esset seruanda, fm eum. ¶ Gl. super verbo, legitimè, qrit, qñ dicatur legitimè vocatus, & sol. ¶ Gl. super verbo, impedimēto, qrit, quid si subest impedimētū. & sol. ¶ Gl. super ver. civilis, in principio qrit, qd sit illa lex. deinde opponit, qd ista decisio fuit irrationabilis: quia ut dicit lex civilis, si ille fuisset pns traxisset in partē suā, ergo si irrationabilis non valet. 4. dist. erit autē lex. gl. sol. qd quilibet lex potest habere rationem. Deinde quærit glo. an iste tex. feruetur per secularem, & soluit qd non. In ead. glo. ibi, in partem suam. facit 3. 1. dist. Nicena. Io. An. In ea. glo. ibi, sequitur. concord. ff. man. l. si precedente. §. Lucius. Io. An. In fi. glo. no. istam glo. qd quando lex contradicit canon, quælibet debet seruari in foro suo, sed in terris de temporali iurisdictione ecclesiæ seruetur canon. hæc vera, vbi non esset materia peccati: sed si lex induceret peccatū, etiam in foro civili seruaretur canon. de

ADDITIONES.

- a ¶ Arbitris. De potestate autem data arbitro pronunciandi altè, & bassè. vide do. Feli. in c. humilis. de maio. & obed.
- b ¶ Presens & tacet. Adde D. de Ro. decis. 871. in antiquis. hoc eo. tit. vbi late.
- c ¶ Seruaretur canon. Adde Cal. consi. 20. de consti. quando autem canones iuuantur legibus. vide do. Feli. in c. in causis. ver. no. 2. de testibus. item vtrum lex civilis seruetur in foro canonico. vide eundem in d. c. in causis.

Geminianus super Sexto Decretalium.

de præscrip. c. fi. cum simili. ¶ Glo. super verbo, potestatem. quærit, quid si fuisset adiecta clausula, quod si non omnes &c. & sol. In fi. glo. intellige glo. quod ista decreta. supplet clausulā in casu absentia malitiosa, vel voluntaria, non autem in alijs. Ioannes And. ¶ Glo. super verbo, liberè. quærit, an si non vult venire, debeant arbitri alij conuocare: & soluit quod sic. In fi. 9 glo. no. primò istam gl. quod licet lex det iudici liberam potestatem procedendi altero nolente comparere, nihilominus ad alios actus erit absens vocandus. Tu dic, quod aut arbiter dicit, quod non vult de illa quæstione se aliquammodo intromittere: & tunc procedat prima pars glo. Aut non dicit, quod nolit se amplius intromittere, sed vocatur ad vnum actum, & ipse dicit se nolle venire: & tunc ille actus expeditur sine eo, sed ad alios postea vocabitur. & ita procedat secunda pars huius gl. & hoc probat glo. in dicto ca. eum qui. iuncto tex. ¶ Glo. super verbo, præsentem. quærit, an idem sit in duobus, quod hic dicitur in tribus: & soluit, quod non. deinde quærit de alia quæstione, & soluit. In ead. glo. ibi, ratione. ad hoc infra de test. ca. 2. in fi. Io. And. Et per prædicta dicit Ioan. de Sancto Geor. quod non ob. quod no. supra ca. proxi. in fi. vltimæ glo. quia illud loquitur in arbitro iam electo, qui non potest contra ius pronunciare, licet velit, argumentum de test. requisisti, & ca. tua. sed hoc loquitur in parte assumente, quæ in assumptione potest pro libito modum apponere. alleg. 18. q. 2. Eleutherius. & quod no. supra de procur. si duo, in glo. & nihilominus. quod tamen prima facie, secundum eum videtur facere contra: quia illi non habent potestatem a partibus, sed a lege. de offi. deleg. suspensionis. & de appel. cum speciali. secundum eum. item Bar. in l. item si vnus. §. si in tres. ff. eo. tit. do. Ioan. de Imo. ¶ Gl. si. quærit, quid si sunt dati plures iudices: an vnus possit procedere sine altero. & sol. distinguendo. deinde quærit, quare aliud in arbitris, aliud in iudicibus. & sol. ¶ In ead. glo. ibi, prudentiam. Io. And. de ista materia remittit ad no. ff. de re iudi. l. Pomponius. ff. ad muni. l. magistratus. & qd ibi no. & in Spec. de sen. prola. §. sequitur. ver. quid si finirent. & §. iuxta. post pri. Ioan. And. in d. ver. quid si, dicit Spe. quod si sunt ordinarij, quilibet potest per se cognoscere: sed si simul cognouerunt simul pronunciare debent: si autem sunt delegati ad vnam causam, tunc simul omnes debent pronunciare, fm Lap. Abb. hic, & in illo casu quo ordinarij non possunt procedere vnus sine altero. dicit glo. in d. l. Pomponius. esse verum in sententia definitiua: secus in interlocutoria, quæ glo. liminat veram Bar. dummodo non sit talis interlocutoria, per quā iudicis officium terminetur: quia tunc secus, quia illa haberet vim definitiua. argu. l. fi. C. de aucto. prest. vbi quilibet tutor per se potest gerere actum, ex quo non finitur tutela, sed non actum, per quem finitur, secundum Ioan. de Fan. hæc est materia quotidiana, & diffusæ, & subtiliter examinata per do. meum Ant. de But. in ca. prudentiam, supra de offi. deleg. ideo conclusiue ponam hic eius dicta. & primò videndum, quid de iudicibus ordinarij. secundo quid de delegatis. Ad primum, quandoq; iurisdictio creatur a principio in plures ordinarios, vt collegium: quandoque in plures, vt singulos: quandoque in vno a principio, & ex postfacto deriuatur in plures. Primo casu iurisdictio est penes omnes & non penes singulos: & requiritur præsentia saltem duarum partium, vt dicit hic glo. & idem tenet Inno. in d. ca. prudentiam. & glo. super ver. separatim. in c. vt officium, infra de here. sufficit tamen consensus maioris partis congregatorum. & no. glo. & Ioan. And. de his, quæ fi. a maio. par. ca. c. j. Quod intellige verum, nisi ius requireret concordiam omnium: quia tunc contradictio vnus impediret, vt no. glo. in c. vbi periculum. super ver. singulis. de elec. supra eo. lib. & in c. cupientes, super ver. concordēs. §. ad hæc, supra eo. tit. & lib. Secundo casu, quando spectat ad plures, vt plures: & tunc si pluralitas est de substantia actus, non possunt singuli procedere, vt dicit hic glo. de numero requisito in depositione presbyteri. ¶ Nunquid autem tunc requiratur concors sententia omnium: an sufficiat maior pars: glo. in c. non pōt. de re iud. dicit, quod non. doc. de temp. ordi. ca. si Archiepiscopus. tenent quod sic. Tu dic secundum eum, quod aut ex forma iuris, vel commissionis apparet, quod requiratur concordia omnium, & tunc planum. ita procedat quod no. in d. c. si Archiepiscopus. Aut datur iurisdictio pluribus, vt singulis: nec apparet, quod requiratur concordia omnium: & tunc quilibet censetur habere insolidum iurisditionis exercitium: & pōt procedere vnus sine altero, vt dixit hic glo. & in d. c. vt officium, infra de hæc. Et tunc id, quod vnus inchoauit, expedit: nec poterit alius se intromittere, nisi primus esset impeditus, vt no. hic Arch. 7. q. j. non autem. vbi ponit de ista materia super glo. facit c. cum plures, supra de offi. dele. eo. li. fallit tamen istud in inquisitore hæretice prauitatis, tenendo, quod habeat ordinariam: quia debet cōmunicare processum cum diocesano, licet primitus inchoauerit, vt infra de hæc. vt officium, vt in

ele. j. eo. tit. Aut pluralitas non est de substantia: & datur pluribus, vt pluribus: & tunc aut datur vni generaliter, sed non distributiue in quolibet loco particulari: sicut in Epō in qualibet parte diocesis, vt in c. cum Episcopus. & tunc in istis seruatur, quod habes in c. pastoralis, supra de offi. ord. Quandoque concurrunt iurisdictio in plures quorum vnus habet generalem in omnes, & etiam distributiua in certo loco particulari: alter vero habet etiam sub illo distributiua in certo loco, & in qualibet eius parte, vt patet in legato quo ad eius prouinciam, & in prælatis sibi subiectis. de offi. leg. nouit. & ca. studuisti. & in Episcopo, Archidiacono, vel alio prælato. de offi. ordi. cum ab ecclesiarum. & in Abbate non exempto. de offi. ordi. quanto. & tunc locus est præoccupationi. argu. 1. q. j. peruenit. vt no. in d. c. cum ab ecclesiarum. & in ca. pastoralis. eo. tit. aut iurisdictio non datur pluribus tanquam maiori & inferiori, sed pluribus æquè principaliter, & simpliciter: tunc quidam sunt actus, qui de sui natura eodem instanti non possunt exerceri per plures: sicut est actus penitentiariæ, & cōfessionis audiendæ: & tunc videtur data potestas singulariter, & separatè, vt no. Hostien. in dicto ca. prudentiam. & Archid. 7. q. j. non autem. Et idem videtur eadem ratione in pluribus datis simpliciter ad testes examinandos per ca. cum causam. de testi. secundum dominum meum ibi. Si verò natura materiæ est ita expeditibilis per plures, sicut per singulos: tunc Hostien. dicit vbi supra, quod licet omnes habeant habitum iurisditionis, non tamen exercitium insolidum. Sed dominus meus dicit, quod aut iurisdictio ordinaria datur pluribus a lege respectu causæ, vel causarum sine territorio: & tunc omnes habent in dubio, vt plures exercitium iurisditionis: nec est insolidum penes singulos, vt patet in ca. pastoralis. in principi. supra de rescrip. & in ca. suspicionis. de offi. deleg. quia ibi arbitri habent ordinariam a lege, vt ibi no. ¶ Si verò datur iurisdictio pluribus respectu territorij, tunc quilibet habet iurisditionem insolidum & exercitium. per l. j. ff. de offi. consu. vbi est casus. & est ratio diuersitatis: quia datur iurisdictio inter eos, licet sit ordinaria: quia isti habent formam delegatorum, & sic in hoc sortiuntur eorum naturam. Tertio casu principali, quādo iurisdictio a principio creatur in vno, & deriuatur in plures, vt quia vni habenti iurisditionem succedunt plures hæredes: & tunc dicit, quod Guil. de Cu. in d. l. j. ff. de offi. consu. tenet, quod isti habent iurisditionem insolidum habitu, sed non exercitio: vnde non potest vnus sine altero procedere. dat simile, sicut dicitur in seruitute, quæ competit pluribus: quia est diuisibilis, vt l. hæredes. §. an causa. ff. fami. ercif. & idem Bart. in l. inter tutores. ff. de administ. tuto. dicens, quod illa iurisdictio ex postfacto est diuisibilis. alleg. l. Imperialis. §. præterea. de prohi. alien. feud. dicit tamen, quod si hæredes diuidant territorium inter se, licet non sit diuisa iurisdictio, quæ scindi non potest: erit tamen diuisa administratio quo ad se, sed nō quo ad præiudicium superioris per illam l. inter tutores. & ita videtur voluisse Inno. in d. ca. prudentiam. in principi. suæ glo. magnæ, dicens, quod licet iurisdictio sit indiuidua quo ad habitum: vsus tamen & commoditas pōt inter eos diuidi, ex quo iurisditionem habent iure proprio, secundum eum. pro hoc allego optimum tex. in cle. 2. de iurepat. vbi possunt patroni descendentes ab vno diuidere inter se de alterius vicibus præsentando. In delegatis verò, vt hic per glo. in fi. glo. etiam primam rationem glo. ponit Ioan. Mona. & simile quod no. de offi. delega. cum vicissimum. in fi. glo. vlti. Ioan. And. ¶ Sed quia tex. hic dicit de certo arbitro absente, quid si sit mortuus, an procedat iste tex. Sol. iste tex. facit, quod non: quia dicit, quod si non est detentus legitimo impedimento: ergo si esset detentus legitimo impedimento, tunc secus: quia mortuus vñ detentus legitimo impedimento. ad hoc supra de rescrip. sciſcitatus. & facit etiam verbum requisitus, & verbum non curauerit, quæ hic ponuntur in pri. quæ non possunt adaptari mortuo: & sic cum verba legis non adaptentur, nec dispositio debet adaptari. ff. de accusa. hos accusare. §. omnibus. licet aliās mortuus dicatur abesse, supra eod. lib. de offi. deleg. si delegatus, secundum Ioan. de Fan. Et idem tenet hic domi. Pet. de Anc. & domi. Ioan. de Imo. Et ratio: quia hic requiritur contumacia tertij, quæ in mortuo esse non potest. l. diem. §. j. ff. de arbit. & quod no. ff. eo. tit. l. item si vnus. §. item si plures. in glo. secundum eos. Item pro hoc facit ca. a nobis. 2. de senten. excommunica. vbi patet, quod mortuus solutus est a iurisditione iudicis huius seculi: ergo non poterit per istos citari &c. Et sic est finis lecturæ primi libri, egregij viri domini Dominici de Sācto Geminiano decretorum Doctoris celeberrimi super Sexto.

ADDITIO.

¶ Postea vocabitur. Adde quod voluit Fede. consi. 48.

LIBRI II. PRO O E M I V M.

Manā Concupiscentiā vanitatem, recalci-
trātem rationi, habenis oportuit re-
cūditudinē cohiberi. Hanc lex (testāte Apostolo) re-
frenauit, sic inquit: Quid ergo dicemus? lex pec-
catum est: absit. sed peccatum non cognoui, nisi per legē. Nam
concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret, Non concupisces.
ad Rom. 7. de consti. nam concupiscentiā. sed frustratoria etiā
legis fabricatio extitisset, carens executio ministro, supra eo.
li. de elec. vbi periculum. §. p̄terea. & de sta. re. c. j. §. & qm̄. eo.
lib. Cui vt recto tramite duceretur inducta fuit formula iudi-
candi, hanc affectantes acquirere intentione frustrātur aucto-
re neglecto, quā nobis Ambrosius Doctor eximius manifestat
super Epistolam ad Colossen. Omnis ratio superne scientiē, &
terrene in eo est, qui est caput earum & auctor, transumptiue
habetur 37. dist. §. sed ecōtra. Vt ergo Venerandi Domini vos
capere, ego docere possim, ordinem iudicādi suppliciter pro-
phetico oraculo diuinum imploremus: auxiliū dicētes: Le-
gē pone mihi Dñe in via tua, & dirige me in semitā rectam pp̄
inimicos meos. Psal. 27. hac breui inuocatione p̄missa ad iu-
diciorum doctrinam confidentius descendamus.

De Iudicijs.

Rubrica.

¶ Ioannes Mona. ponit hic 15. significationes iudiciorū, quas
vide j. de re. iu. in regula, in iudicijs. Ioannes Andree.

S V M M A R I V M.

- 1 Per verbum, videtur, respondetur de iure.
- 2 Index quod possit compellere partes ad comparandum coram se, non venit
regulariter in generali mandato.
- 3 Bene tamen in causa criminali. nu. 3.
- 4 Index potest compellere principalem comparere pro habenda veritate su-
per causa agitata.
- 5 Delegatus datus ab inferiore a Papa, an possit cum speciali mandato citare
personaliter.
- 6 Iubere, & precipere qualiter differant.
- 7 Citatus personaliter si mittat procuratorem, an sufficiat?
- 8 Exigere verbum quid significet.
- 9 Delegatus si citat personaliter non expressa causa in citatione, an valeat?
- 10 Index si citat simpliciter in causis, in quibus quis tenetur personaliter com-
parere: an teneatur personaliter comparere?
- 11 Ambiguum quid dicatur.
- 12 Ordinarius non potest compellere, vt quis personaliter coram eo compareat,
nisi in casibus hic expressis.
- 13 Cause criminalis appellatione strictē sumpto vocabulo non includitur
causa popularis.

Vris. ¶ Glo. j. summat, & primò ponit dictū.
Secundò excipit ibi, Nisi. Præmitte, q
regulariter liberum est citato per se vel per p-
curatorem comparere iuxta no. de procu. que-
relam. ¶ No. j. t̄ q̄ per verbum, videtur, respō-
detur de iure. quod no. pro Doctore, vel cōsul-
tore, qui dicit, mihi videtur. & vide tex. de app. p̄terea requi-
sisti. ¶ Secundò no. t̄ q̄ in generali mandato regulariter nō ve-
nit, q̄ index possit personaliter compellere partes ad compa-
rendum coram se. ¶ Tertiò no. q̄ ex simplici causā cōmissio-
ne datur potestas iudici citandi partes. ¶ Quartò no. t̄ q̄ in cā
criminali index pōt cōpellere partes, vt personaliter coram se
compareant. ¶ Quintò no. t̄ q̄ pro habenda veritate super cā
agitata pōt index compellere principalem comparere. Et sic
facit, q̄ ad respondendū positionibus concernentibus factum
propriū litigantium pōt index cōpellere partes, vt persona-
liter respōdeant. vide supra c. ti. pastoralis. & infra de cōfe. c. j.
¶ ¶ Quæro, quid de delegato dato ab inferiore a Papa: an pos-
sit cum speciali mādato citare personaliter? Sol. dic q̄ non: q̄
ex quo delegans non posset citare per se, vt personaliter cōpa-
reat, vt no. hic in glo. multò minus poterit alteri cōmittere, vt
personaliter citet. ar. supra de of. del. ex literis. Io. An. ¶ ¶ Quæ-
ro, an sit differentia inter iubere, & precipere? Sol. fm̄ deriua-
tiones propriē iubere intelligitur, vbi est obsequium volunta-
tis. & inde dicitur fidē iubere. precipere autem dicitur, vbi est
debitum. Io. An. vide de hoc 14. q. j. q̄ precipitur. ¶ Quæro, an
tex. intelligatur de reo tantum? Sol. dic, q̄ intelligitur de reo, &
actore, vt probat tex. qui dicit alterutram partium. & sic loqui-
tur de ambobus. Io. An. ¶ ¶ Quid si citatus personaliter mittat
procuratorem: an sufficiat? Sol. Arc. remittit ad no. de maio.
& obe. c. fi. in glo. cum enim quis. Io. And. & ibi dicitur, q̄ non
sufficit mittere procuratorem: sed si ire non pōt, debet desti-
nare nuncium ad allegandas causas, quare non possit venire.
¶ Quæro, qui sint alij casus, in quibus index possit compelle-
re, vt quis personaliter compareat? Sol. dicit Hosti. q̄ non sunt
alij casus, q̄ isti quatuor hic excepti. Io. And. Sentit Gof. q̄ iste

ultimus exceptus sit superfluous. sed dicit Zen. q̄ pōt esse alius
casus: puta quia pars principalis nouit melius veritatem. C. de
procur. l. fi. vel quia pars aduersa confidit melius de præsētia
dñi, q̄ procur. vt d. l. fi. & ff. de procur. l. si actor. vnde si dñs est
legalis persona, & procu. est rixosus: iudex pōt citare dñm per-
sonaliter, vt d. l. fi. & quod ibi no. Io. de Fan. ¶ ¶ Quærit Io. Mo.
de isto verbo, exigere, quid significet. so. dic, q̄ hic ponitur pro
compellere, & etiam quandoq; ponitur pro petere, quandoq;
pro cogere, quandoq; pro diuidere, quandoq; pro expellere. &
& ponit hic versum.

Exigo, perficio, peto, diuido, cogo, repello.

- 9 Io. An. ¶ ¶ Quid si delegatus citat personaliter non expressa cā
in citatione: an valeat? Sol. dic q̄ aut status causā hoc requirit,
vel formā rescripti id habet, & tunc valet. aut non: & tunc non
valet, fm̄ Ioan. Mo. dat simile in citato tēpore feriato in fauo-
rem hominum. ff. de ferijs. l. j. ad idem de app. cordi. §. j. de sen.
excō. Romana. §. caueat. non ob. de re iud. sicut. quia expedit
sententiam firmam manere etiā causa non expressa. ar. ff. de of.
præto. l. Barbarius. Io. An. ¶ ¶ Sed quid si iudex citat simpliciter
in causis, in quibus quis tenetur personaliter cōparere: an te-
neatur personaliter comparere? Sol. Cy. in l. fi. C. de procur. te-
net, q̄ non: vnde iudex debet exprimere. ar. ff. qui & a quibus.
l. Iulianus. fm̄ Io. de Fan. ¶ ¶ Glo. j. quærit, quid sit ambiguum,
& sol. in fi. ad idem. so. dist. quia tua. de resti. spo. literas. de eta.
& qua. quærit, supra eo. li. de elec. si religiosus. & j. de præben.
quā sēpe. Et deriuatur ambiguum ab ambigo, quod compo-
nitur ab an, quod est circum, & ago interpolito b, quasi circū-
ago. fm̄ Io. Mo. & de triplici ambiguitate no. 33. dist. c. fi. Ioan.
And. ¶ ¶ Glo. super ver. delegatum, quærit in principio quid de
ordinario: & alle. prò & contra: & soluit respondendo ad triū.
deinde in ver. ar. contra opponit, & soluit. & idem facit in ver.
12 & habent hæc locum. in fi. glo. Habes ergo ex gl. primò, t̄ q̄ or-
dinarius non pōt compellere, vt personaliter quis coram eo
compareat, nisi in casibus hic expressis. & intellige glo. veram
in actibus iudicialibus: sed in actibus extraiudicialibus non p-
hibet tex. quin ordinarius possit ex cā cogere subditos coram
se personaliter comparere, vt si eget ipsorū consilio, vel perso-
nali auxilio, fm̄ Host. alle. 22. q. 5. de forma. de off. dele. c. fi. vel
velit, q̄ promoueantur ad ordines. de eta. & qua. c. fi. nā cōstat,
q̄ semper in dubio est parendū superiori. 23. q. j. quid culpatur.
pro hoc alleg. Io. Mo. quia vocat Abbates, presbyteros, & cle-
ricos personaliter ad synodum. 17. dist. c. fi. Item clerum, & po-
pulū personaliter congregat ad sermonem, supra eo. li. de ele.
vbi periculum. §. qa vero. Et ad curiam mittit clericos. 16. q. 6. j.
vos autem. in authē. de san. Episcopi. §. reuerendissimi. col. 9.
fm̄ Io. An. Sed certē ista distinctio, q̄ fiat differētia inter actus
iudiciales, & extraiudiciales, non vñ necessaria: quia si cōside-
rentur oēs actus supra enumerati, loquuntur, quando causa est
talis, pp̄ quā sit citatio, quā de necessitate exigit præsētia per-
sonalē. sed illud idē dicit tex. hic in fi. de actu iudiciali: & sic idē
est in iudiciali, q̄ in extraiudiciali. posset tamen notari diffe-
rentia in hoc, q̄ plures actus possent concurrere in extraiudi-
cialibus, in quibus requiritur personalis præsētia, q̄ in iudi-
cialibus, vt patet in exemplis supra positis. In eo autem quod
dicit glo. q̄ videbatur delegatum Papæ posse, quia omnia vi-
debantur sibi cōmissa. dic, q̄ non obstat: quia illud intelligitur,
q̄ omnia vidētur sibi commissa, sine quibus causa expediri nō
pōt. de of. dele. c. j. & c. p̄terea. fm̄ Inn. & Host. & Arch. sed cā
pōt expediri absq; eo, q̄ personaliter compareat, videlicet per
procuratorem, ergo & c. Sicut ergo non posset illi præcipere, q̄
iret ad Sanctū Iacobū: sic nec q̄ ad ipsum personaliter veniat.
secundū eos. Io. An. ¶ ¶ In ea glo. ibi, vniuersitatis. intellige glo.
etiam si ipsius causā esset criminalis, vel de crimine. & vide,
quod no. de simo. dilectus. 2. Io. An. ¶ ¶ Glo. super verbo, spāl.
quærit, quare possit delegatus, quādo recipit speciale mand
atum: & soluit. ¶ ¶ Gl. super verbo, criminalis. in prin. recita
riū, q̄ ergo in criminali cā pōt interuenire pcurator. de acc.
veniens. & id qd̄ no. ibi super prima gl. videlicet, q̄ qñ p crimi-
d ne imponitur pena relegationis, vel minor, interueniat pcur.
secus si maior. tenet hic et Ho. Itē dicit hic et Inn. q̄ cā crimi-
nalis hic sumitur, vt includat et popularē. ff. de pcur. l. licet. §.
in popularibus. quod intelligit Hosti. ex parte actoris, vbi non
agitur

ADDITIONES.

- a ¶ Iubere. Iubere est verbum præceptiū, & noui iuris inductiū, de. fi. de
censu. & ibi glo. & Car. in prin. & facit transgressorem puniri pœna arbitra-
ria. ibidem. & incidere in mortale, vt. per Card. ibidem.
- b ¶ Sufficiat. Adde Cald. consi. 5. de dila. vbi quando sufficiat. B.
- c ¶ Quod non. Tu vide Alex. de Imo. in l. præsenti. §. cum autem. C. de his qui ad
eccl. consu. & Bal. in l. fi. C. de procu. ver. quæritur vtrum. iuncto ver. vñio ad
secundam partem. vbi videntur tenere contrarium huius, quod hic dicitur.
- d ¶ Pœna relegationis. Adde Alex. consi. 116. 3. lib.

Geminianus super Sexto Decretalium.

agitur de priuato cōmodo, vt ibi, & in l. non cogendū. §. q. ita. & ff. ne quid in loco publico. l. ei qui. & remittit ad no. per se in summa de procu. §. & in qua re. Io. And. Et no. incidenter istud dictum, quod appellatione causæ criminalis. a strictè sumpto vocabulo non includitur cā popularis. ¶ In fi. gl. idem Ho. hic; qui loquitur tñ in procuratore accusatoris, & hoc maximè pcedit in causis criminalibus ecclesiasticis. Et idē tenet hic Ioā. Mo. & Archi. §. de procur. qui generaliter. & facit qd no. C. de adul. l. quis. Sed vt ibi no. Cy. Fran. Accur. tenebat q istam gl. q innuit hanc exceptionē dilatoriā hac rōne: quia hæc exceptio venit post litis contestationē, & sic nō est dilatoria, & quia verba sunt referenda ad personam Dñi. C. de iureiur. l. fi. & absens damari non pōt. ff. de pōenis. l. absente. & in pcuratōrem non pōt ferri snia: quia nocens non est. C. de pōenis. sancimus. & in procuratōrē snia est ferenda. C. de sent. & interlo. l. j. ergo semper opponi poterit hæc exceptio. C. de procur. licet. fm eum. Ex pmissis pōt inferri, q quo ad fienda repellitur: tamen gesta ante q opponantur tali procuratori valebunt b per iura præallegata. Io. An. Idem quod tenet hic glo. tenet et Archid. §. q. 3. reos. & idem tenent Dñi de Rota conclusionē 544. q incipit, Itē si citatus. vbi concludunt, q licet Io. An. teneat hic, q quo ad actus futuros possit opponi ista exceptio, non tamen poterit opponi post conclusionē in cā, quin possit ferri snia absolutoria pro reo, fm eos. & istā glo. vñ tenere Oldradus in confi. 124. Io. de Fan. dicit, q Bar. in §. ad crimen. allegato in gl. dicit, q dubitat, & consuevit dicere, q si fuit procurator admissus ex parte accusatoris valet processus: quia pars & iudex pōt remittere accusatori pōnā calumniæ, cum deberet admitti principalis, si ex parte rei tunc non posset interuenire nisi post conclusionē, vt in l. quis. præal. nunc dicit, q dubitat. Et fortè melius est dicere, q processus non valeat: quia vna de rōnibus, quare procurator accusatoris non possit interuenire, est, quia diligentius ager cām suā per se, q per alium: esset enim in detrimentum reipublice, q pp procu. factū reus absens absolueretur. pterea pro hoc tex. in pdicto §. ad crimē. qui dicit, q frustra in hoc casu interuenit procu. & sic nullo mō pōt interuenire: secus ergo si posset interuenire, si non repelleretur exceptionē, quia tunc non esset frustra: & hoc, nisi post conclusionē, vt in præal. l. quis. & hoc vñ de iuris rigore p d. §. ad crimen. fm Io. de Fan. Dñs Io. de Imo. concludit, q aut procurator interuenit ex parte actoris, aut ex parte rei. Si ex parte actoris: aut post conclusionem causæ tñ interuenit: & pōt, vt d. l. quis. Aut ante conclusionē in cā: & tunc aut negocium est liquidatum q reum: & tunc putat, q teneat: quia cessant rōnes, ppter quas dñ procurator repellit. facit 24. q. 3. ecce. ¶ Si verò non est liquidatum q reum, & sic reus est in cā absolutionis: & tñ nō tenet processus: quia tunc stat rō diligentioris agitationis, & tractatus: & sufficit vnā de alijs causis finalibus legis adesse: argumento eorū, q notantur in l. liberorū. §. notabitur. ff. de his, qui no. infā. aut interuenit ex parte rei: si interuenit ante conclusionē in cā, & liquidatum est delictum pro reo, tenet pcessus, quia cessant oēs rōnes supradictæ. si verò est liquidatū cōtra reum, nō tenet processus pp rōnem fidelioris defensionis: aut interuenit post conclusionē in cā idem: nam si reus est absens, stat rō Fran. Accur. Et ad pdicta bene facit dictus §. ad crimen. qui dicit, frustra interuenit procurator: frustra aut nō eēt si iudiciū teneret fm ipsum. Mihi vñ, q decisio huius dubij cōsistat solū in rōne, quare procurator non admittatur in cā criminali. & prout no. do. meus Ant. de But. in c. veniens. de accu. rō finalis vñ, quia snia careret executione: nā pōna debet suos tenere auctores. de his, q fi. a maio. par. ca. quæsiuit. & §. de ele. si cōpromissarius. Sed si cōstat de delicto ex parte rei: erit inefficax snia, quia procurator non debet puniri. Si nō constat: debet puniri actor, & non procurator. ideo fortè lex dicit, q frustra interuenit, videlicet, quantū ad sniam, quia in effectu frustra fuit agitatū iudiciū, ex quo non pōt snia exequi corporaliter. Et ideo crediderem istam gl. verā. pro ea vñ optimus tex. in c. quia frustra. de vsu. iuncto fine cum principio. dñ ibi, q frustra vsurarius impetrat auxiliū legis, & ideo dicit, q nullatenus audiatur: & vt tenet ibi Inno. illa exceptio est dilatoria, q nullatenus audiatur: & tamen dicit principium tex. q frustra inuocat auxiliū legis. & sic patet, q licet lex dicat, q nullatenus audiatur: & frustra facit. nihilominus valet iudiciū, nisi opponatur exceptio. vnde licet lex dicat, q frustra isto casu interuenit procurator: intelligo, si opponatur: vel frustra quo ad executionem sententiæ, quæ in pōna corporali non poterit exequi q procuratorem. & ad hoc eēt facit cle. pñtōnem. in fi. de ele. vbi patet, q licet lex interdicit quē non admitti ad iudiciū: tamen si de facto admittatur, valet processus &c. & ad rōnes Legistarum pōt rñderi, q de iure canonico possunt verba concipi in personam Dñi, licet cā fuit per procuratōrē tractata, vt no. de ele. c. qrelā. Ad aliā, q snia in criminali non pōt ferri in absen-

tem: dic q secus est de iure canonico, vt patet de dolo & cōtu. c. veritatis. cū ibi no. per qd patet, q ista gl. pōt saluari saltē fm limitationē Io. An. & D. de Ro. §. positā. ¶ Gl. super ver. dicenda, quærit de exēplo tex. & so. deinde qrit, q sit dñia inter iuramentū de veritate dicēda, & iuramentū de calūnia. In fi. gl. idē vñ in responsione ad positiones. & si iurat de veritate, respondeat de veritate ad illas. Et ex hoc posset idē dici, qñ sit respōsio ad propositionē facti, fm practicā c. pastoralis. de iudi. de quo dic, vt ibi. Io. An. tamen ibi præiudicat respōsio. q sit per verbū credit, sicut illa, q sit de veritate, vt no. gl. in c. ex literis. de iureiur. fm Io. de Imo. ¶ Gl. fi. recita per pñrium, q iudex nō possit principalem cōpellere ad iurandū de calūnia, j. de iura. calū. c. fi. gl. so. & ponit limitationem. ¶ In fi. gl. Io. An. in c. fi. de iur. calū. vñ limitare istā gl. nisi procurator haberet speciale mandatū ad iurandū in illa cā de calūnia, tunc non poterit iudex cōpellere principalem ad iurandū: sed si haberet respondere positionibus, tunc posset iudex non obstāte speciali mandato cōpellere principalem ex cā hic in gl. expñsa. Et ex isto dicit hic do. Io. de Imo. vñ, q si dñs dat speciale mandatū procuratori ad sic respondendū positionibus, q non possit iudex cōpellere principalem ad respondendū: q tenet Bart. in l. qui bona. §. si alieno. ff. de dam. infec. fore verum in ciuilibus: sed in criminalibus vbi iudex debet inspicere qua fronte, & qua trepidatione &c. ff. de qñibus. l. de minore. §. tormenta. vnde posset cogi ad psonaliter iurandum, et si mandatum dedit ad sic respōdendū, si iudici videatur. sed dicit hic Io. de Imo. q fortè eēt in ciuilib. posset cogi: quia facilius datur mandatum, vt respondeat per procuratorem. & multi verēcundantur iurare in præsencia iudicis, qui non sic facerent dando mandatum procuratori.

ADDITIONES.

a ¶ Causæ criminalis. Adde quod voluit Lap. alleg. 4.

b ¶ Valebunt. Adde Ro. confi. 225.

S V M M A R I V M.

1 Vagatio est prohibita mulieribus.

2 Mulieres non possunt trahi ad iudiciū inuitæ personaliter.

3 Iudiciū redditur in inuitum.

4 Mulier, quæ est tutrix in causa filiorum, potest constituere actorem.

Mulieres. ¶ Gl. j. summat, & primò ponit prohibitionē mulieribus in genere. Secundò ibi, sed cum. prouisio bimembris circa ipsarum testimonia cum prohibitione, & pōna. Tertiò, prohibitio circa religiosos ibi, Ceterum. ¶ Quartò decretum ibi, Decernimus. Legam per partes. ¶ No. primò, q vagatio est prohibita mulieribus, & sñr pmixtio earū in cōgregatione viro- rū. ¶ No. scdò, q aliud est auctoritas sedis Aplice, aliud auctoritas ipsius Legati. & sic vñ, q factū Legati nō cēsetur factum sedis Aplice. ad hoc j. de præb. hi. q. ¶ Tñ No. q mulieres nō pñt trahi ad iudiciū inuitæ psonaliter: & sic vñ secus a pñrio de alijs. de quo §. c. pxi. ¶ Ex hoc eēt no. q iudiciū redditur in inuitum in alijs psonis. ¶ Quæro, mulier q est tutrix filiorū, vult cōstituere actore in cā filiorū, q illā suo periculo agat: q actor nō pñt constitui sine iudicis decreto: Insti. de cura. §. fi. an possit istud agere nō accedēdo psonaliter ad iudicē, sed cōstituendo pcuratōrē q hoc petat? Sol. dicit Arc. q p istū tex. vñ, q possit, si ille habeat spāle mādātū. ad idē facit C. q petere tutores pñt. l. cum a maioribus. ff. de aucto. tu. l. pastorale. Io. An. ¶ Quæro, an iste tex. habeat locū eēt in cā criminali? So. dic, q eēt in criminali datur certus modus, q seruari dēt, de quo hñ in authē. vt nulli iudiciū. §. si verò crimē. & C. de custo. reo. l. qm. & auth. hodie. fm Io. Mo. & Arc. Io. An. ibi dicit, q eēt pro vno cōi delicto non incarcerantur mulieres in eadē claustra carceris cū viris. Itē, vt patet in auth. posita §. illa. l. qm. nō debēt custodiri mulieres p viros, sed p mulieres, fm Io. de Fan. ¶ Gl. sup. ver. literarū, qrit, qd si cōtineatur in literis expñsē, an possit psonaliter cogi, & sol. In fi. gl. intelligo gl. de literis Papæ; de literis aut Legati, vel inferioris nō crederem, et si spāliter in illis caueatur, q mulier posset cōpelli psonaliter cōparere in casibus a iure nō permiffis: q Legatus nō pōt cōmittere cām q iuris formā b, vt no. gl. j. de hēre. c. fi. & istud puto fuisse de mēte glo. qa fuit signata in ea parte, qua loquitur de Papa. ¶ Gl. sup. ver. delegatorū, qrit qd de Legatis, & soluit. ¶ Gl. sup. ver. alia, qrit de exēplo, & soluit. ¶ Gl. super ver. inuitas, qrit quid de volentibus, & soluit. In fi. glo. idem Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ Gl. super ver. prohibemus, recita per contrarium, q deterior debet esse conditio feminarum, quā marium. contrarium vult iste tex. glo. soluit.

ADDITIONES.

a ¶ Ipsius Legati. Adde Io. de Ana. confi. 93.

b ¶ Contra iuris formam. Adde Abb. confi. 60. Rom. confi. 37.

S V M M A R I V M.

1 Iudex potest committere notario examinationem testium.

2 Iudex ex causa potest accedere ad domum testis, vt eum examinet.

3 Fictio in iure est prohibita, quando est fraudulenta.

Sed

Ed cum. ¶ No. q̄ vbi occurrunt aliquæ expē-
sa in iudicio faciendæ circa modum
probandi, ille debet facere expensas, qui probare
intendit et in expensis, quæ non sunt principaliter
pro teste, sed pro alia persona necessaria. facit s. de rescr. statu-
tum. §. pe. & j. de testi. presentiu. ¶ No. q̄ iudex pōt cōmittere
notario examinationē a testiū. vide de hoc de iud. cum Ber-
tholdus. ¶ No. q̄ sunt aliqui casus a iure prohibiti, vt iudex exa-
minationem testiū alteri committat: de quo videbitur in glo.
¶ ¶ No. non esse prohibitum ex cā iudicē accedere ad domum
testis, vt ibi cum examinet. ¶ ¶ No. q̄ fictio in iudice est prohibi-
ta, quando est fraudulenta. ¶ Opp. q̄ iste tex. sibi p̄dicat. primò
aufert p̄tatem: postea dicit, q̄ possit. sol. dic q̄ in secundo casu
iudex poterit auctoritate huius iuris, & in primo sibi prohibe-
tur generaliter, s̄m cum. Io. Mo. Io. An. ¶ Quæro quia tex. di-
cit, q̄ iudex prouideat, ne fraus fiat, quō debet prouidere? Sol.
Io. An. remittit ad no. in Spe. de cita. §. sequitur. circa medium.
vbi dī, q̄ debet fidelis nuncius p̄sentē auctore, & tabellione
mitti, vt oīs dubietas tollatur. ¶ Quæro nunquid ista pœna ha-
beat locum in iudice laico? Sol. dicit Io. And. q̄ illa q̄ incidit
in aliud dubiū, videlicet an laicus possit esse delegatus Papæ:
super quo remittit ad no. per se, s. de ap. sua nobis. sed dicit hic
Lap. q̄ ibi dicit tenendum, q̄ seruatur curia, s̄m Lap. Sed dicit
Io. de Sancto Geor. q̄ nedum laico, sed nec clerico, & laico si-
mul b̄ posset inferior a Papa cām delegare, vt no. Archi. 2. q. 5.
Mennā. & Hosti. in summa de offi. deleg. §. 3. & facit q̄d no. de
arbi. contingit, s̄m cum. intellige istud dictū de cā criminali,
vel sp̄iali: quia tēporalem posset laico delegare Ep̄s. de iudi. c.
decernimus. s̄m do. Io. de Imo. Sed dicit Io. And. q̄ in casu, in
quo laicus daretur in cā ciuili mere inter laicos, nō videt, qua-
re iste tex. non habeat locum in pœnæ impositione: imò plus
dicit, q̄ si pars, vel eius procurator, licet sint laici, si participa-
rent huic fictioni, vel fraudi: puta nominando malitiosē mu-
lierē in testem in hunc finem, ex tali participio incurrerent ex-
cōicationē, s. de sen. exc. nuper. & c. si cōcubine. Io. An. ¶ Sed
q̄ro, an iste tex. intēdat punire fictionē tñ, an verò requiratur,
vt iudex vltra fictionē personaliter accedat ad hoc, vt pœna hic
imposita cōmittatur? Sol. dicit Io. An. q̄ vī, q̄ non requiratur,
vt iudex vadat, per tex. qui dicit fraudator ipso facto. & sic vī
sufficere sola fraus. ¶ Prius determinat, vt verba sumantur cum
effectū, de cler. nō resi. relatū. nec ob. tex. qui dicit ipso facto:
quia intellige, dum dicit ipso facto, s. q̄ ita procuratū fraudu-
lenter, q̄ deductū fuerit ad effectū. & dicit q̄ hec materia pos-
sit p̄tendi per ea, q̄ scripsit in q̄ōne, quā ponit super regulā, in
penis. j. de reg. iur. s̄m Io. An. Sed dicit Lap. Abb. q̄ in prius
facit, q̄d no. Io. An. post Host. de sol. si quorundā. super verbo,
posset. in ele. ne in agro. super verbo, ipso facto. de sta. reg. s̄m
La. Tu dic, & est de mente Io. An. in dicta regulā, q̄ aut ius re-
quirat actū perfectū, & hoc cōstat, & non incurrit pœnam, nisi
perficiatur, s. de elec. perpetuo. Aut ius non requirit actū per-
fectū, sed punit solū principū, & cogitationē: & tūc ex illa pu-
nitur, vt no. gl. hic alle. per Lap. aut est dubiū: & tunc si in lege
ponitur verbū ipso facto, & tunc ex solo principio, nisi delictū
sit consummatū, nō incurrit pœnā. & hoc denotat verbum ipso
facto, s̄m cū ibi, q̄d est notabilissimū verbum pro statutorū in-
tellectu. ¶ Gl. super verbo, necessariū. q̄rit de exēplo tex. ¶ Glo.
super verbo, producentis. iustificat tex. super expēsas. ¶ Gl. sup
verbo, idoneā, q̄rit q̄ sit idonea persona, & an pars debeat cita-
ri: & soluit. ¶ In ea. gl. ibi, honestū. & dicit Arch. q̄ faceret illū
iurare, q̄ suū offiū fideliter adimpleret, vt sic maior, & plena fi-
des illi adhiberetur. alle. de p̄scr. ad audientiā. j. q. 7. sancimus.
& talis persona aliquā appellatur nūcius, s. de testi. cogend. c. j.
& aliquā executor, vel auditor, s. de of. dele. sup. q̄ōnum. Io. An.
¶ In ea. glo. ibi, tabellio, dicit Io. Mo. q̄ cū aliæ personæ requi-
rantur q̄ tabellio, melius staret si tex. dixisset personas. alle. de
p̄b. q̄m 2. Io. An. Posset saluari tex. quia considerauit principa-
liter personā, q̄ hēt examinare testes, nō notariū, q̄ est accessō-
rius iudici. ¶ Gl. super verbo, iure, q̄rit quis sit casus a iure prohi-
bitus, & sol. ¶ In ea. gl. ibi intentata. intellige gl. prout no. s. de
ver. sig. forus. ad fi. & 15. q. 3. ex eo. Io. An. ibi habetur an, & q̄n
mulier a admittatur ad testificadū in cā criminali: sed an istud
verum sit indistinctē, q̄ examinatio testiū in cā criminali non
cōmittatur? sol. Bal. in auth. hic alle. in gl. tenet, q̄ possit legi-
tima causa subsistente. & pro eius dicto optimē facit iste tex.
qui vult, q̄ si p̄dō testis est talis, quæ non cōpellitur venire ad
iudiciū ex causa legitima: & econuerso iudex est talis p̄dōnis,
q̄ non debet, vel q̄ nō pōt accedere ad testem: fiat commissio
examinationis testiū alteri personæ: & hoc fortius procede-
ret de iure canonico, s̄m quod causæ criminales possunt alteri
delegari, vt patet sp̄ra eo. li. de of. vic. c. 2. & de of. Archi. c. di-
lectus. de raptori. c. in Archiep̄iscopatu. sicut ergo tota causa
criminalis pōt delegari, ita & vnus articulus ipsius causæ. de

of. i. dele. c. super q̄ōnum. ¶ Glo. super ver. accedat, quærit cu-
ius expensis, & sol. ¶ Glo. super ver. personæ, quærit de exem-
plo tex. & sol. In fi. gl. idem in religioso, qui esset magnæ famæ,
s̄m Archi. Io. An. ¶ Glo. super verbo, possit, quærit de exem-
plo, & sol. ¶ Glo. super ver. & incurrat, quærit an ordinarius
quilibet possit absolvere: & dicit, quod sic.

ADDITIONES.

- a ¶ Examinationem testiū. Adde tamen, q̄ stante statuto q̄ personaliter iudex
examinet, q̄ non poterit demandare de consensu partium, vt consuluit Bal.
confi. 42. §. lib. Ber.
- b ¶ Et laico simul Adde quod voluit Lapus all. 102: vbi an Episcopus possit cau-
sam committere summarie terminandam.
- c ¶ Cum effectu. Verba debent aliquid operari. vide Feli. pulchrē in c. solitz, de
ma. & obe. item verba priuilegij, & rescripti debent aliquid operari, in c. j.
ver. priuilegium continens. eo. titu.
- d ¶ Et quando mulier. Adde Alex. confi. 111. j. lib. Ber.
- e ¶ Non committatur. Adde Cap. confi. 64. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Moniales non possunt vocari ad iudicium ex quacunque causa.
- 2 Religiosus delinquens an debeat conueniri, an monasterium.
- 1 **O**eterum. ¶ No. q̄ moniales ex quacunque
causa nō possunt personaliter vo-
cari ad iudicium. ad hoc j. de sta. reg. c. j. & s. de elec.
indēnitatibus. facit ff. de in ius voc. l. j. ¶ No. q̄ mo-
nialium consensus nihil operatur in his, q̄ sunt eis a iure pro-
hibita. ¶ No. q̄ gesta cōtra dispositionem huius iuris sunt nul-
la ipso iure. ¶ ¶ An religiosus a delinquens debeat ipse conue-
niri, an monasterium? tenet Arc. hic q̄ monasterium non con-
uenitur, sed religiosus. & remittit ad no. 11. q. j. de persona. &
ad no. per Inno. de priui. cum olim. 2. vt ibi no. super ver. pro-
motus. Io. An. ¶ Glo. si recita per prius, q̄ moniales possunt,
si volunt consentire: quia quis pōt renunciare iuri suo. de reg.
iur. ad Apostolicā. gl. sol. & rationem assignat. ¶ Quærit Io. de
Sancto Geor. an finis istius tex. habeat locum in iudicijs se-
cularibus ordinarijs, vt gestum contra sit nullum. & sol. q̄ nō.
ar. eorum quæ no. s. tit. proxi. c. si. q̄d intelligit, q̄n non sunt de
tēporali iurisdōne ecclesiæ. Et ex isto no. q̄ iura penalia eccle-
siastica loquentia simpliciter de iudicijs, habent locum etiā
in iudicijs secularibus terrarum subiectarum ecclesiæ quo
ad temporalem iurisdictionem.

ADDITIONES.

- a ¶ Religiosus. Religiosus, vel monachus an potest conueniri ciuilitur, vel crimi-
naliter Bar. in addi. ad Spe. de reo. ver. monachus an possit.

S V M M A R I V M.

- 1 Maior quatuordecim annis potest agere per se in causis spiritualibus.
- 2 Causarum spiritualium appellatione comprehenduntur causæ beneficiales.
- 3 Idoneus reputatus ad certos actus iudiciales, potest in illis constituere pro-
curatorem.
- 4 Causæ dependentes a spiritualibus quæ sint.
- 1 **I**annum. ¶ Glo. j. summat. Et prima pars tra-
ctat de minore. Secunda de filiofa-
ditur: quia primò tractat de minore 25. qui est ma-
ior 14. secūdō ibi, Si verò de minore 14. qui est minor, vel ma-
ior septennio. Legam per partes. ¶ No. j. q̄ in causis spiritua-
libus maior 14. annis pōt agere per se, ac si eēt maior 25. ¶ No.
2 ¶ q̄ appellatione causarum sp̄ialium cōprehenduntur causæ
beneficiales. ¶ No. q̄ idem ius seruari debet in causis dependē-
tibus a noua cā, quod seruatur in ipsa principali. ad hoc ele. di-
spendiosam. eo. ti. ¶ No. tex. q̄ ille, qui reputatur idoneus per
se ad certos actus iudiciales, pōt in illis constituere procurato-
rem. ad hoc de rest. spo. c. ex parte. Et no. q̄ isto casu requiritur
annus completus. sic s. de offi. deleg. c. cum vigesimum. de de-
spon. impu. c. literas. & c. accessit. 77. distin. subdiaconus. s. de
elec. c. cum in cunctis. de reg. c. ad nostram. & vide, quod vtro-
4 biq; no. ad idē, s. de eta. & quali. c. vnico. ¶ ¶ Quæro, q̄ sint cau-
sæ dependentes a sp̄ialibus? Sol. dicit Arch. q̄ causæ dependen-
tes quo ad verbum beneficialibus possunt intelligi decimæ, &
ipsarum fructus, & idem pōt dici de iurepatronatus. facit s. e.
tit. quanto. Item possunt dici dependentia, quæ clericus acqui-
rit beneficij causā, vnde illa vendicat sine patris assensu: & de
hoc in Spe. de auctore. §. j. ver. sed cum clericorum. Io. An. & i. c.
ibi no. in acquisitis post clericatum, licet non beneficij causā,
s̄m Lap. hic. ¶ Glo. j. post summarium ponit quid tex. decla-
rat. In fi. glo. & quod no. Ioan. 15. q. 3. certis. & Accur. ff. de mi-
noribus. l. ait prætor. in prin. & principium corrigit, quod no.
Gui. in Spec. de sta. mo. in ver. 31. Ioan. Andr. ¶ Glo. secunda
pōt recitari per contrarium, q̄ ante 14. annum possit admitti:
q̄a in duodecimo q̄s efficitur pubes. de ele. indēnitatibus. glo.
sol.

ADDITIONES.

- a ¶ Beneficij causa. Adde q̄ idem est in dote, vt vult Bal. confi. 9. §. lib. & Roma.
confi. 36. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

sol. distinguendo inter masculum, & foeminā. ¶ Gl. super ver. in spūalibus. & sequens gl. quærunt de exemplo tex. & soluūt. ¶ Glo. super ver. 25. annis. quærunt de intellectu tex. & sol. in fi. gl. 3 gl. facit C. de leg. tu. l. nemo. si enim minor 25. annis non pōt administrare patrimoniū priuati, vt ibi, multo minus patrimoniū ecclesiæ qđ est publicū. ff. de iusti. & iu. l. j. §. publicū. C. de sacrosan. eccle. l. fi. Item adultus non facit pcuratorē in re propria sine curatore, multo minus in ecclesiastica. C. de pcur. l. neq. sol. dicit Io. Mo. qđ fortē hic loquitur quo ad sui puidiciū. eius enim factū, & si maior esset, potius esset personale, qđ reale, s. de transac. c. veniens. vel sūr eū princeps, cuius auctoritate beneficiū hēt minor, decreuit illū oīa posse, qđ in hoc ca. continentur. ff. de re iud. quidā consulebant. in fi. Io. An. Et potuit eē rō fm Io. de Imo. quia vī hic agi dē minori puidicio, qđ agatur in rebus patrimonialibus, cum isti non sint dñi rerum ecclesiasticarū, sed procuratores. de dona. ca. 2. & quia quo ad Deū non est acceptatio personarū. de iudi. nouit. vel quia idonei debēt pmoueri. de elec. nihil. cū si. vnde psumptio est p eis, & maximē qđ ordinarius hēt visitare, s. de of. ord. inter cetera. Nec ob. si dicatur, qđ ē ad regimen reipublicæ debent idonei pmoueri, & tamē non ē admittuntur minores: quia illi habēt regere alios. hic verō non nisi sint curati: & tunc debent eē 25. annorum, s. de elec. cū in cunctis. fm eum si consideras bene, iste rōnes concludunt in promotis ad beneficia. vnde ista non congruunt huic textui, qui loquitur de oībus spūalibus causis non sū de beneficialibus. & iō non sunt bonæ rōnes, vnde dic, qđ rō potuit eē: qđ ex quo ius approbat personas talium, vt sint habiles, & capaces tractare talia spūalia extraiudicialiter: ergo voluit, qđ ē iudicialiter censētur habiles, & per se, & procuratores. ¶ Gl. super ver. debetis, recita per prium, qđ ista decreta. sit superflua per c. ex parte, de rest. spo. Itē pp opi. Host. qđ requiratur saltem ætas 17. annorum, s. de procu. qui generaliter gl. sol. qđ propter opi. antiquorum, quas recitat, emanant iste tex. dic vt in ea. In cad. glo. ibi, ex parte. per hanc decre. patet in q. Ioan. de Deo, de qua habetur infra de sen. exc. licet. in vlti. glo. qđ etiam suo tempore non erat ponderanda ætas 25. annorum in illo, qui defendebat causam matrimonialē. Io. And. ¶ In ca. glo. ibi, voluminis. & includit illud verbum decre. Compilationis Gregorianæ, & istam, vt supra in procemio.

S V M M A R I V M.

- 1 Infra, dictio, potest denotare actum immediatē sequentem terminum, cui adiungitur, & actum multo tempore distantem.
- 2 Officialis Episcopi ex generali mandato potest expedire omnia, quæ includuntur in causis, in quibus habet potestatem.
- 3 Iudex competens qui dicatur ad dandum curatorem ad lites.
- 4 Curator an possit dari in testamento?
Et an possit dari inuitus. nu. 7.
- 5 Pupillus si habeat causam cum tutore quid iuris.
- 6 Curator si datur absens, an valeat eius datio?
- 7 Pater si vult emancipare filium clericum, & dare sibi partem, coram quo indice fiet: an coram ecclesiastico, an coram seculari?
- 8 Causa usurarum dicitur spiritualis.

SI verò. ¶ Nota, t qđ dictio, infra, pōt denotare actū immediatē sequentē terminū, cui adiungitur, & actū multo tpe distantem: qđ no. pro testibus cōcordandis; qđ si vnus diceret actū factum infra domum, & alter diceret in camera domus, isti esset concordēs de loco, cum dictio, infra, possit referri ad quālibet partem inclusam termino addito. ¶ No. qđ minor 14. annis nō pōt agere, vel defendere per se. ¶ No. ar. t qđ officialis Epi ex generali mandato pōt expedire oīa, qđ includuntur in causis, in quibus ptatem habet. ¶ No. t qđ vbi agitur de curatore dando ad lites, ille vī iudex competens ad talē deputationē, corā quo cā illa est tractanda: & sic vī, qđ isto casu iudex laicus istā deputationem facere non possit. ¶ No. qđ minor 14. annis, & maior tamē iudicis: minor vero septennio non pōt eligere, sed iudex sibi deputat. ¶ Quæro de quo officiali Epi intelligatur? Sol. dic qđ intelligitur de principali, non aut de foraneo. facit j. de app. Romana. in prin. & cle. 2. de rescri. Io. An. ¶ Queritur, an curator possit dari in testō? Sol. dicit Archid. qđ fm leges pūberes petunt sibi dari curatorem, & eorum consensu vel iudicis auctoritate illis dantur. C. qui pe. tut. vel cura. l. j. & l. matris. Sed fm canones vī innui tales posse etiā testō dari. 2. i. q. 3. c. 3. Tu dic, qđ curator testō non datur. C. de testa. tute. l. pen. in fi. sed datus testō confirmatur: Instit. de curator. §. j. vel dic aliud fm leges; aliud fm canones, qui tales subtilitates non curant, s. e. c. dilecti, s. de do. & cōru. c. j. fm Arc. Io. An. ¶ Quid si pupillus habeat cām cum tutore? Sol. dicit Arc. qđ siue pupillus agat p eum: qđ est possibile quādoq; Instit. de aucto. tu. §. si. siue cōueniatur ab illo: dabitur sibi curator ad lites a iudice, illo tamē petente. ff. de tutel. l. qui hēt. §. si pupillus. & §. deniq; si verò

agat p alium: cogetur a iudice, si velit agere vel curatorē istū, vel illum: vnde nominabit quem velit, vt d. l. qui habet. §. idēq; Calsius. & ibi no. & hoc casu parificatur puberi, cui inuito datur curator ad litem: Instit. de curator. §. item inuiti. C. qui pet. tu. pos. l. j. & 2. vbi de hoc. subdit ē, qđ si indistinctē datur curator, ad oēs lites vī datus, vt in predicto §. si pupillus. & §. deniq; & no. ff. de tuto. & cura. datis ab his. l. curatorē. & hoc probat sequens litera. Item indefinita equipollet vī. de priuil. qđ cit. ca. cum concor. Io. An. ¶ Quid si curator datur absens: an valeat datio? Sol. vī qđ sic. ff. de procur. l. j. in prium: quia non seruatur forma, qđ traditur in §. si pupillus. ergo non valet, vt ff. de transa. cum hi. §. si pretor. preterea vbi certo, & limitato tpe requiritur consensus, tunc non sufficit sequens rati habitio. ff. de aucto. tut. l. obligari. §. tutor. & hoc tenet hic Iac. de Are. Sis igitur cautus, qđ in instrumento talis dationis ponatur, qđ præsens est datus pñenti, vt no. Bar. in d. §. si pupillus. Io. de Fan. ¶ Sed an possit curator inuitus dari? Sol. Iac. de Are. dicit qđ volēs tñ dari pōt, aliās frustra diceretur in §. si pupillus. neminē dari nisi præsentem. Alij tenent qđ possit dari inuitus. ar. ff. de munc. & ho. l. munerum. §. defensores. & §. iudicandum. Sed dic, qđ volens constituitur in d. §. si pupillus. sed ex causa pōt cōgi: sicut dicimus in curatore bonis dando. ff. de cura. bo. dando. l. 2. §. itē quæritur. de quo per Cy. C. qui pe. tuto. pos. l. j. fm Ioan. de Fan. & hoc in Spe. de cura. §. si. ver. sed nunquid inuitus. An infans cum tutoris auctoritate possit facere pacem? remittit Io. An. ad Spe. de homi. ver. illud aut. Io. An. Et ibi vī tenere, qđ non: sed pupillus cū auctoritate tutoris & decreto iudicis. ¶ Gl. super ver. eiusdē. qrit, an requiratur patris auctoritas? & soluit, qđ non: rōnem assignās. ¶ In fi. gl. no. j. ex gl. qđ in spūalibus filius administrat sine patris auctoritate. Itē qđ vbi auctoritas est pñanda in actibus spūalibus gerendis cum minore, iudex ecclesiasticus habet illā interponere & non iudex secularis. ¶ Glo. super ver. hmōi. qrit de intellectu tex. & sol. ¶ No. ex ista glo. qđ vbi agitur de dando curatore super bonis tpalibus mino: si minor est clericus, debet adiri iudex ecclesiasticus, & nō secularis. ¶ Sed posset dubitari, quid qñ pater vult emancipare filium clericū, & dare sibi partē, corā quo iudice fiat: an coram ecclesiastico, an seculari? D. de Ro. conclu. 567. quæ incipit. Itē quæ emancipatio. tenent, qđ quilibet iudex ecclesiasticus, & secularis poterit auctorizare. de ecclesiastico probat ista glo. & tex. & alle. ē. no. per Cy. l. si pñdū. de pñd. mino. qđ aut ē iudex laicus hoc possit, probatur: nam licet lex dicat, qđ emancipatio debeat fieri per iudicē cōpetentē. C. de emanci. l. j. iudex cōpetēs isto casu pōt dici ē laicus. nam emancipatio est actus, qui fit per patrē, nō aut per filiū, vt d. l. j. ergo solennizandus est a iudice patris, non filij. Ad idem facit, qđ ius patriæ ptatis est a seculari, & non ecclesiastico introductū. Instit. de patriæ pote. in prin. & quia iste actus procedit a sola voluntate patris; pro qua explenda, vel auctorizanda adhibet iudicē suum proprium & non filij, sicut dicimus, quando agitur de alienatione rei ecclesiæ, qđ est sita in vna diocesi, & res est sita in alia diocesi: quia aditur Ep̄s ecclesiæ, & non Ep̄s rei, vt no. j. de re. eccle. nō alie. dudum. & in cle. j. eo. ti. sic & in proposito, ex quo pater vult liberare filium a sua potestate, huic liberationi iudex suus auctoritatem præstabit. Nec ob. illud generale, qđ actor debet sequi forum rei, de foro compe. cum sit generale. quia illud pcedit in contētiōis, & quando iudicium redditur in inuitum: secus in voluntarijs, & extraiudicialibus actionibus, vt sunt ista. & p ista parte facit quod no. Inno. de renun. quod in dubijs. vbi dicit, qđ ille recipit renunciationem beneficij, qui pōt illum priuare inuitum beneficio: sed si pater noller filium legitimare in casibus a iure permissis, deberet adiri iudex patris, vt l. iuris ordinem. C. de iur. om. iu. de fo. compe. si clericus. ergo si dicamus hic, qđ sicut in emancipatione inuita filius adiret iudicem patris, sic in voluntaria eum adeat; sicut dē de renunciatione beneficij voluntaria. Nec ob. iste tex. quia hic loquitur, qñ agitur de re spūali, qđ est subiecta ecclesiastico: non aut fit istud rōne personę tñ; vnde in terminis istis de necessitate est recurrendū ad iudicē ecclesiasticū: quia agit in talibus filius sine patris assensu, nos aut loquimur de actu, in quo requiritur assensus patris. Nec ob. c. si iudex laicus, j. de sen. exc. qđ ibi loquitur, qñ agitur de re merē ecclesiastica: videlicet, an iste sit clericus, vel nō. sicut dē in simili de cā legitimatiōis, de ord. cogn. tuā. Itē illud tēdit ad libertatē clericorū, & derogare illi, si cognosceret de tali cā p iudicē secularē. Sed ista emancipatio non derogat

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Dictio, infra. Adde Old. consi. 49. Ber.
- b ¶ Est tractanda. Adde Do. de Ro. deci. suis, hoc eo. tit. in antiquis.
- c ¶ Curator. Adde Fulg. consi. 127.
- d ¶ Ecclesiasticus. Adde quæ supra posui.
- e ¶ Episcopus rei. Adde Ro. consi. 30. Ber.

b Patria potestate. Adde Bar. confi. inci. Filiusfam. presbyt. Bar.

Geminianus super Sexto Decretalium.

liberat per sacrum ordinem, vt no. Host. in d. c. indecorum. & Guil. in Spec. de actore. ver. sed cum clericorum. & no. de hoc in d. c. cum voluntate. & 23. q. 5. circuncisiones. per Io. & Arch. per monachationē vero exit filius potestatem patris, vt scripsit
 5 Guil. in Spe. de sta. reg. §. 12. & ver. 3. fm Lap. ¶ Sed quid si laicus maior xliij. annis, minor xxv. litigat defendendo decimas sibi, & suis ex priuilegio apostolico concessas ante Lateranen se concilium in feudum, an admittat in tali cā. So. Do. de Ro. cōcl. 25. quā incipit, Item nota, q. c. si annum. tenent, q. sic per illum tex. qui dicit, & alijs causis spiritualibus, & dependentib. ab eisdem: sed nulli dubium, q. decime sunt spiritualia, fructus autem decimarū sunt dependentia ab eisdem, vt tenet hic Io. Mo. & fructus bene possunt cadere in laicum, & prescribi, licet ius decimandi nō, vt no. de prescri. causam, quā. & de decimis.
 6 quamuis. & ita dicunt ibi fuisse obtentum fm eos. ¶ Sed pone, q. clericus minor xxv. annis agit q. laicum coram Iudice laico, iuxta c. si clericus. de fo. cōpe. an Iudex laicus super illa lite possit dare curatorem clerico, an debeat dari p. Iudicē ecclesiasticum? Sol. Dñi de Ro. cōcl. 204. quā incipit, Clericus minor. primo arguunt, q. nō, per c. si diligenti. de foro compe. sed maior pars tenuit q., quia curator debet dari ad litem presentem. vñ nō pōt dari, nisi per eum, coram quo est lis: quia si ante litem deberet dari per Iudicē ecclesiasticum, tunc potius daretur liti future, quod esse nō pōt. ar. l. item corū. §. si decuriones. ver. sed si ita. ff. quod cuiusq. vniuer. no. necesse aut esset, q. ante litem motam sibi daret, cum ante litem mouere nō posset, nec in iudicio esse, cum non habeat legitimam personam standi in iudicio. C. qui da. tut. possunt. l. in vniuersis. Nec ob. rō tenentium p.rium ex eo, quia in illo incidenti accessorio tangebatur subiectio spūalis, seu clericalis, & per talem dationem subijciebatur in hoc Iudici seculari, & curatori, & eius liberum arbitrium restringebatur, vt l. si curatorem habens. C. de in inte. re sti. & sic debebat istud adeo spirituale reputari & ecclesiasticū q. nō debebat per Iudicē laicum terminari. ar. c. tuam. de or. cog. Sed alij rñdebant, q. nō erat spūale incidens, nec ecclesiasticum, sed potius ciuile, & temporale, ex quo solum causā, & nō personā erat dandus curator: & presertim, quia curator nō daret personā, sed rebus. insti. de cur. §. curatorem. Nec obs. q. in hoc subijciat clericus Iudici seculari: quia etiam subijciebatur sibi in cā principali, in qua q. cum poterit per illum proferri sententia, & cōdemnari in expensis. igitur eodem modo subijciebatur & in illo accessorio causā ipsam contingente, argu. de regul. iur. accessorium, cum similibus, secundum eos: tamen contra eos videtur tenere gl. supra in verbo, huiusmodi.

De foro competenti.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudex, qui non potest adiri nisi per viam appellationis, non potest de causa principali cognoscere, nisi primo discutiat de viribus appellationis.
- 2 Archiepiscopus non potest adiri per viam querelæ per subditos suffraganei sui, nisi suffraganeus consentiat.
- 3 Dioecesanus si detulit appellationi interpositæ ad archiepiscopum, an poterit omittere articulum appellationis.
- 4 Clerici quare non possunt prorogare iurisdictionem non sui Iudicis sine consensu sui Iudicis, sed bene laici.
- 5 Clerici quando possint in alios compromittere sine consensu suorum eporum.

Romana. ¶ Hæc est solēnis decretalis. ¶ Gl. j. nō summat fortē propter multiplicia dicta, sed ego prosequar tex. per partes, & quamlibet partem summabo per se, ponā tamē diuisionem, fm quam diuidit Io. An. habet. n. 9. dicta circa forum cōpetens, vel incompetens fm Ho. Boa. & Io. An. Primō. n. ponit duo. Secundō ibi, neq. trahentes. vñ. Quintō ibi, ne clericos. ponit alia tria. Prima pars pōt sic summi. Archiepiscopus omissio appellationis articulo, vel per viam querelæ de cā subditorum suffraganei etiā
 1 ipsis cōsentientibus nō cognoscit. h. d. ¶ No. q. Iudex, qui nō pōt adiri per viam appellationis, non pōt de cā principali cognoscere, nisi primo discutiat de viribus appellationis, etiam si partes cōsentiant: & sic patet, q. Iudex, qui habet iurisdictionem limitatam ad certum casum, primō debet cognoscere an sit in casu, quo iurisdictionem habeat. ad hoc s. de elec. prouida. ¶ No. q. de cā, de qua non pōt cognoscere Archieps iure ordinario, non pōt etiam suis officialis. ¶ No. q. Archieps non pōt adiri per viam querelæ per subditos suffraganei sui, nisi suffraganeus consentiat. & sic patet. q. de iure canonico clerici nō possunt prorogare iurisdictionem nō sui Iudicis etiam ecclesiastici. suo Iudice non consentiente. de quo s. c. ti. significasti. ¶ Quæro, an isti possint litigare de consensu officialis generalis episcopi? Sol. iste tex. facit, q. non, q. dicit de consensu

dioecesanorum. & sic a p.rio patet, q. eorum officium nō se extendit ad ista sine speciali mandato. s. c. lib. de off. vic. c. fi. & de temp. or. cum nullus. §. j. Io. An. Pro isto dicto facit glo. super
 3 ver. dioecesanus. in cle. quis. c. ti. ¶ Sed quid si dioecesanus detulit appellationi interpositæ ad Archiepiscopum, an poterit omittere articulum appellationis? Sol. dic, q. sic. & hoc probat iste tex. qui dicit de suffraganeorū voluntate. vñ patet, q. vbi voluntas episcopi adest, q. archiepiscopus cognoscit de causis suorum subditorum: sed ex quo ipse defert appellationi, vñ voluit se, vt ille de cā cognoscat, cum per hoc videat abdicare a se suā iurisdictionem quo ad istam cā. j. de app. cum appellationibus. Io. An. ¶ Gl. j. recita per p.rium, q. iudex possit cognoscere de principali prætermisso articulo appellationis. s. de app. vt debitus. gl. sol. distinguens inter appellationem a definitiua interpositam, & ab interlocutoria. primo casu procedat p.rium; secundo casu iste tex. & rōnem assignat. deinde in ver. per hoc opponit de c. cordi. j. de app. & sol. ¶ In fi. gl. idem, quod gl. tenet in isto vltimo dicto Host. Per. de Sax. & Arch. fm Io. And. Io. de Fa. tenet hic p.rium dicens, q. c. cordi. non procedit in inferiori a Papa, vt possit omissio appellationis articulo de cā cognoscere, etiam de voluntate partium, etiam si sit talis, qui possit adiri per viam simplicis querelæ, quia ex quo alius ipsum p.uenit in iurisdictione, alius super ipsa cā per simplicem querelam adiri non poterit. facit de fo. comp. proposuisti. & de app. vt debitus. & quod no. Io. An. de off. or. pastoralis. super j. glo. fm eum. & pro ipso facit i. q. j. peruenit. quia tex. loquit in legato Papæ, q. non pōt se intromittere de cā inchoata corā episcopo suæ prouinciæ. ¶ An aut, quod dñ de Papa, procedat in suo delegato, vt coram eo possint partes procedere in cā principali omissio articulo appellationis. dicit hic Inn. q. sic per dictum c. cordi. j. de app. Io. An. Sed dicit Io. de Fa. q. illud dictū non vñ verum, quia non possunt prorogare clerici iurisdictionem non sui Iudicis sine consensu sui epī, vt s. de fo. comp. c. significasti b. Nec obs. c. cordi. quia loquit in Papa, non in eius
 b delegato: sed Papa est Iudex ordinarius omnium, qui pōt et per simplicem querelam adiri. 9. q. 3. iuncta per mundum, fm eum. Possent ista opin. reduci ad concordiam, q. aut Papa delegauit cām appellationis, & tunc non possit, quia illo articulo finito non pōt delegatus se intromittere de cā principali, iuxta no. per Io. An. in c. fi. de iud. & in c. vt debitus. de app. super gl. Aut delegauit cām appellationis, & principalem: & tūc possunt partes omittere articulum appellationis, quia delegatus habet iurisdictionem tunc super vtraq. & ita procedit dictum Inn. hic. nec partes tunc prorogant iurisdictionem, sed renunciant articulo appellationis: & istud possunt facere, ex quo iurisdictionem habet Iudex in principali: vt d. c. cordi. ¶ Gl. super ver. extiterit. declarat tex. ¶ Gl. super ver. remensis. querit quid de alijs archiepiscopis, & sol. ¶ Gl. super ver. clericorum. querit quid de laicis, & sol. In fi. gl. idem Io. Mo. & Arc. & hoc intelligit verum in temporalibus, sed secus dicit Host. in spūalibus. alleg. de pœ. & remi. c. omnis vtriusq. sexus. & remittit ad no. per se de spon. impu. c. 2. & de hoc hñ s. de off. dele. P. & G. super gl. fi. Io. An. dicit Lap. Abb. hic, quod idem dicendum est de laicis, quod de clericis dñ, quando sumus in cā appellationis. & est ratio, quia isti laici sunt præuēti in iurisdictione a dioecetano per citationem: igitur nō possunt declinare iurisdictionem dioecetani præuenientis etiam per appellationē, prætermisso articulo appellationis cōsentiendo, q. archiep. vel eius officialis de principali cognoscat. s. c. ti. significasti. & c. proposuisti. fm Lap. vñ oportet fm hoc, q. gl. intelligat, quādo laici vellent adire principaliter archiep. nec suffraganeus præuenerat eum in iurisdictione fm Io. de Fa. ¶ Quare autem laici possunt prorogare iurisdictionem non sui Iudicis sine consensu proprii Iudicis, & non clerici. D. Io. de Imo. hic dicit, q. Bar. assignat rationem in l. 2. ff. de iudi. & l. j. §. post operis. ff. de no. ope. nun. videlicet q. epī sunt perpetui Iudices. 7. q. j. pastoralis. sed secus in secularibus regulariter, vt s. de elect. fundamenta. & ideo videre secus in secularibus perpetuis, vt in Regibus, Comitibus & c. Sed ipse improbat istam, quia sic videre tur requiri consensus ciuitatis, quæ habuit iurisdictionē perpetuam. vñ dicit, q. rō est, quia clerici tenent ecclesias, quæ sunt tributariæ epīs: & idem in secularibus, qui sunt feudatarij, vt io. col. de prohibita feudi alienatione per Fed. imperialem. §. præterea. in gl. Si autem clericus esset sine ecclesia, non pōt alia ratio dari, nisi q. speciale sit in clericis, quia fortē clerici magis sunt adstricti nexibus prælatorum, q. seculares: vñ eis
 variare

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Etiam ecclesiastici. Adde, quod voluit Abb. consi. 25. B.
- b ¶ Significasti. vbi vide D. Fel. hanc materiam, & ordinate more suo enucleant.
- c ¶ Ordinarius omnium. an autem quis possit prescribere, vt non subit Papa. vide D. Fel. in c. cum non liceat. de prescri. ceterum. dum subdit.

variare non licet, quod secus est in laicis. de iurepat. q. autem. fm cum. vide de hoc per D. meum de iud. ceterum. ¶ Gl. super ver. Iudices. recita per Prium, q. imò possunt cōsentire in alios sine cōsensu episcopi. s. de arb. cum tempore. gl. soluit, q. verba tex. tollunt Prium, quia dicit, Iudices. In fi. gl. de hoc habes s. eo. si diligenti. in fi. j. gl. Io. An. ¶ No. istam glo. quæ vult, q. clerici sine consensu suorum episcoporum possunt in alios compromittere. sed intellige gl. qñ faciūt compromissum de patrimonialibus, quia de rebus ecclesiasticis non possent compromittere sine licētia epī, vt no. Io. An. in c. peruenit. s. de arb. super gl. fi. Item no. gl. iunctam textui, q. appellatione Iudicum non comprehendunt arbitri. ¶ Gl. super ver. de facto. quærit, quare tex. dicat de facto, & sol. In fi. gl. hic ponit Hosti. & Io. Mo. quæ requirant in clerico ad hoc, vt possit prorogare iurisdictionē non sui Iudicis, quæ hñr in d. c. significasti. all. in gl. fm Io. An.

ADDITIO.

¶ Patrimonialibus. Adde Abb. conf. 34.

S V M M A R I V M.

- 1 Compellere quis possit, quod recipiatur sua delegatio.
- 2 Sententia, & præceptum differunt.
- 3 Iudex non potest compellere testem ad testificandum in causa coram eo vertente, nisi sit sue iurisdictioni subiectus.

NEque. ¶ Archieps subditos suffraganei non pōt compellere causas delegatas ab eo suscipere, suas sentētiās exequi, vel testimonium in causis ad eum deuolutis proferre, nisi cōsuetudo aliud disponat. h. d. ¶ No. t. q. quis non potest compellere, vt recipiat eius delegatio, nisi illum, quem vult compellere, habeat rationem illius iurisdictionis subiectum. ¶ No. t. dñam esse inter sententiam, & præceptum. vide gl. in c. ex parte. j. s. de ver. sig. Et no. q. præceptum mere executionem, sicut sentētia. ¶ No. q. t. Iudex non pōt compellere testem ad testificandum in cā coram eo vertente, nisi sit sue iurisdictioni subiectus. ¶ No. q. cōsuetudo tribuit iurisdictionem. ¶ Quæro, quia tex. hic dicit, q. cōsuetudo pōt operari in his tribus casibus. Sed quid in duobus positus s. in prin. an possit hoc cōsuetudo? Sol. dicit Arch. q. iste tex. probat, q. non. arg. a priore sensu, cum hic dicat de his tribus: ergo secus de alijs duobus. ad hoc 25. dist. qualis. de præsum. nonne. assignat rōnē, quia aliās iurisdictione ordinariorum posset totaliter vacuari. Io. An. Contrarium tenet Zen. q. cōsuetudo dat iurisdictionem. s. de off. ord. duo simul. de fo. comp. cum contingat. s. de off. ord. Romana. e. lib. 9. q. 3. cū finis. cum multis fi. Nec ob. quod hic dñr de his tribus, quia p hoc non negat etiam de alijs. ar. ver. seq. vel dic, q. cessat hic ar. a priore sensu cum iura prædicta p̄dicant. Nec ob. ratio Arch. q. imò per cōsuetudinem pōt ius vniusecclesiæ enervari, vt p̄bant dicta iura, fm Zen. Et istud placet hic Io. de Fa. Et posset rñderi etiam ad rōnem Arch. q. hic non ex toto enervat iurisdictione istorum, quia restringit ad viam appellationis, vel ad viā qua partes spontē litigant coram archiepō. ¶ Gl. super ver. suscipere. recita per Prium, q. imò possit delegare archiepō in dioecesi suffraganei, licet cōsuetudo non disponat. s. de of. ordi. c. pastoralis. s. j. gl. sol. distinguendo. Deinde glo. in ver. quid ergo. quærit de vna q. & soluit vsq; ad ver. & no. In ver. & no. recita per Prium, q. possit Iudex compellere, q. habeat eandē potestatem in compellendo, quia eandem iurisdictionem dñr hñr in accessorio, quam habet in principali. s. de off. del. c. prudentiam. s. fi. gl. sol. In ea. gl. ibi, compellat. sed quid si j. terminum ad hoc assignatum per archiep̄m non fecerit, an possit hoc facere archiep̄s. dicit Host. q. sic. allegat, quod fuit notatum s. de sup. neg. præ. Romana. Sed istud non placet Archi. qui dicit, q. licet tunc possit compellere suffraganeum, non tamen subditum b ipsius. Io. An. D. Io. de Imo. dicit, q. fortē verior est opin. Hosti. per no. in c. Romana. Sed dicit, q. posset fortē dici illud procedere, qñ est negligens in termino a iure statuto. Secus in termino ab archiepō statuto per archiep̄m, ne aliās aperiat via malitijs. de diuor. quanto. ad fi. fm cum. Decisio huius capituli dependet a notatis in d. c. Romana. quia si teneat opi. q. negligentia epī deuoluat iurisdictionem ad archiep̄m. procedat opi. Hosti. si teneat opi. Priam, procedat opi. Arch. ¶ In fi. glo. nec ob. decisio gl. s. de off. del. prudentiam. s. pe. & fi. quia loquitur in delegato Papæ. Io. An. quasi velit Io. An. ideo ibi procedere, quia delegatus Papæ in cā sibi cōmissa habet iurisdictionem Papæ: sicut ergo Papa posset compellere illum, ita & eius delegatus, qd non est in archiepō, qui non hñr iurisdictionem in subditos suffraganeorū, vt s. de sup. neg. pl. Romana. & hoc assignat hic Pau. pro rōne. ¶ Gl. super ver. præcepta. qrit de exēplo tex. & sol. ¶ Glo. super ver. cōsuetudo. colligit notabile.

ADDITIONES.

- 1 Iurisdictionem. Adde Rom. conf. 443.
- 2 Subditum. Adde, quod Fed. conf. 140. dicit, quod habens iurisdictionem Archiepiscopalem, cognoscit de causis subditorum ex negligentia prælatorū. B.

S V M M A R I V M.

- 1 Archiepiscopus non est Iudex competens officialis suffraganei.
- 2 Prælati inferiores ab Episcopo, dicuntur habere iurisdictionem.
- 3 Archidiaconus est maior Archipresbytero.
- 4 Conueniri an quis possit in loco contractus. & num. 1. s. seq.
- 5 Aduocatus an debeat iurare secundū formā legis, rem non nouā. C. de iudi.

NEc etiam. ¶ Archiepiscopus nec contra officiales, vel prælatos suffraganeorū cōsuetudine aliud non disponēte, nec p̄ subditos eorum super salarijs aduocatorum, & procuratorū cauilarum fori archiep̄i, Iudex cōpetens est. h. d. No. q. t. archiepiscopus non est Iudex cōpetens officialis suffraganei. ¶ No. q. prælatorū appellatione cōprehēdit archidiaconus, & archipresbyter, de quo s. de cōsue. c. j. eo. li. ¶ No. ar. t. q. prælati inferiores ab ep̄o, dñr habere iurisdictionem. de quo s. de off. ord. cū ab ecclesiarij prælati. ¶ No. ar. ex ordine litere. t. q. archidiaconus est maior archipresbytero. de quo per glo. & ibi dicit s. de off. lega. presenti. ¶ No. q. cōsuetudo dat iurisdictionem. ¶ No. t. q. licitū est procuratori, & aduocato salariū recipere. ad hoc. s. de rescri. statutu. ¶ No. q. quis non pōt conueniri in loco p̄ctus, vel quasi p̄ctus, qñ fuit factus per aliquem viatorē: qd de clarabitur cū gl. ¶ ¶ Quæro an aduocatus debeat iurare secundum formam l. rē non nouā. C. de iud. sol. Host. tenet q. sic; nec ob. q. Bulgarus dixit, q. licet istud esset de iure, secus de cōsuetudine. per qd voluit, q. p̄suetudine sit illi derogatū. Sed ipse dicit hoc falsum: q. nō valet cōsuetudo isto casu. sicut videmus q. nō valet cōsuetudo, q. de calūnia nō iuret, s. de iura. calū. c. ceterū. vbi de hoc hñr in fi. ita nō valet isto casu, imò fortius sunt cōprimēdi aduocati, q. sunt plus cauilloso, & calūniōsi. C. m. l. ab Anastasio. in auth. cōstitutio, quæ ex ascriptio & libera natos, in prin. col. 5. et sit rō, quare nō valet eo casu p̄suetudo: q. laxat, & parat aīarū pericula. de consti. c. pe. & vit. de præb. extirpāde. & idē tenet Io. Mo. Io. An. ¶ Sed qd si isti litigantes dedissent fideiussōres sup istis salarijs soluendis, an p̄cedat q. hic dicit tex. q. nō pōt pueniri corā Archiepō: Sol. dicit q. sic, cū eadē rō in ipsis sit, q. in principalibus fm Io. An. ¶ Gl. super ver. officiales. recita p̄ Prium, q. possit cognoscere de officiali: quia est Iudex episcopi. gl. sol. ¶ Gl. super ver. salarijs. q. rit qualiter taxabitur salarium aduocatorū: & sol. in fi. gl. vide de his satis in Spe. de sala. s. 2. & 3. Io. An. ¶ Gl. super ver. procuratorū. recita p̄ contrarium in ea formatū: & solue vt in gl. In ea. gl. ibi, illicitum est. de hoc. 3. q. 7. tria. ver. arcenē. & plenius ff. de pac. l. sumptus. & intellige gl. de salario, qd datur procuratori sine pacto: q. si esset cum pacto, tunc esset locatio. ff. m. l. j. in fi. aduocatus verò licitē vendit patrocinium. i. i. q. d. 3. non licet. fm Io. An. ¶ Gl. super ver. causis. recita p̄ Prium: q. rōne salariorū possunt conueniri per l. properandum. C. de iudi. gl. sol. & assignat rationē, quare hic cōueniantur. ¶ In fi. gl. dicit Host. & Arch. post eū, q. illa lex cōcordat, q. nō intromittit se Archiep̄s de causis salariorū: & sic propter ista lis non protelabitur. vnde mandabit ordinario, q. illas expediat. Io. An. Et dixit Per. de Saxonia, q. quæstio appellationis, & quæstio salarij non habent se sicut principale, & accessorium fm Ioā. de Fan. ¶ Gl. super ver. respondere. recita per cōtrarium, q. super istis salarijs Archiepiscopus possit compellere, quia ratione p̄ctus quis sortitur forum. s. e. tit. c. fi. ¶ Glo. ponit tres solutiones, & deinde per istū tex. improbat opinionēs quorundā Legistarū. ¶ In fi. gl. no. primò ex gl. q. si destinatur solutio contractus in certo loco, potest ibidem conueniri, quando expresse hoc facit. Et idem tenet hic Io. de S. Geor. qñ destinauit solutionem etiam tacitē: puta si misit ibi lras, in quibus promisit salarium, quia per cōsensum adhibitum tempore receptionis literarū, intelligit ibi p̄ctus. facit, quod no. in cle. j. vt lite pen. in glo. secus, fm cum. ¶ No. bene istud dictum, quia extēdit gl. q. videat facta solutionis destinatio, vbi perficit p̄ctus solutionis respectu consentientis. ¶ No. q. qñ quis p̄hit vt maior, non pōt conueniri in loco cōtractus. hoc intellige verum, vt not. Bart. in l. heres absens. s. j. quo ad tria, quæ veniunt ex natura contractus non tendentia ad ipsius contractus executionem immediatē, vt esset causa emptionis, vel datio fideiussōrū pro emptione, aliās secus. ¶ Ex quo infert, q. si quis, vt viator emit librum, vel equum, potest ibi conueniri ad pretium. nam & hoc videt fuisse de mente parrium in dubio, nisi aliud appareat, cum non sit verisimile, quod velit rem suam alteri vendere, & post illum vagari pro pecunia habenda, secundum Io. de Imo.

ADDITIO.

¶ Hoc facit. Adde Alex. conf. 16. j. lib.

S V M M A R I V M.

- 1 Remissio non fit in contractibus ad locum contractus, sicut fit in delictis.
- 2 Iudex vbi habet iurisdictionem, potest compellere inuitum coram se respondere.
- 3 Iudex loci contractus potest constituere contrahentem in contumacia quoad miss-

Geminianus super Sexto Decretalium.

- ad missionem in possessionem bonorum existentium in loco contractus.
- 4 Iudex vnius territorij potest citare sortientem forum in suo territorio, etiam si sit in territorio alterius.
 - 5 Missio in possessionem potest fieri quando quis malitiose se occultat, ne a Iudice citetur.
 - 6 Iudex habens potestatem pronunciandi contra personam per respectum bonorum ipsius, non potest executionem facere in rebus existentibus extra territorium suum.
 - 7 Reus qui contraxit, si inuenitur in loco, in quo potest inuitus citari, ipse comparet, & negat se ibi contraxisse, quid fiet?
 - 8 Cognitio sufficit summaria, quando agitur de fundanda iurisdictione Iudicis respectu alicuius accidentis, cuius pretertextu dicitur impressa iurisdic.
 - 9 Statuto conceditur aliquibus privilegium, quod super iniuria eis illata stetur eorum sacramento, vnus de privilegiatis accusat alium inferentem, qui comparens dicit declinatio forum se nullam iniuriam intulisse, de qua ibi possit accusari, quid iuris.
 - 10 Clericus si conuenitur coram non suo Iudice ratione contractus, & in ipso territorio non contraxit, nec ipse excipit de contractu non inito ibi, & Iudex procedit, an valebit processus.
 - 11 Iudex contractus an possit excommunicare extra territorium, si verus est contumax.
- Et an possit citare existentes extra territorium. nu. 12. 13. & 14.
- 15 Occultare se malitiose, quando quis dicatur?
 - 16 Remissio in contractibus, an fiat ad locum contractus.
 - 17 Remissio an sit semper facienda in criminibus.

Contraheutes. ¶ Archiepiscopus non compellit inuitos contraheutes aliarum diocese. in sua propria coram se respondere, nisi ibi inueniat: sed si citati nolunt comparere, vel malitiose se occultant, ne citentur in bonis ipsorum suae diocesis, potest missionem facere, vel inhabili satis decernere faciendam per ordinarios locorum. & h. d. Et fm Io. Mo. tex. quatuor facit: nam ponit regulam, & prouisionem annectit ibi, licet. quam ampliat ibi, vel si executioni. prouidet ibi, sed tunc. Et quia materia huius §. quotidiana est, merito plenius attingenda. ff. de lib. leg. l. legau. in prin. Et ad materiam huius §. vide, quod no. in Spe. de primo decreto. §. nunc videamus. ver. & no. fm Io. An. ¶ No. q. archiepiscopus habet suam diocesim separatam a diocesibus suffraganeorum. ¶ No. q. ratione contractus non potest quis conueniri in loco contractus, nisi reperiatur ibi: & sic patet, q. in contractibus non fit remissio ad locum contractus, sicut fit in delictis. de quo j. de priui. c. j. & alii quid j. dicitur. ¶ No. q. vbi Iudex habet iurisdictionem, potest compellere inuitum coram se respondere: & sic patet, q. iudicium redditur in inuitum. ¶ No. q. quo ad missionem in possessionem bonorum existentium in loco contractus potest Iudex loci contractus constituere in contumacia contraheutem: & sic licet citatio ipsius precise non possit compellere personam ad comparendum, potest tamen adstringere quo ad effectum distrahendi rem ipsius citati existentem in suo territorio.

- 4 ¶ No. ar. q. Iudex vnius territorij potest citare sortientem forum in suo territorio, etiam si sit in territorio alterius, qd examinabitur. j. ¶ No. t. missionem in possessionem posse fieri, qn quis malitiose se occultat, ne a Iudice citetur. ad hoc s. vt lite non contest. c. quoniam. §. porro. ¶ No. q. aliud est decernere missionem faciendam, aliud est illam facere. vide no. per Inn. in c. j. de co, qui mittitur in possessionem causa rei conseruanda. ¶ No. t. q. Iudex habens potestatem pronunciandi contra personam respectu bonorum ipsius: tñ non potest executionem facere in rebus existentibus extra territorium suum. ad hoc s. c. ti. postulasti. ¶ Opp. q. etiam si inueniatur quis in loco contractus, non trahitur coram Iudice inuitus. ff. de in ius vo. l. inuitus. & l. plerique. Sol. dicit Host. in hac materia tres casus fore considerandos. Primus, cum quis est in domo sua, nec prebet ad se aditum fieri: & tunc iste nec re, nec verbo vocatur ad iudicium, vt d. l. plerique. Secundus casus, cum prestat aditum in domo: & tunc verbo, sed non re vocatur. i. non extrahitur de domo. ff. de reg. iu. nemo de domo. & de in ius voc. l. sed & si is. vbi de hoc. Tertius casus, qn extra domum, etiam in vinea: & tunc trahitur re, & verbo. co. ti. l. seq. Ab isto tamen casu excipiuntur quatuor casus. Primus, si quis sit paratus eum defendere. Secundus, si de re illa cum aduersario composuit, vt co. ti. l. neq. impuberes. §. j. Tertius, si paratus sit soluere. in Rit. de perp. & temp. act. in fi. Quartus, si satisfact. ff. qui satisfact. cog. l. si vero. §. j. & agit alias iniuriarum, vt ibi. Nec obs. si dicatur, q. quando non facit aditum in domo, non vocatur ad iudicium nec re, nec verbo: sed ex hoc reportat commodum de malitia sua. quia respondeo, q. tunc non habebit commodum, quia citabitur publice ante domum, vt patet de dolo & contumacia. fin. & de co, qui mittitur in possessionem causa rei seruandae. c. fin. Ioan. An. ¶ Opp. secundo, q. de bonis alibi sitis non possit Iudex decernere. ff. de bo. aut. iud. poss. cum vnus. l. pen. vbi

etiam de hoc. solu. dic. q. aut Iudex generaliter decernit missionem in possessionem fieri in bonis contumacis, & tunc talis gñalis pñunciatio nō extendit ad bona sita extra territorium pronunciantis, quia in dubio censetur pronunciare, decernere de bonis sui territorij, ita procedit contrarium. aut ipse non decernit generaliter, sed specialiter: & tunc aut decernit missionem faciendam in bonis alterius territorij per Iudicem territorij, & potest, vt hic. aut ipse præcipit, vt in illis fiat missio, vel vult per se exequi, & non potest. ita potest intelligi secundo modo dicta lex, vt patet supra eod. postulasti, secundum Hosti. Io. Mo. & Archid. ex hoc dicit Hosti. fuisse declaratum contra dominum suum, qui dixerat, q. si Iudex pronunciat definitiue, hoc potest intelligi de bonis, quæ sibi non subsunt, sed per Iudicem bonorum fiet executio, vt ff. de re iudi. l. a diuo Pio. §. j. Si verò pronunciat interlocutoriè, hoc non potest, nisi quæ sibi subsunt per prædictam l. cum vnus. & per l. hæres absens. §. j. ff. de iudi. Contra istud vltimum est tex. hic expressus. Io. And. & hoc tenet gl. in d. §. pen. & Bart. etiam, qui dicit ibi de hoc esse casum secundum Io. de Fan. Sed pone, q. iste reus, qui contraxit, inuenitur in loco, quo potest inuitus citari, vt dicit hic text. ipse comparet, & negat se ibi contraxisse, quid fiet? Sol. secundum Inn. primò discutietur summarie super hoc, an ibi contraxit, vel non: & si conscribitur ibi contraxisse, pronunciat Iudex suam esse iurisdictionem cognoscendi de principali. ff. de iudi. l. si quis ex aliena. & supra de rescri. super literis. in fi. postea coget illum respondere libello: & tunc vterq. suis iuribus vtetur. & est simile, secundum Archid. quod not. per Goffr. supra eod. si clericus. & est simile de accusato, qui se negat in territorio deliquisse, vt not. in Spec. de compe. iudi. additio. §. 6. ver. sed pone aliquis. & quod not. post Inn. supra de rescript. super literis. in vlti. gl. ver. querit Inn. subdit tamen Inn. quod in incidentibus hoc non queritur. scilicet, an super ipsis incidentibus ibi contraxit, vel non. ¶ No. bene, q. t. quando agitur de fundanda iurisdictione Iudicis respectu alicuius accidentis, cuius pretertextu dicitur impressa iurisdic. sufficit summaria cognitio. & ratio est, quia iterato debet etiam super illo discuti, vt patet de testi. veniens. 2. Sed vbi non esset iterato probatio facienda, non sufficeret summaria. Et ex isto inferitur solutio ad questionem, quæ fuit hic disputata, t. quia statuto concedit aliquibus privilegium, vt super iniuria eis illata stetur ipsorum sacramento: & vnus de privilegiatis accusat alium inferentem, qui comparens dicit declinatio forum se nullam iniuriam intulisse, de qua ibi possit accusari, an istud ante, vel post litem contestatam veniat probandum: & an in hoc sufficiat iuramentum accusantis, & eadem posset formari questio de contractu. sol. omittendo primò dubium, an forenses ligentur statuto loci, de quo habetur in Spec. de consti. ante fi. vbi habetur plena remissio. quantum ad terminos questionis propositæ tenuit disputans, q. accusans debet probare accusatum ibi deliquisse per l. fi. C. de exhib. & intro. reis. & pro iurisdictione firmanda habebit plenè probare: nec sufficit iuramentum, quasi innuat statutum debere intelligi de probatione, quæ fit coram eo, quem constat esse Iudicem ad emendam, vel obtinendam plenam remissionem, cum istud sit probare super principali, non autem ad iurisdictionem firmandam, de qua prius debet constare secundum formam iurisdictionis, quam super principali recipiatur probatio. & per istum modum istud statutum, quod est contra ius commune, valet quod quis probet in facto proprio contra id. §. q. 4. nullus. quæ est lex. ff. de testi. l. nullus. Item contra iura, quæ dicunt, q. vni soli testi non credatur. de testi. c. veniens. infra. & c. licet. c. j. non dilatabitur. ad quod facit regula, quæ a iure. j. de reg. iur. Io. And. ¶ Sed t. quid si conuenitur clericus coram non suo Iudice ratione contractus: & in ipso territorio non contraxit: nec ipse excipit de contractu non inito ibi, & Iudex procedit, nunquid valebit processus? Sol. Lap. Abb. hic dicit, q. non, quia non potuit clericus in eum tacite, vel expresse consentire sine diocesani sui consensu. supra co. significasti. Si verò excipit, & Iudex nō admittit exceptionem, sed procedit: idem est dicendum. vel si admittit, & pronunciat suam esse cognitionem super principali, & appellatur: etiā idè dicendum est, quia nō valet processus. Si verò nō appellatur, valebit processus, nisi pronunciatio esset notoriè contra veritatem, vt quia esset, & appareret contractus alibi notoriè, q. in suo territorio. facit ad prædicta, quod not. s. de dilat. preterea. per Inn. &

ADDITIONES.

- a ¶ In delictis. Adde, an in delictis habeat locum remissio. Old. consil. 124.
- b ¶ Extra territorium. Adde, quæ posui in l. cunctos populos. C. de sum. Trin. & fide cath. in q. an Iudex possit publicare bona alterius territorij. Ber.
- c ¶ Extrahitur de domo. Adde Pau. de Ca. consil. 4. vbi quid si est in apotheca. B.
- d ¶ Summarie. Adde Lap. alleg. 59.
- e ¶ Forenses. De quo vide Bar. in l. omnes populi. in 4. q. princip. ff. de iur. & iur.
- f ¶ Vel expresse. Adde latè consil. 12. de iud.

Inn. & Io. An. de rescr. super literis. & de cen. venerabili. de verbo. sig. ex parte. el. j. ¶ Sed pro clariori declaratione concludit, q̄ aut cōueniē clericus ratione cōtractus, aut laicus coram nō suo Iudice. Item aut cōstat q̄ctum, ratione cuius sit cōuentio, non esse celebratum in territorio istius Iudicis, aut cōstat esse celebratum, aut est dubium. Primo casu compelliē coram illo rñdere siue sit clericus, siue laicus, dummodo clericus corā ecclēsiastico Iudice cōueniat, aliās non: sed laicus coram quolibet cōueniē. Secundo casu rñdere non cogit. Tercio casu, aut excipiē de q̄ctu nō inito, aut nō excipiē: si excipiē, aut excipitur de q̄ctu nō inito simpliciter inter eos. factorem, & reū: & tunc cogit rñdere: & si probabit q̄ctus, licet nō ibi, sed alibi celebratus: mandabit Iudex, q̄ satisfiet aītori. & est ratio, quia sic excipiēdo vī subire iudicium Iudicis, coram quo sic excipiens p̄ueniē. & hoc si laicus est cōuentus. Si verō clericus, tunc non valeret, nisi reuera ibi p̄xisset. ratio est, quia laicus potest in nō suum Iudicem cōsentire: clericus autem nō sine licentia Iudicis sui, vt in isto §. in prin. & s. eo. c. significasti. Item requirit, q̄ sit clericus ille, in quem cōsentit, vt ibi. Si verō nō simpliciter excipiē, sed declinando forum, dicit se ibidem nō p̄xisse: & tūc antequam ad alia procedat, oportet discuti, vt dicit gl. & si nō probabit ibi q̄ctum esse, cōdemnabit aītor in expensis, & reus absoluit ab instantia iudicij, seu remittet ad Iudicem suum. Si autem probabit, procedit, vt dicit hic Io. An. Vltimo casu, qñ non excipiē, si est clericus, qui cōueniē, nō potest Iudex procedere, nisi cōsentiret Iudex suus. quod est verum, nisi pronūcia ret se Iudicem, & nō appellaret a sententia. Sed si cōuentus esset laicus, tunc procedere posset in principali, vt superius dictū est, fm Lap. Abb. ¶ Quāro, an Iudex q̄ctus possit excōmunicare extra territorium, si est cōtumax? sol. iste tex. probat, q̄ nō, quia vt hic dī, non compellit inuitum cōparere, si alibi fuerit: ergo poterit solum decernere mīssionem, prout hic tex. dicit, cum nō debeamus legem extendere. ff. sol. matr. l. si verō. & s. eo. lib. de elec. c. quamq̄. in princ. Hosti. vī tenere p̄rium per c. tuā. s. vt lite nō cōt. Sed dic, q̄ illa non loquit in Iudice q̄ctus, vel si velles intelligere de illo, dic quod procedit, qñ p̄hens inueniē in diocesi, vt est dictum s. & vide not. post Host. s. e. c. fi. super gl. j. Item dicit Io. Mo. q̄ si sic intelligeret ille tex. esset q̄ istum, qui dicit, q̄ nō potest compellere, vt veniat coram se, & si posset excōmunicare, posset eum cōpellere, quia oporteret, q̄ pro absolutione veniret coram eo. de off. dele. c. cum cōtingat. de sent. exc. cum desideres. Io. An. ¶ Quāro, quare tex. pōderat Iudicem posse procedere, etiā si faciat copiam sui extra territorium? Sol. dicit Inn. q̄ ideo exprimit, quia videbat quibusdam, q̄ ex quo exhibent se parati stare iuri coram ordinario domicilij, Iudex q̄ctus se intromittere non deberet, sed cōtrariū statuit, vt forus q̄ctus hoc operet fm eum. Io. An. ¶ Sed quāro, t̄ an Iudex q̄ctus, vel delicti possit citare delinquentes, a vel contrahentes existentes extra territorium? sol. dicit Ioan. And. quod Inn. s. eo. c. fi. super j. gl. recitat opi. cōtrarias. Nam vna est opinio, q̄ sic, pro qua facit iste tex. si eorum autoritate citati. & s. de cle. nō res. ex tua. & c. ex parte. j. & c. fi. & ideo dicebat hic Hof. & Arch. q̄ si isti faciant copiam sui, sunt citandi personaliter, anteq̄ reputent cōtumaces b. ff. quā sententia sine app. rescin. l. j. §. cum ex eo edicto. & hoc innuit iste tex. ibi perueniat ad eosdem. sed istud limitant verum, qñ ille, qui est citandus, est intra prouinciam, quia si esset extra prouinciam, non esset personaliter citandus, etiam si citeē vbi citandus sit. quod intelligit Archi. de prouincia vulgari. alleg. no. de do. & cōtu. cum olim. ad fi. ibi, in Hybernia. & ibi id approbat Goff. & Host. ¶ No. incidenter istud dictum, quod etiam repetit Archi. 3. q. 9. caueat. super gl. & vide no. per Io. An. qui matri. accu. possunt. cum in tua. quo ad principale dubium. idem tenet Gof. in sum. huius tit. post prin. vbi apertē tenet Iudicem contractus citare posse cōtrahētem, qui est extra locum cōtractus. ad idem facit, quia nō est necesse, q̄ locus, in quo quis citat, sit subiectus citanti. patet. ff. de arbit. l. sed interpellat. §. j. nam vt ibi patet, arbiter citat per nuncium, & epistolam. & in l. diem proferre. eo. ti. & tñ cōstat arbitrum territorium nō habere. simile in canonicis, qui citant canonicos. s. de elec. cum nobis olim. & pars partem per modum decretalis primæ. s. eo. lib. de ele. & cle. causam. eo. ti. Item in simili videmus, q̄ ex delegatione facta extra territorium, vt no. de offi. leg. nouit. & ff. de off. pref. vr. l. fi. sic ex citatione foris facta procedit intra. Ad idem bene facit, quia dicimus citationem bene valere die feriata ad c. diem nō feriatam. de quo plenē in c. fi. s. de ferijs. vbi circa actum citationis distinguē tertius actus: sic ergo dicimus, q̄ valeat citatio facta in loco nō subiecto ad locum subiectum, arguendo de tempore ad locum, vt ibi no. Alia est opinio cōtraria, vt ibi no. Inn. q̄ illa citatio non possit fieri extra territorium. pro quibus facit ff. de iurisd. om. iu. l. fi. & s. c. li. de cōsti. c. 2. & pro his facit cle. pastoralis. ver. vt id. de re iudi. vbi patet extra

territorium citari nō posse, vel per citationem intra territorium factam cōstitutum extra territorium non arctari d. sed requiri debet Iudex, sub quo degit, vt illum citet. facit qd no. in Spe. de compe. iudi. adi. §. j. ver. sed quō citet. cum suis remissionib. de accu. §. j. ver. sed nunquid. & §. fi. ver. vt autem. Item cōstat, q̄ Iudex cōtractus, vel quicuis alius totum iudicium suum extra territorium exercere non potest per iura prius inducā, ergo nec partem. 14. q. 5. penale. de do. inter vi. & vx. nuper. ff. de rei ven. l. quā de tota. q̄ autem citatio sit pars processus, patet de proba. quoniam contra. Item si est speciale, q̄ ep̄s expulsus citat, & procedat extra territorium non suum, vt in cle. quāuis. de fo. comp. ergo cōtrarium est regulare, vt ibi probat, in prin. Item cum Iudex existens extra territorium suum censeat priuatus. ff. de off. prer. l. 3. fortius ipsius nuncius, vel epistola, licet ipsum repræsentent, censebunt priuata, & sic arctare nō poterunt. Sed dicit Io. An. q̄ satis putat per istum tex. q̄ Iudex contractus citare possit extra territorium, etiam non insinuando, vel requirendo iudicem illius, vt citet: & hoc pro ista litera ibi, eorum autoritate citati. & sic patet, quod non autoritate alterius Iudicis, sed sua propria citat: nam nō dicit tex. ad ipsorum requisitionem citati, sicut in casu hic notato in gl. bene potest. & j. & talis citatio cōstituit eum non venientem cōtumacem, vel contemnentem, vt sequitur, sed nō simpliciter, sed quo ad quid, vt hic dicitur in tex. intelligit & istud per citationem, quā sit verbo tantum, non autem de illa, quā sit re, de qua fuit dictum supra in prima opin. & aliqui dicunt hoc esse expressum. C. de ep̄sco. & cler. l. omnes. §. verum. Iaco. de Are. & Cy. hoc tenent etiam in Iudice delicti: & ad l. fi. ff. de iurisd. om. iudi. respondent vt dicitur j. & istam partem tenet hic Io. Mo. in Iudice q̄ctus per tex. hic, & per literā, quā dicit, & alibi copiam sui. tamen dicit, q̄ tutius est, q̄ fiat per Iudicē loci. ad quod facit j. de pri. volentes. ver. nunquid. vbi patet, quod contrahenti iniungitur, vt vadat ad locū, & delinquens remittitur: & sic p̄ hoc tollitur p̄rium, quod posset fieri, q̄ p̄ hoc fieret remissio in contractibus, si pmitteretur citatio Iudici loci: in quo distinguit, & alleg. ē C. de pig. l. 3. quā illa decretalis hoc non dicit: sed bene dicit, q̄ non exemptus a Iudice domicilij remittitur ad Iudicem contractus verbo tantū, sed non re. sed exemptus per Iudicem domicilij nō remittitur etiam verbo. j. non potest Iudex domicilij illi præcipere, q̄ redeat ad locum contractus. vnde ille tex. coadiuuat opinionem, q̄ citari possit per Iudicem q̄ctus: aliās forum cōtractus in exempto esset inutile illo non declinante ad locum contractus. & vide, quod ibi not. in glo. quasi dicat. Ad cōtraria respondetur, q̄ illa prima duo iura loquuntur in ius dicēte extra territorium: sed citare nō est ius dicere, vel iudicare, sed potius requirere. vnde dicit Ioan. Mo. q̄ citatio habet duo extrema interlocutoria de citādo: & hoc est iurisdictionis, & quādoq; dicitur snā. C. de ep̄s. & cle. l. omnes. §. præterea. & l. cū clericis. ad fi. & C. de procu. l. fi. & hoc non fit extra territorium. Aliud extremum est actus citationis, pro quo citatio nunciatur: & istud non est iurisdictionis. vnde istud fit per nuncium. & de hoc in d. c. fi. s. de feri is. & ideo dicunt Pe. & Cy. q̄ licet actus iurisdictionis fieri nō possit extra territorium, fieri tamen potest ille actus, cuius effectus fertur intra territorium: & inducunt etiam, quod dixi s. de delegatione. Non ob. ver. sed tunc, hic positus, & c. postulasti. s. eo. ti. quia loquuntur in executione sententię, & mīssione in possessionem, quā fit in re ipsa: & quā sunt imperij. ff. de iurisd. om. iudi. l. iubere. Ad cle. pastoralis. respondetur, q̄ Imperator ibi non erat Iudex delicti ex loco: vel dic q̄ Iudex contractus, vel rei litigiosæ citet extra suum territorium: quia citatio non afficit personā, nec ex illa posset persona puniri: sed solum afficit rem, & ad illā refertur citationis effectus, vt fiat mīssio: propter quod fit etiam contra non contumacem absē tē reipublicæ causā, vel pupillum, vt no. post Inn. in gl. hic in prin. allegata, & tamen non contumax excōmunicari non potest. de sen. excom. sacro. Sed citatio, quę fit ratione delicti principaliter afficit personam, & ipsam respicit citationis effectus. & ideo per Iudicem delinquentis fieri debet requisitum per Iudicem delicti, vt ibi. vnde dixit hic Io. Mo. q̄ licet cōtractus parificent delictis quo ad fortiendum forum, non tñ quo ad quē inuitum

ADDITIONES.

- ¶ Extra territorium. Adde Fran. de Are. consi. 158. Oldr. consi. 78. Ber.
- ¶ Contumaces. Iudex autem pronuncians aliquem tanquam contumacem, cū ipsius contumacia non est nota Iudici, non tenet sententia, & processus est nullus, quamuis ille in veritate sit contumax. per Fel. in c. Sanctæ Marię.
- ¶ Feriatam. Idem tenet Balan. l. fi. C. de fer. in ver. & est arg. quod si citatio.
- ¶ Non arctari. An autem ratio nulla interrumpat præscriptionem. vide Do. Fel. in c. illud. de præscri. in ver. dum subdit Abbas. Item an per spontaneam comparitionem partis conualidetur citatio. vide eundem ibidem. ver. quarta declaratio.

Geminianus super Sexto Decretalium.

inuitum ad iudicium trahendū, vt diceſt ſuper gl. Ad tertium reſpondetur, quod ſape licet in parte, quod non licet in toto: quod patet per hoc, quod habes ſ. de off. del. c. ſi. ver. vicēs quo que. vbi patet, q̄ ille, qui non committit iuriſdictionem, committit citationem: quod bene facit. & vide, quod not. de dolo, & cont. c. ſi. in ſi. & quod no. ff. de leg. 3. l. ſi. quid. Ad cle. quamuis. fateor quod id, qđ ibi dicitur, eſt ſpeciale, vt citetur ad locū non ſubiectum citanti: ſed non loquimur hic de illo caſu. Ad vltimum eſt reſponſum per id, quod fuit dictum in reſponſione ad primum. Io. An. De iſta materia aliquid ponit Paul. ſ. de conſti. c. 2. plenius in d. c. paſtoralis. & Bar. in extrauagā. ad reprimendam. ſuper ver. per edictum. aliquid Io. de Cal. in c. j. de rap. aliquid D. meus Ant. de But. in c. ſi. ſ. eo. ti. Coniungendo

13 omnia dicta iſtorum mihi videtur ſic poſſe diſtingui. ¶ Si quæritur, an Iudex poſſit citare extra territorium, aut quærimus de citatione quo ad primum extremum, videlicet quantum ad cōmiſſionem citationis: aut quantum ad ſecundum, videlicet de citationis nunciatione. Quo ad primum dicendum eſt, q̄ nō, vt dicit ſ. Io. Mo. quia illa eſt interlocutoria, & dicitur ſententia: vnde non poſſet fieri extra territorium, cum ibi iudicium exercere non poſſit. de conſti. c. 2. eo. li. fallit in terminis clem. quamuis. de fo. comp. Item poſſet dici, quod fallit in citatione, quæ fit in principio iudicii, quæ poſſet fieri ſine cauſe cognitione, vt no. Inn. de reſer. cum contingat. & c. licet. de accu. nec talis citatio dicitur iudicialis, vt no. gl. in cle. j. de iudi. & ſic videtur ceſſare rationes ſ. aſſignatæ, quare citatio non poſſit fieri extra territorium. & de hoc aliquid dixi ſ. de elec. c. ſi. eo. lib.

14 Quantum ad ſecundum de executione citationis dic, q̄ quædam eſt executio citationis actualis, vt quia Iudex mandat, vt quis capiatur, & ad eum ducatur: & iſta non poſſet fieri extra territorium citantis. ad quod optimè facit tex. in c. ſi. episcopis. ſ. de off. ordi. eo. lib. & facit tex. hic, qui vult, q̄ inuitos non poſſit eos trahere perſonaliter, quando ſunt extra diœceſim ſuam. facit cle. paſtoralis. de re iud. in princ. ibi, ſi quando veniret in ſuam, & in Imperij fortiam. Quædam eſt executio verbalis ipſius citationis: & tunc quædam eſt executio citationis verbalis designans citantem habere iuriſdictionem in loco, vbi fit talis citatio, ſicut eſt citatio, quæ fit per præconem cum tuba: & tūc talis non videtur, q̄ poſſit fieri extra territorium, quia miſſio talis præconis publicè eſt quoddam ſignum iuriſdictionis, quā habet iſte, cuius parte mitti in loco, in quo fit miſſio, vt no. gl. in c. quod clerici. de fo. comp. & no. Inn. in c. dilectus. de capel. mo. & facit cle. grauis. de ſent. excō. cum igitur iſte iuriſdictio nem non habeat in loco, non videtur, q̄ tale præconium designans loci iuriſdictionem per non habentem iuriſdictionem fieri poſſit. & iſtud videtur tenere Pau. in d. cle. Quædam eſt verbalis executio non designans Iudicem habere iuriſdictionem in loco: vt puta, quia ſimpliciter vocatur, vt veniat ad Iudicē. & tunc aut eſt Iudex ordinarius ratione domicilij, & tunc iſte poſſet citare exiſtentem extra territorium. ita intelligatur dictum Io. An. ſ. & rationes ibi poſitæ. & hoc tenet Pau. in d. cle. & eſt ratio, quia iſte non habet alium Iudicem, per quem ita citari poſſet. Et iſtud etiam tenet Bar. in d. extrau. & poſſet fieri citatio ad finem, vt imponatur poena corporis afflictiua, quando illa poena ſtatim imponitur a iure communi, vt quia ſtatim lex imponit poenam infamiæ delinquenti. 3. q. 7. porro. & ratio eſt, quia illa imponitur a iure communi, cui omnes ſubſunt. de conſti. c. j. Et idem ſi ſententia habet executionem a iure, quo ad actum priuationis, ſicut quando propter delictum clericus beneficio priuatur. de cle. non reſi. c. tuæ. quia quantum ad priuationem ipſo iure trahit ſecum executionem facti, vt ſ. eo. ti. poſtulaſti. verba ſunt Pau. in d. c. paſtoralis. ſup. ver. inuentus. ſed ſecus eſſet, ſi requireret executionem hominis miniſterio. propter quod ibi inferit Pau. q̄ non poterit virtute huius citationis excommunicare ſubditum exiſtentem extra territorium a per c. 2. eo. li. ſ. de conſtit. & ratio, quia cum excommunicatio trahat ſecum executionem. ſ. de app. paſtoralis. ideo ſicut nō poſſet exequi actualiter in territorio alieno, vt hic: ita nec ferre ſententiam, quæ ſecum traheret executionem ſm eum. Do. meus Ant. de Bu. in c. ſi. ſ. eo. ti. tenet contrarium, q̄ poſſet eū excommunicare. hoc tenet Io. And. 10. q. 3. episcopis. patet in Pau. qui excommunicauit Corinthium abſentem. de appe. cū ſit Romana. Et ad rationem Pauli reſpondet, q̄ iura alle. loquūtur de executione, quæ debet fieri actualiter, quia ſi Iudex vnius territorij illam faceret, turbaret eius iuriſdictionem, ideo illā facere non poſſet, ſed executio excommunicationis tranſit inuiſibiliter, ideo ſecus: & ſic adest potestas in Iudice, & iuriſdictio alterius non turbatur, ergo poterit. imō poſſet reſpondere, licet hoc non ponat D. meus, q̄ excommunicatio ſecum trahit executionem ex diſpoſitione iuris communis, vt dicit tex. in d. c. paſtoralis. ergo valet per rationem, quam etiam ponit Pau. al. c. ſecundum. ſ. de conſti. reſponder D. meus, q̄ loquit,

quando vult excommunicare ex cauſa originata affirmatiuè in territorio alieno, ſed ſi vellet excommunicare ex cauſa originata in territorio alieno negatiuè, cuius cōtrarium affirmatiuum eſſet adimplendum in territorio citantis, tunc poſſet, ſicut eſt, quia non vult pparere, iſtud eſt negatiuū. Et ſic in territorio alieno contrarium affirmatiuum. ſ. comparere, debet fieri in territorio proprio, & tunc poſſet excommunicare. arg. de cle. non reſi. c. ex tuæ. & quod ibi no. aut iſte, qui vult citare, nō eſt Iudex ratione domicilij, ſed ex accidenti, puta ratione delicti, vel contractus: & tunc aut locus, in quo debet fieri citatio, non eſt eiſdem iuriſdictionis vniuerſalis, ſed differūt ratione maioritatis, & tunc citare non poterit, ſed debet requirere Iudicem illius territorij. Et eſt iſte proprius caſus in cle. paſtoralis. de re iud. nam Imperator non poſſet citare in terris de temporalis iuriſdictione eccleſiæ: quia ſunt diuerſæ iuriſdictionis vniuerſalis, & maioris. Aut differt in iuriſdictione vniuerſali, ſed minori: & tunc poſſet. vnde Papa, qui eſt vicarius Chriſti, cuius eſt vniuerſus orbis. j. de deci. c. tua. poſſet citari in terris Imperij. conſuſio eſt Bar. in l. j. ff. de requi. reis. & in d. extrau. ad repri. Si autē non differunt in iuriſdictione vniuerſali, vt quā vnus episcopus vult citare in diœce. alterius, vel vnus Iudex ſecularis in iuriſdictione alterius ſecularis, quorū quilibet ſubſiſtit Imperio: & tunc ſi vult facere ad finem diſtinguendi bona, quæ ſunt in territorio citantis poſſet. & iſte eſt caſus hic. ſi ad finem diſtinguendi bona alterius territorij, etiam poſſet, dū tamen decernat, & alius in poſſeſſionem mittat, vt hic. Sed ſi ad finem afficiendi perſonam propter contumaciam, tunc ſi ille Iudex antequam exiret ille territorium, iam per citationē præuenerat eum: & tunc poterit excommunicare, licet poſtea ſe abſentet, vt no. Inn. ſ. eo. ti. c. ſi. & in c. præterea. de dilat. in glo. magna. & tenet Io. Cal. in c. j. de raptor. Si autem non præuenerat citando ante exitum territorij, & tunc excommunicare non poterit. & ita poſſet intelligi dictum Vinc. de fo. comp. c. ſanè. vbi tenet, q̄ citatus a Iudice ratione rei ſitæ in ſuo territorio, non poſſet excommunicare nolentem comparere. & hoc vult iſte tex. qui dicit, q̄ inuitus non poſſet compelli a Iudice comparere. Si ergo non poſſet inuitus compelli, patet, q̄ nō eſt contumax: ſi non eſt contumax, non poſſet excommunicari. de ſent. exc. ſacro. Si vero non agitur ad finem afficiendi perſonā propter contumaciam, ſed propter delictum tantum, vt ex eo puniatur: & tunc ſi poſſet procedi ad ſententiam deſinitiuam in abſentem, valebit citatio, ex quo territoria nō differūt in iuriſdictione vniuerſali, licet ſic in particulari, & iſte eſt ppius caſus in exū ag. ad repri. & ita intelligit eā Bart. ibi. facit de do. & cont. c. veritatis. ſi non pōt procedi, non prodeſt citatio quo ad hunc effectum, iuxta not. de do. & contu. c. veritatis. ¶ Quæro pro declaratione tex. de qua miſſione loquar iſte tex. Sol. dic q̄ de illa, quæ fit cauſa cuſtodiz. de qua vide. ſ. vt li. non conte. qm. ſ. in alijs. Io. An. ¶ Quid aut ſit de eo, qui impedit miſſionem. ponit hic Arch. opi. Vinc. de qua. ſ. c. c. ſanè. Io. An.

15 ¶ Quæro, qm̄ quis dicat ſe malitioſè occultare? Sol. dicit Hof. qm̄ latitat, vel impedit, ne citatio ad eum perueniat. ſ. vt lit. nō conte. qm. ſ. porro. & putat, q̄ vtroq; caſu edictum proponi de beat in eccleſia cathedrali, in qua ſunt bona, ſi ipſa habeat in ſua diœceſi. ad hoc. de do. & contu. c. ſi. de eo qui mit. in poſ. c. ſi. de cle. nō reſi. ex tuæ. & hodie apertius habet in cle. cauſam. de elec. & in cle. quib. de fo. compe. Sed Io. Mo. putat tūc iſtam citationem neceſſariam, quando manifeſtè non patet impedimentum vel malitia: alias ſecus ſecundum Io. An. ¶ Quæro, an quod hic dicitur, habeat locum in quolibet alio Iudice p̄ctus, licet non ſit Archiepiſcopus? Sol. dicit q̄ ſic: quia quicūque ſit Iudex contractus poterit pronunciare, vt hic dicitur: et requirere Iudicem rei, ſiue requirēs, & requiſitus ſint iudices eccleſiaſtici, ſiue ſeculares. Nec obſt. q̄ iſte tex. dicit de diœc. quia ideo ſic dicit, quia primò expreſſerat de Archi. Sed idem eſſet in alijs propter identitatem rationis. Io. An. ¶ Sed quid ſi non vult illam facere. reſpondeo, peccat: non tñ poſſet compelli a Iudice p̄tractus, niſi alias ſit ſuus. ſm Io. Mo. & Arch. Nec obſt. ſm cum. ff. de re iud. a diuo Pio. in prin. vbi dicitur iuſſu Iudicis pronunciantis exequitur ſententiam: quia intelligitur de iuſſu ſuperioris & non paris: vel intelligitur ibi iuſſus per modum qui habetur. ff. quod iuſſu. l. j. ſ. j. facit quod not. in cle. paſtoralis. de re iudic. tamen concludebant, q̄ ſi Iudex eccleſiaſticus requirens eſt ſuperior Iudicis eccleſiaſtici requiſiti, vel ſecularis, illum cōpelleret. & facit quod no. poſt Inn. de offi. ordi. c. j. in ſi. ſi eſt par, vel inferior, illum non coget. de elec. inno tuit.

ADDITIONES.

- a ¶ Extra territorium. Adde quod voluit Fede. conſi. 16. Ber.
b ¶ Non poſſet. Et attendant diligenter prælati, ne ferant ſententiam excommunicationis vbi præiudicent eam futuram inuilem, per Do. Fe. in c. Apoſtolicæ. de excep. ver. pro tanto dixit Io.

tuit. de maio. & obe. cum inferior. sed secularis nullo casu cogit ecclesiasticum. j. de excep. cum quidam. lo. And. ¶ Glo. su per ver. contrahentes. recita per contrarium, q̄ tex. habeat in se contrarietatem: quia s. s. proximo non vult, q̄ Archiepiscopus cognoscat de contractu facto per subditos suffraganei in sua diocesi: hic dicit contrariū. gl. sol. ¶ Gl. super ver. inuitos. recita per contrarium, q̄ imò inuiti trahi p̄nt, quia delictum, & cōtractus æquiparatur quo ad formam: sed in delictis fit remissio etiam inuito delinquente, vt in auth. vt nulli iudi. gl. sol. recitando duas opiniones antiquorum, quarum quælibet hic reprobatur. In fi. gl. duo sunt vidēda principaliter pro glo. declaratione. ¶ Primum, an in p̄ctibus fiat remissio ad locū cōtractus: & si non fiat, quæ sit ratio. Secundum, an semper in criminibus sit faciēda remissio. ¶ Ad primū gl. hic tenet, q̄ nō, licet olim fuerunt opiniones. hoc probat iste tex. Nec ob. ratio gl. q̄ isti modi parificēnt, quia respondet lo. Mo. q̄ istud est verum quo ad forum sortiendum, non quo ad tractationem in iudicio, vt hic. & hoc probat ff. de in ius voc. l. 2. Nec ob. C. vbi de crimine agi oportet. l. 2. C. vbi quis decuria. vel cohorta. aliave cōdi. l. fi. in authen. vt Iudices sine quo. suffragio. s. necessitatem. quia illæ l. ponunt sp̄ales casus, & rōne publicæ vtilitatis, vt ibi patet. Et rō, quare in delictis fit remissio, & non in p̄ctibus, est fm̄ eum, quia in delictis non fit cōmissio examinationis testiū sed debent testes exhiberi Iudici. C. de fide instr. aut. apud eloquentissimum. nec ēt testes sunt vocandi extra prouinciam. ff. de test. l. 3. s. fi. cū ergo Iudex delinquentis extra suum territorium non possit cām cognoscere. ff. de iuris. om. iud. l. fi. nec receptionem cōmittere, nec ad se illos citare: meritō fit in illis remissio. & hoc optimē probat fm̄ eum in auth. vt omnes obediant Iudici. s. hoc cōsiderātes. colla. s. ff. de penis. capitalium. s. famofos. sed patet, q̄ dictæ rōnes non habent locū in p̄ctibus. Item p̄ctus pōt, & debet cauere sibi, cum quo p̄ctat. ff. de re iud. qui cum alio. quare sibi imputat, si vadat ad locum domicilij, alius cum quo p̄xit. nam alia est ratio p̄ctendi, & alia delinquendi. ff. de exerci. l. j. s. j. fm̄ eum. & hoc de primo. ¶ Ad secundū dicit, q̄ aut de crimine agi criminaliter, aut ciuilit: si agi criminaliter, si sunt crimina leuia, non fit remissio, vt in auth. vt nulli iudi. s. si quis verō p̄prehensorum. quia vt ibi patet, in enormibus, & vbi p̄ne impositio alios terret, locus ē remissioni. & facit ad hoc, vt nō. in gl. de rap. c. j. aut sunt crimina graua: & tunc fit remissio, vt dixit hic gl. aut agi de crimine ciuilit: & tunc nō fit remissio, sicut nec fit in p̄ctibus. ar. c. tue. de procu. & de accu. super his. & facit, quod est dictū de criminibus leuibus, & de rōnibus, quare fit remissio, quæ cessant isto casu. an aut Iudex debeat hanc remissionem facere, ponit hic lo. Mo. de quo remittit lo. An. ad no. p. gl. in c. pastoralis. de re iud. in gl. Sed nunquid hæc sunt in effectu dicta lo. An. hic sup. gl. licet alio modo recitata. ¶ Gl. super ver. noscūtur. recita per contrarium de opinionibus, quæ habebāt cōtrarium. gl. sol.

ADDITIONES.

- a Quod non. Remissio in causis ciuilibus non habet locum. Bar. & Doct. in l. hæres absens. s. si quis. in ver. circa hanc l. ff. de iud. Bar. in l. j. in fi. ff. de eo, q̄ cer. loco. & Ang. in s. si quis verō comprehensorum. in auth. vt nulli iudi. itē remissio quid sit, & quo tempore fieri debet, & quomodo, & quibus casib. & quæ sunt necessaria. in Spe. de remis. s. j. 2. 3. 4. per totum tit.
- b Ad secundum. Adde Old. conf. supra alleg. 124. B.

S V M M A R I V M.

- 1 Notarius vnius territorij non potest facere instrumenta in alterius territorio non subiecto. & nu. 4.
- 2 Officialis Episcopi non est subiectus iurisdictioni Episcopi.
- 3 Citatus a non suo Iudice licet non compareat, tamen excōicari non potest.

Nec clericos. ¶ Nō pōt Archiepiscopus suos clericos mittere in diocesim

suffraganei, vt coram eis fiant p̄ctus, vel iam facti ap probent: nec si facti, vel approbati sunt coram illis, possunt suffraganeorum subditos coram se litigare cōpellere super illis, nec excōicari suffraganeorū officiales, vel subditos si nolunt litigare coram ipso. h. d. Et sunt tria dicta, quæ patēt. 1 ¶ No. ar. ¶ q̄ Notarius vnius territorij non pōt facere instra in alterius territorio non subiecto. de quo aliquid j. ¶ No. q̄ officialis t̄ ep̄i non est subiectus iurisdictioni Archiep̄i, de quo aliquid j. ¶ No. ¶ q̄ citatus a non suo iudice, licet non compareat, t̄ excōicari nō pōt. & rō est, quia iste non pōt dici contumax. ¶ Opp. q̄ imò isti possunt excōicare subditos suffraganeorum non parentes, quia archiep̄s habet iurisdictionem in multis casibus in subditos suffraganeorum. s. de off. ord. c. pastora lis. & quod ibi nō. vñ si nō venit saltem allegaturus priuilegiū, poterit excōicari. ar. eorum, quæ hñr de accu. veniens. sol. aut archiep̄s exprimit in citatione casum, per quem cōcludat suam iurisdictionem, & teneat comparere, vt in p̄rio. aut non exprimit tale casum, & non tenet cōparere. ff. de iur. om. iu. l. fi. ver. sed nec. fm̄ Host. & lo. Mo. lo. An. ¶ ¶ Quæro, an Notarius possit

a conficere instra extra territorij illius, a quo p̄stitutus est? Sol. Pe. de Sax. inducit istū tex. q̄ non, sicut sigilla clericorum faciebant scripturas p̄ctuum autenticas, nō tñ extra territorij illius a quo dati erant. & hoc ponit Guil. in Spec. de instru. edi. s. restat. ver. & nō. q̄ tabellio. & ver. ego credo. & vide ad fi. in gl. f. donatio. in fi. lo. An. Conclusio veritatis est, q̄ aut tabellio est cōstitutus ab Imperatore, vel Papa, vel ab eo, cui hoc sp̄ali priuilegio est concessum per illos: & tunc pōt vbiq; facere instra. ar. 9. q. 3. cūcta. dum tñ priuilegiū non sit restrictum ad certum territorij, quia tunc tenor priuilegij esset seruandus. de priuileg. porro. & c. sanē. aut est creatus ab alijs inferioribus habētibz certum territorij deputatum, & tñ non pōt exercere illud officium extra territorij cōstituentis, vt est casus hic: tñ instra, quæ facit in territorio, in quo est eis cōmissum officij, faciunt fidem extra locū, vt est casus in c. cum dilectus. ¶ Gl. pe. de intellectu literæ quærit, & sol. in fi. gl. & rō huius tex. est, quia ēt si isti recognitionem facerent, vel p̄herent coram archiep̄o ex suam diēc. nō sortient p̄herentes forū ipsius archiep̄i: sed secus esset, si p̄ctus fieret in corū diēcesi, quia quicūq; essent p̄herentes, fortū forum ipsius Archiep̄i, fm̄ Inn. lo. An. ¶ Gl. fi. recita per p̄rium, q̄ archiep̄s possit excōicare officialem ep̄i, cū sit idem tribunal cū ep̄o. Si ergo pōt excōicare ep̄m. s. de off. or. c. j. ita & eius officialem. glo. sol. In fi. glo. Tu dic, q̄ aut ipse peccat in his, quæ concernunt officium suū, & potest eum excommunicare: quia tunc censet idem tribunal, vt s. de off. vica. c. j. & ibi hñr in 3. gl. aut non peccat in concernentibus officium: & tunc non potest eum excommunicare. & ita procedat iste tex. fm̄ lo. An. Dubitatur autem circa istum tex. propter id, quod dicitur, quod sententia pastoris, siue iusta, siue iniusta, timenda est, & ligat, 11. q. 3. c. i. secundum Fran. lo. And.

ADDITIONES.

a ¶ Constitutus est. Adde Ang. conf. 93. & 194.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudex laicus non habet aliquam iurisdictionem contra clericum etiam super executione debiti liquidi.
- 2 Personæ ecclesiastica non sunt subiectæ iurisdictioni laicorum.
- 3 Debitum probatum per literas committentis, vel instrumentum publicum meretur executionem.
- 4 Prelatus potest agere pro iniuria subiecti.
- 5 Vfus tabelliorum si non est in aliquo loco, sed sunt contractus coram Iudice seculari illius loci, & ipse facit apponere sigillum tali scriptura, an si clericus contrahit, faciat fidem contra clericum.

Seculares. ¶ Gl. j. summat, & diuidi nō potest, quia claudij vno constructu. ¶ No.

- 1 ¶ q̄ Iudex laicus non habet aliquam iurisdictionem p̄ clericū, ēt super executione debiti liquidi. ¶ No.
- 2 ¶ q̄ Tñ solū clerici, sed ēt aliæ personæ ecclesiasticæ nō sunt subiectæ iurisdictioni laicorū, quia appellatione personarū ecclesiasticarū p̄prehendunt ēt clerici. ¶ No. q̄ lra de manu propria facit fidē p̄ scribentē. No. q̄ probationes factę corā Iudice incompetenti nō p̄iudicat parti. ad hoc de iu. at si clerici. ¶ No.
- 3 ar. ¶ q̄ debitū probatū per lras cōmittentis, vel instrū publicū statim meret executionē. ¶ No. q̄ Iudex ecclesiasticus ēt ex officio pōt p̄pellere Iudicem laicū, ne procedat in cā ciuili p̄ clericū. Et ex hoc no. ar. ¶ q̄ praelatus pōt agere pro iniuria subiecti. de quo j. de priu. authorit. ¶ Opp. qd̄ p̄ceptū pōt fieri p̄tra istos, quia lra propriæ faciūt fidem p̄ scribentē. de solu. c. 2. sol. aut probatio fit corā Iudice p̄petentē: & tñ procedit p̄riū fm̄ Arch. alle. qd̄ no. de fide instr. c. 2. aut fit corā Iudice incompetente, & tñ procedit iste tex. & est rō, quia probationes sunt faciēdæ corā Iudice. 4. q. 3. s. p̄pe. & l. eos. C. de proba. & s. de procu. ex lris. & de ele. scriptū. ver. verū. ff. de pba. quinquaginta. frustra ergo sunt corā non suo Iudice. certū est. n. q̄ ecclesiastica persona corā talibus cōueniri nō pōt. 1. r. q. 1. experientie. & c. si quisquā. & c. si clericus nullus. ergo nec probatio p̄ illos corā talibus induci pōt. lo. Mo. & Arch. ad hoc patet. s. de iud. at si clerici. lo. An. ¶ Quæro, ponet q̄ in loco nō sit vñ tabellionū, sed sūt cōtractus corā Iudice seculari illius loci, & ipse facit apponere sigillū tali scriptura: an si clericus cōtrahit, faciat fidē cōtra clericū? Sol. dic, q̄ sic, dum tñ illa scriptura postea producat corā Iudice p̄petenti, nec aliquid iniustū opponat, quia tales scripturæ faciūt fidem sicut instra tabellionū laicorū. ad qd̄ facit s. de fide instr. cū dilectus. tñ per illam lram, vel sigillū nō cōpetet sigillatibus iurisdictione cōtra clericū, cum nec expressē possit illū facere suū Iudicem. s. c. ri. si diligēti. & vide, qd̄ dixi s. c. prox. s. fi. lo. An. ¶ An aut corā Iudice seculari possit clericus re-

ADDITIONES.

- a ¶ Non p̄iudicant. Adde Ang. conf. 27. Abb. conf. 25.
- b ¶ Contra clericum. Adde Ang. conf. 144.
- c ¶ Quod sic. Adde an statutum laicorum sit seruandum contra clericum in foro ecclesiastico. Arc. conf. 25.

Geminianus super Sexto Decretalium.

a **cus recōueniri**, remittit Archi. ad nō. per se j. de cler. cōiug. c. vnico. & nō. s. de iud. at si clerici. super gl. 2. Io. An. ¶ Gl. j. in fi. Io. Mo. alle. extranag. q̄ sit graue. sed dicit Io. An. se illam nō vi disse. Sed verius est, q̄ ille ver. quia verō. erat pars decretalis, q̄a nōnulli. de immu. eccle. & vt ibi nō. ista fuit. 7. & vlt. prouiso, quam idē ibi fecerat Alex. quartus. Io. And. ¶ Gl. 2. q̄rit de rō- ne tex. & sol. ¶ Gl. super ver. ecclesiasticas. quarit, an tex. intelli gat solum de clericis. so. q̄ nō. ¶ In fi. gl. an aut procedat in cle ricis cōiugatis. dic, q̄ nō, quia pro debito civili possunt coram laico pueniri b: dum tñ non fiat distinctio in personā ipsius. j. d. de. pui. c. vnico. fm Io. An. ¶ Gl. super ver. dānabili. quarit de rōne tex. & sol. dic vt in ca. ¶ Gl. super ver. p̄pellūt. pōt recitari per p̄trariū, q̄ isti non possunt p̄pellere clericos. s. de iudi. at si clerici. gl. sol. q̄ de facto isti p̄pellūt. deinde inducit tex. p̄tra sta tutum Boñ. In fi. gl. sed intelligendo tex. prout dicit gl. q̄ de fa- cto p̄pellūt clericos: nō esset necesse, q̄ ordinarius p̄pelleret p- centurā ecclesiasticā, sed sufficeret denūciatio tātū, quia essent ex cōicati, distringēdo eos. 17. q. 4. si quis suadēte. so. q̄ gl. debet intelligi, q̄ de facto grauat captis pignoribus, vel sequestratis ip̄sorū bonis, nō aut de captu p̄sonę, fm Io. An. ¶ In eo aut, qd dicit gl. de statuto Boñ. dicit Io. An. q̄ erat tpe, quo fuit p̄posi- ta gl. sed quia postea per ciues fuit traditum dominium ciuita- tis Boñ. D. Hosti. fuit sublatum illud statutum. & istud dictum gl. posuit etiam de re iudi. cū causa. vt ibi nō. super gl. 2. Io. An.

ADDITIONES.

- a ¶ Reconueniri. Adde Fed. consi. 93. Lap. alleg. 118.
- b ¶ Conueniri. Adde Lap. alleg. supra alleg. 118. Ber. S V M M A R I V M.
- 1 Rescriptum an vitiat, licet nomen propriū non sit in eo descriptū extēsē.
- 2 Principalis persona debet seruare fideiussorem indemnem.
- 3 Index ecclesiasticus potest adiri etiam per puros laicos super quolibet con- tractu ratione iuramenti.
- 4 Monitio semper debet p̄cedere in excommunicatione.
- 5 Causa cognitio requiritur etiam in p̄ceptis, quę sunt contra aliquem, vt sub pena excommunicationis debeat soluere infra certum terminum.
- 6 Fideiussor, qui iam fideiussor pro vno, postea iurat pro nullo fideiubere, et demum soluit debitum redimendo liberos debitorum, an sit periurus?
- 7 Iurans non fideiubere, an iuret licitum.
- 8 Hæres laici iurantis, an possit conueniri coram Iudice ecclesiastico ex iura- mento defuncti?
- 9 Laicus si venit contra iuramentum, quid iuris.
- 10 Index ecclesiasticus an possit inquirere ex officio suo contra laicum non ser- uantem iuramentum.
- 11 Laicus conqueritur de clerico coram suo Episcopo, quod sibi cum multitudine hominum damna, & spolia contulit, dicens illud notorium, & petit re- stitutionem, & emendam, an Episcopus possit ex officio suo inquirere con- tra talem clericum.
- 12 Iuramentum laici an faciat mutare forum, an accumulet?
- 13 Index secularis, an possit cognoscere de veritate excommunicationis, vel validitate apposta coram eo.
- 14 Index laicus, an possit cognoscere de causa decimarum?
- 15 Index ecclesiasticus, an possit cognoscere de secundo concessio Regi, & iurato, si non seruat iuramentum?

Vm c. laicus. ¶ Gl. j. summat, & istud c. pōt diuidi in tres partes, licet Ioā.

- An. non diuidat. In prima ponit p̄sultatio. In secun- da rñsio ibi, Ipsum. In tertia instruit Iudicem ibi, vt ip̄sum. ¶ No. j. ar. t̄ q̄ non vitiat rescriptū, licet nomen propriū non sit in eo descriptū extreme, sed posita sit prima l̄ra eius no- minis: quod non est verū hodie, quia debet scribi extēsē, vt cui tētaquiuocatio, vt nō. Io. An. in c. cū accessissent. de p̄sti. & in Spe. de rescri. p̄senta. §. j. ver. & quoniā. ¶ No. t̄ q̄ principalis persona debet seruare indemne fideiussorem suū, vt hic, & de fideiussori. c. 2. & 3. ¶ No. q̄ ille d̄r temerē facere, qui sciēter fa- cit rem sibi prohibita. vide tex. in c. is, qui. §. j. j. de sent. exc. vi- de Pau. in cle. j. de sepul. tex. qui fil. sint legi. per venerabilē. ver. videbat. ¶ No. t̄ q̄ rōne iur̄i super quolibet tractatu iurato pōt adiri Iudex ecclesiasticus et per puros laicos, de quo et glo. & Doc. in c. cū sit gñale. de fo. p̄p. ¶ No. t̄ q̄ semper in excōicatio- ne requirit monitionem p̄cedere. p̄cor. sunt hic in gl. ¶ No. hic arg. q̄ Iudex ecclesiasticus in casibus, in quibus pōt proce- dere p̄tra laicos puros, non vt, q̄ posset illos capere & detinere in carceribus. hoc probat tex. hic. quia Iudex secularis laicū p- demnatum pro pecuniario debito poneret in carceribus, nisi bonis caderet, vt in l. j. C. de cess. bo. & tñ Iudex ecclesiasticus hic non p̄pellit eū, nisi per censuram ecclesiasticā. De crimini- bus aut an possit carcerari laicus a Iudice ecclesiastico h̄r ali- quid s. eo. li. de off. or. cū ep̄s, ibi dixi. & ponit Old. i p̄silijs suis p̄si. 85. & ibi v̄f tenere, quod non. ¶ No. ar. t̄ q̄ et in p̄ceptis, quę sunt p̄tra aliquem, vt sub pena excōicationis debeat sol- uere. j. certum terminū, requirit causā cognitio ad hoc, vt sint iusta. probat tex. hic in prima rōne, de quo vide s. de ele. dudū.

- 6 2. 3. respō. & c. ex parte. j. s. de ver. sig. ¶ ¶ Quæro j. an fideiussor, qui iam fideiussor pro vno, postea iurat pro nullo fideiube- re, & demum soluit debitū redimendo liberos debitorū, an sit periurus. Io. An. hic dicit Bar. Brix. in dominical. 45. ip̄sum nō esse periurū, quia per istam solutionem non fideiubet, sed a fi- deiusione prius p̄stita se liberat: sed ista quæstio non est du- bia, fm Io. An. ¶ ¶ Quid si iurat non fideiubere, an talē iur̄m sit licitum? v̄f, q̄ non: quia est voluntarium, & nulla necessitas co- git eum ad iurandum. 22. q. j. ita ergo. In p̄trarium v̄f, q̄ sit lici- tum, ex quo est permixtum iurare pro vtilitate proximi, fortius pro sua, vt nō. Lau. & Arch. 22. q. j. non est. & Io. An. hic primā partem tenet hic Arch. 20. q. j. sicut enim. allegat illum tex. qui dicit, q̄ peccant laici, nisi sibi inuicem fideliter dederint op̄erā in his, quę pertinet ad vsum vitę: & licet de iure canonico, vel civili scripto quis non arctet, teneat tamen de æquitate natura li fm Arch. ibi. & hoc et tenet hic Lap. de hoc per Io. An. in ad- di. Spe. super rubr. de iureiur. vbi idem tenet, quod j. sequit ex dicto Old. Old. in p̄si. suo 89. p̄cludit, q̄ aut clericus hoc iurati- & tunc non est illicitū, quia ad hoc de iure teneat. de fideiuf. c. j. aut est laicus, & tunc si necessitatibus proximi pōt aliter sub- uenire: & tunc debet subuenire sibi alio modo, & iur̄m serua- re. Aut non pōt sibi alio modo subuenire. & ex obseruantia ta- lis iur̄i periret salus proximi temporalis, vel spiritalis, & tunc non obstante tali iur̄o debet fideiubere pro his membris pro- bandis. alle. optimum tex. 22. q. 4. §. si. ad fi. fm Oldr. dicens, q̄ si hoc sentit iurans, iur̄m fuit licitum, aliās non. arg. de iureiur. q̄- to. facit eo. ti. c. j. eo. li. In eo, quod dicit Oldr. de clerico, credo verum, si non habet bona patrimonialia, sed si habet bona pa- trimonialia, ita vt posset proximo subuenire, non video, quin distinctio s̄ posita in laico habeat locum in clerico, quia patri- monialia pōt obligare, & hoc fideiubendo, vt nō. Hosti. in d. c. j. de fideiuf. & clerici sunt adstricti multo magis, q̄ laici ad ope- ra charitatis, quia nulli debent velle nocere, omnibus aut pro- desse, vt dicit text. 14. q. 5. denique. & de postu. c. fi. ¶ ¶ An non obligatus, qui soluit animo repetendi debitum capsi, et eo in- uito repetat ipsum solutum. dicit Io. An. hoc fuisse disputatū, q̄ licet cōis opinio habeat, q̄ non. per l. fi. C. de neg. gest. tamen putat eum de æquitate teneri. & illam l. intelligit de eo, qui ges- sit negotium voluntarium: hic aut loquit vel de faciente actū necessarium, propter quod dicit Io. An. ipsum intellexisse quā do deficiebat omnis spes liberatiōis, nisi per solutionē. & hoc intellige, quādo soluit animo repetendi, aliās obstarēt. l. is, qui amicitia. ff. de neg. gest. ¶ ¶ An hæres iurantis laici possit con- ueniri ex iur̄o defuncti b coram Iudice ecclesiastico. iste tex. fa- cit, q̄ non ibi, dum dicit. a se. secus si pueniatur ex iur̄o ab alio p̄stito. Item iur̄m ex parte p̄statis est personale quo ad obli- gandum ad periurium, iuxta nō. in c. veritatis. de iureiur. super gl. fi. vnde quo ad periurium non trāsit ad tertiam personam, vt nō. gl. in cle. non potest. de procu. hanc partem tenet hic Io. An. & in c. fi. de sepul. licet Abb. ibi teneat p̄tra. Nec obf. prima ratio sua: quia licet hæres pueniat ex obligatione defuncti, vt ibi: non tamen sequit, q̄ iur̄m illaqueat hæredem ad periurū. Nec ob. C. de prob. auth. quod obtinet. quia licet assertioni te- statoris iurate hæres habeat stare, non tamen per hoc arctat ad periurū: nec forus per hoc accumulāt, fm Io. An. ibi. ¶ ¶ Quid si laicus venit contra iur̄m ex necessitate. dicit Arch. q̄ secus est a contrario. alleg. de pig. significante. de iureiur. querelam. Io. An. dicit hoc verum quo ad euitandum periurium venientis contra iur̄m: sed quantum ad excludendum laicum a foro ec- clesiastico nō est d̄ria, siue ex necessitate, siue ex temeritate ve- niat contra iur̄m. Io. An. ¶ ¶ Quæro an Iudex ecclesiasticus cō- tra istum laicum non seruantem iur̄m possit inquirere ex offi- cio suo. Io. An. tenet hic, q̄ non, quia regulariter Iudex nō pro- cedit ex officio suo ad vtilitatem priuatam. remittit ad not. in c. ad nostram. de iureiur. super gl. pe. Nec ob. iste tex. quia licet hic statuatur, q̄ audiat actorem cōquerentē: non propter hoc sequitur, q̄ possit ex officio inquirere. Ioan. An. Et idem tenet hic Pau. nisi esset talis persona, quę agere non posset: quia tūc posset, quod est notandum fm eum, tamen nihil allega. & facit de iureiur. quemadmodum. & quod ibi nō. ¶ ¶ Quid si laicus conqueritur de clerico coram suo ep̄scopo, q̄ sibi cum mul- titudine hominum damna, & spolia intulit, dicens illud noto- rium.

ADDITIONES.

- a ¶ Omnibus autem prodesse. Adde quod Old. in d. consi. dicit ista verba, non obstante tali iuramento possit fideiubere etiam clericus. & vult aperte Old. q̄ vbi altera salus periclitaretur, q̄ clericus fideiubeat, etiam si non habet patri- monium, an autem iurans non accipere episcopatum, sit periurus acceptan- do: & an iurans non reuelare secreta consilij, si reuelat illicita. vide Rom. fm gul. suis. fol. 15.
- b ¶ Defuncti. Adde Fe. consi. 281. alle. consi. 74.
- c ¶ Non possit. Adde, quod consiluit Rom. consi. 114. de bannito offenso, qui nō potest agere, vt possit Iudex inquirere.

num, & petit restitutionem & emendam: an ep̄s posset ex officio talem clericum inquirere? dicit hic Ioan. An. fuisse disputatum per Ioan. de mon. Lau. quod non, imò dabitur libellus, & seruabitur ordo iuris. allegat de iniur. olim, quæ loquitur in facto quasi huic simili. ad idem de ord. cog. cum dilectus. ubi in casu simili seruatur ordo iuris. & de offi. deleg. consultationibus. ad idem. 2. quæst. 7. c. lator. Item quia regulariter libellus in qualibet causa est dandus. 3. q. 3. offeratur. & nō. in cap. j. de libel. obla. etiam in casibus criminalibus præterq̄ in exceptis positis in ca. vt nostrum, vt ecclesiastica beneficia, de quibus iste non est. Item licet isto casu haberet locum officium Iudicis, tamen quia principaliter imploratur, requiritur litis conte. de offi. iudi. c. 2. secus si incidenter, vt ibi dicitur. imò et quando Iudex procedit per viam inquisitionis ad instantiā alterius, requiritur litis contestatio, a quādo reus est præsens, vt no. vt li. non cōtes. qm̄. s. sunt & alij. de accu. qualiter. 2. super j. gl. Non ob. iura, q̄ dicunt in notorijs iuris ordinem non seruandum. de fi. presb. qm̄. quia hoc non est notorium facti permanentis, sed transeuntis, q̄ differunt, vt no. 2. q. j. manifesta. Et no. de coha. cle. & mu. vestra. nec est notorium Iudici, & sic probandum. 2. q. j. s. qm̄. autem ergo iuris ordo seruandus. Item iura, q̄ dicunt procedendum ex officio per viam inquisitionis procedunt, qm̄ tenditur ad correctionem criminis: sed hic tenditur ad priuatum interesse, & satis est hoc casu non esse expressum. s. de temp. ordi. dilectus. de trans. præ. ca. 2. Nec ob. l. ea quidē. C. de accu. quia loquitur in officialibus referentib. crimen, nō autem qm̄ pceditur ad petitionem partis, vt hic. Ioā. And. Per p̄dicta infert hic Lap. q̄ per illam clausulam, ea q̄ de bonis ecclesiæ & c. Iudex delegatus non poterit procedere per modum inquisitionis, sed solū in forma iudicij, & sic dicit tenere Spe. de rescr. presentatione. s. ratione formæ. ad fi. j. col. vers. item q̄ in rescripto. idem etiam tenet Pau. in cle. quia contingit. de reli. do. ¶ An autem Iudex datus super iniurijs de violentijs illatis cuidam monasterio possit procedere per viam inquisitionis? & scripsit Fede. de Senis, q̄ sic in consil. 210. secundū Lap. ¶ Glo. 2. recita per duas quæstiones. ¶ In fi. gl. de hoc plenē per Io. An. in regula. damnū. j. de reg. in. in mercurialibus. ¶ Gl. 3. quærit, & sol. ¶ Gl. super ver. indemnem. colligit vnum notabile ex rex. q̄ iustificat. ¶ Glo. super ver. iusi. alleg. concor. & idē dicit in alijs criminibus. ¶ In fi. gl. vide etiam gl. in c. nos inter. s. de purg. cano. fm̄ Io. An. ¶ Gl. si. recita per p̄rium, q̄ Iudex ecclesiasticus non cognoscat de pactis laicorum, vel eorum p̄ctibus. de foro cōpe. cum sit generale. glof. sol. in fi. Super isto dubio tan iuramentū laici faciat mutare forum, an accūmet, b. Io. Mo. & Archi. hic tenent, q̄ faciat mutare forum tantum, vt Iudex laicus de hoc cognoscere non possit. nam qm̄q̄ validat p̄ctum. s. eo. li. de pac. quis. j. de iureiur. licet. qm̄q̄ nihil operatur. j. de reg. iur. non est. fm̄ eos. & facit qd̄ no. post Hosti. de ord. cog. tuam. super vlt. gl. Io. An. hic concludit præmittēdo, q̄ qdam sunt crimina, q̄ sunt mere ecclesiastica; quædam, quæ sunt mixta. Crimen autem dī mere ecclesiasticum, eo quod Iudex secularis de eo se intromittere non pōt, sicut est hæresis. j. de hære. vt inquisitionis. s. prohibemus. Item qd̄ legitimitatis. de or. cog. tuam. q̄ filij sint leg. lator. j. de sentē. excom. si Iudex laicus. s. j. & omnis causa spiritualium, & annexorum. de iudi. decernimus. & c. quanto. Quædam sunt crimina mixta, de quibus cognoscit Iudex ecclesiasticus, & secularis: sicut de sacrilegio dī. s. eo. ti. cum sit. & in istis quilibet pōt esse Iudex, & tale est istud de iuso. Vnde concludit, q̄ aut agitur de vinculo iusi in foro poenitentiali, & tunc planum, q̄ est crimen ecclesiasticum. & sic loquitur 22. q. j. prædicandum. & quod no. de pur. cano. nos. super j. gl. & est ratio: quia laicus non hēt potestatem clauium, vt possit absolvere in foro poenitentiali, vel ligare, vt no. gl. de of. or. pastoralis. Aut agitur de iuramento in foro cōtentioso, quando versatur alterius interesse. Et tūc distingue: quia aut agitur ex iuso, vt seruetur, aut excipitur ex illo. Si agitur, tunc vterque pōt esse Iudex, qm̄ non reuocatur in dubium, an iuramentum sit licitum necne, de Iudice seculari, q̄ possit esse Iudex patet. j. de iureiur. licet. ibi, quamuis eis constet legi time. in fi. vbi pronunciare non impediuntur, imò coguntur, q̄ ecclesiasticus etiam cognoscat. casus est hic. & est rō: q̄a per iurium directe respicit Dei irreuerentiam q̄ proprie est Christianæ religioni p̄ria. Si autem excipiat corā Iudice laico, etiam de illo cognoscat, & diffiniat seruando ius canonicum, & ad hoc per ecclesiasticum compelli pōt. & sic loquitur prædictum c. licet. & s. de pac. quamuis. & aut. sacramēta puberū. C. si aduer. ven. Si autem vertatur in dubium p̄babile, an iurum sit licitum, vel nō; tunc dēt remitti ad Iudicem ecclesiasticum. & loquitur c. venerabilem. de electi. & sic pōt intelligi dictum Hosti. in d. c. tua. de or. co. Nec ob. de iud. nouit, quia Rex Angliæ adiuit Iudicem ecclesiasticum, quod potuit, vt hic: tamē ille tex. non prohibet, quin laicus cognoscat. Item ibi concur

rebat ratio pacis, q̄ spectat ad Iudicem ecclesiasticum. de treu. & pace. c. j. & defectus alterius superioris. qui si. sint leg. per venerabilem. ver. insuper. fm̄ Ioā. An. ¶ Quid de adulterio dī? dicit, q̄ est ecclesiasticum, qm̄ agitur ad separationē thori, vt no. co. ti. cum sit. Io. An. ¶ Quid de vsura? dicitur j. de vsur. c. j. & no. gl. in cle. dispendiosam. de iud. Io. An. ¶ Per hoc deciditur, an Iudex secularis possit cognoscere de veritate excommunicationis, vel validitate apposta coram eo. & concluditur, q̄ non: quia virtus excommunicationis procedit autoritate canonum, & est actus mere ecclesiasticus, de quibus laicus se nō intromittet. 96. di. bene quidem. de iudici. c. 2. & c. quanto. de sen. excom. si Iudex. j. c. li. ita concludit Io. Cal. in consil. suo. 9. de fo. compe. & tenet Io. An. in c. pia. j. de excep. super gl. intelligas. Credo illud dictum verum, put ipse loquitur, qm̄ dubitaretur de eius validitate. Sed qm̄ opponitur de excommunicatione, nec reuocaretur in dubium, an valeret, vel non, sed tm̄ an esset excoicatus, credo, q̄ de hoc posset cognoscere Iudex secularis, cū ipse debeat repellere excommunicatos a iudicio in casibus prohibitis, vt in c. decernimus. j. de sen. excō. ergo dēt eis cōstare, q̄ sint excommunicati, q̄a excipienti non creditur, nisi probet, qd̄ excipit. de concess. præb. cum sup. & facit, quod supra dictum est de iuso. ¶ Per p̄missa etiam deciditur qd̄ de cā decimarum, an cognoscat Iudex laicus. cōclude, q̄ aut agitur de ipso iure decimarum p̄cipiendo, vel retinendo, aut simplr de fructibus decimarū. primo casu Iudex secularis nō cognoscet, quia istud est ius spūale. & sic procedit gl. 16. q. 3. p̄sulum. & c. sicut. & sic procedunt iura, q̄ dicunt causam decimarū fore spūalem. de fo. cōpe. ex tenore. in 3. gl. & glo. 9. q. j. in sum. & j. q. j. in sum. Io. Mo. & Arc. de iud. c. j. s. c. li. Secundo casu posset cognoscere, cum nō sit cā spūalis: qd̄ patet, q̄a laico pōt cōcedi titulo locationis. de loca. c. vestra. & v̄ditionis, vt ibi no. Io. An. in c. quis. de deci. Sed si esset spūalis, id fieri non posset. de sen. excō. q̄telam. ad hoc optime de homi. postu. & de vsu. quanto. ita cōcludit Gas. de Cal. in cōsi. 15. de fo. cōpet. & idē tenet D. Pet. de Anc. in reg. ea quæ a Iudice. j. de reg. iu. in 3. q. ¶ Per p̄missa infertur, an Iudex ecclesiasticus possit cognoscere de feudo concessio Regi & iurato, si nō seruatur iur̄m. & dicendum est, q̄ sic, q̄a qd̄ feudalis licet debeat tractari corā alio, tū ratione iuramenti poterit tractari corā ecclesiastico, vt hic: q̄a pōt ratione incidentiæ cognoscere de eo, qd̄ principaliter non potuisset. C. de iudi. l. quoties. q̄ si. sint leg. lator. ergo poterit definire qōnem proprietatis super feudo. & ita est casus directus in cap. nouit. de iu. Item maior causa trahit ad se minorem, & non econuerso. j. de consecr. eccles. vel alta. cap. j. sicut ergo potest cognoscere de iuramento, sic & de feudo, cum sit minor causa feudi, quā iuramenti secundum Ioan. Cal. consil. 2. eod. titu.

ADDITIONES.

- a ¶ Litis contestatio. Adde Old. consil. 228.
- b ¶ Mutare forum. Adde Cal. consil. 2. de iudi.
- c ¶ Iudice laico. Adde Pet. de An. consil. 383. Cal. consil. 15. de iudi.
- d ¶ Adulterio. Adde Fel. consil. 236. Ber.
- e ¶ Vsura. Adde Feder. consil. 96. Anc. consil. 187. Cal. consil. 15. supra. all. Paul. de Cal. consil. 163.
- f ¶ Excommunicatos. Adde Calde. consil. 9. eo. ti.

De litis contestatione.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Defensionis appellatione non comprehenditur exceptio peremptoria.
- 2 Exceptio perēptoria regulariter nō potest opponi ante litis contestationem.
- 3 Litigatoris appellatione potest comprehendī etiam reus.
- 4 Taciturnitas exceptionis peremptoria non inducit surreptionem in rescriptis ad lites, secus si taceatur exceptio dilatoria.
- 5 Exceptio concludens funditus ius non haberi per auctorem in re petita impedit litis contestationem.
- 6 Exceptiones præiudiciales habent etiam effectum dilatarum.
- 7 Probatio si opponatur, & admittatur super parte non contradicente, an impediatur litis contestatio.
- 8 Probare quis debeat, an excipiens, an verò impetrans, quando opponitur contra rescriptum, quod in eo expressum sit falsum, vel quod tacitum sit verum.
- 9 Incurrens periurium ex admissione ad iudiciū, potest repellī per viam exceptionis a prosecutione.
- 10 Exceptiones, & defensiones qualiter differant.
- 11 Exceptio p̄scriptionis an possit opponi ante litis contestationem. Et an impediatur litis contestationem, num. 12.
- 13 Ius, vel statutum quando disponit exceptiones fore admittendas in aliquo iudicio, intelligitur nisi tales exceptiones elidantur replicatione.
- 14 Excipiens si opposuit exceptionem, & non probauit propter quod fuit coactus litem contestari, an poterit iteratō opponere eandem exceptionem post litis contestationem.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Et tunc quæ sententia dicetur, nu. 15.

16 *Litera beneficia lis an habeatur loco tituli?*

Exceptionis peremptoriæ.

Egl. j. summat, & diuiditur in tres partes. primo ponit regulam, in cuius ventre exceptionē interfert ibi, Nisi. quam regulā exaggerat ibi, Licet. fm Io. Mo. ¶ No. primo argu. q̄ appellatione defensionis non comprehenditur exceptio peremptoria. Et sic videtur, q̄ aliud sit defensio, aliud exceptio peremptoria, de quo videbitur in gl. 3. ¶ No. q̄ non omnis defensio concernit cognitionē principalis negotij, sed tm̄ illa, q̄ perimit principale intentum agentis. Sunt enim aliæ defensiones dilatoriæ non concernentes principaliter negotium principale, de quibus s. de excep. pastoralis. in primis habet locū iste tex. in alijs vero non, quia t̄p̄aliter bene impediunt contestationē litis, cū primo debeat de eis discuti, vt in c. exhibita. de iur. ¶ No. q̄ exceptio peremptoria regulariter non p̄t opponi ante li. cōtes. fallit in casibus hic expressis. ¶ No. q̄ exceptiones litis finitæ possunt dici anomalæ, quia p̄nt opponi ante li. conte. ¶ No. q̄ appellatione litigatoris p̄t cōprehendi et reus, quod no. propter statuta, quæ facerent mentionem de litigatore. ¶ No. q̄ taciturnitas exceptionis peremptoriæ non inducit surreptionē in rescriptis ad lites: secus si taceatur exceptio dilatoria, vt patet de rescri. cum ordinem. cum ibi no. in beneficialibus secus v̄t, vt in c. constitutus. de rescri. de quo aliquid j. ¶ No. q̄ exceptio concludens funditus ius non h̄t per actorem in re petita, impedit litis contestationem. ita no. Host. in c. veniens. de renun. ¶ Opp. primo, q̄ imo exceptio peremptoria opposita ante li. conte. impediatur li. conte. etiam si sit alia ab expressis hic, vt est casus. ff. fa. ere. l. j. ver. sed si. nisi si agenti fam. erci. qui proponit se hæredem, opponitur exceptio per possidentem hæreditatem, q̄ non sit hæres, admittitur hæc exceptio ad finem, vt hic impediatur p̄cessum in principali. Secūdo illud est speciale, ne fiat præiudiciū petitioni h̄ditatis, quæ de sui n̄a d̄t p̄cedere, vt ibi d̄r. vnde idem esset in qualibet exceptione p̄iudiciali, vt si actori opponat, q̄ sit seruus, v̄t filius familias, qui agere nō possit. C. de ord. iur. l. j. & 2. de quibus præiudicialibus habet In sti. de ac. s. p̄iudiciales. Nā istæ exceptiones p̄iudiciales proponuntur, & probantur ante li. conte. C. de adul. qm̄. ff. de p̄uari. l. 2. in prin. fm Arch. Io. An. ¶ No. istud dictum, q̄ exceptio nes præiudiciales habet et effectum dilatoriarū. An casus hic excepti habeant locum et in causis criminalibus. Fran. Vere. tenet hic, q̄ sic. alle. s. de accusa. de his. C. de transa. transigere. Idem in spiritualibus. de rescri. ex parte Decani. de ele. cum dilecti. de ap. constitutus. secus aut in matrimonialibus, quia exceptio rei iudicatæ in illis non obstat. s. de re iud. lator. & c. cōsanguinei. nec transactio. c. fi. fm Fran. Io. An. idem dicit Lau. sub dubio forte in beneficialibus, remittit ad no. de dolo & cōtu. cum olim. super gl. pe. de re iud. cum Bertoldus. sup. ver. cōcessimus. & de rescri. ad audientia. fm Lap. Lapis vtitur verbo forte, propter dubium, an sn̄a in cā beneficiāli transeat in rem iudicatam, quia super hoc sunt opiniones positæ in locis per eum alle. D. meus Ant. de Bu. in d. c. ad audientia. de rescri. concludit, q̄ quo ad iudicem talis sn̄a non transit in rem iudicatā, quin possit eā retractare, sicut dicimus in simili de interlocutoria. & rō, quia b̄nficia non possunt retineri sine canonica institutione, vt in c. ex frequentibus. de insti. facit de p̄ben. c. dilecto. & isto casu talis exceptio non impediret. Aut querit̄ quo ad p̄iudiciū partis, & tūc transit in rē iudicatā, & imputet sibi, si non appellauit. alle. de elec. cū dilecti. & tenet gl. in c. 1. de p̄ces. p̄b. & illo casu possit verificari tex. hic. & hoc verū, q̄ venit ad iudiciū per viam directā cōtentiosi iudicij. Sed si veniet per viam denunciationis euangelicę denunciando qualiter beneficiū tenet cū mala cōscientia, tunc non obstat exceptio rei iudicatæ et p̄tē opposita. ar. corū, quæ norantur de iud. nouit. & ita p̄t intelligi dictū Inn. in c. ad petitionē. de accu. & qd̄ no. Io. An. in d. c. ad audientia. assignant rōnem. nam si sn̄a in cā matrimoniali non transit in rem iudicatā pp̄ periculū animarū, vt in d. c. lator. multo minus debet trālire, vbi agitur de periculo multarū aīarum ecclesiæ sibi p̄missę, & isto mō debet intelligi dictum Capi hic, qui locutus est sub dubio forte. Quid si agatur ad separationē thori pp̄ adulterium cōmissum, an exceptio, q̄ agens et adulterium cōmisit, possit opponi ante li. conte. vel post. Io. And. hic, & in c. fi. de adul. post Inn. & Host. tenet, q̄ sic, quia ista exceptio p̄t opponi ante li. contes. ad finem impediendi p̄cessum iudicis. alle. tex. 3 2. q. 5. c. 1. & fi. Itē potest opponi et ad merita causę in vim peremptorię, quia hæc exceptio perimit intentionē agentis, cū adulteria hincinde cōmissa mutua cōpensatione tollantur. de adul. c. pe. & ff. fm cos. ¶ No. istud dictū, per qd̄ limitat dispositio huius, vt nō habeat locum in exceptionibus anomalis, quæ p̄nt op

poni in vim dilatoriæ, & vim peremptoriæ. ¶ Qualiter aut cognoscatur, an tales exceptiones anomalæ sint oppositæ in vim dilatoriæ, an in vim peremptoriæ, vide in Spec. de dila. s. dilationum. ver. item queritur. dicit tex. q̄ non retardatur contestatio litis propter exceptionē peremptoriā. ¶ Sed quid si opponatur, & admittitur p̄batio super illa parte nō p̄dicente, an impediatur litis cōtestatio? Io. Mo. & Arc. hic tenent, q̄ sic: & imponetur silentiū accusatori. alle. de acc. veniens. Itē ex quo admissa est probatio in iudicio, factū est notorium, & iō iudex nō debet permittere, vt cā in iudiciū deducat. de fil. p̄sby. qm̄. Item per hoc euitatur circuitus, & finis citius litibus imponit. j. de re iud. Abbate. in fi. facit cle. auditor. de rescri. inducit in fi. mili, qd̄ no. de elec. si forte. s. c. li. in gl. si ergo. in fi. & cle. cōstitutionē. de ele. ad fi. Io. An. Per p̄missa dicit hic Lap. q̄ vbi cū que opponitur hæc exceptio peremptoria, & notoria, ita q̄ negari non possit, ista et impedit litis contestationē, quia in notorijs non requirit̄ ordo iuris. de iure iur. ad n̄am. & ita dicit notari in Spe. de exce. d. s. ver. itē si non dicit. fm Lap. idē v̄t tenere Io. An. in c. fi. de libel. obl. qd̄ no. quia per ista multū ampliat̄ istud c. ¶ Quæro, quis h̄at probare, q̄n opponit̄ p̄ rescriptū, q̄ in eo exp̄sum sit falsum, vel q̄ tacitū sit verum, an excipiens, an vero impetrat̄? Io. An. hic recitat opiniones. vna, q̄ si illud respicit principale negotiū, tunc quia in principali negotio p̄bare solet actor intentionē suā. 6. qd̄. fi. accusator. ff. de p̄b. l. 2. & l. in exceptionibus. & ita erit hic, quia si exceptiones sunt de priuilegiatis hic exp̄sis, sicut p̄baret illas excipiens in vim peremptorię, ita p̄babit illas in vim dilatorię. Si aut exceptio non contingit principale negotiū, si rescriptū h̄t debitā formā, nec apparet susceptū, p̄bat excipiens. Damāsus in q. 2. de rescri. alle. q̄ impetrans h̄t probare, quia reus negat. alle. d. l. 2. ff. de proba. & l. 2. C. de his qui veniā etā. impe. ff. de pub. l. quecunq; Item c̄a, si p̄ces veritate & c. vel exprimitur in rescripto. In p̄rium allegat, quia excipiens allegat dolum impetrantis, ergo illum probat. s. c. li. de renū. c. 2. ff. de p̄ba. quoties. s. qui dolo. Item lex canonizata dicit exp̄sē, q̄ reus d̄t probare p̄cum mendacia. C. de dila. si qm̄. quæ est. 3. q. 3. ei qui. ipse dicit Plac. distinxisse inter mendaciū exp̄sum, & probat excipies; & vtrū tacitū, & probat impetrans. item distinxit, an sit ibi c̄a, si preces & c. sed istud non placet Io. An. quia subintelligitur, vt est dictū. Aut vero impetrans asseuerauerit, vt factū, an ius. primū p̄bat impetrans, fm reus. ff. de p̄ba. ab ea parte. & ecōuerso dicebat in negatione facti, vel iuris. Odo. tenuit impetrantē p̄bare, sicut probat creditor pecuniā numeratā. C. de nō nu. pe. l. 3. Et ad l. si qm̄. r̄debat, q̄ reus ibi vltro se obtulit. dicit hic Io. An. q̄ hic non dubitat, an exp̄serit, vel tacuerit, quia ista apparent ex forma rescripti, nec et an exp̄sum, vel tacitū sit tale, q̄ v̄tiet literas, quia istud non consistit in iure. Sed dubitat quis probet exp̄sum, an actor, q̄ sit verū; an reus, q̄ sit falsum, & sic et de tacito. vnde isto casu finaliter cōcludit, q̄ in rescriptis iudicialibus siue opponat̄ exceptio de priuilegiatis hic in tex. siue opponat̄ in vim dilatorię, siue in vim peremptorię, probabit excipies, vt patet hic in tex. Rō est: quia sicut ipse h̄t eas probare, q̄n opponeret in vim peremptorię, de ord. cog. c. 1. ita d̄t probare, q̄n opponit in vim dilatorię per hūc tex. Si vero opponatur dilatoria, quæ non afficit principale negotiū, vt excōcatio impetrantis. s. de rescri. c. 1. eo. li. taciturnitas primi rescripti, vel qd̄ consensu partiū fuerat impetratū. de rescri. ceterū. vel si fia, tunc et probabit excipiens. ad hoc j. de excep. pia. In l̄ris vero b̄nficialib. q̄ quas opponit̄ impetrantē tacuisse se illegitimū, vel minorē, vel cō exp̄sisse se legitimū, vel maiore distinguit, q̄ qualitates exp̄ssas in rescripto, q̄ quas reus excipit, habebit probare impetrans, quia tunc reus negat, sicut etiā creditor probat pecuniā numeratā fuisse. C. de nō nu. pe. l. 3. vt dixit Odo. s. Aut excipit̄ de vero tacito, & tūc probat reus, quia tunc excipiens allegat dolum impetrantis, ergo & illum probat. de renun. c. 2. s. c. li. tñ certū est, q̄ vtroque casu recipietur p̄batio vtriusque volētis p̄bare. s. de renū. sup. hoc. fm Io. An. de hac materia h̄t et per Inno. in c. ex parte. de priui. & per Io. An. in regula, infamibus. j. de reg. iur. in merc. ¶ An iste tex. habeat locum, si excipiat̄ de p̄cepto, qd̄ fertur ante li. conte. in confessum a quo non fuit appellatū infra decem dies. D. de Ro. in cōclu. 28 1. tenent, q̄ sic. ratio, quia tale p̄ceptū h̄t vim definitiū, qd̄ patet, quia ex eo oriū actio in factū, sicut ex sn̄a, vt

ADDITIONES.

- a ¶ Pastoralis. Vide D. Fel. ad saturitatem presentis materiæ, in c. exceptionem. s. de exce. vbi ordinatissime de his exceptionibus tractat, & in d. c. pastoralis.
- b ¶ Surreptionem. Adde D. de Ro. decisio. 284. in nouis, de excep.
- c ¶ Litis contesta. Adde Ro. conf. 466.
- d ¶ Periculum animarum. Adde Abb. conf. 60. 2. lib.
- e ¶ An vero impetrans. Adde Old. conf. 274.

vt no. ſpe in ſi. de ſen. excō. §. breuiter, circa ſi. q̄ non oritur ex interlocutoria mera, vt no. gl. in cle. ſi. de ap. Item quia imponitur ſinem liti, ergo tranſit in rem iudicatam. ff. de re iud. l. j. igitur cum dicat per eum liſ finita, obſtabit, & impedit conteſtationem litiſ, vt hic dicitur tex. ¶ Nec obſtant motiua aliquorum diſſentium, q̄ q̄ in tali p̄cepto non interuenit plena cā cognitiō, ſicut in ſnā definitiua, ergo non habebit eundem effectū, q̄ ex quo cōſtat de confeſſione, in cōfeſſum nullæ ſunt partes iudicis in cognoscendo, ſed in p̄nunciando. 2. q. j. nos in quæſtione. unde ſi cōfeſſio ſit poſt lit. conte. dato libello, fertur ſententia definitiua, ſi verò fiat ante lit. conte. & libello non porreſto, fertur p̄ceptum de ſoluendo iuxta no. in l. j. C. de li. conte. & no. gl. in c. dudum. 2. de elec. ſm eos. ¶ Gl. 2. q̄rit, q̄ dicat exceptio peremptoria, & ſoluit. ¶ In ea. gl. ibi, de non agendo, & pactum de non petendo. Eſt ſciendum pro intelligentia infra dicendorum ſm Inn. hic, q̄ dīa eſt inter pactum de nō agēdo, & pactum de nō petēdo. Itē an illa pacta fuerint iurata necne: ſi pactum fuit factum de non agendo ſup aliquo debito, tūc talis exceptio bene impedit lit. conte. ſi opponit̄ p̄ reſcriptum, q̄ ſi hoc exp̄ſiſſet, ſas non habuiſſet, & multo fortius ſi fuiſſet iuratum tale pactum. Si verò fuit pactum de nō petendo nō iuratum, nō impedit p̄te. Si aut̄ fuit pactū iuratum, vel ſimp̄r iur̄m p̄ſtitum de non petendo, & tūc impediret litiſ p̄teſtatio, vt impediat periurium, & p̄ periculum anime, ne via periurij aperiat̄. de iureiur. verum. aſignat rōnem diuerſitatis. nā q̄ fecit pactum nō agere, pōt petere ex iudicium, cū ille remaneat obligatus, licet iſte non poſſet agere. ff. de p̄di. inde. l. nāli ter. Item ſi p̄teſtare litem iſ, cui talis exceptio competit, hanc declinatoriam fori poſtea opponere non poſſit ſm In. Hoſt. dicit hoc ſub dubio, dicēs, q̄ forte poſt lit. conte. tardē opponeretur, maximē ex quo p̄ſtaret de crimine. 24. q. 3. ecce. exceptio verò pacti de non petēdo, q̄ tollit obligationem, poſt lit. p̄te. op. Io. An. Vel pōt aſignari rō: q̄ illo caſu pactum p̄cernit p̄ceſſum, & inſtātiā, alio caſu p̄cernit actionem, illam perimēdo ſm Io. de Fan. ¶ No. incidenter iſtud dictū, q̄ vbi q̄s ex admiſſione ad iudicium incurreret periurium: pōt repelli p̄ viā exceptionis a p̄ſecutione, ſed ſecus eſſet ſi aſ fuiſſet ex alia cā periurus, q̄ tale periurium non repellit quem a p̄ſecutione iuris ſui. & ita intelligi gl. in c. dilecti. de excep. & qd no. Arc. 4. q. 6. omnibus. q̄ ex admiſſione ad iudicium nō incurreret nouū periurium. ¶ Gl. 3. recita p̄ r̄rium, q̄ tex. ſuperfluat: q̄ dicit exceptionē, ſeu deſenſionem, ſed exceptio eſt deſenſio: q̄ repellit agentem. de excep. cum inter. qd eſt p̄ premium huius libri, vbi dicit, nihil ſuperfluum & c. gl. ſol. ponēdo dīam in gl. 1. ſi. ¶ No. ex iſta gl. q̄ dīa ſit inter exceptiones, & deſenſiones. Item q̄ p̄prie ſumpto vocabulo app̄one exceptionis non cōprehendit deſenſio, nec ecōuerſo, qd eſt bene notandū p̄ ſtatuta, q̄ q̄nque excludūt, vt q̄s non admittatur ad excipiendum p̄ inſtātiā debiti, q̄ p̄ hoc nō v̄r exclusus a p̄tate opponēdi deſenſionē, cum ſtatuta debeant intelligi ſm p̄prium ſignificatum, vt no. Io. An. in r̄la, pro poſſeſſore. j. de reg. iur. Et ex p̄prio ſignificato vnum nō comprehendit reliquum, vt vult iſta glo. Fran. Vercel. dicit hic, q̄ iſta gēminatio verborum fuit potius poſita ad denotandum cōem vſum loquendi reorum, q̄ q̄nque dicunt, excipiendum p̄pono, q̄nq; ad iuris mei deſenſionē p̄pono. vel ſecundō ſm cum deſenſio eſt exceptio, q̄ p̄ſonaſ reum defendit. Exemplum, cum cōueniūt ſocius, parens, vel patronus, q̄ non tenent̄ vltra q̄ facere poſſint, & hoc nō iuuat fidei uſores. ff. de excep. exceptiones. 2. Exceptio verò dicat̄, q̄ reaſt̄ elidit intentionem agētis, & de hoc plenē in ſpe. de exce. §. j. Io. An. ¶ In glo. in ver. obiectus. opponit, q̄ nō ſufficit ſolus obiectus exceptionis in habitu, niſi etiam opponat̄: q̄ dato q̄ aliqui competat exceptio, ſi illā nō opponat, ſibi p̄iudicat. de exce. p̄ſtoralis. Timore p̄rij gl. exponit obiectus. i. obiectio, quaſi dicat, intelligas tex. q̄ non ſolum in habitu competat exceptio, ſed et̄ q̄ actualiſt̄ opponat̄. ¶ In ſi. glo. Inn. exponit ſcilicet exceptio peremptoria, ſed iſtud non placet Io. An. ponderato cōſtrūtu Io. An. ¶ Gl. in ver. finita. recita p̄ r̄rium, q̄ tex. hēat ſuperfluitatem p̄ primam cōſſionem Gregorianam. gl. primō fatetur p̄riū, tamē poſtea oſtendit poſſe notari dīam inter iſta tria. Inn. dicit hic iſtud verbum, ſeu finita, intelligi poſſe ita, vt non ponat nouam ſpeciem, ſed q̄ verbis multiplicatis idem repetat. hęc nō v̄r bona ſolutio, q̄ includeret ſuperfluitatem. ideo ponit alium intellectum, q̄ iſtud verbum finita, intelligatur ſupple, ſi iurauit ſe perpetuō non acturum, quia tūc nō niſi ex cauſa agere poterit. ff. de iureiur. admonēdi. C. de pac. poſt. q̄ de reſcri. conſtitutus. quod intelligit verum Io. An. q̄n poſt litem motam interueniret iur̄m, vt ſic liſper illud dicat finita. & ſic p̄prie loquitur c. veniens. de accu. Io. An. ¶ In c. gl. ibi, ius fuit. iſtud requiritur, vt patet de iud. at ſi clerici. Item q̄ nō fuit excōicatus notoriē. de re iud. ad probandum. Item q̄ non fuerit ſchiſmaticus nō habens gratiam ſedis apoſtolicę, de of.

or. q̄ ſedem. de ele. quā diligentia. de hære. excōicamus. §. cre dentes. Item q̄ ſnā fuerit lata iuris ordine obſeruato: aſ ſecus. 2. q. 5. §. definitiua. His igitur concurrētibus procedit iſte tex. licet aſ ſnā ſit lata p̄ ius litigatoris, a qua non fuit appellatum. de re iudi. inter. Io. An. ¶ Et ibi, vel longo ſilētio. hęc gl. innuit, q̄ exceptio p̄ſcriptionis poſſit opponi ante lit. cōte. & ita tenet hic Hoſt. & malē ſm Io. An. alle. dictum ſpe. de exce. §. dicto. ver. ſed adhuc opponitur. vbi tenet, q̄ non ſit admit tenda ante lit. conte. maximē ſm opi. q̄ hēt, q̄ non acquirat dominium ex p̄ſcriptione, ſed ſolum exceptionem parari. de quo per gl. 16. q. 3. in ſumma. Et ita dicit ſeruari de conſuetudine Romanę eccleſiæ, quę eſt optima legum interpres. de cōſue. c. cum dilectus, & ideo Io. An. dicit, q̄ alij intelligunt longo ſilētio emologationis arbitrij. C. de arbi. cum antea, & no. de arb. per tuas. Alij dicunt ſilētiū illius, qui appellauit a ſnā, quam non fuit proſecutus, ſed ſilēdo deſeruit illam. Sed iſtud non placet Io. An. quia tunc veniret ſub prima exceptio ne. §. de reg. iur. vñ v̄r remanere in ſcda ſuperdubio. ¶ An exceptio p̄ſcriptionis b̄ impediāt conteſtationem litiſ. Io. de Fan. recitat opiniones Legiſtarum, quia Iaco. de Arc. tenet, q̄ aut proceſſui opponitur, & tunc impedit conteſtationem, quia p̄ſcriptio eſt exceptio trahens cauſam a tempore, per quam liſ eſt finita. alle. iſtum tex. & quia inuenta eſt ad lites finiendas, vt ff. pro ſoc. l. ſi. Alij diſtinguunt, q̄ aut eſt p̄ſcriptio rei, & non impedit lit. conteſ. vt l. emptor. C. de p̄ſcr. 30. ann. aut eſt p̄ſcriptio actoris, & tunc impedit. C. de p̄ſcr. 30. an. l. ſicut. & l. omnes. Alij dicunt ſimp̄r, q̄ impedit, quia eſt negotij finiti, ſicut rei iudicatę, & tranſactionis. ff. de condi. inde. l. eleganter. §. ſi poſt. Alij dicunt ſimp̄r, q̄ non impedit per l. emptor, q̄ ſm gl. loquitur, q̄ ab initio pōt proteſtari de p̄ſcriptione, tamen probō dēt fieri poſt intentionē actoris probatam. Cyn. in l. emptor. p̄all. & Ia. Butrig. v̄r ſequi opi. Ia. de Arc. Et idem Bar. in d. l. ſi. ff. p̄ ſoc. ſm cum. Et ibi, meritō ergo iſta impediūt. hic gl. q̄rit de rōne tex. & ſoluit. deinde q̄rit de duab. q̄nibus, & ſol. Sed q̄ eſt rō, quare in iſtis caſib. exceptio admittat̄ ante li. conte. & non in alijs exceptionibus. dicit Io. Mo. & Io. An. rō eſt, quia iſtę exceptiones reſpiciunt etiam inſtātiā, & illam finiunt, q̄ ex quo liſ eſt ſemel finita, reus non dēt compelli ſubire inſtātiā, ſed alię peremptorię exceptiones concernunt rem ipſam, non aut̄ inſtātiā. Et ex iſto inferi, q̄ in ſpūa libus pōt dici res finita nō per tranſactionem, q̄ non cadit in ſpūalibus. de tranſ. ſuper eo. ſed per amicabilem compoſitionem, q̄ bene pōt cadere in ſpūalibus. de p̄ben. niſi. qd dicit verum Io. An. q̄n amicabilis compoſitio interuenit poſt litē motam, ita vt per eam poſſit dici liſ finita, aſ ſecus. Io. An. Et ibi, tuam. ¶ No. iſtam gl. q̄ vbi ius, vel ſtatutū diſponit exceptiones fore admittendas in aliquo iudicio, illud intelligitur, niſi replicatione tales exceptiones elidantur. unde nō eſt intētiōnis iuris, vel ſtatuti, q̄ tales exceptiones non admittatur replicatio, & maximē q̄n opponitur replicatio nullitatis, vt quia dicit q̄ non fuit Iudex ille, q̄ protulit ſnā. ita voluit hęc gl. & hēs gl. in c. in dēnitatibus. de elec. §. c. li. & in cle. ad comp̄ſcēdas. de ſequeſtr. poſ. & fru. & per gl. facit §. de iud. exhibita. ſm Io. An. ¶ In ſi. gl. iſta gl. in vltima q̄ne primo ponit, q̄n opponitur exceptio, q̄ ſit p̄ſcriptio p̄cedendi, ſecundō q̄ ſnā erit iſta, tertio de p̄ſcriptio ſnā. ¶ Examinemus iſta tria ſeparatim. Circa primum dicit gl. de p̄ſcriptio procedendi, quando cōſtat exceptionē legitimā fore. ¶ Quaro, qd ſi excipies oppoſuit exceptionē & nō probauit, p̄p qd fuit coactus litē p̄teſtari, an eandē exceptionē iteratō opponere poterit poſt litiſ conteſtationē. Arc. hic tenet, q̄ ſic. alle. dictum In. in c. ſup l̄ſis. de reſcri. in gl. antepe. verſ. ſed certē. vbi tenet, q̄ licet ſnā ſit lata p̄ opponentem exceptionem peremptoriam in vim dilatorię ad caſtandum reſcriptū, tñ eandē poterit opponere in principali, vt p̄petuō abſoluat̄, q̄ variat̄ ſinis opponēdi, cū ad illud opponatur primo q̄ ſcdo. ad hoc qd no. de or. cog. c. 2. in gl. hic pater, in ſi. Io. Mo. hic tenet p̄rium, q̄ et̄ loquit̄ de exceptione, q̄ non debuit admitti, tamē fuit admiſſa ante li. p̄te. & nō p̄bata. Motiuum ſuum eſt, q̄ re ipſa idē p̄ſequebat̄, ſi p̄baſſet. Itē q̄ ſi nō potuit impedire, multo minus p̄imere. allegat C. de probat. ſciant cuncti. Io. An. placet prima opi. Et idem tenet Lap. Ab. hic p̄rōnes Arc. hic, q̄ vbi idē p̄ponit̄, quando variat̄ modus agēdi, pronunciationes factę ſup vno modo agendi nō p̄iudicāt alteri, et̄ ſi idē repetat̄, vt d. c. 2. de or. cog. & de teſt. veniēs. cl. 2. Sed quādo opponit̄ i vim dilatorię, ſit ad finē declinādi forum,

ADDITIONES.

- a ¶ Opponendi deſenſionem. Adde Rom. conſi. 41. Ber.
- b ¶ P̄ſcriptionis. Adde Fran. de Arc. conſi. 99. Fede. conſi. 165.
- c ¶ Res finita. Adde, an ſit differentia inter exceptionem litiſ finitę & exceptio rei iudicatę. Fede. conſi. 183.
- d ¶ Quam ſecundo. Adde Fede. conſi. 222. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

rum, & ut per literas non procedatur, qñ aut opponitur in vim peremptoriae sit, ut absolatur a principali petitione. de ordi. cog. c. Possent opi. reduci ad concordiam, qñ opi. Arc. & sequacium procedat, qñ ante li. conte. proponit exceptiones in vim dilatoriae. opi. verò Io. Mo. qñ opponit in vim peremptoriae, qñ potuit per hunc tex. & ita concludunt rationes ipsorum, quia si opposita fuit in vim peremptoriae, non variat finem opponēdi, ideo repellitur. ¶ Super secundo quae snia dicatur ista, an de finitima, an interlocutoria. gl. hic variat. primo dicit, qñ definitiue pronunciet literas nō valere. scđo vñ velle, qñ debeat ferre interlocutoriam, & non definitiuam demū dicit, qñ est melius, qñ proponatur post li. conte. ut a debito absolatur, & sic sentit definitiuam non posse ferri, nisi opponatur post li. cōt. Io. An. in addi. Spe. de dila. §. dilationum. ver. item quæritur in addi. qñ incipit, primo opponi possunt. in fi. reassumens istud dubiū distinguit, qñ aut opponitur ante li. conte. in vim dilatoriae, & tñc non possit pronunciarī definitiue, & sic intelligitur prius sensus istius gl. Ber. in fi. aut opponitur in vim peremptoriae ē ante li. conte. qñ potest, ut hic est casus, & tunc poterit pronunciarī definitiue, licet prius hic voluerit Ber. nec ob. si tu dicis, qñ li. non conte. fertur definitiua, quia dicit ibi Io. An. istud nō esse absurdum numerari inter alios casus, in quibus fertur snia definitiua li. non conte. & quod dicit ista gl. cautius esse &c. in telligit ibi Io. An. cautius esse ad omne dubium tollendum, nō tñc quin possit ferri definitiua. ¶ Super tertia practica snia ponit gl. practica est, ut attendatur modus proponendi exceptionem, quia snia debet esse conformis modo proponendi. de or. co. c. 2. vñ de si oppono in vim dilatoriae, & tunc snia debet ferri ista forma: Te ad agendum non admitto, & nō admittendū fore pronuncio fm Io. An. hic aut opponitur in vim peremptoriae, & tunc pronunciat definitiue fm primā practicā gl. hic. Pau. de Leaza. dicit hic, qñ iudex in pronuntiando dēt attendere formā, fm quam res deducit in iudicio, sicut definitiua venit ad cōclusionē libelli, ita interlocutoria ad cōclusionē exceptionis. Vñ de in definitiua dicit iudex, cum talis petat expēs de te, & probatum sit ipsas debere, pnuncio te dare debere. Si ad cōclusionē exceptionis, quia fuit qñ libellū oppositū, qñ lis alis super hoc fuit finira, ideo pnuncio actore non audiendū, & te reū absoluo ab impetitione ipsius. Pau. Sed dices, ergo fm istam practicā snia lata super exceptione peremptoria crit definitiua, cuius prius no. gl. in cle. fi. de ap. sol. dic. qñ illa glo. procedit, qñ snia principaliter profertur super exceptione peremptoria, puta dicendo, talem exceptionē admittimus, vel repellimus. & hoc expresse voluit ibi gl. dum dixit, qñ post pronūciationē super exceptione requirit alia snia super principali, hic aut loquitur, qñ principaliter directē non pronunciat sup exceptione, sed super petitione actoris. & hoc expresse voluit gl. hic. & hac pnunciatio bene pōt fieri pnunciando super principali absq; eo, quod pronunciet super exceptione peremptoria. de or. cog. c. 1. & qñ ibi no. Ex his inferē, qñ si iste exceptiones opponerent in vim dilatorii iudicii, cū tunc absoluat solū, ut per illas lras rñdere non teneat, si postea alię litera qñ eū impetrantur, rñdere cogetur super eodē debito, ut no. Inn. in c. super literis. de rescri. Item ad aliud valet, quia si opponant in vim dilatorie fm morē curiæ, non fit remissio ad partes sup illis, sicut nec fit super alijs dilatorijs, ut no. s. de elec. cupientes. secus esset si in vim peremptoriae, fm Io. An. ¶ Gl. super verbo, dicat recita per prius, qñ si dicat literas non fuisse cōcessas, debet admitti excipiens. de rescri. super literis. glo. soluit. An aut ista distinctio hēat locū ē coram delegato: iste tex. facit, qñ nō. in fi. prius tenet hic Io. An. qñ habeat locum coram delegato, & corā ordinario, cū eadē sit rō, ergo & idem ius. de cōst. translatō. Tñ qñ opponi possit qñ rescriptum, non pōt hñe locū nisi coram delegato, & sic pprie loquitur finis istius tex. fm eum. ¶ Gl. pe. quærit, quare peremptoriae non possunt opponi ante li. conte. & sol. deinde quærit, qñ de exceptionibus, qñ opponuntur in lris beneficialibus. ¶ In ea. gl. in fi. Io. An. hic recitat opi. Inn. dicētis idem, qñ hic no. gl. procedere, qñ principaliter impetratur litera beneficialis, & est surreptitia, tunc pōt opponi qñ talem gratiam de surreptione in vim peremptorie, & in vim dilatorie, quia pōt opponi qñ rescriptū in vim dilatorie, & qñ gratiam in eo contentā in vim peremptoriae. alle. de rescri. ad aures. constitutus. & c. si pponente. secus dicit, vbi gñ prius esset facta, & esset surreptitia, postea super illa impetratur litera executoria, ut ponatur in possessione, quia tunc dicit, qñ non poterit qñ tale rescriptū obijci de surreptione, licet illa gratia fuerit surreptitia, qñ quam bene competat exceptio. alle. de re iud. ca. cum olim. de acc. accedens. Host. tenet prius dicēs, qñ ex quo prima gratia principalis fuit surreptitia, litera executoria, quę est illi accessoria. s. de of. dele. si super gratia. c. li. dēt ē surreptitia iudicari, ut accessorium sequatur nām principalis. de si de instr. inter dilectos. §. ceterum. ibi ē tenet Arc. Io. Mo. con-

cordat opiniones, ut secunda opinio procedat, qñ excipies offert illi promptam probationē exceptionis. prima aut procedat, qñ non offertur prompta probatio, ut tunc non audiat, donec sit facta executio, postea aut audietur super exceptione pposita. alle. c. cū olim. de re iud. de resti. spo. lras. facit de ap. cōstitutus. C. de cōpen. l. fi. de depofi. c. 2. sed si primo iam esset cognitū de gñ, nō procederet illa distinctio, quę loquitur de ecce. quę contingit principalis negotij cognitionē faciendā, nō factā fm Io. Mo. Io. An. ¶ Querit hic Arc. tñ an litera beneficialis habeatur hic loco a tituli. & refert no. per Comp. de rescri. super literis. per Io. An. in c. ad audientiam. super fi. vlt. gl. cōcluditur, qñ litera hñ loco tituli in collatione faciendā, non autem in factā, in qua collatio est titulus. j. de concess. praben. c. si gratia sit sine literis, & semper literas pcedit, ut no. Inno. de rescri. constitutus. vel dic, qñ litera potest dici titulus remotus, nō aut immediatus, quia immediatus est collatio, ut no. in c. fi. C. per quas perso. nob. acqui. l. j. Io. An. Io. Cal. in c. in nostra. de rescri. in repeti. in prin. tenet, qñ litera beneficialis non habetur loco tituli, neque est titulus remotus, nec propinquus, siue agamus de beneficio conferendo, siue iam collato, quia si cōferē beneficiū vacans, illa verbalis collatio, quę fit per cōferentem, est illa, quę tribuit titulum, per quam acquirit ius in re, accedente cōsensu illius, cui fit collatio illa. de pben. si tibi absent. Si aut est de cōferendo beneficio, mandatū verbale de cōferendo est principiū tituli, cuius vigore competit imploratio officij executoris pro faciendā collatione, qua facta perpetuus est titulus, in quem acquirit ius in re, & sicut lra confecta sup collatione facta est pbatio tituli, ita & litera collationis faciendę est pbatio pdicti principij, sed non est titulus mediatas, vel immediatus, sicut scriptura in his, qñ consensu cōstitunt non est pbatio, sed pbatio. ff. de pig. pñitur. fm Io. Cal. & plenius per D. Ant. de But. in pdicto c. in vestra. in prin. ¶ Gl. si recita per contrarium in ea formatū. In fi. gl. Io. Mo. & Arc. assignant ē rōnem, videlicet, qñ sicut actor in libello non tenetur facere mentionē de exceptione cōpetenti reo, ut no. Inn. in c. fi. de lib. obl. multo minus in rescripto, qñ pcedit libellū dictum istorū dicit Lap. Abb. hic pcedere in rescriptis ad lites, sed in rescriptis ad beneficia secus esset, quia in illis debet fieri mentio de exceptionibus peremptorijs, alis tale rescriptū esset surreptitiū. alle. no. per Inn. & Host. de rescri. cū ordinē. & c. super literis. fm La. Pau. facit cōclusionē, qñ oīa possunt obijci qñ rescriptum, quā actor tenebatur exprimere, & non expressit, sed quia non tenebatur facere mentionem de exceptione peremptoria competente reo, ideo no poterit opponi secundum Pau.

ADDITIO.

a ¶ Loco tituli. Adde tu per Ro. consi. 329.

S V M M A R I V M.

- 1 Copia libelli debet dari sumptibus actoris.
- 2 Responso qualibet facta libello non inducit litis contestationem, etiam si responso sit talis, qñ perimat petitionem agentis.
- 3 Nisi, dictio, sequens negatiua stat inclusiue.
- 4 Peremptoria, si proponatur ante libelli oblationem, an intelligatur facta litis contestatio.
- 5 Actor dedit libellum petens reum compellendum, ut respondeat libello, reus postea ex intervallo compulsus respondet actore tunc nihil dicente, vel non presente, an per hoc dicatur litis contestata.
- 6 Conditio, denotat similitudinem.
- 7 Oportet, verbum, denotat necessitatem.

¶ Oblato ab actore libello. ¶ Glo. i. sumat.

¶ primo ponit decisionem. secundo circa illam declarationem annectit ibi Inn. exceptionem interferens ibi, Nisi. ¶ No. ar. qñ copia libelli debet dari sumptibus actoris, cum arētur ad offerendum, ut hic vult tex. & 3. qd. 3. offeratur. de quo per gl. in cle. quamuis. de app. ver. oblatos. & glo. in cle. causam. de ele. ¶ No. qñ qualibet rñsio facta libello nō inducit litis contestationē, ē si rñsio sit talis, qñ perimat petitionē agentis, qñ qualiter sit intelligendū examinabitur cū gl. ¶ No. tñ qñ dictio, nisi, sequens negatiua stat inclusiue, de quo per gl. in regula, peccatum. j. de re. iud. ¶ Quid si peremptoria pponat ante libelli oblationē, an intelligat facta litis contestatio. Io. An. qñ non, imo multo minus, cū requiratur petitio pambula. s. c. ti. c. vnico. ¶ Quid si actor dedit libellū petēs reum cōpellendū, ut rñdeat libello, reus postea ex intervallo cōpulsus rñdet actore tunc nihil dicente, vel ē non pñente, an p hoc dicatur lis cōtestata. Do. de Rot. conclu. 726. examinant, & vñ qñ non, quia litis cōte. nihil aliud est, qñ simultanea testatio, vel mentis declaratio, & eodem tpe deberent concurrere petitio actoris,

ADDITIO.

a ¶ Nisi. Adde Alex. consi. 44.

actoris, & rei rñso, vt l. pñsensu. ff. de act. & ob. tñdictio, con, de
notet simultatem est tex. 24. q. j. pudenda. & s. de ele. fundamē
ta. ver. isti sunt p quos. e. lib. pñrium dicunt fuisse determinatū:
nam pñstatio litis fit per narrationem, & petitionem in iudi
cio ex parte actoris ppositam, & rñsionē rei secutam, vt c. vñi
co. s. de lit. pñst. & c. dudum. 2. de ele. & ca. put. de dolo. Aut in
casu pposito datus erat libellus p pte actoris, in quo pñnebat
narratio facti, & petitio, in quib. ipse semper pñstebat, ad quē
directa responsio facta fuit p reū pñstendo, vel negādo, qđ suf
ficit p iura pñdicta. Nec ob. rñō pñria, qđ ex quo dedit petitionē, &
instabat in illa petēdo, vt pñrelleret ad respōdēdū, pñst qđ habe
bat animū litigādi, qđ sufficit: responsio postea secuta inducit
pñstatiōē simultaneā pp cōcurrentiam aīorū, & ita dñt fuis
se determinatū. Et p corū decisione facit optimē tex. de bap.
maiores. in fi. vbi apparet, qđ volūtas semel posita sp pñsumitur
durare, nisi appareat reuocatio. ad qđ de pñu. licet. s. e. lib. pro
hoc ē facit qđ no. lo. An. in c. j. de spō. & Arc. 27. q. 2. sufficiat.
vbi tenet, qđ si vir vna die exprimit verba apta ad matrimoniū,
& mulier alia, qđ matrimoniū sit pñctum, qđ respōsio ex interval
lo facta non nocet, & tñ in matrimonio requirit pñsensu, i. si
mul sensus. de spon. tuā. ¶ Gl. 2. qñrit, an libellus sit de substantia
iudicij. In gl. 2. in fi. & vide gl. in cle. sēpe. de ver. fig. in gl. dñt p
hoc. lo. An. ¶ Gl. sup verbo, pñreptoria, qñrit, quare nō expñsit
tex. de dilatoria. gl. so. ¶ Gl. sup ver. pñponat. ponit solutionem
pñrij gl. sequētis: ideo recita gl. sequētem p pñrium in ea forma
tum, & solue, vt in ea. ¶ In glo. dicebant. ibi, dudū. & est rñō fm
Lap. qđ ista exceptio opponit pñ petitionem, vt eam differat si
ue declinet, & nō pñ actionē, qđ quā est exceptio pñemptoria pñ
ponenda. de quo remittit ad no. in Spe. de except. s. dicto. ver.
& vt plenius. fm Lap. & dñt intelligi. put glof. hic soluit, qđ no.
Acc. in aut. de exhib. & introdu. reis. s. sancimus. ver. successio.
in gl. 6. col. 5. format. n. qñnem idē in eo, qđ excipit negatione
pñmissa, licet in solutione videat loq generalr fm lo. An. dicit
Paul. qđ pñt dari breuior rñsa: qđ aut excipies stat in finib. suis vl
tra nō pñgrediendo, & tñc verū est, qđ nō sit lit. pñte. & sic loquē
rñsa, exceptionē, cū pñcor. si aut non stat in finibus suis, vt qđ vl
tra pñgreditur dicēdo, nego. illud fieri debere, qđ habeo pactū
de nō petēdo, & tñc vltra pñgreditur, & sic cōtestatur fm Paul.
¶ Gl. si. recita pñ pñrium, qđ nō sit necesse pñstari litē, qđ pñt partes
renunciare liti, si volunt. s. de refer. ex tenore. gl. soluit. ¶ In ea.
gl. ibi, habitus. ē de cōsensu partiū fm Arch. hic, qđ tractat hic,
qđ posuit lo. An. in c. de causis. s. de of. dele. lo. An. ¶ No. istā
gl. tñ verbū, oportet b, denotat necessitatē. & vide gl. i. c. cū ab
vno. j. de re iud. & in c. j. de pñscr. j. e. li. p Arc. 3. q. 9. nō oportet.

ADDITIONES.

- a ¶ Nego. Adde Do. de Ro. decisio. suis hoc eo. tit. in antiquis.
- b ¶ Oportet. Verbum oportet, denotat necessitatem. Bar. in l. j. in prin. ff. de iusti. & iure. l. pñ. ff. de ali. iudi. mutan. cau. fac. in l. cum oportet. in prin. C. de bon. quz libe. in q. 9. de lib. obla. c. j. Sed quandoq; denotat honestatem. 21. q. 1. confidimus. 19. q. j. c. j. cle. j. s. 2. & ibi Card. de supp. negli. prala.

De iuramento calumnia. Rubrica.

SUMMARY.

- 1 Seu dictio, denotat diuersitatem.
- 2 Iuramentum de calumnia, & iuramentum de veritate differunt. Et quare præstantur in iudicio. nu. 8.
- 3 Iuramentum de calumnia est præstandum in primordio litis. Et an possit exigi post cōclusionē in cāsi appareat non fuisse iurātū. nu. 10.
- 4 De substantia ordinis quid dicatur.
- 5 Defectus actus potest inducere potentiam annullandi.
- 6 Iura habent disponere super actus, qui sepius frequentantur. & in c. i. de rest. spo. nu. 1.
- 7 Consuetudo addens aliquam speciem probationis iudicialem ad aliam primam, per quam non inducebatur plena probatio, valet.
- 9 Iurare quis debeat primò de calumnia: actor, an reus.
- 11 Statutum disponens qđ licitū sit cuilibet interficere, qualiter intelligatur.
- 12 Argumentum sumptum ab ordine rubricarum an sit validum?

De calumnia. ¶ Gl. j. summat & diui

S Propter. tertia pars ibi, Quamuis. ¶ No. qđ di
ctio, seu a, denotat diuersitatē. ¶ No. secundo
dñam inter iuramentū de calūnia, & iuramen
tū de veritate. ad hoc j. e. c. j. 3. rñso. & j. de testi.
pñntiū. Quā aut sit dñia vide in Spe. de iu. cal. s. cum aut. ver.
vnde ad hmōi. ¶ No. qñ iuramentū calumniæ est pñstandum
in primo litis exordio. quā r aut exordium intelligatur, & quō
sumitur multis modis litis exordium, no. s. de of. dele. sup quē
stionem. ver. quid si, in j. gl. Et no. bene, qđ tex. dicit in primo li
tis exordio. & sic vult qđ principium litis sit lit. contest. de quo
in c. ex parte. de ver. fig. ¶ No. qđ illud dñ esse de substantia or
dinis alicuius rei, cui determinatus est certus locus, qđ nec mu

tari pñt. vbi autē locus illius est determinatus, tñ in alio loco
poni pñt, non dñ esse de substantia ordinis. vide gl. in verbo, ter
tiam. 75. di. c. j. & gl. in verbo, deuolutā. in cle. causam. de elec.
¶ No. ex secunda parte, qđ quādam sunt permissa tacitē per fa
ctum pñrium, qđ expresso cōsensu fieri non possunt. de quo pñgl.
in ver. Pñtifice. 11. q. j. inoluta. gl. in c. fi. de vi. & ho. cle. ¶ No.
qđ licet defectus alicuius actus nō inducat semper nullitatem
actus ipso iure: pñt tamen inducere potentiam annullandi, vt
est tex. in cle. sēpe de ver. fig. ¶ No. ex tertia parte, qđ in spiri
tualibus causis & olim, & hodie iuratur de veritate dicenda.
¶ No. qđ iura debēt disponere super actibus, qđ sepius frequen
tantur. ad hoc vt li. non contest. qñ frequenter. Et no. gl. ma
gnam in c. literas. de desp. imp. ¶ No. non esse prohibitum, vt
in iudicio & eodem instanti Iudex exigit duplicem speciē iu
ramenti. ¶ No. consuetudinem valere, quā addit aliquā spe
ciem probationis iudicialem ad aliam primam, p quam non
inducebatur plena probatio b, vt erat iuramentum de verita
te. secus si consuetudo vellet addere plenā probationi aliā
speciem probationis, quia tñc consuetudo non valet, ita intel
ligo tex. in c. sicut. de probat. ¶ No. causam quare iuramentū
de veritate, & de calumnia præstatur in iudicio, vt per vim ex
cludatur calumnia litigantium. ¶ Quis debeat primò iurare
de calumnia, scilicet actor, vel reus. Arc. hic primò alleg. qđ a
ctor per l. j. C. e. & ff. de iureiur. l. i. iusiurandum. vbi dicit tex. qđ p
bationes non recipiantur, nisi primò ille, qđ eas exposuit, iuret
de calumnia; ergo vñ, qđ actor. In pñrium alle. qđ reus per tex. in
sti. de pñ. re. li. s. j. vbi dicitur de reo, qđ primò iurare debeat. lo
lu. qđ in talibus non est attendēdus ordo, all. ff. de sol. l. nec ordo.
& Spe. co. ti. s. 2. ver. pone. & s. nūc dicamus. i. prin. & ibi tenet.
Spe. qđ actor primò debet iurare. & istud tenet glo. in sti. in d. s.
j. Et ad illum tex. qui inducit p pñrio respondet, qđ non dicit
qđ reus primò iuret, sed bene dicit, qđ iuret prius, qđ suā defen
siones admittantur, & p ista opi. est optimus tex. j. de test. præ
sentium. s. j. & istam partem tenet etiā gl. C. eo. tit. l. 2. in prin.
in gl. sic ergo. ¶ An possit exigi iuramentū calumniæ post cō
clusionem in causa, si appareat non fuisse iuratum. lo. An. hic
distinguit, qđ aut Iudex vult hoc exigere ad instantiam partis,
& non pñt; quia cum ista sit species probationis, partes nō pos
sunt in causa post cōclusionē probationem facere. de fi. instr.
cum dilectus. de procu. auditis. & istud tenet gl. in c. ex literis.
de iureiur. in glo. si. aut vult exigere ex officio suo, & tunc pñt.
alleg. de fi. instr. cum Ioannes. ad fi. fm Ioan. An. Credo distin
ctionem lo. An. pñcedere in causis plenarijs, sed in causis sum
marijs posset exigi ad instantiam partium, ēt post cōclusionē
in causa per tex. & glo. in cle. sēpe. de ver. fig. ¶ Gl. 2. recita p
pñrium, qđ iura malē disponunt, vt iuret de calumnia, qđ ius
arctat ad calumniandum, qđ est peccatum, ergo talis lex non
est seruanda. 4. di. erit autem. gl. sol. ¶ No. istam gl. qđ vbi quis
arctatur per ius ad actum, qđ pñt esse malus, vel bonus, non in
telligitur, qđ illum actum faciat ad malum pñpetrandum, sed ad
vitandum. vñ si statutum disponderet, qđ licitum esset cuilibet
interficere, deberet intelligi de tali pñmissio. Item si clerico pñhi
beret venatio p constitutionē epī, non intelligeret de permis
sa clericis cā recreationis, sed de alia pñhibita, qđ quādam est
pñhibita, quādam permissa iuxta no. in gl. 2. in c. j. de cle. vena.
¶ Gl. in ver. existat. recita per pñrium in ea formatum, & solue,
vt dicit gl. ¶ No. istam glo. ¶ qđ argumentū ab ordine rubricarū
sumptum est validum, qñ alio iure non apparet pñrium disposi
tum, secus si appareret pñrium; qđ est notandum pp argumen
ta, quā fiunt quotidie ab ordine rubricarum. ¶ Glo. super ver.
legitimē. in fi. no. istam gl. quā enumerat sex substantialia iu
dicij. ¶ Gl. in c. j. de libel. obla. enumerat tria. ¶ Glo. super ver.
annullandus. recita per pñrium de opin. Marti. & Host. & sol. vt
facit gl. ¶ Gl. super ver. vñ. quārit an de necessitate sit præstā
dum iuramentum. glo. sol. in fi. glo. ¶ No. istam glof. de verbo,
vñ. quod propriē de suo significato non importat necessi
tatem. vide glof. 74. distict. in summa. quod est notandum
propter statuta. ¶ Glof. super verbo, iuramentum, quārit de
ratione, quare non iurabatur de calumnia in spiritualibus.
glof. assignat rationes, & illas improbat.

ADDITIONES.

- a ¶ Seu. Adde Ro. conf. 169. & 363. Ber.
- b ¶ Plena probatio. De multis verbis, quā important plenam probationem: pu
tā si constiterit, si docueris, si legitimē probaueris. vide D. Fel. in rub. de pñ
tertia conclusionē.

SUMMARY.

- 1 Procuratores possunt esse plures constituti in eadem causa.
- 2 Actus ordinarij litis introducti ad excludendas fraudes litigantium to
ties sunt iterandi, quoties variantur persone instātiā litis assumētes.
- 3 Procurator potest constitui sine causa in qualibet parte litis, quando pars
per se litigat.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- 4 Procurator debet iurare de calumnia etiam in animam suam.
- 5 Iuramentum malitiose potest exigi in qualibet parte litis etiam ante litis contestationem.
- 6 Iuramentum calumnie, an sit ita de substantia cause appellationis, & eius omisso tacita vitiet processum.
- 7 Dominus constituit procuratorem post iuramentum calumnie, nec imminet casus quo fieri debeat responsio per procuratorem, vel si imminet dominus est paratus respondere per se, an procurator debeat iurare de calumnia.
- 8 Iudex delegatus, qui recusatur, an possit axigere iuramentum de malitia a recusante.
Et an stabitur dicto iudicis, nu. 9.
- 10 Quando relinquatur aliquid in arbitrio iudicis, an velit facere, si videbit expedire, non requiritur aliqua probatio de necessitate.

Nappellationis causa. ¶ Glo. j. summat & diuidit. Et sunt tres partes. secunda ibi, Procuratores. tertia ibi, In omnibus. ¶ No. primo ar. q. aliud est causa principalis, aliud est causa appellationis. de quo per gl. j. de testi. c. fi. ¶ No. ista duo iuramenta quo ad prestationem equiparari. vnum iuramentum calumnie, & veritatis, vt vbi vnum prestatum, ibi etiam aliud sit prestandum. ad hoc s. c. proxi. s. fi. ¶ No. ex secunda parte ar. q. in eadem causa possunt plures procuratores constitui. de quo s. de proc. si duo. co. lib. ¶ No. q. actus ordinatorij litis introducti ad excludendas fraudes litigantium toties sunt iterandi, quoties variantur persone litis instantiam assumptas, et si actus exerceri habeat, prout instructus fuerit a constituyente. Idem qm variatur instantia. s. proxi. respon. ¶ No. q. procurator potest et constitui sine causa in qualibet parte litis, qm pars per se litigat, secus qm per alium, quia tunc non potest sine causa post litis contestationem. s. de proc. c. 2. e. li. ¶ No. optimum ar. q. procurator iurare debet de calumnia etiam in animam suam. probat tex. quia hic erat prestatum iuramentum de calumnia per principalem, & sic exclusa erat calumnia quo ad eum, & tñ tex. vult, q. procurator iuret, vt euitetur calumnia quo ad ipsum procuratorem. & sic vñ, q. in animam propriam debet iurare. de quo hic in gl. Ex tertia parte no. triplicem speciem iuramenti de veritate calumnie, & malitie. ¶ No. q. iuramentum malitie potest exigi in qualibet parte litis et ante litis contestationem. ¶ No. quod iuramentum specialiter prestatum super certo c. se non extendit ad alia capitula, et requisita ad materiam, in qua est probatum. ad hoc de iure iur. clericus. ¶ Circa primam partem quero, q. an iuramentum calumnie sit ita de substantia cause appellationis, q. eius omisso tacita vitiet processum. vñ q. sic, per verbum iubemus hic positum, quia quod precipitur, necesse est fieri. 14. q. j. quod precipitur. Contrarium tenet hic Io. An. dicens, q. iste iussus non plus importat, q. importat iussio cause principalis, sed omisso in causa principali non induceret nullitatem, si sit tacita. s. c. proxi. j. & 2. tñ. ergo nec in causa appellationis. Io. An. ¶ Circa secundam partem quero, q. dñs constituit procuratorem post iuramentum calumnie, nec imminet casus quo fieri debeat responsio per procuratorem, vel si imminet dñs est paratus respondere per se, an procurator debeat iurare de calumnia. Io. An. hic tenet, q. non, quia cessat causa huius tex. pp. quam tale iuramentum est iterandum, videlicet vt euitetur calumnia litigantis. sed ex quo non imminet casus, quo debeat respondere, vel non respondet per se, non subest timor calumnie. cessante igitur causa cessat effectus. de ap. cum cessante. Nec ob. iste tex. qui vult, q. et si sit instructus procurator a dño, q. nihilominus debet iurare, quia hic tex. loquitur, qm procu. licet instructus vult respondere per se, sed secus, qm dñs respondet per seipsum. ¶ Circa tertiā partē q. ro, q. an iudex delegatus, qui recusatur, possit a recusante exigere istud iuramentum de malitia. Io. An. hic hoc examinat. alle. no. in Spe. de recusa. s. qualiter. ver. sed quid si sit presumptio. Et hoc et fuit disputatum per quendam fratrem la. & q. non posset exigi all. de off. dele. suspicionis. vbi dñs, q. oia, quae spectant ad hunc articulum, ad arbitros spectant, & qui oia dicit, nil excludit. 19. dif. c. 1. Itē appellatio, & recusatio a pari iudicantur. de ap. super eo. 2. Sed ab appellante exigi non potest hoc iuramentum. j. de ap. si a iudice. ergo nec a recusante. Tertiō alle. q. iste iurando videtur in iudicē cōsentire, & sic tollere sua recusatio. de off. deleg. insinuante. In q. rium inducitur iste tex. qui relinquit in arbitrio iudicis, vt exigit, qm sibi videbit expedire, & q. iste sit iudex, licet recusatur, non dubitatur, vt patet s. de off. dele. iudex. e. li. & in d. c. suspicionis. ex qua iurisdictione cogit partes eligere arbitros, & ipgit istum, vt iuret, & si denegat recusans, manifestā turpitudinem hēt. ff. de iure iur. l. manifeste. & si tenui religione negetur, hoc et reprehenditur. de sumo. & si qñes. hanc partē tenet hic Io. An. & rñder ad rñes q. rias, & primo ad c. suspicionis. q. oia sūt reseruaata arbitris. fateor de his, q. concernunt probationē

cāe recusationis, & ipsius veritatē. hic autē quærimus de animo ipsius proponentis recusationē. Ad fm, q. appellatio, & recusatio equiparentur, rñdet per no. in d. c. super eo. quia istud non est semper verū, vt et no. in c. si i. cum. de off. dele. s. eo. li. Ad tertium, q. iurando videtur cōsentire, rñdet, q. non est verum, quia actus, qui fiunt coram iudice a quo, per appellatē tendentes ad exclusionem suae iurisdictionis non inducunt consensum in iudicē, vt no. gl. in c. si a iudice. j. de ap. fm Io. And. ¶ Quero, an stetur dicto iudicis sine alia probatione, si dicat, q. expediat partem prestare iuramentum malitie. Io. And. dicit hic, q. sic, quia qm ponitur ista cōsa, q. relinquatur arbitrio iudicis, vel si sit, nulla probationis necessitas requiritur. alle. no. s. de resc. statutum. s. assessorē. e. li. nec et pars potest de hoc iudici qñem referre, vt ibi not. Item qm ista clausula qñq; respicit arbitrium partis supra eo. ti. c. 1. ante fi. & ex illo fortius probatur, q. est dictum, cum recipere probationes sit offm iudicis, non partis, vt patet in d. c. statutum. s. cū vero. in fi. fm Io. An. ¶ No. bñ istud dictum, q. qm relinquatur aliquid in arbitrio iudicis, an velit facere, si videbit expedire, nō requiritur aliqua probatio de necessitate. qd bene no. Lap. hic. alle. in q. rium, qd no. gl. in c. 2. de cor. viti. q. vult, q. licet cōsa relinquatur ad suum arbitrium dispensatio, hoc tñ intelligitur de arbitrio iusto & idoneo. ¶ Ipse distinguit, q. aut relinquatur aliquid conscientie alicuius, & tunc non audiat pars volēs q. dicere. b. ita procedit s. assessorē. Aut discretioni alicuius, & tunc audiat volens q. dicere fm Lap. Tu dic latins, q. quēdā cōmittuntur ad arbitrium liberū iudicis, & tunc statur dicto suo, nec a tali licitum est appellare, vel q. dicere. ita debet intelligi dictum Inn. in c. fi. de fer. & no. Hof. in c. qualiter. de iud. quādam cōmittuntur ad arbitrium iudicis simpliciter, & tunc aut talis actus non est praeiudicialis partibus, & adhuc non poterit appellari. dictum est Inn. in c. pastoralis. de resc. in gl. neutri. vbi dicit, q. qm reuocatur in dubium inter primos, & secundos iudices de iurisdictione, & pronunciat pro altera parte iudicium, q. illi sint iudices, pars non poterit appellare, quia non est praeiudicialis partibus, quis horum sit iudex. aut actus est parti praeiudicialis, & tunc aut cōmittit ad arbitrium suū, vt discreti iudicis, & tunc a tali arbitrio poterit appellari & ita procedit gl. in d. c. 2. de corp. viti. & ita procedit et gl. fi. in c. 1. j. de cōfes. qd est verum, nisi pronunciet super executione corū, q. spectant ad eius offm de iure cōi, sicut est visitatio provincie per archiepiscopum, quia a tali pronunciatione et nō possit pars appellare: & ista est gl. no. in c. 1. in fi. j. de cens. super ver. definitione. Aut cōmittuntur conscientie alicuius, & tunc nō poterit appellari, & ita procedit gl. in d. c. statutum. s. assessorē. q. intellige quantum ad hoc, vt iudex debeat deferre appellationi, tñ non excluditur pars a facultate appellandi ad finē, vt negotiū deferatur ad superiorē, vt emendat, q. malē factū fuerit per iudicē inferiorē, & hęc est gl. no. in ele. j. de iure pa. super verbo, oneramus. ¶ Gl. j. in ver. & per predicta. recita per q. rium, & opi. an riquorū, qui dicebant q. rium eius, qd hic definit. gl. sol. ¶ In gl. 2. in fi. gl. nec Doc. rñdet. ad rñes gl. q. rias posset dici, q. iuramentum reitatur in causa appellationis, q. in illa fiunt noue probationes, & defensiones. de fide instr. cum Ioannes. sed instantia cāe appellationis est diuersa ab instantia cāe principalis, vt no. gl. in c. fi. j. de testi. iurm. ergo de calumnia refertur ad instantiā, in qua iuratur, q. in illa non vtetur calumnia p. batione, vel defensione, ergo & in cā appellationis reitabitur ppter nouas defensiones, & probationes, quae possunt ibi fieri, licet forte postea non fiant nouae probationes. In gl. in verbo, ab ipsis in fi. illud idem qd no. gl. hic tenent Do. de Ro. in conclu. 489. ¶ vbi plus dicunt, q. si procurator nollet iurare in animam dñi & propriam, q. dñs posset puniri poena. c. fi. eo. ti. tñ dicit, q. istud videbat dubiū ex eo, quia poena dēt tenere suos autores. de his q. fi. a pla. q. fuit. ergo vñ, q. ex eo dñs non deberet puniri, tñ dicunt, q. istud de poena non fuit terminatū, quia procurator ductus saniori consilio iurat de calumnia, et in animam propriā. credo, q. in casu quo confessio procuratoris, vel cōtumacia noceat dño. de hoc hñ in c. 1. vt li. non contes. q. si procurator recuset iurare, praeiudicetur domino, quia ex recusatione pstandi hñmōi iurī reus hñ pro confessio ex iuris presumptione, vt d. c. fi. Si enim expssa confessio p. cu. nocet domino, eodē modo & tacita vel ficta, vt no. Io. An. super glo. 2. in c. 1. de post. prela. ad qd optime facit tex. in c. 2. j. de cōfes. eo. lib. vbi si proc. recusant rñdere positionibus factis in iudicio, habentur pro confessio, vel praeiudicium domini, secus autē vbi non praeiudicaret cōfessio, vel con-

ADDITIONES.

- a ¶ Et idoneo. Adde quid operentur verba, ad arbitrium tuum. Lap. alleg. conf. 138. Ber.
- b ¶ Contradicere. Adde Ro. conf. 458.
- c ¶ Animam domini. Adde Do. de Rota etiam in nouis hoc tit.

contumacia procuratoris. ¶ No. caudam istius gl. q̄ limitat c. qui ad agendum. §. fi. §. de procu. eo. lib. vi. illud procedat, quādo debet prestari iuramentum, quo ligetur dominus principaliter: sed q̄ non exigitur iuramentum, nisi ad finem ligandi solum procuratorem, nō requiritur mandatum. ¶ In glo. sup. ver. iur. in fi. dic. q̄ licet heres & defunctus censētur eadem p̄sona, istud est fictione iuris, q̄ in veritate differunt, cum diuerse sint p̄sonae, & diuerfas animas habeant. arg. de concess. p̄ben. q̄ diuersitatem. vnde q̄n agimus de effectu ligante animam, a vinculum vnus non ligat animam alterius, nisi quando culpa illius interuenerit. de iureiu. veritatis. & quod ibi no.

A D D I T I O

a ¶ Alterius. Adde Fel. consi. 281. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudex non dicitur facere iniuriam partibus, quando facit actus a iure permisso.
- 2 Principales quādo litigant per procuratorem non compelluntur iurare de calumnia per se, sed possunt iurare per procuratorem.
- 3 Aduersarius dicitur, qui habet litem contra alium.
- 4 Procurator datus generaliter ad omnes causas etiam futuras etiam cum mandato iurandi, an possit ex tali mandato iurare de calumnia.

Et quid de dato ad negotia, nu. 5.

Et quid si Iudex non vult eum admittere, nu. 6.

N Vllam tibi Iudex. ¶ Gl. j. summat, & q̄ breue est, nō diuidit. ¶ No. primò, q̄ Iudex non d̄r partibus iniuriam facere, quando facit actus a iure permisso. ad hoc de cle. cum ecclesia. a p̄rio ergo si facit actus a iure phibitos, iniuriam d̄r facere partibus, vnde tunc facere d̄r litem suam, vt no. gl. j. in c. cum sit. de fo. cōpe. Ad hoc j. de re iud. ca. j. ¶ No. vnū casum, in quo requiritur speciale mandatum. alios casus gl. f. enumerat in c. qui ad agendum. de procu. §. c. lib. ¶ No. q̄ vbi personae principales litigant per procuratorem, non compelluntur iurare de calumnia per se, sed possunt iurare per procuratorem, secus si litigare volūt per se, de quo i. c. j. co. ti. ¶ No. q̄ aduersarius d̄r, qui habet litem p̄ alium, quod no. pro statutis facientibus mentionem de aduersario. ¶ ¶ Quāro, an procurator datus generaliter ad omnes causas etiam futuras, quod fieri potest. §. de procu. is qui. secundo responso. hoc. c. lib. etiam cum mandato iurandi, possit ex tali mandato de calumnia iurare? Io. An. dicit hic, quod sapius vidit talem procuratorem admittere: tñ dicit, q̄ iste tex. facit in contrarium ibi cum dicit, ad causam. loquendo simp̄r, & ibi: in ea. quasi secus videatur, si constituatur ad plures causas. ad idem de cle. p̄curator. §. c. lib. Item assignat rōnem differentiae, quare datus sp̄aliter ad certam causam iurat, & non q̄n est datus generaliter: q̄ q̄n datus est specialiter, p̄t sibi dari a domino certa instructio, qualiter causa se habeat: sed q̄n esset datus generaliter, & maxime ad futuras causas, non deberet sic admitti, quia fortē negabit id, quod ipse confiteretur, si a domino fuisset instructus secundum Ioan. An. Ioan. de Fan. dicit q̄ Bar. in l. qui bona. §. pe. ff. de dam. infec. dicit quod communis practica, a qua non est recedendum, habet q̄ sufficit, si habet sp̄ale mandatum ad iurandum de calumnia, licet non exprimatur causa, ipse tamen putat illud non sufficere, nisi exprimat in tali causa. & Iac. Bu. in l. si procurator. C. de procu. tenet q̄ ad hoc, vt p̄curator possit iurare de calumnia, oportet q̄ sit sp̄aliter sibi mādātum, vt iuret in tali cā specificata, scilicet quam hēt p̄ talem de tali re in animam domini, a s̄ dominus non incurreret periuriū ex iuramento procuratoris, q̄ non v̄r mādasse procuratori delictū. ff. quod quisque iu. l. 3. §. si procurator. & ff. mand. l. creditor. §. pe. tñ dicit Io. de Fan. q̄ pro communi practica facit cle. nō potest. de procu. ¶ ¶ Sed quid de procuratore dato ad negotia, q̄ pro illis agere, & defendere p̄t. §. co. li. de procu. qui generaliter. an talis possit iurare de calumnia. & v̄r q̄ non, quia talis procurator non agit in causis requirentibus sp̄ale mandatum, vt patet in d. c. qui generaliter. sol. dicit Io. An. q̄ si talis procurator agit in facto proprio, valet quod ipse gessit, cum satis sit instructus in illo, quod iurare possit. Secus in negotio gesto p̄ alium. ar. 4. q. 3. seruineque. q̄ est l. C. de testi. l. seruos. licet seruus de facto suo siue per se gesto interrogetur aduersus dominū, & pro domino fm Io. An. & tamē ista rō non concludit oīno, quia licet sit instructus, requiritur sp̄ale mandatum ad iurandum, vt hic. Item dēt iurare in animam domini iuret, vt no. gl. super c. pxi. Non video quō in animam domini iuret, nisi habeat ab eo mandatum, quia per suum iuramentum nō ligatur dominus, nisi habuerit ab eo mandatum. j. de iureiu. cap. fi. & licet litiget super negotio per se gesto, tamen aget, vt procurator domini. & per hoc non obst. illud c. serui neque. quia interrogatur seruus de facto suo, alio agente & non ipso. ¶ Sed pone, quod Iudex non vult admittere procuratorem

habentem sp̄ale mandatum ad iurandum de calumnia, sed vult, quod dominus iuret, an possit compellere principalem. iste tex. hoc nō definit, nec etiam probat, quia licet hic dicatur, quod non facit iniuriam procuratorem admittēdo, non tamē sequitur, quod iniuriam facit non admittēdo, quia non quicquid potestati Iudicis relinquatur, necessitatem importat. de of. deleg. consult. ff. de iud. non quicquid. Item vbi procurator esset discipulus, vel rixosus, & dominus ecōtra, Iudex non tenet procuratorem admittere. C. de p̄cu. l. fi. facit de iudic. c. j. §. eo. lib. sol. fm Io. An. aut procurator est datus generaliter ad omnes causas. Et tunc tenendo opinionem, q̄ talis possit iurare de calumnia: quod tamen per hunc tex. non probatur, vt dictum est in proxima quāstione, & tunc non faceret iniuriam, si vellet per principalem iurare & non per procuratorem, quia melius est instructus isto casu dominus in causa, q̄ procurator generalis. Aut procurator est sp̄alis datus ad sp̄alem causam tractandam, & iurandum in animam domini, & tñ iniuria fieret domino, si p̄curator non admitteretur, etiam si dominus esset iustior quantum ad iuramentum prestandum in tota causa. in responsionib. tamē particularibus, q̄ fierent ad positiones partis, vel interrogationes Iudicis, tñ bene compelleretur principalis, si esset iustior. & ita p̄cedit l. fi. C. de iur. cal. bene facit. c. fi. j. de iureiu. & c. proxi. j. respon. fm Io. An. ¶ Gl. pe. recita per contrarium, q̄ non requiratur sp̄ale mandatum ad iurandum de calum. eo. ti. in pertractandis. gl. sol. ¶ Gl. fi. recita per prium, q̄ principales personae debeant iurare per se, & nō per procuratorem. §. c. c. j. glo. distinguit inter tempus antiquum, & modernum, & in moderno recitat opiniones, & soluit.

A D D I T I O.

a ¶ Aduersarius dicitur, qui contradicit. Inn. in c. cum inter. §. de except. Bald. in l. j. vers. ex hoc infero quādam conclusionem. C. qui admit. ad bo. pos.

De restitutione spoliatorum. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Iura debent adaptari negotijs, quae sapius occurrunt.
- 2 Assiduum esse quid dicatur.
- 3 Exceptio spoliationis est dilatoria.
- 4 Exceptio dilatoria debet primò discuti, & terminari quā super principali negotio procedatur.
- 5 Negotium principale aliquando perimitur propter multiplicationes appellationis interpositas ab interlocutorijs.
- 6 Iudex debet abbreviare lites in quantum potest.
- 7 Excipiens debet probare suam exceptionem.
- 8 Post dictio, refertur ad actum immediate sequentem qualitatem, cui adiungitur.
- 9 Deficiens in probatione exceptionis dilatoriae condemnatur statim in expensis non expectato fine litis principalis.

Requens. ¶ Hec est notabilis decret. ¶ Gl. j. summat. diuiditur autem in duas partes principales. In prima ponitur proemium, & consōnis cā. In secunda constitutio ibi. Statuimus. Item secunda diuiditur in tres partes. Primò prouidet, q̄n obstat exceptio spoliationis in ciuilibus, & criminalibus, & ponit tps probationis, & penam non pbantis. Secūdo soluit scholasticam dubitationē ibi. Solet. Tertiò certo casu phibet exceptionē ibi. Ad hoc. fm Io. An. ¶ ¶ No. primò, q̄ iura debent adaptari negotijs, q̄ sapius, & frequēter occurrunt. vide gl. in ca. lras. de desp. impu. ¶ No. ar. q̄ illud d̄r esse assiduum, qd non sit continuatum a tpe, sed interpollato, dum tñ fiat congruis t̄pibus, & debitis, q̄ ista q̄rela non fiebat tpe dormitionis, vel celebrationis diuinorum, & tñ tex. dicit assidua, qd no. q̄ facit ad dubium, an p̄bet testis, q̄ dicit talis platus assidue p̄tulit tale beneficiū, q̄ per hoc p̄baret, licet nō omni die fecerit, sed casu occurrere. vide qd no. in prima p̄sti. Gregoriana p̄ Io. An. vide de hac mā optimam gl. & Arch. 22. di. sacrosancta. ¶ ¶ No. q̄ exceptio spoliationis est dilatoria. p̄bat tex. ibi dum d̄r, cās impedit & c. vide gl. 2. q. 2. c. j. gl. in c. ex conquestione. de resti. spo. Inn. in c. cum dilectus. de ord. cog. glo. in ver. exceptionis. ¶ ¶ No. q̄ exceptio dilatoria debet primò discuti, & terminari, quā super negotio principali procedatur. ad hoc de iudic. exhibita. ¶ No. q̄ aliud est perimere negotium principale, aliud est intermissiones illi p̄parare, & sic appellatione impediendi temporalis

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Continuato tempore. Adde Ro. consi. 264. Ber.
- b ¶ Exceptio dilatoria. Et quando exceptio dilatoria possit post terminum oppositi, & quod est lis contest. vel conclusum in causa, vide Do. Fel. in c. pastoralis. ver. dum dicitur, q̄ exceptio. Item exceptio dilatoria quando possit, vel debeat opponi, vide per eum ornat. simē in c. exceptionem. cum pluribus sequentibus. ver. prima regula est.

Geminianus super Sexto Decretalium.

poralis non comprehenditur impedimentum perimens, quod est notandum pro clausulis, quæ remouent obstacula in rescr. & priuile. quia per remotionem vnius nõ sequitur remotio alterius, de quo per Lap. in c. si pp. s. de rescrip. eo. li. ¶ No. q. pp. multiplicationes appellationis interpositas ab interlocutorijs, quæque perimitur negotium principale, & sic vñ, q. vtilius prouiderit ius ciuile prohibendo regulariter appellationes scilicet ab interlocutorijs, quàm ius canonicum illas permittens. de quo de appel. c. super eo. el. 2. ¶ No. q. superior debet laborare pro quiete subditorum. ad hoc procemium huius 6. li. ¶ No. q. iudex in quantum potest debet abbreviare lites. concordat de do. & contu. finem. de re iudic. iurgantium. ¶ No. q. vbi opponitur dilatoria, & tñ iudex procedit ad vltiora, vñ tacite, p. nunciare super dilatoria non admittenda. a. probat tex. ibi, p. cedere non postponant. ad hoc vide tex. in c. dilectus. 2. de rescrip. vide glo. in c. suborta. in verbo, reprobasse. de re iud. & gl. 2. in cle. fi. de ap. ¶ No. q. non sufficit excipiendi suam exceptionem proponere, nisi illam probet. ad hoc j. de exce. pia. ¶ No. q. dictio, post, refertur ad actum immediate sequentem qualitatem, cui adiungitur. ad hoc glo. & Inno. in c. congregato. de ele. quod no. pro teste, qui diceret, Titius possedit post Sēpronium. quia fm hoc deberet intelligi de possessione immediata, quæque tñ pōt referri ad actum mediatum, vt no. glo. in ver. sed tertia. in c. cum Vintonien. de ele. ad hoc tex. j. de ap. non solum. 2. resp. c. li. ¶ No. q. deficiens in probatione exceptionis dilatoriæ condemnatur in expensis statim non expectato si ne principalis litis. Ad idem j. de exce. pia. & sic vñ c. fi. de do. & contu. quod loquitur in peremptorijs, posse habere et locū in dilatorijs, & sic est hic tex. pro dicto Host. ibi. ¶ No. taxatio. nem præcedere debere condemnationem expensarum. de quo de fo. compe. dilecti. & d. c. fi. Et no. tex. quia facit in arg. q. qñ iudex condemnat taxando expensas q. deficiētem in probatione, debet vocare condemnandum. hoc probat tex. hic per verbum, iudiciali taxatione, & sic vult tex. iste, q. actus iste debeat fieri iudicialiter. vnde vñ necessaria citatio per regulam, q. vbi fit actus præiudicialis parti, requiritur vocatio partis, vt in ca. inter quatuor. de maio. & obe. ¶ No. ar. q. condemnatio expensarum est pœna. de quo per glo. in ca. 1. de elec. s. e. lib. ¶ No. vbi quis non est sufficienter ex vnius pœnæ impositione punitus, pōt sibi pro eodem delicto alia pœna imponi. ad hoc tex. in c. foelicis. j. de pœ. de quo de iudi. at si clerici.

ADDITIO.

2 ¶ Non admittenda. Adde Ro. consi. 412. vbi dicit, q. illud est verum, si super ea est cognitum. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Priuatus quis dicatur circa quantitatem.
 - 2 Accusatores dicuntur inimici accusati.
 - 3 Priuatio præsupponit habitum.
 - 4 Causa possessoria super restitutione rerum spiritualium, an dicatur merè spiritualis.
 - 5 Excipi an possit contra procuratorem, vt repellatur in ciuili de spoliatione facta a procuratore agentis.
 - 6 Ius quando repellit actorem propter vitium concernens personam ipsius, non propterea repellitur procurator ipsius in illo vitio inuentus.
 - 7 Reus si probat exceptionem spoliationis infra terminum, vel aduersarius confitetur, sed res restituenda est in longinquo, quid iuris.
 - 8 Actor si agat per viam denunciationis euangelicæ super crimine, reus excipit de spoliatione facta a tertio, an actor repellatur.
 - 9 Iura exorbitantia, & statuta imponētia penam quando agitur contra aliquem per viam accusationis, non habent locum, quando de eodem crimine agitur per viam inquisitionis, vel denunciationis.
 - 10 Spoliatio si fuit facta per dolum, an cesset accusatio per obiectum exceptionis.
 - 11 Reus accusatus si restitutus est ad maiorem partem bonorum, an procedat accusatio.
 - 12 Exceptio spoliationis, an possit opponi per litem contestatam, si oritur post litem, vel ad notitiam rei peruenerit.
 - 13 Exceptio quælibet dilatoria potest esse peremptoria, saltem de facto.
- ¶ **I**llum autem. ¶ No. illum dici priuatū circa quantitatem, qui totam, vel maiorem partem ipsius non hēt, & sic totum, & maior pars equiparāt, quod no. quia facit ad dubiū, an conductor emphyteuta, qui amisit oēs, vel maiore partem fructuū pro illo anno, canonē soluere nõ debeat. de quo de locato, potuit, q. no. gl. in l. j. C. de iud. emph. ¶ No. q. sicut iura nõ intendunt defensionē tollere, vt in c. cum inter. de exce. cle. pastoralis. de re iud. ita nec volunt auferre infra defensionem necessaria, ¶ No. q. accusatores dicuntur inimici accusati. ad hoc, de accu. meminimus. & no. gl. in c. cū oporteat. & de rest. spol. 3 item cū quis. & 3. q. 5. accusatores. ¶ No. tex. q. priuatio præsupponit habitū, ad hoc tex. de cōst. cum accessissent. de despo. im. 4 p. ad dissoluendū. ¶ Expedito c. per partes, & primo vsq; ad

ver. solet aut. q. ritur, an cā possessoria sup restōne rerū spūaliū dicatur merè spūalis. Arc. & Io. An. hic tenent, q. non. allegant dictum Inn. c. cū dilecti. de ele. & ibi ē tenet gl. in verbo, iuso. idem no. Vin. de iud. c. si idē gl. in c. lras. de iud. cal. ¶ No. istud dictū, quia fm hoc videretur, q. de tali cā possēt agi corā iudice seculari. ad qd optime facit tex. cum gl. in c. relatū. de iurepa. 2. rñ. Tene prium, prout ē vñ tenere Io. An. in c. si. de iud. & istā partē tenet dñs meus Ant. de But. in d. c. literas. Nam possessio circa res spūales censetur spūalis. & de hoc est casus in c. cām. de pscr. vbi laicus est incapax possessionis decimarū. si enim nõ esset spūalis, nõ esset incapax, & hoc ē voluit hic gl. si est spūritualis, ergo iudex laicus non cognoscet, vt s. de iudi. c. 2. Ad c. relatū. rñ de, q. loquitur, qñ agitur de possessione ecclesiæ rerum temporalium. ¶ Quæro 2. an de spoliatione facta a procuratore agentis possit excipi q. ipsum procuratorem, vt repellatur in ciuili. Io. An. hic tenet, q. non, quia sub isto verbo alio, non includitur procurator, qui nõ ē proprio spoliasset. alle. l. si procurator. ff. de doli excep. Idem tenet Spe. de positione & petitione. s. j. vers. sed nunquid. ¶ No. istud dictum, q. vbi ius repellit actorem pp vitium concernens personā ipsius, non tñ repellitur procurator ipsius in illo vitio inuentus, quia dñs nõ debet puniri ex maleficio, pcuratoris, cū pœna debeat suos tenere authores. de his quæ fi. a præla. quæsiuit. hoc tñ fallit in exceptione excōicationis, quia procurator repellitur ab agēdo pp suam excōicationem, licet dñs non esset excōicatus, vt paret de proba. post celsionē. ratio est pp periculū cōionis. ¶ Per præmissa infertur ad idem si excipatur q. syndicu vniuersitatis, quia spoliauerat reum, etiam si syndicus sit de vniuersitate. ad hoc 12. q. 2. qui manumittitur. ita no. Spe. in d. s. ver. item nunquid. Quare ob. in criminalibus spoliatio facta. sol. dic. quia causæ criminales sunt odiosæ, ideo restringendæ, cum sint pœnales. j. de re. iur. odia. & in regula, in pœnis. Item quia accusatus indiget maiori suffragio, q. ciuilitate cōuentus, & facilius reperiatur assistentem sibi restitutus q. spoliatus. 11. q. 3. pauper. fm Host. remittit Arc. ad no. per Inn. de rescr. ex parte. in prin. 7 Io. An. ¶ Quid si reus probat exceptionem spoliationis infra terminum, vel aduersarius confitetur, sed res restituenda est in longinquo, puta vltra mare. Io. An. hic refert dictum Vin. postum in c. si. de or. cog. vbi tenet, q. si actor satisfet de re, vel astimatione restituenda, q. tunc procedetur in cā principali. alle. de pig. si fundus. & idem Spe. s. prædicto. ver. sed quid si spoliator. in ver. illud aut. ¶ Quæro quid si actor agat per viam denunciationis euangelicæ super crimine, reus excipit de spoliatione facta a tertio, an actor repellatur. Io. An. hic dicit fratrem Vbertū disputasse, q. exceptio non obstat, quia talis denunciatio crimen ad finem penitentiae imponenda, nõ vt de crimine puniatur, vt no. de iud. nouit. Et pro eius declaratione optime facit iste tex. qui in tribus locis expressit de accusatore, vel accusatione, ergo secus in denunciatione, fm Io. An. ¶ Per hoc deciditur, quid si actor agat de crīe ciuilitate, & pro suo interesse. ¶ Exemplū de homi. postulasti. & in c. 2. j. c. ti. idē dicit Io. An. videlicet, q. exceptio non obstat agenti per tex. hic, qui dicit criminaliter accusatur, fm eum. ¶ Per hoc decidit, qd si agat de crimine per viam inquisitionis, & q. promouente inquisitionē opponitur exceptio spoliationis, an obstat. Io. An. dicit, q. licet equū esset, q. qñ per viā inquisitionis imponeretur eadē pœna, quæ veniret imponenda per viam accusationis, de quo de accu. inquisitionis. s. j. tñ quia tex. notabiliter toties expressit de accusatione, & accusatore, & iste tex. exorbitat a iure cōmuni, non habebit locum, nisi in casu expresso, videlicet quando agitur per viam accusationis stricte intelligendo. alleg. j. de reg. constitutionem. & quod ibi no. eo. lib. & regula, quæ a iure. j. de reg. iud. Nec ob. de offi. deleg. venerabili. quia ratio, quare ibi cassatur processus non est spoliatio, sed quia factus fuit q. formam mandati. Item fortē ibi promouens inquisitionē spoliauerat, vnde tunc obstat exceptio etiam in ciuili, vt s. c. c. 9 2. ¶ Io. And. ¶ No. istud dictum, q. iura exorbitantia, & statuta imponētia pœnam, qñ agitur q. aliquem per viam accusationis, non habent locum, quando de eodē crimine agitur per viam inquisitionis, vel denunciationis, sed q. istud tenet Arc. 3. q. 2. si episcopus. & alleg. dictum Inn. & Hof. in d. c. venerabili. & forte possēt defendi eius dictū, nam causā, pp quam spoliatus non pōt conueniri de crimine est, quia ex quo non habet bona, nõ pōt facere expēsas litis, & defensionis sue, vt no. gl. 3. q. 2. oportet. & istam rōnē ē assignauit iste tex. qui dicit, nec dudū & c. Sed ista ratio concludit etiam si conueniatur per viam inquisitionis, cū habeat inquisitus subire expēsas pro defensione sua. de accu. qualiter. s. debet. ergo idem ius erit. arg. corū quæ no. gl. in cle. j. de ele. vbi iura pœnalia, & exorbitantia

ADDITIO.

2 ¶ Inquisitionis. Adde Ro. consi. 337. Ber.

10 extenduntur ad comprehensam sub ratione legis specifica. Nec ob. q. iste tex. loquatur de accu. quia iste tex. declarat iura antiqua, q. dicatur q. spoliatus, sed iura antiqua etiam habent locum eorum, quando agitur per viam inquisitionis, ut patet 3. q. 2. c. 2. vbi dicit, q. ante restitutionem non debet aliquid obijci, sed postea ventiletur, ista verba ita possunt adaptari viam inquisitionis sicut viam accusationis. & c. audiuius. ea. causa & q. in fi. loquitur de via inquisitionis expresse, ergo in illis habeat locum, nam ius declaratorium antiqui licet loquatur strictius q. ius antiquum, extenditur ad omnes casus inclusos in iure antiquo, ut no. glo. in c. is qui. s. de ele. e. lib. & glo. in verbo, electiones. in c. cupientes. s. coeterum. e. ti. & lib. & per hoc est responsum ad rationem hic positam per Io. An. ¶ Quid si spoliatio facta fuit per dolum, an accusatio cesset per obiectum talis exceptio nis? Sol. dic. q. non per tex. hic, qui dicit de illo, qui per violentiam asserit se destitutum, ergo secus si fuerit dolose. Nec ob. q. taliter spoliato competat actio contra dolum facientem, q. met. cau. Abbas. & c. ad aures. quia licet competat actio, non cessabit accusatio. Vnde dicebat Fran. quod iste tex. procedit in vi expulsiua, & ablatiua, que respiciunt immobilia, & mobilia. vide, quod no. de or. co. c. 2. in gl. hanc exceptionem. in prin. ¶ & quod statim sequitur fm Io. An. ¶ Quid si reus accusatus restitutus est ad maiorem partem bonorum, an procedit accusatio? Arc. hic posuit, & 4. q. 2. c. cum ecclesia. & videtur inclinare in partem, q. cessat accusatio, si spoliato deficiet vnum ouum, vel vnus denarius. mouetur per illum tex. qui dicit, q. ante restitutionem rerum omnium non auditur accusans, ergo qui omnia dicit, nihil excludit. de maio. & obe. sol. Io. An. dicit hic fratrem Vbertum disputasse contrarium, & in hac materia sic distinguit, q. aut opponitur de spoliatione facta a tertio, & opponens est restitutus ad maiorem partem bonorum, & tunc non obstat exceptio, sed proceditur in accusatione. & hoc probat per hunc tex. exponendo per violentiam destitutum, id est spoliatum, & adhuc destitutum, vnde iste tex. interpretatur antiquos canones, q. spoliatus minori parte bonorum non repellat accusatorem propter spoliationem factam a tertio. sicut ergo reus a principio non repelleret accusatorem propter spoliationem minoris partis bonorum, ita nec repellat, si est restitutus ad maiorem partem bonorum. alleg. etiam de con. coniug. placet. & iura ibi alleg. in glo. Aut opponitur de spoliatione facta ab accusatore, & tunc est necesse, q. integraliter restituatur anteq. accusatio procedat. & ita loquuntur illi canones antiqui. 3. q. 2. electis. & c. si episcopus. fm Io. An. hic. ¶ Sed quid si reus fuit spoliatus ab vno, & demum res peruenit ad alium, qui nunc agit contra spoliatum, & spoliatus excipit contra eum, an repellatur actor. Io. An. dicit hic dictum fratrem Vbertum tenuisse in eadem questione, q. non repellatur, quia licet contra non spoliante possidentem res violenter competant diuersa remedia possessoria, de quibus de rest. spo. sape. tamen contra talem non comperit hac exceptio, que non habeat oblati, nisi illi, contra quem comperit interdictum vnde vi, vel vi bonorum raptorum ex vi compulsiua, vel ablatiua, de quibus in ca. cum ad sedem. de rest. spol. & hoc voluit iste tex. qui loquitur de spoliatore fm Ioan. An. hoc puto verum, quando agitur ciuilitate, sed si ageretur criminaliter, tunc secus per hunc tex. Et per hoc sunt expedita dicta Doctorum super ista parte. ¶ In glo. super ver. perimitur, recita per prium, q. ex ista non perimatur negotium contra tex. glo. sol. in fi. gl. habes ex gl. q. exceptio spoliationis est dilatoria, & sic est opponenda ante litem conteit. ¶ Sed an possit opponi post litem contestatam, si oritur post litem, vel ad notitiam rei peruenierit. Ioan. An. hic remittit ad notata per se post Inno. de ordine cog. c. 2. in glo. j. & glo. hanc exceptionem. ver. est autem dilatoria. ibi Inno. recitat duas opiniones, vna, q. non possit opponi, ex quo est prouisum super tali exceptione de alio remedio per viam actionis non admittitur excipiendo. alia est opi. & communis, q. audiatur etiam per viam exceptionis, ex quo orta est post litem conte. per c. insinuare. de offi. deleg. vel si ad eius notitiam venit post li. conte. de exce. pastoralis. de hoc etiam per Arc. 2. q. 2. c. j. super gl. fi. ¶ No. ista glo. ¶ q. quilibet exceptio dilatoria potest esse peremptoria, saltem de facto. ¶ In gl. super ver. actore, q. incipit, hoc erat. recita per questionem, quare non potest in ciuili reus excipere de spoliatione facta a tertio. glo. sol. ¶ In fi. glo. sed contra determinationem glo. & tex. opponitur de c. olim. 2. s. e. tit. vbi exceptio spoliationis facte a tertio obstat etiam agenti ciuilitate. sol. fm Host. Io. Mo. & Arc. aut exceptio spoliationis facte a tertio opponitur in ciuili ad finem impediende executionis, & tunc habet obstat, ut ibi. aut non opponitur executioni, sed processui ad differendum iudicium & rem: & tunc non admittitur, ut hic. Io. An. dicit, q. ibi proprie non opponitur exceptio spoliationis, sed est exceptio, vel allegatio inopie, vnde sicut inopia potest cauari a naufragio, vel incendio, sic & a spoliatione. & sic illud

c. non obest. ¶ Glo. super verbo, a quocumq. recita per contrarium, quia s. dicitur, q. admittit exceptio opposita ab actore, & dicitur a quocumq. sed ista sunt contraria, ergo & c. ¶ Glo. timore contrarij assignat dñam. ¶ Gl. 15. arctatur, quare de ratione, quare arctatur. ¶ In ea. glo. in fi. an illud tempus possit prorogari. Io. An. remittit ad all. in d. c. pia. de excep. Tamen Ioan. Mo. & Archid. hic tenent, q. pot. prorogari, cuius contrarium ibi no. Io. An. in gl. super verbo, proponit. quare incipit, quia dies. q. rit, an dies propositionis computetur in isto termino, & sol. Dein de quare, an vltima die possit probari. ¶ In fi. glo. no. ex ista gl. d. q. dies termini non computatur in termino. ¶ Idem no. glo. in c. pia. j. de excep. & glo. in c. statutum. j. de preb. gl. in cle. quis. de ap. Pau. hic tenet contra glo. q. computetur, alias sequeretur, q. si commissa esset causa Iudici decidenda hinc ad mensem, q. die presentationis procedi non potest. Idem de termino dato ad probandum parti, fatetur tamen, q. de quadam iudiciorum obseruatione seruatur, quod hic dicit glo. secundum eum. D. Io. de Imo. in ista materia concludit, quod quandoq. constat de mente disponentis, quod velit, vel nolit diem termini computare, & tunc seruetur mens. & iste est casus hic, vbi dicit expresse diem non computari. Aut non constat de mente, & tunc consideranda sunt verba, quia aut datur simpliciter terminus 10. dierum, & tunc non computatur in termino, quia intelligitur de proximis. ff. de verb. ob. l. eum qui calendis. facit j. de preb. non potest. aut dicitur, hinc ad tres dies debet probasse, & tunc computatur de momento ad momentum ut s. biduum. 2. q. 6. Item si statuitur terminus computandus ab actu, non a die actus, ut probatur in d. s. biduum, & no. in cle. causam. de cle. aut statuitur terminus a die, quo celebratur actus, & tunc non computatur, ut j. de preb. statutum. & quod ibi no. fm eum. ¶ Gl. in verbo, substantia. quare incipit, interpretatur, quare de ratione, quare iste tex. sic interpretetur iura antiqua, & sol. ¶ In ea. glo. in fi. Sed contra glo. argui potest, q. non debeat alle. l. abrogatam, cum illam allegans penam falsi incurrat. C. de veteri iure enucle. l. fi. sol. fm Ho. & Io. An. licet l. abrogata allegari non possit, tamen eius ratio bene potest allegari iuxta no. de iudicijs, nouit. vnde ista glo. allegat rationem illius l. pro concordantia istius tex. & dicit Io. Mo. q. aqua fuit ista interpretatio, cum accidentia non denominent subiectum, nisi adsint in toto, vel in maiori eius parte. alle. ff. de le. 2. l. legatis seruus. s. si vnus. & remittit j. de ver. sig. sicut. Io. An.

ADDITIONES.

- a ¶ Iure antiquo. Adde Ro. conf. 345.
- b ¶ Quid si reus. Ad declarationem huius c. vide Do. Feli. in c. accedens. 2. in prin. ut li. non conte. & ibi tractat de spoliato maiore parte bonorum suorum.
- c ¶ Repellatur actor. Adde quod voluit Bal. conf. 84. j. li. Ber.
- d ¶ Non computatur in termino. Adde de veritate huius dicti per Bar. Alex. & Doc. in l. j. ff. si quis cau. & in l. more. ff. de fe. Bal. in aut. ei qui. C. de bo. auto. iud. pos. & in l. terminato. C. de fruct. & litium expen. Spe. in titu. de cit. s. 3. ver. item ne. q. si citatio. & ibi Bal. in addi ad ipsum in ver. dies. Pau. in c. super eo. de app. de quo vide omnino Car. per multa exempla pro & contra. in cle. sicut. in j. q. de ap. & Alex. in l. cum bis sextus. ff. de ver. sig. & quod no. in l. anniculus. eo. titu.
- e ¶ Eius ratio. Adde glo. & Inno. in c. nouit. de iudi. glo. in j. confli. C. glo. & Bar. in l. j. in prin. C. de con. cum eman. libe. & not. in apo. ad Pau. in all. c. nouit. nu. 23. in apo. in versu. ratio non tollitur.

SVMMA RIVM.

- 1 Questio praeiudicialis quando incidit questioni principali, Index potest statuere terminum illam opponenti.
- 2 Index debet seruare aequitatem in procedendo.
- 3 Tempus quomodo intelligatur, quando datur potestas statuendi tempus ad agendum.
- 4 Exceptio spoliationis an admittatur in causis notorijs.
- 5 Reus an compellatur prae se defendere.
- 6 Rector parochialis ecclesiae denegat suis parochianis conferre ecclesiastica sacramenta, vel celebrationem diuinorum: postea agit contra parochianos petendo ab eis decimas, ipsi opponunt spoliationis exceptionem diuinorum, & sacramentorum, an talis exceptio obstat sacerdoti.

Solet. ¶ No. q. vbi incidit questio praeiudicialis principali questioni Index potest statuere terminum illam proponenti, infra quem agat. ad hoc qui fi. sint legi. lator. ¶ No. q. Index debet inquantum potest obuiare, ne iudicium coram se agitatum sit elusorium. ¶ ad hoc de postu. praela. bone. 2. s. nec nocebat. ¶ No. ¶ q. Index debet in procedendo seruare aequitatem. de quo de transa. c. fi. ¶ No. ¶ q. vbi a iure datur potestas statuendi tempus ad agendum, illud tempus intelligitur etiam ad iudicium finiendum, quando praesumptio est contra partem, q. illud iudicium est malitiose intentatum, & ad praedictum alterius litis. ad hoc pra-

ADDITIONES.

- a Elusorium. Adde Ro. conf. 407. vbi dicit, q. Index ex officio debet nulliter agere repellere. ne elusorij actus coram eo fiant. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

prædictum c. lator. secus quando non esset præsumptio contra intentantem, quod faceret ad præiudiciū litis alterius: ita pōt vno modo intelligi c. ex insinuatione. de ap. ¶ No. q. si per agētem non stat, quo minus iudiciū finiatur infra tps statutū, sibi non præiudicatur. ad hoc de eo qui mit. in pos. c. j. cum ibi no. ¶ No. q. de rebus priuatis ad publicas non fit compensatio.

¶ No. q. prius eadē est disciplina. 3. 2. dist. hospitoliū. ¶ Que-rit hic lo. An. an exceptio spoliationis admittatur in notorijs causis. & tenet q. non: quia cum sit dilatoria non potest opponi post li. conte. de re iud. inter monasterium. Sed plus est ali- quid est notorium, q. li. esse contesta. ergo in illis non admittit. alle. dictum Vin. hoc tenentis de app. proposuit. & Spe. in tit. de petitorio, & possessorio. §. 2. in prin. fm lo. An. Lap. Abb. hic tenet contrarium: quia dicit ipse, q. in notorijs requiritur cita- tio, vt no. de coha. cle. & mul. vestra. & per consequens datur defensio, sed spoliatus non potest bene defensionem suam fa- cere, vt patet hic in ver. illum. ergo primo debet restitui, & per consequens admitti debet etiam in notorijs spoliationis exce- ptio secundum Lap. Possent opiniones reduci ad concordiam, vt exceptio spoliationis etiam in notorijs admittatur, quando opponitur contra executionem sententiæ latae in notorio, quia inanis est actio & c. de resti. spo. olim. 2. q. quasi vñ log isto ca- su. & ita procedit dictum Lap. Aut opponitur contra proces- sum, & tunc ex quo est notorium, in quo ordo iudiciarius non requiritur, sed post citationem fertur iñia. de fil. presby. qm. de iureiur. ad nostram. 3. tunc non differtur iñia probatio obiecta exceptione spoliationis. & ita procedit etiam opinio aliorum.

¶ Glo. super ver. æstimamus. quæ incipit, & alij. recita per con- trariū, q. quis non compellatur agere. glo. fol. ¶ In fi. glof. loā. An. hic enumerat 17. casus, quibus actor compellitur ad agen- dum, quos non est necesse numerare, sed sufficit remissio. vlti- mum tñ casum ponit cū actor malitiosè tardat reū conuenire. pone exemplū in scholari de quo no. in d. l. vnica. C. vt nemo inuitus. qui erat paratus recedere, & alius vult eum conuenire, qui petit, vt compellatur, vt sic se redimat. 3. de rescr. nonnulli. ergo hoc præcauere dēt, de ser. non ord. c. j. ad instantiam ergo scholaris bonus Iudex assignabit terminū sibi, vt agat, post quē illum non audiet. ar. hic & in l. diffamari. b. quam hic alle. gl. & 3. de prob. licet. j. de app. legitima. C. de remis. pig. si ergo. ff. de optio. lega. l. mācipiorum. ff. de cura. bo. dan. l. j. ff. de bo. auto. ind. pos. si seruus. ff. de Carb. edi. l. 3. §. tūc. ¶ Sed quærit Ho. an reus compellatur præcisè se defendere. rñdet, q. non, sed proui- detur actori per punitionem contumaciæ. vt li. nō conte. tuæ. & c. quoniam. procurator tamen actoris, qui cauit de defendē- do defendere cogitur. ff. de procur. sed & hē. §. si. idem in pro- curatore rei, pro quo dñs cauit. quod dic. vt in cle. j. de procur. & ibi no. in glo. præcisè. lo. An. ¶ Glo. si. recita per priū. c. 2. de ordi. cog. fol. dupliciter. & pro iustificacione tex. assignat duas rationes. ¶ In fi. glof. Ex glof. habes duas solutiones, & ex secun- da sol. no. q. appellatione rerum priuatarum comprehendunt res tpaes, etiam ecclesiasticæ, quarū possēssione laicus est ca- pax. Ecclesiasticarum aut rerum appellatione comprehenduntur res ecclesiasticæ, quæ per lateū possideri non pñt. Tertia est solu. Arc. q. hic agebatur de re ecclesiastica, & reus excipiebat de spoliacione rei suæ, q. possidebat, vt pñia: vñ tunc non ob- staret exceptio, sed in c. cum dilectus. reus excipiebat de quodā castro, quod habebat ab ecclesia in feudum, & quia dicebat se fore spoliatum, & tunc bene obstat exceptio, quia quilibet erat res ecclesiastica fm Arc. ¶ Quarta sol. est q. ista decre. cor- rigit illam: sed ista non est bona: quia correctio iurium est eui- ganda. 3. de ele. cum expediat. c. li. ¶ Quinta solu. est q. hic loq- tunda. 3. de ele. cum expediat. c. li. ¶ Quinta solu. est q. hic loq- tunda. 3. de ele. cum expediat. c. li. ¶ Quinta solu. est q. hic loq- tunda. 3. de ele. cum expediat. c. li.

di iungendo simul dictas solutiones, q. si actor agit pro re spiri- tuali, & reus excipit de spoliacione rei temporalis, vel ecōuer- so agit pro re temporali, reus excipit de spiritali, tunc nō ob- stat, vt dicit secunda sol. gl. aut agitur de re tpali, & excipitur et de temporali, & tunc si actor agit pro re ecclesiastica, reus exci- pit de spoliacione rei suæ priuatæ, non obstat exce. & ita pro- cedit hic tex. fm Arc. si verò reus nō excipit de re sua propria, sed de re, quam dicit se ab ecclesia habere in feudum, & tunc obstat excep. & ita procedit c. cum dilectus. & ratio tūc est, quia qualibet est res ecclesiastica. aut spoliatio fuit facta a pla- to, vt a priuato, vel facta ei, vt priuato, & prælatus agit, vt præla- tus, vel conuenitur vt prælatus, & tunc non obstat exceptio secundum exemplum Boatini, & ita procedit tex. hic, aut spo- liatio fuit facta a prælato, vt prælato, vel ipse fuit spoliatus vt prælatus, & tunc obstat exceptio, si agat, vel conuenia- tur, vt prælatus, & ita procedit ca. cum dilectus. & hoc ma- xime procedit siue qd esset inter personas ecclesiasticas, siue seculares, licet Ber. tenuerit priū hic in prima solutione gl. cū eadē sit ratio, nec iste tex. distinguit, an personæ sint ecclesia- sticæ, vel seculares. ¶ Sed Lap. de Castil. in allegationibus suis, allegacione 67. quærit, tponē q. rector parochialis ecclesiæ de- negat suis parochianis conferre sua ecclesiastica sacramēta, & vel celebrationem diuinorum, rector postea agit contra paro- chianos petendo ab eis decimas, ipsi opponunt exceptionem spoliacionis diuinorum, & sacramentorum, an talis exceptio obstat sacerdoti. alle. primo, q. non: quia rector petit nomine ecclesiæ. vnde si agens nō potest repelli prætextu spoliacionis rerum priuatarum, vt hic est casus, & ipsi excipiant de reb. pri- uatis ipsorum. apparet, quia exhibitio sacramentorum, & cele- bratio diuinorum cōpetit singulis parochianis iure priuato, & sibi specialiter debito, ergo & c. contrarium determ inat La- videlicet, q. exceptio ista obstat agentī, & hanc conclusionē probat quilibet intellectus positus hic in gl. & per Doc. quia si intelligitur ista conclusio fm primum intellectum hic positū, exceptio obstat, quia iste tex. procedit, qñ ageretur inter ec- clesiasticas personas, & tunc non obstat. secus si inter eccle- siasticam & secularē, vt in d. c. cum dilectus. & hic agitur inter rectorem, & laicos parochianos, ergo & c. Secunda sol. q. istud c. loquitur de rebus ecclesiasticis, quas laici possidere nō pos- sunt & c. cum dilectus, de reb. ecc. quas laici possidere possunt. ¶ Sed hic in casu præmisso agimus de rebus, quas laici et, vt sin- guli possidere possunt, vt de auditione diuinorū, & de perce- ptione sacramentorum ecclesiasticorum. j. de sent. exc. si iñia. Tertia sol. q. istud c. loquat de rebus ecclesiæ, quas laici pos- sident nomine proprio, & non noīe ecclesiæ. c. vero, dilectus. de rebus quas laici possident ab ecclesia, sed in casu nostro paro- chiani excipiebāt de rebus spiritalibus, seu de iure spūali, qd ius laicus nō tenet, vt proprium, quod de se patet. Et pro ista et conclusionē allegantur no. per gl. in c. cum inter. de exce. quæ vult, q. si excōicatus cōueniatur super eo, super quo fuit excōi- catus iniuste, poterit excipere, q. non tenetur respondere, nisi restituatur ei cōio hominum, quia fuit iniuste priuatus, nec te- netur antea respondere per iura ibi allegata. idem in casu no- stro dicendum est, quia rector petit decimas, parochiani pos- sunt excipere de spoliacione auditionis diuinorum, & perce- ptionis sacramentorum, maxime cum decimæ propter ista de- beantur. 16. q. 1. de deci. c. requisisti. secundum Lap. de Castil.

ADDITIONES.

- a ¶ In notorijs. Adde Old. conf. 209.
- b ¶ Diffamari. Adde Ro. conf. 54. vbi de intellectu dictæ l. Ber.
- c ¶ Sacramenta. An autem sacerdos, si ei non soluuntur decimæ, licet possit sa- cramenta denegare, vide de Do. Fel. in c. cum inter. de exce. item an parochiani possint petere restōnem sacrorū subtractorū, vide eundē in d. c. cū inter. c. ti.

SUMMARIVM.

- 1 Vniuersitatis denominatio facta per nomina congruentia singularibus do- vniuersitate includit etiam totam, vel maiorem partem vniuersitatis.
- 2 Possessorium recuperande datur spoliato, licet non possederit longo tem- pore.
- 3 Nisi, dictio, sequens negatiuam stat inclusiue.
- 4 Restitutio quando non fiat contra agentem possessorio recuperande.
- 5 Exceptio defectus proprietatis notoria obstat agentī possessorio recuperā- de. limita vt nu. 10.
- 6 Decimæ prædiales de iure communi spectant ad ecclesiam simplicem paro- chialeu, licet non sit baptismalis. vide pulchram quæstionem super de- cimis. nu. 7. aliam, nu. 9.
- 8 Aliquando, dictio, quantum tempus significat.
- 11 Canonici an admittantur ad agendum sine prælato.
- 12 Possidere, & esse in possessione differunt.
- 13 Possessorium recuperande non datur ex sola possessione naturali, quando co- tra possidentem resistit ius commune, vel est præsumptio contrarietatis.
- 14 Clerici appellatione intelligitur rector.

Ad

D decimas. ¶ Glo. j. summat: vel potest sum-
marialiter fm Io. Mo. Agens re-
stitutorio iudicio contra eum, qui cōmuni iure iu-
uatur, debet docere de titulo. h. d. vel tertio sic: Spo-
liatus petens restitui contra illum, qui iure communi probato
iuvatur, succumbit, si aliud non ostendebat. h. d. Diuiditur in
duo: quia primo casum soluit rationem subdens ibi, Quia eas.
1 ¶ No. ar. q. denominatio vniuersitatis scā per noīa congruen-
tia singularibus de vniuersitate includit etiam totam, vel ma-
iorem partē ipsius vniuersitatis: & sic iste tex. vñ destruere theo-
ricam Old. in consi. 199. & Spe. de syndico. §. j. ver. porro. & se.
qui dicunt, q. si procurator cōstituitur a capitulo per nomina
designantia vniuersitatem, vt putā capitulum, vel conuentus,
instm̄ valet, licet singulares de vniuersitate non nominentur.
Secus si per noīa denotantia singulares, vt canonici. hic enim
appellatur canonici etiam in actu, in quo requiritur maior pars,
vel omnes ad agendum. de his, quā sunt a maio. parte capitu-
li. c. j. Et q. appellatione canonicorum comprehendatur capi-
tulum, tenet hic Lap. Abb. alleg. de ele. cum ecclesia. de causa
2 poss. cum ecclesia. ¶ No. arg. q. possessorium recuperandā da-
tur spoliato, licet non possederit longo tempore. probat dūm
dicit, aliquandiu. ¶ No. q. ecclesia dicitur esse rectoris. ad idem
tex. de prēb. cum non ignores. quod est verum quantum ad ad-
ministrationem, non quantū ad dñum: quia rector est procu-
rator, nō dñs. de don. c. 2. ¶ No. arg. q. appellatione clerici qñq;
comprehenditur principalis rector ecclesiā. ad hoc de prēscri.
3 de quarta. & ibi per Ho. quod no. pro impetrantibus. ¶ No. q.
a dictio, nisi, sequens negatiuam stat inclusiuē. a gl. in regulā, pec-
catum. j. de re. iu. Si autem sequitur affirmatiuam, stat exclusi-
4 uē. probat hic tex. in fi. ¶ No. ar. q. vbi est verisimilis præsū-
ptio contra agentem possessorio recuperandā, q. possessionē,
ad quam petit restitui, iniuste occupauerat, & de iniustitia cō-
stat ex eius assertionē, nō fit restō nisi iustā probet possessionē.
¶ No. q. possidens aliquid contra iuris dispositionem præsūmi
5 tur malā fidei possessor. ¶ No. q. exceptio defectus proprietat-
6 tis notoria habet obstatē agenti possessorio recuperandā: qd
examinabitur. j. & quotidie ad hoc alle. iste tex. ¶ No. expre-
sum tex. q. decimā prādiales de iure communi spectant ad ec-
7 clesiam simplicem parochialem, licet non sit baptismalis. c. de
quo s. de deci. cum contingat. ¶ Quāro, quid si vnus ep̄s petit
d restitutionem ecclesiarum alterius diocesis ab ep̄o, in cuius
diocesi sita sunt, an habeat locum iste tex. Io. An. tenet q. sic, cū
eadem sit ratio. de consti. trāslato. ad hoc j. de prēscri. c. j. & de
7 deci. dudum. ¶ Sed pone: rector parochialis ecclesiā agit pos-
fessorio recuperandā pro decimis certarum terrarū infra paro-
chiam suam consistentium, quibus dicit se per aliquos religio-
8 sos fuisse spoliatum a decem annis citra, & religiosi ad exclu-
sionem possessorij excipiunt; q. ipsi per centum annos, & per
tū tps cuius initij in contrarium memoria non existit, cōtinuē
dictas decimas possederunt: an illa exceptio hēat obstatē agen-
ti possessorio. & dñr, q. sic quia perceptio tanti temporis con-
tinuat a tollit ius percipiendi decimas per rectorem. de prēscr.
c. de quarta. & j. c. ti. c. j. Item per talem exceptionem tollitur
possessio etiam rectoris decenalīs per ipsum allegatā: quia ean-
dem rem duo insolidum eodem tempore possidere nō potue-
runt. de prob. licet cām. si igitur excipientes probant prēscri-
ptionem pro titulo, & continuatam possessionem per centum
annos, restat conclusio, q. non potest prætendi per rectorē spo-
liatio. qui enim suam possessionem continuat, non spoliatur. de
rest. spo. olim. & c. cum venissent. cum simi. Ad istud c. quod vi-
detur facere in contrarium respōdetur, q. nihil facit ad casum
propositū: quia hic parochialis sacerdos erat reus, & possessor,
pro quo faciebat ius commune, & canonici contra quos facie-
bat ius commune, erant actores: sed in casu proposito rector
agebat, & reus possessor defendebat suam possessionem legiti-
mam per temporis prēscriptionem. ita cōcludunt Dñi de Ro.
conclu. 549. ¶ Quāro, quantum tps significat ista dictio, ali-
quandiu? Sol. dic. q. aliquantulum temporis. & idem verbum
declaratur de elect. cum post petitam, & de purga. post partū.
c. j. in fi. Et fm Archi. illa dictio interpretatur per Iudicis arbi-
trium ad quantum tempus referatur. ff. de iu. del. l. j. Et propter
istud verbum, quasi isti modico tempore possedisse faterentur,
& quia fatebantur decimas in parochia rei, sumant quidā solu-
tionem cōtrariarum, de quibus j. dicitur fm Io. An. Sed dicit
Lap. Abb. hic, q. Arch. 12. q. 2. longinquitatem. scripsit, q. ista di-
ctio, diu, includit decennium. Sed Io. An. in c. ex parte Abba-
tissē, de priui. scripsit, q. referebatur ad quadraginta dies fm cō-
9 suetudinem Romanā curiā fm Lap. ¶ Quid si vna ecclesia nō
baptismalis petit restitutionem quartā partis decimarum,
quia dicit se spoliatā a rectore parochiā, vbi sunt sita decimę:
rector excipit, q. non debet fieri restitutio: quia ius commune
facit q. ipsum agentem pro ipso excipiente, vnde non debet hic

ri restō, nisi iustificet suam possessionē fm dispositionem huius
ca. an hęc exceptio habeat sibi obstatē: & vñ, q. nō: qā hęc quar-
ta decimarum de iure nō est debita ipsi parochiano, sed est de-
bita potius ep̄o iuxta no. de offi. ordi. conquerente. licet ergo
ius commune faciat q. agentem: tñ non facit p. excipiente, sicut
facit in terminis istius c. & ideo vbi non facit ius commune p.
isto excipiente non habet locum iste tex. vt voluit hic glo. suffi-
cit ergo isti agenti, q. probet possessionem, & spoliationem, de
rest. spo. cum ad sedem. & hanc probationē facit eo ipso, q. nō
probatur solutio, vel q. non soluit, sicut consuevit soluere: nec
soluere intendit iuxta no. per Inn. in c. querelā. de elec. hoc igitur
probato obtinebit per iura prēdicta. ita cōsuluit Gas. de Cal.
vt patet in consilio suo primo, de rest. spo. ¶ Sed pone, q. lite vel
appellatione pēdente inter istos clericos, vel canonicos ex vna
parte, & parochialē ex altera parte [sup istis decimis parochia-
lis spoliatur istos clericos: an habeat locum iste tex. ita vt nō fiat
restō, nisi isti clerici probent de titulo? La. Abb. arguit primō
q. sic. alle. de prēscri. c. j. & j. de priui. cum personā. §. fi. & quod
scripsit Arc. 6. q. 4. volumus. super glo. sic patet. in prium alle.
dictum c. volumus. & glo. Io. An. ibi, & vult, q. possessor defen-
dat in sua possessione vsq; ad fi. liss. & 8. q. 3. nō ne. & quod ibi
no. de ap. cum teneamur. & j. e. ti. non solum. & per hanc partē
tenet hic Lap. Ab. vt fiat isto casu reuocatio attentatorum, per
consequens restō sine dicta probatione. & hoc dicit tenere In-
noc. Ho. & Io. And. in c. 2. de re. in integ. rationem assignat: qā
ista via attentati est magis priuilegiata, q. possessorium recupe-
randē: quia per attentationem offenditur ius, pars, iudicium, &
Iudex. Itē in possessorio debet porrigi libellus, & lis contestari.
de offi. dele. consultationibus. sed reuocatio per viam attenta-
ti fit officio Iudicis & sine libello, vt nō. glo. in cle. 2. vt li. pen.
Nec ob. dictum c. cum personā. §. fi. quia ibi propriē non pēdet
lis, nec est iudicium cōceptum, nec esse pōt, cum ibi ep̄s sit pars
10 fm Lapp. ¶ No. istud dictum, q. licet exceptio defectus appri-
etatis notoria obstatē agenti possessorio recuperandē, non tñ ob-
h stat agenti per viam attentati. h. cuius prium tenent D. de Ro.
conclu. 440. sed ibi loquuntur in beneficiā, ne detur in illis vi-
tiosus ingressus. j. vt li. pe. c. j. Lap. autem hic loquitur in nō be-
neficialib. & de isto aliquid ponit do. meus An. But. in c. bonę.
s. de appe. ¶ Sed quid si ep̄s, vel plebanus spoliatur patronū iu-
repatronatus, quod habebat in ecclesia diocesis, vel sita in ple-
banatu, & patronus agit possessorio recuperandē: an debeat re-
stitui, si non probet aliter de iure suo? Lap. Ab. hic tenet, q. non
per istud c. quia de iure cōi prouisio ecclesiarū ptinet ad ep̄m.
17. q. 7. omnes basilicę. vel iuspatronus ad plebanum. de ecc.
edi. ad audientiā. & sic patronus non hēt ius cōe pro se: secus
dicit, si spoliatur patronus ab alio laico, vel clerico, pro quo nō
faceret ius commune, quia tunc fieret restitutio patrono sola
possessione, & spoliatione probata. & idē si a rectore ipsius ec-
clesiā spoliatur patronus: quia isti non fundant intentionē suā
de iure communi contra patronum, sicut ep̄s, vel plebanus, &
ideo iste tex. non ob. fm Lap. hic. ¶ Glo. super verbo, canoni-
co. recita per prium, q. canonici non admittantur ad agendum
sine prēlato. de iudi. causam. glo. sol. ¶ In fi. glo. Lap. Abb. dicit
hic, q. canonici ponuntur hic pro toto capitulo: quia appella-
tione canonicorum totum capitulum continetur, vt s. de cau.
pos. & propri. cum ecclesia. de elec. cum ecclesia Vulterrana. vñ
pnt agere pro ecclesia sua quali pro se ipsis, vt dicit hic glo. Et ē
vnus iolus canonicus audiet, vt s. de test. cum olim. vbi de hoc.
quod est verum in secularibus: sed in regularibus non: qā vnus
iolus non pōt agere pro ecclesia sua sine mādato & sine Abba-
tis licentia. 16. q. j. monachi. 2. & s. de postu. ex parte. facit s. e.
li. de ele. si religiosus. & c. generali. & qd ibi no. per Arc. & Ioā.
An. Nec ob. de iu. cām. quia ibi loquitur, cū cā est ardua. & agit
de pprietate, vel cum bona sunt cōia inter platum, & caplum.
Itē hic erāt seculares, ibi autē regulares hincinde fm La. ¶ Glo.
super ver. asserunt. quārit, quid si nō constaret, q. decimę essent
in parochia istius ex confessione. gl. sol. ¶ Gl. super ver. eundē,
in fi.

ADDITIONES.

- a ¶ Stat inclusiuē. Adde Bar. & Bal. in l. actione. C. de transa. Alex. in l. j. ff. de offic. eius. & in l. quocunq; §. fi. ff. de ver. obli. consi. 87. vo. j. omnino per eum in l. si eum, §. fi. ff. si quis cau. & Car. in cle. j. q. 13. de vsuris.
- b ¶ Proprietatis. An aut intentato per spoliatum petitorio possit. li. cōte. possessorium intentari eo suspensō. vide optiē D. Fel. in c. exceptionem. de except.
- c ¶ Baptismalis. Adde Cal. consi. 2. de deci. Ber.
- d ¶ Alterius diocesis. Adde Ol. consi. 274. a quo Io. And.
- e ¶ Per centum annos. Adde Alex. consi. 33. & consi. 110. primo lib.
- f ¶ Aliquandiu. Ista dictio, aliquandiu, ponitur arbitrio Iudicis. Bal. in J. pe. in 2. q. C. commo.
- g ¶ Diu, includit decennium. Vide tex. in l. possideri. §. si seruus. ff. de acqui. pos. & in l. sicut. §. Aristot. ff. qui & a qui. bo. glo. in §. ex non scripto. inst. de iure na. gen. & ciuili. de qua dixi aliquid in apoth. ad Pan. in ca. cum ecclesia. nu. j. in ver. vltra sex menses, de ca. po. & propri.
- h ¶ Viam attentati. Adde Ol. consi. j. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

in fi. vult ergo ista gl. q. ad hoc, vt exceptio defectus proprietatis notoria obstat agenti possessorio recuperandæ requiritur, q. detrahat iuri agentis, & fundet intentionem excipientis: aliàs non obstat. & hoc etiã tenet Arc. 8. di. quo iure. super gl. & hoc videtur in fi. In contrarium facit quod no. Innoc. de fi. presby. constitutus. vbi tenet, q. talis exceptio obstat, licet non fundet intentionem excipientis: dum tamẽ detrahat iuri agentis. propter cuius dictum Io. An. in addi. Spe. de resti. spo. super rubrica, reuocat istam gl. concludens, q. sufficiat, q. detrahat iuri agentis, licet nõ fundet intentionẽ excipientis. do. meus Ant. de Bu. dicit hanc gl. veram: & probatur per illud, quod etiam ipse Io. An. tenet in c. cum dilectus. & ca. pastoralis. de cau. pos. & proprie. vbi tenet, q. exceptio rei iudicatæ non obstat agenti possessorio, nisi qñ inia est lata pro opponente, & ð agentem. & ideo ipse concludit, q. aut exceptio opponitur in beneficiis, & iusticiis, q. notoriẽ detrahat iuri agentis, licet non fundet ius excipientis. & ita propriẽ loquitur Inno. in d. c. constitutus. & etiam Io. An. in dicta addi. Spe. & hoc, ne in beneficiis pateat vitiosus ingressus, ex quo manifestẽ constat de uitio tituli. ad hoc j. de eo qui mit. in poss. c. j. & 2. Aut non opponitur in beneficiis, sed in alijs causis, & tunc procedit ista gl. vt non obstat exceptio, nisi etiam fundet intentionẽ excipientis. & istud videntur tenere D. de Ro. concl. 70. & 60. & in antiq. decisionibus. ¶ In gl. super ver. præsumitur. ista gl. inducit istu. tex. ad quæstionẽ Io. 14. q. j. §. j. Et deinde concludit, quare hic nõ fuit restitutio. ¶ Ibi, possidere. no. istam gl. quæ vult, q. aliud sit possidere, aliud in possessione esse. ad hoc vt li. non conte. quoniam. §. in alijs. & ibi gl. quod est notandum propter testes, qui vellent probare, quem possidisse: quia si dicerent, vidi illum esse in possessione, nõ videretur probata possessio: quia non semper qui est in possessione, possidet, vt hic dicit gl. & dictum testis debet necessariò concludere id, quod probare intendit. de proba. in pñtia. ¶ Item no. ex ista gl. q. ex sola possessione naturali non datur possessorium recuperandæ, qñ ð possidentem resistit ius commune, vel est præsumptio ð eum, & idem gl. in c. ex parte. e. ti. super verbo, destituta. vnde dicit Archi. j. vt li. pen. c. 2. q. in possessione debet concurrere iuris adminiculum: q. si non adest, & fortius si obuiat, non dicitur possidere etiam si corpore, & aïo insistat rei: hoc aut cõtingit qñq; propter res, qñq; propter causam. remittit ad no. per Azo. in summa de acqui. pos. §. sed verbo. & ibi no. quem possidere rē, cuius proprietatem habere non potest. 12. q. j. quia tua. & c. se. & ad c. causam. rñdet, vt hic dicit gl. vel loquitur de naturali. i. corporali possessione, de qua. 3. q. j. §. sed notandum. non aut de civili. Io. An. Pat. reducit opiniones ad concordiam: q. si laicus petit restitutionem ab illo, pro quo facit ius commune, vt quia petit restõnem decimarum a rectore ecclesiæ sancti Iacobi in eius parochia situm, & tunc non admittitur. & sic procedit opinio Io. aut petit restitui a tertio: & tunc procedit opi. Bart. Brix. & hanc distinctionem probat ille tex. fm Paul. ¶ In ea gl. ibi, significasti, habes ex gl. q. exceptio defectus proprietatis notoria b habet obstat agenti possessorio recuperandæ. & dicit hic Archi. q. qñ de tali defectu proprietatis constat Iudici notorio in iure, absq; alia probatione Iudex pronunciare debet; & ita facit hic Papa: quia per confessionem clericorum constabat decimas esse in parochia clericis, & de iure talis decima est clerico debita. Inducit etiam dictum Innoc. & Compo. in c. cum inter R. de ele. vbi dicunt, q. qñ de exceptione, vel defensione constat sine probationibus facti. i. per iurẽ, Iudex statim debet pronunciare, vt parcat laboribus & expensis partiũ, & quia licet supplere de iure. ad hoc de app. sepe. in prin. secus vbi essent necessariae probationes facti, quæ non sic liquent vt iura. ad quod facit quod not. Inno. de ele. dudũ. el. 2. vt ibi no. in ver. nos igitur. in prin. Et Ho. de accu. ad petitionem. Io. An. Pau. dicit, q. aut ex forma libelli constat, q. ius commune facit contra petentem, vt quia dicit: peto restitui ad decimas positas in capella sancte Mariæ, & tunc pronunciabitur a Iudice illum audiendum, nisi de titulo doceat, quia hoc ex confessione factum est notorium. Si autem hoc non cõstat ex forma libelli, sed simpliciter petit se restitui ad decimas talis loci, tunc non habet locum hæc decreta. quia si opponatur exceptio contra illum, ista tanquam tangens proprietatem est repellenda. §. e. in literis. & ita debet intelligi ista decreta. fm Pau. Sed contra determinationem gl. videtur tex. §. de diuor. porro. vbi Papa dicit, q. etiam si parentela esset publica & notoria, absq; iudicio ecclesiæ non potuit separari. & sic innuit iste tex. q. exceptio notoria non obstat agenti possessorio recuperandæ. do. meus Anto. de But. in d. c. porro. soluebat dupliciter. vno modo, quod illud sit speciale in causa matrimoniali, in cuius separatione exigitur sententia ecclesiæ ad hoc, vt matrimonium separetur: & ideo propter cõtemptum ecclesiæ, & sacramenti matrimonij non auditur in separando, opponens excep-

tionem et notoriã. Vel secũdo dic, q. illud q. no. gl. hic cum cõcordantijs, loquitur in notorio euidentia facti, probatione, vel confessione. c. porro. in notorio præsumptionis, q. nõ est tantæ potentia: nam consanguinitas probari non põt, nisi præsumptiuẽ. verẽ enim non põt fieri probatio filiationis, vt no. de fil. presby. c. Michael. ita soluebat ipse. Sed meo iudicio aliter potest rñderi ad c. porro. quia ibi non erat notorium, & esset consanguinea, sed Papa ad aggrauandũ delictum illius comitis eum reprehendendo dicit, q. male fecit dimittẽdo vxorem suam pp consanguinitatem, quia et si consanguinitas fuisset notoria nõ debebat eam dimittere sine iudicio ecclesiæ, vn de non dicit, q. si dimisisset restõ fuisset facta, sed q. male fecisset ipsam sic dimittere. vnde prius sensus ibi non habet locũ, ex quo prius est a iure statutum, vt no. gl. de fo. cõpe. significasti. Sed ð omnia præmissa ob. tex. de cau. pos. & proprie. c. cum ecclesiæ. vbi clerici obtinent in possessorio, ð quos faciebat ius cõe. de ele. c. 1. Sol. fm Io. An. hic. ibi iustificabitur possessorũ ex parte clericorum, qui ex patientia canonicorum ipsi acqui fuerunt titulum, quia in incorporalib. patientia hñ pro titulo, vt ibi no. gl. & sic non erat præsumptio ð agentẽ, sed hic sic. Vel secundo, aut clerici volunt præscribere ð canonicos ius eligendi prælatum, vt ipsi soli habeant eligere, & tunc procederet iste tex. quia ipsi essent ð ius cõe. aut volunt præscribere, vt simul cum canonicis eligant, & tunc non est ð ius cõe, sed fm vel præter ius cõe, vt patet de elec. ne pro defectu. ad finem. & ideo restitutio fieret, vt ibi. nec ob. tex. co. ti. in literis. qui vult, q. etiã prædo restituatur, q. ibi ius cõe, nec pro reo facit, nec pro acto re: hic verò secus, imo est notorium, ergo & c. item non ob. l. si quis in tantam. C. vnde vi. vbi quis priuatur dominio spoliatus alium etiam sua re, quia illa lex non habet locum etiam in rebus ecclesiarum, vt no. in c. pastoralis. de causa pos. & proprie. in gl. nunquid. de do. & contu. c. 1. in glo. ar. q. secundum Io. An. Vel dic tertio, q. ibi est speciale iure eligendi, quod cõpetit ex solo commodò possessionis bonæ fidei, vt no. de elec. quia propter. super gl. 2. & de iure patrona. c. cõsultationibus, post princip. hic autem loquimur de iure decimarum, quod non consistit in sola possessione bonæ fidei, secundum Io. An. Sed hæc solutio nõ est bona, quia sola possessio bonæ fidei dat causam percipiendi fructus, & sic etiam decimas, iuxta no. §. de deci. quamuis. & ideo Io. And. hic super tex. dat aliam solutionem, vt non fiat restitutio, quia per confessionem istorum apparebat aliquandiu possidisse, & quia in parochia alterius. vnde tam ex modicitate temporis, quam ex contrarietate iuris communis non fit restitutio. Sed in cõtrarijs erat lōga possessio, & plus præsumitur pro longa, quam pro recenti possessione, vt c. licet causam. de proba. Do. Pet. de Anch. dicit, q. ibi non requirebatur probatio tituli, quia non agebatur de graui præiudicio, imo vtile erat ecclesiæ habere plures electores, p quos melius consulitur ecclesiæ. de off. deleg. prudentiam. §. j. vnde ibi sufficit bona fides. sed hic erat magni præiudicij, q. ius decimarum auferretur istis etiam quo ad possessionem, & ideo cum istud sit grauis præiudicij, requiritur probatio tituli. sed ista solutio mihi non placet, quia q. fiat restitutio spoliato non dicitur esse grauis præiudicij aduersario, vt no. gl. in c. ex insinuatione. de procura. super verbo, clerici. & maxime isto casu, quia clericus habet ius commune pro se, & sic non præiudicatur sibi multum, cū non habeat necesse probare proprietatem aliter, ex quo fundat se super iure communi, vt patet in d. c. cum ecclesiæ. Et per hoc cessat cõtrarium, quod posset fieri de c. sepe. de resti. spol. vbi dicitur, q. ideo fit restitutio, quia difficulter probatur proprietates, quia hic non habet probare illam, ex quo est de iure communi sua intentio fundata. ad hoc de religio. dom. cū venerabilis. do. meus Ant. de But. dicit ibi, q. hic ius commune resistit possessioni rei, quæ non potest esse absque titulo, & autoritate superioris. sed ibi licet ius commune non assistat, tamen non resistit, cum ex sola concessione canonicorum possit quis habere ius in electione, vt patet de elec. scriptum. & eo. ti. cum Vintonien. ideo non mirum si ibi conceditur restitutio, hic non: quia ibi patientia canonicorum dat causam possessioni, & illam iustificat, hic verò secus, sed ista videtur eadem cum illa Io. An. in prin. ¶ Sed querit hic Lap. Abb. quid comprehendatur hic appellatio clericis. fo. dic. q. intelligitur de rectore. all. simile. §. de præscr. de quarta. & similis expositio ibi per Ho. & Ioan. An. secundum Lap.

ADDITIONES.

- a ¶ Defectus proprietatis. Adde Lap. alle. 24. Old. consi. 1. & 209. & 227. & ibi an sententia iuris obstat, sicut sententia hominis per D. de Rot. decis. suis, in antiquis, de resti. spo. in duabus deci. 7. & 681. Ber.
- b ¶ Notoria. An autem iudicium spoliationis impediatur, licet notoriẽ appareat de proprietate, tamen spoliator offert se incontinenti probaturum de dominio, vide Do. Fel. in c. exceptionem, de exce. col. 1. in ver. contrarium tenent. Et ibi quando dicatur probatio fieri incontinenti, in ver. cogitabam.

S V M M A R I V M.

- 1 Pars vtraq; debet comparere in termino dato alteri parti ad comparendum ad instantiam alterius.
- 2 Contumax condemnatur in expensis, quando non comparuit in termino.
- 3 Contumacia non comparentis in termino non potest accusari post terminum, nisi forte accusans comparuit in termino.
- 4 Expensæ veniunt restituendæ per citatum non comparentem in termino.
- 5 Actor si non fecerat reum citare, an habeat locum iste tex.
- 6 Impedimentum citati non comparentis qualiter probetur.
- 7 Actor compars, & non parens mandato Iudicis, an debeat prestare penam cautionis.
- Et cui debeat cauere. nu. 8.
- 9 Actor in causa ciuili obtinuit de speciali commissione, & reus citatus debeat comparere personaliter in iudicio: demum reus citatus comparet personaliter, actor per procuratorem, an actor possit dici contumax?
- 10 Paupertas excusat a fideiussoria vel pignoratitia, quando quis arctatur ad sufficientem cautionem prestandam.
- 11 Absesse presumitur malitiosè non compars, qui semel fuit in iudicio.

De dolo & contumacia.

Rubrica.

Actor. ¶ Glof. j. summat. duplex est huius ca. prouisio contra actoris contumaciā.

- 1 secunda prouisio ibi, Ad citationem. ¶ No. q. in termino dato alteri parti ad comparendum, ad instantiam alterius debet vtraq; pars comparere, & sic ita dicitur cōtumax ille, ad cuius instantiam fit citatio, si non comparet, sicut ille qui est citatus.
- 2 ¶ No. q. contumax condemnatur in expensis, qñ non comparuit in termino: ita demum si altera pars comparuit. Si ergo nullus comparuit, non fit condemnatio expensarum. & sic est hic tex. pro dicto Doctorum in c. consuluit. de offi. dele. ¶ No. arg.
- 3 ¶ q. contumacia non comparentis in termino non potest accusari post terminum, nisi forte iste accusans compareat in termino. ad hoc tex. 3. q. 3. §. quod fieri non debet. Tamē tex. facit in contrarium eo. ti. cum dilecti. ¶ No. ¶ quæ expensæ veniant restituendæ per citatum non comparentem in termino: quia veniunt tantummodo expensæ, quas fecit compars pro sua comparitione: non ergo expensæ procuratorum, & aduocatorum, vide glo. 2. q. j. in primis. & glo. 4. q. 5. in summa. ¶ No. Iudicem non debere partem citare, quando procedit ad instantiam partium, nisi parte petente: ad hoc de iudi. c. j. ¶ Quis dicatur actor in communibus iudicijs, quo ad poenā istius c. dicit Fran. Vercel. q. ille, qui primò ad iudicium prouocauit. addit Io. An. vel qui per sortem electus fuit. alle. no. per glo. 2. de prob. ex literis.
- 5 Io. An. ¶ Quid si actor non fecerat citare reum, an habeat locum iste tex. Ioan. An. dicit, q. non per verbum fecerat, positū hic in tex. quasi secus, si ipse non fecerat citare. Io. An. Aut iste tex. habeat locum in reo, quo ad onus cautionis de qua sequit, quia quo ad condemnationem expensarum non est dubium, q. reus debeat condemnari etiā pro prima contumacia, vt no. hic glo. 2. Host. hic tenet, q. habeat locum in reo etiam quo ad cautionem. mouetur per tex. vt li. non cōt. quoniam, §. in alijs. & §. de dolo & contu. c. cum dilecti. §. si. de sequest. pos. c. j. in fi. de procur. constitutus. Item quia iudicium non debet claudicare, de exce. cum inter. nec debet licere reo, quod nō liceat actori: vel econuerso. de mutu. peti. c. si. de re. iu. non licet. fm Ho. Io. An. dicit, q. iura inducta per Hosti. bene probant de cōdemnatione expensarum, & de cautione iudicio sisti, si contingat fieri missionē contra reum: sed de comparitione in termino, siue pro vno, siue pro pluribus, non loquuntur illa iura. vnde illud onus debet tantum esse actoris, & nō rei, contra cuius cōtumaciā erat satis prouisum per iura antiqua. ideo iste tex. de actore tantum exprēsit. Io. An. ¶ Sed quid de accusatore? solu. Ho. Io. Mo. & Arch. tenent, q. habeat locum in eo, quia accusator est actor. & de poena expensarum hoc est clarum fm Io. An. qui dicit, q. forte isti sic intellexerunt tex. dicentes, q. idem in accusatore. & all. 4. q. 5. quisquis. nisi iusta causa illum excuset, vt ibi fm Io. An. ¶ Sed quia citatus non comparēs propter impedimentū excusatur a cōdemnatione expensarum, quæro qualiter probetur impedimentum? Io. An. hic recitat opi. Hostien. Ioan. Mo. & Archid. q. aliqui dicunt per testes, vel instrumenta. 7. q. j. presentium. de resti. in integrum. tum ex literis. in fi. Alij dicunt, quod per iuramentum. 22. q. j. c. j. & maximè cum vno teste. de procu. ex insinuatione. videtur enim hoc casu sufficere probatio semiplena. de resti. in integ. ex literis. de re iudi. cum Bertholdus tenent vltimatè relinquendum hoc arbitrio iudicantis, qui habebit considerare qualitatem persone, & impedimentum quod proponitur adminiculis alijs, & fm qualitates quandoq; exiget plenam probationem, quandoq; d. exiget iuramentum. de iurei. c. si. & no. 86. di. tantam. in glof. arg. pro. Io. An. ¶ Sed pone, q. actor comparet, sed non pareat mandato Iudicis, an debeat prestare penam cautionis? Io. An.

hic dicit, q. non: quia quantum ad euitandum onus penæ cautionis sufficit, q. compareat fm eum. ¶ ¶ Quæro, cui debeat cauere actor? Sol. dic. q. Iudici. de of. or. pastoralis. in fi. vel reo. 3. q. 3. libellum. & dicit In. q. si non esset, qui reciperet, non esset sibi imputandum. alleg. ff. de le. 3. si fundus. de appe. ex ratione. Ioan. Andr. ¶ ¶ Quid si actor in causa ciuili obtinuit de speciali cōmissione, q. reus citatus debeat cōparere personaliter in iudicio: demū citatus reus comparet personaliter: actor vero per procuratorem: an actor possit dici contumax? & videt q. non, ex quo natura causæ hoc non requirit, nec alias ad hoc per iudicē, vel superiorem expresse est arctatus. ad hoc de procur. c. quærelā. Itē id, quod est cōcessum in eius fauorē, nō debet sibi læsionē afferre, vt in regula, qd fauore. j. de re. iur. in cōtrarium facit, quia æquitas in iudicijs est seruanda. de iudi. no. uit. ad idem, quia equitas edicti, quod quisquis iuris & c. de cōf. cum omnes. Item quia interest rei, vt personaliter compareat: quia super defensionibus suis sciet forsan melius veritatē, quam procurator. ita arguunt Do. de Ro. conclu. 350. nec aliter decidunt. posset dici istam partem vltimam veram esse. ad quod optime facit de mutuis peti. ca. 2. nā ex quo actor voluit, q. contra reum seruetur iste rigor iuris, vt compareat persona liter, ita debet seruari contra eum. ad idem facit, quod no. glo. super verbo, voluit. in fi. in cle. sepe. de verb. sig. quæ vult, q. si actor impetrauit ad sui instantiam, vt causa plenaria tractetur summarie, & causa reconuentionis rei debet tractari summarie, ita erit in proposito: sicut voluit reum personaliter venire, qui alias de iure non tenebatur, & ipse debet personaliter venire. vbicunq; enim actor per suum rescriptum tollit ordinatoria litis reum respicientia, eodem modo debent intelligi subla ta quo ad ipsum actorem, vt inter ipsos sit equa conditio: vt in d. c. 2. de mutuis peti. ¶ ¶ Quærit hic Lap. an reus posset sibi alio modo prouidere. Sol. dic. q. sic. quia potest petere, vt absolua t a termino, & etiam ab instantia iudicij. sed primum poterit fieri sine alia citatione, sed non secundum. quod dic vt no. Io. An. post In. §. de offi. dele. consuluit. & Gui. in Spe. de cont. §. j. ver. n. secundum Lap. ¶ In glo. j. in fi. disputat hic doctores, an iste tex. in secunda parte innouet ius antiquum, an sit ius nouum. Hostien. conatur ostendere, q. esset de iure antiquo. Inn. dicit, q. est ius nouum. & istud tenet Io. An. sed quia istud parua vtilitatis est, ideo omitto. ¶ Gl. 2. quærit, & soluit in ca. gl. ibi, siue non, & siue in principio causæ, siue in processu secundum Frā. Ho. alle. 19. di. c. 2. de priui. quia circa. & ibi. excommunicari, vel in possessionem mitti. ad hoc quod no. vt li. non conte. qm. §. in alijs. ¶ Glo. super verbo, venienti, quæ incipit, ergo. quærit de ratione tex. deinde quærit, & soluit. ¶ In fi. glof. de hoc etiam per In. de poenis. c. calumnia. & per glo. in ca. cupientes. §. q. si per viginti. super verbo, opponere. §. co. lib. de electio. & idem tenet hic Archid. & Ioan. Mo. & Io. An. ¶ In gl. super verbo, sufficienter. ista glof. quærit, qualiter tex. intelligatur, & soluit: & ponit aliam incidentem questionem. ¶ ¶ In fi. glo. No. istam glof. q. vbi quis arctatur ad sufficientem cautionem prestandam, propter paupertatem excusatur a fideiussoria, vel pignoratitia, & tunc sufficit iuratoria. §. similis glof. est in ca. 2. j. de vsur. & in c. felices. in verbo, idonee. de pe. e. li. & glof. in ca. fi. §. in illis. de sent. excom. e. li. idem quod glo. tenent Io. Mo. & Archid. & dixit Innocen. q. iste cauere debet cum poena. vn de dicit Ioan. An. q. nescit an Innocen. intellexerit, q. debeat verbaliter cauere cum poena, id est obligare se ad poenam verbaliter, an vero intellexerit, q. poena condemnationis expensarum cum verbali cautione sufficiat secundum Io. An. Glo. penul. quærit de intellectu literæ. ¶ In fi. glof. tenet doctores. Nec ob. si dicatur, q. tex. loquitur singulariter, & sic videtur, q. non debeat intelligi nisi de vno: quia loquitur singulariter ad notā dum, q. pro defectu cuiuslibet termini locus erit penæ secundū Hosti.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Nullus comparuit. Adde, q. ideo consuluit Anch. consi. 86. q. stante statuto, q. reus non compars habeatur pro contumace, & exbāito quo ad missionē in possessionem & personalem capturam, q. actore non acculante contumaciam reus non habeatur pro contumace.
- b ¶ Per citatum. Adde latē de hac q. per Lanf. de Oria. in c. quoniam contra falsā. §. expensæ. nu. 18. versic. nunc videamus. & ibi plenē in apollil. meis, de proba. in antiq.
- c ¶ Nisi parte petente. Aliās nō procedit talis citatio, vt diffusè tractaui in apol. ad Lafran. post eum in c. quoniam contra. §. citationes. nu. 5. ver. item est notandum, quod citatio. in apol. in ver. partis. & seq. & ibi, an si non appareat, presumatur ad instantiam partis facta. de prob.
- d ¶ Iuramentum. Adde Fed. consi. 96. Alex. consi. 84. primo lib.
- e ¶ Imputandum. Adde pro hoc quod consuluit Alex. consi. 172. 2. lib. vbi tenet, q. stante statuto, q. certo tempore calligarij debeant consignare pelles datarijs sub certa poena, q. poena nō incurritur, cū non appareat qui sint datarij.
- f ¶ Equa conditio. Adde q. vbi rescriptum esset concessum motu proprio, non haberet locum retorquutio, vt dicit Ro. consil. 327.
- g ¶ Iuratoria. Adde Old. consi. 69. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- 11 Hosti. Io. An. ¶ Glo. si. quærit de rōne tex. ¶ In fi. glo. no. istam glo. iuncto tex. quæ vult, q̄ ille, qui semel fuit in iudicio, si non compareat postea, malitiosè præsumatur abesse. vide In. in ca. si. de eo qui mit. in pos. causa rei scr. vbi hoc tenet, propter qd̄ posset ex citatione facta ad domum procedi contra eum tanquam contra malitiosè contumacem.

S V M M A R I V M.

- 1 Grauiamen illatum a Iudice, & eius interlocutoria differunt.
- 2 Recedens a Iudice appellando, videtur nolle coram illo litigare.
- 3 Decetere, dictio, refertur ad tempus futurum.
- 4 Citatio quando fit ad sententiam, debet in ea exprimi, quod citatur ad audiendam sententiam.
- 5 Appellans potest sponte renunciare sue appellationi.
- 6 Processus Iudicis non valet, si procedit ad actum sine citatione, vbi requiritur citatio.
- 7 Appellans si renunciat appellationi non voluntariè, an Iudex debeat illi postea citare.
- 8 Et quid si habetur pro renunciato appellationi, num. 8.
- 9 Citatus ad vnum actum, vel articulum si est contumax, nihilominus est citandus ad ipsum actum.

Vm qui. ¶ Glo. j. summat, & soluit casum dubium, & rationem interserit ibi, Cui protestari. & vnum casum excipit ibi, Nisi. ¶ No. differentiam esse inter grauiamen illatum a Iudice, & eius interlocutoriam. & sic non d̄ interlocutoria quodlibet grauiamen Iudicis, ad hoc tex. j. de ap. c. j. q̄ est notandum p̄ sta tutis permittentibus appellationes ab interlocutorijs. ¶ No. q̄ recedens a Iudice appellando, v̄ nolle coram illo Iudice litigare. ¶ No. f̄ q̄ dictio decetere, refertur ad tps futurum. vide glo. in verbo, decetere, in proemio huius libri. & c. licet canō. de elec. ¶ No. q̄ vbi Iudici constat etiam præsumptiuè, q̄ alter litigantium non vult coram ipso in tota causa comparere, non est necesse, q̄ illum amplius citet. ad hoc cle. j. e. ti. ¶ No. ar. q̄ quando fit citatio ad sententiā: debet in ea exprimi, q̄ ad sn̄am audiendam citatur. vide tex. & glo. in cle. sepe. de verbo. sig. ¶ No. f̄ q̄ appellans potest suæ appellationi sponte renunciare, concordantiæ sunt in gl. ¶ No. q̄ vbi Iudici constat, quem velle suo præcepto parere, debet ipsum citare, licet primò cōtrariū apparuerit. ¶ No. f̄ processum Iudicis non valere, si ad actū pro cedit sine citatione, vbi requiritur citatio. ad hoc. 3. qd̄. 9. oia. ¶ Quæro, an appellatio possit iustificari ex alia causa, q̄ in ea expressa solui. Arc. hic tenet q̄ non: sed expressa tantum, quod hodie est expeditum per cle. appellanti. de ap. Io. An. ¶ Quid si renunciatio appellationis fit non voluntariè per appellantē, an Iudex debeat illum postea citare? Io. An. hic tenet, q̄ sic, et si fieret coram Iudice: quia mens istius tex. est q̄ renunciatio, vt valeat in præiudicium istius renunciantis, debet esse spontanea ex parte ipsius: & iuret tantum metū passum. Io. An. Lap. dicit, q̄ renunciatio ista valet, vt in eius præiudicium non possit procedi sine citatione, & valet etiam quo ad eius cōmodū, vt possit allegare renunciationē pro se, ad hoc vt citari debeat ad ea, quæ fient, & aduersarius etiam vti possit pro se ad tollendum appellationis effectum fm̄ Lap. si ea veller yri appellans. d̄ & sic v̄ Lap. tenere contra Io. An. d̄ dic, q̄ si a principio appellans impugnat renunciationem, non poterit illa yri aduersarius: secus si illam a principio approbat per regulā, ex eo quod j. de reg. iur. ¶ Quid si appellans non renunciat appellationi, sed illi appellationi habetur pro renunciato appellante inuito, vt putā, quia non petijt apostolos infra tempus debitum. j. de ap. ab eo. j. responsio. vel non est prosecutus infra tempus iuris vel hominis, s̄. de app. cum sit. & c. penult. & adhuc superest de processu, an debeat citari ad illum? Io. An. tenet q̄ non, per hūc tex. qui dicit sponte. quia eum renunciet inuitus non est citandus. Nec ob. quod no. glo. hic in verbo, tacitè, quia in casibus ibi positus ipse agit, & sic exprimendo consensum. maioris em̄ potentia est agere actum, qui est passiuus, q̄ actum sonantem in pati, vt no. Inn. in c. olim. 3. de resti. spo. sed in casu nostro patitur, ergo & c. Item illi actus, quos ponit glo. tollunt protestationem, quam ponit tex. super qua fundatur ratio, quare nō citatur: sed in terminis nostris non sic: quia non ita constat de cōtraria voluntate, & ideo voluntas semel posita videlicet de non parendo præsumitur, ex quo de p̄rio non apparet. de bapt. maiores. ad fi. fm̄ Io. An. ¶ An iudex possit citare si veller. Io. An. dicit q̄ sic. allegat de offi. dele. consulu. ¶ In gl. 2. in fi. ista glo. limitat veram Io. An. in casibus in quibus appellatio non impedit executionē, super quibus remittit. j. de ap. Romana. s̄. si autem. & no. glo. quæ vult, q̄ in executione sententiæ requiratur citatio: de quo per Doctores aliquid de re iur. cum super. Inn. in c. ex ratione. de ap. Lap. in cle. quis. de fo. compe. ¶ Glo. super ver. non teneris, recita per contrarium in ea formatum: ibi factum narratur, non ius ponitur. ¶ No. istam glo. quod nō est licitum arguere a verbis iurium narratium factum: quia il-

la non faciunt ius. vide in c. i. j. de rer. permu. in verbo, collationem. ¶ In ca. gl. in fi. No. ex gl. f̄ q̄ citatus ad vnum actum, vel articulum si est cōtumax, nihilominus ad alium actum est citandus. j. de confes. c. 2. idem quod gl. tenet Io. Mo. & Arc. sed dicit Io. And. q̄ secus esset, si citatus fuisset ad totam cām: quia tunc non esset necessaria citatio ad actus particulares, licet possent fieri singuli actus absque noua citatione etiam in sn̄a, quod est verū de sn̄a, q̄ nominatus est iudex in citatione etiam definitiuè fm̄ Io. An. hic alle. no. per Inn. & Host. de procu. auditis. de off. dele. consulu. dicit duo hic Io. An. quæ et sic simpliciter intellecta non procedunt. primum, q̄ valet citatio ad totam causam facta in principio iudicij. fm̄, q̄ quando quis sic est citatus generaliter, non est necessaria citatio ad particulares actus. primum dictum limitat verum Io. And. in addi. Spe. de citatio. s̄. viso. ver. item licet in die. in additione, quæ incipit: super illo ver. vbi dicit, q̄ citatio ad totam causam potest fieri, q̄ n̄ iudex citat habentem domicilium valde remotum a suo tribunali, vt patet in curia Romana, & i legato quod totam prouinciā sibi commissam. idem in archiep̄o, quo ad causas sibi delatas de prouincia extra suā diocesim, quia tunc tunc esset difficile ad quemlibet particularem actum citare, ideo permessa est citatio ad totam cām in principio iudicij proprie, & ita loquuntur text. qui istam citationem permittunt. de procu. auditis. de resti. in integ. tum ex literis. de do. & contu. cum olim. cum simil. Si autem esset locus propinquus, nimis graue esset & iniquum, vt iudices propter vnam contumaciam possent tantum præiudicium inferre, quia si possent procedere ad sn̄am in casibus, in quibus non requiritur litis contesta. vel citatio talis fieret post li. conte. poterit parti perire negotium principale, quia si pars nō venit, & iudex profert sn̄am, sic ille priuabitur beneficio appelladi, quod esset nimis graue. Item secundum dictum hic positum, q̄ q̄ quis est citatus ad totam causam, non requiritur citatio ad alios actus particulares, limitat Io. An. in additione prædicta. verum q̄ citatus non comparuit, sed si citatus per se, vel per procuratorem cōparuit ad causam, r̄ndet actui, si postea imminet alius actus faciendus, noua debet fieri citatio, quia absurdissimum esset, si citatus ad totam causam venit ad iudicium, & postea imminet actus faciendus, & ipse fuit contumax, si non esset citatus ad reliquos actus fm̄ Io. An. ibi. idem Fede. de Senis consi. 168. Sed contra istam determinationem v̄ tex. in c. auditis. de p̄. vbi fm̄ intellectum Inn. ille episcopus fuit citatus ad totā causam, & comparuit per procuratorem, qui fuit reuocatus, & reuocatio peruenit ad eum ante sn̄am, & nihilominus ibi fertur sn̄a sine noua citatione. Bar. in extrauaganti, ad reprimendam. super verbo, per edictum. quasi circa hunc distinguit, q̄ aut citatio fuit facta simpliciter, vt compareat super tali negotio r̄nsurus, & tunc veniendo satisfecit primo termino, vnde si postea recedat, itereto est citandus, sicut fuit in primo, vt in aut. ei qui. C. de bo. aut. iur. pos. Aut citatio fuit facta magis extensè dicendo, q̄ veniat responsurus super tali negotio, & ad procedendum in dicta causa, vt iuris fuerit vsque ad finem: & tunc oportet, q̄ stet in conspectu iudicis, vnde tunc sufficeret citatio per præconem missum per ciuitatem, & tunc si non compareret, pcedatur in causa, quia si erat in ciuitate, talis citatio sufficiat, vt l. si eo tempore. C. de distra. pig. Aut recesserat, & tunc erat contumax virtute primæ citationis, quia ex quo erat taliter citatus, debet taliter morari in ea ciuitate, vbi erat curia secundum Bar. ibi. & pro eius dicto v̄ tex. in c. si postq̄. iuncto c. cupientes. s̄. de elec. ¶ Quærit hic Lap. quid si appellaretur, vt in forma istius decretalis a grauiamine, vel interlocutoria, quæ non parat præiudiciū negotio principali, vel non reddit iudicium nullū. exemplū. j. de ap. c. si. an procedat iste tex. vt iudex non debeat citare. sol. v̄ q̄ hic, quia tex. indistincte loquitur. in p̄rio v̄, q̄ et si talis appeller legitime, nihilominus deberet super principali coram iudice a quo, litigare, vt supra de appe-

super

ADDITIONES.

- a Litigare. Adde tamen, q̄ contumax reputatur ille, qui simpliciter declarat iurisdictionem, nisi dicat, q̄ non intendit consentire, nisi in quantum dicit iurare teneatur, vt dicit Ang. consi. 114.
- b Audiendam. Adde Ro. singu. suis. fol. 13. adde, q̄ voluit alleg. Ro. sin. suo. s̄. 63. incip. an valeat sententia, cui adde aliud sing. eiusdem. nu. 67. l. quod incipit, seculares. Ant. de But. in c. cum cessante. de ap. Fel. in c. consulu. ver. si. secus do no. secundum Inn. de off. del. & dixi plene in apostil. ad Lanfran. de Oria. in c. quoniam contra. nu. 12. vers. quæritur nunquid citatio. in apostil. in vers. requiritur citatio specialis. de proba.
- c Citatio. Adde, q̄ vbi non requireretur, & fieret inutilis, q̄ non victaretur actus, vt dicit Ro. consi. 454.
- d Illa vti. Adde, q̄ voluit Ro. consi. 347.
- e Citandus. Adde Fed. consi. 171.
- f Potest fieri. Adde, q̄ Bal. consi. 237. 2. li. dicit, q̄ iure ciuili, nec canonico talis modus inuenitur, quia est species seruitutis, de quo per Pau. de Ca. consi. 11 in primo impressis. Ber.

Prima Pars. De eo qui mit. in pos. causa rei ser. 144

super eo. & no. Arch. in d. c. si licet Io. An. post Ho. videatur tenere contrarium in d. c. super eo. nam fm eos suspensa est iurisdic-
dictio per talem appellationem. & si vera est causa, ppter qua
est appellatum, ea probata per Iudicem ad que reuocabitur,
quicquid per Iudicem a quo fuerit attentatum. unde fm dictu
Arch. diceremus istud ca. intelligi, cum appellatur a grauamine,
ne, vel interlocutoria lata super eo, quod parat praeiudiciu ne-
gotio principali: sed quando appellatur ex causa, quae non pa-
rat praeiudiciu negotio principali, locus erit recusationi Iu-
dicis a quo, vt no. s. de ap. ad hoc. j. fm La. ¶ Glos. si recita per
quaestionem, & solue, vt in glo. idem Io. Mo. Io. And. D. Io. de
lmo. dicit, qd forte prima pars glo. est verior: quia discordans in
sua cōiter videtur discordare in executione, quae ab illa depen-
det: sed in alijs actibus particularib. secus est, quia licet discor-
det in vno, potest tñ concordare in alio. Tñ dicit, qd forte glos.
seruaretur in practica. fm cum possent opiniones reduci ad cō-
cordiam, qd aut in executione sententiae requiritur causae cogni-
tio, & tñ pcedit opi. glo. per rōnē, quam alle. glo. aut non requi-
ritur cāe cognitio, & tunc procedit primū dictū gl. vel qñ requi-
tur, vel non requiritur cognitio cāe habetur p Inno. de re iudi.
cū super. & de testi. veniens. 2. & est rō differētia: quia qñ requi-
tur causae cognitio, executio nō cōsistit in solo facto, sed requi-
rit aliquā iudiciālē discussionē: ergo duo non poterunt illā fa-
cere. Sed qñ nō requiritur causae cognitio, illa consistit in solo
facto: ergo alter eorum poterit. facit quod no. Io. An. post Inn.
& Host. s. de rescri. cam te. vbi dicit, qd qñ est facienda receptio
canonici, quae consistit in iure, soli canonici non pnt illam face-
re, sed requiritur capitulū: sed qñ requiritur receptio facti tertij tā-
tum, quēlibet singularis persona hoc facere poterit.

De eo qui mit. in pos. causa rei seruanda. Rub.

S V M M A R I V M.

1. Reus contra quem est facta missio in possessionem propter contumaciam, an possit compelli a Iudice infra annum vt recuperet possessionem. Simile, numero 2.
2. ¶ Querit Io. An. super rubri. post Arc. tan reus cōtra quem est facta missio in possessionem propter cōtumaciam possit a Iudice compelli infra annum, vt possessionem recuperet. tenet Arch. qd sic. alle. ff. de ventre in spi. l. j. §. quid ergo. C. vt in pos. leg. l. qui legati. & licet iura concedant illi annum, non tamen negat, quin prius ad id cogi possit. & est simile quod no. s. eo. li. de elec. licet canon. in pri. antep. gl. & idem tenet Arc. 2. q. 6. sunt quorum. super glo. Io. An. hic, & in addi. Spe. in tit. de primo decreto. §. 2. super ver. porro, dicit qd licet Iudex possit requirere reum, vt hoc faciat infra annum per no. in gl. dicti c. licet. tamen non potest Iudex durante anno, si reus ptradicit, imponere sibi illam penā, qd actor efficiatur verus possessor ante lapsum anni. vnde quātum ad hoc actor, & reus de necessitate habent expectare annum per l. si quis emptionis. §. j. C. de praescri. 30. annorum. & per c. qm̄ frequenter. §. in alijs. s. vt li. nō cōte. & facit. j. de reg. iur. indultum. facit etiam s. de ele. commissā. §. j. fm Io. An. Pau. dicit, qd aut Iudex nō obstāte missione vult compellere reum, vt procedat, & per hoc excōicat eū contumacem: & tunc potest. & ita debet intelligi dictū Arc. aut vult compellere, vt possessionem recuperet: & tunc falsa esset opinio Archi. quia istud est introductum in fauorem rei, vt illam recuperare possit infra annum: ergo ad id compelli non poterit fm Pau. ¶ Quid si facta est missio in possessionē super tribus rebus p reū: demū ipsi faciūt transactionē super duab. reb. reus vult possessionē recuperare, & soluere expensas contumaciae pro rata ipsius tertiae, super qua non est transactum: an deat soluere totum, an sufficiat, qd soluat expensas pro dicta tertia? dicit hic Io. An. Io. de Deo disputasse, qd debeat soluere integre, nisi super expensis etiam fuisset transactum. nam aliud est transigere super principali, & aliud super expensis. s. de iur. c. in nostra. alle. de priui. cū olim. 2. vbi apparet eum cōdēnari in expensis, qui obtinuit in principali, saltem in parte. Itē saepe vincens in principali, condemnatur postea in expensis. 2. qd. 6. appellatione. de poenis. calumnia. Item dicit qd saluari nō posset damnum illud inferēs, nisi restitueret. de vsuris, cum tu. de iniurijs. c. si. ¶ Non ob. l. eos. de vsuris. vbi dicitur, qd superuacuum est principali actione non subsistente de vsuris vel fructibus querere: quia fructus, seu vsurę magis sunt cōnexae sorti principali, qd expensae contumaciae negotio principali, vt patet ex no. super glo. de dolo & contuma. finem. fm Ioan. And.

A D D I T I O.

1. ¶ Vt procedat. Adde pro hoc, quod consiluit Ro. consil. 133: qd si habens instrumentum, quod habet executionem paratam, incipiat ad faciendum statuere terminum debitori, tamen potest etiam facere illum capi personaliter.
2. ¶ Personatus non est dignitas.
3. ¶ Missus in possessionem ex primo decreto non facit fructus suos.

S V M M A R I V M.

3. Possessio debet tradi cum vitio in beneficialibus.
4. Iudex debet supplere pro absente, quando procedi potest in causa contra eū.
5. Procedi an possit ad receptionem testium, & definitiuā sententiam lite non contestata, quando nō est prouisum de remedio missionis cōtra cōtumacē.
6. Confessio facta in causa beneficiāli per reum non prodest actori.
7. Missio in possessionem saltem fructuum beneficii an possit fieri propter contumaciam rei.
8. Re, dictio, denotat iterationem eiusdem actus.
9. Clementina, dispendiosam. habet locum, quando agitur possessorio recuperanda in beneficialibus.
10. Missio in possessionem an debeat fieri super obedientia subiectorum, quam nullus possidet.
- Et quid de iure patronatus, nu. 11. Et quid si actor probat simpliciter reum contumacem, nume. 12. Et quid si actor probat semiplenē, reus semiplenē. nume. 13.
14. Iuramentum potest deferri in causa beneficiāli.

Vm qui. ¶ Glos. j. summat, & diuiditur in tres partes. primō ponit dictum,

- secundō ipsius rationem, tertio cōtumacis punitionem. secunda ibi, Nec per hoc. tertia ibi, Sed liceat. ¶ No. primō ar. ¶ qd personatus non est dignitas. a de quo plenē per Arc. s. de cōsue. c. j. e. li. ¶ No. ¶ qd missus in possessionem ex primo decreto non facit fructus suos: quia ponitur causa rei seruanda, & non vt sibi appropriet. de quo dic, vt in c. qm̄. §. in alijs. vt li. non conte. de dolo & cōtu. contingit. ¶ No. ¶ qd in beneficialib. nō dēt tradi possessio cum vitio, sed dēt p̄stare de aliquali iustitia possessionis. Et ex isto tex. sumit vna rō, quare in bñficialib. nō restituatur spoliatus, nisi probet colorē possessionis. de quo per In. & Ho. in c. in literis. de resti. spo. & co. titu. ex parte. & aliquid glo. in cle. vnica. de causa pos. & proprie. ¶ No. ¶ qd Iudex debet supplere pro absente, b qñ procedi pōt in causa p̄ eum. similē tex. vide s. de arbit. c. 2. e. lib. ¶ ¶ No. istum textū, qui vī probare vnam regulam Legistarum in auct. qui semel. C. qñ & qñ iud. qd vbi non est prouisum de remedio missionis p̄ contumacē, pōt procedi ad receptionem testium, & definitiuā snām lite non conte. cuius p̄rium probat tex. vt li. non cōtesta. c. tuā. sed hic ideo permittitur processus ad snām propter periculum vacationis bñficii. sed vbi non est periculum vacationis, dato qd non esset prouisum de remedio missionis, non posset procedi ad definitiuā, vt d. c. tuā. vī qd ista decret. sit superflua per ca. qm̄. §. porro, vt li. non conte. vbi etiam statutum est, qd procedi possit ad definitiuā snām lite non cōte. Solutio. non est superflua: quia ille §. spāliter tractat de causa electionis: hic autē gnāliter loquitur de cā beneficiāli. Item illa nō prohibet expresse fieri missionem: & ista expresse prohibet fm Io. An. Secundō vī, qd prouisio tex. istius non fuerit sufficiens, cum per eum prouisum non sit bene actori, & constitutio debet esse æqualis, & communis. de consti. cum omnes. pone enim, qd actor non possit probare ius suum, nisi per cōfessionem rei. certe licet istud ius prouideat, qd possit procedi, per hoc non est prouisum p̄bationi. quia ēt dato, qd reus esset p̄ns, ex sua cōfessione actor nō posset p̄bare titulum suum: quia oportet, qd constet de titulo p̄ canonicam institutionem, & non per aduersarij confessionē. de prab. dilecto. de instit. ex frequentib. alle. in simili quod dī de matrimonio carnali, in quo non statur p̄fessionis coniugis super impedimento. s. de eo qui cogn. confan. vxor. suā. super eo. ¶ ¶ No. istud dictum, qd confessio in causa beneficiāli facta p̄ reum non prodest actori. idem tenent Do. de Ro. conclu. 269. idem Io. An. in c. 2. j. de confes. super verbo, confessio. quod limitat verū Io. An. in addi. Spe. ti. de positionibus. §. 1. i. ver. vēruntamen. ibi secus puto quo ad ius actoris: sed quantū ad praeiudiciū ipsius rei bene noceret sibi sua confessio. c. Secundā limitationem ponit vna glo. super verbo, si non appareat. in c. pe. de rescri. s. e. li. qd istud verum sit, qñ actor ex toto vellet fundare titulum suum ex confessione rei: sed si non vellet ex toto fundare, sed coadiuuare suum ius, quod erat dubium ex probatione facta per reum de titulo suo: tunc bene posset se iuuare ex cōfessione rei, etiam super ti. bñficii. quae gl. est ad hoc notanda. Aliā limitationē ponit Dñi de Rota, vt sufficiat quo ad colorē possessionis, vt agi posset possessorio recuperandē. de qua vide in c. in literis. s. de resti. spo. ¶ ¶ An p̄p̄ contumaciā rei possit

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Non est dignitas. Adde, quod notauit in apo. ad Car. in cle. auditor. nume. 4. in ver. comprehendit dignitates. de rescri. & quod dixi etiam in apostil. ad Pat. nor. in c. in nostra. nu. 1. in ver. sine prebenda. eo. ti. in antiq.
- b ¶ Pro absente. Adde Fr. de Are. consil. 148.
- c ¶ Sua confessio. Adde pro hoc quod dicit Ro. consil. 63. vbi dicit, qd confessio procuratoris afferentis se procuratorem, probat in sui praeiudiciū. Ber.
- d ¶ Contumaciam. Adde Bar. in l. properandum. §. si autem reus. C. de iudi. Bal. in sua Mar. in ver. missio. ver. pe. & Inno. in c. j. e. tit. de eo qui mit. in pos. cau. rei seruand. in antiq.

Geminianus super Sexto Decretalium.

fit fieri missio in possessionem saltem fructuum beneficii: sol. Ber. Ho. & Archi. hic tenent, q non: quia sunt accessorii ad ipsum beneficium: ergo ipsius naturam sequi debent, vt in regula, accessorium cum concor. j. de reg. iur. ad idē de praben. dilecto. j. q. 3. si quis obiecerit. nam in fructibus percipiendis magis attenditur ius corporis, ex quo percipiunt, q ius seminis, ex quo oriuntur. ff. de vsu. qui sic. §. j. fm Ioā. An. Sed an fiet sequestratio propter solam contumaciam. Io. Mo. & Arch. q non, ne puniatur dupliciter contumacia rei saluo casu cle. ad compescendas. de sequest. pos. & fru. Ioā. An. ¶ Glo. prima in verbo, ponit. recita per prium, q mō fiat missio in possessionem q contumacem, vt li. non cont. qm. §. in alijs. Itē non pōt procedi ad snām lite non contest. vt li. non conte. per totum. glo. soluit, q tria procedunt regulariter. & iste tex. ponit duos casus spāles q illas regulas. ¶ In fi. glo. & rō specialitatis est propter timorem conclusionis, & propter rōnem, quam ponit tex. fm Fran. Ioā. An. ¶ Glo. 2. quārit in quibus beneficijs habet locum iste tex. glo. sol. ¶ In fi. glo. vnde fm Ho. procedit iste tex. in vno beneficio maximo, medio, & minimo. ¶ Per hāc infertur nunquid iste tex. habeat locum in hospitalibus, ita vt in eis non possit fieri missio. hāc qōnem ponit Lopus de Castel. in tractatu de xenodochijs. 54. qō. & ibi tenet, q non poterit fieri missio, sed procedatur ad suā lite non cōtesta. & quia ex quo est concessum istud remedium ordinariū, non dabitur extraordinariū missis in possessionem. ad hoc alle. nō. per gl. in cle. dispendiosam. de iu. & ita dicit disputasse do. La. Abb. ad cuius qōnem remittit. Facit etiam, quia sicut est periculum in vacationibus beneficiorum: quā est causa, propter quam proceditur q contumacem lite non contest. §. vt li. non contest. qm. §. porro. ita etiam est periculum in istis hospitalibus. ar. cle. quia contingit. de relig. do. ¶ Glo. in verbo, ecclesiastico. ista gl. quārit, & soluit. ¶ In fi. glo. an missio possit fieri, qn agitur de seculari dignitate, vel quando agitur de administratione sacramentorum, vel curatorum, remittit Io. An. ad nō. de dolo. contingit. super gl. fi. & ibi tenet, q sic, qn agitur de iuribus spiritualibus. Sed quando agitur de dignitate seculari secus: tum quia cum non expediat ciuitatem esse sine rectore. ff. de offi. proconsul. meminisse. & de cle. ne pro defectu. procedatur etiam lite non conte. ad definitiuam q contumacem. ita concludit Spe. de secundo decreto. §. videndum. ver. quod si clericus in potestatem. beneficium aut non dicitur ecclesiasticum, sed temporale, qn alicui bene merito ecclesia dedisset possessiones ad vitam. 16. q. j. possessiones. & q. 6. illud. vel in precariam. de preca. c. j. & 2. vel in feudum de feu. c. 2. fm Ho. Io. An. ¶ Glo. super verbo, obtinendis, recita per prium, & solue vt in ea. ¶ Et nō. istam glo. de illa dictione, re, quā denotat iterationem eiusdē actus. ad hoc tex. j. de hāre. accusatus. §. 2. ¶ In fi. glo. primam opinionem tenet Innoc. Ho. & Guil. in Spe. de contu. §. sequitur. versic. illud autem, & hic Io. Mo. & Compo. de rescri. capitulum. in fi. ¶ Glo. fi. dicit ibi sic iudicatum. tamen fatetur probabile esse, quod sequitur in glo. & illud etiam quod sequitur Fran. Vercel. & vltra rationes positas hic in glo. pro ista opinione addit Ho. q passus missionem in possessionem spectatur per annum, & missus infra terminum ius nō habet, ex quo sequitur, q vacarent beneficia vltra sex menses contra illud quod habetur de concess. praben. c. 2. & §. vt li. nō conte. c. qm. §. si autem. nec interim esset, qui animas curaret contra id de pe. & remis. c. omnis. alle. etiam. j. de concess. praben. quia cunctis. §. pen. Io. An. Si quis vellet tenere istam vltimam opinionem, posset etiam validare: quia cū istud ius sit exorbitans a iure communi, & contra duas regulas iuris, vt patet §. in gl. j. debet strictē intelligi, vt minus legetur ius cōe, q fieri possit per regulam, quā hic habet locū, nisi rō tex. esset in tex. quo casu etiam lex exorbitans extenditur p eandem rōnem, vt est casus hic, quā a iure. j. de reg. iur. vnde intelligatur strictē in obtinendis prout loquitur, & non in obtentis. Item rō tex. non ita concludit isto casu, sicut qn agitur de obtinendo: quia ex quo semel fuit approbatus per superiorem, & tradita sibi possessio, non est tanta præsumptio contra eum, q ingressus sit vitiosus: cum pro facto iudicis præsumat ē in istis beneficijs de preben. nisi essent. tñ glo. seruatur in practica. Ex his dicebat hic Abbas q hic fallebat cōsiliū, l. is qui. ff. de rei ven. quod est, vt non intentet petitoriū, qui pōt intentare possessionem. nā intentans hic possessorium non mittet in possessionem pp contumaciā rei, vt hic patet: nec procedatur lite nō cōt. cū ista dicar obtinēdū. sed dicit Io. An. q istud vltimū est falsū: q in possessorio procedatur in cā beneficijs lite nō conte. vt in cle. dispendiosam. quam j. alle. gl. & ita refert hic Arc. de facto pronunciatum per luno. 4. & alle. et de offi. dele. consultationib. in fi. ¶ An aut petens possessionē beneficii habeat probare titulū, tractat hic Archid. super quo vide remissiones per gl. in cle. causam. de causa pos. & proprie. Io. An. Tene mēti dictum Io. An. hic, qui vult, q cle. dispendiosam. habeat locū, qn agitur

possessorio recuperandā in beneficialibus. Item nō. gl. q non agitur de beneficijs obtinendis, qn iam præcessit collatio beneficii, vel cōfirmatio. vnde dicit hic Pau. q tunc agitur de beneficijs obtinendis, qn cōfirmatio, inuestitura, vel collatio nō præcessit, vt nō. Compo. de rescri. capitulū. fm Pau. ¶ Gl. in verbo, possessore, quā incipit, quid si ista gl. quārit, & soluit. In fi. 10 gl. idem Io. Mo. ¶ Quid si agitur super obedientia subiectorum quam nullus possidet, vt puta plebanus vel Archidiaconus petit obedientiā, subiecti sunt cōtumaces, an debeat missio fieri in possessionē dicit hic Inn. q non hēat locum iste tex. sed fiet missio in possessionē. Et idem Arc. dicens, q cessat tūc rō istius tex. de vitioso ingressu. Host. tenet prium, videlicet, q tunc habeat locum etiam iste tex. tñ ipse refert verba Inn. aliter q fuerit locutus, videlicet de eo, qui agit q clericos, vt eum recipiant, & Papæ mandatis obediant. sed Inn. non loquitur illo modo. & ideo Io. And. hic distinguit, q aut est qō solum de obedientia, vt quia is, quem constat esse Archidiaconum, vel plebanum, dicit, q certi clerici debent sibi obedire, & quia illi sibi resistunt extraiudicialiter, ipse facit eos vocare, & sunt cōtumaces, & tunc procedat dictum Inn. quia fiet missio, & isto modo dī esse qō de obedientia. §. de ma. & obe. inter quatuor. & c. is qui. & c. dilecta. Aut clerici nolunt illum recipere in Archidiaconum, vt plebanum, negantes ipsum talem eē, & ideo nolunt sibi obedire, & tunc cum fiat quæstio de titulo procedit dictum Host. qui etiam dicit, q executor isto vltimo casu sequitur formam rescripti, quia confert, vel installabit, si illa formam habet, vel per ecclesiasticam censurā cōpellet contumaces, & remittit de pben. pro illorum. de concess. preb. cū nō stris. Io. An. Gl. super ver. vitiosus, quā incipit, non enim in fi. 11 ¶ Quid si agatur de iure patronatus, an fiet missio in possessionem? Arch. & Host. hic dicunt, q pōt fieri missio in possessionem. Ioā. Mo. q. quia licet non sit spirituale, est tñ spirituali annexū. de iu. quanto. de iurepa. de iure. Io. An. tenet primum: quia licet cā iure patronatus sit spiritualis, vel spirituali annexa, tñ non sequitur, q nō possit fieri missio: nam qn agitur de ecclesia, vel de ppropriate, illa est cā spūalis. de iu. cal. c. 2. de de ci. dudū. & tñ in illa fit missio, vt nō. hic gl. Nec obstat. iste tex. q excipit a regula cās beneficiales, & non spūales, ergo in spūalibus remanemus sub regula, fm Io. An. ¶ Gl. si. recita per duas qōnes. In gl. ¶ Quid si actor probat simpliciter reum cōtumacem, an possit fieri missio in possessionem? Host. dicit hic sub dubio forte, q poterit fieri. missio non est causa rei seruandē, sed talis, quā facit actorem verum possessorem. alle. §. vt li. nō conte. qm. §. pe. C. vbi in rem act. l. 2. & talis iuste poterit absolueri, vel ligare. ar. ff. de acq. pos. l. iuste. de iurepa. consultationibus. & hoc maxime, qn reus abest, ne veritas, quam nouit ha beatur ab ipso. refert alios dicere, q reus absoluetur ab imperi tione actoris, quod sibi non placet, quia fm hoc prodesset illi sua cōtumacia fm Host. & sic remanet Io. An. Credo, q illa opinio non procedat, videlicet, q procedatur ad missionē in possessionem, quia istud prohibet iste tex. quia si non potest in primo decreto, multominus poterit illa fieri, quā faceret verum possessorem. Secunda vero opinio videtur verior per regulam, quā habet, q actore non probante reus absoluitur. de probatio. ex literis. vt ecclesia. beneficia. c. 1. & quia iudex debet supplere eius absentiam, vt dicit hic tex. & ideo iudex pronunciat, sicut pronunciasset, si reus fuisset præsens. Nec ob. ratio in prium alleg. q fm hoc prodesset sibi sua absentia, quia negotium nam per hoc non adiudicatur sibi ius in beneficio, sed absoluitur ab impetitione actoris, ita q propter contumaciā non cōsequitur commodū, & istud vī esse de mēte tex. qui dicit, q rei absentia repleta diuina præsencia examinet negotium, & sine debito terminet. sed finis debitus est, q terminet fm regulam, actore non probante, & eo modo pronunciet in causa reo absente, sicut pronunciasset si reus fuisset præsens, ergo pronunciat ita in eius absentia. fateor tñ, q si iudex vellet pp ipsius contumaciam posset ipsum excoicare, vt li. non conte. tuē. & c. qm. & sic poterit punire eius contumaciā si non veller pferre in snām absolutoriam rei. ¶ Quid si actor probat semiplene reus semiplene de iure suo, & neuter est actor, puta quia ambo agunt petitorio, vt quia de cōi concordia in forma inquisitionis est cōmissum negotiū. de rescri. ceterū. pro quo, vel qualiter est ferenda snā? Ho. dicit hic, q non est locus diuisioni: quia res petita est indiuisibilis. de pben. maioribus, nec ēt sorti. de fortit. c. si. nec delationi iuramenti: qā facile daretur mā deiciendi. de coha. cler. & mul. clericos. nec gratificationi, nisi fieret per Papam, quia alius ius suū alteri auferre nō pōt. §. 6. dif. fatis peruersum. Item nec tolerabilis est diuturna vacatio. de concess.

ADDITIO.

De iure patronatus. Adde tamen viden. de hoc per Doct. quos allegaui in proxi. mea apostil. in vers. contumaciam, §. eo. isto q

contest. p. b. c. 2. nec ad manus prelati retentio. de of. Arc. c. si. nec possidentis iniusta detentatio. de ele. dudum. 2. Host. dicit Papam consulendum. dicit tñ Host. & Arch. aliquos dicere, q̄ isto casu poterit deferri iur. al. no. per Azo. in summa, de iureiu. §. idem. in cā monachationis. & q̄d no. de rfa. vidua. & vñ satis exp̄sum de proc. ex insinuatione. de quo de iureiu. mulieri. su per gl. j. §. eo. ti. c. si. Nec ob. fm Host. q̄ poterit deierare: q̄a & tñ poterit penitere, & beneficio renunciare, nec prima facie præsuntur immemor salutis æternæ. j. q. 7. sancimus. de proc. in nra. dicit demum recurrendum ad ordinariū, & si corā ip so fiet fides bene q̄dem, si non, postea assignabit certam diem, infra quam possidens, & quicūq; alius faciat fidē de iure suo, qua lapsa si nō fuerit facta fides, sciat se de beneficio priuatū. ad hoc §. c. li. de resti. spol. frequēs. §. solet. & termino elapso, si nullus p̄bet de iure suo, ordinet ecclesiam fm Deum. de ele. peregr. c. si. ro. q. j. regenda. si aut p Papā esset negotium com missum, remittat ad Papam. de of. ord. pastoralis. de sent. excō. 14. inter alia. fm Io. An. ¶ No. incidēt dīctū hic, q̄ in cā benefi ciali possit deferri iur. de quo p Io. An. de iureiu. c. si. & Spe. in ti. de iura. delatione. §. vnico. ver. si verō sit cā. sic tenet, q̄ nō sup dubio hic tacto. p Arc. An agēs possessorio in beneficiāli bus debeat p̄bare titulum? dicit Lap. Abb. q̄ ipse concludit, q̄ si is, cuius electio nō tenuit, q̄ tñ fuit cōfirmata post obtentā possessionem, fuit spoliatus, dēt restitui, vt patet §. de cau. pos. & proprie. cum sup. in prima gl. & ē scribit, q̄ petentē restōnē beneficij oportet probare titulū suæ possessionis ad hoc, vt re stituatur, & sic seruat Romana curia: sed q̄ sufficiat sola pos sessio facti petenti restōnem, etiam si de ecclesia agitur, facit, q̄d ipse no. post Ho. in cle. j. de cau. pos. & proprie. finalr Lap. hic concludit, q̄ aut q̄ petentem restitui est ius commune, & p̄ dīcente facit ius commune, & tunc siue agatur de restōne be neficij respū tituli, siue agatur de beneficio tanq̄ de propieta re, est necesse probare titulum. & est rō primi casus: quia bene ficiū in titulum nō pōt possideri sine canonica instōne, vt ī re gula. j. §. de reg. iur. & in c. 3. de isti. In secūdo casu est p̄sumptio q̄ petentem q̄ ius commune sibi p̄rium, pro eo q̄ quem peti, vt §. c. li. de resti. spo. ad decimas. & j. de p̄scrip. c. j. si verō q̄n petitur restō beneficij, vt proprietatis q̄ petentem restōnē, nō est q̄ ius commune, vel q̄ eum non b̄ h̄r p̄sumptio, tunc so la possessione, & spoliatione probata restituetur. rō: quia ī isto casu potest haberi beneficium, & proprietas, & ipsius posses sio etiam sine canonica instōne, scilicet per p̄scriptionē. ma ximē si pro eo, qui restōnem petit, sit ius commune, & ideo di cit maximē: quia idem, si nec pro eo, qui petit restitutionem, nec pro eo, q̄ quem petitur, faciat ius commune. ad hoc §. eo. ti. c. j. de dolo & cōt. contingit. de iurepatro. cura. & q̄d ibi no. & q̄d ipse no. j. de p̄b. licet eps. & in cle. j. de causa pos. fm Lap.

ADDITIONES.

1. ¶ Probare titulum. Adde Do. de Rota deci. suis in anti. de resti. spo. dec. 65. & de ti. 79. Ber. Adde Bal. in linciuilem. j. opp. C. de fur. & in l. cogi. in 2. col. C. de pe. hare. idem in l. 2. col. 2. vers. porro. C. quomodo & quādo Iudex. & Pa. de Cast. consi. 41.
2. ¶ Sola possessione & spoliatione probata. Videtur tacite innuere, q̄ hoc casu spoliatus non cogatur probare titulum. q̄ an sit verū indistinctē, vide Car. in cle. j. post gl. & ibi notauit in apost. ad ipsum, de cau. pos. & propri. vbi vi de in 10. no. in oppo. 9. Paul. de Cast. consi. 313. in c. ad confirmationem co rum. in 3. dub. & Spe. in ti. de te. §. nunc dicendum. ver. sed pone.

Ut lite pendente nihil innouetur. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1. Electus potest prosequi electionem suam.
2. Ius non debet statui diuersum propter diuersitatem locorum.
3. Postulari aut presentari an possit alius lite pendente.
4. Patronus laicus non potest accumulare alium lapso quadrimestri.
5. Electores si eligunt superstitem vno mortuo ex litigatoribus vel renun ciant, an valeat electio.
6. Reuocatio attentati si fiat ex eo, quod fuerit attentatum lite pendente, antequam de iniustitia ipsius constet: an durabit reuocatio, si postea cō stiterit de iniustitia ipsius.
7. Electus petens confirmationem an imploret officium Iudicis, an verò agat principaliter.

Dispēdijs. ¶ Gl. j. summat, & tria facit. pri mō ponit cōstōnis cām. scđō constitutionem prohibitoriam. tertio decretū. secunda ibi, Statuimus. tertia ibi, Alias. ¶ No. q̄ ex diuersis electionibus factis in eadem ec clesia sit damnu ipsi ecclesie. ¶ No. t̄ q̄ electus pōt prosequi electionem suam. ad hoc §. de ele. q̄ sit. & ca. cu pientes. e. li. nec per hoc potest dici ambitiosus, vt no. glo. in d. c. cupientes. §. j. ¶ No. t̄ q̄ pp diuersitatem locorum non dēt sta rui ius diuersum. ¶ No. hic casum quo mors ciuilis æquiparat̄ natural. vide glo. de rescri. susceptū. §. c. li. ¶ Quid de postu-

lationibus, & p̄sentationibus, an habeat locum iste tex. vt non possit li. pen. alius postulari, vel p̄sentari. Io. An. dicit hic, q̄ idem est etiam in illis, siue sint p̄sentationes clericorum, siue laicorum post tempus quadrimestre. all. no. in c. si electio. 4. & c. si. in gl. 2. §. de ele. e. li. ¶ No. ex isto dicto, t̄ q̄ patronus lai cus non potest accumulare alium lapso quadrimestri, etiam si lis pendeat per ipsum quadrimestre solum inter p̄sentatos. & sic patet, q̄ pendente li. super p̄sentatione currit t̄ps qua drimestre ad p̄sentandum, alias procederet dictum istud. ita sentit hic Io. An. vt ēt dicit Lap. Ab. sed dicit ipse Lap. q̄ Ioan. An. tenuit p̄rium in c. cum vos. de of. or. in gl. no. q̄ in ca. 3. de iurepa. tñ concludit hic Lap. q̄ pendente lite etiam inter p̄s sentatos, siue sumus intra quadrimestre, siue post, q̄ laicus non pōt accumulare per hunc tex. c. ergo cum autem. de iurepatr. q̄d permittit accumulationem infra quadrimestre p̄cedit, q̄n non pendet lis super p̄sentationibus iam factis fm Lap. hoc idem tenet Io. Cal. in consilio suo primo, vt lite pendente, po nens vtrunq; dictum hic positum. & q̄ lit. pen. non possit fieri accumulatio etiā infra quadrimestre assignat rōnem, q̄ sicut possē, quod habebant olim electores post mortem primi, ē ho die impeditum per hunc tex. pp litis pendentiā, ita possē pa tronorum accumulandi erit hodie impeditum pp litis pendē tiam ex idēitate rōnis fm Io. Cal. ¶ Q̄uero, quid si vno mor tuo ex litigatoribus, vel renunciāte procedūt electores ad ele ctiones, & eligūt ipsum superstitem, an valeat electio? Ioā. And. tenet hic, q̄ nō p hunc tex. q̄a alia d̄r electio, ēt si fiat de eadem persona, vt est tex. §. de ele. c. vt quis duas. e. lib. fm Ioan. And. ¶ Quarit Lap. an istud c. & j. proximum procedāt, q̄n lis esset mota inter duos electos in fraudē, vt putā, quia neutri ipsorū competeat ius. & tenent q̄ non, maximē si hoc sit notoriū, & rō est q̄a cū deduci nō p̄t ī iudiciū, q̄d ē notoriū. §. de fil. p̄sb. q̄m. & de pur. ca. c. pe. non pōt de hoc lis p̄dere: facit j. de ver. sign. sicut vobis. & q̄d no. in Spec. de excep. & replica. §. dīcto. ver. item bene dicit. in fi. & q̄d no. §. e. li. contest. ca. j. in gl. & sic non recipiatur per Io. An. post Arc. & Io. Mo. vnde in hac mā dic, prout possit concludi ex his duobus c. §. e. ti. j. & fi. de testi. cām quā. & j. de ap. c. non solum. j. responso. & ex his, q̄ ibi no. in gl. vt q̄a. & in gl. vlt. in fi. & super ea, q̄ sola pendētia litis im pedit fieri, vel impetrari aliquid in p̄iudiciū alterius litigā tium abiq; alia probatione iuris illius litigantis, in cuius p̄iudiciū est aliquid factum, vel impetratum, & maxime ab al terutro litigātiū in p̄iudiciū alterius litigatorum, ita q̄ non obstat attentato, vel impetrato fieri, & suū sortiet̄ effectū id, de quo litigāt, vel attentatum reuocabit̄, & impetratū non valebit dāmō de iniustitia litigantis, vel litigantium nō appa reat. si aut̄ appareat de iniustitia illius, q̄ quem attentat̄, vel im petratur, tunc non impediatur fieri, vel impetrari, nec reuoca bitur factum, vel impetratū. facit q̄d no. de p̄ben. cū in illis. in prin. & c. quodam. j. c. li. ¶ Sed q̄d si sit reuocatio istius attēta ti ex eo, q̄a fuerit attentatū li. pendē. anteq̄ de iniustitia ipsius constet? an durabit reuocatio, si postea constiterit de iniusti tia ipsius? sol. dicit Lap. distinguendum; q̄a aut fuit per modū iustitiæ, & via iuris cōis reuocatum attentatum, & durabit ip sius attentati reuocatio facta ex sola litis pendentiā, vt apparec ex notatis per Io. An. j. de app. non solum. & in locis p̄alleg. aut reuocat̄ per modum gr̄e, & tūc ad instantiā alterius fuit facta reuocatio, & nō pprio motu, & ex certa sc̄ia principis, & post reuocationem gratiose factā apparec de iniustitia illius, ad cuius instantiā facta est reuocatio attentati, vel reuocati, & de illa iniustitia non est facta mentio in reuocatione gratio se facta, tunc non valebit, nec habebit effectum reuocatio: sed durabit attētatū, vel impetratū, licet reuocatū gratiose fue rit, & habebit p̄ legitime facto, & p nō reuocato. facit q̄d dictū est §. de no. in d. c. cum in illis. & c. quodam. & est rō: q̄a isto vl timo casu, ex quo gr̄a recōuentionis attētata est surreptitia, ip so iure nō valebit, & sic reuocatio per illā facta habebit̄ pro nō facta. est. n. surreptitia eoipso, q̄ de exceptione cōpetenti ad uersario non fit in ea mētio, vt §. de rescri. constitutus. de deci. ex multiplici. j. de priuile. dudū. q̄d secus est, q̄n p modū iusti tiæ: q̄a tunc nec in rescripto, nec in libello teneb̄ impetrās, vel actor de exceptione aduersarij facere mētionē fm Inno. Host. & Io. An. de libelli obla. c. si. de rescri. c. cum ordinē. & Io. Mo. Arch. & Io. An. §. de li. cōt. c. j. e. li. super gl. fi. & hoc dicit Lap. se de facto habuisse, & ideo posuit fm eū. Ex his patet, q̄ Lap. sentit, q̄ secus esset si concessio gratiose fuisset facta ex certa scientia, & proprio motu Principis, & tunc duraret reuoca tio. pro quo facit j. de p̄reb. si motu proprio. Sed nota inciden ter dictū Lap. q̄a vult, q̄ etiam in materia cōtentiosa si sit im petratio gratioia, q̄ talis impetratio dēt facere mētionem de

exce-

ADDITIONES.

1. ¶ Et p̄sentationibus. Adde latē Cal. consi. j. hoc eo. ti. Pars 1. Com. Gemin. super Sexto Decr.

T.

Geminianus super Sexto Decretalium.

exceptione peremptoria partis aduersæ, & q̄ surreptio in tali-
a bus vitiet ipso iure, qđ bene no. ¶ Glo. 3. recita p̄ prium in ca-
 formatum, & solue vt in gl. ¶ Glo. sup. ver. alibi. recita per p̄riū
 de opinione Host. & solue, vt in gl. In fi. gl. idem Arch. Io. An.
 ¶ Gl. in verbo, litigantibus. recita per quæstionem. ¶ In fi. glo.
b no. hanc gl. quæ declarat, qñ res dicatur litigiosa b. vide gl. 9. q.
 j. c. fi. gl. j. de confir. vti. vel inuti. c. j. glo. 3. in c. ecclesiæ. j. vt li.
 pen. de eo autem, qđ dicit gl. qñ dicatur inducta pendentia li-
 tis, hodie sumus expediti cle. fi. eo. ti. ¶ Gl. in verbo, mori, in fi.
 nec per istam decre. illa est correctā, nec per sequentem: qā ibi
 non erat qđ inter duos electos, sed inter illos, q̄ sibi vendicabāt
 ius eligendi, vt ibi dixi. & istud est tenendum fm Io. An. hic. li-
 cet Io. Mo. dixerit hic, & Arch. q̄ illud loquitur in petitione &
 p̄dictione, & tali, qui nititur p̄ ius commune, hic in duob. cō-
 petitoribus, quibus maior fauor debetur. ff. de decur. l. gene-
 raliter. §. spurius. Ioan. An. Sed dicit Lap. q̄ etiam iste textus
 posset habere locum, quando quæstio esset inter electores, vt
 quia quælibet pars electorum petit electionem per se factam
 confirmari. quod possunt prout no. Inn. Host. & Comp. 3. de
 elect. dudum. 2. & hoc pp̄ connexitatem, quam habent electo-
c res, & electus, c. 81. dist. tantis. & 3. q. 6. hoc quippe. & idem vñ
 in collationibus, & prouisionibus pari rōne fm Lap. ¶ Gl. su-
 per verbo, electi, quærit. & soluit ibi, superstitis. dicit Archi. q̄
 etiam est quærendum, & sn̄a proferenda, vt sciatur, an penes
 eligentes, vel penes alios remaneat ius eligendi pro illa vice,
 vel ad superiorem sit deuoluta ptās. de elect. cum Vintonien-
 sis. & c. quanquā. §. eo. tit. & lib. sic & mortuo hoīe ferē sn̄a
7 pp̄ bona. C. si reus vel accu. mor. fuerit. l. fin. ¶ Sed quærit hic
 Arch. an electus petens confirmationem impleret officiū Iu-
 dicis, an verò principaliter agat. recitat opi. Go. de arbi. ex par-
 te. vbi tenet, q̄ impleret officium Iudicis. p̄rium no. Inno. de
 accu. super his. in gl. ad excipiendum. vbi vñ velle, q̄ petens cō-
 firmationem agat, & si aduersarium hēt debeat dare libellū. &
 idem no. Arch. 23. dist. illud. sed de libello hodie non esset ve-
 rum per cle. dispendiosam. de iudi. iuncta cle. sape. de verbo.
 signi. Ioan. An. Dicit do. Ioan. de Imo. q̄ vtrq; opinio posset
 concordari: q̄ ille, qui implorat officium Iudicis, satis pōt dici
 agere saltem, quando habet certum aduersarium, tunc officiū
 Iudicis vicem sustineat actoris. de offi. iu. ca. 2. fm cum. ¶ Glo.
 fi. recita per duas quæstiones. In fi. glo. Ioan. An. intelligit glo.
 quando electio non cassatur propter vitium personæ, sed solū
 propter litis pendentiam; sed si in electione esset vitium p̄so-
 næ etiam introductum ex isto iure, putā quia electus lite pen-
 dente scienter acceptauit electionem, & scienter liti se immi-
 scuit, licet ista non sit causa cassationis primæ electionis, quæ
 a principio fuit nulla, tamen ista culpa incidens in facto iuste
 faciat cassare secundam. §. de exce. c. j. in fi. de concess. præben.
 c. j. & j. de præb. si beneficia. Ioan. An. vñ, q̄ gl. melius dixit: qā
 cum iste sit satis punitus ex pœna istius iuris, videlicet qā eius
 electio sit nulla, non vñ, q̄ alia pœna debeat puniri, & maximè
 tali, quæ inhabilitet eius personam: qā ex eodem delicto quis
 pluriès puniri non debet. de iudic. at si clerici. de acc. de his. &
 sic non videtur q̄ Io. An. debuerit corrigere glossam suam.

ADDITIONES.

- a ¶ Quod bene no. Adde Alex. consi. 42. 2. lib.
- b ¶ Litigiosa. Adde Ro. consi. 270.
- c ¶ Electores, & electus. Adde tamen q̄ sententia contra electores non nocet ele-
cto, vt dicit Abb. consi. 64. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Beneficiorum appellatione comprehenduntur maiora, & minora.
- 2 Aduersarius dicitur, qui subrogatur in lite.
- 3 Huiusmodi, dictio, restringit dispositionem ipsam sequentem ad præceden-
tia tantum.
- 4 Admitti qui vult ad prosecutionem litis per alium inchoata, debet primò
probare de suo interesse, quam admittatur.
- Et quid si agatur de beneficio possessorio siue petitorio. nu. 5.
- 6 Possidere aliquem quomodo probetur.
- 7 Litigantium alter si decedat interpretatiuè, an habeat locum iste tex.
- Et quid si moritur petitor, & remanet superstes possessor beneficij. nu. 8.
- Simile nu. 9. cum seq.

Shi. ¶ Glo. prima summat, & diuiditur in tres par-
 tes; primò ponit statutum prohibitoriū in-
 terferens causam. secundo decretum ibi, Quod si
 tertio prouisionem illius, cuius interest ibi, Sanè.

- a ¶ Nota argumentū, q̄ personatus non est dignitas. de hoc p̄
Ioan. An. de consue. c. j. §. e. li. ¶ No. argumēt. q̄ appellatione
beneficiorum comprehenduntur maiora, & minora beneficia.
- b probat tex. per illud verbum alijs b, quod est implicatiuum. de
restr. sedes. de quo vide gl. in r̄a. j. j. de reg. iu. ¶ No. q̄ ille dī
aduersarius, qui subrogatur in lite. ad hoc tex. de iu. c. j. quod
not. pro statutis, quæ repellunt aduersarios a iudicando, vel
testificādo. ¶ No. q̄ subrogare est vnum loco alterius ponere.

- 3 vide Arch. 4. dist. §. leges. tex. de iudic. causam. 2. ¶ No. q̄ di-
ctio, huiusmodi, restringit dispositionem ipsam sequentem ad
præcedentia tantum. vide glōf. in verbo, huiusmodi. in prog-
4 mio huius li. Ioan. An. in c. veniens. de præscr. in fi. ¶ No. q̄ il-
 le, qui vult admitti ad prosecutionem litis per alium inchoa-
 ta, debet primò p̄bare de suo interesse, q̄ admittatur. vide de
 testi. veniens. 2. Et no. ad quos actus debet admitti: quia nō ad-
 mittitur nisi ad actus, qui restabant fieri, non autem vt de no-
 uo iterentur omnia. ¶ Oppo. q̄ licet lis pendeat super benefi-
 cijs, nihilominus potest ordinarius conferre, vt patet de elec.
 dudum, 2. & quod ibi no. per Inno. & Host. super ver. dispen-
 satum. sol. Aut lis pendet principaliter inter duos super benefi-
 cicio, siue alter possideat beneficium, siue non, & tunc lite pen-
 dente non potest illud beneficium conferri, vt hic est casus, &
 §. ca. proxi. Aut lis non pendet principaliter sed accessoriè su-
 per beneficio: putā quia vnus est electus ad beneficium, & op-
 ponitur ei inhabilitas, quia possidet plura beneficia incompati-
 sibilia, & super illa exceptione litigatur, & tunc bene poterit
c conferri tale beneficium incompatibile, quod ille primo de-
 tinebat non obstante illa pendentia litis accessoriè inchoata.
 & ita procedit tex. contrarius fm Arc. Lap. Abb. hic, & Hostiè.
 in d. c. dudum. ¶ Opp. secundo, q̄ possit conferri beneficium
 per alium possesum. j. de præben. licet episcopus. cod. lib. sol.
 aut ordinarius vult conferre beneficium possesum nō litigio-
 sum, & potest vt ibi, non obstante facti possessione. Aut vult
 conferre beneficium litigiosum per modum hic expressum,
 & non potest vt hic, quia ligatæ sunt manus ordinarii collato-
 ris per istud ius ad tempus super tali beneficio secundum Arc.
 ¶ Quid si lis pēdeat super eodem beneficio inter tres, vel qua-
 tuor & vnus moritur, an habeat locum iste tex. Lap. Abb. hic
 dicit, quod sic, cum eadem sit ratio. alleg. glo. de rescript. duo-
5 bus. eo. lib. & cle. j. vt lite pendente. ¶ An habeat locum, siue
 agatur de beneficio possessorio, siue petitorio? Lap. Abb. q̄ sic.
6 alleg. cle. j. eo. ti. ¶ Quæro qualiter probetur, quem posside-
d re? So. dīc q̄ eo ipso, quod probatur ipsum detinere: quia ea,
 quæ quis detinet, præsumitur possidere, nisi contrarium pro-
 betur. 18. q. j. §. j. & de hoc §. de resti. spol. ad decimas. cod. lib.
7 super glo. no. secundum Ioan. An. ¶ Quid si alter litigantium
e decedat interpretatiuè, vt quia ciuilitè moritur, vt putā qā
 transfertur ad aliud beneficium: an habeat locum iste tex. Ar-
 chi. dicit hic, q̄ sic: quia ratio istius tex. fortius concluderet,
 vbi non cederent, nec decederent, ergo & dispositio huius iu-
 ris locum habebit. & ad tex. hic cum dicit cedant, vel decedat,
 subaudit maximè. Ioan. An. hic dicit, quod dictum Ar. æquita-
 tem habet in se, tamen de rigore iuris ipse putat contrarium,
 quia iste tex. fundatur super quadam æquitate, & contra rigo-
 rem iuris, vt ipse no. super gl. j. j. e. ca. textus non debet exce-
 dere casum suum. ad hoc j. de regula. constitutionem. & de re-
 script. susceptum. §. cod. lib. ff. de libe. & post. l. commodissi-
 mē, secundum Ioan. An. rō Ioan. An. concluderet ad termi-
 nos istius textus, videlicet, quando litigaretur beneficium pos-
 sessum cum non possidente: sed in terminis c. præcedentis qñ
 inter duos litigaretur de beneficio non possesso, putā q̄ habe-
 ret locum qualitercūq; per illud verbū vniuersale quoquomo-
 do excludi, ibi positum. Sed quantum ad terminos istius tex.
 posset distingui, q̄ aut translatio fuit malitiosè procurata, &
 tunc procedit dictum Archi. quia ratio tex. concludit ad hunc
 casum. Aut non fuit malitiosè procurata, & tunc posset pro-
8 cedere dictum Ioan. And. ¶ Per præmissa deciditur, quid si
 ex duobus litigantibus moritur petitor, & remanet superstes
 possessor beneficij, an habeat locum iste tex. & dicit Io. An. q̄
 non: quia poterit alius subrogari. & est ratio differentie: quia
 quando moritur ille, qui possidet, interest aduersarij, ne alius
 in possessionem subrogetur, cum difficilior sit habere posses-
 sionem per alium occupatam. ad hoc de testi. veniens. 2. & qđ
f ibi no. Inn. Sed quando moritur petitor, non tantum interest
 posses-

ADDITIONES.

- a ¶ Personatus non est dignitas. Vide, quod notauī in apo. ad istum in c. j. & sol.
in apo. in ver. non est dignitas. §. de eo, qui mit. in pos. causa rei seruau.
- b ¶ Alijs. Adde Ro. consi. 150. & 485. Alex. consi. 34. j. lib.
- c ¶ Incompatibile. Adde pro hoc facere, quod dicit Ro. consi. 493. q̄ possidens
duo beneficia incompatibilia altero spoliatus non restituitur. vide Do. de Ro.
hoc titu. dec. 56. in additione, in nouis.
- d ¶ Qualiter probetur quem possidere. Adde Franc. Arc. in l. qui vniuersas. §.
qui per colonum. & in apo. ff. de acqui. pos. Ale. de Im. consi. 3. & consi. 14.
vol. 3. Bart. Sozi. consi. 187. inci. in cōtrouersia. vers. 2. vol. 2. & consi. 131. in-
ci. in præsentī, circa prin. vol. j. & notauī in apost. ad Lanf. de Oria. in c. qñ cō-
tra. §. testium depositiones. nu. 96. ver. tertio venit probanda. in apost. meis
post Benedi. Vadum, in verbo, qui per colonum. de proba.
- e ¶ Ciuilitè. Adde Do. de Ro. decr. suis in nouis, in vlt. deci. hoc tit. vlt. mediū.
& vide Lap. alleg. 22.
- f ¶ Non tñ interest. Adde qđ voluerunt Do. de Rot. dec. 440. in no. hoc ti. Ber.

possessoris alium subrogari loco petitoris, cū nunc sicut prius possessioni suæ incumbat. Secunda rō: quia mortuo petitore finita est lis, nec substitutus videtur iure primi, sed noua collatione, vt no. super gl. fi. j. sed non sic mortuo possessore. durat enim lis super beneficio, qđ petebat, & ita peti poterit vacans, vt possessum, vt s. c. proximo. sic mortuo electo durat lis coelestis confirmationem petētis, quam rationabiliter petit et coelestus non habēs. Nec ob. cle. co. ti. ver. si verò. vbi dī, qđ siue petitor, siue possessor decedat, beneficium conferri non pōt. quia illud, qđ prādicti, pcedit, quādo nulla lis pendet mortuo petitore, qđ autē loquitur, quādo lis pendet, quia superstes, vel is cuius interest, cām prosequitur. vnde Vin. dicit ibi tex. i. terim. i. tali lite pendēte impeditur collatio. ad idem facit, qđ no. in gl. seq. & hunc intellectum optimē pbat iste tex. in prin. q loquitur tñ, quādo possessores beneficiorū, super quib. litigatur, cedant vel decedant. ¶ Per hoc deciditur, quid si vnus impetrans a Papa petit sibi prouideri de prābēda, capitulum se opponit qđ dictum impetrantem, & appellat a processib. executorum, & postea capitulum confert prābēdam, an habeat locum iste tex. & dicit Ioan. An. per Garf. & Io. de Montemurlo fuisse disputatum, qđ non. & qđ collatio pōt tenere facta p capitulum, si pābēda nō debebatur impetrāti, & ille pūsus, si vult defendere, capitulū assumet casum eius in eo statu, in quo erat. all. ff. de pc. l. sed & he. s. defendere. Si autē ipse vellet agere suo nōte, non cogere ad aliud, sed de nouo inciperet. all. gl. & iura all. in c. s. proximo. in j. gl. & idem tenet hic Lap. & al. no. per Inno. j. de app. Romana. in gl. ver. si. n. extra iudicium & c. Quando dicitur lis finita. dic. qđ per sententiam, qđ transiit in rem iud. 20. dist. s. j. ver. cum ergo. ff. de re iudi. l. j. secundū Ioā. An. ¶ Quid si ordinarius confert ecclesiam, super qua lis est finita, & ecclesia alteri adiudicata: an talis collatio vitietur p hanc decr. Io. An. hic tenet, qđ non, licet posset esse nulla ex alio capite. Et ē collator, vel prāsentator talis ecclesie teneret ad interesse ipsi venienti, si scierit illud fecisset iuxta no. per Ho. de iurep. pastoralis. super gl. sed quis. deponit hic Arch. fm Io. An. ¶ Sed pone, qđ sentētia sit lata pro superstite, vel qđ ipsum, qđ transiit in rem iudicatam, an poterit ea vti qđ aliū tertium, qđ nō fuit in iudicio, vel ipse alius tertius qđ ipsum p quo non fuit lata snā? Solutio. fm Lap. hic dicendum est, qđ nō iuxta no. in Spec. de sent. s. nunc de effectu. ver. item pone. & s. de excep. cum ecclesiastica. in fi. glo. & rō est: quia regulariter res inter alios acta & c. s. de re iud. quamuis. in qđriūm facit, quod no. per Hof. & Inn. & Io. An. de proc. in nra. sup vlt. gl. ver. qđ si feratur snā pro actore, & ver. seq. & facit, quod no. Lap. in cle. j. de re iud. fm eum. dicit Do. Io. de Imo. istud credere, qđ est alius tertius, qđ aequē principaliter ius prātendit, sicut faciebat mortuus, aī prāiudicaret scientibus saltem fm no. in cle. constitutionem. de cle. & s. co. tit. cupientes. s. cāterum. e. lib. 12. fm eum. ¶ Sed quid si de facto ordinarius in locum mortui alium subrogauit, & cōtulit beneficium, ac tradidit possessionem, superstes profecutus est litem suam, & obtinuit snām, & fuit positus in possessione per executores non vocato possessore subrogato, qui postea agit possessorio, & superstes opponit ipsum non debere audiri pp prohibitionem huius iuris: an ille repellatur ab excipiēdo? & vī qđ sic: qđ non debuit remoueri a sua possessione sine sua vocatione. j. de prābē. licet. 2. Itē licet istud c. irritet collationem, & p̄sentationem, non tñ irritat possessionis traditionē sic lite pendēte factam. & licet collatio sit inutilis, non tñ sequit, qđ ex ea nō poterit trāferri possessio vera. ar. l. j. s. si vi. ff. de acq. pos. Et pro hac parte vī tenere Inn. in c. quia V. de iudi. In qđriūm vī: qđ ex quo iuste fuit inductus autoritate Iudicis, nō cēset spoliasse: qđ iuste possidet, qđ autoritate p̄toris possidet. ff. de acq. pos. iuste. s. de ver. sig. ius dictum est. nec ille fuit vocandus: qđ nullū ius hēt, nec legitīmā cām qđ dicendi. arg. ff. so. ma. l. 2. s. voluntate. & ar. a qđrio, de ma. & obe. inter quatuor. nec etiam debebam cogitare illum possidere, nec vocandum fore, quem subrogari nō debere sciebam per istud cap. nec per qđs eum credere debebam possidere. prāterea decretum hic in fi. appositum vī afficere debere non solum collationem, sed etiam possessionem: qđ multū interest actoris, ne possessor nouus subroget, sed possessio remaneat vacans, vt si cōtingat eum obtinere, in cā facilius fiat executio. ar. notatorum per Inn. de test. veniēs. 2. & iste tex. voluit non tñ prouideri qđ collationem tituli, imō etiam qđ possessio nis attentionem, qđ etiam multum p̄cēnit prāiudiciū, & prorogationem litis, p̄sertim qđ pp possessionem subrogati magis potest effectus impediri iustitiæ actoris, qđ pp solam collationem. ergo dēt representari irrita, & inanis possessionis affectio subrogati, vt sic careat effectu. Nec ob. no. per Inno. in d. c. qđ V. in fi. quia quod ibi no. intelligo verū, vbi poterit esse aliquis iustus possessor subrogatus in locū mortui, qđ poterat fortē defendere ex aliqua cāpōssessionē, & ideo talis saltē per

edictum generale in executione erit vocandus, vt in iurib. ibi all. hic aut non poterat aliquis esse debite subrogatus pen. lite pp huius c. prohibitionem & decretū, & ita dicunt Do. de Ro. fuisse obtentum p maiorem partem ipsorum, vt in cōclu. 324. ¶ Sed qđro p declaratione finis tex. an ad illos, quorum interest, spectet defensio? So. dic. qđ si cā esset deuoluta ad curiam p appellationem, oēs, quorum interest, intelliguntur citati per c. j. s. c. li. de cle. Si verò non est in curia, sed alibi, principaliter interest rei possessoris. ar. de coll. dete. cum nō iusto, vnde illi, qđ sciunt cām agi, & nil dicunt, prāiudicant sibi. no. s. de testi. veniens. 2. in gl. sed quare. secus si ignorarēt fm Io. Mo. & Arc. Sed quid si reus erat in cadendo pp appellationem nō iuratā, vel pp peremptorium iuris, vel hōis, vel pp collusionem? tunc p̄iudicabitur alteri scienti. Sed dicit Ioā. Mo. qđ prādicta facit: qđ iura in proxima quāstione inducta loquunt, vbi plurium interest in prāsentī, licet fm gradum dīam: sed hic nō incipiebat interesse nisi ex postfacto. vnde durum esset illum excludi, qđ prius admitti nō poterat. sed ipse soluit, qđ iste excluditur non ex persona sua, sed ex persona sui authoris. de hār. fraternitatis, & eius manus sunt ligatæ p istud c. & ideo si iste, a quo hēt cām, repellere pp c. statumimus, vel quia sicut p̄cessum haberi cum possessore per c. quamuis. de re iud. fit isti p̄iudiciū, secus esset in ignorante, vt est prādictū, & ex eisdem causis impeditur collator conferre, si cām non defendit, qđ debuit cogitare hoc euenire posse. ff. loca. si quis domū. Ioā. An. ¶ Gl. 2. recita p qđriūm, qđ ista decretalis sit superflua p prācedentem qđ proemium huius lib. gl. respondet. ¶ Gl. in ver. malitiose. explicat, ¶ Gl. super ver. finita. quārit, & sol. ¶ Gl. si recita per qđriūm de notatis per Inn. de iud. qđ V. solue vt in gl. ¶ In c. gl. ibi, litium finis. Et pp hanc causam, vt obuietur calumnijs litigantium, de aequitate non de rigore iuris fuit statutum, quod hic habetur secundum Arch. & Io. Mo. Nam non innititur secundus ex iure primi, sed ex noua collatione. & ideo licet in beneficijs sit successio, illa non est hāreditaria. 7. q. j. Moyses. & c. se. Et ex isto cessat contrarium. ff. de iudic. tam ex contrariis. cum si. secundum Ioan. Mo. Ioan. An.

De confessis.

Rubrica.

¶ Videtur, qđ ista rubrica non fuerit bene formata: quia in istis duabus decretalibus non tractatur de confessione, sed de positionibus, ergo potius debebat dicere rubrica de positionibus, quā de confessis, vt verificetur proemium huius libri, vbi dicitur decretales positas sub congruis titulis. sol. secundum Ioan. Mo. de positionibus per respectum ad se non curamus, sed tantummodo propter finem, ad quem fiunt: sed finis ipsarum est, vt habeamus responsionem, ex qua habemus confessionem. hunc enim finem respicit moralis philosophus, & hāc scientia supponitur ethicā. i. morali scientiā, vt scribitur in proemio decretalium super. j. glof. & ideo attento fine positionum potius intulatur rubrica de confessis, quā de positionibus secundum Ioan. Mo.

S V M M A R I V M.

- 1 Positio etiam formata per verba negatiua, etiam si sit de facto improbabilis nisi ex sola confessione aduersarij est admittenda.
- 2 Positio quare fiat.
- 3 Fundans intentionem suam super negatiua debet illam probare.
- 4 Iudex debet determinare an positio sit admittenda an non, quando reuocatur in dubium inter partes an sit legitima.
- 5 Iudex quod compellat partem respondere positioni, est introductum de aequitate.
- 6 Actor fecit positionem, quod reus tenetur sibi in centum, reus respondet sub conditione, puta promisi dare, si Titius mortuus fuerit: an reus videatur pure confessus.
- 7 Confessio quando dicatur facta in eodem capitulo siue connexo, & quando in separato.
- 8 Factum miraculosum an possit probari directā probatione.
- 9 Positione quam negati, an possim me iuuare contra ponentem, vel ipse contra me ex mea negatione.
- 10 Respondens positioni an possit iteratō interrogari, & si responderit contrarium dicatur periurus.
- 11 Positiones debent fieri per verba dispositiua & positiua, non per verba interrogatiua.
- 12 Positio si fiat interrogatiue, an debeat reus respondere.
- 13 Positio negatiua quare non admittatur.
- 14 Iudicium appellatione comprehenduntur arbitri in materia eis congruēte.

Statuimus.

¶ Gl. nec Io. An. summat. ca. posset sic summari: Sup facto negatiuo per partem improbabilis, si iudici videbitur, est admittenda positio. h. d. & nō diuiditur, quia breue. ¶ No. tex. t qđ prācticam procuratorum: quia positio etiam formata p verba negatiua, et si sit de facto improbabilis, nisi ex sola confes

Geminianus super Sexto Decretalium.

sione aduersarij est admittenda, & sic non est necesse, q̄ positi-
 2 o formetur p̄ verba affirmatiua, prout faciunt quotidie pro-
 curatores, & hoc etiā tenet Io. An. in c. bonæ. 3. de ele. ¶ No.
 finem quare fit positio, vt videlicet ponens probet intentum
 suum ex cōfessione alterius partis. de quo habebitur j. ¶ No.
 3 expressum tex. ¶ q̄ fundans intentionem suam super negatiua
 a hēt illam probare, etiam si alis talis negatiua sit probabilis, &
 imputet sibi, qui fundat intentionem suam super illa. & sic vñ
 4 hic casus pro dicto Inn. in ca. super his. de acc. ¶ No. q̄ Iudex
 hēt determinare an positio sit admittenda, vel nō; qñ reuocat
 in dubium inter partes, an sit legitima: & sic non semper nega-
 tiua transfundit onus probandi in aduersarium negantis, alias
 inutilis fuisset prouisio huius iuris s̄m Ioā. An. ¶ No. Iudicem
 b in iudicando debere æquitatem b seruare. vide Doc. de transa.
 5 c. fi. ¶ No. ar. q̄ vt ¶ Iudex compellat partem respondere posi-
 tionē, est introductum de æquitate. & sic est hic tex. pro dicto
 Io. An. in c. 2. de cōfess. ¶ No. q̄ omne, qd̄ est probabile, est pos-
 sibile, sed hoc non conuertitur: quia est possibile illud, qd̄ non
 est probabile, vt vult hic tex. secundum Pau. ¶ Opp. q̄ aduer-
 sarius non dēt compelli ad respondendum positioni aduersa-
 rij, cum per responsionem inducatur probatio intentionis po-
 nentis, vt hic patet: sed aduersarius nō dēt compelli edere sua
 infra aduersario ad fundandum intētionem suam. de probat.
 c. j. C. de eden. l. qui accusare. So. dicit Frā. Verce. q̄ illa iuravo-
 lunt actorem venire instructum ad causam circa illa, q̄ sunt in
 potestate sua, vel esse possunt, sicut instrumenta, & aliæ proba-
 tiones: sed responsio aduersarij nō est in potestate sua, & ideo
 circa illam venire non tenetur instructus. cum ergo Iudex in
 iudicio debeat veritatem inquirere. 30. q. 5. iudicantem. de iu-
 reiu. ex literis. cogit, vt illam inueniat parte respondente. Ioan.
 An. ¶ Quid si fiat positio iuris, vel qualitatis, vel facti negati-
 ui sed prægnantis s̄m terminos c. super hoc. de renun. vel ne-
 gatiue restrictę ad certum locum, vel tempus, an pcedat iste
 tex. so. die q̄ sic: quia dubitatio erat tñ de pura negatiua, q̄ pro-
 c bari non poterat. in exemplis autē 3. positis, vel non arctabāt
 ponens ad probandum, vel poterat probare, & ideo minus erat
 6 dubium s̄m Io. An. ¶ Quæro, fecit actor positionem, q̄ reus
 tenetur sibi in centum, reus respondet sub conditione, putā
 promisi dare tibi, si Titius mortuus fuerit: an reus videat̄ pu-
 d rēconfessus? Arc. arguit primò q̄ sic: q̄ se quis testificari
 pōt, pro se minime. 24. q. 2. §. j. de transa. præterea. ff. de interro-
 gat. action. de ætate. ergo creditur sibi in eo, quod dicit pro-
 misisse, sed non in eo, quod dicit conditionaliter promississe, ni-
 si conditionem probet. 6. q. vlt. accusator. C. de prob. exemplo.
 Arc. tenet, q̄ ex tali confessione actor nō fundet intentionem
 suam. mouetur, quia quod quis approbat pro se, etiam appro-
 bare debet q̄ se. 19. dist. c. j. vbi de hoc, & 4. q. 3. si quis testibus.
 36. dist. si quid veri. 3. de censibus. cum olim. in si. vnde cum ip-
 sa responsio sit vnica, & vnico cōstruā, ipse actor aut totum
 approbet, aut totum reprobet, & quodcunque eligit, seque-
 tur dicta conclusio. Item reus non vñ fateri, quod non sentit,
 sicut nec actor vñ in iudicium deducere, quod non sentit. ff. de
 except. rei iudi. si ex testamento. Pe. de Bella perti. distinguit,
 q̄ aut respondet per vnicū capitulum ex vnico cōstruā ver-
 borum, vel plura capita connexa, & tunc procedat, quod di-
 ctum est. Aut respondet per plura capita diuersa, & tñ pos-
 set partem approbare & partem reprobare, & sic intelligit l. Pu-
 blica. §. si. ff. de po. Et per illam l. dixit Iacō. de Arc. terminatam
 istam quæstionem vltra montes q̄ consentientem. facit 3. de in-
 stit. cum venissent. Et quod no. C. de donat. ante nuptias. l. 2.
 dicit tamen Arch. q̄ cogeret eum respondere simpliciter, sicut
 simpliciter ponitur. & dicit hic Ioan. An. q̄ putat, q̄ reus ius-
 te petere posset declarari per actorem, an ponat ipsum promi-
 sisse purē, an sub p̄ditione, & sic cessaret dicta pplexitas, de quo
 remittit ad Spec. de positio. §. si. in fi. Conclusio est ergo, quod
 si confessio sit purē, postea additur conditio, q̄ tunc confessio
 possit pro parte approbari per aduersarium, vt addens condi-
 tionem illam probet. & de hoc est tex. de elect. dudum. 2. ver.
 tandem, & ibi gl. & tex. in cap. præterea. 2. de trans. Aut sit sub
 vno cōstruā, & tunc debeat in totum approbari vel repro-
 7 bari per iura alleg. per Arch. Ioan. An. ¶ Sed circa hoc potest
 dubitari, quando dicatur confessio facta in eodem capitulo si
 ue connexo, & quando in separato. Do. Ioan. de Imo. dicit q̄
 Bar. in l. Aurelius. §. idem quæsiit. ff. de lib. le. dicit, q̄ vnum ca-
 c pitulum, vel plura connexa d̄ quando vnum factum ponitur
 cum qualitatibus suis. ponit exemplum: si promitto tibi cen-
 tum sub conditione, hoc est vnum capitulum si verò promisi
 tibi centum pacto apposito incontinenti, vt vadas pro me Ro-
 mam, tunc sunt plura connexa. diuersa verò capita, & sepa-
 rata dicuntur, quando diuersis temporibus facta sunt, vt si pro-
 misi tibi centum, demum ex intervallo feci pactum de nō pe-
 tendo. Item si sunt plura pacta incontinenti, quorum vñ non

venit qualificatiue ad aliud, vt si promitto tibi scribere librū,
 Item promitto ire Romam. Et per hoc patet, q̄ non est d̄ ia, si-
 ue dicatur promisi sub conditione, siue dicatur promisi: q̄ est
 totum vnum capitulum, ex quo fit incontinenti talis quali-
 ficatio. secus si ex intervallo, vt si hodie dico promitto, & cras
 dicerem, q̄ verum est sed sub conditione. arg. de test. cog. cap.
 præterea, s̄m cum. tu dic, q̄ si plura separatē etiam eodem instā
 f ti dicuntur, ista censentur diuersa f. de ap. intimasti. & j. de con-
 sec. ec. vel. alta. c. j. in fi. Si plura separata eodem instanti dicun-
 tur, sed non separatē: quia iunguntur aliquo signo denotante
 vnitatem, tunc d̄ vnum negotium, vt est gl. ij. de conf. dist. ij.
 non oportet. Si verò plura dicuntur, sed non separata, vt quia
 vnum venit accessorie ad aliud, si illud accessorium non expri-
 mitur, eodem tempore censetur diuersum. probat tex. in d. c. j.
 §. j. de consec. ecc. vel alta. arguendo de distantia temporis ad
 distantiam loci, quę argumentatio procedit, de plus peti. c. j. Si
 eodem tempore dicuntur, censetur vnum, argm̄ dicti ca. j. §. j.
 & idem si qualificate exprimitur, vt 3. e. lib. de elect. ab eo. de
 8 proba. licet causam. ¶ Quæro an factum miraculosum possit
 g probari directā probatione? So. dicit Io. Mo. q̄ siue miracu-
 lum cadat in mō, siue in facto, non pōt probari directā, sed in-
 directā probōne. nam probō d̄ directā, q̄ fit per principia, si-
 cut causatum ostenditur per causam: sed si miraculum fiat sub
 incerto, non hēt principium in certo. ponit exemplum in mi-
 raculo facti. nam q̄ cecus videat, vel q̄ mortuus reuiuiscat, est
 supra vires naturæ, per quas non datur regressus de priuatio-
 ne in habitum. Item ponit exemplum in modo febricitantis, q̄
 per viam naturæ per certas alterationes successiue potest fieri
 sanus, sed si fiat in instanti ad inuocationem Dei, seu p̄ Deum
 meritis alicuius sancti inuocati, hoc est 3. vires naturæ. non er-
 go probantur directē deficientibus principijs in subiecto, in
 quo fit, sed probantur indirectē. nam cum video miraculum
 excedens vires naturæ in facto, vel in modo, & constat illud fa-
 ctum, & non ex cā naturali, habeo consecutiue, & indirectē il-
 lud miraculum causatum a cā supernaturali, vt q̄ meum non
 est, scire debeo ad aliud pertinere. C. vnde vi. cum quærebāt.
 natura ergo videns hoc, alias meum factum non esse suū nec
 ex suis principijs deriuatum, licet in se sit factum, hēt ascribere
 9 re esse maiori, & sic probatur indirectē. Io. An. ¶ Sed an ex po-
 sitione, quam negauit, possum me iuuare? p̄ponentem, vel ip-
 se se q̄ me ex mea negatione? & tenet Arch. & Ioā. Mo. q̄ non
 per c. per tuas. de proba. nisi probetur error. & dic vt in Spe. de
 10 positionibus. §. 9. post prin. Io. An. ¶ An respondens positio-
 ni possit iteratō interrogari, & si responderit p̄rium, dicatur
 periurus? Gal. de Cal. distinguit in confi. 4. de confelsis, q̄ aut
 responsio fit per veritatem, & tunc quia semel verum est periurus.
 verum intelligitur, & tunc dicendo contrarium est periurus.
 ad hoc de probat. per tuas. nisi excusaret confessionem dādo
 alium intellectum, qui non perimeret primam confessionē.
 de ac. cum dilecti. Aut respondet per verbum credit, vel non
 credit, & tunc semel interrogatus sapius interrogari pōt: quia
 i pōt esse, q̄ hodie credo, qd̄ heri non credebam, vt l. ij. quis or-
 do in bo. pos. ser. ille enim qui dicit, q̄ non credit, nec fateretur.
 inquantum. n. dixit, q̄ nō credit, quamuis postea dixerit, q̄ cre-
 dit, variare potuit probato errore. Nec ob. q̄ eiusdem effectus
 sit respōsio veritatis, & credulitatis: quia verum est, q̄ est eius-
 dem effectus quātum ad releuādum aduersariū ab onere pro-
 bādi, tñ inter has respōsiones est magna d̄ia s̄m eum, & istud
 ēt vñ esse de mente Spe. tit. de posi. §. 6. versi. j. ¶ Glos. j. per mo-
 dum summæ quærit de decem circa naturam positionum. pri-
 mō qd̄ sit positio, secūdō vnde ortum habuit. in ver. habuit aut
 ortum. tertio ad qd̄ fiat ibi, fiunt autē. quartō in quo differunt
 ab interrogatione ibi, differunt aut. quinto quis rñdeat, ibi,
 ad

ADDITIONES.

- a ¶ Illam probare. Adde qñ quis teneatur probare negatiuam. Alex. cōf. 39. j. lib.
- b ¶ Aequitatem. Adde q̄ ille, qui dēt decidere cām secundum æquitatem nō po-
 test illā decidere cōtra casum lēt si illa rigore contineat, vt dicit Ro. cōf. 205.
- c ¶ Non poterat. Adde, quod posui in apostil. ad Pan. in c. cum ecclesia. in prin. de
 cā pos. & p̄pri. & latius qd̄ addidi ad Lāfr. de Ori. in c. quoniam contra. in 3.
 no. & nu. eo. de proba.
- d ¶ Purē confessus. Adde no. latē in l. j. §. si quis simpliciter. ff. de ver. obl. & Lap.
 alle. 94. Alex. confi. 97. j. lib. Old. confi. 290. Ber.
- e ¶ Connexa. Adde, quæ dicantur capita connexa & separata. Ro. confi. 345.
- f ¶ Censetur diuersa. Adde Spe. in ti. de contru. §. nunc dicamus. ver. sed pone,
 Iudex. & in ti. de reconuen. §. videndum versi. quasi vna sententia.
- g ¶ Possit probari directā probatio. Tu vide omnino Bal. in l. solam. C. de test.
 & in c. veuerabili. e. ti. & ibi quod probatur per testes, si deponant cum cau-
 sa scientiæ, & vtrum probetur per testes sing. quorum vnus deponit de vno
 miraculo, & alter de alio, vide Arc. c. nimirum. 26. q. 5. & Ale. confi. 3. vol. 3.
- h ¶ Iuuare. Adde Anch. confi. 194.
- i ¶ Non credebam. Adde pro hoc Do. de Ro. decif. suis. 319. in antiquis hoc titu.
 vbi dicunt, quod vbi pars principalis semel respondit, potest iteratō cogi ad
 respondendum, si Iudici videtur quia hodie potest credere vnum, cras aliud.

ad positiones aut. sextò qñ fiat ibi, scire debes, septimò quali-
ter fiat ibi, ponò. n. octauò super quo, ibi, scias autem. nonò de
cautela ponentis ibi, caueat aut. decimò de positionis effectu
ibi, est aut positionis effectus. ¶ In prima glo. in princ. Doc. hic
ponunt multas alias diffinitiones positionum, quæ non sunt
multum viles, ideo in ipsis non insisto. ¶ No. istam gl. tñ posi-
tiones debent fieri per verba dispositiua, & positiua, non autē
per verba interrogatiua. idem Spe. in ti. de posi. §. 6. ver. itē no.
idem tenent Dñi de Ro. cōclu. 43. vbi concludunt, q aut in-
terrogationes sūt per Iudicē maxime ante li. cont. & tunc pñt
fieri per verba interrogatiua, vt no. gl. de iur. cal. cum causam.
Aut hunc per partes, & tunc debent fieri per verba positiua. &
est ratio, quia ille, qui interrogat, nihil confitetur, sed ponēs di-
positiue ea, q ponit, confitetur, vt no. gl. hic in fi. & gl. in Cle.
j. de sum. trini. §. porro. in verbo, positionē. ergo vt non claudi-
cet iudiciū, iustū est, q actor, qui vult reuocari per rñsionē rei
factā ad positionē, ita & reus per actoris positionē dispositiue
factā releuet, vt in iudiciis seruēt æqualitas. de mutuis peti. c.
j. & 2. & in regula, non licet. de reg. iur. fm D. de Ro. ¶ Sed qd
si fiat positio interrogatiue, an debeat reus rñdere? concludūt
ibi D. de Ro. q aut ipse sponte rñdet non pñdicendo, & tñc pla-
num est, q valet responsio, & sibi pñiudicat, si rñdeat confite-
do, vt no. gl. in d. c. cum cām. de iur. cal. & volenti & consentiē
ti non fit iniuria, nec dolus, vt in regula, sciēt. j. de reg. iur. aut
ipse non vult rñdere, & tunc non est pñellendus per iura, & ra-
tiones. §. alle. fm D. de Ro. & ibi, cōclusum in cā. vult ergo gl.
q positio non possit fieri post conclusionem in cā, sed interro-
gatio. Io. An. limitat hoc verum in addi. Spe. tit. de positio. §. 4.
ver. regulariter ergo. quādo fierent per Iudicē ex officio suo,
ar. de fi. instr. cum Ioannes. Sed ad instantiam partis non, quia
cum hæc sit species probationis, nō pñt fieri per partē post cō-
clusionē in cā, vt in c. cum dilectus. de fi. instr. hoc ē limitat ve-
rū in plenariis, sed in summariis fieri posset post conclusionē
in cā ēt ad instantiam partis, & hoc sentit gl. in verbo, interro-
gauit. in Cle. sēpe. de ver. fig. quæ ad hoc est notanda. ¶ In ea.
gl. ibi, expelle. intellige gl. veram quando cōstat positiones ef-
fē admittendas, pone exemplum j. tit. j. c. 2. §. præterea. aliās su-
per hoc audientur aduocati, vt ēt no. Io. An. in c. pastoralis. de
iud. & ibi dicit, q aduocatus intererit ne cauilliosa, captiosa vt
obscura positione clientulus capiatur fm Io. An. ibi tñ com-
munis practica habet, q Iudex eas examinet, an sint admitten-
dæ vel non. pro qua practica facit tex. in d. c. pñsentium. §. præ-
terea. & ita etiam vñ tenere Spe. de positio. §. 4. ver. item no. &
hoc etiam voluit gl. hic in ver. & sunt in scriptis offerendæ. &
ibi, non cogitur. Io. And. in Spe. de positio. §. 7. ver. 4. super isto.
concludit, q si factum tertij non faciat ad causam, quis non cō-
pellitur respondere, quia debent fieri positiones de pertinen-
tibus ad causam. aut facit ad causam, & tunc positioni cōpelli-
tur rñdere, tñ dabitur sibi dilatio ad respōdendum, vt possit se
informare, cū in facto alieno ignorātia pñsumatur, iuxta no.
de rescr. ab excommunicato. & istud vñ esse de mente glo. in c.
pñsentium. j. de testi. super ver. quid sciat. & Arch. 50. di. ponde-
ret. super gl. j. & D. meus An. de Bu. in c. in pertractadis. de iur.
cal. An. verò post probationes debeant admitti positiones. hñ
j. c. ti. c. 2. in gl. causa. & ibi de hoc. ¶ In ea. gl. ibi, non credit. an
excusetur ille, qui fallaciter dicit se non credere illud, quod in
eius conscientia scit, quasi innuat illud, quod scit nō se crede-
re, remittit Io. An. in Spe. de positio. §. 6. ver. hoc tamen certū.
a Item in eo, quod dicit gl. idem esse dicere per verbum credit,
quod simpliciter cōfiteri. Idem dicit D. Io. de Imo. Cy. no. in
l. 2. §. quod obseruari. C. de iur. cal. sed Bal. hoc ibi dicit esse ve-
rum quantum ad releuandum aduersarium ab onere proban-
di, vt perinde habeatur ac si ille probasset, non autem quo ad
hoc, vt perinde habeat, ac si confessus fuerit, quia talis confes-
sio non meretur executionem, ac si simpliciter fuisset confes-
sus. ratio, quia cum fiant loco probationis, sicut ex probationi-
bus non oritur actio, nec meretur executionem, vt no. gl. sin-
gularis. ff. de iureiur. l. sed & si possessori. §. si cū. ita nec talis re-
sponsio ad positiones fm eum. ¶ Gl. super ver. negatiuas. quæ
rit de ratione, quare negatiua positio non admittatur, b & sol-
uit in fi. gl. Boatinus dicit, q introductum est, q hic dicitur pp
rimorem periurij, quia videns respondens quod probari non
poterat, de facili negaret. Io. An. ¶ Gl. super ver. non possunt.
quærit de exemplo, & so. ¶ Gl. super ver. aduersarij. recitat opi-
niones antiquorum. ¶ Gl. in ver. Iudices. in fi. no. istam gl. tñ
appellatione Iudicum comprehenduntur etiam arbitri in ma-
teria eis congruente. quod no. pro statutis facientibus men-
tionem de Iudicibus. vide gl. in c. j. j. de re iur. ¶ Gl. si. recita per
quæstionem, an Iudex debeat admittere talē positionem. sol.
in fi. gl. ¶ No. gl. q in his etiam, quæ relinquuntur potestati Iu-
dicis, si male arbitretur, poterit appellari. de quo dixi §. co. lib.
de iura. cal. in appellationis causa. post Lap.

ADDITIONES.

- a ¶ Credit. Adde Alex. consi. 13. 6. 2. li. B.
 - b ¶ Quare non admittatur. Vide Bar. in l. 2. §. q obseruare. de iura. cal. & ibi Bal. in ver. 6. non tenetur. Quod est verum, si est improbabilis, vel æquum Iudici videatur, vt no. Bar. vbi §. sed aduerte tu quod hodie est decisum, q debeat responderi per tex. istum, vt no. Alex. in l. er. int stipulantē. ff. de ver. ob. Lanfr. de Oria. in c. quoniam contra. §. positiones. in prin. eodem verbo. de prob.
- S V M M A R I V M.
- 1 Post, dictio, potest referri ad actum mediatum, & immediatum.
 - 2 Positionibus aliquando respondetur per iuramentum veritatis, & aliquan-
do per iuramentum calumnie.
Nec debent fieri, nisi vnum ex istis iuramentis præcedat, nu. 3.
 - 4 Positionibus potest responderi per procuratorem.
 - 5 Iudex debet partem interrogare super positionibus.
 - 6 Taciturnitas habetur pro confessione.
 - 7 Contumax habetur pro confessio. vide nu. 9.
 - 8 Et quid si moritur, antequam contra eum pronuncietur, nu. 20.
Recedens a iudicio sine Iudicis auctoritate punitur, tanquam contu.
 - 8 Tanquam, dictio, aliquando est nota veritatis, aliquando similitudinis.
 - 10 Positione facta ponens petit aduersarium, vt respondeat, Iudex non præci-
pit, aduersarius responderet, an valeat responsio.
 - 11 Principalis respondet quibusdam positionibus, Iudex præcipit sibi, ne di-
scedat a iudicio, donec responderit omnibus, ille postea recedit, antequam
respondeat, an intelligantur positiones illæ confessæ.
 - 12 Reus si recuset respondere positionibus in causa beneficiæ, an habeantur
pro confessatis.
Et quid si abest ex iusta causa. nu. 13.
 - 14 Aut, aduersatiua, quando ponitur inter diuersa, quorum vtrumq; est neces-
sarium ad materiam, in qua profertur, exponitur in coniunctiuam.
 - 15 Constitutio penalis loquens de reo habet locum etiam in actore, quando ea-
dem est ratio in vtroq;.
 - 16 Taciturnitas procuratoris nocet domino.
 - 17 Positionum copia si mittatur ad domum, an habebuntur pro confessatis.
 - 18 Actor si facit positiones, & reus positiones, quis debeat primò respondere.
 - 19 Dilatio datur procuratori generali ad consulendum dominum.

Ipost. ¶ Gl. j. summat, & sunt duo dicta. secun-
dum ibi, Verum. ¶ No. argu. tñ dictio,
post, potest referri ad actum mediatum, & imme-
diatum. ¶ No. hic duas species iuramenti. ad idem
de iur. cal. c. j. ¶ tñ No. q positionibus quandoque respondetur
per iuramentum veritatis, quandoq; per iuramentum calum-
niæ. Et in quo differant positiones, & interrogationes secun-
dum diuersitatem iuramenti. habuisti glo. magnam supra c.
3. prox. ¶ No. argu. q positiones non debeant fieri nisi iuramē-
to de calumnia vel veritatis præcedente. de quo per gl. §. c. pro
xi. ¶ No. q positionibus potest responderi per procuratorem.
a & no. q contumacia procuratoris nocet domino. de quo vt li
te non contesta. c. j. ¶ No. tñ Iudex non pars debet aliam par-
tem interrogare super positionibus. glo. supra ca. prox. ¶ No.
differentiam esse inter interrogationem, & iussum, & sic sim-
pliciter interrogans non dicitur præcipere, quod no. quia fa-
cit ad dubium q volentes probare electionem factam per me-
tum Principis, quia si testis diceret, quod Princeps præcipit,
probaretur metus, vt no. gl. 23. qd. 8. conuenior. super ver. mo-
rere. secus si testis diceret, quod interrogauit electores, si vel-
lent eligere talem, quia dato quod ad hoc probaretur, non es-
set probatus metus, cum aliud sit iussum, aliud interrogatio, vt
hic. ¶ No. poenam huius tit. non habere locum, quando quis
denegat ex causa rationabili positioni respōdere. ¶ No. quod
paria sunt, quando quis arctatur ad respondendum expresse,
denegare, vel non respondere, & a pñsentia Iudicis contuma-
citer discedere. ad hoc supra. de do. & contu. c. 2. ¶ No. tñ quod
taciturnitas habetur pro confessione. ad hoc de postu. præla.
cap. j. & de ord. cog. cum dilectus. ¶ tñ No. quod contumax ha-
betur pro confessio. vide glo. 4. quæst. 9. decernimus. 11. quæst.
3. rursus. Archidiaco. in cap. vt commissi. infra de hære. ¶ No.
quod recedens a iudicio sine Iudicis licentia, punitur tanquā
contumax. d. ad hoc de iudic. c. j. 9. q. 3. certum. & de elec. si post
quā, §. c. li. ¶ No. tñ dictio, tanquā, quandoq; est nota ve-
ritatis. glo. in c. cum pro causa. de sent. excom. Pau. in Cle. j. de
vfu.

ADDITIONES.

- a ¶ Per procuratorem. Hoc est verum si habet speciale ad sic respondendum cui
libet articulo vel posit. no. gl. & Do. c. fi. j. de iureiur. & in c. 2. 2. ref. & Bar. in
- b ¶ Taciturnitas. Adde, quod voluit Anchar. consi. 225. de Iudice tacente cum pe-
tuntur apostoli. Ber. Adde Ro. singula. suo 385. inci. inferior a Principe. Ant.
Corse. sing. suo 379. in ver. taciturnitas. & Pan. in c. venerabili. num. 28. in
apost. in ver. consentiat, qui filij sint legi.
- c ¶ Pro confessio. Adde quid operetur statutum, q contumax habeatur pro con-
fessio. Fran. de Are. consi. 148. B.
- d ¶ Tanquā contumax. Adde an illicitiatus recedens sit cōtumax, Alex. consi. 72. 3. li.
- e ¶ Tanquā. Adde A lex. consi. 30. 4. lib. Adde Pau. de Cast. consi. 212. & Pan.
in c. ex parte. nu. 2. in ver. dictio, tanquā. de spon.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- usu. in fi. qñq; est nota similitudinis. tex. de biga. nup. gl. in c. so. lit. de ma. & obe. in ver. tanq. Ex isto tex. colligunt Ioā. Mo. & Arc. contumaciam pē. nocere dñō post lit. contest. ar. ff. de do. li. exce. si procurator. ¶ Sed dubium est de contumacia ante lit. conte. dicit Lap. Abb. q. Io. Cal. in c. j. vt lit. non cōte. in j. di. scripsit, q. aut loquimur de his, q. sunt in iudicio, & q. possunt seq. ex sola ficta contumacia, vt missio in possessionem, & similia, & tunc dolus procuratoris, vel cōtumacia nocet domino. Aut de his, q. inferuntur rōne veri doli, & contumacia, & tunc lit. contest. nocet. de re iur. suborta. de ap. sape. ante verō litem conte. non nocet, nisi sit procurator gñalis. ff. de liberali causa. apud Celsum. §. q. situm. & l. si procurator. in prin. & l. post litē. salvo q. in vltimis duobus casib. pp. ignorantiam dñi ex illa cōtumacia procuratoris dominus non excōicabitur: q. excōicatio requirit ppriam cōtumaciam. i. i. q. 3. nemo epōrū. & 24. q. 3. si habes. fm Ioā. Cal. & sic vñ intelligendum istud c. Si ergo ante lit. conte. procurator sit contumax in respondendo positionib. interrogatus, & iussus a Iudice, non pp. hoc haberi dēt pro confesso, ita q. domino ignoranti nocere non dēt. Secus si post lit. conte. vt dicit istud c. facit, qd. scripsit Compos. §. c. li. de ele. c. j. in gl. qualiter probationes. §. sed de quo cōtumace. vbi tenet, q. licet procurator pp. dolum, & cōtumaciam suam ante litem pte. appellare non possit, dominus tñ infra 10. dies a tpe scientiæ appellare poterit fm Lap. ¶ Quid si positio fiat añ iur. an habeat locum dispositio istius tex. Ioā. An. q. nō per hunc tex. q. ponderat, qñ positiones sunt factæ post, a pñio. ergo secus si ante. istud dictum multum restringit istum tex. q. fm hoc non vñ hunc tex. hñe locum in positionibus, q. fierent ante litem pte. cum iur. calumnie pñetur post, vt in c. j. de iur. cal. & tamē tex. hic quātum ad confessionem vñ ponderare tātum contumaciam, & cōtemptum nolētis respōdere. & iō puto Io. An. intellexisse, quādo nullum iur. interuenit ex parte interrogati & iussi, sed si iurasset ē ante litem conte. q. verum respōdit, ad qd. bene pōt arctari ē ante litem ptes. vt no. in gl. magna sup. c. pxi. tunc puto ē hunc tex. hñe locum, & ita credo Io. An. intellexisse, licet aī se non declarat: aī magna esset restrictio huius tex. ¶ Quid si facta positio ponēs petit aduersarium, vt respōdeat, Iudex aut nō pñcipit, & ipse respōdet, an valeat responsio? Ar. & Ho. §. c. pxi. tenent, q. sic. al. ff. de in. terr. ac. l. si sine. & §. de dolo, put. Io. An. ¶ Sed pone, principalis respōdet quibusdam positionibus, Iudex pñcipit sibi, ne discedat a iudicio, donec responderit omnibus, illē postea recedit anteq. respondeat, an intelligantur positiones illæ confessatē? tenet hic Archi. q. non p. hñc tex. & idem Spe. de positio. §. 8. ver. item pone de illo. Io. An. & qd. dixit tex. hic de reculante, intellige, siue recuset expñse, siue tacitē, scilicet malē appellando. §. c. li. de dolo. cum, qui. Io. An. ¶ Quid si reus recuset respondere positionib. in causa beneficiāli: an habeantur pro confessatis? Ar. hic dicit, q. non: q. sicut expñsa cōfessio nō iuaret aduersariū in beneficiālibus, ne in eis pateat vitiosus ingressus, vt §. de eo q. mit. in pos. c. j. c. li. ergo nec ista recusatio? Io. An. qd. est verum, quantum ad vtilitatem ponētis. Sed quātum ad pñiudiciū ipsius nolētis respondere bene pñiudicaret: q. ē sibi tunc pñiudicaret sua cōfessio fm Lap. Abb. hic. an si reus est contumax b non respondēdo positionibus, possit ferri snia definitiua pñeum, si liquet de cā eo aliter nō citato? Spe. de positio. §. 8. in fi. dicit, q. sic. & ita dicit se pronūciassē de mā dato Clementis Quarti. Nec ob. si dicatur, q. licet ipse sit contumax super articulo positionum, nihilominus deberet vocari ad alios actus. ar. eorum, q. no. gl. §. co. lib. de dolo. cum qui. q. ipse respondet, q. contumacia circa articulos positionum est talis, ex qua pendet tota cā. & ideo in illis contumax quo ad alia cōtumax reputatur, quod secus est i alijs articulis. Io. An. hic tenet pñium: quia contumacia circa positiones interuenit altero de duobus modis, vt patet hic in textu. Primus, quando interrogatur, & iussus per Iudicem non respondet, & tunc certa poena est sibi statuta, vt habeatur pro cōfessione, vt hic: sed si iste confessus esset, citaretur ad reliqua, ergo & iste, qui pro confesso habetur, citabitur. nam ex quo certa poena est statuta, alia superaddenda non est. de iur. at si clerici. Secundus modus contumaciæ est, quia si citatus vt veniat, illis responsurus, non venit, tunc huic non imponitur noua poena, sed tanquā pñ contumacem procedi iubetur. Modus autem procedēdi est, vt no. in c. prout. de dolo. & secundum illum modum certum est, q. dēt ad sequentia vocari, nisi appellasset, vt d. c. cum qui. & sic patet, q. vtroq. casu requiritur citatio. Nec obs. rō Guil. quia illa contumacia respicit totam causam: q. contumacia nolētis respondere libello plus respicit totam causam, q. positio: quia libellus continet plenam narrationem, & conclusionem, positiones verō narrationem solum, vel eius partem, & sic est maior contumacia nolle respondere libello q. positionibus & tamen ille, qui non vult respondere libello, citandus est
- 13 anteq. pcedatur. de testi. cum olim. fm Io. An. ¶ Quid si iste abest ex iusta cā: an habeantur positiones pro confessatis? So. dic. q. non: quia non esset contumax, qd. requirit iste tex. ff. de re iur. contumacia. §. pe. & vl. & dicit Arch. q. iusta causa absenti tollit. 18. di. puenit. & in eo quod ibi no. Io. An. ¶ Quid si interrogatus iubetur a notario, vt respondeat, ipse non vult, an incurrat hñc poenam? So. quidam Guil. Ban. hic tenet, q. nō per tex. qui dicit a Iudice, ergo secus si notario. & dicit hoc verum esse, etiam si Iudex cōmiserat notario: quia cum iste tex. loquitur de Iudice, & sit penalis, non dēt extendi ad alium casum. §. de ele. statutum. c. li. fm eum. ¶ Gl. 2. recita per pñium, q. in spiritualibus vtrunq. iur. exigatur. cuius pñium innuit tex. qui loquitur alternatiue. gl. so. ¶ In fi. gl. no. istam gl. q. vbi aduersariua, aut, ponitur inter diuersa, quorum vtrunq. est necessarium ad materiam, in qua profertur, exponitur in coniunctiuam. ad hoc gl. in ver. figura. in cle. sape. de ver. fig. & gl. 2. q. 5. omnib. Arc. 20. q. j. monachus. ¶ Glo. super verbo, reus, qrit quid de actore, & so. in fi. gl. ¶ No. istam gl. q. constitutio poenalis loquens de reo habet locum etiam in actore, quando eadem est rō in vtroque, & constitutio ideo expñsit de reo: q. communis actus super quo disponit, accidere solet in reo: ad hoc facit quod no. gl. in simili in cle. j. de rescr. super ver. potestates. in fi. de quo dixi §. de temp. or. c. j. sup. j. gl. ¶ Gl. super ver. pcurator. colligit notabile ex tex. In fi. gl. dicit Ioan. An. q. hic etiam pbat de taciturnitate, videlicet q. taciturnitas pcuratoris nocet domino. & idem tenet Inn. in c. j. de postu. pla. & Guil. in Spe. de positio. §. 9. post prin. & facit ff. de proc. non solum. in prin. Io. An. ¶ Gl. sup. ver. iussus. recita per qñem, & sol. in fi. gl. idem quod gl. tenet Arc. hic & Dyn. in rñā, pñeum. de re. iur. Io. An. & Spe. de posi. §. 8. ver. item q. tenet, q. si mittatur citatio ad domum cum comminatione, q. habebuntur pro cōfessatis, si talis nō cōparet. sed Butrig. in l. 2. §. fi. C. de iur. cal. dicit q. sufficit si mittatur copia positionum ad domum, & habebuntur pro cōfessatis, si iubetur, vt respondeat. & ista pars gl. vñ vera de rigore iuris: quia tunc vñ factum a Iudice, qd. fit per nuncium. ar. l. 3. §. si procurator. ff. quod quisq. iuris. dicit tamen Io. de Imo. q. credit gl. seruari in practica. & pro isto dicto Bu. facit c. mulieres. in fi. de sen. exc. vbi ille dñ. facere verē, cuius autoritate fit actus, ergo si interrogat eum mittendo positiones ad domum, & iubet respondere, concurrunt illa, q. hic requiruntur. tamē pñ facit tex. hic, q. vñ velle, q. ista interrogatio, & iussus fiat in iudicio in pñsentia Iudicis, vt patet ibi, seu cōtumaciter se absenter. & sic vñ tutior opi. gl. hic. ¶ Gl. in verbo, rationabili. ponit 12. exempla, quibus quis pōt denegare rationabiliter respondere positioni. ¶ Ibi, vel impertinēs. intellige gl. veram, quando constaret, q. esset impertinens, sed si esset dubium, tunc tutius est, q. admittatur salvo iure impertinentium. & ita seruatur in practica fm Io. An. hic. & idem tenet in c. bone. j. §. de ele. Aliqui tamen Iudices pronūciāt, q. si respōdetur positioni impertinēti, habeatur pñ non rñso, & similiter pars protestat, & talis protestatio vñ pdesse, vt probat gl. j. in fi. §. c. li. in proemio. & ibi feci notari ad hñc illam gl. & intellige istam gl. fm do. Io. de Imo. quādo positio esset per se impertinens, si iuncta cum alia esset pertinēs dēt admitti. Exē pñum, peto centum, pono q. promissisti mihi. Item pono, q. talis est notarius. Item pono, q. publicus. Item pono, q. fuit rogatus de tali promissione. nam posito, q. talis est notarius per se, non facit ad causam, sed iuncta cum alijs bene facit. ¶ In gl. ibi vt responsum. & est ratio, quia cum ponens velit habere certum responsum, debet etiam ipse ponere certum, vt sic illo iure vtatur quo ad alios, quod ipse exigit. ff. quod quisque iur. l. j. de constit. cum omnes. fm Ioan. An. ¶ Ibi, l. Titia. j. responso, idem si sit dependens a negata. hoc intellige quando prima, a qua aliæ dependent, est negata: sed si postea esset confessata, deberet etiam respondere de pendentibus positionibus. exemplum. primò pono, quod appellau. secundo quod in scriptis. tertio quod j. decem dies. si nego primam, per consequens nego secundam & tertiam dependentes a prima. unde non deberem compelli ad respondendum alijs duabus dependentibus. Sed si confiteor primam, bene teneor respondere secundæ & tertiæ: quia prima potest esse vera, & non secundæ, vel tertiæ, fm Ioan. An. hic, & Ioan. Mo. §. cap. proxi. ¶ Ibi, de vi-

ADDITIONES.

- a ¶ Contumacia. Adde quando noceat domino, Ale. consi. 95. 2. lib. b ¶ Contumax. Adde, quando sententia possit referri contra contumacem, An. gel. consi. 146. Ber. c ¶ Cōminatione. Adde, an taliter iussus teneat rñdere, Alex. consi. 185. 2. li. Ber. d ¶ Pñsentia Iudicis. Adde quod Do. de Ro. deci. 374. in antiquis dicunt, q. forma huius decretalis pñcise in omnib. sit seruanda pp. eius rigorem. Ber. e ¶ Impertinentium. Adde Pau. de Ca. consi. 27. in secundo impressis. Adde Do. Ale. de Imo. in l. 2. §. si duo. ff. de iure iur. Ro. deci. 245. inci. do. in anti. & deci. 336. incip. super arti. in no.

18 de viduis. si actor facit positiones, & reus positiones, quis debeat primo respondere? dicit Io. An. & Arc. s. c. prox. q. aut positio rei est preiudicialis positioni actoris, quia illam interimit, & tunc actor primo debet respondere positioni rei. alle. 23. q. 4. qui peccat. Aut non est preiudicialis illi, & tunc non tenetur primo respondere. & sic intelligitur s. m. Io. de Deo. ff. de proba. circa. quia q. prius appellat, prius agat. de ord. cog. ca. 2. ad hoc optime tex. j. de testi. presentium. s. j. quod limitat verum Io. An. nisi actor inutiliter occuparet tps, & hoc relinquitur arbitrio iudicantis. & sic dicit, q. habet communis consuetudo curiae, quae est optima legum interpret. de consue. cum dilectus. & in Spe. de posi. s. 4. ver. hoc quoque. & seq. & ibi, presentium. s. praeterea. dicit super hoc ibi Inn. q. si in vna positione continentur plura, q. licet aliud sit falsum, aliud verum, q. non debet negari, sed debet particulariter responderi ad singula contenta in eadem positione, & hoc expressè voluit tex. in d. s. pte. rea. ¶ Ibi, sigillatim. alias distictum super quolibet articulo in qualibet positione contento. dñs meus in c. dilecti. de maio. & obe. concludebat in hac m. q. aut ponens petit totum, & quālibet partem in petitione contentam, prout est debita, & tunc non potest totum negari pp. partem indebitam, cum petit etiam partem. & istud tenet hic Paul. vnde dicit, q. cōis practica hodie sic se hēt, & bene, q. dēt cuilibet parti respondere. Sed si sim p. diceret, peto positionibus responderi: tūc pcedat ista glo. s. m. Pau. Si autem positio est simplex: tunc si comprehendit plures articulos distincte, & tunc non potest tota negari, vt d. s. pte. rea. Si verò continet plures articulos non distinctos, sed quorum vnus venit qualificat iūe ad alium, & qualitas est indebita, vel petitum est indebitum s. m. qualitatem inductam, & tunc potest negare totum, vt si debitum sub cōditione petat pure. ar. s. de plus pe. c. j. & quia iste est vnicus articulus a qualitate inseparabilis, & inseparabiliter vñ deductus: qd patet, q. ad vñtorem non sufficit probare substantiam sine qualitate. de pbat. licet causam. de ele. ab eo. s. e. li. s. m. do. meū. ¶ Ibi, iuris. dic q. aut positio sit de iure cōi in corpore iuris non clauso, vt est de extrauaganti: cum in illa dēt p. babilis dubitatio, tunc super illa posset fieri positio. ad hoc de fi. ist. pastoralis. ita no. Io. An. in addi. Spe. de po. s. 7. ver. 12. vide quod no. Arc. 18. dist. super gl. summæ. Aut positio sit de iure cōmuni clauso, & tunc aut continet in parte, qd est iuris; in parte, quod est facti, vt putat quia procurator agit ad salarium p. dominum, & ponit, qdē tali administratione meruit centum, & tunc talis positio est admittenda, quia licet illud verbum meruit, sit iuris, cum remuneratione sit debita de iure communi. 12. q. 2. charitatem. tñ aestimatio remunerationis est facti, & ideo sup. illo exigit p. b. ita no. Spe. in d. s. 7. ver. sed pone procurator, & idem Old. tenet in consi. 242. Aut positio sit in totum de iure communi, & non compellitur, vt no. gl. Aut sit de iure speciali, vt puta statuto, vel consuetudine, & tunc cum illa sint facti & in facto cōsistant, vt in c. j. de const. tunc de illa potest fieri probatio per positionem. ita no. Lap. hic, & ita no. etiam Io. And. in c. si. de consue. in tracta. s. circa quintum. in prin. idem Old. in d. consi. 243. ¶ Ibi, item si sit impossibilis. dic vt in glo. ¶ Et ibi non tibi dico. de ha. m. per Arc. l. dist. de penitentibus. per Inn. de elect. dudum. 2. de confes. c. 2. in Spe. de posi. s. 7. & ver. 18. Cōclusio est, q. aut crimen est manifestum, vel notorium, & tunc debet respondere. de accu. qualiter. j. & 2. & tunc si negat positionem, ipse tenetur probare prius, ex quo est notorium, vt ē casus in d. c. dudum. Aut non est notorium, & tunc si est de delicto infamatus, tenet respondere, q. peccaret ex quo est infamatus grauando aduersarium onere probandi, & tunc si cōfiteretur infamiam, & delictum, tunc planū. Si cōfiteretur infamiam, & negat delictum, tunc indicet ei purgatio. de acc. cum P. & ca. inquisitionis. non tñ p. cise compellit respondere positioni super infamia, sed causatiue, vt videlicet si renuerit rñdere, sicut & si se purgare renuerit, puniet tanq. conuictus. de ac. cum P. Si autem crimen est occultum: tunc non compellit rñdere. & sic pcedit gl. hic. ¶ Gl. sup. ver. eis dē, qrit & soluit. In fi. glo. intellige gl. de procuratore spali. ¶ Sed in procuratore generali bene daret dilatio ad consulendum dominum. s. de proc. dilectus. si non fuit in culpa, vt ibi no. licet ibi loquatur de dilatione liberatoria ad respondendum petitioni, & hic de illa, q. dāt ad respondendum positioni secundum Io. An. ¶ Gl. p. quærit de pluribus, & soluit ibi, p. sententiam. istud tenet hic Io. Mo. sed Arc. & Io. And. hic tenent, q. ipso iure. Bar. in l. fi. s. q. si actor. C. de iur. cal. dicit, q. necesse est, q. Iudex pronunciet eū contumacem in respondendo, vel pronunciet eum sine rōnabili causa recusare: vnde oportet Iudicem patefacere eius delictum, anteq. habeatur pro confesso. alleg. pro casu l. eius qui delatorem. in princ. de iure fisci, secundum Bar. Et per præmissa dicit ibi Bar. q. si contumax, anteq. Iudex pronunciet, moritur: non transit ad eius heredem ista poena, q. habeatur p.

confes. & alle. pro casu l. eius, qui delatorem. Ex isto dicto Bar. apparet q. ipse etiam tenetur hñc pro confesso ipso iure, sed requiritur declaratio Iudicis, q. denegauit respondere positioni. Et ad hoc facit j. de hæret. cum s. m. de homi. pro humani. & c. felix. de penis. & quod ibi no. vbi apparet, q. quando imponitur poena a iure requiritur declaratio, & q. sit lata sententia probant verba tex. ibi, haberi dēt pro confesso. q. ista verba prolata ab eo, qui habet potestatem inducendi qualitatem, æquipollent istis esse talem, vt patet in c. ex parte. de spō. & qui fil. sint legi. tanta. ergo idem est dicere haberi pro confesso, qd si diceret, est confessus. ¶ Ibi, pro negante. idem Host. & Arch. & Gui. in Spec. de posi. s. 9. ver. item illud. ¶ In fi. glo. diuersitatis rō: quia Iudex super dubio interrogat, nec iurat. ps verò ponit super certo, & iurat. quasi sit mens Io. An. iuncta ratione hic assignata cum glos. quod si ex interrogatione nō haberetur, quando est sibi damnoſa pro negante nullum cōmodum haberet altera pars ex tali interrogatione, sed ex positione sic: q. ponens intendit, qñ facit positionē, hñc pbatioem ab aduersario de eo, qd ponit: sed si habet pro confesso: etiam si sit vtile contumaci, ponens habet id, quod intendit.

ADDITIONES

- a Respondere. Adde Old. consi. 324. Bar. consi. 24. adde Pan. in c. cum causam. col. 5. vbi enumerat multas opi. Doc. & tandem concludit, quod non teneat ad aliquid respondere, per quod sua turpitudine detegatur. & ibi Felin. col. 12. vers. in ea. gl. de teste. Ia. Reb. u. in l. praes. nu. 3. & ibi etiam in apost. C. si ser. aut lib. l. j. lib. 10. Bartho. So. 31. suo tract. fallen. reg. 309. & plenè apost. ad Lanfran. in c. qm contra. s. responsiones. nu. 10. vers. decima regula. in apost. in ver. criminosè, de probat.
- b Non transit. Adde limitandum vt per Ro. sin. suis, fo. 8.
- c Requiritur declaratio. Adde Ro. consi. 48.

De testibus & attestationibus. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Mediator dicitur facere crimen, cuius perfectioni operam dedit. Nec admittitur regulariter ad testificandum super negotio, de quo fuit operator. nu. 2. Quia censetur magis suspectus, nu. 4.
- 3 Testes aliquando admittuntur propter criminis enormitatem, qui alias non admitterentur.
- 5 Emolumentum appellatione quid contineatur.
- 6 Proxenetæ recipiens promissionem salarii non tamen salarium, an repellatur a testimonio, & nu. 7.
- 8 Plerumque, dictio, denotat interpositionem actus.
- 9 Testificari quando quis possit super facto proprio.
- 10 Confitens qui non potest probare crimen, an sit puniendus.
- 11 Damari potest quis ex confessione criminis non attento modo instantie inchoatæ. & nu. 12.

Mediatores. ¶ Glo. j. summat & ponit dictum, cui subdit triplicē determinationem ibi, si non. ¶ No. q. mediator etiam dñ facere crimen, cuius perfectioni operam dedit. & hoc probat tex. ibi, committitur. quia agentes, & consentientes &c. de quo p. gl. in c. j. de of. deleg. quod no. pro statutis imponentibus penam committentibus delictum, quod vñ includere etiam mediator res. ¶ No. q. licet leges provideant super his, quæ frequentius accidunt, vt s. e. lib. de rest. spo. frequens. tñ qñque disponunt de his, quæ qñque occurrunt. probat tex. ibi, plerumque. ¶ No. ar. q. mediator non admittitur regulariter ad testificandum super negotio, de quo fuit operator. fallit isto casu de quo aliquid hic in gl. ¶ No. q. pp. criminis enormitatem qñque admittuntur testes, q. alias non admitterentur. ad hoc de cōse. c. j. ¶ No. q. de crimine potest agi criminaliter, & ciuilitè, & qñ dicatur agi de crimine simoniae criminaliter, vel ciuilitè, vide optimū tex. in c. per tuas. el. j. de simo. in c. fin. No. q. pp. participationem emolumenti mediator censetur magis suspectus ad testificandum super contractu ipso mediante gesto, & ideo minus sibi creditur. ¶ Quæro, quid continetur appellatione emolumenti? exponit Arch. i. fructus laborum, vel acquisitionis alicuius rei, tamen propriè dñ fructus, vel redditus molendini, vt no. Io. in c. nemo. de simo. latè dicitur quilibet prouentus, vt hic, & in ele. statutum. de ele. & est ratio s. m. Io. Mo. quare iste repellitur: q. ex quo recipit emolumentum, est magis infectus, & ideo minus est sibi credendum s. m. Io. And. ¶ Gl. j. in ver. per hanc. recita per cōtrarium de opi. loā. & Ber. glo.

ADDITIONES

- a Mediatores. Adde quod Rom. sin. suis, & Lap. alle. 93. tenet q. proxenetæ vsu rarum teneantur ad restitutionem. & fo. 22. idem Ro. dicit, q. priuantur honore, dignitate, & officijs. Ber.
- b Operator. Adde, an mediator possit esse testis in illo negotio. Alexand. consi. 19. 4. lib. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

gl. fol. ¶ Glo. 2. recita per contrarium, quod licet recipere salari-
um proxenetae. gl. fol. quod hic in spiritualibus prohibetur,
6 cōtraria in temporalibus loquuntur. ¶ In fi. gl. ¶ Quid si pro-
xeneta receperit promissionem salarii, non tamen salariū, an
a repellatur a testimonio? Io. And. hic tenet, quod non repellit
per tex. hic, qui quantum ad repulsionem proxenetae requirit
culpam & receptionem salarii in odiū criminis; ergo sola cul-
pa non inducit repulsionē. & potest esse ratio differentie, quia
quando subest sola culpa, ille est adstrictus tantum pœnitenti-
æ propter culpam, & non restitutioni. Sed quando est culpa,
& receptio, ille est adstrictus pœnitentiæ & restitutioni, quod
est grauius. de simo. c. fi. & facit quod no. ff. de testi. l. fi. ubi dici-
tur, quod aduocatus, qui conuenit de salario, ex quo illud nō
7 recepit, potest esse testis in causa secundum Io. And. ¶ Sed
istud dictum Io. And. videtur tex. in c. veniens. el. j. §. co. tit. ubi
repellitur testis tanq̃ socius criminis & muneris, & tamen ni-
hil receperat, quia ibi rector tantum remisit bariles vini. So.
potest dici quod ibi iam ex illa remissione consecuti fuerant
emolumentum, quia cum ipsi essent obligati ad soluendū ba-
riles vini, & rector remisit eis, iam consecuti fuerant emolu-
mentum, quia per illam remissionem consecuti fuerunt libe-
rationem obligationis saltem per respectum ad ipsum remit-
tentem; nam ille, qui remittit, dare intelligitur. 8. qd. 3. talia. &
no. ibi gl. j. Sed ex sola promissione de dando adhuc nō est cō-
b secutus emolumentum, & ideo non repellitur, b cum iste tex.
hoc requirat, vt dicit Io. An. tamen non bene satisfacit illa so-
lutio illi tex. quia ille tex. ibi nō dicit, quod remisit bariles
vini, sed promisit remittere. nisi velles intelligere, quod tex. in
prin. loquitur de promissione facta ante præsentationem, sed
postea, quando testes examinabantur, remisit eis bariles vi-
ni, quia tempore examinationis testium iam erat institutus in
beneficio, vt aperte colligitur ex tex. & sic iam consecuti fue-
rant remissionem. ¶ Gl. 3. recita per contrarium, quod imō si-
monia committatur per ipsos principales, nō per proxeneta,
quia ipsi paciscentes sunt simoniaci, vt patet de simo. per totū.
so. exponendo vt in gl. Et no. gl. quod dictio per, semper refer-
tur ad personas principales actum gerentes. Sed quandoq; re-
fertur ad personas, quorum ministerio principales inducunt
ad actum faciendum, quod facit ad saluandos testes, qui dice-
rent, quod talis contractus fuit factus per talē, & ille non fuit
set principalis, sed mediator, quia dictum testis posset saluari,
vt per illum factum fuerit, id est eius ministerio, vt vult gl. hic.
¶ In gl. super ver. plerunq; No. ex gl. q. hæc dictio, plerunq;
non denotat cōtinationem actus sed interpositionem, quod
no. quia si quis vellet probare se præscripsisse ius eligendi, &
probarē, quod plerunq; elegit, non esset probata præscriptio,
quia oportet, quod sit continuata possessio. de præscri. illud, &
verbum plerunq; non denotat cōtinationem, vt vult gl. hic.
¶ Gl. super ver. testimonium. recita per cōtrarium, quod etiā
in aliis casibus tales testes admittantur, & sic non est speciale
in istis. gl. so. per tex. istum, & deinde querit quid de accusatio-
ne, & so. ¶ Ibi, veniens. no. gl. quod testes inhabiles alias licet
c non plene probent, tamen inducunt præsumptionē. ideo no.
Inn. in c. cum dilecti. j. de ac. gl. fi. & ibi In. de re in. cum l. & A.
& gl. 2. q. 3. c. 2. Io. An. in c. 2. de cler. peregr. ¶ Gl. super ver. au-
thores. querit, quare isti admittuntur, & so. ¶ In fi. gl. No. glo.
¶ q. de facto proprio questione vertente inter alios potest quis
d testificari, quando actus est talis naturæ, quod per alios con-
uinci non possit, vt quia sit occulte. vide gl. in verbo, & si tres.
in c. cum dilecti. de elec. & gl. de prob. tertio. quod no. q. a vī, q.
mediator possit esse testis in causa solutionis vsurarum, cum
talis actus fiat communiter occulte, ita vt probari non possit,
vt in Cle. j. de vsuris. ¶ Gl. super ver. criminis. querit, an intel-
ligatur de teste emendato, & soluit dupliciter. ¶ In fi. gl. ista se-
cunda solutio videtur melior, per quā ista decretalis est nimis
contraria iuri communi, vt sic intelligatur in casu, in quo ni-
mis ledat ius commune, q̃ fieri possit. arg. regulæ, quæ a iure. j.
de reg. iu. ¶ Gl. super ver. criminaliter. alle. concor. ad tex. ¶ In
fi. gl. per istum tex. & illum colligit hic Io. And. notari, quod
probatio sufficit in vno modo agendi, q̃ non sufficeret in alio.
nam in criminibus requiruntur probationes apertissime. 5. q.
6. Epiphanius. 2. q. vlt. sciant cuncti. & vbi de salute hominis
tractatur, strictius est agendum. C. de app. addictos. Ioan. And.
¶ Gl. pe. recita per contrarium, quod nō sit speciale in isto cri-
mine, quod mediator admittatur ad testificandum, vt no. de
re. cog. dilectorum. gl. so. quod imō est speciale hic. ¶ In fi. glo.
Idem Host. & de hoc remittit Io. And. ad no. per se in d. c. dile-
ctorum. ¶ Glo. fi. primò querit quid de aliis criminibus exce-
ptis, deinde opponit contra tex. & soluit tripliciter. ¶ In fi. glo.
Gl. hic tenet secundam solutionem gl. magnæ. In fi. 79. dist. si
quis Papa. dicit isto casu speciale propter errorem criminis, q̃
quis audiatur allegans turpitudinem suam, & quod eius con-

fessio non puniatur, vt in isto casu parcatur sibi, sicut parcitur
focio criminis læsæ maiestatis confocium accusanti, cum ista
non sit directa confessio, quando cōfiteatur, vt alium repellat.
de hoc per Ho. in sum. de simo. §. qui ad accusationem. in fi. &
in Spe. de ac. §. j. ver. caue tamen. & §. præcedenti, secundum Io.
10 And. ¶ Sed querit gl. in d. c. si quis Papa. ¶ quid si iste confitens
non potest probare crimen, nunquid sit puniendus. & tenet ibi
glo. quod sic, quia fuit in culpa, cum tacere debuisset crimen,
quod probare non poterat. 2. qd. 7. plerunq; 6. q. 2. si tantum.
contra determinationem illius gl. facit quod no. hic, quia sic
taliter excipiens non habetur pro confessio, ergo propter illud
crimen non deberet damnari, de quo non constat. posset salua-
ri illa gl. vt non damnetur de crimine propter illam confessio-
nem, sed vt damnetur de calumnia, ex quo nō probauit, quod
obiecit, §. de ele. c. j. & c. si forte. c. li. ¶ Et no. ex secunda so. gl.
11 limitationem ad dictum Inn. in c. qualiter. 2. de acc. ¶ quod po-
test quis damnari ex confessione criminis, non attento modo
instantiæ inchoatæ, quia illud verum, quando crimen confite-
tur simpliciter, secus quando non simpliciter, sed implicite.
12 ¶ Item no. hic aliam limitationem, q̃ crimen de quo cōstat
confessione, quando est cōnexum negotio principali, de quo
agitur, non punitur nec pœna ordinaria, nec extraordinaria.
quando confessio non est simpliciter, sed fit quasi conditiona-
liter obiciendo exceptionem, cum talis obiectus non habeat
vim confessionis. sic limita no. de excep. cap. j. de elect. per in-
quisitionem. de confess. cap. 2.

ADDITIONES.

- a ¶ Repellatur a testimonio. Adde tu, an, & quando possit proxeneta esse testis,
& quando cogatur. Pau. in d. c. dilectorum. nu. 3. & ibi plene tractauit in apost.
ad eum in ver. proxeneta. nu. 3. de testi. cog.
- b ¶ Non repellit. Adde, quod voluit Spe. in tit. de teste. vcr. item dedi pecuniam,
quem sequitur Ro. sing. suis so. 9. vbi etiam dicit, q̃ Iudex, qui accepit pecu-
niam, vt faceret baratariam, non excusatur a pœna, licet re integra pœni-
teat. Ber.
- c ¶ Præsumptionem. Adde Ro. confi. 481.
- d ¶ Testificari. Adde quod D. de Rota dec. suis de confessis in antiquis dicunt, q̃
confessio facta per aliquem in iudicio, tanquam testis non nocet sibi in alio
iudicio, tanquam pars. Ber.

S Y M M A R I U M.

- 1 Regularium congregatio, & vniuersitas appellatur conuentus.
Et quare tales iurant in animam suam per alios, & non per se. nu. 21.
- 2 Prælatus non potest agere super iuribus ecclesie sine consensu conuentus.
- 3 Ecclesia qualiter nominetur quando non est principalis.
- 4 Libellus non vitatur, licet agens possessorio recuperandæ in corporalibus
petat se restitui ad possessionem.
- 5 Olim, dictio, refertur ad tempus præteritum.
- 6 Res diuersæ, & iura possunt accumulari, & peti in eodem libello.
- 7 Syndicus, vel procurator agens pro vniuersitate debet iurare in animam
propriam, & vniuersitatis.
- 8 Pars requiritur maior, & senior copulatiue in actibus vniuersitatis.
- 9 Actor potest facere positionem post productionem testium suorum etiam
super eo, super quo testes produxerat ad probandum.
- 10 Actor prius debet iurare de calumnia, quam reus.
- 11 Personæ principales si multum distant, an compellantur comparere ad respon-
dendum positionibus.
- 12 Positio non est repellenda, licet in ea contineantur plures articuli.
- 13 Testis, qui dicit primò se scire, & postea se idem credere, non probat tan-
quam contrarius sibi ipsi.
- 14 Expressio, quæ requiritur in rescripto, in quo sit remissio causæ.
- 15 Abbas solus an possit reuocare mandatum datum procuratori a conuentu
nomine conuentus agendi in causa.
- 16 Abbas si agit in causa monasterij simul cū procuratore cōuentus, & ambo
simul cōtestantur litē, an postea possit agitare causam simul & separatim.
- 17 Abbas, & monachi an possint esse testes in causa monasterij.
- 18 Prælatus an possit esse testis, si procurator reuocatur ex causa post litis cō-
testationem.
- 19 Syndicus an iuret de calumnia sine speciali mandato.
- 20 Prælati, qui prosequuntur causam per se, an possint committere alteri, &
præstet iuramentum de calumnia.
- 21 Iuramentum de veritate qualiter præstetur per alium.
Et quando sit præstandum, nu. 23.
- 22 Responderi qualiter debeat positionibus.
- 23 Confessio syndici an præiudicet ecclesie?
- 24 Remissio examinationis testium, quæ sit ad partes, an sit de rigore iuris, an
sit in arbitrio iudicantis?
- 25 Expensas interrogatoriorum datorum a reo, secundū quæ petit testes exa-
minari, quis debeat soluere.
- 26 Absentes non sunt vocandi in actibus capituli, nisi in tribus casibus.
- 27 Dominus, qui iurauit respondere positionibus, an possit respondere postea
per alium non iuratum?
- 28 Titubare quis dicatur.
- 29 Negatio quando præcedit verbum, credo, non includit certam credulitatē
in eius oppositione.

Resentium. ¶ Glo. j. summat. & sunt tres partes: prima tractat de positionibus iuramento & responsione ipsarum. secunda ibi, Testes de testibus reprobatoriis probatoriis. tertia ibi, Si verò de reprobatoriis reprobatoriis. ¶ No.

1. ¶ congregatio, & vniuersitas regularium appellatur conuentus, secularium verò clericorum capitulum appellatur, tamen quandoque non seruatur. de quo per Doc. s. de rescr. c. capitulo sancte crucis. ¶ No. arg. t. q. praelatus non potest agere super iuribus ecclesie sine consensu conuentus. de quo de rescr. edoceri. de proc. c. j. ¶ No. t. q. quando nominatur ecclesia, quæ non est principalis loco, fit denominatio sub vocabulo alicuius sancti, secus quando est principalis in loco, etiã dato, q. nō sit cathedralis ecclesia. hoc probat tex. hic expresse in expressione, quam facit de priore, & cōuentu, quia exprimit eos sub nomine loci, & non sancti. de hoc per gl. & Io. An. in c. quis. j. de præb. ¶ No. quando agitur de subiectione, potest dirigi libellus contra subiectum, nec videtur necesse, quod dirigatur contra possidentem. de quo de maiori. & obediens. inter quatuor. de præscrip. auditis. ¶ No. t. q. non vitatur libellus, licet agens possessorio recuperandē in corporalibus petat se restitui ad possessionem, & non dicat de quasi possessione, nam licet in corporalia non possideantur, sed quasi possideantur, vt est tex. de iudiciis c. fi. & nota. gl. in c. conquestus. de fo. comp. tamen non vitaretur libellus positus, q. appelletur possessio & non quasi. ¶ No. t. q. dictio, olim, refertur ad tempus præteritum. ad hoc tex. & gl. de accu. c. 2. ¶ No. arg. t. q. in eodem libello possunt accumulari, & peti diuersæ res, & iura. vide de elec. querelam. gl. in verbo. personalibus. in c. fi. de rescrip. & Inno. in c. constitutus. de restitutio. in integrum. ¶ No. t. q. syndicus, vel procurator agēs pro vniuersitate debet iurare in animam propriam, & vniuersitatis. & sic extenditur glo. in c. in pertractandis. de iura. calum. & 63. di. tibi domino. quæ dicunt, q. iurat in animam propriam, quia debet etiam iurare in animam constituentium. formam autem huius iuramenti ponit gl. in d. c. tibi domino. ¶ No. arg. t. q. in actibus vniuersitatis non sufficit fieri a saniori parte, sed copulatiue requiritur maior & sanior pars. de quo per gl. in c. ecclesie. 2. de ele. ¶ No. t. q. actor potest facere positionem post productionem testium suorum etiam super eo, super quo testes produxerat ad probandum. ¶ No. hic, optimum tex. t. quod actor prius debet iurare de calumnia, quam reus. hoc probat tex. hic, quia primò præmittit iuramentum exigendum ab Abbate, qui erat actor, q. a Priore, qui erat reus, & sic habes decisionem dubij tacti per Doctores in c. j. de iura. ca. s. c. li. & idem videt hic, de positionibus, q. primò debeat ius respondere positioni actoris, q. actor positioni rei, de quo per Ioan. And. in c. 2. s. de confes. e. lib. super gl. ¶ No. t. q. quando principales personæ debent per se respondere positionibus propter distantiam loci, fit remissio ad partes, vbi sunt principales personæ litigantes, non autem compelluntur personaliter comparere ad respondendum positionibus coram Iudice. ¶ No. ar. t. q. non est repellenda positio, licet in ea cōtineantur plures articuli, sed Index debet separate interrogare partem super quolibet articulo in positione cōtento. de quo s. ti. proxi. c. fi. ¶ No. q. non sufficit quælibet responsio facta positioni, sed debet esse responsio sufficiens, alias potest Index partem compellere ad responsionem sufficientem. ¶ No. q. postq. positiones sunt a Iudice receptæ approbatæ, & examinatae, non admittitur contradictio partis in responsione, sed debet sic approbate respondere. ¶ No. q. quando principalis persona respondet positionibus per iuramentum, si postea super eisdem interrogatur procurator, vel syndicus, non est necesse, quod iuret. ¶ Not. quod aliud est scire, aliud est credere circa eandem rem, & sic videtur, t. quod testis, qui dicit primò se scire, & postea se idem credere, tanquàm contrarius sibi ipsi non probat. de quo aliquid per Ioan. And. in c. inquisitionis, supra de acc. tamen quod probet, optime facit tex. de re iudic. cum olim. ista sunt notabilia vsque ad s. testes. Expediam dicta doctorum & glo. super ista parte. ¶ Oppo. primò quod Abbas, & conuentus non possit agere contra priorem, & conuentum, quia non possunt plures in solidum eandem rem possidere eodem iure. de fide instrum. inter dilectos. vnde vel Abbas solus possidebat, vel conuentus solus. secundum Innoc. hic Abbas agebat tanquàm minister conuentus & nomine conuentus priorem tanquàm ministrum, & nomine alterius conuentus: vnde ministri, & prelati dicuntur esse procuratores, non domini. 12. quæst. j. si primates. & sic iste conuentus dicebatur possidere tanquàm vnū corpus, & in isto corpore includuntur ministri, & prelati. de concessio. præb. post electionem. cum con. & bene agit conuentus nomine proprio: quia sunt domini. 2. q. 6. biduum. ver. palam. ff. quando appel. sit. l. j. in propria. dicit tamen, q. idem videretur, si etiam ministri actionū

non sunt de conuentu: vt sapius est videre in vicedominis, & in syndicis, f. qui deputantur monasterijs, & sufficit contra alterum ferri sententiam, vel contra Abbatem nomine conuentus, vel etiam contra ipsum conuentum nomine proprio. Io. An. Et per hoc cessat contrarium. s. formatum: quia isti possidebant simul tanq. vnum corpus, non tanq. plures. & isto vltimo casu procedit contrarium. ¶ Opp. secundo, q. sufficit solū Abbatem, & Priorem respondere positionibus, cum ipsi possint agere. de rescr. edoceri. si ergo possunt agere, ergo possunt respondere positionibus: vt s. de confes. c. 2. io. secundum Ho. hic Abbas agebat, & conuentus, ideo hic interrogantur tanq. honestiores & propter vehementiores causas. C. de proc. l. fi. & quia etiam simul egerūt, vt patet in tex. nam si solus Abbas egisset, solus potuisset requiri: vel ideo conuentus, & Abbas simul requiruntur, quia honestior reputatur conuentus collectus ex Abbate & monachis, q. solus Abbas. Io. An. ¶ Op. tertio, q. non deberent compelli isti prelati ad iurandum de calumnia, ex quo in curia litigabant per procuratores: & quia illi habent iurare de calumnia, ex quo habent mādaturum. de iur. cal. c. j. & eo. ti. c. fi. s. c. li. fo. Inn. fatetur contrariū. Sed dicit, quod ideo isti iurant, quia placuit partibus, q. per istos iuraretur: & erat consonum iuri, & æquitati, cum essent capita cōuentum. vel dic secundum Arch. q. contrarium loquitur in iuramento calumniæ. hic loquitur in iuramento de veritate, quæ iuramenta valde differunt, vt patet ex notatis per gl. in c. j. de confes. s. e. li. ¶ Quærit hic Ho. quæ expressio requiratur in rescripto, in quo fit commissio causæ. dicit Host. q. requiritur expressio quatuor substantialium iudicij, q. optime hic in tex. exprimuntur: videlicet Iudicis, actoris & rei, & cāe super qua vertitur lis, quorum vno deficiente non erit iudicium. de ver. sig. c. forus. & error in talibus vitiat rescriptum. vt s. de rescri. super lris. remittit ad summam. e. ti. s. quæ possunt. ver. hoc aut. secundū Ho. Io. An. ¶ An Abbas solus possit reuocare mandatum datum procuratori a conuentu nomine conuentus agendi in causa? dicit hic Inn. q. sic ante litis contestationem prohibito voluntatis: quia ipse ex officio suo habet exercitium actionis. de rescr. edoceri. post litis verò contestationem non potest, nisi in casibus, in quibus posset alius dominus procuratorē suum reuocare. de quo s. de proc. c. 2. e. li. Secus autem esset, si conuentus vallet reuocare: quia tunc singulares de conuentu hoc nō possent, sed requireretur consensus omnium, vel maioris partis, ex quo consenserunt tanq. conuentus. de ele. in causis. hoc vltimum dictum ponit Inn. in c. bonæ. 2. de postu. præla. in gl. quia non erat. primū dictum Inn. intellige verum quando esset constitutus procurator a conuentus de consensu Abbatis in casibus, in quibus solus cōuentus non posset sine prelato agere: sed si esset datus in bonis diuisis per capitulum tunc Abbas non posset reuocare: quia exercitium actionis esset penes conuentum iuxta no. in c. edoceri. de rescr. & ideo Abbas tunc reuocare nō posset, & hoc videtur etiam fuisse de mēte Inn. hic qui dixit, quod Abbas ideo potest, quia habet exercitiū actionis. ¶ Quid si Abbas agit in causa monasterij simul cum procuratore conuentus, et ambo simul contestantur litem: an possint agitare causam simul & separatim. In. dicit quod sic, sicut si essent procuratores in solidum, quorum quilibet agere posset: vt no. de proc. in nostra. nam de Abbate planum est, quod habet exercitium actionis, & etiam constitutus est a cōuentu: quia appellatione conuentus comprehenditur etiam prelati. de concess. præ. c. post electionem propter quod inferit istud procedere, etiam si libellus esset datus nomine conuentus: vt quia libellus diceret: talis Abbas agit, & talis procurator constitutus a conuentu nomine conuentus: quia licet quo ad verba libelli videantur agere diuersis nominibus: quia tamen constat, q. eiusdem nomine agitur, videlicet nomine monasterij: ergo poterit quilibet istorum causam per se agitare. quod secus esset, si causa specialiter tangere Abbatem: quia tunc talis procurator illam agitare non posset secundum Io. ¶ No. ex isto dicto Inn. per quod videt limitare tex. c. si duo. s. de proc. eo. lib. vt quod alius procuratorum datorum in solidum, alter non

ADDITIONES.

- a ¶ Et non sancti. Adde, quod voluit Lap. alleg. 15. Ber.
- b ¶ Et non quasi. Adde quod voluit Fran. de Are. consi. 76. vbi an statutum loquens de possessione habeat locum in quasi possessione.
- c ¶ Diuersæ res. Adde Ro. cōsi. 345. & ibi an plures vno libello cōueniri possint.
- d ¶ Maior, & sanior pars. Adde Iac. Reb. in l. nominationum, nu. 4. & quod notauit in apost. ad ipsum. C. de decur. lib. 10. & Guil. de cu. in l. iubemus. nu. 3. & quod notauit etiam ibi in apost. ad ipsum in vers. qui sunt contra ius. C. de sacrosan. eccle.
- e ¶ Tanquam contrarius. Adde Fran. de Are. consi. 44.
- f ¶ In syndicis. Adde an valeat sententia lata contra syndicum, qui non fuit litem contestatus. Pau. de Ca. consi. 18. in j. impressis.
- g ¶ Quod sic. Adde Fed. consi. 213. & 217.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- non possit se intromittere post litis con. quando alter præocupauit locum per litis con. sed secus videtur velle hic Inn. si
- 17 ambo simul litē cōtestantur. de quo aliquid ibi dixi. ¶ Quæro, an Abbas, & monachi possint esse testes in causa monasterij? Inn. dicit hic quod aut Abbas, & monachi simul constituunt procuratorem ad causam, & tunc quilibet ipsorum poterit esse testis. de iureiur. & si Christus. in fi. & licet instrumentum dicat, abbas, & monachi constituunt talem procuratorem, propter hoc non repellitur abbas, quia tunc facit illum actum, ut pars conuentus, & ideo sicut quilibet de conuentu hoc posset, ita & ipse. Aut ipsi non constituunt simul procuratorem, sed abbas per se, & monachi per se, & tunc licet monachi simul constituerint procuratorem, tamen in illa causa poterunt esse testes, quia tunc nullus monachorum singulariter est defensor, sed conuentus simul, & res collegij non sunt singulorum.
12. q. 2. qui manumittuntur. Aut abbas constituit procuratorem solus per se, & tunc non poterit esse testis, quia cum ipse sit legitimus defensor monasterij, de re. edoceri. non debet gerere duplicem vicem in iudicio, videlicet actoris & testis. 4. q. 4. nullus. istud vltimum non placet Host. imò dicit, quod si abbas agit per procuratorem, quod poterit esse testis in illa causa tanquam priuata persona. s. e. in super. & c. cum nuncius. & c. tuis. & ratio est, quia procurator abbatis est factus dominus litis per litis contest. s. de procu. c. j. unde abbas in illa causa remanet tanquam priuata persona. unde procurator, & non ipse, iurat de calumnia. j. c. proxi. & sicut res collegij non sunt singulorum.
12. q. 2. qui manumittuntur. quæ est ratio quare singulares collegij admittuntur in testes: sic & res ecclesiæ non sunt prælati, cum ipse sit procurator, non dominus. de dona. c. 2. ergo sicut capitulo licet testificari in causa ecclesiæ, ita & prælato ex quo causam per se non agitat. ad hoc de præscri. cum non liceat. secundum Host. Io. And. in c. in super. e. tit. reducit opi. ad concordiam, ut si prælatus constituit procuratorem in bonis mensuris, quod tunc non possit esse testis in illa causa, quia videtur propria. ita procedit opi. Inn. Si autem constituit procuratorem in bonis communibus, vel ecclesiæ, & communem causam agitat procurator, tunc poterit esse testis. b. & ita procedit opi. Host. Et ista videtur æqua distinctio, quia si prælatus agit pro fructibus deputatis pro victu suo, ipse videtur suspectus, & est præsumptio contra eum, ne ex illa affectione potius deponat pro sua parte, quam pro alia, quæ est causa propter quam quis repellitur a testificando, ut patet ex notatis infra cap. proxi. in j. glo.
- 18 ¶ Sed quid si procurator reuocatur ex causa post litis contestationem? Inn. dicit Host. quod si prælatus vult prosegui causam in propria persona, quod tunc non poterit esse testis. arg. j. c. proxi. & eodem modo, si ipse ante reuocationem procuratoris iam fuerit testificatus in causa, non poterit assumere officium procuratoris, imò habebit necesse alium procuratorem constituere, ne in eodem iudicio sit testis, & pars. de ver. sign. forus. 4. q. 4. nullus. arg. ff. de proc. in causæ. secundum Hostien. ¶ An syndicus iuret sine speciali mandato de calumnia? Sol. secundum Arch. Aut est syndicus datus ad vnam causam tantum, & tunc non iurat sine speciali mandato, sicut nec procurator priuata personæ. s. de iur. cal. c. fi. Aut Syndicus datus est ad omnes causas monasterij, & tunc talis iurat, quia talis habet generalem administrationem. Ad hoc quod no. de iur. cal. cum causam. de procu. quia in causis. secundum Archi. Idem Spec. de iur. cal. s. restat. ver. sed quid dices. sed dicit hic Inn. quod syndici iurare possunt de veritate dicenda tam super definitione causæ, quam super expensis, & super toto negotio. C. de iud. pro perandum. in fi. C. de re. cre. l. pe. s. pe. ar. C. de iura. cal. l. fi. s. j. & tunc licet sine iuramento possit inquiri de credulitate, tamen per iuramentum inquiri non debet, ut hic dicit tamen, quod aliqui in iuramento de veritate addunt, quod etiam de credulitate respondebit. Io. An. ¶ Quæro, nunquid isti prælati, qui proseguunt causam per se, possint committere alteri, ut præstet istud iuramentum? Sol. dicit Inno. quod sic, ut s. de iur. cal. c. j. in fi. licet isti prælati hic, non agerent causam per se, vel fuerint litem contestati, tamen partibus placuit, quod per istos iuraretur, & erat consonum iuri & æquitati cum essent capita conuentuum, & pro isto dicto Inno. no. alle. Arch. s. de iur. cal. c. 2. & in c. in pertractandis. & c. cum causam. & s. co. lib. & tit. c. fi. tamen dicit, quod illa iura non multum faciunt, quia loquuntur in iuramento calumniæ, & hic de veritate, & ista multum differunt, ut j. dicitur. tamen dicit verum dictum Inn. dum tamen specialiter detur potestas iurandi de calumnia, ut d. c. fi. & 63. dist. tibi domino. & persona sit idonea, ut d. c. in pertractandis. cum concor. Io. And. ¶ Quæro, quare isti iurent nomines faciant numerum. sed Pe. exponit nomine suo. i. in causis suis. secundum Io. An. ¶ Quæro, quare isti iurent in animas suorum conuentuum? Sol. secundum Inn. ratio est, quia isti non faciunt hoc, ut procuratores, vel partes. sed ut nuncij, & organum conuentus: nam si essent procuratores, vel syndici, tunc in causis, in quibus licet procuratori iurare de veritate dicenda, ut puta in causis, quando hoc sibi mandatum est. ff. de iureiur. iusiurandum. & de hoc de iur. ca. c. fi. tunc non iurent in animam alterius, sed in suam. & hoc bene probatur hic secundum Inn. nam a syndico queritur, quid scit, vel credit. & sic patet, quod de sua scientia, vel credulitate respondet, non alterius. ad idem facit, quia videmus, quod in iuramento decisio tutor, & procurator iurare debent in animam suam, quia illud iuramentum esset, quod in animam pupilli iuraret, cum non habeat intellectum: ergo idem dicendum est in iuramento, quod præstatur in prosecutione causæ secundum Io. And. Sed Lap. Abb. hoc non placet, quod in iuramento de veritate non iuret etiam in animam constituentis, unde & iurabit in animam propriam, & constituentis, ut no. s. de ele. procurator. e. li. & facit s. de iur. cal. c. 2. & fi. &
- 21 quod ibi no. secundum Lap. ¶ Sed quæro, quare isti de conuentu in animam suam iurant per alios, & non per se? So. dicit Inn. quod ratio est, quia sic placuit partibus. s. de test. tuis. vel secundum d. d. c. quod hoc faciunt autoritate huius decretalis, per quam licitum est collegiis per alium iurare. & est ratio, quia cum collegium in causis vniuersitatis fingatur vna persona, dignum est, quod per vnum iuret, licet possint per se iurare, si velint. C. de iur. cal. l. 2. s. hoc etiam. & fit hoc etiam, quia facilius expediuntur positiones, & responsiones per eos, si fiant per vnum, alias quilibet per se & in animam suam iurare debet. de iura. cal. c. fi. & c. in pertractandis. idem videmus in Imperatore, qui per alium iurat. 63. dist. tibi domino. & allegat Host. 107. dist. optatum.
- 22 17. quæst. 4. metuentes. Io. And. ¶ Sed quæ erit forma iuramenti? Sol. secundum Inn. componit sic iuramentum: Iuramus per talem, quod veritatem dicemus, ut d. c. tibi domino. 63. dist. vel si illi, in quorum animas iuratur, non sint præsentibus, iurabit sic, Iuro in animas talium dicere veritatem, quam sciunt, vel dic melius, Iuro in animas talium, quod ipsi per me veritatem, quam sciunt, dicent, vel ipse iurat, quod per me ipsum veritatem respondebit. & alle. Host. de præb. c. accedens, & dicit hoc quotidianum in curia. & ideo cautus debet esse dominus, cui animam suam committat, quia non est ludus in vndis, secundum Io. And. ¶ Sed pone, quod postquam nuncius sic iurauit, pars petit, ut dominus etiam interrogetur super negatis. Sol. planum est, quod cum semel iurauerit, iterum iurare non cogitur. de test. cogen. præterea. de elec. c. significasti. C. de iur. cal. auth. hoc sacramentum. sed putat Host. quod ex causa respondere cogetur, imò sic responsiones factæ per nuncium si sunt contra conscientiam, statim debet illas corrigere, alias incurrit periurium. hoc patet j. tit. proxi. c. fi. in fi. alleg. Host. de off. del. cum olim Abbas.
- 23 in fi. Io. And. ¶ Quæro, quando sit præstandum illud iuramentum de veritate? Sol. dicit, quod statim post litis contestationem est præstandum, cum succedat loco iuramenti de calumnia, ut s. co. lib. de iura. cal. c. j. & hoc hic tenet Host. & Abb. Io. An. And. ¶ Sed quæro, an isti possint nouas positiones facere? Sol. videtur, quod sic, quia tex. hic dicit, quod isti tam ponendo, quam respondendo iurare debent, & sic videtur, quod alias positiones facere possint secundum Pet. sed Boa. tenet contrarium, quia ut hic apparet, positiones iam factæ erant in curia, & transmissæ sub bulla, unde exponit tex. dum dicit positiones faciendo, id est iam factis respondendo, & illas repetendo. Io. And. ¶ Sed qualiter debeat responderi positionibus? Sol. dicit Inno. quod quando iuramentum est præstitum de veritate, ponens & respondens non debet dicere, quod credit, sed quod nouit. arg. 3. q. 9. hortamur. sed quod iuratur de calumnia, tunc ponitur secundum quod credit, & sic de credulitate respondetur. C. de iur. cal. l. 2. s. j. & idem no. de iureiur. c. ex literis. in j. gl. & vide, quod no. j. super glo. sed licet. & alias sex differentias, quas no. hic Ho. vide in Spe. de iura. ca. s. j. in fi. & per Host. in summa de iura. cal. s. quando. dicit tamen Inn. quod si esset causa ciuilis, ubi iuratur de calumnia, non esset necesse, quod in animas conuentuum iuraret, sed in animam suam tantum, & secundum suum placitum positionibus responderet. s. de iur. cal. cum causam. Io. An. And. ¶ Quæro, an procedat tex. indistincte, quod syndicus nullum iuramentum debeat præstare? Sol. dicit, quod sic, quia non iurabit de veritate, cum iam sit præstitum per abbatem, & priorem. Item nec de calumnia, quia de illa in his casibus non iuratur secundum Host. & vide,

ADDITIONES.

- a ¶ Et monachi. Adde, an religiosus possit esse testis in causa monasterij sui, Ful. consil. 107. Ber.
- b ¶ Esse testis. Adde an possit esse Iudex per Old. consil. 155. j. lib. Lap. alle. 92. B. Adde pro dicto principali istius, dum queritur, an procurator possit esse testis pro suo clientulo, vide Alex. consil. 133. vol. j. & consil. 78. eod. vol. & quid de procuratore ad negotia, vide eundem consil. 19. vol. 4. & quid in Iudice, de clusio. c. tit. & c. cum dilecti. ver. no. 4. de accu.

vide, quod no. hic in quinta gl. & hoc intellige verum in casu isto, sed in iuramento calumnie secus videtur, quod licet dominus iurauerit de calumnia, nihilominus procurator, vel syndicus etiam iuraret de calumnia in animam propriam, & de isto iuramento non loquitur iste tex. & per hoc patet, quod non ob. c. 2. §. co. lib. de iura. cal. secundum Arch. Io. And. ¶ Sed quæro, an confessio huius syndici præiudicaret ecclesie? Sol. dicit In. quod sic, sicut enim confessio principalis personæ sine iuramento facta præiudicaret, sic & ista. nec ob. ff. de confes. l. certum. §. pen. quia illa loquitur de confessione facta per procuratorem minoris, quæ cum effectu non præiudicat, cum detur restitutio. Io. And. non video quare in hoc faciat Inno. differentiam inter ecclesiam, & minorem, quia ecclesia restituitur aduersus confessionem. §. de resti. in integ. c. j. Sed de isto, an confessio præiudicet ecclesie, tractabitur cum gl. ¶ Super gl. j. quærit Arch. tan ista remissio examinationis testium, quæ fit ad partes, sit de rigore iuris, an verò sit in arbitrio iudicantis? Arch. hic disputat pro & contra. & primò quod de iure sit facienda, al. quia causa ibi debet tractari, ubi sunt testes. 2. q. 2. c. fi. ut nō sit difficile illos producere. 3. q. 2. siue. de fidei. constitutus. de app. ex parte. imò videtur, quod Iudex ad locum accedere debeat. de off. ord. significauit. in contrarium, quod imò debeat ad se testes vocare. 3. q. 9. hortamur. & maxime si ibi altera pars suos testes produxit. §. de priui. cum olim. ut sic seruetur æqualitas. so. quod ista remissio, quæ fit de vna ciuitate ad aliam procedit ex Iudicis arbitrio. al. in auth. eo. ti. §. & quoniam. & quod ibi no. Iudex ergo etiam in ciuilibus præcipere poterit testes coram se presentari etiam inuitos. C. de test. si quando. ex quo sibi sic videtur propter magnitudinem causæ, vel propter suspicionem testium, & sic loquitur secundum Accu. in auth. ut defuncti seu funera. §. illud. ad idem. 3. q. 9. testes. ibi tamē no. Io. And. quod in talibus seruetur consuetudo regionis. ff. de test. l. 3. in fi. ad egregias tamen personas Iudex mittere debet, ut ipsorum dicta recipiantur. in auth. de test. §. & quoniam. ad hoc optimè. 1. i. q. j. episcopum. ubi mittitur ad episcopum, si eius testimonium est necessarium, & hoc in ciuilibus, & non in criminalibus, ut in d. c. testes. 3. q. 9. secundum Arch. videtur pro decisione Arch. casus in l. Iudices. C. de fi. instr. ibi, dum dicit, ut possint, si hoc perspexerint. nam verbum posse, non inducit necessitatem, ut no. gl. in Cle. auditor. de rescr. ¶ Sed quis soluet expensas interrogatoriorum datorum a reo, secundum quæ petit testes examinari? Do. de Ro. cōclusionē. 62. in antiquis, dicunt, quod aut actor propter talia interrogatoria non erat expensurus plus quod expendat pro missione testium, & tunc nihil debet reus soluere. Aut actor erat aliquid ultra expensurus propter portionem articuloꝝ, & tunc reus contribuet ad illas expensas. al. ff. famil. ercisc. ex parte. secundum eos. vidi hoc anno dubitari. reus dat positiones, & quia dicit principalem melioris conditionis, quod procurator, vult quod dominus, qui erat in domicilio valde remoto respondeat positionibus, propter quod Iudex decernit remissionem ad partes, ut ibi respondeat positionibus, quis habeat soluere expensas huius remissionis. reus dicebat, quod actor, quia ipse debebat esse in iudicio, ubi litigabat, unde ipse est causa, quare remissio fit ad partes: ergo ipse, qui dat causam huic remissioni & expensis debeat illas facere. ar. c. fi. de iniuriis. Ego dicebam contrarium, primò, quia actor non est in culpa, licet litiget per procuratorem, cum ius hoc sibi concedat. de proc. querelam, & maxime cum procurator esset paratus positionibus respondere, quod poterat. §. de confes. c. 2. Item video, quod quando remissio fit ad partes pro probatione ex parte rei, quæ potest prodesse etiam actori, reus facit in totum expensas, ut §. de iu. mulieres. §. j. & de rescr. statutum. §. pe. co. lib. multo fortius isto casu, in quo reus vult probationem tantum pro se, cum responsio ad positiones non profit respondentem. ar. 4. q. 3. item nullus. & quod etiam no. gl. pe. in c. 2. §. de confes. co. lib. Sed probatio testium facta per reum bene prodest actori, quia testis bene deponit pro vtraque parte, ut no. gl. in d. c. mulieres. & d. c. statutum. §. pe. ergo videtur, quod solus reus debeat facere expensas, & sic obtinui, & seruauit in practica. Sed contra hoc facit, quod habetur in tex. & gl. 3. in l. 2. §. defendendum. & ibi per Bar. ff. ex qui. cau. in pos. ca. ubi videtur tenere contrarium, & bonus tex. ad dubium in l. pe. §. his de presentibus. C. de iurei. ¶ Gl. super ver. possessione. recita per contrarium, quod tex. male dicat, quia deberet dicere, quasi possessio ne. gl. sol. Item per aliud contrarium, quod non deberet iurari de veritate, sed de calumnia, cum causa possessoria non dicatur spiritalis. glo. sol. ¶ Ibi, quia de incorporalibus. per hoc colligit hic Abbas, quod etiam incorporalibus quis spoliatur, & in eis competit possessorem, ut hic. & remittit Arch. ad no. 84. di. quis. q. j. nullus episcopus grauamen. in fi. 2. gl. & 2. q. 2. nullus. 2. de cau. pos. & proprie. cum ecclesia. in gl. hoc ideo, de re sit. spol. olim. 3. ut lite pen. c. j. facit canon. 16. q. j. reuertimini.

qui dicit, quod scientia possidetur secundum Io. And. ¶ No. istam gl. iuncto tex. quod licet libellus super possessorio incorporalium concludat restitui ad possessionem, non vitatur, posito quod non dicat ad quasi possessionem, quod no. pro saluandis libellis. ¶ Glo. super ver. conuentum. recita per contrarium, quod non possit Iudex deferre iuramentum in animas conuentuum, cum non habeant animam, quia sunt res inanimata. gl. sol. exponendo tex. deinde gl. opponit, quod sufficiat solum iurare in animam prælati. gl. etiam sol. deinde colligit notabile, an confessio prælati conuentus præiudicet ecclesie. ¶ Ibi, Romana. No. istam gl. quod ubi dispositio refertur ad vniuersale, & materia est talis, quæ non congruit vniuersitati collectiue, sed tantum singularibus de vniuersitate, illa dispositio debet sumi distributive, quo ad singulares vniuersitates, & non collectiue. vide glo. super ver. non competunt. in c. si sententia. §. de sent. excomm. unde si vniuersitati conceditur indulgentia, vel remissio peccatorum, illud intelligitur concessum non vniuersitati collectiue, sed singularibus de vniuersitate, ut no. Guil. de Mōte Lau. in proce. Clementinarum. ¶ Sed contra illa, quæ habentur hic in gl. opponit Arch. quod prælatus non possit habere mandatum a capitulo, cum ipse sit ille, qui habet procuratorem constitutorem. §. de procu. c. j. & de iud. causam quæ. unde debet esse differentia inter datum, & dantem, receptum, & recipientem, ut in c. fi. de inst. sol. Si quæritur an istud mandatum tribuat effectum, ut virtute illius dicatur admitti. & dicendum est, quod non, ut in contrariis. Sed si quæritur, an operetur, ut appareat ipsum agere tem habere consensum sui capituli. & dicendum est, quod sic: unde ostendit, quod prælatus tanquam legitimus administrator agit. de rescr. edoceri. ff. de ser. vr. præ. l. per fundum. ff. de pac. l. si vnus. §. pe. Io. And. ¶ In fi. gl. de hoc, an confessio prælati noceat ecclesie, vide gl. 22. dif. de Constantinopolitana. ¶ Gl. in verbo, dicenda. quæ incipit, notarius. in c. dudum. 2. de elec. & gl. fi. in c. fi. de præscr. Et dixit hic Io. An. quod ideo gl. hic dixit solius prælati, quia si prælatus haberet mandatum a capitulo, tunc bene præiudicaret ecclesie, ut no. in d. c. Constantinopolitana. nisi probaretur error. de confes. c. fi. dic. quod aut prælatus agit in bonis discretis, & distinctis a capitulo, & sola eius confessio præiudicat, ex quo administrationem habet. Aut agit in bonis communibus, & tunc requiritur mandatum capituli. ita intelligitur ista gl. similiter e contrario de capitulo, quia si agit in bonis discretis, & distinctis præiudicat confessio, secus in bonis communibus. & ista distinctio sumitur ex no. de rescr. edoceri. quia ex quo quilibet ipsorum habet mandatum a iure, ut per se agere possit, præiudicabit actus. & hoc videtur etiam fuisse de mente Innoc. ut no. infra super glo. in verbo, illos. ¶ Gl. super ver. ipsorum. recita per contrarium, & per questionem. gl. sol. ¶ In fi. gl. No. istam gl. quæ facit regulam, quod in actibus capituli nunquam absentes sint vocandi, nisi in tribus casibus, hic positus a domino meo, D. Ant. de But. plus placebat dictum Inn. in c. 2. de no. ope. nun. ubi facit regulam, quod in omnibus causis magnis, & arduis absentes sunt vocandi. Et ratio, quare in istis tribus casibus positus hic in gl. vocantur, non est, nisi quia sunt ardui. ita no. ipse in c. licet de euitanda. de ele. in c. fi. de maio. & obe. & d. c. 2. de no. ope. nun. Nec ob. c. fi. de maio. & obe. & d. c. 2. de no. ope. nun. ubi agebatur de negotio magno, & arduo: quia ibi illud processit propter mandatum Papæ, qui expresse voluit tantum præsentem vocari, & non absentes secundum eum. Et pro dicto suo facit gl. in c. j. de his, quæ fiunt a maiori parte. ca. quæ vult, quod in actu statuenti absentes sint vocandi. & idem gl. in c. cum omnes, de cōsti. quæ gl. an sint veræ examinatio. Io. An. in regula, quod omnes. de reg. iu. in mer. Dicit tamen Fed. de Sen. in consi. 156. quod etiam in actibus, in quibus non vocantur absentes, non debent vocari omnes, qui sunt præsentem, sed illi, qui sunt præsentem, & ecclesie seruientes, motus per tex. 10. q. 2. hoc ius. qui dicit ibidem seruientium. per quod limitatur hæc gl. quæ dicit tantum de residentibus. pro cuius dicto

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Possessorium. Adde Bal. consi. 96. §. lib. Abb. consi. 6. D. de Ro. dec. suis deci. 4. & 1. in ordine, de resti. spo. in nouis. Ber.
- b ¶ A capitulo. Adde, quod Ro. sing. suis, fo. 8. singulari incipiente, collegium dicit, quod est hic casus, quod prælatus potest sibi auctoritatem præstare. & ita dicit tenere Bal. in l. fili. usam. §. veterani. ff. de procur. adde, quod voluit alle. Rom. sing. suo 279. quod incip. collegium non potest. de quo vide eundem Bal. per eum alle. in l. bonorum. C. qui admit. bo. textus & ibi casus & Arch. in c. præsentium. eo. tit. in anti.
- c ¶ Noceat ecclesie. Adde Fran. Are. consi. 63. Ro. consi. 329. & Panor. in c. subortum. num. 1. & quod ibi notauit in apost. in ver. solius prælati. ubi remissio videtur de re iud.
- d ¶ In tribus casibus. Adde quod Old. consi. 259. dicit, quod absentes non sunt vocandi, nisi in quatuor casibus, scilicet in electionibus, collationibus præbendarum, ubi ad capitulum spectat collatio. tertius est in receptione canonicorum, quartus in cessatione a diuinis. & in primis tribus casibus dicit, quod non est nullum, quod sit, sed quarto casu sic.

Geminianus super Sexto Decretalium.

cto facit tex. j. de cle. non resid. c. vnico. vbi aliud est residere, aliud ecclesie deferuire. & tex. in d. c. hoc ius. de seruientibus loquitur. & dicit hic Inn. q. non sufficit, q. in aliqua positione consentiat maior pars iurantium, sed maior pars cōuentus ibidem residentis. & est ratio, quia confessio minoris partis non potest praiudicari toti conuentui secundum Io. And. ¶ Gl. si per ver. transmissis. querit & sol. In fi. glo. & sic bulla Papæ ibi appensa omnem suspensionem excludit, vt dicit Innoc. in c. ex parte. de fi. instr. secundum Arch. Io. An. ¶ Gl. super ver. illos. in prin. declarat tex. deinde querit de duabus quæstionibus, & sol. ibi, scientia prælati. Io. An. hic recitat dicta Inn. aliquantulum cōfusa. vnde reducendo ad aliquem ordinem distingue, q. aut prælatus interrogat de aliquo, quod ipse ignorat, sed alij, quorum etiam nomine iurauit, sciunt, & tunc si maior pars cōuentus dicit, sibi certum quid scire, tunc debet illud respondere. si verò minor pars conuenit in illo, tunc de eo non debet respondere, vt vult iste tex. Si verò nullus de conuentu scit, sed ipse tantum scit, tunc recitat duas opiniones, vna, q. tenetur respondere, & ratio est, quia ipse suo nomine iurat, vt de his, quæ scit, veritatem dicat, etiam si alij nesciant, sed ista opinio sibi non placet, vnde residet in opinione, q. si illud, super quo interrogatur, est de facto proprio, & tunc non tenetur respondere, licet ipse etiam sciat, ex quo alij ignorant. & est ratio differentie, quia quando interrogatur de eo, quod scit, non debet respondere, nec praiudicare, quia non interrogatur, vt procurator, cum causam non agitet, nec etiam, vt testis, & licet compellatur hic iurare in animam suam dicere, quod scit, hoc non fit, nisi vt dicat veritatem eius, quod scit vnâ cum aliis, nō autem eius quod scit solus. Item alia ratio, quia lex permittit, q. quis interrogetur de facto proprio, c. de quæst. interrogari. sed qn interrogatur de facto alieno, nō interrogatur eo modo, vt hic sed tanquam testis. dicit tamen, q. si iuraret dicere veritatem tantum in animas aliorum, & ipse sciret, & alij, in quorū animas iurauit, ignorarent, q. tunc nil dicit, quia de se nō iurauit, sed de illis tantum. Item si illi dicerent prælato, q. aliter dicat, q. se habeat veritas, quam veritatem prælatus scit, non respondere secundum dictum ipsorum, quia pro nullo homine debet falsum dicere, vel contra conscientiam facere, imò debet illos monere, vocatis illis, qui prodesse possunt, vt abstineant a falso testimonio, vel dicto. 22. q. 5. hoc videtur. alle. Host. de sent. exc. c. inquisitioni. tamen dicit, q. si voluerit respondere per se, & non per procuratorem, non videtur quare non admittatur secundum Inn. Io. And. ¶ Quid si dominus iurauit respondere positionibus, postea vult respondere illis per alium non iuratum. Inn. hic format dubium, & non sol. Io. And. dicit q. putat ipsum posse respondere per procuratorem si sibi est datum man datum expressum de sic respondendo. Non ob. c. fi. j. de iureiur. in fi. quia hic procurator est constitutus ad hunc actum specia liter, tamen dicit Io. And. q. commendaret Iudicem. qui talem procuratorem non admitteret, nisi causa legitima subesset secundum Io. And. in fi. gl. hoc limitat verum Io. And. nisi prælatus responderet super his, quæ essent diuisa inter abbatem, & conuentum, & spectarent ad solum abbatem, quia tunc staretur dicto abbatis. de rescr. edoceri. sed hic ista erant communia inter ipsos. & ideo abbatis responsio non praiudicat secundum Innoc. Hosti. & Ioā. And. dicit tamen Host. q. Iudex, qui sentit conuentum discordare, vocare debet illos corā se, & informare eos de responsione seniorum, & illorum, per quos id, de quo agitur, gestum fuit. arg. qui matri. acc. pos. videtur. & s. eo. veniens. 2. in fi. & c. in nostra. & si factis iuuenes nolunt ei consentire, scribat dicta vtrorūq. & quod scribit, & quod inde sentit, rescribat. s. de fideiuss. constitutus. in fi. Io. An. ¶ Gl. super ver. positionibus. quæ incipit, sigillatim. querit de ratione tex. & sol. ibi, negari. Inno. tenet, q. debet super quolibet c. contento in positione respondere per hunc tex. dic. vt dixi de confes. cap. 2. s. eo. lib. super glo. ¶ Glo. super ver. quid sciat. querit, & sol. ¶ In fi. gl. no. ex fi. istius gl. quis dicatur titubare, quia ille, qui est positus inter duo extrema, & nescit animū suum ad alterum applicare. vide gl. in ver. titubare. de proc. in nostra. Io. And. in c. ad apostolicam. de cle. excom. mi. & Arch. 38. dist. q. 1. ¶ Secundò no. q. quando negatio præcedit verbum, credo, nō includit certam credulitatem in eius opposito. & ratio est, a quia tunc nihil ponit, sed negat tantum, a quia potest esse, q. nō credit eum mortuum, nec credit eum viuū, secus si poneret negatiuam dicendo credo eum non esse mortuum, quia tunc crederet eum viuere, quia tunc ponit certum quid. ita ponit Spe. de positionibus. §. 6. ver. sed nunquid. & gl. antepen. C. de iura. cal. l. 2. §. j. & dicit Host. q. debet respondere nō solum de scientia, sed etiam de credulitate, tamē dicit, q. quicquid dicatur, iurans de veritate debet respondere de credulitate, quia si id, quod non credo, confiteor, & assero verū esse, de iero. alle. de re iur. cum olim. §. j. in fi. & quod no. in summa de

iur. cal. §. quando. ver. sed quid refert. dicens, dic & ibi quod veritate inspecta iuramentum est de credulitate, quia si id, quod non credo, confiteor, & assero verum esse, de iero. 22. q. 2. c. homines. de iureiur. c. & si Christus. de elec. c. significasti. 23. dist. psalmista. in omni ergo iuramento cauendum est, ne quis dicat contra conscientiam. de scruti. c. vnico. & si illam sequat, sufficit. 3. q. 9. hortamur. Nec ob. iste tex. ibi dum dicit, quam sciunt & c. quia illud scire dicuntur, quod ab aliis audierunt. 22. q. 5. hoc videtur s. de rescr. cum contingat. & ideo ibi subiungit tex. & per illos intelligit & c. dic maxime in notoriis, & ecclesiasticis contra subtilitatem per Iudicem respuendam. 22. q. 4. innocens. Io. And. ¶ Gl. super ver. inquiras. querit & soluit. In fi. gl. Io. And. hic concludit, q. aut prælatus, & capitulum confessi sunt certum quid, & tunc illis stabitur, nec fiet interrogatio a syndico, quia confessio, quæ est probatio, amplius reuocari non potest. de proba. per tuas. & quis nō debet admitti ad probandum, quod probatum non releuat. de offi. dele. c. cum contingat. ergo non recipietur interrogatio syndici. Si verò prælatus, & capitulum non respondet certum quid, sed de credulitate, & syndicus habens mādātum respondet de certa scientia, & tunc cum possit praiudicare, de confes. ex parte. tunc sibi derogant, sicut si vnus esset sibi contrarius. de appellationibus, sollicitudinem. Si autem econtra prælatus, & capitulum de certa scientia, & syndicus de credulitate, stabitur confessioni conuentus, quia maior est scientia conuentus, q. credulitas, & vterq. principalem personam repræsentat. alle. no. s. eo. super gl. in ver. illos. Si verò vterq. de certa scientia, vel credulitate loquitur, & sunt contrarij, videtur q. sibi deroget, sicut si vnus esset sibi ipsi contrarius, vt d. c. sollicitudinem. ¶ Pro quo autē tunc feratur sententia. dicit q. si Iudex poterit informare motum animi super aliquas circumstantias, illis stabitur. s. eo. præterea. Si autem non poterit informare sententiabitur contra dominum, sicut quando confitetur pro se, & contra se. ff. de interro. ac. l. de ætate. §. j. 14. q. 2. §. j. & est simile, quod no. de procur. si duo. in 3. gl. s. eo. lib. Si autem omnino obscura sunt iura, procedat quod no. de proba. ex literis. & de re iur. c. fi.

A D D I T I O.

a ¶ Sed negat tantum. Adde Bal. in l. 3. C. qui ad libe. procla. non licet. & Spe. in tit. depositi. §. 9. vers. sed nunquam.

S V M M A R I V M.

- 1 Actor licet produxerit suos testes in curia, reus non debet compelli ad producendum suos ibidem.
- 2 Dilatio data ad mensem certum, intelligitur de proximo, & nō de remoto.
- 3 Interrogatoria quæ pars debeat formare.
- 4 Exceptio criminis contra testes potest opponi in genere.
- 5 Exceptiones debent porrigi in scriptis.
- 6 Terminus an possit dari simul ad producendum testes probatorios, & reprobatorios.
- 7 Papa si committit examinadoribus, q. recipiant testes & instrumenta, quæ vtraq. pars duxerit producenda, an possint recipere confessiones partium, ita vt talis confessio partium facta coram talibus probet, vt iudiciales.
- 8 Articuli an sint dandi in causa de necessitate.
- 9 Testis dictum non valet, nisi cognoscat partes.

a **E**stes. ¶ No. hic differentia esse inter articulos, & positiones. a probat hic tex. quia supra dixit de positionibus prioris, & nunc dicit de ipsis articulis. vide de hoc per Io. And. j. de iureiur. c. fin. 1 ¶ No. ¶ q. licet actor produxerit suos testes in curia, reus nō debet compelli ad producendum suos ibidem. de quo de priuilegiis olim el. j. ¶ No. arg. q. volens probare articulos debet in eis exprimere nomina testium, per quos probare intendit, qd an sit verum, examinabitur cum gl. ¶ No. arg. pro & contra, q. dilatio data ad mensem certum, intelligitur de proximo & non de alio remoto. ad hoc j. de p. b. non potest. ¶ No. q. pars, contra quam fit examinatio testium, est illa, quæ debet formare interrogatoria. ¶ No. ¶ q. exceptio criminis contra testes potest opponi in genere absq. specificatione aliqua, tamen ad probandum quis nō admittitur, nisi primo crimina specificet, de quo per Inn. in c. cum dilectus. de pur. ca. Pau. in cle. constitutione. super ver. ceterum. de elec. & examinabitur j. super gl. ¶ No. arg. q. exceptiones debent porrigi in scriptis, & nō verbo. vide gl. in verbo, confessione. in c. prudentiam. de offi. deleg. & glo. in c. appellatio. j. de app. ¶ ¶ Quæro an simul possit dari idem terminus ad producendos testes probatorios, & reprobatorios. Ioan. And. dicit hic, q. licet possit, tamen non expedit, vt simul detur, sed q. primò detur ad probatorios, & illo elapso detur

A D D I T I O.

a ¶ Inter articulos & positiones. Dic, quod hæc differentia, quia ponens confitetur, vt no. Alex. de Imo. consi. 71. vol. 3. articulus verò non, vt per eundem. 81. volu. 2. de quo dixi plene in apost. ad Lanfran. de Oria. in c. quoniam contra falsam. in prin. nu. 18. vers. vnum est menti tenendum. de proba.

detur ad reprobatorios, put fecit hic Papa, & hoc expedit ad euitandas fraudes, quas posset facere actor producendo suos testes probatorios vltima die termini. de quo remittit ad Spe. ti. de prob. in princ. vbi datur remedium circa hoc, scilicet qd de turreo noua dilatio ad istam probationem faciendam. arg. C. de tempo. in inte. resti. peten. l. petende. ad hoc. 3. q. 3. spatium.

7 ver. ei autem. ¶ Quid si Papa committit istis examinadoribus, vt recipiant testes, & instrumenta, quæ vtraq; pars duxerit producenda, an isti possint recipere confessiones partium, ita vt talis confessio partium facta coram talibus probet, vt iudiciales. D. de Ro. conclusio. 389. dicunt, qd maior pars ipsorum tenuit, quod sic, quia nomine instrumentorum omnia comprehenduntur, quibus causa instrui potest. ff. de fi. instr. l. j. ad idē alle. gl. in verbo, munimenta. in c. coram. de resti. in inte. Item quia Iudices recipiendo confessionem quasi iuxta mandatū, & non contra mandatū faciunt. arg. ff. de iudi. sol. l. ita tamē. §. in hac. secundum Dominum de Ro. contra ipsos posset allegari iste tex. quia dicit expresse, qd datur potestas recipiendi confessiones partium, ergo secus videretur, si non habuisset expressum mandatū. Item licet ex quadam latissima significatione vocabuli appellatione instrumentorum comprehenduntur omnia, quibus causa instruitur, non tamen de stricta significatione, vt no. gl. in d. l. j. & no. Arc. 12. q. 2. si quis de clericis. hoc probat etiam diuersitas rubricarum, quia in cōpilatione Gregoriana ponuntur tanq̃ diuerse, ergo delegatus datus ad receptionem testium & instrumentorum non poterit recipere confessiones, cum istud non contineatur in mādato, cuius forma seruanda est. de refer. cum dilecta. de resti. spol. c. Pisanis. & sic talis confessio videtur facta coram non suo Iudice, quæ nō valet. de iudi. at si clerici. ad idem gl. fi. 7. q. j. peruenit. & 27. q. j. si homo. quæ gl. determinat, qd si Papa committit vni, qd alium excommunicet non committendo sibi aliter decisionem causæ, qd talis delegatus excommunicatum a se absolueret non poterit, quia delegato vno articulo iudiciali non venit reliquus articulus, videlicet absolutio. ad hoc etiam optime facit c. super quæstionum. §. j. vbi commissio vno articulo causæ non venit alius articulus. Ad rationes Dominorum de Rom. responde, qd gl. in c. coram. de resti. in integ. loquitur de munimentis ad causam facientibus, sed fateor, qd appellatione munimentorum comprehenduntur confessiones, cum sit nomen generale. ad quod optime. §. de elec. cupientes. §. j. e. lib. sed testes, & instrumenta sunt nomina speciei, quæ differunt a confessione, vt est dictum. ad l. j. de fi. instru. est responsum. §. ad id, quod dicunt, qd recipere confessiones est iuxta mandatū, nego, illa enim dicuntur iuxta mandatū, & delegato commissa, sine quibus negotium sibi commissum non potest expediri, vt in c. præterea. de off. deleg. sed ex quo est sibi commissum tantum receptio testium, & instrumentorum, isti duo articuli bene possunt expediri sine receptione confessionis, ergo eorum potestas ad illam confessionem se non extendit. ad quod optime facit gl. 3. in c. solet. j. de sent. excom. & quod super illa no. Ioan. And. vbi expresse voluit, qd licet delegatus possit illa, sine quibus negotium expediri non potest, non tamen potest illa, per quæ causa facilius expediretur, ex quo non includuntur in mādato. vnde licet ex confessione negotium principale facilius expediatur, quia tamē delegatus potest expedire negotium sibi commissum sine receptione confessionis, illam recipere nō poterit. ¶ Glo. super verbo, articulis. quærit, quid sit articulus.

8 ¶ In fi. gl. Io. And. hic ponit multa significata huius nominis articulus. Sed quærit, an de necessitate articuli sint dādi in cā. sol. dicit Arc. qd si petantur, debent dari, aliās sufficit qualitercunq; testes sunt producti, dummodo super libello deponāt, siue sint facti articuli, vel positiones, siue non. alle. no. per Ho. in summa huius tituli. §. super quibus. sub §. & cuncta. ver. fiūt autem. & sequenti. & in Spe. eo. tit. §. nunc videndum. per totum §. & facit de resti. spo. cum ad sedem. dicit tamē, qd cauere debet tradens articulum, vel positionem, ne faciat illum plura continentem, ne obliget se ad totum probandum taliter, qd perdat causam, nisi probat, cui mos gerēdus est. de proba. licet causam. quia bene potest se obligare probationi sub amissione causæ. de elec. cum dilecti. de crimi. fal. c. fi. sicut & stare dicto aduersarij, & testibus nō iuratis. C. de fideius. l. fi. & de test. tuis. aliās sufficeret probare vnū de mille propositis, quod sufficeret ad intentionem fundandam. de ap. significauit. de preben. cum iam dudum. allegat istud dictum, qd plura narrans in articulo, vel positione videtur se adstringere ad probandū omnia in illo contenta. ¶ Gl. super verbo, productos, quærit corā quibus isti testes fuerunt producti. Deinde recita per contrarium, qd non potuerunt recipi lite non contest. gl. sol. Item opponit gl. qd post examinationem, vel receptionem testium nō iuretur de calum. nec fiant positiones. gl. io. in fi. gl. ¶ Contra determinationem glo. opponitur, qd non possint fieri positiones,

quia aggrediendo productiones testium, pars sibi præcludere videtur viam ponēdi. Nec ob. quod gl. inducit de iur. cal. quia illud ideo potest præstari in qualibet parte litis, quia non præstaretur propter partem tantum, sed propter vtilitatem publicam, cuius interest lites dirimi, sed positiones tantum fiunt fauore partium. ad quod facit de fo. compe. si diligenti. ita dicit Io. Mo. quosdam tenuisse, sed ipse dicit tenendum, quod tenet gl. ne probationis copia sic angustetur. C. de hæ. l. pe. in fi. secundum Io. And. ¶ Gl. super ver. nomina. quærit quare nomina testium exprimuntur, deinde qualiter nomina præficiuntur. Item an possit alios a nominatis producere, & soluit in fi. glo. ex verbis gl. concludit Io. And. qd non sufficit excipere in genere contra testes, qd sunt in talibus criminibus irretiti, sed sigillatim illa contra quemlibet testem debet exprimere crimen, in quo est irretitus. ad hoc de elec. per inquisitionem. & j. de senten. excomm. constitutionem. inducit etiam Arch. de elec. c. j. §. e. lib. Et istud examinabitur. dicit tamen Io. An. ponderandum, qd in exemplis positus hic in gl. non exprimitur locus, vel tempus criminis commissi. Et ista potuit esse ratio, quare Papa mandat, qd in partibus fiat specificatio causæ, vel posset dici, qd in curia non erat facta specificatio, prout hic gl. assignat, sed dicebatur. Intendit probare Titium adulterium, periurū &c. & sic specificatio, de qua dicitur hic in tex. latius sumeretur. Io. And. ¶ Glo. super verbo, in interrogatoria. ista glo. ponit prædicam interrogatoriorum. ¶ In fi. gl. No. ex ista gl. quæ facit in argumentum, quod non valet dictum testis, nisi partes cognoscat. de quo per glo. in c. cum causam. §. e. tit. per Archid. 3. quæstio. 3. §. item testium. Super dubio gl. dicit Io. And. qd si pars nulla daret interrogatoria, qd Iudex debet facere per se illa, quæ habentur in c. cum causa. eo. tit. & consuluit Host. quod potius fiant superflua, qd omittatur aliquod necessarium, vel vtile, & hoc, quia si fuit omisum interrogatorium tale negligenter, vel dolose fiet iterato examinatio testium nō ob. publicatione. §. eo. tit. per tuas. quod secus esset, si nullum fuisset factum. Item vtile est, quia forte Iudex plura refecaret, qd expediret, & arguit qd Iudices, qui committunt examinationem testium notariis, vel aliis, cū deberent examinationē per se expedire. C. de fi. instru. auth. apud eloquentissimum. vel ad minus committere personis idoneis, & discretis. §. e. si qui testium. de testi. co. c. j. de consang. & affi. c. j. cum in probationibus sit tota vis causæ, potius deberet committere alia qd examinationem testium. 43. di. quiescamus. sed quia istud est onerosum, ideo de facili committitur etiam per eos, qui sportulas exigunt qd id. ff. de reg. iur. l. fm naturam. & de cle. coniug. diuersis. de præb. cum fm. Io. An. Bononiæ est consuetudo, qd quilibet pars ponat pro sua parte vnum examinatore, & isti duo examinant secundum interrogatoria data, & per Iudicem cor recta. ¶ Gl. super ver. specificatione. colligit notabile ex tex. In fi. gl. per tex. & alleg. per gl. dicebat Inno. quod non sufficiebat excipere contra testem dicendo, quod erat periurus, vel adulter, sed an talibus exceptionibus debeat specificari locus, & tps commissi criminis in accusatione. Idē & fortius in exceptione, cū minus sit odiosa accusatio, qd exceptio contra testes. vñ in exceptione compelluntur testes, & in accusatione non. de test. cog. dilectorum. Et idem tenet hic Arc. & dicit Io. An. qd licet iste tex. sic allegatur, qd specificatio requiratur in exceptionibus: tamen iste tex. non probat, sed bene probat, qd specificatio nō facta in exceptionibus debet fieri, anteq̃ probatio super illis admittatur, quia hic erant admittæ exceptiones, & Papa mandat, qd fiat specificatio ante probationem exceptionum, siue facta non fuerit primò, siue facta, sed non plene: vt dixi. §. super verbo, nomina. & istud multum tenet Lap. Abb. hic, & etiam dicit tenere Pau. in cle. constitutionem. §. ceterum. de cle. super verbo circumstantiarum. & allegat ibi istum tex. dicens, qd ille, cui datus est terminus ad opponendum crimina, vel defectus, satisfacit termino ea indeterminate ponendo, & si petatur: declaratio poterit declarari post terminū, quia qui declarat non addit. ff. de testa. l. hæredes palam. §. qd verò quis. & de ap. vt nostrum. tamen dicit Lap. qd talis exceptio efficaciter non dicitur recepta, donec fiat specificatio, cum illa requiratur ante testium probationem, vt hic, & sic receptio talis exceptionis ex futuro dependet euentu. de frig. fraternitatis. & §. e. lib. de elec. si forte. ergo qd a principio debebat fieri, fiet postea

ADDITIONES.

- a Totum probandū. Adde quod ideo ponitur clausula nō se adstringens &c. de qua per Alex. consi. 42. 3. lib. B.
- b Locus, vel tempus. Adde an in exceptione criminis sit locus, & tempus ponendus. Cal. consi. j. de exce. D. de Ro. hoc tit. in nouis decis. 256. vbi dicunt, qd etiam dies & hora sunt de substantia.
- c Per se expedire. Adde, quod voluit Bal. consi. 42. 5. lib.
- d Vel adulter. Adde Ro. consi. 290. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ita ante receptionem testium super ea. facit tex. 8. di. quæ cōtra, secundum Lap. & idem tenet Pau. hic. & dicit ita fuisse cōsultum per D. Guid. episcopum Concordie. & ita dicit Stepha. seruari in Romana curia secundum Paulum.

S V M M A R I V M.

- 1 Testes debent produci coram Iudice.
- 2 Exceptio criminis ad repellendum testes potius videtur opposita contra testes, quàm contra producentem.
- 3 Iuramentum malitiæ est exigendum quando est præsumptio contra excipientem crimina.
- 4 Iudex potest eodem instanti assignare partibus super expeditione diuersorum actuum diuersos terminos.
- 5 Iudex an possit præfigere terminum ad reprobandas personas testium ante aperturam attestationum.
- 6 Testes reprobatorij reprobatoriorum an poterunt reprobari quo ad dicta ipsorum post publicationem.

Si verò. ¶ No. j. ¶ Testes debent produci coram Iudice, non ergo sufficit producere coram notario. ¶ No. differentiam esse inter productionem & receptionem testium, & inter examinationem. & sic videtur, qd adstrictus ad productionem testium, & infra certū terminum, satisfacit termino, si producit, licet testes infra terminū non sint examinati. de quo. j. de except. pia.

¶ No. ¶ Exceptio criminis ad repellendum testes potius videtur opposita contra testes, q̄ contra producentem. & sic videtur hic tex. contra dictum Inn. in c. verum. de fo. compe. vbi dicit, qd potius videtur opposita contra producentem. Sed potest intelligi dictum Inn. quātum ad effectū, quia ex tali exceptione producentis frustratur intentione sua, cum probare nō possit intentum propter talem repulsionem. ¶ No. iuramentum malitiæ exigendum, quando est præsumptio contra excipientem crimina. ad hoc. s. de iura. cal. c. 2. in fi. e. li. ¶ No. opti. ar. ¶ Iudex potest eodem instanti assignare partibus super expeditione diuersorum actuum diuersos terminos, vt primo termino lapsō pro vno actu assignato expediatur alius actus in alio termino. ad hoc de priuilegiis. cum olim. 2. ¶ An Iudex possit præfigere terminum ad reprobandas personas testium ante aperturam attestationum. Inn. hic tenet qd sic per hunc text. vbi expresse apparet, qd statuit terminus ad reprobandum personas testium, quorum dicta non erant publicata, cum ipse examinatus hic haberet remittere dicta testium cum clausula. dicit tamen, qd etiam potuisset opponere contra personas post aperturam testium, si iste terminus hic nō fuisset statutus iuxta no. e. ti. præsentium. ¶ Sed an poterunt reprobari testes reprobatorij reprobatoriorum quo ad dicta ipsorum post publicationem, quia quo ad personas secundi reprobatorij reprobari nō pnt. s. e. ti. licet. 3. quod patet, quia tex. ibi bis dicit cōtra personas testium & c. & videtur quod contra dicta istorum secundorum reprobatoriorum possit opponi, quia pars non potuit videre eorum dicta ante publicationem, ergo non potuit percipere, quid dicerent. admittendus est ergo postea, & maxime si corruptionem admisceant iuxta no. de proba. licet causam. in gl. 2. a. dabitur ipsis materia deponendi falsum contra id, de accu. qualiter. 2. s. debet. nec mirū, si facilius repellitur reprobatio personæ q̄ dicti, quia testis licet criminofus habere possit zelū iustitiæ, & etiam de iure criminofus certis casibus admittitur, patet de simon. licet Heli. in fi. sed nunq̄ falsum approbatur a iure, cum sit contra Christum, qui de se dicit Io. 13. Ego sum veritas. Item de falso potest et opponi post sententiam. de proba. licet. cum concor. fortius ergo videtur id fieri posse post secundam reprobationem. & licet hoc habeat multum æquitatis, ratio tamen illius c. licet. co. tit. quæ est, vt finem litibus imponat, multum obstat secundum Io. An. hanc partem ultimam, qd non admittatur, tenet hic Io. Cal. pro qua inducit, qd reprobatio dicti etiam respicit personam testis, quæ ex hoc arguitur de mēdacio, & periurio. propter hoc odiū ergo restringitur. de test. cog. dilectorum. Item non statuit dicto testis propter conditionem personæ, puta quia criminofus: quia ex hoc præsumitur, qd verum non dixerit. s. e. ti. testimonium. & tamē non auditur tertia reprobatio contra personam, quæ nunq̄ fuit reprobata, ergo iura propter superfluitatem non permittūt tertiam reprobationem: & maxime hæc ratio habet locū, quādo in tertia reprobatione opponeretur cōtra testem, qd a. d. de iurauit, quæ tamen exceptio tunc non admitteretur, & tamen præsumitur etiam postea de iurare. 2. q. 5. paruuli. Et hoc etiā videtur tenere Ho. s. e. ex tenore. in fi. vbi dicit, qd sicut mulier non auditur volens probare indirecte falsitatem testium viri: ita vir poterit probare per alios testes, quod primi sui dixerūt verum. & hoc etiam dicit ibi gl. sed addit Hostien. qd contra hos secūdos non licebit mulieri producere tertios. alleg. decr. licet, & sic de reprobatione dictorum videtur loqui ad ea, quæ

dicit Io. An. super rubr. quod d. c. licet non permittit in probatione dictorum, qd prohibet in reprobatione personarum. sed respicit factum, s. in quod p̄tra personas fiebat oppositio. ratio autē qd dabitur audacia deponendi falsum, non procedit, quia id non est præsumendum. Item s. in illam etiam quæcunq; pos sunt reprobari personæ per illū. s. debent. quod tamen non est verū, vt in d. c. licet. ¶ Quod autem certis casibus credatur testi criminofus est speciale: & quod dicit, qd falsum nunq̄ approbatur, fateor, cum id falsum fore constet. sed hic non constat, imō præsumitur prius, saltem propter iuramentum, quod præstiterunt. Ad vltimum responde id verum cū corruptione, vt dicit Inn. in c. licet. Item nec illa consequentia est necessaria, cum diuersa sint impedimenta sententiæ, & est secūda reprobatio. vnde & sicut in quæstione falsi est tps limitatum. de excep. cū venerabilis. ita non est absurdū, qd secūda reprobatio illi etiā possit finē imponere s. in Io. Cal. D. meus An. de Bu. tenet opti. Io. An. dicens, qd cum nos sumus contra regulas iuris cōis simpliciter permittentis reprobationem dictorum testium, s. tenemus illi, ex quo non reperitur vitiata, cum c. licet, loquatur tātum in reprobatione personarum, & non dictorum. possent opiniones reduci ad cōcordiam, qd aut iste vult reprobare dicta testium nō per alios testes, sed per instā, vel per dicta suamet testium & ex suis attestationibus: & tunc possit. ad quod optine tex. 4. q. 3. si quis testibus. & qd ibi no. gl. & Arc. & gl. in c. præsentium. s. co. tit. & ita procedit opti. Io. An. & dñi mei. aut vult reprobare per alios testes, & tunc credo, qd nō possit per rationes Io. Cal. nisi adderet falsitati corruptionē testium, vt vult tex. in d. ver. si qs testibus. Nec ob. ratio dñi mei, qd istud sit q̄ regulas iuris cōis nō admittere testes tertio reprobatorios: qd imō est s. in regulas iuris cōis, qd volūt, qd publicatis attestationibus super eo, vel directe p̄rio articulo testes non admittant. s. co. fraternitatis. & cle. de testi. e. ti. vel dic, & melius, qd non est contra regulas iuris cōis: imō dicit regulas iuris cōis circa productiones testium refrenatas tendentes in infinitum, vt in c. signifi cauerunt. e. ti. & in c. fraternitatis. vt sit lictum finis, non admittitur testis publicatis attestationibus, licet et alia ratio illud induxerit: a. s. sequeretur, qd qua ratione admittit quattuor reprobatio dictorum: eadē ratioe admittet quinta, & sexta, & sic de alijs. vnde debet esse aliqs terminus præcludēs hanc infinitatē. Itē rō exp̄ssa in lege facit extendere legē ad aliquā cōprehensā in illa, q̄ sunt subiecta, & proportionabilia illi rationi, etiā si lex sit exorbitans, vt no. gl. in cle. j. de cle. rō ergo, vt infinitas restringatur posita in d. c. licet. est p̄portionabilis etiam circa dicta, ergo ad illam extenditur. ¶ Gl. pe. quærit, quare requiratur iuramentum: & sol. dupliciter. In fi. gl. idē Io. Mo. Io. An.

S V M M A R I V M.

- 1 Aduocatus, vel procurator obligati ad defensionem causæ non videntur obligati ad defendendum causam appellationis.
- 2 Testis suspectus propter affectionem quam habet ad causam principalem, est etiam suspectus in causa appellationis.
- Et quid si aduersarius admittit, nu. 9.
- 3 Procurator non potest esse testis in causa per se agitata.
- 4 Iuramentum in defectum plenæ probationis non debet deferri, nisi primo adsit præsumptio pro altera parte.
- 5 Iudex non necessitatur ad deferendum iuramentum illi tantum, pro quo est præsumptio, siue sit reus, siue actor.
- 6 Syndicus, vel actor an repellatur a testimonio.
- 7 Solicitator causæ an possit esse testis.
- 8 Procurator si est datus ad vnum articulum causæ tantū, an poterit in alijs articulis ipsius causæ esse testis.
- 9 Causa appellationis an sit alia a causa principali.
- 10 Aduocatus meus in causa principali an possit esse aduocatus contra me in causa appellationis.
- 11 Compromissarius ad eligendum, vel ad laudandum an possit esse testis, si agatur de illo actu super quo fuerat assumptus.
- 12 Notarius, qui scripsit acta, an possit esse testis.

Romana. ¶ Gl. j. diuidit, sed non summat propter tex. breuitatem. potest tamen sic sumari, Aduocatus, vel procurator principalis causæ in causa appel. testificari non potest, iuramentum etiam præsumptione faciente pro appellatē sibi deferri non debet, nisi iudici videat. h. d. ¶ No. ar. qd aduocatus, vel procurator obligati ad defensionem causæ non videntur obligati ad defendendam causam appellationis. de aduocato per Arc. vj. q. iij. Osius. & per Io. An. in reg. contractus. de reg. iur. in ij. q. s. de procu. non iniuste. ¶ No. qd ille, qui est suspectus

A D D I T I O

- 1 Aduocatus. Adde de hac q̄ne quod notauit in apostil. ad Iac. Rebus. in l. no. mo. la. j. in apostil. in versic. deuoluatur. C. de anno. & tri. li. xj. Ludo. Ro. fin. suo 49. inc. procurator. Ro. dec. 63. in ti. de proc. & quod notauit in apostil. ad Pan. in c. non iniuste, in princi. de procur.

aus testis propter affectionem, quam habet ad causam principalem, est etiam suspectus in causa appellationis, & sic mutatio instantiae litis non tollit suspensionem, ex quo est eadem causa, & persona. ¶ No. q. procurator non potest esse testis in eadem causa per se agitata. ¶ Nunquid autem instrumentum per procuratorem rogatum ante motionem litis in fauorem sui principalis facit fidem in lite per ipsum procuratorem agitata. Io. An. examinat. j. in reg. cum quid. de re. iur. in Mercu. ¶ No. q. illud dicitur fieri indistincte, quod sit quolibet casu. ¶ No. q. iuramentum in defectu plenae probationis non debet deferri, nisi primo ad sit praesumptio pro altera parte. ad hoc de iureiur. in c. fi. ¶ No. q. iudex non necessitatur ad deferendum iuramentum illi tamen pro quo est praesumptio, siue sit reus, siue sit actor, sed in arbitrio suo est, cui debeat deferre. & sic videtur hic text. pro dicto Io. An. in c. fi. de iureiuran. ¶ No. quid debeat considerare iudex in delatione iuramenti fienda magis vni parti, quam alteri. de quo plenè per Io. An. in d. c. fi. ¶ Quæro, an iste text. habeat locum in appellato, ut non possit producere in testem procuratorem, vel aduocatum. Io. An. hic tenet q. sic: cum eadem ratio, quare isti prohibentur, habeat locum tam in appellato, quam in appellante, ergo idem debet esse ius. de cõsti. translato. de rescri. inter ceteras. Nec ob. quod hic exprimitur de appellante: quia hic ideo de eo fuit expressum, quia Epus Remen. fauebat istis appellationibus ad curiam suam, ut ipsi inducerentur ad imponendas appellationes, & causae ad curiam suam deuoluerentur: & ideo admittebat in testes aduocatos, & procuratores, & etiam deferrebat iuramentum appellanti indistincte praesumptione faciente pro eo, & ideo text. potius expressit de istis scilicet appellantis. Io. An. ¶ Quid de syndico, vel actore, an repellatur? Fran. tenet, q. sic: tum quia eadem est ratio, ergo idem debet esse ius, tum quia ius canonicum de his nominibus non curat. de proc. petitio. ad quod optimè s. c. tit. in canfis. & idem tenet Io. An. hic in consorte litis, qui admittitur sine mandato: cum eadem sit ratio in eo, imò fortior, quia maiore affectione praesumitur habere ad causam, quam simplex procurator, fm Io. An. ¶ Quid de sollicitatore causae, an possit esse testis. D. de Rota in conclu. 442. dicit, q. aut sollicitator est deputatus ad causam principalem cum assignatione salarii, & tunc non poterit esse testis in illa causa, quia maiorem affectionem videtur habere ad causam, quam procurator, qui propter hoc repellitur, ut hic est casus. aut est deputatus, ut per procuratorem ipsius causae, ut puta quia procurator deputauit familiarem suum ad sollicitandas causas suas, & tunc poterit esse testis, quia socius socij mei non est meus socius. 8. i. d. legitur. maxime quando agitur de probatione leuis praedicti, puta ad probandam diligentiam procuratoris, vel signa, & sigilla fm Do. de Ro. istud ad vltimum dictum non videtur verum in grauib, quia ubi quis ad honorem reputat sibi victoriam causae, vel ad dedecus succumbere, est testis suspectus, ut hic no. Sed ista ratio concludit etiam in sollicitatore deputato per procuratorem, ergo videtur, q. et repelli deat. An in delatione iuramenti, q. sit in defectu probationis, requiratur citatio partis. D. de Ro. in conclu. 689. determinant, q. sic: quia interest partis, & quaelibet pars poterit dicere sibi deferendum esse fm qualitatem personarum, & circumstantias negotij, ut hic dicit text. Item vna pars poterit alteri referre, ut no. de iureiuran. in c. fina. ¶ Quæro de rone, quare isti repellantur a testificando. ratio est, quia vterque est obligatus domino de dolo, & negligentia. C. man. l. in re mandata. C. de admittu. l. non est ignotum. unde & aduocatus fidem susceptam adhibere debet. ff. de varijs & extraor. cog. l. j. §. in honoraris. Item quia vterque istorum victoriam causae sibi reputat ad honorem, & perditionem ad dedecus, id sunt suspecti etiam repellendi. s. c. in lris. & est expressum. iij. q. 3. ver. patroni. exponendo, q. ibi dicitur de exco. i. de procuratore ad impetrandum fm Host. Io. Mo. ¶ Arc. Fran. & Io. An. ¶ Quid si procurator est datus ad vnum articulum causae tantum, an poterit in alijs articulis ipsius causae esse testis? dic, q. aut vult testificari in alijs articulis coniunctis illi, in quo fuit procurator, vel aduocatus, & non potest: aut in alijs separatis, & potest. ad hoc de ap. secundo requiris. & c. inquisitioni. fm Fran. Et ex hoc inferitur, q. procurator datus ad impetrandum tamen rescriptum poterit esse testis, cum text. hic loquatur de illo, qui fuit procurator in priori iudicio. Io. An. ¶ Quid si aduersarius consentit, q. isti admittantur ad testificandum. sol. possunt admitti, cum istud sit introductum in eius fauorem cui renunciare potest. ad hoc s. c. tit. tuis. & C. de fideiuss. l. fi. & procedit iste text. etiam si ageretur de probanda exceptione, propter quam erat appellatio interposita fm Abb. & sic dicit ponendum casum. Io. An. ¶ Gl. ij. recita per contraarium, q. isti possunt esse testes, quia instantia causae principalis differt ab instantia causae appellationis. gl. sol. assignando rationem. ¶ In fi. gl. super isto dubio, an causa appellationis sit alia a causa principali. Io. An. hic alle. primo iura, q. probant, q. sic. al

legat primo tex. ij. q. vj. si Epus. 16. di. ab eo. 6. q. 4. Ofius. & in oibus his locis de hoc, & facit, quod no. Accur. C. de app. per hanc. facit etiam s. c. lib. de iur. cal. c. ij. j. respons. Ad contrarium, q. non sit alia inducitur. 3. q. vj. accusatus. 2. i. q. 2. Lotharius. in fi. & 2. q. 6. §. post secundam. & in his etiam de hoc Lau. & Ioan. dicunt, q. eadem est causa, & non idem iudicium. pro quibus optimè facit iste text. ibi, in priori iudicio. Goff. de procu. non iniuste tenet, q. est alia causa. Arc. dixit aliquos distinguere causam appellationis a grauamine, vel a definitiua, fm Io. An. Credo opi. Io. & Lau. verè, q. licet causa possit dici eadem, tamen iudicium est diuersum. & hoc tenet Io. An. in c. di. spendia. s. de rescri. c. li. super ver. qones. & idem tenet j. in regula, contractus. de re. iur. in Mercuria. 2. q. & de hoc optimus tex. in c. accusatus. 3. q. 6. ibi, Et dum iterato iudicio pontifex causam suam agit & c. ibi optimè probatur hæc distinctio. ¶ An aduocatus meus in causa principali possit esse aduocatus contra me in causa appellationis. Io. An. dicit hic, q. sic, licet non sit honestum. & hoc tenet Guil. in Spec. de aduocato. §. nunc tractemus. in fi. & idem no. ff. de postu. l. fi. Io. An. & pro hoc facit glo. bona. 4. i. di. disciplina, q. dicit, q. in eadem causa potest idem esse aduocatus ambarum partium. ¶ Quid de compromissario ad eligendum, vel ad laudandum, an possit esse testis, si agat de illo actu, sup quo fuerat assumptus. Inn. tenet, q. sic, de elec. cum dilecti. & de arb. non sine. Io. An. dicit hoc verum in defectu probationis: alias secus, prout volunt illa iura. ¶ An notarius, qui scripsit acta, possit esse testis. Fran. dicit hic, q. sic: cum non reperiatur a iure prohibitum, & edictum de testibus est prohibitorium, ut not. in gl. in c. j. s. c. ti. & hic. ad idem de fi. instr. cum Ioannes. Io. An. ¶ Gl. super ver. fuerat. quærit de duabus quaestionibus, & sol. ¶ Gl. super verb. in testem. quærit de duabus quaestionibus, & sol. ¶ In fi. gl. idem Io. Mo. & Arch. qui dicunt q. administrator bonorum ecclesiae de contractu ipsius celebrato potest esse testis. alle. 3. q. 2. c. j. ver. ceterum. & quod no. Bar. Brix. in q. venereali. 47. quæ incipit, Aliquis erat administrator. Io. An. ¶ Quod autem dicitur hic in gl. de gestore negotij, q. admittitur ad testificandum, intelligit Bart. in l. deferre. §. idem. ff. de iur. fisci. q. ad eum non spectat commodum vel incommodum. h. s. n. non possit esse testis. C. de testi. l. oibus. Exemplum, volo probare te teneri mihi ad centum: produco Titium, qui dicit te tibi portasse centum, quæ sibi dedi tuo mandato, iste non est idoneus, quia si tibi tradidit, remanet obligatus mihi fm Io. de Fan. hic. ¶ Gl. pe. quærit, & sol. ¶ In fi. gl. idem Inn. Et no. ex glo. q. dictum vnius testis facit praesumptionem. vide gl. fi. in c. licet. j. s. c. ti. & gl. fi. in c. praterea. co. tit.

ADDITIONES.

- a ¶ Appellationis. Adde tamen, quod potest esse procu. in causa appellationis contra eum, p quo fuerat procu. ut dicunt d. de Rota decisi. suis in nouis, hoc tit.
- b ¶ Esse testis. Adde an procur. possit esse testis in causa, Alex. consil. 134. & 168. 2. l. & Fulgo. consil. 162. Adde, quod no. in apofil. ad istum in c. praescriptio. nem. nu. 7. in apo. in ver. esse testis. s. c. tit.
- c ¶ Syndico. Adde Ful. consil. 174. & ibi quid de administratore de quo j.
- d ¶ Consorte. Adde quid de decedente, & cessionario. Ro. consil. 372.
- e ¶ Sollicitatore. Adde Ro. consil. 420. Ang. consil. 281. Alex. consil. 164. 3. lib. Ber.
- f ¶ Sit alia. Adde Ro. consil. 379.
- g ¶ De compromissario. Adde Ful. consil. 143.
- h ¶ Vel incommodum. Adde, an conferens beneficium possit esse testis de sua collatione, Ro. sing. suis, fo. 12. adde, quod voluit allegare Ro. sing. suo. 728. quod inc. quidam dicit sibi collatum beneficium. ubi alleg. c. possessionem: de probat.

De iureiurando.

Rubrica.

S Y M M A R I V M.

- 1 Negative duae simul iunctae faciunt unam affirmatiuam.
- 2 Consuetudo, uel statutum, quod praelatus vel nouus canonicus iuret seruare consuetudines, & statuta, ualet.
- 3 Statutum quod fiat in scriptis non est de eius esse.
- 4 Adiectiuum prolatum in neutro genere concipit etiam femininum.
- 5 Potestas, & officiales dignitatum temporalium non confirmantur.
- 6 Iurans si rariare statuta existentia in vno volumine, videtur iurare se seruaturum quodlibet statutum de per se.
- 7 Statuta uel consuetudines redduntur inuvalida propter tria.
- 8 Statutum laicorum ualet, quando non est contra libertatem ecclesiae.
- 9 Iuramentum non est uinculum illaqueans quem ad malum perpetrandum.
- 10 Iurans seruare aliquod prohibitum etiam animo & intentione illud seruandi, non arctatur ad obseruantiam talis iuramenti.
- 11 Affus iurantis quando potest referri ad permissum & illicitum, quid sit praesumendum in dubio.
- 12 Praelati appellatione comprehenditur electus, & confirmatus.
- 13 Canonicus in receptione iurat seruare statuta ecclesiae, & in literis suis sunt clausulae tollentes statuta ecclesiae: an per tale iuramentum videatur renunciare talibus clausulis.
- 14 Iurans quod illorum statutorum debeat seruare, si in libro statutorum sunt duo

Geminianus super Sexto Decretalium.

duo statuta contraria.

- 15 Iuramentum temerarium licet non sit seruandum: contra venientem tamen illaqueat.
- 16 Periurium an repellat quem a testimonio, uel promotione.

Oningit. ¶ Gl. j. summat, & primò ponit thema circa clericos & laicos. secundo ibi, Quia verò. cōstitutionis causam, & cōstōnem circa utrosque. ¶ No. primò, q̄ duę negatiuę simul iūctę faciunt vnā affirmatiuam. de quo Io. Mo. 3. c. li. de consti.

- 1 c. 2. ¶ Gl. in ver. nunq̄. de pē. di. iij. sunt plures. quod est verū, q̄n ambę negationes referuntur ad idē: secus si ad diuersa, vt no. gl. 2. q. j. §. j. & no. Doc. c. ti. & si Christus. ¶ No. ¶ valere cōsuetudinem, vel statutum, q̄ p̄latus vel nouus canonicus iuret seruare consuetudines, & statuta. ¶ No. arg. q̄ in traditione iurium sp̄ialiū nō p̄mittit simonia, si deducit in pactū inter partes, q̄ quis p̄stet iur̄m recipiēdi obsequiū ēt sp̄iale. de quo aliquid de electione, significasti. & de p̄b. significatum. Not. ¶ ar. q̄ de esse statuti nō est, q̄ fiat in scriptis. ad hoc tex. in cle. dudū de sepul. de hoc per Io. An. in c. j. §. de renun. e. lib. & j. in regulā, nemo pōt. de re. iu. aliquid Arc. 2. q. j. in primis. in fi. ¶ No.
- 4 ¶ adiectiuum p̄latum in neutro genere concipit ēt femininū. ad idē tex. & Guil. in cle. j. de procu. & de hoc per Ioā. An. in c. 2. de sum. tri. & fi. ca. super gl. disunctiua. ¶ No. d̄riam inter ciuitatem, castrū, & terrā. de quo per Io. And. in c. si ciuitas. j. de sen. exc. e. lib. ¶ No. q̄ appellatione rectorū cōprehendunt etiā illi, qui p̄ficiunt administrationibus laicorum. ad hoc tex. j. de h̄ar. vt inquisitionis. ¶ No. ar. ¶ q̄ potestates, & officiales dignitatu sp̄ialiū nō p̄firmant, sed administrationē habēt ex sola admissiōe ad talia officia. probat tex. ibi, admittant. de quo aliquid per Doc. 3. de iud. c. si. ¶ No. ar. ¶ q̄ iurans seruare statuta existentia in vno volumine, v̄ iurasse se seruaturū quodlibet statutū de per se: de quo per Arc. 2. q. 4. inter cetera. ¶ No.
- 7 tria, q̄ inducūt inualiditatē statutorū, vel cōsuetudinū, videlicet q̄n sunt illicita, impossibilia, vel contra libertatē ecclesię.
- 8 vide 4. d̄ferit aut lex. ¶ No. ar. ¶ q̄ licet statutū laicorū non teneat, q̄n disponit cō libertatem ecclesiasticā, t̄n v̄ valere, q̄n nō est cō libertatē ecclesię, & sic argumentatiuē posset induci iste tex. ad opi. Bar. in l. oēs populi. ff. de ius. & iu. q̄ statutū laicorū simpliciter disponens, & non contra libertatem ecclesię liget clericos: cuius p̄rium cōiter tenetur. ¶ No. q̄ iur̄m non est vinculum illaqueans quē ad malum perpetrandum. concor. sunt in gl. Ex hoc no. q̄ ordinatā ad vnum finem, ad aliū trahi non debent. ad hoc tex. de ap. ad nostram. & cle. quia p̄tingit. de reli. dō. ¶ No. finem iuris canonici, q̄a intēdit principaliter providere salutī aīarum. ad hoc 3. de p̄sti. vt animarum. ius autē ciuile t̄n quieti corporū. vide gl. in c. cū p̄tingit. 3. eo. ti. ¶ No. q̄ disponere principaliter super iur̄o, an debeat p̄stari, vel non sup aliquo actu, spectat ad ecclesiā ēt in factis laicorū. ¶ No. q̄
- 10 ¶ iurans seruare aliquod prohibitum ēt aīo, & intētiōne illud seruandi non arctatur ad obseruantiam talis iuramenti. quem tex. induxi ad q̄onem, An minister provincialis ordinis minorum, qui iurauit renunciare in capite triennij in manibus capituli provincialis, adstringetur tali iur̄o, cum ex suis cōstitutionibus papalibus deat renunciare in manibus Ḡnalis, vel capituli ḡnalis. iste tex. facit q̄ nō. ¶ No. ¶ q̄ q̄n actus iuratus pōt referri ad permissum, & illicitum, in dubio potius dēt intelligi, q̄ intētiō iurantis referat ad actū licitū q̄ prohibitum. ¶ No. q̄
- b ad solum Papam spectat declarare virtutem, & validitatem iuramenti. ad hoc 3. de ele. c. venerabilem. ¶ Opp. q̄ iuramentū nō debeat exigi in istis sp̄ialibus; imo exactio simoniā inducit, vt patet. 8. q̄o. 3. in summa. & quod no. ea. causa & q̄o. Artaldus sol. aut iur̄m exigitur ante electionē ab illo, qui dēt eligi: & tunc simoniacū est. & ita procedat p̄ria: & ita dēt intelligi quoddā p̄siliū Romanū, quod incipit, Cum in cunctis. vbi etiā prohibebatur, ne clerici iurarent consuetudines ecclesię. Aut iur̄m exigitur post electionē de seruandis statutis, & cōsuetudinibus ecclesię licitis & honestis, & tunc simoniacū non est. & ita p̄cedat iste tex. & hoc innuit illud verbū p̄lati, positū hic in tex. in prin. q̄d verbū innuit eos p̄firmatos fm Arc. & Ioā. An.
- 12 ¶ No. illud dictum, q̄ appellatione p̄lati cōprehenditur electus, & p̄firmatus. vide quod no. gl. & Doc. in c. j. de reli. dō. de ista materia vide p̄ gl. summa 3. alle. ¶ No. ¶ Quāro canonicus in receptione iurat seruare statuta ecclesię, & in l̄ris suis sunt claufulę tollētes statuta ecclesię, an per tale iuramentū videat renunciare illis clausulis? Io. An. hic remittit ad q̄onē, quam posuit j. in regula, inspiciamus. j. de reg. iur. in q̄onē. & ibi arguit
- 14 p̄ & q̄, t̄n tenet, q̄ nō renūciat. ¶ No. ¶ Quid si in volumine statutorum iuratorū sunt duo statuta p̄ria, quod illorum deat seruare iurans. sol. aut alterū ex p̄rijs est illicitum, & tunc planum, q̄ tenetur ad licitum, & non ad illicitum, vt est tex. hic. Aut vtrū-

que est licitum, quod est possibile in duobus p̄rijs vtrunque est se licitum iuxta no. per Io. An. in c. fi. 3. de consue. & tunc aut p̄rietas pōt aliqua distinctione iuari, & vterq; cōpellit seruare suo casu. arg. de test. cū tu. 3. de elect. cū expediat. e. li. aut nō pōt aliqua distinctione iuari, & tūc aut vnū est p̄ditū a supiore, aliud ab inferiore: & seruabit p̄ditū a supiore, ēt si sit prius p̄ditū, vt in cle. ne Romani. 3. de ele. aut ambo sunt edita a pari autoritate, & tūc seruabit vltimū, statutū q̄a legū & statutorū propriū est secundū corrigere primū. 3. de p̄sti. c. j. e. li. h̄ar. p̄cedunt, q̄n p̄staret, q̄d ipsorū esset prius. Sed q̄n dubitaret, q̄d ēt prius, seruaret ordo scripturę. 3. de ele. c. pe. & j. de p̄b. mā dato. fm Io. An. hic. & istud tenet Dy. q̄a quotiescūq; plura sūt q̄n inspecto ordine cōpositionis h̄nt se ordine successiuo, quia vnū prius, alterū posterius: licet se habeant vt cōcurrentia in actu confirmationis, nihilominus iudicant fm diuersa t̄pa, vt prius & posterius. ff. de test. mil. l. si certarū. §. fi. & ff. de iu. cod. l. cōficiuntur. §. si miles. & sic prius, per posterius tollit. Non ob. §. codicilli. l. in bello. ff. de capt. & C. de re mil. l. tribuni. lib. 12. q̄a dato, q̄ ibi dicatur inspici tēpus p̄firmationis, vt valeat: tamen iudicabimus, vt valeant, vt prius & posterius vbi simul stare non possunt. Nec ob. l. 2. C. de te. tu. cum sua glo. vbi si in testamento prius facto sit datus vnus tutor, & postea in codicillis datur alius, ambo erunt tutores, cum datio ipsorum summat vires a morte testatoris: quia ibi erant actus adinuicem se compatiētes, cum multi simul possint esse tutores vnus secundum And. Zar. de Pi. in l. Gallus. ff. de li. & posth. & refert hic Io. de Fan. contra illud, quod dicit hic Io. An. quod statuta hic vltimo statuta. facit quod ipse not. j. c. li. de h̄er. vt officiū. super glo. post Arch. & Io. Mo. vbi dicit, quod licet inter iura inserta in eodem volumine sit diuersitas in tēpore editionis: t̄n ex quo sunt simul in eodem volumine & eodem t̄pore approbata, nō est dare prioritatem, vel posterioritatem. pro quo optimē facit proē. huius libri, & compilationis Gregorianę. secundum hoc ergo si non est dare prioritatem, non procedit di. cū suū, q̄ vltimū valeat, & iō puto dictū Io. An. p̄cedere, q̄n in eodē volumine sunt p̄ria statuta diuerso t̄pore approbata, sed vbi sūt eodē t̄pore approbata, puto neutrū valere, & iur̄s nō obligatur ad obseruatiā alterius ipsorū. ar. 3. de fi. inst. imputari. C. eo. ti. scripturę. vbi patet, quod si in eodem instanti fiunt actus p̄trarij, mutuo se impediunt. pro hoc optimē facit tex. j. c. fi. vbi patet, quod licet positiones fiant, vel scribantur diuerso tempore, si postea producantur in iudicio, & apparent contrarię: vna derogat alteri in tantum, quod videtur periurus. & sic licet diuerso tempore fiant, attendimus tempus approbationis ipsius, vt vna derogat alteri. ad idem de ap. solitudinem. in fi. vbi patet, quod licet vnus actus contrarius secundo procedat, si postea facit actum contrariū primo, nihilominus vult Papa secundum actum valere. ¶ Gl. super ver. scripta. recita p̄ contrarium, quod statuta dicantur ius scriptum. j. dist. lex est. cuius contrarium innuit iste tex. sol. vt in glo. h̄ar. solutio non videtur bona, quia tex. loquitur in genere neutro. vnde referēdo ad consuetudines illud verbum scripta, secundum hoc est fet incongrua latinitas: & ideo v̄, q̄ non sit faciendarelatio, vt dicit gl. sed poterit stare hic p̄priē. & sic erit hic tex. q̄ nō sit de esse legis scriptura. de quo 3. remisi notando. ¶ Gl. super verbo, vinculū. in fi. per iura alle. in glo. probatur, q̄ promissio in malis non obligat: ergo nec iuramentum adiectū. ad hoc de fo. comp. si diligenti. fm Arch. ¶ Gl. fi. quærīt, an istud sit ius nouum, an antiquū: & soluit. deinde in materia distinguit. ¶ In fi. glo. h̄es ex gl. q̄ iur̄m temerarium licet non sit seruandū, t̄n p̄ venientem illaqueat ad periuriū largo modo sumendo. & nō restricto, quod no. pro statutis facientibus mentionē de periurijs: q̄a nō v̄, q̄ tales cōprehēderent. ¶ Sed q̄ro, an tale periurium repellat quē a testimonio, vel a promotione. Lap. Abb. tenet hic, q̄ nō, si penitentiam egerit de tali delicto. alle. quod no. gl. fi. 22. q. 4. definitio. & 83. di Florentinum. & quod not. Ber. e. ti. sicut nostris. secundum Lap. Abb.

ADDITIONES.

- a ¶ Quodlibet statutū. Limita hoc dictum vt per Ro. sing. suo. 580. incip. iurat, qui est de consilio. & quod ibi notauit in apost. post alios. de quo per Feli. in c. ego. in fi. eo. tit. & quod notauit in apost. ad Pan. in c. cū accessissent. nu. 4. in apost. in ver. iurauerunt. de consli.
- b Declarare. Adde Ro. consli. 27.
- c Tollenres statuta. adde D. de Ro. deci. suis. dec. j. in ordino hoc. tit. in nouis Ber.
- d ¶ Ordo scripturę. ad de quod. Alex. cōf. 58. 4. li. dicit, q̄ dēt attendi statuta. q̄d est æquius. Adde Car. in cle. j. in prin. q. 14. & quod ibi posui in apost. ad ipsum, de iure patro.
- e ¶ Testimonio, vel promotione. Adde Alex. cōf. 44. 2. li. Tu dic, hoc esse verū de iure ciuili: secus de iure canonico nisi cōtra p̄rium, vt no. Ion. in c. testimoniu. de test. Bal. in sua Mar. in ver. crim. 2. ver. si gl. in l. 3. §. lege lul. & ibi Bar. ff. de testi. Sp. in ti. de teste. §. j. vers. item excipiunt, q̄ est infamis. & ver. item q̄ est periurus. Ol. consli. 191. & dixi plenē, & remisi in apost. ad Lanfr. in c. quoniam contra 3. testi. depositiones. ver. subsequenter. de proba.

SVM.

SUMMARY.

- 1 *Contractus aliàs inualidus confirmatur per iuramentum.*
- 2 *Iuramentum duo inualidant.*
- 3 *Dispositio iuris canonici, & ciuilis attenditur in obseruantia iuramenti.*
- 4 *Iudex secularis potest cognoscere de vinculo iuramenti, quando dubitatur, an quis iurauerit, an non.*
- 5 *Canones debent seruari etiam in foro ciuili inter puros laicos in materia peccati quo ad decisionem causarum.*
- 6 *Iudex ecclesiasticus compellit Iudicem secularem seruare canones disponentes in materia peccati.*
- 7 *Mulier an adstringatur virtute alienationis, an iuramenti tantum.*
- 8 *Ordinarij inferiores ab Episcopis, an possint compellere Iudicem secularem.*
- 9 *Factum dicitur proprium, etiam si fiat per procuratorem ad hoc habentem speciale mandatum.*

Nos animarum. ¶ No. q̄ in alienationibus dotis vel donationis propter nuptias requiritur consen-

- 1 ius mulieris. ¶ No. modum confirmandi contractum aliā in-
ualidum ex solo consensu, videlicet per adiectionem iurī p̄hē-
2 tis. ad hoc s. eo. li. q̄uis. de pact. & eo. ti. cum contingat. ¶ No.
duo, quæ habent inualidare iur̄m, videlicet metus, & dolus. si-
3 milis tex. in d. c. quamuis. ¶ No. t̄p̄ in obseruantia iurī attendi-
tur dispositio iuris canonici, & ciuili. rō hic assignat̄ propter
peccatum. ¶ No. q̄ quis p̄cise compellit̄ seruare iur̄m licitū,
& obligatorium. ad hoc d. c. cum cōtingat. ne p̄la. vices suas.
4 querelam. ¶ No. tex. exp̄ssum, q̄ Iudex secularis p̄t̄ cogno-
scere de vinculo iurī, q̄n dubitat̄, an quis iurauerit, vel non, ad
finem, vt compellat̄ iur̄m seruare, probat tex. ibi, q̄uis eis con-
stet legitimē. & ita alle. hunc tex. Io. An. in c. cum laicus. de fo.
5 comp. fm Io. An. ¶ No. q̄ canones in materia peccati quo ad
decisiones causarū debēt seruari etiam in foro ciuili inter pu-
6 ros laicos, & eodem modo in ordinarijs litis, q̄n ex non obser-
uantia induceret̄ peccatum, vt j. de sen. exc. decernimus. secus
si non induceret̄ peccatum in ordinarijs non seruatis. ita po-
test intelligi gl. in cle. dispendiosam. de iud. & gl. in ver. eccle-
siasticis. in c. pia. j. de excep. ¶ No. t̄p̄ Iudex ecclesiasticus com-
pellit Iudicem secularem seruare canones disponentes in ma-
teria peccati. ad idem d. c. decernimus. j. de sent. exc. ¶ Opp. q̄
Iudex secularis non debeat compelli, quia bene facit inter lai-
cos seruare ius ciuile. s. de app. si duobus. sol. si leges non dispo-
nunt in materia peccati p̄ ius canonicum, tunc debent per eos
seruari, vt in p̄rio. Si autem disponunt in materia peccati, tunc
debent seruari canones etiam in foro ciuili, vt hic. est rō, quia
in talibus leges canonibus condescendunt. ad hoc C. de sum.
Trim. in auth. q̄uo opor. Epif. j. r̄nso. col. j. de mandatis prin. s. si
verō canonicus. col. 3. vt clerici apud proprios Ep̄os. s. si verō
ecclesiasticis. col. 6. de ecclesiasticis ti. j. r̄n. col. 6. C. de sacros. ec.
1. priuile. & auth. casta. quorum iurium mente ponderata ema-
nauit auth. sacra puberum. C. si aduer. vend. & ad hoc s. de iu.
clerici. 2. q. 3. s. hoc autem. in fi. fm Io. An. ¶ Opp. q̄ tale iur̄m
non sit obligatorium. j. de reg. iu. in reg. non est obligatorium.
sol. aut iur̄m est p̄stitum super re turpi, & illicita, & tunc nō
obligat, vt ibi: aut iur̄m est p̄stitum super renūciatione iuris
concernentis fauorem ipsius iurātis circa rem familiarem pri-
uatam ipsius, & tunc obligat, vt hic, fm Arc. qui no. hoc de pa-
7 tis. q̄uis. eo. li. Io. An. ¶ ¶ Quæro, an mulier adstringat̄ virtute
alienationis, an verō iurī tm̄: Sol. Pau. hic dicit, q̄ virtute iurī.
& hoc probat tex. hic, qui dicit seruare hmōi iur̄m: & sic pa-
tet, q̄ iur̄m, & non alienatio adstringit. & idem probat ibi, quā-
uis eis constet de hmōi iur̄o. per quod v̄r, q̄ tm̄ iur̄m adstrin-
8 git, & non alienatio. Ex quo inferit, q̄ ista obligatio non trāsit
ad heredem mulieris. de quo remittit ad no. s. de pac. q̄uis. eo.
li. fm eum. posset etiam induci tex. iste in p̄rium, quia dicit, p̄-
prio iur̄o firmantes. & sic patet, q̄ iur̄m firmat talem alienatio-
nem. Et ad tex. dum dicit hic, compellat̄ seruare, & non loquit̄
nisi de iur̄o, p̄t̄ r̄nderi, q̄ mulieres erant illæ, quæ non serua-
bant, & super isto Papa fuit interrogatus, vt patet in princ. tex.
9 & ideo Papa tm̄ de illis r̄ndit. ¶ ¶ Quæro, an ordinarij inferior̄
res ab Ep̄iscopis p̄nt compellere Iudicem secularem? Sol. dic.
q̄ sic: quia tex. dicit ordinarios, non diēcesanos. facit quod no.
gl. in cle. j. de iurepa. Io. An. ¶ Gl. 3. quarit, q̄n dicat̄ proprium,
10 & soluit in fi. gl. ¶ No. istam gl. q̄ factum d̄ proprium, etiam si
fiat per procuratorem ad hoc habentem speciale mandatum.
ad hoc regula, qui per alium. de reg. iu. vide gl. pen. & quod ibi
no. in c. vt circa. s. de elec. ¶ Gl. fi. recita per p̄rium, q̄ ecclesia-
sticus non compellat secularem, cum de laicis non debet se in-
tromittere. qui fil. sint leg. lator. gl. sol. deinde quarit de alia q̄o
ne. & sol. ¶ In fi. gl. no. t̄p̄ vbi primum iur̄m est licitum, secun-
11 dum p̄ illud non obligat. & idem, quod tenet gl. hic, tenet etiā
Spec. de emp. & ven. s. tertio loco. ver. & nota gnale. Rō autem,

quare Iudex ecclesiasticus compellit seruire, est *ſm* Arc. quia
semper vbi agit de periculo aīa, vel vbi agit de sua temporalī
iurisdictione, & vbi mandat suas sententias obseruari, pōt eum
compellere. remittit ad no. per Inn. de off. ord. c. j. Io. An.

ADDITIONES.

- a ¶ Puros laicos. Adde Cald.conf. 18. de confit.
b ¶ Non alienatio. Adde D. de Ro. decif. fuis hoc tit. in antiquis.
c ¶ Non obligat. Adde quod Bal.conf. 118. lib. 3. dicit, quòd mulier potest conue
niri fecundo iuramento, quando fecum contrahens habuit noticiam primi.

S V M M A R I V M.

- 1 Ponens dicitur confiteri id, quod ponit.
- 2 Manifestum inducitur ex productis in iudicio.
- 3 Tanquam, dictio, est nota proprietatis, & veritatis.
- 4 Delictum procuratoris non nocet domino, nisi habuerit speciale mandatum. & num. 15.
- 5 Procurator in causa electionis debet fundare libellum, & alios actus iudiciales nomine electi, & non nomine ecclesie.
- 6 Actor impetrauit rescriptum ad delegatum dicens, quod reus, qui partem debiti sibi soluerat, aliam sibi soluere recusabat, reus excipit rescriptum subreptitum ex aliqua taciturnitate, & sic fuit pronunciatum, an possit se reus iuuare ex illa assertione rescripti?
- 7 Periurus an dicatur faciens positiones contrarias ante iuramentum?
Et quid de illo, qui negauit vnam positionem, in qua plura continebantur, si postea facit positionem continentem partem illius, quod continebatur in negata, an dicatur periurus. nu. 8.
Et quid de illo, qui respondens positioni vna die dicit vnum, alia die oppositum. num. 9.
Vide alium casum, num. 10.
- 1 Silentium per quem debet imponi ponenti contraria.
- 2 Delictum potest probari per instrumentum, quando committitur scribendo.
- 3 Periurus est infamis.
- 4 Confessio facta in iudicio potest statim renocari absque probatione erroris.

tes. secunda ibi, Idem fiet. & prima loquitur de do-
mino. secunda de proximo. ¶

- 1 ¶ **No. ar.** ¶ ponens dicitur confiteri id, quod ponit. & sic facit iste text. pro gl. magna in fi. **§. de confessis. c. j. eo. lib. ¶ No.**
2 **arg.** ¶ ex productis in iudicio inducitur manifestum. ad hoc
3 supra de verb. sig. cum olim. ¶ **† No.** ¶ dictio, tanquam, est nota proprietatis, & veritatis. vide gl. de mai. & obe. solite. ¶ **No.**
¶ ex iure supervenienti pendente lite potest ferri sententia contra litigantem. de quo **§. de re iud. Abbate sanè.** ¶ **No.** quod delictum ¶ procuratoris non nocet domino, nisi habuerit speciale mandatum. materiam vide in c. j. vt li. non contest. ¶ **No.** quod paria sunt agere cum mandato, vel actum ratificare nomine ratificantis gestum. ad hoc regula, **rati. §. de reg. iu. ¶ No. ar.** quod
5 procurator ¶ in causa electionis debet fundare libellū, & alios
6 actus iudiciales nomine electi, & non nomine ecclesiæ b: secus quando ageret pro iuribus ecclesiæ, quia debet fundare nomine ecclesiæ, & non constituentis. Ad hoc optimus tex. de proba. licet causam. in prin. & fi. de relig. do. constitutus. circa fin. ¶ **Quæro,** an iste tex. habeat locum tantum in formante contrarios articulos, sicut in formante contrarias positiones. **Arch.** dicit, ¶ sic, cum positiones, & articuli æquiparantur, vt no. **Gu. li. in c. vt circa. in gl. patet ex hoc, §. de elec. eo. lib. Io. And.** hic distinguit, ¶ aut ille, qui format articulos producit eos, & iurat articulos, sicut fit in positionibus: & tunc procedit dictum **Arch.** & in hoc æquiparantur positiones, & articuli, scilicet propter vinculum iuramenti. Aut formans articulos, illos non iurat: & tunc licet sint contrarii, per hoc non erit periurus. ratio differentię est, quia ille, qui ponit, asserit sic esse, sed non sic in articulis: imò dicit, ¶ probare intendit illos, & ideo nō potest sic ex illis contrariis resutare periuriū. dicit tamen, ¶ formās tales articulos contrarios repellendus est. **4. q. 3. §. j. de app. soli. citudinem. in auth. quo. opor. Episcopos. §. si tamen. col. j. ff. de testi. qui falso. C. si mi. se maio. dixe. l. si alterius. Io. An.** per prædicta decidit aliam questionem. **A. d. ¶ impetrauit rescriptum ad delegatum dicens, ¶ reus, qui partem debiti sibi soluerat, aliam sibi soluere recusabat: reus excipit rescriptum surreptitium ex aliqua taciturnitate, & sic fuit pronūciatum, an possit se reus iuuare ex illa assertionē rescripti, ¶ illam partem debiti soluerit? & dicit Io. An. Gof. q. 13. determinasse, ¶ sic c. alleg. in simili C. de lib. pte. aut. ex cā. & de epali audie. auth. liberi iuriosi.**

ADDITIONES.

- a ¶ Confiteri. Adde Alexan. confil. 180. Adde quod notauit in apost. ad istum in c.
prescriptionis. S. testes. in prin. in apost. supra eo. tit.
b ¶ Nomine ecclesie. Adde Lap. alleg. 51.
c ¶ Quod sic. Adde pro hoc, quod dicit Rom. confil. 294. quodd confensio facta in
inlumento inualido probat.
Pars j. Com. Gemin. super Sexto Decr. V

Geminianus super Sexto Decretalium.

riof. vt patet, qd testamento rupto, vel impugnato fides adhibetur quo ad legata & fideicommissa: & sic rescripto per exceptionem eliso fides est adhibenda quo ad in illo contenta, sic etiam ex iuramento in vno pſtito adhibetur fides et in alio, vt no. s. de lit. conte. c. j. e. lib. Et confessio facta coram arbitro si dem facit coram ordinario. C. de arbi. l. cum antea. & de testi. l. si. Item presentatio rescripti, & ipsius publicatio, & partibus facta editio sunt de gestis, quæ durant etiam iurisdictione soluta. facit de res. spo. audita. Nō ob. regula, ex eo quod. j. de re. iu. quia aliud est dicere rescriptum falsum in bulla, & aliud est dicere veritatem in illo suppressam, vt in casu nostro. & est simile, quod ibi no. super. j. gl. de testamento. Io. An. & pro hoc facit quod no. Io. An. post Inn. & Hosti. de exce. cum venerabili. in gl. verificari vñ. vltra medium, fm Lap. Abb. ¶ Quid si fiant positiones contrariæ ante iuramentum, an dicatur periurus. Io. An. dicit, qd non per tex. hic qui dicit, post: secus ergo a pſtito li teræ si ante, & procedit siue iuramentum fuerit pſtatum de calumnia, siue de veritate. s. de iur. cal. c. j. in fi. & in prin. Io. An. ¶ An ille, qui negauit vnam positionem, in qua plura continebantur, si postea facit positionem continentem partem illius, quod continebatur in negata, dicatur periurus. Io. Cal. in consi. 2. de confes. dicit, qd non: quia cum fuerit aliud additum in negata in ista noua, ista secunda dñ noua, & non eadem. ar. 22. q. 2. decessorū. Nā ille, qui detrahit hic, dñ aliquid nouū facere. ar. cle. ne Romani. de elec. Item cum prima fuerit multiplex, potuit tota negari, vt no. glo. in c. pſentium. de testi. s. e. li. & c. 2. pe. confes. e. lib. Item cum in prima continerentur plura penitus diuersa, in secunda alterum tantum, illud non debet dici cōtrarium, sed diuersum: diuersa em̄ non dñr pſtata, vt est tex. de his, q̄ fiunt a pſtata. cum apostolica. ¶ Sed quid si respondēs positioni vna die dicit vnum, alia die oppositum, an dñr periurus. Arch. hic tenet, qd non: quia hodie pōt credere vnum, & cras pſtatum a. ff. de interro. act. de ætate. s. si. ar. de pe. di. 3. Iudas. Item possum hodie habere de aliquo bonam conscientiam, & cras malā ex aliquo superuenienti, & ecōuerso. sic s. de simo. ex insinuatione. & in c. vt circa. s. alioquin. s. de elec. e. lib. & de fri. & malef. fraternitatis. in fi. fm Arch. Io. An. hoc dicit verum in iurō calumniae, & responsione credulitatis, sed in iurō de veritate non pcederet, ex quo assertiuē nō respondet. ad hoc de prob. p. tuas. ¶ Quare ex sola productione positionum iste damnaretur, vt periurus. so. dic. qd producēs positiones illas confitetur: qd iste est effectus producentis positiones, vt no. s. e. li. de confes. c. j. in fi. j. gl. Io. An. Quid si fiant positiones contrarie diuersis temporibus, an habeat locum iste tex. Io. Mo. & Archi. qd sic, quia ea quæ fiunt in iudicio, sunt quasi simul coniuncta, ita vt non sit attendendus prioritatis ordo, vel posterioritatis. alle. ff. de peculio. l. quidam. in pſtatum all. Io. Mo. ff. de dam. insec. si finita. s. si quis stipulatus. & idē esset, si per positionem & responsem appareret pſtetas, nō per alterum tm̄, cū eadem sit rō, & exēplum est in j. gl. j. Io. An. ¶ Quid si dñs expresse mandauit, vt procurator faceret positiones pſtatas, procurator tm̄ illas nō fecit, an dñs sit periurus. Io. An. qd non, licet ipse peccauerit sic mādando. Nā hic punitur factū, videlicet porrectio facta in iudicio, secus ergo si mandauit tm̄. alleg. no. in c. pe. in gl. fi. s. de elec. e. li. & c. perpetuo. e. ti. & li. & rō quare dñs nō reuocās positionem procuratoris est periurus, quia factū alienū facit proprium per consensum. ad idem. s. 2. di. per totum, vsq; ad s. si aut. Io. An. ¶ Per quem debeat imponi silentium isti ponēti pſtata. Lap. Abb. hic dicit, qd per Iudicē, coram quo agetur causa electionis. alle. no. in Spe. de tes. s. j. ver. sed nunquid Iudex. & quod no. 2. q. 3. s. notandum. 2. in gl. j. & facit j. de re iu. Abbate fanē. & cle. auditor. de rescr. & quod ibi no. fm Lap. Pau. hic ponit definitionē Compo. de rescri. mandatum. dicens, qd aut Papa procedit, & tunc cū ipse sit supra ius, illum punit. & sic pcedit de fidei inf. peruenit. Si verō est Iudex inferior, tunc punire nō pōt, sed formet inquisitionem pſtati, & ex prima pſessione periurij illū punit, cū confessio facta in vno iudicio in alio pſiudicet. de elec. per inquisitionē. fm Pau. ¶ Gl. j. in fi. declarat, qd not. Guil. in c. vt circa. in glo. patet ex hoc. per quas gl. patēt exēpla. Primū Hosti. de abbatis electa per cōpromissum duraturum vsq; ad consumptionē candelæ, cui per Iudicem factę fuerunt interrogationes, ex quarū rñsione cōcludebatur pſtatiū. exēpla Guil. iunt, pono me electū a decē, qd nega fti. deinde disiunctim pono de decem vocibus, quod fateris. vñ pono me bonæ famæ, quod fateris, sed postea ponis me periurū, vel homicidā, qd de hoc est publica vox, & fama; ex his apparet pſtatiū, ex quo cōuenit in tpe. Io. An. ¶ In gl. 2. sed quero, an hoc qd dicit gl. habeat locum in veniēte contra fidē pſtati. Do. de Ro. conclu. 332. in antiquis, tenent qd non: quia iura dicunt de veniente contra iuramentum: ergo secus de veniente contra fidem pſtati, cū pœnæ sint restringēdæ, vt in reg. in pœnis. Itē qd magis vñ contemnere, qui super libro pſtat iura-

mentum corporaliter, quā qui fidem promittit. C. si mi. se ma. dixe. l. 3. & hoc dicunt tenere Rotam, licet Archid. teneat contrarium in c. j. j. de sepul. secundum eos. Arch. 22. q. 5. iuramenti. super glo. recitat opiniones: tamen ibi nihil concludit. Credo opi. D. de Ro. veriorem, quia licet iuramentum, & fidei præstatio æquiparentur quātum ad obseruantia: nō tamen cōtraueniens simplici fidei præstationi intantum delinquit sicut veniens contra iuramentum, vt no. gl. in c. clericus. s. de iureiur. & dicit Spe. in ti. de arb. s. si. ver. sed pone. si ergo minus debeat, minor pœna est imponenda, cum quantitas pœnæ debeat commensurari delicto, vt pro maiori delicto grauior pœna imponatur. 24. q. j. non afferamus. non obs. tex. in c. peruenit. de fidei iur. vbi videtur æquiparari etiam quo ad pœnam: quia ibi, vt patet per tex. erat imposita copulatiuē fidei præstatio, & iuramentum simul. vel potest dici, qd licet æquiparentur quo ad pœnam suspensionis, vt vult ille tex. non tamen quo ad pœnam de positionis, quæ est grauior. & quod tenet gl. hic tenet Arc. qui alle. 24. q. 3. ecce. fm Io. And. ¶ Gl. super ver. datis. inducit tex. ad solutionem quæstionis. ¶ In fi. gl. No. istam gl. t̄ qd delictum potest probari p instrumentū, quando delictum committitur scribendo. de quo per Io. An. in regula, semel malus. j. de reg. iu. & dicam de hoc j. de ver. sig. c. 2. vbi etiam gl. ¶ Gl. super ver. periuro. quærit, quare isti periuri repelluntur. & glo. sol. ¶ In fi. gl. No. istam gl. t̄ qd periurus est infamis. idem gl. eo. ti. querelā. de hoc per Arch. 14. q. 6. auctoritatem. tex. & Doct. de testi. testimonium. ¶ Gl. super ver. iusta causa. quærit de exemplo, & dupliciter exemplificat. deinde quærit de alia quæstione, & sol. ¶ In fi. gl. No. ex ista gl. qd confessio facta in iudicio, potest statim reuocari absq; probatione erroris, quādo nōdum est scripta in actis. & idem tenet Hof. de diuor. ex literis. vt ibi no. Io. An. & idem tenet hic Arch. & Io. Mo. qui remittit ad no. de ap. pe. cum causam. in ver. gl. & facit, quod no. de ele. scriptum. in j. gl. In eo autē, qd gl. dicit istum excusatum, si probat se errasse, hoc non est de facili probabile in pſessione deliberata. de quo vide no. de diuor. ex literis. in gl. 2. & in c. vt nostrum. vt eccle. benef. in gl. cum personæ. Item in eo, quod dicit gl. istum excusari, si ignorantia est tolerabilis: idem erit etiam si sit excusabilis, fm Arc. qui ponit exemplum, quando est electus de aliena ecclesia, contra quem opp. cuius vita potest probabiliter ignorari: & similiter ipse potest probabiliter ignorare numerum canonicoꝝ ecclesiæ, & his similia. ad hoc. ff. de inter. act. l. de ætate. s. si. & ff. de coll. bonor. l. nonnunquam. ad idem 2. q. 3. Paulum. & s. eo. li. de elec. c. j. in fi. in auth. de executio. & his, qui cōueniuntur. in prin. col. 7. Io. An. ¶ Gl. super ver. debeat. in prin. quærit, an aduariarius confirmetur propter istius periurium. deinde colligit notabile. & alle. similia. ¶ In fi. gl. idem Io. Mo. & Arch. & est ratio, quia res deuenit ad eum calum, a quo non poterat habere principium ante sui completionem. ff. ad legē Aquil. quia in eum. vnde sicut agendo prosequitur quis ius agendi non recte inchoatum ex noua causa superueniente. s. de re iu. Abbate. sic agendo perdit ius recte inchoatum, vt hic fm Io. Mo. Io. An. ¶ Gl. in ver. expresse. quærit de vna quæstione, & sol. ¶ In fi. gl. no. gl. qd delictum procuratoris etiam post litem confes. cōmissum in iudicio non nocet dño nisi in casibus hic expressis: qd secus est in cōtuma cia, vt s. de confes. c. 2. & ideo vtilius est aduersario, qd dñs rñdeat positionibus per se, qd per procuratorem. Tractat hic Pau. an vbi ius iubet aliquē pſtati iurō iurare possit iurare per procuratorem. & dicit, quod iste tex. facit, qd sic. qd patet, quia ex iurō pſtato per procuratorem dñs efficitur periurus. de quo dixi in c. vt circa. s. de elec. eo. li.

ADDITIONES.

- a ¶ Cras contrarium. Adde D. de Ro. decis. suis, de confess. in nouis. vbi dicunt, qd ille, qui hodie respondit, potest iteratō cogi ad respondendum, si Iudici videatur. quia hodie potest credere vnum, cras aliud.
- b ¶ Per instrumentum. Adde Old. consi. 259. adde eundem Old. 194. Alexan. de Imo. in l. prator. ff. de eden. Fel. in c. cum in ecclesijs. de mai. & obe. & in c. j. in princ. de except. vbi se remittit ad no. per eum in d. c. cum in ecclesijs. de quo etiam plenē per Lan. de Oria. in c. quoniam contra. s. instrumentorum productiones. nu. 30. ver. vltimū quæro.
- c ¶ Erroris. Adde quando confessio erronea possit reuocari. Ro. consi. 391. j. Tu di stingue de hoc dicto, vt per Lanfr. de Oria. in c. quoniam contra. s. confessio nes. nu. 32. ver. pro veritate inuestiganda. ad quem breuitatis causā te remitto, vsque ad fi. supra de probat.
- d ¶ Per procuratorem. Adde Rom. sing. suis, fol. j. Quando quis possit iurare per procu. vide D. Fel. in c. licet ex quadam. ver. in tex. ibi, de reitibus.

De exceptionibus.

Rubrica.

S V M M A R I U M.

- 1 Ecclesia vocatur mater fidelium.
- 2 Exceptio dilatoria quem effectum habet.
- 3 Exceptio excommunicationis in vim peremptoriae nō potest opponi in qua libet parte litis, sed assupit naturam aliam peremptoriarum.
- 4 Lex, vel statutum quando trahitur ad malum, non propterea est reuocanda.

In consideratione. ¶ Hæc est nota bilis decret. & quotidie practicabilis. Legam per partes. ¶ Gl. j. summat, & diuidit. secunda ibi, Si quis igitur. tertia ibi, Si verò. quarta ibi, Prouisio. quinta ibi, Sed si post. sexta ibi, Eo tamen. ¶ No. q. ec-
¹clesia vocat mī fidelium. & ratio est, quia nos in baptismo re-
²generat. 12. q. 2. qui abstulerit. ¶ No. q. est dare maiorem, & mi-
³norem excōicationem. de quarum effectu vide tex. 3. c. ti. a no-
⁴bis. ¶ No. t. effectum exceptionis dilatoria, quia eius natura est
⁵litem tñ differre, non autem perimere. ¶ No. ar. t. q. exceptio
⁶a excōicationis in vim peremptoria: nō potest opponi in quali-
⁷bet parte litis, sed assumit naturam aliarum peremptoriarum.
⁸¶ No. hic causas quare excōmunicatus repellit ab agendo, quæ
⁹sunt quatuor in tex. expressæ. ¶ No. verecundiam esse, nō posse
¹⁰interesse actibus illorum, cum quibus quis cōseruatur, & de
¹¹quorum vniuersitate existit: & sic vī magni incommodi esse
¹²inter gentes, & eorum carere commercio. ad hoc 3. de iudæis.
¹³& si iudæos. ¶ No. t. q. vbi lex, vel statutum trahitur ad malum,
¹⁴non propterea est reuocandum, sed fini malo est prouidendū,
¹⁵quando materia, super qua disponitur, est necessaria, & causa
¹⁶constitutionis semper durat. ¶ No. q. Iudex in quantum po-
¹⁷test, obuiare debet, ne partes fatigentur in litigio, laboribus, &
¹⁸expensis. concord. tex. supra de off. ord. vt litigantes.

ADDITIONES.

- a ¶ Vim peremptoria. Adde Fed. conf. 18. adde eundem Fed. conf. 118. Pan. in c. intelleximus. nu. 7. & ibi in apo. meis. in ver. excommunicationis. de iudi. & in c. pastoralis. nu. 12. & ibi iterum posui in apo. in ver. an exceptio excom-
¹municationis. de excep. in antiq.
- b ¶ Conuersatur. Adde, quod ideo dicit Rom. conf. 3. q. 2. quod merus excommuni-
²cationis est iustus timor ad soluendum id, quod alias non tenebatur.

S V M M A R I V M.

- 1 Notorium inducit omne probatum in iudicio.
- 2 Dilatio data per dictionem, infra, nō includit diem, in qua dilatio assignat.
- 3 Excipiens debet probare suam exceptionem.
- 4 Et quid si deficiat in probatione. nume. 4.
- 5 Taxatio debet precedere condemnationem expensarum.
- 6 Appellatus si est excommunicatus, & vult prosequi appellationem a defi-
¹nitua, quam appellans negligit prosequi, an obstat sibi exceptio excom-
²municationis.
- 7 Appellans extra iudicium an repellatur exceptione excommunicationis?
- 8 Appellatio interposita a collatione executoris dicitur appellatio extraiu-
³dicialis, licet non merè.
- 9 Litis oppositio, & excommunicationis exceptio quomodo differunt.
- 10 Absolutio ad cautelam an habeat locum, quando opponitur exceptio ex-
⁴communicationis.
- 11 Reas si iuravit non opponere contra actorem aliquam exceptionem dilato-
⁵riam, an possit opponere exceptionem excōicationis sine pena periurij.
- 12 Renunciatio exceptionis non valet, quando renuncians incurreret pecca-
⁶tum, si illam non opponeret.
- 13 Excommunicatus an possit dici hæreticus.

Si quis. ¶ No. ar. q. qñ opponitur exceptio, debent
¹specificari omnes eius circumstantiæ. de
²quo 3. de testib. presentium. c. li. ¶ No. t. q. omne p-
³batum in iudicio inducit notorium. vide text. 3. de
⁴ver. sig. cum olim. ¶ No. t. q. dilatio data per dictionem, infra,
⁵a non includit diem, in qua dilatio assignatur. de quo aliquid cū
⁶gl. ¶ No. t. q. excipiens habet probare suam exceptionē. de hoc
⁷3. de resti. ipo. frequens. co. li. ¶ No. q. paria sunt quo ad impe-
⁸diendum iudicium quid non esse vel esse, & non posse probari.
⁹ad hoc 3. de off. or. ordinarij. c. li. ¶ No. q. deficiens in probatio-
¹⁰ne exceptionis dilatoria debet statim condemnari, nō autem
¹¹expectari finis litis. ad idem dictum c. frequens. de resti. spol.
¹²4. ¶ No. t. q. condemnatio expensarum, quæ fit propter aliquem
¹³articulum iudiciale, non debet extendi nisi ad expēsas factas
¹⁴5 circa illum articulum, non autem ad alios. ¶ No. t. taxationem
¹⁵debere precedere cōdemnationē expensarum. ad hoc dictum
¹⁶c. frequens. & hæc sunt notabilia vsque ad dictum ver. si verò.
¹⁷¶ Opp. q. ecclesia non fecit statutum, sed Papa, vt patet 3. c. tit.
¹⁸exceptionem. Sol. dic. q. et, quod facit Papa, intelligitur facere
¹⁹ecclesia gñalis, quia ipse est gñalis sponsus ecclesiæ. Vñ qd ipse
²⁰facit, ecclesia intelligitur facere. arg. de transla. præl. c. j. 2. & 3.
²¹24. q. j. questiones. & c. rogamus. & c. cum beatisimus. & ideo
²²ipsum cōstitutio gñalis omnes adstringit. de cōsti. c. fi. fm Hof.
²³& 9. q. 3. cuncta per mundum. & c. per principalem. fm Arc. Io.
²⁴An. ¶ Opp. secundo, q. sola positio exceptionis nō differat li-
²⁵tes, quia nō sufficit opponere exceptionem, nisi probet. de re
²⁶ind. cum super. & c. suborta. sol. dic. hoc verum. & ad tex. rñde,
²⁷q. differt, qñ de ea cōstat, & nō prius: quia si esset occulta, secus
²⁸esset, fm Hof. & Arch. Io. And. Sed dicit Lap. Abb. q. et ante
²⁹cōstat de ea, differt pcessum negotij principalis, si fuit admissa:
³⁰quia pendente dilatione data ad probandum exceptionē, dif-

fert super principali processu, sicut in alijs exceptionibus dila-
¹torijs, fm ea, q. notant in Spe. de except. §. nunc videndū restat.
²ver. est ergo. fm Lap. sed dicit Io. de Imo. q. posset saluari dictū
³Hof. q. nō differt effectualiter, si nō pbat j. terminū, licet sic du-
⁴rāte termino, fm eū: & credo, q. istud sit verū. & hoc pbat opti-
⁵mè iste tex. qui nō loquit de dilatione litis, q. fit sup probāda ex-
⁶ceptione, sed loquit de illa, q. fit pp inhabilitatē excōicati, vt pa-
⁷ter p tex. q. dicit, lites differat, & repellat agētes: sed agēs nō re-
⁸pellit sup pcessu pbatōis excōicationis, sed tñ excōicatiōe
⁹pbatā. & sic bñ intellexit Hof. tex. licet dictū Lap. et sit verū in
¹⁰se. ¶ ¶ Quæro, quid si appellatus est excōicatus, & vult pseq ap-
¹¹pellationē a definitua, quam appellans negligit prosequi, an
¹²obstat sibi exceptio excōicationis. Arch. hic tenet, q. sic: nā ius
¹³suū nō fuit per Iudicem læsum, sed per snām fuit magis firma-
¹⁴tum. ff. de pign. l. grege. §. et. de re iudi. cum inter. & c. suborta.
¹⁵itē ipse habet remediū appellat. appellante non prosequente,
¹⁶quia rata manet snā. 2. q. 6. ei. qui. & de app. cū sit Romana. itē
¹⁷si victor excōicatus peteret snām cōfirmari, vel exequi, repel-
¹⁸leret. primū patet de pñr. vt. vel inut. bonæ. 2. j. eo. c. §. pc. facit
¹⁹3. de accu. accedēs. Nec ob. c. significauit. 3. c. ti. vbi vtraq; pars
²⁰admittit, quia ibi vtraq; pars appellauit a snā lata in quātum
²¹erat q. se, quod fieri pōt. de testamen. Raynaldus. & c. Raynu-
²²tius. fateat tñ, q. cōe est tam actori, q. reo, q. postq appellat profe-
²³qui pōt appellationē, aliās appellare nihil prodesset. 3. c. vene-
²⁴rabilē. Io. An. ¶ ¶ Quid de appellante extra iudicium, an repel-
²⁵lat exceptione excōicationis. Io. Mo. concludit, q. aut appella-
²⁶tio est merè extraiudicialis: & tunc cum illa sit quædam prouo-
²⁷catio ad cām. de app. cum sit Romana. bene repellat talē, quia
²⁸tunc venit voluntariē ad Iudicē, quo casu repellit. eo. tit. cum
²⁹inter. aut appellatio non est merè extraiudicialis, vt in illo, qui
³⁰appellat ab executore, qui vult alteri prouidere de beneficio:
³¹& tunc, quia talis vexari, & grauari pōt ab executore, appellare
³²poterit, & prosequi, nō obstante exceptione excōicationis. ad
³³hoc 3. e. li. venerabilē. cū tunc nō veniat volūtarius ad iudiciū,
³⁴sed stimulatus venit se defendēdo, quo casu admittit 3. c. ti. cū
³⁵inter. fm Arch. Et p hanc viā dicit Io. An. possunt saluari duo di-
³⁶cta Inn. q. vident in hoc pñria, quorum vnum posuit in c. dilecti.
³⁷8 de maior. & obe. aliud posuit in c. cum inter. 3. c. ti. ¶ No. t. vñ
³⁸incidēt hic, q. appellatio interposita a collatione executoris
³⁹dī appellatio extraiudicialis, licet non merè. hoc limitat verū
⁴⁰Inn. in c. ad dissoluēdum. de despon. impub. in gl. mag. in fi. quā-
⁴¹do non assumeret partes Iudicis, sed meri executoris. Sed quā-
⁴²do assumeret partes Iudicis, q. pōt, vt nō. in c. dudum. de præ-
⁴³sum. tunc non cēset appellatio extraiudicialis: quod est notan-
⁴⁴dum, vt appareat, an in talibus appellationibus debeat serua-
⁴⁵ri c. vt circa. de ele. c. li. qd nō hēt locum, nisi in appellationib.
⁴⁶extraiudicialibus, vt est casus in c. constitutio. 3. eo. ti. & lib. Et
⁴⁷hanc partē tenet hic Pau. dicēs, q. quædam est appellatio merè
⁴⁸extraiudicialis, vt est illa, quæ interponit ab electione, vt j. de
⁴⁹app. concertationi. quædam est mista inter iudicialē, & extra-
⁵⁰iudicialē, vt est, qñ interponit a collatione executoris, q. parti-
⁵¹cipat de iudiciali ex eo, quia vice Iudicis confert, cum habeat
⁵²iurisdictionē. Item participat de extraiudiciali, quia ibi nullus
⁵³actus iudiciarius interuenit. & ideo dī mista fm Pau. ¶ Quæ-
⁵⁴ro, tñ quō differat litis oppositio, & exceptio excōicationis? Sol.
⁵⁵dic. quia nō pōt eodē instāti procedi sup exceptione ipsa, & ne-
⁵⁶gotio principali, vt 3. de iu. exhibita. igit oportet, q. differat co-
⁵⁷gnitio negotij principalis fm Io. Mo. & Io. An. ¶ An tñ quando
⁵⁸opponitur exceptio excōicationis, habeat locum absolutio ad
⁵⁹cautelam. Archi. distinguit, q. aut talis exceptio opponitur in
⁶⁰vim dilatoria: & tunc habet locū absolutio ad cautelā. de cler.
⁶¹exc. mi. Apostolicę. de sen. exc. venerabili. & j. de sen. exc. solet.
⁶²c. venerabilibus. §. pe. & fi. Aut opponitur in vim perēptoria:
⁶³& tunc nō hēt locū, fm Arch. & Io. An. ¶ ¶ Quid si reus iuravit
⁶⁴nō opponere p actore aliquam exceptionē dilatoriam, an pos-
⁶⁵sit opponere exceptionē excōicationis sine pena periurij? Io.
⁶⁶An. hic dicit Io. de Montemurlo disputasse, q. poterit opponi
⁶⁷sine pena periurij, si illam probat, vel et si nō probat, dummo-
⁶⁸do habuerit verisimilē causam opponēdi. alle. 3. de sen. exc. fa-
⁶⁹cro. & 3. eo. li. de ele. c. j. itē sicut non excludit reus a tali oppo-
⁷⁰sitione per tacitam renunciationē, quam facit litē contestādo,
⁷¹vt hic, & 3. eo. exceptionē. vel per lapsū termini statuti ad illā
⁷²opponēdam, vt in cle. j. eo. tit. eodē modo non dēt excludi per
⁷³gnalē renunciationem. itē necessitas excusat a periurio. de iu-
⁷⁴reiu. querelā. & de pig. significante. sed iste propter periculum
⁷⁵communionis ad hoc vī a iure adstrictus, vt hic vult tex. & ex-
⁷⁶rationibus prædictis: & maximè propter istam vltimā cōcludit
⁷⁷Io. An.

ADDITIONES.

- a ¶ Per dictionem, infra. Adde quod notauit in apost. ad Pau. in c. ex parte. nu. 3.
¹in apost. in ver. j. & ibi posui de dictione, circa, circiter, & secus, de resti. spo.
- b ¶ Notandum. Adde quod voluit Abb. consil. 34. 2. lib. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- a Io. An. idē esse si expresse iurasset hāc exceptionē nō oppone
re. all. in simili, qđ no. in d. cle. j. in gl. pe. Io. An. & ad hoc opti-
mē facit tex. in c. j. §. de iureiu. e. li. vbi ē iurm sciēter pstitū su
12 per re illicita nō adstringit iurātē. ¶ No. illud dictū, qđ nō valet
renūciatio exceptionis, quādo renūcians incurreret peccatū,
si illā nō opponeret. de quo p D. Ant. in c. ex parte. 2. §. de offi.
13 del. ¶ An excōicatus possit dici hāreticus. Arc. hic dicit, qđ sic
lato sumpto vocabulo. alle. 4. q. j. qđ aut. itē ipsi remouent ab
ecclesiastica cōione, & mittunt extra ecclesiā, ob quā cām dia-
bolo tradunt. 1. q. 3. omnis Christianus. & hāresis idē est, qđ
separatio. 23. q. 3. inter schisma. & c. hāresis. & c. hāreticus. fm
Arc. & Io. An. vide de hoc gl. in d. c. qđ autē. & in c. firmisimē.
§. de here. & de hoc per Inn. super rubr. de schismaticis.

ADDITIO.

- 1 ¶ Expresse iurasset. Adde, quod voluit Ro. sing. suis, fol. 15. de iurante non reue-
lare consilia ciuitatis, qđ illicita reuellare possit absque periurio. itē an, &
quando autoritas superioris intelligatur excepta in iuramento, ita vt iu-
rans contrafaciendo non incurrat periurium, & quid de autoritate supe-
rioris, qui non est Princeps, vt est Iudex, pater, & similes. & quid si quis iu-
rasset, nedum nō petere absolui a iuramento, sed nec ea petita vti. de his oī-
bus tangit ēt diligenter per D. Fel. in c. cōstitutus. in toto cōmento. de reser.

SVMMA RIVM.

- 1 Dilatio octo dierum, an sit necesse, quod opponatur per Iudicem.
- 2 Testes an sufficiat produxisse infra terminum, licet non fuerint examinati.
- 3 Reus si probat excommunicationem, & actor absolutionem, an habebit lo-
cum condemnatio expensarum?
- 4 Opponens exceptionem turpem si illam non probat, an teneatur actione
iniuriarum.
- 5 Iudex si pronunciat exceptionem non probatam, non tamen condemnat in
expensis, an poterit postea vsque ad definitiuam, vel indefinitiuam con-
demnare?
- 6 Opponens excommunicationem si probat illam in secunda vice, an debeat
recuperare expensas, quas soluerat in prima vice.
- 7 Actus publici qui dicantur, qui ciuiles, qui communes.
- 8 Actus gesti ab excommunicato an valeant?
- 9 Ius canonicum disponens circa ordinaria litis quando debeat seruari etiam
in foro ciuili.
- 10 Iudex secularis debet remittere ad Iudicem ecclesiasticum exceptionem ex
communicationis coram eo propositam.
- 11 Causa propter quam fuit lata excōicatio, an sit exprimenda in exceptione?
- 12 Excommunicatio lata a canone si opponatur, an debeat exprimi nomen ca-
nonis excommunicantis.
- 13 Presumptio non fit pro sententia lata a delegato, nisi aliter probetur.
- 14 Ius quando statuit certam dilationem in actu parui praeiudicii, non potest
Iudex etiam ex causa illam ampliare.
- 15 Adiectiuum in neutro genere praedicatur de omni genere.

Iquis. ¶ An sit necesse, qđ dilatio octo dierum
hic tenet, qđ non: imō post admissam exceptionem
excommunicationis currunt ipso iure absq; alia Iu-
dicis assignatione, fm Host. hic, & idem Spe. in tit. de dilat. §. j.
ver. sed nunquid. & ibi dicit Io. And. in addi. qđ in illa dilatione
computantur etiam dies feriati. alleg. C. de dikat. siue pars, &
de feriis. l. j. istud tamen non procedit in terminis c. cupientes.
de elect. co. lib. nisi, vt ibi no. Io. And. Et intellige dictum Host.
qđ currit tempus octo dierum exceptione admissa per iudicē.
Si autem illa opposita statim contra illam exceptionem repli-
carent, & in ista replicatione trāscūt viij. dies, nō nocet, cū ad-
huc nō fuerit admissa. & sic dicit Pau. quēdā se vidisse malitio-
2 sē opposuisse. & tamē nil ei pfuit, fm Pau. ¶ An sufficiat pdu-
xisse testes j. istū terminū, licet non fuerint examinati. a. de hoc
tractat Io. An. & Spe. de teste. §. qualiter. ver. de his quoq; & in
ti. de dilat. §. j. ver. sed qđ si. Ita pcludēdo mām simul iungēdo
oēs distingue, qđ aut est statutus terminus ad testes pducēdos:
b & tūc sufficit, si pducit eos, & facit eos iurare j. terminū, licet
nō fuerint examinati. ar. C. de testi. l. pe. facit §. de testi. p̄sentiū,
e. li. 2. & 3. respō. Aut datus est terminus ad pbadū, vel ad pdu-
cēdū, & faciēdū illos examinari: & tunc nō sufficeret pductio
cū iurō, nisi fuerint examinati. ad hoc de pba. licet cām. & d. c.
p̄sentiū. nec est necesse, qđ fuerint publicati: imō ēt post termi-
nū poterit petere publicationē, nā publicatio p̄tinet ad iudicē
nō ad partē. & sic pas pducēdo, & faciēdo eos examinari fecit,
qđ i eo fuit. sunt. n. isti articuli diuersi, examinatio, & publica-
tio, vt patet de pba. qm̄ §. ergo parti nō dēt imputari, ex quo j.
terminū fecit, qđ sibi incūbebat. Et hoc ēt vī esse de mēte Pau.
in cl. e. j. de cōcel. p̄b. & p hoc optimē facit tex. de pen. dif. 4. no-
uit. vbi dī factū, licet nōdū sit publicatū: tñ Do. de Ro. in p̄clu.
392. tenēt, qđ isto casu sufficeret iurm, cū testes qñq; habeant p-
duci de longinquo, & ēt requirat examinatio longū tractū pp
interrogatoria, & scripturam. vnde quandoq; posset vix j. ter-
minū statutum adimpleri fm eos. credo verum primum dictū
de iure: & si impedimentum ēt, put dicunt D. de Ro. tūc tps

nō curreret, vel progare, vt j. dicitur. Aut est statutus termi-
nus ad pbadū, & probatum habendū: & tunc nō sufficeret etiā
examinatio, nisi fieret publicatio. ita vī sentire Io. An. in addi.
Spe. ti. de teste. §. p̄alleg. Quidā aut statuit terminū ad pban-
dū, & probatum habendū p oēm modū, & quālibet spēm pba-
tionis: & tunc post terminum nō admittit pbatio ēt per iurm
in defectu plenae probationis, cū talis termini assignatio videat
tur excludere oēm modum probandi: & post dilationem datā
ad probandum qs admitti nō dēt. de pb. licet causam. hāc oīa
pcedunt, qñ nō stetit p excipientē, sed per partē aduersam, vel
per Iudicem, vel propter infirmitatē probare volentē, vel pp
aliud iustū impedimentum: quia tunc non curreret terminus,
vel saltem fiet prorogatio. ad hoc de re iu. cum Bertholdus. Et
quod no. de app. ex rōne. & j. de sen. exc. solet. & hoc vltimū ēt
3 tenet Arch. 2. q. 7. testes. ¶ Quid si probat reus excōicationē,
& actor absolutionē, an habebit locū condēnatio expensarū.
Io. An. concludit, qđ aut absolutio erat ita publica, qđ nō licuit
reo ignorare: & tunc fiet condēnatio expensarū: qā in casibus
publicis ignorātia nō excusat. de postu. pla. c. j. aut non erat pu-
blica absolutio, sed occulta, ita qđ probabiliter ignorabatur: &
tunc excusat a condēnatione expensarū, ad quod faciunt no. §.
de elec. c. j. in gl. & qđ no. gl. fi. hic in ista parte. Et de hoc in Spe.
e. ti. §. j. ver. qđ si probat. & hanc vltimā partem tenēt hic Arch.
& Io. An. An sufficiat reo probare, qđ actor petierit absolutio-
nē. Arch. tenet hic, qđ nō, de quo Io. An. remittit ad no. per se
de ele. venerabilē. ver. fuit. Io. An. ¶ Sed si excōicatio oppona-
tur j. iudicē, qs cognoscet de illa. Io. An. hic recitat opi. & nullā
eligit. vna est opin. qđ Iudex superior de illa cognoscat, & hanc
ponit Host. hic, & Io. Mo. rō: quia reus in exceptione fit actor.
ff. de except. l. j. & actor dēt sequi forum rei. de fo. compe. cum
sit. pro hac opinione allegat dictum Gof. in c. interposita. de
appel. vbi dī, qđ si opponatur exceptio, quē non concernit Iudi-
cem, est proponenda, & probanda coram eo: & si contingat Iu-
dicem, licet sit coram eo proponenda, non tñ probanda: qā fa-
cilē probationes subuerteret, sed probabit corā superiore. &
istā opinionē Gof. tenet Arc. 3. q. 5. qā suspecti. neq; arbitri co-
gnoscent isto casu, cū nō reperiat iure cautus, nisi in causā su-
spicionis. & illa iura, quē volunt, qđ Iudex cognoscat, an sua sit
iurisdicō, loquuntur, vbi nō est suspicio de iudicij subuersio-
ne, vnde cognoscat superior. & hoc seruat curia fm Arch. ibi,
sed ratio impugnatur: quia concludit p̄rium. Nam si reus est
actor in exceptione: vbi primō conueniebatur coram suo Iu-
dice, nunc dēt conuenire actorem, qui efficitur reus corā suo
Iudice, & non coram Iudice superiore Iudicis excōicati. & sic
ista ratio nō concludit. Item secundō: quia multi sunt ordina-
rij, qui non habent alium superiorem qđ Papā. & sic difficile erit
semper Papam adire. ¶ Secunda est opi. ēt Host. hic, & Egidi
in suo libello in rubrica, qualiter excōmunicationis exceptio.
& Guil. in Specu. de recula. §. fi. verfi. sed nunquid excōicatio.
Isti tenent, qđ cū Iudex in hoc articulo merito sit suspectus. de
offic. delega. suspicionis. recurretur ad arbitros, vt ibi, & j. de
appel. legitima. Item cum eadem sit ratio in suspicione, quare
itur ad arbitros, quā in ista, ideo arbitri de ista causa cogno-
scent, cū aliter iurisdicō ista nequeat expediri. & licet aliqui
velint hoc restringere in delegato, illa concludit etiam in or-
dinario: sed in delegato Papā posset distinguī fm dispositionē
c. si cōtra vnum. §. de offi. dele. e. li. Sed Io. An. dicit hic sub du-
bio fortē hanc opinionem non posse bene defendi, qđ arbitri,
qui iuris necessitate adeuntur, assumi debeant, nisi in casibus
a iure expressis, qui habentur §. de offi. deleg. ab arbitris. e. li.
in tex. & in gl. ¶ Tertia opi. est Inn. in c. super. de offi. deleg. vbi
te net, qđ hāc exceptio sit proponenda, & probanda coram ip-
so iudice, qđ quem opponitur: qui si eam admittit, habet oppo-
nens intentum: si non admittit, sed repellit, opponens appel-
let recitatis opinionibus. sic residet Io. An. Ioā. de Fan. hic di-
cit, qđ Bar. in l. quidam consulebant. de re iu. tenet, qđ quando
exceptio contingit personam Iudicis, & eius famam, vel ho-
norem sugillat. vt quia opponitur, qđ est seruus, vel infamis, &
idē si opponitur excōicatio, ipse non cognoscet, sed superior.
& tenet ēt, qđ vbiq; superior de exceptione cognoscere hēt,
possunt arbitri eligi. C. de iu. l. apertissimi iuris. & §. de ap.
speciali. fm eum crederem, qđ si opponitur delegato habentī
collegā cum cā, qđ si non oēs, vel delegato siue officiali ordi-
narij, qđ tunc seruet dispositio c. si contra vnū, §. de offic. deleg.
e. li. nec alius collega, vel ordinarius cognoscet, vt sentit. §. lo.
An.

ADDITIONES.

- a ¶ Licet non fuerint examinati. Adde Fel. in c. licet. ver. limita sextodecimo. de
proba. Alex. consi. 28. vol. 4. & Lanfr. in c. quoniam contra. §. testium depoli-
tiones. num. 7. ver. quzro septimo. & quod ibi dixi in apoll. in ver. extra ter-
minum. de probat.

- b ¶ Iurare infra terminum. Adde Ro. consi. 417. B.

An. Si aut opponit delegato non habenti collegam, vel ordinario principali, tunc si excōicatio est notoria, sufficit sola oppositio absq; probatione. *§. de fil. presb. qm̄. dictum est Inn. in d. c. cum super.* Aut excōicatio nō est notoria, sed occulta, & tunc credo, q̄ possit cognoscere, & pronunciare, ex quo nō opponit exceptio funditus excludens habitū iurisdōnis, sed exercitium tātum impediens: quia ex quo est iudex, & vertit in dubium de exercitio iurisdōnis, tū pōt cognoscere an sit iurisdicō. de rescr. super lris. nec pōt ab eo discēdi, nisi per viā appellationis, vt in c. vt debitus. *§. de app. & ita vt tenere D. meus*

4 Ant. de Bu. in d. c. cum super. ¶ Sed an teneat iniuriarū actio ne iste, qui opponit exceptionem turpē, si illā non probet. Sol. vide in Spē de accusat. *§. si. ver. sed pone. Io. And. Et ibi alle. p. & p. & demum dicit, puto, q̄ p̄r, vel patronus habet actionem iniuriarum, si p̄r eos filius, vel libertus turpem obijciat exceptionem fm̄ Lap. Abb. & est rō, quia in eis est spāle, vt tales exceptiones opponere nō possint. Sed quid si iudex pronunciat exceptionem nō probatā, nō tū p̄demnat in expensis, an pōt stea poterit vsq; ad definitiuā p̄demnare. Archi. hic tenet, q̄ sic, qui remittit super hoc ad Spē. e. ti. *§. 2. ver. sed quid si iudex. & de expensis. §. postremo. ver. illud. alle. ē. no. per Hosti. §. de app. s. p. c. in gl. & ē. si iuxta si. Nec ob. tex. j. de app. cum appellationibus. eo. li. vbi v̄r debere fieri p̄demnatio eadem die: quia idco ibi debet fieri, quia remittendo appellātem desinet esse iudex. ff. de re iud. Paulus. sed hic durat iurisdō, & sic iudicis officium, per quod expensā petunt. C. de iud. sancimus. C. de fru. & lit. exp. terminato. Io. An. ¶ Quid si iste secunda vice, quā opponit excōicationem probat, an debeat recuperare expēsas quas soluerat in prima vice? Sol. Abb. hic tenet, q̄ nō. alleg. C. de iudi. properandum. *§. si quidem. vbi victor abiens, quem apparet probabiliter litigasse, tū ad expēsas p̄demnat: & per hoc soluit, quod obijci posset, q̄ tunc apparet eum nō fuisse calumniosum. ar. de pur. vul. c. 2. Io. An. & per hoc facit, qd̄ no. Guil. in Spē. de arb. *§. sequit. ver. sed pone actum. vbi dicit, q̄ si pronunciatum est Titium dare debere decem Sempronio sub certa pena, quā non dedit, & sic penā p̄misit, licet postea mandet per pronunciationem p̄rium, nihilominus poterit pena peti, fm̄ Lap. ¶ Gl. super ver. cōibus. querit de verbis tex. an debeāt stare eo mō, quo exprimunt. deinde qualiter intelligat, & sol.****

7 ¶ In fi. gl. pro p̄clusionē gl. & dictorum Doct. p̄mittō, q̄ quidam sunt actus publici, quidam ciuiles, & quidam cōes. Publici sunt tutela, & cura. Inst. de tutelis. circa prin. Ciuiles sunt iudicare, & arbitrari. ff. de iud. cū p̄tor. 3. q. 7. *§. tria. de arb. dilecti. Cōes verō dici possent officium procuratoris, & testium: quia nec inter ciuiles, nec inter publicos numerant: & ab istis vltimis excōicati excludunt. de proba. post cessionem. de procu. c. si. multo fortius a publicis, & ciuilibus. §. c. exceptionem. de re iud. ad probandum. vbi apparet, q̄ repellit a iudicādo, si est publicus. Item ab arbitrando. de quo in Spē. de arbit. *§. differt. ver. item fm̄ eum. Item ab impetrando. §. de rescr. c. j. e. li. Item a beneficijs. de cle. exc. mini. postulasti. Item ab agendo, pronūciando, & testificando, vt j. de sen. exc. decernimus. ¶ Super dubio igit, an valeāt actus gesti ab excōicato: distinguē, q̄ aut excōicatus aliqua facit, vt persona publica, aut vt persona priuata. si facit vt persona publica, quidam sunt actus sacramētales, quidam sunt actus beneficiales, quidam sunt actus tēporales. In sacramentalibus p̄fert, & recipit characterem, sed nō executionem. de p̄ferente est tex. de ordinatis ab Ep̄o. c. j. & si. de recipiente, de eo, qui furtiuē or. recepit. c. j. & si. & de sen. exc. cum illorum. In beneficialibus dādo, & recipiendo nil agit. de elec. cum inter. de p̄sue. cum dilectus. de app. p̄stitutus. qm̄ est de publicē excōicatus: secus si esset toleratus, quia occultus. de re iud. ad probandum. hoc verum limitat Io. Cal. in c. ad probandū, qm̄ error surgeret a causā probabili: secus si nō surgeret a causā probabili, vt quia fuerat publicē excōicatus: tunc licet haberet p̄ nō excōicato, tū nō valerent gesta. alle. 1. 6. dist. quod dictis. de postul. p̄æl. c. j. 1. 1. q. 3. c. curā. In tēporalibus si sunt publicē excōicati, nō tenent actus sui. de re iud. ad probandum. de immu. ecci. aduersus. vñ si talis publicē excōicatus alienanti p̄staret auctoritatem, vel decretum: vt tutor, curator, vel iudex, nō valeret. *§. de procu. p̄sulti. de do. & p̄r. veritatis. vbi nō valēt alienatio rerum ecclesiasticarum. Idem de instro. p̄fecto per Notarium publicē excōicatum. 3. q. 4. nullus. & idem esset, si alienaret p̄ælatus excōicatus bona p̄ælaturā suā: quia nō valeret ipso iure. de dolo, & p̄r. veritatis. in fi. nam ex quo excōicatus est, ei saltem quo ad alienationem est interdicta administratio rerum ecclesiasticarum, vt ibi. & facit *§. de app. pastoralis. aut excōicatus facit aliqua, vt persona priuata, & nō vt persona publica: & tunc aut isti actus tendunt in finem absolutiois suā ab excōicatione, & omnes sunt sibi permisi. de sent. exc. cum voluntate. & *§. de rescr. c. j. e. lib. Aut nō tendunt in finem absolutiois, & tunc si p̄cernunt damnum ipsius excōi-*****

cati, valent: vnde si excōicatus cederet actiones alteri, valeret cessio, & statim cessionarius agere posset, & si videret villam, in qua ius patronatus haberet, emptor statim posset presentare e fm̄ Arch. hic, arg. eorum, quā notant j. de iurepa. c. j. e. li. & qd̄ no. *§. de dolo veritatis. & quod no. 2. q. j. i. primis. Aut facit aliqua ad p̄modum suum. Host. hic tenet, q̄ p̄trahendo: & nō valeret. alleg. quatuor p̄siderationes hic in tex. positas. Abb. hic tenet, q̄ licet peccet ingerendo se cōioni. de cler. exc. min. illud. nihilominus tenent p̄tractus etiam in fauorem excōicati: tamen ex eo agere nō poterit, donec fuerit absolutus. de iud. intelleximus. inducit hunc tex. Si. n. valet iudicium cum eo gestum, ita q̄ ex eo procedit, cum fuerit absolutus, sic & tenere debet p̄ctus, vt agat ex illo post absolutioem, cum parificent iudicia, & p̄ctus, & in iudicijs quasi p̄hi. ff. de p̄culio. licet, *§. sed si filius. fm̄ Abb. hic, & Io. An. Ponit tamen hic Abb. vnam regulam, q̄ omnis actus, qui sine cōione alterius nō procedit, est interdictus excōicatis per c. illud. de cle. exc. min. vbi d̄r, q̄ alios nō vitare excōicatus sine delicto nō pōt: ergo ex quo nō potest sine delicto alteri cōicare, omnes actus, quos exercere nō potest, nisi alteri cōicet, sunt sibi interdicti, nisi reperiant si bi a iure permisi, fm̄ eum. ¶ Gl. super ver. agētes. querit quid de defendēte, & soluit. ¶ In fi. gl. intellige gl. de reo necessario, sed de reo voluntario tractat hic Arc. illud, quod no. *§. co. dilecti. dic. vt ibi. Io. An. ¶ Gl. super ver. p̄tumaciē. querit & soluit. ¶ In fi. gl. vide de hoc 1. 1. q. 3. Episcopi. 2. q. 4. de presbyterorū. fm̄ Arch. Io. An. ¶ Gl. in ver. ecclesiasticis. querit, an ista forma debeat seruari, si opponat coram iudice seculari, & soluit. ¶ In fi. gl. No. istam gl. q̄ tū canonico disponens circa ordinato rialitē, debet seruari etiam in foro ciuili, quando disponit super materia, quē etiam in foro ciuili esset admittenda ex dispositione iuris canonici. & idem tenet gl. j. in ver. opponat. quod no. quia habes per hoc vnam limitationem ad gl. super ver. vsuris. in cle. dispendiosam. de iudicijs. ¶ Sequunt gl. in *§. si quis. ¶ Gl. super ver. opponat. recita per tres quæstiones, & solue, vt in ea. ¶ In ca. gl. ibi, ex insinuatione. idem tenet Inn. Pet. & Ab. & dicit Abb. hoc patere expresse per hunc tex. quia in vim p̄emptoriā nō posset opponi in qualibet parte litis. *§. de li. p̄re. c. j. e. lib. Io. An. ¶ In ca. gl. ibi, vt *§. dixi. propter hoc dicunt Docto. q̄ hæc exceptio etiam admittit in curia Romana: tamen dicunt, q̄ ad probandum istam exceptionem, vel aliam dilatoriam, nō dat dilatio extra curiam ad probandum. ad quod faciunt no. de app. c. j. & de priui. cū olim. el. j. & no. Spē. ti. de dil. *§. j. ver. sed si. in eo, qd̄ dicit gl. q̄ corā iudice seculari admittit hæc exceptio, tenet hic Ho. Io. Mo. & Arc. tamē dicūt, q̄ cognitio, & definitio erit iudicis ecclesiastici. alle. de or. cog. tuā.*******

10 ¶ Ex isto dicto inferit hic Lap. Abb. q̄ iudex secularis exceptio nē excōicationis corā eo propositā dēt remittere ad ecclesiasticū iudicē, vt no. Host. in d. c. tuā. & idē si opponit crimen *§. clericū p̄ductū in testem corā iudice seculari, vt no. Host. in c. verū. de fo. p̄p. fm̄ Lap. istud credo verū, quādo verteret in dubiū, an excōicatio teneret, vel nō: sed si nō esset dubiū de validitate excōicationis, sed tantū an esset excōicatus, vel nō, credo, q̄ posset cognoscere de hoc, prout dixi in c. si. *§. de fo. p̄pe. eo. li. & facit, qd̄ ibi no. de iuramento, sed dicit, q̄ iudices seculares de his exceptionibus nō curāt, & tamē curare debēt, cū & ll. hoc ēt pōderant. alle. in vñ. feu. tit. hic finit lex, deinde incipit p̄suetudines Regni. c. Domino mouēte guerrā. qui dicit vasallum nō teneri ad adiuvandū dominū excōicatū, vel a Rege bānitum: imō a sacro fidelitatis absolutus est. Ad idem 15. q. 6. nos sanctorum. & c. alius. & *§. de p̄bē. c. si. inducit etiam auth. de sanc. Ep̄is. *§. vt autem. vbi Episcopus facit p̄uinciale p̄cilium ad faciendū seruari sacras regulas, & ad puniendos ipsarum transgressores. ad idem in auth. col. 8. vt cum de appellatione cognoscit. *§. generale. & de priui. dotiū hære. mulier. nō p̄stāt. *§. antep. ver. sed sicut. item vt dicit, Lotharius Imperator statuit per iudices seculares distringi excōmunicatos p̄tumaces, vt in Lombard. de decimis. l. decimis. & l. si. li. 4. item quō oporteat Episcopos. *§. j. colla. j. & notatur de secundis nuptijs. c. p̄e. & si. Io. An. in fi. gl. item ēt nō habet locum, quando excipitur de excōicatione iudicis, vel testis, quia tunc assignabitur*******

ADDITIONES.

- a ¶ Iniuriarum. Adde Old. consi. 54. Pet. de Anch. consi. 326.
- b ¶ Eadem die. Adde videndum Ro. consi. 362.
- c ¶ Excluduntur. An. excommunicatus possit esse procura. vide Do. Fel. in c. post cessionem. ver. prima conclusio. de proba.
- d ¶ Testificando. Vtrum excommunicatus possit testificari. vide per D. Fel. in c. testimonium. ver. quarta conclusio. de testib.
- e ¶ Instrumento. Adde Fede. consi. 213.
- d ¶ Ecclesiasticum. Adde Cald. consi. 15. de iu. Adde quod no. in apoc. 2. Guil. de Cu. in l. placet. nu. 10. in apoc. in ver. videtur, q̄ sic. C. de sacros. ecci. & Paul. de Cast. consi. 113.

Geminianus super Sexto Decretalium.

biſ dilatio congrua ponderatis circumſtantijs, ſm Arch. & alle. de procu. c. dilectus. Io. An. dicit tamē Pau. q̄ quando opponitur exceptio iſta in vim peremptoriā, ſunt exprimendā circumſtantiā, ſicut cum opponitur in vim dilatoriā, vt hic. & ratio: quia ſi circumſtantię ſunt exprimendę, vbi minus eſt periculum, ergo & vbi maius ſm Pau. tñ d̄ dictum Pau. dicit hic gl. quę vult, q̄ in alijs caſibus, vbi agitur de grauiori pręiudicio, non hēt locū dilatio hic aſſignata, ergo nec alia diſpoſitio. ¶ Gl. ſuper ver. ſpeciem. querit, quare tex. arctet ad expreſſionem ſpeciei, ſol. in ſi. gl. Contra tex. & gl. opponitur, q̄ ſufficiat ſimpliciter opponere excommunicationē: quia appellatione excōis in dubio intelligitur de maiori, vt in d. c. ſi quem. alleg. hic. ergo nō eſt neceſſe exprimere ſpeciem. Sol. Egidius fatetur contrariū, & ad tex. hic reſpondet exponendo ſpeciem. i. cauſam. ſed illa ſolutio deſtruit tex. ideo dic, q̄ iſte tex. loquitur in exceptione odioſa propter abuſum opponentium: & ideo cum in odioſis intelligeretur potius de minori. ar. regulā, odia. j. de reg. iur. oportet, q̄ exprimat ſpeciem. contrarium loquitur in ſnā iuris, vel hominis, q̄ quantū ad hoc eſt fauorabilis, cum ſit medicinalis, vt ibi notatur in principio, & ſimiliter gl. ſit ergo ibi ſecus. Io. An. ¶ Quæro, quę ſit forma ſeruanda in oppoſitione iſtius exceptionis? vide in Spe. e. ti. §. viſo. ver. ſed qñ excōicationis. Io. An. ¶ Sed an in exceptione ſit exprimēda cauſa, pp̄ quam fuit lata excōicatio? So. Spec. tractat in loco proximē alleg. & fuit Egidius in opinione, q̄ ſic. ſed dicit Ioā. An. q̄ illud non procederet in ſnā lata ab homine: quia ēt ſi eſſet lata ſine cauſa, ligaret. 11. q. 3. c. j. & quod ibi no. in ſumma. & de hoc latius in d. §. per Spec. Io. An. ¶ Quid ſi opponatur excommunicatione lata a canone: an debeat exprimi nomen canonis excōicantis. Sol. de hoc in Spe. præall. loco. Hoſti. Pet. & Arch. tenent, q̄ ſic: & mouentur primo pp̄ identitatem rationis. alleg. §. de ſimo. per tuas. & de ſen. excōi. quod in dubijs, & c. ſeq. §. e. li. de elec. qui d̄ certam. in contrarium facit: quia cum ius ſit certum: ergo nō eſt neceſſe, q̄ exprimatur. ff. de iur. & fa. igno. l. ij. nec eſt differentia quo iure proferatur. ff. de liber. & poſth. l. Gallus. §. ſi eius. ad hoc §. de coha. cleri. & mulie. c. veſtra. in prin. cum concor. quæ ibi habentur ſuper verbo, alibi. vel ſaltem videtur, q̄ ſufficiat ſine nomine canonis allegare ipſius auctoritatem. ad hoc §. eo. lib. de ele. cum non deceat. & c. ſi poſtquam. §. j. c. is qui. & in cle. vnica. hoc eo. tit. Io. And. dicit primum tenendum. Nam diuerſi ſunt canones etiam eiſdem auctororis, per quos inſtingitur excommunicatione, qui habentur j. de ſen. exc. eos. & in cle. j. eo. ti. & ſic patet, q̄ per expreſſionē authoris incertitudo non tollit. vñ requirit, q̄ exprimat canō, vel nomine proprio, vel competentibus indiſijs, quæ æquipollean t nomini proprio, vt §. de conſang. & aſſin. tua. & de teſtib. licet ex quadam. ff. ſi cer. pe. l. certum. ne ſit locus vagationi, vt §. ea. gl. tñ ſi exprimat cauſa ita, & taliter, q̄ tollat incertitudo, vñ, q̄ ſufficiat in ſentētia iuris. & ita pōt procedere opi. contraria, de qua §. Io. And. Et pro iſto vltimo dicto facit optimē j. de cler. coniu. c. j. 2. reſpon. vbi exprimit canonem concilij ſuper priuilegio clericali abſq; expreſſione nominis canonis. & hoc etiam tenet Pau. hic. ¶ Gl. ſuper ver. nomen. primō quærit qualiter nomen exprimi debeat. & ſoluit. deinde quærit, quare dēt exprimi nomen, & ſol. Item an ſufficiat probare quem fuiſſe denunciatum excōicatum, & ſol. q̄ non. ¶ In ea. gl. ibi. non requirit. no. bene iſtam gl. ¶ q̄ pro ſententia lata a delegato non præſumit quo ad fundamentum iuriſdictionis, niſi aliter probet: q̄ ſecus eſt, ſi eſt lata ab ordinario, de quo per Doct. etiam hñ de offi. del. cum in iure. ¶ In ea. gl. ibi, Hoſt. & iſta opi. placet hic Arch. Non obſ. iſte tex. ſm eos, quia de ipſius mente patet, q̄ loquit de excōicato occulto, non de illo, cuius excōicatio eſt ſolemniter promulgata, quia tunc propter auctoritatem iudiciariam præſumet hoc iuſtē factum. de renunc. c. in præſentia. Nunquid autem ſufficit probare eum fuiſſe per excōicationem repulſum. vide no. de ordine cog. cum dilectus. ſuper gl. pe. Et an ſufficiat probare famam. vide de offi. del. c. prudentiam. in gl. nunquid ſufficit. Io. An. iſtam opi. Hoſt. f. q̄ denunciatio probet excōicationem. tenet ēt Arch. 11. q. 3. nemo conſignat. ſuper gl. per rationes hic poſitas. Gl. in c. licet. j. de ſen. exc. recitat duas opin. & neutram firmat. D. de Ro. in conclu. 643. quæ incipit, Licet ſit p̄certatio. determinant, q̄ ſi opponat excōicatio in vim peremptorię non ſufficeret, quia excōicatum non probat ſola denunciatio, vt in c. licet. præallegato. Item quia huiusmodi exceptio, qñ opponit contra impetran-tem, ſapit obiectum, qui debet clarē dari, & probari. de accuſa. ſuper his. & c. accedens. de ele. c. vt circa. c. li. & cle. conſtitutio nem. Item quia licet opinio hic poſita eſſet vera, tñ procedit, quādo opponit in vim dilatorię, ſed dilatoria leuius, & citius admitit, & probatur quā peremptoria. de ordi. cog. c. cum dilectus. & §. de lit. p̄tel. c. j. eo. lib. qñ autem opponit in vim dilatorię, nō decidunt ibi. Io. de S. Geor. hic tenet, q̄ ſufficiat, qñ

opponit in vim dilatorię. opi. gl. procedit, qñ in vim peremptoria: & mouet eadem rōne, qua D. de Ro. & dicit D. Io. de Imo: hic, q̄ illa diſtinctio vñ æqua. Nec ob. verbum, apertisſimis. per no. in l. ſi tutor. C. de peri. tut. Fortē poſſent reduci opin. ad cōcordiam per hanc viam ēt in dilatoria, q̄ aut ex denunciatiōe excōicationis pōt p̄ſtare de ſpecie excōicationis, & de nomine excōicatoris: & tunc procedat opi. Hoſt. & ſequaciū. & hoc vñ ſenſiſſe hic, quia loquitur de exceptione excōicationis, per quam repellit quis ab agendo: ſed ſola denunciatio abſq; alia probatione excōicationis habet hunc effectum repellendi, vt probat tex. in d. c. licet. & ibi dicit gl. Itē videmus, q̄ ſi p̄ſtat de excōicatione per ſolam famam, debet quis vitari, donec fuerit abſolutus. de ſen. exc. cum deſideres. 2. rñſo. multō ergo fortius ſi p̄ſtat ex denunciatione facta Iudicis excōmunicantis auctoritate, quæ maiorem fidem facit, q̄ fama, quæ pōt habere originem a falſis probationibus. arg. eorum, quę notant. 4. q. 3. item ſæpe. Item iſte tex. nō dicit expreſſe, q̄ debeat probare excōicationem: ſed dicit eam rem. & ſic loquit per gñale nomē. & eadem res pōt dici illa, quæ nō eſt eadem ſpecie, ſed eſt eadē quo ad qualitates, & accidentia, vt no. gl. 2. 7. q. j. deniq; ſed exceptio, & denunciatio ſunt eadem quo ad effectum huius litem, quia quelibet de per ſe habet effectum, vt repellat a cōione, vt eſt probatum §. & patet. 93. diſt. ſi inimicus. ergo ſufficit probare eam rem, quæ p̄cludit ipſum a iudicio repellēdum. aut ex tali denunciatione non p̄ſtat de ſpecie, & nomine excōicatorum: & tunc nō ſufficit probare denunciationē, quia nō eſſent probatæ qualitates, quæ hic in tex. requirunt: & procedit alia opi. ¶ Gl. ſuper ver. notionem. recita per p̄rium, q̄ nō ſufficiat deducere excōicationem in publicā notionem: quia oportet, q̄ de illis fiat fides Iudici, & ſic habēti iuriſdōnem, ſed notio eſt diuerſa a iuriſdōne, ergo & c. timore p̄rij gl. exponit tex. ¶ In ſi. gl. no. bene iſtam gl. de illo noīe notionē. ¶ Gl. ſuper ver. octo dierū. in prin. recita p̄rium, q̄ p̄batio nō dēt anguſtari, & ſic nō debeat reſtringi. hic gl. ſol. deinde q̄rit, an iſte terminus poſſit progari, & ſol. Itē q̄rit, quare maior dilatio nō fuit aſſignata, & ſol. ¶ In e. gl. ibi, taceat. intellige gl. q̄ taceat p̄ tūc, ex quo probationē ipſe nō hēt, donec ſibi ſuperueniat facultas p̄badi in termino octo dierū, cū iſtā exceptionē poſſet opponere in qualibet parte litis. Io. An. In ea. gl. ibi, de p̄cu. ex inſinuatione. & pro iſta parte facit, quia poterit iteratō opponere iſtā exceptiōem, vt ſequit in tex. & hoc tenet Fran. inducens ēt rōnem: quia iſtud eſt priuilegiū actoris, q̄ ſi reus non p̄bat j. octo dies ſibi p̄demneſt in expenſis: q̄d priuilegiū Iudex ſibi auferre non p̄t. alle. 28. diſt. de his. & ſimile q̄d no. de ſen. exc. Romana. ad ſi. ſup gl. antep. & vide no. §. e. li. de off. or. Romana. ad ſi. ſup gl. at tēter. Io. An. & idē, q̄d gl. hic ſētit Zen. ¶ No. bene iſtā gl. q̄ vbi iuſt ſtatuit certā dilationē in actu parui p̄iudicij, nō pōt Iudex ēt ex cā illā ampliari. ¶ Gl. ſup ver. p̄putato. alle. ſimile ad tex. ¶ In ſi. gl. I. gl. q̄ dies. & repete hic, q̄ ibi notant. ſ. vltima die termini p̄bationē fieri poſſe. q̄d hic no. Inn. & Ho. Io. An. tenet tñ Arch. §. de reſti. ſpo. frequēs. q̄ dies termini in dubio p̄putet in termino a p̄rio huius lſe. Sed dicit hic Io. de Im. q̄ But. & Bar. tenēt p̄riū 11. j. ff. ſi q̄ cau. ipſe diſtinguit, q̄ aut dilatio dat ſup eo, q̄d eſt leuis, vel modici p̄iudicij. & p̄cedit dictū Arc. aliās p̄cedit dictū aliorū. & ita p̄prie loq̄ iſte tex. & illd c. frequēs. ſm eū. ¶ Gl. ſup ver. aptiſſimis. q̄rit de intellectu tex. & ſol. in ſi. gl. & inuit iſte tex. ſm Lap. Ab. q̄ nō ſufficit vnus teſtis, nec locus ē delationi iuſi. Io. An. nec ēt ſufficeret iſto caſu vnus teſtis cū fama ſm Arc. vt ipſe no. 4. q. 3. itē ſæpe. ſup gl. & alle. 2. q. 8. ſciāt cūcti. alle. dictū Sp. de notorio crimine. §. fama eſt. ver. q̄d ſi agēti, ſm eū ibi. & dictū Spe. alle. ēt hic Lap. Abb. ¶ Gl. ſup ver. documētis. q̄rit de intellectu tex. & ſol. ¶ In ſi. gl. no. q̄d p̄prehendat appellatione documētōrū. & vide, q̄d no. Doct. in c. qñ d̄ de p̄ba. circa ſi. gl. Gl. ſup ver. q̄d recita p̄riū, q̄ tex. incōgruē loq̄, q̄ d̄ dixit, q̄ pp̄ excōicationē: & hic iūgit relatiū neutri gñis. timore p̄rij. gl. ſol. exponēdo tex. ¶ In ſi. gl. poſſet ēt ſaluari iſte tex. q̄ adiectiū in neutro gñe ſm Philoſophū p̄dicat de oī gñe, vt vir eſt albū. mulier eſt albū. & mancipiū eſt albū. ita no. Io. Mo. in exuag. Bñdicti. 11. q. 1. inc. dudū. ſup ver. penitus tollimus. ¶ Gl. ſup ver. diebus. q̄rit de q̄bus diebus intelligit. gl. ſol. In ſi. gl. & vide de do. & p̄t. cū dilecti. in ſi. ſm Hoſt. Io. An. ¶ Gl. ſup ver. taxatione. recita p̄riū, q̄ nō p̄dēneſt in expenſis taxatione facta, q̄a requirit iuſm. gl. fateſt p̄riū, & ſupplet ad tex. In ea. gl. ibi, præmiſſo. intellige gl. q̄ iuramentū debet præmitti quo ad condemnationem, non aut quo ad taxationem. Io. And. ¶ Gl. ſuper

ADDITIONES.

- a ¶ Exceptionis. Exceptio excommunicationis quomodo opponi debeat, vel poſſit. vide D. Fe. in c. exceptionem. pulchrē tractatē de excep. ver. ſallit primō.
- b ¶ Poſſet opponere. an autem excommunicatus audiat ſi actio ſua ſit tempore peritura, vel ſimili periculo. co. 10. ibidem. an proceſſus factus per excommunicationem interrumpat præſcriptionem. in ver. dum dicit Abb.

super ver. pdenās. recita p pñū, q non debeat pdenari nō p-
bans, quia potuit habere probabilem cām litigandi. s. de elec.
c. j. eo. lib. gl. fatetur contrarium, & ad tex. subaudit.

S V M M A R I V M.

- 1 Exclufus a potestate proponendi exceptionem dilatoriam, intelligitur ex-
clufus in eadem instantia.
- 2 Repulfus femel propter defectum probationis exceptionis excōicationis ad
mittitur iterato in eadem instantia si facultas probandi superueniat.
- 3 Oppofitio exceptionis non fufficit, nifi probetur.
- 4 Excipiens arctatur probare exceptionem suam.
- 5 Processus habitus cum aēore excommunicato, valet si non opponatur quan-
do agitur coram ordinario.
- 6 Succumbens bis propter defectum probationis, exceptionis excommunica-
tionis repellitur a potestate amplius opponendi in eadem instantia.
- 7 Actus gesti per excommunicatum an valeant indistincte in iudicio.
- 8 Excommunicatio noua que dicatur.
- 9 Instantia iudicij dicitur durare de iure canonico, quousque causa fit finita
per sententiam.

SI vero. ¶ No. ar. t. q. qñ quis est exclusus a pñte
proponendi exceptionem dilatoriam,
intelligit exclusus in eadē instātia: secus ergo vñ in
diuerfa. ¶ No. spāle in excōicatione, t. q. repulfus se-
mel propter defectum probatiōis, exceptionis, excōicationis,
iterato admittit in eadem instantia, si facultas probādi super-
ueniat. ¶ t. No. q. non fufficit sola oppositio exceptionis, nisi
probet. ad hoc s. de re iudicata, suborta. de concef. pñb. cū su-
per. ¶ No. quod excipiens arctat onere probādi exceptionem
suam. s. de resti. spo. frequens. ¶ t. No. q. processus habitus cum
aēore excōicato, valet, si non opponat, qñ sit coram ordina-
rio. Si aut sit cum delegato, vide s. de refcr. c. j. eo. li. ¶ No. q. suc-
cumbens t. bis propter defectum probationis, exceptionis, ex-
cōicationis, repellit a pñte amplius in eadem instantia oppo-
nendi. Quid aut de exceptione peremptoria, vide in cle. cum
a repulfione. de app. ¶ Quāro, de qua excōicatione iste tex. p-
mittat iterato opponi oppositionem eandem. Sol. dicit Host.
q. de illa, de qua primò erat oppositum. Sed an possint produ-
ci primi testes, qui fuerunt producti super alia oppositione. So-
lus tenet Io. Mo. & Arch. q. nō. ar. c. fraternitatis. s. de test. Nec
ob. eo. ti. veniens. 2. quia loquit, qñ est diuersus modus agendi,
& qñ variat finis, sed hic nō variat finis, nec modus: ergo secus.
Io. An. no. limitationem ad illud c. veniēs. ¶ Quāro, quia tex.
dicit, q. iterato pñt excipi de alia, de qua alia intelligat: So. Ho-
sti. intelligit de alia, quā sit de nouo orta. s. c. pastoralis. Sed di-
cit Io. An. q. de hoc nō durat, quia ēt si nō fuerit exorta de no-
uo, ēt admittit. Io. An. ¶ Quāro de quibus actibus precedenti-
bus debeat intelligi tex. hic, q. valeant? Sol. Inn. intelligit de p-
cedentibus oppositionem exceptionis. Host. verò dicit de his,
quā precefferunt probationem exceptionis. & per hoc, & per
sequentia dicit, q. est approbata opin. sua, quam no. in summa
de procu. s. quis dari. ver. is verò. Subdit tñ, q. aliqui aliter sup-
plent hic, quod sibi nō placet. Io. An. ¶ Sed quāro, an indistin-
cte actus gesti per excōicatum in iudicio valeant? Sol. fm Ho-
sti. quo ad aēorem, vel reum valent acta precedentia nō obsta-
te, quod actum sit cum excōicato, ēt si erat publicus, dummo-
do fides fieri possit, q. coram Iudice, coram quo agebat, repu-
tat occultus. si verò Iudex erat excōicatus publice, ipsius snā
nō valet, si postea detegat excōicatus. s. de re iudic. ad proban-
dum. Et rō diuersitatis est, fm Inn. quia plus timet pars obijce-
re Iudici, q. parti: & quia plus afficit snā excōicationis Iudicē,
q. partem fm eum. q. d. fm Host. q. iurisdicōio nō cadit in excōi-
catum, & sic eius snā nulla, cum nullam iurisdicōionē habeat.
2. q. j. in primis. & authore damnato eius scripta sunt damnata.
de hār. excōicamus. s. credentes. sed parti imputandum est, qā
non excipit q. partem, & modicum rei interest, vt no. hic super
gl. iñt nō mirum, si valent acta. Sed dicit Host. quod idem pos-
set probari de aēore excōicato. & probatur sic. Litis pñtestatio
nō fit sine libello. de lib. ob. c. j. ergo ex quo damnatus est aēor
libelli, damnatus est libellus, & litis pñtestatio, & oīs processus.
s. de lit. pñtest. c. vnico. Cōcludit ergo Host. idem in Iudice, qd
in aēore: quia tenet snā excōicati occulti. quod est verum sal-
ua snā excōicationis, quia illa est nulla, ex quo detegit nunc q.
fuit lata per illum, quia tunc erat excōicatus: quia cum sit ex-
tra cōionem ecclesiā, alium extra ponere nō pñt. 24. q. j. audi-
uimus. & ibi de hoc. & c. apertē. & remittit ēt s. de or. ab Epif.
c. fi. Io. An. Sentit ergo Host. q. si aēor erat publicē excōicatus,
sed reputabat occultus coram Iudice, valet gesta iudicialiter:
secus si erat ēt penes Iudicem publicē excōicatus. sed hoc nō
credo verum, quia ēt si Iudici esset publicum, illum esse excōi-
catum, si eum nō repellit, sed de facto admittit, valet iudiciū.
& hoc vult tex. hic in fi. iuncto principio. quia fateor, q. tūc Iu-
dex ex officio repellere pñt: sed nō sequit, q. iudiciū sit nul-
lum, si de facto admittat, vt vult iste tex. Nec ob. arg. Host. q. ex

quo damnat aēor, & per cōsequens eius libellus, quia rō sua
procedit in libellis, per quos inducunt argumenta, vel decisio-
nes aliquorum dubiorum, vt patet in c. fraternitatis. de hare.
cum ibi no. Sed iste tex. loquit de libello dato, super quo peti-
pronunciatio alicuius iuris, vel rei, quam aēor dicit sibi debi-
tam, vt patet de libel. obl. c. j. & 2. & in isto non procedit sua ar-
gumentatio: aliās sequerē, q. libelli traditio facta in terminis
istius tex. esset nulla, cuius pñrium hic decidiť. Et rō, quare illi li-
belli damnant, si sunt editi per damnatum, & nō isti, pñt esse,
quia illi trahunt ad pñsequentiam ex rōnibus ibi positis, sed isti
nō: quia res inter alios acta alijs nō pñiudicat. de re iud. qñis.
& hoc expresse voluit gl. hic super ver. duraturis. & ibi per Io.
An. ¶ Quāro de intellectu literæ, quā dicit, q. acta in suo robo-
re & c. Sol. dic. q. est sensus tex. q. nō obstante, q. acta sint gesta
cum aēore excōicato ante probationem excōicationis, habe-
bunt robur ēt post probatam excōicationem, vt absoluto aēo-
re reassumat cā in eo statu, in quo erat tempore, quo fuit exce-
ptum. Io. An. ¶ Quāro, quia dicit rex. q. exceptio hāc non op-
ponit nisi bis, de qua exceptione intelligat? Sol. dic. q. intelli-
gitur de exceptione excōicationis in gñe, non in spē: quia etiā si
vellet opponere de alia spē excōicationis antiqua, de qua non
erat exceptum, non poterit: & hoc probat optimē iste tex. qui
primò ponit regulam, q. hāc exceptio vltra binam vicem non
opponit. & ab illa regula excipit duos casus. vnus si est ēt noua
excōicatio. alius si superuenerit noua probatio euident de an-
tiqua: sed si intelligeret regula, & de excōicatione tñ aliās op-
posita, exceptio prima hic posita malē staret, quia nedum no-
ua, sed antiqua, de qua nunq. fuit oppositum posset opponi: er-
go patet, q. regula procedit gñaliter de quacūq. excōicatione,
aliās exceptio non fuisset inclusa sub regula, quod est q. natu-
ram exceptionis, vt no. j. in proe. regularum, fm Io. And. licet
non sic explicitē loquat. ¶ Sed quāro, quā dicat hic noua ex-
cōicatio? Sol. dic. q. intelligit de noua. i. de nouo orta, vel pro-
mulgata: & isto casu habebit dilationem nouā ad probādum.
imò q. plus est, fm Host. & Arch. admittet bis adhuc ad illam
probādum, sed non pro tertio, vt patet s. in tex. quia eadem rō
iubet isto casu, quā subest in illo: ergo idem erit ius. de consti.
translato. dicit tñ hoc verum esse, nisi Iudici videreť hoc mali-
tiosē proponi. s. de do. & pñ. finem litibus. Io. An. ¶ Gl. super
ver. iudicij. recita per pñrium, q. instantia iudicij non pereat de
iure canonico. s. de iudi. c. pe. cuius pñrium innuit tex. hic, qui
dicit, durante instantia iudicij. timore pñij gl. sol. ¶ In fi. gl. Est
ergo intentio gl. q. tex. non loquat de instantia iudicij, quā se-
cundum leges petijt cursu triennij: quod non procedit fm ca-
nones, vt in d. c. pe. de iudi. & dicit hic Host. rō, quare de iure
canonico non petijt, & de iure ciuili sic, sumitur ex c. super eo.
2. de app. vt no. in d. c. pe. Io. An. ¶ No. istam gl. iuncto tex. q. in
stantia t. iudicij dicitur durare de iure canonico, quousq. per
sentētiā causa fit finita: quod nota pro constitutionibus, vbi
fieret mentio de instantia iudicij. ¶ Gl. super ver. duraturis. in
princ. querit, & soluit. deinde in ver. olim. recita per contrariū
de c. exceptionem. eo. tit. & c. j. s. de refcr. eo. lib. glo. soluit re-
spondendo cuilibet separatē. In ea. glo. ibi, occulto. istud non
placet hic Arch. & pro sua opinione inducebat Host. vltra tres
decreta. superius allegatas c. fi. de procu. & l. non idcirco. s. cū
postea. ff. de iudi. quā lex dicit, q. si nunc apparet seruus, in cu-
ius nomine per procuratorem fuerat actum, absolui debet
debitor. cui legi dicit Host. sufficienter responderi non pote-
rit per tenentes contrariam opinionem. quasi intendat Host.
vt putat Io. And. q. si dicitur illud, quod hic dicitur speciale in
occulto, remanet lex illa in publico. Sed si dicatur idē in vtro-
que, in totum tollitur argumentum illius legis: sed cum fateat
Host. illud membrum argumen. illius legis hic tolli, quod
ex eo magis propriē sumitur, scilicet de occulto, qui primitus
non apparebat, & nūc apparet, fatetur tolli & reliquum quod
non sic propriē sumebatur, & sit hoc speciale propter rationē.
no. s. in gl. licet. in princ. & vide, quod dixi super tex. ¶ Glo. su-
per ver. duas. alleg. similia ad text. in fi. glo. bene facit ff. de bo.
author. iudi. poss. l. fin. in fi. Io. And. ¶ Glo. super ver. prompta,
allegat simile ad tex. in fi. glo. & intellige quando dilationem
non petit. idem Host. Arch. & Io. And. ¶ Gl. super ver. super-
uenerit.

ADDITIONES.

- a ¶ Valet. An ergo excōmunicatus possit petere causam expediri, & sentētiā pro
se ferri aēore non instante. vide D. Fel. in c. cum inter. de exce. ver. vtrum ex-
communicatus. & an excommunicatus appellatus possit appellationem pro-
sequi appellante negligente.
- b ¶ Valeant. An processus factus cum excommunicato antequam excipiat va-
leat. vide Do. Fel. in c. exceptionem. de excep. ver. item in quantum. item an
valeat sententia lata pro aēore excommunicato, quem Iudex sciebat excom-
municatum, & non repulit eum, ibidem omnino per eundem, ver. quid au-
tem si Iudex.
- c ¶ Canones. Adde an hoc sit verum. Rom. consi. 176. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

uenerit, quærit qualiter constabit, quod probatio superuenerit, & soluit dupliciter. In fi. glo. pro hoc alleg. supra eod. exceptio- nem. & idem Ioan. Mo. & Archid. Io. And. ¶ Glo. super verbo, antiqua. quærit de qua antiqua intelligatur. glo. sol. dupliciter in fi. glo. secundum Hostien. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Res iudicata dicitur, quando est lata sententia, qua meretur executionem.
- 2 Dilatoria non tollit sententiam, licet impediat eius effectum.
- 3 Iudex potest supplere ex officio suo etiam nemine opponente in his, quæ si non suppleantur, inducunt peccatum.
- 4 Iudicium an comprehendat executionem.
- 5 Iudex quare repellat ex officio excommunicatum.
- 6 Iudex si vult repellere excommunicatum, reus cuius interest, petit procedi in causa, an Iudex debeat admittere?

Et quid si reus fuit condemnatus in expensis. nu. 7.

- ¶ Ed si.** ¶ No. ar. quod res iudicata dicitur, quando est lata sen- tentia, quæ meretur executionem. & sic intel- ligitur, quando non est appellatio suspensa. vide Doc. de re iud. super rubr. ¶ No. hic unam exceptionem dilatoriam, quæ impedit executionem sententiæ. ¶ No. quod licet dilatoria obstans executioni sententiæ impediat eius effe- ctum, non tamen tollit ipsam sententiam. ¶ No. quod non sequitur actus publicus, ergo Iudex est de illo certificatus, quia potest esse publicus alijs, & non Iudici. vide 2. q. j. §. notandum. ¶ No. quod Iudex potest supplere ex officio etiam nemine opponente in his, quæ si non supplerentur, inducunt peccatum. ¶ Opp. quod iste reus habeat superfluitatem, quia iam erat dictum, quod durante iudicio poterat opponi exceptio. non ergo expediebat dicere de execu- tione sententiæ. Sol. dicit Host. quod imò non est superfluum: quia cum dicitur, quod iudicio durante poterat opponi, videbatur quod post sententiam non posset opponi. & ideo tex. subdit rem iudicatam. i. definitiuam latam, etiam si ab ea non est appellatum, ita quod habeat vigorem rei iudicatæ. Io. An. ¶ No. ex illo dicto, quod dicitur iudiciu- usque ad prolationem sententiæ, sed non comprehendit executio- nem. vide no. §. de rescri. dispendia. §. reus quoque. c. lib. quod no. quia facit ad dubium, quod de facto vidi, an procurator datus ad iudicia, dicat hunc mandatum ad impediendam executionem sen- tentiæ. istud dictum iuncto tex. facit quod non. ¶ Quæro, quia tex. di- cit, quod si exceptio proponatur post sententiam admittitur, an intelli- gat de causis oppositis, an de diuersis. Sol. dicit f. m. Inn. quod admit- titur siue ex eisdem causis, siue ex diuersis, dum tamen sint præceden- tes. & intellige, quod iste admittitur, si probet: alias si non probaret, non impediret executionem f. m. Host. Sed si probat, tardabit, vel differret executionem f. m. Host. Sed quare est ratio huius iuris? sol. In no. in c. fi. §. e. dicit, quod ratio est, quia noua actio orta est ex senten- tia, & excōicatus actionem non intentat, & istam cum alijs ibi vide in gl. de his. f. m. Io. An. ¶ Quare Iudex ex officio excōica- tum repellat? Sol. dic, quod propter periculum anime, f. m. Host. alleg. de ele. cum nobis olim. ad fi. & §. e. exceptionem. in gl. fi. Io. And.
- ¶ Sed** quid si Iudex vult repellere excōicatum, reus cuius in- terest, petit procedi in causa, an debeat Iudex admittere? Sol. Inn. tenet, quod sic. §. eo. exceptionem. in gl. fi. ¶ Et in eo, quod dicit quod Iudex repellit ex officio excōicatum, inducit Arch. simile, quod h. 2. q. 7. alicui. in gl. quod Iudex. & c. quærendum. in gl. a Iudice. & dicit Host. hoc utile, ut Christiani timentes saltem incōmodum, ex quo denunciati sunt per ecclesiam, circa absolutionem pe- tendam non dormiant. quod multi faciunt. de pces. præb. quia diuersitatē. & de penis. c. fi. f. m. Ho. Io. An. in eo, quod tenuit Inn. Iudicem debere admittere excōicatum ad agendum, si reus cō- sentiat, ego tenui prius. 2. q. 7. alieni. super gl. & ratio est, quia quod excōicatus repellitur, est introductum inter alias causas hic assigna- tas propter periculum cōlonis, ut hic dicitur tex. & ideo Iudex par- ticipando cum excōicato peccat, ex quo sumus in casu a iure prohibito: ergo velit, nolit reus, poterit repellere. Nec obstat. ratio Inn. quod illud fuerit introductum in fauorem rei, & odium excō- municati, unde non debet retorqueri in odiu rei per reg. quod fauore. j. de reg. iu. quia fateor, quod ista fuit una ex causis: tamen multæ alia- rum fuerunt, propter quas excōicatus repellitur, quas assignat hic tex. quæ concludunt etiam ad alios, quod ad reum, nec est fauor reo, quod actor admittatur: imò est odium, cum possit impugnare reu, & intēdit aliquid ab eo persequi. unde puto, quod et inuito reo Iudex po- terit repellere actorem excōicatum. ¶ Gl. super ver. executio- nem. colligit notabile ad tex. In ea. gl. in fi. Ex gl. igitur habes, quod me- rus executor debeat admittere exceptiones. ¶ Sed an possit exa- minare illas, & pronunciare? Sol. dic, quod potest illas, de quibus hic dicitur, admittere, & summariè examinare. ff. de re iudi. diuus. ff. de custo. & exhi. reor. diuus. ff. de iud. prætor. tamen non potest pronuncia- re. de off. dele. pastoralis. §. quia verò. imò remittit partes ad de- legatrem, qui hoc determinet, & sic intelligitur. 2. q. 2. & si co- gnitio. & de re iu. decreto. C. de execu. rei iudi. l. si ut proponis. sed si missus esset, nedum istas, sed et alias exceptiones rationabi- les admitteret, examinaret, & determinaret. C. si ex fal. instr. l.

fi. de æta. & qual. accepimus. & de rescri. pstitutus. f. m. Hosti. & remittit ad summam, de off. dele. §. quæ delegari, ad fi. & de his exceptionibus no. hic Host. & Io. Mo. Io. An. ¶ Gl. super ver. sit publicè. ista gl. inducit tex. pro opi. Ho. & deinde illi rñder ostē- dendo oppositū. ¶ In fi. gl. idem, quod tenet gl. hic tenet Io. Mo. Io. An. & no. istam gl. in quibus Iudex possit supplere de facto. ¶ Gl. pe. quærit de ratione, quare reus non excipit de excōicatione, & sol. in fi. gl. & ratio ista non excipit reus, sed protestatur, vel oīo silet, f. m. Host. Io. An. ¶ Gl. super ver. repellere. quærit, an possit Iudex repellere excōicatum. gl. sol. ¶ In fi. gl. idem, quod gl. tenet Io. Mo. sed quia Host. tenuit processum habitum cum actore pu- blicè excōicato, & notorio non valere: dicit, quod et si fuisset exe- cutus Iudex, reuocaret executionem, sed illud non placet, ut no.

¶ Sed in gl. etiam si. Io. An. ¶ Sed pone, reus excipiens de excōica- tione per actorem, quia non probauit, fuit per Iudicem pdemna- tus in expensis: ipse postea iterato de eadem excōicatione, vel alia excipit: & pendente termino dato excipienti ad probandum, actor petit sibi restitui expensas, in quibus ille fuerat pdemna- tus, cum nondum recepisset ab illo, reus excipit, quod audiri non debet, tanquam qui est excōicatus, & pro excōicato debet haberi, etiam si non esset dato termino dicto ad probandum excōica- tionem pendente, cum interim Iudicis officium requiescat. §. de app. significante. quid fiet? Sol. dicit Lap. Abb. quod f. m. prædi- cta non debet actor audiri saltem dicta dilatione pendente. ad quod facit, quod scripsit Guil. in Spec. de arb. §. sequitur. ver. quid si potest. & de p. tu. §. ultra. ver. sed pone reus. & quod script Io. An. post Inn. eo. ti. exceptionem. in gl. quæ ergo. in fi. & in gl. quæ semper. & quod no. §. eo. li. de rescri. ipso iure. f. m. Lap. Abb. & pro decisione Lap. casus est hic, quia exceptio excōicationis impedit executionem sententiæ, sed petere expensas, est petere executionem illius condemnationis, igitur debet repelli.

ADDITIONES.

- a Suspensio. Adde quod voluit Rom. conf. 334. Ber.
- b Denunciati sunt. Quid autem de excommunicato, non denunciato, an sit vi- tandus. vide per D. Fel. in c. Rodulphus. in fi. ver. limita quanto. de rescrip-

S V M M A R I V M.

- 1 Decisio quando comprehendatur appellatione causæ cognitionis.
- 2 Iurisdictionem Iudicis dicitur derogare, & contemnere non admittens ex- ceptionem rei iudicatæ per Iudicem competentem.
- 3 Iudex ecclesiasticus potest compellere secularem in casibus, in quibus dero- gat iurisdictioni ecclesiasticæ.
- 4 Exceptio rei iudicatæ potest opponi coram quocunque in eisdem personas.
- 5 Iudex ecclesiasticus non exequitur sententiam Iudicis secularis, antequam cognoscatur, an sit præiudicialis animæ.
- Nec Iudex laicus potest eum compellere. nu. 6. Et an debeat pcedere monitio. nu. 7.
- 8 Laicus debitor alterius laici post completam præscriptionem quinquennij introductus an per statutum municipale se fecit clericum, conuenitur a creditore laico coram Iudice ecclesiastico, an poterit se tueri præscriptio- ne statuti illius municipalis contra creditorem.
- 9 Superiores qui dicantur.
- 10 Animaduersio quæ pœna dicatur.
- 11 Iudex ecclesiasticus quibus casibus cognoscit de causis laicorum.

¶ Vm quidam. ¶ Gl. j. lummam, et primò po- nit factu reprehensibile secu- larium Iudicem, per quos prouidet ibi, Decernimus. Se- cunda ibi, Similiter. prouidet ad casu puerum. & pri- ma pars fuit sumpta ex decreta. Alex. iij. quod nonnulli. quæ alleg. Spe. e. ti. §. 2. ver. & no. sub ver. porro. & vide no. j. de immu. ec- cle. c. j. in prin. Io. An. ¶ No. ar. quod appellatione cognitionis eadē apprehēditur decisio, quod pferitur in mā necessario includere decisio- nem, vel quādo per alia verba pcedētia appet, quod intrēdit includere decisio- nem: nā hic dicebat de exceptionibus. rei iud. in causis spe- ctantibus ad cognitionem Iudicis ecclesiastici, & sic patet, quod co- gnitio includit hic decisio- nem. ¶ No. quod non admittens exceptio- nem rei iudicatæ per Iudicem ppetētē dicit derogare, & ptenere iuris- dictionem illius. & sic ille Iudex talē ptenentē posset per defensio- nem sue iurisdōnis pcellere. ad hoc de off. del. c. j. ¶ No. quod Iudex ecclesiasticus potest pcellere secularem in casibus, in quibus dero- gat iurisdictioni ecclesiasticæ. ¶ No. quod exceptio rei iudicatæ inter easdē personas potest opponi coram quocunque Iudice. & sic patet, quod inīa lata ab vno ppetēte Iudice dēt seruari ab alio cuiuscunque iurisdōnis sit. ¶ No. quod Iudex ecclesiasticus non admittit exceptio- nem rei iudicatæ per laicum, si ex inīa surgeret piculū anime. & sic facit, quod Iudex ecclesiasticus non exequatur inīam Iudicis secularis anteq- uam cognoscatur an sit præiudicialis anime. de quo §. de off. or. c. j. ¶ No. quod Iudex laicus non potest pcellere ecclesiasticu non admittētē excep- tionem rei iud. per ipm. ¶ Quæro de quibus ordinarijs intelligatur iste tex. quod hēat pcellere Iudices seculares. Sol. dic, quod loquitur de epis, vel

ADDITIONES.

- a Potest opponi. Quid requiritur, ut obstat exceptio rei iudicatæ. vide eleganter D. Fel. in c. pe. de excep. ver. & esto memor. & ver. dum subdit. Abb.

vel eorū officialibus, fm Arc. alle. 3. c. li. de offi. or. c. ordinarij.
 7 Io. An. ¶ Quæro, an deat pcedere monitio, anteq̃ pella. So. dic, q̃ sic. 23. q. 5. administratores. per quod c. in fi. vñ fm Arch. q̃ iudex secularis, qui negligit facere iustitiam clerico, sit ipso iure excōicatus. de quo j. de sta. reg. c. periculofo. in fi. Io. An.
 8 ¶ Sed pone, q̃ laicus debitor alterius laici, qui post cōpletam præscriptionē quinquennij introductā per statutū municipale fecit clericum, conuenitur a creditore laico corā iudice ecclesiastico: an possit se tueri præscriptione statuti illius municipalis cōtra creditorem? Sol. dicit Io. An. q̃ ista q̃d fuit disputata hic & determinata per istum tex. q̃ non possit se illo statuto tueri propter periculum animæ illius, vt dicit hæc litera. dat etiam simile: quia non possit se defendere in foro canonico præscriptione 30. annorum, quā cum mala fide, dum erat laicus, perfecisset, supra de præscri. c. fi. nam causæ clericorum, qui tamen laici fuerunt, debent decidi secundū ius canonicū. de fo. compe. c. quod clericis. Item non debet clericus velle locupletari cum graui damno creditoris, infra de reg. iur. locupletari. cum concor. & per præmissa vñ etiam in foro ciuili nō valere tale statutum. de quo vide notata 3. de consti. c. quæ in ecclesiis. super j. glo. & quod no. ff. de consti. prin. l. j. in fi. C. de preci. Impe. offi. quoties. in fi. primæ gl. Io. An. Et ad q̃d nem istam vide quod no. Ho. in summa de cōsue. s. j. & de virtute. ver. sed pone. & seq. de test. s. qualiter cōfiteatur. ver. cum quæritur. & sequenti. Et in vltima allegatione hic posita habetur, q̃ si laici litigant coram ecclesiastico iudice, etiam de re temporali, vt quia prorogant in ipsum iurisdōnem, iudex ecclesiasticus iudicabit secundū canones: nisi sit dictum in prorogatione, q̃ volebant secundū leges, non secundum canones iudicari. quod scribit Arch. 8. dif. quæ contra mores. super j. gl. in fi. vbi dicit tenendum de iuris rigore dictum Hof. & idem vñ tenere Gui. in Spe. de sen. s. qualiter. ver. item pone. fm La. Abb. hic. dictum principale Io. And. credo verum in terminis suis, videlicet, quia statutum non erat seruabile absq̃ peccato; sed si statutum esset seruabile sine peccato, ex quo ingesserat vires in clericum, anteq̃ transiret ad clericatum: tūc ligaretur tali statuto, et post clericatum, vt est casus de resti. in integ. cōstitutus. & no. Io. An. in regula, sine culpa. de reg. iur. In secundo dicto in quo dicit, q̃ laici iudicabuntur secundū canones in re temporali, si prorogant iurisdictionem iudicis ecclesiastici. intellige quantum ad illa, quæ concernunt ordinatoria litis. & ita loquitur glo. in c. q̃ clericis. & no. Io. An. in addi. Spe. de cōsti. sed quantum ad decisoria debent seruari leges, quibus ligatur litigantes, iuxta no. per Inn. de consue. in rubrica. ¶ Quæro, quia dñ, q̃ ecclesiastici compelluntur per superiores: qui intelligantur superiores? Sol. dic, q̃ quo ad Ep̃m superior intelligitur fm Archid. Metropolitanus. ad hoc 34. dif. c. j. in fi. & est simile infra de hæ. vt cōmissi. in fi. vbi de hoc no. nam Archid. ep̃s pōt suspendere, & excōicare Ep̃m, supra de offi. ord. c. j. sed non ab episcopatu remouere, vel administratione. non ob. c. extuæ. de cler. non resi. vt ibi no. Et ex isto ca. infertur, & per canones. 9. q. 3. cum scimus. & c. nunc verò. 8. q. 3. Artaldus. 16. q. 7. filijs. quod quando inferior renuit facere, quod debet, ad superiorē recurritur, vt illum cogat, & puniat. ad idem de iurepat. ex literis. de offi. ord. ad reprimendam. & c. duo simul. & c. quanto. in fi. c. irrefragabili. s. excessus. in auth. de ecclesiasticis titulis. s. si autem pro redemptione. & s. seq. col. 9. Ioan. And.
 10 ¶ Quæro, quæ pœna dicatur animaduersionis? Solu. dic fm Archid. q̃ ponitur pro censura ecclesiastica, vt hic ponitur. facit quod habetur per Hof. de pœnis, in quibusdam. super verbo, feueritatem. Io. An. ¶ Glo. 2. recita per contrarium, q̃ tex. præsupponat impossibile de iure, in eo quod dicit, q̃ exceptio rei iudicatæ admittitur per iudicem secularem in casu, quo cognitio de iure spectat ad ecclesiasticum: sed licet spectet cognitio non tamē sequitur quod possit decidere: quia aliud est cognitio, aliud decisio. de off. dele. super q̃dnum. non ergo sequitur: ad eum spectat cognitio, ergo admittitur exceptio rei iudicatæ, quæ competit, vbi causa est decisa. gl. timore huius trij sol. ¶ In fi. gl. plures alios casus in quibus iudex cognoscit de causa, & tamen pronunciare non pōt, vide in c. cum super. alleg. in glo. ¶ Quibus casibus iudex ecclesiasticus cognoscit de causis laicorum. ¶ Glo. super verbo, de iure. colligit casus. ¶ In fi. gl. Conclude fm Pau. aut loquimur de causis spiritualibus, vel matrimonialibus eis annexis: & cognoscit ecclesiasticus cōtra laicum b, supra de ord. cog. tuam. qui fil. sint leg. causam. de iudi. quanto. Aut loquimur de articulis fidei: & tunc ad iudicem ecclesiasticum spectat cognitio, sed ad iudicē secularē executio, supra de hæ. excōicamus, infra eo. tit. cum fm. Aut sumus in alijs criminibus: & tunc aut sunt crimina per ius canonicum introducta, vt putā crimen simoniæ: & ad iudicē ecclesiasticum spectat cognitio, vt no. supra de foro compe. cum sit generale. Aut sunt introducta per vtrunq̃ ius: & tunc est locus

præuentioni. arg. de procu. tuæ. fm Pau. & vide de hac materia per gl. de purg. ca. nos inter. addit Lap. Abb. casum, quādo ecclesiasticus cognoscit ex prorogatione ipsorum laicorū iuxta no. de foro compe. significasti. fm Lap. ¶ Gl. super ver. admitti. recita per contrarium, q̃ non semper sit admittēda exceptio rei iudicatæ, vt no. supra eo. tit. aduersario. glo. sol. assignando ea, quæ requiruntur ad hoc, vt exceptio obstat. illis non obstantibus cessat exceptio. ¶ In fi. glo. idem Zen. & no. ex ista gl. illa, quæ requiruntur ad hoc, vt exceptio rei iudicatæ habeat obstare, & de ista materia per Inno. in c. fi. de ord. cogi. vbi etiam per dominū meum plenē. ¶ Gl. super ver. iudicatæ. quærit, an semper iudex ecclesiasticus debeat admittere istam exceptionem, & soluit. ¶ Gl. super ver. inducunt. recita per contrarium, q̃ Papa non possit disponere de factis laicorum. qui fil. sint legi. per venerabilem. glo. solu. ¶ Gl. super verbo, superiores. quærit quare iudex secularis isto casu non compellat iudicem ecclesiasticum: sicut fit econuerso. glo. soluit. In fi. gl. ad idem cle. pastoralis. ad finem. de re iudi. Io. An. ¶ Gl. fi. quærit, quæ pœna puniatur iudex ecclesiasticus. gl. sol. In fi. gl. & facit de accu. inquisitionis. primo respon. in fi. & etiam tenebitur parti ad interesse, s. de sen. excom. sacro, j. de immu. eccle. qm. Io. An.

ADDITIONES.

- a ¶ Non valere. Adde Pe. de Anc. consi. 259. Ro. consi. 102. B.
- b ¶ Contra laicum. Adde Cal. consi. 15. de iudi.
- c ¶ Spectat cognitio. Adde Pet. de Anch. consi. 14. & ibi quid si sunt introducta per vtrunq̃ ius. Ber.

De præscriptionibus.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Libellus pōt dirigi contra prælatū, quando agitur de re possessa per ipsum.
- 2 Excipiens de p̃scriptione dēt illā probare. Et legitimā defensionem. nu. 3.
- 3 Prescribat vt quis bona fide contra ius commune, quid requiratur.
- 4 Presumptio quando est contra possidentem, non iuuat sola p̃scriptio bonæ fidei, sed requiritur titulus.
- 5 Possidens an arctetur probare iustitiam possessionis. Et quid de illo, qui dicit se esse in possessione iuris eligendi, nu. 7.
- 6 Titulus an possit probari per testes, si sunt iam producti super articulis, & attestaciones publicatæ?
- 7 Bonam fidem quis debeat probare.
- 8 Presumptio quando dicatur esse contra possidentem.
- 9 Probatio tituli quare non requiratur in p̃scriptione tanti temporis, cuius initij non stat memoria.
- 10 Petens solutionem spatio 40. annorum, probata solutione, an obtineat condemnationem ad solutionem vltioris temporis?
- 11 Decimarum appellatione propriè quid comprehendatur.
- 12 Prescriptio currit contra laicum spatio 30. annorum.
- 13 Exceptio quando ponitur post plures casus, cui adaptetur.
- 14 Prescriptio an possit probari per instrumenta.
- 15 Probatio communis opinionis quando admittatur.
- 16 Titulus erroneus an det causam p̃scribendi.
- 17 Prescribere vt quis possit, quæ sint necessaria.

Piscopum. ¶ Glo. j. summat: & primò ponit dictum rationem interferens. Secūdo rationem explicat ibi, Nam licet. Tertiò a dicto, & a ratione vnum casum excipit ibi, nisi. ¶ Præmitte, q̃ Ep̃s super subiectione ecclesiæ suæ diocesis, & super perceptione decimarum fundat intentionem suam de iure cōi, vt in iuribus allegatis in glo. ¶ No. arg. q̃ vbi agitur de re possessa per prælatum pōt dirigi libellus contra ipsum prælatum, licet non exprimat, q̃ cōueniatur nomine ecclesiæ. ¶ Quid autem ex parte prælati agēris. an debeat fundare libellum nomine ecclesiæ. vide de dila. litere. vbi tex. & per Inno. in c. ex literis. de proba. ¶ No. q̃ excipiens de p̃scriptione habet illā probare, & non tñ exceptionem, sed etiam qualitates necessarias ad illam, vt vult tex. hic de titu. ad hoc supra tit. proxi. pia.
 2 ¶ No. q̃ non sufficit excipienti allegare legitimam defensionem, nisi illam probet. ad hoc, supra de concess. præb. cum super. de re iudi. suborta. & c. cum super. ¶ No. regulam, t̃ q̃ quis non p̃scribit contra ius cōmune ex solo tēporis cursu, sed requiritur possessio, bona fides, & iustus titulus. ¶ No. t̃ q̃ vbi est p̃scriptio cōtra possidentem, non iuuatur sola p̃scriptio bonæ fidei, sed requiritur titulus. ¶ No. q̃ titulus requiratur in p̃scriptione contra ius, de quo hic in glo. ¶ No. t̃ q̃ licet existens in possessione contra ius cōe arctetur onere probandi possessionem fore legitimam, vt no. de ele. constitutus. & de pecu. ex insinuatione. tamen si possessio est tanti t̃pis, q̃ de eius p̃rio non existat memoria, non arctatur probare iustitiam possessionis. Vide Io. An. in c. cum Apostolica. de his, quæ fiunt a prela. ¶ Opp. q̃ vbi ius cōe non est contra p̃scribentem, non arctatur probare iustitiam suæ possessionis: quia coipso q̃ quis possidet non contra ius cōe, p̃sumitur in dubio, q̃ possessio sit

Geminianus super Sexto Decretalium.

fit iusta. 9. q. 3. conquestus. & no. Inno. supra eo. si diligenti. So. Aut ex parte illius contra quem præscribitur, non est aliqua præsumptio, & tunc planum, qd præscribens non habet probare iustitiam suæ possessionis, quia ex cursu temporis præsumitur pro sua possessione, & fiet executio præscriptionis tempore, quo fuit inducta præscriptio, ita procedit. 9. q. 3. conquestus. ff. cō. præ. l. venditor. §. si constat. & dictum Inno. aut ex parte illius, contra quem præscribitur, est præsumptio & tunc consideratur, quæ sit violentior præsumptio, quia si est violentior illa, quæ est ex parte illius, contra quem præscribitur, cōpelli-
a tur præscribens probare iustitiam possessionis, exemplum in prælati, qui exigunt seruilia grauamina a subditis: nam tunc præsumitur, qd subditi ex timore præstent potius qd ex debito, & id non currit præscriptio. 50. q. j. nullus. 10. q. 3. quia cognouimus. Et idem quando datum præsumitur ex charitate vel curialitate, ut puta quando Ep̄s recipit alium Ep̄m, vel miles militem ad præstandum prandium, vel hospitium, ut no. de causa pos. & propriæ. cum ecclesia. super glo. dante cautè. ita pōt intelligi ille tex. Aut præsumptio, quæ est ex parte præscribentis, est violentior illa, quæ est ex parte illius contra quem: & tunc illa, qd est violentior, elidit aliam, quæ est cōtra præscribentem: unde tunc præscribens non arctatur iustificare possessionem suam. exemplum in Ep̄o præscribente iura episcopalia suæ diocesis p̄ priuilegiatum super illis, ut no. in c. cum dilecta. de confir. vti. vel inuti. in fi. Io. An. Nam ut ibi dī, præsumitur pro Ep̄o, qd iuste possideat, ex quo ius cōe facit pro eo. ¶ Opp. secundò, qd si est possessio sit p̄ ius, non sit necesse probare titulum, sed sufficiat vsus cum præscriptione, supra de consue. c. fi. solu. secundū Arch. aut quis allegat consuetudinem: & tunc non requiritur allegatio, vel probatio tituli, sed sufficit possessio præscripta, ut in contrario. aut alle. præscriptionem: & tunc debet probare titulum, ut hic. de quo per Hosti. supra eod. cum olim. ad fi. & remittit Archi. ad no. 18. dist. c. seruitium. & 10. q. 3. quia cognouimus. & qd hic dī de habente præsumptionem contra se, qd debeat probare titulum, fuit additum p̄ no. per Io. 16. q. 3. dilectio. in glo. fi. vbi hoc tenebat Io. An. ¶ Sed pone, qd quis dicit se esse in possessione iuris eligendi contra illum, pro quo facit ius cōe: an sua electio veniat confirmanda, si non probat bonā fidem. Arch. hic ponit opi. Inno. & illam tenet & contra Hosti. quæ habetur in c. 2. de resti. in integ. in glo. per monachos. in ver. sed notandum. vsq; ad fi. glo. Io. An. ¶ Opi. Inno. est qd non veniat confirmanda: quia non præsumitur bona fides in tali possessione, secundū Lap. & rō Inno. hæc est, quia ex quo ius cōe facit contra talem, præsumitur mala fides, nisi bona probetur. & probatur bona, vel probatione iusti tituli, vel probabili coniectura alterius rationabilis circumstantiæ. arg. ff. de lib. cau. l. j. §. 2. & l. liberi. §. fi. vel probatur longo tēpore in hac possessione fuisse. ff. de acqui. pos. l. possideri. §. si seruus. vbi verò agitur interdicto unde vi, vel vti possidetis, non requiritur probatio bonæ fidei. sed sufficit sola possessio. C. unde vi, l. j. de resti. spol. in literis. fm Inn. Hosti. tenet, qd quando agitur possessorio tantū, non requiritur bona fides, sed sufficit sola probatio actus pacifici: vbi verò petitorio ageretur, necesse est bonam fidem probare per titulum, ut no. eo. ti. si diligenti. de cau. pos. & propriæ. cum ecclesia. ut ibi no. Hosti. Sed dicit Io. de Fan. qd per hoc iste opiniones non videntur contrariæ, imò cōcordare secundū eum. ¶ Sed quid si sunt producti testes super præscriptione, & publicatæ attestaciones, an possit titulus probari per testes? remittit Io. And. ad no. per se in c. fraternitatis. de testi. in 4. q. & ibi tenet Inno. & Hosti. qd non: quia titulus est articulus comprehensus sub præscriptione, cū ad probationē præscriptionis sit necessaria probatio tituli, supra eo. si diligenti. & de deci. dudum. Nec obstat si dicatur, quod sunt aliquæ præscriptiones, quæ non requirunt titulum, ut hic patet: ergo ex natura præscriptionis non comprehenditur titulus, sicut nec sub venditione p̄dō. de fide instru. cum Ioannes. quia respondeo, qd iudex examinans testes ex petitione, in qua allegatur præscriptio, cognoscat, an titulus sit necessarius: & tunc si est talis, interrogabit de titulo: & econuerso cognoscat, quando non est necessarius: & tunc non interrogabit. sed in petitione, in qua exprimitur venditio, non pōt comprehendī, an interuenerit p̄dō, vel non. sed ibi Io. An. dicit, qd hoc est verum, quādo articulus fuit formatus super præscriptione: sed si super possessione tantū fuit formatus: puta quia dicit, talis intendit probare se possedisse talem rem tanto tempore: non vī ratio, quare nō producere testes super titulo: sicut econuerso qui super titulo producit, poterit super possessione producere. Sunt enim ista diuersa, licet sint necessaria ad probandum præscriptionem, nec vnum sub reliquo includitur. fm Io. de Fan. dicit et Io. And. qd Hosti. in summa huius tit. in parte prima tractat de vsucapionibus, & volens instruere canonistas in materia ignota posuit 9.

rubricas de 9. titulis per quos dominium transfertur, scilicet p̄ soluto. pro emptore. pro transacto. pro herede. pro donato. p̄ derelicto. pro legato. pro dote. & pro suo. de his omnibus excepto tertio habentur eodem ordine rubricæ post rubricam. 9. ff. de vsuc. Io. An. ¶ Quis habet probare bonam fidem. ponit hic Arch. verba Inno. §. de resti. in integ. c. 2. in glo. per monachos. de quo remittit Io. An. ad no. per se, supra eo. si diligenti. & ad no. 16. q. 3. dilectio. Io. An. in d. c. dilectio, dicit, qd probatur per iuramentum allegantis bonam fidem. & in d. c. si diligenti. glo. tenet, qd semper præsumatur bona fides. nisi probeatur contrarium: cum lex præsupponat ignorātiā, nisi probeatur scientia. ff. de proba. l. verius. ponit tamen aliquos casus, in quibus præsumitur mala fides, nisi probeatur contrarium. Io. de Fan. dicit qd vbi ius cōe non facit contra possidentem, vel alia præsumptio proueniens ex circumstantiis, qd præsumitur bona fides: quia ignorantia præsumitur, infra de reg. iur. ignorantia. secundū eum. Et istud tenuit Inno. in d. c. 2. de resti. in integ. & idem no. glo. imc. præterea. de transac. ¶ Quæro de exemplo, quando dicatur esse præsumptio contra possidentem? Sol. dicit Arch. qd posset poni exemplum, quando quis habuit sententiam contra alterum super certa re: nam tunc illa sententia licet non faciat præiudicium quo ad tertium circa petitorium, tamen facit duo ad possessorium. de re iudi. cum super. unde tunc sufficeret bona fides, cum sit cōtra eum bona præsumptio
11 p̄ illam snām. Io. An. ¶ Quæro, quare nō requiritur probatio tituli in præscriptione tanti temporis, cuius non est cōtraria memoria? Sol. dicit Archi. & Io. Mo. qd ratio est, quia ex tād to tempore præsumitur titulus. ff. de vsur. cum in rem verso. & putant, qd sit titulus pro suo. ff. pro suo. l. j. in prin. & l. 4. in fi.
12 Io. And. ¶ Quæro, an petens solutionem spatio 40. annorum probata solutione obtineat hoc, ut sibi condemnatur ad solutionem vltioris temporis? Sol. dicit Io. An. qd cōis opi. Legistarum, quā sumunt ex l. allegata in proxima qōne, quā etiā sequuntur moderni Doctores canonistæ, ut no. de cen. peruenit. super gl. 2. est, qd aut allegat tempus tñ sine allegatione alius cuius causæ: & tunc non sufficit: aut allegat cām et falsam p̄ quā dicit fuisse factam illam solutionem, & probat tempus: & tunc facit ipsum agentem obtinere. tamen istud non placet Hosti. ut no. in d. c. peruenit. post principi. tum quia illaqueat animas, tum quia distinctionem facit tantum in verbis. de quo ibi vide per Io. And. ¶ Glo. 2. recitatur per contrarium, qd Ep̄s non fundet intentionem suam super ecclesijs suæ diocesis de iure cōi, qd sint suæ: quia non pōt sibi retinere, sed alijs debet conferre. de insti. c. fi. Gl. timore contrarij sol. declarando tex. qualiter intelligatur. ¶ In fi. glo. & ideo glo. sic dicit: quia quo ad alia qd episcopalia non fundat Ep̄s intentionem suam de iure cōi super ecclesijs sitis in sua diocesi. ad hoc supra de excep. cum venerabilis. in fi. & ex his, qd ibi & in c. de Xenodochijs. de relig. do. no. per Inno. Ho. Io. An. & Arch. 10. q. j. c. j. fm Lapū. ¶ Glo. super ver. decimas. recita per Prium, qd Ep̄s non fundet intentionem suam de iure cōi super decimis diocesis. de deci. cum contingat. ¶ Glo. timore Prii soluit dupliciter. ¶ In fi. glo. no. secundā solutionem glo. qd appellatione decimarum propriè comprehenduntur oēs decimæ, non autē quarta decimarum. quod no. pro priuilegijs, in quibus aliquibus cōceduntur decimæ: quia non vī debere intelligi de quarta. ¶ Gl. super ver. legitimè. querit, quæ dicatur legitima præscriptio, & soluit. ¶ In fi. glo. no. glo. quæ loquitur de præscriptione contra ecclesiam.
14 ¶ Sed quid de præscriptione contra laicum. dic secundū aliquos quod præscribit spatio 30. anno. sed dic Io. And. qd spatio 10. annorum, ut no. supra eo. tit. illud. super tertia glo. Io. An. & vide infra de reg. iur. qui ad agendum. in qōne, fm Lapum. Sed dicit Io. de Fan. qd glo. quæ idem dicit, qd ista in d. c. illud. & idē hic Io. Mo. fortè possunt intelligi, quando est præscriptio, quæ p̄cedit sine titulo cum sola bona fide, sed in præscriptione 10. vel 20. annorum requiritur titulus, C. de præscri. lon. tēp. l. diutina. & l. seq. nec ius canonicum in hoc vī ius ciuile corrigere in eo, qd vult titulum: cum loquatur de præscrip. 40. annorum, ut in præscriptione rei ecclesiasticæ, dic, ut hic in ver. nam licet. Item Accur. in auth. de ecclesiasticis titulis. §. pro temporalibus. cuius opinionem sequitur Io. And. in d. c. illud. & in dicta regula, qui ad agendum. solum vult, qd ecclesia præscribat rem priuati spatio 10. annorum, sicut alius priuatus præscriberet: tamen miror, qd aliquis hoc dubium non tangit. nec Io. And. retigit

ADDITIONES.

- a ¶ Sux possessionis. Adde Old. confi. 274. Abb. con. 57. B.
- b ¶ Titulus probari. Adde quod voluit Roma. confi. 479.
- c ¶ Bona fides. Adde an bona fides præsumatur. Abb. confi. 54. 2. lib. & an bona fides præsumpta profit præscribenti, si non alleget, vide Alex. confi. 69. 3. lib.
- d ¶ Titulus. Adde Alex. confi. 6. j. lib.
- e ¶ Vltioris temporis. Adde Alex. confi. 113. j. lib. vbi late & 124. 4. lib. Ber.

retigit in dicta qōne, fm Io. de Fa. puto, qd Io. An. licet non dixerit sic explicitè, sicut facit Io. de Fa. idem senserit, quod ipse: nam dicit in dicta regula, qd ecclesia præscribit rem laici spatio 10. annorum, sicut priuatus contra priuatum: sed priuatus contra priuatum non præscribit sine titulo tali præscriptione: ergo idem dicemus in ecclesia. & sic vult idem Io. An. in effectu. ¶ Glo. super ver. oportet. querit de intellectu huius verbi: & soluit. in fine gl. idem Arch. Io. An. ¶ Gl. super ver. titulum. in prin. recitat per contrarium, qd in terminis huius decretalis non sit necesse titulum allegare, & probare contra id, quod hic dicitur: quia in præscriptionibus iurium incorporaliū sicut est subiectio, & ius percipiendi decimas, non requiritur titulus. argu. supra eo. ad aures. non enim cogitur quis probare titulum sue possessionis. 2. q. 5. §. j. ¶ Gl. timore contrarij dicit, qd super hoc olim erant variæ opiniones: & recitat sex opiniones Doct. sed per istam decretalem sunt hodie sopitæ, & per ea, quæ notantur supra eo. si diligenti. ¶ In ea. glo. ibi, actor. hæc decretalis dicitur huic solutioni, vt sequitur in glo. Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, sed obiectio. recita hic glo. per aliud prium formatum in gl. & solue, vt in glo. quæ saluat illam solutionem contra dictū quorundam. deinde distingue in hac materia, vt facit gl. in ver. dic iudicio meo. ¶ In ead. glo. ibi, in similibus. & propter præmissa dicebat Io. Mo. qd quando duo contendentes sunt capaces vni formiter: & tunc aut habēs ius speciale se tuetur contra ipsum ius cōe: aut econtra: & de omnibus his membris quid iuris sit, ponit hic glo. Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, ad aures. idem Io. Mo. & Arc. & facit quod no. de Episcopis Parmensi, Papiensi, & Placentino. de offi. ordi. conquerente. in glo. per hoc. ver. & sunt hæc vera. Io. An. ¶ Gl. super verbo, causam, querit quis titulus sit necessarius in hac præscriptione. glo. sol. vel recita per prium, qd non requiritur titulus: quia si est meum & c. gl. sol. ¶ In fi. glo. pōt poni exemplum per glo. in c. Apostolicæ. de dona. super verbo, præscriptione. puta emi rem ecclesiæ errans in facto: qd ecclesia lederetur, ex illo titulo induceretur præscriptio. Posset et poni exemplum per illa, quæ habentur infra de priui. cum persona. ¶ Gl. super verbo, nisi. recita per contrarium, qd etiam quantuncq; temporis sit præscriptio, non iuuat, si adest mala fides, supra eo. si diligenti. & c. si. cuius contrariū vult textus qui excipit a præcedentibus. glo. sol. In fi. glo. ¶ No. ex ista glo. qd vbi exceptio ponitur post plures casus, & non pōt de iure adaptari nisi ad alterum tm: debet intelligi, vt excipiat nisi ab illo casu cui est adaptabilis: quod bene no. pro statutis, & quod tenet glo. hic tenet etiā Io. An. supra eo. vigilantia. ¶ Gl. si. in prin. alle. concor. ad tex. deinde querit de practica talē p̄scriptionē probandi, & de practica improbandi. Item querit, quid si testes hincinde probant: qui debeant præferri, & soluit. ¶ In ea. glo. ibi, testes præscribentis. Ex ista gl. vñ, qd talis præscriptio, vel cōmunis opinio non possit probari per instrumenta: cum ista negatiua non sit res, de qua instrumentū rogari, vel cōfici possit, licet secus sit quando negatiua determinata & restricta est, vt no. de elect. bonæ. sed ipsius contrarium cum sit actus affirmatiuus, bene recipit probationem per instrumentum, per quod poterit patere memoria contrarij actus. Io. And. ¶ In fi. glo. Et debent isti testes esse circumuicini: quia scientia talis rei cadit in eos. ff. de flumi. l. j. §. j. ibi, estimatione circum vel circa colerium. Et materiam huius glo. vide in Spe. de probat. §. j. ver. vltimò queritur. vsq; ad fi. Io. An. Sed querit Lap. Abb. hic, cuius etatis debent esse testes, qui in hoc testificantur? Sol. dicit qd vñ sufficere, si fuerint 14. vel 15. annorum. argu. §. de testi. licet ex quadam. ibi non exprimitur alia ætas in testibus de auditu, ergo idem vñ dicendum in testibus de visu, de quibus loquitur hic. in prium determinat, qd ad minus debent eē 54. annorum, vel saltem rati tēporis vltra 40. annos, quo fuerint capaces tēpore quo videre inceperunt. ad hoc qd no. 37. dist. relatum. in vltima glo. vt saltem probent possessionem 40. annorum & p̄scriptionem de visu. facit quod no. glo. eo. tit. cum nobis. & Inno. & Host. infra de verb. signi. veniens. vbi dicunt, qd ista probatio habet locum a centum annis supra. nam propter impossibilitatem probandi admittitur talis probatio. sed cum infra centum annos saltem vsq; ad 40. facile sit probare possessionē, & p̄scriptionem de visu: non debet sufficere testificatio de auditu, nisi a 40. annis supra. & hoc ad probandum titulum, vt hic, & facit ad hoc prædictū c. licet ex quadam. in fi. vbi testis, qd testificatur de auditu, debet et in aliquo gradu testificari de visu, fm Lap. Abb. ¶ Sed quæro an in aliquo casu admittatur probatio huius cōis opi. quando agitur de factis intra metam centum annorum. Sol. dicit Lap. qd si agitur de facto aliorum, & contententium in iudicio, & est antiquum, talis probatio sufficit saltem ad finem, vt transferat onus probandi in aduersarium. Si verò agitur de factis proprijs illorum, qui agunt, vel petunt in iudicio: tūc secus. exemplum, si aliquis perat, vel repetat ecclesiam: vel si notarius petat se admitti tanq̄ notarius,

vel simile: tunc oportet probare legitimè titulum: alioqui absoluetur reus. de quo plenè per Inno. in d. c. veniens. & Guil. in Spe. de proba. §. j. verfi. illud autem, & sequenti. & scripsit Ioā. And. de fide instr. c. j. circa prin. De cōi autem opinione, & veritate: & quando vtraq; requiritur, & quando opi. præferatur veritati, & quando veritas opinioni, scribit plenè Pau. in cle. vt professores. de reg. fm Lap. Abb. ¶ Sed quia tex. hic requirit probationem tituli, querit Lap. Abb. tan titulus erroneus det cām præscribendi. Sol. dic, qd aut est erroneus in facto. & tunc dat causam præscribendi. & sic intelligitur supra eo. tit. c. auditis. vt intelligatur de titulo putatiuo. Aut est erroneus in iure: & talis non dat causam præscribendi, vt supra de deci. dudum. Nec ob. de iurepa. cura. quia ibi fuit præscriptio cū tacito consensu contra Ep̄m, qui tanto tempore tacuit, vnde vsus & patientia tam longa tribuit titulum præscribendi, vt no. Archid. 10. q. 3. qd cognouimus. fm Lap. Abb. ¶ Vltius querit Lap. Abb. qd quæ sint necessaria ad hoc, vt quis præscribere possit. Io. dic, qd aut quis vult præscribere contra ius priuatum: & tunc requiritur bona fides: & istam bonam fidem præsumitur habere siue agat, siue excipiat de præscriptione. & sine ista bona fide non procedit præscriptio, vt supra eo. tit. vigilantia. & c. si. fallit tamen fm Hosti. quando præscribens habet pro se ius cōe, & præscribit contra subditum priuilegiatum: quo casu habet ius cōe pro titulo, & procedit præscriptio etiam cum mala fide, vt no. Io. An. post Host. de confir. vti. vel inuti. cum dilecta. super verbo, præscriptione. & super verbo, in sua dioecesi. quo casu præscribitur spatio 30. an. etiam cōtra ecclesiam fm Ho. vt ipse no. de consti. cum accessissent. in glo. vlt. in fi. & sic dicit intelligendum c. sanctorum, supra eo. tit. Aut quis vult præscribere contra ius cōe, vel contra illud, quod suum non præsumitur: & tunc requiritur bona fides, & iustus titulus, supra eo. si diligenti. & hic, ita qd titulus sit verus, vel putatiuus facti: non autem requiritur, qd sit putatiuus iuris: nec isto casu præsumitur bona fides, nisi primò fiat fides de titulo, siue sit actor, siue reus. Item pōt habere iustum titulum, & malam fidem: & iste nullo modo præscriberet: sed illud non conuertitur, quia bonam fidem iste pōt habere sine titulo. hæc sunt vera in illo, qui inceptit præscribere. in successore verò ipsius secus est: nam pōt, & præsumitur habere bonam fidem etiam nō facta fide de titulo, maximè si non agat, sed excipiat, & credat prædecessorē iustum titulum habuisse: secus si crederet contrarium. Itē isto casu est admittendum, qd bonus, vel malus titulus prædecessoris prodest, vel obest successorī, sed bona, vel mala fides non prodest, vel obest, infra de reg. iur. cum quis. & c. is qui. & facit quod no. supra eo. lib. de consue. nam hæc procedunt quo ad requisita: quo autem ad onus probandi dic, qd aut Ep̄s a quo petuntur decime, quas possidet in alterius diocesi, allegat præscriptionē 40. an. aut tanti tps, cuius prii memoria nō existat. primo casu oportet ipsum probare titulum præcedentem, & inchoantē p̄scriptionē. quo probato opz petentē probare de iure suo. secundo casu sufficit probare illi ep̄o, a quo decime petuntur, saltē cōm opinionem, & famam iuxta no. hic in vlti. glo. & Guil. in Spe. de proba. §. j. in fi. quo probato transfertur onus probandi in actorem, quem oportebit saltem probare se semel fuisse in possessione ecclesiarum, vel qd decime fuerunt sibi solute per 40. an. in primo casu, vel a tēpore, quo non extat memoria contrarij, vt in secundo: alias succumbit petens, & alius obtinebit: & nisi is, a quo petuntur, vt præfertur, probet, obtinebit petens, etiam si nihil probauerit in quolibet p̄dictorum casuum, de quo dic vt no. Io. An. in regula, sine possessione. in q. fm Lap. Abb. hic. ¶ No. hic incidenter istud dictū Ho. super intellectu c. sanctorum. c. tit. qui an possit procedere, hic non prosequor, cum agatur de intellectu huius c.

ADDITIONES.

- a ¶ Necessarius. Ad cognoscendum quis titulus sufficiat in præscriptione, vide do. Feli. clarius quā alibi in c. de quarta. de præscrip. in ver. sed ad cognoscendum. cum pluribus se. vbi ponit plures doctrinas multipliciter limitatas.
 - b ¶ De auditu. Adde qualiter deponere testis debeat de præscriptione, cuius memoria non habetur, Old. confi. 172.
 - c ¶ Erroneus. Adde Alex. confi. 46. 3. lib. & confi. 73. 2. lib.
 - d ¶ Successori. Adde Abb. confi. 3. q. 13. & seq. Ber.
- S V M M A R I V M.
- 1 Verba, ipso iure, quid importent.
 - 2 Legum humanarum appellatione comprehenduntur leges ciuiles.
 - 3 Præscriptio centenaria concessa Romana ecclesiæ non se extendit ad alias ecclesias inferiores.
 - 4 Præscriptio non prodest præscribenti, nisi obtenta fuerit legitimè & canonicè.
 - 5 Occupare, verbum, aliquando ponitur in bonam partem.
 - 6 Bona, verbum, an comprehendat mobilia, & immobilia.
 - 7 Ecclesiæ Romana quæ dicatur quo ad præscriptionem.
 - 8 Fendum reuertitur indistinctè ad dominum propter delictum vasalli: & non transit ad heredem.

Si qui.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Si qui Legam per partes. ¶ Gl. j. summat, & sunt due partes. secūda ibi, Si post mortē. ¶ Premitte, q̄ ubi pp̄ crimen quis ipso iure, vel per sententiam erat priuatus suis bonis, si per aliquem illa occupabantur, vel apprehendebantur, prescribentur ab illo contra eum, cui applicari debebant fm̄ leges, aliquādo per annum, aliquando per aliud tempus, fm̄ varietatem casuum, vt patet in legibus hic alle. in glo. ¶ No. primo differentiam inter culpam, & excessum. ¶ No. differentiam esse inter Romanam ecclesiam, & alias. ¶ No. hic tex. declarantem, quid importet ista verba, ipso iure. quia concludunt priuationē rei abiq; alia probatione sn̄e. vide gl. in c. j. de refer. eo. lib. ¶ No. q̄ legum humanarū appellatione cōprehendūtur leges ciuiles. vide gl. j. de priui. c. 2. ¶ No. q̄ centenaria p̄scriptio cōcessa Romanæ ecclesie nō se extēdit ad alias ecclesias inferiores. ¶ No. q̄ p̄scriptio nō prodest p̄scribenti, nisi obtēta fuerit legitimē. alibi verō d̄f̄ canonicē, s̄. eo. li. de cōsue. nō est. vbi de hoc. ¶ No. q̄ verbū, occupare, q̄nq; ponitur in bonā partē, & ita sumitur hic fm̄ Arch. & de hoc s̄. eo. li. generali. de elec. ¶ Opp. q̄ tex. malē dicat appellando leges Imperiales humanas, cū fuerint diuinitus per ora principū p̄mulgate. 16. q. 3. nemo. 8. dist. quo iure. 1. q. 3. Imperatores. C. de p̄scri. lō. tēp. l. fi. circa fi. & ff. de legi. l. leges. sol. dicit Arc. q̄ iō appellantur leges humanæ p̄ respectū ad ipsos p̄mulgatores legū. Et iō dicuntur iura humana Imperatorū, vt d. c. quo iure. & 3. q. 5. quia suspecti. & quādoq; appellantur leges publicæ. 3. q. 5. de accu. Aliquando dicuntur leges seculi, vt ibi: sed iura canonica dicuntur diuina, arg. in d. c. quia. & ea. q. canonica. Io. An. tu dic de hoc, vt dicam in c. 2. j. de priui. ¶ Quēro, an verbū, bona, hic positū comprehendat mobilia, & immobilia? Sol. dic q̄ sic. ff. de ver. si. l. bonorū. & s̄. de testa. relatū. fm̄ Io. An. ¶ Quēro, an in apprehensione istorū bonorū requiratur sn̄a? So. dicit Arc. q̄ si sn̄a non est lata a iure, planū est, q̄ requiritur sn̄a, vt hic vult tex. aut sn̄a est lata a iure: & tūc nō requiritur sn̄a sup̄ priuatione, sed requiritur declaratio ante istā apprehensionē, j. de here. fm̄. & remittit j. de homi. p̄ humani. in fi. & de penis. felicis, vt ibi no. post prin. super verbo, infamis, fm̄ Io. An. ¶ Sed q̄ro, quo ad hāc p̄scriptionē, q̄ dicatur ecclesia Romana? So. dicit Arc. q̄ intelligitur de Lateranēsi, q̄ Patriarchalis est: & ibi supremus Patriarcha. i. Papa frequēter residet. 23. di. c. j. & vide no. s̄. de ele. fundamenta. in fi. primę partis. dicit tamen, q̄ res illius ecclesie, & generaliter oēs, q̄ ad dispōnem Apostolici pertinet, gaudēt priuilegio cētenarię p̄scriptionis, s̄. e. ad audientiā. & vide, qd̄ dicā sup̄ glo. pe. Sed possessiones ecclesie beati Petri non gaudēt hoc priuilegio: & tamen ubiq; patrimoniū Papę, & ecclesie Romanę d̄f̄ patrimoniū beati Petri, fm̄ Hug. q̄ hoc no. 16. q. 3. venio. ad hoc s̄. c. auditis. & j. de re iud. ad Ap̄lice. ver. p̄ter hoc. alibi verō d̄f̄ ecclesie Romanę patrimoniū. 93. di. c. j. alibi d̄f̄ ecclesiasticū patrimoniū. 10. q. 3. relatū. Io. An. ¶ Glo. 2. q̄rit de exēplo literæ. & sol. ¶ In fi. gl. no. ex hac gl. q̄ feudū pp̄ delictū vassalli indistinctē reuertitur ad dominū, & non transit ad heredem. de quo per Io. An. de feu. c. 2. super glo. fi. ¶ Glo. super ver. per sententiam, quærit de exēplo, & sol. ¶ Glo. super ver. ipso iure, querit etiam de exēplo tex. glo. ponit plura exēpla. ¶ In ea. glo. ibi, in quibuidam. idem Io. Mo. & Archid. & hoc ibi tenuit Host. qui recitat, quod hic sequitur. s̄. quosdam tenere cōtrarium: nec exprimit, qui sint illi. Io. An. ¶ Glo. super ver. videantur, quærit, quo tempore sint statuta a legibus ciuilibus. glo. sol. ¶ In ea. glo. ibi, per annum, aliqua iura videntur dicere de quinquennio. C. de apo. l. 2. & de hær. Manicheos. & quod ibi no. in 3. gl. aliqua videntur dicere de quadriennio. ff. de diuer. & tēp. p̄scri. l. intra quatuor. C. de quadriē. p̄scri. l. j. & vltra ista iura alle. Io. Mo. & Arch. in auth. vt cum de appel. cognoscitur. §. generalem. ver. si verō liberi. colla. 8. vbi non extantibus liberis agnatis, vel cognatis Catholicæ defertur ecclesiæ, quę si per annum petere negligat, defertur fisco. Io. An. ¶ Glo. super ver. centenario. alleg. concor. ad tex. ¶ Glo. super ver. quadragenaria. similiter alleg. concor. ¶ Glo. super ver. completa, quærit, quando dicantur legitimē completa, & sol. ¶ In fi. glo. & intellige glo. secundū Archid. siue ecclesia vacet verē, siue interpretatiuē, supra eo. tit. ca. j. §. j. 16. q. j. prima actione. cum 2. c. sequen. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a Ipso iure. Adde Ro. sing. primo, & consi. 427. Ber.
- b Quinquennio. Adde Ro. singu. suis. fol. 14.

SVMMA RIVM.

- 1 Reputatio necessariò non probat rem esse prout reputatur.
- 2 Filiorum appellatione non comprehenduntur nepotes.
- 3 Extraneorum appellatione non intelligitur de filijs, & nepotibus.
- 4 Bona fides requiritur in p̄scriptione 40. annorum. Et quid si p̄scribatur contra hereticos, nu. 5.
- 6 P̄scriptio an habeat locum in bonis mobilibus.

Si post. ¶ No. q̄ reputatio necessariò non probat rem eē, prout reputatur. ¶ No. ar. t̄p̄ appellatione filiorum non comprehenduntur nepotes. ¶ No. quod appellatione extraneorum nō intelligitur de filijs, & nepotibus. ¶ No. q̄ in p̄scriptione 40. an. requiritur bona fides. Ad hoc s̄. c. pxi. ¶ No. casum, in quo contra Romanā ecclesiā currit p̄scriptio 40. an. ¶ Opp. q̄ isti non possint p̄scribere, ex quo non sunt antea detecti heretici: quia ante declarationē non poterant capi bona istorum, j. de hære. cum fm̄. So. dic q̄ p̄rium procedit de iure, sed iste tex. hoc inducit de nouo, cū potius videatur considerandū t̄p̄s p̄nunciationis, per quā inducitur vacatio bonorū, vt etiā d̄f̄ j. & pondera tex. qui cautē locutus est dicendo post mortē, & tūc incipiat currere p̄scriptio: quia in vita sicut non p̄scribitur crimini, vt in iuribus hic alle. in vlt. glo. ita nec in bonis. C. de apo. l. apostatarū. fm̄ Io. An. ¶ Op. secundò, q̄ iste tex. non procedat: planum enim est, q̄ non valenti agere nō currit p̄scriptio, s̄. e. c. j. & c. auditis. C. de inof. testa. l. j. maiores. C. de an. exce. l. j. in fi. sed anteq̄ sit pronunciatum super crimine, bona non sunt vacantia, nec apprehēdi possunt, j. de here. cum fm̄. & idem in crimine læsæ maiestatis. Insti. de hær. quā ab intest. defer. §. per p̄rium. & a tēpore, quo sunt nunciata fisco vacantia, ita q̄ de iure, & facto peti possent, currit p̄scriptio quadrienni. C. de quadri. p̄scri. l. fi. & ff. de di. & tēp. p̄scri. l. inter quatuor. & in hoc qd̄ equiparabant ecclesiā fisco per auth. quas actiones. C. de sacrosan. eccle. canonizata. 16. q. 3. Nec ob. ea. q. placuit. q̄a verū est aliud esse caput p̄scriptionis quadrienni, q̄ p̄cedit in re aliena donata per principē, non habere locū in re ecclesiæ. 12. q. 2. quicunq;. 16. q. j. in sacris canonibus. sed isto capite tractamus de lucro captando, non de damno vitando, quorū dispar est rō. C. de codi. l. fi. sed veritas est, q̄ p̄ ecclesiā in p̄scriptione requiruntur 40. an. s̄. proxi. respō. vnde si bona ista non sunt nunciata, & sic fiscus vel ecclesia ignorat illa vacantia, p̄scriberetur fm̄ ll. per 20. annos, vel per 40. p̄ ecclesiā fm̄ canones a t̄p̄e pronunciationis. ff. de iure fisci. l. j. §. fi. & de diuer. & tēp. p̄scri. l. in oībus. & s̄. proxi. respō. Sol. ex his rōnibus patet, q̄ si iste tex. non emanasset, p̄rium eēt tenendū. & hec fuit rō: quia tex. hic dicit statuimus, & non declaramus: quia de iure videbatur p̄rium. Nec ob. equitas allegata hic pro gl. fi. q̄ ex quo hæredes possederunt tanto t̄p̄e, pp̄ bonā fidem essent tuendi in possessione: quia cessat illa æquitas per rōnem supra positā, videlicet q̄ bona nō poterant capi ante declarationē. & sic concluditur, q̄ de iure fuisset tenendū p̄rium. imò q̄ plus est, aliqui tenebant, q̄ sicut hereticus non pōt p̄scribere quominus confiscetur, & apprehēdantur eius bona, ita q̄ nec ad eum redeant. C. de hære. auth. gazaros. s̄. de hær. vergentis. facit C. de ser. fug. l. m̄cipia. ita nec eius filij. sunt enim odibiles, & timetur in illis crimē paternū, & paternis bonis priuadi sunt, & debent esse perpetuò egeni, vt l. quisquis. C. ad l. Iuliam maie. canonizata. 6. q. j. quisquis. & per p̄stōnem Fed. inconfutilem. eadem est pœna criminis hæresis, & læsæ maiestatis: vnde fm̄ illos dicunt, q̄ per p̄scriptionē possunt se tueri, esse legē fraudari ne vno iure recipiant id, a quo alio iure fhibentur. ff. de transact. l. cum hi. §. si cū lis. & s̄. de procur. tuar. cum concor. sed istę rōnes cessant in extraneis, vnde nō mirū si p̄nt p̄scribere. tamen p̄rium hic statuitur, siue sint filij, siue extranei, dum tamen Catholici sint tuti p̄scriptione: & multū fuit expediēs sic statui, q̄a docēte experientia ante hāc p̄stōnem Catholici possessores bonorū, q̄ fuerūt taliū multa grauamina passi sunt: & qd̄ grauius est, quādoq; de crimine querebatur, & p̄nunciabatur solū, vt ad talia bona veniri posset in ipsorū grauiamine. Io. An. ¶ Quēro, qd̄ si detegatur, & p̄betur, illos, quorū fuerāt bona, fuisse hereticos, anteq̄ sit cōpleta p̄scriptio: tūc nondū est deuentū ad p̄nunciationē iudicis, & interim cōpletur p̄scriptio, an habeat locū iste tex? So. dic q̄ non. & hoc vult iste tex. cū dicit, nunc detegantur: & sic loquitur, quādo detectio fit post cōpletā p̄scriptionē. secus ergo si fiat detectio ante, licet nondū fuerit p̄nunciatū. sic dicit Io. An. verū, si fuisset litigatū cū possessoribus, vel fuisset p̄batū ipsis scientibus, cū p̄lud inceperint habere fidē malā, & sic fuit et interruptus cursus p̄scriptionis. ad hoc s̄. e. c. veniens. Io. An. ¶ Gl. sup̄ ver. putabantur. q̄rit, qd̄ si non putabantur Catholici, sed heretici, an habeat locū. & so. ¶ Glo. sup̄ ver. Catholicis. q̄rit, qd̄ si filij erāt heretici, an p̄cedat tex. & so. q̄ non. ¶ Gl. sup̄ ver. bona fide. q̄rit, quādo dicatur habere bonā fidē, & soluit. ¶ Gl. sup̄ ver. hoc casu, colligit no. ex tex. & alle. cōcor. ¶ In ea. glo. ibi, aliarū ecclesiarū. vide qd̄ no. 16. q. 4. volumus. in gl. antepe. & qd̄ no. d. capel. mo. dilectus. in gl. pe. & ibi dixi: per qd̄ deciditur, qd̄ hic no. Arc. ¶ Gl. sup̄ ver. tūc, recita p̄rium, q̄ tex. nō possit p̄cedere.

ADDITIONO.

- a Viginti annos. Adde Fran. de Arc. consi. 154. Ber.

dere: quia dicit, qd si tunc detegatur fuisse hæreticos, et p̄scribunt. sic v̄r, qd licet a prin. hoc detegatur, p̄scribunt: sed si detegatur, tunc illos hæreticos, possidētes erunt in mala fide: ergo non curret p̄scriptio, vt vult tex. gl. fo. tripliciter. ¶ Gl. si recita per prium in ea formatū: & solue, vt in gl. ¶ In fi. gl. hec rō glo. non concludit: quia fateor, qd laicus p̄scriberet p̄ ecclesiā, vt dicit gl. quādo ecclesia negligit petere rem suā, sed hic non pōt dici negligētia aliqua ecclesiæ ante p̄nunciationē factā super crimine, vt fuit tactū super tex. & iō nisi fuisset ista p̄stō, quæ sic determinat, solutio gl. parū iuuaret. idē qd tenet glo. tenet Io. Mo. & Arc. Io. An. ¶ Circā primā partē q̄ro, an habeat locum in bonis mobilibus? So. quidā Doct. Vltamont. Ioā. de Bor. tenet qd non per tex. ibi, qui dicit de bonis, q̄ quis tenet ab ecclesia: & intelligit gl. quādo tenētur in feudū, sed bona mobilia rarō, vel nunq̄ tenentur in feudū, iō dēt intelligi tex. vt disponat de his, q̄ sepius frequentātur, cū ad illa, q̄ rarō accidūt, lex se nō extēdat iuxta no. p. gl. de desp. imp. p. l̄as. Itē illa bona mobilia rarō durāt p. 40. annos, nedū p. centū. & tex. loq̄tur de p̄scriptione illius t̄pis, igitur nō v̄r, qd ad illa possit dispō istius tex. adaptari. ff. de leg. nā ad ea. fm eū. Prium tenuit s. Io. An. & illud credo. Nec ob. qd gl. dicit de bonis, q̄ tenētur in feudū: qd hoc nō negat, qn p̄cedat in alijs. Nec ob. scdā rō, qd bona mobilia rarō durāt: qd qdā sunt mobilia, q̄ durare possunt, igitur & in his locū habebit. ¶ Sed qd si cōsuetudo patrie habeat, qd si aliq̄s cōmittat homicidiū, vel aliud delictū, bona sua statim de uoluātur ad fiscū ecclesiæ ipso iure: qd est p̄ auth. bona dānatorū. C. de bo. dā. tamē ista bona nō tenebātur ab ecclesia, an hēat locū iste tex. vt possidēs nō p̄scribat ante t̄ps hic determinatū. So. dic qd nō, qd ille tex. loq̄tur de bonis, q̄ tenētur ab ecclesia, ergo secus in alijs: vnde ex quo ille tex. de istis nō disponit, seruabuntur iura ciuilia, de q̄bus hic in gl. vt sic ex quo isto casu non reperiūtur correctā, remaneāt in suo robore. ar. s. de ele. eo. li. cū expedit. ex quo enim nō reperiūtur mutata, remaneāt in suo statu, s. de ele. cōstitutus. e. li. fm dictū Io. Bor. Sed dicit, qd illud v̄r falsum: qd ecclesiā nō currit nisi quadragenaria p̄scriptio. vnde dicit tex. s. e. de quarta. qd ecclesiā nō admittit tricēnalis p̄scriptio: & loq̄tur generaliter, igitur q̄cqd statuunt leges ciuiles, non dēt attēdi p̄ ecclesiā. de consti. ecclesia. & qd ibi nō. sed possēt dici, qd canones loquātur, quādo qs vult p̄scribere rē ecclesiæ, q̄ semel fuit apprehēsa p̄ ecclesiā, vt cuius dominiū vtile, & directū recipit: tūc regatur p̄scriptio quadragenaria, sed in rebus apprehendendis saltē quo ad dominiū vtile, qd erat trāslatū in laicū p̄ concessionē emphyteuticā, q̄ postea denoluitur ad ipsam rōne delicti: & lex canonica exp̄sē circa hoc non disponat, & lex ciuilis disponat specificē, seruētur ergo leges isto casu. de no. ope. nūc. c. j. & p̄ hoc facit iste tex. qd leges ciuiles sup̄ hoc disponētes nō reprobāt nisi illo casu, quādo bona tenētur ab ecclesia: igitur secus v̄r, quādo bona non tenentur ab ecclesia. vnde v̄r in alijs approbare leges ciuiles: atq̄ si Papa voluisset in totū tollere leges ciuiles, non restrinxisset se t̄m ad bona, q̄ tenentur ab ecclesia, sed dixisset indefinitē. ar. de deci. ad audientia. 19. di. c. j. vel pōt dici, qd loq̄tur quādo lex ciuilis priuat laicū pp̄ delictū bonis, q̄ tenet ab ecclesia rōne vtilis domini: qd apparet, qd pōt lex ciuilis in pēna quā imponit laico adijcere p̄dōnem, quā vult. vnde si dicit, qd si ecclesia non repetat j. annū, non audiat postea, p̄cedat illa p̄scriptio: pōt enim adijcere lex p̄dōnem, quā vult in pēna p̄ se imposita. de do. cū dilectus. cū ibi nō. & ita p̄cedūt leges ciuiles, q̄ contraria loquuntur in alijs bonis, vel iuribus per p̄scriptionem quærendis contra ecclesiā.

ADDITIONES.

- 1 Mobilibus. Adde quid de iure pascendi. Fran. de Arc. conf. 154. s. alle. Ber.
2 Quadragenaria. Adde Pe. de Anc. conf. 43. & 141. Alex. conf. 66. 2. lib.

De sententia, & re iudicata. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Reus aliquando dicitur, qui est criminofus.
- 2 Condemnatus iuste per iudicem censetur condemnatus per Deum.
- 3 Premium licet non solvatur iudici pro ferenda sententia: si tamen hoc facit sub expecttatione premij, incurrit pēnam hic positam.
- 4 Causa appellatione comprehenditur etiam sententia.
- 5 Argumentum ab exemplis est licitum.
- 6 Iudex debet habere consilium cum Deo, antequam proferat sententiam.
- 7 Sententia quare prohibeatur ferri ex timore.
- 8 Tribunal quid dicatur: quid auditorium: quid consistorium.

Vnde aterni. ¶ Glo. j. summat, & diuiditur in quatuor partes, secundū Io. Mo. Primō ponit proemium. Secundo dat formam sentiendi, & procedendi ibi, Caueant. Tertio contra faciētes suspendit ibi, Si quis. Quarto non seruātem suspētionem punit multipliciter ibi, Sciturus. Legā p̄ partes, & primō vsq̄

- 1 ad s. si quis. ¶ No. primō, qd reus quandoq̄ d̄r ille, q̄ est criminofus, licet ēt aliter sumatur de iure, videlicet p̄ conuēto t̄m.
- 2 vt est tex. in c. forus. de ver. sig. ¶ No. qd t̄m condēnatus iniuste p̄ iudicē nō censetur condēnatus apud Deū. de hoc de sen. excō. a nobis. Secūdo no. qd licitū est arguere a dictis prophetarum. ¶ No. hec quatuor, quæ inducunt peruersiōē iudicij: odium, fauor, timor, & premiū. concor. sunt in gl. ¶ No. t̄m qd licet premiū non solvatur iudici pro ferēda sn̄a: si tamē hoc facit sub expecttatione premij, incurrit pēnā hic positā, dūmō alia concurrant, q̄ hic requiruntur. ¶ No. t̄m qd appellatione causę comprehenditur ēt sn̄a qd no. qd facit, qd procurator constitutus ad cām v̄r ēt constitutus ad sn̄am. ¶ No. ar. t̄m qd licitū est arguere ab exemplis. de quo de diuor. gaudemus. de re iudi. in causis. vide de ele. venerabilem. ver. sciunt. super prima glo. ¶ No. qd t̄m iudex antequā proferat sn̄am, debet habere consilium cum Deo. ¶ Oppo. qd imō iudex debet fauere in iudicio. de foro cōpe. ex tenore. sol. dic fm Arc. qd quidā est fauor bonus non peruertens iudiciū, & istum debet impendere iudex: quidam est fauor malus, ex quo surgit peruersio iudicij, & iste est prohibitus. ad hoc 1. q. 3. non solum. j. q. j. sunt nonnulli. & c. sunt quidam. 2. q. 7. Io. An. ¶ Quæro, quare prohibeatur sn̄a ferri ex timore? So. dic qd timor peruertit iudiciū. 1. q. 3. quatuor. c. iniustum. 9. q. 3. fratres. 25. q. j. omne. Item plerunq̄ peruertit opinionem, & hebetat intellectum. 3. q. 5. accusatores, vel testes. etiam de tali loquitur tex. supra de testi. licet. habent enim iudices cum oī sollicitudine, & mentis viuacitate procedere. 2. q. 7. sicut, fm Arc. Io. An. ¶ Quæro, quia tex. prohibet expecttationem premij, de qua expecttatione loquitur? Solu. dic qd loquitur siue de expressā facta conuentione b̄ partium, siue de tacita. nam dicit canon, qd qui rectē iudicat, & premiū remunerationis expectat, fraudem in Deum perpetrat. 1. q. 3. qui rectē, fm Host. ad idem Iob, Ignis deuorabit tabernaculum illorum, qui libenter munera recipiūt. & iustitia cito auro violatur. 1. q. 3. pauper. ad idem, Exo. 23. in fi. fm Archid. Io. An.
- 3 ¶ Gl. super verbo, tribunal, quærit quid sit. ¶ In fi. gl. Host. dicit, qd tribunal propriē d̄r magnorum iudicium, qui habēt magnas causas terminare. ff. de iud. l. j. C. vbi & apud quos. l. fi. post princi. & tale est iudiciū Dei, qui de maximis iudicat, supra de pe. & re. cum ex eo. d̄r enim auditorium quo ad Imperatorem, & consistorium quo ad Papam. ff. de minori. minor autē magistratus. s. deniq̄. de restit. in integ. cum ex literis. & vide C. de appel. l. pe. & fi. de temp. app. l. fi. s. in his. & in auth. sed lis est. per quæ patet, qd Imperatoris d̄r auditorium, & consistoriū, & quo ad alios maiores iudices. ff. de re iudi. contra pupillum. s. is qui. d̄r etiam consistorium, infra de appel. Romana. j. respon. d̄r etiam prætorem. ff. de iureiur. l. pe. pōt etiam appellari forum, cum comprehendit terminos iurisdictionis commissæ cuiq̄ iudici ordinario, non solum in prouincia. ff. de off. præs. l. j. 2. & 3. de off. le. nouit. sed etiam in ciuitate, vel castro. ff. de verb. sig. pupillus. s. territorium. & fm hoc d̄r, qd actor sequitur forum rei, supra de foro compe. cum sint. & hoc respectu tota vna diocesis d̄r vnum territorium. 17. q. 7. oēs basilicę. per quod v̄r, qd castrum ad vnum solum insolidum pertinēs faciat prouinciā. ita qd si extraneus ibi delinquat, ibi sit remittendus, dum tamen iurisdictionem habeat, & merum imperiū, & delictum id exigit. C. vbi de crimine agi opor. auth. qua in prouincia. 3. q. 6. s. j. 6. q. 3. placuit. qd de diocesi expeditum est. de foro compe. postulasti. de rap. c. j. ad hoc de ver. sig. cum in partibus. ff. de iurisd. om. iud. l. fi. Io. An. ¶ Gl. super verbo, iudex condemnat. assignat rōnem ad tex. ¶ Glo. super verbo, ecclesiastici. quærit, an habeat locum in secularibus: & soluit, qd nō. In fi. gl. fm Ho. idē Io. Mo. & Arc. Io. An. ¶ Gl. super verbo, odium, pōt recitari per contrarium, qd imō licitum sit iudicare propter odium, quia licet odire vitia. j. q. j. odit. gl. fo. in fi. glo. tu dic, qd quoddam est odium vitiorum, & illud est licitum, vt probant iura. alle. in glo. & j. q. j. odit. 24. q. j. odium. & de tali odio loquitur Psal. 138. Perfecto odio oderam illos. qdādam est odium culpæ, quo inducta est p̄scriptio ad negligentiam puniendam, supra de p̄scri. vigilantia. & illud etiam licitum. quoddam est odium priuatum, & de illo loquitur hic tex. quod est prohibitum. Io. An. ¶ Gl. super ver. euertat. alle. concor. ad tex. In fi. glo. dicit Io. Mo. qd quidam addunt quintum. s. negligentiam, j. de homi. pro humani. s. j. Io. An. ¶ Gl. super verbo, stateram. alle. concor. & declarat tex. in fi. gl. Arc. remittit. 3. q. 9. necesse est, supra de trans. c. fi. Io. An.

ADDITIONES.

- 1 Odium, fauor. Adde Salustium in Catili. omnes, qui de rebus dubijs consultant ab ira, odio, amicitia vacuos esse decet.
- 2 Conuentione. Adde quid si iudex accipit pecuniam, vt committat baratariā, & reintegra poeniteat, an euiter poenam. Ro. sing. suis. fol. 8. b.

Geminianus super Sexto Decretalium.

S V M M A R I V M.

- 1 *Indicis ecclesiastici appellatione singulariter facta intelligitur de ordinario, & delegato.*
- 2 *Iudex iudicans contra conscientiam suam dicitur prodigus fame sue. Et male iudicans tenetur ad interesse parti, contra quam iudicat. nu. 3. Et quæ ad hoc requirantur, ut penam incurrat. nu. 4.*
- 3 *Suspensio ab officio in dubio intelligitur de ordinis officio. & nu. 9.*
- 5 *Iudex si grauat alias personas, quæ interueniunt in iudicio, an habeat locum pena hic posita. Et quid si fecit extraiudicialiter, nu. 6. Et quid si non fecit grauamen, sed omisit aliquid, quod facere debuit, nu. 7.*
- 8 *Sententia lata per gratiam an sit nulla.*
- 10 *Episcopus an possit absolvere suspensum durante anno suspensionis.*
- 11 *Ordinarius non potest absolvere, quando ipsi suspensionis adiicitur per ius.*
- 12 *Iudex debet sequi conscientiam informatam cum actis causa.*
- 13 *Iura loquentia de iudicibus non habent locum in arbitris commissariis, nec in auditoribus, vel executoribus meris.*

- 1 **I**quis. ¶ No. arg. ¶ qd appellacione iudicis ecclesiastici singulariter facta intelligitur & de ordinario, & de delegato. ¶ No. ¶ qd iudex iudicans p conscientiam dicitur prodigus fame sue, & psecutor proprii honoris. ¶ No. ¶ qd suspensio ab offi in dubio intelligitur de ordinis offi: non aut de alio offi dignitatis. probat hic tex. in prin. ver. sciturus. vide tex. s. de iur. at si clerici. qd no. pro statutis imponentibus penam suspensionis ab offi, de quo officio intelligatur. ¶ No. qd iudex male iudicans tenetur ad interesse parti, qd qua iudicat. ¶ ¶ Quæro, qd requirantur ad hoc, ut iudex incurrat penam hmoi? Sol. dic. qd qd dicunt, qd ultra quatuor, qd exprimuntur hic in tex. reguntur alia duo, qd hic pcedunt: videlicet qd iudex sit prodigus sue fame, & psecutor proprii honoris: & mouentur isti ex dicto Ho. Sed dicit Io. An. qd Hosti. hæc non dicit: sed sensus est literæ, qd iudex iudicans ex his quatuor qd sequuntur, efficitur ex his prodigus sue fame, & sui honoris. vnde Ho. enumerat illa duo inter penas, nō aut inter illa, qd de suba reguntur ad hoc, ut pena incurrat. Io. An. ¶ ¶ Quæro, qd si iudex grauat alias psonas, qd interueniunt in iudicio, an habeat locum pena hic posita? Sol. dic. qd non: qd tex. dicit partis alterius, & sic intelligit de actore, & reo: ergo si iudex grauat notariū, vel nunciū iuratū, vel similes personas in iudicio interuenientes, ex quo grauamine pars non lædatur, non hēt locū pena hic posita. ponit Fran. hic exēplū de illo, qd pcedit die feriata sine partis grauamine: tamē dicit Ho. qd iudex cauere dēt ne partibus sit nimis graciosus, vel arbitrarius. de quo remittit s. de of. dele. cōsuluit. Io. An. ¶ ¶ Quid si iudex extraiudicialiter facit p istum tex. an incurrat penam? So. dic. qd non: quia tex. dicit in iudicio. ergo secus si extra iudicium grauat partes. Io. An. ¶ ¶ Quid si nō facit grauamen, sed omittit aliqd, qd facere debuit, an incurrat penam? So. dic. qd non: quia tex. dicit, fecerit. & sic punit facientē, & nō omittentē vel negligentē. ad qd no. de priui. dilectus. sup prima gl. prium no. Hosti. j. de app. legitima. ut ibi no. sup gl. caueat. Io. An. Credo, qd iudex si omittit p gratiā, vel per sordes (ut dicit hic tex.) & ex illa omisione pars grauatur, qd incurrat istā penā, cū tex. dicat, qd si in iudicio qd quā fecerit: sed ille dēt facere, qui omittit facere, qd dēt, ut no. gl. in ver. prium, j. de v. sur. c. j. de proba. tex. 25. q. j. iō. & no. Io. An. post Arc. s. de elec. generali. c. li. ¶ ¶ An sit nulla snia lata p gratiam? So. fm Archid. si snia fertur ad pces alicuius, dēt retractari. ff. ad Treb. seruo inuito. §. cum ptor. si verō per pciem est nulla. C. qn prouo. non est neces. l. vnales. canonizata. 2. q. 7. Io. An. facit, qd no. gl. de vita & hone. cler. cum ab oī. ¶ ¶ Quæro de qua suspensione officij intelligatur, an ordinū, an administrationis beneficij? So. dic. qd intelligatur non tm de offi iudicandi, vel administrandi, sed de diuinis officijs, & hoc pbat textus hic ex eo, qd sequitur de irregularitate incurreda ex immisione diuinorū, & est simile, s. de of. dele. c. fi. §. vt aut. & vide, qd no. in cle. j. sup ver. officij. de dec. Io. An. ¶ ¶ No. incidet ex isto dicto, qd appellacione suspensionis ab offi intelligitur in dubio de offi rōne ordinis, quādo hoc important verba psonis. ¶ ¶ Quæro, an Eps durante anno suspensionis possit suspensum absolvere? Sol. dic. qd non ēt si sit sibi subditus. facit C. de poenis. l. si operis. & de here. cle. j. & qd no. s. eo. lib. de cle. cupientes. §. ceterū. in glo. est ergo. & qd no. post Hosti. de cle. ve. c. j. super vlt. gl. Io. An. ¶ No. limitationem ad c. nuper. de sen. excō. ¶ ¶ quia vbi adiicitur tps suspensionis per ius, nō pōt ordinarius absolvere. similis glo. in cle. j. de here. sup verbo, excōicationis. ¶ ¶ Glo. super ver. ordinarius, quærit, an Epi ligentur ista snia, si delinquant p prohibitionē hic positā? Sol. in fi. glo. licet enim grauius peccent Epi, non tamen ista pena puniuntur, de hoc s. de iure iur. cum quidam. Io. An. ¶ ¶ Gl. super verbo, & contra. quærit an alterū istorū sufficiat quo ad penā. & soluit, qd non, rōnem assignans. ¶ ¶ In fi. gl. ex gl. primō habes, qd si non pronunciet p conscientiam, non hēt locū pena.

- vnde ex isto pōt attentari dicere, qd illa pena difficulter pbaritur in iudicio: qd qd iudex p conscientiam fecerit, vel per gratiam, in iudicio facile pbari non poterit: sed quantū ad cū satis est, qd ipse sciat se ligatū eo casu. ad qd facit, qd no. s. de cle. excō. mi. illud. ad fi. sup verbo, deliquisse. fm Io. An. ¶ ¶ Secūdo vult glo. ¶ qd iudex debet sequi conscientiam informatā cū actis causæ. & sup hoc ponebat Ber. quandam gl. Gof. dicentem, qd iudex hic debet sequi conscientiam, tenetur tamen illam ex actis informare. & sic intelligitur l. qualiter. ff. de arbit. vbi dī, qd iudicare debet, fm qd iustum sibi videbitur. alleg. ēt nō. de consti. c. j. in gl. scilicet malo. sed quia iudices quādoq; habent conscientias erroneas, quas nolunt sequi, non est vitium, sed virtus. ideo iste textus copulat & p iustitiam: quia iura ēt consulunt deponi erroneā cōscientiā. de simo. per tuas. & idem si haberet conscientiam humanā, non iudicialē. de offi. ordi. si sacerdos. vbi remittit Archi. & facit, qd no. 15. q. 5. presbyter. in gl. hic consuevit. & qd no. Ray. in summa de iur. & periurio. §. quid de iudice. & qd no. de conse. dist. 2. non prohibeat. ponit hic ēt Arch. dictū Gof. in c. cū dilectus. de consue. qd ibi ponitur super ver. & j. Item id qd no. s. de arbit. c. 2. super tertia glo. Io. An. Tu conclude, & dic super hoc, & primō de illa materia habetur 3. q. 7. iudicet. gl. fi. 15. q. 5. presbyter. per gl. & Io. An. de of. dele. pastoralis. §. quia verō. & per gl. 3. in c. j. de of. ord. & per d. Ant. de But. in c. j. de consti. Conclude, aut iudex vult p nunciare fm sensum suum, prout opponitur sensus eius forme mandati, & non pōt. de of. deleg. venerabili. de rescri. cum dilecta. & de resti. spol. Pisanis. aut fm sensum suum, prout opponitur iuri cōi, & qd ius cōe est vniformiter intelligibile: & tunc si exprimit sensum suum erroneū contra ius cōe, nō tenet sententia. de re iudi. c. j. 2. qō. 7. §. definitiua, j. de sen. excō. venerabilibus. aut non exprimit errorem in snia, & tunc snia non est nulla, sed iniusta, ut in d. c. definitiua. de re iudi. cum inter. quo aut ad validitatē irrefragabile non pōt iudicare suo sensu. sic intellige gl. de verb. sig. cū olim. qd dicit iudicē debere iudicare fm sensum suū ab oībus informatū. & idē gl. in c. vt dicitur. de app. & ita intellige gl. 15. q. 3. quāuis. qd dicit, qd iudicare fm alleg. & non sequi opi. suā. si verō vult iudicare fm sensum suū, prout opponitur intellectui iuris cōis, qd ius cōe est multipliciter intelligendū: tunc si opiniones sunt æquales, & modo fuit seruata vna, modo alia: tunc pōt iudex sequi opinionem suam: ita pōt intelligi gl. Io. 4. q. 7. iudicet. vbi dicit, qd debet iudicare fm opinionem suā, & non fm sensum suū: intellige sensum non iure informatū. & glo. 11. q. 4. summo opere. qd dicit, qd dēt iudicare fm qd sibi videbitur. Si autē opiniones non sunt æquales, vel cōes: tunc dic idem, qd dēt, quādo ius est certū: quia tunc debet sequi opinionē maioris partis, nisi illa ēt falsa manifestē, ut s. de fer. capellanus. & facit optimē certū 31. dist. Nicena synodus. hæc vera, quādo ius determinat certū quid: sed si non determinat, sed relinquit in arbitrio iudicantis: & tunc considera modū loquendi expsum a iure: quādoq; enim cōmittit arbitrio iudicis, ut cū cā: quādoq; arbitrio iudicis, ut iudicis: quādoq; ut boni viri: quādoq; ad arbitriū liberū: quādoq; ad conscientiam iudicis. ¶ ¶ Primo casu, ex quo relinquitur arbitrio iudicis cū cā: & tūc non posset arbitrari, fm sensum suum non regularum cā, exemplū in poenis imponentis, qd ex quo non sunt determinatæ, relinquuntur arbitrio iudicantis. de of. dele. de causis. vnde si isto casu male arbitraretur, pōt peti retractatio, ut no. Inno. in c. j. de consti. & per quā viā posset peti, an per viā appellationis, an p viā reductionis ad arbitriū boni viri, vide gl. notabilē, qd dicit, qd per istas duas vias in c. super his. de accus. ¶ ¶ Secundo casu, quādo relinquitur arbitrium iudicis, ut iudicis: & tunc etiā debet sequi opinionē suam rōne regulatam: aliās posset appellari, ut no. in d. c. super his. ¶ ¶ Tertio casu, qn relinquitur ad arbitrium suum, ut boni viri: & adhuc si excederet, posset peti reductio ad arbitriū boni viri, ut vult illa glo. & illud ēt tenet Io. An. in addi. Spec. titi. de citatio. §. sequitur. ver. sed nunqd crederetur. circa fi. addi. magis. ¶ ¶ Quarto casu, quādo relinquitur arbitrio libero iudicantis:

ADDITIONES.

- a ¶ Male iudicans. Adde qualiter iudex male se habens dicatur litem suam facere, Ro. sing. suis, fol. 4. & 21.
- b ¶ Gratiam. Adde Fulg. confi. 154. Ber.
- c ¶ Conscientiam. Adde Bal. confi. 244.
- d ¶ Errorem. Adde, an sententia valeat, cum est expressus error statuti, Alex. cō. fil. 81. 2. lib. Ioan. de Ana. confi. 6. & quid importent verba, iudicio tuo, vido Alex. confi. 23. j. lib.
- e ¶ Maioris partis. Adde Fulg. confi. 52. 97. & 201. & dicit Rap. Comē. confi. 66. qd opi. communis facit ius.
- f ¶ Arbitrio iudicis. Adde Abb. confi. 46. & vide, quæ posui in apostil. ad Bar. in tra. ad reprimendum. Ber.
- g ¶ Libero. Adde Pe. de Anc. confi. 166. Rom. confi. 244. & quid importent verba, faciat velle suum. vide Roma. confi. 111. Ber.

ris, & tunc pōt arbitrari prout vult, vt no. Inn. in c. conquestus. de feriis. in glo. magna, circa fi. & sentit Io. And. in d. addi. Hoc intellige esse verū, quādo non agitur de graui p̄iudicio partiū, vel de nullo: q̄a tūc qualitercūq; facit iudex, non pōt pars cōqueri. & ita vult Inn. in c. pastoralis. de rescr. super gl. in verbo: deferēdū. sed si ageretur de graui p̄iudicio, tūc dicerē idē, qd̄ in casibus sequētib. ¶ Quinto casu, quādo relinq̄tur cōsciētiā iudicis, & tūc pōt seq̄ cōsciētiā suā, p̄t vult: q̄a cōsciētiā nō pōt inquiri nisi a Deo, vt no. gl. s. de p̄scr. statutū. s. assēsōrē. sed l3 tūc nō posset appellari, poterit tamē adiri superior, q̄ ingret an bene, vel malē fuerit arbitratus, vt no. glo. in cle. j. de iurepa. aut nō vult iudicare s̄m sensum suū. put directē opponitur iuri cōi, sed put opponitur facto in iudicio pbato, q̄a dicit se de illo facto aliter esse certificatū: & tūc aut factum aliter se hēt notoriē notorio facti, q̄ nō possit tergiversationē elari, q̄n in iudicio appareat, & poterit iudex s̄m cōsciētiā suā de tali notorio informatā iudicare, vt no. gl. fi. 15. q. 3. p̄sbyter. aut nō cōstat sibi notoriē notorietate facti: & tūc si iudex pōt cōformare cōsciētiā suā cū alijs actis in cā, dēt ipsam informare, & iudicare s̄m acta, & pbata, vt dicit gl. hic, & tenet Ho. in d. c. pastoralis. Si verō nō p̄t informare cōsciētiā suā: & tūc dēt in stare corā supiore, vt ipsū exoneret, vel alteri cām cōmittat si pōt. Si verō nō p̄t alteri cōmittere, nec se exonerare, tenet Ho. q̄ nō dēt facere p̄ cōsciētiā: q̄a edificaret ad gehēnā. de rest. spo. lras. & de tēp. or. ad aures. vnde dicit, q̄ nō est cōsulēdū iudici, q̄ p̄nūciat p̄ suā cōsciētiā. ita tenet in d. c. pastoralis. dictū Ho. posset p̄cedere, vbi ageretur de p̄na corporali irretactabili, postq̄ eēt imposita. ad qd̄ facit qd̄ no. Inn. de of. del. pastoralis. de dānato ad mortē iniuste, q̄ executor nō dēt exeq̄, si sit iniustus: sed in p̄na retractabili, & in snā, q̄ possit releuari p̄ viā apellatiōis, posset dici, q̄ iudex dēt p̄nūciare s̄m acta & pbata: q̄a illud, qd̄ scit in cōsciētiā scit vt hō, illud qd̄ scit in iudicio, scit vt iudex, nō vt hō, & ipse in iudicando dēt seq̄ id, qd̄ scit vt iudex, nō vt hō, s. de of. or. si sacerdos. & facit qd̄ no. gl. d. excels. p̄l. dilectus & c. ¶ Gl. sup. ver. in iudicio, q̄rit de duab. q̄onib. & 23 so. In c. gl. in fi. idē Io. Mo. & Arc. Io. An. ¶ No. bene istā gl. ¶ q̄ iura loquētia de iudicib. nō habēt locū in arbitris cōpromissariis, nec in auditorib. vel executorib. meris: qd̄ bene no. ¶ Gl. sup. ver. vel p̄ sordes, q̄rit an istud regat ad verificandū dispōnē huius tex. & so. q̄ sic. deinde q̄rit, quādo dicat p̄ sordes, & so. In c. gl. ibi, quartū. melius posset dici, q̄ eēt sextū: q̄a sex regūt ad hoc, vt iudex incurrat hāc p̄nā. Primū q̄ p̄ cōsciētiā. Sedū q̄ p̄ ius. Tertio q̄ in grauamen partis. Quarto q̄ in iudiciū. Quinto q̄ faciat. Sed in hoc est dubiū, vt dictū ē sup. tex. Sexto q̄ per gratiam b, vel per sordes: & altero deficiēte cessat p̄na. ff. de ver. ob. si qs ita stipulatus. Io. An. ¶ Gl. super ver. officij. q̄rit, qd̄ de beneficio, & soluit. ¶ In ea. glo. ibi, Ho. idē Io. Mo. & Arc. de hac materia dic plenius, prout no. gl. no. nouam. in cle. cupiētes. de penis. & ibi inuenies qd̄ no. hic Io. Mo. & Arc. Io. An. ¶ Gl. super ver. annum, quārit quid de anno bisextili: & remittit. In fi. glo. Host. & Ioā. Mo. tenent hic, q̄ si incurrat in anno bisextili, abstinebit 366 diebus, cum hic agatur de facto animæ: vnde sequi debet, quod est tutius. alle. de spon. iuuenis. de cler. excō. mi. illud. facit de sen. excō. c. pe. & in addi. respōdet Io. And. Io. Mo. ad l. cum hares. §. Stichus. ff. de statu libe. illam intellige, cum indistinctē loquatur de anno. Sed cū loquatur de anno distincto. s. de illo, in quo qs incurrit suspēsiōem, nō pōt intelligi de alio, q̄ de illo: & iō s̄m illū iudicetur, quot dies habeat annus. Io. An. ¶ Gl. super ver. condēnandus recita per p̄rium, q̄ alijs penis sit iudex puniendus. ¶ Gl. fatetur p̄riū. In ea. glo. ibi, si qs aut. & est posita C. de pena iudicis, qui malē iudicauit. auth. nouo iure. & vide, qd̄ de ista materia no. 2. q. 7. hoc etiam. Et an illa p̄na habeat locum in arbitro, vide in Spe. de arbi. §. j. ver. sed si. & ver. seq̄. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Conscientiā. Adde Ro. consi. 261. & 444. & 27. Ber. & quando aliquid debeat fieri sub conscientia alicuius quid importet, vide do. Feli. in ca. non potest, supra eo. tit. ver. secundo, quia non videtur.

- b ¶ Gratiam. Adde Ful. consi. 104.

S V M M A R I V M.

- 1 Suspensus a iure suspensione officij incurrit irregularitatem, si postea celebrat, & nu. 4. & 10.
- 2 Papa solus dispensat cum irregulari.
- 3 Delinquens debet puniri pluribus p̄nis, quando ex vno delicto surgit plurima offensa.
- 5 Suspensi an teneantur dicere horas.
- 6 Suspensus quando dicatur se ingerere diuinis officiis. Et quid de constituto in minoribus ordinibus. nu. 7.
- 8 Irregularitas quid dicatur.
- 9 Monitio an requiratur, antequam incurratur irregularitas.
- 11 Celebrans post suspensionem quod efficiatur irregularis, vnde sumpsit originem.

- 1 **S** Citurus. ¶ No. q̄ suspensus a iure suspensione officij incurrit irregularitatem, si postea celebrat. de quo per Inn. de coha. cle. & mulier. sicut ad extirpādā. & de cle. excō. mi. c. fi. ¶ No.
- 2 ¶ q̄ solus Papa dispensat cū irregulari. de quo de cle. excō. mi. clerici. ¶ No. ar. prō & contrā, q̄ lex noua imponens p̄nā diuersam a legibus antiquis super certo delicto, nō v̄t tollere antiquā, sed potius statuere accumulatiuē. vide glo. s. de electio. licet canon. eo. lib. ¶ No. q̄ vbi ex vno delicto plurima surgit offensa, debet delinquēs pluribus p̄nis affici. & sic habes limitationem ad tex. s. de iudi. at si clerici. in fi. Itē facit, q̄ si quis vno ictu plures percutiat, debet pro omnibus puniri.
- 4 ¶ Quāro, an suspensus ab officio si ingerat se diuinis durate suspensione, peccet mortaliter? so. iste tex. facit q̄ sic: quia dicit damnabiliter se ingesserit & c. simile 50. dist. de his. in fi. & s. de excels. praelatorū. tanta. in fi. ad idē j. de concess. p̄bē. de testanda. & qd̄ ibi no. sup. ver. damnabiliter. nec hoc est mirū: quia ex hoc incurrit crimen paganitatis. 81. dist. si qui. 2. in fi. Et ex hoc ponit hic Arch. id, qd̄ no. 3. q. 7. §. idē testatur. scilicet q̄ si quis exerceat hmōi publica officia, ad q̄ tenetur, vt q̄a sacerdos cantat missam, diaconus euangelium, subdiaconus epistolā, & hmōi: si est peccator, mortaliter peccat, nō in eo qd̄ facit, cū non sit malū, sed qd̄ facere p̄sumit. 50. dist. quid est. & c. cū exaudiero. & in p̄dicto §. idē. ex p̄sumptione enim, & temeritate sibi nocet, vnde alijs prodest. 83. dist. §. q̄q̄. 8. q. 4. nonne. 15. q. vlt. c. fi. cum similibus. j. q. j. si fuerit. 19. di. fm. dicit tamē, q̄ si tales errāt, vt faciunt laici, vt dominus auferat eis velamē, & peccata de corde: pp̄ hoc non peccant, imō ad hoc tenentur: de p̄ni. dist. 5. falsas. ¶ Itē dicit Arch. q̄ tales tenentur priuatē
- a nō tamē officiādo, dicere horas, scilicet suspēsi, vel excōicati, vt no. 38. dist. c. pe. in vlt. gl. & s. de cle. exc. illud. in gl. in hoc. si tamē diceret horas suas iste suspēsus cū alijs, ad quas tenebatur primū, si est sacerdos, vel diaconus, nō dēt dicere dominus vobiscū, vel aliud simile, qd̄ cōpetat ad dignitatem ordinis. Et fortius ergo hoc in excōicato, s̄m eum. Io. An. Intellige dictū Arc. qui sentit, q̄ suspensus posset dicere horas cū alijs, prout loquitur de suspēso: sed nō credo, q̄ procedat in excōicato: quia non est licitū ēt in orationē participare cū excōicato. 11. q. 3. Apostoli. & c. seq̄. nec ēt posset excōicatus ēt priuatim dicere horas suas intra ecclesiā. notat Host. de cler. excōi. mi. illud. &
- 6 Arc. 11. q. 3. si quis Ep̄s. ¶ Quāro, quādo dicatur suspensus se ingerere diuinis officiis? Sol. dic fm̄ Inno. q̄ ingerit se agens in officio suo, sicut prius. 11. q. 3. si quis Ep̄s. idē tenet Gof. Ho. Pe. & Arc. & ad id facit de sen. exc. c. j. & c. is cui. primo respōso. Io. Mo. exponit ingesserit. i. se immiscuerit voluntariē, sicut prius. & q̄ si se ingerit, non tamē celebrādo vt prius, nō incurrat irregularitē, tenet Inn. & Ho. de excels. p̄la. tāta. vt ibi no. in magna gl. & idē eēt, ēt si celebraret vt prius vesp̄as, & matutinum, quia irregularis eēt, vt in c. si quis Ep̄s. p̄al. ¶ Itē tractat hic Arch. an constitutus in minoribus ordinibus, tamē si celebrat in illis ordinibus vt prius, incurrat irregularitē. de quo no. de cler. excō. mi. c. 2. & ponit idē de Psalmista, qd̄ vide in c. tanta. ad fi. magne gl. Io. An. Dicit Lap. Abb. q̄ in isto vltimo casu pōt dici, q̄ fm̄ opi. illorū, q̄ tenent, q̄ sit ordo, talis incurrit irregularitē: s̄m opi. tamē illorū, qui tenent, q̄ non sit
- 8 ordo, non incurrit s̄m eum. ¶ Quāro, quādo dicatur irregularitas, quid sit irregularitas? So. dicit Arch. q̄ scribitur eēt nota, vel impedimentū canonicū p̄ueniēs in clerico ex violatione censuræ ecclesiasticæ, vel ex alia notabili inobedientia: sup̄ quo remittit ad no. p̄ Ho. de cle. exc. mi. c. 2. & no. Inno. de renun. c. nisi. §. personæ. vide plenius, & apertius in Spe. de legato. §. iuxta propositores. in prin. & ibi inuenies in ver. sumitur. quasi ad literā verba Inno. q̄ aut istud impedimentum dicatur canonicum, satis patet infra de sen. excō. is cui. primo, & secundo respōso. nam non contrahitur, nisi in casibus expressis a iure, vt ibi dicit tex. & facit, quod statim dicitur. Io. And.
- 9 ¶ Sed quāro, an requiratur monitio, anteq̄ incurrat istam irregularitatem? So. dic q̄ non. de quo dic vt no. de cler. excōi. mi. clerici. Io. An. & facit quod notat Inn. de p̄ben. extirpan. de. §. j. ¶ Quāro b, an suspensus a iure etiam propter crimen ab officio, si postea celebrat incurrat irregularitatem? So. Arc. hic tenet q̄ non, nisi illud exprimatur in iure. & ita intelligit tex. hic: nam hic & infra de sen. excō. c. j. ideo incurrit, q̄a tex. hoc exprimit. ad hoc ēt facit de sen. excō. is qui. vbi d̄r, q̄ irregularitas

ADDITIONES.

- a ¶ Dicere horas. De hoc, an scilicet suspensus ab officio debeat dicere horas canonicas secretē, vide do. Feli. in c. Apostolicæ. de excep. ver. subdit Inno.
- b ¶ Quāro. Vtrum si suspensus ab officio, vel beneficio capit fructus de facto, vel si celebrat sit irregularis, vide do. Feli. in c. Apostolicæ. & ibi ponit theoricam pulchram, quod nulla violatio suspensionis causat irregularitatem, præterquā in suspēsiōe a diuinis: & ibi ḡnāliter de effectū suspēsiōis a beneficio.

Geminianus super Sexto Decretalium.

gularitas non incurritur nisi in casibus a iure expressis. ad idē alle. no. per Inno. de cleri. excō. mī. si celebrat. & de cle. peregr. c. j. vel ut ibi no. sup. ver. suspensionem. & de cohabi. cle. & mulie. sicut. & supra eo. tit. quāsitum. Sed dicit Io. An. q̄ istud sibi non placet: & contra eum facit tex. hic, & in d. c. cum medicinalis. cum utrobique dicatur, q̄ irregularitatem incurrit iuxta canonizatas sanctiones: non autē dicit eum irregularitatem incurrit volumus: quia tunc procederet dictum Archi. cum igitur iste tex. loquatur declaratiue loquendo, & recitando, q̄ erat iuris veteris. patet, q̄ suspensus ab officio per canones non loquentes approbatiue, sed penā imponentes, si celebrat effici debere irregularem. & est simile, qđ no. de sen. exc. significauit. Nec ob. c. is qui. quia satis est, quod p̄ antiqua iura statutum est excōicatos ab officio suspēsos celebrando incurrit irregularitatem, licet spēs excōicationis, & suspensionis nō exprimant. Io. And. & Io. de Sācto Geor. dicit, q̄ suspensus simpliciter a canone celebrando semper efficitur irregularis, nisi celebraret in casibus a iure permisis. 11. q. 3. si quis Episcopus. & c. seq. idem dicit de suspēso ad certum tempus, & determinatum, ut hic, & infra de sen. excō. c. j. Secus si aliās sit suspensus ad tps incertum, & indeterminatum: putā donec satisfecerit, vel cessauerit: quia tunc si prius purē lata nō erat celebrando, non fiet irregularis, nisi in casibus expressis a iure, & sic intelligitur de of. or. præsenti. eo. li. & de elec. quia sēpe. & qđ ibi no. Arc. & ideo dixit, si prius purē lata non erat: quia tūc secus. exemplum, si ius dicit, faciens tale quid sit suspensus, & tandiu permaneat donec cessauerit, vel satisfecerit, fm Io. de Sācto Geor. non video rōnem ponere istorū duorū casuum: ideo putō aliter dicendum, q̄ aut suspēso est tm̄ quo ad obiecta, ut quia interdicitur alijs, ne audiant missam eius: & tunc talis celebrans non incurrit irregularitatem. ita no. Inno. de cle. peregr. c. j. aut suspēso ad obiecta non dirigitur, sed quo ad ipsum; & tunc qđam est suspēso minor: & tunc celebrans illa durante non incurrit irregularitatem. & iste est casus in c. fi. de cle. exc. mī. aut est suspēso maior: & maiore voco, quādo prohibet exercitiū diuinorū quo ad se, & quo ad alios: & tunc si est suspēso simpliciter, vel ad certū tps, illo durante incurrit irregularitatem. & hic est tex. & dictū est s. aut est suspēso, donec satisfecerit: & tunc Inn. in d. c. si celebrat. p̄al. est varius: & primō tenuit, q̄ non. istud tenuit Arc. s. de ele. quia sēpe. & rō est: quia quando p̄ crimen quis suspenditur, donec satisfecerit, illa suspēso nihil v̄ addere: quia illud idem erat faciendum ante suspensionem talem: quia quo ad eum quilibet existens in peccato mortali est suspēso, donec p̄niteat de coha. cle. & mu. c. fi. ergo suspēso, q̄ fit postea, donec satisfecerit illud, idem v̄ disponere, quod Deus p̄cipiebat, & sic nihil addit. vnde de ea iudicandū est, ut de suspensione Dei, sed post illam celebrans non incurrit irregularitatem, ut d. c. si celebrat. in alia parte tenet, q̄ incurrat irregularitatem: quia si nō incurreret, illa suspēso addita ad Dei suspēsonē nihil operaretur. ad hoc ergo ut aliquid operetur, j. de priui. si Papa. incurrit irregularitatem. & istam vltimam tenet ibi Io. Cal. & sic illa verba donec satisfaciāt, addant vinculum, cum requiratur discussio iudicis, ut videat, an satisfecerit, vel non iuxta no. per Inno. de æta. & quali. cum bonæ. Alia autē opi. procedat, si suspendatur, donec p̄niteat per rōnem Inn. fm eum. Io. An. in d. c. si celebrat. dicit q̄ sibi non placet illa differētia, siue dicat, donec satisfecerit, siue donec p̄nituerit: sed dicit attendendā esse intentionē iudicis suspēdentis: quia si extraiudicialiter diceret, vide ne celebres, donec p̄niteas, vel satisfacias: tunc non v̄ addere nouum ligamen: sed potius v̄ esse quasi p̄nitentialis impositio, & ita p̄cedit vna op. Inn. aut hoc facit iudicialiter, ut putā quia clericus erat diffamatus de crimine, & ipse vocat eum, & iudicialiter profert sn̄am suspensionis, donec satisfecerit, vel p̄nituerit; & tunc procedat alia opi. Inn. quia iudex taliter pronunciando v̄ addere voluissē vinculū ad suspēsonem Dei fm eum. Istud dictum procedit in suspēso hoīs: sed in suspēso iuris pōt seruari opi. Io. de Sācto Geor. iuxta do. Io. Cal. ¶ Quāro, vnde sumpsit originē istud, q̄ celebrans post suspensionem efficiatur irregularis? So. Inn. in c. tāta. de excē. pr̄la. in sua gl. pe. dicebat, q̄ iura antiqua hoc non exprimebant, q̄ talis celebrans efficeretur irregularis fm tex. 11. q. 3. si Ep̄s. & c. seq. dicit, q̄ non debet habere spem reconciliationis in alio cōcilio. vnde ex illis canonibus cōmunis & consueta interpretatio est assumpta, q̄ quicunq; excōicati, vel in interdicti celebrant, pro irregularibus habeantur: nec sunt immutanda, quæ certam interpretationē habuerunt. ff. de leg. minime. & illam interpretationem approbat tex. hic, & infra de sen. excō. c. j. secundū eum. Sed dicit Io. And. q̄ per illos canones est certum, q̄ si aliquis celebrans erat deponendus, & indispensabilis nisi per Papam: & ideo istum, cuius delictum sic aggrauatur, meritō dicimus irregularem, licet antiqui ca-

nones isto verbo irregulares, v̄si non fuerint, potuit tamen sumere nomen a regula, quā circa ordinādos & ordinatos Apostolus statuit ordinari, de qua 22. dist. §. nunc autē. quod pbat can. 48. dist. c. j. vbi dicit, qm̄ multa contra regulam gesta sunt. ad idem de renun. nisi cum pridem. §. personæ. ibi, attestante Paulo & c. vnde pōt dici irregulare gestum contra regulam: vel possunt dici irregulares, qui sunt extra regulam aliorum, qui possunt ordinari, vel ministrare de iure, vel saltem dispensatione Papæ propter defectum, siue propter crimen, sic loquebatur Inno. cuius verba, quasi ad literam ponit Spe. ut dixi supra proxima q. iura verō decretalium bene sunt v̄sa isto verbo, supra de renun. nisi cum pridem. post prin. & §. personæ de bigamis. quia circa de cle. excō. mī. si celebrat. iura huius sexti habes de tēp. or. c. j. in prin. hic, & j. de homi. is qui. de sen. exc. c. j. & c. is qui. primo & secundo respōso. & c. is qui. primo respōso. in cle. habes in cle. si furiosus. de homi. Io. And. Et dicit hic Io. An. q̄ Valerius refert li. 6. c. de seueritate. in vltimo exemplo, q̄ Rex Persarum fecit iudicem corruptum pecunia excōrari, & ad aliorum terrorem pellem affigi sedi tribunalis. Io. An. ¶ Glo. super ver. per summum. quærit quare alius q̄ Papa non possit liberare ab irregularitate. In fi. glo. idem dicit Inn. de corpore vitia. & illegi. natis. ¶ Gl. super verbo, infligūt pōt recitari per contrarium, q̄ quis pro eodem delicto non debet puniri pluribus pœnis. de iud. at si clerici gl. dicit, q̄ tex. timore contrarij posuit solutionem. ¶ Glo. super ver. in tot. quærit de exemplo literæ, & quando iste peccet in tot. glo. sol. ¶ In c. glo. ibi reueretur. vide dicta infra ca. proxi. super tex. in ver. duritiam. Io. An. ¶ In fi. glo. vide infra de appel. cordi. in fi. glo. Io. An. ¶ Glo. fi. inducit tex. pro approbatione opinionis Legistarum. In fi. glo. alle. Host. 13. dist. duo mala. 94. dist. si quis autem. 4. dist. factæ sunt, supra de celebra. missa. de homine. & de vita & hone. cleri. ut clericorum. Ioan. And.

ADDITIO.

a ¶ A iure permisis. Adde alium casum per Cal. conf. 4. de sen. excō. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Principis appellatione comprehenditur Imperator.
- 2 Excommunicatio potest ferri pro delicto. Imperator potest excommunicari per Papam.
- 3 Ambasiatores quales esse debent. Et qualiter debent destinari, nu. 4.
- 5 Restitutio captiuorum, & bonorum, quæ detinentur per guerram, est causa pacis consequenda inductiua.
- 6 Papatus potest appellari officium.
- 7 Prælati omnes sunt de concilio.
- 8 Concilium generale non habet auctoritatem contra Papam.
- 9 Superior potest agere pro iniuria illata subditis suis, & nu. 12.
- 10 Pax facta cum auctore guerræ principali non se extendit ad adherentes, nisi expresse de his fiat mentio in facto.
- 11 Corrigere est cor ad bonum dirigere.
- 13 Imperator an possit deponi pro quolibet mortali, & nu. 14. 15. & 16.
- 17 Papa creditur de his, quæ gessit, & concernunt factum suum.

Apostolica. ¶ Gl. j. v̄sq; ad ver. & no. diuidit tex. nec aliter summat. Sed pōt summari sic fm Pau. Papa Imperatorem deponere pōt ex causis legitimis. h. d. Legam per partes more solito. ¶ No. j. q̄ appellatione dignitatis pōt et̄ comprehendi dignitas Apostolicæ sedis. ¶ No. hic effectum guerrarum, quia est afflictiua prouinciarum, vbi viget. ad hoc tex. de resti. spol. Pisani. ¶ ¶ No. q̄ appellatione Principis comprehenditur Imperator. tex. de proba. c. j. ¶ No. ¶ excōicatio pōt ferri pro delicto, & sic non semper fertur pro cōtumacia: quod declarabitur cum glo. ¶ No. Imperatorem posse excōicari per Papam. ¶ Quid autē de ep̄o, vide 96. dist. duo. de of. or. ca. j. ¶ ¶ No. quales debent esse viri, qui destinantur pro ambasiatoribus, quia hoīes magnæ auctoritatis saltem quando pro arduo negotio destinantur, facit j. q. j. estote. ¶ No. q̄ quando Papa nominat plures Cardinales, quorū aliqui sunt psbyteri, aliqui ep̄i, non vt collegium sed vt singulos, non appellat eos simpliciter fratres, sed ep̄os fratres, presbyteros filios: qđ secus est, quando nominat eos, vt collegium, quia tunc appellat eos fr̄es, vt no. s. de of. le. c. j. & est tex. hic. ¶ No. q̄ licet presbyteri Cardinales nominentur sub verbo tituli talis & talis: isti autē non nominantur illo mō dicēdo tituli talis, & talis, sed noīan- tur sub noīe ecclesiæ, vt hic patet. de quo p̄ Hosti. de priuile. cū olim. el. j. ¶ No. ¶ qualiter debent destinari ambasiatores: quia debēt dari eius capitula, q̄ sunt exponēda illis, qbus destinantur. ¶ No. q̄ p̄ guerrā, q̄ est inter Papā, & Imperatorem totus mūdus tribulatur. ¶ ¶ No. q̄ restitutio captiuorū, & bonorū, q̄ detinetur per guerram, est cā inductiua pacis consequendæ. ¶ No. ¶ Papatus pōt etiā appellari officium. ¶ No. q̄ vocatio concilij spectat ad Papam. de quo 17. dist. per totum. ¶ ¶ No. arg. q̄ p̄ latæ omnes sunt de concilio, & pro ad illud debent vocari omnes

omnes Reges & Principes. de quo posui in quodam tractatu,
 quem feci super mō pgregationis concilij. ¶ No. far. q. p. ciliū
 gnale non habet auctoritatem p Papam, sed potius assitit sibi
 tanq̃ consulēs: quod est verum, qñ tractatur facta aliorum, sed
 qñ tractaretur de facto Papæ, q̃ esset hæreticus: tūc esset secus,
 vt no. in c. fidei. j. de hære. vt patet 40. di. si Papa. ¶ No. ar. q. nō
 vī irreprehensibile Iudici, si reuocat snām sub conditione, si
 erat iniusta. vide practicam reuocationis de app. cum cessante.
 ¶ No. t. q. superior potest agere pro iniuria illata subditis suis,
 & potest etiam in confederatione pacis facere concordiam su
 per iniuria subditorum. de quo aliquid j. ¶ No. q. pax facta cū
 auctore guerre principali non extenditur ad adherentes, nisi
 a expresse de his fiat mentio in facto. Refert hic Boati. q. galeæ,
 de quibus dicit hic tex. fuerunt 32. Genuensium, in quib. erant
 tres Cardinales legati, qui iuerunt per partes diuersas conuo
 cando concilium, & multi alij prælati, qui veniebant Romam
 ad concilium conuocatum per Gregorium 9. quibus captis di
 cit, q. Federicus misit literas cōtinentes duos versus tales, Oēs
 prælati Papa mādante vocati. Et tres Legati, veniant hucusq;
 ligati. & ita factum fuit. & subdit, q. ex dictis galeis euaserunt
 duæ. Io. An. ¶ Opp. q. satisfactio non debet præcedere absolu
 tionem, sed sufficit cautio. 3. de verb. signi. ex parte. cuius p̃riū
 innuit hic tex. & sol. remittit Io. An. ad no. 2. q. 6. accusatio. in
 fi. 17. q. 4. de presbyterorum. 93. di. miratus, in fi. fm eum. Solu
 tio est, q. si offensa est manifesta, vel contumacia, debet præ
 cedere satisfactio: b. secus si non esset manifesta, vt in iuribus
 præal. ¶ Op. q. prælatus non possit corrigere, sed corripere. 47.
 di. §. neesse. in fi. So. dicit Arch. q. hic tex. non bñ loquitur, sed
 improprie. vnde debet istud verbum exponi pro corripere, vt
 in p̃rio. hæc solutio destruit tex. ideo solue, q. prælatus non pōt
 corrigere alium, vt in p̃rio, sed seipsum bene pōt corrigere, vt
 loquitur tex. Io. An. Lap. Ab. hic dicit q. solutio Ar. est melior:
 quia idem debet dici in se, qd̃ in alio, & difficilius est corrigere
 seipsum q̃ alium, & vterq; non ab hoīe, sed a Deo corrigi pōt.
 vnde Apostolus. j. ad Cor. 15. Gratia Dei sum id quod sum. fm
 Lap. Io. An. dicit q. pro dicto Io. An. vī casus. 3. q. 7. qui sine. &
 pro eo facit etiam libertas liberi arbitrij fm eum. tu dic, q. ille
 tex. facit pro Io. An. in prin. sed in fi. facit p̃: loquit̃ eñ de alijs,
 & tamen dicit per verbum corrigere. vnde posset concludi, q.
 qñq; iura ponunt ista verba indifferenter referendo se ad vnū
 intellectū & ad alium, & tūc ponitur latē sumptio vocabulo. &
 ita pbat ille tex. in c. quæsiuit. isto mō posset saluari dictū Arc.
 hic. qñq; ponuntur ista verba p̃prie, & tunc corripere p̃prie est
 corporaliter castigare, & flagellare, vt not. Arc. post Lau. in d.
 §. neesse. & iō dī, q. illud spectat ad prælātū p̃prium & non ad
 alium, vt no. Pau. in cle. 2. de hære. in verbo, corrigere. & no. gl.
 24. q. 3. tolerare. pōt etiam spectare ad socium, qui pōt alium
 sociū corripere admonendo & reprobando factum eius, vt no.
 gl. in d. c. tolerare. & facit tex. 2. q. j. si peccauerit. & illo mō pōt
 intelligi dictum Io. An. q. corripere referatur ad alium, corri
 gere ad seipsum. ¶ Corrigere verō proprie est cor ad bonū diri
 gere, & hoc solius Dei est. 23. q. 4. sicut non est. ita no. Arc. post
 Hu. in d. §. neesse. & hoc etiā pbat in psalmo. Et disciplina
 tua corripit me. fm Arc. & illo mō procedit dictum Lapi hic:
 quia nec alium nec seipsum pōt quis corrigere ad bonum, nisi
 mediante gr̃a Dei, iuxta illud Ia. c. j. & c. q. pio. j. q. 2. omne datū
 optimum, & oē donum perfectū de sursum est, descendens a
 patre luminum. ¶ Op. q. Papa non hēat neesse requirere con
 silium concilij in suis actibus: quia ipse hēt administrationē
 liberā solus, & tollere pōt determinationē cōcilij. de ele. signi
 ficasti. so. dic, q. tex. p̃rius loquit̃ de necessitate: q̃a nō regitur
 talis consensus, hic aut loquit̃ Papa de honestate, & illud fecit
 ad tollēdā oēm suspiciōē mali, & vt claudantur ora detrahen
 tium, qui sunt psequendi. 6. q. j. deteriores. 23. q. 4. nimium. ver.
 itē si. & c. q. peccat. in prin. Ioā. An. & per hoc patet q. Papa hic
 nō cōmittēbat reuocationē suā snā p̃cilio, sed suā p̃prie. of
 ferebat se paratū illā reuocare d̃ p̃cilio p̃ciliij. ad hoc dictū c. si
 gnificasti. 9. q. 3. patet. & c. se. fm In. & Io. Mo. Io. An. ¶ Op. q.
 tex. hic vī velle, q. supior possit agere p̃ iniuria subiectōrū:
 sed p̃riū patet j. de priuileg. auctoritate. so. fm Arc. iste tex. probat
 p̃rium. & ad idem facit 2. q. j. in primis. de prob. licet cām. de
 p̃enis, p̃sbyteri. de maio. & obe. inter. & q. no. de sen. excō.
 ptingit. iu gl. licet. Et pōt esse rō: q̃a in molestatione subditi in
 telligit dñs molestari. 21. di. in nouo. 3. q. j. nulli. in fi. 16. q. j. re
 uertimini. & 8. q. j. qui vos. in prin. ad p̃riū aut aliter non rñdet,
 nec Io. An. Sed rō est: quia gl. n. ibi sol. vnde dic, vt ibi, & per In.
 de app. dilectus. Et ex isto tex. dicit hic In. notandā fidelitatē ec
 clesiæ Romanæ: quia nunq̃ vult habere pacē, nec pacis tracta
 tum, nisi prius promittatur similiter de pace adhe rētiū, & per
 petua securitate ipsōrū. Sed dicit Io. An. q. salua eius pace hic
 non loquit̃ de adherētib. ecclesiæ, sed Federici. ¶ Gl. j. in ver. &
 no. recita per p̃rium, q. ex superscriptione videtur papā nō pos

se sine concilio deponere Imperatorem, quod est falsum. de
 elec. significasti. glo. so. deinde in versū. quod aut, quærit glo.
 quare in superscriptione dicatur, ad perpetuam rei memoriā.
 gl. soluit. ¶ In ead. gl. ibi, pñte. ista glo. non sine ministerio dixit
 presente concilio, non dixit approbante, sicut s. de sen. exc. fa
 cro. in prin. c. & hoc forsā fecit ex cā, ne aliquis crederet sine
 approbatione concilij depōnem Imperatoris per Papam fieri
 non posse, & ideo j. in §. nos itaque. dicit deliberatione p̃habita.
 Sed vt dicit Arch. de off. ord. quīs. iustum est, vt quod aliq;
 impetrat, ipse seruet. 9. dist. iustum. requireret ergo concilium
 p̃cipue in arduis, & maxime fratrum. & de hoc vltimo vide, qd̃
 no. per Io. Mo. j. de hæ. super eo. fm Io. An. ¶ No. Ho. 3. de elec.
 c. venerabilem. q. in isto cōcilio fuit interrogatus, & cōsultus
 quidā ep̃s super quatuor dubijs. Primum super potentia depo
 nendi Imperatorem. Secundum super cōtemptu clauis, an sit
 sufficiens. Tertiū super captione, depredatione, & interfectio
 ne prælatorum. Quartum super fractione pacis firmatæ per
 iur̃m. qui rñdit ad primū fm opinionē maiorum, t̃q̃ pro quoli
 bet mortali poterat Imperator deponi. istud intelligit de gra
 uibus, & incorrigibilibus, & maxime cum ecclesia scandalizat̃,
 & concutitur, vt in isto Federico. alle. no. per Hug. & Io. 40. dist.
 si Papa. inducebat c. alius. 15. q. 6. quia vt ibi apparet, si depo
 suit Papa Regem Francorum, quē Papa non coronat, nec exa
 minat, fortius ergo Imperatorē, quem coronat, & sibi subest,
 deponit p̃p̃ iniquitatis ipsius. 96. di. duo sunt. & c. si Imperator.
 ¶ Ad fm de contemptu clauium rñdit sufficere, ponens tex.
 canonum. 22. di. c. i. ver. qui autem. & 24. q. j. hæc est fides. ver.
 si autem. per quos patet talem hæreticum. ¶ Ad idem ea. q. ro
 gamus. c. alieni. & c. omnibus. C. de hæ. aut. quicunque indu
 cebat de p̃cni. grauē. vbi etiam nihil dicens contra potestā
 tē clauium, perseverans in excommunicatione per annum
 suspectus est de hæresi. inducebat tex. 38. di. c. pe. in fi. & 81. di.
 fin. qui sunt. in fi. per quos patet infidelitatem, & paganismū
 talibus imponi. ¶ Ad tertium dixit sufficere, & cum illud aufe
 rat nomen boni, & religiosi Principis, & sic nomine carens ca
 ret effectu. C. de fer. a nullo. inst. de don. §. est & aliud. inducit,
 q. regum est proprium, & c. 23. q. 5. regum. & c. administrato
 res. & c. principes. 23. q. 2. dominus. de p̃cni. c. in quibsdā.
 cuius decr. p̃cna nulli magis competit, quā Imperatori, cui
 bene conueniunt nomina aduocati, patrōni, beneficiati, quæ
 ponit illa decre. ¶ Ad quartum induxit c. qui contra pacem.
 24. q. j. & quod priuilegium meretur & c. 11. q. 3. priuilegium.
 de iureiur. c. querelam. dicebat tamen, quod expediens erat ser
 uandum iudicium Papæ, qui tamen considerare poterat, quod
 lucrum expectabatur ex diutina ipsius expectatione, & repidi
 tate illorum, qui consueuerunt defendere ecclesiam. Et si di
 catur, quod tantus princeps non accusatus, denunciatus, vel
 citatus deponi non debet. respondebat certum fuisse eum ci
 tatum, & dato q. non fuisset citatus respondebat per c. mani
 festa. 2. questio. j. de appel. cum sit. in fi. de ele. bonę. §. contra.
 subdens, q. notoria erant eius crimina, & eadem quæ fuerunt
 contra ipsius patrociniū. alleg. in d. c. venerabilem. & quod
 no. in ver. sunt enim. quare a tali sic patrizante nullum bonū
 poterat expectari, quia sape solet filius & c. 6. q. j. §. verum. ver.
 si quis. Sed concludebat, q. Papæ circumspectio terminaret,
 quid magis expediret. Ioan. And. ponderat incidenter, quod di
 citur hic de citatione, quia vult, q. in notorio non requiratur.
 de quo habes plene in c. vestra. de coha. cle. & mu. ¶ In fi. gl. di
 cit hic Inn. q. hæc sententia memoranda est, vt sciant omnes,
 quot & quantis periculis se subiecit ecclesia Romana, vt sub
 ditis pacem procuraret, dans exemplum cæteris prælatis sub
 eundi pro suarum ecclesiarū defensione q̃cunq; pericula. Itē
 dicit quot, & quātis piculis m̃tis, terre, p̃ditionū, & assasino
 rū, & alijs infinitis submissus fuerit lator istius snie, vix homo
 posset examinare. tū dicit, q. aliqua in chronicis Romanæ ec
 clesiæ continēt. Io. An. ¶ Gl. super ver. excessibus. recita per
 p̃rium, q. pro delicto q̃s nō excōicef, sed pro p̃tūmācia. xj. q. 3.
 c. nemo. gl. so. In fi. gl. & sup his excessib. fuit monitus per Ho
 noriū. Io. An. ¶ Gl. super ver. anathematis. q̃rit qd̃ sit anathe
 ma,

ADDITIONES.

- a ¶ Adherentes. Adde Ang. consi. 156. Ber. j.
- b ¶ Satisfactio. Adde, quod voluit Old. consi. 93. Ber.
- c ¶ Suis actibus. Adde And. Sic. late consi. 1. & facit quod dicit Ro. consi. 421.
q. licet a sententia Papæ non appelletur, q. tamen bene facit, si patietur de
sua sententia cognosci. Ber.
- d ¶ Subiectōrum. Adde Domi. de Ro. de iudic. vbi dicunt, quod superior agere
potest, cum iniuria sit respectu superioris. B.
- e ¶ Incorrigibilibus. Adde, quod voluit Pe. de Anc. consi. 157. & Old. consi. 63. B.
- f ¶ Hæreticum. Adde Old. consi. 271. & quod voluit Ro. fin. suis fo. 14. q. ep̃sco
po non seruanti canones subditi non teneantur obedire. Ber.
- g ¶ Sufficere. Adde, quod consuluī Fran. de Arc. cum Laurentius medices fecit su
spendere Iacobum de Pacis & Archiep̃iscopum Pisanum, eius consi. 164. &
ibi vide, an in notorio requiratur citatio.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ma, & soluit. In fi. gl. ad idē facit c. dēt. 1. q. 2. & cle. si quis suadente. ver. & quia. de penis. & vide, quod not. de iud. cū non ab hoīe. super verbis anathematis. Io. An. ¶ Glo. super ver. zelabātur. quārit de intellectu huius verbi: & qui debēt mitti pro ambasiatoribus. ¶ Glo. super verbo, destinādos. quārit an possint compelli ambasiatores electi ad suscipiendum onus. In fi. glo. Et propter hoc dicit Io. An. 1. q. 3. si quis ergo. 23. q. j. c. fi. q. q. non pōt se excusare a legatione, dicendo alios esse in ecclesia digniores. ad hoc s. de ele. cupientes. s. ad hēc. & in gl. & super ea. fm Io. de San. Geor. ¶ Gl. super ver. proponi. quārit an istis erat credendum sine literis legationis. glo. soluit dupliciter. In fi. glo. de hoc in Spe. ti. 2. s. sequitur. ver. quid si diligenti. & seq. fm Io. de San. Geor. Glo. super ver. pacem. in prin. quārit: dein de colligit notabile ex tex. In fi. gl. vide hoc s. de simo. licet He. li. Io. An. ¶ Glo. super ver. promississent. in fi. glo. no. bene istam glo. iuncto tex. ¶ q. Papā creditur de his, quā gessit, & concernunt factum suum, etiam si sint ante papatum facta, & de illis attestatur postea, cum est Papa: quod no. quia extendit cle. j. de probat. & sic pridie consulimus, do. Io. de Imo. & ego. ¶ Gl. super verbo, vocare. potest recitari per contrarium, q. Papa nō teneatur vocare concilium propter hoc, quia poterit reuocare ipse. glo. so. ¶ Glo. super ver. parata. inducit tex. ad solutionem dubij. ¶ In fi. glo. no. q. vbi quis arēatur ad aliquod faciendū, non sufficit se esse paratum illud facere, sed requiritur, q. illud faciat, de quo etiam per glo. s. de ele. cupientes. s. si verō. ¶ Gl. super verbo, satisfactionem, quārit & soluit. In fi. glo. vide simi lem glo. de maledic. c. 2.

ADDITIO.

a ¶ Consulimus. Adde quod Ro. fin. suis dicit, quod etiam ipse fuit interrogatus, & similiter respondit. B.

S V M M A R I V M.

- 1 Preces, & monitiones differunt.
- 2 Cogitur aliquando quis ad actum faciendum ex propria dispositione.
- 3 Et cetera dictio quid importet extensē, & quid abbreviatē.
- 4 Periuirium est grauisimum scelus.
- 5 Deierare toties quis dicitur, quoties venit contra dispositionem a se iuratā.
- 6 Sacrilegium committitur ex captura praelatorum, & aliorum clericorum.
- 7 Sicilia regnum est de patrimonio ecclesie Romanae.
- 8 Dominus principalis feudi potest priuare feudatarium suum, si malē tractat vasallos.
- 9 Feudatarius nō soluēdo, vel non exhibēdo seruitia debita pōt priuari feudo.
- 10 Tergiuersatio quid dicatur.
- 11 Veniens contra promissionem iuratam an toties incurrat periurium, quoties venit contra.
- 12 Federicus an fuisset excommunicatus, si non cepisset Cardinales. Et quare potuit priuari regno, nu. 13.
- 14 Penē, dictio, quid significet.
- 15 Peccatum omne magnum, est dignum depositione in praelatis, & clericis.

Ed licet. ¶ No. dīam esse inter preces, & monitiones. facit in simili, quod dī de literis monitorijs, & praeceptorijs. s. de rescri. c. constitutus. & c. literis. ¶ No. q. iniurians clerico, & praelato dī offendere Christū. ¶ No. q. quis cogitur qnq; ad actū faciendum ex propria dispositione, & non ex aliqua coarctatione extrinseca. ¶ No. q. dictio & c. scripta extensē denotat alia subesse similia expressis. & de hac dictione quid importet, qn scribitur abbreviatē, ponit Spe. de instru. editione. s. ostensum. ver. sed nunquid. dñs meus in c. suspensionis. de of. deleg. ¶ No. hic quatuor crimina, quē dicuntur grauisima, quod no. pro statutis, quā quandoq; dicunt poenam augeri in grauisimis delictis. ¶ No. q. periurium b est grauisimum scelus. ad hoc 23. q. j. c. fi. 13. di. duo mala. & constat etiam, q. ex suo genere est mortale. 22. q. 4. necesse. & c. seq. Io. An. ¶ No. q. toties quis dicitur deierare, quoties venit contra dispositionem a se iuratam. de quo j. & c. ¶ No. sacrilegium committi ex captura praelatorum, & aliorum clericorum. ¶ No. q. argumenta euidentia & difficilia, per quā quis efficitur suspectus de hēresi, inducunt probationem sufficientem ad condemnandum. de quo aliquid j. ¶ No. q. regnum Siciliae est de patrimonio ecclesie Romanae. ¶ No. q. homines regni Siciliae sunt vasalli ecclesie Romanae. ¶ No. q. principalis dñs feudi potest priuare feudatarium suum, si malē tractat vasallos. ¶ No. q. vasallus potest qnq; adstringi, vt rōne feudi soluat dño annuam pensionem: & sic non semper adstringitur ad seruitia personalia, sed qnq; ad ad realia. ¶ No. q. sicut emphyteuta pōt priuari emphyteusi non soluendo canonem, ita & feudatarius non soluendo, vel nō exhibendo seruitia feudataria. ¶ Op. q. ppter indicia nō debet quis damnari pro crimine. cum requirantur probationes luce clariores. 2. q. vlt. sciant cuncti. Sol. dic. q. argumenta leuia non faciūt fidem, ita procedit prium. Si verō argumenta sunt difficilia, & euidentia: tunc ista bene faciunt fidem etiā in crimine hēresis, vt hic, & de prāsump. literas. vbi videas in glo.

pe. & quod ibi no. facit j. de homi. pro humani. in fi. dicitur autem quandoque argumentum inuentum argutē. de ver. signi. forus. & est ratio rei dubiae fidem faciens. & alle. Archi. quod legitur, & no. de cle. non resi. inter quatuor. Io. An. ¶ Quārit qd sit tergiuersatio. Sol. dic. q. hic sumitur pro dissimulatione, sed aliter sumitur. 2. q. 3. s. notandum. in prin. Ioan. Andr. ¶ Quāro, an veniens contra promissionem iuratam toties incurrat periurium, quoties venit contra. Sol. dicit Arch. q. iste tex. facit q. sic, alleg. 6. qd. 1. imitare Petrum. & quod ibi no. & remittit ad Spe. de sent. s. species autem. ver. sed pone. Io. An. tex. in c. cum haberet. de eo qui cog. consan. vxō. suā. facit in prium, quia ibi ille iurauerat non adherere adulterā, & post iuramentum per longum tempus illi adhēsit, & tamen dicitur ibi, q. ille tandiu in adulterio, & periurio perdurauit. dicit tex. de periurio, & non periurijs, & sic vī, q. non incurrat pluries a periurio. sed posset dici, q. ibi sumitur periurium in genere, quod durauit in perpetuum, etiam dato q. pluries veniret contra iurm: hic autem sumitur in specie: vnde si vna die facit contra iurm, est periurus, si postea alio die iterum facit prium, est periurus in diuersa specie, licet postea in genere sit idem. vnde de hic sumitur in specie periurium, & ibi in genere. ¶ Quāro, an Federicus esset excommunicatus, si ipse non cepisset Cardinales? Sol. dic. q. sic, vt dicit hic tex. quia licet ipse non ceperit, tñ capi fecit, ergo excommunicatus est. de sen. excō. mulieres. Io. Andr. ¶ Quēro quare possit priuari iste Federicus regno, licet istos subditos sic tractaret. So. dicit Inn. q. licet feudatarius habeat vtile dominium, & liceat sibi vti re feudataria, dissipare tñ nō debet, imo nec deteriorare, sicut nec vsufructuarius. ff. de vsufructu. l. æquissimum. s. j. 2. & 3. li. feudorum, de inuestitura de re alie. fa. c. 1. s. quid ergo. vsque ad fi. Io. Andr. ¶ Quid significet dictio penē. Sol. dicit Archi. quod gl. 3. q. 7. qui line. dicit, q. hęc dictio refertur ad magnam quantitātē. ad idem 7. q. 1. factus est. in prin. 23. q. 5. qualis. in prin. Ioan. Andr. ¶ Glo. super ver. Pharaonis. quārit quomodo Federicus possit assimilari Pharaoni, & soluit. ¶ Glo. super verbo, aspidis, quērit quomodo assimilā aspidi, & soluit. In fi. gl. & hoc ponit Isidorus etymologiarum lib. 12. c. 8. Io. An. ¶ Gl. super verbo, grauisissima, recita per cōtrarium, q. non sit necesse, q. crimina sint grauisissima, quia etiam graua inducunt depōnem. gl. so. distinguendo inter praelatos, & Imperatorem. ¶ In fi. glo. no. primo ex gl. t. q. omne magnum peccatum f est depositione dignū in praelatis, & clericis, de quo in d. c. 1. all. in gl. & plene per d. Ant. in c. at si clerici. de iud. ¶ Secundō no. glo. contra illos, qui dicit Imperatorem habere ordinem diaconalem, quia si haberet, posset administrare sacramenta, quā potest diaconus, de quo per glo. 73. distin. Valentinianus. tamen vt ibi no. quandoque legit euangelium in apparatu diaconali ex priuilegio. ¶ Glo. super ver. deierauit. quē incipit periurium, posset recitari per contrarium, q. Papa Imperatorem tanquam laicum non posset deponere. de foro compe. cum sit generale. gl. sol. deinde iustificat tex. quare ex periurio possit deponi. ¶ In ea. glo. ibi. c. fi. dic. vt ibi fuit dictum. Io. Andr. ¶ In ea. glo. ibi, in praelato. & est ratio secundum Inn. q. verbum ipsorum debet esse firmissimum etiam sine iuramento. 22. q. 4. innocens. & s. idem, praecedenti. Io. Andr. ¶ Glo. super verbo, pacem, quērit quare pax sit seruanda, & an sit legitima causa deponendi Imperatorem. dein de querit, quare sit pax inter homines, & sol. ¶ In fi. gl. per hoc Pau. dicit, quod quidam Doctor commentator Clementinarum in procmio dicit, quod de ordinaria potestate, non loquēdo de absoluta, Deus non posset pacem in mundo facere, quia cum diuersi sint animi gentium, diuersitas ista dissensiones, & guerras inducit. has diuersas voluntates Deus, loquendo de eius ordinaria potestate, tollere non posset, sed de absoluta sic, secundum Paul. ¶ Glo. super ver. sacrilegium. potest recitari per contrarium, quod Papa Imperatorem tanquam laicum non puniat de crimine per ca. cum sit. de foro compe. glo. sol. & ponit quam poenam incurrat secularis. ¶ In ea. glo. ibi, vbi de hoc. Ar. remittit. 17. q. 4. sacrilegium. vbi de hoc no. per modū summā. & per Inno. de senten. excōm. c. cum causa. Ioan. Andr. ¶ Glo. super ver. hēresi. quērit, an istud crimen inducat depositionem, & so. quod sic. ¶ In ea. gl. ponitur de quadruplici poena hēreticorū secundū canones. s. excommunicatione, depōne, bonorum ablatione, & militari persecutione. remittit Ar. ad no. per Gof. in summa de hēre. s. punire hēreticos. & plenius vide per Ho. in sum. ipsius ti. s. qua poena feriat. Io. An. ¶ Glo. super

ADDITIONES.

- a ¶ Et cetera. Adde Alex. consi. 140. Bal. consi. 49. 5. lib. B.
- b ¶ Periurium. Periurus, an sit priuatus bñficio, vel priuatus, vid. D. Fe. i. c. 1. d. rel.
- c ¶ Crimine hēresis. Adde videndum Old. consi. 210.
- d ¶ Pluries. Adde quod voluit Anch. consi. 4. Ber.
- e ¶ Capi fecit. Adde Fran. de Arc. consi. proxime alleg.
- f ¶ Magnum peccatum. Adde Pe. de An. consi. 157.

super ver. offendere. qrit qualiter offensa feudatium vendi-
cet. gl. so. in fi. gl. vide no. j. de pri. autoritate. in gl. fi. Ioan. An.
¶ Gl. super verbo, reprehendi. querit, quare dicat, q ex ista cā
possit reprehendi, & so. ¶ Gl. super verbo, sartorum. qrit, quid
significet istud verbum, & sol. In fi. gl. & s. de priu. cum olim,
2. Io. An. ¶ Gl. super verbo, nouē annos, posset recitari per cō-
trarium, q minori spatio possit priuari feudo, si non soluit. gl.
respondet. ¶ In fi. gl. nota ex ista gl. & gl. super ver. reprehendi.
iuncto tex. q probant, q vasallus Cæsaris non soluens per no-
uem annos potest priuari feudo. Sed gl. vñ sentire, q incurrat
penam c. potuit. de locato. tñ tex. hoc non probat necessario:
qa hic dicit, q pp non solutionem poterat meritō reprehēdi,
& sic vñ presupponere, q pp hoc non incurrat pœnam priua-
tionis. d. c. potuit. Item pro hac parte facit: qa c. potuit. priuat
non soluente dominio vtili q lito emphyteutæ: sed iura pœ-
nalia nō dñt extēdi ad aliū casum, q exp̄ssum est. de electione.
statutū. eo. lib. ergo nō extēdit ad feudatariū. est. n. magna dif-
ferentia inter p̄ctus emphyteuticos, & feudatarios. hoc pro-
bant Iuristæ diuersis modis: cum igitur non reperiatur in feu-
do statutū, non fiat extensio, & pp hoc respondetur ad ea, quæ
habentur in c. constitutus. de religio. domi. super glo. pen.

S V M M A R I V M.

- 1 Papa dicitur gerere vices Christi.
- 2 Factum cum persona representante aliū dicitur esse factū cū representata.
- 3 Dignitates seculares duæ possunt simul retineri.
- 4 Prælati quando est depositus a dignitate feudatarij, & alij, qui iurauerūt sibi obedire, sunt absoluti ab eius iuramento.
- 5 Excommunicatio quando profertur propter delictum futurum, non est ne-
cessaria trina monitio.

Nos itaque. ¶ No. q in platione sn̄a dēt p̄ce-
dere diligēs deliberatio. ¶ No. t̄p
Papa dñ gerere vices Christi. & iste tex. vñ innuere,
q Iudex in ferenda sentētia debeat exprimere, quā
autoritate proferat sententiam. ¶ No. t̄p factū cū persona re-
presentante alium, dñ esse factum cum persona representata.
3 Nā hic dñ, q verba dicta Petro fuerūt ēt dicta Inn. ¶ No. ar. t̄p
licet duæ dignitates ecclesiasticæ non possint simul sine disp̄-
satione retineri, non sic procedit in dignitatibus secularibus:
qa hic retinebat duas dignitates, videlicet imperium, & regnū.
¶ No. q quo ad Deū existens. in dignitate pp delicta est priua-
tus, licet alias per hominē nō sit p̄lata sententia. ¶ No. arg. t̄p
qn prælati est depositus a dignitate feudatarij, & alij, q iura-
uerant sibi obedire, sunt absoluti ab eius iurō, & sic patet, q il-
lud iur̄m ex parte recipientis non est p̄sonale, sed reale. de quo
de iure iur. veritatis. ¶ No. t̄p qn profertur excōicatio pp deli-
ctū futurum, non est necessaria trina monitio, sed sufficit pro-
hibito sola. ¶ Op. q tex. malē dicat, q iste priuatur regnis, &
imperio: qa s. dixit tex. q ip̄e habebat regnū Siciliæ: ergo nō
dēt dicere regnis, sed regno. So. dic q iō dixit regnis, & impe-
rio pp regnum Hierusalem, qd simul conceditur cum regno
Siciliæ. Io. An. ¶ Deinde inducitur iste tex. pro forma sn̄a p̄se-
rendæ a Iudice: quia non dēt vti verbis narratiuis de p̄terito,
sed verbis assertiuis de p̄senti, qn profertur sn̄a, vt fecit hic
Papa. & de hoc p Inn. s. de prob. qm̄ s. fm̄ Io. Mo. & Arch. Sed
dicit Ioā. An. q id parum facit, & illa, q ibi no. super verbo, q
occurrerūt. dicit tñ q Inn. quo ad illud p̄positum hic in prin-
cipio dixit, q Iudex non dēt scribere sn̄am alicui, vñ parti, vel
alteri, vel vtrique, vel dicēdo vniuersis & singulis &c. qa tales
scripturæ vident̄ potius testimoniales p̄teritorum, q assertiua
p̄sentium. Itē nō dēt alieni scribere sn̄am loquendo in p̄nti, li-
cet sic factum fuerit. de sequel. pos. c. j. & s. e. inter monasteriū.
sed quantum sit absurdum, dicit, q patebit subtiliter, & diligē-
ter ip̄as intuenti. sed dicit Ioā. An. q ip̄e poterat induxisse de
cā pos. cum ecclesia. de rest. spol. olim. el. j. & ca. fi. de fi. inst. in-
ter dilectos. & c. cum Ioānes. de excē. cum venerabilis. de p̄se.
cum olim. de re iud. cum inter. & c. cum te. & de app. constitut-
tus. de concess. p̄reb. post electionem. de his, q sūt a ma. par. ca.
ex ore. de deci. dudum. de conuer. coniu. c. pe. de relig. do. con-
stitutus. & c. seq. & de capel. mona. dilectus. de cēsi. olī. de priu.
cum olim. j. & 2. & c. ex ore. Sed tñ ip̄e Innoc. facit p̄rium j. de
concess. p̄reb. qa cunctis. sed pōt responderi, q ibi Papa in fi. nō
loquitur de p̄senti, sed de p̄terito. itē facit p̄rium j. in c. proxi-
mo. sed ibi Papa non tulit ip̄e sn̄am, sed confirmauit latā ab
auditore, & tales literæ bene diriguntur parti. s. de probati. in
p̄sentia. & vide no. p Host. s. de ver. sig. Abbate. super glo. ex
hoc. in fi. Io. An. ibi dicit, q si Iudex dicat se aliquid fecisse, cre-
dendum est sibi b, & ita seruāt curia. & vide qd no. j. de sen. ex-
cō. decernimus. sup verbo, excōicatos. fm̄ Lap. D. Ioā. de Imo.
dicit, q nunq placuit sibi ista dñia: sed bene vñ cautū esse Iudi-
ci sic facere. Tu cōclude in hac m̄a, q aut sn̄a profer̄ a Papa,
& tunc tenet, ēt si sint verba de futuro, & recitatoria: qa cū ip̄-
se sit supra ius, credendū est sibi in his, q narrat de facto pro-

c prio, vt in cle. j. de prob. Aut sumus in inferioribus, & tūc in
his, q sunt leuis p̄iudicij, & spectant ad officium Iudicis, stat
verbis ēt de p̄terito assertiuis. 11. q. 3. curæ. j. de sen. excō. c. j.
de iudi. ibi, placuit, vt nullus cōicet. & hoc dicit verum, qn agit
de p̄iudicio tertij: sed qn agitur inter Iudicē, & partem, vt qa
conqueritur de Iudice coram superiore, non creditur nisi ali-
ter appareat, vt no. j. de sen. excōm. decernimus. in verbo, exē-
plis. aut agitur de his, q sunt grauis p̄iudicij, vel q nō spectant
ad officiū Iudicis, & tūc secus, quia nō credī eis, vt no. in ca. fi.
de fi. instr. ad fi. fm̄ eū. ¶ Gl. sup ver. priuamus, pōt recitari p̄-
trariū, q Papa nō possit se intromittere de Imperatore, cum
sit laicus. gl. sol. q illud fallit in multis casibus, & hic enumerat
sex casus. ¶ Gl. super ver. subiaccere. querit an ordinarius absol-
uat ab illa excommunicatione, & soluit quod sic.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Prohibitio sola. Adde Lap. alleg. 78. vbi dicit, q pro futuris culpis monitio
non requiratur. Ber.
- b ¶ Credendum est sibi. Adde an credatur Iudici de his, quæ coram ip̄o facta
sunt. Fran. de Are. consi. 199. Ber.
- c ¶ Facto proprio. Adde Ro. consi. 180. & 300. Lap. all. 6. Ro. consi. 404.

S V M M A R I V M.

- 1 Dignitas illico vacat lata sententia depositionis contra obtinentem.
- 2 Collatio regni Sicilia spectat ad solum Papam.
- 3 Electio Imperatoris quo iure spectet ad electores.
- 1 **L**li autem. ¶ No. arg. t̄p pro & contra, q lata
sententia depositionis p̄ obtinē-
tem dignitatem vacat dignitas tantum, q electo-
res possunt statim procedere ad electionem. ¶ No.
2 t̄p collatio regni Sicilia spectat ad solum Papam, prouidet ta-
men cum consilio Cardinalium. ¶ t̄p Quæritur, quo iure spe-
ctet electio Imperatoris ad electores? So. dic q spectat de iure
& consuetudine antiqua. s. de ele. venerabilem. qd autem di-
cit a iure, concernit laicos. & qd dicit de consuetudine, concer-
nit clericos fm̄ Bar. qui dicit, q consuetudo fuit introducta p-
pter feuda, q tenent ab imperio. Io. An. reuocat hic in dubiū
de vna quæstione, quæ fuit orta circa electionem Imperatoris
pp priuationem hic positam, & primo in facto hic posito p̄e-
mittit Io. An. q adhuc viuentē Federico procuratē Papa du-
fuerunt electi, Largianus Thuringie, qui parum vixit, & post
Comes Holandie, q per Frisones fuit occisus, sed post mortē
Federici Principes elegerunt in discordia Regem Castelle, &
fratrem Regis Angliæ Comitem Cornubiæ, & ex his electio-
nibus surrexit qd, q Bononiæ fuit disputata per Stephanū Po-
lonum, & filius Federici obtinuit apud illos duos electos, vt re-
nunciarent, demum Rex Boemie dedit filiam suam in vxorē
filio filia Federici, & post hoc filius domine concorditer fuit
electus in Imperatorem a Principibus, & dubitabatur an tene-
ret electio, & surgebat dubium ex tribus. Primò ex precibus, q
interuenerant, vt renunciarent electi, & vt ille eligeretur. Se-
cundò ex renunciatione inualida. Tertiò ex successione pro-
hibita. ¶ De primo dicebat, q cum imperium sit donum Dei,
in auth. quomodo oportet. ep̄s. in prin. 11. dist. qm̄. ergo illud p̄e-
cibus, p̄io, vel obsequio mercari non licuit. j. q. j. ordinatio-
nes. & c. sunt nonnulli. bene facit. 8. q. 2. illud. Item Imperator
est defensor ecclesie, de ele. venerabilem. & vngitur, & conse-
cratur, vt ibi in ver. verum. & de sa. vnc. c. vnico. ver. sed vbi. er-
go in his munus a lingua simoniā inducit. patet primū. j. q. j. si
quis ep̄s. 2. q. 3. Saluator. fm̄ s. de simo. c. j. & c. cum in eccle-
sia, & p totū. Nec ob. si dicat, q Imperator p̄est t̄p alibus, qa
rñdetur p c. si quis obiecerit. j. q. 3. Item ambitus, qui hic inter-
uenit, totū vitiat. j. q. j. nullus itaq. & c. p̄cipatus. ff. ad leg. lu-
liam de ambi. l. j. ¶ Ad fm̄ dicebat renunciationem nō valere.
p̄bat sic. Nā imperiū est ius publicū autoritate, & vtilitate,
in auth. vt iu. sine quoquo suffragio. i. prin. collat. 2. & i. auth. vt
b differentes Iudices. in prin. col. 9. & tali iuri renūciare nō p̄t b.
ff. de pac. ius publicum. de fo. comp. si diligenti. ergo iste non
potuit renunciare post mutuum consensum. de ele. cum inter
Canonicos. Item non valuit, qa res erat litigiosa, vt lite pend.
ecclesia. & C. de litigio. l. fi. Item per hoc illuderetur Papæ resi-
liendo post electionem p̄sentatā, de postu. p̄la. bonæ. 2. de of-
fic. legati. licet, cum ip̄e habeat confirmare potiore, & si est
paritas, gratificare, vt in d. c. venerabilem. ver. q autem. ¶ Ad
tertium dicebat, q sicut hereditaria successio, vel sanguinis ē
reprobata in ecclesijs, sic & imperium. primū patet. 8. q. j. apo-
stolica. de fi. presbyt. ex transmissa. secundum in d. c. venerabi-
lē. ver. in super. facit ad vtrunque. 8. q. j. Moyse. & c. si ergo. de
insti.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Precibus. Adde, quod dicit Ro. sing. suis de orante Iudicē in camera, vt pro se
sententiam proferat. Ber.
- b ¶ Non potest. Adde, qua pœna puniatur nolēs acceptare officium, Ro. sing. suis,
fo. 5. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

insti. ad decorē. de iurep. cōsult. & ista prohibitio sicut filios afficit, ita & nepotes. de quo vide de si. presby. ad extirpandas. super primā glo. ipse determinat triūm, q̄ electio valeat. Nec ob. primum de precibus, cum preces fuerint factæ pro digno. remittit ad notata de æta. & quali. tuam. Nec obstat s̄m: quia renunciatio valuit, cum neuter illorum fuerit confirmatus. de transl. præl. c. 2. Nec obstat c. bonæ. quia ibi renunciatio fiebat in præiudicium postulati, nō per postulatū: sed hic factus, quia ipsi electi renunciabant. Non ob. tertium de successione: quia non per successionem, sed per electionem petitur confirmatio. Item non succedit nepos viuo parenti. Item mater succedere non poterat in imperio, ergo nec ipse per matrem. Io. An. ¶ Vltimo hic refert Fran. q̄ ille Federicus post depositionem tenuit regnū, & eo mortuo filius eius Conradus, & eo mortuo alius filius Manfredus. & hi fuerunt tēpore Alexandri Quarti, & Urbani. demum Clemens III. dedit Regnū Domino Carolo fratri Regis Franciæ, qui bellum habuit cū dicto Manfredo, in quo mortuus est ipse Manfredus. demum Conradus filius dicti Conradi dicens regnū ad se spectare, intrauit Apuliam viriliter, & potēter: sed ibi deuictus, & captus per Dominum Carolum, decapitatus fuit. Io. An. ¶ Glo. super verbo, illi. quærit, qui sunt illi, ad quos spectat electio Imperatoris, & soluit. Itē quærit, an Papa sine ipsis possit Imperatorē eligere, & soluit. In si. glof. & potestas horum electorū p̄cessit ab ecclesia, vt in cl. j. circa prin. de iureiu. Io. de Fan. ¶ Glof. super verbo, eligant, quærit an Papa possit eligere Imperatorē, si electores negligant, & so. In si. gl. no. istam gl. q̄ vbi conceditur potestas exercendi actum simpliciter, non potest dici, q̄ exercere debentes sint negligentes, dato q̄ non exerceant: sed modus est, q̄ per superiorem terminus statuatur, & ex illo constituuntur in negligētia. vide, qd̄ no. in si. in c. ex parte. de cōces. p̄b.

S V M M A R I V M.

- 1 Libellus porrectus per prælatus procedit, licet non dicatur, q̄ agat nomine ecclesiæ, sed nomine suo.
- 2 Libellus alternatiuus procedit.
- Et quid in reali, nu. 3. & 5.
- 4 Confinia rei petita debent exprimi.
- 6 Bona fides præsumitur in dubio.
- 7 Agens alternatiue si prosecutus est in probatione alterum tantum, non obstat exceptio rei iudicatæ in alio.
- 8 Dominium vt acquiratur, quid requiritur.
- 9 Quasi dominium an competat ecclesiæ sine traditione.

Abbate sane. ¶ Glo. j. summat & diuidit. Præmittit, q̄ Rex Aragonum ca-

strum Curuaria cum suis finibus, inter quos erat locus de Rosellis, qui tunc erat in potestate infidelium, donauit hospitali Sancti Ioannis sub cōditione, si ad manus fidelium &c. demum mortuo Rege, nepos, qui successit in regno de manibus infidelium acquisiuit, & donauit monasterio Populeti, volens, q̄ in loco de Bonefac. ibi incluso ædificaretur vnum monasterium, demū cū esset qd̄ inter monasterium de Bonefac. & hospitalarios super loco de Rosellis, monasterium Populeti, donauit locum de Rosellis monasterio de Bonefa. sup hoc vertit qd̄ hic decisa. Legam p̄ partes more solito. ¶ No. ex superscriptione Inn. q̄ quādo ad plures pertinet actio de aliqua re, ita q̄ ad vnū quasi sub alio, sicut erat hic commendator sub præceptore, q̄ simul ambo, & omnes diuisim agere possunt. de hoc satis per eum de iur. c. cum deputati. de rest. spol. c. olim causam. de reli. do. c. cum venerabilis.

- 1 s̄m Io. An. ¶ No. q̄ procedit libellus porrectus per prælatus,
- a licet nō dicat, q̄ agat nomine ecclesiæ, sed nomine suo, & clerici corum, quod no. de quo de dila. c. literæ. & de præb. ex literis. ¶ No. ar. q̄ idem est dicere, ago pro tali, quod est dicere nomine talis. de rest. spo. olim. el. 3. de cōsti. cum M. ¶ No. ¶ q̄ procedit libellus alternatiuus. de quo hic in gl. ¶ No. arg. q̄ in reali non sufficit exprimere causam remotam in libello, sed dēt ex-
- b primi causa remota, & propinqua, b vt fuit hic. nā dicit, q̄ spectat ad eum iure dominij, vel quasi, hæc est causa propinqua. causa remota est illa, per quam quæritur dominium, sicut fuit hic donatio, & vtrunq; hic exp̄sit, de quo an sit necesse, vide de iudicijs. dilecti. ¶ No. q̄ in libello debēt exprimi confinia
- c rei petite. de quo de lib. obla. significantibus. vide no. de rest. spol. cum ad sedem. in gl. 2. ¶ No. q̄ procedit conclusio libelli in reali, si dicat, peto mihi rem adiudicari. ¶ Op. j. q̄ iste libellus malè fuerit admissus: quia in reali non dēt concludere libellus, vt petat rem sibi adiudicari: sed dēt dici peto rem mihi restitui. de si. instr. inter dilectos. So. Arc. fatetur cōtrarium, & ad tex. hic respondet ipse & Io. Mo. exponendo adiudicari. i. iudicare ad se spectare. vnde concludunt, q̄ quandoq; agitur in his, quæ habent causam mistam, vt familiæ erciscundæ, cōmuni diuidundo &c. de quib. Inst. de ac. §. quedam. & Inst. de off. iur. §. si familiæ. & §. seq. & tunc in illis procedit propriè ta-

lis libellus, peto rem mihi adiudicari. Aut agitur reali, & tunc s̄m Canones rem meam ab alio detentam peto mihi restitui, vt in d. c. inter dilectos. in prin. sed s̄m ius ciuile dēt dicere, peto rem declarari ad me pertinere. ff. de rei ven. ex diuerso. §. j. ff. si seruitus vend. l. sicuti. §. si queritur. vide quod no. Gof. de do. & contu. c. 2. super verbo, restitui. Io. An. & ibi dicit Ioā. q̄ qui rem vendicat, petat rem restitui. si iure dominij. de fid. inst. inter dilectos. licet alibi dicatur, qui in rem agit, dominij ven dicat. C. vbi in rem ac. l. j. sed ibi dominium ponitur pro possessione, sicut e. ff. de ver. sig. interdum. dominium enim nō restituitur, sed declaratur. ff. si ser. ven. l. sicuti. §. sed si queritur. s̄m Ioā. An. ibi. ¶ Glo. 2. quærit, an Abbas debeat etiam agere nomine conuentus. so. q̄ sic. ¶ In si. gl. aliqui dicunt, q̄ iō oportebat Abbate sic agere, quia locus petitus communiter pertinebat ad Abbatem, & cōuentum. Item clarum est, q̄ securus agitur, quando simul agunt etiam de propriis, s̄. de iur. causam. licet quisque possit agere pro suis, vt dicit Io. Mo. & Arc. q̄q; Abbas agit pro se, & suo cōuentu, vt hic. q̄q; nomine sui monasterij. de si. instru. inter dilectos. in prin. & illo mō propriè agit: quia plati sunt procuratores, non domini. de do. ca. 2. & iō non nomine suo, sed sue ecclesiæ, vel dignitatis agūt, & defendunt. s̄. de inst. cum venissent. de dila. l. fræ. & de rest. spol. olim. quandoq; etiam agunt simpliciter. de præscr. auditis. & ca. veniens. & vide no. post Inn. s̄. e. li. de testi. presentium. in 3. glo. Ioan. An. ¶ Glo. super verbo, dominij recita per contrarium formatum in ea duobus medijs. deinde glo. anteq̄ veniat ad solutionem contrarij, declarat, quid sit petere rem iure dominij, & quid quasi dominij, & quid habeat probare petens rem iure quasi dominij. & inter alia dicit gl. q̄ requiritur bona fides, quæ in dubio præsumitur. & sufficit solum ex parte recipiētis, licet non adsit ex parte tradentis. & postea ponit gl. vnam solutionem trij in ver. & de sola consuetudine, declarans dubiū contingens in supradicto libello. s̄. q̄ actor alterum tantum petat. s̄. spectare iure dominij, vel quasi, an possit ad alterum redire, & postea opponit in ver. sed ei, quod dictum est, vbi gl. ponit contrarium ad id, quod dixerat de bona fide ex parte tradentis, q̄ non requiritur, & probat q̄ requiratur etiam ex parte tradentis. gl. istud soluit, & declarat, & deinde assumit solutiones glo. ad principale, q̄ quæ sunt. 6. prima est in ver. & de consuetudine, quam postea reassumit in ver. & vides, quod sentit, & postea per ordinem prosequitur alias quinque solutiones. ¶ In ea. glo. ibi, præsumitur. No. istam glof. ¶ q̄ bona fides in dubio præsumitur, & idem no. Guil. in Spe. de causa pos. §. nunc dicendum. ver. pe. qui prosequitur mām Publicianā, & libellorū su per ea. Io. An. ¶ In e. gl. ibi, non cōpeteret. ex gl. ergo hēs, q̄ ad hoc, vt competat Publiciana, quatuor requirunt. requirit ēr quintū, q̄ a non dño sit facta traditio, a s̄ dñiū esset traslatū. ff. de publ. l. j. Sed duo tñ ex his quinque sunt difficilia agēti. s̄. p. batio traditionis, & tituli, reliqua cōsistūt in intellectu agētis, cū sint de sua cōscientia, q̄ probari p̄ testes non pnt s̄m Acc. in p̄dicto §. aliq. Io. de Fan. ¶ In e. gl. ibi, de consuetudine, facit in si. quod no. de vēdicante, qui eodē libello petit ēr rē exhiberi, i. Spe. de ac. & pe. ver. & no. q̄ vī. Io. An. In ea. gl. ibi, de iud. licet. hēs. ex gl. ¶ q̄ si agens alternatiue ēr est prosecutus in probatione alterū tñ, non obstat exceptio rei iudicatæ in alio: q̄ replicatiōe doli repellit. & hæc est notabilis gl. q̄ pōt sufficere, q̄ p̄secutio est ita sp̄alis, q̄ in prosecutione actor discernat Publicianam a dño: sed si nō discerneret, vt q̄ dicit rē ad se pertinere, qd̄ ad vtrunq; referret. ff. de ver. sig. l. pertinere. tunc secus esset s̄m Bar. q̄ hoc no. ff. d̄ exc. rei iur. l. & an eadē. §. actio nes. s̄m Io. de Fan. hic, & sup dubio gl. videlicet an ille, q̄ succubuit in rei vendicatione, possit intētare Publicianā, plenè no. ff. de eue. l. minor. §. j. in gl. in verbo, supererat. & tenet ibi gl. qd̄ possit. & de hoc in Spe. de actio. & pe. §. sequit. ver. qd̄ si pri mo. & loquit ibi q̄ non agit nisi de iure dñij. ille aut gl. loquitur, q̄ ex p̄sit vtrunq; alternatiue: sed in p̄bationib. fuit p̄secutus alterū tñ, s̄m Io. de Fan. ¶ Sed q̄ determinationē huius gl. q̄ possit iterato iudicio agi, obijciatur, q̄ de iure Canonico cōfessio facta in vno iudicio inter easdem personas facit fidē in alio, vt est cōis opinio in c. per inquisitionē. de ele. ergo nō videtur iterato agi posse: quia agēdo rei vendicati. dicit a vero emisisse, & agendo Publiciana videt dicere non emisisse a vero domino, vt natura istarum actionum exigit, prout hic patet in glo.

ADDITIONES.

- a ¶ Nōmine suo. Adde Lap. alleg. 2. Ber.
- b ¶ Et propinqua. Adde Ale. consil. 121. j. lib. Ber.
- c ¶ Confinia. Adde Alex. consil. 184. 2. lib. Ber.
- d ¶ Adiudicari. Adde Ro. consil. 345. vbi qualiter verba improprietur, vt libellus sustineatur. Ber.
- e ¶ Publiciana. Adde Alexan. consil. 21. j. lib. & consil. 88. 2. lib. & consil. 45. tertio lib.
- f ¶ Alternatiue. Adde Alex. consil. 83. 2. lib. & 110. j. lib. & 199. 2. lib. Ber.

gl. & sic non vñ postea admittendus pp confessionem, quā fecit in rei ven. So. vbi cōfessio mea a iudice recipitur & ab adversario: q̄ ipsam non est mihi licitū venire, vt in p̄rio: sed vbi confessio nō recipitur, vt quia sn̄a q̄ eam fertur, vel simili modo: tūc q̄ eam venire mihi licet. & istud vltimū probat de iure iu. mulieri. & quod ibi no. primū aut no. s. e. li. de cōfess. c. j. fm Pau. de Eleaza. hic. ¶ In ea. gl. ibi, sciuerit. & ex his patet quod auth. nō loquit, qñ ipse dñs alienat licet mala fide, puta in p̄iudiciū creditoris. & de hoc in Spe. de p̄scr. ad fi. per totū: & maxime in ver. quid si debitor. & vide in addi. Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, diuersa. & est diuersa potissime rōne actionū: quia rei vñdicio est ciuili. Publiciana verō p̄toria a Publicio dicta, vt dicit gl. s. Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, ad eundē finē, quia q̄libet tendit ad rem vñdicandā. Io. An. ¶ In fi. gl. Arc. remittit ad notata. 3. q. 3. offeratur. fm Io. An. & ibi dicit fm Lap. q̄ regulariter verum est, q̄ nec cōditionaliter, nec alternatiue est formanda petitio: sed secus qñ cāliter: nā venit qñq; in petitione cōdō, vñ alternatiua cōuentio, vel ex lege, vel ex canone, vel ex testō, vel ex p̄ctu, vel nā rei. de cōdictione ex testō patet de testa. Raynuius. & ibi gl. & Gof. de alternatiua canonis, s. de plus peti. ca. vnico. & de emp. & ven. cum dilecti. fm Lap. Ab. ¶ Glof. super ver. largitione. recita per p̄rium in ea formatū, & solue, vt i ea. in fi. Patet ergo ex gl. q̄ exp̄ssa nocent. ff. de re. iu. exp̄ssa. hāc autem exp̄ssionē facere nō tenebat, vt plenē no. de libelli oblatione. c. 2. Io. An. ¶ Ex ista glo. habes, q̄ ad hoc vt acquiratur dominium, requiritur q̄ ille, qui vendidit, sit dominus, & rē venditā tradat emptori. & hoc hēt locum in emptore priuato, non autem in ecclesiastico: q̄ tunc transfertur dñm sine traditione. C. de sacrosan. ecc. l. fi. ¶ Sed dubiū est, qd in quasi dñio, vt Publiciana, an cōpetat ecclesię sine traditione. de hoc p̄ Guil. in Spe. de locato. s. nunc aliqua. vbi refert opinionem Mar. de Fano tenentis ecclesiam non habere Publicianam solo titulo sine traditione a non dño sibi facta, sicut hēt, qñ est facta a dño: quia illud quod dicit ecclesię acquiri dominium sine traditione ex sola concessione, est priuilegiū indultū p̄ regulam iuris communis. vnde non est ad consequentiam trahendum. & idem in quasi dominio. vel fortē posset dici, q̄ si ille, a quo ecclesia hēt titulum, tempore quo concessit ecclesię, erat in possessione: licet ipse ecclesię non tradidisset: æquum erit ecclesię dare Publicianam secundum Lap. Abb. tamen Ioan. And. in d. c. 2. de consu. sup vltima gl. tenet, q̄ illud priuilegiū concessum ecclesię non trahat ad Publicianam fm Io. de Fan.

ADDITIO.

¶ Dominium. Sed qualiter probetur dominium, vide Bar. plenē in l. quidam in suo. C. de cond. inst. & in l. rem quæ nobis. de ac. pos. & in l. rem alienam. de pig. ac. & in l. j. in repetitione. C. de alie. iud. mutan. cau. fac. & in l. 2. ff. de v. suc. & in l. ad probationem. & ibi Bal. C. loca. & Flo. in l. sicuti. s. si queratur. ff. si serui. ven. Pau. de Ca. conf. 94. 3. 20. & conf. 332. & post omnes vide D. Fe. in c. examinata. de iudi. in prin.

SUMMARIVM.

- 1 Res, quæ est sub dominio alterius, non potest donari simpliciter.
- 2 Dispositio contenta sub conditione statim habet effectū adueniente condōne.
- 3 Testator, si precepit, q̄ in eius fundo edificetur ecclesia, non per hoc videtur voluisse, quod totus fundus sit ecclesię.
- 4 Concessio non potest fieri rei, quæ nondum est in rerum natura.

Allegabatur autem. ¶ No. t̄ quod res, quæ est sub dominio alterius, non pōt donari simpliciter, sed sub cōditione, quando redibit sub dominio donantis p̄ textu causæ licitæ. ¶ No. q̄ adueniente conditione statim habet effectū dispositio sub conditione contenta. ¶ No. q̄ licet quis donet ecclesię, vt in certa villa, vel loco ædificet ecclesiā, vel monasterium, pp hoc non vñ donasse villam totam, vel locum generaliter, vbi dēt ædificari. quod no. quia facit ad dubium, t̄ si testator præcipit, q̄ in eius fundo ædificetur ecclesia, per hoc non vñ voluisse, q̄ totus fundus sit ecclesię. ¶ No. q̄ rei, quæ nondum est in rerum natura, non potest fieri concessio, de quo de eccles. ædifi. ad audientiam. ¶ No. q̄ actor potest petere, vt sententia, pro eo feratur ratione iuris sibi superuenientis post litis contest. qd̄ intellige, prout declarabitur infra. ¶ Quæro, quare dicatur in tex. q̄ iste debeat p̄stolari, saltem tempore quo res veniret sub dominio Christianorum? So. lu. dic q̄ ex quo donatio erat facta sub cōditione, debebat spe c̄tari tempus conditionis appositæ, non t̄ps p̄sens. ff. de verb. oblig. si rem meam. fm Io. An. ¶ Gl. super verbo, allegabatur. recita per p̄rium, q̄ ista donatio non tenuit: quia homo, fundus, vel alia res non cadit in donatione, vt in iuribus allegatis in glo. sed gl. soluit, q̄ pp istud p̄rium aduocatus pro parte monasterij allegabat, prout habetur in tex. vt sic tolleretur contrarium. ¶ In ea. glo. ibi, auus, & pater, vt j. s. pro parte. Io. An. ¶ In c. gl. ibi, liber homo. gl. ibi distinguit inter stipulationem, legatum, & fundum hostium, & nostrum ab hostibus captū.

Io. An. ibi glo. distinguit, q̄ aut fundus aliquando fuit noster, licet nunc sit captus ab hostibus: & tunc potest in stipulationē deduci. Si verō fuit semper, & nunc est in potestate hostium, non potest in stipulationem deduci, sed in legatum sic. & est ratio diuersitatis: quia in stipulatione consideratur tempus p̄sens stipulationis, sed secus in vltima voluntate; quia consideratur tempus, quo cedit legatum. ita no. in d. l. liber homo. & ff. de re. iu. l. in testamentis. quod non est verum secundū Bart. in prædicta l. liber homo. quia idem in legatis per l. j. ff. de regula Catoniana. & l. cetera. de le. j. illud enim legatum, quod esset inutile, si testator decessisset tempore testamenti, non valebit, quandocunq; postea decedat. Idem est ergo vtroq; casu. & sic no. in l. id quod. ff. de leg. j. id ergo quod non est, nec fuit in nostro commercio, non deducitur in stipulationē, nec legatum, etiam si dispositio sit conditionalis, dummodo illam conditionem expectare non sit honestum. ff. de ver. obli. inter stipulantem. s. sacram. Secus si iam fuit, sed hodie non, quia in potestate hostium est: tunc enim valet, vt l. fi. ff. de actio. emp. l. ab omnibus. s. etiam. & l. seruus ab hostibus. ff. de legat. j. & hoc propter priuilegium, vt d. l. id q̄. Nec obstat istud c. vbi valet donatio facta per Regem de fundo, qui non erat, nec vnq̄ fuit suus, sed semper fuit in hostium potestate, quia pure hoc concedi non potest, sed sub conditione, quam sit honestum expectare. s. si capiatur, & redigetur in potestatem Christianorum. Item quia regnum Hierusalem fuit Christianorum, licet modo & tempore quo Papa p̄cessit Regi Carolo Magno, fuerit in potestate hostium, potuit illud Papa concedere pp ius, & priuilegium postliminii fm Bar. qui prædicta ponit in prædicta l. liber homo. & in prædicta l. id q̄. Io. de Fan. ¶ Gl. super ver. vigorem. all. concor. ad tex. ¶ Glo. super ver. naturam. exēplificat tex. ¶ Glo. super ver. multum, commendat aduocatū, & ostendit qualiter impugnatur prima ratio monachorum. ¶ In fi. gl. no. istam gl. quæ docet practicam aduocati, q̄ in allegando communem ordinem seruare debeat. ¶ Glo. super ver. donauisse. querit, quare fuit necesse, q̄ iste allegasset donationem non factam ipsi monasterio de Bonefac. ¶ In fi. glo. alleg. etiam Inn. C. de dotis promiss. l. j. ad idem de verb. oblig. l. si ita stipulatus. s. Chrysogonus. Item secundum Innoc. pro hoc facit: quia verbum donatoris non dirigebatur ad monasterium de Populeto, & ideo non vñ ius quæsitum in rem, sed in personam. ff. de ann. leg. l. Caius. ff. de leg. j. l. quidam testō. ff. de cōtra. emp. l. fi. alias si ex aliquibus p̄sumptionibus apparet, q̄ de volūate donatorum fuit, q̄ ad monasterium de Bonefac. veniret donatio ipsi monasterio de Bonefac. aliter prouideretur. arg. ff. de leg. ij. Lucius. s. peto. de rei ven. l. emptor. s. ancillam. de leg. ij. l. Titius cum testamento. s. Titia cum nubere. d̄ test. nos quidem. ff. de dona. inter vi. & vxor. l. Titius. C. de do. quæ sub mo. l. j. & 3. fm Io. An. ¶ Glof. super ver. non valebat. all. concor. ¶ In fi. gl. dicit Inn. & Io. Mo. q̄ in l. si seruitus. s. si. ff. de ser. vrba. prædio. & l. seruos. ff. de liberali causa. non querit ius in re, sed personalis obligatio. Io. An. ¶ Glo. super ver. accedit, fortificat tex. per iura. In fi. gl. nec ob. ff. de pig. actio. l. si rē. s. si. quia loquitur in pignoratitia, quæ statim oritur ex conuentione fm Inn. vel dic fm Io. Mo. cam statim natam, cum conuenit de pignore, sed impediri quousque fuerit solutum pretium. in p̄rium alle. eam l. s. omnem. Io. An. ibi tex. vult eam nasci demum satisfacto creditori. Ia. de Butrig. dicit ibi, q̄ aut superuenit mihi ius, & causa agendi, vt quia egi de mutuo, & pendente lite mutuaui, & tunc non debet fieri condemnatio de iure ciuili. l. non potest. ff. de iud. licet secus de iure Canonico, vt hic. aut superuenit ius pēdente iudicio, ex cā tñ de p̄terito, & tūc ex eadē instātia fit p̄denatio. d. s. fi. aliquñ nō superuenit ius, nec cā agēdi, sed p̄as dirigendi in aliquē actionē, vt cū ago rei vñdicatione in nō possidētē, postea cepit possidere pēdente iudicio: & tūc ex eadē instātia sit condēnandus. ff. de rei ven. si aut. s. possidere. & ff. ad exhi. l. tigni. s. fi. In eo qd̄ Iac. Butrig. exēplificat in mutuo, nō bene dicit: q̄ et hoc casu fm De cretistas nō ferit sn̄a et ex cā superueniēti, licet secus de iure ciuili. ff. de aqua plu. arcē. l. hactenus. s. fi. cū l. seq. & ff. de iudi. nō pōt. & tenet Dy. & Bar. in l. & an eadē. s. actiones. ff. de except. rei iudi. & habetur j. super gl. hoc vult decret. fm Ioan. de Fan.

ADDITIO.

¶ Villam totam. Adde quod voluit Bal. conf. 334. 4. lib. vbi ponit, an legato loco pro habitatione aliquorum fratrum, videatur legata proprietas. Ber.

SUMMARIVM.

- 1 Donatio prædecessoris in dignitate non transit ad successorē, si referatur ad bona quæ sunt priuati successoris, & non intuitu dignitatis.
- 2 Acquisita ex bello gesto contra infideles efficiuntur capientium.
- 3 Actor licet non habeat ius in re petita tempore porrecti libelli sufficit, quod ius sibi superueniat ante prolationem sententiæ.
- 4 Iudicium procedit licet agatur de facto.
- 5 Bona acquisita ab infidelibus qualiter dicantur propria.

Geminianus super Sexto Decretalium.

¶ Ro parte. ¶ No. t. q. donatio pdecessoris in di-
gnitate non transit ad successore,
si referatur ad bona, quæ sunt priuati successoris, &
non intuitu dignitatis. ¶ t. No. q. acquisita ex bello
gesto p infideles efficiuntur capientium. de quo per Inno. de
voto. q. super his. ¶ No. q. bona acquisita ex industria hæredis
non dicuntur bona hæreditaria. ¶ No. t. q. licet actor non ha-
beat ius in repetita tempore porrecti libelli, sufficit, q. ius sibi
superueniat ante prolationem sententiæ. ¶ No. regulam, q. iu-
ra loquentia in reo, habent locum in actore, quando eadem ra-
tio subest. ¶ No. t. q. procedit iudicium, licet de facto agatur,
vt quia ius non habebat agens. probat tex. quia hic non intè-
rata principio actoris, & tamen dicit, q. sufficit, si tempore sen-
tentiæ interfit. ¶ t. Quæro, quomodo bona acquisita ab infide-
libus per istum Regem possint dici propria? Sol. dic, q. acqui-
siuerat ab infidelibus per iustum bellum initum p infideles,
& Saracenos. facit 23. q. 5. dicat. & de hoc. 23. q. 2. in princ. per
Inn. de restit. spol. olim. j. & s. de voto. q. super his. fm Inn. Io.
An. ¶ Gl. super ver. pro parte, recita per contrarium, q. Papa ma-
lè fecerit pronunciando contra Abbatem: quia illa ratio pro
parte eius allegata concludebat. gl. timore contrarij soluit du-
pliciter. non obft. quod dicitur de reparatione bonorum: quia
ad hoc respondit glo. sequens. ¶ Glo. super ver. separata, quæ-
rit an allegatio separationis hic procedat, & soluit. In fi. gl. dic
ibi in prima gl. quidam dicunt, q. hic non dicebatur impetra-
ta seu facta separatio, imò quia simpliciter patris hæreditatem
adiuit, vna censetur sua & patris hæreditas. ff. de vulg. & pupil.
subfti. sed si plures. §. filio. Io. An. ¶ Gl. super verbo, in reo: re-
cita per contrarium, q. Papa hic debuisset pronuciare pro mo-
nasterio per rationem hic in tex. allegatam: quia reus condem-
natur, vt patet hic in iuribus allegatis in glo. ergo idem debe-
mus dicere in actore. glo. sol. & assignat rationem reddens ad
iura, quæ allegantur de reo. In ea. gl. ibi, in actore. quid in casu
conuerso. s. cum definit actor habere ius, quod habebat tēpo-
re litis conte. distinguitur: quia aut ex facto proprio, & tunc re-
us absoluitur: aut ex facto rei, & tunc non absoluitur. ff. de rei
ven. si post acceptum. & de condi. furtiua. si seruus furtiuus. ff.
so. ma. si constante. §. si. Io. An. In fi. gl. vel potest esse ratio, quia
ius mutatur ex persona actoris. ff. si pars hæ. pet. l. j. §. si. & sic
ex eo fundatur iudicium: sed ex persona rei non mutatur iudi-
cium, sed solum facultas agendi, vt in §. si quis, allegato hic in
glo. Ioan. de Fan.

A D D I T I O.

a. ¶ Capientium. Ad de latè Cal. consi. primo, de treuga & pace. Ber.
S V M M A R I V M.

- 1 Donatio facta per Regem sub nomine dignitatis transit ad successorem.
- 2 Acquisita per Regem in iusto bello, videntur in dubio esse acquisita nomi-
ne dignitatis & non persona.
- 3 Causa specialis quando exprimitur in libello, oportet quod illa probetur.
Et quid si exprimitur causa generalis, nu. 4.
- 5 Iudex non potest pronunciare cum bona conscientia contra id quod est pro-
batum in iudicio.

6 Verba inserta in corpore iuris ponētia allegationes partium, non faciūt ius.

¶ Edad hoc. ¶ No. t. q. donatio facta per Re-
gem sub nomine dignitatis tra-
sit ad successorem. facit, quod no. per gl. & Doc. ne
prælati vices suas. cap. fi. No. q. locatio pdecessoris
transit ad successorem, si fiat sub nomine dignitatis. ¶ No. arg.
t. q. in dubio acquisita per Regem in iusto bello, videntur esse
acquisita intuitu dignitatis, & non personæ, quod no. bene.
¶ Quid autem de prælato, vide in c. inquirendū. de pecu. cle.
3. ¶ No. t. q. quando causa specialis exprimitur in libello, opor-
tet q. illa probetur, nec potest obtinere actor, licet probet aliā
causam illi similem. quod secus est, quando exprimit causam
generalem: quia tunc sufficit probare aliquam speciem inclu-
sam sub illo genere, etiam si species non competeat tempo-
re litis conte. sed postea incipit competere. ¶ Ex hoc no. t. q. qñ
a in libello exprimitur causa generalis, vñ deducta quælibet cā
competens agenti. vnde Inn. in c. cæterum. de iu. in gl. magna,
verfi. sed reus pōt. no. q. iudicium iniuste a principio inchoa-
tum respectu actionis non competentis non vitatur, si super-
ueniat actio durate iudicio, quando fuit cā generaliter assigna-
ta, nec a parte fuit oppositum: secus si pars a principio oppo-
neret. sic potest intelligi c. examinata. b. de iudi. ¶ No. t. q. iudex
5 non potest pronunciare cum bona conscientia contra id, qd
c est probatū in iudicio. de quo dixi s. e. c. j. ¶ No. q. est vtile reo
in veritate obligato, q. iudicium nō inchoetur super re petita,
licet aliqua causa posset allegari, vt aliud iudicium nouum in-
choetur. quod no. quia facit, q. stante lite iniuste inchoatā, &
ex qua non posset sequi sententia p ecclesiam ex defectu instā-
tiæ, & sic rōne cā subest obligatio, q. licite pōt super illa lite
fieri transactio, cū dicatur esse vtile, ne inchoetur nouū iudi-

cium, vt dicit hic tex. ¶ Op. q. tex. in ver. nisi. malè excipat: quia
sentit, q. si tempore contestationis litis qñ cā specialis fuit ex-
pressa non competeat, sed postea spālis, & expressa incipit cō-
petere, q. posset ferri sententia: sed hoc vñ falsum, quia qñ spā-
liter scribitur, dēt etiam competere tpe litis contestationis, vt
dicit tex. j. eo. §. præfatus. Solu. Ioā. An. fatetur contrarium, &
ad tex. hic respondet, q. hæc dictio, nisi, non stat exceptiue, sed
ponit determinationem casuum precedentium fm Ioan. An.
¶ Quæro, qualiter appareat acquisitionem factam per Regē
esse factam nomine regni? So. dic, q. Rex iuit cum exercitu, &
vexillis regni, & vt Rex acquisiuit illam fm Ioā. An. ¶ Gl. sunt
literales vñque ad gl. super ver. similis. ista glo. quærit de exem-
plo literæ, & soluit in fi. gl. ¶ Sed p præmissa op. quia isti de mo-
nasterio de Bonifac. allegabant donationem factam fuisse per
Regem monasterio Populeti, & sic monasterium de Bonifac.
habuerat causam ab eo, cui donatio fuerat facta per Regem,
ergo videbitur sibi sufficere: quia sufficere dēt mihi allegare
causam autoris mei, iuxta no. ff. de pe. hæ. l. 2. fm vnum intellē-
ctum, putā si sum hæres Titii ex testō: Titius fuit heres Scii ab
intestato: si volo vendicare hæreditatem Scii, possum vendi-
care tanq hæres illius ab intestato, & sic poterit author meus.
d sic etiam tenet Cy. in l. fi. C. de hære. instit. Sol. dicit Bar. in §. a-
ctiones. s. allegato, q. putat illam gl. & dicta Doctorum in d. l.
fi. vera in successore vniuersali, qui pōt allegare causam suam,
& causam autoris sui. pro quo alle. ff. de acq. pos. l. 3. §. ex plu-
rimis. ibi dum dicit, q. si per hæredem & c. Sed in successore sin-
gulari loquitur hæc decretalis, qui non pōt ex persona sui præ-
decessoris: quia non est cum eo eadem persona. Ioan. de Fan.
¶ Glo. super ver. obnoxium. recita per prium, quia talis libel-
lus generalis non sit admittendus. gl. so. ¶ In ea. gl. ibi, si reci-
piatur. Item no. in l. si mater. §. denique. ff. de exce. rei iu. Ioā.
de Fan. Tu dic de hoc, vt no. de iu. dilecti. quia ibi distinguitur
inter causam remotam, & propinquam. ¶ No. tñ gl. q. licet cā
non exprimatur valet iudicium, si non opponat. ¶ Gl. sup ver.
iudicium. recita p prium, q. non valet tale iudiciū, ex quo in-
debitè fuit processum, vt patet, vt lite nō cōt. p totum. gl. timo-
re prii soluit. ¶ Gl. sup ver. conscientia. qrit qualiter iudex face-
ret p conscientiam pronunciando, si egit in genere p ipsum,
cui superuenit ius agendi. gl. so. ¶ In fi. gl. intellige gl. veram,
præterq in cā de nouo superuenienti: quia quo ad illam non
obstat exceptio rei iudi. vt in l. si mater. §. & an eandem. ff. de
excep. rei iudi. & probantur hæc j. in ver. cum mox alio institu-
to. Io. de Fan. ¶ Gl. super ver. iudicio. recita per prium in ea for-
matum, & solue tripliciter, vt facit gl. ¶ In ea. gl. ibi, emergen-
ti. ista secunda solutio placet Io. Mo. Sed Arc. reprobatur dicēs,
q. fm iuris subtilitatē ista non valeret: quia super eo, qd nō erat,
non vñ facta litis contestatio. ff. de arbi. l. de his. ff. de excep. rei
iudi. l. si ex testō. nec sufficit, q. sit in potentia, vel in habitu. ff.
de iud. l. nō quæadmodū. & l. non pōt. & ff. de au. & arg. leg. l. si
ita. sed istud est de equitate, vt dicit tex. j. e. in fi. Io. An. Sed In.
vñ dicere, q. hoc ideo quia probationes, & acta inter easdem
partes facta præiudicant etiam in alio iudicio, si idem agatur:
sed hic agitur inter easdē personas, & idem petitur, & eadem
vñ cā petendi: quia secunda cā vñ inclusa sub prima expressio-
ne. Sed certè si dñ, q. causa superueniens nō claudatur sub pri-
ma, & q. ex illa non possit fieri condemnatio in prima instan-
tia, non bene vñ, quare non varietur iudicium, nec iste tex. hoc
expressè cōcludit fm Io. de Fa. vel pōt dici, q. iste tex. nihil di-
cit de pbationibus, quod faciāt fidē in alio iudicio, sed dicit, q.
alio instituto iudicio poterit condēnari. vnde dicit ex illa cā,
non ex illis probationibus, vt sic innuat, quod iteratō causa sit
6 probanda. ¶ No. caudam istius gl. t. quod verba inserta in cor-
pore iuris ponentia allegationes partium, non faciunt ius.

A D D I T I O N E S.

- a. ¶ Causa generalis. Ad de Ang. consi. 25. & 276. Ber.
- b. ¶ Examinata. Vbi vide Do. Fe. in materia scribentem.
- c. ¶ Bona conscientia. Iudex etiam cum bona conscientia potest partes ad concor-
diam reducere, si est dubium, an iura sint ignota, vel clara. no. Spec. ti. de præ-
pa. iu. §. excipitur. facit ca. nisi essent. de præb. & ex circumstantiis potest hoc
facere. vide Abb. in c. ex parte. de transact.
- d. ¶ Author meus. Ad de Ang. consi. 266. Ber.
- e. Agatur. Ad de, an acta facta in vno iudicio faciant fidem in alio inter eosdem
Alex. consi. 13. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudex debet iudicare secundum ius.
- 2 Exprimens actum specialem, intelligitur ponere omnia concomitantia ne-
cessaria quo ad essentiam actus.
- 3 Curiosus quis dicatur.
- 4 Subtilitas perniciofa, & damnosa reprobatur de iure canonico.
- 5 Aequitas concernens vtilitatem communem præfertur rigori, & asperi-
tati iuris.
- 6 Probatio partis debet concludere ad causam specificam in libello compre-
hensam.

7 Auditor non habet potestatem decidendi causam, nisi hoc habeat in mandatis.

8 Concomitantia temporis, & loci quare magis debet adesse, quando exprimitur causa specialis, quam quando exprimitur generalis.

9 Causa duplex reperitur in reali, & personali.

10 Ius canonicum quando principaliter disponit contra ius civile, & non loquitur in materia peccati, nec alia subiecta canonis, quodlibet ius seruatur in foro suo.

11 Locus, & tempus an sint exprimenda in libello.

12 Tabellio si non apposuit locum, an possit rescire instrumentum, & locum apponere.

13 Argumentum de iuribus loquentibus de testibus ad Notarium est licitum.

Rafatus.

¶ No. practica finis, q. iudex debet

1 sam gnalem, sub qua ois ca iustificans decisionem posset comprehendi fm Io. Mo. facit cle. pastoralis. §. verum. e. tit. fm Io. de S. Geor. No. ¶ iudex debet fm ius iudicare, licet partes non allegent ius decidens eorum cam. hoc probat tex. hic, qui dicit premissis, & alijs de quo per Gof. de con-

2 sue. cum dilectus fm Io. de S. Geor. ¶ No. ¶ eo ipso, q. quis exprimit actum spalem, intelligitur ponere oia concomitantia necessaria quo ad essentiam actus. ¶ No. q. qn alijs exprimit actum spalem ex certa ca, debet probare actum, & circumstantias eius tps, & loci, sine quibus actus non valeret, qd declarabitur j.

3 ¶ No. ¶ quis dicatur curiosus, quia ille, qui disputat de his, quae non sunt disputanda, facit de renun. c. r. §. c. li. ¶ No. ¶ dnam inter copendiū, & dispendiū, de quo per gl. in c. dispendia. §. eo. lib. de rescr. ¶ No. ¶ subtilitas perniciofa, & damnosa reprobatur de iure canonico. ad hoc §. de iud. dilecti. ¶ No. ¶ aequitas concernens utilitatē cōm pfertur rigori, & asperitati iuris de quo j. de re. permu. c. r. ¶ No. ¶ id, qd dñ hic, si ca est gnales expressa in libello pōt ferri snia ex causa spali superueniente

4 pendente iudicio, procedit potius ex equitate q. de rigore iuris. No. ¶ probatio partis debet concludere ad causam specifi-

5 cam in libello comprehensam, & sic est tex. pro dicto Inno. de off. dele. cum cōtingat. ¶ No. ¶ auditor non habet potestatem decidendi cam, nisi hoc habeat specialiter in mādatis, de quo in cle. auditor de rescriptis. ¶ No. ¶ Papa decisiones carum facit de consilio Cardinalium, tñ illud procedit de honestate, vt no. gl. j. §. c. prox. ¶ Opp. q. non sit vtile cōdemnare ex causa superueniente, sed potius debet absolvere, quia iura promptiora sunt ad absolendum q. ad condemnandum. ff. de act. & obl. l. Arrianus. ff. de reg. iu. fauorabiliores. & de proba. ex literis. ergo deberet absolui reus etiam cum actum est, causa non expressa. Secundo obstat regula, non licet. j. de reg. iu. nam si reus sine facto actoris acquirat sibi exceptionem lite pendente, sibi

6 non prodest. a. ff. de excu. tu. l. 2. §. munerū. & ff. de vac. & excu. mu. l. 2. §. qui ad munera. §. vt li. penden. c. si de testi. causam. & si hoc procedit in reo, fortius in actore. sol. dicit Ioā. Mo. q. illud, quod hic dicitur procedit ex aequitate, quae habetur §. ver. nec prodesset. Item si obseruaretur in actore, plus grauaretur actor, cui generaliter obstat exceptio rei iudic. vt hic in glo. si enim. Nec ob. §. munerum. & §. qui ad munera: quia vacatio ad munera fuit legitima, quae ex superueniente causa non potest infringi. j. de reg. iu. factum legitime. Non ob. decre. all. quae loquitur in gne, quod non cōprehendit spēs, de quib. agitur, ex quo non fuit expressum. Io. An. ¶ Quero, quare magis qn exprimitur spalis ca debeat de necessitate adesse concomitantia tps & loci, & nō qn exprimit generalis. sol. dicit Inno. q. vñ quasi impossibile, q. venditio, siue donatio certa non habeat concomitantia certi tps, & loci. vnde dicit Io. An. q. sic non est in ca expressa in genere, quia genera certis locis, & tpsibus non mensurant, sed species habent certū locū. ponit exemplum, quia hō, vt genus non generat, sed vt spēs, vt dicēdo, Socrates bene generat, & sic genera non mensurant tpe, q. tps, qd est mensura motus, singula quae mobilia sunt mensurat, nō intellectualia, vt genera. Io. An. Et rō, quia non sunt mobilia. Io. de S. Geo. Pau. assignat aliam rōnem, quia dicit, q. exprimitur ca in genere, si cōcomitantia includerent, tot essent exprimende, quot species cōprehendunt in genere, qd esset validū absurdū dicere fm Pau. ¶ Gl. super ver. tps. ista gl. qrit de intellectu lre, & soluit declarado. ¶ In ea. gl. ibi, si aut. j. rñso. & §. j. ver. cū enim. dicit Io. de Fan. q. hoc ibi non probatur. ibi em non superuenit ius dñij, vel quasi, post litis cōtestationē, sed solum quedā facultas dirigendi actionē ante et cōpetentē p reū: quia licet tpe litis cōtestationis non possideret, tamē postea coepit

7 possidere fm eū. ¶ In fi. gl. circa istam mām dicit Bart. in l. & an eadē. §. actiones. ff. de exce. rei iu. q. est dare in reali, & personali duplicē cam, proximā & remotā. Proxima realis est dominiū, vel quasi. Remota est emptio, vel donatio, vel alius titulus, ex quo posset acquiri dominiū, vel quasi. In personali proxima ca est obligatio. remota est mutuum, depositum, vel alius

contractus, ex quo qri possit obligatio. Si ergo in petitione exprimitur vtraq; causa, proxima & remota: tunc ius sine causa remota superueniens pendente iudicio non clauditur sub petitione, & ratio est: quia causa remota de necessitate praesupponit locum, & tempus: quia si dico, q. emi rem, vel mutuavi centum, oportet q. emptio, vel mutuum sint facta certo loco, & tēpore: est ergo necesse intelligi de certa emptione, vel mutuo facta certo loco, & tempore, & sic de ea, quae iam persistebat tēpore inchoati iudicij: sed qn exprimitur sola causa proxima, vt dñium, vel obligatio: tunc dñium, vel obligatio non clauditur certo tempore, & loco: & ideo ius, vel causa remota superueniens pendente iudicio clauditur sub petitione fm eum. & hoc satis probat iste tex. sed dicit Io. de Fan. q. licet istud sit æquum, & hoc planē velit iste text. tamen non videt, quare exprimens cam remotam videatur plus se restringere ad cam, quae suberat tempore inchoati iudicij, q. exprimens solā causam proximā, vel econuerso: cum non plus importent verba vno casu, q. reliquo, nec plus suadeat id equitas vno casu, q. reliquo, saltē vbi tempus, vel locus non fuerunt specificata: quia tunc petens vñ se astringere. & distinctionem huius tex. reprobatur Pe. in l. vñica, de ali. iudi. mu. cau. facta. in 6. ad fi. quia varietas causae remotae nullum effectum inducit: & alias rationes inducit, propter quod dicit singulariter ex eo iudicio non posse sequi condemnationem ex dñio superuenienti: sed dicit, quia est opus noua interpellatione fm Io. de Fan. quicquid dicat Pe. ex quo habemus hic textum decidentem, debemus stare textui. 19. di. si Romanorum. Est tñ verum, q. iste tex. dicit, hoc esse de aequitate, licet fecus sit de iuris asperitate. & istud tenet Pau. hic dicēs, q. de iure stricto esset trium. vnde posset attentari dicere, q. iste tex. debeat seruari in foro canonico, vel ciuili subdito temporali iurisdictioni ecclesiae. In terris verō imperij Iudex secularis seruabit leges & sic posset pcedere opi. Pe. §. all. ¶ q. qn ius canonicum principaliter disponit ius ciuile, & non loquitur in materia peccati, nec alia subiecta can: quodlibet ius seruatur in suo foro. de ap. si duob. & c. super eo. 2. ¶ No. bene istam gl. iuncto tex. q. qn quis petit re certam, & specificam cam exprimendo, licet non adijciat tempus, & locum expressē, tñ vñ dixisse tps & locū de necessitate: quod bene no. q. vñ iste tex. & glo. decid. cre dubiū, quod pridie vidi. actor petebat rem sibi legatam a Titio, & protestabat, q. non arctabat se ad probandum nō necessaria. pbauit bene legatū p duos testes, q. erant contestes in principali dicto: sed in tpe vnus dicebat, q. erant elapsi 10. anni & vltra: alter dicebat q. erant elapsi 20. vel circa. vidi consilia peritorum cōsulentium actorem debere obtinere: q. tps non erat de substan. huius legati. vnde licet testes determinatē non deponāt de tempore, valet tamen testimonium per no. in c. cū lo. de fi. instr. & ipse protestatus fuerat, q. non adstringebat se nisi ad necessaria. iste tex. directē probat trium: quia dicit, q. qn certa ca exprimit, de necessitate debet adesse cōcomitantia loci & tps. Et sic vult tex. q. qualitas loci, & tps necessariō videatur deducta, licet nō exprimat, & sic ista qualitas inheret, ita causa specificē deducte in iudicio, q. ab ea se parari non possit. Et facit §. de ele. ab eo. & hoc voluit glo. sequens in prin. ¶ Glof. super ver. cōferetur, quærit, quare cōferatur causa inualida sine expressione loci, & temporis. gl. soluit. Demum in ver. & no. quærit glof. an debeat exprimi locus in instr. alle. pro & §. & soluit. ¶ In ea. gl. ibi, cam sine tpe. no. bene istam glof. siue practica formandi articulos in causa: q. debent concludere causam specificē deductam in libello competentem ante litem cont. alias probatio postea facta, tanq. dubia non prodesset. Vnde ex ista glof. infert Bar. in l. & an eadem, §. actiones. ff. de exce. rei iu. q. si expressi in libello cam remotā emptionis, vel donationis, non tamē probauit de tpe, & sic non apparet an ante li. cōte. vel post fuit facta, q. reus absolueret, ar. eius qd no. ff. de neg. gest. l. cū actū. in fi. & per glof. de no. oper. nun. l. nō solū. §. sed vt pbari. dicit Io. de Fa. q. si istud dictum est verū, est multū notabile: sed ipsū vñ §. de fi. instr. cū Ioā. vbi apparet sufficere testes probare venditionē, licet nō recorderent de tpe facte venditionis, & tamen loqutur eo casu quo venditio erat expressa, sed ibi quo ad effectum petitionis erat probata p instr. non per testes, vt ibi patet fm eum. quasi velit, q. licet testes ibi nō deponerent de tpe, tamē tps erat pbatū p instr. vnde cū ibi ex cōfessione vtriusq; partis appareat, q. venditio non fuit nisi vnica, & testes deponerent de conditione, necessaria debet referri dicta testimonium ad tps celebrati patus in instr. & sic loquebatur ibi de tpe pata venditionis. ¶ In fi. glof. pro

ADDITIONES.

- a ¶ Non prodest. Adde an ius superueniens actori ex causa de praterito profit, Ang. consil. 254. Ber.
- b ¶ Elapsi 20. Adde an in maiori summa insit minor, cum testis deponit, Alexan. consil. 17. & 18. j. lib.

Geminianus super Sexto Decretalium.

pro conclusione dictorum Io. An. hic super gl. nō sequēdo stilum suum duo sunt videnda. primò an in libello sit exprimēdus locus, & tempus. secūdo quid de instrumēto. Ad primū in causa criminali dicendum est, q̄ sicut vult tex. in d. l. libellorū. a quæ est lex. 3. de accu. & procedit etiam in causa criminali. ci b uiliter mota, vt est tex. de procura. tuæ. si sumus in causa ciuili, & sic in libello conuentionali, tunc non requiritur locus, & tempus exprimi super causa in eo petita secundum Io. hic cōcludentem, q̄ actor non habet necesse exprimere in libello locum, & tempus contractus, super quo datur, sicut nec testis exprimit diem. de fid. instr. cum Ioā. nisi Iudex ex causis certis id fieri faceret, vt in d. c. cum Io. de fid. instrum. ad fi. instit. de actio. §. curare. secundum Io. An. tamen licet in libello ista nō sint necessaria, requiritur expressio eorum saltem in articulis, vt voluit hęc glo. in prin. quando fuisset causa remota expressa: sed si fuisset in libello expressa causa propinqua, vt dicēdo: peto rem a te quia dominus: tunc credo, q̄ etiam in articulis non requiritur expressio loci, & temporis: quia etiam si super ueniret post lit. contest. posset ferri sententia saltem de æquita te canonica, vt vult hic tex. & hęc de primo. Ad secundū Ioā. An. hic dicit, q̄ opinionem glo. tenet Gof. in quæstionib. suis. j. quæst. j. in fi. & Guil. in Spe. de instr. edi. §. postremo alias incipit instrumentum. ver. quid si locus. & de hoc etiam in l. optimam. alleg. in gl. & C. de tabul. generali. li. x. concludit tamē Ioan. An. q̄ aut loquimur de scriptura priuata quo ad præiudiciū scribentis. & tūc illa probat sine loco, & tempore. & ita intelligitur lex pe. §. idem quæst. ff. de pi. vbi dī q̄ per epistolam, quæ caret die, & consule, pignus contrahitur, & idem no. de fid. instrum. inter dilectos. super verbo, facilius. Aut lo. d quimur de scriptura publica, & tunc requiritur locus, & tps. vt dixit glo. Nec obst. ratio quorundam, quam inducunt ex no. tatis in c. cum causam. de testi. vbi dī, q̄ valet dictum testis nō deponentis de circumstantiis si non fuit interrogatus, ergo idē dicamus in instrumento, cum de vno arguatur ad reliquum, vt dicit hic glo. quia dicit Io. An. q̄ in teste non deponente de tempore est imputandum parti, q̄ quam producit: quia si nō petijt interrogari, valebit, vt ibi. Si vero dedit interrogatoria, & ipse non fuit interrogatus super illis, iterum interrogabit. Sed in notario secus est: q̄ arctatur ad exprimendum istā qualitatem temporis in instrumento. hęc procedunt in expressione loci generalis, vt dicendo, actum Bononiæ. sed de loco speciali, vt dicendo, in tali contrata vel domo. dicit Io. An. q̄ aliqui dicunt sufficere expressionem generalem, quia l. optimā. alleg. hic loquitur de ciuitate, vnde tenent sufficere, si dicit, in tali ciuitate, castro, vel villa. & p. hac parte facit stylus literarū papalium, vbi non fit alia expressio, q̄ generalis. facit etiam p. cūm cle. in fi. In contrarium facit data istius libri, vbi ponitur locus specialis, sed dicit, q̄ communiter tenetur, q̄ illa generalis inscriptio non sufficit. alleg. in aut. quibus mo. na. effi. legi. §. quantum verò. col. 6. vbi etiam domus scribitur, & per prædictam l. libellorum. Nec obst. stylus curiæ: quia ibi locus particularis tacitè includitur, secundum quo Romani Pontifices more maiorum sedere consueuerunt. facit. ff. de iusti. & iure. l. pe. & quod no. de resc. c. fi. in glo. pe. & remittit ad no. p. se in Spe. super prædi. ver. quid si locum. fm Io. An. Lap. Abb. dicit hic, q̄ si consuetudo hēt, q̄ ponat illa generalis inscriptio, sicut est Florentiæ, q̄ tunc sufficit generalis. si verò non sit talis consuetudo, tunc non sufficit generalis. sed specialis inscriptio requiritur. all. no. per Io. An. j. in data sexti fm Lap. & hoc tenet Cy. d. l. optimam. in 4. q. iacob. Butrig. in d. l. optimam. c tenet, q̄ simpliciter locus loci. & debeat opponi. Et de hoc per Guil. & Ray. C. de fi. instr. l. comparationes. & ibi tenere videt Ray. q̄ sufficiat generalis appositio loci fm Io. de Fan. hic Archi. tetigit dicit hoc 12. q. 2. cum redemptor. & recitat opi. quas hic ponit Io. An. posset ex his omnibus concludi, q̄ aut cōsuetudo disponit, q̄ ponatur specialis locus, vel q̄ non ponatur, & tunc q̄ sit seruanda consuetudo: quia in his bene posset disponere, vt in c. cum dilectus. de consue. & ita procedit dictum Lap. §. aut consuetudo nihil disponit: tunc si in expressione generali tacitè includitur locus specialis, & tunc sufficeret. ita procedit, quod dī de stylo curiæ in data literarum apostolicarum: quia sufficit generalis locus, & pōt esse rō: quia quasi notorius est locus, vbi Papa in ciuitate manet: & Papa est persona, quæ non discurret per loca particularia loci, sed semper habet locum deputatum particularem notoriè, vbi manet in ciuitate. & pro hoc facit tex. 12. q. 2. cum redemptor. aut in expressione generali tacitè non includitur ille locus, & tunc si assignatio loci esset generalissima, vt dicendo, actum in prouincia Lombardiæ, & tunc non sufficeret. & idem dicendum est, si diceretur actum in diecesi. esset enim locus nimis indeterminatus. & ita posset intelligi id, quod dixit s. Io. And. aut non est generalissima, sed generalis, vt quia diceret, actum Bono-

niæ in quarterio Sacti Proculi. nec exprimeret locum particularē quarterij, & tūc nō sufficeret talis gñalis inscriptio loci: tñ verū, q̄ pp hoc non vitiaret instrū, sed fieret suspectū. vnde viribus careret, nisi pducēs adiuuet illud p testes. C. de pbat. l. fi. & de fal. l. fi. ad. Et istud vltimū vī esse de mēte Io. An. in addi. 12 Spe. in loco pal. ¶ Sed est dubiū si tabellio nō apposuerit locū, an possit reficere instrū, & locū apponere. Io. An. remittit ad no. in Spe. in d. §. instrū. in ver. sed nūquid cōfecto. & ibi dicit Spe. q̄ pleriq; sapientes sup hoc ab eo cōsulti cōcorditer rñderūt, & bene q̄ si tabellio posset oñdere se p errorē & non ex certa scia hoc omisisse: bene pōt postea apponere hoc iterū, & valebit instrū: als non consuluit tñ Guil. notario q̄ de lnia Iudicis reficiat illud. & hoc scripsit Fe. de Senis, i cōf. suo 110. & fm Lap. Ab. hic Io. An. ibi in addi. cōcludit, q̄ aut notarius nō appoluit diē nec locum, & tunc pōt ppria autoritate ponere: q̄ cōstat necessariò erratū ex inspectione instrū: q̄ impossibile fuit instrū non fieri certo loco, & die. vñ ista sunt de cōcomitantib. necessarijs, sine quib. actus fieri nō potuit, vt dicit hic tex. si verò omisit illa, q̄ non sunt de necessariò cōcomitantibus, vt putā quia nō apposuit testes, nā potuit fieri sine testibus p̄sentibus: vñ istud nō est de cōcomitantib. necessarijs, licet sit de validantibus instrū, & tunc procedit dictum Guil. q̄ de bet fieri de autoritate Iudicis, aut apposuit diem, & locum, sed fuit erratū, & tūc si anteq̄ si data copia parti, notarius vult corrigere, & pōt. sed melius est, q̄ faciat nouū protocolū, & nouū instrū: q̄ si corrigeret, posset haberi suspicio q̄ instrū. C. de te. l. si. si verò data est copia parti, & sup hoc est orta altercatio inter partes, & tunc dēt fieri Iudicis autoritate, vt dixi s. & Iudex in dando licētiā dēt considerare, an notarius sit bonæ famæ, & an altercatio diei p̄iudiciū afferat aduersario, vel nō. & hęc præsumptiones habēt mouere Iudicē ad cōcedendū, vel ad negandū facilius, vel difficilius correctionē fiendam fm Io. 13 An. ibi. ¶ No. incidēt ex ista gl. q̄ licitū est arguere de iurib. loquētib. de testibus ad notariū. de quo dixi de ele. c. pe. c. li. su per gl. ¶ Gl. sup verbo, exp̄sa. declarat tex. & coadiuuat. ¶ Gl. pe. q̄rit, quare dicat ab hmōi & c. Et sic nō absoluit gñaliter. gl. rñderūt. ¶ In fi. gl. ex hoc ergo patet, q̄ vno respū vtilius est cām exprimere spālem p iura all. in gl. alio respū est vtilius nō exprimere p hęc decret. Io. An. dicit Pau. hic, q̄ in ea parte, qua tex. vī velle, q̄ cā in genere posita in libello, si sequatur snā generalis: illa præiudicat postea, quæcūq; cā intentetur. Aliqui dicunt q̄ fuit allegatio partis, & q̄ non ponit ius per ea, q̄ hic no. in gl. si enim generalis. Alij dicunt, q̄ continet ius, & q̄ exceptio rei iur. obstat in omni causa competente ante lit. cont. sed in non competente non obst. exceptio rei iudi. & sic debet intelligi iste tex. alias sententia Papæ esset iniusta. & sic etiam debet intelligi quod no. Bart. de libelli obla. §. j. vbi dicit, q̄ si generaliter fertur sententia contra me, omni causā finem mihi præcludit: quod verum intellige de causis ante competentibus, non in posterum competentibus, vt dixi s. secundū Paul.

ADDITIONES.

- a ¶ Causa criminali. Adde Alex. consi. 72. j. lib. & consi. 172. & ibi an dies sit apponendus.
- b ¶ Ciuilititer mota. Adde Ro. consi. 93. Ber.
- c ¶ Locus & tempore. Adde Alex. consi. 132. 4. lib. Abb. consi. 40. Ber.
- d ¶ Locus & tempus. Adde Ang. consi. 274. vbi ponit solēnitates quæ requiruntur in instrumentis sed an valeat consuetudo q̄ in instrumentis de consue. licet natur locus. Do. de Rota deci. suis, tenent q̄ non in antiquis de consue. licet Bal. consi. 63. §. li. consulerit valere statutum Cortone quo disponatur q̄ va leat instrū absq; die & indictione & credat soli notario absq; loco & testib.
- e ¶ Locus loci. Adde Bal. consi. 176. §. lib
- f ¶ Reficere instrū. Adde, an notarius possit addere aliquid instrumento perfectio Ang. consi. 391. Ro. consi. 385. Alex. consi. 70. j. lib.

SUMMARIVM.

- 1 Iudicis appellatione non comprehenditur arbiter, nec econuerso.
- 2 Sentētia debet esse scripta quādo recitatur, & debet recitari per Iudicē.
- 3 Oratio vel capitulum licet dicantur per vnum in officio, alij clerici audientes dicuntur dixisse.
- 4 Verba singularis numeri non adiunguntur, neque congruunt plurali numero. Et denotant vnionem, nu. 5.
- 5 Sententia profertur per verbum, statuo.
- 6 Iudex vnus solus si profert sententiam, & vtitur verbis pluralis numeri, an vitiatur sententia.
- 7 Eligere si debet vnus solus, an debeat per verba singularis numeri.
- 8 Iudices si sunt plures, & omnes simul dicunt, excommunicamus talem, an talis sit excommunicatus.

Vm ab vno. ¶ Glo. j. summat vsq; ad uerb. dubitatio. & tria facit. ¶ Pri-
mò, ponit dictum. Secundò, ipsius de terminationis
nē. ibi, Oportet. Tertiò, causam determinationis
difficile ibi, Licet. ¶ Premitte, qd habes i fi. primæ gl. q̄ ex plu-
ribus arbitris aut oēs debēt pronūciare, aut nullus. & idem in
Iudici-

1 Iudicibus. ¶ **No.** q̄ appellatione Iudicis non comprehenditur arbiter, nec ecōuerso. vide gl. s. c. cap. j. ¶ **No.** q̄ ubi requiritur cōsensu alicuius aliquam potestatem habentis in actu, nō sufficit sola p̄sentia. illius altero gerente actum, sed oportet, q̄ sit p̄sens, & mandet. vide glo. s. de ele. sicut. e. li. ¶ **No.** q̄ sententia debet esse rescripta, quando recitatur, & est recitata p̄ Iudicem. de quo j. c. proxi. ¶ **No.** q̄ ubi requiritur recitatio actus, q̄ debet per plures recitari, d̄r ab omnibus recitatus vno tantum recitante de mandato aliorum. facit, q̄ licet oratio, vel capitulum per vnum dicat in officio, etiam alij audientes clerici dicantur dixisse. ¶ **No.** q̄ verba numeri singularis nō adiunguntur, neque congruunt plurali numero. vide tex. de diuor. gaudeamus. ¶ **No.** q̄ per verbum statuo, proferat sententia. vide ver. si. in his. ¶ **No.** q̄ verba singularis numeri denotant vnionem. ¶ **No.** q̄ licet electio conficiat ex plurium consensu, tamen ea deducta in esse d̄r actus vnicus. ¶ **Opp.** q̄ vnus non debeat p̄nūciare sententiam p̄ omnibus, vt patet in aut. vt Iudices nō expectent sacras iussiones. s. si autem. col. 9. Sol. fm Arch. aut Iudices concordat in sententia proferenda, & tunc vnus pōt pro omnibus pronunciare fm formam hic positam. vnde si cōcordando in sententia habentur pro vno, C. de erro. aduo. l. j. ar. ff. de verb. obli. si procuratori. aut ipsi non concordant in vnam sententiam, & tunc vnus non pōt pro alijs pronunciare, vt in cōtrario, sed omnes per se fm Ioā. An. ¶ **Opp.** secundū, q̄ non sit secus in pronuntiatione electionis: quia etiam in electione requiritur, q̄ alij mādant alicui ipforum, q̄ vnus pronunciet pro omnibus, vt no. gl. in c. sicut. s. de ele. col. li. ergo requiritur expressē mandatum, cuius cōtrarium vult tex. sol. Io. An. vt tollat cōtrarium, dicit, q̄ illa dictio, secus, d̄r referri ad proximū dictum, & non ad primum huius decre. quia etiam in electione vnus de mandato aliorum pronunciare d̄r vt no. in cōtrario fm Io. An. ¶ **Opp.** tertio ex no. per Inno. de elect. in causis. & per Hostien. eo. ti. quia propter. per ambos in eo. ti. in Genes. si. & per Guil. in Spec. de elect. s. j. ver. & no. ubi tenet, q̄ nō est faciendū p̄ verbum singularis numeri. Spe. tamē eo. ti. s. 2. ver. compromissarij. refert quādam electionem cassatam p̄ plurale, quod dicit non fuisse de iure. alleg. de duo. reis. l. duo. ubi in duobus reis promittendi nō refert an in singulari, an in plurali. ita remanet Io. An. Et credo q̄ aliter non respondeat ad cōtrarium: quia licet sic illi tenerent cōtrarium est hic determinatum. ¶ **Quid** si iste qui recitat sententiam de mādato iudicis non est de ipforum numero, an valeat. solu. dic q̄ non, & ideo non sine ministerio tex. dicit cum ab vno. quia secus esset si pronuncians non esset de suorum numero, vt j. cap. proxi. in prin. Io. An. ¶ **Sed** quid si est vnus Iudex solus, & proferat sententiam p̄ verba numeri pluralis, an vitietur sententia? sol. dicit Arch. q̄ non. & probat hic tex. q̄ ab ista prolotione numeri nō excipit nisi causam electionis, ergo in sententia siue sit vnus, siue plures, possunt vti verbis pluralis numeri. Ioan. An. ¶ **Quæro**, quare iste solus d̄r vti verbis pluralis numeri? solu. dic q̄ ipse est quasi minister aliorum, licet solus pronunciet. ff. de cōsti. pecu. cum qui. s. Julia. & l. licet. fm Ioā. Mo. & Arch. Io. An. ¶ **Quid** si electio nō fit per verba singularis numeri, an valeat? sol. dic q̄ non, vt s. de elect. sicut cum. Io. And. ¶ **Glo.** j. ibi in ver. dubitatio. recita per cōtrarium, q̄ imō omnes debēt pronunciare. gl. soluit. In fi. gl. & de hoc in Spe. tit. de arbitris. s. si. ver. pone ergo q̄ vnus: ubi inuenies, quod hic posuit Arc. de Azone & socio. Io. An. ibi dicit q̄ Azo, & socius simul vterque recitauit legēdo. ¶ **Glo.** super ver. Iudicum. in prin. quærit de quibus Iudicibus intelligat, & soluit: demum colligit notabile. ¶ **Gl.** super ver. & mādantibus. quærit quid si nō mādāt, sed sunt p̄sentes, an sufficiat. soluit, q̄ non. Et deinde cautū facit illum pro quo sententia fertur. ¶ **In** fi. gl. idem Zen. sed Accur. v̄ sentire cōtrarium in l. sicut. ff. de arbit. vt sufficiat taciturnitas. sed pro gl. facit tex. hic in prin. qui requirit p̄sentiā & mandatum. & tex. in d. l. sicut. in fi. ibi, cum omnes iudicasse palam est. fm Io. de Fan. & illam gl. intelligit veram Ioā. de San. Geor. quādo nullitas prouenit ex parte, & defectu proferentis: secus si ex parte eius cōtra quem: quia talis ratificari potest. ff. rem ratam haberi. l. 3. s. falsus. fm eum. ¶ **Glo.** super ver. oportet. quærit, an valeat sententia, si non proferatur per verba pluralis numeri, & so. ¶ **In** fi. gl. no. istam gl. de verbis oportet, qualitibus. quādoq; significat honestatem, q̄nque necessitatem. Et est intentus gl. fm Io. de San. Geor. q̄ ubi committitur sola recitatio, socii autorizāt actui, ideo debēt esse p̄sentes, & ferri per verba pluralis numeri. facit. ff. de auto. tu. l. obligari. s. tutor. Sed quādo committitur vtrūque. s. recitatio & cognitio, tunc delegant vices suas: ideo possunt abesse, & ferri sententia per verba singularis numeri fm eum. ¶ **Gl.** pe. quærit de duabus quæstionibus, & solu. ¶ **In** fi. gl. ex his patet decisio quæstionis disputatæ hic Bononiæ: quia quatuor compromissarij cōuenientes nominauerunt Titium, & in eum cōsen-

serunt, ordinantes die sequenti vocato tabellione electionē facere, quo die adueniente vnus ex eis contradixit, alter tacuit, qui tacens vna cum duobus persistentibus nunciauit capitulo, quod actum erat, capitulum processum trāsmisit Papæ. quærebatur quid iuris. disputas soluit, q̄ per Papam poterat compelli ad perficiendum, q̄ cēperat, vel si plus sibi placebat, habebat providere nominator. Inferior autem a Papa, si ad eum delatum esset negotium, tenebat eos p̄pellere, vt perficeret, ex quo nullus defectus nominati innotuerat p̄ c. publicato. de elect. Nec ob. publicatio, quia illa fuit ex dolo illorum duorū. nec ob. c. q̄ sicut. q̄ hæc non fuit simplex nominatio, imō fuit consensus de p̄senti, facit q̄d no. 63. dist. quanto. Ioā. An. Et dicit Io. de Fa. q̄ licet hic in gl. non dicatur, q̄ fuit facta publicatio consensuum: tamē etiam ubi per scrutinium procedit, facta scrutinio, & scrutatoribus a loco recedentibus licet nō sit facta publicatio, non licet variare, vt no. Io. An. post Inn. & Cōpo. de elect. publicato. in 2. q. ¶ **Gl.** si. quærit de duabus quæstionibus, & sol. ¶ **In** ea. gl. ibi, non credo. idem tenet Arch. s. e. li. sicut cum. de elect. inducit etiam, q̄ ep̄i sic consueuerunt de se loqui. de cons. dist. 2. re vera. ver. fortē dici. & c. in Christo pater. iuxta prin. ver. de natura. & ver. hoc autem. 13. q. 2. q̄ p̄pōsterum. ver. idem nobis. & 73. dist. per totum. & facit, q̄ scripsi post Host. de bap. c. j. ubi dicit, q̄ si vir magnus baptizaret, & sacerdos ex curialitate, & ne scādalizaret ex singulari locutione, diceret, baptizo vos. fortē non vitaretur baptismus. & facit j. de p̄ben. c. ij. Io. An. Et pro decisione gl. facit, quia rex. hic prohibet locutionem pluralem, quādo illa refertur ad pluralitatem personarum, ne posset dici pluralis electio, sed vnica. Sed in terminis glo. pluralitas non refert ad pluralitatem personarum, sed ad vnicam personam tantum: q̄a dicit, nos ep̄s & c. & sic patet, q̄ cessat isto casu rō hic prohibitiua: ergo cessabit dispositio. de ap. cum cessante. cum similibus. vnde credo dictum gl. verum. ¶ **Q**uid si vnus solus habet eligere, vt putā q̄ alij sunt priuati potestate eligendi, an debeat fieri p̄ verba singularis numeri. solu. dicit Zen. q̄ sic attēta ratione finali hic in tex. expressa fm Io. de Fan. ¶ **In** fi. gl. dicit s. e. li. Inn. in vlt. gl. Io. An. No. istam gl. ad duo. primū q̄ constitutio declarans aliam, hēt locum tantum in casibus, in quibus hēt locū declarata. vide glo. s. de elect. qui contra certam. & c. is qui. ¶ **No.** 2. q̄ iura loquētia de electione non habēt locum in collatione, quando pōt assignari rō diuersitatis, quare non fiat extēsiō ad collationē, & sic limita gl. in c. si postq̄. s. de elect. e. li. ¶ **Q**uid si sunt plures Iudices, & omnes simul dicunt, excommunicamus talem, an talis sit excommunicatus. Sol. dicit hic Lap. q̄ Arc. 2. q. 7. a Iudicib. dicit vnanimitè tenuisse, q̄ sic in c. in Genes. s. de elec. quia in pronuntiatione omnes conueniunt. ff. de arbit. l. diē. s. si plures. & facit s. eo. li. c. j. de arbit. secundum Lap. Abb.

ADDITIONES.

- a ¶ **Sola** p̄sentia. Adde Abb. consi. 41. Alex. consi. j. 4. lib. Ber.
- b ¶ **Vitietur** sententia. Quid autem si sententia feratur per gerundium expressum, an sit nulla, vide do. Fel. in c. cum venerabilis. Item quid si esset verbum infinitum, vel fieret mentio sententiæ iam lata, vel pronuncio prout in consilium absolendum, ibidem.
- c ¶ **Quod** non. Adde quid si statim proferens electionem per verba pluralis numeri se corrigat. Old. consi. 283. & se. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Scriptura sententiæ definitiua debet præcedere eius definitionem.
- 2 Recitatio sententiæ debet fieri legendo scripturam. & nu. 6.
- 3 Forma substantialis actus dat esse actui.
- 4 Appellare necesse est a sententia nulla.
- 5 Existens in maiori dignitate plus priuilegiatur, quàm existens in minori.
- 7 Sententia an vitietur, si non scribatur in charta, sed in pariete.
- 8 Electus, & confirmatus in episcopum, & nondum consecratus, an possit recitare sententiam per alium.
- 9 Episcopus an habeat prærogatiuam alio respectu quàm prætextu pontificalis dignitatis.
- 10 Episcopus an possit legere sententiam per quemcunque alium.
- 11 Sententia lata sine scriptis in causa matrimoniali, an valeat.
- 12 Partes an possint renunciare ordini iudiciario substantiali.
- 13 Sententia an possit ferri per assessorem.
- 14 Missio in possessionem ex secundo decreto an debeat proferri in scriptis.

Si sententia. ¶ **Glo.** non summat. Ioan. casus nullitatis sententiæ, & a primo vnum casum excipit. hoc. d. & sunt duæ partes. Prima ponit dictum regulare, & casum exceptum, cui dat simile. Secunda ponit regulam bimembrē. secūda ibi, Sententia. Ioā. An. vel potest aliter summari fm Zen. sententia in scriptis per Iudicem, & non per alium, & sedēdo regulariter debet ferri. hoc dicit. ¶ **No.** istum tex. tū habere locum in definitiua, q̄ declarabit infra cum gl. ¶ **No.** q̄ scriptura inīe definitiue d̄r p̄cedere recitationē eius. & sic v̄r q̄ si Iudex eodem contextu inīam scriberet,

Geminianus super Sexto Decretalium.

2 beret, & recitaret, talis sententia esset nulla. ¶ No. q. recitatio
 snia et primitus scripta non pot fieri oretenus: sed legendo scri
 ptura oportet, q. recitetur. & per hoc patet, q. si iudex haberet
 scriptam sententiam, & mente didicisset, & postea eam recita
 set non legendo scripturam, talis sententia non valeret. ¶ No.
 3 t q. forma substantialis actus dat esse actui intantum, q. illa de
 ficiente actus non dñ factus, nec actus nomen assumit. ¶ No.
 4 q. a sententia nulla est necesse appellare. b. Ad hoc. 3. eo. ti. c. j.
 ¶ No. q. appone dignitatis comprehenditur et episcopatus:
 5 de quo per gl. in c. 2. j. de pb. ¶ No. t q. existens in maiori digni
 tate, plus privilegiatur, quam existens in minori dignitate, vi
 de de preben. de multa. ¶ No. q. Episcopi equiparantur perso
 nis illustribus, vt no. per gl. 3. de off. leg. c. 2. eo. lib. ¶ No. q.
 6 vbi requiritur verbalis recitatio, non sufficit de illa scriptura
 facere, nisi aliter recitetur. ¶ No. definitiuam esse nullam pro
 latam, per Iudicem stantem. & sic aliud est stare, aliud est sede
 re. vide de vita & hon. cle. c. j. ¶ Op. q. possit ab alio q. a profe
 rente recitari. 3. c. prox. so. aut ille, qui pronunciat est de nume
 ro Iudicum, & tunc potest per alium recitari, vt ibi: aut non est
 de numero Iudicum, & tunc non potest, vt hic loquitur, nam
 hic quando vnus solus esset ille, qui haberet sententiam pro
 7 ferre fm Io. An. Et de hoc et aliquid infra. ¶ Quoero, an vti et
 sententia, si non scribatur in charta, sed in pariete: so. dic q. no:
 quia hic tex. requirit simpliciter scripturam, nec disponit sup
 quo fiat talis scriptura, & sic valebit, licet in pariete scribatur.
 8 4. q. 7. postulatus. vbi de hoc. Io. An. ¶ Quid si electus est con
 firmatus in Ep̄m, & nondum consecratus, an talis possit recita
 re sententiam per alium? sol dicit Io. An. q. gener suus, qui fuit
 Io. de san. Geor. disputauit hanc questionem, & determinauit
 q. non: & similiter de administratore dato ep̄atu, mouetur p
 istum tex. qui dicit de Ep̄o. Item quia causa privilegij hic exp̄s
 sa, videlicet honor dignitatis, proprie requirit consecratione,
 & ordinem episcopale, vt clare probat de cre. 2. de transla. pla.
 ver. sicut autem. & de ord. ab ep̄o qui resigna. ep̄a. c. j. ad idem
 alle. de priuil. c. sanē. vbi patet, q. privilegia non sunt trahenda
 ad consequentiam per regulam, q. a iure. de re. iur. c. lib. fm Io.
 9 And. facit, quod dixi de of. or. c. j. ¶ Quoero, an ep̄s heat preo
 gatiuam alio respectu, q. preteritu pontificalis dignitatis? So. dic
 q. sic, quia etiam habet ob reuerentiam officij, quod exercet.
 3. c. li. de off. deleg. c. 2. & tractat hic Arch. de varijs nominibus
 Ep̄orum, de quibus habentur aliqua in cle. si qs suadente. ver.
 ne super. de penis. & vltra illa dicit, q. dicuntur pupilla oculi
 Dei, & columna ecclesie Dei. ¶ Item summi sacerdotes. 2. q.
 7. accusauit. de conse. dis. 5. de his. & ibi notabiliter queritur,
 quare dicantur summi sacerdotes. Quandoq. dñ, q. Ep̄s habet
 personam Christi. Item q. est ipsius vicarius. 3. q. 5. mulier. 2.
 Item ep̄atus dñ culmen dignitatis. 6. di. Osius. in fi. 63. di. si p
 ordinationem. de pb. venerabilem. Aliquando dñ dux. 59. dis.
 c. j. & ij. Q. hq. appellatur fastigium. i. magnitudo vel latitudo.
 C. de no. Co. fa. l. j. iuxta prin. vbi sic exponit. vide no. post Ho.
 3. de re. iur. c. pe. fm Io. An. & per istu tex. patet, q. Legistæ non
 bene dicunt, qui vix fatentur Ep̄os esse clarissimos: hic autem
 equiparantur illustribus. Guil. no. de iur. om. iu. ver. sed cano
 10 nes. vbi dicit eos esse spectabiles. Io. An. ¶ Quoero, an Ep̄s pos
 sit legere sententiam per quēcunq. alium? Sol. dic, q. no: imò
 per illu, qui sciat legere: vt in §. sancimus. in auth. vt ab illustri.
 ibi, ne cogantur &c. & ex quo istis personis tm cōceditur: er
 go alijs non licebit. C. de sen. ex breui. reci. l. fi. canonizata. 2. q.
 j. statutis. fm Arch. Io. An. Fallit etiam ista regula in inquisito
 re hæreticæ prauitatis, vt est casus j. de hæret. vt commissā. fal
 lit etiam in consuatores, vt 3. de of. dele. c. fi. §. vices. ¶ Gl.
 j. recita per contrarium, q. etiam interlocutoria debeat pro
 ferri in scriptis. de prob. qm. 3. cuius 3. rium innuit iste tex. a 3.
 rio. soluit gl. In fi. gl. & in d. c. qm. ¶ Gl. super ver. proferri, quæ
 rit de duabus qōnibus, & soluit. ¶ In ea. gl. ibi, Italia. idem ten
 net Accu. C. de sen. ex breui. reci. l. fi. in j. gl. sed vt dicit Arch.
 idem faciunt Cardinales, & Auditores curiæ, & cōiter oēs Iu
 dices. Io. An. Et ita etiam tenet Arch. 1. q. 4. summopere. Ego
 crederem, q. glo. posset procedere, si consuetudo hoc habeat:
 quia consuetudo 3. ius posituum bene valet. de consue. c. fi. &
 quod consuetudo possit tollere istas solennitates tenet Arch.
 2. q. j. statutis. vbi autem non esset consuetudo, credo, q. Iudex
 d deberet totam sententiam proferre per se, vt vult iste tex. qui
 dicit de rescripti recitatione pferri. & sic vult, q. platio sit reci
 tatoria scripturæ. & ita seruatur hic Bononiæ: nam verba enū
 11 ciatiua, & narratiua sententiæ recitantur per notarium, ver
 ba vero, dispositiua sicut sunt, quādo dicit, Christi nomine in
 uocato &c. recitantur in scriptis per Iudicem. & isto modo p
 cedit dictum Ho. positum hic in gl. ¶ Gl. super ver. necesse. all.
 concor. ad tex. deinde qrit, an talis sententia confirmetur per
 appellationem: & soluit q. non. ¶ In fi. glo. Et dicit Io. Mo. &
 Arch. q. licet isto casu appellatio non habet effectum suspen

dendi sententiam, ex quo est nulla, vel illam extinguendi, hē
 tamen effectum deuoluendi causam ad superiorem. Et de hoc
 f an simul possit appellans prosequi iniustitiam & nullitatem
 not. per Hof. 3. de ap. dilecto. Io. An. Gl. sup. ver. illustriū. alle.
 & concor. deinde recita per 3. rium, q. snia definitiua valet, li
 cet non recitetur in scriptis, vt patet in multis iuribus alle. in
 gl. Sol. gl. quod iste tex. ponit r̄am: illa verò iura ponunt ca
 sus exceptos a r̄a: & ponit hic sex, in quibus r̄a fallit, & illos
 examinat singulariter. deinde quærit, an sit necesse, quod Iu
 dex dicat, in his scriptis, & so. ¶ In ea. gl. ibi. §. sancimus. & ibi
 no. quinq. gradus magistratuum. & vide satis in Spe. de iurif.
 om. iu. in. j. & ij. col. ¶ In ea. gl. ibi, breues sunt cause. in his ta
 men breuib. causis iuratur de calumnia. de hoc tm dic, vt in
 Spe. de iur. cal. §. ij. ver. quid si causa. Io. An. Et no. istam gl. quā
 do dicatur causa breuis. ¶ In ea. gl. ibi, inter clericos. Aliqui di
 cunt hoc verum, qn Ep̄s iudicat personaliter per se: secus si al
 teri deleget: sed Io. 3. rium tenet in c. j. de libelli obla. & Spe. de
 libel. concep. §. nunc dicendum. ver. sed nunquid: tamen ipse
 in ver. ibi pcedenti intelligit hoc solum de minoribus causis.
 & idem Ho. in d. c. j. Io. An. Tu dic, quod Doc. isti non loquū
 tur in oppositum istius gl. imò tractant nunquid in istis causis
 requiratur libellus: sed gl. ista qrit, an requiratur scriptura in
 sententia. vnde dicit Io. de Fan. quod iste tex. facit 3. gl. istam.
 quod Episcopus, etiā si proferat sententiā inter suos clericos,
 g debeat in scriptis proferre. Nam iste tex. in prin. ponit regu
 lam in duobus, videlicet de scriptura, & de recitatione p̄pria:
 & postea in Ep̄o excipit ab altero tm, videlicet a recitatione p
 sonali: ergo remanet alia r̄a firma fm Io. de Fa. Posset dici, q.
 dictu Io. de Fan. hic procedit, qn causa esset magna: sed si eēt
 causa breuis, & pecuniaria, posset Ep̄s et sine scriptis proferre
 sniam: & hoc expresse vult tex. in d. c. si clericus. qui loquitur
 et de snia non proferenda in scriptis. vnde ne iste tex. corrigit
 illum intelligatur in primo casu ille remanere validus: sicut
 primò loquebat, vt correctio iurium euitet. 3. eo. li. de cle. cū
 expediat. & per hoc cessat rō Io. de Fan. q. licet iste tex. no. exci
 piat nisi vnū casum a r̄a hic posita, habemus illum casum ex
 ceptum per illum tex. & illud fuit de mēte gl. in d. c. si clericus.
 ¶ In ea. gl. ibi, vt li. non pte. c. j. 3. istam r̄am gl. est hodie tex. in
 cle. sape. de ver. sig. vbi et patet, q. in summarijs definitiua dēt
 in scriptis proferri, & hoc vult etiam glo. ibi in ver. in scriptis.
 quæ assignat rationē, videlicet ne possit veritas in iudicio de
 cisa occultari. Quidam Fran. de Are. in tractatu suo de snia dif
 finitiua, & interlocutoria in 13. q. tenet istam gl. veram esse, vt
 in summarijs valeat snia sine scriptis. all. gl. in auth. vt Iudices
 sine quoquo suffra. §. necessitatem. all. dictum Arch. & Go. in
 summa. de sen. & re iudi. & ad cle. sape r̄ndet, q. c̄a ibi posita,
 & prout sibi magis placuerit: sequens verbum, in scriptis, intel
 ligatur vel sine scriptis, vt sit sensus, proferat in scriptis, prout
 magis sibi placuerit. & sic intelligendo tex. ibi erit casus p̄ ista
 gl. Nec ob. rō ibi posita: quia non frustrabitur obrinens sniam,
 licet no. recitetur in scriptis: quia notarius describit plationē
 sniæ in actis, sicut fit de interlocutoria, vt dixit gl. j. Hoc fm di
 ctum Frā. ego tenui. 2. q. j. statutis. per dictam cle. sape, & ibi est
 tex. no. cauillando. Item in istis concludit rō. Nā causa, p̄ qua
 snia est pferenda in scriptis, est, quia Iudex cum magna delibe
 ratione, & maturitate dēt illā pferre. 1. q. 3. summopere. sed
 ista rō fortius cōcludit in summaria, q. quo ad alia non discu
 titur ita maturē causa summaria, vt d. cl. sape, ergo maiore ma
 turitatem dēt h̄e in snia proferenda: no. obstante, q. in illis no
 detur libellus, & sic no. requiratur scriptura: q. licet no. requi
 ratur scriptura solēnis libelli: tm petitio saltem per modum po
 stea requirit, vt ibi no. gl. Item licet tollatur solēnitas scriptu
 ræ libelli: non sequitur, ergo est sublata solēnitas scripturæ sen
 tentiæ, & hoc probat tex. in d. c. si clericus. 1. r. q. j. subtiliter in
 tuiti. Nec ob. r̄nsio facta ad cle. sape. quia illud, prout magis
 sibi placuerit, no. dēt referri ad verbum, in scriptis. quod patet:
 quia ibi tex. inter verbum, in scriptis. & capitulum sequens
 ponitur copula, quæ denotat diuersitatem. Itē ibi ponitur ver
 bum, magis, quod est aduerbium eligendi. & istud ponitur ibi,
 vbi datur optio diuersarum rerum. vnde tex. ibi in c̄a sequenti
 ponit.

ADDITIONES.

- a Quod recitetur. Adde Ang. confi. 249. vbi consuluit, q. non valet sententia so
 dicis dicentis, condemnno, vel absoluo prout in confi. continetur.
- b Appellare. Adde Alex. confi. 604. lib.
- c Illustribus. Adde Feder. confi. 176. Ber.
- d Per se. Adde Io. de Ana. confi. 93. vbi idem dicit. & ibi vide, quid de interlo
 cutoria. Ber.
- e Per notarium. Vide super hoc Bal. & Doc. in 1. j. & 2. C. de senten. ex breui. 19
 ci. & Bald. in l. prolatam. C. de sen. & interlo. om. iudi. & Bald. in l. 3. C. de
 senten. ex breui. reci.
- g Nullitatem. Adde Io. de Ana. confi. all. 93. Alex. confi. 23. lib. Ang. confi. 139.
 Scriptis proferre. Adde, q. scriptura non requiratur, Ang. confi. 115.

ponit duo diuersa, videlicet stans, vel sedens. & circa illa duo datur optio Iudici: nō circa verbū in scriptis: quia si voluisset dare optionē ēt circa scripturā posuisset duos terminos oppositos, inter quos daretur optio dicendo in scriptis, vel sine scriptis. & sic ille tex. put ibi voluit glo. vult omnino, q̄ feratur in scriptis. ¶ De causa aut̄ m̄imoniali, an hodie valeret sn̄a lata sine scriptis, dicit do. Ant. de Bu. in d. c. Albericus, q̄ posset ēt sustineri tenēdo intellectu, q̄ ibi fuerit lata sn̄a sine scriptis. & ad cle. sepe posset r̄nderi fm̄ eum, q̄ illa cle. intendit restringere ordinē iudiciariū in illis causis requisitis a iuribus antiqs: sed de iure antiquo nō requirebat scriptura in causa m̄imoniali: hodie ēt nō requiret, ne illa cle. operet̄ p̄rios effectus, videlicet ampliacionis, & restrictionis, iuxta no. in c. maiores. de bap. & sic ēt hodie nō requiretur sn̄a in scriptis, & illa fm̄ eum ibi ferri non posset. ¶ No. bñ istam gl. ad quā quotidie recurrit, an partes possint renunciare ordini iudiciario substitutifico: q̄a si volunt in totū renunciare ordini iudiciario p̄nt. si non in totū, sed in vno articulo & nō alijs: tunc nō possunt. de quo ēt per Doc. in d. c. de causis. ¶ In fi. gl. de hoc in Spe. de sen. prola. §. iuxta. ver. nō valet ēt. & ibi no. an p̄sumat in scriptis lata. & vide ēt quod no. in Spe. de app. §. j. ver. & notabiliter. Ioā. An. ibi not. q̄ si sn̄a est lata super verbis primæ p̄sonæ, p̄sumit̄ lata in scriptis: sed vbi sup̄ verbis tertiæ p̄sonæ, p̄sumit̄ nō fuisse lata in scriptis, & sic nō v3 nisi Index exp̄sse dicat se tulisse in scriptis fm̄ I. ap. Abb. hic. vltra casus enumeratos per gl. dant Doc. alium casum, videlicet in causa notoria, quia tūc sufficit sn̄am proferri, licet nō in scriptis. & hoc tenet Inn. in c. ex parte. j. de ver. sig. & Io. An. in c. v̄sa. de coha. cle. & mul. & idē ponitur j. de penis, foelicit. vt ibi habetur. ¶ Gl. super ver. edi. q̄rit de vna q̄stione, & sol. & q̄ tex. opponit, & pro solutione remittit. ¶ Gl. super ver. sedendo. in prin. q̄rit, an in alijs actibus debeant Iudices sedere. deinde quærit de tribus alijs q̄nibus, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, sedere. & est rō, q̄a animus est in maiori quiete sedendo, & potest etiam esse propter honorem Iudicis, & officij sui, vt colligitur ex l. quisquis. C. de postu. & ex l. fi. C. vbi sena. vel clarif. fm̄ Io. de Fan. ¶ In ea. gl. ibi, timebat. de hoc C. de sen. ex breui. reci. l. j. & in Spe. de sen. pla. §. iuxta. ver. quid si pronunciat. & vide quod ibi no. & in ver. se. per Ho. in d. §. qualiter. & c. ti. post prin. Io. An. Dicit Io. de Fa. q̄ Iac. Bu. in d. l. j. dicit hoc verum in iudice delegato, qui non habet certam sedem, qui pōt vbiq; pronunciare dum tamen in loco honesto. ff. de arbi. l. si cum dies. §. si arbi. in ordinario verō non procedit quia dēt sedem maiorem tenere. l. pe. ff. de iust. & iu. fm̄ Io. de Fa. Tu dicistud verum q̄n ordinarius hēt locum certum & determinatum taliter q̄ illū mutare non pōt, sicut patet in Abbatibus, & in alijs p̄latis inferioribus, qui debent locare sedem suam in ecclesia in qua attributa est sibi iurisdic̄tio iuxta no. per Io. An. in c. quanto. de of. ord. & in c. cū contingat. de fo. comp. sed in Ep̄o secus, qui pōt locare sedem suam in qualibet parte suę dioc̄sis. §. e. li. de of. ord. cum ep̄s, & quod no. de ap. qua fronte. & sic poterit ēt gl. ista feruari in ordinario. ¶ In ea. gl. ibi. l. honorati. idem quod tenet gl. tenet Spe. in §. s̄ proxime alleg. Zen. tenet primā partē gl. Io. de Fa. dicit q̄ Iac. Bu. in isto distinguit prout distinguit in stante in turri. posset defendi opi. primæ gl. & Zen. Nā iste tex. requirit q̄ Index sedeat, & licet sedens in naui vel super curru baiulet, per hoc nō negatur quin ēt sedeat. vñ ex quo sedet, vt dicunt iura hic alle. v̄ satisfactum huic text. qui requirit sessionē. ¶ In fi. gl. assignat rō, quare debeat sedere, quia animus sedendo & quiescendo fit prudentior. ad idē quod dicit Hier. super Daniele. 7. c. ibi, antiquus dierum sedet. sic dic, Sedens describitur vt maturitas sn̄a cōprobat. Io. An. ¶ Quærit hic Lap. Abb. an sn̄a posset ferri per assessorem. Sol. dic q̄ non, vt tenet Gof. in sum. c. ti. §. definitiua. & p̄ eo v̄ casus hic fm̄ Lap. istud idē tenet Arc. 11. q. 3. summopere. ¶ Sed qd de p̄cepto quod fit in confessum antel. conte. & libellum datum fm̄ practicam gl. in c. dudum. el. 2. & c. ex parte. de ver. si an debeat ferri in scriptis: sol. Do. de Ro. in conclu. 78. in antiquis, tenent, q̄ non sit necesse vt feratur in scriptis, licet debeat in actis scribi sicut interlocutoria. de prob. q̄m. 3. & rō est, quia istud nō reperitur iure cautū, nec reperitur inter casus qui requirunt scripturam per gl. enumeratos in c. j. de cens. item quia iura q̄ requirunt sn̄am ferri in scriptis proprie loquuntur in definitiua. p̄ceptum aut̄ proprie non est tale, sed est alia species definitionis causarum. quod ergo de vno d̄f nō extendatur ad aliud. 25. dist. qualis. Item quia isto casu non facit nisi vt exequatur confessionē partis, iō nō mirū si nō requirit in tali p̄cepto tanta solēnitas sicut in sn̄a. sic in simili patet q̄ licet sn̄a non posset ferri in absentem non contumacē, tñ p̄ceptū ferri p̄t, vt l. cū quis. in prin. ff. de fideic. lib. in p̄rium assignant vnam rationem, quia eiusdem effectus est p̄ceptum cuius est sn̄a definitiua, vnde ex eo actio oritur in factum, sicut ex sententia definitiua. no. Spe. in tit. de execu.

sen. §. qualiter, circa finem. tñ cōmuniter v̄ in h̄erere primæ opinionī, & aliter non respondet rationi p̄rie. Sed posset respōderi, q̄ licet eundem effectum habeat, nō ideo sequitur, q̄ eadem solēnitates requirat. tolle instantiam. nā sententia definitiua in summarijs eundem effectum habet quem si proferatur in plenarijs, & tñ non seruantur in summarijs eadem solēnitates, quæ seruantur in plenarijs, vt in cle. sepe. de ver. sig. ergo non est bona illatio. idem est effectus, ergo eadē solēnitas requirit. & dictū Do. de Ro. credo verū, q̄a p̄ceptum est differens specie a sn̄a definitiua, vt no. gl. 2. q. j. in summa. & 11. q. 3. in summa. ergo cum iste tex. loquatur de definitiua, non includetur p̄ceptum. Item istud tale p̄ceptū, licet in aliquo participet de natura definitiue, quia est eiusdem effectus, vt dicit Spe. tñ in pluribus alijs discrepat a definitiua. Nā fertur sine libello, sine lit. contest. sine iurō calumniæ, & sine alijs substantialibus iudicij, ergo debet iudicari illius naturæ cuius magis recalescit: sicut dicimus ī hermaphrodito. 4. q. 3. itē hermaphroditus. Itē vt fuit dictū s̄. sententia notoria potest ferri sine scriptis: sed ex quo constat coi sessione partis, apparet etiā notorium iuxta no. in c. vestra. de coha. cle. & mu. ergo sequitur, q̄ etiam si dicamus istud p̄ceptum esse definitiuum, poterit sine scriptis proferri. ¶ Sed quid de missione in possessionem ex secundo decreto, an debeat proferri in scriptis. Spec. & Ioā. An. in addi. tenent, q̄ debeat p̄ferri in scriptis in Spe. de secundo decre. §. nunc dicamus. ver. & procederetur. tñ ibi nihil all. Ego credo p̄rium: quia sententia secundi decre. est interlocutoria, vt no. Inn. in c. dilecto. de ver. sig. in gl. magna. Io. An. in c. consultationibus. de of. dele. & Spe. de secundo decre. §. iuxta. in pri. & ibi Io. An. in addi. Si ergo est interlocutoria, patet q̄ valet, licet nō feratur in scriptis, sicut hic no. gl. j. Et q̄ sit interlocutoria, etiam probatur, quia non finit negotium principale, cum iste q̄ quem fit missio ex secundo decreto, audiatur super dominio, vt in c. qm̄. §. in alijs. vt li. non conte. sed si finit negotium principale, non audiretur postea obstante exceptione rei iud. c. lib. de li. conte. c. j. Fateor tamen, q̄ debet redigi in scriptis, sicut dicit hic gl. j. in interlocutoria.

ADDITIONES.

- a Ordini iudiciario. Adde, qd Ro. in sin. suis, fo. 22. dicit, q̄ licet obseruatio iudicarij ordinis non possit omitti in causa principali, q̄ tamen in causa appellationis potest omitti. B.
- b Vbiq̄. Adde Cal. consil. 2. de iudi. Ber.
- c Fit prudentior. adde tamen, q̄ de ambulando in leuibus potest ferre sententiam, vt dicit Ro. singu. suis, fo. 27.

De appellationibus.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Appellatio iudicialis ab interlocutoria quo ad solemnia, & extraiudicialia regulatur eodem modo.
- 2 Appellari potest ab actu iudiciali grauamen inferente.
- 3 Appellatio ab interlocutoria requirit tria solemnia ex parte appellantis.
- 4 Appellatio quando dicatur facta in iudicio.
- 5 Appellatio interposita ab actu gesto per Iudicem ante citationem non dicitur iudicialis.
- 6 Interlocutoria quid dicatur.
- 7 Expressio cause an debeat fieri in appellatione, quæcunque sit illa causa, & nune. 8.
- 9 Subditus excommunicatus scribit appellationem, & Index in eodem instanti scribit sententiam, quam profert ante appellationem: postea interponitur appellatio, an valeat sententia.
Et quid si subditus appellet prius, postea Index excommunicat, nu. 10.
Et quid si subditus non appellat, sed intendens appellare subijcit se superioris protectioni, nu. 11.
- 12 Index an debeat præcisè tradere apostolos.
- 13 Apostoli an sint tradendi sumptibus appellantis?
- 14 Appellari potest incontinenti viua voce a definitiua. rationem reddit, nune. 15.
- 16 Apostoli vnde dicantur.

Ordinatio. ¶ Gl. j. summat & diuidit. vide eam fm̄ diuisionem istam. secūda pars est ibi, Sancimus. tertia ibi, His q̄. quarta ibi, Qd̄ si. Sed Io. Mo. diuidit in 6. de secunda faciēdo tres, quia fm̄ eum dat primō formam appellat̄i ante definitiuam. secūda ibi, In quibus. in format quid facturus sit Index, a quo est appellatū. Tertia ibi, post hoc. tractat viam huiusmodi procedendi. Demū de quarta facit duas, vt primō puniat appellantem, secūdo appellatum, secundum Ioan. An. Legam per partes more solito, quia ista est solēnitas, & quotidiana decreta. ¶ No. primō, q̄ Papa conatur abbreviare lites, & expensas partium. §. e. li. de refc. 1. dispendia. de dolo. c. finem. ¶ No. t̄p appellatio iudicialis ab interlocutoria, quo ad solemnia & extraiudicialia regulatur eodem modo. ¶ No. t̄ q̄ ab actu iudiciali grauamen inferenti potest

Geminianus super Sexto Decretalium.

- a pōt appellari, licet non fuerit interlocutoria. ¶ No. q. disposi-
tio huius tex. nō habet locum in appellationibus interpositis
3 ad inferiorem a Papa, quod declarabitur j. ¶ No. hic tria solē-
b nia, b quæ requiruntur in appellatione ab interlocutoria ex par-
te appellantis. primo, expressio causæ legitime. secundo, q. fiat
in scriptis. tertio, q. petantur ap. i. ex parte iudicis traditio apo-
stolorum. ¶ Opp. q. non sit admittendus, quicunque voluerit
appellare, licet seruet formam hic positam, quia requiritur, q.
inter sit appellantis. 2. q. 6. non solent. de elec. cum inter. sol. Io.
And. fatetur prius. & ad tex. hic qui dicit, si quis. subaudit cu-
ius inter sit. Io. And. ¶ Quæro, q. dicatur appellatio facta in
iudicio? sol. dicit Pet. & Host. q. iudicium dicitur, ex quo quis
est citatus, de fo. compe. c. pe. de off. dele. gratum. & c. licet. vn.
de exponit Io. Mon. & Arch. iudicio. i. ab actu iudiciali, in quo
est tpe iudicij, quod est iuris partium dispositio, quæ fieri non
debet, nisi præsentibus partibus verè, vel interpretatiuè absen-
tibus, vt quia contumaciter abest. Io. An. nam merita causarū,
partium assertionem panduntur. de resti. in integ. tum ex literis.
fm Ioā. de Fan. ¶ No. incidenter istud dictum, quia volunt isti
5 Doc. t. q. appellatio, q. interponeret ab actu gesto per iudicem
ante citationem, non diceret iudicialis, qd bene no. ¶ Quid si
non appellet pars, sed iudex, vt quia vult prosequi grauamen
iudicem, an debeat seruari ista constitutio? sol. dicit Host. q.
sic, licet fiat extra iudicium. alle. s. e. ti. de prior. & c. cū sit Ro-
6 mana. s. si verò. Io. An. ¶ Quæro, quia hic fit mentio de inter-
c locutoria, qd sit interlocutoria? so. Arc. hic tractat remittēs ad
sūmā Ho. de sen. s. quot sint eius spēs. vbi ēt hī, an interlocu-
toria trāseat in rem iudicatā, de quo ēt hic ponit Arc. & pone-
bat hic Io. Mo. dictum Tullij, dicentis, q. interlocutio est locu-
tio inter principiū cāæ, qd est citatio. Inst. de poena teme. liti. s.
fi. & finem qui est snā. ff. de re iu. l. j. aliter sumitur. C. de epi. &
cle. oēs. s. præterea. & de hoc per gl. in cle. i. de sequestra. in gl.
5. Io. An. De quo grauamine intelligitur iste tex. sol. Arc. dicit,
q. intelligitur siue grauamen sit illatum, siue sit cōminatū. s. e.
ti. cum cessante. Et ponit hic opinionē de pbatōne grauami-
nis Gof. q. fuit posita s. de exce. pia. sup verbo, iudex. & pro hoc
7 facit ēt Io. An. ¶ Quæro, an expressio causæ debeat fieri in
d appellatione, quæcunq. sit illa cā. sol. aliqui dicūt istud esse ve-
rum, qn causa non est notoria, sed si esset notoria, non require-
retur expressio, & facit qd no. s. vt li. non conte. accedens. j. in
fi. primæ gl. sed Inn. & Guil. Naso dicunt, q. ibi causa fuit exp-
sa in appellatione, quod ēt ibi ponit gl. j. Sed dicit Arc. q. pos-
sent illæ opiniones reduci ad concordia, q. aut appellatio inter-
ponitur ad Papam, & tunc siue sit causa notoria, siue non, de-
bet fieri expressio. ita pcedit iste tex. sed si interponitur ad in-
feriorem, tunc non sit necessaria expressio, qn cā est notoria.
sed Io. An. non placet distinctio, quam destruit decre. accedēs,
q. loquitur in appellatione interiecta ad Papam: vnde intel-
ligendo illam, q. qn causa est notoria, non requireretur exp-
sio causæ, illud est i intellectum Arch. Et ideo tenet, q. ad quē-
cunque appelletur, debet exprimi causa ēt si sit notoria, quia
licet sit notorium iuris, scilicet, q. cā sit rōnabilis, & facti. s. q.
sit vera, releuet ab onere probandi, non tñ releuet ab onere ex-
cipiendi, vel exprimendi fm Io. An. & idem no. in cle. appellā-
ti. e. ti. in gl. 3. dicit La. Abb. q. fortè posset defendi, q. in cā no-
toria non requiratur expressio cāæ, iuxta no. per Io. An. s. e. ti. ex
parte tua. vbi dī, q. si suspicio loci, ad quē quis citatur, est noto-
ria, citatio non arctat. vide, qd no. in cle. pastoralis. de re iu. sup
verbo, notorio. Et pōt reddi rō: quia in notorio non requiritur
ordo iuris, nec quo ad iudicem, nec quo ad partem. de iure iu.
ad nostram. de fi. psby. qm. fm Lap. Tu dic, q. fuit de mente La-
pi, & Pauli in cle. appellanti. pal. q. aut quis simp. r appellat ab
interlocutoria, & nullam exprimit cām, & tūc non valeat ap-
pellatio, siue cā sit notoria, siue non, vt dicit Io. An. in locis p-
alle. aut exprimit causam, & tunc si illam exprimit spāliter, nul-
lum est dubiū, q. app. o tenet, vt dicit hic tex. Aut nō exprimit
specialiter, sed per relationē ad aliud, vt quia dicit, appello ab
c interlocutoria iniqua, prout apparet ex actis, & tunc si iniqui-
tas colligit ex actis, allegatione iuris, absq. alia facti probatio-
ne, & valebit appellatio. & ita poterit hodie ēt saluari dictum
Inn. in c. 2. de noui oper. nunc. fm Pau. in d. cle. exemplū ponit
de rescr. significante. & duob. c. se. de libelli obl. c. 2. de re. signi-
ficauerunt. cū si. Aut iniquitas snā non pōt colligi ex actis so-
la iuris allegatione, sed requiritur probatio facti, & tunc non
valeret app. o, nisi a. r causa specificet, & ita procedit iste tex.
8 ¶ Sed quid si appellatur in causis maioribus, an requiratur ex-
pressio cāæ. sol. Ho. hic tenet, q. non. alle. c. vt debitus. e. ti. dic,
vt ibi no. & s. e. li. de ele. quis. in 6. gl. Io. And. Nam in illis sola
maioritas causæ est legitima causa illas deferendi ad Papam:
frustra ergo disputatur, an requiratur expressio causæ in talib.
appellationibus, cum ratione alterius causæ inferiores de il-
lis maioribus causis se intrōmittere non pnt, fm Ioan. de Fan.
- 9 ¶ Sed pone, q. subditus excōicatus scribat appellationem, &
etiam Iudex eodem instanti scribat excōicationis snām, quā
profert ante appellationem: postea interponitur appellatio, an
valeat snā? Solu. Ho. tenet, q. nō. alle. de sen. exc. per tuas. & re-
mittit ad summam de sen. & re iud. s. qualis. & s. puta. vide, qd
plenè no. super regula, cum sint partium. in qō. Io. An. & ibi cō-
cludit, q. qn Iudex præuenit inchoantem appellare in pronun-
ciatione, appellans ligatus est: qn autem subditus præuenit in
appellatione, nō est ligatus, & dicitur Iudex præuenire, qn præ-
uenit verbo, excōico subditum in expressione causæ, & in pro-
nunciatione verbi, excōico, in dubio præsumitur pro snā, vbi
de iurisdictione excōicantis cōstat, vt ibi dī. ¶ Sed quid si sub-
10 ditus appellat prius, postea Iudex excōicat, an teneat? Sol. Ho.
distinguit, q. aut appellatio fuit iusta, & tūc non valeat snā. s. de
off. dele. cum olim Abb. in fi. aut fuit iniusta: & tunc valet. Ioā.
11 An. ¶ Sed quid si subditus non appellat, sed intendens appel-
lare subiicit se superioris protectioni? sol. dicit Ho. q. non est fa-
cienda vis in verbis, ex quo constat de mente. de appel. ad au-
dientiam. de ver. sig. in his. idem tenet Io. Mo. Io. And. ¶ Qua-
liter assignent apostoli. sol. potest assignatio fieri verbis & nu-
tu, & vide quod no. j. e. ti. appellatio. in gl. fi. & ibi habet, q. hic
ponit Arc. Io. An. ¶ Quæro, an Iudex præcisè debeat aposto-
12 los tradere? sol. fm Ho. aut apostoli sunt petiti, & tunc siue reci-
piat appellationem, siue non, tenetur illos tradere, vt hic. aut
non sunt petiti, & tunc si non recipit appellationem, non po-
test eos exhibere. aut recipit appellationem: & tunc tenetur il-
los tradere, licet petiti non sint. & sic intelligitur. C. e. tit. l. eos.
ad fi. & in auth. vt nulli iu. s. illas vero. col. 9. aliās puniunt. arg.
C. e. ti. l. quoniam Iudices. fm Ho. Archid. intelligit, q. poena sit
arbitraria, ex quo certa non est statuta. s. de offi. dele. de causis.
cum cōcor. pro primo dicto facit, qd no. C. e. l. Iudicibus. si ve-
rò pars petierit, & non fuerunt traditi, sibi non nocebit. s. ff. de
g libel. dimiss. l. vnica. C. e. tit. l. j. 2. q. 6. post appellationē. Io. An.
13 ¶ Sed an apostoli sunt tradēdi sumptibus appellantis? sol. iste
tex. facit, q. non: sed contrarium dicunt Doct. vt probat tex. hic
qui dicit exhiheri. de quo in cle. quāuis. e. titu. in glo. sēpius.
Ioan. And. ¶ Glo. super ver. vel extra. quia aliæ sunt lrales, quæ-
rit, an in qualibet extraiudiciali appellatione requiratur ex-
pressio causæ. glo. recitat duas opi. & secundam dicit tutiorē.
¶ In fi. glo. primam partem glo. tenet Io. Mo. & Arch. pro qui-
bus facit cle. appellanti. eo. ti. & vltra rationes glos. probat lic:
Nam ille, cui dantur apostoli, dimittitur de Iudice dante ad
alium: & ideo tales literæ vocantur dimissoria. ff. de libel. di-
miss. sed tunc propriè est dimissus, quando est missus de vno Iu-
dice ad alium. 2. q. 6. post appellationem. & per hoc patet, q. iste
tex. loquitur de Iudice, cum appellatus non possit a se dimitte-
re appellantem: sed appellans a Iudice etiam extraiudicialiter
fatetur illum esse suum Iudicem: sed dicit, q. ille extraiudiciali-
ter ipsum grauauit, & ideo ab illo appellat. Item si iste tex. lo-
queretur de extraiudiciali non interposita a Iudice, non con-
grueret illi: quia pars appellata non potest præfigere terminū
appellanti, quod hic sit ergo patet, q. loquitur de interposita
appellatione a Iudice, fm In. ¶ Qualiter autem iudicari possit
vel appellari a Iudice extraiudicialiter, ponit exēpla Ioā. Mo.
& Archi. primò de illo, qui prouidet alicui de beneficio meo,
vel mihi debito me non vocato, vel de beneficio, quod possi-
deo j. de preb. licet episcopus. vel fm Arc. in casu c. cum secun-
dū. s. de pb. ver. inde est. ibi, cum te citato. vbi est fm cum opti-
mum argumentum i illos, qui conferunt beneficia non voca-
tis his, quos res tangit. ad idem de ata. & quali. accepimus. di-
cit tñ hic Fran. Verceel. q. tutius est, cū appellatur extra iudiciū,
putā in electionibus etiam apostolos petere: & ita seruatur.
vnde dicit appellans, apostolos peto, si sit, q. eos dare possit, vt
no. j. e. vt sup. Io. An. & secūdā partē istius gl. v. tenere hic Pau-
g dicit, q. licet ver. his quæ intelligat, vt sit exceptio, nō tñ pro-
baret, qd dicit in gl. q. illud venit exceptiue ab eo tñ, qd dixe-
rat de appellatiōe, nō aut ab eo, qd dixerat vel extra. & hoc nō
est inconueniens, q. respiciat alterā partē disiunctiue, fm Pau.
vt dixit

ADDITIONES.

- a Interlocutoria. Adde Ro. consi. 454. Ab. consi. 84.
b Triā solennia. Adde alia septem per Ro. consi. 501.
c Quid sit interlocutoria. Adde Ant. de Bu. consi. 215. Ber. Interlo-
cutoria quomodo definiatur, & quomodo cognoscatur, & de habēte vim defi-
nitivæ, & quando dicatur interlocutoria, vide D. Fe. late in rub. de re iudi. in
ver. circa definitionem. cum se.
d Quæro. Sed quid si in appellatione extraiudiciali, an in ea sit exprimēda cā,
& in quo differat in hoc ab appellatione iudiciali. & vide Do. Fely. in ca. cum
sit. ver. exprimenda est causa.
e Ex actis. Adde q. Bal. consi. 242. 2. li. tenet, q. non valeat, sed vide latius Do. de
Ro. deci. 7. in nouis, hoc tit. Ber.
f Appellat prius. Adde Ange. consi. 188.
g Non nocebit. Adde Lap. alleg. 39. & vide quod voluit Anch. consi. 225.

vt dixit hęc gl. Ber. tenet secundā partē in d. c. cōsiderauimus. Idē tenet de postu. pla. in gl. j. c. j. Idē sensit in gl. super. ver. est rōnabile. in d. c. vt debitus. e. ti. Idem tenet eo. ti. cum causam. in gl. fi. & istam partem ēt tenet Inn. in c. ad aures. de temp. or. Idem gl. sequitur in electionibus, in quibus hēt locum c. quis. & c. vt circa de elec. eo. li. sumus clari per illos tex. q̄ causa est exprimenda in appellationibus in illis interponendis: sed in alijs electionibus, in quibus illa iura nō habent locū, & in alijs appellationibus extraiudicialibus etiam credo dictā causam exprimendam. & de hoc videtur tex. e. ti. bonæ. & de his, quę fiunt a maio. par. c. c. j. quæ iura alle. glo. in d. c. cum causam. Et pro hac parte facit iste text. qui ponit duas species appellationum iudicialium, & extraiudicialium, nec distinguit in extraiudicialibus an fiant a Iudice, vel a parte, ergo nec nos distinguemus. de deci. ad audientiam. Non ob. quod dicitur de ap̄lis, quia oportuit de ap̄lis dicere propter appellationes iudiciales, de quibus dixerat probari. vnde illud, quod dī de apōstolis, refertur tm̄ ad appellationes, q̄ interponuntur a Iudice, & non ad alias. qm̄ em̄ iura disponunt de diuersis casibus, & pōtea ponunt certum quid, quod non adaptatur omnibus dispositis, referri dēt tm̄ ad id, cui adaptatur, vt patet 3. de elec. in demnitatibus. eo. lib. ¶ Gl. super. ver. interlocutoria. in prin. recita per contrarium, q̄ liceat saltem incontinenti appellare viua voce. 2. q. 6. ad fi. glo. sol. q̄ istud hic inducitur de nouo in ver. & dicit Gof. recita per aliud contrarium, q̄ in appellationibus extraiudicialibus non requiratur expressio causę. Gl. soluit eo modo. ¶ In ea. gl. ibi, vt debitus. ille tex. solum requirebat causam probabilem exprimi. Io. An. quasi vellet dicere, q̄ addit ad alia iura solum probabilitatem causę, q̄ causa erat ex primenda per alia iura. Et super eo, quod dicit hęc gl. q̄ sufficiebat dicere, appello ab iniqua sententia, remittit in. ad no. p. se in c. 2. de no. ope. nun. ¶ In fi. gl. vide concor. j. e. non solum secundo rōso. in gl. Io. An. ¶ Item no. ex glo. q̄ a definitiua pōt incontinenti appellari viua voce. & dicitur incontinenti adhuc Iudice pro tribunali sedente: & si per magnam moram sederit, semper poterit sine scriptis appellari. & satis dī apud acta fieri: secus si iam iuerit ad prandium, vel ad alios actus diuertat, vt no. in Spe. e. tit. §. qualiter aut, in prin. fm̄ Lap. Abb. de isto posui post Arch. & Ioā. de Fan. 2. quaest. 6. §. litigatoribus. & ibi tenui dictum Lapi. ¶ Quæro, quare lex permittat illico viua voce appellari? ratio potest esse quia succumbens fortē nō potuit habere spatium formandi libellum suę appellationis in tam breui tempore, ex quo vult appellare: sed ex quo Iudex recessit a banco, & pars rediit domum, habuit tps scribendi appellationem: ideo tūc non admittitur appellatio verbalis. nam dilatio temporis data ad appellandum est introducta, vt ille plenē deliberet. 2. q. 6. anteriorum. ¶ Gl. sup. ver. ad nos, q̄rit an iste tex. procedat in appellationibus interiectis ad inferiorem a Papa: & recitat duas opi. & tenendo q̄ sic, respondet ad istum tex. subaudiendo maximē. finaliter gl. concor. opi. p. distinctionē. ¶ In fi. gl. prima opinio gl. fuit Pe. de Saxo. & Boati. q̄ intelligunt ca. hęc locū in inferioribus quo ad formā appelladi, & quo ad ap̄lorū petitionē, nō quo ad deuolutionē causę, vt sequit Io. An. & p. hoc cessaret obiectio c. Romana. Opi. Hof. tenet Arch. vt ipse no. 3. q. 5. quia suspēcti. tm̄ Ho. intelligit latius istud, vt patet j. gl. 2. & intelligo gl. veram quo ad deuolutionem negotij principalis. & hoc probat ratio gl. hic posita fm̄ Io. An. ¶ Gl. super. ver. appelladum. recita per contrarium, q̄ posset sine scriptis appellari. glo. sol. ¶ In fi. gl. dicit tm̄ In. q̄ appellans facto, prudenter faciet, si corā testibus exprimat omnia grauamina, pro quibus vadit, vel nuncium mittit: nam si ad hoc tenetur, qm̄ appellat viua voce, vt hic patet, non vī ratio bona, quare nō debeat exprimere, qm̄ facto appellat. & hoc idem nō. in c. vt debitus. & facit qd no. 3. e. dilecti. in gl. quinimo. plus dicit Arch. q̄ dato, q̄ appellans facto hoc non faciat: puta, q̄ non incidat in pēnam huius constitutionis, quia ponderat verbum In. qui dicit prudenter facere: quasi velit, q̄ necessario hoc non debeat facere. Io. An. ¶ Gl. super. ver. in scriptis. querit an istud debeat seruari in quolibet appellatione: & recitat duas opiniones. deinde q̄rit, an quilibet scriptura sufficiat, & soluit. ¶ In eadem gl. ibi, fides fieri. intelligit gl. q̄ poterit fides fieri etiam per alia documenta, vt patet in d. c. qm̄. in fi. & ita dicit Hof. determinandum, quod ipse no. in sum. eo. ti. §. qualiter. & tamen vī, q̄ contraria opinio est magis expediens: tamen nō sic adstringit, q̄ ad nō scribentes pēnam istius constitutionis extēdat. Io. An. Io. de Fan. dicit q̄ prima opi. vī verior de rigore iuris: quia in eo quod dī hic appellandum in scriptis, est ius nouum, vt no. 3. in gl. 5. in prin. ergo cum sit pēnalis, non debet extendi. de ele. statutum. fm̄ cum. & istud vltimū crederem verū per rōnem suam. ¶ In ea. gl. ibi, probari possit. & propter hoc dicit Inn. q̄ priuata scriptura nec probat appellatum, nec probat formam appellatio-

nis cum causa, pp quam requiritur scriptura, est, vt obuiet appellanti, si velit obuiare. j. q. 7. saluberrimum. 27. q. j. oēs fēminę. & facit quod no. 20. q. j. vidua. Dicit Hof. q̄ licet consuetudo habeat, q̄ priuata persona, vel scriptura sufficiat, non tamē pp id satisfactum vī menti huius constitutionis, quæ vult varietatem vitari, vnde tutius dicit, quod sequitur in gl. alle. etiā j. de sen. exc. cum medicinalis. §. exemplum. vide Spe. in 4. parte. e. ti. §. j. ver. & notabiliter. Io. An. Tu dic si q̄rimus de appellatione, an valeat quo ad sui formam, si scriptura fuit priuata. & dicendum est, q̄ sic. & hoc vult gl. in c. appellatio. j. e. ti. quia non est de substantia appellationis: q̄ appellantis scriptura sit authentica. & ita procedit gl. hic. si q̄rimus an illa priuata scriptura probet fuisse appellatum. dicendum est q̄ non, & ideo oportebit vel per testes pbare, q̄ appellatio fuit in scriptis interposita: vel q̄ notarius subscripsit, & apposuit testes post illā scripturam priuatam, q̄ in illis scriptis appellauit, vel q̄ appellatio fuerit in scriptis authenticis interposita. vnde quantum ad formam appellationis seruandam non requiritur scriptura publica: sed quantum ad potestatem probandi cautius est, q̄ fiat scriptura publica: hęc intellige vera in schedula, q̄ dat Iudici, in qua continetur appellatio, sed in schedula, q̄ debet dari parti fm̄ formam ele. causam. de elec. tunc illa scriptura debet esse authentica, vt ibi vult tex. & vide quod no. ibi Pau. super. ver. authentica. ¶ Gl. super. verbo, deproperet. exponit tex. ¶ In fi. gl. no. Guil. de dictione, de q̄ stat qm̄q; augmentatiue. & vide de hac dictione per Lap. j. de pb. is cui. Ioā. An. remittit ad no. in c. ad nostram. de consue. ¶ Gl. super. ver. petat. querit qualiter apostoli sunt petēdi: & de quibus apostolis intelligitur, & soluit. ¶ In ea. gl. ibi. 30. dies. & dicunt hic Hof. & Pet. q̄ isti dies currunt a tpe appellationis interpositę. alle. C. e. ti. qm̄ nonnulli. & i. iudicibus. canozari. 2. q. 6. in fi. Sed dicit Io. An. q̄ prima lex nihil probat, & secunda probat 3rium. & de hoc remittit ad no. j. eo. ab eo. super. gl. 2. dicit tm̄ Hof. fm̄ p̄missa intelligere quod no. in sum. e. ti. §. qualiter. sub ver. vbi vero, per totū. & maximē in ver. sed in superioribus. & de ista materia ēt, in cle. quamuis. e. ti. Dicit tm̄ hic Inn. q̄ nō petens ap̄los renūciat appellationi, nisi per argumenta pateat, seu appareat cum velle psequi appellationē, vt putā si mittat ad eā psequendā, sed ista opi. reprobat in d. c. ab eo, in prin. Ioā. An. ¶ In fi. gl. & dicūt Hof. & Pet. q̄ ap̄li dicunt ab apo. quod est de, & stolon, quod est missio, quasi sit dimissio, quā facit vnus Iudex ad alium. sic ēt de ap̄lis dicimus, q̄ a Deo, vel a celo missi fuerūt. vide in Spe. 4. parte. e. ti. §. sequit. vbi ponit Guil. quinq; species ap̄lorum 4 scilicet conuentionales, testimoniales, dilatorias, refutatorias, & reuerentiales, & ibi ponit ip̄orum formas. Io. An. ¶ Gl. super. ver. exhiberi. in prin. q̄rit quid si Iudex non vult illos exhibere, & sol. Deinde in ver. & no. querit an ap̄los dando videatur deferre, & distinguit. ¶ In ea. gl. ibi, postea. intellige gl. dum dicit postea. i. postquam apostoli sunt petiti fm̄ Hof. ex quo no. quia per hoc vī Hof. velle ponderare tempus petitionis apostolorum, non denegationis. cuius cōtrarium no. j. e. vt super. in gl. antep. & vide, quod ibi dicam. Io. An. ¶ In fi. gl. no. istam gl. per quam habes, an, & quando traditio apostolorum inducat delationem. hī etiam j. eo. cū appellationibus. & q̄ traditio reuerentialium inducit delationem.

ADDITIONES.

- ¶ Causam exprimendam. Adde, q̄ Do. de Ro. dec. 385. inci. si appelletur, hoc tit. in nouis, dicunt, q̄ forma huius decre. est seruanda in forma c. statuimus. & c. cupientes. Ber.
- ¶ Viua voce. Adde quod si appellatur viua voce saluo beneficio appellandi in scriptis, quam appellationem psequi teneatur. Ro. consil. 41. Ber.
- ¶ Authentica. Adde videndum Ro. consil. 6.
- ¶ Apostolorum. Adde Ro. consil. 2.

S V M M A R I V M.

- 1 Apostoli debent continere duo.
- 2 Reuereri superiorem quis dicatur.
- 3 Iudex an debeat semper admittere appellationem?
- 4 Iudex an possit reuocare grauamē ante concessionē apostolorū delatoriorū.
- 5 Iudex si dicat, recipio appellationem reuerenter, an per hoc videatur deluisse appellationi.

In quibus. ¶ No. j. duo, q̄ debent continere ap̄li, videlicet causam appellationis interiectę, & causam delationis, vel non delationis. Et potuit istud fm̄ Io. An. sumi ex l. sciēdum. ff. de app. reci. vel non. ¶ No. optimum argumentum, q̄ traditio ap̄lorum reuerentialium inducit delationem. de quo 3. prox. responso. in gl. ¶ No. j. q̄ quis dī reuereri superiorem, si abstinet se a cognitione causę, vt superior de illa cognoscat. ¶ Quæro, an sc̄mp Iudex debeat admittere appellationem? Sol. Arc. tener, q̄ non quando est aperte iniusta. & remittit ad no. 2. q. 6. ad Romanam, ff. nil no. ap. pen. l. j. in prin. Io. An. ¶ Quæro, an Iudex possit reuocare grauamen ante concessionem apostolorum

Geminianus super Sexto Decretalium.

stolorum delatoriorum? sol. Host. Io. Mo. & arch. tenent, q. sic. & sic intelligitur s. e. cū cessante. post traditionem verò nō posset, j. e. cū appellationibus. vbi remittit Archi. & quod dixerat hic Ho. de remis. faciē. vbi sunt dati reuerentiales apostoli hī in d. c. cū appellationibus. Io. An. Sed nunquid Iudex postquā appellationi detulit, poterit statuere terminum appellanti? remittit Io. An. ad nō. per se in d. c. cum appellationibus, j. e. sup. ver. iurisdictionem. Et dicit, q. text. hic sequens apertē probat, q. possit, cū dicat hic de deferente. deinde dicit, post hoc & c. & sic p̄supponit ē terminum posse statui post delationem. sed tex. sequens exponitur dupliciter. primò post hoc. i. post traditionem apostolorum. s. m. Ho. vel s. m. Arch. i. postquam fuit appellatum, & delatum. Io. An. Sed dicit hic Lap. Abb. q. expositio Arch. facit p. Inn. qui dicit s. de accu. c. fi. q. Iudex, qui non detulit appellationi, nō pōt terminum statuere appellanti. p. quo ēt facit cle. j. e. ti. in fi. s. m. Lap. & de hoc ēt ponit Lap. in d. cle. j. dicam. j. e. cū appellationibus. ¶ Gl. super ver. appellationis. q. rit de intellectu l. x. & dupliciter exponit. ¶ In fi. glo. primā expositionem tenet Zen. hic. gl. 2. j. e. tenet vtranq; expositionem. Ego credo, q. vtrāq; expositio sit simul iungenda. Nam q. causa appel. sit exprimenda in apostolis expresse vult iste tex. nō destruēdo l. tam. hoc probat copula, & q. de sui natura copulat diuersā, & requirit concursum vtriusq; copulatorum, vt nō. gl. in c. cle. in plerisq; de ele. Item hoc pbat tex. in c. vt sup. j. e. vbi dicit, q. ad hoc, vt instantia appellationis facilius instruat, & x. exprimat iudex in apostoli appellationis causam. Item, q. x. exprimat causam admissionis, vel non admissionis appellantis, hoc vult etiam iste text. vnde credo vtranq; exprimen. dam, vt voluit gl. d. c. vt super. ¶ Glo. super ver. superioris. colligit notabile ex tex. ¶ In fi. glo. hoc infert Host. clare appa. rere, quod dī hic de apostolis tradendis, habere locum in omnibus iudicijs. Io. An. & istud hī ēt j. e. ab eo. ¶ Gl. super ver. delatum, q. rit, an sit semper propter reuerentiam deferendum. gl. so. ¶ In ea. ibi, de veritate. Item si dubitatur, an sit iusta, putā quia super illa causa sunt opi. Doc. s. m. Abb. qui ponit exempla p. nō. in c. vt debitus, s. e. ti. & vide de hoc in c. spāli. s. excusu. Io. An. ¶ In fi. gl. fuit dictum Inn. sed dicit Host. q. non incurreret illam penā, dūmodò illud non fecerit in grauamen partis alterius per gratiam, vel per sordes, vt ibi. Ioā. An. ¶ Sed pone, q. Iudex dicat, recipio appellationem reuerenter, an p. hoc videatur detulisse appellationi? istam qōnem examinat Pa. a. de Eleaza. in q. q. incipit, Iudex appellanti. & ibi post argumenta pro & c. concludit distinguendo, q. aut exceptio reuerentialis fuit actualis tñ, aut verbalis. Primo casu non est propter hoc delatum, quia talis actus reuerentialis sicut esset se inclinare, vel biretum remouere, vel aliud simile, est potius ascribendus humilitati, & ad hoc q. libet superiori suo tenetur, etiā mulieri. ff. de of. or. quanto. de ma. & obe. dilecta. & de talibus pōt intelligi dictum Spe. de ap. s. nunc dicamus. ver. vlt. Secundo casu, qñ est verbalis. i. per expressionem verborum asserendo, q. reuerenter recipiebat, vel simpliciter sine adiectione reuerentiæ dixit se recipere: & tunc distinguit, q. aut istam reuerentiam verbaliter prulit ad scripturam appellationis, & ipsā scripturam appellationis recitando, aut post habitā scripturā ipsi appellationi rñdendo. Primo casu non putat delatum appellationi, & sic secundo modo pōt intelligi dictū Spe. Nā ipse tenetur recipere scripturā appellationis: & ne videatur contēptor hoc exprimit, q. pp. reuerentiam facit: & tunc receptio intelligitur fieri ad deliberandum, an velit deferre vel non, & ex qua causa, vt vult hic tex. & p̄sertim hoc p̄cedit, qñ adiecit, q. apostolos daret in termino alio ad hoc p. se assignato, vt in cle. q. uis. e. ti. qñ verò est habitā scriptura appellationis, talia verba p̄fert, q. nō possunt referri, nec respicere ipsā scripturam, vel vocē appellantis, sed est necesse ipsā referre ad ipsā apponem, non vī dubiū: q. recipiendo vī detulisse per c. s̄ape. & c. interposita. e. ti. vbi patet, q. proprium Iudicis a quo, est appellationem recipere: & recipere idem est, q. deferre. & isto modo pōt intelligi Inia Cle. quarti, quā refert Spe. in loco p̄alle. vbi dicit ipsum p̄nunciassē taliter recipientem deferre s. m. Pau. in d. q.

ADDITIO.

- 1 Apostolorum. Adde Do. de Ro. deci. suis. hoc tit. in nouis & antiquis.
- 2 Iudex a quo potest assignare terminum appellationis prosequenda.
- 3 Appellatus pōt si vult, operari, vt per appellationē interpositā ab interlocutoria cognitio totius negotij principalis deuoluatur ad Iudicem ad quē.
- 4 Papa potest committere cognitionem causa principalis in curia, licet non sit per deuolutionem ibidem deuoluta.
- 5 Iudex ad quem potest cognoscere de causa principali inuitis partibus prius quam discutiat articulum appellationis.
- 6 Instantia appellationis interposita ab interlocutoria est diuersa ab instan-

tia causa principalis.

- 7 Appellans si non impetrat Iudicem super appellatione, sed super causa, que iam erat inchoata extra iudicium, an valeat impetratio.
- 8 Appellatus an possit quādoq; petere, ut causa tractetur in curia, & nu. 9.
- 10 Appellans an possit petere, q. tota causa deuoluatur ad curiam.
- 11 Pars altera si vult impetrare a Iudice ad quem, vt causam committat alteri, an poterit altera impedire, & nu. 13.
- 12 Procurator causa principalis, an possit prosequi causam appellationis rñtute primi mandati.
- 14 Iudex a quo si deferat appellationi interposita sine scriptis, & sine cause expressione, & sine petitione apostolorum: an possit Iudex appellationis prosequi in causa inuito appellante.
- 15 Iudex cui commissa est causa appellationis, an possit cognoscere de nullitate sententiæ: & pronunciare, & terminare si illam inuenerit nullam.
- 16 Appellatio quando dicatur finita.

Post hoc. ¶ No. optimū argū, q. Iudex, q. nō de appellatori p. se. de quo fuit dictū aliqd s. pxi. rñso. ¶ No. qd debeā considerare Iudex in dilationibus moderandis: videlicet distantiā locorū, negotij, & psonarum qualitates. ad hoc s. e. cū sit Romana. ¶ No. t̄p. Iudex a quo p̄t assignare terminū apponē p̄sequenda. de tpe finiendæ tene, qd nō. s. e. ex insinuatione. ¶ No. t̄p. appellatus pōt si vult, operari, vt p. apponē interpositā ab interlocutoria cognitio totius negotij principalis ad Iudicē ad quē deuoluā. ¶ No. ar. q. sufficit pcuratorē hīe mandatū solum ad agendū. de quo s. de p̄cu. q. ad agēdū. co. li. ¶ No. q. Papa, si sibi placet, p̄t cōmittere cognitionē causā principalis in curia, licet non sit p. apponē nē ibidē deuoluta. ¶ No. q. Iudex ad quē, partibus inuitis nō pōt cognoscere de causa principali prius q. discutiat articulum apponē. ¶ No. pp. ver. nobis, ar. q. ista decretalis hēt locū solum in appone interiecta ad Papā. ¶ No. q. instantia appellationis interposita ab interlocutoria, est diuersa ab instantia causae principalis: & sic vī, q. Iudex, cui cōmittit cognitio appellationis ab interlocutoria, non possit illa finita cognoscere de principali. de quo p. Io. An. s. e. vt debitus. ¶ Opp. & vī, q. non debeat expectari finis articuli apponē. imò ēt sine consensu partiū poterit terminari, vt patet s. e. ti. super eo. So. dic. q. aut poterat expediri causa principalis absq; eo, q. tangere articulus appellationis: & tunc poterit expediri, vt ibi: aut non pōt expediri principalis causa, quin tangatur articulus appellationis, & non poterit, vt hic s. m. Inn. Alij dicunt, q. siue possit expediri, siue non: articulus principalis indistincte p̄cedit, q. hic dī alternatiuē quo ad cognitionē Papae: q. forsan est verius s. m. Arch. Io. An. ¶ Pone q. appellans non impetrat iudicem super appellatione, sed super causa, q. iā erat inchoata extra iudicium, an valeat impetratio. Sol. dicit Arch. q. aut appellans contemnerat appellationi, vt hic, & s. e. s̄epe. & non valent l̄fē impetrare super alio, q. super appellatione, vt hic pater. & idē, si alias interest appellati. j. de re. iur. mutare. cum concor. & s. de elec. ab eo. e. li. Aut appellatus nō consenserat, nec aliās eius interest: & tunc valebit impetratio, q. non est ei deneganda licentia iustitiae p̄mitudinis. 2. q. 6. si q. s. v̄forū. Nec ob̄st. s. de rescr. c. ex parte. S. vbi nō cōsenserat appellatus, & tñ valebit impetratio, q. alis intererat appellati, vt appellans p̄sequeretur appellationē s. m. Inn. hic, q. ēt dicit, q. qui eodem modo appellat, nō pōt impetrare l̄ras sup. appellationis p̄secutione, nec ad aliū iudicē ire, nisi ad quē est appellatus, q. diu appellans p̄sequi pōt. Nec ob̄st. dicit c. ex parte. S. q. vī probare p̄rium, quia ibi erat lapsus annus appellationis p̄sequēde, & iō non poterat p̄sequi appellationem. remittit etiam ad notata per se s. de ma. & obe. dilecti. de cle. c. j. e. li. Io. An. item ibi erat deserta appellatione, q. renunciauerat illi non deferendo eidem, sed spoliando appellatum. s. m. Lap. Abb. ¶ Quāro, an appellatus quicunq; possit petere, vt causa in curia tractetur? Sol. aut appellatio interponitur in causa electionis siue beneficii, & sic non est necessaria hac petitio. super quo tene quod habes de elec. c. j. e. li. Aut sumus in alijs causis, & tunc s. m. Inn. dic. q. si ipse petit, anteq. l̄fē super appellatione sint impetrata, vel antequam nuncium miserit pro impetratione, & poterit petere, vt vult iste tex. aut ipse impetravit iam iudicem sup. appellatione, vel misit nuncium, & non poterit petere, cum res iam non sit integra, nisi forte malitiosē festinasset mittere nuncium vel impetrare. s. c. oblata. Io. An. ¶ Quid si iudex non assignat terminum appella-

ADDITIONES.

- a Appellationis prosequenda. Iudex verò qui assignauit terminum ad prosequendam appellationem, an possit illum terminum prorogare vide Do. Fel. in c. j. de app. item an appellatus possit sibi arctare terminum iuris infra quē appellans cogitur ire ad se defendendum contra commissionem appellati, vide eundem in d. c. j. ver. appellatus potest.
- b Appellationis. Adde Roma. consil. 324. B.
- c Tractetur. Adde. Do. de Ro. deci. suis, in antiquis, deci. 406. Ber.

pellationi prosequendæ: an appellatus possit petere, vt causa deuoluatur ad curiam? So. Inn. primò dicit q̄ sic. Nam licet iudex terminum non assignet appellationi prosequendæ, tamē ipse appellatus terminū suæ appellationis p̄secutioni p̄figere p̄t: sed si nec iudex, nec pars terminū p̄figat, expectabit terminus iuris. s. e. oblate. tñ dicit verius videri Inn. Io. Mo. & Spe. c. ti. s. quali. er. i. ad finē, q̄ appellatus nullū terminū p̄t p̄figere appellanti, nisi iuris. graue em̄ esset, q̄ actor, & appellans, cui p̄figitur terminus p̄sequendi, illum metiā ex voluntate rei. ff. qui satisd. co. de die, in prin. itē licet appellans, vel iudex possit terminū diminuere: hoc de appellato nō est statutū: vñ nō minuet bñficiū alterius, vel lædet, ex quo sibi non est concessum. j. de reg. iuris, indultū. arg. ff. de iuris. om. iu. l. si idem. in fi. j. responsio. & sic iste tex. locū habebit, vbi est p̄fixus terminus a iudice, vel ab appellante: vel poterit petere appellatus, q̄ qñcūq; infra iuris terminū vellet appellans p̄sequi appellationē suā, debeat cōparere instructus super principali: & tunc poterit appellans impetrare: sed oportebit eū acta ad curiā portare, & facere citare aduersariū. & hoc ēt innuit hęc decreta. Io. An. & ista vltima solutio vñ satis adaptari tex. ¶ Sed nunquid appellans p̄t petere, q̄ tota causa deuoluatur ad curiā? Sol. dic q̄ nō: quia appellatus non tenetur ad aliud q̄ ad p̄sequendā causā, vel articulum appellationis, nō autē principalem. rō est satis patens: nā appellans ante sententiam innuit suam appellationē fore legitimā: & per id negotium principale delatum ad iudicem appellationis vñ. appellato ergo petenti id, ad quod alias scilicet appellans tendit, nō poterit resistere: sed non sic in appellato resistente appellationi, quia non innuit principale negotium delatum: non mirū ergo, si per appellantem ad portandum acta principalis causæ astringi nō p̄t, sed nō sic, si appellans peteret remissionē faciendā a iudice a quo, cū cōdemnatio ne expensarum: quia hanc petitionem facere ēt p̄t inuito appellato, cū appellatus ad hoc tendit. de quo dic, vt in c. interposita. s. e. ti. & isto casu sine respectu p̄t dici, q̄ est qdā paritas inter appellantē, & appellatū fm Io. Mo. cū quisque ipsorū inuito aduersario obtinet fieri id, ad quod tēdit aduersarius. Io. An. ¶ Quid si altera partium vult impetrare a iudice ad quē, vt causam cōmittat alteri, an alia possit impedire? So. dicit Ho. & refert Inn. q̄ qñ non est terminus appellationi p̄fixus, tñ appellationis est recepta, si appellatus est apud iudicem appellationis, & appellans est absens, est tñ p̄sens procurator eius, q̄ vult impetrare literas sup appellatione, poterit semper appellatus, si vult, obtinere, q̄ lras non impetrent, sed q̄ appellans citetur, vt corā iudice quē eligit, pcedatur. & idē dicit in appellante, q̄ dēt obtinere citari appellatū si velit, & prohibere lras impetrari p̄ eū: est em̄ ordinariū, q̄ iudex appellationis de appellatione cognoscat, nisi ex iusta causa alijs cōmittat. imò dic. Host. in auth. vt defuncti. vnde assumpta fuit auth. ad hęc. C. de iu. vult, q̄ ille ad quē appellat oīno p̄ se causam audiat. Et vide de of. deleg. sup qōnū. in gl. si causa. tñ curia hoc nō seruat, q̄ cogat partes sibi p̄sequi causam, q̄ de sui natura non est in curia, ēt si altera pars id petat. & iō oportet de gratia ipetrare id a Papa, vt pars citetur ad curiā sup causa, q̄ de sui natura non est in curia. Io. An. ¶ Gl. hic sup ver. petierit. in fi. vñ sentire, q̄ requiratur p̄sens appellati: crederē posse distingui, q̄ aut habemus respectū quo ad iudicē ad quē, an velit cognoscere p̄ se, an alteri cōmittere: & tunc in optione sua est hoc facere. ar. c. sup qōnum. pal. & c. vt litigātes. de of. ord. e. li. aut habemus respectū ad partes, vt possint petere, vt cā tractet corā iudice ad quē: & tunc si q̄rimus de articulo appellationis, credo, q̄ possit seruari forma c. sape. s. e. si q̄rimus de articulo causæ principalis, poterit fm formā huius tex. vbi nō occurrerent illa, q̄ hñr in c. sape. & hoc tūc oportet, q̄ de gratia impetret a Papa, vt pars citetur extra curiā. & ita pcedit dictū Io. An. hic. ¶ Quæro, an procurator causæ principalis possit p̄sequi virtute primi mādati causam appellationis? So. Arc. dicit, q̄ putat q̄ sic: quia procurator p̄t p̄sequi articulum appellationis, licet nō cōpellat inuitus. s. de pecu. nō iniuste. in fi. & similis tex. hñr s. e. li. de elec. c. j. & vide qd ibi no. sup verbo, instructos. & de do. & contu. c. fi. Io. An. sed sup qua causa dēat ire instructus? dicit, q̄ sup causā principali. Io. An. ¶ Quæro, an de necessitate requiratur cōsensus ambarum partiū? So. vñ, q̄ nō, sed sufficiat consensus solius appellantis, vt no. Ho. & Inn. s. e. vt debitus. & vide quod ibi no. sup verbo, remittat. Nec ob. iste tex. qui loquitur in plurali, quia tūc dēt resolui plurale in singulare, dum dicit partiū. i. parte appellante. ad hoc s. e. accepta. Sed dicit Io. An. q̄ Pe. de Saxonia hoc somniauit, qui primò dixit, q̄ vñ sufficere solius consensus appellantis, cū in ipsius optione sit appellationē p̄sequi, vel redire ad iudicē a quo appellauit, s. e. cum sit. & c. interposita. s. 2. sed postea subdit, q̄ illud nō credit, sed erit necesse interuenire cōsensum vtriusque partis: quia forsā inter appellati, vt cā tractet corā priore iudice sibi magis fauore

rabili vel expedituro: sed ista rō non concludit dictū suū, quia fm hoc nō requirerēt consensus appellantis, q̄ tendit ad exclusionē primi iudicis, vt fuit dictum supra. Itē primū dictum nō procedit, sed ridiculosum est: nā nō sequit, si possum appellationi renunciare, vel illā prosequi, ergo possum inuito aduersario principale deducere coram iudice appellationis, nō cognito an bene appellauerim, vnde tene primum dictum. Ex p̄dictis patet, q̄ iurisdicō iudicis appellationis potest extendi, nec hic propriē sit progatio, & exceptiois admissio fm Inno. qui remittit ad no. de of. dele. prudentiā. Io. An. intellige istud dictum verum, qñ iudex ad quem alias posset adiri per viā q̄rele, alias secus, vt est tex. s. e. li. in c. Romana. s. j. de fo. comp. & facit quod no. hic gl. super ver. ad nos. ¶ Sed pone q̄ iudex a quo deferat appellationi interpositē sine scriptis, & sine exp̄fione causæ, & sine petitione apostolorum; an inuito appellante possit iudex appellationis prosequi in causā? Sol. dicit Inn. hic, q̄ sic, siue sit appellatū ad Papam, siue ad Archiepiscopū, vel delegatus ab eis velit procedere. all. de fo. compe. significasti. s. e. li. c. Romana. e. ti. & li. sed melius facit j. e. cum appellationibus. fm Io. An. Idem etiam dictum ponunt Do. de Ro. in conclu. 56. q̄ incipit, Item si appellatur ab electione, & ibi cōfirmant istud dictum fore verum, qñ fuit delatum appellationi, secus si nō fuisset delatum per iudicē. ¶ Sed an iudex cui commissa est causa appellationis possit cognoscere de nullitate sententiæ, & pronunciare, & terminare, si illam inuenerit esse nullam? Sol. Arch. hic dicit q̄ sic per l. si expressim. ff. c. ti. & ff. q̄ sen. sine app. resc. l. j. & quasi per totū. & videtur casus ff. fa. erc. l. quidam. ff. de ope. libertorū. l. fi. & remittit ad no. per Inn. s. e. dilecto. vt ibi no. in gl. fi. fm Io. An. Lap. Abb. hic dicit Pau. in clem. j. de re iudi. dixisse, q̄ aut sententia dñ nullo propter defectum iuris priuati, vt quia sententia lata erat p̄ falsum procuratorem, a qua dñs appellauit, & sic illam ratificauit appellando per l. 3. s. falsus. ff. rem. ra. ha. & tunc tenet, q̄ non possit. Quod secus est in procuratore reuocato fm Io. An. in c. ex parte. de rescri. per doc. & Pe. de Anch. super verbo, minus valere. nam propriē recipitur, & sic dñs non potest habere ratum quod gestum est suo nomine ab eo, qui nunquā habuit mandatum, vt l. licet. ff. de iu. & l. 3. s. falsus procurator. ff. rem. ra. ha. quod no. dñs Io. de Imo. dicit & c. aut est nulla p̄ defectum iuris publici, vel iurisdicōis, & tunc poterit. hoc dicit verum Lap. qñ appellatur ad Papam, vel ad alium, qui adiri possit per simplicem querelam omissio medio, vt est Legatus de latere, sed secus in alio, qui adiri non possit per simplicem querelam, vt in Archiepiscopo, nisi prius pronunciare bene appellatum, nec appellaretur a tali pronuntiatione, vel nisi essent appellans & appellatus laici, & non clerici, & esset cā ciuili, & non spiritalis, vel feudalis Idem iuris quod in papa. & facit de fo. comp. significasti. Et qd ibi no. Host. in summa eo. ti. s. quibus ex causis. ver. sed nunquid laicus. & Inno. hic. Sed illud, qd dictū est in laicis, non vñ bñ dictū in hoc casu, qñ appellatur in iudicio cepto, quia res non est integra. Nā tunc de causa principali debet appellationis articulo omissio, agi coram iudice a quo, ar. de fo. compe. c. proposuisti. secus si si non fuisset iudicium ceptum coram iudice a quo, quia tunc possent laici in eum consentire vt in d. c. significasti. & s. eo. ti. Romana, in prin. ar. a p̄trario, & fortē nō poterit iudex ad quē, omissio appellationis articulo in principali pcedere, licet possit adiri per simplicem querelam, & hoc cum iudicio iam cepto appellatur. ar. d. c. p̄posuisti. & s. e. ti. cum ecclesia. & eorū ibi no. in j. gl. in fi. & super ea. per Io. An. post Ho. & etiam in causa laicorum cum appellatur ad alium, quam ad Papam, ēt si appellatur ad Legatum ipsius de latere. Et per istum s. & p̄ximū p̄cedentem satis patet, q̄ tam appellatus, q̄ appellans succumbens debet in expensis alteri parti condemnari, quod intellige, nisi probetur p̄babilis error fm Host. nec erit sufficiens probatio erroris per iuramentum appellantis, vel appellati tantum, sed probabunt errorem eo ipso, q̄ probant consuluisse plures sapientes, qui omnes respondebant appellantī, q̄ appellatione erat legitima, & appellato q̄ sentētia erat iniusta, & talis error dicitur probabilis, & excusare debet a pena condemnationis expensarum fm eum. q̄ dic, vt ipse no. in sum. e. tit. s. qui. ver. condemnet. & quod de appellante dicitur, habet locum, qñ ante finiam appellatur: de appellato, cū a sententia appellatur. & vide no. per Io. An. s. de dolo. finem. super

ADDITIONES.

- a ¶ Non est in curia. Adde quod voluit Fed. consil. 108. Old. consil. 309.
- b ¶ Causam appellationis. Adde q̄ Do. de Ro. concl. 2. hoc ti. dicunt q̄ sic. & ibi dicunt q̄ procu. duntaxat ad audiendum sententiam potest appellare non appellationem prosequi. & vide Oldr. consil. 308. & Do. de Rom. deci. 147. in nouis, de procur.
- c ¶ Nullitate sententiæ. Adde Ro. consil. 281. & 262.
- d ¶ Condemnationis expensarum. Adde Pe. de Anch. consil. 224. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

sup. gl. sed nūquid. fm Lap. Abb. ¶ Gl. in verb. petierit. in prin. qrit & soluit. ¶ Itē in ver. & nō, recita p̄ r̄ium, q̄ cā principalis non deuoluatur ad curiā, sed solūmodo articulus appellationis. s. c. s̄ape. gl. vt soluat r̄ium in materia distinguit. Item in ver. sed r̄. recita per r̄ium aliud formatum in gl. & soluit quā drupliciter. ¶ In fi. gl. no. ex tertia solutione gl. q̄ in electione appellantis est ad quē iudicem velit appellare, q̄n plures iudices concurrunt, qui p̄nt adiri p̄ viam appellationis. ¶ Gl. super ver. per se. recita p̄ r̄ium, q̄ non sit in optione appellati, vt appellans personaliter cōpareat. quia quis r̄r non cōpellitur p̄sonaliter cōparere. de iud. c. j. e. li. gl. so. ¶ In fi. gl. als fm Pe. & Abb. vilis clericus litigans cū Ep̄o, ipsum Ep̄m appellante vr̄gere posset personaliter ire ad curiam. Idem de milite vel alio litigante cū Rege: q̄ esset absurdum. Io. An. ¶ Gl. super ver. munimentis. qrit de intellectu l̄r̄, & so. In fi. gl. nec istud intelligit de testibus. s. de fideiuf. constitutus. fm Inn. & Archi.

16 Io. An. ¶ Gl. super ver. finito, q̄ r̄it, q̄n dicatur finita appellatio. In fi. gl. vel fm Io. Mo. & Archi. finitur per lapsum termini a iure, vel ab homine statuti. s. c. s̄ape. j. e. Romana. s. si verō. Hoc non placet: quia tunc non cognoscit iudex appellationis de causa principali. Io. An. Item non cognoscit de principali q̄n pronunciat malē appellatū, vel cassat appellationem. vnde eadem ratione non debet placere Io. An. hoc quod p̄misit hic in sua gl. vel per cassationem appellationis. vel dic, q̄ q̄n est delatum appellationi, vel q̄n appellatus approbauit appellationē, & voluit, & fecit, vt supra continet, tūc siue approbet, siue reprobet appellationem, iudex ad quem scilicet Papa, vel ipsius delegatus poterit nihilominus si voluerit, de principali cognoscere: vel licet appellatus approbet appellationem, & vult, & petat, q̄ causa sit in curia: non tñ ob hoc procedi debet omisso appellationis articulo, nisi consentiat, vt hic. secus, q̄n desertur per iudicem. facit ergo plus dilatio iudicis, q̄ approbatio, & petitio appellati; nisi vniuersaliter procedat fm Lap. Abb. ¶ Gl. super ver. omisso. recita per r̄ium, q̄ partes nō p̄nt consentire, vt omittatur articulus appellationis. gl. so. ¶ In ea. gl. ibi, Archiepiscopus. sed fortē secus si prius iudicasset: quia per appellationem legitimam ad ipsum esset iurisdicatio deuoluta: tunc enim dato, q̄ nō in scriptis, & sine assignatione causae fuisset appellatum: tamen cognoscere posset, quia licet ista sententia sit contra ius litigatoris, facit tamen ius inter partes, vt no. s. de rescrip. super literis. secundum Inn. Ioan. An.

A D D I T I O.

1 Malē appellatum. Adde Ro. alleg. consil. 362.

S V M M A R I V M.

- 1 Iura loquentia de appellatione ab interlocutoria non habent locum in interposita a definitiua.
- 2 Iura noua non praesumuntur corrigere antiqua in dubio.
- 3 Appellare ilico quid dicatur.

1 **I**s quæ. ¶ No. arg. pro & r̄. q̄ iura loquentia de appellatione ab interlocutoria nō habet locum in interposita a definitiua. potest induci prout exprimit tex. r̄, quia v̄r, q̄ si non exp̄sisset, habuisset locum in illis. ¶ No. r̄ q̄ in dubio iura noua non praesumuntur corrigere antiqua. ad hoc s. de ele. cum expediat. e. li. ¶ Quæro de intellectu l̄r̄, quid velit immutatum manere circa appellationes interpositas a definitiua? Sol. dic q̄ possit appellari sine expressione causæ & scriptura viua voce ilico. C. e. l. litigatoribus. canonizata. 2. q. 6. in fi. r̄ & intellige ilico a appellare, vt in d. l. not. & ff. e. tit. l. 2. quod facit antequam diuerterat ad extraneos actus. alij dicunt id posse fieri, cum iudex sedet pro tribunali. ar. ff. de resti. in integ. l. diuus. Hug. dicit ilico. i. eadem hora. Lau. dicit ilico. i. prima die. ff. de app. a sentētia. vnde dicebat Tanc. prima die sine scriptis posse appellari. ff. q̄n app. fir. l. j. s. si quis. Sed Archi. dicit hoc non esse verum, nisi iudice adhuc sedente pro tribunali, & si post latam sententiam sederit per magnam horam, semper poterit sine scriptis appellari, & d̄r apud acta appellatū: secus si diuerterat ad pradiū, vel ad alios actus. hoc probatur. ff. e. l. 2. & C. eo. ti. l. eos. s. fin. autem. Q̄nq; tñ ilico sumitur pro triduo. C. de iur. l. si fm. Ioā. An. Istam partem dicit ēt tenere Bar. Ioā. de Fan. 2. q. 6. litigatoribus. & Lap. Abb. hic, vt dixi. s. super gl. j. partis. item dicit Ho. q̄ antiquitas statuit, q̄ si appellans a definitiua infra terminum p̄fixum non prosequitur, rata manet sententia. s. e. cum sit. & c. s̄ape. item q̄ si propter metum iudicis nō audeat appellare, sufficiat protestari. de quo dic vt s. e. si iustus metus. in his & similibus, q̄ statuit antiquitas nihil hic immutatur. Ioā. An. ¶ Gl. super ver. statuit, querit, quæ sint statuta in appellationibus a definitiua. gl. sol. ¶ In fi. glo. Damascus hic. 13. q. tenet, q̄ si appellans a definitiua, qui nō tenetur exprimere causam, exprimat manifestē friuolam: vt si dicat, appello, quia digito cælum non tango. non tenet appellatio, vt sit impossibilis adiectio causæ, quia aliqua causæ vitiant causatum, sicut re

gulariter vitaret contractum. & iura habentur de condi. ap. po. c. fi. in pe. glo. item alle. s. eo. constitutus. 2. & de his, quæ fi. ama. par. ca. j. non ob. q̄ exprimere non tenebatur. ff. de reg. iur. expressa. & ideo dixit talia, quia si exp̄sisset causam non manifestē friuolam, tunc aliam prosequi posset, iuxta no. co. tit. cum causam. in vlt. gl. Ioan. An.

A D D I T I O N E S.

- a Intelligi, ilico. Adde, quid dicatur fieri ilico, & incontinenti, Alex. consil. 32. 4. li. adde q̄ est in arbitrio iudicis, vt plene no. Spe. e. ti. s. 6. post prin. Bal. in l. 2. C. de edi. diui Adr. tol. & oino. per Ale. in l. 3. s. cū igif. ff. de vi, & vi arma.
- b Friuolam. Adde q̄ Ro. in fin. suis dicit hic dictum Io. An. singulare.

S V M M A R I V M.

- 1 Appellatio quando est frustratoria, remittitur appellas ad iudicem a quo: & condemnatur in expensis.
- 2 Statuti appellatione comprehenditur ius commune.
- 3 Contumax dicitur iniuriari tribus.
- 4 Appellans ab interlocutoria quot debeat seruare.
- 5 Appellatus si succumbat, an debeat condemnari in expensis.
- 6 Contemnere quis dicatur.
- 7 Appellatur sine scriptura ab interlocutoria: & petuntur apostoli, iudex a quo non datus apostolis processit ulterius, an valeat processus.

Quod si appellator. ¶ Not. q̄ vbi datur certa forma a iure iactu celebrādo, si forma non seruatur, non valet actus, & reputatur non factus. vide de ele. quia ppter. cum si. ¶ No. q̄ paria sunt non appellare, vel appellare, & formam non seruare. ¶ No. r̄ q̄ quādo appellatio est frustratoria, remittitur appellans ad iudicem a quo, & condemnatur in expensis. ad hoc s. e. interposita. ¶ No. r̄ q̄ appellatione statuti comprehenditur etiam ius commune. ad hoc s. de resc. statutū. cū si. ¶ No. q̄ r̄ citatum a iure potest procedi tamquā contra contumacem, si non comparet. vide de ele. c. j. e. li. No. optimum ar. q̄ contra contumacem potest proferri sententia condemnationis expensarum sine noua citatione. de quo per Inno. de proc. auditis. ¶ No. q̄ ex eodē facto possunt surgere diuersa delicta. ¶ No. r̄ q̄ contumax dicitur tribus iniuriari. s. iuri, iudici, & parti. ¶ Quæro, quæ sunt seruanda a p̄ appellante ab interlocutoria? So. Gl. hic ponit quatuor, sed vltra illa dicit Inn. q̄ requiritur. s. ista causa grauius illati, vel cōminati. s. e. cum cessante. q̄ causa sit legitima. s. e. cum speciali. s. excessu. & q̄ sit expressa, s. e. cum causam. in fi. & q̄ sit vera, & q̄ non fuerit sua petitio admissa. hæc duo patent s. eo. interposita. Item q̄ quia non admittebatur, ideo appellatur s. e. dilecto. in fi. vnde iuris ignari sunt, qui proponunt exceptiones, & appellant in ipsa propositione, si non admittantur. ibi de hoc, & s. de test. significauerunt. expectent ergo fm Io. Mo. q̄ non admittatur, vel repellatur petitio, vel exceptio, vel q̄ procedatur ad ea, q̄ se non compatiuntur exceptione proposita, vt ibi, & e. titu. ex parte. 2. vltimō q̄ infra decem dies. j. e. Romana. de confir. vt. vel inuti. bonæ. & de re iud. q̄ ad cōsultationē. Io. An. ¶ Quæro, an si appellatus succumbat, debeat condemnari in expensis? Solu. Pe. de Saxo. hic, cuius dictum ponit Spec. de expensis. s. nunc dicendū, in prin. & vers. quid de appellato. alle. pro & r̄. Primō, q̄ sit condemnandus, inducit r̄iam, q̄ victus victori. de penis calumniam. Secundō, q̄ æqualitas dēt esse in iudicio inter actorem, & reum, sed appellans cōdemnatur, ergo & appellatus. in r̄ium inducit, quia licet bonam p̄sumptionē hēt p̄ se. s. finiam, error b̄ probabilis excusat ab hac cōdēnatione. s. e. li. de ele. c. j. in fi. sup. hoc remittit Io. An. ad no. s. de dolo. fin. sup. gl. sed nūqd. ad fi. & ibi ponit dictū In. q̄ ponit hic Io. Mo. & Arch. s. appellatū excusari, nisi q̄n finia esset euidenter iniqua: & tunc cessat excusatio iusta. & ibi assignat rō duplex. s. quare non cōdēnat. Prima, q̄ hēt iustā causam litigandi. secūda q̄ nō agit, sed patit. Io. Mo. posuit hic quoddā casus, in q̄bus non fit cōdēnatio expensarū, quos omittit Io. An. Tu dic, vt no. j. de reg. iur. ignorantia. per gl. ¶ Quis dicat cōtēnere? So. dic, q̄ cōtēnere est nō curare, & alpernari: & tunc p̄priē cōtēnit, q̄n sine causa nō cōparet, vt no. 2. q. 7. metropolitanū. Io. An. ¶ No. istud dictū, quia declarat, q̄n quis dicat celebrare in contemptu. q̄d no. p̄ his, q̄ hñr in c. clerici de cleri. ex cō. ministrā. ¶ Gl. sup. verbo, p̄missa. q̄ r̄it, q̄ sunt illa p̄missa. gl. soluit. ¶ In ea. gl. ibi, nō venit. intelligas non veniētē, vel nō mittentē incurtere penam. dicit Inn. & Io. Mo. q̄ dato, q̄ appellans non portet monumenta, non incurreret penam huius constitutionis: sed non dabitur dilatio, vel remissio extra curiam. & p̄ eis faeit de ele. cupientes. s. electos. sed hoc nō placet Archi. & fuit ista

A D D I T I O N E S.

- a Quæ sunt seruanda. adde Ro. latius consil. 3. all. 501.
- b Error probabilis. Adde, q̄ licet excuset ab expensis, q̄ tamen non excuset fructibus, qui sunt beneficij vt dicunt do. de Ro. de d. & contin. ant. quæ.
- c In contemptum. Adde Cal. consil. 3. de sen. exc. Bar.

ista gl. hic posita Inn. quā posuit Ber. in addi. Io. An. & dictum Arch. credo verum, quia tex. hic imponit penam non seruanti p amissa. ¶ Gl. super verbo, condēnandus. querit, quis posset facere istam condēnationem expensarū, & soluit. ¶ In fi. gl. di cit Guil. in Spec. de expensis. §. iuxta. ver. 7. & hic Arch. q̄ cum ista decretalis dicat, q̄ iste nō seruans reputatur non appellās, & sic nulla fuit appellatio in effectu, non pōt dici, q̄ fuerit Iudex appellationis, & sic nō condēnat in expensis, sed ad primū verū Iudicē condēnandus redibit. Sed vt dicit Arch. §. eo. cum appellationib. prima facie fuit Iudex, qui per appellationē adi tur. & hoc patet, quia cognoscit de articulo appellationis, vnde bene condēnat in expensis, vt ibi. facit cle. j. de rescr. fiet ergo condēnatio expensarū factarum ab appellato à tpe appella tionis interiecta, quia ex tunc cepit expectare, & differre nego ciū. de procu. auditis. de dolo. cū dilecti. & melius §. eo. tit. Ni colao. & ratio huius condēnationis hic subditur. scilicet culpa, & cō tumacia. Io. An. ¶ Gl. super ver. contēperit. recita per prium, q̄ appellatus non dicatur contēnere, licet non vadat, quia in voluntate sua residet ire, vel non ire. gl. sol. ¶ In fi. gl. ad hoc al leg. Arch. quod no. §. eo. tit. sape. in gl. vt si lis. & vide ibi no. p qua dicuntur, q̄ hic no. Inn. Io. Mo. & Io. An. ¶ Gl. si alle. con cordantias ad tex. ¶ In fi. gl. in prium. facit 43. dist. in manda tis. vide no. 22. q. 2. vtilē. fm Archid. & Io. Mo. ¶ Sed pone, q̄ appellatur sine scriptura ab interlocutoria, & petatur Aposto li: Iudex à quo non datus Apostolis processit ulterius, an valet processus? Sol. Do. de Ro. in cōclu. quā incipit, A grauamine. in nouis, determinat, q̄ valet processus, ex quo appellatio nō tenuit, sed fuit ipso iure nulla, vt hic apparet. vnde nō erāt dā di Apostoli, nec talis appellatio vī praeſtare impedimētū pro cessui, ex quo de iure nō tenet. arg. regulā, nō praeſtat. j. de re. iur. non ob. j. eo. vt super. cū ibi no. in fi. quia istud c. intelligit, q̄n appo nō est ipso iure nulla, quia nō peccabat in forma, nec erat formalis. allegat tñ friuola, peccans in materia pp falsita tem, vel iniustitiā facti: quia talis appellatio cum sit ius par tis, vel iudicis, bene tenet in se. & suspēdit iurisdictionē donec dantur Apostoli: sed secus si esset ipso iure nulla. & hoc vī in nuere tex. circa principiū, dū dicit, iuxta tenorem constitutio nis, & c. & sic refert se ad istū tex. nā iste tex. loquitur de appel lante formaliter, & in scriptis. cū igitur non fuerit seruata for ma, & sic appo est nulla, frustratoria fuit Apostolorū petitio: quia etiā si fuissent dati, nihil pdesent. nā frustra expectat, qd expectatū non prodest. ff. ad Velleianum. l. aliquando. fm eos.

S V M M A R I V M.

- 1 *Causa recusationis debet esse legitima. & quot sint, num. 5.*
- 2 *Iudex potest assignare arbitris terminum, infra quem decidat causam.*
- 3 *Arbitri debent eligere tertium in causa discordia, & non partes.*
- 4 *Recusatio Iudicis quid operetur in Iudice.*
- 5 *Causa suspicionis qualiter sit assignanda.*
- 6 *Iudex delegatus an possit compellere arbitros alia pena, q̄ excoicationis.*
- 7 *Arbitri quando dicantur vilipendere excommunicationem.*
- 8 *Arbitri si pronunciant super recusatione Iudicem esse suspectum, an po terunt cognoscere de causa principali, & num. 12.*
- 9 *Et an tñ poterit procedere Iudex recusatus in negotio principali, nu. 10.*
- 10 *Iudex recusatus quare cognoscat de causa suae recusationis.*
- 11 *Cognoscere verbum, includit potestatem decidendi.*
- 12 *Quaestio si vertatur inter Iudices, & arbitros super dilatione, q̄ non sit competens, quis debet determinare istam altercationem.*
- 13 *Appello à duobus arbitris assumptis ad cognoscendum de causa recusatio nis: vnus arbitrorū defert, alter nō defert, an Iudex, qui recusabatur so lus, si vnicus erat, vel sine collega si erant plures, possunt in principali procedere lapsa termino arbitris assignato ad causam definiendam.*

Egitima.

¶ Gl. j. summat, & diuidit, & duo fa cit. Primo ponit factum sape con tingens. Secundo ibi, Volentes. prouidet. Premitte qd habes in c. suspicionis. 2. responso. §. de offi. de leg. scilicet q̄ vbi Iudex recusatur, eliguntur arbitri, qui de cau sa suspicionis cognoscunt. ¶ No. t̄ qualis debeat esse causa re cusationis, quia debet esse legitima. ¶ No. q̄ arbitri habentes cognoscere de causa apponē non sunt eligendi, nisi postquā fuerit legitima causa assignata corā iudice. ¶ No. q̄ qñq; arbi tri pp fauorē, vel odiū partium se detrahunt à decisione causē. ¶ No. q̄ Iudex pōt assignare arbitris terminū, infra quē cau sam decidat. qd̄ intellige de arbitris iuris, de p̄promissarijs nō loquitur iste tex. ¶ No. q̄ qñ sunt electi tres arbitri, vī data po testas duobus, vt q̄ maior pars ipsorū fecerit, valeat. ad hoc §. de arb. c. fi. eo. li. ¶ No. t̄ q̄ arbitri, & non partes, debent elige re tertium in casu discordia. ¶ No. t̄ q̄ recusatio iudicis, & ex pressio legitimae causae suspicionis, non priuat iudicē habitu iurisdictionis, sed suspendit tantū eius exercitium: quod patet hic, quia istis nō terminantibus articulū recusationis cogno scit Iudex de causa principali. ad hoc §. de offi. dele. iudex. c. li. ¶ ¶ Quero, quā sit legitima causa recusationis? Sol. Host. hic

ponit 18. causas iustas: sed plenius in Spec. tit. j. §. superest. & per ipsum in sum. de offi. deleg. §. quā sint iustae causae. Ex istis 18. sex no. per gl. in c. causam. de offi. delega. & §. eo. li. de offi. dele. si q̄ vnum. in 6. gl. & quod super ea not. Prima est si Iudex est dñs aduersarij, de offi. delega. insinuante. Secunda, si Iudex a est vasallus impetrantis. Tertia, si est consanguineus. Quar ta si est aduocatus impetrantis. Quinta, si habet consimilem causam. b & ista habentur in c. causam. Sexta, si prius cōsultus per actorē respondisset eum ius habere. & hoc no. in d. c. si q̄. c. Septima, si est cōmensalis, c vel nimis fauorabilis. de offi. dele. insinuante. Octaua, quia canonicus. eo. tit. cum R. Nona, quia procurabat sibi causam cōmitti. arg. ff. de procu. quā omnia. notatur de iurisd. omn. iu. l. prator. §. de offi. deleg. suspitio nis. C. ne quis in sua causa. l. vnica. Decima, q̄ vnus est Iudex alterius. facit. 16. q. 2. c. j. ibi, humani moris. bene facit §. de of fi. dele. c. fi. in fi. j. responso. eo. li. Vndecima, quia litem habet cum reo. ff. de excu. tuto. propter litem. C. qui da. tu. pos. auct. minoris. Duodecima, si est compatriota impetrantis in terra aliena. arg. ff. de hære. inst. nemo dubitat. §. qui frater. ff. de ver. sign. l. latē. §. amicos. ff. pro soc. l. verum si. ij. q. 5. quia suspecti. & c. accusatores. Tertiadecima, quia est clericus impetrantis, vel de terrā sua oriundus ratione subiectionis. §. vt li. non cō test. accedens. ij. ad idē. §. eo. li. de offi. dele. c. fi. ij. respon. Quar tadecima, quia est socius specialis. ff. pro soc. l. verum. & in iu ribus adductis super ver. 12. & 13. Quintadecima, quia recipit pretium, vel ab impetrante institutus est hères. de vi. & ho. cle. c. cum ab omni. ff. de proc. l. affinitate. Sextadecima, quia recu sans appellat à Iudice. §. eo. ad hēc si vna. de quo dic, vt ibi no. in c. accepta. Decima septima, q̄ comes est aduersarij, vel ad uersarius de familia eius, vel libertinus. ar. ff. de offi. praeſi. l. se natus. ff. ad l. iul. repe. l. 2. 3. & 5. Decima octaua, si est inimicus dñi mei, vel mei familiaris inimicus, vel nimis timet aduersa rium meū, vel ex aliqua causa nimis eū diligit. C. si qua p̄edi. po. l. vnica. de accu. repellantur. 1. i. q. 3. quatuor. de re iud. cum d̄ aterni. dicit tñ q̄ causa inimicitiarum vel nimis fauorabilis d̄ debet exprimi. arg. C. de testi. auc. si dicatur. ff. loca. l. si merces. §. culpe. Nec requiritur causa grauis, vel capitalis, sed sufficit probabilis. §. de except. cum inter. fm q̄ dicit intelligendum l. apertissimi. C. de iu. 3. q. 3. offeratur. ff. de li. causa. si pariter. & quod ibi d̄, si cum inimicum sibi esse affirmet, supple ex cau sa allegata, & probata, & sic etiam in c. accedēs. ij. vbi d̄ nimis fauens, supple expressa causa fauoris, vbi no. super gl. sed non ne. Io. An. Tu possēs reducere ista omnia ad duo, q̄ in ista ma teria habemus duas causas, videlicet causam causatā, & causā causantem. Causam causatā appello inimicitia, vel suspitionē Iudicis, quia iura dicunt, q̄ qñ Iudex est suspectus, ita vt sit prae sumptio, q̄ magis faueat vni parti, q̄ alteri, recusari potest. pa tet 3. q. 5. quia suspecti. de excep. cū inter. de iudi. causam. vt li. non contest. accedens. & ista secunda est causa causata ex eo, q̄ suspectus. Causam causantem appello illam, à qua prouenit suspitio iudicis, & ista potest esse multiplex, vt patet in exem plis supra positis per Host. nam illae sunt causae causantes inimi citiam, vel suspitionem. vnde quēcunq; causa fuerit habilis ad causandam suspitionē, illa d̄ sufficiens esse. Quantum autem ad expressionē fiendā corā iudice, tex. in c. suspicionis, & c. cū speciali, de app. in prin. vult, q̄ exprimat causa causata, & cau sa causans, vt dicat, est mihi suspectus ex tali causa. ¶ ¶ Quero, quia tex. dicit, q̄ causa suspicionis debet assignari, qualiter sit assignanda. Sol. Host. & Archi. dicunt, q̄ debet fieri in scriptis. §. de proba. qm̄ contra. C. de iud. l. apertissimi. & p̄tinebit scri pturā quis, quē, quare, in qua causa, ex qua suspitione recuse tur, & est cautum consilium, q̄ nominet arbitrū, sicut in appel latione dicere debet ad quē appellat, & exprimere praedicta. §. c. proxi. Nam ista duo aequiparantur. §. eo. c. cū speciali. hinc est, q̄ sicut post appellationes nihil est innouandū, ita post re cusationem. ij. q. 6. appellatione. ff. de arbi. non distinguemus. §. cum quidam. §. de offi. deleg. super quaestionū. §. fi. & c. suspi tionis. & §. eo. scdo requiris. nā hēc est causa, quare ista simul intulanti: videlicet appellatio, recusatio, & relaxatio, quia pē dentia cuiuslibet ipsorū suspēdit iurisdictionē iudicis. sicut er go non tenet excoicatione post apponē, ita nec post recusatio nem, vel relationē, quod est no. dignū c̄ fm Host. primū pba tur

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Est vasallus. Adde Ro. conf. 68.
- b ¶ Consimilem causam. Adde Bal. conf. 322. 4. lib.
- c ¶ Commensalis. Adde quid etiam de assessore, & de materia huius ca. Oldra. conf. 301. cum duobus sequentibus.
- d ¶ Nimis fauorabilis. Adde an Iudex propter amicitia possit vt suspectus recu sari. Cal. cōfi. 7. d̄ appel. & qd̄ si est nimis inanimatus cōtra partē. Pau. de Ca. cōf. 312. in vltimo impressis, & qd̄ si sentit cōmodū per Frā. de Are. conf. 20.
- e ¶ Nota dignum. Adde Lap. alleg. prima. quod idem operatur petitio consilij sa pientis, quod appellatio, quod voluit Rom. conf. 227.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tur de sen. excō. per tuas. fm in iuribus proximē alle. de tercio patet s. c. intimasti. de offi. leg. licet & identitas rationis cōcludit in omnib. prādictis. s. quia snā a non suo iudice lata nō liget, de iudic. at si clerici. de sen. excō. a nobis. fm Host. de quo vide no. s. eo. tit. cū speciali. in gl. propriū, in fi. & in Spe. de recusa. s. qualiter. ad fi. Io. An. Sed dicit Lap. Abb. q̄ in d. glo. & in d. s. dī, q̄ nisi appelletur, valet processus factus a iudice recusato. Sed pro dicto Host. facit 3. q. 5. quia suspecti, & ibi no. forte ideo dicit fm Lap. & facit iste tex. in fi. & quod ibi no. super verbo, ex tunc. fm Io. de Fan. dic. vt plenē dixi s. eo. li. de offi. dele. index. ¶ Nunquid iudex delegatus possit arbitros cōpellere alia pena, q̄ ex cōicationis? Soluit Host. q̄ sic, vt s. de offi. dele. c. suspicionis. secundo respōso. Ex quo infert Arch. q̄ delegatus potest mulctare, a tñ intelligit de parua mulctatione, de quo plenē no. in c. de causis. de offi. dele. in fi. Itē potest punire captis pignoribus. Inst. de excu. tut. s. j. de fatid. s. fi. & in dicit, quod notat Host. in d. c. suspicionis. Io. An. ¶ Quāro, qñ dicuntur arbitri vilipendere ex cōicationem? Sol. dic. q̄ qñ illam despiciunt, vel nō curant, & pp hoc possunt grauius puniri. s. de excē. prāl. tanta. fm Host. & facit de pen. c. fi. fm Io. Mo. Io. An. ¶ Quid si fiat recusatio in calū, quo non itur ad arbitros, putā quia recusatur officialis epī, vel eius delegatus, an habeat locum iste tex. q̄ recusatus assignet terminū? Sol. dic. q̄ non. nam absurdum esset, q̄ illi assignarent dilationem suo maiori contra illud, quod hī s. de ma. & obe. cum inferior. cū concordantijs. Item illo casu ep̄s potest prouidere altero de tribus modis. s. reassumendo in se causam principalē, vel cōmittendo alteri consenti, vel de recusatōe cognoscēdo, vel finiēdo. arbitri verō habet solum vltimū. Itē quia arbitri assumuntur amicissimi per partes, ideo fuit necessariū istud remediū, quod tñ pp hoc non planē sufficit, vt dicef super vlt. gl. & istud remediū non est necessariū in ordinario, nec sic in vno, sicut in plurib. venit discordia, tñ si ep̄s neutrum vult facere de supradictis, remediū vltimatū erit, q̄ appelletur ab eo, nā istud est grauamen in non faciendo, q̄ ita grauatur sicut in faciendo. s. de sup. ne. prela. c. j. de simo. nemo. de priui. dilecti. de sen. excō. sacro. s. caueāt. idem faciat si collega nō procedat: quia ex vi clausulæ cognoscet de recusatōe college per dictā decre. si 2 vnum. j. respōso. s. de offi. dele. Io. An. ¶ Sed quid si arbitri non discordant super principali causa suspicionis, sed circa merita causæ, an habeat locū iste tex. sol. Host. tenet, q̄ sic, vnde si discordāt in medio causæ: putā quia recepta causa probabili vnus ad illā probādā dat annū, alius diē, vel septimanā: habebit locū iste tex. vt vbiq; discrepant, iudex statuatur terminū, de quo hic dicit Io. An. ¶ Quid si arbitri pronunciat sup recusatione iudicē esse suspectū, an poterūt cognoscere de cā principali? Sol. Host. tenet, q̄ sic, repetens hic no. in c. suspicionis. de offi. dele. super 4. gl. Sed istud dictum non placet hic Io. And. prout etiā ibi no. dicit Io. de Imo. q̄ opi. Io. An. possit pcedere de iure canonico. opi. Host. de iure ciuili, per l. apertissimū. & l. fi. C. de iudi. fm eum. ¶ Sed quid si illi pronunciant iudicē suspectum, poterit ne procedere iudex recusatus in negotio principali? Sol. dic. q̄ non, etiā si partes consensissent ipsum procedere. s. eo. li. de offi. dele. index. in fi. sed si illi nō pronunciant infra terminū, statim elapso termino poterit procedere, & hoc voluit illa dictio, ex tunc. sed ante lapsum tps non pōt, cū sit suspensa eius iurisdicō. Io. An. ¶ Gl. ij. q̄rit, ad quē spectat cognoscere an causa sit legitima, & sol. ¶ In fi. gl. pro gl. ista facit quod no. in gl. j. c. suspicionis. de offi. dele. & in Spec. de recusa. s. qualiter, in prin. ¶ Sed quid si dicāt renūciatū recusationi, an debet cognoscere iudex, vel arbitri? Sol. dic. q̄ arbitri. aliās si diceretur p̄riū, sequeretur absurdum, cū ita sit sibi iudex suspectus in his casib. sicut in alijs, vbi agitur de cognitione veritatis. Itē quia si pars eligeret cognitionē iudicis in altero istorū, non posset postea in alijs recusare. 3. q. 8. cuius in agendo. fm Arch. qui dicit, q̄ non ob. s. de causa pos. & proprie. cum olim. vbi iudex repulit causas recusationis, q̄ rñdet: nam vbi notoriū est causas recusationis nō procedere, iudex illas repellit. & ita fuit ibi fm Inn. & Host. qui ita no. in c. cum speciali. & ibi no. super illa gl. Et idem dixit Archi. post Vincen. in c. ab arbitris. Io. And. ¶ No. incidenter principale dictū Arch. qui assignat rationē, quare iudex recusatus nō cognoscit de causa suā recusationis, quia ita est suspectus super illo incidenti, sicut super principali, & istā rationē ponit Inn. de offi. dele. prudentiā. j. respōso. ¶ Gl. super verbo, iudicem. primo quārit, an istud procedat, quicūq; sit iudex recusatus? soluit, q̄ sic cū limitatione, vel potest recitari per p̄rium, q̄ nō sint eligendi arbitri. & gl. sol. cū distinctione. deinde quārit, an recusatio sit proponēda corā ipso. so. q̄ sic. ¶ In ea. gl. ibi, a Papa. intellige gl. in iudice iam dato. nā si veller recusare dandū, tunc esset probanda recusatio corā delegante fm Fran. Io. An. ¶ In fi. gl. intellige gl. siue delegatus siue ordinarius, vt d. c. cū

speciali. & c. suspicionis. fm Host. & Io. An. ¶ Gl. super verbo, forma. allegat concor. demū quārit, an isti arbitri possint esse laici. sol. quod nō. demum quārit de alijs tribus dubijs, & soluit. ¶ In ea. gl. ibi, laici. idem Arch. & de hoc in Spec. de recu. in s. fi. ver. & nunquid possit. vnde dicebat Arch. s. de offi. dele. ab arbitris. eo. li. q̄ cum laicus nō posset habere iurisdicōnem, & coercionem in clericum. 1. q. j. clericum nullus. quā posset isto casu esse necessaria, nec posset ex cōicare, nisi forsā de mādato Papæ. b arg. 94. dist. c. j. & ibi de hoc. & 32. dist. s. verum. & c. ad hoc. iuxta prin. & in e. bene quidem. quod alle. gl. & quod ibi no. in gl. non liceat. & in gl. arg. q̄ Papa. tamen refert ibi alios dicere verū hoc, nisi interuenerit superioris auctoritas, ad hoc quod no. 16. q. j. plures. Et istud vñ tenere Inn. in c. contingit. de arbi. Host. ibi contra. quod placet Archid. ad hoc de offi. dele. eam te. Io. An. dicit Lap. Abbas, q̄ Spe. in loco prālle. vñ distinguere, q̄ aut arbitri eliguntur in causis ecclesiasticis, & spiritualibus, & tunc non possunt esse laici. aut agitur de rebus prophanis inter personas seculares, & tūc satis credit, q̄ laici literati possunt esse arbitri fm Lap. & ista vñ esse satis equa distinctio, & tunc cōpelleret renitentes per penā pecuniariam, vel aliā arbitrariam temporalē. ¶ In ea. glo. ibi, testes cōpellere. dicit hic Io. Mo. q̄ extrauagās Greg. 9. innuebat, q̄ arbitri nō cōpellebāt testes, sed iudices delegati. Sed dicit Io. An. q̄ non meminit se illa vidisse, & si illa prācessit c. suspitionis, est correctā per illud. per quod patet, q̄ istud licet arbitris, vt ibi no. super ver. omnia. Si autem est secuta, illa est reuocata, ex quo inserta non est in isto li. vt s. in procemio huius li. ad fi. Io. An. ¶ In fi. gl. item si esset vera opi. Host. q̄ arbitri possent cognoscere de causa principali probata recusatione iudicis, deberent esse in dignitate, vel personatu, vel canonici ecclesiariū cathedraliū per dictam decre. statutum. Io. And. Ego crederem, q̄ laici possent esse arbitri, nam pōt clericus facere cōpromissum in laicum, q̄ nō p̄promittitur de re spirituali, vt in c. dilectus. de arbi. ¶ Sed causa suspicionis non pōt dici spiritualis, quia q̄ quis sit inimicus alterius, istud non est spirituale: imō tēporale. Et ad rationē gl. hic, q̄ non poterunt cōpellere per ex cōicationem, respondeo q̄ poterunt illos cōpellere per aliū modum, videlicet per penā, vel mulctā. nā omnia vident eis cōmissa, sine quibus iste articulus expediri nō posset, vt d. c. suspicionis. prālle. nec ob. q̄ laicus non possit habere iurisdicōnem, nec coercionē in clericos: q̄ rñdeo, q̄ imō potest, q̄ habet iurisdicōnem a iure, vt patet de iudicijs, cū nō ab hoīe. cū ibi no. nā isti arbitri nō habent iurisdicōnem a partibus, sed a iure, vt no. in d. c. ab arbitris. vnde cū istud reperiat pmissum clericis in suis quāstionib. tēporalib. laicos arbitros eligere, vñ q̄ talis electio fieri possit. ¶ Gl. super ver. cognoscant. quārit, an possint pronuciare. soluit q̄ sic. ¶ In fi. gl. No. q̄ t̄ verbū, cognoscere, includit potestātē decidendi, qñ dirigit ad personā, quā aliās in illa causa posset decidere, qd no. quia facit, q̄ si excluderet potestas ordinarij fm formam c. licet. de offi. ord. si ponere verbū, cognoscere, non vñ excludere potestātē decidendi. ¶ Gl. super ver. odium, quārit, an isti arbitri ppter malā pronunciationē incurrant penā c. j. s. de re iudi. soluit q̄ sic. ¶ In fi. gl. Et dicit Host. q̄ isti incurrunt illam penam siue faciendo, siue omittēdo aliquid per gratiam, vel per fordes. nā possunt delinquere omittēdo, sicut peccare faciēdo. s. de excep. c. dilectus. & c. significauerūt. de reser. significate. & c. sequentibus. & cum hoc dictum fuit in c. j. de re iudi. s. eo. li. super ver. fecerit. vide quod no. post Archi. s. de elec. generali. eo. li. s. illos. super ver. percipere. & vide quod fuit dictum in c. j. super ver. fecerit. Io. And. dic de hoc, vt dixi in d. c. cum aterni. & facit quod no. hic in tex. ¶ Gl. super verbo, per iudicem. recita per contrarium c. suspicionis. s. de offi. deleg. gl. soluit dupliciter. ¶ In fi. gl. idem Host. & Pet. de Saxo. Ioan. And. & Zenze. ¶ Gl. super ver. competēs. quārit quid si minus competens assignetur, & sol. ¶ In fi. glo. t̄ sed quid si sit quāstio inter iudices, & arbitros super delatione, q̄ non sit cōpetens: quis habebit determinare istam altercationem? Sol. Ber. & Host. q̄ stabitur arbitrio iudicis, de offi. delega. suspicionis, & melius de verb. signifi. cum olim. ad fi. Sed dicit Hostien. q̄ timet, q̄ prouocatus obesset, vt in c. suspicionis. vnde dicit recurrendum ad ordinariū loci. C. de iudi. l. fin. vel ad diocesanum, vt in auct. vt diff. iudi. s. si verō. collat. 9. C. de episcopi. audi.

ADDITIONES.

- a ¶ Mulctare. Adde Ang. consi. 8. Ber.
- b ¶ Mandato Papæ. Adde Ro. consi. 266. vbi consuluit, q̄ licet laicus non possit esse collector spiritualium obuentionum, q̄ tamen potest esse merus collector absque administratione collectorum spiritualium.
- c ¶ In laicum. Adde Abb. consi. 33. 2. lib. vbi latē.
- d ¶ Coercitionem. Adde videndum Fed. consi. 93. in 3. col.
- e ¶ Omittendo. Adde an iudex negligens in facienda iustitia faciat litem suam, Rom. singu. suis, fol. 22.

audi. l. episcopale. quam l. licet quidam dicant correctā, Host. dicit resuscitatam, sicut illa s. de iudi. nouit. §. si. sed dicit Io. An. q. per dictum gl. hic soluitur quæstio ipsorum, quasi velit, q. in isto casu sit appellandum, & istā partem crederem veram, si agimus de recusatione delegati Papæ: quia planum est, q. ordinarius loci non possit se intromittere de factis delegati, cū sit maior ordinario in causa sibi cōmissa. de offi. dele. sanē. nec ordinarius cognoscit de malo processu delegati a Papæ, vt no. s. de rescr. ca. pastoralis. §. si. Si autem agimus de recusatione Epī, tunc posset habere locum opi. Host. quia cum hic agatur de iniuria illata per Epīm, & querela principaliter dirigatur cōtra Epīm: Archiepiscopus est suus ordinarius per hāc viam, vt patet. j. de sen. excō. c. venerabilibus. §. sed si. s. de offi. ord. c. j. ¶ Sed quis debet interponere istā appellationem: an arbiter, vel partes? Sol. Boa. tenet, q. partes debent appellare, quibus istud grauamen infertur, non autem arbiter. Sed dicit Io. An. istud esse verum, qn̄ Iudex non grauatur arbitros: sed si grauaret eos, vt putā quia proferret sententiā excōicationis p̄ arbitros, si infra terminum non definirent. tunc bene possunt appellare, cum eorū intersit b̄ fm̄ eum. & huic dicto concordat, quod no. s. eo. li. de offi. dele. ab arbitris. super ver. a partib. fm̄ Lap. Abb. ¶ Gl. si. recita per p̄rium in ea formatum, & solue dupliciter, vt in gl. si. primā solutionem glo. tenebat Pet. de Saxo. & Abb. sed Boa. dicebat, q. de duobus malis minus malū est eligendum: sed minus malum est litigare coram suspecto iudice, quā lites fieri immortales. nam litigare corā suspecto habet multa remedia: potest enim petere alium associari, vt causa sine suspitione procedat. 3. q. 3. offerat. vel supplicare si grauauerit, quæ remedia in alio casu deficiunt fm̄ eum. Secundā solutionem gl. tenet Arch. & ista v̄r tutior. Io. And. ¶ Sed pone, q. appello a duobus arbitris assumptis ad cognoscendum de causa recusationis: vnus arbitrorum defert, alter verò non defert, quæritur an Iudex qui recusabatur solus, si vnicus erat, vel sine collega, si erant plures, possunt in principali procedere lapso termino arbitris assignato ad causam finiendam? & videtur q. Iudex non possit procedere. Nam impedito, vel dilato articulo præiudiciali super sedendum est in principali, sed dilatio appellationis impedit non solum deferentem, sed etiā collegam suum, vt no. j. de concess. præbē. c. si. j. eo. li. in fi. 6. gl. Item si dicamus illum recusantem iuste recusare, siue ipse, siue aduersarius suus appellauerit, valde absurdum esset, si dicemus eum sub iudice suspecto litigare. in contrarium facit text. hic in fine: quia dicit, alioquin & c. maximē cum gl. sua. Itē interdum equiparantur negligentia, & impotentia, vel nolle, & non posse. de elec. q. sicut. §. si autem. de offi. dele. prudētiam. §. ad iudicimus. & pro hoc bene facit c. quā sit. s. eo. li. de elect. coniuncta cum extraua. Benedicti, si religiosus. Item facit absurdum iniquitatis, quod posset sequi ex hoc: nā reus, qui tendit ad subterfugium, tunc proponit recusationem probabilem, sed falsam & electis arbitris appellabit, & faciet, q. arbiter, quē elegit, deferret, & sic impediet principale negocium, & sine dubio ista iniquitas fortiter vrget ad hanc partem, quæ de facili veniet: quia cōiter tales arbitri sunt compadres, & amici eligērium. Sed pro prima parte facit etiam cuitatio absurditatis iā dictæ: actor enim trahet reum coram iudice suspecto: reus recusabit: ibitur ad arbitros amicos, vt dictū est actor dato termino ad causam finiendam appellabit, & ordinabit, q. suus arbiter deferat: & sic finito termino arbitris assignato coget eū litigare coram suspecto, vnde in hoc dubio eligendū v̄r prius dictum. Sed obijcit Io. An. q. per nouā constitutionem fiet si per hoc prouisio, & fortē non esset absurdū statuere, q. ab istis arbitris non appelletur, cū principale pp̄ hoc non pereat. & facit quod dixi s. ca. gl. post Boa. vel arc̄are hic appellantem ad certam formam, & certa tēpora. s. eo. li. de ele. c. j. & c. vt circa. & de offi. ordi. quāuis. & vide quod de iudicibus dicitur j. eo. cum appellationibus, in gl. dubitatur. in parte 2. Io. And.

ADDITIONES.

- a Delegati. Adde q. Fede. conf. 115. dicit, q. legatus de latere nō se intromittit de processu delegati Papæ.
- b Intersit. Adde pro hoc, quod dicit Rom. cōf. 3. 43. q. ratione qualisqualis præiudici licet appellare. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Gerentes vices generales Episcoporum dicuntur officiales, & Vicarij.
- 2 Vicarij Episcoporum virtute generalis mandati potest cognoscere de causis spectantibus ad forum episcopalem.
- 3 Episcopi dicuntur habere consistorium, vel auditorium.
- 4 Appellatio non potest interponi de pari ad parem.
- 5 Siue, dictio, quando ponatur correctiue.
- 6 Episcopus an possit adiri sine suo officiali per viam supplicationis.
- 7 Episcopi, & Vicarij, an sit idem consistorium.
- 8 Idem, quid dicatur.

Romana. ¶ Hæc est famosa, & notabilis decr.

¶ Gl. j. summat, & diuidit. Sed dicit Io. And. q. prima gl. summans, & diuidens propter multiplicatam casuū v̄r nimis prolixa, sed Host. prolixius posuisset: sed dicit, q. omissa diuisione Io. Mo. quæ nimis est confusa, potest sic diuidēdo summari, q. hæc decretalis de duobus tractat. s. de appellatione ad Archiepiscopum interponenda, & de ipsius potestate circa iam interiectam. Et circa primū decidit tres casus, quibus dubitatur, an posset, vel deberet ad Archiepiscopum appellari. & hoc in j. & ij. responso. & in §. debet. Circa fm̄ facit quinq. primo decidit, qn̄ citare possit, vel delegare ibi, Cum autem. secundo ibi, Si verò. qn̄ possit inhibere: distinguens circa hoc tres casus. tertio ibi, In alium. de ipsius potestate in aliam personam. quarto ibi, sententia. de potestate reuocandi censuram. quinto, & vltimo de necessitate remittendi malē appellantem. Io. An. Legam per partes more solito. ¶ No. primo, q. gerentes vices generales Episcoporum dicuntur officiales. possunt etiā appellari Vicarij, de quo dixi s. de offi. vica. c. j. eo. li. ¶ No. q. Vicarius, siue officialis Epī virtute generalis mādati a pōt cognoscere de causis spectantibus ad forū Episcopalem, quod intellige de ciuilibus, secus de criminalibus, vt s. eo. li. de offi. vica. c. ij. ¶ No. q. Epī dicunt habere consistoriū inferioris a Papa. ¶ No. idē esse auditoriū Epī, & sui officialis, per quod v̄r, q. de causa inchoata p̄ Vicariū possit Ep̄s se intromittere. Quid ecōuerso, an de causa inchoata per Epīm cognoscat Vicarius: vide quod dixi post Lap. de offi. vica. c. ij. eo. lib. ¶ No. q. appellatio non potest interponi de pari ad parem. vide similē tex. s. de consue. c. ij. ¶ No. q. regulariter quis non gerit vices plurium personarū, de quo dic, vt no. s. de prob. c. ex literis. ¶ Opp. q. officialis Epī generalis non suppleat vices Epī: quia multi sunt casus, in quibus non potest cognoscere virtute generalis mandati. s. de offi. vica. c. ij. eo. li. Sol. dic, q. in his, quæ veniunt in generali mandato generaliter supplet, vt hic dī: quia in his regulariter ad eum recurritur sicut ad dantem, vt s. de insti. ex frequentibus. & de frig. & male. c. j. In his verò, quæ non veniunt in generali mandato, non supplet vices Epī, & sic procedet p̄rium. Io. An. ¶ Op. secundo, q. de officiali Episcopi appelletur ad Epīm, b̄ vt no. s. de offi. ord. c. j. eo. li. j. responso. Sol. aut officialis est foraneus, tunc procedit p̄rium, quia potest appellari: aut officialis est generalis, & non potest. ita procedit text. hic, qui non sine ministerio dixit, gñaliter, vt sic euitaret p̄rium. Io. An. & vide no. p̄ gl. in cle. & si principalis. de rescr. ¶ Opp. tertio, q. de officiali etiā generali Epī non appellef ad Archiepīm: quia appellatio debet gradatim interponi ad inferiorē a Papa, vt j. prox. rñso, & de hoc v̄r casus. eo. tit. dilecti. sol. dicit Inn. q. iste text. tollit p̄rium per istud verbum, idem consistorium. & sic identitas p̄ristorij facit diuersum nō esse gradū inter Epīm, & officialē, & sic dī gradatim appellari. nec obft. d. c. dilecti. quia ibi iudex a quo non erat officialis Epī, vt ibi no. in fi. vltimæ gl. Nec obft. si dicat, q. semper ep̄s delegabit causam, vt non appelletur ad Archiepīm, quia dicit Io. Mo. q. prouideri poterit proferendo generalem excōicationē p̄ illos, qui tales causas fraudulenter delegarent. j. de sen. excō. Romana. §. caueant. & vide no. in Spe. eo. tit. s. nunc tractemus. ver. p̄missa. & quod no. de offi. dele. super quæstionū. §. intentionis. super gl. ij. Nec obft. si dicat, q. iussuraganci delegando vruntur iure suo, & sic excōicatione nō ligabuntur. ff. de dam. infec. l. Proculus. de aqua plu. arc. l. j. §. deniq. ff. de iniu. iniuriarum. §. j. quia rñdet Io. Mo. q. specialis sn̄ia proferri non posset, nisi causa probata. s. eo. li. de renun. c. 2. Sed generalis pōt, per quā solū illicitū prohibet. s. de ver. sig. super quibusdā. Io. An. Sed per hoc non tollit vltimū p̄rium, quia si vti iure suo, nō pōt etiā in specie excōicari. Posset respōderi, q. qn̄ facit in fraudē, non vti iure suo, q. iura prohibent fraudē p̄mitti. de rescr. super literis. & c. ex tenore. vnde posset in gñe excōicare fraudulentos, etiā aliter fraudē non pbata. de offi. ordi. si sacerdos. in specie non nisi fraus probef, vt dicit Io. An. & idē Lap. Abb. hic, q. ista fraus debet probari vocatis his, qui fraudes cōmississe dicunt, iuxta no. per gl. super ver. constiterit. in cle. si. de censu. fm̄ Lap. qui etiā refert hoc dictū Spe. s. allegatum. vbi dicit, q. si ep̄s est suspectus: & tunc a suspitione appellabit, non ad eum: aut non est suspectus, & tunc si Ep̄s in fraudē causam cōmittat, nec cā ad superiorē peruenit, nō debet de fraude p̄modū reportare. Et credit q. sn̄ia excōicationis per modum constitutionis in genere lata per

ADDITIONES.

- a Generalis mandati. Adde latē Fe. in conf. 302. & dicit Oldr. conf. 76. quod Episcopus potest tali dare potestatem conferendi beneficia vacatura.
- b Ad Episcopum. Adde Cald. conf. 3. hoc tit.
- c Iure suo. Adde pro hoc, quod dicit Rom. sing. suis, q. procurans ambasiatam non consequitur commodum legationis.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ta per Metropolitanum ꝑ fraudes huiusmodi cōmittentes va-
lere debet, a fm Lap. ¶ Opp. quarto, q̄ inferiores prælati non
habent consistoriū, sed Papa, vt no. Host. s. eo. tit. c. j. Sol. Host.
fatetur ꝑrium. & ad istū tex. rñdit exponendo, siue, pro imò, vt
sic siue, stet correctiue. & similis expositio de consli. ecclesia.
& de reb. eccl. non alie. cū laicus. & de offi. dele. super quæstio-
nū. s. porro. sed vt no. in d. c. j. s. tit. proxi. pōt dici cōsistorium
etiam Imperatoris. Io. An. ¶ ¶ No. incidenter de ista dictione,
siue, b q̄ qñ ponitur inter diuersa, quorū vltimum cōgruit tñ
6 materia, in qua fit probatio, ponit correctiue. ¶ ¶ Quæro, an
Eps possit adiri sine suo officiali. f. generali per viā supplicatio-
nis. sol. Host. & Arch. tenent, q̄ non, sicut hic dñ de appellatio-
ne. sed Inn. hic & Pe. de Saxonia tenent ꝑrium. Io. Mo. idē sub
dubio tñ fortē, sed tñ non alle. tex. vnde dicit Host. q̄ vellet su-
per hoc videre ius expressum, Itē si hoc teneretur, posset fieri
c fraus huic cōstitutioni, q̄ prohibet appellari, si posset suppli-
cari: nam vna via prohibita per aliā concederetur ꝑ ea, quæ ha-
bentur de procu. tuæ. cum cōcor. & in regula, cū quid. j. de re.
iur. Itē tenendo istam opin. est dare diuersa consistoria Epi, &
officialis, & alterum maius. f. Epi. & istud est ꝑ istum tex. & pro-
cipi. Host. facit, quod no. Inn. in c. ex literis. de resti. in inte. Sed
dicit Io. An. q̄ posset intelligi primū dictum, quo ad examina-
tionem vel definitionē, vt fieri non possit. dictum verò Inno.
quo ad receptionē, vel porrectionem ipsius supplicationis, p
aue. quæ supplicatio. C. de preci. impera. offer. Sed plus sibi pla-
cet, q̄ superfluum sit disputare, tñ quia supplicatio propriē nō
fit nisi ab illis, a quibus non pōt appellari. Nec ob. dicta decre.
ex literis, vt ibi no. super 4. gl. cum supplicatio non sit nisi ad
Principem, cū sit ꝑ ius, & in præiudicium alterius nullus infe-
rior à Principe admittere posset illā, vt no. in d. c. ex literis. su-
per dicta gl. & no. in Spe. de suppli. s. j. Si tñ acciperetur suppli-
catio largē pro petitione restitutionis in inte. ꝑ Iniam, tunc eo
casu, quo posset officialis ꝑ primam snām supplicari, vt putā
qñ ipse ꝑ primam sententiā posset adiri, & restitutio peti, eo
casu poterit etiā Eps. & facit eo casu pro ista parte iste tex. pri-
mum probatur. ff. de mino. l. præfeti. Io. And. de hac materia
ponit Arch. 2. q. 6. anteriorum. & recitat opin. Inn. & Host. ni-
hil approbans. Zen. in cle. ij. de rescri. tenuit simpliciter, q̄ pos-
sit per viam supplicationis, sed cōmunis opinio cōcor. cū di-
cto Io. An. & illud credo verū. ¶ Gl. ij. potest recitari per ꝑriū,
q̄ de officiali Epi appellatur ad Ep̄m, cum sit delegatus eius, vt
tenet Gof. & Ber. gl. soluit, q̄ est ordinarius, & ideo patet, q̄ nō
potest appellari, & ad rationes ꝑrias respōdit. In fi. gl. idem, qd
gl. tenet Io. Mo. & Arch. pro hoc facit etiam s. illo custodiē-
do. in auct. alle. hic in gl. & C. eo. tit. si qñ duciano. vbi p̄prie vo-
cantur Iudices. Itē officialis bene appellatur Vicarius, qui ha-
bet ordinariā, in d. c. sua nobis. & a Vicariis est appellandū, vt
ab his, quorū sunt Vicarij. C. dñ app. p̄cipimus. fm Inn. & Host.
remittit ad summā. eo. tit. s. de quo, ad quē. sub s. q̄ autem de
7 hac materia. Io. And. ¶ ¶ Gl. super ver. idem, recita per ꝑrium,
q̄ non sit idem consistorium. gl. sol. q̄ non est idem per omnia
in fi. gl. ad idem facit s. eo. li. de offi. vica. c. 2. & 3. Et ex hoc infe-
d rebat Inn. q̄ Eps poterit prohibere, q̄ Vicarius non iudicet, a
sed non econuerio. ff. de iud. l. iudicium. & in multis alijs diffi-
runt. & dicit Host. q̄ alia dicta habentur s. eo. lib. de offi. ordi.
Romana. ad fi. Item officialis non habet potestātē degradan-
di, quia nec electus, nec confirmatus hoc potest. de ele. trans-
missa. Itē nec habet potestatem reconciliandi excōicatos, nisi
sit presbyter. & remittit s. de sen. excō. cum desideres. & c. nu-
per. & c. canonica. Sed istud vltimum non placet Arch. remit-
tit ad no. per se 24. q. 3. notandum. Io. Mo. dicebat, q̄ in Ep̄o
firmior erat iurisdicō, quæ habet se ad Vicarium tanq̄ riuu-
lus ad fontem, & c. No. incidenter istam gl. iuncto isto tex. & di-
cta Doct. supra, t̄ q̄ illud potest dici idem, qd participat de iden-
titate alterius in certis casibus, licet non per omnia. & sic pa-
ret, q̄ nō denotat omnimodam similitudinē. vide gl. in c. si-
gnificauit. s. de sen. excō. facit gl. j. de præben. nō potest. eo. li.
¶ Gl. super ver. suffraganeos, quærit, an consuetudo possit di-
sponere ꝑrium? soluit q̄ non. ¶ Gl. super ver. ad seip̄os. quæ-
rit de ratione tex. ¶ Glo. super ver. de iure, quærit, an possit de
consuetudine argui pro & contra, & soluit. In fi. gl. Moderni,
qui tenebant id, quod dicit gl. fuerunt Ber. & Host. alle. s. pro-
ximum. Item inducebat Host. q̄ licet appellatio sit nulla, si per
errorem à superiore ad inferiorem appellatur: non tñ nocēbit
error, si appelleretur ad maiore, q̄ debuerit, vel ad parē. ff. eo. tit.
l. j. s. pe. vnde deberet valere consuetudo, q̄ ad parē posset ap-
pellari, licet nullo modo possit valere, q̄ ad minore appellet,
cum illa sit irrationabilis, & inepta. 2. l. dist. inferior, de cōsue.
c. fi. fm cum. sed dicit Io. And. q̄ consuetudo possit in hoc va-
lere, qñ disponderet, q̄ ille qui est par, quantum ad hunc articu-
lum appellationis censeatur maior: sed si censeretur idem, cer-
tē consuetudo non posset hoc operari, vt ad eundem appelle-

tur fm cum. Et credo, q̄ bene dicat: vnde debemus aduertere
ad consuetudinem: quia si simpliciter disponit de maiore ad
c minorem, vel ad parem, appellari non valet, vt s. de consue.
c. 2. eo. lib. si disponat, q̄ de tali ad aliū appelleretur, & ultra hoc
disponit, q̄ ille sit maior: tunc posset procedere cōsuetudo. nā
pōt qñ cōsuetudo disponderet, q̄ inter pares alter sit maior, vt pa-
tet ex no. de fo. cōpe. c. cū cōtingat. de offi. ord. c. irrefragabili.
¶ Gl. super ver. curiā. recita per ꝑrium in ea formatum. gl. sol.
excipiendo, ¶ In ea. gl. ibi, in legato. No. glo. idem glo. in c. 2.
de consue. eo. lib. & gl. 2. s. de offi. deleg. si is cui. eo. tit.

ADDITIONES.

- a ¶ Debet. Adde pro hoc quod dicit Ang. conf. 139. q̄ licet non valeat statutum
in præiudicium certæ personæ, valet tamen in genere.
- b ¶ Dictione, siue. Adde Rom. conf. 336.
- c ¶ Appellari. Adde qualiter consulatur, si statutum prohibet appellationem &
reclamationem, Rom. conf. 90. Ber.
- d ¶ Non iudicet. Adde, quod voluit Cal. conf. 2. de offi. vica.
- e ¶ Non valet. Adde pro hoc quod dicit Fran. de Arc. conf. 23. q̄ non valeret cō-
suetudo, q̄ minor dignitate præponeretur maiori.

S V M M A R I V M.

- 1 Prælatus diæcesis de iure sunt subditi Episcopo.
- 2 Prælatus quilibet diæcesis potest sibi constituere officialem in his, quæ
spectant ad eius potestatem.
- 3 Consuetudo dat iurisdictionem.
- 4 Appellari quare non possit de prælatis inferioribus ad Archiepiscopum.

Archidiaconis. ¶ No. q̄ appellatio-
ne prælatorum cō-
prehenduntur Archidiaconi. a hoc probat illa di-
ctio, alij, quæ est implicatiua. ¶ ¶ No. q̄ prælatus diæ-
cesis de iure sunt subditi Ep̄o: quia ipse solus de iure habet iu-
risdictionem vñuersalem in tota diæcesi. de offi. ord. cōque-
2 rente. ¶ No. t̄ q̄ quilibet prælatus diæcesis potest sibi consti-
tuere in his officialem, quæ spectant ad eius potestatem. vide
tex. 25. dist. perlectis. ver. Archiepresbyter. in tex. & in c. Roma-
3 na. s. j. j. de sen. excom. ¶ No. t̄ q̄ consuetudo dat iurisdicō-
nem. Item potest operari, vt de minori ad maiore omisso me-
dio appelleretur. ¶ Opp. q̄ Papa malè determinat hic, quia dicit
non posse appellari de Archidiacono ad Archiepiscopum, ni-
si aliud consuetudo disponat. & sic Papa non decidit clarē, cū
sententia debet esse certa. 2. q. 6. s. definitiua. sol. fm Innoc. &
Host. hic Papa non profert sententiā, sed declarat ius Archie-
piscopale quo ad subditos suffraganeorū Remen. siue ad pe-
titionē ipsius Archiepiscopi Remen. q̄ habet etiā hoc locum
in alijs Archiepiscopis. s. eo. li. de offi. ord. Romana, in secū-
do rñso. & idē tenet hic Io. Mo. Arch. & Io. An. ¶ Quæro, qua-
re nō possit de officio Archidiaconi appellari ad Archiep̄m?
Sol. quia ipse habet idē cōsistoriū cum Archiep̄o, cuius vices
gerit. s. proximo rñso. & ideo cū in illis eadem sit ratio, quæ in
Ep̄is, ergo idē erit ius. de transla. præla. c. 2. de excep. cū inter.
4 & c. fi. fm Host. Io. An. ¶ ¶ Quæro, quare nō possit appellari de
prælatis inferiorib. ad Archiep̄m? Sol. quia oportet de iure
b appellare gradatim b non omisso medio. 2. q. 6. anteriorū. s. il-
lo videlicet, fm Arch. hoc est verum regulariter: sed ab ista re-
gula excipit Abbas plures casus. Primum, qñ consuetudo ha-
bet gradatim gradum posse omitti hic. Secundū, qñ Archiep̄s
corā suffraganeo conuenit ipsius subditos sequendo forū rei.
de fo. compe. cum sit gñale. & tunc non appellabitur ad Ar-
chiep̄m, ne sit iudex in causa sua, arg. C. ne quis in causa sua. in
rubro & nigro. ad hoc de insti. c. fi. cum concor. in gl. Tertiū,
qñ Ep̄s agit ꝑ suum subditū: quo casu debet iri ad arbitros. 1. i.
q. j. clericus. & tunc non appellabitur ad Ep̄m rationibus s. al-
le. in proximo casu, sed ad Papā. s. eo. lib. de offi. dele. ab arbi-
tris. & ibi no. in gl. fi. Quartū, qñ cōcurrunt iurisdicō media-
ta, & immediata, vt in prælatis subditis Archiep̄o, qui nihilo-
minus subsunt Ep̄o, qui est ordinarius totius diæce. 1. i. q. j. de
persona. & idē in Papa cū Legato ipsius, vt no. s. in proximo
responsō, in fi. Quintū, qñ proximus in gradu non est catholi-
cus: q̄ tūc appellabit eo omisso ad ipsius superiorē, cū ille co-
gnoscere nō possit. s. de p̄fer. veniēs, & de elec. quia diligētia.
de offi. del. si qñ. nec etiā alteri ꝑmittit. s. eo. li. de offi. vica. c. j.
in fi. facit de offi. dele. si is cui. eo. li. Sextū, qñ Eps recusatus de-
legat causā alteri, vt no. in d. c. si is cui. in fi. gl. vide hos casus et
per Archi. 2. q. 6. anteriorum. ver. de illo, Septimū ponebat
etiam hic Pe. de Saxonia per distinctionem, q̄ qñque appella-
tur

ADDITIONES.

- a ¶ Archidiaconi. Archidiaconus an potest excommunicare, & quæ pertinent
ad eius iurisdictionem de iure cōi, no. in gl. c. cum dudum. 2. de elec. & no.
in c. Archidiaconus, & cad hęc. & ibi per Io. And. s. in quadam. de offi. Ar-
chid. & vide Abb. in c. cum contingat, de fo. compe. & melius ibi Ang. de Bu.
- b ¶ Gradatim non. Adde Io. de Ana. conf. 51. & an appellari possit omisso me-
dio, vide Cal. conf. 2. de appel. Ber.

tur a delegato, qñq; ab ordinario, qñq; a subdelegato, quā decidit hic Io. An. remittens ad Spe. eo. tit. §. nūc tractemus. post principium, vbi plenius ponitur. Io. An. ¶ Opp. q. text. habeat in se contradictionem, quia dicit hic consuetudinem valere, & §. dixit, q. non valeat. Sol. dic. q. textusmet soluit contrariū, quia dixit hic in parte consuetudinem valere, & sic in isto casu valet: sed in illo casu præcedenti non valet. Io. And. ¶ Gl. super ver. prælati, quærit, quare dicat de platis. gl. soluit. ¶ Gl. super ver. consuetudine, quærit, quō consuetudo hoc possit, & soluit, & inducit ad hoc solutionem duorum capitulorum, & deinde quærit quid in privilegio, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, duo soluit. ad idem de iud. nouit. ver. non enim. vbi de hoc notat Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Appellatio valet, in qua non exprimitur nomen iudicis ad quem, sed solum eius tribunal.
- Et tunc potest cognoscere eius officialis, num. 2.
- 2 Ante dictio, potest referri ad actus mediatos, & immediatos præcedentes.
- 3 Appellatio frustratoria non deuoluit iurisdictionem etiam in articulo incidente ipsius causæ.
- 4 Index ad quem potest reuocare absque partium vocatione appellationem manifeste frustratoriam.
- 5 Officialis generalis potest committere alteri vnā ex causis, de quibus potest cognoscere virtute sui officij.
- 6 Archiepiscopus an possit delegare causam appellationis?
- 7 Causa an sit exprimenda in appellatione interiecta ab interlocutoria?

Vm autē ad præfatam.

¶ No. ar.

- a Appellatio, in qua non exprimitur nomen iudicis, ad quem, sed solum eius tribunal. probat text. hic, & in duobus casibus præcedentibus, vbi patet, q. sufficit dicere, appello ad curiam Remē. licet nomen Archiepiscopale non exprimitur. ¶ No. q. qñ interponitur appellatio ad tribunal alicuius iudicis, pōt etiā de illa cognoscere generalis officialis illius. ad hoc eo. tit. dilectus. ¶ No. q. dictio, ante, potest referri ad actus mediatos, & immediatos præcedentes. vnde cōprehenditur hic appellatio, quæ præcessit sententiam per multos actus: quod no. pro teste, qui dicit, q. Titius possedit ante Sempronium. ¶ No. q. appellatio frustratoria non deuoluit iurisdictionem etiam in articulo incidenti ipsius causæ appellationis, vt patet hic: quia non potest Archiepiscopus citare, si causa non exprimitur in appellatione. quod intellige, quando est frustratoria manifeste, sicut est hic: quia si non exprimitur causa probabilis, vel legitima, non tenet appo. §. ca. j. & istud manifeste apparet ex inspectione ipsius appellationis. ¶ Item no. ex isto tex. ¶ q. qñ appellatio est manifeste frustratoria, potest Index ad quem, illam reuocare absque vocatione aliquarū partium: quia dñ hic, q. nullatenus citet partes. facit etiam §. de dilatio. literæ. ¶ No. optimū tex. q. officialis generalis pōt committere alteri vnā ex causis, de quibus potest cognoscere virtute sui officij: quia hic dñ, q. non cōmittant causam appellationis, & loquitur tex. plenē, vt includat etiam officialē de quo per gl. in c. j. §. de offi. vica. eo. li. ¶ Quo. an Archiepiscopus, vel officialis eius possit delegare causam appo. Sol. dic. q. sic, vt vult hic text. tamen debet seruare id, qd hñ in c. vt litigantes. de offi. ord. eo. li. Io. An. ¶ Gl. super ver. qui prope. quærit quare tex. hoc exprimat, & soluit. ¶ Glo. super verbo, definitiua, quærit quare de appellatione a definitiua non expressit tex. gl. sol. ¶ Gl. super ver. citent. quærit, quid si citat: an arctetur citatus ad comparandū? Sol. q. non cū quadam limitatione, & facit regulam generalē, an semper sit cōparēdū, qñ quis citatur a non suo iudice. ¶ In fi. glo. de ista materia hñ per Inn. de dila. c. ij. in magna gl. Archid. remittit ad Gof. in libel. iur. ciuilibus in rubrica, si quis in ius vocatus non ierit. & dicit Io. An. ponderandā gl. hic, q. non tenetur cōparere citatus, qñ constat, q. non est de iurisdictione citantis: quia sufficit, q. sit de iurisdictione citantis, licet non sit de suo foro fm Inn. q. dicit, q. sic debet intelligi l. si quis ex aliena. hic all. in gl. nam illa lex loquitur in legatis. & dicit, q. citati non debent cōtēnere prætoris dignitatē. vnde si non esset in suo territorio vel aliās de sua iurisdictione, non videt quō diceretur cōtēnere iurisdictionē prætoris, & eodē modo intelligit decretalem, si duobus. eo. tit. Nā constat Archiep̄m esse legitimū iudicē subditorum suffraganeorū suorum in causa appellationis, & appellatio interiecta ad Papā, quam ignorabat, non habet impedire iurisdictionem ipsius, cui renunciare poterat appellans. & vide quod no. ibi in gl. quid ergo, fm Io. An. ¶ No. bene gl. cū dictis Io. An. q. a habes an, & qñ citatus a non iudice teneatur cōparere. & de hac materia etiā hñ de offi. dele. prudentiā. §. j. & per gl. in c. veniens. de accu. & pondera gl. quæ vult, q. sola narratione causæ cōcludentis iurisdictionem arctet citatū cōparandū. ¶ Gl. super verbo, expressa. recita per contrarium, q. Archiepiscopus non teneatur exprimere causam

in citatione, vt §. eo. tit. si duobus. timore cōtrarij gl. ponit duplicem intellectum, & fm primum intellectum non obstat cōtrarium, sed fm alium obstat, sed gl. soluit dupliciter. ¶ In fi. gl. secundus intellectus positus in gl. fuit Inn. qui respondit etiā ad c. si duobus. quod ideo valuit ibi citatio, quia nondū erat expressum, q. causa exprimere, sed hodie debet exprimi per istos tex. Et Host. idē tenet, vt dicit gl. & allegat de iureiu. quē admodū. ver. q. si post. sed melius facit regula, ad Apostolicā. fm Io. An. primum intellectū gl. sequitur hic gl. in sumario. Istam vltimā solutionē, q. valeat citatio, si non exprimat causam, reprobato do. Io. de Imo. quia ius cōe est Archiep̄m citantem, ideo oportet, q. exprimat causam in citatione, vt dicit gl. super ver. citent. vnde dicit, q. illa posset intelligi, qñ exprimit causam, sed minus legitimam. hic qñ nullam. vel dic, q. posset responderi ad c. si duobus. q. ibi erat appellatum a definitiua, ideo nō exprimitur causa: hic loquitur, qñ ab interlocutoria. ista solutio bene est vera in se, sed non bene satisfacit c. si duobus. qd vñ loqui de interlocutoria, si bene pōderentur verba in principio: quia loquitur de litigantibus coram iudice, & dum litigant appellant, & sic præsupponit, q. lis nondum erat finita per sententiam. vnde ego considero duplicē causam in hac materia. §. generalē & specialē. Causam generalem intelligo, qñ Archiep̄s exprimit in citatione, q. compareat corā eo super causa appellationis ad eū interiecta ex ista causa, & de iure antiquo & nouo debet exprimi, quia Archiep̄s non est iudex subditorum suffraganeorum regulariter nisi in casibus, & iste est vnus ex illis. & istud voluit gl. præcedens. & ita potest intelligi c. si duobus. q. ibi dicit, si legitimē citatus. & ista expressio sufficeret, qñ appellatur a definitiua. Causam specialem intelligo illam, propter quam est interiecta appellatio, & ista de iure antiquo non erat exprimenda, vt dicit hic Inn. ¶ An autem hodie sit exprimenda causa in appellatione interiecta ab interlocutoria? Inn. tenet q. sic per illud ius, & sibi vñ credendum: quia fuit auctor istius c. vnde videtur intellexisse istū textū, q. causa exprimitur etiā in citatione, & hoc sonat litera hic non cauillando eam: quia dicit, q. non citet nō expressa causa eiusdem appellationis. vnde p̄supponit, q. stante expressione causæ in appellatione non citet illa non expressa, & sic arctat ad expressiōem siēdam etiam in citatione illius causæ, propter quam fuit appellatum.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Nomen iudicis. An verò valeat appellatio, appello a maiore. & de quo intelligatur, vide Do. Felij. de app. c. 2. ver. Idem si dicit, appello.
- b ¶ Ante. Ante dicit propriē quod omnino est ante. Bal. in lex verbis, in 2. oppos. C. quando di. le. ce. Et quandoque includit. Old. consi. 49. Bald. in Lab hostib. §. sed quod simpliciter. si ex qui. cau. maio.
- c ¶ Arctet citatum. Adde Cal. consi. 12. de iudi. Ro. consi. 208. Ang. consi. 139.

S V M M A R I V M.

- 1 Index ad quem debet vocare partes, quando disputatur super legitimitate, vel illegitimitate appellationis.
- 2 Appellans debet probare se appellasse, & infra decem dies, & num. 7.
- 3 Appellatus quando dicit non appellatum infra decem dies, qualiter debeat dicere.
- 4 Negatiua non semper transfundit onus probandi in negantem.
- 5 Appellatus negauit appellatum, propter quod appellans fecit fidem iudici de appellatione, an debeat facere copiam de appellato.
- 6 Index si grauat partem in iudicio, non tamen per interlocutoriam, an possit appellari a tali grauamine super interlocutoria.
- 7 Interlocutoria an transeat in rem iudicatam?

I verò vocatis partib.

¶ Iste §. distin-

guit tres causas. Primus est cōis appellationi interposita ab interlocutoria, & definitiua. §. qñ denegatur deuolutio: quia dñ nondum appellatum, vel non infra decem dies appellatū. Secundus specialis in appellatione interposita ante sententiā, qñ negatur appellationis causa legitima. Tertius in appellatione post snām, qñ dicit causam talē, q. appellari nō poterat. in omnib. his determinat, q. inhibere possit fm Io. And. ¶ No. q. iudex ad quem debet vocare partes, qñ disputatur super legitimitate, vel illegitimitate appellationis. Et ratio est: quia semper sunt vocandæ partes, anteq̄ in iudicio procedat. de maio. & obe. inter quatuor. de iudi. exhibita. de cau. posses. c. j. & de causa appellationis habetur in c. per tuas. §. c. ij. q. vj. licet appellatori. Io. And. Et sic patet, q. etiam debet statuere terminum ad opponendum contra appellationē, antequam in causa procedat, etiam si sit appellatum a definitiua. & ratio pōt sumi ex isto tex. quia potest esse, q. licet dicat se appellasse, a fortē non fuit verū, vel non appellauit infra tēpus debitum. ¶ No.

A D D I T I O.

- a ¶ Debitum tempus. Adde videndum Anch. consi. 377. & ibi vide qualiter ista exceptio opponi possit.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- 2 ¶ No. t. q. appellas debet probare se appellasse, & infra decem dies appellasse, & sic non sufficeret alterum probare. vide qd no. de elec. cū dilecti. in fi. ¶ No. q. Archieps non pōt inhibere iudici a quo, nisi primo sibi cōstet appellationē fore legitimē interiectam. Et sic patet, q. debet primo discuti de fundamentis iurisdictionis, q. illa exerceatur. ¶ Quid, si vnus finxit se appellasse, & non appellauit, vel appellauerat, causam tñ non expresserat, vel appellauerat tertio, & faciat citare aduersarium: an teneatur comparere? Sol. Arch. tenet, q. sic ponens ad literā quod ponit Compo. de rescr. super literis. in gl. ij. ver. item pone, quod ibi hñ per Io. An. in vltima gl. in ij. col. ver. sicut. ¶ Itē quarunt Pe. & Io. An. an istud, quod hic dñ de appellatione sine causa, nō procederet qñ esset interposita ab interlocutoria per ea, quæ habentur in gl. fi. s. proximo responso. ¶ Tercio instruit hic Io. An. appellatū, q. cautius loquatur, qñ dicit negando appellatum infra decem dies, q. dicendo appellatū post decem dies. Et hæc cautela utilis est propter duo. Primo, quia non sequitur, si appellauit post decem dies, igitur nō prius: q. potuit & prius, & post appellare. s. de testib. cum tu. Secundo quia est vñ propter negatiuam: quia negando transfundit in eum onus probandi. ff. de prob. ei qui dicit Io. An. Ista secūda ratio non est bona, t. quia negatiua non semper transfundit onus probandi in negantem, vt no. Inn. in c. super his. de accu. & no. s. de confes. c. j. eo. lib. ¶ Sed pone, q. appellatus negat appellatum, propter quod appellans fecit fidem iudici de appellatione, an debeat facere copiam appellato? a Sol. Guil. in Spec. de instr. editio. s. nunc dicamus. verfi. sed pone. tenet q. de rigore iuris non fiet copia parti ante lit. conte. fatetur tñ, q. æquitas suadet prius. Io. An. dicit Lap. Abb. q. statutum est rigori, iuxta no. per Dy. j. de reg. iur. d. c. ij. & in regula, indultū. fm Lap. & istud dictū etiā ponit Io. An. in c. j. de proba. & ibi dicit, q. non obft. no. in c. nihil, ad finem. de ele. s. vbi dñ, q. ante lit. contest. prælatus debet iustificare se posse nomine prælaturæ agere: quia responderet, q. aliud est iustificare personam agentem, & istud debet fieri ante lit. contest. de testi. veniens, 2. aliud est iustificare causam, & istud sufficit post lit. contest.
- 6 ¶ Quid si iudex grauat partem in iudicio, non tñ per interlocutoriam, an possit appellari a tali grauatione post decē dies? Host. tractat hic, q. sic, cuius dictum vide ad literam in Spec. co. tit. s. restat. ver. sed quid dices. fm Io. An. lo. de Sācto Georgio, hic & Pau. in cle. causam de elec. ponunt conclusionem Spec. dicentis, q. si iudex profert interlocutoriā, vel facit aliud habens vim interlocutoriā, vt quia dixit respondendum esse libello, vel positionibus, tñ debet appellari infra decem dies, vt hic. Si autem non habet vim interlocutoriā, tunc cum non emnis vox iudicis sit sententia de præsump. afferte. semper poterit appellari, vt si iudex nō assignat parti locum tutum, quia si iterato citaret ad eūdem locum, posset appellari. fm eos tenet, q. a quocunq. grauatione debet appellari infra decē dies, vt j. co. concertationi. Nec ob. de assignatione loci non tuti, quia ideo posset appellari post, quia illud grauamen de nouo oritur, nam quoties ibi citatur, toties grauatur, b vt no. Compo. post. de resc. dilectus. 2. & ideo poterit post assignationem appellare. ¶ Tercio, quare habeat probare appellatū infra decem dies, quia vñ sufficere, si ostendat appellationem: * quia intelligitur appellasse cū effectu, quia verba intelligenda sunt cum effectu. arg. C. de contrah. & cō. stip. l. j. de ele. nō res. relatum. additio. * Sol. dic, q. sola ostensio appellationis nō sufficit: quia non præsūmitur appellatum infra decem dies, nisi hoc probetur. & de hoc in Spec. co. tit. s. de officio. ver. pe. & ideo cauti appellantes portant secum snām definitiuā, vel interlocutoriā, & appellationem, vt istis simul iunctis appareat, q. sit appellatum infra decem dies, & si non posset habere snām, ponit remedium Inn. in c. G. perpetuus. de fi. instru. super verbo, Oeconomum. Io. An. Sed pone, q. Archiepiscopus citat non seruata forma hic posita, an grauet partem? Sol. dic, q. sic. & hoc denotat istud verbum, præsūmat, positū hic in tex. quod denotat vitium: vnde esset iusta causa appellandi fm Archid. Io. An. ¶ Gl. super ver. interlocutoria potest recitari per prius, q. interlocutoria non transit in rem iudicatam. gl. iol. & colligit notabile ex tex. & limitat illum. In fi. glo. vide no. in cle. fi. co. tit. ¶ Gl. super verbo, simile, quærit de exemplo text. & ponit triplex exemplum. ¶ In ea. glo. ibi, tacite. potest poni exemplū in definitiuā. de re iud. quod ad consultationē. vt quia terminum ipse recipit ad faciendum, in quo est condemnatus, & vide in Spec. de excep. s. dicto. ver. sed pone, q. in causa. & ibi soluit obiectio, quæ potest fieri, q. iste exceptiones sunt peremptoriæ, & ideo differendum post litem cōtestatā, & hic ponit Arch. quasi ad literā verba Spe. propter quod hic deciduntur, q. ibi habentur. Io. An. Et dicit Lap. q. ibi dñ, q. vbi appellatur, vel non infra decē dies appellatur, vel vbi renūciatur appellationi: tunc rata manet snā, & sic per consequens causa

principalis est finita, & appellatio est extincta: vnde dicit eas ante lit. contest. & priusquā in causa procedatur admittendas, vt hic patet fm Lap. posset etiam poni exemplū fm Lap. hic, si dicatur, q. appellatio est deserta: quia hic non fuit prosecutus, vt debuit, vt in cle. sicut appellationē. de app. ¶ Gl. super ver. taliter, declarat tex. i. fi. gl. & fuit expositio Inn. Host. & Io. An. ¶ Gl. super verbo, præsūmant, quærit de ratione tex. & sol. in fi. tamē dicit Host. q. Archiepiscopus potest cōmittere alteri cognitionem huius dubij. s. de offi. deleg. super questionum. s. j. nec obft. fm Io. Mo. s. cum autem. s. eo. quia ibi prohibetur, ne committat simpliciter causam appellationis: sed hic cōmittit decidendam dubitationem, quæ sit a partibus super ipsa appellatione, an sit appellatum vel non. Io. An. ¶ Sed nunquid poterit Archiepiscopus prohibere partibus, antequam ei constet appellatum in casibus hic positus, vt non committant interim aliquod illicitū? Sol. dicit Lap. Abb. hic, q. sic: quia posset prohibere partibus, maximē ne committant aliquod illicitum, & committentes punire, ac etiam reuocare cōmissum, & etiam in pristinū statū reducere in primo citatorio fm no. in Spe. de offi. om. iud. s. deseruit quoque. ver. sed quaritur. fm Lap.

ADDITIONES.

- a ¶ Copiam appellato. Adde Fede. conf. 2 s. 8. & 260. Ber.
b ¶ Toties grauatur. Adde idem esse de sententia carceris, quæ per singula momenta habet executionem, vt semper possit appellari, vt voluit Ang. cōf. 2 s. 6.
c ¶ Probetur. Adde an præsūmatur appellatum infra decem dies. Do. de Ro. decis. 316. in nouis, & vide an iuramentum sufficiat in antiquis, hoc tit. decisio. 824. & in nouis, decis. 190.

S V M M A R I V M.

- 1 Index ad quem potest admittere appellationem tanquam legitimam, antequam cognoscat an causa sit vera, an non?
- 2 Index ad quem, quam practicam debeat seruare quando appellatur ab interlocutoria.
- 3 Index quando dicatur incipere cognoscere ita, vt possit inhibere.
- 4 Index an, & quando possit inhibere?

Vodsi. ¶ No. differentiam inter causam iniunctā, & minus legitimā. cor. sunt in gl.

- ¶ No. q. dictio, nisi: sequens negatiuā stat inclusiuē. vide gl. in reg. peccatum. j. de re iud. ¶ No. q. iudex ad quē, potest admittere appellationē tanquam legitimā, antequā cognoscat, an causa sit vera, vel nō, & sic sola receptio, vel admissio iudicis ad quē, nō habet vim pronuntiationis legitimæ causarū in appellatione contentarū. ¶ No. t. practica, & modum quē debet seruare iudex ad quē, antequā inhibeat, qñ appellatur ab interlocutoria: quia primo citabit partē ad opponendū appellationi, & si opponatur q. causam apponens, q. sit ille gitima, iudex admittat tanquā emissam ex probabili causa: deinde incipiet cognoscere de veritate causæ. his precedentibus poterit inhibere. ¶ Opp. q. iudex appellationis statim possit inhibere, a antequam incipiat cognoscere de causa appellationis. s. de rescr. dilectus, el. 2. & quod ibi no. sol. Abb. distinguit, q. aut iudex appellationis est delegatus Papæ, & statim potest inhibere, & ratio: quia hoc ipso q. Papa committit causam apponens, expresso grauamine vñ illud approbasse. s. de offi. deleg. pastoralis. s. præterea. secus esset, si non exprimeretur grauamen. s. de exce. dilectus. Aut est iudex apponens inferior, & procedit iste tex. Sed Inn. distinguit, q. aut appellatur post definitiuā, & tunc procedit s. præterea. aut appellat ante definitiuā, & tunc procedit iste tex. Et idē tenuit in c. dilectus, preallegato. prout ibi no. in vlt. gl. & istud tenet Pe. de Saxonia assignans rationē diuersitatis, quia in appone a definitiuā nō exprimitur causa. ¶ Itē quia articulus apponens in illa nō est separatus ab articulo causæ principalis, quod secus est in appellatione ante snām, vt dicitur j. super verbo, incipiat. & patet j. co. non solū. & vide no. in d. s. præterea. in gl. mirabilis. ad fi. & duabus seq. concludunt tñ concorditer, q. istud habet locū, qñ dubitatur de illegitimitate causæ appellationis. & exempla ponuntur super gl. Io. An. dicit Lap. Abb. q. per tex. d. ca. non solum. s. illa vero. ibi, nisi iudex & c. quæ littera indistinctē loquitur, videtur, q. non sit differentia, an appelletur ad Papam, an ad inferiorem, vt etiam corā Papa, vel ipsius legato, vel subdelegato sicut corā inferiore possit de illegitima causa appellationis opponi, & q. delegatus Papæ, vel subdelegatus ipsi legato aliter inhibere non possit iudici a quo, quam alius iudex appellationis inferior, nec aliter impeditur processus iudicis a quo per appellationem interpositā ad Papam, quā ad inferiorem. & ita tenet Guil. in Spec. co. tit. s. de officio quoque eius. ver. sed quaritur. in fi. & facit quod no. j. co. non solū in gl. hic vñ. & idem hic Arch. sed in priu facit dictū c. pastoralis. s. præt.

ADDITIONIO.

- a ¶ Statim inhibere. Adde Do. de Ro. decis. 412. incipiente, si appelletur manifeste iniuste, hoc tit. in antiquis. Ber.

§. præterea. & quod ibi no. per Io. An. in gl. mirabilis, in fi. & super verbo, committimus. quia licet iste §. loquatur in appellatione à definitiua: tñ illo casu requiritur in ea expressio causæ, cū appellatio in scripto fuerit remota fm Lap. sed dicit Io. de Fan. q. in d. §. præterea. Papa cōmittēdo ex certa sciētiā tollit effectū clausule, appellatione remota: sub qua clausula principalis causa fuit cōmissa, propter quam clausulam Iudex principalis causæ poterat non obf. appellatione ad executionem snā procedere: & ideo non mirum, si statim pōt inhibere fm eū. Et pro supradicta conclusione facit, quia Papa cōmittēdo appellationē ab interlocutoria, non tñ propter hoc approbat causas incertas in appellatione, vt patet §. eo. c. j. cū si. imō est intentionis suæ, vt si nō probetur legitima, fiat remissio ad Iudicē à quo. §. eo. vt debitus. & c. interposita. ¶ Opp. secūdo de c. dilectus. ij. de rescr. vbi vñ, q. statim potest inhibere. Sol. dic, q. ibi non dñ, q. Iudex appellationis inhibeat, sed q. cognoscat ad quē debet iurisdicō pertine, cognoscēdo videlicet etiā de causa appellationis an sit vera, & ex illo cognoscat ad quos spectat iurisdicō negocij principalis. Io. An. vel dic, vt no. gl. in d. c. dilectus. quia ibi fiebat inhibitiō per iudicem à quo, iudici ad quem, & illud est prohibitū, vt ibi no. ¶ Tertio opponit de casu c. non solum. ij. responso. j. eo. tit. vñ, q. sufficiat cō stare negociū esse deuolutū. sol. dic, q. tex. ibi soluit pñum per illud verbū, canonicē positum, vt ibi etiam no. Io. An. ¶ Quarto opponitur, q. sufficiat sola citatio ad hoc, vt possit inhibere absq; eo, quod aliter incipiat cognoscere, quia citatio perpetuat iurisdicōnē. §. de offi. dele. gratum. & c. licet. dicit Host. soluendo, q. licet citatio sufficiat ad perpetuationē iurisdicōnis: tñ per hoc non tollitur, quin postea admittant exceptiones legitimæ. de offi. del. ex parte. ij. Io. An. ¶ Quinto opponit de §. præcedenti. vbi non sufficit incipere cognoscere, ad hoc vt possit inhibere: sed debet ante constare causam esse deuolutam. Sol. dic, q. ibi negatur deuolutum negociū, ita & taliter, q. nec de grauamine, nec de articulo appellationis possit cognoscere, siue articulus appellationis sit separatus à negotio principali, vt qñ appellatur ante snā, siue sit cōnexus, vt qñ appellat à snā. Et ista est ratio, quare ibi non distinguit inter appellationē à definitiua, & appellationē ab interlocutoria. hic loquit, qñ negat negociū deuolutū solū quo ad principalem causam, quæ & propriē ptingit, qñ appellatur ante snā, & istud cognoscitur ex veritate grauaminis, vt hic, & §. eo. vt debitus. Io. An. ¶ Sexto opponit, q. nō sit necessaria aliqua inhibitiō, quia appellatione pendente nihil est innouandū, etiā si sit dubiū, an sit recipienda, vel non. ff. nil no. ap. pen. l. j. & ij. q. vj. appellatione. Sol. dic, q. illud procedit, qñ dubitat, an appellatio sit recipienda, tunc nil est innouandū, vt ibi. hic autē loquitur, qñ dubitatur, an negociū sit deuolutū p appellationē. & idem si dubitat, an sit appellatum, & tunc non est locus illi legi. hęc solutio possit esse bona respectu istius §. sed nō respectu §. si autē post snā. Ideo dat gl. aliam solutionē. vel verius, q. licet post snā Iudex pēdente appellatione nil debeat innouare, vt ibi: tñ non fiet inhibitiō, nisi vt hic dñ. vnde dicebat Inn. & Arch. post eū, q. licet hic dicatur, q. Iudex appellationis certis casib. pōt, & certis non pōt inhibere: nō tñ hic dñ, qñ p appellationē primus iudex cessare debeat à processu. super quo remittit Inn. ad no. per se §. de offi. dele. pastoralis. Io. An. ¶ Quēro, qñ dicat iudex incipere cognoscere, ita vt possit inhibere? Sol. dic, qñ assignat diem ad veritatem causæ probandā, vel super hoc recipiēdo testes, vel instā. Io. An. Sed an sufficiat ad reuocationē attentatorū, q. iudex à quo sciat iudicem ad quē incipere cognoscere de veritate causæ appellationis: tractat hic Inn. & plenius in Spec. de app. §. pe. ver. sed cū. §. vbi ad literā inuenies quādā hic no. per Inn. sed illud vñ deci di j. eo. non solū. ij. responso. Et vt ibi no. non sufficeret etiam insinuatio sine inhibitione. Io. An. ¶ Gl. super ver. minus legitima. querit primo, quæ dicatur minus legitima causa, & sol. & si dubitatur, quis habeat decidere, & quid si causa est in iure expressa. ¶ In fi. gl. & ex primo dicto gl. habes, q. potest dubitari de legitimitate causæ, qñ non est in iure expressa: nā nō sunt in iure expressæ oēs causæ iustæ fm Inno. & ideo super hoc ius distinguit §. cod. pastoralis. in prin. & de causa dubia ponebat exemplum Abbas in illo, qui appellat pro eo, q. iudex nō admittit exceptionem recusationis cōpaternitatis vel affinitatis ad coniugem: vel est dubiū fm opi. §. eo. vt debitus. de rescript. si autem. & c. plerunque. & facit quod no. §. eo. tit. postremo. & vide quē no. §. eo. cū speciali, super gl. 4. in eo vero, quod gl. dicit appellandū, si malē arbitretur, facit. ff. de re iu. cū prolatis. & §. de no. ope. nun. significantibus. Item quod dicit gl. negationem causæ in iure expressam vñ nocere. idem esset, si iudex reprobata, vellet dicere legitimam fm Inno. Host. & Io. And. ¶ Gl. super ver. prohibere. querit de qua prohibitionē loquitur tex. & sol. ¶ In fi. glo. istud vltimū exemplū, vt adaptaretur tex.

tui, videt intelligendum de interlocutorijs, aliās melius ad aptaretur §. præcedenti, qui loquitur etiā de definitiua. Io. An. ¶ Gl. super ver. vera. recita per pñum, q. non sit necesse, q. incipiat cognoscere, an sit vera causa, quia sufficiat expressio legitima. §. eo. §. cum autē. gl. sol. q. loquuntur in diuersis casibus. ¶ In fi. gl. circa istud vltimum instat hic Io. Mo. Host. & Arch. & tenet idem quod no. in c. ex parte A. §. de testi. super glo. ad hanc. vt videlicet nō sufficiat probare repulsionē probationis factā per iudicem à quo, nisi quo ad iustificandū appellationē, non autē quo ad consequendū effectum exceptionis nō habita distinctione, an exceptio sit dilatoria, an perēptoria. & hoc idē clarē repetit Io. Mo. j. eo. non solum. ij. responso. Io. And. ¶ Idē hic Pau. ¶ Sed pro intellectu istius §. & præcedentis, & sequētis, an, & qñ iudex possit inhibere, distinguit Pau. q. aut iudex ad quē est appellatū, est aliās iudex appellantis, & appellati: vt quia est talis, qui possit adiri per viā querelæ, & iste statim potest inhibere fm aliquos. sed istud non placet sibi, quia vbi sunt plures ordinarij alicuius, locus est pñentioni. vnde si primo litigauit corā Epō, & appellauit ad Legatū, cum pñenta sit iurisdicō ipsius Legati, ipse Legatus cognoscere nō poterit, nec se intromittere nisi ex causa legitima, q. potest esse appellatio, fm eū. nihil all. sed pro isto vltimo vñ tex. 11. q. j. peruenit. Sed posset saluari primū dictū in Papa, & fm dictū in alijs inferiorib. à Papa. distinguit ergo Pau. q. siue sit iudex vtriusque partis, siue alterius tñ, debemus considerare, q. aut appellatur ante snā, aut post. primo casu ad hoc vt iudex possit inhibere, necesse est, q. multa conflēt. primo q. cōstet appellatū ex legitima causa quo ad sui formā: secundo q. tpe debito: tertio q. legitima causa sit expressa, vel legitima ipsa verificata. ¶ quarto q. Inciperit cognoscere de veritate causæ. i. an vera sit appellatio. nā antequā cognoscere inceperit de veritate causæ non pōt. Secūdo casu qñ appellatū est à definitiua, primo oportet, q. cōstet bene appellatū & j. decē dies etiā nulla causa expressa, dū tñ appellatio talis non sit inhibita à iure, vel ab hoīe, & his pcurrentib. statim inhibet. Ratio autē diuersitatis, quare aliud in appellatione à definitiua, aliud in appellatione ab interlocutoria. quia oportet, q. interlocutoriā præcessit grauamen, definitiua non. Itē attentata post interlocutoriā, & ante inhibitionē non reuocant per modū attentati, sed attentata post definitiua bene. j. eo. non solū. fm Pau. hęc intelligo vera, qñ inhibitiō fieret per iudicē aditum per viā appellationis, sed si fieret per iudicem aditū simpliciter per viam ordinariā in causa incidenti, de qua non poterat cognoscere iudex principalis causæ, tunc poterit statim inhibere absq; eo, q. incipiat cognoscere de causa, vt patet de ord. cog. tuā. & qd ibi no. & q. fil. sint legi. c. causā. & ratio pōt esse isto casu, q. lex disponit, q. primo discutiat iste articulus incidēs, & q. supersedeat principali qñi. vnde iste tex. inhibēdo potius exequit dispositionē iuris, q. idē pcepit obseruari, qd iste tex. inhibet, & natura causæ idē habet, q. nō est sic in appellatione, quia requirit pbatio certæ formæ causæ, & tēporū legitimæ appellationis interpositionis, ideo oportet, q. primo incipiat cognoscere, q. inhibeat. isto modo posset saluari dictum istorum, quos reprobat Pau.

ADDITIO.

¶ Verificata. No. plures casus, in quibus iustificata appellatione ab interlocutoria causa reuertitur ad Iudicem à quo. vide Do. Fel. in c. interposita. de app. ver. circa c. vt debitus honor. vbi etiam limitationes ad c. vt debitus honor.

SVMMARIVM.

- 1 Manifestum habet eundem effectum, quem notorium.
- 2 Confessio non inducit notorium, nec manifestum.
- 3 In appellatione à definitiua oportet cognoscere de legitimitate appellationis separata ab articulo causæ principalis, quando dicitur appellatum in casu à iure prohibito.
- 4 Notorium quid dicatur.
- Et quid intelligatur notoriū appellatione. nu. 5.
- 6 Confessus appellans an audiatur in civili?
- 7 Causa expressio an requiratur in appellatione à definitiua.

I autem. ¶ No. vnum casum, in quo à iure est prohibita appellatio ē post definitiua. alios casus no. gl. j. eo. non solum. ¶ No. arg. q. manifestū habet eundē effectū, quem habet notoriū. vide tex. de ver. fig. c. 2. & de hoc plenē in c. vestra. de coha. cle. & mu. ¶ No. arg. q. confessio non inducit notoriū, nec manifestū, cū hic ponat tex. alternatiuē confessionē, & notoriū. de quo in d. c. vestra. ¶ No. q. vbi ius ponit vnum casum gratia exempli, nō intēdit restringere regulā ibi positā ad casum expressum tñ. ¶ No. q. licet opponat corā iudice ad quē appellationē interposita in casu à iure prohibito, tñ pōt cognoscere, an appo sit recipiēda. & sic vñ hic casus pro determinatione gl. magnæ circa fi. in cle. si ante. de dolo & pñ. ¶ No. q. ē in appo à definitiua oportet cognoscere de legitimitate appellationis

Geminianus super Sexto Decretalium.

pellationis separatæ ab articulo causæ principalis, quā dicitur appellatum in casu à iure prohibito. & sic habes unā limitationem ad illud quod fuit dictum s. c. j. ¶ Opp. q. nō possit inhibere, antequā recipiat appellationem, & sic non sufficit incipere cognoscere, an sit recipiēda. s. c. proxi. Sol. dic. q. ibi loquitur in appellatione interposita ab interlocutoria, hic verò de interposita à definitiua, à qua ius prohibet appellari. Io. An. ¶ Opp. q. etiā si incipiat cognoscere non possit inhibere: quia ex quo dicitur appellatione interposita in casu à iure prohibito: sicut Iudex à quo, tunc non debuit illā admittere, ita nec Iudex ad quē, s. eo. vt debitus. & c. cū sit Romana. Sol. dic. q. aut constat appellatione interiecta in casu à iure prohibito, & tunc nō debet illā admittere, vt in p̄rio. aut non cōstat, q. fuerit interposita in casu prohibito, sed allegat tantū: & tunc poterit inhibere s. m. forma hic posita. & ita hic procedit tex. vt hic dicitur, vnde adhuc non constabat s. m. Host. Io. An. ¶ Quærit hic Arch. quid sit notoriū. a Sol. Arch. dicit cū Lau. q. notorium facti dicitur cuius populus est testis, & dissimulationi locus non est, & intelligit populum. i. maiorem partem populi. testē verò intelligit non infamatum, sed rei euidentia. dissimulationē intelligit, quā est talis, quæ posset mouere Iudicē. Itē dicit, q. illud appellatur notoriū, qd fit in conspectu Iudicis pro tribunali sedentis, vt no. ij. q. j. s. vl. Sed circa p̄missa vide no. in ca. vestra. de coha. cle. & mulie. & plenē in Spec. de notorio crimine, per totū. Io. An. ¶ Quæro, an iste tex. procedat etiā in sn̄a excōicationis? Sol. Io. Mo. tenet q. sic. j. de sen. excō. venerabilib. s. porro. vt ibi no. sup. gl. fi. Io. An. ¶ Quid dicatur incipere cognoscere dic. vt fuit dictum s. s. proxi. & ratio, quare assumunt istam cognitionē, est pp̄ probabilē causam, quā appellās p̄tendit, de qua hic per gl. Io. An. ¶ An Iudex in casu istius. s. possit inhibere, postq. appellationē admisit? So. Host. dicit q. sic. s. de re iud. cū super. & nō aliter, vt ff. nil nouari appella. penden. l. j. & de offi. deleg. pastoralis. s. præterea. Io. An. dicit Lap. Abb. q. Inn. sic dixit, Iudex appellationis post sententiā emissam dum cognoscit, an appellatio sit recipienda necne, prohibere debet Iudicē, qui tulit sn̄am, à quo appellatum est, ne sn̄am exequatur, & hoc est expressū ff. nil no. app. pen. l. j. in prin. s. m. Lap. ¶ Gl. super ver. prohibitis, quærit, quid de non prohibitis, & soluit. ¶ Gl. super ver. notorio. recita per p̄rium, q. tex. non procedat, quia p̄supponit, q. p̄fessio non inducat notoriū, quod est falsum. de coha. cle. & mulie. vestra. gl. sol. in fi. gl. ¶ No. ¶ q. appellatione notorij intelligit de notorio facti, non de notorio iuris. vide Io. And. in c. dudū. de cle. ¶ Gl. super ver. vel quo, recita per p̄rium, q. nō possit appellari etiā si de crimine constat cōfessione. ij. q. vj. sunt etiā quorū, ver. nullus. Gl. timore p̄rij recitat duas opiniones, & vltimam approbat in fi. gl. de materia huius gl. h̄ in Spec. de app. s. quib. post prin. & de confes. s. fi. ver. sed nunquid cōfessus. Et habes ex gl. duas opiniones, primā Azonis, & aliā quidam intelligunt, cū criminaliter agitur. p̄riam verò, cū agitur ciuilitur, & s. m. illam, q. requirit, q. sit argumentis superatus, dabat Abb. exemplū de argumento, vt quia inuenitur cū cultello sanguinolento in manu, vel in vagina. In alia opinione dicit hic Host. & Io. Mo. aliquos distinguere inter notoriū facti, & notorium iuris, vt primo casu non possit appellari: in secundo sic. Sed dicunt illud reprobari s. eo. cū speciali. s. porro. vnde ipsi tenent hic, q. cōfessus semper pōt appellare. b & pro eis facit. ff. co. tit. creditor. s. iussus. An autē Iudex debeat deferre tali appellationi distinguūt, prout no. j. super iij. gl. Vin. autē in c. cū speciali. s. eo. tit. tenebat cōfessum posse appellare post sn̄am: quia in causa appellationis errorē, & alias p̄ptorias opponere poterit. de n. instr. cū Io. de testi. fraternitatis. C. eo. tit. l. eos. & etiā in ciuili volens probare errorē, vt hic dicit gl. ff. de confes. cū fideicommissum. & pro ista parte facit s. m. Io. And. q. sola cōfessio excludat p̄tatem appellandi, nisi causa legitima allegat: quia quod quis sua voce & c. de proba. per tuas. C. de non num. pec. l. ḡn̄aliter. & per hoc. ij. q. vj. quicunq. vbi de hoc. Et in eo, quod gl. dicit appellationē valere, si vult probare errorē facti: idem esset, si vellet declarare cōfessionem sua declaratione, quæ ipsam non perimat, cū à principio non fuit in culpa. de accu. cū dilecti. s. m. Io. An. Lap. Abb. dicit, q. prima opinio gl. hic posita pōt saluari, si incipiamus ab vltimo, vt quia fuit primo argumentis superatus, & postea testib. conuictus, deinde cōfessus, tunc requiruntur ista tria: sed si incipiamus à cōfessione, illa sola sufficit, quia in cōfessum nullæ sunt partes Iudicis, nisi in p̄demnando. ij. q. j. nos in quēq. de prob. per tuas. s. m. Abb. iunge simul omnia, & habebis veritatē, si quæritur, an appellatur à notorio, si non allegat aliqua causa legitima, quare appellari non poterit, vt pbat hic tex. & iura allegata in glo. siue sit notorium facti, siue notoriū cōfessionis: si allegetur legitima causa, non tñ adhuc probat, & tunc valet appellatio quantum ad hoc, vt deuoluat negociū ad superiorem, non autem quantum, vt suspendat iurisdictionē

Iudicis à quo, vt no. Inn. de offi. deleg. c. pastoralis. s. præterea. & Io. And. hic super iij. glo. si verò allegatur legitima causa, & probatur, vel Iudex incipit cognoscere, & inhibet, & tunc non valet appellatio quo ad effectū etiam suspensiuū iurisdictionis Iudicis à quo, vt no. in d. s. præterea. & probat text. hic. ita ēt concludit dñs meus in d. c. vestra. circa fi. hoc intellige verū incipiendo à cōfessione: sed incipiendo ab alijs duob. nō sufficeret, vt dicit Lap. Abb. s. Itē ista sine dubio procedūt in criminali: ¶ sed dubium est, an idem in ciuili, an cōfessus audiat appellans. Io. Cal. in d. c. vestra. dicit q. dubiū facit: quia iura loquentia de ista materia loquuntur in causa criminali: sed quia eadem est ratio in ciuili, idem esset dicendum. deinde variat dicens: q. fortē non est eadem ratio, quia iura magis suadent delicta puniri, q. q. quis cōsequatur suum debitum: quia primū sequitur vtilitatē publicā, s. m. vtilitatē priuatā. Sed dñs meus tenet idem in ciuili, & credo hanc partē veram: quia ratio quare appellatio excluditur, non fuit nisi, quia ex quo est notoriū facti, vel per euidentia rei, vel per cōfessionē, patet q. Iudex bene sententiauit cōformado se notorio. Frustra igitur admittitur appellatio, q. est ordinata ad releuādū se ab iniusta sn̄a. ij. q. vj. oīs oppressus. cum si. & ista ratio concludit in ciuili: non autē fuit ratio quam assignat Io. Cal. Et hoc tenet gl. & etiā v̄ casus non cauillando tex. ij. q. vj. quicunq. ¶ Gl. super ver. in iure, quærit quare tex. dicat in iure, & soluit. ¶ Gl. super ver. consimilib. quærit de exēplo tex. & exemplificat j. tripliciter. ¶ In fi. de his aliquid in summa eo. tit. s. sunt quorū. cū s. seq. Abb. ponebat hic versus. Appellare vetant scelus, excellentia, pacta: Contēptus, minima res, iurisdiction facta: Arbitriū, res, quæ perit, & si longius acta. Exponunt isti versus. Scelus. s. eo. cū sit. c. cū speciali. s. porro. de hæresi vide j. de hæreti. vt inquisitionis. ver. non obstante. Excellentia, q. à sn̄a Papæ, Imperatoris, præfecti pretorio, & senatoris non appellat. 9. q. 3. cuncta. 2. q. 6. anteriorū. ver. illa. ff. à quib. appellare nō licet. l. j. s. ij. Pacta, q. quia promiserunt partes non appellare. C. de temp. appel. l. vlt. s. fi. & no. de arb. cū dilectus. in fi. vlt. gl. c. Contēptus contumacis in non veniendo, vt in glo. Minima res. ¶ illud procedit s. m. leges, vt in l. anteriorum. canonizata 2. q. 6. secus s. m. canones, s. eo. tit. c. de appellationibus. Iurisdiction. Papæ, vel Imperatoris. ff. à quib. appellare non licet. l. j. Arbitriū. C. de arb. l. j. ij. q. 6. à Iudicibus. Res quæ perit, vt hic in gl. Et si longius acta, quia non licet post 10. dies. s. eo. s. si vero. item si neglexerit prosequi. s. eo. cum sit. quod intellige, vt no. s. eo. directē. super glo. ij. Guil. in Spec. colligit 37. casus in s. quibus, allegato super gl. ij. & de contumace tene no. in cle. si ante. de dolo & contu. Io. An. ¶ Gl. super ver. mandetur, recita per p̄rium, q. notorius, criminofus, vel cōfessus nō possit appellare. gl. Io. ¶ In fi. gl. p̄ determinationem gl. v̄ tex. s. eo. c. j. in ver. his quæ. vbi patet, q. in appellatione à definitiua nō requiritur expressio causæ. Sol. dicit Host. hoc verū, ¶ q. non tenetur exprimere: tamen si non exprimit causam, Iudex nō tenetur deferre appellationi. vnde expedit appellati exprimere, licet non teneatur. si. n. non expressit, & Iudex à quo, exequat ante inhibitionem factā per Iudicē ad quem, tenet executio: pōt tamen Iudex appellationis inhibere, vt hic patet, & tenet gl. Io. An. Abb. dicit, q. potest aliter solui: quia ibi loquitur in casibus, in quibus non prohibetur, sed permittitur appellatio, hic verò prohibetur à iure: ideo oportet, q. exprimat causā: alias Iudex non tenetur deferre. & idem est cū appellatio prohibetur ab hoīe scilicet Papa, quia scribebat cum clausula, appellatione remota. s. eo. tit. pastoralis. & debet isto casu appellari ex causa expressa in iure, vt ibi, etiā si appelletur à definitiua, vt hic, & s. de offi. dele. pastoralis. s. præterea. s. m. Lap. Abb.

ADDITIONES.

- a ¶ Quid sit notorium. Adde Fran. de Are. conf. 164. vbi latē, & Do. meū, d. Hiero. Torquatum eius conf. edito in eo. casu: cum Do. Fran. in fauorem Florentinorum. & an sententia lata super notorio possit statim mandari executioni non expectato decennio, vide Old. conf. 18. Ber.
- b ¶ Appellare. Adde an cōfessus appellet tam in ciuili, quā criminali, Cyp. cōfil. 64. Ber. Adde Ludo. Ro. sing. suo 621. in c. de iure ciuili est regula, & ibi quid de hoc articulo tam de iure canonico, quā ciuili. de quo per Bald. in l. additos. C. de episc. audi.
- c ¶ Papæ. Adde, an hoc sit verum indistinctē, Ro. conf. 521.
- d ¶ Pacta. Adde Ang. conf. 188.
- e ¶ Contumacis. Adde quando valeat sententia lata cōtra contumacem, & quis propriē dicatur contumax, Ang. conf. 186.
- f ¶ Minima res. Adde, quæ dicantur minime res, Ro. sing. suis, fol. 16.
- g ¶ Quod exprimat causam. Adde Ro. conf. 324.

Nalium. ¶ No. q. inhibito Iudicis emanans pp̄pendentiā causæ inter partes nō se extēdit ad tertij. & sic procedat regula, res inter alios acta. s. de re iu. c. quauis. ¶ Opponitur, & v̄ q. imo Archiepiscopus possit exercere iurisdictionē in alium, q. inter partes, etiā si sit tertius ratione rei illius, de qua mouetur questio

quæstio 3. de testi. veniens, el 2. de re iudi. cū super. So. fm Inn. Host. Io. Mo. & Arch. si quæritur, an istos tertios possit inuitos vocare ad iudicium super illa re, de qua est quæstio? & dicendum est, qd non, vt hic, nisi iurisdictionem ipsius impendant, vt dicit hic gl. aut non vocat eos inuitos: sed ipsi se sponte offerunt liti super illa re, de qua est quæstio: tunc bene potest: quia certi casus sunt, in quibus sunt remittendi plures ad eundem iudicem. & vide de hoc no. 3. de constitu. cum M. super verbo, coram Episcopo. & de refer. pasto. §. j. super verbo, alijs. & hoc etiam probatur. ff. de lib. causa. l. si pariter. Item in actione fam. l. circif. & vbi est commissio actuum, vel rerum. ff. ex quibus causis ad eundem iudicem eatur. l. j. & ij. ff. iudi. solui. l. iam tamen. §. in hac. ff. de proc. l. omnium. & super istis audiendi sunt etiam extranei, si se offerat. ff. de re iud. a diuo Pio. §. si super rebus. & ind. c. veniens, el 2. de testi. Io. An. ¶ Gl. super ver. alijs, recita per contrarium, qd Archiepiscopus in alium tertium habeat iurisdictionem dato qd non sit de partibus litigantibus. j. de pœnis. Romana. Gl. sol. distinguendo, an ille tertius turbet iurisdictionem an non. primo casu potest, & nō secundo. ¶ In ea. glo. ibi, conuenire. tamen iste tertius conueniens coram iudice suo præstabit cautionem possessori, qd si obtineat, defendat illum contra petitem. ff. de rei ven. l. si is a quo. ff. de peti. hære. l. pen. secundum Bar. & illud, quod tangit gl. hic in fi. qd potest conuenire turbantes, fuit dictum Inn. & Host. & de hoc per eos 3. de offi. deleg. c. j. ¶ Gl. super verbo, huiusmodi, quærit de ratione text. & soluit.

ADDITION.

a ¶ Ad eundem iudicem. Adde quod voluit Fran. de Are. conf. 29. Ber. S V M M A R I V M.

- 1 Appellatio valet, licet non exprimat iudex ad quem suo nomine, dum tamen exprimat eius tribunal.
- 2 Iurisdictionem habens in personam respectu certæ causæ limitatæ non potest cognoscere de alijs causis pertinentibus ad illam personam.
- 3 Archiepiscopus non potest concedere priuilegium exemptionis subditis suffraganeorum contra suos episcopos.
- 4 Subditus suffraganei si appellet generaliter ad Archiepiscopum, an eximatur appellans ab omnibus.

Vm verò. ¶ No. ¶ qd valet appellatio, qm nō exprimitur iudex ad quē nomine suo, dum tñ exprimat eius tribunal. ad hoc tex. 3. eo. c. ij. respōso. ¶ No. arg. qd generalis officialis Archiepiscopi virtute generalis mandati cognoscit de appellationib. interpositis ad curiā Archiepiscopi. ad hoc tex. 3. eo. c. j. ¶ No. ¶ qd habens iurisdictionē in personā respectu certæ causæ limitatæ non pōt cognoscere de alijs causis pertinentib. ad personam illā. ¶ No. ¶ qd Archiepiscopus non potest concedere priuilegiū exemptionis subditis suffraganeorū sūos Episcopos. ¶ Quæro, an iste tex. debeat intelligi de appellatione ab interlocutoria, an a definitiua? Sol. vñ qd intelligatur de definitiua per tex. ibi, vocem appellationis & c. & sic innuit, qd loquitur de appellatione, quæ interponit verbo non in scriptis: sed verbo appellatur a definitiua incontinenti, nō ab interlocutoria, vt fuit notatū 3. eo. c. j. ver. his quæ. sed quia iste tex. simplr loquitur non distinguendo inter appellationē ab interlocutoria, vel definitiua, & cū eadē sit ratio in vtraq; idē est dicendū, siue appeller ante snām, siue post, siue appellet in scriptis, siue viuā voce fm Io. And. ¶ Sed quid si subditus suffraganei appellet gñaliter ad Archiepiscopum, an eximat appellans in omnibus? Sol. dic, qd non: qd talis appō gñalis non valet 3. eo. tit. c. 2. & c. 2. soluit. 2. & c. vt debitis. Io. An. ¶ Quæro, an iste tex. procedat in delegato, cui pmissæ sunt plures causæ, & in vna appellatur, an remaneat iudex ille delegatus in alijs? Sol. Dñi de Rota cōclus. 157. in antiquis tenent, qd appellatio in vna eximat illum ab omnib. in delegatis. pro quo alle. no. per Inn. in c. cū olim. de offi. deleg. secus dicunt in ordinario: quia appellatio in vna causa non eximit appellantem in alia. alleg. gl. super verbo, ad tēpus. 3. eo. tit. pastoralis. fm eos. Tu dic de hoc, vt habes per gl. & Doc. 3. eo. proposuit. nam tex. 3. eo. ti. ad hęc si in vna. in isto æquiparat delegatos, & ordinarios: vnde non vñ differentia quo ad istum casum. ¶ Glo. super verbo, aliqua. recita per Prium, qd appellatio in vna inficiat iurisdictionem in alia causa separata, vt 3. eo. ti. ad hęc. gl. sol. ¶ In ea. gl. ibi, si in vna. intellige istud prout ibi no. Host. & Arch. remittit ad summam, eo. tit. §. si quis effectus. ver. item licet exemptus sit. Io. And.

ADDITION.

a ¶ Generalis. Adde, an valeat appellatio generalis. Alex. conf. 164. Ber. S V M M A R I V M.

- 1 Episcopi sunt capaces iurisdictionis temporalis in loco.
- 2 Archiepiscopus est iudex appellationis Episcopi in his, quæ exercet Episcopus, etiam ex iure accidentali. Rationem reddit. num. 3.
- 4 Appellari qd possit de Episcopo in temporalis iurisdictione ad Principem secularem quis possit dare priuilegium.

5 Consuetudo disponens circa alienationem rei ecclesiastica contra formam canonicam non valet.

6 Episcopus si habet in feudum iurisdictionem temporalem in loco, ad quem appellabitur ab ipso.

Ebet. ¶ No. ¶ qd Episcopi sunt capaces iurisdictionis tpalis in loco. ad hoc de fi. inst. inter dilectos. & cle. statutū. de ele. ¶ No. qd cōsuetudo, & priuilegium concedunt iurisdictionē. ¶ No. qd de iure cōi Archiepiscopus est iudex appellationis Episcopi in his, quæ exercet Episcopus, etiam ex iure accidentali. nā habere iurisdictionē tēporalē non ppetit Episcopo de iure cōi, vt 3. de offi. ord. 2. querente. & tñ vult text. hic, qd ad Archiepiscopum appelletur isto casu. ¶ Quæ est ratio, quare sit appellandū ad Archiepiscopum de Episcopo in his, quæ cernunt tēporalem iurisdictionē? Sol. fm Inn. Host. Io. Mo. & Arch. ratio est, quia res ecclesiasticæ etiā tpales, vel spirituales sunt constitutæ sub pñte, & dispositione Episcoporum. 1. q. j. nouerint, & quasi per totū. 12. q. j. vidētes, & q. 2. quisquis. & c. Vultetana. 16. q. 7. c. omnes basilicæ. 89. dist. indicatū. vnde si etiā in temporalibus appellat, Metropolitanus appellandus est. & bene facit. j. de iurepa. c. vnico. ad fi. 3. de pñ. dilectus. & quod ibi no. in prima glo. & super ea. Tñ poterat adhuc dubitari pp illud, quod hñ 1. q. j. §. cum ergo. cum duob. c. seq. 23. quæst. 8. §. ecce quidē. ver. porro. & c. conuenior. & c. tributum. Io. An. In his locis dñ, qd quia vt pñdia possideantur imperiali lege factū est: ideo clerici ex pñdiorū possessionib. Imperatori sūt obnoxij: sed non dñ propterea quod pro reb. temporalib. cōueniantur corā seculari iudice, nisi esset causa feudalis, & feudū teneretur a laico. 3. de iud. ceterū. fm Io. de Fan. De ista materia hñ per Arch. 1. q. j. §. his ita, in fi. per gl. in c. solitæ. de maio. & obe. glo. in c. 2. de deli. puer. in Spec. de app. §. nunc dicamus. ad fi. Conclude, aut Episcopus cognoscit de causa tpali tanquā delegatus iudicis, vel Principis secularis, & tunc appellabitur ad Principē secularem, vt no. gl. in ver. supplicij. 23. q. 8. sape. aut cognoscit vt ordinarius, & tunc si consuetudo, vel priuilegiū specialiter disponit, ad quē debeat appellari, & tunc illud est seruandū, vt dicit hic tex. aut nihil disponit de iure speciali, & tunc aut ista iurdictio tpalis totaliter est translata in ecclesiā donatione, vel alio modo, & tunc appellabitur ad Archiepiscopū. & ita procedit text. hic, & rationē, quare vidisti hic per Inn. & alios. & illā assignauit etiā gl. de maio. & obe. c. solitæ. qd dicit, qd tunc talia videntur separata a iurisdictione Imperatoris. & ita pōt intelligi gl. in c. 2. de delictis pue. aut hęc iurdictio non est trāsata totaliter in ecclesiā: sed ecclesia illā tenet in feudū ab imperio, & tunc appellabitur ad Imperatorem, vt dixit gl. de maio. & obe. c. solitæ. & refert Arc. in d. §. his ita. nam vt ibi dñ, tunc cognoscit Episcopus vt ciuilis iudex. de fo. cōpe. c. verū. cū si. & tenet gl. hic super ver. alio. quod declara, vt super illa no. ¶ Quæro, qd possit dare istud priuilegiū, qd de Episcopo in tpali iurisdictione possit appellari ad Principē secularem? sol. dic, qd Papa fm Io. Mo. nā cum priuilegiat ecclesia laicos concedendo decimas in feudū tenendas. 3. de his, quæ fiunt a pñl. cum Apostolica. quarū possessio non cadit in laicos. 3. de pñc. causam. fortius potuit istud ius per priuilegiū ecclesia cōcedere laicis fm Io. An. ¶ Gl. super ver. tpalem. in prin. recita per Priū, qd non possit causam tpalem cognoscere. j. ne cle. vel mo. c. 2. gl. so. deinde corroborat dispositionē text. per alia iura. ¶ In fi. gl. & de hoc in Spe. eo. tit. §. nunc tractemus. in fi. & ibi dicit qd in regno Franciæ hoc nō recipit. Io. An. dic, vt dixi super tex. ¶ Gl. super ver. cōsuetudine. qrit, & soluit. In fi. gl. dicit Host. qd cōsuetudo bene valet isto casu: quia agit de dāda iurisdictione alteri. 3. ij. respon. & ibi concor. in fi. ¶ Sed cōsuetudo disponēs circa alienationē rei ecclesiasticæ p formā canonicā non valeret. 3. de re iud. cū causam. & ponit exemplū, qd habes j. de immunita. eccl. c. j. in fi. Io. An. Et no. gl. qd appellatione cōsuetudinis in dubio intelligit de pñscripta, vt dixi 3. eo. li. c. fi. de consue. super gl. 3. ¶ Gl. super ver. alio. querit de exēplo tex. & so. ¶ In fi. gl. super isto dubio gl. dicit Host. in c. dilectus. 3. de pñben. qd etiā in feudalib. debet appellari ad Archiepiscopum. Sol. dicit Io. An. considerandos alios casus. primus, qm est quæstio de feudo regali inter Episcopum & tertium, & tunc Rex est iudex competens. secundus, qm quæstio est inter Regē & Episcopum, & tunc debent adiri pares curiæ, qd est verū, qm Episcopus non negaret rē feudālē, sed si negaret rem feudālē, Rex qui esset actor, deberet cū puenire corā Archiepiscopo, vt de iur. ceterum. in prin. magna gl. tertius casus est, qm Episcopus vasallus Regis feudauit alteri, & de hoc est quæstio corā ipso Episcopo inter vasallos: si ab eo appelleret, tunc ad Regē primū dñm feudi appellabit, vt no. post Inn. & Host. in d. gl. c. ceterū. vltra medium. ver. sed quid dices, & ver. seq. & sic debet intelligi istud fm Ioan. And. & vltra gl. potest.

ADDITION.

a ¶ Archiepiscopo. Adde quod voluit Old. conf. 83. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

pōt. poni exēplum secundū Boa. qñ concedens iurisdictionē temporalem episcopo reseruauit sibi ius appellationis, q̄ potuit. facit s. de iurepa. p̄terea. 2. 17. q. 2. Eleutherius. & s. de cō di. appo. verū. de pact. in traditionibus. Ioan. An. ¶ Sed quārit hic Ioan. de Fan. ¶ quid si episcopus habet in feudū iurisdictionem temporalem in loco, ipse prae-textu illius cognoscit de cā temporali inter subditos illos: ad quem appellabitur. dicit, q̄ per istum tex. videretur appellandum ad archiepiscopum, sed in contrarium facit, quod dixit s. Io. An. Et quia de hac iurisdictione feudali superior est ille, a quo habet feudum. Sed dicit, q̄ posset responderi, q̄ ibi erat quāstio de iure feudali, vnde dicit super hoc cogitandum secundum eum. Ego credere, q̄ appellari debeat ad dominum feudi, quia ipse facit gradū supra episcopum, & subditum, cum retineat sibi dominium saltem directum, & sic talis iurisdictione ex toto non est translata in ecclesiam, & ideo videtur, q̄ ad eum debeat appellari.

S V M M A R I V M.

- 1 Censura ecclesiastica potest dici sententia.
- 2 Absolutio ab excommunicatione non potest fieri parte non vocata, in cuius fauorem est prolata, & nu. 3.
- 4 Lex quando dicit, q̄ iudex nullatenus faciet actum non interueniente certa sollemnitate, si facit contrarium, non tenet.
- 5 Excommunicatus pro contumacia, an possit absolui pro parte vocata.

Sententias. ¶ No. q̄ censura ecclesiastica potest dici sententia. de quo dixi post Lap. Abb. s. de const. c. 2. eo. lib. ¶ No. differentiam inter excommunicationem, & suspensionem, & in terdictum. de quo. j. de sen. excom. c. j. ¶ No. ¶ arg. q̄ absolutio ab excommunicatione non potest fieri parte nō vocata, in cuius fauorem est prolata. de quo de app. qua fronte. ¶ No. q̄ sententia excommunicationis quandoque reuocatur. de quo s. q̄ me. cā. cap. j. ¶ ¶ Quāro, an si archiepiscopus reuocat istas sententias parte non vocata, an valeat reuocatio? Sol. Petr. de Saxo. tenet hic q̄ sic. all. no. s. de of. or. cum ab ecclesiarum. in glo. fi. sed istud non probat hic: quia loquitur in episcopo, qui est etiam immediatus quo ad subditos subditorum suorum p̄latorum, & etiam aliqui ibi tenent, q̄ illo casu non valeat, sed pro eo facit. j. de sen. excomm. venerabilib. s. vbi autem. sed dic, q̄ ibi non loquitur de reuocatione, vel annulatione. sed de absolutione, vel relaxatione ad cautelam, & facit quod no. hic in glo. super isto s. cui concor. Boa. vnde isto casu non valebit absolutio, prout vult iste tex. per istud verbum, nullatenus. 4 Io. An. ¶ No. istud incidenter, q̄ vbi lex dicit, q̄ iudex nullatenus faciat actum non interueniente certa sollemnitate, si facit contrarium, non tenet, super quo vide gl. in cle. j. de sequestr. pos. & fruc. ¶ ¶ Quāro, an excommunicatus pro contumacia possit absolui parte non vocata? So. quidam tenent, quod nō per hunc tex. sed in contrarium facit s. de rescrip. olim. in fi. & de verbo. signific. ex parte. in fi. de hoc 11. q. 3. excommunicatos. & in Spec. de contumacia. s. fi. ver. sed pone excommunicatus, & ver. se. Ioan. And. dicit Lap. Abb. q̄ Spec. ibi dicit, q̄ non debet fieri absolutio parte non vocata, tamē si fiat, tenet, vel potest dici distinguendo, q̄ aut fuit excommunicatus pro manifesta offensa, & sic non debet absolui parte non vocata, tamen si aliter fiat, valet: si autem sit excommunicatus pro contumacia, tunc praestita cautione de parendo iuri, & de soluendo aduersario expensas poterit absolui eo absente, secundum Lap. Abb. de hac materia s. co. tit. qua fronte. Et ad istum tex. qui facit in contrarium, potest responderi, q̄ loquitur in archiepiscopo adito per viam appellationis, qui nō habet iurisdictionem, nisi primō iustificetur appellatio, & ideo oportet, q̄ partes vocentur. ¶ Quāro de exemplo, quando istae sententiae dicantur nullae? So. dic, quia fortē fuerunt latae post legitimam appellationem, vel quia continent intolerabilem errorem secundum Pet. sed primum exemplum melius congruit literae. Ioan. An. ¶ Glo. super verbo, vocatis. quārit, quare partes vocentur? & so. ¶ Glo. super verbo, reuocent. quārit, quid si non vult reuocare, sed absolvere, an habeat locum iste tex. glo. sol. deinde opponit, q̄ possit absolvere parte non vocata, & soluit illud, quando est periculum. In fi. glof. & vide j. de sententia excomm. venerabilibus. s. sanē. Ioan. An.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Non vocata. Adde q̄ voluit Old. consi. 93. & Cald. 1. de sen. excom. Ber.
- b ¶ Nullus. Quid si iudex dicat, pronuncio vt in consi. & illud non legerat: an sit nulla, vide per Do. Fe. c. cum venerabilis, de excep. in versic. fallit tertio. Item snia nulla an possit approbari vi pacti, vide p̄ eundē in c. cū ex officij. de p̄sc. S V M M A R I V M.
- 1 In appellatione ante sententiam primo discutitur de viribus appellationis, antequam cognoscatur de causa principali.
- 2 Archiepiscopus non potest cognoscere de causa principali, si constet appellationem ab interlocutoria non fuisse legitimam.
- 3 Iudex ad quem, si procedat super articulo appellationis emisso a grauami-

ne parte non vocata, nec presente, nec per contumaciam absente, & pronunciat: an valeat talis sententia.

Vm autem. ¶ No. q̄ sufficit dicere, appello ab audientia talis episcopi abs-

- 1 que eo, q̄ exprimat nomen proprium episcopi.
- ¶ No. ¶ q̄ in appellatione an sententiam primō discutitur de viribus appellationis, antequam cognoscatur de causa principali. s. c. j. ¶ No. q̄ archiepiscopus non pōt cognoscere de causa principali, si constet appellationem ab interlocutoria non fuisse legitimam. ¶ Op. q̄ non debeat fieri remissio, etiam si causa non fuit legitima. j. c. cum appellationibus. So. dic q̄ illud procedit, qñ suffraganeus detulisset, tūc nō fiet remissio, vt hic, & condemnabit in expensis, vt in d. c. cum appellationibus, & quia c. vt debitus, dicebat remittat. iste tex. dicit, remittere non postponat. ad denotandum oēm moram, & dilationem tollendam, & c. 2. j. co. tit. dicit sine difficultate remittat. Io. An. ¶ Glo. super ver. ante sniam, quārit quare tex. hic dicat de appellatione ante sniam, & soluit. deinde quārit, quis exequitur sniam, an iudex a quo, an iudex ad quem, & remittit. ¶ In fi. gl. de ista mā ponit hic Ioā. Mo. & Arc. & distinguunt, q̄ aut iudex ad quem, retractat primam sniam, & tūc secundus exequit illam, & non primus: quia tunc declarat eū non hēre iurisdictionem, & hoc pbatur in d. s. p̄terea. in fi. & facit eo. li. de of. del. iudex. in fi. Si aut pronūciat malē appellatū, & cōfirmatur prima snia, tenet Io. Mo. q̄ vterq; pōt exequi. Nec ob. fm eum auth. de sanctis. epis. s. si quis autem litigantium. vbi dī, q̄ iudex appellationis exequitur: q̄ p hoc nō negat, qñ etiam iudex a quo, hoc possit: quia secunda snia non innouat primam faciendo illam deteriore, vt ff. de noua. l. aliam. Archi. dicit, q̄ primus exequit per illum s. q̄ dicit, q̄ interim executio sniae & c. & per c. cū in ecclesia. eo. tit. in fi. Si verō iudex appellationis pronūciat fm c. sua. s. eo. ti. dicendo, q̄ non potuit appellare, vel pronūciat tpa appellationis lapsa, tunc concordat, q̄ primus exequit, & his casib. non hēt pronūciare bene iudicatum. & facit qd no. C. de appel. l. eos. in gl. no. formā. Io. An. Io. de Fan. dicit q̄ Io. de Lig. in d. s. p̄terea. dicit, q̄ si prima infirmat, tunc non est dubium, q̄ nullus exequit. si aut cōfirmat, aut exp̄sē, & secundus iudex exequit: aut tacitē per lapsum fatalium, & primus exequit, & vtrūq; dictum probat l. furti. s. j. ff. de his, q̄ notā. in fa. Pau. dicit hic, q̄ cōsuevit sic distinguere, q̄ aut illa snia confirmat p̄ desertionem appellationis, & tunc primus iudex illam exequit: aut p infirmationem sententiae secundae, & tūc aut aliquo addito, vel mutato, & tūc ipse confirmans illam exequit, aut nullo addito, vel mutato, & tūc aut cōfirmatur, aut cassat, si cassat ipse secundus exequit, si aut cōfirmat, ipse primus, vel secundus exequit fm Paul. ¶ Gl. sup ver. cognito, q̄rit de practica cognoscēdi, & soluit. ¶ Gl. super ver. rōnabilem, q̄rit de exēplo lre. ¶ Gl. fi. q̄rit qd de attentatis, & remittit in fi. de quo dic per Inn. & breuius p̄ Ho. & Io.
- 3 An. ¶ ¶ Sed q̄ro, iudex ad quem, p̄cedit sup articulo app̄onis emissē a grauamine parte nō reuocata, nec p̄sente, nec per contumaciam absente, & pronūciat parte sic absente: an valeat talis snia. Sol. Do. de Ro. cōclusionē 356. in antiquis dicūt quosdam tenere, q̄ sic, q̄a est interlocutoria, & interlocutoria tenet lata etiam parte absente, vt no. Inn. de p̄c. auditis, ad qd. ff. de arbit. diem p̄ferre. in prin. fm eos. Sed p̄ ipsos v̄r tex. expressus hic in s. snias. vbi exp̄sē dicit, q̄ nullatenus non vocatis partibus & c. & in s. si verō, ad idem optimus tex. 3. q. 9. omnia, & c. chartae. vbi patet, q̄ si fiunt actus iudicarij in prauiudicium alterius partis non vocatae, non tenent: sed nulli dubium est, q̄ p̄cessus, & pronūciatio super cā appellationis, q̄ sit legitima, p̄iudicant aduersario, ideo non v̄r, q̄ valeat. Et ad dictum Inn. in c. auditis, posset responderi, q̄ ideo nō requiritur citatio in illa condemnatione expensarum: quia est quādā poena, quā a iure imponitur immediatē contumaci, vnde super illa non requiritur noua citatio, cum liquēat de contumacia. Et poena est imposita a iure, sicut videmus in contumace, qui excommunicatur p̄ contumaciam sine noua citatione, de iudi. ca. j. sed quando ageret de interlocutoria proferenda super actu, q̄ immediatē non surgit ex contumacia, sed propter aliud separat, tunc requiritur citatio per iura s. alleg.

A D D I T I O.

- a ¶ Et non primus. Adde Angel. consi. 162.
- S V M M A R I V M.
- 1 Iudex quare non debeat dare apostolos, nisi fuerit requisitus, & nu. 3.
- 2 Apostoli sunt tradendi appellanti, non appellato.
- 4 In dictio, aliquando ponitur priuatiue.
- 5 Non tradens apostolos ultra id, quod hic dicitur, an sit puniendus.
- 6 Iudex an possit reuocare grauamen indistinctē.
- Et quid si intra tempus tradendorum apostolorum reuocat grauamen, an postea teneatur tradere apostolos, si appellatio erat alias legitima. numc. 7.

8 Processus, verbum, quid includat.

9 Termini pendentia iuncta cum appellatione an vitiet processum saltem quo ad effectum.

M supra. ¶ Gl. j. summat & diuidit, & incipit, ut probatio. ¶ No. causam, quare iudex dēt dare ap̄os: quia p̄ illos facilius instrui tur cā app̄onis. cor. tex. C. de ap. eos. §. super his. ¶ No. q̄ apostoli sunt tradendi appellanti, non autem appellato. ad hoc j. c. proximo, & sic patet, q̄ appellatus p̄t p̄sequi app̄onē in casib. sibi p̄missis, licet nō petierit apostolos. ¶ No. q̄ in condendo iure non est necesse, q̄ allegetur quota alterius iuris, licet ius nouum disponat super antiquo. vide no. de co. ha. clē. & mulie. vestra. & ibi tex. ¶ No. q̄ iudex non arctatur ad dandos apostolos, nisi fuerit requisitus. ¶ No. quod dictio, in, a q̄nq; ponit priuatiuē, vnde dic inualidus. i. non validus. vi de Io. An. de iurep. nobis. in fi. Arc. 40. dist. si Papa. ¶ Op. q̄ licet appellans renunciet appellationi, postq̄ iudex noluit dare apostolos, per hoc non valet processus: q̄ si est nullus per denegationem apostolorum, ut hic dicit tex. ergo non conualescit per renunciationem, ut in regula, non firmatur. j. de re. iu. Sol. dic q̄ aut iudex post denegationem procedit, anteq̄ sit renunciatum, & tunc processus intermediē factus non conualescit, ut in p̄rio. Aut post denegationem non procedit, & iste renunciat, & tunc si postea procedit, valebit processus, & ita intelligit tex. hic Io. And. ¶ Q̄ uero, an non tradens ap̄os ultra id, qd̄ hic dī, sit puniendus? Sol. dic, q̄ iste tex. facit, q̄ sic. de quo dic vt s. e. cordi. super verbo, p̄cipimus. nam vt per istum tex. idem: q̄ p̄ceptum canonis vī, q̄ obliget sicut p̄ceptum hominis, ar. huius l̄r̄e, & ad hoc qd̄ no. s. e. cum sp̄ali. Et dicit Ar. chi. q̄ est efficax arg. 64. di. quia per. & est p̄derandus tex. hic: quia p̄mittit districtē, & sic magis illaqueat, & vide qd̄ no. post Hostiē. de deci. non est. ¶ Q̄ uero, an iste tex. habeat locum in alijs appellationibus, q̄ non interponitur ad Papam? vt q̄ nō: quia cum c. cordi, loquatur in app̄one interiecta ad Papam, & iste tex. refert se ad illud, ergo in alijs non habebit locū, qd̄ hic dī, & est simile s. e. li. cum nō deceat. in prin. & in c. si post. q̄. 2. responso. & qd̄ vtrōq; no. de ele. Sed tu dic, q̄ licet quo ad illa, q̄ inducit de nouo illa constitutio, sit opinio, an restrin gat ad app̄ones interiectas ad Papam, super quo vide ibi no. sup verbo, ad nos. in ap̄is tñ petēdis, & concedendis nulla est opinio, quin locum habeat ad quemcūq; b̄ appelle, q̄ pbat ibi l̄r̄a, superioris &c. vt ibi vī, & rō hic posita in prin. de instru ctione habēda, est generalis ad oēs app̄ones. Item facit ca. ab eo. j. e. 2. respo. vbi commemorat iste tex. & non repetunt ibi ista verba restrictiua ad c. cordi. Io. An. Et istam partem tenen do posset rñderi ad rōnem p̄riam hic positam s. in p̄rio, q̄ iste tex. non restringit se ad c. cordi. sed q̄a Papa vult hic impone re p̄enam iudici nō tradēti sibi ap̄os, & ipsi sunt tradendi sub certa forma, ne h̄ret repetere totā formā, refert se ad c. cordi. vbi forma tradit, vñ facit mentionem de illa, ne habeat repe tere illam formam, non autem vt istam restringat ad terminos illius tex. ad hoc facit cle. 2. eo. ti. i. fi. ¶ Sed q̄ro, an iudex pos sit reuocare grauamē indistinctē? Sol. si vult reuocare ante tps tradendorum ap̄orum planum est, q̄ p̄t, de ap. c. cum cessā te. Aut vult reuocare post tps tradendorum ap̄orum, & vī, q̄ possit, arguēdo a paritate rōnis. nam sicut appellati licet renū ciare etiam tūc, vt hic, sic & iudici reuocare. Item per hanc re uocationem lites abbreviantur, & mens iuris non lādatur. s. e. cum cessante. In p̄rium vī. nam postq̄ iudex detulit, non p̄t reuocare grauamen. j. c. proximi. & no. s. e. cordi. super verbo, de latum. sed denegatio, vel non datio ap̄orum h̄t vim delatio nis quo ad iurisdōnem iudicis suspendendam, vt hic patet, er go postea reuocando illam reassumere non poterit. & facit qd̄ no. post Ho. in d. c. cum cessante. sup gl. j. Io. An. in illo c. cū ces sante. dicit q̄ iudex p̄t reuocare grauamē, quādiu iudex est, nec definit esse iudex, nisi tradat ap̄os delatorios, vel tradere recuset intra tps debitum: sed fm̄ hoc viderēt, q̄ posset reuoca re etiam post lapsum tps tradendorum ap̄orum, & q̄a adhuc remanet iudex vt pbat iste tex. in fi. q̄ vult, q̄ si appellans renū ciet app̄oni etiam post lapsum tps ap̄orum iudex posset p̄ce dere: ergo patet, q̄ iurisdōnem h̄at: q̄a si fuisset extincta nō re uinisceret p̄ renunciationem. de cōsec. di. 4. q̄ris. & 7. q̄. j. q̄ pe riculosum. ergo vī, q̄ possit reuocare, ex quo iudex remanet: sed p̄t rñderi, q̄ delatio, vel negatio ap̄orum non priuat iudi cem habitu iurisdōnis, vt hic & j. e. ab eo. sed aufert sibi exerci tium, ita vt si p̄cedat, nihil valet, vnde ex facto suo non p̄t re suscitare illud exercitium: sed hoc bene p̄t fieri ex facto ap pellantis, q̄ renūciat app̄oni, vt hic: tunc est impossibile, q̄ e xercitium iurisdōnis non posset suscitari a iudice: sed a parte, vt patet in c. iudex. 2. rñs. s. e. li. de of. del. & in c. pastoralis. de re feri. ergo patet, q̄ non est iudex quo ad exercitium, & si nō est iudex non p̄t reuocare. Nec ob. vna rō, quam ponit hic d. Io.

de Imo. dicēs q̄ iste tex. non phibet reuocationē grauaminis, sed phibet p̄cessum: q̄a rñdeo, q̄ negare nō possumus, quin re uocatio grauaminis sit interlocutoria, vel actus h̄ns vim in terlocutoria. ar. c. si a iudice. j. e. & qd̄ ibi no. sed interlocuto ria est de p̄cessu. de proba. qm̄ j. ergo iste tex. phibet etiam re uocationē, cum phibeat p̄cessum. ¶ Sed qd̄ si iudex infra tē pus tradendorum ap̄orum reuocat grauamen: an postea te neat tradere ap̄os, si app̄o erat alias legitima? & vī q̄ nō, per c. cum cessante. s. e. vbi patet, q̄ liberē p̄t p̄cedere in cā, sed non posset liberē procedere, si necesse h̄ret prius ap̄os trade re, vt s. de p̄ben. de multa. coniuncta cum decretali, licet ep̄s. j. de p̄ben. Item hoc apertē vī probare tex. j. e. si a iudice. in fi. vbi dī, q̄ post reuocationem procedit, ac si non fuisset appella tum. si ergo fingitur non appellatum, nō tenet tradere ap̄os. In p̄rium facit iste tex. & j. e. ab eo. vbi ponitur r̄a, a qua vnū casum excipit. f. quando renunciavit appellationi. si ergo iste non renunciavit, sunt tradendi ap̄i non obstat reuocatione grauaminis: nam alias superstitiosē ius adderet istum casum, fm̄ quem ius non addit nisi vnum solum. de transa. c. 2. cū con cor. Item cum talis habeat p̄ appellante quo ad hoc, vt proce datur ipso non citato, qd̄ dic, vt dicam j. eo. si a iudice. in fi. er go habeat p̄ tali quo ad traditionem ap̄orum, vt q̄ similē cū alijs & c. s. de statu reg. recolentes. Item si a principio malē ap pellanti, & sic malē instanti necesse est ap̄os dari. s. e. c. j. for tius bene appellanti licet male instanti. Io. And. dicit Lap. Ab. no. q̄ si iudex vult caute procedere, faciat vtrunque. f. vt reuo cet grauamen, & ap̄os tradat, tñ si non dederit eos, non pro pter hoc poterit dici, q̄ processus non valeat p̄ primas allega tiones fm̄ Lap. & istam partem vltimam credo veram, quam tenet Lap. Nā rō quare debēt tradi ap̄i, est vt cā appella tionis facilius instruat, ut dicit hic tex. sed stante reuocatione grauaminis euanesceat app̄o, vt j. e. si a iudice. in fi. ergo cessat rō, quare ap̄os debeat tradere. cessat ergo & legis dispō. s. eo. cum cessante. cum si. Et p̄ hoc patet responsum ad argumenta p̄ria: quia si recte inspiciuntur, loquuntur de appellatē: sed re uocatio extinguit appellationem, ergo non dī appellans. nam r̄a posita hic in tex. dicit, q̄ ap̄i tradent appellanti, sed reuoca tio facit, q̄ non dicatur appellans, ergo iste tex. non loquitur ī casu n̄ro. cessat ergo secunda rō: q̄a dēt citari, vt veniat ad vi dendum reuocationem, igitur patet, q̄ h̄t pro non appellante, alias non deberet reuocari etiam ad illam, vt s. de dolo. c. fi. e. li. & si h̄t pro non appellante, nō debent dari ap̄i. Item cessat tertia rō: q̄a loquitur in male appellante, & sic ibi erat appella tio: sed hic nulla erat, quia extincta per reuocationē. ¶ Q̄ uo ro, quia dicit, q̄ inualidus est processus, quid includat sub isto verbo, processus? So. dic, q̄ includitur etiam sn̄a, q̄ est de pro cessu. s. de pb. qm̄ j. & sic erit inualidus, & nullus fm̄ Ioā. An. ¶ No. incidenter istud dictum, q̄ app̄one processus compre henditur sn̄a. p̄rium tenet gl. sup verbo, processus. in cle. ap pellanti. e. ti. sed posset rñdere, q̄ aut verbum, processus, p̄ferēt in mā, q̄ non adaptat sn̄a definitiua, & tunc non includatur sn̄a. ita p̄cedit illa gl. aut in mā, q̄ adaptat definitiua, & tunc includitur sn̄a app̄one p̄cessus. ita p̄cedat hic, nam sicut iste iudex non p̄t processus iudicij agitare, ita nec sn̄am proferre p̄ defectum exercitij iurisdōnis &c. ¶ Gl. 2. q̄rit, quō ap̄i in struant causam appellationis. gl. soluit. ¶ In fi. gl. No. gl. q̄ vult, q̄ in ap̄is exprimat cā app̄onis. dixi s. e. c. j. super gl. ¶ Gl. sup verbo, ille. primō exponit tex. deinde q̄rit, quā r̄ fiat, q̄n appella t̄ extra iudicium, & so. ¶ In fi. gl. itellige gl. q̄n appellat̄ extra iudicium, & nō a iudice: q̄a si appellaret a iudice, esset, q̄ daret ap̄os. vide qd̄ no. s. e. cordi. in 4. gl. fm̄ Io. An. ¶ Gl. super ver. requisitus, quārit an sufficiat quālibet requisitio. gl. sol. quod non. ¶ Gl. super ver. extūc, quārit, q̄n intelligatur iudex prohi bitus procedere. gl. declarat. In fi. gl. Ho. s. e. cordi. dicit, quod si ex quo petiti sunt ap̄i, iudex in aliquo procedat, anteq̄ sint exhibiti apostoli, irritus est processus. all. istam decre. ideo fm̄ hoc dēt exponi ex tunc, vel ex quo requisitus fuerit. sed istud non placet Ioā. An. & istud ex tunc repetitur etiam j. e. ab eo. fm̄ Io. An. Dñi de Rota conclusione 256. fm̄ meam quotam, q̄ incipit, Item quid si iudex. tenent, q̄ processus nō valeat: q̄a pendente dilatione conuiescit officium iudicis. de ap. signifi cante. cum sim. & istam partem dicunt tenere Io. de Lig. in c. dilectus. de ap. licet dicant audiuisse Io. Cal. tenuisse opinionē Io. An. hic secundum eos. Pau. de Elea. disputauit istam quæ stionem, & incipit a praelato regulari, & latē prosequitur ar guendo

ADDITIONES.

a Distio in. Adde latissime Ro. consi. 337.

b Ad quemcūque. Adde Fe. consi. 187. vbi voluit habere locum, cum executor non dat apostolos. Ber.

c Etiam sententia. Vtrum sententia sit de processu, vel de actis, vide D. Fe. in c. quoniam, in 4. col. versu. nota quinto. de proba.

Geminianus super Sexto Decretalium.

guendo pro & s, & finaliter concludit, qd aut appellatio est interposita a definitiua; & tunc non tenet talis pcessus, sed reuocatur per viam attentati: qd sola pendentia appellationis impedit iurisdñem iudicis. ff. e. non solum. primo responso. & ita intelligantur argumēta ibi inducta, q probant, q pendentia causa impedit iurisdñem. aut appellatio interponitur ab interlocutoria, & tunc si pcedit post inhibitionem factam a iudice ad quem, & tunc etiam non valeret processus, & dēt retrahari per viam attentati, vt d. c. nō solum. 2. respon. aut nō erat inhibitum, & tunc si qritur, an sola pendentia termini apostolorum inducat nullitatem pcessus, dicendum est, q non: qd pēdētia termini impedit solum illud, super quo dat: sed aliud separatum non impedit. C. de dila. siue pars. & de ap. significante. vnde videmus, q si pendente appellatione spoliat appellas, vel appellatus, pōt agere super illo coram iudice a quo, s. e. cū teneamur, & sic est in isto casu. nam terminus est assignatus p apostolis. vnde ista dilatio non impedit alia separata, & hoc est, qd voluit hic tex. q dixit, extunc, idest postq fuit facta denegatio, & per hoc cessat opinio Host. s. posita: qd ipse non vidit istum tex. ¶ Sed queritur, nunquid pendentia termini iuncta cū appellatione habeat saltē quo ad effectū vitiare processū? & dicendum est, q sic fm exitum, quem habebit applo. vnde si verificantur causae applonis, & iustificabitur applo, retractabitur talis pcessus. j. e. non solum. 2. respō. & p hoc patet, q iste tex. non loquit de isto casu, videlicet qn pceditur inter appellationem, & pendentiam termini aporum: sed istud decidit per c. non solum. j. e. hac est in summa mens Pau. in loco p̄dicto. ¶ Gl. super verbo, renunciatum, querit de qua renunciatio ne intelligatur, & sol. in fi. gl. idem Lap. Abb. dicens, q siue renunciet verē, siue iuris interpretatione, pcedit tex. dum tñ hoc fiat sponte per ipsum appellantem, & possēt etiam procedere iste tex. in inuitum, qn in eius pena ius excluderet appellanē a prosecutione appellationis, vt putā quia non detulit suae appellationi, vel interpositae p partem aduersam, vt s. de rescr. ex parte. 2. responso. & s. de ap. cū sit vel in termino non fuit p̄fectus, vt s. eo. titu. cum sit Roma. & cle. sicut appellationem. & cle. pe. & facit qd no. Io. An. s. eo. li. de do. & contu. cum q. super verbo, sponte, fm Lap. Ab. ¶ Gl. si qrit an tex. procedat si appellatio erat frustratoria. soluit q sic. ¶ In fi. gl. istam gl. intelligunt veram Domini de Rota conclu. 276. q incipit, A graua mine &c. in antiquis decisionibus, qn applo esset frustratoria ratione materiae, pp falsitatem, vel iniustitiam causae factam, & assignant rōnem: qd tñ talis appellatio potius est s ius parit, vel iudicis. vnde in se tenet, & suspendit iurisdñem. sed se cus esset, qn esset frustratoria respectu formae a iure sibi traditae, vt putā quia fuit interposita sine scriptis ab interlocutoria: qd tunc valeret processus, & hoc v̄f probare iste tex. q se etiam refert ad c. cordi. vbi patet, q cum iubet peti aplos p appellan tem, loquitur de appellante formaliter, & in scriptis: innuens q si non appellatur in scriptis, cum appellatio tunc esset nulla, frustratorium esset tunc petere aplos, cum etiam dati nullatenus prodesse. nam frustra expectatur, qd expectatum nō prodesse. de of. del. c. cum cōtingat, fm eos. & pro dicto ipforum facit tex. in d. c. cordi. ver. q si appellator. vbi dē, q reputat nō appellans: si ergo reputatur non appellans, & iste tex. dicit, q appellanti dentur apostoli, patet quod non intelligitur de illo, qui non seruat formam ibi positam.

S V M M A R I V M.

- 1 Index non debet deferre appellationi friuola.
- 2 Index a quo appellatur dicitur inferior.
- 3 Appellatio an sit legitima, pertinet cognoscere ad iudicem ad quem.
- 4 Index licet non condemnet in expensis eodem momento quo profert sententiam, potest illo die diuerso contextu condemnare.
- 5 Friuolis, verbum, quid importet.
- 6 Appellatio si fiat friuola, an dicatur fieri iniuria iudici a quo.

Vm appellationibus. ¶ Glo. j. summat, & tria facit. nam prima pars loquitur de appellatione, cui non deferretur. Secunda ibi, Si verō. de illa, cui deferretur. Tertia protestatur ibi, Saluis. Legam per partes. ¶ No. qd ius deferret, & sic patet, q index in procedendo dēt seruare iura. de const. c. j. Et per istum tex. respondent quotidie iudices appellationibus friuolis, quando non deferunt. ¶ No. arg. q v̄f defero: quia friuola est appellatio absque eo, q assignet causam, quare sit friuola. facit in simili. s. e. ex parte, vbi sufficit dicere appello, quia locus non est turis: licet non assignet causam, quare tutus non sit. ¶ No. q index, a quo appellatur, dē inferior. ratio est, quia appellatio debet interponi ad superio-

rem. s. e. Romana. in princ. ¶ No. q non admissio appellationis per iudicem a quo, non aufert potestatem appellanti quominus illam prosequi possit, ad hoc s. e. sape. ¶ No. q ad iudicem ad quem, pertinet cognoscere de legitimitate appellationis. ad hoc s. de rescri. dilectus. 2. in princ. ¶ No. q appellatione nō iustificata fit remissio partium ad iudicem a quo. ad hoc s. e. vt debitus, & c. interposita. ¶ No. q iudex licet non condemnet in expensis eodem momento, quo profert sententiam, potest tamen in illo die diuerso contextu condemnare. ¶ Op. q condemnatio expensarum debeat fieri in prolatione ipsius sententiae. C. de fru. & lit. expen. l. terminato. cuius contrarium dicit hic tex. So. Ioan. And. remittit ad notata per se in c. ex parte. s. de rescrip. in fi. & hoc ponit etiam Arch. & aliter non so. Ioan. An. in d. c. ex parte. sol. q quaedam sunt expensae, quae petuntur officio iudicis, & procedit in illis illa l. terminato. quaedam, quae petuntur ex dispositione iuris, vt sunt expensae in causa appellationis, vt patet s. e. reprehensibilis, & istae possunt fieri post sententiam, vt hic. vel secundo dic, q potest fieri etiam post sententiam, dum tamen fiat statim, vel eadem die, vt hic, & ff. de re iud. Paulus, s. j. Pau. hoc idem tenet, quod dicitur in prima solutione, tamen dicit q iste tex. habet locum in condemnatione, quae debet fieri post per iudicem, ad quem appellatur, vt condemnet eadem die. & rō est, quia ea quae veniunt ad consequentiam gestorum eadem die sunt expedienda: quia cum istius officium non duret nisi vsque ad diem sententiae, oportet, q statim condemnet. Si autem agat de condemnatione, quae debet fieri per iudicem, ad quem fit remissio, tunc ille poterit condemnare in expensis vsque ad diem sententiae. j. eo. c. fi. & ibi aliquid per eum secundum Paulum. ¶ Quero, quid importet istud verbum, friuolis? Sol. dicit idem, quod vanis, & inanibus. & de hoc C. de rescin. vend. l. quisquis. ibi, neq; inanibus immorari sinatur obiectis. & dicitur friuolum quasi caducum, vel inutile secundum Io. And. Paul. dicit, q potest intelligi friuolis, idest interpositis ex causa non legitima, nec vera secundum eum. ¶ Quero, an si friuole appellatur, dicatur iniuria fieri iudici a quo? Sol. dicit quod sic. C. quando prouoc. non est neces. l. fi. & no. in d. l. quisquis praepostera, secundum Arch. Ioan. And. ¶ Glo. 2. querit de ratione tex. s. inducens simile. ¶ Glo. super ver. admittat, querit, an dare apostolos inducat dilationem, & soluit. ¶ In fi. glo. dicit vt in glo. quod si non. Ioan. de Fan. ¶ Gloss. super ver. canonicas, recita per contrarium, quod etiam si sit frustratoria appellatio, non fiet remissio. j. s. proxi. glo. so. ¶ Glo. super ver. eadem die. querit de ratione tex. & soluit.

A D D I T I O.

a ¶ In illo die. Adde Ro. consi. 264.

S V M M A R I V M.

- 1 Index ad quem, potest repellere appellationem frustratoriam etiam inuito iudice a quo.
- 2 Interlocutoria etiam iniusta, per quam iudex concludit se iurisdictionem non habere, priuat ipsum iurisdictionis exercitio.
- 3 Sententiae appellatione simpliciter factae intelligitur de definitiua.
- 4 Iura loquentia de appellatione ab interlocutoria non habent locum in definitiua.
- 5 Admissio sola an inducat delationem?
- 6 Index si desert, postea re integra vult delationem renocare, an possit? Et an postquam possit assignare terminum appellanti ad prosequendum, & quid econuerso, nu. 7. 9. & 14.
- 8 Indices si sint duo, quorum vnus desert, alius non, an procedat iste textus?
- 10 Delatio appellationis non priuat iudicem deferentem habitum iurisdictionis illius causae, sed solum exercitium transfert ad superiorem.
- 11 Termini assignatio facta per iudicem a quo, an habeat vim delationis?
- 12 Partes an possint redire ad iudicem a quo, qui detulerit.
- 13 Index a quo, an reassumat iurisdictionem, & cognoscat de causa principali, si pars negligit prosequi appellationem, non obstante delatione iudicis.

SI vero. ¶ No. potissimum argumen. quod iudex appellationem admittendo illi deferret. de quo s. cod. tit. & lib. cap. j. ¶ No. quod iudex ad quem, etiam inuito iudice a quo potest repellere appellationem frustratoriam, & sic licet iudex non possit a se reiicere iurisdictionem, quando sibi competit, tamen potest, si adeatur in casu, in quo ab eius voluntate dependet cognoscere vel non. ¶ No. quod delatio appellationis etiam friuolae non inficit habitum iurisdictionis, sed exercitium tantum, & per respectum ad ipsum deferentem. ¶ No. quod interlocutoria etiam iniusta per quam iudex concludit se iurisdictionem non habere, priuat ipsum iurisdictionem exercitio, nam deferre, vel admittere friuolam appellationem videtur quaedam iudicis interlocutoria. vide de offic. deleg. significatibus. ¶ No. q appellatione sententiae simpliciter factae

^a ita intelligitur de definitiua. vide gl. in c. cum olim. de test. & in cle. j. de re iud. ¶ No. t. q. iura loquentia de appellatione ab interlocutoria, non habent locum in definitiua. ad hoc s. eod. ti. c. j. ¶ Sed pone, q. iudex deferens non erat iudex causæ principalis, an iudex ad quē, poterit de principali cognoscere. Sol. dic. q. non: quia licet delatio transferat articulum appellationis, non tamen negotium principale, de quo in Spec. de ap. s. qualiter. in fi. lo. And. unde infert ibi Spe. q. si cōtra primum delegatum iudicem opponat, q. nullo mō poterat esse iudex, & non obstante exceptione pronunciat, & ab illa appellat, cui ipse defert, p. hoc iustificata appellatione corā iudice ad quē, non poterit de principali cognoscere, nisi virtute talis delationis. ¶ Quæro, an sola admissio inducat delationem? sol. iste tex. facit in argum. q. sic, & trium tenet Io. An. & ad tex. hic respondet, q. hic admittebat deferendo, vt patet p. sequentia s. m. lo. An. de hoc dixi s. c. j. co. ti. ¶ Sed pone, q. iudex defert, postea re integra vult delationem reuocare, an possit? So. Ioā. dixit q. sic, sicut & aliam interlocutoriam. Tancredus tenet contrarium, & istud tenendum s. m. Ioan. An. qui remittit ad no. s. c. constitutus, 2. super verbo, confirmauit. & s. de accu. meminimus. super verbo, deferre. s. m. lo. An. Et pro ista decisione facit iste tex. qui dicit, q. p. delationem iudex, quantum in eo est, abdicata se iurisdōnem: ergo si abdicat a se iurisdōnem, non pōt reuocare: quia non hēt iurisdōnem, & reuocatio fieri debet p. habentem iurisdōnem. j. e. si a iudice. Item facit, qd. no. de of. del. significantibus. vbi notat, q. iudex non pōt reuocare suam interlocutoriam, cuius pronuntiatio inducebat reuocationem iurisdōnis. ¶ Sed quæro, an postq. detulit, possit assignare terminum appellanti ad proseguendum? So. gl. 4. in c. 2. de mat. contra. ¶ Interdi. ecc. tenet q. sic. alle. c. s.ape. co. tit. qd. bene facit: nam ibi tex. loquens de delatione iudicis subdit postea de termino. Aliqui videntur tenere trium p. istum tex. Itē quia p. delationem principale, & accessoria videntur transfusa in iudicem appellationis. s. eo. dilectis. s. præterea. Nec ob. si dicatur, q. s. m. hoc erit sine termino appellat, quia statim habet terminum iuris. eo. ti. cum sit. Item imputet sibi iudex, qui potuit primo statuere terminum, & non fecit. C. de iure deli. scimus. s. sin. verō. sed dicit Ioā. An. primum dictū verius. Nec ob. iste tex. quia loquitur de iurisdōne, quam habebat in principali. & hoc sonat tex. q. dicit eandem, quam oportet intelligi de iurisdōne causæ principalis, de qua dixerat in primo respon. qd. patet ex his, quæ sequuntur ibi, totius causæ. & ibi, nec est illi causa. Item ex isto dicto nulla absurditas surgit: sed eōtrario sic, q. tendit ad prorogationem litium, & istud ad diffiniendas, nec ex tali assignatione offenditur iudex ad quem, licet potius adiunatur. & ista decr. vult, q. in iurisdōne transferranda sup. principali illud opereat delatio, qd. faceret iusta appellatione. sed licet p. iustam appellationem deferat negotium principale ad iudicem appellationis, tñ ista non sunt repugnātia, sed simul compatiunt, videlicet q. iudex ad quē habeat iurisdōnem in principali, & iudex a quo, statuatur terminum proseguendi. s. e. cum sit. & c. reprehensibilis. Item in appellatione a definitiua necesse est deferri. & rō assignatur hic in glo. fi. & patet j. c. 2. & tñ iudex pōt statuere terminum in illa, vt pbant iura prædicta. Item videmus, q. pars appellans pōt istum terminum statuere, s. e. personas. & c. oblate. & de ren. veniens. ergo patet, q. ista termini statutio non pendet ex iurisdōne, sed ordinatione iuris ad lites abbreviandas. dato ergo q. neget iurisdō, fateamur cum hoc posse. sed quid expedit disputare, q. a tex. est s. e. cordi. vbi aperte patet in s. post hac, q. talis terminus post dilationem statuitur. Io. An. dicit Lap. q. p. hac parte bene facit cle. j. ad fi. co. tit. s. m. Lap. Istam partem tenet etiam Dominus de Rota conclusionē 723. s. m. meam quotam, quæ incipit. Item si appellatur. licet ibi recitent opinionē Io. de Lig. qui volens cōcordare opiniones distinguebat, q. aut iudex eodem contextu deferat appellationi, & etiam terminum assignabat, & tunc pcedit opi. Io. An. hic, & sequacium, & sic intelligitur c. s.ape. & c. cordi. aut pfigit terminum ex intervallo, & non potest, & sic intelligitur opinio tria. tñ dicunt, q. Rota indistinctē tenet dictum Io. An. hic, & istud credo verum: q. rationes Io. An. concludunt hoc posse fieri etiam ex intervallo, & hoc etiam voluit tex. in c. cordi. q. a ponit totaliter separatē delationē appellationis a statutione termini, dicens post hoc. sed dictio, post, pōt denotare actū, q. fit interposita distātia ipso rum plurium dierum, vt probat tex. hic in fi. vbi dicit de appellatione, quæ interponitur post sententiam: & tñ planum est, q. illa dictio, post, denotat appellationem, q. interponitur x. die rum post definitiua, & sic patet q. etiam ex intervallo hoc poterit. ¶ Sed quid econuerso, an iudex, qui non detulit appellationi possit terminum statuere? So. dicit Lap. Abb. hic, q. Inn. tenuit q. nō. in c. fi. s. de acc. cuius dictum ponit Guil. in Spe. de remis. s. videndum restat. ver. verum. tamē ipse Guil. de ap.

s. sequitur videre. in forma, Reuerendo. no. trium, videlicet q. licet non deferat, potest dictum terminum assignare etiam sub excommunicationis poena. pro quo optime facit s. e. cordi. primo, & secundo responso. secundum Lap. Et istam ultimam partem credo veram: quia potest esse, q. licet iudex non deferat, tamen appellatio est iusta. unde suum non deferre nō tollit appellationem legitimam, vt i. ca. sepe. s. e. ergo expedit, vt illa appellatio citius terminetur. ¶ Sed quid si erant dati duo iudices, quorum vnus defert, & alius nō, an procedat iste tex. & videtur, q. non: quia constat, q. loquitur in vno iudice, quod patet per singulare hic pluries repetitum in j. & 2. respō. licet fateatur, q. haberet locum in pluribus iudicibus, q. essent concordēs in deferendo: quia loco vnus haberetur. ff. ad mun. l. magistratus. & facit cle. 2. de iurepa. Item ex duobus iudicibus factum per vnum non valet. de of. delega. causam matrimonij. & c. cum causa, 2. q. 6. s. definitiua. ver. si plures. Sicut ergo non valet sententia, vel alius actus, ita nec delatio. Et ex hoc concluditur, q. nedum impediatur iurisdō collegæ, imō nec propria si pñerere velit, quod est licitum, quando factum non tenet, & de hoc de elect. nosli. & de cle. coniu. ca. diuersis. cum cōcor. & idem ff. de cu. fu. consilio. s. fi. vbi vno ex duobus tutoribus vendente, vel solutionem creditoris recipiente, si hoc fiat altero prohibente, nec transfertur dominiū, nec competit liberatio: quia ergo applicatio iurisdictionis ambos tangit, & in re communi potior est condō prohibentis, nō sufficit delatio alterius solius. j. de reg. iu. quod omnes. & c. in re communi. cum concor. In contrarium facit, quia, vno impedito impeditur collega. s. de of. deleg. c. vno, cum concor. sed de ferens impeditus est quo ad se, licet malē deferat, vt hic: ergo & collega. & pro ista parte vide no. de concess. præben. ca. fi. in fi. 6. gl. Item sicut etiam vnus ex duobus fideicommissarijs exequitur. j. de testa. c. 2. respon. 2. sic si vnus ex duobus iudicibus deferat. idem in vno ex duobus tutoribus, vel procuratoribus spiritualium causarum. ff. de admi. tu. l. decreto. s. fi. s. e. lib. de procu. si duo. 2. responso. sed ad istud c. 2. de test. respondetur, prout ibi no. in vlti. gl. Item illa decretalis potius posset induci ad contrariam partem, vt videlicet impedimento deferente potestas deuoluatur ad non deferentem. sed responde vt s. pro ista parte facit etiam s. de re iu. c. fi. ff. eo. ti. si duo. per quæ patet, q. duobus iudicibus discordantibus recurratur ad superiorem, si istud procedit in alia discordia, fortius seruabitur in ista, cum alter deferat, alter non, vt stetut delationi, quæ negotium defert ad superiorem. Item sicut etiam vnus solus perpetuat iurisdictionem collegæ. s. e. lib. de offi. deleg. cum plures. sic vnus solus ad superiorem deferat. & ad hanc quæstionem vide, quod no. s. e. legitima. super vltima glo. & facit quod no. s. eo. lib. de proc. si duo. in 3. glof. In hac quæstione posset distinguī, aut isti sunt ordinarij, aut delegati. secundo casu an sint dati simpliciter, an cum clausula, vos, vel alter, aut cum clausula, q. si ambo. an verō alter delegatus, alter ordinarius, & tunc an delegatus principis, an delegatus collegæ. in primo casu videtur æquum ex his cōtrarijs recipi, quod fauet reo, nisi actor foueret fauorabilem causam per dictam decr. fi. de re iu. cum cōcor. sed quia illa iura indefinitē loquuntur, nec tractant, quis ipforum debeat iudicare, sed per suam sententiam imponunt finem liti principali, ideo aliter est dicendum, videlicet q. si illi duo sint iudices intātum, q. si vnus sine altero non sit iudex, vel saltem ille, qui non detulit, non potest procedere solus, & ille qui detulit, perseuerat in suo proposito, tunc impeditur alter non tam ex delatione, quā ex voluntate: quia etiam sine delatione volens procedere impediret collegam, vt in dictis decr. causam matrimonij, & cum cau. ita q. ipse collega licet dederit refutatorios, non procedet, & fortius si nullos dederit debite petitos, & tempora sint lapsa. s. c. pxi. & j. c. pxi. & licet isto casu appellatio posset deferre principale, si delatio est legitima, tamen talis non deferret: unde si pñerit illum detulisse,

ADDITIONES.

- a ¶ Definitiva. Adde An. de But. consi. 7. Ang. consi. 115.
- b ¶ Principale. Adde late Fe. consi. 192.
- c ¶ Reuocare. Adde quod voluit Ol. consi. 317. circa medium, clarius Do. de Rota. decisi. 313. inci. ex hoc insurrexit dubium. hoc ti. in nouis.
- d ¶ Terminum appellanti. Adde Fed. consi. 26. & ibi et an possit statuere terminum ad fidē faciendā de prosecutione. Bert. Adde Rom. sing. suis. 166. incip. Iudex à quo. qd. est verū, si iudex detulit appellationi, vt no. Pan. in c. Abbat. eo. ti. Fel. in c. cum Bertol. col. 6. in fi. vers. dum Abbas. de re iud. idē in c. platorij. col. 6. vers. 2. casu. de accus. & vide p. Matthes. sing. 21. sci. no. practica.
- e ¶ Inno. tenuit, quod non. Adde bo. tex. in c. peruenit. lo. j. & ibi Pan. eo. ti. de ap. de quo vide omnino. Fe. in c. cum Bertholdus. vers. dum Abbas dicit. de re iu. vbi dicit op. Innoc. reprobatam. & tenet indistinctē q. iudex a quo siue deferat appellationi, siue non, potest præfigere terminum appellanti, intra quem possit appellationem proseguī. Idem per plura eandem opinio. reprobat, & cum isto sentit in c. prælatus. ver. 2. casu. de accu.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tulisse, & vna cū collega dat refutatorios, simul postea procedent. & hoc casu sit vera opinio Ioā. An. de qua fuit notatum s. e. constitutus. el. 2. & q. deferens pœnitere potest. s. qn delatio nō tenuit, vt s. dixi. si verò quilibet illorū sine reliquo erat iudex, vel esse poterat, vel saltem ille, qui non detulit, vt quia in rescripto erat clausula, q. si ambo, tu talis & c. ille qui tunc, vel postea intra iuris terminum dedit refutatorios, licet tunc tacuerit, in principali procedere poterit: quia voluntas collegæ non potest eum impedire, etiam si essent dati cum clausula, q. si ambo. sine prærogatiua. de offi. delega. prudentiam. s. adiicimus. & illo casu quando propter prærogatiuam clausula solus non deferens poterat procedere, deferens verò non, tunc circa pœnitentiam deferentis idem est dicendum, qd s. eadem ratione, quia solus nil potuit. & idem est dicendum, si est clausula, q. si ambo, sine prærogatiua. & ratio est, quia non ex-
 tabat conditio: nam collega poterat, & etiam volebat procedere. Si verò erat clausula, vos vel alter. & adhuc videtur idē: quia licet a prin. alter solus posset procedere: tamen ex quo procedere inchoarunt, neuter est potior, vt no. s. de of. dele. cum plures. s. j. in j. gl. ille verò, qui nō detulit, vult procedere, & sic altero volente poterit, vt ibi, & ita ræperimè disputatum fuit per d. Azo. de Remēchijs decr. Dec. Io. An. Sed dicit La. Ab. q. prædicta videntur habere locum, quando simul procedebant: nam si vnus tantum eo casu, quo poterat processisset, & ab eo appellaretur, ipsiq. appellatiōni deferret, tunc per suam delationem ad superiorem ad quem, deuolueretur causa principalis, & præcluderetur via procedendi collegis. ad hoc s. de offi. deleg. cum super. & eo. ti. & li. si cōtra vnum, & c. cum plures. fm Lap. Ab. ¶ Q. uero, an iste tex. procedat, q. superior non remittat in qualibet delatione facta per iudicem inferiorē? Sol. Host. s. e. cordi. super verbo, reuerentiam. tenuit, q. si detulit pp reuerentiam superioris, q. tunc per tales apostolos reuerentiales non erat transfusa in superiorem cognitio negotij principalis: sed superior quanto plus sentit sibi reuerentiam exhiberi, tanto dēt ius reuerentius saluare. vnde dēt statim remittere, si inuenit temere appellatum. s. e. proxi. in fi. dēt enim superior inferiori deferre, vbi periculum nō est in mora. de sent. excom. per tuas, & c. sacro. tamen ab hoc excipit Papam, q. velūt dñs faciet, prout volet audiendo, vel remittendo. Io. And. tenet prius: quia qualiscūq. dederit apostolos delatorios, est locus huic decretali, q. indistinctè loquitur. est tamen excusandus Host. quia non vidit hanc decretalem: sed bene posset dici, q. superior citius deberet remittere de honestate, qn dat apostolos reuerentiales, q. quando dat alios. vide quod j. dicef. Io. An. Per hunc tex. dicit Arc. fore notandum, q. appellatio, quæ suo iure non valet, efficitur valida per dilationem. ad hoc s. e. dilectis. in prin. & in fi. & s. eo. intimasti. de of. leg. licet. Et ex hoc inferitur, q. si deferens postea proferat sententiam p̄ talem appellan-
 tem, non est postea seruanda per subditos, vbi hoc cōstaret, vt in d. c. dilectis. in fi. qd secus esset in dubio. & de hoc remittit ad summam Host. eo. ti. s. qualiter sic. sub s. sed si. in fi. ver. illud tamen. & quod dicit hic tex. transfusa. exponit Archi. i. translata: quia transit de vno in alium. ad hoc s. e. lib. de elect. si compromissarius. in prin. Ioan. An. ¶ Sed quid si appellatus non obstante delatione iudicis p̄t̄it a iudice ad quē, vt dēt remittere causam iudici a quo, an fiet remissio? Sol. In. in c. interposita. s. e. super verbo, non deceat. tenuit, q. sic, nisi appellans. probet veritatem causæ propter quam appellauit. istud dictum v̄ esse correctum per hanc decretalem, etiam si fuisset delatum propter reuerentiam superioris, vt fuit dictū s. nisi saluaretur, & tunc iudex de honestate, vel voluntate sua faceret istam remissionē, vt no. hic gl. quia de necessitate non tenetur. a. Io. An. ¶ Gl. super ver. refutari. quærit, si sit remissio ad iudicem a quo, qualis erit sua iurisdic-
 tio, & so. ¶ In ea. gl. f. ibi, qualis erat. idem tenet Arc. & allegat no. per Inn. de rescr. ab excommunicato. ¶ In gl. 2. inducit etiam tex. hic qui dicit, remittēda & c. & sic patet, q. remansit iurisdic-
 tio apud eum, ex quo voluntariē potest fieri remissio. ad hoc s. e. li. de of. deleg. quamuis. & de proc. is qui. vnde secundum hoc dēt intelligi tex. qui dicit transfusam, vt etiam remanserit penes ipsum. Io. An. ¶ No. primò ex ista gl. q. delatio appellatiōnis non priuat iudicem deferentem habitum iurisdic-
 tionis illius causæ, sed solum exercitium transfert ad superiorem: & sic patet, q. si appellans deserat appellatiōnem, cui erat delatum, poterit de principali causa cognoscere, de quo per Pau. in cle. sicut appel-
 lationem. eo. ti. gl. pe. j. c. ¶ Secundò no. ex gl. q. licet causa nō possit delegari iudici a quo, imò si delegatur, non valet rescriptum, cum sit p̄ ius, vt no. Cy. & Pe. in l. eos. C. de ap. & dominus meus in c. q̄relam. de ele. super gl. v̄ idē sentire in ca. 2. de matri. contra. p̄ interdi. ecc. in gl. 4. istud est verum, qn appella-
 tio erat legitima: sed si appellatio fuisset friuola, & iudex de-
 tulcrat, possit sibi causa delegari, & valeret rescriptum, ita vult

ista gl. iuncta cum tex. quod no. quia est pulchra limitatio ad illud dictum, & posset assignari rō: quia qn appellatio erat iusta, iudex a quo est suspectus appellanti, ne eum grauet itera-
 tio, sicut alia vice fecit. ar. ad hoc, si vna. s. eo. ti. sed qn appella-
 tionem friuolæ detulerat, non grauauerat appellan-
 tem: ideo nō posset dicere, q. habeat eum suspectum. & ideo valebit com-
 missio & c. ¶ Gl. super ver. deferens, quærit de rōne, quare de-
 latio transferat iurisdictionem in superiorem, & so. in fi. glo. pro hoc facit j. de hæreticis. c. vt commissi. in fi. & c. 2. Io. An. ¶ Gl. super ver. remittenda. in prin. quærit, an ex voluntate pos-
 set fieri remissio, & so. q. sic b. ¶ Et in verbo, & no. quærit glo. an assignatio termini facta per iudicem a quo, habeat vim de-
 lationis, & so. q. non, & inducit primo istum tex. pro solutio-
 ne tamen postea respondet, q. iste tex. nō facit ad illud dubiū, & ostendit quomodo non facit. ¶ In fi. gl. super principali du-
 bio gl. tenet hic Arc. idem quod glo. & pro decisione gl. etiam facit: quia iudex pro refrenanda malitia appellantis restringit sibi terminum iuris, quod potest, vt s. e. c. cū sit Romana. ergo non potest dici, q. per illud illi faueat relaxando eum a sua iurisdic-
 tione. s. de transl. præl. ca. 2. ver. nec quod. & facit qd fuit dictum hic in tex. in fi. magnæ quæstionis, & de hoc etiam in Spec. eo. ti. s. nūc dicamus. in fi. & ibi h̄r, an videatur iudex de-
 ferre, si notarius scripsit, quod iudex benigne recipit, fm Ioan. An. Et dicit Lap. q. ibi dicitur, q. non videtur detulisse, tamen ibi d̄r quod Clementi placebat prius fm Lap. de hoc dixi s. e. c. cordi. vbi posui quæstionem Pau. de Eleaz. ¶ Sed dubium est, an partes possint redire ad iudicem a quo, qui detulerat Sol. Archi. hic tenet, quod sic, re existente integra, sicut d̄r in relaxatione. & repetit hic dicta Host. de offic. deleg. licet. sed Ioan. Mo. super isto dubio posuit hic magnam altercationē, & tenet quod appellans potest redire ad iudicem, qui male detulit re integra, licet iudex deferens non possit conqueri, si sibi non fiat remissio per iudicem superiorem, ex quo peccauit deferendo per iura al. s. gl. proxi. sed iudici superiori, & par-
 tibus, quæ circa hoc deliquerunt, non nocet, & de iudice patet hic in tex. Item patet, q. iudex male deferens, & iudex ad quē, non sunt supra ius, sed iuribus alligati: sed iura volūt male ap-
 pellan-
 tem esse remittendum. s. e. vt debitus. necessitatem hu-
 ius remissionis tollit delatio, sed non tollit facultatem, vt no. hic in prin. gl. Item istud ius competit partibus, quod patet: quia pot̄ omitti articulus appellatiōnis. s. eo. c. cordi. s. post hæc. item pars appellans potest appellatiōni renunciare. 2. q. 6. si quis libellus, & aduersario inuito redire potest ad iudicem a quo, s. eo. ti. interposita. s. ille. & istud ius iudex male deferens nō potest auferre. j. de re. iu. indultum. alias si diceretur prius, esset subterfugere mandatum superioris p̄ id, quod h̄r s. de of. del. prudentiam. s. j. Non ob. l. li. de pac. ff. de iure do. stipulationi. & l. se. ff. lo. item quæritur. s. qui impleto. quia hic nul-
 lum præiudicium fit superiori iudici, in quem re integra nulla iurisdic-
 tio est transfusa cum effectu. s. e. li. de of. del. quamuis. & per hoc respondetur ad l. priuatorum. C. de iu. om. iud. Nam iste h̄t primordia iurisdictionis, quam reasumit mini-
 sterio partium iuris autoritate. s. e. cum cessante. ar. ff. de leg. 2. cum filius. s. hæres. Nec ob. q. hæc p̄na iudicis male deferen-
 tis non potest remitti. ff. ad Macedo. tamen si. quia culpa, pœ-
 na, vel odium iudicis parti præiudicare non potest. j. de re. iu. non dēt. Nec ob. de of. deleg. significantibus. quia ibi per pro-
 nūciationem erat abdicatio super tota iurisdic-
 tione: hic secus, vt hic in ver. solius. concludit ergo de appellatiōne an diffinitiuam interiectam seruandam decretalem, vt debitus. sed si sit il-
 li delatum: delatio operatur p̄ deferentem tantum, non p̄ iudicem ad quem, seu p̄ partem: imò cum iudex appellatiōnis ēt. declarato delicto deferentis per pronunciationem, q. male ap-
 pellatum fuit, & male delatum possit remittere, fortius ante-
 talem declarationem criminis, non sic ex aggregato licere dēt. hoc parti fm eum. & Ioā. An. Do. de Ro. in conclusione 754. fm meam quorā, quæ incipit, Ex hoc resultauit. tener prius, & mouentur rationibus hic positis, quibus Io. hic particulari-
 ter respondet. tamen vltimatè cōcludunt, q. aut iudex, qui de-
 tulcrat, alias erat iudex ordinarius, vel alius talis, qui poterat adiri per viam simplicis querelæ, & procedit opinio hic posi-
 ta: quia tunc partes possunt redire ad illum non obstante dela-
 tione. ad quod alle. c. j. s. de fo. pp. in prin. c. li. & c. Romana, s. eo. ti. aut ille erat iudex delegatus, & tunc non possunt redire, ex quo abdicauerat se iurisdictionem, nisi superior posset, quæ-
 rat, vt hic. ¶ No. tñ incidēt ex gl. in ver. vel satis posset, quæ-
 vult, q. non obstante delatione iudicis, si pars negligit prole-
 qui

ADDITIONES.

- a ¶ Non tenetur. Adde quod voluit Fe. conf. 244. Ber.
 b ¶ Quod sic. Adde Ro. conf. 501. vbi etiam alleg. Do. de Ro.

^a qui appellationem, iudex a quo reassumat^a iurisdictionem, & cognoscat de causa principali. sed Pau. tenet trium in cle. sicut appellationem. eo. ti. per istum tex. qui vult, qd delatio trasfun dat cognitionem totius causae ad superiorem: ergo licet illam non prosequatur, appellationem non poterit cognoscere nisi iudex ad quem, illi remittat fm Pau. & pro dicto Pau. posset induci iste tex. qui in primo responso dixit de prosequente appellationem, sed in secundo responso nihil dixit de prosecutione, ergo vtrq; siue prosequatur, siue non, delatio deferat iurisdictionem ad superiorem. Old. ^b in consil. 196. vtrq; velle, qd si iudex simul defert, & assignet terminum ad prosequendam appellationem, qd tunc si non prosequitur j. terminum possit iudex reassumere iurisdictionem: quia tunc non vtrq; simpliciter detulisse, sed conditionaliter, unde si non servat conditionem, delatio & abdicatio, quae ex illa sequuntur, non habent locum. all. ff. quib. mo. pig. vel hyp. so. l. sicut. §. pe. vel secundo dic, qd iste tex. intelligitur de iudice, qui defert simpliciter, vt tunc videatur a se abdicasse iurisdictionem: sed secus videret in iudice, qui defert ob reuerentiam superioris, quia tunc non vtrq; hnt animum, vt abdicet a se iurisdictionem, si illi non prosequuntur, ex quo fecit ob reuerentiam superioris. all. dictum Inn. §. eo. c. cordi. fm Ol. posset dici, qd qualitercunq; deferat per negligentiam appellantis, ipse reassumit iurisdictionem. unde qd fidero, qd aut iudex a quo, qui detulerat, vult recuperare iurisdictionem ex facto suo, vel reuocando grauamen, vel delationem, & tunc non posset: quia tunc quantum in se fuit, abdicauit a se iurisdictionem, vt dicit hic tex. aut ipse vult recuperare iurisdictionem ex facto appellantis, & tunc posset, vt patet in quaestione proximè tacta: quia sicut per expressam renunciationem appellantis recuperat iurisdictionem, ita & per istam tacitam renunciationem, quae surgit ex negligentia nō prosequentis, alias sequeretur vnum valde inconueniens. ¶ Pone enim qd episcopus appellationi interiectae ad archiepiscopum etiā friuolae detulit, & appellans fuit negligens in prosequendo: nam archiepiscopus non poterit cognoscere de illa causa, qui non pōt adiri nisi per viam appellationis. §. de fo. comp. Romana. §. j. nec eodem mō poterit adiri episcopus, qui abdicauit a se iurisdictionem. tenendo illam opi. tūc sic de facili posset reus defraudare actorem appellando etiam frustratorie, & procurando qd iudex deferat, & assignet sibi terminum ad prosequendum: quia tūc appellatus non poterit illum terminum praueire. §. e. oblate. & reus permittit labi illum terminum, vt excludat actorem ab agendo sine culpa sua id, quod hnt de const. c. 2. Nec ob. si dicatur, qd actor appellatus pōt prosequi appellationem post desertionem appellantis, cum terminus sit statutus appellanti. argu. eius, quod no. gl. de rescr. ex parte. §. quia nego, qd possit prosequi appellationem desertam quantum ad hoc, vt in causa principali procedatur, vt no. in d. c. ex parte. & facit cle. si appellationem. eo. ti. & quod ibi no. & pro hoc facit gl. super verbo, refutari, quae tenet, qd non priuatur per appellationem habitus iurisdictionis, sed exercitij tantum: ergo resuscitari poterit exercitium propter factum partium, licet non pp delictum iudicis. ¶ Glo. si. quærit de ratione tex. quare aliud in definitiua, aliud in interlocutoria, & soluit. Deinde quærit, quis habeat exequi sententiam, an iudex a quo, an iudex ad quem. Et remittit in si. gl. & vide de hoc §. e. Romana. §. si. super illa gl. Io. An. Zen. dicit, qd ratio posset etiam assignari: quia statutum est, qd appellationi a definitiua semper iudex deferat, cum ipse nō possit retractare definitiuam, & i illa possit appellari sine causae expressione: sed secus est in appellatione ab interlocutoria, cum ibi queratur de iniquitate iudicis, & illo grauamine reuocato cessat appellatio. §. e. c. interposita. & ipse illud grauamen poterit reuocare. §. e. cum cessante. & j. c. si a iudice. ergo deferendo vtrq; a se abdicare iurisdictionem, quam habebat secundum Zen. sed secundum intellectum gl. vtrq; si iudex defert appellationi interpositae a definitiua, ei dēt causa remitti, si constat appellationem minus iustam. Sed dicit Pau. qd istud nō est de mente tex. quia post talem pronuntiationem non remanet aliquid dicendum. unde dicit, qd iste finis respicit principium ca. quasi sit sensus literæ, qd appellationes a definitiua interpositae iudex defert etiam sine expressione causae fm Pa. Tu dic, qd iste ver. saluis. potest referri ad primum, & secundum responsum: nam ad primū refertur, vt dixit Zen. quia iudex dēt deferre appellationi a definitiua semper, cū iste posset nouas probationes facere, quod secus est in interlocutoria, cui non dēt deferre, si non est legitima. Item potest referri ad secundum responsum: quia licet deferat appellationi a definitiua, & repetatur talis appellatio friuola, quia iudex ad quem, pronunciat male appellatum, & bene iudicatum, poterit iudex a quo exequi suam sententiā iuxta no. §. e. c. Romana. §. si. quod secus ē, quando defert interlocutorie: quia qualitercunq; superior pronunciet, iudex a quo non poterit se intrinicare, cum a se

abdicauerit iurisdictionem, & ideo tex. in ver. saluis. loquitur in plurali, saluis his &c. vt sic intendat includere ambos casus §. positos. ¶ An iudex qui detulit appellationi, & terminum praefixit ad prosequendum, possit postea ex interuallo terminum, & circa si. termini illum terminum prorogare? So. Do. de Ro. conclus. 265. in antiquis arguunt, qd non, ex quo semel est functus officio suo, maxime si partis appellatae interest terminum non prorogari. dicunt, qd fuit determinatum contrariū. dicunt tñ qd casus in quo proponebatur qd, erat talis, vbi non erat pars appellata: quia iudex processerat ex officio suo fm eos. pro ipsorum dicto posset induci, quia per appellationem, & delationem illi factam non est suspensa iurisdō iudicis a quo, quantum ad illa, quae tendunt in faciliorem exitum appellationis. & est ista causa, quare talis iudex etiam post appellationem, & delationem intra terminum iuris remanet iudex quo ad tradendum apostolos, & terminum assignandum, & prosequendum appellationem, vt est tex. §. e. cordi. §. j. & per hoc rñdet ad istum tex. qd dicit, qd p hoc abdicauit a se iurisdōne: quia non abdicauit quantum ad ista tendentia in faciliorem exitum, & sic quo ad ista remanet adhuc iudex. ¶ Quod autem iudex a quo possit prorogare dilationes per se datas ad actus, qui sunt fiēdi post appellationem, tenet gl. super ver. videtur, in cle. quamuis. eo. ti. quae tenet, quod si iudex assignauit certum terminum j. terminum iuris pro apostolis recipiēdis, poterit illam etiam prorogare. & sic potest dici de dilatione data ad prosequendum: quia quantum ad istos actus remanet adhuc iudex, vt dicit illa gl. & sic posset seruari dictum Do. de Ro. licet iura aliqua non allegent.

ADDITIONES.

^a Reassumat. Adde Ang. consil. 140.

^b Old. Adde, quod est 327. Ber.

S V M M A R I V M.

1 Apostoli sunt petendi per appellantem, non per appellatum.

Et cum magna instantia. nu. 2.

3 Appellans quare excludatur a prosecutione appellationis, non petendo apostolos.

4 Prosecutio appellationis non prodest, si fuerit omissa solennitas requisita in appellatione ex parte appellantis.

5 Ire, vel mittere ad prosequendam appellationem non est prosequi.

6 Dies vltima an includatur in termino 30. dierum.

7 Apostoli qd petantur in scriptis, an sit necesse.

8 Non petens apostolos, qui fingit se appellasse, an debeat postea citari de necessitate, si iudex a quo vult procedere?

9 Tempora petendorum apostolorum quando incipiant currere.

Beo. ¶ Gl. j. summat, & primò ponit tempus petendorum apostolorum. secundo declarat ca. vt super. §. e. secunda ibi, Illud autem. Legā per partes more solito. ¶ No. primò qd apostoli sunt petendi per appellantem, non per appellatum. ¶ No. qd non est necesse, qd apostoli petantur eodem momento temporis, quo appellatio interponitur: sed possunt peti ex interuallo, dū tamen j. 30. dies. & idem no. glo. in cle. 2. eo. ti. quae incipit, lex dicit, in si. ¶ No. qd apostoli non sunt petendi per appellantē simpliciter, sed cum magna instantia^a. ad hoc cle. 2. eo. ti. ¶ No. qd terminus apostolorum est communis tam iudici, quam appellanti. ¶ No. causam, quare appellans excluditur a prosecutione appellationis non petendo apostolos: quia praesumitur, qd renunciet appellationi, & sic negligens adimplere solennitates requisitas ad appellationis actum infra terminum assignatum vtrq; actui renunciare. ¶ No. qd prosecutio appellationis non prodest, si fuerit omissa solennitas requisita in appellatione ex parte appellantis. ¶ No. qd ire, vel mittere ad prosequendam appellationem non est prosequi. & sic si statueretur terminus ad prosequendum apostolos, non esset satisfactum termino ex sola itineris arreptione. de quo §. eodem, personas. ¶ Opp. qd non praesumatur renunciare, ^b licet non petat, nisi per alia argumenta illud constet, vt no. Inno. §. e. cordi. in sua 6. gl. So. dic, qd hic corrigitur sua opi. & ratio potest sumi ex dec. vt super. in prin. §. eb. ti. Io. An. Nam ibi dicitur, qd dantur, vt facilius instruat appellationis causa. ex quo igitur nō petit, non vtrq; velle psequi, ex quo omittit illud, quod tēdit ad ipsius instructionem. ¶ Quæro, an in termino 30. dierum includatur

ADDITIONES.

^a Magna instantia. Adde, quid si non instanter iudex tamen statim deferat, an valeat? D. de Ro. qd sic. deci. 351. in nouis, hoc ti. hinc est, qd si iudex a quo petuntur apostoli respondeat se traditurum illos certa die, j. tamen terminum iuris, & certa hora, si appellans tali hora non compareat pro illis habendis, qd appellatio est deserta, nec excusatur siue ante, siue post comparuerit. istam cautelam cum alijs duabus, ad hoc vt appellatio sit deserta, ponit Matthe. Ma. the. sin. suo 21. inci. no. practica. quibus adde alias cautē. 7. per Bar. Cgpol. in suo tra. cautel. cau. 73.

^b Renunciare. Adde D. de Ro. dec. 264. hoc ti. Old. consil. 199. circa prin.

Geminianus super Sexto Decretalium.

datur ultima dies? So. q. sic, & remissiones vide s. e. praterea. el 2. no. s. e. lib. de resti. spo. frequens. in gl. quia dies. in fi. Ioan. An. de hoc h. 2. q. 6. anterioru, i gl. sed si quid. & ea. q. biduū, i gl. v. f. ¶ Q. uero, an sit necesse, quod apostoli petantur in scriptis? So. dic q. non, sed dēt esse cautus petens apostolos, vt de hoc faciat fieri instrum, vt possit probare petitionem: sed datio apostolorum, de qua hic dī, bene debet in scriptis fieri, sicut & appellatio. & de viroque in Spe. eo. ti. s. sequitur. Io. An. Et q. dī, q. a iudice debeant dari, patet q. hic loquitur, qn appellatur a iudice. de quo s. e. cordi. in 4. glo. fm Ioan. And. ¶ Q. uero, q. præsumptio sit ista, de qua loquitur tex. Sol. dic, q. v. f. esse præsumptio iuris, & de iure, quæ non admittit probationem in p. rium. s. de spon. is qui. quod intelligeverim, qn negligēs fuit: secus si non fuit negligens, sed impeditus. s. qui ma. ac. poss. c. fi. & ideo v. f. esse fatuus ille, qui non petit apostolos in interpo-
sitione appellationis, fm Io. An. ¶ Sed quæro, an ille, qui nō petit apostolos, & fingit se appellasse, debeat postea citari de necessitate, si iudex a quo, vult pcedere? Sol. dic, q. non, vt no. s. eo. li. de dolo & cōtu. cum qui. Io. And. & vide de hoc s. eo. directe. & in cle. si ante. de dolo & p. tu. ad fi. magnæ gl. ¶ Gl. 2. in prin. gl. recita per p. rium, q. non dantur 30. dies, sed 5. glo. & sol. deinde, quærit a quo tēpore incipiant currere isti 30. dies, & so. ¶ In fi. gl. ex glo. ergo, q. seipsam declarat, elicif ista p. clu-
sio, t. q. tempora petendorum apostolorum incipiunt curre-
re vna cum tempore appellationis interponendæ, & sic a tēpore scientiæ. simile, quod no. ff. de excu. tu. l. quinquaginta. & sic etiam no. glo. in cle. 2. eo. ti. Sed Ho. & Pe. de Saxo. vt no. s. e. cordi. super glo. instanter. tenent, q. currant isti 30. dies a tpe appellationis interpositæ. Sed tex. quos allegant, probant op-
positum. & miratur Io. An. hic de Ho. qui tenuit in duobus ca-
sibus p. tex. vt no. in c. ex rōne. de app. vbi tenuit, q. tempora ap-
pellationis proseguendæ currant a tempore sententiæ. & huic dicto expresse tex. sunt p. rij, quos vide per glo. magnam in cle. sicut appellationem. eo. ti. Item de tempore apostolorum ibi tenuit, q. currant a tempore appellationis. & ista op. est etiam p. tex. tamē ista opi. habet aliquam æquitatem. & pro ea faciūt iura, & rationes, quæ ponuntur in glo. d. cle. sicut appellationē. ad probandum, q. annus prosecutionis currat a tempore ap-
pellationis. Item facit ista dec. in princ. nam si appellans debet petere apostolos infra 30. dies: ergo non appellans non arcta-
tur ad petendum apostolos. Si igitur nō arctatur, donec appel-
let, incipiet currere tempore, quo appellat: alias si diceremus p. rium, ista præscriptio 30. dierum curreret p. non valentem pe-
tere, & p. non negligentem. & istud esset p. naturā præscriptionis. s. de præscri. c. j. & c. vigilianti. C. de anna. excep. l. j. vnde ex isto sequitur, q. appellanti peribunt 10. dies. pone enim, q. ipse appellet vltimo momento 10. dierum quod potest. 2. q. 6. ante-
riorum. de re iu. q. ad consultationem. ergo non restabunt sibi nisi 20. dies p. istum tex. ¶ Item vt hic patet, isti 30. dies currunt etiam iudici, licet non deliberavit iudex, an deferat, vel refu-
tet, nisi prius appellatio porrigatur, & super ea deliberet: nam super eo, quod nō est, nulla potest deliberatio fieri. 22. q. 2. nō enim. de despon. impu. ad dissoluendum. cum si. ¶ Item maior absurditas potest sequi: q. sufficit appellati petere j. 30. dies, sed si vltima die petat, non restabit iudici aliquod tempus ad deliberandum, vnde magnam æquitatem habet hæc opin. Et adhuc esset maior æquitas, si post appellationem daretur cer-
tum tempus ad petendum, & iudici post petitionem tēpus ad concedendum. & tenentes istam op. respondent ad l. iudicib. hic all. in gl. quæ dicit, q. currunt 30. dies a die sententiæ, intel-
liguntur a die sententiæ per appellationem suspensæ, vt sic tēpore appellationis currant. Sed dicit Io. An. q. his non obstan-
tibus tenenda est gl. hic, & idem tenet Accu. ff. de lib. dimiss. l. vnica. Sed limitanda est gl. prout dictum fuit supra in princ. & sic limitata intellecta cessant absurditates. Nec obs. rō vlti. & pen. supra in p. rium assignata: quia respondeo, q. cum limita-
tione prædicta semper iudici, & parti supersunt 20. dies ad mi-
nus, & cum iudex etiam nō petenti teneatur tradere. C. eo. ti. l. eos. in fi. saltē vltima die: fortius ergo teneatur dare illa die, qua petuntur, si est vltima dies, & per hoc est responsum ad id, quod dicebatur de præscriptione, quia saltē 20. dies supersunt. Item satis est sibi, q. potest habere 30. dies. i. cum statim appel-
let a lata sententia, & tunc habet integros. qn autem hēt pau-
ciores, tunc illud procedit ex facto. Item dicit Io. An. q. non v. f. fuisse iniquum, si iura statuisent apostolos fuisse petendos j. 10. dies datos ad appellandum, sicut in simili videmus s. de of. ord. quamuis. e. lib. vbi non sufficit assignare causam in in-
strumento, & illud tradere ei, p. quem cessatur, nisi fiat etiā re-
quisitio de emenda, tamen iustitiam habuerunt iura datia ma-
ius tempus, quia volebant, q. instanter & sæpius peterentur. Et demum ponit hic Io. An. tempora data p. iura antiqua ad ap-
pellandum, & apostolos petendum, quod parum facit ad du-

bium istud. Do. de Ro. conclu. 430. fm meam quotam, quæ i-
cipit, Item fuit dubitatum. recitant opiniones, & referunt di-
stinctionem Io. de Lig. quam posuit in c. dilectus. s. e. per quā
reducebat opiniones ad cōcor. distinguendo, q. aut loquimur
de petitione respectu appellantis, aut quo ad dationem respec-
tu iudicis. primo casu aut appellans appellavit viua voce &
statim post sententiam, & iste casus est clarus, q. statim illi 30.
dies incipiunt currere, vt hic. aut appellavit ex intervallo, pu-
ta vlt. die 10. dierum, & tunc aut ignoravit vsque ad tēpus, quo
appellavit sententiam fuisse latam, & tunc a tempore appella-
tionis currit tempus apostolorum: quia non prius currit tem-
pus appellanti, j. e. concertationi. & ita voluit hæc gl. & Cy. in
d. l. a iudicibus. aut ipse sciuit sententiam primō fuisse latam,
& tunc pp æquitatem hic positam per Io. An. tenet, q. currat si
bi tempus a tempore sententiæ: quia ex quo sciuerat senten-
tiam latam, & non prius appellavit, imputet sibi, & eo ipso quo
sciuit sententiam latam potuit deliberare, an sibi expediret a-
postolos petere, sicut deliberavit appellare, cum difficile sibi
non esset petere apostolos. ¶ Secundo casu principali quo ad
iudicem dicunt, q. tempus non currit iudici, nisi a tempore ap-
pellationis. interpositæ, vel a tpe intimationis sibi factæ, si ap-
pellatum fuerat in eius absentia: & motuum eorum est pri-
mo per æquitatem. s. positam per Io. An. quia quo ad hoc nō
dēt esse iudex deterioris conditionis, q. appellans: quia diligen-
tior dēt esse appellans in facto proprio, q. iudex, quem nego-
tium non tangit, & quia putat suam sententiam bene latam,
& ab ea non appellandum. Item quia facilius est apostolos re-
cipere, q. dare, cū iudex habeat assignare in eis causas. s. e. cor-
di. Item quia in potestate grauati est, qn appellet, & apostolos
petit: non enim sic in iudice. facit ff. de excep. doli. l. purē. s. fi.
Item quia iniquum esset, q. si licet succumbenti appellare post
centum dies a tempore sententiæ, si tunc sciuit, vt in c. concer-
tationi. iudici cucurrisset tempus a tempore sententiæ. Et ita
dicit quidam dominus Aegidius fuisse in Rota obtētum: sed
collector decisionum dicit, q. tempore suo fuit cōiter obten-
tum, q. absque alia distinctione iudicis, vel appellantis seruare
tur opinio Hof. tanquā equior, & sic dicit palatium obserua-
re. opinio Io. de Lig. satis v. f. æqua. ¶ Quomodo autē tempus
appellandi iuste confunditur in tempore apostolorum, & non
in tempore prosecutionis: vide per glo. in cle. sicut appellatio-
nem. eo. ti. in fi. magnæ gl. fm Io. An. ¶ Gl. super verbo, instan-
ter. quærit, quoties sint petendi apostoli, & an sufficiat vnico
contextu pluries petere, an debeat diuerso. & sol. deinde que-
rit, an iudex non requisitus debeat illos dare, & soluit. ¶ In fi.
glo. hodie de hoc sumus expediti in cle. 2. eo. ti. ¶ No. gl. quan-
do quis arctat ad actum faciendum sæpius, & instanter nō suf-
ficit, si eodem contextu sæpius. facit p. hoc q. dī de illo, q. in
vno instanti dicit ter, solue, solue, solue. ff. de pi. ac. si conueni-
rit. in gl. fi. & hoc probat tex. qui dicit, sæpius, & sæpius exponi-
tur, sæpissime. i. terriō. 2. q. 7. si qs erga. ¶ Gl. sup verbo, vadat,
recita per p. rium, q. si vadat possit appellationem prosegui: q. a
itineris arreptio hēt vim appellationis. gl. sol. dupliciter, deinde
de gl. assignat eam, quare apli sint inuenti, & colligit vntū no-
tabile ex tex. In fi. gl. secundam sol. gl. et tenet Archi. & de no-
tabili posito in fi. gl. vide de eo, q. mittitur in possessionem. c. j.

ADDITIONES.

- a ¶ In scrip. Adde quod Do. de Ro. dec. suis, in antiquis dicunt, q. datio apostolo-
rum est actus extrajudicialis, & potest geri in camera. & an petitio apostolo-
possit fieri in alio loco, quam tribunali, vide An. consi. 225.
- b ¶ Interponendæ. Adde Do. de Ro. decis. 39. in nouis, hoc ti. Ber.
- c ¶ Contextu. Adde quod Bal. consi. 465. dicit, q. petitio apostolorum facta vni-
co contextu valet, & idem dicit Ro. consi. 427. licet secus dicat in appellatione:
quia appellatio pluries facta vnico contextu, vna censetur. alleg. hanc gl.
& cle. quamuis rigor. allegat pro casu, q. ad constituendū iudicem in mora
sufficit vnica interpellatio.

SUMMARY.

- 1 Arctatus ad faciendum aliquid ad certum tempus si in principio tempo-
ris dicit se nolle facere, non expectatur lapsus temporis.
 - 2 Terminus quando statuitur ad actum, paria sunt non facere actum, & fa-
cere non statuto tempore.
 - 3 Appellans quoties debeat requirere iudicem.
 - 4 Appellans, si antequam petat apostolos, vadat ad superiorem ad quem, &
ille citet appellatum, & procedat in causa: an valeat processus?
 - 5 Apostolorum datio, vel petitio an sit actus iudicialis.
 - 6 Apostoli an debeant peti, & tradi in appellatione a diffinitina?
- U**llud autem. ¶ Notabilia non colligo vsque ad
ver. tunc demum. qui repetit tex. c. vt su-
per. s. e. ¶ No. q. vbi quis arctatur ad petendum ali-
quid, non satisfacit ex qualibet petitione: sed debet
fieri petitio congruo loco, & tempore. ¶ No. q. qn quis dicit se
certū tps arctat ad actū faciendum, si in principio tps dicit se
nolle facere, nō expectat aīr lapsus tps, & sic facit, q. si iudex
citatur

citatur infra certos dies ad actum faciendum: & citatus expressè dicit, qd non vult comparere, qd poterit procedere non expectato lapsu illorum dierum. ad hoc s. de dolo. c. 2. eo. li. ¶ **No.** quando terminus statuitur ad actum, paria sunt non facere actum, & facere non statuto tpe siue ex dolo, siue ex negligentia. ad hoc c. si aut. & c. plerunq. de rescr. ¶ **Quæro,** quando dicantur Apostoli cum debita instantia requisiti? Solu. dic vt hodie habes in cle. quis. eo. tit. Io. An. Sed quid si non pōt habere copiam iudicis, vel nō audet accedere ad eius præsentia, quia est ferox, & dedignatur de appellatione interposita? Sol. dic qd dēt protestari infra tps assignatū pro Apostolis, s. e. si iustus metus. & C. de his, q per metū iudicis. l. 2. ff. de lib. dimiss. l. j. s. sufficit. & si pōt, infra illud tps adeat iud. ad quem. 2. q. 6. bi. dium. Io. An. ¶ **Quæro,** quoties debeat iudicē requirere? So. dicit Archi. q. tertio, vel secundo. & pro terna vice allegat. 16. q. 7. oēs decimæ. 17. q. 4. si quis dñm. & c. de psbyterorū. de sup. neg. prela. c. j. de sen. exc. cōtingit. el. 2. & c. in audiētia. cū simi. & pro secunda vice alle. 9. q. 3. nunc verò. 23. q. 5. nō vos. ver. qui a cōmunionē. vbi remittit. 18. q. 2. dudum. & pro vnica allegat. 18. dist. si Ep̄s. & qd ibi nō. 65. dist. c. 2. & si. de rescriptis. ab excōicato. de of. dele. prudentiam. s. ceterum. dicit tamen tutius tertiā considerari per illud qd nō. Host. s. c. interposita. & qd nō. s. e. cum speciali. in prin. de sen. exc. sacro. sed hodie dic. vt in cle. 2. e. tit. Io. An. ¶ **Gl.** super verbo, loco. quærit quis dicatur locus congruus: & so. ¶ **Gl.** super verbo, expressè. qrit de intellectu literæ. ¶ **Gl.** si. colligit notabile ex tex. in si. gl. dic vt ibi in 5. gl. & facit s. e. li. de rescr. tibi q. Io. An. ¶ Sed pone, q anteq appellans petat Apostolos, vadat ad superiorē ad quē, & ille citet appellatū, & procedat in cā: an valeat processus? Sol. dic q si postea petat Apostolos infra 30. dies, vt dēt: valebit, q factū fuit interim: alioqui non valebit, vt hic patet in primo respōso. & sic istud dependet ex futuro euentu, fm Lap. Abb. hic. istā partem tenent Do. de Ro. in conclu. 759. in antiquis. Nec ob. fm eos, si dicatur, q primus iudex remanet adhuc iudex, si reuocat grauamē: quia ante reuocationem eius iurisdictō est suspensa per appellationē. de iure iu. venientes. tamen fatētur, q si iudex a quo reuocaret grauamen, & poneret partes in priori statu, q acta gesta corā iudice ad quē, remanerent nulla. dicunt tamē, q alij tenebant prius pp malitiā ita subitam impetrantium, vt cito faciant iudici inhiberi, & quia cancellaria non daret auditorē sup appellationē, si fuisset exp̄sum, q terminus assignatus p Apostolis petendis pederet. dicunt tamē, q prima opinio est verior. Ego crederem, q si iudex reuocat grauamē, procedat dictū ipsorū, & ita pōt intelligi dictū Lap. q pendet ex futuro euentu, si iudex non reuocat grauamen, & pars non opponit q iudicem dependentia termini: valet ēt p̄cessus, si postea illa petit Apostolos: vt ēt dicit Lap. quia pars pōt omittere exceptionē surreptionis, cū surreptio non vitiet actus contentiosos ipso iure iuxta nō. in ca. ad audientia, s. de rescr. aut appellans opp. q iudicē, vt non procedat: quia pendet terminus Apostolorū: & ipse de illo termino non fecit mentionē: & tunc credo, q iudex ad quem, non possit procedere: quia literę surreptitiæ si non faciunt mentionem de pendentia illius termini: quia videmus, q tenetur facere mentionem de termino dato ad appellationē prosequendā per iudicē, etiā postq dedit Ap̄los, vt s. eo. sepe. multo fortius deberet facere mentionē de pendentia petitionis Ap̄lorum. & sic intelligi pōt opinio priā. ¶ **Sed** quæro, an datio vel petitio Apostolorū sit actus iudicialis? Sol. Do. de Ro. in conclu. 723. fm meā quotā, q incipit. Itē si appellatur. dicunt q Pau. vñ sentire in cle. j. eo. ti. q sic. sed ipsi tenent prius: quia ēt a diffinitiuā snā appellatur extraiudicialiter in domo iudicis, vel eius camera: & datur Apostoli reuerentiales: & deferretur appellationi: nec in his requiritur partis vocatio, q esset necessaria, si esset actus iudicialis. 2. q. j. nos in quēq. & qd nō. de ma. & obe. inter quatuor. cū si. fm eos. & pro dicto ipsorū facit tex. & gl. hic. q exponit congruū locū, quādo non ēt impeditus in alijs negocijs totaliter diuersis: non tamē requiritur, q iudicialiter fiat. ¶ **Sed** dubiū est, an Apostoli debeant peti, & tradi in ap. a diffinitiuā. Do. de Ro. conclu. 757. q incipit. Itē si ap. dicunt, q vnus ex dñis tenebat, q non: quia iudex in diffinitiuā non posset dare nisi Apostolos delatorios: quia ius deferret appellationibus istis: & si non deferret, puniretur s. c. ti. de priore. vnde superflue imploratur, qd a iure cōi conceditur. C. de thesau. l. j. li. 10. Itē inducit tex. in c. cordi. supra c. vbi quādo dñ de diffinitiuā, nihil dñ de Apostolis: sed dñ, q seruentur iura antiqua, sed iura antiqua nihil de hoc disponunt: igitur & c. sed dicit ibi collector, q alijs dominis non placet dicta rō: quia Apostoli sunt pars app. & de eius suba, vt patet hic, licet Arc. videatur hoc innuere prius. & iura, q loquuntur de Apostolis petendis, vel dandis loquuntur generaliter: ergo generaliter sunt intelligenda. 19. di. si Roma. cum si. Itē sup̄lue disputarent hic Doc. an tps Apostolorum

curreret a tpe snē, an a tpe app. si non deberent peti in appellatione diffinitiuā. nec ob. c. cordi. vbi non fit mentio de Apostolis in diffinitiuā: quia tex. facit dñam quo ad exp̄sionē causę, & quo ad scripturā, nō aut in alijs solēnitatibus. & q Apostoli sint petendi ēt in appellatione a diffinitiuā, probatur ēt per antiquos canones. 2. q. 6. si quis iudicē. ver. post dationē. & c. post appel. & c. sunt quorū. ver. iudicibus. & sic ēt in diffinitiuā sunt tradendi, fm eos. & istam partem credo veram. & de hoc est tex. expressus in d. versu. iudicibus. vbi dicit, q terminus 30. dierum pro Apostolis currit ex die sententię: sed appellatione sententię intelligitur de diffinitiuā, vt est tex. supra c. p. xi. in si. vel si vis intelligere verbum sententię, de vtraq; intellige de diffinitiuā, & interlocutoria. quod verbum quādoq; includit vtrāq; vt est tex. in cle. j. de re iu. ēt de hoc erit ibi tex.

ADDITIONES.

- a ¶ Non vult. Adde pro hoc quod ponit Alex. conf. 80. 4. lib. an citatus dicens se nolle venire, sit amplius citandus.
- b ¶ Requisiti. Adde Lap. alleg. 29. & ibi quid si per metum iudicis non audet appellare.
- c ¶ Locus congruus. Adde Anc. conf. 225. vbi vide, quid si petenti Apostolos non appareat, q iudex denegauerit, vel consenserit: quia notarius non scripsit, quid præsumendum: & vide per Lap. all. 124. quid si iudex non respondit, & in termino iuris citauit ad accipiendum Apostolos, an videatur appellationi detulisse. Ber.
- d ¶ Interlocutoria. Vtrum appellatione sententię veniat interlocutoria, vide d. Fel. in c. cum olim. ver. in glo. si. de test. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Post dictio, notat actum, qui fit ex intervallo temporis post terminum, cui adiungitur.
- 2 Appellatio a diffinitiuā prohibita est in aliquibus casibus.
- 3 In appellatione a diffinitiuā quid requiratur.
- 4 Index ad quem debet retractare attentata, non index a quo.
- 5 Tempus medium quod dicatur.
- 6 Esse aliquid quo ad actum, vel quo ad habitum paria sunt.
- 7 Index si non vult retractare attentata, an dicatur facere iniuriam appellanti.
- 8 Appellans si dat libellum, in quo petit sententiā retractari, & attentata ante omnia retractari, demum super isto libello contestatur lis: an possit postea petere per officium iudicis retractari attentata ante omnia.
- 9 Officium iudicis extraordinarium non competit ecclesię, vel minori habenti ordinarium per beneficium restitutionis.
- 10 Retractatio attentatorum an habeat locum in interlocutoria.
- 11 Iudicatum quando dicatur de causa.

Non solum. ¶ Hęc est solennis decretalis, & hēt materiā vtilē, & quotidianā. ¶ Premitte, qd sit remediū attentati, & in quo differat ab interdicto vnde vi. cuius dñam habes per In. in c. ex parte. supra de rescr. de ma. & obe. dilecti. p. gl. in cle. 2. vt lite pendē. ¶ **Gl.** j. summat. & sunt due partes. prima loquitur de appel. interiecta a diffinitiuā. secunda de interiecta post ibi. Illa. & qualibet pars a suo generali dicto vnum casum excipit. in prima ibi. Exceptis. in secunda ibi. Nisi. Legam expediēdo per partes. ¶ **No.** primò, q dictio, post a, notat actum, q fit ēt intervallo tps post terminum, cui adiungitur. ¶ **No.** q ali. qui sunt casus, quibus iura prohibent ap. a diffinitiuā. vide supra eo. Romana. s. si autē. Ex isto patet, q licet Papa nō possit auferre illa, quę sunt defensionis introducta a iure naturali, vt patet in cle. pastoralis. s. ceterum. de re iu. pōt tamen tollere formā defensionis: quia esset introducta a mero iure positiuo: sicut est ap. quę est cōcessa per ius positiuū. ad hoc s. de of. dele. super qōnum. ¶ **No.** hic tex. pro dicto Old. in conf. 18. q in cā notoria non retractatur executio sententię per viam attentati: quia ibi illa iura prohibent appellari. ¶ **No.** tñ in appellatione a diffinitiuā nō requiritur iustificatio appellationis quo ad retractationem attentatorum. sed etiam non discussio articulo appellationis sit retractatio attentatorum. ¶ **No.** tñ iudex ad quem, est ille, qui hēt retractare attentata, non index a quo. ¶ **No.** tñ q medium tempus dicitur illud totum, quod includitur inter duo extrema, de quibus fit mentio, non autem tantū illud momentū, quod est in medio totius. quod nō. quia facit ad dubium positū in c. preterea. el. 2. s. e. ti. vbi dñ, q si p̄cipitur appellare, vt intelligatur mediū tps totū tps 30. dierum. ¶ **No.** quotum tps appellationis interponendę, quia est decendium. & pondera tex. qui dicit ab eadem. & sic patet, q decendium incipit currere a tempore prolata snā, non aut a die: & sic fit cōputatio de momento ad momentum. ¶ **No.** q paria sunt aliquid

ADDITIONES.

- a ¶ Dictio, post. Post quomodo ponatur Bar. & Do. in l. 2. s. creditum. ver. venio ad ver. veluti. si cer. pe. lo. de Imo. in l. diuortio. ff. solu. mar.
- b ¶ Prolata sententię. Adde & a die scientię, quia ignorant non currit tempus decendij, vt dicit Ange. conf. 301.

Geminianus super Sexto Decretalium.

aliquid esse quo ad habitum, & quo ad actum, vel esse quo ad habitum sine actu. nam hic ita retractantur attentata, si non est appellatum, sed adest in habitu potestas appellandi, sicut si est actualiter fuisset appellatum. de quo dixi in c. licet canon. s. de ele. eo. li. ¶ Quid si iudex non vult retractare attentata, an dicatur iniuriā facere appellanti? So. dic. q. sic, ut patet hic in verbo, debet, qd importat necessitatē. secus enim fuisset, si dixisset, pōt: quia tūc in optione iudicis esset. & ad vtrūq; dictum facit s. eo. oblata. in fi. & vide j. de re. iu. c. j. in glo. 2. Io. And.

8 ¶ Quid si appellans dat libellū, in quo petit snām retractari, & attentata ante oīa retractari, & demū sup isto libello cōtestatur lis, an possit postea petere p offm iudicis retractari attentata ante oīa? So. dicit Io. An. q. non. vnde sit cautus, vt nō contestetur litem: quia contestando vī eligere viā ordinariā, & sic cessat extraordinaria. ff. de mino. l. in causē. & id de quo principaliter agitur, non debet expediri p offm iudicis. s. eo. significāte. & sic Guil. dicit se obtinuisse in Spe. eo. ti. s. pe. & fi. ver. sed pone. alle. ēt ff. vt legatorū, vel fideic. nomine caue. l. j. s. nō solū. & idē hic Arch. addens rōnem: quia hoc expedito principalis qd esset sopita, quia id petebatur. nec dēt super eadem re bis pronunciari. & subdit, q. licet in c. significante. dicatur ante li. cōte. tamē & idē post li. conte. & idē ibi ponitur p̄sertim. inducit ad hoc qd nō. Gof. in summa de of. iu. s. fi. in fi. & qd nō. Host. in summa ipsius tit. s. & vtrum desideret. ver. hęc locum habent. in fi. Io. Mo. examinat latē istud dubiū in c. cupientes, s. de ele. eo. li. cuius dicta refert hic Io. An. & arguit ad partes: & per Io. Mo. q. nōn: qā hic agens habebat duas vias. s. directā petitionis in libello, vt supra, & viā implorandi offm iudicis: & vna aggressā nō vī recursus ad aliā prima pendente. ar. s. e. interpolatā. s. j. a p̄rio. & C. de furtis. l. j. ff. de leg. 2. cum filius. s. varijs. ff. de mino. l. minor cui fideicom. C. de iure delib. l. scimus. s. si verō. C. qūo, & quādo iudex. auth. qui semel. nam hñs pro se diffinitiuam agere pōt pristina actiōe. ff. de pig. l. grege, s. ēt. & actione in factū quē descendit ex re iudicata. C. de iure iu. l. actori. pōt ēt implorare iudicis offm, quo petit snām executioni mandari fm leges. ff. de re iu. a diuo Pio. s. j. & 2. & vñā ex istis vijs electis oportet prosequi eandem, vt in auth. qui semel. & d. l. minor. Si ergo qd ibi dī, obtinet iure spālī: ergo in p̄rium est ius cōe. ff. ad municipal. l. j. ad fi. & C. de thesau. l. vnica, li. 10. Sed s. ff. de testō militari. l. 3. vbi eligens vñā viā nō excludit aliā ad idē tendentē. ¶ In hac materia pp̄ria ipse Io. Mo. sic distinguit, q. quādoq; diuersę vię cōpetunt ex eodē facto: & tunc si sunt inter se aduersę, & ad diuersa tendentes: tūc est necesse vñā eligere, vt C. de furtis. l. j. si verō sunt diuersę ad idem tendentes: tunc aut vtraq; est principalis, & tunc debet alterā eligere. d. s. varijs. & ff. de tributo. l. qd in hærede. s. eligere. & s. eo. li. de elec. vt quis duas. de postul. c. j. in fi. Aut vna est principalis, alia subsidiaria: & ista pōt esse duplex: quia aut subsidiaria non prouidet pinguius, q. facit illa, q. est data beneficio iuris: & tunc hēt locū ordinariū remediū. ff. de minoribus. in causā. in prin. Aut pinguius subuenitur per subsidiariā: & hoc ēt dupliciter. Aut ambę principaliter: & tunc subsidiaria pōt prius proponi. ff. nau. cau. stab. l. & ita, s. ex hoc edicto. Aut vna principalis, & alia non: & tunc ambę pnt cōcurrere: & in progressu vna pōt p̄mitti. & hoc casu de quo dī, pinguius subuenitur p̄ueniendo in tpe, sicut in summarijs. ff. de edendo. l. j. s. diem autē. Nam constat quod in reuocatione attētorum est via ordinaria per libellum, & extraordinaria per officium iudicis, vt hic, per quāviā citius expeditur. nā probatis tribus, de quibus hic in glo. 4. non est opus reprobare snām quo ad reuocationē attētorū, & sic plenius, & citius subuenitur appellanti: sicut in simili vī in agente possessorio, & petitorio, qui beneficio iuris suspendere pōt petitoriū, & in possessorio procedere. de cā pos. & proprie. pastoralis. & est rō: quia ille ordo est iuri gratus. C. de rei vē. ordinarij. C. de ap. l. j. & pōt prius super possessorio pronunciari, si de illo liquet. de cā pos. c. 2. sic in proposito reuocatio attētorum cōpetit iure cōi & beneficio iuris. hoc ergo beneficiū non tollitur p viā ordinariā, sed remanet cum illa, vt in p̄al. l. 3. ff. de ini. test. nec hic nouum facit, sed psequitur idē habēs diuersas qualitates. ar. ff. de nox. in delictis. s. si detracta. nec debet esse durior qdō pp li. conte. vt supra dī. facit in simili, qd dī de excōicato post legitimā ap. pel. ex forma, qui petit via directā excōicationē p̄nuciari nullā. & de of. dele. cum contingit. & si nimis hęc via differtur, pōt petere absolutionē ad cautelā, j. de sen. exc. solet. fm Io. Mo. & hanc partē tenet Io. An. dicens, q. subtilitas opinionis contraria sibi non placet, ex quo ponitur, q. in libello petebat ante oīa reuocationē attētorū fieri: sed si simpliciter petiisset reuocari nō adiecto ante oīa, posset pcedere fortē opinio p̄ria: nā ex illa opinione sequitur, q. si appellans peteret retractari snām, vel grauamē, & ante oīa inhiberi iudici a quo ne proce. dat, q. facta contest. super libello non posset petere, q. iudex in.

hiberet fm formam c. Romana. s. cū aut. cū duobus seq. & j. proxi. respōso. nec obstat si dicas, ex quo lis est cōtestata, debet sequi diffinitiuā. quia respōdeo, q. licet sup exceptione nō sit lis cōtestata, pōt tñ contestari. de quo nō. s. de of. dele. prudentiam. s. sexta. & illa non expediuntur per diffinitiuā, & specificē, imō p interlocutoriā, & quādoq; sine interlocutoria, s. de ap. ex parte. el. 2. nec est verū, q. bis p̄nucietur: quia facta reuocatione expeditus est iste articulus. & p hoc respōdetur ad auth. q. semel. C. qūo, & qū iudex. qā iste nō solū psequitur hāc litē, imō ēt primā psequitur. Itē licet ponamus, q. hic solū petiisset. s. reuocationē attētorū, & facta est cōtestatio, nōne facta fide de his, de qbus hic nō. in 4. gl. fieret statim reuocatio? q. ergo equitas suadet in p̄rium in qōne pposita. vnde nō sunt cauillanda verba iuriū. ff. ad exhibē. l. pe. nec dēt p contestationē fieri qdō istius deterior ē legem. ff. de noua. l. aliā. cū ergo lis sit pp hoc contestata, qd ante oīa. s. aliās in libello petita fiat reuocatio attētorū: siue dicas id iudicis offm, siue actionē, siue actioni deseruiētē, siue mercenariū, siue iuris beneficiū, vel quoduis nomē imponas facta fide de his, de quibus s. dictū est, statim iudex reuocabit ex debito. vnde s. dixit, deberet ex debito. & statim subdit, penitus. postea verō procedit vel in veritate grauaminis, vel in negotio principali, vt hic. Itē contrario lequitur absurditas, si expectari deberet finis causę ap. pel. Pone enim, q. apparet malē appellatū, & bene iudicatum, & confirmabitur snā: quid valebit tunc reuocatio executionis statim repetendę? nihil. Nec obstant alle. in p̄rium: fateor enim, q. extraordinariū iudicis offm per restitutionē beneficiū nō cōpetit ecclesie, vel minori habenti ordinariū, vt in l. in causē. sed de tali officio hic non loquitur, imō de ordinario. & qd iure cōi cōpetit cuicunq; facit qd nō. de of. iu. dele. c. 2. sup prin. 2. gl. nec de cr. significāte, facit. ibi enim nō erat firma iurisdō delegatorū, qui adhuc poterāt recusari: & directē super p̄cipali implorabatur offm iudicis. vnde si in terminis istius decretalis capitulū dedisset talē libellū, petimus pronunciari, non licere alibi q. in stallis nostris carnes vendi: & quia sumus in possessione huius iuris, petimus hanc lite pendēte in ea defendi, & ep̄m prohibere, ne nos interim turbet in illa facta cōtestatione: nōne secūda pars huius petitionis, q. sapit possessorij retinēde, prius poterit expediri? certe sic. de cā pos. & proprie. c. 2. imō expectare diffinitionē petitorij cēt ē significatio nem verbi, tunc ēt fieret lite finita, qd petitur fieri lite illa pendente. facit ēt in simili: quia si appellatus fortē quia appellans est negligens prosequitur ap. qd pōt iuxta illa, q. habentur s. e. oblata. dat libellū, quo petit pronunciari bene iudicatum, & malē appellatū, snām cōfirmari, & quia appellās dissipat fructus, petit illos lite pendente sequestrari: qd est de iure. de seq. st. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę app. certē sic est in proposito. ego peto, q. ante oīa: & tu dicis q. post oīa fiat reuocatio. nō ob. l. j. s. non solū. ff. vt le. no. cauea. imō facit p. ibi enim dī, q. si legatarius omiſſā stipulatione litem pro legato contestatus est: probandum est, nec cessare debere stipulationē. ita ergo & hic per contestationē non cessabat reuocatio. Sed dicit, q. putat q. Gui. habebat sine, nec, illum s. vt in quodā suo libro inuenit: sed vera litera est cū, nec, qd probat Letiā. eo. ti. & l. postq. s. j. cuius mentē vide s. de resti. in integ. c. fi. ff. de ap. l. Imperatores. nōne facta contestatione ē illa iura esset & ē significatio vocis expectare finē causę

casu ius non repugnat, sed assiluit. nec est verum, quod quando ponitur verbum, ante oia, agat primo ferri sniam, imò prium, vt denotat significatio illorū verborū, fm Io. de Fan. & credo quod sit opinio Io. Mo. dicit hic Pau. quod tenet curia, vt audiuit a Fed. alle. de iureiu. venientes. vbi patet, quod iurās seruare ordinem iudiciariū in causis, nō vī iurare in his, que non requirunt. sic erit in proposito: quia petens sniam retractari, & attentata ante oia reuocari, contestando litē non vī recedere ab alijs, q̄ nō requirunt ordinem iudiciariū: sicut est reuocatio attentatorū. sed dicit quod pp opiniones euitandas tutius est, quod detur petitio attentatorū separata a libello, fm Pau. Item limitat istam decretalē Io. Mo. vt no. Io. And. in c. venerabilibus. de sen. excō. sup gl. post diffinitiuā. quādo app. interponitur a snia: sed si interponeretur ab executione, & fieret executio non obstante tali appel. hęc executio non retractaretur per viā attentati, vt ibi no. ¶ Quēro, an qd dī de retractione attentatorū inter ap. & sniam habeat locū in interlocutoria? So. dic. quod non: quia tex. hic loquitur de diffinitiuā: nā iudex interlocuens non tenetur differre processum vsq; ad 10. dies post interlocutoriam sicut diffiniens, vt notat glo. quē incipit, quid si, j. e. c. fi. fm Io. And. & hoc tenet Io. Mo. s. de elec. cupientes. in gl. mag. ver. si aut non inhibuit. ¶ Gl. super verbo, diffinitiuā. recita p prium quod tex. habeat diffinitionem. in prima parte dicit, quod reuocatur. in secunda quod non, nisi inhibuit fuerit. gl. so. ¶ Gl. super verbo, casibus. in prin. querit, qui sint illi casus, quibus nō appellatur. & assignat rōnem tex. & in ver. sed quid dices de alio dubio: & soluit. In fi. gl. idem Io. Mo. & Io. An. idem Zē. sed dicit Io. de Fan. quod gl. facit tex. s. e. Romana. s. si aut post sniam. vbi dicit tex. quod ad instantiam appellantis non pōt iudex inhibere in casibus istis, nisi primo incipiat cognoscere de cā. si ergo nō pōt inhibere nisi de cā primo incipiat cognoscere: quō ergo poterit reuocare attentata ex sola petitione appellātis in casu, quo appellatus nō offerat se incontinenti paratū probare. vnde vī, quod si appellatus offerat se paratū probare, quod impedit reuocationē: ipse non soluit, sed dicit cogitandum. Tu solue, quod quādoq; cā, in qua appellatur, apparet ex inspectione appel. esse de prohibitis a iure: & tūc iudex non reuocabit attentata statim, vt hic dicit tex. nec ēt inhibebit, anteq̄ incipiat cognoscere, an appellatio sit recipienda vel non, vt d. s. si autē. & rō est, quia appellans hēt hic ius cōe p se. vnde tunc appellatus nō hēt pbarē, quod non potuerit appellare, cū habeat pro se ius cōe. quādoq; appellatio non apparet interposita in casu a iure phibito: sed appellatus dicit hoc excipiendo, vt impedit retractionē: & tunc nisi offerat se paratū probare, vt dixit hic glo. nō impediret: & rō est, quia isto casu appellans hēt pro se ius cōe: quā dicit p appellationē a diffinitiuā sniam esse suspensam. de iureiu. venientes. ergo malē fecit iudex eā exequendo. vnde si appellatus p suā oblationē nō tollit illud, fieret retractione, & ita loquitur ista gl. ¶ Gl. ante oia. in prin. recita per prium, quod imò nō statim fit reuocatio: sed dēt cōstare, quod sit appellatū. gl. fateatur prium: & ad tex. pōt responderi dū dicit, ante oia. j. anteq̄ cognoscatur de ap. cā. deinde gl. format aliud prium in ver. sed p: & so. ¶ In ea. glo. ibi, necesse. idē Io. Mo. in fi. gl. idē Arch. vel pōt dici, quod illa lex factū recitat, vt no. de iureiu. venientes. in fi. gl. vel pōt dici, quod illa lex loquatur, quādo condēnatus ante appellationē soluerat, vt no. co. ti. pastoralis. ¶ In fi. gl. hęc rō. Io. An. & quod appellatio debeat iustificari quo ad tps, & quo ad attentatum, ponit glo. in verbo, constituit. in c. ex parte. de test. ¶ Glo. super verbo, decendium. querit, quid si post 10. dies. & so. deinde an dies sint vtilēs. & so. In fi. gl. vide, qd de tpe vtili, & continuo no. in cle. j. de resti. in inte. ¶ Glo. super verbo, in nouata. querit de rōne tex. & sol. deinde querit de alia qōne, & remittit. ¶ In ea. gl. ibi, de his. vnde sicut ius alicui nō debet auferri, ita nec spes ad ius. ff. vsufr. quēadmodum caueat, l. si vsufr. mihi. in prin. Io. Mo. & Io. An. in fi. gl. ¶ No. gl. quādo dicatur iudicatum de causa: quia dicitur iudicatum, quando sentētia est lata, & taliter, quod ab illa appellari non pōt. quod no. pro statutis, quā faciunt mentionem de iudicato.

ADDITIONO.

1 Attentatorum. Materia attentatorum quantum fauoris habeat in iure, vide do. Feli. in c. dilecti. de maio. & obe.

SUMMARIUM.

- 1 Petens reuocationem attentatorum debet primo iustificare causam in appellatione expressam, quando appellatur ab interlocutoria.
- 2 Iudex ad quem non potest inhibere, nisi primo constet appellationem interpositam ex legitima causa.
- 3 Reuocare attentatum quid dicatur.
- 4 Attentata ante definitiuam quare non reuocantur statim.
- 5 Attentata post appellationem legitimam an dicantur nulla.
- 6 Iudex ad quem an possit generaliter inhibere cuiunque.
- 7 Iudex principalis causę sciebat iudicem appellationis incepisse cognoscere de veritate causę appellationis: an hoc sufficiat quo ad retractionem

attentatorum. simile nu. 12. & 13.

- 8 Lex vel statutum, quando requirit prohibitionem fieri alicui ex eo, quod alius agit actum, non sufficit, quod ille cui debet fieri prohibitio, sciat illum actum agere.
 - 9 Attentata an possint reuocari per alium, quā per iudicem ad quem.
 - 10 Reuocatio qualiter debeat fieri.
 - 11 Quicquid, dictio, de sui natura est vniuersalis: tamen aliquādo restringitur.
 - 14 Attentatum si est difficile retractari, an debeat retractari ante omnia?
- ¶ La verò.** ¶ No. de dictione, post, & de dictione, ne, ante, quā possunt denotare actū mediatum & immediatū termino, cui adiunguntur.
- 1 ¶ No. t̄ quod petens reuocationem attentatorum debet primo iustificare cām in appel. expressam, quando appellatur ab interlocutoria. ¶ t̄ No. quod iudex ad quē non pōt inhibere, nisi primò constet app. interpositā ex probabili cā: & sic vī, quod vnus iudex non possit alteri inhibere nisi parte vocata, & discussa, an ex cā allegata sit iudex. ¶ No. quod inhibitiō iudicis ad quē impedit exercitium iurisdōnis iudicis a quo. ¶ No. quod licet cā appareat probabilis quā quis exprimit, non pp hoc sequitur, quod sit vera. ¶ t̄ No. quid sit reuocare attentatū: quia est reducere rem ad pristinum statū ante attentionem. ¶ Op. quod reuocentur attentata post app. interpositā ab interlocutoria, et anteq̄ constet cām app. fore probabile, vt s. co. dilectis. s. ga verò. vbi reuocantur attentata post app. non probata veritate causę app. quia ibi non fuit probatum captionē pbendę iustē factā. So. Io. An. remittit ad ibi no. in gl. & qd dī sup illa, & qd ibi no. post Inn. in gl. hic fuit. qd hic ponit Arc. qd decidit Io. An. ibi soluitur, quod fuit in ap. extraiudiciali interposita ex probabili, & verisimili cā approbata a iure scripto, vel consuetudine: quo casu licet aliter non probetur veritas causę, debet reuocari attentata. sed Io. de Lig. ponit ibi aliū intellectum, quod ibi constitit de veritate causę. s. de spoliatione: & sic non esset contrarium: & iste intellectus vī verior fm Ioan. de Fan. hic.
 - ¶ Opp. secundo de c. dilectę, supra de excep. vbi patet, quod anteq̄ incipiat causa app. reuocatur factum post appellationem, fm Arch. So. dicit Io. And. hoc esse verum. nam ibi iudici vltimę appellationis scribit, qd si est ita, reuocato & c. ergo ante reuocationem constabit de veritate: fatetur tamen, quod si appellatur a iudice primę ap. ante ipsius sententiam, iustificata secunda appel. fit reuocatio attentatorum per iudicem secundę appel. anteq̄ cognoscatur de veritate primę appellationis, cuius cognitio nunc ad eum spectat, cum pp legitimam appellationē subrogatus sit in locum illius, vt ibi etiā no. Io. An. ¶ Opp. tertio, quod non sufficit, quod constet deuolutum, nisi inceperit cognoscere de veritate causę, supra eo. Romana. s. quod si. in fi. So. iste tex. soluit contrarium propter verbum, canonicē. non enim diceretur facta fm canonem, quādo inceperit cognoscere de veritate: & quando dicatur incepisse, ibi fuit dictum. Io. And.
 - ¶ Quēro, quare attentata ante definitiuam statim non reuocantur? So. dicit Io. Mo. quod ideo est: quia licet iudex non admittens exceptionem grauet inchoatiuē: non tamen copulatiuē, etiā si doceatur veritas grauaminis. Et procedit hoc etiā in terminis c. interposita. j. respō. in fi. s. e. nam grauamen dī cōpletum, quādo probatio est oblata, & non recipitur quō ad iustificationem appellationis: tamē quo ad obtinendū finalem intentum oportet adhuc probare veritatem exceptionis. de quo hic per Io. Mo. & vide s. e. c. Romana. s. quod si. in vltima gl. & qd super ea fuit notatum. Io. An. Et vide de test. ex parte. ¶ Quēro, an attentata post appellationem legitimam dicantur nulla, ita quod debeant reuocari? an verò irrita pronunciari? So. dicit Arch. quod Host. distinxit in c. ex conquestione. de resti. spol. in fi. an appellationis causa sit in iure expressa, an non, licet alias legitima, vt primo casu reuocent attentata, secundo irrita pronunciantur. Sed dicit Io. An. quod non habet istam glo. Host. & Arch. dicit, quod ista glo. caret ratione. & idem gl. Io. An. quia non possit iure probari, & defendi. cum enim vtrobique sit eadem equitas: ergo idem erit modus pronunciandi. C. ad l. Falci. l. fi. ff. de test. quęsitum. fatetur tamen, quod in casu c. pastoralis. j. respō. so. s. e. bene est differentia inter casum exp̄sum, & nō exp̄sum a iure, & quo ad iudicē datū cū clausula, remota app. vt ibi no.
 - Io. An. ¶ No. bene istud dictū, & de hoc dicā j. c. pxi. ¶ Quēro an iudex ad quē possit inhibere generaliter cuiquē? Sol. dic quod non,

ADDITIONES.

- a Iudex ad quem. Adde videndum Do. de Ro. decis. 11. hoc tit. vbi ponunt triplicem causę cognitionem, quā debet adhibere iudex ad quem.
- b Veritas causę. Adde quod Do. de Ro. decis. 344. in nouis dicunt, quod pro veritate causarum expressarum in appellatione extraiudiciali non presumitur, nisi probetur.
- c Nulla. Adde Do. de Ro. decis. 130. hoc tit. in nouis.
- d Cuiunque. Adde quod Do. de Ro. decis. 58. vt lite pendē. in antiquis dicunt, quod auditor inhibet solum illis, qui possunt liti pręiudicare.

Geminianus super Sexto Decretalium.

¶ nō, per istum tex. qui dicit, q̄ inhibet iudici a quo, igitur nō inhibet parti. & per hoc patet, q̄ non poterit inhibere alteri iudici ordinario vel delegato. facit s̄. eo. Romana. §. in aliū. qd̄ est verū, nisi illē haberet cām a iudice a quo, sicut nō. hic in gl. fi. Io. An. Sed dicit Lap. q̄ ēt posset inhibere parti, vbi iudex pcederet ad instantiam partis: secus autē si iudex procederet ex offō. ad hoc de procu. mādato. & qd̄ ibi nō. & qd̄ nō. p. Io. An.

7 post Inno. & Ho. supra eo. si duobus. fm Lap. † Sed pone, q̄ iudex principalis causā sciebat iudicē app. incepisse cognoscere de veritate causā appellationis: an hoc sufficiat quo ad retractationē attētorū? So. de hoc per Inn. supra eo. Romana. §. q̄ si. per Guil. in Spe. eo. tit. §. fi. ver. sed cū s̄. dicit Io. And. q̄ iste tex. facit q̄ non, qui requirit canonicā inhibitionē. Et est rō: q̄a diuersā sunt cognitiones negocij principalis, & articuli appellationis. Itē c. Romana, s̄. eo. dar iudici appellationis nō. num beneficiū inhibendi. Si ergo non inhibeat, vel anteq̄ perueniat inhibitiō ad iudicē a quo tpe quo procedit, tenebit, qd̄ faciet. ad hoc s̄. de resti. spo. audita. vnde hāc reuocatio pcedit a virtute inhibitionis, vt ante finitum negocium appellationis reuocentur attentata, non aut processus, & sn̄a iudicis, & istud non erat de iure veteri. Sicut ergo poterat olim procedere iudex principalis, q̄ non detulit, licet sciret iudicē appellationis pcedere, sic & hodie. imō plus dico, q̄ licet iudex appellationis insinuasset iudici a quo, q̄ cognoscere cepit de articulo appellationis, istud non sufficeret, nisi inhibeat: sicut in simili d̄r de executore ad cōpellendū, j. de concess. p̄bē. si soli. & facit ff. de adul. denunciasse. & iō tex. hic non dicit, insinuet, sed inhibeat. & tex. dicit post inhibitionem. Sed Inn. refert aliquos tenere p̄rium: q̄a licet non inhibeat iudici, v̄ inhibere parti, que est p̄sens in prosecutione appellationis. Nec ob. si dicas, q̄ sit abscens, & contumax, quia non vult cōparere: q̄a ēt tunc sibi nō dēt sua contumacia pdesse. de postu. p̄l. c. j. imō facit illū cēferi pro p̄sente. ff. de re iu. de vnoquoq; §. j. & l. cōtumacia. §. fi. de eo qui mit. in pos. ca. vnico. eo. li. & alias rōnes p̄ ista parte decide, quas ponit Spe. in p̄di. ver. sed tene, q̄ est dictū inhibitionē fore necessariā iudici a quo. nec est mirandū, q̄ quo ad hunc effectū requiratur inhibitiō: quia si postea verificetur appellatio, q̄cquid p̄ iudicē a quo reperietur actū, reuocabitur

3 p̄ viā attēti, vt d̄r hic, & in concor. Io. An. ¶ No. bene ex isto dicto q̄ vbi lex vel statutum requirit prohibitionē fieri alicui, ex eo q̄ alius agit actū, nō sufficit, q̄ ille cui dēt fieri p̄hibitio, sciat illum actum agere. ¶ Quid si cā appellationis non sit vera, an fiat reuocatio attētorū post inhibitionē? Sol. istud p̄det ab intellectu tex. hic. nā si istud verbū, non sit vera, exponatur. i. non appareat: adhuc vera, licet in veritate sit vera. tūc p̄babit tex. q̄ non fiet reuocatio, & istū intellectū approbat tex. q̄ sequitur, dū dicit, ante oīa. quasi sentiat, q̄ ēt si nō appareat, adhuc vera fiet reuocatio. vel secundo pōt intelligi tex. p̄prie prout iacet: quia licet in veritate cā non sit vera; nihilominus ex quo post inhibitionē aliquid attentauit, fiet reuocatio. Io. An. do. Io. de Imo. dicit, q̄ primus intellectus v̄r verior saltē tenendo, q̄ via attentati obliet exceptio defectus proprietatis b notoria. de quo p̄ Lap. s̄. de resti. spo. ad decimas. & in c. bonā. s̄. e. ti. fm cū. Crederē secundā solutionē veriorē: q̄a ius transfert potestātē cognoscendi, an cā sit vera, vel non, in iudicē ad quē, s̄. de resc. dilectus. nō ergo remanet hēc cognitio penēs iudicē a quo. Si ergo iudex inhibet, ne interim ille pcedat: hāc inhibitiō, & insinuatio certificant iudicē a quo p̄tatem fore trāslatā in iudicē ad quē. procedendo ergo interim ex quo translata est p̄tās in aliū, nihil valet: & ideo statim reuocetur, licet nō sit vera appellationis cā. facit qd̄ habetur j. de cōces. p̄b. si soli. 2. respō. & ista v̄r p̄prie fuisse mens istius tex. vt si nō est inhibitiō, nō fiat retractatio, anteq̄ cognoscatur, an cā sit vera. si est inhibitiō, statim fiet reuocatio. ad hūc intellectū sonat tex. hic, qui dicit, q̄ inhibet, quādo ex cā probabili negociū est ad eum deuolutum; & sic p̄supponit deuolutā cognitionē ad ipsū, non aut remanere penēs iudicē ad quē, posset tamen dici, q̄ si appellans p̄mittit probare falsitātē cāe appellationis, & ex iā p̄batis cōstat cām falsam esse: q̄ tunc non fiat retractatio attētorū, quia patet notoriē primū iudicē fuisse iudicē, & exceptio defectus notorij impedit agentē via attentati, vt dixit do. Io. An. Aut appellans nō permittit p̄bare falsitātē cāe: sed dicit, sit vera, vel non, peto retractari attentata, & tunc fiat retractatio, & ita procedit secunda opi. ¶ Sed an attentata poterūt reuocari per aliū, q̄ p̄ iudicē ad quē? Sol. iste tex. hic, & s̄. j. rñ. probat q̄ nō: q̄a dicit, q̄ p̄ iudicē ad quē fiet reuocatio. nā hēc via attēti soli iudici ad quē attribuitur circa illa, q̄ gesta sunt p̄ iudicē a quo. Nec ob. supra eo. cū teneamur. quia nō loquitur ibi de attēti p̄ iudicē, sed p̄ aliū. Itē nec fit ibi reuocatio per modū attēti. vel pōt dici illud sp̄ale in Archiep̄o Cantuariē. vt ibi nō. q̄ hēt ex p̄uilegio. Io. An. Lap. Abb. hic dicit, q̄ via attēti cōpetit circa illa, q̄ sunt innotata, & p̄tinent ad iudi-

cium, vel causā processum, vel sunt de contingentibus appellationē. ad quē verō pertineat reuocatio, si est facta inhibitiō iudici, & partibus: tunc iudex ad quem reuocabit attentatum per iudicē, & per partes & idē si alteri tm̄ ipsorum facta fuerit inhibitiō, si attentata sunt de actibus iudicialibus, & iudex nō procedit ex officio, sed ad partis instantiā. si aut attentatū fuerit a partibus, & illicite reuocabitur per iudicē appellationis, ēt si non sit inhibitiō, dūmō sit attēti post cām corā eo inceptā, poterit ēt reuocari per iudicē a quo, si appellatum est ante diffinitiuā, & nondū est sibi per iudicē ad quē inhibitiō, ne ad hoc pcedat, s̄. eo. tit. & li. c. Romana. §. si verō. & §. obijciatur.

10 & facit hic in j. & 2. respō. & j. c. cū teneamur, fm Lap. ¶ Quāliter debeat fieri reuocatio? So. dicit iste tex. q̄ in statū pristinu c. bone, s̄. eo. dicit in eundem statum. sed cōiter literā cōmissiōnum talium appellationū dicunt, in statum debitum, vel in irritum. & vide concor. in glo. j. huius partis. Io. An. ¶ Glo. super verbo, diffinitiuam. q̄rit de rōne tex. & illā assignat. idē p̄bat per iura antiqua. ¶ In fi. glo. Archi. alle. de dila. c. j. s̄. eo. lā. pe. ver. q̄ si. & c. ex parte, 2. & qd̄ no. 54. di. quis autem. nec posset appellatio iustificari, vel processus impugnari, vt in cle. appellanti. eo. tit. Io. An. ¶ Glo. super verbo, nisi. pōt recitari per p̄rium, q̄ alio casu fiat reuocatio attētorū statim. glo. fateatur, q̄ ēt illo casu procedat tex. In fi. gl. idem Io. Mo. Io. An. Et idem cum iudex requisitus legitime non vult dare Apostolos, supra c. proxi. & c. vt super. Itē si appellans obtulit se probaturum veritatem causā app. coram iudice a quo, nec fuit admisus, & pp̄ hoc appellauit, supra eo. interposita. j. respō. Itē cum aliquid in p̄iudiciū appellati attentaretur per appellantē, supra de resc. ex parte. Item in suo casu, supra eo. li. de ele. si postq̄ j. respō. Itē cum appel. ab appellato approbatur: & fortius cū petit, q̄ cā principalis sit in curia, supra eo. li. & tit. c. j. fm Lap. ¶ Glo. super ver. quicquid. recita per p̄rium, q̄ imō non retractentur oīa. glo. sol. ¶ In ea. glo. ibi, cum teneamur. vide, qd̄ ibi nō. & ibi remissio fit ad Spe. secūda parte. eo. ti. §. pe. vbi ponit

11 16. casus tales. Io. An. ¶ No. ex ista glo. iuncto tex. † q̄ licet dictio, quicquid, de sui natura sit vniuersalis: nihilominus restringitur, quādo si intelligeretur vniuersaliter, corrigeret alia iura in illa materia loquentia: qd̄ nō. pro statutis. ¶ Gl. fi. recita per p̄rium, q̄ tex. iste nullo mō procedat: nam aut tu intelligis tex. de attentatis a tertio, qui non est de litigantibus, & non fit reuocatio p̄ viā attentati a iudice ad quē, sed proceditur corā ordinario, supra eo. Roma. §. in alium. Aut intelligis de attēti per partē: & tūc aut app. fuit extraiudicialis, & nō fit reuocatio p̄ viā attentati, sed pendet ex futuro euentu. de ele. cū inter. Aut intelligis de appellatione iudiciali: & adhuc nō fit reuocatio, sed expectatur euentus litis. de matri. 3c. 3. interd. eccle. c. j. & fi. ergo nullo mō procedit dispō istius tex. Timore horū p̄riorum. glo. assumit materiam retractationis attētorū distinguendo tria membra supraposita: & in quolibet ipso rū membrorū ostendit decretalē posse saluari, & p̄sequere reuocando quodlibet membrū de per se: interserit tamē gl. qualiter intentetur iudicis offm̄ super reuocatione. & in ver. sed redeundo, q̄rit de vna qōne, & s̄. eo. In e. gl. ibi, iudicis offm̄, intellige, q̄ imploratur de plano, & sine libello. facit qd̄ nō. ff. de inter. act. sup. rub. & p̄ hoc soluitur, qd̄ opponitur, q̄ ēt si nulla lis penderet, vel app. fieret talis restitutio, de resti. spo. itē cū quis. & eo. ti. cōquerente. q̄a litis cōtestatio, & libellus essent necessaria. de of. dele. cōsultationibus. Io. An. & vide gl. q̄ idē dicit in cle. 2. vt li. pend. In e. gl. ibi, extraiudicialis. & vide plenē de hac materia s̄. de ma. & obe. dilecti. in gl. sed qd̄ p̄dest. cū remissionib. q̄ ibi sunt in fi. gl. Io. An. In e. gl. ibi, sola pendētia. & facit in fi. s̄. e. lib. vt li. pend. c. j. & 2. & qd̄ nō. de ord. cog. c. fi. Io. An. illud qd̄ dicit gl. v̄r verū, quādo p̄ modū iustitię fit reuocatio attētorū p̄ iudicē ex offō, vel ad petitionē partis, q̄ quā est attēti: secus si p̄ modū gratiē, vt q̄a dixit appel. a definitiuā, q̄ licet ipse a definitiuā in qualitate appellauerit: tamen iudex infra decendium ante ipsam appel. fuit executus sententiam, quare

ADDITIONES.

- a ¶ Necessariam. Adde q̄ hoc sentire videntur Do. de Ro. decis. vlti. de dolo & contu. in antiquis. vbi dicunt, q̄ vnus Car. non inhibet alteri, sed insinuat, sed auditor habet necesse inhibere alteri auditori.
- b ¶ Proprietatis. Adde Old. consi. j. & consi. 206. Do. de Ro. decis. 14. de rest. spol. in nouis. vbi dicunt, q̄ iudex ex officio suo potest reuocari in p̄nam attentanti, ex quo ipsum contempsit, & an causa non probata reuocentur attentata, vide Do. de Ro. deci. j. in nouis. hoc tit. in fi. Ber.
- c ¶ Ad quem. Adde q̄ Do. de Ro. decis. 389. in nouis. hoc tit. dicunt, q̄ iudex appellationis a grauamine de attentatis lite penden. coram primo iudice non cognoscit.
- d ¶ Dictio, quicquid. Quicquid, i. omnia. Bar. in l. quæ omnia. §. planē. ff. de procur. & ibi nō. Item comprehendit etiam iurisdictionem. Bald. in ca. j. in ver. item Old. q̄rit de Capiti. qui curiam ven. item quicquid, est verbum p̄prie vniuersale. Bar. in l. cum virum. C. de fideicō. in 2. opposit.

quare superiori supplicabat quatenus de gratia speciali hmoi
attetata reuocaret, & superior ipsa reuocat, postea apparet ap.
non fuisse legitimam, & per pns impetratione, & reuocationem
fuisse surreptitiam, & nullam. facit 25. q. 2. & si legibus. & ibi no.
Arch. & j. de prabe. si motu proprio. & per Inn. Host. & Io. An.
s. de rescri. cum dilecta. & per Inn. & Cipo. de rescri. super lite-
ris. & c. cum ordinem. fm Lap. In si. gl. & pro dicto gl. facit quod
no. Inno. de excep. dilecte. vbi dicit, q nulla absurditas est, si re-
uocetur, qd male est gestum, & illud idem legitime repetatur.
facit s. de ele. dudum. 2. ver. tandem. & de re iu. ad probandum. &
12 s. e. li. de ele. si confirmatione. Io. An. ¶ Sed pone, q iudex p de-
finitiuam sniam deposuit aliquem a dignitate, depositus ap-
pellauit, tamen est casus, quo dubitatur, an teneat app. & pen-
dente hac appellatione dubia substituitur alius: qritur an sub-
stitutio veniat reuocanda per modum attentati, an pendeat ex
euentu cae appellationis? So. Gar. & Io. Mo. post eu, supra eo. li.
de ele. cupientes. respondet, q aut iste substitutus est ab alio iu-
dice, aut ab eodem. primo casu non fiet reuocatio, de qua q-
ritur, cu app. non impediatur nisi iudicem a quo, nec proprie d-
innouari appel. pendente, nisi cum innouatur a parte, vel ab
eodem iudice inter easde personas: inter alias aut quo ad cam
illam desijt esse iudex, supra e. ad huc. & c. proposuit. pendebit
ergo substitutio ex euentu: q si pronuciabitur pro destituto,
per pns q substitutus. de acc. ad petitione. 3. q. 6. huc qppe. 9. dis-
ordinatos. qd intellige, cum pars appellas, vel appellata, in hac
substione nihil faceret. Secundo casu quando ab eodem iudice
fit substitutio, distinguit, q aut fit ex mero officio prouidendo,
aut electione facta per alios confirmando. primo casu fit reuo-
catio per modum attentati vt hic. ad hoc vt lite pend. c. j. de co-
sti. cum M. de iure iu. venientes. Secundo casu refert, an confir-
mauerit electione facta per primos, q erat in casu isto, & tunc
id qd s. an facta per penitus extraneos et de extraneo, quo ca-
su no fiet talis reuocatio, sed pendebit ex euentu: nam per ap-
pellatione non desijt esse iudex rei, de qua agitur quo ad alias
personas iure suo vtetes, & cora eo sup ipsa litigantes, vt s. eo.
Romana. s. in aliu. & q res inter alios & c. de re iu. quauis. pos-
sessio tam legitimam appellati auferenda no est: alias fieret re-
uocatio, vt in auth. vt nulli iud. s. illos. si vero aliqui de electo-
ribus fuerint pars in ca illa electionis, aliqui non: tunc dicunt q
maior pars det attedi, & fm illa iudicari. de ele. scriptu. ad finem.
vbi attedi, an maior pars deliquit, an minor. dicunt tn aliquos
dicere no reuocari p modum attentati, nisi q agitur circa posses-
sione. & sic intelligitur s. illos. & decretalis, cu M. & c. venientes.
Alij dicunt, q pp conexitate in ecclesiasticis beneficijs reuoca-
tur pcessus iudicis a quo et inter alias psonas: sed ipsi dicunt
conexitate potius operari circa euentu litis, q circa reuoca-
tionem attetatoru. hac dicunt vera, quando appellatur ad inferio-
re a Papa: sed si appellatur ad Papam, & ipse ad se totu negociu
reuocasset expse, non det postea attentari beneficij collatio,
alias reuocabitur, supra eo. ti. vt nostru. Inn. innuit id fore si-
cut cu appellatur ad inferiores: qal; ca p app. deferatur ad Pa-
pa, non tam ptas coferendi beneficia. alij dicunt pp excellentia
iurisdonis Papalis, ex quo p appellatione pedet ca cora Papa,
inferior iudex a quo est appellatu, non det se intromittere. ad
hoc de pb. inter cetera. de of. le. l. 3. & si se intromittat, reuoca-
bitur processus licet habitus inter alias psonas. & sic dicunt Cu-
ria obseruare. q posset tolerari fm Gas. si appellatione fuisse Ca-
pa p sentata, & ab illo recepta: quasi p hoc ad se totu negociu
reuocauerit: alias no. ad hoc de postu. pla. bono. 2. ver. nec no-
cebat. & sic pnt pdicte opiones concordari. plus tn ei placet, q
pcessus inter alias psonas pdeat ex euentu, vt s. dummo circa
possessione nil attentetur illicitu. possunt enim duo lite inter
se fingere, vt ius tertij impediret. ff. de liti. l. j. & de hoc remittit
ad no. p Inn. & Hosti. de costi. cu M. de elect. dudum. el. 2. Et licet
ista verba sint diffusa: pot tam breuissimè dici, q qn super illa
depositione fundatur electio, vel pmissio, qcuq; sit eligens, vel
prouidens cu ia cam habeat a iudice deponete, veniat reuoca-
du p via attetati iuxta doctrina, qua dat huc gl. post principiu.
in ver. huc tam oia. & facit qd no. 18. q. 4. in sum. & s. e. tit. fa-
pe. in gl. sic s. si vero sup facto iudicis, q deposuit, no fundatur
pmissio, vel electio, possunt pcedere supradicta. facit ff. de re iu.
fape. ad si. nec ob. si dicas ista ee supflua p c. j. & 2. supra e. li. vt
lite pend. q non contingunt istu casum. sed c. j. loquitur in duo-
bus coelectis. fm in petitore, q vdicat beneficiu a possessore.
13 Io. An. ¶ Sed quid si est lata snia definitiua q fctu contumace:
& absent: & iudex lapsis 10. diebus exequitur illa: postea tra-
sit in notitia rei talis snia, a qua appellat: qd est sibi pmissum, vt
j. e. pxi. ipse petit retractari executione snie a iudice ad que, p
via attentati: queritur an possit? So. Do. de Ro. in conclusione
52 s. q incipit, lte licet fide. tenet, q no. sed bene retractabitur
p via iniusticie docto & cognito de hoc et in ca ap. Et est ro: q
statim lapsis 10. diebus, iudex no tenebitur plus expectare, sed

poterit, & debet ad executione pcedere. de of. dele. pastora-
lis. de re iu. q ad cōsultatione. de testib. significauerūt. de elec.
cu dilecti. & ita dicūt istud c. debere intelligi fm eos. & pro eis
facit iste tex. q dicit attetata intra 10. dies debere reuocari. er-
go secus vī de attetatis post. arg. a prio. nā si voluisset dare hac
facultate a 10. diebus a tpe scie, istud expsisset sicut fecit j. ca.
pxi. ar. de deci. ad audientia. sed in prium facit: qā iste tex. equi-
parat attetata post ap. & attetata intra tps datu ad appellandu.
sed ignorati datur tps ad appellandu intra 10. dies cōputandos
a tpe scie, vt j. c. pxi. ergo vī, q attentata dicantur intra 10. dies
datos ad appellandu, ex quo isti 10. dies ignorati non currunt.
Sed volens tenere opionem ipsoru responderet, q effectū eun-
dē habeat appo interposita, & appellatio interponenda ex fi-
ctione iuris: quia in veritate aliud est attentare post app. inter-
positā, aliud post interponendā. sed iste tex. fingit, q perinde sit
attetare ante interponendā, ac si fuisset post interpositā. fictio
aut nō det extēdi vltra casum a iure fictum, iuxta no. in c. susce-
ptu, supra de rescri. eo. li. sed iste tex. fingit perinde esse, quādo
appellatio interponitur intra 10. dies ab eadem snia sequētes:
ergo secus si post 10. dies post latā sniam, vt sic ista fictio nō ex-
tendatur, nisi prout loquitur: & maximē hoc procedat, quia p
hoc non praiudicatur sibi, quin possit petere retractationem
alia via directa, licet excludatur ab isto remedio extraordina-
rio. ¶ Quid si attentatum est difficile retractari, an debeat re-
tractari ante oia? So. Domini de Ro. in conclu. 260. in antiq
tenent, q non: ex quo inferunt, q si partes litigarent super fu-
nere sepulto in cemiterio vnius ecclesie, & alia pars pendere
lite exhumauit funus de cemiterio illo, & portauit ad suum:
pars petit illud attentatu retractari. tenent q nō retractabitur
per viā attentati: qā corpora defunctorum non sic sunt retra-
ctanda, nec transmutanda per no. per Inn. in c. cum liberu. de
sepul. & hoc de equitate. Sed de rigore iuris fortē secus p no.
ibidem per Host. circa principium, secundum eos.

S V M M A R I V M.

- 1 Concertatio quid dicatur.
- 2 Exceptiones concludentes finem controuersie ex iure communi, vel statuto possunt opponi ante litem contestatam.
- 3 Electio, postulatio, & promissio sunt actus extraiudiciales.
- 4 Appellari potest ab actibus extraiudicialibus.
- 5 Appellatio frustratoria etiam extraiudicialis non tenet.
- 6 Negligens in appellando non excluditur ab alijs vijs sibi competentibus de iure communi super reuocatione actus.
- 7 Concertare verbum, quid significet.
- 8 Appellatio extraiudicialis quem effectum habeat.
- 9 Gestum post appellationem legitimam est nullum ipso iure.
- 10 Adhærens appellationi alterius infra quantum tempus debet prosequi.
- 11 Aditus verbum, quid significet, quid additus, quid additus.
- 12 Sed si, dictio, quid importet.
- 13 Appellatio extraiudicialis est multiplex.
- 14 Tempus appellationis prosequende est utile.
- 15 Lex vel statutum quando ponderat scientiam actus respectu certæ qualita-
tis: ille nō dicitur scire, qui scit actum, & ignorat qualitatē ponderadā.
- 16 Consensus ignoranter factus an praiudicet.
- 17 Collatio facta est sub conditione, si vacat: an possit appellari ex eo, quia non
vacat beneficium collatum sub illa conditione.
- 18 Appellari prima vel secunda die infra decendium: demum durante decen-
dio volo iterum, & aliter appellare: an possim?
- 19 Appellatio a promissione executoris an dicatur extraiudicialis.

Concertationi. ¶ Glo. j. summat, & primo
nis. secundo ibi, Statuimus. constitutione, q distin-
guit, an per app. vel aliter petatur reuocari grau-
men. & secundū membrum ibi, Sed si. cui determinationem
interferit ibi, dummodo. ¶ No. primò, q concertatio pot di-
ci altercatio disputationu, q fit inter Doctores. ¶ No. q dispo-
iuris comunis d- imponere finem qonibus: & sic vī, q ex-
ceptiones concludentes finem controuersie ex iure coi, vel sta-
tuto, possunt opponi ante li. cōtest. cum negocium dicatur per
stulatio, & pmissio sunt actus extraiudiciales: & sic patet q tales
actus possunt fieri die feriata. Item possunt fieri extra territo-
rium exercentis. ¶ No. q appellari pot ab actibus extraiudi-
cialibus, de quo p Inn. in c. j. de his que fi. a ma. par. ca. ¶ No.
q et ad iustificandū app. extraiudicialē licet non interponatur
frustratoria et extraiudicialis nō teneat. vide s. eo. tit. & li. cu ap-
pellationibus. No. q 10. dies dati ad appelladu currūt a tēpore
scientie

A D D I T I O.

- 1 Extraiudicialibus. Adde, q si appellatio extraiudicialis non est ex causa pro-
babili, & vera, fiat reuocatio attentatorum post eam. vide do. Feli. in c. j. vo-
cum signanter. de appel.

Geminianus super Sexto Decretalium.

scientiæ grauaminis, & nō a tēpore impositionis ipsius. ¶ No.
6 ¶ q̄ licet quis sit negligens in appellando, per hoc non exclu-
ditur ab alijs vijs sibi competentibus super reuocatione actus
a de iure cōi. quod no. quia facit, q̄ post desertionem appellat-
tionis posset agi de nullitate sententię, de quo infra de sen. ex-
cō. licet. ¶ No. q̄ semel approbatum reprobare non possum.
7 ¶ ¶ Quæro, quid significet verbum, concertare? So. dicit Arch.
q̄ concertare idem est, quod pugnare, quasi certum dicens se
habere. & sit etiam disputando. C. de posth. hær. inst. quod cer-
tatum. C. de le. cum quidam. & habetur hoc verbum. 76. dist. si
duo. & §. preced. Et ibi sumitur in malā partem. quādoq; ēt su-
mitur pro deliberatione, vel tractatu. 66. dist. c. 2. ad fi. Io. And.
8 ¶ ¶ Quæro, quē effectū habeat appellatio extraiudicialis? So.
fm Arch. operatur hic, quia reuocat factū, super quo appella-
tur ad audientiam iudicis ad quem. & si ex iusta cā appelletur ad
Papam, inferior non cognoscat illud. Item nec valebunt literę
ab altera partiū impetratę nō facta mētiōe de ap. ad Papam,
vel ad alium interiecta. de rescr. ex parte. 2. vt no. Inn. de his, q̄
fiunt a maio. par. ca. c. j. dicit tamen ibi, q̄ ille a quo appellatur,
non dimittet pp̄ appel. quin perficiat id, pp̄ qđ appellatur: nec
reuocabitur nisi probata veritate causę, vt no. §. c. proxi. in gl.
fi. circa medium. illa verō probata factum postea etiā a iudice
putā excōicationis, vel alia sententia iudicatur nulla, supra c.
dilecti. c. ad audientiam. & remittit ad no. per Inn. §. de maio.
9 & obe. dilecti. Io. An. No. incidenter istud dictū, ¶ q̄ gestū post
app. legitimam est nullum ipso iure. de hoc aliquid §. c. proxi.
& de hoc dixi plenius. 2. q. 6. quoties. super tex. post Arch. & Io.
de Fan. conclude veritatem, vt ibi dixi. Aut geruntur post app.
legitimam sacramentalia, in quibus imprimitur character, vt
in ordinibus, & consecrationibus Ep̄orum, & similibus: & tūc
talia attentata post ap. quo ad characterem non sunt nulla, sed
valida, vt no. glo. in verbo, firmitatis, §. eo. li. de ele. prouida. &
vide glo. in cle. in pierisq; eo. ti. & quod no. Doc. in c. memini-
mus. de app. quo aut ad executionē dic, vt in sequentibus. aut
sunt sacramenta in quibus non imprimitur character, sed in-
ducunt vinculum perpetuum, sicut est cōtractus matrimonij
b celebratus post app. & adhuc talia sacramēta non sunt nulla
quo ad vinculi substantiam, sed attenditur cā app. an funditus
annullet vel non, & sic ex futuro euentu dependet, vt dixit gl.
magna, §. c. pxi. ver. si aut, circa medium. Aut nō sunt sacramē-
ta, & tunc aut appellatio est extraiudicialis, & tunc si cā in ap-
pellatione expressa non inducit nullitatem ipso iure non erit
nullum. no. Io. An. post Host. in c. cum olim. de ele. sup verbo,
canonica. & ibi tex. si inducit vinculu perpetuum, sicut est cō-
tractus matrimonij celebratus post appel. & adhuc talia sacra-
menta non sunt nulla quo ad vinculi substantiā. Sed si inducit
nullitatem, de sui natura erit nullū, vt est tex. §. eo. li. de elec. si
postq. j. respō. fm vnū intellectū. vel posset intelligi iste tex. qñ
appellatio extraiudicialis defert negocium ad iudicem supe-
riorem, ad quem, & suspendit ptatem oīum inferiorū: & tunc
ē attentatum postmodum esset nullū, vt ibi. & sic posset intelli-
gi tex. in c. ad audientiam. de ap. & c. dilectis. sed primū dictū
tenet Io. An. post Host. de elec. cum nobis olim. super ver. ca-
non. & ibi optimus tex. aut appellatio est iudicialis: & tūc nō
faciendo differentiā inter appellationem ab interlocutoria, &
appellationem a definitiua. licet Io. de Fan. in d. c. quoties. sic
distinguit. dico q̄ quantū ad iuris effectum attentatū postmo-
dum est nullum. & de hoc vñ clarus tex. in d. c. quoties. in prin.
qui dixit, nihil erit. Et hanc partem tenet Lap. de Casti. in sua
prima alle. vbi dixit hoc esse verum, licet postea deferatur ap-
pellatio. assignat rōnem: quia appellatio legitima trāsfert iu-
risdōnem ad iudicem ad quem, & sic non remanet penēs iudi-
cem a quo: quia est indiuisibilis, & penēs duos in totū eodem
tēpore esse non pōt. 24. q. j. loquitur. & de iurepat. c. j. & qđ ibi
no. & qđ no. glo. de offi. dele. prudentiam. sed actus nullus non
conualidatur ex desertione appellationis. alle. dictū Io. An. j.
de sen. exc. licet. vbi tenet, q̄ iste tex. habeat locū etiam in alijs
actibus q̄ sententijs censurę, fm eum ibi. sed bene pōt notari
differentia quo ad retractationem attentati: quia aut attentat-
um consistit in iuris effectū, vt putā quia iudex non obstante
appellatione legitima processit ad vltiora: & isto casu iudex
ad quem pronunciat totum gestum per talē iudicem. & ita p-
cedunt tex. qui dicunt, q̄ iudex decernit attentatū viribus ca-
ruisse. de ap. dilectis. ver. preterea. & c. ad audientiam. aut attē-
tatum consistit in iuris effectū & ē in facto: & tunc debet re-
uocare illud attentatum prout de facto fuit. & ita procedunt
tex. qui dicunt attentata reuocari, supra c. proxi. j. & 2. respō. &
hoc vñ voluisse glo. fi. 2. q. 6. arguta. Nam illa quę sunt facta, nō
possunt haberi pro infectis: & ideo postea facilliter debent re-
uocari. & illud vñ voluisse tex. dicti c. quoties. qui in prin. dixit
nihil erit. quia est nullum, prout consideramus effectum iuris,
& postea subiungit, viribus carebit. quia quo ad effectum, qua-

re etiam reuocabitur. & ita vñ velle Hug. ibi, licet Archid. non
recitauerit. ¶ Tractat hic Archid. an appellari posset post 10.
dies a grauaminibus iudicialibus, quę tamen non habent vim
interlocutoria. & ponit hic qđ no. Ho. §. c. Romana. §. si verō.
sup quo remittit Io. An. ad no. in Spe. de ap. §. restat. ver. sed qđ
c dices. Itē tractat hic de cōminatione iudicis, quando ab ea sit
appellandū: & ponit ad literam dictū Inno. in c. cum cessante,
§. eo. tit. super ver. cōminando. & facit qđ no. q̄ metus cā, cum
10 dilectus. & remittit hic Io. An. ad no. ibidem. ¶ ¶ Quid si quis
d nō vult appellare, sed adhæret appellationi alterius: infra quā-
tum tps debet facere? So. dicit Arch. q̄ infra 10. dies dēt ad-
hærere, vel ratā habere appellationē. alle. no. per Cōpo. de ele.
auditis. & facit qđ no. §. eo. lib. de elect. vt circa. sup verbo, ad-
11 herentes. Io. And. ¶ ¶ Quæro de intellectu huius verbi, aditus?
So. dicit Arch. q̄ quando scribitur per vnicum d. vt hic, & 11.
q. j. inolita. & de pē. felicis. §. si quis. ad fi. tūc denotat iter, & po-
nitur pro introitu, itinere, vel aggressione. quādoq; per d. du-
plex: & tunc deriuatur ab addo addis. 70. dist. sanctorum. in fi.
quādoq; scribitur cum c. additus. & tunc idem est, qđ adfri-
ctus, destinatus, deputatus, vel indicatus. & sic sumitur. C. de
ap. additos. quādoq; scribitur cum b. scabditus, quasi abscon-
ditus, & remotus. Psal. 16. Exaudi nos Dñe, sicut catulus leonis
12 habitans in abditiis. Io. An. ¶ ¶ Quæro, qualiter ponatur dictio,
sed si dicit Arch. q̄ vbicunq; inuenitur, sed si, vel at si, vt hic,
& §. de arb. per tuas. aduersatur in facto, & in iure: sed vbi po-
nitur copula in medio dicendo, sed & si. ff. de pac. iurisq. §. j. in
prin. & de priui. petitis. aduersatur in facto tm, sed in iure de-
notat identitatē. sed c. petitis. nō bene inducitur pp̄ duo: quia
ibi non est copula. Item ibi est etiā varietas in iure. Io. An. pro
Arc. est tex. j. de preb. si is cui. 3. respon. ad hoc p gl. C. de filio-
fami. mi. l. 2. in glo. 2. & in l. sed & si. ff. de pe. hær. Ioā. de Fan.
¶ Quæro, quę sunt alia remedia, quibus poterunt agere? So. dic
q̄ poterunt agere petitorio, vel possessorio, fm Io. Mo. & Arc.
Io. An. ¶ Glo. 2. quærit, in quibus extraiudicialibus habet lo-
13 cum: & soluit. In fi. glo. Io. Mo. dicit q̄ ¶ appellatio extraiudi-
cialis est multiplex, quia quædam est omnino extraiudicialis,
supra eo. bonæ. & de elec. cum nobis olim. quædam quę non
est omnino extraiudicialis, nec iudicialis, vt si est iudex, q̄ ha-
bet procedere partibus præsentibus verē, vel interpretatiuē.
ff. de re iud. de vnoquoq; & §. eo. Romana. §. pe. non procedit
illo modo: sed iubet, vel facit aliquid in grauamine partis. §.
de ver. sig. ex parte. de temp. ord. ad aures. de æta. & quali. quæ-
ris. 23. q. j. quid culpatur. tunc non pōt dici factum iudicantis.
C. comminationes, vel epistolas. per totum. & tūc aut factum
est tale, quod iudex reuocare non pōt, vt quia diffiniuit: & sic
functus est officio suo bene vel malē, supra de offi. dele. literis.
vt putā quia prouidit de beneficio, quod meum erat, vel mihi
debitum, tunc oportet appellari infra decendium: tamen hic
non est exclusā via simplicis querelę, cum hic non sit iudiciū,
& sic in vim rei iudicatę transire non pōt. Si verō iussus, vel
factum est tale, q̄ reuocari pōt a faciente, tunc ab eo pōt peti,
vt reuocet: q̄ si non faciat, appellari poterit, vt hic in fi. & infra
eo. tit. si a iudice. dummodo hoc faciat infra 10. dies. de re iu.
q̄ ad consultationem. dicit tamen, q̄ nō est de necessitate adi-
re iubentē, dicens, q̄ hoc casu cācellaria dat iudicem sine nar-
ratione propositionis grauaminis dicendo, quia me vocasti
ad locum non tutum, vel vltra duas dietas sentiens me grau-
tum ad Apostolicam sedem appello, supra de rescr. nonnulli,
supra eo. ex parte. el j. vide quod ibi no. super verbo, nisi iudi-
ces. Si verō vis fieret tibi super principali, puta de soluēdo 10.
consuluit Io. Mo. q̄ vadas ad iubentem, offerens te paratum
stare iuri coram illo, conquerens q̄ tu non fuisti citatus, & tunc
nitus, vel conuictus, si tē non exaudit, appellare potes: & tunc
sicut prius, de maio. & obed. inter. nec est talis appellatio pro-
priē extraiudicialis, quę fit ab actu iudicis extra iudiciū de-
cendio tamen durante. & sic loquitur supra eo. cordi. in prin.
vbi autem actus sit extraiudicialis omnino fit tm ab illo, q̄ ha-
bet aliquā potestatem: locus est huic tex. exemplum pōt poni
in c. q̄ hēt a iure ptatem eligendi. 16. q. 7. c. fi. de ele. c. j. & j. de
sen. excō. solet. in fi. Io. An. ¶ Gl. super ver. grauati, recita per
¶ rium, de opi. Host. quę ponitur hic in ver. dicebat aut. & alsi-
14 gnar rōnes illius. postea solue, vt facit gl. ¶ Glo. super ver. sci-
uerit, in prin. colligit notabile, q̄ tps istud est vtile. deinde q̄-
rit, de qua sentētia intelligatur, & soluit. in fi. gl. ad hoc facit §.
eo. lib. de rescrip. gratia. Io. An. ¶ No. istam glo. ¶ q̄ vbi lex, vel
statutum

ADDITIONES.

- a ¶ Desertionem appellationis. Adde Do. de Ro. conclu. 6. hoc tit. An. confi. 266.
- b ¶ Non sunt nulla. Adde quod voluit Cal. confi. j. qui cle. vel vouen. Ber.
- c ¶ Comminatione iudicis. An verō comminatio iudicis habeat vim perempto-
rij, vide do. Feli. in c. causam. 2. col. de rescri.
- d ¶ Debet facere. Adde quę requirantur in adhesionē. Old. confi. 290.

statutum ponderat scientiam actus respectu certæ qualitatis, ille non dicitur scire, qui scit actum, & ignorat qualitatem ponderatam: quod non pro statutis, quæ imponunt quādoque poenam scientibus actum, & non reuelantibus sicut dicunt. quandoque qui sciuerit aliquem receptare bannitum, & non reuelat, incurrit certam poenam: quia dato quod sciret unum receptantem, nisi sciret illum bannitum esse, non incurreret poenam. unde dicitur esse cautus articulus in tali materia, ut concludat illi sciuisse bannitum. ¶ Gl. super ver. debita. ¶ Grit de exēplo tex. & so. In fi. gl. Io. Mo. ponit exēplū per c. licet ep̄s, j. de p̄bē. quādo est prouisum tibi de beneficio, quā possidebā, possum appellare. Itē expectare, quod vocetur per possessionē, quā habeo: & est s̄m eū rō iuris, quod habens plures vias, licet sit sibi p̄scriptū in vna, ut in via appellandi, non per hoc p̄scriptū est in alia, ut in via p̄dicendi. ff. de ap. si exp̄sim. Io. An. ¶ Gl. sup. ver. consenserit, ¶ Grit an cōsensus ignoranter factus p̄iudicet? So. q. non. deinde, an sufficiat consensus tacitus? So. q. sic. In e. gl. ibi, scienter. Itē requiritur quod sponte s̄m Arch. alle. 33. q. 5. notificasti. & quod ibi no. ¶ In fi. gl. idem Arch. Io. And. & ponit Lap. exēplum de tacito consensu: puta ei obedientiā impēdendo, vel aliquid aliud faciendo, per quod consentire dicatur, vel ēt si per longum tempus non p̄dixit ad hoc s̄. de transa. contingit. & s̄. de his, q̄ fiūt a pla. continēbatur. Et quantum ad hanc decre. d̄r longum tps sex mensium. arg. de concess. p̄bē. quia diuersitatem. & notat Host. in d. c. quia diuersitatem. & hoc fortē quia dicit de longo tpe semestri, quā locū hēt in collationibus beneficiorū, ut ibi: vel prouisionibus siue electionibus, ut hic. in alijs aut maius tēpus darem saltem 30. vel 40. annorū, s̄m Lap. dictū Lapi de semestri non v̄r verum per c. q̄ sit. de elect. c. li. & s̄. c. tit. cupientes. si verō essemus in alijs casibus, ubi non habent locū illa iura, tunc electio non currit aliq̄d tps ad petendū confirmationē, nisi aliud a iudice sibi statuatur, ut no. Io. An. de offi. ordi. cum vos. ista potuit esse rō quare Lapi dixit fortē. ¶ Sed querit Lap. Abb. facta est collatio sub p̄dōne, si vacat, an possit appellari ex eo, quia non vacat beneficium collatum sub illa p̄dōne? So. v̄r q̄ non: quia si verū est, q̄ non vacet, non erit facta collatio, & sic nullū fuit grauamē, ergo non valet appellatio. In p̄riū facit: quia vel nolit oportebit probare, q̄ non vacet. maximē si fiat probatio per impetrantē, q̄ vacet. pp̄ qd̄ saltem consecutiue grauatur ex tali collatione p̄dōnata ille, q̄ dicit non vacare, vel negat vacare. ergo poterit talis appellare. & pro hoc facit tex. hic ibi: se grauati reputans. & super tali appellatione dicit se vidisse literas Apostolicas, s̄m Lap. ¶ Sed pone, q̄ appellauit prima, vel secunda die infra decendium: demū durante decendio volo iterum, & aliter appellare, an possim? So. s̄m Lap. hic si appellauit a iudice, vel parte sciente, non potero iterū appellare, nisi eis consentientibus. & rō. quia si appellauit, renunciatui vltiori termino mihi dato ad appellandū, & computatur illud tps in anno, vel biennio dato ad proseguendum, ut s̄. de refer. ex parte. & in cle. sicut app. eo. tit. & facit j. de re. iur. de semel. & regula, mutare. & s̄. c. li. de elec. ab eo. & qd̄ no. Io. An. j. de re. iur. in re cōi. in qōne. & ipse Lap. in cle. j. de iurepa. s̄m Pau. idem tenet Inno. in c. sollicitudinem. de ap. in glo. ¶ Ep̄m. quia per talē app. v̄r renunciare grauamini, a quo appellauit, & ne leges fiant ludibrio. Ioan. Cald. disputauit istam qōnem in qōne, quæ incipit: a definitiua. tamē in terminis sue qōnis addebat, q̄ iste qui appellat secunda die, deseruerat illā appellationem: quia iudex assignat terminum trium dierū p̄ Apostolis, & iste non iuerat pro eis. unde volebat reiterare appellationem. & ibi concludit, q̄ aut res non est integra post desertationem, ut quia iudex a quo p̄cessit in cā, antequā interponeretur secunda, & tunc non poterit secundo appellare: quia ius partis in totū est sublatum, & alteri iam quæsitū ēt in re, ut probatur de elec. in cā. de of. dele. quāuis. & c. seq. hoc eo. lib. Si verō res est integra, tunc aut in die, quo appellauerat, erat interlocutoria: & per talem renunciationem transiit in rem iudicatam. de elec. cum dilecti. de test. significauerunt. iō amplius super illo articulo non audietur appellans. aut non erat interlocutoria, sed erat grauamen: & tunc dicit, q̄ ex quo res est integra, & restat de tempore 10. dierum, poterit appellare: quia ex quo aliquod ius remanet penes eum, videlicet residuū termini, remanebit saluum. alle. c. si clericus. j. de p̄bē. ubi si expectans primam prabendam vacantem, & iam erat canonicus, negligat illam petere: poterit tamen aliam petere re integra s̄m eum. ego tenui p̄rium. 2. q. 6. sunt quorū. ver. nec enim. nam ex quo renunciat grauamini per receptum primæ appellationis illam deferendo, quæsitum est ius parti b: quia remanet validus processus, s̄. cod. cum sit Romana. unde non debet dari regressus ad ius renunciatum. 7. q. j. ¶ periculosum. nec ob si clericus. quia prabendam quā petit, non petit ex pristino iure literarum, sed ex dispositione iuris cōmunis disponentis, q̄ ex quo quis est canonicus, non sit sine prabenda. de p̄bē. di-

lectus. unde non rediit ad ius renunciatum per negligentiam. sed hic debet redire ad ius renunciatum: quod non potest. & pro ista parte facit quod tenet hic Lap. & Inno. in d. c. sollicitudinem. qui volunt, q̄ non possit reiterare ēt si nō erat prima deserta. & pro eorum dictis facit cessante causa, quare cōceditur dilatio, cessat etiā dilatio, licet de dilatione aliqui dies supersessent, ut est casus de re. ad Apostolicam. & tenet Bar. in l. 2. ff. de re. iur. sic est in proposito, nam ex quo semel appellauit, cessauerunt dies, qui supererant ad app. dati: tamen intellige dictum Lap. qm̄ nouam appellationem vellet interponere, sed quando vellet antiquā declarare, bene posset infra 10. dies, ut no. glo. in c. is cui. ff. de offi. deleg. ¶ Quid si possessor beneficii appellat extra iudicium a processibus executorum dicens q̄ a 14. diebus proximē preteritis circa ad notitiam eius peruenit, an p̄sumi debeat dictam appellationem interpositam post vel infra 10. dies? Domini de Rota conclu. 705. quæ incipit. Itē quod possessor dicit q̄ erant varij. nam aliqui dicebant ipsum p̄sumendū. 14. die preterita notitiā dictorū p̄cessuū habuisse, & tūc decendū ad appellandū incepisse: iō talē appellationē non valuisse per istū tex. alij tenebant p̄rium per c. licet cām. de proba. & qd̄ ibi no. nam aliud est dicere. 14. diebus circa, ad cuius verificationem sufficit, q̄ vna die circa 14. sciuerit. secus si addatur copula, & circa. quæ denotat cōtinuationem tporū & dierum: & ut res potius valeat, q̄ pereat. de ver. sig. Abbate. attento q̄ ēt de facili causę beneficiales ad cursū deuoluuntur, & melius q̄ alibi ibi deciduntur s̄m eos. p̄ ista parte facit, quia appellatio videtur libellus appellatis: & ubi verba libelli sunt dubia, sit interpretatio pro actore, ut no. gl. in c. cum ad sedem. de resti. spol. & infra in regula, cum sint partium. de re. iur. ergo interpretemur, q̄ sciuerit tali tpe quod fuerit vtile. ¶ Quid si appellatur a prouisione executoris, & an dicatur extraiudicialis? Sol. Pau. dicit q̄ quidam tenent, q̄ sic, alij contra: quia prouisio facta p̄ executores nō est actus merē extraiudicialis. & hoc tenet Arc. s̄. c. li. te exce. pia. & ibi de hoc, s̄m Pau.

ADDITIONES.

- a ¶ Bannitum. Adde q̄ poenam non meretur receptans bannitum ignoranter Roma. confi. 474. item ad hoc, ut quis dicatur habere scientiam alicuius rei, oportet nedum ipsam scire, sed eius qualitates, ut per do. Feli. in c. quod ad consultationem. col. vlt. de re. iur.
- b ¶ Ius parti. Adde quod voluerunt Do. de Ro. concl. 33. hoc tit. Ro. confi. 41. ubi ponunt an per secundam appellationem possit recedi a prima. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Lectura non est necessaria quo ad legitimationem propositionis appellationis.
- 2 Appellatio an sit interponenda coram iudice. & nu. 3.
- 4 Appellationis interpositio, & eius intimatio fuerunt.
- 5 Debet, verbum, importat necessitatem.

Appellatio. ¶ Gl. non summat. vel dic s̄m Zē. Valer appellatio in scriptis porrecta, licet corā iudice non legatur. h. d. Et quia breue est, non diuiditur. ¶ No. q̄ ad legitimationē propositionis appellationis nō est necessaria lectura ipsius, sed sufficit sola porrectio in scriptis. ¶ No. q̄ appellatio est porrigenda iudici nō appellato quātū ad validādū appellationē: sed quātū ad deuoluendā eām an sit porrigenda app̄o dic vt in cle. a cām. de ele. ¶ No. q̄ impugnatio, & exceptio q̄ nō est rōnabilis, non est admittēda. ¶ Quæro, an hæc decretalis habeat locū in quibuscunq; appellationibus? Sol. dic q̄ sic: quia siue appelletur in iudicio, siue extra iudiciū a iudice, tamē habebit locū iste tex. Itē habebit locū in appellatione totaliter extraiudiciali, nā licet sint opiniones inter Doct. an c. cordi, s̄. c. habeat locū in omnino extraiudicialibus excepto casu c. vt circa. de ele. s̄. c. li. An in illis requiratur scriptura: & maximē quando non appellatur ad Papā: de quo in d. c. cordi. in 4. gl. & in glo. maximē. & in glo. istud. si tamen in illis appellatur in scriptis, sufficiet tradere scripturā, ut hic d̄r, cū eadem sit rō: igitur & idem ius. de cōsti. transla. s̄m Io. An. ¶ Gl. super verbo, iudici. ¶ Grit an appellatio sit interponēda coram iudice? So. q̄ sic. ar. huius l̄re, tamē excipit duos casus. ¶ In fi. gl. idē qd̄ glo. tenet Arc. & alle. ff. qn̄ ap. sit. l. j. §. dies. & §. si qs. C. e. ti. in offerēdis. in auth. de ap. §. j. col. 4. recitat tñ opi. Gof. q̄ dixit, q̄ app̄o emissa in absentia iudicis bene excusat, si nō fiat fraudulēter, ut no. in c. suggestū. qd̄ v̄r placere Inn. in c. dilectus. e. tit. ad fi. ubi dicit, q̄ per app. ēt factā in absentia iudicis appellans est exemptus b ab ipsius iurisdōne: tamen in c. si iustus, supra cod. tit. placet Inno. quod

ADDITIONES.

- a ¶ Cle. causam. Adde q̄ Do. de Ro. deci. 319. in nouis hoc tit. dicunt, q̄ attentata post appellationem extraiudicialem non veniunt retractanda, antequā intimata sit appellatio iudici, vel parti.
- b ¶ Est exemptus. Adde q̄ Do. de Ro. deci. 136. in antiquis hoc tit. sequuntur opi. Arch. hic, & an appellatio possit interponi in absentia iudicis, vide Ant. de But. confi. 27. Ang. confi. 130.

Geminianus super Sexto Decretalium.

quod dicit hic in glo. & dicit etiam Arch. q. si bene videatur c. si duobus. j. responso, in fi. satis demonstrat, q. appellatio non protegit appellatorem a iudice suo, donec ad ipsius iudicis notitiam perducatur. & idem ibi Pe. de Saxo. Io. And. de hac materia ultra alle. supra, aliquid Innocen. in ca. fi. de dolo & contu. in glo. fi. aliquid Pau. in cle. causam. in verbo, interposita. de elec. glo. & Doct. in clemen. j. de appel. & per Lap. de Cast. in alleg. 39. & in Spec. de appella. §. qualiter. ver. item cautus. Conclude, si potest haberi copia iudicis a quo, vel ad quem, & non subsit iustus metus, tunc si eligit appellare verbo in casu sibi permissio, videlicet incontinenti: & requiritur presentia iudicis: & q. et iudex sedeat p. tribunali, vt no. glo. 2. q. 6. in summa. & rō est: q. oportet, q. talis appellatio verbo interposita statim anteq. iudex diuertat ad alia interponatur, vt 2. q. 6. ver. litigatoribus. & sic anteq. recedat de tribunali: corā iudice aut ad quem, si eius copia haberi pōt, & non iudicis a quo dēt ēt appellare, vt 2. q. 6. §. biduū. ver. eius at ad quē. tamē isto casu cū appellet ex interuallo, non oportet, q. iudex sedeat p. tribunali: q. vbiq. poterit habere copiā iudicis, sufficit appellare, vt patet in d. §. biduū. ver. si fortē. & ita debent intelligi oīa iura, q. videntur requirere presentia iudicis in appellationibus interpositis. aut nō pōt haberi copia iudicis ad quē, vel a quo: vel timet accedere ad p. sentia eius, §. e. ti. si iustus. valet appellatio facta in eius absentia quantum ad validitatē ipsius appellationis. ita intelligatur iura, §. p. ista parte allegata: q. trāfertur iurisdō ad iudicē ad quē, ex quo hēt iustā cām sic appellandi. ar. de of. or. pastoralis §. p. terea. ita dicunt Dñi de Ro. conclu. 698. debere intelligi dictū Inno. in c. dilectus. de appel. quantum aut ad hoc, vt suspendatur iurisdō iudicis a quo requiritur, q. primò sibi fiat intimatio. ad hoc §. e. ti. si duobus. vnde quantum ad obtinendā retractationē gestorū p. cū per viā attentati non sufficeret appellatio, nisi fuerit iudici a quo intimata f. m. dñs de Ro. vbi §. & Lap. de Cast. in d. alleg. ¶ Quare aut sit appellandū in presentia iudicis, quādo pōt haberi eius copia: dicit Io. An. in regula, in generali, j. de re. iu. q. rō est, quia appellatio ordinatur ad restringendū principale factum iudicis: quia iudex appellatorem grauauit, non pars: & iō de iniuritate iudicis agitur: & pp. hoc iura arēt appellari in eius presentia, & non partis, licet sit iudicatum ad commodum partis. de re. iu. cum inter. & facit de ap. interposita. & istud ponit etiam Lap. in d. alle. ¶ Glo. super verbo, proponis. recita per contrarium, q. sola probatio non sufficiat: & non creditur eius dicto, nisi probet. glo. fatetur contrarium, q. sola probatio non sufficiat: & ad tex. subaudit, deinde quatit, an scriptura debeat esse authentica. sol. q. non. ¶ In ea. glo. ibi, authentica. & per hanc gl. patet, q. differentia est inter appellationis interpositionem, & eius intimationem: quia intimatio debet fieri per scripturam

a authenticam, vt in cle. causam. de elec. & ratio est: quia ad hoc, vt constet de actu präterito requiritur fides plena: sed de actu presenti bene constat iudici per priuatam scripturā: imò etiam sine scriptura, vt cū quis appellat a diffinitiuā viua voce incontinenti lata sententia. C. de app. l. litigatoribus. canonizata. 2. q. 6. ad fi. Io. And. ¶ Glo. fi. recita per contrarium in ea formatum: & solue, vt glo. & idem inducit ad exceptiones. ¶ In ea. glo. ibi, vt ei libellos daret. no. primò ex ista glo. quid importet verbum, assignare b. & vide Institut. de afsi. liber. per totum. & per istam decre. & decre. si canonici. hic p. allegatā. dicit Io. Mo. probari q. assignare, & porrigere idem est, quod presentare: sed presentatio nō requirit lecturam. & idem posuit Archid. supra eo. cordi. & per iura alleg. in glo. & per tex. hic qui dixit porrexisse. tenet Archid. q. non est necesse appellanti, tunc cum tradit schedulam appellationis loqui, vel dicere, appello, f. m. Io. An. & eodem modo dicit hic Pau. si dicit appello cum scriptura, & non facit copiam appellationis, valet appellatio: quia satisfactum est iuri: si tamen iudex copiam petat, reddere ei tenetur, f. m. Pau. hic. No. dictum Pau. f. m. Zē. in cle. causam. de elec. in verbo, idem facta. in fi. tenet q. licet appellans non faciat copiam appellationis iudici, propter hoc non vitatur appellatio, f. m. cum. glo. videtur sentire, q. debeat copiam dare. 2. q. 6. §. biduum. ver. eius autem ad quem. & pro dicto Pau. facit tex. C. de appel. l. eos. §. sin autem. vbi dicit tex. libellos offerri debere: & sic patet, q. necessitatur ad dandum iudici: q. quia verbum, debet, importat necessitatem, vt no. gl. in cle. dispendiosam. de iud. Posset distinguī: quia aut appellatio interponitur in casu, quo regitur expressio causae: q. semper procedit in interlocutoria, supra e. vt debitis. & quandoq. indefinitiuā, supra e. Romana. & tūc si iudex petit copiam, debet sibi tradi: quia tunc cum iudex habet deliberare super causis in appellatione expressis, & illas exprimere in apostolis, & etiam causam, quare defert, vel non defert, vt supra eo. cordi. §. j. non posset bene deliberare, nisi copiam habeat: quia super volatili verbo per appellatē prolato non posset bene instrui,

& deliberare. arg. eorum quae no. Inno. de test. cum clamor. & ita procedit opinio Pau. hic. imò posset attentari dicere, q. si non vult facere copiam appellationis, isto casu videatur deferri ta appellatio, si perseuerauerit vsq. ad finitum tempus: apostolorum: quia non viderentur cū debita instantia petiti apostoli, ex quo non tradit copiam: cum non videatur debito modo fieri. argu. supra eo. vt super. & c. ab eo. in fi. Aut appellatio non requirit expressionem causae: quod est regulare in definitiuā: & tunc non vitatur appellatio, licet iudici petenti non fiat copia: quia tunc non habet deliberare super causa appellationis, imò semper debet deferre appellationi, nisi sit prohibitum a iure appellare, vt no. supra e. cordi. & c. Romana. & isto modo pōt saluari dictum Zen. ¶ In fi. glo. imò quod plus est, videtur satis esse illas verbo proponi, dummodo apud acta verba scribantur per decretalem illam: & bene facit quod no. supra tit. proxi. c. fi. in j. glo. sed in exceptione recusationis vt speciale, q. in scriptis dari debeat per l. apertissimi. C. de iudi. vide quod fuit no. supra eo. tit. legitima. Io. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Authenticam. Adde quod voluit Ro. conf. 6.
- b ¶ Assignare. Adde Ro. conf. 382. Ber.
- c ¶ Finitum tempus. Vide do. Feli. in c. personas. in prin. de appel.
- d ¶ Verbo proponi. Adde quid si aliquis grauatur pluries vno grauamine. & prima vice appellat in scriptis: an secunda vice sufficiat appellare verbo, referendo se ad schedulam, D. de Ro. deci. 362. in antiquis, hoc tit. Ber.

SVMMARIVM.

- 1 Iudex non potest compellere appellatorem a grauamine, vt probet grauamen illatum per eum.
- 2 Non ar. tatur quis per citationem factam a iudice, cuius iurisdic. est suspensa tempore citationis.
- 3 Appellatio non extinguit, sed suspendit iurisdic. iudicis.
- 4 Iurisdic. iudicis a quo non est suspensa quantum ad actus, qui tendunt in faciliorem expeditionem appellationis. Et quid si sit dubium, an teneat appellatio, nu. 5. & 6.
- 7 Reuocatio grauaminis an possit fieri parte non citata.
- 8 Citatio noua an requiratur post reuocationem grauaminis ad hoc, vt iudex possit procedere.
- 9 Appellans non videtur renunciare appellationi interponenda.
- 10 Iurisdic. iudicis an sit ita suspensa per appellationem, q. statim attentat a per eum debeant reuocari.

Ia iudice. ¶ Glo. non summat: sed secundum grauamine ad docendum de eo comparere nō tenetur coram iudice: sed tantū ad audiendam reuocationem, si eam iudex duxerit faciendam. hoc dicit, f. m. eum. vel posset aliter summati, vt cōprehendat totum. Iudex a quo compellere non potest appellatorem a grauamine veritatem ipsius probare: sed citare potest ad ipsius reuocationē audiendam. qua facta procedere poterit eius contumacia non obstāte, ac si nunquā appellasset. hoc dicit. Primò ponit thema, secundo ibi, Nec coram. illius duo dubia soluit, vtriusque reddens rationem. tertio ibi, Nisi. secundum determinat, & declarat. ¶ ¶ No. q. iudex non potest compellere appellatorem a grauamine, vt probet grauamen per ipsum illatum. & sic vbi requiritur probatio actus gesti per iudicem, an contineat iustitiam, vel iniustitiam per respectum ad actum gerendum per ipsum iudicem, nō requiritur partium probatio, secus si actus deberet geri ab alio iudice: quia tunc pars debet probare iniustitiam. ita procedit tex. supra eo. interposita. ¶ No. q. quis presumitur esse certus de facto suo. ad hoc supra de rescrip. ab excommunicato. ¶ ¶ No. q. quis non ar. tatur per citationem factam a iudice, cuius iurisdic. est suspensa citationis tempore. ¶ ¶ No. q. appellatio non extinguit, sed suspendit iurisdic. iudicis. de re. iu. cum inter. de iure iu. venientes. & ideo dicunt iura, q. quis facit se exemptum per appellationem a iurisdic. iudicis a quo, supra eo. directe. in fi. de quo remittit Archid. supra eo. ad hanc. & c. proposuit. & c. cum teneamur. Io. And. ¶ ¶ No. q. iurisdic. iudicis a quo non est suspensa quantum ad actus, qui tendunt in faciliorem expeditionem appellationis: sicut est hic reuocatio grauaminis, per quā totaliter appellatio extinguitur: & ista potest esse ratio, quare dat terminum prosecutioni appellationis, & pro apostolis recipiēdis, supra eo. cordi. ¶ No. q. reuocatio grauaminis non debet esse verbalis, sed effectualis. de quo hic in glo. ¶ No. q. quo ad processum iudicis paria sunt non appellare, vel appellare, & appellationē reuocatam esse. ¶ Opp. q. iudex a quo non cognoscat de grauamine propter qd. fuit appellatum; quia ipse non cognoscit de virtutibus appellationis. 2. q. 6. decreto. Sol. dic. q. aut ipse vult inquirere de veritate, & iustitia appellationis, & hoc non potest

potest ut in contrario, & ratio assignatur per gl. quæ incipit, sed quare. in c. sollicitudinē. §. eo. ti. aut vult se informare, an causa expressa in appellatione sit probabilis, vel non, & tunc potest se informare extrajudicialiter a peritis, quia tunc eius est hoc exprimere. ar. ff. de arb. l. qualem. & potest intelligi iste text. & facit quod no. §. vt debitus. in gl. colligitur. de quo hic Archi. remittens ad no. 2. q. 6. ad Romanam. in fi. primæ glo. Io. An. ¶ Quæro an iste tex. procedat in quibuscunque appellationibus? So. dic. quod sic, siue sit appel. ad Papam, siue aliū. Ioan. An. ¶ Quæro, quid si sit dubium, an teneat appellatio? So. dicit Archi. quod tunc omnia sunt in suspensio. §. de offic. or. pastoralis. vnde non transit in rem iudicatam, vnde posset superior moderari id, super quo fuit iudicatum. de testa. Raynaldus, & c. Raynaldus. & istud placet Gof. de eo qui mit. in pos. c. 3. & dicunt aliqui, sed malè secundum Archi. quod licet iudex a quo est appellatum dubitet, nihilominus potest procedere. ff. de iud. si quis ex aliena. Ioan. An. Sed dic. quod illa lex loquitur in alio casu, vnde non facit ad istud dubium. ¶ Sed pone, quod iudex a quo semper remaneat dubius super causa appellationis, quantumcunque inquirat a prudentibus, quid faciet? So. dic. q. debet superfedere, quia in dubio potius statuit appellatiōi, quam sententiæ. §. eo. dilectis. & præsumitur propter grauamen appellatum, de re iudi. tenor. & vide no. eo. ti. pastoralis. in gl. non tñ. in fi. Io. An. ¶ An reuocatio grauaminis possit fieri parte non vocata? So. dicit Ioan. An. quod hic patet, quod non. vnde debet fieri partibus præsentibus, vel ad hoc saltem vocatis. & de hoc in Spe. de exce. §. viso. ver. sed si iudex. & sic iste text. voluit dare remedium contra malitiam iudicum, a quibus appellatur, qui vt illudant appellantes, in eorum absentia reuocant grauamen. Io. An. Lap. Abb. dicit hic, q. aut iudex citat ad euitandam reuocationem grauaminis, quam facere intendit iudex a quo in termino sibi assignato: & si in termino ipso non venerit appellans citatus, valebit reuocatio: & ex tunc, vt dicit tex. absque alia citatione, vel intimatione facta reuocationis grauaminis poterit etiam ad sententiam procedere. & sic potest intelligi dictum Archi. quod infra sequitur. Aut citat secundum formam positam hic in princ. vt videlicet veniat ad videndum reuocationem grauaminis, si docuerit se grauatum: & tunc non arctat appellantem ad veniendum, & si reuocat, requireretur intimatio reuocationis quantum ad hoc, vt procedere possit, secundum Lap. Quibus verbis debeat uti reuocans, tractat hic Archid. & supra eo. cum cessante. secundum Io. And. ¶ Quæro, an post reuocationem grauaminis requiratur noua citatio ad hoc, vt iudex procedere possit? Sol. Arch. tenet, q. non, supra eo. li. de dolo. cum qui. & sic poterit sententiam ferre. in contrarium facit tex. hic, qui dicit, q. poterit, ac si appellatum &c. ergo sicut si non appellasset, necessaria fuisset citatio, ita & nunc. ipse respondit, q. ratio illius c. hoc soluit: sed hoc non placet Io. And. quia ibi non tenuit appellatio. & hic tenuit, & sic fuit a principio ibi contumax, hic non. item ibi non desijt esse iudex, hic verò desijt, sed reassumit. item ibi poterat statim procedere a principio, hic non. vnde putat, q. reuocato grauamine appellans debet certificari de hoc, & citari: & si de facto insistens appellationi ideo nollet comparere, procederet opin. Archi. & vide in addit. Spe. de app. §. 2. ver. 27. Io. An. Io. de Lig. dicit, q. si citatio facta fuisset, q. debeat venire ad videndum reuocari grauamen, & ad procedendum in causa: tunc procedat opi. Archi. no. ex d. c. eum, qui. sed ex vi citationis, quæ tendit ad processum vltiorem, secundum eum. iunge omnes simul, & habebis veritatem. vnde si sit citatio secundum modum positum in princ. tex. ad reuocandum grauamen, requiritur noua citatio. quo ad procedendum, vt dicit Lap. §. si verò citat ad videndum reuocationem grauaminis in termino certo, si vltra hoc additur, & ad procedendum in causa: tunc posset procedi ad primum actum, qui debeat fieri post actum, a quo fuerat appellatum, quando non constat de causa, quare ille noluit comparere, & tunc procedit non virtute c. eum, qui. vt dicit Io. de Lig. sed virtute citationis: & sic intelligo dictum Io. de Lig. de primo actu, qui debebat fieri: quia ad alios actus separatos non posset procedi sine noua citatione, vt no. gl. in d. c. eum, qui. nisi citatio fuisset generalis ad omnes actus, secundum quod ibi fuit notatum. Si verò non additur, q. veniat etiam ad procedendum in causa, tunc si constat, q. non vult venire ex eo, quia voluit inniti suæ appellationi, non erit vltius citandus, vt dixit Io. And. Si verò de hoc non constat, erit tunc citandus ad omnes actus particulariter: quia licet sit contumax in vno, tamen debet citari ad alium, vt dixit glo. in c. eum, qui. & isto modo saluabitur dictum istorum in quolibet suo casu. ¶ Glof. j. ibi, cum cessante. & Guil. in Spec. de excep. §. viso. ver. sed si iudex, & sequentibus. & corrigi, quod no. Ber. §. eo. lib. de re iud. ad Apostolicę. ver. eratque parata. Io. And. in ver. & dic. quærit, de quo iudice in-

telligatur, & soluit. ¶ Gl. 2. recita per contrarium, q. non possit reuocare grauamen, cum sit functus officio suo. glo. sol. distinguendo de quo grauamine intelligatur. ¶ Gl. super ver. per se. recita per contrarium, q. imò iste appellans debeat probare veritatem grauaminis. §. eo. Romana. glo. soluit, & assignat rationem istius tex. ¶ Gl. super ver. teneris. quærit de vna questione, & arguit ad partes, & soluit respondendo rationibus contrariis. ¶ In fi. gl. Pau. de Eleaz. hic tenet contra gl. per iura pro parte contraria allegata: & ad rationes gl. pro sua opi. inductas respondet ad primā, quæ dicit, q. ista non sunt contraria, probando grauamen dicit, q. imò sunt contraria respectu iudicis, qui habet cognoscere: nam veritas grauaminis debet probari coram iudice, ad quem. §. eo. c. vt debitus. de rescr. dilectus. el. 2. Si ergo probo coram iudice a quo, isto respectu iudicia sunt contraria. Item dicit Io. de Lig. q. sunt contraria respectu iurisdictionis, quia asserit eum iudicem, ex quo probat coram ipso grauamen, licet non sit contrarietas quo ad effectum. vnde ambo isti actus appellationis, & probationis grauaminis non tendunt ad declinandam iurisdictionem, sed potius videntur tendere ad contrarium, secundum eum. Non obstat. secunda ratio, secundum Pau. per quam respondetur ad c. gratum. quia si gl. intelligit principale, id est exclusis incidentibus, & emergentibus, sequitur q. super vno tantum litigando, non renunciatur appellationi super alio interposito: quod est falsum, cum principale includit omnia supradicta. §. de probat. c. pe. & §. eo. dilecti. Non obstat. ratio si. q. comparando ad id, quod hic dicitur, non renunciatur appellationi. quia respondet, q. est ibi vt patiens, comparat vt patiens: sed probando est vt agens, & iste actus inducit consensum, ut no. Inn. de rescr. spo. olim. el. 3. vnde solent communiter appellantes protestari, quod coram eo nil agere intendunt, nisi prius reuocent grauamen: & sic non potest defendi ista glof. secundum Pau. Ioan. de Lig. dicit, tene quod placet. Ioan. de Fan. concor. opiniones, quod aut iste comparat ad docendum de grauamine solum per viam simplicis informationis non tanquam coram iudice, & tunc sit vera gl. aut comparat tanquam coram iudice, & tunc procedit opinio contraria, quia per hunc actum fatetur eum suum iudicem, & sic eius iurisdictionem per appellationem non suspendam secundum eum. & ista videtur satis equa. ¶ No. tamen incidenter ex glof. in ver. responderi potest. quod licet per actum gestum coram iudice a quo, appellans renunciaret appellationi iam interpositæ, non tamen videtur renunciare appellationi interponendæ. de quo per Host. in c. significauerunt. de test. Glo. super ver. effectum. quærit, quando dicatur eum effectum reuocare, & soluit. In fi. gl. idem Archi. qui etiam allegat Io. de Deo in suis cauillationibus, in rubrica de generalibus exceptionibus, vbi no. quod non sufficit, quod iudex dicat, ego reuoco, nisi recedat a grauamine interlocutionis. Ioan. An. Ex his inferitur, quod non videtur reuocare eum effectum, nisi etiam restituat expensas factas occasione dicti grauaminis secundum Inn. & Ber. §. e. c. cum cessante. Sed Host. dicit ibi, quod possit reuocare etiam non restituendo sumptus, & imputet sibi appellans, quod interim eas facit secundum eum. & sic etiam remanet hic Lap. Abb. ¶ Gl. si. reddit rationem text. ¶ Sed quæro, an iurisdicatio iudicis sit per appellationem ita suspensa, quod statim attentata per eum debeant reuocari? Sol. dicit Lap. Abb. quod non, sed ex futuro pendet euentu scilicet quousque de veritate causæ appellationis constiterit. §. e. non solum. §. illa verò. nisi appellatum esset a definitiua, vt ibi. j. responso, secundum Lap. Sed quid si iudex datus super appellatione interposita ab interlocutoria pronunciet malè appellatū, & bene processum, & remittit causam ad primum iudicem, & ab ista & secunda pronuntiatione, appellatur an possit iam reuocare istā suam pronuntiationē, & reponere partes in statu primo per id c. & per c. cum cessante. §. c. Do. de Ro. concl. 355. in antiquis, quæ incipit, Vtrum si appelleretur. tenent, quod non, quia statim cum pronunciauit super isto articulo functus est officio suo, & ideo sicut iudex post definitiuam non potest sententiam suam reuocare, cum sit functus officio suo, sic nec ipse, ar. l. iudex. ff. de re iud. & de of. deleg.

ADDITIONES.

- a ¶ Noua citatio. Adde Fed. consil. 171. Ber.
- b ¶ Interposita. Adde quod Do. de Rota deci. 323. dicunt, q. ille, qui iura sua producit coram iudice a quo, ad hoc vt superfedeat in executione sententiarum, non dicitur appellationi renunciare. B.
- c ¶ Interposita. Limita ibi hoc dictum, vt per Lu. Ro. sing. suo. 150. inc. appellans ab interlocutoria. & melius singul. 773. inci. regula est q. appellans. de quo per Fel. cap. gratum. ver. tertio limita. de offic. deleg. & Pan. in eadem accessissent. de test. & consil. suo 2. & ibi notauit in apostil. ad ipsum, in ver. laudum latum. volum. j.
- d ¶ Quod non. Adde Alex. consil. 79. j. lib.

Geminianus super Sexto Decretalium.

deleg. in litetis. pro hoc facit, quod per remissionem defijt esse iudex, vt not. Archid. s. de excep. pia. super ver. condemnas. & pro eo, quod est dictum supra, q. iudex pronuncians super articulo appellationis, æquiparatur iudici pronuncianti definitiue, probatur in simili per c. cum appellationibus. C. eo. tit. in princ. ibi, dum dicit, q. eadem d. c. condemnat in expensis, iuxta l. Paulus. ff. de re iud. vbi idem d. dicitur de pronunciante definitiue, coniunctis notatis per Arch. in d. c. pia. secundum eos. & pro dicto ipsorum facit, q. aia quando profertur interlocutoria, per quam finitur iurisdictio iudicis, nō potest iudex illam reuocare, vt patet de offic. deleg. significantibus. & quod ibi nō. & facit, quod not. supra eod. cum appellationibus. vbi nō. quod iudex deferens fauolæ appellationi, non videtur illam reuocare.

S U M M A R I U M.

- 1 Collatio beneficij aliquando spectat simul ad Episcopum, & Capitulum.
- 2 Personæ eadem respectu diuersæ qualitatis potest sustinere vicem duorum etiam in actibus incompassibilibus respectu vnius qualitatis.
- 4 Collatio si spectat communiter ad Episcopum, & Capitulum, & Episcopus confert vni, Capitulum alteri, quæ collatio valeat.
- 5 Dona data Ambasiatoribus an sint propria, an communitatis.
- 6 Superior interueniens in collegio non vt superior, qualiter sedere debeat.
- 7 Rector vniuersitatis licet sit scholaris, tamen in actibus scholasticis stabit ante Episcopum, qui esset in studio vt scholaris.
- 8 Archiepiscopus est Legatus Papæ in prouincia, & procedit tanquam Archiepiscopus, an possit ad ipsum appellari tanquam ad Legatum.

Collatione.

Glo. non summat, posset tamen sic summari, A collatione capituli ad Episcopum appellatur, si vt canonicus interfuit: secus si vt prælatus, hoc dicit. Et duo facit, quia circa vnum thema distinguit. primum ibi, Non ad ipsum. secundum membrum ibi, Alias si. ¶ No. q. quandoque collatio beneficij spectat simul ad Episcopum, & capitulum. de quo in c. cum ecclesia. de elect. in glo. 2. de quo hic per Archid. sed Io. And. hic remittit ad ibi not. ¶ No. q. collatio dicitur communiter spectare ad Episcopum, & capitulum, siue Episcopus interueniat vt canonicus, siue vt prælatus in tali collatione. quod nō. pro impetrantibus beneficia spectantia communiter ad Episcopum, & ad capitulum: quia in talibus literis includeretur vterque modus. ¶ No. q. de seipso ad seipsum nō potest appellatio interponi, etiam si ipse nō fecit actum solus, sed vna cum alijs. & sic extenditur c. Romana. §. j. supra eo. li. ¶ No. q. vbi in actu iunguntur diuersi, quorum vnus est maior altero, potius consideramus naturam maioris, quam minoris, vt sic magis dignum attrahat ad se minus dignum: nam ab actu capituli posset de iure appellari ad Episcopum, sed non sic, qn̄ facit actum vna cum Episcopo, tanquam prælato. ¶ No. q. Episcopus quandoque habet vocem in capitulo, vt canonicus. ad hoc de concess. præben. proposuit. ¶ No. q. eadem persona respectu diuersæ qualitatis potest sustinere vicem duorum etiam in actibus incompassibilibus respectu vnius qualitatis, nam q. de seipso ad seipsum appelletur respectu eiusdem qualitatis est incompassibile, vt de consue. c. 2. co. lib. Et tamen secus est, quādo diuersæ qualitates in eadem persona concurrunt. ¶ Quid si collatio beneficij sit per Episcopum de consensu capituli, an habeat locum iste tex. b. soluit, q. non, etiam si Episcopus haberet vocem in capitulo, vt canonicus: quia isto casu semper est appellandum ad superiorem. & est ratio, quia cum capitulum non conferat: ergo ab eius collatione appellari non poterit. facit in simili, quia aliud est vendere, & aliud venditioni consentire. ff. de reg. iur. aliud. ita aliud est conferre, & aliud collationi consentire, vt est casus infra ne sede vacante. c. vnico. Et facit ad prædicta s. de despon. impu. ad dissoluendum. cum concord. Io. And. dicit Lap. Abb. q. idē sit cōsentire, qd cōferre. facit supra de do. pastoralis. vbi patronus consentiendo donationi Episcopi donat, secundum Lap. & sic videtur facere in contrarium. sed dic, q. ideo ibi consensus donantis inducit donationem, quia habebat ius in illa re ideo videtur illud donare, putat ibi nō. ¶ Quid si collatio spectat communiter ad Episcopum, & capitulum, & Episcopus confert vni, & capitulum alteri. & videtur, q. neutra valeat, vt nō. Vinc. in c. cum ecclesia. de elec. Et eodem modo dubitatur, quando Episcopus confert, & habet secum tantum vnū, vel duos de canonicis ecclesiæ. de quo Io. And. in c. pastoralis. de concess. præben. super glo. 2. sed Io. And. latius reassumit recitans questionem principalis antiqui Doctoris Paduani, qui determinauit contra opin. Host. q. non valeret collatio Episcopi facta cum vno ex canonicis. & idem consuluit Feder. de Sen. etiam si habet secum duos, vel plures canonicos, qui non facient cum Episcopo maiorem partem: & ista opinio sic iuuari potest, nam constat, q. plus iuris habet

Episcopus, quando solus confert de consensu capituli, quam quando capitulum simul cum eo confert. probatur infra ne se de vacan. c. vnico. nam primo casu episcopo per mortem, vel aliter impedito conferre, capitulum non succedit in potestate conferendi: sed secundo casu sic, vt ibi patet in §. cum verò. in j. glo. ergo fortius est ius primum, quia fortius inest, & fortius retinetur. Sed vt ibi nō. in §. cum verò. in prima glo. primo casu oportet episcopum habere maiorem partem capituli, fortius in secundo, vbi plus iuris habet capitulum, quia confert, & primo solum consentit, quæ sunt longè diuersa, vt dixi s. in princ. capituli. & sic concluditur, q. opin. Hosti. sonat in absurdum, q. minus iuris habeat collator, quam consensor, qui non confert. secundo probatur hoc per idem c. 2. responso. vbi patet, q. quando communis est collatio episcopi, & capituli, vt p. impedimentum capituli episcopus possit conferre solus, requiritur totum capitulum coniunctim, vel omnes de capitulo diuisim impeditos fore: per quod patet primo, q. si omnes præter vnum essent per excommunicationem impediti, illum vnū oporteret cum episcopo conferre. secundo patet singulos de capitulo ponderari. ¶ Si igitur omnes singulariter in hoc iuris corpore ponderamus, absurdum esset dicere de multis singularibus non impeditis vnū, vel duos representare corpus, de quo queritur. & sic fateri oportet ibi nō esse capitulum, vbi non est maior pars singulorum, qui habent constituere capitulum. ff. ad municip. quod maior. facit 6. dist. Apostolica. de elect. cum inter canonicos. de his, quæ fiunt a maio. par. cap. c. j. & specialiter ad casum facit de his, quæ fiunt a præla. tua. vbi non sufficit episcopum habere archidiaconum, vbi debet habere capitulum, multo minus sufficit habere canonicū: sed ad illud respondit Hosti. q. loquitur in alienationibus, vt nō. in d. c. postulasti. ad quod infra respondebitur. Item habendo vnum canonicum, nō habet membra, sed membrum. vnde c. nouit. de his, quæ fiunt a præl. de membris pluraliter, & singulariter de capite loquitur, sicut s. de re iud. cū l. & A. & de accu. qualiter. in fi. el. j. in 3. respon. Ad idem inducit decre. ea noscitur. de his, quæ fi. a præl. quæ intellecta, vt ibi innuit gl. fi. loquitur in casu proposito, scilicet quando ad episcopum, & capitulum spectat collatio, vel præsentatio. & idem etiam nō. de sup. neg. præla. c. fi. in princ. j. gl. & tamen text. ibi apertè dicit requiri totum conuentum, vel maiorem partem: & q. non loquatur, quando ad prælatum spectat faciendum de consensu capituli, probat principium capituli, vbi dicit, quibus collegia ius præstandi habere noscuntur: non dicit ius consentiendi. vt ergo responsio petitioni conueniat. de fide instr. inter. §. ceterum. & sit vniformis intellectus. de bapt. maiores. verisimiliter intelligenda est illa decre. isto casu, quando communiter spectat ius illud ad prælatum, & capitulum: & sic habemus casum questionis sic dicendo. Quarto, inducuntur iura volentia, q. quando dantur duo non in solidum ad aliquid agendum, puta delegati, arbitri, procuratores, alter sine altero nil potest. s. de off. dele. causam matrimonij. & c. pen. de arb. s. co. lib. de proc. si duo. Item in executoribus prohibitis. j. de testi. c. 2. in fi. sed hic sunt duo, scilicet episcopus, & capitulum, qui censentur loco vnius, sicuti vnum est legatum legato peculio, grege, vel armeto, licet sint ibi plures, & plura corpora. ff. de lega. 2. l. quoties. & l. grege. ff. de exce. rei iud. si cum argentum. §. j. episcopus autem habendo vnum, vel duos canonicos, nō habet illum collegam, idest capitulum: quia illi non sunt capitulū. patet ergo, q. actus episcopi cum illis habitus non valet. Item in coniunctis non sufficit alterum impleri. j. de præben. cum in illis. in fi. ff. de verbo. oblig. l. si quis ita. inst. de hæ. inst. §. pe. quæ leges quid dicat, vide s. de rescr. c. j. super j. gl. hic autem alterū deficit, ergo &c. Nec obst. iura dicentia per partem acquiri, retineri, vel possideri totum, quia responde per nota. de præscri. auditis. in glo. pe. & quod super ea nō. Secundo ex opi. Host. sequeretur multiplex absurditas. prima, quia in ecclesijs, in quibus episcopus haberet vocem vt canonicus, vt hic non erit dare, quod aliorum canonicorum voces aliquid capitulo suffragentur: quia in illis episcopus ultra dimidiam, quam habet vt episcopus, habet vnam vocem, & sic excedit dimidiam vocū: & sic semper in talibus questionibus habebit intentum: & sic ius capituli inutile sibi erit, & verbale, & non reale, contra id s. eod. lib. de elect. commissa. cum concord. & s. de priuil. in his. ¶ Item si vocem canonicus non habeat, tamen sequitur eadem absurditas, quia non est verisimile, q. vnum saltem canonicum ad se non trahat. facit 8. q. 2. §. j. 16. q. j. c. j. ante fi. ibi, humani moris ē, &c. Ad idem s. de app. constitutus. & si in illa decre. diceremus, q. episcopus

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Vt canonicus: An autem episcopus possit esse canonicus in eadem ecclesia vide D. Fel. in c. 3. in j. not. de probat.
- b ¶ Iste text. Adde quod latè voluit Fed. confij. Ber.

episcopus cum capitulo habuisset conferre decanatum Claramontensem, ibi esset casus contra Hosti. quod colligi potest ex principio, & fine. nam licet cum episcopo essent plures canonici expresse consentientes in archidiacono, non inualuit collatio eius, nisi habita ratione eorum etiam, qui sibi commiserant voces suas, si haberent vocem, vel nō. & ibi patet, quod quamplures concesserunt vota sua, & sic inducitur iste text. s. Item ex illa opin. insurgit alia absurditas, quia secundum illud vox episcopi non erit vniformis, quia in ecclesia habente quinque canonicos, habebit quinque voces: si decem, habebit decem: si centum, habebit centum, &c. Quomodo autem multiplicatio vocis ex eodem capite, vel officio est absurda, satis notatur de re iud. cum olim. super j. gl. Item quotcunque sint canonici discordantes cum eis, episcopo nunquam erit reperire maiorem partem: & sic magna erit inæqualitas, cum dimidia episcopi sit indiuisibilis, quia vnitas diuisionem non recipit. 34. q. j. non loquitur. reliqua verò media diuisibilis. Item cum actibus corporis debent conuenire duæ partes, illæ sine ipso haberi non poterunt, quas tamen cum paucis quandoque poterit habere Episcopus. Ex quo patet alia inæqualitas, quæ in eodem corpore improbat. 12. q. 2. cognouimus. de deci. cū in tua. non obstat. rationes Hosti. quas vide in d. c. postulasti. nam prima. potest negari per ea, quæ no. in c. requisisti. de tes. in ver. si verò is. sed dato, quod verum esset episcopum de legatis tantum percipere, quantum capitulum: dico id fundari super ratione antiquorum iurium. 12. q. 2. nobis. & c. Vulturanæ. cum duobus cap. sequen. per quæ patet, quod de redditibus ecclesiarum tantum habet solus episcopus, quantum omnes clerici: malè. n. arbitratu esset, si solum tantum haberet in redditibus episcopus, quantum canonici, sed non sic in voce, quæ vnica est actu in episcopo, sicut in canonico: & sic sit vnica in effectu. nam vt dicit lex. ff. de pact. si plures. difficile est, vt vnus homo duorum vocem sustineat. Ad c. pastoralis respondetur, vt ibi no. in glo. 3. ad no. in c. scriptum. de elect. quod prelato potest competere tertia pars electionis, & canonicis alia tertia, & clero alia tertia. responde, quod illa non potest procedere de iure. imò si clericus cum canonicis habet eligere, tantam vocem habebit vnus ex multis de clero, quantum vnus ex paucis canonicis de capitulo, vt patet de elect. Romana. de causa poss. cum ecclesia. procedit ergo illud ex iure priuato alicuius licite compositionis, vel consuetudinis, vel ordinationis in fundatione ecclesiæ factæ, vel simili. & si talia interuenissent inter episcopum, & capitulum, procederet opin. Hosti. de dimidia, vel alia quota, de qua ordinatum esset, vel consuetum inter episcopum, & capitulum. item quia Ho. fatetur opinionem suam non procedere in alienationibus rerum ecclesiasticarum, fuisset exprimenda ratio, quare secus in alijs, sed ipse innuit pro ratione, quod plus habet in his, quæ de iure communi solum ad ipsum pertinent. & per hoc intramus materiam c. cum ecclesia. de elect. An ad solum episcopum spectet collatio canonicatum, & præbendarum, vt ibi no. opinio Hosti. non placet Io. And. nec eius ratio concludit, vt ibi super gl. 2. & vide no. de his, quæ si a prelato. quanto. in prin. sed quicquid sit de iure. quæstio hic formatur, quando ad episcopum, & capitulum pertinet collatio partium. ad c. dilectis. ver. ad episcopum. quod. Vinc. alleg. pro episcopo non vrget, quia licet episcopus sit præordinator in cunctis, non sequitur, quod habeat dimidiam vocem. Item si id in episcopo, non minus ergo in inferiori prelato, & maxime in abbate, pro quo adhuc fortius facit c. regulæ Benedicti. cuius verba vide de arbit. cum olim. super glo. 2. prope fin. Non iuuat episcopum in terminis quæstionis, si dicatur originariam ipsius causam proponendam, quia scilicet ad solos episcopos spectabat collatio beneficiorum, iuxta no. s. eo. lib. de elec. quamquam. in gl. vt plenè in ver. ibi igitur. nam vt ibi fuit dictum, illud concernit statum primitiue ecclesiæ, quo tempore episcopi missi ad loca regenda, omnia ordinabant. & facit quod no. s. e. constitutus. el. 2. in fi. pen. gl. sed istud postea iura prohibuerunt, vt s. patet. fateor tamen ipsius vocem ex eo, & ex dignitate præponendam alijs singularibus vocibus: sed non per illud concluditur illam omnibus alijs præferendam. bene facit s. eo. lib. de elec. si quando. secundum Ioan. And. ¶ Vltimò, quia iste text. facit differentiam, an episcopus interueniat tanquam prelatus, an tanquam canonicus. inducitur iste text. in ar. de verbo, tanquam. de quo s. de elect. cum inter vniuersas. in vlt. glo. & c. cum inter canonicos. in glo. sed nonne. & vltra iura ibi alleg. facit 16. q. j. s. superiori autoritate. ad fi. ff. sol. matr. l. si verò. s. item quicquid. vbi inuenies multas concordantias. & vt ibi no. & ff. de procu. 3. qui proprio. 2. procurator vt in ceteris. ¶ Hec iura faciunt ad quæstionem Ambasiatorum. Mediolanensium propter dona recepta ab Imperatore Constantinopolitano, an sint eorum propria, vel communitatis. & dici solet, quod si erant primò noti Principi, sunt propria, si erant ignoti, sunt communitatis: vel

distigue, quod aut donum conueniebat communitati, vt leo, statuta, vel simile, vt regiffolis Papien. & tunc cedat communitati. aut conueniebat personis destinatis, vt si doctis librum, militi arma donauit, cedunt ipsis. Io. An. ¶ Glo. 2. quærit, quare text. dicat, quod in præiudicium erat facta collatio, & sol. in fi. gl. & in c. postulasti. de concess. præb. & fortè corrigitur, quod ibi no. Inno. qui dicit de electione episcopi, & capituli ad episcopum appellandum, qui licet constituant vnum capitulum in electione, non tamen in exercenda iurisdictione. & ideo dixi fortè, quia saluatur, si intellexit iuxta secundum membrum huius distinctionis. Io. And. ¶ Gl. super ver. prelatus. quærit quomodo apparet, an sit ibi vt prelatus, an vt canonicus, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, quod præsumitur. idem Arch. & hoc ideo, quia episcopus est caput, & canonici membra. de his, quæ fiunt a prelato. nouit. de verb. sig. cum clerici. in fi. Et ex isto dicto gl. soluitur, quod quærebatur Io. Mon. quid in dubio, qualiter sit appellandum. & dicebat quosdam tenere, quod appellari poterit disiunctiue. & facit quod no. s. eo. lib. de off. deleg. si is, cui. in glo. pen. sed ipse tenet hac ratione, quod in dubio præsumitur interesse vt prelatus. & sic ad superiorem appellari debere. Io. And. ¶ In ea. gl. ibi. præsit capitulo. & etiam ab illo vocatus venit ad capitulum. Ioan. And. ¶ No. tamen ex ista gl. quod quando quis est superior, & interuenit in collegio, non vt superior, sed vt pars collegij, debet sedere in eo loco, in quo sederet, si non esset superior. quod no. quia facit ad dubium, quod pluries vidi, videlicet si canonicus ecclesiæ est vicarius episcopi, non tamen debet sedere in choro inter alios canonicos. primus, quando ibi stat in apparatu canonicali, sicut dicit hic gl. de episcopo. ¶ Item similiter posset induci, quod rector vniuersitatis licet sit scholaris, tamen in actibus scholasticis stabit ante episcopum, qui esset in studio vt scholaris. ¶ Gl. si. in princ. allegat casus similes, deinde in ver. & quod dicit. potest recitari per contrarium, quod non debeat dicere, potes, sed debes. glo. sol. deinde in ver. puto. querit an episcopus debeat causam alteri delegare, & soluit. ¶ In fi. gl. idem Inn. & Hosti. de officio ordinarij c. irrefragabili. Io. And. ¶ Sed pone, quod Archiepiscopus est Legatus Pape in prouincia, & procedit tanquam archiepiscopus, an possit ad ipsum appellari tanquam ad legatum. Sol. D. de Ro. in conclus. 202. quæ incipit, Item fuit dubitatum. allegat, quod sic, per istud c. & per c. postulasti. de concess. præben. tamen contrarium ibi tenent, quia non potest de seipso ad seipsum appellari. s. eo. titu. Romana. s. j. de consue. c. 2. eo. lib. Nec obstat. iste text. & c. postulasti. quia hic non procedebat vt alius solus, sed simul cum alijs: & ideo a collatione, & grauaminibus non tantum ipsius solius, sed etiam aliorum, quorum erat immediatus superior, poterit appellari, vt de facto illorum, & de suo tanquam minime partis, vt episcopus poterit cognoscere in casu nostro solus delinquit, igitur & c. secundum eos pro hac parte facit, quia appellatio interponitur ad releuandum grauamen illorum propter iniquitatem iudicis, vt s. est interposita. s. fi. & talis iniquitas procedit ex propria malitia, & malo animo iudicandi. vnde ex quo semel mala intentio est impressa in animo iudicis, non præsumitur mutata. arg. regulæ, semel malus. j. de re iud. qualitercunque. ergo accedas ad ipsum siue vt archiepiscopum, siue vt legatum eundem animum habet: quia representatio diuersarum qualitarum non potest mutare eius conscientiam ad diuersa, vt patet s. de elec. c. pen. 2. respon. eo. lib. ideo non mirum, si ad eum non poterit appellari: sed quando procedit vt canonicus cum alijs, grauamen necessario non concluditur ex animo ipsius, quia potuit esse, quod sibi displicebat in animo, & ab alijs fuit inductus ad sic faciendum, quia quandoque socius attrahit socium in aliam partem quam fecisset solus, vt no. s. de arbi. c. 2. eo. lib. & patet 3. i. dist. Nicæna. vel potuit esse, quod noluit discordare, ex quo videbat alios concordantes, vt sibi non diceretur, quod turpis est pars, quæ non congruit suo toto. de sponsa. duorum. c. fi. & tamen in animo suo videbatur iniustum, & sic apparet, quod non ita necessario concluditur malus animus iudicis, quando simul cum alijs facit actum, sicut quando solus. non mirum ergo si permittitur appellatio de actu communi ad illum solum mutata etiam dignitatis qualitate, & non de actu suo particulari.

ADDITIONES.

- a ¶ Ambasiatorum. Adde Bald. consil. 57. vbi consuluit pro Ambasiatoribus Ianuensibus. Ber.
- b ¶ Stabit ante Episcopum. Vide quod posui in apost. ad istum supra in proce. in princ. num. 14. in apost. in ver. quod scholares sint.

SUMMARIUM.

- 1 Sententia lata super exceptione peremptoria non est definitiva, sed interlocutoria.
- 2 Interlocutoria prolata contra exceptionem reddentem iudicium retro nullum.

Geminianus super Sexto Decretalium.

lium, non validat iudicium quo minus possit releuari per appellationem interpositam a definitiua.

- 3 Exceptio dilatoria, quæ reddit iudicium retro nullum, quando possit opponi in causa appellationis.
- 4 Interlocutoria præiudicans negotio principali, vel prolata per eo, quod reddit iudicium retro nullum, non transit in rem iudicatam per lapsum decem dierum.
- 5 Iudex appellationis potest emendare omnia male gesta per iudicem a quo, in negotio principali.

Icet. ¶ Glo. j. summat: & sunt duo dicta. secundū ibi, Vbi verò. Legam per partes. ¶ No. primo tex. expressum, q̄ sententia lata super exceptione peremptoria non est definitiua, sed interlocutoria. & sic videtur hic casus in glo. in elem. fi. e. ti. ¶ No. quod qualibet exceptio peremptoria dicitur præiudicare negotio principali. ¶ No. q̄ interlocutoria prolata contra exceptionem reddentem iudicium retro nullum, non validat iudiciū, quo minus possit releuari per appellationem interpositam a definitiua, & sic habes limitationem ad dictū Lap. in c. j. §. de rescr. e. li. vbi dicit, q̄ si iudex interloquitur rescriptum non fore impetratum post excommunicationem, q̄ valebit postea iudicium, quia debet intelligi, si non appelletur a definitiua: quod vult iste tex. quod bene no. Et ex his etiam no. ¶ q̄ exceptio dilatoria, q̄ reddit iudiciū retro nullum, potest opponi in causa appellationis, etiam si fuit opposita in causa principali, & per interlocutoriam repulsa. & potest esse ratio: quia exceptio sapit naturam peremptoriæ respectu talis iudicii, ex quo illam reddit nullam: ergo poterit opponi in causa appellationis sicut aliæ peremptoriæ. vnde possunt istæ dici peremptoriæ fori, ut no. Inn. de iud. exhibita. ¶ No. ¶ q̄ interlocutoria præiudicans negotio principali, vel prolata super eo, quod reddit iudicium retro nullum non transit in rem iudicatam per lapsum 9. dierum, sed requirit transitum in rem iudicatam sententiæ definitiue. ¶ No. hic tex. expressum, q̄ si fuit pronunciatum super exceptione nullitatis, non potest de tali nullitate postea agi, si definitiua transit in rem iudicatam. de quo de proba. licet causam. ¶ No. q̄ iudex appellationis potest emendare omnia male gesta per iudicem a quo in negotio principali. ¶ Op. & videtur, q̄ non potest iudex appellationis emendare, ex quo lapsum erat decendium post grauamen, quia attentata retractantur demum, si appellatio sequitur ante lapsum 10. dierum, vt §. e. non solum. Sol. aut iudex ad quem vult emendare grauamen per viam attentati: & non potest, ex quo appellatio non fuit interiecta primo infra 10. dies, vt in contrario, & de ista emendatione non loquitur hic: aut vult emendare, vel corrigere per modum iniustitiæ factæ per iudicem a quo, & potest. Et ita intelligitur iste tex. & idem verbum ponit tex. §. e. tit. pastoralis. j. responso. in fi. prout no. etiam ibi secundum Io. An. Et ratio istius ca. est, quia iudex ad quem appellatur a definitiua, statim cognoscit de principali. de exc. significauerunt. vt no. §. e. cordi. & ideo de exceptione præiudicante negotio principali cognoscet: sed de emergentibus non concernentibus negotium principale non, fm Ioan. de Lig. Item de exceptionibus reddentibus iudiciū retro nullum cognoscit, quia similiter iudicium appellationis contingit secundū Ioan. de Fan. ¶ Glo. j. in fi. & Gui. in Spe. de exce. §. dicto. ver. sed nunquid si in principali. Io. An. Glof. 2. quærit de qua exceptione pacti intelligatur: & sol. in fi. gl. quasi. innuit glo. q̄ secus sit de exceptione pacti de non petendo ad tempus: quia tunc non præiudicat negotio principali, cum illa propriè dicatur dilatoria solutionis, de qua per Inno. in c. pastoralis. de excep. secundum Io. de Fan. ¶ Gl. super ver. præiudicans, quærit de exemplo tex. & So. ¶ In fi. gl. de his satis §. de lit. contest. c. exceptionis. Ioan. And. ¶ Gl. super ver. reddens. quærit de exemplo text. & exemplificat de peremptorijs, & dilatorijs. ¶ Gl. super ver. decendium, recita per contrarium, q̄ non possit retractari interlocutoria, ex quo lapsum erat decendium, quia transit in rem iudicatam §. e. Romana. gl. so. q̄ olim super hoc errant opiniones, & illas recitat, & deinde soluit. ¶ In fi. gl. Ho. hoc prosequatur in summa, de sententijs. §. qualiter proferri debeat. sub §. j. ver. verumtamen si appelletur. in eo quod dicit glof. secundum ius civile appellari posse ante definitiuā, quando non potest releuari grauamē per appellationem a definitiua, assignat ratio, quia alias ipse deciperetur per leges, quod esse non debet. C. de his qui veniam æta. imp. l. j. secundum Io. Mo. & q̄ in alijs interlocutorijs non posset appellari, patet §. c. super eo. 2. & C. quorum app. non reci. l. antepe. Et ad iustificationem eius, quod hic statuitur, dicit Io. Mo. q̄ ante sententiam definitiuam quis non est læsus, sed est in lædendo, cum totus processus ordinetur a definitiua, & ideo cum læsio consumetur per definitiuam, appellatio ab illa interposita suspendit non solum illam, sed etiam ordinata in illam, ar. ff.

vt leg. no. caue. l. j. §. si quis sub conditione. ff. si quis cau. l. si cum. §. qui iniuriarum. ff. de tut. & rationi. dista. si cum tutore adhuc. nam cum præcedentia ordinentur ad eam, vt ad finem, rescisso sine rescinduntur etiam ordinata ad finem. peremptorios ergo terminos, & interlocutorias ordinationes ad sententiam suspendit sicut & sententiam: non tamen per id intēdit, vt dicit, reuocare li. cont. §. e. per tuas. C. de temp. app. l. fi. §. aliud. nec acta causæ, vt sunt attestaciones. C. de arbi. l. pe. §. si. §. de test. fraternitatis. C. de temp. app. per hanc. nec procuratoris admissionem. C. de proc. ita demum. vnde dicit, q̄ in ordinatis adinuicem procedit regula, concessio, extinctio, suspensio, vel illato principali, antecedentia, consequentia, & concomitantia ad illud videntur concessa, extincta, suspensa vel illata. ar. §. de of. deleg. præterea. & c. prudentiam. de dote post diuortium res. de prudētia. ff. de iu. om. iu. l. j. ff. quemad. te. apertian. l. 2. §. si dubitetur. ff. de inst. actio. l. cuicunque. §. pen. ff. de lib. & posthu. l. Gallus. §. j. secus si non essent talia, vt j. sequitur. Ioan. And. ¶ Gl. super ver. emendari. inducit similia. per quæ coadiuuatur dispositio huius text.

ADDITIONES.

- a ¶ In causa appellationis. Adde quod voluit Ro. consil. 384. Ber.
- b ¶ Emendare. Adde Do. de Ro. deci. 365. in nouis, de re iud. vbi dicunt q̄ iudex appellationis potest addere sententiæ in fauorem appellati. latius ibi vide.
- c ¶ Ante definitiuam. Adde Pau. de Ca. consil. 23. in primo impressis, Ang. consil. 188. Ber.

S Y M M A R I V M.

- 1 Interlocutoria, quæ directè non respiciunt negotium principale. transiunt in rem iudicatam per lapsum decem dierum.
- 2 Appellatio a definitiua non tollit, nec suspendit interlocutorias in iudicio latas, quæ directè non præstant impedimentum principali negotio.
- 3 Statutum Episcopi factum de consensu, vel consilio capituli, q̄ in suo foro non possit appellari ab interlocutorijs, an valeat.
- 4 Papa quando delegat causam appellatione remota potest appellari illato grauamine non solum expresse approbato in iure, sed etiam non approbato expresse.

Vbi uero. ¶ No. ¶ q̄ interlocutoria, quæ directè non respiciunt negotium principale, transiunt in rem iudicatam per lapsum decem dierum. ¶ No. ¶ q̄ appellatio a definitiua non tollit, nec suspendit interlocutorias in iudicio latas, quæ directè non præstant impedimentum principali negotio. ¶ Gl. super ver. non parat. quærit de exemplo tex. quando dicatur non parare præiudicium negotio principali. ¶ Glo. super ver. appellatum. quærit de vna questione, & sol. ¶ In fi. gl. contra determinationem glof. facit, quia ex hoc inducitur perplexitas contra partem. nā iudex, qui grauabit, statim assignabit terminum ad producendos testes, vel simile. & si iste non acceptet, excommunicabitur vt contumax, vel tamquam contra contumacem procedatur, & si acceptat, renunciare videtur beneficio appellandi. de of. dele. gratum. de test. cum venissent. de re iud. quod ad consultationem. C. de re iud. ad solutionem. sed responde per dictū Inn. in c. sollicitudinem. §. e. vt ibi no. in glo. quæ incipit, Quo ad Episcopum. quia licet grauatus testes producat infra 10. dies coram iudice, qui grauauit, adhuc infra dictos dies appellare poterit, & sic cessabit perplexitas. vnde fm hoc contraria loquuntur in appellatione interponenda: tamen contra istud dictum facit gl. Accu. in d. l. ad solutionem. quæ dicit in eo, qui appellauit, vel appellare potuit, vt dicatur acquiescisse sententiæ petendo. s. terminum ad soluendum. Sed dic, q̄ illud procedat in illo, qui sponte petit dilationem, secus in illo, qui parat iussui iudicis, quem constat esse iudicem ante appellationem. & hoc placet Io. An. hic. & facit regula, quod quis, j. de re iud. tamen consilium est, q̄ protestetur, q̄ sibi sit saluum ius appellandi, sup quo deliberare vult, an sibi expediat. hoc tenet Ho. de test. significauerunt. vt ibi no. super verbo, infra 10. dies. §. d. super principali dubio distinguebat Garf. qui hoc disputauit, q̄ aut est casus, in quo si fuisset appellatum, iudex appellationis non deferret appellationi, & tunc iudex non differat procedere: aut iudex appellationis deferret tali appellationi: vel dubitatur, an deferret, & tunc differat procedere nisi constet, q̄ appellare non vult, vel nisi sit res tempore peritura. §. de iu. c. fi. Ioan. An. Sed tamen tenendum est indistinctè quod dicit gl. & tenet Io. An. & istam partem tenet Archi. 2. q. 6. anteriorum. super tex. in fi. ¶ Gl. super ver. interiectam. quærit de vna questione, & sol. ¶ Glo. fi. ex tex. colligit, de quibus se non intromittit iudex appellationis. In fi. glof. & ex tex. ergo & glo. patet, q̄ multum est præiudiciale impedire appellationes interponendas autē sententiam secundum Io. An. ¶ Et dicit episcopi factum de consensu, vel consilio capituli, q̄ in suo foro non possit ab interlocutorijs appellari. Et ad partem, quod valeat inducitur, quod Episcopi in sua dioc. decreta, & statuta facere possunt, de consec. dist. j. cap. j. 9. dist. catholicam. 38. dist.

dist. quando. 3. q. 4. nullus. de ma. & obe. cap. ij. de senten. exc. a nobis. 3. de const. c. 2. eo. lib. facit de his, quæ fiunt a prela. nouit. & c. quanto. & in tit. se. c. fi. de priui. ex ore. vers. porro. sic & legatus. de off. leg. ca. fi. de ver. sig. ex parte. el. 3. vbi etiam contra ius commune, q̄ debetur quarta, grauat eius statutum ad tertiam persoluendam. primò patet de off. ord. conqueren. te. & senatus potest legem facere. ff. de legi. l. non ambigitur. & ecclesia habet senatum. 16. q. j. ecclesia. cuius episcopus est caput, vt d. c. nouit. & præordinator in cunctis. 25. distin. perle. ctis. ver. ad episcopum. Sol. respondeo, q̄ valeat ratione pote. statis, ostensum est q̄ valeat ratione materiæ: nam de iure ciui. li prohibetur ante sententiam appellari: ergo dicatur ius ciui. le quo ad subditos, id quod ipse statuit. j. dist. ius ciuile. Quod autem de iure ciuili ante sententiam non appelletur, patet de app. super eo. 2. C. quorum appe. non rec. l. ante sententiam tem. pus. & vide no. in c. quod ad consultationem. super 3. glo. de re. iu. & in Spe. de app. §. in quibus. ver. sed nunquid potest. & spe. cificè congruit l. 2. C. de epis. aud. quæ expressè de clericis lo. quitur. constat autem, q̄ ius ciuile diuinitus per ora principū est promulgatum. 8. dist. quo iure. 16. q. 3. c. fi. & ideo ll. sacratis. sima dicuntur. C. de leg. l. pen. & hæc prohibitio fundatur su. per equitate, quæ vult finem litibus imponi ad euitandas expē. sas, & partium labores. 3. de dolo. finem. & c. fi. cum concor. & refrenare temerarias appellationes. 3. eo. li. de elec. quamuis. in princ. Quis ergo poterit dicere id non iustum, quod cum tā. ta maturitate, de qua C. de legi. l. humanum. fuit per Principē redactum in legem, cuius legis proprium est, q̄ sit iusta, hone. sta, & possibilis, & c. 4. dist. erit autem lex. bene facit, quod not. de mu. pet. c. 2. in fi. ostendendo, q̄ reuocatio appellationis nō. est ius iniquum. tertio, quia illud debet posse statutum, quod pactum, vel renunciatio, vt no. gl. C. de decre. decurionum. su. per rub. pro qua facit ff. de pac. pacisci. & l. non impossibile. C. de fideiuss. l. fi. & cle. dudum. ad fi. de sepul. vbi ista duo æquipa. rantur: sed appellationi non solum interpositæ, sed etiam in. terponendæ renunciari potest per pactum, igitur & c. primum probatur 2. q. 6. si quis libellos. de off. del. gratum. de testi. cum venisset. & 3. eo. c. sollicitudinem. & c. accepta. secundum pro. batum C. de temp. ap. l. fi. ad fi. ff. qui, & a qbus. l. j. §. si quis. & no. de arb. cum dilectus. in fi. 2. glo. idem probatur de consuetudi. ne, quæ in interponendis appellationibus multum operatur. 3. eo. Romana. §. j. & §. debet. de preb. referente. de no. ope. nū. ci. c. pen. Nam ius scriptum, & statutum, & consuetudo viden. tur æquiparari. de iureiur. venientes. 11. dist. in his. ff. de legi. de quibus. Item æquiparantur statuta, & consuetudines. 3. eo. lib. de consti. c. j. de elec. quia sæpe. & j. de cap. mo. c. j. cum fi. Sed certum est, q̄ certis casibus ius scriptum prohibet appellari. & 37. casus colligit Specu. de appel. §. in quibus. ergo & statutum hoc poterit. Item an appellatio valeat, vel non, iudicatur secū. dum consuetudinem, super qua fundatur. de eo, qui mitti. in. poss. cum venissent. sic ergo erit in statuto. ad hoc facit l. item. ff. quod cuiusque vniuer. no. in princ. vbi statutum, vel consue. tudo priuat decurionem voce, quam ius commune sibi conce. debat. & faciunt concordantiæ, quas ibi allegat gl. ad hoc, quia statuta, & consuetudo priuant voce actiua, & passiua. de consu. cum dilectus. de restit. in integ. c. 2. de cler. coniu. cum olim. de verb. sig. abbate. ergo concluditur, quod præiudicium inferre possunt in eo, quod eis competit de iure communi. videmus enim, q̄ episcopus potest priuare non constitutum in sacris vo. ce capituli per suum statutum, vt no. de off. archipresby. c. fin. post Host. in vlt. gl. sed hoc est hodie ius commune, vt in cle. vt. hi, qui. de eta. & qual. per quod patet, q̄ istud habebat rationa. bile morium. Quartò licet dicatur statutum illicitum, tamē ei statitur donec rescindatur, ita q̄ appellatio contra illud pri. mitus interiecta non valebit. bene facit ff. de decr. ab ord. faci. l. quod semel. & l. ambitiosa. C. eo. ti. lib. 2. facit secundum ver. ba glo. decre. 2. 3. de locato. sic & in arbitrio, in quo dicitur ei stari oportere, donec rescindatur. ff. de arbi. l. 3. in princ. C. eo. l. arbitratorum. facit de fi. instru. accepimus. ver. si interim. & de iureiur. Quintauallis. & est simile, quod de electione cassanda dicit. de elec. auditis. qua non cassata secunda fieri non debet. de quinto ad hanc partem inducitur, quod no. ff. de re. iu. ne. que pignus. §. j. vbi non valet statutum vniuersitatis contra ius publicum. item quod scripsit Io. And. post Dyn. de reg. iur. in. dultum. vbi tenet legitimam iure naturæ debitam posse dimi. nui per statutum. & quod no. in clem. 2. de sepul. ver. huiusmo. di. de augendo casus principales, & ipsorum numerum in præ. iudicium parochialium, & priuilegiatorum. In contrariū prin. cipaliter allegantur duæ decre. 3. de maio. & obed. quod super his. vbi dicitur episcopum nil statuere posse etiam in synodo, quod canonicis obuiet institutis. secunda est cle. 2. de elec. vbi dicitur legem superioris per inferiorem non posse tolli, modi. ficari, vel mutari, vel aliquid sibi detrahi. sed lex communis, &

canonica permittit grauatos appellare etiam ante sententiam. 2. q. 6. in princ. & per totum. eod. tit. cum sit. & c. super eo. & c. vt debitus. & idem certis casibus permittit lex ciuilis. ff. de ap. reci. l. 2. canonizata. 2. q. 6. ante sententiam. ff. de mi. l. intra vti. le. ff. qui satisf. cog. arbitro. ergo statutum episcopi hoc prohi. bens non valet, quia contra canones, & legem maioris. Secun. dō inducitur c. 2. de loca. vbi patet episcopos in præiudicium iurium inferiorum statuta non posse facere, vt ibi not. super j. glo. tenent ibi Inn. Host. & Abb. episcopum etiam cum capitu. lo non posse in aliorum præiudicium statutum facere, nisi illi, quorum interest, consentiant, vel saltem sint præsentēs. d. & In. noc. no. de off. leg. c. fi. vt ibi no. in princ. q̄ legatus facit statuta de his, quæ spectant ad iurisdictionem suam sine consensu pro. uincialium, dum tamen legibus generalibus non obstant. al. leg. l. 2. de offi. præfe. præto. vbi talis præfectus constitutionem contrariam legi facere non potest, cui conuenit, quod no. j. de her. c. fin. scilicet legatum non posse committere causam, quæ requirit iudicarium ordinem terminandam sine strepitu, & figura iudicij. Tertio inducitur, & magis propriè, c. venientes. de iureiur. vbi per statutū ledi non potuit ius superioris, quod habet, vt ad eum possit a grauaminibus appellari, & q̄ appella. tionibus ad eum interpositis deferri debeat. vnde dicit ibi In. nocen. vt ibi no. super ver. exceptis. q̄ licet ciues possint legem municipalem contra ius statuere, non tamen in præiudicium Principis, vel alterius, remittens ad notata per se de const. quæ in ecclesiarum. hinc est, q̄ dicimus de consuetudine subdito. rum, q̄ per illam ius superioris tolli non potest, vt no. 3. eo. lib. de consue. c. fi. facit eo. lib. & tit. c. ex insinuatione. & ad prædi. cta facit de off. ord. licet. vbi etiam Papa scribens ordinario ip. sius officium excitando, q̄ procedat appellatione remota, non præiudicat Metropolitano, quin ab illo ad ipsum valeat appel. lari: ergo nec episcopus præiudicare poterit nedum Papæ, sed nec Metropolitano in appellationibus ab eo interponendis: & sic concluditur, q̄ tam ratione superioris, cuius ius leditur per statutum, quam ratione litigantis per interlocutoriam gra. uati, a cuius grauaminis correctione sibi concedebatur appel. lare, statutum fuit iniquum, & contra regul. indultum, cum sua materia. j. de reg. iur. ergo dicto statuto non obstante tenuit appellatio, ac si statutum non fuisset per regulam, quæ contra. j. de reg. iur. & e. ti. nō præstat. Quartò inducuntur iura. 25. q. 2. institutionis. vbi expressè dicitur decreta Romanorum Ponti. ficum in totum, vel in partem ab aliquo episcopo conuelli, & e mutari non posse. Sunt enim episcopi debitores sacras regu. las custodire. 9. q. 3. cum simus. quas nulli licet violare. 19. dif. nulli. sed eas omnes seruare debent. de consti. c. j. & contra fa. cientes depositionem merentur. 4. dif. §. fi. & 25. q. j. hac con. sona. & c. violatores. 22. dist. c. j. his congruit. ff. de sepul. viol. l. j. §. diuus. in fi. C. si contra ius, vel vti. publ. l. fi. in fi. Quintò, vt supra dictum est, valde iniquum est, q̄ iudicis iniusticia corri. gi non possit, nec grauamen releuari: ad quæ duo potissimè tē. dunt iura. 3. ti. prox. c. j. de proba. quoniam contra. si enim con. cedatur, vnum episcopum hoc statuere posse, per consequens hoc poterit quilibet alius, & sic vniuersaliter frustrabitur ius commune: quod est absurdissimum, cum etiam excōicatis, q̄ odibiles sunt, non negetur defensio, & propter illud possunt appellare, & appellationem prosequi. de exce. cum inter. ad fi. 3. eod. lib. de recri. c. j. qd̄ ergo ius commune concedit perso. nis etiam odibilibus, quomodo statutum episcopi omnibus poterit auferre illud, quod est ad præsidium innocentie consti. tutum. eod. tit. cum speciali. §. porro. & quod iniquitas, & im. peritia iudicantium corrigatur. ff. eod. tit. l. j. in princ. Item constat, quod ex eo ecclesiæ, clerici, & laici in eo foro litigan. tes graue damnum consequi possent. vnde etiam in dilatorijs interlocutorijs possent graue damnum auferre. de quo no. in c. coram. de restit. in integ. in vltima glo. licet ergo ibi cessaret iuris ratio, concedi posset episcopum statuere posse contra ius illud:

A D D I T I O N E S.

- a Per pactum. Adde Ang. conf. 187. B.
b Statuere posse. Adde Cald. conf. 14. de consti. vbi dicit, quod episcopus non potest statuere, quod non habens ordinem diaconalem, non habeat vocem in capitulo, etiam ad tempus, vel q̄ nullus recipiatur in canonicum, nisi omnes pariter consentiant.
c Detrahi. Adde Lud. Rom. conf. 37. Io. de Ana. conf. 93.
d Sint præsentēs. Adde Cald. conf. 8. vbi dicit, q̄ episcopi possunt per viam sta. tuti illud, quod possunt per viam iudicij.
e Non posse. Adde nisi causa suadente, vt latè voluit Rom. conf. 325.
f Merentur. Adde quod Rom. sin. suis dicit, q̄ licet subditi denegare possunt obedientiam. B. Adde quod voluit alleg. Rom. sing. suo 496. incip. Curialis de Florentia. vbi alleg. pro hoc glos. sing. in c. venerabile. supra de elect. pro quo etiam vide, quod not. in apost. ad Panor. in c. sciscitatus. num. 3. in apost. in ver. in alijs autem communibus. de refer. & Fel. in c. cum quidam. in §. decla. ratione. & in c. ego, in fi. de iureiur.

Geminianus super Sexto Decretalium.

illud: illo tamen durate, prout in casu nostro durat, absurdum est dicere, quod per statutum episcopi tolli possit, sicut & de consuetudine no. Archid. secundum Tho. 11. distinct. in his. hinc est, quod etiam cum Papa delegat causam appellatione remota, appellari potest illato grauamine non solum expresse approbato in iure, sed etiam non approbato expresse. eod. tit. c. pastoralis. in princ. dicit Ioan. And. quod super dubio inuenit duas solutiones. prima, quod statutum valeat duplici ratione ultra superius allegatas. Prima, quia ius habens, quod possit ab interlocutorijs appellari, est publicum autoritate, sed non utilitate: & sic cum illi possit pacto renunciari, sic etiam poterit statuto, & consuetudini, iuxta not. de foro compet. si diligenti. sed ista ratio concluderet idem in diffinitiu. Item pactum respicit singulare commodum paciscentis, sed statutum laedit publicam utilitatem subiectorum: unde ratio non procedit. Secunda ratio, quia illud ius prohibitorium non est, sed permissorium, & sic statutum prohibens potius est praeter ius, quam contra. ista ratio etiam non procedit, cum licere, & non licere, sint directe contraria: igitur statutum est contra legem. Secunda solutio, quod valeat secundum distinctionem huius decre. scilicet, quando est interlocutoria, cuius grauamen releuari potest per appellationem interpositam a definitiu. aliam non valet, & est ratio, quia secundo casu minus est praedudicialis. Item fundatur super hac decretali, & super aequitate iuris ciuili. Sed ad hoc respondetur, quod ius canonicum contrarium iuri ciuili in foro canonico est seruandum, vt voluit text. in c. super eo. 2. supra eod. tit. & canon. 2. q. j. non ita. & quod ibi sit aequius ius canonicum patet ex eo: quia si differatur examinatio grauaminis in tempus appellationis interiecta a definitiu. forsan ex temporis diuturnitate peribit grauato facultas probandi: & sic tunc ex vi statuti grauamen fiet irrecuperabile. Nec obst. ille text. qui videtur probare contrarium: quia fateor, quod potest esse, quod non peribit, de quo forsan grauatus confidens tunc noluit appellare, & sic loquitur hic. sed canon considerauit, quod poterit etiam perire, vt li. non contest. quoniam. facit Instit. de author. tut. §. ne que. Existimauit etiam canon absurdum, quod grauatus inuitus litigare cogatur coram Iudice, qui grauauit, maxime cum sit de reiteratione suspicio. supra de praesump. scribam. infra de regul. iur. quod semel. quibus rationibus ius nostrum aequè discrepauit a iure ciuili. unde neutra istarum rationum placet Ioan. An. & ideo soluendo dicit tenendum, quod ipse no. post

Hostien. de offic. archipresbyt. c. fin. in glo. fin. unde concludit statutum istud non valere per rationes pro hac parte supra inductas, quibus addit, quod episcopus etiam cum consensu capituli non potest authorari in facto proprio, vt in clem. si vna. 2. responso. de rebus eccles. non alien. & ibi concord. in glo. 2. sed si statueret, quod interlocutoria sua, vel officialium suorum, quorum est idem consistorium, supra eo. Romana. j. respo. non possit per appellationem retractare, si est factum proprium, igitur &c. Secundo bene facit element. pastoralis. ver. ceterum. de re iudic. vbi patet etiam per Principem tolli non posse defensionem etiam in iudicio, cum illa proueniat a iure naturali: abhorret enim natura, quod grauatus, vel laesus non possit se defendere, vt ibi. ver. Pisana. sed appellatio est species defensionis. de except. cum inter. & c. significauerunt. ergo statutum, vbi a iure concedatur, tollere illam non potest. Tertiò non potest episcopus generaliter statuendo facere id, quod non posset specialiter vni prohibere, sed expresse non posset specialiter prohibere, ne appellet. 2. q. 6. c. 2. in princ. & bene facit c. q. decreto. in fi. & cle. frequens, post principium. de excess. praelat. multò ergo minus generaliter poterit prohibere, cum multa liceant in specie, quae non licent in genere. supra c. consuluit. el. 2. ff. si quis cau. l. sed & si. §. quæsitum. Nec obst. prima ratio in contrarium facta, quia fateor episcopos statuere posse, sed non contra canones. Ad c. ex parte. responde, vt ibi no. super ver. tertiam. & super j. glo. Item illi taxationi certa iura fauebant. de testa. requisisti. cum cōcor. prime gl. Ad secundum responsum est supra ver. secunda solutio. Ad tertium responsum est in eius fine. Ad quartum respondeo illud verum in re, quae a principio non est nulla: sed statutum illud ex parte efficientis causae nullum est: & sic eius cassatio spectanda non est, vt not. in d. c. auditis. etiam. de elect. nulla. & facit de constit. cum omnes. & c. quae in ecclesiarum. & c. ecclesia. Ad quintum patet solutio per superius dicta. Io. An. Et ista opinio communiter approbatur secundum Ioan. de Lig.

ADDITIONES.

- a Tolli non posse defensionem. Adde quod notauit in apostil. ad Pan. in c. cum contingat. in apost. in ver. denegari. num. 27. de foro compet. & in apostil. ad Lanfr. in clem. saepe. num. 15. in apost. in ver. tolli. de verb. sign.
- b Ne appellet. Adde Lapum alleg. 102. vbi dicit, an episcopus possit committere causam summarie tractandam, & an legatus possit causam committere appellatione remota, per Alex. consil. 136. 4. lib.

PRIMAE PARTIS FINIS.

DOMINICI A SANCTO GEMINIANO. IVRISCONSULTI VTRIVSQUE PRAESTANTISSIMI.

In secundam Sexti Decretalium partem Commentaria,

Bernardini à Capitaneis Landriani, Ioannis à Gradibus, & Celsi
Hug. doctissimorum hominum Adnotationibus
illustrata, feliciter incipiunt.

De vita, & honestate cleric. Rubrica.

SUMMARY.

- ¹ Rubrica ista an fuerit bene formata?
- ² Clerici qualiter debeant vivere.
- ³ Honestas quid sit, & unde dicatur.

Ppono, quia rubrica non fuerit bene formata, quia sufficiebat alterum ex istis, dicendo de vita clericorum, vel de hon. cler. quia quicquid attribuitur vitæ, spectat ad honestatē: & quicquid honestati attribuitur, pertinet ad vitam, quia honestè vivere respicit etiam vitam. arg. p. oem. compi. Gregorianæ. & sic habet rubrica superfluitatem id id, quod Papa protestat in proç. huius lib. Sol. dicit Io. An. q. Host. in sum. huius ti. diuisit istam rubr. per quod intendit docere duo. Primum, t. qualiter clerici vivere debeant. Secundum, in quibus consistat eorum honestas. Vñ sequendo eius diuisionem quo ad primam partem facit s. eo. c. qm. vbi dñs epōs statuere posse, vt clerici viuāt in cōi. de quo dicit ibi. Item eorum vita debet esse temperata in cibis, & potibus. e. ti. c. a crapula. Ad secundam partem facit s. eo. c. j. quia honestū est, dum celebrant diuina, q. clerici sint separati a laicis. Requiri ēt ipsorum honestas, q. arma non portent. e. ti. c. 2. nec comam nutrant. Circa quod versat decre. 4. cum tribus seq. s. e. ti. sed habeant coronam, & tonsuram congruentem. e. ti. clerici. post prin. q. cum feminis non conuersent, nec monasteria seminarum visitent. eo. ti. c. monasteria. q. gratis iudicium ordinem impendant. eo. ti. cum ab omni. q. ludibria, vel theatrales ludos non exerceant. & circa hoc prouidet c. j. poenā imponens. Item requirit honestas, q. certam formā vestium ferant, & abstineant a certis earum coloribus. & circa hoc prouidet cle. 2. e. ti. prohibens eis vestes patitis, vel virgatas, epitogia breuia, caligas scachatas, rubeas, vel virides, & infulas, de quo ibi. Item requirit honestas, q. euitent ludos alearum, vel taxillorū, superfluitates in sellis, frenis, pectoralibus, calcariis, vel corrigiis: abstineāt a fibulis, & annulis. & de omnibus in d. c. clerici. Requiri ēt ipsorum honestas, q. vsuras nō exerceant. b. s. e. ti. c. 2. & q. tabernas euitent. Ab officiis, ac commerciis secularibus abstineant, vt ibi in prin. c. clerici. & eo. ti. c. fi. & circa hoc prouidet cle. j. e. ti. poenā imponens clericis publicè macellariis, vel tabernariis officium exercentibus. Vbi ēt ordinarios excitat ad iura canonica seruanda q. clericos publicè exercētes negotiationes, commercia, vel officia non conuenientia ordini clericali, vel arma portātes. Item circa sacerdotes parochiales statuit, vt habeant clericum, qui secum celebret, & filios parochianorum instruat. s. e. ti. c. vt quisque. Item circa religiosos diuersi habitus missos ad prædicandum de nouo conuersis ad fidem, qui se possunt in vnum superiorem habitum honestum conformare. s. e. ti. c. Deus, qui ecclesiam. Tñ dicit Io. And. q. licet ista rubrica sic fuerit diuisa formata, & Host. diuisim, & separatè prosequat eam: putat ista promiscua, vt quicquid vitæ attribuit, ēt ad honestatem pertinere, & econuerso. nam honestè vivere pertinet ēt ad laicos. Vñ istud est vnum de præceptis iuris, vt s. in proç. compilationis Greg. & ff. de iust. & iure. l. iustitia. §. j. Vñ hic t. sumit large pro statu honoris: nam honestas deriuat ab honore, sicut maiestas a maiore, fm Priscianū. Sed stricte sumitur p. castitate corporis, de qua dicit lex, nihil sic in sacris ordinibus diligimus, q. cum castitate viuentes. in Auth. q. oporteat epif. §. hoc ideo. collat. j. & vide in d. p. in ver. pudicos. & facit 33. q. 5. hoc so-

lum. Sed requiritur etiam castitas mentis. intactis ab immunda violatione corporibus quandoque fugit castitas ipsa de moribus. 32. q. 5. nec solo. in fi. vere. n. castus est, cui licuit peccare, nec voluit, fm Hieron. contra Iovinianum. vbi etiam illam virginem commendat, cuius nec mentem cogitatio, nec carnem libido maculauerit contra Claudium. inde est, q. decretalis, vt clericorum. eo. ti. requirit in clericis puritatem cordis, & munditiam corporis. Vnde beatus Bern. ad Zenonem episcopum. Castitas sine charitate, lampas est sine oleo. subtrahe oleum, lampas non lucet: tolle charitatem, castitas nō placet. Et octo causas, propter quas qualitas talis est indicta, vide supra de cleric. coniug. quod a te. post prin. Io. And.

ADDITIONES.

- a Vestium. Adde q. Alex. conf. 8. j. l. b. dicit, q. a iure clericis non est determinatus habitus vestium. Ber. Adde an sit clericis determinata forma vestium. vide Car. in cle. 2. post gl. de vi. & hon. & in c. clerici. q. 3. eo. ti. & quid in alijs indumentis, & vtrum in zona. vide quod no. in deci. Gratiano. decif. 138. & Car. cle. supra alle. ti. de vi. & hon. cler.
- b Non exerceant. Adde Alex. conf. 72. j. lib. B.
- c Commercijs. Adde Abb. conf. 6. vbi an vendendo vinum & oleum, dicatur negociari. B.

SUMMARY.

- 1 Clericus dicitur dignitas.
- 2 Artis appellatione comprehenditur ioculatio, & bufonaria.
- 3 Verba ipso iure quid importent.
- 4 Verba futuri temporis inducunt canonem lata sententia, quando eis iungitur verbum, ipso iure.
- 5 Canon quando imponit poenam ipso iure ex facto negativo, non requiritur monitio, quando illi adijcitur certum tempus.
- 6 Goliardi qui dicantur.
- 7 Actus damnatus aliquando appellatur ars.
- 8 Mercator, vel hospitor an quis dicatur ex vnico actu?
- 9 Clericus an possit tenere tabernam?

Clerici, qui. ¶ Gl. j. summat, & distinguit. secundum membrum ibi, Si autem. ¶ No. j. t. q. clericatus dicitur dignitas. concor. sunt in gl. ¶ No. q. propter exercitium artis prohibet clericis insurgit detractio, & vilipedium ordinis clericalis. & sic videtur, q. quilibet clericus possit tales accusare, cum sua intersit, ne vilipendatur. ¶ No. q. t. appellatione artis aprehendit ioculatio, & bufonaria: qd no. quia facit ad statuta disponētia, q. quilibet de lucro suæ artis soluat gabellā, quia ēt bufones adstringerent. ¶ No. casum, in quo clericus priuat priuilegio clericali absq. alia monitione. ¶ No. t. quid importent ista verba, ipso iure, quia significant priuationē absq. monitione, & infra. ¶ No. q. t. verba futuri tps inducunt canonē lata sententia, qn eis iungit verbum, ipso iure. vide gl. in c. 2. de her. e. li. ¶ No. q. vbi

ADDITIONES.

- a Appellatione artis. Adde q. appellatione artificis comprehenditur etiam coquus, vt dicit Rom. sing. suis, fol. 3. Ber. Adde quod voluit alleg. Ro. sing. suo 639. quod incip. nunquid esse coquum. fol. 22. quod corruptè per istum so. 3. alle. quod refert, & sequitur Fel. in rub. de off. del. ver. tribus modis. cui adde Io. An. in c. j. de sagit. vbi dicit coquum ciborum delicatorum habere officium, & artem, cui adde Fran. de Cre. sing. 98. inci. statuto cauetur. vbi idem dicit, q. Ro. & pro hoc alleg. l. si quis venditor. §. j. ff. de gdi. edic.
- b Ipso iure. Adde Rom. sing. j.

Geminianus super Sexto Decretalium.

5 ubi canon imponit penā, ipso iure ex facto negatio nō requiritur monitio, qñ illi adijcitur certum tps, vt est hic, si non desistat infra annum. vide de elec. licet canon. s. eo. lib. ¶ Quæro, quare isti appellantur goliardi. Sol. dic. qd dicuntur a gula, quia solent tales esse gulosi, & leccatores, & istos, qui appellantur bufones, appellat canon alibi histriones. 4. q. 1. c. 1. de cōse. di. 2. pro dilectione, & vnde sumpsit initium illud nomen, docuit Vale. li. 2. c. 1. circa medium. ver. verum. & vide s. e. clerici. in prin. Ioan. And. ¶ Quæro, an requiratur annus integer, & cōtinuus. rñdeo qd integer, & cōtinuus. l. cū heres. §. Stichus. 2. ff. de statulib. & ff. de pub. & vec. l. h. §. sunt autem. ff. de vsu. ca. l. 3. secundum Io. Mo. & Arch. Io. An. Et sic si diuersis mensibus alterius anni, qui cumlati in vnum nō faciunt annū, nō haberet locum ista pœna. alibi in simili dicit dubitari, si Papa concedit alicui, vt per triennium possit audire. l. an intelligatur de tribus cōtinuis, vel separatis, & qd tpe cōtinuo non interrupto. l. non solum. §. annus. ff. de excu. tu. Similis quæstio in illo, qui non per annum cōtinuum, sed sæpius interruptū astitit in monasterio, an professio inducatur, quæ per trāscursum anni inducitur. ¶ No. ex isto dicto, qd ubi lex, vel statutum requirit certum tps ad hoc, vt committatur pœna intelligitur de tpe cōtinuo. ¶ Item inducit Arch. istum tex. qd actus dānātus qñque appellatur ars, sicut dñt de vsura. b. 47. dist. sicut hi. sic & magica. j. q. j. Petrus. C. de male. & Mathc. l. 2. & 4. & balistariorum. s. de sagit. c. 1. & concor. de conse. di. 1. ne tales. & cura animarum dñt ars. C. de æta. & qual. cum sit. & officium procurationis. 5. q. 3. episcopi. in fi. Io. An. Item Io. An. inducit istum tex. ad dubium, qd clericus sequens in seipsum incurrat excōicationem canonis, si quis suadente. 17. q. 4. Nam hic clericus turpe agens in corpus suum incurrit pœnam hic positā. sic dicam a simili de pœna canonis, de quo remittit ad no. in c. contingit. j. s. de sent. exc. Io. And. ¶ Vltimo ponit hic Do. Pe. de Anc. an ex vnico actu quis dicatur mercator, & vel hospitor. Et refert dicta Bar. in pœ. ff. & ff. de leg. 3. l. legatis. §. si ex officio. & ff. de adu. l. mariti. §. qñtū. & ibi cōcludit, qd ista nomina verbalia significantia officium, vel artem, siue actum voluntarium, & licitum, non verificantur ex vnico exercitio. vnde non dicitur mercator ex vnico actu mercantiæ, nec hospitor ex vnica hospitacione, vt l. j. ff. de exercito. & ibi glo. super ver. ad oēs. secus si sint significantia delicti, vt raptor, fractor, spoliator, & furti, vt §. quæstum. Sed dicit Io. de Imo. qd istam theoricam facit iste tex. vbi ex vnico actu ista prohibita nō vñ significari. Sed ipse rñdet, qd iste tex. hoc non negat, quin verificetur. Sed dñt, qd pœna non imponitur his per tps perseuerantiam fm eum, ad hoc facit in fi. tex. in cle. j. c. ti. Et qd in delictis ex vnico actu quis assumit nomen verbale, est tex. in c. pe. & fin. de rapto. ¶ Gl. 2. colligit notabile, & alle. cōcor. & ex istis iustificat tex. ¶ In fi. gl. idem Arc. qui et tales all. c. si apud. 23. q. 5. Io. And. ¶ Gl. super verbo, ioculatores. in princ. quærit de ethymologia huius nominis. deinde quærit, quid si fiat in occulto, & soluit. ¶ In fi. gl. idem Accur. in d. l. 2. §. fi. ff. de infā. & quod tenet gl. hic de cytharistis, tenet etiam Inn. in c. cū decorum. eo. tit. ¶ Glo. super ver. bufones, quærit de significatione huius nominis, & sol. ¶ In fi. gl. aliās bufo bufonis idē est, qd rana terrestris. Io. And. ¶ Gl. super ver. annum. in prin. alleg. concor. deinde opp. qd nō debet perdere priuilegium, nisi pcedat monitio, & solu. ¶ Gl. super ver. ignominiosam, qrit de rōne prohibitionis huiusmodi artis, & so. ¶ In ca. gl. ibi, c. clerici. j. responso. 34. di. presbyteri. de conse. dist. 5. non oportet. C. de epif. & cle. auth. interdicimus. fm Arch. Io. An. ¶ In ead. glo. ibi, debeant. Idem Io. Mo. & Arch. & Io. And. ¶ No. istam gl. quæ expresse dicit clericum non posse tenere tabernam. Glo. 88. distin. negociatorem. tenet contrarium dicens, qd propter necessariam, & honestam negociationem licet habere tabernam. Tu dic. qd aut clericus vult habere tabernam, vt personaliter ibi administret in artificijs inhonestis, & hoc est prohibitū, vt 44. di. nulli. aut vult administrare in artificijs clerico permiffis, & tunc potest habere, vt no. glo. in d. c. negociatorem. aut vult habere tabernam non vt personaliter administret ibi, sed locare alijs, qui ibi exercent sua artificia, & hoc non est eis prohibitum, & ita alio modo procedat glo. d. c. negociatorem. & hoc etiam no. Arch. in d. c. nulli. Et pro hoc facit tex. de appellat. significante, vbi canonici habebant stallas, vbi carnes incidebantur, quod no. quia semel defendi vnum clericum, qui in domibus ecclesie tenebat tabernam vendendo vinum, & quod colligebat in possessione ecclesie, non tamen administrauerat in propria persona, sed per alium. ¶ Glo. super verbo, breuiori. colligit notabile. ¶ Glo. super verbo, moniti, quærit per quem fiat monitio, & soluit. ¶ Glo. si. quærit, quare in tex. dicatur, omni, & soluit. Ex his patet, qd non retinent priuilegium canonis, dato qd isti sint in sacris fm Arch. mouetur, quia tex. indistincte loquitur, item quia illi plus peccāt quā

alijs. §. q. 6. presbyteri. 40. dist. homo. de iureiur. cum quidam. Sed Io. Mo. hic tenet contrarium, dicens qd in sacris constituti illud priuilegium non perdunt, licet plus peccēt qd alijs. Nā non desinunt propter exercitium huius artis esse clerici: & tenentur clericaliter viuere propter characterem impressum. al. le. s. qui cle. vel vo. c. j. s. de cle. coniu. sanē. 2. Ioan. And. plus placet opi. prima, pro qua facit c. perpendimus. de sen. excom. quod loquitur de presbytero. & 1. q. j. de persona. in fi. 17. q. 4. si quis suadente. & s. e. ti. per totum. & eo. ti. c. 2. Item c. cū decorum. s. eo. specialiter de his ludibrijs vetabat clericos constitutos in sacris: ergo de illis intelligi debet. ad hoc facit §. interdicimus. in auth. de san. epi. Nec ob. ratio characterum, quam allē. Io. Mo. quia idem esset de cōstitutis in minoribus. nec ob. decre. sanē. quia posset induci, qd cum tali penitente, & verē cōtrito ep̄s posset dispensare in recuperando priuilegio clericali, & istud credit Io. An. & facit prædictus §. interdicimus. qd etiam habetur C. de epif. & cle. auth. interdicimus. Sed aliqui plus tenent, qd clericus illud priuilegium recuperet. de quo j. c. proxi. super glo. ex hoc. Et per præmissa vñ concludendum idem de monachis. 12. q. j. duo sunt genera. siue in habitu monachali hanc artem exerceant, in auth. de san. epi. in fi. C. de epif. audi. l. mime. siue habitu dimisso, propter quod sunt excōicati. j. no. cle. vel mona. c. 2. Io. An. Et istam partem vñ tenere Lap. Abb. qui dicit hic per illud verbum, omni, videtur perdere priuilegium canonis fm eum. Et pro opi. Arc. facit ratio hic posita in prin. tex. qd ideo imponitur pœna, quia per hæc verba detrahatur dignitati ordinis. ista ratio fortius concludit in sacris ordinibus quā in alijs & c.

ADDITIONES.

- ¶ Professio inducatur. Adde Ale. conf. 13. §. 4. li. Ber.
- ¶ Vsura. Adde quod Ro. conf. 72. dicit, qd appellatione mercatoris venit vsurarius. Ber.
- ¶ Mercator. Adde quis dicitur mercator, Ale. conf. 108. §. 4. lib. Ber.
- ¶ Vnico actu. Adde Ro. conf. 283. vbi quot vicibus quis dicatur cessans, & sit git. uis. Ber.
- ¶ Vendendo vinum. Adde Ab. alleg. conf. 6. §. 2. li. Ber.

De clericis coniugatis.

Rubrica.

SUMMARIUM.

- 1 Clericorū appellatione comprehendunt in minoribus ordinibus constituti.
- 2 Habitus clericalis in quo consistat.
- 3 Allegans legem debet allegare quotam, vel saltem auctoritatem legis.
- 4 Prædecessoris appellatione comprehenditur prædecessor, qui fuerit mediatas per multos.
- 5 Vestis extrinseca si sit clericalis, sed intrinseca non, quid iuris.
- 6 Clericus contrahens cum corrupta, quam credebat virginem, an perdat priuilegium clericale.
- 7 Clericus in minoribus beneficiatus fecit se militem, postea eum penitet, & vult rehabere beneficium, an possit.

Clerici qui. ¶ Gl. j. summat. Et prima pars. reseruat clericis coniugatis

- duo priuilegia cum certa moderatione. secundum ibi, Et cum. secunda ibi, In ceteris. reliqua tollit, & etiam prædicta duo, si moderatio non seruetur. Legam per partes. ¶ No. qd appellatione clericorum comprehenduntur tantum in minoribus ordinibus constituti, & quando materia, in qua sit prolato, congruit existentibus in sacris: quia non possunt contrahere matrimonium, supra e. titu. ca. j. ¶ No. qd quod habitus clericalis quo ad hoc, vt clericus gaudeat priuilegio constituit in duobus: in vestibus, & tonsura. Et sic non videtur quod altero vtens, gaudeat priuilegio. ¶ No. argum. quod allegans legem debet allegare quotam, vel saltem auctoritatem legis, de quo aliquid per Ioan. And. in ca. vestra. de coha. cle. & mu. ¶ No. qd quod prædecessoris appellatione cōprehenditur prædecessor, qui per multos fuerit mediatas. nam Innocentius hic longissimo tempore fuit prædecessor Bonifacii, & multi fuerunt intermedij. ¶ No. quod priuilegium concessum clericis, vt verberantes ipsos excōicationem incurrant, fuit concessum in fauorem vniuersalis cleri, & nō singulorum. ad hoc de sent. exc. c. contingit. j. ¶ Quæro, qd si extrinseca vestis sit clericalis, sed intrinseca nō: putā quia est virgata? So. dic. qd nō gaudet priuilegio, si extrinseca sit ita breuis, qd intrinseca notabiliter patet.

ADDITIONES.

- ¶ In minoribus ordinibus constituti. Adde Io. An. in c. si Iudex. infra de sent. exc. & Arch. in c. nullus. & ibi etiam Ioan. An. de temp. ordi. Sed tu dic hoc esse verum, quo ad forum, & immunitates, nisi consuetudo sit in contrarium. no. In. in c. j. in glo. sua. j. in fi. de apost. Bald. in sua Marg. in ver. clericus. ver. 19. Item etiam quo ad priuilegium c. si quis suadente. 17. q. 4. secundum Cal. in cle. 2. §. j. de sepul. de quo vide, quod no. in apost. ad Panor. in ca. cum non ab homine. nu. 2. & qd ibi posui in apo. ad ipsum in ver. primū tōsur. de iudi.

patet arg. cle. 2. de vi. & ho. cler. & istud vñ voluisse tex. hic, qñ dicit vestes in plurali, licet posset rñderi, qñ illud plurale determinet pluralitatē clericorū. tñ pp hoc nō negat, quin posset ēt determinare pluralitatē vestīū vñius. Aut extrinseca est ita lōga, qñ intrinseca nō apparet, & tunc gaudet priuilegio fm Zenze. hic, p primo mēbro facit hic, quia tex. in duobus locis ponit tōsura in singulari numero, & vestes in plurali ad denotandū, qñ in clerico nō pōt esse nisi vnica tōsura: sed bene eodē instanti pluribus vestibus vñi pōt, qñ debent esse clericales. & pro isto intellectu facit tex. in c. si Iudex laicus. §. idē esset, j. de sen. exc. vbi loquit in singulari de vno clerico, & dicit tōsurā, & vestes. p scdo dicto facit §. de vi. & ho. Deus q. ¶ Quid sit tōsura? Solu. vide per gl. in cle. 2. de vi. & ho. cle. in glo. si ergo. Io. An. ¶ Gl. 2. qñrit, quare tex. dicat cū vnici. & soluit. ¶ Gl. super ver. virginibus. qñrit quare tex. dicat de virginibus, & soluit. deinde qñrit de alia qōne, & remittit. ¶ In e. gl. ibi, corruptis. Quid si qñrit cū corrupta, quā credebatur virginē, an pdat priuilegiū clericale? Sol dic qñ sic, vt no. 3. 2. dist. nemo. Io. An. ¶ Gl. super ver. 3. xerunt, qñrit, arguit & soluit. ¶ In fi. glo. & ibi per Ho. vbi inuenies, qualiter ipse impugnatur istam rōnem: & rōnes quas inducit Host. pro sua opi. vide in c. sanē. in gl. alle. Io. An. Et opi. gl. hic tenet Do. meus, D. Ant. de Bu. in d. c. tanta. ¶ Gl. super ver. clericalis, in prin. colligit notabile ex tex. deinde quārit, & so. ¶ In fi. gl. inducebat tñ Bar. ad partē, qñ possit acceptare beneficium, quia satis erat eū fuisse idoneū tpe datæ rescr. & tpe vacationis. de tpe autē medio non est curandū. insti. de hær. quali. & dist. §. hoc amplius. Item inducebat ff. de acqui. hē. qui superstitis. quā vide j. de pben. si Ep̄s. & l. is qui hēres, quā vide §. de deci. ex multiplici & ff. de Aedi. edic. qñ ita. quā vide §. e. li. de filiis p̄sby. c. 2. Pro alia parte inducebat, qñ plus valet tacita renūciatio, qñ expressa. §. e. li. de iura. calū. c. j. 2. responso. Itē qñ actio semel extincta & c. Item qñ vñ pro eo scriptū sub conditione, si res in eodē statu & c. 22. q. 2. ne quis, fm eū. Item posset induci qñ facto quis renunciat iuri suo, §. de his, qñ fiunt a ma. par. ca. c. ex ore. C. de iure do. impe. l. 2. & quia vñ hēre beneficium p derelicto. ff. pro derelict. l. j. & fi. & facit cle. gratia. de rescr. Io. An. Ex his, quē hic habentur videntē tenere Do. de Ro. concl. 427. ¶ Impetranti beneficium vacans per p̄dū matrimonij adimpleri per beneficiatum nō sufficit probare, qñ p̄xerit sponsalia de futuro, quia per p̄dū sponsaliorum de futuro nō vacat beneficium, vt no. gl. in c. beneficium. de regula. ¶ Sed quid si sponsa non moritur, sed ingreditur religionē, vel reperitur postea cōsanguinea: an expiret gratia? Sol. Io. An. remittit ad no. per se §. e. ti. c. j. & ibi posuit, & fuit qñ dñicalis 15. vbi determinatur idem, quod hic. & de hoc in Spe. e. tit. in fi. ¶ Sed quid de clerico in minoribus beneficiato, qui fecit se militē, postea cum p̄nitet, & vult rehabere beneficium, an possit? Et fuit ēt hęc qñtio dñicalis 16. & ad qñnem facit, quod hñ §. de sponsa. cōmissum, & in casu hic posito per Io. An. hęc qñtio non esset dubia. Et dicit Bar. Brix. qñ si iste habuerit ecc̄iam p derelicto, qñ p̄sumit, si ab illa, & eius fructibus ad tps abstinuit, illā repetere nō poterit, secus si in possessione mansisset, & fructus pcepisset. Si tñ esset absens procederet qñ eū fm practicā c. ex tuc. de cle. nō resi. Et p isto secundo dicto facit §. ti. prox. c. j. & cle. j. de vi. & ho. cle. Nā vtrobq; assumēti p̄riū ppositū statui suo dat dilatio. & vñ casus 20. q. 3. eos qui semel. in fi. & qñ no. 5. 1. di. si quis acceptū. & p̄nitenti nō est negāda venia. 2. q. 5. quāto. Et in heretico reuerso, qui recuperat bona. 23. q. 7. qñ aut. fortius iste facit etiam. ff. de ces. bo. l. is qui vbi bonis cedens re integra p̄nitet. Nec ob. quod dictū est in gl. hic, quia in matrimonio nō est dare contrarium, quia perpetuitatem habet, & est sac̄m, quod non est in militia. item clericus ēt appellatur miles. 12. q. j. duo. & de clerici. agro. c. ij. & 3. Io. An.

ADDITIONIO.

1 Sponsaliorum. Adde Abb. consil. 62. in fi. quarti dubij.

SVMMA RIVM.

- 1 Condemnatio, & districtio differunt.
- 2 Excessus, & delictum differunt.
- 3 Prohibitus trahere aliquem ad iudicium super criminibus, videtur prohibitus siue agatur de crimine civiliter, siue criminaliter.
- 4 Generale prohibitum vñā via, non conceditur alia.
- 5 Iudex laicus an possit distringere clericum de consensu Ep̄i super crimine.
- 6 Laicus an possit cognoscere contra clericum in causa feudi.
- 7 Clericus coniugatus an possit conueniri coram Iudice laico in causa merē civilis.

Tcum iuxta Parisiense. ¶ No. differētiam et se inter condemnationē, & districtiōnē. Et sic vñ qñ licet detur potestas iudicij cōdemnandi, non vñ data potestas distringendi, quod no. pro statutis. ¶ No. qñ clerici in minoribus gaudent priuilegio fori vñis. probat c. nullus. qñ

- 2 est c. 2. de fo. compe. ¶ No. differētiam esse inter excessum, & delictum. vide no. in r̄a, p̄ctm, j. de re. iur. ¶ No. qñ prohibitus trahere aliquē ad iudicium super criminibus, vñ prohibitus siue agatur crīaliter, siue ciuilitur de crimine. ¶ No. qñ phibitio condemnationis de crimine includit ēt cōdēnationē pecuniarum. ¶ No. ar. p & §, qñ p delictō imponitur p̄na pecuniarum, dicitur agi de crimine criminaliter. probat tex. si referatur verbum pecunialiter ad verbum criminaliter. Contrarium pbat, si referatur ad verbum ciuilitur. de hoc per Inn. in c. qualiter. 2. de accu. vbi dñ, qñ dñ criminaliter agi, qñ p̄na applicat fisco: secus si parti. ¶ No. illud generale qñ prohibitū vñā via nō pceditur alia, vt in r̄a, cum quid vñā, j. de re. iur. ¶ Op. qñ isti non perdant priuilegium, nisi primō moneant. de sen. exc. in audientia. & c. contingit. Sol. fm Io. Mo. illa loquuntur in clericis non coniugatis, hic autē in coniugatis, qui facilius perdunt priuilegium. Et pōt esse rō, quia non tenent ipsi viuere clericaliter. §. e. Io. & idē tenet Arch. Io. An. ¶ Qñro, an Iudex laicus pro crimine possit istū clericum distringere de cōsensu Ep̄i. Sol. Io. An. tenet, qñ non, de quo hic p Arch. licet aliqui teneant p̄rium, de quo de fo. compe. c. 2. significasti, fm Ioā. An. Et pro isto dicto facit gl. in c. 3. de iud. qñ Ep̄s nō pōt delegare laico causam criminalem clericis. Sed qñro, an laicus possit cognoscere p̄ istos per viā reconuentionis? Sol. Arch. tenet, qñ nō, Io. An. remittit ad no. de iudi. at si clerici. in gl. 2. & sup̄ ea. & ibi tenet qñ sic. De ista materia non me intromitto hic, quia non est cōgruens tit. ¶ Sed quid de causa feudi, an laicus possit cognoscere p̄ clericum? Sol. Arch. hic tenet, qñ non, inducit 11. q. j. c. j. vbi dñ qñ nemo vnquam p̄sumat & c. & exponit vnquā i. in aliqua causa, ergo nec in feudali. vñ dicit, qñ quicquid laici seruant fm suas consuetudines, tñ rōne feudi clericus nūquam mutat forum. ad idem inducit qñ no. Hug. 11. q. j. in sum. & inducit hāc literam, qñ generaliter loquit. 11. q. j. clericum cuiuslibet. & c. p̄tinua. & c. experiētia. in fi. & c. si qñq. in fi. & c. de p̄sona. in prin. & 96. di. si Imperator. in fi. 33. q. 2. in ter hær. vbi sancta Dei ecc̄ia mūdānis legibus nunq̄ p̄stringitur, qñ iura omnia multū indistinctē loquunt, ergo sic accipiēda. 22. q. j. c. fi. de coniu. lepro. c. qñm. Tñ fatetur, qñ cōis opinio hēt p̄rium, de qua de fo. comp. verū. Sed rñde, qñ ille p̄positus officialis erat laicus, non clericus. facit supra de ver. sig. ex parte. j. Item ad id, quod dñ Ep̄m debere venire ad vocationē Regis, si ab eo tenet tp̄alia, 23. q. 8. ecce. & c. seq. & 3. dist. si Ep̄s. & no. de app. cum parati. Rñde, qñ comparere tenetur non ad litigandum, sed ad dandū auxilium, vel p̄siliū. Nec ob. §. de ap. Romana. §. dñ. e. lib. quia loquitur in causa principali. imō dicit, qñ ille tex. facit pro, cum certis casibus tñ: ad sit tñ cognitio Iudicis secularis in causa appellationis, & de principali nihil dicit. ad id. 25. dist. qualis. de transac. c. 2. Nec ob. c. nouit. ver. nō em. quia rñdet, qñ loquit, qñ inter laicos est qñ super feudo. Sed dicit Io. An. qñ quicquid dicat Arch. gl. & oēs moderni tenent p̄rium: qñ possit, dum tamen non fiat districtio personalis clericis per dñm feudi, sed qñ solum ciuilis causa inter vassallos per ipsum audiatur, & vide quod no. per ipsum de fo. cōpe. verū. in prin. Io. An. & e. tit. ex transmissa. & de iudi. ceterum. ¶ Quis exemerit clericos a iurisdīone Iudicis secularis, remittit Io. An. ad not. per se in c. 2. de ma. & obe. habet ēt per alios in cle. 2. de of. ord. ¶ Qñro, an in causa merē ciuili clericus coniugatus possit conueniri coram Iudice laico? Sol. quidā tenent, qñ non, dicentes, qñ iste text. ponit duos casus exceptos, & tertium ponit in ver. nec ab ipsis. alias si non intelligere tur de merē ciuili, tex. esset superfluous, quia iam p̄miserat de causa criminali criminaliter, vel ciuilitur mota, ergo intelligatur additus tertius casus in isto ver. Sed Io. An. tenet p̄rium, qñ iste tex. priuilegiat eos solum super causis criminū, de quibus pōt agi criminaliter duplici modo, ad p̄nā corporālē, & pecuniariā. Itē ciuilitur duplici modo, ad rei p̄secutionē & per viā actionis. Item fm canones ad p̄nā p viā acquisitionis. §. de accu. sup̄ his. Est ergo intentus l̄re qñ sicut p̄na corporalis, ita ēt pecuniaria sibi nō cōperat, & hic apertē probat iste tex. ibi, ne per vnā viā, & c. exponēdo sic: ne p vnā viā scilicet p̄dē nationis pecuniariē concedatur eis dē. s. punire clericorū delicta, qñ p̄ aliam. s. corporalis p̄nitionis denegatur. Io. An. istā p̄tem tangit ēt hic Io. de Cal. all. tex. §. c. 2. de fo. cōpe. inducit etiam

ADDITIONES.

- a Moneatur. Adde qñ Fulg. consil. 158. tertio dicit, qñ fortē requirit mōitio. B.
- b Distringere. Adde Fulg. consil. 124.
- c Reconuentionis. Adde Lap. alle. 118. B.
- d Quod possit. Adde Oldr. consil. 271. & Ancha. consil. 173. B.
- e Coram Iudice laico. Adde Cal. in cle. 2. in 2. no. de vi. & ho. cle. & gl. & Ancha. in c. si Iudex. in ver. debeat. j. de sen. exc. & Io. An. consil. suo incip. quia sapissimē. quod est post consil. 51. Alex.

Geminianus super Sexto Decretalium.

et tex. hic in ver. i. ceteris. ubi patet, quod cum sint privilegiati tamen in his duobus, in alijs remanent subditi seculari, & ita dicit fuisse obtentum, quod est bene notandum: quia quotidie accidit de facto fuisse eum. Et per ista parte facit optimè tex. hic, quod dicit primò, quod non deberent trahi criminaliter, vel civiliter, nec aliquid dixerat de pdenatione. Postea in ver. nec ab ipsis loquitur de pdenatione, & per dictio nem implicatiua est, ut sic declaret, quod est si pdenatio esset pecuniaria, non posset. Vnde primò dixit de tractu, postea de pdenatione. Et per hoc cessat prior ratio, quia iste ver. esset superfluus si non intelligeretur de causa mere civili, quia non est superfluus, cum loquatur de condemnatione. ¶ Gl. super ver. declaramus. recitata per contrarium, quod non gaudeat privilegio, etiam si incedat in habitu, & tonsura, ut no. 23. di. clerici. & facit c. Ioannes. 3. eo. tit. ubi prohibentur ferre tonsuram. gl. dicit, quod olim erant opi. Hic declarat una ipsarum, & rñdet ad c. Ioannes. ¶ In fi. gl. si Io. de quo hic in gl. intellexisset, quod in omnibus gauderet privilegio clericali, non esset approbata eius opi. sed in parte approbat, & in parte reprobat. Est ergo triplex opinio in isto casu, & media hic approbatur. i. quæ capit medium. nunc intelliges primam, & secundam quæ ibi ponitur. & prima, quæ hñt, quod in omnibus gaudeat, approbatur per Guil. in Spec. e. ti. post prin. Secunda est, quod in nulla: & ista reprobat. Tertia, quod in quibusdam: & ista hic approbatur. Et quod dicit glo. hic in prima solutione ad c. Ioannes, quod ibi portabat solam tonsuram sine habitu. Idem intelligas econverso, si solum portaret habitum sine tonsura. Nec ob. de privilegijs. ex parte, 3. & de sen. exc. contingit. quia hic loquitur in coniugatis, ubi non sufficit alterum portare, ut patet hic in prin. & in fi. ubi copulant ista duo simul, sed ibi loquitur in non coniugatis. Sed ultra solutiones gl. additur alia, & quarta, quod c. Ioannes loquatur in illo, qui dimiserat, & postea reassumpserit, ut ibi patet in 4. q. Sed Io. Mo. & Arc. tenent, quod gaudeat privilegio tempore, quo defert, licet perdat tempore, quo non defert, & facit cle. j. de vi. & ho. cle. Ad quam tamen posset responderi, prout ibi no. gl. super ver. omnino. Tamen isti ponderant istum tex. qui in fi. non dicit, quod perdant privilegium, sed quod non gaudeant illo: ergo quodcumque porrat, eo gaudebunt. Vel si vis intelligere, quod perdant, dic vsq; ad reassumptionem. C. de cura. furio. l. fi. ff. de test. mil. l. pe. Sape enim suspenditur privilegium, quod non expirat. de sen. exc. duobus. & no. de vi. & ho. cle. c. fi. Nec ob. fm Arc. 3. e. ex parte. quia illi reassumebant in fraude, & elusionem obsequiorum. Et colligit ex isto tex. plus operari renunciationem facti, quam verbi, cum verbo non possit renunciari privilegio. de sen. excom. contingit. de app. dilecti. de vi. & ho. cle. c. fi. Io. de Lig. dixit quod opi. Arch. posset defendi, quia per iura antiqua istud privilegium est concessum characteri ordinis, & non ordini clericali. Cum igitur Bonifacius hic non disponat de nouo, sed loquatur declaratiue, intelligatur quod gaudeat cum illa moderatione, de qua hic dicit, ut si non portat, suspendatur privilegium, & non perdat fm Io. de Lig. Idem tenet do. meus Ant. de Bu. in d. c. Ioannes, ista ratione: quia si istud est concessum ordini, & causa propter quam non gaudet, est non deferre habitum, si reassumit, cessat causa exclusiua privilegij. Illa ergo cessante, cessat priuationio. ar. d. c. cum cessante. de app. secundum eum. Et pro illa parte facit c. ex parte. 3. eo. tit. ubi ista duo equiparantur quo ad perditionem privilegij in casibus prohibitis, videlicet nunquam dimittere, vel dimittere, & reassumere. Sicut ergo ista equiparantur quo ad istum actum negatiuum gaudendi, ita equiparantur quo ad actum suspensiuum, ut sint paria portare, vel non portare sed reassumere, quo ad tempus reassumptionis. Et pro ista parte vñ casus in c. clericus. 2. de vi. & ho. cle. Nā ibi assumpserat uxorem, & dimiserat tonsuram, & dñ quod interdum tondetur. & sic vñ velle, quod reassumptio facit ipsum gaudere privilegio. Et ad cle. j. de vi. & ho. cle. quatenus inducitur in prium, potest responderi, quod tex. ibi dicit quod careat privilegio omnino, & verbum careat, denotat totalem priuationem, ut no. glo. in cle. in plerisque, de elect. Sed tex. hic non dicit, quod non careat privilegio, sed quod non gaudeat. Et sic verba ista non inducunt totalem priuationem, sed potius suspensionem.

ADDITIONES.

- a ¶ Notandum. Adde, quod Lap. alle. 41. dicit, quod consuluit, quod pro debito conueniri non possit dato quod prius ante clericatū fuisset corā laico conuentus. B.
- b ¶ Clericali. Adde, an si consuetudo sit in contrarium, quod coniugatus non deferat habitum & tonsuram, valeat. Ful. alleg. conf. 24. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Et cetera, dictio, quid denotet extensè, quid abbreviatè.
- 2 Ut premititur, dictio, quid denotet.
- 3 Clericus coniugatus gaudens privilegio, an possit esse vicarius Episcopi.
- 4 Privilegia clericorum quæ sint.
- 5 Clericus coniugatus an gaudeat privilegio, si moritur eius vxor.
- 6 Lex antiqua quando obseruatur, eam obseruantes non videntur habere animum inducendi nouam consuetudinem.

- 7 Vxores clericorum an gaudeant eorum privilegijs?
- 8 Iudex laicus si non distringit clericum, sed condemnat tantum pro crimine, an incurrat excommunicationem.
- 9 Clericus coniugatus captus est pro maleficio, vel detentus a Iudice laico: ipse allegat se clericum, probat hoc per literas ordinarij, petit se remitti ad Iudicem ecclesiasticum: an sit remittendus?

Neceteris aut vel nisi. ¶ No. quod clerici coniugati nullo privilegio gaudent ultra duo hic processa. ¶ No. de ditione, &c. quæ si scribitur extensè est apta denotare oia, quod applicari possunt termino, cui adiungitur: quoniam aut scribitur abbreviatè, sicut scribunt notarij in suis pthocolis, vide per do. meum in c. suspicionis. de of. del. ¶ No. de ditione, ut premititur, quæ requirit ad verificationem dispositionis qualitates, prout erat expressum in loco, ad quem fit relatio. ¶ Op. quod clerici coniugati ex isto tex. non recipiant privilegium, sed potius pñant: quia iure antiquo ipsi habebant regulam pro se, & pro foro ecclesiastico, ut gauderent regulariter: & exceptiones erant pro foro seculari, ut dicuntur clericos non gaudere, haberet probare: sicut patet in mercimonijs. & facit 3. e. ex parte. de vi. & ho. cle. c. fi. Sed hic fit totum prium: quia forum secularis habet pro se regulam, & forum ecclesiasticus istos casus exceptos & sic non privilegiantur clerici coniugati. Sol. Io. Mo. dicit, quod querele, & scandala principum hoc fecerunt: & fuit causa iusta huius conversionis: quia grauanti, quod clerici coniugati immunitatibus gaudeant, quibus non coniugati gaudent. Io. An. ¶ Quæro, an clericus coniugatus gaudens privilegio possit esse vicarius episcopi? So. dicit Io. An. quod non per istum tex. ita vniuersaliter loquentem, quia iudicantur laici in ceteris ab expressis hic in tex. & de hoc 3. e. Io. in q. 5. Io. An. Item Ab. q. dicit, quod ad hoc inducitur iste tex. quod talis clericus non potest esse arbiter, vel compromissarius, ut eligat prelatum vel abbatem, siue eum postulet, super quo remittit ad no. per se. 3. e. lib. de of. vica. c. 2. fm Lap. Et ex his deciditur, quod possit esse compromissarius ad presentandum rectori in ecclesia patronata: quia istud ius patronatus bene cadit in laicum. de iurepatr. c. j. 2. & 3. & quasi per totum. ergo licet in ceteris iudicetur ut laicus, poterit hoc suscipere, ex quo laici sunt capaces huius. ¶ Quæro, quæ sunt alia privilegia clericorum, cum tex. dicat in ceteris, & exprimat duo tamen? Solu. dic quod consistit in privilegio fori quo ad civiles causas, etiam si illud, quod petitur ab eis, sit liquidum. 3. e. li. de foro compe. §. seculares. Item circa tutelas, & curas non recipiendas. C. de epif. & cle. l. generaliter. canonizata. 16. q. j. generaliter. & 86. di. c. fi. Item in eo, quod habet in testibus. de cetero. de quo satis no. 2. q. 7. in summa. & de acc. cum P. Item circa iuramentum calumnie prestandum per alium. de iura. cal. c. j. Item in pedagijs non soluendis. j. de censu. q. q. Item in immunitatibus ab exactionibus, & collectis. de quo hic in glo. & j. de immu. ec. c. j. Item habent privilegium quo ad familiam. de quo in l. 2. C. de epif. & cl. 89. di. iudicatum. & de istis & similibus loquitur iste tex. qui dicit in ceteris. generaliter autem de privilegijs ecclesiarum, & clericorum vide per In. de sen. exc. c. nouerint. Io. And. ¶ Quid si moritur vxor illius clerici coniugati, an gaudeat privilegio in alijs? So. dicit Io. An. quod si iste non est bigamus, & vitam clericalem reassumat, & quo ad tonsuram, & habitum continuet, sicut primò portabat, quod gaudebit in omnibus privilegio clericali. vñ finis istius tex. in utroque dicto debet intelligi, quoniam durat matrimonium: quia iste tex. comprehendit solum coniugatos, ut patet ex ru. & vide ad hoc quod no. 3. e. ti. super rub. in vltima opp. Io. An. ¶ Quare autem tex. dicat tonsuram in singulari, & vestes in plurali? Sol. dicit vestes in plurali, quia vestes possunt multiplicari: & ideo dedit intelligere, quod omnis vestis apparet debet esse clericalis: & sic intelligitur istud publice. ut habetur in cle. 2. e. ti. Sed tonsura non est multiplicabilis, & variabilis, ut non possit esse vnica. Io. An. Sed quid si sit consuetudo particularis in loco, quod gaudeant etiam in alijs, an sit si blata per istud? Sol. Io. Mo. dicit quod non: quia iste tex. ponit ius cōe: ergo non tollit priam consuetudinem. 3. e. li. de consuet. c. j. & de biga. c. vnico. ubi patet, quod in bigamis dñat consuetudo: hic autem non. Io. An. tenet prium. all. no. per se in d. c. vnico. super verbo, consuetudine. & quod no. in d. c. j. de consuet. in glo. ratio. nā ibi dñ, quod tollitur consuetudo, licet non fiat mētio, quoniam oritur ex sequela antiqui iuris. Ad idem inducit verbum, nolumus, hic possumus.

ADDITIONES.

- a Et cetera. Adde Bal. consi. 43. §. li. Ber. Adde eundem Bal. in l. si is qui. ver. & p ista dico. ff. de testa. & Alexan. & Ang. in l. quicquid. ff. de ver. ob. eundem Ale. in l. si duo. §. si quis iurauerit. ff. de iureiuran. Bal. in l. Gallus. §. idem credendum. & ibi omnino Ale. cū §. se. & concor. per eum ibi signatis. ff. de lib. & post. & Laf. de Oria. i. c. qm p falsā. nu. 12. & ibi i apo. meis i ver. dictio &c. de pñ.
- b ¶ Tutelas. Adde, quod Bal. consi. 244. j. li. dicit, quod clericus potest esse tutor laici, & eius bona obligantur. Ber.
- c ¶ Immunitatibus. Adde Ab. consi. 6.

tum, per quod patet, qd Papa aperte exprimit intentum suum, quia non vult qd gaudeant. Et opi. Io. Mo. vult oppositum, qd vult Papa. item actus prateriti ante illam constitutionem erant fundati super iure antiquo, non super consuetudine, ergo exercentes tales actus non habebant animu, & intentione inducendi noua consuetudine, sed tñ iuris antiqui dispoñe obseruadi. Deficiente ergo intentione inducenda consuetudinis non pot dici consuetudo inducta. Io. An. Io. de Liga. tenet opi. Io. Mo. qd consuetudo est ronabilis, & ius scriptum non tollit consuetudine particulari, vt d. c. j. fm eum. Possent reduci opiniones ad concord. qd aut pstat pcedentes, vel vtetes imunitate voluisse hoc facere animo, & intentione inducendi noua consuetudine separata a dispoñe iuris cois, & tunc et hodie valeat consuetudo illa, & ita procedat dictu Io. Mo. & Io. de Lig. per iura, & rones suas. Aut constat, qd non faciunt animo, & intentione inducendi noua consuetudine, sed seruadi antiqua lege, & tunc pcedat opi. Io. An. per rones suas, quia ex quo Papa vult tollere illa lege, tollit oem obseruantia legis haftenus vsitatam, quia sublata lege remouent obseruantia legis. facit quod no. in c. no. debet. de consan. & affi. de remotione impedimenti publice honesta tis iustitia. & facit cle. j. de immu. eccl. aut est dubium quo an mo fiat, & in dubio non psumitur, qd velit nouam consuetudine inducere circa obseruantia legis, sed tñ ex moribus vtentium illam legem approbare. ar. 4. di. §. leges. & eoru quæ no. gl. §. de cons. c. i. Et ideo et isto casu procedit opi. Io. An. hic. ¶ No. tñ dictum Io. And. hic, qd qñ obseruatur lex antiqua, in dubio obseruantes non videntur habere animum inducendi nouam consuetudine, quæ disponat, vel vinculum addat ad dispositione iuris antiqui, quod no. quia facit ad ea quæ no. in c. i. §. de pñ. ¶ Quæro, an isti vxorati debeant abstinere a negociationibus, & armis? sol. Io. Mo. tenet qd sic, vt no. 3. 2. di. si qui. Io. An. ¶ No. bene istud dictum, qd isti clerici volentes gaudere priuilegio debent a negociationibus abstinere, sicut alij clerici non coniugati. & idem no. gl. 1. 2. q. j. quia tua. & idem Inn. in c. fi. de vi. & ho. cle. ¶ Quid de vxoribus istorum clericoru, an gaudeant. sol. si quærimus de priuilegio, quo non gaudent mariti, vt patet hic, tunc de his no. est dubium, qd nec vxores gaudent, & tñ cessat qd no. 1. 1. q. j. clericu, & 3. 2. di. eos. Aut quærimus de his duob. quib. hic gaudent, & adhuc idem, quia no. pot esse locus eis gl. quæ dicunt vxore clericu gaudere priuilegio clericali. Nā primo priuilegio canonis non gaudent, quia nunq reperit dictu per doctores, qd verberas vxore clericu incurrat excoicatione. Nam illud est priuilegiu concessum characteri clericali, ergo personā non egreditur, in qua character est impressus, & fortius pcedat in clerico coniugato, qui facilius priuilegiu illud p. dit, vt hic. De secdo priuilegio hic posito idē est dicendū. Nam absurdū esset, qd foemina, quæ in ciuilibus est de foro seculari, in criminalib. per seculare puniri non posset. Nec ob. si dicat, qd istud pcedat in clerico hic, vt non possit criminaliter iudicari, & sic ciuilitur: qd rñdeo, qd istud pcedit pp characterē, a quē hēt, qui non egredit personā, vt est dictum fm Io. An. Io. de S. Geor. non placet rō Io. An. videlicet, qd priuilegiu canonis sit pcessum rōne characteris, qd patet, qd cōuersi non hñtes ordinē, & moniales gaudent illo priuilegio. de sen. exc. nō dubiū, & c. de monialib. & c. parochianos. & j. de sen. exc. religioso. 2. rñso. Vnde dicit, qd bñ credit verū dictū Io. An. hic, de vxorib. istoru nō per suā rōnem, sed per tex. hic qd dicit, in ceteris. De vxorib. verō alioru existentiū in sacris dicūt verū ille gl. §. alle. p Io. An. qd tacitē vident vouere pñentia perpetua. 28. di. si se. et si sit maritus defunctus in ecclia Orientali, fortius in Occidentali si expñse vouerit. de puer. coiu. pñgatus. & c. cū sis. & c. sanē. Vñ censent quasi pñone eccliaſtice: vñ et hodie sunt fori eccliaſtici, vt dñt ille gl. sicut solēnter pñerētes viduæ, & alia miserales pñone, de qb. de fo. cōp. ex tenore. p Inn. de of. dele. significantib. qd licet nō hñant priuilegiu canonis, tñ sunt eccliaſtici fori fm eū. Io. de Imo. tenet, qd vxores istoru pñgatoru gaudeat priuilegio fori, sicut vxores eñtiū in sacris ex rñsa c. fi. de off. Arc. vbi patet, qd familia gaudet priuilegio dñi. Nec ob. ver. in ceteris. qd loquitur in clerico, qd alia priuilegia nō hñt, sed nō excludit, qd familia eius eo priuilegio fori gaudeat, quo ipse gaudet ex rñsa pñicta fm eū. Et istā partē credere verā, quia vxor gaudet priuilegio virib. extēſione iuris. Nā legis priuilegiu pcessum marito extēdit ad vxore legitimā, vt l. 2. C. de epi. & cle. & no. gl. i. d. c. clericu. Licet ergo hic loquat de clerico, icludit et vxor ex d. extēſione, & hoc quo ad forū, quo aut ad ca nonē nō sufficeret extēſio, qd sit in fauorē eccliaſticarū pñonarū, & totius ordinis clericalis, & iō quo ad illū nō fiet extēſio, cū ista nō sit pñona eccliaſtica. Nec reperit extēſio huius priuilegi quo ad pñonas nō eccliaſticas. ¶ Gl. in verbo, in ceteris, qrit de qb. tex. loquat, & soluit. ¶ Gl. in verbo, i pñmissis, declarat tex. ¶ Gl. si inducit tex. ad solutionē pñij. c. Ioannes. ¶ Sed quid si iudex laicus nō distinguit istū clericum, sed cōdemnat

tantū pro crimine: an incurrat excoicationē. Sol. Lap. Ab. hic tenet, qd non: quia ex sola pñunciatione snā non incurrit excoicationē. all. dictum Ho. §. de fo. cōp. nullus iudicum. Et in eo qd tex. hic permittit in ceteris iudici seculari iurisdictionē p istos, intelligit verū, qñ exercitiū iurisdictionis pñerit distinctionem bonorū, ita qd ipsorum persona non tangat, nec in eoru pñona aduertat: qd vbi requirere, distinctio pñonarū, hoc nō facit iudex laicus. §. co. ex parte, fm Abb. Pro cuius dicto facit, qd scripsit Guil. in Spe. de compe. iudi. adi. §. j. circa 2. ver. sed nunqd pñmissa. & Arch. hic fm Lap. Abb. Et pp istud dictum Lap. & pp multas alias rones cōcludit Lap. de Casti. in sua all. 1. 18. qd clericus cōiugatus eo casu, quo gaudet istis priuilegijs, non poterit detineri in carceribus p debito pecuniario p iudicē laicū, et si sit casus, quo laici potuissent licitē retineri: qd iste tex. reseruat istis clericis priuilegiū canonis eo mō, quo prius per alia iura habebat: qd in illo diminuitur, sed p iura antiqua retineri non poterat sine pena excoicationis, vt c. 2. de fo. cōp. ergo nec hodie poterit. Et ibi all. super hoc multū latē pcludēs id, quod dixi. ¶ Quid si clericus cōiugatus p maleficio est captus, vel detentus a iudice laico: ipse allegat se clericum, & pbat hoc per lras ordinarij: vñ petit se remitti ad iudicē eccliaſticū: an sit remittendus? Sol. Do. de Ro. sua conclu. 590. quæ incipit, Item si clericus tenet, qd non: nisi doceat se pñisse cum vnica, & virgine, & portasse habitum, & tonsuram: qd alias nō gaudet priuilegio, vt hic dñ; sed de isto habebit cognoscere iudex eccliaſticus, & nō secularis. j. de sen. ex. si iudex laicus, fm eos. Credo, qd si primo non portabat tonsurā, & vestes clericales, sed tpe capture assumpserat, qd tunc pcedat dictū ipsoru, vt non relaxetur, donec fiat illa probatio, qd habitum portauerit eccliaſticum, per c. si iudex. vlt. rñ. sed si pñio publicē se gerebat p clerico, & portabat tōsurā, & vestes, & sic cōiter habebatur: non puto qd debeat detineri interim p laicum, sed fiet remissio ad iudicē eccliaſticū: qd ex quo erat in possessione clericatus, & sic habebat portādo vestes, talis pñsumitur, vñ non retinebitur p iudicem laicum interim, vt dicit rex. in d. c. si iudex. 2. rñso. fateor tñ, qd debet pñare se pñisse cum vnica, & virgine, vt ipsi dicunt: sed interim non detinebit eū iudex laicus. ¶ Vidi pridie dubitari. conueniebatur laicus coram iudice laico super delicto ciuilitur: ille dicit se clericum cōiugatum: vñ non pot iudicari ab illo. Actor replicabat, qd non incedit in habitu, & tonsura: quare nō ob. exceptio. Reus rñdet, qd sic: & petit remitti super ista ad iudicem eccliaſticū, an iudex laicus possit cognoscere, an debeat remittere. ¶ Allegat reus, qd sic: qd de isto incidenti, cū sit ipñale, nō possit cognoscere. de or. cog. tuam. j. de sen. ex. si iudex laicus. in pñium alle. actor qd clericus pñgatus non gaudet, nisi portet habitum, & tōsuram: sed ista sunt adeo notoria, qd non est locus inficiationi. ¶ Nam statim notoriē constat, an vestes sint clericales, an seculares, & p depositionem caputij apparet ipsum habere, vel non habere tonsuram: ego cum istud sit notorium facti, & notoriē statim pñter hoc iudici ex inspectione oculorū, non requiritur alia probatio. de si. presby. qñ. 2. q. j. de manifesta. & c. Deus ops. ergo nō est locus remissioni. Ad id faciat, qd no. Io. An. §. de ap. legitima. c. li. super gl. 2. vbi dñ, qd vbi notoriū est cās reculationis nō pcedere, iudex recularus illas repellat. per qd patet, qd licet opponatur exceptio corā iudice, de qua cognoscere non potest, si tñ est notoria, illam repellit. sic erit in proposito. Nec ob. si dicatur, qd notoriē non semp pñtat, an habitus sit clericalis, cū nō sit certus, & determinatus habitus eis assignatus, licet certi colores sint eis pñibiti, vt no. glo. in cle. j. de elec. & sic requirere saltem aliqualis cognitio super habitu, quam facere nō pot iudex laicus, vt dictū est: quia rñdeo, qd copulatiuē requirunt duo, vt priuilegio gaudeat, videlicet habitus, & tonsura. & ex depositione vnus tñ perdit priuilegiū, vt hic patet. cū igit tonsura statim notoriē possit constare, an sit, vel non sit, ergo frustra disputaretur super habitu. & istam partem credo veram.

ADDITIONES.

- a ¶ Characterem. Adde Cal. consi. 13. de sen. ex.
- b ¶ Priuilegio viri. Adde, an vxor gaudeat priuilegio viri. Alex. consi. 27. Bar. Ad de quid in concubina clerici. Lu. Ro. fin. suo. 658. inci. licet vxor sequatur. vbi tenet, qd gaudeat cleri. priuilegio. & moder. in l. cū qdā puella. ff. d. iurif. om. iu.
- c ¶ Remittere. Adde quod voluit Ful. consi. supra alle. 124.

De clericis non residentibus in ecclesia vel prabenda. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Clerici alij, quam canonici possunt recipere quotidianas distributiones.
- 2 Praesentes qui dicantur.
- 3 Consuetudo, qd canonicus de foris veniens per aliquo dies recipiant distributiones licet non intersit diuinis, an intelligatur renouatus Et nu. 4. de alia consue. de alia, nu. 5.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Consuetudinem, Quæ in quibusdā. ¶ Gl.

tuor partes. Primò recitat consuetudinem, quā re-
probat. Secūdo statuit ibi, Statuimus. Tertiò pñā
apponit, a qua duos casus excipit ibi, Qui verò. Quartò pro-
rogat ibi, De distributionibus. Legā per partes. ¶ No. q. quā-
doque alij clerici, q. canonici recipiunt quotidianas distribu-
tiones in ecclesia. Item qñq; distributiones etiam dantur in al-
ijs ecclesijs inferioribus cathedralibus. & pro his vide tex. in
cle. vt hi qui. de eta. & quali. ¶ No. q. distributiones quotidiana-
ræ non dñr simp̃r beneficia, sed manualia beneficia. ¶ No. q.
qñq; attendit denominatio rei fm cōem modum loquendi.
¶ No. q. illi dicunt p̃sentes, qui sunt in ciuitate, vel castro, sed
tamen tales non dicunt interessentes diuinis, nisi personaliter
intersint. ¶ Itē no. ar. q. clericus dñr residere, si est in ciuitate, vel
loco vbi est beneficium, licet nō habitet in circuitu ecclesiæ.
facit tex. 4. di. Eps vitem. & de hoc per gl. & Arch. 17. q. 4. id
statuimus. ¶ No. q. ad Papā spectat reprobare malam cōsuetudi-
nem. s. de consue. c. j. ¶ Quēro, qd si sit cōsuetudo, q. canoni-
cus de foris veniens per aliquot dies (pone tres) faciēs moram
in domo sua, licet diuinis nō intersit, distributiones b̃ p̃cipiat:
an hęc consuetudo intelligat reuocata? sol. Arch. tenet q. sic p̃
istum tex. & facit tex. j. qui dicit, q. distributiones debent solū
his, q. intersint diuinis. ad idē s. de rescri. c. fi. e. li. de sent. exc. c.
fi. s. adijcimus. Io. Mo. q. qui tamen ponit exēplum in canonico
nouiter recepto, dicens talē consuetudinē esse in mortuo:
dicens, q. verbū simp̃r hic dictū intelligitur, quando istud fie-
ret continuatē: quia semp̃ volebant recipere, licet nō interes-
sent diuinis. ar. 2. q. 2. ne quis. ff. de solu. l. cum qs & s. de inre-
iū. quēadmodum. ff. de au. & ar. leg. l. Seio. s. Meuiō. & s. se. ar.
ad hoc. ff. ex qui cau. ma. l. ab hostib. s. fi. Iducit tex. j. vbi excipi-
tur iusta, & līma causā, & sic p̃cisē nō dēt itelligi Io. An. Zen.
tenet opi. Archi. quod hęc consuetudo nō valeat, cū ea sit rō,
q. in alia: ergo idē ius fm eum. Idem Pau. hic, cū hic ponatur
rīa negatiua, a qua certi casus excipiuntur, de quibus iste non
est. Stemus ergo rīa. fm Pau. posset distinguī, q. aut iste absen-
tauerit se pro vtilitate ecclesiæ, & p̃pter laborē itineris consue-
tudo dat sibi illos dies, vt aliquāliter quiescat, & tunc proce-
dit opi. Io. Mo. quia ēr vbi quis dēt continuatō tēpore gerere
actum, datur sibi aliqua dies ad quiescendum, vt no. s. de of. or.
quamuis, e. li. & nihilominus dñr continuare actum. vnde cum
detur hic licentia proficiscendi pro negotijs ecclesiæ, & dñr tūc
seruire ita, vt habeat distributiones, ita dicamus p̃tinuare istud
seruitium, dato q. aliquibus diebus quiescat. aut absentauerit
se pro negotijs proprijs, & ex voluntaria causā, & tunc p̃cedat
dictum Archi. ¶ Sed quid, si consuetudo disponat, quod Ar-
chi. visitans archidiaconatum percipiat distributiones, an cē-
seatur reuocata? sol. Io. Mo. tenet q. non, quia iste tex. non tol-
lit tales cōsuetu. cū sic visitando seruiat ecclesiæ: sed caueat, ne
visitet eā alterius cōmodi, q. tūc nō videret excusatus a p̃ce-
ptione. ff. ex quib. cau. ma. itē hi. & l. seq. Io. An. ¶ Gl. sup. ver. p̃
sentes. qrit de rōne tex. & sol. ¶ Gl. sup. ver. improbātes, recita-
p̃rium, q. licet non intersint, p̃cipiant fructus. de constitu. cū
oēs. gl. sol. ¶ In fi. gl. quid si consuetudo ecclesiæ habeat, q. ca-
nonici non teneant seruire ecclesiæ, nisi per vnā hebdomadā, &
postea possint vacare per duas hebdomadas, & alius cano. ser-
uiat alia sua hebdomada, & sic succesiue, an isti dñr continuē
residere, ita q. possint percipere fructus p̃bendæ. ¶ Glo. in ver.
quod in tēplo. & in ver. vicis. 8. r. dist. proposuisti. tenet q. sic.

ADDITIONES.

- a Manualia beneficia. Adde, an veniant appellatione redditus beneficiorum. Fel. in c. ad aures. ver. tertiadecima conclusio. de rescri. Oldr. conf. 118. & Ro-
ta decis. 138. inci. quando impetratur. in no.
- b Distributiones. Adde quod voluit Cal. consil. j. hoc tit. & Lap. alleg. 43. vbi
quid de funeralibus. Ber.
- c Tenet q. sic. Adde Abba. consil. 96. 2. lib. & dicit Fedr. consil. 246. q. consue-
tudine potest induci, vt mortuo dētur fructus p̃bendæ pro anniuersario,
& ibi vide, quibus casibus non residens capiat fructus beneficiorum.

SVMMA RI VM.

- 1 Ordinationum appellatione possunt comprehendī statuta.
- 2 Non interessentes diuinis an possint puniri alia p̃na, quā per subtra-
ctionem beneficiorum. *Sic iura.*
- 3 Capitulum an possit tollere consuetudinem tolerabilem, & iurata. pro-
pria auctoritate, vel illam reformare sine metu p̃iurij. *Non.*
- 4 Ordinationem, vel consuetudinem nouam quis possit facere in ecclesia.
- 5 Priuilegium concessum Cruce signatis, quod percipiant integrē beneficia
sua per triennium, quid importet. *Non.*

Statuimus, vt distributiones.

¶ No. q. distributiones quotidiane de necessitate
non dēnt esse in pecunia, sed p̃nt esse in quibuscunq;
rebus. ¶ No. ar. q. appellatione ordinationū p̃nt cōprehēdi sta-
tuta. ¶ No. q. statutū dēt esse rōnabile. 4. di. erit aut lex. ¶ Que

ro, an illi, qui non intersunt diuinis, p̃nt puniri alia p̃na, q. per
distributionū subtractionem? So. Arch. tenet q. sic, quia illi, q.
intersunt diuinis, dicuntur adesse operi sancto. 9. r. dist. c. fi. & q.
negligunt interesse, ad arbitriū Ep̃i puniuntur, vt ibi no. & ad
idē facit. e. ti. c. j. vel p̃t dici, q. puniuntur p̃ suspēsiōne officij,
& beneficiij, vt no. 50. di. contumaces. vel dic, vt h̃f 92. dist. c. fi.
3 Io. An. ¶ An aut cap. possit tollere cōsuetudinē tolerabilem, &
a iurata. p̃pria auctoritate, vel illā reformare sine metu p̃iurij.
So. Arch. hic tenet q. non. Super quo vide no. de his, q. fi. a ma.
par. cap. c. j. sup. verbo, iuso. vbi inuenies verba Arc. fm Io. An.
4 & Pau. in cle. j. de re. ¶ Quis aut possit nouā ordinationē, vel
consuetu. facere in ecclesia. Sol. fm Archi. p̃t bona consuetu-
do p̃ Ep̃m de nouo induci in ecclesia sua. 12. dist. nouit. de cō-
se. dist. 3. c. j. vbi de hoc. Requirīt tamen consensus capi. sui. de
his, q. fi. a p̃la. nouit. de consue. cū consuetudinis. & vide quod
no. j. de ver. sig. c. 2. in gl. ex hoc. Io. An. ¶ No. quia facit ad du-
bium, an Ep̃s cū cap̃o possit inducere cōsuetudinē in eccl̃ia,
vt officient fm cōsuetudinē Romanę ecclesiæ. Gl. sup. ver. af-
fuerint, quārit, an impetrās dispensationē sup̃ absentia, possit
b percipere quotidianas distributiones: & soluit distinguēdo du-
s plicē modū. ¶ In fi. gl. 3. determinationē gl. tenet Bar. s. e. tit.
cum dilectus. in gl. 2. & Host. in c. ad deliberandam. de Iude. di-
cens, q. priuilegium concessum Cruce signatis, q. integrē per-
cipiant beneficia sua p̃ triennium, ac si essent in ecclesia residen-
tes, q. ex quo cēsent residentes, debeant h̃re quotidianas di-
stributiones. & idem tenet Vin. de h̃re. excōicamus. s. catho-
lici. & assignabat rōnē per verbum, integrē, positū in priuile-
gio. Sed tene gl. quia ipsi nō considerauerunt, q. aliud est resi-
dere, & aliud diuinis interesse. dato eī q. cēseantur residen-
tes, nō h̃ebunt quotidianas distributiones, q. non dant reside-
tibus, sed diuinis interessētib. vt hic. Nec ob. verbū, integrē,
allegatō per Vin. q. tale verbū nō includit quotidianas, vt pa-
tēt s. de p̃b. licet. fm Io. An. q. dicit, q. nō meminit se vidisse ab
ap̃lica sede emanasse talē formā, de qua dñr hic in fi. gl. & si da-
ret, tunc haberemus quartū casum exceptū. s. qñ p̃ciperet vir-
tute priuilegij ap̃lici: tñ existēs in seruitio Papæ, illas nō p̃ci-
piūt. s. e. ti. cū dilectus. & tñ p̃cipiūt fructus p̃bendæ, vt ibi. & ēr
c ibi h̃f, q. dicat esse in seruitio Papæ: & qd de illo, q. est in serui-
tio Cardinalis, & ibi h̃f post Host. super ver. circa nos, & sup
d vlt. gl. quod ibi ponit Arch. fm Io. An. Io. de Imo. dicit q. fortē
posset saluari opi. Host. & seq. quādo in ecclesia nō essent alij,
quibus propter seruitium quotidianæ essent debita, nam alias
priuilegium esset inutile. de ver. sig. c. Abbate. fm eum. sed te-
ne gl. q. priuilegiū non est inutile, cū percipiat in absentia fru-
ctus virtute priuilegij, quos non perciperet. & licet nō sint cle-
rici seruientes i eccl̃ia, p̃ hoc nō debēt quotidianę dari nō in-
teressētib. diuinis, sed applicabunt alteri vtilitati eccl̃ie, iu-
xta no. s. de rescri. c. fi. e. li. & gl. in cle. 2. de vi. & ho. cle. ¶ Gl. su-
per ver. ordinationē, qrit de exemplo tex. & so. ¶ In fi. gl. vide
gl. q. inci. no. cle. vt hi q. de eta. & qua. & de rel. & ve. san. c. j. i. fi.

ADDITIONES.

- a Tolerabilem. Adde, q. nec Ep̃s potest consuetudinem laudabilem tollere, vt
dicit Abb. conf. 8. in q. hic tacta super residentia. vide An. de But. cōf. 44. Ber.
b Distributiones. Adde Cal. consil. 3. alleg. j. Adde Car. in 5. j. q. 17. 18. & 23. de
eta. & quali.
- c Papæ. Adde Pet. de Anch. conf. 234. Ber.
- d Cardinalis. Adde, quod Old. consil. 48. dicit, quod absque priuilegio Cardi-
nalis percipit fructus suorum beneficiorum.

SVMMA RI VM.

- 1 Infirmitatis ratione quis non priuatur stipendio debito etiam pro seruitio
personali.
Et an sufficiat qualibet. nu. 4.
- 2 Absens pro vtilitate ecclesiæ fingitur p̃sens, & in ecclesia personaliter
deseruere.
- 3 Clericus est dominus rerum sibi donatarum pro distributionibus.
- 4 Necessitas corporalis quæ dicatur, & num. 6.
- 5 Consuetudo ecclesiæ si habeat, q. mortuo canonico debeatur sibi fructus p̃-
mi anni, an etiam sibi debeantur quotidiana distributiones. *Non.*
- 6 Vtilitas occulta an excuset, & quæ dicatur euident, & nu. 10.
- 7 Infirmitas an excuset a celebratione missæ.
- 8 Verbum quod potest referre constitutionem ad tps p̃teritum, vel futurū,
quando ponitur in lege, potius intelligit de tpe futuro, q. p̃terito.
- 9 Constitutio declaratoria antiqui iuris non trahitur ad p̃terita, quando
habet in contrarium consuetudinem hactenus obseruatam.
Et trahitur ad p̃terita, quo ad dispositionem iuris, nu. 13.

Vt uero aliter de distributionibus. ¶ No. q. ra-
pendio debito etiam pro seruitio personali. Et sic
videtur, q. salarium non debet subtrahi p̃ infirmi-
tate Doctoris, vel familiaris. ¶ No. q. absēs p̃ vtilitate eccl̃ie
fingit p̃ns, & in eccl̃ia persona r̃ deseruere; probat text. q. tali
concedit quotidianas, q. nō dantur nisi persona r̃ seruientibus.
¶ No. tex. exp̃ssum, q. clericus est dñs rerū sibi datarū p̃ distri-
butionibus.

Secunda Pars. De clericis non residentibus. 187

butiōibus quotidianis, & sic vñ hic casus, q̄ licet possit talis clericus testari de quotidianis distributionibus, ex quo est dñs, quia aliorum fructuum ecclesiæ non est dominus, sed procurator. de dona. c. 2. & istud quod de istis possit testari, tenuit Gui. in extraua. lo. 22. quæ incipit, suscepti. in glo. ¶ No. quod dicit circa finem. & idem Do. de Ro. in conclu. 708. & Old. consil. 127. ¶ No. q̄ recipiens rem q̄ legis prohibitionem non pōt illā retinere cum bona conscientia, sed tenetur illam restituere, j. de re. ec. non alie. c. hoc consilium. ¶ Quæro, an qualibet infirmitas ad dandas distributiones sufficiat? Sol. dic q̄ si infirmitas est cā, propter quam nō interest diuinis, tunc habebit distributiones, vt hic: aut infirmitas nō est cā, pp quā non interest, vt quia etiam si nō fuisset infirmus, nō interfueret diuinis: & tunc non habebit, vt no. in c. j. in fi. s. de cle. ag. rō. per Innoc. & Ho. & quod no. s. c. ad audientiam. lo. An. ¶ Quæ autē dicitur corporalis necessitas habilis ad dandas quotidianas. lo. fm Arc. putā si potione, vel medicinam sumpsit, vel sanguine minutus est. vñ istud verbū comprehendit oē iustum impedimentum. de conse. di. 4. h. qui. & 18. di. e. ps. & idem si per vim detineret. de elec. bonæ. 18. di. qm qdē. ver. si quis verō. & de his ar. quit Guil. q̄ miles captus pro tpe captiuitatis hēat stipendia, in spec. de loca. s. postq. ver. quid si mercenarius. lo. An. ¶ Sed quid de exititijs ciuitatis, qui propter particularitates nō audent morari in ecclesijs, vel ciuitatibus earum: an includantur sub casu necessitatis hic posito? Sol. vñ q̄ sic, quia necessitas defendendi corpus suum detinet eos absentes. vñ de si non sint in culpa satis videtur includi. facit cle. pastoralis. ver. sed nunqd. de re. iu. Item sicut vis inclusa excusat, vt fuit dictum s. q. p. x. sic & vis expulsiua: de qua etiam apertius loquitur ca. bonæ. s. alle. Item facit: quia lex dicit, q̄ vis habet necessitatem impossi tam priā volūtatē. ff. qd met. cā. l. j. ergo si est necessitas, oportet fateri, q̄ sit corporalis: & ista excusat, vt hic patet: ergo & c. item si ponderetur mens huius iuris, intēdit excludere ab istis negligentem, vel contemnentem, non autē impotentē: ergo ex mente iuris iste excusatur. lo. An. ¶ No. bene dictum lo. An. quia dicit, qm ipsi exititij nō sunt in culpa: sicut posset poni exemplum, qm pp vnum nobilē in domo, qui deliquit, vel suspectus esset ciuitati, tota eius cognatio expelleretur de ciuitate, & in illa cognatione eēt alijs clericus: q̄ secus videret, si talis clericus fuisset in culpa, q̄ immisisset se partialitatib. vel alijs illicitis, q̄ tunc nō excusaret. Et p dicto lo. An. hic facit tex. in c. 2. de arbi. vbi vñ velle tex. ¶ licet clericus sit exulans a patria, nō perdat fructus bñficii. ¶ Quid si consuetudo ecclesiæ hēat, q̄ mortuo canonico debeant sibi fructus primi anni, an ēt sibi debeatur quotidianæ distributiones? lo. dicit lo. An. q̄ qdā tenebāt, q̄ consuetudo non valeret ēt super fructib. ¶ percipiēdis: sed ipse disputādo determinauit priū qdōne, quā posuit j. sup reg. nemo pōt plus iuris. Et istud patet hodie in extraua. suscepti. lo. 22. Et q̄ valeat ēt quo ad distributiones, vñ pbari rōnib. alle. in prox. q. nam & corporalis necessitas eū tenet, & impossibilitas eū ardat, ne seruiat: quæ si impedit infirmū, fortius & mortuum. Sed in priū facit: q̄ corpori mortuo, & ab aīa separato nulla necessitas imminere pōt deficiente aīa intellectiua, quæ p se, & essentialiter est corporis forma, vt in cle. 1. 2. rñ. de sum. tri. & facit qd no. per Ho. s. de priui. ad hęc. sup j. glo. & de pē. di. j. s. hoc idē. ver. itē a mortuo. Itē pstat ēt ipsū corpus inaitatū dissolui post mortē. s. de sepul. sacris. facit extrauagans Bonifa. q̄ inci. detestāde. an si ibi, incineratis corporib. Itē pstat, q̄ p mortē dñst esse canonicus bñficiatus, vel clericus ecclesiæ, q̄b. puidere voluit hęc pstitutio, vt pater in prin. lo. An. Et pro ista parte facit, q̄ licet debeantur fructus primi anni, non intelligit de quotidianis distributionib. q̄ appellatione fructus canonici catus nō intelligunt quotidianæ distributiones, vt no. lo. An. in addi. Spe. ti. de pces. p̄b. sup ru. & facit s. de p̄b. licet. ¶ Quæro, an vtilitas occulta excuset? So. dic q̄ nō: q̄ tex. dicit hic, cui dens: nō ergo sufficeret occulta: & dñs euidēs illa, q̄ est manifesta. j. de ver. sig. c. 2. Pro hac parte facit s. de vi. & ho. cle. monasteria. cū pcor. Et est istud p̄ multos, qui fingūt, & simulāt se ire vel mitti p negotijs ecclesiæ, vt interim recipiāt distributiones, dicētes, q̄ cā est ardua, & occulta, & nō reuelāda. Et debet intelligi istud in spāli vtilitate illius ecclesiæ, de quarū distributionibus querit: qd bñ pbat s. c. tit. cū dilectus. & c. de cetero. & de p̄b. licet. & facit qd no. sup gl. Et p hoc patet, q̄ isto casu nō pcederet id, qd ē dictū. de re. iu. c. cū f. & A. in magna gl. ver. & ii. lo. An. ibi latius accipit vtilitas ecclesiæ q̄ hic, i eo qd opponitur p̄ monachū agitātē cām amici monasterij, ex quo dñs pcurari vtilitas monasterij, sed i alio casu loquitur. ¶ Gl. sup ver. infirmitas. q̄rit, an hęc excusat a celebratione missæ: & soluit i fi. gl. Et i eo, qd dñs hic, q̄ infirmitas excusat: est verū, si est manifesta. s. q. j. pñtiū. & grauis. 18. di. si q̄ ep̄orū. & no. 100. di. placuit. & c. si ep̄s. & facit, qd no. s. q. j. c. j. qd. 6. multū. de p̄u. q̄relā. & facit 98. di. iuxta. ff. de re. iu. quæstium. fm Arc. lo. An. remittit ad

no. per se, in c. 1. de cele. mis. An post conualescentiā clericus teneatur horas omittas restaurare. ¶ Gl. super verbo, vtilitas, in prin. colligit notabile. deinde ar. p̄ tex. & dupliciter sol. ¶ In fi. gl. Arc. dicit, q̄ ista decre. loquitur in ecclesijs, in quibus est talis consuetudo, q̄ absentes ista percipiant, quæ tolerātur in casibus hic expressis. Contrarium procedit in ecclesijs, in quibus non est talis consuetudo. Sed dicit lo. An. q̄ si Arch. loquitur de absente a diuinis pp istam causam hic expressam, procederet solutio sua: sed si intelligeretur de alia absentia, non cōgrueret lra sua solutio. Conclude simul istos. Aut cōsuetudo disponit, q̄ absens pro vtilitate ecclesiæ percipiat distributiones: & pōt, & iste est casus hic fm Arch. Aut consuetudo nihil disponit, & tunc si sponte canonici sibi concedunt, p̄t eas retinere, ex quo abest pro vtilitate ecclesiæ, & ita intelligitur hic alio modo fm primā solutionē gl. Aut canonici nōlunt sponte sibi concedere, & tunc aut ipse non se absentat a ciuitate, vel diocesi, vbi est ista ecclesia, sed absentat se tñ ab officio pro vtilitate ecclesiæ, & iste percipiat adhuc quotidianas. Et iste est ēt casus hic fm alium intellectū declarātū s. per lo. An. Aut ipse se absentat a ciuitate, & diocesi, & pp vtilitatē ecclesiæ, & sic nō tñ est absens ab officio, sed ab oībus alijs, & tunc nō percipiet quotidianas distributiones, & ita procedat d. c. cū non deceat. ¶ Gl. super verbo, suas. format duas qdōnes, & sol. ¶ In fi. gl. Archi. dicit, q̄ forte prius est verū. Nam ex quo est phibitū illas recipere, vt hic: nullo mō suæ fieri poterunt, quin ad restōnem teneantur, cū illas recipiant p̄ mentē, & dispōnem iuris, & huius p̄stōnis. lo. An. Possent cōcordari opi. q̄ aut iste distributiones pp istius absentia accrescunt alijs, & tunc pcedat gl. q̄ vñ donare, qd suū est. Nā licet lex phibeat quē recipere vltras, si tñ soluens sponte, & libere sibi remittat, licite retinebit, iuxta no. in regula, peccatū. j. de re. iu. & ita erit hic, quia licet canon prohibeat, ex quo applicant remittentib. tutus erit. Aut ista distributiones non accrescunt alijs interessentibus, & tunc cū debeat cōverti in vtilitatē ecclesiæ, iuxta no. s. de rescrip. c. si. e. li. & per gl. in cle. 2. de vi. & ho. cle. non pōterunt canonici retinere, vel remittere, ex quo lex phibet eos recipere, & ita procedat opi. Arc. ¶ Gl. super ver. receperit. in prin. q̄rit, qd de receptis ante istam p̄stōnem, & soluit. Deinde q̄rit de trib. qdōnibus, & particulariter so. ¶ In ea. gl. ibi, qd facit hęc pstitutio. ¶ Idē qd gl. tenet Arc. lo. An. ¶ No. j. ex ista gl. q̄ vbi in lege ponitur verbū, qd pōt referre p̄stōnem ad tps p̄teritum, vel futurum, potius intelligitur de tpe futuro, q̄ p̄terito. Et similē gl. vñ de in ver. cōmiserint. in c. 2. de consti. co. li. & qd plus est, vult ista gl. hoc esse verū, qm pstitutio est antiqui iuris declaratoria, & in pstitutione noua apponit verbū. denotans editionē noui iuris, sicut est verbū, statuius, vel qm lex nouā adijceret penā ad antiquā, qd bñ no. ¶ Sed no. ex gl. t̄ q̄ pstitutio antiqui iuris declaratoria non trahitur ad p̄terita, qm hēt in priam hanc nūq̄ consuetudinē obseruatā. Et similē gl. vide s. de postu. pla. c. j. in ver. de cetero. c. li. Etia si improbet consuetudo tanq̄ irritatio nabilis. sed istud vltimū intelligit verū, qm in cōstitutione apponit verbū demonstrans editionē noui iuris, vt est hic verbū, statuius. al̄s traheret retro, vt no. glo. & Pau. in cle. si vna. de re. ec. non alie. ¶ Tercio no. ex gl. q̄ licet p̄stō antiqui iuris declaratoria trahat quo ad dispōnem iuris ad p̄terita, iuxta no. de vsur. cū tu. Mon tñ trahit quo ad penā quā pstitutio de nouo imponeret, q̄ quo ad penā vñ noui iuris editōria. Vide gl. super verbo, de cetero. in cle. j. de vsur. ¶ In ea. gl. ibi, sic placuit Papē. Vel dic, q̄ ibi loquit de p̄nte, cui obstat statutū residētis ordinū, vel his sise, & ista solutio hic plus placet. lo. An. remittit ibi ad nota. per se sup j. gl. & istam sol. ēt tenet hic Pau. q̄ ille residebat, & diuinis intererat: sed quia nō hēbat ordines requisitos per statutū, priuabat illis fructibus fm eū. Ex his, q̄ dicit hic gl. infert Archi. & ita dicit Bonaguida curiā tenere, q̄ si dispensat cū aliquo, vt percipiat quotidianas distributiones, non extendit dispensatio ad illas portiones, de quibus hic loquitur gl. lo. An. ¶ In ea. gl. ibi, in ecclesia Bonon. Et ex his infertur, q̄ priuilegiati super percipiendis fructibus, vt est in studio Bonon. vbi est concessum priuilegium, q̄ ibi studentes censeantur residere, totum illud percipiant, quod perciperent in ecclesia residendo, & non interessendo horis, & facit quod no. s. in gl. no. quod. lo. An. ¶ Sed quid, si propter absentia multorum canonicorū supiunt multa de fructibus deputatis p quotidianas.

ADDITIONES.

- a ¶ Nō interfuisse diuinis. Adde qd ista limitationē ponunt cōter scribētes in c. ad audiētia. c. ti. in anti. & Fel. in c. ad apostolicar. ver. suspēsus autē. de sen. exc.
- b ¶ Exititijs. Adde Cald. consil. 17. de p̄b. en.
- c ¶ Super fructibus. Adde Fed. consil. 246. Ber.
- d ¶ Accrescunt. Adde Old. consil. 140. Ber. videtur iste innuere, q̄ in distributionibus habeat locum ius accrescendi. no. de hoc plene Car. in cle. 2. s. j. quando. 1. r. & seq. de ar. & quali.
- e ¶ Vtilitatem ecclesiæ. Adde Pe. de Ant. consil. 134.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ridianis distributionibus, an isti tales privilegiati habebunt par
a tē suam de illo superfluo. Sol. Guil. de mō. Lau. in extrauag.
sedes. Io. 2.2. in gl. sup. ver. totum, concludit, qd aut ecclesia hēt
fructus distinctos mensā grossā a fructibus deputatis pro quo-
tidianis distributionibus: & tunc absentes privilegiati habe-
bunt tñ partem de residuo grossorū, & nō de residuo distribu-
tionū. Si vero mēsa grossa nō est diuisa a quotidianis distribu-
tionibus. Sed de mēsa grossa soluunt quotidianā, tñc de toto
residuo debēt hēre partē illi privilegiati, cū nō sint ex luu nisi
a quotidianis, vt hic dī, etgo de alijs pēpient. Est em̄ istud ta-
le privilegiū fauorabile saltē in casibus de qbus s. c. dilectus.
& de magis. c. fi. & p qñs exclusio odiosa, cum p̄riorū eadē est
disciplina. 3.2. dist. hospitoliū. Nā distributiones p̄prie dicunt,
q̄ actu distribuunt, & nō alia. ar. huius gl. & de pben. licet. Vn-
de de toto residuo hēbit partē suā iste privilegiatus fm̄ eum.

ADDITIONES.

a Superfluo. Adde quod voluit Cal. consil. 10. de prab. Ber.
S V M M A R I V M.

- 1 Distributiones, q̄ dāt p̄ anniuersarijs defunctorū, æquarant distributionib. quo-
tidianis. Et qd si nō sunt p̄ anniuersario, sed p̄ septimo trigesimo & c. n. 2.
- 3 Priuilegium in regularibus operatur duplicem effectum.

DE distributionibus. ¶ No. q̄ distribu-
tiones, quē dātur
pro anniuersarijs defunctorū, æquiparantur distribu-
tionibus quotidianis, & ille, q nō pōt pēpere de
quotidianis, nō pēpriet de illis. facit tex. iste, q si caplm̄ cano-
nicorū inuitatur ad sepulturā, non habebūt cereos canonici,
qui psonaliter nō vadūt ad funus, licet p̄suetudo p̄riū dispo-
neret, nisi i casibus hic exceptis. qd no. q̄a pridie habui hoc de
facto. ¶ Quid si nō sint p̄ anniuersario, sed p̄ septimo, trigesi-
mo vel alio die. an pcedat tex. so. dic q̄ sic de qbus 13. q. 2. q̄a 1
lij. s. de test. c. fi. & de ver. si. ex parte. 3. & hoc idē q̄a eadē est rō:
ergo idē ius, de p̄sti. trās lato. Io. An. ¶ Glo. q̄rit, in qbus istæ di-
stributiones æquiparant. gl. sol. sed q̄rit Pau. qd si distribu-
tiones quotidianæ nō dant pro officijs diuini, sed debent clerico
alterius ecclesiæ, vel eiusdē rōne alterius exercitij: putā pp
lecturā b̄ decreti, vel similiū: an habeat locū iste text. So. dic, q
nō, quia ex quo nō dant tñc rōne officiij diuini, pēpriet, si exer-
cet actū, cui sunt deputatæ, fm̄ Pau. ¶ Quid de canonico r̄ari
habente locum canonicalē, & ēt beneficiū cū administratio-
ne, q̄ morat̄ cum Cardinali in curia Romana, an possit petere
virtute priuilegiorū dñorū Cardinaliū grossos fructus, q̄ dant
vitra quotidianas distributiones de p̄suetudine, vel statuto ec-
clesiæ cuiuslibet canonico, licet nō resideat in monasterio. So. D.
de Ro. p̄clu. 54. in antiquis, q̄ inci. Vtrū si canonicus. dicūt, q
quidā tenebāt, q̄ sic: q̄a hēt administrationē, cui p̄t acquirere
illos fructus, & eius respectu pōt hēre p̄priū, q̄a eius priuilegiū
eius respectu de nihilo operaret, quod hēt, vt beneficiati p̄t p-
cipere fructus in eius absentia. Alij dicebant. 3, quia r̄ares p-
prie nō possunt hēre p̄bendas, seu portiones distinctas. ar. nō. p
Inn. in c. dilectus. in fi. de p̄b. & de voto. c. fi. in p̄ri. ¶ Et q̄a priui-
legiū in r̄aribus operaret duplicē effectū, & sp̄aliter. s. de resi-
dēdo cū Cardinali, & de fructibus in absentia pēpiedis, & hoc
esset absurdū. ar. l. j. C. de dot. p̄mis. Et p̄ hoc alij. in sp̄ali. l. mu-
lieri. ff. de p̄di. & demon. Nec ob. q̄ p̄t hēre propriū, quia verū
est rōne administrationis, & inquantū eam hēt, non inquantū
canonicus monasterij, respectu cuius petit fructus. Sed maior
pars tenuit primā partē attenta consuetudine ecclesiastica, q̄
habebat distributiones p̄bendarū, seu portionē grossorū, quā
recipere solebant in absentia fm̄ eos. Crederem posse reduci
opi. ad concordia, q̄ aut talis canonicus hēt illam partē gros-
sorū nō respectu p̄sonę, sed sunt debitæ administrationi, cui
p̄stet, & tñc pcedat prima opi. q̄a priuilegiū facit eū reputari p-
p̄sente i administratione. sicut ergo reciperet, si resideret in ad-
ministratione, ita recipiat stādo cū Cardinali virtute priuile-
gij. ar. eorū, q̄ no. de cle. nō resi. dilectus. aut illa ps nō debet ad-
ministrationi, sed p̄sonę monachi tñ: & tñc non vī, q̄ possit
p̄ rōnes alle. p̄ secūda parte, q̄a nō possunt monachi adstringe-
re Abbātē ēt p̄ victu suo, vt det eis determinatē annuam p̄sio-
nem, vt no. Io. An. in reg. non est obligatorium. j. de reg. iur.

ADDITIONES.

- a Ad sepulturam. Adde Lap. alleg. 4. Ber.
- b Propter lecturam. Adde quod voluit Cal. consil. 17. de prab. Ber.

a De prabendis & dignitatibus. Rub.

ADDITIONES.

- a De prabendis. Adde, quid sit p̄benda, & quod p̄plex sit, Ro. consil. 3. 18. Ber.
S V M M A R I V M.

- 1 Prælati ex obligatione prælaturæ sunt adstricti ad procurandum utilita-
tem subiectorum.
- 2 Innouans rem antiquam non dicitur facere illam de nouo.
- 3 Admissio presentationis facta per superiorem videtur habere vim confir-

mationis absque eo, q̄ aliter exprimat̄ verbum, confirmo.

- 4 Prælati sunt exempti.
- 5 Ecclesia aliquando confertur non idoneo ratione paupertatis. p̄p̄.
- 6 Cathedralicum an possit p̄scribi, vel remitti.
- 7 Patronus an possit conferre ecclesiam.
- 8 Ecclesia quando dicatur sufficiens, vt quis possit sustentari.
- 9 Alij, dictio, non includit minora expressis.

Scepti regiminis. ¶ Gl. j. sūmat,
& diuidit. secū-
da ibi, Sanē. tertia ibi, Verum. quarta ibi, nos
itaq; ¶ No. q̄ p̄lati ex obligatione p̄laturę sūt
adstricti ad p̄curandū utilitatē subiectorū, de
quo per Inn. de app. dilectus. & de suc. ab intest.
2 c. fi. ¶ No. q̄ innouās rē antiquā nō dī illā facere de nouo. fa-
cit de Iudæ. Iudæi. ¶ No. q̄ religiosi sunt capaces iuris patrona-
tus ecclesiarū. ¶ No. ar. q̄ sola admissio p̄ntationis facta p̄ su-
periorē vī hēre vim confirmationis absq; eo, q̄ aī exprimat̄
verbū, cōfirmo. de quo j. de insti. c. fi. ¶ No. hic duo, ad q̄ dēt rē
4 putari ecclesia sufficiens in redditibus. cōcor. sunt in gl. ¶ No.
q̄ licet p̄lati sint exēpti, tñ nō sunt exēptæ ecclesiæ, in qbus obti-
net ius patronatus. ¶ Not. q̄ non p̄sumitur, q̄ qs velit recipere
ecclesiā, p̄ quā nō possit supportare onera incūbētia. & sic fa-
cit, q̄ nō p̄sumit̄ p̄mutatio beneficij tenuis cū pingui volunta-
ria. ad hoc de p̄sump. q̄a verisimile. ¶ No. q̄ rōne paupertatis
ecclesia qñq; p̄ferē nō idoneo. facit c. extirpādæ. s. co. cum. si.
¶ No. casum, in quo exēpti subijciunt ordinarijs. alios casus
vide enumeratos p̄ gl. in cle. 2. de pēnis. Et nunq̄ iste tex. ha-
beat locū in p̄latis inferioribus ab Ep̄is, vide gl. in cle. j. de iu-
repa. ¶ Op. q̄ ecclesiæ monasteriorū nō teneant ad iura ep̄a-
lia, q̄a sunt exēptæ a lege diocesana. p̄ q̄a vident nō teneri ad p-
curationes, vel cathedralicum. 16. q. j. cū p̄ utilitate. 10. q. j. c. j.
17. q. 2. q̄ fit. So. dic, q̄ aut q̄rimus de capellis subiectis mona-
sterijs, & tunc istæ non sunt liberae ab oneribus episcopalis,
vt hic patet. Nec ob. 10. q. 3. inter cetera. vbi dicit monasterio-
rum tamen basilicis. quia illud legi intransitiuē. i. basilicæ, q̄
sunt monasteria. vnde intelligit̄ in domibus regularibus. sed
hic & s. de offi. or. conquerente, intelligitur de ecclesijs secū-
laribus. Sunt enim quædam seruitutis officia, a quibus mona-
steria sunt libera, sicut sunt synodales exactiones, angaria ope-
rum, crebræ receptiones, annuæ exactiones, multationes pec-
cantium. 18. q. 2. s. fi. hinc est, q̄ non tenentur ad moderatum
auxilium. de quo s. de cens. cum apostolus. q̄ probatur. 17. q.
6. 2. quam sit. & no. Inn. in c. j. de sta. mo. fm̄ Archi. & Ioan. An.
¶ Querit Arch. an cathedralicum possit p̄scribi, vel remitti.
b & tenet q̄ specialiter remitti potest, licet in generali donatio-
ne non remittat̄, in eo tñ nō currit p̄scriptio contra Episcopū.
no. 16. q. 7. q̄cunq; super quo vide no. de cens. cū venerabilis.
gl. 2. Io. An. ¶ An portio assignata possit postea minui, vel de-
falcari. So. dic, q̄ nō. s. co. auaritię. fm̄ Archi. circa exemptos
7 dic, vt hodie habes in cle. j. de iurepa. Io. An. ¶ Quæro. an pa-
tronus possit ecclesiam conferre. So. dic q̄ non, ex vi iuris pa-
tronatus. s. de iurepat. c. fi. imo debet p̄sentare personam ido-
neam, vt hic patet, & s. de sup. neg. pla. sicut. Et si p̄sentat̄ indi-
gnū, sunt priuati potestate p̄sentandi, si sunt patroni ecclesiæ
d stici. Sed si sunt laici, an incurrant istam p̄nā, tractat hic Ar-
chi. super quo vide no. de offi. ordi. cum vos. sup. glo. 2. Io. An.
sed idem videtur, si sunt laici, vt ibi no. & est casus in auth. de
san. Ep̄i. s. si quis oratorij domū: colla. 9. ad hoc facit s. de ecc.
adi. c. 3. & idem no. Inn. s. de fil. p̄sby. c. proposuit. licet aliqui
c contradicant. Sed an sufficiat patrono eligere p̄sentandum,
si intra t̄ps debitū aliter nō p̄sentat. So. dic, q̄ non. de quo j. de
iurepat. c. j. Et dicit Arch. quod p̄sentatio est faciendā dicecē-
no. 16. q. 7. decernimus. vel alteri, cui tale ius cōpeteret de iu-
re speciali, priuilegio, vel consuetudine, vel alio modo. de of.
dele. super eo. pōt poni exēplum in capitulo Bono. ecclesię, cui
sunt tales p̄sentationes capellanorū ciuitatis, & suburbiorū de
8 p̄suetudine antiqua. Io. An. ¶ Qñ dicat ecclesia sufficiens, qbus
possit sustentari. So. dic, q̄ qñ hnt victū, & tegumentum, qbus
debēt eē p̄tenti fm̄ ap̄lm. j. ad Timoth. 6. 12. q. j. Ep̄s ecclesia-
sticarum.

ADDITIONES.

- a Monasteriorum. Adde Abb. latē consil. 16. Ber.
- b P̄scribi, vel remitti. Adde. Ro. consil. 27. 1. Cal. consil. 2. de p̄scri. & an rē
mittitur, Fede. consil. 30.
- c Ecclesiam conferre. Adde bo. text. in ca. illud, & ibi Panor. vbi tenet cum isto
per istum tex. & in ca. suggestum. in vlti. no. de iurepa. & Bal. in sua Marga.
in ver. patronus. ver. Fed. & Inn. in c. ex frequentibus. de insti.
- d Istam p̄nam. Adde, q̄ laici non incurrant, facere quod dicunt Do. de Rota
deci. 131. in antiquis. q̄ constitutio execrabilis, non habet locum in patrono
laico quo ad p̄nas. Ber. Adde Angel. in auth. de san. Ep̄i. s. si quis. vbi est ca.
sus. coll. 9. Pau. in c. illud. ad fi. & ibi ple. no. in apo. ad eum. de iurepa. cūcē
in c. cum vos. de of. ord. & Arch. in c. j. de conce. p̄b.
- e P̄sentandum. Adde Do. de Rota deci. 111. de iurepa. in nouis. Ber.

ficatum. ad idē. 44. dist. principiū. 16. q. j. si cupis. 3. 1. dist. omni
no. Et sub his intelliguntur omnia necessaria. 23. di. §. ecce, cir-
ca mediū. 3. 1. dist. d. §. pōr. in fi. & §. cū igit. & d. c. si cupis. &
§. co. li. de elec. cū ex co. §. porro. in fi. 50. di. studeat. Sed Hof. §.
e. ti. cum fm. vt ibi no. super verbo, vitæ necessaria. dicit q tri-
bus modis qri pōt de beneficio assignando. Primo quo ad or-
dinatum sine titulo, q conqueritur de ordinatore, vel penta-
tore, & tunc pcedit, quod dictū est de victu, & vestitu: & istud
p appellari bñficiū necessariū. Scdō, quo ad curatū ecclesiæ
parochialis: & tunc requirit, q bñficiū sit sufficiens mo pmi-
so, & et saltē ad minus p vno clerico, & plus fm qualitatem, &
quantitatē parochiæ. §. de vi. & ho. cle. vt qsq. & quo ad hospi-
talitatē, & iura epalia, vt hic, & §. e. de monachis. de sup. neg. p-
la. sicut. itē q puidere possit psonis p iunctis indigentibus. §. de
coha. cle. & mulic. c. j. & in iuribus §. all. in prin. q. & de tali suf-
ficientia loquit §. e. extirpandē. Tercio quo ad dignū egētē plu-
ralitatē bñficiorū rōne nobilitatis, vel scientiæ, qui pinguiora
bñficia psequi dēt, q ignobiles, & idōcti. §. e. de multa. in fi. cū
p cor. Dicit tñ id spāliter locū hñe, qñ Papa scribit p aliquo be-
neficiando in pluribus ecclesijs cōsiderata qualitate psonæ, vt
d. c. de multa. & formā, q tunc curia dare solet, ibi vide sup ver-
bo, rō. Et in his oībus dēt attendi mos patriæ. Nā vt ibi no. et
equalibus personis minus sufficeret in puincia Prouinciæ, q
in Anglia, vbi sunt maiores expensæ. all. 4. 1. dist. qsq. & de
dona. ceterū. de cēsi. cū apīs. §. si sic attēdit honesta consuetu-
do patris fa. ff. de pig. act. l. vniuersorū. ff. de vsufru. l. qui semis-
ses. In talibus tñ sunt p sderādæ facultates ecclīe, q puidere co-
git. §. de vi. & ho. cle. qñ. & inter cetera onera est, q sustētent
pauperes: qd pnt, sed suo mō. 39. di. §. j. qd itellige vt ibi no. Io.
An. q Gl. sup verbo, exēpti. qa aliæ sunt lrales, recita p pñū: q
de exēptis Epō nō se intromittat. gl. sol. q In fi. gl. idē Io. Mo. &
Arch. Io. An. q Gl. sup verbo, sustētari. qrit, qd fiet, si nollent
assignare: & sol. q In ea. gl. ibi, Tanc. & Gof. idē In. & Hof. sed
Arch. tenet hic pñū, dicēs q c. sicut, loquit de effectu psonæ
pntatæ, nō de effectu rerū de quo loquit. Vnde dicit, q isto
casu Episcopus non ordinabit, sed coget illos ad portionē assi-
gnandā. tu dic, vt dicit additio Io. An. q Gl. pe. recita p pñū:
q nō oēs adstringantur, q laici nō possint recipere fructus ec-
clīe, & so. q In ea. gl. ibi, clericos. itellige gl. de clericis pñis,
de qbus loquit tex. p tex. all. in gl. fm Arch. qui intelligit et hoc
de hñtibus ius instituti. Sed dicit Io. An. q iste intell's nō ada-
ptat lra hic, nisi diceremus, q loquat de iā instituto p ipsos ad
regimen ecclīe, & nūc pñtato Epō solū ad curā pñi sibi com-
mittendā, vt no. §. e. de monachis. sup fi. 2. gl. Io. An. Pau. dicit,
q cū multis casibus religiosi possint habere ecclesias, in vno
solo casu hñt locum hñe decre. scilicet qñ duopcurrunt, qñ ha-
bent pntare, & oīa tēporalia percipiunt pgrua perceptione,
vel reservatione pño reseruata fm Pau. q No. incidenter istā
gl. iuncto tex. t q dictio, alij, nō includit minora expressis sed
a maiora qñ sit probatio in materia, q tñ congruit maioribus,
& non minoribus. qd no. qa hñs limitationem ad no. de refer.
sedes. q Glo. si. quærit, quare consuetudo ista non valet, & sol.

ADDITIONO.

q Dictio, alij. Adde Card. in cle. 2. in prin. de re. ecclē. nō alie. & c. sedes. in prin.
& ibi plenif. per Feder. ver. dictio, alius. de rescrip.

SVMMA RIVM.

- 1 Dignitas, & personatus differunt.
- 2 Papa solus potest conferre beneficia vacatura.
- 3 Consuetudo disponens id quod ius commune, potest addere vinculum, quan-
do aliqua speciali ratione iuuatur.
- 4 Præter dictio, iuncta orationi negatiue stat inclusiue.
- 5 Potestas conferendi beneficia in curia vacantia non venit in mandato quā
tuncunque latē concessio.
- 6 Ius aliquod an queratur Papæ per consuetudinem hic expressam.
- 7 Absens a curia si renunciat p pcuratorē in curia: an dicat vacare in curia.
Et quid si quis litigat super episcopatu in curia, nu. 8.
- 9 Papa si concedit specialiter vni, q possit beneficia vacantia in curia confer-
re: an expiret hæc potestas per mortem Papæ.
- 10 Abbatia an comprehendatur appellatione dignitatis.
- 11 Beneficia patronorum an includantur in generali reservatione.
Et an ea, quæ laici possunt conferre ex priuilegio papali. nu. 12.
- 13 Tolerantia superioris non iustificat gestum quantocunque tempore durat
in his, quæ non sunt quæstibilia sine principis concessione.
- 14 Beneficia vacantia vt quis possit conferre in curia, quæ requirant.

Icet ecclesiarum.

Prima gl. summat, & facit tria. Primò reci-
tat antiquā consuetudinē. Scdā ibi, Nos itaq; illā
re pbat, & inhihet. Tertia ibi, Nos n. decernit. & di-
cit Io. An. q est solitus legere simul cum hac decret. seq. & de-
cre. si apostolica. q hanc restringunt. & c. præfenti. qd hanc ex-
ponit, vt etiam pater in gl. q No. ar. differentiam esse inter di-
gnitatē, & personatum. de quo §. de consu. c. j. c. lib. q No. q in

concedendis titulis beneficiorum Papa hñt plenariam pote-
statem, vt in cle. j. vt li. pen. q No. ar. solum Papam posse con-
ferre beneficia vacatura. q No. q quando beneficium non va-
cat, non datur ius in eo, sed ad id. ad hoc §. e. tit. c. fi. q No. ar.
q consuetudo disponens id quod ius cōe, addere pōt vinculū,
quādo aliqua speciali ratione iuuatur: & sic videtur hic casus
q dictū gl. §. de pñ. c. j. c. fi. Et dictū lo. de Lig. probat tex. hic,
qui dicit, q de iure spectat collatio oīum bñficiorū in curia,
q alibi vacanti ad Papā: & in consuetudo disponit de uacan-
tibus in curia: & sic vt, q aliquam spālitate, & vinculū indu-
cat vltra ius cōe. q No. q ad Papam spectat pbare, vel improba-
re legitimitatē consuetudinis. q No. q t dictio, pter, iuncta
a orationi negatiue stat inclusiue. q No. q t in mandato quan-
tuncunque latē concessio non venit potestas conferendi bene-
ficia vacantia in curia, nisi illud expressē specificetur. q No. q
idem est dicere, vacare apud sedem apostolicam, quod in Ro-
mana curia. Et sic patet, q vbi est Papa, ibi est Romana curia.
b q quod no. quia facit ad ea, q habentur in c. ego N. de iureiur.
6 q No. ar. q aliud est specialis, aliud expressa mentio. q Quo-
ro, an per talem consuetudinē per Papam hic expressam ali-
quod ius nouum qratur Papæ. Solu. Arch. hic dicit, q nō, licet
tex. dicat spālius, quod patet ex pcedentibus, & ex illo, qd no.
16. q. j. nolumus. Vnde est intentus lre, q talis pñtudo appro-
bata p papam ita ligat manus ordinariorū, qui a s poterant p-
ferre, q deinceps non possunt fm eū. Io. An. dicit, q putat Cle-
mentē de ista consuetudine fecisse mētionē ad excusationem
suā, vt ostendat, q non fuit ipse initiū grauaminis huius. facit
7 §. de refer. lris. Io. An. q Quid si absens a curia renunciat bene-
ficio suo in curia p procuratorem, an dicatur vacare in curia?
c Sol. Arch. tenet, q sic. alle. ff. de acq. pos. l. qui absenti. in prin.
C. vbi de pos. agi opor. l. j. ff. de iud. l. cum furiosus. in prin. vbi
non spectatur tempus cōmissionis, sed posterius. Et si id in de-
legatione, ergo & in procuratore cū hñc duo mandata sint pa-
ria. ff. de iur. om. iu. l. & quia. ad idē. C. de munic. & orig. l. si vt
pponis. Itē cū in renunciatione factū regrat, ibi dicet vacare,
vbi est facta renūciatio, nō vbi ē facta pcuratoris pñstitutio. pri-
mū patet. 7. q. 2. §. ecce his, in fi. & c. qualiter. & c. quāuis. Sed i
pñū facit. ff. ad le. Aquil. l. ait lex. alle. et qd no. §. de renun. c. 2.
c. li. Vide de hoc p gl. in cle. j. vt li. pen. Io. An. & ibi ponderat
actus renunciationis factus a pcuratore, qui includit vacatio-
nē. Io. de Lig. q Quæro, qd si aliquis litigat in curia sup epi-
scopatu, & alibi renunciat, an p iudicet superiori, si opponeba-
tur aliquid, per quod dicebatur prouiso deuoluta ad superio-
rem. hoc recitat hic Arch. & ponit hic quasi ad literā id, quod
hñs §. e. li. de ele. si electio. in gl. 2. circa mediū. Et assignat iōnē
q nō deuoluatur, quia p litigium trasfertur in superiōrē cāe
cognitio, non collatio. alle. no. per Inn. de ele. dudū. 2. sup ver.
dispensatum. & c. statuimus. & per Cōpō. in c. cum M. de cōn-
sti. in vlt. gl. & in ver. & iudem. Io. An. q Quid si Papa speciali-
ter concedit vni, vt possit conferre ista beneficia vacantia in cu-
ria, an expiret hæc pñs per mortē Papæ. Io. Mo. hic in addi. di-
cit, q istud nō est dubiū viuente illo Ro. Pōt. qui cōcesit hæc
pñtē pferendi tale bñficiū vacans in curia. ad hoc, ne pñ. vic.
suas. c. fi. Sed mortuo illo, & successore surrogato vt secus. ad
hoc §. de trans. veniens. ibi, ne pacta inter alios acta alijs obesse
patiamur. nā transactio facta per rectorem ecclesiæ super deci-
mis non p iudicat successor, vt §. de pac. c. 2. cū par in parē non
habeat imperiū. §. de ele. innotuit. cū concor. & hoc maxime
in reseruatis Ro. Pontifici, vt hic. Nec pdecessor potuit impo-
nere legem successor etiam expressē, quin reuocare possit, er-
nec tacitē, vt sub verbis generalibus hæc prohibitio include-
retur. Remittit j. ad no. in reg. in generali. de re. iu. in pñtariū
facit c. tit. deet. q concor. & §. de of. dele. si super. e. li. Item si
cut a principio statuta sunt perpetua, ita & donationes. Primū
probat §. de of. dele. c. fi. secundū C. de dona. inter vi. & vxō.
l. donationes. item sicut semp est imperiū, in auth. quō opor.
Epif. §. licetia. coll. j. sic & papatus. §. e. li. de resc. si gratiosē. ar.
de of. dele. c. qñ Abbas. sol. fm eum certū est, q ante comple-
tionē successor reuocare pōt, vt no. in simili d. de cle. nō reli. c.
pe. C. de le. l. digna vox. & §. e. li. de resc. c. fi. & factū pdecessoris
nomine

ADDITIONES.

- a Præter. Adde Ro. consil. 3. 8.
- b Romana curia. Adde quod Ro. fin. suis dicit, quod non bene iure probatur.
Ber. adde, quod voluit alle. Ludo. Ro. singu. suo. 165. inci. adde, q vbi est Pa-
pa, ibi est Roma.
- c Tenet q sic. Adde quod Ro. referendo Archi. hic, consil. 342. dicit q semper
beneficium censetur vacare in loco vbi sit resignatio B.
- d In simili. Adde Do. de Ro. decif. 580. in anti. de of. or. vbi dicunt, quod mor-
tuo Papa non expirat licentia data per Vicarium de celebrando in domo, li-
cet potestas vicarij expirat sicut non non expirat licentia data per Episco-
pum scholari de cundo ad studium. & idem dicit Old. consil. 217. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

nomine praelationis habitum transit ad successorē, licet quāque excipi possit illud, & rescindi. de sol. c. 1. de pēa. c. 2. & ar. de ver. ob. l. qui ita. C. de quadri. p̄scrip. l. bene a Zenone. §. j. dicit tñ, q̄ forsan in hac materia qui non reprobatur, approbat concessum. s. de off. dele. cum olim. el. j. ff. de fur. aduer. nau. l. j. in fi. & idem tenet Io. de Lig. per d. l. licet. Posset concludi, q̄ aut successor expresse reuocatur, & hoc planum, s. de rescri. c. fi. e. lib. Aut successor expresse non reuocat, & tunc si gratia fuit p̄eclata simpliciter, tunc durat, vt dicit Io. Mo. si fuit concessa limitatiuē, tunc aut limitatio fuit facta sub noīe dignitatis concedentis, & durat, vt de rescri. si gratiosē. Si sub noīe proprio, & tunc nō durat, vt in c. si gratiosē. ¶ Gl. 2. q̄rit, an iste tex. habeat locum in abbatibus, & in ep̄atibus, & tenet q̄ non. ¶ In fi. gl. duo tangit gl. Primo quid de ep̄atibus. Secundo quid de abbatibus. Super primo dicit Io. An. q̄ Clericus Pisanus j. c. proxi. tenuit, q̄ includatur ep̄atus a p̄p̄ verbum, ecclesias, q̄ hic ponitur, q̄ cōprehendit cathedrales, s. de ver. sig. cum clerici. Sed pro opi. gl. facit cle. j. de renū. Et dicit Gar. j. c. proxi. hoc p̄b̄ari hic per text. ibi, conferre valeant. nam non sic loquere de ep̄iscopatibus. Et ita dicit Nico. quartū interpretatū esse in ecclesia Bracharē si fm Io. An. Istud intellige verum in iuribus odiosis, sicut est hic, q̄ ordinarie p̄tati p̄iudicetur per istam reservationem. sed si ius non esset odiosum, vt quia coadiuaret ius antiquū, q̄d habebat locum in ep̄atibus, tūc appellatione dignitatis cōprehenderet et ep̄atus, vt fuit no. s. de ele. auaritia. e. li. & vide quod no. Io. An. j. de h̄ere. c. 2. super gl. sed nunquid. ¶ Sup̄ secundo dubio, q̄ quid de abbatia. b. Io. An. dicit Io. Mo. notasse j. de h̄ere. inquisitores. quia vidit declarari appellatione dignitatis abbatiam non cōprehendi. facit 16. q. 7. si quis deinceps. Et fm hoc dicit Arc. idem de prioratibus, per quos principaliter regūtur monasteria, sicut sunt prioratus de Busco, & sancti Io. in monte, in quibus est eadem rō, nec per variationē noīs ius immutatur. Sed dicit Io. An. q̄ curia hoc non recipit. Et ad primū dictum all. Io. Mo. s. de simo. c. fi. vbi patet, q̄ sub noīe monachi Abbas continetur. Item s. 13. di. a subdiacono. item nomen abbatis potius est sollicitudinis, q̄ dignitatis. 18. q. 2. c. 1. & no. de eta. & quali. tuam. In p̄rium facit s. de ele. quacūque. in fi. vbi in deuolutione ad superiorē abbatia equiparatur alijs dignitatibus inferioribus ep̄atu, fm Io. An. Lap. Abb. hic dicit, q̄ pro opi. Io. Mo. facit s. de ele. si postquam. eo. li. j. respon. vbi ecclesia cathedralis, & regularis equiparantur fm Lap. Zen. sequitur opi. Io. Mo. q̄ in abbatibus, & alijs ad quas quis habet eligi, & in illa ecclesia, vbi superiorē non recognoscit, non hēt locum iste tex. inducit tex. ibi, p̄uicio, electio, seu collatio. sed dicit Io. de Fan. q̄ verbū, electio, facit in p̄rium. Et q̄ includatur hic abbatia, dicit tenere Io. de Lig. & idem tenet ipse Io. de Fa. Et pro ista parte facit, quia Abbates dicuntur p̄la. de eta. & qua. c. 1. de of. or. c. p̄sent. & per hoc facit tex. s. de ele. indemnitate. bus. vbi Abbatissa d̄r p̄lata, & sic censet habere dignitatē. facit dictum Io. An. quia hoc est fauorabile, ergo &c. ¶ Gl. sup̄ ver. sedem. opp. q̄ possit alius a Papa talia beneficia cōferre, & sol. ¶ Gl. sup̄ ver. collatio. q̄rit quid de beneficijs patronorū, an includant. gl. all. pro & s. & sol. in fi. gl. Et q̄ includant patronatus clericorū, inducit Arc. quia p̄sentatio patroni ecclesiastici hēt vim electionis, vt no. Inn. in c. cum aut. de iurepa. Sed q̄ patronata excludant ab ipso iure tenet Io. Mo. tñ dicit Arc. q̄ Papa potuisset illa reservare, si voluisset, cum patronus fm veritate non hēt ius in ecclesia. 10. q. j. nouerint. sed gratiā. 16. q. 2. si quis ep̄orum. de iurepa. c. qm̄. Item patronus et laicus quo ad illud ius est de foro ecclesiastico, vt de iud. quanto. Papa ergo, qui dat gratiā, pōt de illa disponere, cū sit et supra ius. de cōcel. p̄ben. p̄posuit. & facit de insti. cū venissent. Io. An. Zen. tenet idem, q̄ non includant patronata. alle. tex. d. c. cum in illis. alle. in gl. fm eum. Et hanc partē tenet Lap. de Ca. in all. sua 96. Et vltra rōnes supra positas inducit, q̄d no. gl. in c. cum dilectus. de iurepa. in gl. i. ver. p̄sentare. q̄ est penul. circa fi. q̄ dicit, q̄ si beneficia patronata conferantur per Papā, laici retrahunt ab ædificatione ecclesiar. s. quā rōnem non est verisimile, q̄ Papa in specie p̄ueniret, ergo in suis gñalibus verbis p̄uenire non intelligit. s. de of. vic. cū in generali. e. lib. Nec ob. rō p̄ria, q̄ posset Papa p̄ferre talia beneficia. j. de iurepa. cum dilectus. quia fateor, q̄ pōt, sed hic non disputamus de posse, sed de velle. Pape. & d̄r, q̄ in dubio non vult fm Lap. de reseruat. per extrauagantē, execrabilis. Io. 22. tenet et super ver. disponere, ¶ q̄ includat et patronata laicorū. ¶ Sed nūquid in ista reservatione cōprehendant beneficia, q̄ laici p̄ferre pnt ex priuilegio papali. So. Arch. tenet, q̄ sic. pro quo facit q̄d no. j. eo. is cui. & vide q̄d no. in Spe. ti. 2. §. nunc tractemus. ver. sed nunquid legatus. Io. An. vbi dicit, q̄ fm Ber. Gof. & quasi oēs, legatus non pōt cōferre ecclesiā siue p̄bendā spectantē ad p̄sentationē laici eo inuito. alij s. Et hanc opi. voluit sequi Nico. Papa conferendo p̄bendā, quā ipse ante p̄motionē suam in ecclesia Lug.

habuerat. Rex tñ Franciæ dicens ad se collationem pertinere, alij de facto illam cōtulit. & dicit et ipse Guil. in Spe. tit. de act. & peti. §. super petitionib. ver. illud et p̄termittendū nō est. q̄ per literas apostolicas gñales q̄ provideatur alicui de bñficio cū cura, vel sine cura, provideri non pōt de bñficio spectante ad p̄ntationē laici p̄roni d̄ fm Lap. Abb. ¶ Super principali dubio de spectantibus ad p̄sentationem laicorum dicit Ioā. Mo. fuisse tpe Nico. tertij disputatum in curia, & maxime pp̄ Reges Franciæ, & Angliæ, qui in certis ecclesijs regnorum suorum dicunt se habere collationem p̄bendarum iude vacante: & sic sunt vñ pacificē ante hanc constitutionē. Et cū hęc cōstitutio p̄suetudinē, vel ius ipsorum expresse non tangat, vñ remanere intactum. s. e. li. de consti. c. j. & q̄ hoc ius cadat in laicū, recitat s. e. dilectus. 3. & maxime in Rege, q̄ vngit, de sac. vne. c. vnico. §. in veteri. & maxime fm Gallicos, q̄ dicunt suos Reges inungi vnguēto, vel crismate celitus missio p̄ colūba in ampullam Rhemis in monasterio Sancti Rhemigij, qui primū Rege Franciæ baptizauit. Item ad solum tactum manus certos infirmos sanare dicuntur. Item dicit dictus Io. q̄ tps, cuius non extat memoria, hēt vim constituti. s. eo. de rescri. c. 2. cū cōcor. Cū ergo decimē possint concedi laicis de sp̄ali cōcessione. de his, q̄ si a p̄l. cū applica. q̄d tñ est ius sp̄uale: ergo & p̄cedi poterit ius cōferendi p̄bendas. & tandiu seruata p̄cessa vident. 12. di. illa. sed laici postq̄ edificauerunt ecclesiā, non possunt reuocare donationē, quā illi fecerunt, sed totū est in p̄tate diocessani. 10. q. j. sicut q̄dā. 16. q. j. possessiones. Vnde de mero iure ius conferendi p̄bendas, vel dignitates cum sit merē sp̄uale, nō cadit in laicum. 16. q. 7. si quis deinceps, cū c. seq. & s. de iurepa. p̄terea. & q̄d ibi no. post Vin. Nec laicus pōt illud possidere. de p̄scri. cām. & sic nec p̄scribere. j. de re. iur. sine possessio. ne. Nec ob. iura superius inducta in p̄riu: q̄ loquuntur, de iure q̄d pōt in aliquem cadere absq̄; autoritate sedis ap̄lice, aliās sola tolerantia non sufficeret. s. e. cum iam dudum. sic intellige l. cū de in re verso. ff. de vsur. vbi est possibile fm ius, vel p̄ter ius, vel p̄ ius, q̄d tñ cadit in laicū, vt ius decimarū, q̄d licet sit ecclesiarū parochialium de iure cōi, de deci. cū contingat. cadit tñ in aliā ecclesiā: & ideo illa p̄scribit. de p̄scri. de quarta. sed istud ius p̄ferendi nullo modo cadit in laicū. s. de ele. sacrosancta. & c. Massana. Nec ob. si dicat, q̄ istud ius est quæsiabile priuilegio Papæ, vt 62. di. Adrianus. & c. seq. ergo & p̄scriptibile. quia rñdeo, q̄ est q̄siabile, q̄n p̄cessit concessio Papæ, sed nō est possibile, vt ex possessione ius q̄rat: tñ dicit Ioā. Mo. q̄ sicut ex certis causis fuit hoc concessum laicis, vt dictis capitulis, si sit scandalū in auferēdo, putat, q̄ melius sit eis dimitti. istud placet Io. An. & fortius p̄cederet in ecclesijs, quas ipsi, vel eorū p̄decessores fundauerūt, vel dotauerūt. Possent em̄ excōicare ex p̄cessione papali, 3. 2. dist. §. verum. ver. scribit em̄. Tñ vt dicit Inn. ius spirituale illius, cui ipsi prouiderent, per eos recipiunt ab ecclesiastico p̄lato. Super quo vide no. de elec. q̄d licet, post prin. gl. si voluerit. in fi. & de iurepa. nobis. in gl. quæ dicatur. Ioan. An. ¶ Inter cetera no. duo. Primū. q̄ tolerantia superioris nō iustificat gestum quantocūq; tpe durat in ius, q̄ non sunt q̄sibilia sine principis concessione: nam non pnt q̄ri p̄scriptione. de quo in d. c. cum iadudū. de p̄bē. q̄d no. q̄a facit, q̄ quantocūq; Papa toleret, vt decimē p̄ laicos non soluantur, non vñ illud q̄eri posse per laicos, vt nō soluant. Secundo no. q̄ illa, quæ non sunt quæsiabilia sine priuilegio Principis, non pnt q̄eri p̄scriptione. de quo de verb. sig. super q̄uidā. vbi vñ glo. in verbo, non extat memoria p̄ria. sed me nō intro-mitto hic, q̄a alibi dicā, vbi melius cadet materia. ¶ Glof. pen. colligit no. ex tex. ¶ In fi. glo. vide gl. quæ enumerat alios casus j. eo. tit. quia s̄ape. Io. An. ¶ Glo. si. recita per p̄rium de c. proxi. ¶ glo. so. ¶ Q̄uero, quid requiratur ad hoc, vt quis possit p̄ferre bñficia vacantia in curia? Sol. dicit Lap. quod requiritur, vt Papa det specialem expressam potestatem conferendi bñficia in curia vacantia. Et ex isto tex. dicit, q̄ si fortē Papa conferat non proprio motu bñficiū vacans in curia, non valebit collatio, nisi exprimat, q̄ vacauit in curia. & ita seruatur, vt s. i. collatioe, quam

ADDITIONES.

- a ¶ Ep̄iscopatus. Adde quod voluit Ro. per hanc gl. conf. 340.
- b ¶ De abbatia. Adde La. alleg. 84. vbi dicit, q̄ non venit appellatione dignitatis. B. Adde Fel. in c. meminimus. ver. vltius quæro. de accu. & in c. pastoralis. de offic. dele.
- c ¶ Sed de velle. Adde tñ quod sic cōiter pertinet ad clericum, & laicum comprehenditur in reservatione, vt dicunt Do. de Ro. decisi. 276. in antiquis. Ber.
- d ¶ Laici patroni. Adde Lap. alleg. 84. Ber.
- e ¶ In laicum. Adde Old. confil. j.
- f ¶ Possent excōicare. Adde Fe. in c. cām. ver. inci. dum dicit Ab. de p̄scri. Pan. in c. sacrosan. nu. 3. ver. no. tertio. de ele. & in c. ecclesia Sanctæ Mariæ. nu. 5. & ibi notauit in apo. ad ipsum in ver. potestatem excōicandi. de consti.
- g ¶ Collatio. Adde Do. de Ro. decisi. 257. in anti. hoc tit. inci. de bñficio reservato non valet collatio. & deci. 877. in anti. de concess. p̄ben.

quam facit de talibus beneficijs in curia Romana semper hoc exprimit fm Lap. Istud vltimum dictum Lap. reprobatur Pet. de Anch. quia iste tex. non comprehendit Papam, sed omnes alios. Vnde non est facienda differentia, qualitercūq; vacet, ex quo ipse habet potestatem conferendi. ar. l. Gallus. ff. de lib. & posthu. & quod no. Inno. de p̄scri. cum ex officijs. & de concess. p̄b. ex parte. & hoc cum Papa simpliciter confert tanquam vacans: secus si conferret tanquam vacans per mortem, & vacaret per renunciationem, vel econuerſo. s. eod. li. de reſcri. l. uſceptum. fm eum. Contra suam determinationem est vna regula cancellariæ Gre. i. r. q̄ etiam plus disponit, q̄ si in persona, per quam inducitur vacatio, concurrerent plures qualitates, per quas singulariter beneficium vacasset in curia, puta q̄ erat scriptor apostolicus, & abbreviator, & collector: de omnibus istis debebat fieri mentio. Et pro illa r̄sa facit, quod ubi-
a cunque racetur aliquid, quo expresso Papa non sic de facili concessisset, talis raciturnitas inducit surreptionem, s. de reſcrip. postulasti. Sed si fuisset expressum Papæ, q̄ beneficium vacabat in curia: non sic de facili concessisset, cum maiorem affectionem habeat in illis conferendis in dando vni, quam alteri. Item facit tex. de re iu. cum olim. vbi non valet impetratio facta a Papa, nisi fiat mentio reservationis illius beneficii etiam factæ per ipsum. ar. d. Pet. non ob. quia cōcludunt, q̄ Papa pōt talia beneficia conferre. sed de hoc non dubitamus, quin possit, sed dubitamus, an velit potius vni, quam alteri conferre. Et ideo debet certificari de ista qualitate, an velit. Sed quid si Papa dat motu proprio vni potestatem talem, concedimus tibi potestatem conferendi auctoritate nostra tot beneficia vacantia, vel vacatura qualiacunque, & ubicunque, & qualitercunque, non ob. quocunque privilegio, de quo etiam oportet de verbo ad verbum expressam facere mentionem, & specialem in literis nostris, an talis possit conferre beneficia vacantia in curia? Sol. dicit Lap. q̄ videtur, q̄ sic, si fuit facta hæc concessio per successorem istius Clementis: secus si per Clementem. & ratio, quia iste Clemens sibi, & non successoribus potuit imponere legem. s. de elec. innotuit. & s. c. li. de reſcri. c. fi. Et facit quod no. s. eo. li. de consti. c. j. per Ioā. An. post Io. Mo. Tamen si Clemens faceret talem collationem proprio motu, valeret pro quo facit, quod no. Io. An. in c. pe. in gl. pe. & d. c. fi. de reſcrip. secundum Lap. Distinctio, quam facit de Clemente, & successore non placet mihi, prout etiā fuit no. in d. c. j. de consti. quia ex quo successor non reuocat illam legem, videtur sibi imponere, quam imposuerat p̄decessor in suis dispositionibus, & sic non ligatur constitutione p̄decessoris, sed potius ex sua voluntate. Et ideo eo casu quo Lap. dicit non valere facta per Clementem, non valerunt etiam facta per successorem. ¶ Quid si Papa tale beneficium confert nō curiali existenti extra curiam, & ille antequam acceptet collationem moritur, vel post acceptationem, antequam habeat possessionem, an possit ordinarius conferre. Io. An. in addi. Spe. in ti. de ac. & peti. s. super actionibus. in fi. dicit, q̄ primo casu remanet reservatum, quia beneficium non potest dici suum ante consensum. j. eo. si tibi absenti. ergo durat prima vacatio. Secus dicit secundo casu: quia per consensum efficitur p̄latus, dato q̄ nō habeat possessionem. Vnde mors eius inducit nouam vacationem, vt est tex. in cle. j. ver. neutro. vt li. pen. fm Io. An.

ADDITIONES.

- a ¶ Mentio. Adde Do. de Ro. in anti. hoc tit. deci. 721. Ber.
- b ¶ Vacantia in curia. Adde Do. de Ro. deci. 97. in no. in j. charta. hoc tit. Ber.
- c ¶ Moritur. Adde Old. conf. 57. a quo Ioan. And. & ponit Ro. consil. 335. vbi videtur vnam limitationem. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Dignitatis appellatione comprehenditur personatus.
- 2 Romanæ curiæ appellatione comprehenditur sedes apostolica.
- 3 Dies termini non computatur in termino.
- 4 Episcopus p̄sēns non potest conferre beneficium, quod vacauerat in curia per alium.
- 5 Legatus Papæ an possit conferre ex officio suæ vacationis beneficia vacantia post mensem.
- 6 Ordinarius an possit apponere manum post mensem, si beneficium vacans in curia sit electiuum, nu. 7. 8. & 9.
- 10 Constitutio quando vno respectu est odiosa, alio fauorabilis, & constat de mente statuentis, q̄ statuit in fauorem: dicimus illam fauorabilem.
- 11 A, dictio stat inclusiue.
- 12 Factum contra decretum an valeat.

Tatutum felicitis. ¶ Gl. j. summat, & ponit constitutionē Clementis, cuius moderationē subdit ibi, Vt hi. quā postea restringit ibi, Tantummō. ¶ No. ar. q̄ appellatione dignitatis cōprehenditur personatus, q̄a hic non exprimit nisi de dignitate: sed ibi dixit de dignitate, & p̄sonatu, ergo v̄ q̄ sub isto verbo, dignitatibus, includat hic p̄sonatū. ¶ No.

tex. q̄ appellatione Romanæ curiæ comprehendit applica sedes. hoc probatur iste tex. iunctus cum c. p̄cedenti, vt ibi etiā dixi. ¶ No. q̄ q̄nq; dignitatibus prouidet per viā collationis, & non electionis. ¶ No. ¶ q̄ dies termini non computatur in termino, de quo hic in gl. ¶ Not. q̄ moderatio nō tollit dispositionem, cui addit, sed illā restringit. & sic verbum, moderari, inducit restrictionē. vide de ver. sig. c. fi. ¶ Item no. ¶ q̄ Ep̄s p̄sēns non pōt conferre beneficium, q̄d vacauerat in curia p̄ aliū. ¶ No. ar. q̄ Ep̄s nō pōt cōcedere p̄tātē cōferēdi beneficia suæ diocesis nisi alicui suo officiali. de quo aliquid j. ¶ ¶ Q̄uero, an legatus Papæ post mensem possit conferre ista beneficia ex officio suæ legationis. Sol. Clericus Pisanus tenet q̄ nō: vnde dū tex. dicit hic, spectat collatio. intelligit suo iure. & inducit et̄ tex. ibi, per seipsos. Sed Guil. & Arch. tenent q̄ r̄iū, q̄ legatus hēt ordinariam. s. de of. dele. c. ij. e. li. ad hoc s. c. pxi. ibi, quacūq; auctoritate. fm Arch. Et ex isto inferi q̄ lapsō mēse delegatus, vel executor datus p̄ literas, quibus grauatur ordinarius, collator illius beneficii, ex quo rediit ad manus ipsius ordinarij, poterit illud conferre fm Boa. facit cle. si de beneficio. co. tit. lo. ¶ And. ¶ ¶ Quid si beneficium vacās in curia sit electiuū, an possit ordinarius apponere manū post mensem. so. Arch. tenet, q̄ non: q̄a cū iste tex. dicit de p̄latis, ad quos spectat collatio, & nihil dicat de electione: quo ad beneficia electiua remaneat ius antiquū. s. decre. pxi. cū ista sint diuersa. j. c. cū i illis. s. j. ex quo igit nō mutatur, stare nō phibet. C. de ap. p̄cipimus. sed Io. And. hoc nō plz. cū deficiat rō. Itē iste tex. loquitur de dignitatibus q̄bus cōiter p̄uideat p̄ electionē. s. de elec. c. sicut. ergo i c. nulla. de coel. pben. q̄ loquitur de deuolutione, verbū, collationis, b large sumit, vt includat electionē, & p̄sentationē: sic & in p̄posito. ad idē facit s. e. de multa. ver. is quoq; Nec ob. c. cū in illis. j. e. ga loquitur de impetrationibus, q̄ sunt odioſe, vt j. c. pxi. Io. An. Idē tenet Io. de Lig. q̄a ista decre. moderat p̄cedentem. Igit cū illa i electione habeat locū, ergo & ista. facit in auth. de fil. ante do. instru. na. s. fi. fm Io. de Fan. p̄ hoc facit gl. in ca. is q̄. s. de ele. c. li. q̄ vult, q̄ cōstitutio limitans aliā habeat locum in casibus limitatis, licet non exprimat oēs casus cōprehensos in illa constitutione. Itē iura loquētia de vno modo prouisiuo ecclesijs extendunt ad alios, et si sint p̄nalia, q̄n disponūt super tollenda vacatione ecclesiæ, & inducēdo prouisionem tollētē vacationē iuxta ea, q̄ habent de elec. si postq̄. s. c. li. Sed ista constitutio sic disponit: ergo habebit locum in alio modo prouisiuo, licet de vno expresserit. Sed an iste tex. habeat locū cū in beneficijs deuolutis ad Papam. Boa. tenet q̄ non. & idē dicit de c. si apostolica. j. c. ti. et si deuolutio fuerit facta ex negligentia inferiorum collatorum. concor. q̄d no. in c. ij. de coel. p̄b. Et procedit q̄d hic dī, si Papa non confert intra mensem, vel aliter per eum non fuerit ordinatum, fm Io. An. ¶ An iste mensis computetur in semestri, q̄d datur ordinario. dīc q̄ non: quia fuit isto mense impeditus per reservationem Papæ: ergo non computatur. de concess. p̄ben. quia diuersitatem. Et licet Papa non habeat nisi mensem: tū ordinarius, q̄ Papæ succedit, habebit sex menses, cum debeat habere t̄ps ordinariū. j. de iurepa. c. j. ij. respō. vbi et̄ dicitur. Io. An. ¶ ¶ Quid si ordinarius confert intra mensem datum Papæ: & Papa postea nō cōfert: an validetur collatio ordinarij? Io. Mo. tenet q̄ non propter decretum, q̄d est positum s. c. proximi in fi. & bene facit j. c. c. pe. vbi collatio contra decretum non valet etiam ab ignorante. alleg. ff. qui, & a quibus. l. si seruo. & quod ibi no. Idem Arch. all. quod no. Inn. de iurepa. cum dilectus. & quia pro nō dato habetur & c. de iurepa. q̄ autem. In contrarium q̄ valet, alle. Io. Mo. l. proinde. ff. si cer. pe. vbi datio mutui q̄nque pendet: vt si mutuauimus numos, si certa conditio extiterit, tui fiat: efficiantur tui, si euenerit conditio: & quicquid dicat ista lex vide s. in vlti. gl. de fri. & male. c. fraternitatis. Et reincident ista contraria in materia regule, non firmat. j. de reg. iu. & ff. de manu. l. ij. & ff. de testa. mili. si miles Titio. Concludit, q̄ vbi specialis impetrator inhibitionem, & decretum haberet, nec vellet vt i eisdem, valeret collatio ordinaria secuta p̄dicta: q̄a renunciare potest his, q̄ inducta sunt pro eis. s. de regu. ad apostolicam. cum si. Et in impetratione subintelligitur conditio, si impetrator illa gratia vellet vt i: & Papa hic ponit decretum pro

ADDITIONES.

- a ¶ Contrarium. Adde quod voluit Ro. consil. 361. Ber.
- b ¶ Et p̄sentationem. adde Do. de Ro. deci. 446. in no. hoc titu. vbi dicunt, q̄ ista verba prouisio, p̄sentatio, & electio, obliquantur, vt gratia fortiantur effectum. Ber.
- c ¶ Limitatis. Adde latē Ro. consil. 245.
- d ¶ Deuolutis. Adde, q̄ executor datus ad prouidendum potest prouidere de deuolutis ad se. ap̄st. secundum Old. conf. 282. & Do. de Ro. deci. 301. de concess. p̄b. dicunt, q̄ gratia facta Ep̄scopo ad beneficia vacantia in curia extenditur ad deuoluta. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- a** pro se, ibi verò pro alio: ideo si renunciat impetrans, nec offenditur Papa, nec ipsius decretum. dic, qd si istud dictum intelligatur, qm ante collationem ordinarij apparuit illi nolle, tunc planum esset: sed si post collationem ordinarij renunciat, non videtur, qd pronisus tutus sit sine noua collatione per dicta decre. pe. j. eo. tit. Io. An. Lap. dicit qd pro dicto Io. Mo. facit qd no. Inn. de concess. pb. quia cunctis. in gl. hoc intelligunt quidam, in fi. & quod no. Guil. in Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua. ver. 16. vbi dicit, qd id quod dicitur aliquid non valere in fauorem alicuius, ipse potest facere quod valeat. Et quod dicit hic Io. An. est verum, si de beneficio ecclesiastico consequendo agatur, in quo spectatur initium. de ele. auditis. cum si. & alleg. quod scripsit in c. Iacobus. de simo. in 14. q. fm Lap. qui sumpta occasione ex his reuocat in dubium, an factum qd decretum teneat. de quo dicam in fi. ¶ **¶** Quæro, an indistincte sit verum, qd post mensem ordinarius possit conferre? Sol. dic qd sic, nisi Papa etiam reseruasset post mensem, vt facta fuit reseruatio per Bonifa. generaliter etiam post mensem per extrauag. suam, que incipit, Pia sollicitudinis. Nec ob. si dicatur, qd non est inserta in hoc volumine: ergo cum sit constitutio non debet valere, quia fuit facta primo anno sui pontificatus, & istud volumen quarto anno, vt patet in data: quia respondet, qd licet fuerit constitutio non inserta, tñ finis proemij. §. e. li. loquitur de constitutionibus predecessorum, non de proprijs, vt etiam ibi fuit notatum. Et ita fecit Io. Papa reseruationem generalem de his, que incipit, ex debito. sed ipse voluit, vt duraret tñ ad vitam, vt in ea patet. Io. An. Et intellige, qd illa extrauag. Bonifa. reuocat istam, sed non reuocat ea. si apostolica. j. e. tit. sed limitatur p illam, vt videlicet sede vacante in curatis possit ordinarius conferre, vt no. Io. Mo. in dicta extrauag. ¶ **¶** Quid si ordinarij haberes conferre non sunt diocesani, sed alij ordinarij, puta Archidiaconi, Abbates, vel his similes habentes collationes taliu? so. dic qd hēt etiam locum in illis. Nec ob. si dicatur, qd hic loquitur tñ de Epis propter verbum, eorum, vel suæ diocesis: quia non semper illud verbum restringitur ad Episcopos, vt patet de rescrip. nonnulli. & §. e. li. de rescri. statutum. §. cum verò. ver. nullo. & §. cum autem. & de offi. dele. c. fi. 2. respons. Ioan. An. ¶ **¶** Glo. super verbo, moderandum. quærit de intellectu huius verbi, & sol. ¶ **¶** In fi. glo. interdum ponitur pro gubernatione, vt ibi no. super gl. pe. Io. An. ¶ **¶** Gl. super verbo, numerandū, quærit a quo tempore incipiat currere iste mensis: & sol. qd a tēpore vacationis: & respondet Prijs. Item querit, an currat sede vacante. & so. qd nō: & ex his gl. in verbo, & sic no. colligit quatuor specialia hic contra regulas iuris communis. ¶ **¶** In ea glo. ibi, Guil. qui ēt dicebat, qd nouo Papæ ēt currebat a tēpore electionis, vel installationis: non autem a tempore coronationis. §. de elec. licet. Nam de facto patet, qd qñq ue ante coronationem beneficia confert: & qñque si non vult conferre, reseruatur: & quomodo scribat ante coronationem, & qualem bullā det, no. in fi. huius li. super data. Opi. tamen gl. hic qd fuit Gar. tenet Io. Mo. & Archi. fm Io. An. ¶ **¶** No. istam gl. qd vbi constitutio vno respectu est odiosa, & alio respectu est fauorabilis, & constat de mente statuentis, qd statuit in fauorem, dicimus illam fauorabilem. vide gl. pe. in c. sciant cuncti. de elec. li. 6. & gl. in ver. primi anni, c. si propter tua debita. de rescri. e. li. ¶ **¶** In ea. gl. ibi, sedi vacanti. idem Io. Mo. hic, & Archi. §. c. proxi. & inducunt qd sicut hic, & ibi patet, ista rescriptio est introducta contra Romanū pontificē, & non contra sedem apo. Io. An. ¶ **¶** In ea. gl. a die, no. gl. qd dictio, a b, stat exclusiue. & idem tenet Guil. pro quo facit. ff. de act. emp. l. 3. in fi. vbi etiam no. qd prepositio, a, facit termini separationem. & idem de ver. sign. l. anniculus. & ff. si quis cau. l. fi. & remittit ad Spe. de cita. §. vi so. in fi. Archi. all. pro simili, §. de elec. cap. j. e. li. & ibi de hac ppositione, a, allegat concor. §. de elec. qd lit. & ca. si electio. & c. cum ex eo. j. responso. & alia iura ibi posita. dicit enim, qd fm prædictam opi. ppositio, a, ponitur exclusiue. Ad idem. 28. di. ex his, iuxta prin. ver. quibus. 77. di. in veteri. in fi. In prium qd hæc prepositio, a, includit, all. 3. di. c. j. & c. aliter. 77. di. §. nūc autem. 93. di. a subdiacono. 27. di. c. fi. & sic putat, qd ponit hic. alle. no. de re iur. quod ad consultationem. de ap. super eo. §. fi. 2. q. 6. anteriorum. ver. vnde necessarium. 4. q. 5. quisquis. ff. de adult. l. pater. §. sexaginta. & l. is cuius. §. marito. ff. de iuc. edic. l. j. §. quod dicimus. Inducit et tex. hic ibi, vacauerint. per quod patet, quod totum tempus vacationis attenditur, & sic principium vacationis. alle. §. e. li. de rescri. si propter. Vide quod no. de dictione, vsque, in c. j. de or. ab Epif. super gl. j. & quod ibi dicit de illa posset adaptari ad istam dictionem. Tamen dicit Io. An. qd sibi placet dictum Guil. hic in glo. qd illa dies non computatur. Nec ob. si dicatur, qd illa die poterat etiam Papa provide re, & sic habebit diem, & mensem: quia ista decr. non punit negligentiam, vt dñ hic in gl. Item patet §. de elec. cupientes. §. qd si, & §. ceterum, qd statuitur terminus ad faciendum id, quod an-

te inchoatione termini fieri poterat: sufficit ergo ita fieri posse. constat enim Papam statuere potuisse, qd iste mensis curreret post triduum, vel post primas calendas, vel quid simile, fm Io. And. qd Io. semper remittit ad illa, quæ hic dicit de dictione, a, an stet inclusiue, vel exclusiue, ideo clarius exprimam intellectum eius distinguendo, qd aut hæc dictio exprimitur a lege, aut ab homine. primo casu ad cognoscendum, an stet inclusiue, aut exclusiue, debemus considerare illum intellectum, qd magis amicit alijs iuribus: & isto modo sumetur. Vnde si intellectus, qd a, stet inclusiue, magis amicitur alijs iuribus: stet inclusiue. & ita sumitur. 3. dist. c. fin. Nam ibi dñ, qd in ecclesia Occidentali a subdiacono supra debeant abstinere illa dictio includit subdiaconatum. Et ratio est, quia per alia iura subdiaconus dñt continere, & ita etiam sumitur. 76. di. §. non autem. ibi, a die dominicæ resurrectionis vsque in diem pentecostes non indicuntur ieiunia. illa dictio, a, stat inclusiue, quia per alia iura dies dñica non ieiunatur. Si verò plus amicitur alijs iuribus, qd stet exclusiue, ita sumetur vt patet, 72. dist. in veteri in fi. iuncto c. de his. 28. di. Nam Leuita non poterat ordinari, nisi peregerit 25. annum, vt d. c. de his. Si dicatur, qd ordinetur a 25. anno supra, tunc dictio, a, stat exclusiue, vt d. c. in veteri. Aut non apparet, quis intellectus sit magis amicitur alijs iuribus: & tunc si potest constare ex verbis legis, qualiter velit sumi, quia vult qd stet inclusiue, & ita sumetur 2. dist. c. j. vbi dñ, qd a pñenti die nullum ordinent subdiaconum, qui castitatem non promittat. illa dies includitur ex verbis legis cū esset materia prohibita. Aut apparet, qd lex vult stare exclusiue, & stabit exclusiue, vt hic, & §. de rest. spo. frequens. e. li. & de exce. pia. e. li. Aut lex non exprimit, qualiter velit sumi: si apparet de mente legis per verba sequentia, & illa seruabitur. 93. dist. a subdiacono. Nam ibi dñ, a Subdiacono infra omnes obediāt Diacono. & sic apparet ex illis verbis sequentibus, qd voluit includere Subdiaconum. Si verò non potest apparere de mente legis, tunc potest distingui, qd aut apparet odium, si staret inclusiue, & tunc non includet. ar. regulæ, odia. de reg. iur. & regulæ, in penis. j. e. li. & facit quod no. gl. §. de rescri. si propter tua debita. de die bissextili an includatur in anno, vel non. Secundo casu principali qñ profertur ab homine, dic qd in omnibus casibus, in quibus dictum est §. quod stet inclusiue, vel exclusiue, ita & in isto casu. sed vbi materia, in qua profertur, est indifferens, quia non hēt plus odij qd fauoris, nec potest constare de intentione proferentis, tunc si refertur ad ipsum expremmentem, assumimus illum intellectum, qui est contra ipsum, siue sit inclusiue siue exclusiue, vt in regula, cōtra cum. j. de re. iur. cum concor. ibi positis. ¶ **¶** Gl. super ver. per seipsos. quærit primò de ratione, quare debent cōferre per seipsos, & sol. de in de qrit, an possit per alium, & soluit, quod non. In fi. glo. Idem Gar. & Io. Mo. Sed Archi. tenet contrarium, qui dicit, qd non videt huius dicti naturalem rationem, & regulariter qd possum per me, & per alium. Item lapso mense res redit ad pristinum statum. Item per id quod possent ordinationes ecclesiariu impediri qñq: ad idem inducit tex. qui dicit, valeant, nō dicit, debeant. Sed dicit Io. An. qd dictio, tantummodo, quæ sequitur destruit argumentum Archi. cum illa dictio sapiat negatiuam. de causa pos. cum ecclesia. & facit quod no. j. de reg. iur. c. j. Io. An. & istam partem credo veram. Nec ob. ratio Archi. qd non possit per alium dari. Ratio, quare non possit per alium dari, posset assignari. Nam isti ordinarij erant priuati ista potestate. §. e. licet. Et restituitur hæc potestas per istud ius cum hac limitatione, & forma, vt per se faciat. si ergo non seruat formam, actus est nullus, vt patet §. de elec. prouida. & quod no. in ele. j. de iurepa. in glo. & colligit hic Gar. & Archi. tria notabilia. Primum, quod possum per me, non possum per alium. Item quod possum per alium, non possum per me, cum horum priu sit regulare. j. de re. iur. potest quis. vbi de hoc. Item qd potestas conferendi redijt non libera, sed onerata, vt hic patet. Io. An. ¶ **¶** Gl. fi. qrit, quare tex. posuerit verbum, canonice. gl. sol. vt tolleretur opinio quorundam. ¶ **¶** In fi. gl. Archi. dicit, qd non sufficeret spale mandatum ad conferendum beneficia, nisi adderetur de beneficiis in curia vacantibus. Sed dicit Io. An. qd ante factum tutius est consilium Archi. Sed post factū, licet illud nō exprimeretur, valeret collatio, vt dixit gl. & addit quintum requisitum, qd collatio fiat intra diocesim. Io. An. ¶ **¶** Quæro, nūquid istud c. & c. si apostolica. j. eo. habeant locum in reseruatione. So. dicit Lap. Abb. qd non. Et idem in deuolutis ad Papam, vt in eis. Nec ista capitula nec c. 2. j. de concess. pb. habēt locū: nec

ADDITIONES.

- a** ¶ Decretum pro se. Adde videndum per Do. de Ro. hoc tit. decis. 83. 4. & decis. 83. 6. de concess. præben.
b ¶ Dictio, a. Adde de istis dictionibus videndum Old. consil. 49. vbi multa dicit. Ber.

nec conciliū generale. s. de ele. ne p defectu. quia papæ nō est pfixum aliquod tps, nisi ubi hoc expresse in iure reperitur, vt hic & in d. c. si apostolica. & ar. 2. q. 6. anteriorū. s. ad hoc. & s. de ap. ex insinuatione. & quod no. Ho. e. tit. ex rōne. Sed in p. rium facit ele. sicut. de ap. & quod no. Io. An. in d. c. ex rōne. in gl. ergo vñ. Sed respondet, q. illud loquit in appellatione, quam partes habet psequi: & sic statuit terminus partibus. Nos autē loquimur in collatione ad papam deuoluta, in qua partes nihil habent facere, fm Lap. Pro dicto Lap. facit, quod no. in cle. quia rñares. de sup. neg. pla. & in cle. si de beneficio. de pñe. in qbus no. q. executoribus apñcis non est tps a iure pñitū. Optat tñ hic dñs Pet. de Anch. vt idē statuat in beneficijs deuolutis ad curiā, per negligētiā inferiorū: qā destruunt per collatores apñcos exportantes fructus. ¶ Querit vltimō Lap. an factū p decretū valeat. Distinguit, q. aut decretū respicit factū interponentis decretū, aut alterius. Primo casu si veniat p ab interponente, per se valeat indistinctē. facit s. e. li. de consli. c. j. & idē si p alio, & proprio motu: secus si ad petitionē alterius, qā tñc nō valet, nisi ex certa sciētia, vt s. c. pxi. Scdō casu si sit ab alio, aut is, qui hēt decretū, vult illo vri: & tñc nō valet factū p decretū ēt ignorāter, si est decretū Papæ, vt s. de ele. si eo tpe. & de rescr. tibi qui. si est decretū alterius, valet nisi fiat sciēter: si nō vult eo vri, & voluntas pcedit, factū, tunc factū p decretū valet. si verō voluntas sequat, & factum p est tale, in quo attenditur, videlicet electio, collatio, & snia: & tñc nō valet, si est tale in quo attenditur initium, & tunc valet. Ad primum j. e. ti. c. pe. & s. de elec. auditis. & e. lib. de elec. si postquam. j. rñ. & de ap. vt sup. Ad fm de his, q. fñt a plat. c. 2. & c. cū nos. & de iurepa. cura. & ita intelligat, qd fuit dictū hic p Io. An. post Io. Mo. sup. rex. & p Inn. & Host. j. de pñe. pñ. c. j. & Guil. in Spe. de loca. s. nunc aliqua. ver. 13. & tñ si sit ab alio p decretū sciēter, nō valet actus, & p faciens punitur. Sed qñ sit ignoranter contra decretum Papæ, licet factum non valeat: tamen contra faciens nō punitur. facit de cle. excom. ni. apñce. & j. co. si beneficia. & quod no. Io. An. s. eo. li. de rescrip. tibi qui. fm Lap. Abb.

ADDITIO.

¶ Praefinitum. Adde Old. consil. 282. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Verba inserta in dispositionibus beneficialibus titulum beneficialem concernentibus sunt interpretanda largissimè.
- 2 Beneficialium appellatione non comprehenduntur pensiones in literis beneficialibus.
- 3 Literæ beneficiales quare dicantur ambitiosæ.
- 4 Papa si mandat provideri Titio in aliqua ecclesia cum clausula, si pro alijs non scripserimus: & ipse scripserat pro vno tantū, an istæ ltræ sint validæ. Et quid si mandat provideri simpliciter vsque ad certam summam nō adiecto de vno, vel pluribus beneficijs: an possit providere in pluribus beneficijs, nume. 5.
- 6 Interpretatio fit plenissima, quando non fit alteri præiudicium enorme.

Vamuis. ¶ Gl. j. summat, & quatuor facit. primo ponit rñam, & instantiā. secunda ibi, Et ideo. tertia ibi, Quamq. decidit fm dictā instantiā, & duos casus subiicit. quarta ibi, Secus. p instantiā & aliū casum subiicit fm Io. Mo. Legam per partes. 1 faciendo vnam partē vsque ad ver. quamq. ¶ No. q. verba inserta in dispositionibus beneficialibus titulum beneficialē concernentibus sunt interpretanda largissimè. ad hoc de dō. cū dilectus. ¶ No. q. literæ super obtinendis beneficijs impetratæ dñr ambitiosæ. ¶ No. q. verba rescriptorū beneficialiū sunt interpretanda strictè. ¶ No. q. appellatione beneficiorū non comprehenduntur pensiones in literis beneficialibus. Et ex hoc patet, q. verbum beneficij, in talibus literis positum comprehendit beneficium ecclesiasticū, quod datur in titulū habens ius spirituale, non autē istud, quod consistit in tpalitate sola. ¶ Quæro, quare literæ beneficiales dicantur ambitiosæ. Dic, q. impetrantes ambiunt ad honores, & lucra. Itē quia per tales literas pñdicat ordinarijs collationibus. Et ideo ista ēt rescripta ad lites restringuntur: quia per illa ordinarij iurisdictioni pñdicatur. de resc. Rodolphus. Io. An. ¶ Quid si Papa mandat provideri Titio in aliqua ecclesia cū clausula, si pro alijs nō scripserimus, & ipse scripserat pro vno tñ, an istæ literæ sint validæ. sol. dicit Arch. q. non per hanc literam, & idem dixerat s. c. accepimus. de cta. & qua. vt ibi hñ in suis reportationibus, q. tales literæ eliduntur. ad quod ēt inducit. ff. de ver. si. l. non est. & l. seq. vbi habens vnicū filiū non est sine liberis. ad idem. ff. ad Treb. l. ex facto. s. pe. ff. vi. bo. rap. l. 2. s. si vnus. C. qñ di. le. ce. l. cum vxore. ad hoc. ff. de mino. l. 2. & dicit, q. sic seruat curia. Nec ob. q. illud plurale, alijs, vñ cōprehendere saltem duos. de reg. iur. pluralis. cum concor. ad idem. ff. de pig. actio. l. si necessaria. ff. si quis cau. l. si seruus. s. si plurium. & remittit ad summā Ho. de rescrip. s. q. possent obijci. ver. quid si res. & in libellis Gof.

iuris canonici, an plures pñbende, & c. ver. vnum tñ sequitur. ecce dñs Papa. sed neutrobi ponitur iste casus. Vide sup. istis, qd no. de rescri. mandatū. sup. gl. 2. Io. An. & pro hoc facit de ver. sig. Abbate. & quod ibi no. vbi si sunt idonei, debent eligi de illo monasterio: qd verificat, ēt si vnus tñ ēt idoneus. ¶ Quæro, Papa mandauit mihi provideri simpñr vsque ad certā summam nō adiecto de vno, vel pluribus beneficijs: an possit pñderi in pluribus beneficijs? So. Host. in c. cū dilectus. de iurepa. de quo ibi sup. verbo, inhibemus. ver. nisi fortē. tenebat q. non poterat pñderi nisi in vno beneficio, cū rescripta sint interpretanda fm ius: & iura volunt vnā ecclīā vnus esse solius rectoris. s. e. ti. cum nō ignores, nec curat, q. impetratio possit esse inutilis, vt ibi nō. Sed dicit Io. An. q. iste tex. aperte corrigit dictum Host. nā hic mandat pñderi vsque ad certā summā: nec aliquid dicit de beneficio in singulari, vel plurali, & tñ tex. loquit in singulari de vno impetratē: & dicit, q. poterit pñderi in pluribus beneficijs. & ista forma in certis partibus frequētat, vt in Apulia, & terra laboris, vbi sunt beneficia valde misera. Io. An. Sed quot beneficia poterit iste obtinere, qui habuit literas gñales? sol. Io. Mo. dicit, q. duo tñ, & sine cura per c. is cui. s. j. j. e. Sed Archi. intelligit de quocūq. vt impleat mandatis intentio. ad hoc de rescrip. si qñ. facit cle. si Romanus. e. tit. Nec ob. c. is cui. qā loquit in diuerso casu. all. no. p Inn. de iurepa. cū dilectus. vbi dicit, q. si mandatur in beneficijs pñderi vsq. ad certā summā: tñc reseruari, & conferri pñt plura beneficia vsq. ad illā summā, secus si dicere de beneficio. semp eñm formā mandati obseruari oportet. all. Arc. j. eo. cui de nō. & c. si clericus. ff. man. l. si qs. p eo. de inst. l. si pupillus. s. pñditio. de pba. l. cū pñibus. ff. de ver. si. l. 3. Io. An. Lap. Abb. dicit distinguendū, q. aut Papa mādāt pñderi alicui vsq. ad certam summā pprio motu hic expñso in literis: & tunc poterit pñderi de pluribus beneficijs ēt curatis vsq. ad summā expñsam. arg. ad hoc j. e. si motu pprio. & se. & cle. si Romanus. e. tit. Aut ad petitionē alterius, & tñc siue mādāt pñderi, siue pñdeat, nō valebit pñsio de curatis, vel curato, sed de simplicibus tñ, quot sunt vsq. ad summā expñsam. ad hoc j. eo. cū in illis. j. respon. & quod no. Io. An. e. ti. ei cui. super verbo, mādāt. & in cle. j. in pri. eo. ti. fm Lap. Io. de Lig. dicit q. primum dictū Lap. nō vñ verū, quia motus pprius principis bene tollit surreptionē, vt d. c. si motu pprio. & ostendit maiore affectionē, sed nō infrigit gratiā nisi in casu. j. e. ti. si pluribus. & facit qd no. Lap. j. c. se. sup. verbo, mādāt. Itē sic impetrando pñdicat iuri publico ecclīastico, & in odiū ecclīarū, & residentiē, quare non dēt interpretari de curatis fm eū. Et idē Io. de Fan. ex quo nō est facta mentio de curato p d. c. cū in illis. Et ita tenet Io. de Imo. motus simili rōne. Et illud credo verū, quia motus pprius nō inducit dispensationē, vt no. j. e. ti. si motu pprio. sed plura curatā nō possunt retineri sine expñsa dispensatione, vt s. e. c. de multa. de elec. dudū. 2. ergo curata plura nō poterit obtinere. Nec ob. c. si pluribus. j. e. ti. vbi motus proprius operat ampliationē grā, quia illa ampliatio nō est p ius cōe, sed potius p ius priuātū alterius. Nā q. ille hēt pinguius beneficiū respectu reddituū virtute talis cñæ motus proprii, non est p ius illius, cui deberet pñderi. Sed hæc cñæ motus proprii ampliaret gratiā p ius cōe disponens duo curata retineri non posse. ¶ Gl. 2. all. p cor. ad tex. de plenissima interpretatione. ¶ In ea. gl. ibi, olim. vide, qd ibi plenē no. de hoc sup. vlti. gl. & Arch. remittit ad no. de cōsan. & affi. quod dilectio. Pau. dicit hic, q. fit plenissima interpretatio, vbi alteri non fit pñdiciū enorme, alias fit stricta interpretatio. s. de vsu pal. ex tuarum. fm Pau. ¶ Gl. super ver. restringi, all. concor. ad tex. ¶ In fi. gl. Arch. all. j. q. j. c. principatus. & de pe. di. j. s. pe. j. e. si pluribus. s. j. s. e. li. de rescrip. si gratiosē. in fi. & s. de elec. dudū. 2. de deci. tua. ff. de li. & posth. l. cum quidam. de mi. l. 3. circa prin. de of. consul. l. vnica. & qd no. de transact. c. si. Io. An. ¶ Glo. super ver. vsque, qrit de duabus formis respectu valoris beneficiorum, qualiter debeāt intelligi. ¶ In fi. glo. Archi. all. ff. de ver. ob. l. j. s. si stipulanti. & l. inter stipulantes. ff. de leg. j. l. si seruus legatus. s. qui quinque. Io. An. Pau. hic reprobāt gl. in eo, quod dicit, si mādatur de certa summa, q. possit pñderi de maiori, quia ita extendit formā mandati in plus, sicut in minus, in quo pñderi non pñt, vt j. e. cui de non. Et idē ēt tenet Pau. in cle. j. de concess. pñ. Et dicit Io. de Fan. se audiuisse ab vno, qui viderat istam gl. correctam de manu Io. An. & istud vñ satis verisimile. quia Io. An. tenuit prius istius gl. j. e. cui de nō. nec fecit mentionem de ista gl.

ADDITIONES.

- a Temporalitate. Adde An. de But. consil. 3.
- b Pro vno. Adde quod voluit Old. consil. 201. Ber.
- c Motus proprius. Adde, quid operetur motus proprius in literis beneficialibus. Do. de ro. decis. 226. in nouis. Ber.
- d Enorme. Adde Fe. consil. 70. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

gl. & potuit et esse ex vitio scriptoris: ut dū gl. dicit in 2. ver. il-
lud verō forte dicebat, nō: & ille scripsit, verō. ¶ Gl. super ver-
pensione, querit, quare in pensione non potest prouideri. glo.
10. ¶ In fi. gl. intelligitur ergo de beneficijs, per quā quis inti-
tulatur, & obligatur ecclesie, & tenetur ad continuam residē-
tiam. s. de ele. nō resi. c. fi. sed per pensionem non intulatur,
nec ad residentiā tenetur. 11. q. j. possessiones. & q. 6. illud.
cum illa possint etiam laico concedi, ut ibi. Io. An.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesiarū ciuitatis appellatione in materia largā includitur cathedralis.
Et quid appellatione ecclesiarum provinciarū, nu. 4.
- 2 Indefinita non equipollet vniuersali in materia odiosa, quando fit prolatio
ab homine.
- 3 Ecclesia cathedralis excedit omnes alias ciuitatis, & diœcesis in honore.
- 5 Communitas si promittit aduocato pro patrocinio certi temporis salariū,
licet postea diuidatur in duo communia, nihilominus tenetur ad sala-
rium sicut primo.
- 6 Canonicus ecclesie cathedralis an possit transferri ad ecclesiam ruralem.
- 7 Rescriptum si fiat, quod prouideatur de beneficio spectante ad collationem
Episcopi, an includatur cathedralis, si Episcopus habet ibi collationem
beneficiorum. Simile nu. 8. 9. 10. & 13.
- 11 Ciuitas, & diœcesis sunt correlatiue, sicut pater, & filius.
- 12 Ratio legis licet non multum urgeat ad decisionem legis, sequenda est.

Vamquam aut sub noie.

- ¶ No. in mate-
ria largā appllone ecclesiarū ciuitatis includit cathe-
dralis. ¶ No. q. indefinita nō equipollet vñ in ma-
teria odiosa, qñ sit platio ab hoīe: nā nomē ecclesiarū est indefi-
nitū, & nō pñhēdit cathedralē: de quo s. de ele. vt circa. ¶ No.
¶ Ignali locutione nō veniūt illa, q̄ excedūt alia in maiori ho-
nore. ¶ No. q. ecclesia cathedralis excedit oēs alias ciuitatis, &
diœcesis in honore, & sic patet q̄ in processionibus gñalibus il-
la dēt honorari sup. a. s. qd̄ no. q̄a facit ad dubiū, qd̄ vidi hoc
anno, an Abbates ciuitatis, vel diœcesis debeāt ire cū Epō in p-
cessionibus, & stare in loco honorabiliore, q̄ canonici ecclesie
cathedra. Iste rex. facit, q̄ nō: q̄a dicit, illa ē honorabilior alijs.
& loquit̄ et de particularib. beneficijs positis in ecclesia cathe-
drali. ¶ No. q. appellatione ecclesiarū puincia pñhendunt oēs
ecclesie metropolitanæ, & cathedrales et in materia restringibi-
li. ¶ No. q. gra. censet vberior et respū materiæ, qñ refert ad am-
pliorē locū. ¶ Quæro, quare hic tex. exp̄sit de ciuitate, & diœ-
cesis. Sol. dic. q̄ vno exp̄sso reliquū nō includeret in l̄is bene-
ficialibus, sicut nec ī rescriptis ad lites, s. de refer. Rodolphus.
& vide, qd̄ ibi nō sup. j. gl. & idē no. de æra. & qual. accepimus.
in fi. pe. glo. Io. An. Io. de Fan. recitat hic dictum. Guil. in cle. j.
de sequētra. pos. & fru. dicēs, q̄ verbū, diœcesis, pñhēdit ciui-
tatē, qñ exprimit a lege, vel a p̄stitutione. alleg. de off. or. c. j. &
ibi et de hoc p̄t respōderi ad gl. j. de re. pmu. c. vnico. fin. cum.
¶ Quid si post datā rescripti diuidat diœcesis, & fiat in illa vna
alia ecclesia cathedralis: an includat ecclesia nouiter erecta in re-
scripto? Sol. dic. q̄ sic, quia ī diuist a prima eisdē mō, & forma
fieri poterit executio, a qbus ante diuisionē fieri poterat, vt in
extrag. Io. q̄ incipit, sedes ap̄lica. p̄ quā vñ ē, q̄ in cathedrali
decila fieri poterit, si prius in ea fieri poterat, cū et ibi dicat, q̄
ius ad rē, qd̄ ē hēbat spectās ante diuisionē mutari nō debeat.
Et iste casus nullū hēt dubiū, qñ cathedralis diuisa includebat̄
in gra. Io. An. ¶ No. q̄a facit ad dubiū t, q̄ si cōitas p̄mittit ad-
uocato pro patrocinio salariū certi t̄pis, q̄ licet postea diuidat̄
a in duo cōia, q̄ nihilominus tenentur b ad salariū sicut primō.
¶ Inducit Io. An. istum tex. ad q. an canonicus ecclesie cathedr.
possit transferri ad ecclesiam ruralem. & facit, q̄ non b: quia ca-
thedralis est honorabilior alijs, vt hic dē: ergo non poterit. ar.
C. si curialis reli. ciui. rus in ha. l. vnica. Sed Archi. s. e. li. de cō-
fue. c. j. in fi. dicit, hic nō seruari. Io. An. ¶ Quid si scribat̄, vt
prouideatur de beneficio spectante ad collationē Ep̄i, an inclu-
dat̄ cathedralis, si Ep̄s hēt ibi collationē beneficiorū. So. Io. An.
¶ An. dicit ibi, q̄ sic. & hoc probat iste tex. a p̄rio: quia dicit hoc
casu, secus ergo in alijs, vt sit sensus, q̄ qñ scribit̄ prouideri in
aliqua ecclesiarum ciuitatis, vel diœce. nō includat̄ cathedralis.
vnde nō pbat hęc decre. q̄ l̄rā beneficiales nō extēdanē ad ec-
clesiā cathedr. sed q̄ in beneficialibus appellatione ecclesiarū ciui-
tatis nō includit̄ cathedralis, vt in j. gl. super quo vide in addi.
Spe. de act. & peti. s. super actionibus. super ver. pe. ver. itē cau-
te. fm. Io. An. & ibi dicit se audiuissē aliquos curiales tenere p̄-
rium. primo quia tales impetrationes sunt restringēdæ vt hic:
& ideo in talibus veniunt illa tñ, de quibus palā, & verbis exp̄-
pressis est actum, s. de refer. c. suscep̄. ff. de ver. ob. l. quicqd̄
astringēdæ. & ff. to. m. j. si cū dotem. & similibus. vnde in illis
cessat ar. a pari, & a minori ad maius. affirmatiuē. facit, quod
nō de refer. postulasti. & patet exp̄sso j. eo. cū de nō. 2. & 3.
responso. vnde cum cathedralis sit honorabilior, vt hic, nō ve-
niet sub tali generalitate verborum. facit. l. eos. de aqueduc.

& c. sedēs, de refer. & facit dictum Cō. de quo hic in j. gl. qui
simp̄r tenuit non venire ecclesiam cathedralē, cum dī p̄uide-
ri in diœce. vel ciuitate. sed si p̄sideret dictum Compo. p̄cedit
d qñ scribit̄ in ciuitate, vel diœce. sed tex. hic loquit̄, quādo mā-
dat prouideri in aliqua ecclesiarū ciuitatis, vel diœce. vnde Io. An.
An. ibi tenet id, quod dixit. Nec ob. ratio illorū, qui dicunt, q̄
qñ scribit̄ ad collationē Ep̄i, intelligit̄ de beneficijs suæ ciuita-
tis, vel diœcesis, & sic intelligit̄ tacitē de illis. Sed si expressisset,
vt p̄videret̄ in ecclesijs ciuitatis, vel diœce. nō includeret̄ in il-
lo tacitē intellecto, quia respōdet Io. An. q̄ quando scribit̄ ad
collationē Ep̄i principalr spectat ad ipsum collatio in ecclesia
cathedrali. de ele. cū in ecclesia. ergo principalr illa vñ inclu-
sa, nisi nōiatim excludatur, pro hoc facit stilus curiæ in forma
pauperū, in qua scribit̄ Epō, vt prouideat de beneficio ad colla-
tionē suā, & ponit c̄la, q̄ nō includat̄ ecclesia cathedralis: ergo
patet, q̄ nisi fuisset illa c̄la in tali forma, includeret̄ ecclesia ca-
thedralis, a s. negatoriē apponeret̄ talis c̄la. Nec ob. q̄ est qd̄a
sp̄alis forma, quē includit cathedralē, vt hic in fi. ergo in alijs
non includitur, quia respōdet hoc esse verum, q̄ in illa forma
includitur: sed q̄ illud sit sp̄ale, istud negatur, vt nō. hic super
ver. prouinciæ. fm. Io. An. ibi. idem quod tenet Io. An. tenet
Do. de Ro. conclu. 106. in antiquis. Et idem in nouis, p̄clusio
ne, q̄ inci. item habens gratiam. Et idem tenet Io. de Lig. hic.
¶ Sed quid si mandetur prouideri ad collationem Ep̄i: an ve-
niant beneficia, q̄ cōfert ex iure speciali? Sol. Io. An. in addi-
dicta tenet q̄ sic: tamen nihil alle. Io. de Lig. tenet p̄rium hic:
quia in dubio Papa nō intendit p̄iudicare Epō, nisi in his, q̄
p̄fert de iure cōi, fm. eum. primum placet Io. de Fan. p. c. cum
in illis. j. eod. tit. in fi. supposita opinione cōi, q̄ hēt, q̄ de iure
collatio beneficiorū spectat simul ad Ep̄m, & cap̄m, fm. eum.
Et istud vltimū credo verū, quia siue spectet iure sp̄ali, siue iu-
re cōi dēt prouidere. & de hoc vñ casus in c. dilectus. s. e. ti. vbi
patet, q̄ licet de iure speciali competat prouisio illi, cui scribi-
tur, debet conferri, licet in literis non sit facta mentio, q̄ colla-
tio spectet grauato de iure speciali. ad idem gl. fi. j. co. tit. cum
in ecclesia. Item quando Papa scribit ad collationem Ep̄i
Ep̄i, intendit eū grauare, & nō aliū. j. eo. cū in illis. in fi. & c. mā-
dato. nec curat de potestate, qualiter ad eum peruenerit. Cum
igitur solus Episcopus sit grauatus, & hoc Papa intendat, seq̄-
tur, q̄ tale beneficium includetur in gratia. ad quod optimē
cle. si de beneficio. co. tit. & glo. in ver. spectat. in c. si clericus.
j. eo. tit. Posset autem saluari alia opinio, quādo Episcopus nō
ex iure speciali perpetuo pōt p̄ferre, sed ex iure temporali, pu-
tā quia p̄ illa vice fuisset sibi data p̄tās conferendi ex gratia, ab
illo, qui haberet ius conferendi. facit c. mandato. & qd̄ ibi nō.
j. co. facit qd̄ nō. s. e. li. de elec. si cōpromissarius. & de elec. in
causis. ¶ Quid si scribatur, vt prouideat̄ in aliqua ecclesiarum
patriarchatus, an includatur ecclesia patriarchalis? So. Io. An.
dicit q̄ putat q̄ sic, cū plus sit nōiare patriarchatū, q̄ prouinciā.
quod intelligi pōt. 2. i. dist. cler. post prin. habent cū patriar-
che Archiep̄iscopos suffraganeos, qbus tradere possunt palliū.
s. de priui. antiqua. facit. so. dist. c. j. & li. & 99. di. c. j. & 2. 65. dif.
placet. cum duobus capitulis sequentibus, & bene facit. s. co.
ti. graue. in fi. & idē vñ, si scribatur, q̄ prouideatur in regno, vt
aliqua ecclesiarum regni. facit. 6. q. 3. scitote. de sta. mo. in sin-
gulis. in prin. de post. p̄rāla. bonā. 2. in fi. Dicitur et̄ ista vberri-
magratia propter excellentiam regni, quā excellentiā ecclesia
ponderat̄. s. de offi. dele. c. fi. co. lib. & j. de priui. ne aliqui. cle. j.
de bap. & facit quod nō. in Spe. de refer. p̄rā. s. ratione cau-
te. ver. quid si dicitur p̄. & ver. seq̄. qui vers. fuerunt Vin. s. de re-
scr. Rodolphus. Et idem si scribatur in principatu, marchiona-
tu, ducatu, vel comitatu, quia quandoq̄ in illis nulla est ecclesia
cathedralis: sed si esset, illa includeretur, & et̄ p̄cipalis, si qua
ibi diceretur principalior, cum id importet̄ verba, ne reperiat̄
ille casus exceptus. Io. An. ¶ Quid si Papa dispensat cum illegi-
timo, vt possit obtinere canonicatum, & dignitatē, & p̄rābe-
dam in ecclesia cathedrali, an possit illa obtinere in metropo-
litana? Sol. Io. Mo. q̄ non, quia talis dispensatio est odiosa, & re-
stringenda, s. de fil. p̄rby. c. j. & ij. eo. lib. & facit iste tex. a p̄rio
sensu: quasi velit Io. Mo. intelligere hoc casu, quando scilicet
fit mentio de prouincia, a s. secus. Sed Archi. exponit hoc ex-
presse

ADDITIONES.

- a Tenentur. Adde Do. de Ro. decis. 68. in antiquis, de cens. vbi si dux ecclesie
vniat̄ dimembrentur, qualiter teneantur ad procuracionem. Ber.
- b Quod non. Adde Do. de Ro. decis. 443. in no. hoc tit. circa fi. Ber.
- c Quod sic. Adde Do. de Ro. decis. 213. in antiquis. vbi idem dicunt, hoc tit. &
vide Old. a quo Io. An. consil. 185. Ber.
- d Ciuitate, vel diœce. Adde quod cum ita scribitur, potest prouideri de p̄r-
uo beneficio in ecclesia cathedrali, vt dicunt Do. de Ro. decis. 302. in an-
tiquis. hoc tit. Ber.
- e Iure speciali. Adde quod voluerunt Do. de Ro. conclu. 10. hoc tit. in antiquis
decis. 583. & decis. 211.

preſe q̄ alio. s̄. pxi. s̄. cōprehēſo. Io. An. quaſi dicat nō ſimp̄r
de quolibet alio caſu, q̄ hic expreſſo v̄f excludere, & ſic nō fa-
cere pro Io. Mo. ſed pro eo facit 12. diſt. nōs p̄ſuetudinē. & per
Inn. de p̄ceſ. p̄b. dilectus. vbi tenet, q̄ diſpenſatus ad eccl̄iā ca-
thedralē nō v̄f diſpenſatus ad eccl̄iam metropolitanā. de hoc
per Ol. p̄f. 2. 13. & p̄ Io. An. in addi. Spe. Sed quia dictum eorum
recitauit in c. j. s̄. de fil. p̄ſby. eo. lib. ſuper gl. iō hic omitto. ¶ Gl.
ſuper verbo, aſs. recita per p̄rium, q̄ imō ſolum cathedrales cō-
prehendant. s̄. de ver. ſi. cum clerici. & ſol. q̄ diuerſimodē hoc
nomen ſumiſſe. ¶ In ſi. glo. tu ſolue, q̄ in d. c. cū clerici. eſt ſp̄ale
p̄periculum, quod poſſet imminere ex periurio. & ibi ēt nō.
de iſta materia in d. c. j. & alleg. Archi. hic ſimile, quod d̄r de
pupillo, familia, ordine, & exercitu, quæ noīa includunt ſuos
maiores, vt nō. de p̄ceſ. p̄b. poſt elect. ſuper ver. nec erat. Ioan.
An. ¶ Gl. ſuper ver. includit, recita per p̄rium, q̄ in literis bene-
ficialibus ciuitatis, & diœceſis includat cathedralis. de c̄ta. &
quali. c. accepimus. gl. ſol. ¶ In ſi. gl. idē Io. Mo. & Archi. qui al-
legat C. de aqueduc. l. eos. lib. 11. vbi d̄r, q̄ habentes aquedu-
ctum non attentant matrices fiſtulas, ſm Io. An. ¶ Et nō. ex iſta
gl. q̄ literē in forma c. cum ſecundū. æquiparantur literis iuſti-
tiæ: iō nō ſunt ſtriçtē interpretandē ſicut literæ gratioſæ. Idem
quod gl. tenet Pau. aſſignans rōnem diuerſitatis: q̄ literē iuſti-
tiæ non minuunt obligationē, cum eccleſia illa ante eſſet obli-
gata ex diſpoſitione iuris: vnde p̄ l̄as non d̄t minui obligatio-
nem Pau. ¶ Gl. ſuper ver. extendit, format duas q̄ō. & ſoluit am-
bas. ¶ In ea. gl. ibi, ſatis credo. idem Archi. qui dicit, ſic p̄nun-
ciatum per Archiep̄m Rauennatē de mandato Papæ in forma
pauperū. alle. ēt ad hoc j. de ſent. excō. c. ſi. s̄. ad ieiunium. Itē q̄a
idem iuris eſt in membris, quod in capite. 63. diſt. in ſynodo.
Itē quia incongruū eſt, q̄ eadē eccl̄ia quo ad idē diuerſo iure
cenſeā. 12. q̄ō. 2. cognouimus. de deci. cū in tua. de priui. quia
circa. in ſi. Io. An. ¶ In ſi. gl. idē q̄d gl. tenet Io. Mo. dicens, q̄ ec-
cl̄ia cathedralis tenet nomē eccl̄iæ in genere: q̄d nomen parti-
culariter diſtinguit per ſingulas eccl̄ias ciuitatis, & diœ. de iu-
re cōi ſibi ſubiectas. 11. q̄. j. de perſona. & pro eo facit Inſt. de
iure nat. s̄. ſed quoties. & pro iſto ſtilo cure, de quo hic dicit gl.
facit dicta decr. cū clerici. de ver. ſi. & patet de elec. dudū. j. & ij.
c. bonæ. j. & ij. & c. Cumana. & c. ſacroſan. cum ſi. ſed in p̄rium
facit s̄. de ele. cū veteri. in ſupraſcriptione. Sed dic, q̄ ibi iō ſic
ſcribitur p̄p̄nionē duorū capitulorū debetū eligere platū in
eccl̄ia Biſuntina, & idē c̄t in eccleſia Rhegina quo ad eccle-
ſiam S. Proſperi. Quod aut dicit gl. de eccl̄ijs inferioribus, q̄
exprimitur nomen ſancti, fallit q̄nq; in locis ſolēnibus habē-
tibus matrices eccleſias. s̄. de reſcri. cū a Deo. vbi ſine nomine
ſancti exprimit eccleſia Modiceſ. q̄ tamen cathedralis nō eſt.
Et idem eſſet in Thuſcia, & in Prateſ. & ſi. Io. An. p̄ dicto Ioā.
An. vltimo facit de ver. ſi. cā Carpenſis. vbi appellat illa eccl̄ia
ſub noīe loci: & nō eſt cathedralis. ad idē de mu. pe. c. j. & q̄d te-
net gl. hic de cathedrali, tenet ēt Zen. in extraua. Io. 21. q̄ inci-
pit, ſi fratrē. ¶ Ver. Auinionē. ¶ Gl. ſup. ver. puincia, pōt recita-
ri per p̄rium ex notatis in c. p̄ illorū. & ſo. q̄ non ſunt p̄ria: q̄a
loquunt iſto caſu. ¶ Gl. ſi. q̄rit de ratione deciſionis tex. & ſol.
¶ In ſi. gl. vide quod nō. Hoſt. s̄. c. ti. pro illorum. poſt prin. & in
ſumma de ver. ſi. s̄. a quo fieri pōt principium. ver. q̄ ſi princi-
pia. vbi dicit, q̄t ciuitas, & diœceſis ſunt correlatiua, ſicut pa-
ter, & filius: & ſic vnum non eſt reliquum. Sed prouincia non
eſt correlatiua ad ciuitatē, ſed collectiua illarum, vel concluſi-
ua, ita q̄ ēt ciuitatem propriā concludit. facit. 6. q̄. 3. ſcitote. 3.
¶ 12. q̄. 6. non liceat. & c. ſeq. Io. An. ¶ ¶ No. gl. q̄ rō l. non multū vr-
geat ad deciſionē l. tamen illa ſequenda eſt. facit in ſi. tex. in c.
nō d̄t. de p̄ſan. & aſ. vbi aſſignat rōnem, quare gradus ſunt re-
ſtriçti ad 4. quæ tamē non eſt multum efficax. ¶ Quid ſi Papa
fecit gratiam vni ſub prima forma hic poſita. Secundo fecit
gratiam ſub ſecunda forma prouincię, an in eccleſia cathedra-
li vacante beneficio præſertur iſte ſecundus? Sol. v̄f q̄ ſic: quia
iſta eſt vberior, vt dicit tex. hic, & facit j. e. ſi pluribus. Cōtrariū
tenet Lap. Abb. q̄ licet ſecūdus h̄eat vberiorē gratiā in ampli-
tudine loci, & eccleſiarū: non tñ hoc h̄et in proferendo, niſi ha-
beret aliam c̄ſam. ſ. anteferri. Ad hoc s̄. c. li. de reſcri. quamuis.
& c. ſi propter. vel niſi eſſent æquales in data, quia tunc præferē
ille, qui habet vberiorē gratiam. facit quod ſcribit Io. An. s̄.
e. lib. de reſcri. duobus. in glo. quæro in literis. ver. ſed q̄ro. ſm
Lap. ¶ ¶ Quæro, quid ſi impetratur gratia, vt p̄ſeratur ſibi vnū,
vel duo beneficia eccleſiaſtica ſimpliciter, an includantur be-
neficia eccleſię cathedralis? So. Gaſ. de Cal. in ſuo conſi. 3. 1.
c. tit. tenet q̄ nō, per iſtum tex. quia eccl̄ia cathedralis nō in-
cluditur in prouisionibus beneficiorū niſi exprimaſ, vt hic pa-
tet, tñ talis gratia bene includeret canonicatus eccleſiarū in-
feriorum, vt j. co. ti. ſi eū. & c. dudum. & q̄ in talibus gratijs ve-
niant canonicatus, nō. gl. & Doc. co. tit. c. ſi. ſm Gaſ. de Cal.

b ¶ Cathedralis. Adde, q̄ ſi gratia eſſet alicui conceſſa conferendi omnia benefi-
cia eccleſiaſtica, poſſet conferre beneficia eccleſiæ cathedralis, vt voluit idem
Cal. conſil. 4. hoc tit. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Conſuetudinis appellatione intelligitur de præſcripta.
- 2 Tempora incipientis iunguntur ad ſucceſſionem continuantis ad inducen-
dam præſcriptionem, vel conſuetudinem.
- 3 Status poteſt induci in beneficio, p̄ſcriptione, vel conſuetudine. & num. 9.
- 4 Verbum qualitatiuū adiectū in literis beneficialibus qualiter intelligat.
- 5 Papa conceſſit priuilegium monachis, per quod prohibet Abbati, ne con-
ferat talia beneficia prioratus monachorum clericis ſecularibus: tamen
Abbates contra fecerunt tanto tempore, quod eſt deuentum ad tempus le-
gitimæ præſcriptionis, an habet locum iſte tex. & nu. 7.
- 6 Conſuetudo an valeat contra conſtitutionem Papæ. & nu. 8.
- 10 Textus præſentis capituli an habeat locum in mandato prouidendi a quo-
cunque emanante.
- 11 Beneficium ſimplex non ſacerdotale fuit collatum vni, vel pluribus ſacer-
dotibus, & per eos continuē per annos 40. pacificē gubernatum, an pote-
rit poſtea conferri non ſacerdoti.

Vm de beneficio eccleſiaſti-

co. ¶ Gl. non ſummat, poteſt ſic ſummari. Impetrā-
ti beneficium ſeculare, puidetur de beneficio per
ſeculares clericos vſque ad præſcriptionem legitimam guber-
nato. h. d. primō. Secundō, clerico ſeculari prioratum impetrā-
ti ſimpliciter non prouidetur de conſueto per religioſos gu-
bernari. h. d. Et ſunt duo dicta. ſecundum ibi, qñ. Et ſecundum
diuiditur, quia primō ponit determinationē, a qua excipit ibi,
1 niſi. ¶ ¶ No. q̄ intelligitur de p̄ſcripta, vt nō. in c. Cumana. s̄. de
2 ele. ¶ ¶ No. q̄ ad inducendam præſcriptionem, vel conſuetudi-
nem, iunguntur tempora incipientis ad ſucceſſionem conti-
nuantis. vide tex. 16. q̄. 3. s̄. præſcriptionem. & de cau. poſ. cum
eccleſia. ¶ No. q̄ poſſeſſio inducat præſcriptionē, quia requiri-
tur, q̄ ſit continua, & pacifica. ad hoc de præſump. illud. No. q̄
contrarius actus præſcriptioni interueniens ante inceptam,
vel poſt cōpletam præſcriptionem, illam non tollit, quādo eſt
3 modici temporis. probat tex. qui dicit quandoq; ¶ ¶ No. q̄ pōt
præſcriptione, vel conſuetudine induci ſtatus in beneficio, vt
debeat gubernari per certam profeſſionem clericorum, & ſic
licet non poſſit induci ad certum genus reſpectu p̄ſanguinita-
tis fiat electio, vt de elect. venerabilem. tamen ſecus ſi fiat ad
certum genus clericorum, & ad hoc de conſue. cum dilectus.
4 de ver. ſi. Abbate. ¶ No. ex ſecunda parte, ¶ q̄ verbum qualita-
tium adiectum literis beneficialibus quod poteſt denotare
qualitates diuerſas, intelligitur de qualitate congruente per-
ſonę impetranti. Nam prioratus, qui eſt qualitas verificabilis
in prioratu ſeculari, & regulari, intelligitur de ſeculari, ſi ſe-
cularis impetrat. Quæro, an iſte tex. habeat locum in omni-
bus beneficijs? Sol. dic q̄ ſic, quia ponitur hic iſtud verbū, be-
neficium, largē. ſiue ergo ſit parochialis eccleſia, ſiue prælatur-
ra, ſiue præbenda, de qua ſcribitur, habebit locum diſpoſitio
huius literæ, ſm Io. An. pro quo eſt gl. in cl. auditor. in ver. be-
neficio. de reſcri. Sed dicit Lap. Abb. q̄ non videtur includere
epiſcopatum, vel abbatiam per ea, quæ nō. in c. 2. s̄. e. tit. & lib.
ſm Lap. Tu dic p̄, etiam ſi darētur literę ſuper epiſcopatibus,
vel abbatijs obtinendis, quia eadem rō, quę hic ponitur, con-
cludit in illis. Nec ob. nō. in d. c. 2. quia ibi loquitur in exorbi-
tantibus a iure communi, iō debent ſtriçtē intelligi: hic autē
non loquimur in exorbitantibus, ergo idem ius ſeruabitur, de
conſt. translato. Nec ob. ſi dicatur, q̄ hic loquitur in literis be-
neficialibus, q̄ ſunt ambitioſę, ideo reſtringendę. s̄. c. proxi. q̄a
non dico, q̄ appellatione beneficij in literis beneficialibus ve-
niant epiſcopatus, abbatix, vel alix dignitates. Sed dico, q̄ ſi
literæ beneficiales darentur ſuper epiſpatibus, & abbatijs p̄ſuetis
regi & c. intelligeretur de conſuetis ſm modum hic poſitum.
¶ Quid ſi ſcribatur pro clerico ſeculari ſuper beneficio, nō ta-
men adiicitur verbum, cōſueto, vt hic dicitur, an habeat locū
tex. So. dic q̄ ſic ſm Hoſti. in c. poſſeſſiones. de re. eccle. non
alie. vbi tenet, q̄ ēt ſi iſta c̄ſa, conſuetis & c. nō apponaſ in lite-
ris intelligeretur de beneficio ſeculari, ex quo p̄ ſeculari ſcri-
bitur. Io. An. & pro hoc facit optimē tex. hic, in 2. reſp. ¶ Quid
ſi non pōt conſtare de ſtatu eccleſiæ, quia quādoq; fuit guber-
nata per clericos, qñq; per religioſos? So. dicit Ioā. Mo. conſi-
derandū cuius cōditionis homines ibi fuerint pro maiori par-
te conuerſati. ff. de leg. 3. l. legatis. s̄. ſi vnus ſeruus. & maxime
vbi pro maiori parte tenentes fuerunt vltimi poſſeſſores. ar. C.
ne de ſta. defun. l. ſi mater. ff. ſi vſuſſi. pe. l. vti frui. & pro iſto vl-
timo alleg. Archid. C. de ſer. expor. l. moucor. & ff. de ali. le. l.
Mela.

A D D I T I O N E S.

a Nomen ſancti. Adde Lapum alle. 15.

A D D I T I O.

a Aliz dignitates. Adde Cal. conſil. 4. proximē alle. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Mela. §. j. & j. de sen. exc. si Iudex. §. j. Sed dicit Io. An. q. si expri-
matur de beneficio cōsuetō clericis & c. nō sufficit vltimus sta-
tus, vt hic vult tex. & p. dicto Io. An. alle. Lap. rōnē, qā sicut no-
mine p̄suetudinis intelligit de p̄scripta, vt no. s. de ele. Cum
na. per Io. An. sup. ver. p̄scripta. ita per istud verbū, p̄suetō, in-
telligit de p̄scripto, vt hic, per quod denotat dominū, & pprie-
tas, nō possessio tm̄: secus si nō diceret cōsuetō, tunc bene at-
tenderet possessio, q̄ sola impediret impetrantē, vel sibi p̄des-
set. de priuileg. dudū. j. de deci. c. ij. fm Lap. & idem tenet Ioā. de
Lig. Et pro hoc vltimo facit, qd̄ no. gl. i. verbo, ecclesiā. in cle.
per lras. de p̄ben. ¶ Sed pone, q̄ Papa cōcesit monachis pri-
uilegiū, p̄ qd̄ prohibet Abbati, ne cōferat talia beneficia prio-
ratus monachorū clericis secularibus: tm̄ Abbates p̄fecerunt
tanto tpe, quod est deuentū ad tps legitime p̄scriptionis: an ha-
beat locū iste tex. Sol. Arch. dicit, q̄ putat q̄ non: maximē si in
priuilegio fuerat decretū. alle. 3. q. 2. p̄dicimus. de p̄ben. di-
lecto. & no. de despon. impu. ad dissoluendum. & facit tex. hic,
qui dicit, legitima. Non ob. c. j. & ij. de ma. p̄c. p̄ interdi. eccle.
quia ibi non loquitur de interdicto Principis, sed inferiorum.
Sed posset melius responderi, q̄ loquit in sacrorum phibitio-
ne, q̄ valent quo ad vinculū, licet possent quo ad executionem
separari, ex quo cā prohibitionis nō est p̄petua, vt patet ex no.
de consue. c. ij. & s. e. li. de ele. prouida. Nec ob. si dicatur, q̄ lap-
su tps renunciat priuilegio, de priuileg. accedentibus. quia illud
verum in priuileg. non aut in phibitionibus Principis: quia indu-
ceret inobedientiā, & maximē vbi est decretum, per quod ap-
paret intentio Principis, quam inferior elidere, vel abrogare
a non pōt sine ipsius expresso consensu, vt no. Io. An. 4. di. §. le-
ges. ad idem quod no. Gos. & Inn. de prob. ad nostram. Nā cū
authoritas Papæ non sit ab hoīe, sed a Deo. s. de iudi. c. nouit.
ver. cum em̄. patet q̄ p̄ ipsius decretum sine ipsius cōsensu nil
pōt fieri ab homine, quod sit firmum. & v̄ expressum. i. i. dist.
p̄ns. & c. nolite. i. 2. di. sit sancta. & c. illud. & c. ridiculum. & qd̄
no. Inn. de consue. in prin. Nec ob. de cōsue. c. fi. quia ibi loqui-
tur in actu rōnabili, & vbi non sit p̄ sanctionem Principis, qd̄
non est in casu n̄ro, vt dictum est s. ad hoc. 64. di. quia per am-
bitiones. Io. An. No. bene istud dictū, q̄ cōsuetudo p̄ consti-
tutionē, vel aliam prohibitionem Papæ, & maximē si est decre-
tum, non valet quantocunq; tpe sit seruata, nisi def. sciētia, &
expressus consensus Principis. per qd̄ hēs intellm̄ ad gl. Io. An.
4. dist. in §. leges. q̄ tenet, q̄ cōsuetudo nō valeat p̄ legē sine ex-
presso p̄sensu Principis, de quo dixi. i. 7. di. in summa, qd̄ hic nō
7 prosequor, quia nō congruit titulo. ¶ Quid si in casu primi
responsi huius decretalis, qn̄ beneficiū nactum est naturā ec-
cl̄ie secularis, nihilominus Abbas, vel alius ponit ibi mona-
chum remouendū ad ipsius voluntatē, an talis dicat hēre p̄la-
b turā illius beneficii? Sol. Archi. dicit q̄ nō, quia ad hoc, vt qs
dicat p̄latus, oportet, q̄ habeat p̄petuā dignitatē, vt no. Inn. s.
eo. de multa. in fi. sed mutabilis ad voluntatē instituētis nō d̄
h̄re curam, vt no. c. ti. cū non ignores: in ista rō destruit per cle.
quia r̄ares. §. p̄missa. de sup. neg. p̄la. fm Ioā. An. & ad idē facit
cle. 2. de reser. iuncto c. statutū. §. j. e. ti. li. 6. fm Lap. hic. Itē sta-
tus ecclesiarum quo ad ipsarū mutationem d̄ pendere a p̄tate
Ep̄i, & non Abbatis. i. 10. q. j. decretum. & c. regēda. s. de reli. do.
c. 3. de excels. p̄la. sicut vnire. in prin. vbi de hoc per Inn. & ho-
die est expressum per cle. ne in agro. de sta. reg. vbi ē de hoc.
ad idem. 9. q. 3. c. 2. ver. vnumquēq; ergo collatio facta per Ab-
batē, per quā mutat status beneficii, nō v̄ tenere tanq̄ facta p̄
illum, q̄ talē immutationē facere non potuit. ad hoc s. de sup.
neg. p̄la. sicut. Imo lapso tpe collationis poterit Ep̄s confer-
re, iuxta no. p̄ Inn. de renū. admonet. vnde poterit tale benefi-
cium impetrari. Nec erit necesse mentionē fieri de tali posses-
sione. ad hoc, quod no. j. e. tit. licet. & ex isto patet, q̄ secularis
clericus illud impetrans cōsequit: licet nullā mentionē fece-
rit, q̄ fuit aliqñ per monachos gubernatū, & facit, quod no. s.
de of. ord. p̄senti. h̄c procedunt, qn̄ clerici seculares fuissent
rectores, vt est dictū: sed si fuissent firmarij tm̄. i. tenentes ad fir-
mā, tunc procederet, qd̄ dictum est. Et vide de his firmarijs in
cle. frequens. ver. quidā ē, de excels. p̄l. Io. An. istud dictū, q̄ va-
c leat impetratio non facta mentione de possessione, intelligit
Lap. Abbas verū, qn̄ sit impetratio a p̄cipio eo tpe, quo fuis-
set possessum per 40. an. sed si fuisset possessum per 40. an. vel ē
minus, sed bona fide, tunc non valeret talis impetratio. ad qd̄
facit de priuileg. dudū. & j. de deci. c. 2. j. responso. fm Lap. ¶ Gl. j.
inducit tex ad no. de cau. pos. cum ecclesia. In fi. gl. ibi loquitur
de his, qui semel elegerunt, & electus vixit 40. annis. ¶ Gl. sup.
ver. institutis. q̄rit, quid si alio modo q̄ per institutionem ha-
beat titulum, an procedat tex. sol. q̄ non. ¶ In fi. gl. ad hoc facit
de fil. p̄lby. constitutus. Io. An. & idem Zen. arguens a p̄rio sen-
su huius decre. & alle. pro hoc s. de resti. spol. cū venissent. fm
eum. ¶ Gl. super ver. legitima. q̄rit de intellectu tex. & so. ¶ In
fi. gl. idem Io. Mo. & Archi. qui ponderant, q̄ licet requiratur

p̄scriptio, non consuetudo tm̄ p̄ illa, quæ dicta sunt s. co. li.
de consue. c. fi. in 3. gl. Io. An. quasi innuat Ioā. An. q̄ etiam ex
quo hic requiratur legitima p̄scriptio, non valet consuetu-
do 10. annorum dato, q̄ non sit p̄ legem, licet sit p̄ter legem,
quod secus esset, si non exp̄sisset verbum, p̄scriptio. Do. de
Ro. super ista materia in conclusione. 434. q̄ incipit, item fuit
dubitatum. videntur concludere, q̄ aut p̄ clericum secularem
impetrantem probatur, q̄ beneficium ante fuit gubernatum
per 40. an. per regulares, vel q̄ in prima institutione fuit ordi-
natum, vt gubernaretur per regulares: & tunc impetratio cle-
rici secularis non obtinebit, nisi probet continuē fuisse guber-
natum per 40. an. à clericis secularibus. Et rō est: quia in primo
casu illa prima p̄scriptio regulariū nō tollitur nisi per p̄scrip-
tionem quadragenariam, vt no. de excels. p̄la. accedentibus.
& hic. Secundo vero casu ob. dispositio iuris cōis clerico secu-
lari, ex quo fuit ordinatum in institutione. vnde requirit 40.
an. p̄scriptio. de elec. Cumana. & de resti. spol. ad decimas. &
cle. quia r̄ares. de sup. neg. p̄la. a p̄rio sensu. Aut de statu anti-
quo non plenē probatur p̄ clericum secularem, sed de aliquo
tpe probatur, & tunc aut Papa expresit in literis, vt conferat
beneficium consuetum Regi per clericos seculares, & tunc in-
telligatur de consuetō vsq; ad quadragenariam p̄scriptionē,
vt voluit s. Arch. & idē Lap. s. 3. q. 3. & hoc probat optimē iste
tex. primo per dictionē, etiam, q̄ est hic posita cum sit implica-
tiua, & ponderat, q̄ quandoq; fuit gubernatum per alios, licet
nondum esset deuentū ad p̄scriptionē completā, posito q̄ ali-
qui velint intelligere istud verbū, qn̄q; ita q̄ p̄scriptio fuerit
cōpleta, quod nō bene congruit huic tex. Aut nō expresit Pa-
pa de consuetō regi per clericos seculares, & tunc si p̄bat ali-
quis status antiquus, puta quia fuit secularis per vnū annū, po-
stea fuit r̄aris per 10. vel 15. an. ita q̄ nō peruenit ad p̄scriptio-
nē completā, & impetrans probat ē vltimū statū seculare per
10. annos, & tunc sufficeret talis p̄scriptio decēnalis: qā p̄ sta-
tu seculari facit ius cōe, qā de iure cōi oīa beneficia sunt secu-
laria, cū monachi nō debeāt ad illa de iure p̄moueri. i. 16. q. j. do-
ctos. de sta. reg. quod Dei timorē. & quod ibi no. & iō res de fa-
cili reddit ad naturam suā. 3. s. distin. ab exordio. Nec ob. q̄ non
sufficiat p̄bare solā possessionē, q̄ non sit p̄scripta, vt d. c. Cu-
mana. & de cā pos. cū ecclesia. de offi. Archi. c. fi. de cōsu. cū di-
lect. cū si. qā illa iura loquuntur, vbi agerēt de mutatione sta-
tus in iudiciū alterius ordinis ecclesie. Sed hic nō agit de p̄i-
udicio alterius, ex quo status r̄aris nondū est p̄scriptus, & sta-
tus secularis hēt ius cōe pro se. ar. c. ad decimas. s. de resti. spol.
Aut simplr scribit p̄ clerico nō addito, p̄suetō & c. nec aliquis
status antiquus p̄bat, tunc sufficit sibi p̄bare, q̄ vltimus status
fuerit secularis, ē si nō p̄bet illū statū fuisse per 10. an. ex quo ni-
hil ex aduerso probat de alio statu. alle. no. per Io. Cal. in c. pos-
sessiones. de re. eccl. nō alie. Itē qā vbi non agit de mutatione
status rei, sed solum de vsu, & statu ipsius vsus, dēt attendi so-
lum status, vel ipsius possessio, q̄ pro tunc est. j. de sent. excom.
cum ibi notatis s. de elec. q̄relā. de iurepa. consultationibus.
fm eos ibi. ista sunt verba ipsorum, sed aliter mutata, & ad mē-
bra redacta: licet isto vltimo membro sentiant aliter. tamen li-
mitat eū Gas. de Cal. ibi, quia ipsi intelligūt istud verū: & si ad-
mitat eū Gas. de Cal. ibi, quia ipsi intelligūt istud verū: & si ad-
dit consuetō, quod verum non credo p̄ supradicta. ¶ Gl. super
ver. ante. quārit de vna qōne, & sol. ¶ In fi. gl. idem Archi. Io.
An. idem Zen. ¶ Gl. super ver. post, recita per p̄rium, q̄ admini-
stratio r̄arium post p̄scriptam administrationem seculariū
possit valere, vt no. Inn. de priuileg. accedentibus. gl. sol. ¶ In fi. gl.
idem Archi. idem Zen. dicens, q̄ per secundā p̄scriptionem
p̄riam primā tollitur prima fm eum. Sed qd̄ si alternatiuē sit
rectum per secularem quandoq; & quandoq; per regulare, ita
q̄ non sit deuentum ad p̄scriptionem, an ex hoc dicatur im-
pressus aliquis status. Gl. tenet in simili quod no. i. cle. 2. de sta.
reg. in ver. solita. ¶ Gl. super ver. prioratu. q̄rit de rōne tex. &
sol. ¶ In fi. glo. ex his. Io. Mona. dicit q̄ additio personē arctat
verbum generale: & remittit ad not. j. de sent. excom. si ciuita-
tis. ¶ Gl. pen. quārit de vna rōne, & sol. In fi. gl. idem Archi.
9 Io. An. ¶ Gl. fi. quārit de intellectu literæ, & sol. ¶ Quero, an
eo ipso q̄ beneficium est gubernatum per clericos seculares
per 40. annos, vel econtrario per regulares dicatur imp̄ssus ta-
lis.

ADDITIONES.

- a Non potest. Adde quod latē voluit Alex. consil. 106. 2. lib.
- b Quod non. Adde pro hoc quod dicit Cal. consil. 26. hoc tit. q̄ in reseruationibus beneficiorum non veniunt beneficia manualia. & vide Fe. consil. 134. & 136. item an in reseruatione generali contineantur beneficia paronalia, vide Do. Fel. in tractatu de iurepa. in ver. limita. 2. in j. vol. & si vis generaliter videre, quæ beneficia comprehendantur per reseruationes, vide in d. trac. per totum.
- c De possessione. Adde videndum Cal. consil. 28. hoc tit. vbi de intellectu huius primi responsi. Ber.

lis status? Sol. dicit Lapp. Abb. q. non, nisi actū sit, vt sic regat, vel sic sit rectū, vel habitum per ipsum tēpus 40. an. bona fide. Tū a prin. non pōt exprimi, vt sic regatur nisi p Ep̄m: vel nisi Abbas hēat iurisdōnem quasi ep̄alem, & præscriptā, ēt in hoc: quia tūc idē erit, quod in Ep̄o. de præsc. auditis. de excels. præl. accedētib. Fatef tñ, q̄ postea posset continuare bonā fidē p eum, qui non poterat hoc incipere. Dicit tñ, q̄ licet religiosus p̄ficiat beneficio seculari: quod pōt de iure cōi, nō tñ ipsum reget quo ad offm r̄are, vt no. Io. 16. q. j. c. 3. & gl. in cle. fi. de cele. mis. & de sup. neg. pl. quia r̄ares. & facit, quod scribit Fed. de Sen. in opere suo consil. 13. r. Vnde h̄ casu, quādo nō religiosē sed seculariter licet per religiosum per dictū tps regat: poterit de iure cōi clerico seculari de tali beneficio p̄videri, ēt si scribat prout in isto c. continetur, quia nō per religiosum eo casu, ppriē gubernatū dī, ex quo non vt religiosum, sed vt secularē, & seculariter licet p religiosum regat fm Lap. hic. & idem tenet Io. de Lig. dicens, q̄ si religiosus p̄ficiat ecclesiæ seculari parochiali, vt in terminis c. q̄ Dei timorē. de sta. reg. licet per 40. an. sit gubernatū p talē: tñ poterit postea seculari assignari fm eū. & istā partē tenet Et Gas. de Cal. in consil. suo 19. de præb. vbi latē concludit, q̄ licet in operaria Pisane ecclesiæ fuit lōgissimo tpe positus laicus, qui efficiebat conuersus, nō sit ei impressus status talis, quin possit p̄fici secularis clericus: quia ad hoc vt talis actus imprimat, requiritur persona vera, vel repræsentata, q̄ faciat aīo, & intētiōne imprimēdi illū statū, iuxta no. p Inn. in c. bonæ. de postu. pl. & in c. p̄querēte. de of. or. & ita dēt intelligi iste tex. h̄c est eius p̄ctio, licet latius ibi p̄sequat. ¶ Quæro an hēat locū iste tex. in mandato p̄vidēdi a quocunq; emanāte. So. dicit Lap. Abb. q̄ sic; q̄cunq; sit ille, ēt si mādē p Papā, & pprio motu, q̄ pprius motus Papæ nil operat in hoc casu, cū tollat tñ surreptionē l̄farū, licet q̄nq; aliud operet, vt in c. si pluribus. j. c. fm Lap. Sed pone in terminis priore partis huius cap̄i, q̄ religiosi tpe impetrationis erāt bona fide in possessione vel quasi regēdi, vel religiosi tale beneficiū p̄fuerūt p sc̄ares p 40. an. gubernari, an possit p tales l̄ras de tali beneficio seculari clerico p quo scribit p̄videri? Et v̄ q̄ sic p istū tex. ibi, ēt si antē vel post &c. Sed Lap. Ab. tenet p̄riū, nisi fiat mētiō in l̄ris de religiosa possōne. ad hoc de priu. dudū. j. de dec. c. 2. & q̄ vtrōq; no. nec ob. iste tex. q̄ dicit, q̄nq; administraverit. q̄ nō dicit, q̄ administraverit tpe impetrationis. Vnde facit p fm Lap. idē tenet Gas. de Cal. p̄. 28. c. ti. & assignat rōnē, q̄ fieri dēt mētiō de his, q̄ inducerent Papā ad de negādū, vel nō sic faciendū. de rescr. ad audientiā. cū si. sed iste nō fecit mentionē de illa possessione: ergo nō valebit, & tps p̄sens est inspiciendū. j. de sen. excō. si Iudex laicus. p hoc alleg. hoc cap̄m, licet dicat, q̄ aliqui allegent in p̄riū. Sed si subtiliter itelligat, facit ad hāc partē, q̄ hic pbat, q̄ spatio 40. ann. p̄scribit status beneficii. ergo patet, q̄ iste status possidetur: si possidetur, & si iste vult mutare istū statū, dēt facere mentionē de illo statu. Nec ob. q̄ inferiores ab Ep̄is nō possunt mutare statū beneficii, vt de excels. pla. sicut vnire, q̄ hoc fatef: sed per hoc nō tollit facti possessio, ex qua surgit hoc, q̄ dī sicut ī possessione, q̄ h̄ p̄donem, q̄ tñ inducit restōnē. de resti. spo. in l̄teris. fm eū. Ego intelligo istud verū, fm q̄ dicit Lap. q̄n talis possessio esset cū bona fide: sed si esset cum mala fide, nō credo istud p̄cedere, q̄ de possessione facti dēt fieri mētiō ī l̄ris beneficialibus, q̄n possessio facti est colorata. b. sed si esset sine colore valeret l̄re, licet nō fieret mētiō de facti possessione, vt no. de p̄ces. p̄b. cū n̄ris. &c. l̄ras. Sed pone, q̄ beneficiū est de nouo creatū, & ante datā l̄farū. Nec ob. cle. fi. de rescr. Et est ordinatū, q̄ regat p clericos seculares, nunq̄ quando sic scribit vt hic, poterit de tali beneficio seculari clerico p̄videri? & v̄ q̄ sic. ad qd em̄ requireret p̄scriptio, ex quo status ipsius beneficii, q̄ est seculare, certus est. Sed p̄, q̄a formā mādātī &c. j. eo. cui de nō. nā forma regit, q̄ sit gubernatū p clericos seculares spatio 40. ann. Fortē pōt dici, q̄ de tali p̄videri nō possit. facit. s. e. li. de rescr. susceptū. secus in vltimo casu, quia ibi sufficit ordinatio, q̄ sit prioratus r̄aris, ēt si nō sit per religiosos solitus gubernari, ad hoc vt de tali prioratu nō possit clerico seculari per l̄ras ap̄licas p̄videri. Sed si non p̄stat de statu beneficii, an sit seculare, vel r̄are, dicendū est, q̄ est seculare: q̄ illud est primū esse beneficii. ad hoc s. de p̄sue. cū dilectus. licet per 40. annos sit rectū p religiosos. Religiosum tamē nō est coipso, q̄ per clericos seculares vnū, vel plures ipsius beneficii rectores seculariter regat spatio 40. ann. absq; alio tit. tamē censetur beneficium consuetū per seculares clericos gubernar. secus v̄, si per religiosos gubernaretur, quia licet quo ad repellendū impetrantē sufficit administratio r̄aris continuata per 40. ann. & sine titulo, nō tamen ad præiudicādū diæcesā nō loci nisi cum titulo, vel sit tanti tps cuius initij in p̄riū memoria nō habeat. s. de rescr. c. j. Et est rō diuersitatis, quia prima est p̄ ius cōe, saltē quo ad ea, q̄ sunt legis diæcesanę, a qua

loca religiosa sunt exempta, vt no. s. de off. ord. dilectus. & facit quod no. Io. An. s. e. ti. de mona. super 2. gl. in addi. magna, & vltra mediū ver. est notandū. vsq; ad versic. tu dic. Nisi dicat hoc verum, cum allegatur p̄scriptio: secus quādo allegatur consuetudo. ad hoc de off. Arch. c. fin. & qd̄ ibi no. Lap. Abb. ¶ Quid si beneficium aī simplex, & non sacerdotale fuerit collatū vni, vel pluribus sacerdotibus, & per eos continuē per 40. an. pacificē gubernatū, an poterit postea conferri nō sacerdoti? & v̄ q̄ non, per hoc c. maximē in vlt. respō. Tu dic p̄riū, quia hoc nō reperit iure exp̄ssum. Nec ob. iste tex. quia professio, & habitus est incōpassibilis cū statu clericali seculari, vt cle. j. de elec. & eo. ti. cum causam. secus est in statu sacerdotis cū non sacerdote, nā hi simul in eadem ecclesiā esse possunt. s. e. li. de ele. ex eo. & cle. vt hi qui. de æta. & quali. quod p̄riū est in seculari, & r̄ari. vno ergo casu inducitur alteratio beneficii, & alio non. Item sacerdos retinet ordinem inferiorem, & eius executionem, vt no. Io. An. s. e. lib. de rescr. cum aliquibus. super ver. non ob. ergo non potest dici necessaria, licet sit sacerdos, q̄ conferatur, vt sacerdoti, fm Io. de Fan.

ADDITIONES.

- a ¶ De hac p̄scriptione quadragenaria multiplici, vide do. Fel. in c. de quarta, de p̄scrip. in antiquis.
- b ¶ Colorato. Adde Cal. consil. 13. de rescrip.
- c ¶ Et regulari. Adde Abbas consil. 60.

SVMMA RIVM.

- 1 Pluralitas beneficiorum curatorum est prohibita.
- 2 Præbende appellatione comprehenditur totalis canonicatus.
- 3 Iurisdicctio spiritualis potest queri personatui ex consuetudine.
- 4 Accessorium licet sit dignius, non mutat naturam principalis.
- 5 Consuetudo potest inducere, vt quis retineat dignitatem, & canonicatum sine dispensatione.

Vper eo qd̄ præbendas. ¶ Glo. j. summat, & decidit casum, rōnes interserens ibi, cū hoc. Præmitto, q̄ pluralitas beneficiorum curatorū est prohibita. s. eo. de multa. ¶ No. j. arg. q̄ appellatione præbendæ comprehenditur totalis canonicatus. probat text. intelligendo, q̄ annexio sit facta canonicatui. quod v̄ verius, quia præbenda est quid temporale, cui non annectitur spirituale, quia ista nō debent simul permisceri. de rer. permu. ad qōnes. ¶ No. q̄ magis dignum pōt annecti minus digno. Nam magis est digna animarum cura, q̄ canonicatus. de æta. & qua. cum sit. ¶ No. q̄ ex consuetudine pōt queri personatui sp̄ualis iurisdō. vide tex. in c. cum contingat. de fo. compe. ¶ No. q̄ est possibile ex consuetudine ecclesiæ retinere in eodem corpore personatus curam, & præbendam, ēt si præbendę sit annexa ecclesiā parochialis. de consue. c. j. c. li. ¶ No. q̄ accessorium licet sit dignius, non mutat naturam principalis. ¶ Quid si non sit ecclesiā parochialis illa, q̄ non annectitur, sed aliud curatum, vel personatus: an procedat dispositio istius tex. sol. dic q̄ sic, cum eadem sit rō in illis casibus, q̄ hic exprimit in tex. Io. An. De qua sp̄uali iurisdictione loquatur iste tex. sol. dic q̄ fortē loquitur de episcopali, vel quasi. facit. j. de priu. Abbates, in fi. Io. An. Sed pone, q̄ habens ecclesiā annexam præbendā, vt hic dī impetret aliud beneficium, an teneatur facere mentionem de illo beneficio annexo? Sol. dic q̄ nō per istum tex. quia sicut super annexo nō requiritur dispensatio, ita non est necessaria expressio in impetratione: sed sufficit mentionem fieri de canonia. ad quod facit regula, accessorium, cum sua materia. j. de reg. iu. Sed pro & p̄ facit, quod no. gl. 5. in cle. j. e. tit. Io. An. ibi tractat, an impetrans, qui tenetur facere mentionem de beneficiis, q̄ hēt, teneatur facere mentionē de qualitate illorū. Lap. Abb. dicit q̄ dictū Io. An. procedere pōt, quando ecclesiā parochialis est annexa præbendę, ita q̄ subesset, vel esset accessoria: sed secus v̄, quando insimul essent annexæ, ita q̄ neutra subesset accessoria alteri, sed vtraq; esset per se principalis; nā tunc oporteret, q̄ de vtraq; fieret mētiō. ad hoc d. cle. j. & j. de conse. eccle. vel alt. si ecclesiā. & no. ne se. va. c. j. in glo. 2. & quod no. gl. in cle. per l̄ras. e. tit. in gl. quia talis. & quod ibi no. Pau. fm Lap. ¶ Gl. j. in fi. & dicit Archi. q̄ hoc dicebat constō extraua. Inn. 4. salubriter. & dicit, q̄ audiuit a Spe. qui dicit, q̄ vidit illam sub bulla. in ver. tamen præcedenti dicit, q̄ nunq̄ vidit hoc definiri, & tamen vidit sepius agitari. ēt nō vidit illā extraua. Io. An. vt hic dicit &c. ¶ Gl. 2. in prin. q̄rit, quis deferuiet ibi in annexa. Deinde q̄rit, quis dicat h̄re curā in ecclesiā annexa, & sol. in fi. gl. Io. de Lig. inhæredō verbis cap̄i distiguit, q̄ aut

ADDITIONES.

- a ¶ Parochialis. Adde Ro. consil. 328.
- b ¶ Annexo. Adde Do. de Ro. decif. 546. q̄ habens canonicatum, & impetrans beneficium tenetur facere mentionem de præb. non econtra.
- c ¶ De qualitate. Adde Ro. consil. 361. Do. de Ro. decif. 610. vbi dicunt, q̄ de inherētib. faciendā est mētiō. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

¶ aut loquimur de cura fori contentioſi: & tūc clarū, q̄ illam hēt canonicus, vt in terminis huius capituli: & hoc tenet gl. in extrauag. execrabilis, Io. 22. Aut quærimus de cura fori penitē-
tialis, & tunc in illa concurrit habitus, & actus. quo ad habitum curæ clarum, quia eſt penes canonicum. quo ad exercitiū eſt penes vicariū ſm Io. de Lig. & de iſta materia ſ. e. expoſuiſti. vbi per Io. An. ſuper gl. 3. & q̄ vicarius hēat curam, tenet gl. in cle. dudum, de ſepul. ſuper ver. ſacerdotibus. Hæc intellige vera, q̄n præbendę eſſet annexa eccl̄ia, ſed ſi non eſſet annexa eccl̄ia, ſed ſolū certa portio eſſet aſſignata canonico: & tūc rector hēt curā ſolus, & non canonicus, ſ. e. auaritiæ. ſed Ho. in d. c. expoſuiſti. & ibi Do. meus Ant. de But. tenet dictū Io. de Lig. hic. Et q̄ vicarius hēat curā, pbat ēt tex. de iureiur. q̄relā. ¶ Gl. ſuper ver. perſonatibus. recita per p̄riū de c. j. de conſue. ſ. co. lib. & ſol. ¶ Gl. in ver. in eadē. quærit qd in diuerſa. & ſo. ¶ Gl. in ver. obtulit, q̄rit de ratione tex. & reddit duplicem rationem. ¶ Gl. q̄rit, cuius requiratur diſpenſatio, & ſolu. ¶ In fi. gl. ¶ No. gl. q̄ conſuetudo pōt inducere, vt quis retineat dignitatem, & canonicatum ſine diſpenſatione. de quo et per gl. in c. j. ſ. e. li. de conſue. Vltimo dicit hic Lap. q̄ per iſtud c. ſemel conſuluit iuncto c. permittimus. ſ. e. li. de æta. & qual. Ep̄m diſpenſare poſſe cum eo, qui peregit 20. annum, vt poſſit obtinere archidiaconatum, cui erant annexę duę eccl̄iæ parochia-
les tanquam in dignitate, cui non imminēbat cura animarū, cū ipſe Archidiaconus ex c̄ſuetudine nō hēret p̄tatem excō-
candi, interdicendi, & viſitandi, ſed clericos ſolū ordinandos examinandi, & repertos idoneos Ep̄o præſentandi. & facit extrauag. Io. 22. execrabilis. §. quantū aūt. ſm Lap. q̄ determinacionem Lap. facit glo. hic ſuper ver. annexæ. quę vult, q̄ poſſit excōcicare vicarius: & ſic hēt iuriſdōnem ſpiritualem, & per p̄ns dī curatus, vt ſ. de cleſt. dudum. ſed poſſet r̄nderi, q̄ iſtam p̄tatem non hēt principalr reſpectu tituli principalis, & ex iure ſuo originali, ſed per quandā p̄ſequētiā rōne illius annexio-
nis, q̄a de p̄pria natura archidiaconatus iſtud ius nō compete-
bat illi. Vnde non conſideramus illa, quæ cōpetunt ſibi ex acci-
denti ſed ex ſuo iure principali ad conſiderandum, an dicatur curatum. Et ita poteſt ſaluari dictū Lap. hic, & illa glo.

ADDITION.

2. ¶ Cura animarum. Adde quod latè consuluit Ro. consil. 325.

S V M M A R I V M.

- 1 *Papa aliquando confert solum canonicatum, & non præbendam.*
- 2 *Ins acquiritur ex canonicatus collatione.*
- 3 *Impetrans primus negligens non conuincitur per præuentionem præsentationis literæ, & receptionem n. canonicum factam per secundum.*

Vm cui. ¶ Gl. j. summat, & duo facit. Primò de
cidit casum, cuius dubium fortificat
ibi, licet. ¶ ¶ No. q̄ qñque Papa confert solum cano
nicatum, & non præbendam. ad hoc j. e. si postquā,
ex canonicatus collatione acquiri ius ēt sine alia re
in canonicum. ad hoc j. eod. si clericus. ¶ ¶ No. q̄ per
onem præsentationis literæ, & receptionem in cano
nam per secundum impetrantem non conuincitur
mpetrans negligens, nec excluditur a iure suo priori.
de rescrip. tibi qui. eo. lib. ¶ No. q̄ idem est prouisio,
atio. patet hic, quia dicit, iuxta suæ prouisionis. & s.
ollatione. ¶ Opp. q̄ non debeamus prioritatem da
dere, imò etiam qui habet posteriorem datam præ
eo. tit. hi qui. Sol. aut concurrunt plures impetran
& procedit qđ hic dicitur: aut concurrunt impetrā
cum impetrantibus ab inferiore, vt a legato, & tunc
impetrans a Papa licet posterior in data, vt in con
an. And. An textus etiam habeat locum quibuscun
fiat hæc præsentatio. Sol. dic q̄ sic, siue fiat execu
putatis siue illis ad quos spectabat collatio, vel re
annes And. Et intellige quando in literis ipsorum
sule, quod erat ecclesia de duobus, vel pluribus gra
non recipientur omnes, vt no. in c. duobus. s. de re
o. An. ¶ Gl. 2. querit, an ista sit differentia inter con
mandatum de conferendo. In fi. gl. vide j. de conces
li. in gl. fi. Io. An. ¶ Gl. super ver. similis. querit de ra
re tex. dicat similis. & sol. ¶ Gl. fin. opp. de c. capitu
rescri. & sol. Deinde iustificat tex. Item querit de vna
e, & sol. ¶ In eadem glo. ibi, absurdum. Item no. in
qui, de rescrip. Io. An.

ADDITION.

- 3 Quando tempus datę inspiciatur, vide plenę per Do. Feli. in c. eam te. in ver. tempus datę. de refer. vbi ponit regulam cum sex nouis fallentijs. Item per eundem in c. capitulum. ver. literę. eo. tit. & quid si plures literę habeant eādem datam, vide per eundem in c. pastoralis. in ver. ad identitatem. datę. eo. tit. vide etiam diffinc. Henrici Bo. in d. c. eam te. eo. tit. & sic habebis plenę materiam datę literarum.

S Y M M A R I V M.

- Literæ beneficiales in forma pauperū aliqñ equiparant literis gratiosis.*

- 2 Beneficia requirentia sacros ordines, non requirunt ordines tempore promotionis de iure.
- 3 Dispensatio concessa super beneficio requirente sacrum ordinem quo ad habitum beneficij, non habilitat personam quoad retentionem, nisi assumas ordines intra tempus iuris.
- 4 Executor cui scribitur in forma pauperum, an poterit providere de beneficio spectante ad collationem alterius.
- 5 Clericus qui est maioris ordinis q̄ requirat prebenda, an debeat admitti.
- 6 Existens in minoribus an sit capax beneficij curati.
- 7 Clericus non faciens se promoueri qua pena puniatur.

I pro clericis pauperibus. ¶ Gl. j. sūmat,

- S**ed & duo facit. Primò decidit casum, quem secundo terminat ibi, oportebit. ¶† No. casum, in quo literæ beneficiales in forma pauperum equiparantur literis gratiosis. qñq; tamen est differentia, vt no. gl. s. e. quauis. ¶ No. q. taciturnitas defectus ordinum sacrorum non inducit surreptionem in literis beneficialibus, etiam si concedantur pro beneficijs sacrum ordinem requirentibus. ¶† No. q. de iure beneficia requirentia sacros ordines, non requirunt ordines tempore promotionis, sed sufficit intra terminum iuris ordines assumere. quod est verum, nisi aliud disponatur expressè, vt in c. nemo deinceps. s. de elec. co. li. ¶† No. q. licet dispensatio valeat concessa super beneficio requirente sacrum ordinē quo ad habitum beneficii, non tñ habilitat personam, quo ad retentionem, nisi assumat ordines intra tempus iuris. Et sic facit, q. licet dispensatum sit cum minore, vt non obstāte defectu etatis possit curatum obtinere, non tamen dispensatio habilitat, vt adueniente etate non debeat facere se promoueri b. de quo per Io. An. s. de ele. cum ex eo. ¶ Quid si datur generalis litera in forma pauperum, an virtute illius possit prouideri, si ad illum contra quem scribitur, non pertinet collatio nisi vnus beneficii tñ solū. dicit Archi. Bonifacium declarasse secundo anno sui pontificatus q. non. & pro hoc facit, quod dicitur de illo, qui vnica ouem habebat. 2. Reg. 12. & 3. q. 7. s. si. ad idem facit qd in gratia dñi, q. prouideatur de aliquo beneficio, & sic p̄supponit pluralitatē, vt no. gl. de isto in cle. j. co. tit. Io. An. ¶† Sed an ille, cui scribitur in forma pauperum poterit prouidere de beneficio spectante ad collationem alterius. Refert hic Arch. quod no. s. e. tit. pro illorum, super j. gl. Io. An. & ibi dicit q. sic post Inn. & Compo. si forma rescripti hoc patet, q. est attendenda. de priui. porro. in dubio debent attendi verba, quia si dicat, prouideas in aliqua ecclesiarum tuarum, possum prouidere in beneficijs subiectis quo ad epalem iurisdictionem d, licet collatio spectet ad aliū, arg. de vsu pal. ex tuarum. aut dicit in aliqua ecclesiarū tuā diœcesis, & poterit prouideri etiam in ecclesijs exemptis, quæ sunt in diœcesi, vt no. de rescrip. Abbatem. & no. gl. in cle. frequens. in gl. q. incipit, & hæc litera posset induci. de exces. præl. De quo loquitur iste tex. qui dicit, te & c. sol. dic q. loquitur de ordinario, tñ hēbit locum in alijs quibuscūq; qd patebit in extrauag. hic in gl. all. q. dirigebatur vniuersis ecclesiarum prælatis, fm Archi. & Io. An. ¶ Quid si sint beneficia, q. haberent annexum sacerdotiū per statuta particularia, intantum q. non possent p̄ferri nisi sacerdoti, an p̄cedat iste tex. sol. dic q. sic, fm Io. Mo. si in rescripto statuta tollant. remittit ēt ad no. s. de resc. cū aliqbus. Idē tenet Arch. & vide quod no. j. c. cū in illis. in 3. gl. & qd no. j. e. ei, cui. super j. gl. Io. An. Dñi de Ro. concl. 397. quæ incipit, item si statutū. in hoc passu concludunt, q. si sumus in literis in forma pauperum, istud non p̄cedit, quia in illis nō apponitur c̄sa nō obstante: ergo ex quo statutū requirit contemporaneū sacri ordinē, nō obtinebit. Aut loquimur in literis gratiosis, & in illis est apposita c̄sa, nō obstante & c. & tunc distinguit, q. aut illa qualitas ordinū fuit apposita p̄ statutum, vel dispositionem p̄sonarū ecclesiasticarum: & tunc obtinebit tale beneficiū, quia Pāpa vult, & p̄t lenius præiudicare clericis, cū possit, cū intendat in collationibus eos p̄uenire. de concess. p̄ben. propo. fuit, & per suum decretū claudere eis manus. j. de concess. p̄ben. si capitulo. cum si. Aut talis status fuit per laicum impressus a prin. tempore foundationis, & tunc tales clausulae generales nō se extendunt ad illa, quia non intrēdit Pāpa p̄huiusmodi generales c̄sas illis p̄iudicare, ne retrahātur ab edificatione ecclesiarū. ar. c. cum dilectus. de iurepa. & qd no. s. e. titu. c. 2. ¶ Quid de

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Expresse. Adde Feli. consil. 69.
b ¶ Promoueri. Adde Pe. de Anchi. consil. 294.
c ¶ Vnicam ouem. Adde Lap. alle. 79. & pro hoc quod dicunt Do. de Ro. decis. 216. in nouis, qd si mandatur prouideri de beneficio in ecclesia, non prouidetur de vnico ibi exsistente.
d ¶ Iurisdictionem. Adde quod voluit Ro. consil. 363.
e ¶ Statuta tollantur. Adde Do. de Ro. decis. 3. & j. in ordine, hoc titu. in nouis.

Secunda pars. De Præbendis, & dignitatibus. 193

de illo, qui est maioris ordinis, qui requirat præbenda, an debeat admitti? Archi. ponit hic, quod non. Io. Mo. 3. co. li. de rescri. cum aliquibus. & ibi de hoc secundum Io. An. dicit hic Paul. quod ibi tenet, quod non: sed sibi non placet, quia per assumptionem maioris ordinis non receditur a minori. 15. q. 8. c. j. de homi. continebatur. & facit j. de penis. degradatio. secundum Pau. ¶ Gl. 2. in princ. querit quare dicat de alijs. gl. sol. Deinde opponit, quod non deberet pro uideri, ex quo non fecit mentionem de defectu ordinum, quia defectuosus repellitur. de æta. & qual. eam te. gl. sol. ¶ In ea. gl. ibi, secus in alijs. dicit Io. An. quod Io. de Mōtemurlo in sua disputatione dicit, & tenuit per illam extra. quod electio facta de constitutione in minoribus tantum ad ecclesiam parochialem tenebat, & maxime ex quo fuerat per episcopum scienter confirmata, licet ipse non fuerit usus verbo, dispensationis. de quo ultimo vide 3. de schisma. c. 2. sed illa extraneus nil faciebat, secundum quod dicit gl. Item tenuit in dicta disputatione, quod si tali tempore electionis, seu confirmationis erat in mortali non notorio, & postea emendatus intra annum, est sacerdos, successor promouētis illum remouere non potest, ex quo crimen non erat tale, quod impediret ordinis executionem post poenitentiam. de quibus vide no. de renun. nisi cum pridem. super gl. ex loco. & vide, quod ibi no. in gl. ar. pro opi. & quod super illa no. & ipse alle. quod no. 8. q. j. in scripturis. in fi. & 68. dif. c. j. & quod no. post Comp. de elec. auditis. super gl. fi. & ibi vide Io. An. ¶ Gl. super ver. anima rui. querit, an fuerit necesse illud exprimere, & sol. ¶ Gl. in ver. defectu. recita per prium, quod ex quo iustinebat defectum, non deberet posse prouideri. 3. de rescri. si eo tempore. Deinde inducit 6. tex. ad solutionem alterius questionis. ¶ Gl. in ver. prouideri. a recita per prium, quod existens in minoribus sit incapax beneficii curati. de æta. & qual. præterea. & sol. In fi. gl. j. opi. gl. tenet hic Arc. & de hoc in d. c. cum ex eo. in gl. per hoc. & vide no. de elec. dudum. j. super ver. vel in ordinibus. & hic tenet Io. An. quod etiam hodie decret. præterea. hic alle. remanet valida quo ad parochiales ecclesias secundum eum. Zen. hic tenet opi. Arch. per d. c. cum ex eo. ubi patet, quod episcopus dispensat cum promotus ad ecclesiam parochialem usque ad septennium, dum tamen intra annum faciat se promoueri ad subdiaconatum: & sic pater quod erat promotus in minoribus. & ad idem alle. j. de insti. c. 2. & istud capitulum, ubi nil dicit de dispensatione, & tamen loquitur de impetrante, qui si est defectuosus, non obtinet beneficium, nisi faciat mentionem de defectu. de rescri. si eo tempore. & tamen hic non reputatur ista surreptitia. Idem Pau. in cle. vnica. per iura prædicta. & quia non subest ratio, quare potius admittatur ad curatum constitutus in minoribus per viam presentationis, ut d. c. 2. vel per viam impetrationis, ut hic, qui per viam electionis facta ab alio, cum presentatione, & rescripta ad beneficia sint odiosa, & sint viæ extraordinariæ. Electio verò est via ordinaria. Idem Io. de Lig. secundum quem cōiter approbat, quod de iure tōi existētes in minoribus possunt ad ecclesiam curatam promoueri, si aliud contrarium non obstat, secundum Io. de Fa. de hoc dixi in c. licet canon. de ele. 3. c. li. ¶ Gl. super ver. oportebit. ponit stilum curie super ista necessitate promouendi. ¶ Gl. in ver. requirunt. ¶ Gl. qualiter requirantur ordines, & sol. ¶ Gl. in ver. a iure. querit, quod sunt tempora a iure statuta super ordinibus, & sol. ¶ Gl. si. querit, quod poena poenit non faciens se promoueri, & sol. In ea. ibi priuari. hodie imponitur poena noua reseruatibus etiam antiquis. i. cle. vt hi, qui. 2. respon. de æta. & qual. In ea. gl. curatum. dicit Io. An. quod cautius dixisset dicēdo parochialis ecclesia, secundum eum. quasi velit Io. An. quod in curato non habet locum semper, ut in c. statutum. 3. co. li. de ele. Sed pone, quod mādēt prouideri in ecclesia curata, & collegiata constituto in minoribus, qui non fecit mentionem de effectu ordinum, an procedat iste tex. So. vñ, quod non, maxime secundum illos, qui dicunt, quod talis non potest eligi, sed debet postulari. sufficiat remittere ad no. in c. dudum. el. j. 3. de elec. vel potest dici, quod idem erit et quod in ecclesia parochiali, quæ non est dignitas, ad quam debebat olim eligi subdiaconus. 3. de æta. & qual. c. præterea. Hodie autem potest eligi, ut j. de insti. c. 2. & ita seruatur cōiter in vtriusque; tamen in eligendo, qui in impetrando: & hoc maxime si in Apostolicis lris, cui prouidetur, vel prouideri mandatur, clericus nominatur, ut j. e. si clericus. ad hoc facit de priui. cum olim propter. & quod ibi no. Præterea magis urget ratio, ut sit in sacris promouendus, vel promotus ad ecclesiam curatam, quæ non est dignitas, qui in promotus, vel promouēdo ad dignitatem maxime collegiatam, ut 3. c. li. de elec. licet canon. & c. cōmissa. & c. cum ex eo. & c. statutum. Nec in prouisione apostolica hoc reperitur prohibitum: ergo debet haberi pro processu. 3. de transi. præl. inter corporalia. & quod ibi no. facit 33. q. 3. dixit Sara. & j. de sen. exc. is, qui. cum si. Et quod existēs in minoribus possit in prelaturam eligi, hñ in gl. fi. j. q. j. quicquid. & tenet Io. Cald. 3. de ele. dudum. j. & quod ad ecclesiam curatam, etiam si sit dignitas, potest in minoribus ordinibus constitutus eligi secundum Lap. Abb. hic. Et pro dicto Lap. facit tex. hic, qui dicit, quod poterit de

beneficijs ecclesiasticis curam habentibus prouidere: sed planum est, quod in iure verbum, beneficijs, comprehendit etiam dignitatem, ut no. glo. in reg. j. infra de regu. iur. & c.

A D D I T I O.

- a ¶ An existens in minoribus ordinibus constitutus sit incapax beneficii curati. Vide Abb. in c. præterea. de æta. & qual. in antiquis. ubi latè ponit quæ ætates requirantur ad diuersa beneficia.

S V M M A R I V M.

- 1 Legatus potest compellere canonicos, ut statim recipiant in canonicum, & in fratrem illum, pro quo reseruauit canonicatum, & nu. 4.
- 2 Papa approbans factum alterius, & mandans, ut illud exequatur auctoritate sua, dicitur facere actum proprium, & non alienum.
- 3 Verbum, auctoritate nostra, inducit actum delegationis.
- 5 Iurans non exire domum intra xxv. dies, si interim citatur a Iudice teneatur comparere, nec est transgressor iuramenti.
- 6 Legatus an possit facere reservationem primi vacantis cum clausula, quod duxerit acceptandum.

I eum super. ¶ Gl. non summat. Zen. hic secundum mat. Mandato alterius super prouisione facienda per Papam impleto, prouisio auctoritate Papæ intelligitur esse facta. h. d. Et duo facit. Primo decidit casum, ex quo infert decisionem alterius ibi, ideo. 1 ¶ No. j. arg. quod Legatus potest compellere canonicos, ut statim recipiant in canonicum, & in fratrem illum, pro quo reseruauit canonicatum, de quo dicit j. ¶ No. quod lris Legati creditur super collationibus beneficiorum ad eum iure legationis pertinentiū. 2 materiam vide de proba. c. post cessionem. ¶ No. quod Papa approbans factum alterius, & mandans, ut illud exequatur auctoritate sua, dicitur facere actum proprium, & non alienum: & sic facit quod omnia nostra facimus, quibus auctoritatem nostram impartimur. ad hoc j. co. si Apostolica. ¶ No. quod verbum, auctoritate nostra, inducit actum delegationis. vide 3. de rescri. cum aliquibus. ¶ No. quod factum Legati non dicitur factum sedis Apostolicæ. ad hoc j. e. hi, qui. & c. apostolica. ¶ Opp. quod iste debeat potius dici receptus auctoritate Legati, quod Papæ, ut 3. de rescri. lris. ubi ponderatur, quis inchoet actum, non autem qui perfici fecit. sol. Io. An. remittit ad ibi no. Et ad questionem priorum positam j. in reg. qui prior. de reg. iur. dic. quod aut constat, quod mandans executioni actum inceptum per alium, vult quod censeatur proprium: & tunc procedat iste tex. quod patet, quia dicit, auctoritate nostra & c. Aut est dubium, quod ex verbis non apparet, qua intentione faciat: & tunc procedat factum, ut potius videatur exequi factum alterius 4 ¶ qui velit facere proprium. ¶ Quæro, tñ quid Legatus possit precipere, ut ille, pro quo reseruauit canonicatum, & præbendam proximè vacaturos, statim recipiat in canonicum, & in fratrem. So. iste tex. facit, quod sic, quia dicit, quod non erat obtemperatum mandato eius. Sed si intelligeremus de sola reservatione canonica tus, & præbende. tex. non diceret, quod non erat obtemperatum, quia ex quo hic nondum vacabat præbenda, non poterat dici non obtemperatum ex sola reservatione. Tñ dicit Io. An. d. quod istud non est expressum aliquo iure. & c. Apostolica. j. e. ti. ponit reservationem et super canonicatu. & vide quod ibi no. gl. non in forma. & quod no. in Spe. de leg. §. nunc tractemus. ver. sed si Legatus. Et tenentes, quod non possint, rñ dent ad istum tex. qui dicit non fuisse paritum, intelligitur, quia lras reservationis, vel processum factas per executores recipere noluerunt, vel forsitan ab illis appellauerunt: tunc tñ in lris Papalibus ad surreptionem euitadæ de appellatione. fuisse mētio faciendæ. de rescri. ex parte. 2. de confir. vti. vel inuti. bonæ. Aliquibus vñ, quod cum capitulum tales collationes canonicatum, vel receptiones canonicorum facere possit, quod et Legatus possit, propter quod distinguatur, an sit numerus determinatus in ecclesia, vel non, ut ponit Spe. in d. ver. sed si Legatus. Iste tex. potest induci pro, & c. Nam inducitur pro, si text. ibi, iuxta ipsius legati & c. determinet duplex dictum, quod procedit. f. de canonicatu, & præbenda, sed si referatur tñ ad id, quod dicitur de præbenda, faceret in prius, secundum Io. An. Lap. Abb. hic dicit, quod si numerus est determinatus, & iuratus, non tñ approbatus per Papam, & in lris Legati fit mētio de iurō, nec obstat impetranti. 3. de rescri. constitutus. & et statuentibus obstat. 3. e. dilecto. & de iureiur. debitores. quod tunc ad Legati mandatum possunt, & debent recipere sine metu priuij. Nam in iurō est excepta auctoritas superioris, sicut est Legatus. 3. de iureiur. venientes. in fi. & ibi no. ¶ Vnde si quis iurauit non exire domum intra xxv. dies. & interim citatur a Iudice, teneatur comparere: nec erit transgressor iuramenti, ut no. Archi. 15. q. 6. auctoritate. & Spe. de cita. §. j. in fi. ver. quid si quis. & Ioā. And. de appel. cum parati. & bene facit, quod no. Ioan. And. 3. co. lib. de off. ord. c. quia plerique. in glo. no. casum. secus

A D D I T I O.

- a ¶ Tenetur comparere. Adde Fed. conf. 11. Ber. Pars 2. Com. Gemin. Super Sexto Decr.

Bb

Geminianus super Sexto Decretalium.

cus esset, si per Papam esset numerus approbatus, fm Lap. Io. de Lig. dicit hic cōiter approbari, quia Legatus de latere pōt mandare aliquem recipi in canonicū, & in fratrem, anteq̃ vacet prābenda, & probat fm eum, quia pōt prābendā non vacātem reservare, vt afficiat pro certa persona: igit̃ & canonicatū facere cōferri, cum illa dicant̃ annexa, vt dicit̃ j. eo. si clericus. fm eum. Io. de Fa. placet dictum Lap. & dicit, q̃ in dubio tex. q̃ hic fit pro ista parte per Io. An. ṽr verior, aliās parum dubium habuisset tex. quis. n. dubitasset, q̃ is, pro quo Legatus solū reservauit, & recipi mandauit, postea per lras Papæ receptus est, censet receptus autoritate Papæ, non Legati. Sed si mādauit recipi, & quia non est receptus, Papa mandat ipsum, iuxta continentiam lrarum Legati recipi, & recipi: tunc bene poterat dubitari, cuius autoritate esset receptus: & ideo emanauit iste tex. fm eum. Et dictum Lap. ē credo verum: & de hoc ṽr casus j. eo. hi qui. j. rñ. Nec obs. si dicatur, q̃ ille tex. non probat, cum possit intelligi de Legato, qui hēt spāle mādātum, vt possit statim compellere. Sed si sic intelligeret̃, nō posset dici receptus autoritate Legati, sed Papæ, vt probat ibi tex. in secunda parte, vnde oportet intelligi de recepto autoritate generalis legationis. ¶ Sed quæro, t̃ an Legatus possit facere reservationē primi vacantis cum clausula, q̃ duxerit acceptandū. Sol. dicit Io. An. q̃ istud ṽr dubium: quia per talem clausulam impedīt ordinarius collator, saltem ad tps successiue super pluribus beneficijs. Et istud ṽr esse d̃ mentem c. præsenti. s. e. li. de off. leg. fm eum. Lap. Abb. dicit, q̃ non est d̃ mentem illius c. cum ibi prohibeat fieri reservatio beneficij pendente reservatione vnus spectantis ad collationem eiusdem: & sic intēdit prohibere de duobus beneficijs. hic verō agīt de reservatione vnus beneficij tm̃, licet cum p̃tate acceptandi. nec agīt de p̃tate auferenda ei, ad quem spectat collatio nisi in vno beneficio, sed ibi prohibet de pluribus, fm Lap. idem tenet Io. de Lig. qui dicit, q̃ non est d̃ c. præsenti. quia ibi solum prohibet fieri vltra vnicam reservationē vna vice: sed hic nō sūt plures, quibus ille hēat optionem optandi fm eum. & pro ista parte facit s. de off. del. ex parte. j. vbi lre generales apte includere beneficia plura: tamē quo ad factum non possunt includere nisi vnum beneficium, dicuntur lre speciales, & includentes vnum beneficium tm̃. & idem etiā Io. An. in c. executor. j. de concess. prāb. ēt quando habent istam clausulam acceptandi, cū non possint nisi vnicum includere: ergo patet, q̃ talis forma non prāiudicat ordinario nisi ī vno, qd̃ est prāmīssum, vt d. c. p̃senti. An vitiet rescriptū, si scribat̃ in ecclesia non numerata, vt recipiat̃ in canonicū, & in fratrem? Sol. dicit, q̃ non, vt s. de p̃sum. c. fi. est. n. multiplex fraternitas, vt no. s. de re. Ioannes. Io. An. ¶ Gl. recita per p̃riū, q̃ Legatus non dat ius ad vacaturas, & sol. ¶ Gl. in ver. receptus. q̃rit de rōne tex. & sol. In ea gl. ibi, si Apostolice. & quod hic no. Io. Mo. ibi habes super gl. non in forma, fm Io. An. ¶ Gl. si querit, quare tex. dicat eadem, & sol. ¶ Quæro, an iste tex. procedat in qualibet prouisione Legati? Sol. Arc. dicit, q̃ intelligīt de prouisione faciendā, fm Io. An. Idem Pau. q̃ si grā iam esset facta p̃ Legatum, mandatum Papæ postea emanans esset executiuum non concessiuū: puta quia fortē de facto nō admittereat ad possessionem, fm Pau. & istud credo verum, q̃ huic casui non pōt adaptari finis huius tex. qui dicit, q̃ iste est prāferendus alijs in assignatione prābendæ: & sic patet, q̃ loquit̃ de eo, cui non erat facta collatio per Legatum. ¶ Sed quæro de ratione tex. quare dicatur receptus autoritate Papæ? sol. dicit Pau. quod ratio est in euidenti, quia per factum Legati iste nullum ius habebat. Vnde quicquid habuit per Papam, totum est Papale, cum hic fuerit noua iuris collatio Papaliter facta, secundum eum.

S V M M A R I V M.

- 1 In alternatiuis dispositionibus quid sit prius adimplendum. Et quid in prastationibus. num. 2.
- 3 Papa scribit super prouisionibus beneficiorum quadruplici modo.
- 4 Beneficium vacans si spectat simul ad collationem aliquorum, an separatē procedat iste tex.
- 5 Rescriptum si fiat, quod prouideatur de beneficio spectante ad collationem Episcopi, et vacant simul plura beneficia spectantia ad collationem eius, & ipse confert omnia, an debeat retractari collatio omnium, vel vltimi? Et quid si dicatur, quod prouideat de beneficio spectante ad tuam, alioqui ad cuiuscunque collationem. nn. 6.
- 7 Alioqui, dictio, est relatiua.

Mandato nostro.

¶ Gl. non summat, posset sic summati. Mandatum alternatiue, & plures collationes includens verificatur in primo vacante: in simul verō vacatibus ordo scripture seruatur. h. d. Et primō ponit thema, cuius dubium soluit, distinguendo primū membrum ibi, de beneficio. secundum ibi, si verō. ¶ No. primō, t̃ quod in alternatiuis dispositionibus illud est adimplendum, quod prius peruenit ad assum in dispoñe inclusum. ¶ No. q̃ in alternatiuis a p̃statio-

nib. est seruandus ordo scripture, qñ qualitas scda iuncta alternatiue addit̃ in defectū, vel subsidiū primæ. vide gl. fi. 63. di. me tropolitano. & gl. in r̃sa, in alternatiuis. de reg. iu. ¶ No. hic Papa addit de collatione bñficij alterius in defectū, si nō vacaret ad collationē illius, cui scribit, & ista appellant̃ alternatiue ordinaris, & non p̃stationis, tm̃ r̃sriter alternatiue intelligunt̃ p̃stationis, & nō ordinis, vt no. s. eod. lib. de off. deleg. cum plures. 3 ¶ Quæro, an tex. intelligatur de mandato directo pro certa persona. Sol. dicit, q̃ sic, vt patet per tex. j. ibi, ei p̃ quo. scribit enim Papa super prouisionib. bñficiorū quadruplici mō. Nam qñque scribit pro certa persona, & certo bñficio: qñque pro certa persona, & incerto beneficio, & iste duæ forme patēt s. de off. del. ex parte. el. j. quandoq; pro certa persona, & beneficio incerto. s. e. li. de off. dele. is cui. 2. rñ. qñq; pro incerta, & incerto, & tūc grā respicit eū, cui scribit̃. j. eo. dudū. in prin. & c. quis. j. & 2. rñ. 4 Io. An. ¶ Quæro, an iste tex. pcedat, siue beneficiū vacas spectet simul ad collationē istorū, an separatē, vt in 2. rñ. huius c. Sol. si beneficiū spectat ad collationē illius, cui scribit̃, tūc clārū, q̃ hēt locū tex. iste fm Arc. q̃a vt patet per sequētia, loquit̃ tex. qñ ad ipsū solū spectabat, & fm istū intellectū tex. debet p̃stari, post verbū, spectantia, & ante verbū, simul. Si vero spectat ad collationē vtriusq; tūc ēt ṽr, q̃ de tali prouidere possit. Nā si Papa intendit quēlibet istorū grauare in solidū, ergo fortius quemlibet pro dimidia. ar. j. de reg. iu. plus semper. & r̃sa, in toto. Tu dic̃, quia in executione mandati Papa solum alterum vult grauare, als si diceret̃ prius, non esset differentia inter cōiunctā, & disiunctā, an scriberẽ simp̃r, an adiecta c̃sa, cōiter, vel diuisim: b̃ quod est falsum. j. e. c. fi. in fi. Nec ob. ratio p̃ria, quia respōdetur per c. cui de non. j. eo. ti. vbi patet, q̃ ille regulæ non habent locum, vbi attendit̃ forma mandati, vt ēt no. in d. regula, plus semper. Io. An. idem Io. de Lig. pp̃ formam mādati, qui idem dicit, & fortius si eo casu vacat beneficiū spectas ad collationem eius, cui scribitur, & alterius tertij eadē rōne. & facit j. e. cum in illis. in fi. pro decisione Io. An. facit tex. hic in fi. ibi, qd̃ ad te. & sic vult, q̃ sub illa forma includat̃ beneficiū tm̃ spectans ad collationē solius ipsius, ergo non includit̃ beneficiū cōe. ¶ Quid si beneficia simul vacabant tpe datæ, vel postea. Sol. Arc. tenet, q̃ ēt isto casu procedat iste tex. in fi. licet loquatur de vacante post. Io. An. ¶ Quid si scribatur prouideri de beneficio spectante ad collationem ep̃i, & simul vacant plura beneficia spectantia ad collationē eius, & ipse cōfert oīa, an debeat retractari collatio oīum, vel vltimi. Sol. Arc. hic ponit dictū Compo. in c. capitulum. de rescri. in gl. mag. ver. itē quid si executor, & ibi dicit, q̃ solum vltimū euincetur. Et sic dicit Inn. quatuor pronunciaffe, & reddit rōnem, q̃ ordina. erat adstrictus ad vnum dimittere. Vnde poterat dimittere, qd̃ volebat. ff. de iu. do. l. plerunq; & sic prima duo rite fuerant collata. all. Arc. de fideic. li. l. legatario. s. a duob. & de sol. l. Stichū aut Pamphilū. circa prin. si. qñ di. leg. ce. si vsum fructū. ff. de le. 3. l. qui cōcubinā. s. fi. & facit qd̃ no. j. eo. si plurib. super verbo, elegerit. Io. An. Posset limitari istud verū, nisi scriptū esset cum c̃sa, motus pp̃rij, quia tūc non pōt dimittere ep̃s illud qd̃ vult, sed est in optione ipsius impetrantis, qd̃ velit iuxta tenorē dicti c. si plurib. itē posset limitari, q̃ non scriberẽ cū c̃sa, qd̃ duxerit acceptandū, sed si ponerẽ illa c̃sa, qd̃ intra mensem vaxerit acceptandū, & cum interpositione decreti, tunc non valerit collatio ordinarij facta intra mensem, cū nō possit optio nē tollere impetranti, & manus ordinarij interim sunt adstrictæ, vt in cle. cū ei quē. de cōces. p̃ben. ¶ Quid si scribat̃, colla uideat̃ de bñficio spectante ad tuā, alioqñ ad cuiuscunque collationē (spectatē) sol. dicit Io. An. q̃ Cōp. in loco all. in gl. i. primo ponit de duab. formis, vna qñ dicit ad tuā, alioqñ ad quācuq; collationē. In prima forma dixerat Alex. in sua extraua. hic al. le. q̃ ex quo is, cui scribitur, hēt bñficia ad suā collationē spectantia, ēt si non vacent, q̃ de alijs prouideri nō p̃t, sed istud hic corrigīt. Sol. dicit Arch. in scda forma supradicta non corrigīt dictū Alex. quasi velit, q̃ plus importet illud alioquin, q̃ alternatiua. Guil. in Spe. de ac. & pc. s. sup̃ actionib. ver. item si scribitur. posuit tm̃ istam formā scdam per hæc verba, q̃ mihi prouideat de bñficio. si qd̃ ad suā collationē pertineat, alioquin de alio ad cuiuscunque collationē spectante, & isto mō posset p̃cedere hic dictū Arc. quasi intētio fuerit scribētis alios tūc solū grauare, qñ ille non hēbit beneficia conferre. Sed Cō. posuit hic, prouideas tali de beneficio ad tuā, alioquin ad cuiuscunque collationē spectante. hic cū illud verbū, alioquin, ṽr respicere vacationē, nō potest atē p̃ferēdi, & hoc maxime quādo scribit̃ de

ADDITIONES.

- a Alternatiuis. De collatione beneficij alternatiua, no. Do. Fel. in c. 2. de appell. circa fi. ver. de collatione beneficij alternatiua. Et de multiplici genere alternatiuarum vide in d. c. 2. per ipsum Fel.
- b Vel diuisim. Adde, quod voluerunt Do. de Ro. decis. 109. hoc tit. in antiquis.

Secunda pars. De Præbendis, & dignitatibus. 194

de primo sine præte acceptandi. Io. An. idem ponit Io. de Lig. Sed dicit Io. de Fa. q. super hoc est cogitandum, quia nō vī pōt se bene colligi diuersitas in dictis formis, fm eum. Contra dictum Io. An. facit, quia dictio, alioquin, est relatiua, & debet referri ad qualitates expressas. no. gl. in ver. alioquin. c. vt circa. s. de elec. eo. li. Sed qñ dicit, prouideas tali de tali beneficio ad tuam, alioquin ad cuiuscunq; collationem spectante: hic non exprimit de vacatione, ergo nō pōt respicere vacationem, sed collationem. Sed qñ exprimit de vacatione: puta, quia dicit, prouideas de beneficio vacaturo ad tuam, alioquin ad cuiuscunq; que collationem. i. si non vacet ad tuam collationē, prouideas de vacante ad collationem alterius, vt sic determinet principalem simul suum antecedens qualificatum, non autē determinet solam qualitatem adiectā antecedenti: quod esset, si intelligeret alioquin. i. si non habes aliquod beneficiū collatiuū, qñ tuc relatiuum, alioquin, nō referit ad suum antecedens, sed ad qualitatem additam antecedenti: quod fieri nō debet, vt non diuidat subiectum a qualitate. s. de ele. ab eo. & vt relatiuū, alioquin, referat ad oīa præcedētia, vt dicit gl. in d. c. vt circa. & isto mō procedit dictum Io. An. vñ posset concludi, qñ si verbum, vacaturo, ponit distinctiue ad verbum, collationē tuam, vt puta, qñ Papa dicit, volētes tibi grām facere de beneficio vacaturo: vñ mandamus tali, vt conferat tibi beneficium ad tuam, alioquin ad collationē cuiuscunq; tunc intelligat, qñ nō possit conferre de collatiuis aliorum, nisi qñ non habet conferre de suo. Si autē iungit verbum, vacaturo, ad tuam alioquin, & c. tunc intelligit si non vacat ad tuam, conferas de vacante ad alios pertinet.
^a Gl. super ver. collationem. qñ querit, an possit prouidere de illo, quod non spectat ad collationem, sed presentationē, vel institutionem. & sol. qñ non b. In fi. gl. Idem Arc. ponēs hic, quod no. Comp. in loco alle. s. gl. prox. & probat, quia illud, quod est cōe epō, & patrono, epō suum dicere nō pōt, vel vt suum dare. ff. de au. & ar. leg. l. Quintus Mutius. nec Papa de non expresso intendit præiudicare, vel per rescriptum nouam prætatem dare. Et per hoc respondet ad c. dilectus. de off. del. Io. An. qñ Gl. super ver. vacabit. querit, an indistincte prouideat de vacante. gl. sol. In fi. gl. idem Arc. Io. An. qñ Gl. in ver. illius. querit de rōne text. & assignat: deinde ponit vnā limitationem. qñ Glo. super ver. simul, querit de exemplo text. & exemplificat. qñ Glo. super ordinem. alle. concor. ad tex. In fi. gl. vide ibi in 3. gl. & quod super illa no. de ista materia, quæ est brocardica: & ibi ponuntur alia concordantia, quas hic alle. Arch. qui facit regulam, ordinem non esse spectandum regulariter. causaliter bene spectatur, ne fiat exoneratione indebita, & ne ledat ius alterius, vt hic. vel vt vitet dispendium, vt in l. quoties. vel vt suspicio indebitæ gratiæ tollat. ff. de fideico. lib. l. generali. s. quis ergo. Io. An. qñ Gl. si. in prin. querit de ratione text. Deinde format duas alias questiones, & sol. In ea. gl. ibi, exoneratione. dic & alium onerare, quod fieri non debet. ff. de eo, quod cer. lo. l. 3. circa prin. secundum Arch. Io. And. in fi. glo. idem Archid. Io. And.

ADDITIONES.

- ^a Alioquin. Quid importet ista dictio, alioquin. vide Bal. in l. j. in ver. 4. quæro. ff. de cond. & demōst. vbi dicit, quod est dictio mirabilis, quæ non solum facit orationem conditionalem, sed in se ipsa orationem continet, & inducit conditionem contrariam dispositioni præcedenti, & exponitur, alioquin. i. si prædicta non fuerint. Adde Bar. in l. si finita. s. ex hoc edicto. ff. de dam. infe. & melius, & diffusius in l. eleganter. s. pe. cum seq. ibi per eum alle. ff. de do.
- ^b Quod non. Adde quod voluit Cal. conf. 15. hoc tit.
- ^c Ordinem. An ordo scripturæ sit attendendus. vide per D. Fel. plenè in c. cum dilectus. ver. ordo scripiuræ. s. de rescr. in antiq. Et vide pulchram decis. Do. Henr. Bo. hic in d. c. cum dilectus. eo. tit.

S V M M A R I V M.

- 1 Impetrans beneficium debet exprimere, quod sit clericus.
- 2 Quando mandatur simpliciter prouideri de vacaturo, intelligitur de primo, & non de secundo.
- 3 Præbenda vacans si non conferatur, quæ erat instituta pro canonico, an intelligatur collatus etiam canonicatus, licet exprimat?
- 4 Executor licet non possit prouidere de præbenda secunda, an poterit recipi facere in canonicum?

Si clericus, pro quo a sede. ¶ Glo. j. summat & soluit duos casus dubios circa illū, qui negligit gratiam prosequi: & primò primam rōnem subdēs ibi, cum facta. secundò secundam ibi, verum. rōnem diuersitatis interferens ibi, tunc cum. quod determinat ibi, dum mō. & declarat ibi, & eidem. & decretū apponit ibi, aliās facta. Et dicebat Archi. qñ vsq; ad s. verum. sumpta sunt de quadam decre. Nicolai Tertij. Legam per partes. ¶ No. ar. qñ impetrans beneficium debet exprimere, qñ sit clericus. vide de rescr. postulasti. & de transac. ex l. is. ¶ No. ar. qñ per solam collationem præbende vacantis vī esse facta collatio canonicatus. probat tex. hic, qui dicit, qñ post collationem faciat recipi in canonicum. de quo aliquid j. ¶ No. qñ vbi mandat simpliciter prouideri de

vacaturo, intelligit de primo, & non de secundo: & sic dispositio simpliciter emanans refert ad primum ad hoc j. eo. non potest. Item no. qñ extincta gratia concessa extinguit præ executoris in gratia contenta, quia venit accessorie ad gratiā, & non principaliter. ad hoc de off. del. si super gratia. c. li. ¶ No. qñ per negligentiam quis perdit ius suum, & sic iura non subueniunt negligētib. ¶ Qñ uero, quid si scribat executori sub forma hic polita, sed non adiicit verbum, eumq; postea & c. an possit executor antequam vacet præbenda, compellere canonicos, vt impetrandem recipiant in canonicum. Sol. dicit Io. An. qñ lac. canonicus Bono. disputauit, qñ non. & alle. iura, quæ probat formam mandati, & ordinem scripture seruandum. Ad primum sufficit j. eo. cui de non. Ad secundum s. c. proximi. cum concor.
³ Io. An. ¶ Quid si conferat præbenda vacans, quæ erat instituta pro canonico, an intelligat collatus etiam canonicatus, licet hoc non exprimat? Sol. dicit Arch. qñ sic, quia propter respectum, quem habet præbenda ad canoniā, cum ex ea procedat, & pro canonico sit instituta coipso, qñ conferat præbenda, intelligit collatus canonicatus: fateat tamen, qñ decētius, & securius est, si prouisor dicat, conféro tibi præbendam cum plenitudine iuris canonici. s. de concess. præb. proposuit. alle. etiam no. per Compo. s. de consti. cum M. super gl. vnde eis. Ex isto inferitur, qñ receptio, de qua hic loquit, consistit in facto, cum ex collatione præbende sit canonicus, licet fateat, qñ executor habēs hanc formam ante collationem non pōt facere istum in canonicum recipi, quia mandatum non patit, vt hoc faciat, vt j. eo. cui de non. tamen dicit, qñ aliqui contradicunt. Io. An. Et idem tenet Io. de Lig. super principali dicto, an ex collatione præbende videat collatus canonicatus, vel econuerso ex collatione canonicatus videat collata præbenda. tenet Lap. Abb. qñ sic. j. c. ti. si postq. vt ibi videbit. Tamen Pet. de Anc. & Io. de Imo. dicunt, qñ de iure istud nō vī verum, quia re vera canonicatus & præbenda sunt diuersa, & vnum pōt conferri sine alio, vt hic patet, licet habeant quādam connexitatem in se. pro quo facit j. eo. cū in ecclesia. vbi patet, qñ conferat præbenda, & tamen non est canonicus. Nec aliquo iure probat, qñ ex collatione præbende videat collatus canonicatus: licet in practica seruaret dictū Arch. fm eos. Tu dic, qñ dictum Arch. pōt probari iure loquendo eo casu, quo loquit: quia dicendo, quando conferat præbenda vacans, quæ erat instituta pro canonico, & illi erat conferenda, quia tunc ex sola collatione præbende vī collatus canonicatus, & hoc probat tex. optimè in c. peruenit. 2. ad fi. s. de app. vbi dicit tex. præbenda sua priues, & eam alij concedas. Et sic patet, qñ sola concessio præbende habeat vim collationis, & canonicatus. Et ad hoc etiam facit tex. in c. proposuit. de cler. excom. min. vbi inuestitus fuit solum de præbenda, & nihil dicit de canonicatu. Et per dictum Arc. tollit c. cum in ecclesia. j. c. quia ibi illa præbenda non erat instituta pro canonico, sed pro epō: ergo ex illius collatione non sequitur collatio canonicatus, sicut fit in collatione præbende, quæ est deputata laico, vt no. gl. in c. cum M. in ver. receperint. de consti. & in præbenda, quæ est deputata a magistro, vt in c. quia nonnullis. de mag. imō ibi est tex. pro illa parte, vt patet in secunda responsione illius tex. quia ibi mandabatur conferri præbenda illi impetranti: & tex. dicit, qñ illa præbenda consueta assignari episcopo non pōt illi conferri, ne canonicorum numerus ampliatur: & sic patet qñ collatio talis præbende habeat inclusam collationem canonicatus. Item pro hoc facit, quia illud nomen, præbenda, quandoq; comprehendit canonicatum & præbendam, vt patet s. c. ti. super eo. s. de consue. c. j. c. li. & in cle. si iuxta. de præb. Ergo non mirum, si dicendo, conféro præbendam, videor conferre canonicatum & præbendam, ex quo est deputata certo canonicatui. ¶ Sed quæ fuit ratio, quare executor non potuit se introumittere de alia præbenda: sol. dic, qñ tex. reddit rationē, quia est extincta: si ergo est extincta, amplius reuiuiscere nō potest per vacationem alterius, vel alio quouis modo. de consue. di. 4. queris. quod intellige verum ex veteri iure: secus si ex nouo. ff. de adi. lega. l. cum seruus. & l. si seruus. s. si seruo. ad idem s. de renun. ex transmissa, fm Arc. Io. An. ¶ Sed licet executor non possit prouidere de præbenda secunda, nūquid poterit ipsum facere recipi in canonicū. sol. dicit Lap. Abb. hic, qñ non in termino istius j. respon. vt patet ibi, dū dicit, cumq; postea. & sic p. prius dēt pcedere collatio p. bende, quā facere nō pōt, vt ibi, dū dicit, cū scā grā & c. per qñ patet, qñ totaliter grā est extincta, & sic quo ad canoniā. & facit s. c. li. de off. del. si super grā. & j. de re. iur. accessoriū. sed secus est in casu sequenti, quia ibi ē de receptione ad eū se introumittere poterit, licet non de collatione p. bende, nec de receptione ad eam. rō diuersitatis satis patet, secundum

ADDITIONES.

- ^a Canonicatus. Adde Fed. conf. 290.
- ^b Collatio præbende. Adde quod voluit Fed. conf. 69.

Geminianus super Sexto Decretalium.

secundum Lap. dicit Io. de Fa. q. rō diuersitatis est per regulā, accessorium. ar. s. de off. del. si super gratia. Et idem quod Lap. tenet Io. de Lig. sed hoc non placet Io. de Fa. quia hoc casu sequēs nō differt ab isto. & q. hoc facit, quod j. dicit ab initio & c. q. d. secus post negligentiam, vel fortē intelligit Lap. q. dicit de casu sequenti. l. de receptione facti post collatum iam canonicatum, & eo casu verum dicit, s. in eū. Imō de necessitate dictum Lap. debet sic intelligi, quia si ab initio erat effectus canonicus, non restabat fieri nisi receptionē facti, ergo de illa loquitur Lap. ¶ Gl. 2. in prin. quārit de intellectu l. r. & sol. Deinde quārit de alia qōne, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, vsum curiæ. de hac, & alijs formis dicam j. de concess. præb. si soli. in princ. Io. An. Gl. in ver. faceres. quārit de ptate istius executoris, & soluit. ¶ Gl. in ver. debitam. declarat tex. ¶ Gl. in ver. negligenter. in prin. a quārit qūo iste posset dici negligens, & soluit. In ea. glo. ibi, mortuus est. ad hoc C. qui pe. tu. cum a matribus. Io. An. in fi. gl. de hoc vide no. s. de rescr. c. capitulum. super gl. Et dicit Io. An. q. nō recedit ab isto dicto, q. iudex arbitret, vt dicit gl. hic. Nec ob. cle. cum ei, quem. in fi. de concess. præb. in fi. quia illa determinat, quando impetrans dicat scire: hic aut loquit, quādo dicat negligere, vt ibi no. in gl. pe. Io. An. ¶ Gl. in ver. aliam. quārit, quando dicat iste esse negligens, ita vt non possit petere vacantem præbendam. gl. sol. ibi, q. d. negligēs quousq; prima conferat. In fi. gl. Est ergo intentus gl. q. iste dicat negligēs quando iam est deuentū ad collationem alteri factam. Et istud ē tenet Io. An. hic super tex. per verbum ibi positum, quando vacat & c. exponendo, quādo vacat. i. donec alteri fuit facta collatio. Sed dicit Io. de Fa. q. istud verbum, quando vacat, debet iungi cum verbo, petere negligenter omittat. & tunc pōt sumi ar. a p̄rio, q. quando non vacat, non erit negligēs. sed non pōt sumi. ar. q. quando vacat, nō possit esse negligēs, prout sumit Io. An. quia tex. præsupponit, q. pōt esse negligēs, ē quando vacat, s. in eum. Vltimare Io. An. refert hic dictum Hof. in e. capitulum. de rescr. q. si prius est prouisum secundo, obstat pri mo impetranti exceptio. ad hoc s. e. li. de rescr. tibi, qui b. Si tñ prius re integra clamat, auditur, & sufficit, q. petat, anteq̄ sit collata secundo. ar. ff. de consti. prin. l. si. de dona. cum dilectus. de ver. sig. olim. & si eo agente, & petente conferat alteri, non conualeceret illa collatio propter negligentiam subsequēte. ad hoc s. eo. auditis. & j. e. ti. quoddam. ff. quod vi. aut clam. l. si alius. s. est & alia. in fi. ff. de iure fil. l. edito. s. cum autē. ad Ter tu. l. 2. s. si mater. & j. de reg. iu. non firmat. Collationem. n. alteri faciendam præcedere debet negligentia impetrantis, s. in Archi. Et quid de habente beneficium acceptandi intra mentem, an post mensem acceptet adhuc vacantem. no. in cle. j. de concess. præb. in gl. iste terminus. Io. An. Lap. Abb. in c. tibi qui. tenet, q. negligentia impetrantis posset ēt excludere ipsum, ante q̄ alteri fiat collatio: vñ si est negligens primus nō possit illam petere: imō debet secundo impetranti per c. tibi qui. in fi. s. de rescr. Nam ibi in præbenda vacante vult secundum præferri primo post negligentiam primi. Nec ob. iste tex. in prin. a p̄rio sensu ibi, qñ vacat & c. quasi secus si non vacaret, quia ar. a p̄rio sensu cessat, vbi de p̄rio sensu est dispositum in iure. Nec ob. c. si tibi absenti. j. eo. quia loquit in collatione, vbi hñ plus iuris: hic autem in impetratione, vbi hñ minus iuris, s. in eum. & ibi eum sequit Io. de Lig. s. in Io. de Fa. hic. Tu dic, vt plenē dixi in d. c. tibi qui. quia ibi conclusi, ideo hic non repetō. ¶ Gl. super ver. extincta. recita per p̄rium, q. non extinguit, prout tenebat Comp. Et inducit rationes suas hic. positas in gl. solue postea, vt dicit prin. gl. In fi. gl. & quod hic definit, placuit ibi Inn. in j. gl. ¶ Quid si primus execrando litem consentit, q. secundus teneat primam, & consentit suo ordine habere secundam vacaturā, an possit. sol. no. s. e. relatū, q. sic, cum nulli fiat præiudiciū. Tu dic q. per istum tex. vt ibi no. in gl. dicit Inn. s. in Io. An.

ADDITIONES.

a ¶ Negligens. Adde quod D. de Ro. decis. 3. hoc ti. in antiq. dicunt, quod est in arbitrio iudicis.

b Tibi qui. Adde quod voluit Old. conf. 175. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Executor potest compellere, vt recipiatur impetrans in canonicum antequam præbenda vacet.
- 2 Negligens petere præbendam sibi debitam, non perdit ius canonicale primo quasitum. & num. 7.
- 3 Exclusus iure speciali a prosecutione iuris sui, admittitur de iure communi, si res non erat extincta, cuius pretextu ius sibi competit.
- 4 Potestas executoris non extenditur ad non comprehensa in rescripto.
- 5 Ordinarius conferens præbendam in defectum executoris, an dicatur conferre vt ordinarius, an vt delegatus. & nu. 6. & 3. c. seq.

Merum si præfatus clericus. ¶ No.

executor potest compellere, vt recipiat impetrans in canonicū, anteq̄ præbenda vacet. Ad istū tex. pos

set rñderi, q. hoc habebat forma mandati, & sic necessario non probat. de quo s. e. si eū. ¶ No. q. licet quis negligat perere p̄bē

2 dam sibi debitā, non tamē perdit ius canonicale primo quesitum; & sic patet, q. canonici pōt esse sine re, sed nō ip̄e: quia expectat præbendā. ad hoc s. e. relatū. & j. e. si postq̄. ¶ No. q. exclu

3 sus ex iure t speciali a prosecutione iuris sui: tamē admittit de iure cōi, si res nō erat extincta, cuius pretextu ius sibi cōpetit. Et istū tex. alle. Io. Cal. in quadā sua qōne, q. negligens pōt pete

re Apostolos intra tres dies sibi assignatos, licet sit exclusus a ptate prosequendi illā appella. poterit tamē iteratō appellare, ex quo restant aliqui dies ex decē datis ad appellandū: quia ex

quo grauamen adhuc viget, cuius pretext. licet appellare, & restat de tpe ad appellan. deputato, poterit via iuris cōis appella

re: licet ex iure sp̄ali sit exclusus a prosecutione primæ appella

4 tionis. ¶ No. q. ptas executoris nō extendit ad non cōprehēsa in rescripto. ad hoc s. de off. dele. c. p. & g. ¶ No. ar. q. vbi ex grā Papæ aliquid est cōcessum, nec alius executor deputat: poterit ordinarius exequi contentū in grā. vide Io. An. in c. bonæ. 2. de post. præ. sup. gl. ideo dicit. vbi idē tenet. & alle. de off. or. signi

ficauit. ¶ Quæro de rōne, quare habeat hic præbendā nō obstat negligentia? So. s. in Arc. quia negligentia in vno nō obstat alio. ff. de ali. iu. mu. cau. fa. l. itē si. in prin. ff. quemad. s. er. amit.

5 l. nā satis. circa fi. Io. An. ¶ Sed quæro, t an ordinarius cōferens præbendā in defectū executoris dicat conferre vt ordinarius, vel vt delegatus, q. est vtile scire propter appellationē interpo

nēdam? Sol. hoc dubium ponit Guil. de Mon. Lau. in extra. sedes. in gl. magna in fi. & ibi arguit primō, q. iste censet ordinarius, cum sit administrator iurisdictionis, & executor. & iste im

petrator præbendā petat tanq̄ de iure cōi sibi debitā, vt hic dicit tex. & sic vñ esse excitatiua iurisdictionis tñ. ar. e. licet. & c. grā

ue. s. de off. or. & sic vñ, q. ab eo debeat appellari superior. Ipse tenet p̄riū, q. iste vñ facere, vt sp̄alis delegatus, siue executor Pa

pæ: & sic ad Papā erit appellandū, cum ex collatione Papæ obtineat canonicatum, vigore cuius, & non aliās consequit p̄bē

dam, vt sic vnum pp alterum intelligat, s. in eum. Et pro dicto Guil. fa. s. de rescr. l. r. s. vbi exequēs factum alterius non suum,

sed factū illius, cuius exequit, dñ fecisse: & sic erit hic, quia iste dñ exeq factū Papæ, q. dederat huic rescriptū. sed posset argui in

2 p̄riū, q. quotiescūq; dat iurisdō a l. nisi aliud in iure exprimat, intelligit ordinaria, iuxta no. in c. cū ab ecclesiarū prelatis. de off. or. ergo cū hic a l. def illa ptas ordinaria, nec exprimit, qua

re sic intelligat ordinaria. Itē vbi ordinarius aliquid supplet in defectū Legati Papæ, facit vt ordinarius, & nō vt delegatus, vt

patet i c. signauit. de of. or. ita vñ hic, q. supplet executionē in defectū delegari. ¶ Gl. sup. ver. effectus, q. rit de exēplo tex. & so.

¶ Gl. sup. ver. dūmō. q. rit, & so. In fi. gl. idē Arc. Io. An. idē Zen. ¶ Gl. sup. ver. spectat. q. rit, an sit obligatus quocūq; iure ad eū

spectet, & sol. q. sic in fi. gl. ¶ No. istam glo. q. facit in ar. q. Papa scribēdo ad collationē alterius includat illū, ēt si ex iure sp̄ali

ad eū spectet collatio. de quo dixi s. eo. quis. ¶ Gl. si. q. rit, & rōnē reddit. in ea. gl. ibi, in illa tñ remanet sibi ius saluū in tertia,

& cū effectu decreti, s. in Arc. Io. An. ¶ Quid si iste facit sibi p̄ferre præbendā sciēter alteri debitā: an pcedat dispositio istius

tex. in vtroq; casu? Sol. dicit Lap. quod sic, in primo casu, quia nullā habebit p̄bendā, sicut dñ de casu negligentia. Sed in secūdo

casu istius tex. secus erit, q. licet ibi aliā hñ debeat, in qua nō fuit negligēs, nō tamē habebit, quādo non fuit negligēs, sed in

dolo, vt q. sciēter sibi prouideri fecit de illa, q. ad aliū pertinebat. ad hoc j. e. eū q. & c. si beneficia. & qd no. Ber. s. eo. ti. cū se

cūdū. & c. inter cetera. i. gl. si. Erit ergo talis isto casu canonicus sine p̄bendā illud, qd dñ in c. relatū. j. de præb. & hoc est pp dolo, & culpā suā, vnde sibi imputet, vt j. de reg. iu. dānū. s. in Lap.

6 ¶ No. limitationē ad istū tex. ¶ Sed nunq̄ ordinarius poterit cōferre isti p̄bendam illā, quā negligit in secūdo casu istius tex. si alteri nō fuit collata? sol. Lap. dicit, quod vñ, quod nō. cū ipse

nō habeat ptatē in ea, vt scribit Io. An. in cle. j. de cōces. præb. gl. iste terminus. in fi. & Pau. in cle. j. si iuxta. de p̄b. s. in Lap. q. di

cit, quod ordinarius bene poterit cōferre illā neglectā alteri, si nō sit ibi alius expectans auctoritate Papæ, vel ipsius Legati.

b facit d. cle. cū ei quē. j. respō. & qd no. Io. An. post Inn. de p̄ces. præb. cū in nostris. super ver. assignauerunt. pro, & cōtra facit, qd no. Io. An. de excels. prel. inter dilectos. super gl. vnde no. su per ver. non cassata. Sed dicit Lap. verius videri quolibet isto

ADDITIONES.

a ¶ Ordinaria. Adde pro hoc, quod ponit Old. conf. 257. an episcopus habens auctoritatem a Papa vniendi certas ecclesias, videatur illas vñire iure proprio, vel Papæ.

b ¶ Auctoritate Papæ. Adde quod D. de Ro. decis. 37. in antiquis, hoc ti. dicunt, q. vbi sunt duo expectantes apostolica auctoritate præbendā, quam duxerit acceptandam, q. si primus in data omittat primam vacaturam, potest acceptare secundam, nec habet locum hæc decre. & vide per eisdem in p̄ouis, hoc ti. decis. 3. 28. inci. habens auctoritate apostolica. b.

rum duorum casuum, q̄ a negligente vel ab alio peti non pos-
set sibi conferri ista præbenda neglecta, nec is, ad quem spectat
collatio, teneat ei ex debito providere de illa neglecta, sed de
alia, ut in casu seq. ex sua tamen liberalitate pōt ipsi negligēti,
vel alteri eam conferre. & hoc vult istud c. j. & 2. & ita possunt
intelligi prædictorum glo. fm Lap. & pro dicto Lap. fa. si. c. vbi
decretum dicit de præb. hmōi: & sic apponit prohibitionē nō
neglecta, sed alterius. ¶ Sed quid si post collationem alteri fa-
ctam de illa neglecta iterum vacat, nunquid poterit iste cano-
nicus illam petere sibi p̄ferri, non existente ibidem alio autho-
ritate Papæ expectante? Et vñ, q̄ nō: quod probat tex. hic ibi, in
alia præbenda. & ibi, præbendam aliam. sed dic, q̄ sicut peti p̄t
& conferri alia per eum, ad quem spectat collatio, ita & ista cū
censeat alia: & hoc verum, quando debebat sibi proxima vaca-
tura in genere, & non in specie certa, & expressa: & quando nō
dicit vacante per mortem talis, quia tunc secus: facit qđ nō. j.
c. ei, cui. in prin. Io. An. ad hoc ēt facit s. de ele. si alicuius. & s.
c. ti. cōmissa. s. porro. c. li. Et vñ ēt ultimum dictum hñe locū in
eo, qui constitutus est canonicus a Legato Papæ de latere suæ
legationis autoritate sub expectatione præbendæ, dum nō
sit alius ibi expectans autoritate Papæ, iuxta nō. per Io. An.
j. c. proxi. & iuxta nō. s. e. li. de off. le. præfenti. fm Lap. Ab. hic.
Et pro primo dicto Lap. fa. quod nō. in Spe. ti. de proba. s. j. ver.
quid si pars agri. vbi dicit, q̄ novale possessum per privilegiatū
si in alium alienat, & postea redit ad ipsum, privilegiatus non
gaudet primo privilegio, quia non censeat idem, qđ primō. Ita
hic ista præbenda de nouo vacans non censeat eadem. Itē Papa
scribit, q̄ conferat proxima vacatura. si ergo illa fuit neglecta,
& alteri collata, postea iteratō vacat, non est illa, quæ proximē
vacauerat: sed nunc propter novam vacationem censeat illa va-
cans: quia si mutet qualitas adiecta rei, licet res sit eadē, dñ alia
res, ut patet in c. veniens. 2. de test. ¶ Sed pone, q̄ mandat pro-
videri p̄ primo de canonicatu solū, vel ēt de canonicatu, & po-
stea de præbenda: & impetrans fuit negligens in procurando, ut
sibi provideret, vel ut reciperet in canonicū: an sit idem quod
hic dñ, quando est negligens in petendo collationem præbendæ,
ut s. expirat gratia, & executorū ptas. Sol. primo casu vñ, q̄ nō,
q̄ nō expirat grā, nisi per actum p̄riū, ut quia renūciat grē, vel
p̄hit m̄rimonium, nisi mandaret provideri de certo: & secūsus
illud peteret primo sciente, & petere negligente. Si autē nō de
certo, tunc non præiudicat: quia nec pōt dici negligentia. Se-
cundo casu. s. cum mandat provideri de canonia, & postmodū
de præbenda, & est negligens in petendo canonicatum, si tūc
vacat præbenda, sibi præiudicat: & rō est, quia non pōt hñe præ-
bendā, nisi prius sit canonicus. Vnde negligens eo casu, est ne-
gligens in præben. & iō sibi p̄iudicat, ac si esset negligens in præ-
ben. cum nec illam, nec aliam, nec canonicatum habeat. facit
j. q. j. sunt quidam. & quod ibi nō. & hoc intelligendum, quādo
concurrit cum primo negligente secundus impetrans, ut s. c.
li. de rescr. tibi, qui. Si verō fuerit negligens post canonicatum
habitu in præbenda, habet locum istud capitulum, vlt. respō.
c. verō, tibi qui. j. respon. intelligat, cum primus non fuit negli-
gens in canonicatu, sed in præbenda: & iō sibi non in canonica-
tu, sed in præbenda, in qua fuit negligens, & non in alia præi-
udicatur. ad hoc facit, quia rescriptum gratiosum, & contentio-
sum expirat re integra morte mandatoris. de offi. del. gratum.
& c. relatum. & j. eo. tit. si cui. vlt. respon. & quia contentiosum
per annalem, & gratiosum per arbitriam negligentiam appa-
rente secundo impetrante perduntur, & aliās nō, ut s. de rescr.
sin autem. & c. plerunque. & hic, j. respon. & præfertur secūsus.
Tamen rescriptū super canonicatu habendo incerto, licet ex-
pirat morte mandatoris re integra, non tamen per negligentia
primi perditur: nec secūsus, licet prius in canonicatu reci-
piatur, eidem primō in præbenda præferatur: & ratio, quia solū
de præbenda hic exprimitur, ut hic, & in d. c. tibi, qui. ad hoc fa-
cit j. de sent. excom. is, qui. j. respon. secundum Lap. Abb.

ADDITIONO.

a ¶ In petendo canonicatum. Facit, quod hic dicitur ad hoc, q̄ si concedatur præ-
benda simul cum canonicatu, ademptio vnius non valet. nō. de viroq; dicto
Io. de Imo. in l. si ita. s. regula. ff. de lib. & posth.

S V M M A R I U M.

- 1 Regula, qui prior est tempore & c. quod non procedat in casu.
- 2 Legatus Papa potest compellere canonicos, ut recipiant illum, pro quo re-
servavit præbendam in canonicum, antequam præbenda vacet.
- 3 Vicarius episcopi adicatur delegatus in his, quæ potest exercere virtute
specialis commissionis.
- 4 Precedere debet, qui est approbatus a superiore, & digniore.
- 5 Papa solus non ligatur concilijs.
- 6 Habens mandatum si recipiatur non expresso qua autoritate, cuius autho-
ritate videatur receptus.
- 7 Et quid si mandatum recipi autoritate, qua potest. nu. 8.
- 9 Prorogatio non dicitur fieri, quando committitur aliquid, quod sit alterius

natura, vel forma appositæ, quæ prius competebat.

I qui autoritate Apostolica.

¶ Gl. j. nō summat. pōt summati fm Zen. Receptus
autoritate speciali Papæ ēt ad mandatum alterius
preferendus est alij in præbenda. h. d. fm Zen. Et sunt duo dicta,
primum diffinit de prerogativa receptorum, fm de ipsorum
qualitate: fm ibi, eum quoq; Et dicit Arch. q̄ primum dictum
1 fuit sumptum de decre. Alex. execrabilis. ¶ No. q̄ vbi concur-
runt diuersi habentes ius a Papa, & inferiore, non procedit re-
a gula, q̄ ille, qui est prior in tpe, sit potior in iure: quod est verū,
quando agit de iure ad rem: secus si agat de iure in rem. et ita
procedit j. c. si a sede. ¶ No. q̄ gestum a Legato, non dñ gestum
2 Apostolicę sedis. vide s. c. si eū. ¶ No. hic ar. expressum, q̄ Le-
gatus Papæ pōt compellere canonicos, ut recipiant illū, pro
quo reservavit præbendā in canonicū, anteq̄ præbenda vacet.
de quo s. c. si eum. ¶ Nec obs. si dicat, q̄ receptio hæc fuerit de
facto: quia Papa præsupponit, q̄ receptio fuerit iuridica de au-
thoritate Legati. Nec obs. si dicat, q̄ hic iste tex. nō loquit de ec-
clesia nō numerata, quia hoc est falsum, cū dicat, q̄ ille præferē
in assecutione p̄bendæ. Et sic patet, q̄ hic loquit de ecclesia nu-
3 merata. ¶ No. ex secunda parte, q̄ si mādāt aliās ptatē habēti,
ut actum faciat de autoritate cōmittētis, ille dñ facere ut dele-
b gatus b, & non vt ordinarius: & sic verbū, autoritate nra, indu-
cit delegatā. ad hoc s. de rescr. cū aliquibus. qđ nō. facit ad nō.
4 de off. or. grauē. & c. licet. itē facit ad dubium, tan vicarius ep̄i
dicat delegatus in his, quę pōt exercere virtute sp̄alis cōmissio-
nis, quia vñ delegatus, sicut dñ hic de Legato, qui aliās hñt ordi-
5 nariā. ¶ No. q̄ ille t dñt præcedere, qui est approbatus a superio-
re, & digniore. ad hoc s. de ma. & obe. per tuas. Et si alij fuerint
ante in dignitate. qđ nō. pro militibus p̄latis, & doctoribus p̄fe-
rendis. ¶ An receptus in canonicum vltra numerū habeat vo-
cē in capitulo, remittit Io. An. ad nō. de cōst. cum M. in gl. hic
pōt. & quod sup ea nō. ¶ Quæro de rōne huius c. in j. respō. So.
dicit Arc. q̄ rō est, quia dare ius ad vacaturā est prohibitum. de
cōces. præb. nulla. cui cum sit cōciliaris p̄ Legatum, vel capitu-
lum, p̄iudicari nō pōt. s. de fil. presby. dilectus. & s. c. ti. dilecto.
6 & c. tuæ. Solus ergo Papa, qui t cōcilijs non ligat. s. de ele. signi-
ficasti. in prin. dare pōt ius in vacatura. s. c. licet. in prin. & illd
ius dat, cum scribit executori, quod faciat aliquē recipi, & præ-
bendā cōferat, cum vacabit non ob. numero. & facit ff. de albo
scribē. l. 2. Sed istud simpliciter nō est verum, q̄ solus Papa det
d ius ad vacaturā, ut patet in legato per ea, quæ habentur s. eo. li.
de off. leg. c. 3. & 4. & vide quod nō. de cōces. præb. c. 2. in gl. pe-
tamen legatus illud facit ex constōne Papali. itē fortius afficit
& plus durat reservatio Papæ, q̄ Legati. itē licet reservatio Le-
gati afficiat p̄ ordinariū, nō tamē p̄ Papā, vel habētē cām ab
ipso, et post, ut hic patet, quasi Papa nō privilegiaverit legatos
7 p̄ra se. s. de cē. cum instātia. Io. An. ¶ Quid autē si habens mā-
datum a sede Apostolica, ut hic in 2. respō. mādāt recipi nō ex-
presso qua autoritate, cuius autoritate vñ receptus? Sol. dic
q̄ vñ mādare vt legatus. facit c. mādātum. s. de rescr. Io. de Lig.
idē in simili Io. An. s. e. li. de ele. c. si postq̄. Sed posset ēt isto ca-
su distingui, q̄ aut facit aliquid, qđ poterat virtute legatiōis, &
intelligit ex illa ptate egisse. Aut facit, quod nō poterat ex lega-
tione, sed sic ex delegatione: & vñ factum virtute delegationis.
8 Et hæc distōnem optimē probat tex. s. eo. ti. nisi. ¶ Sed t̄ quid si
mādāt quem recipi in canonicum autoritate, qua pōt. cuius
c autoritate vñ receptus? Sol. dic, q̄ aut narrat in mandato se
legatum, & vñ autoritate legata, ut s. proxi. quia referre se vñ
ad p̄cedentia narrata. Aut narrat se Legatum, & autoritatē
apostolicā se habere, & subiicit, autoritate, qua pōt. & tūc aut
mādāt aliquid, quod nō poterat autoritate legata: puta quia
pendēte prima reservatione in eadē ecclesia mādāt de secun-
da: tunc vñ facere autoritate apostolica, ut fiat interpretatio,
vt potius res valeat, q̄ pereat. de si. instr. inter dilectos. Sed si so-
lū narrat se legatū, mādāt quod nō pōt autoritate legationis,
& addunt hæc verba, & oī autoritate, qua pōt. & tūc dicit Io.
de Lig. q̄ voluit sustinere tpe Do. Dumaten. q̄ annuit huic ter-
minationi, q̄ vñ factū autoritate ap̄lica: & sic interpretatus
est, q̄ illa verba gñalia aliās nihil oparent fm Io. de Lig. & pro
hoc facit, qđ nō. in Spe. e. ti. s. sequit. ad si. ver. qđ si ep̄s. & ponit
Io. An. s. de fo. cōpe. qđ clericis. sup gl. j. vbi nō. q̄ si ep̄s cōmi-
sit

ADDITIONES.

- a ¶ Regula. Vide Dyn. de reg. iur. in hac materia, bene loquentem. & vide D. Fel. s.
de rescr. pastoralis. quomodo ex duobus rescriptis vnum potest esse prius al-
tero, licet vtrunque habet datam vnius diei.
- b ¶ Vt delegatus. Adde Rom. conf. 284. Ang. conf. 39.
- c ¶ Vocem. Adde Fe. in conf. 290. vide D. Fel. supra de const. c. cum M. Ferrarien.
vbi tenet, q̄ habeat vocem in cap. imō etiam, q̄ possit esse delegatus i ap̄.
- d ¶ Ad vacaturam. Adde Fed. conf. 64.
- e ¶ Receptus. Adde Fed. conf. 130. & Oldr. conf. 257.

Geminianus super Sexto Decretalium.

fit cām spectantē ad ipsū rōne comitatus simplr in cōmissio-
ne dicēs se ep̄m, valet cōmissio fm Io. de Fa. & vid qđ no. Lap.
in sifi. j. eo. n. quis. & qđ no. Io. An. s. de elec. si postq. ¶ Gl. j. po-
nit vñ habuit originē tex. In ea. glo. ibi, itē vnus. j. rñ. & Ab. s. e.
inter cetera. & Gui. in Spec. ti. 2. s. nunc tractemus. ver. de illo.
Io. An. ¶ Gl. 2. recita per p̄riū, qđ recepti autoritate legati an-
te aplicos deberent p̄ferri p regulā, qđ prior. j. de reg. iu. gl. so.
¶ Gl. si. recita per p̄riū formatū in ea de opinione antiquorū,
& de extrauagāte Alex. sol. vt gl. In si. glo. idē qđ gl. tenet Arc.
Et dicit Io. Mo. qđ in eo in quo iste exercet aliqd, vt delegatus,
legato esset potior. s. de offic. leg. studiū. & qđ dicit gl. hic de
quaternario numero illius extrauagantis, remittit Io. And. in
Spec. ti. 2. s. nūc tractemus. ver. de illo. & ibi dicit, qđ Ale. pp mul-
titudine expectantiū restrinxit vsq; ad quatuor apostolicos in
qualibet ecclia, inter quos voluit p̄putari receptos authorita-
te Legati etiam p̄ntis autoritatem apostolicā, licet ante alios
immediatē a Papa expectantes tales expectarent. Et no. istam
glo. in solutione d. l. sed si manente. t̄p nō dī fieri prorogatio,
qñ cōmittitur aliquid, qđ sit alterius nature, vel formæ apposi-
tæ, qđ prius competeat. Et istā gl. dicit d. Pet. de Anc. Bal. alle-
gasse pro singulari. p qđ dicit, qđ si Papa concedit alicui ordina-
rio, vt procedat p̄ exemptos de heresi, qđ erit delegatus. a d quo
j. de hē. ad abolendam. Item qđ si ep̄s p̄mittit vicario suo, vt pos-
sit conferre bñficia, vel inquirere super criminibus, qđ erit de-
legatus. de quo per Lap. s. de offi. vic. c. 2. & ibi dixi. ¶ Sed po-
nā, qđ legatus autoritate apostolica pōt conferre. 15. bñficia,
& ipse autoritate legationis reseruauit vñm bñficiū pro A.
postea illo vacante contulit B. virtute autoritatis delegatē:
A. nihilominus fecit sibi cōferri per suum executorem. quæ-
rit, quis sit potior. sol. Io. Cal. consi. 8. e. ti. tenet qđ p̄ualer col-
latio facta B. non obf. reseruatiōe, & collatione facta autho-
ritate legationis. & de hoc dicit esse casū hic in j. & 2. rñ. simul
iunctis. nam si sola receptio facta autoritate Papæ per mada-
tum Legati facit ipsum p̄ferri receptis autoritate legata in
p̄benda postea vacante, vt hic dī multo fortius hoc operat col-
latio. non ob. si opponat de stylo curiæ, qui habet, qđ fiat men-
tio de expectantib. & autoritate Legatorū, qđ superflue fiet,
si non ob. per no. de rescr. mandatū. qđ rñdet, qđ illa ponit
ex superabundanti, vbi datus est executor ad puidendū saltem
p̄sentatione facta. j. de p̄ces. p̄b. si capitulo. vel vbi Papa p̄fert
canonicatū, vt j. c. px. & facit, qđ no. de rescr. lras. in si. Non ob.
si dicatur, qđ ambo ista p̄cesserunt ab eadē persona: quia ista p̄-
cesserunt respectu diuersæ p̄tatis p̄currētis in eadem persona,
qđ est possibile illas cōcurrere, vt hic patet. pōt eñ eadē p̄sona
diuersos facere actus respectu diuersarum qualitatū. s. de
ap. a collatione. eo. ti. & lib. & de elec. cum terra. fm Ioan. An.

ADDITIO.

1 ¶ Delegatus. Adde Fed. consi. 145.

S V M M A R I V M.

- 1 Papa per secundam concessionem non intendit tollere ius alteri quæsitum.
- 2 Inferiores a Papa conferunt aliquando motu proprio.
- 3 Collatio canonicatus facta per Papam, afficit manus ordinarij collatoris etiā ignoranter.
- 4 Impetrans quo iure petet p̄bendam alteri collatam.
- 5 Promissus a Papa de canonicatu, vel ipsius autoritate receptus, an possit po-
stea propria autoritate apprehendere p̄bendam cum vacat.
- 6 Papa si post collationem canonicatus confert postea p̄bendam vacantem al-
teri non facta mentione de primo, an valeat collatio?

I postquam canonicatū. ¶ Gl. j. summat,

- & duo facit. Primò diffinit casum. Secundò rōnem reddit ibi, nam coipso. ¶ No. qđ quandoq; Papa sta-
tim confert canonicatū, & mandat prouideri de p̄benda.
1 ad hoc s. de rescr. duobus. ¶ No. t̄p Papa per secundam p̄cessio-
nem non intendit tollere ius antea alteri quæsitū. ad hoc s. de
rescr. quis. & c. si propter. ¶ t̄p No. qđ etiam inferiores a Papa cō-
ferunt qñq; motu pprio. & an idem operetur, quod in Papa, vi
de glo. in c. fi. de offi. le. e. li. ¶ No. qđ per collationem canoni-
catus acquiri ius ad rē, & non in re, qñ p̄benda vacat. vide j.
2 de cōces. p̄b. c. fi. ¶ t̄p No. qđ collatio canonicatus facta per Pa-
pam afficit manus ordinarij collatoris etiam ignoranter: & sic
hēt quo ad eundem effectū, quē hēt decretū Papæ, vt s. de re-
scr. tibi qui. & de elec. si eo tpe. ¶ Sed quid de recepto in canoni-
cū an p̄cedat, quod hic dī, qđ non valeat collatio p̄bendæ al-
3 teri facta? So. dic qđ nō valeat. Et hoc tenebāt In. & Ho. s. eo. in-
ter cetera. Sed hic loquit̄ ē de non recepto. Et dicit Io. Mo. qđ
idem, qđ hic statuitur, determinauerat Mar. Papa, sed nō rōne
infra scripta, sed quia ecclia, in qua fuerat scriptū habebat cer-
tū numerū canonicorū, & p̄bendarū, quē ep̄s, & capitulū auge-
4 re nō poterāt. de rescr. p̄stitutus. Io. An. ¶ t̄p Sed qđro, quo iure pe-
terat illā p̄bendā alteri collatā? sol. qđā dicit, qđ hēi personālē
actionem. i. p̄ditionē ex decre. relatum. s. c. vel off. iudicis cō-

tra possessorem, vel actionem de dolo. super quo vide no. per
Cōp. de rescr. mandatū. in vlt. gl. ver. querit demum Comp.
cum ver. seq. & pro his facit iste tex. qui dicit ad obtinendum,
ergo non obtinuerat. & in si. dicit iuste petere, per que patet, qđ
5 talis expectans non hēt ius in re, sed ad rem. Io. And. ¶ Quæro,
an promissus a Papa de canonicatu, vel ipsius autoritate rece-
6 ptus possit propria autoritate a postea apprehendere p̄bendā,
cum vacat sibi debitā? sol. quidā tenēt, qđ sic, quia p̄benda recta
via transit ad eum, s. eo. inter cetera. ff. de acq. hē. l. heredes. ff.
de fur. l. si a Titio. ff. de leg. 2. l. legatis. ff. ad Tre. l. facta. & l. resti-
7 tuta. Sed dic̄, b vt probat hic tex. Nam anteq̄ sit sibi collata p̄-
benda vacans, ēt si illam petierit sibi cōferri, hēt ius ad rē tm,
& non in re. j. de cōces. p̄ben. c. fi. in si. ad idē C. de rei vendi. l.
seruum. ff. de acq. pos. l. sicut ex stipulatione. ff. de fur. l. eū. s. de
priui. pastoralis. ad hoc j. cum qui. s. j. facit j. eo. si tibi absenti.
Io. An. Lap. Abb. dīllinguit, qđ si vacat p̄benda consueta cō-
ferri canonico tm, & ad illam vacantē recipiat aliquis in cano-
nicū, talis sic receptus habuit ius in p̄benda vacante, ad quam
sic recipitur nedum ad rem, sed ēt in re. Sicut econuerso, si cō-
feratur alicui p̄benda vacans cōferri tm canonico cōsueta, is
cui talis p̄benda cōfertur, statim est canonicus, put in hoc vlti-
mo dicto Comp. de consi. cū M. & no. Arc. s. e. si clericus. Nō
ergo debet indigere alteruter ipsorum isto casu alia receptio-
ne, vel collatione canonicatus vel p̄bendæ. alle. qđ no. de simo.
Iac. super verbo, receptus. Si vero nō vacat p̄benda tpe quo cō-
fertur canonicatus, vt quia vltra numerū confet, & tunc requi-
ritur collatio p̄bendæ, & sic p̄cedat iste tex. Et isto mō procedit
dictū Io. An. hic. Secūdū verò primū membrū p̄cedat alia opi-
6 quam dicit Io. An. reprobari fm La. ¶ t̄p Quid si Papa post col-
lationem canonicatus confert postea p̄bendā vacantē alte-
7 ri non facta mentione de primo, an valeat collatio? Sol. Arc.
tenet qđ non, si non fuerit facta mentio de primo mandato, cū
p̄p canonicatus collationē, & reseruatiōē, & decreti interpo-
sitiōē prima vacatura fuerit affecta pro impetrante, & sic illa
collatio fuerit surreptitia. ad hoc j. c. si beneficia. & sic corrigē-
da. s. de re iud. cum olim. 3. q. 9. s. his ita. & de rescr. ad audie-
tia. Nec p̄sumit Papā voluisse ius illi tollere, quo id nō expri-
mit. de ver. sig. dilectio. de off. dele. ex parte. j. & 2. in si. facit j. de
reg. iu. decet. 3. q. 2. non enim. de p̄ce. dist. j. quantumlibet. in
si. 16. q. 2. visis. item si inconstantia, & varietas non recipiuntur
in alijs. de p̄ce. dist. 3. derisor. multominus in Papa. Vnde di-
ces errasse oblitus facti. 23. di. p̄terea. ibi, nisi nos fallat obli-
uio, & sic non tenet, de confes. c. fi. Non ob. tex. iste, qui dicit a
p̄dictis & c. quasi secus videat̄ si a Papa, quia Papa narrat factū,
non in hoc ponit ius. Non ob. qđ primū rescriptū sit gñale. j. eo.
si plurib. j. de cōces. p̄ben. c. nec captandæ. cui gñi derogat per
speciē. j. c. px. & c. quis. nam statim cum vacauit p̄benda, illud
genus fuit deductū ad speciē. ad hoc de fil. psby. ex tua. ¶ Itē gl.
fi. in c. 1. s. de rescr. nō dicit illud rescriptū dici gñale, qđ referē
ad certū licet nunc incertū, prout ibi no. non ob. si dicat, qđ col-
latio tribuitur in re, qđ est fortius qđ ius ad rē, vnde potior de-
bet esse illius conditio, sicut dicimus, qđ fortior est illius causā,
cui res est vendita, & tradita, qđ illius, cui prius fuit vendita, &
non tradita. C. de rei ven. l. quoties. & no. de spō. c. tuas. in glo.
j. & vide quod super ea no. quia non recipiunt interessē, ad qđ
agere possēt p̄ collatorē, sicut recipiunt prophana. ¶ Vnde re-
net Arch. quod est dictū s. in prin. Ex p̄dictis possēt infer-
ri, qđ nisi beneficium esset affectum, teneret Papæ collatio: nec
mirū, quia teneret etiam collatio ordinarij. s. e. ti. dilectus. 2.
& j. de p̄ces. p̄ben. si soli. j. rñ. & maxime qñ scribit̄ cū benefi-
cio acceptandi. c. ti. j. Io. An. cōcludit, qđ si beneficiū vacauit in
curia, nullū dubiū, qđ tenuit collatio vacantis. s. e. c. 2. Si vero ali-
bi vacat, & Papa vti verbis generalib. si p̄benda si qua vacat & c.
p̄cedit dictū Arc. & idē vñ, si Papa vti ip̄alib. verbis. si talē p̄be-
dam vacantē per mortē, vel promotionē talis, vt locus sit surre-
ptioni, ex quo Papa illā proprio motu non confert. si vero Pa-
pa proprio motu cōfert hoc exp̄ssō, tunc vñ dubiū, sed potius
vñ qđ valeat, & maxime, vt est dictū, si p̄benda non esset affecta.
per c. j. px. Na in dicto casu nō ob. surreptio. j. c. si motu pprio.
Ialuo eo qđ ibi dicit̄ in gl. idē verbū. hodie tamē ponūtur cō-
tollentes hoc dubiū, & reseruantes ius spectantiū. facit in si.
mili qđ dicitur j. c. pxi. super gl. j. Io. An. Lap. Ab. dicit, qđ licet
Papa scribat motu pprio, non vñ qđ valeat. & rō, qđ licet Papa
scribat motu pprio, nō tñ intendit iuri alterius p̄iudicare, qđ si
bi in re, vel ad rem cōpetit, nisi hoc exprimat. facit s. c. li. de re-
scri.

ADDITIONES.

- a ¶ Propria autoritate. Adde quod voluit Old. consi. 319. D de Ro. dec. 343. in
nouis hoc t. Ber.
- b ¶ Sed dic contra. Vide D. Fel. c. cū M. Ferr. ver. ex his se. s. de consi. in antiquis.
- c ¶ Collatio. Adde, qđ voluerunt D. de Ro. dec. 307. & 283. de concess. p̄benda
nouis. & Cal. consi. 3. hoc tit.

Secunda pars. De Præbendis, & dignitatibus. 196

scrip. quis. & qd ibi ipse scripsit. & in c. Iacobus. de simo. in j. & ult. q. fm Lap. idem quod Lap. tenet Io. de Lig. eadem rōne, qd motus proprius tollit surreptionē, sed non ius alteri quæsitū. Imò præsumit Papam fuisse oblitū: quia qnq; præsumit obliuisci sui facti, iuxta no. de consti. c. j. eo. li. Io. de Lig. Pau. hic tenet distōnem. Io. An. ideo aliter nō recito, quia nihil addit. Io. de Fa. dicit, qd fortē istud non est ita clarū. Nam affectio præbende non ligat manus Papæ, sed inferiorum. Vñ respectu Papæ ē perinde, ac si non esset affectio, videlicet non obstante iure quæsitō ad rem. s. c. dilectus. 2. ita dicamus, qd valeat hic, vbi est collatio facta per Papam. Nec surreptio pōt hic allegari, quia proprius motus illam tollit: vñ super hoc dicit cogitandum, fm eū. Tene opi. Lap. & sequacium. Et ad rōnes Io. de Fa. rñde, qd ille concludunt, qd Papa pōt alteri conferre non obstante affectio: sed hoc non negat alia opi. vt patet ex dicto Lap. sed ipsi dicunt, qd non valet ex defectu voluntatis, quia in dubio, vt si motu proprio scribat, non præsumit velle tollere ius alterius, vt s. de rescr. quis. vt patet ex no. per Cōpo. de rescr. cām. vbi dicit si Papa dicat, conferas beneficiū non ob. collatione alteri scā, intelligit de collatione alteri facta inualida: non de iusta. pro hoc facit, quod no. Lap. j. e. quodam. vbi tenet, qd decretū Papæ afficiat ēt manus Papæ ignorantis. ¶ Gl. j. post summarium colligit notabile. In ea. gl. ibi a Papa. s. eo. cum, qui. Io. An. ¶ Gl. 2. quærit de vna qōne. & sol. in fi. gl. idem Arch. Io. And. ¶ Gl. in ver. postmodum. quærit, & arguit ad partes, & non sol. In fi. gl. dicit Arc. qd fortius procedit istud in vacantibus, qd dicit clarē patere per hunc tex. & vide glo. quæ incipit, hic determinat. in cle. j. de concess. præb. Io. An. Illa gl. tenet idē, quod ista. Sed qd si dicat, qd conferat præbendā, si qua tunc vacat, nec addit de vacatura, an possit conferri vacatura? vide gl. j. c. dilectus. 2. eo. ti. ¶ Gl. in ver. motu proprio. quærit, quare dicat motu proprio, & soluit. In fi. gl. Io. de S. Geor. intelligit gl. veram, si confert ex pectanti autoritate Apostolica: & primo impetranti, aliā nō teneret. alle. no. de rescr. tibi, qui. j. rñ. & s. c. eum, cui. & j. c. pro xi. in gl. & sic fm eum. ¶ Gl. in ver. vacaturam. quærit, an tex. pcedat in vacante, & soluit, qd sic. ¶ Gl. fi. quærit, & soluit.

ADDITIONES.

- a Inualida. Adde Rom. conf. 174.
- b Motu proprio. Quid importet clausula, motu proprio. vide D. Fel. in c. nonnulli. ver. fallit tertio. supra de rescr. in antiq. & an inducat statim reuocationem primi rescripti. c. in ceteris. ver. prima rescriptio. & an motus proprius possit alter probari, qd per expressionem. in c. si quando. ad fi. de rescr.

SVMMA RIVM.

- 1 Papa appellat Episcopum Cardinalem fratrem.
- 2 Mentio quando fit de presbytero Cardinali denominatur sub titulo.
- 3 Collatio beneficii facta sub conditione si vacat, procedit in Papa.
- 4 Collatio facta per executores Apostolicum impetratum tenet, licet prius per alium fuerit alteri collata.
- 5 Tribuens alteri potestatem actus facienbi non eximitur a potestate illa.
- 6 Dispositio specialis derogat generali, licet de genere nulla fiat mentio.
- 7 Argumentum ab absurdo valet.
- 8 Decretum Papæ afficit ignorantes, quando manat super certo. Et habet vim priuatiuam p̄tatis rei, super qua fundatur, vel emanat. nu. 9.
- 9 Gestum a procuratore dato ad negocia post tacitam, vel expressam reuocationem constituentis non valet, licet contrahentes non sint certificati de reuocatione.
- 10 Argumentum per similia legalia valet.
- 11 Renunciatio simoniaca an valeat.
- 12 Extunc, dictio, cuius sit effectus.
- 13 Gratia si dicatur ad beneficium, quod duxerit intra mensem acceptandum, si non acceptat intra mensem, an possit post mensem acceptare re integra.
- 14 Taciturnitas an vitiet literas beneficiales.
- 15 Priuilegium speciale non tollit generale non faciens de illo mentionem.

Vdum venerabili. ¶ Glo. j. summat. Et duarum gratiarum Apostolicarū. secunda ibi, cūq; ponit processus habitos per illas. tertia ibi: nos igit multis argumentis ostendens partem alteram potiorē illi dat Iudices. Vel sunt due partes tm̄, vt primę due partes contineantur sub querela camerarij: quod plus placet Io. An. ¶ No. qd episcopum & Cardinalem Papa appellat fratrem. s. c. li. de re iud. ad Apostolicę. ¶ No. qd ad hoc, qd resignatio beneficij teneat, debet esse libera. ad hoc s. de renun. super hoc. ¶ No. qd quando fit mentio de presbytero Cardinali, denominatur sub suo titulo: tamē fallit in Cardinali basilicę duodecim Apostolorū, vt est tex. s. de re iud. ad Apostolicę. & no. Host. de priuil. cum olim. j. ¶ No. ar. qd valet collatio beneficij facta sub conditione: si vacat: quod procedit in Papa: de inferioribus verō dic, vt no. s. de elec. c. 2. eo. li. ¶ No. qd collatio facta per executores Apostolicum impetratum tenet, licet primitus per alium fuerit alteri collata, etiā si non casset prius colorem tenendi, quē alius habuerat, quando color primi superuenit post impetra-

tionem alterius. Et est hic casus pro dicto Compo. in c. capitulum. de rescr. vbi dicit, qd licet duo executores idem beneficiū conferant diuersis, non vitiat collatio secundi. licet non cassauerit primo collationem primi. ¶ No. hic practicam libelli in beneficialibus in possessorio adipiscendę. ¶ No. ex secūda parte, qd licet quis tribuat p̄tatem alteri actum faciendi, per hoc non existit a p̄tate illa, sed penes eum illa, & maior remanet: quod est verum, quando ad committentem spectat iure ordinario: secus si iure delegato, vt s. de off. dele. quamuis. Et istum text. semel allegauit, qd licet procurator patroni laici presentauerit vnum. per hoc no. qd excludit patronus a p̄tate accumulandi alium, cum penes eum remanserit p̄tās eadem, & maior. ¶ vt dicit hic tex. ¶ No. regulam, qd dispositio specialis derogat generali, licet de genere nulla mentio fiat. de quo j. in regula, generi. de re iud. ¶ No. tex. qd taciturnitas eius quo expresso nihilominus Papa gratiam concessisset, non inducit surreptionem etiam in literis beneficialibus. de quo aliquid in gl. ¶ No. qd est licitum arguere ab absurdo. de quo hic in gl. ¶ No. a contrario, qd vbi requirit specialis mētio, non sufficit generalis. ad hoc s. c. 2. ¶ No. qd decretum Papæ afficit ignorantes, quando emanat super certo. ad hoc j. de concess. præb. c. j. & in cle. cū ei, quem. de concess. præb. Et pondera tex. quia dicit hic super certo: & tamen certa præbenda non erat collata, quia dixerat de vacante, vel vacatura. Vnde patet, qd illud potest dici certū, cuius significatio pendet ex futuro. ¶ No. qd decretum Papæ hēt vim priuatiuam p̄tatis rei, super qua fundat, vel emanat, & reuocatiuā ad se. Et ista potest esse ratio, quare ligat manus ignorantis. ¶ No. qd vbi agit de lucro alterius, potest fieri reuocatio actus, etiam illo ignorante. Et qd habere beneficium cōcernit lucrum beneficiandi. ad hoc de renun. super hoc. ¶ No. qd non dī fieri p̄iudicium illi, cui Papa dederat p̄tatem conferendi, si illam reuocat, cum effectus illius gratiæ non deriuat in episcopum, cui fit concessio, sed in alium. ¶ No. qd gestum a procuratore dato ad negocia post tacitam, vel expressam reuocationem constituentis non valet, licet p̄hentes non sint certificati de reuocatione. de quo per gl. in cle. j. de renun. ¶ No. t̄ licitum esse arguere per similia legalia. ad hoc j. de concess. præb. autoritate Martini. ¶ No. practicam sententię in beneficialibus in possessorio adipiscendę. ¶ Ant̄ valeat renunciatio simoniaca? Sol. dic, qd non, fm Arch. qui ponit hic illud, quod no. gl. de off. del. ex parte. j. & quod no. de renun. super hoc. in gl. qd per expensis. expressē Io. An. ¶ Quæro de effectu huius dictionis, t̄ extunc. So. dicit Arch. qd non est vis, an dicat exnunc, an extunc, quia semper id trahit ad diem conditionis. alle. quod no. Inn. & Host. de app. p̄terea facit cle. cū ei, quem. & qd ibi no. de concess. præb. Io. An. ponit ēt hic de dictione p̄occupare, quæ ponit in bona parte. & idem significat, qd ante occupare. sic in Psalm. P̄occupemus faciem eius in confessione. Itē quod dictio, velut, ex expressiua veritatis, secundum Archid. Ioan. And. ¶ Quærit Ioan. Mon. an ratio hic posita, quod Papa p̄occupauerat, sit sufficiens ad solutionem istius casus? Solu. dic, quod sic, quia prima gratia erat generalis nil continens actu, sed habitu, vel potentia tantum. Secunda verō erat specialis continens aliquid actu. Vnde species extracta de genere, amplius sub genere non includitur. & allegat iura, quæ alleg. hic glof. Ioan. An. ¶ Quid si datur gratia ad beneficium, quod duxerit intra mensem acceptandum: & non acceptat intra mensem, an possit post mensem acceptare re integra? Solu. Arch. tenet, quod sic. Tu dic de hoc, vt no. in clemen. cum ei, quem. de concessio. præbend. in glo. iste terminus. ¶ Sed pone, quod Papa committat Legato, vt sibi rebelles in pace faciendā, vel obseruandā priuare possit beneficijs, & illa alijs conferre, qui priuauit propter causam illum Titium, & ibi erat vnus autoritate Apostolica expectans primum vacaturum. Solu. dicit Ioan. And. quod per hanc decre. fuit determinata ista questio, quod non, vt sic illa commissio intelligatur sine p̄iudicio iuris alieni, cum beneficium tempore vacationis esset affectum. arg. c. quamuis. s. de rescr. ¶ Sed hodie in terminis p̄dictis, vel de quibus loquitur decre. vel similibus ponitur in literis clausula derogatoria, per quam quo ad beneficia

ADDITIONES.

- a Valet collatio beneficij sub conditione. Adde in c. si. ver. in quantum dicit beneficia non esse. de iu. & Panor. in c. si constitit. & quod ibi notauit in apo. ad ipsum nu. 2. in ver. ad tempus. de accus. quod ego amplio, etiam si commissarius Papæ ignoret vacationem secundum Bal. in l. si sententia. la. j. C. de sen. quæ sine cer. quant. profer. alle. Io. Mo. & Io. An. in c. si tibi. j. eo. si tamen valet de facto tenet non de iure.
- b Maior remanet. Adde Cal. conf. 7. hoc ti. Ber.
- c Certificati. Adde Rom. sing. suis, fol. 13. Ber.
- d Simoniaca. Adde D. de Ro. decis. suis. de rem. & Cal. conf. j. de simo.
- e Extunc. Adde Ol. conf. 172. Rom. conf. 19.
- f Acceptandum. Adde Old. conf. 165. & D. de Ro. decis. 32. in nouis. Bb 4

Geminianus super Sexto Decretalium.

beneficia illa præiudicat expectantibus cum protestatione, q̄ in alijs non fiat præiudicium, & simile quod no. s. e. c. proxi. in fi. fm Io. An. super gl. 2. ¶ Gl. 2. quærit, quæ fuerit eā dubitandi in isto legato, & sol. ¶ Gl. 3. recita per prium, q̄ appellatione beneficiorum non comprehendant beneficia ecclesiæ cathedralis. s. e. ¶ Gl. dicit, q̄ hic sumit largè. In fi. gl. dicit Io. An. q̄ vltimus s. illius decre. est p̄ ista decre. & illo soluit istud prium, fm eū. Pau. soluit aliter, quia dicit, q̄ ibi ē alia rō, q̄a ibi agit de eo, quod inducit grauamen: ideo non includit ecclesia cathedralis. hic secus, fm Pau. quasi velit Paul. q̄ cum hic de p̄tās accipiendi renunciationes volentium liberè renunciare, & talia p̄ferre, non v̄t grauamen inferri ordinario, si talis p̄tās extendat ad cathedralem b̄ sicut fit, quando mandat prouideri de beneficijs qualitercunq; vacantibus, vt in priore. Tu dic, fm Lap. q̄ hic loquit in l̄is gratiosis, non ambiosis, vt cum est facta, vel fieri mandat gratia prouisionis ei, pro quo scribit, vt d. c. si cui. vlt. respon. & facit ēt j. e. ti. is cui. Et ex his inferit, q̄ quādo fit talis gratia, quæ in alterū deriuat, vt hic, in tali gratia veniunt ēt beneficia curata: vnde talia conferre poterunt habentes talem gratiam. Nec ob. c. si. s. e. ti. quia ibi loquit in alio casu prout ibi scripsit Io. An. post Inn. & Hosti. & facit quod no. Io. An. j. de ver. sig. c. si. & per hęc similiter respondet ad c. cum in illis. j. respon. j. e. ti. fm Lap. Abb. hic. Contra dictum Lap. facit, q̄ curata includant, quia vbi concedit priuilegium in præiudicium tertij, debet strictè interpretari. de priuileg. pastoralis. Imò verba priuilegij improprietat significatum vocabuli, vt non lædant ius tertij, vt in c. super eo. de off. del. vbi ēt in ppria materia, quando agit de præiudicio ordinarij quo ad collationem, vel prouisionem beneficiorum verba strictè intelligunt. vnde si in isto priuilegio appellatione beneficiorum comprehendant curata, multum præiudicat ordinario collatori: q̄a cū collatio sit donatio, saltem in cui dando, vt no. gl. s. e. ti. relatū. auferit ordinario hæc p̄tās: ergo ne t̄m sibi præiudicet, intelligunt strictè: & sic in beneficijs simplicibus. sufficit. n. q̄ priuilegium operet in illis. de priuileg. pastoralis. de ver. sig. abbate. Nō ob. c. pe. de ver. sig. vbi in priuilegijs appellatione beneficij includunt curata, ēt quando agit de p̄iudicio tertij, quia ille tex. pōt induci pro ista parte, cum dicat isto casu: & sic v̄t a priore illius, q̄ in alijs casibus priuilegiū non includat curata: & potuit esse rō illius tex. quia non agit de graui præiudicio tertij, vt ibi no. Io. An. post Hosti. Nam licet ibi priuilegium concedat fructus beneficiorum vacantium: per hoc non præiudicat ordinario collatori, quia habebit nihilominus conferre, vt no. j. c. si tibi cōcesso. Nec præiudicabit clerico instituto, quia interim tenebit beneficium primum, vt no. in d. c. si tibi cōcesso. & licet non habeat promotus aliud beneficiū, non tamen præiudicat, quia habebit expensas ab illo, qui recipit fructus. s. de off. or. p̄senti. e. li. & in extrauag. sedes. Io. 22. in alijs aut fructibus non præiudicat rectori: quia fructus, qui supersunt, non sunt sui, vt etiam no. in d. c. p̄senti. vnde posset sustineri dictum Lap. q̄ nō præiudicat tertio, sed ipsi cōcedenti priuilegiū, vt q̄ eum la ta fiat interpretatio. de priuileg. quia circa. sed secus si ex lata signatione præiudicaret tertio. ¶ Gl. in ver. libere. quærit, quare tex. dicat libere, & sol. ¶ In fi. gl. no. quare intelligat renūciatio libera. ¶ Gl. super ver. pacifice. quærit, & sol. ¶ Gl. in ver. eadē. recita per prium, q̄ remansit penes Papam maior, & eadē, q̄a is erat minor, & non erat eadē. gl. timore prii. sol. ¶ In fi. glo. dicit Io. Mo. q̄ ordinaria, quæ est penes delegantem, est maior illa, quam ipse cōmittit delegato: ergo est eadē delegati illa & minor. Idem Arc. dicēs, q̄ fons scaturiens, maior est, q̄ riuus ab eo procedens. Io. An. gl. in ver. de ipsa. recita per prium, q̄ taciturnitas alicuius qualitatis, qua expressa nihilominus l̄as habuisset, vitiat l̄as ad beneficia. j. c. si motu proprio. gl. dicit, q̄ hoc ḡnaler non est verum. ¶ In fi. gl. Per solutionem gl. nō est clarus tex. Et hoc ēt tenent in d. c. super l̄is. q̄ istud non habet locum in l̄is beneficialibus. Credo sic posse distingui, si querit, an taciturnitas eius, quo expresso nihilominus l̄as habuisset, habeat vitare l̄as beneficiales. Dico, q̄ quādā est qualitas, quæ debet exprimi in l̄is ex dispositione iuris, & tunc ēt si essent talia, quibus expressis nihilominus habuisset l̄as, taciturnitas vitiat l̄as. ita procedat c. si motu proprio. quia canon astringit impetrantem, vt faciat mentionem de beneficio q̄rū cunq; minimo. Quædam sunt qualitates, quæ ex iuris dispositione sunt exprimendæ, quia in literis ad beneficia non sunt exprimantur, vt no. glo. in cle. j. c. ti. & tunc distingue, quia aut taceat aliquid, quo expresso l̄as non habuisset, vel saltem sic de refer. postulasti. & c. ad audientiam. & d. c. super l̄is. Aut taceat aliquid, quo expresso nihilominus l̄as habuisset: & hoc non vitiat l̄as beneficiales. & ita intelligo istum tex. Nam loquit iste tex. de qualitatibus, ad quarum expressionem impetrans nō ar

stat de iure cōi. ¶ Gl. super ver. de incerto. quærit de exemplo tex. & sol. ¶ In fi. gl. seq. dicit Lap. Abb. q̄ p̄ tex. facit quod no. Arch. hic arguendo a priore sensu, quia si decretum sit editū super incerto, non ligat, nisi adiciat t̄ps certum: tūc. n. ligaret ēt. & hoc est expressum in cle. cum ei, quē. de concess. præb. & no. Guil. in Spe. de locato. s. nunc aliqua. ver. 4. Sed hic v̄t poni super incerto, vt patet j. de concess. præb. ne captandē. imò super ḡnē, vt ibi. Nec fuit ibi additum certū t̄ps, ergo non ligat. Nec ob. si dicat, q̄ hic sit species, q̄ derogat generi, sed potius vtrobique est genus. sol. dic. q̄ q̄n genus refert ad vnum, vt hic in cancellario: tunc h̄r loco speciei, & tanq̄ species derogabit generi se ad plura referenti. Vel dic, q̄ respectu canonicatus collati per Papam, fit super certo, vt dicit gl. & per consequens nō erit quo ad præbendam. Ad idem facit, quod no. Io. An. post Inn. j. de concess. præb. c. j. super ver. acceptanda. vbi dicunt, q̄ d̄ certam reseruare præbendam ille, qui reseruauit primam. & facit, quod no. Io. An. j. c. ti. si tibi absenti. super ver. nō acquiras. fm Lap. ¶ Gl. in ver. lucro. quærit de exemplo, quō non dicat agi de eius damno. ¶ Gl. pe. recita per prium regulę prime. j. de re. iur. & solue, vt gl. Opp. Pau. de Eleaz. q̄ priuilegium speciale non tollat generale non faciens mentionem de illo: & sic regula ista non habet locum in priuilegio, vt no. de rescri. c. j. cū ergo hoc fuerit priuilegium, vt hic patet, quia sibi nō competit de iure cōi, ergo male alle. hic Papa. sol. dic. q̄ priuilegium appellat generale propter multa p̄tenta, & specificata in eo actu & habitu: & istud non tollit per secundū speciale: quia in quo libet specificato in ipso speciale censet. secundum ergo speciale istud quo ad illam specialitatem tollere non pōt, vt in prii: vt si dicat, do tibi priuilegium talem dignitatem, & talem concedendi, & omnes alias. Quoddam est priuilegiū generale appellatum nō actu, sed habitu. i. quia nulla exprimit specialitas, sed habitu multa comprehendit, vt do tibi p̄tatem concedēdi oia beneficia. & sic in habitu multa p̄prehendit. & in isto h̄at locum tex. hic. Vel dicat aliter, quia quoddam est priuilegium præter legem cōm cōcessum, & quod damnum bursale ipsius priuilegiati concernit, & istud non tollit per primū, vt in priore. Aliud est priuilegium partim iurisdictionale, licet præter ius cōe concessum, vt in casu nostro. Nam præbendarum collatio est de iure cōi, q̄ conferri debeant saltem per ordinarium. Vnde hic nullum bursale damnum vertit ipsius legati: & in hoc casu loquit tex. fm Pau. inducit ēt Pau. istum tex. ibi, dum dicit, duximus reseruandam q̄ executores beneficiales, qui ineptē loquunt, dicentes, si qua præbenda vacat, illam tibi confero, & te inuestio: quia certum quid conferre debet, vel debet dicere, vt hic. & facit cle. j. de concess. præb. Si autem dicit, tale beneficium vacans tibi confero, si tibi de iure debetur, etiam non valet: quia tale non debetur a iure. facit, quod no. Innoc. de rescript. c. in nostra. secundum Paul.

ADDITIONES.

- a ¶ Ecclesiæ cathedralis. ego limitarem hoc dictum, nisi in rescripto fieret mentio de beneficijs ecclesiæ cathedralis, vt no. Car. in cle. j. q. j. de supplen. ne. prælat. & in cle. fi. q. 13. de procur.
- b ¶ Ad cathedralem. Adde Cald. conf. 4. hoc tit.
- c ¶ Beneficialibus. Adde quod Pet. de Anch. conf. 296. tenuit, q̄ exprimes minorem valorem beneficij obtineat, dato q̄ valor esset maior, cum Papa ita eodem modo gratiam fuisset concessurus. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Iura sunt de his, quæ sepe accidunt.
- 2 Declaratio dubiorum literarum Apostolicarum spectat ad Papam.
- 3 Prior in data præfertur.
- 4 Papa si non confert prius canonicatum, sed sic secundo, an præferat primus.
- 5 Prouisio si mandatur fieri de præbenda, & dignitate coniunctiue, an de altero solo prouideri possit?
- 6 Rescriptum si fiat pro clerico, quod sibi prouideatur de officio, an possit prouidere de officio, quod cadit in laicum.

Via sepe dubitatur. ¶ Glo. j. summat, & duo facit. Pri-
mò ponit dubium, quod distinguendo declarat ibi, nos dubitationem. secundum membrum ibi, nisi
1 vacanti. ¶ No. quod iura sunt de his, quæ sepe accidunt, vt est glo. de despon. impub. c. literas. in princip. ¶ No. differentiam esse inter dignitatem, personatum, & officium. de quo supra
2 de consuetud. c. j. ¶ No. quod t̄ declaratio dubiorum literarum Apostolicarum spectat ad Papam. ad hoc de iud. cum vena-
a nissent. ¶ No. regulam, quod t̄ prior in data præfertur: ad hoc
3 s. eod. titu. & li. cum, cui. ¶ No. quod per secundum rescriptū
b Papa non intendit nec tollere, nec p̄iudicare iuri quesito pri-
mo, & ad rē, nisi faciat mentionem de primo. facit qd no. s. eo. ti. &

ADDITIONES.

- a ¶ Cum venisset. Adde de interpretatione rescriptorum, & priuilegiorum late per Fel. in c. causam. de rescr.
- b ¶ Iuri quesito. Adde Cald. conf. 8. de rescr. Ber.

tit. & lib. c. si postq. ¶ No. q. iure annexionis consequitur quis id, quod principaliter obtinere non posset. ad hoc facit s. e. tit. & li. super eo. ¶ Quid si Papa non confert prius canonicatū, sed sic secundo, an præferatur primus? Sol. Io. Mo. tenet q. nō, vt isto casu remaneat incorrecta opi. Inn. de qua in gl. j. Arch. contra cum tex. hic non pōderet collationē, sed anterioritatē datā, ad hoc supra de rescri. tibi qui. & c. pe. Io. And. Idē Io. de Lig. quia etiam in illis habet locum prioritas in data s. m. cum. pro qua facit s. de rescri. s. pen. eo. li. ¶ Quid si non mandatur prouideri de præbēda, & dignitate copulatiuē, vt hic, sed cōiunctiuē: quia dicit de præbēda cum dignitate: an de altero solo puidere possit? So. Io. An. remittit ad no. per se, s. de ce. le. mis. cum Marthæ. ver. alij verò. ibi dicit, q. si Papa scribit p aliquo isto modo, q. talis habebit canonicatū, & præbēdā, licet dignitas non vacet, nisi aliud appareat de intentione scribentis. ramē recitat ibi, q. alijs vñ prius: q. præpositio, cum b, vñ facere coniunctionem, & sic cesset gratia, nisi vacet etiam dignitas. ar. ff. de condi. & demon. l. Paulus. & maximē hoc in mandatis. ar. j. eo. cui de non. Sed de hac dictione vide, qd plenius no. Io. An. j. de re. iu. c. nullus pluribus. s. m. Lap. Abb. hic. Ad rōnes illorū respondet Io. And. q. in his, quæ non sunt alijs accessoria, & adiacentia, necessariō tm̄ operatur dictio, cum, quantum dictio, & s. m. la. de Arc. in alijs verò non. ff. de pec. le. l. 3. & 4. ibi vide. ¶ Quid si scribatur pro clerico, vt sibi prouideatur de officio, vt hic: an possit puidere de officio, quod cadat in laicum. i. cuius laicus sit capax, & consuevit per laicū regi. Et vñ q. non, quia connexorum idem est iudicium, vt hic in si. cum concor. cum igitur ista tria cōnectantur in gratia, vt hic, & j. c. si is cui. ergo sicut dignitas, & personatus sunt quid spirituale non cadens in laicum: & sic officiū debet eē vniforme alijs connexis. ad hoc supra de bap. maiores. ver. similiter. ad idem facit de cōst. cum accessissent. vbi primiceriatum primo vocauit dignitatem, & personatum: demum vocat officiū. ad idem supra eo. ad hoc. & de cle. nō rescri. c. 3. de sta. mo. quod Dei. & bene facit c. si. vbi patet, q. sicut bñficiorū collatio cōpetere pōt dignitati, vel personatui, ita & officio. Ergo de spirituali oportet intelligi, qd probat hæc decr. Nam licet præbēda canonicalis possit esse annexa dignitati, vel personatui: ita & officio. ad idem cle. vt hi qui. 2. respō. de eta. & quali. vbi idē patet in annexione ordinis: ergo de spirituali officio, cuius laicus non est capax, debet intelligi: & hoc bene probatur. j. q. 3. si quis Ep̄s præbēdas archidiaconatus præposituras, vel aliqua officia ecclesiastica. & ea. q. Saluator. ver. in subiecto. ibi, vel in quolibet ecclesiastico mancipato officio. Idem probatur j. de concess. præbē. c. si. in prin. vbi nominatis dignitatibus, personatibus, & officijs subdit, & alijs quibuscunq; beneficijs ecclesiasticis. illud relatiuum, alijs, dat intelligere officiū tale eē ecclesiasticum beneficium. & facit ad hanc partem cle. per literas. eo. ti. Si dicatur, q. rō quare hospitalia, & loca & similia non includuntur in literis directis super prouisione clericorū sit illa, quia loca illa per laicos regi possunt. 18. q. 2. quidam. & no. in cle. quia contingit. de reli. do. s. vt aut. Et dicit Io. An. q. audiuit a solennibus officialibus curiæ, q. curia sic tenet s. m. Io. An. Et Lap. Abb. dicit hic q. pro hoc facit s. eo. ti. & li. c. q. uis. j. responso. s. m. eum. Idem tenet Io. de Lig. Io. de Imo. dicit q. ex predictis posset concludi, q. quādoq; sit mentio de officio cum alio adiuncto: quādoq; simpliciter. primo casu si apponitur dictio, alius, & præcedat quid spirituale, clarum est q. intelligitur de spirituali. ita intelligatur tex. j. de concess. præbē. c. si. Si non ponatur dictio, alius, sed copula, & vel dictio, vel, idem: quia rōne præcedentium quodlibet connexum debet intelligi de ecclesiastico, vt dictum est s. Si verò nō præcedit spūale, sed tpale, tūc eadē rōne debet intelligi de tpali id, quod sequitur. Secundo casu principali quando simpliciter scribitur, tunc si scribitur pro clerico, intelligatur de spirituali: secus si pro laico. arg. supra eo. cum de beneficio. primo respōso. Nam istud nomen, officium, est generale aptum de se comprehendere ecclesiasticum, & seculare, vt in iuribus supra alleg. secundū eū. ¶ Quid si iste, pro quo scribitur pro præbēda, & dignitate habet præbendam in ecclesia, an possit postea acceptare dignitatem vacantem, cui sit annexa alia præbēda? Sol. dic q. sic, sed vacabit prima præbēda per receptionem illius dignitatis, per clemen. si iuxta, eodem tit. Ioan. An. ¶ Glo. prima dicit, q. de clarer. In si. glo. ista decre. facit pro Inno. quo ad no. in d. c. statuimus. & contra Hostien. Nam Innocen. tenet q. ex duobus impetrantibus primus præferatur secundo, qui est maior in ordine per rationem, quam ponit iste tex. sed Hostien. tenet contra, vt ibi no. in glo. Ioan. And. ¶ Glo. si. recita per contrarium, quod primus impetrans cum sit potior tempore, debeat obtinere: cuius contrarium dicit tex. glo. sol. per regulam, & casus exceptos, in si. glo. Alius casus est supra de consue. ca. si. alius in c. tibi qui. s. si. & supra eo. ti. si clericus.

ADDITIONES.

- a ¶ De præbēda, & dignitate copulatiuē. Adde quod no. in apost. ad istum in si clericus. nu. 3. in ver. canonicatus, supra eo. tit.
- b ¶ Præpositio, cum. Adde Raph. Comen. consi. 40. adde plenius Bal. & Doc. in l. 3. c. si pen. appel. & in l. j. ff. e. ti. Ang. & Imo. in l. si. ff. de publ. iudi. plenē per Arc. in suo trac. malef. in ver. publicanus, in si.
- c ¶ Quod sic. Adde Ro. consi. 328.

S V M M A R I V M.

- 1 Beneficium curatum nunquam includitur in literis beneficialibus, nisi fiat mentio de cura.
- 2 Dignitatis expressione non intelligitur de curata in literis beneficialibus.
- 3 Expecto dignitatem in ecclesia Bononiensi per literas Papæ cum clausula, non ob. literis impetratis, vel impetrandis: si postea Papa concedit capitulo, q. de archidiaconatu alicui prouidere non valeat per literas impetratas, vel impetrandas cum alijs non ob. an primus impetrans debeat obtinere archidiaconatum.

Vm in illis quibus. Hec est notabilis de cre. ¶ Gl. j. non sum-

mat. Et sunt quatuor dicta, quæ satis patent. legam per partes summam quolibet partem de per se. Prima pars h. d. mandatum prouidendi de dignitatibus, vel alijs beneficijs ecclesiasticis curata non includit, non expressa cura. h. d. ¶ No. j. q. maior idoneitas requiritur in promovendis ad curam, q. in alijs. ¶ No. q. beneficium curatum nunq. includitur in literis beneficialibus, nisi de cura fiat mētio. ¶ No. 2. ¶ Ex expressione dignitatis non intelligitur de curata in literis beneficialibus: & q. pōt esse dignitas, & non habere curam. ad hoc s. de eta. & qual. permittimus. eo. li. ¶ Quid si falso rumore ad Papam delato, q. A. pro quo scripserit, mortuus erat, vnde mandat præbēda eius conferri B. an per has secundas literas primæ sint reuocata. sol. dicit Arc. q. non, all. ff. de her. insti. l. si. facit qd no. in Spe. de instru. edi. s. compendiosē. ver. quid si is qui. Io. An. dicit Lap. Abb. q. Spe. ibi dicit, q. si is, qui testm fecit audiens, quod hæres est mortuus, facit aliud testm dicens, qualiter intellexerit istum, quem hæredem instituerat mortuum esse, ideo talē instituo: sed postea apparet primū viuere, primū testm ruptū est, sed primus habebit hæreditatem de æquitate: tamen soluet legata in secundo contenta: q. falsus rumor non debet prodesse, vel obesse. alleg. ff. de condi. & demon. l. falsa. & s. de eo qui cog. cōsan. vxo. sue. super eo. s. m. Lap. ¶ Quid si expecto dignitatē in ecclesia Bonon. per literas Papæ cum clausula, non ob. literis impetratis, vel impetrandis: & postea Papa concedit capitulo, q. de archidiaconatu alicui prouideri non valeat per literas impetratas, vel impetrandas cum alijs non ob. an primus impetrans debeat obtinere archidiaconatū? So. Arc. dicit, q. sic, ex quo in secundis non fit expressa mentio de illa indulgentia. ff. de le. 3. si quis in princ. de le. j. l. si mihi. s. si. In prius alle. ff. de adi. leg. l. qui hominē. & l. se. & dicit, q. curia quādoq; seruat vnum, quādoq; seruat aliud. Io. An. Io. de Lig. remittit ad no. s. de rescri. cum aliquibus. s. m. Io. de Imo. dicit q. attenda theorica Lap. de qua in d. c. cum aliquibus. posset distingui, q. aut Papa concedit gratiam motu proprio, & præiudicat. Et ad leges hic allegatas pro prijs per Arc. respōdet, q. iō secunda dispō testatorum præiudicat primæ, quia in prima nō erat clausula derogatoria, sed hic secus. itē ibi fit expressa mētio primi testamēti: hic secus. vel ibi loquitur in vltimis voluntatibus, in quibus nullū ius est q. sitū ante mortē testōris, hic secus: quia per primas literas iam erat quesitū ius ad rē s. m. eum. Ego credere primū debere obtinere, siue s. m. sit concessum motu proprio, siue non. Nam motus proprius tollit surreptionē, sed nō ius alteri q. sitū, vt fuit no. s. eo. tit. si postq. & dicitur j. eo. si motu proprio. non enim intendit Papa p. suū rescriptum secundū, licet apponantur in eo clausule generales, non obstantiū, tollere ius alteri q. sitū, vt ca. si pp. tua debita. de rescri. & qd ibi no. ¶ Gl. 2. q. rit de rōne tex. & sol. in si. gl. Dicit Arc. q. q. isti habent alios regere, & pascere: iō pastores dicuntur. 63. dist. si in plebibus. & 15. dist. ecce ergo. Io. An. ¶ Glo. 3. coadiuuat tex. in si. gl. hic ponit Arch. no. in c. si. s. e. de sententia, vel processu delegati contra intentionē delegantis. Io. An. ¶ Glo. super ver. prouideri. coadiuuat tex. per aliud simile. Deinde op. q. appellatione beneficij cōprehendū tur curata. & sol. Deinde querit de vna qōne, & sol. In ea glo. ibi, q. uis. Et per hunc modū respondetur ad id, qd dī nil excellentius dignitate. C. de consul. l. j. lib. 12. & sic videretur curatū includi. Io. An. In si. gl. vide, qd fuit no. in d. c. si pro clericis. Io. Mo. Et idē hic tenet Arc. cum hic ab illa generalitate excipiat solū beneficia curata: ergo non intelligatur de ordinibus. Ioan. An. Lap. Abb. dicit hæc vera, quando requiritur, q. faciat se ad sacros.

ADDITIONES.

- a ¶ Falsus rumor. Adde quod voluit Old. consi. 204. Ber.
- b ¶ Non ius. Vide d. Feli. in c. ceterorum. ver. prima restrictio, supra de rescrip.

Geminianus super Sexto Decretalium.

sacros ordines promoueri: sed si requiritur, q̄ tempore, quo recipit beneficium, sit in sacro ordine constitutus, tunc secus: quia de tali beneficio ei non poterit prouideri: nisi de hoc in literis Apostolicis mentio habeatur. de quo remittit ad no. per se, infra eod. ei cui, secundum Lap.

S V M M A R I V M.

- 1 Scribimus, verbum, potest verificari in eo quod nondum est actualiter scriptum, sed in potentia scribendi.
- 2 Collatio, & prouisio differunt.
- 3 Prelatis aliquando prouidetur per viam presentationis.
- 4 Etiam, dictio, quid importat.
- 5 Collatio quid dicatur.
- 6 Presentatio pertinet ad patronum.
- 7 Dispositio, verbum, quid importat.
- 8 Prouideri an possit de electio, si in literis non exprimitur aliquis modus prouisus.
- 9 Papa si scribit, q̄ prouideatur de pertinente ad presentationem quorumcunque, an poterit prouideri de patronatu ex patronis laicis.
- 10 Relativum diuersitatis, vel aliud, refert diuersum in supposito, sed idem in substantia.

Illis verò pro quibus. ¶ Potest sic sumari. In beneficiorum prouisionibus electiuum non includitur, si alij modi prouidendi exprimantur. ¶ No. q̄ verbū, scribimus, pōt verificari in eo, qd̄ nondū est actualiter scriptū, sed est in potentia scribendi, quod no. quia facit ad dubiū, qd̄ semel habui de facto. Papa concesserat gratiā vni dicēdo, tibi qui scribis in registro nostro &c. & ipse nondum scripserat: q̄ casus scribendi non occurrerat, sed erat deputatus ad hoc per habentē potestatem. dicebā, q̄ licet Papa dixerit, qui scribis. dēt intelligi quo ad habitū scribendi. quia est aptus scribere licet actualiter non scripserit: & ita ponitur hic. ¶ Nam dicit Papa, scribimus. tamen cōprehendit id, quod nondum est scriptum.

- 1 ¶ No. ar. differentiā esse inter collationē, & prouisionē. vide de hoc verbo, prouisionē. per gl. in cle. si. de ele. ¶ No. arg. q̄ quādoq; prouidetur prelatis per viam presentationis. ¶ No. q̄ modus electiuus non includitur sub verbo, prouisionē, & dispositionē. vide tex. in cle. j. eo. ti. ¶ Quēro, quid importet dictio, etiā. So. dicit Arc. q̄ hic ponitur ampliatiuē. q. d. q̄ multo fortius talia includantur, si curā non habeant animarū. & alio. pro simili, s. de vi. & hone. cle. c. qm̄. s. j. in prin. & j. c. cū singula. j. respō. vnde cōter implicat. C. qui admi. ad bo. pos. l. j. loā. An. ¶ Quēro, quā dīa sit inter prouisionē, & collationē? Sol. dic ista sunt synonyma, vt patet, s. c. dudū. post prin. & j. eo. cui de non. j. & 2. respō. & c. ei cui. & c. si cui. & c. si is cui. in fi. & habent vim electionis, & confirmationis, vt no. s. eo. li. de ele. c. j. in gl. 3. & c. vt circa. in gl. 2. & collator vel prouisor absq; alterius facto cōfert, j. c. proxi. & 2. respō. ¶ Est aut collatio quasi quēdā iuris trāslatio in aliū: & multa iura super collatione, vel prouisione loquentia alle. hic Arc. q̄ non sunt multū necessaria. ¶ Presentatio verò pertinet ad patronū. q̄ licet sit ecclesiasticus ex vi iuripa. conferre non pōt b, s. de iurepa. ca. si. Nec ob. q̄ iura, quādoq; dicūt, q̄ eligit: quia ibi sumitur pro quādā prelectione, vt no. s. de iurepa. c. nobis. fm̄ Io. An. Id qd̄ dicit Io. An. q̄ verbū, prouisio. idem est qd̄ collatio, intellige verū strictē sumendo, sed latē sumpto vocabulo, verbum, prouisio. comprehendit quēlibet modū, per quē prouidetur ecclesijs, vt no. gl. 3. in cle. si. de ele. ¶ Sed quid importat verbū, dispositio? So. dicit Io. An. q̄ istud inducebat maius dubiū. Et vt istud verbū aliquid addat, intelligatur includere electionē. Itē q̄ istud est verbū generale, qd̄ ēt ponitur s. e. c. 2. in prin. Et idem vī sonare, qd̄ ordinatio, s. de test. c. cum tibi. de quo j. c. proxi. & c. si Apostolica. de concess. prebē. ex parte. & c. post celsionem. vbi gl. 2. exponit ordinationē. i. institutionē, & ita sumitur, & differt a collatione: quia instituitur electus, vel presentatus per aliū, j. de inst. c. si. Alter tamē ponitur j. de concess. prebē. ne cap. de iuxta n. & no. de insti. auctoritate. & per Hosti. in sum. eo. tit. s. quid sit. per quē decidit Io. An. hic aliqua no. per Arc. Dicit Pau. q̄ dispō pōt ēt cōprehendere, quādo sit prouisio ex iure deuoluto, vt s. eo. li. de ele. si post q. s. n. & supra de ele. c. si cōpromissarius. in prin. & hēt vim electionis, & confirmationis, vt no. Inno. de appel. constitutis. fm̄ Pau. Tu dic, q̄ ēt illud est verbū latū aptum comprehendere oēm modū, quo prouidetur de beneficio, vt fuit dictū de verbo, prouisionis. Vnde si profertur in materia lata, includit quēlibet modū. arg. illius gl. cle. si. de ele. nisi materia esset talis, quā non posset adaptari nisi mō collatiuo: quia tunc verbum, dispō. nō includeret nisi modum collatiuum, vt no. in glo. in verbo, dispositionē. in cle. quia regulares. de sup. neg. prela. Si aut materia esset stricta, & ambiciosa, tunc non includeret nisi institutionem, vt dicit hic Io. An. & vide etiam de hoc in cle. eo. tit. ¶ Quid si in literis non exprimitur aliq̄s modus prouisus, an possit prouideri

de electiuo? Io. An. remittit ad no. per gl. quā incipit, istud verbum. in cle. j. eo. tit. Pau. hic dicit, q̄ si sensus istius tex. est, q̄ talis dignitas non includatur in rescripto: nisi fiat mentio de electiuo, tunc non poterit prouideri. si aut est sensus, q̄ vno istorum modorum expresso alter non veniat, tunc prouideri poterit: & isto secundo modo dicit Archi. consuluisse in curia: & hoc sibi placet, nisi vnus modus exprimatur, alius non includatur: si nullus exprimatur, oēs includantur: tamē dicit q̄ tutius est, q̄ oēs modi exprimantur in rescripto, fm̄ Pau. Lap. Abb. dicit q̄ Io. Mo. tenet prium in regula, in generali, j. de re. iu. vbi dicit, q̄ si mandatur prouideri de dignitate ēt curata, nō veniet dignitas electiua, fm̄ Lap. Tu dic q̄ dictū Io. Mo. pcedit tenendo intellectū primū, quē posuit supra Pau. Sed tenēdo aliud non esset verū. & istud tenet Rota, conclu. 199. q̄ incip. Item habens gratiā. ¶ Quēro, si mandatur prouideri de beneficijs fm̄ formā hic positam, an possit prouideri de simplici beneficio, & cui prouideri per viā electionis non expresso mō electiuo? Sol. dicit Io. An. q̄ iste tex. facit q̄ sic: quia hic expressit de personatibus, vel dignitatibus, & nō addit de beneficijs. per quod patet, q̄ beneficia, quē non sunt platura, dignitas, vel personatus includuntur, licet per electionē, & confirmationē prouideatur in illis. pro hoc ēt facit: quia sequens s. qui loquitur de beneficijs non repetit de electione: pp̄ qd̄ dicit Io. An. q̄ vellet super hoc declarari: dicens q̄ cōter tenetur prium, vt tenet glo. in cle. j. s. ad hec. eo. tit. Nec ob. iste tex. q̄ iō non dicit de alijs: q̄ sic Papā fuit narratū. Io. An. Gas. de Cal. consi. suo 12. q̄ tenuit istā partē, quā dicit sequi Guil. in cle. j. eo. tit. q̄ non est verisimile, q̄ Papa electiua concedat, nisi exprimat, cū præsumat melius prouideri per plures q̄ per vnum. de of. deleg. c. prudentiam. alle. c. presenti. & c. deliberationes. supra de offi. dele. prium his postea consuluit. Mouetur, quia c. istud habet locū tū in illis electionibus, in quibus loquitur c. quia pp̄ de elec. & inducit tex. hic qui loquitur in mō electiuo solū de dignitatibus, & personatibus, quibus cōter prouidetur per viā electionis, vt no. Io. An. & s. eo. statutū. Item inducit stilum curie, qui hēt, quando scribetur de modo electiuo, nunq̄ dicit ad qd̄, vel ad quē, sed semper dicit ad quē, vel ad quas: dans intelligere, q̄ expsio hmoi est necessaria in dignitatibus, & non in alijs inferioribus beneficijs: & dicit, q̄ ista opi. placuit Arc. j. eo. cui de non. & supra de rescr. si eo tpe. & hoc maximē dicit procedere, quādo gratia cōcernit principalem praelaturam, ad quā ēt quis consuevit per electionē assumi cū duobus beneficijs ipsius ecclesie: quia ex quo venit principalis dignitas electiua, venient ēt inferiora beneficia ipsius ecclesie electiua. & hoc dicit fuisse de mente Zen. in cle. de prebē. fm̄ eum. Istud vltimū credo verū: quia facta est mentio de modo electiuo, sed rōnes inducte per eum in alio casu non includunt: quia prima minus restringit istū tex. ad c. quia pp̄. Et ad stilū curie dicit, q̄ iō sic exprimit, quia scribit de dignitatibus: iō in illis literis nō venirent minora beneficia: nec tamen per hoc concluditur, q̄ stilus velit, q̄ includantur beneficia inferiora electiua per expressionem alterius ex modis prouisus: cuius prium vult iste tex. Vnde credo, q̄ beneficiū electiuum nō includatur, & hoc decidit in eo, vide rōnem s. sequentis, quē est: q̄ in talibus gratijs expressio vnus modi se non extendit ad alium: nec facit dīam, q̄ sunt beneficia. Vnde cum ista mandata sint ambiciosa, & restringenda, expressio vnus modi denegat inclusionem alterius, vt hic, & patet supra de rescr. susceptum. ¶ Quid si Papa scribit, vt prouideatur de pertinente ad presentationem quorumcunque: an poterit prouidere de patronatu ex patronis laicis? Sol. dicit Lap. Abb. hic q̄ Io. An. consuluit, q̄ non secū dum eum. & pro decisione eius facit, qd̄ no. Host. de iurepa. cū dilectus. vbi no. q̄ verbū presentationis, in literis appositū nō includit laicū, fm̄ Io. de Fa. ¶ Gl. in ver. electionē. colligit notabile ex tex. & all. rōnem. In fi. gl. Io. Mo. in regula. in generali, j. de re. iur. sub 46. membro dicit, q̄ rō est, quia non est verisimile, q̄ Papa voluerit vniuersitatē grauare, q̄ nititur iure cōmuni, vel saltem plus accedit ad ius cōe, quia non dat electionē vni personē in ecclesia collegiata ēt Epō. s. de ele. cū ecclesia. 16. q. vlt. c. n. item quia verbo, quorumcunque. odiosum in casu odioso, vt est iste, nō cōprehendit vniuersitatē: vnde impetrās contra Titium, & quocunq; alios non cōuenit vniuersitatē, supra

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Electiuus. Quando verò dicatur beneficium electiuum. vide d. Fel. in c. in no. tra. 3. 2. corrolatio de rescri.
- b ¶ Conferre non potest. A dē quod notauit in apost. ad istum in c. j. nume. 5. in apost. in ver. ecclesia conferre, supra eo. tit.
- c ¶ Omnes includantur. Adde Cal. consi. 24. hoc sit. Ber.
- d ¶ Quēro. Materiam literarum prouisoriarum. vide in Specu. de act. & pe. s. j. ver. in summa.
- e ¶ Quorumcunque. Adde Lap. alle. 56. Ber.

supra eo. lib. de rescri. c. 2. Et rō est, quia relatiuum diuersita-
tis, vt est aliud, refert diuersum in supposito, sed idē in substā-
tia. Vnde illud, alios, hēt referre idē in substātia. Collegiū autē,
vel vniuersitas licet sit persona, non tamen vera, vel pñtata.
ff. de fideius. l. mortuo. Et sic ista psona cū illa nō est idē in sub-
stantia: vnde sub illo relatiuo continetur. Dat simile ē in clau-
sula, ea q̄ de bonis in maiori forma: p quā dicit se allegasse tpe
Martini non posse conuenire Abbate, & conuentū vnius mo-
nasterij pro eo, quia erant expressi monachi, non erat clericus
vel laicus, licet constitutur corpus ex istis, & ex illis, sicut grex
non est ouis, licet ex ouibus constitutur. Ergo Abbas, & con-
uentus quia vniuersitas sunt conueniri nō poterunt. Dicit ta-
men, q̄ Martinus noluit decidere, sed voluit, q̄ negocium ma-
neret in curia. Tamen dicit, q̄ si rescriptū esset generale, & fa-
uorabile in materia fauorabili, qualis esset conseruatoria, ca-
pitula, & capita eorum, vt ep̄i conueniri possent. Ex his cōclu-
deretur, q̄ si collatio beneficiorū spectaret ad vniuersitatē, vel
collegia, exp̄ssa quorūcūq; collatione, illa beneficia non ve-
nirent, q̄ non placet Io. An. Ioā. de Lig. dicit q̄ rō hic in 2. re-
sponso est: quia actus illi regulariter spectant ad singulos, &
electio ad corpus, q̄ grauari Papa nō intendit fm eum. Io. de
Fan. dicit q̄ rō est: quia melius præsumitur prouideri per plu-
res q̄ per vnum: quia sanius est cōsiliū, q̄ plurimorū proba-
tur consensu, vt in c. prudentiam. de offi. dele. fm eum. Ista rō
hēt aliquale colorē: sed rō Io. de Lig. nō bene concludit: q̄ si
vera esset, nō includeretur collatio, q̄ spectaret ad corpus col-
legij. vnde credo, q̄ rō sit sola quē hic in tex. exprimitur, q̄ vno
mō exp̄sso alij nō veniūt. & licet vera pñsio, & dispō latē sum-
pta includat electionē, secus in ista mā odiosa, vt dicit tex.

ADDITIONO.

¶ Vt est aliud. De hac dictione, alius, vide do. Feli. in c. sedes. ver. dictio, alius, de
rescri. adde quod notauit remissiuē de hac dictione, alius, in c. j. in fin. apst.
in vers. dictio, alius, vbi melius cadit quā hic, supra eo. tit.

S V M M A R I V M.

- 1 Species vna quando exprimitur in dispositione, alia separata videtur exclu-
sa in materia stricta.
- 2 Rescripta beneficialia sunt strictē intelligenda.
- 3 Papa si mandat conferri beneficium spectans ad institutionem Episcopi, an
executor possit prouidere de beneficio, in quo Episcopus instituit tantum
ad presentationem, & electionem alterius.
Et quid si scribat, q̄ prouideatur de beneficio spectante ad ordinationem
talis, de quo intelligatur. num. 4.
Et quid si scribatur sub illa forma, ad ordinationem &c. an præiudicetur
Episcopo, qui habet instituere n. 5.
- 6 Casus aliquis de prouisiis si exprimitur subiecta clausula generali, vel
alio quocunque modo &c. an veniant alij modi quā expressi?

Vt autem inter collationem.

- ¶ Pōt sic sumari. beneficiales literę vnū modum
prouidendi exprimentes alios non includunt. h. d.
- 1 ¶ No. hic tres modos, qbus prouidetur ecclesijs. ¶ No. q̄ vbi
vna species exprimitur in dispōne, alia separata v̄ exclusa in
materia stricta: & sic dicimus, q̄ omne, q̄ non est expressum
in rescripto, v̄ exclusum. ad hoc s. de rescri. c. susceptū. per Io.
 - 2 An. ¶ No. q̄ rescripta beneficialia sunt strictē intelligenda.
vide s. c. tit. & li. quāuis. in prin. ¶ Op. & v̄ q̄ includatur in isto
rescripto, pñsentatio. ¶ Nā si scribitur ad collationē vnius, istud
verbū includet electionē, & confirmationē, vt fuit no. s. proxi.
respō. ergo si grauat eū in illo, q̄ est plus, v̄ grauari in eo, q̄
est minus, sicut est presentatio, vel institutio. So. dic q̄ hoc ope-
ratur materia restringibilis, vt dicit tex. hic. ¶ Nec procedit in
his ar. q̄ si includitur q̄ est plus, ergo q̄ est minus: patet in c.
cui de non. j. eo. ti. Io. An. Possēt allegari alia rō: quia Papa no-
luit grauari istū, sed si includeretur presentatiū, & institutiū
grauaretur alio mō nō exp̄sso in materia data p̄ id, q̄ dicit tex.
 - 3 In s. seq. ¶ Quid si Papa mandat cōferri beneficiū spectās ad
institutionē Ep̄i, nunquid executor possit prouidere de bene-
ficio, in quo Ep̄s instituit tm̄ ad pñsentationē & electionē al-
terius? Et dubiū facit: quia rescriptū non pōt intelligi de insti-
tutione, q̄ sumitur pro collatione, cū tex. dicat ista fore diuer-
sa. dicit Io. An. q̄ istud dubiū tactū non audiuit, sed vt declare-
tur, dicit q̄ si dicatur istud nō includi: ergo illa verba nihil ope-
rabuntur, & sic p̄ illā formā decipietur impetrans, & non iuuā-
bitur p̄ id, q̄ habetur de cōmoda. c. vno. cū concor. Itē gratiæ
Pape inducerent fraudē, q̄ esse nō dēt, s. de priuil. c. fi. In p̄riū
facit: q̄ si dicatur, q̄ possit eē absurdū dicere, q̄ pñsentās, vel
habēs eligere grauetur, cū non fuerit cogitatū, vel exp̄ssum: &
hoc apertē probat tex. hic, in fi. & j. c. c. fi. Sed volens tenere p̄-
rium, dicit, q̄ imō fuit cogitatū: q̄ & institutio, & cōfirmatio
p̄supponūt actū inferioris eligentis, vel pñsentantis. Vnde vo-
lēs p̄ hanc gratiā grauari instituentē, vel confirmantē, neces-
sario concluditur, q̄ et arctare voluit eligentē, vel pñsentan-

tem. facit in simili q̄ d̄ de haustu, & itinere. ff. de ser. rust. p̄di.
l. 3. s. fi. ad idē j. de sen. exc. c. qm̄. ff. de procur. l. ad rē mobilē. &
all. legē allegatā s. c. c. pxi. & c. sup eo. de prescr. cū ex officij. &
q̄ no. ff. de of. dele. c. p̄terea. in fi. gl. fi. Et istud ē clarē, p̄batur
ex casu cōuerso. Nā certū est, q̄ si Papa mādāt prouideri de be-
neficio spectāte ad collationē, vel pñsentationē: arctatur per
hoc ē ius confirmantis b, vel instituere habentis. Sed huic rō-
ni possēt respōderi, q̄ cōfirmatio, & institutio sunt accessoria
ad pñsentationē, & electionē: & iō non mirū si sequitur natu-
rā principalis, j. de re. iu. accessoriū. cū cōcor. sed nō sic econ-
uerso, j. de conse. eccl. vel alt. c. j. ver. nō sic. vnde attrēta verita-
te talis institutō nō grauatur: cū necessariō teneretur pñsentatū
vel electū instituere, si idoneus erat. 16. q. 7. decernimus. & de
ele. si postq̄. Et hęc rō multū facit p̄ prima parte. Itē graue ēēt,
q̄ si ip̄se, quē Papa grauari voluit, ēēt pñsentator, non grauari-
tur, vt hic, & alius pñsentator, quē grauari noluit, grauaretur:
& sic forma noceret alteri, q̄ sibi non noceret. Io. An. dicit, q̄ si
ponamus laicū patronū, vel clericū, cui cōpetat rōne patrimo-
nij ius patronatus: tunc nō v̄ dubiū, q̄ talia beneficia nō inclu-
dantur p̄ no. per Ho. de of. le. dilectus. & de iurepa. cū dilectus.
Nā si verbū pñsentationis, expressum in literis nō includeret il-
lū, multō minus non expressum. Sed dubiū remanet, cū ad ec-
clesiasticas psonas iura ecclesiarū illa pertinet, q̄ egeret decla-
ratioe, fm Io. An. Io. de Lig. in patronis laicis tenet cū Io. An.
Sed si sit clericus, & rōne eccl̄ie dicit, q̄ executor p̄uidebit: q̄
actus confirmationis, vel institutionis necessariō p̄supponit
actū electionis, & pñsentationis: & sic p̄ cōnexitatē v̄ Papa
velle grauari eligentē. Nec ob. iste tex. q̄ si mādatur prouideri
de spectāte ad institutionē vnius, nō pōt p̄uidere de pertinēte
ad pñsentationē ipsius: q̄ istud est verū quādo ad vnā psonā isti
actus referuntur. Vnde vnus actus aliū non implicat, sed in di-
uersis personis vnus actus bene implicat aliū fm Io. de Lig. &
idē tenet Io. de Fan. Idē do. Io. de Imo. dicēs, q̄ negare nō pos-
sumus, quin res sit dubia: & iō in dubio debemus interpretari, vt
res potius valeat, q̄ pereat. ff. de ver. sig. Abbate. cū si. fm eum.
Et istā partē credere verā: q̄ vbi tāgitur pars alicuius rei, tota
res v̄ tacta, q̄ in actu requiritur. de p̄. dist. j. vulgaris. sed ista pars
institutionis non pōt eē p̄ se, nisi p̄cedat electio: ergo totam v̄
voluisse tangere. ¶ Quid si scribatur, vt p̄uideatur de benefi-
cio spectāte ad ordinationē talis, de quo intelligatur? So. Guil.
de Monte Lau. in extraua. sedes, Io. 22. in gl. sup verbo, ordina-
tionē. dicit, q̄ istud verbū, ordinare, est latū verbū cōprehēdēs
oēm modū c, quo quis hēt de re p̄pria disponere iure suo: & iō
si aliq̄s impetrauit beneficiū ad ordinationē alicuius, poterit
cōferri beneficiū spectans ad collationē, pñsentationē, seu quic-
aliā dispōnem illius, vt p̄batur de of. dele. c. sup eo. & de iurep.
q̄ aut. in fi. & facit s. co. li. de of. ord. c. ordinarij, fm eū. ¶ Sed
ibi ē q̄rit, nūq̄d si scribatur sub illa forma, ad ordinationē &c.
p̄iudicetur Ep̄o, q̄ hēt instituere. Arguit p̄ & s, & cōcludit q̄
sic q̄ licet p̄iudicet illi, q̄ hēt eligere, vel pñsentare, nō tm̄ p̄i-
dicatur instituenti, qui ad morē suū nunquā disponit de tali
beneficio, & si in aliquo p̄iudicatur instituētī, in modico sit
p̄iudiciū. ar. cle. auditor. de rescri. sed patrono tm̄ p̄iudicatur,
qui motu suo mouetur ad pñsentandū quē vult, dū tamē ido-
neum. Vnde solū illi, qbus principaliter p̄iudicatur, audien-
tur, & non alij. de ele. cū inter R. fm eū ibi: & idem tenuit Io.
- 6 An. hic in p̄cedenti q̄ōne. ¶ Quid si exprimat aliquis de
his casibus prouisiis subiecta clausula generali, vel alio quo-
cūq; mō &c. an veniāt alij modi q̄ expressi? So. dicit hic Pau.
q̄ Gui. tenuit, q̄ sic in cle. q̄ regulares. de sup. neg. pla. p̄ decr.
q̄ ad agēdū, s. de p̄cu. q̄, fm Pau. possēt dici istud verū, q̄n esset
exp̄ssus modus collatiūis subiecta c̄a generali. Sed si exprime-
retur ad electionē, vel pñtationē, vel aliū quēcūq; modū, nō
v̄ includi collatio: quia illa c̄a generalis nō includit maiora,
nec grauiora expressis, vt in cle. nō pōt. de p̄c. sed collatio est
maior electione, vel pñtatione, q̄ includit cōfirmationem, &
electionem, vt no. gl. de ele. c. j. co. li. ergo non v̄, q̄ includeret
modū collatiūis, cū ista mandata strictē sint intelligēda, vt hic
dicit tex. ¶ Glo. super ver. noscatur. ostendit quō ista differant.

ADDITIONES.

- a ¶ Strictē intelligenda. Quando rescripta beneficialia strictē interpretentur, vi-
de do. Feli. in c. causam. ver. tertia declaratio. de rescri.
 - b ¶ Confirmantis. Adde quod voluit Old. conf. 146.
 - c ¶ Omnem modum. Adde Feli. conf. 195. idem dicentem. Ber.
- S V M M A R I V M.
- 1 Dispositio relata ad diuersas personas non verificatur in re spectante ad al-
terum tantum, sed in re communi simul ad utrosque pertinet.
 - 2 Mandatum directum super re pertinente ad aliquem, intelligitur de illa,
quæ est sola illius.
 - 3 Beneficium si habet plures patronos, sed inter se fecerunt conventionem de
presentando alteris vicibus, Papa scribit, q̄ prouideatur sibi de benefi-
cio

Geminianus super Sexto Decretalium.

io ad presentationem illius: an possit prouideri si pro illa vice ad illum spectat?

Et quid si scribatur ad presentationem duorum, sed presentatio non spectat simul, sed successiue. nu. 4.

5 Pluralis locutio est copulatiua saltem duorum.

6 Dispositio alterius partis an sit in mea potestate?

7 Papa si mandat conferri beneficium ad collationem Abbatis, & ipse habet conferre aliqua beneficia solus, aliqua cum consensu Episcopi: an possit conferri de istis secundis?

8 Dignitas an & quando includatur in impetrationibus?

I verò de beneficio.

¶ Possit sic summari. Mandatum simpliciter includens alterum solū non astringit. & econuerso: directum vni duos nō afficit. h. d. ¶ No.

1 ¶ Qd dispositio relata ad diuersas personas nō verificatur in re spectante ad alterū tm, sed in re cōi simul ad vtrosq; pertinente.

2 facit s. de procu. si duo. ¶ No. qd mandatū directū super re pertinente ad aliquē intelligitur de illa, q̄ est sola ipsius, non autē de illa, q̄ esset sibi cōi cū alio. ad hoc j. c. fi. & sic vñ, qd istud nō dicatur meū, qd est mihi cōe cū alio. de quo hic in gl. ¶ Quid si beneficiū hē: plures patronos, sed inter se fecerunt conuen-

tionē de presentando alternis vicibus: qd possunt, vt in ele. 2. de iurepa. Papa scribit, vt prouideatur sibi de beneficio ad presentationē illius: an possit prouideri, si pro illa vice ad illū spectat? Sol. d. ac, qd sic: q̄ ipse hēt presentare illa vice: ergo includitur. Nec ob. j. c. fi. in prin. q̄ iste presentat vice propria, sed ille, de quo ibi dī, confert vice capituli, vt ibi dicit tex. & sic hic solus istī grauatur. facit s. co. dilectus. 3. ff. de usufr. l. quoties. & j.

4 de iurepa. c. j. Io. And. ¶ Sed pone, qd scribatur ad presentationē cū mori, sed presentatio nō spectat simul, sed successiue, vt q̄a scribitur ad presentationē plebani, & Abbatis, & plebanus presentat Abbati, q̄a & Abbas Epō, p̄ quē fit institutio, sed practica posita in c. ad audientia. j. s. de eccl. edi. in glo. 3. an possit prouideri de tali beneficio: So. dic qd sic: quia sufficit, qd ad eos spectat presentatio simul: ita qd nō ad alterum tm, vt dicit iste tex.

Sed fortius est dubiū isto casu, quādo ambo nō exprimuntur, sed alter tm: an beneficiū includatur? & vñ qd sic, si exprimatur plebanus, qd dat principiū huic presentationi, & cuius factū est gratuitū, & voluntariū, & qui verē grauatur, & non Abbas, cuius factū est necessariū, & qd in veritate nō grauatur: & bene facit s. de resc. literis. in talibus enim pōderamus initiū, & cām.

ff. man. l. si procurator. in prin. ff. de ori. iu. l. j. & ab illo recognoscendū est beneficiū, vt no. s. de offi. le. dilectus. In triūm vñ, qd debeat pōderari presentatio, q̄ fit Epō, ex qua sequitur institutio: & sic loquuntur iura de presentatione tractata: & licet tales necessariō id agūt: tamē presentatores sunt, sicut & electores dicuntur, qd necessariō certū eligūt, vel ex mādato Papae. de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. ex ore. & nō. de elec. cū in veteri. in glo. antepe. vel q̄a tenentur eligere de collegio, vbi nō est nisi vnus eligibilis, vt no. s. de ele. cū terra. vel quia procuratoriū habēt de certa persona eligenda, s. co. lib. de elec. c. pe. §. porro. & ibi in gl. Idē probatur per simile. pone enim, qd impetratur ad collationē alicuius, & ille hēt conferre de consensu aliquorum:

certē illud concluderetur in tali mandato, vt p̄batur j. ne sede vacā. c. j. §. j. idē dicā in presentatione, & certū est qd exprimere illū, qd habet consentire, non sufficeret, cū ille nec collator sit nec presentator. vnde soluēdo cōcludit Io. An. Abbatem fore exprimendū, & ista pars fortificatur, si teneamus qd verbū, institutionis, exp̄ssum p̄iudicet presentanti, vt fuit dictū in q. s. posita. Vnde fortius plebano p̄iudicabitur in hoc casu. Et ad decr. literis, s. de resc. respōde vt dī, in qōne priorū sup regulā, qd prior, j. de re. iu. ante fi. Io. And. & ibi dī, qd inspiciendū est initiū quo ad id, qd ibi dī, vt attribuitur grauamē inchoanti, non perficienti ex debito honestatis: sed nō negatur ibi, quin dicatur receptus auctoritate eius, qui perficit: maximē cū per

monitorias nō detur ius, qd afficiat. ¶ Q̄ro de rōne istius primi. ver. So. dicit Io. Mo. q̄a oīs pluralis locutio est copulatiua saltē duorū implicite, sicut est vñis propō. vnde ad hoc vt sit vera, oportet oēm ipsius partē esse verā. ff. de reb. du. l. si is qui ducenta. §. vñ. ff. de verb. sig. l. si quis ita stipulatus fuit 10. ff. in ius voc. vt eant. l. si. ff. si quis cau. l. si seruus. §. si pluriū. quod secus est in disiunctiua, vt dictis iuribus. Io. An. & facit qd no. s. de resc. inter cetera. & j. de reg. iu. in alternatiuis. ¶ Sed qd si scribatur ad collationē vnus, an includatur beneficiū, quod spectat p̄ maiori parte ad ipsum, & pro minori ad aliū? Sol. Io.

Mo. hic tenet qd sic, & remittit ad no. per se, j. de verb. sig. sicut. Io. An. tenet triūm per istū tex. & dicit, qd Io. Mo. fatetur id, qd dicit hic principiū gl. si. fm Io. An. ¶ Gl. si. recita p̄ triūm in ca formatū, & sol. vt gl. In si. gl. bene facit. ff. de leg. 2. l. legatis. vbi legatū factū vxori de his, q̄ parata erant ad ipsius vñm, non intelligitur de paratis ad cōem vñm ipsius, & viri. Io. Mo. dicebat qd illud, qd est cōe mihi, & alteri, non est meū propriē. ff. de

ritu nup. l. illud. & verba generalia propriē, non impropriē debent sumi, s. co. cum de beneficio. in fi. & remittit ad regulā, in generali, j. de reg. iu. fm Io. An. Pau. hic dicit, qd solebat soluere. 12. q. 2. Ep̄s. sup verbo, si q̄retur, an illud, qd est mihi cōe cū alio, sit meū quantum ad dispōnem meē partis, & illud dī meum. Vnde legando oēs seruos, partē meā legasse videor, vt

d. l. si quis seruos. alle. in gl. ¶ Si q̄ritur, an dispō alterius partis sit in mea ptate, dic non. Si q̄ritur, an sit meū quo ad totalem ptatem, dic qd non regulariter. Hec regula fallit in casibus notatis in c. cum oēs. de consti. fm Pau. Io. Cal. in consilio 122. huius tit. dicit, qd in materia fauorabili illud dī meū, qd est mihi cōe cum alijs: secus in materia odiosa, quia verba ambigua sunt interpretanda largē, & strictē fm materiā, in qua fit sermō. ad hoc s. de resc. sedes. j. de sen. excom. si ciuitas. vbi hoc no. Io. Mo. ita & in proposito, quia in materia larga si proferantur verba ad aliquē pertinentia, tunc includunt ēt illud, qd est sibi cōe cum alijs. ff. de le. 3. l. si quis seruos. & aliq. 11. hic all. in glo. ad idē de vsu. pal. c. j. & qd ibi no. In materia odiosa, & p̄iudiciali sumuntur strictē, vt hic in tex. & in gl. & talis intelligitur intētio proferentis in tali materia: p̄ qd decidit, qd si Papa reseruāt oīa beneficia ciuitatis, & diocesis exceptis illis, q̄ pertinent ad collationē ep̄i: q̄a in tali exceptione cadunt beneficia spectantia simul ad collationē ep̄i & capituli, ne ep̄s grauetur: q̄a fuit intētio Papae reseruātis ne grauetur: exp̄ssius in exce. ar. huius litere, qd aut reseruatio sit odiosa, est clarū: q̄a per eā p̄iudicatur ordinariē ptati, q̄ est fauorabilis. 1. 1. q. j. puenit. & exceptio, q̄ est facta de ep̄o, est fauorabilis. Vnde dēt intelligi de beneficijs, q̄ simul spectant ad collationē suā & aliorū: cū talis impetratio rectē adaptetur materiā in qua loquitur. Vnde oīno est sequēda. de testi. cū tu. de consti. literis. cū si. & ibi alijs iuribus hanc parē coadiuuat. ¶ Quid si Papa mādāt cōferri beneficium ad collationē Abbatis, & ipse hēt cōferre aliqua beneficia solus: aliqua cum cōsensu ep̄i: an possit cōferri de istis secundis? Dñi de Rota conc. lusione. 220. in antiquis, q̄ incipit, q̄ritur an. arguunt qd non. ex quo gratia pōt fortiri effectum in alijs, vt sic eā restringamus, an alicui alteri possit esse p̄iudicialis, q̄ Abbati, quē Papa voluit grauare. Cōtrariū determinat, qd illius beneficij collatio spectat principaliter ad Abbatē, vt patet j. ne sede vac. c. j. ergo ipse grauatur, alleg. ēt no. hic p. Io.

8 An. sup tex. in vlt. §. fm eos. ¶ Vltimō q̄rit hic Lap. Abb. an, & quando in impetrationibus dignitas includatur? So. ipse distinguit, qd aut dignitas est sine cura, & in literis exprimitur, qd sit dignitas, & tunc includitur: aliās non, s. c. ti. c. fi. & vñ sufficere isto casu, si exprimitur put exprimitur s. ne cle. vel mo. c. fi. vl. respō. p. & j. c. ti. c. j. Aut est cū cura, nō tamē est collegiata: & tūc si sit mētio de cura, includitur: si nō sit mētio, nō includitur, vt hic in j. respō. Aut est collegiata, & tunc nō includitur in literis, nisi fiat mētio, qd sit collegiata. ad hoc facit iste tex. j. respō. & cle. j. 2. respō. s. e. & ita tenet Io. Mo. j. de re. iu. in generali. & hec sunt vera, quādo facit gratiā ad petitionē impetrantis, vel alterius p̄ ipso: secus si motu pprio, vt j. co. si motu proprio. & c. si pluribus. vel si facit gratiā in aliū derivatiuā, vt patet s. c. ti. & li. dudū. & j. c. si cui. j. respō. de verb. sig. c. pe. q̄a tūc in oībus p̄dictis casibus cōprehenditur dignitas in gratia. facit qd no. Io. An. in d. c. pe. de ver. si. c. fi. super verbo, beneficia. sed quādo exprimitur, qd sit collegiata, non est necesse, qd aliter fiat mētio de cura: quia satis exprimitur cū sit curata: q̄a oīs ecclesia collegiata est curata, vt supra de of. ord. cū ab ecclesiariū. & de ma. & obe. cū in ecclesijs. & facit extrauagās Io. 22. execrabilis. §. fi. Aut est collegiata simul & parochialis: & tūc quidā dicit, qd nō sufficit exprimere, qd sit collegiata, nisi ibi dicatur, qd sit parochialis, vel qd sit curata. all. ad hoc, supra co. statutū. de cle. & cle. j. j. respō. co. ti. Et est rō: q̄a licet ecclesia collegiata sit curata, vt dictū est, nō tamē cura parochialis, sed collegialis. & alia est vna q̄ alia, & vna non cōtinetur sub alia. facit de ita. mo. qd Dei. & quod ibi no. & sic cū impetratur dignitas curata vñ cura:

ADDITIONES.

a ¶ De presentando alternis vicibus. Adde Card. in cle. 2. §. & vt facilius. de iurepa. & Panor. in c. j. & in c. querimonia. co. ti. in antiquis.

b ¶ De consensu. Adde Do. de Ro. conclu. 10. hoc tit. & propter hoc, quod dicit Feli. consi. j. quod potentius ius habet ille, qui habet conferre de consensu aliquorum, quam ille qui habet communiter conferre. Ber.

¶ No. bonam questionem. sing. propter dictionem, ordinatio.

c ¶ Minori. Adde quod voluerunt Do. de Ro. conclu. 3. de praben.

d ¶ Sit meum. Adde Abb. consi. 84. 2. lib. Adde Bal. in l. pe. vers. alij dicunt, qd si in medio. C. de condi. infer. eundem. in l. j. in prin. C. qui test. fac. poss. Bar. in l. illud. ff. de ritu nup. Spe. in tit. de cler. coniu. ver. quid si clericus. & Car. in cle. j. s. terra. q. 5. de poe.

e ¶ Consilio 122. Adde Do. de Ro. decif. 117. in antiquis. de resc.

f ¶ Dignitas includatur. Adde Lap. alleg. 84. Ber. Adde quod no. in apostil. ad istum in c. j. in prin. in apost. in ver. non est dignitas, supra de eo, qui mit. in poss. cau. rei ser.

cura, dēt fieri mētio de cura. & quādo impetratur nō dignitas, sed aliud beneficiū ē dēt fieri mētio de cura, quā tale beneficiū hēt, sic debet fieri mētio de duplici cura, quā hēt dignitas, cū dignitas impetratur duplici cura curata, cū idē iuris sit in vtroq; facit. 23. q. 4. si ecclesia. de elect. cum inter vniuersas. & supra eo. li. de app. a collatione. & j. eo. cū in ecclesia. & supra de re iu. cum olim. & qd ibi no. per Io. An. & j. de reg. iur. rōni cōgruit. in qōne, in secunda parte secundæ q. Alij tenent q, q sufficiat fieri mētionē, q sit collegiata absq; eo q fiat mētio de cura, ēt si sit parochialis. nā satis sit mētio de cura per verba expollētia: ex quo dicit, q est collegiata, & expressio p ægpol- lētia valet sicut directa, & nōiata, supra de testi. licet ex qua- dam. de consan. & affi. tua nos. & qd no. Host. de rescr. sup lite- ris. & in summa, de ver. si. §. qua rōne. Nec fm eos est curandū de cura parochiali tanq̄ de illa, q accessoria est, & minor. & q sequitur principalē, & maiorē, s. curā collegialē. facit supra eod. tit. extirpandē. §. quia verō. & supra eo. tit. & lib. super eo. & qd ibi no. Io. An. & Lap. & bene facit d. c. statutū, & qd ibi no. Nā sicut ibi apparet, parochialis cura nihil addit habenti dignita- tē collegiatā, non parochialē: nec operatur vnita dignitati col- legiatē, qd operatur per se. Sicut ergo non addit in iure vt ibi, ita ad impetrationē, & sufficiat facere mētionē de principali. s. de dignitate collegiata, & p qns de cura ipsius quali scūq; sit, de qua sit mētio, cū dē collegiata, vt est dictū supra, & hāc par- tē tenet Pau. Io. Cal. & curiales. Et istud placet Lap. in hoc ca- su, vbi diuersa cura reputatur p vna: & quia est ecclesia colle- giata parochialis ab exordio, vel post, est sibi annexa parochia- lis ecclesia, vt parochia, vt in cle. si vna. de re. eccl. nō alie. secus vbi essent separata, vt quia sunt ecclesia collegiata, & ecclesia parochialis simul iuncte, ita q vna non subest alteri: quia tūc de vtraq; cura dēt fieri mētio. facit qd no. ne sede vac. c. j. in gl. 2. & j. de reg. iur. in re cōi. in q. j. & 2. Ad vtrunq; dictū bene facit j. de cōse. eccl. vel alta. c. j. Et qd no. Io. And. & Pau. in cle. per literas. eo. tit. Et vltimū dictū vī sequendū in literis impe- tratis. primū verō in impetradis, vt solidius agatur, fm Lap. & idē hic Io. de Lig. in eo qd Lap. sentit supra q dignitas inclu- datur in gratia cōcessa motu pprio Papē, licet de ea non fiat mētio nō placet Io. de Imo. quia licet motus pprius tollat sur- reptionē, vel operetur aliquā interpretationē ampliōrē circa illa, q includuntur in gratia, vt j. eod. c. si pluribus. & c. si motu proprio. & in cle. si Romanus. nō tamen ampliat gratiā in eo, qd aliās non continebatur in literis obrētis, vt no. in d. c. si mo- tu proprio. & in cle. si Romanus. eo. tit. & vt ibi no. motus pro- prius operatur remotionē surreptionis, nō aut defectū inten- tionis: cum Papa non intendat prouidere de dignitate, nisi ex- primatur, vt hic in prin. & in c. si. supra eo. tit. fm eum. & istud mihi placet rationibus suis: quia Lapusmet idem tenet de ista clausula, motus proprii, infra ca. proximi.

S V M M A R I V M.

- 1 Beneficium quando confertur alicui, non est necesse, q ille sit præsens.
- 2 Collatio approbata per illum cui fit, tribuit ius in beneficio.
- 3 Beneficium dicitur esse rectoris.
- 4 Ordinare, verbum sumitur pro conferre.
- 5 Terminus licet statutus fuerit ad actum faciendum, potest nihilominus fieri actus post lapsum termini stante voluntate pristina illius, qui ter- minum assignauerat.
- 6 Collatio beneficiorum facta clandestinē an teneat.
- 7 Consentiens collationi si intrat possessionem propria auctoritate, an incur- rat penam priuationis.
- 8 Vide pulchrum casum. nu. 8. 9. 10. 11. 13. & 18.
- 12 Episcopus qualiter debeat notificare collationem alicui factam.
- 14 Reus quando opponit exceptionem post fundatam plenē intentionem allo- ris, fertur sententia pro actore.
- 15 Dominium an acquiratur ignoranti.
- 16 Episcopus non potest vnire beneficium deuolutum ad Papam propter eius negligentiam.
- 17 Papa si reseruat beneficiū collatum absenti post collationem, & antequam ille habuerit, an poterit consentire illi collationi.

I tibi absenti per tuum. ¶ Gl. j. sum- mat, & cir- ca beneficium collatum absenti nōdū acceptatum soluit quinq; dubia. Primum, an sit illius: ibi, licet. Secundū, an possit alteri conferri: ibi, ipse tamen. Tertiū, an si conferatur valeat collatio: ibi, q non. Quartum, quid si lapsus sit terminus datus ad acceptandū: ibi, sed si. Quintū, quid si p- uisus post terminū præueniat collatorē: ibi, ante q. ¶ No. pri- mō, q non est necesse eē præsenti, cui beneficiū cōferrur: nec ēt aliā personā, quē collationē eius nōie recipiat. ad hoc s. de rescr. gratia. ¶ No. q collatio approbata per illū, cui fit, attri- buit ius in beneficio, ēt ante adeptam possessionē. ad idē, j. de concess. præbē. c. si. Si aut non est acceptata, sed suspensa tribuit ius ad beneficiū. ¶ No. q beneficiū dē esse rectoris. ad hoc s.

c. cum non ignores. qd intellige verū quo ad titulū, vel quo ad administrationē, non quo ad dominiū rerū ipsius ecclesiæ, ita procedit de don. c. 2. ¶ No. q in beneficij renūciatione quā- do non est approbatū per rectorē, non requiritur præsencia su- perioris, sed sufficit sola recusatio, & dissensus rectoris. de quo s. de elec. eo. li. ¶ No. q verbū, ordinare, sumitur pro confer- re. qd no. ad illa, q dixi s. c. proximi. & ad hoc s. de consue. c. si. §. j. eo. li. de ele. cum in cūctis. in fi. & c. bonæ. in fi. ¶ No. casum, in quo vacat beneficiū, tamē conferri non pōt. Nam non dē be- neficiū hic istius, tamē dicit, q non valet collatio. Alios casus vide de consue. cū accessissent. ¶ No. q de iure non est statutus terminus ad cōsentiendū collationi beneficij: & sic patet q c. quā sit, supra de elec. non habet locū in collationibus benefi- ciorum. ¶ No. q licet statutus sit terminus ad actū faciendū: nihilominus pōt fieri actus post lapsum terminū stante volū- tate pristina illius, qui terminū assignauerat, ad hoc supra de procu. quis. eo. li. ¶ No. q Quæro, an teneat collatio beneficiorū clandestinē facta? So. Arc. hic tenet q sic. de quo supra, vt eccl. benefi. c. vt nostrū. versū. porrō. Io. An. Et ibi hoc tenet in sim- plicibus beneficijs, secus in dignitatibus, de quibus in ca. qd pp. in fi. de elec. & hoc ibi tenet Inn. licet Arch. hic dicat, q teneat oppositum, sed non est verum, fm Io. An. ibi. Pau. dicit, q aut collatio sit ita clandestinē, q de ea non pōt fieri fides: & tunc non valet. ita pōt procedere dictum Inn. qd Arch. allegat. Aut licet fiat clandestina, tñ pōt probari, & tunc valebit. & ita pro- cedat alia opi. fm Pau. ¶ No. q Quæro, an si consentiens collationi intret possessionē propria auctoritate, incurrat penam priua- tionis? So. iste tex. facit, q non: cum dicat, q efficiatur suū post consensum. Arch. tenet p̄rium: qd licet dicatur suū, si tamē in- gerit se propria auctoritate, incurrit penam priuationis, infra c. proximi. Io. An. tenet p̄rium nisi interuenerit violentia. & ita loquitur c. px. fm eum. ¶ No. q Sed pone, q Papa contulit mihi ca- nonicātū, & p̄bendam si vacat, aliās recusauit vacaturā cōces- so executore, & in veritate tunc nulla præbenda vacat: postea executor contulit p̄bendā, si qua vacabat: & illo tpe vacabat p̄- benda de iure, licet non de facto: quia fuerat collata per ordi- narium post gratiā Papæ factā cū decreto: sed illā iuris vaca- tionē ignorabant tam executor, q ille, qui impetrauerat: que- ritur, an impetrās habeat ius in re. Io. Mo. arguit primō q nō, pp ignorantia, vt dicit iste tex. cum non acquirat ius in re, nisi approbet: & si ignoret, ergo non approbat. In p̄riū facit, qd cō- ferens contulit præsenti, & cui debebatur, & intendebat vacā- tem, si qua vacabat conferre: q prouisio non debet morari, vel frustrari pp p̄dōnem appositā de præsenti, cū talis p̄dō nō det morā legatis, vel prouisoribus: licet ignoretur exntia p̄dōnis. & ponitur hic, q in veritate p̄benda vacabat, & collatio ordi- narij nō tenuit: quia ligata erat potestas ipsius per decr. supra eod. dudū. §. nos igitur. & c. si postq. Nec poterat impediri col- latio, p eo q alter detineret, j. eo. licet Ep̄s. Nec ob. si dicatur, q illa loquatur in ordinario, qui titulum hēt pro se. & nos loqui- mur in delegato, cui vī cōmitti cognitio, & illa p̄termisā nihil agat. ff. de trāsa. l. cum hi. §. si prator. ff. de rebus eorum, qui sub tu. l. magis. §. si es alienū. qd licet istud rescriptū quo ad verba sit generale, in effectu est singulare, vt no. j. de of. dele. ex parte. j. vnde ipsum rescriptū ad vnū solū refertur, supra eod. si cleri- cus. j. & 2. rñ. Vnde hoc non est genus, sed species interpreta- tionis iuris. ff. de lib. & posthu. l. nōiātim. Item cum delegatus rep̄senter delegantē, 94. dist. c. j. & rō, quæ mouet delegantē, debeat mouere delegatum, de rescr. super literis. in fi. & Papa delegans hoc facit dans prouiso ius in præbenda, & si ignoret vterq; supra eo. si postq. ergo & delegatus hoc poterit. nec ob. si dicatur, q Papa hēt plenitudinem potestatis, supra eo. licet. in prin. & 2. q. 6. decreto. & statuere pōt, qd placet. C. man. in re mādara. Inst. de iure na. §. sed qd principi. delegatus verō hēt seruare formā mandati, de rescr. cum dilecta. quia delegatus iste non facit contra mandatum, sed exequitur mandatum su- per certo non suspēso electore, vel acceptatore. & sic est firmū quod facit, j. de concess. præbē. quia cūctis. Non ob. si dicatur licet sit certus in veritate executor: tamen quia non habet ple- nitudinem potestatis, debet hoc præsens per sniam declarare. C. de sen. quæ sine cer. quā. l. 3. Insti. de act. §. curare. qd respo- deo,

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Recipiat. Adde quod per hoc voluit Ro. consi. 290. Ber.
- b ¶ Assignauerat. Adde quod voluit Old. consi. 2.
- c ¶ Collatio. Et quando collatio beneficiorum sit ipso iure nulla propter crimen eius, cui confertur, vide do. Fel. c. 2. de rescr. in antiquis.
- d ¶ Violentia. Adde quod voluit Old. consi. 3. 19.
- e ¶ Quam qui impetrauerat. Adde quod voluerunt Do. de Ro. decif. 172. de con- cess. præben. in antiquis. Ber.
- f ¶ Plenitudinem potestatis. Papa quan diu viuut dicitur dominus, & pōt muta- re quadrata rotundis, & omnia disponere tanquā dominus, salua violatio- ne fidei. Host. c. j. cum venissent. de iudi.

Geminianus super Sexto Decretalium.

deo, q̄ executor non habet necesse hanc cognitionem assumere, nisi velit iuxta no. per Inno. in c. dudum. de p̄sum. Nam & declaratio super veritate fundata habebit effectū similiter sup surreptione, vt no. 3. de re iud. cum olim. Nec ob. si dicatur, q̄ executore dicente, confesso si vacat, intelligatur de vacatione iuris, & facti. de concess. p̄bē. c. literas. & c. cum nostris. ad hoc de act. emp. l. 2. & l. rō. j. & 2. respō. q̄a respōdeo: q̄ in eo, qd̄ cōfert vacans de iure, & non de facto, valet collatio, sed executio non tenebit, nisi vacatione tenēte, j. eo. licet. vt sic approbetur licitū, & reprobetur illicitū, s. eo. dilectus. Sed hec so. nō pcedit per c. cū nostris. de cōcess. p̄bē. Sed ad illā respondetur, q̄ ibi nō valebat illa ex defectu surreptionis literarū: q̄ tamē nō erat tāta, quin posset procedi s̄m formā iuris cōis. Vnde rescriptū non erat nullū. 25. q. 2. p̄scriptio. & c. si non cognitio. vbi aut̄ rescriptū non est nullum, non vitiatur collatio, licet vitiari posset executio. Itē non ob. si dicatur, q̄ non posset cognosci hareditas, nisi sciatur de functus is cui succeditur. C. de ca. & possi. re. l. nec nos. ff. de acq. herē. l. qui hereditatē adit. & l. heres institutus. & sic fit in proposito. Sed respōde, q̄ aliud est in hareditate, quia hares hēt cām a defuncto. ff. de regu. iur. l. hereditas. Vnde absurdū esset quē esse sollicitū de hareditate illius, quē ignorat esse mortuū. ar. ff. de vulg. & pupil. l. 2. §. interdū. sed in beneficijs non datur hareditaria successio: quia nō habet ius ex facto defuncti, sed ex noua institutione. itē aditio hareditatis non recipit diem, vel p̄dōnem, saltem istā si vacat: vel si mortuus est. ff. de reg. iur. adus. qd̄ secus est in collatione p̄bendæ, vt patet ex p̄missis in p̄ctu donationis, vt patet C. de don. o. sub modo. l. 2. & per totū. Nam licet ex donatione, siue traditione regulariter nō transferatur dominiū. de acq. rer. do. l. traditio. C. de pac. l. traditionibus. p̄terq̄ in casu legis, vt C. de sacrosan. eccle. l. vt inter diuinū. & s. de consue. c. ex literis. Ex collatione tamē beneficij sine traditione ius acquiritur in re, j. e. quōdam. de concess. p̄bē. c. si. Vnde cū veritas facti narrati declararet hanc p̄bendā esse illius: declarari dēt et eam spectare ad impetrantē s̄m Io. Mo. Io. And. Lap. Abb. dicit q̄ p̄dictū Io. An. tenet Io. Cal. in distin. quā fecit in c. cū nostris. de cōcess. p̄bē: vbi tenet, q̄ non valet collatio executoris nisi prius a possessione possessore amoto. Sed respōdet, q̄ dictū Io. Cal. & c. cū nostris. habēt locū, quādo ille, qui contulit, habebat p̄tatem conferendi, licet esset defectus ex parte prouisi, quo casu

a datur possessio colorata: ergo secus illo casu. Sed isto casu non habebat p̄tatem ordinarius cōferendi, cū esset sibi sublata per collationē canonicatus per reservationē, & decreti appositionē Papalem. Vnde cum non erat colorata possessio facti tū non impedit collationē executorū, sed impedit executionē, s. q̄ non debeat fieri executio eo, qui possidet, non vocato, et si non sit possessio colorata, quē nec ē impedit impetrationē de ipsa mentione non facta, sed colorata impedit impetrationē, si non fiat mentio de ipsa possessione, & fortē impedit et delegati collationē, nisi p̄cedat collationē causæ cognitio, licet non impediatur collationem ordinarij, vt d. c. cū nostris. & j. e. licet Ep̄s. & facit qd̄ no. Io. An. s. c. cū de beneficio. Videtur tamē, q̄ in casu c. licet Ep̄s. nedū per ordinariū, sed et per delegatū absq̄ causæ cognitione possit beneficium vacans de iure cōi tū conferri: quia et posset impetrari non facta mentione de tali possessione, iuxta ibi no. per Io. An. & Arc. s̄m Lap. idē qd̄ Io. Mo. tenet Io. de Fan. Et ad dictū c. cū nostris. respōdet, q̄ ibi rescriptū nō fuit validū: hic sic. Et ad id, qd̄ d̄r, q̄ facti possessio hic debeat impedire: respōdet, q̄ hic nō erat colorata possessio, ibi sic. Itē colorata possessio nō impedit delegatū, quādo executor ante detentionē possessorū poterat de iure cōferre, vt no. Io. An. in d. c. cū nostris. super glo. 2. s̄m eum. Et p̄ isto dicto facit qd̄ no. Io. An. post In. in c. inter dilectos. de excess. p̄la. vbi tenet, q̄ secunda collatio facta post primā nullam tamē confirmatā ab eo, qui habuit potestatem conferendi, non tenet: nisi cassetur ille color impressus p̄ confirmationē. Secus si cōferens non habuit potestatem conferendi: quia tunc secunda valet, ex quo primus non habuit colorē tenendi, cū non sit ibi,

9 quid cassetur. ¶ An possit Papa executor cōferre istud beneficium, anteq̄ iste, cui contulerat ep̄s, acceptet? Sol. dic q̄ non per tex. qui dicit, quicunq; alius. & sic nullum excipit, qui dicit quicunq; de maio. & obe. solita. s̄m Arch. Io. And. Et idem v̄ de Papa, nisi de tali collatione faceret mentionē in sua collatione. facit j. eo. quia sape. & c. si postq̄. s. de rescri. quis. eo. lib.

10 s̄m Lap. Abb. ¶ Sed quāro, an interim, donec iste acceptet nūit iste tex. qui dicit non libere, non autē dixit non vacante. Vnde pōt dici, q̄ vacat quo ad quid: & non quo ad oīa. facit in simili de transla. p̄la. c. inter corporalia. ver. sed nec. ad idem C. cōmunia. de leg. l. si. cum ibi no. & in auth. res. quæ. ff. de leg. 3. Item in legato, §. j. s̄m Arc. qui alle. ad hoc q̄ vacet, cum adhuc non sit ibi mutus consensus, per quem carnale, & spūa-

le matrimonium cōtrahatur, non per alterius consensum tū, s. de elec. cum inter canonicos, & s. de spon. tua. & sic hareditas d̄r iacere, quæ nō est adita ab haredē: & dum deliberat hares de adeundo, nil gerit pro haredē, nec actiones intentat. ff. de iure delib. l. Aristo. & l. ait p̄tor. ex testō nil petitur, nisi hereditas adeatur. C. de fideiusso. l. tanq̄. In 3. rium b, q̄ non vacet, facit iste tex. quia prohibet alteri conferri. ad idē. ff. de acqui. hære. l. quādiu. Et hares dum deliberat, nō renūciat, imō ius deliberandi ad haredes transmittit. C. de iure delibe. cum antiquioribus. ad idem, qd̄ hic in prin. d̄r in 4. glo. & ideo iste tex. locutus est magistraliter dans quoddam mediū, vt habeamus beneficium vacans, & liberū: & beneficiū vacans & non liberū in casu huius c. Et infert hic Io. Mo. q̄ tale beneficiū est affectū, ne deliberatio concessa absenti an acceptare velit, vel nō, offeratur eidem. ¶ Nec est p̄cipitandus absens, si deliberare velit, vt hic d̄r. ar. de suc. edic. l. j. §. sanē. Vnde isto casu factū est pendens: sic ff. si cer. pet. l. proinde. ff. de manu. l. 2. & intelligitur isto casu si nollet. ff. de leg. l. si ita legatum. §. illi. & optione semel facta nō licet variare. ff. de opti. leg. l. apud. & propter hoc posuit hic id, quod no. supra de rescri. gratia. cod. lib. super

11 glo. si. Io. An. ¶ Sed pone, q̄ habens beneficium curatum ob- tinet aliud: & sic vacat primum, quod cōfertur alteri, & anteq̄ iste acceptaret collationem, primus impetrat dispensationem super primo retinendo, nec facit mentionem de collatione facta de ipso primo et non acceptata: an valeat dispensatio? Sol. Archid. tenet quod non, quia est surreptitia: ex quo non facit mentionem de illa collatione facta de ipso primo etiam non acceptata. alleg. j. cod. non pōt. j. responsio. Item consensus sequens, vel rati habitio v̄ a prin. interuenisse, j. de re. iur. rati habitio. cum concor. In cōtrarium v̄: quia per dispensationem fuit prius ius acquisitum dispensato, q̄ prouiso: & sic prouisus postmodum acceptare non potuit. ad hoc quis or. in bo. pos. ser. l. si. ff. de bo. pos. l. 3. §. acquirere. ff. de his, qui no. inf. l. quid ergo. & v̄ casus. ff. rem. ra. ha. l. bonorum. & l. si. ad idem, quia si datur libertas seruo absenti, nō prius erit liber, q̄ ad ipsius notitiam peruenerit. ff. de acq. pos. qui absenti. ff. si cer. pe. l. eius qui. & quod no. 2. q. 5. quāto. Sed tene dictū Archid. quia si non valet collatio, quæ aliās est fauorabilis: multo minus dispensatio pluralitatis, quæ est o. diofa, j. eo. non pōt. Item si reservationis dignitatis non infringit electionem iam factam, s. eo. lib. de ele. si eo tempore. multo minus dispensatio collationē. Et per hoc est respōsum ad primum, quia negatur ius quæsitū dispensato: & sic nil impedit, quo minus ratum possit habere: & sic non ob. l. bonorum. & l. si. & l. qui absenti. distinguit an dñs voluerit eum statim eē liberum: an cum literas receperit. Item non ob. quia sicut ille non habet libertatem, ita nec iste dominium: tamen effectum est debitum sibi. Et ex hoc concluditur, q̄ ex quo dispensatio fuit surreptitia, & sic nulla in beneficialibus, vt no. supra de rescri. ad audientiam. non conualecet: & licet prouisus postea non acceptet, supra de elec. auditis, infra de reg. iur. non firmatur. cum concor. & facit qd̄, quæ ponitur infra in regula, ignorantia. de reg. iur. Io. And. & hoc tenet hic Lap. Abb. etiam si Papa proprio motu dispensasset, infra eo. si motu proprio. & c. seq. & ele. si Romanus. cod. tit. vel si talis, cum quo dispensauit, ignorauit talem collationem alteri absenti factam, supra eo. lib. de rescri. gratia. Ratio: quia licet ista surreptionem tollat: non tamen alteri in iure sibi competenti in re, vel ad rem p̄iudicat, supra eo. lib. de rescri. quāuis. & quod ibi no. & quod scripsit supra de simo. laco.

12 in q. vlt. s̄m eum. ¶ Quæro, qualiter debeat notificare episcopus collationem illi factam. So. dicit Archid. q̄ legitime, ita q̄ de hoc possit haberi plena fides. Vnde non sufficeret notificatio per solum nūcium, vel literas, supra de sen. excom. sacro. in prin. alle. no. per Vin. supra de elec. q̄ sicut. s. citatio sicut quodlibet factum est probanda legitime. s. duobus testibus: vel per publicum instrumentum. Ad idem de resti. in integ. ex. l. teris. C. de decu. l. si. li. 10. C. de accu. l. singuli. & qd̄ notatur de proba. qm̄ contra. Nec ob. de test. cog. c. j. quia ibi vocatur nūcius ille, qui deputatur ad testes recipiendos, qui alibi vocatur executor, vel auditor. de offi. deleg. super qōnum. Ioan. And. Tu

ADDITIONES.

- Colorata possessio. De ista colorata possessione quomodo, & quando sit ex primenda in rescripto, vide pulchrē do. Feli. in c. in nostra. in 36. correlario. de rescriptis.
- In contrarium. Adde quod voluit Rom. consi. alleg. 295. dicit tamen Cald. consi. 3. de dilatione, q̄ absens p̄sentatus nō habet ius in re, nec propriū ius ad rem: cum nondum propter ignorantiam potuit consentire.
- Surreptitia. Quando surreptio vitiet literas ad lites, & ad beneficia, vide do. Feli. latē in c. ad audientiam. el. 1. ver. literæ ad lites, supra de rescri. & quando surreptio in vna parte vitiet totum, vide do. Feli. in c. sedes. de rescri. vide etiam di. opti. per Henr. Bohic, in c. ad audientiam. el. j. supra de rescri. propter quod vitium, vel defectum scriptura, vel rescriptum debeat reprobare.

Tu dic quod habes hodie in cle. causam. de elect. ad fi. quia vt ibi patet, vbicunq; requiritur intimationem fieri alteri de actu facto, debet seruari illa cle. ¶ Sed quid si post terminum ille consentit, & etiam Episcopus alteri contulit, nec apparet quis primo actum fecerit? So. dicit Io. An. q. cum apparet Episcopum contulisse post terminum, obtinebit ille, qui fuit secundo prouisus, nisi primus probaret præuentionem, cui incumbit onus probandi propter lapsum termini. & istud probat iste tex. qui sequitur ex tunc de ipso & c. Vnde habet probare, q. ex tunc. i. post consensum fuerit facta collatio. Nam cum appareat collatio rem contulisse, & tempore quo potuit ille, qui dicit collationem non valuisse propter præuentionem, habet id probare. facit in simili: quia videmus, q. propter libertatem excōmunicandi, quā habet proprius iudex, si concurrat excōicatio cum appellatione, est necesse probare subito, q. prius appellauerit: ita hic propter libertatem quā habet ep̄s in conferendo, post terminum, necesse est prouiso probare, q. præuenerit. facit infra de sen. excō. venerabilibus. in fi. & quod ibi no. in glo. pe. & in cle. literas. de rescri. in gl. pone ad idem. ff. de dona. inter vi. & vxor. l. cum hic status. §. si ambo. & ff. de re. du. l. si inter virum. & l. qui duos. j. responso. & §. si maritus. Fatetur tamen, q. hæc arg. sint volubilia. Nec ob. si dicatur, q. est alteri fauendum, vt res potius valeat. de verb. sig. ca. Abbate. cum istud ita faciat pro secunda collatione, sicut pro prima. & facit in simili. quod no. de spon. du. tua. super j. gl. & tanto plus facit: quia de culpa primi constat per lapsum termini, in quo constat eū nō acceptasse. simile quod no. infra eo. c. si a sede. Io. An. Idem Io. de Lig. ¶ No. bene, q. vbi post fundatam plenē intentionem actoris reus opponit exceptionem, per quam intentio actoris redditur dubia, nihilominus fertur sententia pro actore, nisi clarius reus probet. de quo plenē per do. meum Ant. de But. in d. cle. fi. de rescri. ¶ Glo. j. in verbo, sciebamur. recita per contrarium, q. iste tex. sit superfluous: quia per iura antiqua erat terminatum, q. absenti poterat beneficium conferri, supra eo. accedens. gl. so. q. non est superfluum: cum aliud hic terminetur. deinde querit, & so. In fi. gl. nunquid confirmari possit electio absentis, sicut sit collatio absentis. no. Inno. in c. cum dilectus. de dolo & contu. in glo. j. & Io. An. in c. innotuit. de elec. & dixi supra de elec. si fortē. post dominos de Ro. ¶ Glo. 2. querit, an procedat in alio collatore, qui non sit ep̄s, & so. q. sic. In fi. glo. idem Io. Mo. Arch. Io. And. Lap. dicit glo. veram, vt de tali beneficio, anteq̄ prouisus consentiat, disponere non possit, vt de vacante, non tamen quo ad assignandum terminum ad consentiendum: quia si conferatur beneficium per ep̄m, vel alium habentem iurisdōnem suo subdito: bene poterit hunc terminum assignare. Sed si confertur non subdito, non vñ, q. id possit: sed adiri debet superior eius, cui sit collatio. facit quod no. Io. An. supra eo. li. de rescri. gratia. in glo. hic non est. Videtur tamen, q. si de isto vltimo casu tertio requisitus non consentit collationi, habeatur pro non cōsentiente, & ex tunc beneficium possit alteri conferri. facit de sup. neg. prela. c. j. & cle. quāuis. de app. vltimo respōso. fm Lap. Abb. Io. de Lig. credit idem esse quo ad facultatem præfigendi termini. & dicit q. ista præfixio termini non est actus contentiosæ iurisdōnis, sed voluntariæ. de quo de offi. leg. nouit. imō est actus monitionis, vt in simili notatur in c. prudentiam. de offi. dele. & de elec. cum inter. & isti actus non sunt iurisdōnis contentiosæ: quia par in parem & c. fm cum. & istud credo verum: nam per talem collationem acquirit ius ad rem, licet non in re, vt hic patet: ergo ratione huius quasi contractus vñ sibi subditus. ar. de foro cōpe. Romana. §. contrahentes. ergo poterit eum constituere in cōtumacia, ex qua priuatur illo iure quæsito: & facit quod no. glo. in c. cum causam. de offi. deleg. de condelegato statuente terminum collegæ, vt veniat ad iudicandum. & quod no. glo. in cle. de here. de inquisitore statuente terminum ep̄o ad conferendum: & tamen non est sibi superior, vt j. de hære. inquisitioni. ¶ Glo. tertiam recita per contrarium: q. licet conferatur beneficium absenti, possit dici suum ante consensum, supra eo. accedens. glo. so. In fi. glo. idem quod dicit glo. de procuratore generali, procedit in consanguineo: nam per eum et ante acceptationem non acquiritur dominium beneficii, vel canonicatus qui per cōsensum eligentium, & de electione acquiritur, supra de electione, cum inter canonicos. & supra de spon. cum locum. licet consanguineus pro consanguineo agere possit. ff. de procu. sed & hæ. Vnde dicit Hosti. q. licet lex talem agere permittat: non tamen facit procuratorem. ff. iu. so. l. 3. §. j. de procur. l. non solum. §. si de dote. Io. An. dicit tamen Lap. Abb. q. Hosti. in d. c. accedens. in glo. vlt. in fi. dixit, q. per generalem procuratorem datum ad recipiendum omnia beneficia acquiruntur omnia domino, sicut per specialem procuratorem: quia tantum facit generale mādātum quo ad omnia, quantum speciale quo ad quædam secundum eum. & ita

debet limitari ista glo. de procuratore generali ad causas, vel negocia, non de generali quo ad acceptanda beneficia. & qd dicit ista glo. q. debet ratificari per dominum, si collatio fuit facta negotiorum gestori, intellige procedere, si ratificatio fiat intra tempus^b, intra quod debebat principalis consentire collationi: aliās ratihabitio non proderet: iuxta no. de elect. q. sit. in glo. 2. c. vt circa. eo. tit. & lib. fm do. de Ro. conclu. 670. quæ incipit, item ad recipiendum. Sed contra istam glo. quæ vult, q. in acquirenda possessione beneficii requiratur speciale mandatum^c, dicunt ibi Do. de Ro. videtur facere glo. in cle. j. vt lite pendē. Sed collectarius ibi distinguit: q. aut quærimus de acquirenda possessione facti ipsius beneficii, & tūc ista pōt queri per amicum, vel negotiorum gestorem absque speciali mandato: quia hæc pōt dari, & capi per excommunicatum, vt no. de præben. pro illorum. & sic pōt intelligi glo. d. cle. Aut de possessione, quæ habet multum iuris, siue per quā dominium beneficii, vel canonicatus daretur, quæ sine speciali mandato non requiruntur, vt in iuribus hic allegatis. & ita intelligit istā glo. & no. hic per Io. An. secundū eos. Gas. de Cal. in illa conclusione dicit, q. ista distinctio non est bona: quia etiam in primo casu agimus de acq. pos. ipsi beneficiato, quæ non pōt queri, nisi per illum, cui quæritur: vel per habentem causam ab eo. & istud credo verum. & glo. illius cle. idem vult, quod glo. ista: vnde non est contraria huic, prout iste allegat. ¶ Gl. super verbo, acquiras. recita per contrarium, q. etiam ignoranti acquiritur dominium sicut in legatario, propter quod gl. recitat tres opi. antiquorum: quarum prima hic approbatur. ¶ In ea. glo. ibi, commutabiliter. Intellige glo. quia priusq̄ agnoscat, pōt repudiare. ¶ Et quod dicit glo. acquiri dominium ignoranti, intellige verum adita hereditate. sed ex fictione dñi acquisitum post mortem. ff. de fur. l. si iussu. §. si. & l. a Titio. ff. quemadmodum ser. amit. l. si partem. §. si. ff. de cond. inst. l. si quis ita hereditates. ¶ In ea. glo. ibi, quod hic dñ. dic q. dictum fuit bonum: sed non mouebantur bona rōne. facit in simili qui fil. sint legi. per tuas. ff. de mil. l. Papi. exuli. ¶ In ea. glo. ibi, tertia opi. Archi. attribuit istam opi. Hosti. & est verum, quod Hosti. ponit illam in c. accedens. tamen ipse recedit ab illa adherendo Inno. qui simpliciter dixerat collatorem non posse a proprio facto recedere. Io. An. ¶ Gl. in verbo, alius, querit de quo alio loquatur, & soluit rationem assignans. ¶ Glo. in verbo, personam, querit an possit conferri sub pōne, & soluit, q. non. deinde querit de alia qōne, & soluit. In fi. glo. idem Zen. ¶ No. istam glo. quæ vult, q. beneficium, quod ep̄s ad certum tempus conferre non pōt, non possit illud vnire. quod no. quia facit, q. episcopus non possit vnire beneficium deuolutum ad Papam propter eius negligentiam: quia cum ipse non possit cōferre, donec semel Papa contulerit, vt in ca. pe. de sup. neg. prela. ergo interim non vñ, q. possit vnire, vt sentit ista glo. tamen Feder. de Senis tenuit contrarium in consilijs. & ibi responderet ad istā glo. ¶ Glo. in ver. terminum, recita per contrarium, q. non requiritur aliqua statutio termini, cum sit statutum, supra de elect. q. sit. Nec illum episcopus poterit diminuerē. glo. so. ¶ In fi. glo. idem Zenze. ¶ Glo. in ver. lapso, in princi. iustificat tex. deinde querit, & sol. In fi. glo. Archidi. tenet contrarium glo. alleg. 6. q. j. q. periculosum. de renun. extranmissa. Vnde cum primum ius sit extinctum, vltius non renouiscet. Item quia sicut per mutuum consensum inter eum, & ecclesiam contrahitur matrimonium spirituale, supra de elect. cum inter. ita per ipsius dissensum dissoluitur, vt supra in regula prima, de re. iu. Nec obft. decre. licet, hic allega. quia non tangit hunc casum, si bene videatur. Ioan. Andr. dicit glo. tenendum. & Archidiac. format casum de illo, qui non solum dissensit, sed etiā renunciauit collationi sibi factæ: quo casu procedere potest eius dictum. Ioan. And. Zenze. dicit, quod opinio. Archidiac. est tutior: & illam tenet Lap. Abb. hic per iura, quæ alleg. & pro eius dicto facit, supra de elect. si electio. eod. lib. Nam. vt ibi apparet, ex quo electus recusat consentire electioni, vel renunciat iuri suo, debet procedi ad aliam electionem. Vnde illa habetur pro extincta. Item fictio, de qua loquitur istud capitulum, non tantum debet operari sicut expressa veritas, & expressus dissensus, vel expressa renunciatio, secundum Lap. Pau. dicit, q. quidam dicunt, q. ca. licet, loquatur in facto oneroso. Sed dicit, q. ista sol. nil valet: quia si istud procedit in facto oneroso, fortius debet procedere in facto fauorabili, de quo loquitur iste tex. Vnde dicit, q. dictum Archidiac. potest proce-

ADDITIONES.

- a ¶ Clarius. Adde Fulg. consi. 167.
b ¶ Intra tempus. Adde quod voluit Alex. consi. 101. §. lib. de appe. interposi. nomine alieno an sit necessaria ratificatio intra decennium.
c ¶ Speciale mandatum. Vide do. Feli. in c. nonnulli. §. j. de rescri. an ad accipiendum possessionem beneficii requiratur speciale mandatum.

Geminianus super Sexto Decretalium.

procedere, quando collator non remansit in eadem voluntate secundum eum. Io. de Fan. tenet cum gl. per dictum c. licet, dicens qd perseverantia voluntatis collatoris, & nouus consensus prouisi videntur tollere allegata per Arc. secundum Pau. possent istae opiniones simul iungi distinguendo, qd aut ille nō solū dissentit, licet renunciat collationi, & tunc procedat opi. Arc. & Lap. per iura, & rōnes per eos alleg. aut nō renūciat sed simpliciter dissentit dicendo, nolo consentire, & tunc si collator dictum dissensum acceptet, non poterit consentire, cum non perdurauerit in eadem voluntate. ita intelligatur alio modo opi. Ar. secundum Pau. s. aut collator nō acceptat dictum dissensum, & tunc procedat gl. hic: quia perseverantia voluntatis, & nouus consensus prouisi habeant hoc operari, vt dicit Io. de Fan. & pro ista parte facit iste tex. in fi. qui vult, qd licet lapsus sit terminus possit acceptare existente re integra: & tamen lapsus termini inducit tacitam renunciationem, sicut dicimus in non petente apostolos intra terminum assignatum, vt dixit hic gl. Patet ergo, qd licet habeamus dissensum, potest nihilominus consentire. ¶ Gl. fi. all. concor. ad tex. † Sed quid si Papa reseruat beneficium collatum absenti post collationē, & antequam ille habuerit, an poterit consentire illi collationi? So. dicit La. Ab. hic, qd videtur qd non: quia reseruatō licet non vitiet collationem precedentem: tamen impedit consensum. ar. c. si eo tempore. supra. e. li. de ele. licet dicat se audiuisse, qd curiales tenēt, qd per talem reseruationem reuocatur collatio, & impediatur, quā non est perfecta consensu ipsius, cui fuit facta. Et remittit ad no. per se in d. c. si eo tempore. secundū La. Io. de Lig. credit, qd de iure dicta collatio vitietur. Nec ob. c. si eo tempore. quia quandoque fiunt actus, ex quorum quolibet ius quæritur, & sunt separati: & tunc illi, qui præcedunt reseruationem sunt validi: illi qui sequuntur, sunt inuálidi, vt d. c. si eo tempore. Quandoq; fiunt actus, quorum quilibet infert ius: sed vnus suspenditur in euentum alterius, sicut hic: quia actus collationis confertur in tempore præstiti consensus, & tunc insurgit ius, & dicuntur actus connexi. Si igitur reseruatō inficiat consensum: impossibile est ius inferri, igitur collatio non valet. Non sic autem est in d. c. si eo tempore. quia quilibet actus illorum per se inducit ius. Tene quod placet secundum Io. de Lig. Ego credo dictum La. verum per dictum c. si eo tempore. Nec ob. ratio Io. de Lig. quia dico, qd collatio absq; consensu tribuit ius ad rem, licet non in re ante consensum, vt vult hic tex. Ergo patet, qd est actus conferens ius. Sed bene fateor, qd collatio iuncta consensui facit creare ius in re: & de isto procederet ratio istius, sed de iure ad rem non est verum eius dictum. Et quod habet ius ad rem, patet in questione. j. proxi. ¶ Quæro, quia tex. dicit, qd beneficium non est suū ante consensum, nunquid sit sibi debitum? So. La. Abb. dicit qd sic; & probat hic text. Et ideo infert, qd aliud est beneficium esse suū, & aliud esse debitum: quia per suū competit ius in re, per debitum competit ius ad rem. facit j. de concess. præben. c. si. cle. auditor. de rescrip. & cle. j. vt li. pen. vbi per Ioan.

18 An. secundum Lap. ¶ Sed pone, ordinarius contulit beneficium B. ante qd ipse acceptaret, Papa contulit ipsum, vel cōferri mandauit cuidam alij, cum clausula, si non erat alij tempore data ius quæsitum. Demum dictus B. recusauit acceptare: nunquid ordinarius possit iterum ipsum beneficium conferre in præiudicium apostolici? La. dicit qd fuit consultus de curia per Fredericum, cui respondit, qd solutio huius q. pōt colligi ex notatis supra de rescrip. c. capitulum. in magna gl. charta vlti. ver. item quid si pronisio. & per Io. An. post Inno. & Host. de ele. dudum. ij. super ver. dispensatio. & de exces. præla. inter dilectos. & de concess. præben. c. cū nostris. post addi. Inn. & in cle. cum ei quem. de concess. præb. sup verbo, in menssem. in fi. gl. & hic: per quā videtur dicendum ordinarium beneficium prædictum iterum non posse conferre, sed ipsius collationem ipectare hac vice ad Papā: & hoc videt tenere Io. An. & Pau. in d. cle. cum ei quem. Sed dicit, qd inspecta rei veritate videtur dicendum contrarium, vt ordinarius iterum possit conferre: patet, quia in agendis debet attendi causa motus, & finis agendorum, & vltra extendi non debet. 15. q. 6. c. 1. in fi. 24. q. 8. occidit, sed causa motus, & finis in collatione, seu mandato Papali fuit, vt si alteri non esset ius quæsitum in beneficio, vel ad illud: quod sic est intelligendum illud, si alteri &c. valeret de illo facta per Papam collatio, vel mandatum de illo conferendo: & eo casu impediretur collatio ordinarij: hic autem erat ius alteri quæsitum saltem ad rem per ordinarij collationem, adeo quod etiam per Papam de ipso hoc tacito collatio facta non valeret, vt hic, & supra eodem, si postquam. & quod ibi no. Ergo illa gratia specialis de illo beneficio facta est surreptitia, & per consequens nulla, & non valitura impetranti, nec impeditura collationem fiendam in posterum per ordinarium etiam in prima, & eadem vacatione: quia ad hoc non

agebatur. secus si Papa motu proprio beneficium reseruasset: nam tunc licet collatio ordinarij præcedens reseruationem papalem valeret: non tamen posset ille prouisus collationi ordinarij consentire, licet dissentire possit. ad hoc de elec. innotuit. & eodem tit. & lib. si eo tempore. & quod ibi not. & ibi, & hic ipse scripsit: & tunc ordinarius alicuius prouidendo dispo nere non posset, nisi primo de ipso disponderetur per Papam, vt d. c. si eo tempore. & ita intelligunt iura, quā in contrarium facere videntur. & est ratio: quia isto casu non est surreptio; vt quia Papa vult ordinario auferre potestatem conferendi illud beneficium, & ad se illam reuocare. Non ob. glo. prædictæ supra pro alia parte inductæ, quia ibi nulla fuit surreptio, & est beneficium affectum, & tantum per Papam disponendum. Et eius contrarium patet per c. si clericus. supra eodem & ibi. non facit ad hoc infra de concess. præben. quia cunctis. & quod ibi not. Io. An. post Inno. & Host. facit d. cle. cum ei quem, j. responso. & additio Innoc. quam posuit de concess. præben. cum nostris. vbi dicit, quod quando facta est prouisio per rescriptum surreptitium, reuertitur potestas ad ordinarium, tamen debet super illa prouisione surreptitia pronunciari. Et quod hoc sit verum, probatur etiam per dictum c. si clericus. eodem tit. & lib. vbi not. quod si clericus impetrans consentit, antequam ordinarius alteri conferat præbendam vacantem, vel negligit illam petere: valebit collatio ordinarij, etiā si fuisset per decretum, vel per reseruationem affecta. & ad idem facit quod no. Arch. supra eodem, dudum. vt quando quis autoritate apostolica poterat intra menssem acceptare, & intra menssem non acceptauit: poterit ordinarius conferre: non tamen ordinarius posset ad hoc iudicialiter, seu contentiosè cognoscere. sed si in dubium vertitur, cognosci, & iudicari debet per Papam, vt dicto ca. dudum. & de offi. deleg. super eo. & debet pronuciari collationem ordinarij, si eam fecerit valere de iure: quia cessauit causa mandati, & finis ad quem, scilicet, vt prouideretur illi impetranti: quia causa cessante cessat effectus, & finis. Hæc vera in facto non notorio, sed in facto notorio multò fortius poterit conferre ordinarius. argum. ca. quoniam. de fil. presbyte. & de æta. & quali. eam te. & de appellat. ca. sollicitudinem. versiculo, si verò notorium. & quod ibi no. Ioan. Andr. post Hostien. & facit supra eodem lib. de offi. ordi. ca. ordinarij. & quod ibi scripsit Archidiaconus. secundum Lap. Abb. &c.

ADDITIONES.

- a ¶ Cum gl. Adde videndum Pe. de An. con. 215. incipit, Franciscus antiquus parochianus. vers. nono inducitur c. si tibi absenti. Ber.
b ¶ Ius quæsitum. Adde quod Ro. consi. 256. B.

S V M M A R I V M.

- 1 Occupans beneficium per vim, non dicitur intrusus.
- 2 Curata duo non possunt simul retineri, quomodoq; acquirantur.
- 3 Stultitia non excusat quem a delicto.
- 4 Pena huius decretalis an habeat locum in Episcopo transeunte in alium episcopatum contra prohibitionem hic positam.
- 5 Inuasor ecclesie habentis ius patronatus an possit presentare.
- 6 Subditi an teneantur obedire intruso, & debitores dignitatis ei soluerent.
- 7 Rector ecclesie vendidit rem, quam ecclesia bona fide possidebat: postea dominus verus, anteq̃ contra eum esset prescriptum, vendicauit illam a possessore, an ille alienans possit puniri pena dilapidationis, & male alienantis.
- 8 Decernimus, verbum, habet multa significata.
- 9 Inuadens secundum curatum an videatur renunciaſſe primo.

In vniuersum, qui beneficium. ¶ Gl. j. summat, & sunt duodici. Et principalia: secundum ibi, Insuper. Et prima pars subdividitur: quia primò ponit dictum, cuius postea duas rationes subdit ibi, non enim dicit. Ioan. Mo. dicit qd primum dictū ponit pactum in facto, & in modo: secundo in modo tantum. Ioan. Andr. vel dicit Lap. Abb. qd primum dictum priuat delinquentem habito, & curato, & quando in secundo curato habendo tantum peccat occupando violenter, vel iniuste. Secundum dictum priuat violentum iure, quod in beneficio quocunque occupato vi, vel ad ipsum habere prætendit, secundum Lap. Præmitte quod habes in ca. de multa, supra eod. tit. Legam per partes. ¶ No. primo quod iste tex. in prima parte non habet locum nisi in beneficio curato. ¶ No. quod occupans beneficium per vim, non dicitur intrusus: probat iste tex. qui ponit ista duo tanquā diuersa: quod no. pro rescriptis, quæ dicunt, dum tamen non fuerit intrusus: quia si haberet canonicum titulum, licet per vim occupauerit beneficium,

^a neficiū, non diceretur intrusus. ¶ No. t̄ q̄ sicut non est pos-
sibile duo curata simul retineri, quando iusto modo acquirun-
² tur, ita etiam non est possibile quando iniuste. Et sic videtur,
quando iura ponunt penam exercenti actum: pena committit
tur, etiam si actus non tenet de iure. vide j. de sent. excommu.
³ statutum. ¶ No. argum. t̄ q̄ stultitia non excusat quem a deli-
cto: quod intellige, quando stultitia non procedit a sensu natu-
rali, sed ab actu quem gerit, quia stulte gerit. secus si stultitia
procederet a naturali sensu: quia tunc excusat, ut in cle. si su-
riosus. de homicidio. in c. maiores. ad fi. de bap. ¶ No. q̄ nō de-
bet esse melioris conditionis delinquens, q̄ non delinquens.

⁴ ¶ Q̄ uero, an pena huius decre. habeat locum in episcopatu trā-
seunte in alium episcopatum contra prohibitionem hic posi-
tam? Sol. dic q̄ non, cum loquatur in beneficijs, & est penale:
ergo non videt, q̄ includat episcopos, licet si hoc faciat, priua-
ri possit. de quo vide no. de translat. praela. quanto. in gl. si. Ioā.
An. & ibi tenet idem: quia episcopatus nec expressē, nec ta-
⁵ citē religionis favore renunciari pōt sine Papæ licētia. ¶ Sed
pone, q̄ quis inuasit ecclesiam, quam pacificē possidet, & ec-
clesia habet inspatronatus: an talis inuasor licitē possit præ-
sentare? Sol. Arc. q̄ sic. i. q. j. si quisquam. & qui fil. sint legi. p̄
venerabilem. In contrarium all. i. q. 2. alienationes. & c. pre-
carie. 23. q. j. quid culpatur. 63. dist. si per ordinationem. 16. q.
7. sanc. 23. q. 4. ille. & q. 5. miles. & de conse. dist. j. hic ergo. vbi
de hoc. & j. q. j. hanc regulam. Sol. quidam dicunt, q̄ si talis ab
ecclesia tolleraret, præsentare poterit, alias non. de hoc. 62. di-
stinct. c. j. in fi. & j. q. j. si quis a feudo. & quod no. de elect. nihil.
in vlt. glo. & 24. q. j. in summa. & quod no. Innocen. de senten.
excommu. si vere. Ioan. An. Lap. Abb. dicit si contra aliquem
lata est sententia depositionis, talis non potest dici toleratus
ab ecclesia, sed intrusus dicitur, vt no. Ioan. And. post Inno. de
accu. qualiter. 2. sup verbo, diminutione. in vlt. co. & ideo non
^b valet, quod facit ille, contra quem lata est sententia depositi-
onis, etiam si hoc ignoraret. j. de conces. præben. c. j. ver. adij-
ciebatur. & in vlt. glos. Sed dicit Lap. Abb. dictum istorum esse
verum in prælato faciente præsentationem nomine ecclesiæ,
vel dignitatis, quam inuasit: secus tamen videretur in illo, qui
præsentaret suo nomine proprio sicut canonicus, vel patronus.
talis enim cum habeat malam fidem, non facit fructus suos,
iuxta no. per Ioan. An. post Inno. & Host. de elect. Cumana. &
c. querela. de resti. in integ. c. 2. de iure patro. cōsultationibus.
de causa pos. cum ecclesia. & quod scripsit Pau. in cle. in plerif
que. de ele. & in cle. vt professores. de regul. secundum Lap. Et
est ratio, secundum Ioan. de Lig. quia talis non potest dici to-
leratus, sed reiectus. & remittit ad no. per se in c. quod sicut. de
elect. secundum eum. ¶ No. incidenter quando prælatus non
dicatur toleratus, & vide Inno. in cap. veritatis. de do. & con-
tu. & glo. in cap. constitutus. de pur. ca. & plene per Do. meum
¶ An. de But. in capit. consultationibus. de iure pat. in repeti.

^c ¶ Q̄ uero, an subditi teneantur obedire intruso, & an debito-
res dignitatis teneantur ei soluere. Et distinguit hic Archi. an
agat suo nomine, an nomine dignitatis, quod no. post Inno. &
Hosti. in c. in literis. de rest. spol. secundum Ioan. And. Et con-
clusio est, q̄ si nomine ecclesiæ in iudicio agat, & toleretur, de-
bet sibi solui, vt no. in d. ca. in literis. secundum Ioan. de Lign.

^d ¶ Quid si Rector ecclesiæ vendidit rem, quam ecclesia bona
fide possidebat, sed postea dominus verus antequam contra
eum esset præscriptum, vindicauit illam a possessore: an ille
alienans possit puniri pena dilapidationis, & male alienan-
tis? Sol. dicit Ioan. And. q̄ ista quæstio fuit hic disputata, & te-
nuit disputans q̄ sic, non tamen fuit alleg. decre. hæc, quia nō
dum emanauerat, sed fuit alleg. decre. nuper. de biga. cum cō-
cor. & no. in cap. plerunque. de dona. inter vi. & vxor. in vlt. gl.
& volens videre argumenta ad materiam, videat quætionem
positam in regula, cum quis in ius. j. de reg. iur. secundum Ioā.
And. Et dicit Lap. Abb. q̄ bene faciunt ad quætionem, que ha-
bentur in regula, non est sine culpa. j. de re. iur. 3. q. secundum
eum. ¶ An autem habeat locum iste tex. in dignitatibus, & p-
sonaribus non curatis? Sol. Pau. hic tenet q̄ sic: quia quo ad cō-
tentam in prima parte huius c. idem est iudicium. ad hoc s. cod.
dudum. secundum eum. Et hanc partem credo veram, quia i-
ste tex. emanauit ad declarationem c. de multa. s. eodem titu.
vt dicit glo. j. hic. Sed constitutio declarans aliam, etiam si sit
penalis extenditur ad omnes, in quibus habet locum declara-
ta, etiam si declarans strictius loquatur, vt no. glo. in ca. is qui.
s. de elect. eodem lib. & cap. qui contra certam. Et per hoc re-
spondetur ad id, quod posset dici, quod ista constitutio est pe-
nalis: ergo debet strictè interpretari in casu suo tantum, s. de ele.
statutum. Item posset negari, q̄ ista constitutio sit penaliter di-
posita: quia hic non imponitur noua pena, sed declaratur,
q̄ antiqua habeat locum in occupante, vel se intrudente. Itē
rationes hic positæ concludunt etiam ad occupantem, vel se

intrudentem in dignitatibus, vel personatibus non curatis: ergo includuntur etiam illi. argum. eorum quæ no. glos. in cle. j. de elect. & quod no. in c. constituto. §. de elect. eodem li. Nec ob. si dicatur, qd tex. iste non est declaratorius iuris antiqui, cū vtatur verbo decernimus, & nō verbo declaramus: quia respō
8 deo, † qd istud verbum, decernimus, habet multa significata: quia ponitur pro sententiæ prolatione, & pro separatione rerum. facit quod in simili no. glos. in ver. censemus. in cle. cum ei quem. de cōces. præb. quod non denotat promulgationem noui iuris, sed declarationem antiqui, vt trahatur etiam ad p
9 terita. ¶ † Glo. j. in fi. & ibi quærebat de illo, qui propria auctoritate inuasit secundum curatum, & arguebat, qd ipso iure videbatur renunciassē primo. 2. i. q. 2. si quis iam translatus. Recitabat tamen alios tenuisse contrarium, nisi auctoritatem superioris habuerit: quia tunc quamuis confirmatio, vel institutio sit nulla ipso iure, videtur renunciassē primo, quia sufficit ad hoc, qd auctoritatem habuerit a superiore. ff. quod cum fal. tu. l. j. §. si. §. de translat. quanto. Tamen dicebat Host. qd illa facit: quia ibi qui propria temeritate transiuit, priuatur vtrq;. Dicit etiam absurdum esse puniri habentem iudicis auctoritatem, & non habentem non puniri: & quia hoc sine ratione est, nec opinandum est, nec tenendum. C. de libe. præte. l. j. in fi. 68. dist. cor episcopi. §. eo. lib. de elect. ex eo qd. Io. An. ¶ Glo. 2. in prin. quærit quare tex. dicat de creato, & ex illo infert ad solutionem huius q. deinde quærit de alia questione, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, bigamia: vel etiam eius pena secundum Ioan. And. ¶ Gl. in ver. scienter, quærit quid si ignoranter, & so. Et solutionem limitat. In fi. gl. idem Arch. Io. An. ¶ Gl. in ver. obtinebat, quærit de tribus quæstionibus, quas soluit per rationes hic in tex. positas. ¶ In ea. gl. ibi, forte facit. & ita referunt Ioā. Mo. & Arc. Et ex hoc dicit Inn. in ca. de multa. qd cum interdictum esset regnum, & putat Io. And. qd dicat de regno Siciliæ, & fuisset prohibitum omnibus capitulis, ne eligerēt, nihilominus mul ti eligebantur in epōs, & confirmabātur per metropolitanos, & administrabant: arguebat, qd lapso tpe de consecrandis vacabant ipsorum priora beneficia p. l. 2. §. videamus. ff. de don. inter vi. & vxō. & in auth. de rest. & ea, qd par. §. si. & de excess. plat. tanta. de transla. quanto. Sed Archi. dicit, qd illa gl. non erat in originali. In Io. An. ¶ In fi. gl. idem Ar. Io. An. Do. Io. de Imo. dicit qd gl. ista est vera in duobus vltimis dubijs, sed in primo dubio non videtur bene dicere, cum ista pena non reperiatur imposita illi, ergo non est extendenda. argu. regulæ, in penis. j. de reg. iu. Fatetur tamen, qd equum esset ipsam priuari per istū tex. all. quod no. in simili. §. de ele. si compromissarius. in gl. si. & sup. ea. c. lib. fin. eum. Credo, qd gl. posset saluari. Nam nō dicit gl. qd ille incurrit penam istius decreti. qd illa pena, qd lapso tpe de consecrandis sit priuatus ipso iure prioribus beneficijs, imponitur in c. cum in cunctis. Vnde ista gl. non extendit istā penam ad alium casum: sed dicit, qd rō istius tex. decidit dubiū, qd posset concurrere in terminis c. cū in cunctis. Vnde assumpta ista rōne hic a iure approbata decidit dubium illius decre. & rō expressa in lege nō est restringēda ad terminos legis, imō pōt decidere alia dubia qd in lege expressa, vt no. in c. constitutio. §. de elect. c. lib. & sic non est extendere penam legis ad alium casum, qd comprehensum est in lege. Nam procederet dictum suum, si c. cum in cunctis. non imposeret penā priuationis ipso iure & gl. induceret istū tex. qd incurreret penam, tunc faceret dictū ipsius nō procedere, vt dicit Io. de Imo. ¶ Glo. in ver. existat. all. concor. ad rationes tex. ¶ In ea. gl. ibi, melioris. tamen qnq; malæ fidei possessor est melioris conditionis qd bonæ fidei, vt patet ex no. ff. de rei ven. l. in rem. §. si. Ioan. And.

ADDITIONES.

- 1 Intrusus. Adde quis dicatur intrusus, Cal. consi. 13. de verb. signifi. & D. Fel. in c. in nostra, secundo correlario. de rescrip.
 - 2 Ignoraret. Adde Ro. sin. suis, fol. 12. vbi dicit, quod Canonista in d. S. adieci-
batur, hic non ponderant. & ad prædictam q. vide Do. de Ro. decisi. 1 & 3. inci.
vbi aliquis est intrusus. hoci. in anti. Ber.
- S V M M A R I V M.
- 1 Temeritas dicitur, quando quis facit actum scienter a iure prohibitum.
 - 2 Pena ad quem finem imponatur.
 - 3 Administrare quis non potest in beneficiis etiam post confirmationem, nisi fuerit installatus.
 - 4 Violentum quid dicatur.
 - 5 Ingredi an quis possit in possessionem per violentiam factam auctoritate iudicis.
 - 6 Administrare an sit licitum in prabenda, antequam sibi assignetur ab eo, qui assignare possit.
 - 7 Consuetudo disponens quod quis administret sine cōfirmatione, an valeat?
 - 8 Confirmatus an possit administrare ante installationem, et inductionem in possessionem.
 - 9 Clericus capelle litigat cum Rectore, a quo petit dimidiam fructuum eccle-
sie, & post li. cont. in principali festo ipsius ecclesie violenter assumpsit
- Pars ij. Com. Gemin. super Sexto Decr. Cc offi-

Geminianus super Sexto Decretalium.

officium ipsius Rectoris, & contra ipsius voluntatem oblationes dicti festi occupavit: an propter hoc debeat remoueri ab ecclesia.
 10 Impetrans beneficium a se iniuste possessum, debet facere mentionem de sua iniusta possessione.

Nsuper vt violenti. ¶ No. q. temeritas dicitur quando quis facit actum scienter a iure sibi prohibitum.
 1 ¶ No. finem poenae, quia imponitur, vt refrenetur audacia delinquendi. 7. distinct. factae sunt autem. ¶ No. quod intrans possessionem rei sibi debita per violentiam perdit ius, quod in ea habebat. ¶ No. rex. qui facit, ¶ quod quis non possit administrare in beneficiis etiam post confirmationem, nisi fuerit installatus, de quo hic per Archi. ¶ No. quod in titulis beneficiorum est dare ius ad beneficia, & ius in beneficiis. vide de tex. in cap. si. infra de concess. preben. ¶ ¶ Quæro, quid dicatur violentum? Solu. dicit Ioan. Mo. quod violentum dicitur, cuius præcipuum est ab extra, & eius progressus diminuendo procedit: sed in motu naturali est contra, quia est fortior in se. & ideo debemus abstinere a violentiis prosequendo naturalia iuxta illud Boetij. Incerta est hominibus veri, bonique cupiditas, id est desiderium, licet illud ad falsam sapientiam error deducat. ¶ ¶ Quid si quis ingrediatur possessionem beneficii per violentiam factam iudicis autoritate, an habeat locum iste rex. facit, quod non: quia dicit autoritate, vel temeritate propria. Ergo secus videtur, quando non facit ex propria, sed iudicis. de quo vide no. de immuni. ecclesia. cap. j. & de arbit. ex parte. in glo. & ideo. ver. quicquid. secundum Ioan. And. qui dicit, quod iste rex. loquitur de ecclesiasticis, sed in rebus prophanis, in quibus est differentia, remittit ad no. post Innocen. & Hostien. de prob. in præsentia. in glo. no. quod licet. in fi. & quod no. supra eodem, si tibi absenti. super verbo, acquiras. ad finem, secundum eum. ¶ An ista poena imponatur ipso iure? Solu. dic quod sic, vt bene probat verbum eo ipso, quasi innuat, quod absque hominis ministerio incurrat hanc poenam. Tamen dicit Archi. quod oportet illud declarari ad sententiam iudicis, quod sic occupauerit, j. de hare. cum secundum. ad fi. Et remittit ad no. per se infra, de poen. felicitis. Ioan. An.
 6 ¶ ¶ Quæro, an sit licitum administrare in præbenda, antequam sibi assignetur ab eo, qui assignare possit? Solu. Archi. tenet quod non. inducit istum tex. qui æquiparat ista tria. alleg. no. per Innocen. & Hostien. s. de concess. preben. proposuit, in princ. Vnde secundum eum si aliter administrat dicitur violentus, & remittit ad no. per Innocen. & Compo, s. de elect. nihil. Ioan. And. ¶ Quid de canonico non installato an sit validus ad electionem? de hoc remittit Ioan. An. ad no. per se in cap. cum M. de consli. post Compo. & ibi posuit dictum
 7 Archi. contra Compo, Ioan. And. ¶ ¶ Quid si consuetudo disponit, quod quis administret sine confirmatione, an valeat? Sol. Archi. quod non, quia talis consuetudo esset pernicio-
 8 sa, per quam omitteretur perquisitio, quæ debet præcedere confirmationem. de elect. qualiter. & c. cum nobis olim. Tamen fatetur, quod per illud privilegium posset competi. istam partem tenuit etiam Compo. de consuet. cum venerabilis. & ibi no. super prima glof. Ioan. And. ¶ ¶ Sed quid de confirmato, an possit administrare ante installationem, vel inductionem in possessionem? Solu. dicit Archi. quod non, & hic probat iste tex. per quem approbatur opinio illorum, qui hoc tenent. de qua installatione habetur supra de offic. Archi. vt nostrum. Nam iste tex. hoc probat, cum dicat, beneficiis. Et sic nota proprietatem beneficiorum infra eodem ritu. quodam. Et ex hoc dicit corrigi opin. Innocen. qui dicit de elect. transmissa. de causa poss. cum super, quod installatio potius est de solennitate, quam de substantia. Et contra illam opin. inducit infra eodem, licet. in princip. & in fi. vbi etiam de hoc. & supra eo. lib. de ele. commissa. s. animus. alias si diceretur contrarium frustra esset inducta installatio a iure, quod non est dicendum secundum eum. Sed salua eius pace ista non probantur per istum s. quia punit solum violentiam, vt dicitur super glo. Io. And. Lap. dicit, quod pro dicto Archi. facit s. de priui. cap. pastoralis. secundum eum. Pau. dicit hic, quod communiter hic tenetur dictum Archi. per no. in d. cap. transmissa. Archi. 16. q. 2. super gl. si. ver. sed qualiter respondetur. videtur reducere opi. ad concor. distinguendo, quod quando quis consequitur confirmationem ab illo, qui est ordinarius loci, & habet potestatem in re, sicut esset in Papa, qui habet ubique potestatem, & in Archiepiscopo quo ad prouinciā, & in episcopo quo ad diocesim, & tunc per solam confirmationem absque alia inductione in possessionem hēt plenam, & liberam administrationem, & intelligantur no. in d. c. transmissa. & c. nosti. Et est ratio, quia tales confirmationes pleniorē habent auctoritatē, & res & loca plenius subiungunt eis maxime in spiritualibus propter quod cōpetit eis instituire, de elect. querelam. & ideo effi-

cacior est eorum confirmatio, & intitulatio per hanc institutionem: quia non exigitur alterius licentia, vel cōsensus. Aut confirmat ille, qui non est ordinarius loci, & tunc per solam confirmationem sine possessione non acquirit ius administrandi, sed requiritur alterius superioris, puta diocesani, qui præest curæ, & regimini conuenientia, & consensus, & ita potest intelligi alia opi. ad quod alleg. de priui. pastoralis. de foro com. pet. Romana. s. contrahentes. & 16. q. j. si quis episcoporum. secundum Arch. ibi. Et videtur ista satis æqua distinctio, tamē primum membrum est verum, si beneficiū est vacans quo ad possessionem. sed si non esset vacans, non posset propria auctoritate intrare. per cap. licet j. eodem, & no. in d. c. transmissa. ¶ ¶ Quid de clerico capellā, qui litigat cum Rectore, a quo petit dimidiam fructuum ecclesiæ, & post lit. contest. in principali festo ipsius ecclesiæ violenter assumpsit officiū ipsius Rectoris, & contra ipsius voluntatem oblationes dicti festi occupavit, an propter hoc debeat ab ecclesia remoueri? Io. de Deo in q. 28. li. j. ad affirmatiuam allegabat inobedientiam contra prælatum, ex qua erat dignus priuatione, etiam si solo verbo negasset ipsum prælatum. de excess. prælat. grauem. item quia si ne iudice usurpauit, cadere debet a iure suo per iura allega. in glo. Item quia commisit furtum, & rapinam. s. eodem, dudū. 2. In contrarium alleg. quia iste habebat ius in re. licet ergo excesserit in vfu, non tamen proprie rapuit rem. 36. q. 2. s. j. ad finem. Item quia in oblationibus habebat potestatem, supra de fil. presbyt. proposuit. non igitur commisit furtum vtendo saltem in tempore iure suo, sicut nec iniuriam. s. de elec. cum ecclesia. Ipse soluendo determinauit eum de rigore fore remouendum. alleg. de pe. distinct. 2. principium. in fi. 16. q. 6. placuit. quia debuit vique ad fi. obedire prælato. 8. q. 4. nonne, vt li. pen. cap. j. alleg. etiam. ff. de aqua quot. & æsti. l. fi. & pro eo facit de excess. prælat. illud. Ioan. And. ¶ ¶ Glof. super verbo, violenti. recita per contrarium: quia etiam occupans sine violentia incurrat poenam hic positam. s. cap. proximi. glo. sol. ¶ In ea glof. ibi, violento. Archi. tenet contrarium dicens, q. violentia fit, nisi fiat apprehensio beneficii autoritate executoris, vel iudicis ad hoc potestatem habentis, quod mer. cau. l. extat. ff. ad leg. lul. de vi priu. l. pe. Ad idem inducit, quia furtum dicitur non solum quod sit occulte, sed quod sit spreta potestate illius, qui eam dare debet, vt patet per conse. dist. j. certum est. itē concubitus illicitus licet palam fiat dicitur furtiuus. 28. distinct. de his, sic etiam usurpatio dicitur furtiua. 94. distinct. illud. Vnde merito sunt puniendi occupantes furtiue beneficia, & beneficium contra ius collatum dicitur furtiuum. 64. distinct. extra. & idem de ordine s. de eo, qui or. fur. rece. cap. 2. & in rubro. Sed dicit Ioan. And. glof. tenendam quicquid dixerit Archi. hic, & s. cap. proximi. in princ. Nam iste tex. non punit furem, vel iniustum apprehensorem, sed solum violentum innitens rigori, de quo hic in gl. alias principium huius c. posuisset ista duo frustra tanquam diuersa. Nec obstat. l. extat. & l. pen. alle. s. quia solue, vt no. in d. l. extat. in prin. vlti. glo. videlicet q. ibi loquitur, quando quis occupat propria autoritate, quo ad edictum Diui Marci, vel q. met. cau. quæ loquuntur in prophanis, sed quo ad poenam. l. si quis in tantam, vel huius c. secus est. & facit etiam iste s. ad ea, quæ no. post Innocen. de concess. preben. cum nostris. super verbo, irritum. & de immuni. eccl. c. j. in magna glof. maxime. ver. quid de canonico. & versic. se. & vtrouque vide Ioan. And. Lap. de Cast. in sua alleg. 137. examinat hunc passum. Etiam pro opi. Archi. vltra hic alleg. inducit hunc tex. qui videtur velle punire etiam non violentum ibi, cit hunc tex. qui videtur velle punire etiam non violentum ibi, dum dicit, qui autoritate, vel verius temeritate. & sic videtur temeritatem sine violentia punire, & hoc etiam affirmat textus ibi dum dicit, a suæ temeritatis audacia refranetur, non

ADDITIONES.

- a ¶ Violentum. Melior est definitio violenti in l. j. ff. quod met. causa.
- b ¶ Ecclesiasticis. Adde quod Ro. consi. 383. dicit, q. nulliter postulatus administrans iudicis autoritate non euitat poenam per ea, quæ voluit Bar. in l. iulle possidet. de acqui. pos. cuius doctrinam sequitur etiam Anch. in prophetis, in consi. 192.
- c ¶ Ad electionem. Adde Fed. consi. 290.
- d ¶ Quod non. Adde Old. consi. 9. & consi. 191. & dicit Per. de Ancha. consi. 80. q. in collationibus non habet locum confirmatio, & q. iura loquentia de cōfirmatione electionum loquuntur de illis, quib. ecclesia remanet viduata. Ber.
- e ¶ C. transmissa. Ab. dicit, q. prælati confirmati potest administrare ante installationem, seu inductionem in possessionem corporalem: & ponit exemplum in tutore, qui statim administrat, cum scit se esse datum tutorem, vt l. j. ff. de admi. tu. dicit vltra, q. installatio non requiritur nisi ad solennitatem, non autem quo ad substantiam administrationis, vel est de necessitate quando hoc habet consuetudo, vt c. 2. de consue. & hæc dicit Ab. in c. cum super de causa poss. & proprie.
- f ¶ Vel iudicis. Quando autem liceat ingredi possessionem propria auctoritate etiam in beneficalibus, vide per Do. Fel. in c. de cetero. de re iu. vlti. illud etiam scias.

- 1 Potestas conferendi beneficia aliquando conceditur attentata potius persona conferentis, quam illius, cui debet fieri collatio.
- 2 Beneficia duo simplicia potest quis simul retinere, si conferantur auctoritate ordinaria.
- 3 Interpretatio verborum contentorum in gratijs, quarum effectus derivatur in tertium, fit stricta.
- 4 Locutio pluralis in materia odiosa non excedit numerum duorum.
- 5 Gratia concessa secundum formam hic positam an duret morte concedentis?
- 6 Prouideri quare non possit nisi obtinenti vnicum beneficium.
- Et an tunc possit prouideri de vnico personatu, nu. 7.
- 8 Gratiam habens si peccat non seruando istam constitutionem: an purgato peccato possit postea prouidere.
- 9 Prouideri an possit non habens sufficiens.
- 10 Legatus quando confert auctoritate apostolica speciali sibi commissa secundum formam istius cap. an sit necesse, quod faciat mentionem de alio beneficio.
- 11 Genus facilius patitur debilitationem, vel annihilationem, quam species.
- 12 Prouidere in ecclesia, & de ecclesia, differunt.
- 13 Legatus an possit committere prouisionem.

S cui conceditur. ¶ Glo. non summat. potest sic sumari.

Habens potestatem apostolicam personæ idoneæ de beneficio prouidendi alias beneficiato sufficenter prouidere non poterit, nisi in literis exprimat, & tunc vnicum simplex obtinenti prouidebit. si verò conceditur, vt prouideat beneficia obtinenti, ad duo tantum refertur, & contra factum est nullum. h. d. Et primò determinat duos casus. secundus ibi, si verò. Secundo decretum apponit ibi, Prouisio. Prima etiam subdividitur: quia primò ponit dictum, a quo duos casus excipit ibi, Nisi. & secundum determinat ibi, tunc enim.

- 1 ¶ No. q. quandoque potestas conferendi beneficia conceditur potius attentata personæ conferentis, q. illius cui debet fieri collatio. ad hoc s. eo. dudum. eod. li. & c. si cui. j. cod. ¶ No. q. habens potestatem prouidendi de beneficio in sua ecclesia non potest prouidere in alia. ¶ No. q. ille non dicitur idoneus ad beneficia, qui alias est sufficienter beneficiatus. ¶ No. q. quis potest simul retinere duo beneficia simplicia, si conferantur auctoritate ordinaria, secus si auctoritate delegata restricta ad personas idoneas. de primo vide supra e. de consue. cap. j. ¶ No. quod appellatione personæ beneficiatæ comprehenditur persona, quæ habet vnicum beneficium tantum. ¶ No. hic tex. quod etiam in gratijs, quarum effectus derivatur in tertium, fit stricta interpretatio verborum contentorum in illis. Nam hic tex. vult, quod appellatione beneficij non includatur curatum in gratia, quæ non exequitur in illum, cui facta est concessio, sed in tertium. & sic videtur hic tex. contra dictum
- 4 Lap. hic & s. e. dudum, vt ibi dixi. ¶ No. q. pluralis locutio a in materia odiosa non excedit numerum duorum. ¶ Quæro, an duret gratia concessa secundum formam hic positam morte concedentis? Sol. dic q. sic, vt j. eo. tit. si cui. secundum Ioan. And. Et est ratio secundum Lap. Abb. quia denotat gratiam si bi factam, non commissionem siue mandatum. de quo s. cod. quamuis. s. j. & vlt. Et ideo aliud in primo casu, q. in secundo: quia in primo gratia est facta, quæ morte concedentis re integra non expirat. b vide d. c. si cui. & est amplianda. In secundo verò casu expirat, & est odiosa commissio, ideo restringenda, vt d. cap. quamuis. & quod dicit tex. is cui. intelligitur, siue sit masculus, siue foemina, etiam si sit legatus. s. e. dudum. & cap. hi qui. secundum Lap. Inducit Ioan. And. istum tex. q. Imperator, qui habet priuilegium, prout refert Guil. in Spec. eod. ti. ad finem, se vidisse sub bulla, q. in qualibet ecclesia Alemannie posset facere recipi vnum. Et similiter de Rege Apuliæ no. 16. q. 7. in fi. summæ. Et de Rege Angliæ no. 10. distin. Imperium. & no. s. eo. ti. & li. c. 2. q. tales non possent dispensare sup pluralitate beneficiorū, vt probat optimè iste tex. & idem in Abbatibus, vel capitulis, secundum Spec. in ti. de lega. s. videndū. versi. quid si collatio. & facit quod no. de eo, qui fur. ordi. reci.
- 6 cap. 2. in fi. Ioan. And. ¶ Quæro de ratione, quare non possit prouideri obtinenti nisi vnicum beneficium? Solu. quia ex hoc, q. habet vnicum, est satisfactū illi dictioni, beneficiatus, vt patet de rescript. postulasti. Sed Hostien. excludebat in hoc casu etiam habentem vnicum beneficium sufficiens, vt no. in sum. de rescript. s. quæ possint obijci. ver. quid si dicatur, & de hoc per Compost. de rescript. cap. capitulum. in glof. magna.

A D D I T I O N E S.

- a Pluralis locutio. Adde de hoc Ang. Are. in suo tract. malef. in vers. pluribus. Bar. in l. si gemina. ff. arbo. fur. c. 2. & ibi notauit in apo. ad eam in eo. ver. in fi. de fil. presby. & in c. ad nostram. de reb. eccl. non alie. & omnino per Alex. in alle. l. si gemina. & in l. & si post tres. ff. si quis cau.
- b ¶ Non expirat. Adde Do. de Ro. decisio. 285. in nouis. Ber.

A D D I T I O.

- a ¶ Ratum habuerit. Adde Old. consi. 199. Ber.

non dixit a sua violentia, etiam si videtur punire audaciam apprehendentis possessionē propria auctoritate etiam sine violentia: tamen videtur ibi innuere posse distingui, quod aut intrat possessionem beneficij vacuum propria auctoritate, & tunc posset procedere glof. hic, & dictum Io. And. vt non perdat ius quod habebat in beneficio. Aut propria auctoritate intrat possessionem, quam alius detinebat illo contradicente, & inuito, & tunc procedit dictum Arch. quia tali possidente, & contradicenti competeret interdictum vnde vi, ex tali ingressu: imò etiam, si non auderet accedere ad possessionem taliter occupatam, competit interdictum vnde vi, & diceretur spoliatus, vt not. de restitu. spol. cum ad sedem. ergo dicitur violentus, habebit locum poena hic posita, & procederet etiā poena istius capituli, licet possessor non dimiserit possessionē per ingressum alterius, sed continuauerit sibi illam: quia licet non dimiserit possessionem, tamen contra eam passus est violentiam, & turbationem, & vbi solus erat, si possessione libera modò sociatus est, & turbatus, propter quam turbationem dicitur tādialis possessio, vt tādio affectus veniat respondens, vt li. non contest. quoniā. ergo iste talis debet dici violentus possessor: quia propria auctoritate possessionem apprehendit, vt hic patet secundum Lap. ibi in fi. glo. Sed an iuuaret littera confirmationis in re violenter possessa? Dic q. non, vt no. n. d. c. placuit. alleg. in glo. & C. vnde vi. auctoritatem. Io. And. istud intelligit verum Do. Ioan. de Imo. nisi fieret mentio de violenta possessione, vel nisi ex certa scientia rescriberet. de quo j. de excus. præl. cap. j. secundum eum. No. istud dictum: quia facit, q. impetrans beneficium a se iniuste possessum debet facere mentionem de sua iniusta possessione. ¶ Gl. in ver. verentur. fortificat tex. ¶ Glof. in ver. formidine. alleg. conor. ad tex. deinde prosequitur de triplici timore. In fi. glo. de hoc de pē. distin. 2. sicut scita. & ver. quos ponit hic gl. vide de offic. ord. cap. irrefragabili. in vlt. glo. Ioan. And. ¶ Glof. si declarat tex. & probat iuribus. ¶ Sed quærit Lap. Ab. an primū dictum istius c. procedat indistinctè? Sol. dic q. procedit, quando delinquens non vult perdere primum: sed si ipse hoc facit, vt primum perderet, tunc non procederet exemplum: quia ipse volebat renunciare beneficio curato, qd habebat, & superior nolebat admittere renunciationem, & ideo aliud beneficium curatum vi occupauit, seu iniuste se intrusit. Nam hoc esset de gratia, qd esse non debet, cum sit statutum ad poenam. s. de trā. fla. præl. inter corporalia. ver. quod nec de cessione. & facit qd scripsit Ioan. An. in c. Ioā. de cle. coniug. in distinctione. ver. 2. ad fi. fm Lap. Ioan. de Lig. tenet q. vacet, etiam si hoc velit beneficiatus: quia hæc vacatio provenit ex incompatibilitate, ergo est priuatus. probatur hoc, quia si iuste reciperet secundum etiam ad finem, q. vacet primum bene vacabit: quia pēna legalis est priuatio primi, secundum Ioan. de Lign. dictum Ioan. de Lign. est verum de priuatione, quam incurrit quo ad se, cum sit inductum in eius odium, secus quo ad superiorem: quia inducta in eius odium ista poena non debet in eius fauorem induci. dictum autem Lap. procedit de priuatione quo ad ecclesiam, vel prælatum superiorem: quia posset intratē possessionem secundi etiam ipsum inuitum retinere in locū primum, vt no. Ioan. 7. q. j. si qui. & 22. q. j. si quis iam translatus. Et no. Io. And. in c. de multa. s. eo. ti. Et pro ista distinctione facit quod no. Ioan. And. j. in regula, non præstat. de reg. iu. in q. ver. sed ad ista in quantum. ¶ Circa secundam partem quærit, an habeat locum in occupante monasterium, & pia loca, vt sunt hospitalia? Sol. Lap. Abb. dicit q. sic. alleg. no. per Ioan. And. in c. 2. de resti. in inte. e. li. super verbo, ecclesia. secundū Lap. Sed quid si iste non per se, sed per procuratorem generalem occupat beneficium: an habeat locum poena hic posita? Lap. de Ca. in d. alle. i. 27. dicit q. non: quia talis procurator generalis non videtur datus ad illicita. de offi. vica. cum in general. de iure iu. c. si. eo. lib. & potest ipse principalis prætere ignorantiā facti, quæ excusat, vt in regula, ignorantia. j. de re. iu. & hoc dicit verum, nisi ex postfacto tacite, vel expressè ratum habuerit. a j. de sen. excommu. cum quis. Vel sufficit, si sciebat procuratorem suum dicta possessione vti, vel eius vigore possessorem primum molestare, & non prohibuit. de sen. ten. excommu. non dubium. Item si primus possessor diu, vel notoriè erat in possessione, præsumptio est, quod ipse sciret, vt no. C. de peri. tu. l. si tutor. Et posito quod a princ. nesciisset, si postea sciuit, vel scire potuit & non recessit a turbatione, vel nec procuratorem prohibuit, quem sciebat perturbare, habet locum poena hic posita, secundum Lap. ibi. ¶ Quid de monacho translato ad aliud monasterium non canonicè an incurrat poenam hic positam. Lap. dicit quod sic infra eodem, cum singula.

Geminianus super Sexto Decretalium.

magna. versicul. item quæritur de hac clausula. Ioan. And.
 7 ¶ Sed quid in casu, quo potest providere alias habenti vnicū:
 an possit provideri habenti vnicū personatum? Solu. Archi.
 tenet q̄ sic: quia hic non excipitur nisi habens beneficium cu-
 ratum: ergo secus in alijs. argum. de deci. ad audientiam. cum
 concor. Item cum ista sit gratia. j. eo. tit. si cui. ergo non est re-
 stringenda, nisi quantum verba sonant. de verbo. signifi. olim.
 Nec ob. de elect. dudum. 2. ver. tandem. vbi ista æquiparantur:
 quia illud fit quo ad pluralitatem, quæ est odiosa. ideo restrin-
 genda. Vel quod ibi dicitur fuit allegatio partis, non deter-
 minatio Papæ. Item in curatis maior cura est adhibenda. s.
 8 eod. cum in illis. in princi. Ioan. An. ¶ Quid si habens istam
 gratiam peccat non seruando istam cōstitutionem, an purga-
 to isto peccato possit iterum providere? Solu. Ioan. Mo. hic,
 in addi. dicit q̄ non. ad hoc s. de elect. si compromissarius. s. j.
 cap. quanquā. eo. lib. & s. eo. ti. cum in cunctis. ad fi. quod se-
 cus esset, si peccatum esset solum in forma. Et ratio diuersita-
 tis habetur in d. c. quanquā. & facit. ff. de condi. & demonst. l.
 hæc conditio. & quod no. Inno. de re iud. cap. j. fm Ioan. And.
 Nam vbi peccatur in materia, fit punitio a iure: sed vbi in for-
 ma, fit punitio per hominis sententiam, fm Ioan. de Fan. dicit
 Io. Mo. q̄ dictum suum videtur æquum; sed nō bene iure pro-
 bari, cum in contrarium facit d. c. si cōpromissarius. ¶ Gl. que-
 rit, an idem sit, si non exprimitur verbum, idoneæ. So. q̄ sic. In
 fi. gl. ad hoc tex. j. ibi, vel nisi in concessione huiusmodi sit ex-
 pressum. Et idem Host. in d. c. si. eodem ti. Ioan. And. ¶ Glo. 3.
 quærit, si non hēt sufficiens, an possit sibi provideri, & sol. de-
 inde quærit, & pro solutione remittit. ¶ In ea. gl. ibi, secus. Idē
 Archi. dummodo in collatione faciat mentionem de primo.
 s. de offi. leg. c. fi. eo. lib. Ioan. An. istud non est dubium in col-
 latione legati facta iure legationis, & ita loquitur istud cap. Et
 idem in collatione delegatorum ordinariarum inferiorum a
 Papa: quia non est necesse, q̄ fiat mentio de illo beneficio, qđ
 obtinet ille, cui fit collatio, vt no. gl. in ver. habentibus. in cle.
 10 si. de offi. ordi. sed dubium remanet, ¶ quando Legatus con-
 fert autoritate apostolica speciali sibi commissā secundū for-
 mam istius c. an sit necesse, q̄ faciat mentionem de alio bene-
 ficio? Arch. & Io. An. sentiunt hic, q̄ sic, referendo dictum ipso-
 rum ad tex. hic. Et pro eis facit, quia delegatus debet facere se-
 mouere, & seruare id, quod seruare debuisset coram delegan-
 te, vt patet de rescrip. super literis. ad fi. & facit glo. in d. cle. que-
 vult, q̄ sicut ordinarij non arctantur facere mentionem de be-
 neficijs, sic nec eorū delegati. In contrarium facit: quia Lega-
 tus conferendo beneficium virtute specialis commissionis a-
 postolicæ, non dēt conferre, vt legatus, vt patet s. c. si eum. &
 c. hi qui. & j. e. si apostolicæ. ergo vñ, q̄ valeat talis collatio, li-
 cēt non fiat mentio de beneficio. Nam cap. si. de offi. leg. loqui-
 tur, quando iure legationis confert, quod patet pp̄ situationē
 rubricæ, vt nigrum congruat rubro, vt fuit protestatus Papa in
 proemio huius libri, ergo non hēt locum, si conferat non iure
 legationis. & pro hoc facit cle. si. de offi. ordi. quæ dicit, q̄ in le-
 gato habet locum, vt fiat mentio, sed in alijs quibuslibet habē
 a tibus potestatem conferendi secus est. ¶ Ergo patet, q̄ illud v-
 niuersale verbum, quibuslibet, non includit conferentem nō
 iure legationis. cum igitur isto casu non dicatur conferre iure
 legationis, vt est probatum s. patet, q̄ valebit collatio, licet
 non fiat mentio alterius beneficij. Item in collationibus be-
 neficiorum non est necesse, q̄ fiat mentio nisi de qualitatib.
 b in iure expressis, vt no. glo. in cle. j. eod. ti. sed istud in iure non
 reperitur expressum, vt fiat hæc mentio: ergo valebit. Nam dñ
 hæc collatio legati, vt dixi s. ergo sumus extra terminos dicti
 c. fi. & d. cle. c. fi. de offi. ordi. in prin. Cogita, quia non reperi-
 istud dubium per alios examinatum. ¶ In ea. gl. ibi, postulasti.
 & c. cum adeo. & c. cum teneamur. & c. dilectus. ff. de ven. in-
 spi. l. j. in fi. Io. An. ¶ Gl. in verbo, non potest, recita per cōtra-
 rium in ea formatum, & solue vt glo. ¶ In fi. glo. Ioan. Mo. di-
 cit, ¶ q̄ genus facilius patitur debilitationem, vel annihilationem,
 q̄ species: quia genera sunt intelligēda ciuilitate. ff. de ser-
 ui. l. si cui. & ad exhi. l. pen. Vnde verbum, personæ idoneæ, dēt
 intelligi secundum ius cōmune, de quo hic in gl. Io. An. ¶ Gl.
 in verbo, dimittat, recita per prium, q̄ non sufficiat tempore
 collationis dimittere beneficium, ex quo in impetratione nō
 fuit facta mentio alterius beneficij. j. e. si motu proprio. gl. fol.
 in fi. gl. Io. Mo. & Arch. all. in prium s. de elec. dudum. 2. & qđ
 ibi no. in gl. no. q̄ tempus. Et ratio, quare valet hic, ex quo nūc
 renunciat, est: quia nulla pōt notari surreptio in prouiso. Ioā.
 Mo. dicit, q̄ per istud rescriptum nihil hñ actualiter, sed poten-
 tialiter, Et ideo satis est, q̄ sit habilis persona, quādo potentia
 applicatur ad actum, fm Ioā. And. ¶ Gl. in verbo, sine cura. de-
 clarat tex. & colligit notabile. ¶ Glo. si. q̄rit, & sol. ¶ Opp. Lap.
 Abb. q̄ imō habens potestatem conferendi possit cōferre a-
 lias beneficiato. Nam si intelligamus de Legato Papæ, planū

est, q̄ pōt etiam si alias habeat curatum, vt patet s. de offi. leg.
 dilectus. & s. eo. ti. & li. c. j. & c. 3. Et idē in ordinario. de præbē.
 c. de multa. & de vtroque probatur, de of. ord. cle. fi. Sol. dic q̄
 contraria loquuntur in conferentibus autoritate ordinaria:
 hic autem procedit in conferēte autoritate delegata a Papa.
 & sic patet, q̄ quandoque plus potest Legatus autoritate le-
 gationis, & alius ordinarius, q̄ specialis delegatus Papæ, fm
 Lap. ¶ Sed an dicatur iste prouisus autoritate apostolica? So.
 dicit Lap. q̄ sic, etiam si iste alias haberet potestatem tale be-
 neficium conferendi: ex quo exprimitur de autoritate apo-
 stolica, vt s. de rescript. cum aliquibus. s. si verō. secundū Lap.
 12 ¶ Sed nunquid talis possit providere de ecclesia? Solu. dicit
 c Lap. q̄ vñ, q̄ non. Nam aliud est providere in ecclesia, aliud de
 ecclesia, facit s. eo. ti. c. fi. & quod no. Archi. de concess. præbē.
 ne captandē. s. Io. Mo. j. de reg. iu. in generali. & Io. An. in cle.
 j. eo. ti. In contrarium facit: quia concessio est gratia fauorabi-
 lis, ideo amplianda. de ver. signi. olim. de priui. quia circa. 16.
 q. 2. visis. fa. 8. q. j. scire. de concess. præben. nulla. de simo. c. fi. &
 s. eo. lib. de elect. quamuis. Ex quibus apparet, q̄ in præpositio-
 ne, in, venit præpositio de, in iure cōmuni, & per pñs ergo for-
 tius venire debet in gratia: quia ultra ius commune concedi,
 & ei derogat. 3. dist. privilegia. secundum Lap. Sed tenendo p
 po. vt possit cōferre etiam ecclesiam, an pōterit providere de
 curata ecclesia? Lap. Abb. argum. q̄ non. s. eo. tit. & li. cum il-
 lis. j. respon. & facit cle. j. eo. ti. ad idem facit, quia sicut in con-
 cessione gratiæ huiusmodi exprimitur, vt possit providere be-
 neficiato, non venit beneficium curatum, vt dicit tex. sicut et
 debet esse in conferente, vt licet possit de beneficio provide-
 re, quod intelligi debet secundū Arch. si de illo beneficio mē-
 tionem faciat. non. n. de beneficio curato, sed de simplici dēt
 intelligi, vt inter prouidentem & prouisum sequatur æquali-
 tas. 12. q. 2. cognouimus. de conse. di. 2. comperimus. de bapt.
 maiores. ver. similiter, & de dec. cum in tua. & c. ex parte. & qđ
 no. Ioā. An. j. de sen. excom. c. j. in quæst. extra communionē,
 & super glo. vt quia. in fi. in suppletionem in rōne huius ver. si-
 cut autem. Sed in contrarium facit, q̄ possit de curato per iu-
 ra, & rōnes all. s. proxi. q. in secūda parte. & quod ipse no. s. eo.
 ti. dudum. in suppletionem vltimi. s. de rescri. si gratiosē. sup ver-
 bo, beneficia. eo. lib. & Arch. ibidem. Et in hoc sentit Io. Cald.
 fm qđ dixit idem Lap. vt refert hic Lap. Ego credere istud ve-
 rum, qñ ex cōcessione præiudicaretur tm̄ ipsi cōcedenti gra-
 tiam: quia cōcedentē sit larga interpretatio, vt probat c. ga
 circa. de priui. & qđ ibi no. Secus ergo si ex illo fieret præiudi-
 cium alteri: qā tūc deberet fieri stricta interpretatio, et qñ grā-
 effectus deriuatur in tertium, vt pbat tex. hic, q̄ vult, q̄ appo-
 ne beneficij intelligatur de non curato, & sic strictē sumatur.
 & ad idem facit de offi. dele. sup eo. & qđ dixi s. dudum. ¶ Sed
 pone, q̄ datur potestas Legato non de latere a Papa, q̄ possit
 de beneficijs suæ legationis pñonis idoneis prouidere, & p se, vel
 per alium prouisum in possessionem inducere. Ipse commisit
 cuidam priori cōuentuali rari manuali, vt inquireret veritatē fulciri
 busdam in inquisitione pñentis, & si inueniret veritatē fulciri
 ea cuidā B. Rectori parochialis ecclesiæ, q̄ minus sufficiens di-
 cebat, prouideret de canonicatu, & pñenda ecclesiæ cathedra-
 lis, q̄ executor inquireret, & cōperiens vera cōtēta in inquisitio-
 ne eidem Rectori prouidit de dicto canonicatu, & pñenda ista
 13 ¶ Ex his q̄ritur de quinque. Primò, an Legatus potuerit ista
 committere. Secundò, an dicto priori. Tertiò, an prouidere pos-
 set dicto Rectori. Quartò, an in ecclesia cathedrali. Quintò,
 an de præbenda, & canonicatu sacerdotali. Ad primum vñ di-
 cendum, q̄ non, per c. fi. s. de offi. dele. s. pe. & per c. is cui. eo. ti.
 & lib. & facit, qđ no. Io. An. post Arc. j. e. si cui. super verbo, pro-
 uidere. Ad secundum etiam dicendum q̄ nō: qā talis prior nō
 dñ habere dignitatem, d vt no. Arc. eo. lib. de offi. ordi. prescri. s. eo. li.
 & in tali delegatione debet seruari statutum. de rescri. si nullo. in gl.
 quo ad personas, cum sit commissio, vt no. in s. in nullo. in gl.
 quia executorum. & in d. c. is cui. in prima glo. scripsit Ioan.
 And. Ad tertium videtur etiam q̄ non, per illud c. Ad quartū
 idem, q̄ non possit per capi. quamuis, s. quanquā. s. eo. ti. &
 lib. Ad quintū idem videlicet, q̄ nō possit. ad hoc s. eo. cum in
 illis. j. respō. de fi. presby. c. j. eo. lib. Sed in contrarium, q̄ po-
 tuerit, patet, qā Legatus apostolicæ sedis pōt ministerium sibi
 commiss-

ADDITIONES.

- a ¶ Secus est. Adde quod voluit Fe. confi. 73.
- b Fiat mentio. Si vis plenē scire, & sine labore de quibus, in scriptis debeat fieri
 mentio, maxime in beneficijs, vide Do. Fel. latissime in c. in nostra, vers.
 restant multa. de rescri. & ibi est tabula circa 40. species mentionum fienda-
 rum commemoratis alijs locis, de quibus in ti. de rescri. fit mentio.
- c Aliud de. Adde Old. confi. 319.
- d ¶ Habere dignitatem. An autem prioratus manualis collatus per Papam mu-
 ter propriam naturam, & efficiatur perpetuus. vide Do. Fel. in ca. constitutus.
 ver. ex istis sequitur. de rescri. & latius in c. per tuas. de ma. & obe.

commisum alteri committere: quod alius non posset, vt d. c. fi. & quod ibi no. in glo. 2. & super ea, per Ioan. And. in cle. j. de offic. delega. & idem videtur in secundo casu, a vt in cle. 2. de rescript. & idem videtur in tertio. Nec obstat istud cap. quia prohibet per talem potestatem habenti insufficiens licet curatum. facit de æta. & quali. cam te. & idem quarto casu, vt patet s. eodem titu. & lib. dudum. prout ibi no. Ioan. And. in gl. sumitur. & prædictum cap. quamuis, non obstat. quia loquitur in alio casu, & idem in quinto, b vt no. Archi. & Ioan. And. in d. c. cum in illis. j. respon. ad hoc s. eo. cum pro clericis. & j. eodem, ei cui. Et ita vidisse se dicit literas legati continentes istam formam, in qua omnia ista quinque concurrebant, secundum Lap. Abb.

ADDITIONES.

a ¶ Secundo casu. Adde Ol. consi. 181.

b ¶ In quinto. Adde Ol. consi. 185.

S V M M A R I U M.

- 1 Collatio beneficii facta per Papam afficit manus ordinarij collatoris, etiam illam ignorantis.
- 2 Reservatio sola Papæ sine decreto non afficit manus collatoris ordinarij ignorantis.
- 3 Assignare verbum, denotat totalem beneficii collationem.
- 4 Ignorantia facti excusat a pena venientis contra potestatem.
- 5 Renunciatio beneficio ex falsa causa, quam putat esse veram, non videtur exclusus a titulo beneficii.
- 6 Certus quando quis dicatur de beneficio, quando sit alteri collatum.
- 7 Relinquere quando quis dicatur sine difficultate secundum beneficium.
- 8 Et an possit redire ad primum beneficium propria autoritate. nu. 8. & 9.

De beneficiis, quæ per sedem ap.

¶ Glo. j. summat, & primo prouidet ignorantia primi gradus. secundo secundi, & vltimorum ibi, eundem. Et prima subdiuiditur in tres: quia primò ponit casum. secundo rationem prouisionis ibi, Nec talis. tertio prouidet parenti ibi, Constantinus. quarto verò prouidet resistenti ibi, alioquin. ¶ No. quod collatio beneficii facta per Papam afficit manus ordinarij collatoris etiam ignorantis a illam, ita qd collatio illius in contrarium facta non valet, ad hoc eodem tit. si postquam. ¶ No. argum. qd sola reservatio Papæ sine decreto non afficit manus ordinarij collatoris ignorantis. probat iste tex. hic, quia ista duo coniunctim apposuit. de quo s. de elect. si eo tempore. eodem lib. ¶ No. qd verbum, assignare, b denotat totalem beneficii collationem, quod no. pro executoribus, qui dicunt, assigno tibi tale beneficium: quia idem videtur importare, quod conferre. vide tex. de exce. præl. inter. in fi. ¶ No. qd licet ignorantia facti non validet factum, quatenus fit ab illo, qui priuatus erat potestate ignoranter, tamen excusat a pena venientis contra potestatem. Et ratio est, quia pena non imponitur nisi propter culpam: sed ex quo ignorabat, non potest dici culpabilis, vt vult hic tex. & cōcor. tex. de consi. cap. 2. ¶ No. arg. quod vbi quis renunciat beneficio ex causa falsa, quam putat esse veram, non videtur exclusus a titulo beneficii: nam hic dicitur, qd potest libere ad primum redire, si secundum erat alteri debitum, & si renunciatio sibi non præiudicat. ¶ No. quod vbi ex vna causa fit decisio casus in primo gradu, eadem causa deciduntur casus occurrentes in secundo, & ceteris gradibus sequentibus. ¶ Quæro, quando quis dicatur certus de beneficio, quando alteri sit collatum? Sol. Archi. dicit, quod illud dicitur certum, quando dubitatione caret. j. quæst. j. de cetero. 1. quæstio. 3. certum. & ponit exemplum in eo, qui vidit literas collationis, vel reservationis cū decreto. ad hoc s. de ap. si duobus. & quod no. Compo. de rescript. cap. capitulum. in magna glo. ver. vnum casum. Ioan. And. qui exponit tex. certiores. i. certi. licet hic ponat Archi. certum dici, quando vidit literas. Tamen posset dici certum alijs modis, de quo vide glo. in ver. plena. in cle. causam. de elect. & glo. in verbo, notitiam. in cap. cupientes. s. j. de elect. s. eo. lib. ¶ Quæro, quare requiratur, quod iste relaxet secundum beneficium, sine difficultate ad hoc, vt reciperet primum? Solu. Ioan. Mo. & Archi. dicunt, quia ille habet beneficium iuris, qui contra illud non committit ad hoc. ff. sol. ma. ab hostibus. ff. de mino. lauxilium. 17. quæstio. 4. frater. ver. nec enim. & infra, de here. vt commisi. in fi. & fa. in simili. C. de incest. nu. qui contra. in fi. qd loquitur de his, qd ignorant contraxerunt incestas nupt. quia tunc excusantur, si cognito impedimento sine craftinatione diuerterint. Ioan. And. ¶ Quæro, quando dicatur sine difficultate secundum relinquere. Sol. dicit Archi. quod totaliter desistit ab omni allegatione iuris, vel facti, & hoc probat hic tex. per illam dictionem vniuersalem, quæcunque, quæ excludit omnem difficultatem. ad hoc de pe. dist. j. nemo potest. & dist. 3. adhuc. & quod leg. & no. de cōi. lepro. c. 2. in fi. licet quandoq; dicatur illud fieri, quod difficulter fit. s. de do. verita

ris. s. tandem. & j. de cog. spi. c. 2. & hoc et probat ver. omnino, qd idem est, qd totaliter. & s. de of. del. ex parte. j. & j. de sepul. c. j. & idem probat ver. dimiserint. qd importat, vt a se eiciat, ita, qd de illis vltius non loquant, fm Arc. Sed dicit Io. An. qd istud vltimum dictum est nimis rigorosum, qd loqui non pōt de illo beneficio vltius. ¶ Sed qd si opponatur qd istum reuertentem ad primum beneficium, qd non possit recuperare: quia retinuerat ex iniusto titulo, an impediatur per hanc exceptionem. Io. An. tenet qd nō per istum tex. qd dicit, libere, & c. & idē ver. hñ. 11. q. 2. nolite. 2. & s. e. de multa. & s. eo. si tibi. & de hoc vide pcor. j. eo. licet ep̄s. Nec ob. r̄a, dolo facit, j. de reg. iu. qd non hēt locum in possessorijs recuperandæ, vt ibi no. tñ postq possessionem recuperauerit, locus erit actioni qd ipsum, & ibi de hoc & in r̄a, qd ad agen. in fi. j. de reg. iu. & facit ad p̄dicta qd no. in q. seq. Io. An. ¶ Quæro, an isti possint redire ad priora beneficia ppria autoritate? Sol. Arc. dicit, qd sic ex beneficio huius decre. & hoc pbat hic tex. dum dicit, p̄iudicialis existat. & sic fictione, vel beneficio iuris non videat diuertisse, vel illa beneficia dimisisse. ad hoc de pe. di. 3. diuortium. & facit verbum, libere. Cauere tñ dēt a pena decre. eum q. s. eo. ti. & pp hoc cautum est iudicem requiri, maximē si diceretur primū fuisse sibi debitum, vel eum fuisse nimis credulū. Io. And. Do. de Ro. conclu. 120. in antiquis, qd incipit, item no. qd si aliquis. & in conclu. 425. in fi. qd incipit, item fuit dubitatum. reducunt opiniones istas ad cōcordiam distinguendo, qd aut primū beneficium non erat p aliquem occupatū, sed de iure & de facto vacabat, & tunc pcedat opi. Arc. hic. Aut erat p alium occupatum, & tunc nō poterit ppria autoritate redire, ita pcedat dictum Io. An. qd licet nō sit priuatus primo beneficio p sniam iuris, vel hominis: tñ vbi aliquis est institutus in beneficio, & alius occupauit beneficiū, non est pmissum isti, licet hēat ius occupare ppria autoritate, vt no. Inn. in si fi. in c. ex parte. de ar. sup verbo, sublato. & faciunt no. p eum in c. trāmissi. de elec. Et ad idem qd dñ in si fi. qd heres ppria autoritate pōt res hēditarias occupare, nisi fuerint p alium occupata, in auth. de here. & fal. s. in omnibus. colla. j. qd ita concordatur cum l. per hanc. ff. de iniur. test. cum si. & ita dicunt seruare palatium, fm eos. ¶ Gl. 2. quærit, an hēat locum in alio, qd in Papa. & sol. ¶ In fi. gl. idem Arc. Io. An. ¶ Gl. 3. quærit, an habeat locum tex. si pferens hoc sciat? Sol. qd sic. In fi. gl. idē Io. Mo. & Arch. Io. And. ¶ Gl. in verbo, dimissa. qrit de intellectu l̄æ; & exēplificat tripliciter. In fi. gl. idem Arc. Io. An. ¶ Gl. in verbo, assignari. querit de vna q. & soluit. ¶ Glo. in verbo, culpa, qrit de ratione, & sol. ¶ Gl. pe. quærit de duobus dubijs, & sol. ¶ In ea. glo. ibi, per tuas. 2. Arc. remittit de cle. ex. mi. illud. ver. licet aut. Io. An. In fi. gl. ibi, te concubinam manifesta veritate cōperimus. ad idē 2. q. j. Deus. ver. mala verò. 30. q. vlt. nullum. & alibi dñ clara pbarione, vel competentibus indicijs. j. de regula. non solū. ibi manifestis. j. de here. accusatus. s. licet. fm Arc. Datur tñ consilium dimittendi, vt sibi taliter prouideat, qd posset clarē ostendere beneficium dimissum ad alium pertinuisse p instrumenta publica, vel insinuata, vel alio mō. Io. An. ¶ Glo. si. exemplificat tex. ¶ Sed pone, qd ille, cui competeat ingressus ad primum beneficium, moritur anteq̄ redeat ad primū dimisso secundo, dicet ne beneficium, qd prius habebat vacare p mortē, vel inhibitionem secūdi reseruat, vel alteri p Papam collati? Sol. dicit Lap. Ab. hic qd vñ vacare p mortem, & rō: qd beneficium dimissum p adeptionem alterius, siue sit alteri collatū, siue non, fingitur non vacare, seu vacasse, nec ipsum dispositum fuisse, & si vacauerit, & dispositū fuerit, hoc factum fuisse intel ligit p illud c. sub quadam tacita condōne, videlicet si collatio secundi p quam primum vacabat, valeret, qua cessante, fingit non esse facta, & p qñs non vacaret. vacabit ergo p mortem. & facit qd no. Io. An. j. de re. pmu. c. j. & p Fed. de Sc. in tractatu pmutationum. q. 6. fm Lap. Ioā. de Lig. dicit, qd primum vacat p adeptionem secūdi incompassibilis, & posito ēt qd collatio illius fuerit nulla. s. eo. ti. eum qui. nisi dicat, qd p̄babilis ignorātia ipsum iuuat in retentione primi beneficii. Tñ subdit sustineri, qd primum non vacauerit p adeptionem secundi, fm eū. & istud vltimum credo verum, vt ēt dicit Lap. qd pbat iste tex. qd si adeptio secūdi in terminis huius c. fecisset vacare primū, non posset iste libere redire ad primum, nisi noua fieret collatio: qd extincto primo titulo non reuiuisceret. 7. q. j. qd periculosum. Et beneficium si vacasset, nō potuisset obtineri sine canonica institutione. de insti. ex frequentibus. Et tñ oēs tenent hic, qd iste rediens non indiget noua collatione, qd optimē probat tex. hic p verbum, libere reuertentur. ergo sequitur qd tñ aliquis durabat, & sic patet, qd per mortem dicitur vacare & c.

S V M.

ADDITIONES.

a Ignorantis. Adde Old. consi. 311.

b Assignare. Adde Ro. consi. 245. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

S V M M A R I V M.

- 1 Surreptio in dispensationibus beneficiorum vitiat gratiam ipso iure.
- 2 Taciturnitas alicuius qualitatis in gratijs, qua expressa nihilominus literas habuisset, vitiat literas.
- 3 Textus an procedat in dispensationibus a quocunque impetratis.
- 4 Dispensatio an valeat saltem quo ad expressa.
- Et an valeat si tacuit præstimoniam. nu. 5.
- 6 Iura antiqua ætiantia ad expressionem certarum qualitatum fiendam in literis beneficialibus, habent locum etiam in impetrationibus dispensationum super beneficijs retinendis.

Non potest dispensatio. ¶ *Glos. prima nō summat. Zen. sic summat. Taciturnitas beneficij etiam modici, vitiat dispensationem super pluralitate beneficiorum, quæ etiam legitimè super duobus obtenta ad duo prima recepta refertur. Item proquisio alicui facta de beneficio non obstante, quod aliud habeat, dispensationem super utroque retinendo non inducit. hoc dicit. Et sunt tria dicta per §. diuisa, secundum ibi, Illud. tertium ibi, Cum verò. rationem sui subdens ibi, Hoc enim. Expediam per partes. ¶ *† No. argumen. quod surreptio in dispensationibus beneficiorum vitiat gratiam ipso iure. ad hoc supra de fil. presbyt. cap. 2. eodem lib. ¶ *† No. quod in gratijs beneficialibus taciturnitas alicuius qualitatis, qua expressa nihilominus literas habuisset, vitiat literas. Nam si expressisset minimum beneficium obtinuisset dispensationem, & tamen vitiat literas. ad hoc infra e. si motu proprio. vide quod dixi supra. e. dudum. ¶ *† Quæro, an textus procedat in dispensationibus a quocunque impetratis? Sol. dic quod sic, cum iste tex. indistinctè loquatur in ista prima parte, licet secus sit in cap. prox. & cum sit eadem ratio etiam in alijs concessionibus ab alio, quàm a Papa factis: ergo idem ius. de constit. translato. Ioan. And. Hoc intelligit verum Lap. Abb. hic in dispensationibus, vel impetrationibus beneficiorum: quia aliud est, quando confertur, vel conferri mandatur per Papam, vel Legatum, & aliud quando per alium, vt §. e. lib. de offic. leg. cap. fi. & in cle. fi. de offic. ordi. secundum Lap. ¶ *† An valeat saltem dispensatio quo ad expressa? Sol. Ioan. And. tenet quod non, per tex. hic, qui dicit, quod talis dispensatio non potest prodesse, & sic in totum cōquassatur, secundum eum. Et ratio dubitandi potuit esse: quia non videbatur de modicis curandum. etiam circa hoc instat Archi. ponens id, quod habetur supra, de rescrip. si proponente. super glos. j. Sed pro tex. facit, quod sufficit modicum peculium. ff. de Aedi. edic. l. si quis. in fi. & modicum relictum. ff. de bo. lib. & si ex modica. Ioan. And. ¶ *† Quid si tacuit præstimoniam, an vitietur dispensatio? Sol. Ioan. And. remittit ad no. per se post Hostien. in cap. postulasti. de rescript. & ibi tenet, quod sic. sed secus est, si taceretur pensio, quam habet sine titulo beneficiali, vt ibi no. & si aliquod ex illis est curatum. de quo per glos. 5. in cle. j. eodem titu. Ioan. And. ¶ *Glos. j. ponit, quid declaret. ¶ In ea. glos. ibi, postulasti. & de except. cum ecclesiasticæ, vt ibi no. super glos. vlti. Ioan. And. ¶ *Glos. in verbo, modicum. in princip. quærit de ratione tex. & solu. deinde super duobus dubijs remittit ad alibi no. ¶ In ea. glos. ibi, de fil. presbyt. cap. 2. No. ¶ istam glos. quæ vult, quod iura antiqua ætiantia ad expressionem certarum qualitatum fiendam in literis beneficialibus habeant locum etiam in impetrationibus dispensationum super benefic. retinendis. quod no. quia extendit illa iura.********

S V M M A R I V M.

- 1 Dispensationes super pluralitate beneficiorum retinendorum intelliguntur de beneficijs, quæ ille dispensatus canonicè obtinet. nu. 5.
- 2 Dispensatio facta, vt quis possit simul recipere plura beneficia, non includit, vt possit illa simul retinere.
- 3 Dispensatio emanans super concessione futurorum includit tantum prima occurrentia post concessionem.
- 4 Beneficium quando dicatur quis canonicè retinere.
- 6 Dispensatio minus sufficiens an aliquid operetur.
- 7 Commissio si fiat alicui, & possit dispensare cum aliquo super pluralitate beneficiorum sub forma hic posita, an possit dispensare cum iam obtinente beneficium curatum tempore impetrationis.
- Vide alium casum, nu. 8.
- 9 Papa dispensat cum illegitimo super beneficio obtinendo, postea obtinet beneficium, quo obtento dimittit, & obtinet secundum: an possit illud retinere.
- 10 Argumentum a simili an, & quando procedat.
- 11 Dispensatio quando fit super pluralitate beneficiorum, non intelligitur facta super non residentia.
- 12 Dummodo, dictio an faciat conditionem.

Illud autem apo. se. ¶ *† No. j. quod per pluralitate beneficiorum retinendorum intelliguntur de beneficijs, quæ ille dispensatus canonicè obtinet. & sic in dubio non intendit Papa approbare institutionem beneficij non canonicam. facit in simili de rescriptis, si gratiosè. §. eodem lib. & cap. 2. de fil. presby. §. eodem lib. ¶ *† No. argumen. quod dispensatio facta, vt quis possit plura curata beneficia simul recipere, non includit, vt simul illa possit retinere, nisi istud in literis exprimatur. Et sic in prohibitis verbum, recipere, non concedit retentionem. ¶ *† No. quod dispensatio emanans super concessione futurorum, includit tantum prima occurrentia post concessionem. ad hoc supra, si clericus. & ad hoc alleg. quotidie iste tex. ¶ *† Quæro quis dicatur canonicè retinere beneficium? Sol. Gul. in Spec. titu. 2. §. videndum restat. ver. sed nunquid nocet. tenet, & restringit hoc, quando obtinet ab eo, qui conferre poterat. 5 Ioan. And. ¶ *† Quid si consequatur beneficium non canonicè: an postea ex quo dispensatum est secum, procedat contra eum ex eo, quod plura beneficia incompossibilia tenet? Sol. vt no. Innocen. in cap. dudum. 2. in fi. super verbo, canonicè. de elect. ipse tenet, & Compo. & idem Gul. in Specul. §. alleg. hic in prima glo. ad fi. versic. quid si dispensetur, quod non. Vnde licet talis sic retinendo non excusetur, quin peccet, & contra eum procedi possit ex eo, quod peccat sic retinendo: non tamen poterit procedi pro eo, quod plura beneficia tenet, ex quo dispensationem habet. ibi vide Ioan. And. Dominus meus Anto. de Butr. in d. cap. dudum. ibi tenet, & si dispensatio est facta conditionaliter, vt hic dicit, videlicet si canonicè conferantur, quod contra istum possit procedi tanquàm contra pluralem: quia ex quo dispensat, si canonicè conferantur, & iste non seruat conditionem, dispensatio non se extendit ad tale beneficium, cum non sit seruata forma. argumen. cap. Pisanis. de restitu. spol. aut non datur dispensatio sub conditione, sed simpliciter dispensatur, vt duo curata possit retinere, & tunc si dispensatio refertur ad iam obtenta, adhuc procedit dictum istorum: quia ista gratia fuit surreptitia. Nam si expressisset Papæ vitium beneficiorum, non sic dispensasset, vel saltem non sic de facili, & sic non prodest sibi aliquo modo cum sit nulla, supra prox. resp. Aut refertur ad beneficia obtinenda, & tunc putat, quod procedit dictum Docto. hic, quod non possit agi contra talem tanquàm contra pluralem, sed peccantem secundum Dominum meum, & credo quod bene. ¶ *† Sed quid si dispensatio sit minus sufficiens: an aliquid operetur? Sol. prædicti Doct. in loco præalleg. tenent, quod licet dispensatio insufficiens non tribuat ius retinendi beneficium, si tamen in illo dicatur, quod possit primum cum secundo retinere non obstante constitutione Concilij generalis, & tunc licet non operetur, vt possit vtrunque retinere, operabitur, vt non possit priuari secundo sine Papæ licentia. de confirmat. vti. vel inuti. capi. primo & 2. quo possit priuari, si dispensatum non esset, ex quo vtrunque contendit retinere per capi. de multa, supra eodem. sed primum beneficium, cuius respectu parum, vel nihil valet dispensatio, poterit conferri per cap. de multa, secundum eos. Ioan. An. Lap. Ab. dicit hoc esse verum, quado est euidentis dispensationem non valere, alias secus: quia super dubio dispensationis debet adiri Papa, supra eodem lib. de offi. ordi. §. ceterum. Vel possit dici, quod illud locum habet, quando agitur de sufficientia, vel legitimatione dispensationis apostolicæ sedis, secus quando quæritur, an institutio sit canonica: quia de hoc cognoscere, inquirere, & iudicare potest ordinarius: tamen in dubio videtur, quod superfedere debet, & consilere superiorem, vt idē dicamus isto casu de institutione, quod de dispensatione propter annexitatem, supra eodem tit. super eo. & cap. quia sæpe, secundum Lap. ¶ *† Quid si committatur vni, vt possit dispensare cum aliquo super pluralitate beneficiorum sub forma hic posita: an possit dispensare cum iam obtinente beneficium curatum tempore impetrationis? Solu. vñ q non per istum tex. qui dicit, recipere &c. & sic respicit futuram receptionem, & ad idem tex. qui dicit, post idem indultum. Io. Mo. hic tenet in addi. 3. rium, & all. §. de rescri. mandatum. Item ista dispensatio est de recipiendo, & retinendo, si alias canonicè &c. Vnde istud fm, qd dicit de retinendo, si stat beneficio prius obtento. Item nec qd dicit de recipiendo: quia tunc diceretur prius recepisse duo, cum recipiat fm. Nā in receptione primi nō versabatur dispensantis intentio: nec dispensationis effectus, sed solum ius cōe. Item illa clausula, si canonicè cōferatur, non impletur per impletionem vnius de copulatis, nisi aliud impleatur. C. ad Silla. l. fi. ff. de re. du. l. si is qui. §. vtrum. Item dispensare cum non habente vnum, magis ambitionem parit, q dispensare cum non habente aliqd. Nam primus*******

primus ambit ad vnum acquirendum, sed secundus ad duo, & sic ex præsumpta intentione concedentis gratiam magis
 a primum, q. secundum videtur esse permissum. 13. di. nerui. 2. de transla. licet. ff. de reg. iur. l. quoties. ff. de condit. & demonstr. l. si iam facta. C. de insti. & subst. sub condi. fac. l. si quis. & facit quod statim dicitur in q. seq. Ioā. An. & idem tenet Io. de Lig.
 3. ¶ Sed pone, q. Papa concessit cuidam epō, vt cum tribus clericis suæ diocesis habentibus beneficia cum cura possit dispensare super alijs curatis tenēdis si canonicè conferantur, & episcopus dispensauit cum vno clerico suæ diocē. nullum curatū habenti, vt duo beneficia curata, si sibi canonicè conferantur, possit licitè retinere: ita q. illis adeptis resideat in alio, & in reliquo per alium deseruiat, de idē iste clericus assecutus est duo curata, & demum electus est in episcopum, opponitur sibi q. est intelligibilis per d. c. dudum. 2. de elect. quæritur, an dispensatio ipsum excuset. Istam quæstionem ponit Archi. & arguit q. non: quia concessum fuit episcopo dispensare cum habente curatum, sed ipse dispensauit cum non habente curatum, & sic excessit formam, & finem indulgentiæ, & sic non valet, quod est actum. Qui enim aliud facit, q. Prætor decreuit, nil fecisse videtur. ff. de reb. eorū qui sub tu. l. si pupillorū. §. si Prætor. & si modus adiectus non seruetur, transgressio dicitur. ff. de serui. l. seruitutes. §. modum. ff. de aqua quoti. & esti. l. j. §. illud. & §. item quæritur. Item indulgentia contra ius concessa strictissimè interpretanda est. C. de sen. pas. l. 2. b. cum se. 3. c. is cui. j. responso. in fi. Item a significatione verbi clarè positi nō est recedendum. 3. de transla. ca. fi. ff. de except. l. j. §. si is qui. Et hoc tenet etiam Arch. alleg. j. co. cui de non, in fi. Item q. verbum præteriti temporis nō refertur ad futurum in legatis, & similibus. ff. de leg. 3. l. vxori. §. j. ff. de lib. leg. l. Aurelius. §. Titius. ff. de auro & arg. leg. l. si ita. & l. Plautius. argum. 3. eo. lib. de rescript. susceptum. Nec obstat. C. quæ res pig. obl. pos. l. fi. & ff. de test. tut. l. si quis filiabus. quia hic odium vertitur, sed ibi fauor, & filiatio. Ioan. And. ¶ Quid si Papa dispensat cum il legitimo super beneficio obtinendo, postea obtinet beneficium, quo obtento dimittit, & obtinet secundum: an possit illud retinere? Sol. Archi. dicit hic probari q. non, & ita dicit fuisse pronuntiatum per Bonifacium. & de hoc 3. de fil. presby. c. j. eod. lib. super vltima glos. Et istud videtur ibi exp̄ssum secundum vnam lecturam. Et ad idem faciunt concor. quas al legat hic glos. & quæ ibi adduntur, & ibi eis respōdebitur. Sed dicit Ioan. And. hic, q. illud est valde durum, & hæc opinio nimis restringit, secundum quam sequeretur idem esse, si fieret dispensatio cum aliquo inhabili propter crimen, vel defectū corporis, & vitium, vel quamuis irregularitatem ex culpa, vel sine præcedentē circa beneficium obtinendum, & intelligit, quando beneficium non exprimitur: quia si fieret dispensatio super certo beneficio exp̄ssio, planum, q. illa non extenderet ad aliud beneficium, & secundum hoc debet intelligi quod habetur. 36. q. 2. si autem. & quod ibi nō. in vlt. glos. l. quod licet sit dispensatum in vno matrimonio, non propterea in seq. ad idem. 33. q. 3. cap. fi. Ex quo ergo dispensatio habilitat inhabilem ad beneficium, illa respicit personam. Vnde oportet fateari, q. dimisso primo illa habilitet etiam ad secundum, & sic nō est aliquod impedimentum, quo excludatur cōsequi aliud beneficium. facit quod nō. post Innoc. de transla. c. fi. super ver. examinari. Nec ob. iste tex. q. loquitur in dispensatione pluralitatis beneficiorum, quæ est multum odiosa. 3. c. quia in tantū. & de cleri. non residen. quia nonnulli. & maximè in curatis, de quibus loquitur 3. de elect. dudum. 2. Vnde nimirum si numerus beneficiorum intelligitur de proximis duobus, vt hic. Vnde ex causa prædicta restringitur ad duo prima: sicut in simili ex causa nomē hæredis restringitur ad primum. ff. de ver. signifi. l. sciendum. C. de vsufru. l. antiquitas. cum regulariter sit contrarium, vt vltiores comprehendat. ff. de verbo. signifi. l. hæredis. C. de leg. l. in annalibus. C. de hæred. instit. l. fi. quæ leges quid dicant, vide 3. de fil. presbyt. ex transmissa. & bene facit ad hanc partem. 3. r. quæstio. j. si dormierit. in princ. Item id quod non habet determinationem temporis, tempore nō arctatur. ff. de bo. autho. iudi. possi. l. in venditione. §. de tempore. ff. de excusa. tuto. l. iurisperitos. circa princip. de lib. & posth. l. Gallus. §. videndum. ver. nihil. ad idem facit. ff. de pecu. leg. l. ei quoque. & de fun. instru. l. penul. vnde si institutio non restringitur hic ad natum ex prima coniuge. ff. de libe. & posth. l. placet. & si fideiusi pro debitore promittendo quantas pecunias reciperet, etiam pro secundo mutuo, & vltorius teneor. ff. de fideiuss. l. si ita stipulatus a Seio. Ad hanc partem faciunt iura, quæ dicunt rem, quæ successit in locum alterius censerī primam. de vo. cap. magnæ. ver. cum igitur. vt li. pen. ecclesia. j. vbi concor. in glos. 2. ff. de donat. inter vir. & vxor. l. si donata. §. j. ad idem. ff. de mino. l. minor autem. Item posset ex alia opin. sequi magna impietas. Nam si primum bene-

ficiū dispensati periret alluione, casmate, vel alio modo, & diceremus, quod non posset habere secundum, iste erit sine beneficio. Sed si litera dispensationis diceret, quod posset ad ordines, & beneficia promoueri, tunc propter plurale cessaret istud dubium. Nec obstat c. j. de fil. presb. quia ponit beneficium in singulari. Et ibi Ioan. Mo. in additio. tenet q. iste successiue possit habere plura beneficia. & alle. quod personale priuilegium durat cum persona. infra de reg. iur. priuilegium. & remissio semel facta iteratō induci non debet. 23. quæstio. 4. si is qui. & cap. seq. nec spes melioris conditionis debet adimi. C. de nupt. l. imperialis. in principio. Item amoto impedimento quo ad vnum, intelligitur quo ad aliud. ff. de inoffic. test. l. posthumus. §. si quis ex his. Nec obstat secundum cum iste tex. & cap. si clericus, supra eodem. quia litera dispensationis non dat beneficium, sed habilitat inhabilem, & isto respectu est latior, quàm litera beneficalis, quæ etiam in genere concessa restringitur ad vnum. de offic. delega. ex parte. Item hic, pluralitas est odiosa, vt est dictum supra. Sed ipse Ioan. Mo. in glos. sua antiqua videbatur tenere contrarium, cum dixit, quod in primo beneficio gratia erat sortita, seu consecuta suum effectum. Sed in additionibus declarat se non sic scripsisse. & contraria soluntur hic super gl. Nec obstat dictum Archi. quod Bonifacius pronunciauerit contrarium: quia Ioan. Mo. debebat illud scire melius quàm Archi. quia fuit Cardinalis, & longo tempore prius curialis. Ioan. And. Istam partem tenet etiam hic Pau. & ad istum tex. quatenus inducitur in contrarium, respondet, quod hic dispensatio respicit dignitatem, & ibi personam dicens, quod intendit dicere, quod ibi habilitatur persona inhabilis, hic autem non habilitatur persona inhabilis ad beneficia. Erat enim alias persona habilis non in retentione, sed in collatione. Habilitatur ergo iste solum in retentione, illegitimus autem in collatione, & retentione: ergo perfecta in istis duobus non reuocatur pro dimissione vnus secundum Paul. Dic super hoc vt dixi in d. cap. j. de fil. presbyt. ¶ Glos. super verbo apostolica, colligit notabile ex tex. & alleg. concor. ¶ Glos. in verbo curam, quarit de vna quæstione, & arguit ad partes, & solu. In fi. glos. & pro glos. facit, quod dicit Boetius super Topicis Tullij. lib. quarto, vbi de similitudine dicit, quod similitudo est rerum singularium, vel differentium comparatio. Vnde in illa non requiritur, quod res tota sit toti rei similis, sed in eo ad quod confertur. de confirma. vti. vel inuti. cum dilecta. vide quod ibi nō. & qui fil. sint legi. per venerabilem. post princip. & ver. verum si. ff. de admi. tut. l. si pupillus. §. si ad Treb. l. recusare. §. si. facit quod nō. de iudi. causam. 2. & de constitu. transla. super, in glos. & de translat. c. 2. super glos. argumen. quod. Ioan. And. Idem quod glos. tenet
 10 Ioan. de Lign. ¶ No. bene ex his, quæ dicit hic Ioan. And. t. quia per hoc habetur, an & quando procedit argumen. a simili: quia sufficit, quod detur similitudo eo respectu, quo inducitur argum. licet posset ostendi in alijs fore dissimile. Item nō. ex gl. quod in materia stricta illud dicitur esse simile, quod est simile respectu generis, licet respectu speciei sit dissimile, quod nō. pro iuribus, & statutis factis, & exorbitantibus. ¶ Gl. in ver. canonicè. alleg. concor. ad tex. In fi. glos. vide, quod ibi nō. super verbo, de nouo. Ioan. And. ¶ Glos. super ver. retinere, quærit de duabus quæstionibus, & ambas solu. ¶ In ea glos. ibi, vtrique satisfaciatur. ¶ No. ex ista glos. quod quandoque dispensatur super pluralitate beneficiorum, non tamen dispensatur super non residentia. Et idem nō. Archi. 7. quæstio. j. si quis clero. licet glos. ibi teneat contrarium: Item quod tunc potest vicissim residere in duobus, quod intellige, quando loca non essent vicina. & pro hoc optimus tex. 25. quæst. 2. ita nos. ad fi. Sed vbi loca non essent vicina, ita quod commode non possit vtrique deseruire: tunc licet ista glos. dicat, quod in optione erit ipsius dispensati in qua resideat, tamen posset dici istud verum, quando ecclesiæ inter se essent æquales: sed si essent inæquales, videretur, quod tunc deberet residere in maiori, & digniori, & in alia deseruire per vicarium, vt est tex. in simili, & ibi Docto. in cap. extirpandæ. §. qui vero. eodem titu. Et hanc partem tenet hic Dominus meus Anto. de But. in quadam sua postilla in fi. gl. ad prædicta facit, quod nō. 3. de elect. licet canon. in fi. & in cle. j. de offic. deleg. & facit. 3. c. li. de offi. ord. c. ordinarij. ver. prouideat. In 3. rium facit 3. de transla. c. fi. ibid. um tamē nihil & c. Sed illa determinatio erat de præterito, vel pcedere debebat actum fiendū. & vide cōcor. de.

ADDITIONES.

- a ¶ Nerui. Vbi d. hoc vide Arc. & alia multa i illo ca. q. sūt memotatu dignissima.
 b ¶ L. 2. Vbi concessa indulgentia a Principe criminoso de pena non restituitur ei bona.

Geminianus super Sexto Decretalium.

2 de hoc de vsu pal. super ver. dūmō. Io. An. ¶† No. bene de ista
a dictione, dūmō^a, an faciat conditionem, an faciat mentionē.
Et hoc dicit verum Pau. hic, q̄ dictio, dummodo, non inducit
conditionem, q̄n iungitur rei perfectæ, vt erat hic. Sed, si iungi
tur rei imperfectæ, tunc sonat in conditionem, vt patet s. de e-
lect. vt præteritæ. fm Pau. ¶ Gl. in ver. primis. ponit opin. anti-
quorum, & iura illa allegantia. In si. gl. ad idem facit. ff. de iure
do. l. dotis promissio. de pac. do. l. inter socerum. §. si. qui, & a
qui. manumit. l. si. de le. 2. cum pater. §. pater certam. ff. de ver.
sign. l. sciendum. de bo. auth. iud. pos. l. si. sed dicit Io. An. q̄ ista
iura hic alle. non faciunt pro opi. Arc. posita super tex. vnde re-
spondet particulariter primò ad §. si. quis decem. all. in gl. cum
concor. ff. vt le. no. ca. l. j. §. si. cui. vbi dicitur, q̄ si legata sunt Ti-
tio 10. ita q̄ iterentur, si illa perdat, prima & vnica iteratio suf-
ficir: quia sine enormi dāno hæredis aliud dici non posset: ga-
b alias teneretur in infinitum^b, quod esset graue: sed in casu de
quo fuit dictum in tex. cessat tale priuilegium. Non ob. duæ a-
liæ leges sequentes, quæ volunt condōnes nuptiarum de pri-
mis intelligi: ga nec dicit habilitatem de inhabili ad nuptias
factas restringi ad primas: sed dicunt legatum factum, si nupse-
rit, primis nuptijs deberi: vnde sic intelligendo de primis nul-
li præiudicatur, & mens testatoris seruatur. Et per eūdem mo-
dum respondetur ad l. dotis promissio. & tres sequentes. imò
§. pater certam, potest induci pro ista parte in eo, qd dicit non
esse verisimile, q̄ pater voluerit filiam post primas nuptias in-
dotatam remanere. Item l. sciendum. facit p̄, in quantum vult
nomen hæredis p̄ multas successiones accipi exceptis paucis
speciebus. Et idem dicendum de l. si. ff. de bo. aut. iud. pos. quia
ibi ex causa descriptio permittitur plus q̄ semel, in l. eum qui
calendis. ideo intelligitur de primo: quia alias permissio pos-
set esse inutilis. Ad idem posset induci, si de inhabili ad testan-
dum, quem princeps restitueret, vt C. de inoff. test. si quando.
Nunquid si fecit vnum testamentum: an poterit postea per se-
cundum mutare primum. certè sic, secundum Io. An.

ADDITIONES.

- 1 ¶ Dummodo. Adde Pau. de Cast. consi. 76. in primò impressis. Ber. Adde Bart.
in l. quibus diebus. §. si. ff. de condi. & demon.
- 2 ¶ In infinitum. Adde quando ultra bis, vel ter quis teneatur. Alex. consil. 146.
vbi dicit, quod vbi sunt verba denotantia perpetuitatem infinitas tole-
ratur. Ber.

SUMMARY.

- 1 Collatio beneficij inducitur per verbum, providere.
- 2 Clausula, non obstante, posita in literis beneficialibus non inducit dispensa-
tionem, sed tollit tantum surreptionem.
- 3 Intellectus quando potest sumi duplex ex verbis gratiarum, quis sit te-
nendus?
- 4 Papa si mandat provideri sub hac forma: an habeat locum iste tex. &
nu. 5. & 6.

1 **V**m verò tibi. ¶† No. argu. q̄ per verbum,
a providere, inducitur colla-
2 tio beneficij. ¶† No. q̄ clausula, non obstante, po-
b sita in literis beneficialibus non inducit dispensa-
tionem: sed tollit tantum surreptionem. ¶ No. q̄ in materia
stricta non operantur verba duplicem effectum, sed sufficit, q̄
detur eis aliquis effectus etiam maioris potestatis. facit qd
3 no. de priuile. pastoralis. ¶† No. q̄ vbi ex verbis gratiarum pōt
sumi duplex intellectus, quorum vnus induceret dispensatio-
nem q̄ ius, alius dispensationem fm ius, dēt sumi intellectus se-
cundum ius. Nam si ista verba, non obstante, intelligerent in-
ducere dispensationem, illud esset q̄ ius: quia dispensatio est
iuris relaxatio. de concess. præb. proposuit. ergo intelligitur, vt
tollat surreptionem: qui intellectus est secundum ius, cum de
iure impetrans debeat facere mentionem de beneficio, & ista
potuit esse ratio istius tex. ¶ Op. q̄ non sufficiat etiam quo ad
tollendam surreptionem ista clausula generalis, non obstan-
te. sed quæritur specialis expressio, vt in cle. si. de of. ord. Solu.
Ioan. An. fatetur q̄rium, vt requiratur expressa mentio, vt no.
in d. cle. in quinta glo. & in c. nostra. de rescri. in si. fm Io. An.
ipse non respondet ad istum tex. Sed dic, q̄ Papa hic non reci-
tat formaliter id, quod continebatur in dispensatione, quia ibi
bene fiebat expressio specifica, sed in genere Papa respondēdo
soluit dubium tantum, super quo erat dubitatio, videlicet qd
operetur illa clausula, non autem dubitabatur de modo expri-
4 mendi: ideo de illo non curauit. ¶† Quid si Papa non prou-
der de beneficio, sed provideri mandat sub ista forma: an ha-
beat locum iste tex. Sol. q̄ sic: & multò fortius cum ratio hic
posita concludat etiam illo casu. Et ista intelligo vera, vbi ad-
deretur in litera: super quo reti nendo vna cum prædicto bene-
ficio dispensamus &c. quia tunc nullum esset dubium. Io. An.
5 ¶¶ Quæro de ratione, quare per ista verba non intelligatur di-

spensatum. Dic q̄ Papa per talia verba illud non intelligebat
facere, nec etiam de hoc agebatur. Et quia tales dispensatio-
nes strictè intelligendæ sunt. s. e. quamuis. & c. cum in illis. &
pro hoc alleg. Archi. ff. de his qui no. inf. l. Lucius. ff. de iure
6 codicil. l. j. & s. de or. cog. cum dilectus. Ioan. An. ¶† Sed pone,
q̄ vnus habeat duas ecclesias cum cura, & secum dispensatur
per Papam, q̄ possit habere tertiam: si alias canonicè sibi con-
feratur, non obstante, q̄ habeat illas duas: an per hoc videatur
secum dispensatum, vt illa duo possit retinere. Sol. dicit Arch.
quod per istum tex. videtur expedita ista quæstio, q̄ nō. Nam
illa duo, quæ iniuste detinebat, in dispensatione repetita non
videntur. ad hoc ff. de le. j. l. si seruus legatus. §. si ita. & §. si ei.
ff. de verb. signifi. l. hoc verbum. Dicit tamen, quod aliqui cō-
tra tenent: quia ex quo illa beneficia erant nominata, fuit su-
per illis dispensatum. ff. de leg. j. l. si quando. Ipse notabiliter
concludit, quod si Papa in dispensatione dicit, q̄ possit cum
obtentis tertium retinere: tunc videtur super omnibus dispē-
satum. ff. de leg. 3. l. si sic. & l. pater filium. §. si. & l. Lucius. §. si.
ff. de au. & argen. leg. l. si. §. vxori. ff. de condi. & demonst. l. ga.
ff. si certum peti. l. lecta. vnde oportet ex verbis talia iudica-
ri. s. de priuile. porro. de leg. j. l. illud. & l. ab omnibus. in si. & sic
solum ostendit, quod nullum alium effectum habet dicta clau-
sula: quod debet intelligi, quando est sic limitata, vt dicit Ar-
chi. Secus ergo si specialiter dixit, non obstante, &c. quia tunc
non procederet. Ioan. And. Dictum Archi. hic intelligit ve-
rum Lap. Ab. si in dispensatione exprimat, quia prima duo
minus iuste consecutus fuerit: alias nō valeret dispensatio de
illis duobus retinendis cum tertio beneficio. Nec etiam quo
ad tertium habendum cum esset propter duplicitem duo-
rum curatorum ad aliud habendum inhabilis. s. de electio-
dudum. el. 2. facit cle. j. eodem titu. & s. eod. lib. de offic. ordi-
c. 3. §. si. secundum Lap. Dictum Lap. non credo verum, in eo
quod dicit de tertio tantum obtinendo: quia in terminis hu-
ius quæstionis videtur, quod operetur dispensationem super
tertio tantum, licet non fecerit mentionē, quod illa duo iniu-
ste fuerit consecutus. Nam Archi. format dubium, quando
Papa dispensat, quod possit habere tertium, non obstante, q̄
habeat illas duas. Ergo illa dispensatio nil operaretur, si non
posset obtinere tertium: quia dimissis illis duobus, non erat
necessaria dispensatio pro obtinendo tertio beneficio, vt s. de
offi. ordin. cap. 3. c. lib. nisi tantum ad hunc finem, vt tollatur
inhabilitas contracta propter retentionem illorum duorum.
Ergo operabitur illa dispensatio, vt dimissis duobus, & non
ob. illo vitio, tertium possit obtinere, & sic verbum dispensa-
mus, operetur retentionem tertij, cum verba debeant aliquid
operari, infra de priu. si Papa. Posset autem procedere dictum
Lap. quando non impetraretur dispensatio: sed simpliciter im-
petratur tertium beneficium curatum cum clausula, non ob-
quod duas curatas primitus haberet: quia tunc ex quo erat in-
habilis effectus propter retentionem duorum, non operabi-
tur illa clausula dispensationem super vitio illo, sed tantum
vt tollat surreptionem. argum. huius literæ. Et sic posset pro-
cedere dictum Lap. ¶ An iste tex. habeat locum in gratia sien-
da: quia loquitur in facta? So. dic quod sic: quia quo ad istum
calum non est differentia: licet alias sit differentia inter habi-
tam gratiam, & habendam. s. de offic. deleg. si super gratia.
eodem lib. Ioan. And. ¶ Quid si in literis non sit expressio in
parte gratiæ, sed in saluatione de istis beneficijs, vt puta quia
dicit, talis rector talium ecclesiarum: an procedat iste textus,
vt etiam non inducatur dispensatio? Solu. Ioan. And. dicit q̄
Specul. idem tenet in Specu. titu. 2. §. videndum, ver. quid si
Papa ita dicit. Nam ibi dicitur, quod ista verba operantur, vt
tollant surreptionem: sed dispensationē non inducunt. ¶ Gl.
si. posset recitari per contrarium, quod deberet operari dispē-
sationem: quia valent literæ licet de beneficio non fiat men-
tio. de resc. gratia. gl. sol. quod contraria procedunt in certis
casibus. Sed regula est in contrarium, quam ponit iste tex. Et
deinde colligit vnum notabile. ¶ Vltimo pro isto tex. habetur
vnus effectus istius clausulæ, non obst. quod aliud beneficium
obtinere: quia tollit surreptionem. Item operatur aliud: quia
poterit dimittere primum & acceptare secundum sine licen-
tia primi ordinarij, quod alias non potuisset, vt s. de renū. ad-
monet.

ADDITIONES.

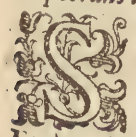
- a ¶ Per verbum, providere. Adde de hoc gl. & Car. in cle. si. de elect. in c. si com-
promissarius, s. eo. ti. de elect. Car. in cle. causam. eo. ti. & in c. pleriq; in prin.
16. q. eo. ti. in anti. Item continet electionem, & ipsum modum reformandi
ecclesiam, vt no. in cle. si. quæstio. 7. præ alleg. titu. de elect. & melius in cle. j. §.
si. de præben.
- b ¶ Clausula, non obstante. Ista clausula plenius declaratur per Do. Felin. 3. cap.
nonnulli. de rescript. & car. 79. ver. restant 18. conclusiones. de hac clau-
sula car. 88.

Secunda Pars. De præben. & dignitatibus. 205

monet. & de cle. non resi. fraternitati. Itē operatur, quia cōtra ipsum non admittunt canonici, vel alij ad opponendū de pluralitate beneficiorū, cū sit plenum ius affectus: q̄ secus esset, si non esset illa clausula. Et hos tres effectus ponit Io. And. post Host. in c. cum ecclesiasticā. de excep. super glo.

S V M M A R I V M.

- 1 Legatus in suis actibus gestis virtute legationis non debet dicere, auctoritate Apostolicæ Sedis, sed auctoritate legationis.
- 2 Adiectiuum determinans duo substantia quorum vnum est masculini, alterum feminini generis, debet poni in genere masculino.
- 3 Executores deputati in literis beneficialib. etiā legatorū, debent esse certi.
- 4 Factum alterius confirmatum per superiorem auctoritate sua dicitur factum confirmantis.
- 5 Narratio quādo dicatur facta plena in literis Papæ de cōcessione Legati.
- 6 Confirmatio Papæ sine datione executorū an sufficiat ad hoc, vt quis præferatur, & num. 7.
- 8 Decretum Legati an liget ignorantes.
- 9 Confirmatio an operetur aliud quā praelationem.
- 10 Impetrans in quibus literis debet facere mentionem aliorum beneficiorū.

I Apostolicæ Sedis.

Glo. non summat. Zenz. summat.

Mandato Legati super faciēda prouisione per Papam confirmato Papalis gratia est cēsenda. h. d. Et duo facit: primo ponit factum continens gratiam Legati, & approbationem Papalem. Secunda ibi, certum est. soluit dubium insurgens ex facto rationem inferens, & dubium fortificans. ratio ibi, Cum ipsa fornicatio. ibi, Etiam. ¶ **¶** No. q̄ Legatus in suis actibus gestis virtute legationis nō debet dicere auctoritate Apostolicæ sedis, sed auctoritate legationis, quod no. quia plures vidi in hoc errare. ¶ **¶** No. q̄ adiectiuum determinans duo substantia, quorum vnum est masculini, alterum feminini generis, debet poni in masculino genere. Nec est necesse, q̄ geminentur adiectiua vtriusque generis. quod no. pro literis beneficialibus. ¶ **¶** No. q̄ Legatus potest in suis reservationibus apponere decretum, & cuius effectus sit, h̄r super gl. ¶ **¶** No. q̄ executores deputati in literis beneficialibus etiā legatorum debēt esse certi. de quo per gl. in c. tibi qui. de rescr. s. eo. li. vbi h̄r quid de Apostolicis. ¶ **¶** No. q̄ factū alterius confirmatū per superiorem auctoritate sua dicitur factum confirmantis. ad hoc s. eo. si eum, & ad hoc alle. quotidie. & q̄ omnia nostra facimus, quibus auctoritatem impartimur. ¶ **¶** No. q̄ collatio canonicatus facta per Papam non habet vim clausulæ anteferri, q̄n dicatur disparitas in data: secus q̄n est æqualitas in data, quia tunc præfert, vt s. de rescr. c. pe. eo. li. ¶ **¶** Quæro, q̄n dicatur facta plena narratio in literis Papæ de cōcessione Legati? Sol. dic. q̄n exprimit reservationem, decretum, & executorum dationē, vt patet hic in tex. & per hoc patet, q̄ non sufficeret cursoria, vel semiplena narratio. Io. And. facit in simili, q̄d no. de dolo. ex literis. ¶ **¶** Quæro, an sufficiat sola confirmatio Papæ sine datione executorum ad hoc, vt iste præferatur? Sol. iste tex. facit, q̄ non per copulam, & quæ denotat coniunctionem, & sic v̄r, q̄ non sufficiat sola confirmatio. Sed in prium facit iste tex. in reddenda ratione, vbi innuitur, q̄ per impertitam auctoritatem concessio d̄r Papalis. Ergo det, vel non det executores, censebitur Papalis. Sed volens tenere prium responderet, q̄ loquitur de auctoritate interposita, de qua p̄mit. & ita fuit interposita cum datione executorum. Sed dicit Io. An. q̄ satis v̄r, ex quo Papa confirmauit reservationem, & decretum Legati, etiā si datione executorum affecta sit præbēda. facit s. c. proxi. & s. eo. li. de rescr. tibi qui. & j. de concess. præb. constitutus. super j. gl. & quod no. s. eo. li. de elec. si eo tempore. super gl. puta. Io. And. ¶ **¶** Quæ sit ratio, q̄ iste cēseatur habere gratiam à Papa? Sol. quia ex quo cōfirmatur, v̄r ipse facere, quia omnia nostra facimus, quibus auctoritatem impartimur. C. de ye. iu. enucle. l. j. s. sed nec. ver. omnia. sic & tutor testamenti datus à Iudice confirmatus est datiuus, & nō testamentarius, licet datus in testamēto patris sine inquisitione, & satisfactione Iudex habeat confirmare. C. de confir. tur. l. ij. ff. eo. tit. l. ij. in auct. de defen. ciui. s. interim. s̄m Archidia. Io. An. Gl. j. recita per cōtrarium, q̄ ista decre. sit superflua, cū istud idem sit decitum s. eo. si eum, p̄ id q̄ Papa dixit in proemio huius li. gl. so. ¶ **¶** Gl. in ver. Legatus. opp. q̄ Legati omnes non possint reservare, cuius prium tex. innuit. gl. sol. ¶ **¶** Glo. in ver. legationis. recita per prium, q̄ non sit necessaria Papæ cōfirmatio ad hoc, vt iste præferatur. s. eo. hi. qui. gl. sol. per text. hic. ¶ **¶** Gl. in ver. ecclesia. quærit an semper sit verū, quod dicit hic tex. gl. limitat certo casu. ¶ **¶** Gl. super ver. decernat. colligit ex tex. solutionē vnius dubij. ¶ **¶** In ea. gl. ibi, modernorū. hanc tenet Host. in sum. de offi. leg. s. quid pertinet. ver. irritat. & v̄r de in Spec. tit. 2. s. nunc ostendendum. vers. 37. & pro isto tex. facit, quia etiā delegatus decretum apponit. j. de concess. p̄ben. si soli. circa si. ¶ **¶** Sed est dubium, an decretum Legati li-

d get ignorantes? Sol. Arch. tenet opi. Compo. no. de rescript. c. capitulum. ver. item quæritur cuiusmodi. s. q̄ decretū eius interpositum super vacaturo beneficio, vel vacante, nō impedit potestatem ordinarij ignorantis. Et est ratio, quia alius à Papa etiam Legatus de latere non potest s. ius, vel contra ius facere. s. de fil. presby. c. pe. & vlt. & s. eo. ti. dilectus. el. j. sed istud est tale. s. q̄ ignorans ligetur decreto. ff. de decr. ab or. fa. l. 2. s. de consti. c. 2. ff. loc. l. si ignorans. Ergo Legatus hoc non poterit. fa. cle. j. & ij. de elec. facit quod no. s. 2. dist. proposuisti. ad fi. & 12. q. 2. de laicis. Sed in prium facit, quia Legatus potest suæ collationi reservare, & inhibere, & decernere, vt hic, & s. eo. li. de offi. leg. præsent. eo. li. de iure pa. cum dilectus. & vt ibi patet collatio postea facta per ordinarium nō tenet, quasi suspēsa sit in eum potestas. facit de cōsue. cum dilectus. de cle. cum inter. & istud placet Inn. & Host. in d. c. cū dilectus. de iure pa. & Host. in sum. de præbē. s. & a quo. ad fi. ver. quid sit Legatus. & pro hac parte facit j. de concess. præb. quia cunctis. s. adijciebatur. in prin. & s. eo. ex parte. Sed Arch. hic respō. q̄ loquitur in decreto Papæ, quod bene ligat ignorantes. s. eo. c. dudum. ver. & quidem. & j. c. pe. & subdit quosdam tenere idē in eius delegato. s. eo. li. de rescr. tibi qui. s. idem. j. de concess. præbē. quia cunctis. s. ex parte. & c. si soli. Sed ipse respon. q̄ illa iura potius probant prium, vt patet in d. c. ex parte, ver. vel postq̄. Et quod dictum est supra potestatem ordinarij suspensam, vel ligatam, procedit post notificationem, vt patet in d. decre. cū dilectus. in princ. Sed hodie Legati de latere in suis literis reservationum ita ponunt ista verba, scienter & ignorāter, sicut & Papa. Io. An. & Zen. hic tenet opi. Cōpost. quia de solo decreto Papæ inuenitur statutum, quod liget ignorantes. Io. de Lig. tenet opi. Inn. & Host. quam dicit tenere Io. An. vt. s. liget ignorantes. dicens q̄ hoc non est prius. Nam ligare ignorantē quo ad pœnam bene esset p̄ ius. Nec etiam tunc quo ad hunc effectum ligat decretū Papæ. Sed ligare quo ad annulationem actus contrafacti non est cōtra ius s̄m eum. Lap. Abb. s. eo. tit. statutum. tenuit, q̄ valet, si ignoranter fit: secus si scienter s̄m eum ibi. Pau. in c. j. de concess. præben. idem tenet, q̄ liget ante præsentationem factam ordinario collatori, quod secus est in decreto Papæ. Vnde dicit, q̄ debet esse sollicitus habens decretum Legati, vt celeriter illud præsentet ordinario collatori, tñ aliud non alleg. & in cle. j. de concess. præben. recitat opi. & nihil firmat. Ex his omnibus remaneret cōis conclusio, q̄ facta præsentatione ordinario collatio facta p̄ decretum est nulla, vel etiam si ordinarius sciebat decretū, sed q̄n totaliter ignorabat. Compo. Zen. Lap. & Pau. tenent quod non liget. Inn. Host. & Io. de Lig. tenent prium, licet Io. An. nō clare dicat. Ego credo opi. istorum veram, & non cauillando tex. casus v̄r in d. c. cum dilectus. de iure pa. in responsione Papæ, qui dicit, vnde postquam idem Legatus donationem sibi decreuerat reservandam, & sic ponderat, & determinat solum decretū habere illum defectum, vt nō valeat gestū. Non. n. pōderat decretum, & eius insinuationē, sed solā decreti interpositionē: fuit enim facta reservatio cū decreto, & postea insinuata est, & sic fuit interuallum temporis inter decretum, & intimationem, & tñ Papa ad inualidādam præsentationem, & ordinationem refert se ad tempus decreti, & non ad tempus intimationis. Et ad rationem Cōpo. respōdet Io. de Lig. Ad rationē verō Zen. responde, q̄ reperitur iure cautum in d. c. cū dilectus. ¶ **¶** Gl. in ver. confirmamus. in prin. oppo. q̄ confirmatio nō validet, vel tribuat nouum ius. de cōfir. vti. vel inuti. c. j. & sol. deinde quærit, & sol. In si. gl. dubitationem, de qua dicit hic gl. reprehendit Arch. dicens, q̄ si decretum habet locum in facto Legati, qui nullum ius potest dare in beneficio, antequam vacet, fortius procedet in facto capituli, quod potest dare ius canonicatus. Sed dicit Io. An. q̄ non dubitat ex diuersitate casus Legati, & capituli, sed ex clausula, si est ita, ibi posita. vnde Io. Mo. qui tenet s. eo. si eum. q̄ secundus debeat præferri, dicit q̄ ista est forma iustitiæ, & q̄ vidit illam transire sine electione, dicēs etiam, q̄ fortius est ius Legati, quā capituli. Et ideo auctoritas Papæ fortius inualescit in vno q̄ in alio. Item ex reservatione Legati bene est debitum, & effectum. Sed ex receptione capituli licet sit debitum, non tñ est affectum. vnde dicit, q̄ ista ratione Apostolicus impetrās vincit receptum à capitulo, quia scilicet

ADDITIONES.

- a Auctoritate legationis. Super quo vide Spec. in tit. de leg. s. 4. ver. potest etiā & seq. videlicet vtrum gesta per Legatum, videantur gesta Papæ.
- b Copulam. Et de natura istius copulæ, vide Do. Felin. j. ca. ex parte. vers. copulam. de rescript.
- c Ipse facere. Adde pro hoc quod voluit Ro. consi. 216. quod statum confirmatum per superiorem non possit sine ipsius licentia reuocari. Ber.
- d Ignorantes. Adde Fe. consi. 211. & 297. & Lap. alleg. 14. tenet, q̄ liget. B. v̄r de Do. Felin. in c. ceterum. n. ver. 2. restrictio, de rescript.

Geminianus super Sexto Decretalium.

scilicet sibi est debitum, & affectum. s. eo. hi qui. & c. si postq. Et ex hoc contingit qnq; q duorum quilibet quantum ad se dicere habet beneficium sibi debitum, sed relato vno ad alterum dicit vni debitum, & alteri indebitum propter maiorem, & minorem auctoritatem. Et licet quidam dicant primum, quia primus est preferendus, & quia ipsius executor habet potestatem prouidendi, ergo reseruandi, inhibendi, & decernendi. tñ ipse respondet, q illa potest exequendo iustitiam impetrantis circa id, de quo data est sibi potestas non in dando. Et dicit, q sic vidit sententiarum. Et in additione assignat prius c. cum aliquibus s. eo. li. de rescrip. Sed respon. q illa litera est gratiosa: sed ista de iustitia, de qua loquitur in c. si eum. Nam hic primo fuit receptio capituli gratiosa, de qua narratur in literis Papalibus. Secundo petitio iustitiæ, ne inane & c. Tertio mandatur Apostolica prouisio, quæ plus respicit iustitiam, q gratiam. Cū ergo directe respiciat petitionem narratio repetitionis capitularis pro tanto non prodest narranti, quia non est hic paritas, sed imparitas s. m. eū. sed dicit Io. And. q fatetur dictū Io. Mo. verum, qñ Papa dedisset simpliciter iudicem sine alia confirmatione gratiæ. glo. autem procedit, qñ gratiam confirmat, & postea executorem dat. Io. An. Idem scribit Io. de Lig. & idem dñ sentire Lap. Abb. qui respondet ad rationem Io. Mo. q imò magis potest dare legatus ius ad vacaturā, q ordinarius, vt patet s. eo. tit. hi qui. s. m. Lap. ¶ Gl. in ver. preferri. in prin. quærit an ista cōfirmatio operetur aliud, q prælationem. sol. q sic. deinde in ver. & pro hoc, quærit de alia q. & sol. in fi. glo. Idem quod gl. no. Arch. in c. proxi. vbi dicit Bonifacium sic respondisse consultis ab auditoribus: sed ipse primo ibi tenuerat cōtrarium. & alle. q in impetrationibus, & dispensationibus expressum est debere fieri mentionem, sed in confirmationibus non. Ergo non est extendenda, & casus omissus & c. de rescrip. susceptum. item quia confirmatio non dat ius nouum, sed primum corroborat. s. de fi. instr. c. inter dilectos. Item iste trahit originem à receptione, & sic cessat ambitio: quia ius suū prosequitur. facit, qd no. io. dist. in c. prisca. sicut petere licet cōfirmationem electionis electo: sic ergo & de recepto. s. de ele. dudum. ij. Item confirmans non dat. ff. de iur. om. iu. l. & quia. & in d. decre. inter dilectos. ver. ceterum. Sed ista, & similia tolluntur per rationem gl. Io. An. ¶ No. bene istam gl. per quam habes vnam regulam generalem, in quibus literis impetrans debet facere mentionem aliorum beneficiorum: quia in omnibus literis, per quas ius antiquum augmētatur, vel per quas cōseruatur, de quo aliquid per Archid. j. c. proxi. & aliquid s. de rescri. cū aliquibus. eo. lib. & per Pau. in cle. fi. de offi. ordi. ¶ Gl. si. primo exponit tex. deinde qrit de vna q. & sol. in fi. gl. Et est ratio huius, quia tunc etiam à principio censetur receptus auctoritate Apostolica s. m. Io. de Fan.

S V M M A R I V M.

- 1 Collatio beneficij potest fieri non petenti.
- 2 Liberalitas mera quæ dicatur.
- 3 Clausula motus proprij, non potest probari per testes, & num. 8. Et an tollat alias surreptiones, num. 5.
- 4 Textus iste an habeat locum in legato.
- 6 Impetrans si non habet beneficium, sed habet ius ad beneficium, an valeat impetratio non facta mentione de illo iure ad rem? Et quid de habente præstimoniam, vel pensionem ab ecclesia, num. 7.

I motu proprio. ¶ Gl. non sum. Zen. sic summat. Obest taciturnitas obtenti beneficij licet modici, nisi cōstet prouisionem factam motu proprio Papæ, qui demum intelligitur si hoc in literis exprimat. h. d. Et distinguit duo membra. s. m. ibi, Secus, & primum determinat ibi, Motu proprio. ¶ No. collationem beneficij posse fieri etiam non petenti. ad hoc s. eo. tit. si tibi absenti. ¶ No. q vbi dispositio procedit ex motu concedentis, licet non sint seruata solennia requisita in dispositionibus emanantibus ab instantia alterius, per hoc non vitiatur. Et potest esse ratio, quia tunc nō est, quid imputetur illi, in quem confertur effectus dispositionis. ¶ No. quæ dicatur mera liberalitas, videlicet qñ quis fecit actum ex motu proprio altero non petente. ¶ No. arg. q quis potest impetrare beneficium pro alio absque aliquo mandato eius, pro quo impetrat, & sic vñ tex. hic pro dicto gl. de rescrip. nonnulli. ¶ No. literas beneficiales surreptitias ex taciturnitate cuiuscunque minimi beneficij, & sic iura qñq; pōderant rem quātumcunq; minimā. ad hoc de app. c. de appellationibus. qñq; prius, de symo. & si quæstiones. ¶ No. q dictio, veluti, qñq; refertur ad veritatem, & sic non semper est similitudinaria. No. q surreptio in literis beneficialibus vitiat ipso iure, ad hoc s. eo. non potest. de quo s. de rescri. ad audientiam. ij. ¶ No. arg. q clausula motus proprij, non potest probari per testes. de quo j. in cle. cum gl. ¶ Q uæro, an iste tex. in prima parte habeat locum in legato. Sol. Arch. hic tenet habere locum in Papa, in

tantum, q in alijs ordinarijs locum non habeat. alleg. c. fi. s. de offi. leg. eo. li. de quo ibi per gl. Io. An. dictum Arch. hic tenet Lap. Abb. & assignat rationem, quia legatus non potest beneficiare beneficium non facta mentione de beneficio illius, quem beneficiat, vt d. c. fi. & cle. fi. de offi. ord. & licet quando legatus confert motu proprio beneficium beneficiato non facta mentione de beneficio illius, non fit surreptio ex parte beneficiati: est tñ surreptio ex parte ipsius Legati, si sciebat, vel scire poterat illum beneficium, secus si scire non poterat: quia tunc valeret collatio, nec potest surreptitia dici, ad hoc c. gratia. s. de rescri. eo. li. s. m. Lap. Io. de Lig. hic tenet opi. glo. in d. c. fi. & idem Io. de Fan. & illam tenui in d. c. fi. ¶ Sed an clausula motus proprij, tollat alias surreptiones? Sol. dic. q sic, per rationem hic in tex. expressam, scilicet quia ex mera liberalitate procedit gratia, vnde licet non sit facta mentio de alijs qualitatibus, ad quarum expressionē arctatur impetrans, valebit rescriptum putā de numero statuto, & iurato, vel q ecclesia prius de alio per eundem Papam fuerat grauata, & similes, quia non potest in his ratio diuersitatis assignari, ex quo motu proprio Papa concessit, & non ad instantiam impetrantis. Posset tñ opponi istos grauatos non teneri ad receptionē, quia Papa non intendebat infringere numerum, vel iterare grauamen, vel his similia, in quibus plus interest ipsorum, q quos scribitur, q de taciturnitate beneficiorum, ex quo Papa hoc non expressit. Et probatur hoc, quia motus proprius & si tollat surreptionem, non tñ inducit dispensationem in his casib. Et idē esset etiam in defectibus personæ, vt no. j. super gl. 3. vnde debet esse cautus aduocatus in modo opponendi, vt non opponat literas surreptitias, sed opponat de grauamine ecclesiæ s. m. Io. And. Lap. Abb. dicit hoc verum, nisi qñ motu proprio scribit, adijceret saltem clausulam generalem, non ob. tunc enim nō posset id opponi. facit quod ipse scribit in c. Iacobus. de simo. in j. & vlt. q. & s. eo. de rescri. quamuis. & c. seq. & plenius in c. si propter tua debita. & j. eo. tit. ei cui, s. m. Lap. ¶ Quid si impetrans non habet beneficium, sed habet ius ad beneficium: an valeat impetratio non facta mentione de illo iure ad rem. Sol. Arch. sub dubio fortē dicit, q sic per istum tex. qui dicit mentionem faciendam de beneficio, & sic loquitur de eo, qui habet ius in re, secus ad rem, etiam si sit receptus in canonicum, quo casu valebit impetratio, licet hoc tacuerit, si paratus est renunciare illi receptioni, vel iuri quod habet ad rem. Sed dicit Io. An. q disputando determinauit prius in quæstione, quā posuit super regula, ignorantia. j. de re iu. & vide no. de rescri. in nostra. Io. An. Et idem tenet hic Io. de Lig. ¶ Sed quid de habente præstimoniam, vel pensionem ab ecclesia, quā tacuit in impetratione, an valeat impetratio. Arch. hoc hic tangit, de quo remittit Io. An. ad no. de rescri. postulasti. super verb. vicaria. dicit Lap. Abb. hic, quod ibi dñ s. m. Gof. licet Inn. j. q non tenetur facere mentionem de illa, nisi haberet illam in beneficium, & in titulum, secus si vt stipendium, & vt laicus. In secundo dicit, q literæ non conualescunt per talem renunciationē s. m. Lap. Abb. ¶ Gl. ij. quærit, & sol. deinde colligit duos casus, quibus valent literæ non facta mentione priorum beneficiorum. ¶ In ca. gl. ibi, quidam. Idem Io. Mo. & Io. An. ¶ In ca. gl. ibi, sed credo. idē Arch. & Io. An. in fi. gl. Isti duo casus no. etiā per gl. si. in c. non potest. s. eo. tit. & li. ¶ Glo. iij. qrit de intellectu tex. & sol. in fi. gl. Est ergo intentio gl. q ex alia causa bene posset esse inualida. exempla sunt multa propter defectum natalium, vel ætatis, vel vitio corporis, bigamia & similibus: quia licet per viam surreptionis non possint opponi parti, possunt tñ opponi per viam iuris cōis, cum proprius motus nō faciat dispensationem talium. & pro hoc facit decre. eam te. de æta. & qual. quæ dicit tales per literas Apostolicas non esse recipiendos, non distinguendo, an fuerint proprio motu datæ vel non. & addo q fuit dictum super tex. in 2. q. Io. An. idem do. de R. & conclu. 54. quæ inci. item licet proprius motus, & c. ¶ Glo. in ver. modicum. recita per prius de opi. Guil. Nam Inn. & Gof. soluunt, q istæ opi. sunt reprobata. ¶ Glo. super ver. taceatur, quærit qualiter tex. intelligatur, & sol. ¶ In ca. gl. ibi, per simplicitatem. Gl. non dicit de tacente per ignorantiam, nec ob. de cre. gratia. s. eo. de rescri. Et idē quod tenet gl. tenet Arch. s. m. Io. And.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ In legato. Adde Cald. consi. 3. de præben. Ber.
- b ¶ Surreptiones. Adde Do. de Ro. decis. 111. in nouis. inci. licet motus proprius Papæ, & vide Pe. de Anch. cōf. 294. & per Ro. de effectu motus proprij, consi. 327. Anch. consi. 37. Cald. consi. 7. de rescri. adde pro originali dicto illius Pan. in c. cum olim. & ibi no. in apo. ad eum. in vers. surreptio. vbi etiam Inn. in gl. sua in vers. non obstat. de re iu. & in c. cum olim. de causa poss. & propriæ. & melius in c. ad audientiam. vbi etiam dixi in præalle. ver. de rescrip.
- c ¶ Quod sic. Adde quod voluit Cald. consi. 13. de rescrip.
- d ¶ Præstimoniam. Adde Old. consi. 140.
- e ¶ Vel ætatis. Adde quod voluit Old. in consi. vlti.

Io. And. do. Io. de Imo. distinguit, q̄ aut sumus in literis cōten-
tiosis, & serua c. super literis. de rescri. Aut in literis beneficia-
libus, & tunc aut interuenit mendacium, & non valent, vt di-
cit gl. Aut non interuenit mendacium, sed taciturnitas, & tūc
aut tacef tale quid, q̄ si Papa sciuiſſet nihilominus literas de-
diſſet, nec etiam diffici-
lius conceſſiſſet, & tunc valent literæ, &
ſic intelligatur ſ. eo. dudum. Si verò non conceſſiſſet, vel diffi-
cilius dediſſet, & tunc aut tacuit ex ignorantia iuris, vel facti
ſupina, & tunc non valet. ita procedat gl. Aut per iuſtam igno-
rantiam facti, & tunc ſi dicamus gratiam valere, eſſet neceſſe,
q̄ illa etiam inducat diſpenſationem, & non valent. ita proce-
dat c. conſtitutus. ſ. de reſcri. & facit quod no. Io. An. in c. duo-
bus. ſ. de reſcrip. eo. li. Aut non eſt neceſſe, q̄ inducat diſpen-
ſationem, & tunc valent. & ita procedat c. gratia. ſ. de reſcrip.
eo. li. Dicit tñ, q̄ in hac materia aliter loquitur do. Ant. de Bu.
in d. c. ſuper literis. ſm eum. ¶ Gl. ſuper ver. expreſſe, quærit,
& ſol. In ſi. gl. & idem econuerſo: quia ſi Papa exprimit, quod
proprio motu conceſſit, licet aduerſarius vellet probare, q̄ ad
impetrantis, vel alterius inſtantiam hoc fecerit Papa, non au-
diretur propter rationem gl. Et quia illud eſſet arguere Papam
de mendacio, quod nō licet, & vide no. in cle. literis. de prob.
Io. An. idem Io. de Lig. Idem tenent do. de Ro. conclu. 115. in
antiquis, quæ inci. item no. q̄ in capitulo. In conclu. vero 221.
quæ incipit, item licet Romana. aſſignat rationem, quare per
teſtes probare non poſſet, quia motus proprius de neceſſitate
includit vnam negatiuam nō coarctatā, videlicet q̄ nullus ſu-
per hoc Pape porrexit ſupplicationem, vt hic patet, & talis ne-
gatiua ex quo non eſt coarctata, eſt impoſſibilis ad probandū.
de proba. qm̄ contra. vel nimis difficilis, vt dicit ibi gl. Sed di-
cit ibi: Colleſtarius q̄ Io. de Lig. tenuit, q̄ motus proprius po-
teſt probari, etiam ſi non exprimitur in literis per alias conie-
cturas, vel circumſtantias prægnantes, & veriſimiles, vt putā, q̄
Papa conceſſit mihi abſenti, & in remotis agenti p̄ multos an-
nos, & ignorantia beneficium vacans in curia ſua, pro quo nec
ego, nec alius vnquam pro me ſupplicauit, nec veriſimile eſt,
imò quaſi impoſſibile quo ad ſupplicantem: tales enim vehe-
mentiffimæ præſumptiones probant ſufficienter. de præſum.
aſſerte. & c. literas. & c. quia non eſt veriſimile. cum ſi. ſm cū.
b & ſic vñ inclinari, q̄ poſſit probari b alijs modis, ſi non expri-
matur. Sed licet ratio ſua ſit æqua, & rationabilis, tñ non crede-
rem dictum per tex. hic fore verum quantum ad effectus, quos
inducit clauſula motus proprii, quia tex. dicit hoc ſolum debe-
re intelligi, qñ expreſſe cauetur in literis. Vnde bene fateor,
q̄ per illas coniecturas probatur Papam à ſe motum fuiſſe, vt
conferret, ſed q̄ talis conceſſio dicatur habere effectum, quē
habet litera, in qua exprimitur motus proprius, hoc nego per
iſtū tex. qui ſic limitat hunc effectum. Et poſſet aſſignari etiam
ratio, quare expreſſio requiratur, q̄ poſſibile eſt, q̄ Papa mo-
ueatur ad gratiam cōcedendam, etiā ſi ſit petita ex motu pro-
prio non habito reſpectu ad petitionem. Vnde cum iſtud de-
pendet ab animo Papæ, an hoc faciat ex motu alterius, an ex
motu ſuo, ideo non voluit hoc expreſſe in literis cauere, vt per
hoc liqueat de animo ipſius, & hoc voluit tex. hic in j. parte, dū
dicit, q̄ motus proprius procedebat ex mera liberalitate. Sed
pone, q̄ aliquis ſit receptus in canonicum in aliqua eccleſia vl-
tra numerum de mandato Papæ ſub expectatione præbendæ,
quam duxerit acceptādam, vacat præbenda, quā acceptat, ſed
antequam vacaret Papa reſeruauit ſue prouiſioni illum cano-
nicatum, & præbendam cum interpoſitione decreti: iſte acce-
ptans ſciuit poſtmodum de dicta reſeruatione dicens ſe vigo-
re literarum Apoſtolicarum ignarum: tñ dictæ reſeruationis
dictos canonicatum, & præbendam acceptaſſe. vnde obtinuit
à dño Papa dictos canonicatum, & præbendam ſibi conferri,
cum tñ ipſe acceptaſſet præbendam tantum. Quærit, an dicta
impetratio, & collatio valeat? Et vñ q̄ ſic. & ad hoc inducitur
gl. Ber. ſ. eo. dilectus. j. quæ incipit. arg. q̄ ſententia. vnde non
habens canonicatum vltra numerū cenſetur electus ad quod-
dam ius de nouo creatum, quod extinguitur, q̄ cito aſſignatur
vacans beneficium. In cōtrarium facit illud c. & ſ. eo. li. & tit.
c. dudum. & quod ibi no. in gl. ſ. potestate, & hic in gl. indiſtin-
ctè poſt Inn. & ſ. de reſcri. ſuper literis. in gl. neceſſitate. Sed cō-
ſilium per me datum fuit, & per quosdam iuriſperitos, q̄ im-
petratio non valeret tanq̄ ſurreptitia: ſed poſt dictum conſiliū
dicit Lap. Abb. q̄ vidit literas reaptatas ſub eadem data cum
primis, & ſententiam auditorum latam vigore literarū reap-
tararum, in qua damnabatur dictum cōſilium, & malè cū fuiſ-
ſet iuſtum ſm tenorem priorum literarum ſm Lap. Abb. fortè
non fuit malè iudicatum, quia ſi Papa reſeruaret illum cano-
nicatum, & præbendā, ita erat affectus canonicatus, ſicut præ-
benda: ergo petendo poſtea, vt ille canonicatus, & præbēda ſi-
bi conferrentur, non erat expreſſum mendacium, vel falſum.
Habebit ergo ille canonicatum, & præbendam virtute iſtius vl-

timæ collationis. Et canonicatus, quem primo habebat, extin-
guet, prout dicit gl. quā alle. pro iſta parte. An autē certa ſcien-
tia Papæ poſſet probari per teſtes, an verò ſit neceſſe, q̄ expri-
matur in literis, ſicut hic dñ de motu proprio, ſcripſi ſuper glo.
in ver. literarum. in c. ſtatutum. ſ. j. ſ. de reſcrip. eo. lib.

ADDITIONES.

- a ¶ Ignorantia. Adde Lap. alleg. 79. Ber.
- b ¶ Poſſit probari. Motus proprius an poſſit probari alijs modis, quam per ex-
preſſionem, vide do. Fel. in c. ſi quando. ad ſi. de reſcrip.
- c ¶ Certa ſcientia. De hac clauſula, ex certa ſcientia, vide multa per do. Fel. in 3. c.
nonnulli. ver. fallit. 4. & 3. c. ad hanc. in ſi. de reſcrip.

SVMMARIVM.

- 1 Papa conferendo beneficium, in dubio non intendit tollere ius, quod pri-
mitus in illo alteri competebat.
- 2 Motus proprius ampliat gratiam in his, quæ ſunt expreſſa in illa.
- 3 Expectans ſi eſt alius in eccleſia, quid iuris, & quid ſi plures, num. 6.
- 4 Præbenda quæ dicatur eſſe maioris valoris.
- 5 Dilatationes ſunt in arbitrio Principis.

I pluribus. ¶ Gl. nō ſummat. Zen. ſummat. Collatio facta motu proprio Pa-
pæ de pluribus beneficijs in eadem eccleſia vacan-
tibus ſimul intelligitur facta de pinguiori: ſed ſi be-
neficia ſint æqualia, ad eum ſpectat electio, cui gratia eſt con-
ceſſa. Collatio verò facta ad petitionem alterius ad minus be-
neficiū reſtringitur. Si ſint æqualia, eligit, qui aliās conferebat,
quo negligente, alius eligit, & etiam econuerſo. h. d. Et primo
thema ponit, ex quo dubiū oritur, quod diſtinguendo ſol. ibi,
Gratiā. Secundū mēbrum proſequitur ibi, Si verò, & in vtroq;
rationem reddit, & ſubdiſtinguit, & in membris ſubdiſtinctis
negligētiam punit ibi, in alterutro. Legam per partes. Primo
no. q̄ valet collatio Papæ facta ſub conditione, ſi vacat, etiam
ſi non ſit certificatus de vacatione. Nunquid autem hoc proce-
dat in alijs, vide no. ſ. de elec. c. ij. eo. li. ¶ No. q̄ in dubio Pa-
pa conferendo beneficium non intendit tollere ius, quod pri-
mitus in illo alteri cōpetebat. ſ. de reſcrip. quamuis. ¶ No. q̄
motus proprius ampliat gratiam in his, quæ ſunt expreſſa in
illa, ſed quantum ad non expreſſa non ampliat, ſed tantū ſur-
reptionem tollit. & ita intelligantur no. in c. ſ. proxi. Et q̄ ha-
beat effectum ampliatiuum gratiæ, vide Io. An. in c. cū in cun-
ctis. ver. cum verò. de elec. & vide quod no. ſ. de reſcrip. c. pe.
eo. li. ¶ No. q̄ vbi datur equalitas inter duo, quorum alterum
tantum eſt debitū, electio eſt illius, cui debetur in materia fa-
uorabili ſibi, ſicut eſt qñ motus proprius exprimitur. ¶ Quid
ſi iſta beneficia non vacauerunt ſimul, ſed vnum poſt aliud, tñ
vacabant ambo tempore datæ, an habeat locum iſte tex. Sol.
dic, q̄ ſic quantum ad terminos huius decre. quia confert va-
cantem. ex quo ergo tēpore datæ reperiuntur ſimul vacare, p-
cedat diſtinctio hic poſita, ſed ſecus eſſet, ſi ſcripſiſſet ſuper va-
caturis, vt no. hic in gl. quia non includerentur, niſi ſimul va-
carent, vt ibi no. ſm Io. And. ¶ Quid ſi in eccleſia eſſet alius
expectans? Sol. dic, q̄ ille conſequeretur primam vacantem,
cum Papa hic reſeruet, ſi alij non erat debita, niſi forſan habe-
ret clauſulam, cum beneficio acceptandi. Io. And. Et intellige
tex. prout dicit, qñ confert generaliter, quia ſi contuliſſet cer-
tam, & ſpecialem præbendam: tunc non procederet diſtinctio
huius literæ, ſed illa tantum, quā contulit eſſe debitam ſm Io.
And. ¶ Q̄ Quæro, quæ dicatur eſſe maioris valoris? Sol. dic, q̄
hñ conſideratio ad redditus, non autē ad res, vnde proueniunt
redditus, quæ licet eſſent maioris eſtimationis, & nullorū vel
paucorum reddituum, non haberetur reſpectus ad valorem b
illius. Et idem verbum hñ de teſti. cauſam. vbi de hoc in gl. &
de iureiur. quanto. in prin. Io. An. ¶ Quare nō dedit dilatio-
nem maiorem decem dierum iſti ad eligendū? Sol. dic, q̄ iſtud
eſt de arbitrarijs Principis, in quibus nō poteſt reddi ratio. Nā
certū eſt q̄ maius, vel minus tps ſtatueret poſſet, ad hoc quod
no. de reſcri. ſi qñ. Cōuenit autem iſtud tps deliberatorijs, quæ
dantur ad appellandum, vt no. hic in gl. Io. And. ¶ Quæro, qñ
dicatur habita notitia. vide quod no. gl. penul. in cle. cum ei
quem. de conceſ. præben. Io. And. ¶ Gl. ij. quærit, & ſol. In ſi. gl.
intellige gl. qñ ſcribitur ſine clauſula, cum beneficio acceptā-
di, quia tunc non procederet tex. & glo. Nec obſt. ſi dicatur, q̄
clauſula motus proprii, de ſtylo curiæ non exprimitur, niſi cū
confertur vacans, quia iſte tex. probat prius. & cōiter de ſtylo
curiæ, qñ ſcribitur ſuper incerto conſuevit ſcribi, ſi qua vacat
alioquin de proxima vacatura. Nec aliās de ſtylo curiæ cōfer-
tur incerta dignitas, vel præbenda. Io. And. ¶ Sed quid ſi ſcri-
batur

ADDITIONES.

- a ¶ Ampliat gratiam. Motus proprius an firmet, vel ampliet gratiam vltra præ-
ſumptam intentionem concedentis, vide do. Fel. in c. ad aures. ver. diffi-
ciliſ-
ſimum. de reſcrip. & ibi multa de effectū dictæ clauſulæ.
- b ¶ Ad valorem. Adde quod voluit Rom. conſi. 509. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

batur pro pluribus duobus vel tribus, quia iste tex. loquitur, qñ scribit p vno. Sol. Io. Mo. j. eo. si tibi cōcesso. distinguit, & aut isti sunt disparis auctoritatis, & ille q est potior, erit prior. s. eo. hi q. & j. eo. si a sede. Si verò sint paris auctoritatis, prior in tempore potior est in iure. s. eo. li. de rescr. tibi qui. Sed cōtra istud vltimum vñ casus hic in ij. responso, vbi patet qñ scribitur non motu proprio iste primus impetrans habebit illud, quod est minoris valoris, & secundus impetrans id, quod erit maioris, & sic prior tempore non erit potior in iure, quod est absurdum. Ipse respondet, q s. sequens est inductus in fauorē ordinarij, vbi est vnus solus, sed vbi sunt plures vincens in tēpore omnibus paribus vincet in iure, siue loquamur de prima parte huius capituli, siue de secūda. Nec fauor inductus in secunda parte huius pro ordinario extendet ad alium. de leg. ij. l. cum patronus. arg. ff. qui po. in pig. ha. l. Claudius. & facit qd no. in simili, in gl. in actore. in cle. j. de rescr. Io. An. Sed posset aliter responderi, q ille qui est potior tēpore, potior est in iure prioritatis, quia prius debet habere prabendam: sed ex quo prior erat minor in fructibus, & erat inclusa in suis literis, illā habebit & non secundam. s. eo. si clericus. Hoc est verum, si vacassent diuerso tēpore. Dictum verò Io. Mo. procedit, qñ eodem contextu valeant. ¶ Gl. in ver. incerti, quarit, quare dicatur incerti, & sol. in fi. glo. Et posito etiam q certum fuisset, ex quo non declarasset, staretur huic distinctioni. Io. An. ¶ Gl. in verbo, vel prabenda, recita per cōtrarium, q istud rescriptum erat incertum, quia dicit alternatiue dignitatem, vel prabendam, sed rescriptum debet esse certum, s. de rescr. ad hoc. Timore ¶ ij. gl. sol. in fi. gl. Vnde ista alternatiua est canonis, non hominis, sic ff. ex quibus cau. ma. l. si quis stipulatus. in princ. Io. An. ¶ Gl. in verbo, maioris, quarit de ratione, quare hic cōsiderat maiorem valoris, & sol. ¶ Gl. in verbo, notitiam, colligit ex tex. tempus non currere ignorantia. ¶ Contra principium huius c. opp. fm Pet. de Anch. q imò strictē sumi debeat, licet interueniat clausula, motus proprii. qñ per talem gratiam leditur ius ordinarij collatoris, vt in c. mandatum. & in c. literis. de rescr. & sic strictē non largē interpretanda, vt no. Inno. in c. cum dilectus. de consue. Sol. dic. q Papa conferendo beneficia non dicitur conferre aliena beneficia, sed propria, quia est dominus beneficiorū, vt in c. 2. s. eo. & sic ordinarius conqueri non potest, & per consequens latissimē interpretās, cum ex motu proprio ipsius emanat.

S V M M A R I V M.

- 1 Impetrans pro alio literas ad beneficia, admittitur sine mandato.
- 2 Gratia beneficalis obiecta ad instantiā impetrantis est strictē interpretanda.
- 3 Papa si scribit pro canonicatu, & prabenda, & sunt ibi diuersæ species canonicorum, de quibus intelligatur.
- 4 Collatio si spectat ad plures, quis debeat eligere.
- 5 Gratia quando dicatur nota ordinario.

SI verò ad petitionem. ¶ No. tex. q facit in arg. q impetrans pro alio literas ad beneficia admittatur sine mandato. ad hoc s. ca. proxi. & vide no. de rescr. nonnulli. ¶ No. q gratia beneficalis obiecta ad instantiā impetrantis est strictē interpretanda, ad hoc s. eo. quamuis. ¶ No. q vbi certum tempus assignatur ad eligendum alterum de pluribus inclusis, si negligit habens optionem, deuoluitur ad alium, & ad hoc concor. extrauagans. Io. quæ inci. suscepti. circa medium. ¶ Sed pone q Papa scribat pro canonicatu, & prabenda in ecclesia, & ibi sint diuersæ species canonicorum, sicut in ecclesia Rauennati, vbi sunt Cardinales, & catores, & sic sunt duo collegia canonicorum, vt no. in c. bonæ. s. de postu. præla. in quo collegio debeat recipi iste? Sol. dicit Io. An. q dominus suus disputauit hanc quæstionem, & tenuit, q si impetrans est dignus minori tantum, vt quia habet qualitates conuenientes cantori, sed non quoniam Cardinale recipietur in cantorem. Si dignus est utroque recipietur ad primam vacantem. Si neutro dignus est, tunc propter subintellectam conditionem, si est dignus. de rescr. cum ad eod. ad neutrum recipietur per hanc decre. Si verò est dignus utroq; & ambo simul vacant, vñ subdistinguedū an proprio motu Papa scripserit, vel non, vt hic dñ fm Io. And. & dicit Lap. Abb. q facit etiam ad quæstionē, quam vidit de facto. Nam quidam habebat gratiam a Papa de conferendo sibi per suum executorem beneficium quod duceret acceptandum, dum vacaret, cuius fructus annui fm taxationem decimæ summam 40. flore. auri non excedant. Vacauit quoddam beneficium per suum executorem collatū sibi, opponebatur per eos, quorum intererat, q dictum beneficium non includebatur sub gratia ex eo, q facta ratione valoris minoris florenorū summa valoris fructuū, excedebat summam valoris florenorum. Econtra dicebatur per impetrantem debere fieri fm q plus ascenderet in valore floreni, & non fm minorem valorē, sed florenus nouus satis

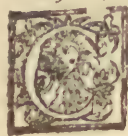
plus valebat q non nouus, qui erat minoris ponderis, licet haberet cursum in expendendo. Et sic cōsiderando beneficium includebatur in gratia. Dicit q dictum fuit per eum, q debet attendi minor valor, qñ Papa nō scribit motu proprio. Et sic beneficium in gratia non includit, & per consequens de illo posse disponi per eum, ad quem spectat, non ob. acceptatione & collatione prædictus, & hoc per istud c. In prium facit quod no. Io. An. s. eo. li. de rescr. si eo tempore; in gl. fi. in fi. vbi dicit, q istud c. loquitur, cum dat optionem circa beneficia debita. Et sic vñ velle sentire, q non loquitur cū tantum vnū beneficium est debitum, vt in casu proposito, in quo per electionē minoris summæ impetrans non habet beneficium. Sed qd pmit titur verum est fm Lap. Io. de Lig. ponderat hoc c. loqui, vbi beneficium erat debitū, & sic datur electio impetranti, vel ordinario, quod non est in quæstione proposita: tñ credit veram conclusionem Lap. quia impetratio tanquā ambiciosa est restringenda, secus si est facta motu proprio fm eum. ¶ Quid si collatio spectat ad plures, quis habebit eligere, quia tex. ibi loquitur in singulari? Sol. dic. q eliger pars maior. s. eo. li. de rescr. c. pe. Et si discordant in pari numero erit locus fini istius c. vt etiam ibi no. in gl. non tenentur. Io. An. ¶ Quæro, an ordinarius, vel executor debeat conferre beneficium, quod remanet impetranti? Sol. dic. fm Arch. q executor confert, quia tex. hic dicit, q conferatur id, quod ordinarius elegerit, ergo ordinarius dat electionem, non collationem. Sed in terminis huius decre. non erat necessaria collatio executoris, cum Papa contulerit vacantē. Et infert Io. Mo. q si collator scienter contulit vnum ex his vacantib. reliquū debebitur impetranti quia si id, quod non contulit, videatur elegisse pro impetrante: facit cle. cū ei quem. s. pe. de cōces. preben. secus autē si ignoranter. s. eo. c. si beneficia. & vide no. s. eo. mandato. in gl. idem si Io. An. ¶ Quæro, qñ dicat gratia nota ordinario? Sol. dic. qñ erat patefacta per executore, vel impetrantē ostendentē literas, aliās non tenet credere. alle. Arch. de offi. dele. cū in iure. & quod no. Cōpost. de rescr. c. capitulum. in gl. magna post prin. s. vnū casum. ver. alijs. Io. An. ¶ Gl. in ver. alterius, qñ de intellectu literæ, & sol. ¶ Gl. in ver. minoris, querit, quare dicatur iste secundo casu de minori. gl. sol. alle. concor. ¶ In ea. gl. ibi, ex parte. Sed per ibi no. & eo. tit. quanto. de fil. presby. literas. in vl. gl. vñ q potius debuisset dicere de mediocri. Vnde si plura essent, quorum alterū valeret 30. alterum 20. alterum 10. videretur deberi mediocre. s. illud de 20. Sed dicit hic Arch. q ratio posita in tex. de restitutione fienda sol. prium, vt de minori intelligatur. Io. An. ¶ Gl. in ver. elegerit, in prin. alle. cōcor. ad tex. deinde querit de vna q. & Io. in fi. gl. idem Arch. Io. An. dicit Io. de Fan. q finis istius gl. facit contra illam, quæ fuit no. s. eo. quamuis. in gl. alias. vbi fuit dictum, qñ mandatur prouideri de certa summa, potest prouideri de maiori. sed nō de minori. Sed respōdet q ista gl. nihil facit ad dubium ibi positum, quia hic non mandatur prouideri de beneficio certæ summæ, sed mandat prouideri de certa prabenda, & ideo secus. Sed de hoc dic. vt j. eo. cui de non. fm eum. gl. fi. alleg. concor. In fi. gl. ad idem s. eo. si tibi cōcesso. ff. de leg. ij. l. statuliberum. s. Str. chum. & quod no. de rescr. inter ceteras. in gl. pe. Io. And. Sed quid si Papa non scribit fm formam istius decre. in certa ecclesia, sed in ciuitate, vel dioce. an habeat locum distinctio huius tex. Sol. Lap. Abb. dicit hic, q sic, dummodo ad eundem spectet collatio, aliās non ad hoc. s. de offi. ordi. præsent. s. ceterum. & s. sed nec etiam. secundum eum.

ADDITIO.

- 2 Minor valor. Adde Roma. confi. 3. 27. & vide confi. 133. vbi quod tempus sit considerandum valoris flore. in rescriptis contractibus, & vltimis voluntatibus, de quo etiam Abb. confi. 58. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesia qualiter dicatur esse Episcopi.
- 2 Vocem potest quis habere in capitulo, vt canonicus, licet nō sit canonicus.
- 3 Consuetudine potest induci, vt quis habeat principalem pralaturam in ecclesia, & canonicatu in eadem.
- 4 Mandatum factum, vt prouideatur alicui in ecclesia, quid importet.
- 5 Patronus an possit in creatione beneficij adicere onus, q semper præsentetur ad illud, de suo genere si sunt aliqui, qui velint presbyterari, & sint idonei.
- 6 Episcopus q sit canonicus an possit introduci consuetudine.
- 7 Rector esse ecclesie, & habere ibi altare, an sit idem.
- 8 Impetrans iste quare non obtinuit prabendam.
- 9 Papa si scribat, q conferatur prabenda, & collatio illius spectat ad laicum ex priuilegio Papæ, an executor possit prouidere de illa. Aliter casum, vide num. 10.

V in ecclesia tua. ¶ Gl. nō summat. Zen. sic summat. Non debetur expectanti prabenda, quæ per Episcopum præbendarij mortem vacat. h. d. Et decidit casum dubium

dubium duplicem rationem interserēs. Et prima ratio ibi, Ne
 1. secunda ibi, Et dictus. ¶ **No. j.** q. ecclesia potest dici Ep̃i. qd̃
 intellige quo ad administrationem, nō quo ad proprietatem.
 de do. c. 2. ¶ **No. q. qnq;** in ecclesia datur dispar numerus cano-
 nicorum, & præbendarū. ¶ **No. q. qnq;** quis potest habere vo-
 cem in capitulo vt canonicus, tñ canonicus non erit. Et sic pa-
 ter, q. dictio, tanquā, est nota similitudinis, & non veritatis. vi-
 3. de tex. de big. nuper, per gl. de ma. & obe. solitā. ¶ **No. arg.** t. q.
 consuetudine induci potest, vt quis habeat principalem præla-
 turam ecclesiæ, & canonicatū in eadē. de quo aliquid j. ¶ **No.**
 q. in dubio Papa non intendit conferre præbendam, quæ esset
 alteri debita. ad hoc s. c. proxi. ¶ **No. q.** Papa non intendit tol-
 lere particulares p̃suetudines ecclesiæ, ex quo simpliciter scri-
 bit. ad hoc de consue. c. fi. eo. li. ¶ **No. q.** in dubio Papa non in-
 tendit rumpere numerum canonicorum in ecclesia determi-
 4. natum. concor. de rescr. constitutus. ¶ **No. hic** optimum tex.
 q. per mandatum factum, vt prouideat alicui de præbenda in
 ecclesia, vbi determinatum est numerus præbendarum, & cano-
 nicorum, vñ etiam mandatum de canonicatu. probat tex. hic
 secunda ratione. Et sic facit tex. hic, q. per collationem præbē-
 dæ factā in tali ecclesia videatur collatus canonicatus. de quo
 s. eo. tit. si clericus. & ibi allegauit istum tex. No. q. consuetudi-
 ne, & sic iure speciali potest induci, vt beneficiū debeatur cer-
 5. tæ dignitatī. a. ¶ Facit ad dubium nunquid patronus possit in
 creatione beneficii adijcere onus, quod semper præsetetur ad
 illud de suo genere, si sunt aliqui q. velint presbyterari, & sint
 idonei. & facit q. sic. b. ad idem de cōsue. cum dilectus. de ver.
 6. sign. Abbate. ¶ **¶ Quæro,** an cōsuetudine induci possit, vt Ep̃s
 sit canonicus? Sol. Arch. tenet, q. non, quia istud vñ impossibi-
 le, q. quis eodem die sit filius, & pater. alleg. de concess. præben.
 literas. Nec ob. iste tex. a. p̃rio, cum dicit q. ista consuetudo ha-
 bebatur, q. iste non esset canonicus. quasi a cōtrario videatur, q.
 etiam si disposuisset, q. esset canonicus, valuisset consuetudo.
 quia respondetur, q. hic tex. narrat factum, sed non ponit ius.
 sed Io. An. dicit, q. hoc sibi non placet, & in effectu dicit, q. ni-
 hil valet, & aliter non responderet. Zen. dicit, q. si vellet esse eo-
 dem respectu pater & filius, nunc nō posset: sed si vellet esse di-
 uerso respectu, istud bene posset esse. alleg. ff. de adop. s. m. eū.
 Io. Cal. hic tenet opi. Arch. quia non valet consuetudo contra
 naturam rei, in qua inducta est. s. eo. li. de consue. c. ij. sed ista
 esset huiusmodi per naturam correlatiuorum, quæ est q. vnū
 non sit aliud. de bap. debitum. Et ideo cautius locutus fuit iste
 tex. dum dicit, licet canonicatum, &c. facit quod no. Host. in
 c. postulasti, de concess. præben. Sed nō sic in extraneo, quia nō
 est ita inconueniens, q. extraneus habeat de consuetudine ius
 ad alium pertinens, licet non sit ille. de contue. cū dilectus. de
 cau. pos. cum ecclesia. cum si. fm Io. Cal. Io. de Lig. dicit hic,
 q. aliqui moderni Doct. tenent istam partem, & allegāt ratio-
 nē, quia ex hoc sequeretur, q. si Ep̃s excōicaret canonicos om-
 nes, ipse esset excōicatus, & non excōicatus. Et si a lege fertur
 sententia suspensionis in canonicos, ipse erit suspensus, & non
 suspensus, imō qñ formaret processus generales contra cano-
 nicos, formaret contra se. Ipse tñ tenet opi. Io. And. & dicit, q.
 ius canonicatus annexum episcopatu est priuilegiatum, & sa-
 pit naturā dignitatis episcopalis, vt s. eo. super eo. Et per hoc
 tolluntur inconuenientia supradicta, & pro hoc vñ casus s. de
 app. a collatione. eo. li. & de cōces. præb. postulasti. vbi de hoc
 per Io. An. Nec est verum, q. episcopus, & canonicus sint cor-
 relatiua, sed bene est superior, & inferior. Et possibile est ep̃m
 & canonicos habere se non vt superior, & inferior. Nam plu-
 res sunt ep̃i sine canonicis, & multa sunt capitula cathedralia
 exempta a suis ep̃is, fm Io. de Lig. do. meus Anto. de Bu. in d.
 c. postulasti. recitat rationes Io. Cal. & aliter nō eligit. Crede-
 rem opi. Io. An. & sequa. veram, quia possibile est, q. eadē per-
 sona representet diuersas personas, diuerso respectu, vt no. de
 r. cur. cum olim, de elec. cum inter vnuerſas, & c. quod sicut,
 sed non eodem respectu, & ita procedāt rationes Io. Cal. Et ad
 id, quod dī, si excōicat omnes canonicos, sequitur q. seipsum
 excōicat, possum negare: quia quis non potest seipsum excōi-
 care. Vnde licet dicat, excōico omnes canonicos, intelligitur
 excōicasse alios, & nō se. c. Vnde ex illis verbis generalibus in-
 telligitur esse exclusus, & pro hoc tex. optimus, & gl. i. i. q. 3. is
 qui. facit quod no. in c. petitio. de iureiur. vbi promissio gene-
 7. ralis, q. erit contra omnes, non intelligitur de seipso. ad id qd̃
 dī de suspensione iuris, quam ep̃s incurreret, fateor quod illam
 incurreret, sed non vt ep̃s, sed vt canonicus. Nam potest quis
 esse subiectus respectu vnus qualitatis in eo concurrentis, &
 respectu alterius non esse subiectus, vt patet in Abbate exem-
 pro quo ad principale caput monasterij, & subiecto quo ad
 membra. de priui. ex ore. ¶ **¶ Et per præmissa** deciditur quid in
 ecclesia non collegiata, in qua est situm altare, cui debet depu-
 tati perpetuus rector, an idē poterit esse rector principalis ec-

clesiæ, & habere id altare? Istud plenē examinat Lap. de Ca. in
 sua alle. i. 16. & tenet finaliter, q. sic, dicens q. licet teneamus
 dictum Io. Cal. non tñ concludetur idē isto casu: quia non est
 tanta connexitas inter rectores ecclesiæ, & habentes titulum
 in altari eiusdem ecclesiæ, qui non sunt vnū corpus, iuxta
 no. in c. cum dilecta, de excels. præla. sicut est inter prælatum, &
 suum capitulum, qui faciunt vnū corpus. de his quæ fi. a præl.
 8. nouit. & c. quanto. s. m. eum. ¶ **¶ Quæro,** quæ fuit ratio, quare
 iste impetrans non obtinuerit præbendā? Sol. dic, q. verba suæ
 gratiæ etiam hoc non importabant. Nam dicit de illa, quæ nō
 erat alteri debita, sed ista erat debita ep̃o, ergo sequitur de vir-
 tute verborū gratiæ, quod sibi non debebatur. Et dicit Io. Mo.
 q. melius est gratiam impetrantis differri, q. ep̃m defraudari.
 d. C. de fer. l. omnes iudices. d. in fi. Io. An. ¶ **¶ Gl. j.** ponit quid de-
 claret, & vbi esset ista consuetudo. deinde potest recitari per
 p̃rium, q. ex quo impetrauerat primam vacantem, illam debe-
 ret habere. s. eo. si clericus. gl. sol. ¶ **¶ In ea. gl. ibi,** Ebredun. vide
 quod no. 93. dist. c. 2. de canonico electo in ep̃m, qui retinet p̃-
 bēdam, qd̃ fm Lau. seruatur in ecclesia Compo. & vide quod
 no. Host. in sum. eo. tit. s. cui fit. ver. beneficium seculare. fm
 Arch. Io. And. In fi. gl. idē Arch. Io. And. ¶ **¶ Gl. ij.** colligit nota-
 bile ex tex. & alleg. concor. In fi. gl. & sic econuerso de constit.
 cum M. s. eo. relatum. Io. An. ¶ **¶ Gl. si.** quærit, & alleg. pro & cō-
 tra, & sol. In gl. q. non valeat collatio executorū, tenet Io. Mo.
 dicens se sic in secundo casu sententiasse. alleg. ff. de contrah.
 emp. l. fistulas. s. si. ff. de fer. l. omnes iudices. in fi. j. de re. per-
 mu. c. j. in fi. Et hoc etiam olim tenuit Arch. sed postea muta-
 uit tenendo, q. tenet hic gl. Et quod dicit hic gl. in fi. qñ scribi-
 tur ad collationem vnus, q. non includitur alius, clarē proce-
 dit, quia non expressus in gratia uon debet grauari, vt ibi dicit.
 Nec ob. decisione, q. opponitur de illo, qui non habet confer-
 re, nisi vnicum beneficiū, quia in dubio non vñ grauatus, iux-
 ta no. per gl. in cle. j. eo. tit. quia ista forma est diuersa ab illa.
 Io. And. Nam ibi loquitur, qñ mādatur prouideri ad collatio-
 nem grauati. gl. loquitur de mādato prouidendi in aliqua ec-
 clesiā suarum, vel in aliqua ecclesia. Pau. de Elea. hic di-
 cit, q. opi. Io. And. potest procedere vbi certa persona erat per
 rescriptū Papale grauata, vt Abbati sancti Proculi, vel ad col-
 lationem capituli Mediolanen. quia modo cum vacāt per vxo-
 rationem, vel interfectionē spectat ad collationem Abbatis,
 vel capituli ratione consuetudinis. Vnde cum Papa solum il-
 lum primum intenderet grauare, non debeatur. Sed opi. gl. p-
 cedit vbi nulla determinata, & certa persona grauatur, sed ge-
 neraliter mandatur prouideri de aliquo beneficio vacante in
 ciuitate vel diocesi Bonon. ad collationem cuiuscunque spe-
 ctet, quia tunc debetur tale beneficium. Et pro primo, & secun-
 do mēbro huius dicti facit cle. si de beneficio. eo. tit. fm Pau.
 9. ¶ **¶ Sed pone,** q. Papa scribat, vt conferatur præbenda, & colla-
 tio illius spectet ad laicū ex priuilegio Papæ, an executor pos-
 sit prouidere de illa. Sol. Lap. Abb. tenet, q. nō, nisi de tali pri-
 uilegio mentionem expressam faceret in suis literis. Nec ob. s.
 c. dudum. s. eo. tit. & c. quamuis. quia intelliguntur, qñ colla-
 tio eorum spectat ad ecclesiasticam personā, non qñ ad laicū.
 Et facit, quod dī de beneficio spectante ad præsentationē lai-
 ci. s. de offi. Leg. dilectus, de iurepa. cū dilectus, & no. s. eo. tit.
 & lib. c. 2. & c. cum in illis. Item potest responderi ad c. dudum.
 q. ibi erat generalis gratia præcedens, & specialis sequens. Et
 ideo per secundam specialem derogatur generali, quamuis de
 ipsa mentio in speciali non fiat. Secus si prima esset specialis,
 vt putā si esset data per Papam alicui gratiosē potestas, vt au-
 thoritate Apostolica posset vni personæ de primo beneficio,
 quod vacauerit prouidere, nisi de dicta gratia fieret mētio, nō
 præfertur is, cui Papa prouidet, vel prouideri mādatur de primo
 beneficio quod vacabit. Et est ratio, quia tali gratiæ speciali Pa-
 pa derogare non intendit, nisi hoc exprimat ut hic. Et mul-
 to minus derogabit priuilegio ab eo. Nec de beneficio spectā-
 te ad collationem priuilegiati posset etiam per literas Aposto-
 licas alicui prouideri, nisi de tali beneficio in literis Apostoli-
 cis expressa mentio habeatur, fm Lap. dicit Io. de Fan. q. dicto
 Lap. multum contradicit gl. hic, quæ vult, q. licet ex speciali iu-
 re competat collatio, nihilominus obtinebit impetrans, licet
 de illa non fecerit mentionem. Nec dicit videre dīam, an ius
 conferendi

ADDITIONES.

- a ¶ Dignitati. Adde q. Do. de Rom. decis. i. 13. in anti. hoc tit. dicunt q. non valet consuetudo in præiudicium Apostolicorum in certa ecclesia, vbi est certus numerus canonicorum, q. habens dignitatem sine præbenda non possit acceptare præbendam vacaturam, & responderet huic decretali, ibi vide.
- b ¶ Quod sic. Adde Cal. consi. 4. de iurepa. Ber.
- c ¶ Et non se. Adde pro hoc q. quas no. Bar. in l. j. ff. de senatoribus. vbi an in generali sermone comprehendatur persona loquens. Ber.
- d ¶ L. omnes iudices. Mirandum est, q. legem illam ad hoc allegat, quia præfecto parum facit ad hanc quæstionem.

Geminianus super Sexto Decretalium.

conferendi competat ex cōsuetudine, an ex priuilegio s'm cū. Possit saluari dictum Lap. quia gl. loquitur qñ ex consuetudine, vel priuilegio competit ppetua potestas conferendi personæ ecclesiasticæ, vel saltem nullo tpe est apta durare, & potest pluries includere collationē, & tunc includatur talis, licet nō fiat mentio. Sed qñ perpetuō non competit, sed pro vna vice tñ, tunc Papa non intendit alij præiudicare, nisi mentionem faciat, ne videatur tollere gratiam specialem iam factā, cū nō sit verisimile, q̄ velit speciale priuilegiū reuocare, nisi de illo faciat mentionem expressam, iuxta no. 3. de rescri. c. si pp tua debita. ¶ Sed quid si i ecclesia est statutus numerus xij. canonicorū, & xij. præbendarum iuramento cōfirmatus, & xij. præbende debeantur xij. canonicis, xix. p̄benda debetur dignitati, quæ est in eadem ecclesia. Papa confert Titio canonicatum in dicta ecclesia vltra numerum, & mandat conferri præbendam p executorem, cum vacabit, & dignitatem. vacat canonicalis præbenda, quæ p̄fertur Titio per executorem: postea vacat dignitas habens p̄bendam annexam, q̄ Titio prædicto per executorem confertur, pp qd̄ vacat dicta canonicalis præbenda. 3. de concess. præb. literas. & in cle. si de præb. an illa poterit per capitulum conferri? & dicendum est, q̄ non sine Papæ licentia: ar. 3. de rescri. cum aliquibus. aliās essent pluri: quia venirent contra numerū canonicorum iurātū. 3. eo. ti. dilecto. Tamen non currit tempus Lateranē. concilij de concess. præben. c. ij. nisi postq̄ fuerat in mora petēdi licentiā. 3. de elec. eis quibus. s'm Lap. Abb. istud dictū Lap. non v̄ verum: quia qñ Papa cōfert canonicatū in ecclesia numerata sub expectatione p̄bende, qñ postea vacat præbenda vltra numerū, quæ sibi confertur, illud ius canonicale, qd̄ erat sibi collatum primō & de nouo creatū extinguitur ex toto, vt dicit gl. & tenent ibi doct. in c. dilectus. j. 3. e. ti. & sic iste censetur habere postea canonicatum, & p̄bendam intra numerum. Si postea sibi confertur dignitas, cui est annexa præbenda, vacat primus canonicatus, & præbenda per d. cle. si. e. tit. Ergo remanet vacans præbenda, & canonicatus intra numerum. Si ergo postea conferunt, non dicuntur venire contra numerum iuratum.

S Y M M A R I V M.

- 1 Episcopus non potest sibi retinere fructus beneficiorum vacantium etiam ex causa legitima.
- 2 Beneficiorum appellatione in priuilegijs comprehenduntur etiam curata.
- 3 Inferior an possit concedere istud priuilegium.
- 4 Constitutio legati excommunicat habentem duo beneficia in eadem ciuitate, an habens secundum, cuius fructus alteri debentur, tenendo primum ligetur illa constitutione.
- 5 Ius commune limitans aliud ius commune inducit etiam limitationem constitutionis particularis disponentis illud quod ius commune.
- 6 Episcopus si promissit clerico existenti in studio annuas decem marchas, donec haberet beneficium æquē bonum, an teneatur vltius providere illi adepto beneficio decē marcharū, quas tamē in studio habere nō pōt.
- 7 Clericus durante tempore receptionis fructuum priuilegiati si post adeptam possessionem secundi vult dimittere secundum retento sibi primo an possit?

I tibi concessio. ¶ Gl. j. sum. & diuisione non eget s'm Io. An. Vel

- potest dici, q̄ ponit thema, ex quo surgit dubitatio, & illam decidit ibi, equū est. Et pro declaratione
- 1 ne tex. præmitte qd̄ habes 3. e. de multa. ¶ No. ar. q̄ Ep̄s etiam ex causa legitima nō potest sibi retinere fructus beneficiorum vacantium. de quo 3. de rescri. si pp tua debita. & vt eccle. bene. c. vt nostrum. Item no. arg. q̄ prælatus tenetur soluere debita suæ ecclesiæ, etiam nō habita ratione neceat: de quo dixi aliquid in d. c. si pp tua debita. ¶ No. ar. q̄ in priuilegijs appellatione beneficiorum comprehenduntur etiam curata. vide de verb. sig. c. pe. ¶ No. æquitatem seruandam in decisionibus causarum. de quo de transac. c. si. ¶ No. casum in quo quis simul potest retinere titulos duorum beneficiorum curatorū absq; dispensatione. ¶ Opp. q̄ ista decre. sit superflua, quia idē qd̄ hic statuitur, erat statutum 3. de rescri. c. si propter tua debita. co. li. contra id, quod Papa fuit protestatus in procemio huius lib. Sol. Io. Mo. dicit q̄ ista decre. & illa ponunt quasi idem thema, sed conclusiones sunt diuerse, quia ibi ad finem, vt cognoscatur effectus clausulæ, non obstante. hic an vacent priora beneficia, s'm Io. An. ¶ Quæro, an habeat locum tex. cuiusque detur istud priuilegium? Sol. dic. q̄ hic loquitur de priuilegio concessio ep̄o, quod patet per tex. sed idem erit cuiusque sit facta hæc concessio, cum eadem sit ratio, quæ hic assignat.
 - 3 Io. An. ¶ Quæro, an inferior possit p̄cedere istud priuilegiū? Sol. Io. An. remittit ad no. per se. 3. eo. li. de rescri. c. si propter. in gl. q̄ Legatus. Et ibi tam in glo. q̄ in lectura h̄, quid veniat appellatione beneficiorum isto casu, & quid de exemptis, & qñ incipiat currere annus, & quot dies habeat, & an omnis vacatio per permutationem includatur. Io. And. ¶ An iste arctetur

tur ad recipiendum istos fructus? Sol. dic. q̄ non, quia tex. dicit, valeas. ergo relinquitur eius voluntati & non necessitati. ad hoc. ff. de iud. l. non quicquid, & quod no. in clem. sape. de ver. sign. Sed pone, q̄ t̄ constitutio Legati excōicat habentem in eadem ciuitate duo beneficia, an habens secundum, cuius fructus alteri debentur, tenendo primum vt hic, ligetur illa cōstitutione? Sol. Io. de Lig. in q. 8. tenuit, q̄ non, quia æquitas, q̄ illum excusat à p̄na concilij generalis meritō illum excusabit à p̄na constitutionis Legati, vt vult iste tex. licet ipse non viderit eum. Trahit. n. equitas ad alium casum. Ipse autem al. leg. q̄ constitutio Legati cū sit lex, debet esse iusta, honesta, &c. Primū patet de offi. lega. c. si. de loca. c. j. Secundū patet, 4. dist. erit autem lex. Præsumitur ergo eius intentio fuisse, si fructus secundi percipiat, ne in opprobrium cleri mēdicare cogatur. 93. dist. diaconi. & verbum, habere, designat effectū. ff. de ver. sign. l. nomen filiarum. §. habere. Io. An. ¶ No. bene ex isto dicto, q̄ ius commune limitans aliud ius cōe inducit etiam limitationem constitutionis particularis disponentis illud, quod ius cōe, quod no. quia limitat c. j. de cōst. 3. eo. li. quia licet ius cōe non reuocet statuta p̄ria, nisi faciat mentionem de illis, tñ

- 5 limitat illa, licet de statutis mentionem non faciat. ¶ Quid si ep̄s promiserit clerico existenti in studio annuas 10. marchas, donec haberet beneficium æquē bonum, an teneatur vltius providere illi adepto beneficio 10. marcharū, quas tñ in studio habere non potest? Sol. hæc fuit q. dominicalis. 6 i. pro cuius decisione facit iste tex. & q̄ ep̄s teneatur, alle. quia illud beneficium non est æquē bonū, ex quo non percipitur in absentia, & habet onus, quod non habebat primū. facit 10. q. j. hoc ius. ver. sic autem. Item habere beneficium est cum effectu habere, vt 3. proxi. q. Item attendendum est, quis loquatur, & ad quem. 26. dist. deinde. de ma. & obe. solita. Et cum ep̄s loqueretur hic existenti in studio, debet intelligi de beneficio, quod ibi percipi possit. facit. 22. q. 7. Apostolus. ff. de verb. obl. l. Titia. Nec studium ceptum relinquere tenetur. 7. q. j. nihil. cum iam propter id à iudicio excusetur. de offi. dele. consulta. tionibus. Non ergo debet ep̄s strictē interpretari beneficium suum. de deci. ad audientiam. Nec reuocet, qd̄ sua liberalitate concessit, 6. q. 2. c. j. Ad partem negatiuam alleg. regulam, qui potest. & regulā, qui actionem. quas vide. j. de re. iur. Item hoc onus de iure cōi inest. 3. de cle. non resi. per totum. Et à principio beneficium ep̄i fuit gratuitum: ergo amare nō est extorquendum. de cens. ex parte. facit de fidei. u. c. 2. de renun. sanē.
- c Item iste acceptauit beneficium, vacat ergo primum, & maxime cuius extitit conditio. de condi. app. verū. Ipse soluit ep̄m absoluendum, nisi appareat inter eos aliud actum. Io. An. Idem Io. de Lig. quia verba sunt intelligēda legaliter. facit. ff. de fer. ui. l. si cui. sed de iure quilibet debet residere in beneficio, igitur talis &c. s'm cum. Io. de Imo. dicit hoc esse verum, quando simpliciter est facta promissio, quia fortē hoc fecit solum ratione sustentationis, licet ille esset in studio: secus si promississet hoc ob causam studij. arg. l. nec semel. §. si in habitationē. ff. quando dies leg. ce. & l. si repetendi. C. de condi. ob causam. ff. cum. ¶ Sed quid si iste clericus durante tempore receptionis fructuum priuilegiati post adeptam possessionem secundi vult dimittere secundum retento sibi primo, an possit? Sol. videtur, q̄ sic per istum tex. qui dicit, q̄ non censetur primum vacare, & sic videtur, quod habeat adhuc optionem alterum eligendi. facit supra eodem, referente. & ca. p̄terea. Ad idem facit, quia non videtur, quod eo tempore primum possit cōferri, cum adhuc ex primo titulo teneatur: nec vacet, vt hic patet, ergo non vacans conferri non debet. 3. de concess. præben. c. j. & facit 3. eo. si tibi absenti. in fi. cōcor. Item electus in ep̄m repulsus à confirmatione, vel consecratione ex primo tit. retinet priora beneficia. 3. de accu. super his. Idem ergo si renūciaret illi. In cōtrarium facit, quia beneficia sunt perpetua de sui natura. 55. dist. p̄cepta, & no. de fil. presby. veniens. in pl. ti. gl. Sed hic s'm est perpetuum, primum temporale: ergo illud vltra tempus ordinatū tenere non poterit, maxime cum hæc decre. vitiat regulam c. de multa. 3. eo. tit. ergo non amplianda, sicut in terminis c. si gratiosē. 3. eo. lib. de rescrip. beneficia reseruata promoti ad tempus vacant finito tempore, sic de isto. Item si datur cōtra regulā illius decre. optio propter beneficium ignorantiz. 3. eo. li. de rescrip. gratia. ergo in casu scientiæ nō dabitur. quod ergo semel placuit, id sequatur. j. de reg. iur.

A D D I T I O N E S.

- a Prælatus. Qui autem veniant appellatione prælatorum, vide Do. Fel. in c. in super. post pr. ncip. de testi.
- b Est cum effectu habere. Adde Bar. in l. nomē, §. habere. ff. de verb. sig. Car. in cle. j. q. ij. de offi. vica & Alex. conf. 3. 5. vol. 4.
- c Vacat ergo primum. Adde remissiones, quas posui in apō. ad istum in c. cum qui beneficium, num. 2. in ver. duo beneficia. 3. eo. tit.

Secunda Pars. De præben. & dignitatibus. 208

reg. iur. quod semel. cū concor. cū inconstancia in clericis maxime reprobetur, de iure pa. cum autē. præcipuē in incomparabilibus. s. eo. li. de postu. præl. c. vnico. & de elec. vt quis duas. & tale est istud quo ad titulum perpetuū, cui renunciauit per decre. de multa. licet beneficio huius decre. habeat titulum temporalem, & istam partem tenet Io. An. Nec obstat alleg. in priu. quia iam responsum est per id, quod dixi, qd iste tenet, vt temporale. Nec ob. c. si tibi, quia non tenet ex veteri titulo, sed acquirit ex nouo, qd sibi licet re integra penitere, licet neglexerit: quia actum incomparabile interim non fecit, nec obstat. quod dicitur de electo in epm: quia per electionem, & consensum non est priuatus beneficijs prioribus, nisi cum fuerit consecratus, vel lapsus tempus quo debuerit consecrari. s. de elec. cum in cunctis. s. cum autem. Io. An. Idem Io. de Lig. quia primum retinetur ad tempus beneficio huius c. & sic non habet verum titulum in primo, sed in secundo, quod habet perpetuo s. m. eum. & pro hac parte facit tex. hic, quia non dicit, quod non vacet, sed quod non debet reputari vacare, quousque percipiat fructus. Vnde non intendit tollere vacationem inductā per c. de multa. sed suspēdere tantum eius effectum quo ad fructuum perceptionem. ¶ Gl. 2. quærit, an stante ista concessione beneficia ista sint conferenda. & tenet qd sic, respondens ad c. si gratiose, prout posset induci ad prium. deinde quærit, qd habeat subire onera incumbētia istis beneficijs? & sol. deinde in ver. & per illum. opp. contra tex. & pro solutione remittit. ¶ In ea. gl. ibi. porro. ad idem extraua. Io. suscepti. de qua fuit dictum in d. s. porro. Io. And. ¶ Gl. 3. quærit, an sit alia causa legitima ad concedendos fructus? Sol. qd sic. In si. gl. & procedit glo. etiā si non respiciat ecclesiam, sed nobilitatem, vel prærogatiuam personæ, facit. s. eo. tit. de multa. in si. Arch. ponit exemplum de guerra, litigio, longa peregrinatione, magna emptione, & qualibet paupertate sine culpa. alle. de censu. cum Apostolus. de dona. cum Apostolica. de relig. do. c. 2. q. j. & tempus. s. m. Host. Io. And. idem Pau. hic. Gl. si. in prin. ponit solutionē contrarij formati per gl. 2. deinde quærit de quatuor dubijs, & sol. quodlibet per se. ¶ In ea. gl. ibi. 2. respōso. Idem Io. Mo. & Archid. Io. And. ¶ In ea. glo. ibi. eadem ratione. Et sic etiam dicit Io. Mo. hic in addi. in eo, cui Papa prouidit de beneficio adiecto, qd habita eius possessione ipso iure vacet primum, quia nō vacabat, ex quo fructus scdī non debentur alteri. alle. ff. de act. emp. l. tenetur. s. si vas. Nam vas simpliciter venditum debet esse integrum, sic & vacuum ab oneribus. eo. tit. l. 2. s. vacua. & l. seq. j. respon. & l. in venditione. item possessor habens cōtrouersiam super re possessa censetur non possidere quo ad multa. C. de acq. poss. nemo. & tñ gaudet fructibus. ff. de rei vend. l. non utique. licet qñq; subiaceant restitutioni. C. de rei vend. l. certum. & l. fundum. item possessio accipitur pro re possessa. C. cōia vtri. iud. l. possessione. C. de acq. poss. l. nemo. & l. vitia. & à re possessa dominium cōcepit originem. ff. de acq. poss. l. j. Accipitur etiam possessio pro actu possidendi. Vnde possessio est vsus. ff. de ver. sig. l. quæstio. C. de acq. poss. l. item. Nam cum possessio sit nomen verbale æquiuocum, vt sit rei possessio passio, & possidentis actio, quæ possessio non debet esse sterilis, sed fertilis, vt possessor fructus apprehendat. Nam cū certis casibus hoc habeat non pacifica, vt d. l. non utique. multo magis habebit pacifica. Item beneficium est quoddam vniuersale, pro quo agitur iudicio vniuersali, in quo pinguius veniunt fructus, quam in iudicio singulari, vt no. s. de libel. obla. c. j. & de iurepat. cum dilectus. in si. ff. de vsu. l. videamus. s. si actio. nem. Et dicit hoc patere in ca. vnico. vt ec. be. in rubro & nigro. Ioan. And. ¶ In ea. glo. ibi. quidam tenent. Io. Mo. hic. Io. And. ¶ In ea. glo. ibi. commissā. idem ibi Archid. Io. An. ¶ No. istā gl. qd in ecclesia parochiali pro motus arctat ad ordines, si habet exercitium curæ, licet non habeat possessionē fructuū.

S V M M A R I V M.

- 1 Ordo sacerdotalis aliquando annectitur præbendis in ecclesia.
- 2 Præbende qd sint æquales in ecclesia non est de necessitate iuris.
- 3 Verba sunt seruanda secundum proprium significatum verborum in literis beneficialibus.
- 4 Numerus maior non includit minorem in his, quibus verba debent intelligi secundum proprium significatum.
- 5 Omissum in literis beneficialibus habetur pro omisso.
- 6 Quamquam, dictio, quid importet.
- 7 Prouideri si mandatur alicui de beneficio in ecclesia, & ibi sint beneficia, & præbende, an possit prouideri de præbenda. simile, num. 9.
- 8 Impetrans secundus si sit in ecclesia, an possit obtinere præbendam, à qua primus est exclusus.

Videnon. ¶ Gl. j. summat, & sunt tria dicta. s. m. ibi, similiter. tertium ibi, idē. & finis omnia respicit. ¶ No. qd qñq; in ecclesia præbendis annectitur ordo sacerdotalis, ad hoc cle. vt hi, qui. de eta. & quali. ¶ No. qd in mādato, cuius forma est ob-

seruanda, non potest illa omitti etiam de partium consensu. 2 ¶ No. ex ij. parte, qd de iuris necessitate non requiritur, qd præbendæ in ecclesia sint æquales. de quo s. de consti. c. cum omnes. ¶ No. qd in literis beneficialibus verba sunt seruanda, s. m. proprium significatum verborum. Nā literæ ad beneficia debent intelligi, s. m. qd verba Papæ sonant, vt s. de rescript. suscepum. ¶ No. quod in literis ad beneficia partes consentire nō possunt, vt executores aliud faciant, qd in mandato continetur, etiam si illud respiceret commodum, vel incōmodum impetrantis. ¶ No. ex tertia parte qd maior numerus non includit minorem in his, in quibus verba debent intelligi s. m. eius proprium significatum. ¶ No. qd mādatur debet seruari s. m. propriam vim verborū. ¶ No. qd omne omissum in literis beneficialibus hñ pro omisso: vnde non fit extensio ad non expressa. ad hoc dictum c. susceptum. s. de rescri. ¶ Quæro, an iste tex. habeat locū in alijs inferioribus à Papa sic mandantibus? Sol. dic. qd sic: dum tñ habeat potestatem sic mandandi, quia eadē est ratio in alijs, quæ hic redditur in Papa. Io. An. ¶ Sed an isti possit præferri præbenda dimidia auctoritate ordinaria? Sol. dic. qd sic. arg. à priore huius tex. quia tex. loquitur de auctoritate istius mandati. Vnde posset ordinarius conferre dimidiam præbendam isti, si aliud non obstat, si vellet literis renunciare. Et sic sæpe contingit, & facit s. de renun. sanē. de pac. cum pridem. 6 Io. An. ¶ Quæro qd importat ista dictio, qd. Sol. dicit Arch. qd exponit pro quauis. Nam ista dictio, quam, duplicata sumitur pro cōiunctione aduersatiua. Io. An. & vide de pac. quamuis. s. e. li. ¶ Quæro, quare iste vult potius acceptare dimidiā, qd expectare integrā? Sol. potest esse, quia melius est statim habere ouum, qd expedare gallinam, vt no. ff. de transa. l. cum hi. 7 in j. gl. Io. And. ¶ Quid si mandatur prouideri alicui de beneficio in ecclesia, & ibi sunt beneficia & præbendæ, an possit prouideri in præbenda? Sol. Arch. ponit hic, qd non, post Gof. s. eo. c. fi. & ibi remittit. Io. An. ¶ Quæro, an iste tex. in 3. respon. habeat locum in forma pauperum, vt nō possit acceptare de minori valore, qd exprimatur? Sol. dicit Io. An. qd non, quia in illa forma inhibetur prouideri de beneficio excedente certā summam. per quod apparet, qd est inhibitum prouideri infra illam summam: sed quia etiam contra tales impetrantes opponebatur, qd non poterant prouidere de minori, est adinuenta in illa forma alia clausula, per quam Papa declarat suæ intentionis esse, qd sibi volenti possit prouideri de beneficio minoris valoris. Vel posset dici, qd illa clausula fuit inuenta, quia mandabat illi prouideri de beneficio s. m. suæ probitatis merita competēti infra certam summam. j. eo. c. 3. Et ideo quia potest esse, qd etiam in minori esset incompetens, ideo adinuenta fuit dicta clausula, quæ tunc operatur. & hoc placet. Io. An. Ex his inferitur, qd periculosum esset impetrantibus habere simpliciter certam summā, & determinatē taxatam, quia cum de pluri, vel minori prouideri non possit, vt hic, raro tamen tale beneficiū inueniret dicens, qd non meminit se vidisse id, sed ponitur in literis vsque ad talem summam, vt s. eo. quamuis. vel qd nō excedat, vt est dictum. & vide quod no. j. eo. si pauper. Io. And. Idem quod dicit Io. An. de habēte certam summam simpliciter, qd non potest de pluri, vel minori prouideri, tenet etiā Io. de Lig. & idem Pau. de concess. præben. cle. vnica. quia forma mandati diligenter est obseruanda, & ita violatur in excessu, sicut in diminutione, vt hic. & ideo gl. in d. c. quamuis. s. eo. que tenet, qd isto casu possit prouideri de maiori, sed non de minori, non est vera. Sed Io. de Lig. post Pau. in d. cle. distinguit, qd si aliqua differunt specie, mandatum de vno ad aliud non extenditur: secus si non differant specie, sed sint sicut pars, & totum, vel maius & minus intra eandem speciem, quia tunc volenti poterit de minori prouideri. & pro hoc alle. quia maius continet in se minus, & hoc in quantitativis & summis. j. de reg. iur. semper. & facit s. de ar. c. j. eo. li. s. m. eum. Sed dicit Io. de Fan. qd id, quod no. Io. An. hic, no. gl. s. eo. tit. & li. si plurib. in gl. tunc ergo. in si. Sed tñ si bene consideretur, non loquitur isto casu, sed in his, quæ differunt specie. vnde cogita s. m. eum. Distinctio Io. de Lig. non procedit in ista materia, quia eo ipso, qd damus beneficium differens in summa ab expresso in literis damus diuersam speciem. Nam in literis non includitur beneficium excedens summam prætaxatam siue in maiori, siue in minori: ergo si extenderemus ad non expressum, esset diuersa species, cū vna præbenda differat ab alia, ex quo sunt determinatæ, vt hic patet. procedat autē in terminis. c. j. de arbit. quia sententiæ illorum arbitrorū non differunt specie, sed numero. ¶ Sed quid si sit secundus impetrans in ecclesia, an possit obtinere istam, à qua primus est exclusus? Sol. dicit Io. An. qd dñs suus disputauit qd sic, si non haberet in suis literis summā taxatā. Et istā q. so. iste tex. licet disputans istum tex. non viderit Io. An. ¶ Gl. 2. recita per prium, qd possit sacerdotalē acceptare, quia istud videbatur introductum in eius fauorē, cui poterat

Geminianus super Sexto Decretalium.

poterat renunciare. de regula. ad Apostolicam. gl. dicit, q̄ propter contrarium istud erat dubitatio, & sol. ¶ Gl. in ver. dimidia, recita per prium q̄ non sit dare præbendam dimidiam, q̄ si vna diuiditur in duas, quælibet appellabitur integra. s. eod. c. maioribus. gl. sol. ¶ Gl. in ver. integra. quærit, & cum distinctione sol. In ea. gl. ibi, dic, q̄ si ille. Idem Io. Mo. qui dicit sic se sententiasse. & idem Arch. Io. An. ¶ In fi. gl. ad hoc. ff. de leg. ij. Caius. s. j. Io. An. Idem quod gl. hic tenet Io. de Lig. Sed dicit Io. de Fan. q̄ hanc gl. facit cle. fi. s. de rescri. si dicamus hanc dimidiam diuisam, & integram effectam de nouo creari, & aliter non sol. Tu dic, q̄ ista gl. in vlt. mēbro potest intelligi multipliciter. Vno modo, vt loquatur de diuisione, quæ sit quo ad fructus tantum: non autem quæ sit, vt quælibet diuisione constituat de per se vnam præbendam. Et isto modo non credo glo. loqui, quia ista diuisione à iure est prohibita, vt s. c. vacante, & c. maioribus. Alio modo, q̄ loquatur de diuisione, quæ sit auctoritate superioris, & ad finem, vt quælibet pars constituat vnam præbendam, & tunc si diuisione præcessit datam literarum, planum est, q̄ deberetur, vt dixit gl. hic. Sed si diuisione facta post datam literarum, si sibi prouideretur de canonicatu per ordinariū statim, & de præbenda cum se facultas obtulerit, & tunc poterit illam obtinere, etiā si diuisione sit facta post datā, quia cle. fi. de rescri. loquitur quando scribitur de vacaturo, & ita tenet gl. fi. in d. cle. fi. de rescri. Aut mandatur prouideri de præbenda vacatura, & tunc credo, q̄ si diuisione post datam non sit in fraudem expectantis, sed ex causa necessaria, & legitima, & iste non poterit illam obtinere, quia diuisione illa inducit nouā creationem canonicatum, & præbendarum, vt patet s. eo. c. maioribus, & c. vacante, & no. gl. eo. tit. tuæ. Sed literæ beneficiales non extenduntur ad creatū post datam, vt d. cle. fi. ¶ Gl. fi. alleg. cor. ad tex. In fi. gl. Io. Mo. alleg. ff. de acq. hare. l. si quis mihi bona. s. pater. filio. Arch. alleg. de rescri. spol. c. fi. Io. An. ¶ Op. contra tex. istum de regula, plus semper. j. de re. iur. Sol. ista regula loquitur in non odiosis, in quibus plus & minus se habet vt pars & totū, non vt species separata: sed hic loquitur in odiofis, & vbi voluit mandans collatorem grauari in maiori beneficio, vnde qualificatio valoris facit beneficium differre in specie, sicut & modus prouisionis. s. eo. cū illis. s. m. eū. Et pro hoc bene facit. s. man. l. præterea. coniuncta l. diligenter. in princ. eo. tit. vbi si mandauit tibi, vt emeris mihi rem, & pretium statui, & emisti pro pluri, diceris excessisse fines mandati, & aliud fecisse. ¶ Sed op. de l. si Proculus. eo. tit. vbi mandatarius agit ad pretium constitutum &c. Sed dic, q̄ ibi principium principaliter consideratur, hic solū per modū qualitatis ad aliud indiuisibile, s. m. Io. de Fan. ¶ Sed pone, q̄ in ecclesia sunt præbendæ maiores, mediæ & minores: Papa mādāt prouideri de maiori præbenda cum clausula generali, non ob. statuto, vel consuetudine, &c. & præcipue illis, quibus cauetur, q̄ primò recipiatur ad minorem, an talis possit habere maiorem, si statutū, vel cōsuetudo ecclesiæ habet, q̄ gradatim quis recipiatur? Sol. do. de Ro. conclu. 206. quæ incipit, item si mandatur alicui. dicunt q̄ sic, quia ex quo est scriptum de maiori, de illa & non de alijs prouideri sibi poterit, vt hic est casus. Nec obst. q̄ in literis non fuit facta mentio de medijs, quia aut illæ mediæ applicantur ad maiores, aut ad minores, aut faciunt gradum distinctionem de per se. In primis duobus casibus satis est facta mentio in literis. In tertio casu est dubium, quia licet clausula faciat mentionem de maioribus, & minoribus, tñ remanet impedimentum earum mediarū s. m. consuetudinem, quæ non censetur sublata, ex quo non fuit facta mentio. s. de consti. c. j. co. li. & c. non potest. s. eo. & cle. j. eo. tit. Sed ipsi respondent tripliciter. Primo, quia clausula, non obst. posita in literis tollit cōsuetudinem, & statutū prædictum, maximè cum inducant dilationem, & non peremptionem, iuxta no. in ca. si propter. & in c. aliquibus. s. eo. li. de rescrip. Secundo modo respondent, q̄ illa cōsuetudo quo ad medias sit sublata etiam expressè. Nam ex quo mandat prouideri impetranti de maiori præbenda non obst. statutis, & consuetudine illius ecclesiæ quibuscunque, & præcipue illis, quibus cauetur &c. vt s. Et omnes præbendæ inferiores possunt dici minores respectu maiorum, quia satis cōstat de mente Papæ illa statuta, & quæcunque alia impedimenta velle remouere, pro quo etiam facit no. per Io. An. post Archid. in c. si postquam. s. eo. tit. licet Arch. videatur innuere prium in Rosario. 27. q. 2. in summa. in fi. secundum eos.

S V M M A R I V M.

- 1 Acquirere non dicitur quis possessionem beneficij per solam collationem.
- 2 Possessio beneficij secundū quæ faciat vacare primum.
- 3 Beneficium vacans de iure licet non vacet de facto potest conferri, licet non cassato colore retinendi.
- 4 Possidens re contra ius, prima facie non potest ab illo remoueri non vocatus.
- 5 Possessio beneficij non potest transferri in alterum alio possidente, nisi primo discutatur super iure possidentis.

- 6 Exceptio proprietatis obstat agenti possessoria adipiscenda, si concernit iustificationem tituli possidentis.
- 7 Inuestitura, vel installatio an sit necessaria in beneficio.
- 8 Possessio iuris canonicalis per quem actum acquiratur.
- 9 Collatio si facta fuit causa cognita, & possessore vocato, an sit necesse eum postea vocare in possessione tradenda?
- 10 Executor datus à Papa ad conferendum, an possit tradere possessionem corporalem?
- 11 Possessor qualiter sit vocandus.
- 12 Procedendi practica.

Icet Episcopus. ¶ Gl. non sum. Zen. sic sum. Secundo benefi-

cio curato effectualiter adepto primum consimile eius possessore irrequisito conferri potest, non autem eius possessio dari. h. d. Et duo facit, primo dicit beneficiū de iure vacans conferri posse possessore non vocato. Secundo in danda possessione dicit illum vocandum. Præmitte, q̄ habens beneficium curatum, & obtinens s. m. ipso iure est priuatus primo, & libere potest conferri. s. eo. de multa. hic declaratur quid importat verbum, libere. ¶ ¶ No. q̄ per solam beneficii collationem non dicitur quis acquirere ipsius possessionem. 2 ¶ ¶ No. q̄ non quælibet possessio secundi beneficii curati facit vacare primum: sed requiritur, q̄ sit pacifica. ¶ No. q̄ paria sunt actum facere, vel non facere, & per eum stare quo minus fiat. 3 ¶ ¶ No. q̄ beneficium vacans de iure licet non vacet de facto, potest conferri etiam non cassato colore retinendi, qñ ius cassat ipso iure illum colore, vt est hic per c. de multa. Secus si color non esset cassatus, quia non posset tunc conferri ante collationem coloris, vt no. Do. de concess. præben. cū nostris. & c. iteras. ¶ ¶ No. q̄ licet quis possideat prima facie ius rem, tñ non potest ab ipso possessio euelli illo non vocato. ¶ ¶ No. q̄ possessio beneficii non potest in alterum transferri alio possidente, nisi primo discutatur super iure possidentis, quod facit q̄ multos executores, qui faciunt vocare possessorem, & licet offerat se paratum docere de iure suo, illo repulso tradunt possessionem: & malè faciunt, quia iste tex. vult, q̄ pp hoc vocentur, si haberent ius retinendi. ¶ ¶ No. q̄ agenti possessoria adipiscenda ob. exceptio proprietatis, quæ concernit iustificationem tituli possidentis, secus si non iustificet proprietatem agentis, & ita intelligitur gl. in c. j. de rescri. spol. de quo dicitur aliquid j. ¶ Opp. q̄ ad ep̄m nō spectat inducere beneficium in possessionem beneficii: sed ad Arch. s. de offi. Arch. c. ad hec. Sol. Arch. sol. dupliciter fatendo prium. Et ad tex. hic respondet exponendo, dū dicit inducere. i. inducendum decernere, vt sic ep̄s decernat mittendū, & Arch. actualiter mittat. Nā Arch. habet hoc facere, & sine consensu capituli hoc potest, vt no. Inn. de his, quæ s. à præla. nouit. Et dicit etiam de offi. Archi. c. j. ¶ Archidiaconi nō remouent pro voluntate ep̄orum, nec possunt ep̄i eorum officiū tollere, & pro suo velle eorū officium exercere. Vel secundo respondet, quod potest iste tex. intelligi, qñ Arch. non esset in ecclesia, & tunc ad ep̄m spectet, & sic potest intelligi. 24. dist. qñ, s. m. Io. An. & idem Zen. ¶ ¶ Quæro, an inuestitura, vel installatio in beneficio sit necessaria. Sol. dicit Arch. & iste tex. probat q̄ sic, quia loquitur copulatiuè. Primo ponendo de receptione beneficii quo ad titulū. Secundo de receptione possessionis corporalis. ergo vtrūq̄ sit necesse. de qua installatione h. 23. dist. in nomine dñi. de offi. Arch. ad hoc. & c. vt nostrum. Et quid sit inuestire, no. s. de in. s. i. c. auctoritate. alias si ista, nō requirerent frustra dicere talē institutionē corporalē spectare ad Arch. vt in iurib. palle. Inducit etiam si. huius c. & quod fuit no. s. eo. tit. cum qui. Io. And. dic, vt ibi dixi. ¶ ¶ Per quē actum acquiritur possessio iuris canonicalis. b. Sol. s. m. Arch. acquiritur cum in choro dat stallus, & locus in capitulo, vt s. de renū. cū inter. & s. eo. tit. dilectus. el. j. & c. dilecto, & remittit ad no. per Inn. in c. literis. de rescri. spol. Io. An. ¶ An sufficiat habere possessionē pacificam secūdi de facto, licet non de iure. Sol. Arch. tenet, q̄ sic, & qui restituit ad no. per Inn. & Host. de ap. constitutus. 2. in prin. & facit s. eo. tit. cum qui. j. respō. Io. An. ¶ Quæro, an ep̄s hoc potuisset conferre ante istam decre. Sol. dic, q̄ sic, & hoc importabit istud verbū, libere, positum in c. de multa. s. eo. Nā non cōferret libere, si haberet necesse vocare possessorem. Et idem ad uerbum a ponitur. s. de homi. lator. & s. de ara. & quali. a multis, in fi. & de arbit. cū olim. ad fi. & s. de offi. del. cū plures. j. rñ. & de

ADDITIONES.

- a ¶ Tollere. Adde q̄ voluerunt do. de Ro. decis. suis in antiquis, de offi. Archid. & in nouis. eo. tit.
- b ¶ Canonicalis. Adde Ro. consi. 482. Ber.
- c ¶ Quod sic. Adde do. de Rota decis. 36. de causa poss. & propr. in antiq. & Cal. consi. 5. hoc tit. Ber.
- d ¶ Aduerbiū. Adde Old. consi. 234. Ber.

Secunda Pars. De præben. & dignitatibus. 209

& de offi. ord. c. ordinarij. §. j. & §. eo. tit. si tibi. & c. si beneficia. & j. eo. si Apostolica. & j. de testa. c. 2. & de cõf. c. fi. & in cle. du- dum. §. nos autem. de sep. & vide no. de iure pat. ca. illud. in fi. Io. An. ¶ Gl. 2. quærit, an habeat locum in alijs collatoribus ab Episcopo, & so. q. sic. ¶ Gl. j. ponit concor. In fi. glo. & Compo. de rescrip. c. capitulum. in gl. magna. ver. item quærit vtrū exe- cutor datus. & ver. seq. Io. An. ¶ Gl. in ver. conferri, in princi- pio inducit tex. ad solutionem dubij, vel posset recitari per cõ- trarium, q. requiratur vacatio in prima collatione. de elec. c. fi. lib. 6. gl. 10. Deinde inducit similia ad corroborationem tex. In fi. idem quod dicit gl. hic, quod est regulare, & c. fuit verbum Inno. in c. de multa. §. eo. Dicentes contrarium dicunt hoc es- se speciale beneficium à iure cõcessum in hoc casu, vt sine pri- uatione conferatur beneficium ab alio possessum: sed regula- re est, vt dicit hic gl. In contrarium videtur hic tex. de cau. poss. cum ecclesia. vbi non valet electio facta ab illo, qui de iure ha- bet eligere, si contemnat possessorem. Sic ergo non debet va- lere collatio, venditio, vel donatio alicuius rei quam alius possidet, quamuis collator habeat ius conferendi. Sed Inn. re- spondet, q. ille tex. facit pro ipso, videlicet quia possessor tuen- dus est in sua possessione eligendi, qui est fructus suæ possessio- nis in tantum q. proprietarius eum illo iure priuare nō potest. Et si eligat, non valet electio, vt ibi. Sed dare alijs ius eligēdi nō est fructus possessionis, & ideo ad possessorem ipsius iuris per- tinet illud alijs donare. Nec posset impedire proprietarium in- dando ius, quod habet. Sic in proposito possessor ecclesiæ tuen- dus est in eius possessione, vt in fructibus colligendis. Sed im- pedire non potest eum, qui habet illam conferre, quo minus conferat fm eum. Nec ob. q. dicebant tenentes contrariū, q. istud beneficium conferebatur sine priuatione, quia istud est falsum, cum sit priuatus per c. de multa. §. eo. Et idem quod te- net gl. hic no. de concess. præben. cum nostris. in glo. pe. Sed est dubium, an quod hic dicit, habeat locum in executore, q. nō est facta mentio in literis de possessione facti? de quo hic per Arch. qui tenet opi. Compo. posita in ver. alle. hic super gl. j. de quo etiam hī super glo. 2. & pe. in c. cum nostris. de concess. præben. Et distinguitur inter possessionem coloratam, & detē- rationem, vt primo casu non possit, secundo sic. Vide etiam quod no. post Inn. eo. tit. quia diuersitatem. in gl. præbenda. in fi. Io. An. idem tenet hic Zen. & idem Io. de Lig. fm quem est colorata possessio, q. quis habet titulum coloratū, sed hic nō habet, quia de titulo est deuentum ad nō titulū fm eum. ¶ Gl. in ver. vocato. iustificat, & fortificat tex. & inducit simile. De- inde dat practicā vocandi, & agendi contra possessorem, & an seruetur in alijs casibus. In ea. gl. sine causa cognitione, & co- gnoscetur de canonica collatione petentis, & de iniusta detē- tione possessoris fm Arch. §. de rescrip. olim. & no. in c. cū no- stris. hic alle. super gl. 2. Io. An. In fi. gl. vide quod no. post Inn. & Host. de concess. præben. cū nostris. super gl. pen. ad fi. Io. An. ¶ Sed quid si fuisset collatio facta causa cognita, & posses- sore vocato, an sit necesse eum postea vocare in possessione tra- denda? Sol. fm Io. Mo. dic. q. non, quia datio possessionis esset tūc executio collationis factæ causa cognita, & istud quod se- quitur no. Inn. & Host. j. tit. j. c. j. in prima parte, vbi vide in gl. dicit hic Host. in ver. qd si executor, & omnino vide no. §. eo. li. de offi. ord. ordinarij. §. j. in fi. Io. An. Dicit Lap. Abb. hic, q. in ca. ordinarij. interuenit causa cognita, si bene inspicatur. Et ideo absq. alia citatione possessoris, & causa cognitione po- terit dari possessio, sed hic secus fm eum, qui ad hoc alleg. qd no. Inn. de priui. cum olim. vnde concludit, q. q. collationē beneficij præcedit causa cognita, & vocatio possessoris, & tūc poterit fieri missio in possessionē possessore non vocato vlte- rius, & ita intelligatur dictū Arch. in d. ca. ordinarij. Aut colla- tionē non præcessit causa cognita, nec vocatio, & tunc non fit missio, vt hic dicit fm Lap. ¶ Sed an executor datus à Papa ad conferendū possit tradere possessionē corporalem? Sol. di- cit Io. Mo. q. sic. Nec est vis, an solūmodo Papa dicat, cõferas, an addat, & in possessionē inducas, quia semper executor da- bit possessionē, cum illud sit quasi executiuum ad mandatum cõferendi. de offi. dele. significasti. & interdū subditur, & defen- das inductū, & vide quod no. de præben. pro illorū. super ver. p̄dictores. & supra de testi. ex parte A. & facit de symo. quere- la. in fi. Io. An. ¶ Gl. fi. quærit de exēplo, quomodo possit cõpe- tere ius recipiendi, & ponit exēpla. In fi. gl. Et dicit Pau. q. tex. hic dum dicit, recepisti, debet intelligi de receptione in titulū, quia si non esset receptio in tit. sed in cōmendā, non vacaret, vt dicit hic glo. & patet de ele. dudū. 2. fm Pau. ¶ Quærit Lap. Abb. q. quæ sit practica vocandi possessorē. Sol. dicit, q. aut sit vocatio ex officio, & tunc poterit vocari, vt nō solū veniat op- positurus, quare non debeat fieri executio collationis, sed etiā vt veniat ostensurus de iure suo. Si verò vocetur ad petitionē eius, cui facta est collatio, tūc citabitur, vt veniat oppositurus,

quare non debeat fieri executio. i. missio in possessionem be- neficij collati, & ipse possessor à possessione remoueri. Et est ra- tio, quia primo casu potest cogi ostendere titulum suæ posses- sionis, & probare de iure suo, vt §. eo. li. de off. ord. ordinarij. & de resti. spol. ad decimas. & de præscri. c. j. & hoc, quia possidet primum beneficium curatum cū secundo curato p̄ ius cōe, & ideo cogitur de iure suo probare etiā vbi aduersarium nō ha- bet. Et sic intelligitur istud capitulū fm eū. ¶ Sed quæ est pra- ctica procedendi? Sol. dicit Lap. Abb. q. fiet cognitio summa- riæ sine libello, & de plano sine strepitu iudicij & figura, vt in cle. dispendiosam. de iudi. & cle. s̄ape. de ver. fig. Et sufficit ei, cui facta est collatio, facere fidem de collatione. Nec tenetur eā aliter probare canonicā, quia presumitur canonica iuxta no. per Io. An. post Inn. & Host. de re iud. sicut. & j. de concess. præben. quia cunctis. Si autē possessor neget eā canonicā, pa- tet eū probare: & si opponatur illi, cui est facta collatio crimē, nō audietur, nisi opponat crimen cū infamia, vt §. de accu. ac- cedens. Si verò opponat defectus non descendens à crimine, vel quid aliud, non audietur, nisi statim offeratur probatio. b Et est ratio, quia cū etiam appellatio à collatione interposita non suspendat collationis effectū, quin fiat missio in possessio- nē. §. de ap. constitutus, vt ibi no. Io. An. post Inn. & Host. mul- to minus hoc poterit præposita exceptio. de p̄ces. præben. post electionē. de resti. in integ. suscitata. de testi. veniens, el. 2. de re iudi. cū super. facit quod no. Io. An. post Inn. & Host. de offi. deleg. cum in iure. super gl. 2. ver. expeditis, & de cõfir. vii. vel inuti. c. j. Si tñ opponitur crimen, vel defectus cū infamia, non debet admitti, & appellatio interposita ex eo, quia nō admitti- tur, vel nē fiat executio, interposita impedit executionis effe- ctū, oppositio verò surreptionis, vel alia per quā negatur pe- tens possessionē habere canonicatus titulū in beneficio, ad cu- ius possessionē habendā agit, etiā sine appellatione impedit, vt potest colligi ex his, quæ scripsit Io. An. post Cōpo. de ele. q. sicut. in gl. mag. circa fi. & post Inn. & Host. §. de ap. constitu- tus. in gl. sed vī fm Lap. ¶ Sed p̄ præmissa hic opp. quia p̄ agē- tē possessorio adipiscendæ non debet admitti exceptio cōcer- nēs petitorium. c. de edic. di. Adri. tol. l. 2. vbi hæres scriptus mittit in possessionē, licet aduersarius dicat se filiū, & præteri- tū, vel dicat testū falsum, vel inofficiosum, vel aliās nullum, vel defunctū fuisse seruū. Et est casus in c. post electionem. de concess. præben. vbi sic summat Io. An. q. vbi constat bene- ficium collatum per eū, qui habet ptatem p̄ferendi per exce- ptionē renūciationis, & abiurationis non debet impediri mis- sio in possessionē. cuius prius tenuit §. Archi. & Lap. sol. aut opponitur exceptio, per quā ostenditur de iure possessoris, & bene debet admitti, vt hic, & l. fi. C. de edi. di. Adri. tol. vbi di- cit, q. si aliquis p̄dicat hæredi scripto, tūc in iudicio causæ mis- sionis, & p̄ditionis ventilentur, & ei possessio acquiratur, qui potiora iura ex legitimis modis ostenderit. Vel potest hæc lex singulariter limitari, q. probatio incōtinenti parata offertur. Aut opponit exceptio exclusoria solū, vel principaliter iuris prouisi, & concernens petitorium, & non debet admitti, vt in p̄rijs, nisi possessor offerat statim p̄bationes paratas, iuxta no. in d. l. 2. de edic. di. Adri. tol. Et q. dicantur offerri incōtinenti paratæ, probat tex. in l. si is à quo. in prin. ff. vt in poss. leg. & ibi etiā per Bar. & pro hoc facit quod no. Io. An. post Inn. §. eo. li. de lit. conte. c. j. super gl. pe. & quod no. §. de resti. spol. literas. in gl. istorum opi. & pro hoc etiam quod scripsit Lap. §. & hoc est bene notandū fm Io. de Fan. ¶ An si primū beneficiū erat iuris patronatus possint patroni præsentare etiā illo non vaca- to. Sol. Do. de Ro. conclu. 301. in antiquis, q. incipit, nunquid patroni. tenent q. sic: quia si pōt fieri collatio, vt hic, quod est plus q. præsentare, vt in c. dilectus, de offi. lega. poterit ergo qd est minus, vt regula, qui pōt. j. de reg. iur. Tñ dicunt, q. in p̄riū vī facere, quod no. Inn. de accu. qualiter. 2. in ver. ad diminu- tionem. circa fi. ver. credimus. ibi, clerici autem. sed respōdet, q. ideo ibi non possunt, quia non erat priuatus ipso iure, sed priuandus per sententiam, sed hic erat priuatus ipso iure te- cundum eos. Et istam etiam vltimam solutionem videtur te- nere. Lap. de Ca. in sua alleg. 128. in fi.

ADDITIONES.

- a ¶ Executore. Adde latē, & pulchrē Old. conf. 227. & ibi añ sententia iuris, & hominis parificentur. dicit etiam Ro. conf. 499. in 2. col. q. cum ordinario cō stat possessorem nullum ius habere, q. potest illum priuare ipso non vocato, quia exequitur officium suum propter periculum animæ, de quo etiam per Cal. conf. 3. de dilat. Ber.
- b ¶ Probatio. Adde quid si sit habens duo beneficia curata cum dispensatione, eo quia vnum erat tenue, & alter impetret primum afferens illud vacare per ademptionē secundi, & literas impetrationis dispensationis primi fore sur- reptitias, quis ipsorum debeat probare surreptionem. vide Cald. conf. 4. de proba. Ber.
- c ¶ Petitorium. Adde Old. conf. j. & conf. 5. alleg. 227. Rom. conf. 499. Do. de Ro. decis. in anti. de resti. spol. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

S V M M A R I V M.

- 1 *Mandatum directum simpliciter super prae-benda includit sacerdotalem, & non sacerdotalem.*
- 2 *Inhabilis ad consequens, est inhabilis ad antecedens.*
- 3 *Tempus datae non inspicitur in literis beneficialibus quantum ad qualitates requisitas in personam impetrantis, sed tempus collationis.*
- 4 *Impetrans primam vacaturam non potest illam obtinere si sibi non congruit, sed habebit secundam.*
- 5 *Papa prouiso de beneficio vacante non expressa qualitate prae-bendae, nec aetate prouisi, quid operetur, & num. 6.*
- 7 *Rubrica de celeb. miss. q. bene fuerit tripartita.*
- 8 *Executor si conferat sacerdotalem non habenti aetatem, an valeat? Et quid si non patitur defectum aetatis, sed alium, num. 9.*
- 9 *Et quid si est proximus aetati, num. 10.*
- 11 *Prae-benda quando dicatur sacerdotalis.*
- 12 *Et quod dicatur tribus modis, num. 12.*
- 13 *Rescriptum potest pro parte valere, & pro parte non.*

I cui. sacerdotalis per simplex mandatū de prouidendo non, nisi apto ad sacerdotiū est cōferenda. h. d. Et pōt istud summariū adaptari vtriq; lecturā positā in 3. gl. & super ea. Et tria facit. Primo ponit formā prouisionis. Secundo sō. illius dubium. Tercio solutionem declarat. s. m. ibi. sacerdotalis. tertium ibi, sed aliam. ¶ No. ar. t. q. mā datum directum simpliciter super prae-benda includit sacerdotale, & non sacerdotale. Et sic licet debeat in literis fieri mētio de qualitate curae additae beneficio. s. eo. cum in illis. nō tñ est necesse fieri mentionē qualitatis annexionis ordinis in beneficio requisiti. ¶ t. No. q. licet quis nō reputetur inhabilis, si ordines requisitos in promouendo non habeat p. motionis tpe, vt s. eo. si clericus. & de ele. cum in cunctis. tñ si eo tpe non sit in aetate apta ordinibus requisitis, reputatur inhabilis ad tale beneficiū. Et sic patet, q. q. est inhabilis ad pns, est inhabilis ad antecedens. ad hoc tex. de cle. excō. m. i. c. fi. ¶ t. No. arg. q. in literis beneficialibus. quantū ad qualitates requisitas in personam impetrantis non inspicit tps datē, sed tps collationis, q. & qualiter intelligat declarabitur cum gl. ¶ t. No. q. impetrans primā vacaturam illā obtinere non potest, si nō congruit sibi, sed habebit scdām. & est vnus casus quo primus impetrans non obtinet primū. alios vide per gl. s. eo. tit. quia s. p. ¶ No. s. m. loā. Mo. q. genus quod in vno de indiuiduis nō pōt impleri, implebit in alio. s. eo. cū in ecclesia. & vide p. cor. in d. c. s. p. in gl. fi. ¶ Op. quia tex. praesupponit, q. ideo non obtinet iste, quia non erat aetatis aptae, si ergo fuisset aetatis aptae, obtinuisset. & sic vult, q. appellatione prae-bendae simplr factae intelligat de sacerdotali. sed hoc est falsū, vt patet s. eo. cū in illis. j. rñ. vbi appellatione dignitatis non includit curatā. s. lo. Mo. in regulā, in gñali. j. de reg. iur. in 3. co. dixit, q. magis pueniunt sacerdotales, & non sacerdotales p. bendē in noīe beneficii, q. dignitates cū cura, & sine cura in noīe dignitatis, quia fortē prima diuisio est speciei in indiuidua, q. differūt solo numero. Sed scdā est generis in species, q. quidē species nedū differūt numero, sed et specie, & ideo in minus differentib. facilius est transitus de vno ad aliud. Vel s. m. eū mandatū, vt prouideat de p. benda, includit sacerdotale, quia cū beneficiū detur pp officiū. s. de ap. pastoralis. quāto plus pp onus sacerdotij officiare tenet, tantō sit magis debitū s. m. votū conferentis; sed non sic in dignitate in genere collata. Et adde quod hic no. in 3. gl. Io. And. Prima ratio non placet lo. de Lig. quia expresso genere veniunt species, & indiuidua, quia genus p. tinet oīa. non curat igit, an diuidat genus in species, vel species in indiuidua, quia beneficiū est genus, vt in regula. j. j. de reg. iur. Sed est alia ratio s. m. eū: quia maius periculū, & maior habilitas requirit in curato, vt de eta. & quali. cū sit ars. Et literae tales sunt ambiciose. s. e. quis. ideo restringit significatū generis, p. periculū s. m. loā. de Lign. ¶ t. Quaro, pone q. Papa non mandat de prouidendo, sed ipsemet prouidet de beneficio vacante non expressa qualitate p. bendae & aetate prouisi. Et eadē, vel similis quaestio posset formari circa decre. cū in illis. primo responso. s. eo. videlicet, q. p. uidet de dignitate non expresso de cura. Sol. v. idē dicendū, q. dicit iste tex. vt nō possit obtinere, ex quo est defectus aetatis, quia surreptio ita vitiat prouisionē Papalē, sicut mandatū de prouidendo, vt patet s. eo. si motu proprio. 2. respon. ad idē co. tit. non pōt. j. rñ. s. eo. li. de offi. leg. c. fi. & in cle. 2. de of. ord. Et de scdō patet de rescr. ad aures. & c. cū adeo. & c. p. titurus. & ca. ad audientia. 2. & c. in nra. & de p. ces. prae-ben. cū nostris. ex quo igit hoc non fecit motu proprio, prouiso vtroq; casu est surreptitia. Sed pōt esse in hoc diuersitas, quia qñ prouidet, vel prouideri mandauit de certa, & expsa, si illa non debet, nec alia debet, & sic non habebit locū si. decre. Sed si mandaret de pximo vacaturo, tūc expectabit aliā, vt dicit si. huius decre. lo. An. Et dicit Lap. hic, q. ratio est, quia vbi non exprimit certa prae-ben-

da, non pōt notari surreptio, & ideo valent literae, & aliā expectabit, & habere debet: sed vbi exprimitur certa p. benda, pōt notari, & est ibi surreptio, & non valent literae, ideo aliā nō expectabit, nec aliquam habebit, & hec vera, vbi sunt p. bendae sacerdotales, & aliā. Si autē omnes essent sacerdotales, tūc esset surreptio etiā non expressa certa prae-benda, si non esset appositā csa, non obstante. Vnde tunc nullā haberet is, pro quo scribitur, si tpe datae non erat aetatis legitimae ad sacerdotium, saluo nisi iam esset canonicus, & ignorasset ipsas prae-bendas omnes esse sacerdotales, quia tunc ratione canonicatus si erit sufficiens aetatis tpe vacationis, habebit prae-bendam, si alius non sit ibi expectans auctoritate Apostolica. arg. s. eod. si clericus. 2. respon. si tñ ille, cui prouideretur, vel prouideri mandatū simpliciter de prae-benda esset minor septennio, tunc rescriptū esset surreptitium, & nullā haberet. s. eo. ti. super inordinata. & de rescr. si eo tpe. eo. li. s. m. Lap. ¶ Quid si haberet gratiam cū csa, quam duceret acceptandā, an procedat iste tex. Sol. dic. q. sic, quia non potest acceptare illā, ad quam habilis non est, vt dicit Arch. q. proximus dñ quē nemo antecedit. ff. de ver. sign. proximus. lo. An. ¶ t. Quid de prae-benda diaconali, & subdiaconali, an procedat q. hic in tex. dñ? Sol. Arch. dicit q. idē erit pp identitatē rationis. alleg. etiā 15. q. 5. c. j. vbi diaconus appellat sacerdos, & poterat inducere etiā de subdiacono c. si quisquā. in prin. s. de coha. cle. & mulie. lo. An. tenet p. rium per istum tex. qui notabiliter expressit de sacerdotali, aliā si voluisset intelligere de alijs ordinibus, dixisset, prae-benda requirens certū ordinē, vel ordinē sacrū, sicut hodie dñ in cle. vt hi qui. de aet. & quali. facit de deci. ad audien. cū p. cor. & j. de priuil. si Papa. s. j. in fi. Et q. non sit similitudo, & sic non sit eadē ratio in diaconali, & subdiaconali, sic probatur. Constat. n. q. 7. sunt horae canonicae, ad quas clerici beneficiati tenentur, de quib. de cele. missa. c. j. & vltra illas habemus officium missae, in qua cōficitur eucharistia, & hoc est proprium sacerdotis. de sum. trin. c. j. s. vna vero. t. bene ergo fuit tripartita rub. de cele. miss. Primo de celeb. miss. Secundo de sacro eucharistiae. Tercio de diuinis officiis. De primo & secundo principali tractat per totū nigrum. Constat autem q. prima duo sunt presbyterorum tñ: tertium ipsorū & aliorū. Item constat inter officia, q. deuotio laicorum consistit principaliter in auditione missae, & visione eucharistiae. facit eo. tit. sanē. & c. 2. & c. de homine. & q. plus est pstat, q. sacramenta ab illo ordine dependent. s. baptisimus, poenitentia, extrema vnctio, coniugiū, & eucharistia. Vnde sacerdos est nomen ex Græco, & Latino cōpositum, quasi sacrū dans. 2. i. dist. clericos. ver. sacerdos. ergo magna esset absurditas dicere, q. in illo ordine non sit aliqua specialitas, a quo pēdet fidelium deuotio, & ecclesiastica sacramenta, & benedictio. j. q. j. dictum. 6. q. 2. sacerdotes. & per quod fidelium delentur peccata. j. q. j. ipsi. pp quod etiā Apostolus dicit j. ad Timo. 5. presbyteros duplici honore honorandos. 95. dist. ecce ego. Ad idem ea. dist. olim, & c. epos. quib. de causis Deorum nomine nuncupantur. de hare. cū ex iniunctō. s. licet. & Angelorū. 1. i. q. j. sacerdotibus. & dicuntur lumē mundi. 93. dist. sacerdotes. dicuntur patres, & magistri. 96. dist. quis dubitet. Item nonne cōstitutio Honorij, ne cle. vel mo. super spe. arceat sacerdotes ex solo ordine, etiam si beneficio careant ab auditu iuris ciuilibis, & physicae. Itē nonne specialiter arcentur ab officio postulandi. de postu. c. fi. & a certis vestibus. de vi. & hone. clerico. ver. sed nec. & facit cle. qm. co. tit. s. j. per quae iura patet sacerdotes equiparari habentibus dignitatē, vel personatus. Item nonne in seruo ordinato iudicat aliter de sacerdote, q. de diacono. 54. dist. ex antiquis. & c. frequens. Item nonne negligenter suscipere sacerdotiū specialiter punit cōciliū Lug. de cle. licet canon. s. eo. li. qui rigor in inferiori ordine non reperit. Ergo concludatur pp officiū missae, & superius dicta specialiter, q. sacerdotium expedit non differri, & pp hoc sacerdotale prae-bendam non assequitur, qui non habet aetate ad sacerdotiū. Sed in alijs ordinib. nec tantus fauor, nec tantū dispendiū in differendo. Cū ergo per cursum aetatis velit nolit, quis fiat maior. facit. C. de in inte. resti. mino. si cū minorē. dabitur titulus, & interim deseruiet in diuinis, & adueniente aetate recipiet ordinem, aliā frustra iste tex. expressisset de sacerdotali, vt dictum est. Et ex praedictis patet, q. non est eadem ratio in sacerdotali, & in alijs, ergo non erit idem ius propter omnimodam similitudinē. facit j. q. j. cū ergo. cū concor. & 28. q. j. si. n. circa medium. qui fil. sint legi. per tuas. Non obft. c. si quisquā. pro pria parte allegatum: quia responderetur, vt no. de ver. sig. p. terea. in fi. vlt. glo. q. improprietates sunt excusandae non allegandae.

A D D I T I O.

- 1 Significatū generis. Adde Cal. consi. 13. hoc titulo, vbi consuluit in terminis. Sed quid si existēs in aetate inhabili exprimit aetate, & Papa cōcedit rescriptū ad beneficia, an videat cōcessisse ad incōpassibilia. vide Cal. cōs. de rescr. Ber.

ganda vel ad consequentiā trahendæ. Nam de lata, & impro-
pria significatione vocabuli etiā Imperator dñ sacerdos. ff. de
iusti. & iure. l. j. in prin. Sed hic stricte de sacerdotali oportet in-
telligi, pp id quod sequitur de ætate, quæ non est eadē sacerdo-
ti, & diacono, vt in cle. generalē. de æta. & quali. licet etiā stri-
ctē ponatur s. eo. cui de nō. & istud dictum hodie patet appro-
batum per stylū curiæ, quo cum spectantibus adeptis p̄bendas
diaconales per literas Apostolicas etiā non habentes specifi-
cam mentionem, si non habent ætatē ad diaconatū sape Papa
dispensat p̄ statuta ecclesiarum super fructibus percipiendis,
donec pueniret ad ætatē. Et dicit se pluries tales vidisse, & po-
nit hic de verbo ad verbū vnam formam, quā omitto. ita dicit
Io. An. Zen. tenet opi. Arch. Io. Cal. vñ etiam tenere opi. Arch.
quia respondet ad rationes Io. An. Et primo ad ea, quæ allegat,
maiorē ordinē sacerdotiū, q̄ alij ordines, dicit q̄ istæ ratio-
nes bene concludunt maiorē difficultatē in dispensando, & eā
obtinendo, q̄ super ordine diaconali, q̄ facilius sit per curiā q̄
in sacerdotali, sed tñ non influunt rationē diuersitatis, vt non
habeat locū etiā in diaconali. Ad id quod allegat de stylo cu-
riæ, respondet, q̄ ista nō est bona illatio, curia dat literas in or-
dine diaconali, ergo sequitur q̄ non in presbyterali, nā si sty-
lus curiæ habet de diaconali, quia de illa petita est dispensatio,
tñ pp hoc non excluditur sacerdotalis, de qua nō apparet peti-
tū. vnde si fuisset petita in sacerdotali, non est dubiū, q̄ simili-
ter daretur quantū ad sacerdotalem. Nec ob. alia ratio Io. An.
q̄ non daretur similis forma in sacerdotali, nisi fieret specifica
mentio, q̄ licet p̄bendam foret adeptus fm Ioā. Cal. quia re-
spondet, q̄ eodem modo fundatur in diaconali etiā supposito
q̄ illam fuerit licet adeptus fm Io. Cal. Io. de Lign. tenet etiā
dictum Arch. nisi aliud appareret ex declaratione Papæ. Idem
tenet Io. de Fan. Et respondet q̄ diuersitates, quas assignat Io.
An. non arguunt diuersitatē inter illos ordines, quo ad dispo-
sitionē huius capituli. Et ipse Io. An. vñ glossare p̄rium in c. si
eo tpe. s. de rescr. eo. li. in gl. pe. circa fi. & s. eo. li. de fil. presby.
c. j. in gl. quia non. circa fi. & s. eo. ti. & li. cum in illis. in fi. 4. gl.
fm eum. Itē etiam tenet hic do. Io. de Imo. dices, q̄ eadem est
ratio in diaconali, quæ in sacerdotali. i. defectus ætatis, licet nō
sit ita magnus defectus in diaconatus ordine sicut in presbyte-
ratus, ergo idem est ius in vno sicut in alio fm eum. Et istā par-
tem credo etiam verā, quia ita indiget ecclesia seruitio diaco-
nali, & subdiaconali in ministerio altaris, sicut p̄byterali, sal-
tem quo ad solennitatem ecclesiæ, licet non sit de substantia
confectionis eucharistiæ, vt diaconus, & subdiaconus sacerdo-
ti assistant, & ista ratione ecclesiæ creant præbendas sacerdo-
tales, & diaconales, & subdiaconales. Vnde sicut non est verissi-
mile, q̄ Papa velit tollere statutum presbyteralis præbende, ita
non vñ velle tollere quo ad diaconalem, & subdiaconalem, cū
non sit in dubio intentionis suæ tollere consuetudines cōcer-
nentes cultum diuinū, & eius augmentationē. Et ad tex. hic re-
spondeo, q̄ Papa decidit casum sibi propositum, quia interro-
gabatur tñ de presbyterali, ideo de illa respondet, non autem
dixit in genere, cū in genere non interrogaret, ad hoc c. de mu-
liere. de spon. & sic cessat fundamentum Io. An. quod facit su-
per isto tex. q̄ non sine ministerio Papa expressit de sacerdo-
ta, quia nō decidisset casum propositū, si in genere respōdisset.
¶ Quid si executor conferat sacerdotalē non habenti ætatē,
an valebit? Sol. Arch. q̄ non, quia illa non includitur in man-
dato, ex quo erat defectus ætatis, ergo esset facta ab illo, qui da-
re non poterat. s. eo. tit. c. si. de iure pat. q̄ autem. in fi. ergo se-
quitur, q̄ nulla esset. Io. An. ¶ Quid si non patitur defectum
ætatis, sed alium, pp quem promoueri non potest, an habeat lo-
cum iste tex. Sol. dic. q̄ sic, & fortius quia de perpetuo defectu
non dubitatur, sed de isto tēporali, qui per cursum tēporis tol-
litur, vt fuit dictū s. in q. magna. Io. An. ¶ Quid si sit p̄ximus
ætati, vt quia est in 24. anno, & proximus 25. an possit obtine-
re? Sol. dicit Io. An. q̄ cum istud videatur sonare in non modi-
cum rigore, q̄ pp modicum tractū tēporis iste repellatur à tali
præbenda. Vnde de forti æquitate posset dici talē sic ætati pro-
ximū per id non impediri, & attenda eadē æquitate. Et fortius
idem vñ dicendum de illo, qui licet non sit in ætate, pp illam
causam non impeditur, quin in proximo sabbatho quatuor tē-
porū cū sit diaconus possit fieri sacerdos. facit j. tit. 2. c. 2. Tol-
le exemplum, vacabat præbenda post 15. dies mēsis Maij, iam
24. anno inchoato 25. intra quatuor menses. s. ante 15. diē Se-
ptembris, post quem diē occurreret primum sabbathum ordi-
nationum, ita q̄ etiam si tpe vacationis habuisset ætatē, prius
presbyterari non potuisset. facit. ff. si quis in ius voc. l. 2. & alia
iura alle. s. de dolo & contu. c. si. in gl. fi. Sed dicit, q̄ istud asser-
tiue dicere esset nimis præsumptiuū, fm quod idē dici pos-
set de decre. cum in cunctis. de elec. inquantū loquitur de æta-
te epi, & aliorum inferiorum. Itē etiā habens ætatē non astrin-

gitur, q̄ primo sabbatho ordinationū fiat sacerdos, imò non
punitur de iure hoc tardans nisi post annū, vt in cle. vt hi qui.
2. responso. de æta. & quali. Io. An. Credo de iure, q̄ talis non
possit obtinere per tex. hic, qui requirit concursum ætatis re-
quisitæ ad ordines tpe promotionis, ergo non poterit, quia in
istis literis beneficialib. iura loquentia stricte, prout loquuntur
sunt interpretanda. s. eo. cui de non sacerdotali. ¶ Gl. j. quærit,
& soluit. In fi. gl. Arch. tenet p̄rium nisi in literis ponatur alia
specialis c̄sa, per quā euidenter appareat, q̄ sic fuit de intētio-
ne mandantis, cui tunc erit parendū. s. de offi. dele. ex parte 2.
& qd̄ ibi notatur. 2. q. 7. lator. Vnde ista c̄sa gñalis, de qua hic
in gl. non sufficeret fm eū. Ad idē inducit, q̄ licet ista præbēda
non sit debita alteri certæ personæ, tñ est debita ordini certo.
& inducit no. per Inn. in c. si. s. eo. tit. in j. gl. & per seq. s. eo. li.
de rescrip. si propter. in fi. Nam in generali c̄sa non intelligun-
tur inclusa non verisimilia. j. de deci. c. 2. insti. qui manu. non
po. s. j. ff. de reg. iur. in obscuris. ad municipales. l. Lucius. §. 7.
de munc. & honō. vt gradatim. §. j. Nec est verisimile, q̄ Papa
velit illam ecclesiā per prædicta verba fraudare seruitio vnus
sacerdotis. Item coadiuuatur hoc dictum, quia illæ clausulæ ge-
nerales tollunt inconuenientia, & impeditia grāā manen-
te habilitate personæ, non autem tollunt inhabilitatem, cū id
Papa non intendat, nec exprimat, imò in tollenda ea inhabili-
tate requiritur dispensatio exprimens statum personæ, cū qua
dispensatur, aliās esset surreptitia. Sed dicit Io. An. q̄ huic ra-
tioni respondetur, q̄ duplex est inhabilitas, vna proueniens à
iure cōmuni, vt in illegitimo, corpore vitato, seruo, bigamo,
vel his similibus. & in tali bene procedit, quod proximē est di-
ctum. alia est inhabilitas, quæ procedit à statuto ecclesiæ, per
quod præbenda habet sacerdotium annexum, quo statuto nō
existente iste esset habilis ad præbendam illam. Cum igitur p̄
has clausulas Papa velit non obstatere statuta, quæ impediunt,
vel differunt, & istud est tale, ergo per istas clausulas illius im-
pedimenta tolli videntur. Facit etiam quod no. per Archid. &
Io. Mo. s. eo. si pro clericis. super ver. habentibus. vbi tenet, q̄
si per statutum beneficium ita habet ordinē annexum, q̄ con-
ferri non debet, nisi sacerdoti, bene cōfertur impetrāti, qui ē
non est in sacris, ex quo in ipsius rescripto statuta tolluntur. b
Io. An. Lap. Abb. dicit, q̄ ista ratio Io. An. non vñ bona, quia fa-
cilis Papa derogat, & velle derogare præsumitur per suas li-
teras, & non obstantia ipsarum iuri cōi, & impedimento à iu-
re cōi procedenti q̄ statuto, vel impedimento à statuto proce-
denti, vt s. eo. li. c. j. de consti. Sed in primo non derogat per ge-
neralia non obstantia, vt s. dñ. ergo nec in secunda derogabit
per generalia non obstantia, vt s. dicitur, nisi forsan motu pro-
prio scribat. ad hoc quod j. dicitur, & quod no. de symo. Ia. in
vlt. q. facit etiā quod no. Io. An. s. de fil. presby. c. j. eo. li. in no.
quia non. Et licet motu proprio scribat Papa, non propterea
derogabitur statutis ecclesiæ, nisi forsan per clausulam gene-
ralē, non obstantia, in Papalibus literis appositā, licet abiq; ip-
sa per propriū motum vitietur surreptio, vt j. dicitur. Sed di-
cit, se audiuisse sententiātū in palatio Papæ, q̄ si in ecclesia sit
statutū, vel consuetudo, q̄ nullus ibi recipiatur, nisi receptio-
nis tpe sit sacerdos, tñ impetrans in dicta ecclesia recipietur, si
impetravit gratiam specialē, quia in tali gratia dñ. non obstan-
tibus quibuscunq; statutis, &c. Secus esset si in forma paupe-
rū impetrasset, cum in forma pauperum non tollantur statu-
ta, & consuetudines ecclesiæ, sed alia quēdā obstantia per clau-
sulam, non obstante, in dictis literis positā tollantur, vt in for-
ma apparet. Sed fortē posset dici, q̄ illa non obstantia genera-
lia non plus operent, q̄ cū Papa proprio motu scribit, quo ca-
su licet tollat impedimentū surreptionis, & validetur gratia,
non tñ tollitur defectus ætatis, vel alius defectus. Vnde nihilo-
minus via cōmunis iuris poterit opponi, vel defectus nō quo
ad literam, sed quo ad finem, vt impetrans non debeat recipi
ad præbendam sacerdotalē durante dicto defectu, quasi hoc
sit de intentione scribētis. Spectabitur ergo talis, pro quo scri-
bitur, quousque sit habilis, & cesset defectus. Vel potest dici,
q̄ aut id, qd̄ obstat rescripto, & de quo debet in ipso fieri men-
tio, ad hoc vt tollatur ipsius surreptio, & habeat suum effectū,
procedit ex facto proprio impetrantis, aut ex facto alterius. Pri-
mo casu non sufficiunt obstantia generalia. Secundo casu suf-
ficiunt. Exemplum in primo beneficiato impetrante sibi pro-
uideri de ecclesiastico beneficio non obstante, quod bene-
ficiatus existat, hoc non sufficit, vt in clem. 2. de offi. ordi. & cle-
si Apostolicæ. & c. j. eo. tit. Tertio casu pone exemplū in ca-
bus

ADDITIONES.

- a ¶ Veram. Adde quod voluit Anch. consi. 294. in c. vlt. aliam opi. tamen Ioā.
And. sequitur Ro. consi. j. 25. in prin.
- b Tolluntur. Adde videndum de hoc arti. Pe. de Anch. consi. 19. vbi has opi. exa-
minat. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

bus gl. ad quem finem sufficiunt, dictū est. & hoc verū isto ca-
su secundo nisi proprio motu scribat, tunc n. proprius motus
surreptionem, & non obstantia generalia impedimēta oīa tol-
lit, etiā vbi ex facto impetrantis procedunt. Vel pōt dici, q̄ aut
impedimentū gratiæ obſtans procedit à iure nālī, vel quasi, vt
quia ille, cui fit gratia est infans. ad hoc s. eo. tit. super inordi-
nata. & s. e. li. de iud. si annū. §. si verò. Vel est furiosus. ad hoc
cle. si furiosus. de homicidio. Vel est illiteratus oīno. vel est lai-
cus. s. de insti. c. 2. vel est mulier, in qua nullo modo cadit bene-
ficiū, vt no. Inno. in c. cū nostris. de concess. præben. vel sifis.
Aut pcedit à iure positiuo, & tunc aut à iure cōi, aut à iure pri-
uato. s. p̄uilegio, statuto, vel cōsuetudine, vel onere à princi-
pio imposito à quocunq; non per modū statuti. s. eo. tit. signifi-
cauit. 18. q. 2. Eleutherius. & de cōdi. appo. verū. & j. in regula,
cōs. de reg. iur. & s. de pac. pactum. Primo casu etiā si motu
proprio Papa concedit gratiā, & cum cōa generali, nō ob. grā
ipsa nisi Papa aliter voluntatē suam exprimat exprimendo in
ipsis literis gratiæ impedimentū obſtans gratiæ nō tollitur. ad
hoc quod scripsit Arch. s. eo. li. de rescrip. si eo tpe. & Io. And.
de atā. & quali. eam te. Et idem vī in duobus casibus, quos ipse
scripsit s. eo. li. de offi. vica. licet. ad hoc s. eo. tit. & li. c. dudū.
§. non igitur. & cle. non potest. de procur. & quod ibi scripsit.
Secundo vero casu si motu proprio scribat, sufficiunt quo ad
consequendū effectum gratiæ generalia non obſtātia. Si vero
ad petitionem alterius, tunc non sufficiunt generalia non ob-
stantia, nisi quo ad surreptionē gratiæ impetratæ tollendā, nō
autē quo ex tūc ad gratiæ psequendā effectū, quin via iuris cōis
possit gratia impugnari. Non n. potest impedimentū grā nisi
prædictis modis à iure positiuo procedere. Nā si non esset pro-
hibens non esset impedimentū prohibitum. Procedit ergo im-
pedimentum gratiæ ipsi obſtans à prohibitione, quia oīa lice-
rent, nisi iura obſtantia obſtarēt. 3. q. 4. dixit Sara. facit, quod
scripsit Ber. de transla. præl. inter corporalia. in gl. arg. q̄ nō est
concessum. & ibi Host. & Io. An. fm Lap. Io. de Lig. dicit, q̄ cō-
muniter approbatur opi. Arch. s. in princ. apposita. Io. de Fan.
hic dicit, q̄ illa sibi placet, & pro ea vī casus s. eo. li. de rescrip.
a si propter. vbi patet, q̄ per istā clausulam generalem, non ob-
stan. non præiudicatur iuri quæsito tertio vigore statuti, vel cō-
suetudinis, nisi fiat alia expressa mentio, sed hic erat ius quæsi-
tum ecclesiæ in seruitio vnius sacerdotis. Nec obſt. q̄ in exem-
plo gl. hic ponitur impediri, vel differri. Et verbū, differri, non
ponitur in d. c. si propter. quia respōdeo, q̄ qua ratione verbū
impediri, expressum in clausula non tollit ius quæsītū tertio,
eadē ratione nec verbū differri, maximē cum hic iste inhabilis
reperiā ante aptā etatē nō solū differretur ius ecclesiæ, imō
etiam toleratur pro illo tpe, quo talis non esset sacerdos, & sic
in iure suo defraudaret fm eū. Sed tu dices fm hæc, ista clausu-
la, non obſtante, tenendo hanc opinionem, nihil operabitur s̄
c. si Papa. j. de priu. Sed posset responderi, q̄ sufficeret, vt clau-
sula aliquid operetur, licet non operetur ex toto id, quod ver-
bum sonat, vt no. gl. in c. si duo. s. de procur. eo. lib. Et ideo hæc
cōa operabitur, quia tollit surreptionē, quæ posset opponi ex
taciturnitate statutorum, vt patet de rescriptis, constitutus, tū
non operabitur, vt inducat dispensationem super impedimen-
to inducto ab alijs iuribus specialib. pro quo optimē facit tex.
in c. non potest. 2. responso. s. eo. tit. & li. In eo autem quod di-
cit gl. vidisse super hoc declaratoriā per modū constitutionis,
sed in quadā causā Nouarien. ecclesiæ præbendā obtinuit im-
petrans s̄ opponētē, q̄ ipse nō habebat etatē ad sacerdotiū,
quā requirebat p̄benda ista ratione expressa in Papalib. literis
super snā editis, q̄ impetrans habebat in literis gratiæ cōam,
11 non obſtantib. his, per quæ effectus, & c. Io. An. ¶ Glo. 2. q̄rit,
q̄n dicatur præbendā sacerdotalis, & sō. In fi. gl. Arch. ponit ex-
plum in ecclesia Bononiē. Sed dicit Io. An. q̄ in dicta ecclesia
prius consuluerat dudū ante, videlicet q̄ in illa non erāt præ-
bende sacerdotales. Primo quia non erat expressē onus sacer-
dotij, vel alterius ordinis p̄bende annexū, licet ibidē bene fo-
ret statutū, q̄ essent tot psbyteri, quot diaconi, & c. Itē q̄ nullus
eligereſ ad canonicatū, nisi ad eū quē vacare p̄tingeret ordi-
nē, vel superiorē. itē q̄ canonicus nō admitteret ad perceptio-
nē beneficii, nisi primo reciperet ordinē, ad quē assumeſ. Sed
ex hoc non colligit, q̄ p̄bendis sit annexus ordo. Scđo quia p̄
statuta ipsius antiquior, & post ipsum sequentes optant p̄ben-
das sine distinctione ordinū. Vnde p̄bendā, quā obtinuit sacer-
dos, optabit subdiaconus, si est antiquior, vel si nullus eo anti-
quior velit illā optare: sed si esset onus annexū sacerdotaliū p̄-
bendarū soli sacerdotes optionē facerent, & sic de singulis. Et
12 ideo dicit, q̄ sacerdotalis potest esse p̄benda altero de tribus
modis. Primo, quia per statutū p̄uilegium primariū ipsius
institutionē, vel consuetudinē non potest conferri nisi sacer-
doti. Scđo, quia promotus ad illam tenetur fieri sacerdos, aliās

illa priuatur. Tertio, quia tenetur fieri, & si nō fiat, fructus nō
percipiet. Et facit in simili quod no. de residentia post Inn. de
cleri. non resi. c. fi. Si præbenda est sacerdotalis iuxta tertiu mo-
dum tantum est dare, q̄ perpetuo tenebit titulum abſtinēs ab
ordine & fructibus: Hodie tñ post annum nō habet vocem in
capitulo, per clemen. vt hi qui. 2. responso. de atate, & qualita-
te. per quam clemen. in suo prin. patet, q̄ ordo quandoq; anne-
ctitur dignitati, quandoq; personatui, q̄nq; officio, q̄nq; p̄ben-
dē. Iste autē tex. loquit in vltimo casu. Io. An. Dicit Lap. Abb.
q̄ in primo ex trib. modis premisis oportet, q̄ sit sacerdos. In
scđo, q̄ sit in etate sufficienti ad sacerdotiū. In tertio casu non
oportet, q̄ sit in etate p̄dicta, nisi mandaretur, q̄ quis nō pro-
moueretur ad sacerdotiū fructus præciperet, quia tunc in isto
casu, & p̄dictis duob. casibus non valeret literæ, nisi statutū
cōsuetudo, vel p̄uilegium per specialia tñ, fm Arch. vel saltē
generalia fm Io. An. non obſtantia in literis impetratis posita
tollerentur. Si autem tertio casu non mandarent dari fructus,
valeret literæ, licet de p̄dictis obſtantibus nō facerent mē-
tionem. Si tamen receptus peteret fructus, obſtaret exceptio
p̄dicti statuti, consuetudinis, vel p̄uilegij, fm Lap. ¶ Gl. in
verbo, nondum. recita per prium in ea formatum. Et solue tri-
pliciter, vt facit gl. In fi. gl. habes ergo ex gl. tres solutiones. Pri-
ma, q̄ illa loquitur in curatis, ista in non curatis. Sed dicit Io.
de Lig. q̄ ista solutio non est bona, quia licet maior idoneitas
requiratur in curato, quā in non curato etiā sacerdotali, ta-
men quia in c. si eo tempore, & hic tractamus de defectu etat-
tis, qui pariter, & vniformiter inhabilitat ad curatum, & ad sa-
cerdotale, adeo q̄ patienti defectum etatis nec curatum, nec
sacerdotale potest cōferri, vt p̄dicto c. si eo tempore. & hic.
Igitur vtroque casu taciturnitas debet reddere rescriptum sur-
reptitum. Præterea etiam in non curato est casus in d. c. si eo
tempore. in vlti. responso. vbi quo ad non curatum etiam non
valet rescriptum, si ad aliud impetrans non habebat etatē tē-
pore impetrationis. Et sic patet, q̄ non sit dīa in qualitate be-
neficii, sed consideratur tantum tps datæ b fm eum. Et ita etiā
b improbat do. meus Ant. de Bu. in cle. si. de rescrip. & sic patet,
q̄ non est bona hæc solutio. Secunda sol. q̄ hic loquatur in im-
petitione generali, in qua non exprimitur species beneficii.
ibi exprimebatur species, quasi sit intentus glo. quæ tamen ita
clare non loquitur, quia hic impetrans impetrauerat p̄ben-
dam generaliter. i. sine expressione sacerdotalis. In contrario
impetrauit beneficium cū expressione curati. Quasi velit glo.
vt ex fine eius colligitur, q̄ ex quo non expressit sacerdotale,
sed simpliciter impetrauit p̄bendam, nō sit quid imputetur
ei, non exprimendo defectum ad sacerdotalem, quem nō ex-
pressit, igitur in litera surreptitia nō est, & sic valida. Vnde at-
tendi debet tps vacationis, ex quo isto casu agimus de defectu
inclusiuo literarū. Sed in prius est, quid imputetur exprimenti
de curato, & tacenti defectū ad illud. Sed dicit Io. de Fan. q̄ p̄-
riū facit hoc, quia imō vī impetrās etiā id tacuisse, q̄ si expres-
sisset, non habuisset literas in eadē forma inclusiuas p̄bende sa-
cerdotalis, ad quā patitur defectū. Si n. dictum defectū expres-
sisset, non habuisset & c. igitur litera surreptitia quo ad sacerdo-
tale. Præterea si hic impetrans impetrasset iuxta formā c. si eo
tpe. s. p̄bendam sacerdotale, clarum est, quod idē esset, quod
in c. si eo tpe. eadē ratione tunc sit expressio eius. quod tacitē
ineſt, & exprimendo prout ineſt, nihil operatur. ff. de leg. j. l. 2.
sed ita est hic, vt de se patet: ergo hæc solutio non est bona fm
Io. de Fan. do. meus in d. cle. si. dicit, q̄ Io. de Lig. etiam impu-
gnat istam solutionem, quia sicut genus debet ciuilitate intelli-
gi, ita & alternatiua. de rescript. si q̄n. & sic est eadem ratio in
vtrōq; casu. Sed dicit do. meus ibi, q̄ ista secunda solutio est ip-
sa veritas rectē intellecta quam declarat, quia q̄n mandatur ali-
cui prouideri de beneficio expressis certis qualitatibus, quarū
aliquæ exigunt determinatam etatē, attenditur necessario tps
datæ, quia si tunc persona est inhabilis etate ad aliquod benefi-
cium de specificatis necessario, quo ad illud rescriptū peccat
in surreptione, quia impetrando determinatē super tali vī se
asserere habile ad talē, & si tunc tēporis est inhabilis, rescriptū
quo ad illud est surreptitium. Vnde q̄n agimus de vitio surre-
ptionis quo ad ponderandam validitatem, vel inualiditatem re-
scripti, semper attendimus tempus datæ, quo tpe surripitur re-
scriptum.

ADDITIONES.

- a ¶ Clausulam generalem. Clausula generalis, non obſtantibus. non operat, quā-
do plura obſtant, nisi specialiter dicatur, non obſtante tali, & tali. Bald. in l. j.
ver. si enim esset prohibitum. C. de sur. & in l. j. C. de ser. quod est verum, nisi
in scrip. Principis, qui non tenetur scire singulares constitutiones, & ideo in
eo sufficit clausula generalis. Bal. i. auct. nauigia. C. de furtis. Adde Pau. de Ca.
in l. humanum. in j. no. C. de legi. & latius in l. fi. C. si cōtra ius, vel vit. publi.
b ¶ Tempus datæ. Et quid si plures literæ habeant eandem datam, vide do. Fell.
in c. pastoralis. verū. ad identitatem datæ, de rescrip.

^a scriptum, ergo nullū est, quia surreptio in beneficialib. vitiat ipso iure, vt no. §. de re. ad audientiam. 2. ergoabilitas superueniens non validat rescriptū. Sed vbi mandatur prouideri de beneficio non expressis qualitatibus, vt quia mandatur prouideri de præbenda, posito q̄ in ecclesia sint sacerdotales, & nō sacerdotales, ex quo impetrans non expressit sacerdotales, nō potest dici rescriptum surreptitium, quia illud mandatū generis ciuilitate intelligitur, vt videatur mandatū de eo beneficio, ad quod est habilis, & q̄ illud cōferat ad quod est habilis, & sic agitur hic nō de vitio surrepti, sed de vitio capacitatis, vel incapacitatis. vnde v̄ tunc scribens pōderasse capacitātē vel incapacitatem fm̄ tps quo beneficiū ad personam honoratā debet applicari, quia quo ad istud tps poterit prodesse, vel nocere beneficio capacitas, vel incapacitas personæ. ff. de leg. 2. l. si ita. vbi d̄r q̄ si testator legat quantū Titius capere poterit, nō inspiciatur tps testamēti, sed tps quo ille capere debet. s. post mortē testātis. Et istam solutionē dicit se tenuisse, cū legit Sextum. Et ex isto inferbat, q̄ si impetrans in terminis huius capituli expressisset qualitatē præbendarū, idem esset dicendum, quod in terminis c. si eo tpe. Et sic econuerso si in terminis ca. si eo tpe. non expressisset qualitates beneficiorū, obtinisset curatū, si tpe vacationis fuisset ætatis aptæ. Nec ob. fm̄ cū ratio prima Io. de Fan. qui vult, q̄ ista æquipolleant, impetrare præbendam sacerdotale expressē tacito defectu ætatis: vel impetrare simpliciter præbendam tacito etiam defectu ætatis, cum vtroq; casu subit surreptio. Quia responderet, q̄ ista mandata æquipollēt, quo ad quid, non quo ad omnia. Nam æquipollent in hoc effectu, quia alterum ipsorum debetur, sed non æquipollent in modo, quia expressis qualitatibus datur peccatū surreptionis sed eis non expressis non, quia tunc mandatū non est præcisum, sed est generis, & interpretabile, & interpretatur de illo, vel de isto mandato fm̄ qualitates impetrantis, quod non est, q̄ sunt expressæ qualitates, quia tunc est scriptum præcisē de illa sacerdotali, & non sacerdotali. Vnde tunc non pōt aliter interpretari, q̄ verba sonent, cū verba clara non recipiāt interpretationem, vt no. Inn. de test. cū clamor. Et sic necessariō rescriptum peccat in surreptione. Nec ob. secunda ratio, quia expressio eorū, quæ insunt, nihil operatur, quia illud verū nisi exprimantur aliter, q̄ insunt. ff. de lib. & post. l. 3. iuncta l. filiū. §. sed cum exheredatio. ff. de p̄tabu. cum similib. Nec ob. si dicatur, q̄ si esset ætas expressa in terminis huius capituli, literas sic latas non habuisset, quia respondo, q̄ imō habuisset, quia cogitasset mandans hoc mandatū interpretabile, & ad sanum intellectū reducibile, vt de sacerdotali intelligeret, si habilis esset ad sacerdotalē, aliās de non sacerdotali, & sic nulla est surreptio. Et si dicatur, q̄ sic posset intelligi mandatū, q̄ scribitur cum cura, vel sine cura, & sic eadem sit interpretatio: respōdo q̄ hunc intellectū non potest habere hoc mandatū, quia impetrans in c. si eo tpe, impetrauit maximē vacaturum cū cura, vel sine cura, & sic præcisē voluit curatum, si tunc vacasset esset, vel non esset habilis ætate. Vnde tacendo ætatem fuit surreptio, & sic fuit nullū in ea parte rescriptum. Et hanc rationē assignauit dictū ca. si eo tpe. do. Io. de Imo. dicit, q̄ ista solutio nō pōt saluari. primo, quia dñs meus vult, q̄ in terminis c. si eo tpe. si fuisset simpliciter impetratū, bene potuisset habere curatū, si fuisset ætatis aptæ tempore vocatiōis, quod est falsum, q̄ sub nomine beneficii in literis beneficialibus nō includitur curatum. §. eo. cum in illis. primo responso. Recolo, dum erā scholaris dñi mei, sic etiam fuisse tunc obiectum, & volebam saluare dictū domini mei, q̄ non erat intentio sua curatum venire, sed loquebatur potius exemplificatiuē, vt si esset beneficium requirēs certam qualitatē impetrādo simpliciter posset sibi prouideri, non tñ curatum illo casu includeretur. Nam erat bene sibi notū istud. Sed quicquid sit in terminis ca. si eo tpe. istud saluari non posset. Vnde concludit do. Io. de Imo. q̄ intellectus non potest saluari per rationes Io. de Fan. Nec ob. q̄ tunc est surreptio, q̄ sit expressio beneficiorū, & non q̄ simpliciter: quia q̄ sit expressio, v̄ se asserere habilem tpe impetrationis quo ad expressum, quia respondet, q̄ v̄ asserere habilem fm̄ qualitatē beneficii, quod exprimit, arg. c. cum de beneficio. §. eo. tit. vnde sibi non placet hæc lectura. Mihi v̄, q̄ tota difficultas huius lecturæ cōsistat super vitio surreptionis, quia si dicimus, q̄ si surreptio nō exprimeret defectum ætatis, q̄ in ecclesia ad sunt qualitates sacerdotales præbendæ, planū est, q̄ non obtinebit. Si non est surreptio, tunc obtinebit, si sit ætatis aptæ. Ego crederem, q̄ ista gratia simpliciter impetrata ad præbendam non posset dici surreptitia, quia simpliciter petendo præbendam non magis exprimit, q̄ velit sacerdotalem, quam non sacerdotalem. Vnde in dubio debemus intelligere q̄ Papa mandat, vt conferat sibi illam, ad quam est idoneus, de præsump. c. si. ^b Et ista idoneitas sufficit existere in personam prouidendi tēpore prouisionis, vt est casus §. eo. tit. is cui. j. re-

sponso. vbi patet, q̄ si Papa mentionem facit de prouidendo idoneo, ille d̄r, idoneus, qui non est idoneus tempore datæ, sed est idoneus tempore collationis. Et sic attendimus tempus vacationis. Nec ob. si dicatur, ergo talis obtinebit curatū, si est habilis tpe collationis, §. c. si eo tpe. quia respōdeo, q̄ aut ipse non expressit in literis de curato, & tunc planū q̄ nō poterit, quia tale non includit, §. eo. cum in illis. j. responso. aut expressit de curato, & tunc obstat surreptio, quia tacuit defectū ætatis, & ideo postea non poterit obtinere, vt ibi, & sic posset iste intellectus saluari fm̄ opi. do. mei. Tertia so. gl. q̄ hæc literæ posset ex toto elidi, si non posset conferri sacerdotalis, sed in p̄rio non sic. Io. de Fan. dicit, q̄ ista non est bona solutio, q̄ ita in p̄rio potuissent esse curata omnia beneficia, sicut hic sacerdotales. itē hic operaretur accidentia facti validitatē vel invaliditatem rescripti, quæ non est ponderanda. ff. qui & a qui. l. Iulianus. fm̄ eum. Et ista cōiter non tenetur. Quarta fuit solutio Io. de Lig. distinguētis inter mandatū alternatiuum relatū ad species, & mandatū generale. Vnde q̄n genus est in obligatione, nulla species est in obligatione, sed bene est in solutione. ff. de lega. j. l. cū incertus. facit de plus peti. c. vnico. Sed quando obligatio est alternatiua, vtrunque alternatum est in obligatione, & alterū in solutione. Et ideo in alternatiua obligatione attenditur capacitas, &abilitas tempore contractæ obligationis, vt in eo alternato, in quo non potuit tunc existere obligatio, non possit postea fieri solutio, etiam si postea superuenitabilitas. ff. de ver. obl. si duo rei. in fi. Sed in obligatione generis sufficitabilitas tempore fiendæ solutionis. ff. de solu. l. qui 10. §. Stichum. vbi probatur vtrunque membrum. Et ex his infert, q̄ Papa mandauit hic prouideri simpliciter, & sic in genere de præbenda. Nulla ergo species est in obligatione. Debet ergo ponderariabilitas tempore vacationis, & nō datæ. Sed in contrario mandauit alternatiuē, & sic erat vtrunque in obligatione. Ergo tēpus datæ, in quo contrahitur obligatio, debet attendi fm̄ eum. Sed dicit Io. de Fan. q̄ hæc solutio non videtur bona, quia in obligatione alternatiuæ vel certæ speciei attenditur capacitas, &abilitas tempore contractæ obligationis, si obligatio sit pura, secus si conditionalis. ff. de verb. oblig. l. si rem meam. & l. existimo. Sed in c. si eo tempore. erat conditionale mandatū, quia intelligebatur tacita cōditio, si tunc, vel cum vacabit, cum ante conferri non possit de concess. præben. c. j. & ante conditionem non nascitur obligatio, etiam si sit conditio tacita, probatur primum j. de despon. impu. c. j. de concess. præben. quia in cunctis. & fm̄ ex notatis in litem quia. ff. de pac. l. heres meus. & l. aliquando. ff. de condi. & demon. & est tex. ff. de verb. oblig. l. interdum. & si dicatur, q̄ hæc conditio respicit executionem, & sic non suspendit, vt l. ita demum. ff. de arb. Tamen id verum in re trāsmisibili ad heredem, sed in non trāsmisibili, quale est beneficium, sola appositio diei impedit natiuitatem obligationis, de quo per Bar. ff. de verb. oblig. l. ita stipulatus. & si dicatur, q̄ ante vacationem sit questum ius impetranti, vt in ca. tibi qui. §. de rescrip. eo. li. & §. eo. tit. si postquam. cum similibus. certē illa loquuntur in mandato generis, ergo &c. Præterea c. si eo tpe. nō potest intelligi propriē in alternatiua, in qua vtrunq; alternatum sit in obligatione, & alterum tantum in solutione, quia in alternatiua propriē potest fieri solutio, ita in vno sicut in alio, dummodo extet vtrunq; ff. de sol. Stichum aut Pamphilū, & j. de reg. iur. in alternatiuis. Sed in c. si eo tpe. semper alterum tantū præcisē debetur, putā id, quod primō vacauerit, vel si pariter vacauerit, tñ fm̄ distinctionē c. si plurib. §. eo. tit. & li. & licet aliquando ibi detur electio, tñ non ex viribus alternatiuæ, cū potius in mandato generis loquatur fm̄ eum. Quinta solutio fuit hic Lap. Abb. dicentis, q̄ iste tex. non p̄dicat c. si eo tpe. sed concordat, vt etiam hic inspiciatur tempus datæ, ^d vt illud si nōndū, referatur ad tps datæ mandati de prouidendo, & non ad tps vacationis, & illud relatiuū, aliā, ad aliam p̄bendam, q̄ sacerdotale referatur, quā præbendam non sacerdotale poterit habere, si vacat, vel postea vacauit, si tpe datæ ad illam præbendam habeat idoneā ætatem, aliās non, & ita dicit, q̄ Arch.

ADDITIONES.

- ^a Surreptio. In quo differat surreptio ab obreptione, vide do. Feli. in c. cum dilecta. ver. tene menti, de rescrip.
- ^b De præsump. c. si. Vbi vide do. Fel. in talibus materijs pulchrē loquentem, & plenius in c. ceteris.
- ^c Alternatiua obligatione. De alternatiua obligatione q̄n det electionē debitori, & de penis alternatiuis impositis, vide latē Fel. in c. inter ceteras. de rescrip. Et ibi etiam q̄n ad veritatē alternatiuē sufficit alteram partem esse veram.
- ^d Tempus datæ. Adde Spe. in tit. de rescrip. præsenta. §. ratione autem impetrantis. S. item nunquid. & §. si eo. tit. Bar. in l. falsus. vers. scias tñ. C. de fal. Io. An. Phil. & Doct. in c. super eo. de ap. & Car. in cle. si. in prin. de rescrip. & in cle. j. §. si ad si. de p̄b. Rot. deci. 122. i. ci. no. q̄ vbi aliq. in anti. & Ale. col. 41. vo. 4.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Arch. intelligit istum tex. in d. c. si eo tpe. & probatur fm eū ēt ratione. Nā istud relatiuū, aliā, est relatiuū accidentis diuersitatis habens referre diuersum in qualitate a suo antecedenti, licet idē referat in substantia, vt Christus suspensus, &c. & alij duo latrones. de rescr. sedes. Vnde licet istud alia, habebat referre idē in substantia. s. prabendā, non tñ habet idē referre in qualitate. s. sacerdotalē, sed aliā. s. nō sacerdotalē, facit ad hoc quod nō. fm Io. Mo. s. eo. cū in illis. super glo. electio. in fi. Nec semper istud nomē alius, facit positiōē, vt nō. s. de rescr. sedes. in 3. gl. Et gl. in ver. alijs. in cle. j. de rescr. Et gl. j. 26. dist. de inde. & isto casu valeat mandatū quo ad nō sacerdotalē, si tpe datæ non habeat etatē aptā ad sacerdotiū, & hoc probat apte a istud c. iuncto illo c. si eo tpe. Ex quibus etiā dici pōt, q̄ re-
13 scriptum pōt pro parte valere, & pro parte non, & q̄ vtile per inutile etiā in eodē rescripto non vitiet in separabilib. & facit quod nō. gl. si intelligas, in cle. j. eo. tit. fm Lap. Idē in effectu tenet hic Zen. Idē Io. de Fan. dicens, q̄ pro hac lecturā facit, quia per hoc cessat prius, & quia rectē intuenti non est dare rationē diuersitatis inter istud c. & c. si eo tpe. Itē quia illa determinatio, si nondū &c. in dubio debet referri ad vtrūq; pcedens verbū. s. ad verbū, mandat, & ad verbū, conferri. ff. de lega. j. l. talis scriptura. s. de rescr. olim. & si dicatur, q̄ debet referri ad proximū, adhuc idē, quia construendo literā aduerbiū nondū, magis est proximū verbo, mandat, q̄ verbo conferri. Et ideo rō recti sermonis debet attendi. ff. de aur. & arg. leg. l. Plautius. Præterea aduersatiua, sed, debet aduersari in iure, & in facto, vt fuit notatū s. eo. li. de ap. p̄certationi. Sed fm intellectu gl. fm quē attenditur tps vacationis, & illud aliā, intelligit etiā de sacerdotali, ergo illa aduersatiua iuncta illi relatiuo, aliam, non aduersatur respectu sacerdotalis, de qua p̄misit nec in iure, nec in facto, ergo &c. & iste intellectus magis placet Io. de Fan. do. Pe. de Anch. & Io. de Imo. reprobant hanc solutionē, quia de propria significatione huius verbi, alius, est vt referat eadē in substantia, & qualitate, nisi aliud appareat a nā materiæ, vt nō. in d. cle. j. de rescr. sedes. Vnde vñ hæc solutio violare tex. in duobus. Primo in dictione, nondū, quæ vñ referri ad tps promotionis, & non ad tps datæ, cum tempori collationis iungatur, & sic ad illud debet referri. ff. de noxa. in delictis. s. si extraneus. Secundo in dictione, alius, fm eos. Volens defendere hunc intellectum respondere posset ad rationes istorū. Primo ad verbum, si nondū, quia tex. iste a cōtrario literæ vñ vel, q̄ si erat tunc etatis aptæ poterit obtinere. Sed arg. a contrario non sumitur, qñ contrarius intellectus reperitur determinatus a iure, vt nō. gl. de fo. compe. significasti. Sed prius reperiatur determinatum per c. si eo tpe. vbi in etate considerata attenditur tps datæ, ergo non sumamus hic aliud arg. Ad secundam rationē fateor, q̄ dictio, alius, implicat eadē in substantia, & qualitate, nisi natura materiæ aliud importet: sed hic natura materiæ aliud importat, q̄a non potest implicare sacerdotalē, cum a principio non includeretur in literis tenendo hunc intellectum, & sic implicabit eadem in substantia, & diuersum in qualitate, & sic remanebit validus iste intellectus. do. Ioan. de Imo. placet ista prima solutio gl. & assignat rationem, quare in literis super curatis requiratur etas idonea, tpe datæ, & vacationis simul, quia agitur de ponderanda habilitate, quod tacite inest, & in quo magna requiritur idoneitas. s. eo. cum in illis. secus in beneficijs alijs non curatis, licet habentibus onus annexū, quia in eis nō tanta requiritur idoneitas. Potest enim quis esse bonus sacerdos, & tñ nō aptus ad curā. Hinc est, q̄ ex mente Papæ veniunt talia, etiā si non exprimantur considerata habilitate fm tps vacationis, & collationis. Et voluit Papa, q̄ istud sufficiat illo tpe habilitatem subesse. Nec ob. si dicatur, q̄ sufficere debet habilitas in curato fm tps vacationis, & collationis, quo casu tantum agitur de periculo animæ. Quia rñ deo, q̄ magis idoneus erit, si fuerit habilis tpe datæ, & tpe vacationis, q̄ si tpe vacationis tantum. Ideo vtrūq; tps inspicitur. & licet casualiter posset cōtingere, q̄ sit habilis tpe datæ, & statim post vacet beneficiū, & sic non ex hoc maiore idoneitate p̄sumit habere, non est hoc considerandū, sed q̄ frequētius accidere potest, vt nō. de despon. impu. literas. qua frequētia considerata non esset ita habilis, & idoneus ad curatū, qui est habilis tpe vacationis tantum, sicut est ille, qui vtroq; tpe est habilis, & sic maiorem experiētiā habet in agēdis, & plura vidit. quæ quidem maior idoneitas requiritur in curatis potius q̄ in alijs, ex qua consideratione non veniunt curata, nisi exprimantur quod nō est in alijs. Et sic requiritur hæc idoneitas in curatis vtroq; tpe fm cum. Hæc solutio concludit, q̄ a principio tagitē, & ex mēte Papæ includitur sacerdotalis, dum tamē postea reperiatur habilis tpe vacationis. ergo patet q̄ taciturnitas defectus etatis non inducit surreptionē. Et sic patet q̄ intellectus do. mei potest saluari ēt fm intellectu do. Io. de Imo. licet s. nullum intellectu reprobauerit. Vnde si tenemus hanc

fuisse rationem, saluatur primus, & secundus intellectus gl. Si tenemus, q̄ illa taciturnitas inducat surreptionē, tunc vera sit solutio Lap. & Io. de Fan. ¶ Gl. super verbo, etate. in prin. querit, quæ dicatur etas legitima, & sō. an interstitia hodie sint seruanda. Deinde querit de alia quæstione, & sō. In eadem ibi, expressum, & hoc tenet hic Arch. sequens Host. cuius opi. vide in s. inferiora. c. cum in cunctis. de elec. super gl. ij. In ea. gl. ibi, primum credo. idem hic Arch. qui vltra hæc inducit, q̄ talis, cum velit vti falso diplomate, puniendus est. ff. ad l. Cornel. de fal. l. eos. s. si. Io. And. idem sentit gl. 2. in cle. generalē. de etate & qualita. & ibi idem Guil. ¶ Gl. si. soluit dubium fm secundā lecturam. In fi. gl. Dic, vt fuit conclusum s. Lap. Abb. hic dicit, q̄ pro declaratione huius capituli, & eius materia posset sic distinguī, aut ordo sacerdotalis est annexus, vel alius in ecclesia, in qua scribitur canonicatui, aut prabendæ, aut vtriq; aut neutri. Primo casu si prouideretur, aut prouideri mandatur de canonicatu certo expresso: & ordo requiritur contemporaneē cum receptione, & ad petitionē alterius, & sine c̄a non obstan. & ille pro quo rescribitur, non habet ordinē annexum canonicatui, non habebit canonicatum illū, vel aliū, & per consequens nec prabendam, ex quo ad nullum aptus non erat. Si verō ordo non requiritur contemporaneē cū receptione, si non sit etatis aptæ ad ordinem, adhuc non habebit, vt hic patet. Si verō est in ordine, vt in primo casu dixi, vel in etate apta, vt in secundo casu dixi. Vel licet non sit, est tñ in literis clausula, non obstan. specifica fm Arch. Vel saltem generalis fm Io. An. hic habebit canonicatum, & per consequens prabendam. s. eo. tit. relatum. & eo. tit. & li. si clericus. vltimo responso. & c. hi qui. & c. si postq̄. Si autem scribitur motu proprio, tunc aut cū clausula, non obstan. saltem generali, aut sine. Primo casu tollitur surreptio, & habebit canonicatū, & consecutiue prabendam. Secundo casu licet tollatur surreptio, non tñ habebit canonicatū, & per consequens nec prabendā, nisi cū fuerit in ordine annexo, vt in primo casu, vel in etate sufficienti ad illū, vt in secundo. Non tñ eo casu confertur sibi p̄benda per executorē, sed per illū, ad quē spectat collatio, vt d. c. si clericus. vlt. rñso. Si verō prouideat, vel prouideri mandat de prabenda habenti dictū ordinē annexum, tunc idē iuris in omnib. & per oīa sicut cum de canonicatu, vt. s. prabendā de qua prouideat, vel prouideri mandatur, aut aliā, vel nullā cum canonicatu vel sine, cōsecutiue tñ habeat, vel non habeat is pro quo scribit. & hoc verū, si oēs prabendæ sint canonicales, aliās secus, quia tunc licet habeat ille, pro quo scribit prabendā, non tñ per qñs debet habere canonicatū. Ratio, quia pp canonicatū dat prabēda, sed pp prabendā non datur canonicatus, vt nō. Inn. & Host. de p̄st. cū M. q̄ si de vtroq; prouideat, vel prouideri mandat, & vtriq; dictus ordo est annexus, tunc aut ambos. s. canonicatū, & p̄bendā, aut neutrū habebit, prout scribitur in specie, vel in genere sufficienter cū c̄a, vel sine clausula, non obstan. & proprio motu, vel ad petitionē alterius, vt præmittitur. Si verō canonicatui tantum, vel prabendæ tñ sit dictus ordo annexus, tñ si est annexus canonicatui, & prouideretur, vel prouideri mandatur primo de canonicatu, & postea de prabenda habebit, vel non habebit canonicatū, vt s. Et canonicatu habito debet habere prabendā tanquam accessoriā canonicatui. Si autem est annexus prabendæ, tunc habebit canonicatum sine aliqua c̄a tanquā principale, ac etiā prabendā, si canonicatui sit annexa, vel quæta tñ canonicato dari, tanq̄ accessoria. s. e. tit. & li. super eo. & c. quia sape. & j. eo. si is cui. & cle. si iuxta, eo. ti. alioquin habebit canonicatū sine prabenda, nisi habeat sufficientē c̄am, non obstan. q̄ si primo prouideri mandat de p̄benda, & postea de canonicatu, si est ordo annexus p̄bendæ, non habebit ante, nisi sit tpe datæ in ordine annexo eidē, vt in primo, vel aptus ad ipsum recipiendū, vt in secundo, nisi habeat sufficientē c̄am, nō obstan. canonicatū autē habebit, vel nō habebit sicut & p̄bendā. Nec primo prouideri posset de canonicatu, & postea de p̄benda pp ordinē scripturæ seruandū, vt dicit c. si clericus, vt etiam ibi nō. Aliud verō si canonicatus, & p̄benda in simul non vnus, alteri esset annexus, quia tñ nō esset principale, & accessoriū, & ideo habito tñ canonicatu non propterea hñ prabendā, vel econuerso, sed neutrum sine altero hñ. facit ne sede vac. c. j. & quod ibi nō. & quod nō. in gl. in cle. per literas. eo. tit. bene facit j. de conse. eccle. vel alta. c. j. & s. eo. tit. & li. super eo. & co. tit. extirpade. s. q̄ verō. & q̄ ibi nō. Est tñ aduertendū, q̄ qñ scribit prouideri de certis canonicatu, & p̄benda, non potest prouideri de alijs, & de certis vñ scribi in hoc casu, etiā si nō exprimat aliud, nisi q̄ mandat prouideri de canonicatu, & p̄benda sacerdotali: vnde tñ nō habet locū istud capitulū, sed cū scribitur

A D D I T I O.

a ¶ Si eo tempore. Adde Old. cons. 3. 26. in 4. col. vltra prin. Ber.

bitur in genere, tunc habet locū. Et tunc si nō habet ordinem annexū is, pro quo scribit, ut in primo casu, vel etatē aprā, ut in secō: spectabit alios canonicatū, & præbendam non tñ sacerdotales, cum tpe gratiæ non esset in illo ordine, vel non haberet etatē ad illum recipiendū, sed diaconales, vel subdiaconales, vel alios præter q̄ sacerdotales. Ratio, quia cū de certo dī, est surreptio, secus qñ in genere, nisi fortē omnes essent sacerdotales, & tunc etiā potest notari surreptio, & ideo nullam habebit: & hoc verum nisi esset canonicatus, & ignorans omnes esse sacerdotales impetraverit. ad hoc d. c. si clericus. Vltimo verō casu. si cum neutri est ordo annexus, hic nullū dubiū, quia semper habebit, dummodo sit clericus, & maior saltē septennio, aliās non, nisi Papa pro tali ex certa scientia scriberet, ut no. s. eo. li. de rescrip. si eo tpe: per Arch. & Io. And. fm Lap. Deinde ponit Lap. hic distinctionem circa effectū huius clausulæ, non obstante. distinguens, q̄ aut Papa scribit proprio motu, aut ad instantiam alterius. Itē aut edit ius de nouo, vel constitutionem facit. Iste vltimo casu, & etiā cū scribit motu proprio, sufficit quo ad omnem effectū clausulæ, nō obstan. & generalis. ad hoc s. de magistris, c. si. & de here. sicut. & ita loquit s. eo. li. c. j. & s. eo. si motu proprio. Si verō facit gratiā respicientem ius priuatum, & ad petitionē alterius, tunc aut illud impediens, de quo debet fieri mentio, procedit ex facto proprio impetratis, ut quia est beneficiatus, & impetrat beneficiū: vel est defectuosus, & tunc non sufficit mentio, vel c̄a generalis, sed debet esse specialis, & specifica dupliciter. s. specificando ipsius defectū, pro quo scribit, & causam illius. s. statutu, & cōsuetudinē, vel priuilegiū, propter quod etiā talis defectuosus redditur, ut in isto ca. si etate, vel ordine, vel alterius facto. Et idem si ex facto aliās publico, vel aliās sibi noto, & in isto casu habeat locum Arch. dictum. Si autem ex facto alieno non publico, vel aliās sibi noto, tunc sufficiat saltē mentio vel clausula, non obstan. generalis, aliqua maximē expressione præcedente, & secuta c̄a generali. Ad hoc s. eo. li. de proc. qui ad agendū. & c. nō pōt. eo. tit. & quod no. eo. li. de offi. vica. gñali. & de cōmo. c. j. & isto casu locū habeat dictū Io. An. Videtur tñ posse probabiliter dici, ut quod operat̄ proprius motus Papæ sine c̄a, non obstan. in gratijs, ut. i. surreptionē tollat tantū, nō aliud impedimentum, idē operetur generalis c̄a, non obstan. cū ad petitionē alterius Papa facit gratiam, ut. i. tollat vitium surreptionis. Remanet tñ contra rescriptum, quia iuris cōis, & hoc qñ procedit impedimentum ex facto alieno, non proprio. Et huic addatur distinctio, quam etiā posuit s. eo. li. si ppter tua debita. de rescr. & illi quod dixit etiam s. post Arch. fm Lap. Abb. do. Io. de Imo. non placet dictum Lap. in eo. qd̄ dicit, q̄ clausula motus proprii, iuncta cum clausula generali, non obstan. tollit omnia impedimenta, & omnē defectū, & et lēdit ius tertij, quia motus proprius solū tollit surreptionē, nō autē defectum intentionis, iuxta no. s. eo. si motu proprio. Et ideo si clausula generalis de per se non tollit prædicta ex defectu intentionis, vñ q̄ licet motus proprii adsit, non pp hoc tollat. & pp hoc vñ casus in c. si propter. de rescr. eo. lib. dupliciter inducendo. Primo, quia ibi dī, clausulam generalē nō obstan. non tollere statuta, vel consuetudines ecclesiæ. Et sic siue motu proprio sit concessa, siue non. ad hoc quod no. in ca. si. s. de offi. leg. eo. li. & in cle. 2. de offi. ord. per Lap. circa intellectum dictorū capitulorū. Scdō, quia illa gratia de qua in ca. si pp. est multū fauorabilis, & latissimē interpretada, ut in c. pe. de ver. fig. vnde motus proprius nil ibi vñ operari, & tñ c̄a generalis ibi non tollit statuta, nec cōsuetudines ecclesiæ. ergo nec proprius motus cū dicta c̄a. Nec obstan. si dicat, q̄ tunc c̄a, motus proprii nil operabit, quia qñq; etiā hoc contingit, ut tenet etiā ipsemet Lap. ut apparet ex eius distinctione. ad hoc, quia clausula generalis, non obstan. non habilitat personam, licet iustificet literarū formā, ut no. in c. j. super gl. s. de fil. presby. eo. li. & eodem modo motus proprius licet tollat surreptionem, nō habilitat personam, ut no. in cle. si Romanus. eo. tit. fm eum.

S V M M A R I V M.

- 1 Pauper dicitur non habens beneficium ecclesiasticum, nec bona patrimonialia, licet habeat virtutes.
- 2 Clerico provideri debet de beneficio congruente merito, & virtutibus ipsius.
- 3 Renunciare quis dicitur literis concessis ad beneficia per acceptationem beneficii incompensabilis respectu intentionis scribentis.
- 4 Clericus si habet possessionem ab ecclesia, si impetrat beneficium dicendo se pauperem, an valeat talis gratia?
- 5 Papa si scribat executori, ut moneat & inducat, an per illa verba habeat potestatem compellendi?
- 6 In forma quæ sunt seruanda.
- 7 Acceptatio cuiuscunque beneficii, an faciat expirare literas in terminis huius c.
- 8 Habens literas in forma pauperum si postea ordinetur ad titulum sui patrimonij, vel alterius, an per hoc perdat literas, vel gratiam?

9 Beneficia debent esse perpetua.

10 Beneficiorum appellatione quid comprehendatur.

Pauper. ¶ Gl. nō summat, Zen. sic summat.

Ex mandato sedis Apostolicæ expetans à certa causa; ea deficiente beneficium petere impeditur. & hoc dicit, & decidit casum dubiū rationem interserens ibi, cū esset. ¶ No. q̄ pauper dicitur non habēs beneficium ecclesiasticū, nec bona patrimonialia, licet habeat virtutes. quod intellige, ut sit pauper respectu bonorū patrimonialium. ¶ No. q̄ clerico provideri debet de beneficio congruente merito, & virtutib. ipsius. & sic vñ, q̄ in dubio Papa scribendo simpliciter, ut quod ad merita, & qualitates beneficiandi, inspiciatur tempus vacationis, & non impetrationis, quia dū iste examinatur: sufficit, q̄ reperiatur idoneus, licet non fuisset tempore impetrationis, cū dicat, q̄ fm merita sibi provideat. ¶ No. q̄ cessante causa mandati cessat mādātū, etiā si non fuerit adimpletū. vide de ap. cum cessante. ¶ No. q̄ per acceptationē beneficii incompensabilis respectu intentionis scribentis, quis tacitē renunciat literis concessis ad beneficia. cōcor. cle. gratiæ. de rescr. Nā hic Papa intēdebat provideri paupertati, ergo acceptando beneficiū, nō est pauper. ¶ Op. q̄ acceptatione beneficii non expiret gr̄a: quia cū illa gratia iā fuisset legitimē facta per superueniens beneficiū nō debet extinguī. ar. regulā, factū legitimē. j. de re. iu. Sol. dicit Io. Mo. q̄ hic dat̄ instantia ad illam regulā, & remittit ad ibi no. Io. An. Sed dicit Io. de Fan. q̄ hoc operatur expressio gratiæ, q̄ habuit limitare mandatū fm eum. Tu dic, q̄ per concessionē gratiæ non erat adhuc factū, ut patet j. de concess. præben. c. si. Cōtrarium loquitur, qñ esset factum in perfecto esse. ¶ Quid si clericus habet possessionem ab ecclesia, & impetrat beneficiū dicēdo se pauperem, an valeat talis gratia? Notat hic Arch. illud quod hī s. de rescr. postulasti. super ver. vicaria. Io. And. Et ibi tenet, q̄ valeat, si non habet illam, ut in titulum, b̄ aliās secus. ¶ Quid si Papa scribat executori, ut moneat, & inducat, an per illa verba habeat potestatem ordinariā compellēdi. So. Arch. hic licet non clarē eligat, vñ velle, q̄ possit. Et inducit, qd̄ no. in Spe. de rescr. presentatione. s. ratione formæ. ad fi. ver. Item si Papa roget. Et hīc fuit q̄stio. 6. li. primi Io. de Deo, & Aegidij de Foscarijs, quos Archi. subtrahit ponens eorū verba, sed non solutionem. Tenuerunt. n. Io. & Aegidius post eum, q̄ cōpellere poterat per rationes infra positas. Et quia ex simplici cōmissione hoc posset, cum esset necessariū quo ad effectum mandati. s. de offi. deleg. præterea. Et Io. dicebat q̄ trium sentiens erat pecus. quod verbum multū habebat in vsu. Archid. hic alleg. ad partem negatiuam, q̄ non possit cōpellere, inducit c. si verē. de sen. excō. vbi induci, & coarctari ponuntur ut diuersa. facit j. de sepul. c. j. Io. & Aegidius inducebāt s. de cōi. lepro. c. j. de eo, qui cog. consan. vxō. suæ. discretionem. ver. q̄ si. & c. veniens, 2. in fi. & c. seq. in fi. de conuer. coniu. placet. de frigi. fraternitatis. post prin. de symo. ex tuæ. facit etiam de concess. præben. cum in nostris. in fi. & quod ibi no. in vlti. glo. Affirmatiuam alle. primo absurditatē, quia inutile erit rescriptum ordinario nolente providere, cū voluntati Papæ sit parendum. instit. de iure natu. s. sed qd̄ principi. 100. dist. contra morem. Itē quia natura copulatiuæ est copulare diuersa, & nō eadē. s. de proba. licet causam. & facit de rescr. olim. Dicamus, q̄ post monitionē ponit cōpulsionem per illud, & inducas. ad hoc s. de sen. excom. porro. aliās posuisset solū ver. moneas. sicut s. de voto, ex multa. s. quod autem, in fi. & ad idē facit vis vocabuli, inducas, quia cōponitur ex in, & ducas. sed in talib. præpositio auget, 36. dist. c. j. de fideiussio. c. j. ff. de pos. l. fi. Vnde dicebat Io. de Deo, q̄ si verbū ducas, sine præpositione fuisset appositū, sonaret in effectum, ut cōpelleretur, si aliter duci non posset. Fortius ergo agit præposita præpositione. alleg. ad idem orationem dñicam Matthæi 6. Et ne nos inducas, quod sonat in effectum. ad idem 23. q. 4. si quos. vbi non potest dici, q̄ inducere ponatur pro monere. ad idem de pe. dist. 3. Achab. cum duo. ca. sequentibus. Nec ob. c. j. de coniu. lepro. quia loquitur de paratiua permissione, ut patet eo. tit. c. 2. Nec c. discretionē, quia mulier cōpelli nō poterat monasteriū intrare, & idē dicendum de c. fraternitatis. Sed ordinarius potest compelli dare beneficium. Ad c. veniens. respondet, q̄ loquitur in foro poenitentiali, vbi non cadit absoluta cōpulsio, ut d. ca. ex tuæ. Ad c. cum nostris. cū sua gl. nō respondet, per quæ potius vñ pars negatiua tenenda. ad quod facit extraneus Io. quæ incipit, antiquæ. vbi etiam additur instantis, prope finem. Nec obstant

ADDITIONES.

- a Pauper. Adde gl. & Ang. in auct. de exhi. reis. s. si. & in l. j. & melius in l. vbi adhuc. C. de iure do. Bal. in rub. C. de verb. sign. in fi. & Vin. præalle. conf. suo incip. in hac hætatione &c. quod est post conf. Alex. 105. vol. 4.
- b Ut in titulo. Adde Old. conf. 193. Ant. de Bu. conf. 3. Cal. cōf. 27. de rescr. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

obstant rationes, quæ fiunt ad prima iura, quia parū valent: q̄-
cunq; n. sit materia, etiā si sit talis, in qua non est locus cōpul-
sioni, satis probant illa iura, q̄ illa verba non sapiunt cōpulso-
nem. Nam quia talia sunt, ideo tali materie annectunt. Io. An.
idem Io. de Lig. pro eorū dicto v̄r tex. in c. j. de testi. cogen. vbi
ponuntur verba, moneas, & inducas. & postea si se subtrahūt,
eos cōpellat. ad idem tex. de spon. præterea. vbi d̄r, modis om-
nibus inducas, & tñ non possunt cōpelle. ad idem tex. eo. tit.
a cum in tuā, vt d̄r moneas, & inducas. a & postea etiā addit ver-
bum, cōpellas. & optimus tex. de regula, cum simus. tex. de he-
reti. ex cōicamus. §. moneantur. tex. qui cleri. vel vo. c. insinua-
te. in fi. & de excels. præla. tanta. In omnibus istis locis patet, q̄
verbum, moneas, & inducas, non importat cōpulsionem, quia
postea addit, q̄ cōpellat, & sic si illud verbum, inducas, impor-
taret cōpulsionem, frustra postea exprimeretur, q̄ cōpelleret.
6 ¶ Quæro, quæ sint seruanda in ista forma pauperum. Sol. in
ista forma consuevit fm diuersitatem regionū taxari, q̄ non
excedat certam summā. facit §. cod. quamuis. & c. cui de non.
§. idē. & vide quod ibi no. Item solet fm diuersitatem locorū
ponderari per examinatores peritia. Examinat. n. de tribus, si
bene legit, bene construit, & bene cantat. & volunt, q̄ saltem
duo p̄currant. Sed quo ad partes Gallicas plus ponderant can-
tum, q̄ constructū: & ex quo per examinatores approbatus est,
datur forma ad executores, vt inquirant si est vitæ laudabilis, &
conuersationis honestæ, vt in cle. cum ei quem. de concess. p̄-
ben. & tunc prouideat sibi de beneficio fm suæ probitatis me-
rita, vt hic: & declaratur, q̄ sibi volenti possit prouideri de mi-
nori, vt ibi. Et datur de facto terminus mensis vnus ad acce-
ptandum a tpe notitiæ, & in fi. ponitur decretū. ¶ Sed circa præ-
missa occurrit dubiū: quia hodie ante decretum ponitur inhi-
bitio, ne is q̄ quem scribitur, post factā sibi literarum insinua-
tionem, & processus habiti per eas etiā ante acceptationē, vel
voluntatis declarationē aliqd de beneficio interim disponat:
an eo casu valeat collatio facta per ordinariū ante insinuatio-
nem prædictam? Sol. Io. An. putat, q̄ sic, quia loquitur de bene-
ficio minoris valoris, quod requiritur ad acceptationem, vel
voluntatis declarationem, quod aliās non esset cōpetens me-
ritis probitatis illius propter tenuitatem, & sic non cadebat in
gratia, vt §. eo. cui de non. Nam Papa fecit gratiam circa illud
sed limitatam, & fuit gratia, quia decretum non ligat de iure
manus ordinarij nisi post acceptationem, vel voluntatis decla-
rationem, vt dicit cle. cum ei quem. Nūc verò ante prædictā li-
gat, tñ post insinuationem literarum, & processus, & nō prius,
& in hoc fauet collatori, cum aliās appositio mentis cū decre-
to sufficeret, vt d. cle. §. secus. Non autē sic in beneficio inclu-
so sub principali gratia, quod non requireret voluntatis decla-
rationem, tunc facta pronūciatione per executores super ido-
neitate impetrantis statim decretum ligat, vt d. cle. j. responso.
Io. An. Idem Io. de Lig. Lap. de Castil. dicit in sua alleg. 79. vbi
tollit oīa dubia posita hic in literis pauperum. dicit ibi in fi. q̄
dictum Io. An. hic de ordinario collatore procedit etiā in exe-
cutore dato ad prouidēdum in eo loco, quia ille etiā ante insi-
nuationē huiusmodi manus ligatas nō habebit, vt no. in cle. j.
de concess. præben. Vnde debet esse cautus habens formā talē
vt non solum ordinario collatori, verum etiam omnibus alijs
7 hanc insinuationē fieri faciat fm Lap. Abb. ibi. ¶ Quæro, an
acceptatio cuiuscunq; beneficij faciat expirare literas in ter-
minis huius cap̄i? Sol. dic. q̄ sic per tex. hic, qui dicit, aliud be-
neficio, & c. nec distinxit quale, vel quātū esset beneficium,
ergo quodlibet beneficiū induceret hūc effectū. Io. An. ¶ Gl. j.
q̄rit, quid si non sit scriptū pro clerico paupere, an procederet
iste tex. gl. sol. distinguendo. In fi. gl. idē tenet Io. Mo. & Arch.
& hoc per Io. de Deo, in sua q. 23. li. j. vbi dicebat, q̄ si in literis
continebatur eum nullū habere beneficium, & sic erat tpe da-
tæ rei veritas, Iudex pronūciabit illud beneficiū sibi deberi.
Sed dicit Io. An. q̄ non curat de illa c̄a. Vnde tenēdū est, q̄
dicit gl. & pro eo quod dicit gl. in literis gratiæ, idē esset, q̄n be-
neficia non cōpatiuntur, facit quod de litigante no. post Inn.
b de rescr. in nostra. q̄ aut literæ in forma pauperū b dicantur de
iustitia, probat, quia iustū est clericū beneficiari in vno potis-
simē, de quo. C. de epis. & cle. in ecclesijs. fm Io. Mo. Io. And.
¶ Gl. 2. quæ fuit additio, soluit dubium. ¶ Gl. fi. in prin. alle. cō-
cor. ad tex. deinde quærit, & sol. In ea. gl. peruenit. 2. & §. de vo-
to. c. fi. & §. eo. li. de elec. c. cum ex eo, & constitutio Io. execra-
8 bilis. Io. An. in fi. gl. Idem Arch. ¶ Sed quid si habebat literas
in forma pauperum, postea ordinetur ad titulum sui patrimonij,
vel alterius, an per hoc perdat literas, vel gratiam? Pro par-
te q̄ perdat, facit ista decre. in ver. cum cesset. & §. de rescr. po-
stulasti. vbi d̄r q̄ per illam formam prouidetur necessitatibus
pauperum clericorum. si ergo cessat ratio necessitatis, cessabit
gratia. In cōtrarium inducitur, quia hæc decre. loquitur in as-
secuto beneficium, sed ordinatus ad titulum sui patrimonij, si

sui patrimonij, ergo nil noui acquirit. Si alterius de facili peri-
re posset. Nec est dispositum perpetuitati, sicut debent esse be-
neficia. §. 5. dist. præcepta. j. de capel. mon. c. j. ergo non debet
hæc decre. intelligi de tali. Io. An. dicit, q̄ credit istam vltimam
partem verā, nisi ille titulus esset perpetuo constitutus in bo-
nis ecclesiasticis, ita q̄ caderet in nomen, & effectum ecclesia-
stici beneficij, iuxta ea q̄ no. in d. c. postulasti, & vide no. §. eo.
tuis. in gl. fi. & quod super ea no. secundū eum. idem tenet Io.
de Lig. si auctoritate ordinarij ille titulus transferatur in titu-
lum ecclesiasticum fm eum. ¶ No. primo ex glo. q̄ beneficia
debēt esse perpetua. Quod dicit verum hic Lap. Abb. præcisē
in beneficijs secularibus, & in regularibus nō simpliciter, sed
p̄ditionaliter: quia si sunt collegiata, vel curata, & p̄ electionē,
vel per confirmationem de prælatis, vel rectoribus reformā-
tur, sunt perpetua, aliās secus. ad hoc de sta. mo. ca. 2. §. priora-
tus. & §. priores, & quod ibi no. per Io. An. post Inn. & Host. fa-
cit de capel. mo. c. j. & cle. 2. de rescr. & de sup. negli. præl. quia
10 regulares. in cle. & quod ibi no. fm eum. ¶ Secundo no. tā ex
gl. q̄ ex dictis Io. An. q̄ appellatione beneficiorū non cōprehē-
c duntur habentes vicariam tēporalem, vel titulum patrimo-
nialē non assignatum in titulū beneficiale, quod no. pro pri-
uilegijs iurib. & rescriptis, in quibus fit mētio beneficiorum.
Et idē dicit gl. de habente possessiones ab ecclesia ratione ser-
uitij, vt j. in reg. j. de reg. iur. in fi. gl. fi. Idem de habēre victua-
lia ab Episcopo ordinante. no. Pau. in cle. 2. de vita & honest.
cle. quod etiam no. pro impetrantibus beneficia, q̄ de his non
arctantur mentionem facere in literis gratiosis, & c.

ADDITIONES.

- a ¶ Moneas, & inducas. Quid hæc verba significant, seu importent, vide do. Feli.
in c. j. de testi. cog. in princ.
- b ¶ In forma pauperum. Quomodo cognoscantur literæ in forma pauperum &
communi, vide do. Fel. c. postulasti. de rescr. ver. dum declarat Abbas.
- c ¶ Vel titulum. Adde Ro. consi. 356. Old. consi. 140. & in proxima apostilla.

S Y M M A R I U M.

- 1 Factum Legati non dicitur factum Apostolicæ Sedis.
- 2 Posseßio beneficij cum titulo potest extinguere alium titulum illi opposi-
tum concurrentem in tempore.
- 3 Concurfus quando datur plurium super eadem re equalium, in tempore
præfertur ille, qui ius obtinuit a maiore.
- 4 Papa, vel Legatus si reseruauit tantum, & ordinarius contulit, nec appa-
ret quis primo, quid iuris, & nu. 9. Alium casum, num. 5.
- 6 Receptio facta contra Statutum iuratum an teneat.
- 7 Posseßio istius quo tempore debet considerari.
- 8 Collatio beneficij si spectat ad Episcopum, & inferiorem, quid iuris.
- 10 Episcopus si extra diocesim confert beneficium vacans præfenti, & acce-
ptanti, Vicarius eius eadem die confert alteri etiam præfenti, & acce-
ptanti, nec apparet de prioritare, quis sit prior, seu potior.

S à sede. ¶ Gl. non summat, Zen. sic summat.
collati non constat, primo posseßio, deinde præro-
gatiua maior præfertur. h. d. Et soluit casum dubiū
1 distinguens duo membra. fm membrum ibi, si verò. ¶ No. q̄
factum Legati non d̄r factum Apostolicæ sedis. probat tex. qui
ponit ista hic, vt diuersa. ad idem. §. eo. si eum. & c. si Apostoli-
ca. ¶ No. q̄ in collatione beneficij eo tempore possunt cōcur-
2 rere tres potestates conferendi. ¶ No. q̄ licet sola posseßio
beneficij non tribuat titulum beneficiale, vt in regula prima,
j. de regu. iur. & de insti. ex frequentibus. tñ iuncta cum tit. est
potens ad extinguendū alium titulum illi oppositū concur-
rētē in tempore, & sic patet, q̄ posseßio habet magnum ef-
fectum. ¶ No. ex ij. rñ. ¶ q̄ vbi dantur concurfus plurū super
3 eadē re equalium in tpe, præfertur ille, qui ius obtinuit a maio-
re, & sic maior potestas iuncta minori absorbet vires minoris,
re, & sic maior potestas iuncta minori absorbet vires minoris,
ad hoc clem. j. vt li. pen. in fi. Pone, q̄ alter istorum. f. Papa Le-
gatus, vel ordinarius confert duobus, nec apparet de prioritare
te temporis, quis obtinebit. Sol. tu dices, ista quæstio videtur
in Papa soluta per c. pen. §. de rescript. eo. lib. Sed ille tex. hoc
nō decidit, quia expresse loquitur de prouisione facienda non
de facto, quæ valde differunt, quia in illa potest vtraque gra-
tia valere, etiam quando apparet prioritas, quod non est hic,
& facit supra de elect. vt quis duas, cum ibi no. Vnde dicit Io.
And. quod in terminis istius putat istam incertitudinem, quæ
declari non potest vitare, vel saltem impedire talem colla-
tionem, sicut in simili pater. ff. de reb. dub. l. si fuerit. ff. de test.
tut. duo sunt Titij. facit supra de elect. ca. 2. eo. lib. Et si isti ta-
les volunt instare, recurrant ad concedentem, qui subtiliter,
& curiosē certificatus quis fuit primus, illud declarat. Et simi-
lis recursus propter dubium prioritatis habetur. supra de of-
fi. lega. c. ij. duos casus vide notatos post Hostien. de rescrip. ex
tenore. & c. Abbate. super prima gl. & idem propter probabile
dubiū statuitur. §. eo. li. de offi. ord. ordinarij. §. si verò. secundū
Io. An.

Io. An. Hoc dicit verum Do. Io. de Imo. quando neuter istorum possideret. Sed si alter possideret, agēs succūberet in dubio. in d. l. duo sunt Titij. Sed posset etiam tunc instari coram concedente, vt declaret, quis prius fuerit secundum eum. Ego crederem dictum suum verū prout ipse loquitur, videlicet quando non possidens ageret p̄ possidentem, vt actor succumbat: quia probatio rei reddit dubium ius actoris, & sic non clarè probat intentum: vnde debet succūbere. de proba. in præsentia. & facit quod no. hic, & j. Sed quantum ad iustificationem sui tituli non sufficeret præuentionis possessionis, cum sola possessio non tribuat titulum beneficii, vt in regula. i. j. de reg. iu. Nec ob. iste tex. qui v̄ velle possessionem iustificare titulum: quia loquitur in collatione diuersorum, quo casu pōt dari cōcursus collationum eodem momēto temporis: sed in duabus collationibus factis ab eodem diuersis, est impossibile, q̄ detur collatio simul eodem momento: quia si dicit, confero Titio & Petro, eodem instanti si intelligitur, q̄ ambobus simul conferat, vt simul retineāt, non valet, vt s. eo. ti. cum non ignores. & c. vacante. & c. tuis. & quod ibi no. Si intelligatur, q̄ vellet conferri alteri tantū, ille qui primò est nominatus dēt obtinere. argum. s. e. mandato. & s. de elect. c. pe. eo. li. ergo possessio non pōt operari, q̄ ille qui est prior, perdat ius prioritatis, vt etiam vult iste tex. q̄ loquitur, qñ de prioritare apparere nō pōt: sed in casu p̄missio est quasi impossibile, q̄ non appareat.

¶ Quid si Papa, vel Legatus reseruauit tantum, & ordinarius contulit, nec apparet quis primo? Sol. dicit Ioā. And. q̄ putat prouisum p̄ ordinarium de vacante debere obtinere, ex quo p̄ aduersarium non probatur aliquid, quod impediat, super quo remittit ad no. in gl. pone. in cle. fi. de rescrip. & facit s. e. lib. si tibi absenti. Ioan. An. Pau. hic tenet istam partem per c. duobus. s. de rescrip. Lap. Abb. dicit q̄ no. in ca. si tibi absenti. procedunt in eodem collatore: sed hic loquitur in diuersis collatoribus, quorum vnus est maior, alter est minor. sed pro dicto Ioan. And. facit s. e. si pluribus. j. & ij. responso. per qđ capitulum v̄, q̄ vbi proprio motu Papæ hoc expresso facta est reseruatō, non valet collatio p̄ ordinarium facta. Et idem v̄, si sit reseruatō generalis, quæ vim hēt cōstōnis. Et idem v̄ etiam si non sit proprio motu facta p̄ c. si beneficia. in prin. s. eo. tit. vbi æquiparāt collatio, & papalis reseruatō. facit ad hoc cle. fi. duobus, vt li. pen. secundum Lap. Do. Ioā. de Imo. dicit q̄ pro dicto Lapi facit: quia ordinarius hēt liberam potestatem in cōferendo, nisi probetur Papam p̄uenisse. Sed tutius v̄ per hūc tex. dictum Io. An. a p̄rio sensu: quia cum sit exorbitans, non dēt trahi ad consequentiam, vt in regula, quæ a iure. j. de reg. iur. Nec ob. s. e. si beneficia. quia ibi loquitur, qñ de prioritare constat. Ego crederem dictum Lap. verum, quia reseruatō Papæ cum decreto idem operatur, qđ collatio quantum ad aufere dam potestatem ordinario collatori. primum p̄batur. s. de cle. fi. eo tpe, s̄m p̄batur s. e. si postq̄. Sed si collatio concurrēs eodem tpe inualidat collationem ordinarij, vt hic: idē faciet reseruatō, ex quo eiusdem sunt effectus. Et p̄ hoc cessat fundamentum Io. An. quia probando reseruationem p̄bat aliquid, qđ impedit collationem ordinarij. ad hoc facit qđ no. Inn. de ap. præterea requisisti. vbi dicit, q̄ qñ concurrunt in eodem pūcto sententia excommunicationis, & actus illi p̄rius, q̄ excommunicatione tanq̄ maioris potentie intelligitur præcessisse. sic fit in proposito, ex quo eodem momento cōcurrit reseruatō Papæ, & collatio ordinarij, illa reseruatō effectiua manum ordinarij collatoris tanq̄ potentior intelligitur p̄cessisse, cū ab sorbeat ius inferioris sic simul concurrēdo. ¶ Sed pone q̄ vnus impetrat literas, vt recipiatur in canonicum: capitulum illius ecclesiæ eadem die impetrauit indulgētiā, q̄ ad nullius receptionem teneantur per literas apostolicas non facientes mentionē de indulto, nec apparet q̄ impetratio fuerit prior: an talis indulgentia huic noceat? Sol. Arch. tenet q̄ non: quia per talem probationem impetrans non potest dici vltimus: ergo sibi non nocet. ff. de dona. inter virum & vxor. cum hic stat. s. si mulier. alias, siambo. ff. de re. du. cum impuberes. & l. qui duos. in prin. s. j. ij. & iij. & s. cum in bello. Item sic dicēdo vtrunq; valet, scilicet rescriptum, & priuilegium. facit de transac. c. fi. de priui. ex ore. & sic interpretari debemus, vt res valeat. de ver. sig. Abbate. Item quia iste impetrās est actor, & capitulum excipit de indulgentia, necesse hēt probare prioritatem. ff. de proba. in c. exceptionibus. facit s. de testi. cum tu. bene facit, qđ no. j. de sen. excommu. venerabilibus. in pe. glo. & glo. in cle. literas. de referi. in gl. precedenti. Sed dicit Io. And. q̄ s̄m stylum, quem hodie dat curia omnibus impetrantibus, parum vtilis est hæc quæstio, cū habeat clausulas, per quas tolluntur indulgentiæ, quas constat p̄cessisse. Ergo fortius tolluntur illæ, de quibus non constat. procedit ergo quæstio, vbi tales clausulæ non essent. Io. An. ¶ Quid de receptione facta p̄ statutum iuratum, an teneat? Solu. hic Arch. tenet, q̄ non va-

leat, etiam si fiat ad mandatum legati. de quo remittit Io. An. ad no. per se s. eo. dilecto. super ver. iuramento, dicens q̄ ibi tenet, q̄ valeat, licet illi quandoque sint periuri. Sed Archi. p̄ se alleg. q̄ in decre. illa æquiparantur, & ponunt vt diuersa & disiunctiue statutū iuratum, & confirmatio papalis. sicut ergo non valet vno casu, sic nec alio. Nec mirum secundum eum, cum statutum confirmatum validet purus homo, licet Vicarius Dei b̄ in terris, iuratum autem confirmet verus Deus. de transla. prælat. inter. cui plus obediendum est quā homini. i. i. q. iij. Iulianus. & c. qui resistit. s. distinct. quæ contra Ioan. And. de isto dic, vt ibi no. & per Pau. in cle. j. de regula. & ibi dicam. ¶ Glo. j. in princip. recita per contrarium, q̄ Legatus conferre non possit. glo. soluit, deinde quærit de tribus quæstionibus. & sol. In ea glo. ibi, de latere. vide quod no. s. de offic. leg. cap. pe. in glo. ij. Ioan. And. ¶ Glo. 2. quærit. quid si posset apparere de tempore, & qualiter hoc constare possit, & sol. In fi. gl. per hoc apparet, q̄ vterque poterit probare, & obtinebit, qui melius probauerit. de renū. super hoc. de proba. ex literis. Ioā. And. Glof. super ver. neuter. quærit de vna quæstione. & sol. ¶ Glo. super verbo, possidentis. colligit notabile ex rex. In fi. glo. Archi. alleg. 16. q. 4. volumus, vt li. pen. per totum. Ioan. And. alleg. s. vt ecc. bene. cap. vnicum, post princip. & optimè facit ad casum. ff. de pig. si debitor. Cuius casum vide j. de regul. iur. cum sint. ¶ Sed quo tempore debet considerari possessio istius in primo responso? Sol. dicit Lap. Abb. q̄ consideratur nunc. s. eo tempore quo agitur, quis eorum sit potior, licet alter prius i possessione fuerit, quam nō hēt ipse sed alius. Et debet intelligi, q̄ sit in possessione naturaliter, & non ciuili ter: quia si esset violentus alium spoliando, esset secus, cum talis violentus gaudere non debeat priuilegio possessoris. s. eo. titu. cum qui. secundum Lap. Si teneremus, q̄ possessio validet ius illius, qui primò adeptus est illam, primum dictum La. non procederet: quia ex quo esset validatum ius istius, de necessitate sequeretur extinctio iuris alterius, cū duo simul non possint habere idem beneficium. s. e. cum non ignores. ergo licet de facto alius postea acquireret possessionem beneficii, non recoualesceret ius extinctum. 7. q. j. quā periculosum.

¶ Quid si collatio beneficii spectat ad episcopum, & inferiorem, ita q̄ quilibet conferre potest, vtpote quia inferior præscripsit collationem beneficiorum contra episcopum, non tamen taliter, q̄ episcopus etiam non possit conferre, sed est locus præuentioni, iuxta no. per Ioan. And. de offic. ord. pastoralis. super prima gl. & s. eo. ti. & lib. cum episcopus. an procedat quod hic dicitur? Sol. dicit Lap. Abb. hic, q̄ sic propter idē titatem rationis. & facit quod no. Ioan. And. post Inn. & Host. de offi. Archi. ad hæc. s. fi. & de offi. vic. cap. 3. secundum Lap.

¶ Sed quid si Papa p̄ferat vni, & Legatus & alius habens vterque specialem potestatem cōferendi a Papa, & conferant alteri vnum, & idem beneficiū, & neuter istorum possidet, nec apparet de prioritare collationis, quis præfertur? Sol. dicit Lap. Abb. q̄ videtur præferendus habens collationem a Papa. licet enim vtraque collatio posset dici apostolica, vt s. eodem titu. hi qui. tamen a Papa & immediate facta procedit a maiori. s. Papa, & a maiori potestate seu autoritate. ad hoc s. eod. titu. dudum. ver. nos igitur. & facit quod ibi no. s. de offi. vica. licet. super glo. hæc litera, s̄m Lap. ¶ Quid si episcopus extra diecesim confert beneficium vacans præsentī, & acceptanti, vicarius eius eadem die confert alteri etiam præsentī, & acceptanti, nec apparet de prioritare, quis sit prior seu potior? Sol. Gas. de Cal. in conf. 7. eodem ti. tenet q̄ collatio episcopi, cum præferatur collatio facta a maiori ceteris paribus, vt hic est casus, & facit de maio. & obe. per tuas. & quod no. Io. Mo. eo. lib. de rescrip. cap. pe. sed maior est potestas episcopi q̄ vicarij. s. eo. dudum. verū. nos igitur. ergo & c. Item episcopus potest auferre potestatem datam vicario in parte, & in totum: sed conferendo beneficium videtur sibi quantum ad illud adimere potestatem conferendi, sicut dicimus in domino tractante causam, in qua dederat procuratorem. de procura. si quem. eo. li. & tamen procurator inuitus non potest reuocari post litē contestatā. de procu. c. 2. eodem lib. cum ibi notatis: sed vicarius sic, vt no. Ioan. And. de offic. vic. clericos. Item mandatum procuratoris durat post mortem, & non vicarius, vt no. Ioan. And. de offic. vica. capit. fin. Si ergo facilius reuocatur potestas vicarij, quam procuratoris, & p̄ exercitium actus quem facit dominus, reuocatur potestas procuratoris, fortius illa vicarij. Item ille, qui delegauit causam, cognoscendo de illa videtur

ADDITIONES.

- a ¶ Possideret. Adde Cald. conf. 7. hoc ti. Ber.
- b ¶ Reseruatō. An autem sit necessaria reseruationis mentio, vide D. Fel. in ca. in nostra. s. correlario, de rescrip.
- c ¶ Vicarius Dei. An autem scripta Papæ præualeant scriptis sanctorum.

Geminianus super Sexto Decretalium.

a videtur reuocare delegationem, ^a vt no. Io. And. de appel. inti-
masti. & Arch. de offi. leg. quamuis eo. lib. ergo conferendo vi-
detur reuocasse dictam potestatem. & ad prædicta facit, quod
dicimus, q̄ Papa de causa cognoscendo, vel beneficium confe-
rendo, videtur alijs potestatem ademisse, vt eccle. bene. ca. j. &
no. de ap. vt nostrum, vt li. pend. ecclesia. 2. de constit. cum M.
secundum eum. Ex prædictis rationibus videtur, q̄ iste tex. nō
procederet in episcopo & vicario, vt. f. obtinens collationem
a vicario eodem tempore cum obtinente ab episcopo, si prius
adipiscat possessionem, q̄ præferatur: quia si talis collatio epi-
scopi est ablatiua potestatis vicarij quo ad illud beneficium:
ergo collatio per ipsum facta non tenet, cum sit datum ab eo,
qui potestatem non habet. de iurepa. quod autem, &c.

A D D I T I O.

a Videtur reuocare delegationem. Si autem delegatus committens vices suas
donec eas reuocauerit, protestetur q̄ per processum, quem postea faceret, nō
intendit reuocare, vālet protestatio, & censetur durare, nec per actum sequen-
tem tolli. Do. Fel. in c. cum M. Ferr. de consi.

S V M M A R I V M.

- 1 Pluralitas beneficiorum non debet committi vni personæ.
- 2 Vagatio est prohibita religiosi.
- 3 Monachorum appellatione non comprehenduntur alij religiosi.
- 4 Capellanus ecclesiæ potest præscribere curam ipsius ecclesiæ contra princi-
palem prælatum.
- 5 Priuatus beneficio quo ad titulum non perdit possessionem facti.
- 6 Constitutio noua non trahitur ad præterita, nisi in ea expresse caueatur.
- 7 Monachus an possit eligi ad ecclesiā parochialem de iure.
- 8 Abbas an possit simul annectere ecclesias sibi subiectas.
- 9 Qualitas respiciens duo subiecta, ad quod sit referendum.
- 10 Abbas an possit sine causa remouere priorem manualem.

Vnde singula.

- V**nde singula. ¶ Glo. j. summat, & primo po-
nit consōnis causam. Secun-
dō consōnem circa religiosos ibi, præsentī, in qua
tria facit. Primō prouidet circa futura, & pœnā ap-
ponit. Secundō ibi, circa. prouidet circa præterita sub eadem
pœna. Tertiō ibi, prohibemus, prouidet circa administratio-
nes, vel officia vnius monasterij non committenda monachis
alterius monasterij, & pœnam apponit committenti, & reci-
pienti. Legam per partes, primō faciendo vnam partem vsque
ad ver. prohibemus. & aliam vsque ad finem. ¶ No. primō, q̄
pluralitas officiorum non debet committi vni personæ. ¶ Et
no. q̄ appellatione beneficij comprehenditur prioratus, & ec-
clesia curata. hoc probat tex. hic iuncta ratione principij cum
prohibitione tex. ¶ No. q̄ religiosi est prohibita vagatio, ad
quod 16. q. j. placuit. ¶ Item no. q̄ pluralitas beneficiorum in-
ducit dissolutionem, & vagationem in personam beneficiati.
3 ¶ No. argum. t̄ q̄ appellatione monachorum non compre-
henduntur alij religiosi. ¶ No. q̄ pluralitas prioratuum vel eccle-
siarum parochialium est prohibita religiosi, etiam si cura per
alios sit exercenda. ¶ No. q̄ quandoque principalis prælatus,
vel Rector ecclesiæ non exercet curam animarum, sed per a-
lium clericum est exercenda. Et sic facit tex. t̄ capellanus ec-
clesiæ possit præscribere curā ipsius ecclesiæ p̄ principalem p̄-
latum: quia vt hic patet, est possibile de iure, q̄ principalis nō
possit curam exercere. ¶ No. duos casus, quibus est permittū
plura beneficia obtinere, alios vide p̄ gl. 2. i. q. j. i. summa. ¶ No.
hic duos modos vniendi plura beneficia, videlicet, q̄ vni de-
pendeat ab alio, & sic vnum sit alteri accessorium, vel q̄ ambo
simul vniantur, ita q̄ vtrunq; remaneat principale. vide gl. in
c. j. ne sede vacante. ¶ No. t̄ licet quis ipso iure sit priuatus be-
neficio quo ad titulum, non t̄n perdit possessionē facti. ad hoc
s. eo. ti. licet ep̄s. ¶ No. q̄ religiosus est eligibilis. Et sic patet q̄
nō est postulādus. ad hoc s. e. li. si religiosus. de ele. ¶ No. q̄
constitutio noua non trahitur ad præterita, nisi in ea expresse ca-
ueatur. ad hoc s. de consi. c. fi. ^a ¶ No. q̄ constitutio non ligat
post mensem a die promulgationis, sed a die scientiæ. ad hoc
de peni. cum ex eo. quod est verū, q̄ lex hoc exprimit. de hoc
hic per gl. ¶ Q̄uæro, an de iure monachus possit eligi ad ec-
clesiam parochialem? Sol. Arch. dicit hic, q̄ iste tex. pōt induci
q̄ sic: quia ex quo prohibet pluralitatem curatarum ecclesia-
rum, v̄ concedere, q̄ vni ecclesiæ curatæ licitē monachus p̄fi-
ciatur. Sed hoc quidam concedunt dispensatiuē t̄ntum. 55. di-
priscis. & 16. q. j. in sum. & s. c. de sta. mo. q̄ Dei. Io. An. Com-
muniter tenetur, q̄ possit ex dispensatione corpore iuris clau-
sa, q̄ fit p̄ idoneitatem personæ ^b habilis ad prædicandum,
iuxta no. in d. c. q̄ Dei. & in cle. j. de elec. ¶ An Abbas possit si-
mul annectere ecclesias sibi subiectas. Sol. Arch. hic tenet,
q̄ non, alleg. dictum Inn. in c. sicut vnire. de excels. præla. Dicit
t̄n, q̄ Abbas bene potest hoc præscribere saltē in simplicibus,
& in manualibus. de quo dic vt in cle. ne in agro. s. ad hæc. de
statu r̄sa. Io. An. Gl. ibi tenet, q̄ præscriptione possint hæc. q̄ re-
re, cum istud sit iuris, & non ordinis. ¶ Gl. si. alle. concor. ¶ Gl.

in ver. prioratus, querit an intelligatur de curatis, & solu. In fi.
gl. Idem Io. Mo. & Arch. Io. An. Et sic est hodie determinatum
in cle. quia regulares. in vltimo responso. de sup. negl. prælat.
9 Et no. ex ista gl. t̄ q̄ qualitas respiciens duo subiecta q̄ est p̄por-
tionabilis vtrique, refertur t̄m ad proximum subiectum, q̄m si
referretur ad alterum, surgeret iurium correctio. Nam decre.
de multa, prohibet prioratus etiam non curatos simul teneri.
¶ Glo. super ver. absque, colligit notabile ex tex. ¶ Glo. super
ver. annexi, querit & soluit. ¶ Glo. super ver. teneantur, recita
per p̄rium, q̄ non sit necessaria diuisio ex quo sunt priuati. gl.
sol. ¶ Glo. in ver. intelligibilis. in prin. all. concor. & corrobora-
t̄ tex. Deinde opponit, q̄ sit superflua dispositio huius tex. seu
decre: quia idem erat statutum per c. de multa. ¶ Id. quod Pa-
pa dixit in proemio huius lib. gl. sol. In fi. gl. Arch. tenet q̄ gl.
q̄ tex. non habeat locum in manualibus, dicens, q̄ Bonifacius
super hoc consultus ita respondit. Et inducit text. hic qui dat
optionem alterum eligendi, & sic v̄, q̄ nō loquatur de manua-
libus. Sed dicit Io. An. q̄ pro glo. facit quod ipse no. in ca. præ-
senti. s. de of. ord. Nec ob̄st. iste tex. quem Arch. all. pro se. Imo
facit p̄ eum: quia si intelligeretur de prioribus perpetuis iste
tex. non daretur ei electio, quem alias velint retinere: per c. de
multa. s. c. vnde de necessitate oportet intelligi de manualib.
& non de perpetuis, vt etiam no. in gl. antepe. in cle. quia regu-
lares. de sup. negl. prælat. Io. An. ¶ Sed circa præmissa dubita-
tur, an si Abbas vult sine cā remouere priorem manualet, fortē
ex odio, quia Abbatem detulit sup aliquo crimine, vel ex alia
cā, possit iste prior corā superiore Abbatis instare, vt nō remo-
ueatur. ^d sol. Dicit Io. An. q̄ vltra illa, q̄ scripsit s. e. lib. de offi.
ord. præsentī. vltimontani tenent, q̄ iste prior possit q̄relam
deponere coram superiore Abbatis supplicando ad instar ser-
ui supplicantis p̄ dominum iniuriōse tractantem eum. Et mo-
uentur ex dicto Inno. posito. s. qui cle. vel vo. cap. fi. super glo.
ergo. & ibi habentur iura, q̄ allegat, & per illum superiorem re-
stringitur talis voluntas Abbatis sub rōne, i. r. q. 3. illa: & pro
his etiam facit de statu mona. cum ad monasterium. ver. tales.
ibi, cum oportuerit, quem tex. repetit cle. quia r̄ares. de sup.
negl. præla. ver. licet. de quo ver. vide q̄ no. 25. q. j. ca. j. Item p̄
eis facit s. de ap. de priore. & antiqua, de qua ibi no. & vide no.
de reser. cum dilecta. sup. vl. gl. Sed istud non recipit apud Itali-
cos cōiter. Item q̄ Abbates committunt tales administratio-
nes, exprimunt, q̄ nuda voluntate, etiam si nulla causa sub̄sit,
illos possint ad claustra reuocare. Ioan. An. & ista opinio Itali-
corum v̄ melior secundum Do. Ioā. de Imo. q̄ iura sua indu-
cta s. de seruo, permittunt, q̄n sit sibi iniuria in personam: sed
q̄n sit circa bona, non habent locum p̄ dominum, qui conce-
sit, v̄l. cum affirmes. C. de lib. causa. Sic ergo erit in monachis
fm eum. Et pro ista opi. facit: q̄ non possunt isti claustrales ha-
bere peculium, vel administrationem, nisi quatenus Abbas il-
lis permittat, vt in c. 2. de sta. mo. Ergo patet, q̄ eo non permit-
tente non poterunt. ¶ Glo. in ver. peruenit. recita per p̄rium,
q̄ isti incurrant pœnam post duos menses a publicationis tem-
pore, licet ignorent constitutionem: quia præsumitur sciētia.
Gl. soluit, q̄ isto casu fallit, cum sic placuit Papæ. Et ex hoc in-
fer̄, q̄ mensis incipit currere, quodocunq; detur scientia an-
te duos menses. in fi. gl. no. bene istam gl. q̄ licet cōstitutio no-
ua nō liget intra duos menses a tempore publicationis. Istud
est verum nisi primo detur scientia. Vnde si statim q̄n sit publi-
catio, detur scientia nouæ cōstitutionis, statim incipit ligare.
Et vide similem gl. j. de reb. eccl. non alie. c. 2.

A D D I T I O N E S.

- a** C. fi. Vbi vide Do. Fel. cum quatuor ampliationibus & 10. fallentijs pulchre
de hoc tractantem, vbi etiam vide dist. Do. Henrici Bohic.
- b** Idoneitatem personæ. Adde Fred. consi. 135. & seq. Ber.
- c** Subiectas. Adde Do. Card. consi. 37. Bal. consi. 4. 5. lib.
- d** Remouetur. Adde Fred. consi. 100. & 134. Fran. de Are. consi. 79.

S V M M A R I V M.

- 1 Beneficia consueta gubernari per monachos vnius monasterij, non possunt
committi alijs monachis per inferiorem a Papa.
- 2 Monachus non potest habere vocem in diuersis monasterijs, inter qua non
datur connexitas.
- 3 Monachus vnius monasterij non potest præfici alteri monasterio diuerso,
nisi primo fuerit in illud translatus.
- 4 Constitutio prohibens commissionem fieri, qualiter intelligenda.
- 5 Ordinare, verbum, adaptatur commissioni administrationis.
- 6 Causa legitima quæ dicatur monachum transferendi, & quæ sit.
- 1 **Prohibemus.** ¶ No. q̄ beneficia consueta
monasterij, nō possunt committi alijs monachis p̄
inferiōrē a Papa. Et sic v̄ q̄ Legatus de latere hoc
non possit, cum in reseruatīs apostolicæ sedi se non intromit-
tat. de quo vltimo vide s. de ele. si Abbatem. ¶ No. q̄ mona-
chus non pōt h̄re vocem in diuersis monasterijs, inter q̄ non
datur

datur connexitas: secus si daretur inter illa monasteria connexitas. ad hoc infra, de priui. cap. j. circa fi. ¶ **No.** q. monachus vnus monasterii non potest præfici alteri monasterio diuerso, nisi primo fuerit in illud translatus. Et sic habes limitationem ad cle. j. de elect. quia ibi prohibetur de non trāsato: hic autem permittitur de translato. Et ratio potest esse: quia ex quo primo trāsferitur, non potest dici monachus alterius monasterij, sed istius ad quod fuit translatus. ¶ **No.** q. constitutio prohibens commissionem fieri non videtur prohibere dimissionem commissionum præcedentium, nisi aliud exprimitur. ¶ **No.** q. verbum, ordinare adaptatur commissioni administrationis, & sic cōprehendit etiam collationem. quod nota pro impetrante ad ordinationem episcopi vel alterius. ¶ **No.** q. diæcesanus supplet negligentiam prælatorum etiam regularium non exemptorum in collationibus beneficiorum etiam regularium. ¶ **Quæro,** an iste tex. in illa 2. parte habeat locum etiā si ecclesiæ non sint curatæ? Sol. dic q. sic: quia bis exprimitur hic ista ecclesiæ, & nihil repetit de cura: ergo locum habebit etiam in non curatis. Io. And. ¶ **Quæro,** an quod hic dicitur, habeat locum in clericis secularibus? Solu. dic q. hic non exprimit nisi de monachis: quia de clericis secularibus iam erat prouisum per cap. possessiones. de re. ecclie. non alie. Et iō pena de qua hic in fi. dicitur, non habebit locum in clericis secularibus, ex quo de eis non exprimit. Io. And. ¶ **Glo.** in ver. canonicè. quærit, quando monachus dicatur transire canonicè, & soluit distinguendo. In ea. glo. ibi, & conuentus. Innoc. in cap. fi. de renunc. dicit, q. isto casu requiritur dispensatio, & autoritas episcopi, & istud placet hic Ioan. Mo. & Arch. in c. si religiosus. in fi. hic præallegato, & vide quod no. in Specu. ti. 2. §. sunt quoque. ver. 24. & quod no. de regula. non est. super prima glo. Ioan. And. Lap. Abb. dicit q. Specul. in loco prædicto dicit q. Abbas potest dispensare, q. monachus ad maiorem transeat ordinem. de regula. licet. & cap. sanè. vel etiam ad parem ex causa, sed non ad minorem, secundum Hostien. vt no. in d. c. non est. secundum Lap. hic, per hoc non habes plenam veritatem huius passus: & quia quotidie fit remissio ad istā gl. super ista materia licet non congruat rubricæ, tamen hic eam ponam. Et primo de hac materia per Innocen. in d. cap. fi. de renunc. per Ioan. And. post alios de regula. non est, super prima glo. & eodem titu. significatum. & ibi per dominum meū, & per Archi. 19. quæstio. 2. §. sed subaudiendum. & 20. quæstio. j. monachum. & in Specu. in loco præallegato. Conclude omnes simul. Aut quis ex professione est alligatus religioni in genere, & non in specie, & potest transire ad parem, & ad laxiorem prout sibi libet. j. de regula. constitutionem. & de regula. super eo. & cap. significatum. & tenet Archi. 20. quæstio. j. monachum. & Lap. in allegatione sua 132. Aut est professus religionem in specie, & tunc aut vult transire ad eādem religionē sed ad diuersum locum, vt quia sub eodem patre Abbate sunt diuersa loca, & tunc potest transire causa legitima subsistente. & iste casus est de reg. significatum. prout ibi intelligit glo. fi. Nec videtur distinguī ibi, an in facto sit maioris, vel minoris obseruantie. Aut vult transire ad religionem diuersæ speciei, tunc si est arctioris, potest licentia petita licet non obtenta, a de regula. licet. Et dicit glo. q. est verum: nisi monasterium, vel religio prima haberet priuilegium, vt etiam ad arctiorem transire non possit licentia non obtenta, vt no. Hostien. in d. c. non est nobis. Aut est paris obseruatia, & subest causa legitima: & potest de licentia Abbatis, & requiritur dispensatio episcopi, vt dixit hic Ioan. And. super glo. & idem tenet in additio. Specu. loco præalleg. Sed Hostien. in cap. significatum. tenet q. etiam ad minorem transeat de licentia Abbatis, & episcopi. Dominus meus reducit ad concor. Innocen. & Host. q. si vult transire ad parem in diuersa diæcesi, & cum causa, exigitur consensus Abbatis, & episcopi. Et est ratio: quia isto casu subtrahitur monachus episcopo, & ista videtur esse mens Innocen. in d. cap. fi. de renunc. Si transit in eadem diæcesi ad parem sine causa, & idem. Si tamen cum causa, tunc sufficiat consensus Abbatis. Et sic potest intelligi de regu. non est nobis. & quod ibi no. glo. Si vult transire sine causa, requiritur consensus episcopi. ita intelligatur dictum Ioan. And. hic & sequacium. Hæc intellige vera in non exemptis. Sed in exemptis non videtur sufficere licentia episcopi, sed requiritur licentia Papæ, cui subsunt. Et ita videtur tenere Archi. 19. quæstio. ij. §. sed subaudiendum. pro quo facit quod no. glo. j. de priui. autoritate, quæ dicit, q. Papa est episcopus exemptorum, si vult transire ad minorem, si erat minor tēpore assumptionis professionis, & inuenis factus maior velit transire ad minorem, quia fortè non potest austeritatem regulæ sustinere, & tunc potest de licentia Abbatis, & episcopi, vt no. Innocen. in d. cap. significatum. & idem Archi. in d. capit. monachum. Si verò erat maior, & mature ætatis, tunc si sine causa vult trā

fire, solus Papa dispensat, vt dic tgl. Aut cum causa legitima, & tunc dicit Archi. q. sine plica posset concludi q. interueniente consensu prælati, & capituli sui, & episcopi dispensatione poterit transire ad minorem religionem. ¶ Et causa legitima esset, si non posset esse in suo monasterio propter nimiam austeritatem regulæ, vel infirmitatem perpetuam superuenientem, aut senectutem, vel similem, vel aliam iustam causam. alleg. de sta. mon. cum ad monasterium. §. in refectorio. ver. quā quā. alias non ad quod etiam alleg. no. 19. quæstio. j. in sum. & cap. j. & 20. q. 3. cap. j. in fi. Istud ponit Archi. in d. cap. monachum. 20. quæstio. j. Tamen Dominus meus isto vltimo casu distinguebat, quod aut causa exigit celeritatem, & tunc procedat quod dictum est: aut causa non exigit celeritatem, & tunc solus Papa dispensat, & ita intelligatur hic glo. secundum eū. & pro ista sua distinctione facit in simili tex. de senten. excom. muni. per tuas. ¶ **Glo.** super ver. sedem. quærit, & soluit. In fi. glo. no. quod Legatus de latere exercet reseruata apostolicæ fedi. de quo dixi in tex. ¶ **Glo.** fi. quærit, an collatio teneat? & soluit. In fi. glo. & facit ad no. per glo. quæ incipit, si intelligas. in cle. si plures. eodem titu. Ioan. And. ¶ **Quæro,** an si monachus propria autoritate intrat possessionem monasterij incurrat penam cap. eum qui. §. eo. sol. dicit Lap. Abb. q. sic per istū tex. ibi, nisi canonicè transferantur. Vnde si translatio nō est canonica incurret illam penam monachus, & alius religiosus translatus non canonicè. alleg. supra de reg. cap. fi. & cap. constitutionem extrauag. Benedicti 12. quæ incipit, pastor bonus, secundum eum.

A D D I T I O.

¶ Non obrenta. A dde videndum latè Abb. conf. 95. & se. Cal. conf. 25. de regula. Ro. conf. 341. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Receptio canonicorum, & collatio canonicatus, & præbendæ differunt.
- 2 Collatio beneficiorum, vel canonicatum, aliquando spectat ad solos canonicos. Et ad quem regulariter. nu. 6.
- 3 Absentes non sunt vocandi de iure ad actus capitulares.
- 4 Gestum per presentes, & residentes non vocatis absentibus non est nullum ipso iure.
- 5 Commoditas in citandis absentibus qualiter consideretur.
- 7 Absentium vocatio an semper debeat fieri in qualibet receptione.
- 8 Receptio canonicorum est duplex.

Utm in ecclesijs. ¶ Gl. non summat Zen

ze. sic summat. Contēptum possunt psequi n ad receptionem, vel collationem absentes canonicè non vocentur. h. d. cui addit Ioan. de Fan. nisi consuetudo habeat eos non vocari. Et tria facit. Primò ponit dictum. Secundò ibi, nisi, exceptionē. 1 Terriò ibi, alioquin, pœnam. ¶ **No.** hic esse differentiam inter receptionem canonicorum, & collationem canonicatus, vel præbendæ. Et sic videtur, q. sola receptio non inducat collationem. de rescrip. eam te. ¶ **No.** argum. q. quandoque collatio beneficiorum, vel canonicatum spectat ad solos canonicos. de quo supra de ele. cum ecclesiā Vulterana. ¶ **No.** q. de iure absentes non sunt vocandi ad actus capitulares, quando vocatio commodè fieri non potest. ¶ **No.** consuetudine induci posse absentes non fore vocandos. ¶ **No.** q. gestum per presentes, & residentes non vocatis absentibus non est nullum ipso iure, etiam in casu quo de iure sunt vocandi, sed peti potest retractatio. ad hoc §. de elect. q. sicut. ¶ **Op.** q. non sint vocandi absentes in receptione canonici, vt no. Hostien. in summa de consti. ver. quid ergo? Solu. dicit Archi. q. quedam est receptio, quæ fit ad mandatum superioris, & tunc non est necessaria vocatio absentium: quia de necessitate est obtemperandum, & ita procedat contrarium. Quedam est receptio, quæ fit ad mandatum superiorum voluntariè per ipsos canonicos, & tunc sunt absentes vocandi, & ita procedat hic. distinguenda enim sunt illa, quæ fiunt voluntariè ex his, quæ fiunt necessariò. de quo supra de offic. delega. ab arbitris. eodem lib. & vi de no. j. de concess. præben. in cap. si capitulo. super ver. recipere. Fatetur tamen Archi. q. licet canonici non sint vocati ad receptionem factam de mandato superioris, non possunt prosequi contemptum, possunt tamen opponere contra rescriptum. de rescrip. ad audientiam. vel contra personam, eodē ritu. cum a Deo, & de consti. ex parte. & non obstante receptione sic facta poterunt etiam excipere, ne per surreptionem promoueat. de electio. cum dilecti. & de re iud. cum olim. licet alias non possent per exceptionem. de ap. constitutis. ad fi. de accu. accedens. Io. And. ¶ **Quæro** de quibus beneficiis intelligatur iste tex? Sol. dic q. in quibuscunque, vbi competit collatio capitulo, cum tex. indistinctè loquatur non distinguendo, an beneficia sint intra ecclesiā, siue extra. Io. An. ¶ **Quæro,** qualiter considerabitur ista commoditas in citandis absentibus? Solu. dicit Archi. q. illud respicit ecclesiā, non autē per-

Geminianus super Sexto Decretalium.

personam citandam. al. no. de ele. bone. j. in gl. si citati. & cap. cum inter vniuersas. in gl. pe. & concor. huic literæ tex. de ele. q. sit. de of. dele. statumimus. 2. Io. An. ¶ Tractat hic Archi. plu-
a ra circa vocationem absentium, quæ omittit Io. An. quia po-
suit in c. quia pp. de ele. & c. coram. Item tractat de vagabundo,
an sit citandus. de quo similiter remittit ad no. in d. c. quia pp.
§. illud. in fi. 2. gl. Item de excommunicato quomodo sit citan-
dus, ponit Compos. de consue. cum dilectus. & ibi no. super gl.
suspensus, quod etiam ponit hic Arch. Io. And. ¶ Gl. in ver. fa-
cienda. recita per prium, ex no. de re iud. cum olim. glo. soluit.
In fi. gl. & sic dicit Arc. se habuisse a canonicis illius ecclesiæ.
Io. An. ¶ Gl. in ver. commodè. quærit de tribus quæstionibus,
& soluit. In ea. gl. ibi, coram. & hæc fuit opi. Host. quæ placuit
hic Arc. Io. An. ¶ Gl. si. infert ex tex. q. canonici possunt prose-
b qui contemptum. Deinde quærit, an possit ratificare, & solu-
q. sic. i. fi. gl. p. gl. facit ff. de iniur. rup. & irri. test. l. filio. vbi testa-
mentum, quo præteritus est filius, nullum est cum filius vult,
alias non. Electio facta tamen illo contempto, qui vocari debe-
bat, non est nulla. Sed q. tex. & gl. qui vult, q. isti contempti pos-
sint petere reuocari electionem, vñ casus. ff. de serui. rufi. p. d.
per fundum. vbi patet, q. si res est communis pluribus, si aliq. p-
cedunt, aliqui non, valet concessio saltem quo ad partem con-
cedentium. ita dēt esse hic. Sol. Io. Mo. dicit q. licet collegium
eligat prælatum, 16. q. vlt. c. si. tamē ipsi actus eligendi sunt sin-
gularium, sicut est eligere, audire diuina, & similia. j. de senten.
excom. si sententia. §. si. & ideo quantum ad istos actus id, qd
est vniuersitatis, competit singulis, p. regulam. ff. q. cuiusque
vniuer. nomine. l. sicut. tamen faciunt nomine collegii, vt in-
fra c. si. j. respon. Cum igitur canonicus eligat, vt pars collegij,
illi parti potest renunciare, & factum capituli tñc firmum ma-
nebit. Sed l. per fundum. loquitur in illis, qui habent rem cō-
munē, vt singuli, & quod ipsi agunt faciunt suo iure, & sic ipso
rum factum est efficacius, vnde minus est corruptibile. Vnde
statim quo ad eos tenet irrevocabiliter. facit. ff. de admi. tut.
6 quoties. §. item si temporali. Io. An. ¶ Quæro ad quem spe-
ctet collatio canonicatum, & beneficiorum particulariū in
c ecclesiis collegiatis inferioribus a cathedralibus? Sol. dicit
Lap. Abb. q. iste tex. qui simpliciter loquitur de ecclesiis non
distinguendo, facit quod in talibus spectet non ad episcopū,
sed ad prælatum & collegium illius ecclesiæ, vel potius ad præ-
latum cum consensu sui capituli talium ecclesiarum de iure
communi secundum Lap. istud dictum Lap. non videtur verū
secundum quod tenet Arch. 10. q. j. regenda. vbi dicit, q. ad pla-
tum spectat electio, & ad episcopum confirmatio. & ad tex. hic
posset responderi, q. loquitur de cathedralibus, vel loquitur
7 qñ de iure speciali: spectaret collatio ad collegium. ¶ Que-
ro, an in qualibet receptione semper debeat fieri vocatio ab-
8 sentium? Sol. dicit hic Lap. Ab. q. receptio canonicorum est
duplex. quædam est receptio facti, quædam iuris. Receptio iu-
ris est illa, quæ habet vim collationis, & fit per ipsum capitu-
lum. & de ista loquitur iste tex. Receptio facti est illa, quæ fit
ad mandatum superioris, qui primò contulerat canonicatū,
& præbendam, & in illa non essent vocandi absentes. Nec lo-
quitur iste tex. de hac receptione: tamen in ista receptione de-
bent esse præsentēs duæ partes, vel saltem maior pars capitu-
li: alias non valeret receptio. Abinde autem scilicet non sunt
vocandi, nec non vocati possunt agere de contemptu. Et est ra-
tio, quare tunc maior pars debet vocari: quia ex quo superior
mandat, q. recipiat de iure, vult q. fiat id, quod iuris est. Sed de
iure est, q. receptio sic fiat, vt hic. Et debet fieri collegialiter, vt
in c. licet, nec sufficit q. a singulis d. capitulo fiat. Sed receptio
facti potest fieri a singulis singulariter, & extra capitulum, &
ab excommunicatis. ¶ Nec ad istam debent absentes vocari,
iuxta no. de referi. eam te. & de præb. pro illorum. & quod ip-
sè no. in c. Iaco. de simo. & no. j. de concess. præb. si capitulo, se-
cundum Lap. ¶ Sed quæro, an prælatus ecclesiæ sit vocandus
ad talem receptionem, de qua hic loquitur? Sol. dicit Paul. hic
q. non: quia tex. hic loquitur de canonicis: ergo non loquitur
de habentibus dignitatem in ecclesiis: quia illi de iure vocan-
di non sunt, cum non habeant vocem in capitulo. & remittit
ad no. per se in cap. literas. de concess. præb. super glo. si. secun-
dum Pau. vide de hoc per glo. in cle. vt hi, qui. de æta. & quali.
& gl. in cle. vt professores. de regularibus.

ADDITIONES.

- a ¶ Absentium. Adde Ol. consi. 259. Fe. consi. 278. Ber.
 - b Ratificare. Adde Old. consi. 64. vbi consuluit, q. duobus in discordia electis ca-
nonicus contemptus potest vnam electionem approbare, aliam impugnare.
& vide Lap. alleg. 22.
 - c ¶ A cathedralibus. Adde videndum latè Fre. consi. 34. Ber.
- S V M M A R I V M.
- 1 Prædecessoris appellatione comprehenditur prædecessor etiam per multos
mediatus. & in c. quædam. nu. 1. infra eo.

- 2 Beneficium non dicitur vacare in curia, nisi prius moriens illud obtineret.
- 3 Actus dicitur factus in loco determinato, quando fit in loco ibi vicino.
- 4 Curia Romana dicitur vbi est apostolica sedes.
- 5 Mors que dicitur.

Præfenti. ¶ Gl. non summat, Zen. sic summat. Beneficia morientium etiam in loco
vicino curiæ Romanæ per duas dietas legales, vel
fede ipsa vacante ibi tamen domicilium vel origi-
nem non habentium, vel etiam habentium, sed curialium, &
ibi ratione curiæ morantium, vel translata curia eam sequen-
tium, & in itinere decedentium, vel in loco vnde recessit cu-
ria, in quo remansissent infirmi, per alium conferri nequeunt
q. per Papam. h. d. Diuisio patet: quia sunt quinq. dicta, & ter-
tium respicit prima duo. Secūdū ibi, idem est. Tertium ibi, lo-
ca. Quartum ibi, sanè. Quintum ibi, porro. Legā per partes.
1 ¶ No. q. appellatione prædecessoris comprehenditur præde-
cessor etiam per aliquos mediatus. Nam inter Bonifacium au-
thorem huius capituli interpositus fuit Greg. X. vt patet in c.
statutum. §. eo. ti. & Inno. IIII. ¶ No. argum. differentiam esse
inter nuncium sedis apostolicæ, & eius Legatum. ad hoc su-
pra, de præscri. accedens. de cens. cum instantia. ¶ No. q. be-
neficium non dicitur vacare in curia, nisi moriens illud obti-
neret. Et sic videtur, q. si tali fuisset collatum beneficium qd
nondum acceptauerat non dicitur vacare in curia, cum non
obtineat, donec acceptet collationem. §. eod. ti. si tibi absenti.
3 ¶ No. q. actus dicitur factus in loco determinato, quando fit
in loco ibi vicino. ¶ No. q. Romana curia dicitur esse, vbi est
apostolica sedes. Nam hic primò dicit de vacantibus apud se-
dem apostolicam, postea dicit de venientibus ad Romanam
curiam. ad hoc §. c. statutum. ¶ Quæro, an iste tex. in omnibus
suis casibus loquat declaratoriè: Solu. dic q. sic præterquam in
§. loca. Et ideo tex. ibi dicit, volumus, non dicit, declaramus:
quia limitatio illa non erat de iure antiquo. Ioan. An. ¶ Que-
ro, quid de stantibus intra locum vicinum curiæ per duas die-
tas, & morientibus: an includantur ista constitutione? Solut.
dic q. non: quia tex. hic loquitur de venientibus ad curiam, vt
de recedentibus: ergo non includit ibi morantes. Et istud et
probat. j. §. pen. Io. An. dicit Ioā. de Fan. q. putat hoc verum
de his, qui non essent legati nec nuncij, sed aliter ibi morantes
5 secundum eum. ¶ Quæro quid sit mors? Solu. dic q. est pri-
uatio vitæ. Nam mors est dissolutio animæ, & corporis: fa-
cit de peni. dif. 2. charitas. & quod ibi no. de cel. mis. in quadā.
in auth. de nup. §. deinceps. collatio. 4. Sicut enim tenebre ni-
hil sunt, sed vbi non est lux dicuntur tenebre, ita nihil est mors,
sed vite priuatio accipit hoc nomen. Et secundum Isidorum
mors dicitur quasi amara, vel à mortu primi parentis, qui po-
mi vetiti mortu mortem incurrit. Vel dicitur a Marte, qui est
effector mortis. Est autem mors acerba. f. infantium. immatu-
ra. si iuuenum. matura. f. senum fm Arc. Io. An. ¶ Gl. in ver. re-
cedentes, quærit ad quid fuerit necessaria declaratio istius pri-
mi casus? gl. sol. propter opi. Gar. ¶ Gl. in ver. vicinis, quærit, qd
dicatur præfens. Et ponit duos modos.

S V M M A R I V M.

- 1 Obligatio curialium non soluitur per mortem Papæ.
- 2 Recedens de loco, vadens ad alium locum vicinum animo redeundi non dici-
tur recessisse de loco.
- 3 Causa accidentalis, & naturalis quando concurrunt, attendimus potius
naturalem quàm accidentalem.
- 4 Domicilium an quis possit habere in pluribus locis.

Dem est. ¶ No. q. per mortem Papæ nō sol-
uitur obligatio curialium, quin illi
dicantur curiales, qui primò etiam curiales dice-
bantur, quod no. pro priuilegio ordinis Sancti An-
tonij, qui habet funeralium quartam omnium curialium: qd
etiam sede vacante percipient quartam funeralium, ex quo cu-
rialitas per vacationem sedis nō dissoluitur. ¶ No. q. ille, qd
recedit de loco vadens ad locum vicinum animo redeundi, nō
videtur de loco recessisse, sed fingitur permāsisse in primo lo-
a eo. ad hoc j. de sepul. cum quis. quod no. quia facit ad no. §. d.
ele. si postq. eo. li. ¶ No. q. quo ad casum istum paria sunt habe-
re domicilium in loco, vel habere domum, quod secus est quo
ad forum sortiendum. de foro comp. c. ex parte B. & de refer.
3 dilectus. ¶ No. q. vbi concurrunt causa accidentalis, & causa
naturalis, attendimus potius naturalem, q. accidentalem. Nā
hic si habebat domicilium licet accidentaliter ad locum fue-
rit reuersurus, potius attendimus domicilium. ¶ Quid si iste
curialis vadit ad locum remotū, & ibi moriat: an habeat locū
iste

ADDITIONES.

- a ¶ Quod no. Adde pro hoc, q. voluit Rom. consi. 263. q. iurans q. semper stetit
in ciuitate, non dicitur periurus, licet aliquo tempore se absentauerit. pro-
pter pestem. Ber.

iste tex. Sol. dic q non. & hoc voluit tex. a 3rio: quia sine ministerio bis expressit locum vicinū. Et pondera tex. qui vult hoc verum, si ibi non habet domicilium, vel domum, etiam si fuisset ad curiam: quia multum fuisset dubitatum, si erat reuersurus ad curiam, an includeretur sub reservatione, ex quo ibi habuisset domicilium, ideo Papa hoc declarauit. Io. An. ¶ Gl. in ver. domicilium, quærit, an domicilium possit quis habere in pluribus locis. soluit, q sic in fi. gl. & vide quod ibi no. 13. gl. & de parochijs. c. fi. in j. gl. quod ponit hic Arc. Ioā. An. ¶ Glof. in ver. domus. in prin. recita per contrarium, q sola domus nō facit sortiri domicilium. glof. sol. deinde quærit de vna quæstione, & so. in ea. gl. ibi, illud. facit. ff. de iud. l. Iulianus ait si alter, vbi æquiparatur iudicem fieri litigatoris hæredem ī totum, vñ in partem. Ioan. And. De materia huius glof. dixi supra eodē titu. & lib. cum in illis.

S V M M A R I V M.

- 1 Dietarum quando fit mentio, intelligitur de consuetudinarijs.
- 2 Lex ponens casum specialem præsupponit, q in contrarium sit regula iuris communis.

Oca vero. ¶ No. quis locus dicitur vicinus. ¶ No. q vbi fit mentio de dietis non intelligitur de legalibus, sed de consuetudinarijs. probat tex. qui dicit, q hic est speciale. ¶ Et no. q vbi lex ponit casum specialem videtur velle, q in contrarium sit regula iuris communis. ad hoc allegatur iste tex. ¶ Quæro, quare Papa statuerit hic de duabus dietis, & non de pluribus? Sol. dic q istud est de arbitrarijs, de quibus ratio reddi nō potest, iuxta no. de rescript. si quando. tamen æquitatem in se habet. Io. An. ¶ Glof. in ver. legales. quærit, quid sit dieta legalis, & quid si aliquid superesset, & soluit. ¶ Glo. in ver. specialiter. colligit notabile ex tex.

S V M M A R I V M.

- 1 Domicilium quis retinet, & sortitur in loco sue originis.
- 2 Qualitates accidentales adiectæ causæ naturali immutant aliquando naturalem.
- 3 Iura exorbitantia facientia mentionem de domicilio originis, verificantur etiam in habente domicilium ratione continuæ moræ.

Ane si quis. ¶ No. q quis retinet, & sortitur domicilium in loco sue originis. vide tex. de temp. ord. cum nullus. j. responso. ¶ No. tex. qui dicit, ipsius Bonifacij. per quod patet, q si beneficium adhuc non esset suum, non valeret in curia, licet ibi fuisset collatum, vt s. eod. tit. si tibi absent. ¶ No. q qualitates accidentales adiectæ causæ naturali immutant naturalem quandoque. ¶ Opp. q non debemus attendere istum extantem in loco originis, q sic sit curialis: quia origo naturalis debet præualere illius qualitatibus accidentalibus. ff. ad mun. libertus. §. præscriptio. & ff. de capti. & postli. reuer. l. nihil. so. Io. Mo. dicit q quandoque operatur plus qualitas accidentalis, q origo vt hic. Tamen dicit Io. An. q argu. pro & contra super hoc habetur in quæstione Priorum, posita secundum cum in regula, qui prior. ¶ Glo. in ver. originis. quærit de duobus dubijs, & sol. In fi. gl. no. istam gl. tñ iura etiam exorbitantia facientia mentionem de domicilio originis verificantur etiam in habente domicilium ratione continuæ moræ: a quādo ratio legis ita concludit ad vnum sicut ad reliquum. ad idem facit glo. in ver. vnam dietam. §. de rescript. statutum. e. li. vbi paria sunt, quem habere domicilium originis, vel ratione domicilij continui. quod no. quia facit, q si essent concessæ repræsalia contra Florentinos, comprehenderentur Florentini ratione originis, & ratione domicilij, de quo per Bar. in tracta. repræsaliarum. ¶ Glo. si. quærit de ratione tex. & soluit. In fi. gl. facit in simili quod no. post Vincen. §. de of. leg. c. fi. super ver. non possunt. f. q multum præiudiciale esset clericis pronunciæ, si percussores eorum possent absolui per Legatos per quos habentes officium ratione ecclesiarum suarū. Io. An.

A D D I T I O.

- 1 Continua moræ. Adde quod Anto. de But. confi. 21. in fi. dicit, q statutum faciens mentionem de domicilio, vel ciuitate, debet intelligi de ciuitate domicilij, non originis, per gl. in c. statutum. §. cum verò. in gl. olim dicebamus. de rescript.

Orro cum curiam. ¶ No. q vbi est res destinata de vno loco ad alium, effectus superueniens anteq res loco destinatum attingat, censetur factus in loco, vbi destinabatur, & non in loco vbi effectus imprimatur, quod no. quia faceret ad dubium. Si statutum disponit, q muliere moriente in ciuitate maritus lucretur totam dotem, si ipse cōtraxerat cum vxore in loco multum remoto, & volebat ad ciuitatem ducere, & ipsam moritur in via, vel in loco vbi contraxerat matrimonium, deberet lucrari dotem. vide no. de spon. cap. j. ¶ Quid si iste, qui remanet in loco curiæ, moritur extra

locum, non tamē versus curiam, an habeat locum iste tex. so lu. dic q non. Vñ est sensus literæ, q si curia de occidente in orientem transferatur, & iste moritur in loco, vnde recesserat curia, vel in itinere veniendo versus curiam, q tunc habeat locum. sed si exiret locum curiæ, & non iret versus orientem, sed in occidentem, & ibi moreretur, non habet locum iste §. secundum Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Vacatio diutina infert præiudicium animabus parochianorum.
- 2 Constitutio contraria primæ non valet, nisi faciat mentionem de primæ.
- 3 Constitutio prouidens circa occurrentia sede vacante, non includit facta occurrentia ante.
- 4 Liberè verbum, quid importet.
- 5 Constitutio secunda corrigens primā in certo expresso casu non intelligitur corrigere alios casus, in quibus illa locum non habet.
- 6 Papa si moritur intra mensem, an procedat iste tex.
- 7 Papa si dat alicui specialiter potestatem conferendi beneficia vacantia in curia, an habeat tempus ad conferendum.

I apostolica. ¶ Glo. non summat, Zen. sic summat. mors Papæ tollit ne parochiales ecclesiæ in curia vacare dicantur. h. d. Et ponit duo dicta. secundum ibi, ibidem. & rationem iteriter ibi, ne ipsarum. Et multum equitatis habet hæc constitutio secundum Io. An. ¶ No. q constitutio noua non extenditur ad præterita. pbat tex. per verbū, de cetero. ¶ No. q vacatio diutina infert præiudicium animabus parochianorum. ad hoc s. de ele. q sit. ¶ No. q verbum, ordinare, ponitur quandoq; pro totali prouisione beneficii. vide de of. deleg. su per eo. ¶ No. argum. q constitutio contraria primæ non valet, nisi faciat mentionem de primæ. de quo supra de consti. c. j. eo. lib. ¶ No. q constitutio prouidens circa occurrentia sede vacante non includit facta occurrentia ante, licet sint pendenda, nisi aliud exprimatur. Quid si apostolica sedes nō vacat, sed quasi vacat, vt quia Papa esset captus a schismaticis: an habeat locum iste tex. so. videtur q sic per c. si episcopus. §. c. li. de sup. ne. prel. Contrarium videtur: quia tunc nō possumus dare locum curiæ, ex quo captus est: nec sedi apostolicæ. ad qd facit, quod no. post Host. de crimine falsi. dura. secundum Io. And. ¶ Quid si ecclesia sit collegiata, an habeat locū iste tex. Sol. videtur q non, cum loquatur de parochialibus. & sic videtur loqui de his parochialibus, quæ non sonant in nomen dignitatis. facit. §. e. li. de ele. statutum. & quod ibi no. Nam rō illius decr. ita habet locum in isto casu sicut in alio. Nam cap. secundum. §. e. reseruat ecclesias, dignitates, psonatus, & beneficia. Vnde exceptio, quæ hic ponitur de ecclesijs, non includit alios casus, & sic dignitates remanebunt sub illa regula. Ioan. And. ¶ Quæro quid de deuolutis ad Papam per negligentiam inferiorum, an habeat locum iste tex. Sol. dic q non: quia hic dicit de vacantibus in curia: ergo secus in deuolutis. Et potest esse ratio: quia in deuolutis est dare culpam, vel negligentiam ordinarij collatorum: sed in isto casu nostro nō. Itē prouisio illorum non spectat ad Papam per const. Cle. sed per Concilium Lateran. & iste tex. loquitur de spectantibus ex constitutione Clementis: ergo in illis locum non habebit. Io. An. a Idem Pau. ¶ Quid si sit parochialis habitu, sed non actu: an habeat locum iste tex. So. dic q non per istum tex. hic, qui vult prouidere periculo animarum. si ergo non habet actu curam animarum: non subest causa constitutionis. Item quia ista cōstitutio est correctiua alterius: ergo strictè est intelligenda fm Arch. qui all. ff. de ver. sig. l. vinaria. facit quod no. §. e. li. de ele. licet canon. in gl. nunquid. Io. An. Idem Pau. alle. no. in cle. in plerisq; de ele. ¶ Quæro, de quibus intelligatur iste tex. q possint tales ecclesias ordinare? Sol. dic de quibuscunque per verbum pertinet, quod est latum. Vnde quocunque iure ad eos pertinet, ipsos includet. ff. de ver. sig. pertinere. Vnde comprehendit etiam ius patronatus secundum Arc. allegantem no. p Inno. de religio. domib. constitutus. vt ibi no. super verbo, pti nere. Io. And. ¶ Quæro, quid importet istud verbum, liberè, hic positum? So. dic q importat, vt iste possit prouidere, licet non sit lapsus mensis, de quo videtur dici §. e. constitutus. put ibi no. Arc. Io. An. ¶ Quæro, an ordinarius huius beneficii possit conferre vbiunque sit? Sol. dic q si est in curia potest conferre: si verò est extra curiam, & extra suam diocē. & remotè, nō poterit conferre per seipsum, sed per vicarios suos habentes potestatem, vt in c. statutum. §. e. in fi. Nec ob. si dicatur, q poterit conferre per seipsum, licet sit remotus a diocē. cum illud c. statutum. videatur sublatum per istam decr. quia respondet Io. Mo. & Arch. q istud c. est sublatum quantum ad id, qd hic expri-

A D D I T I O.

- 1 Non actu proprio. Adde quod voluit Fred. confi. 80. vbi dicit, q capitulum de multa. non habet locum in talibus. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

exprimitur, quantum verò ad alia inducta p illud c. non. C. de ap. p̄cipimus. unde cum fraus, q̄ fiebat p̄ illud c. de qua h̄f i gl. antepe. ibi posita, non sit sublata p̄ istam constōnem, imò ita ē damanda, & vitanda post istam constōnem sicut ante, cū esset reprobata in se ante illam constōnem sicut post: ergo quātum ad illā remanebit valida. Io. An. ¶ No. bene istud dictū, q̄ secunda constō corrigens primam in certo exp̄sso casu nō intelligitur corrigere alios casus, in quib. illa locum h̄eat, siue rōnes illius loquentes de alio casu. ¶ Quando dicatur ordinatum p̄ Papam de beneficio ante eius mortem? Sol. dic q̄ iam p̄viderat cōferendo, vel collationem committendo fm Arc. all. ad primum de cōces. p̄b. ex parte. & c. post electionem. Ad fm de of. dele. sup eo. Et p̄missa iuncto tex. inducit ad dubiū, b an valeat gr̄a facta p̄ Papam mortuū anteq̄ bulla fuerit illi appensa, de quo dictū fuit s. e. li. in proemio. sup verbo, transmittimus, p̄ Io. An. ¶ Glo. 2. q̄rit, quare loquar de curatis. gl. sol. Et ex illo infert ad illud dubium. In ea. gl. ibi, remanet. idem Arc. Nec ob. si dicatur, q̄ eadem rō vrget in alijs ecclesijs curatis nō parochialibus: ergo v̄f, q̄ in illis locum h̄eat. q̄a respondeo, q̄ iste tex. non detrahit a iure antiquo nisi t̄m parochiales: ergo in illis, & non in alijs locum habebit. de quo vide in simili. j. de reg. constōnem. & q̄ ibi no. in 4. gl. Io. An. In ea. gl. ibi, nemo. & vide q̄ ibi no. sup 3. gl. Io. An. ¶ Gl. fi. q̄rit an tex. p̄cedat, si intra mensem Papa moritur. & soluit q̄ sic. In eadem gl. ibi, nō esset q̄o. q̄a tunc ēt Papa viuentē posset ordinarius illa cōferre. Io. And. Sed quas constitutiones intendit tex. tollere p̄ illa verba, vel quis alia? Sol. Lap. Ab. dicit q̄ intendit tollere suam cōstitutionem, q̄incipit, p̄e sollicitudinis, sub data Lateranē. Cōcilij. 3. nonas Maij, Pōtificatus ipsius anno primo. Et postmodum similem fecit Clemēs Papa Quintus reseruando sedi apostolicę. Et Io. Papa. XXII. & Benedictus XII. eandem fecerunt reseruando dispositioni eorum, quousq; viuerent. Sed an fuerit necesse hic fieri mentionem de dictis constitutionibus? So. dicit Lap. Ab. q̄ non. s. de const. c. j. ¶ Sed an expirauit, vel durat dicta constō Bonifacij? So. dicit Lap. q̄ non expirauit: q̄a non sunt p̄rię, sed diuerię: sed est eis derogatum quō ad parochiales ecclesijs p̄ istud c. vel saltem derogatum reservationi Bonifacij, & sic non Clementis, quia emanauit non ante sicut illa Bonifacij, sed post istud c. cui derogat, nec sibi derogare p̄t: p̄ istud ca. q̄ procedit fm Lap. Abb. ¶ Quid si Papa dat alicui specialiter potestatem conferendi huiusmodi beneficia vacantia in curia: an habeat t̄ps ad conferendum? Sol. dic q̄ dēt conferre intra mensem sicut Papa. j. ca. statutum. quō elapso expirat commissio, & reuertitur prouidendi potestas ad eum, ad quem, priusq̄ vacaret, spectabat; quō casu de illa poterit prouideri per eum, & per Legatum Papę apostolicę sedis de latere, vt d. c. statutum. seruata forma ipsius, & etiam per delegatum Papę, si Papa intēdebat illum, ad quē spectabat grauare, alias non. facit cle. si de beneficio. co. ti. sic debet intelligi quod per Arc. scribitur de commissione c. secundum Lap.

ADDITIONES.

- a ¶ Alios casus. Adde quod voluit Alex. consi. 139. 2. lib.
- b ¶ Ad dubium. Adde quod facit etiam ad no. per Io. An. in addi. ad Spec. in rub. de const. de eo, qui contra statuta prohibentia ducere bladum ad aliquem locum, inuentus est in via, an debeat puniri. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Gratia dicitur fieri, si datur alicui facultas conferendi beneficium alteri.
- 2 Inferior a Papa non potest conferre beneficia ad apostolicā sedē deuoluta.
- 3 Gratia facta non expirat per mortem concedentis, etiam si nondum eius effectus sit adimpletus.
- 4 Confessio non perfecta extinguitur morte concedentis, quando nōdum erat deuentum ad aliquem actum tendentem in effectum concessionis.
- 5 Rescriptum in dubio an censeatur gratia, an commissio.
- 6 Res quando dicatur integra.
- 7 Mentio quando fit de beneficijs deuolutis non includuntur deuoluta per alium modum, quā per statutum Lateranensis Concilij.
- 8 In rescripto si datur facultas conferendi beneficia qualitercunque vacantia, an possit conferre reseruata.

Si cui nulla. ¶ Glo. j. summat, & sunt duę partes. secunda ibi, secus. Et primò reddit causam sui ibi, quā cum. ¶ No. q̄ gratia d̄r fieri si datur alicui facultas conferendi beneficiū alteri. ¶ No. arg. t̄ q̄ inferior a Papa non potest conferre beneficia ad apostolicam sedem deuoluta. vide in cle. si. de beneficio. co. ti. ¶ No. q̄ gratia facta non expirat per mortem concedentis, etiam si nondum eius effectus sit adimpletus. ¶ No. q̄ privilegium non extinguitur morte concedentis. vide infra, in regula, privilegium. de reg. iur. ¶ No. q̄ quandoq; gratia cōceditur vni, sed propter fauorem tertij expressi & nominati, quandoque non nominati. primo casu non est ita fauorabilis sicut secundo. ¶ No. q̄ concessio non perfecta extinguitur morte concedentis, quando nondum erat deuentum ad ali-

quem actum tendentem in effectum concessionis. ¶ Opp. q̄ in terminis primi responsi huius capituli gr̄a expirat, vt in l. si pater. ff. de manu. vin. vbi si pater mandat manumitti seruū, & moritur, anteq̄ filius manumittat, expirat mandatum. so. Ioā. And. respondet, q̄ ibi loquebatur de manumissione certi serui: ergo expirat, vt j. 2. responso. Vnde iste casus conuenit illi responso, & non isti, & vide no. in cle. j. de renun. in glof. Vinc. Ioan. And. ¶ Op. p̄ secundum responsum, q̄ literę beneficiales non expirent, quantumcunque moriatur concedens re integ. vt no. Gof. & Host. de refer. constitutus. & Host. de of. dele. qm Ab. ad fi. magnę gl. & de iure iur. ad nostrā. 2. So. dic, q̄ iste tex. corrigit opi. illorum. Io. An. ¶ Q̄uero, an in dubio rescriptū censeatur gratia, an commissio? So. dic q̄ si non apparet, q̄ sit gratia, in dubio p̄sumitur rescriptum, non commissio. & vide no. de elec. in causis. super gl. antepe. in fi. Et ex isto infertur secundum Arc. q̄ ille, qui allegat gratiam, habet illam probare. s. de schismaticis. fraternitatis. & colligitur ex verbis s. de concess. p̄b. constitutus. Io. An. in d. c. in causis. dicit Ioā. An. q̄ gratia p̄sumitur ex his, quę p̄cesserunt, vt si petitiū fuit illud gratiosē concedi, alias p̄sumitur id concessum ob prouisionem ecclesię, quia qui gratiam allegat & c. ¶ An iste possit perpetuō compellere contradicētes per censuram ecclesiasticam, an verò vlque ad certum tempus? Sol. Arch. hic tractat ponens opi. illorum, qui distinguunt, an in litera dicat, in possessionem inducas, & defendas inductum, de qua plenē s. eodem ti. pro illorum. post Inn. Host. super verbo, contradicētes. quę hic decidit Io. And. quia ibi ad literam ista posuit. & dicit Lap. Ab. hic, q̄ Io. And. ibi dicit se audiuissē curiam tenere, q̄ si in rescripto est clausula, mittas in possessionem, & defendas inductū, talem executorem posse defendere possessionem etiā ei, q̄ aliquandiu habuit pacificam, quasi talis sit illi conseruator, cuius officium durat, vt dicitur s. de of. deleg. ca. si. officium. eodem lib. secundum Lap. Et dicit Io. And. hic, q̄ istud verbum contradicētes, & c. fortificabit dubium in primo casu hic positum, vt per hoc videretur rescriptum. iurisdictionale. Io. An. ¶ Quando dicatur res integra in casu hic in fi. posito? Sol. quidam dicunt, q̄ res non est integra, si est deuētum ad collationem beneficii vacantis. alleg. c. p̄senti. de of. fi. dele. s. eo. lib. Sed isti malē dicunt: quia ibi loquitur in delegatis legatorum, quorum reservationes sunt odiosę. Nec possunt sic beneficia vacatura afficere, vel in illis ius concedere si cut Papa: & ideo cum per mortem, vel finem legationis periret reservatio per illam constitutionem, periret etiam omnis p̄cessus, si non fuit facta collatio. c. Alii dicunt rem integram p̄sentationem rescripti factam executori. facit de app. vt debitus. sed etiam isti malē dicunt. Tertij dicunt rem non integram, si fuit processum ad substantialia, iuxta illa, quę dicuntur in commissarijs post Inno. & Compost. de electi. in causis. super glo. antepe. ad fi. Quartj dicunt rem non integram, quādo executor aggressus est negotium prouisionis. s. eo. lib. de of. dele. si delegatus. & c. quis. & j. de sen. excommuni. quicunque. Alii quibus videtur, q̄ in forma pauperum, de qua h̄f in cle. j. de concess. p̄b. satis sit, si inquisitionem facit executor, quod potest esse etiam parte non vocata, vt in cle. j. de of. del. & multo fortius si fecisset post inquisitionem processum. Ioan. An. dicit, q̄ licet tercia opinio, & sequens sibi placeant: tamen quia non omnes capiunt p̄dicta, vt ipse no. in c. licet. de of. dele. in gl. dicit Host. q̄ tutius est, & sic communiter obseruatur, & vocetur pro perpetuatione ille, qui per literas grauabatur, & sufficit. s. de of. del. si delegatus. & c. quis. & vide quod ibi no. sup gl. pe. secundum Io. An. Idem in effectu tenet hic Ioan. de Lig. qui reprobatur secundum opi. supra positam: quia c. vt debitus. loquitur in contentiosis. Item & ibi requiritur citatio, nec sufficit p̄sentatio secundum eum. vide tex. quos alle. s. eodē li. de of. del. quis. qui probant, q̄ per solam p̄sentationem rescripti non d̄r vt iurisdōne. Lap. Ab. hic distinguit, q̄ aut executor eligit procedere vt iudex, & tunc v̄f requiri citatio, ad hoc vt perpetuetur: aut p̄cedit vt executor, & tunc v̄f sufficere incipere a processu, q̄ sine citatione sufficit ad perpetuationē, nisi aliud mandaret p̄ superiorem obseruari. Et ista distinctio satis v̄f equa, & concludit id quod est dictū. & vide Guil. in cle. si. de rescri. vbi v̄f tenere, q̄ sufficiat sola p̄sentatio literarum, q̄ vltimum non est verum, vt est dictum s. ¶ Quid si Papa scribit proprio motu, secundum formam positam in 2. responso: an expiret re integra? So. dic q̄ sic: q̄a tex. hic simplr loquitur non distinguendo, an p̄prio motu vel aliter. Item rō tex. ita cōcludit

ADDITIONES.

- a ¶ Concedentis. Adde quod voluit Lap. alleg. 84. in fi.
- b ¶ Contradicētes. Adde, q̄ intelligūt illi, qui contradicunt de facto non de iure, vt dicit Rom. consi. 482. Ber.
- c ¶ Collatio. Adde quod voluit Fed. consi. 297. in fi. Ber.

Secunda Pars. De præben. & dignitatibus. 216

cludit in grā pprio motu cōcessa sicut in alia. Io. An. ¶ Glo. 2. colligit no. ex tex. ¶ Gl. in ver. legitimē, qrit, qñ legitimē deuol uat, & soluit. deinde qrit & soluit. In fi. gl. & hoc notat. s. eo. li. de of. leg. c. j. in fi. gl. vide qd̄ ibi no. Io. An. ¶ No. istā gl. ¶ qñ fit mentio de beneficijs deuolutis, nō includūt deuoluta p alium modum, q̄ p statutum Lateran. Cōcilij, qd̄ no. p impe trationib. beneficiorum, in quib. d̄r, q̄ confert ēt si fm statuta Lateran. Concilij sint deuoluta: q̄a non includeret deuolutio facta alio iure. ¶ Gl. si. recita p duo p̄ria in ea formata, & solue, vt in gl. In ea. gl. ibi, solutio. Itē ibi Io. Mo. & Arc. Io. An. intel ligit istam gl. q̄ qñ Papa confert canonicatum, nō expiret ptās exēcutoris, qñ nō superuenit reuocatoria: q̄a tunc secus, vt in c. fi. j. de concess. p̄b. ¶ Quid si Papa in forma primi responsi ex primit nomina beneficiorum, non tñ fuit facta in eorum fauo rem, sed beneficiantis, vel ipsius, & beneficiandorum, vel ec clesiæ tñ, vel ipsorum alterius & ecclesiæ. Sol. dicit Lap. Abb. hic q̄ in primo dicto non v̄r habere locum prima pars huius capituli. ar. s. secus. hic a p̄rio litera ibi, certæ faciendæ perso nę. & ibi, non ob suam, sed eius, cui prouideri madatur. ¶ Sed an tunc posset committere alteri. Dic q̄ in omni casu supradic to pōt, praterq̄ cum fit in fauorem ecclesię tñ: & tunc si non exprimitur nomen eius, cui prouidendum est, pōt commissā rius alteri committere vices suas. s. c. li. de of. del. si super grā. & cle. iudices. eo. ti. s. e. si is cui. fm Lap. ¶ Sed an in primo res pōso appellatione beneficii veniant curata? Solu. Lap. Abb. hic, q̄ sic, & s. e. dudum. & c. is cui. ad hoc s. e. si tibi concessio. j. de re. iu. beneficium. & s. de ver. sig. tua. cum similibus. secus cum mandat prouideri. s. e. licet. & c. cum in illis. j. respon. & scripsit in dictis c. dudum. & c. is cui. fm Lap. dic. vt dixi in d. c. dudum. ¶ Quid si datur facultas conferendi beneficia quali tercunque vacantia, an possit conferre referuata: a puta p con stitutionem, execrabilis, vel alio mō? Io. Do. de Ro. in conclu. s. 12. quæ incipit, Item quod Legatus, tenet quod non: quia in generali mandato non veniunt ista. de of. vic. c. fi. eo. li. & facit c. quis. j. eo. ti. facit quod no. in cle. si de beneficio. e. ti. vbi no. quod licet quis posset conferre deuoluta, non tamen reserua ta, pro hoc all. dictum Fre. in tractatu permutationum: vbi te net, q̄ habens potestatem recipiendi permutationes, non pōt recipere de beneficijs reseruatis generaliter, vel specialiter. Dicunt tamen, q̄ quidam Dominus Rober. tenebat contra, p pter verbum generale, qualitercunque, & quia priuilegiū Pri cipis in sui præiudicium est latissimē interpretandum. de ver. sign. olim. & de donat. cum dilecti. qui tamen postea relatione sua mutauit, & tenuit cum alijs, secundum eos.

ADDITIONES.

1 Reseruata. Adde Lap. alle. 3. 4. Cal. confi. 7. hoc tit. & ibi quæ sit ratio, q̄ talia beneficia non includantur.

SVMMARIVM.

- 1 Episcopus potest committere ordinationem clericorum generaliter non ex primendo clericos.
- 2 In mandato generali non videtur data potestas, vt faciat actum contra iu ris prohibitionem.
- 3 Mandatum directum de certa persona ordinanda, simpliciter videtur ap probare illam personam tanquam habilem ad ordines. & nu. 4.
- 4 Episcopus vnius provincie an possit committere ordinationem episcopo al terius provincie.
- 5 Episcopo si datur licentia, q̄ possit ordines in diocesi celebrare, an possit co ferre tonsuram, & minores ordines?
- 6 Clericos an liceat ordinare sine titulo, quem quis habet in spe.
- 7 Vite necessaria quid comprehendant.
- 8 Emphyteuta si non soluit canonē, & alias soluit, pro eo nō cadit a iure suo.
- 9 Certitudo quando requiritur respectu speciei, non sufficit certificationem fieri per verba generis, sed requiruntur verba denotantia speciem.

Episcopus. ¶ Gl. non summat, Zē. sic sum mat. Qui ex licentia circa iter tos concessa absq; titulo ad sacros ordines clericos promouerit, eis prouidere nō tenet: sed dans licen tiam promouenti, vel etiam promouēdis eis promotis ad sa cros sine titulo prouidere tenebit. h. d. Et sunt tres partes, qua rum prima decidit quid iuris, cū p pprium ep̄m data est alteri ep̄o ordinandi licentia. secunda & tertia decidūt, qñ personis exp̄sis, vel ipsi psonis data est p̄dicta licentia. secūda ibi, si ve rō. tertia ibi, eis autem. Harum q̄libet exprimit suam causam. prima ibi, cum in culpa. secunda ibi, tu qui. tertia ibi, cum eā. ¶ No. j. q̄ ep̄s generalr pōt committere ordinationem cleri corum non exprimendo clericos. ¶ No. ar. q̄ commissio sim p̄r alicui facta vt possit ordinare clericos, includit potestātē conferendi etiam ordines sacros. ¶ No. q̄ prohibitio non or dinandi clericos sine titulo, non se extendit ad minores sed ad sacros. ¶ No. q̄ in generali mandato non v̄r data potestas, vt fa ciat actum q̄ iuris prohibitionem. ad hoc s. de ele. si compro missarius. ¶ No. q̄ obligatio q̄ ep̄m ordinātem sine titulo quo

ad vitæ necessaria tollitur, etiam si alius q̄ ordinarius prouidet ordinato de beneficio. ¶ No. ¶ q̄ mandatum directum de certa persona ordinanda, simp̄r v̄r approbare illam personam tanq̄ habilem ad ordines. ¶ No. ar. q̄ soli diēcesani possunt dare li teras commendatitias ad ordines. de quo s. de temp. ord. cum nullus. ¶ No. q̄ si qualitates requisitæ in habentem specialē li centiam assumendi ad ordines non cōcurrunt, dans licentiā, & non ordinans obligatur. ¶ An ep̄s vnius provincie possit or dinationem committere ep̄o provincie alterius? Sol. Arc. pri mō arguit q̄ nō, q. 2. nullum. vbi v̄r expressum ad idem: quia constat, q̄ perplexitas, & incertitudo nō pōt ita esse in confus fraganeo sicut ī extraneo. Sed Io. Hug. & Lau. intelligūt istud in arduis, q̄ tangunt provinciam, vt ibi no. illa verō q̄ tangūt so lam diēce. poterunt per solum ep̄m expediri, qd̄ pbat ibi text. a p̄rio. ver. q̄ si nullo inuitante. p qd̄ patet, q̄ si inuitatus pōt, hoc etiam extraneus potest, & ita seruatur. Ioā. An. ¶ An per licentiam datam ep̄o, vt ordines possit in diēce celebrare, pos sit conferre primā tonsuram, & ordines minores? Io. Io. Mo. di cit, q̄ sibi v̄r q̄ non, quasi videatur per hoc sibi commissā non gratia, sed iuris executio, vt beneficiatum ordinet. alle. s. eo. li. de temp. or. eos. sed istud non seruatur. Vnde dicit Arc. q̄ cū hæc decre. probet, q̄ talis posset cōferre ordines sacros, fortius poterit conferre minores in regula, cui licet. de re. iur. Nec ob stat decr. eos. quia ibi nulla erat facta cōmissio ordinandi. Itē cum ordo sit sac̄m largo sumpto vocabulo, omnis ordo est sa cer. super quo vide quod no. s. de fil. p̄sb. c. j. in prin. Io. An. Idē Io. de Lig. quia verbum, ordines, comprehendit indistinctē om nes ordines, vt d. c. eos. igit indistinctē intelligat, put loquit de coniug. lepro. quoniam, secundum eum. & p ista parte fa cit, q̄a in materia stricta, & odiosa app̄one ordinum intelligi mus potius de minorib. & non sacris, q̄ de sacris, vt no. gl. in c. literas. de fil. p̄sb. in gl. fi. Aut enim volumus strictē interpretari istam licentiam, & intelligeretur de minorib. Aut latē, & tūc de omnibus, vt p̄bant iura per Io. An. inducta, & sic quocunq; mō interpretetur, includet minores. ¶ An liceat ordinare ele ricos sine titulo, quem quis hēt in spe non in re, putā q̄a hēt li teras expectatiuas ad beneficium? Solu. dic q̄ non: q̄a sape illa spes obtinendi beneficium deficit. s. e. si clericus. Vnde nō dēt ordinare expectantem, etiam si expectans in forma pauperum iam sit approbatus idoneus p exēcutorē: q̄a p id non proui detur vitæ necessarijs, vt sequit, cum concor. Sed secus esset, si iam adeptus fuisset beneficium, cuius fructus alteri debentur: q̄a talis de illo sustentari deberet. s. e. li. de of. or. præsenti. Imō talis nedum pōt, sed etiam tenetur ordinari, vt no. s. eodem ti. si tibi concessio. in gl. fi. Io. An. Idem tenet Lap. Abb. dicens q̄ talis dēt medietatē redditus h̄re, qd̄ dic, vt in extrauagā. Ioan. XXII. suscepti. Idem tenet Gul. de monte Lau. in extrauag. se des. super ver. conseruatio. ¶ Quid si ordinans in isto primo ca su decr. non hēt, vnde p̄uideat: an teneat mandans prouidere? Sol. dicit Arc. q̄ si non est, quid imputeat mandanti, non tene bit, maximē q̄a etiam recipiens ordines fuit in culpa. Et idem no. Ber. Inn. & Host. de æta. & quali. accepimus. super ver. p̄ il los. in fi. & sic etiam erit econuerso in casu q̄ sequit j. 3. respō. s. quando mandans q̄ teneat prouidere non est soluendo: q̄a per hoc non grauabitur ordinans. Nec ob. secundum Arch. ff. de exer. l. j. in prin. q̄a ibi dominus hēt lucrum, hic autem nullū lucrum habet nec p̄hentes deliberare possent, & ideo non est, quid eis imputetur. Nec ob. ff. de offi. procon. obseruare. post prin. q̄a ibi fuit in culpa ducendo vxorem, quam ducere nō de bebat, vt ibi, ideo alias obtineretur pro vxore. Io. An. Io. de Lig. dicit q̄ primum dictum hic positum est verum, quando man dans non tenetur conditione c. cum secūdum. s. eo. ti. tamen sibi ordinato subuenitur implorando officium generale: quia tenetur ep̄s ne existens in sacris mendicet in opprobrium cle ri. de quo in d. c. cum secūdum. Ioan. de Lig. ¶ Quid cōpre hendant hic vitæ necessaria? Sol. intellige alimenta. & hic po nit Arch. no. per Gof. s. e. cum secūdum. super ver. necessa ria. & vide no. s. e. ep̄s. in gl. 2. & s. de rescrip. cum adeo. Ioan. An. ibi dicit. s. prouidendum de cibarijs, vestiario, & habitatio ne. ff. de ali. & cib. leg. l. legatis. secundum facultatem episco pi habentis de necessarijs prouidere. ¶ Quid si non madat or dinari ad omnes ordines, sed ad sacros tantum: an habeat lo cum iste tex. Sol. dic q̄ sic cum eadem sit ratio, secundum Io. Mo.

ADDITIONES.

- 1 Alterius. Adde quod Old. confi. 215. dicit, q̄ ordinatus a non suo episcopo præsuntur ordinatus de licentia sui episcopi. Ber.
- 2 Cibarijs, vestiario, & habitatione. Adde glo. & istum in c. ep̄s. in gl. in ver. vi ctu. ro. q. 2. Spe. in ti. qui fil. sint legi. ver. in summa. & seq. quem tamen Bar. in l. fi. ver. sed dices. ff. de lib. agnos. limitat. s. quando est illis opus. de quo vi de eundem Spe. ibi, & ibi Bal. in apostil. de quo vide omnino Alex. post Ang. in l. fi. cū dotē. s. sinat in fructu. cū alijs cōcor. ibi p cū signat. s. sol. mar.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Mo. Et p distinctione huius tex. bene facit. ff. de adi. edic. cum mancipium. obijcitur, q si mandat quis emi seruum in genere, inspicitur scientia, vel ignorantia ementis. si in specie, scia vel ignorantia mandatis. Io. And. ¶ Gl. j. quærit quid declaret tex. In fi. glo. & eorum quæ notant In. & Host. de ata. & quali. cap. antepen. Ioan. And. ¶ Gl. ij. quærit, quare requiratur concessio, & soluit. ¶ Gl. iij. querit, quare dicat de sacris, & soluit. ¶ Gl. in ver. titulum, quærit de duobus dubijs circa titulum patrimonij, & soluit. In. ea. ibi. tuis. Ioan. And. remittit ad ibi no. super si. vltimæ glo. dicens, q licet teneatur opin. Tanc. & Hostien. de qua hic in gl. videlicet vt ordinator non sit obligatus ad administranda vitæ necessaria, ex quo habet patrimonium: tamen non dicit q patrimonium censeatur titulus, nisi expressè sit sibi in titulum assignatum. Ioan. And. Io. de Lign. dicit q nulla est differentia, an clericus promoveatur ad titulum sui patrimonij tacite, vel expressè: qæ semper cū habeat, vnde viuat, nō tenebitur episcopus: sed bene refertur quo ad venditionem patrimonij: quia illud poterit vendere, licet fuerit assignatum: secus si expressum sit, q transiret in rem ecclesiasticam, secundum eum. Et istud etiam fuit dictum Io. And. ibidem. ¶ Gl. in ver. ministrare. recita per contrarium in ea formatum, & solue vt glo. in fin. glo. dic vt in s. j. illius capituli. Ioan. Mo. alleg. ff. de cond. inde. si procurator. in princip. vbi generali mandato non committo procuratori, q soluat indebitum. Ioan. And. ¶ Gl. in ver. alium. colligit notabile ex tex.

9 In fi. gl. no. istam glo. iuncto tex. qui faciunt, t q emphyteuta, qui non soluit canonem, si alius soluat pro ipso, non cadit a iure suo. ad idem facit glo. s. de electio. q sit. super verbo, petere. ¶ Gl. in ver. certas. quærit, an sufficiat solum, q sint certæ. soluit q nō. In fi. gl. ex prædictis ergo patet, q aliter sumit hic expressio. & s. eo. lib. c. 2. de rescr. & s. eo. ti. & lib. c. 2. ad fi. Ioan.

19 And. ¶ No. bene istam glo. q vbi requiritur certitudo respectu speciei, non sufficit certificationem fieri per verba generis sed requiruntur verba denotantia speciem. Item q vbi requiritur certa, & expressa mentio, non sufficit mentio inclusa verbis generalibus. quod no. pro privilegijs, in quibus dicitur, q tria dispensatio non valeat, nisi faciat certam, & expressam mentionem de illo: quia non diceretur expressa mentio dicendo, religiosos talis loci. ¶ Gl. in verbo, parte, quærit de duob. dubijs, & sol. ¶ Gl. si. quærit de duabus quæstionibus, & soluit. In fi. glo. & est ista quæst. 73. & quod dicit hic gl. q non potest fieri transactio super alimentis, intellige de futuris: secus de præteritis. C. de tran. l. de alimentis. & quod dicit pactum non prodesse super his, intellige sine prætoris autoritate. Item intelligitur de relictis testamento, vel causa mortis: alias secus, vt dic. l. cum hi. s. planè. & de hoc in Spec. qui fil. sint leg. ver. sed quæritur vtrum. Ioan. And.

ADDITIO.

1 ¶ Autoritate. Adde quod voluit Ancha. conf. 367.

S V M M A R I V M.

- 1 In facultate concessa concedendi beneficia vacanti a per cessionem, non includuntur vacantia per mortem.
- 2 Literæ speciales derogant generalibus præcedentibus.
- 3 Ordinarius non potest conferre beneficia ad sedem apostolicam deuoluta in re ordinario.
- 4 Collatio beneficij facta per Papam valet, licet non faciat mentionem de potestate generali alteri tradita.
- 5 Privilegiatus si poterat iure suo ordinario conferre beneficia, vel iure ad eum deuoluto, & ita contulit: an computentur in gratiam. Et an possit conferre ea, quæ spectant ad collationem Papæ. nu. 8.
- 6 Canonica, verbum, quid importet.
- 7 Sed, dictio, quid importet.

Vamuis.

¶ Gl. j. summat, & sunt duo dicta. secundum ibi, simili. & in fi. primi reddit rationem vtriusque: ibi, nam primæ. ¶ No. primo tex. expressu n, q appellatione beneficiorum comprehenditur canonicatus, & præbenda in literis beneficiis, quarum effectus deriuatur in tertium: de his verò literis quarum effectus deriuatur in impetrantem, vide s. eod. tit. c. fi. ¶ No. q in facultate concessa concedendi beneficia vacantia per cessionem non includuntur per mortem vacantia, ad hoc s. de rescrip. susceptum, eod. li. ¶ No. q relatiuum masculini generis determinat antecedentia, quorū vnum est masculini generis, alterum est foeminini generis, quod no. pro saluandis rescriptis. ¶ No. regulam, q literæ speciales derogant generalibus præcedentibus, licet de illis non fiat mentio. simili s. co. ti. & lib. dudum. ¶ No. q ordinarius non potest conferre beneficia ad sedem apostolicam deuoluta iure ordinario, de sup. negl. prælat. per totum. ¶ No. q vbi concurrat potestas Papæ, & inferioris in conferendis beneficijs, statuit præuentio ni. ad hoc s. co. sia sede. ¶ No. tex. q valet collatio beneficij facta per Papam, licet non fecerit mentionem de potestate ge-

nerali alteri tradita. ad hoc s. eo. dudum. ¶ An iste tex. procedat, si facultas ista conceditur alteri prælato q episcopo. Solu. Ioan. And. tenet q sic: quia per tex. hic in prima parte non constat, cui loquatur, licet in secunda parte dirigat verba ad episcopum: tamen eadem ratio, quæ hic assignatur, concludit etiam in alijs inferioribus, & in illis etiam locum habebit, secundum eum, ¶ Quid si isti clerici habent vltra sex beneficia: an possit iste pferre? Sol. dic q sic, qæ iste nō determinat numerum beneficiorum, licet sic numerum clericorum. Vnde quæcunque beneficia obtineant, poterit conferre. Ioan. An. ¶ In quorum manibus debeant isti renunciare. Solu. dic, q in manibus illorum, ad quos spectat, vt no. j. de verbo. sig. sicut, super eod. verbo. Ioan. And. ¶ ¶ Quid si iste privilegiatus poterat suo iure ordinario conferre ista beneficia, vel iure ad eum deuoluto, & ita contulit: an computentur in gratia, vel eius numero? Sol. dic q non. facit de rescr. cum aliquibus. eodem lib. cū enim non ageret gratia quo ad illa: ergo gratia non cōplectitur illa. ff. de leg. j. non quocunque. in princip. ad municip. l. j. Item quia per relationem ad illa, grā redderetur inutilis, quod esse non dēt. de priui. in his. ff. de le. 3. cum quis decedens. in prin. & de leg. j. si autem neque. Insti. de le. s. si rem. vnde est retinendus talis intellectus. ff. de ver. obli. quoties. & maxime i gratiis non ambiosis, quæ habent largam interpretationem. s. de ver. sig. cum olim. Item ista gratia fundatur super genere, vt hic patet in pri. & s. e. dudum. Sed licet obligatio super specie contracta cā lucratiua re perueniente ad creditorem etiā ex cā lucratiua soluat. ff. de act. & oblig. omnes. & de so. quoties. tamen in obligatione contracta in genere non habet hanc locum: imò si vna species in genere comprehensa perueniat ad creditorem ex cā lucratiua, adhuc illa obligatio remanet illa. ff. de leg. 2. Meuius. s. duobus. Nam obligatio solum quo ad rem illam extenuatur, non extinguitur. ff. de adi. le. qui hominem. Sic in proposito subducto de genere gratiæ illo quo verificari non potest, remanet gratia in numero integra, & illa. ff. de condi. inde. cum is. s. qui hominem. Item constat, q intentio concedentis est ponderanda in his. s. e. c. fi. Vnde quando eius intentio refertur ad pertinentia ad collationem alienam, ergo non supplet per pertinentia ad Papam: sic intentio de suis non implet per aliena. facit quod no. s. c. pro illorum. super prima gl. & ff. de leg. j. l. serui electione. s. j. & 2. & l. si domus. s. fi. Ioan. And. Dicit Lap. Ab. q istud est verum, si velit vti grā quo ad sua, & hoc expressit in conferendo, alioquin in dubio, ex quo in suis poterat vti duplici auth. dicit apostolica author. contulisse, & sic computabit in numero. facit qd no. Ioan. An. s. de ele. si postq. in gl. vel ipsius. & qd ipse no. in d. c. cū aliquibus. Im Lap. ista quæstio procedit, si iste habebat vltra sex clericos habentes beneficia, & beneficia oia, q habebat vnus ipsorum, spectarent ad illum iure ordinario: sed si vnus ipsorum hñet vnum beneficium spectans ad collationem illius iure ordinario, & aliud, qd spectaret ad alium, & ipse pferret auctoritate applica illud, non credo, q loco expectantis iure ordinario possit conferre beneficium alterius clerici: qæ ista grā ē restricta ad numerum sex clericorum. ex quo igitur contulit illud, est adimpletus numerus sex clericorum, vñ grā non potest extendi ad septimum clericum, cum forma mādati sit adimpleta. s. e. cui de nō. item si iste nō hñet in summa sex clericos, nō esset locus qñi hic formata per Io. An. qæ grā est restricta ad suos clericos: ergo licet vnus, vel duo clerici haberent beneficia ptinentia ad collationem habentis grām, nō poterit beneficia cōferre aliorum clericorum. ar. c. cum in illis. in fi. & cap. mandato. s. eo. ti. & li. vnde videtur qd melius formari, si daretur facultas cōferendi sex beneficijs suorum clericorum, & nō beneficia sex clericorum. ¶ Quid si secunda grā esset etiā generalis hic in secundo responso, an valeret? So. dic q nō, si nō faceret mentionem de prima, vt pbat hic tex. a priore lre: & qæ dicit in secundo responso nō determinat numerum, poterit habere talem grām cōferre beneficia qcuq; sint. sic s. cod. si cui. Io. An. ¶ Quid si Papa nō cōfert in secundo rñso hic posito, sed mandat cōferri, an idem sit? So. dic q sic, p tex. hic q dicit, vt pferri mandamus, licet in fi. dicat, facta p nos collatio. Io. And. ¶ ¶ Quid importat verbū, canonica, posuit in fi. tex. So. dic q intelligit canonica, i. nō surreptitia. Im Arc. Io. Mo. Io. And. rrit de duab. quæstionibus, & sol. In fi. gl. idem Io. Mo. Io. And. Pro decisione gl. facit tex. hic in secunda parte, q ponderat, an prius contulerit q Papa. ¶ Gl. in ver. decedentium, quærit de quatuor dubijs circa tex. & so. ¶ In ea. gl. ibi, dic q nō. idē Arc. j. de verb. signifi. ca. fi. Io. An. idem Lap. de Cast. in alleg. 84. in prin. qd dicit verum, si Papa conferat intra mensem: sed si non conse-

ADDITIO.

1 ¶ Non complectitur. Adde quod voluit Cal. conf. 7. de offi. leg. Ber.

conferat lapso mense poterit iste conferre per c. statutum, s. c. quia tunc obstaculum impediens est remotum, s. m. Lap. ¶ In c. gl. ibi, credo. idem Arc. Io. An. & idem Zen. do. Io. de Imo. dicit q. contra gl. facit: quia ista gratia deberet latè interpretari per ea, q. habentur per Lap. s. eo. dudum. & c. is cui. Ipse rñdet, q. cum cōter hi casus distinguantur, non vñ esse de mente cōcedentis sub vno verbo reliquū cōprehēdi: quia si hoc voluisset, latioribus verbis fuisset vsus, s. m. cum. Et istud credo verū maximè, quia prius vñ, q. isto casu gratia latè interpretetur per ea, quæ dixi in d. c. dudum. Et quia cedere, vel decedere sunt diuersa ab alijs modis vacationū: ergo priuilegiū non extēdatur ad diuersa comprehensio. de priuilegiis. porro. & c. sanè. ¶ In fi. glo. istum finem gl. q. gratia non intelligatur de primis, aliqui impugnant per c. non pōt. secundo respōso, s. eo. & per cōcor. ibi all. in gl. antepē. & super ea causas, & respōsiones ad eas ibi vide, p. quas probatur, q. probatio numeri, actus, vel tps intelligatur de primo numero, actu, vel tpe. Cū igitur hic dicatur de sex clericis, intelligatur de primis sex, ne in infinitum currat: aliās priuilegiatus posset exponere venales suas omissiones gratia sua semper manente illa, s. illud quod habetur s. de reser. nonnulli. & c. sedes. & c. ad audientiam. 2. ff. de contra tab. l. filiū, quē in potestate. s. sed cū exheredatio. ibi, alioquin venale erit beneficiū Prætoris. ff. de pac. dota. l. si liberis. Itē in pōdōne affirmatiua legatario apposta intelligitur tps. s. vt impleatur, q. cito pōt. ff. de cond. & demō. l. hęc pōdō. vbi si dñ, si capitoliū ascēderit, sic est recipienda, si cum primū poteris capitoliū ascendere. de penu leg. l. j. ad l. Fal. l. j. s. itē si ita. facit c. li. de ele. cupiētes. s. ceterū. & j. ti. j. c. j. s. si at. Itē gratia dicit, q. conferat beneficia sex clericorum, cum cedent, vel decedēt: sed in monosyllaba, cum, adiecta verbo representat effectū suū, statim cū fieri pōt id, de quo agitur. vnde si alicui legatur, cum fieri poterit: licet actualiter sit impeditus loqui, legatū consequitur. ff. de ver. sig. si inter illa. sicut in proposito statim mortuis clericis impleta est pōdō potestatis, quā habuit collator: ergo statim impleatur, ne omittendo collationē primi vacantis possit ep̄s vñ cū alterius pernicio gratificari: contra. ff. quæ in frau. cre. l. pupillus. sicut ergo mandatum prouidendi de vacatura intelligitur de proxima, s. eo. ti. si clericus. infra de cōces. præben. ne captanda. sic & hoc mandatum intelligitur de proximis. Sed pro gl. facit euitatio absurditatis, quæ est bonus modus arguendi, s. eo. ti. dudum. ver. considerantes. cum concor. ibi positis in gl. & super ea. Sed si gratia intelligatur de primis, sequitur q. vñ vñ beneficium tenuissimum, putā 20. solidorū. de cle. non reser. cōquerente. occupabit gratiam Ep̄scopi: quia forte non inuenit idoneam personam, quæ illud acceptet, nec subuenitur seruientibus, in quorum fraudem solent talia impetrari, & talis impetratio nimis est captriosa, & contraria mēti cōcedentis, & impetrantis: ideo repellenda, s. de priuilegiis. in his. ff. de au. & arg. leg. si vxori. de vsuca. si rem. & de transac. si Aquiliana. Item si ex aliqua causa, putā ppter scandalum nō expediat conferri primum per priuilegiū, s. eo. cum non ignores. de iurepat. c. 2. & 3. & quod de primo dñ, posset etiam occurrere in vltioribus: & sic inutilis esset gratia. Item video, q. iste numerus sex clericorum nō restringitur ad prius vel tūc habitos; imō concludit etiam post sine fraude receptos, j. de ver. sig. sicut. ergo nec restringitur ad primos mortuos, vel cedentes: cum impetrans talem gratiam si pōt, obtineat clausulam, per quā istud dubium tollatur, s. m. Io. An. & pro ista parte faciūt nō. j. in regula, sine culpa. in qōne in prima parte primæ partis, in prin. s. m. Lap. Abb. hic. & Zen. all. pro hac parte: quia interpretando istam gratiam de non primis, nō sit præiudiciū nisi soli Papæ, in cuius cōcedentis præiudiciū debet late interpretari, s. de priuilegiis. quia circa. Item alleg. ibi ar. ff. de re. du. l. cum pubere. vbi si filius pubes, & mater simul naufragio perit, humanius est credere filium diutius vixisse. Sed dicit Io. de Fa. q. illa lex parum facit. Io. de Lig. dicit, q. licet rationes glo. sapient æquitatem: tamen de rigore iuris cōtraria opinio est verior, s. m. cum. Hanc partem tenet do. Pe. de Anc. quia non debent attendi absurditates, quas alle. Io. And. quia posset etiam cōtrarium cuenire, ergo & c. arg. l. de fidei cōmissio. C. de transac. Et sic rationes Io. An. parū vrgent, s. m. cum. do. Io. de Imo. dicit, q. glo. pōt defendi per theoreticam positam, s. eo. non pōt. quia si restrictio sit hic ad primum numerū, dispō non redditur inutilis, nec agitur de magno pñdicio. Nec sumus in materia nimis odiosa, nec mens disponentis verisimiliter verificatur in primo tm: imō etiam in alio, vt dixi s. Io. An. s. m. cum. Credo, q. posset distingui, q. aut Papa concessit motu proprio, & procedit glo. aut non concessit motu proprio: & tunc aut ex tali collatione præiudicatur tm Papæ, & tunc procedat opinio gl. & sequa. Et sic ista indefinita locutio sex clericorū, extendatur ad primos: & et ad alios nō primos per dictū c. quia circa, de priuilegiis. & qd ibi nō. & sic fiat lata interpretatio q. conceden-

tem. Aut ex tali collatione præiudicatur alteri q. Papæ, vt putā ordinario collatori, & tunc procedat alia opinio, vt intelligatur de primis per iura pro ista parte allegata. & q. quādo agitur de præiudicio tertij, verba rescripti debent stricte intelligi, etiā contra proprium significatum verborum, vt non præiudicent tertio, vt est tex. & ibi nō. in c. super eo. b. s. de offi. deleg. 8. ¶ Sed an posset iste conferre beneficia ista, si spectant ad collationem Papæ? So. dicit Lap. Abb. hic, q. vñ q. sic. ad hoc s. eo. li. hi qui, & cle. si de beneficio. eo. tit. & supra eod. venerabilis. facit quod nō. supra eo. lib. de offi. le. c. j. & pe. Et hoc dicit verum: nisi vacaret in curia Romana, vel nisi essent Apostolica sedi reseruata, supra eo. lib. & tit. c. 2. & de elect. si eo tempore. eod. lib. s. m. Lap. Abb. hic. Lap. de Casti. in allegatione sua. 84. vbi multa dubia ponit circa materiā huius gl. in isto vltimo de reseruatis, arguit p. & s. Et primo quid de beneficijs specialiter reseruatis. Secundo quid de generaliter. Super primo alle. q. non possit: q. si sunt specialiter reseruata Papæ, non licet alteri manū apponere, supra de ele. si eo tpe. In prius facit: q. ex quo Papa cōcessit hanc gratiā, si includantur sibi reseruata, ei soli sit pñdiciū: ergo q. eū lata debet fieri interpretatio, ex quo aptius dicere potuit, & nō dixit, etiā in materia beneficiāli, vt nō. glo. in verbo, siue ad nos. in cle. si de beneficio. eod. tit. & de facto suo, q. reseruauit, debuit esse certus tpe priuilegij. de reser. ab excōicato. & verba sunt generalia beneficia sex clericorū cedentiū vel decedentiū, ergo de oī vacante tali mō intelligitur: quia indefinita equipollet vñ, vt nō. supra de elec. quia circa. Nec ob. c. 2. supra eo. tit. & li. q. loquitur de beneficijs in Romana curia vacantibus, sed ista beneficia spāliter reseruata non dicuntur vacare in curia, vt nō. gl. in ver. secus, in cle. j. vt lite pend. vnde dicit illa gl. q. reseruata Papæ vult semel cōferre, sed certe Papa dñ tunc prouidere de eis, dādo hūc ptātem conferendi auctoritate Ap̄lica. Et hanc dñiam facit glo. in d. cle. si de beneficio. inter vacantia in curia, & deuoluta ad curiam: vnde prima non confert, secunda sic. Dicit tamē, q. eque posset distingui: an specialis reseruatō esset facta per Papā ante dictā gratiā factā dicto Ep̄o, & tunc includantur et spāliter reseruata per rōnes pñdictas. Si verō specialis reseruatō fuerit facta postea, tūc non includantur, quia tunc de generali gratia facta Ep̄o spāliter postea reseruata vñ excludi: q. Papa p gratiā factam Ep̄o non ligauit sibi manus. ad hoc j. de concess. p̄b. c. j. tñ dicit, q. non putat curiā hoc tenere nec recipere. Et q. pñdicta facit, q. licet executor non confert spāliter reseruata: sic nec Ep̄s supradictus. Nam ratio, quare executor nō confert beneficia vacātia in curia & deuoluta, sic est, vt dicit glo. in cle. si de beneficio, quia prima confert Papa iure proprio: secunda verō iure deuoluto. & eodem modo specialiter reseruata confert iure proprio. Et si dicatur, deuoluta cōfert etiam iure proprio: verum est, tamen etiam ordinarius talia confert: & constat, q. iure ordinario vult conferre illa vice, alia autem non confert. Sed iste Ep̄s vñtur potestate executoria. Si verō reseruatō sit generalis, tunc dicit, q. vñ iste sic priuilegiatus posset conferre: quia generi per speciem derogatur, vt hic. vnde generali reseruationi omniū beneficiorum derogatur per istam specialē gratiam de beneficijs sex clericorum. Item quia Papa tēpore dictæ gratiæ sciebat reseruationem: cum factum suum nō presumatur ignorare. de reser. ab excōmunicato. Ergo concedēdo Ep̄scopo collationem beneficiorum sex clericorum, vñ ex certa scientia concessisse: aliās frustratoria esset gratia: quod nō esset dicendum cum beneficijs nos iuari op̄ non decipi, supra de cōmodato. c. j. ad hoc. ff. de lega. j. si quando. de verb. sig. Abbatem. de priuilegiis. si Papa. lib. 6. secundum Lap.

ADDITIONES.

- a ¶ Gratia. Adde, an gratia de beneficijs extendatur ad beneficia postea creata, in cle. l. iteras. de reser. Bal. in l. placet. in fi. C. de lib. & posthu.
- b ¶ c. super eo. Vbi vide do. Feli. ponentem latè multos modos, quid faciendum quidve omittendum sit propter ius tertij: & non poteris latius videre q. ibi.
- c ¶ Equipollet vñ uerfali. Vide Bal. in Marga. ver. testator. ad fi. in Spe. de proc. s. 3. ver. licet. si pcurator. & per Bal. in l. 2. de lib. & posthu. Pau. de Ca. cōf. 148.
- d ¶ Sit generalis. An autem in reseruatione generali includantur beneficia patronalia. vide do. Feli. in q. de iurepa. ver. limitatur secundo.

S V M M A R I V M.

- 1 Ius reuocatorium superueniens tollit ea, quæ sunt in fieri, non illa quæ sunt in perfecto esse.
- 2 Vñ vñ vñ non nocet alteri, quando in eodem instrumento continentur plura separata.
- 3 De annexis quid dicatur.

Sic cui. ¶ Glo. non summat, Zenze. sic summat. Reuocatio gratiæ non tollit ius quæsitum, sed quærendum, nisi ratio annexionis aliud inducat. Nec tamen tollit ius quæritum annexum iuri digniori tam q. sito. h. d. Et circa reuocatoriā gratiarū dedit tres casus dubios, primū contra expectantem in eo solum, Pars 2. Com. Gemin. Super Sexto Decr. Ec

Geminianus super Sexto Decretalium.

quod expectat. secundū & tertium pro expectante ibi, Non sic. & ibi, Sed & si. vtriusq; rationem ponit ibi, Cum ius. Præmittit reuocatorias, de quibus hic in glo. legam per partes. ¶ No. differentiam inter personatum, dignitatem & officium. de quo s. de consue. c. j. eo. li. ¶ No. q. ius reuocatorium superueniens tollit ea, que sunt in fieri, nō aut illa, que sunt in perfecto esse. ¶ No. q. vbi in eodē instrumento continetur plura separata, vitium vnius non nocet alteri: qñ vitium non prouenit a princ. sed ex postfacto. & sic vtile per inutile non vitiatur, vt in regula, vtile cum concor. ibi positum, j. de reg. iur. Et de hac materia vide Inno. in c. fraternitatis. de hare. ¶ Glo. j. quærit quid rex. declar. ¶ Gl. in verbo, annexa, qñt quid de annexis, & so. In fi. glo. idem Zenz. Sed dicit Io. de Fan. q. non videt, quō possit exemplificari de dignitate, personatu, vel officio annexo præbendæ iam collatæ sibi: cū dignitas personatus vel offm non sit etiam collatum. si enim sunt annexa, quō pōt vacare vnū sine alio: & quō pōt vnū sine altero conferri. ¶ Sed dicit q. fortē textus & gl. sentiunt hoc a p̄rio literē. i. q. si essent annexa, non esset reuocatum ius ad dignitatem: cum ex quo iam ius haberet quis in præbenda, haberet per p̄ns in dignitate s̄m eum. Sed ista solutio non satisfacit p̄rio: quia per collationem præbendæ censetur collata dignitas annexa, vt no. s. eo. super eo. & tex. dicit hic, q. expectabat dignitatem non annexam: ergo a p̄rio sensu secus esset, si expectaret dignitatem annexam: & sic v̄r velle, q. expectabat dignitatem annexam, quæ tamē sibi nondum erat collata. vnde pōt poni exemplum, q. nouiter dignitas erat annexa præbendæ: & tempore quo dignitas vacaret, qd fieri pōt, vt in cle. 2. de reb. eccl. non alie. deinde vacat ista præbenda, quæ confertur impetranti, superuenit reuocatoria: habebit ne illā dignitatē annexam, licet vacet post reuocatoriam. Certē sic, ex quo erat annexa. & ita intelligatur glo. ¶ Glo. in verbo, verba, ponit tenorem illarum reuocatoriarum. In fi. gl. de reuocatione aliorum priuilegiorum dicti Celest. vide in constitutione Io. sancta Ro. vt dicetur infra tit. 2. c. fi. Io. An.

ADDITIO.

1 Non vitiatur. Adde latē Ro. consi. 406.

S V M M A R I V M.

1 Consuetudine induci potest in ecclesia, q. quis habeat dignitatem & canonicatum in eadem.

2 Maius dignum attrahit ad se minus dignum.

Non sic. ¶ No. q. consuetudine induci potest in ecclesia, q. quis habeat dignitatē, & canonicatū in eadē. ad hoc s. eo. cum in ecclesia. & de consue. c. j. eo. li. ¶ No. q. vbi ius in re habet connexitatem cum iure ad rem, præseruat ius, quando est minus dignum. ¶ No. illud generale, q. maius dignum trahit ad se minus dignum. concor. sunt in gl. ¶ Quid si impetrans dignitatē in ista ecclesia non facit mentionē de ista consuetudine, an rescriptum sit surreptitiū, ita vt possit opponi impetranti de taciturnitate? So. Arc. 60. di. c. j. tenet, q. sic alleg. ff. de decurio. l. honores. §. 2. vbi tex. dicit: is, qui non sit decurio duumuiratū, vel alijs honoribus fungi non pōt, quia decurionū honoribus plebei fungi prohibentur. & pro hoc bene facit hec decre. Ioā. An. Itē pro hac parte facit: q. iste tacet certū quid, quo exp̄sso nō sic de facili literas habuisset. Nā ex quo iste haberet representare personā duorū respectu eiusdē cōcessionis, non est verisimile, q. Papa sic de facili literas cōcessisset. opz ergo q. de hoc faciat mentionē. ar. c. ad audientiam. de rescr. ¶ Opp. q. rō hic assignata per Papā, & magis digno, non concludit ad decisionem: quia siue sit maius, siue minus, ex quo est reuocatum, nō debet consequi præbendam. so. Io. Mo. fatetur, q. ista rō necessario non concludit, sed fuit superficialis. Sed dicit, q. vera rō est, quia p̄stō seruat ius in re, sed in p̄dicto casu q̄ritur et ius in re respectu dignitatis: ergo retinet et canonicatū illi annexū. si ergo diceremus p̄rium, esset tollere id, qd ista p̄stō voluit præseruari: & sic p̄rios haberet effectus. Ioā. And. Idem Io. de Lig. ¶ Gl. in verbo, consuetis, quærit de ratione tex. & sol. ¶ Gl. in verbo, magis. alle. concor. In fi. gl. pro & contra. de off. dele. super questionum. §. si verō, vbi de hoc. Io. An.

S V M M A R I V M.

1 Sed etsi, dictio aliquando aduersatur in facto tantum, & non in iure.

2 Ecclesia licet habeat consuetudinem, q. dignitas conferatur canonico, non requiritur q. ille habeat præbendam.

Et an sufficiat, q. talis sit canonicus sine præbenda, nu. 3.

Ed etsi. ¶ No. q. hæc dictio, sed etsi, quandoq; aduersatur in facto tantum, & non in iure. Nā hic ponitur diuersus casus in facto. Et idē deciditur in iure, qd s. prox. respon. ¶ No. q. quandoque dignitas ecclesiæ de consuetudine non pōt conferri nisi canonico. ¶ No. q. licet ecclesia habeat cōsuetudinem, q. dignitas conferatur canonico, non tamen requiritur, q. ille habeat præbendam. & sic patet, q. appellatione canonici cōpre-

henditur canonicatus, non præbendatus. ¶ Quid si in ecclesia, in qua est talis cōsuetudo, q. dignitas nō conferatur nisi canonico, an sufficiat q. sit canonicus sine præbenda? So. dicit Io. An. q. tex. hic, & s. prox. rñso probat, q. satis est talem esse canonicum, licet nō sit præbendarius. & sic dicit bis nuper fuisse obseruatum in ecclesia Bononiensi: quo ad ecclesiam Sanctæ Mariæ de monte Obnallo. & facit ad id, quod no. s. de rescrip. statutum. §. j. super verbo, canonicis. & facit hoc ad qñem 2. dominicalem Bar. Brix. in qua quærebat, si Eps dedit ecclesiam ecclesiæ collegiatæ, eo tenore, q. non possit conferri nisi canonico illius ecclesiæ, & demum canonici elegerunt quandam ad illam ecclesiam, & ad canoniam in cōfirmatione, hoc adiecto, q. non haberet præbendam: quærebat, an posset petere præbendam. Et dicebat q. non, s̄m Tancre. Sed sibi videbatur, q. ex vtraq; parte interuenisset symonia, per ea. vt nostrum, vt ecclesiastica beneficia. Sed iste tex. tuetur ca. & facit, q. no. s. eo. super inordinata. in magna glo. Io. An. & ad idem facit, qd no. glo. 2. & super ea, de resti. spo. olim. s̄m Lap. sed dicit Io. de Fan. q. iste tex. nō facit pro ista qñe: quia hic licet virtute huius consuetudinis debeat esse canonicus: non tamen dicit, q. non debeat habere præbendam, & hic expectabat præbendam virtute canonicius sibi a Papa collari, s̄m Io. de Fan. Et idem tenet hic do. Io. de Imo. quia ista v̄r p̄ctio symoniaca. j. q. j. quā pio. sed dicit q. fortē potuissent statuti facere de eo, quod dicit Io. An. ad quod facit, quod no. supra de elect. significasti. & de consti. cum M. & de preben. significatum. secundū eum. & hoc credo verum. ¶ Sed opp. Io. de Sancto Geor. contra secundum responsum huius tex. qui loquitur, quando dignitas cōsuetata tantum canonico conferri non habet annexam præbendam, nec est annexa præbendæ, quomodo poterit procedere tex. Nam si non vacat canonicatus, non vacabit etiam dignitas, ex quo erant cōsuetata simul conferri, & Papa non contulisset dignitatem non vacantem, supra de concess. preben. ca. j. Si autem vacabat canonicatus, quare non habuit etiam præbendam, ex quo erant cōsuetata simul assignari? Solut q. canonicus obtinens dignitatem renunciauit dignitati, vt obtineret aliam pinguiorem, vel ecclesiam curatam, & sic tantum vacauit dignitas, vel si simul vacauit etiam canoniam, & præbendam cum dignitate, fortē canoniam, & præbendam erat alteri prius impetranti debita. Et ideo a Papa, vel capitulo, vel alio qui potuit conferre, obtinuit tantum dignitatem, quæ potuit contuleri: licet quis non esset canonicus, ex quo sperabatur in futurum esse. arg. s. eo. tit. si pro clericis, s̄m eum. Et idem tenet hic Paulus dicens, quod sic debet intelligi supra eo. quia sepe, secundum Paulum. Potes intelligere, vt dixi super glo. tertia, primo responso, & sic etiam saluaretur.

ADDITIO.

1 Esse canonicum. Adde quod voluerunt Do. de Ro. decif. 443. in anti. hoc tit. inci. si aliquis legatus. Ber.

S V M M A R I V M.

1 Gratia quando dicatur similis.

2 Decretum Papa ligat ignorantes. & nu. 9.

3 Collatione canonicatus sub præbendæ expectatione facta, ius ad rem q̄ritur. Et quos afficiat. nu. 10.

4 Clausula anteferri, an præferat impetrantem expectantibus etiam auctoritate concedentis gratiam? Vide de eadem clausula, nu. 5. & 6.

7 Papa si concedit alicui literas super prima vacatura: deinde illi vacantem contulit alteri, cuius literis factis mutato proposito mandauit illi cassari: an ex hoc prima reassumant vigorem?

8 Collatio sola absque traditione possessionis beneficii an tribuat ius in re?

Vodam. Obest reuocatio gratiæ expectanti præbendam, & decreti interpositio etiā ignoranti. h. d.

Decidit dubium exortum ex duabus gratiis Nicolai, & Celestini, & processu facto per primam secuta post reuocatoria: & decisionis cām exprimit ibi, Prima enim. ¶ No.

1 q. appellatione prædecessoris comprehenditur prædecessor immediatus: probat tex. hic, qui appellat Nicolaum prædecessorem suum, & intermediatē fuerat Celestinus. ¶ No. q. gratia dicitur similis, quando idem in effectu continet, quod alia: licet elauis, partitur circa duo. ¶ No. q. aliud est actum facere post, aliud facere post & econtra. vide de elect. cum gestum cōtra illud sit nullum ipso iure. ad hoc, supra de elect. si eo tempore. & supra eo. si postq. & q. fortius est etiam manus alterius executoris a Papa cōcessi. ¶ No. q. per collationem canonicatus factam sub expectatione præbendæ quæritur ius ad rem, non in re. ad hoc j. tit. 2. c. fi. ¶ No. q. reuocatoria literarum expectantium committitur anteferri, præferat impetrantē expectantibus etiam auctoritate

ritate concedentis gratiam? Sol. Io. An. dicit q̄ Celestinus includebat et expectantes propria auctoritate, quod tamen non est de stylo, quia solent Romani pontifices dare clausulas contra expectantes auctoritate prædecessorum non propria, j. de concess. p̄b. c. pen. Sed dicit, q̄ excusari potuit Celesti. quia in principio pontificatus sui sciebat se ibi pro nullo scripsisse, vel quia de stylo Romanæ curiæ parum erat expertus, & ideo renuntiavit, s. eo. lib. de renun. c. j. Et quia multa similia ab ipso emanauerant, ideo Bonifa. fecit reuocatoriam, de qua hic, & j. de concess. p̄ben. c. fi. & vide qđ ibi no. super verbo, Celestinus.

3 Io. An. ¶ Quid si iste secundus impetrans cū clausula anteferri, repellitur ab obtinendo pp̄ crimen, an primus poterit obtinere p̄bendā primo vacante? So. Archi. hic primo tenet, qđ sic: nam ex quo illa clausula non est sortita effectum, non p̄iudicat primo, j. de reg. iu. non præstat. Item cum sit appositā fauore secundi, illo repulso sublatum est impedimentum quo ad primum, alle. ff. ad Tertul. l. 2. §. liberi. ver. sed si sint. aliās est. §. ff. cōia p̄di. l. si in v̄ditione. §. j. de v̄suf. si sub p̄dōne. de act. emp. l. fundum. de euc. l. minor. §. si. facit ad hoc qđ scribitur post Inn. de excess. p̄la. inter dilectos. Et ex his idē v̄r dicēdum, quādo cūq; gratia tertij sit perempta ante vacationem. facit. ff. ad Velleia. si mulier contra. Sed primū casum, quē solum ponit Arch. alij reprobāt secūdu eum: sed capitulū loco expulsi aliū habebit eligere. ff. de his qui. vt indig. qui Titij. ff. de vul. rub. ex facto. §. si. & ff. si quis aliquem test. prohi. l. j. Sed dicit, qđ ista iura plus probant Papā, vel a Papa prouisum admittēdum qđ capitulū: ad id. ff. de iniust. rup. & irri. test. l. posthumus. & l. si filio. sed litera v̄r p̄ria. eo. tit. qm̄ vxorem. Sed si in rescripto eēt clausula, cum obtulerit se facultas: tunc certum qđ primus est potior. C. de lib. & posth. l. j. & s. Io. An. & istud credo verū: qđ quando primus impetrans ex defectu suæ personæ excluditur, secundus impetrans a Papa obtinebit illam præbendam, non aut̄ alius auctoritate ordinarij, vt est tex. s. eo. ff. clericus. 2. responsio. Sed iste, qui habebat clausulam anteferri, fingitur primus impetrans: ergo primo repulso alius Apostolicus obtinebit. nam clausula anteferri non extinguit gr̄as præcedentes, sed præfert illis habentem illam in gradu destructio, igitur suo primo gradu remanebit præbenda existenti in secundo. ad hoc s. de consue. c. fi. ¶ Quid si iste habens clausulam, anteferri, non vult illa vti, an valeat collatio facta primo? So. Io. An. dicit qđ aliqui putant, qđ sic. facit. ff. de mino. si iudex. & pro hac parte facit, qđ no. Io. Mo. s. eo. statutum, super verbo, m̄sem. fm̄ Abb. In p̄rium alle. Io. An. s. eo. lib. de elec. ab eo. Sed ibi ex p̄positione euidentis defectus ius est quesitum electo p̄ ipsum: & ideo non valet renūciatio illius qualitatis: quia respicit suū fauorem: & sic euaderet penam statutam in sui odium, quæ rō hic cessat, & eodem modo respondetur ad cle. constitutionē. §. pe. in fi. eo. ti. Io. An. Lap. Abb. hoc dicit verum, quando voluntas habentis prærogatiuam, & illa non vult vti renūciando clausulæ ante collationem factam secundo. Ita procedat dictum Io. An. hic. Si verō renūciatio clausulæ, non fieret ante collationem, sed post collationem factam primō, tunc non valeret iuxta no. s. eo. statutum. per Io. An. Si verō gratia habentis prærogatiuam esset nulla pp̄ impedimentum impetrantis, vel vitium rescripti valeret: collatio facta primo ēt præcedens declarationem talis impedimenti, & idem putat, si ante collationem præbendæ factam primo esset facta renūciatio huius dictæ clausulæ, licet hoc non prouenisset in notitiā cōferentis, vel collatoris. facit ad hoc s. eo. licet Ep̄s. & quod no. Cōpo. de elec. considerauimus. & quod no. in ca. auditis. & de re iu. cum Bertho. & de excessio. præla. inter dilectos. fm̄ Lap.

7 ¶ Sed quid si Papa concessit literas alicui super prima vacatura: deinde illam vacantem contulit alteri: cuius literis factis mutato proposito mandat illas cassari, an ex hoc primæ literæ reassumant vigorem? So. Archid. qđ sic. ad hoc. ff. de bo. pos. fm̄ tab. l. qui ex liberis. §. non sic. vbi si quis fecit primum testamētum, postea secūdu; tertio incidit secūdu, ne illud remaneat, siue ne vires habeat: reconvalescit primum. & hoc multo fortius procederet: si dicat expressē qđ primæ reuiuiscant, vt in p̄dicta. l. §. testamēto. Io. An. pro isto vltimo dicto facit optimē, s. de rescr. quis b. eo. li. ¶ Quæro an sola collatio absq; traditione possessionis beneficij tribuat ius in re? So. dicit Io. An. qđ iste tex. facit qđ sic, cum ponderet tñ collationem præcedere reuocatoriam, non faciens mentionem de possessione. sic j. de concess. p̄b. c. fi. & vide qđ no. s. de consue. c. 2. Io. An. Et intellige, quando est acceptata collatio per ea, quæ habentur s. eo. tit. & lib. si tibi absenti. ¶ Glo. super ver. ignorant. colligit notabile, & allegat concor. in fi. gl. hæc iura apertē probant decretum Papæ ligare ignorantes. ad idem j. de concess. p̄ben. quia cunctis. & vide no. s. eo. si Apostolica. Io. An. ¶ Gl. si qrit, quare tex. ponderet collationem non præcessisse reuocationē? & Io. deinde colligit notabile. ¶ Quæro, quos afficiat decre-

tum Papæ? So. dicit Lap. Abb. qđ nō solū afficit manus inferiorum a Papa, vt s. de ele. si eo tēpore. sed afficit, & manus Papæ, & executorum ipsius, nisi alius exprimat. & hoc probat iste tex. & cle. cum ei quem. j. rñ. de cōces. p̄b. fm̄ cum. qđ no.

ADDITIONES.

- ¶ Non præstat. Adde quod voluerunt do. de Ro. deci. 422. de concess. p̄b. in anti.
- ¶ Quāuis. Adde quod voluerunt do. de Rota deci. 58. in anti. de concess. p̄b.
- ¶ Acceptata collatio. Adde quod do. de Ro. deci. 640. in anti. hoc t. dicunt qđ si habens expectatiuam in aliquo beneficio ad collationem alicuius auctoritate Papæ, & illo Papa mortuo successor facit alijs similem gratiam cum clausula anteferri, qđ primus solum acceptando, absq; prouisione executoris excludit secundum cum clausula anteferri, quæ est odiosa, & de dicta clausula vide per Old. consi. 224. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Rescriptum valet licet nomen impetrantis non scribatur extensē.
- 2 Per dictio, denotat causam efficientem gerentem actum.
- 3 Mandatum factum principali includit gerentem vicem illius.
- 4 Capituli appellatione communiter, & diuissim comprehenduntur tantum canonici ecclesie. & nu. 6. & 7.
- 5 Collatio si non pertinet ad singulares canonicos auctoritate capituli, sed ad alios extraneos: an idem sit quod hic dicitur.
- 6 Gratia si fiat, vt conferatur beneficium spectans ad collationem decani, & capituli communiter, vel diuissim: an possit conferri beneficium spectans ad singulares canonicos?

Mandatum. ¶ Gl. non summat. Zen. sic summat. Mandatum de prouidendo de beneficio ad collationem capituli pertinēte nō transit ius singularis canonici, sed cōe. h. d. Et ponit tres casus dubios, cum scribitur ad collationē capituli, hic decipit, & in vlt. respō. excipit. secundus ibi. Ad beneficia. tertius ibi. Idem exceptio. ibi. Nisi. ¶ No. primō ar. qđ valet rescriptum licet nomen impetrantis non scribatur extensē: sed solum ponatur prima litera nominis, quod tamē non est verum, vt no. Host. de consti. cum accessissent. & ad tex. hic pōt respōderi, qđ nō ponit tenorem rescripti formalem, sed summam recitat. Vnde non probat, qđ sic fuisset in rescripto. ¶ No. qđ quæque collatio beneficiorū pōt spectare ad solū capitulum sine

- 2 Ep̄o. ¶ No. qđ dictio, per, denotat cām efficientem gerentem actum, quandoq; iure proprio, quandoq; iure alieno. ¶ No. qđ idem v̄r esse agere vice talis, qđ auctoritate talis. ¶ No. qđ mandatum factum principali includit gerētē vicem illius, de quo
- per Inn. in c. eam te. 2. de rescr. ¶ No. ex. 2. respōso. qđ mandatum factū super materia pertinente ad vniuersitatem non cōprehendit spectantē ad singulares de vniuersitate. ¶ No. qđ collatio beneficiorū pōt quādoq; spectare ad singulares p̄latos ecclesie. ¶ No. ex. 3. rñso, qđ ēt simplici canonico ecclesie, qñque spectat collatio beneficiorū. ¶ No. qđ mandatū factū vniuersitati cōiter, vel diuissim cōprehendit materiā spectantē ad eos, vt collegiū, vel ad eos, vt singulares. ¶ No. qđ appellatione capituli cōiter, vel diuissim cōprehenduntur tñ canonici ecclesie, & non alij prælati eiusdē ecclesie. hoc probat tex. referēdo istud ipsorū ad canonicos tñ, de quibus sit mentio in isto vltimo respōso. ¶ Quid si in primo rñso huius c. collatio nō pertinet ad singulares canonicos auctoritate capituli, sed ad alios extraneos: an idem sit, qđ hic dī? So. dic qđ sic. nā si capitulum habēs iurisdōnem dedit vicariū ad illā exercendā cū potestate concedendi beneficia, ex quo facit vice capituli, idem erit, qđ hic dī. facit qđ in simili dī de Ep̄o, & eius vicario in c. fi. de off. vica. Io. An. ¶ Quid si canonicus habet potestatem conferendi beneficiū ex iure canonico, non ex iure p̄bendæ: an pcedat, qđ dicit tex. hic in vlt. rñ. So. Io. An. dicit qđ non, vt probat iste tex. qui nō sine ministerio hic repetit de collatione pertinēte ad eū rōne præbendæ: & sic v̄r quia secus sit, si conferat rōne canonicatus, vt in j. rñ. Vnde vbi canonicus confert ex iure p̄bendæ, pcedit iste tex. Si verō ex iure canonicatus: tunc secus, & facit s. eo. tit. & lib. c. super eo. Io. An. Ego credo dictum Io. An. verū, qñ confert rōne præbendæ, putat dicit, vel ēt rōne sui canonicatus specialiter: putā quia certo canonicatui de iure speciali cōpetit hæc potestas: & quātū ad hoc nō facerē dīam inter potestatem cōpetentē præbendæ, siue canonicatui. Si aut̄ non cōpeteret sibi specialiter rōne præbendæ, vel rōne specialis canonicus, sed ex eo quia canonicatus: tūc procedat primū rñsum huius decretalis. Et sic intelligo. Io. An. ¶ Gl. 2. qrit, an in ista forma includatur beneficium curatum? soluit qđ non. ¶ Gl. qđ non. ¶ Gl. in ver. capituli. qrit de rōne tex. & sol. ¶ Gl. in ver. statuto. quærit de exēplo literæ, & exemplificat dupliciter. In fi. gl. idem fm̄ Archidi. si capitulum cōiter ordinat, qđ quilibet cano-

ADDITIONES.

- 2 Te. eam te. Vbi vide do. Feli. per totum illud. c. egregie tractantem de hoc & de multis alijs vtilibus quæ spectant ad materiam præsentis capituli.

Geminianus super Sexto Decretalium.

quod expectat. secundū & tertium pro expectante ibi, Non sic. & ibi, Sed & si. vtriusq; rationem ponit ibi, Cum ius. Præmittit reuocatorias, de quibus hic in glo. legam per partes. ¶ No. differentiam inter personatum, dignitatem & officium. de quo s. de consue. c. j. eo. li. ¶ No. q. ius reuocatorium superueniens tollit ea, quæ sunt in fieri, non aut illa, quæ sunt in perfecto esse. ¶ No. q. vbi in eodē instrumento continentur plura separata, vitium vnius non nocet alteri: quoniam vitium non prouenit a principio. sed ex post facto. & sic vtile per inutile non vitiatur, vt in regula, vtile cum concor. ibi positum, j. de reg. iur. Et de hac materia vide Inno. in c. fraternitatis. de hære. ¶ Glo. j. quærit quid tex. declarat. ¶ No. ¶ Gl. in verbo, annexa, quærit quid de annexis, & so. In fi. glo. idem Zenz. Sed dicit Io. de Fan. q. non videt, quomodo possit exemplificari de dignitate, personatu, vel officio annexo præbendæ iam collatæ sibi: cum dignitas personatus vel officium non sit etiam collatum. si enim sunt annexa, quomodo poterit vacare vnū sine alio: & quomodo poterit vnū sine altero conferri. ¶ Sed dicit q. forte textus & gl. sentiunt hoc a priorio literę. i. q. si essent annexa, non esset reuocatum ius ad dignitatem: cum ex quo iam ius haberet quis in præbendâ, haberet per prius in dignitate sibi eum. Sed ista solutio non satisfacit priorio: quia per collationem præbendæ censetur collata dignitas annexa, vt no. s. eo. super eo. & tex. dicit hic, q. expectabat dignitatem non annexam: ergo a priorio sensu secus esset, si expectaret dignitatem annexam: & sic vñ velle, q. expectabat dignitatem annexam, quæ tamē sibi nondum erat collata. vnde poterit poni exemplum, q. nouiter dignitas erat annexa præbendæ: & tempore quo dignitas vacaret, quod fieri poterit, vt in cle. 2. de reb. eccl. non alie. deinde vacat ista præbendâ, quæ confertur impetranti, superuenit reuocatoria: habebit ne illâ dignitatē annexam, licet vacet post reuocatoriam. Certē sic, ex quo erat annexa. & ita intelligatur glo. ¶ Glo. in verbo, verba, ponit tenorem illarum reuocatoriarum. In fi. gl. de reuocatione aliorum priuilegiorum dicti Celest. vide in constitutione Io. sancta Ro. vt dicetur infra tit. 2. c. fi. Io. An.

ADDITIO.

a ¶ Non vitiatur. Adde latē Ro. consi. 406.

S V M M A R I V M.

1 Consuetudine induci potest in ecclesia, q. quis habeat dignitatem & canonicatum in eadem.

2 Maius dignum attrahit ad se minus dignum.

1 **N**on sic. ¶ No. q. consuetudine induci potest in ecclesiâ, q. quis habeat dignitatē, & canonicatū in eadē. ad hoc s. eo. cum in ecclesiâ. & de consue. c. j. eo. li. ¶ No. q. vbi ius in re habet connexitatem cum iure ad rem, præseruat ius, quando est minus dignum. ¶ No. illud generale, q. maius dignum trahit ad se minus dignum. concor. sunt in gl. ¶ Quid si impetrans dignitatē in ista ecclesiâ non facit mentionē de ista consuetudine, an rescriptum sit surreptitiū, ita vt possit opponi impetranti de taciturnitate? So. Arc. 60. di. c. j. tenet, q. sic alleg. ff. de decurio. l. honores. §. 2. vbi tex. dicit: is, qui non sit decurio duumuiratū, vel alijs honoribus fungi non poterit, quia decurionū honoribus plebei fungi prohibentur. & pro hoc bene facit hæc decre. Io. An. Itē pro hac parte facit: q. iste taceret certū quid, quo expresso nō sic de facili literas habuisset. Nā ex quo iste haberet representare personā duorū respectu eiusdē cōcessionis, non est verisimile, q. Papa sic de facili literas cōcessisset. opz ergo q. de hoc faciat mentionē. ar. c. ad audientiam. de rescr. ¶ Opp. q. rō hic assignatā per Papā, & magis digno, non concludit ad decisionem: quia siue sit maius, siue minus, ex quo est reuocatum, nō debet consequi præbendam. so. Io. Mo. fatetur, q. ista rō necessariō non concludit, sed fuit superficialis. Sed dicit, q. vera rō est, quia p̄stō seruat ius in re, sed in p̄dicto casu q̄ritur et ius in re respectu dignitatis: ergo retinet et canonicatū illi annexū. si ergo diceremus prius, esset tollere id, qd ista p̄stō voluit præseruari: & sic prius haberet effectus. Io. An. Idem Io. de Lig. ¶ Gl. in verbo, consuetis, quærit de ratione tex. & sol. ¶ Glo. in verbo, magis. alle. concor. In fi. gl. prō & contrā. de off. dele. super quæstionum. §. si verō, vbi de hoc. Io. An.

S V M M A R I V M.

1 Sed etsi, dictio aliquando aduersatur in facto tantum, & non in iure.

2 Ecclesia licet habeat consuetudinem, q. dignitas conferatur canonico, non requiritur q. ille habeat præbendam.

Et an sufficiat, q. talis sit canonicus sine præbendâ, nu. 3.

1 **E**d etsi. ¶ No. q. hæc dictio, sed etsi, quandoq; aduersatur in facto tantum, & non in iure. Nā hic ponitur diuersus casus in facto. Et idē deciditur in iure, qd s. prox. respon. ¶ No. q. quandoque dignitas ecclesiæ de consuetudine non poterit conferri nisi canonico. ¶ No. q. licet ecclesiâ habeat consuetudinem, q. dignitas conferatur canonico, non tamen requiritur, q. ille habeat præbendam. & sic patet, q. appellatione canonici cōpre-

henditur canonicatus, non præbendatus. ¶ Quid si in ecclesiâ, in qua est talis consuetudo, q. dignitas nō conferatur nisi canonico, an sufficiat q. sit canonicus sine præbendâ? So. dicit Io. An. q. tex. hic, & s. prox. rñso probat, q. satis est talem esse canonicum, licet nō sit præbendarius. & sic dicit bis nuper fuisse obseruatum in ecclesiâ Bononiensi: quo ad ecclesiâ Sanctæ Mariæ de monte Obnallo. & facit ad id, quod no. s. de rescrip. statutum. §. j. super verbo, canonicis. & facit hoc ad quonem 2. dominicalem Bar. Brix. in qua quærebat, si Ep̄s dedit ecclesiâ ecclesiæ collegiatæ, eo tenore, q. non possit conferri nisi canonico illius ecclesiæ, & demum canonici elegerunt quendam ad illam ecclesiâ, & ad canoniam in cōfirmatione, hoc adiecto, q. non haberet præbendam: quærebat, an posset petere præbendam. Et dicebat q. non, s. m. Tancre. Sed sibi videbatur, q. ex vtriusq; parte interuenisset symonia, per ea. vt nostrum, vt ecclesiastica beneficia. Sed iste tex. tuetur ca. & facit, q. no. s. eo. super inordinata. in magna glo. Io. An. & ad idem facit, qd no. glo. 2. & super ea, de rescrip. olim. s. m. Lap. sed dicit Io. de Fan. q. iste tex. nō facit pro ista quonē: quia hic licet virtute huius consuetudinis debeat esse canonicus: non tamen dicit, q. non debeat habere præbendam, & hic expectabat præbendam virtute canonicatus sibi a Papa collati, s. m. Io. de Fan. Et idem tenet hic do. Io. de Imo. quia ista vñ p̄dictio symoniaca. j. q. j. quā pio. sed dicit q. forte potuissent statutu facere de eo, quod dicit Io. An. ad quod facit, quod no. supra de elect. significasti. & de consti. cum M. & de præben. significatum. secundū eum. & hoc credo verum. ¶ Sed opp. Io. de Sancto Geor. contra secundum responsum huius tex. qui loquitur, quando dignitas cōsuetata tantum canonico conferri non habet annexam præbendam, nec est annexa præbendæ, quomodo poterit procedere tex. Nam si non vacat canonicatus, non vacabit etiam dignitas, ex quo erant consuetata simul conferri, & Papa non contulisset dignitatē non vacantem, supra de concess. præben. ca. j. Si autem vacabat canonicatus, quare non habuit etiam præbendam, ex quo erant consuetata simul assignari? Soluit q. canonicus obtinens dignitatem renunciauit dignitati, vt obtineret aliam pinguiorem, vel ecclesiâ curatam, & sic tantum vacauit dignitas, vel si simul vacauit etiam canoniam, & præbendâ cum dignitate, forte canoniam, & præbendâ erat alteri prius impetranti debita. Et ideo a Papa, vel capitulo, vel alio qui potuit conferre, obtinuit tantum dignitatem, quæ potuit conferri: licet quis non esset canonicus, ex quo sperabatur in futurum esse. arg. s. eo. tit. si pro clericis, s. m. eum. Et idem tenet hic Paulus dicens, quod sic debet intelligi supra eo. quia sepe, secundum Paulum. Potes intelligere, vt dixi super glo. tertia, primo responso, & sic etiam saluaretur.

ADDITIO.

a ¶ Esse canonicum. Adde quod voluerunt Do. de Ro. decisi. 443. in anti. hoc tit. inci. si aliquis legatus. Ber.

S V M M A R I V M.

1 Gratia quando dicatur similis.

2 Decretum Papæ ligat ignorantes. ¶ nu. 9.

3 Collatione canonicatus sub præbendæ expectatione facta, ius ad rem q̄ritur. Et quos afficiat. nu. 10.

4 Clausula anteferri, an præferat impetrantem expectantibus etiam auctoritate concedentis gratiam?

Vide de eadem clausula, nu. 5. & 6.

7 Papa si concedit alicui literas super prima vacatura: deinde illam vacantem contulit alteri, cuius literis factis mutato proposito mandauit illas cassari: an ex hoc prima reassumant vigorem?

8 Collatio sola absque traditione possessionis beneficii an tribuat ius in re?

Vodam. ¶ Obest reuocatio gratiæ expectanti præbendam, & decreti interpositio etiā ignoranti. h. d. Decidit dubium exortum ex duabus gratiis Ni. & Celestini, & processu facto per primam secuta post reuocatoria: & decisionis eam exprimit ibi, Prima enim. ¶ No. q. appellatione prædecessoris comprehenditur prædecessor immediatus: probat tex. hic, qui appellat Nicolaum prædecessorem immediatum, & intermediatē fuerat Celestinus. ¶ No. q. gratia dī similibus, quando idem in effectu continet, quod alia: licet elauis, fulg. excellentiores sint in vna q̄ in alia. ¶ No. q. dictio, neuter, partitur circa duo. ¶ No. q. aliud est actum facere post, aliud facere post & econtra. vide de elect. cum nobis olim. ¶ No. q. decretum Papæ ligat ignorantes, vt gestum cōtra illud sit nullum ipso iure. ad hoc, supra de elect. li. eo tempore. & supra eo. si postq. & q. fortius est etiam manus alterius executoris a Papa cōcessi. ¶ No. q. per collationem canonicatus factam sub expectatione præbendæ queritur ius ad rem, non in re. ad hoc j. tit. 2. c. fi. ¶ No. q. reuocatoria literarum expectantium comprehendit habentes ius ad rem non in re. ¶ Quæro an clausula anteferri, præferat impetrantē expectantibus etiā auctoritate

ritate concedentis gratiam? Sol. Io. An. dicit q̄ Celestinus includebat et expectantes propria auctoritate, quod tamen non est de stylo, quia solent Romani pontifices dare clausulas contra expectantes auctoritate prædecessorum non propria, j. de concess. p̄b. c. pen. Sed dicit, q̄ excusari potuit Celesti. quia in principio pontificatus sui sciebat se ibi pro nullo scripsisse, vel quia de stylo Romanæ curiæ parum erat expertus, & ideo renuntiavit, s. eo. lib. de renun. c. j. Et quia multa similia ab ipso emanauerant, ideo Bonifa. fecit reuocatoriam, de qua hic, & j. de concess. p̄b. c. fi. & vide qđ ibi no. super verbo, Celestinus.

3 Io. An. ¶ Quid si iste secundus impetrans cū clausula anteferri, repellitur ab obtinendo pp̄ crimen, an primus poterit obtinere p̄bendā primo vacante? So. Archi. hic primo tenet, q̄ sic: nam ex quo illa clausula non est sortita effectum, non p̄iudicat primo, j. de reg. iu. non præstat. Item cum sit appositā favore secundi, illo repulso sublatum est impedimentum quo ad primum, alle. ff. ad Tertul. l. 2. §. liberi. ver. sed si sint. aliās est. §. ff. cōia p̄di. l. si in v̄ditione. §. j. de v̄suf. si sub p̄dōne. de act. emp. l. fundum. de euc. l. minor. §. fi. facit ad hoc qđ scribitur post Inn. de excess. pla. inter dilectos. Et ex his idē v̄r dicēdum, quādo cūq; gratia tertiū sit perempta ante vacationem. facit. ff. ad Velleia. si mulier contra. Sed primū casum, quē solum ponit Arch. alij reprobāt secūdū eum: sed capitulū loco expulsi aliū habebit eligere. ff. de his qui. vt indig. qui Titij. ff. de vul. rub. ex facto. §. fi. & ff. si quis aliquem test. prohi. l. j. Sed dicit, q̄ ista iura plus probant Papā, vel a Papa prouisum admittēdum q̄ capitulū: ad id. ff. de iniust. rup. & irri. test. l. posthumus. & l. filio. sed litera v̄r p̄ria. eo. tit. qm̄ uxorem. Sed si in rescripto eēt clausula, cum obtulerit se facultas: tunc certum q̄ primus est potior. C. de lib. & posth. l. j. & §. lo. An. & istud credo verū: qā quando primus impetrans ex defectu suæ personæ excluditur, secundus impetrans a Papā obtinebit illam præbendam, non aut̄ alius auctoritate ordinarij, vt est tex. s. eo. ff. clericus. 2. respōso. Sed iste, qui habebat clausulam anteferri, fingitur primus impetrans: ergo primo repulso alius Apostolicus obtinebit. nam clausula anteferri non extinguit gr̄as præcedentes, sed præfert illis habentem illam in gradu destruetio, igitur suo primo gradu remanebit præbenda existenti in secundo. ad hoc s. de consue. c. fi. ¶ Quid si iste habens clausulam, anteferri, non vult illa vti, an valeat collatio facta primo? So. Io. An. dicit q̄ aliqui putant, q̄ sic. facit. ff. de mino. si iudex. & pro hac parte facit, qđ no. Io. Mo. s. eo. statutum, super verbo, m̄sem. fm̄ Abb. In p̄rium alle. Io. An. s. eo. lib. de elec. ab eo. Sed ibi ex p̄positione euidentis defectus ius est quesitum electo p̄ ipsum: & ideo non valet renūciatio illius qualitatis: quia respicit suū fauorem: & sic euaderet penam statutam in sui odium, quæ rō hic cessat, & eodem modo respondetur ad cle. constitutionē. §. pe. in fi. eo. ti. Io. An. Lap. Abb. hoc dicit verum, quando voluntas habentis prærogatiuam, & illa non vult vti renūciando clausulæ ante collationem factam secundo. Ita procedat dictum Io. An. hic. Si verō renūciatio clausulæ, non fieret ante collationem, sed post collationem factam primō, tunc non valeret iuxta no. s. eo. statutum. per Io. And. Si verō gratia habentis prærogatiuam esset nulla pp̄ impedimentum impetrantis, vel vitium rescripti valeret collatio facta primo ēt præcedens declarationem talis impedimenti, & idem putat, si ante collationem præbendæ factam primo esset facta renūciatio huius dictæ clausulæ, licet hoc non prouenisset in notitiā cōferentis, vel collatoris. facit ad hoc s. eo. licet Ep̄s. & quod no. Cōpo. de elec. considerauimus. & quod no. in ca. auditis. & de re iu. cum Bertho. & de excessio. præla. inter dilectos. fm̄ Lap.

7 ¶ Sed quid si Papa concessit literas alicui super prima vacatura: deinde illam vacantem contulit alteri: cuius literis factis mutato proposito mandat illas cassari, an ex hoc primæ literæ reassumant vigorem? So. Archid. q̄ sic. ad hoc. ff. de bo. pos. fm̄ tab. l. qui ex liberis. §. non sic. vbi si quis fecit primum testamētum, postea secūdū; tertio incidit secūdū, ne illud remaneat, siue ne vires habeat: reconualescit primum. & hoc multō fortius procederet: si dicat expressē q̄ primæ reuiuiscant, vt in p̄dicta. l. §. testamēto. Io. An. pro isto vltimo dicto facit optimē, s. de rescr. quis b. eo. li. ¶ Quæro an sola collatio absq; traditione possessionis beneficij tribuat ius in re? So. dicit Io. An. q̄ iste tex. facit q̄ sic, cum ponderet tñ collationem præcedere reuocatoriam, non faciens mentionem de possessione. sic j. de concess. p̄b. c. fi. & vide qđ no. s. de consue. c. 2. Io. An. Et intellige, quando est acceptata collatio per ea, quæ habentur s. eo. tit. & lib. si tibi absenti. ¶ Glo. super ver. ignorant. colligit notabile, & allegat concor. in fi. gl. hec iura apertē probant decretum Papæ ligare ignorantes. ad idem j. de concess. p̄b. quia cunctis. & vide no. s. eo. si Apostolica. Io. An. ¶ Gl. si q̄rit, quare tex. ponderet collationem non præcessisse reuocationē? & Io. deinde colligit notabile. ¶ Quæro, quos afficiat decre-

tum Papæ? So. dicit Lap. Abb. q̄ nō solū afficit manus inferiorum a Papa, vt s. de ele. si eo tēpore. sed afficit, & manus Papæ, & executorum ipsius, nisi alius exprimat. & hoc probat iste tex. & cle. cum ei quem. j. rñ. de cōces. p̄b. fm̄ eum. qđ no.

ADDITIONES.

- a ¶ Non præstat. Adde quod voluerunt do. de Ro. deci. 422. de concess. p̄b. in anti.
- b ¶ Quāuis. Adde quod voluerunt do. de Rota deci. 558. in anti. de concess. p̄b.
- c ¶ Acceptata collatio. Adde quod do. de Ro. deci. 640. in anti. hoc t. dicunt q̄ si habens expectatiuam in aliquo beneficio ad collationem alicuius auctoritate Papæ, & illo Papa mortuo successor facit alijs similem gratiam cum clausula anteferri, q̄ primus solum acceptando, absq; prouisione executoris excludit secundum cum clausula anteferri, quæ est odiosa, & de dicta clausula vide per Old. consi. 224. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Rescriptum valet licet nomen impetrantis non scribatur extensē.
- 2 Per dictio, denotat causam efficientem gerentem actum.
- 3 Mandatum factum principali includit gerentem vicem illius.
- 4 Capituli appellatione communiter, & diuissim comprehenduntur tantum canonici ecclesiæ. & nu. 6. & 7.
- 5 Collatio si non pertinet ad singulares canonicos auctoritate capituli, sed ad alios extraneos: an idem sit quod hic dicitur.
- 6 Gratia si fiat, vt conferatur beneficium spectans ad collationem decani, & capituli communiter, vel diuissim: an possit conferri beneficium spectans ad singulares canonicos?

Mandatum. ¶ Gl. non summat. Zen. sic summat. Mandatum de prouidendo de beneficio ad collationem capituli pertinēte nō transit ius singularis canonici, sed cōe. h. d. Et ponit tres casus dubios, cum scribitur ad collationē capituli, hic decipit, & in vlt. respō. excipit. secundus ibi. Ad beneficia. tertius ibi. Idem exceptio. ibi. Nisi. ¶ No. primō ar. q̄ valet rescriptum licet nomen impetrantis non scribatur extensē: sed solum ponatur prima litera nominis, quod tamē non est verum, vt no. Host. de consti. cum accessissent. & ad tex. hic pōt respōderi, q̄ nō ponit tenorem rescripti formalem, sed summam recitat. Vnde non probat, q̄ sic fuisset in rescripto. ¶ No. q̄ quæque collatio beneficiorū pōt spectare ad solū capitulum sine

- 2 Ep̄o. ¶ No. q̄ dictio, per, denotat cām efficientem gerentem actum, quandoq; iure proprio, quandoq; iure alieno. ¶ No. q̄ idem v̄r esse agere vice talis, qđ auctoritate talis. ¶ No. t̄ q̄ mandatum factum principali includit gerētē vicem illius, de quo
- c per Inn. in c. eam te. 2. de rescr. ¶ No. ex. 2. respōso. q̄ mandatum factū super materia pertinente ad vniuersitatem non cōprehendit spectantē ad singulares de vniuersitate. ¶ No. q̄ collatio beneficiorū pōt quādoq; spectare ad singulares p̄latos ecclesiæ. ¶ No. ex. 3. rñso. q̄ ēt simplici canonico ecclesiæ, quæque spectat collatio beneficiorū. ¶ No. q̄ mandatū factū vniuersitati cōiter, vel diuissim cōprehendit materiā spectantē ad eos, vt collegiū, vel ad eos, vt singulares. ¶ No. t̄ q̄ appellatione capituli cōiter, vel diuissim cōprehenduntur tñ canonici ecclesiæ, & non alij p̄lati eiusdē ecclesiæ. hoc probat tex. referēdo istud ipsorū ad canonicos tñ, de quibus sit mentio in isto vltimo respōso. ¶ Quid si in primo rñso huius c. collatio nō pertinet ad singulares canonicos auctoritate capituli, sed ad alios extraneos: an idem sit, qđ hic dī? So. dic q̄ sic. nā si capitulum habēs iurisdōnem dedit vicariū ad illā exercendā cū potestate concedendi beneficia, ex quo facit vice capituli, idem erit, qđ hic dī. facit qđ in simili dī de Ep̄o, & eius vicario in c. fi. de off. yca. Io. An. ¶ Quid si canonicus habet potestatem conferendi beneficiū ex iure canonico, non ex iure præbendæ: an pcedat, qđ dicit tex. hic in vlt. rñ. So. Io. An. dicit q̄ non, vt probat iste tex. qui nō sine ministerio hic repetit de collatione pertinēte ad eū rōne præbendæ: & sic v̄r quia secus sit, si conferat rōne canonicatus, vt in j. rñ. Vnde vbi canonicus confert ex iure p̄bendæ, pcedit iste tex. Si verō ex iure canonicatus: tunc secus, & facit s. eo. tit. & lib. c. super eo. Io. An. Ego credo dictum Io. An. verū, qñ confert rōne præbendæ, putat dicit, vel ēt rōne sui canonicatus specialiter: putā quia certo canonicatui de iure speciali cōpetit hec potestas: & quātū ad hoc nō facere dīam inter potestatem cōpetentē præbendæ, siue canonicatui. Si aut̄ canonicus, sed ex eo quia canonicatus: tūc procedat primū rñsum huius decretalis. Et sic intelligo. Io. An. ¶ Gl. 2. q̄rit, an in ista forma includatur beneficium curatum? soluit q̄ non. ¶ Gl. q̄ non. ¶ Gl. in ver. capituli. q̄rit de rōne tex. & sol. ¶ Gl. in ver. statuto. quærit de exēplo literæ, & exemplificat dupliciter. In fi. gl. idem fm̄ Archid. si capitulum cōiter ordinat, q̄ quilibet cano-

ADDITIONES.

- a ¶ eam te. Vbi vide do. Feli. per totum illud. c. egregie tractantem de hoc & de multis alijs vtilibus quæ spectant ad materiam presentis capituli.

Geminianus super Sexto Decretalium.

canonicus, dum viuit, conferat certa beneficia, sicut dicit fuisse factum suo tpe in ecclesia Bonon. Io. An. ¶ Gl. in ver. extēdit, qrit de rōne tex. & sol. ¶ Gl. si. quārit, qd si nō spectat rōne pbe darū, sed aliarū dignitatum in ecclesia: soluit qd idem. deinde qrit de alia qōne, & sol. ¶ In ea. gl. in prin. dic, Principiū huius gl. habet duplicem, & contrariam literam. Vna est, vt ponatur cum alternatiua, vel dignitatum: & istud vī placere Ioā. Mo. q hic in fi. secundi respōsi super ver. extendit, dicit id eē verum: nisi esset ibi clausula, cōiter, vel diuissim. de qua in fi. Et idē placuit Arch. qui dixit super ver. nisi hic. in vlt. respōso, qd excipit a prādictis duobus casibus: & hoc apertē sic ponit gl. suam, cū diuissimā, vel dignitatum &c. dicens, q nisi sic intelligatur, malē exciperet exceptio supra posita: dicens q istā dictiones, idem, & nisi, supra posita, tollunt dubitationem, quā hic aliqui habuerunt. Sed dicit Io. An. q non capit quid velit Arch. quia primo tex. in ver. idem, habet diuisionem per s. etiam in originali. & sic denotat diuersum. facit qd nō. s. co. li. de post. c. j. s. vlt. in gl. 2. ponderat hanc literam ibi, rōne hmoi prābendarum: quā bis repetitur in ista parte: pp quā melius vī, q ista gl. habeat nomen dignitatum, vt sic loco alternatiuā ponatur negatiua, vt sit sensus, q si rōne archidiaconatus spectat collatio, si scribatur ad collationem capituli, licet addatur cōiter, vel diuissim dignitatem illam: per hoc non grauet. alias si contrarium diceretur, sequeretur, q & illa verba grauarent Ep̄m. Si verō expectaret rōne prābendarum, tunc secus. Et hoc plane vult iste tex. si non violetur. Io. An. Lap. Abb. dicit q tēdum est cum Io. Mo. & Arch. vt. s. clausula cōiter, vel diuissim, referatur ad secundū, & vltimū responsū huius c. quia vtrobiq; par est rō: ex quo vtroq; casu sunt de capitulo, licet quādo non iure dignitatis, vel prābendarum sed iure capituli conferunt, capitulum conferre dicatur. Et rō cōprehenditur in j. respōso huius c. Et quando iure dignitatis, vel prābendarū conferunt iure singulari non iure capituli conferunt. Et ideo sine clausula non comprehenduntur: tamen tanq̄ existentes de capitulo conferunt: & ideo cum dicta clausula comprehenduntur. Secus autē est in prelato: quia non est de capitulo sed per se.

b Nec venit appellatione capituli b, vt s. de his, q sunt a prelato, in rubro & nigro. Et nō. Io. An. in cle. vt hi qui. de rta. & quali. in cle. vt p̄fessores. de regula. Vnde per clausulam, cōiter, vel diuissim. in hoc casu non veniunt beneficia pertinentia ad collationem prelato. debet ergo manere diuissimā, vel, & nō poni negatiua, non: & forte idem iuris est, qd in secundo rōso & vltimo erat: qn rōne canonicatū non ex cōmissione capituli spectaret collatio ad canonicos. facit qd nō. Inn. & Ho. s. e. ti. c. fi. super verbo, beneficio. ver. & idem & eadē rōne, vsq; ad ver. & hoc est verū. & qd nō. Ber. s. ne se. va. c. j. in gl. 2. fm Lap. Io. de Lig idē dicēs, q opi. Io. Mo. & Arc. pōt iustētari. Et respōdent ad rōnem Io. And. de plato, fm qd facit Lap. in effectu & in fine subdit: tene qd placet. Io. de Fan. dicit q p opi. Io. And. facit s. de prin. cū capella. vbi priuilegiū capellē cōcessum, q nullus Ep̄s, vel Archiep̄s possit excōicāre psonas canonicorū illius capellē, non tueretur canonicos illos nisi p respectū ad ea, q concurrunt, vel cōcernunt capellā illā: non autē per respectū ad concernentia alias ecclesias, quas illi canonici habent. Et si dicatur, ergo idem erit hic de beneficijs, q isti hnt conferre rōne prābendarū: pōt rñderi, q maiorē coniunctionē habet ius prābēde ad ius canonicatus: rōne cuius canonicatus est de capitulo, q habeat ius personatus, dignitatis, vel officij ēt eiūsdē ecclesiā. Dicit tamen, q forte posset distingui, an dignitas illa, vel personatus &c. debeantur tm canonico, & ei qui sit de capitulo: & tunc idem, quod de prābenda: quia tunc ita censetur conferre vt persona, & pars capituli, sicut quādo rōne pbande confert. Et isto modo procedat opi. Io. Mo. & sequacium. Aut pōt ēt deberi non canonico, & ei qui nō sit de capitulo: & tūc vera sit opi. Io. An. quia tunc vt extraneus, & de extra capitulū confert. facit ad hoc s. eo. si cui. fm Io. de Fan. d. Io. de Imo. hic dicit, q pro solutione huius dubij est videndū, an inferior platus a principali sit de capitulo: & in hoc distinguit, q aut solū habet dignitatem, aut dignitatem, & canoniā: si dignitatem tantū, tunc de iure cōi non vī de capitulo, cum ad solos canonicos pertineat electio, nō ad alios institutos in ecclesia, iuxta nō. per Io. An. & Pau. in cle. j. de elec. & Inn. de inst. c. 2. Aut qrimus de iure statutario, vel consuetudinario, fm qd talis prelatus habet vocem in capitulo: & tūc considera verba: quia si dicatur, q talis intelligatur esse de capitulo, hoc erit clarum: si dicunt, volumus q habeat vocem in capitulo, licet de capitulo non sit, adhuc clarum. In dubio non vī sequi, habet vocē in capitulo: ergo est de capitulo. patet, quia principalis prelatus habet vocem in capitulo: & tamen non est de capitulo, vt dixit s. Lap. & facit de concess. prāb. post electionem. vbi ponitur copula inter decanū, & capitulum, & in c. cum in veteri. de ele. in superscriptione. Vnde concludit, q aut scribitur in ma-

teria pertinēte pariter ad prelatus, & capitulum, & sub appellatione capituli comprehenditur prelatus. de rescrip. edoceri. & qd ibi nō. secus vbi in alia materia scriberetur. & ideo si Papa mandaret, vt conferatur beneficiū spectās ad collationē capituli cōiter, vel diuissim: & iste non haberet vocem in capitulo, vt prelatus, sed vt canonicus, non includeretur rōne beneficij spectantis ad eum tanq̄ ad prelatus. ¶ Et sic pōt intelligi hic fm eum. Mihi vī, q tota difficultas huius dubij cōsistat in hoc, an sub appellatione capituli de iure cōi cōprehendantur alij prelati inferiores ipsius ecclesiā. & do. Io. de Imo. tenuit s. q non: & istud credo verum per iura, quē allegantur. & vī optimus tex. de rescri. eam te. & idem probat tex. hic in prima parte: quia dicit de capitulo, & dicit, q siue debetur per capitulum, siue per singulos canonicos eiūsdē ecclesiā &c. Ergo patet, q sub illo nōie capituli, soli canonici includantur: alias dixisset, cum dixit canonicos, siue alios platos ecclesiā &c. Vnde vī, q capitulum ecclesiā quantū ad iuris dispōnem cōprehendat tantū canonicos sine prelatis: & si alibi reperitur, q prelatus habeant vocem in capitulo, illud procedit ex iure speciali. Ad propōitū ergo si Papa scribat de spectante ad capitulum: intelligitur capitulum, prout sumitur de iure cōi, nō autē prout sumitur de iure speciali: quia cum sint facti, & in facto consistant ista iura specialia, Papa simpliciter scribendo ad illa se non refert, s. de consti. c. j. & ista potuit esse rō, quare tex. hic dixit rōne pbandarū, & non dignitatū. vnde opi. Io. An. vī verior. ¶ Sed pone q de consuetudine ecclesiā hebdomadarij, qui cantant missam in ecclesia occurrente vacatione in sua hebdomada conferunt beneficia spectantia ad collationē capituli vice & nōie capituli. testor creauit certa beneficia in claustrō illius ecclesiā disponens, q collatio spectaret ad hebdomadarios illius ecclesiā: an Apostolicus impetrans ad collationē illius capituli illius ecclesiā possit obtinere vnum ex talibus beneficijs creatis a testatore. do. de Ro. in conclu. 228. in antiquis que incipit, In ecclesia Metēsi. dicunt, q super hac qōne consilia fuerunt tria: & q impetrantem inducebatur, q collatio illorum hebdomadariorum erat ipsorum: & non capituli, ex quo ad eos testator volebat pertinere: quia si ad capitulum voluisset pertinere, hoc expressisset, sicut dixit de hebdomadarijs. ar. l. j. s. factum. C. de cad. tol. de decia audientiā. Item ordinatio testantis in vsum per eum deputatum est seruanda, & non in alium, ex quo propriē seruari pōt. de testa. nos quidem. C. de epi. & cle. si quis ad declinandam. & l. nonnulli. cum confor. In triū allegatur pro impetrante: quia ex quo testator habuerat licentiā a capitulo edificandi in solo suo: vī potius in dubio voluisset, q collatio spectaret ad eos hebdomadarios cōtemplatione capituli, & quasi volens remunerare capitulum a recepto beneficio voluit collationē esse capituli, licet voluerit eam fieri per hebdomadarios quasi vice, & nomine capituli, vt ff. de procur. q propria sibi. & de procur. ibi nō. de quo. C. q. 3. furt. l. fi. & per Io. An. de appel. a collatione. eo. lib. super ver. ad eundem. Item verisimile est, q eodem modo voluit ad hebdomadarios pertinere collationem illorū cum ad eos pertinebat vice, & nomine capituli, vt est dictum. Item isti hebdomadarij per electionē capituli deputantur ad septimanas deferunt: igitur quicquid est hebdomada corpus perpetui officij, vel dignitatis in ecclesia distincti a ceteris dignitatibus officij, vel canonicatibus ipsius ecclesiā, vel distincti a capitulo, imō qualibet septimana variatur, vt alternis vicibus per canonicos ecclesiā de mandato capituli ei deferuntur: & sic non pōt dici, q istis hebdomadarijs aliquod officium perpetuū, putā conferendi rōne talis officij, cōpetat nisi vice, & nōie capituli. igitur quicquid pertinet ad tale officium magis cēsetur ad capitulū pertinere, seu ad eos vice, & nōie capituli. Itē nō est verisimile, q testator habuerit respectū ad personas hebdomadariorū, nec officij missæ, cum illæ personæ, & illud officij sint variabiles ad nutū capituli: & posset p alios de mandato capituli exerceri: igitur in dubio potius videretur habuisse respectū ad capitulū. qd semp erit idem. Vnde concludebat, quod si in dubio spectabat collatio ad habentem dignitatem perpetuā in ecclesia, rōne illius dignitatis psumebatur pertinere, vt hic. 2. rñ. Secus si erat quis deputatus spaliiter, & non perpetuo: quia tūc in dubio psumebatur ad capitulū pertinere. & pro ista

ADDITIONES.

- a Nisi. Ista dictio, nisi, ponit, si negatio præcedat: alias priuat seu negat. Bar. & Bal. in lacione. C. de transactio. & Car. in cle. j. 13. no. de vsu. & omnino per Alex. in l. j. de offi. eius.
- b Capituli. Adde Fred. consi. 296. Ber.
- c Prelati. Prelatus non est de collegio, sed caput non pars collegij. de concess. prāb. c. post electionem. & Car. in cle. 2. de rta. & quali. & plenius ibi in s. j. 10. q. & in cle. j. opp. 4. de reg. in q. si. in fi.

ista parte alle. l. annuā. §. a. Titia. ff. de ann. le. ita remanent. Ista
ultimā partē ego crederē verā : nā vbi aliq̃s hēt prātē genera-
lem exercendi actū, si superueniat noua dispō dans sibi alium
actum: iste actus superadditus censetur eiusdem naturæ, & po-
testatis, cuius erant primi. Ista cōclusio probatur ex notatis in
c. cum ab ecclesiarum prælatis. de offi. ord. iunctis no. de hære.
ad abolendam. q̃a si Ep̃o datur per nouā legē ptās, intelligitur
ordinaria, sicut prima, nisi aliud exprimat̃: ita hic ista ptās
data per testatorem intelligatur cōcessa eiusdē qualitatis, cu-
ius erat prima. Ad idem facit de testamentis. requisisti. vbi si
prælato legatur ab extraneo, intelligitur legatum eo respectu,
quo administrat alia bona ecclesiæ: ita hic legando istis hebdo-
madarijs collationem, vñ legasse eo respectu quo alias colla-
tiones faciunt, sed illas faciunt nomine capituli: ergo & isto
respectu videatur factum illud legatum. ¶ Quid si detur gra-
tia, vt conferatur beneficium spectans ad collationem decani,
& capituli cōmuniter, vel diuissim. an possit cōferri beneficiū
spectans ad singulares canonicos? Sol. do. de Rota, concl. 105.
in antiquis, tenent q̃ non: quia ista gratia satis pōt operari in
beneficijs pertinentibus ad capitulum, & in pertinentibus ad
decanum. Sed secus eēt, quādo scriberetur ad collationem ca-
pituli cōiter, vel diuissim. & ita procedat tex. hic, cum hic nota-
tis fm eos. & dictū ipsorū credo verū: q̃a ista mādāta sunt stri-
cti iuris, & strictē interpretanda, vt §. eo. tit. quāuis &c.

De clerico ægrotante.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Executio officij pastoralis quid sit.
- 2 Statuimus, verbum, semper facit dispositionem noui iuris.
- 3 Iura loquentia de Episcopis videntur includere etiam superiores. & in §. presenti. nu. 3. infra eo.
- 4 Inferiores non possunt tollere ius superioris per suas consuetudines.
- 5 Rubrica aliquando loquitur latius quā nigrum.
- 6 Lex quando reuocat consuetudinem contrariam, non potest noua consuetudo contra illam creari, quando disponit in materia consuetudine non quasibili.

Pastoralis. ¶ Glo. j. summat, & facit sex.
coadiutores Ep̃orum & superiorum. Secundo
puidet cum Ep̃s coadiutorē vult ibi, Verum.
Tertio ibi: Si verò, cū est demens. Quarto ibi:
Si aut, cū Ep̃s coadiutorem non vult. Quinto
ibi: Presenti. de coadiutorum expensis, & potestate. Sexto ibi:
Ceterū. ad superiores prorogat, q̃d de ep̃is dixerat. Legam per
partes. ¶ No. primò quid sit executio officij pastoralis: videli-
cet puidere necessitatibus, & casibus occurrētibz circa per-
sonas subiectorū. super quo remittit Io. Mo. ad pastorale Gre.
dicens q̃ oīs prælatus ibi speculari debet. ¶ No. q̃ super eodē
disposito se compatiunt verbū, declaramus, & verbū, statui-
mus: & sic non vñ, q̃ verbum, statuimus, semper faciat dispō-
nem noui iuris, & sic econuerso verbum, declaramus, non sp̃
denotat declarationem iuris antiqui. ¶ No. ar. q̃ iura loquē-
tia de Ep̃is videntur includere et superiores. Vide gl. j. de sen-
excō. quia periculosum. ¶ No. q̃ appellatione platorū cōpre-
henduntur Ep̃i & superiores. ¶ No. q̃ causæ maiores sunt reser-
uatae dispōni Papæ. vide §. de ele. gl. quis. co. li. ¶ No. tñ inferiores p̃
suas cōsuetudines tollere nō possē ius superioris. de quo hic p̃
Io. Mo. & dixi §. de consue. c. 2. co. li. ¶ Op. q̃ iste tex. nō fuerit
collocatus sub cōgruo titulo: quia rubrica loquitur de clerico
ægrotante: & nigrum loquitur tñ de Ep̃o, sed appellatione cle-
rici non comprehenditur Ep̃s, vt probat tex. in c. accusatus. §.
sacerdotes, iuncto c. inquisitores. de hereticis. C. de ep̃is. & cle.
auth. psbyteros. cū non includantur et in generali mandato, vt
d. c. inquisitores. & §. tit. j. quis. j. §. j. Sol. Io. Mo. dicit, q̃ prium
procedit regulariter: sed fallit in casu isto. & rō est: quia p hoc,
q̃ includatur ep̃s, non leditur honor ep̃alis. Vel secundo dicit
q̃ nō est absōnum, q̃ rubrica sit generalior tex. & ep̃. & p hoc
facit §. eo. ri. ex parte. & simile de cleri. non resi. c. 2. & c. quali-
ter. de ele. pcus. c. 2. in quibus patet, q̃ rubrica loquitur de cle-
rico, & nigrū de Ep̃o. Io. An. Lap. Abb. alle. no. in Spe. de reser.
presenta. §. rōne aut causæ. ver. quid si in rescripto dñ. vbi dñ, q̃
noīe clericorū simpliciter posito non includitur ep̃s, nisi for-
tē sit pñs, vel mandatū generale, vel edictū. 17. q. 4. si quis sua-
dente. 21. dist. clerics. & vide q̃d no. §. co. li. de elec. auaritia. fm
Lap. Io. de Lig. dicit q̃ hic ideo appellatione clerici cōprehen-
ditur ep̃s: quia hic non habetur respectus ad pñficale hono-
rē, sed ad vtilitatē ecclesiasticā, fm cū. Et no. incidēter dictum
Io. Mo. hic, q̃ quādoq; latius loq̃tur rubrica, q̃ faciat nigrū b̃
& idem no. Archidi. 16. q. 3. placuit. 2. super glo. super rubrica.
Inst. de iust. & iu. Quare datio coadiutoris isto casu sit de ma-
ioribus? Sol. dic q̃ mutationes Ep̃orum sunt de maioribus. 7.
q. j. mutationes. sic ergo & coadiutorum dationes, in quibus

posito, q̃ non fiat mutatio quo ad dignitatē, cū remaneat ep̃s
sicut primò, sit tamē quo ad administrationē, §. §. j. & 2. & cum
ista sint cōiuncta, tracto vno trahitur & reliquū. j. q. 3. si qs ob-
iecerit. fm Io. Mo. Io. An. ¶ Opp. 2. q̃ metropolitanus possit
dare Ep̃o coadiutorē. nā ipse cōfirmat eius electionē, & p pñs
dat sibi administrationē, §. de ele. transmissam. ergo si sibi dat,
pōt auferre. in auth. de defen. ciui. §. hanc. collatio. 3. Sol. hñ. §.
de trāsla. pla. licet. in prin. quia facilius creatur dignitas ep̃a-
lis, q̃ tollatur. Itē licet pfirmet, nō dat sibi totaliter administ-
rationē, sed dat sequelā ad ius iā creatū, vt no. 63. dist. quanto. sed
nolendo auferre sibi administrationē, aufert ius creatū cōiun-
ctū iuri, q̃d p metropolitanū nō pōt auferri, vt dicit c. licet. fm
Io. Mo. Io. An. ¶ Glo. 3. colligit notabile ex tex. & alle. cōcor.
In fi. gl. no. istā gl. iuncto tex. q̃ vbi lex reuocat cōsuetudinem
priam, non pōt noua cōsuetudo q̃ illā creari, quando disponit
in materia consuetudine non quasibili: de quo dixi §. eo. li. de
consti. c. j. ¶ Secundò no. q̃ illa, q̃ sunt reseruata in priuilegiū
c Principis sunt imprescriptibilia. de quo de ver. sig. super qui-
busdam. ¶ Glo. super ver. tantummodo. recita per prium de c.
ex parte. §. e. gl. fol. deinde coadiuuat tex. ex iuriū antiquorum
disposiō: & pp ista principiū gl. infert nullum inferiorē a Papa
hoc posse. ¶ In ea. gl. ibi, Archiep̃o. Et est rō: quia ipse id solum
pōt in prouincia sibi decreta, q̃ a iure reperitur concessum,
vel expressa consuetudine introductū. 9. q. 3. cōquestus. §. e. li.
de sup. neg. præl. Romana. Nec ob. de sup. neg. præl. c. ecclesie.
supra eo. li. quia ibi loquitur de datione visitatoris, q̃ quādoq;
cōpetit capitulo, vel maiori parti mortuo ep̃o: hic aut loqui-
tur de datione coadiutoris fienda ep̃o viuente, q̃ non compe-
tit metropolitanō. Io. An. Et no. ex ista gl. iuncto tex. q̃ legatus
etiam de latere non pōt apponere manus in reseruatis Apo-
stolicæ sedi. & sic non vñ differentia, siue iura dicant, q̃ refer-
uant Papæ, siue Apostolicæ sedi. de quo dixi supra eo. li. de ele.
si Abbatem. & per eundem in cle. quia contingit. de re. do.

ADDITIONES.

- a ¶ Episcopus. Adde Anto. de But. consil. 10. & an veniat Archiepiscopus, per Abba. consil. 6.
- b ¶ Quam nigrum. Adde Abb. consil. 16. Ro. consil. 104.
- c ¶ Imprescriptibilia. Vnde plenitudo potestatis supremæ datæ a Deo, non pōt ab aliquo præscribi vñlo tempore. do Fel. in c. cum nobis, in prin. de præscr.
- d ¶ Apostolicæ sedi. Adde Frede. consil. 64.

S V M M A R I V M.

- 1 Ius non statuitur diuersum, licet factum sit remotum.
- 2 Sanctio, verbum, non semper denotat constitutionem penalem. & in §. presenti. nu. 1. infra eo.
- 3 Perpetuum potest dici, quod est aptum durare ad vitam vnius tantum.
- 4 Competentia dignitati episcopali non dicuntur esse ordinis, sed officij.
- 5 Episcopus quādo dicatur grauatus senio.
- 6 Valetudinarius quis dicatur.

Verum. ¶ No. ar. q̃ licet factū sit remotū, p hoc
non statuitur ius diuersum: licet qñque
prium obseruetur. de ele. cupientes. §. q̃d si per 20.
& de elec. nihil. ¶ No. tñ q̃ verbum, sanctio, non sem-
per denotat pñtionem penalem. de quo 3. dist. in summa. ¶ No. hic se-
necturē, & infirmitatē equiparari in his, q̃ requirunt exercitiū
tpale. ad hoc vt lite non contest. qm. ¶ No. q̃ illud pōt dici p-
petuum, q̃d est aptū durare ad vitā vnius tñ: vide §. de reser.
c. fi. co. li. ¶ No. ar. q̃ illa, que t̃ competunt dignitati ep̃ali, non
dicuntur esse ordinis, sed officij. de quo §. in proemio huius li.
Op. q̃ pretextu damni vitandi ius cōe non sit mutandū, vt pa-
tet 61. di. miramur. so. fm Archi. aut agitur de damno ecclesiæ
vitando: & tunc mutatur, vt hic. Aut agitur de damno psonæ:
& tunc non mutatur, vt in prius. Io. An. ¶ Op. 2. q̃ ep̃s solus, &
sine capitulo possit sibi assumere coadiutorē, vt vñ casus. 7. q. j.
pñfices. vbi hoc exprimitur in ecclesia non vacante, vt pbat
tex. ibi, vsq; ad recipiendū sanitatē: & sic patet q̃ ecclesia non
vacabat. & p hoc facit, q̃d no. Inn. in c. q̃d sedē. de offi. ord. vbi
alle. aliū canonē ad ondendum, q̃ ep̃s pōt cōmittere ea, q̃ sunt
ordinis, fm Arc. sol. dic. q̃ aut ep̃s vult assumere aliū ep̃m, qui
eū adiuuet tanq̃ suus cōmissarius, & pōt vt in prius. Aut vult eū
assumere tanq̃ coadiutorē: & nō pōt, vt hic. Io. An. ¶ Quid
dicatur senio grauatus b̃ ep̃s. Sol. dicit Arc. quando esset vltra
70. annos: super quo vide no. §. vt lite nō conte. qm. super ver.
sedes. & de his etatibus hic per Arch. ponentem verba Isidori.
& vide gl. magnam, §. in proce. huius lib. Io. An. Zen. dicit hoc
senium considerandum fm complexionē ep̃i. ar. eorū que no-
per Inno. in d. c. quoniā. & de renun. c. j. fm eum. ¶ Quid dica-
tur valetudinarius? Sol. dicit Hug. q̃ valetudinarius est, qui sa-
pe infirmatur. de quo vide no. vt li. nō conte. quoniā, sup eodē
verbo.

ADDITIONES.

- a ¶ Perpetuum. Adde Cal. consil. 17. de ver. sig. Ant. de But. consil. 45.
- b ¶ Senio grauatus. Adde Old. consil. 94. Ro. consil. 341.

Geminianus super Sexto Decretalium.

1 Demens quis dicitur, & nu. 3.
2 Cap tuli appellatione comprehenditur totum capitulum.
4 Delictum si est commissum per dementem, qui habet dilucida intervalla,
an presumatur factum tempore sanæ mentis, an tempore furoris?
1 **S**I vero. ¶ No, quis dicatur demens: quia ille, q
nescit exprimere quod velit, vel nolit: &
sic caret animi discretione. Cognoscitur et ex lo-
quela inordinata, ut patet 83, dist. legimus. ubi dñ,
Fatuus fatua loquitur. qđ nota pro testibus habentibus p̄bare
a dementiā alicuius. ¶ No. casum in quo nō sufficit factū a ma-
2 iori parte capituli, sed requiruntur due partes. ¶ No. q̄ appella-
tione capituli cōprehenditur totū capitulū: & nō maior pars,
vel due, quādo ex sequētibz constat, q̄ totū requiritur: secus
3 si non constaret de intentione loquentis per sequētia, vel p̄e-
cedentia. ita intellige gl. 3. prox. respōso. ¶ Gl. in ver. demens,
alle. cōcor. ad tex. & inducit simile. in fi. gl. & in d. c. indicas. al-
4 le. in gl. ¶ No. gl. an si delictū est cōmissum per dementē, q̄ hēt
dilucida intervalla, p̄sumatur factū tpe sanæ mentis: an vero
tpe furoris? & vide gl. in ver. cōpōtem. in c. cū dilectus, de suc-
ces. ab intest. & tenet gl. q̄ tunc dicens eum fuisse sanæ mentis,
b hēt hoc probare b: secus si nunq̄ fuisset demēs: quia tunc alle-
gans dementiā haberet hoc probare. ¶ Glo. in ver. duā partes.
recita per contrarium, q̄ sufficiat maior pars capituli. de his, q̄
fiunt a ma. par. ca. c. j. Gl. soluit, q̄ hic est speciale. in fi. glo. vide
quod no. de ma. & obe. c. fi. in tertia glo. de his, quæ fiunt a ma.
par. ca. c. j. in gl. pen. & quod super ea no. Io. An. ibi. Io. An. cō-
cludit, q̄ duā partes de vocandis semper debent esse p̄sentes,
ut dixit glo. hic, & tunc quod facit maior pars valet. alle. 10. q. j.
hoc ius, & 63. dis. obeuntibus. ¶ Glo. in ver. aut duos, quærit de
vna qōne, & soluit. in fi. Gl. ¶ No. gl. quæ extendit iura loquen-
tiā de forma data ab homine ad formam datam a iure, quando
datur iurisdicōio delegata per viam legis. ¶ Glo. in ver. offm.
colligit quid spectet ad offm coadiutoris. in fi. gl. hoc dicit ve-
rum Lap. Abb. hic quando spectarent ad episcopum rōne iur-
isdōnis ordinarię. Et idem dicit, si sint iurisdictionis delegatę,
& sit facta delegatio expresso nomine dignitatis non personæ,
de offi. deleg. qm Abbas. aliās secus. Et idem vñ dicendum in
administratore dato ecclesię vacanti. de quo supra c. li. de ele.
is cui. Pōt tamen dici, q̄ licet p̄latus sit suspensus, vel remo-
tus ab administratione, nihilominus retinet dignitatem, rōne
cuius fit commissio; & ideo delegatam iurisdictionem tenet,

ADDITIONES.

- S V M M A R I V M.

Sicut autem. ¶ ¹ No. q̄ p̄latus pp infirmitatem, vel perpetuum impedimentum non perdit habitum p̄laturæ: sed tm̄ d̄f̄ impediri quoad executionem sui officij. ¶ ² No. q̄ isto casu non sufficit exprimere factum sine circumstantijs. concor. clem. constitutionem. de ele. ¶ ³ No. q̄ verbū, ordinariē, refertur ad modū p̄uidendi ēt aliter, q̄ per collationem beneficij. ¶ ⁴ Quæro, quā ordinationē debeat facere Papa isto casu? Sol. Io. Mo. dicit q̄ forsan coget illum ad coadiutorem recipiendum: vel fortē dabit illum, quē eligit episcopus, vel datum a capitulo: vel ipse Papa dabit eum, vel cōmitter dationē alteri: & sic his modjs poterit ordinari. Io. An. ¶ ⁵ Glo. in ver. voluerit, colligit notabile ex tex. & alleg. concor. deinde quærit de vna q̄ōne, & sol. in fi. glo. Idem no. supra eo. tit. c. pe. In fi. vlt. glo. & de hoc per Io. An. in c. fi. eo. tit. in summa, in 9. membro, ¶ ⁶ Glo. in ver. circumstantias. quærit de ratione tex. & soluit.

S V M M A R I V M.

4. Coadiutores an possint conferre beneficia?
5. Coadiutor reddens semel rationem an compellatur iteratò reddere?

A D D I T I O.

- A D D I T I O.
- 2 ¶ Est necessaria. Adde quod ideo dicit Bar. in l. j. ff. de of. procu. Cxsa. q. procu-
rator habens liberā, pōt conferre beneficia, quorū collatio spectat ad dñm. B.

qualibet. & sic loquitur vniuersaliter: & idem probat verbum, penitus. tamen sibi placet, q̄ ista, de quibus in gl. intelligantur excepta, quæ seruando seruari non possunt. Nec ob. q̄ Ep̄s hoc facere possit, quia dat instantiam de Ep̄o demente: de quo dictum est s̄. qui non posset alienare. de hoc vide quod no. post Host. s̄. de accusa. c. fi. in gl. pe. Io. An. do. Io. de Imo. dicit q̄ dictum Hosti. p̄t procedere, quando prælato interdicitur p̄t̄s propter delictum. hic verò quādo propter senectutem fm̄ cū. Dic, vt dixi de hac materia in c. is cui, s̄. de ele. co. lib.

De institutionibus.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Admissio presentationis patronorum facta per habentem confirmare, non habet vim confirmationis, vel institutionis.
- 2 Potestas instituendi in beneficijs deuoluitur sede vacante ad habentem exercere iurisdictionem prælato defuncti. & nu. 3.
- 4 In patronatus si spectat ad clericos an procedat iste textus?
- 5 Admittere, & instituere qualiter differant.
- 6 Presentato quod ius queratur.
- 7 Capitulum, vacante sede quare succedit in potestatem instituendi.

T si capitulum.

¶ Gl. non summat. Zenze. sic summat. capitulum vacante sede, licet beneficia ad Ep̄i collationem spectantia conferre non possit: tamē ad illā præsentedos instituere p̄t. h. d. vel sic. Sede vacante, capitulū succedit Ep̄o in potestate instituendi: sed non in potestate conferendi beneficia. h. d. fm̄ Io. de Fan. Et primò improbat similitudinem. secundò decidit casum dubiū. ibi, Præsentedos. q̄d dubiū fortificat ibi, Licet. ¶ No. casum phibitū capitulo sede vacante. Alios vide per Io. An. in c. j. s̄. de ma. & obe. co. li. ¶ No. q̄ admissio p̄sentationis patronorū facta per habentem confirmare, nō habet vim confirmationis, vel institutionis: imò post admissionem requiritur etiā institutio. ¶ No. q̄ præsentedos non debet institui, nisi sit idoneus. ¶ No. q̄ p̄t̄s instituendi in beneficijs deuoluitur sede vacante ad habentē exercere iurisdōnem prælato defuncti. ¶ Quēro, de quo capitulo intelligitur hoc? Sol. dic, q̄ de capitulo ecclesiæ cathedralis, vt patet per tex. in duobus locis. Io. An. per q̄d videretur a p̄rio, q̄ in ecclesijs inferioribus potestas admittendi tales præsentedos non deuoluatur ad capitulū illius ecclesiæ. de quo dicam post Gui. in cle. j. de sta. reg. ¶ Quid si ius patronatus spectat ad clericos, an procedat iste tex.? So. dic q̄ sic: quia siue ad laicos, siue ad clericos pertineat ius patronatus quantū ad p̄tatem capituli, de qua hic non est dare rōnem diuersitatis. Io. An. & idē dicit Zen. si religiosi essent patroni, cū tex. hic indistinctē loquatur. argu. s̄. de priui. cū & plantare. s̄. in ecclesijs. & s̄. de præs. c. j. e. j. ¶ Que sit dīa inter admittere, & instituere? Sol. his duobus verbis vtritur tex. de iurepa. pastoralis. Arc. hic dicit, q̄ admittere idē est, q̄d recipere eos, & examinare. Instituere est approbare, & confirmare, s̄. de eccl. edifi. c. 3. & de re iu. cum Ber. de capel. c. vlt. sed Io. Mo. dicit, q̄ admittere est confirmare, & approbare. Instituire est in possessionē mittere. Et dicit q̄ vbi vnus solus est elector, præsentedos est electiua. de elec. q̄ relam. de iurepa. nobis. Io. An. de hoc vltimo fuit dictum s̄. de præs. cum in illis. ¶ Sed q̄d ius queratur præsentedo? So. dic q̄ per præsentedonem queritur ius ad rem b̄, & per confirmationem habet administrationem, vt no. 63. dist. quanto. & postea in possessionē inducitur. Io. An. ¶ Quēro, quare capitulū vacante sede, succedit in potestatem instituendi? So. dic q̄ ista dependet a iurisdictione, vt no. Inn. in c. de cetero. de trāsac. & capitulum succedit in iurisdictionibus. de quo vide no. post Vinc. de maio. & obed. cum olim. in gl. sciendum. Io. An. Et ex hoc inferitur fm̄ Ioan. de Lig. quare non transit potestas conferendi: quia collatio beneficiorum non est merē iurisdōnalis, vt no. infra ne sede vac. c. j. alia est rō, quia institutio, & confirmatio istius, vel illius est articulus necessitatis: quia si est idoneus, debet confirmari per superiorem: sed collatio istius, vel illi necessariō non est fienda, sed in potestate sua est, cui det, & sic est donatio, fm̄ Io. de Lig. facit pro hoc vlt. quod no. glo. supra de p̄ben. relatum. ¶ Glo. in ver. Episcopi. recita per contrarium, q̄ capitulum succedat in collatione, vt infra ne sede vacan. ca. j. glo. sol. ¶ Glo. in ver. non possunt, recita per contrarium in ea formatum, & solue vt in gl. In fi. gl. An aut capitulum possit sedē vacan. præsentedos rectorem pertinentem ad præsentedonē Episcopi. Et an possit facere cōmendam, ponit hic Archid. de quo vide s̄. ne sede vacan. illa. ¶ Glo. in ver. præsentedos, querit, & soluit. ¶ Glo. in ver. idonei, querit an semper istud intelligatur, & soluit, q̄ sic. in fi. glo. Archi. hic arguit per c. priusquam, 23. dist. & per no. 64. di. c. j. in fi. q̄ si confirmator, siue sit Episcopus, capitulum, vel officialis ipsorum, dicit talem non debuisse eligere, vel præsentedos, per id videtur ipsum reprobare.

Io. An. idem ponit Zen. ¶ Glo. si. querit de ratione tex. & illam assignat ponendo vnam limitationem.

ADDITIONES.

- a ¶ Defuncti. Adde quod ideo tenent Do. de Ro. decis. 268. in anti. de concess. præs. ben. q̄ c. se. vac. potest purificare gratiam pauperis clerici.
 - b ¶ Ad rem. Adde Cal. confi. 17. de iurepat.
 - c ¶ Iurisdictionibus. Adde latē Fe. confi. 30. & vide Ro. confi. 506.
- S V M M A R I V M.
- 1 Rectoris appellatione comprehenditur ille, qui præsentedos ecclesiæ parochiali.
 - 2 Præsentedos ad ecclesiā parochialem dicitur idoneus, si est aptus intra tempus iuris ad promotionem ordinum, quos requirit illa ecclesiā.
 - 3 Ecclesiā si habet rectorem, & clericum: an possidens præsentedonem vnus censeatur esse possessor alterius, simile nu. 4.
 - 5 Præsentedari an possit nullum habens ordinem. & nu. 6.

S is ad quem.

¶ Glo. non summat. Zenz. sic summat. Nō repellit defectus sacrorum ordinū præsentedatū. h. d. Et quia breue, nō diuiditur. Præmitte q̄d habes de eta. & qua. p̄terea. ¶ No. q̄ appellatione rectoris comprehenditur ille, qui p̄fertur parochiali ecclesiæ. vide in cle. dudū, de sepul. ¶ No. q̄ idoneitas in præsentedato ad ecclesiā regitur tpe p̄ntationis quō ad alias qualitates q̄ ordinū sacrorū. ¶ No. q̄ præsentedos ad parochialem ecclesiā dī idoneus, si intra tps iuris est aptus ad p̄motionē ordinū, quos requirit illa ecclesiā. Et sic v̄r velle tex. q̄ licet tpe p̄ntationis non sit etatis apte ad ordines, sufficit, si erit intra tps iuris datū promotioni. de quo habuisti s̄. de p̄bē. cui de nō. ¶ An iste tex. p̄cedat ad quēcūq; p̄tineat p̄ntatio? So. dic q̄ sic: quia indistinctē loquitur, vt patet ibi, ad quē, nō distinguēdo an sit clericus, vel laicus ille, q̄ præsentedat. an aut populus possit p̄scribere talē præsentedonem, vide j. de re. iu. q̄d alicui gratiosē. in Mercurio. Io. An. ibi dicit, q̄ talē præsentedonē p̄scribere p̄t, fm̄ Lap. Abb. hic. ¶ Sed quid si ecclesiā hēt rectore & clericum, an possidēs p̄ntationē vnus, censeatur eē possessor alterius: remittit Io. An. ad no. per se in c. q̄ relam. de ele. sup verbo, clericum. Lap. Ab. dicit, q̄ ibi tenet, q̄ qui est in possessione vnus. p̄ntationis p̄byteri, si apparet alius possessor electionis p̄byteri. Si tñ aliquis possidet patronatū & vt patronus præsentedauit alterū, satis v̄r, q̄ ad reliquū præsentedandū sufficiat illa possessio patronatus. de iurepa. cōsultationibus. secus si sit in possessione, seu possessor b̄ actus præsentedandi tñ, fm̄ Lap. ¶ Sed pone, q̄ est vna ecclesiā habēs rectore, & clericū, q̄ est sita in plebanatu alterius, & est patronata, & dī dictū patronū clericus p̄scripsit præsentedonem rectoris, & rector p̄scripsit præsentedonē clericis: & plebanus hos instituebat: moritur simul rector, & clericus, dubitatur, q̄s habeat puidere, vel præsentedare? & pro Ep̄o inducitur 10. q. j. c. j. 2. & 3. 16. q. 3. oēs basilice. & c. nullus. & ca. sicut. de reli. do. de xenodochijs. de ca. mo. c. j. facit de suc. ab intest. c. fi. de p̄onis. c. 2. & q̄d no. post Cōpo. de ele. c. j. super j. gl. & q̄d no. Host. in summa de ele. §. 4. ver. si verò. Pro plebano alle. de eccl. edi. ad audiētiā. de p̄bē. cū nō ignores. de of. dele. corā. de priui. cū olim. & q̄d no. de iurepa. significasti. & q̄d no. post Inn. & Host. de excep. cū venerabilis. in gl. pe. Pro patrono inducitur, q̄ cū p̄scriptio non p̄iudicauerit nisi quo ad scribētes: illis deficiētib. redeat res ad sui naturā. ff. de pac. si vnus. §. q̄d si nō. Et simile est de procuratoribus. si duo, s̄. co. li. de offi. dele. cum plures. facit quod scribitur post Hosti. de offi. ord. in c. fi. in pe. gl. frater Iacobus qui hoc disputauit & Io. de Montemurlo, in alijs terminis soluūt pro plebano: maximē per dictā decre. ad audiētiā. & per ea, quæ no. per Inn. & Host. in præsenteda decre. cum venerabilis. de excep. per quæ respōdetur ad allegata pro Ep̄o, vt illa procedant in ecclesiā, q̄ non habet matricem ecclesiā. Nec ob. iura inducta pro patrono: quia p̄scriptio tollit omne actionē. de p̄scri. ad aures. Io. An. & dicit Lap. Ab. q̄ fm̄ præsenteda plebanus in ista vacatione habebit prouidere ecclesiæ de rectore: & etiā de clerico per modū prouisionis, seu collationis: vel faciet præsentedonem vtriusq;: & post præsentedonē instituet: vel Ep̄s instituet. Et sic plebanus hac vice habebit præsentedonē rectoris, & clericis: & Episcopus institutionē ista vice. In posterū verò institutis rectore, & clerico, clericus habebit præsentedonē rectoris: & rector præsentedonē clericis, sicut p̄scriptū est: plebanus verò habebit institutionē vtriusq;. Vel dicēdū, q̄ si plebanus primò puidet de rectore, rector habebit præsentedare clericū, & plebanus illū instituet. Si verò prius prouidet de clerico: clericus habebit præsentedare

ADDITIONES.

- a ¶ Præsentedonem. Adde Abb. confi. 46. 2. lib.
- b ¶ Seu possessor. Adde q̄ p̄scribens præsentedonem rectoris non videatur p̄scripsisse præsentedonem clericis: quod voluit Ro. confi. 369. vbi concludit, q̄ tantum p̄scribitur, quantum possidetur: qualiter autem acquiratur ius præsentedandi. vide Cal. confi. 12. de iurepa. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

præsentationem rectoris. Si verò simul prouidet de utroq; tunc totum faciet plebanus de utroq; & isto casu videtur, qd plebanus non suo nomine prouidebit, sed præsentabit nomine ecclesie, & clericatus vacantis. arg. 65. dist. si fortè. facit quod no. Inno. de iurepa. postulasti. in j. gl. ver. item si collegiata ecclesia. & Hosti. & Io. And. post eum in c. nobis. super ver. conuentionali. co. tit. & de insti. cum venissent. in gl. hoc consilium. circa si. ibi, vel fortè etiā Archieps &c. & post modum eos confirmare, & instituet, ac si esset facta electio per rectorem. & de clerico vt fieri consuevit. & ex his inferitur, qd huiusmodi prouisionem institutionem, vel præsentationē facere poterit plebanus incontinenti non spectato, qd prius labatur terminus sex mensium. Pro & contra faciunt, quæ notantur per Io. And. & Pau. in cle. vt hi qui de æta. & quali. super ver. constitutus. Dicit tamē, qd prædicta sunt intelligenda, cum plebanus habeat institutionem ex priuilegio: aliās si per præscriptionem institutionem habet, tunc secus: quia eo casu non plebanus, sed Episcopus institutionem ipsam haberet, ad quem de iure cōmuni spectat, vt in prædictis iuribus. ad hoc de decimis. ex parte. & c. cum contingat. & quod no. Abb. de elec. venerabilem. ver. est enim regulariter. & de hæc. cum ex iniuncto. super vlt. gl. & infra de re. iu. odia. tamen dicit qd verius est, qd plebanus habeat præsentationem rectoris, & clerici iure illorum: & institutionem ipsorum iure suo. ad hoc. 23. q. 4. si ecclesia. de ele. cum inter vniuersas. & c. cum inter canonicos. & c. qd sicut. & quod scripsit Io. And. post Inn. & Hosti. de excep. cum venerabilis. fm Lap. Abb. Ego crederem, qd si plebanus haberet institutionem ex iure speciali, qd mortuis istis patronis non possit præsentare: quia ex quo sibi conceditur sola institutio, nō pōt sibi vindicare vltra qd sit sibi concessum: quia priuilegium debet solum concedere, quod continet & non vltra. de priuile. porro. & sic si habet ex præscriptione, quia tantū præscriptum quantum possessum, vt no. in d. c. cum ex iniuncto. Vnde cum isto casu plebanus habeat ius, vel Ep̄s conferat per iura. s. alle. p parte Ep̄i, vel saltem Ep̄s loco patroni præsentabit: & plebanus instituet, prout in simili disputauit Azo de Ranuguis de consilio Io. Cal. vt etiā refert Lap. de Cast. in alle. 67. & alle. 78.

5 ¶ Sed an possit præsentari, si nullū habeat ordinem? Sol. dic qd non: quia saltem debet esse constitutus in minoribus, vt s. co. lib. de præb. si pro clericis. co. lib. de transac. ex literis. & s. co. tit. c. 2. Io. An. ¶ Quæro, an sufficiat, si habeat ætatem, si aliæ qualitates nō cōcurrant? Sol. dic, qd non. & hoc voluit iste tex.

a qui copulatiuè loquitur, qd sit idoneus, & intra tps &c. Vnde requiritur, qd possit promoueri intra tps: & qd aliæ idoneitates cōcurrant: & sic licet habeat ætatem tantam, qd intra annum promoueri possit, non sufficit: nisi habeat ætatem, quā requirit concilium: & vide no. de præb. cui de non. Io. An. & sic vult Io. An. qd si nondum attigerit 25. an. tempore præsentationis: licet posset intra annum sequentem promoueri ad sacerdotiū propter superueniētiā legitime ætatis, nihilominus nō poterit institui, cum iste tex. requirat idoneitatem etiam, p quo facit s. de elec. licet canon. vbi prohibetur assumi ad curatum ille, qui non attigerit 25. annum. ¶ Gl. j. recita per cōtrarium, qd nō possit præsentari per c. præterea. de æta. & qual. gl. so. In fi. gl. multi tenent cōtra. & vide no. de ele. dudū. j. super verbo, vel ordinibus. Io. An. de hoc dixi s. e. lib. de ele. licet canon.

ADDITIONO.

- ¶ Idoneus. Adde quid si præsentauit idoneum intra tempus, sed Episcopus noluit instruere: an sufficiat. Do. de Ro. decis. 212. in not. de iurepat.

De concessione præbende.

Rubrica.

SUMMARIVM.

- 1 Petitionem, & libellū dare sine conclusione sufficit in causis beneficialibus.
- 2 Petens beneficium virtute collationis sibi factæ debet exprimere collationem sibi factam de vacante.
- 3 Collatio canonica quæ dicatur.
- 4 Libellus qualiter concludat intentum suum.
- 5 Petens coram indice ordinario præbendam, quam ego possideo, an cogetur declarare, quo iure petat, & qualiter ad hoc compellatur.
- 6 Papa si præcipit Episcopo, vel capitulo indistinctè quod alicui det præbendam, nunquid ex hoc mandato habet is, pro quo scribitur actionem ad petendum illam vt debitam?
- Et quod si mandat alicui, quod mihi præbendam conferat, an potero ex hoc mandato agere, & petere præbendam coram ordinario? nu. 7.
- 8 Peto beneficium a Titio possessore, pendente lite superuenit alius idem petens, cui debeat assignari.
- 9 Executor contulit mihi præbendam tanquā vacantem de iure, quā tunc alius possidebat: ego peto ab eo, qd exequendo illam ponat me in possessionem: an debeat illud facere?
- 10 Confirmati sunt duo a diuersis, quibus competeat ius confirmandi: vterque istorum conuenitur a creditoribus dignitatis, vel officij: qualiter procedetur.

- 11 Executores plures plurium, quorum quilibet petit beneficium, fulminant sententias, vt eis pareatur: quod erit remedium illorum, quibus præcipitur.

Via cunctis.

- ¶ Hec est famosa decretalis, & copiose, ac subtiliter glossata per Inn. ¶ Gl. j. summat. ¶ Gl. 2. ponit casum in terminis & diuisionem. Lege eas, vt iacet. Abb. hic summabat, qd executor datus sub forma, qd conferat tali, qd duxerit acceptandum, ante acceptationē nil facere pōt. h. d. Sed dicit Io. An. qd istud nō vñ bene dictū: sed dicit, qd intellexit illud nihil. s. qd afficiat: & sic debet intelligi gl. in s. subiūctum, j. quæ incipit, nō qd quando. Legam per partes more solito. & primò expedit libellum actoris. No. j. arg. ¶ qd in causis beneficialibus sufficit dare petitionē, & libellum sine conclusione, vt patet hic, quia iste proponebat factū, nec tamē cōcludebat, & istud hodie pcederet, cū possit procedi simpliciter &c. fm formā cle. s.ape. de ver. sig. in quibus casibus sufficit narratio sine cōclusionē, vt no. Bar. in extrauag. ad reprimendā. Et no. fm Fran. Vercel. qd petitio, qd in re cōi fundatur, pōt breuibz verbis expediri.
- 2 ¶ ¶ No. qd petens beneficium virtute collationis sibi factæ dēt exprimere collationē sibi factā de vacante. Itē collationē sibi factā per habentē pratem. ¶ ¶ No. qd dicatur canonica collatio, quia illa, qd est facta de beneficio vacante, & p illū, qui pratem habet cōferendi. ¶ No. qd licet nō sit necesse in libello tollere defensionem partis aduersæ, vt no. Inn. de re. iu. cū Bertholdus. tamē ex illa nō vitiatur libellus, vt patet hic dū dicebat, qd non erat facta inhibitiō. ¶ Quæro de qua vacatiōe intelligatur hic libellus? Sol. dic qd de vacatione iuris, & facti: aliās nō potuisset fieri collatio, fm Abb. qd alle. s. e. c. j. & 2. cū nostris. Io. And. intellige hoc, qd nō vacat de facto, nec cassatus est color tenendi ab hoīe, vel a iure, quia si esset cassatus color tenendi, licet nō vacaret de facto, sed de iure, posset fieri collatio, vt s. de præben. licet Ep̄s. c. li. ¶ Tractat hic Arch. multū exquisitè de claufula, amoto quolibet illicito detēto. Et no. hic qd no. Inn. de priuile. cū olim. 2. sup verbo, per portarium. in fi. & de præb. pro illorū. Io. An. ¶ Quæro, quō libellus hic cōcludit intentū suū? Sol. dic, qd satis cōcludebat narrando, qualiter sua collatio erat canonica, qd si alium prium nō oñderet stante sua canonica collatione remouendus erat oīs illicitus detentor. de re. scri. ex parte. S. & c. olim. & de rer. permu. cū vniuersorū. de iurepa. cū dilectus. in fi. Io. And. Quia Inn. super ista prima parte posuit magnā gl. & cōfusam, vnde Hosti. volens illā declarare formauit eā diuidendo p qōnes, & hoc mō. ¶ Et primo quæro, petit qs corā ordinario pbedā, quā ego possideo: nunqd cogatur agēs declarare, quo iure petat: & qualiter ad hoc cōpellat? So. dicit Inn. qd sic. Vnde reus dēt offm iudicis implorare, vt faciat declarari, an petat ipsam tanq sibi debitā, vel tanq suā. Si petit illā vt debitā, cogetur dicere cām, quare est sibi debitā, de li. obla. c. fi. putā, qd priusq ego fui ad illā electus canonicè, vel ad mandatū Pape, vel sine mādato spōte receptus erat &c. s. e. ex parte. & c. cū sup. de pbe. relatū. Vel qd primo fuit scriptū p ipso. de offi. dele. ex parte. Et sic suo Marte curret lis vsq; ad finē. Si verò petit, vt suā, dicēs pbedā sibi fuisse collatā, quā ego possideo: hēr pbare, qd collator habuerit pratem cōferēdi: & qd contulit vacantē pgruo tpe, & psonē idoneā: vt ec. be. c. j. di. & qd contulit vacantē pgruo tpe, & psonē idoneā: vt ec. be. c. j. di.
- c tū dicit Inn. qd tps cōgruū, & idoneitas, pūsi psumptio priū oñdat. de priuile. c. fi. Vel fm Hof. & Io. Mo. nisi psumptio eēt p collatorē, vt d. c. vnico. Nā vt dicit Inn. cū pūsi oñdat. qd ad electionē, & confirmationē, opz, qd pbet litē factā, qd ad electionē, & confirmationē pūnet. de quo remittit Ho. ad no. p Inn. de ele. cū dilecti. & de do. & pū. cū olim. Io. And. ¶ No. ista: qd habes instructionē, qd hēat pbare agēs in bñficialib. ad hoc, vt obtineat sniam. ¶ ¶ Quid si Papa alicui Ep̄o, vel caplo indistinctū cōferat: nunquid ex hoc mādato potero agere, & pbedā petere corā ordinario? So. dic qd nō: 13 corā ipso executore, qd ē sine cāe cognitiōe poterit illā cōferre, vt no. s. e. ti. pposuit. Io. An.
- 8 ¶ ¶ Quid si peto beneficiū a Titio possessore, pē. lite superuenit alius idē petēs: cui debeat assignari? So. dicit Inn. & Ho. qd dabitur primo vincētī, cū cautioe de seruādo indēnē quo ad aliū peten-

ADDITIONES.

- 1 De facto. Adde Lap. alle. 16. & 103.
- 2 Detentore. Adde Lap. alleg. 15.
- 3 Tempus congruum. Adde quod Do. de Ro. decis. suis in antiquis, de iurepat. decis. 558. dicunt, qd præsentato incumbit onus probandi, qd intra tempus fuerit præsentatus, si negetur per aduersarium.

petentem. ff. de rei ven. is a quo. & idem no. s. de re iu. cum su-
 9 per. de rescri. mandatum. ¶ Sed pone, q̄ executor contulit mi-
 hi præbendam tanq̄ vacantem de iure, quā tunc alius posside-
 bat. Ego peto ab eo, q̄ exequendo illam ponat me in possessio-
 nem, an debeat illud facere. sol. Inn. & Ho. tenent q̄ non, nisi
 a vocato possessore, a qui nō est aliter repellendus a sua possessio-
 ne. C. si per vim vel alio modo. l. si. nisi collatio fuisset facta cā
 cognita. & vide qd̄ de hoc fuit no. & de forma conferas absq̄
 adiecto, & in possessionē inducas. s. ti. 2. licet ep̄s. super gl. no.
 ergo qd̄ hic no. Inn. & Hosti. & dixi s. e. lib. de off. ord. c. 3. §. j.
 10 in fi. lo. An. ¶ Quid si duo sunt confirmati a diuersis, quibus
 poterat cōpetere ius confirmandi, puta vnus ab ordinario al-
 ter a delegato Papæ, & vterque istorum puenitur a creditorib.
 dignitatis, vel beneficij, qualiter pcedetur? Sol. dicit Inn. q̄ vī
 procedendū, sicut qñ cōueniunt hæredes, qui inter se de hære-
 ditate contendunt. C. de pe. hæ. l. si. C. fa. er. l. pe. & l. si. alle. Ho.
 de præb. nisi essent. Si verō ipsi agerent q̄ alios et noīe ecclesię,
 nullus eis cogetur respondere, nisi probent suam canonicam
 confirmationē, puta factam vocatis, qui fuerāt vocandi. alleg.
 Ho. de ele. quia pp. de iu. exhibita. de off. Arc. ad hæc. in fi. suffi-
 cit tñ fm̄ eos probare cōfirmationē factā vocatis his, quos res
 tangit. Vel si nullus fuit vocatus in cōfirmatione, oportet q̄ p-
 bet electionē & confirmationē legitimā factam fuisse. Et hæc
 sunt vera, et si lagens sit in possessione. Nec ob. C. de pe. hæ. l.
 cogi. quia loquitur, qñ non est præsumptio q̄ possidentem, vt
 ec. be. c. 1. & ista præsumptio hæc est, quia patitur controuersia
 sui status, & maxime in sua nouitate, & vide qd̄ no. de p̄sump-
 illud. in gl. ad cōfirmationē. dicit Ho. q̄ illud maxime, positum
 per Inno. debet exponi pro tñ, sicut s. de test. cum olim. Pone
 enim q̄ prælatus stetit 30. ann. & vltra, & alius veniat dicens se
 p̄latum. graue esset dicere, q̄ cogetur prædicta probare, q̄a for-
 tē nullę probationes extant, nec est verisimile, q̄ illi ad quos
 spectat, illum sustinuerint tanto tpe administrare. ar. ff. ad ma-
 ce. l. 3. s. vt li. pen. c. 1. & c. laudabilē. j. de acc. olim. 8. q. 4. non-
 ne. 16. q. 4. volumus. fm̄ Io. And. Comp. in c. nihil. de ele. in fi.
 b tenet, q̄ si opponat q̄ prælatum, agentem noīe prælaturæ, b q̄
 non sit prælatus, q̄ sufficiat probare se esse in possessione p̄la-
 turæ, & q̄ pro prælato hñ, & sic non esset necessaria probatio ti-
 tuli quo adhuc finem, sed sola probatio possessionis: tñ ibi nō
 11 loquitur, qñ duo dicerent beneficiū ad se spectare. ¶ Sed qd̄ si
 plures executores pluriū, quorū quilibet petit beneficium, ful-
 minant sn̄as, vt eis pareatur, quod erit remedium illorū, qui-
 bus præcipitur? Sol. dicūt Inn. & Ho. q̄ cautum est exigere cau-
 tionem a primo vincente per modū, de quo dictum est s. Vel
 posset ab eis appellari, si præcisē & sine causę cognitione vo-
 lunt exequi, q̄a non debet illud fieri, nisi probatione facta co-
 ram ordinario, vel executore de iure petentis. ar. s. de rescri. ca-
 pitulū. Vel forsā non tenet sn̄a excoicationis, quia iurisdic-
 tionem non hēt nisi q̄ resistentes, vel rebelles indebitē. Vnde pos-
 sessor nolendo sine causę cognitione possessionē dimittere,
 non indebitē q̄ dicit. alle. Arc. de præb. c. si. de rescri. super lite-
 ris. in fi. de pe. hæ. si debitor. ff. de pos. l. apud Iulianū. fm̄ Inn. &
 hoc posuit Ho. & hoc vltimū ponit Io. Mo. & Arc. qui dicit, q̄
 executor primo debet intentionem suam fundare, nec in q̄di-
 ctorem et facti penam inferre, anteq̄ appareat ipsum q̄dicto-
 rem esse in culpa turbando suam potestatem. de off. dele. c. 1.
 c Contradictorē aut iuris punire non potest. & remittit ad no.
 per Inn. de præb. pro illorum. vbi no. super gl. 2. Io. An. ¶ In eo
 quod dicitur hic de appel. interponenda, dicit Lap. Abb. esse
 verum, etiam si non opponatur aliqua exceptio ante appella-
 tionem, & propter illā nō admissam appelletur, quia nō requi-
 ritur hæc oppositio, & expectatio repulsionis. & est ratio: quia
 sicut executor incipit a p̄cepto, & non a citatione. sic & ap-
 pellatori licere debet appellare, sicut ab executore, & nō tanq̄
 a iudice. secus esset, si inciperet a citatione, q̄a tñ oportet vo-
 lentem appellare antea excipere, & rñsionem expectare, & sic
 intelligit s. de app. dilecto. & qd̄ ibi no. per Io. An. & per eum
 fm̄ Lap. ¶ No. bene istud dictum, quia habes limitationē ad di-
 ctū c. dilecto. ¶ Gl. j. summat, & ponit de ista c̄a additionē. in
 fi. gl. & vide formā illius clausulę in d. cle. positā, quę incipit,
 Iste terminus. Io. An. ¶ Gl. 2. ponit casum, & diuisionē. In fi. gl.
 Host. diuidit in 9. partes, & de secunda facit tres, dicēs, q̄ p̄ An-
 dream excipit, tertio exceptio roboratur, quarto p̄ Dracone
 alia rō inducitur. Et ita de tertia dicit, q̄ 5. replicatur. 6. replica-
 tioni additur. & istud non placet Io. An. quia istę sunt potius
 subdiuisiones q̄ partes, & dicit Hosti. & Boa. q̄ Inn. 4. author
 istius decre. q̄ ipse fuit semper graciosus nobilibus. & iste Dra-
 co fuit filius domini Ducis de Borbono. Item dicit Ioan. Mo-
 na. q̄ fuit etiam disputatum, an ista esset dignitas, vel offi-
 cium: tñ dicit, q̄ Inn. no. de præben. de multa, in fi. q̄ prepositu-
 ra ecclesię Carnoten. sunt officia non dignitates. Ioan. And.
 ¶ Glo. in ver. vacabat, querit, quare expressit istud de vaca-

tionē. & so. ¶ In ea gl. ibi præbenda. dic q̄ gl. melius dixisset di-
 gnitas, vt patet in tex. lo. An. ¶ Glo. in ver. poterat, querit, quis
 erat ille, qui poterat conferre, & solu. deinde querit, quare sic
 iste dixerit, & sol. ¶ Glo. in ver. posset. recita per contrarium, q̄
 imō inhibitiō præcesserat, vt patet ex tex. Glo. sol.

ADDITIONES.

- a ¶ Possessore. Adde Ol. conf. 227. & quod voluit Ro. conf. 499. Ber.
- b ¶ Prælaturæ. Adde Fre. conf. 104. Do. de Ro. deci. 218. de iudi. Ber.
- c ¶ Non potest. Adde Ro. conf. 363.

S V M M A R I V M.

- 1 Allegationis quis sit ordo.
- 2 Obligatio contracta cum existente in inferiori gradu non tollitur, licet ante satisfactionem obligatus promoueat ad maiorem gradum.
- 3 Dignitas non semper habet curam animarum annexam.
- 4 Priuilegium imprimit vires suas data certitudine ipsi priuilegiato, licet ille, in cuius præiudicium confertur, ignoret.
- 5 Priuilegium, lex, & constitutio differunt.
- 6 Sententia depositionis a dignitate potest conferri contra prælatum absen-tem de iure canonico.
- 7 Contractus gesti per prælatum depositum nomine dignitatis sunt nulli, etiā si ignoret se citatum.
- 8 Collatio facta Draconi per suum executorem an valeat?
- 9 Tempus quod requiratur in constitutione noua ligando.

Dicebat Abbas. ¶ No. hic ordinē allega-
 tionis, quia primō probat
 episcopū sciuisse: secundo concludit idem etiā si
 ignorasset: ibi, Nec alius. tertio ibi, Adijciebatur, p-
 bat oīo per mandatum Papæ sublatā ordinario potestātē ex vi
 decreti. Alij faciunt quatuor partes: sed non est instandum, fm̄
 2 Io. An. ¶ No. q̄ obligatio p̄cta cum existente in inferiori gra-
 du non tollitur: licet ante satisfactionem obligatus pmouea-
 tur ad maiorē gradum. patet hoc: quia intimatio erat facta dū
 iste erat de cap̄o. Et dicit, q̄ non poterat illam ignorare eo po-
 3 stea promotō. Vide in simili s. de rescri. eam te. ¶ No. q̄ digni-
 tas non semper habet curam animarum annexam. ad hoc s. e.
 lib. de æta. & quali. permittimus. ¶ No. q̄ qñq; intimatio pote-
 statis concessę alteri conferendi aufert potestatem ordinario
 collatori. de quo j. eo. si cap̄o. ¶ No. q̄ appellatione dignitatis
 vacantis in ecclesia comprehenditur dignitas non principalis
 ecclesię, sed alia in illo corpore constituta. de quo per glōf. in
 cle. j. de præb. ¶ No. q̄ executor datus ad conferendum primā
 vacantem potest in gñe conferre antē vacationem primā, quæ
 4 vacauerit. de quo j. e. executor. ¶ No. q̄ priuilegium imprimit
 vires suas data certitudine priuilegij ipsi priuilegiato, licet ille
 in cuius præiudicium confertur, ignoret. Et sic ignorantia præ-
 lati non facit quominus priuilegium non tueatur priuilegia-
 tum. s. de re. do. cum dilecti. fm̄ Inn. ¶ No. q̄ constitutio noua
 ligat statim, sicut datur notitia ipsius. ad hoc glo. in c. cum sin-
 gula. s. de præb. eo. li. ¶ No. hic vnam dñam inter priuilegiū,
 & legem siue constitutionem: quia priuilegium imprimit vi-
 res contra ignorantem: lex verō non. ¶ No. q̄ potestas data ali-
 cui vt beneficium conferre possit, censetur priuilegium con-
 cedens sibi aliquod ius speciale. ¶ No. q̄ de iure canonico
 contra prælatum absentem potest proferri sn̄a depositionis a
 a dignitate. ad hoc de do. & contu. veritatis. ¶ No. bonum tex.
 7 q̄ p̄ctus gesti per prælatum depositū noīe dignitatis sunt nul-
 b li, etiam si ignoret se depositum: & sic vī hic tex. pro dicto In.
 c. qualiter. 2. de accu. vbi dñ, q̄ prælatus non dicitur toleratus,
 qñ contra eum lata est sn̄a depositionis. & idem Lap. s. de præ-
 ben. cum qui. ¶ No. q̄ decretum Papæ ligat ignorātes. ad hoc
 c s. de præben. quodam. & ca. si postq̄. ¶ Op. q̄ allegatio istius, q̄
 mandatum Papæ fuisset intimatum sede vacante, sibi non pro-
 fit, imō facit contra eum, quia sede vacante nil debet innouari.
 s. ne sede vacan. per totum. Sol. dicit Ho. q̄ licet sedes vacet:
 per hoc non tollitur, vel impeditur mandatum Papæ, cum Pa-
 pa sit super omnes. 9. q. 3. cuncta per mundum & s. e. ti. pposui
 sti. Io. An. ¶ Secundo op. q̄ iste Draco debuerit obtinere istā di-
 gnitatē: quia per p̄sequētiā, quam facit hic, q̄ ablata erat po-
 restas ep̄o, sequit̄, q̄ collatio ep̄i non debuit valere tanq̄ facta
 ab illo, q̄ non habebat pr̄atē: & tñ p̄rium Papa determinat hic.
 So. dicit Ho. q̄ Bul. dicit, q̄ consequentiam tollit & non oppo-
 situm infert: quia pars eius est. C. de rescri. in intre. l. si. sed Host.
 dicit, q̄ p̄sequētiā tollit, & oppositū infert, q̄a pars eius est, i. nō
 sequit̄ p̄sequens hoc, sed oppositū cōsequēs: quia pars eius est
 hic

ADDITIONES.

- a ¶ Ad dignitatē. Adde etiam contra administratores ciuitatis absentes licet nō
 cōtumaces per reuifores rōnum cōis proferē sn̄a, vt voluit Ro. sing. suis. fo. 6.
- b ¶ Si ignoret. Adde quod Ro. fin. suis folio. 3. dicit q̄ cano. non notant hoc in s.
 adijciebatur, vbi dicit esse casum.
- c ¶ Ignorantes. Adde quod voluit Ant. de But. conf. 44. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

hic id, qđ supponit, & ex quo suppresso opponit. s. qđ nil subla-
tū est. Nā hic supponit, qđ collatio fuerit temere attēta, & iō
ex actis inordinatē nō poterat impediri collator. facit de accu.
8 qualiter. j. lo. And. ¶ Quāro, tan collatio scā isti Draconi per
suū executorē valeat? Sol. dic, qđ non: quia ēt Papa nō facit has
collationes de nō vacāte, vt nō. s. e. ti. proposuit. & patet s. e. li.
de prēb. dudū. & iō dicebat Inn. & lo. Mo. istū executorē fuisse
stultū cōferēdo non vacāte, & incertā. Nam si intēdebat, qđ sta-
tim collatio valeret, hoc erat p̄ ius. s. e. ti. c. j. Si aut nō volebat
istū statim habere ius, nec possessionē, tunc erat sibi p̄rius: &
verbū p̄dicebat factō, quia cū nihil p̄ferret, ipse dicebat se ali-
quid p̄ferre. Itē quia donatio, vel possessio non pōt esse nisi rei
certa: lo. An. ¶ Quid sit lex, p̄stitutio, decretum, decretalis epi
a sola, dogma, mandatū, interdictū, sanctio, notat 3. dist. in sum-
ma, & 25. q. 2. si quis dogmata. & hęc gl. attribuit Inn. qđ nō cre-
dit lo. An. ¶ Gl. in ver. publicatā. recita per p̄rium, qđ ista p̄bē
da erat affecta per publicationē. gl. sol. ¶ Gl. in ver. esset. recita
per p̄rium, qđ si erat certificatus de p̄tate data per Papā, non va-
luit collatio. gl. sol. ¶ Gl. in ver. non possit. allegat concor. & li-
9 mitat tex. ¶ Gl. in ver. tps. quārit, t̄ quod tps sit illud, quod hic
requirit in p̄stitutione noua ligando. gl. sol. In fi. gl. pro hoc ēt
facit s. de sent. exc. nouerint. Host. dicit, qđ hoc procedit in cō-
stitutionibus Principis. in alijs aut istud tps erit arbitrariū. ff.
de iure deli. l. j. §. p̄tor. Et ideo sufficit, qđ sit publicē promulga-
ta ad hoc, vt oēs astringat. s. de postu. prēla. c. j. 16. dist. qđ dē. de
consti. c. 2. Et de hac materia, & quā sit rō plenē nō. in summa
de consti. §. qñ constitutio. in prin. Hęc dicit vera Arc. in cōsti-
tutione. sed in mandato facto per superiōrē secus, quia nō dēt
ligare, nisi ex quo peruenerit ad eos, quibus inniti. ff. de acqu.
pos. l. qui absenti. & nō. Inn. de ele. innotuit. in gl. sua ult. & vi-
de nō. super gl. seq. lo. An. ¶ Gl. in ver. priuilegijs. quārit, an qđ
hic dē in tex. sit verū sic simpliciter. gl. sol. Et reddit rōnem di-
uersitatis inter priuilegia, & statuta. ¶ In ea. gl. ibi, penales. Inn.
& Host. dicunt, qđ ista rō nō est perpetua: qđ declarat lo. Mo. qđ
in multis cōstitutionibus nō agit de pena infligenda, vñ dicit,
qđ rō pōt esse, quia lex est oībus cōis, & oēs adstringit. de cōsti.
c. j. & C. de leg. l. leges sacratissimæ. Ideo ibi est tps vniforme.
Sed indulgentia est lex priuata. 3. dist. priuilegia. quā sola con-
cedentis intentio cōtemplat. lo. An. Tu potes dicere, quod rō
est, quia cōstitutio nō ligat nisi cōtemnentes. de consti. c. 2. er-
go requirit scientia vera, vel p̄sumpta, quia ignorans nō pōt
cōtemnere, sed in priuilegio eximēte quem a p̄tate alterius nō
requirit scientia: quia ēt ignorante illo, cui p̄iudicat, potest
quis abstrahi ab eius p̄tate. s. de prēb. dudū. c. li. si ergo postea
profert excōicationem, reperit lata ab illo, qui nō habebat p̄tā-
tem. Scientia ergo, vel ignorantia non est cā, quare valeat vel
nō excōicatio, sed p̄tās vel nō p̄tās inducunt valetudinem vel
inualetudinē excōicationis. ¶ Gl. in ver. speciale. declarat tex.
qualiter iste inducebat argū pro se. ¶ Gl. in ver. absentem. re-
cita per p̄riū in ea formatum, & soluc, vt in gl. In fi. gl. ad hoc
s. de maior. & obe. inter quatuor. Arch. remittit. j. q. 9. in sum-
ma, de dolo, & cont. veritatis. lo. An. ¶ Gl. in ver. depositionis.
quārit de tribus dubijs, & simul illa sol. ¶ Gl. in ver. valebat. re-
cita per contrarium, quod collatio ordinarij contra decretum
Papē non valebat. s. de prēb. si postquam. gl. sol.

A D D I T I O.

a ¶ Sanctio. Differentiā constitutionis, & sanctionis, vide etiam in cle. sape. cum
gl. & ibi Car. de verb. fig.

S Y M M A R I V M.

- 1 Priuilegium potest concedi absenti.
- 2 Manus ordinarij collatoris afficiuntur tribus modis. & nu. 13. & num. 6.
S. e contra. infra eod.
- 3 Executor datus ad prouidendum de beneficio, quod impetrans duxerit ac-
ceptandum, non potest conferre antequam ille acceptet.
- 4 Ordinarius, vel delegatus citat priuilegiatum, vt non possit excommuni-
cari, & quia non comparet, excommunicatur, an teneat excōmunicatio.
- 5 Priuilegium an imprimat vires suas statim.
- 6 Dispositio, quā sit contra absentem, si est p̄nalis, an statim liget?
Et quid de alijs, quā sunt in iudicio. nu. 7.
- 8 Reuocatio mandati, vel indulgentiæ an noceat ante certificationem.
- 9 Absens excommunicatus an teneatur de inobedientia. & num. 10.
- 11 Literæ contentiosæ an noceant.
- 12 Decernere qui potest, si non decernit, sed dicit inhibemus, ne eligant, an li-
get ignorantes.

In parte verò. ¶ No. t̄ quod priuilegium po-
test concedi absenti. Et sic vi-
detur, quod priuilegium legitimationis non requi-
rat p̄sentiam legitimam, vide qui fil. sint legi. per
a venerabilem. ¶ No. tres modos, t̄ quibus afficiuntur manus or-
dinarij collatoris in beneficijs conferēdis, & isti exprimuntur
in tex. ¶ No. quod executor Papē potest opponere decretū in-

his, quē continent in eius mandato, ita quod irritū sit cōfactū.
vide nō. in c. si. s. de prēb. in fi. gl. in ver. prouide. eo. li. & pro-
batur in c. si soli. j. eo. ¶ No. quod dans p̄tatem alteri exercendi
b actum non intelligit dedisse maiorem, quam ipse haberet. fa-
cit tex. in c. dudum. §. nos igit. s. de prēb. eo. li. ¶ No. qđ collatio
executoris facta ante collationem ordinarij valet, & illi p̄riu-
dicat, licet ordinarius ignoret fm Inn. & Host. ¶ No. qđ execu-
3 tor datus t̄ ad prouidendum de beneficio, quod impetrans du-
xerit acceptandum, non pōt conferre anteq̄ ille acceptet. Et sic
patet, qđ iurisdicō concessa in euentum conditionis non pōt
exerceri, anteq̄ purificet conditio. ad hoc s. de rescri. si pro te.
eo. li. ¶ No. qđ decretū emanans super re incerta non imprimit
4 vires suas. ¶ Quid si ordinarius, t̄ vel delegatus citat priuilegia-
tum, vt non possit excōicari: & quia nō comparet, excōicat, an
teneat excōicatio? Sol. Abb. in distinctionibus suis super hac de
cre. tenet, qđ non per hanc l̄ram: & quasi id opere vis verborū
priuilegij, & intentio concedentis, vt hic dē. cui intentioni stā-
dum est, ex quo de ipsa constat, s. de ver. si. in his. ff. de leg. l. sci-
re. Nec ob. ff. de iudi. si quis ex aliena. & s. de app. si duobus. qđ
illa loquunt in alijs casibus, cum nō sint priuilegiati. Et sic iste
rōnes ibi non concludunt. & vide quāstionem positam in re-
gula, scienti. j. de reg. iu. lo. An. ¶ Qñ censet adempta p̄tās or-
dinario per tale priuilegium? Sol. dic, qđ statim bullato priuile-
gio, vt dicit Host. j. de priuileg. c. j. §. in eos. vt ibi nō. super ver. in-
5 dultum. lo. An. ¶ Quāro, an indistinctē sit verum, t̄ qđ priuile-
gium imprimat vires suas statim? Sol. Inno. & Host. dicunt, qđ
quidam intelligunt hoc, qñ quis per se, vel per procuratorē, vel
nuncium ad hoc datum impetrat talem indulgentiam, qđ excōi-
cari non possit: quia ex quo concurrat voluntas cōcedentis in-
6 dultum. lo. An. ¶ Quāro, an indistinctē sit verum, t̄ qđ priuile-
gium imprimat vires suas statim? Sol. Inno. & Host. dicunt, qđ
quidam intelligunt hoc, qñ quis per se, vel per procuratorē, vel
nuncium ad hoc datum impetrat talem indulgentiam, qđ excōi-
cari non possit: quia ex quo concurrat voluntas cōcedentis in-
7 dultum. lo. An. ¶ Quāro, an indistinctē sit verum, t̄ qđ priuile-
gium imprimat vires suas statim? Sol. Inno. & Host. dicunt, qđ
quidam intelligunt hoc, qñ quis per se, vel per procuratorē, vel
nuncium ad hoc datum impetrat talem indulgentiam, qđ excōi-
cari non possit: quia ex quo concurrat voluntas cōcedentis in-
8 dultum. lo. An. ¶ Quāro, an indistinctē sit verum, t̄ qđ priuile-
gium imprimat vires suas statim? Sol. Inno. & Host. dicunt, qđ
quidam intelligunt hoc, qñ quis per se, vel per procuratorē, vel
nuncium ad hoc datum impetrat talem indulgentiam, qđ excōi-
cari non possit: quia ex quo concurrat voluntas cōcedentis in-
9 dultum. lo. An. ¶ Quāro, an indistinctē sit verum, t̄ qđ priuile-
gium imprimat vires suas statim? Sol. Inno. & Host. dicunt, qđ
quidam intelligunt hoc, qñ quis per se, vel per procuratorē, vel
nuncium ad hoc datum impetrat talem indulgentiam, qđ excōi-
cari non possit: quia ex quo concurrat voluntas cōcedentis in-

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Legitimam. An absens possit legitimari. And. Sic. conf. 6. Ber.
- b ¶ Haberet. Adde quod voluit Ro. conf. 216.
- c ¶ Impetrantis. Adde quod voluit Ro. conf. 315, vbi per multa concludit dona-
tionem factam absenti valere, dūmodo aliquo modo sit certificatus de dona-
d ¶ Peruenerit. Adde Anch. conf. 294. vbi consuluit, qđ si Papa proprio motu re-
cipiat aliquem in familiarem suum, qđ si ille antequam habeat noticiam pri-
uilegij moriatur, quod non opitulabitur priuilegium.
- e ¶ Priuilegiatus. Adde Ang. conf. 115.
- f ¶ Non certificatus. Adde lo. de Ana. conf. 25. B.

Secunda pars. De Concessione præbendæ. 222

de inobedientia? Sol. dic. q. non, si non gerit se pro excōicato. de cler. excom. min. apostolicæ. Io. An. Et ex isto inferitur, fm Lap. Abb. q. si interim celebrat in suo agens officio sicut prius non erit irregularis: quod dicit verum esse, nisi fuisset peremptorie citatus, nec iuit, nec misit procuratorem: propter quod fuit excōicatus, & sic excōicatus celebrat, quia tunc irregularis erit, licet nihil de excōicatione sciat, & debet per Papam cum eo dispensari, vt no. Gul. in Spec. de leg. §. iuxta. ver. vt autem. Est. n. talis ignorantia crassa, & supina: quia ex quo sciebat se citatum, debebat credere, q. procederetur ꝑ eum, fm Guil. idem no. Io. An. in c. pastoralis. super ver. non liget. post Host. & eo. ti. dilectus. super ver. cuius effectum. q. si excōicatus ignorans appellet, non denunciabit, fm Lap. Abb. ¶ Sed quid si excōicatio ꝑ fert ꝑ illum, cui restituta est ptas excōicandi ꝑ priuilegium absentem, an teneat? Sol. dic. q. tenet, ex quo promulgans est certificatus de restitutione. Et est rō, quia ab eo, cui est concessa indulgentia licet ignorant, reuocari pōt: nec poterit postea illa vti, ex quo facta fuerit reuocatio: & ex quo de intentione reuocantis apparet. ff. de manu. vin. si pater filio. Io. An. dicit tñ Do. Io. de lmo. q. credit illum absentem non ligari ex contemptu, ex quo ignorat factum, vt no. §. de cle. exc. mi. apostolicæ. Dicit tñ Lap. Abb. q. Inn. vñ sibi ꝑrius, quia §. in 3. q. dixit requiri scientiam priuilegiati. & hic dicit ꝑrium. Sed dicit, q. recte inspicienti sibi non ꝑdicit. Nam sicut ad auferendam ptatem excōicandi per priuilegium sufficit, q. priuilegium veniat tñ in notitiam eius, qui priuilegiat, vt hic. ita sufficere debet, q. restitutio ad excōicandum perueniat tñ ad illum, qui ꝑ priuilegium alteri concessum, q. excōicari non possit, erat. phibitus excōicare, per quam restitutionem excōicare poterit, qd obstante priuilegio tali ante nō poterat, cum ꝑriorum eadem sit disciplina. 32. dist. hospitium. fm Lap. ¶ Quid tñ autem de lris contentiosis, puta, impetraui ꝑ te, tu expresse impetras reuocationem huius primi rescripti in tuo secūdo: nunquid valeant gesta per primos, anteq. fuerint certificati? Sol. dic. q. valent. §. de resti. spol. audita. Nam secundus non cogit vti reuocatoria, nisi velit, cum in sui fauorem fuerit impetrata. C. de leg. q. fauore. Nec primus tenet diuinare, vt eccl. benef. vt no. strum. Et hoc verum vñ, si secundus præsens est, & taceat, vt sic videndo primos procedere, quasi per id renunciet iuri suo. ar. de re iu. inter monasteriū. Si verò absens esset, & ignorans, nō prejudicaret sibi. Nec ob. si dicat primos Iudices iurisdictionē habere: & sic tenet, quod faciunt, quia illud verum, nisi iurisdicio fuisset reuocata. Alij dicunt, quod placet Inn. & Host. q. tēnet processus, nisi secundus, cum sciuerit, intra decem dies appelleret. ar. C. qñ. & qñ Iud. l. 3. de off. del. qñ Abbas. & hoc videtur de refer. cum contingat. super gl. sed qualiter. Nec procedunt in lris contentiosis, sed in lris beneficialibus, in quibus mandata primis, q. prouideant: & tñ secundis mandata, non obstantibus primis lris. quidam dicunt, q. quamuis non tollatur ptas primorum, nisi prius certificent ꝑ secundos, ex quo tñ primus nouerit, q. secundus vult vti lris suis, nō valet, quod sit a primis: nec impedit processus secundorum, et si a primis nō appelleret, quia parum operat appellatio facta extra iudiciū, fm Inn. qui super effectu appellationis remittit ad no. de maio. & obe. dilecti. & p. his facit fm Host. q. nō refert a quo nunciatur. ff. de per. hær. item veniunt §. a quo. & de refer. cum contingat. vbi de hoc. Alij dicunt, & forte melius, fm Inn. q. illud, qd sit a primis iudicibus, tenet mero iure: sed si priuilegiatus id petat, debet reuocari, quia volebat vti priuilegio in negotio illo, & si sciuerit id, fecisset, & credendum est ei, cum non sit presumendum, q. frustra laborauit in priuilegio obtinendo, nisi ex aliqua cā præsumat contra rescriptum: puta, quia probat, q. sciuit processum primorum iudicum, & pōtuit contradicere, & non contradixit. de excep. exceptionē. de consti. cum M. & hoc nisi ex iusta cā omisisset, quod ēt protestari debebat, si poterat sine periculo, vt ibi. & de app. c. n. & hæc locum habet, qñ simul concurrunt, vt fuit dictum §. consensus priuilegiantis, & priuilegiati ante processum Iudicis. Si autem non concurrunt simul, tenet irreuocabiler, vt sit a prioribus. Nec ob. iste tex. qui innuit, quod semel valet processus primorum, quousq. secundis eis notificent, quia illud locum habet, qñ voluntas concedentis non fuit talis, quæ velit statim primos ptate priuare: & tunc demum cum esset eis inhibitum, vt dicit tex. Et idem si in secundis lris dicat, reuocamus iurisdictionem primorum, cum illud sit in fauorem secundi impetrantis: & intelligi debet, si vti voluerit reuocatione. Item hæc vera, nisi papa nō ad alicuius petitionem, vel fauorem, sed proprio motu fecisset reuocationem, tñ reuocatio statim suum effectum haberet, ex quo apparet reuocationem peruenisse ad notitiam reuocantis, nisi constaret ēt de intentione contraria reuocantis. Sed huiusmodi vñ obstat iste tex. qui vñ velle decretum ligare, ita vt nō valeat, quod sit post decretum, et si fiat per ignorantem: ergo eo-

dem modo vñ dicendum de secundis lris reuocatorijs. Sed respōdet Inn. quod decretum sicut & sententia debet fieri cum causæ cognitione (no. Lap. Abb. decretum, & sententiam equi parari: tñ dicit, quod in alijs differunt, vt no. j. de re. eccl. nō ali. c. j. fm Lap.) & ideo statim habere debet suum effectum in lris reuocatorijs. Sed dices hoc est falsum, quia decretum, de quo hic loquitur, nunq. dat cum causæ cognitione: ergo nunq. debet ligare manus ordinarij ignorantis, quod tñ est falsum. §. de ꝑb. quodam. Respondet Inn. fatendo, quod sit sine causæ cognitione: & ex quo Papa suam inhibitionem vocat decretū, vult quod habeat vim decreti, & statim consequat effectum suum: & idem contingeret in alio, q. in Papa. Nam ex quo verbo decreti vñ, statim indicat voluntatem. §. de ver. sig. in his. vñ est perinde, ac si dicat expresse, voluntatis meæ est, quod non valeat electio facta ab his, a quibus reuoco, & reuocare possum, vt hic: tñ vt dicit Host. alius, q. Papa hoc non pōt facere. §. e. li. de off. leg. deliberatione. Tu dic de hoc, vt §. de ꝑb. si apostolica. ¶ Sed quid si iste, ꝑ qui pōt decernere, non decernit, sed dicit, inhibemus ne eligant, an liget ignorantes. dic. q. debet intelligi postq. sciuerit: imò licet sciant lras impetratas continentes reuocationem, vel inhibitionem, adhuc valet, quod sit ab eis, nisi prius certificent, q. de beneficio, de quo agit, intendat inhibens alij prouidere, nisi fuerit decretū irritum, & inane, quod contrafactum fuerit. Nec ob. iste tex. ibi, nisi forsan q. illam conferre exprimat in concessione huius ptatis. per quæ verba vñ, quod ex quo Papa dicit, quod primus non possit conferre, non teneat postea collatio facta: & sic fortius vñ non tenere, vbi reuocat expresse ptas prioris. quia rñdet, q. iste tex. non dicit expresse, quod nō teneat prouisio primi prouisoris, si secundus non contradicit. Nam illud non esset verum, vt est dictum. Sed dicit illam clausulam hoc operari, vt ostendat intentionem concedentis, quia statim a die cōcessionis, & ante scientiam non valet collatio primi. Si tñ secūdo vti velit lra sua, tunc bene credit Inn. quod superiores clausulæ habeant effectum. Nec est mirum, si dicit primam concessionem tenere, si secundus ratificet expresse, vel tacite, vel quod casset, si hoc petat: quod idē contingit in contēpto. de ele. quod sicut. §. si autem. fm Inn. Host. dicit, quod studiosus, & peritus plures perniciosas subtilitates, & vtilitates colliget in prædictis: cum tñ de iure canonico contrarium sit statutum. de iud. dilecti. de do. & cont. c. j. vel fm eum dic. vt no. de ꝑb. dilectus. 2. Io. An. Lap. Abb. dicit, quod finis huius gl. vñ contradicere. §. e. li. de ꝑb. c. pe. & remittit ad no. §. e. li. de ꝑb. statutum. fm Lap. sup. isto dubio posset sic concludi: quod aut constat ex verbis secundi rescripti, quod non intēdit reuocare primos, anteq. insinuetur eis ptas concessa secundis: & tunc planum, quod secūdo non reuocant primas ante talē insinuationē, vt est tex. hic in ver. non sic. Aut hoc non constat expresse ex verbis rescripti de nō reuocatione: & tunc si in lris secūdis apponit reuocatio, & inhibito decreti, est planum, quod tollit primas ipso iure, cum decretum liget ignorantes. §. de ꝑb. c. pe. & de ele. si eo tpe. Posset tñ isto casu, & fortius in sequenti ille, in cuius fauore fuit appositum decretum, illi renunciare: & sic valeret collatio facta primo, dum tñ ista renunciatio præcederet collationē primi, vt no. Lap. in c. p. supra de ꝑb. e. li. Et idē esset in contētio sis, q. secūdo posset renunciare. de refer. si aut. & c. plerūq. Aut in secundis nō est appositum decretū, sed inhibito, & reuocatio: & tunc si primi ignorabant reuocationē, & inhibitionē, tēnet factum ipsorum, vt patet j. e. ti. si capitulo. & de resti. spol. audita. Credo tñ, quod si impetranti non possit negligētia imputari, quod posset petere retractationem, vt dicit Inn. §. & facit §. de refer. tibi, qui. Si vero primi sciebant, & fuit eis intima tum, quod inhibens volebat alteri prouidere: & tunc nō valet quod sit a primis, vt j. e. si capitulo. Aut in secundis est apposita sola reuocatio, & tunc si motu proprio sit hæc reuocatio nō ad instantiam alicuius, nec in alicuius fauore, tñ distinguit Inn. no. in c. cum contingat. de refer. inter directam, & indirectam reuocationē. Primo casu, qñ est directa, vt quia dicit, reuocor talē Iudicē, ipso iure intelligit facta reuocatio, tñ acta primorum tenet, donec fuerint certificati. ar. §. de procu. in nra. Nec possent partes isto casu renunciare, ex quo talis reuocatio motu proprio fuit facta, quia iudicium soluit eo verante & c. ff. de iudi. iudicium. Aut non sit motu proprio, sed ad instantiam partis: & idē quod est dictū §. proximē. sed posset pro isto renunciare secundo rescripto, ex quo ad eius instantiā fuit impetratum, vt d. c. si autē. & c. plerūq. Secūdo casu, qñ reuocatio non est directa, vt quia dicit, cōmittimus tali non obstatē cōmissione alteri facta, & tunc valet, quod sit per primos, nisi opponat exceptionem, quia primi remanēt Iudices. Vnde et si sciāt reuocationem,

A D D I T I O.

¶ Cum contingat. Vbi vide Fel. latē de hoc tractantem.

Geminianus super Sexto Decretalium.

nem, non vitia bilis processus. Nā tunc reuocatio vñ facta, si pars
 opponat. ar. ff. de off. del. c. fi. & sic est dñia inter directam reuo-
 cationem, & indirectam. Vñ qñ est directā, sola certificatio re-
 uocationis annullat processum, per c. audita. de rescri. spol. In
 indirecta autē requiritur oppositio exceptionis. ¶ Gl. in ver. vim
 suam. allegat vñum simile legale ad concordiam tex. In fi. glo.
 Host. dicit dando hic aliud simile, quod vide de preb. accedēs.
 ad fi. gl. Io. An. ¶ Gl. in ver. certam. quærit, quā dicat certa, &
 so. In fi. gl. & dñ isto casu certa pro tanto, quia refert ad vnicam
 tñ: tñ ante q̄ referat ad incertam. Io. An. ¶ No. gl. quā dicat cer-
 a ta expressio. & vide gl. in c. cum eps. s. de preb. co. li. ¶ Gl. in
 ver. irritum. colligit duo notabilia ex tex. ¶ In ea. glo. ibi, & de-
 cernere. idem tenet Inn. qui dicit hic patere, q̄ executor suspē-
 dit ordinarium a collatione beneficij. Sed Host. intelligit hæc
 vera, qñ in rescripto est clausula, decernentes &c. s. de preb. in-
 ter cetera. refert tamen, q̄ alij tenent prium generaliter intel-
 ligentes illud fieri posse. Et dicit Arch. opi. Host. confundi. j. e.
 si soli. Io. An. ¶ Gl. in ver. quia cum. colligit ex tex. an allegatio
 18 concludat. ¶ Gl. in ver. acceptare. recita per prium, † q̄ imò ēt
 ante acceptationem istius ligant manus ordinarij collatoris,
 si executor illi renunciaret, quod potestas sibi erat concessa con-
 ferendi. j. e. si capitulo. gl. soluit distinguendo. ¶ In ea. glo. ibi;
 nunciat. pro illa parte facit s. de app. super eo. secundo. Alij di-
 cunt, quod in primo casu executor nō pōt interponere hoc de-
 cretum, nisi partibus presentibus, quia de iure procedendū
 est in presentia partium. s. de mai. & obe. inter quatuor. quarū
 assertione &c. de rescri. in integ. tum ex lris. & Papa vñ scripssse
 sm ius. de rescri. c. 2. & c. cām, quā. Sed vt dicit Host. tenendum
 est, quod sequit hic in gl. Nam ex virtute clausule idem esset, et
 si nullum decretum executor interponeret. s. de preb. inter ce-
 tera. & de ele. innotuit. Et ibi interponit etiam in absentia par-
 tis aduersę, vt est dictum Io. An. ¶ Gl. in verbo, referri. recita
 b per contrarium, quod ex quo decretum b erat appositum, non
 deberet valere collatio ordinarij. 3 s. q. 3. contradicimus. Glo.
 soluit distinguendo, dic vt in ea.

ADDITIONES.

- a** ¶ **Certa expressio.** Vtrum dicatur expressum quod venit intellectu aliter ex verbis expressis. vide D. Fel. in c. ad aures. de refer. an & quando veniant maiora expressis. vide eundem late in c. sedes. ver. quinta declaratio. co. tit.
- b** ¶ **Decretum.** An autem clausula decreti liget ignorantem, vt vult gl. nostra. vide D. Fel. in c. ceterum. ver. 2. restrictio. de refer. & ibi etiam vide, an clausula decreti inducat statim reuocationem primi rescripti.

S V M M A R I V M.

- 1 Allegandi pulcher modus.
- 2 In legato generis data optione eligendi speciem, non potest fieri alienatio ali
cuius speciei ante electionem legatarum.

1 **S**ed extitit. ¶ No. cautum modum allegan-
di, videlicet vt loquat̃ cōditiona-
liter, q̃ si esset, tamen &c. & hoc est cautum, ne vi-
deat̃ fateri intentionē aduersarij. ad hoc de ver. sig.
Abbate. s. ad hoc. & s. de exce. cum venerabilis. fm̃ Host. & Io.
2 And. ¶ No. q̃ in legato generis data optiōe eligendi speciē,
non pōt fieri alienatio alicuius speciē ante electionem legata-
rij. ¶ Opp. & ṽr, q̃ iste bene allegaret, q̃ non potuit cōferri ipso
irrequisito. ar. s. de off. del. ex parte. j. cuius cōtrarium determi-
nat hic Papa. Sol. dicit Host. quod ibi non erat data p̃t̃as acce-
ptandi, quem voluerit: sed hic est data alia forma, & penitus di-
uersa, fm̃ Io. An. ¶ Gl. in ver. archipresbyterum. recita per cō-
trarium, q̃ iste archipresbyter non potuerit aliquo modo con-
ferre. gl. sol. In fi. glo. Alij dicunt, q̃ ille prior erat factus archi-
presbyter: & sic erat eadē persona, quē prior, & per hoc ius nō
variā: tamē ex integra patet contrarium. Io. And. ¶ Gl. in ver.
ceditq; colligit quō inducat̃ ista lex ad propositum aduocati,
& sol. ¶ In ea. gl. ibi, codē modo videbat̃. Ecce similitudo, Papa
similā testatori leganti p̃bendam seruīs, quorum legata est
optio, Draco legatario. Ordinarius collator heredi alienanti,
vel manumittētī, fm̃ Io. de Lig. sed non est verum, q̃ collator
equiparari possit heredi: quia collator suo iure habet potesta-
tē conferēdi: sed h̃eres non, nisi sponte, & ex dispositione de-
functi, nisi res fuisset heredis: & tunc suo iure. sed tunc non ha-
bet locum l. si cum optio. vt no. in gl. seq. Io. de Fa.

S V M M A R I V M.

- 1 Argumentum de legibus loquentibus in ultimis voluntatibus ad materiam beneficalem non est licitum.
- 2 Dilatio non potest assignari ad eligendum certum quid, quando non est in rerum natura.
- 3 Impetratis acceptatio absq; alia collatione impedit collationem ordinarij.
- 4 Index debet plene examinare allegationes partium antequam proferat sententiam.
- 5 Optio fideitur aliqui circa rem in genere, an valeat alienatio facta ante electionem.

- 6 *Per quem actum debeant affici manus ordinarij.*
- 7 *Executor an possit referuare primam prebendam, vel vltiore[m] ex causa.*
- 8 *Papa non intelligens plenè negocium a partibus, quomodo debeat facere.*
- 9 *Acceptatio potest fieri in absentia executoris.*
- 10 *Decretum an liget manus ordinarij collatoris.*

Contra. ¶ No. ar. t. q. non est licitum arguere de legibus loquētibz in vltimis voluntatibus ad materiam beneficialē, de quo hic gl. lūtatibus ad materiam beneficialē, de quo hic gl. ¶ No. t. q. dilatio nō pōt assignari ad eligēdum certum quid, quando non est in rerum natura, sed oportet, q. illud deū in esse. s. de cōsue. c. fi. vbi dat terminus ad optandum prēbendam post vacationē, & non ante. ¶ No. q. quando datur ptās acceptandi beneficium vacaturum, quod duxerit eligendum, sine prēfinitione tps, nō est necesse, q. ordinarius expectet electionē illius, sed pōt statim conferre: q. secus esset si terminus assignaret, vt in cle. j. e. ti. ¶ No. ar. t. q. sola acceptatio impetrātis absq; collatione impedit collationē ordinarij, ēt dato, q. nō prēcessit alius actus affectiuus: sed hoc nō bene probat tex. hic quia erat appositum decretū, quod statim incipiebat habere vires, postq. iste acceptaret. ¶ No. q. habēs gratiam ad primā vocationē, vel vltioriē, pōt legitima causa iustificāte ante vacationē acceptare determinandam in numero, videlicet primā, vel secundā, vel tertiam, de quo aliquid in gl. ¶ No. q. t. iudex anteq. proferat snām, dēt plenē examinare allegationes p. partium. ¶ No. q. quandoq; Papa profert snām de consilio Cardinalium ēt in beneficialibus. ¶ No. practicam snām, quando petitiū beneficium, quia adiudicat probanti sibi debitum, & silētiū imponit aduersario, & profertur per verba prēteriti tēporis. de quo s. de re iud. c. j. e. li. ¶ Q. uero, an ista responsio, quam fecit Andreas de legatis extantibus, & non futuris fuit bona? Sol. Inn. hic in additione volēs latius declarare dubium istud, an si deū alicui optio circa rē ī genere valeat alienatio facta ante electionē. distinguit, q. aut illud sit in contractibus inter viuos, & tunc non procedat: nam si promisi tibi vēdere, vel donare sine traditione rē certam, quā postea alteri trado, ille est dominus, nec ab illo pōt aduocari. C. de pac. traditionibus. C. de rei ven. seruum. si ergo istud accedit in contractibus de re certa, fortius de incerta, vt si promitto, dono, vel vēdo vnam rē ex multis quam elegeris, valet illarum rerum traditio alteri facta. Aut sumus in vltimis voluntatibus, & tunc secus, vt dicit hic tex. Et est rō, quia recta via transit dominium in legatarium, vel donatariū cā mortis, vt hic in gl. 2. huius partis. Et hoc est verum, si testator esset dominus, secus si dominium erat heredis, vel alterius, quo casu non transit nisi per traditionē illius. ex quibus v. q. si testator partus suo tēpore conceptos, vel fructus suo tēpore seminatos alicui alteri iubeat dari, q. illorum dominium recta via transit ad legatarium: sed si tēpore heredis fuerit conceptum, vel seminatum, partus, vel fructus nō transibūt ad legatarium, nisi dent ab herede penes quē est dominium. Fateēt tñ, q. heres tenet personali actione ex testamēto, sicut tenet testator si rē heredis, vel alterius legasset. Insti. de leg. §. ea quoq; & §. si res. Et sicut nō trāsīt dominium rerū heredis ad legatariū, sic nec testator illas poterit subijcere restitutioni, vel optioni. C. cōia de leg. l. fi. §. nemo. vbi dī, q. res, quē non est pure in bonis heredis, non pōt alienari: ergo hec, quē pure est in eius bonis, pōt alienari, vt v. expressum. ff. de pig. l. j. §. cū predium. vbi dī, q. res, quē nunq. fuit debitoris, nō tenet hypothecaria: ergo eadē rōne nec restitutioni subijciēt. Nec ob. eo. tit. l. Paulus. §. j. vbi dī, q. si res obligatē pignori perueniūt ad heredē, q. fructus, & partus eorum tenent hypothecaria, quia ibi loquit de partu cū fructu contēto, & seminato. & sic intellexit Azō de pign. §. itē interdī. Ex quo patet, quod optio legata alicui partium concipiēdorum apud heredē non impedit, quin heres illa possit alienare, vt hic dī s. m. eum. & vide no. de testa. Raynulfus super gl. tunc prodest. Io. An. ¶ Quid si in lris beneficialibus solum executor, q. prouideat impetranti, nō tamē dī, q. impetrans possit acceptare, an acceptare possit? Sol. dicit Inn. q. aliquibus v. q. sic. Io. An. ¶ Q. uero per t. quē actum efficiant hic manus ordinarij collatoris? Sol. dicit Inn. q. aliqui dicūt, q. acceptatio sola impetrantis non impedit collationē ordinarij, sed sola p. uisio, vel inhibitio executoris, quia vt innuit forma rescripti, plus v. hoc cōmitti arbitrio, vel optioni executoris, q. impetrantis. Sed dicit Io. An. q. hoc fateēt in forma pauperū, quē hī s. de preb. si paup. clericus. s. m. eū, quasi sentiat, q. secus sit in forma grē. de hoc p. gl. hic in ver. acceptaret. ¶ Sed tan talis ex-

ADDITIONES.

- A D D I T I O N E S.
- a. Beneficentem. Adde quod Rom. conf. 488. dicit valere argumentum de viciis voluntatibus ad gratias proprio motu concessas .B.
- b. Examinare allegationes. An autem valeat sententia facta hoc modo, pronuncio, ut in conf. vide D. Fel. in c. cum venerabilis. de excep. col. 27. ver. tertio. dum concludit Abb.

lis executor possit referuare primā præbendam, vel vltiorem ex causa? Sol. Inno. dicit q̄ de hoc non est dubium. ar. huius li-
terę & s. de iure pa. cum dilectus. subdit tñ, q̄ ille, qui optat, re-
feruat, vel suspendit, semper dēt illud facere de certa p̄bēda. ad
hoc s. eo. li. de elec. c. 2. & dicit certā esse, si optat, vel referuat
primam præbendam, quæ vacauerit in ecclesia, diocesi, vel p-
uincia. Et ex his inferitur, q̄ executor datus ēt cum causę cog-
nitione non pōt mandare sibi referuare præbēdā, quam accepta-
uerit impetrās, vel ipsius procurator. ar. s. de of. dele. c. fi. Host.
verō dicit, q̄ in aliquibus ex prædictis nō p̄sentit Inn. & remit-
tit ad ea, quæ notantur de præb. pro illorum. Io. An. ¶ Quid
si Papa non plenē intellexisset negotium a partib. q̄o. deberet
facere? So. Ho. dicit, q̄ si dubium fuisset in facto, potuisset infor-
mare se ex interrogationibus partium, de fi. instr. cum Io. circa
fi. Si autem sit dubium iuris: tunc Papa solus sufficet ad illud
declarandū. s. de ap. s. p̄pe. in prin. cum concor. Io. An. dicit tñ
Lap. Abb. q̄ non prodesset rñsio interroganti, vel aduersę par-
ti: nisi aliter de iure suo probaret, fm̄ ea, quæ notantur s. eo. li.
de eo, qui mit. in pos. eū qui. in gl. sed hæc prouisio. & de elec.
c. si post. in gl. si ergo. fm̄ Lap. ¶ Vltimō Ioā. Mo. inducit istum
tex. q̄ qñq; adiudicatur mihi id, quod meum est: tñ dicit q̄ ma-
gis propriē declaratur meum esse, vel ad me spectare. ff. de rei
ven. ex diuerso. s. j. Item sit adiudicatio in actionib. mistis. inst.
de act. s. quedam. Et dicit ipse, & Host. q̄ etiam in dubio adiu-
dicatio fieri debet illi, qui validioribus rationibus vritur, insti.
de emp. & v̄. s. itē precium. s. de rei. suborta. de postu. bonę.
2. in fi. C. de edic. diui. Adria. l. fi. Io. An. ¶ Glo. in ver. vltimis,
querit, an ista responsio fuerit sufficiens ad legem loquentem
de legatis: & soluit q̄ aduocati sic rñdent: sed Host. reprobatur ta-
lem rñsionem, sed glo. improbat dictum Host. ¶ In eā gl. ibi, cū
dilecti. Et addebat Ho. q̄ Princeps non debet in facto suo frau-
dem aliquam adhibere. s. de dona. per tuas. nec aliquem ppter
beneficiū suum decipere. C. de his qui. ve. ata. impell. j. nec ali-
cui iniicere laqueū. 27. q̄o. j. de viduis. 2. nec verbū suū variare.
23. di. psalmista. nec primo impetranti præiudicare, vt no. de re
scrip. c. j. & c. literis. & s. de iure pa. cum autem. in fi. Et dicit, q̄
nescit, si prædictis omnibus ponderatis ipse pro nepote iudi-
casset honestē & iustē. Sed dicit Ioan. And. q̄ illud omisisset,
si pōderasset quod ipse no. in prin. suæ summæ. Io. An. ista sunt
rationes satis generales, quas alleg. Ho. vnde standum est deci-
sioni Papæ hic positæ. In fi. glo. Innoc. dicebat hic, q̄ in dubijs
sit plenissima interpretatio, qñ sine alterius dispendio conce-
duntur. allegat iura in glo. alleg. & 16. q. 2. v̄is. de deci. ex par-
te. de priui. quia circa. ff. de consti. princ. beneficium. ff. de vul.
& pup. sub. ex facto. In contrarium allegat. C. de preci. impe.
offe. l. quoties. & addit quod dicitur in glō. proxi. & vide quod
dixi de verb. sig. olim. Io. An. ¶ Glo. in verbo, futuris. querit de
exemplo litere, & declarat tex. in fi. glō. & ad idem. ff. qui & a
qui. l. cum is. & vide quod fuit dictum super glō. in verbo, lega-
tur. & super tex. Et est ratio differentię, quare aliud in legatis ex-
tantibus, q̄ in casu posito: quia primo casu queritur dominiū
rei legatę a die hereditatis aditæ. ff. de leg. j. si tibi homo. s. cū
seruus legatus. & rei legatę dominiū recta via transit in lega-
tariū. ff. de fur. a Titio. Et ideo alienatio, & manumissio facta
a non domino non valet: secus in cōtractibus. ff. de act. & obli.
l. si seruū. s. sed si sic. nam in his, & in beneficijs nihil retro in-
telligitur acquisitum. Et dicit lex, q̄ non sicuti viuendum, ita
& defunctorum actus suspendi receptum est. ff. commu. præd.
receptum est. tamen si fieret optio ante aditam hereditatem,
non valeret. ff. de leg. j. Iulianus. & facit. ff. quorū leg. l. j. s. q̄ ait.
Dicit tamen Innocen. q̄ secundum quosdam id, quod dicitur
in legatis extantibus, q̄ non valet alienatio ante optionem le-
gatarij, idem est in beneficijs vacantibus tempore vacationis
rescripti, vt non valeat collatio talium beneficiorum, vt sic
secundum istos habeat locum, quod hic dicitur in vacaturis
tantum post datam rescripti. Sed dicit Io. An. hoc esse verū
indistinctē Vnde si clausula acceptationis, respicit vacantes,
& vacaturas, dictum istorum non est verum. Si verō conferret
vacantem & in vacaturis daret optionem procederet dictum
illorum. Et hæc sunt vera: nisi esset appositā clausula mensis, ad
acceptandum cum decreto, vt dicit glo. j. secundum Io. An. sed
dicit Io. de Fant. q̄ ad l. si cum optio. potest aliter responderi:
quia ibi solus testator habebat dominiū eorum, in quibus
relinquitur optio, & potestas de illis disponendi. Sed hic ne-
di beneficia, in quibus datur per Papam optio: & Papa dando
hanc optionem non tollit, nec alterat potestatem datam ordi-
nario, nisi de eius voluntate circa hoc appareat, vt s. in s. ex par-
te. vt si apponit decretum, tamen appositio decreti recipit su-
spensionem sui effectus, & limitationem a clausula acceptan-
di: quia non nisi circa acceptatum habet operari. Ioā. de Fan.
¶ Gl. in ver. illis. querit, an in legatis possit assignari terminus

ad eligendum, & sol. In fi. glo. ad hoc facit s. de præben. si plu-
ribus. & c. si tibi. & s. eo. li. de consuetudine. c. fi. Io. An. ¶ Glo.
in verbo, periculo. assignat rationem tex. quare aliud in bene-
ficijs, & aliud in legatis. ¶ Glo. in verbo, acceptaret. querit, an
acceptatio impetrantis in absentia executoris impediatur colla-
tionem ordinarij, & soluit. In fi. gl. no. ex gl. j. q̄ acceptatio po-
test fieri in absentia executoris, & idem Inn. Io. Mo. & Archi.
Sed dicit Host. q̄ debent adhiberi testes idonei. alle. de off. or-
di. pastoralis. in fi. sed melius facit de sent. excō. sacro. in prin.
Sed Compo. tenet q̄rium. s. de rescrip. capitulum. in glo. ma-
gna. ad fi. ver. qd si literæ. & ver. se. vbi dicitur, velle, lq̄ dēat fie-
ri coram executore. Sed dicit Arch. q̄ non est iure cautū, imo
q̄rium in hoc apparet, cum iura indistinctē loquantur non di-
cendo corā quo acceptet. Io. An. Et idē tenet gl. in ver. execu-
torem. in cle. cum ei quem. eo. tit. Glo. in ver. causa. querit de
duabus q̄onibus, & sol. In fi. gl. idem Inn. & Host. alle. ff. de op.
leg. l. 2. & s. de præsum. quia verisimile. & vide quod no. s. de
elec. causam. & quod fuit notatum s. de rescri. cum multis. sup
gl. fi. & dicitur j. e. ne captandæ. in fi. Io. An. ¶ Gl. pe. iustificat
infiām Inn. & redarguit hypocritas. In fi. gl. & ponit exemplū
Host. de quodam Parisienfi scholari, qui reuersus ad patriam
pronūciabat q̄ suos iustas causas fouentes pro extraneis, vt iu-
stissimus videretur. Io. An. ¶ Sed querit Pau. quid de decreto
legati, an liget manus ordinarij collatoris? sol. dicit, q̄ licet le-
gatus possit referuare primum vacaturum de iure pat. cum di-
lectus. & s. de off. leg. præsentī. e. tit. tñ eius decretum nō ligat
ignorantes, vt no. Arc. s. de præb. si apostolica. Vnde dicit, q̄ ta-
le decretum non arctat ante præsentationem factam ordina-
rio collatori, vnde debet esse cautus ille, pro quo referuatur,
vt celeriter præsentet reservationē ordinario. & licet nō sint
opi. an ordinarius incurrat processus legati conferendo scien-
ter q̄ eos: tñ quidam dubitant, an collatio facta per eum teneat
dicentes, q̄ eius decretum appositum super incerto, & ius infi-
nuatum eidem, tantam potestatem nō habet, quantam haber
appositum a Papa secundum Pau.

S V M M A R I V M.

- 1 Delinquere ita dicitur qui non desistit a prohibito, sicuti, ille qui non vtitur debito modo concessis.
- 2 Cessante causa constitutionis per hoc non videtur cessare dispositio legis, etsi aliā non reuocetur.
- 3 Obligatio inducitur ex simplici promissione de iure canonico. & num. 10.
- 4 Extorqueri dicitur, quod obinetur per importunitatem verborum.
- 5 Prohibito sine intelliguntur prohibita qualibet media perueniendi ad illum.
- 6 Detestari, verbum quid importet.
- 7 Faciens scienter contra præceptum, vel prohibitionem canonis, an peccet mortaliter.
- 8 Beneficia vacantia, an possint promitti.
- 9 Constitutio an trabatur ad præterita.
- 11 Ius ad vacatura datur quatuor modis.

Detestanda. ¶ Glo. j. sum. & diuiditur in tres partes fm̄ Io. Mo. in prima qua-
rum ponit exordium vel arengam. Secundo ius an-
tiquum, vel sequelam ipsius ibi, Sanē. Tertiō illud re-
uocat ibi, Nos. ¶ No. ar. q̄ ita dē delinquere, qui non desistit a
prohibito, sicut ille, qui non vtitur debito mō cōcessis. ¶ No.
q̄ cessante cā constitutionis per hoc non v̄ cessare dispositio
legis, si aliter non reuocetur. ad hoc s. de test. licet ex quadam.
¶ No. ar. q̄ appellatione decreti pōt comprehendi ēt ius cōe.
¶ No. ar. q̄ ex simplici promissione de iure canonico inducitur
obligatio. a probat hic tex. iuncto medio cum fi. de quo de pac.
c. i. & no. gl. j. q. 7. quoties. ¶ No. q̄ importunitas petentium in-
ducit hominem ad concedendū id, quod non concessit. q̄cor.
¶ sunt in gl. ¶ No. q̄ extorqueri dē illud, q̄ obinetur per impor-
tunitatē verborū. ¶ No. q̄ palliatio verborum per quam indu-
citur fraus, legi est prohibita. ¶ No. votum captandę mortis p-
hibetum. j. c. prox. ¶ No. q̄ ex eodem facto possunt oriri plura
delicta. ¶ No. q̄ vbi prohibitus est finis, censetur prohibita quæ
libet via siue sit directa, siue indirecta, per quam ad illum fi-
nem tenditur, vide de procu. tuæ. & s. de cle. coniu. c. i. eo. tit.
¶ ¶ Quæro de intellectu huius verbi detestari. Sol. Arc. hic di-
cit, q̄ sumitur pro abominatione, & execratione, & sic sumit
s. de fi. psby. ex transmissa. in fi. & s. de sepul. in c. i. in fi. & s. q̄
fin. sint legi. per venerabilem. in fi. Alibi sumitur pro denuncia-
tione. ff. de ver. sig. subsignatū. s. testari. & l. seq. quę dicit dete-
statio facta cum testatore. Io. An. ¶ An scienter faciens cōtra
b præceptum, vel prohibitionem canonis, peccet mortaliter. b
Sol.

A D D I T I O N E S.

- a Obligatio. Adde Ro. confi. 487. B.
- b Mortaliter. Adde Cal. confi. 17. de confi. & vide Fel. c. i. de confi. & ibi quis dicatur canonis transgressor.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Sol. Arch. dicit, qd sic, vt probat hic tex. ibi, dānabiliter &c. alle-
gat in simili, 50. dist. de his, in fi. 3. e. li. de re iu. cū eterni. §. fi. 64.
dist. quia. & 19. dist. nulli. vbi hoc tenet Hu. ad idē. 44. dist. c. j. in
fi. 24. q. 2. quicunque. & c. si quis ep̄s. in fi. j. q. 7. si quis oēm. in
prin. 3. q. 4. c. j. & 3. 60. dist. nullus. in fi. de maio. & obe. c. 2. vbi
de hoc per Host. de treu. & pa. c. j. de off. or. inter cetera. §. si. in
prin. ad hoc. 25. q. j. violatores. & c. j. Dicit et Io. & Lau. notasse
de pē. dist. 5. in summa, qd traditio ecclesiā obligat, vt præcep-
tum. Io. An. ¶ An t beneficia vacantia possint promitti. sol. qd
sic, ar. a p̄rio huius l̄r: tamē talis promissio non afficit manus
collatoris, vt no. 3. e. ti. c. 2. post prin. Io. An. ¶ Gl. 2. alle. cōcor.
ad tex. Et sic facit gl. 3. ¶ Gl. in ver. facultas. recita per p̄rium de
opi. Ho. & solue, vt gl. ¶ Gl. in ver. experiētia. colligit quid ope-
a reē experiētia. In fi. gl. 50. dist. vt constitueret. & 3. e. li. de refer.
statutum. in prin. Io. An. ¶ Gl. in ver. de cetero. quārit, tan p̄sti-
b tutio trahat ad præterita b, & sol. qd non, & assignat rōnē. In fi.
gl. ista gl. pōt intelligi dupliciter, qd non extendat ad præterita.
Vno modo de præteritis, & perfectis, vt non vitiet collationes
iam factas ante istam constitutionē virtute promissionum p̄-
cedētium: & hic intellectus est planus, & verus. Secūdo modo
vt non vitiet promissiones factas adhuc pēdētes: & in isto Ar-
ch. tenet hic p̄rium, quod dicit colligi hic per istum tex. Sed
Io. An. dicit, qd Io. Mo. in addi. tenet qd Arch. diffusē prosequen-
do, præmittēs, qd promissio quādoq; sit purē, & sine die: & tūc
statim agi pōt. ff. de reg. iur. in omnibus. Insti. de ver. obl. §. pu-
rē. & ff. de ver. obl. eum, qui calēdis. §. quoties. Qñq; sit in diē,
& tūc est purē: sed licet actio sit nata, sol. vel præstatio dilata
est in diē, ita quod non pōt agi prius, vt d. §. quoties. & de verb.
obl. l. cētesimis. & l. interdum. & 3. de plus peti. c. vnico. Qñq;
appōit dies incerta, & ista conditionē facit. ff. de cond. & de-
mōn. dies incertus. Quandoq; appōit conditio de futuro, ex-
cūs obligatione non est debitum, sed spes in debitum iri: se-
cus si esset de præsentī, vel præterito, quia non dat moram obli-
gationi. Insti. de ver. obl. §. sub conditione. & §. ex cōditionali.
& §. conditiones. Reduendo igit ad propositum si ex promif-
sione ante hanc cōstitutionē factam tēpore huius decr. agi nō
poterat, quia nec venerat dies, nec extiterat p̄ditio, vitiat per
hanc constitutionē factam tēpore huius decr. quā hēt locum
in vacaturis. i. quā vacabunt post conditionē: nam ista vidētur
paria, qd promissio fiat post hanc decr. vel qd fuerit facta ante:
non tamē habebat effectum ante hanc constitutionē: & sicut
prima improbat, ita & secunda: in quibus obligatio nō erat ef-
ficax tpe cōstitutionis propter cōditionē, sed erat solū spes in
debitū iri. ff. de leg. j. Stichū. & de au. & arg. leg. Quintus. Nam
tūc res ante sui completionē venit ad casum, a quo incipere
non potuit. ff. de feru. l. pro parte. Si verō ante cōstitutionem
promissio habuerat effectū, planū est. C. de nup. l. fi. j. de re. iur.
factū. Et idē fm eū, si negotiū definitū erat, licet pēderet appel-
latio. Et idē fm eū, si res ē iudiciū deducta, vel cōsultatio Prin-
c cipi porrecta, qui consuli dēt de iure, non de facto. ff. de iud. eū
quē. in auth. vt cū. de app. cognoscit. in princ. & §. j. colla. 8. &
ibi no. & idē ex quo ante constitutionē dies venerat, vel condi-
tio extiterat: tamē nihil iudicialiter erat cōceptū. & est rō huius
casus, quia valeretur promissio de vacanti, vt fuit dictū super tex.
& iam est debitū, licet nō sit effectum. j. c. si soli. Vñ promissio
dudū facta, & ante istam constitutionē ad purā redacta non ob-
uiat Lateranē. concilio, nec huic cōstitutioni, quā solū repro-
bant viam ad vacaturam, & votū captandā mortis, quā causa
constitutionū tūc cessat. Nec ista constitutio reprobatur promif-
siones, per quas sic potuit dari vacatura, sed per quas in futurū
daret viā ad vacaturas. Itē quia ex quo ius correctū non loquit
de vacante, ergo nec corrigēs. in auth. de fi. ante instrumēta do-
ta. na. §. 2. col. 3. in prin. Itē illud, quod impedit conditionē pen-
dentē, non impedit conditionē existētē. ff. de noua. quoties. §.
j. ius ergo creatū in re, vel ad rē non tollit per hanc constitutio-
nē, quā hoc non exprimit, sed reprobatur spem, & ius habiturū
in re, vel ad rē. j. de vo. c. j. ad fi. dicit tamē, qd si istud bñficiū sic
debitū conferat alteri, qd licet teneat collatio, quia non erat ef-
fectū: poterit tamē agi ad interessē. ff. de leg. j. cū res. §. fi. de ver-
bo. obl. si ex legati causa. & l. si fundū. de consti. pec. promissor.
§. j. & 2. de fideic. lib. l. fi. Nec ob. præmissis, l. eos. §. si quis verō.
C. de vsu. & l. seq. vbi constitutio ēt vī trahi ad præterita, quia
respondet, qd illa loquit in casū speciali, & contra regulas cōes
juris cōis, quā est, vt non trahant ad præterita iura noua: & iō
non dēt extēdi extra suum casum, nec ad consequētiā trahi,
d vt j. de reg. iu. quā a iure d. Vel pōt dici, qd loquat in casū odio-
so, in quo multa specialiter statuunt. vel tertio pōt dici, qd licet
illa lex modificet vsuras promissas in præteritū nōn absorbet
ius stipulantis in totū: sed hic ius partis absorberet in totū, &
facilius est modificare, qd tollere. ar. j. de deci. c. pē. sicut conce-
sibilius est gratiā differre, qd auferre. 3. de præb. ei, cui. & j. de
re. perm. c. j. Nec ob. 2. q. j. q. pio. quia loquit in promissione ag-

grauante promissum, quā non inest, nec inesse pōt iure prohi-
bente. 3. de pac. c. fi. & j. de reg. iu. actus. & ad prædicta facit, qd
iniquū esset ius agēdi iam quāsitum tolli, vbi id non cauē ex-
prelsē. ff. de pac. l. fi. de cap. dimi. l. tutelae. & l. seq. Nec ob. si di-
cas, qd conditio extans retrahit ad tēpus promissionis, vt l.
qui balneū. ff. qui pot. in pig. hab. Et sic videret, qd si post hanc
constitutionē extaret conditio, qd talis promissio valeretur trahē
do illam retro: quia respondeo, qd tūc retrahit, quando con-
ditio inuenit rē in eadē causa, & non mutatam. ar. ff. rē ra. hab.
l. bonorū. & 3. de refer. si pro te. facit in simili, quod dē de lega-
to conditionali, vel in diē incertū relicto, in quo si existat con-
ditio, vel dies veniat viuēte legatario, sibi ius acquiri, & istud
transmittit ad heredē: secus si ante diē, vel conditionis existen-
tiā moriat. Conditio ergo, vel diei existētia prius eueniens fa-
cit, qd casus superueniēs hoc non cauēs expressē non tollat cō-
ditionis effectū. C. de cad. tol. l. vnica. §. in nouissimo. de cond.
& dem. l. inter diē. ff. de leg. j. l. si ita legatū. §. illi si volet. Nam
isto casu res deuenit ad eū statū, a quo incipere potuit, quia bñ-
ficiū vacauit. ff. de bo. pos. q. tab. l. 3. §. si emancipatus. ergo non
pōt dici hęc promissio reuocata, ēt si dicat eadem promissio,
vel obligatio, quē prius est diuersa qualitas, cū sit purificata: &
ista qualitas dat sibi, quod prius non habebat. f. qd agat ex ea. fa-
cit in simili, quod dicimus de actione rescissoria. ff. ex qui. cau.
ma. necnon. §. exēplo. Et idē in nudo pacto vestito interuentu
rei. ff. de pac. iur. i. §. j. & C. de re. perm. l. ex placito. Vñ attēdi
dēt solū existentis conditionis. ar. ff. de excu. tut. si is, qui. §. idē
euenire. de leg. j. cetera. §. sed & si sub conditione. Io. An. Io. de
Lig. dicit, qd vbi lex exprimit de præteritis, ideo extēdit ad illa,
vt in c. fi. de consti. hic autē secus. Io. de Lig. D. Io. de Imo. dicit
qd fortē promissio facta cū se facultas obtulerit, non vitiet, ēt si
non extitisset conditio ante hanc decr. vt sic verbū faciendas,
hic positū referat ad omnia 3. dicta. 3. de app. secūdo requirīs.
Nec ob. 3. de præb. cū singula. quia ibi non referat ad omnia pro-
pter regulā iuris antiqui, de qua in c. de multa. de præb. & idē
facit, quia ille, qui promissit, vel recepit ante hanc constitutio-
nē nil peccauit. facit l. iubemus. C. de testa. vbi in actu ēt non-
dum cōsummato attēdimus tēpus dispositionis, vt sic ad illud
cōstitutio noua non trahat. ad hoc, quia hęc cōstitutio est cor-
rectoria, & per consequēs restringēda. C. de app. l. præcipimus.
& 3. de ele. constitutio. Cū igit hoc non appareat expressē cor-
rectū, non remanet validū. Credit tamē, qd licet de iuris rigore
hoc sit: tamē in practica seruaret opinio Io. Mo. & Io. And. cū
qua concordat Arch. fm eū. Istud dictū Io. de Imo. est verū for-
tē, quia constitutio noua disponēs super actu nō includit actū
qui est de præterito, licet habeat executionē de futuro, vt patet
de consti. c. fi. de mai. & obe. statuimus. sed istud c. improbat p̄-
missiones de cetero faciēdas, non autē ipsū præcedentes exe-
cutiones. Ergo ex quo promissio præcessit, licet executio sit de
futuro, non trahit ad illa. Nec ob. si dicat, quod ēt irritat ipsa-
rum executiones ibi, dū dicit, & omnino viribus vacuamus. &
ibi, dum dicit, nullū deinceps obligari. quia rñdeo, quod impe-
dit, & improbat executiones promissionū de cetero emanātū,
non aut iam factarū, vt expressē patet in tex. ¶ Sed t iuxta præ-
missa dubitabat in casibus 3. positis, vbi est dictū, quod valet
promissio, ad quid ager ille, cui facta est promissio? Sol. dic. qd
aget ad factū, vt sibi provideat fm promissionē: & ad id præci-
sē compellat fm opinionē illorū, qui tenent quē precisē cogi
ad factū. ff. de no. ope. nun. stipulatio. §. fanē. vel saltē prestabit
interessē, vt est dictū 3. vt sic saltē sibi ministret vitē necessariā,
donec sibi fuerit prouisum. de præb. cū fm. & 3. de arbi. p. tuas.
Nec ob. si dicat, quod fm hanc estimant spūalia, vel eis annexa
contra id. j. q. 3. si quis obiecerit. quia non sit istud ad illū finē,
sed vt puniat contumacia promissoris, & ipsius factū. ff. de tab.
exhi. l. locū. §. cōdēnatio. nam hoc ipso, quod vacauit bñficiū,
& ipse non contulit, cū potuit, fuit in mora. de præb. dilectus.
2. Nec ex sua tarditate quis dēt consequi cōmodū. ff. de cond.
& dem. l. hęc conditio. j. & 2. respon. ff. quando dies leg. ce. l. 10.
go. Nec refert, an a principio promissio fuerit pura, & an p̄xi-
stentiam conditionis. ff. de cōd. sine cau. l. j. & l. nihil. ff. de nau.
feno. l. nihil. Io. An. ¶ Gl. in ver. indirectē. querit, an per istud c.
sint reuocata omnia iura, per quē quis consequat vacaturū ex
promissione, vel actu concernēte bñficiū vacaturū. gl. super
hoc latē distinguit. In fi. gl. idē, quod hęc gl. tenet Arch. & quo
ad refer-

ADDITIONES.

- a ¶ Experiētia. Experiētia est valde necessaria ad iuris, & iustitiæ regimen. in
Spec. de libel. concep. circa princ.
- b ¶ Ad præterita. Adde Alex. conf. 180. Pan. de Ca. conf. 37. B. & Do. Fel. in c.
fi. de consti. vbi ponit 4. ampliaciones, & 10. fallentias.
- c ¶ Principi. Qui quando sit aduendus, vide Bar. in l. j. §. quāsitum. & ibi Alex. ff.
de app. l. j. C. de rela.
- d ¶ Quā a iure. Vbi vide D. Dy. pulchrē, & succintē loquentem.

Secunda pars. De Concessione præbendæ. 224

ad reservationes, idem Io. Mo. Et in eo, quod dicit gl. q. dēt hñe præbendam. non intelligas, q. ita sit debita intrin, q. sit affecta p illo, vt no. j. eo. si soli. in gl. si. vltra medium. ver. si vterq. De eo aut, quod dicit gl. q. cōcedunt lñe in forma iustitiæ, vide quod fuit notatum post Io. Mo. s. e. li. de præb. si apostolicæ. super gl. non in forma. Io. An. Pau. in hac materia distinguit, q. aut obli gatio oriñ ex promissione gñali, vel speciali sub quacunq. for ma verborū: & ista ē reprobata, vt hic. Aut oriñ nō ex promissio ne, sed ex dispositione iuris, & ista non est reuocata. Et ita in telligunt qñria, vt quia me recipiunt in canonicum, & me rece pto in canonicum obligatio mihi facta per recipientem ad p- bendam habēdam, est de iure cōi, licet iure canonico mihi ac quisito dicant, promittimus tibi dare præbendam, quia per istā promissionem inutilē non vitiañ prius ius. Quatuor ergo sūt modi, p quos dā ius ad vacatura. Primus, per lñas apostoli cas. s. e. c. proposuit. Secundus, per reservationem legatorum. de iure pat. cum dilectus. s. e. li. de of. le. præsent. Tertius, p pmissi onem gñalem. s. e. c. accedens. & iste hic reuocat. Quartus, per dispositionem iuris cōis, vt si recipior in canonicū, habeo ius in præbendam: & hic non est reuocatus, secundum Pau.

S V M M A R I V M.

- 1 Per concessionem beneficiorum vacaturorum datur occasio, & votum mor- tis alienæ.
- 2 Papa solus potest dare ius ad beneficia vacatura.
- 3 Certum non dicitur, & expressum, quod sit in genere.
- 4 Actus factus tempore prohibito, an valeat?
- 5 Processus delegati factus in casu a iure prohibito est nullus.
- 6 Inhibitio nulla non ligat manus o. dinarij collatoris.
- 7 Beneficium quando quis dicatur plenē adeptus.
- 8 Acceptatio beneficij an possit fieri per procuratorem?
- 9 Acceptare qualiter quis debeat in genere.
- 10 Collatio executoris si appareat, & non constat de acceptatione, an sufficiat.
- 11 Impetrans si acceptat beneficium, quo non erat dignus, an valeat acceptatio.
- 12 Rescriptum si fiat, quod prouideatur de beneficio cum privilegio acceptan- di in prouincia, an poterit acceptare in diocesi, vel ecclesia, in qua sunt plures præbende. nu. 13.
- 14 Impetrans si credat beneficium certum vacare verisimiliter, non tamen vacat, & ipse acceptat, an teneat.

NE captandæ. ¶ Gl. j. summat, & primò præ mittit constitutionis causam. secundo subdit constitutionem ibi, Declarandū in qua ponit thema, de quo soluit duo dubia affirma tiuē, & tertium negatiuē. Primum ibi, licet. secundum ibi, Aut. tertium ibi, Certum. quod tertium prosequit ibi, Quod si. No. q. per concessionem beneficiorum vacaturorum dā occasio & votum mortis alienæ: & sic est hic tex. pro dicto Goff. s. e. p. posuit. ¶ No. q. solus Papa pōt dare ius ad beneficia vacatura. ad hoc d. c. c. proposuit. ¶ No. q. executores dati ad benefi cia conferenda debent esse certi. vide glo. s. de rescri. tibi, qui. ¶ No. q. quandoq. licet in gñe, quod est prohibitum in specie. concor. sunt in gl. ¶ No. q. illud non dñ certum, & expressum, quod sit in gñe, et si genus non possit verificari, nisi in vna spē. quod no. pro priuilegijs, quæ requirunt certā, & expressam mē tionem. ¶ No. q. non valet actus tpe prohibito, licet eius effe ctus conferat in tempus permissum, quando lex prohibet prin cipium actus illo tpe fieri, vt patet hic. licet. n. effectus accepta tionis cōferat ad tempus vacationis, non tñ pōt acceptare cer tum ante vacationem, cum sit prohibita acceptatio. facit in simili de elec. bonæ. 2. secus esset, si lex non prohiberet prin cipium, vt principium, vt patet de sepu. de vxore. ¶ No. q. proces sus delegati factus in casu a iure prohibito est nullus, quasi non sit ille casus inclusus in mandato. ¶ No. q. expectans virtu te sui rescripti pōt iteratō acceptare beneficium, quod primi tus acceptauerat, si prima acceptatio fuit nulla. de quo s. e. c. j. circa fi. & de rescri. cum in multis. ¶ No. q. inhibitio nulla nō ligat manus ordinarij collatoris. Opp. q. gñā non dicat facta, ex quo Papa mandat de dignitate, vel beneficio conferendo, vt di ctum est s. de præb. si cui. qñrium dicit hic tex. Sol. si considera mus rescriptum per respectum ad cōcessionem ptātis tradite executori: tunc gñā dñ facta ē ante collationem, & ita intelliga tur tex. hic. Si consideramus per respectum ad beneficium ob tinendum, gñā non dñ facta, ex quo non est facta collatio in re scripto, ita procedit qñrium. Io. An. ¶ Opp. secundo, q. tex. non procedat, quia præsupponit, q. per collationem, vel institutio nem ius quærat in beneficio: & ē alio modo propter alternati uam hic positam: sed hoc est falsum, quia collatio est illa, quæ tribuit ius in beneficio, nō autem alij actus præcedentes, vt pa tet j. c. c. fi. Sol. dic, q. quādoq. sit collatio, & post collationem sequit possessio, & tunc ille est adeptus, vel consecutus plenē beneficium: & ita loquit primus casus hic positus de institu tione. Quandoq. interuenit sola collatio, & tunc non dñ ple-

nē adeptus, sed solum habet ius in ipso, vt d. c. fi. & ita intelliga tur secundus casus hic positus. Vnde illud verbum, per colla tionem, determinat hic primum, & secundum casum, cum sine illa non quærat ius in re, fm Io. An. ¶ No. incidenter, quando quis dicat plenē adeptus beneficium, quod no. propter statuta, & iura, quæ loquunt de adeptis beneficijs plenē, qñ sola col latio non sufficit. ¶ No. hic Arc. aliqua de his dictionibus, in, & de b. Et ponit, quod no. Io. Mo. in regula, in generali. de reg. iur. de quo per gl. quæ incipit, de isto. in cle. j. de præb. Io. An. ¶ An acceptatio beneficij possit fieri per procuratorem? Sol. Arc. dicit, q. sic, sicut & electio. s. de ele. quia propter. s. & illud. & s. e. ti. & li. c. pe. & ipse allegat s. de procu. c. fi. c. li. & j. de reg. iur. pōt. ff. de procu. l. si is, qui Stichum. ff. de leg. j. si sic. s. si quis ita. Nec ob. de ver. obl. l. si. & l. si stipulatus fuerim. in prin. quia nō loquunt in procuratore. & facit, quod no. de præb. accedens. in cle. cum ei, quem. e. ti. in gl. item in procuratore. Io. And. ¶ An possit fieri acceptatio vacaturi, quando dā prās acceptandi in tra mēsem a vacationis notitia? Sol. dic, q. non, vt no. gl. quæ in cipit, hic determinabit. in cle. j. e. ti. Io. An. ¶ Quæro tqualiter debet iste acceptare in genere? Sol. dic, q. debet acceptare per verba presentis temporis. Vñ submittendo se fortunæ dicet, ac cepto primum beneficium, vel dignitatem, quod vacabit. Nec sufficeret, si diceret, intendo, vel volo acceptare. ff. de leg. j. ser ui electione. cum gl. Et est cautum facere id coram executore suo. de quo s. e. ti. c. j. ad fi. i. gl. no. quod. Io. An. ¶ Quid si appa rer collatio executoris, & non cōstat de acceptatione, an suffi ciat? Sol. dic, q. sic, quia recipiendo collationem acceptare vñ. & hoc probat iste tex. qui non repetit de acceptatione, sed di cit solum de collatione superuenienti. Et ita est hodie determi natum in cle. j. ver. quem ēt. e. ti. Io. An. Sed quæro, quid si acce ptatio sit facta contra formam hic positam, & processus isti nō ligant manus ordinarij collatoris: an si postea interueniat ac ceptatio legitima, & legitimi processus, an isti impedirent? So. Io. Mo. tenet, q. sic, per tex. a contrario lñe, qui dicit, q. non ob. prædictis præceptis ordinarius confert: secus ergo a contrario si noui processus fiant, quia illi impedirent. ¶ Sed Arc. vñ intel ligere hoc verum, si processus de nouo fierent sub beneficio iā vacante, vt patet hic in tex. qui dicit de vacanti. Sed dicit Ioan. An. q. in beneficio male acceptato processus, qui ēt fierent de nouo, non ligarent manus ordinarij, sed sola collatio legitima præueniens collationem ordinarij afficeret eius manus. Vnde ille, qui male acceptauit, debet esse sollicitus, vt cito habeat col lationem illius beneficij vacantis, quia iste tex. plane vult, q. in beneficio cōtra formam huius c. acceptato non ligent manus ordinarij, nisi per collationem. & hoc introduxit iste tex. in pe nam male acceptantis, & ambientis illud beneficium. Si verō esset aliud beneficium, q. illud, quod male acceptauit, tunc quā tum ad ligandū manus ordinarij sufficeret, q. recederet a ma la acceptatione, & de nouo rite fierent processus: & sic posset procedere dictum Io. Mon. quia iste tex. loquit solum de male acceptato. Sed prædictis obstat vñ tex. s. de ele. si compromis sarius. s. j. & 2. ff. de op. leg. apud Aufidium. vbi semel facta ele ctione siue bene, siue male, amplius se intromittere non pōt. sol. Io. Mo. dicit, q. vbi quis male optat, & est sine culpa, iterum optare pōt: sed si cum sua culpa sibi imputet. ¶ tamen isto casu subdistinguit, quia si gñā est cōis formæ, quæ de facili extingui tur dolo, vel negligentia illius, cui fit. s. e. li. de rescri. tibi, qui. in fi. & de præb. si clericus. procedat quod est dictum. Sed si gñā est vltra cōem formam exuberans, vt hic, licet recedere a mala ac ceptatione, quia maiora non tam cito extinguunt. vñ licitū est recedere a mala acceptatione, & venire ad bonā, & legitimos processus, vt hic. alle. s. e. c. j. s. sed extirrit. & s. e. contra. Et idem tenet hic Arc. ex quo prima acceptatio nō tenuit. alle. de opt. lega. l. 2. Et hoc plenius fuit dictum in c. cum in multis. s. de re scri. super gl. fi. & aliquid s. e. ti. & li. c. j. in gl. antep. Ioan. And. ¶ Quid si impetrans acceptet beneficium, quo non erat di gnus, an valeat acceptatio? Sol. Arc. dicit, q. istud rediget ad ar bitrium boni viri. i. iudicis, qui de facto non cognoscit, an di gnus sit, vel non. ff. de ver. obl. continuus. ff. de contrahen. em pti. l. venditio. ff. pro socio. l. societatem. s. fi. & ff. loca. cum in lege. & l. si merces. de oper. lib. l. si libertus. & idem dicendum, quando mandat prouideri de beneficio competenti, & proui detur de non competenti. Et dato, q. in genere mandat de be neficio prouideri, attendet executor conditionem illius in moribus

A D D I T I O N E S.

- a Ante vacationem. Adde quod nec per vnam diem ante vacationem valet ac ceptatio, vt tenent D. de Ro. decis. suis hoc tit. in nouis. Ber.
- b In, & de. Adde Old. conf. 306. Item qualiter differant, de, & cum. vide Bal. in l. j. C. de manu. vin.
- c Procuratorem. Adde D. de Ro. decis. 63 s. in antiq. de procur.
- d Imputet. Adde quod voluit Anch. conf. 215. B.

Geminianus super Sexto Decretalium.

moribus, scientia, & erate. ad hoc de elect. cum in cunctis. de
æra. & qual. accepimus. de præb. cum secundum. ad hoc. ff. de
leg. 3. l. Stichus liber esto. de leg. 2. quidam. de iure do. quæro.
& l. cum post. §. gener. & §. e. li. de reser. si eo tempore. Io. And.
¶ Gl. in ver. causa. colligit, qd dicit tex. & quærit de ratione, &
sol. In fi. gl. idem hic Arch. & idem Inn. & Host. §. e. c. j. ad fi. Io.
12 An. ¶ Quid si scribat, vt t̄ prouideat de beneficio cum priuile
gio acceptandi in prouincia, an poterit acceptari in diœcesi,
vel ecclesia, in qua plures sunt præbendæ? Sol. Archi. hic ponit
dictum Comp. §. de reser. capitulum. in loco all. hic per gl. qui
tenuit, q̄ sic. Et est ratio fm ipsos, quia ex quo potest in prouin
cia, vt hic, & j. c. proz. fortius in diœcesi, vel ecclesia, in qua Pa
pâ facilius concessisset. & ratio, quæ mouet delegantem & c.
de reser. super literis. imò plus dicūt, q̄ si acceptaret primum,
cum vacaret, & illud reperit alteri debitum, fm non debitum,
intelligit affectum, quia acceptatio, & inhibitio intelliguntur
de primo alteri non debito. Nam mādātum debet intelligi de
eo, quod sine alterius præiudicio, & in eommodo fieri potest.
ff. de cond. indeb. si procuratorem. & ne quid in loco publ. l. 2.
§. si quis a Principe. & sic hoc casu poterit variare, ff. de op. leg.
l. homine legato. & l. optione legata. ff. quo. le. l. j. quod ait. le
cus si acceptauit, quod potuit. Nam sufficit semel expressa vo
luntas. ff. quo. leg. l. illud. §. prodest. vnde sufficit semel elegisse.
C. de re. pig. l. fi. C. de fur. l. manifestissimi. C. de codic. l. fi. ff. de
serui. sicut. in fi. vnde in eodem casu variare non posset. §. co. li.
de reser. cum aliquibus. in fi. vbi de hoc. Sed dicit Arch. quos
dam dicere, q̄ si ex acceptance fuit ius acquisitum, tunc non
potest aliàs poterit. ff. de iurisd. om. iud. si conuenerit. ff. de op.
leg. l. pen. tamen putat verius, quod est prædictum. Alij distin
guunt, an dicat clausula, quod duxerit acceptandum, an dicat
quæ ducet, vt primo casu non variet: secundo sic. ad id ff. de ver
bor. obli. l. si quis stipulatus. Sed q̄ etiam in casu decre. variare
nō possit, est arg. ff. de dona. quidam. §. j. Sed hic excusā autho
ritate Papæ, qui potest dare ius ad vacaturam. Io. An. ¶ Quid si
13 habens gratiam, de qua supra nominat t̄ decem beneficia, vel
plura, vel pauciora, & acceptet, quod ex istis primo vacabit, an
valeat? Sol. Compo. vbi supra dicit, q̄ tempore Inn. iij. fuit ob
tentum, q̄ non: tum ratione ambitionis, tum quia certæ perso
ne mortem v̄ appetere, vt hic in prin. & de hoc per Inn. & Ho
st. de iure par. cum dilectus. licet Boa. tenuerit contrarium. §.
e. c. j. Io. An. ¶ Sed quid si t̄ impetrans credit beneficium certū
14 vacare verifimiliter, non tamen vacet, & ipsum acceptat, an te
neat? sol. dicit hic Lap. Abb. q̄ non tenet acceptatio: tamē iste,
qui fuit sine dolo tutus erit. arg. §. e. li. de consti. vt animarum.
j. respon. fm eum. Sed quid si econuerso non credit vacare, cū
tamen vacet, & ipse acceptat tanquam vacans, an teneat acce
ptatio? sol. v̄, q̄ valeat, ex quo acceptat tanquam vacans, nisi
in poenam ipsius propter eius malam acceptance, aliud di
camus, §. de big. nuper. Si verò acceptet tanquam non vacans,
tunc omnino non valet, & imputetur sibi, cum sit sibi contra
rius, & quia quod potuit, noluit: vnde est repellendus. de app.
solicitudinem. de off. del. cum super. facit quod no. j. eo. tit. c.
fi. super gl. no. quia, in fi. & 34. q. j. c. 2. in princ. in gl. si mulier,
vltra medium. ver. sed pone. secundum Lap.

S V M M A R I V M.

- 1 Collatio beneficiorum potest spectare ad alios, quàm ad prelatos.
Et idem est prouiso, & collatio.
- 2 Licitum aliquando est aliquid in specie, quod est prohibitum in genere.
- 3 Impetrans vacaturum non potest obtinere secundum, vel tertium, nisi hoc
in literis concedatur. & num. 8.
- 4 Plures si sint in ciuitate habentes literas generales sub diuersa data, & si-
mul omnes petant beneficium vacans, quis debeat preferri. & nu. 5.
- 6 Inhibitio generalis quare h c prohibeatur.
- 7 Quæro qualiter poterit reservare ad collationem vnius.
- 8 Executoris potestas, qui duas inhibitiones fecit in provincia, an expiret
per mortem Papæ?

Executor. ¶ Gl. non summat. Sine speciali mā
dato non inhihet executor genera-
liter collationem beneficiorum prouincie: specia-
liter verò reseruat primum, & inhihet vltiorem
non sine mandato, nec tunc tenet collatio contra facta. h. d. Et
primò ponit dictum negatiuū, & ipsius casum exceptum ibi,
Nisi secundo ibi. Potest. ponit affirmatiuum cum suo decreto

- ibi, Quod autem. ¶ No. q. † collatio beneficiorū potest specta-
re etiam ad alios, quā prelatos. ad hoc s. de preb. c. fi. ¶ No.
q. idem est prouideant. de quo s. de preb. cum in illis. ¶ No. q.
quandoq; aliquid est † licitum in specie, quod est prohibitum
in genere, quandoq; econuerso. s. c. prox. ¶ No. q. specialis dī
actus, qui refert ad primum subiectum nōdum certum, sed in
posterum certificandum. ¶ No. ar. q. † impetrans vacaturū non

potest obtinere secundum, vel tertium, nisi hoc in literis cōcedat. ad hoc s. de preb. si clericus. ¶ No. q. executor datus ad cōferendum, potest reservare, & inhibere. ¶ Item no. q. factum s. inhibitionem, & reservationem executoris apostolicum est nullum, etiam si sit appositum decretū. quod facit ad no. s. de elec. si eo tempore. ¶ Quid si sunt in ciuitate, vel diocesi plures habentes literas generales sub diuersa data, & simul omnes petant beneficium vacans, quis debeat preferri? Sol. dicit Arch. q. Bonagui. de Are. dicebat se habuisse ab Inn. iiii. q. ille obtinebit, cui primò conferretur. ad hoc. C. de rei ven. quoties. s. c. ti. si a Titio. Et dicit, q. si seruat curia: sed in prium facit ff. c. li. de resc. tibi, qui. j. respon. Sed dicit Io. An. q. putat Arch. ponderasse, q. ibi in paritate gratiarum & c. ponderat data. vñ mirat, q. istum articulum dimisit indecisum. Vñ concludit, q. rescriptum vno modo potest dici generale, q. vagari per ciuitatem, vel prouinciam: & propriè loquendo quo ad materiam literarum beneficiorum iste dicunt pro tanto speciales, quia restringunt ad primum, quod vacabit, nec ad aliud possunt extendi. facit quod no. de rescri. c. j. in fi. vlt. gl. de off. del. ex parte. in vlt. gl. & isto casu esset locus prioritati in data, saltem ex quo ante presentationem primarium collata non esset, vt d. c. tibi, qui. Si verò iuxta morem modernum omnes habent clausulam acceptandi: & tunc hic propriè est generalitas, quia licet vagari, & dimittere ita centesimum, sicut primum: & tunc autem litera primi habet spatium mensis, & cum decreto iuxta nouam formam, de qua in cle. j. c. ti. & tunc etiam intra mensis spatium preferri primus, vt ibi in ver. secus. aut impetrantes habent beneficium acceptandi, & maximè primus sine spatio mensis: ita q. est locus decre. j. s. c. tit. & tunc fatendum, q. sicut valet collatio facta per ordinarium ante acceptationem primi, sic & facta per alium executorem secundi ipsi secundo. & hoc probat d. cle. j. primo respon. in fi. Io. An. Sed dicit Lap. Abb. q. dictum Bonagui. ponit Spec. de act. seu peri. §. super actionibus. in vlt. col. alle. de iurepat. cū dilectus. s. m. Lap. Io. de Lig. dicit, q. isto solo vltimo casu possit p. Io. An. procedit opi. Inn. Io. de Lig. ¶ Quid si nō vult preferri latis pluribus inhibere, sed vni tantum, an possit? Sol. s. m. Arc. licet tex. hic ponat pluralem, tamen idem vñ de singulari preferatō alleg. Inno. & Host. de iurepat. cum dilectus. Io. An. Et sic b. secundum hoc istud plurale resoluit in singulari. facit de priuilegiis. s. m. D. Io. de Imo. ¶ Querit de ratione, quare hic prohibetur generalis inhibitiō? sol. quia durum esset per generalem prohibitionem collationem omnium beneficiorum prouincię impedire. s. c. j. §. e contra. Et sic rescriptum, qd specialiter non concedit hoc, ad hunc intellectū iniquum per interpretationem trahi non debet. ff. de vul. & pub. sub sti. ex facto. de reg. iur. l. Neratius. in fi. Item licet in mandato alicui directo omnia videantur inclusa, sine quo mandatum expediri nō potest. s. de off. del. ex literis. ff. de iurisd. om. in l. 2. illud tamē, sine quo expediri potest, non includit, sed absq. generali suspensione expediri potest: absq. speciali verò non saltem commode, ergo poterit specialem, & generalem. & hoc voluerunt Innoc. & Host. de iurepat. in c. cum dilectus. Io. And. ¶ Querit qualiter poterit reservare ad collationem vnius? Sol. dicit Archid. q. poterit facere isto modo suspendendo talem collationem a collatione primi beneficii, vel secundi, vel tertij. Et sic cum ista determinatione potest suspendere totam prouinciā, vel vnā diocē, vel ciuitatem. alle. no. per Inn. d. c. cū dilectus. & Compo. in c. capitulū. ver. item querit, an executor datus alicui. dicebat contrariū, ne daretur spes in vacaturis. s. c. tit. c. 2. c. ex tenore. sed istud hic reprobat. Io. An. ¶ Querit, an qd dicitur hic de primo, habeat locū, siue quis habet beneficiū acceptandi, siue non? Sol. dic. q. sic. licet habens clausulam acceptandi submiserit se fortunę acceptando primum. Sed dicit Io. An. q. nūquam vidit, ne crederet videre tales literas generales sine beneficiū acceptandi: imò fatuus esset, qui impetraret in prouincia simpliciter primum vacans, tum quia difficile esset scire, quod esset primum, tum etiam quia primum posset esse minimum. Io. An. ¶ Gl. j. ponit, vnde fuerit sumpta, & quid decideret. In fi. gl. & eius, quod no. Ho. in sum. de preb. §. & a quo. ver. pe. & vlt. & eius, quod no. Inn. de iurepat. cum dilectus. & vide no. post Compo. de rescri. pastoralis. super vlt. gl. An. potestas executoris, qui duas inhibitiones fecit in prouincia, expiret mortem Papę. Io. And. dicit Lap. Abb. q. ibi dicitur, q. si fecit inhibitionem generalem, non expirat: licet sit publicata in vna,

ADDITIONES.

- A D D I T I O N E S.
- a ¶ Ad alios, quàm ad prælatos. Imò etiam ad laicum ex priuilegio Papæ. no. Fe. li. c. 2. ver. videtur etiam. de maior. & obed. & c. causam. col. 3. ver. dum dicit Abb. de reser. Pan. in c. dilectus. de off. del. & in alle. c. causam. col. j. & melius in c. ad supplicationem. num. 4. & ibi no. in apost. ad eum. in ver. regem. de renunc. & Old. conf. 219.
- b ¶ In singulari. Quando plurale potest resolui. vide D. Fel. in c. omnes leges. in tract. suo, super j. dis. in princ.

vna, vel duabus ecclesijs tantum. Si verò fuerit specialis, tunc expirat, vt etiam Papa viuente nedum mortuo in alijs ecclesijs, vbi non est inhibitiō prouideri non possit, fm Lap. ¶ Gl. 2. quærit, & arguit, & so. In fi. gl. aliquibus placet istud dictum primum. Vnde dicit Ioā. An. discutiendum istud latius. Nā vt fuit dictum super tex. curia hodie habentibus beneficium acceptandi dat mensē, cui adijcit inhibitionem cum decreto. Vnde quantum ad spatium illius mensis nō est necessaria inhibitiō executoris, quia sufficit illa papalis, sed tamen inhibitiō, de qua loquitur prima pars glo. erat magis præiudicialis, quia non limitabatur ad certum tempus, sed præhebatur, donec prouisum fuerit illi. Sed in casu qui ponitur per Papam, executor non potest alterare formam papalis inhibitionis. Si verò in literis non est clausula mensis, tunc valde utilis esset inhibitiō impetrati: cum executor datus in prouincia illam nō potest facere, nisi vt hic dicitur. Nam si ipse submittit se fortunæ acceptando primum, sed literæ non habentes beneficium acceptandi restringuntur ad primum, nedum in diæcesi, sed et in prouincia potest fieri inhibitiō, de qua loquitur tex. 2. rñso. Si verò literæ non habent beneficium acceptandi, tunc inhibitiō, q̄ non conferatur &c. non procedit in prouincia, vt hic in j. rñso, propter nimiam incertitudinem, & vagationem, sed in diæce. sat is pōt pcedere, quia parum erat durata. Nec restringit ad primum, & bene poterit haberi certitudo in diæcesi de primo, & isto casu satis procedit secunda pars gl. Sed si habet beneficium acceptandi sine mense vel cū ipso tñ sine inhibitiōne: plus tñ grauaret illa forma inhibitionis. Et isto casu multum æquitatis haberet prima pars gl. nō tamen potest dici, q̄ tex. iste hoc probet repetendo sic notabiliter prouinciam.

S V M M A R I V M.

- 1 Collatio canonicatum aliquando spectat ad capitulum.
 - 2 Receptio, & collatio differunt.
 - 3 Præbenda non intelligitur collata, etiam si tunc vacat per solam collationem canonicatus.
 - 4 Scriptura dicitur esse alicuius, quando continet ipsius mandatum, licet manu sua non scripserit.
 - 5 Manus ordinarij collatoris afficiuntur sola presentatione literarum, in quibus datur executor.
 - 6 Receptio est duplex.
 - 7 Executor si datur, vt faciat aliquem recipi in canonicum, & sibi de præbenda prouideri, non obstante numero, executor requirit Episcopum, qui se excuset, q̄ receptio nō spectat ad eū sed collatio, q̄ debeat facere executor.
 - 8 Receptio canonicorum per quos de capitulo debeat fieri.
 - 9 Literæ habentes clausulam, q̄ prouideat cum se facultas offeret, an sint literæ necessitatis.
 - 10 Executor datus secundum formam hic positam an possit compellere ordinarium nolentem conferre, quod conferat.
 - 11 Presentatio non facta executori an afficiat.
- Et quid si fiat vicario, aut procuratori capituli, nu. 12.
Et quid si fiat vni canonico, nu. 13.

I capitulo. ¶ Gl. in fi. sūmat, & primò ponit dubia. Primum, quando afficit. Secundum q̄ sit officium executoris. primum so. ibi, Per solam. & solutionem exponit ibi, Absque. & ad secundum respondet ibi, Imo. & incidens dubium so. ibi in fi. Hæc est notabilis decre. & quotidie practicabilis. Premitte pro euidencia, quæ habes hic in gl. j. Legam per partes. ¶ No. j. q̄ quandoque ad capitulum spectat collatio canonicatum. ad hoc s. de præben. c. fi. ¶ No. hic esse differentiam inter receptionem, & collationē. Et sic videtur, q̄ sola receptio non inducat collationē. de quo per Inn. de rescr. cam te. tamen tex. hic probat, q̄ etiam receptio non inducat collationem canonicatus. ¶ No. hic arg. expressum, quod per solam collationem canonicatus etiam si tunc vacat præbenda, non intelligitur præbenda collata. de quo s. de præben. cum qui. & ibi dixi. ¶ No. q̄ scriptura dicitur esse alicuius, licet de manu sua non scripserit, quando continet mandatum ipsius. ¶ No. q̄ quandoque datur executor nō habens principaliter potestatem compellendi, sed in subsidiū conferendi. ¶ No. q̄ sola presentatione literarum, in quibus datur executor in negligentiam ordinarij ad conferendum, afficiuntur manus ordinarij collatoris. ¶ No. tex. expressum q̄ appellatione beneficij comprehenditur canonicatus, & præbenda ecclesiæ. de quo per gl. in regula. j. j. de reg. iu. ¶ Opp. q̄ etiam ante presentationem literarum etiam sit affecta præbenda: quia ex quo mandat tantum ipsum recipi, videtur q̄ iam esset collatus canonicatus: quia receptio potius videtur referri ad factum, iuxta no. de præben. pro illorum. sed collatio canonicatus afficit præbendam abique alia presentatione. s. de præben. si postquam. & c. cum cui. Sol. dic. q̄ receptio est duplex: quedam, quæ refertur ad factum, & de ista loquitur contrarium: quedam quæ refertur ad ius, quæ alias dicitur colla-

tio, vt no. in d. c. pro illorum. de rescr. cam te. & de ista loquitur iste tex. Et ideo ex quo non erat facta collatio canonicatus requiritur presentatio, vt sit affecta præbenda. Io. An. ¶ Quid si datur executor, vt faciat aliquem recipi in canonicum, & sibi de præbenda prouideri, non obstante numero: executor requirit Episcopum, qui se excuset, q̄ receptio non spectat ad eū, sed collatio, quid dēt facere executor? So. Comp. in c. eam te. de rescr. dicit fuisse obtentum, q̄ executor poterit compellere Episcopum, vt conferat: & postea compellet capitulum, vt ipsum recipiat ad stallū chori &c. Nam executor nō pōt conferre canonicatum cū sit datus ad compellendū tñ: nisi in litera diceretur vt hic, q̄ exqueretur negligente ordinario: tñ eū poterit conferre, si vellet. Vel si plus sibi placet, poterit ordinarium compellere renitentē: & p hoc patet, q̄ ista forma differt ab illa, q̄ hic ponitur in tex. cū executor fm istam formā tex. nō possit compellere, vt dicit j. Io. An. ¶ Quæro, p quos de capitulo dēt fieri receptio canonicorū. Sol. dic. q̄ qdam est receptio facti: vt puta q̄ Papa per se contulit, & mandat illos recipi, tunc singulares de caplo poterunt recipere, & singuli obedient, vt no. post Inn. & Cōpo. de rescr. eā te. sup. gl. ar. q̄. & idem Inn. & Cōpo. de posu. pla. bone. 2. vt ibi no. sup. gl. iō dicit, & vide no. de sen. exc. Romana. s. in vniuersitatē. in gl. dicunt qdā. ¶ Quedam est receptio iuris, & ista dēt fieri in cōi caplo alias nō teneret. 2. q. 6. s. nominationes. & 63. di. c. j. vbi de hoc. & hoc denotat principium huius tex. qui dicit, q̄ scribatur caplo: & quia scribit, vt vniuersitati nō singulis, et si ad superioris mandatū fiat receptio singl' isto casu nullum ius acquiri. Alij tenent prius, vt Guil. Nalo, & Pet. p quibus facit d. decre. bonæ. in fi. ad idem 19. di. in memoriam. iuxta prin. 100. dist. 3. morē. in prin. & 23. q. j. militare. Sed dicit Archi. q̄ primum verius. sed dicit Ioā. An. q̄ in prius facit, quod ipse no. post eum. s. de præben. cum in ecclesijs. c. li. Vnde sol. q̄ aut canonicus est recipiendus de necessitate et receptione, quæ tradit titulum, vt putā qñ sit ad mandatum Papæ, & tunc pñtes tenent capitulum, & capitulariter eum recipient, nec cōpetat eis dicere se contemptos, cum nulla pñlectio eis cōpeteret: imò si pñtes fuissent parere potuissent: tñ et pñtes singl' non recipient eo casu, & sic loquitur hæc gl. Io. An. Lap. Abb. dicit q̄ cū requiratur receptio nis solennitas p pñtes, vt fiat receptio capitulariter non singulariter in hoc casu, ea ratione fateri oportet absentes vocandos de necessitate, quousq; saltem maior pars ipsorum fuerit pñs, vt dicit se notasse in c. Iacobus. de Symo. & s. in d. c. cū in ecclesijs. s. quod vocari debēt absentes, quousq; faciant duplo maiore partē capli, fm Lap. Et istud vñ verius, q̄ in actu vniuersitatis debent esse vñr duæ partes pñtes de vocandis, vt no. Io. An. de his quæ fi. a ma. par. ca. c. j. Ex quo ergo Papa scribit, q̄ capl'm recipiat, intelligitur de caplo, prout iura dicunt esse capitulum, quia rescriptum Papæ debet intelligi fm iuris ordinem. de rescr. causam quæ. ergo detur cōgregatio quantitatis a iure determinate. ¶ Quæro, an literæ habentes clausulam, q̄ prouideat, cum se facultas offeret, sint literæ necessitatis? Sol. Io. Mo. tenet q̄ non, sed sunt literæ facultatis, p decre. cum aliquibus. s. de rescr. Sed Io. An. nō placet, q̄ aliud est dare licentiam, vel facultatem recipiendi, aliud qñ præcipitur, q̄ recipiant, & pñendam conferat, cum poterint, vt hic. ad quod facit, quia videmus, q̄ olim pmissio de conferendo cū se facultas offeret, adstringebat pmittentes. s. e. de testāda. ergo non pōt dici, q̄ mādātū Papæ huius formæ non adstringat. Itē videmus, q̄ executor, qui non parat, puniendus est, vt dixi post Inn. s. co. c. j. in prin. Ioan. And. ¶ Quæro, an executor datus fm formam hic positam possit ordinarium nolentem conferre compellere vt cōferat? So. dic. q̄ non, vt patet hic per formā rescripti, in quo dñ, q̄ ipse negligente executor exequatur. & sic mandatur sibi, q̄ faciat, non cogat ad faciendum illos recipi, sed forma mandati est obseruanda. s. e. li. cui de non. de pñ. tñ pōt executor postq̄ prouidit caplo negligente compellere ipsos, vt nullū recipiant receptione, quæ consistit in facto, alias non fieret executio. & hoc placet Io. And. ¶ Quid sit afficere beneficium, vide no. s. de rescr. tibi qui. Potest tñ qñq; beneficium esse debitum, & non affectum. j. c. proxi. & s. de præben. dilectus. 2. c. relatum. fm Io. Mo. Io. An. ¶ Gl. recita per prius, q̄ ad capitulum non spectat collatio canonicatum. gl. so. In fi. gl.

ADDITIONES.

- a Non intelligitur præbenda collata. Adde quod notauit in apostil. ad istum in c. si clericus. nu. 3. in apostil. in ver. etiam canonicatus. s. de præben.
- b Affecta præbenda. Adde quot modis afficiatur præbenda, Fed. conf. 290. quem omnino vide ad maiorem intelligentiam eorum, q̄ hic dicuntur.
- c Iuris ordinem. Adde pro hoc quod dicit Lud. Ro. confil. 334. q̄ si Papa scribat alicui hoc modo, quatenus de sententia dicti Car. tibi legitime constituit partem ipsam non audias, nisi prius pareat iuricatis, quod debet intelligi de snia q̄ transiit in rem iud. non de illa, quæ est appellatione suspensa quia verba rescr. &c.

Geminianus super Sexto Decretalium.

fi. glo. q. de iure coi non spectat ad capm, patet s. de his q. fi. a prala. quanto. & c. ea noscitur. Io. An. ¶ Gl. in ver. exequatur. recita per contrarium de c. seq. gl. sol. & rationem differentie assignat. In fi. gl. idem Compo. in ver. alleg. in gl. j. & idem Archi. j. c. proxi. Io. An. ¶ Gl. in ver. illorum. querit de vna questione, & sol. In fi. gl. & pro decisione istius glo. facit cle. 2. vt li. pend. in fi. Io. An. ¶ Gl. in ver. capitulo. querit, an presentatio afficiat, si non erat facta etiam executori? Io. q. sic. in fi. gl. & ex isto tex. etiam deciditur, q. presentatio facta solis executoribus non afficit. & fm hoc intellige id, quod no. de prebe. c. fi. in gl. 2. & Inn. & Host. de iurepa. cu dilectus. Io. An. ¶ Sed an sufficiat isto casu sola scientia collatoris ad hoc, vt afficiatur prebenda? Io. dic q. non, cum ad afficiendum requiratur presentatio, vt hic patet. ad hoc. ff. de adul. denunciaste. quod no. de proc. non iniuste. in fi. gl. & vide no. de emp. & ven. c. fi. super. j. gl. Io. An. & fm Lap. Abb. j. de re. iu. cu qui certus. fm eum. ¶ Sed quid, si fiat presentatio vicario, vel procuratori capituli, an sufficiat? Io. tex. hic facit, q. non. & ad idem cle. causam. in prin. de ele. & quod ibi no. & quod no. Gul. in Spe. de appel. §. j. ver. sed circa mediū. & dicit Lap. Abb. q. dicit ibi Spe. q. nō sufficit reservationē alicuius beneficii, vel inhibitiō nem, vel decretum, & huiusmodi peruenire ad notitiam generalis procuratoris capituli, quia per hoc non probatur id ad ipsum capitulum peruenisse, fm Lap. & idem tenet Compo. in Epō, & eius vicario, vt no. j. c. proxi. super ver. ordinario. Ioā. An. ¶ Quid si fiat presentatio talis vni canonico, & non ordinario collatori, & postea beneficium inclusum in litera conferatur illi canonico, an collatio valeat? Io. Compo. in c. capm. in 8. col. ver. item quid si litera arguit q. sic: cum ante presentationem factam collatori non fuerit affecta pro impetrante vt hic, & j. c. proxi. Dicit tamen, quod alij dicunt, quod non valet, vel saltem reuocabitur, sicut dicitur de processu habito de illo, qui sciuit reuocationem mandati procuratoris partis aduersē. s. de proc. mandato. C. de satisfd. l. vnica. C. de euic. l. fundum. ff. de phen. emp. si in venditione. §. item si. cum in beneficijs debeat omnis dolus abesse. s. de ele. cum dilecti. Iste autē fuit in dolo recipiendo prebendam, quā sciebat alteri de mandato Papæ deberi. Ioā. An. Sed dicit Lap. Abb. q. est dīa inter scientiā collatoris, & illius cui confertur, q. scientia primi impedit collationis effectum, vt facta non valeat quo ad conferētem, & quo ad alios, quibus collatio fieret etiam ignorantibus mandatum Papæ. scientia verō illius, cui confertur, impedit collationis effectum quo ad se tm, non autē quo ad conferētem seu alium cui confertur, licet autē isto vltimo casu valeat collatio ex parte collatori: non tm valet ex parte illius, cui confertur, & sic non poterit collationi consentire: & per pns collationem perficere per consensum ipsius non poterit, fm Lap. ¶ Gl. in ver. factam. querit de practica pntationi fiendæ capitulo, qualiter debeat fieri. & Io. Deinde qrit de alia, q. & Io. In ca. gl. ibi, satis est. no. ex gl. practica citadi capm, vel vniuersitatem. & de hoc per gl. in c. bone. hic alleg. in glo. q. incipit, vni soli. & in eo, quod dixit gl. executorem cōpellere posse habentē aggregate capitulum. vide de ma. & obe. c. j. in gl. p hoc. fm Io. An. In fi. gl. §. gl. facit. s. de preben. cum in illis. in fi. So. dic, q. si per mandatum factum vni includeretur alius, ibi ēet transgressio voluntatis Papæ, hic autem est executio, quod de claro. Nam si ibi vterque impediretur, infringeretur voluntas Papæ, qui voluit vnum solum grauari: hic autem voluntas Papæ multo fortius seruatur, quando presentatio facta alteri ex duobus, quos grauari volebat, afficit beneficiū. Ioā. An. Lap. Abb. dicit gl. verā, q. ad istos spectaret collatio cōiter iure delegato, & simpliciter non in solidum, vel ordinario, & simul cōferunt: secus si ex delegatione, & essent in solidum, vel ēet extra ordinaria potestate, & separatim fieret collatio ab eo, cui non est facta presentatio illo, cui est facta, nō reclamante, quia tūc non adimitur illi collatori potestas conferendi, & valet p eum facta collatio. & est rō, quia ex quo vnus sine altero pōt pcede re alio non reclamante, oportet q. vtriq. ipsorum fiat pntatio ad hoc vt vtriusq. ipsorum impediatur conferendi pās. facit quod no. per Io. An. in cle. j. de renun. in gl. ex forma mandati. fm Lap. ¶ Gl. in ver. conferendo. recita per prium, q. presentatio non afficiat. s. c. quia cunctis gl. Io. ¶ Gl. super ver. affectum. querit, an affectio tribuat ius, & sol. In ca. gl. ibi, posset. ad hoc s. de preben. si tibi absenti. Io. An. ¶ Gl. in ver. firmitatem. recita per contrarium, & sol. hic vt glo.

ADDITIONES.

- a ¶ Quod non. Adde pro hoc Ro. consil. 289. vbi dicit, quod sicut ignorantia procuratoris in emendo rem alienam non prodest domino ad vsucapionem, ita nec scientia procuratoris ementis rem morbosam debet nocere domino, qn possit agere redhibitoria non habita distinctione, an habeat speciale, vel generale mandatum. quod no. ad dicta Lap. hic relata.
- b ¶ Vel vniuersitatem. Adde qualiter citanda sit vniuersitas. Ang. consil. 65. Et si

vis videre, quādam valde vtilia de citatione, vide Do. Feli. in c. quoniam. ver. citationes. de proba. & ibi processum esse nullum data nullitate citationis.

S V M M A R I V M.

- 1 Executor datus in subsidium ad prouidendum potest assignare terminum intra quem ordinarius debeat conferre, licet hoc non exprimat in eius mandato.
- 2 Mandatum etiam simpliciter factum intelligitur, si ille, cui mandatur, poterit adimplere.
- 3 Contumax in uno actu non citatur ad alium actum faciendum, quando habet connexitatem necessariam cum actu precedenti.
- 4 Capitulum si post terminum vult recipere, & parere mandato, an possit.
- 5 Executor an possit conferre canonicatum antequam vacet.
- 6 Executor qualiter debeat prouidere impetranti.
- 7 Monitio, & citatio qualiter differant.

¶ **Mo si capitulum.** ¶ No. q. executor datus in subsidium ad prouidendum pōt assignare terminū, intra quē ordinarius debeat pferre, licet hoc nō exprimat in eius mādato. & est rō vt p illū appareat negligentia capli, p quē in eum pās trāsferē. facit de sen. exc. sacro. & qd no. de of. or. significauit. fm Io. An. ¶ No. q. nomini collectiuo adiiciunt verba singularis numeri. de quo de rescri. capm. ¶ No. q. mandatum ēt simplr factum intelligitur, si ille, cui mādāt, adimplere poterit: quia nō dēt referri, vel obligari ad impossibile. de pact. ca. fi. ¶ No. q. vbi demandatur expeditio actus intra tps, & illo negligente transfundatur pās in aliū: illa pās statim transit in surrogatū. vide de rescri. ab excōicato. ¶ No. ar. q. contumax in vno actu non citat ad alium actū faciendū, qn hēt annexitatem necessariā cū actu pcedenti. nam hic ptumaces in cōferēdo canonicatū vocantur postea in collatione prebendæ, quia pbanda hēt necessariā pnextatē cū canonicatu, cū nō debeat esse sine pbanda. s. de prebe. relatū. qd no. q. hēs vnā limitatio nē ad no. in c. eū. qui. s. de do. & cōtu. ¶ Quid si capm post terminum vult recipere, & parere mandato, an possit. So. quidā dicunt, q. non per tex. hic, qui dicit, q. statim pās trāsferē in executorē. & istud vī placuisse Inn. s. c. proposuit. in gl. sicut dēt. ver. dicebāt. & facit s. de sup. negl. pralat. literas. ff. de opt. leg. l. mācipiorū. Sed Comp. tenet prium in gl. magna. ver. sed quid si capm. in d. c. capm. vbi dicit sic obtentum. nā licet in executorē sit deuoluta pās, nō tū sic, qui n capm parere possit: & hoc placet Arch. ad hoc s. e. li. de off. dele. quis. de pben. si tibi, in fi. de procu. licet. ff. de mi. q. si minor. §. Scæuola. & facit qd no. s. de rescri. ab excōicato. sup glo. ante. Ioā. An. Io. de Lig. dicit q. si executor simplr pfixit, & non pcessit ad vltiora, vera est opi. Cōpo. & sequaciū: al's si non sterisset in finibus assignationis termini, sed pnuclasset se solū exequi debere, vel inhibuisset, vel decreuisset, vera sit opi. Inn. quia tunc reuocatur de manibus capli. Io. de Lig. D. Io. de Imo. tenet primū per d. c. l'as. & quod no. in r'as, mora. j. de re. iu. & c. licet canō. s. de elec. Nec obstat p'ia, quia non loquuntur, qn ipsa pās de iure est transfusa, sed hic qn pās est trās fusa ipso iure de vno in alium fm eum. & hanc partē credo verā p tex. hic, qui dicit, potestas prouisionis huiusmodi, & sic loquitur restr ictiue de illa potestate, quæ sit translata in alium. si ergo est translata in alium: non ergo eius collatio valet tanquam si facta esset a nō habente p'tatem. & sic nō valerēt, de iurepa. quod autē. cū fi. Ad dictum Compo. rñdēt, q. ipse non vidit istud capm. Ad dictum Archi. rñdet d. Io. de Imo. & cessat ēt ratio Io. de Lig. q. non est necesse, q. executor actum aliquem faciat post assignationem termini: ex quo solus lapsus termini priuationem inducit, vt vult tex. hic. ¶ Quid si nullus canonicatus vacat, an poterit executor ante vacationem canonicatum cōferre. So. dic q. sic siue in literis dicatur, exequaris, vt hic: siue dicatur, q. conferatur. quod putant quidam verum si in literis sit clausula, non obstat certo canonicorum numero. & sic seruat curia secundum Compo. in c. eam te. s. de rescri. ver. item si que ras. Alij tenent istud verum indistincte siue sit inserta illa clausula, siue non. & est ratio, quia capitulum id fuisset facturum: ergo idem faciet executor. Et dicit Archi. q. opi. istorum videtur hic approbata. Io. An. dicit q. putat Arch. pōderasse, q. hic de illa c'ra nulla sit mentio, & ex quo numerus non erat iuratus, capm non tenebatur recipere, al's teneret recipere, iuxta no. de rescri. constitutus, super 3. gl. Tamen cautē faciet capitulū, si cōpareat, & excipiat, ne videatur exceptioni renunciare, sed posset renūciare fm quosdam, vt no. s. e. li. de rescri. duobus. in gl. quaro. ver. restat. sicut & possent numerum augere. super quo vide no. de p'ab. dilectus. super glo. imo. Ioan. An. Io. de

ADDITIONES.

- a ¶ Poterit. Adde quod voluit Old. consil. 93.
- b ¶ Transfusa ipso iure. Adde quod voluit Fran. de Arc. consil. 95. circa fi.

Secunda Pars. De concessione præbende. 226

Io. de Lig. dicit, qd de iure procedit dictum Archi. sed stilus curiæ prius habet. s. qd nisi sit clausula, non obstante &c. non poterit, & standum est stylo. Io. de Lig. Dicit tamen Lap. qd capto non obesset lapsus talis termini: sed renunciatio quo minus age re possent ad repulsionem ipsius, iuxta no. per Io. An. i regula, mora. j. de regu. iur. in q. 2. & solutione ipsius fm Lap. ego crederem opi. Compo. & Io. An. veram: quia si in literis non esset apposta illa clausula, non includeretur ecclesia habens numerum determinatum, vt patet in d. c. constitutus. & in c. pro illo rum. s. de præb. ergo executor non poterit in tali ecclesia prouidere, ex quo literæ illæ nō includunt. s. de præb. c. si. & per hęc cessat vna ratio Arc. quia capto hoc non fuisset facturum. non ob. iste tex. quia hic non ponitur totus tenor rescripti. Vñ debemus intelligere, qd tex. hic loquatur de ecclesia, quæ erat inclusa in rescri. ¶ Qualiter debeat executor prouidere impetrati. So. dic qd iste tex. ponit præticam: quia dēt dicere, do, vt hic dicit tex. vel confero tibi canonicatum, vel inuestio te de canonicatu: non autem debet dicere, recipio te in canonicū, vt quidam fecit, quē reprehēdit Comp. in c. eam te. s. de rescri. Io. An. ¶ Quæ sit differentia inter monitionem, & citationē cum hic ponantur, vt diuersa? So. dic, qd vocatio est citatio, & monitio pōt fieri præter citationem, tñ quandoq; vtrumque miscet, vt no. d. ver. fig. ex parte. j. in vlt. gl. & facit de ma. & obe. c. si. Io. An. tñ plus operat monitio, qd citatio: qd monitio absq; alia expresse hēt vim peremptorij, vt no. glo. de offic. dele. consulu. ¶ Glof. in ver. competentem quærit, quare requirat competens, & sol. Deinde colligit notabile ex tex. & alle. con cor. ¶ Glof. in ver. ex tunc, quærit de intellectu lre. Deinde op. qd executor non debet expectare terminum, & so. ¶ Glo. in ver. vacationem, recita per prius in ea formatū, & solue vt in gl. In fi. glo. facit. ff. de susp. tu. l. 3. §. quæri pōt. quæ quid dicat, vide de eta. & quali. accepimus, in glo. 2. & qd dicit gl. de Cōpo. dicebat ipse sic Inno. quantum diffiniuisse. Io. An. ¶ No. istam gl. ad id, qd dixi in vlti. no. & ratio, quam ibi posui, vñ melior qd rō gl. hic: qd licet quis sit ptumax in vno actu, nō præsumit cōtumax in alio actu separato, vt no. in d. c. cum qui. sed hæc pbe. da hēt cōnexitatem quandam ad canonicatum: & ideo cōtumax in conferēdo canonicatum vñ contumax, ēt quo ad depēdentiam ipsius canonicatus, vt sic vitium vnius cōnexorū trahatur ad aliud pñexum, b ar. eorū quæ habent de pñti. translatō.

ADDITIONES.

- a Vim peremptorij. Adde Ioan. de Imo. consil. 126.
- b Connexum. Adde quod voluit Io. de Imo. consil. 129. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Solus dicitur ille, cui non adiungitur socius.
- 2 Mandatum solum superioris non afficit rem contestatam in mandato, nec priuat subditum potestate, quam habet super illa.
- 3 Executores qui dicantur.
- 4 Promissores variè dantur.
- 5 Gratia an sit in forma pauperum, an in forma gratiæ, quæ sit differentia.

Soli. ¶ Glo. j. summat circa finē, & primò iungit tres casus, quibus litera bñficialis non afficit. secundus ibi, aut executor. tertius ibi, aut soli. scundo ibi, nisi nos. alios tres casus quibus afficit. scundo ibi, aut executor. tertius ibi, vel nisi. legam per partes.

- ¶ No. qd quandoq; Papa scribit ordinario, vt conferat sine alia executoris datione. ad hoc de rescri. eam te. ¶ No. qd solus dicitur ille, cui nō adiungitur socius, ad hoc de sta. reg. c. 2. ¶ No. ar. qd in impetratione debet fieri mentio de canonicatu, & præbenda. Et sic videtur, qd non sufficeret expressio tñ alterius.
- ¶ No. qd solum mandatum superioris non afficit rem contē tā in mandato, nec priuat subditum potestate, quam habet super illa re. ¶ No. qd veniens contra mandatum superioris est puniendus. con cor. sunt in glo. ¶ Quæro, qui dicantur executores. So. dicit Io. An. qd multæ sunt species fm iura. Nam habemus executores sniarum, negotiorum, litium, vel præceptorū. rem testamētorū. item gñarū. De executorib. sniarum plenē no. de offi. dele. pastoralis. §. quia verò. de re iu. de cetero. & ca. quo ad consultationem. Et habetur de his ru. in Spe. parte 2. de executore negotiorum, litium & præceptorum. s. de ob. ad rōci. c. j. de offi. dele. super qñnū. post prin. ff. de neg. ge. l. 3. §. si executor. & ff. de test. l. si. vbi de his. Et quandoq; vocatur missus. de immu. eccle. c. j. de executoribus testamentorum. j. de test. c. 2. & habetur s. de testib. Ioannes. in glo. De vltimis ergo circa quos versatur propositum, est sciendum, qd ipsorum variæ sunt formæ. b Quidam sunt prouisores, quidam sunt compulsores, quidam misti. Et de mistis partim ad compellend. & partim ad prouidendum. s. de rescri. tibi qui. Circa compulsores de quibus s. de rescri. Abbatem. hic ponuntur tres formæ. Nā dantur, vt compellant ordinariū, vt faciat, quod sibi mandatur. Secunda cum sibi soli mandatur, vt cōpellat sine decreto.

Tertia cum decretum apponitur. Et de quarta facias assignari. habetur de præben. pro illorum. Qñdoque & quinta datur, vt cōpellat prouisioni factæ pareri. de præben. c. pe. & s. eo. li. 4. de præb. dudum. in fi. ¶ De prouisoribus variæ sunt formæ. Qñ que enim datur simpliciter ad prouidendum. s. eo. lib. de pbe. mandato. & c. ei cui. Quandoq; ad prouidendū post negligētiam ordinarij, & non prius. s. c. proxi. Et qñq; sub alia cōditio ne. s. de rescri. si pro te. Qñque ad prouidendum fm formam literarum legati. de præben. si eum. & c. si apostolicæ. Quādoq; cum beneficio acceptandi non determinato tempore. s. eo. c. 1. & c. ne captādæ. Quandoq; determinato tpe acceptationis, & cum decreto, vt in cle. j. eo. ti. Quandoq; vt pvideat primo de canonicatu, & postea de præbenda, & hoc est cōe. Quādoq; conuertitur. s. eo. li. de præben. si clericus. Quandoq; vt solum de præbēda pvideat. e. ti. si postq. Quandoq; de vtroque, & cū hoc de officio, & dignitate. eo. ti. quia sæpe. Interdum cū clausula, anteferri. e. ti. c. pe. & j. prox. Quandoq; vt prouideat certæ personæ, quandoq; incertæ, vt de præben. si cui. & c. is cui. & c. dudum. & ca. quus. 2. Et sic in illis variæ sunt formæ, sicut est varietas literarum, in quibus dantur. formæ autem literarum circa qualitates beneficiorū, & circa personas quæ grauantur, ēt variantur, vt patet de præben. quamuis. j. & c. cum in illis. & c. mandatum. & c. cum de beneficio. Quandoq; circa modos vacationis. de rescri. susceptum. de præben. dudum. Quādoq; circa proprium motum. de præben. si motu proprio. & c. se. & in cle. si Romanus. e. ti. Qñque est varietas indurabilitate illorum. quod dic, vt s. de præben. si pauper, & in cle. gratiæ. de rescrip. & de præben. si de beneficio. Io. And. ¶ Quid si sunt plures ordinarij habentes ptatem conferendi illud beneficiū, an procedit quod hic dicit? Sol. dic qd sic, cum eadem sit ratio, ergo idem ius. de cōsti. translatō. Nec ob. qd hic tex. dicit, soli. a ideo dixit ad excludendū executorē non alium ordinariū, p hoc facit qd no. s. de transla. pl. inter corporalia. in prin. super ver. solus. Io. An. facit qd no. 15. q. 7. eps. ¶ An sit differentia quo ad casum hic positum, an gratia sit in forma pauperum, an in forma gratiæ. Sol. dic quod nō. facit in simili s. de præben. si pro clericis pauperibus. Io. An. ¶ An habeat locum, siue scribatur pro simplici beneficio, siue pro dignitatibus. Sol. dic, qd sic: quia verbum beneficio, hic ponitur largē, vt comprehendat etiam personatum, & dignitatem, cum eadem sit ratio, ergo idem ius. ad hoc quod no. gl. j. j. de re. iur. in regula prima. Ioan. An. qui dicit, qd iste tex. procedit siue gratia sit stricta, vt in ecclesia: siue lata, vt in diocesi: siue iatior, vt in prouincia, semper erit idem ius in hoc casu, licet quandoque ista differant. de quo s. eo. c. executor. ¶ Quid si presentatio non est facta ordinario seu executori, an afficiat in tribus his casibus? sol. dic, qd non est dubium, qd non, etiam si in literis fuerit datus ad prouidendum. s. c. proxi. sed quando est facta collatori, illa operatur scientiā in contemptum mandati superioris, & per consequens incurrit penam: non tamen afficit ordinarij potestatem, de qua sequitur. Io. An. ¶ Gl. 2. quærit, quis dicatur ordinarius, & solu. In fi. gl. no. istam glo. & vide s. de off. ord. ordinarij. in gl. 2. Io. And. ¶ Gl. in ver. compellat. recita per contrarium de c. s. prox. & sol. vt in glo. & c.

ADDITIONES.

- a Mandatum. Quæ autem sit differentia inter mandatum, & præceptum, vide D. Fel. c. eam te. 7. col. vers. inter mandatum. de rescrip.
- b Sunt formæ. Adde videndum Fede. de Se. consil. 190. s. proxi. c. alle. Ber.
- c Beneficium. An autem valeat collatio beneficij facta per ordinariū intra mensem datum expectantibus, si expectans non acceptauit, vide D. Fel. pulchrè in c. cum ex officij. de præscri. circa prin. antepen. col. vers. nona, & vltima conclusio. & iunge cum materia præsentis capit.

SVMMA RIVM.

- 1 Decretum Papæ appositum in literis afficit manus collatoris.
- 2 Executor potest apponere decretum etiam si in literis beneficialibus non sit insertum.
- 3 Beneficium affectum quid efficiat.
- 4 Nisi, dictio, an stet exceptiue.
- 5 Executor si insinuat potestatem, & inibet, ne conferat vicario ordinarij, vel capitulo ecclesiæ, an afficiantur manus ordinarij. Et quid si non apposuit decretum, an si affecta. nu. 6.
- 7 Beneficium affectum si conferatur, an possit impetrans illud euincere a quolibet possessore.
- 8 Iudex delegatus per suam interlocutoriam nunquam tollit effectum literarum iam deductarum in esse.

Nisi nos. ¶ No. qd decretum Papæ appositum in literis, afficit manus ordinarij collatoris de quo s. de præben. si postquam. ¶ Nota qd inhibitio executoris facta ordinario collatori, hēt vim affectiua bñficij in lris cōtenti, ēt si nō apponatur aliqd decretū. ¶ No. qd executor pōt apponere decretū, ēt si in literis bñficia

Geminianus super Sexto Decretalium.

libus non fuit insertū. ¶ No. q̄ receptio sola in canonicū vir-
tute mandati aplici, inducit affectionem beneficii. ¶ No. effe-
ctum affectionis beneficii, quia inducit nullitatem collatiōis
beneficii alteri factā q̄ illi, p̄ quo est affectū, ad hoc s̄. c. proxi.
¶ Q̄ uero, an dictio, nisi, stet hic exceptiue. So. dic q̄ quātum
ad id, quod affirmat collationē tenere, stat exceptiue, sed p̄ re-
spectum ad negatiuam, q̄ hēt, q̄ non afficit, dicitur potius po-
nere q̄ excipere. de quo vide de test. vltra tertiam. Ioan. And.
¶ Quid si executor insinuat potestatem, & inhibet ne p̄ferat
vicario ordinarij, vel capitulo ecclesie, an afficiantur manus
ordinarij? Sol. Arch. q̄ nō per tex. hic qui dicit, ordinario, po-
nens hic ad literā quod ponit Host. in c. caplm. de rescri. in gl.
magna. ver. item quid si ad solū. & vide quod fuit no. s̄. c. pxi.
super gl. no. ad idem alle. quia p̄ p̄stitutionē vicarij non aufer-
tur Ep̄o potestas conferendi, q̄n vult. ff. de pos. l. j. §. pen. ff. de
cond. causa da. si pecuniam. §. item sicut. ad hoc s̄. eo. tit. de
præben. dudum. §. nos igitur. Item præsentatio facta capitu-
lo, Episcopum non arctat, q̄n ad eum solum spectat collatio:
secus si ad ipsos Ep̄m, & capitulū cōiter spectaret, vt no. s̄. c.
proxi. in gl. quæro. Hoc intelligit verum Io. An. nisi præsen-
tatio facta capitulo, & vicario fieret in subsidium, cum Ep̄i co-
pia non possit haberi. facit contra id, quod ibi no. Compo. qui
dicit in prædicto ver. tunc demum per talem p̄sentationē po-
testatem Ep̄o non adimi, q̄n sic erat remotus, q̄ præsentatio-
nem illā scire non potuit: alias vt dicit, presumeretur sciuisse
per decret. alē, cum in tua. qui ma. accu. possunt. Io. An. Sed di-
cit D. Io. de Imo. q̄ istud non v̄ verum, quia sola scientia non
sufficit, sed requiritur præsentatio, vt fuit no. s̄. c. prox. ideo di-
ctum Archi. non est verum fm̄ eum. Possit tñ saluari in termi-
nis, in quibus loquit̄, q̄a dicit, hic, q̄n nō pōt haberi copia Epi-
scopi, vnde tunc sufficiat intimationem facere isto modo, &
eo existente in loco sufficiat sciētia. ad quod optimē facit ele-
causam. §. verū. de elec. vbi sufficit fieri in tali loco, q̄ ad eius
notitiam verisimiliter possit peruenire. Contrarium autem
procedat, q̄n possit haberi copia Ep̄i: & tunc non sufficiat sola
scientia, vt in p̄rio. ¶ Quid si non apponit executor decretū,
an sit affecta? So. dic q̄ sic, quia dictio præsertim, stat hic p̄ ma-
ximē, vnde sufficiet sine decreto. Q̄nq; tñ ponitur pro tñ. 12.
di. illud, & ibi sunt concor. Io. An. ¶ An si conferatur possit
impetrans illam euincere a quolibet possessorē: Sol. dic q̄ sic
tanquam sibi debitam agendo, vt possessorī auferatur, & sibi
conferatur. vide s̄. e. c. j. in prin. & quod ibi no. & idem quod
hic dicit tex. no. Inn. de præb. inter cetera. Io. An. ¶ Gl. in ver.
ipsam, recita per p̄riū q̄ ēt sine præsentatione sit affectū, q̄n est
ibi decretum. gl. fatetur p̄rium. ¶ Gl. in ver. interdixisset, recita
per p̄riū de opi. Ber. gl. sol. In fi. gl. idē q̄ tenebat Ber. tenebat
Host. in c. pro illorum. Sed Inn. ibi dixit, q̄ interdicere, & refer-
uare pōt. Sed dicit Io. An. q̄ nō putat verū de reservatione in
executore dato ad cōpellēdum, quia cū ipse non possit cōfer-
re, ergo nec reseruare conferendū, sed imo v̄ intellexisse de
executore dato ad puidēdū, & tunc bene procedit dictū eius.
Host. aut̄ ibi dicebat, q̄ non est bene dictum, q̄ prouisione cō-
missa videantur cōcessa oīa q̄ ad ipsam faciunt. Fatebatur tñ,
q̄ videātur omnia p̄cessa, sine quibus p̄uio fieri nō pōt, & lo-
quitur decre. p̄terea. de off. dele. quā ibi alle. Inn. hinc est q̄ e-
xecutor datus ad puidēdū, non cogit vt prouideant, vt no. s̄.
eo. ti. p̄posuit. in gl. sic debent. ver. dicebat ēt Inn. & s̄. c. proxi.
Io. An. ¶ Gl. in ver. iam receptus. q̄rit de rōne tex. & sol. ¶ Gl.
in ver. tunc. declarat tex. ¶ Gl. si. est magistra in materia sua, &
tractat principaliter duo dubia. Primum q̄n plures expectan-
tes concurrunt, quis præferat. Secundū quæ gratia præbēdas
afficiant. Et primum p̄sequitur vsque ad ver. videndum. &
ibi tractat fm̄. In ea. gl. circa si. ibi, q̄ verum non puto. no. bene
istam gl. ¶ q̄ Index delegatus per suā interlocutoriā numquā
tollit effectum literarum iam deductum in esse. vide quod di-
xi post Pau. in c. si super gratia. de offic. deleg. eo. li. in ver. sed
quid si executor & c.

S Y M M A R I U M.

- 1 Stylus curie non dat impetrantibus clausulam, anteferri contra habentes gratiam a Papa cum illa clausula.
- 2 Gratia mens, & tenor sunt seruanda.
- 3 Decidere casum in materia præbendali licitum est ex similitudine legali.
- 4 Regula, si vinco vincentem te & c. quando, procedat, & quando non.
- 5 Casus legis qualiter adaptetur decisioni hic posita.
- 6 Habere possum ex alterius persona, quod non possum ex mea.

Auctoritate. ¶ Gl. j. summat, & primò ponit
tres gratias factas tribus in ea-
dem ecclesia successiue, sed tertio cum prorogati-
ua super primū: ex quibus quoniam format. scđo ibi, cū
igitur. soluit, rōne reddens & ar. inducens ibi, licet eim. ¶ No.
q̄ q̄nq; Papa statim confert canonicatum sub expectatione

- 1 præbendē. ¶ No. q̄ stylus curie non habet, vt det impetranti-
bus clausulam, anteferri, contra habentes gratiam a Papa con-
cedente clausulam illam. de quo etiā s̄. de præb. quodā. ¶ No.
q̄ mens, & tenor gratie est obseruandus. ad hoc de præben. cui
de non. ¶ No. q̄ q̄nq; quis consequitur ex persona alterius, q̄
ex propria persona obtinere non potest. Idem no. Inn. in fi. gl.
de concess. cum olim. ¶ No. q̄ si vinco vincentem te, fortius de-
beo vincere te. ¶ No. q̄ est licitum decidere casum etiam in
materia præbendali ex similitudine legali, etiam si lex loqua-
tur in materia testamentaria: vide s̄. e. ti. & li. quia cunctis. ver.
econtra verò. ¶ No. casum, in quo primus impetrans non hēt
primam præbendam. vide glo. s̄. de præb. quia sēpe. & s̄. c. proxi.
in glo. magna. circa prin. ¶ Op. contra tex. q̄ mater non exclu-
dat fratrem fm̄ iura fforū, vt patet in l. 2. §. si sit cōsanguinea.
ff. ad Tert. vbi patet, q̄ succedit cum matre. so. Io. Mo. dicit il-
lud verum, q̄n solum superest mater cum fratre, sed hic q̄n cō-
currit cum patre adoptiuo, quo casu vincit fratrem, vt sic vin-
cat patrem adoptiuum, quem aliās non vinceret. Vnde ad lite-
ram dicit, mater vincit agnatum per concursum, vt concurren-
do cum eo vincat parrem adoptiuum, quem aliās non vince-
ret. Io. An. ¶ Quid si daretur clausula, econuerso, an procede-
ret decisio hic posita? So. dic q̄ sic: quia si inspiceremus adhuc
mentem: & idem esset in filiis, puta si diceretur, q̄ præferetur
omnibus vltra tale tempus expectantibus. Io. An. ¶ An sit ve-
rum, q̄ præferatur omnibus ante receptionem? Sol. dic, q̄ sic si
non habent ius in re: secus si iam habuissent ius in re, vt no. j-
c. proxi. Io. An. ¶ Quid si ante vacationem, vel collationem hu-
ius primæ præbendæ vacatisset gratia tertij, quis haberet:
an primus, an secundus? So. dic q̄ primus haberet hanc primā,
vt no. s̄. de præb. c. pe. eo. li. in 3. glo. Io. An. ¶ Glo. 2. quærit de
ratione, quare fecerit mentionem de Martino. & so. In fi. glof.
facit quod no. de rescri. capitulum. in j. glo. Io. An. ¶ Gl. in ver.
similem. quærit quomodo erat simile & sol. ¶ Glo. in ver. pri-
mam. recita per contrarium de opi. Comp. & so. vt in glo. In fi.
4 glo. super isto brocardo, si vinco vincentē te, propterea vin-
co te. In ista auth. licet. & li. hic alleg. pro cōtrarijs Cy. post Pe.
distinguit. Aut quæritur de diuersis casibus: & tunc licet vincā
vincentem te, nō propterea vinco te, vt d. auth. licet. & li. alle-
pro contrarijs. Aut quæritur de eodem. & tunc refert, an sit ea-
dem ratio vtncendi te, qua vici vincente te, aut non. primo ca-
su vera est regula, vt in l. de accessionibus, & hic. secundo casu
non vt in l. Claudius, hic alle. Nec ob. huic decre. d. l. Claudius,
quæ dicit, q̄ si tribus successiue obligauit rem, & primus supe-
ratus a tertio non appellauit, tertius per hoc non succedit in
locum primi: sed sine præiudicio prioris sententiæ inter eos:
inter quos lata est, secundus creditor haberet integrē ius suū:
sed dicit, q̄ illud procedit, quia res inter alios acta & c. vt ibi pa-
tet. Io. An. Dicit, Do. Io. de Lig. quod ita erit in casu istius capi-
tuli: quia super affectatione istius præbendæ est eadem ratio: quia
voluntas Papæ, quæ facit tertium præferri primo, & ex eadem
secundum tertio, quia prior in data. ¶ Item in literis tertij ap-
ponitur clausula derogatiua primo, non secundo, fm̄ Ioan. de
Lig. ¶ Glof. pe. recita per contrariū, q̄ pater sit agnatus: cuius
contrarium dicit tex. glo. so. In fi. glo. in l. de legi. agna. tu. ad
fi. & tit. se. de ca. di. §. minima. vbi patet p̄ minimam capitis di-
minutionem quæ est, cum is, qui sui iuris erat alieno iuri. subdi-
tur, ciuitate, & libertate retenta, quem desinere esse agnatum.
5 Io. An. ¶ Glo. fi. quærit quomodo casus legis adaptetur intelligen-
tioni hic positæ, & so. In ea. glo. ibi, agnatum. ibi istud intelligit̄
fm̄ iura fforū, vt patet per sequentia, q̄ etiam fm̄ illa iura nō
v̄ procedere in fratre, vt fuit dictū super tex. in oppositione. In
ea. glo. ibi, locum non habet. ad hoc C. ad Tert. l. fi. & auth. &
cum solis. & auth. defuncto. Sed aliquibus v̄ contrarium qua-
si illud ius antiquum per hanc decre. sit reuocatum, vt saltem sit
obseruādum in terris de temporali iurisdictione ecclesie. Sed
hoc non placet Arch. quia non est verisimile summum Pontifi-
ficē voluisse per hæc verba mutare obseruantiam successiōis.
C. de inoff. testa. si q̄n. & de elec. ecclesia. 2. Et q̄d expresse nō
corrigitur, stat: & iurium correctio est vitanda. s̄. e. li. de elec. cū
expediat. Et ex his refert hic Arc. q̄ ex iure abrogato argui po-
test. de quō de iu. nouit. ¶ Item no. ex decre. alia tria. Primum
q̄ ex alterius persona habeo, ex mei persona habere non pos-
sum. ff. de contra. l. si post. & C. de in inte. resti. l. petendē. Secun-
dum q̄ id, quod est mihi inutile, alteri ex mei persona sit vti-
le. ad idem. ff. de inoff. testa. l. posthumus. §. si quis ex his. C. de
iu. do. l. fi. §. j. Tertium quod fallit regula, si vinco vincentem

A D D I T I O N E S.

- a Simile. Quid dicatur simile, & quomodo accipitur simile, & an valeat argu-
mentum a simili, vide Do. Fely. in c. translatio. & ibi no. casus in quibus nō
procedat argumentum a simili.
- b Brocardo. Adde videndum Old. confi. 128. vbi de intellectu huius decre-

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesia non dicitur numerata quo ad præbendas.
- 2 Augmentum censetur eiusdem iuris, quo res cui adiungitur.
- 3 Ecclesia aliquando potest habere determinatum numerum canonicorum, & non præbendarum.
- 4 Receptus per literas facultatis non dicitur receptus autoritate apostolica.
- 5 Religiosi an sint capaces portionum privilegiatarum.
- 6 Impetrans in ecclesia beneficium ut vacaturum si non est determinatus numerus, an possit obtinere?

Sicut autem. ¶ No. quod in ecclesia non numerata quo ad præbendas id, quod assignatur singulis canonicis, potest appellari distributio, vel portio: & talis distributio venit loco præbendæ. ¶ No. quod augmentum eiusdem iuris censetur, quo res cui adiungitur. Et sic facit iste tex. quod habens privilegium, ut possit transire per territorium alicuius sine solutione gabelle, possit transire eodem modo per territorium illi additum. ¶ No. quod quandoque ecclesia potest habere determinatum numerum canonicorum, & non præbendarum: & quandoque nullam determinationem habet nec in præbendis, nec in canonicis. supra eo. titu. ex parte. & de præben. dilecto. quandoque utrunque, ut d. c. dilecto. ¶ No. quod data minoritate numeri personarum, inter quas fit rerum distributio, datur augmentatio distributionum. vide de consti. cum accessissent.

¶ No. quod receptus per literas facultatis non dicitur receptus autoritate apostolica. ad hoc s. de rescri. cum aliquibus. ¶ Quæro, quæ fuit ratio dubitandi isto secundo casu? So. dic. quod aliqui expectabant: sed ratio decidendi est, quia isti habebant ius in re, quamvis pinguorem portionem expectarent, & ipsius ampliacionem: & sic hoc, quod expectabatur, non erat novum ius: sed augmentum primæ portionis. Ioan. de Li. ¶ Quæro, an religiosi sint capaces illarum portionum privilegiatarum? So. dic. quod non. de quo per Innocen. in ca. dilectus. j. de præb. & quæ sint illæ portiones privilegiatæ, ibi habet. Io. An. ¶ Gl. in ver. distinctio. ¶ rit. an impetrans in ecclesia beneficium vacaturum si non est determinatus numerus possit obtinere. & recitat. 4. opi. In fi. glo. pro opi. Host. facit ff. de le. j. l. si cui. ubi legatis servus cum peculio debentur etiam illi, qui non habent peculium. Item facit ad id, quod dicit de clausula, quod quæque clausula ponuntur ad exequendum gratiam, non ad augendam, ut in c. j. de præben. in fi. secundum Ioan. An. D. Io. de Imo. dicit quod hæc opi. Host. licet videatur equa & in practica servaretur: tamen de iuris rigore non videtur vera. Nec ob. fundamentum Host. quod magis sit impetrabile in illa ecclesia, quam in numerata: quia illud arg. non procedit in literis beneficialibus, cum non liceat arguere de maiore ad minus, ut no. de rescri. postulasti. ut patet in c. cui de nō. s. de præb. secundum eum. do. meus Ant. de Bu. in c. constitutus. de rescri. tenet cum glo. hic, & ibi est casus de illa q. quia ut ibi apparet, impetratio erat obtenta, si vacaret, vel proximè vacatura, & tamen Papa vult, quod si determinatio numeri non præcessit executorias, quod ille obtineat præbendam, & sic est ibi casus de hac q. Dicit tamen, quod ille tex. limitat hanc glo. ut procedat hæc glo. quando numerus non est determinatus nec tempore impetrationis, nec tempore vacationis, & tunc statim recipitur in canonicum, ut habeat potestatem sicut alij: nisi obstat exceptio paupertatis, ut dicit hæc glo. Sed si tempore impetrationis non est numerus determinatus, & tempore receptionis est determinatus, valebit impetratio, sed non recipietur statim, sed expectabit proximam vacationem, ut vult ille tex. qui in fi. vno modo limitat hanc glo. & talis determinatio subsequens non absorbet gratiam, quin valeat, sed differt, ut non possit provideri antequam vacet. & assignat rationem: quia licet sint ligatæ manus ordinarij per impetrationem, vel processum, vel per decretum, vel non possit conferre præbendam. s. c. si soli. & c. si capitulo. non tamen sunt ligatæ quo ad potentiam determinandi numerum, secundum d. meum, & bene. ¶ Glo. in ver. facultatis, recita per contrarium, quod debeat comprehendere literas facultatis, cum etiam quandoque dicantur recipi tales autoritate Papæ. supra de rescri. susceptum. glo. sol. distinguendo, & glo. sequens assignat rationem, quam recita cum ista. ¶ Glo. in ver. præfatam. assignat rationem. In fi. glo. intellige glo. quod assignat rationem huius tertij casus. Nam non respicit primos duos secundum Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Receptus ultra numerum autoritate apostolica debet habere vocem in capitulo &c.
- 2 Potestas vocis dandæ in capitulo non dependet a iure præbendali, sed a iure canonicali.
- 3 Præbendæ appellatione non comprehenduntur distributiones quotidiana.

ff 3 In illis.

tem te & c. de quo in gl. in fi. Ho. in summa. qui fil. sint leg. s. an utrique genus succedat. ver. quod aut dixi. ubi dixit, quod forte fauor mrimonij fuit rō illius iuris. ponit et ibi de triplici gñe pisciū maris, quorum vnum vincit ab alio, sic & si legatū mihi factū translatū sit in nō capacē, ille me impedit, sed sibi nō pdest. ff. de leg. j. l. planē. in prin. & de adi. le. l. si transferā. & l. legatū. 2. in fi. sic et dicebat de. l. Fusia canina, ut no. insti. de le. fu. ca. to. Io. And. ¶ Quid si iste habeat clausulā, quod præferat oībus receptis autoritate sua non pdecessorū suorū, quo ordine habebunt præbendas? Sol. primā habebit primus, scđam tertius, quā præfertur secundo. tertiam habebit secundus, secundum Pau.

S V M M A R I V M.

- 1 Papa dicitur promotus ad pontificatum.
- 2 Beneficiorum ecclesiasticorum appellatione quid comprehendatur.
- 3 Ius non dicitur quæsitum in re ante collationem beneficij, sed ad rem.
- 4 Papa non requirit consilium Cardinalium in reuocatione privilegiorum pontificum Romanorum.
- 5 Successor potest reuocare privilegia pdecessoris.
- 6 Interpretatio dubiorum circa constitutiones spectat ad illum, qui eas promulgavit.
- 7 Impetrans literas ad beneficia si habet clausulā, anteferri, an debeat præferri illis, quibus ius erat iam quæsitum in re.

Voniam. ¶ Glo. non summat, posset sic summar. Reuocatoria gratiarū includit receptos in canonicos præbendam distinctam expectantes, et si percipiebant distributiones quotidianas, secus si præbendam distinctam non expectant, sed augmentum portionis includit habentes ius ad vacaturā, si nōdum est deuentum ad collationem. h. d. Et primo ponit mentem reuocatoria. secundo ibi, p̄senti. declarat quinque dubia circa illā. primo tria. secundo quartū ibi, in illis. tertio quintum ibi, sane. Legā per partes. ¶ Quæro, quæ fuit causa dubitandi in isto primo casu? So. dic. quia præbendæ iam erant affectæ per adaptionem canonicatū factā autoritate Papæ. Ratio verò decidendi, quia de mente iuris, & reuocatorum est, quod tollantur iura ad rem, sicut hic erat ad p̄bendas, vel portiones privilegiatas fm Io. de Lig. ¶ No. quod Papa d̄r promotus ad pontificatum ante coronationem, cum hic dicat de assumptione ad pontificatum, & tñ ista constitutio fuit facta ante coronationem, ut probat gl. 3. hic, iuncta gl. pe. super data huius lib. ¶ No. quod appellatione beneficiorum ecclesiasticorum comprehenduntur omnia hic expressa. hoc probat tex. hic per illam implicatiuā, alijs. quod bene no. quia facit, quod impetrans beneficium ecclesiasticum possit acceptare p̄bendam, officium, portionem, & p̄stimoniam, si darentur in titulum ecclesiasticū. ¶ No. quod ante collationē beneficij nondū ius quæsitum in re, sed ad rem. ad hoc tex. hic in fi. ¶ No. quod duobus substantiuis singularis numeri iūgitur adiectiuū pluralis numeri. ¶ No. quod in reuocatione privilegiorum pontificum Romanorum Papa nō requirit consilium Cardinalium, cum hic dicat tñ de p̄sentiā. ¶ No. quod successor pōt reuocare privilegia pdecessoris, sed secus in p̄stibus rite factis, ut patet in c. i. de probat. & no. ne p̄scla. vi. suas. c. fi. ¶ No. quod p̄p editionem nouorum iurium nō tollunt nouæ dubitationes, imo ex illis insurgunt. ad hoc p̄cemiū cle. ¶ No. quod interpretatio dubiorū circa cōstitutiones spectat ad illum, qui eas promulgavit. & sic v̄f. quod illi interpretari possint statuta, qui ea ediderunt. ad hoc de sent. exc. inter alia. ¶ No. quod receptus in canonicum sub expectatione præbendæ non dicitur habere ius in re, cum s. dixit tex. reuocatoriam non includere illos, quibus ius quæsitum erat in re. ¶ Quæro, an alia privilegia Celestini fuerint reuocata? Sol. dic. quod sic, ut apparet in extraua. Io. quæ incipit, sancta Romana. ubi dicitur, quod ipse Bonifacius 8. reuocauit etiam ex rationabilibus causis omnia privilegia ab ipso Cele. concessa, quæ per ipsum Bo. approbata nō essent. Ioan. And. ¶ Quid si impetrans literas ad beneficia habet clausulam, anteferri, an debeat præferri illis, quibus erat iam quæsitum ius in re? Sol. dic. quod nō, ut no. post Comp. s. de rescri. cām quæ. Vnde debet intelligi de primis, quibus nōdum erat ius quæsitum in re, & sic dicit se pronūciassē Mediolani de mādato Papæ: tñ subdit, quod curiales tenent verum id de iure in re, secus de iure ad rem, pro quibus hæc decr. Io. An. & de hoc est casus s. proxi. Nam ibi erat receptus in canonicum, & sic erat quæsitum ius ad rem, & sibi p̄iudicat clausula, anteferri. ¶ Glo. 3. querit, qñ iste fuerit assumptus, & sol. ¶ Gl. 4. alle. concor. in fi. vide, qñ no. in cle. Romani. de iureiur. in prin. Io. An. ¶ Gl. in ver. procedat. alle. concor. in fi. glo. ad idem. C. de leg. l. j. dicit Arc. quod illa decre. contradicit, sed ibi loquitur de interpretatione iudicis, hic de interpretatione principis. Io. An.

A D D I T I O.

- 1 C. j. Vbi vide D. Fel. an princeps obligetur ex contractu, & an cōtractus principis factus in p̄iudicium subditorum valeat, & multa ibi valde vtilia, & bene ordinata.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Nillis. ¶ No. ar. q. receptus ultra numerū auctoritate aplice dēt hīe vocē in caplo. locū in choro, & quotidianas distributiōes: de quo p. Io. An. in c. cū M. de consti. ¶ No. q. ptās vocis dā de in caplo nō depēdet a iure p̄bēdali, sed a iure canonicali & no. qui dicant hīe plenitudinē iuris canonicali: q. ille, q. hēt expectatiuā ad canoniam: licet nō hēat p̄bendā, qd no. q. a facit, q. si statutum ecclesiē diceret, q. canonici habētes plenitudinē iuriscanonicali, nō p̄cipiant distributiones canonicales quotidianas, nisi fuerint in certo ordine p̄stituti: illud videt̄ tales includere canonicos, et si adhuc nō hēret p̄bendā. ¶ No. optimū tex. q. app̄one p̄bende nō cōprehendunt distributiones b. quotidianas, p. qd dicunt do. de Ro. q. si fiat mētio de fructibus beneficij vīq; ad certā summā, nō cōprehendunt in valore beneficij, quotidianas distributiones, vt ipsi ponunt in p̄clu. 2. 28. fm meā quorā. & de hoc p. Io. An. in addi. super ista rub. ¶ Q. uero, q. fuit rō dubitādi isto casu. Sol. est, q. iā videbat̄ plenū ius hīe, sed rō decidēdi est: quia nouū ius expectabat distictū a primo fm Io. de Lig. ¶ Op. q. iste ver. p̄dicat ver. p̄cedēti. Nā hic habebāt distributiones, & expectabāt portiones. Et dē, q. reuocatoria hēt locū isto casu, & s. rñs. pxi. hēbant et distributiones: & expectabāt portiones maiores: & dē, q. nō hēat locū reuocatoria. so. dic. fm Pau. q. qdā sunt portiones, q. appellant̄ priuilegiatē: vt q. est certus numerus canonicorū in ecclesia, & p̄bēdarū: q. tñ nō sunt distincti, sed ipsarū p̄uētus diuidunt̄ in tot partes, quot sunt canonici intra numerū: & tñ in istis p̄cedit iste tex. q. tales portiones sunt loco p̄bēdarū existentū intra numerū. Quedā sūt portiones, q. appellant̄ p̄secutiua, vt si certus est numerus canonicorū in ecclesia, tñ ipsorū p̄uētus in tot diuidunt̄ p̄tes, quot sunt canonici. & et si sunt ibi supnumera rij illis sua pars datur. & de his loquitur s. proxi. casu fm Pau. ¶ Glo. in ver. existat. recita per contrarium. de ver. p̄cedenti ad istum. glo. fol. in fi. gl. idem Pau. super tex.

ADDITIONES.

- a ¶ Vocem in capitulo. Adde videndū Fed. consil. 290. vbi etiā ad proximē dista.
- b ¶ Distributiones. Adde Oldr. consil. 118. a quo Io. An. habuit in addi. hic alleg.

S V M M A R I V M.

- 1 Executor apostolicus potest apponere decretum in suis inhibitionibus.
- 2 Collatio sola facit acquirere ius in re, non alij actus p̄cedentes.
- 3 Et quid si esset facta per executores, non tamē adhuc est acceptata per impetrantem, & superuenit reuocatoria, an comprehendat illam gratiam.

Ane. ¶ No. ar. t. q. executor aplice pōt apponere decretū in suis inhibitionibus. ad hoc s. c. si soli. ¶ No. q. vbi requirit̄ habitus rei ante euentū alicuius p̄ditionis, nō sufficit p̄sē rē et si res erat vacans. ¶ No. q. sola collatio facit acquirere ius in re, nō autem alij actus p̄cedētes etiam si p̄cedat petitio. ¶ Q. uero, quare fuit ratio dubitādi: dic q. fuit propter processum hic factos. ratio decidēdi, quia reuocatoria tollit omne ius ad p̄bendā, sed non in p̄benda, sed p. collationē solam acquiri ius in p̄bēda, & nō ante, cū in hoc secundo casu non fuerit deuētū ad collationē fm Io. de Lig. ¶ An hēc reuocatio impediāt p. collationem factam de vacaturo. So. dic q. nō, cū tex. dicat hic de collatione facta beneficiorū vacantiū, & illa impediāt reuocationē: ergo a p̄rio secus si sit facta de vacaturo, vt s. c. i. Io. An. ¶ Gl. si. recita p. p̄riū in ea formatū. & so. vt in gl. In. e. gl. ibi, ad rem. Et iō per petitionē videor beneficiū acceptasse: vt no. gl. in cle. cū ei quē. s. p. e. ti. Io. An. ¶ Quid si esset facta collatio beneficij p. executorē, nō tñ adhuc est acceptata per impetrantem, & superuenit reuocatoria, an cōprehēdat illā gratiā. So. Lap. Abb. tenet q. sic, q. sola collatio nō sufficeret, nisi p̄cederet acceptatio, siue ipsius impetrantis, siue eius p̄curatoris: q. ante acceptationē nō diceret̄ p̄fecta. ad hoc s. de cle. cū inter canonicos. facit. s. c. ne captandā. & de p̄b. is cui. & c. si tibi ab senti. j. rñ. Nā verba dñt intelligi cū effectu. de p̄. di. j. s. hēc autem verba. de cler. nō resi. relatū. & sic vī et intelligendū s. de off. leg. p̄senti. j. rñ. licet in p̄rium faciat quod no. Io. An. s. c. li. de off. dele. c. fi. in q. Sed p. prima parte facit cle. fi. vt li. p̄. & quod ibi not. cum igitur collatio facta, & nō acceptata non trihuat ius in re sed ad rem: & reuocatoria tollit ius ad rē, vt hic dicit tex. pater, q. talem collationem tollit, fm Lap.

ADDITIONES.

- a ¶ Collatio. Collatio autem beneficij, quando fit ipso iure, nulla ex crimine eius, cuius confortetur. vide do. Feli. in c. 2. de rescrip.

Ne sede vacante.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Collatio aliquando pertinet communiter ad Ep̄m, & capitulum. Et quid dicatur communiter pertinere.
- 2 Suspendus a collatione beneficiorū non confert p̄bendas.
- 3 Singulares de capitulo possunt excommunicari.
- 4 Episcopus solus an possit conferre, si canonici omnes non sint excoicati.

Sad Episcopum. Gl. non summat. Io. And. diuidit in tres partes. secunda ibi, Cum verò. tertia ibi, Vbi verò. Prima (cum collatio est communis) soluit dubium, quod fortificat ibi, etiam si. Secundo conuertit casum ibi, idē. Secunda principalis (cum collatio est solius Ep̄i) soluit dubia, & a solutione excipit ibi, nisi. Tertia principalis soluit duo dubia. secunda ibi, nec etiam. & vtriusq; rationem subdit ibi, quia. Præmitte, q. habes eo. tit. illa videlicet. q. non reperitur iure cautum, q. sede vacante capitulum succedat in collationibus beneficiorū. Item p̄mitte, q. qñq; ad solum Ep̄m spectat collatio p̄bendarum, qñq; ad solum cap̄m, qñq; simul, quandoque cōi consensu, qñq; cum consilio. de quo de ele. cū ecclesia. Itē, q. suspensus, vel excommunicatus non pōt conferre p̄bendas. de concess. p̄b. quia diuersitatem. Legā p. partes & summabo quālibet partē de p. se. Et hæc prima pars sic posset summari. Collatione cōiter ad Ep̄m, & cap̄m p̄tinente, vno ipsorū effectu in habili alter confert. h. d. ¶ No. q. quandoq; cōiter p̄tinet collatio ad Ep̄m, & cap̄m. de quo in c. cum ecclesia. de ele. ¶ No. q. illud dē cōiter p̄tinere, quādo æquale ius q̄libet pars hēt in actu. ¶ No. q. quandoq; app̄one p̄bendē cōprehendit canonicatus, & p̄benda. ad hoc s. de p̄sue. c. j. lib. 6. ¶ No. q. suspensus a collatione beneficiorū non confert p̄bendas, & sic beneficij appellatione comprehendit p̄benda. ¶ No. q. excommunicatus excommunicatione maiori nō pōt beneficia cōferre. cōcor. sunt in gl. ¶ No. q. singulares de capitulo possunt excommunicari. de quo et hic in gl. ¶ Quid si spectat collatio beneficiorū simul, an habeat locū iste tex. So. dic q. sic cum eadem sit ratio in illis, q. est in p̄bendis. Ergo idem ius esse dēt, de consti. transla. Vnde nō inducit iste tex. in hoc specialitatem in p̄bēdis, & sic largē sumit hic p̄benda. & pro hoc facit tex. hic, qui dicit, a beneficiorū suspensione & c. fm Io. An. ¶ No. istud dictū, q. appellatione p̄bēdarum lato sumpto vocabulo comprehendunt alia beneficia ecclesiastica, quādo ratio est eadem in omnibus. facit quod no. in cle. j. de ele. c. li. vbi idē dē de canoniam. ¶ Quid si sint excoimunicati oēs canonici, an Episcopus solus possit conferre. Sol. dic q. non, etiā si vnus solus remanet non excommunicatus, quia tunc cōferret cū illo, & hoc voluit hic tex. qui dicit, oēs. Nā ille solus excoicatus p̄seruat ius capituli, & in cū solū non residet, vt no. s. de postu. p̄la. gratū fm Io. An. ¶ Gl. 2. querit, quid si vacet sedes alio modo, an habeat locum iste tex. sol. q. sic. ¶ Glo. in ver. et. declarat, quare istud fuit additum in tex. & sol. In fi. gl. quidam habent gl. hic, q. dicit Vincetium, & ista est vera, quia ipse in c. 2. e. ti. tenuit, q. siue ad solū Episcopū, siue ad eū cōiter cū caplo spectaret collatio vacante sede nō cōferebat cap̄m. Quidā habent Inn. & ita est corrupta, quia ipse tenuit in c. q. diuersitatem. de p̄ces. p̄b. sine distinctione, q. si ad Ep̄m & cap̄m spectabat simul collatio, suspensio Episcopo solū capitulū eliget. sunt em̄ vnū corpus quo ad illa, q. eis cōiter imminēt faciendā. Sed Host. determinabat illud, prout sequit̄ hic in gl. Io. An. ¶ Gl. in ver. singulariter. querit, quare tex. hoc expressit, & sol. In fi. gl. Io. Mo. & Archi. alleg. ff. de admi. tu. ira autem. alias incipit, quidam decedens. s. Papinianus. & l. Titium. in prin. s. j. Ioan. An. ¶ Glo. in ver. maior, querit quare de maiori tex. expressit, & soluit.

ADDITIONES.

- a ¶ Cum consilio. Adde Fed. consil. 23. Ber.
- b ¶ P̄bendā. Vtrum facta mentione canonicatus dicatur facta mentio p̄bendarū, vide do. Feli. in c. cum adeo, de rescrip.

S V M M A R I V M.

- 1 In collationibus p̄bendarum Episcopi aliquando interuenit consensus capituli, aliquando consilium.
- 2 Mors civilis quando equiparatur naturali.
- 3 Suspendus ab officio, an sit suspendus a collatione beneficiorū.
- 4 Capitulum an possit conferre, si Episcopus est in mora. Et an possit commendare beneficia. nu. 5.

Vm vero. ¶ Pōt iste s. sic summari. Collatio vel assensu capituli illo existente in habili nisi sit in mora nō cōfert cap̄m. h. d. ¶ No. q. in collationibus p̄bendarū Ep̄i qñq; interuenit p̄sensus, qñq; p̄siliū capituli sui. ¶ No. q. mors civilis equiparatur nāli, qñ civilis quo ad illū actum est eiusdē effectus. nā quo ad collationē beneficij pariter est inhabilis mortuus, & suspēsus. ad hoc s. p̄. rñs. de quo p. gl. in c. susceptū. s. de rescri. eo. lib. ¶ No. q. qñq; rōne morē quis priuatur iure suo, & in alium transferri. vide in regula, mora. j. de reg. iu. ¶ Q. uero, an suspensus ab officio sit suspensus a collatione beneficiorū. So. dic q. sic. s. de cōsue. cum dilectus. vnde idē est, qd in suspensio specificā collationē beneficiorū. Io. An. ¶ Quid si Ep̄s sit in mora, an capitulum possit

possit conferre: Sol. dic q sic. ar. a contrario huius literæ dññ post lapsum tempus concilij Lateran. hoc faciat. & iste est casus nouus & ius nouum, in quo minor supplet negligentiam maioris, cuius contrarium tenuerat Inn. in c. quia diuersitatē. de concess. præben. dicens, q cum hæc pœna nō esset a iure imposita ep̄o, vel prelato: ergo non deuoluebatur. s. de negli. præla. Romana. Sed Io. Mo. dicit hic, quia ep̄s, & caplm sunt vnū corpus, cuius caput est ep̄s, & canonici membra. de his quæ fi. a præla. nouit. de ver. sig. cum clerici. vnde spūale coniugium est inter eos. de testa. requisisti. ideo citius propter societatem huius collatio deuoluitur de vno ad alium. ar. 61. di. c. fi. C. qñ non peten. l. vna. Io. An. pro hac parte vñ casus. s. de concess. præben. c. nulla. s. cum vero. nunquid istud si verum, q requiratur lapsus concilij: dicitur cum glo. ¶ Quid si ep̄s est negligens in beneficijs deuolutis ad eum ex negligentia inferiorum, an habeat locum iste tex. So. Archid. dicit, q non: quia tex. iste procedit in his, quæ pertinent ad ep̄m suo iure, vñ in deuolutis nō succederet caplm, sed deuolueretur ptas ad superiorem. de elec. ne p defectu. Et est rō: qā maior est cōio in proprijs, q in deuolutis, vt s. de testa. requisisti. s. secus, vt no. in c. cum in cunctis. de elec. super vlt. gl. post Inn. & vide, qā no. s. e. li. de ele. qñ. super glo. pe. Io. An. ¶ An caplm possit commendare ista bñficiā. So. dic, q si ep̄s est suspensus, nō poterit commendare: per tex. hic, qui dixit, intromittere se non pōt: & sic excludit quemlibet modū providendi. Si verō ep̄s esset mortuus: tunc caplm posset illa custodienda commendare, vt no. post Vin. eo. titu. c. 2. in fi. Io. An. Et est rō huius vltimi casus: quia cōmendare est iurisdōnis, iuxta no. in c. nemo deiceps. s. de ele. & capit. succedat in iurisdictione sede vacante. de ma. & obe. his quæ. & c. cū olim. sed secus est si episcopus solus esset suspensus. ¶ Gl. in ver. assensu. quærit de tribus casibus, & so. dic vt in ea, quæ est clara. In ea glo. ibi, cum ecclesia, quicquid dicatur de iure cōi, collatio beneficiorum spectat ad ep̄m cum consilio capli. & de hoc est casus in c. quanto. & c. nouit. de his quæ fi. a præla. & istud tenuit Io. An. in c. si caplo. s. ti. pxi. ¶ Glo. in ver. in mora. quærit de trib. q. & sol. In ea glo. ibi, & non añ. idem Arch. dices, q Vin. & Ho. hoc tenēt in c. fi. de elec. Io. An. Sed tenenda est gl. isto casu, quo loquitur. In ea gl. ibi, nō petijt. ex hoc ergo apparet, q si non pōt petere, mora non imputatur. ff. de acqui. hæ. l. nolle. vbi dñ, q non vñ nolle hæreditatem adire, qui adire non pōt. Item dicit Arc. q ille dicitur in mora, si prius petiuit licentiam, & postea se retraxit ab instantia petendi. ff. de vfu. mora. quod vi aut clā. l. vim facit. s. qñ diu. Idem dicitur in mora si ordinauit nūcios, qui irent pro relaxatione suspensionis, qui ab eo licentiati in domibus suis manent. ff. ex qui. cau. ma. l. miles. sed secus esset si iter arriperet. ff. eo. qui mittuntur. s. fi. & s. de ap. meminimus. ¶ Sed pone, q fuit in mora per mensem, postea absuit cā reipublice, vel inderit pro legitima licētia, & nō habuit, & iterum cessauit, & fuit in mora, postea inderit: nunquid istæ purgationes. & negligentie sibi proderūt. Dicit Vin. in c. fi. de elec. Et ponit hic Arc. q sunt deducendæ excusationes vt non currat tempus hēstire, vel subuenitur huic tanq̄ iustam causam hñti, sicut absenti subducetur de tēpore præscri. C. de resti. mi. l. q tpe. C. qui. non ob. lon. tem. præscr. l. præscriptiōe. & auth. q si quibusdā. C. de præscr. lon. tēpo. 10. vel 20. añ. & s. de præscr. cum nobis. Io. An. In ea glo. ibi, arbitrabitur. idem Arch. post Hostien. Io. An. In fi. glo. concordat cle. multorum. ver. illis pœnam. de pœnis. Io. An.

ADDITIONIO

¶ Societatem. Adde quod dicit Fre. confi. 3. o. in fi. q in his, in quibus capitulum succedit episcopo, non dicitur inferior ipso. & ibi vide de potestate capituli vacante sede. & in confi. 16.

SVMMARIUM.

- 1 Collatio beneficiorum de iure communi non competit ad inferiores prelatos diocesis.
- 2 Consilium alicuius quando requiritur potest actus exerceri sine illo, si ille est mortuus. & nu. 5.
- 3 Mors, & absentia longa equiparatur, quando requiritur presentia alicuius.
- 4 In remotis quis dicatur esse.
- 5 De, & cum, dictiones, quid importent.
- 6 Ep̄s quando debet requiri super præstatione consilij, quid iuris.
- 7 Clericus edificauit ecclesiam in proprio fundo, quem episcopus excommunicauit in scriptis, si ecclesiam illam in aliquos religiosos sine suo consensu transferret, quam episcopo mortuo, & sede vacante clericus cuidam religioso concessit, an sit excommunicatus, & an teneat donatio? alium casum. nu. 10.
- 8 Consilium aliquando sumitur pro consensu.
- 9 Beneficium si confertur indigno, & vnus confert scienter, alter ignoranter, quid fiet.
- 10 Collatio facta ab omnibus de capitulo qui sunt excommunicati in excommunicatione maiore, & occultis, ita quod habentur pro non excommunicatis simul cum episcopo: an valeat.

Bi vero. Potest sic summari. Habens pferre cū consilio ep̄i sine illo cōfert morte, vel in remotis absentia interueniente. h. d. ¶ No. ar. q ad inferiores prelatos diocesis nō cōpetit collatio bñficiorū de iure cōi, sed spāli. ad hoc. 16. q. 7. oēs basilicæ. ¶ No. q ex statuto particularis ecclesiæ cōsuetudine pōt queri ptas cōferendi beneficia. ¶ No. q vbi requiritur consiliū alicuius, p̄ actus sine illo exerceri, si ille est mortuus, vel remotus, qñ periculosum est expectare illū respectu actus sup quo requirit: scilicet: a) cus ergo vñ, qñ mora non esset periculosa. ¶ No. q a mortuo non pōt qri consiliū, cū deficient organa intellectualia, cuius p̄textu consiliū requirit. ¶ No. q mors, & absentia equiparatur, qñ requirit p̄ntia alicuius. ad hoc s. de pecu. c. 2. e. li. ¶ No. quis dicatur esse in remotis videtur ille, cuius p̄ntia in breui hñi non pōt. ¶ No. q iura inquantū possunt, pudent, ne bñficiā diu vacent. ¶ Quæro, de qua cōsuetudine intelligat iste tex. Sol. dic, q de legitime p̄scripta spatio 40. anno. s. de cā pos. cū ecclesia. fm Arc. Io. An. Facit qā no. Io. And. de elec. Cumana. ¶ Quid si consiliū requiratur nō de cōsuetudine, vel statuto, sed de mādato alicuius, & ille, cuius consiliū requirit, morit, vñ se absentat, an habeat locum iste tex. sol. dic, q non. ar. a p̄rio istius l̄re, quæ exp̄ssit de duobus modis hic. Vnde in tali casu si nō pōt hñi, debet negociū referri mādātū, & hoc est tenendū fm Io. An. licet dubie dixerit post Vin. de p̄sti. c. pe. in fi. vbi vide super ver. cū consilio. Io. An. & vide gl. s. de rescri. si pro te. e. li. Vin. & Comp. ibi tenent cū illud sit verū, qñ exprimitur nomen propriū illius, cuius consiliū requirit, aliās expectat successor. Et est rō iter mādātū hoīs, & iuris, qā ptas data ab hoīe est stricti iuris magis, q data a lege, fm Io. de Li. pro quo facit, qā no. Io. An. de rest. spo. Pisanis. & in cle. j. de sequestra. in gl. p ordinariū. Vel sit rō p̄ periculum vacationis, cui facilius est p̄uio vnō casu. s. mādātū facti ab hoīe q concessi a iure cōsuetudine, vel statuto. Et facit istud p̄o q. Bart. Brix. in q. veneriali penu. tenuit, q si Papa mandauit ep̄o, & capitulo, q inuestiret P. de p̄ben. si capitulum inuestiuit absente ep̄o non valeat; tamen fatetur, q ep̄s p̄sens capitulo volenti parere non posset p̄dicere, qā intellige sine iusta cā. Et primū dictum procedit in inuestitura, q dñ collatio: secus in illa, quæ est possessionis traditio iam p̄uio, & vide no. de rescri. eam te. super verbo, de beres. & no. s. ti. proxi. si capitulo. ¶ Quæro, an p̄cedat iste tex. in omnibus beneficijs: Sol. dic, q sic p̄ identitatis rōnem. vñ de verbum, beneficiorū, hic late sumitur. de quo j. de re. iu. be. neficium. Io. An. ¶ Quærit hic Arc. de istis dictionib. de, & cū, b) qualiter intelligatur, super quo vide no. j. de re. iu. nullus ex cōsilio, fm Io. And. Ibi dicitur fm aliquos, q si dicatur, facias de consilio, q tunc non licet sine consilio facere, & hēt necesse se qui: s. secus si dicat cum consilio. Tamē finaliter Ioan. An. tenet oppositū, cum iura per eos allegata hoc non probēt, & qā non est vis, siue dicat cum consilio, siue de consilio, de quo vide s. e. li. c. 1. s. j. de cle. egr. & de renū. c. 1. e. li. ¶ Sed qd, si sit dictū fm cōsiliū, vel iuxta cōsiliū, qā idē importat. de ver. si. Abbatē. dicit Lap. Ab. in dicta r̄la, nullus. q D. Thomas de Tursinis cōsuluit, q tunc debet seq̄ consiliū. ¶ No. bene istud dictū: qā qñq; testatores dicunt, q fiat executio testamenti, iuxta consiliū, vel fm cōsiliū alicuius. ¶ Sed an isti debeant regere cōsiliū capli: So. dic, q non per tex. hic, qui dicit, q non est differēda, & sic caplm non succedit in præstatione talis consilij, ad hoc, quia ep̄o hoc nō competit de cōi iure, sed speciali, vt hic dicit tex. ergo non succedit. facit in s̄fi, qā no. s. de ele. scriptum. & quod ibi no. super gl. hoc ideo. Io. An. ¶ Sed vbi debet requiri ep̄s super p̄statione talis cōsiliij. So. dicit Arc. q apud ecclesiam suam, vbi residere tenetur. alleg. de eo qui mit. in pos. c. fi. Nec putat, q hoc cōsiliū alteri cōmittere possit, cū industria cuiusque ep̄i videatur electa. Item quia cōsuetudo solū tribuit ep̄o p̄stationē huius cōsiliij, ergo vltra nō censeat cōcessum. ad hoc s. de capel. mo. dilectus. & hoc placuit Vin. de ele. Cumana. Io. An. Sed dicit Lap. Ab. q in p̄rium facit de off. ord. c. fi. qā ibi no. per Ber. & Io. An. per qd apparet, q si aliud certū nō disponat cōsuetudo, statutū, vel priuilegiū, q ep̄s poterit hoc alteri cōmittere fm Lap. Dicit D. Ioan. de Imo. q posset responderi, q ibi loquitur in potestate absoluendi, quæ est actus iurisdictionalis, hic in exhibitione cōsiliij, qui in facto consistit, & sic non ita faciliter pōt per aliū expediri. d ar. notatorum de offi. deleg. c. fi. secundū eum. Pro dicto Lap. posset induci tex. cle. j. ver.

ADDITIONES.

- a ¶ Periculosa. Adde, q voluit Bal. confi. 242. 3. li. vbi ponit, an stante statuto, q mulier non possit contrahere sine consensu mariti, si maritus sit absens, an poterit contrahere. Ber.
- b ¶ De, & cum. Adde Fre. alle. confi. supra proxi. 232.
- c ¶ Necesse sequi. Adde videndum Ang. confi. 81. Fulg. confi. 55.
- d ¶ Expediri. Et adde quod consilium suspectum omittitur, quando aliās est necessarium. Do. Felyn. in c. edoceri. verba. omittitur suspectum, de rescri.

Geminiaus super Sexto Decretalium.

ver. verum. de hære. videtur velle tex. q. possit consilium pstan
dum alteri committi. Vnde posset etiam isto casu distingui, q.
aut requiritur consilium Epi, & certo actui ad certum tempus
non perpetuo, & tunc aut ista requisitio fit per habentem do-
mesticitatem, vel amicitiam cum Epi, & puto, q. non poterit
2 alteri committere, quia vñ illum cōsiderasse industriam. Epi.
ad hoc quod no. in gl. in ver. expresit. j. de test. c. fi. Aut non ha-
bebat amicitiam cum illo, & adhuc idem credo per rationē
Io. An. hic. Aut illa requisitio est perpetua: quia dicitur, q. nō
fiat collatio sine consilio Episcopi, & credo q. possit commit-
tere, vt dicit Lap. quia ex quo cōmissa est hęc potestas dignita-
ti perpetuō, non videtur ita cōsiderasse industriam personæ:
quia non semper Epi sunt eiusdem industrie, ex quo datur di-
uersitas personarum. de concess. p. b. quia diuersitatem. ¶ Quid
si ista ecclesia non confertur, sed agitur de dando in proprie-
tate, an habeat locum iste tex. So. dic q. non, quia tex. iste loq-
tur de titulo beneficii, qui datur in collationem, vt patet per
8 tex. qui ponderat periculum vacationis, non autem de illo, q.
fit in proprietate. Io. An. ¶ Quid de clerico, qui edificauit ec-
clesiam in proprio fundo, quem Eps excommunicauit in scri-
ptis, si ecclesiam illam in aliquos religiosos sine suo consensu
transferret, quam Episcopo mortuo, & sede vacante clericus
ipse cuidam religioso concessit, an sit excommunicatus, & an
teneret donatio. De isto secūdo dic vt s. de iure pa. illud. & vi-
de quod ibi no. super j. gl. Et hanc q. disputauit Io. de Deo, que
est 60. in li. suo. j. Et etiam eam disputauit Aegid. de Fuscarijs.
Io. dixit illum excommunicatum, cum sententia fuit iusta, & a
suo Iudice lata, & ab eo nō fuit appellatum: & licet fuerit sub
conditione, tñ tenet. de app. preterea. Nec obst. q. lata fuerit p
futurā culpā. j. de sen. ex. Romana. s. caueant. quia potuit iusta
causa subesse, vt ibi no. putā quia id tractabat, vel ad se prope-
rabat. Item licet sit lata p̄ illam decre. tamen lata tenet, vt ibi
no. alleg. ipse 3. q. 4. nullus. vbi non differt an Eps scripto statu-
to aliquem excommunicet, Deus eñ ligat, i. r. q. 3. nemo. Aegi-
dicens, q. si sn̄a sub conditione euenerit, non durabit vltra
tempus proferentis, nisi successor illam confirmauerit, per l.
fi. ff. de pe. & vide circa hoc no. ff. de off. leg. c. fi. super j. gl. & qd
no. s. de sen. excom. a nobis. j. in fi. 2. gl. Ad c. nullus. responde,
quod ibi no. vel dic, q. licet æquē sit excommunicatus, quem
ligat sentētia, sicut quem ligat statutum, nō tñ per id sequitur,
quo ad ligandum in posterum eādem esse vim, & perpetuita-
tem vtriusq; , vt ēt no. de sen. excō. Romana. s. caueant. in gl.
j. j. Io. An. ¶ Gl. in ver. consilio. qrit, an idem sit, si requirā cō-
sensus. & arguit ad partes, & soluit, & interserit solutionem al-
terius dubij. In fi. gl. no. ex gl. q. quandoq; consilium sumitur
9 pro consensu. ¶ Sed Archi. innuit hic & Vin. de consi. c. pe. q.
illud est verum, qñ præcedit negatiua, vt ibi, vt qñ dicitur, non
facias hoc sine consilio. alle. ēt. ff. de exer. l. j. s. si plures. q. loq-
tur cum exercitor dedit duos, adiecto q. alter sine alio nihil a-
gat: tamen non dicit sine consilio. & remittit ad no. ff. de insti.
sed & si pupillus. s. conditio. Io. An. Istud dictū ponit ēt Arch.
49. di. hinc etenim. Sed vt sentit hic Ioā. An. iura per eos alleg.
hoc non probant, q. p̄missio negatiue faciat, q. verbum cō-
siliij sumatur pro consensu, vel q. illud habeat sequi, q. aſs non
esset dñia inter consilium, & consensum p̄ istum tex. quia po-
nit ista tanq̄ diuersa: & ideo puto posse aliter dici, q. aut in a-
ctu requiritur consiliū illius, a cuius potestate dependet actū
fieri, vel non fieri principaliter, sicut est q. clericus non conue-
niatur coram alio Epi sine consilio proprii Epi, & tunc debet
consilium peti, & sequi, vt est casus & glo. in c. j. de fo. compe.
Aut requirit ab illo, a cuius potestate non dependet principa-
liter actū fieri, sed vna eum alijs dēt interesse: & tunc per alia
iura patet, q. dēt sequi consilium, & tunc planum q. arctabit.
& ita procedat gl. in c. 2. de corpore vitatis, fm intellectum
Host. Nam c. studeat. 50. dist. q. requirit p̄sentiam aliorū Epi-
scoporum, & consilium, in depositione sacerdotis, dēt intelli-
gi, q. sequatur illud consilium. 15. q. 7. felix. Aut non appareat
expresse per alia iura, & tunc aut requirit consilium a partici-
pe officij super illa re, & tunc dēt peti & sequi. Conclusio est
Inn. in c. venerabili. de of. deleg. Nam coadiutor ibi datus hēt
officiū super rebus eccl̄ie sicut p̄latus, cui datur coadiu-
tor, ergo dēt sequi eius consilium. Aut non requirit a partici-
pe officij, sed ab habente ius in re, & adhuc debet sequi. Vnde
si mandatur alicui prouideri de ecclesia requisito consilio pa-
troni, dēt consilium sequi, cū habeat ius in tali prouisione ec-
clesiæ. dictū est Io. An. in c. dilectus. de of. le. & in c. j. de capel-
mo. Autem non requiritur ab habentibus ius, tunc si natura
māe hēt, quod debeat sequi: & tunc sequendum est, vt si con-
sultur alicui, ne propter irregularitatem ordinetur, quia debet
sequi tale consilium pp naturam materiæ, ita procedat tex. in
c. ad aures. de era. & quali. & ita eum intelligit Io. An. in regu-
la, nullus de consilio. j. de re. iu. Aut natura materiæ non est ta-

lis, & tunc sufficit petere, sed non arctatur sequi. de ele. cum in
veteri. de arbi. cum olim. ¶ Gl. si. recita per prium in ea forma-
tum, & solue vt in glo. ¶ Quærit Lap. Abb. t̄ pone in terminis
10 primi responsi huius capli caplm absente p̄lato in remotis,
confert canonicatum & p̄bendam vacātes alicui subsequē-
ter mortuo p̄lato confert eisdem canonicatum & p̄bendā
alicui, q. istarum dicatur valida. So. dicit se consuluisse cū quo-
dam alio iurisperito primam collationem, & non secundā va-
lere: posito ēt q. prima non valuisse, & hęc per no. per Io. An.
post Host. in c. auditis. s. de ele. super gl. si. & de fi. p̄ by. veniēs.
de ele. cōiu. diuersis fallacijs. de do. inter dilectos. vbi per Ber.
Tamen ille p̄latus, & eius successor posset illam impugnare p
no. s. de ele. q. sicut. fm Lap. d. Ioā. de Imo. dicit hic q. dictum
Lap. non pcederet, vt posset Eps, vel successor impugnare col-
lationem, nisi teneamus, q. absentia in remotis æquiparatur
morti, pro qua æquiparatione facit tex. de offi. deleg. si delega-
tus. c. li. vnde tunc non posset impugnare talem collationē. Si
verò teneamus, q. absentia non æquiparetur morti, tunc clarū
q. secunda non teneret, sed esset nulla, & ēt prima. Nec obst. de
ele. q. sicut. vbi contemptus non inducit nullitatem, quia ibi
loquitur de vocatione, q. est fienda ad electionem: hic loquit
de collatione beneficii fm eum. Ego credere, q. collatio pri-
ma non valeret, sed potius secunda, quia absentia non videtur
æquiparari morti isto casu: & hoc probat iste tex. iuncto primo
responsō cum fina. Nā in vltimo rñso facit mentionē de mor-
te, & absentia, & sic patet q. sunt diuersa. & in primo responsō
nullam mentionem facit de absentia: ergo non vindicatur sibi
locum isto casu: quia si voluisset habere locum illo casu sicut
in alio expresisset, de deci. ad audientiam. Item tps conferen-
di non currit ignorantij, vel legitimē impedito. de concess. p. b.
quia diuersitate. ex quo igitur iste est absens, & in remotis, nō
p̄sumitur scientia. de postu. p̄la. c. j. qui ma. accu. pos. c. cū
in tua. Et per hoc apparet, q. iste tex. non priuat Epm, vel capi-
tulum potestate conferendi. His duobus casibus, scilicet mor-
tis, vel suspensionis est exorbitans a iure cōi, & p̄ dictum c. q.
diuersitatem. ergo debet in suo casu exp̄ssō intelligi, & non in
alio, vt in r̄la, quæ a iure. j. de re. iu. vnde non fiet extēsiō ad ca-
sum absentie. facit quod no. s. de rescr. susceptum. ergo patet
q. prima collatio fuit nulla tanq̄ facta a non habente potesta-
tem. de iurepat. quod autem. si fuit nulla non p̄stitit impedi-
mentum secundæ, quæ fuit facta in casu hic permisso. ar. regu-
læ, non p̄stat. j. de re. iur. valuit ergo secunda. Nec ob. iura alle-
per Lap. quia fateor, q. secunda collatio facta post primam in-
iustam non valet prima non cassata. de excec. p̄la. inter dile-
ctos. Sed si prima fuerit nulla, valet secunda, per no. in d. c. au-
ditis. & c. p̄siderauimus. de elec. ¶ Quid si in terminis p̄missi
responsi Eps interuenerit vt canonicus, an habeat locum iste
tex. So. dicit Lap. Abb. q. sic p̄ tex. hic, qui loquitur per dictio-
nem, ēt, q. est implicatiua, & ampliatiua dispositionis, vt patet,
s. de p̄b. cum illis. s. j. & 2. de elec. quorundam. s. volentes. s.
11 de priui. licet. j. respon. fm Lap. ¶ Quid si confertur indigno,
& vnus ipforū scienter, alter ignoranter, quid fiet? So. fm Lap.
Abb. ea vicē collatio deuoluetur ad ignorantem, & hoc qñ p̄-
fertur vni: sed si conferant diuersa vni digno, alij indigno. Si
scienter facta digno, & non illa, quæ est facta indigno. facit de
elec. scriptum. & licet qñ cōiter spectat ad eos, deuoluetur ex
delicto, vel impedimento alterius ipforū ad aliū: non tamē
deuoluitur ex negligentia, sed in casu sequentis primi s. ex ne-
gligentia & dilecto, licet non ex defectu. Et quod dixi de deli-
cto, qd committit in conferendo intelligi debet, alias non de-
uoluetur. Hęc possunt colligi de ele. cum in cunctis. s. fi. & c.
bonæ. & c. auditis, & c. cum Vintoniē. & ex ibi no. & de cō-
12 p̄b. postulastis. & c. 2. & hic fm Lap. ¶ Quid si omnes de ca-
pitulo essent excommunicati maiori excommunicatis, & conse-
occuli, ita q. haberentur pro non excommunicatis, & conse-
runt simul cum Epi, an valeat collatio: So. dic q. sic, fm Lap.
Abb. quia tunc nō possent vitari. Et valeret, quod fieret per ca-
pitulum, cum ad ipsum hoc pertineat ratione publici officij,
ēt si appareret postea oēs excōdicatos fuisse, per no. per Inn. &
Io. An. de sen. excōi. si verò. in magna gl. ad fi. & de consue. cū
dilectus. super ver. suspensio. & j. de re. iu. mora. in q. j. in solu-
tione, ver. hęc solutio. secus si iure singulari, & inter ipsos ca-
nonicos excōdicatos, & non excōdicatos ageretur: q. tunc vox
talium ēt excōdicatorum occultē non valeret tali excōdicatio-
ne probata, vt hic, & in d. c. cū dilectus. de ele. cū inter. j. prout
ibi in c. illa. eod. titu. no. per Io. An. post Inno. & Host. fm Lap.
¶ Quid

ADDITIO.

¶ Industriam. Addē quod Ro. in singul. suis, fol. 21. dicit, q. vbi est electa indu-
stria alicuius, potest in duobus casibus substituere, primo si per filij facit, se-
cundo si sit absens ex causa necessaria, & probabili. Ber.

¶ Quid si in terminis tertij responsi huiusmodi requireretur consilium, & assensus: an haberet locum iste. Solu. Lap. Ab. dicit q non: quia tunc debet expectari, sed expectanti non curret tempus Lateranen. concilij fm Io. An. ibi. & licet ita sit in hoc casu, quando scilicet debet fieri cum Episcopi consilio, secus videtur fm Io. An. ibi. si mandetur, vt cum consilio talis prelatus ecclesie prouideret, vel electionem celebraret, quia tunc si talis prelatus decederet, vel absens esset, non valeret prouisio vel electio facta sine ipsius consilio: ad hoc s. de rescr. cum dilecta. & s. de preben. cui de non. eo. lib. de quo dic, vt no. Io. An. s. de rescrip. ex parte. secundum Lap.

De rebus eccle. alie. vel non alie. Rubr.

S Y M M A R I U M.

- 1 Consensus capituli ecclesie cathedralis requiritur in alienationibus rerum ecclesiasticarum inferiorum.
- 2 Episcopus quando possit auferre bona vnius ecclesie, & dare alteri.
- 3 Tractatus clericorum ecclesie de cuius bonis alienandis agitur, requiritur in alienationibus perpetuis rerum ecclesiasticarum.
- 4 Alienatio rei ecclesiastica est permessa in duobus. & nu. 5.
- 6 Ecclesia si non vacet, sed habet rectorem institutum, non tñ habentem possessionem, cuius timore consentit alienationi, an valeat.
- 7 Alienatio q non valeat sine causa, an procedat in omnibus.
- 8 Capitulum ecclesie cathedralis si vult alienare bona sua, quis interponet auctoritatem.
- 9 Leges incorporate in decretis non faciunt ius, ita quod videantur approbata per canones, nisi aliqui canones faciant mentionem de illis.
- 10 Decretum quid dicatur.
- 11 Prelati, & rectores vniuersitatis authorizant, quando conuentus, vel vniuersitates habent agere, vel obligare.
- 12 Consensus minus est quam auctoritas.
- 13 Causa cognitio, & decretum debet interuenire in alienatione rerum pupilli, etiam si sint mobiles dummodo pretiosæ.
- 14 Leges statuta super rebus ecclesiasticis nō ligant ecclesiam nisi acceptauerit.
- 15 Contractus alienationis rei ecclesiastica an debeat fieri in scriptis. Et an sufficiat consensus. nu. 16.
- 17 Concessio beneficii sit in titulum etiam spiritualem.
- 18 Intentare actiones pro ecclesia ad quem spectet.
- 19 Prelatus repudiavit legatum rei immobilis, & non parua, factum ecclesie sue absque sui superioris licentia, an valeat talis repudiatio.
- 20 Tractatus an requiratur in alienatione bonorum ecclesiarum inferiorum.

Vdum. ¶ Gl. j. sum. & sunt tres partes. in cūda rei defensio: ibi, dictus. in tertia ibi quia. Pape definitio tribus fulcita rationibus. secūda ibi, quia etiam tertia ibi, præsertim. ¶ ¶ No. ar. q in alienationibus rerum ecclesiasticarū inferiorum requiritur consensus capituli ecclesie cathedralis, de quo per Inn. in c. j. de his, q fiunt a præla. ¶ ¶ No. vnā causam legitimam propter quam pōt Ep̄s bona vnius ecclesie auferre, & dare alteri, videlicet qñ prelatus ex redditibus nō pōt sustentari, & alius abundaret. vide de eccle. edi. ad audientia. ¶ ¶ No. q bona ecclesie vacantis alienari non possunt, nisi assignetur sibi primo per Episcopū legitimus defensor, & sic posset dato legitimo defensore. ¶ ¶ No. q in alienationibus perpetuis rerum ecclesiasticarum requiritur tractatus clericorū ecclesie, de cuius bonis alienandis agitur. Et per h. d. Arch. reprobati opi. Gof. & Inn. positam s. e. tit. nulli. super j. gl. vbi ipsi dicunt consuetudine posse tolli solennitatem capituli, sine exceptione. 12. q. 2. ¶ ¶ No. duos casus, in quibus est permessa alienatio rei ecclesiastica, videlicet euidentis necessitas, vel ecclesie vtilitas. vide 12. q. 2. in summa. ¶ ¶ No. optimum tex. q licet in instrumento alienationis rei ecclesiastica, narretur vtilitas, vel necessitas alienandi subesse, nisi aliter probetur, nō adhiberetur fides. Nam s. dicitur q in instrumento hoc contineretur, & tunc Papa dicit, q non suberat. de quo hic in glo. ¶ ¶ No. q quique per sententiam adiudicatur res illi, cuius erat, de quo s. de conce. p̄bē. quia cunctis, in fi. ¶ ¶ No. hic p̄dictum de clarari nullum. ¶ ¶ An concessio hic facta fuerit personalis, an realis? So. dicit Io. An. q fuit realis. qd patet, quia fuit facta archidiaconatui. de quo de inst. cum venissent, in glo. sed quare. Io. An. ¶ ¶ Quid si ecclesia non vacaret, sed haberet rectorem institutum, non tñ habentem possessionem, cuius timore cōsentit alienationi: an valeret? So. dic q nō, p no. post Ho. in c. olim. j. de resti. spo. vt ibi no. in gl. si de iuribus. in fin. vbi dicit æquiparari ecclesie vacanti eccliam rectorem habentem non tñ institutum, qui consentit timens impediri in adipiscenda possessione. de inst. cum venissent Io. An. ¶ ¶ Quero, an pcedat in omnibus, q non valeat alienatio sine causa? So. dic, q si fiat per inferiores, debet apparere causa necessaria, vel vtilis euidenter, quare talia fiant: & de hoc s. de præb. exposuisti.

& licet Papa qui sine causa non deberet dispensare, de re. iu. in causis. & de hoc de preben. de multa. qñq; volūtariē, & sine cā dispensat, quia pōt facere, quod sibi placet tanquā dñs. de quo s. de p̄ces. præb. proposuit. super gl. nam s. Tñ dicit Hosti. hoc per inferiores ad pñam non trahendum, vt insti. de iure natu. s. sed quod principi. Io. An. ¶ ¶ No. q Io. An. non dicit de Papa q sine causa possit bona vnius ecclesie auferre, & dare alteri. Sed dicit de dispensatione, q nō debet illam facere sine causa. de isto vide in c. cū ad monasteriū. de sta. reg. Sed de alienatione, q non possit etiam Papa illam facere sine causa, tenet gl. 15. di. c. j. & 22. di. c. j. ¶ ¶ Quero, quare Papa nō condemnat in fructibus, vel decimis perceptis. So. fm Hosti. q forsan facit, quia fuerat bonæ fidei possessor. ff. de vsu. qui scit. s. in alieno. de quo remittit ad no. in c. grauis. s. de resti. spo. quod declarat Io. Mo. quia forsan habebat probabilem causam defendendi. alleg. C. de rei ven. si fundum. l. ceterum. ff. de lega. 2. qui solidū. s. et. sed si ageretur iudicio, vti sicut in petitione beneficii, vt no. de libel. obl. c. 2. dicit, q tunc fructus veniunt in iudicio sicut augentes hæreditatem. ff. de pet. here. sed & si lege. s. item si rem. & l. se. & j. de iurepa. dilectus. in fi. Io. An. Dicit d. Io. de Imo. q non vñ dñia inter iudicium vniuersale, & singulare, quia bonæ fidei possessor in vtroq; facit fructus suos, & de industria libus consumptis tñ, vt no. in d. c. grauis, sed in hoc est dñia, quia in iudicio vti in dubio includuntur sub petitione, secus in singulari. & hoc fortē voluit Ioā. Mo. Et iō posset dici, q iō Papa non dixit de fructibus, quia id non fuit petendum, fm cū. ¶ ¶ Gl. 2. pōt recitari per p̄rium, q Papa non debuerit proferre sententiam, quia non erat datus libellus. gl. so. q imō erat datus, & sic non ob. p̄ria. de libel. obl. c. j. & 2. ¶ ¶ Gl. in verbo, capituli. recita per p̄rium, q deberet valere, ex quo interuenerat cōsensu capituli. gl. so. ¶ ¶ Gl. in ver. tenues, in prin. recita per p̄rium, q ista fuerit legitima causa alienandi, & sic dēret valere. gl. so. Deinde glo. querit an ista fuerit legitima causa, & arguit pro s. & solu. in fi. glo. no. ex glo. q Ep̄s legitima causa subsistente pōt auferre bona vnius ecclesie, & dare alteri. ¶ ¶ Nunquid autem posset sine causa edificare in parochia alterius vnam ecclesiam inuito rectore, & nō auferēdo sibi de bonis suis, examinat do. meus in c. cum olim. de consue. super gl. p̄iudicium. ¶ ¶ Gl. in verbo, onera. querit de quibus oneribus intelligatur, & soluit. ¶ ¶ Gl. in ver. ecclesia, colligit notabile ex tex. In fi. gl. idem fm Hosti. in qualibet dignitate, vel personatu, & remittit ad summā ne se. va. s. & de qua sede. & vide quod no. de exce. p̄la. c. j. in j. gl. Io. An. ¶ ¶ Gl. in ver. defensore. in prin. colligit defensorem dandum, & alle. concor. deinde qrit, quid spectet ad officium illius defensoris: & sol. Itē qrit, quæ solēntas requiratur, si Ep̄s vult alienare res mense sue. ¶ ¶ In ea. gl. ibi, s. hæc nihilominus. ex hoc patet, q ecclesie vacanti datur defensor. & est ratio, quia ecclesia fungitur iure minoris. de resti. in integ. c. j. sicut ergo pupillo non habenti tutorem, vel legitimum defensorem, dēt bonus defensor, vel aduocatus dari per Iudicem. ff. de re. co. q sub tu. l. magis puto. s. non passim. in fi. sic & ecclesie vacanti. Io. An. ¶ ¶ In ea. gl. ibi, distrahere poterit. vel fm Inn. faciet hoc ipse Ep̄s, q ex causa pōt ipsam eccliam, & res eius alteri donare, vel concedere. 12. q. 2. si Episcopus. & c. se. de don. pastoralis. & c. consultationibus. de his, quæ fi. a præla. pastoralis. de quo dic, vt in cle. si vna. e. tit. & addit Hosti. rationem, quia Ep̄s est legitimus administrator ecclesie sibi subiecte, & pro illa agere, & defendere pōt. remittit ad no. de succes. ab itest. c. fi. Nec ob. fm Inn. si ipse idem alienator p̄stat auctoritatem alienationi, quia alienationē facit nomine ecclesie cuius est res, & auctoritatem præstat tanq̄ eius defensor, vt Ep̄s. simile de elec. cum inter. Nec ob. si dicatur, q ex hoc læditur ecclia, cuius res alienatur: quia illud fit propter maiorem, & cōm vtilitatem, quæ p̄ferenda est minori, & priuatē. alle. Inn. 7. q. j. mutationes. & c. se. Hosti. remittit. s. de post. præl. bonæ. j. & dicit q talia specialiter pertinent ad Ep̄m. 10. q. j. regenda. & c. seq. Ioā. An. fm præmissa habes duas practicas, & vtraque ipsarum est bona fm do. Pet. de Anch. quando vacat ecclesia. Sed si haberet rectorem, tunc ipse haberet alienationem facere, & Ep̄s auctoritatem interponere fm eum. Sed dicit Do. Io. de Imo. q practica Inn. s. posita non posset hodie procedere per cle. si vna. eo. tit. nisi

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Dare alteri. Adde Old. consil. 260. Calde. consil. 10. hoc tit.
- b ¶ Probetur. Adde Alex. consil. 79. 3. li. Abb. consil. 16.
- c ¶ Realis. Adde quid in dubio præsumendū, Fe. consil. 68. Pe. de Anc. cōf. 328.
- d ¶ Timens impediri. Adde q hoc videtur limitandum nisi vitæ integritas tollat p̄sumptionem timoris vel alienata, alias habeat debitas solennitates. pro primo fac. 57. dist. si quis in ægritudine. vbi Iudæus factus Christianus nō potest promoueri nisi vitæ integritas suppleat. pro secundo facit dictum doc. in cillo vos, de pig. & in c. ad nostram, vbi dicunt q vsurarius potest veros contractus facere licet sit p̄sumptio in contrarium.
- e ¶ Auferre. Adde Pau. de Ca. consil. 227. in primò impressis. B.

Geminianus super Sexto Decretalium.

nisi dicatur, q̄ solus Episcopus potest creato defensore, qui di-
 scussionem facit fm̄ cum. Tu dic, q̄ etiam hodie posset proce-
 dere practica gl. quando Episcopus vellet alienare non ad vti-
 litatem mensæ suæ, vel sui capituli, sed pro utilitate alterius,
 quia illa cle. non prohibet, nisi quando p̄ utilitate mensæ suæ,
 vel capituli sui vellet facere, ne ipse autorizet in facto pro-
 prio: unde in alijs casibus remanebit practica Inn. salua. ¶ In
 fi. gl. Inn. dicit hoc verum fm̄ quosdam, & pro hoc facit quod
 ipse Inn. nō. in c. v. super. 3. c. tit. in fi. Et ponit hic Arch. quod
 ibi nō. Sed Host. simpliciter idem ponit remittens ad nō. per
 se 3. c. li. de sup. neg. præl. Romana. q̄ videas in summa de off.
 ord. §. quod pertinet. ver. permittat. ad idem in summa; eo. tit.
 §. 3. ver. res autem. Idem Ioā. Mo. ¶ An autem sit necessarium
 id quod hic gl. de Archiepiscopo, remittit Io. An. ad nō. per se
 in c. j. de his, q̄ fi. a prela. ibi concludit, q̄ si Episcopus iuravit
 non alienare inconsulto Romano Pontifice, vel Archiep̄o, &
 tūc sine eorū lñā alienare nō poterit. alle. de iureiu. ego. N. de
 don. p. tuas. & c. si sup. Aut nō iuravit alienare, & tūc nō regri-
 tur autoritas illorum, cum istud nō reperiatur iure cautum.
 ¶ Sed quid si capitulum ecclesiæ cathedralis vult alienare bo-
 nā suā, quis interponet autoritatem. Sol. si bona sunt distin-
 cta, capitulū erit principale in alienādo, sed id faciet de autho-
 ritate ep̄i. Et est fm̄ Ber. similis distinctio, quæ in iudicijs nō.
 3. de rescr. edoceri, in j. gl. fm̄ Io. An. Gl. in ver. tractatus, querit
 b primò qualis debet esse tractatus: & an plures debent fieri.
 Item querit, an sufficit prestare consensum singulariter, an in
 cōmuni. Item an sint seruandæ solennitates auth. hoc ius.
 Item querit, quæ sit differentia inter decretum, autoritatē,
 c & consensum. Item querit an in alienatione requiratur decre-
 tum, & omnia per ordinem gl. sol. ¶ In ea gl. ibi, vtile. an verò
 sit necessarium pluries fieri, dicit. Io. An. q̄ non: & hoc probat
 tex. hic, qui loquitur singulariter, cum non dicat tractatus so-
 lennes, & diligentes, sed ponit singulare dicendo tractatus. &
 facit in simili quod nō. in cle. causam. de ele. §. verum. in gl. li-
 cet ergo. Et de hoc tractatu, & eius forma vide in Spec. de loc.
 §. sequitur. ver. & scias fm̄ Io. An. Idem quod hic de vnico tra-
 ctatu tenet Io. And. in addi. ver. supradicti, & ibi hoc limitat
 verum p̄terquam in monachis nigris, in quibus debent serua-
 ri constitutiones Benedicti, quæ volunt tractatum duorū die-
 rum inter collatores & certo casu Papæ licentiam, vt patet in
 rub. vbi de mutuis, & venditionibus. & ibi de forma iuramen-
 ti. ¶ In ea gl. ibi singulares. vide quod nō. 3. de elec. si cui. in fi.
 2. gl. Et ibi posui multa iura probantia actus collegiatorum,
 nisi fiant collegialiter non valere, & intelligit Io. An. gl. q̄ præ-
 latus nomine capituli faciet contractum, quem postea singu-
 lares ratificare poterūt. & vide quod nō. de post. plat. bonæ. 2.
 super gl. ideo dicit. & ad idem gl. hic dicit, q̄ nō valeret ex nūc.
 alle. d. decre. cum vos. & quod ibi nō. & 3. de iure pa. cura. fm̄
 Io. An. Lap. Abb. dicit dictum Io. An. verum si ratificatio, quā
 postea faciunt canonici, fiat collegialiter, alias non valeret se-
 cundum Lap. ¶ In ea gl. ibi, dicit Ber. idem hic Inn. & concor-
 dat Io. 12. q. j. videntes. in prin. gl. & facit quod nō. 10. q. 3. §. q̄
 fi. 12. q. 2. in summa. & vide quod nō. 3. e. nulli. super gl. j. Ioan.
 9 An. Et nō. bene ex ista gl. q̄ leges incorporatæ in decretis nō
 faciunt ius, ita q̄ videantur approbatæ per canones, nisi aliqui
 cano. faciant mentionem de illis. Et scias allegare istam gl. or-
 dinariam: quia idem tenent doc. in c. 2. de rescrip. ¶ In ea glo.
 ibi, sententiam. dicit Inn. in addi. q̄ licet sepe sumatur vniuo-
 cē decretum, & sententia, propriè tamen sententia fertur in-
 ter aliquos, quorum alter petit ab altero, & hic condemnatur,
 vel absoluitur, de ver. sig. in his. ff. de re iu. in summa. C. de sen.
 10 & inter. om. iu. l. 3. ¶ Decretum autem dicitur, cum non a par-
 te, sed a Iudice aliquid petitur, quod ipse cōcedit cognitione
 præmissa. C. de prædi. mī. ob es. ff. de succes. edi. l. j. §. decretalis.
 ff. quod cuiusque vniuer. l. item eo. §. fi. Et quia glo. dicit de de-
 creto, quod facit, quando interponit autoritatem alicui, vt di-
 cit Inn. & Hostien. illud appellatur autoritas. C. de præ. mī.
 l. j. C. quando decre. opus non est. l. j. Et debet interponi in scri-
 ptis. C. de sen. experi. reci. l. j. & 3. e. li. de re iu. c. fi. Io. An. ¶ In
 11 ea gl. ibi, curatores. & idem faciunt prælati, & rectores vniuer-
 sitatis, qui etiam autorizant, quando conuentus, vel vniuer-
 sitates habent agere, vel obligare. C. de auth. præst. l. clarum. ff.
 de confes. certum. §. pupillos. 3. de procu. c. j. & fin. de iud. cau-
 sam. sed istud interponitur sine scriptis. at. ff. de autho. tu. l. tu-
 tor. & l. obligari. §. fi. Et debet interponi in ipso negotio, vel pa-
 rum post. sic intelligitur insti. de au. tu. §. tutor. ff. de acqui. he-
 re. si quis mihi bona. §. iussu. Io. An. in ea gl. ibi, simul iuncta.
 oportet tamen omnes requiri, vt in regula, quod omnes. j. de
 12 reg. iu. cum concor. Et dicit Inn. q̄ consensus minus est, quā
 autoritas, & valet sine scriptis, nisi in his casibus, in quibus
 ius exprimit scripturam necessariam. remittit ad nō. de his, q̄
 fi. a prela. c. j. Et præstatur in contractu & post, quo ad hoc, vt

non possit contradicere, sed non quo ad validandum, quod nō
 valebat. de elec. auditis. & c. sicut. & c. ecclesia. quod videtur
 verum in his, in quibus certa forma requiritur, sicut in electio-
 nibus, & sententijs, & alijs, quæ dependent ex solo consensu,
 d videtur q̄ conualeseat ex illo licet a prin. non valuerit. & vi-
 de quod nō. j. de re. iu. non firmatur. & quod nō. de consue. cū
 consuetudine. in gl. dicit Inn. Item consensus est etiam mino-
 ris: autoritas verò superioris. Io. An. dicit Lap. Abb. q̄ Host.
 hic dixit, q̄ autoritas Episcopi, & consensus canonicorum
 potest præcedere contractum alienationis, & etiam subsequi:
 licet secus sit in autoritate tutoris. sed Archi. dicit hic, q̄ cre-
 dit, q̄ vbi inferior ab Episcopo vult alienare, prius debet licē-
 tia Episcopi interuenire. alleg. 12. q. 2. Abbatibus. & c. placuit.
 17. q. 4. in venditionibus. in prin. alias potest alienatio facta p̄
 Episcopum reuocari, vt ibi secundum eum. Lap. Ab. ¶ In fi.
 13 gl. Inno. & Ho. dicunt hic, q̄ certum est in alienatione rerū pu-
 pilli, etiam si sint mobiles dummodo pretiosæ interuenire de-
 bet causæ cognitio, & decretum. C. de præ. mī. l. minorum. &
 c l. si minores. & ff. de re. co. l. magis puto. §. non passim. Nec suf-
 ficiunt illa duo, nisi subsit vera legitima alienationis causa, a-
 lias contra possidentem datur rei vindicatio, & contra tuto-
 rem personalis vel negotiorū gestorum, vt prædicta. l. magis.
 §. si es. & seq. & l. quamuis. C. de prædi. mī. l. & si præses. vbi ve-
 rō omnia prædicta concurrunt, tenet alienatio mero iure, sed
 subuenitur ei per restitutionis beneficium si sit læsus. C. de p̄-
 di. mī. l. si. quidem. & quibusdam videtur idem in alienatione
 rei ecclesiasticæ cum ecclesia æquiparetur pupillo. ff. ex qui.
 cau. ma. l. pupillus. sed plus placet Inn. & fatetur Host. quod est
 dictum, & dicit finis istius glo. Nam licet leges præcipiant de-
 cretum interponi in rebus minorum, & de rebus ecclesiarum
 id non dicunt, sed volunt interuenire consensum ordinario-
 rum. 10. q. 3. hoc ius. Nec etiam canones de tali decreto præci-
 piunt, nec etiam putat Inno. necessaria alia, quæ leges præci-
 piunt de iuramento ordinatoris: q̄ non sit mobile & c. & de
 subscriptione nil fieri in lesionem & c. vt in auth. hoc ius. vel
 q̄ ad similitudinem pupilli mittatur nuncius, qui referat pre-
 tium solutum in utilitatem domus: vt prædicta. l. magis puto.
 14 §. ne tamen. ¶ Nam leges statutæ super rebus ecclesiasticis non
 ligant ecclesiam, nisi acceptauerit. 96. distin. bene quidem, ad
 fi. in decreti autem interpositione, & alijs ecclesia non accep-
 tauit leges, nec vsu, nec alio modo, ergo valet q̄dus, licet non
 interuenerint supradicta. Sed Host. non placet ratio, licet fa-
 teatur dissuetudinem sic se habere, de qua est dictum secundū
 Ioan. An. Sed certè ratio sua satis videtur bona per c. ecclesia.
 de consti. c. fi. 3. e. tit. secundum do. Io. de Imo. In eo, quod di-
 cit hic Inn. q̄ non requiritur decretum, ipse tenuit contrariū
 in c. 2. de trans. Host. autem in c. j. de procura. dicit hoc verum
 15 secundum ll. decretum requiri. ¶ Et per præmissa deciditur,
 an contractus alienationis rei ecclesiasticæ debeat fieri in scri-
 ptis. Et recitat Inn. quosdam Legistas tenere q̄ sic: & q̄ sub-
 stantiam recipit in scriptura. Sed Canonistæ hoc negant: quia
 licet in scriptis redigi debeat, & subscribi, tamen substantiam
 recipit a consensu contrahentium non a scriptura. unde per
 consensum prælati, & clericorum tenet cōtractus ante descri-
 ptionem, & subscriptionem. Et quicunque fuerit descriptum,
 & subscriptum, siue tempore consensus, siue post: valet con-
 tractus & age ex illo. Dicit etiam quosdam tenere, sine scrip-
 tura & subscriptione valere contractus alienationis ecclesiæ.
 16 Io. An. ¶ Gl. in verbo perpetuis. querit an sufficiat tacitus cō-
 sensus, gl. sol. In eadem glo. ibi, tacitus. & ex isto inferitur q̄ in
 talibus alienationibus non requiritur tractatus. vñ dicebat hic
 Host. & Io. Mo. q̄ si pietatis causa aliqua possessio ecclesiæ cō-
 cederetur alicui ad vitam vel ad aliud tēpus, non est locus so-
 lennitati: vt 16. q. j. possessiones. & q. 6. illud. de vlur. c. j. Item
 g dicit Host. etiam excipiendo casus quos nō. 3. de his quæ fi. a
 prela.

ADDITIONES.

- a ¶ In facto proprio. Adde quod voluit Fed. consil. 13. & c. 11. Ber.
- b ¶ Tractatus. Adde quæ solennitas requiratur in alienatione rei ecclesiasti-
 cæ Io. de Imo. consil. 115. & seq. latius per Alex. consil. 17. 4. lib. & ibi an in
 alienatione bonorum cuiuslibet pij loci, eadem solennitas requiratur.
- c ¶ Et consensum. Adde Pau. de Ca. consil. 217. in secundo impressis.
- d ¶ Non valuerit. Adde Lud. Ro. consil. 50.
- e ¶ Et decretum. Adde quid requiratur in alienatione rei minoris, Ro. consil.
 301. & si in alienatione rei ecclesiæ non sit habita diligens discussio, subsit
 tamen causa alienandi, an valeat alienatio. vide Fel. consil. 193. & 299. Ber.
- f ¶ In scriptis. Adde qui sint contractus requirentes scripturam, Specu. in tit.
 de instru. edi. §. vbi nunc quem alleg. Ro. consil. 103. vbi dicit, quod contra-
 ctus emphyteuticus requirit scripturam, & q̄ contractus qui requirit scrip-
 turam, tacite induci non potest. & dicit Fran. de Are. consil. 123. quod cum
 in contractu requiritur consensus vtriusque partis, quod etiam ille consen-
 sus debet interuenire in scriptura. Ber.
- g ¶ Solennitati. Adde quod voluit Fe. consil. 210. & Old. consil. 226. vbi me-
 lius, Lap. alleg. 31.

prela. ea. noscitur. Sed responde q̄ ibi loquitur in concessioe spiritualium, vbi debet esse magna examinatio, 42. di. quiesca mus. quia in tanta re & c. 7. q. 2. c. fi. Sed c. possessiones. loquit de temporalis concessione facta causa pietatis: quod licet, vt ibi. 17 ¶ Sed etiam contra premissa obijcit, q̄ concessio beneficii est temporalis. scilicet ad vitam. Itē est necessaria, quia prelati retinere sibi non possunt beneficia. de insti. c. fi. Item fit causa pietatis. de rescrip. postulasti. si ergo hanc facere nō potest, ergo nec primam. Io. An. Item non sol. Lap. Abb. so. q̄ concessio beneficii fit in titulum etiam spirituale: sed prima nō est spiritualis, & ideo secus q̄ in alia, vt prima. s. concessio temporalium possit fieri per platum sine consensu capituli, dummodo fiat causa pietatis, vel remunerationis impensi seruitij, & recepti, non titulo vel ex causa locationis. Nec ob. cle. j. eo. tit. Concessio verō beneficii spiritualis, & in titulum non posset fieri sine consensu capituli, saltem per prelatum tacite habentem capitulum, sed per Papam, vel Legatum ipsius de late re bene potest conferri etiam sine aliquo cōsensu capituli. ad hoc s. c. li. de ele. Abbatem. & de off. leg. dilectus. e. tit. & li. c. j. & ij. & j. d. ver. si. c. j. i. rñf. fm Lap. Sed certē nec Lap. assignat rationem diuersitatis, quare sit secus in cōcessione beneficii. Posset assignari ratio, quia temporalia quando sunt diuisa inter platum, & capm, possunt concedi, vt dictum est s. sed per diuisionem temporalium nō sequitur, q̄ sit diuisa administratio spiritualium inter platum, & capm, vt no. Inno. in c. dilecti. de maio. & obe. & de ver. si. cū clerici. Archi. 23. di. quāquā ergo licet fiat concessio spiritualis temporaliter, requiritur consensus, siue consilium capituli expressus, ex quo talis administratio non est diuisa in alia: & sufficit tacitus, quia liberiorē potestatem habet in illa propter diuisam administrationem. Et no. ex gl. q̄ vbi requiritur expressus consensus, non sufficit tacitus: nec presentia habentis consentire. Et ita tenet Arch. in d. c. sine exceptione. 12. q. 2. super gl. fi. & idē 33. q. 5. in summa. ¶ Gl. fi. quarit, an de iure cōmuni decimæ spectent ad parochialem ecclesiam, & so. In figl. Ho. & Io. Mo. dicunt q̄ c. dudum. procedit quoad suam canonicam portionem, vt quantū ad hoc de iure cōi spectent ad Ep̄m. Vel secundo potest intelligi de decimis, quæ non sunt consueta in parochia alicuius. de deci. qm. vel tertio illud pōt intelligi quoad generale regimen, de quo. 10. q. j. regenda. & quo ad diuisionem faciendam. 23 12. q. j. precipimus. ¶ Sed deinde quarunt, ad quem spectat intentare actiones pro ecclesia. So. dicunt q̄ spectat ad Ep̄m, pū & ad rectorem ecclesie agentes, & intentantes actiones, & defensiones. de rectore agente patet hic. de defendente etiam vicario. s. de fi. instru. G. perpetuus. de prescrip. ex transmissa. & de Ep̄scopo patet de success. ab intest. cap. fi. ¶ Nunquid autem si sententia feratur contra presbyterū agentem, vel defendentem, pareat Ep̄scopo præiudicium? videtur q̄ sic, s. de re iud. quamuis. & ff. de re iud. sepe. Io. An. ¶ Quæro: pone, q̄ prelati, vel rector alicuius ecclesie legatum rei immobilis, & non parua factum ecclesie sue repudiavit absque sui superioris licentia, an valeat talis repudiatio? Sol. Lap. Abb. hic dicit q̄ Fe. de Sen. in consil. suo. s. tenet, q̄ valet b. ad quod alleg. qd no. Io. An. de his, quæ fiunt a prela. cum ap̄lica. super glo. no. fm Lap. do. Io. p. lmo. dicit q̄ hoc facit, quod no. in l. Titio, ff. ad muni. quia aliud videtur in administratoribus sicut sunt prelati. de dona. ceterum. aliud in alijs. ad idem facit, quia seruus non potest legatum sibi factum repudiare: sed dñs sic. ff. de leg. j. l. legatum seruo. licet alias seruus inquirendo posset præiudicare, vt d. l. seruus. C. de pac. ad idem, quia non potest debitum liquidum remittere, ar. l. preses. cum ibi no. C. de transac. & de hoc videtur tex. apertus in l. magis. §. fundum. ff. de re. eo. vbi pupillus sine decreto Iudicis repudiare nō potest. Pro alia parte facit: quia aliud videtur esse non acquirere, aliud iam q̄ situm effectualiter alienare, ar. d. l. seruus. C. de pac. & l. fi. C. de equi. pos. dicit vltimatē, q̄ fortē posset dici, q̄ non pōt reuocari ex eo q̄ non interuenerit autoritas superioris, cū in rei veritate non esset res ecclesie saltem irreuocabiliter ante acceptationem, vt l. si quis ita hæreditatem. ff. de cōdi. insti. fm eū. Fe. in loco pall. allegat quasi omnes istas rationes: & pcludit, q̄ ista non videtur alienatio rei ecclesiasticæ, cum illa nunquā fuerit in dñio ecclesie. facit in simili, quod dicimus de beneficio acquisito, & acquirēdo. Nam primum sine autoritate superioris renunciare non pōt, sed fm sic ipso facto: vt de renū. quod in dubijs. & de his q̄ fi. a ma. parte cap. ex ore. & no. s. de ele. si electio. & melius j. e. ti. si tibi absenti. Sed cōtra prædicta facit, quia ius quod habeo ad rem immobilem, censetur eo iure quo res immobilis, vt in auth. de non alie. §. si. Sed soluit, q̄ actiones, quæ competunt pro re legata, vel ad rem, competunt legato acceptato tacite vel expresse: sed hic non fuit acceptatum, fm Fe. & pro eo facit quod no. Io. An. in c. j. de sepul. e. li. super gl. fi. vbi dicit, q̄ in acquirēdo pōt qnq; ille præiudi-

care, qui non pōt in acquisito. ¶ Quærit Pau. an in alienatione bonorum ecclesiarum inferiorum requiratur tractatus. dicit, q̄ iste tex. facit, q̄ nō, sed solū in cathedralibus: & ita videt, vt sufficiat solus consensus superioris. probat, quia c. sine exceptione. 12. q. 2. loquitur solū de bonis cathedralibus ecclesiar. Et dicit tractatum debere præcedere. & c. Abbatibus. & c. in vditionibus. 16. q. 4. quæ loquuntur in alienatione ecclesiarum inferiorum, non loquuntur de tractatu, sed solum de consensu Ep̄scopi. Quidam tenent trium per istum tex. sed hoc non pbat, quia loquitur de contractu capituli ecclesie cathedralis: vnde aut Ep̄scopus est principalis alienans, vt hic, q̄ ipse donare volebat ipsi Archidiaconatum, & tunc debet habere cōsensum sui capituli. Aut solum autorizans: vt quia rector ecclesie, vult alienare bona ecclesie ppter debita, vel aliam iustam causam: & tunc non est necessarius consensus, vel p̄ctus capituli, vnde primo casu requiritur tractatus: secundo nō, fm Pau. facit pro dicto Pau. quod no. Io. An. in addi. Spe. super rubri. de cle. agro. vbi dicit, q̄ tractatus in actibus capituli non requiritur, nisi in casibus a iure expressis. facit tex. j. c. pxi. in pri.

ADDITIONES.

a ¶ Consentire. Adde Abb. consil. 42. vbi de vxore donante causa mortis marito presente.

b ¶ Quod valet. Adde Ro. consil. 84. Pet. de Ancha. consil. 235. Lap. alleg. 26. Ber. S V M M A R I V M.

- 1 Vniuersorum appellatione non veniunt singuli.
- 2 Superior dicens electo, committo tibi talem ecclesiam, videtur cōfirmare.
- 3 Iura incorporalia possunt concedi in emphyteusim sicut bona immobilia.
- 4 Contractus perpetuus, & temporalis ad nō modicum tempus, equiparant.
- 5 Immobilia an prohibeantur alienari.
- 6 Papa oportet, q̄ sciat de quibus rebus licentia fit concedenda.
- 7 Alienatio facta non seruata forma iuris, an valeat.
- 8 Prelatus an possit alienare in casibus a iure permisis indifferentes.
- 9 Constitutio aduocationis, vel patronatus, quare fuit prohibita.
- 10 Testator legauit mihi bona mobilia, tibi immobilia, cui cedent iura.
- 11 Nomina debitorum sunt species diuersæ per se.
- 12 Redditi annui an computentur inter immobilia.
- 13 Sed, dictio, posita in materia prohibitiua post orationem negatiuam, stat includit.

Occonsultissimo. ¶ Glo. j. summat. Et

ciens quartam ibi, laici. Boa. diuidit in 7. faciens quartam ibi, non concedendo. 6. ibi, laici. 7. ibi, qui vero. legam per partes. ¶ No. arg. q̄ appellatione vniuersorū non comprehenduntur singuli. de quo per Io. An. in c. nimis. de excess. pla. ¶ No. q̄ prelati dicitur commissi ecclesie, & sic facit, q̄ superior dicens electo, committo tibi talem ecclesiam, videtur confirmare. ¶ No. hic equiparari bona immobilia iuribus incorporalibus, de quo cum gl. ¶ Item no. ar. q̄ app. bonorum non comprehenduntur iura. ¶ No. ar. q̄ iura incorporalia possunt concedi in emphyteusim sicut bona immobilia. ¶ No. q̄ recognoscere & tenere rem ab aliquo, idē importat, q̄ coniteri rem esse illius, ad quod s. de ele. venerabilē. ¶ No. q̄ quandoque attenditur locutio vulgaris patrie. ad hoc. j. de iniur. c. j. ¶ No. equiparari contractum perpetuum, vel temporalem ad non modicum tempus. ad hoc cle. j. co. tit. ¶ Opp. q̄ iste tex. videtur hic præcisē permittere contractum emphyteuticum. quod est falsum, quia talis contractus perpetuus est a iure prohibitus, vt patet. 12. q. 2. perpetuam. & §. si quis. sol. dicit Arch. q̄ ibi loquitur, quando fieret in casu non concessio, vel præter formam iuris, quo casu etiam alius cōtractus est prohibitus. Vel dic, q̄ ibi loquitur in possessionibus pretiosis, & fructiferis, sed possessiones minus viles bene possunt dari in emphyteusim etiam perpetuam, vt hic, & 12. q. 2. perpetuam. & §. si quis. & sic propter vtilitatem ecclesie. alias autem est prohibita emphyteusis, quia est alienatio. s. c. ti. nulli. & in auth. de nō alie. §. nec illud, in fi. colla. 2. Io. An. ¶ Quæro q̄a hic & j. de im. ecc. c. j. prohibentur quidam modi alienationis, vel donationis in rebus immobilibus, sed quid de mobilibus. So. dicit Io. Mo. q̄ de istis non potest dari certa regula, quia fm q̄ donum est magnum, vel paruum, tenet vel non tenet. Itē habita consideratione an donator est paruus, vel magnus, vel donatarius bene meritis. s. de do. c. j. & 3. 12. q. 2. terrulas, 16. q. j. possessiones. Io. An. fa. de sim. & si q̄stiones. Quid si iste submissio fierent clericis, an haberent locum isti tex. so. dic q̄ non, etiam si fierent contemplatione personæ, vt probat tex. hic

ADDITIONES.

- a ¶ In corporalibus. no. quod bonorum immobilium appellatione veniunt iura, & actiones, maxime si adherent immobilibus. Bar. in l. 2. ver. quæro extra gl. C. vbi in rem ac. per. l. si aliena. ff. de vscap.
- b ¶ Vel paruum. Adde Fed. alle. consil. 110. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

hic qui dicit, laicis licet alias clerici æquiparentur laicis, quādo aliqua ratione persone ad ipsos spectāt, s. de iure pa. cū dilectus. fm Io. An. ¶ Quæ dicat licetia specialis? So. dic qd qñ est expressa. C. de ne. geit. l. negotium alienum. Ioā. An. Lap. Ab. dicit qd fm Gul. hic oportet, qd Papa sciat quare, & de quibus rebus licentia sit concedenda. ar. ff. de re. eo. qui sub tu. vel cu. l. magis. §. non tamen. C. de prædi. mino. ob as. Vnde patet, qd non sufficit habere generalem licentiam alienandi fm eam, vt hic. fa. ad hoc s. e. li. de præben. c. 2. & quod no. s. de procur. qui ad agēdum. e. li. super verbo, generali. & in cle. 2. de of. or. & quod ibi no. in gl. fm Lap. ¶ No. hoc dictum, quando dicatur licentia specialis. ¶ Quid si alienatio est facta seruata debita forma iuris, sed tamen in casu non concessio: an teneat alienatio? So. Archi. hic tenet qd non cōtra id, quod notauit Io. 12. q. 2. in sum. & c. sine exceptione. all. c. fi. s. e. ti. & s. de const. que in ecclesiarum. vtrobiq; dicitur, qd consensus debet esse legitimus. ad idem fa. quod no. Ber. in c. j. de resti. in integ. in gl. pe. Contrarium tenet Da. in q. 2. de his, q. fi. a pla. vbi tenet opi. Io. inducens c. cum vrs. e. ti. & c. cū dilecti. de do. asigans rationem, qd alias non esset dare, qd ecclesia læsa restitueretur, vt dicit tex. in d. c. j. de resti. in inte. Nam si non seruatur forma, contractus est nullus: & sic cessat restitutio. ff. de mino. in causa. sed si forma seruatur, sed casus non est licitus: procedit restitutio, ergo contractus tenuit. Sed dicit Ioan. And. quod ista ratio parum vrget, quia potest esse licitus casus alienationis, & in illo formam seruari: & tamen multum ex eo damnificaretur ecclesia, & tunc locus esset restitutioni: & sic etiam ponat Gof. e. ti. ad nostram. & in sum. huius ti. ver. alienatio. Ho. autem tenet opi. Io. apertè in summa, hoc co. ti. §. 3. ad fi. tamē videtur contrarium tenere in summa. de resti. in inte. §. in quibus. ver. in contractibus. Io. An. dicit Lap. Abb. qd Host. non tenet apertè: nam dicit sic, qd locum habet, quando contractus tenet, puta celebratur in casu concessio, & debita solennitate seruata, 12. q. 2. sine exceptione. alias nullus est contractus ipso iure & c. sed ipse Host. tenet cū Ber. & Archi. s. de his q. fi. a pla. tua nos. super verbo, irrita. & Gof. vt notauit Io. An. vnde videtur standum dicto Ber. & Archi. fa. 10. q. 2. si economus. in fi. fm Lap. Et istam partē tenet do. meus in d. c. j. de resti. in inte. Et de hoc dicit esse casum s. c. proxi. vt vbi patet per tertiam rationem, quam ibi ponit tex. Et idē tenet do. Io. de Imo. dicēs, qd pro ista opi. bene facit tex. hic ibi, in forma, & in casibus a iur. pmissis, & hoc cōiter tenet. hāc partē tenet Io. de Fan. hic, qd iura vniformiter phibent alienationē respū cāe, siue casus, & respū forme, quia illa phibent, nisi sit seruata forma, & in casu cōcessio. 12. q. 2. sine exceptione. s. e. c. j. ergo prohibitio pariter operatur effectum. facit. C. de imp. & alijs sub. l. quamuis. & quia sic est in alienatione rei minoris. ff. de re. eo. l. magis. §. si as alienum. & quia alias esset frustratoria prohibitio casus, quia nullitatem non operatur fm dictam opi. nec restitutionem potest inducere, quia requiritur læsio. s. de rest. in inte. per totum, qua interueniente datur restitutio etiā si alienatio sit facta in casu concessio, vt dictum est. facit C. de prædi. mino. l. siquidem. & quia hic in prin. æquiparatur forma, & est casus permissio. Io. de Fan. ¶ Quæro, an liceat prælato alienare in casibus a iure pmissis indifferenter? So. Archi. dicit qd non, si sibi est prohibita alienatio. remittit ad no. per Inno. de test. Raynaldus. & ibi vide super ver. impedire. fm Ioā. An. facit de acc. c. fi. & de dolo. veritatis. s. de ele. is cui. ¶ Quæro, quare prohibeatur hic, vt non profiteatur se tenere bona ab alijs? So. dicit Archi. post Gul. qd ratio est, quia si bene considerare, ista est qdam alienatio, quasi ipse confiteatur ad illos dominium pertinere directum. ff. si ag. vec. vel emphy. pe. l. j. §. fi. facit in simili, sicut cum constituo me rem alieno nomine possidere, ad illum transit possessio, & abdicatur a me, quia is qui possidet & c. de resti. cum venissent. de præscrip. si diligenti. ff. de acqui. pos. l. quod meo. Io. An. Lap. Abb. remittit ad no. in Spe. de confes. §. nunc videndum restat. ver. quid si fiteor rem. & seq. ¶ Quæro, quare fuerit prohibita constitutio aduocationis, vel patronatus? Sol. quia ante hanc constitutionem prælati oppressi inuocabant nobiles potēiores aliquibus opprimentibus ad defensionem suam, faciendo eos aduocatos, & defensores locorum propter hoc illi sibi vendicabāt quoddam ius dominij, vel aduocationis in ecclesijs, vel locis sic defensis. Et dicit Gul. & Fran. se vidisse multos prælatos faciles ad talia, & qd quandoq; ad hūc finem ipsi nobiles pcurabāt oppressiones illas, a quibus verisimiliter abstinebūt, & videntes per prælatos hoc fieri non posse, vt in gl. Et vt dicit Fran. ex his inferitur, quod etiam si non posset ecclesiæ consuli nisi per talem contractum propter potentiam opprimentis, non tamen fieri poterit sine Papæ licentia. Nam hic damnat temeritas etiā in casu necessitatis. de consue. quanto. Et licet istud videatur durum, tamen iugum apostolicę sedis est ferendum. 19. di. in memoriam. vnde necessaria est Papæ licetia su per tali contractu etiam necessario, quæ non daretur super alio. facit in simili s. de immu. eccle. aduersus. & quod no. de eccl. ædifi. c. j. Io. An. ¶ Gl. 2. exponit tex. & all. concor. in fi. gl. concor. j. de rel. do. c. j. in prin. fm Archi. Io. An. ¶ Gl. 3. querit, an hic includantur femina. soluit, qd sic. In fi. gl. dic vt ibi in gl. 2. Io. An. ¶ Gl. in ver. immobilia. querit, an habeat locum in mobilibus, & soluit; & de vna alia questione remittit. In fi. gl. idem Io. Mo. ¶ Gl. in verbo, iura. colligit notabile ex tex. In fi. gl. ad idem in auth. de non alie. §. vult enim. co. 2. & facit qd no. in Spe. de resti. spo. §. nunc dicamus. ante fi. Et per prædicta videtur, qd ecclesia iura sua vel nomen debitoris non cedat sine decreto. & de minore vide i Spe. de cessi. act. §. j. ver. sed nū quid minor. Io. An. sed quod hic dicit de decreto non est verum, quia in alienatione rei ecclesiasticæ nō requiritur decretum, vt fuit notatum s. c. proxi. Pau. super dubio glo. dicit qd Gandinus tenuit contrarium in questione, quam disputauit in his terminis. ¶ testator legauit mihi bona mobilia, tibi immobilia cui cedunt iura: tenuit, qd mihi deberent, & non tibi. & hoc tenuit hic clericus Pisanus, quia si ista iura fuissent sub immobilibus de sui natura comprehensa, litera hic non addisset hoc nominatim. Ex quo igitur addidit, videtur, qd non includantur cum a verbis sit argumentandum, de deci. ad audientiam. fm Pau. do. Io. de Imo. dicit qd hoc habetur per gl. l. in bonorum. la. prima. ff. de ver. sig. & per Bar. in l. potest. ff. de auto. tut. & ibi per Dyn. & in l. 2. C. si aduersus transact. ¶ Ex qbus concludit, qd nomina debitorum sunt species diuersę p se, vnde non sunt bona mobilia, nec immobilia, vt patet per tex. l. a diuo pio. §. in venditione. ff. de re iudi. & quia sunt incorporalia, quod nō est in re mobili, vel immobili. vnde cum sint species de per se, si legarentur mobilia, & immobilia, & nihil diceretur de nominibus debitorū, nū caderēt in legato, qd nō est necesse, qd ad alterū istorū applicetur. Si verò sit necesse, qd ad alterum istorum applicetur, tūc locum habet gl. in auth. de non alie. §. j. col. 2. quia si in actione venit immobile computatur inter immobilia. si mobile, computantur inter mobilia. vt d. l. potest. & l. si ad resoluendam. C. de prædi. mino. ¶ De redditibus annuis an computentur inter immobilia, clarum qd sic. C. de sacrosan. eccle. iubemus. & in cle. exiui. §. cumque annui, de ver. sig. Et istud limitat verum Fed. de Se. in consilio suo. 82. quando referuntur ad longum tempus, ita intelligit clem. exiui. Sed si referantur ad modicū tempus, nō computarentur inter immobilia, vnde si legaretur alicui red ditus annui ad sex, vel octo annos, non possunt equiparari im mobilibus. alleg. pro hoc cle. j. de reb. eccl. non alien. vbi red ditus possessionum æquiparantur bonis immobilibus, quādo refertur dispositio ad longum tempus, secus si ad breue tempus. ¶ Gl. in verbo, ipsarum. colligit notabile ex tex. In fi. glo. Gar. & Io. Mo. post eum dicit hic, qd ecclesia. i. congregatio fidelium, cuius Christus est caput, habet dominij, sed sunt pauperum quo ad sustentationem, & sic dicit, qd possunt concordari contraria. Io. An. ¶ Gl. in ver. supponere recita per cōtrarium, qd tex. habeat in se superfluitatem per multiplicationē istorum verborum contra proemium huius libri. gl. soluit dupliciter. In fi. gl. est sensus gl. in secunda solutione, vt fm ordinationem literę ista verba singulariter referantur, videlicet submitti tere ecclesias, subijcere bona, supponere iura. Io. An. ¶ Gl. in ver. speciali. querit de ratione tex. & assignat duas. In ca. gl. ibi, seruitus, facit. s. de accu. veniens de iure iur. nimis. & humani moris est illum vereri & c. 16. qd. 2. c. j. & facit s. de immu. ec cle. aduersus. Io. An. ¶ Gl. in ver. non concedendo, recita per contrarium, qd iste tex. non procedat, cum non inhibeat loca tiones, & contractus licitos, & sic est contra infinita dicant. dic vt negando hic prohiberi, licet aliqui contrarium dicant, sed in ea in fi. gl. Primū dictum gl. tenebat clericus Pisanus, sed ¶ quod gl. tenet Guil. Io. Mo. & Archi. fm Io. An. No. ex gl. ¶ dictio, sed, posita in materia prohibitiua post orationem negatiuam, stat inclusiuē, ita vt denotet positum in oratione negatiua stare exclusiuē, & id quod dictioni iūgitur, stet inclusiuē, quod no. pro statutis & priuilegijs. ¶ Gl. in verbo, modicum. querit de duabus questionibus, & sol. & in fi. gl. idem Archi. & vide gl. in cle. j. de re. eccl. non alie. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Licentia. Adde pulchrum dictum domini Fel. in c. sua. de off. ord. quod vbi de licentia superioris aliquid fieri non potest, pot tamen fieri de mandato quasi vice eius.
- b ¶ Sine decreto. Adde Lud. de Ro. consil. 386.
- c ¶ Species diuersę. Adde Oldr. consil. 163. Bal. consil. 8. do. Cardi. consil. 17. Lap. alle. 91. Vide Specu. de fruc. & interesse. §. j. ver. 2. queritur. & Bar. in l. si conuenerit. la. 2. in 2. no. ff. de pig. act. & in l. vxoril. vlt. ff. de usufr. lega.
- d ¶ Redditibus annuis. Adde Lud. de Ro. consil. 302. Pet. de Anch. consil. 48. Ber.
- e ¶ Subijcere bona. Adde videndum Cal. consil. 6. hoc ut. Ber.

SV M-

S V M M A R I V M.

- 1 Contractus appellatione potest comprehendere confessio, vel recognitio.
- 2 Contractus roborantur duobus modis. & nu. 7.
- 3 Iuramentum, vel pena adiectio non valet, quia non valet contractus respectu inhabilitatis contrahentis, & funditus potestate carentis.
- 4 Papa ex causa potest alienare, vel annullare contractum & iuramentum super illo prestitum.
- 5 Contractus factus contra prohibitionem legis non tribuit causam prescribendi.
- 6 Constitutio imponens penam delinquenti non includit scientes, & non denunciantes, nisi aliud in constitutione exprimitur.

Contractus.

¶ No. arg. qd appellatione contra recognitio, qua quis facit de tenendo rem ab aliquo. probat iste tex. referendo se ad superiora. quod no. pro statuto, qd disponunt, qd de quolibet actu soluat gabella, qd videtur includere tales recognitiones. ¶ No. duos modos roborandi actus: & pondera tex. qui vult, qd iusm prestitum super actu validet, & firmet actum, & sic facit pro eo quod dixi s. de iureiuran. licet, s. Paul. ibi. ¶ No. qd ubi non valet actus respectu inhabilitatis phentis, & funditus potestate carentis, non valet et iusm vel pena adiectio. ad hoc de preca. c. 2. secus si non caret funditus potestate, ita intelligatur de iureiur. cum contingat. ¶ No. ¶ Papa ex causa potest alienare, vel annullare actum, & iuramentum super illo prestitum. ad hoc s. de elec. ubi periculum. s. pe. ¶ No. qd actus factus contra prohibitionem legis non tribuit causam prescribendi. ¶ No. qd suspensus ab officio intelligitur de suspensione officij respectu ordinu. non aut dignitatis. de quo p. Pau. in cle. j. c. tit. ¶ No. qd constitutio imponens penam delinquenti non includit scientes, & non denunciantes: nisi aliud in constitutione exprimat. ¶ No. qd celare est aliquid facere, s. m. Archi. de hoc s. de sym. nemo. & simile. s. de ele. generali. s. m. lo. An. ¶ No. quia facit ad ea, quae dixi in c. j. s. de re iud. ¶ Opp. qd isti clerici non incurrant suspensionem ab administratione, sed sint ipso facto excoicati. s. de ele. generali. s. m. Lap. Abb. istud hnt locu in subditis procurantibus custodiā vacantium ecclesiarum fieri per laicos, & bona ecclesiaru vacantiu occupari: qd hic dñr, hnt locu in platis submittentibus ecclesias, & bona ipsaru immobilia, & iura incorporalia laicis constituendo eos patronos, vel aduocatos: & no ad modicu tempus, s. m. Lap. Ab. ¶ Quero, qui sint alij modi, quibus actus firmatur. So. dic, fideiussoris datio, & pignoris traditio, rei datio, obfidu, & similia. ¶ Quero, que dicatur hic causa prescribendi? Sol. dic qd ponitur pro titulo, qd est causa prescriptionis. C. de rei ven. l. nulla. C. de peti. har. nec vlla. in prin. Et quo isto & alijs multis modis sumatur causa, hnt de accu. cum dilecti. Io. An. ¶ Sed quare isto casu requiritur titulus. So. dic qd isto casu nedum sit presumptio qd prescribentem: imo est et ius coe, cum ecclesie & ipsarum res debeant esse liberae. io. q. j. nouerint. & s. c. c. fi. C. de Epis. & cle. l. 2. & j. de censu. quaquā. de immu. eccle. c. j. & hoc intellige veru, nisi in casibus, in quibus ecclesia pmittit. Et sic soluitur prium, quod posset fieri de c. pterea. s. de iure pa. ad idem facit. c. ti. qm. Io. An. An isti clerici presumantur scire. So. dicit Arch. qd no, qm presumitur ignorantia, nisi probet scientia. j. de reg. iur. presumitur. Io. An. Gl. in ver. prescribendi. recita per priu, qd ex inutili actu causet prescriptio, & transferat dñum. gl. so. In ea. gl. ibi, speciale. & hoc facit pro opi. Tanc. qd ponit Bar. in qone venerali. j. qui tenuit, qd emens a solo plato si habuerit bona fidem prescribit, vt ibi dñr. Sed Hu. priatur: & idē Da. hoc tit. q. 4. & vtrunq; dictu saluatur. super quo vide de no. de iure para. cur. Io. An. ibi soluit hec prietas, quia si volens prescribere errat in iure, vt quia putabatur solu platum sine capitulo posse alienare: & tunc non prescribit. ita pcedat dictum Hu. aut errat in facto: vt quia putabat solum praelatum hnt capitulo consensum, & non hnt, & tunc prescribit. ita pcedat dictu Ber. Et hanc solutionem ponit in simili gl. in c. aplice. de don. & de his qd fiunt a praela. c. ij. De eo aut qd dicit gl. qd ex inutili actu transferat dñu, remittit Io. An. ad no. p. lac. de Bel. in l. si ipsa. ff. quod me. cau. in solutione priorum. ¶ Gl. in ver. officio, exponit tex. & querit de vna qone, & remittit. In fi. gl. Idem Io. Mo. & Archi. & vide quod no. s. eo. lib. de re iur. c. r. super ver. officij. Io. An. ¶ Gl. in ver. triennio, querit. an referatur tempus ad omnia supradicta, & soluit qd sic.

A D D I T I O N E S.

- 1 Non habet iuramentum. Adde Fran. de Arc. consil. 5. & 22. Calde. consil. 6. de iureiuran. Ant. de Bu. consil. 47. & vide do. Fe. de diuersis formis iuramentorum, in ca. dilecti. de maio. & obe.
- 2 Et iuramentum. Adde Ludo. Ro. consil. 12.
- 3 Dominium. Adde Lud. Rom. consil. 321.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudex ecclesiasticus punit laicum contrahentem cum ecclesia in casu a iure prohibito.
- 2 Vis, & metus differunt.

- 3 Patronus post adificationem ecclesie, per qua adeptus fuerat vnicum ius patronatus, non potest postea augmentare numerum patronorum, disponendo qd heredes sui habeant duas voces integraliter & separatas.
- 4 Haftenus dictio, refertur ad preterita. De cetero, ad futura.
- 5 Persona ecclesiastica qua dicantur.

Item. ¶ No. qd Iudex ecclesiasticus punit laicum contrahentem cum ecclesia in casu a iure prohibito. ¶ No. qd excommunicatione debet pcedere monitio competens. de sen. excom. sacro. ¶ No. differentiam inter vim, & metum. vide gl. s. c. li. quod me. ca. c. j. ¶ No. ecclesiam dici submitti, & libertatem perdere si addatur aliquis patronus, qui primo non erat patronus. vnde facit iste tex. ad dubium, qd patronus post adificationem ecclesie, per quam adeptus fuerat vnicum ius patronatus, non possit postea augmentare numerum patronorum disponendo, qd heredes sui habeant duas voces integraliter, & separatas, qd ex isto videtur ecclesia perdere suam libertatem subiugando pluribus patronis, qd a prin. fuerint instituti, & semel de facto consului vna cum domino Pe. de Anc. ¶ No. qd dictio, haftenus, refertur ad preterita: dictio de cetero, ad futura. ¶ No. qd appellatione capitulorum non comprehenduntur prelati. vide de concess. preb. post electionem. ¶ No. qd appellatione bonorum comprehenduntur etiam iura. probat tex. iungendo ipsum principio. ¶ Op. qd licet res ecclesie tradatur per metum, non tamen transfertur dominium: cuius prium vult hic tex. qui dicit, qd si non restituunt quod exegerant & c. s. id quod habetur. 16. q. 6. c. j. So. dic s. m. Arch. qd non transfertur dñum, vt in priu. & hoc tenet Ber. & Hu. Nec ob. iste tex. quia non ponit ius sed factum: quia ipsi de facto res ipsas vsurpauerant. Et ponit hic Archi. ea quae notantur, qd me. cau. abbas. super j. gl. Io. An. ¶ Quero, quae dicantur persone ecclesiastice. Dic qd hospitalarij - sancti Ioannis, & his similes. 17. q. 4. quisquis. s. m. Gar. & Io. Mo. & Io. An. ¶ Gl. post in ver. haftenus. querit qd si post illam constitutionem, & soluit. In fi. gl. no. istam gl. qd constitutio ligat a tempore publicationis statim si detur notitia. si milis gl. s. de preb. cum singula. Item no. gl. qd factu intra duos menses a tempore publicationis nouae constitutionis per ignoratam censetur factum ante constitutionem. quod bene no. ¶ Gl. in ver. competentem. querit, quae dicatur competens monitio, & soluit. ¶ Gl. in ver. dimittant. recita per contrarium, qd tex. habeat contradictionem, quia primo dicit, qd moneatur postea non. gl. soluit, qd loquitur in diuersis casibus.

A D D I T I O.

- 1 Hospitalarij. Adde Ant. de Butri. consil. 17. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Constitutio imponens penam contrahentibus includit contrahentes etiam in casu permissio.
- 2 Legis appellatione comprehenditur pactu, & conuentio contenta in contractu.
- 3 Terra quando dicatur imo. dici.

Contractibus. ¶ No. qd constitutio imponens penam phentibus in casu prohibito, non includit phentes in casu permissio: qui tñ excederent naturam tractus. ¶ No. qd appellatione legis comprehendit pactu, & conuentio contenta in actu. ¶ No. qd propter delictu dñi pot sua terra subijci interdicto. ad hoc de spon. non est. ¶ Quid intendat tex. hic dum dicit, na actus. So. dic qd intentio tex. est, qd si est contractus emphyteuticus habeat, qd vult natura actus & non vltra. Idē in alijs vditionibus, & similibus s. m. Gul. Io. An. ¶ An isto casu, & pcedeti requiratur sententia excoicationis ad hoc, vt isti sint excoicati. Sol. dic qd non, vt patet in tex. vnde sufficit sola monitio, quia sententia est hic lata, concord. de hoc vide de rap. excoicationi. sup vlt. gl. Io. An. ¶ Quero, qm pot interdicti terra. So. dic lapso termino & non ante, vt denotat ista dictio, ex tunc, qd refert ad extremu tps. ff. de cond. & de. l. 4. & l. si is. s. si ita. & de conf. di. 4. tunc valere. facit. s. c. li. de ele. commissa. in prin. Io. An. ¶ Sed quis erit Iudex, qui habeat ponere istud interdictum? So. dic qd ille praelatus, cui subest illa terra quoad spirituales iurisdictionem: etiam si sit ille offensus s. m. Gul. & Cleri. Pi. all. no. per Inn. de ver. sig. ex parte. & j. c. de sen. excom. dilecto. Tamen dicunt, qd si illa terra non est subiecta praelato ecclesie grauata proceditur contra populum laicum, qui fecit contra hanc constitutionem per superiorem illius loci: & declarat Gul. & Archi. de diecesi, in qua est posag opor. auth. qua in prouincia. Io. An. ¶ Gl. in verbo, lege, querit de intellectu literae, & soluit, gl. alia sunt literales.

De rerum permutatione.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Permutatio beneficiorum non est contra ius. Et qua forma de iure procedat. n. an. 4.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- 2 Renunciatio beneficiorum requiritur hincinde in permutatione. & nu. 5.
- 3 Beneficia vacantia de rigore iuris, quæ intelligantur.
- 6 Permutantium vnus si non habet ius in beneficio, & permutat cum alio in
sum titulum habente, an possit ille permutans cum bona conscientia il-
lud postea retinere.
- 7 Permutare an possint expectantes beneficia vacantia.
- 8 Permutari an possint plura beneficia cum vno.
- 9 Beneficium an possit permutari cum præstimonio.
- 10 Clerici an possint petere a superiore permutationem.
- 11 Renunciatio facta per permutantem an teneat.
- 12 Beneficia si vacant per permutationem, quorum collatio non spectat ad Epi-
scopum: an procedat iste tex.
- 13 Diæcesis appellatione comprehenditur ciuitas, qñ sit prolatio a iure.
- 14 Constitutio exorbitans extenditur de stricta significatione vocabuli ad latã.
- 15 Consensus omnium an requiratur in permutatione. & nu. 19.
Et an debeat præcedere, vel sufficiat q sequatur. nu. 16. & 17.
- 18 Receptio canonici an valeat contra statutum iuratum.
- 20 Permutatio si non tenet, an quilibet possit redire ad sua propria benefi-
cia. Et an propria autoritate. nu. 21.
- 22 Permutans pingue beneficium cum illo qui habet tenue, an præsumatur
fraudulenter.
- 23 Permutatio an censetur fraudulenta, si iuuenis permutat cum sene.
- 24 Permutatio an habeat locum in beneficijs, qui non possunt vacare.
- 25 Permutationes beneficiorum quando fiunt per Papam, vel eius legatum:
an debeat fieri mentio, an sit curatum vel sine cura, dignitas, &c.
- 26 Permutatio an impediatur, si aliquod de beneficijs permutatis erat reser-
uatum Papæ.
- 27 Permutatio si fiat per Ep̃m, vel alium inferiorem a Papa non vocatis, nec
consentientibus illis, ad quos spectat electio, vel presentatio illorum be-
neficiorum: an valeat.

Icet. ¶ Gl. j. summat, & non recipit congruã diuisionẽ. Posset tñ diuidi: quia primò ponit thema de permutare volentibus vbi sunt expectantes, qđ diffinit ibi, nolumus, & ponit motiũ ibi, eqtatẽ. & eius rō ibi, q̃ aſs. Hęc decre. est quotidiana, & hēt bonã mām. ¶ No. q̃ no ē p̃ mutatio bñficiorũ. No. q̃ p̃ mutatio bñficiorũ pōt fieri, etiã si principium permutationis proueniat a clericis ben-
cia illa obtinentibus: & sic nō est necesse, q̃ iste actus prin-
cipietur solũ ab Ep̃o. ad hoc cle. j. e. tit. ¶ No. ar. q̃ non valet p̃-
mutatio beneficij fraudulenta, & libera. ¶ No. tar. q̃ in permu-
tatione beneficiorum requiritur renunciatio beneficiorum
hincinde. ¶ No. casum, in quo æquitas p̃fertur rigori. ¶ No. q̃ de iuris rigore appellatione beneficiorũ vacantiũ cōprehē-
dunt beneficia vacantia ēt per viã permutationis, & sic iura, &
priuilegia facientia mentionẽ de vacantibus talia includūt, &
vide gl. de rescri. si pp tua debita. ¶ No. q̃ vbi lex ponit vnũ ca-
sum specialem, in prium præsupponit esse r̃am generalem. ad
hoc de præbẽ. p̃sent. e. li. ¶ Opp. q̃ ista decre. ṽt superflua: quia
per alia iura antiqua idẽ dicebatur. ar. 3. de p̃b. inter cetera. de
re. permu. cum vniuersorũ. sol. quidã Arch. Carcaſonã dispu-
tauit istã q̃onem ante istã decre. & distinguebat p̃ determina-
tionem hic posita, q̃ aut p̃mutata p̃benda vacauit: & tunc de-
beatur expectanti primã. Aut non vacauit: & tunc debeatur
expectati primã. Aut non vacauit p̃benda: & tunc eius colla-
tio non tenuit, cū nō poterit conferri p̃benda non vacans: vn-
de sequitur, q̃ permutans nō poterit resistere expectati, cū si-
ne vacatione non potuerit ille habere ius in illa. sed ipse solue-
bat p̃bendam non deberi expectanti. Sed dicit Ioã. An. q̃ ipse
non bene dixit: sed p̃phetauit istud ius nouũ. Mouebat aut p̃
æquitatem, qua induxit ēt hic statuentem, & inducebat casus
ll. ff. de le. 2. impator. ff. sol. mat. si cū dotẽ. §. si. ff. de pe. her. l. si
rem. ad si. in quibus res, vel pretiũ succedens rei hereditariã,
vel dotali, loco illorum h̃t, & poterat inducere vt li. pen. c. j.
& ibi concor. de hoc & maximẽ hoc procedit cū in instãti fiat
surrogatio, sicut in permutatione, quasi nō videatur vacasse,
cū sit in instanti p̃sona surrogata p̃sonã. de ver. si. nã & ego cū
p̃cor. Itẽ præbenda nō d̃t vacasse simp̃r, vel purẽ: cum de na-
tura p̃ctus sit r̃e pro re dari. ff. eo. tit. l. j. quod non posset esse, si
p̃benda ex eo solo alteri deberetur. & istud fortius procedit in
casu nostro: quia permutationes fiunt pp varietates eccl̃iarũ,
& non p̃bendatos: sed p̃ superiores tales p̃mutationes fiunt. §.
e. tit. q̃ sitũ. nec alias fuissent vacature, vt hic, in fi. & ipse solue-
bat p̃ decre. cum vniuersorum. e. ti. & p̃ c. inter cetera. de p̃b.
q̃ iura p̃bant, q̃ talis renunciatio non est pura, quia non valet
collatio p̃bendẽ permutationis causa resignatã, si conferatur
alteri q̃ permutare volenti, vt ibi. Sed dicit Io. An. q̃ istã decre.
hoc non probant: quia si hoc probassent nō fuisset necessaria
cle. j. e. ti. super quo vide qđ ibi no. in gl. si. fm Io. An. ¶ Opp.
ij. q̃ in permutationibus beneficiorũ nulla forma de iure p̃-
cedat. Nam permutatio accipit efficax initium ex traditione
rei: & in hoc differt a venditione, q̃ est efficax ex consensu par-

tium, vt patet ff. e. tit. l. j. Sed pro spiritualibus nil d̃t promitti,
vel tradi. j. q. 2. q̃ pio. ergo nec beneficia permutari. So. fm Io.
Mo. hic super rubrica, q̃ beneficiorũ permutatio nō sit autho-
ritate beneficiatorũ, sed totum ponit in arbitrio superioris, q̃
ex causis propositis p̃cedet ad p̃mutationẽ, vel illam denega-
bit. §. e. q̃ sitũ. All. ēt 16. q. 7. nemini. de excels. pla. sicut. & vide,
qđ no. in d. c. q̃ sitũ. in gl. bene posset. Io. An. ¶ Quid si sit vnus
solus expectans in diæcesi: an habeat locũ iste tex. sol. dicit Io.
An. q̃ si innitatur verbis istius tex. prout voluit Archi. q̃ nō
habeat locũ, nisi in casu suo, q̃ tunc nō habebit locũ, quia tex.
hic loquitur pluraliter, qñ erant plures expectantes. Sed dicit
Io. An. q̃ istud est ridiculosum dicere, q̃ nō habeat locũ, qñ ē
vnus, cū eadẽ sit rō: & p̃ hũc modũ pōt rñderi, & teneri quod
tenet hic gl. 3. & 4. Io. An. ¶ An valeat permutatio si renũcio
tibi beneficiũ meũ, & tu tuũ p̃ nepote vel amico meo? Io. dic,
q̃ nō per tex. hic qui dicit, sua beneficia. Sed isti non volunt p̃-
mutare ad inuicem sua beneficia: ergo tunc nō p̃cederet ista
decr. Itẽ istud esset symoniacum, vt §. de off. dele. ex parte. j. gl.
2. Io. An. ¶ Quid si vnus ex permutantibus nō hēt ius in be-
neficio: puta quia est adeptus symoniacẽ, & permutat cū alio
iustum titulũ habente, an possit ille permutans cū bona p̃sciẽ-
tia illud postea retinere. So. iste tex. facit, q̃ nō b̃, q̃a dicit, sua
beneficia. Ex quo igit primũ non erat suũ, nō poterit. fa. vt li.
pen. eccl̃ia. j. cū concor. positis in gl. 2. & de vsur. cū tu. in vlti-
ma gl. alias possent fieri fraudes, vt quis acquireret beneficiũ
symoniacẽ, & postea permutaret, si per talẽ viã posset habere
ius in beneficijs permutatis, & talibus est obuiadũ. §. de diuor.
quanto. in fi. Nec ob. ff. de fur. qui vas. in fi. q̃a licet pecunia ha-
bita de re furtiua nō sit furtiua: fur tñ ad restitutionẽ tenet. ad
hoc facit stylus curiẽ, qui hēt, q̃ cum Papa cōfert beneficia p̃-
mutationis vel alia causa renunciata apponit clausulã in fi. q̃
non intendit Papa plus iuris conferre, p̃uiso q̃ renũciantĩ p̃-
peteret. Io. An. Et hoc idẽ fm Lap. Fe. de Se. in tractatu p̃muta-
tionũ. c. 10. fm eum. Fe. ibi idẽ tenet & vltra rōnes Io. An. hic
addit, quia hic non p̃hitur permutatio, q̃a rem alienam dans
nō p̃hit permutationẽ. l. j. in fi. ff. de re. permu. de excep. cū ve-
nerabilis. Itẽ Ep̃s conferens huic beneficiũ, intendit illud sibi
conferre loco illius, qđ dimittit: sed iste nihil dimittit, ex quo
nō hēt ius, posito q̃ alias Ep̃s potuisset isti conferre simp̃r. q̃a
tñ non p̃tulit simp̃r, sed ex causa permutationis, ille nihil cō-
sequitur, sed p̃cedit regula, q̃ potuit noluit &c. de off. deleg.
cū super. ad idẽ de rescri. susceptũ. e. li. Ex quibus cōcludit, q̃
hoc patefacto ille, qui hēbat ius, redibit ad suum beneficiũ.
§. de præben. si beneficia. & ille qui nō hēbat ius, nō poterit il-
lud tenere, quod fuerat consecutus, vt dictũ est. nec poterit
recuperare antiquũ, cū p̃supponat, q̃ in illo non habeat ius, &
hoc est m̃ti tenedũ, fm eum. Io. de Lig. dicit, q̃ Collectarius
in cle. j. eo. ti. dicit, q̃ valet nō tã ex vi nouẽ permutationis, q̃ no-
uã collationis, q̃a de nouo cōfertur, tenet tñ q̃ est iniusta per-
mutatio, & poterit priuari. probat quia facta p̃ nō h̃nt p̃tãtẽ,
sed Io. de Lig. credit verã opi. Io. An. per hoc c. vbi cōceditur
beneficiatis p̃mutare sua beneficia, ergo nō sua nō poterūt. p̃-
firmat per c. susceptũ. §. de rescri. e. li. vbi si conferatur benefi-
ciũ vt vacans vno modo, & nō vacat illo, nō valet. sic in propo-
sito fm eum. Io. de Fan. dicit q̃ istud vltimũ nihil valet si pōde
ret. ¶ Sed qđ de expectantibus beneficia vacatura, an possint
simul permutare, vel vnus expectans cū alio nō expectatẽ. Sol.
dic q̃ nō p̃ istũ tex. qui dicit, sua beneficia. sed expectas nō po-
terit dicere beneficiũ esse suum, vt §. eo. li. de p̃bẽ. si tibi abien-
ti. & hoc ēt si beneficiũ sibi debitũ vacet, & petita sit collatio:
cū suũ nō sit, donec sit deuentũ ad collationẽ. §. de concess. p̃-
ben. c. si. & fa. ff. e. ti. l. j. in fi. §. de cond. cau. da. l. si. Itẽ q̃a cessat
rō finalis, pp quam est p̃missã permutatio. §. e. ti. q̃ sitũ. Io. An.
Idẽ Fe. in tract. permu. q. 3. Lap. Abb. dicit, q̃ idẽ tenet Guil. de
Montelau. in extrana. sedes. Io. 22. in gl. in verbo, conseruatio.
in prin. Sed hic dicit, q̃ fortẽ posset dici, q̃ existentes cano-
nici autoritate Papẽ licet vltra numerum, & expectantes p̃e-
bendas vacaturas: tamen permutare possunt canonicatus in-
ter se, vel cum alijs ēt ad alia beneficia: & hæc poterunt autho-
ritate diæcesani, nec erunt postea canonici autoritate apo-
stolica, nec habebunt ius ad vacaturas p̃bendas. & hoc verũ,
dum tamen permutatio fiat autoritate diæcesani, secus si fiat
autoritate Legati apostolicẽ sedis de latere, quia tunc habe-
bit ius ad vacaturas ialtem quousq; duraret legatio alio non
expe-

ADDITIONES.

- a ¶ Includunt. Adde Do. de Ro. deci. 219. in antiquis.
- b ¶ Quod non. Adde Cal. consil. 9. hoc titulo.
- c ¶ Plus iuris. Adde q̃ ideo dicunt Do. de Ro. decif. 453. in nouis, q̃ si habens
beneficium impetret aliud cum protestatione de dimittendo illud, quod ob-
tinet, non possit illud permutare.
- d ¶ Redibit. Adde Do. de Ro. deci. hoc tit. & Fe. consil. 157.

expectante ibi autoritate ap[osto]lica, iuxta no. per Io. An. s. de p[re]ben. si cu[m] & c. hi qui. nec h[ab]ent in eis locu[m] reuocatoria. s. eo. li. de p[re]ces. p[re]ben. c. si. & de p[re]b. c. quoda[m] secus esset, si non essent canonici, sed expectarent canonicatu[m], vel p[re]bendas: vel alias expectarent expectantes, licet cu[m] decreto. tales cu[m] p[er]mutare no[n] poteru[n]t, quod no[n] habet, vt hic d[icitu]r, s[ecundu]m Lap. ¶ Sed an possunt plura beneficia p[er]mutari cu[m] vno. Sol. dicit Io. An. q[uod] tex. s. de excep. cu[m] venerabilis. facit in ar. q[uod] sic, & remittit ad ibi no. p[er] se super ver. ecclesijs. Io. An. Fe. de Se. in d. tractatu. q. 12. latius p[er]sequitur istud dubiu[m]: & distinguit, q[uod] aut h[ab]ens duo beneficia curata ex dispensatione vult p[er]mutare cu[m] habente vnu[m] curatu[m], vel simplex, & no[n] p[otes]t: quia dispensatio istius est personalis: vn[de] de no[n] transit ad illu[m], cu[m] quo vult p[er]mutare, de p[re]b. san[ct]e. cu[m] si. nec Ep[iscopu]s in hoc p[otes]t dispensare. Si vero iste habens duo curata vult vnu[m] ex illis p[er]mutare cu[m] habente vnu[m] curatu[m], & p[otes]t: sed caueat sibi, quia recipi[en]do illud curatu[m], vacabit et aliud curatu[m]: quod patet per c. no[n] p[otes]t. 2. r[ati]o. s. de p[re]ben. e. li. & cle. si plures. e. ti. Sed si p[er]mutat vnu[m] d[e] suis curatis cu[m] b[ene]ficio simplici, tunc poterit: & poterit retinere istud simplex cu[m] alio curato, salt[em] cu[m] dispensatione Ep[iscop]i, q[uod] circa talia p[otes]t disp[en]sare vt no. de elec. dud[um]. 2. & de concess. p[re]ben. l[et]as. vnde p[er]cludit, q[uod] siue ex vna parte, siue ex vtraq[ue] beneficia teneantur ex dispensatione papali: ibi no[n] p[otes]t interuenire p[er]mutatio, nisi p[er] Papam fiat reuocatio et disp[en]satione de p[er]sona in p[er]sona. Si vero talia poterat retinere ex dispensatione Ep[iscop]i: fiat p[er] Ep[iscopu]m, si disp[en]sare voluerit. Si vero hinc inde poterant retineri beneficia iure co[m]muni: tunc planu[m] est, q[uod] poteru[n]t p[er]mutari s[ecundu]m Fe. Lap. Ab. ibi i[n] additione dicit, q[uod] no[n] est verum, q[uod] habens duo curata possit vnu[m] ex illis p[er]mutare cu[m] alio etiam curato: quia habens duo beneficia curata, etia[m] cu[m] dispensatione no[n] potest aliud curatum recipere, nisi p[er] prius renunciet ambobus illis curatis, vt est casus in c. ordinarij. s. in conferendis. s. de off. or. co. libro, s[ecundu]m Lap. ibi. Ego credo, q[uod] aut iste habens duo curata habet simpliciter dispensationem, & tunc cu[m] talis disp[en]satio no[n] se extendat nisi ad duo priora beneficia, per c. non potest. s. de p[re]ben. & cle. si plures, e. ti. tunc procedat dictu[m], quia dispensatio est ex[ec]uta in illis primis duobus, vnde eius effectus ulterius non p[ro]tenditur, & sic vacabit primum, vt dixit Fe. Aut iste h[ab]et disp[en]sationem, que extenditur etiam ad alia, vt quia dicit, q[uod] possit duo curata retinere, & illa, vel illoru[m] alterum dimittere, & loco dimissi aliud simile acceptare, & tunc poterit et talis p[er]mutatio fieri in manibus Ep[iscop]i, l[et] Fe. dixerit, q[uod] fiat i[n] manibus Pap[ae]. & est ro[ati]o quare valet, quia i[n] p[er]mutatione d[icitu]r interuenire renu[n]ciatio hinc inde, vt hic p[er] 3, ergo facta renu[n]ciatione unius ex istis, Ep[iscopu]s p[er]fert sibi aliud, & hoc fieri p[otes]t. nec e[st] c. ordinarij. ut no. gl. magna in cle. si plures. de p[re]b. & p[er] hoc cessat ratio Lap. s. posita. ¶ Q[uo]d vero, an b[ene]ficiu[m] possit p[er]mutari cu[m] p[re]stimonio. So. dicit q[uod] no[n] p[otes]t. hic, q[uod] dicit, b[ene]ficia, vnu[m] cu[m] p[re]stimonio no[n] h[ab]ent i[n] titulu[m], & est tale, q[uod] cadit in laicu[m], no[n] e[st] locus p[er]mutationi. & facit s. e. ti. c. si. & de his p[re]stimonijs vide no. s. de rescr. postu[m] lasti. in 3. gl. Io. An. id[em] Fe. in d. tractatu. q. 14. ¶ Q[uo]d vero, an clerici possint petere a superiore hac p[er]mutatione. So. dicit q[uod] sic, p[er] istu[m] tex. qui dicit, uolentes p[er]mutare &c. Alias de voluntate ipsoru[m] constare no[n] posset s[ecundu]m Arc. qui remittit ad no. per Inn. in c. q[ui]s sit. sup[er] uerbo, si moniti. & p[ro] hoc facit cle. j. e. tit. vbi exprimu[n]t renu[n]ciantes, q[uod] renu[n]ciant p[er]mutationis ca[us]e. vnde q[uod] i[n] mente geru[n]t, l[et] eis exprimere p[er] illa[m] cle. ex quo licitu[m] est eis. & facit finis istius decre. Io. An. ¶ Sed an statim facta renu[n]ciatione p[er] istu[m] ualebit renu[n]ciatio. sol. dicit q[uod] quoad beneficiatos statim est renu[n]ciatio, sed no[n] quo ad superiore[m], nisi acceptet, & transferat. s. eo. ti. q[ui]s sit. ad id[em] de renu[n]ciat. admonet. & c. q[uod] i[n] dubijs. s[ecundu]m Io. Mo. plus diceret, q[uod] no[n] censet hic vocatio, sed co[n]tinuatio ministerio superioris, & p[re]cedentis tituli. ar. ff. de p[re]sti. pec. & l[et] ff. de diuor. diuortiu[m]. & de mili. test. l. q[uod] d[icitu]r. s. miles. ad si. ibi, quasi p[er]iuncto munere &c. Io. An. Hoc vltimu[m] dictu[m] no[n] est veru[m], quia imo vera vacatio inducit, cu[m] q[ui]bet renuntiet, vt hic dicit tex. in cle. j. e. ti. & no. gl. i. c. si p[er] tua debita. s. de rescr. e. li. ¶ Quid si vacant beneficia p[er] p[er]mutatione[m] ne, quoru[m] collatio no[n] spectat ad Ep[iscopu]m, an p[re]cedat iste tex. vt expectas et excludatur. Sol. Arch. hic dicit, q[uod] no[n]: quia iste tex. loquit[ur] p[er] dictione[m] h[ab]it[um], que est restrictiua, & sic intendit t[ame]n de p[re]b. i[n]t[er]ib[us] ad collatione[m] Ep[iscop]i: & ad illa se restringit. l[et] dicit Io. An. q[uod] hoc sibi no[n] placet, nec de facto seruat s[ecundu]m eu[m]: & istud credo veru[m] p[er] ratione[m], qua[m] papa assignat i[n] tex. in si. p[er] qua[m] decidit casu[m], q[uod] p[er]cludit et i[n] his, q[ui] no[n] spectaret ad collatione[m] Ep[iscop]i. Nec ob. tex. hic, quia Papa r[ati]o[n]det casui sibi p[ro]posito, cu[m] Ep[iscopu]s co[n]sulu[m] erit Papa p[on]e[n]do casu[m] i[n] suis collatiuis: & Papa r[ati]o[n]det casui p[ro]posito t[ame]n, cui sp[iritu]s co[n]suetus est r[ati]o[n]dere, no[n] se ulterius ampli[an]do. de sp[iritu]. de muliere. facit quod no. Io. An. s. de elec. c. is q[ui] e. li. super gl. ¶ Gl. j. in ver. no. recita p[er] co[n]trariu[m], q[uod] expectans d[icitu]r h[ab]ere istud b[ene]ficiu[m], cu[m] uacet, vt hic patet: & ipse d[icitu]r h[ab]ere prima[m] vacante[m]. s. de p[re]ben. c. si clericus. glo. so.

per regula[m], & casus exceptos. & hic est vnus de casib[us] exceptis. ¶ Gl. in ver. di[oc]esis, querit, an includatur ciuitas sub appellatione di[oc]esis, & an includatur ecclesia cathedralis, & ambas quaestiones soluit. In ea. gl. ibi, odiosa. idem quod tenet gl. hic tenet Io. Mo. & hoc etiam posuit Arch. sed postea c[an]cellauit. & hoc forte p[ro]pter opi[n]ionem suam de qua j. super gl. magna, & hoc fecit, ne possit sibi opponi, q[uod] ampliaret verba tex. & vide q[uod] no. in d. c. Rodolphus, super glo. & quod no. de off. ord. c. j. in prin. Io. An. ¶ No[n] bene istam gl. ¶ q[uod] appellatione di[oc]esis p[re]henditur ciuitas, q[uod] fit prolatio a iure, de quo in locis p[ar]all. Sed contra gl. posset obijci, quia si consideretur tex. hic loquit[ur] de impetrante i[n] di[oc]esi, ergo referendo gl. ad tex. v[er]o vel le, q[uod] impetrans i[n] di[oc]esi obtineat i[n] ciuitate p[er]tra c. Rodolphus. Sed dic q[uod] intentio gl. non est, q[uod] rescriptu[m] sub verbo di[oc]esis, includat ciuitatem, sed intendit q[uod] si impetraretur rescriptu[m] i[n] ciuitate super beneficio vacaturo, q[uod] id, quod dicitur hic de impetrante i[n] di[oc]esi, idem diceremus de impetrante i[n] ciuitate, vt sic verbum di[oc]esis, hic positu[m] i[n] tex. no[n] i[n]t[er]dat excludere ciuitatem, si daretur iste casus impetrationis i[n] ciuitate. In si. gl. id[em] quod gl. tenet Io. Mo. Io. An. ¶ Gl. in ver. autoritate. querit, an idem sit i[n] alijs spectatib[us] & so. ¶ Gl. in ver. proximo, querit, an idem sit i[n] habente clausula[m] acceptandi, & so. ¶ Gl. in ver. beneficia, querit, an habeat locu[m] i[n] o[mn]ib[us] beneficijs. soluit q[uod] sic. in si. gl. No[n] bene istam gl. ¶ q[uod] co[n]stitutio exorbitans extendatur de stricta vocabuli significatione ad latam. vide gl. in cle. auditor. de rescr. ¶ Gl. in ver. collationem, querit de duabus q[ue]stionib[us], & soluit arguendo p[ro] & co[n]tra, & deinde declarat quilibet de p[er] se. ¶ In ea. gl. ibi, hec decre. & hoc tenet hic Arch. p[er] rationem que sequitur. Ioan. An. ¶ In ea. gl. ibi, potest dici. Idem Io. Mo. & sic seruatur. Io. An. ¶ Idem tenet hic Pau. dicens, q[uod] si vellemus ita iudicare, vt tenet Arch. gl. 2. & 3. & ista essent falsa, nec dictu[m] Arch. seruatur s[ecundu]m Pau. ¶ In ea. gl. ibi, illorum. an autem requiratur p[er]sensus omnium istoru[m], dicit Io. An. q[uod] Pau. de Cospis, alias Laxarini i[n] sua disputatione terminauit, q[uod] aut p[er]mutatio fit i[n] fauorem personarum, & p[ro] ipsaru[m] expedientia, & tunc requiritur consensus omnium. Aut fit p[ro] vtilitate, vel necessitate ecclesiarum: & tunc sufficit maior pars. ad hoc quod not. s. de consti. cum omnes. & habet aequitatem ista distinctio. Io. An. idem Fed. i[n] tractatu p[er]mutationum. q. 20. & Pau. in cle. j. eo. tit. ¶ Sed an debe[at] iste consensus p[re]cedere p[er]mutationem, vel sufficiat, q[uod] sequatur p[er]mutatione[m]. Sol. dicit Lap. Abb. q[uod] sufficit, si sequatur, & ita dicit, q[uod] fuit disputatu[m], & de terminatu[m] Bononia, vt no. Pau. in cle. j. eo. tit. ¶ Sed pone, q[uod] i[n] ecclesia collegiata p[ro]pter diminutionem facultatis est restrictus numerus debito modo, & canonici, ad quos spectabat collatio, iurauerunt non recipere aliquem i[n] canonicu[m], nec receptioni consentire, donec numerus esset reductus ad nouam reformationem, nunquid poterit fieri p[er]mutatio de illo numero excessiuo, & an isti sine pena p[er]iurij poteru[n]t p[er]sentire, & eadem quaestio posset formari de dignitate, vel p[er]sonatu, quae suppressae essent de ecclesia post primam vacatione[m]. So. dicit Io. An. q[uod] no[n] putat aliquo istoru[m] casuum p[er]mutationem fieri posse. Et i[n] primo casu non possent canonici co[n]sentire sine metu p[er]iurij, & sic aequitas huius decre. restringatur ad suu[m] casu[m]. s. quoad expectantes, de quibus loquit[ur]. & hoc vult tex. hic, qui dixit, i[n] hac parte. & facit quod no. de rescr. si p[ro]pter. eo. li. s[ecundu]m Io. An. & ita dicit hic Lap. se sententia[m] vna cum quibusdam sapientibus, antequam videret hic i[n] ista quaestione ecclesie sanctae Cecilie s[ecundu]m Lap. Fe. de Se. i[n] tractatu p[er]mutationum i[n] q. 34. dicit, q[uod] solutio huius q[ue]stionis dependet ab illa, qua queritur, an teneat receptio canonici p[er] statutum iuratu[m]. & Arch. tenet q[uod] non, vt no. Arch. i[n] c. si a sede. de p[re]ben. eo. li. Io. An. tenet q[uod] valet receptio, sed canonici sunt p[er]iuri, vt ipse no. i[n] c. dilecto, de p[re]ben. sed Pau. i[n] i[n] cle. j. de regula. dicit, q[uod] non sunt p[er]iuri, & receptio tenet, quia recipiendo capitulariter tacite reuocant statutum, & statuto sublato iuramentum non ligat. Sed cum statutum non possit habere vires nisi Ep[iscop]o autorizante, vt de consti. cu[m] omnes quomodo soli canonici possunt p[er] actum contrarium reuocare statutum cum hoc non possint expresse, vnde aequior videtur

ADDITIONES.

- a ¶ Cum vno. Adde D. de Ro. decis. 63. i[n] nouis & decisio. j. i[n] ordine, hac rub. B.
- b ¶ Ego credo. An. & quando vnu[m] beneficium possit p[er]mutari cum pluribus etiam p[er] viam tituli vide Do. de Feli. i[n] c. cum venerabilis. i[n] prin. de excep.
- c ¶ Ad beneficiatos. Adde Calde. consil. 3. & 6. de renun. & Do. de Ro. eo. tit. i[n] nouis. & Fe. consil. 200. Ber.
- d ¶ Non spectat. Adde Cald. consil. 2. hoc tit. Ber.
- e ¶ Appellatione di[oc]esis. Adde an appellatione di[oc]esis veniat ciuitas & co[n]tra. Alex. i[n] l. 2. de ver. sig. gl. i[n] c. accepimus. de eta. & quali. & i[n] c. si. de p[re]ben. & Car. i[n] cle. 2. s. san[ct]e. q. 7. & 8. de elect. & i[n] cle. j. no. 6. de renun. de quo vide omnino p[er] istu[m] tex. i[n] c. felix. s. si. i[n] si. j. de p[er]iur.

Geminianus super Sexto Decretalium.

vñ opi. Arch. vt quicquid sit ð licitum iurñ, sit nullum. ad hoc de præfer. si diligenti. & fm hoc patet permutationem talē nō valere. Sed si volumus tenere receptionem canonici ð iurñ valere, vt dicatur statutum tacitē sublatum, ex eo, q̄ consensuerunt tacitē permutationi, qui ordinationem fecerunt; tunc dicemus permutationem valere, quia tacitē numerus restrictus est per prium actum restitutus ad primum numerum per dictum c. cum accessissent. fm Fed. Lap. Abb. hic in addi. dicit q̄ pōt distingui, q̄ aut isti tollunt statutum directē. s. reuocando expressē, & tunc non est dubium, q̄ valet reuocatio impunē. Aut reuocant tacitē ðueniendo: & tunc si fiat ex causa legitima, & necessaria, & tunc valet permutatio, & sublatum vñ statutum: ipsi tñ qui ð faciunt sunt periuri, iuxta no. per Io. An. in d. c. dilecto, de p̄b. & de off. vic. c. fi. in nouella. fm Lap. ¶ In ea glo. ibi, eligere, & idem de ha bentibus conferre. & hoc tenet Host. s. c. quæsitum. & in summa huius ti. s. qui potest. ver. sed nunquid. & in ver. ibi sequenti tenet, q̄ inferiores ab Episcopis licet ad eos spectet collatio, non tñ pñt præstare auctoritatem permutationibus. & idem hic Archi. & de hoc vide

a gl. pe. in cle. vnica. c. ti. Io. An. ¶ In ea glo. ibi, sui Ep̄i. hoc verū. s. cum ambo simul conuenerunt fm Io. Mo. ita q̄ quasi p vno habeantur per decr. hic in gl. allegatam. alleg. et. ff. de cōdi. & demō. cui fundus. in fi. a's possent diuersę intricaciones, & dubia euenire, si totum non fiat eodem instanti. Pone exemplū: Bononi. & Mutinen. canonici volunt permutare: renunciavit Muti. & facta est collatio Bononiē. per Ep̄m Mutinen. & antequam Mutinen. conferatur canonicatus Bononiē. mortuus est Mutinen. Et hæc qō fuit de facto. prouisus per Mutinen. volebat vtrunq; tenere: Ep̄s Bononien. volebat conferre Bononien. canonicatum, quasi ille ðenserit permutationi, si suo plato placeret: Mutinen. et conferre volebat Mutinen. vt vacantem per mortem, ex quo permutatio non processerat. Vnde hanc intricacionem, & p̄similes, vt si diceret Bononiē. hñs vtrunq; tollit vera opi. vt in instanti fiat vtriusq; renunciatio permutationis causa, & demum illa acceptata fiat vtriq; collatio, q̄ fieret alteri non valeret, vt in cle. j. c. tit. Tñ si teneremus opi. q̄ ex intervallo fieri posset, vñ in casibus s. dictis q̄ propter conditionem additam tacitē subintellecā. s. si permutatio habebit effectum, q̄ non fuit impleta, q̄ Mutinen. Ep̄s conferat Mutinen. Sed si non sit ibi expectans, quia tunc illi debere: & secundo casu. s. posito Bononien. Ep̄s conferret Bononien. si non sit expectans. Mutinen. verō hic, qui renunciavit permutationis causa, recuperabit renunciātū, & materiā tacitē cōditionis subintellecā, vide s. de iureiu. quemadmodum. in gl. 2.

b Nec ob. si dicatur, q̄ fm hoc renunciatio esset conditionalis ð id. j. q. 2. q̄ pio. quia non fuit conditionalis, vel si vis intelligere, q̄ fuerit conditionalis: hæc conditio est a iure approbata, q̄ in spiritualibus potest interuenire. de elec. significasti. de præben. significatum. ad prædicta bene facit. C. de rerū pmu. cum precibus. & quod ibi no. & l. seq. & de pact. inter emp. & vendi. cum te fundum. facit eo. li. de p̄ben. si beneficia. Io. An. idem quod tenet Io. An. hic tenet Fed. in tractatu permutationum. q. 11. ¶ Quid si permutatio non tenet, an quilibet posset redire ad sua priora beneficia? So. Io. An. dicit, q̄ si nullus ex pmutantibus fuit in culpa, q̄ sic, per c. si beneficia. s. de p̄bē. si verō alterum ipsorum fuit in culpa, dabitur locus expectanti vel ordinario collatori in loco culpabili. facit s. eo. li. de renun. c. 2. & idem vñ, qñ sine culpa vnus alteri beneficiū euincitur non in limite permutationis, quia debebat ille considerare cum quo contraheret. C. de fur. inciuile. Tolle exemplū, erat beneficium alteri debitum, sed ignorabatur saluo casu decr. si beneficia. vel posset poni exemplum, quia fuit omissus consensus veri collatoris, qui alteri contulit, & hoc debuisset perquirere permutans. nec ob. cle. j. eo. ti. q̄ dicit, q̄ alteri facta collatio non tenet, quia illa loquitur in permutatione de iure facta, vel fienda vt patet etiam ex s. dictis. Io. An. idē sensit Fe. de Se. in d. tractatu. q. 7. & ibi q̄rit, si ambo permutātes isti fuerunt in culpa, ita q̄ permutatio fieri non poterat ipsis hoc sciētibus nihilominus permutauerunt, postea moriuntur: qualiter dicentur vacare ista beneficia? Sol. dicit, q̄ non vacant, nec per mortē, nec per renunciationē, sed vacant ex iuris priuatione, per c. eū, q. s. de p̄b. c. li. & hoc in beneficijs in quibus hñt locum c. de multa. fm Fed. Sed Lap. Abb. ibi in addi. tenet, q̄ vacent p renunciationē. & hanc opi. tenet Io. de Lig. quia eo ipso q̄ renunciavit in manibus illius, qui renunciationē recipere poterat, tenet renunciatio. 7. q. j. q̄ periculosum. fm eum. &

21 ista pars vñ verior. ¶ Sed circa pmissa est dubiū, qñ nullus ex permutantibus fuit in culpa, cum possent redire ad priora beneficia, vt est dictū s. an hoc possint propria auctoritate, an requiratur noua collatio. Fe. in d. tracta. q. 8. dicit q̄ Io. An. hic sensit, q̄ sic propter equitatem dicti c. si beneficia. s. de p̄bē. Sed alij ðdicentes q̄ d. c. si beneficia. loquit in priuatione im-

posita a iure, quæ non habuit effectū: vnde ex quo nō tenuit adeptio secundi, poterit redire, cū non interuenerit tacita, vel expressa renunciatio. Et pro isto dicto facit quod no. gl. in l. cū precibus. C. de re. permu. q̄ dicit, q̄ fiet restitutio p cōditionē ob causam: sed cōdictio nō p̄petit dño, vt. ff. quemad. vñsfru. amit. l. si. Sed hic loquitur de illis, qui expressē renunciauerunt, & sic amiserunt dñum: ergo est sibi restituendum. Sed ista restitutio non potest fieri sine canonica institutione, vt j. in regula. j. de re. iu. nec ipse pōt se ipsum instituere. de insti. c. fi. Sed dicit Fe. q̄ opi. Io. An. videtur equior: quia per eam vitatur circuitus, & intricatio, & quia bona fide, & propter vtilitatem beneficij iste ad permutationem procedebat. vnde per legem nō dēt sibi laqueus iniici, vt 27. q. 2. de viduis. & vñ occasio ad iniquum dispendium trahi: quod non dēt. C. de vluca. pro emp. l. cū qui. fm Fe. Do. de Ro. in p̄clu. 23. quæ incipit, Itē fuit dubitatum. dicunt, q̄ fuit determinatū prium, quia negare non possumus, quin beneficia per renunciationem nō vacauerint, vt hic patet: ergo non potuit acquiri sine noua institutione. de insti. ex frequētibus. & sic iste rigor scriptus in specie, q̄ nō pos sit haberi sine collatione, præualeat equitati generali, quā alij allegant per no. de transac. c. fi. & p Gul. in cle. quāuis. de app. & per hoc rñdēt. ad c. si beneficia. q̄ ibi est æquitas scripta in illa specie. ergo illo casu rese ruetur, & non extendat ad istum cū non reperiatur isto casu scripta. vnde concludūt, q̄ propria auctoritate non poterunt isti redire: & ista vñ verior opi. de iure. ¶ In fi. gl. no. ex gl. q̄ lex exorbitans extenditur ad alium casum quam comprehensum, qñ ratio expressa in l. cōcludit ad casum extensum. de quo dixi s. de elec. constitutio. ¶ Glo. in ver. fraude. q̄rit de exemplo tex. & sol. In fi. gl. ¶ Quid si habens pingue beneficium permutat cum eo, qui habet tenue, an præsumatur fraudulenta? So. Io. Mo. hic in addi. dicit, q̄ sic, & videtur eo ipso fraus probata per illum, qui expectabat pingue: quod apparet ex qualitate ipsius rei per p̄dictā decr. in fi. ipse tenet prium, & q̄ permutatio. teneat, alle. ff. de p̄hē. emp. si quis donationis. nam cum emptio, & venditio sumperint originē a permutatione, vt de p̄hen. emp. l. j. in prin. sicut ibi tenet venditio, ita teneat permutatio. nec ob. c. 2. s. de renun. quia ibi nō pmutatur minus, & maius. sed renunciās minori ð quē erat p̄sumptio fraudis de illa p̄uincit hoc ipso q̄ sibi pos tea p̄fertur maius. Nec ob. ff. de duor. si filia. & sol. ma. l. si filia. quia ibi totū auferit patri si nō fieret interpretatio fraudis. Sed in casu isto non auferit totū ius impetranti, sed differit. nec ob. s. de p̄sum. quia verisimile. q̄ illa p̄sumptio non est fictio: & ideo statat probationi priā, q̄ sit de consensu vtriusq;. Sed Io. An. dicit hoc esse verum, qñ nō assisunt alię circumstatię fraudis. ad hoc bene facit. C. de rescin. vñ. l. dolus. & multo fortius p̄cederet, qñ circumstatię excludūt fraudē. s. e. ti. cū vnuer forum. ibi, vtilitati vtriusq;. & facit. 74. di. quorūdā. & s. e. q̄sitū. in fi. Io. An. dictum Io. Mo. tenet Fe. in d. tracta. q. vlt. dicit tñ q̄ bene est aliqualis p̄sumptio fraudis, cū non sit verisimile, q̄ aliquis velit descendere, vel suas res iactare. de renun. super hoc. Sed hæc non est sufficiens probatio fraudis dicēs, q̄ summe sibi placet dictū Io. An. fm eū. & istud credo verū. & d hoc videtur casus in c. quia verisimile. nam ibi dicūt, q̄ non est verisimile, q̄ fiat permutatio pinguis cum tenui, propter quod requirit ibi probationes magis exactas ð istam p̄sumptionē cessante ergo ista p̄sumptione patet ibi, q̄ permutatio valeat: licet sit imparitas beneficiorum. ¶ Sed quid si iuuenis permutat cum sene, an præsumatur fraudulenta. So. dicit Io. de Fan. hic q̄ Io. de Lig. in cle. j. c. ti. tenet q̄ non: quia permutatio sumit robur a superiore non a facto partium, vt c. quæsitum. c. ti. nec ex p̄dictis surgit p̄sumptio doli: sed licet valeat, p̄t imputari superiori. Nec ob. c. 2. s. de renun. quia loquitur in casu suo: ergo non dēt ad alios extendi, fm eum. Idem Io. de Fa. quia auctoritas superioris purgat omne vitiū, & tollit p̄sumptionē fraudis, si qua a's esset. ff. de his q no. infam. l. furti. s. q iussu. & s. de p̄bē. nisi. fm eum. ¶ Quid, an permutatio hæc locum in beneficijs, quæ nō possunt vacare: exemplum, qñ sunt beneficia de mensā, quæ non vacant: vt in clem. quia regulares. de supp. neg. p̄cl. & cle. sequens. ver. quidā etiā. de excess. præla.

ADDITIONES.

- a** Permutationibus. Adde Cal. consil. 7. hoc tit.
- b** Conditionalis. Adde an permutatio possit fieri sub conditione. Do. de Ro. decr. suis in anti. hoc t. r.
- c** Quid si permutatio. Vtrum autē permutantes inualidē possint redire ad beneficia priora sine noua collatione vel propria auctoritate, vide d. Feli. in c. cum venerabilis. ver. vtrum permutantes.
- d** Quæstio. 8. Ad d. q̄ est eius consil. 155. in ordine meo.
- e** Tenue. Adde Cal. consil. 4. & 6. de rerum permu.
- f** Cum sene. Adde quod voluit Old. consil. 324. Ber.

prelat. vel quia sunt depressa. de consli. cum accessissent. vel sunt in ecclesia non numerata quo ad canonicatus, & præbendas. de præben. dilecto, de concess. præben. ex parte. Solu. Lap. Abb. hic dicit, qd vñ qd non: qd expectatio nō habet locū in vacantibus per permutationem, vt hic est tex. ex quo patet, qd nō posset fieri in talibus pmutatio, cum in non vacatibus locū nō habeat. Sed dicit, qd contrarium verum est: quia licet non sit locus expectationi, seu vacationi, in illis tñ erit locus permutationi, quæ sit de spiritali ad spirituale, quod permittit. s. e. ad quæstiones. & cap. quæsitum. & hic, & in cle. j. eod. tit. & ita dicit sibi respondisse Ioan. And. secundum Lap. Feder. in d. tractatu, quæst. 33. tenet, qd in beneficio extincto non habeat locum, vt tunc tenuit hic Ioan. And. sed de beneficio in ecclesia non numerata. Lap. Abb. in addit. ibi recitat, qd hic dixit, assiggnans rationem, quia licet non vacent per mortem, vel simplicem renunciationem illorū, qui canonici, & præbendati sunt, vt d. cap. dilecto. secus tamen est cum renunciatur eis ex causa permutationis. Sed dicit, qd istud non videtur consonum iuri: cum, vt est dictum, talia beneficia vacare non possint, & in permutationibus debeat vtrunque vacare, vt est probatum: ergo verius videtur, qd in talibus permutatio locum non habeat, secundum eum, & sic patet qd in illa addit. tenet contrarium eius, quod hic Ioan. de Lig. dicit, qd Collectarius tenet, qd permutatio possit fieri: quia licet alias per resignationem extinguatur tale ius, de præben. dilecto. tamen non extinguatur, quando resignatur, vt alteri conferatur. alleg. ff. de sol. Modestinus. Sed dicit Ioan. de Lign. qd in permutatione spiritalium in titulū concedunt duo. s. spirituale, quod est principale, & spiritali annexum. In tali ergo ecclesia vbi non est distinctio canonica tuum secundum ius spirituale: sed ius temporale distinctum non videtur, vbi ecclesia habet numerum canonicorum, licet non præbendarum. putat verum dictum Collectarij: quia tūc stant subiecta permutabilia, si verò non sit numerus canonicorum, non putat illud verum: quia per resignationem ibi illud spirituale extinguatur, nec potest resignans facere contrarium: vnde tunc non est subiectum permutabile. ordinarius potest tamen creare per officium suum nouum ius, secundū Ioan. de Lign. in cle. j. eodem titu. Do. Ioan. de Imo. dicit hic qd aut canonici eiusdem ecclesiæ non numeratæ volunt simul permutare, & hæc non est permessa: quia esset nugatoria, cum non sit differentia inter eos. Aut canonicus ecclesiæ numeratæ vult permutare eum canonico ecclesiæ non numeratæ, & tunc dicit, qd non videt bonam rationem: quare non possit, nisi dicatur, qd ratio sit, quod statim extinguatur canonicatus per renunciationem, vt d. cap. dilecto. secundum eum. Posset fortè defendi qd permutatio haberet locum de ecclesia non numerata cum numerata: nam licet per renunciationem extinguatur ius canonice, tamen statim de nouo creatur per conferentem in illa ecclesia, vnde confert sibi canonicatum, quem statim creat ordinarius collator, cum tot sint ponendi in ecclesia, quorū possunt commodè sustentari. de insti. cap. j. de vita & hon. cle. quoniam. vnde saltem est ibi locus positioni noui canonici, & in isto loco ponetur iste, qui permutauit, vnde fit permutatio ad istum locum i quo de iure debet poni canonicus. de concessio. præben. ex parte. & sic concurrunt hincinde beneficia & tituli beneficiales, in quibus permutantes instituuntur. facit in simili quod no. glo. in cap. fi. s. de concess. præben. eod. lib. vbi dicit, qd valet impetratio vacaturi in ecclesia non numerata, cum etiam in tali ecclesia debeat fieri prouisio canonicorum. Nec ob. qd extinctus est titulus canonicalis per renunciationem: quia licet sit extinctus actualiter, tamen non extinguatur quo ad habitum, cum in habitu ecclesia non numerata habeat hoc ius, vt secundum consuetudinem debeat in numero consueto ibi poni, vt dicit tex. in cap. ex parte. in fi. de concess. præben. ergo remanet in habitu locus, vbi debeat poni alius canonicus. sufficit enim ad verificandam dispositionem aliquid esse in potentia, vel habitu tantum. de ap. pel. non solum. eodem lib. & no. glo. in cap. statutum. de elec. eodem lib. De beneficijs de mensa, dicit Do. Ioan. de Imo. qd putat fieri posse, quando ageretur de permutatione, quæ sit in proprietate beneficiorum: sed de permutatione, quæ fieret ppositos in illis, hoc non procederet: quia illi qui ponuntur in talibus, ponuntur vt vicarij temporales iuxta no. in cle. qd regulares, præallega. ergo isti permutare non poterunt, secundū cum. ¶ Sed an in permutationibus beneficiorum quæ fiunt per Papam, vel eius Legatum, debeat fieri mentio, an beneficium sit curatum, vel sine cura, vel dignitas collegiata, & de alijs, de quibus debet fieri mentio in impetrationibus beneficiorum? Solu. dicit Lap. Abb. hic qd aut permutatio fit per Papam, & proprio motu, & valet. Aut non fit proprio motu, & non valet. s. de præben. si motu proprio. eodem lib. Aut fit per Legatum, & tunc non valet qualitercunque fiat. & est rō, quia

quando per Legatum fit, & etiam per Papam nō proprio motu, non potest negari, quin sit impetratio, & collatio, & ideo oportet exprimi beneficia ipsa permutanda, & qualitates ipsorum sicut in ipsorum beneficiorum impetratione, & dispensatione, vt s. de præben. non potest. & cle. si. de of. ordi. & cle. j. de præben. j. responso. cum permutatio beneficiorum sit quasi quidam impetratio, & dispensatio, prout no. Hof. s. eo. quæsitum. Aut fit per ordinarium, & tunc non est necessaria mentio, eū nec in impetratione, nec in prouisione, seu collatione ipsorum talis expressio requiratur, vt d. cle. si. de of. ordi. & s. de of. leg. cap. fi. & quod ibi no. eodem lib. & idem dicit de confirmatione facta per Papam permutationis factæ in manib. ordinarij, vt debeat fieri dicta mentio, & ita dicit curiam obseruare, & sic vidisse super hoc plures literas apostolicas confirmatorias. Fre. de Se. in tracta. permutationum, quæst. 28. tenet qd nec in Papa, nec in Legato debeat fieri mentio: quia in permutatione non additur beneficium beneficium: sed vnum i locum alterius surrogatur, & sic cessat ambitio. Item permutatio fit ob necessitatem, vel vtilitatem ecclesiarum, vt de re. permuta. quæsitum. ergo fauorabilis est, nō odiosa, & sic nō est faciēda in ea stricta interpretatio, vt patet ex no. hic in 2. 3. 4. & 5. glo. nec obft. si dicatur, qd iste, qui permutat loco simplicis recipit curatū, ad quod fortè non est idoneus, & sic deberet facere mentionem per cap. cum in illis. j. responso. s. de præben. quia licet iste loco simplicis recipiat curatum, & simplex, non tamen cum eo intelligitur dispensatum, vt teneat vtrunque. s. de præben. nō potest. Item si non est idoneus ad curatum, superior non assētiat permutationi. Et licet aliqui distinguant inter permutationem, quæ sit fauore personarum, & illā quæ sit ob necessitatem, vel vtilitatem ecclesiæ, vt in prima debeat fieri mentio, i secunda non. Et alij dicunt, qd recipiēs pingue loco tenuis debeat facere mentionem quasi de ambitione notetur: tamen tenet indistincte permutationem valere, licet mentio qualitatis non fiat, secundum Fre. Tota difficultas huius dubij consistit in rationibus, quare de huiusmodi beneficijs, & qualitib. debeat in rescriptis fieri mentio. Nam qd fiat mentio de alio beneficio, quod obtinet impetrans, ratio est: quia Papa ex certa scientia non faceret gratiam, alias beneficiato, vt patet de rescript. postulasti. vnde tacendo præsumitur dolose fecisse, vt sic facilius obtineret, vt dicit tex. de præsc. si pponente. taciturnitas ergo facit obtinere id, qd nō obtinuisset: expressio autē pure dēt fieri, qd requirit in curato maior idoneitas, qd in alijs. s. de pbe. cum in illis. Vñ vt sit Papa certificatus, vult qd fiat expressio. Sed istæ rōnes cessant in collatione, qd fit p permutationē: nā ista collatio nō est gratiosa: sed est necessaria, qd dēt fieri pmutantib. & nō alijs, vt hic patet, & in cle. j. eo. ti. & sic patet, qd taciturnitas alterius bñficij nō fuit cā inductiua huius collationis. ergo ex quo cessat rō, cessabit iuris dispō. de ap. cū cessante. Cessat et alia rō: qd pmutatio dēt fieri cū eā cognitione, si ē necessaria fieri, vt dicit tex. i. c. qd sit. c. ti. sed ista cā nō pōt bñ ingri, nisi primo discutiatur psonas, & qualitates bñficiarū, & his discutijs recipit renunciationē, & facit collationē, vñ iā est certificatus de idoneitate, & bñficiarū qualitate, & sic cessat cā supra dicta. Itē facit qd no. gl. in cle. j. de pbe. qd in impetrationib. bñficiarū rō est qd nō dēt fieri mentio, nisi in casib. a iure expressis. Sed licet reperiat in iure expressū, qd in impetrationib. volūtarijs debeat fieri mentio qualitatis, nō reperit iure cautū in collationibus necessarijs, sicut est illa, qd fit p viā permutationis: & sic vñ, qd satis bñ posset defendi opi. Fe. & pmissa est rōnib. Lap. ¶ Deinde qrit, an pmutatio impediatur, si aliqd de bñficijs pmutatis erat reseruatum Papæ? So. dicit Lap. qd sic, vñ delegatus ap. l. i. c. sed talia bñficia reseruata pferre ē titulo permutationis nō posset. ad qd facit qd no. s. de refer. si pp tua debita. ad quod ē inducit quādā reseruatiōe Ioā. 42. ibi dū dicit, dispositiones oīum &c. ad idē extrauagās, execrabilis, eiusdē Ioā. s. quæ oīa. ibi, ne quis. & ibi, in quacūq. & facit c. 2. s. de præben. eod. li. Nec ob. cle. si de beneficio. de præben. in fi. quia in alio casu loquit, & qd ibi nulla phibitio de bñficijs ad sedē ap. l. i. c. deuolutis, hic secus. & eodem mō pōt responderi ad c. hi qui. s. eū quoq. eo. ti. & li. fm Lap. Istā partē tenet Fred. in d. tractatu, in prima qd ne. ¶ Quid si fiat pmutatio p epm, vel aliū inferiorē a Papa non vocatis, nec consentientib. illis, ad quos spectat electio, vt presentatio illorum beneficiorum, an valeat. Solu. dicit Lap. Ab. qd si sunt beneficia collegiata, tunc si fiat per Legatum, & cum cōsensu illorum, ad quos spectat electio, vel collatio, nō valet, vt hic per c. pe. s. de of. deleg. Nam si dispositio illius canon comprehenderet permutationem, tunc bene valeret etiā sine illorum cōsensu, per c. dilectus. s. de off. leg. & per c. si Abbatem.

ADDITIONES.

a ¶ Fieri mentio. Adde videndum Cal. cons. j. hoc ti. Ber.

b ¶ Reseruatum. Adde Cal. cons. j. & 3. hoc ti. Ber.

Pars 2. Com. Gemin. Super Sexto Decr.

Gg

Geminianus super Sexto Decretalium.

batem. de elec. eod. lib. & per cap. j. de of. lega. eod. lib. In alijs vero beneficijs non collegiatis bene valeret permutatio etiā sine consensu illorum, qui haberent eligere, vel præsentare in illis, si sunt personæ ecclesiasticæ. Si vero sunt patroni laici, tunc nō valet, si contradicunt, nec impedit præsentationem a fiendam per eos. Si autem non contradicunt, valet, & idem est si sint simul patroni clerici & laici, si consentiant, vel contradicant patroni laici tantum, licet patroni clerici contradicant, ubi patroni laici consentiunt, vel contradicunt secundum ea quæ no. j. de iure pa. cap. j. si verò fiat per episcopum, debet fieri cum consensu illorum, quorum interest cum consensu capituli sui, alias est nulla prædicentibus eis, ita q̄ absque alia cassatione, vel declaratione poterit collatio, electio, vel præsentatio fieri. ad hoc 16. quæst. 7. decernimus. & de re iud. cum Bertholdus. si tamen capitulum suum contradicat, non est nulla sed annullanda, vt s. de his quæ fiunt a prælat. ea noscitur. per Hostien. sed secundum Gof. & Arch. 63. distinct. cap. fi. & de elect. cap. fi. eo. lib. & Ioan. An. s. ne sede vacan. cap. j. est nulla. Sed si spectaret collatio, electio, vel præsentatio ad suum capitulum, vel communiter ad episcopum, & capitulum, tunc eis contradicentibus esset nulla, sicut si ad aliquos pertineret. hæc vera in permutationibus beneficiorum, vt beneficiorum, & temporaliter, non autem in permutatione, vt in proprietate, & perpetua. in illa enim, & in vnione si per episcopum fiat, requiritur consensus illorum, quorum interest b & sui capituli etiam expressus. nec sufficit tacitus consensus, qui bene valeret in temporalibus, etiam secuta rati habitatione tacita, vel expressa, & tunc in perpetuum non valet ex tunc, & in temporalibus non auditur ille, qui fecit volens contrahere prætextu solennitatis omisse, quod secus est in perpetua. Et est ratio: quia solennitatis omisio in temporalibus est de iure priuato, cui renunciari potest, in perpetua vero est de iure publico, cui renunciari non potest. facit quod no. de fo. compe. si diligenti. & quod ibi no. hæc colligi possunt. 12. quæstio. 2. in summa. & cap. sine exceptione. & cap. Abbatibus. 16. quæstio. j. positiones. & cap. & temporis qualitas. de his quæ fi. a prælat. cap. 1. 2. & 3. & cap. ea noscitur. & c. tua. & cap. pastoralis. de do. pastoralis. & cap. inter dilectos. de his quæ vi me. ve. cau. fi. cum dilectus. de resti. spol. olim. de excess. prælat. sicut venire. de elec. nosti. de fil. presb. veniens. de cler. coniu. diuersis fallacijs. s. eo. li. de præb. cum in ecclesijs. de re. eccle. non ali. dudum. & in cle. si vna. eodem titu. de sta. mo. ne in agro. s. ad hæc. & quod ibi no. secundum Lap. & idem super principali dubio tenuit Lap. ibi in addit. tractatus Fred. de re. permut. in 30. quæstio.

ADDITIONES.

- a Si contradicunt. Adde an permutatio fieri possit de patronatu, Lap. alleg. 96 Cal. conf. 2. hoc ti. Fre. conf. 65.
- b Quorum interest. Adde videndum Cal. conf. 5. hoc ti.

De testamentis. Rubrica.

SUMMARIVM.

- 1 Quarta multa sunt in materia testamentorum.
- 2 Institutio, & substitutio reperiuntur in testamentis, & quid sit utraque.
- 3 Substitutionum duo sunt genera.
- 4 Quarta deductio non habet locum in substitutione directa.
- 5 Pater potest instituere filiam in re certa instituto filio vniuersaliter herede in alijs bonis.
- 6 Et cetera, dicto, quid importet.
- 7 Substitutio potest dici institutio.
- 8 Substitutio pupillaris vt possit fieri, quæ requirantur.
- 9 Testator si dimisit uxorem dominam, & vsuariam, & usufructuariam quid habebit. Similis casus. nu. 12.
- 10 Substitutio pauperum an vitiet, si in substitutione non dixit, q̄ substituit sibi. & num. 11.
- 13 Plures si instituuntur non expressis portionibus, quid iuris.
- 14 Institutus in re certa alio instituto herede vniuersaliter, an habeatur loco heredis.
- 15 Relinquere an sufficiat filio absque institutione, vt non possit rumpere testamentum.
- 16 Probatio dicitur directa quando directe, & non per causam mediam cadit in intellectu testis.
- Et quæ dicatur indirecta. nu. 17.
- 18 Religiosi paupertatis an sint præferendi alijs pauperibus.

Si pater. ¶ Glo. j. ponit casum in terminis, & summat decre. & habet duplicem diuisionem. Prima in 5. partes, fm quam ponit primo testamentum patris tria continēs institutionem filiorum, vxoris legatum, & substitutionem, quam fecit filius. Secunda ibi, testatore mortuo. narrat, quæ postea emerferunt. Tertia ibi, absque, soluit dubium ex testamento & emergentibus. prædictis exor-

tum. Quarta ibi, præmissa. ponit solutionis rationem, & ratio nis explicationem. Quinta ibi, licet, respondet obiectioni, quæ solutionem fieri posset. Sed quia ponderando q̄ pp dictionē, vel monosyllabam, si, q̄ ponitur in principio c. tota littera pendet vsq; ibi, pmissa. vñ diuidenda solum in tres partes, & sic primæ tres coniungantur sub vna, & secundam, & tertiam ponant ibi vbi est 4. & 5. Et est huic simile qd no. s. eo. li. de elec. generaliter. super gl. j. ¶ Premitto primo q̄ in mā testamento- rum multe sunt quarte, de quib. in cap. Raynutius. in gl. no. q̄ quartarum. eod. ti. Sed quantum ad propositum nostrum sunt tres. scilicet trebellianica, & debita iure nature, & falcidia, & istæ sunt tres. scilicet trebellianica, q̄ olim licebat cuilibet totam hæreditatem relinquare alteri: sed Falcidius statuit, q̄ quarta pars hæreditatis dēt relinqui legitimis heredibus, & pp hoc fuerūt introductæ istæ tres quarte. Nam quarta debita iure nature, & ista competit legitimis heredibus, vt patet hic, & eo. ti. Raynutius. & c. Raynaldus. quarta trebellianica debet heredi, q̄ est grauatus de restituendo alteri totam hæreditatem. & de ista etiam hic & dictis c. Raynutius. & Raynaldus. quarta falcidia est, q̄n testor facit tot legata, q̄ heredi in hæreditate non remanebat quarta pars: vnde d̄ singulis legatis defalcatur tñ, q̄ sibi remaneat quarta pars. & de his tribus minutis vide glo. 2. dist. quedam etiam. ¶ Secundo pmitte q̄ in testamentis est dare institutionem heredis, & substitutionem, & substitutio est secundus gradus, insto est primus, vt patet hic, & i dictis c. Raynutius. & Raynaldus. ¶ Tercio premitte, q̄ substitutionum duo sunt gñæ, quia quedam est directa, quedam obliqua, seu fideicommissaria. & directarum quinq; sunt species, vt in gl. ¶ Quarto premitte, q̄ in substitutione directa non hēt locum deductio quarte: sed in substitutione obliqua, seu fideicommissaria sic, vt j. videbitur. Legam per partes. ¶ No. j. q̄ pater potest instituere filiam heredem in re certa. ¶ Instituto filio vniuersaliter herede, & in alijs bonis. & idem etiam esset, si institueret extraneum heredem vniuersaliter, vt l. quoties. cum ibi no. C. de here. insti. ¶ No. q̄ dictio, & c. b̄ scripta extensè est apta includere omnia congruentia termino, cui adiungitur. ¶ No. arg. q̄ appellatione certorum bonorum veniunt mobilia, & immobilia. de quo vide eo. ti. relationum. 2. in prin. ff. de ver. sig. bonorum. ¶ No. q̄ heredi instituto in re certa potest fieri substitutio. ¶ No. q̄ substitutio potest dici institutio, vt patet hic de substitutio. pauperum, & sic omnis substitutio d̄ institutio sub conditione. ff. de vul. & pup. subst. qui liberis. in prin. & no. ff. de lib. & posthu. Gallus. in principi. secundum Arch. ¶ Oppo. q̄ pater non potuerit facere testamentum sibi, vt patet. ff. eod. ti. qui in potestate. insti. quibus non est. per missa. test. in prin. So. aut pater volēs testari est paterfamilias, & potest, vt hic. Aut non est paterfamilias, sed est constitutus in potestate alterius, & tunc testari non potest, vt in Prijs, etiam si pater hoc sibi pmitteret, vt ibi. Sed posset donare causa mortis patre permittente, vt j. tit. j. cap. pen. in fi. & l. tam is. s. j. ff. de dona. cau. mo. & est ratio diuersitatis, quia testamentum est publici iuris, & est liberum nō procedens ex alterius arbitrio, vt vtrobique no. Io. An. ¶ Quæro, quæ requirantur ad hoc, vt possit substitutio pupillaris fieri? Sol. hic exprimitur vnum requisitum, videlicet q̄ sint in potestate, & quatuor alia requiruntur, vt hic no. Arch. & breuius no. ff. de vulg. & pupil. subst. l. 2. & no. eod. ti. Raynutius. super 3. gl. & sex modi, quibus ex pirat, no. ff. de vulg. & pupil. subst. l. in pupillari. quibus adde. 7. quando in totum rumpitur testamentum per querelam. vide j. in vlt. gl. Ioan. And. ¶ An de necessitate maritus debeat legare uxori? So. dic. q̄ non, sed ex sola voluntate fuit hic legatum. ¶ Io. An. ¶ Quid si testator dimisit uxorem dominam, & vsuariam, & usufructuariam. vide in Spe. qui fil. sint legi. s. j. ver. qd si quis ita dixerit. & c. si secun. nup. mu. auth. hoc locum. Ioan. And. Lap. dicit, q̄ ibi dicitur, si dixerit, relinquo ipsam dominam, & dominatricem, q̄ per illa verba mulier honorificè secundum facultatem patrimonij necessaria sua hēat. & qdam dicūt hoc verum, si filios hēat: si aut filios nō hēt, tūc hēt oīm rerū vsumfructū. Et qd Odof. dixit, q̄ aut testator dixit volo eā esse vsufructuariam, & vsuariam, aut dominam, & massariam, aut relinquo ei alimēta. primo casu dēt hñe, vt vsufructuaria, secundo vt vsuaria filijs non extantibus. eis extantibus. hēt vsufructum eius quod est vltra legitimam. Tercio casu habeat, qd habebat viuo marito. In quarto casu seruetur l. ff. de ali. & ci. ba. legat. l. 3. Hosti. autem in summa de pigno. super decre. cum

ADDITIONES.

- a In re certa. Adde. Do. de Ro. decif. 864. hoc ti. in anti. & Legistarum conf. sunt plena. Ber.
- b Et cetera. Adde Io. de Imo. conf. 137. Alex. conf. 48. & latè in l. Gallus. de liber. & posthum.
- c Patre permittente. Adde Pet. de Anch. conf. 106. Ro. conf. 380. & ponam infra in c. licet. eo. ti. Ber.

cum constet. §. qualiter constituatur, ver. quid si quis. dicit qd si testator dicit, relinquo uxorem meam usufructuariam omnium bonorum meorum quamdiu alium virum non duxerit, quod talis erit domina ad tempus, scilicet quousque nupsit, secundum Lap. Do. Ioan. de Imo. dicit, qd communis opin. in d. auth. habet qd filii instituti debet habere alimenta. In institutis vero extraneis debet habere usufructum omnium bonorum. de quo plenè per Dy. & Bar. ff. de leg. 2. l. Titia cum testamento. §. si. ubi latius explicatur, secundum eum. ¶ Quæro, an vitietur substitutio pauperum, quia in substitutione non dicit qd substituit sibi? Solu. dic qd non, qd licet non dixerit sibi, vel alijs, per hoc non vitietur substitutio ex tali omissione. ff. de bo. pos. secundum tabulas. si ita scriptum. §. qui filio. & in d. de impub. & alijs substi. post princi. ¶ An sufficiat alterum ex heredibus mori, vt habeat locum substitutio pauperum? Solu. die qd non, per verbum, vtrunque, hic positum, ad hoc. C. de impu. & alijs substi. l. pen. Ioan. And. ¶ Sed pone, qd testator non apposuit verbum, vtrunque, vt quia dixit sic, filium & filiam meam instituo mihi hæredes, & si decesserint intra pubertatem, instituo pauperes Christi, vel perueniant bona mea ad pauperes Christi. moritur filius intra pubertatem, quæritur, an substitutus veniat ad partem filij? & videtur qd sic: quia pluralis locutio geminat significationem singularem. ff. de condi. & dem. falsa. §. si. in fi. sicut ergo, si singulariter facta fuisset, venirent etiam substituti ad partem præmorientis. ff. de vulg. & pup. substi. l. iam hoc iure. C. de impu. & alijs substi. l. quâuis. sic & in hac facta per plurale. Item ubi plures personæ in vna conditione iunguntur, sufficit in vno quo ad illam conditionem impleri. ff. de condi. insti. l. 2. in fi. & ibi cōcor. Item videtur casus. ff. ad treb. l. Lucius. §. Caio. ad idem eodē titu. hæredes. §. cum ita. & ff. de ini. rup. & irri. test. l. pe. dicit Ioan. And. qd Dominus suus in legibus, qui disputauit hanc quæstionem, terminauit contrarium. inducebat, quia oportebat conditionem in totum impleri. ff. de condi. & demonst. cui fundus. Item qd nil videtur actum & c. C. ad Syllan. cum Syllanum. in fi. Item quia plurale saltem duos requirit. ff. de test. ubi numerus. & videtur etiam expressum de condi. & demon. l. pater Seuerinam. C. de condi. insti. l. j. ad treb. l. iubemus. §. si autem. ff. de usufr. leg. codicillis. in princ. ff. de vulg. & pup. substi. l. qui duos. ad leg. Fal. l. pater. in fi. Item quia non est veri simile, qd donec aliquis de filijs supererit, voluerit substitutos admitti. C. de fideicom. l. cum acutissimi. in fi. & C. de instit. & substi. l. generaliter. §. cum autem. & ad §. Caio. & ad ll. prædictas non respondit in solutione. Quidam distinguunt inter directam, & fideicommissariam, quæ licet sit coniuncta per verbum plurale, quilibet, tamen singulariter, & separatim rogatus videtur, cum vtriusque fides sit electa. Item nec parat tantum præiudicium sicut directa. Alij distinguunt, an filij, an extranei fuerint sic instituti. Alij an addatur vterque, vel non. & de his vide per glo. & Cyn. in prædicta. l. penul. C. de impu. & alijs substi. Et ex his potest colligi, qd tantum est in istis substitutionibus addere istud, vtrunque, quod posuit hic testator: tamen hic necessarium non erat propter substitutionem circa filios prius distinctam. Ioan. And. ¶ Glo. 2. quærit, quando dicatur quis impubes? Sol. In eadem glo. ibi, matrimonium. intellige gl. de matrimonio carnali: nam in spiritali secus esset, vt no. eodem li. de electio. ex eo quod. in 3. glo. Ioan. And. ¶ No. ex ista glo. qd ubi ius requirit certum numerum annorum, quis non dicitur habilis, donec perueniat ad illam ætatem, licet matutia suppleat ætatem. Simile no. Ioan. And. de regula. cum virum. super gl. si quid. ¶ Glo. in ver. uxorem. quærit, an vxor fuerit mater istorum, & soluit. In fi. gl. nam dubium erat solū propter matrem, quam excludere filij non possent, vt patet in fine tex. lo. de Fan. ¶ Glo. in ver. certa re. quærit, an ad excludendam querelam sufficiat instituere in re certa: & an institutus in re certa censeatur hæres, vel legatarius. ¶ In eadem glo. ibi, de officio so. vide quod no. Host. in summa huius titu. §. qualiter. versic. datur autem. & versic. sequen. Ioan. And. ¶ In eadem glo. ibi, ad supplementum. An autem istud supplementū possit petere in singulis rebus, vide quod no. 3. eod. Raynaldus. versic. dilectus. in glo. imò huic. Ioan. And. ¶ In fi. glo. ¶ Sed quid si plures instituuntur non expressis portionibus? dic, qd equaliter succedunt. institui. de hæredi. instituen. §. si plures. ff. eodem titu. quoties. §. heres. & de hoc per Host. in summa huius titu. §. quis sit effectus. substi. §. quâuis autem. Ioan. And. ¶ Super eo quod glo. tenet hic, quod institutus in re certa a lio instituto vniuersaliter non habetur loco hæredis, & non est simpliciter verum, prout refert Do. meus in c. Raynutius. eod. titu. super gl. 2. dicens, qd Bar. in l. ex facto. ff. de hæred. instit. tenet, qd talis non est omnino loco hæredis, nec oīno loco legatarij, sed participat de vtroque. sicut dicimus de participio, qd partem capit nominis, & partē verbi. participat enim de ma-

teria hæredis, in quantum habet ius accrescendi, quod tantum competit heredibus inter heredes: nam inter legatarium, & heredem non habet locum ius accrescendi, quasi succedant iure diuerso, vt in l. j. C. quando non pe. partes. Sed inter institutum in re certa, & institutum vniuersaliter habet locum ius accrescendi, vt d. l. ex facto. ergo sequitur, quod quoad hoc ē hæres. Item participat de natura legatarij: quia pro illa re nō tenetur ad debita hæreditaria, sicut nec legatarius, vt dicit gl. hic. Et ex his infer Bar. quod iste poterit propria autoritate apprehendere rem, in qua fuit institutus, quod non posset legatarius, vt patet. ff. quorum legat. per totum. & vide aliquid in glo. in ver. eadem, infra eod. capit. vide no. in l. quoties. C. de hæred. institui. ¶ Glo. in ver. instituit, quærit, an sufficiat relinquere filio absque institutione ad finem, vt non possit rē pere testamentum. glo. recitat opin. multorum, numero 6. & dicit primam tutiorem. ¶ In eadem gl. ibi, dicunt quidam. Dicit Ioan. And. quod ista opin. placebat Domino suo in legib. & Iac. de Arc. Iacob. de Ra. & Pet. & fuit hoc inductum iure nouissimo, tum causa honoris, quia honorabilior est institutionis titulus, quàm legati: tum propter commodum iuris accrescendi, quod procedit inter cohæredes non inter heredes, & legatarios, in l. eam quam. C. de fideicommiss. C. quando nō pe. par. l. j. Item is, qui est loco hæredis habet remedia l. fin. C. de edi. di. Adr. tol. quæ non haberet legatarius. Ioā. An. Do. meus Anto. de But. in cap. Raynutius. eodem titu. super glo. 2. dicit quod ex istis gloss. cum dictis Doctorum posset in hac materia sic distinguere, quod aut pater non eligit simpliciter testari, sed codicillari, & sufficit, quod filio relinquat quocunque titulo siue institutionis siue legati, vt l. in codicillis. C. de test. Si verò eligit testari, tunc ad hoc, vt testamentum valeat vt testamētum, oportet quod filius habeat iure institutionis, vt in §. aliud, hic alleg. in glo. Si querimus quo ad utilitatem voluntatis vt intestati, tunc si inter liberos disponit aliquid etiam legando ista voluntas est seruanda quantum ad liberos per arbitrium diuidentem hereditatem ab intestato, & hic est casus l. fi. C. famil. ercisc. & sic intelligit ibi dictum Innocen. & glo. hic, fatetur tamen qd fortè in practica seruaretur, qd filius deberet habere indistinctè iure institutionis. ¶ Gl. in ver. de facto, pro declaratione tex. addit, quod fuerit legatum vxori. ¶ Gl. in ver. eadem, recita per contrarium in ea formatum, & solue tripliciter, vt soluit glo. ¶ In fi. glo. in eo quod glo. sentit hic quod filij exheredatē non posset pater substituere pupillariter, non est simpliciter verum: quia posset illi substituere, & tunc veniret substitutus ad bona, quæ alijs obuenissent impuberi, vt probant ll. hic in glo. alleg. & l. j. §. j. ff. de vulg. & pupil. substi. & ibi etiam no. qd pupillaris non fit præterito, cum testamentum eo casu sit nullum. quod intellige verum, quando fit a Pagano, secus si a milite. eodem titu. l. 2. §. quisquis. in princip. Ioan. And. Ioan. de Fan. dicit, qd ideo impubes debet esse institutus, vel exheredatus, vt possit pupillariter substitui: quia aliter non posset valere pupillaris substitutio, nisi valeat testamentum paternum, vt l. 2. ff. de vulg. & pupil. substi. & testamentum patris non valeret, nisi talis filius sit institutus, vel exheredatus, vt no. etiam Bar. in prædicta l. 2. in materia pupillari, in princip. 4. col. Sed cum ad excludendam nullitatem testamenti patris, quæ annullaretur ratione præteritionis. ff. de li. & posthum. l. Gallus. & per totum, sufficiat filium institutum in certa re etiam quantumcunque modica, in auth. vt cum de app. cog. §. aliud quoque capitulum. & de iure. Cod. sufficebat quoquo relictū titulo, vt no. 3. in ver. instituit. in hoc videtur ista glo. vacillasse secundum Ioā. de Fan. ¶ Glo. in ver. liberis, quærit & soluit. ¶ Glo. in ver. filij, quærit de intellectu tex. & declarat qualiter allegabatur pro parte pauperum. In eadem glo. ibi, ad opus filij. facit. ff. de reb. dub. qui duos. post princip. ibi, quasi vtrique vltimi sibi decessisse videntur. Ioan. And. In eadem glo. ibi, directè & immediatè. facit in simili quod no. de negatiua facti, de elect. bone. j. super gl. magna. §. qd quando sic est coarctata, tñ directè, nō per causam mediam cadit in intellectu testis, tunc est directā probatio. Sed qñ per causam mediam venimus in cognitionē illius, tñc est indirecta. Sic dicimus qd est directā substitutio quando directè

ADDITIONES.

- Alimenta. Adde quid habere debeat vxor filijs extantibus, & non extantibus. Bar. consi. 47. Alex. consi. 56. 3. lib. & consi. 29. 4. lib. Io. de Ana. consi. 13. Ber. gel. consi. 97. Alex. consi. 92. 2. lib. Rom. consi. 131.
- Ad partem filij. Adde Anch. consi. 291. Fulg. consi. 56. Io. de Ana. consi. 22. Angel. consi. 97. Alex. consi. 92. 2. lib. Rom. consi. 131.
- Singulis rebus. Adde Fran. de Aret. consi. 156. Io. de Imo. consi. 112. Paul. de Cast. consi. 256. in primò impressis.
- Loco hæredis. Adde quæ supra posuit Imo. & Ro. cōf. 179. Ang. cōf. 148. Ber. gel. consi. 99. D. Car. consi. 60. Alex. consi. 17. 3. lib. ubi latè, & consi. 70. ubi quid de iure can. 2. lib.
- Exheredata. Adde Ro. consi. 515.

Geminianus super Sexto Decretalium.

directe non per personam mediam substitutus venit, vel venire potest ad hereditatem substituentis, vel instituti, ut si dicatur, talis sit hæres, vel talem substituo; licet istud sit commune, vel talis succedat, vel talis moriatur. Et idem videtur aliquibus de verbo deuoluatur. ff. de vulg. substit. l. Lucius. & de verbo redeat. ff. de mi. test. l. si duobus. ¶ Indirecta autem, vel obliqua est, quando persona media capit illam & eam restituit substituto, unde fideicommissarius satis improprie dicitur hæres, licet quandoque habeatur loco hæredis. insti. de fideicom. hæres. §. restituta. Exemplum autem horum, ut si dixi, testator restituat, vel reddat, vel det hereditatem, vel bona mea tali, vel diuidat, vel partiatur cum tali, vel his similia, & tunc etiam intra pupillarem ætatem esset fideicommissaria. ff. de vul. & pupi. sub. cohæredi. §. j. ad trebel. epistola. l. Lucius. §. Caio Scio. & l. vbi pure. in prin. & §. j. Nec ob. his. ff. ad trebel. l. ex facto. in prin. vbi si dicatur, talem hæredem facio, requirit factum hominis, & tamen est directa. Quia respondeo, quod ideo, quia requirit factum hominis, ideo trahuntur ad fideicommissum, & sic facit pro. Item non ob. ff. ad trebel. hæredib. §. j. vbi hæc verba, hereditas mea non pertineat ad talem, est fideicommissaria, & tamen ibi non est necessarium factum hominis: nam ibi filia pubes erat, & per patrem matrimonio collocata, filiam habuerat, & de directa locum habere non poterat. Non ob. eo. ti. ad trebel. l. Lucius. §. tres hæredes. vbi verbum reuertatur, sapit fideicommissum, quod de sui natura videtur directum, ut no. C. de reuo. donat. si vnquam. nam instituti erant puberes, quibus non poterat directe substitui. Item in codicillis fuerant dicta illa verba, & facit quod dicitur j. super gl. quæ incipit, ut ff. lo. An. dicit Ioan. de Fan. q. Bar. alle. istam gl. & tex. in l. Centurio. in fi. ff. de vul. & pup. q. verbum moriatur, est verbum directum: b tamen putat, q. non est civile, sed commune, secundum eum. ¶ Glof. in ver. pauperes, recita per contrarium, q. hæres debeat esse certus, & nominatus, ut insti. de leg. §. incertus. glo. soluit, q. fallit in pauperibus: deinde querit, inter quos pauperes debeant distribui, & sol. In ea. gl. ibi, persona. vel potest solui aliter secundum Arch. q. vniuersitas pauperum gerit vicem certæ personæ, unde ita valet sicut si institueret collegium licitum. ff. de fidei. mortuo. de condi. & demon. municipibus. C. de sacrosanct. eccl. l. j. ff. ad trebel. l. omnibus. ff. de leg. j. l. si hæres. §. vicis. Ioan. And. ¶ In ea. gl. ibi, intelligitur. facit ista glo. ad dubium: an fideicommissarius, cui testator commisit nominationem pauperum, teneatur nominare de loco domicilij testatoris? Sol. lo. And. dicit q. vñ q. sic: quia cum ad hoc teneatur executor datus a iure, s. episcopus, ut in l. si quis ad declinandam. all. i. gl. ergo deputatus a testatore quasi loco epi ad id tenebitur. facit. ff. si quis test. li. esse ius. sue. l. j. §. hæc actio. Item secundum voluntatem præsumptam lex exequitur, in auth. de hæred. & fal. §. si quis autem non implens. C. de fideicommiss. auth. hoc amplius. istam ergo voluntatis coniecturam, quam lex sequitur, tenetur sequi & fideicommissarius, & multum facit: ff. de condi. & demon. quæ conditio. §. cum ita. vbi testator iubens aliquid fieri, in foro, intellexisse vñ de foro domicilij. In prius facit: quia ille, cui a iure defertur electio prælati propter negligentiam tenetur eligere de ecclesia vacante. de ele. ne pro defectu, in fi. commissarius tamen, cui datur ab homine potestas eligendi, eligit vndeunque. de renun. post translationem. in prin. de ele. in causis. nisi restricta sit potestas ad ecclesiam vacantem. de ele. cum in iure. Item in fideicommissario diuersa est dispositio legis, & hominis, ut j. c. proxi. in fi. sic & in procu. ratore. §. de proc. c. j. eo. li. ita hic, ex quo simpliciter dedit potestatem nominandi nominet, unde vult ad hoc. ff. de alea. l. j. §. quod autem. facit. ff. de of. præ. l. 3. facit. ff. ad leg. Falc. Titia. & pro ista parte dicit se consuluisse, & potissimè per l. cum qdā. j. responso. ff. de leg. 2. vbi dicitur, q. si testator rogat legatariū, ut restituat libertis suis, quibus volet, potest hæres præferre indignum. Nec ob. l. quæ conditio. §. proximè allegata: quia ibi nulli erat commissio nominatio, vel electio fori. Ioan. And. dicit Lap. Ab. hic, q. licet teneat commissio nominationis pauperum a testatore facta fideicommissario, non tamen tenet commissio alicui a testatore facta electionis fideicommissariorū, & disputauit, & sol. Lam. de Rampo. ut no. Io. And. §. eo. li. de procu. c. j. super gl. in prius, secundum Lap. q. dicit, q. pro consilio Io. An. hic facit quod scripsit Fre. de Sc. p. suo 132. Lap. Ab. ¶ In ea. gl. ibi, nulli licere. facit. l. id quod pauperibus, fm 18 Io. Mo. ¶ Sed an religiosi pauperis sint præferendi alijs pauperibus? Sol. Arch. all. primò q. sic: quia pro eis facit pauperas, & religio. ff. de relig. & sumpt. fune. l. sunt personæ, in auth. de consanguin. & vte. fra. §. hoc igitur. in fi. collatio. 6. Nam licet alij sint pauperes, tamen habent voluntatem propriam, & possent propria eis data possidere. 86. dif. non satis, ad fi. & pro hospitalibus facit prædicta. l. si quis. §. vbi, i. fi. vbi, dicit, quis. n. pauperior est hominibus, q. inopia tenti sunt, & remouere re-

positi & suis corporibus laborantes necessariū victum sibi non possunt afferre. ad idem. 82. dif. c. j. & c. non satis. ver. item consideranda. Dicit Io. An. q. ista fuit q. Guil. de Petralata prouincialis, qui pro religiosis inducebat decr. nimis. 2. de excels. prelati. in prin. ibi, in altissima paupertate. Et ad materiam facit quod scribitur de regula c. sanè. in glo. vlt. in pen. col. Sed dicit Io. And. q. istud dependet ab arbitrio epi. & facit qd no. post Host. §. eo. indicante. super. gl. 2. Io. An. Et facit etiam pro religiosis. 16. q. j. c. fi. circa medium ibi, nec tam in pauperibus paupertatem, quam religionem attendere, secundum Lap. Abb.

ADDITIONES.

- a ¶ Indirecta. Adde qualiter fiat substitio fideicommissa. Alex. conf. 69. & 159. 2. lib.
- b ¶ Directum. Adde Fran. de Are. conf. 155. Ro. conf. 159. Ber.
- c ¶ Domicilij. Adde videndum Fre. conf. 33. vbi disputat, an vsuræ extoræ in ali cuius partibus possint erogari in domicilio testatoris. Ber.
- d ¶ Alijs pauperibus. Adde Anch. conf. 83. vbi in fortioribus terminis verba testamenti inspicenda sunt, ut ipse ibi dicit. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Subsequenter, dictio, denotat ordinem per prius, & posterius.
- 2 Filius grauatus de hereditate restituenda debet detrabere duas quartas.
- 3 Trebellianica detrabitur in legatis ad pias causas.
- 4 Pupillus si moritur viuentis testatore qui substituerat sibi pupillariter, an substitutus veniat ad successionem ex vi pupillaris, vel ex vi vulgaris tacite intellectæ sub expressa pupillari?
- 5 Pauperes an veniant tanq. substituti ratione pupillaris substitutionis?
- 6 Vulgaris tacita inclusa sub pupillari an excludat matrem?
- 7 Pars debita iure naturæ quota sit. nu. 8.
- 9 Substitutio facta puberibus continet duas vulgares.
- 10 Compendiosa respiciens omne tempus ante pubertatem, & post facta per verba communia, an valeat iure fideicommissi.
- 11 Verba directa qua dicantur.
- 12 Trebellianica an detrabat de generali fideicommissio distribuendo pauperibus.
- 13 Testator si prohibuit falsiciam, & in testamento sunt singula, & vniuersalia, detrabit trebellianicam.
- 14 Argumentum a contrario non est validum, quando ex eo resultat prauus intellectus.

1 Testatore. ¶ No. quod dictio subsequenter, denotat ordinem per prius, & posterius. No. argumen. quod illud dicitur fieri ante, quod fit etiam dato medio. Nam istud ante pubertatem potest comprehendere multum tempus antèrius a tempore pubertatis. ¶ No. hic arg. q. filius grauatus de hereditate restituenda det detrabere duas quartas. s. debitam iure naturæ, & trebellianicam. Nam hic dicit, q. non detrabit: quia istæ substitutiones erant directæ: ergo a prius vñ, q. si non fuissent directæ fuisset locus duabus quartis. de quo in c. Raynurius. §. eo. ti. ¶ No. ar. q. i legatis ad pias causas est locus detractioni trebellianicæ, probat tex. qui prohibet hic ex eo, quia erat substitutio directæ: ergo a contrario secus si obliqua. de quo hic cum gl. ¶ Sed pone, q. mori pupillus viuentis testatore, qui substituerat sibi pupillariter: an substitutus veniat ad successionem ex vi pupillaris, vel ex vi vulgaris tacite intellectæ sub expressa pupillari. Profundè scit Do. Læber. de Ramp. disputauit hanc questionem, & ad partem q. admittatur, alle. C. de cadu. toll. l. vnica. §. pro secundo. vbi de hoc. ff. de vul. & pup. sub. l. si pater filium. in fi. In contrariū: quia talis substitutio dicitur testamentum pupillare, ut hic, in fi. Sed illud vendicat sibi locum i pupillo facto sui iuris per mortem patris. ff. de vul. sub. l. j. & l. iam hoc iure. sed iste decessit i potestate, qui etiam pubes testari non potuisset, ut fuit no. in prin. ca. & sic non tenet substitutio. Secundò inducebat. ff. de vulg. & pupil. substit. l. 2. §. quisquis. ibi, ideo & c. Terriò inducebat l. quod si filius. ff. de cap. & postli. reuer. soluebat ex pupillari substitutum non admitti, & ad §. pro secundo. respondet, quod loquitur in vulgari expressa. Ad l. si pater. respondet, quod ibi erat hæres ex testamento paterno, non ex pupillari, & idem dicebat de tacita vulgari per prædictam l. quod si filius. & per l. lex Cornelia. ff. de vulga. & pupilla. substit. glof. in l. si pater captus. in fi. eodem titu. inuenit contrarium, quod ex tacita vulgari veniat, & de hoc per Cyn. de impu. & alijs substit. in materia pupillari. in 4. quæstio. in fi. Ioan. And. ¶ Quæro, an indistinctè mortuis istis pauperes tanquam substituti veniant ratione pupillaris substitutionis? Sol. dic quod aut erat adita hereditas per institutos, & tunc procedat tex. hic, ut veniant ratione pupillaris: aut hereditas non erat adita prius, & tunc venient substituti ex directa vulgari substituta in compendiosa. ff. de vulga. & pupilla. substit. l. Lucius. & l. qui liberis. & C. de impu. & alijs substit. l. quamuis. 6 & l. precibus, vbi no. secundum Arch. ¶ An autem tacita vulgari

ADDITIONES.

- a ¶ Duas quartas. Adde Ro. conf. 106. Alex. conf. 103. Ber.
- b ¶ Vulgaris tacite. Adde Ang. conf. 12.

garis inclusa sub pupillari excludat matrem? dicunt Doct. q non, de quo C. de insti. & substi. l. fi. & de tacita pupillari no. in l. precibus. & per Host. in summa huius tit. §. quis sit effectus, in fi. Ioan. And. ¶ Quota sit pars debita iure naturæ? Sol. dic. q olim erat quarta, sed hodie est aucta in successione parentū ad filios, sicut econverso ad tertiam. in auth. de triē. & semi. §. hoc nos. in fi. licet alij contra, vt ibi no. & idem de collateralibus, vt no. §. eod. Raynutius. super glo. no. q quartarum. & de hoc C. de inof. test. authen. nouissima. Ioan. And. ¶ Quæro, an quod hic dicitur in pauperibus sit speciale? Solu. dic q nō: quia idem esset in quibuscunque alijs substitutis, vt patet in ratione, quæ sequitur secundum Arch. Ioan. And. ¶ Quæ bona sint ista, quæ debent distribui? Solu. dic de omnibus bonis nēdum testatoris, sed etiam ipsorum impuberum, vt si habebant aduentitia acquisita ex hæreditatibus, legatis, vel donationib. propinquorum, vel amicorum, & iste est effectus pupillaris tacite, putā inclusa sub expressa vulgari. & idem in expressa, si nō includat vulgarem: putā quia in vtroque casu erat prouisum: & probatur hæc. ff. de vul. & pup. sub. l. 2. & l. sed si plures. §. j. & insti. de pup. sub. §. non solum. Sed substitutio fideicommissaria bona filij non comprehendit. ff. de vul. & pup. sub. l. co-hæres. §. cum filia. nec directa facta per militem post pubertatem, vt eo. ti. l. Centurio. in fi. Ioan. And. ¶ Glo. in verbo, mortuo. supplet ad tex. in fi. glo. & poterant executores id petere, & si non reliquissent executores, id peteret episcopus, vt in l. al leg. §. glo. proxi. Ioan. And. ¶ Gl. in verbo, absque deductione. posset recitari per contrarium, q imō non omnia bona posset dispensari inter pauperes: quia mater debebat habere trebel- lianicam, & portionem debitam iure naturæ pro filio, & pro filia, vt probat glo. cuius contrarium dicit tex. glo. sol. & vt cla- rior habeatur solutio ponit species substitutionum, quas re- cita, vt in glof. & ex his concludit glo. solutionem contrarij. ¶ In ea. glo. in tribus vncijs, hoc dictum matris procederet, v- bi ipsa sola exclusa filia succederet, alias filio intestato. sed cer- tum est, q soror ista etiam ex vtroque parente vna cum matre ab intestato succederet: in auth. de hære. ab intest. ve. §. conse- quens. colla. 9. C. ad Tertul. auth. defuncto. Ioan. And. Iō hoc dicit Io. An. quia legitima debet esse respectu eius partis, quā quis esset habiturus ab intestato. C. de inof. test. parentib. & l. q nuper. & no. eod. ti. auth. nouissima. & ff. de inof. testa. l. Papi- nianus. §. si quis mortis causa. & §. quoniam autem quartam. in princ. & ibi no. secundum Ioan. de Fant. ¶ In ea. glo. ibi, vel mando. C. com. de leg. l. 2. Ioan. And. ¶ In ead. gl. ibi, & pupil- larem. hoc intellige verum, quando sit impuberibus, vt est di- ctum. Si vero fiat puberibus, continet duas vulgares, & idem si puberi, & impuberi propter inæqualitatem vitandam. C. de impube. & alijs substi. l. 2. ff. de vulgari & pupilla. sub. l. 4. & l. Lucius. & ibi no. Sed inæqualitas ætatis duorum puberum non nocet, quominus sint quatuor, vt dicit glof. vt si vnus an- norum 13. & alter anniculus, & ibi circa principium, & plene per Hostien. in sum. huius ti. §. quis sit effectus. in vltima char- ta. Ioan. And. ¶ Et ibi, precibus. aliqui dicunt nihil ibi specia- le in milite, vt infra dicitur. Ioan. And. ¶ Et ibi, extinguitur, secundum opin. communem Legistarum. Tamen glof. ante- pen. in ver. extraneo. Insti. de pupil. substi. sub dubio fortē di- cit contrarium: tamen illud non approbat Ioan. An. ¶ Et ibi, non valeat post pubertatem, vt in fi. glof. prius enim valet di- recte per hoc cap. secundum Ioan. An. ¶ Et ibi, fortē compen- diosa. Archi. h. d. assertiue, sed verbum præmissæ, dicit eas di- rectas pupillares. Sed intelligatur secundum emergentiam ca- sus, cum scilicet decesserunt infra pubertatem. Ioan. An. ¶ In fi. gl. hoc verum, si dicamus post pubertatem substitutionem hanc fideicommissariam, alias per aditionem hæreditatis, & aduentum pubertatis excluso substituto succederet mater in omnibus ab intestato. vnde cum istud sit fortius dubium in decre. debet examinari, & displicet Ioan. And. in hoc ista de- cre. quæ relinquit hoc indecisum: sed auctor posset responde- re per l. tutori. C. de neg. gest. q satis est, q in aliquibus nobis ex suo labore consulatur. ¶ Ad propositum redeundo quæ- ro, an compendiosa respiciens omne tempus ante puberta- tem, & post facta per verba saltē communia, vt substituo, succedat, moriatur, vt hic valens ante pubertatem iure dire- cto, post pubertatem valeat iure fideicommissi. Communis opin. Legistarum habet hoc pro indubitato, quod vna substi- tutionis conceptio, quæ a principio valuit vt directa, postea valere non possit vt fideicommissaria, nisi in milite, vt supra dicit glof. qui substituit filio suo, cuius mater est in medio per l. precibus. fatentur tamen quod si ibi fuisset geminatio ali- qua, quæ duplicaret substitutionem, vt si dixit, si decesserit filius meus ante pubertatem, vel post, tunc habent pro expe- dito, quod due sint substitutiones, & quod verba communia quæ obliquari possunt, habent vim directæ intra pubertatem,

post pubertatem fideicommissaria, vt no. in l. precibus, in fi. penul. glo. Sed posset attentari per hanc decre. coniunctā cum decre. Raynutius, supra eo. quod compendiosa etiam non ge- minata facta puberi valeat intra pubertatem iure directæ pu- pillaris, vt hic, & post pubertatem iure fideicommissi, vt in de- cre. Raynutius. quod sic probatur, substitutio ista sic fuit con- cepta, moriatur filius filia si absque filiis decesserit. & in de- cre. Raynutius, sic, succedat Alterocha, & soboles adiectæ impuberi si absque liberis moriatur. Sed non posset ostendi, quare verbum moriatur, plus habeat directum, quā verbum succedat: nam per verbum succedat, directe nō p personam mediam venit ad hæreditatem. ad hoc. C. de test. l. omnium. est ergo directa, vt superius est dictum. Ergo ex quo æquamus hæc verba, & hæc decre. ostendit, quod ante pubertatem in- telligitur directa pupillaris, & decre. Raynutius, probat quod post pubertatem intelligitur fideicommissaria, habemus in- tentum. Imō plus dicit, quod fortius illa videtur magis dire- cta quā ista. Nam hic dicit tex. quod si absque liberis obie- rit filius, ibi verò dicitur eidem impuberi succederet si absq; liberis. Exprimendo igitur puberi, videtur facere pupillarem. Sed quia per illud impuberi, solum designabat statum filio, vt tunc, id est quod tunc erat impubes, illud non impedit vim fi- deicommissaria post pubertatem. Et no. quod procedit hæc conditio, etiam si testator non adiecerit quādoocunque. nam nec hic, nec ibi, habes quādoocunque, & dicit illud propter Iaco. de Arc. qui tenuit, quod compendiosa post pubertatem habeat vim fideicommissi, quando testator dixit, quādoocun- que decesserit talem substituo. ipse dicit, quod illud quādo- cunque, est distributiuum. C. de quadrien. præscript. l. omnes. & quod ibi no. in 3. gl. ff. qui. mo. vsusf. amit. l. sicut. in princ. & facit quod no. C. de fideicommissi. l. si frater. & sic singula tempora distinguit, vnde ante pubertatem valet iure directo, post pubertatem iure fideicommissi, vt in l. precibus. in du- bio ergo valet iure directo, vt hic, & C. de hære. insti. l. fi. cum definit illo iure valere propter volūtatē testatoris, resumat vires ex causa fideicommissi, & sic valet diuersis temporibus diuerso iure. ff. de fideicommissi. lib. l. in testamēto. argumē. ff. de hæred. insti. l. 3. in fi. & sic erunt in vna conceptione duæ substitutiones. argum. ff. de ar. l. Celsus. & §. de dolo & contu- cum dilecti. & dieatur compendiosa pro tanto, quia sub ver- borum compendio diuersa tempora, & diuersas substitutio- nes includat. nec mirum, nā alias ex voluntate testatoris ver- bum prolatur ad tempus tenet propriam significationē, post tempus verò assumit impropriam. ff. de cond. & demon. pater. §. conditionum. vbi dixit testator si tutelam 18. annum gesse- rit intra 14. annum sumitur propriē, post 14. annū impropriē, scilicet procur. concor. §. de reg. quia in singulis. nec mirum: quia alibi ponuntur verba propriē & impropriē, & de hoc §. eod. Raynaldus. in gl. istud verbum. ad idem. ff. si certum per. certi conditio. post prin. ff. de vsufr. sed & si quid. §. & si vesti- mentorum. & ff. de iureiur. sed & si possessor. §. sed si rerum. & sic secundum eum idem importet quādoocunque, quod ver- bum distinctum, scilicet si decesserit in pupillari ætate vel post, vt est dictum, vt no. in l. precibus. secus autem putat, quādo te- stator non communi, sed directo verbo vsus fuisset, vt dicitur j. super gl. vt ff. Sed. gl. pe. in l. precibus, videtur velle q etiam p illa verba, si hæres quicunq; decesserit sine liberis, fiat fideicō- missaria in omne tēpus: sed vt est dictum ista iura non ponunt quicunq;. Et q ista conclusio superius facta p istas duas decre. et de iure civili procedat etiam in verbis directis qd plus est, pōt sic probari secundum Io. And. nam si specialitas, quā s. dixit gl. in milite per l. pēibus, tollatur, vt videlicet illa lex nihil po- nat spāle in milite, habemus intentum. & q sit ita, tripliciter probatur. Primō lex illa requirit: quia id notabiliter dicit, & iterum repetit filium fuisse in potestate patris militis, ergo loquitur de milite testante iure communi, quo requirit, q fa- ciēs directā pupillarem habeat pupillum in pte, vt fuit dictū super

ADDITIONES.

- a ¶ Excludat matrem. Adde Alex. consi. 169. 2. lib.
- b ¶ Non comprehendit. Adde Pet. de Anch. consi. 7. & in consi. infra alleg.
- c ¶ Mater. Adde quot quartas mater detrahāt hoc casu, Ro. consi. 185. & 236. Ber.
- d ¶ Puberi, & impuberi. Adde Pan. de Cast. consi. 254. Fran. de Arc. consi. 53.
- e ¶ Iure fideicommissi. Adde in hoc arti. videndum Old. consi. 99. An. consi. 125. Bald. consi. 250. 4. lib. & consi. 255. & consi. 469. Ang. cōsi. 13. Bar. consi. 54. & 22. Io. de Ana. consi. 79. D. Car. consi. 39. & 91. Ol. consi. 125. Alexan. consi. 12. Pau. de Cast. consi. 256. Ro. consi. 130. A. nt. de But. consi. 54. Fran. de Arc. con- sil. 155. Anc. consi. 26. Rapha. Comen. consi. 2. & 130. Fulg. cōsi. 33. & 42. Cal. consi. 27. Ber.
- f Substitutio directa dicitur, quando verba diriguntur ad substitutum, vt Titū substituo: sed fideicommissaria diriguntur ad institutum, vt grauo heredem quod restituat Tit. o. Bald. in l. eam quā. 5. col. vers. modo procedo vltimus. C. de fideicommissi.

Geminianus super Sexto Decretalium.

sup tex. in prin. & non de milite testate iure militari quo iure substituere posset filio et emancipato & extraneo, ut pbant l. in fraudem. §. miles. & alie due ll. superius post illa all. in gl. Se cūdo pbatur sic, omnis substitutio oportet q̄ valide aut iure cōi, aut privilegio militari, pbat hoc. ff. de vul. & pu. sub. l. Centurio. C. de test. mili. l. in testō. sed cū directa facta compēdiosē in l. p̄cibus. filio post pubertatem mortuo trahat ad fideicommissariam, ut in fi. ipsius l. fateri oportet, q̄ ex quo cessat directā, ergo cessat privilegiū militare, p̄ quod facit directā post pubertatem, & p̄ q̄d in testō ipsius p̄ iura digestorū, & Cod. cessat falcidra trebellianica. ff. ad treb. l. j. §. pe. C. de test. mil. in testō. & C. ad leg. Falc. in testō. cum aut fideicommissariam post pubertatem Paganus facere possit. Ist. de pu. subst. §. fi. ergo q̄ ibi directa trahat a ad fideicommissariam est de iure cōi, quo testabat ibi miles, & sic accidit, q̄ iste q̄ testabat, licet iure communi miles erat, & ad sui pompā exp̄sserat id mulier q̄rens de casu, & sic patet q̄ directa verba probata p̄ Paganum tpe, quo extitit substitōis condō iure communi phibente non possunt stare in sui nā, trahuntur ad fideicommissariam. ff. ad trebell. l. Scæuola. & l. ex facto. in prin. & l. q̄ filium. in prin. & ff. de iure cod. l. illud. §. tractari. de le. 2. Imperator. §. pe. & ff. de le. j. filius. §. ut quis. de p̄di. & dem. l. Meuius. ad idem. ff. locati, & cōdu. si vno. inst. g. mo. tel. ius. §. posteriore. Tertiō pbabit id ostēdi ex situatione: nam illa lex est locata sub tit. C. de impu. & alijs subst. Sed si ex privilegio militari pcederet, q̄d ibi dicit finis, locari debuisset sub ti. de mil. test. & est idem modus argumentandi qui no. de ele. cum monasterium. in gl. 2. & de cōfir. vti. vel inuti. bonæ. in vltima gl. Secūdo sciendum est, q̄ D. Bartolus de Pratis disputādo hanc qōnem fatebat hanc opi. quā dicebat vltimontanorum, esse a quā. f. q̄ cōpendiosa facta ī-uberi et p̄ verba directa illo post pubertatem decedente sit fideicommissaria, tenebat tñ p̄riū. Sed ad hāc partē inducebat expressam testōris voluntatem. Nam dicendo, quādoq; decederit, talis sit hāres, patet q̄ et illo post pubertatem decedente voluit substitutum hēditatem hēre. Stertur ergo huius voluntati. ar. C. de test. hac cōsultissima. §. fi. C. de sacrosan. eccl. l. j. ff. de le. 2. codicillis. §. fi. in auth. de nup. §. disponat. col. 4. & C. de le. cum qō. ibi, in omnib. enim volūtatē defuncti dominari cōsemus. Inducebant etiam iura, q̄ probant, q̄ voluntati, de qua constat, statur etiam si non appareat ex verbis. ff. de cond. & de mon. l. in conditionibus. in prin. & l. pater Seuerinam. in prī. & de le. j. l. pe. & de le. 3. fideicommissa. §. item si quis. & illud generale, q̄d dī, sensum non verba spectari. ff. de adimen. le. l. 3. §. condō. de iure patro. l. adigere. §. quamuis. C. de lib. prat. l. 3. C. commu. de le. l. 2. in fi. Nam primō attendimus volūtatē; secūdo q̄d est verisimile. tertiō verba, ut no. in reg. semper inspicimus in obscuris. ff. de reg. iur. Item cum iudicemus ex p̄sumpta volūtatē non exp̄ssa, fortius ex hac exp̄ssa, vel quasi. ad hoc C. de fideicommissis. quamuis. & l. cum acutissimi, & de instit. & subst. l. generaliter. item cum dubia directa si pōt recipiat interpretationem directē, ut fuit dictum in tex. fortius ergo fideicommissaria q̄ humanior est. ar. C. communia de leg. & fideicō. l. omne verbū. ibi, quasi humaniori aggreget &c. inducebat secundō benignam interpretationem, quā lūmebat ex tribus, ut .f. res magis valeat, q̄ p̄eat. ff. de reb. du. l. quoties. & de reg. iur. quoties idem sermo. ut filio post pubertatem decedente verba aliquid operentur. ff. de le. j. si qñ. ff. ad municipi. l. j. i. fi. item q̄a favorabilius est voluntatem expressam, vel tacitam seq, q̄ aliā q̄ voluntatem adiungi. ff. de lib. & posthu. cum quidam. Adducebat etiam quādam iura superius alle. & l. qm̄ indignum. C. de test. vbi nō refert, an fiat istō per verba directa, vel obliqua. Sed substitō est conditionalis institutio, ut dixi in tex. ergo &c. inducit et ff. de leg. 3. cū quis decedēs. §. Seiam. Ad partem p̄riam quam tenebat, inducebat principaliter l. verbis civilibus. ff. de vul. & pup. sub. l. Centurio. eo. ti. & insti. de pup. sub. §. extraneo. itē quia dicēdo, talis sit hāres, patet q̄ voluit facere directam, & a verbis non receditur, nisi aperte pateat p̄ria volūtas. ff. de le. 3. l. non aliter. & l. ille aut ille. §. cum in verbis. ff. de condit. & demon. l. Publius. §. j. inducit etiam, q̄ non potuit l. prohibente, q̄ voluit. f. fideicommissariam facere per verba directa. C. de codit. l. 2. C. de neces. seru. hāred. insti. l. quidā. deleg. cum super. C. si quis alteri, vel sibi. l. multum. & quod ambiguus. inducit etiam q̄ si constet aliquem velle testari, & legata reliquat in minus solenni testamento, licet possit valere ut codicillum, non debentur legata, & tamen ipsius erat volūtas, ut deberentur. ff. de codi. l. j. & l. illud. §. j. item q̄ directa non trahatur ad fideicommissariam, inducit. C. de test. manu. l. si iure. ff. de legat. j. l. si seruus leg. §. si seruus alienus ff. de fideiuss. l. generaliter. in fi. Si enim ibi speciale est fauore libertatis: ergo ius commune in contrarium. Inducit etiam a con-

trario. ff. de vulg. subst. l. coharedi. §. cū filia. ibi, nec aliud gerendum &c. C. de fideicommissis. si frater. 2. responso, & hāc partem tenet etiam hic Archi. quo ad casum c. principaliter, quia litera dicit eas directas pupillares, & sic euanescent adita hereditate, & veniente pubertate. ff. ad trebel. Scæuola. allegat et predictā l. verbis. & l. in pupillari. Item quia substituens imputari, substituere videtur solum in casu, quo non potest testari. C. de impu. & alijs subst. l. humanitatis. insti. de pu. sub. §. liberis. Sed post pubertatem id potest, ergo &c. Inducit etiam, q̄ testator pupillariter substituendo vbi substitutio potest habere effectum, remouisse videtur alias substitutiones. ff. de vulg. & pupil. subst. l. ex facto. §. item quāro. Inducebat q̄ privilegium erat militis, per l. p̄cibus. ergo &c. Huic rationi responsum est §. Alijs rationib. Archi. respondetur, q̄ procedūt in expressa pupillari. Sed hāc litera licet hic dicat, filijs decedentibus intra pubertatem, hanc intelligit directam pupillarem, nō tamen dicit eam expressam pupillarem, de qua nō dubitatur: quia facta in testamento non trahitur ad fideicommissum. Et idem ipse Archi. assertiuē tenet hanc fuisse compendiosam, ut dixi super hac glo. Legibus autem, quibus principaliter mouebatur Do. Bar. s. l. verbis civilibus, & l. in pupillari, & l. Centurio, & ad primas duas pupillares, q̄ loquuntur de sola pupillari in substitutione expressa, & ea mente q̄ pubertatis tempore non comprehenderet, vnde etiam si maius tempus exprimere tur per errorem non egrederetur pubertatem, ut no. in l. pupillari, secundum lec. Ioan. Sed nos loquimur de compendiosa, qualibet facta per verba directa q̄ voluntatem testatoris volētis etiam post pubertatem substituere, cum id iure impeditente directē non possit esse, trahitur ad fideicommissariam, ut in cap. Raynutius. & in l. p̄cibus. Vel quod dicit l. verbis, quia frustra sit substitutio, intelligitur frustra quo ad id, ut valeat iure directo, & est similis expositio. ff. ad tre. ex facto. j. responso. super ver. nō posse, & ff. de le. j. filius. §. ut quis. Et simile est frustra. ff. de pu. iud. l. pen. §. ad crimē. vbi licet dicatur, q̄ frustra interuenit procurator, tamen quādoque interuenit. Cad le. Jul. de adul. quamuis indubitati. C. de ac. reos. de hoc s. de ac. veniens. Ad l. Centurio. respondetur, q̄ hoc argum. non sumitur si directo substitutus post pubertatē capit oīa bona substituentis ex privilegio militari: ergo substitutus a Pagano nil capit, sed bene potest sic argui a p̄rio: ergo substitutus a Pagano oīa directē non capit. non impedit ergo argm̄ illius. l. a p̄rio, quin capiat fideicommissariam. in §. extraneo; substitutio directa fiebat puberi, vel non cōstituto in potestate, vnde a principio non valuit. Ad l. j. de codi. & l. illud, respondeat, q̄ ibi de cedit intestatus is, cui videre, q̄ rōnes Do. Bart. fortiter vgerent ad illam potestatem: fateat saltem q̄ facta p̄ verbum commune, substituo, vel simile, etiam sine dictione quācūq; trahat ad pubertatem post fideicommissum, rōnes suæ nō impediūt. & procedat, q̄ dicebat quidam, q̄ substitō q̄ directa est post pubertatem nō sit fideicommissaria. Sed si est directa nō directo, sed p̄ interpretationē, secus. §. c. Raynutius. C. de insti. & subst. l. generaliter. simile q̄d dicam j. de despō. imp. c. j. & s. de ma. §. c. j. dico et q̄ nō erūt duæ tales substitōes in vna p̄sona inspecto. s. sine & effectu: sed erit vna sola. Fateor tamen inspecto in iurisdictionis, & potentie bene sunt duæ tales. & est si. §. e. l. de post. prel. c. vnico. & de ele. c. pe. in prin. & cle. plures. in fi. de iure pa. lo. An. lo. de Fan. dicit q̄ Bar. l. Centurio. p̄al. post multa cōcludit, q̄ quantum ad p̄sens verba directa reperiunt duplicis generis. Quādam sunt directa & civilia, id est iure civilis inducta, ut verbum, hāres esto, ut l. cōuenire. ff. de ver. sig. & verbum, instituo, ut l. j. & per totum. ff. de hāred. inst. & si per ista fiat substitutio, si semel valuit iure directo nunq̄ trahit ad fideicommissum, ut l. verbis civilibus. & l. pupillari. ¶ Quādam sunt verba directa. i. q̄ diriguntur ad substitutionem, ut ipse de manu sua capiat non ab alio. Exemplum in verbo accipiat, & in ver. moriatur. In hoc c. ista verba sunt magis cōia, & cōgrua omnib. gentibus. & hoc mō est vera opi. Io. An. Et ista verba a iure civili non habent p̄prium significatum: q̄a nō sunt verba civilia cum possint intelligi ut quis accipiat ut hāres. Itē ut legatarius cum sua autoritate. l. Titia. §. j. de le. 2. & in dubio intelliguntur ista verba, ut casus euenit: q̄a si moritur in pupillari ætate, lex interpretatur substitutionem directam: sed post interptat fideicommissaria: simile hēs in verbo q̄d pōt reperiri in p̄terito & futuro, ut lex interpretetur fm̄ accidētiam facti, q̄a si in p̄terito occurrit, lex interpretat in illo, & econtra. ff. de adi. leg. l. 3. in prin. & de condit. & demon. l. hęc conditio. §. fi. Sed quan-

ADDITIO.

- a ¶ Trahatur. Substitutio directa, quæ nullo tempore potest valere iure directo, an valeat ut fideicommissaria. Bar. in l. verbis. in ver. quāro quid sit institutio, ff. de vulg. & pup. & quid in codicillis, vide ibidem per Bar. post glo. in j. col. in fi. ver. pro declaratione huius glo.

qñ sunt verba directa ciuilia, illa hñt in se ppiu significatum, vt iure directo sit hæres, & ideo non est necessaria interpreta- tio: qñ constat sic voluisse defunctum, & hoc forsā voluit sen- tire Io. An. hic in fi. dum facit differentiam inter directam di- recto & c. secundum Bar. Io. de Fan. ¶ Glo. in ver. Trebelliani- ce. quærit nunquid de generali fideicommissio distribuendo pau- peribus detrahatur trebellianica, & arguit pro & c. & soluit. In fi. glo. Pro parte q non detrahatur trebellianica, dicit Gui. in Spe. de instr. edi. §. compendiose. ver. sed cum deductio. q vidit iudicari q non, dicit tamen q multis tunc videbatur cō- trarium. Item pro hac parte facit quod no. in auth. de hære. & Fal. §. si verò exp̄sim. col. j. Pro tria parte facit: qñ iste casus o- missus est a iure authenticorum, & relinquitur iuri antiquo. ad hoc §. e. li. de referri. susceptum. ff. de lib. & posthu. commo- dissimè. Nec ob. glo. hic q trebellianica contineatur sub no- mine Falcidiae: qñ illud procedit de impropria significatione, & de legitima q contineatur appellatione falcidiae est de im- propriissima significatione, vt no. C. de inof. test. auth. vnde & si parens. item p hac parte facit: qñ licet testator possit auferre Falcidiam. C. ad leg. Fal. auth. sed cum testator, trebellianicā non pōt. eo. ti. si vt allegas. & vtrobq; no. & hoc placet Arc. in add. vt vitetur correctio iuris qd expedit. §. de elect. cum expe- diat. & quia iura de singularibus statuta ad vniuersalia trahi n̄ debent, nec eō. ff. de re. diui. l. in tñ. §. vniuersitatis. 12. q. 2. qui manumittitur. ff. quod cuius. vniuer. l. sicut. §. si quid. §. eo. lib. de præb. cap. si. item hæres compellitur adire, vt restituat: sed p legata singularia non compellitur. cum ergo in illō graue- tur, releuetur in isto, vt quartam detrahat, & hoc etiā asigna- uit quidam pro rōne quare testator non interdicit trebelliani- cam, licet sic falcidiam. Nec ob. si dicas impugnando istā rō- nem, q cum cogitur adire non debet detrahere. ff. ad treb. q poterat. ergo in voluntaria aditione non detrahet, & sic testa- tor priuet vtraque. f. falcidia, & trebellianica. Quia respondeo q istud beneficium ex eo solo cōpetit, q cogi potest ad hoc, nō ex eo q actualiter cogatur: imō tunc perdit. ad hoc insti. de autho. tut. §. sed neque. ¶ Et per prædicta vñ q si testator prohi- buit falcidiam, & in testamento sint singula, & vniuersalia, de- trahit trebellianicam. Sed volens tenere triam opi. posses re- spōdere ad vltimam rationem gl. §. si verò exp̄sim, q satis lu- cratur heres in eo, q pie agit adeundo, vt pauperibus restituat. Item posses dare instātiā cum tota hæreditas singulariter le- gata est ad pias causas, per ea q no. in autho. similiter. C. ad leg. Fal. & in Spe. hoc ti. §. j. ver. quid si legatis. & vide quod ibi no. in addit. vt sicut p singula legata pia perit pars falcidiae, vt ibi no. alij legatarij non grauatur, ita possit etiam tōta perire: sed possit responderi vt §. si q non adeat, & sic nullum onus habe- bit. Io. And. Quasi velit q etiam remaneat rō: quia propter v- niuersale hæres grauatur in aditione, quod grauamen non hēt p singula legata: & sic vñ residere. cum opi. gl. Zen. tenet etiā opi. q non detrahatur b per rationes in glo. & super ea positas. Ioan. de Fan. dicit q Bart. in l. Marcellus. §. quod autem. ff. ad treb. tenet q non detrahatur, & mouetur per duas rōnes prius hic alleg. per gl. pro hac parte, & potissimè per dictum. §. si aut hæres. in auth. de ecclē. ti. coniuncto. §. ibi præcedenti, si q aut pro redemptione. vbi loquitur expresse in relicto hæreditatis, & legato facto ad pias causas, cui. §. continuatur. §. si autem he- res, vt sic per præcedentia declarentur sequentia. ff. de lega. j. si feruus plurium. §. si. ideo cum in seq. §. dicat generaliter q hæ- res omni falcidia cessante debeat q ad pias causas sunt relicta implere, igitur & c. cum appellatione falcidię comprehenda- tur trebellianica. ff. ad leg. Fal. l. j. item per tex. iuncta gl. in d. l. Marcellus. & hoc secundum eum tenet Dy. in l. j. §. in filij. ad treb. & Cy. in auth. similiter. C. ad leg. Fal. & respondet Bar. ad rationes factas in trium per istam gl. primo ad primum, qñ rōne a prio nō est validum quādo ex eo resultat prauus intellectus, nec alia rō q reperitur immutatum: qñ imō reperitur per di- ctum §. si hæres. & per hoc soluitur. §. municipiū, secundū Io. de Fan. istā partem etiam tenet Do. meus in ca. Raynaldus. de test. dicens q ista est sequenda cum faueat animæ. Dicit ta- men se vidisse super hoc consilia tria, & pro parte q non de- trahatur, facit tex. isti. de fideicō. here. §. sed quia. vbi dicit tex. perinde licere partem retinere sicut ex leg. Fal. ex legatis habere conceditur: ergo vñ velle iste tex. q in casib. in quibus licet detrahere falcidiam liceat detrahi trebellianicā. Sed in legatis ad pias causas non detrahatur falcidia, vt no. hic in gl. ergo nec trebellianica. Nec ob. si dicatur q ista æquipa- ratio non procedit generaliter: quia trebellianica detrahatur p voluntatem defuncti, & non falcidia: quia potest responderi q illo casu quo per ius exp̄sum reperitur contrarium, stabi- tur illi. Sed vbi non reperitur illa regula vitiata, stet æquipa- ratio. ¶ Glof. in ver. debita. remittit de his quartis debitis iure naturæ & c.

ADDITIONES.

- a ¶ Trebellianica. Adde Cal. confi. 40. Paul. de Cast. confi. 125. Old. confi. 248. Ro- confi. 239. Alex. confi. 123. lib. Fran. de Are. confi. 67. Ber.
- b Detrahatur. An autem trebellianica detrahatur de fideicommissio facto hospi- tali constructo sine auctoritate episcopi. Pau. de Cast. confi. 298. incip. præ- supposita pro vera opi. tenet q sic. item trebellianica etiam in foro conscien- tiæ. Bal. in l. cum quis. ver. 6. probatur. C. de iuris & facti igno.

S V M M A R I V M.

- 1 Verba, instituo talem, & si pupillus decesserit sine liberis vel moriatur, quid importent.
- 2 Interpretatio semper debet fieri in casu dubio in testamentis, vt potius sub- stitutio sit directa quam obliqua.
- Et quid in materia dubia, num. 3.
- 4 Substitutio directa an semper trahatur ad obliquam.
- 5 Fideicommissaria an duret post pubertatem.

Remissa. ¶ No. q per ista verba, instituo ta- lem pupillum, & si decesserit sine liberis, & vel moriatur, ista verba inducunt directam substōnem pupillarem qñ personis pgruit ad quas refertur, & pondera tex. qui dicit q erant directę pupillares, vñ de non dicit q essent exp̄se pupillares, sed directę, licet e go sint directę, non tamen exp̄se sed inclusiue sub compedio sa, secundum Io. An. ¶ No. q in testamentis semper dēt fieri i casu dubio interpretatio, vt potius substitutio sit directa q o- bliqua qñ illi intellectu verba, & persone institute conueniūt.

¶ No. q quando materia est dubia dēt semper fieri interpre- tatio q sit conformis verbis prolatis, & personis ad quas sermo dirigitur, quod no. pro interpretationibus quæ fiunt quotidie in instrumentis statutis a iuribus: quia non debent trahi tali- ter q non congruant verbis. ¶ No. q quandoq; substō facta p verba directa trahitur ad fideicommissum. ¶ Quæro, an istud semper sit verum q directa substō trahatur ad obliquam? Sol- dic q non, vt voluit tex. hic q dicit, interdum. vnde videmus q exemplaris, licet sit directa, non trahitur ad fideicommissum. C. de impu. & alijs subst. l. humanitatis. Item breuiloqua facta in testamento non trahitur ad fideicommissum, sed valet iure directo, vt in l. iam hoc iure. ff. de vul. & pup. substi. Item com- pendiosa facta per militem etiam filio, dummo non sit mater in medio non trahitur ad fideicommissum: qñ directę valet p omni tempore, vt d. l. Centurio. Item directa & exp̄sa pupil- laris facta pupillo in testō non trahitur ad fideicommissum cū expiret p pubertatem. ff. d. vul. subst. l. verbis. & l. pupillari. & sic non semper directa trahitur ad fideicommissum, sed interdū, & ex cā. Et esset cā qñ fieret in codicillis, vt dñ hic sup glo. pe. l. Scæuola. ff. ad treb. Quidam verò sic latē sumunt hanc cām q dicunt iustam huius rei cām vbiq; apparet voluntas & in- tentio testantis, q voluit bona sua ad institutum peruenire, li- cet directo substituerit: sed ius impedit directam. Vnde dicūt q si Paganus instituto filio impubere tñ emancipato, vel pror- lus extraneo substituat sic, si decesserit intra pupillarem etatē talis sit hæres, q trahitur ad fideicommissum, vt sicut facta in codicillis p iuris resistentiam trahitur ad fideicom. vt l. Scæ- uola. & ita hic p iuris resistentiam, quo emancipato, vel ex- traneo nō pōt directo substitui pupillariter, benigna interpre- tatione ad fideicommissum trahitur, ergo fortius in compen- diosa, de qua satis est dictum super glof. Et ex eadem benigna interpretatione dicunt quidam, vbi puberi instituto sic substi- tuit, si decesserit sine liberis talis sit hæres, maximè cū hic nul- lo tempore valeret directo, & inducitur gl. pen. in l. precibus. Sed hoc communiter approbatur. Ioan. And. ¶ Inducit istum tex. Ioan. An. q cum ex causa directa trahitur ad obliquam, q in multis alijs casibus fingitur q non est, vnde ex causa fingi- tur stipulatio interuenisse vbi non interuenit. C. de rei vx. act. l. vna. circa princip. Item ex causa receditur a iure communi in restitutionibus in integrum, præscriptionibus, vfucapioni- bus, cum nemo debeat cum aliena iactura ditari. ff. de cōdict. inde. nam natura. Item ex causa detrahatur vni ecclesiæ, & da- tur alteri. de quo de priuile. antiqua. secundum Archi. Io. An. ¶ Gl. in ver. pupillares. quærit qualiter fiat hæc substitutio, & qñ expirat, & ad quid fuerit inuenta. & in quo differat ab ex- plari, & omnia soluit. ¶ In gl. si. alias differentias vide in decr. Raynutius. eo. ti. super 3. gl. Sed dicit Io. And. q istam differen- tiam hic positam in glo. reprobatur do. suus in legibus, & Iaco. de Ramo. Vnde dicunt quod hodie pater filio impuberi de- bet

ADDITIONES.

- a ¶ Sine liberis. Adde q communis est opi. q ista verba nihil operantur, vt per Pau. de Cast. confi. 255. Ang. confi. 97. Pe. de Anch. confi. 21. Bar. confi. 22. Bal. confi. 201. 2. lib. & confi. 246. 3. lib. Old. confi. 99. & materiam huius capituli, vide latius in apothil. meis ad Bal. in impressione de Tortis in l. Centurio. ff. de vul. & pupi. vbi Bar. latius loquitur. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

bet substituere illos quos verisimile est filium instituere, si pubes esset & testaretur. Sed certum est q̄ illo casu si filius prateriret matrem ipsa haberet querelam, ad hoc tex. hic qui sequitur: ergo ut dicunt ipsi, pupillaris (licet non expressa) non excludit matrem. argum. l. humanitatis. Nec obst. l. p̄cibus, quia dicunt illam correctam per illam l. humanitatis. Nec ob. l. Papinianus. §. sed nec. quia. §. ille cum similibus est correctus: quia loquitur secundum iura antiqua, quibus pater excluderat matrem in successione impuberis. ff. ad Tertul. l. j. §. obijci. Sed hodie veniunt æqualiter perius authenticorum. de here. ab inte. & C. ad Tertul. auth. defuncto. & sic fortificatum est ius matris, ut sicut olim pater excluderat matrem, sic & substitutus a patre datus: & sicut hodie non excluditur pater, sic nec substitutus ab eo. Sed hæc opin. hic reprobat, & communiter Legiste tenent contrarium. Ioan. An. ¶ Glo. in ver. verbis. recita per prium q̄ ista substitutio debuerit dici fideicommissaria, cum dicat, si decesserit sine liberis. sed liberos non poterat hñe in pupillari: ergo & c. Et hoc tenet Accu. in l. p̄cibus. glo. so. In n. gl. idem quod tenebat Accu. tenebat Inn. §. c. Raynutius. in prin. Io. An. ¶ Glo. in ver. interdum, alleg. concor. ad tex. In ea. gl. ibi, l. Scquola. ista lex primò ponit casum de patre qui filium impuberem instituit directo pupillariter. Vnde trahitur illa substitutio ad fideicommissum, cum hæreditas, nec dari, nec adiri possit in codicillis, ut ibi. ¶ Sed est dubium nunc quid ista fideicommissaria duret post pubertatem. & dicit Di. q̄ non per l. si fundum sub conditione. §. si. ff. de leg. j. & secundum eum notabiliter dicit tex. in l. Scquola. ibi, ut frater qui ab intestato pupillo & c. Ia. de Are. dicit quæstionem non procedere. & l. Scquola. loqui in communi verbo. f. substituo, unde cum directo substituit, non valebat per obliquum, ne offenda-tur eius voluntas. C. de cõd. in se. l. 2. ff. ad treb. facta. §. si sub cõdõne. Non ob. ff. de leg. 2. cum quis. §. Scia. quia ibi fuit verbu obliquum. f. hæredem esse volo. C. commu. de leg. l. 2. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Mater habet ius portionis debita iure nature in bonis filij.
- 2 Testamentum vnum & idem potest habere vim duorum testamentorum, licet sit editum ab vno.
- 3 Testamentum pupilli quare dicatur pars testamenti paterni.

Icet. ¶ No. q̄ mater in bonis filij habet ius portionis debite iure nature, quo priuari non potest a filio. ¶ No. q̄ pater potest facere testamentum filio impuberi. ¶ No. q̄ vnum & idem testamentum potest habere vim duorum testamentorum, licet sit editum ab vno: nam istud sit a patre, & dicit q̄ est filij. Opp. q̄ testamentum istud paternum non debeat dici vnum, imò plura, ut insti. de pupil. sub. §. igitur. tex. dicit prium. Sol. dic q̄ potest dici vnum propter vnicum authorem, & vnicam solennitatē q̄ sufficit ambobus: sed duo possunt dici propter duas hæreditates q̄ deferunt: nam hæreditas prima paterna ex paterno, pupillaris ex pupillari, & possibile est q̄ pupillus habeat alia bona q̄ paterna. Hinc est q̄ etiam ex hæredato potest substitui. l. 2. §. prius. ff. de vul. & pup. sub. & de hoc hic per Arc. & per glo. 2. in d. §. igitur. insti. & ff. de vul. & pup. sub. l. patris. in vlt. glof. Et potest dici istud pupillare. i. q̄ pater facit filio impuberi qui est futurus hæres, & pupillus post patris obitum, secundum Io. An. ¶ Quæro quare dicatur istud testamentum pars testamenti paterni. Sol. dic q̄ si in totum rumpitur testamentum patris per querelam ruptum, est pupillare, secus si in partem. ff. de inoffi. testam. Papinianus, alias incipit, q̄ veterani. §. sed nec impuberis. secus tamen esset si per p̄tabulas etiam si in totum expugnetur. ff. de vul. & pup. sub. ex duob. in fi. & ibi no. quæ sit rō diuersitatis in gl. vlt. f. q̄ testamentum, & querela sunt de iure ciuili, & ideo vnum aliud tollere potest: sed p̄tabulas est de iure prætorio. item primo casu requiritur de viribus testamenti, hic de paternitate, & filiatione. dicitur ergo pars eo respectu quo institutio est primi gradus, & substitutio secundi, & sic quia si pars secunda. ff. de in iu. rup. & ir. testa. l. 2. & facit de vul. sub. l. qui plures liberos. in fi. Dicitur etiam sequela: quia Paganus qui non testatur sibi, nec filio, ut ff. de vul. & pup. sub. l. 2. §. prius. & propter id etiam quod est dictum in princip. huius q̄stionis. Io. An. ¶ Glo. in ver. licet, recita per contrarium, & solve per tex. ¶ Gl. in ver. possit, recita per contrarium: quia iste tex. habet contradictionem, cum dicat q̄ filius non potest priuare matrem portione debita iure nature, & tamē dicitur hic q̄ mater illam non capit. gl. sol. In ea. gl. ibi, mater. & in l. vlti. in auth. in testamento, ibi posita. & illud intellige verum, nisi ex causa legitima, ut in prædicta auth. & hæc causæ habentur in auth. ut cum de app. cog. §. & hæc quidem. colla. 8.

S V M M A R I V M.

- 1 Executor potest dari non solum in testamento, sed in qualibet vltima voluntate. Et dicitur habere officium. sub nu. 2.

- 2 Religiosus non habet dominium propriæ voluntatis, & nu. 3. & 4.
- 5 Executorum nominatio an possit committi fratribus minoribus.
- 6 Religiosorum appellatione comprehenduntur vniuersaliter omnes religiosi si claustrales tantum.

Religiosus. ¶ Gl. nō summat, Zen. summat. superior hñt consentire executori bus religiosis, & eorum officium non impedit alterius impotentia, seu voluntas. h. d. Et sunt duæ partes. secunda ibi, sanē. Prima ponit dictum cuius rōnē reddit ibi cum velle. Secunda vno themate diffinit casum trimembrem & rationem reddit ibi, ne voluntatem. & casum excipit ibi, nisi. legam per partes. ¶ No. j. q̄ executor pōt deputari non solum in testamento, sed in qualibet vltima voluntate. ¶ No. ro. religiosum non hñe dominium propriæ voluntatis. ad hoc §. de elec. si religiosus. ¶ No. q̄ executor vltimæ voluntatis dicitur habere officium. ¶ No. q̄ ubi in actu requiritur licentia superioris, illa dñt actum p̄cedere. ad hoc de reg. licet. & cle. si. de elec. ¶ Quid autem de alijs cõsensibus, vide p̄ Inn. de cõsue. cū consuetudinis. ¶ Op. q̄ tex. hñt superfluitatem in se: quia dicit q̄ nō possit exeq. vel suscipere: quia sufficiebat phibere susceptionē, & ex illa sequebat phibitio executionis, cū susceptio p̄cedat id quod Papa fuit p̄testatus in proemio huius lib. Sol. dic q̄ non superfluit: quia prohibendo susceptionem prohibet ipsum actum put sonat in iure, prohibendo executionem prohibet put sonat in facto, ut sic etiam ipsum factum sit prohibitum, & istud fuit necessarium: quia forsā fuisset visum aliquib. q̄ licet non debuisset suscipere, tamen posset exequi iam susceptum: quia multa prohibētur fieri quæ facta tenent. de reg. ad apostolicam. & ideo geminauit ista verba. Ioā. And. ¶ Sed de quo superiore intelligatur iste tex. sol. dic q̄ intelligitur de superiore immediato. Io. An. idem Zen. alle. §. de elec. si religiosus. secundum eum. ¶ Sed pone q̄ superior sit motuus, q̄s dabit hanc licentiā. Sol. Io. Mo. hic in addi. dicit q̄ negotium differeat. ad hoc §. de of. dele. qm̄ Ab. & si diu pp li. pen. differet monasterij prouisio, dicit Papam consulendum, qui solus ius a se statutum mutare pōt. al. §. c. statutum. in prin. sed melius facit cle. ne Romani. de elec. in prin. Sed Arc. putat q̄ ep̄s hanc licentiā dare possit. al. 16. q. j. q̄ vere. & c. qdam. item quia monasteria sunt in cura, & in dispõne epi. 61. di. obitum. in fi. item quia monasterium vacanti datur administrator idoneus q̄ temporarium curam gerit. de sta. re. ca. q̄. §. q̄ si Abb. & hoc fit per ep̄m, ut ibi no. per Inn. & Hof. Fortius ergo poterit hoc qd hñt cām fauorabilem, & pendet a charitatis officio. & p hoc facit rō. §. seq. & vide no. post eum. §. c. li. si religiosus. de elec. sup 4. glof. Io. An. Sed dicit Lap. Ab. q̄ cõuentus tunc licentiā hñc posset dare, vel administrator, siue economus. ad hoc §. de mai. & obe. cum olim. & §. eo. ti. & li. c. j. de sup. neg. prala. cap. pen. & fi. & quod no. Io. An. de elec. si Abbatem. post Io. Mo. in nouella, secundum Lap. Io. de Lig. dicit q̄ opi. Arc. communiter approbatur, & est probabilior, secundum eum. Ego satis credere verum dictum Lap. quia si intelligimus q̄ dare istam licentiā sit de spectantib. ad iurisdõnem Abbatis, capitulū succedit. Si intelligimus, q̄ sit de administratione spiritualium, etiam capitulum succedit, ut probant iura all. per Lap. nec ex tali licentia monachus dissoluitur ab obligatione sui monasterij, & sic nulla contingit isto casu alienatio p̄sonæ. ¶ An sufficiat licentia tacita, ut q̄a petit & prælatus non p̄dicat. Sol. dic q̄ non per verbum hic obtentum, & vide no. per gl. in cle. j. eo. ti. sup. eodem verbo, & cõcor. huic. j. ne. cle. vel mo. c. 2. Io. An. ¶ Gl. 2. quærit, de quib. religiosis intelligat, & sol. Deinde q̄rit quid de minore. 25. annis, & de muliere. farguit ad vtranq; partē p̄ & §. & sol. ¶ In ea gl. ibi, medicas. intellige gl. verā p̄terq̄ in fratribus minoribus, de quibus hñ in cle. ex iui. §. proinde. & §. verum etiam. de ver. sig. Io. An. ¶ Sed vidi alias dubitari nunq̄ saltem possit committi fratribus minorib. nominatio executorum. all. q̄ sic: quia rō propter q̄ nō possunt esse executores cessat isto casu, videlicet ut nullam iurisdõnem sine dispensatione exerceant circa bona testoris, & ideo est eis permissum, q̄ possint dare cõsiliū in mō distribuēdi, ut dicit tex. in d. §. verum. Ergo vñ q̄ cõmissarios possint eligere. Tene prius: quia si executores debeant esse certi, nedū minoribus, sed nec et alijs posset

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Religiosus. Adde videndum Pau. de Cast. conf. 148. ubi ponit qui religiosi in distincte possint esse executores. & Ro. conf. 228.
- b ¶ Officium. Adde q̄ tale officium non transit ad hæredes, Rom. conf. 69. Io. de Imo. conf. 132. Ber.
- c ¶ P̄cedere. Adde Ro. conf. 50. & qualiter probetur talis licentia, vide Pau. de Cast. conf. 147. in impres. prima, & ibi vide, an sufficiat tacita. Ber.
- d ¶ Exequi. Adde qd phibitus exequi si exequatur exceptione nō opposita, teneat executio ut tenet Fe. conf. 293. Ro. conf. 228. & 309. & in sing. suis.
- e ¶ Dissoluitur. Adde pro hoc quod voluit Fre. conf. 133. Ber.
- f ¶ Muliere. Adde l. et. de Ancha. conf. 103.

2 posset fieri hæc commissio, vt no. Io. An. 3. de procu. c. j. e. li. sup. gl. quæ incipit, in 3. rium. ¶ In fi. glo. & facit 3. de arb. dilecti. & vide de his in Spe. in §. alle. in j. gl. circa fi. ver. qd de minore. & ver. seq. Io. An. Et idem dicit D. Io. de Imo. Bart. tenere in l. a. fi. lio. in prin. ff. de adi. leg. propter fauorem testamentorū. ¶ No. incidenter istam gl. t quod appellatione religiosorum comprehendunt vniuersaliter omnes religiosi claustrales tm̄, non aut̄ non claustrales. quod intellige, qñ materia, in qua fit prolatio, non congruit religiosi non claustralibus, sicut est hic, quia nō claustrales habent velle, & nolle, vt no. gl. 16. q. j. de monachis. Item no. gl. in cle. religiosus. de procu. nisi apponere verbum vniuersale, vt no. gl. in cle. j. de decimis. ¶ Gl. in ver. nō habet. alle. concor. In fi. gl. Arch. alle. 2. q. 7. nullus. 2. & 22. q. 3. c. j. Io. An. ¶ Gl. in ver. obtenta. recita per contrariū in ea formatum. glo. sol. quod hic est determinatum dubium, & in princ. ponit rationem tex. In fi. glo. Io. de Fa. sol. qd id, quod operatur vtilitas monasterij cum licentia prælati in iuribus hic allega. hoc idem operatur vtilitas officij, quod est misericordiæ cum licentia prælati, secundum eum.

A D D I T I O.

¶ Commissio. Adde quod contrarium, & primam opi. tenet Pet. de Anch. consil. 202. proxi. alle. & Fran. de Arc. consil. 84. Rom. consil. 108. Ang. consil. 64. nec gl. hic alle. ob. quia de executore nō loquitur, qui fauore piz causæ admittit.

S V M M A R I V M.

- 1 Deputatio simpliciter facta sumitur distributiue in executoribus vltimarum voluntatum.
- 2 Mors, & absentia remota, quando equiparentur.
- 3 Iura prouident in quantum possunt, ne voluntates defunctorum differantur, vel impediantur.
- 4 Plurium appellatione comprehenduntur duo tantum.
- 5 Executor si acceptauit officium, postea non vult illud exequi, an poterit alius collega exequi.
- Et quid si vult, sed non potest. num. 6.
- 7 Libere, verbum, quid importet.
- 8 Executores deputati per testatorem, an poterunt dispensare male ablata incerta.
- 9 Eps an possit dispensare male ablata in reparationem ecclesie parochialis.
- 10 Executor an poterit exequi legata per alium.
- 11 Commissio quando fit alicui, quod faciat secundum suam conscientiam, non videtur, quod possit alteri committere vices suas.
- 12 Executores an possint sibi aliquid reservare pro executione. num. 13.
- 14 Executor an bene dispense si sit dubium, quid fiet.
- 15 Dispositio facta sub nomine dignitatis, an transeat ad successorē. & nu. 16.
- 16 Testator in suo testamento sic dixit, & volo per tres executores meos, siue duos ex eis in solidum, & alio absente, vel irrequisito, fieri executionem mei testamenti, mortuis duobus, an vnus solus superstes poterit.
- 17 Episcopus in casu quo ad eum spectat executio, an possit illam alteri committere.
- 18 Testator si dedit quatuor, vel quinque executores simpliciter, an minor pars maiore nolente, vel impedita exequi poterit adimplere. & nu. 20.

SAne. ¶ No. qd in executoribus vltimarum voluntatum deputatio simpliciter facta sumitur distributiue, vt singulariter possint exequi causa legitima subsistente, quod secus est in procuratore. 3. de procur. si duo. ¶ No. qd quo ad dandam potestatem exequi actum propter impedimentum alterius, equiparant̄ mors, & absentia remota. vide 3. de off. del. cum ab vno. de procu. c. 2. ¶ No. qd officium executorum est voluntarium a prin. de quo per Io. An. in c. Io. eo. tit. ¶ No. qd iura t prouident in quantum possunt, ne voluntates defunctorum differantur, vel impediantur. ad hoc 3. e. si hæredes. ¶ No. qd ille dicitur liberè posse actū adimplere, qui illud potest sine requisitione alterius. vide 3. de præb. licet episcopus. eo. lib. ¶ No. istum tex. iuncto prin. qd appellatione plurium, tantū duo comprehenduntur. ¶ Quid si executor acceptauit officium, postea non vult exequi, nunquid poterit alius collega exequi, vt hic dicit tex. Sol. Arc. hic in addit. tenet, qd sic, propter rationem hic in tex. assignatam, quæ concludit etiam isto casu. Sed primo tenuerat contrariū per c. Ioānes. 3. e. ti. vbi patet, qd compellitur exequi postquam acceptauit. Sed ipse respondit, qd licet illa decre. dicat, quādo executor debeat cogi, non tñ tangit istū casū, vt patet ex prædictis. Io. An. ¶ Sed t qd si alter ex executoribus vult, sed nō pōt, an posset alius exequi. sol. dic, qd sic, p tex. hic, qui dicit de volente, cū rō tex. cōcludat et ad nō volentē. qd est verū, nisi impedimentū esset modici tps, quia tunc deberet expectari. ar. istius lfræ. Io. An. pro hoc facit c. sciscitatus. 3. de reser. & c. prudētia. §. adijcimus. de off. del. fm Io. de Fa. ¶ Quid importet t istud verbū, liberè? sol. dic, qd intentus lfræ est, qd non expectato absente, vel voluntate tñ nolentis, vel qd eps aliū surrogat loco illius poterit alius exeq. & vide concor. 3. de pb. licet eps. Et ex isto vltimo dicto inferit solutio ad qōnē Io. de Deo, q in quæ-

sionibus suis, lib. 3. q. 14. tenuit, qd in loco vnius fideicommissarij mortui, ex quo superstes exequi pōt, eps non potest alium surrogare cū solum defectum vel malitiam habeat supplere, 3. eo. nos quidē. & c. tua, & c. Ioānes. de voto. licet. si supstes nō posset exequi. de hoc dicitur in gl. ¶ Sed nūquid executores ad id deputati per testatorem poterunt dispensare male ablata incerta. Sol. Arch. hic dicit, qd iste tex. facit, qd sic. vnde vñ esse istud qd id quod no. Host. in c. cum sit. de iude. vbi tenuit, qd nō: & pro sua et opi. adducit hic Arch. quia testator hoc idem potuisset per se. alle. 3. eo. tua. de vsur. cum tu. ibi, pauperibus erogare. ad idem all. 14. q. 5. c. pe. & §. seq. & c. fi. 21. q. 4. si quis Romipetas. 12. q. 2. de laicis. & C. de epi. & cle. l. 3. I auth. de ecc. ti. §. si quis. inducit quod no. Io. An. Vincen. & Ber. in dicta decre. cum sit. & Inn. de immu. eccl. quia plerique. in j. gl. ad fi. Et ad decre. cum sit. rñdet, qd loquitur in Iudeo qui merito est suspensus in erogatione quæ fieri debet inter Christianos. Et dicit pō derādum, quia tex. ibi dicit, pauperum Christianorum, qd nō dicit in c. cum tu. de vsur. Nec obst. c. non est putanda. j. q. j. qd rñdet qd sensus illius est, qd non debet quis aliquid illicite acquirere, vt elemosynam inde faciat, vt ibi patet, & ibi sic no. Hugo. Vnde dicit se non dubitare, qd eps non hēt se de his intro-mittere, nisi in defectu videlicet, qñ non est a testatore deputatus aliquis ad hoc. Sed dicit Io. An. qd vtraque opinio hēt æquitatem, nam ex quo debens incerta est obligatus ad illa restituēda, si restituit, prout disponit decre. cum tu. de vsur. incerta. f. illa pauperibus erogando: non apparet quare non debeat esse absolutus, saltem ab onere satisfactionis, licet non sit absolutus a peccato: & dicit qd istum vere, & pure facientem haberet quantum ad hoc pro absoluto, saltem in his in quibus transit dñum. Sed dic, qd opinio 3.ia hēt æquitatem, quia facile esset cuique euitare onus restitutionis dicendo se soluisse. Nec ob. si dicas, qd ei non creditur, quia difficile esset, & absurdum, qd cum dabit denarium faciat fieri instrumentum. item prout docet experientia pauper recipiens 10. solidos in instrumentō cōfitebitur recepisse 10. libras. vnde per ista, & per rōes Ho. equa videretur ordinatio eporum qui cōiter per sua statuta sibi reseruant in incertis nō solum absolutionem peccati, sed et dispensationem ipsorum. Io. An. Idem tenet hic Arch. tenuit et 14. q. 5. nō sane. Lap. Ab. dicit hic, qd Pau. tenet opi. Arc. in cle. 2. de sepul. §. huiusmodi. super verbo, a iure. & de priuileg. religiosi. §. quibus etiam. super verbo, illorum. fatetur tamen episcopum sibi posse reservare confessionem & absolutionē peccati: non autem dispensationem ipsorum male ablatorum, & rationem quare, ibi assignat, & istam opi. tenet Io. Cal. & Recuperus de sancto Gemi. qui sic consulendo scripserunt, & remittit Lap. Ab. ad no. per se in cle. j. de pe. & remis. fm Lap. Io. de Lig. dicit, qd opi. Arc. est vera de rigore iuris: opi. Hostiē. de æquitate, fm eum. Fred. de Senis in consil. suo 38. dicit, qd quidam frater Gerardus de ordine heremitarum, qui erat bonus decretista, per rationes in expugnabiles tenuit disputādo opi. Host. fore veram. Et hæc opi. maxime procedit vbi etiam esset talis consuetudo quæ per se sola sufficeret, fm eum. Lap. Ab. in cle. j. de poeni. & remis. reducit opi. ad concordiam per hæc viam, qd quædam sunt male ablata incerta in quibus transferretur dominium in possessorē, nec competit repetitio. exemplum. 14. q. 5. non sane. & tunc procedit opi. Arc. & sequaciū. Quædam sunt in quibus dominium non transfertur, & competit repetitio, exemplum de deci. ex transmissa. & tñ habeat locum dictum Host. & Io. An. facit quod no. Arc. j. q. j. non est putanda. & est ratio diuersitatis, quia in primo casu ille qui habet male ablata potest inde elemosynam facere, & habet ius dominij, licet illic ite, & ideo de suo debet posse per se vel alium facere distribuendo præsertim pauperibus, sicut placet, vt d. c. non sane. In secundo verò casu non potest exinde elemosynam facere, nec habet ius dominij, vel si habet nō habet perfecte, quia competit eius repetitio, vel eius hæredibus, cuius fuerunt male ablata in cuius locū si nō sint alij hæredes, volunt iura in fauorem animarum illorum quibus facienda erat distributio talem restōnem fieri pauperibus tanq̄ in suis hæredibus: non per eum qui ad restōnem tenet cum sit suspectus, & cum in hoc sit extraneus ab eo cui facienda erat restitutio, & a pauperibus quibus et est facienda, necnon & ab ipsis male ablati in quibus nihil iuris hēt, sed per ipsum qd est pauperū pater

A D D I T I O N E S.

- a Acceptauit. Adde videndum Alex. consil. 5. 2. lib.
- b Libere. Libere exponitur alibi. i. sine dispositione. glo. & Card. in cle. fi. de æt. & qualit. vel libere, idest sine contradictione, vel iuris impedimento. Card. ibi.
- c Quod sic. Adde Abb. consil. 110. Fred. de Senis consil. 67.
- d Elemosynam. An autem elemosyna, & opera, maxime sint de præcepto, vide de Do. Fel. c. j. in tract. super j. dist.

Geminianus super Sexto Decretalium.

pater suæ diœcesis, & ordinarius iudex in ea. de exce. cum venerabilis. cum si. Nec ob. huic distinctioni dictum c. cum sit. de iudi. cum loquat in casu, ubi trãsfert dominium, videlicet in extorto per officialem: & tñ requirit ep̃i dispensatio. soluit dupliciter. primò, q̃a ibi loquit de suspecto. s. de infidele: nos verò loquimur de fidele, & non suspecto. ideo secus. Secunda sol. q̃ in c. cum sit. non trãsfert dominium, s̃m Lap. ibi, tñ istam distinctionem Lap. destruit tex. in c. sicut dignum. de homi. §. eos in super. qui loquit in rapina: & sic in casu, quo competit repetitio, & tñ dicit tex. q̃ distributio ibi facta pauperibus per eos, q̃ extorserunt, eis non prodest, cum extarent illi, quibus debebat fieri restitutio: ergo si illi non extarent, vñ velle tex. q̃ profuisset illis talis distributio. Vñ crederem, q̃ si in veritate apparet illum dispensasse sine fraude, quod dñ in rebus, quibus competit repetitio, & dominium non trãsfertur, q̃ talis dispensatio deberet approbati, vt probat tex. in d. §. eos. ¶ Nunquid episcopus possit talia malè ablata dispensare in reparatione ecclesiæ parochialis. dicit Io. An. hic, q̃ fuit disputatum Bon. per fratrem Pontium. Priorem sancti Martini de Senis, qui allegabat negativam, q̃ cum ista sint dispensanda inter pauperes Christi, vt de vsur. cum tu. & 14. q. 5. non sanè. si alteri soluat, onus non remittit. de iureiur. cam te. de deci. tua. 2. & qui tenet roganda pauperibus rapit aliena. 47. dist. sicut hi. & facit dictum c. non est putanda. ibi, qui confert sacrificium &c. Item quia nemini est consulendum cum alterius iactura. j. de reg. iur. locupletari. nec pretextu pietatis impietas facienda est. 30. q. j. nosce. Vnde licet reparare ecclesias sit opus pietatis, non tñ est cum iactura pauperum exercendum. Item, soli principi licet in alterius præiudicium conferre. 9. q. 3. nunc verò. de exce. præl. ad hæc. & de hoc de relig. dom. constitutus. Item quia requirit consensus omnium illorum, quorum iuri detrahunt. j. de reg. iur. quod omnes. item q̃ iura determinant, de quibus ecclesia debeat reparari, & per quos, vt no. de eccle. ædific. c. j. & c. de his. ergo de elemosyna pauperibus debita fieri non debet. In contrarium alleg. quia æqualis cura imminet episcopo de tribus, videlicet pauperibus alendis, ecclesijs ædificandis, & reparandis, & de alendis ministris ecclesiarum. 83. dist. c. j. 12. q. 2. aurum. 10. q. 2. hanc consuetudinem. 12. q. j. episcopus ecclesiasticarum. Item cum bona ecclesiarum sunt pauperibus obnoxia, sicut illicite acquisita, vt d. c. aurum. & 16. q. j. c. si. & tñ pro edificatione, vel reparatione ecclesiarum potest episcopus dare quinquagesimam, vel centesimam. 12. q. 2. bonæ. de do. apostolicæ. Sic de his illicite acquisitis idem poterit. ad idem 16. q. j. ecclesiæ. & c. statum. Item quia expedit pauperibus ecclesias reparari, in quibus oblationes recipiunt ad pauperum alimoniam. 12. q. j. habebat. Item quia in eis conueniunt fideles, & inuitant ad pauperum subuersiones, & ad alia pia opera: & sic illas reparari pauperibus expedit, & maximè si ecclesiæ pauperes sint in pauperum numero, cum ipsius ministris computabunt: & maximè ne desit populo spirituale alimētum verbi Dei. 8. q. j. audacter. de off. ord. inter cetera. Soluēdo tenuit, q̃ si ecclesia reparatione, vel augmento indiget necessario, vt quia non potest in ea conuenire populus ad diuina, nec facultates ipsius ecclesiæ ad reparationem sufficiunt, episcopus potest illa licite poterit deputare, & alias non poterit, s̃m cū. Vñ qñ facultates ecclesiæ sufficiunt, vel reparatio non est necessaria, sed voluntaria, vel nimia fames prout imminet pauperibus. 86. dist. pasce. & alleg. 3. in prium his casibus procedat: & idem dicit Io. An. vidisse hic disputare per D. Recuperum de S. Miniato, qui idem tenuit. Io. An. Sed an executor poterit exequi ista legata per alium. Sol. s̃m Arc. dic. q̃ non, sed adimplere debet per se. ad hoc 3. c. ti. tua. ibi, per manus eorum. ad idem C. de epif. & cler. l. nulli. ibi, pro sua conscientia &c. Idem tenet Old. in cons. suo 295. & intellexit hoc verum, nisi certa erogatio certæ rei, & certo loco fienda commissa esset, quia tunc fortè posset alij committi. ad hoc 3. c. li. de off. del. is. cui. Io. An. ¶ No. incidet istud dictum, quia sentit, q̃ tñ committit alicui, vt faciat s̃m suam conscientiam, nō vñ, q̃ alteri possit committere vices suas. ¶ An executores possint sibi aliquid reseruare pro executione. Sol. dic. q̃ non, vt probat tex. hic, qui dicit adimplere. i. quasi perfectè implere. Vñ debet totaliter expēdi per eos, ita vt nihil remaneat penes ipsos, vt patet 3. c. tua. in fi. ad idem ff. de leg. 2. Lucius. §. a te pe to. tñ sumptus administrationis occurrentes in litigando, vel alio honesto mō, facient de bonis disponendis. ff. de pac. l. sum ptus. 3. de proc. cum pro causa. Io. An. ¶ Sed qñ sunt plures, & necessariū est iudicium pro distributione, quis aget. Sol. dicit Arch. q̃ omnes agent simul, vel procuratorem cōstituent, qui aget nomine omnium. ff. de proc. qui proprio. cum 2. ll. sequē. Sed distributio fiet ab omnibus, quia istud omnes tangit. j. de reg. iur. q̃ omnes. tñ excipiunt casus hic in tex. positi. Io. An. sed an teneant fideicommissarij satisficere. sol. Arc. dicit, q̃ nō

per l. diuus. ff. si cui plus, quam per leg. Fal. debet tñ iurare s̃m Ros. per l. si quis pro redemptione. C. de do. Io. An. Io. de Fa. dicit, q̃ Bar. in d. l. diuus. dicit hoc verum, q̃ non satisficet, nisi post factum testamentum coeperit esse non soluendo, quia tunc teneat cauere. ff. de ann. leg. l. liberto. §. largius. Sed si sit minister non merus executor, dicit tenendum, quod ibi ipse no. ¶ Quid si sit dubium de f̃ executore an bene dispensauerit. Sol. Io. de Fa. dicit, q̃ glo. in d. l. diuus. dicit, quod statur eius iuramento. ad quod facit, quod no. in l. fi. §. in computatione. C. de iure de lib. Sed Cy. in l. id. quod pauperibus. C. de epif. & cle. in 9. q. de terminauit, s̃m Pe. hoc esse verum in legatis minutis, quæ non possunt probari per testes: secus si sint magna, quia tunc debet probari per testes, s̃m Io. de Fa. idem sentit Io. An. in q. distributionis male ablatorum cum dixerit, cum difficile esset, quia cū daret denarium faceret fieri instrumentum. ¶ Gl. in ver. simpliciter. querit, qñ dicant dati simpliciter, & sol. ¶ Gl. in ver. mortuo. recita per contrarium, q̃ mortuo executore alius solus nō possit exequi, quia potestas mortui trãsit ad heredem. ff. de alimen. & cib. leg. l. cum vnus. gl. recitat opin. quæ erat in hoc, & soluit cum limitatione. In fi. gl. de hoc in Spec. in loco alle. in gl. j. huius respon. & in l. alimenta. hic all. ¶ No. q̃ officium nō trãsit ad successorem, licet transeat onus non personale. Io. An. ¶ Gl. in ver. in remotis. querit quid si non sit in remotis, & sol. In fi. gl. quando autem dicat esse in remotis, vel non, terminabit arbitrio boni viri, s̃m Arch. & facit, quod no. e. li. de tempo. or. cum nullus. §. pe. in gl. 2. Io. An. & idem tenet Zen. ¶ Gl. in ver. expressit. in prin. querit de exemplo literæ, & sol. Deinde querit de duabus quæstionibus, & soluit. In ea. glo. ibi, sine altero. pro hoc bene facit ff. de exerci. l. j. §. si plures. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi episcopus exequat. idem no. in Spe. de inst. edi. §. nūc verò. ver. quid si vnus. Et no. istam gl. iuncto tex. q̃ ex quo testator prohibet vnus sine altero exequi, episcopus solus est ille, qui habet exequi si alter ipsorum non vult, vel mori, non autem habebit episcopus exequi simul cum illo, qui vult exequi: quia cum testator prohibuerit, ne vnus sine alio possit, extitit casus, superstes est prohibitus gerere, ergo solus episcopus facit. facit de off. del. cum super. & quod ibi no. ¶ In fi. gl. vide de hoc in Spe. in §. alle. in gl. j. huius partis, circa si. ver. sed quid erit. Io. An. Et no. istam glo. tñ dispositio facta sub nomine dignitatis per habentem affectionem circa personam prelati, & in materia, quæ communiter committit notis, sicut sunt executiones testamentorum, non trãsit ad successorem. quod no. quia limitat c. qñ abbas. de off. dele. Et per hoc vñ idem in compromisso facto in prelatum sub nomine dignitatis per habentem amicitiam, vel consanguinitatem cum prelato. ¶ Sed quid si exprimit nomen dignitatis adiecta alia qualitate, vt quæ dicit, Doctor decretorum. Sol. dicit Lap. Abb. q̃ idem vñ, ac si fuisset expressum proprium nomen: nam illa adiectio illius constantiæ habet loco proprii nominis. de test. licet ex quadam de consan. & affin. tua nos. Vnde tunc non trãsiret ad successorem executione, etiam si esset decretorum Doctor, quia est expressus decoratus vnus representans proprium nomen, & cognomen, & ad ostendendū affectionē ad personā sic notatā nō ad inducendū dignitatē i successorē, s̃m Lap. ¶ Gl. si. alle. cōcor. ad tex. In ea. gl. ibi, testantiū. & per hanc rōnē rñdē ad decre. vno delegatorū. 3. de off. del. e. li. s̃m Zen. q̃ tenet, q̃ executor, de quo hic loquit, tenet facere inuentariū. de quo in aut. de sã. epif. §. si qs. & rōnē reddere, vt ibi. Et ẽ ar. 3. de cle. egro. c. pasto. ralis. §. pe. & i. cle. ga cōtingit. de reli. do. s̃m Ze. Io. de Fa. ¶ Sed pone, q̃ testator in suo testō sic dixit, & alio absente, vel irregulari res meos, siue duos ex eis in solidū, & alio absente, vel irregulari vel defuncto fieri executionē mei testī: mortuis duobus, nūq̃ vnus solus superstes poterit exequi. Lap. Abb. dicit, q̃ Io. An. in per hoc consultus dixit dictū executore exequi non posse fundamentū, quia decre. ista 2. rñ. loquit in simplr datis. & sic causus iste est extra terminos huius decre. Vñ dñ mens testatoris fuisset duos necessario debere in executione cōcurrere, & vnū solū exeq nō posse. Nec ob. si dicat, q̃ p illā dictionē, in solidū vñ voluisse, q̃ glibet posset. 3. de pecu. duo. ga rñdet, q̃ in solidū appellatio qñq̃ respicit psonas disiunctiue, vel alternatiue, si cut est in datione pluriū pcuratorū. ff. de pecu. pluribus. & d. c. si duo. & de ele. c. pe. & in obligatione duorū reorū. ff. de duo. reis. l. reos. §. cum in tabulis. C. locati. si diuersa. Et his casibus

ADDITIONES.

- a ¶ Fratrem Pontium. Adde, idem refert, & sequitur Fed. conf. 82.
- b ¶ Alij committi. Adde Pau. de Ca. conf. 177. in 2. impressis. & an de commissis conscientie executoris possit querelari. vide Anc. conf. 84. Ber.
- c ¶ Iuramento. Adde quod voluit Anch. conf. 437.
- d ¶ Non personale. Adde Io. de Imo. conf. 136. Ber.
- e ¶ Ad successorem. Adde quod voluit Bal. conf. 17.
- f ¶ Inuentarium. Adde Pau. de Cast. conf. 126. in secundo impressis. 302.

habeant pro vno, & lo. loco alterius: & sic deficiente potestate
illorum per defectum maioris tota ptas remanet penes lo. per
istum tex. facit ne sede vac. c. j. e. li. Quod optimè posset argui,
& inferri iuri accrescendi, fm no. in Spc. de instr. edi. §. nunc ve
rò aliqua. ver. quid si sunt plures. & ver. sed si alter. & plus pon
dero verba testatoris, vt videatur voluisse alios haberi loco v
nius, & Ioan. loco alterius. ad hoc c. si forte. 63. dist. l. si munici
pij. ff. quod cuiusque vniuer. & eorum, quæ no. de postul. præ
lat. gratum. secundum Ioan. Cald. .

A D D I T I

a ¶ Adimplere. Adde Abb. conf. 46. & 90. Cal. conf. 45. Bal. conf. 42. 3. li. Franc. de Arc. conf. supra all. 94. vbi tenuit, qd hæc dicta de executoribus datis simpliciter non habent locum in declaratoribus, & electoribus datis simpliciter. quid autem sciendum sit si executores discordent in distribuendo. vide Rom. sing. suis fol. 17. Ber. Adde quod voluit alle. Rom. sing. suo 533. inci. executores test. fol. 18. vbi dicitur, episcopum loci debere eos concordare, qui si non possit, praealeat sententia proximorum testatori. alle. sing. dictum Bal. in l. Imperatores. per illum tex. ff. de pactis.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Iura conantur inquantum possunt obuiare periculis animarum, & scandalis.
- 2 Fidei præstatio quo ad obligationem inducendum equiparatur iuramento.
- 3 Papa potest decernere iurantem non obligari iuramento quando causa legitima subest.
- 4 Laici inducentes electionem sepulture, an incurrant pœnam hic positam.
- 5 Præcipere in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interminatione salutis, quid importet.
- 6 Papa, an præcipiat semper sub interminatione maledictionis.
- 7 Electio quando dicatur facta sub interpositione fidei.
- 8 Statutum quando imponit pœnam inducenti ad faciendum actum firmatum iuramento, vel alio vinculo, non includit simpliciter inducentem ad promittendum.

Nimarum. ¶ Gl. nō sum. Zen. summat.
Præmitte quod hī de pact.

A plerique. s. quia prohibet ibi pactum de sepultura eligenda. Non ob. pacto de sepultura eligenda, vel electa non mutanda, sepeliendus est quis, ubi alias erat de iure sepeliendus, & alias sepultus cum omnibus sepulturae obuenientibus restituendus est, alias poena incurritur hic contenta. h. d. Et prima pars ponit inhibitionem, & decretum ibi, nos. n. secunda punit eligentem ibi, statuentes, Tertia punit inducentem ibi, si vero. & penam aggrauat in non paretem ibi, quam nisi. Legam p partes.

¶ No. q. iura conant inquam possunt obuiare periculis animarum, & scandalis. **¶** No. q. appellatione religiosorum non comprehendunt clerici seculares. vide gl. in cle. j. de re. eccle. non ali. **¶** No. ar. q. fidei prestatio quo ad obligationem inducendam aequiparat iuramento. vide de fideius. peruenit. ne prela. vi. fu. c. fi. **¶** No. q. f. Papa potest decernere iurantem non obligari iuramento, quando causa legitima subest. ad hoc s. de re. eccle. non ali. c. 2. de ele. ubi periculum. s. pe. **¶** Quero, an f. laici inducentes electionem istius sepulturae incurrant poenam hic positam? Sol. dic. q. no, per tex. hic, qui dicit de religiosis, & clericis, ergo secus in laicis. ad idem facit tex. j. in s. si vero. qui dicit apud eorum ecclesias: & sic loquitur tantum de his, qui habent ius sepulturae, & non de laicis, s. m. lo. An. **¶** Quero quid importet precipere in virtute sanctae obedientie, & sub interminatione maledictionis. sol. s. m. lo. Mo. contrauentio inducit peccatum mortale, ex quo non parat. de maio. & ob. c. si quis. & c. illud. nisi dicat, q. ista sit comminatio. de iurepat. relatum. Arc. vero, qui alle. pro concor. j. ti. 2. non solum. dicit, q. no paratens grauitur peccat. alle. s. i. dist. si qui. in fi. s. q. 3. sciendum. 3. 2. dist. s. verum. ver. ait. n. j. q. 4. s. item pactio. 16. q. 7. si quis deinceps. 11. q. 3. si autem. ff. de remi. l. 3. s. in bello. lo. An. An Papa precipiat f. semper sub interminatione maledictionis. Sol. dic. q. sic. **¶** Quandoq; vt hic, & de iurepa. relatum. de symo. sicut no bis. de immu. eccle. ecclesijs. de eo, qui fur. or. re. c. j. & de sta. re. c. j. s. quoniam. **¶** Quandoque precepit sub anathemate. s. de sa. gi. c. j. **¶** Quandoq; sub excoicatione. de loca. c. j. **¶** Quandoq; sub pena excoicationis. de reg. non solum. **¶** Quandoq; sub excoicationis interpositione. 63. dist. Salonitane. **¶** Quandoq; sub diuini contemplatione iudicii. 8. q. 2. nuper. **¶** Quandoq; sub ostentatione diuini iudicii. de app. cum speciali. **¶** Quandoq; sub anathematis vinculo. s. c. ti. c. j. ad fi. lo. An. **¶** Quero quando dicitur electio facta sub fidei interpositione. sol. Arch. dicit, quando dicit, promitto sub fide mea. ponens idem, q. dixit Inn. q. metus cau. ad aures. tamen dicit, q. parum differt, an dicat, iuro ad sancta Dei euangelia, an dicere, promitto sub fide mea, vt colligit ex tex. c. & si Christus. de iureiu. & etiam d. iuramentum quando d. promitto sub periculo anime mee. s. de frigi. fraternitatis.

Geminianus super Sexto Decretalium.

fraternitatis. Io. An. ¶ Quæro quid si iste non inducit ad vouēdum, sed exhortat ut eligat, an talis exhortat incurrat hanc penam. Sol. dic. q. non, per istum tex. qui non dixit simpliciter de inducente ad eligendum, sed de illo, qui inducit ad vouendū, iurandum, & promittendum &c. & pro hoc ele. cupientes. de pe. circa si. quæ repetit eundem tex. Vnde patet, q. simpliciter exhortans ad eligendum, non ligatur ista poena. & facit, quod no. in §. si vero. in j. gl. ad idem bene facit ver. statuentes. qui se quiq. ibi, ne contra votum, iuramentum &c. Et potest esse ratio
a quia eligens poenitere, & variare potest: q. non potest sic liberè iurans, vouens, vel promittens. & per hoc non obstat, q. dici posset, q. plus sit eligere, quam promittere, quia isto casu non est verum, cum non possit postea poenitere, secundū Io. An.
8 Idem Io. de Lig. ¶ No. q. tibi statutum imponit poenam inducenti ad faciendum actū firmatum iuramento, vel alio vinculo, non includit inducētem simpliciter ad promittendū. quod bene no. pro statutis. ¶ Quid si isti inducunt ad vouendum sepulturam in ecclesia aliorū, & non apud propriam, an habeat locum poena hic posita. Sol. dic. q. non, per tex. hic, qui dicit, apud eorum ecclesias. ergo secus, si eligat apud aliam ecclesiam. & pro hoc facit, quia idem tex. repetit in ele. cupientes. Io. An. Idem Io. de Lig. q. dicit, q. ratio est, quia rex. vult punire auaritiam inducentis, secundū eum. ¶ Glo. in ver. promittendum. quærit de ratione quare promissio æquiparat hic iurō. gl. sol. In si. gl. & vide de hoc, qd no. Io. An. de iureiu. debitores. super ver. cogendi. & qd no. co. ti. c. si. in gl. si. & q. ista æquipol leant. alle. Archi. quod me. cau. ad aures. & s. de arb. peruenit. & c. cum tempore. & c. ex parte. ne prela. vi. su. querelam. & de consti. ex literis. in prin. & idem est, q. q. venit cōtra fidei interpositionem nulla necessitate copulsus, priuāt beneficio, per dictam decre. querelam. de iureiu. vbi etiam hoc placuit Ioā. An. & Hof. secundū Io. An. de isto vltimo an priuēt beneficio, vide dictum D. de Ro. quod posui in c. si. de iureiu. c. li. ¶ Gl. in ver. sepultura. quærit de ratione prohibitionis. & sol. In ea. gl. ibi. non debet. Sed huic ob. s. de pac. c. j. eo. li. vbi valet in tali bus pactum. Sol. hic prohibet pactum, quod fieret de ipso sepeliēdo inter ipsum, & aliū. ibi vero loquit de pacto, qd fieret inter duas ecclesias, q. bene valet, vt in contrario fm Io. An.

ADDITIONES.

- a Variare potest. Adde videndum, quod late voluit Anchar. conf. 215. vbi de hac materia ponit. B.
- b Aliam ecclesiam. Adde tamen, quod si quis inducat uxorem ad instituendum eum, quod valet institutio, vt l. si. si quis aliquem test. prohi. & consuluit Bal. conf. 223. j. lib. Ber.

SUMMARY.

- 1 Papa potest infringere electionem sepulture factā contra prohibitionem suam.
- 2 Faciens actum de mandato, quem iurauerat non facere, non dicitur facere contra iuramentum.
- 3 Iurans non mutare voluntatem in electione sepulture, an possit illam mutare.
- 4 Viator, qui moritur in via non electa sepultura, vbi debeat sepeliri.
- 5 Posterior in data nullatenus debet præferri anteriori virtute sui rescripti.
- 6 Ecclesia, in qua aliquis est sepeliendus si est interdicta, vbi sepeliatur. C. num. 7. & 8.

Tatuentes. ¶ No. q. Papa potest infringere electionem sepulture factam cōtra prohibitionem suam. ¶ No. q. Papa non dat licentiam veniendi contra iuramentum præstitum contra dispositionem iuris, quando alio modo potest subueniri iuranti. ad hoc s. e. si vero. ¶ No. q. ille, qui facit actū de mandato superioris, quem iurauerat non facere, non dicitur facere cōtra iuramentū. nam Papa dicit, q. iste non potest alibi eligere, ne veniat contra iuramentū: & tamē mandat alibi sepeliri. qd no. quia facit ad illud dubiū, an iurans non exire domum, si citatur a iudice, possit exire sine pena periurij. & facit tex. q. sic.
3 ¶ Quæro, an ille, qui iurat non mutare voluntatem in electione sepulture, possit illam mutare. sol. dicit Io. An. q. Hof. ponit de hoc in summa. co. ti. §. an licitum. ver. q. si quis eligat. & hoc determinat per istum tex. secundū Io. An. & vñ iste tex. probare, q. non, secundū Io. de Fa. ¶ Glo. in ver. veniendi. recita per contrariū, q. possit venire contra iuramentū, quia si non tenet promissio, & sic principale, non tenet accessoriū. gl. sol. In ea. gl. ibi. speciale. & ratio no. in d. reg. f. propter periculū anime. & sic no. in c. cū cōtingat. de iureiu. Io. de Fa. ¶ Gl. in ver. apud quas. in prin. quærit quæ sit ista ecclesia, in qua dēt sepeliri, & sol. Deinde quærit quid si erat illa eadē, quam primo intrauerat. & alle. pro. & contra. In ea. gl. ibi. c. j. in prin. & ibi. no. quid iuris, si de sepulchro maioris non constaret, de quo hic per Archidi. qui etiam tenet de indigena idem q. ibi no. ¶ Sed dubium est de viatore, qui morit non electa sepultura, vbi dēat sepeliri. Arc. tenet hic, q. sepeliet in ecclesia, in cuius paro-

chia mortuus est sequēdo Hug. Vin. & Ray. p. c. ecclesias. 13. q. j. & inducit 16. q. j. c. j. dicēs, q. tex. dēt ibi exponi secundū Hu. fratru. i. Christianorū. 11. q. 3. ad mensam. Nec ob. c. vbi cūque. 13. q. 2. quia respondet, q. ibi dat ordinē eligendē sepulture, vt ibi no. Nec ob. c. officiū. de off. archipresb. quia respōdet, q. nō loquit de sepultura. Goff. in summa co. tit. ver. quid si peregrinus. dicit eum sepeliēdū vel in ecclesia cathedrali, vel in cuius parochia mortuus est. & alle. dictū c. ecclesias. Sed dicit Io. An. quod notauit contrariū in d. c. j. Lap. Abb. j. c. c. si. tenet dictū Archi. vt hic sepeliat in ecclesia parochiali. alle. dictū c. ecclesias. & c. ad decimas. s. de resti. spol. e. li. & de deci. cū in tua. nā ius funerandi est de iure parochiali, super quo rector parochialis ecclesie fundat intentionem suam de iure cōi j. suam parochiam. facit, qd no. Io. An. post Inn. & Ho. de off. arch. directo. super gl. j. in si. facit etiam j. e. cū quis. §. si. & c. is, qui. j. respon. & c. licet. j. respō. in si. & vide Pau. in cle. dudū. e. ti. secundū Lap. Pau. ibi dicit, q. quātū ad solutionē quartę funeraliū posset habere locū dictū Arch. de vagabūdo non habēte parochiam. argu. ff. ad mun. Labeo. i. prin. cū debeat sepeliri in parochia, vbi morit: sed de viatore secus, quia dēt solui quarta sue parochia li ecclesie vbi habet domiciliū, vt j. e. is, qui. j. respō. Quod dic verū, nisi tanto tēpore stetit ibi, q. ibi fuisset sortitus domiciliū. de parochia. c. si. 13. q. 2. §. quia ergo. alle. dictū Inn. de scholaribus, & mercenarijs, positū in c. omnis. de poen. & remis. Tamen vbi nō esset in totū translatus, verius vñ, q. quarta veniret diuidēda inter primam, & secundam ecclesiam, in qua ex tanta mora vñ accumulasse domiciliū primo, j. eo. ti. cū quis. §. cū ab eo. secundum Pau. Ex his patet Pau. tenere quo ad sepulturam opi. Arch. D. meus in c. j. de sepult. distinguit, quod aut viator recipit ecclesiastica sacramēta, in cuius parochia morit, & pro cedit opi. Arch. quia recipiēdo ecclesiastica sacramenta, vñ ibi tacite eligere sepulturam. Si aut ibi non percipit ecclesiastica sacramēta, dēt sepeliri in ecclesia cathedrali per d. c. officiū. & d. c. vbi cūque. quia de iure cōi antiquissimo ius sepeliendi erat tantū penes ecclesiam cathedralē, vt dicit d. c. vbi cūque. Quatenus ergo non reperit ecclesiam parochialē hoc ius sepeliēdi viatorē habere, stat illud ius antiquū, secundum eū. Ego crederē veram opi. Arc. & sequaciū. Et pro ista parte facit c. is, qui. j. eo. vbi dēt, quod si parochialis nō potest deferri ad suam parochiam, dēt sepeliri in ecclesia vbi morit, & non in cathedrali. & pro hoc facit 91. dist. presbyter. & de celeb. mis. c. j. vbi patet, q. viator, & peregrinus dēt suscipere sacramenta a parochiali presbytero, & non a cathedrali. per quod apparet, q. ibi dēt sepeliri, cū quis sepeliēdus sit vbi recipit ecclesiastica sacramenta. Nec ob. rō Do. mei, quia licet non reperiat in specie determinatus iste casus, satis est determinatus genere, vt patet 13. q. j. ecclesias. vbi dēt, quod ius parochie alterius quis turbare non dēt: & dicit ecclesiam parochialē cimiteriū habere. cōstat ergo, quod ius funerandi est parochiale, & competit in tota parochia. ex quo ergo morit in parochia, in illa sepeliēdus est. ¶ In si. gl. & vide quod no. j. in gl. pe. per quam putant aliqui casum non dubiū. Itē quia ista constitutio emanauit in fauorē ecclesie, cui debet sepultura: ergo in ipsius poenā resolui non dēt. j. de reg. iu. quod ob gratiā. Et licet illa ecclesia peccet auferēdo libertatē eligēde sepulture: tractat tñ de debito retinendo. ff. de his, quæ in frau. cre. l. ait pretor. §. si debitor. & nō de lucro captando. C. de cod. l. si. facit ff. & C. si quis al. test. prohi. l. si. & C. de his, qui sibi ascri. in testa. l. j. Io. An. In illa l. dēt, quod si filius emancipatus pñe dictante scripsit testamētū, in quo fuit institutus heres, si alias erat successurus ab intestato, parci ei. & per istam suppletionē vñ Io. An. remanere in prima opi. gl. & illam opi. posuit pro vera gl. j. pe. secundū Io. de Fa. qui dicit Io. de Lig. hac opi. tenere, quæ ēt sibi placet, quia iste tex. voluit tollere, & annullare hanc electionē, quæ ex tali posset sequi respectū ad electionē tātū: quod pater ibi, nec apud sic electas. & ibi, apud quas sepeliēdi de iure fuissent, si alias sepultura nō electa &c. Vñ vult tex. rē esse omnino in terminis, in quibus esset, si electio non fuisset facta. nec ob. rō gl. quod isti per hanc viā habebūt semper obtētū: quia potest rñderi, quod licet isti non puniantur pena hic posita, tñ nō deficit pena arbitraria per superiorē imponēda, ex quo certa non est a iure imposita. de off. del. de causis. secundū Io. de Fa. Et istam partē crederē esse veram, quia ius, a quo quis excludit per vnam viam, pōt conficq. altera via, vt in c. autoritate Mar. de concess. preb. s. c. li. Nam posterior

ADDITIONES.

- a Exire domum. Adde Fed. conf. 91. vbi de scholari, qui iurauit non exire Bonon. suo creditori.
- b Mutare. Adde quod voluit Old. conf. 224. & in duobus alijs consil. de iurante non mutare testamētum. Ber.
- c Viatore. Adde videndum Gald. conf. 41. vbi ponit de episcopo veniente de sua dio, qui mortuus est in itinere. adde vnum verbum per Fed. conf. 254. circa medium. Ber.

5 posterior in data nullatenus dēt praeferri anteriori virtute sui rescripti. de prae. eum, cui. e. li. & sic est exclusus totaliter per suū rescriptū: & tñ per aliam viam respectu alterius consequit̃ id, q̃ non potest consequi: ita fit in proposito ex via electionis sunt totaliter exclusi, ex via iuris cōis consequenter. ¶ Sed pone, q̃ t̃ ecclesia, in qua debebant sepeliri, erat interdicta, in qua ecclesia sepelient. Sol. dicit Arch. illū sepeliendum in ecclesia cathedrali, quā si esset etiam interdicta, seruabit̃ ordo. c. vbi cū que. 13. q. 2. secūdu Io. An. Idē Zen. ¶ Sed an tunc veniat restituendū isti ecclesiae cathedrali illud, quod fuisse restitutum illi ecclesiae, in qua de iure debebat sepeliri, ex quo finis ad istam

7 ecclesiam cathedralē transferit̃ t̃ eadē quāstio est de canonica portione debita ecclesiae parochiali, an eam perdat, si deprehendit interdictam: pōt dici in primo casu, q̃ ex quo cathedra lis subrogat̃ in loco interdictae, dēt intelligi subrogata cū omni bus qualitatibus onere, & honore. l. j. §. hac actio. ff. si quis testa. liber esse ius fuerit. onus ēt emolumētū committet̃, & econ tra. l. alumnae. §. Scia. ff. de adi. le. & no. j. c. prox. in ver. ecclesiae. in nouell. In secūdo casu si sine eius delicto ecclesia esset inter dicta, forte cōmodo suo non esset priuanda. l. ab administratio ne. C. de leg. Idē sentit Pet. de Anc. si non potuit sepeliri apud ecclesiam, apud quam elegit sepulturam propter casum cōtin

a gentē in personam mortui, quia decessit in campis: nec repe ri, vel est bannitus, propter hoc ecclesia non est priuanda lega tis sibi factis gratia sepulturae, vt ēt ipse. no. in c. in nostra. §. e. ti. Si aut̃ quis post electam sepulturam ēt legatū ecclesiae factum mutasset, videlicet alibi eligēdo sepulturam, an videat̃ legatū ademptū, & translatū ad illam, in qua postea voluit sepeliri. vī q̃ sic. arg. §. Scia. & eorū, quā §. dicta sunt. ¶ Itē quārit hic Pet.

3 quid si in t̃ ecclesia cathedrali non potuit sepeliri, quia ciuitas erat interdicta: fuit tñ de facto sepultus apud Fratres Minores, ipsis tñ inuitis, multa tñ pro oblationibus, & missis oblata fue rūt dictis fratribus, an ecclesia illa dēt illa habere, vel parochia

b lis debeat ab ipsis habere quartam. Fed. de Sen. consuluit, q̃ ista malē oblata non veniūt restituēda, licet accepta, cū apud ecclesiam parochialem non potuisset sepeliri. alle. l. cetera. §. sed si quid. ff. fam. ercif. & dictū Inn. in d. c. in nostra. Ex quo infert q̃ si ecclesia parochialis esset interdicta, sed non parochiani, q̃ tunc parochiani alibi sepultus, vel ex electione, vel in sepul chro maiorū, dicto casu ecclesia parochialis non habebit quar tam: quod est notandū, vt ipse Pet. no. in c. in nostra. in vltimo quāstio. Sed si alibi esset sepultus de facto, & non de iure, quia nec in ecclesia electa, nec in ecclesia maiorū suorū, tunc si ec clesia sua parochialis dedit causam interdictō, idē q̃ nihil reci pier: secus si non dedit causam interdictō. Sed propter delictū dñi, vel alia de causa quis tunc, ex quo non fuit in culpa, nō de buit suo iure priuari. ar. d. l. ab administratiōe. C. de leg. fm Pe.

ADDITIONES.

- a Casum contingentem. Adde Fed. consi. 10. Ber.
- b Habere quartam. Adde Old. consi. 288. Ber. Quid autem de quarta canonica legatorum, an possit praescribi contra episcopum, & quanto tempore vide D. Fel. in c. de quarta. de praescri. in princ.

S V M M A R I V M.

- 1 Sepeliri potest quis in ecclesia.
- 2 Cemiterium non videtur interdictum per interdictum ecclesiae.
- 3 Sepulturam eligere an sit liberum.
- 4 Episcopus non potest facere statutum, quo ius commune ardeatur.

I vero. ¶ No. ar. q̃ pōt quis t̃ sepeliri in ecclesia. de quo 14. q. 2. nullus. ¶ No. q̃ sepeliens in casu prohibito tenet̃ restituere corpus, & omnia obuētiā ratione sepulture. ad hoc §. e. cū liberū. & in c. in nostra. in fi. ¶ No. ar. q̃ per interdictū ecclesiae non se quit̃ t̃ cemiteriū interdictū. de quo aliquid j. ¶ Opp. q̃ tex. iste superfluat, quia sufficiebat ponere interdictū in ecclesia, & per consequens est interdictū cemiteriū. j. de consec. eccl. vel alt. c. j. sol. dic. q̃ non superfluit, quia contrariū procederet quan do cemiteriū esset contiguū ecclesiae per interdictū ecclesiae. Sed vbi non esset contiguū ecclesiae, per interdictū ecclesiae nō esset cemiteriū interdictū, vt pater j. de sent. exc. si ciuitas. & iō hic expressit ēt de cemiterio, & istam poenam incurrunt absq; alio hominis ministerio per illud verbū, eo ipso. Io. An. ¶ Glo. in ver. praedictos. recita per cōtrariū, q̃ t̃ liberū sit eligere sepul turam. §. eo. cū liberū. gl. sol. In fi. gl. & est rō fm Io. Mo. quare non possum firmare voto id, quod possum facere: quia electio sepulture est pars vltimē voluntatis, cuius libertas tolli non de bet. C. de sacros. eccl. l. j. ar. de spon. gēma. cū concor. Itē cum prouisum sit a iure non eligēdi illa iuris prouisio impediri nō dēt, nisi a mera liberalitate testantis. Et adde, qd̃ no. super 5. gl. itē addebat ipse Io. q̃ electio sepulture est ius speciale inductū contra ius cōe, vt §. ver. proxi. & tale ius solus Princeps, qui su pra ius est, pōt inducere. Quare sicut alius a Principe non po

test tollere ius commune, sic nec ad ius speciale adijcere, quo ardeat ius cōe. & ex hoc dicit̃ concludi, quare sic punit̃ decep tus attentans contra iura. Io. An. ¶ No. bene istud dictum, q̃ non posset t̃ eps facere statutum quo ius cōe ardeat. facit cle. ne Romani. de ele. ¶ Gl. in ver. decendium. querit qñ incipiat cur rere, & soluit distinguendo. In ea gl. ibi, statim. & computabit̃ in isto decendio dies perceptionis, fm Archi. vñ intelligit Io. An. q̃ currat de momento ad momentum. remittit de hoc §. de resti. spol. frequens. Io. An. ¶ Gl. in ver. facienda. recita per duas quāstiones, & sol. vt in ea. In fi. gl. no. glo. quā decidit du bium gl. magna. §. e. ¶ Gl. si recita per t̃rium de reg. delictum. j. de reg. iu. gl. sol. In ea. ibi, punit̃. Arch. alle. C. de sacros. eccl. iubemus. 25. q. 2. ita nos. & de hoc 16. q. 6. c. j. & 2. vbi de hoc. Io. An. in fi. gl. Idem Io. Mo. Item pro gl. facit, quia ista est pena temporalis, quam ipsi possunt euadere per restitutionē perce ptorum. & facit, qd̃ no. §. e. li. de ele. quia saepe in gl. aliud. Item certum est, q̃ qñq; praedicit in acquirendo, qui in adquisito praedicare non posset. C. de acq. pos. l. si. ff. de pac. si autem. de fiter. l. j. in fi. & vide nō. de his, quā sunt a prael. & cum aposto lica, super gl. ideo nō. & qd̃ no. de dona. c. 2. super 2. gl. Io. An. & remittit Io. de Fa. ad nō. in reg. delictum. j. de reg. iu. vel fm Pe. de Anc. vera ratio est, quia isti incurrūt penam ex delicto suo, quia non restituunt, pōtius q̃ ex facto alicuius inducētis de col legio. facit quod no. in c. cum dilectus. de ord. cog.

S V M M A R I V M.

- 1 Canonica cui ecclesiae debeat. & nu. 2.
- 3 Maiores quando dicantur habere ab antiquo sepulturam in loco.
- 4 Ecclesia parochialis an debeat habere canonicam portionem illius, qui moritur intra annum probationis in religione.
- 5 Canonica cui soluetur si quis percipit sacramenta in vna ecclesia, & audit diuina in alia.

Vm quis. ¶ Gl. nō summat, Zen. sic summat. Ecclesiae dimissae non debet̃ canoni ca portio, sed parochiali; & pluribus si sunt plures, & in loco eius minus religioso potest noua eligi se pultura. h. d. Et sunt tria dicta, quae satis patent. Praemitte, q̃ ca nonica debet̃ ecclesiae, in qua defunctus coelesti pabulo refici consuevit. §. eo. c. j. & per hoc videbat̃, q̃ parochiali. item ei, a qua corpus assumit̃. §. eo. de his. & per hoc videbat̃, q̃ ei, in qua sunt sepulchra maiorum. Legam per partes. ¶ No. q̃ quando que dicuntur maiores illi, qui excedunt in etate tantum. ¶ No. arg. q̃ quis potest sepeliri in ecclesia. ad hoc §. c. proxi. ¶ No.

2 cui ecclesiae debet̃ t̃ solui canonica portio. quia illi, in qua au dit diuina, & percipit ecclesiastica sacramenta. & sic patet, quae sit causa, quare dicatur canonica portio. ad hoc supra eod. tit.

3 c. j. & clem. dudum. eod. tit. ¶ Q̃ uero t̃ quando dicantur maio res ab antiquo habere sepulturam in loco. Sol. dicit Archidia. forsan per decem, vel viginti annos, quod dicitur longum tem

a pus. C. de praescrip. lon. tempo. per totum. & facit, quod no. supra eod. lib. de consuet. c. fin. in 3. glo. & vide, quod no. infra c. proxi. Ioan. And. Zenz. intelligit de quadraginta annis. alle. no. per Hostien. de reb. eccl. non alien. possessiones. & §. eod. lib. de prebend. cum de beneficio. Primam crederem veram, per no. per glo. 2. infra c. proximo. ¶ Quid de illo, qui moritur

4 intra t̃ annum probationis in religione, an parochialis ecclē b sia debeat habere canonicam portionem. Sol. Archid. no. hic id, quod not. supra eod. de his. super glo. penult. & tenet, q̃ sic, vna cum Tancr. & ratio est, quia iste non est plenē conuersus. de poen. distinc. j. §. hoc idem conuersio. & supra eo. lib. de ele. ex eo, q̃ in fi. item quia iste non mutauit adhuc domicilium, 13. q. j. §. quia ergo. & quod ibi no. tene, quod no. in d. c. de his. post Goffr. & Hosti. Io. And. ibi tenet, q̃ non habeat canoni cam portionem. Paul. in clem. 2. eo. tit. tenet cum Archid. sci licet, q̃ debeat canonica parochiali ecclesiae, cum requira tur professio in vita, & sanitate, & ille non fuit professus, se cundum Lap. Abb. hic. Ioan. de Lig. in d. c. de his. tenet etiam opin. Archid. per c. beneficium. infra de reg. vbi patet, q̃ non vacat beneficium tempore probationis, quod habebat ingre diens, & istud placet Ioan. de Fan. hic, qui allegat, quod not. ibi in magna gloss. in princip. videlicet, quod si ingrediens ha beat ius tantum ad rem, non perdet illud, nec illi renunciare videtur. sic ergo nec talis videtur habuisse animum mutandi domicilium. Et per hoc respondetur ad rationem tenentium contrarium, qui dicunt, quod per illum ingressum videtur voluisse

ADDITIONES.

- a Longum tempus dicitur decennium. Bald. in l. quicunque. C. de bo. quae lib. & no. in rub. C. de praescri. lon. temp. & in rub. quae sit lon. consuet. nisi agatur principaliter de praedicio alterius, quia intelligitur de annis xxx. per An ge. & Alex. in l. si filio. §. si. ff. sol. matr.
- b Probationis. Adde quid de moriente intra annum probationis, an sit iudi candus clericus, an laicus. Anch. consi. 36. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

voluisse mutare domicilium, & sic definit esse parochianus pri-
me ecclesie, per c. si. de paro. quia istud non est verum, ut est p-
barum. s. fm eum. & hanc partem credo veram: quia quando
quis est in loco non ex causa perpetuo manendi, non dicitur trans-
latus, vel domicilium mutasse, ut j. c. proximo. Sed iste non est
ibi causa perpetuo manendi donec profiteatur, sed probandi
regulam. Nec potest dici effectualiter adhuc transmissus, ut j. de
sen. excom. religioso. 2. respon. ergo si non est religiosus, nec per-
petuo ibi mansurus, patet illum noluisse ibi manere: soluetur
5 ergo canonica parochiali ecclesie. ¶ Quid si precipit sacramen-
ta in vna ecclesia, & diuina audit in alia, cui soluet canonica?
Io. And. remittit ad no. per se, s. e. de his. super glos. 2. ubi tenet
q. ecclesie inter se diuident, & idem hic Zen. ¶ Glos. 2. querit
& soluit. In fi. glo. Idem probat tex. in c. seq. Io. de Fan. ¶ Gl. in
ver. canonica. querit de quantitate canonice, & soluit. In ea. gl.
ibi, & quanta. & ibi in ista ut in minori omnes canones concor-
dant. & facit s. eo. li. de arb. c. j. & ibi cōcor. & vide q. no. eo. tit.
certificari. in vltima glo. & quod super ea no. Io. An. ibi idem
tenet. Et pro ista parte inducit q. omnia iura noua sic illam no-
minant. de offi. ordi. cōquerēte. de præscrip. de quarta. de cen-
cum olim. secundum Io. An. ibi. ¶ Glo. in ver. duntaxat, querit
de ratione tex. & illam assignat.

S V M M A R I V M.

- 1 Domicilia plura potest quis habere. c. nu. 4.
- 2 Domicilium ratione canonice portionis non inducitur nisi habitetur in loco.
- 3 Portio certa quando assignatur vni propter exercitium actus, si exercitium equaliter diuiditur in plures: isti non habebunt singulariter portionem integram, sed diuident illam equaliter inter se.
- 5 Domicilia duo habens si eligat sepulturam in altera ex his, an diuident canonice inter se. c. nu. 7.

Et quid si dicat, lego talem rem ecclesie mee parochiali. nu. 6.

- 1 **V**mabeo. ¶ No. q. possibile est quem habe-
re plura domicilia. ad hoc. s. de fo.
- 2 cōpe. ex parte B. & no. de tēp. or. cū nullus. ¶ No.
q. domicilium rōne canonice portionis non indu-
a citur nisi habitetur in loco, ut vult iste tex. per verbum, collocat.
& sic facit q. licet quis habeat domiciliū rōne originis in vno
loco, si ibi non habitat nō dicatur ibi habere domicilium quo
3 ad solutionē canonice portionis. ¶ No. q. t. ubi vni assignatur
certa portio propter exercitium actus, si exercitium equaliter
diuiditur in plures, isti non habebunt singulariter portionem
integram, sed diuident illā equaliter inter se. Et sic facit ad que-
stionem si promittuntur centum primo intranti castrū obse-
sum, & duo simul & equaliter in instanti intrant castrū, isti nō
habebunt centum pro quolibet, sed diuident inter se illa cētū.
Istam quæstionem posuit d. meus in cle. & si principalis. de re-
4 feri. ¶ Quid si iste habet plura domicilia, an fiet diuisio etiam
inter ipsos. sol. dic q. sic, propter identitatem rōnis, & vide no.
s. c. relatum. ad fi. fm Io. An. ubi quis dicat habere domiciliū
& per quem modum cōstituatur, habetur fm Io. Mo. ff. de ver.
fig. in l. pupillus. s. incola. & C. de inco. l. ciues. lib. 10. Io. An.
ubi dicit quod in loco ubi qs cum familia sua se collocat, & ma-
iorem partem suarum fortunarum habet. & vide de fo. comp.
5 ex parte B. ¶ Quid si habens duo domicilia non eligat sepul-
turam in tertia ecclesia, sed in altera ex his: an diuident inter
se secundum q. hic dicitur. so. dic q. sic: quia ecclesia in qua se-
pelitur diuidet canonice cum alia, & residuum habebit qua-
si præcipuum sibi. & est simile. s. de test. officij. & c. requisisti. &
c. Raynuius. & c. Raynaldus. Io. An. ¶ Quid si iste non elegit
in tertio loco, sed aliās de iure ibi debebat sepeliri, ut quia ibi
erant sepulchra maiorū: an procedat iste tex. so. dic q. sic, cum
6 eadē sit rō. facit qd no. s. e. in nra. in gl. si quis. Io. An. ¶ Quid
b si hns duo domicilia b ut hic dicat, lego talem rē ecclesie mee
parochiali: quæ istarum habebit. sol. inducunt aliqui istam de-
cre. q. ambę ecclesie diuident inter se. ad idē. ff. de re. iu. l. pau-
lus. & de leg. 2. si qs Titio. s. si C. si plures vna sentētia. l. j. Alijs
vñ quod insolidum percipiant. ff. de leg. j. qui filiabus. s. si quis.
Alij dicunt q. nil debetur, per l. duo sunt Titij. ff. de re. tut. & de
re. du. l. si fuerit. de le. 2. si quis seruum. s. si inter. Pe. de bel. pert.
vt refert Cy. in l. j. C. de sacros. eccle. dicit recurrendū ad con-
7 iecturas. Primo vt si alteram prædiligeat. ff. de le. j. si seruus
plurium. s. si. facit de test. requisisti. ver. si vero. Vel mandauit
in altera sepeliri. ff. de re. iu. fm naturam. Nam talibus relinqui
solet. facit. j. de reg. iu. inspicimus. Vel magis conseruabatur
in altera. ff. de leg. 3. legatis seruus. s. si vnus. fa. de ac. repellan-
tur. & c. cum oporteat. alias dicit neutri deberi per vltima iura.
Sed dicit Io. An. q. equius vñ primū dictū, vt scilicet fiat equa-
liter diuisio. & ex his inferitur eodem modo recurrendū ad cō-
iecturas qñ testās qui sic legauit tempore testamēti habitabat
in vna parochia, & tempore mortis in alia, licet quædam iura
ponderent tempus testamenti. ff. de au. & ar. lega. si ita. & quæ-

dam tempus mortis. ff. de fun. instr. l. pe. de pe. l. peculium. Sed
ad alia iura responder, q. loquuntur in rebus, non in personis.
Vnde dicit, q. si coniecturę non apparent si modicum erat le-
gatum respiciens sumptus funeris, & tunc ex illis hēbit illa le-
gatum, apud quam sepelietur per prædictā l. fm naturā. Si verō
est magnum, habebit illa quæ erat parochialis tpe testamenti,
cuius merito & affectione fecisse vñ, & non secundā. ff. pro so.
l. hoc adiecit. Io. An. & solutionē primę q. positā per Io. An. te-
net Io. de Lig. qui dicit melius decidi per istum s. q. per iura al-
le. per Pe. fm eum. ¶ An canonica portio debeatur tm de reli-
d ctis ecclesie in qua sepelietur, an vero de oībus relictis alibi: d
tractat Arc. hic, de quo remittit Io. An. ad no. in c. j. s. e. super
6 gl. & aliquid in cle. dudum. s. verum. in gl. quæro. e. ti. fm Io.
An. Gl. in ver. domicilia, soluit tria dubia. In fi. gl. pro glō. facit
quod no. post Inn. in c. super e. s. de paro. in gl. limes. & qd no.
16. q. 3. licet. in gl. pone Alber. Odof. terminauit, q. in vtraque
parochia talis tenetur ad collectas. alle. ff. de cen. l. forma. s. si
7 vero. ¶ Sed de muneribus personalibus & impositione equorū
quæ fierent per parochias tenet, q. si in vtraque habitat, in sua
electione sit in qua parochia subeat illa, per l. eius. hic alleg. in
glo. Si verō solum introitum habeat in vna parochia & habita-
tionem in alia, dēt illa subire in parochia in qua habitat, cū in-
troitus sit per habitationem. alle. ff. de leg. 3. prædijs. s. pe. & an
tep. Ros. in libello de deci. s. 2. in fi. in decima personali huius
parochiani, tenet q. debetur illi ecclesie in cuius parochia est
pars illa domus in qua facit operam, per l. 4. ff. de fun. instru.
omnino vide quod no. plene in Spe. super rub. de paro. Io. An.
Ibi Io. And. dicit quæstionē fuisse disputatam per do. And. &
Gul. Cardinalem qui fuerat scholaris suus, & format qñem
ponendo, q. aula erat in vna parochia, & camera in alia: quære-
batur, cuius parochie censeretur. & finaliter recitat ar. pro &
3. determinauit idem quod gl. hic, sed reprehendebat Io. And.
q. iura aliqua nō induxerat hic pro decisione gl. Sed dicit ibi
Io. And. q. induxit hanc decre. per quam etiam disputans fuit
principaliter motus. Inducebat etiam disputans dictum Inn.
in c. nouum genus. de deci. in gl. magna. ver. item non credit.
& de testa. relatum. 2. in fi. & quod no. de grege, de deci. aposto-
lica. & multa alia iura. Sed ibi dicit Io. An. q. disputans erat no-
tandus, quia non soluit qñem propositam per eum, videlicet
cuius parochie ipse fuerit, sed cui ecclesie debebatur canoni-
ca, & sic quæstionem glo. de qua hic. Ideo dicit, q. si vixisset tpe
quo fecit additiones Spe. notabilius scripsisset eo, q. quæstio-
nem suam insolutam dimisisset. Vnde cōcludit, q. si queritur
cui ecclesie debeat quarta, vel decima personalis, vel simili-
lis: facilis est solutio, quia ut dixit hic gl. debet fieri diuisio. Sed
si queratur cuius parochie censeatur, istud venit examinandū
videlicet, ubi audit diuina, & cui consitebatur, a quo reciperet
ecclesiastica sacramenta, & ubi sepelietur si non habet sepul-
chrum maiorem, & similia iura parochialia, de quib. in sum-
ma de paro. s. 2. in princip. Item quo ad forum ciuile, ubi subit
onera realia vel personalia, q. nō sunt soluta per prædicta. Qui-
dam dicunt prædicta dubia cessare si domus locetur, quia pen-
sionis decima diuidetur, ut s. dictum est de quarta. Sed dicit
Io. An. q. non est soluta quæstio, sed remanet dubium de inqui-
lino. Item ista decima quæ debetur de pensionē est prædialis.
Vnde clarum est, q. si est vna ecclesia baptismalis comprehen-
dens vtranque parochiam, vt est Bono. illi deberetur integra.
Si vero vtraq. parochialis esset baptismalis, vel de consuetudi-
ne illis deberetur decima prædialis, tūc si tota domus locetur,
ne illis deberetur decima prædialis, si pars puta inferior siue alia illi ec-
clesie solueret in qua est illa pars. Si est in vtraque, fiet diuisio,
clesie solueret in qua est illa pars. Si est in vtraque, fiet diuisio,
ret in quarta mortuorum, & in decima personali & prædiali,
facilis esset solutio quæstionis. Sed quia consistit etiam in alijs
de quibus. s. in quibus non cadit propriē diuisio, ideo quæstio
est difficilis. vnde concludit, q. si esset episcopus non reciperet
cōtionem inter alias ecclesias, cum communio sit iuris discor-
dia. de sen. excom. ex tenore. in fi. ideo adiudicaret domū vni
parochie dextre vel sinistre, prout videretur: & si esset alia si-
milis quæ posset in compensatione assignari alteri ecclesie, hoc
faceret. Si autem hoc fieri non posset, quia non reperiretur si-
milis, tunc damnetur parochianum ad certum honorem, vel
commodū, puta ad dandā alteri ecclesie certam planetam, vel
aliud

ADDITIONES.

- a ¶ Collocat. Adde Ang. conf. 64. Bal. conf. 364. 3. lib.
- b ¶ Si habens duo domicilia. Adde Inn. in c. 2. in glo. sua, in ver. dispositione. eo.
ti. in anti. Pe. de Peru. in suo tract. da cano. por. in prin. Bal. in l. si quis ad de-
clinandam. s. in omnibus. vers. ex hoc apparet. C. de episco. & cleri. Oldra.
conf. 223.
- c ¶ Prædiligeat. Adde Ro. conf. 408.
- d ¶ Relictis aubi. Adde Cald. conf. 6. hoc tit. Frede. conf. 196. 2. lib. Roma. confil.
413. Ber.

aliud simile in certo festo, vel q̄ altera ecclesia haberet tñ de funeralibus aliquanto maiorem partē, q̄ ipsam contingeret p̄ rata: & de ceteris nihil haberet habita tñ rōne decimarum personalium si ibi soluerent. Si autem hæc adiudicatio non esset, tunc dicit, q̄ solutio quæstionis pendet ex arbitrio iudicantis, qui habebit arbitrari ex circumstantia factorum aliter & aliter, quia si habebit compensationem fieri posse, illam faciet: si nō posset, considera, an ecclesia quælibet retineat suum parochianum, vt puta finis parochiæ erat inter Andream a dextera, & Ioannem a sinistra: & Ioannes habebat latam domum, puta xl. pedū. Andreas emit ex illis x. vniuit primā domui, vel vtraque destructa fabricauit vnam domum. Ioan. verò remansit cum sua familia in alijs xxx. Iste casus est satis transibilis. Sed si Ioannes vendidisset totam suam domum Andream, & iuisset ad habitandum in alia parochia, tunc non esset ita de facili ad iudicanda solum parochiæ Io. Et eo. modo si Andreas, & Ioā. vni tertio vendidisset totū, & destructis ambabus, fecisset vnū palatium, tunc esset difficile applicare alteri, cum alius perderet suum. Sed si ex parte And. ad dexteram haberet totam progeniem suorum, non de facili deberet assignari ecclesiæ sinistra: & eodem modo si ex parte dextra esset iste And. cum magna progenie, & ex parte sinistra essent domus pauperularū mulierū, & illis destructis edificat totam vnam domū, tunc nō esset adiudicanda parochiæ sinistra, sed dextere, quia nimis sibi præiudicaretur. Et istis sic consideratis adiudicabit magis vni, quam alteri, dando aliquid recompensationis alteri ecclesiæ, vt s. dixi fm Io. An. Sed dicit D. Io. de Imo. q̄ posset etiam diuidi exercitium alternis vicibus, vt modo ab vno confiteretur, & diuina audiret, modo ab alio. ar. clem. 2. de iurepa. & qd̄ no. gl. s. eo. li. de preb. non potest. Sed dubium remanet de iure sepeliendi si decederet non electa sepultura. dicit, q̄ posset forte diuidi. ar. l. fi. C. commu. de leg. & l. in tribus. ff. de iudi. fm eū. facit qd̄ no. gl. in c. ex literis. de proba. Sed posset etiam isto casu diuidi sepultura alternis vicibus, vt primus, qui morietur in illa domo sine electione sepulture sepelietur in vna ecclesia, & secundus in alia. arg. dictę clem. 2. de iurepat.

S V M M A R I V M.

- 1 Variatio sepulture de loco magis solenni ad minus solennem, non vitiat electionem.
- 2 Canonica portio an debeat prius solui, quam fiat electio sepulture. & n. 3.
- 3 Si quis. ¶ No. q̄ variatio sepulture de loco magis solenni ad minus solennem non vitiat electionem. ¶ No. q̄ vbi datur diuersitas in iurium dispositione, Papa habet alteram partem probare. vide de resti. spol. literas. de rescri. super literis. ¶ Quæro, an canonica portio debeat prius solui, q̄ fiat electio sepulture. Sol. Host. tenuit, q̄ sic. s. eo. c. j. quam ponit hic Arch. & extollit illam: & hoc probat per literam ibi, dari cē femus, & per literam, aliter ne fiat. Sed dicit Io. An. q̄ hæc opinio non seruatur, nec sibi placet, vt ibi no. & eo. tit. certificari. vbi vide in 3. q. secundum Io. An. ¶ Gl. fi. all. concord. ad tex. ¶ Quærit Lap. Abb. circa secundam partem, q̄ quid si iste non collocat se equaliter in istis parochijs, sed plus in vna, quam in alia. Sol. dicit, q̄ tunc fiet diuisio pro rata temporis, & habitationis. arg. s. de testa. relatum. 2. in fi. ad hoc, quod no. Inn. s. eo. de his. in glo. si vna ecclesia. secundum Lap.

A D D I T I O.

- a Electio. Adde Ant. de But. conf. 9. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Civitas, castrum, & villa differunt.
- 2 Transferens se ad locum ex causa limitata ad tempus, non dicitur transferre domicilium.
- 3 Sepultura propter quæ queratur.
- 4 Potius, dictio, stat correctiue.
- 5 Fugientes de diocesi ad ciuitatem causa hostilitatis si ibi moriuntur, vbi sunt sepeliendi.
- 6 Parochianus infirmus vnius parochiæ eligit sepulturam in alia parochia, & aliqua legauit illi, postea ad illam se transtulit, & ibi mortuus est, an prima ecclesia debeat habere canonicam portionem.
- 7 Et quid si posset portari de facto, sed non sepeliri de iure. num. 7.
- 8 In foro originis an inspicitur paterna tantum, an auita.
- 9 Filius vbi debeat sepeliri si proauus, auus, & pater fuerunt sepulti in tribus diuersis locis.
- Et quid si pater, & auus sunt sepulti in vna ecclesia, & anteriores apud parochialem. nu. 10. Simile nu. 6. c. seq. infra eod.

Squis. ¶ Gl. non summat, sed Zen. summat. Translatio personę ad certum locum facta ad tēpus ecclesię ius sepulture nō aufert. Et mulier mortua cum viro vltimo sepeliet. Et sunt duo dicta, fm abi. mulier. Et primo soluit dubium, & solutionem moderatur abi. dnmmodo. Legam per partes. ¶ No. differentiam inter ciuitatem, castrum, & villam. de quo j. de sen. excom. si ciuitas.

- 2 ¶ No. q̄ transferens se ad locum ex causa limitata ad tempus, non dicitur transferre domicilium. quod no. pro scholaribus, quia a nō vñr in dubio velle trāsferre domicilium ad locum studij. de quo de fo. comp. quia clericis. ¶ No. vbi debet sepeliri moriens nō electa sepultura, quod declarabit cum gl. ¶ No. ar. q̄ sepultura t̄ non requirit solū propter diuinorum audientiam, vel perceptionem sacramentorū, sed propter ista iuncto domicilio. probat iste tex. q̄ licet audiat iure diuina, vel sacramenta recipiat, non tñ ibidem sepeliet. facit ad no. s. eo. c. j. super glo. ¶ No. q̄ qñ quis non potest deferri absq; periculo ad locum sepulture debite, alibi sepeliet: & sic facit, quod id dicimur posse, qd̄ possumus absq; periculo agere. ¶ No. q̄ t̄ dictio, potius, stat correctiue, fm Arch. ¶ Sed quæro, nunquid ista ecclesia villæ, habeat partem in canonicam portionem. Sol. dic, q̄ non, quia ipse non constituebat equaliter domicilium in illa, quo casu competeret pars canonice, vt s. c. prox. 2. respon. & hoc tenuit Host. in c. in nostra. c. tit. fm Io. An. ¶ Quid de his, qui propter hostilitatem diocesis t̄ fugiunt ad ciuitatem, & ibi manentes cum familia, & durate hostilitate moriunt electa sepultura in ciuitate, an ecclesia villę habeat canonicam, an verò ecclesia ciuitatis, in cuius parochia moriunt. sol. iste tex. facit, q̄ ecclesia villę heat canonicā, & non illa in cuius parochia decessit. Nā isti non mutauerunt domicilium, cū non habuerint animū ibi perpetuo remanendi, qd̄ requirit in hoc, ff. ad muni. non vtiq; & l. domicilij. & l. eius, qui. s. pe. C. de incol. l. 2. & l. ciues. li. 10. & no. in l. j. de muni. & orig. c. li. & no. Host. in sum. de paro. s. pe. ante fi. Durante igit̄ metu, non debet habere animum mutandi domicilium. q̄ me. cau. c. fi. & qui dicit animum mutatū, id probet, vt ibi cum concor. pe. gl. & bene facit ad casum ff. de dam. inf. si finita. s. si quis metu. de acq. rer. do. l. qua ratione. s. fi. & l. naturale. s. in his. Insti. de rer. di. in fi. Io. An. Sed dicit La. Abb. q̄ si dum stetit ibi, audiuit diuina, & recepit ecclesiasticā sacramta, q̄ ecclesia illa debet esse particeps canonice portionis, vt ex ea aliquid participet arbitrio boni viri, fm Lap. Istud dictū Lap. nō vñr verū, quia solutio canonice portionis non debetur simpliciter propter collationem sacramentorū, sed propter sacramenta collata a presbytero parochiali: Vñ istud debet concurrere in volente percipere canonicam portionem, q̄ sit eius parochianus, vt s. c. prox. & probat tex. in cle. dudū. s. huiusmodi. c. ti. & c. in nostra. Nec sufficeret quo ad habendā canonicam portionem aliquem contulisse sacramēta: imò q̄ per anni circulum ibi audiat, vel audire debeat, vt probat tex. in c. questi. 16. q. j. & facit de dec. ad apostolicę. Et licet illi text. loquant̄ de solutione decimę parochialis, tñ idem debet esse in canonica portione, cū vna sicut alia soluat̄ propter onus sacramentorum, vt patet in d. c. de decima personali, & canonica portione, vt in d. cle. & in c. j. s. eo. ti. & istud est, qd̄ voluit tex. s. c. prox. 2. respon. q̄ ecclesię diuidant inter se, qñ habet domicilium, & in loco se collocat: & sic vult, q̄ sit parochianus. & p̄ ista parte facit, quia si ex vnica collatione sacramenti deberet solui canonica saltem pro rata, sequeret̄, q̄ semper ecclesia baptisimalis deberet hñe aliq̄ partem cano. portionis cuiuscunq; parochiani ecclesiā existētū ī territorio baptisimalis, & istud non reperit iure cautum. Item sequeret̄, q̄ si primus stetisset x. annis ī parochia, & habuisset sacra ibidē, & postea mutaret domiciliū, & illo mutato decederet, prima ecclesia deberet saltē pro rata hñe canonicā si sola collatio sacforū esset huius solutionis. & hoc est falsū, vt patet de paro. c. fi. Vñ requirit̄ in volē te exigere canonicā, q̄ sit parochianus suus, alias exigere non pōt, nec pro parte, nec in totū. Et istud in simili tenet Inn. in c. 2. de dec. vbi dicit, q̄ licet quis vadat ad aliam paroch. & ibi lucret̄ ex mercatura, & qñq; audiat diuina, non p̄ hoc ecclesię illius parochię soluet decimā personālē, sed sue proprię ecclesię parochiali, in qua hñt domiciliū. & istud ēt voluit Io. An. s. in q. prox. ¶ Sed pone, q̄ parochianus infirmus vnius ecclesię eligit sepulturā apud ecclesiā S. Proculi, & aliqua illi legauit, & postea de illa parochia, in qua morabatur, se transtulit ad parochiam S. Proculi, & ibi mortuus est, an prima ecclesia debeat hñe canonicam portionē. Sol. Dama. de test. q. 5. tenuit, q̄ sic, p̄ c. de his. s. c. & propter fraudē præsumptam, quā probat predicta indicia. s. e. li. de renū. c. 2. Io. An. Intellige put̄ dicit de trāsferēte se ī infirmitates, secus in sanitate, vt d. c. de his. ¶ Quid si posset t̄ portari ad parochiā de facto, sed nō de iure sepeliri, vt quia esset interdicta illa ecclesia, & sic non posset recipere, vt ī cle. eos. c. ti. vel non posset propter corpus ex aliqua causa, an habeat.
- 6 in q. prox. ¶ Sed pone, q̄ parochianus infirmus vnius ecclesię eligit sepulturā apud ecclesiā S. Proculi, & aliqua illi legauit, & postea de illa parochia, in qua morabatur, se transtulit ad parochiam S. Proculi, & ibi mortuus est, an prima ecclesia debeat hñe canonicam portionē. Sol. Dama. de test. q. 5. tenuit, q̄ sic, p̄ c. de his. s. c. & propter fraudē præsumptam, quā probat predicta indicia. s. e. li. de renū. c. 2. Io. An. Intellige put̄ dicit de trāsferēte se ī infirmitates, secus in sanitate, vt d. c. de his. ¶ Quid si posset t̄ portari ad parochiā de facto, sed nō de iure sepeliri, vt quia esset interdicta illa ecclesia, & sic non posset recipere, vt ī cle. eos. c. ti. vel non posset propter corpus ex aliqua causa, an habeat.
- 7 posset t̄ portari ad parochiā de facto, sed nō de iure sepeliri, vt quia esset interdicta illa ecclesia, & sic non posset recipere, vt ī cle. eos. c. ti. vel non posset propter corpus ex aliqua causa, an habeat.

A D D I T I O N E S.

- a Transferre domicilium ad locum studij. Adde de hac materia, quod notauit remissiuē in apost. ad Iacob. Rebus. in l. 2. in princ. C. de incol. lib. 10.
- b Parochianus suus. Adde videndum Fed. conf. 254. Cald. conf. 3. hoc ti. vbi de illo, qui propter pestem fecit se portare ad alium locum. Ber.
- c In infirmitate. Adde pro hoc, quod voluit Anch. conf. 43. i. B.

Geminianus super Sexto Decretalium.

habeat locum iste tex. Sol. dic. q. sic, vñ dum tex. dicit, si nō posset deportari, debet suppleri, & etiam sepeliri: vnde tūc sepeliē in ecclesia parochiali. Debet. n. ista determinatio, quæ ponit hic in fi. referri ad sepulturā, non aut ad portationē tantū: & sic etiam intelligit tex. j. c. fi. Io. An. Dicit Lap. Abb. q. etiam debet referri ad portationē, quia si posset sepeliri ibi, si portaret illuc tamē si sine periculo portari non posset, erit idē, quia sepeliri debeat in parochiali ecclesia, secundū Lap. Et credo, q. bene, vt ista determinatio referat ad vtrūq; & ad verbū sepeliri, & ad verbū deportari, cū vtrūq; sit necessariū ad implementum huius dispositionis. ¶ Gl. j. querit, quare tex. dicat de sepultura electa. gl. soluit. ¶ Gl. 2. querit de vna q. & arguit, & sol. In fi. gl. dicit Io. An. q. t. legistæ disputant de foro originis, an inspiciat a paterna tantū, an auita. & gl. vñ velle, q. non attendat auita. ff. ad muni. assumptio. §. j. C. de muni. & origi. l. filios. lib. 10. aliās prout ibi no. haberemus querere agrū Damascenū, vbi ortus est Adam. In contrariū facit, quia nepos sequit originē manumissoris patris sui, vt d. l. assumptio. §. fi. Itē l. libertus. co. ti. l. in adoptiua. expressē vñ id velle, per quē §. expressē aliqui id tenēt. Alij distinguūt, an viuēte auo natus sit nepos, & sequitur originē aui: an non, & tunc patris. ar. ff. de sena. l. emancipatū. & de hoc per Cy. C. de iuris. om. iud. l. 2. & de isto foro poteris videre in Spe. de compe. in. adi. §. j. ver. 42. & vide, qd no. §. e. li. de temp. ord. cū nullus. super gl. dñ. n. Io. An. Lap. Abb. dicit, q. Spe. loco præal. dicit, q. quis sortit forū ratione originis proprię, vel paternę: & qd dicit de foro originis paternę, intelligit quo ad honores, & munera, non aut quo ad sortiendū forū, qd sortit in loco proprię originis, fm Lap. super dubio ergo Pau. tenet hic contrariū, vt iste debeat sepeliri cū patre, per §. se. Nā sicut ibi dñ, mulier sepeliē cū vltimo viro, ita dicamus de filio q. sepeliat cū vltimo parēte, fm Lap. ¶ Sed quid si t. proauus, auus, & pater, fuerūt sepulti in tribus diuersis locis, & filius de cedit intestatus, vbi debet sepeliri. Sol. dicit Io. An. q. cōiter seruāt, q. sepeliē cū patre, faciunt omnia iura hic alle. in gl. & super ea. Itē sicut ex vnione carnis vxor consepeliē viro. j. prox. respon. sic ex eadē vnione filius consepeliri dēt patri. 3. q. 6. §. pe. in prin. ibi, vna caro pater, & filius. & lex dicit, q. vna persona intelligunt. C. de impu. & al. subst. l. fi. in fi. & facit etiam de consan. & affin. tua. & hoc sibi placet, licet quibusdam vñ, q. ex quo deficit sepulchrū maiorū, fortius sit ius ecclesię parochialis, vt hic, & j. c. prox. fm Io. An. ¶ Sed pone, q. pater, t. & auus sunt sepulti in vna ecclesia, proauus, & anteriores apud parochialē, vel aliā ecclesiā, vbi dēt filius sepeliri si mori nō ele

9 q. sepeliat cū vltimo parēte, fm Lap. ¶ Sed quid si t. proauus, auus, & pater, fuerūt sepulti in tribus diuersis locis, & filius de cedit intestatus, vbi debet sepeliri. Sol. dicit Io. An. q. cōiter seruāt, q. sepeliē cū patre, faciunt omnia iura hic alle. in gl. & super ea. Itē sicut ex vnione carnis vxor consepeliē viro. j. prox. respon. sic ex eadē vnione filius consepeliri dēt patri. 3. q. 6. §. pe. in prin. ibi, vna caro pater, & filius. & lex dicit, q. vna persona intelligunt. C. de impu. & al. subst. l. fi. in fi. & facit etiam de consan. & affin. tua. & hoc sibi placet, licet quibusdam vñ, q. ex quo deficit sepulchrū maiorū, fortius sit ius ecclesię parochialis, vt hic, & j. c. prox. fm Io. An. ¶ Sed pone, q. pater, t. & auus sunt sepulti in vna ecclesia, proauus, & anteriores apud parochialē, vel aliā ecclesiā, vbi dēt filius sepeliri si mori nō ele

10 b cta sepultura. Io. An. b in addi. Spe. super ista rub. all. pro, & contra: & q. cū proauo, & superioribus, facit tex. §. c. prox. in prin. & hic, vbi ponderat sepulchrū maiorū. Sed maiores strictē, & propriē sunt vltiores ad tritaū. ff. de gra. Iurisconsultus. §. parentes. & no. ff. de in ius vo. quiq; §. parētes. ergo proau, & superiorū pondere sepulchrū attētis verbis. j. de priu. l. si Papa. §. j. in fi. quibus in dubio deserviri debet. ff. de exerc. l. j. §. si is, q. nauē. in fi. & fortius si illa proau est parochialis, vt sicut locus originis præferat domicilio acq. sito. ff. ad munic. libertus. & no. C. de inco. l. ciues. in gl. 2. vltra mediū. li. 10. sic & parochialis, quæ est originalis per baptismū, & alia sacramēta regenerans, vnde præferri dēt quasi iure duplici. f. originis, & sepulchri, vñ cat illam, quæ vñicū hēt ius. facit de treu. & pa. c. j. & qd ibi no. in gl. In contrariū facit, qd no. §. q. prox. Itē constat, q. plus influit proximū immediatū, q. mediātū. de cau. pos. cū ecclesia. & quod ibi no. 3. gl. ff. de exce. rei iu. cū de hoc. & qd ibi no. & facit iste tex. in fi. vbi vxor cū vltimo viro tumulat. Itē quia inter proximōs considerať proximior. ff. de acq. re. do. l. adeo. §. insulam. Et verisimile est, q. filius proximior acq. re. sepulturam elegisset. facit ff. de le. 2. peto. §. fratre. vbi parat locus proximiori, & ibi multę concor. Vñ eligendū est, quod ille verisimiliter præelegisset. facit C. de inof. test. l. 3. & hanc verisimilitudinē adiuvāt, quia fortē proauū, & superiores non vidit: & quia non natus non fuerat illis agnatus. Non igit illos, sed patrē præsumit elegisse. facit ff. de su. & leg. har. l. Titius. cū duabus ll. seq. Dicit Io. An. q. sibi vñ hanc similitudinē ex varietate personarum sumi non debere, vt pondereť professio, & qualitas proau, & superiorū. Itē aui, & patris. Itē ipsius filij, ex quibus coniectura ri poterit quid elegisset si testatus fuisset. Exemplū, pronepos Iacobi Bal. qui fuit legū Doctor, præsumit potius elegisse sepulturam cū proauo, q. cū auo, & patre, qui non fuerūt Doctores: sic esset econuerso si proauus, & alij ascendētes fuissent gradus infimi, auus, & pater excellētis, ad hoc etiā faceret monumentorū qualitas. Sed volētes tenere secundam partē ad primū dictum primę partis rñdere possent per l. 3. in fi. ff. de interd. & re. l. vbi patres, & aui dicunt etiā maiores. Et q. pater, & auus in hac materia appellenť maiores, probat tex. §. e. c. j. iuncto c. El ron. 13. q. 2. Nam c. j. dicit vnūquēq; sepeliri debere in sepulchro Abrahę patris, & Iacob in eodem sepulchro, & aui: ergo

concludit patrē, & aui dici maiores. & secundū hoc. l. Iuriscō sultus, loquit de stricta significatione vocabuli maiorū, vt §. d. cebat. Et ad secundū responde per decret. innotuit. de ele. vbi vna fortis ratio vincit multas, fm Io. And. ibi. Istam q. format Oldr. vt patet in cons. suo 25. & ponit omnes istas rationes, & concludit pro ista vlt. parte. Vnde ex prædictis posset concludi q. aut est verisimile per coniecturas positas §. per Io. An. istum prælegisse alterā ex eis, & in illa sepeliē. Aut nō sunt ille veri similitudines, vel sunt æquales hincinde, & tūc videat elegisse sepulchrū patris, & aui, per rationes pro hac parte inductas. ¶ Gl. in ver. deportari. alle. concor. & colligit no. ex tex. In fi. gl. Arc. alle. ff. ad municip. l. eius, qui. §. pe. ff. de iud. hæres absens. ibi, nam vbi sic venit. & §. de eccl. ædif. ad audientiam.

ADDITIONES.

- a ¶ An auita. Adde Ant. de But. cons. 9.
b ¶ Ioan. And. Adde Old. cons. 25. a quo Io. And. habuit, & Fed. cons. 254.
S V M M A R I V M.
1 Mulieri licitum est habere plures viros successiue.
2 Vxor sequitur domicilium mariti etiam post eius mortem.
Et quid de vidua. num. 3.
4 Vidua si se transferat ad alium locum post mortem viri, an retineat eius domicilium.
5 Mulier quando est innupta, est incola ciuitatis mariti.
6 Infirmus laborans in extremis commisit electionem sepulture cuidam, & antequam commissarius elegerit decessit committens, demum commissarius elegit sepulturam apud certum locum, an dicta commissio, & electio teneat.

1 **Mulier.** ¶ No. q. t. licitū est mulieri habere plures viros successiue, ergo non codē tēpore. ad hoc de diuor. gaudemus. ¶ No. q. t. vxor sequit domiciliū viri etiam post mortē mariti. ¶ No. q. honor acquisitus vxori ex qualitatibus mariti non extinguit morte mariti, ipsa tamē manēte in viduitate. & sic facit, q. vxor Regis, quæ acquisiuit nomen Reginę propter maritū, non perdat hoc nomē per mortem mariti. de quo vide per gl. 27. q. 2. scripsit. in j. glo. ¶ Quid si vxor t. vidua non stabat in domo vltimi mariti, sed erat reuerſa ad domū parentum. Sol. Io. An. tenet hic, q. etiam sepeliē cū vltimo viro, per tex. hic, qui loquit indistinctē, licet Hug. tenuerit cōtrariū, vt patet 7. q. j. sicut. 2. Et pro illa opi. alle. Arch. ratiōes aliquas, videlicet, quia soluta est a lege viri: & quia onus sepulture incumbit patri. ff. de reli. q. si nulla. saluo q. dñ. co. ti. si pro rata. Sol. l. dicit Io. An. q. ista rationes concluderēt etiam in vxore reuerſa. Sed posset magis propriē argui, quia redeūdo ad domicilium patris relinquendo habitationē mariti, tacitē renūciat iuribus, & honoribus ex persona mariti, vel ex matrimonio sibi competētibus, & perinde est, ac si renūciasset expressē. ff. si cer. pe. cū quid. Et de hoc de his, quę fi. a mai. par. cap. ex ore. & pro tex. facit, quia manens innupta retinet nomē primi, vt in iuribus alle. super vlti. gl. & censet in prioris viri perdurare coniugio. in auth. de nup. §. soluto. Itē beneficiū talis mulieris, q. teneat honores mariti non loco habitationis, sed persone datū est, ergo non inducat discriminē ex differētia locorū. C. de in integ. reit. superuacua. & facit C. de preser. lon. temp. l. fi. vltra mediū, secundū Io. An. ¶ Sed quid si mulier t. transfert se ad aliū locum b post mortē viri, an retineat domiciliū viri. Sol. dicit, q. sic, arg. huius literę, quę simpliciter loquit, licet mirū videat, & hoc apertē vult lex, quam alle. hic gl. fi. & si istud intelligat, p. ut no. gl. in illa l. videlicet vt intelligat de his, q. respiciūt fauorem mulieris, per l. quoties. C. de priu. schola. li. 12. in prin. tūc non esset absurdū, quia secundū hoc ibi in vita non conueniretur. & pro hoc facit iste tex. quia in ipsius tumulo non habet sepeliri de necessitate. & pro hoc facit §. 3. l. fi. ff. ad munic. quę vide j. super fi. vlt. gl. Io. An. ¶ Gl. in ver. mulieres. querit quid declaret iste ver. & sol. in fi. & corrigiť, qd no. Vin. §. co. de vxore. vbi dicit, sepulturam parentis potius, q. viri sequendam. & alle. quod de onere sepulture fuit dictum super tex. secundū Io. ¶ Gl. in ver. eligat. querit de vna q. & sol. ¶ Gl. in ver. viro. querit an tex. procedat indistinctē, & sol. alle. concor. ad tex. in fi. glo. Idem Io. Mon. & Arch. Io. An. ¶ Gl. fi. alleg. concor. ad tex. In fi. glo. ad idem. l. vlt. cod. tit. §. 3. qui §. dicit mulierem quandiu t. innupta est, incolam esse ciuitatis mariti. facit ff. de iu. ex. gere. ff. de sena. femine. C. de nupt. cum te. C. de dignit. mulier. lib. 12. & facit §. de foro competen. ex parte B. C. de inco. lis. l. fi. Io. And. ¶ Querit Lap. Abb. an quod hic dicitur mulierem sepeliendam cū vltimo marito, procedat indistinctē. Sol. dicit, quod si primō mortuus sit vir, & sepultus, pcedit iste tex. Si verō

ADDITIONES.

- a ¶ In viduitate. Adde quod ideo consuluit Paul. de Cast. cons. 122. in primo impressis, quod exceptio supri potest opponi mulieri reperiēti dorem sicut exceptio adulterij.
b ¶ Alium locum. Adde quod voluit Fed. cons. 254. & seq. Ber.

Si verò prius moreretur mulier, tunc dicit q̄ sepeliri debet vbi vir elegerit sepulturā pro seipso: adeo quod nisi pro se eligeret non posset eligere pro vxore. arg. j. c. proximi. j. & 2. rñso. facit qd̄ no. s. co. ti. de vxore. in gl. pe. & c. in nostra. in glo. 2. facit in fi. tex. s. tit. proximi. c. j. ad fi. vbi pater pōt facere testm̄ filio impuberi, & sibi ēt facit, vt no. ibi Archi. Vel posset dici, fm̄ eum q̄ si non elegit sibi sepulturam, & idem si non pōt eligere: quia fortē non est compos sui, vel est absens & in remotis: quia tūc sepelitur vbi maritus sepeliretur si decederet non electa sepultura: & sic in ecclesia vbi maiores sui sunt sepulti, vel in parochiali ecclesia, s. c. proximi. Si verò ibi sepeliri non posset: tunc sepelietur vbi cōmodius sepeliri poterit cum necessitas legi non substat. de conse. di. j. sicut. de consue. quāto, s. c. proximi. in fi. & j. c. fi. fm̄ Lap. ¶ Quid si aliquis moritur non electa sepultura, & eius maiores erant sepulti apud aliquos qui habebāt priuilegiū, vt possent sepelire eligentes sepulturas ad eorū ecclesias, vbi dēt iste sepeliri. So. fm̄ Lap. vñ q̄ apud ecclesiam parochialem p̄ istū tex. in prin. facit 13. q. j. ecclesias. Nec ob. q̄ antiq̄ sint sepulti apud locū priuilegiatorū: quia sunt priuilegiati in recipiendo corpora eligentiū ibi sepeliri, sed iste nō elegit, ergo & c. Ipse determinat q̄ apud locū istorū debeat sepeliri: q̄ licet non elegerit ipse, tamen a iure sibi est electa sepultura: & sufficit q̄ a iure sibi eligatur, & hoc maxime quādo sunt priuilegiati in iure sepulture, secus si præscripissent dicta forma. ar. notatorū, de deci. cū contingat. & c. ex parte. Io. An. facit de do. cum dilecti. fm̄ Lap. ¶ sed quid si laborans in extremis cōmisit electionē sepulture cuidā, & anteq̄ cōmissarius elegerit decessit cōmittēs, demū cōmissarius elegerit sepulturā apud certū locū. Querit an dicta cōmissio & electio valeat, & vbi talis debeat sepeliri? So. Lap. Abb. dicit q̄ vñ q̄ vtraq; valuerit. s. cōmissio & electio, p̄ decre. cū tibi. de test. & de ver. sig. cū tibi. & j. de reg. iur. q̄ per aliū. & regula, pōt quis. In priūm vñ: q̄ licet qualitas sepulture cōmitti potuerit, nō tñ electio, per c. cū tibi. & p̄ no. de proc. c. j. eo. li. Itē dato q̄ potuisset cōmitti, tñ vñ expirasse cōmissio morte cōmittentis. 18. q. 2. dudū. de off. dele. egrotū. & c. relatiū. cū si. Concludit q̄ licet electio cōmitti potuerit, tñ nō potuit fieri eo mortuo: q̄ licet ipse cōmittens decesserit cōmissione iā facta, nō tñ decessit facta electione, & iō acq̄sitū fuit ius ecclesie, vbi debeat sepeliri nō electa sepultura, vt hic. Aliud enim est eligere sepulturā, aliud eius electio nē cōmittere. all. no. p̄ se, de p̄bē. si Aplica. facit qd̄ hñ s. de ele. si qs̄ iusto. ad fi. e. li. Nec ob. dictū c. cū tibi. q̄ loq̄tur vbi derogatur priuilegio, hic aut̄ iuri cōi p̄ talē cōmissionē: iō apud parochialem ecclesiā, vel in sepulchro maiorū erit iste sepeliendus, per istud c. & per c. j. & s. proximū, fm̄ Lap. do. Pet. de Anc. tenet cōtra: quia satis vñ elegisse ex quo per alium elegerit cuius mādātū nō expirat morte, per l. si vero non remunerādi. s. fi. ff. mādātū. fm̄ cū. Difficultas huius dubij cōsistit solū, an iste poterit cōmittere electionē sepulture. & puto q̄ sic, vt dicit Lap. Et pro hoc facit l. vtrum. s. cum quidam. ff. de reb. dub. vbi dixit tex. q̄ si testator instituit tres hāredes & grauāt alterum, vt mortuo testatore restituat illā hāreditatē alteri ex his, cui sibi videbitur q̄ valet fidei cōmissum: quia in voluntate istius non est an restituat, cum velit ipsum restituere, sed in volūate sua est cui restituat. ita dicam in proposito: nam non remittit in volūate istius an eligat, quia vult q̄ eligat, sed bene est in voluntate sua in quo loco eligat. Nec ob. q̄ morte mādantis expirauerit: quia mandatum cuius effectus necessariō refertur post mortem mādantis, non expirat morte cōmittentis, vt patet s. tit. proximi. c. fi. Sed istud est huiusmodi: quia sepultura refertur necessariō ad tempus post mortem. Non ob. q̄ sit q̄s̄um per mortem ius parochiano, vel alteri: quia nego, cum testator voluerit ibi sepeliri, nisi inquātum iste illud elegerit: ergo non potest dicere ius sibi acq̄situm.

ADDITIO.

¶ Tenet contra. Adde eius. consi. 240. vbi latē an tales possint variare.

S V M M A R I V M.

- 1 Testandi potestas non regulatur per omnia, secundum potestatem eligendi sepulturam.
- 2 Filius moriens ante patrem, non est necessariō sepeliendus in sepulchro patris.
- 3 Consuetudo vnius loci an debeat seruari in alio.
- 4 Mater an possit eligere sepulturam filio.

Icet. ¶ Glo. non summat, Zenze. sic summat. Ex cōsuetudine pōt pater impuberi eligere sepulturam: pubes aut̄ eligat per seipsum. h. d. fm̄ cū. ipse summat quo ad titulū, sed non quo ad tex. vñ de posset addi, Et pro anima non legat sine assensu patris bona non Castrensia. Et sunt duæ partes quæ per se patent. Legam p̄ partes. ¶ No. q̄ electio sepulture nō cadit in impubere. ¶ No. q̄ potestas testandi non regulatur per omnia fm̄ potestatem eligendi sepulturam. probat iste tex. iuncto c. si pater. in fi. de

test. Nam ibi dñr q̄ pater pōt facere testm̄ impuberi, & tamen nō pōt ibi eligere sepulturā, vt hic, & idem probat tex. j. proximi. rñso: quia nō pōt filius facere testari, & tñ eligit sepulturā. ¶ No. q̄ consuetudo quādoq; dat potestatem alteri pro altero eligere sepulturam. ¶ No. ar. q̄ filius moriens ante patrē necessariō nō est sepeliendus in sepulchro patris. probat tex. qui vult q̄ pater non possit sibi eligere sepulturā. Vnde dato q̄ p̄r eligat alibi pro se, non tamen pōt pro filiis. ¶ Oppo. & vñ q̄ et cessante cōsuetudine pater eligat sepulturā filio impuberi cū possit ei facere testm̄. Insti. de pup. subst. s. puberis. item q̄a expensę funeris spectāt ad patrē. ff. de in rem ver. l. filius. Item pater substituit filio etiam in bonis maternis. ff. de vulg. & pup. substi. l. j. & his rationibus hoc tenebant Vin. Lap. & Gof. & vñ placere Hosti. in sum. huius tit. in prin. Sol. dicit Arch. q̄ hic corrigitur illorum opi. Io. And. Dicit Io. de Fan. q̄ cogitandum est super ratione diuersitatis: quia si dicatur q̄ ideo sit, quia lex prouidet filio in casu non electę sepulture, vbi debeat sepeliri, ita diceremus in testamento: quia lex etiam prouidet quis succedat ab intestato, secundū eum. do. Io. de Imo. dicit q̄ contraria loquuntur circa temporalia. Et quo ad alios effectus, secundum eum posset assignari ratio: quia iam erat ius quāsitum ecclesie vbi debeat sepeliri, & istud ius non est mutabile nisi per ipsum de cuius sepultura agitur, vt in c. cum liberum, s. eod. sed non sic in hāreditate filij: quia nondum erat ius quāsitum venientibus ab intestato, & ideo pater pōt liberius mutare isto casu q̄ alio. ¶ An si hęc consuetudo esset in vno loco deberet idem seruari in alio. Sol. dicit q̄ non, vt vult tex. hic qui dicit, illius terrę. Vnde non præiudicat consuetudo vnius terrę alteri terrę vel loco, de quo 12. dif. illud. Io. An. Et ex tex. isto qui dicit, terrę, infert Arch. q̄ si in illa terra esset hęc consuetudo in aliqua ecclesia & non vñ in terra illa, talis consuetudo non præiudicaret alijs ecclesijs, fm̄ Arch. alle. c. prealle. illud. fm̄ Lap. ¶ Abb. ¶ Quæro an mater possit eligere sepulturam filio? Sol. Zen. dicit q̄ non: quia tex. hic loquitur de patre: ergo secus in matre. & ratio est, quia istud concernit præiudicium alterius. Vnde tria hęc exiguntur ad hoc, vt valeat electio. Primo q̄ sit pater. Secundo q̄ filius sit impubes. Tertio q̄ sit consuetudo, secundum eum. Ego crederem dictum suum verum, quando consuetudo sic disponderet: sed si consuetudo disponderet similiter de matre, non video quare similiter consuetudo in matre non posset hoc operari. facit qd̄ no. gl. 4. hic, & s. in fi. ¶ Glo. 2. quærit quis dicatur impubes, & sol. ¶ Glo. in ver. eligere. alleg. similia ad tex. ¶ Glo. in ver. consuetudo. inducit duo similia ad tex. corroborationem. In fi. glo. Nec ob. si dicatur q̄ ista consuetudo non deberet valere cum sit cōtra ius cōmune per qd̄ definiuntur loca sepulturarum: quia satis est q̄ ius assit tali consuetudini: de quo vide s. de consue. c. fi. super glo. pen. Io. An. ¶ Glo. in verbo, parochiali. quærit de qua ecclesia debeat intelligi, & arguit pro & contra, & s. In ea. glo. ibi, & hoc tutius. & istud placet Archi. Sed malē pōt apparere quid velit Io. Mo. quia primo dicit in dubio ordinem scripturę obseruandum. secūdo dicit q̄ potior erit parochialis ecclesia si cum alia contendat: sed si non contendat, dabitur electio amicis. sed postea in addi. dixit ecclesiam parochialem potiorē, vbi decessit in parochiali: sed si alibi, secus, vt hic, & supra c. proximi. Et ratio potest esse propter onus incumbens amicis: & hoc declarat hic finis glo. Io. An. Idem quod glo. tenet hic Zenz. arg. 63. dif. Metropolitano. 24. q. j. alienus. & supra c. proximi. vbi prefertur sepultura maiorū sepulture parochiali, secundum eū. Et hoc tenet Ioan. de Lig. dicens q̄ communiter approbatur. Et hanc partem credo veram: quia alternatiua est ordinis, & non præstationis, quando secunda qualitas additur in defectū primę, vt no. gl. infra in reg. in alternatiuis. & secunda qualitas dicitur addita in defectū primę, quando prima qualitas debet præferri ex iuris dispositione, vt no. glo. in d. c. Metropolitano. Sed ex iuris dispositione præfertur sepulchrum maiorū, vt dicit Zenz. Vnde est sensus huius literę, vt sepeliatur in sepulchro maiorū. Vel si nō haberet in loco sepulchrum maiorū sepeliatur in parochiali, hoc procedit de iure. Sed si cōsuetudo haberet, vt possit alteram istarum eligere, procedit finis istius glo. Et no. glo. quæ vult quod etiam consuetudo possit dare amicis potestatem eligendi sepulturam: quia facit pro his, quæ dixi in tex.

S V M M A R I V M.

- 1 Filius non est subiectus paternę potestati quo ad electionem sepulture, nec in alijs spiritualibus.
- 2 Præter dictio, iuncta orationi negatiuē stat inclusiuē.
- 3 Filius familias potest disponere sine voluntate patris de peculio Castrensi, vel quasi.
- 4 Clausula posita in fine testamenti, an valeat iure cuiuslibet vltimę voluntatis, quid operetur.
- 5 Consuetudinis appellatione intelligitur de præscripta.

Pars ij. Com. Gemin. super Sexto Decr.

Hh

Geminianus super Sexto Decretalium.

Vamuis. ¶ No. q. quo ad electionem sepul-
tura filius non est subiectus paternæ
potestati, sicut nec in alijs spiritualibus, vt s. de iu.
si annū. eo. li. ¶ No. q. dictio, præter, iuncta ora-
tioni negatiue stat inclusiuē. ¶ No. q. filiusfa. de peculio Ca-
strensi, vel quasi, pōt disponere sine patris voluntate. ¶ No. q.
filiusfa. pro anima pōt de bonis paternis legare de assensu pa-
tris. ¶ Opp. & vñ q. non possit eligere sepulturam: quia cū non
possit testari, vt hic dñ, & pater Insti. qui. non est permis. fac.
test. in prin. & de do. filiusfa. ergo non vñ q. eligere possit sepul-
turam. So. dic q. illa iura loquuntur in temporalibus. hic autē
loquuntur in ecclesiasticis & spiritualibus, in quibus secus est,
cum censetur sui iuris, supra de reg. cum virum. in fi. & s. eo.
li. de ind. si annum. Cum ergo sepultura sit quid spirituale. 13.
q. 2. q. sta. cum tribus capitulis seq. & supra de symo. suam. cum
concor. illam eligere poterit sicut quilibet paterfamilias, fm
Arch. Io. An. ¶ Glo. in ver. filius. recita per contrarium q. tex.
habeat in se contradictionem, quia in j. respōso dicit q. nō pōt
& in secundo dicit contrarium. glo. sol. ¶ Gl. in ver. sepulturā,
quærit de ratione tex. & so. in fi. glo. potuit etiā esse rō, de qua
fuit dictum super tex. Io. de Fan. ¶ Glo. in ver. Castrense, querit
quid dicatur Castrense, & so. ¶ Gl. in ver. quasi. querit quid sit
quasi Castrense, & solu. in fi. glo. vide quod no. eod. tit. l. fori. &
quod no. in addi. Spe. de actore. §. j. super ver. item quod agit de
peculio. Io. An. ¶ Glo. pe. querit de intellectu literæ, & so. In e.
glo. ibi, vltima voluntate. intellige gl. de vltima voluntate quæ
non sit testamentum b. de quo vide no. s. eo. li. de test. si pater.
in prin. Io. An. Idem Zen. qui exponit, vt glo. ponit exemplum
de codicillando vel cā mortis donando: quia cum consensu
patris hoc pōt a contrario literæ, vt hic, non autem testando.
ff. de do. cau. mor. tam his. §. in cuius. rō no. C. qui test. fac. pos.
l. j. fm Zen. & no. in d. l. j. fm Io. de Fan. quia vltima voluntas
non pōt pendere ex alieno arbitrio. ff. de hære. insti. l. illa insti-
tutio. Sed quia donatio causa mortis vñ vltima voluntas, ideo
dicit Bar. post Dy. q. donatio causa mortis sapit naturam contra-
ctus, vt l. 2. circa prin. de dote prele. hinc est q. donat presēs
pñenti, & oportet q. fiat traditio, vel stipulatio, vt l. inter mor-
tem. ff. de dona. cau. mor. & contractus pōt pendere ex alieno
arbitrio. ff. de verb. obl. l. si quis arbitratu. Aliam etiam rōnem
assignat glo. in l. senium. C. qui test. fa. pos. & q. testamētum est
publici iuris. Nec etiā alia vltima voluntas pōt conferri in al-
terius arbitrium. ff. de le. 2. fideicommissa. §. q. vñ de vñ q. exē-
plum positum supra per Zenz. sit bonum de codicillo & id qd
dicit glo. vñ restringendum ad donationem causa mortis. Nec
ob. si dicatur q. istud sit hic speciale cum relinquatur pro ani-
ma: quia si istud esset verum, idem deberet dici eadem ratione
de testamento, quod tamen Io. And. & Zen. negant, fm Io. de
Fan. & Fred. de Senis, in consi. 284. primo dicit quod non vñ q.
filiusfa. possit sine patris assensu in testamento, vel codicillis
relinquere. Nec ob. iste tex. quia contrarium innuit oppositū:
quia non debet sumi contrarius sensus: quia esset contra iura,
iuxta no. de elec. publicato. & sic ibi intelligit Fred. dictum Io.
And. hic. sed ipse ibi dicit q. si volumus inherere tex. l. tam his.
§. j. non solum poterit dare causam mortis pro anima de patris
assensu, sed etiam pro alia causa: & sic si tex. hic de illa datione
intelligeretur, frustra dixisset quod non posset pro anima, pñter
patris assensum iudicare. Et ideo dicit quod alias scripsit super
apparatu Arch. sui q. non credebat q. simplicitas canonica de
hac subtilitate curaret. mouetur, quia id quod sit pro anima,
dñ fieri ad pias causas. nihil alleg. Sed glo. est singularis, fm do.
Io. de Imo. in l. si quis Titio. ff. de leg. 2. Sed in relictis ad pias
causas cessant iste solennitates legales, & sunt multa specialia,
iuxta no. de test. cum esset. & c. relatum. Ergo poterit de assen-
su patris legare, vel in testamēto relinquere pro anima. ad hoc
iste tex. qui non sine causa dixit pro anima, iudicare, quod ver-
bum alias frustra fuisset additum: & sic generaliter locutus est:
non autem dixit de donatione causa mortis. ad hoc: quia cōi-
ter tex. Sexti, fm eum non cōsueuerunt esse obscuro in eorum
intellectu, fm eum: & sic residet in isto consilio, & hoc fortē
voluit glo. hic antiqua quæ sic exposuit hic simpliciter iudica-
re, i. in vltima voluntate relinquere. Ad idem facit: quia exce-
ptio firmat regulam, vt no. j. in proq. regularum. Sed hic poni-
tur exceptio de Castrensi, & quasi, ergo in alijs remanet regu-
la: quia cum patris assensu pōt. Et istud addidit in consi. 288.
vbi dicit q. licet hæc pars sibi plus placeat, tanq̃ benignior, &
Deo magis accepta, adeo q. credit q. canonista qui aspernatur
subtilitatem debeat illam sequi, de dolo. ca. 2. & de iu. dilecti.
¶ Præcipue si in fi. testamento dictum sit, valeat iure cuiuslibet
vltimæ voluntatis, cum sub tali clausula comprehendatur etiā
donatio causa mortis, & præcipue si filius non habet descen-
dentes, vel collaterales, sed solum patrem de cuius præiudicio
agitur, tamen auderet consulere, secundū supradicta pp aucto-

ritatem Io. An. do. Pe. de Anch. dicit q. opi. Io. And. est magis
rura, & sic de facto interrogatus noluit consulere. d. Io. de Imo:
dicit q. audacter posset consuli pp prædicta, fm eum. Et credo
etiam q. dictum Fred. posset satis bene procedere. ¶ Et ista po-
tuit esse ratio, quare Papa posuit hoc verbum generale, si iudi-
care, vt esset adaptabile cuilibet modo vltimæ voluntati, nam
sciebat Papa de iure non valere consensum patris in testando,
vel codicillando, & si intellexisset concedere tm donationem
causa mortis, illud expressisset, & non per verbum ita latum
sicut hic fecit. arg. de deci. ad audientiam. Et q. iste tex. habeat
locum in legato, tenet Io. Cald. in suo cōsi. 10. de test. Nec ob. si
dicatur q. per viam testamenti non pōt, quia requiritur here-
dis institutio in testamento, & iste non pōt hæredem facere in
oībus bonis patris, & sic decederet pro parte testatus, & pro
parte intestatus, qd est contra ius. Quia respondeo, pater assi-
gnabit sibi pone centum ducatos, vt illos possit iudicare pro
anima, & in istis poterit hæredes instituire pauperes: & sic nō
decederet pro parte testatus, & pro parte intestatus: quia totū
suum patrimonium erant illa centum. ¶ Querit Frede. de Se.
in suo consi. 96. an quod hic dñ de cōsuetudine, requiratur cō-
suetudo præscripta, & ponit verba cuiusdam Magistri in Theo-
logia qui tenebat q. non. Sed Fre. allegando tamen, quia noluit
decidere pro eo q. de facto pendebat qd, tenuit q. requiratur
pñscripta: quia appellatione consuetudinis intelligitur de præ-
scripta, licet aliter non exprimatur. de elect. Cumana. & q. ibi
no. & respōdet rōnibus pñijs quas non prosequor, q̃a nō mul-
tū concludunt. Sed Old. in consi. 223. tenuit q. sufficiat cōsue-
tudo 10. ann. quia cum sit rōnabilis, & per ius hic approbata,
vñ sufficere spatiū 10. anno. C. que sit lon. consue. in rub. & no.
Cōpo. de consue. cum tanto. & qd no. de consue. c. fi. s. e. li. fm
Old. Dictū Old. mihi non placet: quia negare non possumus
quin ista consuetudo sit ius, cum tex. prohibeat electionem
vbi non est consuetudo. Ergo patet q. ius cōe est in pñium. Sed
vbi cōsuetudo inducitur ius, dñt esse præscripta d. de cōsue.
c. fi. ergo minor nō sufficit. ¶ Sed quid si stāte cōsuetudine de
qua in prima parte c. pater vult eligere sepulturā filio in locis
mendicantiū q. habēt priuilegiū, vt possint recipere ad sepul-
turā eligentes apud eos, vt in cle. dudū. de sepul. an possit. Sol.
Old. in suo consi. 223. tenuit q. sic: quia cum concessa est eis li-
bera sepultura passim & sine pñonarū delectu oēs quibus cō-
cessum est alias eligere sepulturā poterunt tā se q̃ alios quorū
sepultura in eorū electione est apud eos eligere sepulturā, sicut
q. pñt liberē postulare pro se & alijs. ff. de postul. l. j. §. j. Nec ob.
verba illius cle. ibi, apud eos elegerint sepeliri. quia electio se-
pulture filij impuberis a patre facta ex quo consuetudo pñsup-
ponitur vñ facta per ipsum filiū, sicut pupillaris substō facta p
patrem dñ filij testm. ff. de i. i. of. testa. Papi. §. sed nec impuberis.
& s. de testa. si pater. in fi. & quod dicit lex, vox patris vox filij,
& ecōtra. insti. de iuti. stip. §. ei qui. C. de impub. & alijs subst.
l. fi. & ex quo ista cōsuetudo est seruata quantum ad alios ser-
uabitur quo ad fratres. argu. 10. dist. si in adiutorium. fm Old.
¶ Sed pone q. puella 12. ann. moritur nō electa sepultura, pater
verò puellæ dicit velle illam sepeliri in ecclesia parochiali:
pulsare fecit ibi campanas, & fodere sepulturam, & postea fa-
cit eam sepeliri in alio loco & in lo co vbi erat sepultura præpa-
rata erat parochialis: vbi verò fuit sepulta erat sepulchra ma-
iorū. Queritur an dicta parochialis ecclesia possit petere cor-
pus cum emolumentis. & vñ q. sic. Nam si ista veniebat sepe-
lienda in parochiali, patet q. alia non potuit eam recipere: er-
go potuit corpus & emolumentum repetere, s. eo. ti. c. j. q. autē
esset sepelienda in parochiali, patet quia erat ætatis legitime:
& sic erat extra causam huius cap. Et licet tex. dicat premitte-
re parochialem ecclesiā, vbi sunt maiores, hic loquimur de im-
puberibus, vbi debeat sepeliri cessante consuetudine. Sed tex.
in c. is qui. s. eo. premitte parochialem ecclesiā, vbi sunt mi-
nores, & loquitur de pubere: ergo seruando ordinē scripture
parochialis præfertur, vt videtur voluisse ibi Io. Mo. fm Lap.
de Ca. in sua alleg. 60. decisio huius dubij dependet ab intelle-
ctu ca. is qui. & eorum quæ no. hic super glo.

ADDITIONES.

- a ¶ Dictio, præter. Dictio, præter, & contra, an & quando æquiparentur, vide do. Feli. in c. causam quæ. de re iu. circa med. in versi. æquiparantur. Item an actus contiguus mandatis, an dicatur præter, vel contra mandata, in prædi- cto c. causam quæ. ver. actus contiguus de re iudica.
- b ¶ Testamentum. Adde videndum Pau. de Cast. consi. 202. incip. in hoc puncto duo sunt videnda. in primo impressis. Ber.
- c ¶ Mortis. Adde an donatio causa mortis facta per filium cum consensu patris possit mortuo filio per patrem reuocari, Ancha. consi. 75.
- d ¶ Præscripta. Adde Ro. singu. suis, fol. 13.
- e ¶ Præfertur. Adde an ordo scripture sit attendendus, Fran. de Arc. consi. 157.

S V M M A R I V M.

- 1 Monachus dicitur habere proprium per respectum ad monasterium. Posse

- 2 Posse dicimur quod commodè fieri potest.
3 Actus factus tempore prohibito, an valeat.
4 Monachus debet sepeliri in suo monasterio.

Et quid si moriatur in remotis non electa sepultura. nu. 5.

Religiosi. ¶ Glo. non summat. Zen. sic summat. nasterio nequeunt alibi eligere sepulturā. h. d. Istud summarium procedit, fm suum intellectum. Sed ego sequor intellectū Io. An. fm quem pōt sic summati. Religiosi sunt sepeliendi in suo monasterio nisi in remotis moriātur. h. d. Et ponit dictum, cuius rōnem interserit ibi, cum velle.

1 Et exceptionem præmittit ibi, nisi. ¶ No. ar. q. monachus per respectum ad monasterium dī habere propriū: quia dicit hic a proprijs monasterijs. & ista pōt esse cā quare monachus agit possessorio, vt restituatur monasterio, vt patet de rescrip. cum dilecta. 2. ¶ No. ar. q. illud dicimur posse qd cōmodè fieri pōt. 2 ad hoc s. eo. is qui. j. respōso. ¶ No. q. eligere sepulturā dependet ab habitu proprie voluntatis. ¶ No. q. actus qui fit tēpore prohibito cuius effectus refertur ad tps permissum, non tamen valet quando gerens actum erat totaliter inhabilis tēpore gestionis actus. Nam licet sepultura referatur ad tēpus quo monachus est solutus ab obedientia Abbatis, tamen non valet electio: quia non habebat consensum tempore electionis. facit de elect. bonæ. 2. in fi. ¶ No. q. monachus debet sepeliri in suo monasterio. ad hoc 16. q. j. c. j. ¶ Quæro de ratione, quare monachus alibi non possit sepeliri. So. dicit Io. Mo. q. cum qs debeat sepeliri ibi, vbi dēt audire diuina officia & recipere ecclesiastica sacramenta, s. c. proxi. Sed monachus in suo monasterio audire & percipere debet prædicta. facit cle. ne in agro. s. sanē. de sta. mo. ergo ibi sunt sepeliendi. Io. And. & idem hic Zen. ¶ Glo. in ver. cōmodè. colligit duo notabilia, & alle. concor. ¶ Glo. in ver. habeant. alleg. concor. ad tex. in fi. glo. & per hoc patet q. iste tex. habet locum in claustrali tñ, vt no. in d. c. fi. alle. in glo. Io. An. ¶ Gl. fi. recita per contrarium de opi. Ho. & solue vt glo. In ea. glo. ibi, vel intelligatur. idem Io. Mo. dicit Archi. q. iste opiniones concordantur hic per distinctionem. Sed istud non placet Io. An. per dicta hic in glo. Io. And. Zen. dicit q. monachus possit eligere, quando est ita remotus q. nō possit portari ad monasterium, vt probat tex. a contrario litera hic, & ita loquitur c. nimis. & ita procedat opi. Host. fm Zē. Et idem tenet Lap. Abb. hic. Et dicit sic tenere Archi. fm Lap. Et idem recitat hic Pau. Ego crederem dictum Io. An. verum, & q. dictum Host. non possit concordari per distinctionē istius tex. quia rō propter quā Papa decidit hic casum concludit, siue moriatur remotus, siue proximus monasterio, cum non habeat velle, siue sit proximus, siue sit remotus: ergo nullo mō poterit eligere sepulturam. Nec obst. q. tex. hic a contrario videtur permittere, quando est remotus: quia dico q. hic non permittit eligere, sed permittit q. non sepeliatur tunc in monasterio ex quo cōmodè non pōt portari. ¶ Nam ponit hic regulam negatiuam q. non possunt eligere sepulturam, & quia ab ista regula hic nihil excipitur, ponitur regula affirmatiua, quia semper in monasterio sunt sepeliendi: & ab ista regula excipit, quando cōmodè non possunt portari, & iste est verus intellectus huius literæ. ¶ Sed quærit hic Lap. Abb. tenendo suum intellectum q. quando moritur in remotis possit ibi eligere sepulturam, an de funeralibus tunc debeat solui canonica portio, fm terminos c. cum quis, supra eo. Sol. vñ q. non cū talis nihil habeat. 12. q. j. non dicatis. ad hoc quod no. Host. supra eo. de vxore. & Inno. & Hosti. in c. 2. de deci. & hoc tenet Frede. de Senis, in opere suo, consi. 265. Sed contrarium placet Lap. quia si obuenit aliquid ecclesiæ, vbi talis sepelitur q. de isto debet solui canonica portio illi ecclesiæ vbi consuevit audire diuina vel ecclesiastica recipere sacramenta: forte quia talis erat in studio remotus a monasterio, & ibi decessit. facit quod no. Io. An. in no. supra eo. in nostra. post Inno. & Hosti. super verbo, deliquit, fm Lap. ¶ No. q. de funeralibus scholarium habet ecclesiā parochialis quartam. ¶ Sed vbi debet sepeliri monachus moriens in remotis non electa sepultura? Solu. dicit Lap. Abb. q. videtur sepeliendus in ecclesia parochiali in qua decessit. ad hoc 13. q. j. ecclesiæ. & quod no. Host. in summa, eod. tit. s. & apud quā. ver. quid de viatore. & de parochia. s. quis intelligitur. versi. viator. Et eius dictum ponit Archidiac. supra eod. ca. j. cuius dictum ibi ponit Ioan. Andr. scilicet, q. viator debet sepeliri in ecclesia cathedrali. Sed dictum Archidiac. verius est, vt debeat sepeliri in parochiali, per ea. ad decimas, supra de restitut. spoliato. secundum Lap. Et residuum dicti sui posui ibi.

ADDITIONES.

- 1 Cum dilecta. Vbi vide do. Feli. ver. monachus agit. vbi ponit regulam cum 8. fallen. & valde eleganter tractat materiam illam.
2 Scholarium. Adde Cald. consi. 2. de sepul.

De decimis.

Rubrica.

ADDITIONO.

- 1 De decimis. Adde enī ecclesiæ debeantur decimæ de iure communi, an baptismali vel parochiali. Cal. consi. 2. hoc tit. Abb. consi. 68. & qualiter & quo tempore decima animalium solui debeat, per Old. consi. 236. & an si non ascendit ad 10. id de quo debet solui decima, an tamen debeatur. Ber.

SUMMARIVM.

- 1 Predicatores præferuntur minoribus.
2 Predicatoribus prohibitum est aliquid exponere populo, propter quod retrahatur a solutione decimarum vel aliorum debitorum ecclesijs.
Et an contrarium facientes incurrant aliquam penam. nu. 3.
4 Religiosi quando debeant predicare.
5 Decima an sint in præcepto, ita q. præscribi non possint.
6 Decimas soluentium quadruplex est remuneratio.

Discretioni. ¶ Glo. j. non summat, sed ponit casum in terminis. Zen. sic summat. Populus, vt ecclesijs iura debita p-soluat est prædicationibus & alijs exhortādus. h. d. Et primo inhibet. secundo præcipit ibi, imō. ¶ No. ex superscriptione q. predicatorum præferuntur minoribus. de quo hic Archi. vide q. no. cod. lib. 2. de elec. quorundam. fm Io. An. ¶ No. q. prohibitum est predicatoribus aliquid exponere populo pp quæ retrahatur a solutione decimarum vel aliorum debitorum ecclesijs. ¶ No. p-dicantem populo abstinere debere ab his, quæ inducūt corruptionem animarum. ¶ No. q. quis pōt informari verbo, & ex-
3 plis siue factis. ¶ Q. uero an religiosi prius facientes incurrāt aliquā penā. Sol. dic q. sic hodie per cle. cupientes. de pē. vbi incurrunt penam excoicationis ipso iure. Io. An. ¶ Quando debeant religiosi predicare. So. dic vt in d. cle. cupiētes. q. vult, vt in octo festiuitatibus anni. de quo dic, vt ibi, & quō istis fratribus quibus scribitur cōpetat predicare, habetur in cle. dudum. s. nos autem. de sepul. Io. An. ¶ Glo. j. ponit casum. In ea. glo. ibi, non deberi. & ex hoc contingebat q. laici remissi fiebant remissiores, fm Io. Mo. Io. An. ¶ Gl. 2. quærit, an decime sint in præcepto, ita q. præscribi non possint. & recitat quinq; opi. quarum primam approbat, & alias reprobat. In ea. glo. ibi, partim moraliq. cōius tenēt Theologi q. sint iudicialia, vt no. j. de reg. iur. in reg. qui prior. in qōne. in 4. parte. Vnde ibi dicit q. Theologi dicunt q. præceptum de soluēdis decimis est morale: sed de quota soluenda est cerimoniale, vel iudiciale. Cōmunius tamen tenent q. est iudiciale cum cerimonialia tēpore veteris legis non sint seruanda tēpore nouæ legis: iudicialia verò sic, licet non obligent ex præcepto. In ea. glo. ibi, per oīa concilia. multos sanētos patres, & multa concilia enumerat hic Archid. quæ hoc dicunt, s. Alexā. 2. 32. dist. præter hoc. vbi argumentatur de sancta synodo. Inno. 1. 16. qō. j. si monachus. Grego. ea. q. moderamine. Concilium Maguntin. ea. q. si quis laicus. & c. q. 7. decimas Deo. & c. seq. Rothomagen. ea. q. 7. oēs decimæ. Concilium Grego. de consē. dist. 5. quadragesima. in fi. Cabilonen. 16. q. j. ecclesiā. Vuormacien. ea. q. quicūque. Symmachus. ea. cau. q. j. in canonibus. Hiero. 12. q. 2. in fi. 16. q. j. reuertimini. Augustinus. e. ca. & q. decimæ. & q. 7. maiores. Brofi. ea. cau. q. 7. quicunq;. Leon. 4. cau. & ea. q. in decimis. Penalen. 2. ea. q. decimas. habentur etiam allegationes per Gratianū. 13. q. j. Subdit argumēta Romanorū Pontif. hoc dicentium non est numerus, supra eo. tit. per totum. & nouissimè cle. supra alle. Et no. etiam Archidi. q. multa iura dicunt decimas reddendas. 12. q. j. duo. in fi. 16. q. j. decimæ, supra eod. tua. 2. ad fi. & c. ad Apostolicā. Redduntur ergo, vt aliena non vt sua: & aliud est reddere, & aliud de suo dare. ff. de positi. l. j. s. eleganter. licet verbum, reddendi, quandoq; ponatur pro verbo, dandi. ff. de verb. sig. l. verbum. facit. 14. q. 3. quid dicam. in prin. & subdit Archi. quod hunc tractatum plenè ponit Alex. in sua tertia parte. 22. In ea. glo. ibi, in aliquibus. & ca. a nobis. Et dicit Archid. q. hæc fuit opinio fratris Hug. de Statera, Magistri in Theologia. In fi. gl. vide q. plenius no. in reg. qui prior. in q. porrorum. in 4. parte. & q. no. supra eo. a nobis. in magna suppletionē ante medium. ver. adueniente autem tēpore gratiæ. Io. An. cōis opi. est, vt dicit Io. An. in c. a nobis q. sint in p-cepto b, & idem tenet Archid. 16. q. j. decimæ. & idem 12. q. j. duo sunt. in fi. ¶ Gl. in ver. aliarum. quærit in principio, q. sint aliæ res debite clericis, & so. Deinde quærit quot sint species decimarum, & sol. dicens quæ effectum inducebant. in fi. gl. & hunc

ADDITIONES.

- 2 Præscribi. An & quando solutio decimarum tollatur consuetudine, vel præscriptione, vide do. Feli. in c. causam. in prin. de præscri.
b In præcepto. Adde Ancha. consi. 197. & Do. de Ro. deci. suis, in anti. hoc tit. vbi ponunt an pro tempore præterito decimæ peti possint.

Geminianus super Sexto Decretalium.

hunc effectū bene experiuntur Itali decimas non soluentes.

- 6 ¶ Soluentium aut quadruplex est remuneratio, fructuū vber-
tas, corporis sanitas, remissio peccatorum, & acquisitio coele-
stium premiorum, vt in c. decime, Io. An. Et Lap. Abb. dicit qd
nō soluēs etiā punitur : quia si est colonus imputabitur sibi
a sterilitas : quia totum absq; deductione^a soluere tenetur dño,
vt no. Io. An. post Host. 3. de loca. pp. super ver. sine culpa, fm
Lap. ¶ Glo. penul. quærit pro declaratione tex. in quibus alijs
actibus intelligatur, & soluit inferendo. ex tex. ¶ Glo. si. expo-
nit tex. vel ipsum coadiuuat.

ADDITIO.

- a Deductione, Adde Abb. consi. 29. 2. lib.
- S V M M A R I V M,
- 1 Nonnulla quid dicatur, & nu. 6.
- 2 Privilegium concessum simpliciter super certa re, non se extendit ad rem possessam per alium nisi de illa re fuerit facta mentio.
- 3 Tempus date inspicitur quantum ad vim comprehensivam privilegij.
- 4 Dispositio quando conceditur respectu ad certam rem, quomodo intelligatur limitata.
- 5 Privilegium de decimis non solvendis concessum certis, an extendatur ad decimas quas laici per antiquum feudum possident.
- 7 Privilegium super qualibus, an comprehendat etiam præterita nonalia redacta per religiosos ad agriculturam. Vide pulchram quonem, nu. 8.
- 9 Decima an debeatur de iure pro parte, an integra.
- o Pendentia sola litis, & si dolose non taceatur, vires privilegij impedit.

Statuto. ¶ Gl. j diuidit, & ponit quid tractetur in qualibet parte. Ego prosequar per partes, & quālibet partem summabo per se, & prosequar faciendo partem vsq; ad ver. statuimus. Er

- hæc prima pars hoc intendit. Priuilegium decimas noualium concedens pro ea portione qua percipiunt antiquas, non includit decimas noualium per alium possessas tempore impetrationis, & loca tñ includit ubi percipiebant antiqua, & ad portionem antiquam. h. d. Præmitte ¶ quid sit nouale, de quo habes de ver. sig. quid per nouale, & in c. fi. de pri. ¶ No. q̄ ad Papā solū spectat declarare verba ambigua suorū priuilegiorū. ad hoc s. de of. ord. ordinarij. ¶ ¶ No. q̄ priuilegiū simpliciter concessum super certa re non se extendit ad rem possessam per alium, nisi de illa re facta fuerit mentio. ad hoc s. de pri. dudū. ¶ ¶ No. q̄ quantū ad vim cōprehensiuam priuilegij attēdimus tps datæ: & sic priuilegium non se extendit ad futura. ad hoc de priu. cū capella. ¶ No. q̄ ubi priuilegium conceditur super vna specie ad mensurā alterius speciei sibi debita non se extendit nisi ad locum in quo prima species erat debita, licet de loco nulla fuerit facta mentio, qđ bene no. ¶ ¶ No. q̄ ubi vna dispositio conceditur respectiue ad certam rem: intelligitur limitata, s̄m quantitatem illius cuius respectu datur quo ad facti possessionem, & non quo ad tituli concessionē, qđ exemplifica vt hic in gl. ¶ Opp. q̄ ista decr. non fuerit collocata sub congruo titulo, quia debebat esse sub titu. de sta. mona. vt no. Archi. hic. Sol. Archid. faterur q̄ ante hanc cōpilationem erat sub illo tit. & incipiebat, cum personæ. Gui. aut posuit eam in Spe. de deci. ver. in summa. Et ibi dicit q̄ incipiebat, quia personæ. & ita placuit cōpilatoribus huius li. Io. An. ¶ ¶ An priuilegium de deci. non soluendis concessum certis religiosis extendatur ad decimas quas laici per antiquū feudū possident. Io. An. remittit ad no. per se. s. eo. c. pe. Et ad probandum q̄ nō extendatur per quinq; modos, inducit hanc decr. s̄m Io. An. ¶ ¶ Quæro, quid dicatur nouale? Sol. dic q̄ terra de nouo ad culturam redacta, licet iam culta fuerit, vt no. Vin. de priuile. dudum. & hoc declarat hic Arch. dicens per hunc tex. probari, quia aliter possideri non poterat, & tamen tex. dicit q̄ possidebatur. Sed dicit Io. An. q̄ hoc simpliciter non fatetur, per ea q̄ no. in c. quid per nouale. de ver. si. ubi dīr quid de loco inculto, & eius decima. de quo dic vt ibi no. post Inno. in si. s̄m Io. An. ¶ ¶ Sed an istud priuilegium super noualibus cōprehendat et præterita noualia redacta per religiosos ad agriculturam? Sol. Io. An. remittit ad no. post Inno. in d. c. quid per nouale. in gl. si enim, post prin. ver. hoc et no. eo. tit. c. j. post Vin. & vide in Spe. de proba. s. j. ver. circa nouale. cum ver. se. Io. And. & in d. c. quid per nouale. tenet q̄ priuilegium super noualibus non extenditur ad præterita, sed futura. Et idem dicit in c. j. de ver. sig. & ibi optimus tex. Sed ubi extenditur priuilegium expressè, puto Inno. intelligi de his, quæ culta fuerunt a 10. annis citra, cum tanto tpe inducatur consuetudo, s̄m Io. de Fan. ¶ ¶ Quid si ecclesia collegiata inter cetera est dotata de decima gladiū, & paucorum cuiusdam syluæ. de qua syluæ decima, quia erat magna, fuerunt constitutæ quatuor præbende, reducitur sylua ad agriculturam, ex quo priuilegiati super percipiendis decimis noualium illius parochiæ sibi vendicant illam decimam, quærebat Io. de Deo. li. 4. q. 4. quid iuris. Sol. dicit Io. An. q̄ putat istā q. expeditā per hanc decr. duplici respectu: quia nō ex-

tenditur ad decimas per alium possessas, vt hic & in e. dudum. de priui. Item per c. quid per nouale, in fi. quia talis sylua redacta ad agriculturam cum primo eēt magni redditus non cadit sub nouali, fm Io. An. ¶ Sed retento dicto themate querit Io. de Deo, si talis decima caderet sub nouali, vt cederet priuilegiatis, an canonici teneantur illis quatuor cōiccare suas pben- das. Et ad partem affirmatiuam alle. 93. dist. diaconi. 12. q. 2. no- bis. & c. Vuleranæ. & c. quatuor, 16. q. 7. c. j. de pben. dilectus & c. relatum. de concess. pben. cum super. alle. et q̄ iniquum v̄r cōmunionē non fieri, quā fieri debet etiam eiectis & expul- sis. 7. qō. j. oīs qui. & ca. pastoralis. fortius istis confratribus. In contrariū alle. de pben. maioribus. & c. cum causam. Nec ob- iura in contrarium allegata: quia non dicunt diuisionem fieri pben- darū, sed prouideri, vt de vacantibus sustentetur, ergo p̄prijs laboribus & artificijs. 91. dist. c. j. 2. & 3. 12. q. j. c. j. de cō- se. dist. 2. nunq̄. Nam etiam recepto de nouo illi non tenentur diuidere, de consti. cum M. & p̄dicta decre. cum super. Item non debent isti priuari suo iure sine sua culpa. de consti. ca. 2. So. q̄ ex quo pben- dæ sunt diuise, non tenentur illas cōiccare, vel decurtare: prouideatur ergo illis de superexcrecentibus, vel de cōmuni mensa, donec pben- dæ vacent, vt in dictis iu- ribus, & hoc prouidere debet Ep̄s ex officio suo. 12. qō. 2. Ep̄s. Io. And. ¶ Glo. 2. colligit ex tex. q̄ ista est declaratoria, & non noui iuris promulgatoria. ¶ † Glo. in ver. contingit, recita per contrarium quod decima de iure non debetur pro parte, sed integra, 3. co. in aliquibus. glo. sol. In ea. glo. ibi, priuilegio. idē Arch. Sed dicit Io. And. q̄ glo. debet sanē intelligi. nec ob. c. ex parte. 3. 3. co. vbi si esset in priuilegio simpliciter expressum de recipiendis antiquis decimis parochie: quia tunc tale priuile- gium simpliciter concessum includeret etiam decimas noua- lium parochiæ, vt ibi. Vbi autem se non referret ad decimas parochiæ, sed exprimit de antiquis decimis, vel noualia exci- pit: tunc secus. posset etiam poni exemplum quādo p̄ priuile- gium super noualibus esset p̄scriptum. Io. An. ¶ Glo. in ver. possidebant. recita per contrarium q̄ licet alius possideat va- leat priuilegiū, & illa cōprehendat, vt no. Inn. & Host. in c. du- dum. de priui. gl. so. distinguendo tria membra. Et ex his insert ad solutionem alterius qōnis. In ea. glo. ibi, debitas. idem Arc. Io. An. In ea. gl. ibi, impediuntur. intellige quo ad illam. Io. In fi. gl. & ex hoc patet q̄ † sola litis pendencia, & si dolosē non ta- ceatur impedit vires priuilegij, vt lite pend. c. fi. Io. And. ¶ No. bene istam glo. per quā habes optimam theoricam, an & quā- do taciturnitas possessoris rei sup̄ qua fit imperatio vitiet pri- uilegium. & facit ad no. de concess. pben. cum nostris. ¶ Gl. in ver. nec ad alios. q̄rit de intellectu rex. & declarat. ¶ Gl. in ver. & pro ea. querit similiter, & declarat, & querit simpliciter.

A D D I T I O N E S.

- b** ¶ Nouale. Abb. confi. 71. & ibi vide quid si ager a principio, pro medietate colebatur. Ber.

S. V. M. M. A. R. I. V. M.

- 1 Portionis appellatione intelligitur de dimidia.
- 2 Taciturnitas certe qualitatis qua expressa non esset verisimile Papam tam latum privilegium concessisse non vitiat privilegium, quando exprimitur subiectum illius qualitatis non in specie, sed in genere.
- 3 Privilegium quando concernit graue dispendium parochialium ecclesiarum est restringendum.
- 4 Declaramus, verbum, quando ponitur in principio constitutionis, dicitur constitutio declaratoria.
- 5 Testator legauit uxori eam partem domus in qua morari consuevit, & testator tam tempore testamenti, quam mortis totam domum in usu habuit, quid debeatur.

Statutum. ¶ Pollet sic summar. Priuilegium
ad mensuram antiquorum nō pōt vltra dimidiam
includere. fallit in Cisterciensibus & Chartusiensi-
bus. h. d. ¶ No. q̄ appellatione portionis^b intelligitur de dimi-
dia, tamen si iungitur tertio denominanti minorem partem,
illam includit, vt §. proximi. respōso. ¶ No. q̄ taciturnitas certæ
qualitatis qua exp̄ssa non eēt verisimile Papā priuilegiū tā latū
concessisse, nō vitiat priuilegium quādo exprimitur subiectū
illius qualitatis non in specie, sed in genere. Sed restringit pri-
uilegiū ad qualitātē verisimilē. Nā hic exprimebatur subiectū:
q̄a dicebāt se percipere veteres, & ad illā mēsurā impetrabant
noualia. sed nō exprimebant qualitatem, s. pro quanta parte
percipiebant, quod bene no. ¶ No. q̄ vbi priuilegium cōcer-
nit graue dispendiū parochialiū ecclesiārum est restringendum.
¶ No.

A D D I T I O N E S.

- b ¶ Portionis. Portio quanta intelligatur de toto. vide in l. nomen. §. portionis.
ff. de verb. signi.

¶ No. nō debere dici asperum, sed potius benignum si restringantur priuilegia concernētia grauamen parochialium ecclesiarū. ¶ Quēro quare hic refertur tex. ad priuilegia p̄terita? So. q̄a hęc p̄stō est declaratoria, vt patet in prin. ergo extēditur ēt ad p̄terita, s̄m Io. An. facit q̄d nō. de cōsue. c. fi. de vsu. cum tu. ¶ ¶ No. bene q̄ vbi in principio p̄stōnis apponitur verbū declaramus, d̄r p̄stō declaratoria, licet postea in aliqua parte ponat verbū, statuimus. ¶ Opp. q̄ si istud priuilegiū restringatur, non surgit grauamē parochialium ecclesiarū, imō leuamē. & tex. hic dicit p̄riū: & sic improprie loquitur? Sol. dic q̄ intentus est literē q̄ grauarentur ecclesie si priuilegiū tm̄ distringeret quantū priuilegiati volebāt, vt videlicet distringeret totū. Vel dic q̄ in prin. erat verbū, dicens directē, mādantes, &c. vt s̄. c. proxi. Vel tertio dic s̄m deriuatores, q̄ licet q̄q; summatur restrictio p̄ diuersimoda restrictione, tm̄ sumitur quādoq; p̄ ampliatione, vel remotione, vel dissolutione structure, & sic erat hic: q̄ restrictio iuris decimarū antiquarū dissoluebatur & ampliabatur ad noualia. Io. An. ¶ No. de isto ver. restrictio, ponit hic Io. An. qualiter ecclesia hos duos ordines ditauit ab olim multis sp̄alibus beneficijs, dicēs q̄ volēs seq̄ eius vestigia & satis primo ordini p̄fecit: & q̄a ordo secundus nō habebat aliquā domū in diēcesi Bonon. laborauit vt ibi haberēt: & obtinuit q̄ haberēt locum prope Bononiā q̄ locus fuit fundatus currentibus annis 1314. intitulus sub nōie sui patroni beati Hieronymi, ad cuius laudē cōposuit illo anno Hieronymianam, & p̄p̄ dispensas illius anni nouitates ista duo permixta verificāt q̄ scripsit Hieronymus. 2. ad Rusti. q̄ optimis permixta sunt p̄sima. Et vide q̄d nō. de regu. sanē. in vl. gl. in fi. Io. An. ¶ Gl. in ver. statuimus. recita p̄ priū q̄ tex. habeat p̄dictionē in vna parte: vult enim q̄ noualia soluantur ad mēsurā antiquarū, in alia non. gl. so. distinguendo. ¶ Gl. in ver. medietatē. colligit notabile ex tex. In fi. gl. pōt ēt quādoq; p̄p̄ incertitudinem appellatione partis cōprehendi totū. ff. de le. 3. l. vxor. in prin. Io. An. Dicit illa lex ¶ ¶ si testator legauit vxori eam partem domus in qua morari consuevit, & testator tam tpe testamenti q̄ mortis totā domū in vsu habuit, d̄r q̄ oīs pars domus in qua cū familia morabatur, debetur. Vnde dicit ibi glo. q̄ p̄p̄ incertitudinem appellatione partis totū continetur, s̄m Io. de Fan. Itē si verbo, partis, additur relatiuū verificabile, in minima parte cōprehenditur, vt si dicatur in aliqua parte diēcesis, vt ibi nō. gl. in verbo, aut eorū. in cle. quis. de fo. cōpe. & gl. in c. auaritiē, s̄. eo. li. de elect. in verbo, parte. & idem si de mente loquentis apparet q̄ partis appellatione intendit includere dimidiē minorē partē, vt probat tex. j. de cen. c. j. ver. deinde. ¶ Gl. in verbo, de medietate. declarat tex. qualiter intelligatur de his fratribus.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesie parochiales debent esse sufficienter dotatæ ad duo.
- 2 Decime sunt deputatæ pro sustentatione ministrorum ecclesie.
- 3 Clerici licet habeant possessiones ex quibus possint sustentari, parochiani nihilominus non excusantur a solutione decimarum.

Bi autem. ¶ Posset sic summari. Priuilegiati parochialibus grauatis assignare debēt portionē pro debitis oneribus supportatibus. h. d. ¶ ¶ No. duo ad que debent esse parochiales ecclesie sufficienter dotatæ. vide s̄. de p̄b. c. j. e. li. ¶ No. q̄ appellatione puentuū cōprehēduntur redditus decimarum. ¶ ¶ No. q̄ vbi rector ex alijs bonis nō pōt sustentari, d̄r h̄re alimētationē ex decimis: & sic decimę sūt ēt deputatę p̄ sustentatione ministrorū ecclesie. ad hoc tex. 12. q. j. clericus. ¶ ¶ No. ar. q̄ licet clerici habeāt possessiones ex quibus possint sustentari, nihilominus nō excusantur parochiani a solutione decimarū, de quo p̄ gl. s̄. e. li. & ti. c. j. ¶ Quēro de intellectu istius ver. So. Io. Mo. & Arc. dicūt q̄ refertur tm̄ ad s̄. s̄. p̄xi. de illis duob. ordinibus, vt sic hic r̄ndeat tacitę q̄oni q̄ posset fieri de illis q̄ ex eorū priuilegio nimiū lēdūtur ecclesie parochiales, vt tūc diēcesani p̄uideāt. Sed dicit Io. An. q̄ intelligit hūc s̄. latius, vt respiciat q̄cqd dictū est s̄. & q̄d plus est, dicit q̄ respicit ēt casus s̄. nō positos. & hoc sonat iste tex. hic generaliter loquēs de h̄mōi cōcessiōibus decimarū. Itē cōstat q̄ rō est generalis ordinis hic posita & definitionis q̄ sequitur. & facit j. s̄. diēcesani. Io. An. ¶ Gl. in ver. onera. q̄rit q̄ sint ista onera, & sol. In fi. gl. Io. Mo. & Archi. alle. de sup. negli. p̄rela. sicut. de p̄ben. de monachis. & c. auaritiæ. Io. An.

A D D I T I O.

- 2 Decimarum. An autem teneat consuetudo alternans modum dandi decimas, vide do. Fel. in c. cum ex officij. de p̄scri. post prin. ver. pro quo bene facit.

S V M M A R I V M.

- 1 Laici possunt restituere ecclesie cuius erant decimę obtentæ ante Concilium Lateranense etiam sine consensu Episcopi.
- 2 Dispositio iuris, vt verificetur, quid requiratur.
- 3 Laici est prohibitum recipere decimas in feudum post Concilium Lateranense, c. nu. 6.

4 Absque dictio, an stet inclusiue.

5 Perpetuum quando aliquid dicatur.

Sane. ¶ Pōt sic summari. Per laicos ante Lateran. Cōciliū decimę in feudū receptę de religiosis per eos recognite in feudum nō pōt ipsis religiosis concedi sine diēcesanorum cōsensu. h. d. Premitte q̄d habes de infeudatione decimarū facta laicis ante Lateran. Cōciliū, q̄ possint restituere ecclesijs cuius erāt sine consensu Ep̄i. Sed si volunt concedere alijs monasterijs requiritur consensus Ep̄i. Et hoc patet in c. cum vos. & melius in c. cum Apostolica. de his, q̄ sūt a p̄la. Laici isti volebāt defraudare ne haberēt cōsensum Ep̄i. Primō recognoscebāt habere in feudū a fratribus, & postea illis donabāt, vt sic non esset necessarius cōsensus Ep̄i, hoc hic tollitur q̄ etiā isto casu requiratur consensus Ep̄i. ¶ No. q̄ recognoscēs se habere rem in feudum constitetur illū esse dñm feudi. ad hoc s̄. de re. eccl. nō alie. hoc cōsultissimo. e. li. ¶ ¶ No. q̄ ad verificandū dispōnem iuris non sufficit facere actū, prout sonat in facto, sed d̄r fieri, put sonat in iuris effectu: nā hic hęc recognitio erat de facto tm̄. Vnde in veritate & iuris effectu istę decimę non erāt religiosorū: ergo nō poterat verificari q̄ essent religiosorū: & sic requiritur cōsensus Ep̄i ad hoc. ¶ An autē sufficiat facere actū, prout sonat in facto: vide in cle. q̄ circa. de elect. ¶ ¶ No. q̄ laicis est prohibitū recipere decimas in feudū perpetuū post Lateran. Cōciliū, ergo v̄r secus in tpali, vt nō. in c. cū Apostolica, s̄. de his, q̄ sūt a p̄la. ¶ Quēro quō laici possint habere decimas. Arch. remittit ad nō. j. q. 3. peruenit, s̄. e. quis. 16. q. j. c. fi. & q. 3. sic ēt. Io. An. ¶ Sed an habeat locū in clericis secularibus q̄d hic d̄r de religiosis? So. dic q̄ sic: q̄a eadem est rō. Nec ob. q̄d hic d̄r de religiosis, & non de secularibus: quia de istis vltimis minus dubitabatur, sed plus de religiosis p̄p̄ religionis fauorē: & quia de his loquitur c. fi. 16. q. j. Io. An. ¶ Quid si ista recognitio ēt de facto: quia in veritate erant istorū religiosorū: an posset donare sine consensu Ep̄i? So. dic q̄ sic, vt in c. cum Apostolica, s̄. de his, q̄ sūt a p̄la. Io. An. ¶ ¶ Quēro, an dictio, absq; b, stet inclusiue? So. Arch. hic tenet q̄ sic: & alibi excludit, vt patet s̄. de consue. c. j. e. li. Sed dicit Io. An. q̄ non curat de hoc: quia vtrōq; ponitur pro sine. & vide q̄ super hoc fuit nō. e. li. de procu. qui generaliter. Io. An. Et pondera tex. quia non dicit de Concilio Turon. sed Lateran. Et vide nō. per Host. in summa huius ti. s̄. vtrum p̄scribi. ver. quid si laicus. & q̄d nō. s̄. eo. quis. super gl. 2. de quo hic Arch. p̄p̄ quod hic decidit Io. An. ¶ Gl. in verbo, assensu. quārit quare hic phibeatur hęc recognitio, & declarat. ¶ Gl. in verbo, perpetuo. quērit an procedat in concessis ad tps, & so. In fi. gl. quid si non apparet an istę decimę fuerint concessę ante, vel post cōciliū, q̄d iuris sit remittit Io. An. ad nō. per se in d. c. cum Apostolica. in gl. fi. & Io. Mo. & Arch. tenet hic q̄ ibi tenet Host. ¶ ¶ Quādo autē dicatur perpetuum? So. Arc. intelligit hic q̄ est datum ad vitam. ff. pro so. l. j. dicēs q̄ est verum q̄d nō. Io. 16. q. j. c. fi. videlicet, q̄ nunq̄ licuit decimas laicis sic infeudare q̄ trāsiret ad heredes, q̄ ēt dicit placuisse Ray. & Guil. Na. Sed hoc non placet Io. An. quia s̄m hoc nō concederet canon donationem fieri alteri ecclesie, cū certum sit illas apud p̄priā ecclesiā reuersuras: quia nil certius morte. ff. de cōdi. & demō. l. j. Itē cū cōciliū Lateran. manauerit iam sunt 140. anni, q̄d valerēt hęc iura si intelligerētur de cōcessis ad vitā ante cōciliū. Io. An. idē hic Pau. q̄a sequeretur q̄ ēt cū cōsensu diēcesani nō posset eas laicus dare ecclesie cū illicitē tenerēt, & iniuste, q̄d est falsum, vt hic patet, s̄m Pau. ¶ ¶ Super dubio cui incumbat onus probandi. Hosti. ibi dicit quod laicus debet probare, quia ecclesia fundat intentionem suam de iure cōi: ergo obrinet, nisi laicus probet, supra de p̄scri. c. j. eo. lib. Secundo, quia talis possessio est odiola, que regulariter non cadit in laicum: de p̄scrip. cām. Item quia de facili res redit ad naturā suā: & cū sit dubium istud, q̄ est tutius est tenēdū. de spon. iuuenis. & hoc sequitur hic Io. Mo. & Arc. Io. An. ibi p̄ pro vasallo si nō est memoria q̄ alius q̄ vasallus possideret, & opi. cōis sit sup antiquitate feu. q̄ opi. debet probari, s̄m eum. ergo vult q̄ si vasallus p̄bet possessiōē, & q̄vt vasallus ecclesie possedit, & q̄ cōis opin. q̄ in hac p̄scriptione habet probari, vt in d. c. j. de p̄scri. tunc p̄sumatur pro vasallo. Pau. hic tenet opi. Io. An. ex quo apparet laicum sp̄ tenuisse illas, vt vasallum, & ecclesiam semper fuisse in possessione seruitiorū, vt d. c. j. de p̄scrip. Nā laicus bene erat capax iurium decimarum

A D D I T I O N E S.

- a Consensus Episcopi. Adde an p̄latus possit decimas in feudum concessas ante Lateran. Concilium & reuersas ad ecclesiam de nouo infeudare, Cal. de consi. j. hoc titu.
- b Absque. Adde Old. latē consi. 49.
- c Perpetuum. Adde Ant. de But. consi. 17. de verb. fig. B. r.
- d Vasallus probet. Adde quod voluit Rom. consi. 162.

Geminianus super Sexto Decretalium.

rum per modum feudi: & sic non ob. rō Archid. Sed si ecclesia fuisset in possessione: tunc procederet opinio tria, alias graue esset multas animas damnare dicēdo, q̄ laicus qui habuit feudū iam sunt tot anni, teneatur oñdere concessione, fm Pau. Et ista vñ satis equa distinctio. Et tollitur rō Io. de Lig. q̄ sequitur dictum Host. & Archi. respōdet ad c. j. de prescri. quia id pcedit in rebus & iuribus quæ possunt possideri & p̄scribi. Sed ista non possunt a laico p̄scribi, de p̄scri. cām quæ, fm cū. Io. de Fan. dicit q̄ fortē opi. Io. An. est vera: q̄ probata possessione tanti t̄pis cuius trij memoria non existit, & allegato titulo vñ titulus p̄sumi. ff. de vsur. cum de in rem. & q̄ no. s. de cens. peruenit. & io. q. 4. quia cognouimus. fm Io. de Fan.

ADDITIO.

- a** ¶ Prescribi. An autem de decimis, de quibus laicus est inuestitus ante concilium Lateran. alius laicus possit contra ipsum prescribere eas, vide do. Feli. in c. cauam. de prescri. ver. limita secundo predicta.

S V M M A R I V M.

- i** Episcopus non potest procedere super solutione decimarum rectoribus ecclesie non petentibus.

Diecesani. ¶ Pōt sic summari. Diecesani cōpel-
lunt religiosos decimis exēptos paro-
chialibus soluere si nō agitur de rebus exēptis. h. d.
i ¶ No. ar. q̄ Ep̄s non pōt pcedere sup solutione de-
cimarū rectoribus ecclesie nō petentibus. ¶ No. casum in quo
diecesanus cognoscit de causis exēptorū. aliās vide p gl. in cle.
j. de sen. exc. ¶ Quēro an qd hic dī habeat locum in religiosis
exēptis? So. dic q̄ sic p̄ tex. hic q̄ dicit de ipsis religiosis. & s. in s.
sanē. posuit ēt de exēptis: ergo referēdo se ad supradicta patet
q̄ includat ēt exēptos. & hoc intellige verū: dū tamē nō cōcur-
rat ēt exēptio rerum, q̄ vult tex. hic in fi. sic j. in s. pxi. Io. And.
¶ Quare dicit ēt de habēdis? So. dic quia potuisset dubitari an
ad illas extēderetur. iō dixit de habitis & habendis ad tollendū
oē dubium: sic j. s. prox. Io. An. ¶ Gl. in verbo, exemptis. q̄rit
de intellectu litere, & so. In fi. Archi. exponit de decimis perti-
nentibus ad ecclesias exēptas. Io. An. Io. Mo. dicit q̄ aut eccle-
sia sunt exemptæ, & sic per q̄ns decimæ dictis ecclesijs de iure
cōmuni debite: tunc diecesanus nō pōt se intrōmittere: & sic
intelligit istū tex. & supra de sup. negli. p̄la. sicut. Si verō di-
ctæ ecclesie non sunt exemptæ: licet decimæ illis ecclesijs de
iure debite sint exemptorum, diecesanus pōt pcedere, vt hic
in prima parte. & s. eo. li. de p̄ben. c. j. secundum eum.

S V M M A R I V M.

- i** Religiosi de iure communi sunt obligati ad soluendas decimas parochiales.
2 Priuilegium potest concedi super decimis non soluendis. & nu. 3.

Oeterum. ¶ Religiosi ēt exēpti de possessioni-
bus acq̄sitis & acq̄rendis paro-
chialibus soluere debēt decimas si priuilegiati nō
sint in triū. h. d. ¶ No. regulā q̄ religiosi de iure
cōi sunt obligati ad decimas p̄diales. ¶ No. q̄ religiosi debent
soluere decimas in ecclesia parochiali: & sic debent ferre has
decimas ad domum sacerdotis. vide glo. 16. q. j. reuertimini.
3 ¶ No. q̄ pōt concedi priuilegium super decimis non solu-
endis. de quo per gl. s. eo. tit. a nobis. ¶ Quēro quare isti religiosi
si soluant decimas de rebus quæ prius erant decimales? So. dic
q̄ ex quo erant decimales anteq̄ peruenirent ad illos iustum
fuit primam ecclesiam p̄ translationem rei in alium factam
non perdere ius suum. ad hoc 16. q. j. si quis laicus. & c. eccle-
sia. & c. quicunq; & s. eo. cum in tua. Nam res trāsit cum one-
re, s. de pig. ex literis. cū concor. fm Archi. Io. An. ¶ Quēro
qd ius speciale vltra priuilegium possit ēt quo istis comperat
retentio decimarum. So. fm Lap. Abb. pōt esse p̄scriptio. Nam
licet laici p̄scribere hoc non possint, vt de p̄scri. cām quæ.
clerici tamen bene possunt eas p̄scribere. arg. hic, & no. Ber.
eo. tit. in aliquibus, in vlt. glo. & io. ro. q. j. quia cognouimus.
13. q. 3. in summa. 16. q. 7. quicunq; & cui incumbat onus pro-
bandi an petenti decimas, an neganti, determinat Io. An. j. de
reg. iur. sine possessione. in quæstione, fm Lap.

S V M M A R I V M.

- 1** Donatio facta ab habente ius certum & limitatum non se extendit ad alias
species de nouo creatas quæ essent naturæ specierum donatarum.
2 Religiosi an possint quærere a laicis decimas indistinctas.

Ec pro eo. ¶ Religiosi ex donationibus lai-
corū habentes decimas antiquas,
h. d. ¶ No. q̄ religiosi possunt quærere decimas de
manibus laicorū, de quo dic vt s. s. sanē. ¶ No. q̄ donatio fa-
cta ab habente ius certū & limitatum non se extendit ad alias
species de nouo creatas quæ essent naturæ specierū donatarū.
2 ¶ An indistincte possint religiosi quærere decimas a laicis?
So. dic q̄ non. sed modis debitis, de quibus in c. cum Apostoli-
ca. de his quæ fiunt a p̄la. Io. An. ¶ Glo. fi. in prin. assignat ra-
tionem tex. deinde opponit, & contra. soluit.

De regularibus.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Minor 14. annis non obligatur religioni.
- 2 Habitus est triplex.
- 3 Ingrediens monasterium ante aetatem legitimam, & etiam assumens habi-
tum, non dicitur adhuc monachus.
- 4 Annus requiritur quod sit completus quantum ad obligandum quem re-
ligioni.
- 5 Professio facta ante annos discretionis non ligat profitentem.
- 6 Nouitius licet fuerit per plures annos in religione, si non fuit alligatus ex
professione, potest liberè reuerti ad seculum.
Et quid si facit professionem, an possit petere restitutionem, sicut cum ladi-
tur in contractibus, nu. 7. & 10.
- 8 Impubes quare non ligatur ex professione.
Et obligatur in quatuor casibus, nu. 12.
- 9 Professionis quæ sit forma.
- 11 Seculum vnde dicatur.
- 12 Pubes obligatur in quatuor casibus religioni.

Squi. ¶ Gl. j. summat. Et prima pars tractat
ingresso. Secūda de pubere ibi, Qui verō. Ter-
tio declarat distinctionem habituum ibi, Di-
stinctos. Prima distinguit an egrediatur ante
finem 15. annorum, an post. Et primū p̄mittit,
sed tres casus excipit. Secūdu prohibet ibi, Quod si sint habi-
tus indistincti: secus si indistinctissimi. Secūda principalis pu-
berem professum esse dicit si per annum tulit habitū indistin-
ctū, etiā si sit indistinctissimus, & diuersitatis rōnem reddit ibi,
1 Qm. Legā per partes. ¶ Premitte q̄ minor 14. annis non obli-
gatur religioni, vt s. eo. c. j. & requiritur cōpletus, s. eo. ad no-
stram. Itē q̄ post cōpletā etatē obligari pōt dupliciter per pro-
fessionē expressā, s. eo. c. 2. & per professionē tacitā. Et hæc
tacita pōt fieri p̄ delationē habitus, fm naturā ipsius habitus:
2 ¶ quia datur triplex habitus. s. distinctus, indistinctus, & indi-
stinctissimus. Et distinctus dī quādo professi habent habitum
differentem a nouitijs, & nouitij differentē a cōuersis. Indistin-
ctus quādo professi & nouitij eodē habitu vtuntur & cōuersi
habent differentem. Indistinctissimus quando professi & con-
uersi & nouitij eodē habitu vtuntur. hæc mēbra probātur per
hunc tex. Et illa ponit gl. 2. in cle. eos. eo. tit. Item in distinctio-
ne habitus, habemus distinctionē latentē & patentē. Latentē
appellamus quādo differt ab habitu p̄fessorū per benedictio-
nē vestiū, vt hic in fi. tex. Patentē verō quādo apparet diuersi-
tas habitus in forma, colore vel scissura, vt in cle. eos. eo. tit. Et
inter ista est diuersitas in modo inducendi tacitā professionē,
3 vt videbitur infra. ¶ No. primō q̄ ingrediens monasteriū an-
te aetatem legitimam & ēt assumēs habitū, non dī adhuc mo-
nachus. probat tex. qui dicit ingreditur, vt efficiatur mona-
chus, & sic vñ iste tex. pro gl. in c. j. s. de reli. do. quæ dicit q̄ mo-
nachus non dī nisi fuerit professus. ¶ No. q̄ quantum ad obligā-
dū quem religioni, requiritur quod annus pubertatis sit com-
pletus, & sic non sufficit annus cēptus. ¶ No. ar. q̄ habitus reli-
gionis includit habitū professorum & aliorū. hoc probat tex.
5 hic per relatiuum, qui. ¶ No. q̄ professor ante annos discre-
tionis nō ligat profitentē, sed pōt ex post facto ratificari, & sic
vñ q̄ id qd est a principio nullū possit ratificari. qd est verū vir-
tute noui cōsensūs, & ratificatur vt exnūc, & non vt extunc. de
6 quo j. in regula, rati habitationem. ¶ No. q̄ nouitius licet p̄fessio-
res annos steterit in religione, si nō fuerit alligatus ex p̄fessio-
ne pōt liberè reuerti ad seculū, & per verbum liberè, non vñ q̄
possit cōpelli ad restituendū monasterio expēsas, quas ibi ha-
buit t̄pe probationis: qd no. quia de hoc vidi aliās disputari vel
dubitari. ad quod facit tex. c. prox. ibi, aliquatenus impedire.
¶ Oppo. & vñ q̄ solus ingressus inducat obligationē, vt probat
auth. ingressi. C. de sacrosan. eccle. cuius triū innuitur mo-
So. dic q̄ iste tex. procedit quādo ingreditur vt efficiatur mo-
nachus, vt hic dicit. Nec ob. illa auth. quia Legistē ibi supplēt
prout tex. dicit hic: quia nō oīs ingressus inducit obligationē.
Nam si ingreditur visitando locū, vel personas loci, vel p̄ sua
tutione, vel requie, vel similibus casibus, nō ēet locus his quæ
ibi & hic dicuntur. Io. An. ¶ Opp. q̄ non possit liberè exire an-
te professionē, vt s. eo. cum virū. So. dic q̄ aut minor ingredi-
tur sua spōte, & poterit exire liberè quādocūq; ante professio-
nē, vt hic. Aut non intrat sua spōtanea volūtate, sed offertur a
parentibus: & tunc fortius ligatur, vt in triū. de quo dic vt ibi
7 no. qd hic repetit Host. & Archid. Io. An. ¶ Quēro an ingre-
diens

ADDITIO.

- a** Adhuc monachus. Adde qd voluit Ro. consi. 137. vbi dicit qd non valet argu-
mentum de milite facto ad militem ecclesiasticum militem qui est in fieri, nec de
Doctore ad scholarem. Ber.

diens post decimum quartum annu, & facies professionem tacite vel expresse possit petere restitutionem, sicut cum leditur in pibus. Io. An. no. q. no. in c. cum virum, s. eo. & rō est: quia seruit ei cui seruire regnare est. facit qd no. in Spe. in ti. de resti. in integ. In secunda parte. s. qualiter. ver. sed nunquid minor. & ff. de min. l. si ex cā. s. Papi. aliās est l. Papinianus. & hic per Archid. ¶ Quæro de quibus monasterijs loquatur tex. Sol. dic qd de oibus et si sint canonicorū regulariū; quia talia loca et monasteria appellantur. de eta. & qua. accepimus. & de priui. cum olim pp. Io. And. ¶ Quare impubes nō ligatur ex pfeisione. Sol. dic qd sicut non est aptus ad carnale matrimonium, vt s. de despo. impub. c. 2. & 3. Ita nec ad spūale, vt hic, & 20. q. j. c. j. & 2. s. eo. significatū. & c. ad nostrā. & rō patet j. in ver. secus. fm Host. Io. An. ¶ Sed an istud procedat in puella intrante religionē? So. dic qd sic, sed non respectu annorū. Vnde quicquid in masculo dī hic de 14. & 15. annis, in foemina intelligatur in anno 12. & 13. Io. An. ¶ Quæ sit forma professionis? Sol. Archi. ponit hic remittēs. 20. q. j. vidua. q. & 27. q. j. vidua qdē. & dicit qd professio est certē religionis solennis promissio in qua veniunt substantia, de quibus habetur de statu monacho. cum ad monasterium. in fi. & per quæ verba fiat b, vide in Spec. co. tit. in prin. Io. An. Et dicit Lap. Abb. hic qd ibi dī sic. Ego A. p. mitto Deo & oibus sanctis eius & vobis dño N. corā vobis & conuentu vestro me perpetuā seruaturū continentiam in hoc monasterio quantū Deus fragilitati meę permiserit, & renuncio proprijs, & vobis debitā, fm regulam ordinis obediētiam, & reuerentiā, ac stabilitatem, & conuersionē meorū morū p. mitto. postea recipiat habitum, fm Lap. ¶ Sed nunquid post cōplerum 15. annum poterit iste exire religionē in casibus hic non exceptis? So. Host. tenet qd sic, dum tamen hoc faciat intra tridū, s. eo. ad nostram. Et idem tenet Io. Mo. dicens qd est expressum quod completo 15. anno intra tridū exire pōt, j. eo. cōstitutionem. Sed dicit Io. An. quod istud est falsum: quia iste tex. loquitur de tacita professione quæ fit intra annum probationis, non de illa quæ fit per lapsum anni, vt ibi no. Io. An. ¶ Quærit hic Archi. vnde dicatur seculum? So. dic quod dicitur a sequor sequeris. Nam abeuntibus alijs succedunt & alij: & ostendit quandam temporis perpetuitatem. inde dicitur, in secula seculorum. ¶ Sed dicit Io. An. qd de hoc non curat: quia hic sumitur p statu secularium personarum ad quem remeare vel regredi pōt, fm Io. An. ¶ Quærit hic Hosti. prout no. Ioan. An. hic super glo. in quibus casibus pubes vel impubes obligetur religioni. ¶ Solu. dicit quod sunt quatuor casus quibus pubes obligatur religioni, & quatuor quibus impubes. Primus casus si pubes recipit distinctum habitum professorum. Secundus si fecit professionem expressam. Tertius si renunciauit mundo & eius pompis, & beneficio constitutionis, supra eodem, statuimus. Quartus quando in communi habitu annum probationis compleuit. Sed hodie idem esset de habitu probationis distincto latenter, per cle. eos. eod. tit. Addit quintum si iurauit qd nunq exiret. de iure iur. si verō. & c. cum contingat. qd met. cau. c. fi. C. si aduer. ven. auth. sacramenta. Sexto quando sub hac conditione fuerat manumissus pubes vel impubes, supra de ser. non ordi. eo libentius. de condi. app. c. 2. Impubes autē obligatur completo 14. anno his casibus. Primus si tunc fecit professionem in religione sua quā prius intrauerat. Secundus si tunc recepit scienter habitum professorum. Tertius si professionem prius factam tunc ratam habuerit. Quartus quando compleuit 15. annum in habitu indistincto, non tamen indistinctissimo, vt hæc omnia hic patent in prima parte, & secundum hoc dicit intelligendum quod no. in summa. Io. And. ¶ Glo. 2. quærit an annus debeat esse consummatus, & sol. qd sic. ¶ Glo. in ver. vel. recita per contrarium qd assumptio habitus professorum non solennizet statim votum, sed requiratur ætas, vt hic patet. ¶ Glo. fatetur contrarium: & ideo dicit subaudiendum ad tex. ¶ Glo. in verbo, expresse. recita per contrarium de opi. Io. & sol. vt glo. ¶ In ea. glo. ibi, qui vidit. & eam glossauit, vt patet ex superioribus. Io. An.

ADDITIONES.

¶ Restitutionem. Adde Old. consi. 294.

¶ Verba fiat. Adde Lap. alle. 129.

S Y M M A R I U M.

1. Habitus professionis quando dicatur indistinctus. Et quando indistinctissimus, nu. 3.

2. Professio expressa facta a minore ad hoc vt ratificetur adueniente ætate duo requiruntur.

3. Minor quando dicatur habere annum probationis datum ingredientibus religionem.

4. Stans per annum in religione tenetur ad professionem.

5. Religio quid sit.

6. Religiosum differt a sacro.

Vod si. ¶ No. qd habitus religionis dicitur indistinctus quando professi & nouitij habent eundē habitū, licet cōuersi habeāt diuersum. ¶ No. qd delatio annalis post perfectā ætate habitus facta a minore ratificetur tacite adueniente ætate duo requiruntur: delatio videlicet habitus indistincti, & perseuerantia anni post maiorem ætate. ¶ No. qd dicatur habitus religionis indistinctissimus, videlicet, qd professi nouitij & cōuersi eodē habitu vtuntur. ¶ Quæro qd dicatur minor habere annum probationis datū ingredientibus religionē, vt s. eo. ad Apostolicā? Sol. dic qd totus 15. annus est sibi annus probationis, vt patet in tex. Vnde quantocunq; tēpore steterit ante pubertatē, totus annus 15. erit annus probationis. Vnde si illo durate nō fecerit aliqd de expsis hic in tex. nō est obligatus et religioni in genere, sed liberē redit ad seculū, vt dicit tex. s. Vnde dicit Hosti. Io. Mo. & Arch. qd intra 15. annum non dī tacite profiteri. Io. And. ¶ Quid si permanens per totum 15. annum portat habitum, de quo hic, non tamen interueniunt alij actus de quibus s. s. proximi. an dicatur professus? Sol. dic qd sic, vt expsis hic probatur. Io. And. Sed an possit probari prius eius qd hic dicit qd non videatur professus? Sol. dicit Hosti. qd non: quia hic inducitur psumptio iuris b, & de iure, quæ non admittit probationem in prius c, s. de spon. is qui. & remittit ad summā de psum. s. 2. ver. alia est iuris & de iure. & idem posuit Io. Mo. & Archi. Sed Io. An. tenet prius: quia hoc dictū, vel hæc psumptio bene recipit probationē in prius quādo, si id protestatus fuisset qd p lapsum illius anni non intendebat obligari. de quo vide no. s. eo. tit. c. 2. in glo. vt si legatis. & c. ex parte. super glo. Io. An. Lap. Abb. alle. ad idem qd no. gl. fi. in cle. eos. co. ti. Sed dicit qd non vidit qd talis protestatio iquet protestantem cū sit facta prius nisi fieret ex cā, vt s. de cōsti. cum M. & de his quæ vi me. ve cau. fi. c. j. de ap. sollicitudinē. de cēsi. olim. cū ibi no. fm Lap. Io. de Lig. dicit qd protestatio iuuat si fiat ex iusta cā: aliās reprobat per factum prius. all. dictū c. j. qd met. cau. fm eū. do. Io. de Imo. tenet dictū Ioā. And. quia dictum Lap. procedit vbi protestatio est prius facta, sed hic est declaratoria: accedant no. in d. c. cum M. & de li. contesta. c. j. fm eum. Et istud credo verū: quia vbi factū est multipliciter intelligibile, & agēs protestatur qd non facit actū ad finē vnius ex intellectibus, sed impellit ad aliū intellectū, iuuat protestantem. ita no. in iuribus præalle. Sed hic istud recipere habitū pōt intelligi dupliciter, qd facit animo profitendi, vel qd facit animo probandi: protestatur qd non facit animo profitendi, remanet ex protestatione qd facit animo probandi: & sic protestatio non est prius facta. & istud in simili tenet gl. in verbo, protestatione. in cle. j. de procu. & hoc et tenet Inno. in c. j. qd me. cau. ¶ Quid si posset designari aliqua dīa inter habitū cōuersorū & habitū religiosorum: an procedat iste tex. in fi. So. dic qd non, vt probat rex. per illā dictionē, penitus. Vnde si aliqua dīa posset notari obligaretur. Io. An. ¶ Glo. in ver. vt. querit an solus lapsus 15. anni inducat tacitā ratificationē, & sol. ¶ Glo. in verbo, cōm. in prin. quærit de exemplo tex. deinde quærit de alia qōne, & so. In fi. glo. Archi. dicit qd vbi quis per annū fuit in religione tenetur ad professionem d, supra eo. statuimus. & ad illā precisē cogitur si in loco quem intrauit seruetur religio per distinctionem regularis disciplinæ per d. decre. Nec circa hoc fuga prodesset, supra eo. c. fi. de offi. ord. quanto. Si verō ibi non seruatur religio, nec ipse se obligauit expresse ad illam seruandam, sed simpliciter intrauit: cogendus est non precisē, sed causatiue, vt hic in glo. in quo nec abusus, nec annorum numerus excusabit. & remittit ad summā Hosti. eo. tit. s. ad quid teneatur. ver. sed & tenetur. Io. An. ¶ Primum dictum hic non vt verum: & contrarium tenet Inno. vt etiam no. Io. An. in c. ex parte, supra eo. super glo. fi. cuius dictum ponit glo. 2. in cle. eos. co. tit. vbi tenet qd quantocunq; tempore quis portauerit habitum probationis, non inducitur professio, nec compellitur precisē ad profitendum: nec obligatur religioni in specie, nec in genere, sed ad seculū poterit redire. Nec ob. dictū Arc. hic qd tex. quæ alle. loquitur de deferente habitū inducentē tacitā pfeisione, vt ibi patet. Vnde precisē compellitur expresse profiteri, cum talis sit obligatus religioni in specie aut in genere. ¶ Quærit vltorius

ADDITIONES.

1. Probationis. Adde Lap. alle. 48.

2. Psumptio iuris. Vtrum probatio psumptione iuris sit vera probatio, vide do. Feli. in rubr. de proba.

3. In contrarium. Adde qd est verum, nisi confessio eius pro quo est psumptio sit contraria, vt voluit Ro. consi. 167. & sequuntur communiter Doct.

4. Professionem. Adde Lap. alle. 48. supra alle.

5. Nec obligatur. Dicit tamen Bal. in l. directis. C. de ma. testa. & Alex. in litem apud. s. si quis virginem. ff. de iniur. quod habitus facit psumptionem.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- a** viterius Arc. quid sit religio? So. est Dei cultus, vel Dei veneratio fm quosdam. Isidorus dicit eam sic vocatam: quia per illam religamus animas nostras ad diuinum cultu vinculo seruendi. facit quod no. s. eo. ti. super rubrica. Et requiruntur in religione fides in credendo, spes in sperando, charitas in amando. Et differt religiosum a sacro: quia primum ad iustos homines: secundum ad Deum pertinet: & sicut religio est in veritate, ita superstitio in cultu illicito. Io. An.

ADDITIONE.

- a** Religio. Quot modis capitur religio, vide do. Card. in cle. j. 4. nota. de testi. post glo. ibi.

S V M M A R I V M.

- 1 **Habitus religionis non dicitur quando habitus sunt indistinctissimi.**
- 2 **Habitus delatio inducit professionem presumptam a iure. & nu. 3.**
Et plus operatur assumpta a pubere quam ab impubere, nu. 4.
- 3 **Impubes non dicitur habere plenam intelligentiam eorum que geruntur.**
- 6 **Monachus si profiteatur in monasterio delicto, & postea reformatur: an possit postea resilire.**
- 7 **Verò aduersaria, aduersatur in iure & in facto.**

- V**i verò. ¶ No. q. habitus religionis non dicitur quando habitus sunt indistinctissimi. ¶ No. arg. q. ad hoc vt delatio annalis habitus religionis inducat professionem, debet esse continua & non interpolata, vt patet hic quia dicit, per annu: & sic denotat continuationem. ¶ No. q. delatio habitus inducit professionem presumptam a iure: & sic vt q. si constaret de tria intentione, non induceretur professio. de quo dixi s. prox. rñso.
- ¶ No. tex. ibi, si alij degentes cum eis &c. qui facit q. delatio habitus inducat professionem qñ sit in congregatione cū alijs & in religione: secus qñ staret extra religionem, & portaret habitum: quia tunc non induceretur professio, & sic vt hic tex. p. dicto Host. in c. 3. eo. tit. ¶ No. q. plus operatur delatio habitus annalis assumpti a pubere q. ab impubere: quia assumptio puberis & delatio sequens annalis solennizat votum, et si sint habitus indistinctissimi, qd secus est qñ assumitur ab impubere: & rōnem reddit tex. ¶ No. q. impubes non dicitur habere plenam intelligentiam eorum que agit. ¶ Op. q. minor 14. annis possit habere plenum intellectum. Constat enim q. pōt delinquere & demereri, q. non fit sine discretionem animi. Primum probatur de delic. pue. c. j. Secūdu de sen. excō. cum voluntate. Sol. dic quod si agimus de inducēdo vinculo respectu religionis, & tunc quo ad hunc effectum non dicitur habere plenum intellectum, vt hic. Si verò agimus quo ad delicta vel demerita bene pōt ante habere plenu intellectū, vt in trijs. Io. An. Qui sunt isti degentes cum religiosi? So. dic q. isti nō recipiunt habitum ab Abbate, nec ingrediuntur vt fiant monachi: de quibus hic loquitur in prin. Io. An. de hoc et exemplificauit glo.
- ¶** Quid si monachus pñtetur in monasterio delicto, & postea reformatur, an possit resilire? So. Hosti. & Arch. inducunt istum tex. q. non possit, cum dicat quod est firmiter obligatus, tamen aliter non soluunt, sed remittunt ad summam Hosti. de vo. s. vtrum & per quem. ver. quid si aliquis scholaris. vbi plenē & cum distinctione soluitur. Et de hoc post Inno. & Host. s. eo. super eo. Io. Mo. hic dicit eum resilire non posse: quia non est deceptus in ordine, sed in promissis tacite vel expresse, s. de conuer. coniug. dudum. fm Io. An. Ibi dicit Inno. q. in iudicio animæ & ecclesiæ tenebuntur ad obseruandam hanc reformationem, arg. s. quod me. cau. dilecti. de conuer. coniug. dudum. 20. q. 3. constituit. quia aut dicit se bona conscientia intrasse & est efficaciter obligatus. Nam spiritus Dei fuit ductus: & sic oberrare non potuit. 19. q. 2. duæ. Aut mala conscientia & non est audiendus allegans suā turpitudinem. de dona. inter dilectos. Fatetur tamen q. si impotens est ad tolerandum rigorem, dispēlatiue ad mitiorem religionem trāsire poterit, vt d. c. super eo. & eo. tit. significatum. ¶ Glo. in ver. distinguuntur. recita per trium quod recipiendo habitū indistinctū recipit habitum professorum. ergo nō requiritur delatio annalis. c. ex parte. s. e. glo. sol. ¶ Glo. in ver. etiam, querit de intellectu literæ, & soluit. vel posset recitari per trium q. tex. habeat additionem: quia hic inducit professionem habitus indistinctissimi, & in s. præcedenti dicit trium. gl. sol. quia loquitur hic in diuerso casu: & istud ostendit aduersaria, vero. In fi. gl. no. ¶ q. aduersaria, vero, aduersat & in iure & in facto. Gl. in ver. agnoscit. recita per trium quod non quilibet pubes agnoscat quid agat, quia pōt esse non sanę mentis, supra de cleri. agro. c. j. gl. sol. ¶ In fi. gl. vel dic q. præsumitur agnoscere, supra de sen. excō. cum illorum. in fi. Io. An. ¶ Glo. in verbo, plerunq. recita per contrarium q. impubes nihil cognoscat. C. de fal. mo. l. j. Contrarium innuit tex. qui dicit q. non habet plenum: ergo habet aliquale. glo. timore contrarij soluit distinguendo. In fi. glo. ad idem. C. de iure delib. l. si infanti. ff. de alic. in. mu. cau. fac. nam & si. de conse. dist. 4. eos. in fi. fm Archi. qui dicit q. s.

quod vero reprobi. de pœ. dist. 2. vbi dicit q. nec virtus, nec vitium in nobis obtinet locum vsq; ad certum tps, quo grauat infirmitas, debet intelligi de tali tempore, vel etate que non est capax rationis. 15. q. j. firmissimè. in fi. & c. seq. Io. An.

ADDITIONES.

- a** Interpolata. Adde Do. de Ro. decis. 267. hoc tit. in anti. & Lap. proxi. allega. adde Bal. in l. direct. C. de manu. testa. Ale. in l. item apud Labeonem. s. item si quis virginem. ff. de iniur. & Car. in cle. j. de sta. monacho.
- b** Transire poterit. Adde quod Old. conf. 96. dicit q. debet dari alius annus ad probandum austeritatem strictioris regulæ, & q. contra suam voluntatem Papa non posset includere.
- c** Aduersaria vero. Distio, vero, est aduersaria que coniunctionem inducit in eadem oratione. Bar. in l. Lucius. s. que habebat. ff. ad Trebel.

S V M M A R I V M.

- 1 **Distinctum & dissimile idem est.**
 - 2 **Habitus quando dicatur distinctus & dissimilis, & nu. 3.**
- D**istinctos. ¶ No. q. idem est dicere, distinctum & dissimile: & sic videtur q. quælibet distinctio inducat dissimilitudinem. ¶ No. q. habitus possunt dici distincti quando solum est distinctio inter nouitios & professos. ¶ No. q. habitus dicitur distinctus & dissimilis etiam quando non apparet aliqua distinctio actualis, sed verbalis tantum, & sic patet q. non dicitur simile id quod per omnia non est simile, sed differt aliquo signo verbali. ¶ Quæro de exemplo tex. qui dicit q. est dissimilitudine in vestibus & in benedictione. So. dic q. dissimilitudo in vestibus patet in fratribus minoribus qui dāt dissimile vestē professō a nouitio. De distinctione benedictionis patet in pñicatoribus qui habēt distinctū habitū nouitiorū & pñessorū p benedictionē tm. Et sp in religionibus dēt esse distinctio habitū, vt s. eo. statuimus. in fi. Io. An. ¶ Gl. fi. qrit de exēplo tex. & so. In fi. gl. vel fm Host. & Io. Mo. nō ponitur supra chorū, vel nō hēt vocē in capitulo nisi sit pñessus. Sed dicit Io. An. q. ista exēpla sibi nō placēt: q. nō sonāt in distinctio nē habitus, sed actū. Et de hoc no. s. eo. vidua. Io. An. Op. cōtra s. qui vero. & vt q. sola delatio annalis habitus religionis nō inducat pñessionem, vt no. Inno. in c. j. eo. tit. sol. aut consuetudo vel statutū religionis disponit q. professio certo tpe debeat fieri & vocalis: & tūc sola delatio annalis nō induceret pñessionē. arg. 20. q. j. illud. & s. eo. quia in insulis. Nam ex quo consuetudo sic disponit, nō est pñsumendū p portantē habitum q. voluerit pñteri per solū lapsum anni: nisi per abbatē nouus habitus detur fm consuetudinem monasterij. aut cōsuetudo non disponit q. requiratur vocalis & certa: & tunc per delationem annalē pñsumitur pñessio. ita pcedat tex. hic, & rō est: q. in dubio p delationē tati tps pñsumitur pñessio. 27. dist. q. interrogasti. & 20. q. j. puellæ. fm Inn. ibi. ¶ No. istud dictum, q. per hoc habes notabilem limitationem ad istum tex.

S V M M A R I V M.

- 1 **Anima ingredientis dicitur lucriferi domino ex professione religionis.**
- 2 **Conscientia non regulata ratione, inducit dispendium salutis eterne.**
- 3 **Veniens contra præceptum superioris non incurrit excommunicationem nisi hoc addatur.**
- 4 **Annus probationis quare detur in religione.**
- 5 **Nouitius volens recedere de religione non debet satisfacere de expensis ritus monasterio.**
- 6 **Professus in religione prohibita an obligetur.**
- 7 **Professio non præsumitur in dubio.**
- 8 **Indicia quando sunt competentia inducunt probationem.**
- 9 **Vitam q. quis voluerit mutare, cui incumbat probatio.**
- 10 **Recipientes aliquem post suspensionem, an incurrant irregularitatem.**
- 11 **Nouitius periculosum est facere sibi magnam consuram.**
- 12 **Nouitius existens in nouitiatu, & delinquens taliter q. si esset professus deberet puniri pœna perpetui carceris, an possit a prelato regulari damnavi ad perpetuum carcerem.**

Et quid si profiteatur de facto. nu. 13.

Non solum. ¶ Gl. j. summat. Et duo principaliter sue cām pñtōnis. Secundo ibi, Nobis. ponit constitutionem, in qua primo inhibet. Tertiò ibi, Quod si fortè, ponit triplicem pœnam. & dicit Io. An. q. licet ista decre. & pcedens fuerint Inn. non tamen erant inter Innocē tianas, sed extra vagabantur. Et ideo qui glossauerunt Innocē tianas, nō glossauerunt istam: tamē eius partē posuit & exposuit Hof. in c. statuimus, s. e. ti. fm Io. An. Premitte q. ingrediēti religionem datur annus ad pbandū regulā. 16. q. j. Gōaldus. Sed huic anno pōt ingrediens & recipiens renunciare, & statim profiteri, s. eo. tit. ad Apostolicam. Sed istud vltimū hic pñhibetur in duabus religionibus. ¶ No. ex superscriptione q. pñdicatores pñferuntur minoribus. si. supra tit. proxi. c. j. in superscriptione. ¶ No. q. ex professione facta in religionibus dicitur anima ingrediēti lucriferi dño: qd est verum si regulā obserue-

obseruetur. Sed si non seruatur perdit anima & corpus. ad hoc
 47. dist. quantumlibet. ¶ **No.** q̄ scientia non regulata ratio-
 ne, inducit dispendiū salutis æternæ, qđ facit q̄ illos, q̄ ex quo-
 libet momento. vel instinctu mouent conscientiam suam ad
 aliquid agendum. vide de simo. per tuas. 2. ¶ **No.** q̄ Papa appel-
 lat Cardinales fratres, qñ se refert ad totum collegium Cardi-
 3 naliū. ¶ **No.** q̄ veniens q̄ præceptum superioris & obedi-
 tiam, licet delinquat, non tñ incurrit excōicationem, nisi hoc
 addatur in præcepto. ¶ **No.** q̄ excōicatio dñr poena. ad hoc de
 4 sen. excom. sacro. ¶ **No.** causam quare datur annus probatio-
 nis in religione, & pōdera tex. quia plus respicit fauorē ingre-
 diētis q̄ recipiētis, licet pro vtroq; fuerit introductus, vt patet.
 5 s. eo. ad Apostolicam. ¶ **No.** optimum tex. q̄ per hæc verba, re-
 nuncio seculo, inducitur professio regularis. ¶ **No.** tex. qui fa-
 cit in arg. q̄ nouitius volens recedere de religione non debet
 satisfacere de expensis victus monasterio, probat tex. qui di-
 6 cit, quod aliquatenus isti non debeant illum impedire. ¶ **No.**
 quod per professionē tacitam vel expressā factam in religio-
 ne prohibita recipere, quis obligatur religioni in genere, licet
 non in specie, q̄ declarabitur. ¶ **No.** q̄ quodlibet signum cui
 7 denter ostendens quem velle vitam mutare inducit professio-
 nem, si fiat per existentem in religione. ¶ **No.** q̄ professio in
 dubio non præsumitur. vnde dicens quē professum habet hoc
 probare. ad hoc de testi. nuper. de succes. ab intest. c. fi. ¶ **No.** q̄
 competentia indicia non dicuntur inducere claram probatio-
 nem, cum hic ponantur vt diuersa, quod no. pro statutis quæ
 8 exigunt clarā probationē, quia non sufficiunt indicia. ¶ **No.**
 q̄ indicia inducunt qñq; probationem, qñ sunt competentia.
 vide de præsum. afferte. de hære. excōicamus. in vlt. glo. ¶ **No.**
 quod Papa potest infringere votū respectu recipientis, vt obli-
 gationem non inducat. ad hoc j. de reli. do. c. j. ¶ **No.** q̄ eodem
 delicto plures pene imponuntur qñ altera ex eis non est suffi-
 ciēs pena delicti. ad hoc j. de pen. felicis. secus si esset sufficiēs,
 vt s. de iudi. at si clerici. ¶ **Opp.** quod tex. habeat in se p̄dictio-
 nem. Primo enim prohibet professionem recipi intra annū
 probationis, & si fiat, non valeat. deinde dicit q̄rium, q̄ nō pos-
 sit talis resilire ad seculum, si professionem fecit: & sic vñ vel-
 le, quod sit obligatus. Sol. Io. Mo. dicit, q̄ iste tex. debet intelli-
 gi de his qui ante ingressum istius religionis fuerant professi
 alios ordines approbatos, & sic non inducitur obligatio ex pro-
 fessione facta in manibus aliorū, sed ex facta in manibus isto-
 rum: ergo tex. nō est p̄rius. Arch. intelligit tex. etiam si profes-
 10 sio sit facta in ipso ordine prædicatorum, vel minorum. Et idē
 tenet Io. An. Nec ob. iste tex. quia voluit istos obligari religio-
 ni delinquentium, non sequitur q̄ velit impedire obligationē
 factam Deo. Et vide, quod no. j. c. proximi. in gl. fi. Vnde dicebat
 Host. s. eo. statuimus, quod licet talis apud istos religionē p-
 fessus expressē, vel tacite intra annum possit aliam religionē
 eligere, nec ipsi possint ipsum inuitum retinere, possunt tñ ipsi
 fratres agere, vt religionem ingrediatur, ne maneat in seculo.
 Sed hoc debet intelligi de fratribus, qui non deliquerunt pro-
 pter id, quod sequitur. Vnde verus intellectus istius literæ tam
 antiquæ, q̄ additæ per cōpilatores est, q̄ isti mendicantes qui-
 bus scribitur, & idem de alijs, vt j. c. proximi. nullo modo debent
 inuitum retinere intra annum probationis illum, qui trāsibit
 ad ipsorum ordinem. Et circa istud vtitur distinctione, q̄ aut
 ille fecit professionem tacitam vel expressā, & tunc obliga-
 tus sit religioni. Ipsi tñ eum impedire nō possunt, quin ad aliā
 transeat. Aut non fecit, & tunc non possunt impedire, quin ad
 seculum redeat, fm Io. An. De isto an hæc professio obliget
 9 religioni in genere, dicam super glo. ¶ **Cui** incubat probatio
 q̄ ite voluerit vitam mutare. Sol. dicit Arch. q̄ monasterio, vt
 apparet hic per verbum, ostendatur, cum non præsumatur vo-
 luntas mutandi, fm Io. An. ¶ **Qui** sint illi, qui sunt priuati po-
 testate recipiendi ad professionem. Sol. dicit, quod illi qui fue-
 runt culpabiles in recipiēdo q̄ prohibitionē huius c. fm Host.
 20 qui hoc no. s. eo. statuimus, & idem Archi. facit s. de his, quæ
 sunt a maio. parte. cap. q̄ siuit. 23. q. 4. qui peccat. Io. An. ¶ **An**
 isti recipientes post suspensionem receptando aliquos incur-
 rant irregularitatem durante suspensione. solu. Host. dicit, q̄
 sic. s. de re iudi. c. j. eo. li. Sed hoc non placet. Io. An. alleg. no.
 per se post Inn. & Host. s. de excels. prela. c. fi. & quod no. i Spe.
 de leg. s. iuxta. ver. quid de officijs. & ver. seq. & j. de sen. excō.
 is qui, & concord. gl. vlt. in princ. in cle. cum sit. de magist. Io.
 And. idem Pau. quia receptio non cōpetit alicui ordini, aliās
 Abbatissā non posset moniales recipere, nec Abbas, qñ nō es-
 set clericus, fm Pau. idem Io. de Lig. quia iste non est actus cō-
 cernēs spiritualia fm eum, & istud credo verum, quia oportet
 q̄ actus qui sit post suspensionem sit de attributis certo ordini
 ecclesiastico ad hoc, vt exercens incurrat irregularitatem. Sed
 recipere ad professionem non est attributum ordini, ergo &c.
 Primum probatur ex no. per Doc. in d. c. fi. de excels. prela. Sc.

cundum q̄ non sit attributū ordini probatur, quia Abbas sal-
 tē dispensatiuē potest esse qui non est in sacris, de æta. & qual.
 tuam. & tñ de iure ad eum cum suo conuentu spectat mona-
 chorū receptio. b j. eo. c. fi. ¶ **Gl.** super verbo, pena. quærit, an
 b queniens sit excōicatus, & so. ¶ **Gl.** in ver. transeat. quærit de
 intellectu tex. & so. ¶ **Gl.** in ver. iudicijs. quærit de exemplo lite-
 ræ, & exemplificat. ¶ **In** ea. gl. ibi, renunciauit. Intellige gl. qñ
 simpliciter & sine protestatione renunciauit. Sed si cum pro-
 testatione q̄ non intendit per id dimittere seculum, tunc non
 procederet gl. & sic responderetur ad c. ex transmissa. s. de renū.
 Io. An. de hoc per Lap. de Ca. in alle. 129. & ibi ponit etiā ista
 signa. Et ratio potest esse qñ simpliciter renūciat beneficio, q̄
 vñ vitam voluisse mutare, quia nō est verisimile, q̄ si voluisset
 manere in seculo renunciaffet beneficio tot laboribus, & ex-
 pensis acquisito. de renunc. super hoc, fm do. Io. de Imo. ¶ **In**
 ea. gl. ibi, disposuit. & sic fecit quidam Do. Aluarus Hispanus,
 decretorum Doctor, cū ingressus fuit ordinem minorum, vt
 refert Arch. & dicit Io. An. sibi constare. Io. An. in c. statuimus.
 super gl. 2. ponit alia exempla, vt si nunc confiteretur, q̄ tem-
 pore ingressus habuit animum dimittendi seculum fm Inno.
 vel fm Host. si in ingressu illud expressit, vel quia se & sua mo-
 nasterio obtulit expressē, vel quia proprijs omnino renuncia-
 11 uit, vel castitatem & obedientiam solenniter promisit, hæc
 sunt signa q̄ voluit seculum mutare, fm eum. Aliud signū po-
 nit gl. 23. dist. clerici, vt si magnam tonsuram sibi fecit, quia il-
 la est signum conuersionis. ¶ **No.** illam gl. quia periculosum
 vñ nouitijs facere sibi magnam tonsuram. Et q̄ tonsura indu-
 cat hunc effectum, vñ velle gl. j. s. eo. ca. 2. Aliud signum ponit
 Lap. vt dicam post gl. in 2. q. Et no. ex ista gl. quod nouitius in-
 tra annum probationis potest facere testm. Sed Lap. de Ca. in
 sua alle. 47. quærit, an si talis exeat ordinem mendicantiū pos-
 sit postea reuocare tale testm, tñ in terminis sue quæstionis il-
 le postea fecerat professionem, & dubitabatur an professio te-
 neret. Ibi cōcludit, q̄ aut dum fecit testm, fecit simpliciter nō
 facta mētionē de professione futura, nec ob illam fecit testm:
 tunc nullū dubiū, quia voluntas testatoris est ambulatoria. vñ
 que ad mortem, de cele. miss. cum Marthæ. Si fecit testm pro-
 pter ingressum, vel propter professionem futuram, tunc pro-
 fessione postea subsecuta existente nulla, quæ erat principalis,
 & testamenti factio quæ illi erat accessoria, etiam erit nulla. &
 ad hoc quod no. de cler. coniug. q̄ a te, & in regula, accessoriū.
 j. de reg. iur. Si autem erat professio valida, & tunc quia in ter-
 minis iur. quæstionis fratres prædicatores induxerant illū iu-
 uenem ad professionem cupiditate & auaritia, vt sua bona ha-
 berent quem sciebant diuitem, & dicebatur esse notoriū, tunc
 recepta persona perdunt bona, & res remanent hæredibus se-
 cularibus. 20. q. 3. constituit. & hoc multo fortius procederet,
 si professio quæ non tenuit, fuit facta in loco dictorum fratrum
 cupiditate dictorum bonorū, quia tunc debent eidem iuueni
 remanere, non obstante testamento facto ad persuasionē di-
 ctorum fratrum ex causā prædictā propter paritatem rationis,
 fm Lap. ¶ **Gl.** in ver. nostro, colligit notabile ex tex. In fi. gl. qa
 Lap. Abb. examinat hunc passum j. c. proximi. ideo hic omitto.
 ¶ **Gl.** in ver. suspensos. quærit, quis absoluet, & so. In fi. gl. dicit
 Arch. q̄ hoc vix credit cum hoc non sit consonum, & ideo ab-
 solutionem reseruat illi qui ligauit. Io. An. idem Pau. & respō-
 det ad c. nuper. alleg. in glo. q̄ ibi absoluit propter periculum
 animarum ratione cōionis ab excōicatione. Sed hic nullū est
 periculum. ideo absoluet eos solus Papa, fm Pau. Do. Ioan. de
 Imo. dicit, q̄ opiniones possent concordari, q̄ aut suspensioni
 adijcitur certum tempus, & tunc procedat dictum Arch. quia
 tunc inferior a constituyente non posset ante tempus absolue-
 re, vt no. gl. in ver. suspensos. s. eo. li. de elec. cupientes. s. cæte-
 rum. & glo. in ver. excōicationis. in cle. j. de hære. ad fi. Aut su-
 spensio est simpliciter facta, vt hic, & tñ procedat dictū Host.
 fm eum. Tu dic, q̄ quantum ad terminos hic positos dictū Ar-
 chid. potest esse verum, etiam qñ non adijcitur tempus suspē-
 sioni, quia vñ velle Host. superiorem istorum religiosorū posse
 absoluerē. Sed hoc est falsum, quia c. nuper. hic alleg. non ha-
 bet locū in inferioribus ab episcopis, vt tenet Fede. de Senis in
 consi. suo 15. Vnde facit ibi regulam, quod a sententia cano-
 nis non possunt absoluerē aliqui prælati inferiores ab episco-
 pis, nisi in casibus expressis a iure, & dicit fuisse dictum do. Be-
 rengarij, qui fuit vnus de cōpilatoribus huius libri. Et pro ista
 parte alle. tex. & quod ibi no. in cle. j. de priuile. cum ibi no. &
 hoc dicit ibi maximē procedere in exemptis, cum Papa cen-
 seatur

ADDITIONES.

- a Non placet. Adde Lap. alleg. 47. s. apius alleg.
- b Receptio. Adde Cal. consi. 24. hoc tit. & consi. 16.
- c Solenniter promisit. Adde quod voluit Cald. consi. 6. hoc tit. & ibi an possit
 testamentum quod fecerat, reuocare.

Geminianus super Sexto Decretalium.

teatur esse ep̄s exemptorum. no. gl. in c. autoritate. j. de priui. ergo videtur tenendo dictum Fred. q̄ opi. Archi. sit vera vt solus Papa possit absolvere istos ab ista suspensione. ¶ Quare Lap. Abb. nunquid istud c. habeat locū in mulieribus ordinū mendicantium? Sol. dicit q̄ sic: & dicit se consuluissē yna eum Do. Recupero in causa sororum monasterij de Ropoli Florētia diocesis ordinis prædicatorum, quæ medicantes sunt, licet ex priuilegio apostolico possint habere proprium, qđ priuilegium dicit se vidisse & legisse. & facit qđ Io. An. no. in cle. vt p̄fessores. c. ti. in gl. p̄dicatores. & qđ no. s. e. ti. de elec. genera. li. & j. de reli. do. c. j. super verbo, cunctos. fm Lap. Sed dicit Io. de Fan. q̄ in prium videtur facere c. sequens. Sed dicit q̄ pro rogatio de qua ibi plus facit pro Lap. q̄ istud ca. fm eum Lap. de Ca. in sua alle. 4. alle. in prium de monialibus sancte Clare: quia illę dicuntur mendicantes: quibus incerta medicitas tri buit victum. j. de reli. do. c. j. Sed istę moniales habēt possessio nem ad congruam sustentationem: nec querūt victum per pu blicum questum, & pp hoc dicebat Guil. de mōte Lau. in cle. vt p̄fessores. de reg. q̄ nullę moniales sunt mendicantes: tñ Lap. ibi determinat prium: & dicit q̄ contra dictum Guil. est tex. j. de sta. re. c. j. s. sane. Et sic moniales sancte Clare vel ordi nis p̄dicatorum comprehenduntur sub illa decre. Nec ob. q̄ habent possessiones & non querunt victum per q̄stum: q̄a pro pter hoc non tollitur quin sint de ordine mendicantium: sicut videmus q̄ illi qui non sunt de ordine mendicantium, & non habēt possessiones, de facto mendicant, non tñ dñr mendican tes, nec prohibentur possessiones habere, vt no. Pau. in cle. vt p̄fessores. de re. ita dicamus de illis qui de iure vel ex institu tione suę regulę sunt mendicantes, licet de facto non mendi cent: vt quia contra prohibitionem retinēt possessiones: vel quia super hoc habent priuilegium à Papa vt. possint habere possessiones, & fructus recipere. & quo ad talia retineant priui legia mendicantium, tales dñr mendicantes: quia priuilegium st. ietum tollens vnū nō tollit aliud. ff. de. ser. vrb. p̄di. si domus. de vsu pal. c. tuarum. de priuile. pastoralis. Dato ergo q̄ priuile gio sint habilitatę ad possessiones, ex hoc non sunt habilitatę ad alia, nec à iuribus loquentibus de medicantibus. & sic dicit

12 in nouitiatu & delinquēs taliter q̄ si esset p̄fessus deberet puniri pena perpetui carceris: an possit à plato regulari dānari ad ppetuum carcerem. Et q̄ possit, v̄ per c. sicut. 20. q. 1. 16. q. 6. de lapsis. j. de sen. exc. religioso. qđ facit pro & j. In prium q̄ non possit, v̄ per hunc tex. qui prohibet istos impedire re ditum ad seculum: potest tñ dānari ad tempus nouitiatus: & hoc si velit nouitius, alias non: quia potest libere ad seculum redire. s. e. ti. ad apostolicam. & j. de re. iur. indultum. Et hoc v̄ verum, nisi profiteretur: quia tunc posset ad perpetuum car cerem dānari. Quam professionem intelligitur facere eo ip so q̄ talem penam perpetui carceris sponte recipit, & triduo perseuerat. facit cle. j. de procu. & qđ no. c. pxi. & intellige hoc verum si simpliciter & sine protestatione & scienter hoc susci pit. Sed si cum protestatione q̄ p̄pca non intendit profiteri, & se ordini obligare & tali perpetuę carcerationi consentiat, se cus esset. facit qđ not. j. e. ti. beneficiū. & i. cle. fi. co. ti. fm Lap. Ab. lo. de Lig. dicit qđ dictum Lap. in eo qđ dicit istum profite ri si sponte recipit carcerationem, sibi non placet: quia etiam si hoc vellet expresse non posset se obligare huic religioni an te annum: ergo nec tacite. Nec ob. c. vidua. s. e. cum si. q̄ volūt quem tacite profiteri eo ipso qđ se immiscet actibus p̄fesso rum: quasi ille actus carcerationis sit de illis, ex quo soli p̄fessi sic dānantur: quia p̄supposito qđ expresse profiteri hic nō potest, ergo nec tacite. Illa enim iura loquuntur in actibus de pendentibus à voluntate se immiscerentium, sed non sic in actu punitiois, qui productiue, & formaliter non pendet à volun tate istius, licet pati hanc penam bene sit in eius potestate, fm lo. de Lig. Satis credo qđ possit saluari dictum Lap. quo ad pro fessionem in genere, sed non in specie: quia etiam tacite non potest intra annum probationis profiteri vt religioni in gene re obligetur, vt vult hic tex. Sed dictum Io. de Lig. p̄cedat de religione in specie. Sed mihi non placet primum dictū qđ iste possit dānari ex delicto commissio tpe nouitiatus, & ante p̄ fessionem: qđ si ius vel regula imponit penam perpetui carce ronis religioso p̄fesso, iste nō erat p̄fessus: ergo & idem si im poneret religioso: quia dum est i nouitiatu iudicatur illius sta tus, cuius erat tpe ingressus. j. e. beneficiū. quantum ad cōdi tionem personę, licet secus sit quantum ad priuilegium cano nis, vt. j. de sent. exc. religioso. licet reputet religiosus quo ad fauorem, non dēt reputari in sibi odiosis per regulam, odia. j. de re. iur. facit tex. c. cum in magistrum. iuncta cle. j. de cle. vbi dī qđ religiosus sui ordinis potest eligi in Abbatem: & tñ noui tius non includitur sub illo noīe religiosus, vt d. c. cum in ma gistrum. Pręterea annus nouitiatus datur ad probandum auste

ritatem regulę. s. e. ti. ad nostram. & hic. Sed si ipse deliquit cō tra illud c. regulare. qđ imponit penam perpetui carceris pro fesso, non debet sibi imputari ad delictum: quia positus est ad probandū an possit sustinere talem prohibitionē: & si se non abstinere, patet qđ non est talis nature vt austeritatem sustinere possit: vnde non deberet puniri. Pone enim qđ regula imponat penam perpetui carceris religioso semel comedenti carnes, & nouitius comedit. Dices ne istum illa pena puniri si postea p̄f tetur? Certe non: quia voluit experiri quid erat se abstinere à carnibus, & quid esset postea comedere, quod sibi licuit vt pro baret naturam suā an posset resistere. Sequitur ergo qđ ex quo hęc pena est imponenda p̄fessis, & iste tpe delicti non erat p̄ fessus licet postea profiteatur, non debet illa pena puniri, ad hoc facit optime de p̄san. & affi. de infidelibus. ¶ Sed pone qđ profiteatur de facto intra annum probationis expresse, & sic perduret etiam in ordine illo post annū: an ratificetur prima professio per talē p̄seuerantiam? So. Lap. de Ca. in alle. 4. p̄clu dit qđ non: quia ratificatio dictę more causatur à fundamento inualido. i. q. 1. cum Paulus. de coniug. seruo. c. fi. Item quia ex culpa prime receptionis suspensi sunt à receptione in futurū, vt hic in fi. & sic non valuit ratificatio: quia non fuit qui reci pere valeret. A se enim solum nisi subsit recipiens non potest quis obligari monasterio. no. c. ti. porrectum. & hic p̄sensu à suspensio p̄stari nō potuit: alias si post annum posset recipere, lex foret imposita verbis, & non rebus. de elec. p̄missa. s. por ro. c. li. Vnde patet qđ anteq̄ talis sit p̄ prohibitionē ingrediens possit recipi, & sit necesse qđ ante purget vitium, & alteram re ligationem ingrediatur: & tunc poterit licitē trāsire ad primum monasterium, vt in simili no. in d. c. p̄missa. ad hoc. s. de sepul. c. 1. e. li. fm eum. ¶ No. istud dictum, quia p hoc habes magnā limitationem ad c. s. proximū. j. respon. quia non v̄ qđ ille tex. possit procedere in mendicantibus. Posset tñ dici istud verum qñ prima professio fuit recepta per illum qui habet potestātē recipiendi: sed si fuisset recepta per non habentē potestātē re ci piendi, tunc videretur ratificari: quia non esset suspensus iste qui reciperet ratificationem tacitam, & sic ex parte recipien tis daretur capacitas incorporandi in ordine, ex parte autē rati ficantis posset tacite ratificari, licet expresse primo emissā fue rit nulla, q̄a p̄fessio nulla à principio bene potest ratificari ta cite & expresse, saltem vt ex nunc, vt est casus s. eo. lib. c. 1.

ADDITIONES.

- a ¶ Mendicantes. Adde Cal. consi. 15. & 18. hoc tit. vbi quid de ordine Seruorum.
b ¶ Carcerem. Adde Pe. de Anc. consi. 69. vbi qualis sit status nouitij. Et adde Do. Fe. in c. nuper. ver. & pondera. de test. an nouitius possit exire absque licētia.

SVMMA RIVM.

- 1 Conuersorum appellatione possunt comprehendī illi qui sunt in religione ad probationem regulę.
- 2 Alexander quartus fuit post Innocentium.
- 3 Papa qualiter possit extendere leges.
- 4 Iura loquentia in vno ex purificatis in certo casu, non extenditur ad alium casum.
- 5 Iura exorbitantia non extenduntur ex identitate rationis.

Onstitutionem.

¶ Gl. non sūmat, Zen. sic sūmat. Decreta lis hęc solum extenditur ad oēs mendicantes: in alijs vero professio expressa religioni cui sit, tacita autē generaliter obligat quem intra annū. h. d. Et sunt duę par tes. Prima loquitur de mendicantibus. Secunda de non men dicantibus ibi. In alijs. Prima subdiuiditur: quia facit duo. Pri mo ponit declarationem. Scđo prorogationem ibi. Vnde. Se cunda etiam facit duo. Primo ponit regulam, quam distinguē do in duo membra declarat. Primum ibi. Sed expresse. Secun dum ibi. Tacite. Premitte qđ habes in c. p̄cedēti. Legam p̄ par tes. ¶ No. j. qđ appellatione conuersorum possunt cōprehendi illi qui sunt in religione ad p̄bationem regulę. ¶ No. qđ Ale xander quartus fuit post Inn. vt hic patet: quia declarat eius cō stitutionem. ¶ No. qđ licet non sit licitū inferioribus exten dere legem exorbitantem ex idēitate rationis, vt. j. in regula, quā ai iure. tñ Papa in extendēda illa lege ad alios casus potest assumere rationem identitatis in noua lege condēda. ¶ No. qđ ad solum Papam pertinet extendere legem exorbitantem ad alios casus non expressos. ¶ Opp. qđ tex. male inferat hic: q̄a si Alexan. declarat ad minores & p̄dicatores extendi ad alios, assumendo rationem Alexandri, nō debebat extendi ad alios. Male ergo dicit tex. vnde & c. quia qđ hic dī non inferitur ex di cto Alexandri. So. dicit Arch. qđ duplex consideratio hic versā tur. Prima de his mendicantibus ad alios mendicantes. Secun da de his mendicantibus ad non mendicantes. Et ideo iuxta vtrāq;

ADDITIONO.

- a ¶ Conuersorum. Adde Abba. in c. c. si Christus, de iureiur. quod conuersi non sunt de capitulo.

vtranq; considerationem sic hic infert. Alexāder voluit ad nō mendicantes extendi, ex quo restrinxit ad alios duos tñ. Sed quia morium fuit Alexandri pp mendicitatem: ergo ex eadē ratione similitudinis &c. Bene ergo infert Bonifacius, & quia prorogat tñ declarationem, & non constitutionem. Inn. recte infert, vt dicit tex. Io. An. ¶ Gl. in ver. prorogamus, quārit de vna questione, & so. In fi. gl. facit. j. de pē. Romana. de here. sta. tutum. 2. in fi. j. rñ. & faciunt no. in regula, odia. j. de reg. iur. in q. in fi. arg. & in prin. so. & glo. ista procedat tpe quo fuit facta. Sed hodie illa cle. dudum. de sepult. est prorogata per Clemētem ad heremitas sancti Augustini: & per Io. xxij. ad Carmelitas. & hoc constat. Io. An. ¶ No. bene istam gl. ad duo: t̄ primo q̄ licet duo extrema sint parificata à iure, & certo casu, & non cōiter in alijs casibus, iura loquentia in vno ex istis parificatis certo casu non extrēduntur ad aliū casum. Nam hic omnes mendicantes parificantur quo ad recipiēdam professionem: tñ cle. dudum. de sepul. quā loquitur de minoribus, & p̄dicato ribus, non habet locum in alijs mendicantibus. Et similis glo. in regula, odia. j. de reg. iur. q̄ secus esset qñ duo extrema non certo casu, sed cōiter à iure parificātur: quia tunc statutum in vno ex his extenditur ad aliud, vt no. gl. s. de elec. si postq. eo. li. & gl. in cl. j. de offi. vica. ¶ Secundo no. ex gl. t̄ q̄ iura exorbitantia non extenduntur ex idēitate rationis quā non esset in iure expressa ad aliū casum q̄ in eis cōprehensum sit. ad hoc s. de elec. statutum. eo. lib.

ADDITIO.

Ad alium casum. Adde Ro. conf. 361. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Religioni quis ligatur duobus modis.
- 2 Habitus non est de substantia professionis expresse, sed potius de solennitate.
- 3 Nouitius potest probare regulam etiam in habitu priori.
- 4 Professio tacita intra annum probationis inducta non obligat religioni in specie, sed in genere.
- Et ad hoc vt solennizetur quinque sunt necessaria. nu. 5.
- 6 Professio an debeat fieri in manibus illius qui possit incorporare.
- 7 Confessio expressa quare obliget in specie habitu non mutato.
- 8 Habitus religiosorum quid dicatur.
- 9 Obligatus religioni in genere, si antequam ingrediatur aliquam dimissa prima, contrahat matrimonium, an teneat. Et quid de ingrediente animi leuitate, & num. 11.
- 10 Professio tacita quot modis inducatur.
- 11 In alijs. ¶ No. duos modos ligandi quem religioni, vide licet per professionem tacitam, vel expressam.
- 12 No. q̄ de substantia professionis, & expresse non est habitus regularis, sed potius de solennitate, patet hic cum dicatur de facto non mutato habitu seculari. ¶ No. arg. q̄ nouitius potest probare regulam etiam in habitu priori, vel suo. pbat tex. dū dicit, intra annum & c. qd̄ potest verificari etiam si esset prope finem anni, per dictionē. j. de quo per gl. & Inn. in ca. super eo. de reg. gl. 54. dist. c. 1. & gl. 1. 17. q. 2. c. fi. ¶ No. q̄ tacita p̄fessio intra annum probationis inducta non obligat religioni in specie, sed in genere. ¶ No. q̄ ad hoc q̄ per susceptionē habitus tacita professio solennizetur intra annum probationis, quinque sunt necessaria, quā hic in tex. exprimuntur, videlicet habitus professorum, etas legitima, & q̄ scienter fiat, & non coacte, & perseverantia tridui. ¶ Quāro an professio debeat fieri in manibus illius q̄ possit incorporare ordinem. plene no. s. c. porrectū. Et aliquid vide in Spe. de sta. reg. ver. 19. Io. An. Dicit Lap. Abb. q̄ ibi d̄ q̄ sic, fm Inn. & Host. vnde debet fieri in manibus illius qui eā recipiat, & recipere possit, vtpote abbas, vel ep̄s, vel alius loco ipsorum, & scripsit hic Arc. q̄ potest fieri professio in manibus abbatis, & supra altare. alle. qui cle. vel vo. consuluit. Sed in p̄rium facit qd̄ no. 20. q. 1. vidua. in gl. 1. & q. 2. statuimus. Idem qd̄ Arch. tenet Hosti. in d. c. consuluit. facit etiam in p̄rium de pē. & remis. noua quādam. & qd̄ ibi no. de ma. & obe. dilecta. fm Lap. Tu dic q̄ illa iura non p̄dicunt, quā loquuntur de actibus dependētib; à potestate clauium. Sed recipere ad professionem non dependet à potestate clauium, sed superioritatis, vt fuit no. s. c. proxi. sup. tex. ¶ Quāro quare expressa professio obligat in specie habitu non mutato. so. dic. q̄ tale votum est solenne. j. de vo. c. 1. & ideo p̄pelli debet dimittere sæculum, & votum exequi. de conuer. cōiug. ex parte. in fi. ad idem 12. q. 1. scimus. vbi h̄r q̄ ex nuda pollicitatione quam quis facit Deo potest p̄ueniri. ad id. ff. de polli. l. j. & fi. Item p̄pellitur etiam qui promisit monasteriū intrare, licet votum sit de futuro. Item ecclesia distinguit illum qui in genere promisit religionē ingredi, super quo vide no. post Host. de cēsi. ex parte. & facit 27. q. 2. Agathosa. Io. An. ¶ Quid sit habitus religiosorum. so. Arch. post Io. & Lap. distinguit triplicē habitum. s. professionis, conuersionis. & probationis. de quo vide 27. q. 1. c. 1. super verbo, habitu. & aliqua quā hic tractat deciduntur, cum sint quasi expedita. & s. c. prox. & in cle. eos.

e. ti. Io. An. ¶ Quare tex. dicat hic tantum. so. dic. q̄ si habitus esset cōis, nō obligaretur intra annum. s. c. 1. post prin. Io. An. ¶ Quid si iste obligatus religioni in genere anteq̄ ingrediaf aliquam dimissa prima p̄hat matrimonium, an teneat. so. dic q̄ non, quia tale votum est solennizatū, vt no. post Gof. Frede. & Host. s. c. p̄sulti, super gl. pē. Idē Guil. in Spe. de sta. mo. ver. 43. Et vide qd̄ no. j. ti. 1. c. vnico, sup. verbo, alicui. Io. An. ¶ Gl. in verbo, licite. recita per p̄rium q̄ etiam in mendicantibus pos sit fieri intra annum probationis. s. c. proxi. gl. sol. q̄ tex. hic di cit p̄rium p̄ verbū, licite. In fi. gl. idem Arc. Io. An. ¶ Gl. in ver bo, probationis, recita per p̄rium, q̄ non sit necessaria perse uerantia tridui, vt s. c. c. 1. gl. hic soluit distinguendo. In fi. glo. habes vnā differentiā inter istam tacitam professionem quē sit intra annum p̄bationis, & illam quā sit post per lapsum ani ni. Alia differentia est, quia illa obligat illi religioni cuius ha bitum tulit per annū, vt in iuribus hic alle. & in cle. eos. eo. tit. sed ista obligat in genere, vt hic. & idem q̄ gl. te ner Arch. Et p hoc patet reprobatur dictū Host. & Io. Mo. s. c. c. 1. vt ibi no. in prin. Ex his indubitanter p̄cluditur q̄ tacita professio quā inducitur per lapsum anni in habitu cōi, vel nouitiorū distin cto latenter, non habet penitentiā tridui. Et per istum tex. qui ita clare loquitur. Sed dubium remanet de illa tacita p̄fessio ne quā inducitur ante tempus probationis p̄ receptionē habi tus nouitiorum cū indicijs volendi dimittere sæculum, vel per modū decre. vidua. qñ nouitius se immiscet actibus professio rum, & de hoc etiā plus dubitatur, & sic dubitando no. Io. An. in d. decr. vidua. Sed de prima Clemens quartus visus est idem sentire. s. q̄ sit locus penitentię tridui, vt patet in remissione q̄ ponitur hic super vltima gl. Io. An. dicit Lap. Ab. q̄ per remis sionem quam facit Io. An. apparet Clemētem Papam intelle xisse dictam decre. ad nostram, in eo casu tñ, cū aliquis intrat religionem habitū professorū recipiens, vel etiam expresse di cens q̄ intendit vitam mutare. Sed aliam expressam professio nem non facit: tunc enim potest libere exire intra triduum, & reuerti ad statum pristinum, vt hic. Secus dicit i eo qui maior 14. annis expressam, & vocalem professionē fecit, vel qui vo tum de intrando religionem antea emisisset, & postea religio nem intrans habitum suscepit. Tali enim nec biduum nec tri duum daretur, quia statim efficaciter obligaretur, fm Lap. Tu p̄clude fm do. meum in d. c. nostram. si quāritur an requiraf perseverantia tridui in vouente, aut votum sit expresse, aut ta cite. Primo casu aut p̄stat de mente q̄ vouere non intendit, & tunc ligatur etiā ex perseverantia, vt no. s. c. c. 2. Aut cōstat q̄ vouere intendit, quia apparet p̄sensus, sed consensus non est liber, & tunc requiritur perseverantia annalis, qua elapsa indu citur professio, dū tñ habuerit intra annum potestatem recla mandī apud superiorem, & non fecit, vt not. gl. fi. in d. c. 2. Aut consensus fuit liber, & tunc ex quo expresse profitetur, intelli gimus verba prout sonant, & p̄sumitur vouere, nec expectatur alia perseverantia t̄pis, vt hic patet. ¶ Secundo casu principali qñ sit tacite per actū habentē votū annexum, & tūc si actus sit à minore: requiritur perseverantia vsq; ad maiorem etatem, & perseverantia anni sequentis, vt s. c. eo. li. & tit. c. 1. Aut actus sit à maiore. & tunc aut aliquis actus p̄cessit, ex quo constat de deliberatione volūtatis, vt quia primo probat erat regulā, vel in infirmitate primo emiserat votum, & postea assumpsit habitū professorū: vel primò fecerat votū simplex, & postea as sumpsit habitū professorū, & tunc p̄fessus est statim sine alia p̄ seuerantia tridui. ad hoc s. c. porrectū. & de succes. ab intesta. c. fin. Aut apparet de indeliberatione p̄cedenti, vt quia ad hoc fuit suasionibus inductus, vel erat ebrius, & tunc exigitur ad p̄ ficiendum votū perseverantia tridui, vt no. gl. fi. in d. c. ad no stram. Aut non apparet de deliberatione, vel indeliberatione, & tunc si assumit habitum indistinctum, requiritur perseverā tia annalis, vt s. c. 1. §. qui vero. e. li. si assumit habitū distinctū, & professorum, tunc videtur profiteri tribus concurrentibus, quā hic in tex. exprimuntur, & obligatur per perseverantiam tridui religioni in genere non in specie. Hec sunt membra sua aliquo tñ addito. ¶ Gl. in ver. habitus. recita per p̄riū q̄ assum ptio habitus cum tridui perseverantia non inducat professio nem, s. c. 1. gl. so. In fi. gl. hoc intendit gl. q̄ si habitus est cōis, & indifferens, tunc requiritur perseverantia anni non tridui tñ, vt s. e. ti. c. 1. post prin. Io. An. ¶ Gl. in verbo, obligat. recita per p̄rium q̄ non sit differentia inter mendicantes, & non mendi cantes in ista professione. gl. so. In fi. gl. hoc dicam. j. post Lap. ¶ Gl. in verbo, etatis. quārit quā dicatur etas apta, & so. ¶ Gl. in verbo, sciens, quārit quid de ignorante, & so. In fi. glo. intel lige gl. verā nisi postea ratificaret. Et ponit hic Arch. de simu lante accipiente habitum. de quo per Inn. s. c. c. 2. super verbo, Vincentius.

ADDITIO.

Incorporare. Adde Cal. conf. 6. hoc tit. & ibi vide de quāstione seq. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Vincentius. quā hic decidit Io. And. per ea quæ dicta sunt ibi. ¶ Gl. in verbo, voluntarius, quærit, & so. ¶ Glo. si. recita per 3. rium, ex no. eo. tit. ad nostram. gl. so. q. olim circa istam materiam erant tres opi. in hac materia, quæ hic terminantur. ¶ In ea. gl. ibi, ad nostram. ibi vide definitionem cle. no. post Host. super verbo, triduum. quam ponit hic Arch. qui dicit, q. finis istius decre. in eo quod dicit de triduo, non haberet locum in expressa professione, nec etiam in illo qui prius vouerat religionē intrare. Io. An. De hoc dic, vt dixi s. super gl. ¶ In ea. gl. ibi, dispensatiue. Hug. plus dicebat, q. non habebant illam pro decre. & hoc no. 27. dist. q. interrogasti. Et ponit Ioannes eius dictū. 20. q. 3. c. 2. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, penituit. intellige hoc de penitente, & nō perseverante, aliās secus, vt hic in fi. ¶ Sed quid de ingrediente animi leuitate religionem, & intra triduum penitente: sed de facto exire non potuit, donec fuit professus, & recepit ordinem sacrum, postea exiuit, & impetravit delegatos à Papa dicens se, tunc minorem 24. annis, de quo tamē dubitabat ipse, & testes, qui tamen absolute deposuerunt eum minorē, & fuit per iudicem absolutus, an possit in seculo saluari? Sol. Io. de Deo, lib. 2. q. 5. distinguit, q. aut metus de quo s. dñ, fuit talis, qui potuit cadere in constantem, & tunc poterit in seculo remanere. a secus si post annum 14. consensisset, 10 alle. 20. q. 2. c. j. & facit s. eo. li. c. j. Io. An. ¶ ¶ Quæro, quot modis inducatur b tacita professio? Sol. dicit Lap. Abb. q. Io. An. s. c. vidua. dicit, q. quatuor modis. Primus quādo ille qui erat nouitius prius portauit habitum indistinctum per annum totum 15. Secundus quando pubes etiā non nouitius prius portauit habitum indistinctum, per annum s. eo. tit. & li. c. j. Tertius quando nouitius pubes intra annū probationis assumpsit habitum professorum distinctum sciēter & triduo perseverauit in eo, vt hic. Quartus quādo immiscet se alijs actibus ad quos nō admittuntur, nisi professi, sicut ad electiones & alios actus professorum, vel quia permittit se præfici in Abbatem, vt scripsit Io. An. de testi. c. 2. facit s. eo. li. de ele. ex eo. q. & c. indemnitate, & prædictum c. vidua. & isto casu debet perseverare triduo, vt hic s. m. Io. An. qui æquiparat habitum distinctum, & 11 actum distinctum, secundum Lap. Abb. ¶ ¶ Quæro, an professio c facta expressē intra annum probationis in regula mendicantium obliget religioni in genere intantum, q. postea contrahens matrimonium, non licitē contrahat? Sol. gl. hic, & s. ca. proxi. tenet, q. votum sit solennizatum in genere, sed dicit Lap. Abb. hic, hoc intelligendum verum cum is qui ingreditur, vel vouet intendat in genere, non autem in specie se certis loco & ordini obligare, quia tunc secus. nam si vellet posset etiam tunc matrimonium contrahere, vel saltem si cōtraheret, non dirimeretur post contractum, & de hoc crederetur sibi s. m. Guil. & Arch. & Io. An. post eos. s. eo. tit. consulti. Vnde concludit, quod si tempore emissi voti vel factæ professionis expressit vouens, vel profitens de certis loco & ordine, stabitur expressioni, si probetur ita, q. si ibi esse non potuit, non erit, nec in genere, nec specie ordini obligatus, & p̄here matrimonium poterit, & p̄ctum tenebit. Si autem aliud nō expressit, vel si expressit & non probat, stabitur dicto suo in foro animæ, non autem in foro contentioso, nisi fortē hoc iuraret delato sibi iuramento & aliter probari nō posset. Vnde tunc nec p̄here poterit, & si contraxerit, non tenebit, ad hoc s. de homi. significasti. j. & ij. & q. ibi no. de sen. excom. si verò. ij. & de iur. iur. mulier. & q. ibi no. Io. An. post Host. & ita intelligatur s. c. pxi. & istud c. & j. de voto. c. j. & j. de reli. do. c. j. & q. vtrobique no. & q. no. per Arch. 2. q. j. sancimus, per Io. An. post Inn. & Host. s. eo. porrectum. s. m. Lap. Abb. Lap. de Ca. in sua alleg. 47. tenet idem, quod Lap. hic in primo membro. In secundo vero licet simpliciter profiteatur, non obligatur etiam in genere, quia ad hoc, vt quis obligetur etiam in genere religioni, debet fieri in manibus illius, qui possit incorporare in religionem, & si fiat in manibus alterius, d non obligat, ita q. p̄hens postea matrimonium validē contrahit, vt no. Inn. in c. porrectum. s. eo. allegant dictum Lap. j. de voto, ca. vnico. Vnde q. mendicantes non possint recipere ad professionem intra annum probationis. s. eo. tit. c. 2. patet, q. talis non obligatur etiā in genere, s. m. Lap. ibi. Gas. de Cal. confi. 26. eo. tit. tenet idem, & mouetur primo, quia talis professio obligat religioni in genere. s. eo. nō solum. ergo v̄ fuisse votum simplex, q. impedit & non dirimit matrimonium, qui cle. vel vo. rursus, & ca. insinuante. & de hoc v̄ casus. j. de vo. c. j. Nam dicit ibi votum solennizari, quando fit professio tacitē vel expressē alicui de religionibus per sedem Apostolicā approbatis, & sic patet, non solennizari votum, nisi cum sit certē religioni, non autem religioni in genere. ad idem quod no. gl. ibi, quæ dicit, q. profitens religionem, q. putat approbatam, & non erat, potest p̄here matrimonium. Idem probat c. non solum. s. eo. vbi dñ, q. libere potest ad seculum redire. Et sic innuit professionem nul-

lam. Item alleg. dictum Inn. in d. c. porrectum, q. debeat fieri in manibus habentis potestatem incorporadi. & hoc fortificat, quia in p̄fessione duplex est obligatio, vna qua obligat Deo, alia qua obligatur regulæ. Quo ad primum nō requiritur minister, sed sola voluntas profitentis. 28. q. j. c. j. & ij. quia Deus, cor respicit, & nō manum. 14. q. 5. si quid inuenisti. Et si de ista voluntate constat ecclesiæ, cogitur tale votum adimplere. 12. q. j. scimus. & sicut cogit illum, qui voluit de futuro votum adimplere, de censu. ex parte. sic cogitur professum in genere, vt religionem aliquā in specie ingrediatur. ad hoc 27. q. 2. Agathola, & no. Io. An. j. de vo. c. j. Ante tamen talē coercionem valet matrimonium p̄ctum. Vnde stante tali obligatione non inducit impedimentum habile ad dirimendū, licet sic ad impediedum, cum male faciat, qui talem promissionem irritat. probat Gratianus 27. q. j. à principio, vsque ad s. de his auctoritatibus. surgit secūda obligatio, quia quis obligatur religioni in specie, vel eius ministro, & ita solennizat votum. Vnde minister debet esse talis, qui istam inducere possit. Et ideo dixit hoc in d. c. porrectum, q. per seipsum quis non potest profiteri, quia debet esse distinctio personarum inter dantem & recipientem. de bap. debitum, & de insti. c. fi. Cum igitur mendicantes non possint recipere intra annum probationis ad professionem, stat conclusio supradicta. Non obstat. ca. non solum. s. eo. vbi prohibetur redire ad seculum si cōstat ipsum vitam voluisse mutare. quia si intelligimus illū tex. prout voluit ibi gl. q. ille ver. fuit additus, ne quis putaret, q. non posset redire ad seculum, tunc non obstat. vel potest dici s. m. Io. Mo. q. ibi loquatur de illo, qui prius aliās erat professus, per quam prohibebatur ad seculum redire, non autem per illā q. facit in ordine mendicantium, vel potest dici, q. exceptio sit intelligenda in sua forma, prout vniuersaliter regula v̄, q. maior tacitē vel expressē professus 14. annum non debet ad seculum redire, q. vouens est simpliciter, ideo votū debet adimplere iuxta illud, vouete & reddite, vnde male facit non adimplens. si tamen cōtrahit matrimonium rumpitur votum, & hunc intellectū innuit litera præcedēs ipsum ver. vel nisi. quia ad quam religionem vult, potest transire, ad quam non posset aliās, nisi esset strictior. 11. q. 2. duæ sunt, de reg. licet. item litera sequens ipsū ver. decernimus ipsum, qui taliter receptus fuerit vestro non esse ordini obligatum, aliās sibi ipsi p̄diceret litera & rationes. s. inducitur. & hoc apertē voluit ibi Arch. Et hoc etiam scripsit Io. An. post Inn. in c. meminimus. qui cle. vel vo. vbi dicunt, q. faciens professionem in manibus illius, qui habet potestatem recipiendi matrimonium, postea p̄here non potest. à contrario ergo potest, si recipiens non habuit potestatem. Cū igitur istud reputetur votum simplex, valet matrimonium post contractum s. m. eum. Tota huius dubij difficultas mihi v̄ consistere in hoc, an in professione, q. obligat in genere, requiratur persona, quæ posset incorporare in illam. & Inn. & Host. videntur tenere, q. sic. Sed mihi v̄ casus in p̄rium hic, quia si recipitur habitus professorum in religione nō mendicantium intra annum probationis, ista obligat in genere, vt hic patet: & tamen nullus dubitat, q. iste dans habitum isti, non potest incorporare in religione diuersa à sua, & sic v̄ q. d. Inn. & Host. deberet restringi, quando agitur de obligatione in specie, & tunc requiratur persona habens potestatem incorporadi. Si autem fiat actus, inducens obligationem in genere, sufficit q. fiat in manibus alicuius habentis administrationem religiosam, vt hic v̄ velle tex. Et istud videtur sensisse Lap. Abb. in ca. fi. j. eo. ti. Et posset assignari ratio diuersitatis, q. q. agitur de obligatione in specie, monasteriū est obligatum profitenti ad alimenta & alia sibi necessaria, de accu. ex parte, & q. ibi no. vn. de oportet, q. illa obligatio p̄hatur per habentem potestatem. de rescrip. edoceri. de iu. causam. Sed quando obligatio sit in genere, tunc ex parte promittentis, qui potest se obligare, surgit ligamen, sed ex parte recipientis non quo ad speciem, sed in genere. vnde postea requiritur, q. alius habens potestatem recipiat illum in specie, & sic recipiens in genere, non incorporat in specie. In incorporatione autē generis sufficit, q. p̄p̄sit alicui administrationi, quia religiones saltem quo ad tria in genere nō differunt, vt c. cum ad monasterium. de sta. reg. 12. q. j. duo sunt genera. licet quælibet postea habeat suas speciales obseruantias, vt no. Io. An. in c. sanē. eo. ti. in prin. magne gl. Et

ADDITIONES.

- a ¶ Remanere. Adde quod voluit Cal. confi. j. qui cle. vel vouen. Ber.
- b ¶ Inducatur. No. quot modis inducitur tacita professio.
- c ¶ Professio. An autem professio facta per dolum teneat. vide do. Fel. in c. præsentia. in si. ver. 2. scias. de proba. Item an professio inducat eūdem effectum quē mors. idem ibi. in ver. 3. quæro.
- d ¶ Manibus alterius. Vide do. Fel. in c. vlt. vers. facit etiam iste rex. de offi. ord.
- e ¶ In genere. Adde Cal. confi. 6. & 5. & hoc tit. Ber.

Et Lap. de Ca. alle. 130. vnde crederē distinctionē Lap. Abb. supra positam de iure procedere, videlicet qñ proficitur respectu certę & determinatę religionis, & in illa intendit obligari, ex quo non pōt recipere, non obseruetur vel obligetur. Si autem simpliciter, tunc obligetur in genere, sed non in specie.

S V M M A R I V M.

- 1 Ingressus religionis causa probationis, non inducit vacationem beneficii, & num. 2.
- 3 Monachus intra annum probationis, non est priuatus velle & nolle.
- 4 Renunciare quis videtur alteri per electionem alterius de simul, incompassibilibus.
- 5 Ingressus religionem an videatur ingredi, vt fiat monachus.
- 6 Vitam quod quis velit mutare, qualiter constet.
- 7 Existens in probatione coram quo debeat conueniri.

Beneficium.

¶ Gl. j. nō sum. Io. de Fan. summat. Beneficium ingredientis

religionem intra annum probationis exceptis casibus hic expressis non est alteri conferendum: interim tamē debet per alium beneficio deferui. h. d. Et potest diuidi in tres partes. Primo ponit regulam, Secundo ibi, Nisi, quatuor casus exceptos. Tercio ibi, sed interim, prouisionem.

1 ¶ No. qñ ingressus religionis causa probationis, nō inducit vacationem beneficii. Et pōdera tex. quia loquitur, qñ beneficiū est illius, & sic vñ de beneficio collato & acceptato, vt s. de pben. si tibi absenti. secus si beneficiū non sit acceptatū. ¶ No. arg. qñ non est necesse isto casu renunciari beneficio ad hoc, vt possit cōferri, sed sufficit solus assensus, qñ declarabitur infra.

3 ¶ No. qñ monachus intra annum probationis non est priuatus velle & nolle, probat tex. dū dicit, qñ de suo assensu potest beneficium conferri. ¶ No. arg. qñ vbi constat, quem velle vitā mutare, inducitur professio, de quo s. eo. c. 2. ¶ No. qñ per electionem alterius de simul incōpassibilibus, quis vñ alteri renunciare. s. de postu. praela. c. j. de elec. vt quis duos. ¶ No. casum in quo ponitur Vicarius tēporalis in eccl. vi de s. de ele. cū ex eo. & tali debet assignari congrua portio de prouentibus beneficii. ¶ Opp. qñ primam exceptionem hic positā, quia sūm hoc poterit per beneficiatum fieri fraus legi. Nam si superior non vult recipere renunciationem beneficii, non habebit beneficium, nisi intrare religionem cum protestatione, qñ non intendit profiteri, & postea consentire, qñ beneficiū conferat, & sic fiet fraus. c. admonet. de renū. & egrediet postea religionē. Sol. dicit Io. An. qñ iste tex. potest intelligi de collatore, nō electore. Et pro isto intellectu facit hoc verbum cōferendum, positum in tex. Et per hoc patet, qñ interueniet consensus habentis recipere renunciationem, & remittit ad no. per se, s. de his, qñ fi. a ma. par. cap. c. ex ore. super ver. confirmatus, & quod no. super regula, is qui racet. j. de reg. iur. in j. q. Io. An. Idē tenet Lap. Abb. hic, vt procedat in collatore, cui consentit ille, qui est Prælatus, vt alij conferat. Item potest intelligi in electore, cum electus in prælaturam electori consentiat, vt alium eligat, cum vtroq; par sit ratio, & qñ pramittitur de collatore, debet intelligi de ordinario in cuius manib. debet fieri renūciatio, vt in d. c. admonet. non autem in delegato, vt est executor ad conferendum, qui beneficiato consentiente non potest beneficium conferre, licet hoc possit ordinarius collator, vt no. Host. in c. ex ore. Nec etiam potest executor ad conferendum renunciationem recipere, nisi ad hoc mandatum haberet. facit s. de praben. dudum. eo. li. vbi receptio renunciationis fuit expressē permittā, & hoc placet Io. An. in c. sicut. j. de ver. sig. super verbo, credentium. sūm Lap. Idem de collatore intelligit Io. de Lig. quia conferendo ex consensu illius, vñ recipere renunciationem. Sed qñ dñ de electore, intelligit verū, qñ non est confirmatus, quia tunc potest renunciare etiā post consensum, etiam per eum prætium in manibus inferioris, & eligentium, vt no. s. eo. li. de ele. si electio. in 3. gl. sūm Io. de Lig. Ego intelligo dictum istorum, prout dicunt de collatore, qñ collator esset ep̄s. Sed si collatio spectaret ad inferiorē ep̄o non sufficeret consensus illius, nisi haberet potestatem instituendi, & destituendi inuitum in tali beneficio, cum inferiores ex sola potestate conferendi non possunt recipere renunciationem talis beneficii, nisi etiā possit destituere inuitum, vt no. Inn. s. de renun. qñ in dubijs, & gl. in ver. manib. in cle. j. de renun. Dico etiam, qñ potest intelligi de beneficio electiuo, quantumcunq; iste sit confirmatus. Nam iste tex. ponit casus in quibus potest beneficium istius alteri dari, quantum ad terminos residētes in persona istius beneficiati, inter quos est casus, quando consentit, & sic ponit id, quod requiritur ex parte ipsius, tñ non intendit tex. excludere alias solēnitates, quę requiruntur in renunciatione, ex parte alterius. s. recipientis, nā non procedit arg. istud requiritur ad hoc, vt possit de tali beneficio ordinari, ergo hoc solum sufficit. Nō enim qualitas, quę

de nouo inducitur, licet requiratur, semper sufficit, imō etiā alia requiruntur, per alia iura in materia disposita. ad hoc, qñ no. gl. in verbo, canonis, s. eo. li. de rescrip. statutum. s. j. Cum ergo alia iura requirant consensum superioris in renunciatione, & iste tex. dicat de consensu etiam renunciantis, non intelligitur remota hęc solēnitas aliorum iurium, & per hoc cessat prius s. formatum. ¶ Quo, an ingrediens religionē videatur ingredi, vt fiat monachus. Sol. dic. qñ sic: & ideo simpliciter tex. hic dixit, qñ ingrediebatur religionem. secus si dixisset monasterium, quia tunc adderetur, vt fieret monachus, vt s. eo. c. j. in prin. Et dirigitur ista decre. capitulo Parisiensi, quia ibi fuit casus de facto in canonico ingresso ordinem predicatorum, cuius prębenda fuerat intra annum collata. & fertur, qñ ep̄s prius per procuratorem vocato notario illū requisierat, qñ expressē profiteretur vel renunciaret, aut exiret: qui respondit in hoc ordine profiteri non licet. s. intra annum s. eo. c. 2. renunciare non placet, exire non decet. Io. And. ¶ Sed de quibus beneficiis intelligatur iste tex. Sol. dic. quod istud verbum beneficium, sumitur large, vt comprehendat etiam maiora. facit s. de verb. signifi. c. pe. & j. de reg. iur. c. j. Io. And.

6 ¶ Qualiter constabit, qñ voluerit vitam mutare. Sol. dic. qñ per suam confessionē & alijs modis de quibus hñ post Inn. & Host. s. c. statuimus, super gl. 2. Io. An. qui inducit istum tex. ad no. post Vin. Inn. & Host. s. eo. consulti. super gl. pe. de sponso, qui ingreditur religionem antequā spōsam cognouerit, qñ illa statim p̄here possit, si apparet illum voluisse mutare seculū. Ioā. An. nam frustra expectaretur tps, cuius enētus nihil operatur. l. aliquando. ff. ad Velle. & frustra hic expectat finis anni, postquam constat ipsum professum esse. non est igitur locū vltērius coniecturis in casu certo. l. continuus. s. cum ita. ff. de ver. oblig. ¶ Quare non dicit tex. hic de alijs modis quibus facitē profitetur, puta per delationem annalē habitus indistincti, vel indistinctissimi, de quibus s. eo. c. j. Sol. dic. qñ illi non cōgruebant, quia requirunt delationem annalē, vt d. c. j. & sic non esset intra annum probationis, de quo loquimur hic, qñ tunc lapsō anno posset fieri collatio. Io. An. & qñ dicit tex. hic qñ grā portione Vicarij. tex. in c. cum ex eo. s. de ele. dicit necessaria congrue ministranda, quod est idem. Io. An. ¶ Gl. in ver. probationis. querit, & soluit. ¶ In ea. gl. ibi, poterit. Idē hic Arch. Io. An. ¶ Quare autem clericus possit transire ad religionem & dimittere beneficium per istam viam inuito ep̄o, & hoc nō potest transeundo ad aliam ecclesiam, vt no. de renun. admonet. ¶ Gl. fi. 6. dist. literas. assignat rationem, quia in transeunte ad religionem nulla pręsumitur ambitio, cum transeat ad locū deiectionis, & humilitatis. Sed clericus trāsiciens ad aliud beneficium pręsumitur ambitiosus cū inuito ep̄o velit aliud beneficium habere, ad quod debet trahi inuitus, & non ambiciose acquirere s. q. j. in scripturis. ¶ Gl. in verbo, conferendū. in prin. format prius, qñ dupliciter soluit. deinde format 4. q. circa materiam, & so. ¶ In ea. gl. ibi, renunciauerat. intellige gl. quod renunciauerat cum protestatione, qñ nō intendebat per id, obligari religioni etiam in genere. Et sic etiā intelligas solutionem sequentem. Io. An. Hoc dicit Io. And. ne obster sibi gl. in c. 2. s. eo. tit. & li. ¶ In ea. gl. ibi, credo. Idem Arch. sed Io. Mo. de hoc tractat, nil allegans. Ad partem vero contrariam alleg. qñ multa impediunt faciendum, quę nō impediunt iam factum. 15. q. j. s. fi. de iure iur. quemadmodum. j. de voto. c. j. de cognatione spirituali, per cathedismum, refert quosdam dicere per ep̄m pręfigendum terminum ad profitendū, aliās conferret illud beneficium, qñ vacauit. arg. de cōuer. coniug. verum. & c. ex publico. alij dicunt rem in pendentem vsque ad annum. ff. ad Mace. l. j. s. si pendeat. Io. And. Ex hoc vñ residere in opi. gl. & illam tene, quia ratio quare nō vacat ius in re est, quia adhuc non eligit profiteri, & sic non eligit alterum de incompassibilibus, ergo non poterit beneficium conferri. Ita sit in iure ad rem cui non videtur adhuc renunciare, ex quo non est professus. ¶ In ea. gl. ibi, nullus. ad idem cle. j. de ele. Io. An. Et intelligit Lap. Abb. gl. de beneficio simplici vel hospitali. Sed secus vñ in curato, vt. s. ad illud eligi possit expressē & tacitē professus, & etiam nouitius, dummodo sit beneficiū secularē, & non regulare. Sed in opi. electi erit, vtrū velit consentire, vel non, sūm Lap. Sentit ergo gl. qñ beneficium regulare possit conferri huic. Sed Pau. tenet prius, alleg. cle. quia regulares, de sup. neg. præl. & cle. ne in agro. s. sanē. de sta. mo. in cle. sūm Lap. Nam tex. vult ibi, qñ expressē professis debeant dari. Sed posset excusari glo. qñ fuit edita ante illas cle. & ante illas erāt opi. Doct. quę tenebāt, qñ professis possent assignari, vt no. gl. in d. s. sanē. Hodie vero stabitur cle. & hęc glo. non procedat. In fi. gl.

ADDITIO.

- 2 Monasterium. An per ingressum monasterij probetur professio, vide do. Feli. in c. nuper. in prin. ver. & pondera. de testib.

Geminianus super Sexto Decretalium.

In fi. gl. Arch. tenet primā partem glo. & ultra rationes hic inductas per glo. pro ista parte inducit, quia iste potest interim testari. alleg. no. per Inn. & Host. de testa. quia ingredientibus, & per Host. in summa, de testa. §. quis possit. ver. idem puto, in auct. ingressi. C. de sacrosan. eccl. Inducit etiā tex. hic, qui dicit, q̄ possit consentire, ut beneficium conferatur, & sic patet, q̄ habet consensum & dissensum, & sic nō est religiosus efficaciter. Item ex quo retinet beneficiū, eligere autem est fructus iuris eligēdi, ut no. Inn. in c. in literis. de resti. spol. in prin. ergo, & c. dicit tñ Arch. q̄ iste debet constituitur procuratorem, cū sit iustē impeditus, ne sua experientia impediatur, vel interrumpatur, alle. §. de ele. c. pe. co. li. Nec ob. fm eum, c. religioso. 2. responso. j. de sen. excom. quia ibi loquitur de privilegio ordinis clericali introducto in fauorem cleri: hic autē loquimur de eo, quod est proprium & priuatum, quod dependet à propria voluntate, q̄ adhuc habet, ut hic patet. Nec ob. q̄ sit status istius incertus, quia nulla incertitudo est, cum in totum, adhuc sit sui iuris. Item nō ob. de procu. c. 2. quia ibi agitur de facto alterius. s. domini constituentis, cuius factum impediri non debet, propter ingressum istius, fm Arch. Io. Mo. in addi. tenet, q̄ iste non poterit dare etiam procu. dicens, q̄ cum veniente fine anni iste, aut religionem approbat, aut ad seculum reuertitur. Hæc autē diuersa sunt, & simul inesse non possunt, & sic antequam eligat alterum extremum non erit hoc, nec illud completē vel efficaciter. Pendebit igitur status eius. arg. ff. de suc. edic. l. j. §. largius. ff. de leg. 3. l. j. 1. responso. Sicut ergo legatarius dominiū rei legatæ sibi acquirit à morte testatoris, tamē cōmutabiliter. ff. de leg. 2. cum pater. §. 2. quia inest conditio tacita, si vult. ff. de leg. j. si ita legatum. §. illi, sic religionem intrans est pure religiosus, ut patet per verba, quæ dicuntur in ingressu, tamen cōmutabiliter intra annum, & hoc ex beneficio iuris dantis annum, ut mutatio vitæ probetur, & hoc innuunt verba dicti c. religioso. j. de sen. excom. Io. And. dicit, q̄ est notandum, q̄ gl. nō format quæstionem, an debeat admitti veniens vocatus vel non vocatus: sed an debeat vocari. Finaliter concludit, q̄ opi. Arch. procedit, fm quod dicit finis huius glo. in his, quæ spectant ratione beneficii. & est ratio differentia, quia fortius est ius, quod spectat ad aliquem iure singulari, q̄ quod spectat iure collegij, & facilius euellitur fm q̄ primū, ut patet ex no. de const. cum omnes. in j. glo. hinc est etiam, q̄ ius collegij non transit in monasterium per professionem, sed ius priuati bene trāsīt. 19. q. 3. si qua. Io. An. Et pro decisione Io. An. alleg. Lap. quod no. §. co. li. de præben. cum in ecclesijs, super vltima gl. in fi. fm Lap. Idem quod glo. tenet Pau. fm distinctionem Io. An. quia testari posse, competit iure patrimonij, sed eligere, iure collegij, cui vñ aliquantulum cessasse, aliās requireretur, q̄ canonicus existens in probatione vocaretur ad singulos actus, q̄ est absurdum. Facilius ergo tollit ius collegij, q̄ ius singularis personæ, fm Pau. Io. de Lig. dicit, quod si dubitatur, an tali competat ius eligendi. & dicendum est, q̄ sic: quia eligere est fructus canonicatus. Cum ergo retineat ius illud, ut vult tex. ergo si quæritur an talis debeat vocari, dicendum est, q̄ non, quia solum sunt vocandi, qui volunt & possunt interesse. a de elec. quia propter, sed per ingressum apparet, q̄ non vult, quamuis non irrevocabiliter, fm eum. Et pro decisione Io. And. posset induci tex. hic in fi. cum gl. si ex quib. patet, quod interim administratio beneficii & collectio fructuum non sit per istum ingressum, sed per alium. Sicut ergo non colligit alios fructus obuenientes ratione tituli beneficii, ita non colliget istum, cum eligere sit colligere fructū iure eligendi. no. Inn. de cau. pos. cum ecclesia. de resti. spol. in literis. in prin. Habet ergo ius colligendi fructus, sed non exercitium, donec est in probatione. ¶ Sed coram quo debet talis existens in probatione conueniri? b Sol. Io. An. dicit, q̄ do. suus disputauit hanc quæstionem, & tenuit, q̄ coram ecclesiastico, si de facto & quo ad possessionem trāsatus est. plenē inducebat religioni fauorem deberi. de dolo, & cōt. c. 2. ff. de reli. & sum. su. sunt personæ. & religiosi adhærentia sunt religio fa. ff. de rei ven. religiosi. alle. opi. Host. approbatam, j. de sen. excom. religioso. 2. responso. Et faciunt hæc ad quæstionē probationis parochialis habeat canonicam, & vide q̄ no. de renun. ex transmissa. in j. gl. in nouella. Io. And. ¶ Glo. in ver. assensus, quærit de ratione tex. & sol. ¶ Gl. in ver. constet, quærit qualiter debet constare, & sol. ¶ Gl. in ver. professionē, quærit de intellectu literæ, & sol. ¶ Gl. in ver. professorū, quærit, an quilibet habitus sufficiat, & sol. ¶ Glo. in ver. interim, in prin. reddit rationem tex. deinde in verbo, sed sponse. opponit contra tex. & sol. ¶ Gl. in verbo, debet. querit, quid sit officium istius Vicarij, & sol. ¶ Glo. si. querit, quis debeat habere fructus beneficii, qui supersunt. & alle. duas opi. & alterā eligit. Arc. tenet opi. 1 anc. & Bar. Brix. Et pro illa alle. q̄ qui vult

tenere trium ostendat illud expressum, aliās eius dictum non procedit. alle. 15. q. 3. §. cum autem. ver. nec quisquā. Item alle. c. Gonsaldus. 17. q. j. Sed cōtra ipsum facit gl. ibi posita, quæ quærit, an ille, qui fuit in probatione per annum post annū repetat stipendia. Item alleg. q̄ ille qui est positus in probatione non debet esse onerosus monasterio. 16. q. 6. de lapsis. 27. q. j. si quis rapuerit. ¶ Nec ob. c. sæpe, & c. presenti. alle. in gl. quia loquuntur in ecclesijs vacantibus, istud autem non vacat, ut hic patet. Nec ob. de cle. non resi. c. pe. quia ibi loquitur de absente ex iniusta causa, hic autem ex iusta. Io. An. tenet gl. & ad iura alle. per Arch. q̄ non debet esse onerosus monasterio, respondet, q̄ non loquuntur de his, qui sunt in probatione, sed de inclusis propter culpam. Probatio autem ista respicit fauorē monasterij, sicut ingressi. §. co. ad Apostolicam. Et fuit ista quæstio venereal. 69. fm Io. And. Zen. tenet opi. Arch. cum nondum sit verē religiosus, ut hic patet, fm Zen. Io. de Fan. tenet gl. quia ex quo iste non seruit interim beneficio officiendo illud, ergo non habebit fructus beneficii, maximē cum propter eius priuatam vtilitatem absit à beneficio, fm eum. Credo, q̄ posset procedere dictum Arch. q̄ monasterium non haberet unde administraret expensas ingressu pro illo anno, quia cum fructus ecclesiæ, qui supersunt debeant pauperib. erogari. 12. q. 2. quatuor. iustum est, ut iste qui est proximus ecclesiæ, cum adhuc retineat titulū de illis alimentetur, ad hoc de pen. presbyterum, & quod no. de coha. cle. & mu. c. j. Si verō monasterium posset illum alimentare, procederet alia opi. Et no. incidenter, quod Io. An. hic sentit, quod nouitius debeat alimentari sumptibus monasterij, & sic facit ad dubium, an egrediens ante professionē debeat restituere expensas, quas habuit à monasterio intra annum probationis, quia facit, q̄ non. ¶ Sed an existens intra annum probationis posset eligi in arbitrium. Ista quæstionē disputauit Pau. de Elea. & incipit, quæstio de re actō ri adiudicata, & ibi finaliter concludit, q̄ non: quia talis actus triatur statui nouitij, & probationi fiendæ, ut probant argumenta posita hic in gl. magna, in prima parte quæstionis magnæ, quæ ibi allegatur. Item sicut per actū professorum sit talis professio, de re. vidua. sic per talem actum probationi triu videretur ab ea recedere, ad hoc de app. sollicitudinem. cū cōcor. item quia ea, quæ nouitius exercet nomine alieno prohibita sunt, sicut religioso, si tale statutum vult retinere, & sic intelligitur decre. 2. de proc. §. co. lib. fm opi. domini sui. Licet Accu. in l. aut religionis. ff. de proc. & Arch. in d. decre. 2. intelligunt illud de professo. arg. ff. de arbi. non distinguemus. §. cō promisso. 19. q. 3. quia ingredientibus. & sic non tangeret hūc casum. Illa vero, quæ competunt sibi proprio patrimoniali iure exercere potest, & in eis retinere proprium, ut hic no. item, quia iste iudicatur fm statum præsentem, qui accedit ad statū futurum reuocabiliter & aliquid retinet de primo. Est ergo iste status medius, & talis, qui facit eum religiosum, quo ad ista incompossibilia. Sed religiosus fm veram opi. non potest esse arbiter, ergo nec iste, secundum Pau.

ADDITIONES.

a ¶ Sunt vocandi, qui volūt & possunt interesse. Adde Doc. in c. Massana. de elec. Arc. & Car. Alex. vulgo prator dictus, in c. laici. Sed dist. Berth. de Fir. in suo trac. de episcopo in 3. parte, li. j. quæ. 60. & Car. Mada. in suo trac. de ele. par. j. c. 12. & in gl. in ver. cum talibus excommunicatis. vbi dat cautelam, quid si ab ignorantibus inhabilitatem eorum postquam cognita est, fuerint iussi ele

b ¶ Conueniri. Adde Pe. de Anch. consi. 69. §. alleg. sapius. Ber.

SYMMARIUM.

1. Votum est duplex, solenne & simplex.
2. Volens expressē intrare etiam certam religionem, dicitur vouere simpliciter & non solenniter.
3. Vinculum fortius derogat debitori concurrentibus duobus vinculis disparis potestatis.
4. Penitentia imponitur non adimplenti votum simplex.
5. Religio in quam quis vouit ingredi, an possit agere contra ipsam, ut votum impleat.
6. Votum non infringit, vel propositum qui illud mutat in melius.
7. Volens de certa religione intranda, si ingreditur religionem, & recipit habitum nouitiorum, an possit postea redire ad seculum, & contrahere matrimonium, & si contraxit, an teneat.

Vi post votum. ¶ Gl. non summat. Io. de Fan. summat. Secū dum votum solenne religionis, derogat priori simplici. vel sic, alterius etiam simplex votum de certa religione intranda tollitur per sequens solenne, alterius religionis etiam laxioris. h. d. Et ponit dictum, cuius rationem interserit ibi, Cū tanquam, & subdit de pœna ibi, Pro voto. ¶ Præmittit, q̄ est dare votum solenne, & votum simplex, de quibus

1. ter. tit. ibi, Cū tanquam, & subdit de pœna ibi, Pro voto. ¶ Præmittit, q̄ est dare votum solenne, & votum simplex, de quibus
2. j. tit. prox. c. j. ¶ No. q̄ volens expressē intrare, etiam certam
3. religionem dī vouere simpliciter, & non solenniter. ¶ No. q̄ concur-

Secunda Pars. De voto, & voti redemptione. 248

concurrentibus duob. vinculis disparis potestatis, fortius vinculum derogat debiliori, licet debilius tempore præcesserit. fa-
cit s. de præben. quia scæpe, & c. cum in ecclesiâ. eo. lib. ¶ No. q.
a solus ingressus monasterij non solennizat votum, nisi etiã pro-
fiteatur. ¶ No. q. non adimplenti votum simplex imponitur
4 poenitentia, licet alio simili voto se adstrinxerit, minori tamẽ.
¶ An illa religio in qua vouit iste ingredi, possit agere p̃ ipsũ,
ut votum adimpleat. Sol. dic. q. sic, ex quo voluit illã intrare, &
si certam non expressisset, cogeret illum ecclesiã ad aliquam
profitendam. Et de hoc post Inn. & Host. in c. ex parte, de censi.
b Io. And. ¶ Sed quid si iste ingreditur aliam regulam, quã pri-
mo vouerit, non tñ fecit votum solenne in secunda, an rema-
net obligatus, quo ad primum votum. Sol. dicit Arch. q. sic, &
hoc probat copulatiua hic, posita quæ dicit, ingreditur & pro-
fiteatur. alle. ad hoc 12. q. j. scimus, & remittit ad ibi no. per se.
Io. And. qui remittit ad no. post Host. de vo. per tuas, sup. ver.
resignes. ¶ Gl. in ver. intranda. recita per contrarium, q. iste ex
primo voto sit obligatus, & non ex secundo. Solennizatur enim
votum sine assumptione habitus. s. eo. constitutionem. gl. so.
distinguendo. ¶ Gl. in verbo, laxiore. quærit, quare tex. dicit de
laxiori. gl. assignat rationem. ¶ In ea. gl. ibi, transire. & fm hoc
non potest intelligi decre. quia tunc non esset locus poeniten-
tiæ, de qua loquitur finis tex. fm Arch. alleg. ¶ q. votum non
6 infringit, vel propositum qui illud commutat in melius. s. de
iureiu. puenit. & s. de voto. scripturæ. & s. de reg. licet. Io. An.
Quia ergo hic latiore ingreditur, imponitur poenitentia, se-
7 cus si strictiorem per iura superius alleg. fm Io. de Lig. ¶ Sed
pone, q. vouens de certa religione intranda, deinde religionẽ
ingreditur, & recipit habitum nouitiorũ, an possit postea re-
dire ad seculum & matrimonium p̃here, & si contraxit an te-
neat. Sol. dicit Lap. Abb. q. Inn. Gof. & Abb. s. c. statuimus, &
Inn. & Host. qui cle. vel vo. meminimus, & c. si. tenuerunt, q.
¶ non. Sed dicit, q. iste tex. facit cõtra eos in eo, q. loquitur co-
pulative, q. ingreditur & profiteatur, ergo solus ingressus sine
professione non ligat, fm eum. sed dicit, q. fortẽ posset dici, q.
aut iste vouit de intrando religionem, & postea ingreditur, &
tunc procedit dictum illorum. aut vouit simpliciter continẽ-
tiam, & postea religionẽ ingreditur, & tunc secus, vt no. Ber. in
d. c. meminimus. Neutro casu voues, & postea religionem in-
grediens, nisi habitum professorum recipiat, si talis ad seculũ
recedat, & matrimonium p̃hat, tenet matrimonium. ¶ ad hoc fa-
cit etiam j. tit. proxi. quod votum. Et sic fm istud vltimũ dictũ
si ille, qui vouit de intranda certa religione antequam ingre-
diatur etiam post, ante tñ quã profiteatur latiorẽ religionẽ
matrimonium p̃hat, tenebit matrimonium. Et hoc bene pro-
batur per hoc c. & per illã copulã, & profiteatur. & ibi per fm
solenne innuens, q. isto casu non dñ votum solenne, per rece-
ptionem habitus, sed per ingressum in religionẽ & professio-
nem factam in ipsa, fm Lap. Do. Io. de Imo. dicit, q. dictũ Lap.
posset intelligi, q. vouit de intranda certa religione, & postea
illam intrat, quo casu vñ illam intrare propter præcedens votũ
specificum ad religionem illam. Ideo per susceptionem habi-
tus etiam nouitiorum solennizatur votum. Aut ipse non in-
greditur illam eandem, & tunc nõ sufficit habitus nouitiorũ,
sed requiritur ingressus & professio, & ita loquitur iste tex. q. a
tunc cessat ratio casus præcedentis, secundum eum.

ADDITIONES.

- a Monasterij. Adde remissiones quas posui in apo. ad Pan. in c. consuluit. nu. 2.
- b in apo. in ver. quandoque professio fit. qui cle. vel vouentes.
- c Sed quid. Vide do. Henri. Bohic, in c. ex parte, s. de censi.
- d Matrimonium. Adde Cal. consi. 5. & 6. sapius alleg. Ber.

SVMMA RIVM.

- 1 Solus dicitur, qui non habet socium.
- 2 Monachus non eligitur ad monachatum, sed creatur.
- 3 Capitulum non succedit in spectantibus ad Prælaturũ iure speciali, sede vacante.
- 4 Monachorum creatio de iure communi ad quem spectet.
- 5 Episcopus mandat Abbati, & conuentui, vt recipiat vnã certam in monasterio non mendicantium, & Abbatis concordat cum quinque de duodecim alijs dissidentibus, an illa debeat recipi.

Iad solum. ¶ Glo. non summat. Posset sic
conuentus nouum recipit monachum, si cõiter ad
Abbatem, & eos spectat, secus si ad Abbatem tan-
tum. h. d. Et distinguit duo membra, fm ibi, Alias. ¶ No. q. so-
lus dñ ille, qui non habet socium. ad hoc de sta. mo. c. 2. ¶ No.
q. monachus ad monachatum nõ eligitur, sed creatur. vide gl.
quæ incipit, nunquid. in cle. dispensiosam. de iudi. ¶ No. q. cõ-
gregatio monachorum appellatur conuentus. vide de recrip.
capitulum. ¶ No. q. vacante dignitate capitulum non succe-
dit in spectantibus ad Prælaturũ iure speciali. probatur hic, q. a
q. solus Abbas recipiat, non est de iure cõi: sed speciali, vt j.
videbitur. ad hoc supra de so. compet. verum, & quod ibi no.

4 ¶ Quæro, ad quem spectet creatio monachorum de iure cõi.
Sol. Io. Mo. dicit, q. ad Prælaturũ & conuentũ, alle. de his, quæ
fi. à præl. c. ea noscitur, & no. de ele. cum ecclesiã. Vnde dicit
Arch. q. Abbas non facit monachum sine voluntate fratrum de
iure cõi. alle. 16. q. 7. c. fi. Sed illud loquitur in creatione Abba-
tis, fm Io. An. Idem tenet Lap. Abb. vt requirat consilium vel
consensum sui conuentus, vt s. ne se. vac. c. j. alle. etiam d. c. ea
noscitur, & hoc intelligit verum, q. Abbas vult creare mona-
chum ipsi monasterio, & monasterium ipsi monacho obligan-
do, secus si velit ipsum ad professionem recipere ordini tantũ
& non monasterio obligando, quia tunc potest sine consensu
conuentus, tamen si conuentus nõ p̃dicat etiam in primo ca-
sũ valebit receptio. Et vide quod nõ. Arch. 16. q. 7. c. fi. & Gui.
in Spec. de sta. reg. ver. proxi. quæritur, fm Lap. Et idem tenet
Lap. de Ca. in sua allega. 32. videlicet, q. de iure cõi spectat ad
Abbatem, & conuentum. Et no. incidenter dictum Lap. quia
sentit, q. in professione, quæ obligat in genere nõ requiratur
persona, quæ habeat potestatem specialiter incorporandi in
5 illa religione. ¶ Sed pone, q. Episcopus mandet Abbati, &
conuentui, vt recipiat vnã certam in monasterio non men-
dicantium, & Abbatis concordat cum quinque de duodecim
alijs dissidentibus, an illa debeat recipi. Et an si appelletur ab
illa receptione sit legitima appellatio. Sol. Lap. de Ca. dicit in
dicta alleg. 32. q. non debeat recipi, quia cum receptio de iure
spectet simul ad Abbatis & conuentum, vt hic no. non po-
test ep̃s mandare, vt certas personas recipiant, quia collatio si-
ue electio debet esse libera. de ele. cum terra. Et libertas est sal-
tem in cui dando. de præb. relatũ. & c. inter cetera. & quia ha-
bens eligere, propria conscientia non ep̃i debet eligere. s. de
ele. c. pe. eo. li. Nec ob. q. Abbatis habeat secum quinque, quia
requiritur, q. habeat maiorem partem fm veram opi. posita
de concess. præben. postulasti, & s. eo. li. de appel. à collatione.
Et ex his inferitur, q. appellatione interposita à tali receptione
est legitima. de his, q. si. à maio. parte cap. c. j. fm Lap. ibi. Istud
procedit, q. ep̃s precipit, vt recipiant. Sed si monasterium abun-
daret & pateretur defectum monachorum, & ep̃s monet Ab-
batem & monachos, vt creent de nouo, & in termino assigna-
to non crearent, poterit ep̃s supplere negligentiam illorum, &
ibi monachos ponere, arg. eorum, quæ no. in c. ex parte, de cõ-
cess. præb. Item circumscrip̃ta omnium negligentia potest ep̃s
a creare monachos. 27. q. j. de viduis. 34. q. 5. quod Deo. & de
conuer. coniug. dudum. s. eo. tit. porrectum, quem sit creatum
poterit ep̃s mandare Abbati, vt illum recipiat, quia non decet
monachum extra monasterium stare. 16. q. j. placuit. quẽ Ab-
bas etiam non habens defectum monachorum tenebitur re-
cipere legitima exceptione cessante, multo fortius ergo mo-
nasterio indigente. Debet enim ep̃s monachorum curam, &
solicitudinem habere. 16. q. j. qui vere. in fi. 18. q. 2. si quis Ab-
bas. & c. Abbates, cũ similibus. Et ita tenet Gas. de Cal. in con-
si. 24. eo. tit. ¶ Gl. in ver. pertineat, quærit, ad quem spectet de
iure, & sol. in fi. gl. idem Io. Mo. & Arch. vt in tex. Io. An. idem
Iure. sic de iure communi canonicorum receptio spectat ad
vtrunque. de elec. cum ecclesiã. de sup. neg. præl. dilecto. fm
eum. ¶ Glo. si. in prin. alle. simile, & deinde soluit dubiũ aliud.
In fi. gl. Et fm illam decre. debet ista intelligi. s. vbi solus Abbas
hoc facit, licet de consensu vel consilio monachorũ, illo mor-
tuo non transit in capitulum. Io. And.

ADDITIONES.

- a Monachos. Adde Cal. consi. 15. & 23.

De voto, & voti redemptione. Rubrica.

SVMMA RIVM.

- 1 Voti solennizatio est introducta ex iure positivo, non ex iure diuino.
- 2 Deus appellatur caput ecclesiæ.
- 3 Matrimonium fuit à Deo institutum in Paradiso, & ab eo accepit vnio- nem, & indissolubilitatem.
- 4 Papa potest inducere impedimentum, inuadans matrimonium post con- tractum.
- 5 Ordo sacer habet annexum votum castitatis.
- 6 Vota non solennia quæ dicantur.
- 7 Impedimentum omne habile ad impediendum nõ est habile ad dirimendũ.
- 8 Poena quare imponatur grauior pro delictis manifestis.
- 9 Votum quid sit.
- 10 Voti solennitatem quare adinuenit ecclesiã.
- 11 Votum intranda religionis & professio tacita, quæ fit per assumptionem habitus professorum, an differant.
- 12 Matrimonium factum cõtra interdictum Papæ, etiã cũ decreto an teneat.
- 13 Matrimonium an dissoluatur, si vir ante copulam ordinetur ad sacros.
- 14 Constitutio quando equiparat duo extrema, quo ad certũ casum, & nõ quo ad alios, statuta in alia materia disponentia de altero equiparatorum non extenduntur ad aliud. Vide alium casum, num. 15.

Quod

Geminianus super Sexto Decretalium.

Vod votum. ¶ Gl. nō summat, Zen.

summat. Votum solennizatum per susceptionem sacri ordinis, vel per professionem factam alicui de religionib. per sedem Apostolicam approbata dirimit matrimonium post dictum: aliā solum impedit, sed non dirimit. h. d. In prima ponitur consultatio. In secunda responsio ibi, Nos igitur. quā pramittit motuum. Secunda ibi, Præsenti, ponens solennis voti duas species. Secunda ibi, Aut. Tertia ibi, Reliqua. Et ponit de non solenni, & pena transgressoris. ¶ ¶ No. q. solennizatio voti est introducta ex iure positivo, nō autem ex iure diuino. ad hoc, qui cle. vel vo. rursus. ¶ ¶ No. ¶ q. Deus appellat caput ecclesie, & sic facit ad dubiū, q. bona ecclesie sint penes Deum, & non penes Prælātū, vel aliū. de quo per Inn. de cau. pos. & proprie. cū super. de ver. sig. cum caula. ¶ ¶ No. q. matrimonium a Deo fuit institutum in Paradiso, & ab eo accepit vñionem & indissolubilitatē. vnde Matthæ. 19. quos Deus coniunxit, homo non separet. 27. q. 2. sunt qui dicunt. & ca. scripsit. ¶ No. q. vinculum matrimoniale est indissolubile, postquam est dictum. ad hoc de cōdi. appo. c. fi. ¶ ¶ No. q. Papa potest inducere impedimentū inualidans matrimonium post contractum, & sic licet non possit iam dictum dissolvere, de transla. praela. inter corporalia. potest tamen inhabilitare pñentes, vt si contrahāt, non teneat. a ad hoc de cog. spiri. super eo. cum si. ¶ ¶ No. q. sacer ordo habet annexum votum castitatis, in tantum, q. post dictum matrimonium non tenet. ¶ No. q. quo ad solennizandum votum paria sunt tacita & expressa professio. ad hoc s. tit. proxi. constitutionem. ¶ No. q. professio non obligat, nisi sit facta in religione approbata per Apostolicam sedem. ¶ ¶ No. quā dicantur vota non solennia, quia omnia exceptis duobus hic expressis, & sic est regula, q. nullum votum ab his censetur solenne. dicens ergo votum solenne ultra duo hic expressa, haberet hoc probare. ¶ ¶ No. q. nō omne impedimentum habile ad impediendum, est habile ad dirimendum. Et sic multa impediunt actum fieri, quā nō dissolunt iam contractum. ad hoc j. de cog. spiri. per cathedismum. ¶ ¶ No. causam quare grauior poena imponitur pro delictis manifestis, videlicet propter scandalū & malū exemplū, quā insurgunt ex illis. ¶ Opp. q. matrimonium non fuerit institutum in statu innocentie, sed post peccatum 32. q. 2. s. his ita. Sol. si quærat de prima institutione, quā fuit facta ad procreandam prolem, tunc illa fuit in statu innocentie, ita procedat tex. hic. Si quærat de secunda institutione, quā fuit facta propter peccatum, ad fornicationem euitandam, tunc illa nō fuit facta in statu innocentie, vt in cōtrario. & de hoc habetur ca. ca. & q. in sum. & dantur versus de excellentia matrimonij. Ex auctore loco medicinae tempore signo. Causa coniugij patet, excellentia casti. Primum, secundum, & quartū patent in tex. Tertium, & sextum ex solutione istius pñij. Quintum de biga. debitum. Io. And. ¶ Secundo opp. q. tacita professio non debeat eundem effectum inducere, quem inducit expressa. s. de elec. nullus. co. li. & c. indemnitatibus. in prin. & s. tit. proxi. c. j. Sol. dic. q. hic æquiparantur quantū ad solennizandum votum, vt j. tit. j. c. j. Sed in alijs effectibus non semper æquiparantur, vt in contrarijs. Et vide, quod no. j. ne cle. vel mo. c. 2. super 3. gl. Io. An. ¶ ¶ Quid sit votum. Sol. Inn. s. de reg. ad nostram. dicit, q. votum est conceptio animi deliberatione firmati. Vel dic, q. est alicuius boni cū deliberatione facta promissio. 27. q. j. de viduis. 2. De re enim mala, vel de bona sine deliberatione non obligat, fm Ray. & Gof. ad hoc s. co. veniens, & s. de reg. ad nostram, & co. tit. & li. constitutionem. in fi. fm Arch. Io. An. ¶ ¶ Quæro, quā fuit causa quare ecclesia adinuenit hanc solennitatem voti, cum apud Deum vtrunque votū æqualiter obliget? Sol. duplex ratio redditur. Prima publicæ honestatis iustitia. In honestum enim esset alligatum Deo, per monachatum vel ordinem sacrum pñere, 94. dist. cum in præterito, & c. se. Secunda, quia per votū solenne monachationis vel sacri ordinis sui corporis dñium, vñ in alijs translaturum, sic & per matrimonij. Illud ergo prædictorū, quod præcedit, soluit aliud. Ideo si matrimonij præcedit votū, soluit illud, si votum præcedit matrimonij, illud soluit. Et ista ratio deficit in voto simplici, non vestito solennitatib. illis, per quas corporis dñium videatur esse translaturum, & tunc dicendū est, q. nec votū, nec solennitas, sed pñstitutio ecclesie est illa, quā dirimit. & hoc bene potest ecclesia, quia aliā habiles ad pñhendum facit inhabiles, qd apparet, vt plurimū in impedimentis ipsius matrimonij. Ex quo concluditur per cōstitutionem ecclesie matrimonij dirimi, non per votū, licet aliquib. videat. Et placuit Hug. q. votum continentie, & ipsius voti substantia, repugnet substantie matrimonij. Nam primum repellit carnalē copulam, & matrimonium requirit consensum in copulā. Sed quicquid dicatur, ista quæstio satis clarē est expedita per istum tex. Et de

his vide no. qui cler. vel vo. rursus. super gl. 2. Et per Tho. 2. 2. q. 88. art. 7. vbi de solennitate voti tractatur. Et an differentia sit in voto castitatis, emissio per solutos, vel per coniugatos, ponit Inn. & Host. de conuer. coniug. dudum, & ibi no. super verbo, castitatem. Io. An. dicit Lap. Abb. q. Inn. & Host. ibi dixerunt, q. simplici promissione continentie cōiter facta constanter matrimonio per coniuges videntur adeo profiteri, q. si post carnaliter se cognoscant, peccant mortaliter, & q. soboles nata erit illegitima, b & q. alterutro ipsorum mortuo, si alter ad secunda vota migraverit matrimonium non tenebit. Secus in solutis, qui non ita ligantur, nisi aliter solenniter voucant, vt hic. Sed contra dictū ipsorū tenet ibi Io. An. in nouella, per istud c. Sed volens illud saluare, posset dicere, q. istud c. loquitur in solutis, non in coniugatis, & rationem diuersitatis ibi potes videre, fm Lap. Io. de Lig. dicit, q. istud c. loquitur gñaliter nō distinguendo de solutis, vel coniugatis, & sic impugnat dictū illorum, fm eum. Do. meus Ant. de Butr. ibi saluat melius dicens, q. aut coniuges voucant simpliciter castitatem respectu certę & approbatę regulę, & tunc procedat dictū Inn. & Host. aut non referunt ad certam regulam approbatam, & tunc non sunt stricti, & ita procedat dictū Io. An. & ista membra probat iste tex. fm do. meum ibi. ¶ Quare tex. dicit, q. quantū ad hoc dicitur solenne his duobus modis. Sol. dic. q. posset alijs modis solenniter fieri votum sine his solennitatibus, puta cū missa & litania, & similib. voueri cōtinentia, & tñ tale votum non dirimeret. Io. And. ¶ De quibus sacris ordinibus intelligitur tex. hic. Sol. dic. q. de sacris stricto modo sumendo, videlicet pro subdiaconatu & superioribus. s. de æta. & qual. a multis. Nam lato sumpto vocabulo sacri dicuntur etiam ordines inferiores, vt no. 32. dist. in sum. Io. An. ¶ Quid de obligatore ligioni in genere, quia tex. hic loquitur de obligato in specie, an idem sit, quod hic dñr, vt non possit pñhere postea matrimonium. Io. An. remittit ad no. s. tit. proxi. constitutionem, in vlti. gl. & ibi remittit ad c. cōsulti. de reg. Ex his infert, q. si aliquis profiteatur religionem mendicantiū approbatam, intra annum probationis, licet illi religioni non sit obligatus, quia est obligatus in genere religioni, si postea pñhat, non tenet matrimonium. Lap. Abb. dicit, q. licet isto casu non teneat matrimonium, vt hic dñr: tñ si fiat professio religionis, per sedē Apostolicam approbatā, per aliquem in manib. ipsius, qui non habet potestatem in ea recipiendi, & incorporandi profitentem in religione, quam proficitur si talis pñhat matrimonium, antequam ratificetur ab eo q. dictā potestatem habebat, cuius nomine recepta erat professio, tenet mñimoniū, fm Inn. Host. & Io. An. s. de reg. porredū. fm Lap. Abb. ¶ ¶ Sed an sit differentia inter votum intrādā religionis, & professionem tacitam, quā fit per assumptionem habitus professorum? Sol. dic. q. sic. Nā si quis voueat, vel promittat de intrādā religione, istud tale votum est simplex. s. tit. proxi. qui post votum. Vnde certum est, q. istud nō dissolueret matrimonij post dictum. Si vero profiteatur religionē expressē vel tacitē, & ex causa, illi religioni obligatus non est, sed religioni in genere, vt c. non solum, & c. constitutionem. in fi. tunc tale votū est solennizatum, vt ibi, & sic iste obligatus & alligatus est religioni, prius vero obligatus, vt fiat religiosus. Io. An. ¶ In verbo, reliqua. quæro an talis pñens post votum simplex possit exigere debitum. Arch. hoc tractat hic, de quo 27. q. j. de viduis. 2. q. 2. Agathosa, & plenē de hoc s. qui cle. vel vouen. rursus. in fi. Arch. hic tenet, q. licitē reddit, sed non exigit, quia primū est necessitatis, fm voluntatis. c Et exigendo frangit primā fidem, c ex quo damnationē meretur. 27. q. j. c. j. & 2. & d. c. de viduis. Item facit cōscientiam, & sic peccat. de rest. spol. literas. cum concor. Inducit etiam, q. no. de conuer. coniug. quidam. & c. decedens. in fi. 2. gl. Io. An. Sed an iste, de quo loquitur tex. mortua vxore teneatur religionem ingredi. Sol. Io. Mo. hic in addi. de hoc quærit. Sed dicit Io. An. q. ista quæstio non est dubia, si tex. intelligat de vouente continentia tantum. Sed ipse forsan intellexerat de illo, qui vouerat religionis ingressum, de quo de conuer. cōiu. quidā, & c. placet. Io. Mo. tenet, q. iste teneatur ingredi, ex quo cessat impedimenti causa, fm Io. An. ¶ ¶ Sed an matrimonium factū pñterdictū Papæ etiam cum decteto teneat? Sol. Io. An. Mo. tenet hic, q. sic, de ma. pñ. inter. cont. eccle. c. 2. de hoc s. de despon. impu. ad dissoluendum, super gl. fi. Io. And. ¶ Gl. j. dicit, quid.

ADDITIONES.

- a ¶ Nō teneat. Adde de potestate Papæ, circa matrimonia, Pe. de Anch. cōf. 410. B.
- b ¶ Illegitima. Adde Ro. sing. suis, fol. 21. B.
- c ¶ Frangit primā fidem. Dicit tamen do. Henr. Boic, in c. rursus. s. qui cle. vel vo. ma. contra. pos. q. cum sit iusta causa dispensandi, vt etiam exigi debitum possit, episcopus potest super hoc dispensare, ne cui videatur laqueus iniici. Itē frater Angel. in sua summa, in litera V, ver. votum, tenet quod talis exigens non peccet mortaliter, quia difficile est per medias vadas sicco transire pede.

quid determinet. In fi. gl. Et Inn. de reg. porrectum. & de frigi. fraternitatis. super verbo, alioqui. Ioā. An. ¶ Glo. 2. querit per qua verba matrimonium fuerit contractū a principio, & sol. In fi. gl. vide quod no. de fri. c. fi. super gl. simile. Ioan. An. ibi ipse approbat quod dicit ista gl. ¶ Glo. in verbo, sacri. colligit in prin. quod existens in minoribus cōtrahit matrimonium.

13 ¶ Deinde querit an matrimonium dissoluatur si ante copulā vir ordinatur ad sacros. Arguit pro & contra, & sol. In fi. glo. idem quod glo. tenet Archi. & Boa. in c. verum. de conuer. coniu. dicit, q̄ Guido de Suza. post matrimonium per se contractum nondum consummatum fuerat postulat in Episcōpum Taurinensem, sed postulatio nō fuit admissa, & pro ipso allegabatur decretalis, ex multa, s. eo. tit. vbi patet perfectiorē esse statū Epī statu monachali. Si ergo monachus dissoluit sponsalia de p̄senti, fortius Ep̄atus dissolueret. Sed postulatio sola non dissoluit, & iō merito fuit repulsa. Item constat ad Ep̄atum perueniri non posse, nisi per sacrum ordinem, qui nō dissoluit matrimoniū, vt est dictum in gl. ergo & c. De materia vide in c. ex parte. 2. de conuer. coniu. in gl. pe. & super ea. Ioā. An. Hodie est determinatum put dicit ista gl. vt patet in extra uagan. Io. 22. quē incipit, antiqua. No. tñ incidenter ista gl. in

14 fi. ¶ q̄ vbi constitutio equiparat duo extrema quo ad certum casum, & non quo ad alios, statuta in alia materia disponētia de altero equiparatorum non extenduntur ad aliud. Et similis gl. h̄r s. tit. proxi. constitutionem. & ibi dixi. ¶ Gl. in ver. tacitam. q̄rit qualiter tacitē profiteatur. ¶ In ea. gl. ibi, indistin. cte. intellige gl. de habitu distincto distinctione latenti, vt in cle. eos. de reg. Ioā. An. ¶ Gl. in ver. approbatis, q̄rit de duabus q̄stionibus, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, credebatur illam. idem tenet Archi. & facit quod no. de presby. non bap. c. j. super gl. 2. & facit, l. C. de fur. si nondum. Et aliam q̄stionem de illo, qui professus est approbatam in manibus Baratatorum, qui non erant illius religionis, vide in Spe. de sta. mo. ver. 40. Ioā. An. Lap. Abbas dicit, q̄ ibi dicit Ioā. de Deo tenere in q̄stionibus suis, q̄ si ille voluit absolute viram mutare, & in ordine cuius illi se nominabant viuere siue ibi, siue alibi vbiunque talis ordo vigeret, tunc cogendus est ad illum ordinem seruandum. Si vero intendebat se Deo obligare in illo tñ loco, & cum illis, tunc non tenetur alibi, fm Lap. do. Io. de Imo. non placet primum membrum, nisi illi habuissent mandatū ab illo, qui poterat incorporare religioni, vel nisi fuisset illorum nomine iactum, & postea per eos ratificatum, quia alias esset votum simplex nō solemne, iuxta no. de reg. porrectum. & s. ti. prox. c. constitutionem. & quod ibi no. post Lap. Secundum cū posset saluari dictum illius, quia non dicit, q̄ votum sit solemnizatum, sed dicit, q̄ cogendus est obseruare illum ordinem. Et ista compulsio esset faciēda etiam in voto simplici, quod ēr tenetur obseruare, vt hic, & s. tit. proxi. c. pe. in fi. gl. & fuit q̄ alleg. q̄ pro non dato habetur & c. s. de iurepa. quod autē. cum concor. vlt. gl. & q̄ veritate manifesta & c. 8. dist. veritate. Item sicut sponsalia, vel matrimonium, quae sunt nulla nō praestant impedimentum matrimonio p̄trahendo. de despon. impu. literas. & c. accessit. de spon. veniens, & c. cum in apostolica. Sic nec ordinatio nulla. In contrarium alleg. iura, q̄ probant impedimentum oriri ex eo, q̄ est nullum. Hec in matrimonijs, quae sunt nulla impediūt futura matrimonia, & ordines, j. de spon. c. j. de biga. nuper. Et in electione. de hoc de cle. auditis. ergo & in ordine: maxime propter intentionem recipientis. facit de conuer. coniu. quidam. & propter communem opi. q̄ ille esset Episcopus. 3. q̄. 7. s. tria. Dicit Io. An. q̄ propter ista duo vltima iura dicit istum obligari, qui intendebat contrahendo peccare, nec istud tangit hic gl. sed dicit, q̄ matrimonium contractum tenet. Damasc. in sua q. 2. tit. q̄ cle. vel vo. dicebat se de hoc dubitare. Plus tamen accedebat ad partem, q̄ teneret. In prima autem compilatione decreta lium erat quādam decretalis, quae incipiebat, cum institisset. in titulo p̄dicto, quae dicebat, q̄ ille, qui nimis enormiter & inordinate subdiaconatum receperat, poterat contrahere, & ibi no. Ala. Hug. intellexisse de illo, qui non receperat characterem. Petrus Hispanus dicebat se scire, q̄ decre. emanauerat p̄ter Papae scientiam. Ipse Alanus dicebat, q̄ Papa dispensauerat. Arch. tenet idem quod gl. hic, quia semper in spiritalibus veritas praefertur cōi opi. 25. q. 9. s. his ita. & ibi no. in gl. fi. Io. An. ¶ Gl. fi. colligit no. ex tex. In fi. glo. ad idem. 19. di. Anastasius, fm Arch. Ioā. An. ¶ Opp. Lap. Abb. de c. seriati. 3. di. & 28. di. quia sunt culpae. & c. qui se. & quod ibi no. vbi patet, q̄ ex voto viri promoti de licentia vxoris solemnizatur votum vxoris: ita q̄ si post matrimonium contrahat nō teneat: potest solui fm eum, q̄ illa c. sint correctā. Sed ipse tenet cōtrarium, quia ex voto viri solemnizatur votum vxoris, nam communicat sibi actiones, vt no. in d. c. Nec ob. istud ca. quod loquit q̄ solutus vouet: vel pōt dici, q̄ hoc facit nō vo-

tum, sed ecclesiae constitutio. de quo die vt no. d. c. Et per Io. An. in nouella de conuer. coniu. cū sis. super verbo, promittente. fm Lap. ¶ Sed pone, q̄ quidā vouit voto simplici seruare castitatem perpetuo, post tempus ingreditur religionem fratrum minorum, cui datur habitus sine probationis caputio per praelatum, qui eum recipit ad religionem: dictus autē intrans religionem, exiuit eam post tres menses, & intra dictum tempus, quo stetit in dicto habitu habuit pluries dicere, q̄ reputabat se professum, & non nouitium: & q̄ volebat tractari, vt p̄fessus, & nō sicut nouitius, a fratribus tñ in nullo actu qui tñ cōpetat p̄fessis fuit tractatus sicut p̄fessus. p̄dictus verō postquam exiuit ordinem contraxit matrimonium cum quadam per verba de p̄senti, queritur an istud matrimonium teneat de iure. sol. Lap. Abb. dicit, q̄ fuit datum consilium per quendam magistrum ordinis Minorum, & per ipsum tale matrimonium tenere de iure. Et est ratio, quia habitus cum caputio futo datus illi datur nouitijs fm regulā dicti ordinis prout placet praelatis, & in fine anni portans illum habitum facit p̄fessionem, sicut si habitum sine caputio futo portasset. Et q̄ licet prius votum emisisset continentie, nihilominus solus ingressus cum receptione habitus nouitij, vel indistincti non sufficit ad dirimendum matrimonium post contractum, vt s. tit. proxi. qui post votum. vt patet ibi, & proficetur in ipsa, & ibi, per fm solemne. per quod colligitur, q̄ votum de ingrediendo religionem non solemnizatur per ingressum religionis, & receptionē habitus, sed per p̄fessionem, quae p̄fessio siue sit expressa, siue tacita, oportet, q̄ sit, qui profiteatur, & qui p̄fessionem recipiat, & p̄tatem recipiendi, & incorporandi habeat, vt s. e. ti. porrectū. Et idē pari rōne in tacita, vt scilicet sit, qui possit dare habitū p̄fessionis, & qui recipiat, vt no. in isto c. per Arch. de expressa p̄fessione. Et per Io. An. post Inn. & Host. s. de reg. porrectum. fm Lap. Ioā. de Lig. tenet cū Lap. dicēs, q̄ assertio facta per istum, vt reputaret se professum, nō inducit p̄fessionem, quia solus non potest profiteri, sed est opus recipienti p̄fessionem: tamē dicit hoc p̄cedere nisi iste se immiscuisset actibus professorum, quia non posset p̄he- re matrimonium. Et licet Inn. videatur tenere contrarium in c. meminimus. qui cleri. vel vo. vbi tenet, q̄ vouens de intranda religione si postea intrat, votū sit solēne: tñ eius opi. non est vera, fm eum. do. Io. de Imo. dicit dictū Inn. p̄cedere, q̄ q̄s facit votum de certa religione intranda, & postea illā intrat. Sed hic vouerat simpliciter castitatem nō se referendo ad certam religionem. vnde licet postea intret certam religionem non intelligitur profiteri, nisi aliud appareat fm eum.

De statu regularium. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Moniales exire extra clausuras suorum monasteriorū est periculosum, & detestabile.
- 2 Votum emissum a monialibus debet esse spontaneum, & non coactum.
- 3 Constitutio noua imponens duriorē statum personis, non videtur includere personas iam receptas, nisi illud exprimat in constitutione.
- 4 Constitutio Papae ligat omnes vbiunque sint.
- 5 Monasteria monialium non est licitum ingredi sine speciali licentia superioris etiam legitima causa subsistent e. & nu. 9.
- 6 Vrecundia quid sit.
- 7 Abbatisa an possit exire monasterium pro visitandis monasterijs sibi subiectis.
- 8 Monachorum appellatione includuntur abbates, quando agitur de salute animarum.
- 10 Abbatisa an possit licentiarē.
- 11 Religio vna licet habeat obseruantiam quo ad clausuras religiosorum magis strictam non per hoc dicitur religio restringi.

Periculosum. ¶ Gl. j. diuidit: vide eā. Ego gl. j. diuidit, & quamlibet partem summabo de per se. Et hec prima pars posset sic summari. Moniales tacitē, vel expresse professae clausuras monasterij exire non possunt, nec alij ad illas intrare, nisi causa legitima, & superioris licentia interueniat. h. d. ¶ No. j. q̄ periculosum est, & detestabile moniales exire clausuras suorum monasteriorum, & sic videtur, q̄ licet consuetudo contrarium disponeret, non tamē valeret, cum consuetudo inducens periculum animarum non sit seruanda, s. de consue. c. j. ¶ No. q̄ votum emissum a monialibus debet esse spontaneū, & non coactum. ad hoc quod me. cau. c. j. ¶ No. q̄ corrumpens monialem p̄fessionem dicitur graue offensam inferre Deo, & religioni opprobrium. vide tex. in c. nec aliqua. 37. q. j. ¶ No. ar. quod dispositio relata ad vniuersitatem non videtur astringere singulos. vide per Ioā. An. de excess. praela. nimis. ¶ No. ar. quod constitutio noua imponens

Geminianus super Sexto Decretalium.

nens duriores statum personis, non vñ includere personas iā receptas, nisi illud exprimat in p̄stitutione. de quo s̄. de cōst.

4 c. si. de ma. & obe. statuimus. ¶ No. q̄ constitutio Papæ ligat omnes, vbiq; sint. ad hoc de consti. c. j. ¶ No. q̄ perpetuū pōt dici id quod refertur ad vitam hominis. de quo s̄. de rescri. ca. si. e. li. ¶ No. q̄ vbi est graue periculum & scandalum monialē inter alias stare p̄textu infirmitatis, licitū est stare extra clausuras. ¶ No. quod licet sit prohibitum existentibus sub clausura vt non exeant, non tñ vñ prohibitum alijs ad alios habere accessum, nisi aliud exprimat. ¶ No. q̄ etiā legitima causa subfistente non est licitum ingredi monasteria monialiū sine sp̄ali licentia superioris. ¶ No. quod liberius seruit Deo si quis se segregat ab actibus mundanis, & sic vita contemplatiua est securior, de renun. nisi cum pridē. ¶ Quæro quid est verecundia? sol. dicit q̄ est pudor vel timor, p̄pter quē cessatur ab illicitis, & hæc ingenuos prodit natales. 86. dist. non satis. ver. item consideranda. Io. An. Lap. alle. Senecam de gl'amantem li. 7. declamatione vlti. vbi dicit, quod est quædam proxima innocentie verecundia præbere se legibus. Lap. ¶ Sed nunquid licet abbatissæ extre monasterium p̄ visitadis monasterijs sibi subiectis. sol. Arc. putat q̄ non per istum tex. sic vniuersaliter loquētem dicēdo, quacūq; rōne vel cā. Vnde oportebit quod faciat visitationem per alium. Et vide no. in cle. j. e. ti. post principiu, in glo. istorum. Item quia gñaliter est scriptum, gñaliter est intelligendum. de cōiu. lepro. c. 2. vbi de hoc. Itē fortificatur hæc prohibitio pro eo quia j. duo soli casus exprimuntur. In alijs ergo stet valida prohibitio. ad id de dec. ad audientiam. 2. i. dist. omnino. 3. i. q. j. quomō. ibi, non dixit tres. & 8. di. consuetudinem. Nec ob. si dicatur q̄ iste tex. non loquitur de abbatissā, sed de monialibus: quia rñdet q̄ appellatione monachorum, includuntur abbates vbi agitur de salute animarum. s̄. de symo. c. si. Item quia infra. s̄. verum. exprimit de abbatissā. Io. An. dicit tamen Io. An. q̄ fertur istam consuetudinem non fuisse receptā in partibus Gallicanis, & dicit q̄ vidit ipsam etiam nō seruari Venetijs, s̄m eum. ¶ An requiratur coniunctim q̄ cā sit rationabilis & manifesta. An sufficiat alterum tantū vt quis possit ingredi? so. dicit quod requiruntur coniunctim, vt probat tex. p̄ illā copulatiuā. ad hoc de vi. & honest. cler. monasteria. cum ibi no. Io. An. ¶ Ad quem spectet dare hanc licentiā. Sol. dicit q̄ ad illum qui præest illi monasterio. 18. q. 2. in decima. qui debet esse ab episcopo comprobatus, ea. q. qui religiosus. Io. An. Et requiritur q̄ licentia sit specialiter petita & obtenta.

10 s̄m Arc. Io. An. ¶ Sed an abbatissā poterit dare hanc licentiā? Io. Mo. hic in addi. dicit q̄ abbatissā non poterit: quia ipsa arctat hac clausura, ergo contra eam non habet facere, vt j. eo. s̄. verum. & s̄. seq. Et mulieres vt plurimum aduersus sua commoda laborare nituntur. C. de spon. l. 4. 3. q. 5. mulierem. & sic est vñ de ep̄o. arg. 18. q. 2. hoc tñ. & c. luminoso. & c. definimus. in fi. concludit q̄ spectet ad alios superiores qui hēnt facere clausuram. j. c. s̄. & qm̄. Ergo & ea quæ eam comitantur. arg. ff. de iurif. om. iu. l. 2. s̄. de offi. dele. p̄terea. & s̄. de do. post diuor. rest. de prudentia. s̄m eum. Et hoc non poluit Io. An. ¶ Glo. in ver. p̄sentes, q̄ alię sunt literales, recita per p̄riū in ea formatum, & solue dupliciter vt facit glo. ¶ In ea. glo. ibi, taxatur. idē Io. Mo. Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, & ista decre. & cle. ne in agro. & per illa iura patet Papam circa professos multū posse in cibis vestibus, modo manēdi, & similibus, quæ plus cadunt in bonis fortunæ: reseruata tñ naturali sustentatione & substantialib. regulę, de quibus dicit vt s̄. e. cum ad monasteriū. in fi. In bonis autem naturā gratię vel glorię, non est tanta Papę potentia, q̄ per se patet: illa enim Deus cuius vices gerit non transtulit in eundem. Io. An. dicit Lap. Ab. q̄ ista glo. fuit Guil. de mon. Lau. quam vide in cle. attēdētes. in ver. in subscriptis. e. ti. Lap.

11 ¶ No. tamen primam solutionem gl. q̄ licet vna religio hēat obseruantiam quo ad clausuras religiosorum magis strictā, per hoc non dñ religio restringi. qđ no. q̄a facit ad dubiū per quæ signa cognoscatur strictura religiosorum: quia clausura sola hoc nō arguit, q̄ no. p̄o fratrib. Carrusensibus, q̄a ex sola clausura p̄tinua non dicerent habere strictiorem regulā. ¶ Glo. in ver. partib. querit de rōne tex. & sol. ¶ Gl. in ver. perpetuā, querit de duabus questionib. & sol. In fi. glo. primum dictum tenet etiam hic Arc. & qđ dicit gl. in secundo dicto, intellige qñ p̄ficeretur in monasterio eiusdem religionis & habitus. de quo dicit vt in cle. j. de elec. Io. An. Glo. in ver. professę, in prin. alleg. cōcor. deinde soluit dubiū. ¶ Gl. in ver. honestę, inducit tex. ad solutionē dubij. ¶ Gl. in ver. cā, querit de exemplo, & soluit.

ADDITIONES.

- a ¶ Vita contemplatiua. Vide Do. Fely. in rub. de ma. & obe. in 3. col.
- b ¶ Abbates. Adde qñ appellatione monachorū includantur abbates, R. offi. 3. 8. B.
- c ¶ P̄cess. Adde q̄ voluit Fred. consi. 95. vbi dicit quod licentia eligendi confessorum debet dari per eum qui confirmat abbatissam.
- d ¶ Strictiorem. Adde Lap. alleg. 57. vbi qualiter vna religio sit altera strictior.

S V M M A R I V M.

- 1 Sorores tot debent recipi in monasterio mendicantium, quot poterunt sine penuria sustentari, & vltra non valet receptio.
 - 2 Moniales debent sustentari de bonis & prouentibus monasterij.
 - 3 Papa potest irritare votum emissum in religione quando prohibitio sit ante factum votum.
 - 4 Verbum absque penuria, quomodo intelligatur.
 - 5 Virgines dicentes se meretrices si ingrediuntur monasterium institutum, solum ad recipiendum meretrices penitentes, & non alias, non tenet receptio.
- 1 **Sane.** ¶ Posset sic summari. In monasterio non mendicantium tot sorores debent recipi quot poterunt sine penuria sustentari, & vltra non valet receptio. hoc dicit. ¶ No. arg. a contrario, quod etiam monasteria monialium reperiuntur de ordine mendicantium, & sic est hic tex. contra dictum Guil. in cle. attendentes. eod. tit. ¶ No. q̄ moniales non eliguntur, sed recipiuntur. vide tex. quid in monachis. de re. c. si. ¶ No. q̄ moniales debent sustentari de bonis, & prouentibus monasterij. Et sic facit ad dubium, q̄ nouitia egrediens monasterium intra annum probationis nō debeat restituere alimenta monasterio, quia fructus sunt ad hoc deputati, vt sustententur, vt vult iste tex. tñ necessario hoc non probat: quia loquitur hic de professis. ¶ No. q̄ Papa potest irritare votum emissum in religione, quando prohibitio sit ante factum votum: sed an possit post votum factum, vide in c. cum ad monasterium. in fi. c. ti. ¶ Glo. in ver. absq; penuria, recita per questionem quomodo intelligatur absque penuria. gl. sol. & ex hoc infert instruēdo qualiter articulus debet formari in hac materia. ¶ In ea. glo. ibi prolata, no. glo. quæ vult, q̄ istud opponatur contra articulos, postquam est lapsa dilatio ad probandum, alias si opponeretur ante, esset instruere aduersariū ad reformādum articulum. & est simile, q̄ no. s̄. de libel. ob. c. fi. in fi. s̄m Io. An. In fi. glo. debent ergo esse cauti formantes articulos in ponderandis verbis. & facit quod no. j. de homici. super verbo Christianorum. & c. 2. in prin. Io. An. ¶ Gl. in ver. irritum, querit & sol. In fi. glo. idem Ioan. Mon. & Arch. & bene facit, q̄ no. 80. distinct. cap. pen. & facit iste s̄. pro questione Io. de Deo lib. 3. q. 10. vbi tenuit, q̄ si virgines dicentes se meretrices ingrediuntur monasterium institutum solum ad recipiendum meretrices penitentes, & non alias, non tenet receptio, nec possunt ibi saluari fraude durante: qua reuelata debet inde expelli, & alleg. de elec. dilecti. Item quia mentiri non debuerunt etiam humilitatis causa. 22. q. 2. cū humilitatis. & facit q̄ ibi no. Debet enim legaliter iuste & sancte fieri ingressus monasterij. 3. q. 5. notificasti. Nam reprehensa fuit vxor Hieroboam quæ sub specie paupercule intrauit ad prophetam. 3. Regum. 14. j. q. j. iudices. Et per hoc respōdetur ad id quod dicitur, q̄ bonarum mentium est timere culpam & c. de obserua. ieiun. consilium. cum concor. & quod non debet esse melior cōditio meretricum quā virginum. Sed dicit Io. And. q̄ ex his so. Ioan. de Deo coadiuuatur sic per hanc decr. si per virgines occupentur loca monasterij ad numerum, quo plures nō possunt absque penuria sustentari, auferetur ingrediendi facultas meretricibus penitere volentibus, cum ipsarum receptio non teneret per hunc. s̄. & sic remaneret in peccato, & fieret contra mentem instituentis locum. Et optime facit cle. quia contingit. ver. cum tamen. & concor. ibi posita de reli. do. nec obft. j. de pen. quamuis. vbi vtimur re ad aliud bonum quā fuit instituta, quia illud potius est p̄ter, q̄ dñ. Itē ibi p̄ena carceris includit custodiam, facit de hære. vt commissi. ver. & illo rum. & cle. j. e. ti. s̄. sane. Fateri tamen oportet verba institutio nis fore ponderanda. de priui. porro. cum concor. Io. And.

ADDITIONIO.

- a ¶ Restituere. Adde, an exeunti de monasterio, vel morienti intra annum probationis, sint restituenda ea quæ portauit. Cal. consi. 9. hoc ti. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Abbatissæ adstrictæ ad iuramentum fidelitatis propter feudum qualiter iurabunt principibus secularibus.
 - 7 Monasterium siue regatur per abbatissam, siue per priorissam, idem est.
 - 3 Personæ ecclesiasticæ iurant dominis temporalibus quando ab eis tenent temporalia.
 - 4 Specialitas concessa debet esse contenta suis terminis.
- 1 **Verum.** ¶ Posset sic summari. Abbatissæ principibus secularibus ad fidelitatis sacramentum p̄standum adstrictę si non possunt per procuratorem iurare personaliter exeundo monasterium, iurabunt absque dilatio ne ad monasterium rediturę. h. d. ¶ No. arg. non esse differentiationem quo ad iuris dispōnē siue monasterium regatur per abbatissam siue per priorissam. ¶ No. moniales possent temporalia in feudum

3 feudum retinere a dñis tpibus. ¶ No. q. personę ecclesiasticę iurant dñis temporalibus, qñ ab eis tenent temporalia. ad hoc s. de iureiur. nimis. ¶ No. ar. q. appellatione monialium comprehenditur abbatissa. Nam supra prohibitum erat de monialibus, & hic certo casu excipiet abbatissam. ¶ No. q. specialitas concessa, suis terminis dēt esse contenta, qua expedita sine fraude redeundū est ad ius cōe. Et causa spālitaris cessante cessat specialitas. ad hoc. C. de epis. & cle. generaliter. ff. de vulg. & pup. substi. ex facto. fm Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ Gl. in verbo, temporalis, querit quid de ecclesiasticis, & soluit. ¶ Gl. in verbo, homagiū. recita per contrarium, & solue vt gl. ¶ Gl. in verbo, societate. qrit de exēplo literę, & sol. ¶ In ea. glo. ibi, an tequam, & est ratio, quia talis ætas valet ad tollendam suspicionem. 18. q. 2. definimus. in fi. 34. di. fraternitatis. Et vide no. post Inn. pręsump. cum in iuuentute. post prin. Item ad informationem morum poterit habere secum suum patrem spiritualem. 12. q. j. c. j. 18. q. 2. in decima. secundum Arch. Io. An. ¶ Gl. in verbo, in fraudem. alle. concor. deinde querit, quare hic non apponitur pena sicut ibi, & sol.

S V M M A R I V M.

- 1 Causa, & occasio differunt.
- 2 Monasterij cura, & administratio pōt committi simplici moniali.
- 3 Verba rogatiua in materia precepti stant preceptiue, & non rogatiue.
- 4 Mulieres non debent compelli, vt personaliter ad iudicium veniant.

Porro. ¶ Posset sic summari. Compelluntur domin temporales remittentes per censuram ecclesiasticam vt in suis curijs admittant abbatissas per procuratores litigare. Ecclesiastici vero, & in spiritualibus eorū pcuratores admittere debent. h. d. ¶ No. differentiam inter causam, & occasionem. de quo per Arch. & per Io. An. in c. solitæ. de ma. & obe. ¶ No. q. cura, & administratio monasterij potest committi etiam simplici moniali monasterij. Et no. opt. tex. q. talis monialis potest constituere procuratorem ad causam monasterij circa administrationem sibi commissam. vide s. de iud. cū deputati. ¶ No. q. quandoque argumen. a vulgari locutione. ad hoc. s. de iniur. c. j. ¶ No. opti. arg. q. verba rogatiua in materia precepti stant preceptiue, & non rogatiue. ad hoc glo. 11. q. 3. rogo. probat tex. hic, qui rogata, & si nō obseruat vult q. excomunicentur. ¶ No. de iure prohibitum mulieres compelli, vt personaliter ad iudicium veniant, ad hoc. s. de iud. mulieres. C. de epis. & cle. auth. causa. & no. 11. q. j. de persona. ¶ No. q. appellatione prelatorum comprehenduntur Epi, & superiores, & inferiores. ¶ No. hic tex. expressum, q. appellatione monialium comprehenditur abbatissa. Nam supra dixit de abbatissa, & monialibus, nunc dicit de predictis monialibus, & sic intendit includere etiam abbatissas. ¶ Quero, quid sit curia, a So. Io. An. remittit ad no. per gl. que habetur in cle. ne in agro. s. quia vero, in gl. que incipit, de offi. e. tit. Et simile verbum habetur. 11. q. j. si quis clericus. de offi. or. quanto. de sen. excom. decernimus. & c. si iudex laicus. j. e. li. Et dicit, q. quando ista dictio curia, producit secundam ponitur, pro meritrice, & datur ver. Curia ius curat, meretrix est dic. a curia. item ad comprehensionem curiarū alios dedit ver. Curia curiarū genitrix, nutrix, q. malorum. Ignotis notos, inhonestis æquat honestos. Io. An. Lap. Ab. dñt, q. Philosophus interrogatus quid esset curia, respondit. Curia est locus determinatus ad decipiendum, & ad superandum se inuicem. fm Lap. ¶ Gl. in verbo, partibus. querit de exemplo tex. deinde opponit, q. superflua sit ista decre. quia nullus compellitur in causa ciuili litigare personaliter. de proc. querelā. gl. soluit. ¶ Gl. super verbo, inducat, recita per contrarium, q. Papa non possit statuere contra laicos. de iudi. nouit. glo. solu. ¶ Gl. in verbo, tractari recita per contrarium q. iste tex. sit superfluus. per c. mulieres. s. de iud. vbi idem statutum erat, & sic est contra id, quod Papa fuit protestatus in premio. glo. sol.

A D D I T I O.

- 1 Curia. Adde Old. consil. 321. & Adde Do. Fel. q. non debet dici, ita seruat curia Romana, nisi de hoc appareat declaratio, vel constitutio. in c. 2. ver. stylus curiæ. de rescrip.

S V M M A R I V M.

- 1 Iurium executore carentium inutilis est editio.
- 2 Iurisdictio qñ datur a lege alias non habenti intelligitur delegata, quando lex concedens hoc exprimit.
- 3 Monasteria etiam exempta dicuntur esse de diocesi.
- 4 Delegatus Pape potest inuocare brachium seculare.
- 5 Ordinarij nullam iurisdictionem exercere possunt in exemptos.
- 6 Et an contra istud ius possit prescribi, nu. 6.
- 7 Acrimonia, quid dicatur.
- 8 Monasterium monialium est exemptum, Episcopus facit constitutionem, q. nullus accedat ad illud sine sua licentia, & contrarium faciens eo ipso sit excoicatus, an subditus, vel exemptus accedens ad illud sine Episcopi licentia sit excommunicatus.

9 Monialis si grauatur infirmitate euidenti, & graui ita vt non possit morari cum alijs sine scandalo, an possit exire monasterium sine licentia superioris, de consensu tamen monialium.

Et quoniam.

¶ Posset sic summari. Ordinarij locorum in subiectis monasterijs propria exemptis autoritate applica clausurā procurare debent. Nec est propter hoc in alijs casibus iurisdō super exemptos attributa. ¶ No. q. inefficax est editio iurium executore carētiū. 1 concor. sunt in gl. ¶ No. q. vbi iurisdicō datur a lege, alias nō habenti intelligitur delegata, quando cōcedens hoc exprimit. 2 ad hoc de of. or. irrefragabili, a & de hoc. e. tit. cū ab ecclesiasticis. ¶ No. q. monasteria etiam exempta dicuntur esse de diocesi. vide de rescr. Abbate. & no. gl. in cle. frequen. de excels. pla. ¶ No. quibus expensis debent reparari monasteria monialiū. 4 ¶ No. ar. pro & contra, q. delegatus Pape potest inuocare brachium seculare. inducitur tex. pro hoc, quia hic exprimit. In contrarium inducitur, quia ex quo exprimitur, non videbatur, q. possit sine expressione. de quo. s. de off. deleg. de causis. 5 ¶ No. regulam negatiuam q. ordinarij nullam iurisdictionē exercere possunt in exemptos, & sic videtur per illam vniuersalem negatiuam, q. non possint exercere etiam iurisdictionem voluntariam. de quo. j. de priuile. c. j. ¶ Quæro, an possit prescribi q. istud ius? Sol. Arch. dicit, q. non cum isti debeant obseruare in virtute sanctę obedientię. Vnde talis consuetudo preiudicans huic iuri esse irrationabilis. s. de consue. c. fi. & similis tex. s. d. e sepul. c. j. Io. An. ¶ Quid sit acrimonia? So. dic, q. ponitur p. excommuni. & sic exponitur, j. de imm. ecc. decet. in fi. & de hoc. 16. q. j. placet. in fi. vbi idem verbum. & 18. q. 4. attendendum. & ff. ad l. Iul. pec. l. sacrilegij. Vel fm Io. Mo. componitur ab acer. & moneo quasi acris monitio, & de notat austeritatem in vultu, & idem verbum de immu. ec. decet. Io. An. ¶ An isti abbates possunt inuocare brachium seculare? So. Arc. dicit, q. sic. alle. c. administratores. hic all. in gl. dum ibi dicit Episcopis, & ecclesiasticis viris. 11. q. 3. qui resistit. Io. An. ¶ Gl. in verbo, primatibus. recita per contrarium, b q. non sit differentia inter primatem, & patriarcham. b 99. di. c. j. gl. so. In fi. gl. Arch. satis instat in his hic, & repetit, quod legitur, & no. 21. di. clerics. post prin. Et dicit, q. hic loquitur de illis patriarchis, de quibus, s. de priui. antiqua. De primatibus autem hf. 18. di. c. j. 65. di. persona. 3. q. 6. hoc quippe. 6. q. 4. si inter. & 3. q. 4. sicut excellentiam. de maio. & obe. c. fi. Io. An. 8 ¶ Sed pone, q. monasterium monialium est exemptum: Eps facit cōstitutionē, q. nullus accedat ad illud sine sua licentia, & contrarium faciens eo ipso sit excommunicatus. Nunquid subditus suus, vel non subditus, & sic exemptus accedens ad illud sine Epi licentia erit excoicatus? Sol. Lap. Abb. hic primo arguit, q. non. Nā extra territorium & c. vt s. de consil. c. 2. e. li. & nihil ad Epm de monasterio exempto, j. de priui. c. j. ipse determinat q. indistinctē in subdito Epi. Sed in non subdito idem si vadat ad illud per suam diocēsim: alias nō dummodo non ignorent probabiliter per istā constitutionem excoicationem incurrere, secus aut esset, si Eps faceret constitutionē sub eadē pena, vel alia, q. nullus in tali monasterio in sua diocesi sito licet exēpto, aliquid inhonesti committat, quia tūc q. cūq. sit ille cōmittens nō incurrat penā in cōstitutione pterā, & hoc pp illud. c. 2. s. de const. e. li. facit. 18. q. 2. luminoso, & p dictum. c. j. de priui. & c. si Papa, & s. eo. lib. de of. or. cū Eps. ar. a prio facit etiam ad id, quod de exempto dicit, vt no. gl. super ver. clericos. in cle. diocesanis. de vita & hon. cle. fm Lap. Et pro dicto Lap. quatenus loquitur de exemptis, vt ligentur, facit, q. no. j. de priui. c. j. de illo, qui existens in loco exempto balistans interfecit existentem in loco exēpto, q. possit ordinarius eum punire. Nā ex quo Eps imponit penā cūti ad monasteriū, & istud ire est delinquere, & sic est delictū factū in loco non exempto, licet sit cōsummatū in loco exēpto, ex quo sequitur, q. ordinarius posset punire. c. ad q. optimē facit, s. de priui. patētib. & qd ibi no. p. do. meū. Hec crederem vera, nisi tales exempti essent et exēpti rōne delicti cōmissi in loco nō exempto, quia taliter exēptum nō includeret statutū Epi, cum iudicetur nullo modo subiectus, & nō subiectum non ligat statuta, vt d. c. fi. de const. & de re. ecc. non alie. c. 2. facit, q. non. j. de priui. c. j. ¶ Vidi dubitari an si monialis grauatur infirmitate euidenti, & graui ita vt non possit morari cum alijs sine scandalo, possit exire monasterium sine licētia superioris de p̄sensu tñ monialium. & alle. iste tex. q. sic, q. dū loquit de exeunte propter

A D D I T I O N E S.

- a Irrefragabili. vbi vide Do. Fel. subtiliter more suo tractantem.
- b Non sit differentia inter primatem, & patriarcham. Adde Felin. in rub. de maio. & obe. circa prin. & Panor. in c. j. & ibi posui aliquid in apof. ad ipsum in j. mea apo. de transla. Episcopi.
- c Posset punire. Adde qd voluit Cal. consil. 13. de iud. & latius Fel. consil. 2. & 299.

Geminianus super Sexto Decretalium.

propter infirmitatem, non facit mentionem de superiore, ergo non vñ illo casu necessaria licentia. cū videat per istud ius concessa, & per hoc cessat id, quod posset in prium allegari, q̄ non habeat velle, & sic non poterat exire: quia qñ lex dat licentiam monacho actū faciendi, illo casu hēt velle autoritate illius iuris licentiā dantis, vt no. gl. fi. 12. q. j. nō dicatis. In prium facit, quia quod monachus exeat monasteriū est prohibitū sine licentia superioris, vt patet 20. q. 4. monachum. cū si. Et patet de iuris dispositione requiri superioris licentiā. Ergo licet lex postea disponat certo casu, vt liceat exire monasterium, debet intelligi cū licentia superioris. ad hoc, qđ no. gl. de dona. applicat. & 12. q. bone rei. vbi dī, q̄ licet ius det potestatem Ep̄o donandi centesimā, intelligitur de cōsensu sui capli, licet hoc ibi nō exprimatur, cū per alia iura in alienationibus rerū ecclesiæ talis p̄sensus requiratur. Ita dicam in proposito, licet iste tex. non dixerit, de licentia superioris intelligitur, ex quo per alia iura in egressu talis licentia est necessaria. Ego respōdi, q̄ si infirmitas erat manifesta, vt hic dicit tex. & scandalosa, & poterat haberi in breui consensus superioris, q̄ tunc credebā illum requiri per rationes vltimo loco factas. Si vero in breui non poterat obtinere, puta quia fortē erat in remotis, ex quo talis erat infirmitas, q̄ poterat exire ad tēpus, donec curaretur morbus, & postea rediret. & ita procedant ar. contraria. ad qđ facit tex. hic in §. verū. vbi si non potest obtineri, vt homagium fiat per procuratorem, potest exire abbatissā monasteriū, donec p̄stetur homagium, ita hic ex quo nō potest obtineri licentia propter distantiam loci, exeat monasteriū propter instantem necessitatem. Et propter hoc credebam, q̄ illa monialis non incurreret isto casu sententiā excoicationis late per superiorem simpliciter contra exeuntes monasteriū sine licentia, q̄a non erat verisimile, q̄ proferēs intelligeret de isto casu ita necessario. a facit qđ no. gl. de testi. co. cum super.

ADDITIONO.

a Ita necessario. Adde pro hoc, qđ voluit Anc. consil. 24. i. vltra medium.

De religiosis domibus. Rubrica.

SUMMARY.

- 1 Importunitate petentium aliquando conceduntur non concedenda.
- 2 Factum presumptuosa temeritate, quid dicatur.
- 3 Religionem de nouo inuenire, & habitum nouæ religionis, differunt.
- 4 Papa solus potest approbare nouum ordinem, vel nouam religionem.
- 5 Extorquere quid dicatur.
- 6 Ordo, & religio an differant.
- 7 Reuocatio mendicantium an includat monasteria monialium.
- 8 Concilium de quo hic, quando fuerit celebratum.

Eligionum. ¶ Glo. j. diuidit, vide eam.

Ego legā per partes, & sum mabo quamlibet partē per se. Prima pars potest sic summiari. Non licet nouum ordinem, vel nouam religionem, aut habitum nouæ religionis creare, & assumere, & reuocati sunt ordines mendicantium per Papam nō approbati post conciliū. h. d. ¶ No. primo, q̄ diuersitas religionum inducit confusionē. ¶ ¶ No. q̄ propter importunitatem petentium, qñq; concedū non cōcedenda. concor. sunt in gl. & pondera tex. quia talis concessio nō vñ libera, sed extorta, qđ no. p̄ statutis, q̄ requirerēt liberam concessionem, quia ista non vñ esse libera. ¶ ¶ No. q̄ illud dī p̄sumptuosa temeritate factū, quod sit propria autoritate in materia requirente licentiā superioris. ¶ No. ar. q̄ nō dī superfluum, si repetat idē qđ erat dictū, qñ primū non bene seruabatur. ¶ ¶ No. hic ar. q̄ aliud est religionē de nouo inuenire, aliud habitū nouæ religionis, qđ declarabitur j. & eodem modo aliud vñ religio, aliud ordo. ¶ ¶ No. q̄ solus Papa a est ille, qui potest approbare nouū ordinem, vel nouam religionē. ad hoc, §. de vo. c. j. e. li. ¶ No. quod qñ factum non tenet de iure potest fieri reuocatio, ēt de facto. quod no. pro his, quæ habentur de app. cum cessante. ¶ Opp. q̄ licet creatio istorū ordinum fuerit facta p̄ prohibitionem concilij, per hoc nō sit nulla, quia factum p̄ prohibitionem non est nullum. de mat. p̄c. p̄ inter. eccl. per totum. cuius prium vult hic tex. so. fm Gar. & Io. Mo. si constitutio prohibens non procedit vltra, quod sit p̄ non valet. C. de legi. non est dubium. si vltra procedit, illud seruabitur. vide qđ no. de spon. du. tua. & qđ no. de reg. apostolice. super ver. obtinent. Io. An. ¶ ¶ Quæro, quid sit extorquere. So. dic. q̄ illud, quod per importunitatem obtinetur, & sic exigere est ab inuito extorquere. ff. de leg. 3. fideicommissa. §. si rem. Io. An. ¶ ¶ Quæro, de quibus mendicantibus loquatur hic tex. dum dicit, q̄ non meruerunt habere approbationem? So. Guil. ponit exemplum in his, qui vulgo dicuntur apostoli, qui tamen fm apostolum non volebant sibi victum manibus q̄re-

re. 10. q. 3. cauendum. & §. de censu. cum apostolus. Ioan. And. ¶ ¶ Quæro, an sit differētia inter ordinem, & religionem. So. Io. An. dicit, q̄ aliq̄ hoc disputat, & q̄ sint diuersa, inducitur. j. de priu. Ep̄orum. de sen. exc. c. fi. vbi videtur poni, vt diuersa. Sed ista de cr. videtur approbare prium. Nam principiū istius de cr. solum exprimit religionem, & idem in sequenti linea hic, & in ver. cunctos. hic permiscet simul ista duo. Sed a §. confirmatos, vsque ad finem per singulos §. de ordine loquitur, non repetens de religione, ex quibus permistis colligitur apertē diuersitatem notari non posse. & facit istud ad no. in clem. j. de ele. Ioan. An. ¶ ¶ Quæro, an reuocatio mendicantium hic posita includat monasteria monialium? Sol. Arch. hic tenet, q̄ sic, cū iste tex. simpliciter, & indistinctē loquat. ad hoc. ff. de ver. sig. l. j. ff. de const. pecu. l. j. Sed Guil. tenebat priū, quia in fœminis est alia rō q̄ in viris. Nec fortē mens Papæ fuit intelligere de illis. Vnde necessaria esset interpretatio. per qđ dicebat, quod multe de statu suo fluctuabant. Sed dicit Ioā. An. primū tenendum, quia non videt, in quo habet dubitare, ex quo nō fuerant approbate, fm eum. ¶ ¶ Quæro qñ fuerit celebratum istud concilium, de quo hic dicitur? So. dicit Ioan. An. q̄ istud fuit tempore Inn. 3. de quo §. de deci. c. pe. & no. §. de elec. ne mo. e. li. super gl. 2. Sed Guil. & Arch. hic dicunt concilium istud fuisse anno ab incarnatione do. 13. 15. Ponti. sui anno. 18, & quos anni iuste computantur ab incarnatione. alle. Arch. 23. dist. in nomine dñi. in prin. & 2. q. 7. §. forma. Potuit ēt concilium inchoare in 17. & postea finire in 18. anno Ponti. Inn. & Io. An. Et idem, quod sit hic, fecit Io. 22. Ponti. sui anno. 2. Et reuocauit quantum de facto processerat eos, qui dicuntur fraticelli, vel fratres de paupere vita, vel bizochi, vel bigini, non obstante aliqua confirmatione si quā habuissent a Cælestino v. vel a diocesani Ep̄is, vt patet in sua constitutione, q̄ incipit, sancta Romana. quæ fuit sub bulla transmissa dño legato Bonon. tempore Io. An. fm eum. ¶ ¶ Gl. j. ponit diuisionē. In fi. gl. Gar. faciens sex partes diuidit tertiam in duas. Sed clericus Pisanus, & Io. Mo. faciunt 5. & diuidunt solum tertiam, & in prima concor. cum glo. Boar. facit 7. partes. De secunda enim facit tres ibi, p̄sonis. Et duas de tertia, vt §. Io. An. ¶ ¶ Gl. 2. alleg. similia conformia tex. ¶ ¶ Gl. in ver. habitum. recita p̄ prium, q̄ sit licitum nouum habitum induere. 41. dist. per sy. moniam. gl. sol. In fi. gl. no. bene istam gl. quia non esset licitū nouam congregationem facere assumēdo habitum diuersū ab alijs, & communem inter se, qđ secus esset, si singulariter q̄s vellet facere in domo sua ppria. ¶ ¶ Quærit glo. in verbo, affatim. de intellectu huius verbi, & sol. ¶ ¶ In ea. gl. ibi, gñaliter, alleg. Guil. 23. dist. preterea. in fi. & hymnum, Primo dierum oium, & Summæ Deus clemētia. Et dicunt deriuatores, q̄ primū dēt scribi per vnicum f, & vltima l̄ra n. fm p̄ duplex ff. & addunt ver. Est afatos primi caput, affatusque secundi. Io. An.

ADDITIONO.

a Solus Papa. Adde Abb. consil. 7. vbi ponit an ordo Beate Brigidæ sit approbatus.

SUMMARY.

- 1 Mendicantes qui dicantur, & nu. 7.
- 2 Mendicantes non debent habere redditus etiam sine possessione.
- 3 Religio an sit mendicantium, qualiter cognoscatur.
- 4 Collegio destructo, vel aliquo de eis excedente, non diuiduntur bona collegij inter homines collegij.
- 5 Papa potest per suam prohibitionē inuadare professionē factā in religione.
- 6 Religiosi non possunt habere sepulturam extraneorum, nec predicare, vel confessionem illorum audire sine licentia superioris.
- 7 Textus præsens an habeat locum in mendicantibus, ex constitutionibus. Et si non sint de mendicantibus, sed de facto mendicant, nu. 9.
- 8 Mendicus vnde dicatur.
- 9 Professor verbum, quid significet.
- 10 Prohibitio de nouis locis acquirendis, an habeat locum in omnibus mendicantibus.
- 11 Pena excommunicationis, de qua hic, ad quæ referatur.
- 12 Bona ingredientium ordinem minorum, vel predicatorum, vel aliorum mendicantium, an transeant in eos.
- 13 Professionem faciens in regula, quæ non potest eum recipere ex prohibitione Papæ, & intendens se illi in specie obligare, an obligetur in genere.

Confirmatos.

¶ Potest sic summiari. Religiosi mendicantes per Papam post concilium approbati, & instituti non possunt aliquem ad professionem recipere, domum, vel locum, de nouo acquirere, nec acquiriti sine Papæ licentia alienare, nec extraneis predicare, confessiones eorum audire, vel ad sepulturam admittere. & contra factum non tenet, cōtrafaciens excommunicatus est. h. d. ¶ ¶ No. primo qui dicantur mendicantes, quia illi, quibus est prohibitum habere redditus, vel possessiones pro victu necessario, sed quærere debent victum per publicum quæstum. ¶ ¶ No.

¶ **No.** q. mendicantibus nō est permīssum habere redditus ēt sine possessione: & sic patet q. sunt incapaces ad recipiendum annuos redditus. de quo in cle. exiui. de ver. sig. ¶ **No.** qualiter cognoscatur an religio sit mendicantium: quia cognoscitur ex professione regulę vel ex constitutionibus ordinis. ¶ **No.** vnum modum destruendi collegium, vt videlicet non possint aliquem de nouo recipere: & sic deficient in seipsos. ¶ **No.** ar. q. destructo collegio vel aliquo de eis recedente, non diuiduntur bona collegij inter homines collegij. de quo per Innocē. de excels. prela. dilecta. ¶ **No.** Papam per suam prohibitionem posse inuadare professionem factam in religione. vide Host. de reg. quia in singulis. & per Io. An. in regula, constat. j. de re. iu. ¶ **No.** argu. q. religiosi non possunt habere sepulturā extraneorum nec predicare vel confessiones illorum audire sine licentia superioris. ¶ **Quero** qui sint isti mendicantes de quibus loquitur hic? Sol. dic q. fuerunt fratres de sacco, de quibus in vltima glo. quorum fuit Bonon. locus ille qui nunc est sancti Fridiani de Luca extra circulum sancti Mame. & idem dixit hic clericus Pisanus de seruis sanctę Marię. Sed male dixit, vt postea fuit declaratum per Benedictū, 11. ponti. sui anno primo, vt dicit Io. An. sibi constare. & merito sic debuit declarari: quia nec regula, nec constitutiones arctant eos ad mendicandum, licet aliqui mendicent, s. m. Io. An. idem qd tenet hic Io. An. tenet Gas. de Cal. in cōsi. 17. de regula. alle. dictum Io. An. hic. Item quia isti profitentur regulā Augustini quę in cōi habet proprium. 12. q. j. nolo. & c. non dicatis. ergo ipse ordo non est de mendicantibus: quia cui nō competit definitum, nec definitio. 27. q. 2. s. j. Nec ob. si dicatur, q. aliqui ipsorum de facto mēdicant, & sic videntur mendicantes. Nam qnq; consideramus ea quę sunt facti. de concess. preben. cum nostris. guta rīdet q. tex. hic notanter ponderauit illos dici mendicantes quibus ex constitutionibus vel regula inhihetur habere proprium in cōi. Vnde tex. ponderat non solum q. quęrant sibi vīctum per quę suā, sed etiam q. sit eis prohibitum habere proprium: & sic copulatiue regit ista duo. Nec ob. q. consideremus factum: quia illud procedit interdum quo ad certum effectum consequentem, vt d. c. cū nostris. & ita dicit ēt consuluissē patrē suum, s. m. cū. ¶ **Quid** si aliqui non sunt mendicantes ex regula, sed ex eorum constitutionibus: an hēat locū iste tex. So. Guil. q. sic: per istum tex. qui loquitur alternatiue. Vnde inferebat q. si religio si mendicantes ex regula faciunt constitutiones de nō recipiendis possessionibus vel redditibus, & q. eleemolynas quęrāt pcederet vt tales dicantur mendicantes. Lap. Ab. dicit q. Pau. in cle. vt professores, de reg. scripsit q. religiosi mēdicantes ex suis constitutionibus, tñ non approbatis per Papam, nō cēsent mēdicantes, maxime qā pñt q. constitutionem venire ēt iurō firmatam, & pro ista facit iste tex. qui non hēt verbum vel constitutiones, sed tñ erat illud in antiqua, & s. m. ipsam glossauit Gul. vt est dictum. In prium q. censentur mendicantes, facit quod scribit Io. An. in nouella. s. de reg. sane. in glof. j. si locus. circa prin. vbi dicit q. satis est q. possunt non tolli, s. m. Lap. Et sic videretur remanere in opi. Io. An. Et credo q. bñ per tex. hic qui hēt vel constitutiones: qā de hoc erit casus hic. ¶ **Quid** si religiones istę approbatę non sint de mendicantibus, tñ habēt proprium & de facto mendicant, an habeat locum iste tex. Sol. Gul. clericus Pisanus & Arch. tenent q. non, per istum tex. ibi interdicunt. vbi ponderant tex. de his qui sunt prohibiti ex regula & c. sed isti non sunt prohibiti, ergo. Ioan. And. ¶ **Quid** si ordo hic reprobatus, vt desinat in seipso acquireret vineam, vel pradium, & sic non sit deinceps mendicans, nec inclusus in hac constitutione, an sibi proffit. Sol. Gul. tenet q. non: quia s. m. hoc fraus sua sibi prodesset, contra id. C. de leg. nō dubiū, & quia duabus vijs & c. de reg. ex parte. fortius procederet iste tex. s. m. eum in his qui nullam confirmationem haberent, s. m. Io. An. ¶ **Vñ** dicatur mendicus. Sol. dic q. dī quasi a mēne. i. defectus. dicens cui qnq; subuenitur qnq; non: & sic est incertum suffragium mendici. Ideo dixit tex. hic, incerta mēditas. Io. An. ¶ **Quero** quid significet verbum professor. Dic q. hic ponitur pro obligatis ordini regulari per professionē, s. m. Gul. & s. m. eum. Alibi dicit quis professor sacri ordinis. j. q. 3. audiui mus. 12. q. 2. quicunq;. Alibi professores dicuntur legis Doctores, vt in proe. ff. s. pe. & vlti. & C. lib. 10. de profes. & med. & lib. 12. de professoribus qui in vrbe. Io. And. ¶ **An** ista prohibitio de nouis locis acquirendis habeat locū in oībus mendicantibus. Sol. dic q. sic: hodie in oībus mendicantibus prohibitum est noua loca acquirere, vel antiqua mutare sine speciali Pape licentia, vt j. de excels. prela. ca. j. & est addita excōicationis pena, vt in cle. cupientes. j. responso. de pe. Io. An. dicit Lap. Ab. q. illud c. dicit hactenus. & cle. cupientes. dicit, vīq; nunc: per hoc videtur q. illorum poena locum habeat tantū in antiquis locis dimittendis, s. acquisitis autē illa capitula, non aut in acq. sitis post editionem illorum capitulorum, s. m. Lap. ¶ **Quero**

an pena excōicationis de qua hic dī referat ad oīa supradicta. Solu. dic q. sic. argu. ff. ad l. aqui. l. si seruus. s. inquit lex. secundum Gul. Cleric. Pisa. & Arch. Ioan. And. ¶ **Glo.** in verbo, professio, recita per contrarium q. ista cōstitutio astringat oēs religiosos non mendicantes: quia quilibet regularis ex professione excluditur a potestate retinendi proprium. de stat. reg. cū ad monasterium. in fi. cuius prium innuit tex. hic. timore contrarij gl. respondet q. tex. non intelligitur de professione, sed de regula, & ideo exponit tex. ¶ **Glo.** in verbo, publicum. declarat tex. ¶ **Glo.** in verbo, si velit. quęrit, & soluit. ¶ **Glo.** in verbo, amittant. quęrit de ratione tex. & sol. In fi. glo. alle. etiā Gul. in aut. colla. 3. de mensu. ordi. cle. s. sancimus. qui dicit, quod ne ecclesia videatur aliquem inieciisse, ex quo fuerant confirmati omnes in vnum ordinem constare debuissent, & sic non terminaret quod fecerat. subdit, quod alias factum fuerat. Dicit Ioan. And. q. putat, q. ipse loquatur de ordine heremitarum sancti Augustini, qui fuit factus ex pluribus ordinibus. Ioan. And. ¶ **Glo.** in verbo, domum. quęrit an possint antiquam domum reficere, & soluit. deinde quęrit, an sint capaces legatorum, & sol. In ea. glo. ibi, versum. ad idem de verb. signi. nam & ego. Ioan. And. In fi. glo. idem clericus Pisanus Ioan. Mo. & Arch. Sed dicebat Ioan. Mon. in talibus causam considerandam. ff. de lib. cau. qui ex libertate. & s. de accusa. cum dilecti. & ibi cor. cor. Item dicit, q. potius inspicendus est terminus ad quem quā a quo. ff. de dona. ante nup. quod sponse. Non ob. ff. de re. eo. qui sub tute. l. j. in fi. quia ibi res remansura erat penes minorem, hic non. & vide quod no. Gul. in Spe. eo. ri. s. j. ver. tertio. & ver. 4. de mendicantibus. & quod no. post Inno. & Host. de proba. in pręsentia. super ver. minor annis. & de hoc per Cyn. C. de episco. & cleri. Deo nobis. in vlt. q. De fratribus minoribus f. dic, vt in constitutione Nicolai, exijt. s. ad hęc quia. de verbo. signi. j. & in cle. exiui. eo. tit. s. cupientes. Ioan. And. Dicit Lap. Abb. quod Spe. in d. ver. 3. ¶ **¶** quęrit nunquid bona ingredientium ordinem minorum, vel prędicatorum, vel aliorum mendicantium ordinum trāseant in eos, & dicit q. sic. In ver. 4. quęrit nunquid prędicti ordines possint petere bona ingredientium ordinem ipsorum, & dicit, q. sic. Sed Inn. de prob. in pñtia. dicit q. bona talium puenire debēt ad episcopum, tamen Arch. scripsit. 30. q. 3. quia ingredientibus, q. dictum Gul. est benignius dicere. Sed Lap. Abb. dicit, q. sibi videtur, q. fratres minores bona talium, nec possint petere, nec recipere per cle. exiui. & per c. exijt. s. alle. Alij vero mendicantes possunt ea petere, non vt ea teneant, sed vt illa vendant, & de pretio viuant, etiam si daretur eis, vel legaretur: non vt vendant, sed vt ea retineantur. Si autem prohibeantur ea vendere, tali prohibitione non obstante illa vendere poterunt. ar. 10. q. j. sic quidam. & quod ibi no. facit j. de reg. iu. in pari delicto. Sed si ea nō sint consecuti, tunc ea, vt illa consequantur petere non possunt propter turpitudinē suā, secundum Lap. idem tenet etiam Gas. de Cal. in consil. 46. de testa. & q. tales sint capaces talium legatorum, inducit cle. dudum. s. huiusmodi quoque. de sepul. vbi prędicatores & minores arctantur ad solutionem quartę ex legatis, ergo pręsupponit, q. legata possunt recipere. & alleg. etiam alias rationes hic inductas ex quibus concluditur, quod bona ingredientium ordinem prędicatorum deuoluuntur ad eos, & non ad venientes ab intestato. ¶ **Glo.** in verbo, loca. quęrit de quibus locis, & sol. ¶ **Glo.** in verbo, ordinarios. quęrit an ordinarij possint, & sol. ¶ **Glo.** in verbo, receptio. recita per quęstionem, an si fiat professio in ordine talium teneat. glo. sol. dupliciter. In fi. glo. & remittit Gul. ad Spec. de statu monachorum. ver. 30. & ver. 40. Arch. alleg. q. Deus cor interrogat & c. 14. q. 5. si quid. ¶ **¶** & decret. cum voluntate. j. de senten. excom. Io. And. ¶ **No.** istam gl. q. faciens professionem in regula quę non potest eū recipere ex prohibitionē Papę, & intēdens se illi in specie obligare, non est obligatus etiam religioni in genere, & quod sup hoc statuit suo sacramento. de quo dixi plenius s. de re. constitutionem. ¶ **Glo.** in verbo, ceterorum. quęrit an intelligatur de bonis mobilibus, & arguit pro & contra. In fi. glo. Gul. alle. 50. distin. vt constitueretur. & quod ibi no. de peni. distin. 3. adhuc instat. ver. quos enim. 15. q. 4. c. 1. & vide quod no. 26. di. de inde

ADDITIONES.

- a ¶ Mendicantium. Adde Fe. consil. 145. Lap. alle. 45. Abb. consil. 32. & ibi qui religiosi possint succedere.
- b ¶ Non diuiduntur. Adde, an hoc sit verum, Ro. consil. 89.
- c ¶ Ad mendicandum. Adde Fred. alleg. consil. 145. & Lap. alle. 45. & ibi quid de Carmelitis & quid si sint mendicantes ex constitutione.
- d ¶ Acquirere. Adde quod voluit Fre. consil. 175. Old. consil. 190.
- e ¶ Capaces legatorum. Adde Ro. consil. 238. Ant. de But. consilio 34.
- f ¶ Minoribus. Adde late Abb. consil. 63. vbi latissime dominum Fre. consil. 20
- g ¶ In eos. Adde Abb. consil. 32. s. alle.

Geminianus super Sexto Decretalium.

inde in j. gl. & ff. de procu. non solū. §. q̄ritur. Io. An. Fortè posset defendi prima pars gl. quia pars huius c. prohibitiua alienationis non loquitur nisi de bonis immobilibus, ergo non debet extendi ad mobilia. arg. eorum, q̄ no. §. de re. eccle. non alie. hoc cōsultissimo. Nec obstat. verbum ceterorum, q̄ illud est positū in decreto appposito per Papā si fiat alienatio post prohibitionem, sed decretū nō dēt referri nisi tātum ad id qd̄ erat prohibitum, vt includat, & annullet prohibita t̄m. arg. eorū, q̄ habentur, §. de ele. si eo tpe. e. li. Nam c̄ra, q̄ ponitur ad validandum, vel firmandum id quod procedit, ēt dato, q̄ loquatur latius q̄ dispositio p̄cedens, non cōprehendit nisi t̄m p̄cedētia, vt est tex. in cle. j. de p̄b. j. & 2. respon. Potuit esse ratio, quare Papa addidit verbum ceterorum, vt qualitercūq; reuocarentur bona immobilia includerentur sub prohibitione. Nec obstat. ratio gl. q̄ illa dictio vniuersalis restringatur, vt comprehendat tantum proportionabilia materię, in qua profertur, vt no. gl. in c. dilecto, j. de sen. excom. & §. de consti. c. j. Sed ex quo apparet, q̄ prohibitio hic non comprehendit nisi mobilia, ad illam tantum restringatur ista dictio vniuersalis. ¶ Glo. in verbo, sepulturam, quærit, quare ista tria hic sint prohibita, & soluit. ¶ In ea. gl. ibi, exercere. & hoc probat tex. hic dum dicit quo ad extraneos. Ioan. An. ¶ In ea. glo. in fi. & hoc probat verbum, omnino positum hic in tex. Ioan. An.

S V M M A R I V M.

- 1 *Prædicatores præferuntur minoribus.*
- 2 *Ecclesia vniuersalis consequitur magnam vtilitatem ex ordinibus prædicatorum, & minorum.*

Sanē. ¶ Potest sic summari. Reuocatio ordinum mendicantiū prædicatores minores, hæremitanos, & Carmelitas non comprehendit. h. d. ¶ No. q̄ prædicatores præferuntur minoribus: de quo aliquid, §. de deci. c. j. e. lib. similiter

- 1 hæremitani Carmelitis, vt pbat tex. hic ex ordine l̄ræ. ¶ No. q̄ ex ordinibus prædicatorum, & minorum vniuersalis ecclesia consequitur magnam vtilitatem. ¶ No. q̄ ordo hæremitarum, & Carmelitarum sunt de mendicantibus. de quo aliquid dicam j. ¶ Gl. in verbo, solido. recita p̄ priū, quod imō Gregorius nō appbavit hæremitas, & Carmelitas, vt patet in sua p̄stitutione, quā ponit gl. sol. Et Bonifa. remouet hic illam partē.

S V M M A R I V M.

- 1 *Transitus religiosi de vna regula ad aliam non potest fieri, nisi secunda sit de approbatis per papam. Et an ad laxiorem. nu. 2.*
- 3 *Ordo vnus si se transtulit de licentia Papæ in totum ad alium ordinem, an legata facta isti primo ordini trāsferantur ad secundum ordinē, & nu. 4.*
- 5 *Aedificans, & dotans monasterium si Abbas, & monachus eidem sint ingrati, an possit bona data monastrio propter ingratitudinem reuocare.*
- 6 *Licet aliquando singulariter quod non licet vniuersaliter.*
- 7 *Fratres Carmelites an sint de mendicantibus. & nu. 8.*

Ad hæc. ¶ Potest sic summari. Existentes de ordinibus reuocatis, non collegialiter, sed singl̄r ad alios

- 1 ordines transire possunt. ¶ No. q̄ transitus religiosi de vna regula ad aliā non pōt fieri, nisi secunda r̄a sit de approbatis per Papā. Et no. q̄ facilius datur licētia singulari transeundi, q̄ vniuersitati. Et sic non semper idem iuris est de toto quo ad totū
- 2 q̄ de parte, quo ad partem. ¶ Quæro nunquid isti possint trāsire singulariter ad ordinem laxiorem. So. dic q̄ sic, ex quo tex. simpliciter loquitur. Satis est enim, q̄ promittit tria substantialia, de quibus, §. de sta. mo. cum ad monasterium. in fi. fm̄ Archi. & Gul. refert quosdam hoc tenere. Deinde dicit Arch. q̄ quedam sunt ad quæ monachus tenetur ex voto, vt sunt illa de quibus in d. c. cum ad monasterium. & quedam ad quæ tenetur propter votum, vt sunt orationes, ieiunia, & his similia.
- 3 Io. An. ¶ Sed qd̄ si de licentia Papæ, vnus de his ordinibus in totum transtulit se ad alium ordinem, an legata facta isti primo ordini transferantur ad fm̄ ordinem. Io. An. dicit q̄ dominus suus disputauit istā quæstionem propter fratres de sacco de Bononia qui transtulerunt se ad ordinem Sancti Fridiani de Luca, & tenuit q̄ debentur secundo ordini. Primo, quia res, quæ succedit in locum alterius &c. vt li. pend. ecclesia. j. cum concor. Et coadiuuat Ioan. An. dictum eius, quia constat q̄ ista domus, vel loca obuenebant ratione ecclesiæ, sed in talibus vacantibus bonis, quæ deferuntur Principi si donat illa, latissima fit interpretatio. C. de bonis vacan. l. 2. lib. 10. Et ista sunt beneficia, quæ sunt interpretanda latissimē. de ver. sign. olim. & vide quod ibi no. super gl. fi. Item constat q̄ surrogati tenentur onera subire, vt patet in cle. j. de cens. ergo debent eis commoda, j. de re. iu. qui sentit. cum concor. & facit in simili, quod no. de priu. cum personæ. circa fi. pe. gl. Ioan. An.
- 4 ¶ Sed quid si miles donauit istis mendicantibus creatis post concilium prædia sub hac conditione, q̄ redirent ad eum, vel eius hæredes si contingeret eos recedere, vel habitum, & ordinem mutare, ipsis post hanc constitutionem mutantibus ha-

bitum, & se transferentibus ad ordinem approbatum, an possit miles reuocare donata. Io. de Monte Murlo disputauit hanc quæstionem. Sed dicit Io. An. q̄ istud in duobus potest notari. Primo in formatione dubij. Secundo in solutione quæstionis. In formatione dubij, quia p̄supponit, q̄ mendicantes haberent prædia, & quia non dicit quæstio de translatione, q̄ sit facta de licentia Papæ, cum sine illa fieri non potuerit pp̄ fi. c. In solutione quæstionis no. quia dixit, q̄ si illi habuerant confirmationem Papæ, licet post concilium, q̄ miles reuocat, quia potuerant sic remanere in vita sua, vt hic. si non habuerant confirmationem cum non possint in habitu, & ordine remanere illa duo mutando, dummodo manserint in loco, miles non reuocat. si verò mutauerint locū cum ibi manere non possent in habitu, & sine habitu, miles reuocat. Vnde primū membrum solutionis, cum vt est dictum transitus fieri nō possit sine Papæ licētia, si illa interuenit locus est ei, qd̄ dictū est §. in proxima quæstione. In secundo membro, cum collegium fuerit illicitum, & a iure damnatum, & hic reuocatum, quantum de facto processerat, & sic ēt nil acquiri poterat, etiam p̄ institutiones, vel legata. C. de hæ. insti. l. collegium. C. de lude. l. j. ff. quod cuiusque vniuer. l. j. ergo donans repetet. Nec ob. si dicatur, q̄ nō fuerint in culpa mutando, quia satis est, q̄ fuerint in culpa p̄ prohibitionem concilij faciendo. Hæc p̄ccunt in mendicantibus, sed in nō mēdicantibus tractauit Io. de Deo. j. li. q. vl. & ibi tenuit, q̄ si debito modo transierūt ad arctiorem religionē, nō licebit reuocare donata, cum mutatio fuerit in melius. de voto. scripture. & tacitē id debuit subintel ligi. Si ad laxiorem, dicebat locum esse reuocationi. de ver. sig. Abbate, in fi. 25. q. 2. §. fi. omni tamen casu non poterant locū dimittere sine licentia donantis. si contemplatione loci facta fuerit donatio, puta, q̄ donans erat patronus, vel hēbat ibi sepulturam, nisi illud fieret de Papæ licentia, q̄ est summus princeps b. 9. q. 3. cuncta. cū concor. fm̄ eū. Io. An. Et ad p̄dicta facit fm̄ Lap. Ab. q. Spe. de don. ver. quid si aliq̄s Baro. ¶ vbi ponit de Barone q̄ edificauit, & dotauit monasteriū, & si Abbas, & monachi eidē fiant ingrati, an possit bona monasterio data propter ingratitudinem reuocare. & arguit pro & c. Tandem dicit, q̄ melius est q̄ monasteria nō destruantur, nec bona eisdem auferantur pp̄ rationes inductas, personæ t̄n inde eiiciantur, & alij ibi ponant, fm̄ Lap. ¶ Gl. pe. recita p̄ priū q̄ tex. male dicat, quia v̄r tantum declarare supradicta, & tex. nō declarat, sed addit. Gl. soluit fatendo priū. Et ad tex. hic respon det exponendo. In fi. gl. & est fi. 22. dist. ad hæc. & alibi exponitur. i. circa hæc 16. q. 3. §. pōt. ad fi. fm̄ Arc. Io. An. ¶ Gl. fi. colligit no. ex tex. in fi. gl. Et no. ēt Guil. licere singulariter qd̄ non licet vniuersaliter qd̄ all. ad idē. ff. de reb. dub. cū senatus. C. de lude. l. j. in quibus dicitur q̄ collegio Iudeorum, vel alias illicito legari non pōt, singularibus t̄n personis collegij licitē legatur. & q̄ dicit hic gl. non esse idē iuris de toto, q̄ de parte, dicit Fran. hoc esse casuale, cui concordat de cleri. non resi. ad audientiā. de testa. relatū. 2. de don. Apostolicę. & vide no. ff. de vfuris, qui scit. in prin. & in eo quod dicitur hic non posse trāsire in totum sine Papæ licentia. t̄n si hoc facerent possent denunciare cū pp̄ transgressionē canonis facere istud esset mortale fm̄ Gar. q̄ ex hoc sumpta occasione satis exquisitē tractat hic materiā denunciationum. Et Io. Mo. post eum, quā habuerunt ab Ho. j. de cens. Romana. §. sanē. ver. quid si. quam vide in Specu. de do. §. 2. ver. vt autem. Ioan. An. ¶ Quia tex. videtur hic p̄supponere, q̄ fratres Carmelites sint mendicantes, istud reuocat in dubium Lap. de Casti. in sua alleg. 45. & ibi arguit pro, & contra. Et q̄ sint mēdicantes, alle. istum tex. in §. ceterum, & gl. hic. Item prolatio cle. dudū, de sepul. q̄ est prorogata ad eos, vt no. Io. An. in c. omnis. de p̄. super gl. & j. in re. q̄ a iure. de reg. iu. Ad idē concessio Bonifacij 8. de ecclesia Sancti Martini in montibus Romæ, vbi faciens mentionem de mēdicantibus dicit, de quorū numero vos estis. Itē q̄ longissimo tempore nominati, & habiti fuerunt p̄ mendicantes, & p̄tinuē portādo sportā mēdicauerūt p̄ vniuersum, & sic incerta mendicitas p̄ publicū q̄stū dat eis victū, ergo tales censendi sunt. de statu mo. reuelētes, j. de senten. excom. si Iudex laicus. & hoc gl. ordinaria quę idē tenet in cle. vt p̄fessores. de reg. In priū alleg. quia in sua primēua institutione non fuerunt mendicantes, imō hæremites, nec aliqua cōstitutione fuerunt

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Secundum ordinem. Adde tamen q̄ monialis, q̄ de licentia transfert se ad aliud monasterium, non repetit dotem, quam primo dedit secundum An. de Bu. consil. 76.
- b ¶ Summus princeps. Non tamen potest dispensare contra vniuersalem statū ecclesię. vide do. Fel. in c. nulli. de sent. excom. & ibi etiam quando potest de poni propter peccatum notorium.
- c ¶ Eiiciatur. Adde Ro. consil. 284.

runt postea facti mendicantes. Nam in tota sua regula non repetitur verbum per quod appareat eos mendicantes, nisi vñū videlicet, & quia vos oportet frequenter mendicare itinerantes ne sitis hospitibus onerosi extra domos vestras sumere poteritis pulmenta cocta cum carnibus, & poteritis vesci. Quæ verba potius videntur innuere q̄ mendicantes non sunt, quia non itinerantes non habēt mendicare. Nec sunt illa verba sufficientia ad imprimendum statum mendicantium: Nam cum magna deliberatione & c. C. commi. vel epist. l. si. ad hoc quia eorum constitutio prohibet venditiones possessionum, & cēsum alienationes absque prioris generalis, vel capituli generalis consensu, & istud repugnat statui mendicantium vt hic probat tex. Vnde concludit eos non fore mendicantes. Nec ob. tex. quia non loquitur dispositiue, sed narratiue. de priui. si Papa, li. 6. Et sic loquitur habito respectu ad communem modum loquendi ad prorogationem. Io. 22. respondit q̄ illa nō facit eos mendicantes, sed potius contra: quia opus fuit prorogatione eo q̄ illos non comprehendebat. Non ob. q̄ longisimis temporibus sic fuerunt habiti, quia plures ex eis habent possessiones. Item simplex aliorū nominatio & reputatio nō potuit eis inducere habitum mendicantiū. Et adducit quandam commissionem, & relationem Papæ factam, in qua retulit inuestigans q̄ non erant mendicantes. Nec ob. q̄ mendicent de facto, quia istud non facit eos mendicantes, sicut dicitur de seruitutibus hic per Io. An. Finaliter dicit q̄ non audet firmare pedes, quia ad istam partem vrgent rationes. s. alleg. In contrarium vrget communis opi. orbis, quæ est q̄ sint mendicantes fm Lap. vbi reuocat etiam in dubium, Nunquid posito q̄ ex regula non sint mendicantes, si tamen a 40. ann. citra sint habiti & tenti pro mendicantibus, & sic se gesserunt, & sic passi sunt se nominari & tractari, an talis status sit præscriptus pro se, vel alijs contra se. Dicit q̄ tex. in c. cum beneficio. de præb. eo. li. facit q̄ sic, & maxime cum tractemus de conuersione non mendicantium ad statum mendicantium, & sic ad statum arctiorē: videtur a paritate rationis q̄ optimē id fieri possit, & operari præscriptio & consuetudo, & maxime generalis totius orbis quæ æquipollet legi. ad hoc de præscri. quarta. de causa pos. cum ecclesia. de consue. c. si. e. li. ad hoc de eccl. ædifi. ad audientiam. & hoc fortius si sit tanti temporis cuius cōtrarij memoria non existat. s. de præscr. c. j. eo. li. & per no. de censu. peruenit. nisi aliqua fecerint contra statum mendicantium, vt retinendo bona & possessiones, fm Pau. Ego crederē de iure eos fore mendicantes per istum tex. & ita tenet Io. An. in c. quorundam. de ele. e. li. Nec est bona responsio quam fecit Lap. ad istum tex. quia non sunt verba narratiua, imō Papa declarat s. confirmatos. qui loquitur tantum de mendicantibus. & quia isti ordines quatuor de quibus hic fit mentio videbantur posse includi, & declarat q̄ non. Primi duo nō includuntur, quia approbati. Secundi duo ordines non includuntur, quia fuerunt approbati ante concilium, alias si Carmelitæ non erant de mendicantibus, non erat necesse q̄ Papa declararet de eis, quia reuocatio non fiebat nisi de mendicantibus. hoc etiam probat tex. qui enumerat istum ordinem inter mendicantes, ergo & de eorum numero iudicari debet, iuxta no. 19. di. si Romanorum. de excep. cum venerabilis. Quod autem isti tres ordines hic nominati sint de mendicantibus, dicit tex. in d. c. quorundam. ergo dicentur isti similiter mendicantes. Ad constitutionem de prohibitione alienationis posset responderi q̄ fuit facta quando erant heremiti, & non essent mendicantes in sui prima institutione. ¶ Sed quid si alij qui de ordine mendicantium habent ex priuilegio apostolico vt possint retinere & habere in communi possessiones, vel alias de facto retinent, nunquid isti perdant nomen mendicantium ita q̄ iura loquentia de mendicantibus habeant locum in istis? Sol. Lap. de Cast. in sua alleg. 4. tenet q̄ licet quo ad retentionem possessionum non dicant mendicantes, tñ quo ad alia reputari debent mendicantes, quia priuilegiū strictū tollēs vñū non tollit aliud. ff. de ser. vrb. p. d. si domus. de vsu pal. ex tuarū. de priuile. pastoralis. dato ergo quod priuilegio sint habilitati ad alia, nec ab alijs liberati, in q̄bus de mendicantibus fit mentio. Hinc est q̄ tales etiam possent mendicare si de facto non haberent possessiones, alias oporteret fateri nullos esse mendicantes. Et ita dicit se de facto consuluisse, fm cum.

De capellis monachorum. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Institutio in beneficio aliqui pot fieri quoad exercitium curæ tantum.
- 2 Institutio autorizabilis super curam in beneficijs diocesis spectat ad Ep̄m.
- 3 Perpetuum dicitur quod durat ad vitam alicuius tantum.
- 4 Prælati inferiores non possunt querere consuetudine vel statuto potestatem destituendi stante potestate instituendi penes Episcopum.

- 5 Institutio & destitutio spectat de iure communi ad episcopum. & num. 6.
- 7 Monachus institutus per episcopum ad præsentationem abbatis in capella non potest per abbatem remoueri, nisi ex causa legitima.
- 8 Ecclesia non dicitur ad aliquem spectare pleno iure, quando non habet instituire etiam supra curam.

Presbyteri. ¶ Gl. nō summat. Potest sic summati. Instituti in eccle-

sijs monachorum ad curam populi per episcopum ad ipsorum præsentationem per eundem si causa subsit sunt destituendi. h. d. Et ponit dictum, cuius rationem interserit ibi, cū debeant.

- 1 ¶ No. argumentum, q̄ qñq; sit institutio in beneficio quoad exercitium curæ tñ, & non quoad principalem titulum beneficij. ¶ No. ar. q̄ institutio autorizabilis super curam in beneficijs diocesis spectat ad episcopum, & non ad alios prælatos inferiores, de quo per Inn. & Ho. de of. arc. ea quæ. ¶ No. a q̄ illud dicitur esse perpetuum, quod durat tantum ad vitam alicuius. facit. ff. p. so. l. j. & vide s. de rescr. c. si. e. lib. ¶ No. q̄ rectores beneficiorū debent esse perpetui. cōcor. sunt in gl. ¶ No. q̄ prælati inferiores non possunt querere consuetudine, vel statuto potestatem destituendi, stante potestate instituendi penes episcopum. ¶ No. q̄ de iure communi institutio & destitutio spectat ad episcopum. ad hoc de hære. cum ex iniuncto. in fi. ¶ No. episcopum non posse clericum remouere a beneficio sine causa rationabili. ¶ Sed quæro, an si monachi habent instituere presbyterum quoad titulum ecclesiæ procedat iste tex. sol. dic. q̄ sic. Et hoc voluit tex. hic, qui dicit, q̄ iste præsentatur per monachos ad curam populi, non autem dicit ad regimen ecclesiarum. Et licet isto casu fiat præsentatio episcopo solum ad curam populi quam ipse ep̄s committere hēt, tamē pertinebit ad eum examinare istum et ad finem, vt repellat si insufficiens esset, vel perniciosus. ad quod facit qd̄ no. s. e. ti. c. 1. in prin. Et vide gl. Inn. de ver. sig. veniens. super ver. examinandum. Et procedunt prædicta et si alij in spūalibus, & tpalibus pleno iure habeant ecclesiam ex donatione ep̄i, quia non pōt ep̄s a se abdicare curam populi: alij sequeretur, q̄ posset a se abdicare ep̄alem iurisdictionem, q̄ non licet. ff. de of. p̄s. l. pe. Et facit quod no. de censu. cum venerabilis. Io. An. in eo qd̄ est dictum. s. q̄ ep̄s examinat istum, & repellit p̄rium, no. in d. c. veniens. j. de ver. si. fm Lab. Ab. hic do. Io. de Imo. dicit, q̄ ibi loquitur qñ monachi habent ecclesiam pleno iure ex concessione Papæ: hic quando ex concessione episcopi, & hoc videtur sonare id quod est dictum. s. fm eum. ¶ Quæro ad quem spectet de iure institutio in ecclesijs. so. dicit Archi. Aut ecclesia est posita intra terminos alterius ecclesiæ, & tunc ep̄s non pōt ponere ibi ministros. Sed rector ecclesiæ parochialis præsentabit, & si fuerit negligens episcopus supplebit. alle. dictum Inn. & Host. de excep. cum venerabilis. in fi. & facit ad hoc, quia ratione parochiæ rector vñ esse patronus. s. de ecc. c. di. c. 3. vbi de hoc. Et si alicubi inueniē, q̄ alius ibi instituat, facit hoc, vt episcopi vicarius. de off. dele. super eo. de insti. cum venissent. Aut ecclesia non est posita intra terminos alterius, tunc si est patrona patronus habebit præsentare 16. q. 2. sane. in fi. & s. de iurepatro. per totum aut nō est patrona, & tunc regulariter rector in ecclesijs parochialibus debet per episcopum constitui. 16. q. 2. sane. in fi. & q. j. in multis. & q. 7. nullus. 80. di. episcopi. 10. q. j. regenda. de hære. cum ex iniuncto. in fi. & q. 3. si quis episcopus præbendas. Etiam alle. quod no. Inn. de off. Arch. cū satis. in fi. & s. e. c. 2. in glo. hoc ius. Io. And. ¶ Glo. j. ponit quid hic declaratur. In fi. glo. & Ioan. de Deo. li. j. q. 37. vbi dicit, q̄ monachus institutus per episcopum ad præsentationem abbatis in capella nō potest per abbatem remoueri, nisi ex causa legitima, ne sic eludat episcopum. Tamen dicit, q̄ si legitima causa subest exposita, tamen episcopus ex illa poterit illum remouere. alle. 10. q. 2. precarie. & dicit obedientiam per talem actum non extinctam. Sed huic rationi contradicit. 16. qd̄. 1. ne pro cuiuslibet. Et istud hic corrigitur, quia vt patet hic in fi. tex. non potest etiam ex causa remoueri ab alio quā episcopo. Item procedat iste tex. siue instituat monachus, siue clericus secularis. & hoc probat principium huius capituli loquens de presbytero indistincte. Ioan. And. ¶ Glo. in verbo, præsentatur. quærit ad quem spectat hæc præsentatio, & solu. dic. vt in ea. ¶ Glo. in ver. ipsis. exponit tex. deinde querit, quod ius habeant isti in ecclesia, & sol. In ead. glo. ibi, institutio. intellige

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Perpetuum. Perpetuū ponitur pro centum annis. Bar. in l. si ususfructus. ff. de usufru. l. e. & Bal. in l. j. C. ne rei do. vel tem. & gl. & Bar. in l. annua. s. a Titia. in fi. de ann. leg. aliquando vero pro seculis seculorum, vt ibidem Bar. aliqua do pro 30. annis. l. omnes. & l. licet. C. de præscr. 30. an. & in Spe. de sent. s. 8. in fi. vbi idem dicit de. 40. an. Adde Car. in cle. 2. 15. q. de præscr.
- b ¶ Institutio. Adde quod Abb. consi. 106. 2. li. dicit q̄ institutio pertinet ad ep̄m.
- c ¶ Remoueri. Adde videndum Fre. consi. 34.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tellige gl. de institutione etiam quæ fit ad curam populi tantum, posito etiam quod instituat per illos ad regimen ecclesiæ, de hoc plene de præb. de monachis. Ioan. An. ¶ No. bene istud dictum iuncta glo. ¶ quod ecclesia non dicitur pleno iure ad aliquem spectare quando non habet instituere etiam supra curam, licet habeat instituere quo ad titulum beneficii: quod no. j. de priu. Abbates. ¶ Glo. in verbo, perpetui. quærit quare isti debeant institui perpetui: & assignat quatuor rationes & excipit vnum casum. In fi. glo. habes quod institutio debet esse perpetua. Vnde in dubio semper præsumitur concessio perpetua, vt no. Io. An. in c. si cõfiterit. de acc. ¶ Glo. in ver. consuetudine. recita per contrarium de opi. Inno. sed hic corrigitur: deinde querit quid si quis habet ex privilegio. & so. In fi. gl. & idem habent Præmonstratenses: & hoc dictum placet Arc. Ioan. An. ¶ Glo. in ver. episcopos. quærit an per vicarios vel delegatos possit. soluit quod sic. In fi. glo. ¶ No. bene istam glo. quæ vult quod factum a vicario dicatur factum ab episcopo in tantum quod iura loquentia de episcopo verificentur si actus fiat per vicarium vel delegatum, quod bene no. propter constitutiones synodales quæ dicerent de actu fiendo per episcopum, quod intellige quando sunt talia quæ cadant in mandato, vt dixit glo. ¶ Glo. si. quærit quæ dicatur rationabilis causa ad remouendum, & sol. in fi. glo. idem quod dicit glo. de leui culpa, intelligas de graui quæ non deuenit in notitiam populi, 30. q. j. c. fi. ad hoc 30. dist. sacerdotes. & c. de his. 45. di. sed illud de pe. dist. j. §. hoc ergo. & no. 81. dist. si quis episcopus. facit 82. dist. presbyter. secundum Arc. qui dicit quod ex quo de crimine agitur, solus episcopus habet cognoscere. 16. q. 2. c. j. in fi. ar. 11. q. j. de persona. 28. dist. c. fi. in fi. 21. dist. submittitur. in fi. ad idem. 15. q. 4. c. j. in fi. Et remittit ad no. per Ber. de priu. cum & plantare. & per Innoc. de offic. ord. quanto. & de præbe. in Lateranen. Ioan. An. & vide glo. 68. dist. sicut. vbi dicitur de leui culpa etiam si sit mortale peccatum quod non debet per illam deponi. Et hoc intellige verum quando leuis culpa quæ sit mortalis semel tantum est commissæ. Sed si iteratur quod posset per talem culpam remoueri, vt est tex. & glo. 15. q. 8. hi qui. & glo. 11. dist. hoc vestre. ¶ Quæro quia tex. hic vult, quod isti per episcopum instituti ad curam sint perpetui & non possint remoueri ab alio quam episcopo, quæ sit ratio huius solutionis. Dicit Lap. Abb. quod hoc facit autoritas episcopalis & prerogatiua curæ populi ad quæ per monachos episcopis præsentantur & per episcopos instituuntur. §. de offic. ord. ad hæc. & de transla. de cetero. & c. veniens. quo ad primum, & quoad secundum. §. de præben. extirpandæ. §. qui vero. Ex quo enim ista ecclesia est parochialis, nisi sit exempta etiam cum parochianis quos habet, licet alias sit exempta, non tamen quo ad curam erit exempta, sed ratione parochianorum non exemptorum suberit diocesano loci. §. de priuile. ex ore. circa fi. multo fortius suberit rector ipsius, vt j. de priuile. per exceptionem. in principi. propter quod si delinquat, per diocesanum puniri potest, vel poterit in ecclesia ipsa & eius cura priuari tanquam ipsius subditus. ad hoc supra de fo. compe. postulasti. j. de priuile. ca. j. facit etiam quod no. Io. An. post Innocen. & Hostien. de cler. peregrini. c. fi. super glo. 2. & §. c. li. de off. ord. super glo. Et prædicta dicit procedere etiam si institutio monachi fiat per monachos: quia cum illa institutio monachorum fiat in ipsa ecclesia respectu ipsius curæ, institutio ista erit accessoria institutioni ad curam factæ per episcopum, vt naturam ipsius tanquam principalis & dignioris sequatur. infra de reg. iur. accessorium. & de consec. eccle. ca. j. eo. lib. de præben. si is cui. §. non sic autem. Vel dicendum quod si ecclesia parochialis conferatur per monachos ad beneplacitum quod potest, vt in cle. quia regulares. de sup. negli. præla. de statu monachorum. ne in agro. §. qui autem. & de excels. præla. frequens. ver. quidam. & facit cle. & si principalis. de rescri. & quod vtrouque no. per Ioan. And. tunc institutio facta per monachos erit principalis, & institutio seu commissio curæ facta per episcopum erit accessoria: & sic sequetur naturam principalis. Vnde remoto instituto seu prouiso per monachos præsentato per eos episcopo ad curam parochianorum expiraret commissio curæ facta per episcopum. facit quod no. Io. An. post Inno. & Archid. de verb. sign. veniens, super verbo, examinandum. versic. examinare autem. & versic. seq. Et hoc quod dictum est, vel dicendum erit, intellige quando pertinet istud ad monachos ex privilegio, alias non, vt patet ex isto ca. Si autem ad monachos, non institutio sed præsentatio etiam quoad ecclesiam & curam, vel quoad curam ad episcopum pertinet: tunc habebit locum istud c. & est ratio: quia consuetudo vel statutum non debet posse dare monachis potestatem reuocandi institutionem factam rectori per episcopum, maxime quoad parochianorum curam. Nec quoad institutionem per eos in ecclesia perpetuo, non ad beneplacitum factam. Et licet istud ca. sit breue, continet tamen multa. Vnde sibi merito congruit illud Sene-

ce. lib. 9. declamatione quarta. Et scriptura legis angusta & interpretatio diffusa est. secundum Lap.

De iure patronatus.

Rub.

S V M M A R I V M.

- 1 Patronus potest donare ius patronatus illi ecclesiæ cuius est patronus. & nune. 8.
- 2 Consensus episcopi non requiritur in donatione ius patronatus si fiat loco religioso vel ecclesiastico.
- 3 Factum inter duos in actibus extraiudicialibus non præiudicat iuri alterius tertij in iudicialibus.
- 4 Ius patronatus quid dicatur.
- 5 Vendita vniuersitate, an comprehendatur ius patronatus.
- 6 Vniuersitas si construit, vel dotat ecclesiam, an singulares de vniuersitate sint patroni.
- 7 Ius patronatus qualiter probetur antiquum.
- 8 Patronus an possit renunciare ius patronatus in præiudicium legitimorum heredum.
- 9 Donatio patronatus facta laico, an valeat sine consensu episcopi. Et quid si in donatione apponatur conditio. nu. 11.
- 10 Ius patronatus si donatur episcopo ecclesiæ, sibi subiectæ, quis presentabit.

I laicus. ¶ Glo. non summat. Et secundum Ioan. And. diuiditur in duas partes. Secunda ibi, verum. Et prima ponit dictum. Secunda protestatur ibi, per præfatam. Secunda etiam ponit dictum quod postmodum ampliat ibi, & omnino. Ego legam per partes, & summano quamlibet partem de per se. Et prima pars posset sic summari. Donatio ius patronatus laici facta loco ecclesiastico est sine consensu episcopi tenet, non tamen præiudicat iuri episcopi. h. d. ¶ No. quod patronus potest donare ius patronatus illi ecclesiæ, cuius est patronus. ad hoc supra de test. significauit. ¶ No. quod in donatione ius patronatus non requiritur consensus episcopi si fiat loco religioso, vel ecclesiastico. A contrario ergo secus si alteri fieret. de quo §. eo. tit. illud. ¶ No. quod in actibus extraiudicialibus factum inter duos non præiudicat iuri alterius tertij in iudicialibus. vide de re iur. quamuis. ¶ Quæro quid sit ius patronatus, & ex quibus causis acquiratur. & an apud quemlibet sit in solidum. Ista tractat hic Arc. sed Io. And. remittit de primo ad no. super ista rubrica eo. tit. de secundo ad no. §. c. cum secundum. de tertio ad no. §. eo. ti. c. i. & in cle. 2. eo. ti. in prima gl. vbi inuenies dictum Arch. hic. Ioan. And. ¶ Sed pone, quod quis vendat vniuersitatem, & talem in quo alius transiret ius patronatus de iure, vt in c. ex literis. eo. tit. an si illud exprimat in venditione transeat. Tolle exemplum, vt si vendatur castrum cum omni iurisdictione, onere & districtu, & omni iure patronatus, quod competit venditori in ecclesiis ipsius castri, vel districtus. Ad partem, quod non transeat facit regula, quod expressa nocent. ff. de re iur. cum concor. Et ad hoc videtur casus in simili, in l. si vnus. §. illud. ff. de pac. vbi non valet expressa remissio futuri doli, & tamen venit tacite in remissione vel pactione depositi. Tertius videtur casus in l. in modicis. ff. de contrahen. emp. quæ dicit, quod locus sacer vel religiosus specialiter vendi non potest, licet rei vendite accedere possit. Sed constat, quod ius patronatus vendi non potest, vt eo. tit. de iure. & ff. de contrahen. emp. sed Celsus. in prin. ergo non valet. Quarto quando in venditione exprimitur ius patronatus duo concurrunt. Primo quod aliquid fuit pretium ipsius iuris, vel pars pretij hoc iure prohibente venditionem, talis non valet. facit supra de re. permut. ad quæstiones. & ff. de eunc. l. pen. vbi dicitur venditorem prædij non teneri de euictione eorum, quæ tacite accedebant, vt seruitus, via, & actus, quod secus esset si illa tacite obuentionia fuissent expressa. Si ergo de euictione tenetur eo casu quo exprimitur, ergo aliquid fuit eorum pretium, cum venditio non sit sine pretio. Insti. de emp. & vñ. §. item pretium. & facit quod no. §. de symo. querelam. in 3. gl. Secundo concurrunt, quod ius patronatus cum vniuersitate non transit vbi apparet contraria voluntas venditoris. §. eo. ex literis. ff. de contrah. emp. hanc legem. ergo illud exprimendo voluit, vt illud non comprehenderetur sub vniuersitate, & sic non transit cum illa, ex quo sic voluit. bñ facit. ff. de pecu. le. l. si peculium.

A D D I T I O N E S.

- 2 Ex quibus acquiratur. Adde Abb. consil. 56. & 91. j. lib. & consil. 59. & 126. 2. lib. Io. de Ana. consil. 23. & 86. Do. de Rot. decisi. 239. in ant. Cald. consil. 5. hoc titu.
- 3 Ius patronatus. Adde Abb. consil. 76. proxi. alleg. Bald. consil. 4. 5. lib. Ro. consil. 454. Old. consil. 312. Do. de Rot. dec. 404. in nouis. vbi dicunt, quod laicus potest transferre ius patronatus in clericum absque vniuersitate, & vide in antiquis decisi. 255. hoc tit. Do. Car. consil. 17.

culum. §. si seruus. sed specialiter transire non potest, ut est dictum, ergo quod potuit noluit &c. de of. dele. cum super. cum concor. facit ad hoc. ff. de leg. 3. hares meus. §. j. ubi patet quod licet legato omni marmore veniunt statuae marmoreae, si tamen dixit testator, lego omne marmor & duas statuas, illa expressio ostendit restrictionem generalitatis predictae, ut statuae non debeantur nisi ille duae expressae. Nec ob. si dicatur quod illa l. & l. pe. superius alle. faciant in contrarium inquantum in illis expressio verbi inclusi non vitiat dispositionem. ratio est, quia per se & singulariter poterat venire in contractu & legato illud inclusum: sed hic secus est. In prius inducitur regula, utile. j. de reg. iur. & quod no. d. c. ad questiones, in fi. ult. gl. Item quod est in spiritualibus illa quae insunt, sine vitio exprimuntur. §. de ele. significasti. ubi no. in fi. secundae gl. cum suis remissionibus. Item quia sic fuit sententiatum in curia de venditione quae fecerat capitulum Herbipole. decano, & capitulo Maguntino de villa Ingelheim quae habebat in diocesi Maguntina. quam vendendo expressit curiam, agros, vineas, decimas, census, ius patronatus cum omnibus iurisdictionibus &c. & insinuat fuit patronatus transiisse, ut dicit Io. An. se audiuisse. pro & contra facit quod legitur & no. ff. de fun. instr. l. quaesitum. §. pe. & l. cum de lanionis. §. cui fundum. & §. penul. & de supel. leg. l. legata. propter quod consuluit Io. An. teneri certum, ut non fiat expressio venditioni coniuncta, scilicet per quam dari possit illud expressum venditum. Sed in fi. instrumenti cognoscat venditor ius patronatus cum vniuersitate transiisse in emptorem. Et fatetur se de fuisse patronum, & se omne possessionis commodum, & animum deposuisse, fm eum. Io. Cal. hic dicit quod sibi videtur posse distinguere quod si expressio fuit facta declaratiue, ut vendo illam cum omnibus iuribus suis, videlicet iurisdictione, honore, ius repatronatus &c. tunc transeat, quia talis declaratio non inducit nouam vel singularem venditionem. Si autem non declaratiue, sed coniunctiue, licet talis expressio non fuisset necessaria: tunc putat non transire ius patronatus. arg. eorum, quae dicta sunt §. pro ista parte fm eum. ¶ Quid si vniuersitas constituit vel dotat ecclesiam: an singulares de vniuersitate sint patroni. Sol. Arc. tenet quod non: sed corpus vniuersitatis habet ius patronatus. 12. q. 2. qui manumittitur. Io. An. idem Archi. 16. q. 7. si plures. super gl. ¶ Quare qualiter probetur ius patronatus antiquum. So. dicit Archi. quod difficile est hoc probare: quia licet quis probet continuam possessionem 40. annorum & ultra, & suorum antiquorum & suam, tamen non est sufficiens probatio ius patronatus quod certis modis tantum acquiritur. & no. §. e. super rubrica. Ista enim sunt diuersa, quia esse patronum respicit petitorium, esse in possessione patronatus respicit possessorem. Posito ergo vno, non per id sequitur aliud quia ista nihil habent commune: nec sunt simul commiscenda. ff. de acq. pos. naturaliter. & l. permisceri. tamen licet possessio non faciat quem patronum: prodest tamen quo ad actum presentationis. de ele. querelam. ubi de hoc. Io. An. & idem ponit Arc. 16. q. 7. si plures. super gl. ¶ Quid si patronus fuerit lapsus in haerem, & postea reuersus est ad fidem: an recuperet ius patronatus. Sol. Archi. ponit hic quod habetur. j. q. 7. maximum. Io. An. ibi dicit quod recuperat nisi sententia fuisset lata contra eum super amissione dicti iuris. arg. de diuor. de illa. & c. quare. fm Archi. ¶ Quare an patronus possit remittere ius patronatus propriae ecclesiae patronate. So. dicit, quod sic, ut hic patet. Et est ratio, quia sicut in fundatione ecclesiae potest istud remittere ut nihil iuris sibi in illa retineat, ut §. de test. significasti. sic postea in totum sibi remittere potest, & donare, ut hic. Tamen no. Io. An. 16. q. 7. considerandum. quod patronus illi iuri quod respicit fauorem ecclesiae renunciare non potest, puta deferendo, vel accusando dilapidatorem. Sed Bar. Brix. ibi tenet contrarium, cum possit illud donare. c. tit. ex insinuatione. Et dicit Archi. quod ista de. hoc probat. Io. An. concor. opi. quod aut in totum vult renunciare ius patronatus, & tunc procedat opi. Bar. Aut ipse vult renunciare illi iuri defendendi ecclesiam, & retinere tamen ius patronatus: & tunc procedit dictum Io. sed dicit Io. An. quod ipse non videtur sic intellexisse, sed simpliciter, fm eum. ¶ Sed an patronus possit renunciare ius patronatus in praedictum legitimorum haereditatem. So. Arc. dicit Lap. dixisse quod non. & facit quod no. 16. q. j. constitutum. in fi. Ipse tenet contrarium per hanc de. & per de. significasti. de testi. vide no. de iurepa. cum fm. Io. An. ¶ Quid si donatio patronatus fiat laico, an valeat sine consensu Episcopi. sol. dicit quod non, a contrario huius literae. Et idem si clerico iure patrimoniali. de quo vide quod no. §. e. tit. illud, in vlti. gl. & super ea. & ita tenet hic Archi. Et est ratio diuersitatis, quia laici magis consueuerunt ecclesias grauare quam clerici, vel religiosi. ad hoc. 2. q. 7. laicos. Item quia si clerici laedunt, vel vexant ecclesiam, facilius coercentur per iudicem ecclesiasticum. 89. dist. iudicatis. Io. An. Sed dicit do. Io. de Imo. quod ista ratio est nimis generalis; &

concluderet donationem factam clerico iure proprio tenere: quod est contra ea quae §. dicta sunt. Et ideo dicit quod ratio potest esse, quia posset deuenire ad laicos, quando clerico iure proprio conceditur. Item quia non est recedendum a iure antiquo: nisi quatenus a iure reperitur expressum, fm ista. ¶ Secunda ratio sua est melior quam prima, quia prima non concludit nisi ad donationem factam clerico iure proprio, non autem ad religiones. ¶ Quid si in donatione apponatur conditio quod donatarius teneatur presentare ad voluntatem alterius etiam Episcopi: an valeat ista conditionis appositio? So. Io. Mo. dicit quod non. alle. de concess. praeb. nulla. & c. constitutus. & c. fi. per quae patet quod posset fieri in fraudem concilij Laterani. Dicit tamen quod additio vitatur & non vitatur. alle. 10. q. j. sicut quidam. & c. nouerunt. de praeb. dilectus. & c. dilecto. de p. di. app. c. fi. & j. de reg. iur. vtile. Nam est contra naturam rei. ff. de preca. l. cum precario. & §. e. ti. c. fi. & ff. de pos. l. j. §. penul. Io. An. ¶ Gl. j. ponit quod opi. hic approbentur, & quae reprobenentur. In fi. gl. Secunda opi. de qua hic in gl. non loquebatur simpliciter, sed alternatiue. Et ponit hic Archi. circa intellectum c. nemini, hic alleg. ubi etiam remittit inquantum illud loquitur de comunione, quod si laicus habet communionem cum ecclesia in patronatibus, poterit commutare ut ratione societatis quod alias non liceret sibi liceat. h. alle. 23. q. 3. non potest, fm Io. An. ¶ Gl. 2. quaerit quis remanebit patronus istius ecclesiae, & so. deinde quaerit quis presentabit, & sol. in fi. gl. ¶ Sed pone quod Episcopo donetur ius patronatus ecclesiae sibi subiectae, quis presentabit. Io. An. remittit ad no. per se §. e. significasti, in fi. ubi concordando opi. contrarias, Goff. & Ho. distinguunt an Episcopus habeat compatronum, necne. Io. An. dicit Lap. Abb. quod ibi concludit, quod quando habet compatronum presentabit Episcopus cum patrono rectorem, & postmodum presentatum instituet. & sic intelligatur dictum Goff. Si autem non habet compatronum: tunc sine aliqua presentatione instituat, & sic procedat dictum Host. dixerat enim Goff. quod debebat presentare sibi ipsi, & post presentationem ipsum instituere. Et Host. dicebat quod debebat sine presentatione instituere, fm Lap. No. tamen istam gl. per quam habes quis debeat providere ecclesiae quae extinguitur perpetuo ius patronatus, de quo per glo. in d. c. in quibusdam. & per Archi. 17. q. 4. frater. ¶ Gl. in ver. alteri. querit de ratione tex. & assignat duplicem rationem. ¶ Gl. in ver. censenda, recita per contrarium de decre. nullus, §. e. gl. so. dupliciter, & secundam solutionem impugnat, & demum illam soluit. ¶ Gl. in ver. derogari. quaerit an derogaretur Episcopo si consentiret, & so. quod sic. In fi. gl. dicit ut ibi. & hoc teneas, quod ibi agitur solum de translatione ius patronatus, consensus Episcopi illi donationi praestitus in nullo laederet ius Episcopale. Io. An.

ADDITIONES.

- a ¶ Sint patroni. Adde Cal. consil. 9. & 10. hoc tit. Abb. consil. 76.
 - b ¶ Antiquum. Adde Abb. consil. 106. §. alleg.
 - c ¶ Remittere. Adde do. Car. consil. 2.
 - d ¶ Renunciare non potest. Adde Cald. consil. 4. hoc tit. & dicit Ro. consil. 177. quod patronus potest ius patronatus quod habet in vna ecclesia, in alia transferre.
 - e ¶ Legitimorum. Adde Car. consil. 48.
 - f ¶ Consensu Episcopi. Adde Abb. consil. 106. 2. lib. do. de Ro. deci. 868. in anti. hoc titu. ubi ponunt quid si donatio fuit facta sine consensu Episcopi, sed postea ratificauit, an valeat in praedictum eius cui ius erat acquisitum Cal. consil. 6. ubi an ille cui legatus est ius patronatus possit presentare absque confirmatione Episcopi.
 - g ¶ Conditio. Adde quod Cald. consil. 19. dicit quod omnis conditio potest poni in donatione iurispa. dummodo non sit contra iura.
 - h ¶ Sibi liceat. Adde Fed. consil. 63. ubi dicit quod laici habent semestrem tempus per societatem clericorum.
 - i ¶ Quis presentabit. Adde quod voluit Lap. allega. 67. in 3. columna.
- S V M M A R I V M.
- 1 Ecclesiae appellatione non comprehenditur monasterium.
 - 2 Collatio verbum, aliquando sumitur pro donatione iuris.
 - 3 Privilegiatus succedens in re non privilegiata, vitatur privilegio suo quantum ad illam rem.
 - 4 Patroni si eligant intra quadrimestre presentandum, non tamen actualiter presentant superiori, an sufficiat.
 - 5 Laicus patronus si est negligens intra quadrimestre, & sic deuoluitur ad superiorem potestas, an habeat semestrem.
 - 6 Quadrimestre an probetur per iura antiqua. Et quid de semestri. nu. 7.
 - 8 Vitium actoris an obstat successori.
 - 9 Ius commune an praescribatur contra laicum minori spatio quam contra ecclesiam.
- Verum.** ¶ Potest sic summi. Laicus quadrimestre tempus habet ad presentandum; ecclesia vero semestrem: licet a laico ius acquisierit patronatus, h. d. ¶ No. tempus intra quod patronus laicus debet presentare. ¶ No. ar. appellatione ecclesiae non comprehenditur monasterium, de quo §. de sup. neg. prel. c. j. ¶ No. quod verbum, collatio, quandoque sumitur pro donatione iuris quod quis habet in re. ¶ No. quod privilegiatus

Geminianus super Sexto Decretalium.

legatus succedens in re non privilegiata utitur privilegio suo quantum ad illam re. Nam clerici habent privilegium sex mensium, si donat a laico qui habet quatuor ipsi habebunt sex. Et sic facit, qd si non habens privilegium soluendi decimas donat fundum habenti privilegium, ille non debet soluere. ¶ Quero quid si patroni intra quadrimestre eligunt presentandum, non tamen actualiter presentant superiori, an sufficiat. So. dic qd non, ut probat iste tex. qui dicit qd datur ad presentandum: & sic non est satisfactum per solam electionem quod est qd laicos qui credunt prium. de quo s. eo. ti. c. si. in fi. Et idem tenuit Arch. s. de pb. c. j. eo. li. Et idem no. post Compo. de refer. capitulum. post gl. ver. querit post. Ioan. An. ¶ Quid si laicus patronus est negligens intra quadrimestre, & sic deuoluitur ad superiorem potestas, an habeat semestre? So. dic qd sic, s. m. Do. Steph. provinciale qui sic disputando terminauit. Et idem dicit Io. An. de decr. statutum. s. e. li. de pb. ut inferior ad quem prius reuertitur non habeat mensem tamen, sed tempus ordinarij. facit et qd scribitur in q. sup. r. a. q. cu. j. de re. iu. Et pro sua decisione allegat Stephanus qd duae res vnite retinent privilegia quae singula habebant. de pe. di. j. medicamentum. C. commu. de leg. l. 2. Et no. ne se. va. c. j. Item quia mutata conditione personae, etiam rei status conuenit mutari. ff. de sol. cu. quis sibi. in prin. & de acquir. her. l. Paulus. alias est sub l. si pupillus. Item filius repudiata bonorum possessione per unde liberi, in qua datur annus recurrit ad bonorum possessionem unde cognati, in qua cum dentur centum dies, ipse habet annum. ff. de success. edi. l. j. §. quibus. & §. seq. Item actio non semper sapit naturam eius in cuius locum supponitur. ff. de iure iu. cu. qui. in prin. ad idem facit q. dñi. 22. vbi tenet Bar. cum Tan. qd si Titius rem Seij presentis bona fide & cum bono titulo possedit spatio 5. annorum, & moritur Seius instituta ecclesia haerede, non sufficient Titio alij quinq; anni: imò requirent alij 35. ad complendos 40. alle. qd qñ privilegiata persona succedit non privilegiata: ab eo tpe quo succedit locus est privilegio. facit decre. dilectus, quam hic alle. gl. pe. & iura qd ibi adduntur qd ad hoc sufficiant cu. hac decre. Pyleus aut in sua q. 42. ponebat casum: Seius se & sua contulerat ecclesie. Accur. in auth. quas actiones. in fi. gl. tenet ecclesiam uti debere iure priuati per l. si fisco. ff. de iure fil. & l. si fundum. ff. de fun. dota. Refert tñ ibi qd Pyleus & Io. tenebant prium per l. ff. de vfur. cum qdā. §. cum fisco. & §. si debitor. sed dicit Io. An. qd credit qd gl. illa allegando Pyleum debet Bul. allegasse, quia Pyleus in q. predicta distinguit an modicum tps superest ad prescriptionem complendam an non, per l. rerum mixtura. ff. de vfua. Cy. ibi plenè prosequendo brocardum de privilegiato qui succedit non privilegiato in casu isto dicit, qd qñ privilegiatus succedit illi qd quem praescribitur, aut praescriptio impeditur in totum vel tps incertum, aut retardatur, aut non impeditur. Primo casu non utitur privilegiatus suo privilegio, per l. si fundum. ff. de fun. do. Secundo casu cum retardatur in tempus certum utitur, ut in l. sicut. C. de praescri. lon. tem. & idem iuris sit de parte temporis quo ad partem, quod de toto quo ad totum & sic in questione, & hoc tangit gl. in l. apud Iulianum. §. Marcellus. ff. ex qui. cau. in pos. ea. Et ad questionem principalem Stephani inducit in contrarium quod dicit regula, is qui. & regula, potest quis. cum concor. j. de re. iu. & decr. dilecti. de deci. ibi, privilegium cessat in re non privilegiata. Item qd clericus succedens laico censetur laicus. eo. ti. cum dilectus. & actio surrogata obtinet vicem primae. ff. si ser. test. liber. l. j. §. hec actio. Item qd res transit cu. onere suo. de deci. pastoralis. cum concor. facit de elec. ne p. defectu. Item 7. q. j. nihil. vbi personarum varietas naturam rei vel iuris non immutat. Et ad praedicta sit responsum per id quod dixit gl. pe. Io. An. quasi dicat qd ista procedunt in his quae sunt realia. Hic autem loquimur de iure personali quod mutat mutata persona. Mihi videtur qd decisio huius dubij dependeat a decisione alterius, videlicet an superior ad quem ex negligentia patroni deuoluitur potestas, debet providere per diuersos actus, videlicet primo presentando & postea confirmando. An vero debeat providere vnico instructu per viam collationis: de quo per Io. An. in c. ne pro defectu. de ele. si tenemus, qd habeat providere per viam collationis qstio est finita, quia habebit semestre tñ, per c. 2. de concess. preb. Si tenemus qd per diuersos actus, tunc procedet dubitatio, & credo qd habebit sex menses s. m. quod est dictum s. per Io. An. sed tunc poterit superior tenere beneficium vacans per annum: quia poterit presentare circa finem primi semestris & circa finem secundi confirmare: & sic habemus certum effectum p. quod est utile scire an vnico instructu debeat fieri prouisio, an diuerso qui est addendus duobus alijs positus per Pau. s. e. li. de elec. ut circa. propter qd crederem ut vacatio ecclesiarum non diu daret, quibus iura cogantur providere. s. de elec. qd sit. qd tutius sit tenere qd vnico instructu fiat prouisio. Et ita videt sonare tex. in c. 2. de sup. negl. prela in fi. tenendo qd illud verbum, ordinare, ponitur p.

totali prouisione. ¶ Gl. in ver. quadrimestre. querit nunquid per iura antiqua probetur de isto quadrimestri: soluit qd non. In fi. gl. mihi videtur qd etiam tex. sit expressus in d. c. cum propter. vbi loquitur de laicis: & dicit de quatuor mensibus, & c. 2. de sup. neg. prael. loquitur de clericis, & dat eis sex menses: & sic satis erat expressum illud etiam per iura antiqua. Dicit tñ Pau. in cle. 2. c. ti. circa fi. qd si patronus laicus presentaret vltima die quadrimestris qd non esset admittenda cum debeat fieri vocatio s. m. practicam c. si. s. de ele. e. li. que fieri non posset intra terminum. Et imputet sibi qui se ita arctauit, s. m. Pau. ibi. Sed istud non est verum. Et contrarium tenet Io. An. in c. cum vos. de of. ordi. & hoc optimè probat tex. hic qui dat sibi quadrimestre, ergo patet qd vltima dies quadrimestris includitur in hac dilatione, ut no. gl. in ver. proponitur. in c. freques. de rest. spo. eo. li. Et idem videtur velle gl. si. s. de ele. si electio. eo. li. ¶ Gl. in verbo, semestre. in prin. recita per contrarium de regula, is qui. j. de re. iu. gl. sol. Deinde inducit tex. ad solutionem vnus questionis. In ea. gl. ibi, contra regulam. Item facit contra iura quae dicunt qd si privilegiatus succedit priuato utitur iure priuati. ff. de iud. haeres abiens. in prin. & l. si is qd Romae. In ea. gl. ibi, dilectus. vltimo. ad hoc facit j. de imm. ecc. c. j. Io. Mo. alle. in li. feudo. de pa. iura. fir. §. ad hec si alodium. ff. de vfur. cum quidam. §. si debitor. & de iure fisci. l. fisco cum in priuati. facit quod no. C. de temp. in integ. rest. ea quae. §. qd si. in gl. qd curet. Io. An. in ea. gl. ibi, de excommunicato. De bannito autem vide in Spe. de cess. act. §. j. ver. illud etiam. Io. An. De illo autem qui emit villam a patrono excommunicato, qd statim poterit presentare, ponit Spe. in loco hic all. in gl. & pro hoc facit cautela quam ipse no. c. §. in fi. de test. §. j. ver. mutauit. & no. s. de test. in super, super glo. j. Et dicit Lap. Abb. qd de bannito dicit Spe. qd si sit bannitus ex ea causa ex qua bona publicantur, tunc cessio non valet, quia actiones competunt fisco, & contra fisco. Si vero ex alia causa, tunc subdistingue, quia aut habet causam lucrativam, aut onerosam, ut in primo casu obstat exceptio, in secundo non, s. m. Lap. In fi. gl. Pro decisione gl. facit quod no. s. de off. dele. super questionum. §. si vero. in fi. 3. gl. Dy. in regula, is qui. j. de reg. iu. dicit quod obstat exceptio si ex titulo lucrativo, vel quasi, ut l. apud. j. alleg. Sed aliquibus potius videtur contrarium, cum contractus plus videatur illicitus esse, in quo excommunicatus lucrum participat, quam in quo non participat: ad quod facit quod no. s. de dolo, veritatis. ad fi. Et ideo Arch. in c. pia, s. de excep. eo. lib. dicebat quod omnis contractus qui tenderet ad incommodum excommunicati valebat in donando, & alijs cedendo, & se obligando, & ille cessionarius statim agere potest cum esset tunc causa, ut in gl. Et idem in illo cui debitorem suum delegauit. alleg. quest. Bar. & dictum Spe. in gl. hic alle. etiam quod no. 2. q. j. in primis. in glos. cum enim. & ista procedant, qñ res ad cedendum reditura non est, alias secus. arg. ff. de doli exceptio. apud Celsum. §. Sed si mulier. §. apud Iulianum, & §. si cum legitima. & §. si quis autem ex causa, & §. de auctor. l. pure, §. si eum. Sed dicit Ioan. An. quod plenius prosequendo istam materiam est sciendum qd Guil. de Suza. in suo opere statutorum tenuit de bannito, quod si ipsius bona erant publicata cessionarius non agit. ff. de capi. dimi. l. 2. alias agit sine distinctione, s. m. eum. Sed dicit Io. An. se audiuisset in alijs scriptis qd utitur distinctione. Sed dicit qd Spec. in loco preall. ponit opinionem que distinguit inter causam lucrativam, & non lucrativam, ut est dictum, s. Et lucrativam appellat, quando fit ex donatione vel legato. Non lucrativam vero, quando est emptionis, dotis, & similibus. Item ponitur ibi alia opi. distinguens causam voluntariam a necessaria. Alia opi. simpliciter tenet quod non agit. Opinio de causa lucrativa iustificari potest ex presumptione fraudis, cu. non donet quis de facili, ff. de pba. cum de indebito. C. man. l. pe. & vlt. de psump. quia verisimile. Sed quidam reproban hanc distinctionem, per l. illam. C. de dona. Secunda distinctio de causa necessaria vel voluntaria probatur ff. de procu. seruum quoque, §. si. & l. seq. & de damno infec. l. cum postulasset. Tertia distinctio est, quia aut cessionarius agit directo nomine cedentis, qd potest, ff. fam. erci. planè. & tunc ob. exceptio. Aut vtili nomine suo, & similiter potest, ut no. C. de act. & obli. l. 2. & tunc

ADDITIONES.

- a Quod non. Adde Do. de Ro. deci. 201. in nouis hoc tit. incipien. nō sufficit.
- b Quod sic. Adde quod idem voluerunt Do. de Ro. decisi. 313. in nouis, hoc tit.
- c Includitur. Adde quod voluit Pau. de Cast. consil. 464. vbi ponit an iure priuato successione filij, qd non petijt tutorem tempore debito, licet certum sit quod tempus quod superest ad petendum, non sufficiat.
- d Privilegiatus. Adde quo iure utatur privilegiatus succedens concurrens cu. pariter privilegiato, Rom. consil. 369.
- e Excommunicato. Adde an presentatio facta per patronum excommunicatum valeat. Do. de Ro. deci. suis, hoc tit. in antiquis.

& tunc subdistingunt vt s. de cā lucratiua. C. de procu. q sti-
pendia. Sed dicit Io. An. nō pōderatis distinctionibus de cā lu-
cratiua, vel de necessariā glo. esse tenendā. Concludens q aut
cessionario excōicati, vel banniti, cuius bona nō erāt publica
ta, agit nōe pprio, & tunc nō obstat exceptio p iura q alleg.
gl. Nec obstant p̄ria supra signata, pro quorum solutione debe-
mus distinguere. ¶ Si qrit an vitium actoris obstat successio-
ri, aut vitii inest personā & rei, aut rei tñ. Exemplum primi
qñ res fortia possidet a fure. Exemplum secūdi, qñ illā pos-
sident possessor bonā fidei: & tunc ista transeunt ad vēm & sin-
gularē successorem. insti. de vsuca. §. furtiua. aut vitium tangit
actionem, & psonā, sicut qñ dolus interuenit in p̄ctu cum illo
cum quo tñ alias erat p̄cturus: & sic vitium non est in re, sed tā-
git personā dolosi & actionem, & tunc pcedit distinctio de cā
lucratiua. Sed in casu gl. tangit personam tñ & non actionem
in qua nullū vitii est in p̄ctu & re: & sic nō ob. ff. q quisq; iuris.
l. 3. §. quod aut. & ff. de col. bo. cū emancipati. in prin. Nam ibi
inflicta erat elisio actioni: hic aut personā tñ. Vnde excipiens
de bāno vel excōicatione nō inficiat litē, sed personā euitat, ff.
de excep. l. 2. in fi. Et ista rōne dicimus tales exceptiones pso-
nam respiciētes ac afficientes actionem non transire in h̄dē:
vt ff. e. tit. l. exceptiones, q psonā. de acqui. her. Paulus. in fi. ad
munici. libertus. §. patris. ff. de re. iur. sicuti. & l. in oībus. 2. Vñ
facta vera cessione q alias teneat, cessionario lucratiuus, vel
non necessarius, vel voluntarius indistincte agit. nec obstat
exceptio, q cedens non hēt personā stadi in iudicio, cum mo-
do non stet ipse, sed alius. Fatetur tñ q sunt quidā actus facti
ab excōicato sibi prohibiti p quos obstat exceptio, sicut si p
latus eligit, vel prouidet de beneficio, quia talia bene elidunt
per exceptionem. Sed in vim peremptorie, & etiam per excep-
tionem & viam nullitatis. Et ista ē non contingunt casum. de
quo hic in gl. Et ad materiam vide quod no. de excep. cum in-
ter. super gl. pe. Et idem in casu decre. Romana. in fi. de of. vi-
ca. §. e. li. & de test. excōicati. satis. j. de sen. excōi. decernimus.
Io. An. ¶ Gl. fi. in prin. qrit quis effectus sequatur q istud ius pa-
tronatus censet ecclesiasticum. ¶ Gl. ponit triplicem effectū.
Deinde querit de vna quāstione, & sol. in fi. gl. idem qd gl. te-
net Arch. alle. C. de temp. in integ. rest. per. l. petēda. item quia
maius dignum attrahit ad se minus dignū. de conse. eccle. vel
altar. quod in dubijs. ff. de rei vē. quā religiosi. de sol. si alieni.
de vsucapio. qui ades. & l. 3. q. 2. non estimemus. in fi. Ioan. An.
¶ Sed pone q Titius velit p̄scribere istud ius cōe p̄ laicum
an p̄scribatur minori tempore quam contra ecclesiam. Sol.
Gof. in quāstionibus suis q. 18. terminauit q non, p l. si com-
munem. hic all. in gl. Inducebat ēt eo. ti. si stillicidij. §. fi. & l. se
quē. vt quia in indiuiduis vno ex socijs retinente retinet alter,
vt ibi. Et ius patronatus est tale, vt eo. ti. c. j. ergo & c. Item in ta-
libus victoria vnus prodest alijs, s. de app. c. pe. cū concor. In-
ducit ēt quod dicit finis istius gl. In p̄rium alle. q tale ius ca-
dit in laicum, & est p̄scriptibile, s. eo cura. ergo p̄ laicū, 10. vel
20. annorum spatio p̄scribitur. C. de p̄scr. lon. tēp. p totū 16.
q. 3. §. pōt. Nec est nouū vñ ex patronis p̄dere ius & aliū reti-
nere, ff. de iureiur. si duo patroni. de ele. cū Vintonien. & aper-
tius de p̄. in quibsdā. cū concor. & sic seruitus in parte per-
ditur & in parte alia retinetur, ff. quēad. ser. amit. nā & satis. &
denunciatio noui operis quibsdā ex dñis prodest, & alijs nō. ff.
de no. ope. nuncia. de pupillo. §. si pluriū. Sed ad ista non rñdet.
Io. An. soluit q solutio pcedit in p̄scribente cōiter ius eccle. &
& laici. Contraria verō procedunt in volente p̄scribere diui-
sim ius laici stante iure eccle. ¶ Sed qñ ecclesia & laicus b
habent simul p̄sentare, an poterit legatus de latere illam con-
ferre. So. dicit Lap. Abb. q Fed. de Scñ. consuluit q non, vt in
consil. suo 65. cuius consilium est verum patrono laico contra
dicente, secus si ipso consentiente etiam si p̄latus eccle. &
patronatā contradiceret: quia tunc posset eam conferre lega-
tus. ar. de offi. deleg. dilectus. secundum Lap.

ADDITIONES.

- a ¶ Successori. Adde Anch. consil. 245. vbi si vsurarius ex forma statuti repellitur ab agendo, repellatur eius cessionario.
- b ¶ Ecclesia & laicus. Adde Panor. in c. cum autem. & ibi Doc. eo. tit. in anti. & in c. cum propter, in fi. eo. titu.

De Censibus.

Rubrica.

SUMMARIVM.

- 1 Archiepiscopus non potest visitare generaliter prouinciam, nisi primo incipiat a propria diocesi.
- 2 Visitatio debet fieri de clericis, & laicis totius diocesis.
- 3 Episcopus quando non potest accedere particulariter ad quemlibet locum debet conuocare clericos, & laicos ad vnum congruum locum illius viciniam.
- 4 Archiepiscopus si non seruat in visitando ordinem hic positum, an processus sit nullus.

- 5 Archiepiscopus an debeat procurari in sua ciuitate, quam visitat.
- 6 Ecclesia sine cura an sint visitanda.
- 7 Populus super quibus visitetur ab Ep̄o. & nu. 8.
- 9 Episcopus an possit examinare scholares in Episcopatu.

Omana. ¶ Gl. j. diuidit, & non summat, vide eam. Ego more solito legā per partes. Et summano quamlibet partē de per se non sequendo diuisionem glo. quā est generalis, vt apparet ex his, quā habentur super prima gl. Pōt ista prima particula sic sum mari, Archiepiscopus volens prouinciam visitare prius dēt vi sitare ecclesiam, ciuitatem, & diocesim ppriam, clericos, & lai-
cos, earumdē. h. d. vsq; ad §. deinde. ¶ No. Archiepiscopū nō posse visitare generaliter prouinciam, nisi primo incipiat a p-
pria diocesi. ¶ No. q Archiepiscopus in prouincia habet suā
ciuitatem, & diocesim separatam ab alijs suffraganeis. ¶ No.
q visitatio debet fieri & de clericis, & laicis totius diocesis.
¶ No. q illud non videtur fieri posse quod commode, vel sine
a difficultate non potest fieri. ¶ No. q si Episcopus nō potest
3 accedere particulariter ad quemlibet locum, debet conuoca-
re laicos, & clericos ad vnum cōgruum locum illius vicinij.
4 ¶ Quāro, quid si Archiepiscopus in visitando non seruat or-
dinem hic positum, an processus sit nullus. b sol. Ioan. Mo. te-
net q sic, quia est ordo substantialis, vnde reddit processum
nullum, de rescr. cum dilecta. C. de sen. & interlo. l. prolatam.
& dicit q super nullitate vidit literas dari per Cancellariam.
vbi vero ordo non esset substantialis tñ a iure debitus, & pete-
retur si non admitteretur petitio posset appellari. C. de appel.
l. j. alias si procederet teneret processus. de restit. spo. c. j. & s.
de appel. c. j. Et ratio quare prius visitat capitulum suum, est
quia facit vnum corpus cum illo, de his, quē sunt a p̄la. no
uit. Merito igitur primo debet visitari. Ioan. And. ¶ An Ar-
chiepiscopus debeat procurari in sua ciuitate, quam visitat.
Solu. dic q sic, vt s. c. venerabili. & ibi no. super prima gl. quo-
modo respondeatur 12. q. 2. charitatem. Ioan. And. ¶ Quare
c tex. hic exprimat de ciuitate & diocesi. Sol. dic quod ista sunt
diuersa, vt s. de rescr. Rodolphus. Tamen j. proxi. §. ver. ex
quo ab inde infra diocesim comprehendit ciuitatem. Io. An.
Dic, q istud procedit in prolatione facta a iure, vt no. s. de of.
ord. c. j. & c. Rodolphus. in facta ab homine. ¶ Quāro an ec-
clesia sine cura sint visitanda. d. Sol. dic, q sic, vt probat tex. hic
qui dicit, minorum ecclesiarum. Et idem probat tex. in §. pro-
ximo, dum dicit, pijs locis. Et idem in §. sanē, fm Pet. & Abb.
& in visitatione talium inquireretur de vita, & conuersatione
ministri, vt d. s. sanē, & qualiter ecclesiam, & ipsius iura guber-
nat. Nam vt dicit Archid. cum ibi possit delinqui, & ecclesia
non reparari, ergo erit locus visitationi. Ioan. And. Idem te-
net Archid. 10. quēst. j. Episcopum, super ver. Basilica. ¶ Quē-
ro super quibus visitetur populus ab Episcopo. Sol. dicit Frā.
Vercel. hoc debere intelligi quoad crimina ecclesiastica, vt i
matrimonijs, & alijs, quā ad ecclesiam pertinent: sed in alijs
corrigendis non vsurpabit iurisdictionē iudicis secularis. de
iud. nouit. Ioan. And. do. Io. de Imo. alle. no. de pur. cano. nos
inter. & c. quoties. dicens quod per nota. ibidem videtur, q
de omni crimine possit visitare, cum istud fiat extraiudiciali-
ter & per modum fori penitentialis, & non per viam fori cō-
tentiosi, secundum eum. Ego credo dictum Francisci verum,
quando vellet inquirere ad finem p̄nā imponendā pro cri-
mine, quia ista via visitationis non sequitur forum, seu natu-
ram fori penitentialis omnino, vt probat tex. j. eo. §. notoria.
vbi pater, q imponit p̄nam pro delicto, quam non imponit
forus penitentialis, vel qui non habet se p̄tēse contra deli-
cta, sed consultiue, vt in ca. Matthæus. de symo. Hoc etiam p-
bat tex. in §. quod si, vbi si reperit infamatum de crimine de-
nunciat suo ordinario, & tamen si procederet tamquam ex fo-
ro penitentiali, posset p̄nam imponere, vt patet j. c. c. fi. Ergo
patet q via visitationis valde differt a via fori penitentialis,
Si autem vellet inquirere ad finem penitentiā imponendā,
tunc posset, & ita loquuntur iura p̄alleg. per do. Io. & p hoc
optimē facit tex. 10. q. j. placuit. vbi patet q de homicidio, &
8 alijs peccatis mortalibus se intromittit contra laicos. ¶ Sed
nunquid ex causa poterit per eundem collegium visitare in di-
uersis locis? solu. Inn. putat, q sic, per tex. hic qui dicit de plu-
ribus,

ADDITIONES.

- a ¶ Sine difficultate. Adde Lap. alle. 67. Fede. consil. 75.
- b ¶ Sit nullus. Adde Fed. de Sc. consil. 145. vbi multa dicit de materia huius de-
creta.
- c ¶ Ciuitate. Vide do. Feli. in c. Rodolphus. §. de rescr. ab initio. c. vsque per 10.
col. seq. vbi optimē declarat quid contineatur nomine ciuitatis secundum
materiam subiectam.
- d ¶ Visitanda. Adde Lap. alleg. 30.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ribus, licet honestius sit hoc fieri in vno solo loco. & vide qđ no. j. super ver. loca. & pondera tex. qui dicit de pluribus, & non de omnibus, per quod patet, quod non posset in vno loco omnes visitare, vt no. hic in 4. gl. Ioan. An. ¶ Quid si aliquis impedit nuncios Archiepiscopi conuocantes tales, an poterit illos punire? sol. dic. qđ sic, vt patet. j. de pe. Romana. Ioan. An. ¶ Gl. j. ponit diuisionem. In fi. gl. in 4. ibi, hanc aut constitutionem prorogat ad alios visitantes, & protestatur. Ho. autē & Boa. diuidunt decr. in 9. partes faciendo de quolibet s. parte. Io. Mo. diuidit in duas, dicens qđ primo tangit formam visitationis per Ep̄m faciendā. secundo ibi, hanc aut formam, illā ad alios praelatos extendit. Prima iterum in duas, quia primo tangitur modus circa visitationem faciendam. secundo in s. procuratores. circa procreationem recipiendam. Item iterū prima in duas, quia primo tangitur ordo visitandi loca. secundo in s. sanē. modus illa visitandi. Adhuc prima in duas, qđ primo tangit ordinem visitandi capitulum ecclesię sue, & ciuitatem, & diocesim. secundo in s. deinde. tangit ordinē visitandi prouinciam. Io. An. ¶ Gl. in ver. visitare. qrit an per aliū possit visitationē facere, & sol. in ea. gl. ibi, Ep̄m. Nec ob. si dicatur, qđ illud cap̄m loquatur in Ep̄o, quia non est dare rōnē diuersitatis, quare aliud in Archiep̄o, qui ēt est Ep̄s. sed Inn. Host. & Io. Mo. alle. 2. dist. in nouo. & de sac. vnc. c. j. ver. per frontem. Io. An. ¶ Gl. in ver. prius. qrit de ratione, quare prius debeat visitare prouinciam, & sol. ¶ Glo. in ver. plenē. querit qđ dicatur plenē facta visitatio, & sol. Deinde querit, an possit visitare conuocando synodum, & soluit, quod non. In ea. gl. ibi arbitrium. fm Inn. vnde dicit Ho. qđ non dicitur non plena visitatio, quia duę, tres, vel pauca remanent visitandę: alle. de 2. se. di. 2. reuera. coniunctim cum 76. dist. ieiunium. & c. bonę. 2. de post. & de hoc vide in proæmio compilationis Gre. in ult. gl. all. Arch. 7. q. j. deniq; in prin. ibi, omni semini Israel. Subdit Ho. qđ in his duobus inspiciendus est modus regionis. ff. de ventre in spi. l. j. s. fi. Io. An. in fi. gl. cum concor. Ho. Inn. Ioan. Mo. & Arch. Et pro his facit, qđ no. in arbore cōsang. post prin. Io. An. Gl. in ver. difficultate. querit de exemplo tex. ¶ Glo. in ver. accedere. querit an visitator possit illos reuocare. sol. qđ non, per tex. In fi. gl. Et ex hoc infert Archi. qđ si ad cameram suam, vel aulam vellet conuocare suum, vel alterius ecclesię capitulum, vt illud ibi visitet, non poterit cum decretum requiratur, vt accedat ad visitandos. ad idem, s. de off. ordi. conquirente. ibi cū ad eos visitandos accesseris. Io. And. No. quia facit ad visitationem collegij Hispanię dñi Sabineñ. quā Bon. Ep̄s facit singulo anno. ¶ Nunquid possit examinare scholares in Episcopatu? istud facit, quod nō sed p̄cise istud nō soluit dubium: quia semper personaliter mittit ad visitandum in prima vice locum, & aliquas personas examinat: postea particulariter examinat super capitulis scholares non examinatos. ¶ Gl. in ver. congruum. querit quis dicatur congruus locus, & sol. In fi. gl. Item dēt esse sufficiens ad oēs recipiendos. Et ex his infert Fran. quia locus visitationis non est de substantia, sicut nec locus electionis. remittit de ele. bonę. j. Et de loco, quo mandatur inquisitio fieri responde, & dic. vt s. e. li. de of. deleg. statuimus. 2. Io. An. ¶ Gl. in ver. laicos, querit an laici soluere debeant procurationem, & soluit, qđ non. In fi. glo. idem Ho. & Io. Mo. Sed Archi. 3. alle. no. per Inno. & Host. de of. ordi. inter cetera. alle. etiam 10. q. 3. cauendum, & quod ibi tenet Hug. qui dicit, qđ vna die erit cum clericis, & alia cū laicis, & eorum sumptibus, & idem no. 10. q. j. placuit. nec est magnum si vbi seminat spiritualia metat carnalia. 13. q. 2. s. 2. Io. An. Do. Io. de Imo. dicit, qđ fortē ista opi. est verior de iure, tñ credit, qđ in practica non seruaretur propter autoritatem gl. & aliorum fm cum. Et de iure istam partem crederem veram quam iudicio meo optimē probat tex. in d. c. cauendum. & hoc tenuit Pau. de Eleaza. in quodam suo consilio, quod incipit, quædam monasteria. Et dicit casum esse in d. c. cauendum. Contraria autem opi. procedat ex consuetudine, & dicit ista glo. quia de consuetudine non soluunt laici.

S V M M A R I V M.

- 1 Archiepiscopus non arctatur p̄cise ad visitandum totam prouinciam. & in s. ex quo. nu. 1. infra eo.
- 2 Partis appellatione, quid comprehendatur.
- 3 Superior visitans non potest recipere procurationem nisi a locis visitatis.
- 4 Archiepiscopus an possit visitare diocesim prouincię ante suam.
- 5 Ad visitatoris officium, quid spectet.
- 6 Episcopus an debeat primo visitare ciuitatem, & postea diocesim.
- 7 Archiep̄s, & Ep̄s si concurrant simul in visitando, quis p̄feratur. & nu. 8.
- 9 Ecclesia matrix non cathedralis si est in prouincia an debeat visitari.
- 10 Visitari qui dicantur.
- 11 Archiepiscopus vadens ad visitandum vnam diocesim transiens per aliā, an sit procurandus.
- 12 Visitans si perdit equum, vel soluit vecturas equorum, & his similia, an

hoc exiget nomine procurationis.

- 13 Visitator si non potest expedire vno die visitationem, an sit procurandus alijs diebus.

Denique. ¶ Potest sic summari. Visitata sua diocesim Archiep̄s in parte, vel in totum visitat omnia loca ecclesiastica clerum, & populū prouincię procurationem a visitatis recipiendo. h. d. vsq; ad ver. ex quo. ¶ No. qđ Archiepiscopus non arctatur p̄cise ad visitandum totam prouinciam, sed pōt partem visitare. ¶ No. ar. qđ appellatione partis comprehenditur etiam minor pars dimidia, qđ de mente loquentis hoc constat. Nam hic dicit qđ partem visitat, quod potest intelligi, etiam de minori dimidia, de quo s. de deci. c. 2. co. li. ¶ No. quę loca sint visitanda. ¶ No. arg. qđ appellatione ecclesiarum non comprehenduntur monasteria & pia loca.

- 1 ¶ No. qđ superior visitans non potest recipere procurationē nisi a locis visitatis. ¶ Quæro, an Archiepiscopus possit visitare diocesim prouincię ante suam? So. dic. qđ non, vt vult hic tex. qđ est verū, nisi aliud habeat cōsuetudo specialis, s. de of. ord. Romana, co. li. sed tamen in visitando debet seruare illa, quę seruare debet Episcopus, & in illis etiam quoad Archiepiscopum consuetudo p̄ria etiam non valeret, vt dicitur in fi. fm Ho. Io. An. Et permittitur hic partem visitare, si non pōt visitare totam, quia ad impossibile nemo tenetur, j. de reg. iu. nemo potest. Io. An. ¶ Quid spectet ad officium istius visitatoris? So. dic. qđ primo discutiet statum clericorum, qualiter baptismum, & alia sacramenta ministrent, & qualiter se habeant in ecclesia, & in vita, & si omnia recta inueniat Deo gratias agat. Si autem aliter inuenerit, ignaros instruat, & puniat puniendos, & hoc expediat nocte, qua venit, & sequenti die de mane plebi vocatę p̄dicet verbum Dei docendo fidē & articulos fidei, & vitia mortalia fugere, & quod sibi volunt fieri & c. qđ resurrectionē expectent, & diem iudicij timeant, & vt se cōtinuē in operibus bonis exerceāt, & sic de illa ecclesia proficiatur ad aliā 10. q. j. placuit. j. s. sanē. fm Host. sed Ioan. Mo. sic ponit, vt de ecclesia militante ad triūphantē valeat p̄ficisci, & allegat eundē canonē. Et de illis ecclesijs remittit ad no. s. de ele. fundamenta. Ho. autem in summa de of. Archi. s. pe. ver. patet ex p̄missis. videtur velle, qđ post prandium de illa ecclesia ibi ad aliam, & illam visitabit, & ibi de sero p̄curabitur, & sequenti mane. Alij vero intelligunt, qđ de mane facio sermone ad populū ad aliā ecclesiam ibi sumere p̄dium. Sed quocūq; modo sumas istū modū eundi, procuratio debet esse vnius diei. 10. q. 3. inter. Saluo, qđ infra dicit in gl. visitare. in fi. Io. An. ¶ Sed quæro, an primo debeat visitare ciuitatem, & postea diocesim. So. iste tex. v̄ velle, qđ sic, ex ordine literę cum primo ponat ciuitatem, vt caput. Secundo diocesim visitet, vt s. j. responso. Sed Ho. & Ioā. Mo. dicunt, qđ ordo iste est obseruandus in prouincia, quoad ecclesiam, ciuitatem, & diocesim metropolitanā, sed in suffraganeis si difficultas, vel commoditas sit in hoc ordine seruando, non putant hunc ordinē necessarium. Io. An. ¶ Quid si Archiep̄s, & Episcopus simul concurrāt in visitando. so. dicit Inn. Ho. & Io. Mo. & Ab. & Arch. qđ ambo admittent, cū non sit iure prohibitum. Et si discordarent in sententia, teneret sententia pro reo, nisi in causa fauorabili, s. de proba. ex literis. Et repetit hic Host. no. s. de re iu. c. fi. super vl. gl. Ioā. An. ¶ Quid si ecclesia non sufficiat vtriq; So. dicunt p̄dicti, qđ admittetur primo veniens. ff. de iu. qui prior. de so. comp. proposuisti. cum concor. Si verō concurrunt, nec apparet, quis prior, licet videretur Episcopum p̄ferendum, cui specialius inest cura 10. q. j. regenda, cum fi. Tamen p̄dictis placet Archiep̄m p̄ferendum. 1. q. 3. qui restit. & c. seq. Et no. de p̄scr. cū ex officij. super glo. pen. quasi casus Archiepiscopi sit specialis perimens regulam. ff. de reg. iu. l. j. facit pro hoc, s. e. li. de p̄scr. si a sede. Si vero concurrat Episcopus cum praelato sibi subiecto, ad quem etiam spectet visitatio. dicit Arc. p̄ferendum Episcopum nisi obstat cōsuetudo. alleg. quod notat Inn. de p̄ben. in Lateranē. Ioan. And.
- 9 ¶ Quid si in prouincia sit ecclesia matrix non cathedralis an debeat illa visitari. sol. dic. qđ sic. Nec obstat. quod iste tex. de matrice non dixerit, quia etiam cathedrales matrices dicuntur. de p̄scr. c. j. de verbo. signifi. venerabili. Ioan. An. Et que dicatur matrix ecclesię, vide glo. in clem. j. de sent. exco.
- 10 ¶ Quæro, quia tex. permittit procurationem a visitatis tantum, qui dicantur visitati. So. dic. qđ intelligitur visitare etiam si vadat causa cōsignandi pueros, vel consecrandi ecclesias, s. de relig. domi. c. j. siue pro quocūque alio cōmuni negotio, vel qđ

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Monasteria. Adde videndum Fed. consil. 296.
- b ¶ Visitare. An autem visitator datus ad corrigendum possit priuare beneficijs, vide Do. Feli. in c. dilectus. lo. 2. ver. in quantum pulchre. de res.
- c ¶ Matrix ecclesia. Adde Cald. consil. j. de decimis.

vel q̄ multos tāgit. ar. 10. q. 3. relatū. & c. nec numerus, & s. de symo. cū sit. & j. q. j. placuit, s̄m Inn. vel s̄m Ho. & Io. Mo. q̄ sit pro salute animarū, vel pro cultu diuino ampliando, vel pro statu eccl̄ie in melius reformando. 10. q. j. placuit. Secus s̄m Inn. si vadit pro causis expediendis. Sed dicit Archi. q̄ ex verbis p̄dictis videtur deberi procuratio pro reconciliatione eccl̄ie. Sed ipse tenet p̄rium sequendo Vin. de quo vide de cōse. eccl̄ie. vel alta. proposuisti. & alle. etiā quod no. Vin. & Gof. de vi. & hone. cle. cum ab omni. Io. An. Arch. de p̄se. dist. j. eccl̄ijs. recitat illud dictū Vin. q̄ non debeat procurari, sed 10. q. 3. cauendum. alle. opi. p̄rias, & non firmat. Io. An. in d. c. p. posuisti. recitat opinionem aliorum, qui tenent, q̄ procurabitur Ep̄s. expensis illius, qui violauerit eccl̄iam. ar. s. de iureiu. c. fi. & ar. s. de of. or. si canonici. s. pe. c. li. Et si non apparet, qui fuerit, vel non sit soluendo, recurreret ad statutū, vel consuetudinē loci, q̄ determinarent, quis talia emendaret. 11. q. 3. p̄questus. Et his deficientibus parochiani cum rectore contribuant. faciunt no. de ecc. edi. c. j. Et si soluendo non sunt, Ep̄s h̄c gratis faciat. j. q. 2. placuit. & 10. q. 3. cauendum. s̄m eū ibi. Sed si rectē inspicias non decidit principale dubium, videlicet an debeat pcurari, quia qua rōne procuratur in cōsecratione eccl̄ie, vt in c. cū sit. de simo. eadem rōne deberet procurari in reconciliatione eccl̄ie. ¶ Sed quid si Archiep̄s vadit ad visitandum vnā diocesim, & facit transitū p̄ aliā, q̄ non visitat, an sit procurandus ab illa, vnde transitū facit. Sol. dic. q̄ non iure visitationis. quia nō visitat, sed sic iure hospitalitatis, q̄ nemini neganda est. de emp. & vend. c. j. 13. dist. s. j. & s. de praben. de monachis. & s̄m ista idem est dicendū de eccl̄ia propria diocesis, per quam transit. Io. An. ¶ Sed pone, q̄ visitans perdit equū, vel soluit vecturas equorum, vel his similia, nunquid hoc exigit nomine procurationis. so. dic. s̄m Inn. q̄ nō, quod probatur s̄m Arch. j. in s. pcurationes. ibi, in vidualibus tñ. & sic non v̄t, q̄ in alijs possit exigere. Io. An. p̄ istā gl. videtur gl. j. c. proximi. Sed dic. prout in illa no. Et ex his inferitur quod non poterit exigere conuiuia cum nimio grauamine subdito rum. 10. q. 3. cauendū. & c. fi. s. e. cū Apostolus. in fi. ti. Vnde dicit Inn. quod multominus posset petere expēsas, quas facit in via eundo pro visitatione faciēda, & hoc tū q̄a nullo iure caue tur, tū q̄a p̄ id hēt bona dignitatis, vt quē ad dignitatis officiū spectant exerceat, talis procuratio hoc respectu potius datur in signum subiectionis, & p̄ hospitalitatem, q̄ de necessitate iuris naturalis cū suos redditus habeat, vt est dictum. Et ideo de illis viuit cum pauperes eccl̄ias visitat. Io. An. ¶ Quid si non potest vna die expedire visitationem, an sit procurandus pro alijs diebus. so. Inn. dicit, quod sic, ex quo oportet plures dies stare. 10. q. j. placuit. nam si statim redire posset, & procurationem habere, ergo melius est remanere, & visitationem perficere. Nec ob. 10. q. 3. inter cetera. quia intelligitur cū vna die pōt visitatio expediri, nec est malignandum circa iura s̄m Inn. alle. Host. 13. q. 2. visitandi. & c. non seinel. & de hoc no. s. e. cum Apostolus, super ver. epulas. sed Arch. dicit, quod in p̄rium facit, j. c. felices. in ver. adijcientes. sed dic. q̄ ibi non dicitur, q̄ vna die solum debeat procurari, sed pro vna die vnā solam procurationem debet habere, etiam si visitet plura loca. subdit tamen Ho. quod in nullo casu eccl̄ia est grauanda, vt dictum est, vt patet, s. eo. sopite. Io. An. ¶ Gl. in ver. puincia, recita per p̄rium, quod non possit, nisi suffraganeis negligētibz, s̄m Bar. gl. so. In fi. glo. Ho. hic tenebat p̄ Bar. & istud videbatur placuisse Inn. Io. An. ¶ Glo. in ver. pia loca, quārit, quā sint pia loca, & sol. In fi. gl. An autem possit visitare grangias, etiam si sint oratoria priuata. dic. q̄ non, vt s. eo. c. fi. Io. An. ¶ Gl. in ver. & populos, quērit an simul visitabitur populus, & clerus. & soluit, q̄ non: assignat rationem, & vnum casum excipit. ¶ Sed quid de Ep̄o, an ingret metropolitani in capitulo de factis ipsius, an vero seorsum. sol. Ho. Ioā. Mo. & Archi. dicunt, q̄ fieri poterit in capitulo. Sed decentius est vt primo interrogetur seorsum, & seorsum corrigatur, si quid fuerit corrigendum, cū sit alijs in exemplum. de ele. cū in cūctis. de vo. magne. de accu. qualiter. 2. ver. & ideo. & bene pōt caput corrigi sine membris, & correctio membrorum differri. de sen. & re iud. cum l. & A. Io. An. ¶ Gl. in ver. libere, quērit de intellectu tex. & so. in fi. gl. & s. de of. or. licet. Ioā. An. No. gl. de isto verbo, libere, quod est aptum remouere impedimēta etiam causata a iure, q̄ illud verbum ponitur in materia, in qua ius tollit talia impedimenta, q̄ no. pro priuilegijs, & statutis. de quo s. de praben. licet Episcopus. ¶ Gl. in ver. visitatis. quērit, quā dicantur loca visitata, & sol. In fi. glo. Et idem quod dicit gl. tenet Inn. & Host. quia si id potest Archiepiscopus in sua propria diocesi, vt s. s. j. nō occurrit ratio, quare id non possit in diocesibus suffraganeorum. s. de consti. translatio. de exce. cum inter. ver. qua ratione. ¶ Sed quando dicatur locus incongruus, vt non possit p̄sonaliter accedere. so. Ho.

s. proximi. responso, intellexit locum incongruum, qui non sufficit ad procurationem Episcopi, quasi per id videatur innuere, q̄ illa sit iusta causa non accedendi, sed Archi. hic tenet p̄rium. Nec ob. quod no. Io. 10. q. 3. illud. in fi. & c. inter. quia licet sint pauperes omnes contribuent, per c. cum instantia. & c. procurationes. eo. ti. Vnde dicit Arch. q̄ non est iusta causa conuocationis paupertas eccl̄ie. Nam si potest ad locum accedere tenetur ad id, & si eccl̄ia est pauper, nil exigit, vel recipiet. j. q. 2. placuit. 10. q. 3. cauendum. ergo non paupertas, sed alia difficultas excusat ab accessu, vt ibi patet, & facit. s. e. li. de rescr. statutum. s. prouisurus. Suis ergo stipendijs visitet, quia ad hoc sunt sibi redditus Episcopales deputati. de vita, & hone. cle. cū ab omni. sicut etiam no. Ber. co. tit. cū apostolus. in gl. 2. Concor. quod no. Io. Vin. & Gof. Host. e. ti. cum instantia. & c. procurationes. & vide quod ibi no. post Host. sup. ver. per seipsum. vbi tractat, q̄n de paupertate disputatur: sed dicit Arch. q̄ p̄dicta facit de of. ord. conquerente. vbi d̄r quod nomine procurationis, non potest amplius exigi, q̄ pensatis facultatibus moderatē possint exhibere, & sic videtur, quod aliqui debeant conferre. sed respondet Arch. primo ad c. placuit, s. alleg. q̄ debet intelligi de penitus impotēte, quem eūdens paupertas excusat a contribuendo. & c. conquerente, loquitur de eccl̄ia, quē contribuere potest, licet nō in totum procurare. Semp̄ enim debet ratio haberi, ne ministri egeant. ad id. ff. de re. iud. in condemnatione, & ne fraudentur alimentis. ff. de cel. bo. qui bonis. Item dicit, q̄ decr. cum instantia. & c. procurationes. non ob. quia quoad contributionem non loquuntur de p̄latis visitantibus, sed de legatis, & nuncijs. Imo decr. procurationes. facit contra, cum p̄termisissis Ep̄iscopis, de quibus p̄miserat contributionem permittit solis legatis, & nuncijs. ar. 25. dist. qualis. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Procurabitur Episcopus. Et adde Do. Fe. in c. conquerente. de offi. ordi. vbi tractat quā sint iura Episcopalia.
- b ¶ Inquiret metropolitani. an autem Episcopus possit punire Archiep̄m delinquentem in sua diocesi, vide do. Fel. in c. cum inferior. de maiori. & obe.
- c ¶ Verbo libere. Adde Cald. consil. 10. hoc tit. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 De nouo fieri dicitur quod sit ex vnica iteratione tantum.
- 2 Consensus vniuersitatis, quando requiritur, sufficit habere consensum maioris partis.
- 3 Archiepiscopus non expedita visitatione intermittens illam an possit postea redire ad illam quam intermiserat. & nu. 1. seq. s. postquam.

Ex quo tamen.

¶ Archiepiscopus potest inceptā visitationem in vna diocesi trāsire ad aliam redire, ad primam non potest, nisi de nouo reiteret in tota prouincia visitationem. Si verō fuerit a diocesi illius requisitus ex causa, vel saltem de consensu maioris partis episcoporum prouincie poterit redire etiam p̄rta visitatione non finita. h. d. vsque ad s. postq̄. ¶ Io. q̄ Archiepiscopus p̄cise non arctatur ad visitandum totam diocesim, sed impedit se ex eundo illam licet in totum non visitauerit, & sic videtur q̄ ille, qui est consecutus partem rei si postea ab illa recedit, videtur residuo renunciare. ¶ No. q̄ illud dicitur de nouo fieri qd̄ sit ex vnica iteratione tñ. vide tex. de bap. debitū. ¶ No. q̄ solus Episcopus potest consentire, vt non habens iurisdictionem in suos subditos certo casu illos iudicet posito, q̄ subditi non consentiant. & sic habes limitationem ad gl. in c. vt liti gantes. s. e. li. de of. or. vbi requiritur consensus etiam subdito rum, quia illud procedit, quando vellet iudicare extra diocesim. ¶ No. q̄ quando requiritur consensus vniuersitatis sufficit habere partis maioris p̄sensum. de his, q̄ fi. a ma. par. ca. c. j. ¶ Quāro, quā sit ratio, quare Archiepiscopus non potest reuerti ad diocesim, quam primo inceperat uisitare? so. dicit Fran. q̄ duplex est ratio. Prima ne illa diocesis grauetur. Secūda ne uisitatio aliarum negligatur. Ioan. An. ¶ Quāro, quid si Archiepiscopus non potest securē uisitare aliquam, nunquid debeat habere procurationem, saltem in pecunia. so. Host. arguit, q̄ sic, per hunc tex. de quo, j. c. proximi. Io. An. ¶ Quid si Archiepiscopus non expedita uisitatione intermittit illam ppter causam necessariam, de qua hic in tex. an possit postea redire ad illam, quā intermiserat. Sol. dic. q̄ sic s̄m Host. cū ista intermissio fiat de iuris licentia. Io. An. ¶ Quare fuit additū de assensu hic in tex. Sol. quia si non fuisset additum sufficiebat solum requirere consilium, s. de arbi. cum olim. Ioā. An. ¶ Quare Papa dicat, q̄ postulet confidenter. sol. quasi sit sensus, q̄ non requireret probationē, sed de facili hoc concedet s̄m

ADDITIONO.

- a ¶ Consensum. Quō aut computentur voces, vbi duo corpora coniunguntur, vel caput cum membris, optimē Do. Fe. in c. pastoralis. ver. si vbi duo corpora. s. de rescr. Item ista regula, quicquid facit maior pars collegij valet, multas habet fallentias, vide Do. Fel. in c. cum omnes.

Geminianus super Sexto Decretalium.

fm Ho. Io. An. ¶ Gl. in ver. ceperit. instruit Archiepiscopum, ut expleat visitationem ceptam. in fi. gl. Ex hoc no. Ho. q. ceptata sunt cōplenda. C. de cemen. Iusti. co. l. cordi. & ad Sylla. l. ult. in fi. de rescr. literis. Io. An. ¶ Gl. in ver. requisitus. quærit, an posset sine requisitione. & soluit rōnē assignās. Deinde qrit de alia qōne, & soluit. In ea. gl. ibi, renunciauerit. & facit de re iu. quod ad cōsultationē. Io. An. in fi. gl. 66. di. c. j. & 2. fm. Host. & Arch. Io. An. ¶ Gl. sup. ver. denuo. qrit de intellectu litere, & soluit. ¶ Gl. in verbo. malitiose. qrit qd probet hoc, & soluit.

S V M M A R I V M.

- 2 Consilium alicuius quando requiritur, non est necessarius assensus.
- 3 Visitare, qd sit opportunum, cuius dicto stabitur.
- 4 Testes, & instrumenta æqualem vim habent in probando.

Postquam. ¶ Expedita visitatione nō reiterat illā Archieps sine consilio suffraganeorū, & diffinitione in scriptis prius facta, dēt tñ recipere ab illis, qui in prima nō fuerant visitati. h. d. vsq; ad §. sanē. ¶ ¶ No. q. Archiepiscopus nō pōt reiterare visitationē, nisi secundo cōuocet ciliū prouinciale, & super illa pnunciet. & sic patet, q prima visitatio quā facit Archieps est libera, vt §. in prin. secūda vero nō, vt hic. ¶ No. casum, in quo requiritur scriptura, alios vide hic in glo. & no. casum, quare de actu fit scriptura, vt videlicet possit fieri de ipso notitia. ¶ ¶ No. q. vbi requirit alicuius ciliū nō est necessarius assensus. ad hoc de arb. cū olī. ¶ Quare ro, quare tex. hic requirat diffinitionē Archiepi sol. dicit Ho. q fit ad hoc, vt Archieps nō sit negligens ad ciliū cōuocandū cū aī suffraganeorū ciliū hñe nequeat de facili. Nec pōt sine hac diffinitione visitare secundo, & p hoc cludit, q Archieps vix, vel nunq secūda visitationem faciet, nisi cōciliū celebret. Io. An. sed dicit do. Io. de Imo. q melior rō vī, q intra eundē annū nō dēt bis fieri fm eū. ¶ ¶ Quæro cuius dicto stabit, q sit opportunū visitare alios? Io. fm Inn. Ho. & Io. Mo. stabitur dicto Archiepi, quasi ipsi velint, q qd sup hoc referri nō poterit. Io. An. sed dicit do. Io. de Imo. q melior rō vī, q intra eundē annū nō dēt bis fieri fm eum. ¶ Gl. in verbo, cōsilio, qrit de intellectu lre, & sol. Deinde qrit, an debeat sequi conciliū, & sol. ¶ Gl. in verbo ipsius. qrit de intellectu tex. & sol. In fi. gl. & hanc expositionē probat tex. qui dicit ipsius, & non dicit ipsorum. Io. An. ¶ Gl. in ver. diffinitione. qrit de practica pronunciandi, & soluit. Itē an a tali snā appellet, & sol. in fi. gl. Idem Ho. Io. Mo. & Archi. qui ēt dicunt, q nō requirit, vt hoc fiat causa cognita. Ioā. An. ¶ Gl. in ver. in scriptis. recita per prium formatū in fi. gl. q nō requiratur scriptura, ¶ quia testes & instrumenta æqualem vim habent in probando, de fi. instr. cum Io. Gl. soluit, q prium procedit regulariter, sed fallit regula in 28. casibus hic positis. In ea. gl. ibi, in priuilegijs. vide de hoc quod fuit dictum, §. e. li. in proemio, ad fi. Io. An. In ea. gl. ibi, in legato, vel delegato. Io. An. in ea. gl. ibi, ciuili. etiam in causis, in quibus summarie proceditur, quod dic, vt cle. læpe, de ver. fi. Io. An. in ea. gl. ibi, c. ult. vigesimus nonus in elemosynarum questoribus. de peni. & remi. cum ex eo. 30. in casu extrauagatis Bonifacii, prouide, in fi. 3. i. in alia extrauag. eiusdem, q incipit, iniuncte. & hos duos addit Ioā. Mo. 32. in casu cle. de ele. causam. 33. in cle. dudum. de iu. 34. in constitutione Io. execrabilis. Io. An. Lap. Ab. vltra casus positos in gl. addi. 28. dicens, q 29. habetur, §. de priui. pastoralis. 30. §. co. lib. de const. c. j. 31. §. de rest. cum aliquibus. 32. co. ti. si propter tua debita. 33. co. tit. statutum. 34. co. ti. duobus. 35. de cle. quāuis. 36. co. tit. procurator. 37. co. li. de of. lega. c. fi. §. vices quoque. 38. de praben. quamuis. j. 39. co. ti. cum de beneficio. 40. e. tit. si motu proprio. 41. j. de hære. inquisitores. 42. de excess. pla. c. j. 43. de priuile. per exceptionem. 44. de sen. excom. quia periculosum. 45. in cle. causam. de ele. 46. de praben. cle. per literas. fm Lap. & de istis casibus vide in Spe. de inst. edi. §. restat. ¶ Gl. in ver. visitati. quærit de ratione tex. & so.

S V M M A R I V M.

- 1 Archiepiscopus debet esse instructus, ut sciat predicare populo. Et an debeat predicare per se. nu. 7.
- 2 Visitatio de quibus fiat.
- 3 Superior qualiter se debeat habere in monitione subditorum.
- 4 In generali inquisitione qualiter sit procedendum.
- 5 Crimina notoria non indigent examinatione.
- 6 Negligentia ordinarij, quomodo probetur.
- 8 Index qualiter procedit quando est sibi dubium an crimina sint notoria.

Sane. ¶ Archieps debet visitans proponere uerbum Dei, inquirere de uita ministrorum, & de pertinētibus ad diuinū officium absque iuro, infamatos ordinarijs denūciat, & notoria crimina puniat. h. d. vsq; ad §. pcuraciones. ¶ ¶ No. q Archieps dēt esse instructus, ut sciat populo predicare. de eius scientia, q requiratur, vide de ele. cum in cunctis. ¶ ¶ No.

q visitatio fit de omnibus ministris deputatis loco ecclesiastico, vel diuino cultui assignato. & sic visitatur quicunq; habēs quodcunq; beneficiū ecclesiasticū, licet curatū non sit. ¶ No. q in generali visitatione nō exigitur iuramentū a visitatis. 3 ¶ ¶ No. qualiter debeat superior se habere in monitione subditorum, quia monitio dēt variari leniter, & aspere fm naturā materiæ, & personæ. ¶ No. q Archieps in visitando nō potest punire delicta, de quibus nō cōstat, nisi per famam in diacepi aliorum. ¶ ¶ No. modum pcedendi, qn in generali inquisitione requiritur aliquis infamatus de crimine, q nō dēt procedi virtute illius generalis inquisitionis, sed dēt denuo inchoari alia inquisitio specifica, & solennis q illum infamatū: & fm q constabit de delicto in ista secunda Index pcedet. ¶ ¶ No. q notoria crimina non egent examinatione. ad hoc de fi. pby. 6 qm. ¶ ¶ No. modum probandi negligentiam ordinarij, quia co ipso apparet factum notorium, cui ordinarij providere dēt, ex dispositionibus iuris, & non providet, dicitur eius negligentia probata. quod bene no. quia si beneficium notoriē vacat in diacepi per sex menses, probaretur negligentia Epi, absque alia probatione scientiæ, vt vult notabiliter iste tex. ¶ ¶ No. q crimina notoria puniuntur, absque ordine iudiciario. ad hoc de accu. euidentia. ¶ Opp. & vī, q imo Archiepiscopus possit compellere visitandos, quia si non daretur sibi coactio, & clericus nollet visitari, frustratoria esset iurisdictio ipsius, & prās visitandi. de offi. dele. ex literis. sol. fm Inn. Ho. & Io. Mo. & Archi. Si queritur, an compellantur iurare, dicendum est, q nō vt dicit hic tex. Si queritur, an compellatur venire, & respondere Archiepo, vt sibi obedire in his, q respiciunt officium visitationis: dicendū est, q sic, vt probāt pria, & quia cui cōmittitur principale, & accessoriū, §. de of. dele. causis. & c. prudentiam. ad fi. Ioā. An. ¶ ¶ An Archieps debeat pdicare per se? So. dic, q nō potest predicare per se, & ēt per alium. 10. q. j. Ep̄m. & §. de ata. & quali. cum sit. de of. or. inter cetera. fm oēs. Ioā. An. ¶ Quæro, an Eps debeat inquirere ad denunciationem Archiepiscopi. So. dic, q sic. ad hoc 2. q. 5. Mēnam. & c. omnibus. & si Eps nollet inquirere, Archiepiscopus inquirat, qā ēt ipse curā eius habet, & ad officiū eius ptinet pp negligentiam Epi. ar. 9. q. 3. cū simus. & c. se. Alij dicunt, q pp eius negligentia nō deuoluitur ad Archiepm hæc cognitio, qā in canonibus non est expressum. Et ita ponit Inn. pp hoc allegat Arch. 10. q. 5. quia cognouimus. 19. di. hoc tantū. 25. q. 2. amputato. & qd no. §. e. li. de suppl. neg. pla. Romana. super gl. no. q hic tenet. Nec ob. si dīcāt, q fm hæc crimina remanebūt impunita. Cōtra id de sen. exc. vt famæ. quia rñdet, q Archieps coget Ep̄m, vt procedat, & puniat, q potest rōne peccati, & negligentia. 24. di. quorundā. 12. di. de his. in fi. all. ēt quod no. Inn. & Host. de cle. non resi. ex tuæ. nec ob. c. fi. j. e. quia nō loquitur de correctione simpliciter, sed de visitatione, fm eū. Io. An. De isto an ex negligentia Epi deuoluat iurisdō ad Archiepm, dixi in d. c. Romana. Posuit hic Ho. vtilem gl. vbi tractat de materia denunciationis b quomodo alia Euangelica, alia Iudicialis, alia Canonica. Et eam posuerunt nimis exquisitē Gar. & Ioan. Mo. §. e. li. de relig. do. c. j. q hic & ibi deciditur. Et vide istā in Spe. de denuh. §. 2. ver. vt autem. & quod ibi deficit de regulari ponetur hic in fi. Arch. hic remittit ad no. per se. 22. q. 5. hoc videtur. Io. An. ¶ ¶ Quæro quid si Iudici est dubium an crimina sint notoria, qualiter procedet. sol. dicit Inno. q primo de hoc inquireret, nec videtur, q habeat aliud pronunciare, nisi quod suū est punire hæc maleficia: quia sunt notoria, cū solū in hoc videatur cognoscere an sit sua iurisdictio puniēdi. Arc. hic dicit q notoriū hic intelligitur, cuius testis est populus. all. lxj. di. in sacerdotibus. in fi. xxxv. q. iij. quod scripsi. in prin. Et dicit illius criminis populū testē esse etiā si crimē sit notū maiori patri tñ. all. ij. q. j. de manifesta. & §. de cohabi. cleri. vestra. Et de notorio manifesto, & rumore occulto, & pene occulto, remittit Ho. de coha. cle. & mulie. vestra. Io. an. qui dixit quod notoria nō egent pbatōe. §. de ele. bone. j. §. j. legati quia in his ordo iudiciarius est ordinem iuris non seruare, de iureiu. ad nostram. iij. & Ho. all. de fil. pby. qm. de acc. euidentia. Io. an. ¶ Gl. in ver. coactioe. querit an possit exigere aliquo casu iuramentū, & so. & reddit rōnē primi casus. In fi. gl. Idem Ho. Io. Mo. & Arch. Et vide Spe. de inquisi. §. ij. ver. licet aut. & ver. vt aut. usque ad fi. §. Io. An. ¶ Gl. in ver. debitam, querit quē dicatur poena debita, & soluit.

A D D I T I O N E S.

- a Archiepiscopus. Archiepiscopus quid possit inter suos. suffraganeos, vide Do. Feli. late in c. pastoralis, in princ. de of. ord.
- b Denunciationis. Adde videntum Cal. consil. j. de accusa.
- c Notoria. Notoria, quando releuent etiam ab onere allegandi, vide Do. Feli. late & vtiliter in c. cum ordinem. ver. ad gl. in cle. appellanti. de rescrip. vbi sunt septem declarationes valde solemnes, & noui ad illud vulgare dictum, q notoriū non releuat ab onere proponendi, licet releuet ab onere pbandi.

S V M

S V M M A R I V M.

- 1 Canonis inducti non est necesse allegare quotam ad probandū intentum.
- 2 Procuratio debet dari in victualibus, & non in pecunia.
- 3 Visitans quare non debeat recipere pecuniam. Et an donum, nu. 6. Et an esculenta, & poculenta, nu. 7.
- 4 Familia appellatione quid contineatur.
- 5 Victualium appellatione quid contineatur.
- 6 Maledictio de qua hic, quid importet.

Procuraciones. ¶ Potest sic summari. Visitator nō

- in pecunia. sed in victualibus recipit procurationem moderatam, nec familia sua aliquid recipere pōt ēt p̄textu officij, nec sui aliquod munus etiam oblatum recipient. Hoc dicit vsq; ad §. hanc. ¶ No. ar. q. nō est necesse allegare quotam canonis inducti ad probandū intentū. de quo de coha. cle. vestra. ¶ No. q. officiales Archiepi visitatis non possunt etiam pro labore suo aliq; pecuniam recipere.
- ¶ No. q. procuratorio dēt dari in victualibus, & non in pecunia. de quo. j. c. proxi. ¶ No. q. visitans non pōt recipere aliq; munus. concor. in delegato, quoad non esculenta, sed quoad esculenta, q. paucis possent consumi diebus, discordat, vt s. de rescri. statutu. §. in nullo. No. q. licitum est clericis recipere p̄nas legales. de quo de arbitr. dilecti. ¶ Quæro, quare visitans non debeat recipere pecuniam. so. sicut verē Philosophantes illam spreuerunt. de vaca. mu. l. in honoribus. 12. q. 2. Socrates. Fortius ergo visitantes. Item, vt dicit Ho. si ciuilis sapientia p̄tio numario inhonestari non dēt, ff. de va. & extra. cog. l. j. §. est quidā. multominus est canonica deprauanda, q. reprehendit multam avaritiā clericorū. s. eo. ex parte. & c. ea q. & s. de deci. c. j. ad fi. de off. or. irrefragabili. ad fi. quod posuit Gar. & Io.
- ¶ Mo. j. c. prox. Io. An. ¶ Quid contineatur appellatione familie? So. dic. q. clericus, vel laicus, equester vel pedester. Et dicit Ho. hoc ius nouū inductū ad remouenda grauamina clericorum, & remittit de symo. & si q̄stiones. Io. An. ¶ Quæro, quare consuetudo non iuuat in casu hic posito? So. dic. quia censetur irrationabilis, ex quo per sedem apostolicam reprobatur. 11. dist. quis nesciat. 12. di. c. j. & c. 2. & per p̄ns p̄scribi nō pōt. de consue. c. fi. Io. An. ¶ Quid contineatur hic appellatione victualium. So. dic. q. continētur cibus, potus, vestis, feramēta, & omnia huiusmodi necessaria ad viuendū. ff. de ver. sig. l. verbo, victus. & hospitium. ff. de ali. leg. l. legatis. Itē calciarium. & hæc non videntur remissa, ēt si de alimentis transactum sit, nisi specificentur. ff. de transac. c. cū hi. §. eū qui transigit. Debent tñ cauere, ne vltra facultates grauent ecclesias. s. e. cum Apostolus. & c. sopitæ. vnde dicit Ho. ad Ep̄m. Cornute, considera ne similia, & mella fastidias, qui natus in paupere domo, & tugurio rusticano, & c. 35. dist. ecce Principes. & caue ne de te dicatur solus Episcopus incumbat donis, & c. 93. dist. diaconi, vltra mediū. Io. An. ¶ Quæro, in quo differat iste ver. a ver. caueat. So. dicit Abb. q. ibi p̄videt p̄ recipientes, hic verō p̄ exigentes. Sed p̄ ipsum facit tex. hic dum dicit, recipiat, Sed pro eo videtur facere, j. c. proxi. vbi videtur innuere per Inn. prohibitas exactiones, & receptiones: sed tex. id nō dicit: & dato, q. dicere, intelligitur de prohibitione tacita. Vnde de decr. felicitis, non dicit hic prohibitū per Inn. sed per Greg.
- ¶ Io. An. ¶ Quæro, an sit prohibitum recipere donum? So. dic. q. sic, quia ex quo prohibetur hic munus quodcūq; ex quacūque causa, multo fortius donū, quod sit sine causa. ff. de ver. si. inter donū. Io. An. ¶ Quæro, an possint recipere esculēta, & poculenta? So. Host. tenet, q. sic, alleg. de of. p̄resi. l. plebiscito, & idem de xenijs, q. non extenduntur ad munerum qualitātē. ff. de off. Procon. solent. in fi. ad hoc s. c. li. de rescri. statutum. §. in super. tñ finaliter dicit, q. mēs huius literę innuit p̄rium. sed dicit Io. Mo. q. non videt quomodo isti possent xeniari in esculentis, & poculentis, cum recipiant procurationem in victualibus. Sed respondet, q. pōt esse cum visitatus aliquod excellentis xenium p̄sentat vltra omnes expensas. & vide quod no. j. c. proxi. super gl. consule. Io. An. dicit, q. putat, q. periculum est recipere victualia inde portanda. sed victualia ibi, comedenda quantumcūq; excellentia recipere non est periculum penarū infra positarum: exigere tamen potest esse peccatum. Io. An. Istam distinctionem credo veram per rationē tex. hic qui dicit, q. prohibet, vt euitet penitus quamlibet fraudem, quia ex quo prohibuerat recipere pecuniam, poterit fieri fraus, vt darentur xenia ad domum portanda, sed si dantur xenia, quæ comeduntur ibidem, non potest esse fraus respectu visitantis, cum victualia recipere debeat a visitatis. Nec obstat, hic, qui loquitur vniuersaliter per dictionem, quodcūque, vel qualitercūq; & sic vniuersaliter, quālibet rem, & quemlibet modum prohibet, quia rñdeo, q. qñ lex loquitur per verba generalia, & vniuersalia, & ponit rōnem, q. est apta restringere sensum verborum vniuersalium, debent illa verba restringi ad intellectum rōnis in lege positæ, quia ratio legis est illa, q. dī

lex, vt patet. j. dist. consuetudo. & causa legis potius est attendēda, q. verba, vt est tex. de ver. sig. intelligentia. & hoc crederem verum qñ recipit procurationem in victualibus. Sed si reciperet in pecunia in casu c. felicitis. j. eo. ti. non crederem, q. posset tūtē recipere, quia posset fraus fieri, vt sibi superesset pecunia assignata pro victualibus. ¶ Quæro, quid importet maledictio, de qua hic dicitur? So. dic. q. inducit penam æternam, q. debetur illi pro mortali. Gen. 3. Nec potest absolui, nec penitentiam sibi iniungi, nisi duplum restituat illi, a quo recepit, quia non dimittitur peccatum, & c. 14. q. 6. si res. & de vssu. cū tu. fm Ho. & inducit Arch. istum tex. pro opi. dicētiū, q. iustus homo, vel iudex pōt alicui maledicere, & hæc disputatio habetur 24. q. 4. de illicita. cum c. seq. Io. An. Lap. Abb. dicit super isto verbo in c. p̄senti. de postu. no. Gñil. q. maledictio patris eradicat fundamenta, vt dicitur ecclesiastici. & q. maledictio Papæ non importat excommunicationem, licet sit ar. 24. q. j. §. si ergo. ad fi. & q. 3. sed qui pro p̄secutoribus. & c. seq. & c. Deus. & q. diuina maledictio incurritur per mortale peccatū, vt d. c. Deus, fm Lap. ¶ Gl. in ver. officij, q̄rit de quo officio intelligatur, & so. In fi. glo. alleg. Host. de symo. c. j. & j. q. 2. sicut Ep̄m. in auth. vt lu. sine quo. ius. §. hæc omnia. & §. sic igit coll. 2. & hoc verū, si petat rōne visitationis, vnde nō intēdit dānare clericū si faciat literas, & aliquid habeat pro labore. ar. 12. q. 2. charitatē. & c. ecclesiasticis, fm Ho. & idē Io. Mo. nisi de publico reciperet salarium: quo casu stipendijs suis debet esse contentus. 24. q. j. militare. Ioan. And.

A D D I T I O.

- a ¶ Potus. Adde tñ qd appellatione cibi nō venit potus, vt tenet Old. cōf. 80. B. S V M M A R I V M.

- 1 Iura loquentia de Archiepiscopis, non includunt Episcopos, & alios inferiores praelatos.
- 2 Visitatio potest competere etiam praelatis inferioribus ab Episcopo, iure ordinario.
- 3 Forma hic posita, an sit seruanda per Legatum.

Et an sit seruanda plenē, quo ad omnia in regularibus. nu. 4.

Hanc autem.

- Forma visitationis p̄missa seruari debet in Episcopis, & alijs praelatis inferioribus, regularium consuetudinibus exceptis. h. d. ¶ No. arg. q. iura loquentia de Archiepiscopis non includunt Episcopos & alios inferiores praelatos. de quo vide j. de sen. excō.
- 2 quia periculosum. ¶ No. q. visitatio etiam iure ordinario potest competere etiam praelatis inferioribus ab Ep̄o. ¶ No. arg. pro & contra, q. Papa non intendit per legem suam reuocare consuetudines, & statuta particularia locorum rationabilia. de quo, s. de const. c. j. eo. li. ¶ Quæro, an istud habeat locum in delegatis? So. dic. q. non, vt probat tex. qui dixit ordinario. vnde delegatus habet seruare formam mandati. de rescri. cum dilecta. ēt si sit datus ab alio q. a Papa, ita tñ q. forma mandati contineat id, quod pōt delegans cōmittere: alias nō teneret, ex quo committere non pōt, de iurepa. quod aut Ioā.
- 3 And. ¶ Sed an forma hic posita sit seruanda per legatum. So. Host. & Io. Mo. tenent, q. non assignant triplicem rationem. Primò, quia vices Papæ gerit. 93. di. c. fi. & de sequest. c. j. Secūda, quia maior est Ep̄o. de off. deleg. sanē. qui non includit sub clausula generali. j. de sen. excō. quia periculosum. ar. s. de rescri. sedes. 3. quia Romana ecclesia p̄ se, & suos priuilegiare nō consuevit. de cens. cum instantia. Io. An. do. Io. de Imo. dicit, q. iste rōnes sunt satis generales: vnde transit pro modo sine alia discussione, fm eum. Possit fortē de iure teneri p̄rium. Nā ēt legatus de latere dēt seruare iura cōia, nec illa tollere potest vt no. glo. in c. fi. j. de hære. Et pro ista parte posset induci iste tex. qui dicit, q. seruetur ab vniuersis ordinario iure visitantibus, q. competit ēt legatis, qui sunt ordinarij, vt in c. 2. de off. leg. c. li. & addit de Ep̄is per additionem ēt, quæ est implicatiua, & ampliatiua, non restrictiua, vt no. in c. cum in illis, s. de p̄reb. c. li. ¶ Quæro, an hæc cōstitutio sit seruanda plenē & quod ad oīa in regularibus. So. dic. q. est seruanda quo ad capitula ipsius congruentia de sta. mo. c. fi. quia sunt s. enumerata, q. contingunt solos Archiepiscopos, vt in prima parte. Vnde dēt intelligi hoc de primo rñso. & de §. sanē. cū §. seq. & q̄tū ad illa dicit Ho. q. non valeret opi. p̄ria. Itē & in §. notoria. Ep̄s puniet suo iure, cum sit ordinarius in diocesi. 11. q. j. de p̄sona. nisi forsan esset p̄suetudo p̄ria. de excels. p̄la. quāto. Itē primo loco nō corrigit religiosos, quos corrigere hēt Abbas, de of. or. quāto. Vnde sequit, saluis & c. Io. An. ¶ Quia, vt fuit dictū s. Ho. posuit hic materiā denunciationis: & vltra ea q. posuit Spe. dixit de r̄fari denunciatione, q. est quedam proclamatio in capitulo.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Legem suam. An autem Papa possit solus sine consensu Cardinalium condere legem, & quō condatur, vide Do. Feli. s. in rubr. de consti.
- b ¶ Denunciationis. Quid sit denuntiatio. ponit Do. Feli. s. in rubr. de acco.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tulo: non requirit gl. quia non in iuris subtilitates, sed in obseruantias regulares, & in diuersas religionum institutiones de plano, & simpliciter expedit, & in ipsa non admittitur appellatio. §. de appel. ad nostram. & c. reprehensibilis. in fi. & c. cum specialis, in fi. & de accusa. qualiter. 2. in fi. Tū dicit, quod si prelatus quis religiosus constitutus in mortali notorius, vel infamatus, sit incorrigibilis, & per hoc a suo subdito appellatur, debet appellacioni deferre: & si non defert pro tanto excessu, satisfaccere compellitur. §. de app. de priore. quia ad talē non pertinet iudicialis correctio. 3. q. 7. iudicet. Io. An. Sed qualiter sunt tales regulares corrigendi? So. dicit Hosti. quod secundum regulam: tū cū misericordia. Vnde non sunt passim more latronum in grauē carcerem retrudendi, sed morem prauę consuetudinis, quę quasi pro lege in aliquibus ecclesijs inoleuit. §. de sta. regu. ea quę. j. respon. Item licet spectet ad Abbatem correctio, si tū nī mis est grauis de consilio conuentus, id est capituli sui, temperanda est. §. de app. reprehensibilis, §. fi. de his, quę fi. a prela. no uir. & c. ea noscitur. & ut vult finis istius c. consuetudines, & statuta religionum, per quas fierent visitationes & correctiones, debent esse rationabiles, & approbatę. Io. An.

S V M M A R I V M.

- 1 Pena, quare addatur legibus prohibitiuis, & num. 7.
- 2 Pena appositio addita legi prohibitiue non dicitur esse contraria legi, sed coadiut in a legis.
- 3 Exigere quid dicatur.
- 4 Astrictus restituere receptum contra prohibitionem legis, debet restituere illi, a quo recepit.
- 5 Epi appellatione comprehenditur Patriarcha.
- 6 Perversus quis dicatur.
- 8 Suspensus ab officio, an sit suspensus a beneficio.

Xigit. ¶ Glo. j. summat, & sunt tres partes. Prima ponit exordium. Secunda ibi, constitutionem, finem decr. §. prox. repetit, addēs mensēm. tertia ibi, alioqui, penam apponit distinguendo statum delinquentium. ¶ No. quare addatur pena legibus prohibitiuis, videlicet per audaciam puerorum, qui non curant prohibitionem legis. ¶ No. quod appositio penę additę legi prohibitiue non dicitur esse contraria legi, sed coadiut in a legis: & ista ē causa quare inferiores a Papa possunt facere statuta addentia penā iuribus cōibus, cū non dicant illis contraria, ut dicit hic tex. de quo de offi. Archiep. c. fi. ¶ No. quod sit exigere: quia non est recipere a volente, sed potius extorquere ab inuito. ¶ No. quod non licet procuracionē recipere aliquo modo per visitationem, si visitatio non fiat. ¶ No. quod ille, qui astringitur restituere receptū per prohibitionē iuris, dēt illi restituere, a quo recipit. probat iste tex. iū cto c. pcedenti, quia in c. pcedenti non dicitur cui, & hic illud declarat. ¶ No. quod appellatione Archiepi comprehendit et Patriarcha. pbat iste tex. iuncto c. §. prox. ubi nihil fuit dictū de Patriarcha, & tū hic exprimitur. ¶ No. ar. quod suspensus ab officio, non est suspensus a beneficio: de quo in cle. cupientes, de pe. ¶ No. casum, in quo non iuuat male detinētē alterius remissio facta per illum, cui debet fieri restitutio. concor. sunt in gl. ¶ Quis dicatur perversus. So. dic, quod ille, qui est auersus in bono, & ille dicitur perversus. Io. An. ¶ Quare sola prohibitio legis non sufficit. So. dic, quia non oīa deducunt in iudiciū. de preben. cum iadudū. Vnde sola prohibitio patum sufficit. Et Macrobius super somnio Scipionis ad fi. sic dicit, Inter leges illa dicitur imperfecta, in qua nulla deuiantibus pena sancit: multorum maledictionē illā, quasi aquā bibentiū, fm Gui. Io. An. ¶ vide gl. in cle. j. de of. or. ¶ Quare, an penā incurrat veniens per istā phibi. rōne visitat. q̄ iā erat facta. So. dic, quod sic, quia hic imponitur accipienti, & accipere est quicūq; accipere. j. q. j. eos, in fi. Itē illa q̄ incontinenti fuit, inesse vidēt. ff. si cer. pet. l. le. sta. & §. de elec. officij. fm Io. Mo. Io. An. ¶ An suspensus ab officio, sit suspensus a beneficio? Gar. & Io. Mo. hic tenebant, quod sic. Vnde dicebant, quod sufficiebat dixisse, ab officio. de quo remittit Io. An. ad no. in cle. cupientes, de pe. ad fi. magnę gl. An sufficiat restituere rectoribus ecclesiarij? So. dic, quod sic. vide quod dicit hic, ecclesijs. expone, id est earum rectoribus. 7. q. j. sci. re debes, fm Guil. Io. An. ¶ Gl. 2. colligit notabile ex tex. in fi. gl. & 32. q. 5. si Paulus. ver. caue. dicit Io. Mo. quod audacia proprie est vitium, cuius vitij prius vitij est pusillanimitas, quorum mediū est fortitudo. Io. An. ¶ Gl. in ver. imponamus, alle. cōcor. ¶ Gl. in ver. constitutionem, ponit, in qbus iste tex. suppleat decr. pcedentē. ¶ Gl. in ver. visitationis, qrit an tex. habeat locū in procuracionibus debitis alijs, & sol. ¶ Gl. in ver. pecuniā, qrit an liceat recipere pecuniā pro vecturis equorū & ferraturis, & sol. In fi. gl. dicit Io. An. quod Inn. tenuit prius quo ad casū istum, ut fuit no. §. c. prox. & idem Archi. & facit de of. ord. si Eps. Vnde hęc gl. non vř vera, quod pro ferraturis equorū possit pecuniā exigere visitans in isto casu. nec ob. dictū Inn. hic al leg. p Gar. quia verū est, quod Inn. in c. procuracionis, eo. tit. bene

istud tenuit, & ibi scripsit super ver. procuracionu m. sed ipse loquitur de ea parte, quę loquitur de legatis, & nuncijs: quod patet, quia super illa parte est posita illa gl. & istud potuit esse quod fecit errare Gar. isto modo allegantē Inn. & Gar. credēdo dicit et Io. An. sic posuisse illam gl. Dicit tū, quod si ista gl. intelligatur in ea parte, qua dicit de indigentia tali, per quā impediretur visitatio, tunc vera sit gl. ut §. de reg. iu. quod non est. Io. An. ¶ Glo. in ver. volente, recita per contrarium, quod sit licitum recipere a volente licet prohibeatur exactio. 18. di. de elogijs. gl. so. ¶ Gl. in ver. munera, qrit, quid de esculentis & poculētis, & so. In fi. gl. dicit Io. An. quod visitans, bene facit si etiam se abstineat ab his: tū si etiam susciperet talia ad finem, ut secū asportaret, non autem ut tunc biberet, vel comederet: tunc non esset dubitatio quod penam hic positam incurreret, qui a tunc procuraretur in talibus, ut puta si portat aliquos capones grassos, caseos, vel aliqua vini vascula. Et vide no. §. c. pxi. §. caueant. fm Io. An. ¶ Gl. in ver. nec impēso, qrit quid si habens visitare est impeditus, quomodo faciet, & sol. ¶ Gl. in ver. teneat, quare an teneatur de familia, & soluit. In ea. glo. ibi, c. px. vide quod ibi no. in j. gl. Io. An. ¶ Gl. in ver. interdictū, quare de duobus dubijs. & sol. ¶ Gl. in ver. inferiores, colligit no. ex tex. ¶ Gl. in ver. si spensos, querit de vno dubio, & soluit. ¶ Gl. pen. querit, an requiratur absolutio, & soluit. In fi. gl. intellige gl. quod non requirit sentētia absolutionis, sed quia potest esse dubium satisfactionis esset facienda declaratio, an sit satisfactū. & vide quod no. gl. quę incipit, sic suspensi. in cle. j. de deci. ad fi. Io. An. ¶ Gl. fi. potest recitari per prius, quia remissio proficit. In fi. de re. di. ui. §. per traditionem. gl. soluit, quod hic est speciale.

A D D I T I O.

- a De familia. Vide Do. Fel. in c. nulli, §. de accu. & in c. Petrus Diaconus, §. de homi. volun. vel casu. ubi ponit regulam cum suis fallentijs.

S V M M A R I V M.

- 1 Constitutio debet mutari, qñ ex illa resultat incommodum.
- 2 Pecunia non debet recipi pro visitatione.
- 3 Visitans si exerceat plures visitationes vna die, an sint plures procuraciones, & num. 7.
- 4 Constitutio limitans aliam in certa parte, non intelligitur mutare illam in alijs partibus.
- 5 Clerici si paciscantur de soluenda procuracione in pecunia, successores postea an compellantur sic soluere.
- 6 Pecunie appellatione quid contineatur.

Oelicis. ¶ Gl. no summat. Potest sic summari. ¶ Visitator recipere potest procuracionē in pecunia volentibus visitatis, sed vna die ultra procuracionem non recipiet, licet plura visitauerit loca. h. d. & sunt quatuor dicta. Primo recitat ius antiquum. Secundo ibi, verum. illud temperat in parte secunda. Tercio ibi, adijcietes. addit & declarat. Quarto ibi, cetera. in reliquis ius antiquum conseruat. ¶ No. quod Papa est ille, qui facit constitutiones in concilio. ¶ No. quod quicūque ex antiqua constitutione inducitur incommodum, sed illa constitutio debet mutari. ad hoc de consan. & assi. non debet. ¶ No. quod pecunia pro visitatione non debet recipi, nisi pro sumptibus moderatis occurrentibus tempore visitationis, & sic non debet taxari in tā fa quantitate quę sibi superfluit. ¶ No. quod ubi datur prouisio per exercitio totius diei, non debet augmentari, etiam si vna die exerceat plura opera, pro quorum quolibet habuisset integrā prouisionem. quod no. quia facit ad dubium, quod si datur indulgentia euntibus ad certam ecclesiam diebus deputatis, licet pluries illa die quis vadit ad ecclesiam, non habebit nisi vnicā indulgentiam. de peni. & remis. cum ex eo. vide per Archi. 6. q. j. imitare. ¶ No. quod constitutio limitans aliam in certa parte, non intelligitur mutare illam in alijs partibus, de quibus non fit mentio in limitante. ad hoc de elec. constitutio. eo. lib. ¶ Opp. & videtur, quod si plures ecclesias visitat eadē die, pluries debeat procurari. arg. 10. q. j. placuit. So. Io. An. And. remittit ad no. §. co. cum apostolus super ver. epistolās. & §. c. j. 2. responso. super ver. visitatis. & concor. tex. 10. q. 3. & §. c. j. 2. responso. super ver. visitatis. & concor. tex. 10. q. 3. inter cetera. Io. An. And. Ibi dicitur, quod ab vna ecclesia non debet recipere plures visitationes, nisi indigerit visitari pluribus diebus, & sic fuerit visitata. ¶ Quare, an si clerici paciscantur de soluenda procuracione in pecunia, successores postea compellantur sic soluere? So. dic, quod non, quia tex. dicit hic quod a volentibus: ergo Episcopus, vel alius non poterit successores compellere: licet predecessores voluerint, & vide no. j. c. fi. super ver. non obstante. Io. An. ¶ Quare, quia tex. hic dicit a psonis, de quibus personis intelligatur? So. dic, quod ideo de psonis expressit, propter duo. Primo, propter ministros,

A D D I T I O N E S.

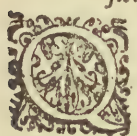
- a Plures visitationes. Adde Cald. consil. 4. hoc tit. Ber.
- b In pecunia. Adde videndum Abb. consil. 2. lib. ubi late de materia.

nistos qui non habent nomen rectoris, licet præsint ecclesijs. Scdo, pp camerarios, & his similes quibus cōpetit sapē talia procurare, & solvere. Io. An. ¶ Quid continet appellacione pecunie? Sol. dic, q non restringitur tñ ad illa, quæ consistūt in numero, sed possunt etiam pcordari de soluenda certa mē sura cōsistentium in aridis, vel liquidis, vel de boue, pullo, vel de simili, danda pro charitate taxata, vel etiā sine alia taxatiōe, dūmodo seruetur moderamen, de quo sequitur: & hoc, quicquid habēt homines, est pecunia. j. q. 3. totum. Sed hodie per cōstitutionē Benedicti, quæ incipit, vas electionis, taxata est quantitas, fm diuersitatem prouinciarū, & diuersa soluēda est, siue in victualibus, siue a volētibus in pecunia, in qua etiā distinguitur, an per se, an per alios visitent. Ibi etiam ad vnam procuratiōē taxatā cum per alios visitent restringitur charitatiū subsidium, & ibi vide, quia breuiter recitari non possit.

7 Io. An. ¶ Quæro de ratione, quare non possit recipere plures procuraciones vna die visitando plura loca? Sol. dic, q cum visitatio sit principale, & procuratio accessoriū visitationi vnius diei, non debet accedere procuratio plurium, ne accessorium sit maius principali. j. de re. iur. accessorium. fm Io. Mo. Et bene facit j. tit. j. c. vnico, ver. non sic. Io. An. ¶ Gl. j. declarat, quare ista cōstitutio emanauerit. In fi. gl. & quō reuoluebat tex. illius decre. vt hoc probaret. ibi vide super ver. non impenso. Io. An. ¶ Gl. in ver. dispendia. declarat quō erat dispendium antē ista cōstitutionem. Item in fi. gl. quia portatio victualium ad locum pperentē posset esse onerosa. Io. An. ¶ Gl. in ver. cōcedimus, iustificat tex. per iura antiqua, in quibus idem erat statutum. gl. in ver. officio. quærit, an tex. habeat locum in delegatis? & so. q sic. In fi. gl. no. istam gl. q iura loquentia simpliciter de iudicibus, vel habentibus potestatem iurisdictionem exercendi, habent locum in delegatis, quando eadem est ratio in delegatis, quæ in ordinarijs. ¶ Gl. in ver. persoluendam. quærit de ratione tex. & sol. in ea. gl. ibi, absurdum. Item esset accessorium magis principale, vt fuit dictum in tex. Io. An. ¶ Gl. fi. quærit, in quibus remaneat validum c. præcedens, & sol.

S V M M A R I V M.

- 1 Pedagogorum exactio est prohibita ipso iure.
- 2 Bona clericorum eodem priuilegio gaudent, quo bona ecclesiarum.
- 3 Priuilegium immunitatis fuit concessum clericis de iure diuino.
- 4 Clerici non debent soluere pedagia, vel guidagia pro rebus, quas deferunt non causa negociandi, & num. 6.
- Et quid si vertitur qstio, an sint negociationis causa, quis cognoscat, nu. 7.
- 5 Prohibitio facta propter rem illicitam includit facientem, siue suo nomine, siue alieno.
- 8 Ordinarij an possint absolu. re ab ista excommunicatione.
- 9 Restitutio de qua hic, cui debeat fieri.
- 10 Negociator proprie quis dicatur.
- 11 Coloni pradiorum ecclesiasticorum, qui colunt prædia ad medium, vel ad affictum, an debeant soluere gabellam & collectam impositam per iudicem secularem de parte fructuum eos tangente.

Vanquam.

ibi, cum igitur. tertio, penas transgressorū ibi, qui vero. Et hæc decre. plenius puidet, q Alexandrina, quia nonnulli. j. de imm. eccl. puidisset, vt & ibi dicitur in prin.

1 ¶ No. q exactio pedagogorum est prohibita ipso iure, & sic facit, quod dicens sibi fore debitam, habet probare, de quo j. in c. 2. de immu. eccl. ¶ No. q bona clericorum eodē priuilegio gaudent, quo bona ecclesiarū. pcor. sunt in gl. ¶ No. hic tex. expressum, q priuilegium immunitatis fuit concessum clericis de iure diuino. concor. sunt in gl. & sic est hic tex. pro dictis.

4 Doctorū. de ma. & obe. c. 2. ¶ No. q clerici nō debent soluere pedagia vel guidagia pro reb. quas deferunt non causa negociandi, a prio si causa negociandi, a secus vñ. ad hoc cle. fi. eo. ti.

5 ¶ No. q prohibitio facta pp rem illicitam includit facientem, siue suo nomine, siue alieno faciat. ¶ No. q licet malē vsurpās alienum istud restituat, nihilominus tenetur etiā penitentia facere de delicto. ad hoc de ho. sicut dignū, & sic vñ hic casus p dictum Dy. in regula, peccatū. j. de re. iur. ¶ Quæro, an clerici gaudeant isto priuilegio si portant res causa negociandi? Sol. dic, q non a prio huius literæ. & hoc tenet Guil. in Spe. de immu. eccl. in fi. Et ex hoc arguit ibi p emptores redditū regularium vel clericorū, qui priuilegijs clericorū vel regulariū in illis deferendis vti volunt, q etiā no. Arch. Io. An. Vide glo. de primo dicto in cle. fi. eo. tit. ¶ Sed pone, q inter leuantem pedagium, & portantem rē est quæstio de clericali, vel de reb. quæ portatur, qd fiat negociationis causa, quis cognoscat? vide, qd no. gl. 2. in cle. præfenti. eo. tit. Io. An. ibi dñ, quod graue esset semper iudicem adiri pro fide huius rei recipienda. Vnde vñ committendum iūro deferentium, vel suorum nunciorum, si personarum qualitas non dissuadeat, vel nisi de prio fides habeatur in proptu. facit de iureiur. c. fi. & qd me. cau. c. fi. Et quo

ad personam vñ sufficere, q sit in habitu & tonsura clericali. j. de sen. excō. si iudex laicus. ¶ Sed p id, quod s. arguitur a prio huius literæ, vñ c. fi. de vita & honest. clerici. vbi dñ, quod antiquam priuilegium clericale in rebus suis clerici negociatores perdant, requiritur trina monitio. Sol. ibi post trinam monitionem perdunt in omnib. reb. suis. Si vero ante aliquā monitionē perdunt, in reb. tñ quas causa negociationis deferunt, vel deferri faciunt, & merito vt puniantur, in quo delinquant, & vide no. in d. cle. pñti. fm Lap. Abb. hic. ¶ Quid de illo, qui cepit trahere bladū ante edictum, & superuenit prohibitio. p nit hic Arch. de quo vide de consti. c. 2. Io. An. ¶ An ordinarij possint absoluere ab ista excōicatione. Sol. Arch. q sic, cum sibi nō referuet Papa. de sen. excō. nuper. Io. An. ¶ An possint absolui ante restitutionē. b Sol. dic, q non, vt vult iste tex. facit in simili. 2. q. 7. accusatio. in fi. 17. q. 4. de presbyterorū. in fi. & c. in his. Et merito sic statuitur, quia taliū offensio ad Christiū pertinet, 3. quæst. j. nulli. sicut & eorum honor dñ etiam esse Christi. 2. q. 5. habet hoc. & quod dñ de restitutione, & de satisfactione transgressionis, debet intelligi, cū ista ponatur hic copulatiuē, ad hoc j. de immu. eccl. qm, in fi. & de hære. quicūq; in prin. fm Arch. Io. An. ¶ Quæro, cui debet fieri restitutio, de qua hic dñ? Sol. dic, q sufficit, quod satisfiat plato, cū in reb. ecclesiæ sit facta transgressio talis. ad hoc, quod no. 17. q. 4. si quis contumax, & hic placet Arch. dictū Lap. qui hoc ibi tenuit, & dixit illud c. ibi loqui, qm iniuria fit loco. Si autem iniuria fieret personæ, tunc procedat c. parochianos. de sen. excō. Sed dicit Arch. q alij tenent p, per c. si quis in atrio. ea. q. vbi dñ satisfieri debere eccl. Io. An. Sed dicit d. Io. de Imo. quod satis dñ satisfieri, si satisfiat prelato noīe ecclesiæ, fm eum. Ista fuit so. gl. in c. si quis contumax. Ego credo, quod si agamus de restitutione exacti indebitē, si clericus soluit pro reb. patrimonialib. sibi, & non noīe ecclesiæ est faciēda restitutio, cū de bonis patrimonialib. illud debuerit soluere, ergo ad eū pertinebat, arg. 12. q. 4. sacerdotes. Si agimus de satisfactione iniuriæ, prout iniuria concernit priuilegiū rerum ecclesiasticarū non patrimonialium, & tūc satisfiet ecclesiæ, vel plato noīe ecclesiæ, vt d. c. si quis contumax, quia hæc iniuria est facta ecclesiæ, cuius ptextu gaudebat priuilegio. Si erat iniuria facta personæ, puta, quia personaliter fuerat per pedagium detentus, & tūc fieret sibi restitutio, & ita procedat ca. parochianos. ¶ Gl. primo ponit summā. In fi. gl. in eo, qd gl. dixit, quod vniuersitas est interdicta, debebat dicere de loco. s. quod locus vniuersitatis est interdictus. Io. An. ¶ Gl. in ver. ipsarum. quærit, de intellectu literæ, & sol. in fi. gl. licet Io. dicat ibi, quod non gaudent priuilegio in bonis suis, quia laici præscribunt p eos res patrimoniales, per hoc non vñ, quod non gaudeant priuilegio, quia et laicus præscribit rem ecclesiasticā, vt patet s. eo. li. de præscri. c. 2. Io. An. ¶ Gl. in ver. diuino. ostendit, qm de iure diuino ecclesiæ & clerici sint immunes. ¶ Gl. in ver. negociandi. quærit, quid si portat ad vñm suū, an debeat soluere? & sol. in fi. gl.

10 Sed ¶ quis proprie dñ negociator. d Sol. dic, q ille, qui rē emit, & rē integram & immutatā vñdendo, lucratur. Ille vero qui emit, vt sit sibi materia aliquid inde operandi, ille nō est negociator, vt dicit Io. Chryso. 38. dist. eiiciens, palea est. Et ratio quare clerici in negociationibus soluunt est, quia clerici non debent exercere negociationē, vt ca. dist. c. 2. & 14. q. 4. c. j. vbi de hoc, & melius. q. 3. in summa. in fi. Vnde dicit Hierony. q clericus negociator, et pestis euitandus est. 88. dist. negociatorem. Io. An. ¶ Gl. in ver. singulares. quærit, an epī cōprehendantur hac pena, & sol. in fi. gl. idē Arch. & Io. An. ¶ Gl. in ver. vniuersitatis. quærit, quare interdictur vniuersitas, & non excōicatur, & sol. Deinde quærit, an intelligatur de vniuersitate ecclesiastica, & sol. quod sic. In fi. gl. idē Io. Mo. & Are. Io. An. ¶ Gl. fi. recita per prium, quod sufficeret satisficere ante absolutionem. gl. so. quod est speciale isto casu. ¶ Sed nunquid coloni pradiorum ecclesiasticorū, qui colunt prædia ad mediū, vel ad affictū, debeant soluere gabellam & collectam impositā per iudicem secularem de parte fructuum eos tangente. sol. Fed. de Sen. conf. 109. alleg. primo, quod non, per id quod hñ C. de episc. & cle. l. 2. & 89. dist. indicatū. 12. q. 2. ecclesiarum seruos. Determinat prium, quia pars rustici est subiecta dño tēporali, quia separatorū separata est ratio. Nec ob. iura pria, quia illa iura loquuntur in seruis, vel in familia perpetua ecclesiarum, non autem in seruientibus conductitijs, vt no. Archidiacon. post Hug. 1. q. j. c. 2. Imo si clericus locat fructus ad firmā, emptor priuilegio

ADDITIONES.

- a Causa negociandi. Adde Abb. conf. 7. 2. lib. do. Car. conf. 12.
- b Ante restitutionem. Adde Abb. alleg. conf. 7. Ber.
- c Vñm suum. Adde do. Card. conf. 12. Io. de Imo. conf. 84. Anch. conf. 265. B.
- d Negociator. Adde Abb. conf. alleg. 6.
- e Coloni. Adde Do. de Ro. hoc tit. in re collectis Berengarij. deci. j.

Geminianus super Sexto Decretalium.

privilegio non gaudet ecclesiæ, imo si portat fructus ad ciuitatem, soluat gabellam ad portam. ad hoc. ff. de pub. & vec. l. licitatio. §. si. & qd no. hic Archid. Tamen dicit, quod si dominus temporalis grauaret tales rusticos ultra modum, vt sic ecclesiā grauet indirecte, qd Episcopus hoc non sustinebit, vt j. de immu. eccle. c. si. secundum Fede.

S V M M A R I V M.

- 1 Liberè posse, quis dicatur.
- 2 Archiepiscopus quomodo detur visitator Prouinciæ.
- 3 Archiepiscopus habet iurisdictionem in subditos suffraganeorum quo ad formam penitentiale.
- 4 Papa si per viam declarationis approbat vnam ex opinionibus contrarijs, talis approbatio videtur trahenda ad præterita.
- 5 Visitatio qualiter debeat fieri, quando ecclesiæ sunt vnitæ.
- 6 Consuetudo vel pactum, an possit impedire visitationem, vel visitationis iterationem.
- 7 Episcopus non visitans, an possit audire confessiones subditorum suffraganei. Et an poterit eos ordinare, num. 8. Et an cum eis dispensare, num. 9.

Perpetuo. ¶ Gl. non summat. Potest sic sumari. Archiepiscopus visitare potest prouinciam, atq; etiā iterare, licet suffraganei nō sint negligentes, & tunc confessiones omnium audire penitentiasq; imponere. h. d. Et sunt due partes. Secunda ibi, potest etiam. Item prima subdiuiditur, quia ponit dictū de visitatione, iteratione, & procuratione. Secunda vitiat consuetudinem priam ibi, consuetudine. ¶ No. primo, qd ille dī liberè posse exercere actū, qui illud potest alterius negligentia nō expectata. ¶ No. qd Archieps non datur visitator prouinciæ, in defectū suffraganeorum, sed accumulatur visitatio, & sic possunt ambo concurrere visitando. ¶ No. calum in quo non valeat consuetudo. ¶ No. casum in quo Archieps habet iurisdictionem in subditos suffraganeorum, videlicet, quo ad forū penitentiale, sed tñ hæc potestas est limitata ad certum tps. ¶ No. argumentando ex ordine literæ, qd confessor debet absolueretentem, & postea sibi imponere penitentiam. & sic est hic tex. qd gl. in ver. audire. in cle. dudum, de sepul. de quo dicā ibi. ¶ Opp. qd Archieps non potuerit visitare prouinciam nō data negligentia suffraganeorum, cum regulariter non habeat iurisdictionem in subditos suffraganeorum, nisi in casibus à iure expressis. de offi. ord. pasto. & idē tenebant Doct. hic alle. in j. gl. Sol. dic. qd olim super hoc erant opi. & cōiter tenebatur oppositum, vt not. Io. 12. q. 2. nullus primas. & ea. causa. q. vlt. §. vlt. Contrariū autem tenebat Host. pro quo facit §. de cens. sopite. & c. super eo. & c. nuper. prout no. Host. in c. super eo. præal. ita seruabat curia, & istā partem visus est tenere Inn. §. co. c. j. Et ista opi. est hic approbata per viā declarationis. nec obstant tria de reg. tradita per antiquos canones posita etiā in c. Romana. §. de offi. ordi. co. li. quia fallit in casu visitationis, qui casus est exclusus per alia iura. Nō ob. c. sicut olim. de accu. quia illi responderetur hic, super 3. gl. Io. And. ¶ No. istud dictū, quia si Papa per viam declarationis approbat vnam ex opin. trijs, talis approbatio vī trahenda ad præterita. ¶ Secundo oppo. qd per istam decre. nimirū grauantur pauperes presbyteri de prouincia, ex quo toties visitantur. Sol. Io. And. remittit ad no. §. de offi. Arch. mandamus. Io. dicit Lap. Abb. qd ibi dicit, fm Host. qd impotentiam visitati supplere debet visitas suis sumptibus, fm Lap. ¶ Q uæro, qñ ecclesiæ sunt vnitæ, quomodo fieri debeat visitatio, vt Archieps habeat procurationem. Sol. dicit Arch. qd si vnio duarum ecclesiarū est facta pp paupertatem, & sic vnam tantum debet habere procurationē, & idem si non sunt vnitæ, sed per ep̄m sunt cōiunctæ in procuratione: tunc ad hoc, vt ep̄s habeat procurationē, vtranq; debet visitare, si cōmodè potest, alias ad locū congruum puocet clerū, & populum vtriusq; §. eo. Romana. Io. And. ¶ Q uæro, an istud semper sit verū, qd consuetudo vel pactū non possit impedire visitationē, vel visitationis iterationem? Sol. Arch. dicit hic se vidisse quandā extraua. Inn. 4. quæ incipiebat, venerabilibus. j. de sen. exc. & de ista facit mentionem Guil. in Spe. co. tit. ver. pe. qui dicebat idē, qd hic statuitur, quo ad iterationem, & quo ad consuetudinem. Et super illa posuerat Inn. vnam gl. in qua dicebat, qd consuetudo & pactum Archiepi & suffraganeorum, non potest impedire, nō solum visitationē, sed etiam eius iterationē. & ratio est, quia ius, quod est de visitatione iteranda, est publicū auctoritate & vtilitate. §. de fo. cōpe. si diligenti. Sed si esset priuatum vtilitate, puta, qd modicam procurationē daret, hoc posset pacto & consuetudine induci. 10. q. 3. relatum. sed qd nulla debetur procuratio, hoc non posset præscribi, §. de p̄scri. cū ex officij. qd hoc ius, qd aliqua procuratio detur, est publicū vtilitate, quia si nulla daret, negligetur visitatio. & cōsuetudo, qd est ius publicū vtilitate, qñq; valet ex causa, sed

tunc tantum, qñ vel expresso consensu Papæ, vel tacito ex certa causa inducitur. 12. dist. nos consuetudinem. fm Inn. Id quod ipse dicit procurationē non præscribi, a probat optimè iste tex. qd dixit præmissis tria, cū gl. ibi posita. Et ad id, qd dicit de quota procurationis, facit §. eo. felicis, & §. eo. tit. olim, & quod no. 16. q. 7. quicunq;. Sed dicit Io. An. qd dubitat, qd ratio, quam §. reddit de quota procurationis ex negligentia visitandi habeat locū etiā in parte, vt. f. videns visitator, qd de suo oportet eum impendere in se procurando, pp hoc absteat a visitando. Io. An. Et pp istam vī Io. An. inclinare in partem, qd etiam consuetudo non valet detrahēs partē. ¶ No. tñ incidenter, qd Inn. vult tacitum vel expressum consensum Principis requiri in consuetudine inducenda, b qñ est ius publicū vtilitate, quia per hoc habes vnam limitationē siue declarationē ad glo. 4. dist. leges. ¶ Q uæro, an Eps non visitans possit audire confessiones subditorum suffraganeorum. Sol. dic. qd non, vt vult iste tex. & ratio, quia non est iudex animarū illorū, & sic non potest illas ligare vel soluere. §. de p̄. & remis. omnis. Instantū, qd nec etiā illos excōicatos minori excōicatione absolueret possit, vt no. de sē. exc. nuper. ver. in scdo vero, quod etiā ponit hic Arch. Io. An. ¶ Sed nūquid poterit subditos tales ordinare? Sol. dic. qd nō, vt no. §. co. li. de temp. ord. cū nullus. j. responso. Io. And. Et dicit Lap. Abb. qd non potest dare talib. literas commendatitias ad ordines, fm Lap. ¶ An possit cum istis dispensare, vide post Vinc. de fil. presby. ad extirpandas. Io. An. ¶ Gl. in ver. negligētes, recita per trium de opi. Ber. gl. sol. In fi. gl. dicit Io. An. declarando gl. qd c. sicut olim. §. de accus. loquitur de cōcilio prouinciali ep̄orum, non de Archiepo visitante, & tale cōciliū examinat & corrigit delicta, non solum suffraganeorum, sed etiā subditorum suorum, vt ibi patet, §. de preb. graue. & 18. dist. per totum. Nec ob. si dicatur qd Archiepo singulis annis visitate illa decre. erit superflua, quia responderetur negando. Nam quæ non perpendet Archieps in transcurso, videbit forsā prouinciale capitulum. Itē quamuis Archieps visitare possit singulis annis, non sequitur, quod visiter, & hoc docet experientia, quia vt plurimū se abstinet, vnde vtilis fuit illa prouisio de prouinciali concilio congregando. Io. An. ¶ Gl. pe. potest recitari per contrarium de c. pastoralis, de offi. ord. gl. sol. Et hic est casus specialis, & quærit de alio dubio, & sol. ¶ Glo. si. quærit, quæ dicatur penitentia salutaris, & soluit.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Non præscribi. Adde Abb. conf. 7. Ro. conf. 3. 68. Cal. conf. 3. de præscr. Ber.
- b ¶ Consuetudine inducenda. Vide Doct. & præcipue Do. Cyn. in l. 2. C. quæ sit longa consuetu.

a De consecratione ecclesiæ, vel altaris. Rub.

A D D I T I O.

- a ¶ De consecratione. Adde quod voluit Lap. alle. 84. vbi an cōsecrari debeat ecclesiā, vbi corpora infantium non baptizatorum, vel infidelium, sunt sepulta. B.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesiā duobus polluitur.
- 2 Vitium rei principalis se extendit ad rem accessoriā illi connexam, vel contiguam.
- 3 Introitus per portam an faciat rem coniunctam.
- 4 Celebrans in ecclesiā polluta ante reconciliationem, an incurrat irregularitatem.
- 5 Cimiterium vnde dicatur.
- 6 Cimiteriū an sit pollutū, si in porta sit effusio sanguinis iniuriosa, nu. 6.
- 7 Ecclesiā proprie dicitur consecrata.
- 8 Ecclesiā non est polluta, si quis non iniuriōsē, sed se defendendo alium in ea occiderit.
- 9 Et quid si vir sanguinis seipsum in ea interficiat, num. 9.
- 10 Debitum si reddatur in ecclesiā, nō potest dici adulterium, vel fornicatio.
- 11 Ecclesiā an debeat reconciliari pro vulnere in ea illato cum duabus, vel tribus guttis sanguinis.

Sic ecclesiam. ¶ Gl. non summat. Polluta ecclesiā, pollutum est cimiterium illi contiguum, sed non remotū. pollutio cimiterij ecclesiam non polluit, licet cōtigua existat. Polluto vno cimiterio, aliud illi contiguum pollutum nō est, licet per portam de vno in aliud detur ingressus, hoc dicit. & determinat quatuor casus. Secundus ibi, secus. Tertius ibi, non sic. Quartus ibi, non vnum. ¶ No. primo duo, per quæ ecclesiā polluitur, videlicet ex effusione sanguinis, & seminis. de quo j. per glo. ¶ No. quod vitium rei principalis se extendit ad rem accessoriā illi connexam, vel cōtiguam, & sic vicinitas nocet. ad idem de peni. dist. j. sed & continuo, de priui. super spe. ibi cōcor. ¶ No. qd stante pollutione cimiterij non est licitum ibi corpora sepelire ante reconciliationē. ¶ No. qd vitium accessoriū non vitiat principale. ¶ No. quod paries intermedius diuidit rem

Secunda Pars. De consecratione ecclesiæ, &c. 258

3 rem in tantum, q̄ postea dicuntur duæ res. ¶ No. q̄ introitus per portam, non facit rem coniunctam ad quam datur ingressus illi per quam sit accessus, si paries diuidit istas res, qđ no. a quia iste tex. facit ad dubium, q̄ si porta domus sit in vna parochia, & totum residuum domus sit in alia, quod canonica portio debeat solui parochiæ, vbi est domus, & non vbi est porta.

4 de quo s. de sepul. cum quis. eo. li. ¶ Quæro, an celebrans in ecclesia polluta ante reconciliationem incurrat irregularitatem? Sol. dic. q̄ interim celebrari non debet. s. de priui. tuarū. in prin. Tñ si in prium sit, nō incurritur irregularitas. j. de sen. excom. is qui. Io. And. sed dicit Lap. Abb. q̄ talis est suspensus ab ingressu ecclesiæ. j. de priui. episcoporum, in fi. & si talis suspensione durante in ecclesia diuina, vt prius in suo agēs officio celebraret, erit irregularis, vt j. de sen. excom. is cui, fm Lap.

5 ¶ Quæro, vnde dicatur ceterium? Sol. dicūt deriuatores, quod cimis Græcè interpretatur, dulcis statio animarum, vel potius corporum, vnde ceterium, quasi ciniteriū, quia ibi cinis mortuorum teritur, vel à cimone, quod est dormio, quia mortui ibi dormiunt. Io. An. ¶ Sed an reconciliata ecclesia erit reconciliatum ceteriū contiguum. Sol. dic. q̄ sic. s. de reg. iur. c. j. fm Arch. Io. An. ¶ Sed pone, q̄ in porta posita in medio fiat iniuriōsa sanguinis effusio, an vtrunq; ceterium sit interdictum? Sol. vñ, q̄ sic. arg. ff. commu. diui. arbor. & pro socio. l. pen. q̄ nō ambo, sed illud cui magis accedit pollutio intelligatur pollutū, facit qđ hñ de hermaphrodito. ff. de sta. ho. l. quæritur, & facit insi. de rerum di. s. insula. 4. q. 2. item hermaphrodita. Quod autē neutrum sit pollutum, facit de test. tut. duo sunt Titij, cum concor. dicit Io. An. q̄ audiuit terminatum per l. & si nō sunt. s. pe. & vlt. cum l. seq. ff. de au. & ar. leg. illud ceterium fore violatū, cuius gratia vel causa paries & porta facti fuerunt, quasi sit illius accessio, vt ibi dñ de auro & gemmis. Et per præmissa dñ idem si in porta ecclesiæ fiat talis iniuria. Io. And. dicit do. Io. de Imo. q̄ fortē istud dictum est verum, qñ intra clausurā ostij versus ecclesiam facta est pollutio, secus si in parte quæ est extra versus locum vacuū extra ecclesiam. arg. notatorum per Bar. in l. j. ff. de cloa. fm eū. Possēt ex præmissis concludi, q̄ aut est cōmissum in porta, sed ex parte magis adhærente exterius, & non dicatur violatum. Aut ex parte magis inhærente interius, & dicatur violatum. & hæc duo mēbra probant id, qđ dñ de hermaphrodita. Aut in medio portæ, & tunc cōsideramus cuius causa fuerit paries, & porta facta, vt dixit Io. s. Aut est dubium, q̄ non potest apparere, cuius gratia sit facta, & tunc cū participet porta de vtroque, dicamus vtrunq; violatum, b per l. arbor. s. alle. nam si cut ibi dñ de arbore posita æqualiter in confinio, q̄ participet de vtroq; ita dicamus hic de delicto, vt paries intermedius in dubio dicatur appositus, vt faciat duo ceteria principaliter non autem accessoriē, vt vult iste tex. ¶ Gl. j. recita per prium in ea formatum, & solue, vt gl. in fi. gl. q̄ propriē ecclesia dicatur consecrata, patet de conse. dist. j. nō oportet. 16. q. j. possessio. Qñq; tñ ecclesia vocatur oratorium, vt ea. q. lator. 42. dist. c. pe. & fi. Qñq; vocatur domus orationis, 16. q. 7. & hoc diximus, & s. de immu. eccl. cū ecclesia. qñq; dñ templum, vt ibi. & 88. dist. eiiciens. j. q. 3. ex multis. 2. q. 7. accusatio. qñq; tabernaculum, de consec. dist. j. c. j. 36. dist. c. fi. quādoq; domus Dei. j. q. j. non solum. & j. tit. 2. decet. Et dñ domus Dei, quia specialiter Deus inhabitat, vnde ibi habitantes protegit. debet. n. do mus esse tutissimum refugium. ff. de in ius voc. l. plerique. fm Arch. tñ, in c. fi. s. eo. tit. non consecrata vocatur ecclesia. cui concor. de consec. dist. j. ecclesiā. j. & 2. Io. An. ¶ Gl. in ver. pollui. recita per prium, q̄ ecclesia non possit pollui. & solue, vt gl. deinde gl. q̄rit, & soluit. In ea. glo. ibi, quantū in eis est. & est exemplū. j. q. j. q̄ quidā. in fi. vbi dñ, q̄ mali polluant sacramēta, quantū in eis est, cū illa remaneant impolluta. ad idē 49. dñ. c. fi. in prin. vbi dñ, quantū ad se, panē pollutum offerūt. Et fm hoc debet intelligi, 81. dist. oportet, in fi. Io. An. In fi. gl. idem Host. vt ipse no. s. eo. c. fi. Io. An. Idē Arch. de conse. di. j. ecclesijs, super tex. in fi. ¶ Gl. in ver. sanguinis. q̄rit, de quatuor dubijs circa istā materiam pollutionis. dic, vt in ea. In ea. gl. ibi, iniuriōsi. facit de priui. tuarū. in prin. Io. And. Et ex hoc infert

8 Io. Cal. t̄ q̄ si nō iniuriōsē, sed se defendendo quis aliū interficiat in ecclesia, non est polluta, cum vim vi repellere liceat, & facit cle. si furiosus. de hom. Dicit tñ, q̄ in dubio facti debet fieri reconciliatio. s. de homi. ad audientiam, & c. penult. fm eū hic. Et de hoc per Io. An. in c. proposuisti. s. eo. In ea. gl. ibi, ecclesijs. Idem Arch. hic, & ibi remittit Io. An. & de hoc aliquid Io. An. in c. aqua. e. tit. In ea. gl. ibi, necne. ad hoc ff. ad l. Aquil. qua actione. j. vbi dñ occisum accipere debemus, siue gladio, siue fuste, siue alio telo, vel manib. si fortē strangulauerit. Io. An. in ea. gl. ibi, econuerso. sed Vin. qui hoc no. s. eo. proposuisti. in j. gl. hic alle. ff. ad l. Aquil. huic scripturæ. Io. And. Idē Arch. de conse. dist. j. ecclesijs. In ea. gl. ibi, quia extra ecclesiā,

& eadem ratione dñ idem, si istud fieret sub ecclesia in cella, cauerna, vel spelunca ibi sita. ad vtrunq; faciunt iura loquētia de ingressu ecclesiæ. s. eo. li. de offi. dele. c. 2. & j. de sen. excom. is cui. Io. An. Idem quod tenet gl. hic, tenet Arch. in d. c. ecclesijs. In ea. gl. ibi, sanctificata. ad hoc s. de ele. fundamenta. post prin. ver. isti sunt, & 21. dist. quamuis. In fi. gl. ad idem Seneca li. 3. declamationum, etiā vbi remediū est mori, scelus est occidere. Idem, qđ gl. tenet Arch. de p̄se. dist. j. ecclesijs, & 21. di. quamuis. super gl. ¶ Sed quid si vir sanæ mentis seipsum occidat, vel vulnerat irato animo ad sanguinis effusionē, an reconcilietur ecclesia. Sol. dic. q̄ sic. facit, qđ no. de sen. exc. cōtingit. j. super verbo, excōicetur, in fi. Io. And. Et pro hoc facit 55. dist. si quis absceiderit. ibi tex. dicit, q̄ occidens se, dñ sui homicida. ¶ Gl. in ver. seminis. quærit de duabus quæstionibus, & soluit. In fi. gl. primam opin. glo. hic tenet Arch. mouetur, t̄ quia licet in ecclesia non debeat regulariter debitum reddi vxori, si tñ ibi petat & reddatur, non potest dici adulteriū, vel fornicatio. facit de conse. dist. j. si motum. Nec ob. c. quoniā. 31. dist. quia imō facit pro ista parte, quia non dicit ibi tex. tpe vel loco honesto, sed dicit opportuno, id est cū vxor opus habet & petit. ad idem 33. q. 4. Apostolus, quod de debito reddēdo loquitur indistinctē. Non ob. generalitas iurium dicentiū, cuiuscunque semine. de conse. di. j. ecclesijs, & 68. di. ecclesijs. & s. eo. c. fi. quia debet intelligi de adulterio, vel fornicatione, per d. c. si motum. sed reddere debitum vxori est matrimoniū. 33. q. 5. c. j. & c. fm. opi. gl. tenet Io. de Deo, pp generalitatē illorum iurium. Host. vero in c. fi. s. eo. ponit hoc pro dubio. Io. An. tenet gl. & ad iura alleg. per Arch. respōdet, q̄ licet sit meritum reddere debitū vxori, tñ exigere in illo loco est demeritorium, fm eū. Sed dicit Lap. Abb. q̄ pro opinio. Arch. facit, qđ no. Io. An. post Host. s. de coniu. lepro. quoniam. vbi dñ, quod si alter coniugum petat ab alio debitum, alius tenetur reddere non obstante exceptione dierum, vel locorum sacrorum, fm Lap. Ego tenui in c. quoniam, 31. dist. opi. gl. hic. & quod dicunt iura, quod debet reddere debitum, & c. intelligo, dum tñ in loco honesto, quia id dicimur posse, qđ honestē possumus. no. gl. in ver. poterit, in cle. s̄pe, de verb. sig. aliās sequeretur, q̄ si mulier exigeret à viro in platea plena populo, q̄ deberet reddere debitum, qđ esset absurdum. Item, licet vxori possit reddere debitum etiam in ecclesia, non sequitur, ergo ecclesia non est polluta, quia non agimus de pēna imponenda vxori. Sed an ecclesia debeat reputari coinquinata ex illo opere: & dicendum est, q̄ sic. ¶ Gl. in verbo, cōtiguū. quærit, & soluit. In fi. gl. & istud fuit dictum Philosophi, s. physicorum, qui subdit illa esse contigua, quorū terminus est vnus, & idē. Datur exemplum de aqua in vase, quia illa est vasi contigua, sed in se continua, quia aqua aquæ continua est, & totius aquæ est vnus terminus, & idem. vnde versus. Contiguū medio, sine medio continuum stat. Io. And. Dicit Lap. Abb. q̄ Seneca in quæstione naturali, li. 2. c. 2. dicit, Continuatio est partiū inter se non intermissa coniunctio. Vnitas est in mensura. Cōtiguatio est duorum coniunctorum inter se corporum tactus. Lap. ¶ Gl. in ver. polluto. quærit, qualiter dicatur pollutum, & sol. In fi. gl. Idem hic Archid. Io. An. Alię sunt literales. ¶ Vi di dubitari, an pro vulnere illato in ecclesia cum duabus, vel

11 c tribus guttis sanguinis debeat ecclesia reconciliari? & videtur q̄ non, per tex. hic, & s. eo. c. fi. ibi, effusione. & sic pōderat tex. magnam emissionem sanguinis, & non leuem. ad hoc, qđ no. de sen. excō. cum illorum. Ad idem facit tex. in c. ligneis. s. eo. tit. vbi patet, q̄ ex modica fractura altaris, non reconsecratur altare, sed si quando est enormis. Et hoc fortius procederet, quando guttæ sanguinis non peruenissent ad terram. ad quod facit tex. s. eo. c. fi. ibi, polluti sanguinis effusione. & sic semel de facto respondi. ¶ Sed quid si sanguis effunditur de naribus in ecclesia, an sit violata? Sol. credo, quod si ex casu & sine percussione alicuius, planum quod non, quia non esset iniuriōsum, q̄ quod requiritur, vt dixit hic glo. Aut non ex casu, sed ex percussione, tunc si magna fuisset effusio, videretur, q̄ deberet fieri reconciliatio per verbum, effusione, hic positum, & supra eo. c. fi. Si vero modica, non videretur necessaria reconciliatio, per no. in d. c. pro illorum, de sentent. excom. Et qñ dicatur modica vel magna, relinquatur arbitrio iudicantis.

ADDITIONES.

- a Quod no. Adde quod voluit Pet. de Anch. conf. 159.
- b Vtrunq; violatum. Adde pro hoc, quod dicunt Doct. maxime Bal. conf. 97. q̄ si maleficium in confinio duarum villarum est commissum, ira q̄ non appareat in cuius territorio sit commissum, q̄ vterque iudex poterit cognoscere, & erit tantum præoccupationi locus Ber.
- c Tribus guttis. Adde pro hoc, quod latē voluit Alex. conf. 104.
- d Iniuriōsum. Adde pro hoc, quod dicit Cal. conf. 7. de sen. excom. vbi de duobus clericis ludentibus ad niuem, in quo ludo ab altero eorū sanguis exiuit.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Dereliquijs, & veneratione sanctorum. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Deus magis amplificat illos, qui plus meruerunt ex ipsorum operibus.
- 2 Ecclesia imitatur vestigia Dei, & eius exempla.
- 3 Apostolorum appellatione non comprehenduntur Euangelistae.
- 4 Deus an plus remuneret vnum, quam reliquum in gloria Paradisi.
- 5 Athleta quid sit.
- 6 Hieronymus an excefferit Augustinum, & in quo.
- 7 Inclytus vnde dicatur.
- 8 Lucerna vnde dicatur.
- 9 Enigmata vnde dicantur.
- 10 Vernans quid sit.
- 11 Coruscat verbum, quid importet.
Canonizatio sanctorum ad quem spectet.
- 12 Episcopus non potest etiam in sua diocesi inducere celebrationem festi non canonizati per Papam.
- 13 In festis Doctorum, an debeat dici, Credo, in Missa.

Loriosus. ¶ Gl. j. summat. Et primo ponit exordium de diuina prouidentia, quæ digniores extollit. Secundo ponit imitationē ecclesiæ militantis ibi, sic alma. Secundo facit tria. Primo, cōmendat Apostolos, Euangelistas, quatuor Doctores ecclesiæ diuini. Secundo ibi, ideoq; ponit præteritam prouisionē ecclesiæ circa ipsorum excellentiam. Tertio ibi, nos itaq; ponit suā additionem de festis istorum sub officio duplici celebrandis.

- 1 ¶ No. primo pulchrum exordium. ¶ No. q. Deus in retributione meritorum magis amplificat illos, qui plus meruerunt ex ipsorum operibus, & sic patet, q. in gloria Paradisi est differentia dignitatis, quo ad maiorem & minorem gradū. ¶ No. q. ecclesia imitatur vestigia Dei, & eius exempla. & sic omnis Christi actio, nostra est instructio. ¶ No. q. Apostoli fuerunt 12. ¶ No. q. ecclesia dī plantari sanguine martyrum, & sic facit, q. effusio sanguinis eorum in ecclesia nō violet ecclesiam, de quo s. tit. prox. c. vnico. ¶ No. q. appellatione Apostolorum non cōprehenduntur Euangelistae. ¶ No. arg. ex ordine literæ, q. epī debent præponi presbyteris Cardinalibus, quia hic præmittit Augustinum, & Ambrosium, Hieronymo. de quo dixi in tractatu de congregatione concilij. ¶ No. q. ad Papā spectat disponere, q. festa generaliter celebrentur sub duplici officio.
- 4 ¶ Quæro, an Deus plus remuneret vnum, q. reliquum in gloria Paradisi. Sol. iste tex. dicit, q. sic. Ad idem Hiero. dicens, Fatemur vnam esse vitam Sanctorū, sed premia pro labore diuersa, vt in Hieronyminiana. c. 2. alibi dicit, periculosum de Sanctorū meritis disputare, vt scripsit ad Damasum. f. c. j. Io. And.
- 5 ¶ Quid sit Athleta. Sol. dic. quod in c. ne tales. de consec. dist. 5. in fi. ponitur pro luctatore, pugnatore, aliās p. forti milite. Et dī quasi fortis ad lethum, id est, ad mortem. & de his C. de athle. li. 10. Et dicit Arch. q. ibi in l. j. dicitur, q. Athletæ, qui in colluctatione pugnabant, tribus interuenientibus, immunitatem habebant. Primum, q. a tenera ætate fuerint in arte pugnandi. Secundum, q. habuerint tres coronas victoriæ, & ad minus vnam in altam comam. Tertiū, quod obtinuerint aduersarijs incorruptis. Io. And. ¶ Quæro, an Hieronymus excefferit Augustinū, & in quo. Sol. Io. An. remittit ad no. 9. dist. vt veterum. in j. gl. & ibi dī, quod in moralibus Gregorius exceffit alios, ideo ei magis est credendū. Hieronymus alios exceffit in historijs, & in interpretationibus. Aug. in disputatio. & quod Hieronymus præponatur Augustino. patet. 21. dist. de libellis. Io. An. Instat hic Io. An. de Hieronymo dicens, q. ipse fuit psbyter Cardinalis, & vt scripsit in Hieronyminiana, dicit se reperisse vnam legendam dicentem, quod habuit titulū sanctæ Anastasiæ, & iste gloriosus Doc. parū hucusq; fuit per Italicos honoratus, quia apud eos sub eius vocabulo vna sciebat ecclesia, & illa miraculosē nouiter cōstructa. Post ea dicit, quod fuerunt sibi intimatæ aliæ duæ, & istā negligentia dicit se emēdasse pro posse, vt ibi poterit latius videri in j. parte, f. m. Io. An. In terra vnde sum oriundus, est monasteriū monialiū, sub vocabulo sancti Hiero. & est ita antiquum, quod puto etiā fuisse tpe ipsius. Io. And. ¶ Vnde dicatur inclytus, dic. i. valde gloriosus, vel intus gloriosus. Deriuatur. n. clytus a cleos, qd est gloria sacerdotij. 2. q. 7. q. 7. Io. An. ¶ Vnde dicatur lucerna. Lucerna dī quasi intra se lumen arcens. Est. n. lumen in testa. & dī a luceo, es, f. m. Arch. Io. And. ¶ Quid sint enigmata: dic. q. obscura sentētia. Vnde Prouerb. j. dicitur. Verba sapientum & enigmata eorum. Num. 12. de Moyse dī: Palam nō per enigmata & figuras Deum videt. glo. in l. fi. C. de legi. exponit enigmata. i. subtiles dubitationes. Sed dicit propriē enigma, obicura sententia per occultam similitudinem, vel sermo figuratus, vt, Me mater genuit, eadem mox gignitur ex me. & est iste sermo de glacie. Et pulcis, quē piscator tenet in aqua, dicit,

- ego sum in domo mea, vnde exiui, domus mea exiuit per fenestras, & ego remāsi captus. Et differūt ab allegoria, quæ est sermo obscurus, & sub vna re aliud figuraliter exprimit, & istud f. m. non facit enigma, sed primum tantum. Io. An. ¶ Vernās, quid sit. Sol. dic. i. coruscans, nam verna dī a verno, as, qd est clarescere, splendere, vel florere, sicut in vere. & dicit verna, pulchrē seruiens, vernans, florens in domo nobilium, qui tūc dī vernaculus, quando in domo natus est, vel nutritus. Io. An.
- 11 ¶ Coruscat, quid importet. dic. q. scribitur per vnum r, quia corripit primam, & ponitur pro splendere, vel fulgere, & propriē attribuitur fulguri. Io. And. ¶ Quæro, si sacrista ecclesiæ augmentant expensę pp celebrationem istorum festorum, an debeat ipse soluere, an capitulum. Sol. Io. Mo. dicit, q. sacrista soluit, quia istud grauamen nō inducitur per capitulū, sed per Papam. Itē, si sumptus diminuerentur, hoc proderet sacristæ. sicut ergo sentiret cōmodum, sentiat incommodum. j. de reg. iur. qui sentit onus. cū concor. Io. And. Facit in simili, qd no. s. de cens. quanto. & j. de priuileg. licet. ¶ Gl. 2. quærit, quare tex. dicat de 12. Apostolis, & soluit, ponens ipsorum nomina. In ea. gl. ibi, Iudas Iacobi, Matth. 10. Marc. 4. vocant istum Thadeū, & de his omnibus Luc. 6. Io. An. ¶ Gl. in ver. sedis, primo quærit, ad quem spectat canonizatio sanctorum. Sol. q. ad Papam quadruplici ratione, & tollit obstaculū. in ver. hoc autem, qrit quid consequatur sanctus ex canonizatione. Et in ver. ad canonizandum, quærit, quæ sint necessaria in canonizatione, & an ex quolibet miraculo possit canonizari. In ea. gl. ibi, cū ex iniuncto, & de aqua in cribro portata per Tucam virginē vestalem, cui sic natura cessit ad probandum innocentia incestus, vt dixit Valerius, li. 8. c. j. exemplo 5. ¶ An etiam sit de necessitate miraculi, q. fiat in instanti, & an sit p. rationem miraculi liberatum in liberatione doloris. tractat hic Arch. 26. q. 5. nec mirum. ver. nec ideo. Io. An. ¶ No. primo ex ista gl. ¶ Episcopus non potest etiam in diocesi sua inducere celebrationem festi non canonizati per Papā, & hoc etiā tenet gl. in d. c. vlti. de ferijs. ¶ No. secundo, quæ requiratur ad hoc, vt dicatur miraculum. Et de his vide per Arch. j. q. j. teneamus. ¶ Gl. fi. quærit, qn dicatur officium duplex, & Io. In fi. gl. Arch. remittit ad Rationale Guil. li. 7. rubrica, de festis sanctorum. vers. quædā autem festa. Io. And. ¶ Vidi dubitari, an in festis istorum Doctorū, debeat dici, Credo, in Missa. Et multi tenent, quod nō: quia in rubrica Missalis, vbi enumerantur festa, in quibus dicitur, non ponuntur ista. ego pluries dixi, q. mihi videbatur cōtrarium per istum tex. qui determinat istas esse festiuitates p. cipuas, sicut festa Apostolorum, & Euangelistarū, vnde in celebratione ista omnia equiparantur hic, & etiā quo ad æqualem sanctitatem. Sed dicit tex. q. illorum, quorum est equalis sanctitas, debet esse festiuitas. 76. dist. 5. scire debet. Sicut igitur in festis Apostolorum dicitur, Credo, ita debet dici in festis istorum. Nec obst. q. non enumerentur in rubrica Missalis, quia illa rubrica fuit facta ante istam decretalem.

De immunitate ecclesiarum. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Immunitas & libertas ecclesiarū dicitur esse honorabilis & priuilegiata.
- 2 Papa habet curam & tutelam omnium ecclesiarum.
- 3 Collectæ & talia imponuntur personis respectu bonorum.
- 4 Persona ecclesiastica sunt immunes a talij & collectis laicorum, etiā pro rebus suis patrimonialibus, & nu. 7.
- 5 Laici non possunt compellere clericos ad dimittendum, vel alienandum bona per eos licitē acquisita.
- 6 Inuidi, qui dicantur.
- 8 Ponere extra manum, quid dicatur.
- 9 Ecclesia si acquirat possessionem, quæ erat scripta pro solido, & libra ad collectas, an teneatur ecclesia soluere pro illa collectis.

Via nonnulli. ¶ Gl. j. summat, & tria facit f. m. Ioā. Mo. Prius, recitat in genere tyrannidem secularis potestatis. Secundo ibi, sanē. narrat in specie. Tertio, prouidet circa ista ibi, volentes. dicit Ioā. And. q. Alexan. quartus, qui fuit auctor huius decre. prouidit in sua integra contra 7. grauamina, quæ laici inferebant ecclesijs. Et id, qd hic dicitur fuit primum, & de secundo fuit formata decre. quanquā, de cens. s. quæ longē plenius prouidet. Tertium fuit omisum, ex causa vbi continebatur, q. de legatis ecclesijs, vel ad pias causas, vel pro malē ablati, nil posset diminui per cōmunitates occasione alicuius impositionis terræ, post mortem testatoris, vel in infirmitate, de qua decessit in fraudem. Quartum habetur infra de sen. excō. decernimus, de 5. formata fuit decre. cum quidam. supra de excep. de 6. decre. i. supra de iureiu. de 7. decre. 2. de foro cōpe. Ioan. And. ¶ No. quod immunitas, & libertas ecclesiarum dicitur

- 2 dicitur esse honorabilis, & privilegiata. ¶ **No.** q. Papa habet curam & tutelam omnium ecclesiarum, & sic patet, q. posset agere & defendere quaslibet ecclesias, ergo est non solum mater & magistra. s. de fo. compe. c. fi. sed etiam caput & cardo. 22. dist. sacrosancta. in fi. Et sic vñ, q. Papa sit iudex in facto proprio, ex quo ecclesie sunt sibi subiecte, vt in c. 2. de præb. s. co. li. Contra. l. j. C. ne quis in causa propria. Sed dic, q. est speciale in Papa, & in Imperatore, vt l. proxi. ff. de his, quæ in testa. delent. ex quo non datur superior. ¶ **No.** q. qñq; in ciuitatibus dantur
- 3 officiales deputati tantum ad executionem iustitiæ. ¶ **No.** ar. q. collectæ & talia imponuntur personis respectu bonorum, & sic ista non videntur onera realia, sed personalia, a habita tñ
- 4 consideratione ad bona. ¶ **No.** q. personæ ecclesiasticæ sunt immunes à talijs & collectis laicorū, etiam pro rebus suis patrimonialibus. de quo j. eo. c. fi. ¶ **No.** arg. q. qñ licitè imponit collecta hominibus, vel ecclesijs ratione & intuitu bonorum, debent personæ vel ecclesie soluere etiam pro rebus, quæ habentur extra territorium imponentis collectæ, de quo aliquid j.
- 5 ¶ **No.** q. laici non possunt compellere clericos ad dimittendum vel alienandum bona, per eos licitè acquisita. ¶ **Quæro**, quid cōprehendatur hic per potestatem? Sol. dicit Io. An. q. in terris, qñq; sunt dominia propria & perpetua, de quib. s. e. li. de elec. fundamenta. s. vt ergo. qñq; sunt aliqui regentes tantū ad tps loco dñi, qui apud quosdā potestates vocantur. de iud. c. fi. de homi. tua. s. j. Et vide. ff. de ver. sign. potestatis verbum. Apud aliquos Capitanei, & apud aliquos Rectores, & sic de vtriusq; j. de hæc. statutum. apud certos Senatores vel Patritij vt in s. vt ergo. apud aliquos Baliui. de sen. excō. dilecto, apud aliquos iustitiarij. j. eo. quoniam. qñq; simpliciter iudices. de excels. prala. ex literis. apud aliquos præpositi. de ver. sig. ex parte, j. vbi de hoc no. Io. An. Et qñq; Scabini, vt hic, qd idem est, q. Consules, & officiales, & est vulgare loci qualiter Bononiæ Antiani, & habetur idem verbum de aliena. iudi. mu. cau. fa. c. 2. Io. An. ¶ **Quæro**, qui dicantur inuidi? Sol. dic, q. odientes felicitatem proximorū: inuidiosi vero, quibus inuidetur. Vide Hiero. super Gala. li. 3. & in hoc, qd dicit tex. multū peccant Italici, & ideo plagæ non deficiunt, sed superabundant. Io. An. dicit Lap. Abb. q. de inuidis dicit Gre. 3. li. moralium. Inuidia cum mentem calefecerit, cuncta quæ inuenerit benè gesta cōsumit. inuidiorum mos est, vt si non inuenerint mala, quæ vituperent, saltem quærant in bonis actibus, quod accusent. & Seneca de beneficijs, li. 3. non potest quisquā inuidere, & gratias
- 7 agere, fm Lap. ¶ **Sed** quid si ecclesia vel persona, cui imponitur collecta est in vno loco, vel in vna diocesi, & res vel p̄dia, in alia, & onera imponantur ecclesijs vel personis, an pro reb.
- b alterius diocesis soluere cōpellatur, & idem si conuertas, b q. illi prouinciæ vel diocesi, in quibus sitæ sunt res, imponuntur onera, cum tñ ecclesia vel personæ non sunt in illa, vbi debeat soluere vel contribuere? Sol. potest induci pro, & s. quod no. s. de priui. pastoralis. sed certum est, q. onera realia & personalia, & prædialia debent solui in illis locis, vbi sunt prædia. Vñ de tributa agrorū soluuntur, vbi sunt agri. ff. de cens. forma. s. si vero quis. & decimæ prædiales debentur ecclesiæ prædiali, & non parochiali. s. de paro. c. fi. & maximè qñ prædia dñi sunt diuersarū diocesum, vt ponit thema. s. de deci. cum sint homines. Si vero onera sunt personalia & realia ecclesiarum tñ, nō prædiorū, sicut sunt procuraciones legatorū, fructus primi anni, decimæ personales, & similia, cū illa imponantur ecclesijs, vel ecclesiasticis personis soluentur in loco, vbi sunt ecclesie. Necob. q. in istis collectis habeat ratio prædiorum existentium etiam extra, vt pp illa plus soluatur in procuracione, fructu, vel decima, & sic videretur onus reale, quia pp istud non est onus reale prædiorū, sed personarū, vel ecclesiarum debentium, nam illa accessoria, sequuntur principalia. j. de reg. iu. accessoriū. Itē constat, q. aliud est deberi fructus vel decimas prædij, & aliud fructus, vel decimas beneficij habentis prædia. Sicut in simili petens prædiū illud specificat in libello, q. non faciet petēs hæreditatē, de qua sit p̄diū, iuxta plenè no. de libel. obla. c. 2. Nec est mirū, si aliud in decimis cōib. q. personalib. quia dñia est, vt patet ex no. in cle. dispendiosam. de iudi. super ver. decimis, & in cle. 2. de deci. in fi. s. gl. Io. An. dicit Lap. Abb. q. idem tenet Fed. de Sen. consi. 151. fm Lap. idē Pau. in cle. j. de iure pa. sup ver. teneantur. in fi. ¶ **Quæro**, quid sit ponere extra manū? Sol. dicit Pe. de Bel. q. hoc verbū est valde latum plus, q. præcedentia: vnde dicit, q. emptor domus prohibitus illam extra manū ponere, non pōt illam cōmodare, vel alij seorsum concedere, licet ibi aliū posset secū recipere. ff. de vñ & habi. l. 4. Ad idem inducit, quod etiā deponere, est extra manū ponere. ff. de pos. si. l. j. in prin. & de hoc per Cyn. C. de reb. ali. vel non. l. fi. ad fi. Io. An. ¶ **Gl.** 2. recita per q̄rium, q. ecclesia laicū non possit cōpellere, cū iurisdictiones sint distinctæ, vt no. de iud. nouit. gl. 10. ¶ **Gl.** in ver. Franciæ. recita per q̄rium, q. hæc cōstitutio nō

debeat vbiq; seruari, ex quo dirigitur in regno Fraciæ. arg. eorum, quæ no. gl. in proce. cle. gl. so. In fi. gl. idē Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ **Gl.** in ver. bonorum. quærit, & sol. in fi. gl. idē Io. Mo. qui etiam inducit, q. concedens non vñ concedere, nisi ius, qd habet in re. ff. de contrahē. emp. l. qui tabernas. Tñ dicit, q. vbi tenens allodium in feudū donaret illud ecclesie, res debet censeri libera, postquam deuenit ad ecclesiā, nisi de gratia res ecclesie daretur in feudum. in auct. de pace iur. fir. in fi. co. 10. Et per præmissa dicit, q. ista decre. debet intelligi de allodijs, non autem de censitis, quæ per mortē possidentis reuertuntur ad dñm, quia tunc cū ecclesia non moriatur, licet prælatus moriatur. s. co. li. de refer. si gratiosè. sine præiudicio dñi res in ecclesia transferri non posset. Et vide, qd no. in Spec. de loc. s. nunc vero aliqua. ver. 117. & ver. 154. Io. An. Lap. Abb. dicit, q. Spe. ibi dicit, q. si emphyteuta recipit rem tali pacto, q. nō liceat ei vendere, nisi minori, vel saltē æquali, & postea vendidit æquali, vel minori, si postea iste emptor velit vendere, non tenetur tale pactū seruare, & in alio versu dicit, quid iuris qñ feudatarius ingreditur monasterium quāto tpe monasterium teneat

d feudum. d Lap. ¶ **Quid** si ecclesia acquirit possessionē, quæ erat scripta pro solido & libra ad collectas, an teneatur ecclesia soluere pro illa collectas. Sol. Arch. hic recitat, quod hñ in Spec. de cle. coniu. ver. ad huiusmodi. vbi ponuntur opi. dicēs q. aliquib. vñ q. sic, quia qñq; patrimonialia munera possessionib. indicunt. ff. de mu. & ho. l. rescripto. s. fi. & l. munerū. s. patrimonij. & tunc res illa est onerata, & cū illo onere trāsīt. vñ de clericis ad quē peruenit pro illa soluere tenetur. ff. de qñhē. emp. & ven. l. alienatio. ff. de acq. re. do. l. traditio. & no. in prædicta. l. munerū. s. ab hmōi. & hoc expressè facit fm istos. C. si ne censu, vel reli. l. omnes. aliās fm istos non tenet clericus, q. mutata persona, mutat status rei. C. de impo. lucra. descri. l. j. li. 10. sumpto à q̄rio. Tñ subdebat, q. cū descriptio, quæ fit pro libra & solido nō sit perpetua & certa, imò fm varietatē negociorū imminentium immutetur, vt dñs sæpe fieri Bono. non vñ hmōi onus durare, postq. res peruenit ad personā priuilegiatā. 10. q. j. nouerint, & est expressum. s. co. li. de iure pa. c. j. & hoc dicit tenendū. Inducit qñ ciui. act. cri. iud. præiu. l. fi. Io. An. Idē consuluit Bar. & patet in cōsi. suo, qd incipit, punctus quæstionis est talis. concludens, q. iste collectæ non inhaerent rei. sed imponuntur ratione personæ tantū pp bona. ergo patet, q. non potest imponi, nisi subiectis, hoc est, ciuib. & incolis, vt no. ff. de mu. & ho. l. rescripta. s. sciendum, & ibi tex. cū gl. Cū igit clericis non sunt subiecti, ergo hic non pōt imponi, & per hoc patet responsum ad omnia iura, quæ possent allegari in q̄riū, quia loquuntur in prædijs tributarijs, & sic qñ onera sunt annexa rebus, & non personis, fm Bar. ibi. do. Ioan. de Imo. dicit hic, q. idem tenet Bal. in l. placet. C. de epis. & cler.

ADDITIONES.

- a ¶ **Sed** personalia. Adde quæ dicantur munera realia, & quæ personalia, & quæ angariæ & perangariæ indictæ & munera extraordinaria, Cal. latissimè consil. 2. & 6. de cens. Io. de Ana. consi. 43. Ber.
- b ¶ **Conuertas.** Adde Old. consi. 270. Fran. de Arc. consi. 131. Anch. cōf. 352. Ber.
- c ¶ **Deponere.** Adde quod Bal. consi. 167. 3. lib. dicit, q. si testator dicit, pono omnia bona mea in manibus Titij, videtur illum facere hæredem.
- d ¶ **Teneat feudum.** Adde quid de emphyteusi, Pe. de Anch. consi. 244. Ber.
- e ¶ **Collecta.** Adde Abb. consi. 54. j. lib. Ancha. consi. 128. vbi vide pulchrum casum. & Cal. consi. 2. Ang. consi. 26. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Domus appellatione comprehenditur ecclesia.
- 2 Nomen Christi, excedit omnia alia nomina.
- 3 Deputata ad certum actum non debent trahi ad alium actum.
- 4 Cause appellatione comprehenditur criminalis, & civilis. Sanctitudo quare tribuatur ecclesiæ. nu. eo.
- 5 Ingredi quare debeamus humiliter in ecclesiam.
- 6 Peccatum quid dicatur.
- 7 Christus quare sit attollendus.
- 8 Seditio quare p̄na puniatur.
- 9 Seditio qualiter fiat.
- 10 Furtum committens in ecclesia, an gaudeat immunitate.
- 11 Orandum, an sit potius in ecclesia, quam alibi.
- 12 Causa laicorum quacunque sit, an sit prohibita agitari in ecclesia.
- 13 Christiani, quare non dicantur Iesuani. Et quare vngamur à Christo, num. 14.
- 15 Vel dictio, quando iungitur cum vna qualitate tantum, non fiat alternatiue, sed electiue.
- 16 Clerici vel scholares an possint congregari in ecclesijs ad sua concilia.
- 17 Scholares non possunt magistrari in ecclesia.

Ecet. ¶ **Glo.** j. diuidit, & aliter non summat. Ego legam per partes, & de tota decre. faciam duas partes in legendo. Primā vsq. ad s. ordinarij, & q̄libet sumabo per se. Hæc prima pars posset sic sumari. In ecclesijs dato humili ingressu debet oronib. insisti exclusis clamoribus, & seditio nib. vniuersitatibus

Geminianus super Sexto Decretalium.

tatibus laicorum, & corū publicis parlamētis, & vaniloquijs, negociationibus, & nundinis, ac iudicijs secularibus, & maxime criminalibus. h. d. ¶ No. q. appellatione domus Dñi, cōprehenditur ecclesia, vide qd fuit no. s. co. li. de cōse. eccl. c. j. ¶ No. q. deuotio p aliquos in ecclesia obseruata inducit alios
2 similiter ad deuotionem. ¶ No. q. nomen Christi excedit omnia alia noia, & q. recitatio eius nomine, omnia genua sunt flectenda. ¶ No. q. actus intrinseci ostenduntur per signa extrinseca. patet hoc, quia dicit, q. genua flectantur cordis, & per inclinationē capitis illud ostēdatur. ¶ No. prohibitum facere in ecclesia rumorē vel tumultum. ¶ No. q. concilia cōitatum laicorū non possunt fieri in ecclesijs. ¶ No. q. deputata ad certū actum, non debent ad alium actū trahi. ¶ No. q. mercata, & nundinæ nō possunt celebrari in ecclesijs & cēmiterijs. ¶ No. q. iudicium laicale non pōt exerceri in ecclesia. ¶ No. q. appellatione causæ pprehēditur criminalis & ciuilis. ¶ Quæro, quare ecclesiæ attribuitur sanctitudo. Sol. dic, q. sanctitudo dī firmitas, & loca sacra, sunt sancta. i. firmata penis statutis p delinquentes in illis. inst. de re. di. s. sancte. in auct. vt lice. ma. & au. s. quia vero. co. 8. C. de epi. & cle. si quis in hoc. quæ h. 2. q. j. in primis. Et dī etiam sanctitudo, respectu ministrorū, qui parere debent dicēti. Sancti estote, &c. 3. i. dist. tenere. Et quia soli sancti debent contingere sacra vasa, fm Gui. Sanctum autē sanctorum est, quicquid dño consecratur. 12. q. 2. nulli liceat. Nec ad humanos vsus redire debet, de re. permu. mācipia. fm
5 Gar. Io. An. ¶ Quare debeamus ingredi humiliter in ecclesia. Sol. quia cum ita ingredimur, & manemus coram dño temporalī, fortius ergo coram dño dñorum. ad hoc s. de hære. vergentis. Hiero. ad Damasum & Oceanum secunda dicens: Timeo, ne qñ per risum introimus ecclesiam, sic de nobis rideatis, de quo scriptum est, Qui habitat in celis iridebit eos. h. hoc Plal. 2. Io. An. ¶ Quæro, quid sit peccatum? Sol. dicit Archid. q. peccatū est voluntas retinendi vel consequendi, qd iustitia vetat. Et vsq; adeo peccatum est voluntariū, q. nisi sit voluntarium, non est peccatū. 15. q. j. s. sed hæc. Iustitia autem est voluntatis rectitudo. Vel dic, q. perpetratio mali, vt no. de pe. dist. j. si peccatū, & vide j. de reg. iur. in vl. q. post prin. so. ver. 2.
7 Io. An. ¶ Quare Christus sit attollendus. Sol. dicit Fran. Christum attollendum propter tria. Primo, propter ipsius prioritatem, quia fuit ante omnia. Secundo, pp excellentiam, cū sit omnipotens, æternus, & ineffabilis. Tertio, propter dilectionem, quam ad nos habuit, nos creando, parcendo, & redimendo, & nobis gloriam præparando, fm Io. An. ¶ Quæro, an dictū generaliter extēdatur ad singulos. Iste tex. facit, q. sic, & hoc maxime cum actus ad singulos pertinet. facit j. de sen. exc. si sententia, in fi. & q. no. s. de rescr. sedes, in 4. gl. Sic etiam ecōuerso vni singulari dictum omnes respicit. 61. dist. miramur. Io. An. & vide de hoc in c. nimis. de excels. pla. ¶ Inducitur iste tex. in eo, qd dicit, q. testari debemus per actus extrinsecos, &c. ad consuetudinem introductam in certis religiosis, & religionibus, in quibus semper caput inclinant cū Christus nominatur in missa, licet Itali, vt plurimum, hoc non curent. Item ex hoc no. Guil. q. per exteriora, interiora probatur. s. de sac. vnc. c. j. post prin. insti. de re. di. s. gallinarum. ff. de condi. insti. l. quidā. 26. q. 4. sciendum. 3. 2. q. 5. qui viderit. 50. dist. si quis diaconus. & ff. de legi. de quibus, in fi. Exterior ergo reuerentia est signū interioris deuotionis, sic s. de his, quæ fiut a ma. par. ca. ex ore.
8 Io. An. ¶ Quæro, qua pena puniantur seditioarii. Sol. fm canones prohibentur ordinari. 46. dist. seditioarios. imo iam promoti sunt deiciendi. 1. i. q. j. conspirationū. & de hoc per Host. de test. co. c. fi. De iure ciuili si sit seditio Romæ, est crimen læsæ maiestatis. In alijs locis capitalem poenam. s. mortis patitur. C. de sedi. l. j. & 2. Vel pro qualitate personæ, vel dignitatis, aut furca suspenduntur, aut bestiis traduntur, aut in insulam mittuntur. ff. de poen. si quis. s. 2. Io. An. ¶ Qualiter fiat seditio. Sol. dic, concitando plebem, vt in rubrica prædicta de sedi. Et dī seditio, quasi seorsum intuitio, quia in diuersum vadunt, & alios trahunt, fm Arch. Io. An. ¶ An cōmittens furum in ecclesia gaudeat immunitate? Sol. Gar. & Io. Mo. recitant hic opi. Got. & priam Host. vide s. c. fi. super vlt. glo. & tenent hic cū Host. videlicet, q. immunitate non gaudeant. Io. An. ¶ An sit potius orandū in ecclesia, q. alibi. sol. Gar. & Io. Mo. tenent, q. sic, per tex. hic qui dicit, vbi peccatorū, &c. quia in ecclesia est postulanda peccatorū venia, patet in auct. q. alle. hic gl. & si ecclesia fuerit læsa, q. libet poterit vti interdictis. ff. de interdi. l. j. & l. interdictorum. s. interdicta, & de oratione posuit hic Arch. de quo vide per modum summæ per gl. q. incipit, de oratione, in cle. vnica, de reli. & vene. san. lo. And.
12 ¶ Quæro, an sit prohibitum agitari in ecclesia quæcunq; sit causa laicorum. Sol. dic, q. sic, vt vult iste tex. per illam vniuersalem, omnis, per q. v. prohibitū tractari ibi omnes causas criminales, & ciuiles, & multas, leues, & arduas. Et refert Va.

ler. li. j. c. j. q. Fabius dictatura & Caius magisterio priuati fuerunt, quia quæstiones etiam pias audiebant in templo, fm Io. An. ¶ No. bene istud dictū pro priuilegijs & statutis, in quibus datur potestas cognoscendi de omnibus causis, quia cōprehēderet quascunq. ¶ Gl. j. diuidit in fi. gl. & fuit posita fm stylū legis. C. de fer. dies festos. fm Arc. Io. An. ¶ Glo. 3. ponit, vnde sumitur tex. hic. In fi. gl. & C. de his, qui ad eccle. confug. l. denunciamus. ex qua etiam sumi potuerunt aliqua de his, quæ in tex. sequuntur. Io. An. ¶ Gl. in ver. Iesu Christi, quærit, vnde dicatur Christus, & vbi fuit hoc nomen inuentum, & so. In ea. ibi, Saluator. dicit Arch. q. fm Isidorum Græcē dī facer. Verē autem dī Saluator, qui cunctis saluifer venit. Io. An. In ea. gl. ibi, à Christo. & quia istud nomen Græcum est, vt dicit gl. debet scribi per x, & nō per c. ¶ Sed quæro, quare dicimus Christum & Iesum, quare non sumus vocati Iesuani sicut Christiani? Sol. dicit Arch. q. ratio est, quia ipse cōicauit nobis rem significatam hoc nomine, Christus, qui dī vnctus, scilicet, spiritu sancto à Deo Patre, & hanc vnctionem cōicauit nobis, q. vt dicit Apostolus, De plenitudine eius omnes accepimus, & eius vnctio nos docet de omnibus, vt in c. vnico. de sacra vnc. Sed rem significatam hoc nomine Iesus, q. sonat Saluator, nō cōmunicauit nobis. Ipsum enim saluare, sibi soli cōuenit. Vnde ipse est, qui facit saluum populū, vt hic: ac si dicat, nō alius: ad hoc de consec. dist. 4. nemo, & c. aliud. 1. i. q. 3. illud. de poe. dist. j. mensuram. j. q. j. vt euidenter. Item, Iesus est nomē proprium, vnde Angelus, Et vocabis nomen eius Iesum. & quia est proprium, non est cōmunicabile: sed Christus est nomen appellatiuum, & sic cōmunicabile. Nam nomen appellatiuum est nuncupatio cōmunis potestatis, vnde habet plurale, iuxta illud, Nolite tangere Christos meos. ¶ Quare autem vngamur à Christo, ratio est, quia fecit nos luctatores contra diabolum. de consec. dist. 3. c. 2. Io. And. & vide de hoc per Arch. 12. dist. c. 2. super gl. ¶ Gl. in ver. à peccatis, quærit, quomodo Christus saluet populum à peccatis, & sol. In fi. glo. & 3. q. 4. hi qui. de peni. dist. j. quia diuinitatis. 13. q. 8. his à quibus. in fi. Ipse enim Christus pro omnibus mortuus est, 8. q. j. in scripturis. post prin. s. quantum ad se, & quantum ad sufficientiā, non autem quantum ad salutis efficientiam. Non enim efficit omnes saluos, sed fecit, q. omnes saluari possunt. & de hoc, de cōsec. dist. 2. semel. ad hoc facit parabola de semine, Marci 4. quæ habetur j. in constitutione Nicolai. Exiit qui seminat, & de cōsec. dist. 4. nec quenquam. ver. planē. Io. An. ¶ Glo. in ver. cordis. quærit, de ratione tex. In fi. glo. Archid. alle. 15. q. j. non est. & q. 6. c. j. in fi. 22. q. 5. sicut. 50. dist. s. & contra, cum duobus c. seq. ff. ad leg. Cor. de fica. l. j. s. pe. & l. diuus. de pen. dist. j. quæ penitet, & Marci 7. & Matth. 15. Io. 3. Io. And. ¶ Gl. super verbo, vel, recita per contrarium, q. tex. malè loquatur, qui loquitur alternatiue, quæ requirit concursum qualitatū diuersarum, vt in regula, in alternatiuis. j. de reg. iur. & hic non est cōcursus, nisi vnius, & sic est mala latinitas contra id, qd habetur supra de rescrip. ad audientiam. Timore huius contrarij, glo. exponit tex. In fi. glo. fi. de pe. dist. 4. dicit Deus. de consue. c. fi. de præben. extirpandæ. Ioan. And. ¶ No. istam glo. t. q. vbi dictio, vel, iungitur cum vna qualitate tantum, non stat alternatiue, sed electiue. vide gl. in c. eos. 3. i. dist. ¶ Gl. in ver. intentis, quærit, quomodo anima debet esse intenta. in fi. glo. dantur verius, Non vox, sed votū: nō cordula musica, sed cor. Non clamor, sed amor clamat in aure Dei. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. parlamenta, inducit tex. contra Italicos. In fi. gl. Valerius li. 2. c. j. dicit, q. Caius consulatu Galliar, & Scipio consulatu Corsicæ fuerunt priuati, quia parlamenta fecerunt in tēplo. ¶ Sed quærit Guil. an clerici vel scholares ad sua concilia possint in ecclesijs congregari? & v. q. nō, cum litera dicat, quarumlibet vniuersitarum & societatum. facit de maio. & obe. solitæ. in fi. ipse putat, q. ecclesiastica & spiritualia negocia possint ibi tractari, vnde possunt ibi clerici synodum facere & tractare de libertate ecclesiarum, & statu clerici, & reformatione morum in clero & populo. t. Item scholares possunt ibi magistrari, & similia facere, quia hoc ecclesiasticū est, & à persona ecclesiastica magisteriū recipiūt. de magi. c. j. Et sciētia sanctissima res est. fi. de var. & extraordi. cog. l. j. s. est quidē. Si autem scholares vellent

ADDITIONES.

- a Actum. Et Adde dictum do. Feli. quod actus validus nō censetur mutari per clausulam generalē, non obstante. latē in c. causam. ver. non obstante. de reica.
- b Seditioarii Adde Fran. de Are confi. 164. Ber.
- c In ecclesia. Adde, an delinquens in ecclesia gaudeat eius immunitate. Rom. confi. 227. & 241. & vide Old. confi. 54. & 154.
- d Si laicorum. Adde tamen, q. syndicatus rusticorum possunt fieri in ecclesia, vt dicit Bal. confi. 118. 4. lib. Ber.
- e Super gl. Vbi ponit Arch. eadem verba, quæ hic repetuntur per do. Abba. l. lo loco, sed quia d. ximus Christū & Iesum, & vsq; ibi, gl. in ver. à peccatis.

vellent tumultuose tractare, & hæc constitutio eis obstat, & prædicti c. in loco. Sæpe. n. in concilijs suis talia faciunt, quæ fuerunt causa huius prohibitionis. Itē, vt dicit, si laici vellent ibi spiritualia tractare, puta, de faciendo festum beatæ Mariæ virginis, vel aliquam confraternitatem in honorem Dei, vel alius cuius Sancti, vel de pace etiam inter laicos facienda, hoc eis non interdicat mens huius constitutionis s̄m eum. Io. An. Gl. in ver. committi, assignat rationem tex. ¶ Glo. in ver. negotiationes, allegat similia, & assignat rationem tex.

ADDITIO.

¶ Tumultuose tractare. Nō. contra conuentum scholarium quē faciunt in ecclesijs tumultuose, & præcipue scholares Aurelianen. qui faciunt electionem procuratoris generalis in ecclesia beatæ Mariæ boni nunciij, cū tumultu, vbi ego Io. de Gradib. recepi bonos istos, & dedi, sicut ceteri, citra tñ sanguinis effusionem. Inebriabar aut in illa congregatione multū liberaliter; quia malebam dare, quā recipere.

S V M M A R I V M.

- 1 Lex quando loquitur persuasivē, non compelluntur subditi illā observare.
- 2 Processus & sententia laici lata in ecclesia, est nulla.
- 3 Punietur licet quis pœna hominis, peccat nihilominus mortaliter.
- 4 Confitens peccatum debet deliberare propositū amplius non delinquendi.
- 5 Episcopi an possint dare licentiam, vel dispensationem contra istam constitutionem.
- 6 Lex quando dat Episcopos executores expressē, non possunt dispensare contra talia iura, & num. 8.
- 7 Reatum quid dicatur.
- 8 Examinatio testium facta per laicum in ecclesia, an valeat.

Ordinarij. ¶ Locorū ordinarij exequi debent hic contenta. Processus & sententiæ secularium in ecclesijs habitæ, sunt nullæ, & facientes puniri debent. hoc dicit. ¶ No. q̄ vbi lex loquitur persuasivē, nō compelluntur subditi illam observare. Ad hoc 14. q. j. quod precipitur. ¶ No. q̄ processus & sententia iudicis laici est nulla, si sit prolata in ecclesia, & sic q̄q; ratione loci sententia est nulla. simile C. de sent. & interlo. om. iudi. cum sententia. Remittit Guil. ad Spec. de sen. prola. §. iuxta. ver. est nulla ratione loci. Io. An. ¶ No. q̄ appellatione processus nō comprehenditur sententia. ¶ No. tex. expressum, q̄ licet ex eodem delicto quis puniatur pœna hominis, nihilominus ēt peccat mortaliter: qd̄ patet hic, quia etiam quo ad Deū punitur. vide tex. de elec. perpetuo. eo. lib. 4. ¶ No. q̄ confitens peccatum debet deliberare propositū, amplius non delinquendi, aliās non vī, q̄ absolui possit. ¶ Quare hic committatur ordinarijs executio? Sol. dic, q̄ parū esset iura condere, & c. vt s̄. eo. li. de sta. reg. c. j. §. & quoniam. Io. An. ¶ Quæro, an ep̄i possint dare licentiam, vel dispensationem p̄ istam constitutionem? Sol. Guil. & Clericus Pisanus tenent, q̄ non. ratio, quia cū ordinarij sint deputati ad exequenda hic contenta, non ad relaxanda, non poterunt p̄ hanc constitutionem dare licentiam super p̄stitutionibus, parliamentis, vel causarum cognitionibus per laicos in ecclesijs faciēdis. alle. ff. de transac. cum hi qui. §. & si prator. de offi. procu. Cesa. l. j. & s̄. de na. ex li. ven. c. vno. Tamen dicit Guil. hoc verum, nisi vrgēs & evidens causa superesset. Io. An. ¶ No. bene istam regulam, q̄ vbi lex dat episcopos executores iurium expressē, non possunt dispensare p̄ talia iura. Item colligit hic Archid. q̄ dictio p̄ter, stat inclusivē. de quo remittit ad no. p̄ se. 13. q. 2. Ebron. & vide no. de elec. dudum. 2. in fi. super ver. de nouo. Io. And. ¶ Quare dicatur reatum? Sol. dic, q̄ dicitur quasi reum actū, id est, peccatum commissum contra hanc estimationem. cōcord. 8. dist. ad reatum. Io. An. ¶ Gl. in ver. compescant. quærit qualiter compellant, & sol. ¶ Gl. in ver. processus. quærit, quid de contractibus, & sol. in fi. gl. Idem Guil. Gar. Io. Mo. & Arch. Nec obstat. q̄ Papa mittit falcem in messem alienam, irritando processus & sententias secularium iudicum. quia respōdetur, q̄ id licet propter iurisdictionem, quam habet in loco, id est, in ecclesia, & ratione peccati. & facit, qd̄ no. de vsu. quāquam. in vlt. gl. Et facit s̄. de hære. si aduersus. Io. An. ¶ No. istam glo. quæ videtur velle, q̄ p̄stitutio dicatur pœnalis, quæ irritat processum & sententiam, cuius contrarium no. per Io. An. in c. fi. de elec. eo. lib. Sed posset responderi, q̄ ista gl. non dicit hanc constitutionem pœnalem, eo respectu, quo irritat processum, sed illo quo ordinarijs committit punitionem contrafacientium, & etiam Papa comminatur seipso punire. ¶ Gl. in ver. deputandorum. declarat tex. ¶ Gl. in ver. acrimoniam. quærit de intellectu literæ, & sol. in fi. gl. vel intellige, quod sit arbitraria s̄m Guil. & idem verbum s̄. de sta. reg. c. vnico. ad fi. & ibi concor. Io. An. ¶ Gl. si. quærit, de ratione tex. & sol. Sed quid de processu & sententia arbitratorum habitis in ecclesia? Sol. dicit Lap. Abb. q̄ secus, videtur in illis dicendum, quia si idem voluisset de illis, hoc expressisset. de deci. ad audientiam. & quia cum sit pœnale debet restringi. s̄. eo. lib. de elec. statutum. & j. de reg. iu. in pœnis, & c. odia. Sed vī q̄ idem iuris in vtrisque.

Nam etiam appellatione iudicis veniunt arbitri. 2. q. 6. à iudicibus. & hoc maximē, si sunt arbitri iuris, vt s̄. eo. li. de offi. dele. ab arbitris. & facit qd̄ no. s̄. eo. li. de re iud. c. j. in glo. quid de arbitro. & idem videtur de arbitris, aliās à partib. electis, qui de iure debeant procedere & laudare, licet ibi aliud, quā de prædictis dicatur illo casu, secus si sunt arbitratores, seu amica biles compositores tantum. ad hoc facit, quia sicut iudicibus obstat tempus feriarum, ita & arbitris, iuxta no. in Spec. tit. de arbi. & arbitra. §. excipitur. ver. item, q̄ pronūciavit. & §. si. ver. in forma, & seq. per Arch. in d. c. à iudicib. & d. c. ab arbitris. Et qd̄ no. in Spec. de libel. concep. §. restat. ver. nunquid. Pari ergo ratione obstat arbitris etiam locus, qui obstat iudicib. vt hic. Arbitrator autem, vel amicabilis compositor, benē potest procedere die feriata, vt no. in Spec. tit. de arbi. & arbitra. §. si. ver. sed nunquid amicabilis compositor, s̄m Lap. Pro isto vltimo dicto Lap. facit, qd̄ no. Inn. in c. venerabili. de censi. circa medium magnæ gl. vbi dicit, q̄ factum coram arbitratore, non dicitur factum in iudicio, sed hic prohibet strepitum iudiciorum. ergo sequitur, q̄ talis actus non est hic prohibitus. Item, quia dictum arbitratoris non est sententia, sed potius est quædam transactio, vt no. Inn. in c. Quintanallis. de iure iu. Ergo non videtur, q̄ includatur sub verbis huius constitutionis. ¶ Sed pone, q̄ sunt duo iudices, qui procedunt, quorum vnus est clericus, alter laicus, nunquid tunc valebit processus: videbatur quod non, s̄. de offi. deleg. cum super. Sed q̄ valeat, b̄ facit s̄. de arbi. per tuas, & q̄ ibi no. & in c. contingit. eo. tit. per Inn. & Host. & per Arch. & Io. An. s̄. eo. li. de iure pa. c. j. & facit regula, vtile. j. de reg. iur. cum ibi no. in q. & s̄. eo. lib. de rescript. si eo tempore, & in cle. j. de preben. & qd̄ ibi no. secundum Lap. ¶ Abb. ¶ Sed quid de examinatione testium facta in ecclesia per laicum an valeat? Sol. Bar. in l. nemo. C. de sacrosan. eccle. dicit, quod videtur, q̄ non, quia examinatio testium est de processu. s̄. de proba. quoniam contra. Ipse concludit, q̄ aut testis iurat in iudicio extra ecclesiam, & postea examinatur in ecclesia, & valet: quia dictum testis trahitur ad iuramentum, arg. eorum, quæ no. in gl. in cle. j. de offi. dele. & l. si qñ. C. de testi. Aut iurat etiam in ecclesia, & tunc dicit, q̄ etiam valet. ratio, quia antequam testis recipiatur, procedit aliqua causæ cognitio, an debeat recipi, vel non, vt in auct. si dicatur. C. de testi. Et illa cognitio non debet fieri in ecclesia, quia pertinet ad actum contentiosum, qui nō debet fieri in ecclesia. Recipere autem iuramentum testis, vel examinare, non est actus p̄tentiosus, imo actus pius, quia iuramentum est religio quædam erga Deum, vlt. j. ff. de iure iu. Et facit no. de iure iu. debitores. s̄m Bart. ibi. Pro isto dicto vltimo Bar. facit tex. in c. mulieres. s̄. de iud. eo. lib. vbi patet, q̄ iuramentum testis potest præstari in alio loco, q̄ in iudicio, cū tamen actus iudiciales debeant fieri in loco solito iudiciorum, & iudice sedente pro tribunali. 3. q. 3. offeratur. vers. à iudice procedente.

ADDITIONES.

- a ¶ In iudicio. Adde Alex. latē confi. 13. j. lib. Ber.
- b ¶ Quod valeat. Adde pro hoc, quia magis dignum trahit hic ad se minus dignū. & facit quod voluit Alex. confi. 70. q̄ si sit causa cōmissa clerico, vel laico, quod appellari debet ad iudicem clerici. & idem tenet Rom. confi. 265. B.
- c ¶ Ad iuramentum. Adde Pau. de Cast. confi. 330. in secundo impressis. Ber.

Lericis. ¶ Glo. j. summat, sed Benedictus in sua extrauagati, quæ incipit, q̄ olim, restrinxit hanc decre. ad exigentes tantum. Sed Clemens reuocauit decre. cum suis declarationibus. Ita q̄ voluit haberi pro non facta per suam extrauagantē, quæ incipiebat, pastoralis. quæ hodie est in clem. eo. tit. & incipit, quoniam. Et vide qd̄ ibi no. in j. gl. & ideo non est instandum circa istam. & Arch. etiam non glossauit, s̄m Io. An. ¶ Quærebat autem Io. Mo. in isto ca. Quid si fiat impositio talis nō ecclesiasticis personis, sed eorum hominibus, nunquid esset locus pœnæ huius ca. & dicebat, q̄ sic, quia fit fraus legi, de qua j. de re. iur. c. fi. & s̄. de priuileg. quanto. facit j. eo. c. omnes. secundum Lap. Abb.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudices seculares vocantur diuersis nominibus.
- 2 Terrarum domini appellatione comprehenditur eius districtus.
- 3 Index ecclesiasticus potest querere iurisdictionem ex consuetudine in causis laicorum.
- 4 Papa est index in causa ecclesie sue.
- 5 Actus solus impetrationis rescripti non inducit litigium, nec necessario voluntatem litigandi.
- 6 Cognoscere verbum, & iustitiam facere, includit potestatem decidendi.
- 7 Pœna hic posita quando habeat locum.
- 8 Statutum pœnale strictius loquens in parte narratiua, quā in parte dispositiua extenditur ad comprehensa sub parte disponente.
- 9 Causa legis an sit impulsiva, quomodo cognoscatur.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Voniam. ¶ Gl. j. sumat, & primo recitat ab-
usum secularium potestatum. Se-
cundo ¶ illum statuit ibi, Nos iustitia. Tertio tras-
gressoribus poenam imponit ibi, Si quis vero. fm

- 1 Io. Mo. ¶ No. primo hic diuersa nomina iudicum secularium,
& ideo ista posuit, vt satisfaciatur vulgari diuersorum locorum,
quia iustitiarum vocantur in Apulia, & sic s. de pig. ex literis, &
- 2 Baliui vocantur in Gallia. j. de sen. excō. dilecto. Io. Mo. ¶ No.
arg. q. appellatione terrarum dñi comprehenditur eius distri-
ctus. qd no. q. facit, q. si interdicatur terra alicuius dñi, inclu-
datur eius districtus, de quo vide s. de postu. prae. ca. j. ¶ No. q.
- 3 ex cōsuetudine potest iudex ecclesiasticus querere iurisdic-
tionem in causis laicorum, vide de fo. compe. licet. ¶ No. q. inter
Papam & ecclesiam phitur matrimonium spirituale. ad hoc,
- 4 98. distin. c. j. ¶ No. q. Papa est iudex in causa ecclesie sue. ad
hoc de cōfir. vti. cum dilecta. ¶ No. q. solus actus impetratio-
nis rescripti non inducit litigium, nec necessario voluntatem
litigandi, cum hic isti actus ponantur, vt diuersi. quod no. quia
facit ad dubium, q. impetrans rescriptum, non potest compelli
per aduersarium, vt illo vtatur virtute solius impetrationis. de
quo per Host. in c. cum conuentione, de resti. spol. ¶ No. arg.
- 5 q. prohibitus compellere aliquem, vñ etiam prohibitus com-
pellere consanguineos illius vel illorum bona. ¶ No. hic tex.
q. verbum, cognoscere, & iustitiam facere, includit potestatem
decidendi, quod no. pro cōmissionibus, quæ sunt, vt cogno-
scat, & iustitiam faciat. ¶ No. casum in quo faciens iniuriā lai-
co incurrit excōicationem ipso iure. Aliū vide s. de ele. sciant
cuncti. ¶ No. q. dñi fieri iniuria iudici, cuius iurisdic-
tio turbat, vel impeditur, & q. illi tenet de iniuria, turbans vel impediēs.
- 7 ¶ Quæro, quid si aliquis, qui non est dñs loci, nec habeat se-
cularē potestatem, sed sit homo priuatus sine iurisdic-
tione, clericus vel laicus facit illa, quæ hic inhibentur, an sit locus
pœnæ hic posita? Sol. vñ, q. non, per principium huius tex. qui
loquitur tantum de habentibus dñum, vel iurisdic-
tione. Con-
trariū determinat Io. An. per tex. hic in parte prohibitiua ibi,
dñ dicit, statuimus, ne quis, &c. & sic loquitur vniuersaliter, &
generalior est prohibitio, q. narratio. Vnde potius videtur Pa-
pa assumere narrationem pro causa impulsua huius constitu-
tionis, q. causa finalis, fm Io. An. ¶ No. bene istud dictum, t q.
statutum poenale strictius loquens in parte narratiua, quā in
parte dispositiua, extenditur ad comprehensionē sub parte dispo-
nente. ¶ No. Secundo no. vnum modum cognoscendi, an causa
legis sit impulsua, q. quia dicitur impulsua, q. latius postea
loquitur in parte dispositiua, quā fuerit causa in lege posita.
de materia vide in c. post translationem. de renun. ¶ Quæro,
quid si fiat absolutio contra prohibitionem hic factam, an te-
neat? Sol. Arch. putat, q. non, ex quo iste tex. sic prohibet, & vi-
de no. in cle. j. post prin. de iurepa. Io. An. In contrarium vñ, q.
vbi datur potestas, aliās non habenti, si nō seruatur forma, nō
valet actus, vt no. gl. in d. cle. j. Sed q. aliās habenti potestatem
a lege absoluendi, datur forma absoluendi, licet non seruetur,
valet ipso iure absolutio, vt j. de sen. excom. venerabilibus. s.
vbi autem. Et hanc distinctionem posuit glo. dictæ cle. j. Cum
igitur ordinarij habeant potestatem absoluendi a sententia ca-
nonis non reseruantis, vt in c. nuper. de sen. excom. ergo vide-
tur, q. valeat. ¶ Gl. 2. q. harit de exēplo tex. & sol. In fi. gl. Host.
dicebat ibi, quod pro ea parte statuti qua dicebatur, q. laicus
non impetraret contra laicum, non erat illi excōicati, sed ex-
cōicandi, cum illud esset solum q. ius canonicum, & consuetu-
dinem Apostolicæ sedis, & illud hic reprobatur. Io. An. ¶ Gl.
in verbo, ecclesiasticis. quærit, quare tex. dicat de ecclesiastico
& soluit. ¶ Gl. in verbo, consonemus. allegat simile, & iustifi-
cat tex. In fi. gl. sic, & q. quis debet primo curare de se, & ad se
spectantibus, q. de alijs. j. q. j. multi. in prin. C. de serui. l. præs-
es. s. eo. li. de offi. ord. præsenti. s. porro. Io. An. Aliæ gl. sunt lite-
rales. ¶ Quæro, pone q. quis impediatur iurisdic-
tione non ad
finē vt recurratur ad iudicē. secularem, sed aliās ad impediend-
um exercitiū iurisdic-
tione, puta, excipiendo friuolē, vel in-
ducendo subtiles rationes ad impediendū tñ iurisdic-
tione, vel ordinarij fauore perionæ, q. q. sit impetratio, non
q. ipsam iurisdic-
tione, an habeat locum poena hic posita? So-
dic, q. non, quia loquitur iste tex. tantum, q. impedimentum
præstat ad finem, vt non litiget coram illo, sed vadat coram
iudice laico, ergo non extendetur ad alium casum, vt in regu-
la, in pœnis. j. de reg. iur. Tamen contra tales bene posset pro-
cedi, secundum formam c. j. s. de offi. deleg.

ADDITIO.

- a ¶ Impulsua. An autem causa impulsua concessionis rescripti causet rescriptū,
vide do. Feli. pulchre in c. postulasti. ver. per istum tex. de rescrip.
S V M M A R I V M.
- 1 Prohibitio directa ad subditos, ex qua indirecte præiudicatur clericis, quo
ad ipsorum libertatem, non tenet.

- 2 Dispositio quando dicatur esse contra libertatem ecclesiasticam.
- 3 Statutum, q. quis non vendat, vel donet rem immobilem alicui non existen-
ti de iurisdic-
tione statuentium non subeunt onera ciuitatum, vel do-
minorum, an valeat.
- 4 Ciuitas non potest statuere in præiudicium iurisdic-
tione, vel culmini
Imperialis.

Os qui. ¶ Gl. non summat. Potest sic summa-
ri. Domini temporales prohibentes
subditis, ne cum personis ecclesiasticis phant, vel
cōia obsequia præstent, ipso facto excōicationē in-
currūt. h. d. Et ponit dictum, cuius rationem interserit ibi, Cū

- 1 talia. ¶ No. q. prohibitio directa ad subditos, ex qua indirecte
præiudicatur clericis, quo ad ipsorum libertatem, non tenet. Et
sic paria sunt facere indirecte cōtra prohibitionem, q. directe.
- 2 ad hoc de priuileg. quanto. ¶ No. q. dispositio dicitur esse cō-
tra libertatem ecclesiasticam, q. tollit, q. laici cum clericis nō
possint contrahere, vel eis impendere obsequia sibi necessa-
ria, quod no. pro statutis ad cognoscendum, q. dicantur esse
a contra libertatem ecclesiasticam. de quo per Inn. de sen. excō.
grauem. ¶ Quæro, an iste tex. habeat locum si prohibens non
est dñs temporalis, sed perpetuus. Sol. iste tex. facit, quod non,
quia dicit, temporale. Cōtrarium determinat Io. An. quia iste
tex. non intendit distinguere inter dñum temporale & perpe-
tuū, sed inter temporale & ecclesiasticum. Ideo dum dicit tē-
porale, debet exponi pro seculari, & est simile s. c. j. in prin. &
j. tit. proxi. c. fi. & s. eo. li. de offi. del. c. fi. s. j. in fi. Nā seculare,
dñ tēporale, quia præstet tēporalibus & caducis. de ma. & obe-
solita. Et iudicium istius dñi dicitur q. publicum. de fo. cō-
pe. si diligenti. Q. q. seculare, vt ibi, & eo. tit. licet. j. Q. q. ciui-
le, qui si. sint legi. per venerabilē, circa fi. Io. An. ¶ Quid si fiat
ista prohibitio per illum, qui non habet dñum, an habeat lo-
cū pœna hic posita? Sol. dic, q. nō, per tex. hic, qui dicit de dñis
prohibentib. suis subditis, ergo in alijs non habet locū. Io. An.
- 3 ¶ Sed pone, q. fiat statutum sicut in Italia, in multis ciuitati-
bus, & dominijs, quæ prohibent, ne quis vendat vel donet rem
immobilem alicui non existenti de iurisdic-
tione statuenti non
subeunt onera ciuitatum vel dñorum, & irritant donationē
vel venditionē, & pœnam imponunt, si aliter fiat, an per talia
b statuta includantur vditiones, vel donationes in ecclesiam. b
Et q. non includant & non teneant quo ad eas, probatur s. de
const. ecclesia sanctæ Mariæ, cum concor. Secundo ostenditur.
Nam clarum, q. Imperator specialiter concessit priuilegium
vñ ecclesie super donationibus. C. de sacrosan. eccl. l. illud, &
super venditionib. q. possint fieri in ecclesia, & q. transeat do-
minium sine traditione. C. de sacrosan. eccl. vt inter diuinū.
ergo in generali concessione, qua ciuitatib. est concessum le-
ges municipales condere. ff. de iusti. & iu. omnes populi. non
intelligitur derogatum ei, qd concessum erat specialiter, & in
priuilegium & maiori. arg. ff. de offi. eius cui man. est iuris. l. j.
in prin. Et quia specialia derogant generalib. siue præcedāt, vel
subsequant. & de hoc j. de reg. iur. in generali. Itē in generali
concessione priuilegij non est de mente concedentis, q. ip-
sum priuilegium extendatur. s. de cens. cum instantia. ¶ Vñ
de non posset ciuitas statuere in præiudiciū iurisdic-
tione, vel culmini
Imperialis. arg. ff. de noui oper. nun. l. j. s. fi. & de pec-
cu. l. si peculium. s. si autem, & s. penul. ergo nec contra eccle-
siam, quæ iure imperij fungitur, & maior est imperio. 96. dist.
duo sunt. de maio. & obe. solita. in auct. vt determi. sit nu. cle.
s. j. & in auct. de non alie. aut permu. perquiramus, & in auct.
quomodo oportet. episco. in prin. Nec minor potest tollere legē
maioris, vt in cle. 2. de ele. in prin. nec ius maioris per minores
ledi posset, de iureiu. venientes, cum concor. & facienti debet
pœna. j. de ver. sig. c. 2. Itē, si sic intelligeretur, statutum esset q.
libertatem ecclesiasticā. de reb. eccl. nō alie. c. fi. & de const. q.
in ecclesiis. Et si istud fuisset expressum, fuissent excōicati sta-
tuentes, & qui seruari facerent, per hanc dec. & s. de sen. excō.
nouerint. ergo nō debet trahi ad illū peruersum intellectu, cū
in gñalitate non veniant illicita. de ele. causam. eo. tit. si ppro-
missarius. s. j. eo. li. & de rescr. si gratiose. in fi. ff. de cond. inde-
si procurator. s. Celsus. & q. in frau. cre. si p. & C. de cōd. infer.
l. 2. Cū ergo q. libertatem ecclesie sit statuere q. priuilegia vñ ec-
clesie data a Deo, vel eius Vicario, vel ab Imperatoribus, vt
no. post Inn. in d. c. nouerint, & hoc esset tale, ergo non valet,
quo ad illa tacite vel expresse, directe vel indirecte. j. de hære.
statutum. Nec ob. si dicatur, q. istud sit solum contra ecclesias
illius

ADDITIONES.

- a ¶ Libertatem ecclesiasticam. Adde Lap. alle. 3. & 92. Ang. consi. 23. & 48. Bald.
consi. 116. Cal. consi. 21. de const. Anch. cōsi. 11. & 299. & latius vide in apo-
meis, in l. cunctos populos, in impressione de Tortis. Ber.
- b ¶ In ecclesiam. Adde Cald. consi. 7. de const. Bal. consi. 116. s. alleg. & consi. 31. &
150. & 249. 3. lib. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Prædecessoris appellatione comprehenditur mediatus per multos prælatos.
- 2 Pars debet declarare canones, etiam prædecessorum suorum.
- 3 Plebani habent instituere Rectorem in capellis existentibus in eorum plebanatu.
- 4 Instituti perpetuo, non possunt remoueri ab ecclesiis sine legitima causa.
- 5 Cantoria, an sit dignitas, vel personatus.
- 6 Maior domus, an dicatur dignitas.
- 7 Plebani quod ius habeant de iure in capellis sui plebanatus.
- 8 Plebania habens diuersas capellas perpetuas reputatur dignitas.

Statutum.

¶ Gl. non summat. Posset sic summati. Capitulum, sup spe. prohibens audientiam legum, vel Physicæ, nō includit habentes parochiales ecclesias, nisi sint plebania, habentes sub se capellas, in quib. clerici perpetui instituuntur. h. d. Et ponit declarationem veteris iuris. Primò, dans regulam. Secundò, casum exceptum ibi, Nisi. ¶ No. q. appellatione prædecessoris, comprehenditur mediatus p multos prælatos. ¶ No. q. audientia legum, vel physicæ est prohibita prælati. ¶ No. q. ad Papā spectat declarare canones etiam prædecessorum, & sic facit q. successores statuētium possunt declarare statuta prædecessorum. ¶ No. q. habentes simplicem parochialem ecclesiam non dicuntur habere personatum. ¶ No. q. dictio, Nisi, sequens negatiuam, stat inclusiuē. ¶ No. ar. q. plebani habent instituere Rectores in capellis existentibus in eorum plebanatu. de quo de eccle. edi. ad audientiam. ¶ No. q. instituti perpetuo, nō possunt remoueri ab ecclesiis sine legitima causa. ad hoc s. de canon. c. vnico. ¶ No. ar. q. etiam inferiores ab ep̄is in capellis sibi subiectis possunt destituere Rectores. de quo de hæ. cum ex iniuncto. de priu. cum & plantare. s. in ecclesiis. ¶ Quoaro, an cantoria sit dignitas vel personatus? So. dic. q. sic, in quibusdam ecclesiis, secundum Arc. vt patet in ecclesia Carnotē. Io. And. de hoc dic vt s. de consue. ca. j. eo. ti. ¶ Quoaro, quid de maiori domus, an dicatur dignitas? So. Io. And. remittit ad no. 89. distinct. volumus. Io. And. Ibi dicit gl. q. in quibusdam ecclesiis ista est dignitas, vt in ecclesia Vercellenfi. ¶ Quod ius habeant de iure plebani in capellis sui plebanatus. Sol. dicit Ioan. 16. q. j. plures, q. in hoc statut. consuetudini. & de hoc post Inn. de capel. mo. dilectus. Ioā. And. Lap. Abb. dicit q. iste tex. bene facit ad probandum, q. eo ipso q. ecclesia est sita in plebanatu vel parochia alicuius plebis, probatur ei subiecta. ¶ all. dictum cap. plures, secundum Lap. ¶ Glo. in verbo, leges. querit de ratione tex. & sol. ¶ Gl. in verbo, physicam. querit etiam de ratione tex. & sol. Glo. in verbo, declaramus. recita per contrarium formatum in ver. reprobata est. & assignat rationes illius opinionis, & solue vt soluit principium gl. ¶ In ea. gl. ibi, illud hēt locū. No. bene istam glo. q. licet lex equipararet duo extrema quo ad certam qualitatē, statutum postea loquens de altero ex istis extremis in casu non æquiparato, non extenditur ad aliud. similis gl. s. eo. li. de reg. constitutionem. & in regula, quæ a iure. de reg. iur. ¶ In ea. gl. ibi, tenentur, vt in cle. dudum. s. huiusmodi. de sepul. Io. An. ¶ Gl. in verbo, ratione. querit de intellectu literę quare dixit, ratione & c. & so. ¶ Gl. in verbo, capellas. querit, & sol. ¶ In ea. glo. ibi, dēt. & hoc vñ tenere Guil. in Spe. eo. ti. post prin. ¶ vbi dicit q. plebania habens diuersas capellas perpetuas reputatur dignitas, fm Arc. Nihil dixit de hoc Io. And. Sed dicit Lap. Ab. q. Inn. & Host. tenent q. ex quo plebanatus est collegiatus, sit dignitas, vnde nō potest de tali per literas apostolicas prouidere cui mandatur de cura to beneficio prouideri, vt ipsi no. s. de præb. ca. fi. super verbo, ad rectoriam. Et vide quēstionē Fred. de Sen. quē est 81. & seq. Sed dicit q. Arc. s. eo. li. de ele. statutum. sup verbo, collegiatus. tenuit, q. istud ca. intelligebat de plebanis collegiatis, vñ fm hoc non vñ plebanatus includi sub prohibitionē illius ca. fi. s. eo. ti. et collegiatus, nisi illud hēt et capellas sub se, vt hic. Tamen concludit Lap. q. sufficiat, q. sit collegiatus: q. nō pōt negari quin tunc sit dignitas, vt d. c. statutum, vel q. habeat sub se capellas, vt hic, licet non sit collegiatus, quasi ratione iurisdōnis, quam hēt rōne dictarum capellarū sit dignitas. Erit tamen tunc locus c. licet canon. s. de ele. eo. li. Si non est collegiatus, & ē parochialis, licet habeat sub se capellas, & sit dignitas, fm Lap. Et istam partem tener et Fred. in d. consilio, vbi dicit q. licet iste tex. loquat de plebania habente capellas, tamē quādo plebania

ADDITIONES.

- a Subiecta. Adde Lap. all. 67. & 42. Ber.
- b Dignitas. Adde quod ius habeat plebanus in capellis sui plebanatus, Do. Car. di. consi. 45. & an plebanatus veniat sub nomine parochial. u ecclesiarum, per eundem, consi. 30. & qualiter consideranda sint dignitates, per eundem, consi. 62. Ber.

ADDITIONES.

- a Statutum ciuitatis. An autem statutum laicorum possit disponere super bonis patrimonialib. clericorum, vide D. Fel. in ecclesia Sactæ Mariæ. de consi.
- b Quæ in ecclesiis. Vbi vide Fel. verfi. 3. conclu.

illius loci, & sic nō vniuersalem: quia vniuersalis ecclesia est vnum corpus, cuius membra sunt illę. s. de elect. significasti. ad fi. 24. q. j. loquitur. & patet s. eod. cap. j. Sed quia non fuit in statuto expressum de ecclesia, non sunt statuentes hac pena ligati, & maximē cum statutum secundum communem inīam Docto. tenuit quo ad laicos transferentes in laicos iurisdicōnis alienæ. ad qd facit C. de contrahen. emp. dudum. in fi. maximē coniuncta cum l. cum ita. ff. de cond. & demon. nam si lex municipalis potest arctare q. certis vendatur, vt in l. dudū. prohibet alijs vendi, vt l. cum ita. ad idē. C. non licere habita. metro. loca sacra in extraneos transferre. l. vna, in prin. lib. 11. ad idem. C. de cōmer. & mer. mercatores. Sed si illud extenderet ad ecclesias inciperent ligari. ad qd bene facit. j. de iniur. & dā. da. c. j. Nec ob. si dicatur q. subditi tm exprimantur in statuto: q. respōdetur p id qd dicit hic tex. & dicitur super gl. Imo nō esset absurdum dicere, q. iudex ecclesiasticus posset illos, ad quos pertinet, cogere ad declarandum statutum, vt non respiceret p̄tus fiendos in ecclesiis. j. de hæ. statutum. q. & si nō de iure, vt dictum est, de facto tamē impeditur p illud vtilitas ecclesiarum. facit s. de arbi. peruenit. & qd ibi no. in glos. 2. Io. And. Dicit Lap. Ab. q. pro ista decisione facit, qd no. Hosti. in summa. eo. ti. s. in quantum. sub. s. sed nec illa. vbi dicit q. hæc immunitas permittenda non est, q. quilibet potest regulariter rem suam relinquere ecclesiæ, q. quidā tyranni diuersas machinationes ingerunt: q. quos inuehit Concilium generale de reb. eccl. non alic. cum laicis. & pro isto vltimo dicto al. qd no. a Arch. 2. q. j. s. quē Lotharius. vbi dicit, q. si statutum ciuitatis vel alterius loci, vel domini sit libertatem ecclesiæ, vel contra ius diuinum, & sit hoc notorium, superior pōt illud tollere, vel tolli, & non obseruari mandare sine aliqua citatione, & decernere illud non tenere & cassare secundum Lap. Et hac quæstionem q. ponit hic Io. An. ponit Fred. de Sen. consi. 78. & ibi determinat Fred. q. istud est verum, quando statutum laicorum generaliter prohiberet. Sed si statutum nō prohiberet generaliter trāslationem in ecclesiam indirectē, sed certo casu, vt puta, q. augmentaret portionem debitam de iure naturæ, quæ est tertia ad dimidiam, & postea testator relinqueret filio tertiam, & residuum ecclesię. certē ecclesia non haberet totū, sed filius haberet dimidiam sibi a statuto concessam, quia ex quo tale statutum valet, vt no. Dyn. in re. indultum. oportet q. ecclesia residuum secundum formam statuti restituat. 17. q. vlti. cap. fi. Aliud est enim per statutum aliquid disponi, per qd omnis via & modus transferēdi dominia rerum in ecclesiam prohibeatur & sine causa, & tunc non valet: & aliud est statutu facere per quod aliquis ex iusta causa reddatur inhabilis ad cōtrahendum cum quacunque persona, maximē in cōtū odioso, vt est in cessione, & tunc valeat. facit in simili. ff. de condit. & demon. l. cum tale. s. mulieri. & l. cum ita. secundum Fre. ¶ Sed quid si statutum prohibet talem venditionem, & si fiat applicat fisco illam rem, an cum bona conscientia possit postea a fisco emi ista res, præsupposito q. statutum tm disponat inter laicos subditos. So. dic. q. si cōtra istud statutum vendidisset ciuis qui verē vel interpretatiuē fuisset ipse vel idem author de numero statuentium, vel statuto consentientium, videretur satis q. pura conscientia posset emi. Sed si vendens non fuit talis, vñ fuit statutum domini habentis iurisdicōnem, non tamen directum dominium rerum, tunc secus videtur. Nam licet dominus ex causa potuerit prohibere, & forsā irritare p̄tum vt fit in prædicta l. vnica. C. non lice. ha. metro. li. 11. non tamen videtur posse priuare dominio rei, qd est de iure naturali vel gētium. super quo vide no. s. de consi. q. in ecclesiis. b super j. gl. Io. And. ¶ Glo. 2. recita per prium q. istud præceptum valeat: quia non comprehendit nisi subditos suos, ergo obediendum illi. de ma. & obe. c. 2. gl. so. In fi. gl. & vide qd no. s. de pri. quanto. post Inn. Io. An. ¶ Glo. in ver. libertatis, recita p cōtrarium q. non esset p̄ libertatem ecclesiæ, q. dirigebatur præceptum quo ad suos subditos, quib. imperari pōt, vt d. ca. 2. de ma. & obe. gl. so. In fi. gl. ad idem facit. ff. si quis ali. test. prohibi. l. j. & 2. vbi prohibens notarium vel testes intrare, prohibuisse dicitur testatorem. Ad idem. ff. de iti. actūq. priua. veteres. vbi prohibens portari necessaria ad reficiendum, intelligitur refecionem prohibuisse. Io. An. ad idem facit, qd no. s. de iureiu. mulieri. post Host. super gl. 2. vbi dicitur, q. denegando præambula contractus, denegat contractum, secundum Lap. Abb. ¶ Glo. fi. querit, quid de statuarijs & c. & soluit. In fi. glo. & ibi habetur post Inno. quomodo dicatur infringi libertas ecclesiastica. Ioan. And.

Geminianus super Sexto Decretalium.

plebania hēt collegium, licet non habeat capellas, includitur sub prohibitione c. super spec. eo. respectu: quia tunc est dignitas. & ille tex. prohibet habentes dignitatem, fm Fre. Idem in effectu tenet hic Io. de San. Georg. Dicit. n. q. istud relatiuum, Qui, hic in tex. positum, ibi ad eos qui &c. respicit sequentia tñ, & non precedentia. Non enim excludit hæc decre. à prohibitione c. super specu. decanos, archidiaconos, cantores, prepositos, & alias personas habentes &c. dato q. ista dignitates præsent in parochialibus ecclesijs, & habeant curam & populum, vt videtur innuere à contrario. 7. glos. secundum eum.

¶ Gl. in ver. ab ipsis. querit de intellectu lra, & sol. dupliciter.

S V M M A R I V M.

- 1 Vagatio est periculosa religiosi.
- 2 Professio est duplex.
- 3 Religiosus non potest dimittere habitum religionis suæ etiam in scholis. in §. Doctores, nu. 4. infra eodem.
- 4 Monachus non potest se absentare à monasterio sine licentia abbatis & consensu conuentus, etiam ex causa legitima.
- 5 Apostata religionis incurrit excommunicationem ipso iure per dimissionem habitus.
- 6 Schola quid sit.
- 7 Textus præsens de quibus studiis loquatur.
- 8 Episcopus an possit dare licentiam monacho eundi ad scholas sine consensu abbatis.
- 9 Abbas si vadit ad studium sine licentia episcopi, an ligetur pœna hic posita.
- 10 Monachus existens in studio de licentia abbatis, si obliget libros suos, vel res pro alio socio, an teneat obligatio.

V periculosa.

¶ Gl. nō summat, posset sic summari. Excōicatus est ipso facto religiosus professus habitum religionis temerariè dimittens, vel ad quæcūq; studia accedēs, non obtenta licentia prælati & conuentus. Doctores scienter docentes, vel in scholis retinentes ad legem, vel physicam tales religiosos, similiter excōicationē incurrunt. h. d. Et prima cā præmissa ponit duplicem inhibitionem. Secundò pœnam ingressorum ibi, Si quis. Tertiò ibi, Doctores. illam declarat in doctoribus locum hñe. legam p partes. ¶ No. j. q. vagatio est religiosi periculosa. ad hoc j. de sen. excom. religioso. 16. q. j. placuit. ¶ No. q. professio est duplex, tacita videlicet & exp̄sa, de quo s. eo. lib. de reg. ca. j. cum si. ¶ No. q. religiosus ē in scholis non pōt dimittere habitum suæ religionis, & sic nō v̄t q. scholares religiosi possint ferre cappā de statuto, si tenemus q. cappa exterior dicatur esse habitus religionis. de quo in cle. ne in agro. de statu regula. circa princ. ¶ No. q. monachus ē ex cā legitima non potest se absentare à monasterio sine licentia abbatis & consilio conuentus. ¶ No. q. in actibus capitularibus paria sunt, habere totum, vel maiorem partem. de his q. fi. à ma. par. cap. c. j. ¶ No. q. vbi in actu requiritur licentia superioris, illa dēt actum præcedere. ad hoc s. eo. lib. de elec. si religiosus. & c. quorundam. ¶ No. q. apostata religionis p dimissionem habitus incurrit excom̄icationem ipso iure. 2. cor. sunt in gl. Quæro, quibus periculosa est ista vagatio. So. dic. q. animabus ipsorum religiosorum, vt s. de re. c. fi. Item est periculo sa pp exempli perniciem. de elec. cum dilecti. ver. nos vero. 6. de voto. magna. Io. And. ¶ Quæro, quid sit schola? Sol. deriuatores dicunt q. schola Græcè, Latine dñ, vacatio: q. ibi vacamus. i. intendimus. vnde dñ, Disce vacans studio &c. & cōcor. de voto. magna. in fi. ibi vacans orationibus. Non autem sumitur vacaret pro vacuum fieri, vel sse. Et duplicē sensum huius verbi vide 33. q. 4. c. 2. in pri. & i. fi. Et si dicimus in singulari magnam scholam de loco intelligitur, si dicimus magnas scholas habet, intelligitur de scholaribus. i. multos scholares. Qualiter autem hic sumatur non expedit hic tractare propter illud qd dicit tex. hic vel alibi. Io. An. ¶ De quo habitu intelligitur tex. iste? So. dic. q. de habitu exteriori, non de interiori. super quo vide qd no. gl. quæ incipit, hæc litera. in cle. 2. de vi. & ho. cle. Io. And. ¶ Quæro, de quibus studiis loquat iste tex. Sol. dic. q. de omnibus etiam si sit Theologia, fm Arc. qd probat ista vniuersalis, ad quæuis studia. & pōt esse rō, fm eū: quia monachus suo claustro debet esse contentus. 16. q. j. qui verè. & c. placuit. 2. Et præcipitur intra claustrum morari. ea. q. iuxta. quasi mortuus sit mundo, vt d. c. placuit. & inducit qd hñ ea. q. monachus. & c. j. & c. si cupis. in prin. & tamē refert Vin. dicere q. Theologiam & decreta legere possunt, cum sint sciētiæ pietatis, 37. dist. c. si quis Grammaticam. Nec ob. iste tex. quia loquitur de accedentibus ad loca studiorum extra claustrum. Hodie verò in monasterio quorum suppetunt facultates, teneri debet magister, qui in primitiuis monachos instruatur, vt in cle. ne in agro. §. pe. de sta. mo. per quæ patet studium cō-

uenire etiam religiosi. super quo vide qd scripsi de re. sane. int gl. magna. super verbo, circa hoc. & ver. pe. & hoc bene probat ordinationes factæ per Io. XXII. de studio Cisterciensium, & aliorum certorum religiosorum. Io. And. ¶ Quæro, an episcopus possit dare hanc licentiam sine consensu Abbatis. So. lu. Arch. putat q. non. arg. 12. q. j. non dicatis. in fi. 16. q. j. monachi vagantis. cum duobus c. seq. 18. q. 2. nullam. vnde dicit istū tex. intelligendum de abbate, vel eo, qui tenet locum abbatis, qui propriè summus prælatus dicitur, vt satis colligitur 19. q. 3. statuimus, in prin. vbi dicit super caput hominem, non dicit homines. 18. q. 2. nullam. in fi. 17. q. 4. §. q. autem, i. fi. 16. q. j. monachi. 2. cui prælato obedientiam specialiter & reuerentiam dēt impendere. de maio. & obe. cum in ecclesijs. de sta. mo. cū ad monasterium. ver. abbas verò. Stephanus prouincialis disputauit, q. si prælatus religiosi docilis & volentis studere in canonibus absque onere monasterij & fraude chori nolit dare licentiam, maximè in eadē ciuitate, poterit cogi per ep̄m, & si dare noluit; nec legitimam causam ostendat, ipse ep̄s licentiā dare poterit: tamen ipse formabat quæstionem de monasterio habente magnum populum, cui monachi ministrabant sacramenta. all. j. q. 7. exigunt. de regulari. licet, ver. si verò. nec credebatur peccare, tenendo q. de bonis monasterij si sufficiunt esse illi in necessarijs prouidendum, si aliunde non prouideant. 68. dist. quorum uices. ff. de lib. agnoscent. si quis à liberis. C. de neg. gest. alimenta. in Auth. de mo. §. j. s. de præben. cum secundum. facit de magi. super spec. & ad solutionem allegabat, q. contemptor scientiæ, est membrum diaboli. 38. dist. c. fi. & q. monachi exhortantur ad scientiā. 16. q. j. sic viue. & ca. doctos. & q. no. 2. q. 7. cum pastoralis. & quod abbas cogi possit alleg. 25. dist. perlectis. ver. ad ep̄m, vel per ipsum suppleri. 81. dist. c. 2. & 93. di. nulla. In contrarium inducitur. 58. dist. c. j. & 18. q. 2. nullam. Item Abbas est vice Dei super monachos. 19. q. 3. statuimus. s. eo. de elect. si religiosus. Nec habet velle, vel nolle monachus, vt ibi. & s. eo. lib. de re. iur. c. fi. Item ipsius desiderium discrepat à professione. C. de mun. patri. professio. li. 10. Habet enim officium plangentis, non docentis. 16. q. j. monachus. & c. si cupis. & charitati vacare debet, quæ ædificat, nō iuris scientia quæ inflat. s. de renū. ca. ij. §. pro defectu. Nec cogi debet Abbas de suo beneficium facere. 10. q. 2. p̄carie. Nec cogitur reuelare causam denegationis occultam. de remp. or. di. ad aures. pp quæ dicitur q. placet primum dictum Archi. Io. And. Do. Io. de Imo. dicit q. fortè opin. Stephani procedit in causa thematis sui, videlicet pp necessitatem imminente tunc in alijs opin. Archi. Nec obst. opin. Stephani. c. ad aures. quia loquitur in alio casu. & similiter patet responsio ad alia iura: quia generalia sunt, & restringi debent necessitate non suadente oppositum. nec op. Arch. obst. q. no. in c. cum pastoralis. quia loquitur, quando ep̄s vult in seruitio suo religiosum, secundum eum. Ego crederem opi. Stephani veram, prout ipse dicit, quando esset docilis, & non multum detraheretur seruitio monasterij: quia sunt ibi alij monachi qui seruiunt; q. etiam monachi debent studere, vt fuit probatum s. proxi. q. nec quis studere, nec discere potest à seipso, sed habere debet doctorem: quia nulla ars absque magistro discitur. Hieronymus ad Rusticum monachum. facit de ele. cum in magistrū. Si ergo ep̄s monet Abbatem, & ipse nō assignata causa legitima non vult dare licentiam, ep̄s propter illam negligentiam habebit potestatem: quæ videmus, q. legitima cā subsistente aufert totaliter monachum de religione, etiam inuito Abbate & negligente, vt fuit no. de elec. si religiosus. eo. lib. super glo. opin. Arch. procedat quando subesset legitima contradicendi causa. ¶ Quæro, an si Abbas vadit ad studium sine licentia ep̄i ligetur pœna hic posita. So. Archi. dicit q. licet Abbas male faciat, non tamen ligabitur ista constitutione penali, cum videatur inspicere immediatum prælatum monasterij, non episcopum. In prium alle. istū tex. in prin. q. loquitur generaliter de religiosi. Item quia appellatione monachorum comprehenditur Abbas. de symo. c. fi. Item tex. dicit, ne aliquis. & subdit, religiosus professus. & istud verbum de sui generalitate includit Abbates. Item, quia etiam cā studiorum sine licentia prælati quis ab ecclesia sua abesse non debet. de cler. non resi. relatum. & c. inter quatuor. & c. fi. de conse. dist. 2. non oportet. 2. Item inducit. 18. q. 2. nullam. vbi patet, q. in diuino cultu & vtilitate monasterij debet esse assiduus. & q. per ep̄os regantur Abbates, patet. 18. q. 2. Abbates. & c. si quis Abbas. facit 93. di. nulla.

ADDITIONES.

- a ¶ Consensu Abbatis. Adde Abb. late, consi. 84. r. lib.
- b ¶ An ligetur. Adde late Cal. consi. 2. de magistris. vbi concludit monachū posse studere legibus, & Abbatem posse doctorari. Et quando Doctor teneatur ex malo consilio, vel ex negligentia, vel imperitia. Et quid in medico, & si sequatur mors, & quando est incuria damnum c. tua nos, de homi.

nulla. 11. q. 3. c. 2. 64. di. obitum. in fi. 12. q. j. qm Velina. Nec ob.
iste tex. q requirit concilium conuentus: q respondet q eps
in dando licentiam abbati consulit conuentum ipsius: tamen
tenet p istud relatiuum sui, q prius fuit dictu. Non obstant co
traria s. all. q vera sunt, sed non concludut q sit locus huic pe
na. Ioan. And. Et istam partem credo veram, q non extedatur
ad alium casum, quam comprehensum. ar. c. statutum. s. de ele.
co. li. Item, in eo qd dicit iste tex. de licentia dada eundi ad stu
dium, decr. super spec. in prin. dicit exeuntes, & vide qd super
illo verbo ibi no. post Inn. & Host. q hic ponit Arch. approbas
dictum Host. Io. And. ¶ Gl. j. ponit vnde fuit tracta ista decr. In
fi. gl. & fuit illa Inn. Sed ver. nec accedat, additus fuit vsque ad
ver. si quis autem. Ioan. And. ¶ Glof. 2. quatit, an sufficiat pro
fessio cuiuscunq; religionis? So. q non. ¶ Glof. 3. recita p con
trarium q non sit eiuidem effectus, tacite professionis, & ex
presse, p c. nullus. gl. so. In fi. gl. dicebat Host. s. eo. c. 3. q vtrum
que istorum. f. q professus tacite non eligatur, & q ista consti
tutione ligetur, fuit introductum in fauorem religionis & ani
marum salutem. Io. An. ¶ Glof. in ver. temere. quatit, an liceat
ex ca. Sol. q sic. In fi. glo. canon dicit, q semper monachus det
vri habitu. 23. dist. sanctimonialis. & alius canon dicit, q et in
lectulo. 20. q. j. c. fi. Sed dicit Arch. q canon ille q dicit semper,
no vñ sic amare sumendus. all. 9. q. 4. c. 4. ibi, extra domos. Sed,
vt dicit, illud loquitur de regularibus clericis q no sunt sic ad
stricti, sicut monachi. Sed dicit Io. Mo. q non putat de mien
te huius c. q monachus in cella sua dimittens habitum, vel du
balneum intrat in occulto, vel iacens sine habitu, liget hac co
stitutione: alias pauci inuenirentur non ligati. Sed qn exhibet
se conspectui hominum sine habitu in habitu laicali, vel secu
laris clerici sine iusta ca, tunc ligetur. & ad hoc facit principiu
c. q vult istorum vacationibus prouidere. Io. An. Pro ista par
te facit cle. 2. de vi. & ho. cle. que imponit pena, si publice ve
stem prohibitam ferat, vt ibi patet in s. dignitatem. ergo videet
a q occulta mutatio, licet non sit licita, non tamen tali poena
puniat. ¶ Glof. in ver. conuentus, recita per contrarium q vi
deatur necessarium consilium conuentus per iura allega. hic
in gl. ¶ Glof. solu. q loquuntur in diuersis casibus, & assignat
rationem diuersitatis. ¶ Glof. in ver. licentia, quatit & so. In fi.
gl. Et dicit Arc. quod id, qd dñ in d. c. ex parte. de monacho i stu
dio existete, vt possit pro sua necessitate monasteriu obligare
intelligi det, qn actum fuisset vt alius faceret sumptus mona
cho: puta, propinquus, vel amicus. ¶ Sed quatit, quid si mona
chus existens in studio de licentia obligat libros vel res pro a
lio, an teneat obligatio. Sol. tenet q non, sicut nec seruus pot
obligare res peculiares. ff. qua res pig. obl. pos. l. j. s. j. Nam mo
nachus dñ seruus monasterij. 54. dist. multos. & no. 12. q. j. no
dicatis. & idem si fideiusit: sicut dñ de seruo fideiubente extra
rem peculialem. ff. de fideiufs. l. seruus. & l. seq. ¶ Sed quid si
monachus erat in studio de licentia Abbatis, & fuit infirmus,
a cui alius tunc facit expensas, an repetet illas ab Abbate, an a
patre naturali. Sol. i Spe. de sala. s. fi. ver. quid si monachus. Io.
An. Lap. Abb. dicit hic, quod ibi dñ q negari non potest, quin
iste gesserit negotium commune vtriusq; Sed dicit distinguen
dum cuius contemplatione factum sit, vt ille teneatur. Sed si
gratia vtriusq; teneatur vterque. In dubio autem consideran
da est qualitas personaru, m secundum Lap. Abb. facit ad hoc,
c. requisisti. de testa. ¶ Gl. in ver. horum, declarat tex. ¶ Glof. in
ver. ipso facto, recita per contrarium, q apostata non sit exco
municatus ipso facto, vt in iuribus allegatis in glo. Glof. sol. q
est speciale isto casu.

ADDITIONES.

- a Occulta. Adde Old. conf. 183. & seq.
b Repetet. Adde Abb. conf. alleg. 84.

S P M M A R I V M.

- 1 Doctor potest expellere scholarem de studio legitima causa existente.
2 Docens vel legens leges vel physicam religionis extra scholas, an ligetur
istis penis.

- 3 Ignorantiam probabilem quando quis dicatur habere.

Doctores.

- ¶ No. ar. q Doctores legentes possunt ap
pellari etiam magistri, & hoc probaret tex.
intelligendo, q dictio, seu, stat declaratiue. ¶ No. q Doctor pot
expellere scholarem de scholis legitima causa subsistente.
¶ No. prohibitum esse religionis audire leges vel physicam.
¶ Quoaro, an docens leges vel physicam religionis extra scho
las ligetur ista pena? Sol. dic, q sic, & hoc innuit tex. hic per il
lam disiunctiuam, aut i scholis. ad hoc. j. q. 3. saluator. in fi. ibi,
non adicientes in templo, vel extra templum. facit. 2. q. 7. s. i
te Paulus. ite c. super specu. simpliciter prohibebat auditum,
non distinguens vbi audiret. Ioan. And. Recitat hic Arch. il
lud quod no. s. eodem super specula, super ver. ipso facto. &
sibi placet dictum Hostien. Ioan. And. ¶ Glof. in ver. dimisso.
quatit & arguit pro & contra, & solu. In fi. glo. idem Arch. Io.

And. distinguit, q aut Doctor communicauit monacho legen
do bis, & tunc est excommunicatus pp participium: q ex pri
ma vice monachus incurrit excommunicationem ex audien
tia, sed Doctor non: quia non participauerat excommunicato
in crimine. Sed quando postea legit secunda vice participat i
crimine damnato, & cum excommunicato, & sic excommu
nicationem incurrit, vt no. de sen. excom. contingit. & no. glo.
in cle. eos, de confan. & affi. Si quatit an ex prima vice incur
rat excommunicationem pp lecturam tm, & tunc incurrit ex
communicationem, si monachus habitum non dimittat: q ista
decr. est prorogans penam religionis impositam p antiqua iu
ra ad Doctorem, & ideo non det excedere casum suum, & sic
non het locum, nisi quando habitum dimittit. Ioan. An. Lap.
Abb. hic distinguit, q aut religiosus egreditur monasteriu ca
audiendi leges vel Physicam, aut ca audiendi Theologiam, de
creta, vel aliam sciētiam, quam possit audire. Primo casu si no
reuertatur intra duos menses, fm Inn. Gof. & Vin. s. eo. ti. c. fi.
computandos ab exitu monasterij hac de ca, fm Vin. vñ postq
cepit audire, fm Inn. vel si audiat etiam semel intra duos me
ses, fm Host. per decre. vitimam. s. verum. s. eo. ti. & fm Arch.
qui sequitur Host. ipso facto est excommunicatus, ram ipse re
ligiosus, q Doctor scienter eidem participans. & hoc verum,
etiam si habitum non dimittat. ideo det subaudiri ad tex. ibi,
habitu suo dimisso, maxime quo ad leges & Physicam, secun
dum Arc. & etiam de licentia sui praelati leges & Physicam au
diat, vt s. eo. ti. no magno. & c. super specula. q indistincte lo
quuntur. In secundo & vlt. casu dicas, q si vadat de licentia sui
praelati, & portet habitum, non incurrit aliq penam vel excom
municationem. Si autem vadit sine licentia, & habitum non
portat, ipso facto incurrit excommunicationis sententia, vt hic.
& Doctor q tali scienter participat ipsu docendo vel retinen
do in scholis pari sententia ligatur. Nam satis idem partici
pat in crimine damnato, ex quo eundem admittit scienter no
deferentem habitum, fm Lap. ¶ Gl. in ver. scienter, quatit,
qn dicatur habere probabilem ignorantiam, & so. In fi. glo. in
eo. q gl. vult non esse probabilem ignorantiam si incedat i ha
bitu, intelligit, q non est verisimile, sed bene etiam posset esse
probabilis, puta, si esset tanta multitudo scholarium, & caute
la monachi intrantis tempestiue, & manentis in occulto loco
scholarium, q licet in habitu intraret, excusaretur Doctor, &
maxime vbi de habitu indistinctissimo loqueremur. de quo s.
eo. lib. de re. c. j. ver. nisi. Ioan. And. ¶ Gl. in verbo, retinere. in
principio colligit notabile. Deinde quatit de tribus questio
nibus, & sol. ¶ In ea. glo. ibi sciat. Idem Io. Mo. & Arch. & intel
lige de domo propria. i. q inhabitat. & intellige gl. de Docto
re, q non est excommunicatus isto casu: sed secus est in mona
cho, q a sibi prohibetur auditus & studium. s. eo. cap. fi. Io. An.
¶ In ea. glo. ibi, per hanc. Idem hic Arch. Io. And. ¶ Gl. si. qua
rit quis possit absolvere, & sol. ¶ Quid si religiosus dimittit
temere habitum p istam decre. postea reassumit, & absoluitur:
an ipse pp hoc solum incurrerit vltra excommunicatione, aliq
b irregularitate, ita q postea efficitur ineligibilis. Io. An. b in ad
di. Spe. sup rubrica tenet q non, cum isto casu nullam irregu
laritatem vltra excommunicationem incurrat quae a iure re
peritur: ergo & c. ad hoc j. de sen. excom. is qui. cum concor.
Item, quia per absolutionem sanatus dicit. 6. q. j. illi qui. & fa
cit de elec. quia diligentia. cum ibi no. & pro hac parte multu
facit cle. 2. de vi. & ho. cle. ver. ceteri vero. j. & 2. quae tales i ha
bilitant solum ad annum, & loquitur de trib. formis vestium
specialissime prohibitis. Extra illos ergo casus est minor cul
pa: ergo non est grauanda poena, sed alleuanda per regulam,
in poenis. j. de re. iu. cum concor. ibi positus. & ita dicit fuisse
obtentum, & responder ad pria. & idem tenet Old. in cōf. suo
200. ¶ Op. p primam partem tex. qui vult q religiosus dimit
tens habitum sue religionis sit excommunicatus p ipso iure:
quia istud vñ p tex. fm vnum intellectum ibi positum in ca. ex
parte. de temp. ordi. vbi si religiosus dimittit habitum sue reli
gionis, & assumit alium habitum laxioris religionis, licet dica
tur apostata, non tamen tali apostasia, qua incurrit excommu
nicationem ipso iure. & idem tenet Inn. de eta. & quali. intel
leximus. & Arc. 50. di. c. fi. super gl. & Io. And. in c. Ioannes. de
re iu. in prima quest. Et iste tex. vñ velle p. dicendo de dimittē
te habitum religionis. Ego soluebam istud prium. 23. dist. si qs
ex clericis. aut iste dimittebat habitum sue religionis, & transi
bat ad stuerfam religionem, quo ad habitum & professionem, &
tuc pcedat iste tex. vt puta, q monachus Sacti Bndicti assumit
habitum

ADDITIONES.

- a Expellere. Adde q voluit Ro fin. ius sol. 12. q scholaris ridens & turbans di
uersitatem scholarium potest expelli.
b Io. And. Adde quod eius dicta fuerint originaliter Old. conf. 44.
c Sic excommunicatus. Adde Ro. conf. 345. Abb. conf. 44.

Geminianus super Sexto Decretalium.

habitu in Predicatorum, vel Minorum: quia tunc iste dicitur dimittere habitum suae religionis, ut patet ex no. in cle. j. de cle. Aut dicitur mitti habitum sui monasterij, & assumit habitum alterius monasterij diuersum à primo, sed non diuerse religionis, sicut esset videre in r. Beati Benedicti, qui hēt religiosos diuersi habitus: tamen omnes profitentur eandem rām, & tunc procedant tria. tamen quia illa iura videntur probare de transeunte ad diuersam rām, posset teneri opinio ipsorum & ad tex. responderi potest, quod loquatur de assumente habitum secularem quod proprie dicitur apostata, ut patet. so. di. c. fi. & per ista parte facit principium tex. hic quod hoc prohibet ut vagationis periculosa materia cuitetur. Sed si iste transiret ad aliam religionem assumendo habitum illorum, astrigitur et ad standum in illo monasterio cuius habitum assumit, & sic non daretur materia vagationis, unde intelligitur hic quod seculare habitum assumit dimisso habitu suae religionis. Nec obstat. verbum, suae religionis, ut intelligatur de religione spali: quia potest responderi, quod religio est vnica generaliter sumpta, saltem respectum ad illa tria substantialia regulae, de quibus in c. cum ad monasterium. de statu reg. prout no. Ioan. And. de reg. sanē, licet habeat species diuersas. Sumatur ergo hic generaliter, religionis suae. i. habitum regularem assumendo habitum secularem, & tunc non obstat. & istam partem tenet Lap. de Casti. in sua alleg. 34. & ita consuluit. Tamen non respondet ibi ad istum textum.

S V M M A R I V M.

- 1 Prelatorum appellatione comprehenduntur episcopi.
- 2 Causae criminales possunt delegari etiam quo ad penam mortis per ordinarium inferiorem à principe de iure canonico.
- 3 Delegatus inferioris à principe, potest exequi sententiam suam, si hoc exprimitur in commissione.
- 4 Clericus habens iurisdictionem temporalem in loco ratione patrimonij non beneficii, an possit causam committere sine metu irregularitatis. et nu. 6.
- 5 Laicus habens iurisdictionem temporalem, si committit baliuo, an possit postea ordinari.
- 7 Papa si committit iurisdictionem temporalem in loco alicui prelato, an idem sit quod in episcopis.
- 8 Statutum imponens penam pecuniariam pro homicidio, vel alio maleficio, an valeat.
- 9 Pena qualibet sanguinis, an inducat penam irregularitatis.

Episcopus. ¶ Gl. non summat. Potest sic summari. Clericus in loco temporalis iurisdictionis suae super delicto ibi commissio delegas, ut de veritate inquisita iustitiam exequatur, irregularis non efficitur, licet pena sanguinis inferatur. h. d. Et ponit dictum cuius causam reddens soluit obstaculum ibi, Nam licet. ¶ No. j. ar. quod appellatione platorum includuntur et episcopi, probat tex. per illam implicatiuam, alius. ¶ No. quod clerici sunt capaces iurisdictionis temporalis in terris vel ciuitatibus. ¶ No. quod de iure canonico causae criminales possunt delegari et quo ad penam mortis per ordinarium inferiorem à principe. de quo de of. or. quod sedem. de rap. in archiepiscopatu. ¶ No. hic optimū tex. quod delegatus inferioris à principe potest exequi sententiam suam, si hoc in commissione exprimitur. de quo de for. compe. si quis clericum. ¶ No. casum in quo quis potest per alium, quod non potest per seipsum. de quo. j. de re. iu. potest quis. ¶ Quare, quid de clerico habente iurisdictionem temporalem in loco ratione patrimonij, non beneficii, an possit committere, put hic dicitur, sine metu irregularitatis. So. iste tex. facit quod sic, quod simpliciter dicit de clerico. Nam raro contingit quod simplices clerici habeant talem iurisdictionem, nisi ex patrimonio. itē, quia tex. dicit hic generaliter de habente iurisdictionem, non distinguendo quoniam & quatenus habeat, ergo vbi quod includat quemcunque habentem iurisdictionem & qualitercunque. Io. And. ¶ Quid si laicus habens temporalem iurisdictionem committit baliuo, ut hic dicitur, an possit postea ordinari. So. dicitur, quod sic, ar. huius litterarum: nam si clerico licet hoc facere sine pena irregularitatis, ut hic, satis vbi quod laico idem liceat, cum non possit eadem ratione dici irregularis. Io. An. ¶ Sed pone, quod platus de quo hic loquitur, committit alicui clerico quod vice sua baliuum vel specialem iustitiarium deputet, & simile hoc faciat, & ille postea procedit ad mortem vel truncationem membri, an talis deputatus sit irregularis. So. vbi quod talis non sit tutus, quia tex. dicit hic in iurisdictione sua commissio, & sic vbi ponderare tamen, quoniam habens iurisdictionem committit. & idem vbi repetere in fi. tex. & potest esse diuersitatis ratio quia iste de quo loquitur tex. excusat ex necessitate officij deputando alium ad talia, ad quod ipse tenetur, ut in fi. tex. Sed iste, de quo quaerimus, recipit voluntariam commissionem, vel mandatum, & voluntarie committit. C. de pecu. l. mutus, & inter istos dispar est ratio. de quo s. de of. dele. ab arbitris. eo. li. Ex quo inferitur quod episcopus existens in remotis non habens notitiam baliuorum, vel iustitiariorum, hanc curam & praeceptum deputandi tales non clericis, sed laicis committere debet Ioan. An. Io. Cal. dicit quod a quo posset distinguere, an simpliciter esset ei ta-

lis potestas commissio. & tunc sit vera gl. Io. An. Aut est factus nudus minister, qui hēt tamen nominare iudicem, quem ex tunc platus principalis deputat vel constituit, & tunc non incurrat. facit quod no. in cle. religiosus. de pecu. fm Io. Cal. hic. ¶ Sed quid si Papa committit iurisdictionem temporalem in loco alicui prelato, sicut patet in Rectoribus Marchiae, & Romandiolae, an idem sit in eis quod in episcopis & aliis de quibus hic dicitur. Sol. dicitur, quod sic: quia idem erit in eis, fm Io. And. ¶ Quid de clerico scribente tales commissiones, an sit irregularis. So. dicitur Io. An. quod debet sibi cauere à scriptura talium, per illa quae dicta sunt s. fm Io. An. ¶ An valeat statutum imponens penam pecuniariam per homicidio, vel alio maleficio, per quo debet de iure poena corporalis. Ponit hic Archi. opi. Host. quod vide de consue. c. fi. in j. glo. Io. An. Dicit Lap. Ab. quod ibi tenet, quod non valet tale statutum, fm Lap. ¶ Quare, an quilibet poena sanguinis inducat poenam irregularitatis. So. dicitur, quod non, nisi sit talis, quae mortis, vel membri mutilationem contineat ex quibus prohibetur irregularitas. j. de homic. is qui. fm Io. An. facit cle. j. de ho. & d. cle. pu. in ducl. c. ij. ¶ Gl. j. recita per prius de opi. Docto. posita. s. eo. clericis. glo. fol. ¶ In ea. glo. ibi, generale dicebat Gof. de rap. in archiepiscopatu, quod consuebat prelato habenti iurisdictionem temporalem, quod non committat in specie laico puniendum corporaliter, sed generaliter deleget causarum vniuersitatem, quae sunt ad poenam sanguinis, & sic intellexit Gof. quod non exprimat de poena corporali inferenda in speciali commissione. hanc decre. non resistit huic consilio. Ioan. And. ¶ Gl. in verbo, maleficio. inducit tex. ad questionem, an possit specialiter committi de certo maleficio. & so. In fi. gl. intelligas istud dictum per illud quod no. de rap. in archiepiscopatu. Io. And. ¶ Glo. in verbo, iustitiam. querit, & fol. In fi. gl. idem Arc. allegans quod in generali mandato non veniat aliquid illicitum. concor. vide s. ti. j. c. fi. circa medium magna glo. Sed iste in terminis glo. non solum fecit non inclusum in mandato, imò expressè fecit quod mandatum, & sic non imputandum, ex quo non praecessit culpa, ut dicit hic glo. Et per hoc bene facit quod no. de ho. postulasti. & leges ibi allega. in glo. 2. quas ibi vide in suffragio. Io. And.

A D D I T I O N E S.

- a Irregularis. Adde D. Car. consi. 19. & vide quod voluit Fred. consi. 68. Ber.
- b Pro homicidio. Adde quod Fran. de Arc. consi. 64. dicit quod ex causa valet.

De sponsalibus & matrimonijs. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Sponsalia possunt contrahi pure & certe sub conditione.
- 2 Affinitas inducit nullitatem matrimonij, sicut consanguinitas.
- 3 Actus potest esse nullus de iure positivo, sed non de iure naturali.
- 4 Sponsalia & matrimonium differunt.
- 5 Impedimentum superueniens, non tollit vinculum iam contractum, licet sit habile ad futurum tollendum.
- 6 Sponsalia de futuro non inducunt impedimentum alteri matrimonio.
- 7 Consanguinitas, an sint vna, an plures.
- 8 Affinitas, an sit idem quod consanguinitas.
- 9 Pollutio extraordinaria, an inducat affinitatem. Et an impedimentum publicae honestatis, & nu. 12.
- 10 Impedimentum publicae honestatis unde processit. Et unde habuerit hoc nomen. nu. 11.

Sponsalibus.

¶ Gl. non summat. Io. An. summat. Sponsalia pura & certa ex consensu valida, licet abs nulla, inducunt publicam honestatem quae hēt dirimere sponsalia sequentia, sed non praecedentia, quam publicam honestatem non inducunt sponsalia conditionalia ante conditionis euentum. h. d. & sunt duae partes. Prima tractat de sponsalibus puris. Primò in genere. Secundò in specie ibi, Quare. Secunda tractat de conditionibus ibi, Ille verò. Legam per partes. ¶ No. j. quod sponsalia sunt tria pure, & certe sub conditione. ¶ No. quatuor impedimenta, quae inducunt nullitatem sponsaliorum respectu vinculi matrimonialis: haec sunt expressa in tex. ¶ No. quod affinitas inducit nullitatem, sicut consanguinitas. de quo de consan. & affinitate non dicitur. ¶ No. quod impedimentum frigiditatis, inducit nullitatem matrimonij. ¶ No. quod actus potest esse nullus de iure positivo, sed non de iure naturali, ut quoniam lex positua annullat actum, tamen in inducendo actum datur partium consensus. quod no. quia est tex. hic pro dicto Inn. de cle. excō. mini. si celebrat. vbi dicit quod el actio potest esse aliqua de iure naturali, & nulla de iure positivo. ¶ No. quod impedimentum publicae honestatis impedit & dirimit matrimonium post contractum. ad hoc s. co. ti. sponsam. cum fi. ¶ No. differentiam inter sponsalia & matrimonium. de quo s. co. ti. c. fi. ¶ No. quod impedimentum super-

A D D I T I O.

- a Sponsalia & matrimonium. Adde Abb. consi. j. & 63. Fran. de Arc. cōf. 143.

Secunda Pars. De sponfalibus & matrimonijs. 263

superueniens, non tollit vinculum iam p̄ctum, licet sit habile ad futurum tollendum, & sic facilius tollit actus faciendus, q̄ factus. l. furor. ff. de spon. l. patre furioso. ff. de his q̄ sunt sui vel alie. iur. c. cum iādudum. de p̄ben. cum si. Dicit Io. An. q̄ Arc. diffusē tractat hic de speciebus sponfaliorum, & q̄uo p̄hantur, & quid sit consanguinitas, & vnde dicat, & q̄uo p̄hatur affinitas, & quo coitu, & de publica honestate, & quare sic dicatur: q̄ ga diffusē & stricte alibi sunt tractata omittit. sed dicit q̄ ponet illa quæ Arc. hic addit ad dicta aliorum. & de his remittit ad summam suam, quam composuit sup. 4. lib. & ad gl. vtriusque arboris. Io. And. ¶ Opp. & v̄ q̄ nullus possit p̄here matrimonium cum aliqua si verū est q̄ consanguinitas annulet matrimonium, vt hic dicit tex. q̄a cōsanguinitas, d̄r vinculu personarum ab eodem stipite descendētium q̄d dictum saluatur non solum in collateralibus, sed ēt in ascendētibz, vt p se patet, & ex no. sub arbore cōsanguinitatis. Ergo cum oēs descenderint ab Adam sequit, q̄ oēs sumus cōsanguinei, & sic p̄here nullus p̄t. Sol. fm Arch. Stipes d̄r in cuius lumbis illi fuerūt, nec exesserunt septimum gradum olim, hodie quartum. Sed dicit Io. An. q̄ miratur de isto dicto, q̄ vinculum cōsanguinitatis restringatur ad quartum gradum: q̄a istud est falsissimum, vt dixit in arbore cōsanguinitatis. in fi. regularum. Sed bene fateretur q̄ durāte vinculo cōsanguinitatis phibitio matrimonia lis non extēdit vltra quartum gradum. & hoc potuit Papa. Sed non posset facere, quin in quinto & vltioribz. sint cōsanguinei. Vnde ēt hodie fatemur & cōputamus vltiores gradus. de consan. & affi. q̄ dilectio. c. non dēt. & c. vir. q̄. Et respondendo ad p̄rium, fatēdum est q̄ oēs sumus cōsanguinei A de. Sed, q̄a impossibile est gradus computari, ideo non fit cōputatio, nec ēt hoc exigat aliqua expedientia vel necessitas. Ioan. An.

6 ¶ Oppo. 2. t̄ q̄ sponfalia de futuro non inducant impedimentum alteri matrimonio: q̄a valeret matrimonium, si cum alia p̄hit p verba de p̄senti, vt s. eo. si inter. Sol. dic. q̄ ibi non erat aliud impedimentum, nisi sp̄s aliorum & publicæ honestatis iustitiæ. Et cum ista decre. etiam concor. ca. j. de matrimonio p̄. q̄a ibi non valuit fm matrimonium pp publicam honestatem. Et ideo remansit cum tertio. Io. And. ¶ ¶ Quæro, an consanguinitas sit vnum, an plura. Solu. Arc. refert Hug. dicere q̄ cōsanguinitas est vnum, & in vno tm̄. Vnde alia est cōsanguinitas, q̄ est in me, & alia q̄ est in te: q̄a sunt duæ consanguinitates, & duæ relationes in me & in te q̄ dicimur p̄sanguinei. Sed dicit Io. And. q̄ parum appretiat hanc subtilitatem. & fm hoc posset fieri eadem quæstio de matrimonio, an sit vnū, vel duo, licet matrimonium ex eo, q̄ in illo interuenit vnicus consensus, licet duarum personarum, & pp vim sacramenti fortius dicatur vnum, fm Ioā. An. Istud dictum q̄d ponit hic Arc. posuit ēt 25. q. 3. coniunctiones. ¶ ¶ Quæro, an affinitas sit idem, q̄ consanguinitas? Sol. dic. q̄ quandoq; ponitur p consanguinitate. 35. q. 3. c. j. & q. 8. hæc salubriter. Quandoq; sit ē conuerso. ca. cā. & q. fraternitatis. fm Arc. Io. An. ¶ ¶ Quid de extraordinaria pollutione, an inducat affinitatem. sol. Arc. hic ponit no. post Inn. & Host. de eo q̄ cog. consan. fraternitatis. fm Ioā. And. & ibi tene q̄ non. Vt p̄hatur affinitas, necesse est cōmixtionem fieri vtriusq; sanguinis, vel seminis. 35. q. 10. fraternitatis. licet ergo mulier semen emittat, non p̄hitur affinitas. de hoc no. in c. is q. de spo. ¶ ¶ Quæro, vnde p̄cessit istud impedimentum publicæ honestatis? Sol. dic. q̄ a constitutione ecclesiæ quæ putauit hoc honestum, vt dicit glo. & per hoc corrigi quo ad literalem intellectum, q̄d h̄r. 7. q. j. olim, fm Ioan. An.

11 ¶ ¶ Quare istud impedimentum habuerit hoc nomen. Sol. dicit Hug. 27. q. j. si quis. j. & Arch. hic q̄ istud fuit propter defectum nominum. Nam nulli ex cognationibus spiritali, legali, vel carnali attribui poterat, & ideo si studens aduertat, nō ocurrebat aliud nomen decentius. Nam inspicimus in materijs non solum quid liceat, sed quid honestum sit. ff. de ritu nup. sēper, secundum Host. vt no. de consan. non debet. super fi. vlti. glo. Oportebat q̄ istud impedimentum, sicut fuit per ecclesiā inductum, sic per ecclesiā tolleretur. & idem oportebat de cognatione legali: q̄a experientia docuit multa mala per tempora interuenisse, p eo, q̄ consanguinei desponsatas per consanguineos suis studijs receperunt postea in vxores. Et dicit Io. And. q̄ meminit se legisse in chronica Azillimi de Romano q̄ pestilentes guerræ quæ fuerunt tempore suo in Marchia Teruissina ob hoc habuerunt principia. Sed ista consideratio cessaret mortuo sponso. Io. An. ¶ ¶ Quæro, an pollutio extraordinaria inducat impedimentum publicæ honestatis? Solut. Arc. q̄ non: q̄a sit circa maritalem affectum. 35. q. 3. extraordinaria. Sed conatus ad copulam bene induceret illam. s. eodē iuuenijs. & c. fi. Sed Ioan. And. deridet istud vltimum: quia ista publica honestas fundatur super consensu sponfaliorū, vt hic. Nec inducitur per n̄sum copulæ, imō nec per copulam: q̄a licet copula deficientibus sponfalibus possit inducere affinitatem,

tem, non tamen publicam honestatem. Fatetur tamen, q̄ nisi sponfalia p̄cedant, etiam solus n̄sus ad copulam fortificaret publicam honestatem, quasi per id consensus fortius appareat. P̄t tamen esse casus, q̄ talis n̄sus induceret publicā honestatem, vt puta, quando infantes ambo, vel alter p̄hūt sponfalia, quæ non tenerent. Sed si post infantiam consentirent in n̄sum ad copulam haberemus publicam honestatem, sed non inquantum esset copula vel n̄sus ad illam. Sed inquantū habent designare consensum durante tempore infantie p̄stitum. j. eo. ti. j. in prin. Io. An. ¶ Glo. in ver. puris. quærit, quid de conditionalibus, & sol. ¶ Gl. in ver. certis. quærit, quādo dicatur certa, & sol. ¶ Gl. in ver. consanguinitatis, quærit quādo dicatur p̄sanguinitas, & so. ¶ Gl. in ver. affinitas, q̄rit an semper affinitas dirimat, & sol. ¶ Gl. in ver. frigiditatis. all. concor. In fi. gl. vide distinctionem positam eo. ti. fraternitatis. in fi. Io. An. ¶ Gl. in ver. religionis, recita per p̄rium quod religio non inducat impedimentum, imo potius matrimonium. glo. sol. ¶ In ea. gl. ibi, p̄cedentis & approbatæ s. de voto. c. j. Ioā. An. ¶ Gl. in ver. alia, quærit, q̄ sint alia impedimenta, & sol. ¶ Gl. in ver. consensus, q̄rit de exemplo literæ, & so. In fi. gl. Idem si cōtractus fiat p iocum, vbi iocus est patens, fm Vincē. qui sic no. eo. ti. ad audientiam. & Archi. hic. ad hoc 22. q. ne quis. ver. illud autem. facit s. de sen. excom. c. j. & q̄ scriptum est de sp̄o. impu. duo pueri. super 5. gl. Io. An. ¶ Gl. in ver. dissoluendum, inducit tex. ad opi. Doctorum antiquorum. In fi. gl. ad hoc facit fm Arc. q̄ sufficit aliquid esse factum ad hoc, vt pena committatur, licet de iure non teneat. all. ff. ad Sylla. si quis in grau. s. si quis codicillos. ad l. cor. de sic. si quis legatus. C. de excut. amplissimum. arg. ff. de his quibz. vt indig. l. cum quidam. Multa iura circa hæc, quæ melius faciunt, & p quæ p̄batur sufficere illum actum, q̄ requiritur ad aliquem effectum de facto fieri, etiam si de iure non tenet, vide in secūda q̄one posita super regula. non p̄stat. j. de re. iu. i. prima parte. ver. sed adhuc. Et quomodo ad illa respondeatur inquantum obstant solutioni, de qua dixi in tex. super verbo, obligatus, patet in quæstione p̄dicta. Ioā. And. ¶ Gl. in ver. publicæ. quærit, quid sit impedimentum publicæ honestatis, & sol. In fi. gl. & intelligegl. siue consanguineus meus, q̄ p̄xerit sit viuus vel mortuus. & vide q̄d no. de hoc impedimento publicæ honestatis in tractatu super ip̄o facto in Concilio Lugdunensi in ca. non debet. de consang. & affi. super gl. vt melius. Ioan. And.

ADDITIONO.

¶ Extraordinaria pollutione. Vide D. Brixii. in suo repertorio. in ver. affinitas. S V M M A R I V M.

- 1 Mulieris appellatione comprehenditur mulier soluta & matrimonio non ligata.
- 2 Sponfalia secunda de futuro non tollunt prima sponfalia simpliciter de futuro, & nu. 4.
- 3 Impedimentum publicæ honestatis, an impediat matrimonium contractū cum affine mulieris.

1 **Quare.** ¶ No. t̄ q̄ appellatione mulieris cōprehenditur mulier soluta & m̄rimonio non ligata. ¶ ¶ No. q̄ secunda sponfalia de futuro, non tollūt prima sp̄s alia simpliciter de futuro, & maximē, q̄n secundis obstat impedimentum publicæ honestatis. vide tex. in c. fi. de spon. ¶ Quæro, an hic intelligatur de primis sponfalibus de futuro? So. dic. q̄ sic, & hoc p̄bat finis huius ver. qui dicit q̄ remanet obligatus ad p̄hendum cum prima: ergo sequitur, q̄ non p̄xerat. Item, hoc patet: q̄a s. nominauerat ista tanq̄ diuersa: q̄a loquitur de illis de futuro. Io. An. ¶ Quæro, t̄ an impedimentum publicæ honestatis, impediat p̄ctum etiam cum affine mulieris? Solut. iste tex. facit q̄ non, q̄ dicit de p̄hente cum consanguinea prioris mulieris, & sic patet q̄ non respicit impedimentum istud affines, sed solum consanguineos. Et p hoc dicit Io. And. q̄ miratur de Io. Mo. q̄ hic in sua additiōe tenuit p̄rium equiparādo consanguineos & affines: q̄a istud est falsum. Primō, quia iura de materia loquentia solos consanguineos exprimūt. s. eo. continebatur. in fi. & c. duo pueri. de spon. impu. & ca. sp̄s fam. de spon. cum si. Et in istis non est instandum, q̄a rō est patens, cum nēdum sponsus de futuro, sed etiam maritus post cōsummationem matrimoniij mortua vxore licitē p̄hat cum vxoris affine. illa enim est sibi in secundo genere affinitatis: cuius p̄hibitio est sublatā p c. nō dēt, de cōsang. & af. & q̄d dicit hic de cōsanguinea, intellige q̄n est j. quartum gradum, alias nō esset dubitatio. Io. An. ¶ ¶ An iste remaneat obligatus ex primis sp̄s alibus, ita q̄ p̄here cōpellat. So. Arc. remittit ad no. 27. q. 2. s. sed concedatur. & c. raptor. 36. q. 2. in summa. 31. q. 2. in summa. & s. eo. ex literis. 2. Ioan. An. Sed pone quod iste cōtrahit fm matrimoniū, quod t̄n nō tenet, an dissoluant prima sp̄s alia de futuro. So. dicit Io. An. quod iste tex. facit q̄ non. Et ita Paduē disputauit, q̄d secus eēt si fm m̄rimoniū tenuisset fuisset

Geminianus super Sexto Decretalium.

fuiſſet ſolutum ꝑ ingreſſum religionis. Et vide no. de ſpon. ſi-
cut. & ſup regula, non ꝑſtat. j. de re. iu. Io. An. ¶ Gl. in verbo, id
ſecerit. quærit, quid ſint ſponſalia? & ſolu. Deinde qrit de alia
quaſtione, & ſol. ¶ Gl. in verbo, derogatur. ponit vnam dñam
inter aſſinitatem ſuperuenientem & impedimentum publice
honeſtatis, & aſſignat rationem. In ſi. gl. item ſi ꝑrium dicere-
tur, parata eſſet fraus ſponſo vel ſponſæ ſeruare promiſſa per
hunc modum. ſ. promittendo contrahere cum conſanguineo
illius vel conſanguinea, infra quartum gradum. Nec ob. ſi di-
cas, quòd habeat etiam alias vias, vt in gl. ſeq. quia reſpondeo,
quòd nullam habet tam facilem. Ioan. And. ¶ Gloſ. in verbo,
obligatus. recita per contrarium, quòd non ſit ſemper obliga-
tus ad contrahendum cum prima. ſ. eo. ſi inter glo.

S V M M A R I V M.

- 1 Sponſalia quando contrahuntur ſub conditione, non inducitur obligatio an-
te purificationem conditionis. & nu. 3.
- 2 Conſenſus præſtitus ſub conditione, non dicitur conſenſus, donec purifice-
tur conditio.

Ille vero. ¶ No. q. vbi ꝑhantur ſub conditione ſponſa-
lia, non induciſ obligatio ante purificationem
conditionis, & ſic patet quòd in talib. conditio impedit obli-
gationem, non excōicationem tñ. ¶ No. q. ꝑſenſus ꝑſtitus ſub
condōne, non dñ cōſenſus, donec purificet condō, ſed potius
incerta ꝑmiſſio reputatur. ad hoc ſ. de elec. c. 2. eo. lib. De qua
condōne intelligatur tex. So. dic. de condōne futura, vt etiam
no. ſuper gl. hic, ſecundum Io. An. ¶ Quæro de rōne; quare nō
inducunt impedimentum iſta ſponſalia. Solu. dic. q. iſta ꝑcta
ſub condōne habent ſolam ſpē, non autem vinculum, vt Inſti.
de verb. obli. ſ. ex conditionali. Vnde vinculum & impedimē-
tum ſuperueniens tollit effectum illius ſpei, & ideo ſicut cōdō
ne deficiente perinde eſſet, ac ſi non eſſet ꝑctum. C. ꝑmu. vtri.
iu. ſi cum patrono. ita etiam ſm Io. quando iure prohibēte cō-
dō & eius effectus ſtare non poſſunt. & vide qd no. ſ. eo. li. ſi ꝑ
te. ſuper 4. gl. & quod ſuper ea no. Io. An. ¶ Quæro, an ſaltem
inducat impedimentum aptum ad impediendum, non ad diri-
mendum? So. dic. q. non: quia nec habile ad impediendum, nec
ad dirimendum. & hoc eſt, quod voluit iſtud vniuerſale nega-
tium, nulla. Io. And. ¶ Gl. j. recita per ꝑrium de opi. Inn. & ſol
ue, vt in glo. ¶ Glo. in verbo, ante. quærit, quid ſi poſt, & ſoluit.
¶ Gl. in verbo, præſenti. quærit, & ſol. ¶ In ea. gl. ibi, ꝑxit. intel-
lige cum conſanguinea primæ, de qua loquitur tex. Ioā. And.
¶ Gl. ſi. format tria dubia, & quodlibet ſo. ¶ In ea. glo. ibi, de il-
lis. & de hoc ſatis eo. ti. per tuas. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi ꝑcta fuiſ-
ſent. item intelligas ſub condōne de futuro, non de præſenti,
vel de præterito, quod probat Io. Mo. per iſtum tex. ibi, cū di-
cit, ante condōnem ſtantē. Nam condōnes illæ in veritate e-
rant tempore ꝑctus: vnde non ſinunt morari obligationem.
all. ff. ſi cer. pe. proinde. ſed melius probat lex cum ad præſens.
eo. ti. Et vide quòd no. de condi. appo. c. ſi. ſuper. j. gl. Ioā. And.
In ſi. gl. Arc. tenet quòd ꝑctus ſub iſta condōne cenſetur pu-
rus, & non condōnalis. & in hoc multum inſtat. Sed dicit Ioā.
And. quod dictum Arc. procederet, vbi non apparet de impe-
dimento, vt tunc cenſetur purus. Sed gl. loquitur quando ꝑ-
ſtea impedimentum probatur. & ſic patet, quòd gl. non ꝑdicat
Arch. ſed potius loquitur in alio caſu. & Io. Mo. non expreſſit
de impedimento, quod ponit gl. ſed dicit Ioan. And. quod pu-
tat, quòd habuerit eundem intellectum. & quod dicit glo. hic
de legatario, vide quòd no. ff. de condi. & demon. l. aliquando.
Io. And. no. gloſ. quod expreſſio condōnis tacitæ, facit actum
conditionalem. de quo dic. vt habetur in l. 3. ff. de lega. j. & l.
aliquando. ff. de condi. & demon.

De deſponſatione impuberum. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Infans dicitur, minor ſeptennio.
- 2 Actus vitiatur, quando datur permiſſio habilis cum inhabili.
- 3 Sponſalia contracta per parentes contrahentium non valent, niſi ratifica-
ta fuerint per filios.
- 4 Actus nullus à principio, quomodo conualeſcat.
- 5 Cohabitatio facta in quocumque loco, an inducat iſtam ratificationem.
- 6 Sponſalia de futuro, an poſſint contrahi per minores ſeptennio, tamen pro-
ximos ſeptennio.

Infantes. ¶ Dicit Io. And. q. hæc decre. habuit realē & pulcherrimā
formam. Et quod principium determinat no.
30. q. 2. c. vno. & aliæ diuerſæ determinationes
ponuntur hic in glo. & ſunt tres partes. Prima
tractat de ſponſalibus contractis per infantes
ambos vel alterum. Secunda ibi, Idem quoque, de matrimo-
nio contracto per impuberes. Tertia ibi, Porro. de ſponſalib.
contractis per parentes pro filiis. & iſtud ſufficiat ꝑo diuiſio-

ne & ſummario, quia ſummando non poteſt breuius recitari,
ſm Io. And. Ego more ſolito proſequar legendō per partes. Et
quamlibet partem ſummabo de per ſe. & prima pars ſic poſ-
ſet ſummari. Sponſalia amborum infantium, vel alterius tñ
ꝑ ſuperuenientiam maioris ætatis non validantur, nec publi-
cam honeſtatem inducunt, niſi fuerint ratificata tacitē vel ex-
preſſē. h. d. ¶ No. quòd infans dñ minor ſeptennio. vide ſ. in
proemio huius li. per gl. & in l. ſi infanti. C. de iur. deli. ¶ No. q.
ſponſalia infantium ſunt nulla. ad hoc ſ. e. literas. & ca. acceſſit.
2 ¶ No. q. vbi datur permiſſio habilis cum inhabili, vitiatur a-
ctus, quando requiritur concurſus habitatis in vtroque. de
3 quo. j. in regula, vtile. de re. iu. ¶ No. q. ſponſalia ꝑcta per pa-
rentes contrahentium non valent, niſi ratificata fuerint per fi-
lios. de quo j. c. ſ. porro. ¶ No. tres modos, quibus probant mi-
4 nores ratificare ſponſalia, quæ non tenuerāt. ¶ No. q. actus nul-
lus à principio tractu temporis conualeſcit, quando ſuperue-
nerit cauſa habilis ad actum de nouo creandum, ſicut eſt con-
ſenſus tacitus, vel expreſſus, de quo in regula, non firmatur. j.
5 de reg. iur. ¶ No. q. an cohabitatio facta in quocumque loco
inducat iſtam ratificationem? So. dic. q. ſic, ſiue ſit facta in do-
mo viri, vel mulieris, vel alterius cuiuſcunque, vt no. poſt Ho.
6 ſ. eo. c. j. in gl. ſi. & c. literas. ſuper gl. ſi. ſecundū Io. An. ¶ Que-
ro, an ſponſalia de futuro poſſint contrahi per minores ſeptē-
nio, tamen proximos ſeptennio? So. Arc. hic recitat opin. quia
Hug. Lau. & Io. 30. q. j. in ſumma, & Gof. in ſumma, de ſponſa.
ſ. & no. dixerunt tempus debere eſſe perfectum, niſi ſic eſſent
proximi ſeptennio, quod eſſent capaces intelligentiæ. Alii te-
nent contrarium, quòd omnino debet eſſe ætas ꝑfecta. ad qd
facit, qd de ꝑfeſſione dicit ſ. de reg. ad noſtrā. item iſtud tē-
pus limitatum a iure, non videtur habere exēptionem ſcriptā
in iure: ergo illi ſtabitur. & ꝑ hoc facit tex. quia dicit factos
maiores ſeptennio. & dicit Arch. quòd opi. poſſunt reduci ad
concordiam, vt quando ſunt proximi, & malitia ſupplet ætatē
& mulier tentata fuit, vt in c. iuuenis. ſ. de ſponſa. & ita poterit
procedere. j. opi. & limitari ſecunda. & ꝑ hoc facit, quia ſi ꝑ-
xima ſeptennio plus intelligit q̄ conſueuerint intelligere ſor-
te maiores, non videtur ratio quare nō debeat malitia ſupple-
re in proximis ſeptēnio, quo ad ſponſalia, ſicut ſupplet ꝑude-
tia in contractu matrimonii, & de iſto ultimo non dubitatur.
Vnde debet etiā ꝑuenire in ſponſalibus. Nec obſt. quod de
ingrediente religionē dñ, quòd debeat habere perfectam æta-
tem: quia illud fuit inductum ꝑpter aſperitatem religionē,
& etiam ꝑpter vitandas apoſtaſias. & de hoc etiam, & de te-
ſtamento, vide ſ. eodem ti. tue. ſuper verbo, nubilis. & de iſta
materia no. in d. c. iuuenis. ſuper j. gl. vbi videas, ſecundū Io.
And. & de hoc etiam per Arc. 27. q. 2. ſi quis deſponſauerit. &
glo. in c. ſponſam. ſ. de ſpon. ¶ Gloſ. j. quærit de ratione tex. &
ſo. ¶ Gl. 2. recita per contrarium, quòd non deberet eſſe æqua-
lis ætas in maſculo & fœmina in ſponſalibus: ſed maior requi-
ratur in maſculo, ſicut in matrimonio dicitur, vt ſ. eod. pube-
res. glo. ſo. In ſi. glo. Tu dic. quòd in infantia ſunt tempora æ-
qualia, vt dixit glo. in pubertate verò quo ad ſui principium ē
inæqualitas, vt dixit glo. ſed quo ad finem pubertatis, eſt æqua-
litas in maſculo, & in fœmina, quia in vtroque ſexu finitur pu-
bertas in 25. an. C. ſi mi. ſe. ma. dixit l. j. & C. ſi ma. fa. l. ſi. Inſti. de
cura. in prin. ¶ Sed q̄ eſt rō, quare non conueniunt ſexus in tē-
pore medio: & ſicut ꝑueniunt in fine infantia, & in ſi. adole-
ſcentia, & in prin. pubertatis, diſcrepant? Sol. Io. And. remittit
ad no. ſ. c. literas. vbi no. poſt Hoſt. ſuper verbo, compleſſet. &
vltra ibi diſta dicit, quòd debet ſufficere Iuriſtis, quòd natura
fecit pubertatem diſparem in ſexu, cum videamus naturaliter
fœminas pubeſcere in 12. an. mares. in 14. ſed lex poſitiua de-
bet conuenire naturæ. 4. diſt. erit. Inſti. de ado. circa medium.
& facit quod not. j. de hære. ſtatutum. 2. poſt prin. Ioan. And.
¶ Gl. in ver. pro eis. quærit, an requiratur ſcientia in filiis? &
ſo. ¶ Glo. in verbo, verbo. quærit de exemplo tex. & ſo. ¶ Glo.
in ver. facto, quærit de exemplis, & ſo. In ſi. gl. & ꝑ hoc patet
reprobata opi. Hoſt. qui dixit ſ. eo. literas. quòd quando habi-
tant ſeorſum, ſponſalia non ratificantur, niſi ꝑ cōſenſum ex-
preſſum, ſm Io. An. ¶ Gl. in verbo, conualeſcūt. recita per con-
trarium de regula, non firmatur. j. de reg. iur. gl. ſo. ¶ In ea. glo.
ibi, expreſſo. Io. Mo. dicit, verò vel ꝑſumpto. all. ff. locati. item
quæritur. ſ. ſi. & l. ſeq. Io. An. ¶ Gl. ſequens alleg. concor.

S V M M A R I V M.

- 1 Sponſalia per verba de præſenti contracta inter puberem & impuberem
non proximos pubertati, valent vt ſponſalia de futuro.
- 2 Proximi pubertati non cenſentur habiles ad matrimonium contrahendū,
niſi etiam concurrat, quòd malitia ſuppleat ætatē.
- 3 Lex interpretatur verba vt in facto minus importent, quam ſit ſonus
iſtorum.
- 4 Interpretatio aliquando non conſonat ſono verborum, nec intentioni
loquentium.

Sponſa-

Secunda Pars. De desponsatione impuberum. 264

- 3 Sponsalia de futuro qualiter transeant in matrimonium. & nu. 7.
 6 Contrahentes quod sint proximi pubertati, an sufficiat quo ad matrimonium.
 8 Impedimentum publicæ honestatis, quare inducatur.
 9 Regula, si non valet, quod ago, ut ago, & c. fallit in quinque casibus.
 Et quare non valet in matrimonio spirituali. nu. 10.
 11 Cohabitatio post sponsalia de futuro inducit matrimonium præsumptum in corrupta.

Idem quoque. ¶ Sponsalia per verba de præsentia inter puberem & impuberem, vel inter impuberes non proximos pubertati, valent ut sponsalia de futuro, nec in matrimonium transeunt ex sola superuenientia ætatis, nisi aliter approbentur, inducunt tñ publicam honestatem. h. d. ¶ No. q. proximi pubertati nō censentur habiles ad matrimonium pñdum, nisi etiā cōcurrat quod malitia suppleat ætatem. de quo aliqd j. ¶ No. q. lex interpretat verba, ut in facto minus importet, q̄ sit sonus ipsorum, & intentio pferentiū, qñ non possunt de iure verificari s̄m sonum & intellectum pferentium. & ex isto tñ no. q. qñque interpretatio nō cōsonat soni verborum, nec intentioni loquentium, vñ ista non sumit, nec ex verbis, nec ex mēte. qd̄ no. p. interpretatione statutorū, q̄ non recipiunt interpretationem extensiuam, sed tñ illam q̄ consonet verbis, ut in c. in nostra. s. de iniurijs. & sic non videtur, quod ista interpretatio pcederet in statutis. ¶ No. q. actus q̄ non valet ipso iure, non cōualefcit solo lapsu temporis, nisi superueniat cum tempore cā habilis ad actum faciendum. vide in r̄sa, nō firmat. j. de reg. iur. ¶ No. q. sponsalia de futuro, quo ad interpretationem, sed de præsentia quo ad verba, transeunt in matrimonium de præsentia per alium pñtum q̄ p copulam. ¶ No. q. vbi datur defectus in cā efficiēti, sed non in forma actus, si nō valet qd̄ ago, ut ago, valet saltē, ut valere p̄t. ¶ Quoerō, vnde dicantur pubes, & impubes? So. Io. And. remittit ad nō. de conse. distin. 4. eos quos. in fi. & s. eo. ti. pubes in fi. Io. And.
 ¶ Quoerō, an sufficiat quo ad matrimonium quod pñtes sint proximi pubertati? So. iste tex. pbat quod nō: q̄a copulatiuē requirit etiam quod malitia suppleat ætatem. & idem nō. s. e. c. fi. & assumit malitia s̄m Arc. p. naturali vigore & potētia cōcundi. Et vocat qñq; Prudētia, ut s. e. c. fi. Quandoq; d̄ Bonitas. C. de prox. sacro. scri. vnicuique. li. 12. 77. dist. monachus.
 ¶ Et qñ dicat quis proximus pubertati, vide quod nō. s. e. c. continebatur. in fi. & in c. de illis. 2. & cap. attestaciones. Ioan. And.
 ¶ Op. tñ q. sponsalia de futuro non transeant in matrimonium per alium actum, q̄ p carnalem copulam, ut s. de mat. con. p̄ inter. ec. c. j. Arc. assignat pñtum, & non soluit. Io. And. soluit put ibi etiam nō. sup verbo, amplexata, quod sponsalia de futuro verbis & mente pñtentium p amplexus, oscula, & his similia, non transeunt in matrimonium, ut ibi. Nec hoc mirum: q̄a nec pñtum carnalis copulæ transeunt, ut s. de spon. c. fi. Sed illa q̄ verbis & mente pñtentium sunt de præsentia, tñ iuris interpretatione sunt de futuro, bene transeunt in matrimonium p̄ter copulæ oscula, & amplexus, & similia interuenientia post tps pubertatis, ut hic. Vtroque. n. casu cōsensus fortificat, quod agebatur. Io. And. Idem Pau. hic. Et assignat D. meus Anto. de Butr. ibi rōnem: q̄a actus superueniens declarans consensum, intelligitur declarare s̄m nām verborum pcedentium, ut si sit de præsentia intelligat cōsensus de pñti, si sit de futuro intelligat cōsensus de futuro, s̄m eum. Sed pone, quod ambo infantes, vel vnus infans, alius maior, pñt sponsalia p verba de præsentia, & post infantiam apparuit illos in eadem volūtate pmanere, ita quod ratificata sunt sponsalia, postea cōplent pubertatē, & a s̄m q̄ copulam apparet durare voluntas: an sit matrimonium, an sola sponsalia? So. vñ quod sint sola sponsalia: b quia tex. hic loquitur de verbis, platis ab impubere, vnde absurdum vñ extēdere illa ad verba, plata per infantem, cum illa à principio fuerint nulla, ut in primo responso. Et bene facit s. eo. li. de re. c. j. 2. respo. Io. An. in pñtum facit rō supra posita per Dñm meū in pñtio signato, in prin. quod actus superueniens declarat sequendam nām verborum pcedentium. arg. de fi. inst. inter dilectos. s. ceterum. Item cum non possint pñtere de præsentia, si osculantur se adinuicem, ut maritus & vxor, non video quare iste actus non faciat matrimonium, sicut facit sponsalia de futuro, ut dixit gl. super verbo, vel facto. constat enim quod isti actus inducunt matrimonium, ut ex nunc, non ut ex tunc. Ergo ex quo sunt habiles nunc, & osculantur se, ut vir & vxor, ille consensus ita debet validare sponsalia de præsentia nulla, sicut validat sponsalia de futuro nulla, ut j. responso. cogita.
 ¶ Quoerō, quare hic inducatur impedimentum publicæ honestatis? So. dic, q̄ non est mirum: quia si verba de futuro id operantur inter tales, fortius verba de præsentia, quæ fortius exprimunt consensum, cum super consensu fundetur hæc prohibitio. s. ti. prox. cap. j. primo responso. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. supplebat. recita per contrarium, quod licet malitia suppleat ætatem, non est matrimonium, nisi copula interueniat, secū-

dum opin. Hostien. glo. sol. quod hic reprobatur eius opin. & probat hoc per absurdum. In fi. gl. Archi. hic tenet opin. Host. & pro ea facit tex. hic, qui dicit quod malitia suppleat ætatem, & sic respicit factum. Sed dicit Ioā. And. quod non videt quid valeat sic dicere, cum per hoc non respondeat rōni q̄ assignat hic glo. Vnde tenet cum glo. siue isti habuerint copulam sit, siue cum diuersis, secundum Ioan. And. Et hanc partem credo veram, quia ætas non est signum determinatum ad matrimonium contrahendum, ut s. eod. titu. puberes. sed sola pubertas sufficit absque ætate, si de illa constare potest, ut ibi. Procedat ergo opin. Host. & Archi. quando de potentia non constaret. ¶ No. istam glo. quæ dat practicam probandi, quando malitia dicatur supplere defectum ætatis. ¶ Glo. in verbo de futuro, ponit quæ opin. sic approbetur, & qualiter istud probetur per iura antiqua. ¶ In ea. gl. ibi, super eo. Et inducitur isto modo: q̄a non semper verba de præsentia habent consensum de præsentia. Ioan. And. ¶ Glo. in vers. matrimonium, recita per contrarium, quod non valeat etiam ut sponsalia per c. cum super. de offi. dele. quia quod potuit, noluit & c. glo. sol. In fi. gl. In contrarium facit. ff. de iure codicil. l. j. vbi habentur iura de hoc p̄ & contra, secundum Ioan. And. quia ista est materia, quæ congruit huic textui, ponam ipsam prout Dominus meus ipsam p̄sequitur in cap. cum super. de of. deleg. super glo. ¶ Et circa hoc assumit quinque membra ad cognoscendum si non valet quod ago, ut ago, valet ut valere potest. Primum quando id qd̄ agitur, non valet, ut agitur, propter defectū posse, & sic est defectus in causa efficiēte. Secundum, quando est propter defectum materiæ. Tertium, quando propter defectū formæ. Quartum, quando propter defectū formæ, & causæ efficiētis simul. Quintum, propter defectum materiæ, & causæ efficiētis sit. ¶ Venio ad primum, quando non valet propter defectum causæ efficiētis, & tunc si lex illi resistit, nō valet ut agitur, nec ut valere potest. exemplum s. de renun. quod in dubiis. Nam potest renunciare clericus ad sui præiudicium, sed non ad præiudicium superioris, quando renunciat in manibus laici, cui renunciationi ius resistit, non valet renunciatio, nec quo ad se, nec quo ad superiorem, quamuis ille debeat priuari, ut ibi. ad idem de for. compe. si diligenti. Aut lex non resistit causæ efficiēti, nec etiam assitit, & tunc si id quod agitur, differt in tātum ab eo quod posset agere, quod non posset, nec propriē, nec impropriē contineri sub verbis eius, quod agitur, & tunc si non valet quod ago, ut ago, non valet, ut etiam potest, ut C. si quis alteri vel sibi. l. multum interest. Nam quis non potest alteri stipulari, non quia ius resistit, sed quia nō assitit. ff. de verbo. oblig. stipulatio ista. s. alteri. Et ideo si maritus dicat Titio, vendis istam rem vxori meæ? non valet venditio, nec quo ad vxorem, nec quo ad ipsum, & sic non valet, prout agit, nec put potest: quia venditio est totaliter impropria à verbis vxoris, & sic in eis cadere non potest. Posset poni exemplum canonicum de procuratore reuocato contrahente matrimonium p̄ principali, ut non valeat pro ipso, nec pro principali. s. de p̄cu. c. fi. eo. li. Aut, quod agitur posset includi p̄priē vel impropriē verbis interuenientibus, qñ lex non resistit, nec assitit actui, & tunc licet non valeat, ut agitur, valet ut valere p̄t. Exemplum de appel. ex insinuatione. statuit iudex terminum ad finiendum appellationem, quod non potest iure non assistente valet ista statutio, ut censetur statutum ad p̄sequendū: q̄a posse p̄sequi comprehenditur sub finire. & hoc de primo. ¶ Ad secundum, qñ non valet p̄ defectum materiæ, & in hoc omnes concordant, quod si nō valet, ut ago, valet ut valere p̄t. ff. de serui. si viam angustam. Exemplum, via differt ab itinere: quia via designat, ut possit ire cū curru & equo, iter ut possit ire pedes si in loco angusto vbi non cadit nisi iter, dicatur p̄stituo tibi viam, licet non valeat constitutio ut via, vel saltē, ut iter. ¶ Venio ad tertium, quando non valet ex defectu formæ, & tunc si id, quod agitur differt ab eo, qd̄ agi poterat sine tali forma. solum in quantitate, & tunc valet, ut valere p̄t. Exemplum, non possum donare ultra quingentos aureos sine insinuatione, minorem possum sine insinuatione. si dono ultra summam, valet saltem vsque ad summam & non ultra: quia tunc licet minor quantitas insit maiori, non excluditur intentio in minori. & hoc est qd̄ ponderat tex. in l. j. s. cum q̄ uti r. ff. de confu.

ADDITIONES.

- a Proximus pubertati. Adde D. Car. conf. 109. vbi de intellectu huius c. Ber.
 b Sola sponsalia. Adde Do. Car. conf. 3. all. Abb. conf. 48.
 c Non est matrimonium. Adde Do. de Rot. deci. 460. in nouis, hoc tit. Franc. de Are. conf. 143. Cal. conf. 2. hoc ti. & conf. 5. D. Car. conf. 109.
 d Nec pro principali. Adde etiam quod potest poni exemplum de eo quod cōsultuit Fred. conf. de vniuersitate, quæ constituit procuratorem ad comparationem contrahendam, ut nec possit nomine vniuersitatis, nec suo.
 e Et non ultra. Adde videndum Ro. conf. 140. Paul. de Cast. conf. 264. in secūdo impressis.

Geminianus super Sexto Decretalium.

consti. pccit. qui ponderat in hac via, an excludatur intentio p
id, quod agitur ab eo quod agi potest: & tunc dicit, quod si nō
valet quod ago, vt ago, non valet vt pōt. An verō includatur,
& tunc valet vt pōt. Et ad hāc posset istud brocardum reduci,
& pro ista vī casus hic: quia volens contrahere sponsalia de p
senti, necessario vult contrahere illa de futuro, & sic intentio
non est illi contraria. ¶ Ad quartum, quando non valet pp de
fectum formæ & causæ efficientis, & tunc non valet, etiam vt
potest, vt est casus de offi. dele. cum super. Erat enim defectus
ibi in causa efficiente: quia associatus non erat iudex, & erat
pactum in forma: quia forma erat data, vt solus procederet al
tero impedito. ¶ Venio ad quintum, quando non valet pro
pter defectum materiæ & causæ efficientis, & tūc si non valet,
vt ago, valet vt pōt: quando propriè & impropriè pōt adaptari
illi quod agitur, & iste est proprius casus hic. Nā erat defectus
causæ efficientis, quia minores: erat defectus materiæ, quia nō
poterant contrahere matrimonium, valet vt sponsalia: quia
saltem impropriè sponsalia possunt includi sub matrimonio.
Imō necessario vī velle effectum sponsaliorum de futuro ille
q contrahit p verba de presenti, & hāc vera, quando nō valet
ex defectu formæ: nisi agens exprimeret, quod si non valet, vt
agitur, valet vt valere pōt. Vnde patet in clausula apposta in te
stamento, quod si non valet vt testis, valet vt codicillus, vt nō.
in l. j. in fi. ff. de iure codici. & fm D. meum ibi. Sed istud limita
verum qn vtraq; forma simul esset ibi permessa. Sed si vtraque
forma permittim non esset sibi permessa, sed oportet cum alto
ram tm seruare, tunc licet exprimerentur illa verba, quod non
valet, vt agit, valeat vt melius potest, hoc sibi non prodesset, ve
est casus s. eo. lib. de postu. prala. c. vnico. Hāc est in effectu cō
10 clusio Domini mei ibi, licet in aliquibus mutata. ¶ Sed iuxta
premissa querit Io. Mo. quare in matrimonio spirituali nō fit
interpretatio, vt si non valet, vt agitur, valeat vt valere potest:
vt saltem si non valet, vt electio, valeat vt postulatio, cuius cō
trarium patet s. de postu. prala. c. fi. So. dic, quod rō est: qā car
nale non est ita adstrictum formæ, sicut spirituale. Nam in pri
mo sufficit mutus cōsensus, de quo constat. Sed in electione
non sic, quæ p certas formas debet fieri. de ele. qā propter. Itē
electio precedit initium matrimonij spiritualis, quod initiat
p consensum electi, vnde nō est mirum, si fortius euacuantur
precedentia consensum, q ea quæ consensu ligatur. j. tit. j. c. 2.
Item, electio verisimiliter cadit in sapientes, quorū culpa mul
tum contaminat. Sed fatui & fatuæ maiores & minores matri
monium contrahunt. de resti. spol. ex parte. & de talibus acci
piamus quid elici pōt. Io. And. ¶ Glo. in verbo, modū. querit
de exemplo tex. & Io. ¶ In ead. glo. ibi, cohabitauerunt. & hoc
solo casu intelligit Arch. Sed ipse hoc dixit, non aduertēs, qd
fuit dictum in tex. in oppositione ibi facta. Io. And. Hostien. in
11 c. adolefcens. s. de spon. tenuit q sola cohabitatio post spon
a salia de futuro inducat matrimonium. præsumptum in cor
rupta, & hoc quia præsuntur copula. Nec aliter pōt probari,
vel apparere. Sed in virgine requiritur copula, & non suffice
ret sola cohabitatio per cap. is, qui. de spon. Ioan. Cal. tenet cō
trarium, vt etiam in corrupta requiratur copula: quia quod
sponsalia de futuro transeant in matrimonium de presenti, ē
p ius commune, ex quo non apparet de intentione contrahē
tium. Vnde cum e. is qui. sit exhorbitans, non debet trahi ad a
lium casum q expressum p regulam, q a iure. j. de regul. iur. ibi
autem loquitur, qn copula interuenit. Secus ergo vbi non in
teruenit copula, secundum eum. Do. meus in d. c. adolefcens.
reducit opin. ad concordiam, q aut vidua post cohabitationē
allegat copulam, & tunc ex ea præsuntur matrimonium cū
non possit p aspectum corporis probare se virginem. ita proce
dat dictum Host. Aut nō allegat copulam, sed tm cohabitatio
nem, & tunc procedat dictum Io. Cal. fm eum, sed dicta istorū
possunt procedere, qn fuerunt sponsalia de futuro, quo ad ver
ba & mentem. Si autem sunt sponsalia de presenti quo ad ver
ba & de futuro iuris interpretatione, tunc procedat glof. hic. vt
dixit Ioan. And. super tex. ¶ Gl. in verbo, pubertatis. recita per
contrarium de opi. Pe. de San. gl. soluit quod reprobata est. In
fi. gl. prout ibi nō. in fi. Quidam dixerunt, quod sponsalia cum
impubere contracta post pubertatem non transeunt in matri
monium per dona, vel visitationem, & similia. Io. And.

ADDITIONE.

a ¶ Matrimonium. Adde videndum s. in apo. in vers. non est matrimonium. & ad
de Do. de Ro. decisio. 2. ibi. hoc titu.

SVMMA RIVM.

- 1 Parentes non possunt contrahere matrimonium pro filijs contradicentibus.
- 2 In actu gesto per alium non sunt paria dedisse mandatum, vel ratificatio
nem facere.
- 3 Parentes si contrahunt sponsalia in absentia, & filij postea certificantur,
& tacent: an censeantur ratificata.
- 4 Tacens dicitur consentire cum agitur de actu appetibili ipsius.

Porro. ¶ Potest sic summari. Sponsalia pro filijs per parē
tes contracta, non tenent ipsis presentibus vel ab
sentibus, nisi approbauerint tacite vel expresse. hoc dicit.

- 1 ¶ T. No. quod parentes non possunt contrahere matrimonium
pro filijs contradicentibus, & sic filius quo ad hoc est sui iuris.
ad hoc s. de iur. si annum. eodem lib. ¶ No. casum in quo taci
turnitas habetur pro cōsensu. de quo. j. de reg. iur. is qui tacet.
- 2 ¶ T. Not. q in actu gesto per aliū nomine suo, paria sunt dedis
se mandatum, vel ratificationem facere. ad hoc j. de sentē. ex
com. cum quis. ¶ No. casum in quo sufficit tacita ratificatio,
nec est necessaria expressa. ¶ Quæro, an tex. procedat, si mater
contraxit pro filio? Sol. videtur quod sic, per tex. qui dicit, parē
tes, vt sic etiam matrem includat. facit quod de ipsa dicitur, q
potest offerre filium religioni. 20. questio. j. c. j. & quest. 2. ca. j.
& no. de regula. cap. ij. in princi. Nec ob. q mater non habeat
filium in sua potestate. s. de conuer. infide. cap. 2. quia tex. hic
non distinguit, an iste filius fuit emancipatus, necne, secundū
- 3 Ioan. An. ¶ Sed quid si parentes contrahunt sponsalia in ab
sentia, & filij postea certificantur, & tacent: an intelligantur
a ratificata? Sol. tex. videtur facere quod sic, vt hic patet: sed
non facit, quia loquitur, quando filij sunt ante parentes, & ta
cent. Et in hoc est clarum: tamen idem videtur etiam isto ca
su, arg. cle. j. de procu. sed illa non facit: quia ibi non simplici
ter tacet, vt ibi not. in vlt. glo. vnde putat Io. And. quod sit ne
cessarius actus, p quem liquido vel euidenter pateat ipsius cō
sensus. facit s. e. c. j. ij. respon. Io. An. Do. Io. de Imo. dicit quod
fortē posset dici p riu, quod sola taciturnitas sufficeret. nec obi
cle. j. de procu. qā loquit in actu, in quo si fieret in p sētia, sim
plex taciturnitas nō induceret cōsensum, vt l. inuitus. s. de p
eu. sed hic est secus, vt patet. s. I prin. huius s. Fatef rñ quod ē
uidentius apparet de voluntate, qn nō intercederet simplex ta
curnitas, sed etiam alius actus, p quem patet de ipsius p sētu
liquido, vel euidenter, fm eum. Et pro ista parte facit, quod ta
curnitas hī p consensu, ē si sit simplex, vbiq; lex disponit,
quod tacens habeat p cōsentiente, vt no. gl. in reg. is q tacet. j.
de reg. iur. sed in ista mā actus matrimonij taciturnitas a lege
sumitur p consensu, vt hic patet. Ergo vī hoc sufficere. Sed p
opi. Io. And. facit, quod iste tex. in parte qua loquit de p sētu in
absentia, non dicit de taciturnitate, sed requiritur post scien
tiam ratificationem expressam vel tacitam: sed sola taciturni
tas absque alia expressione verborum, vel gestione actus habi
lis ad complacentiam illius non inducit ratificationem, ē si
detur scientia actus. hoc probat tex. hic, & s. de iure iur. c. fi. co.
lib. vt post scientiam requiratur ratihabitio vel ratificatio, &
sic requiritur vltra actum qui sonet in pari, nam sola non con
tradictio, non inducit ratihabitionem. Sunt enim ista diuersa
non contradicere, vel actum ratificare, vt no. Ioan. And. j. de
sen. excom. cum quis. Et ita etiā ibi hoc vī velle glo. Et per hoc
respondetur ad p riu, q sufficit sola taciturnitas: quia nego,
cum tex. hic exigit ratificationem expressam vel tacitam. Et
tacita ratificatio sit per factum, vt no. gl. i. q. 3. xlii. nō au
tem per solam patientiam. ar. eorum q no. inn. de resti. spol. o.
lin. 3. ¶ Quæro, quare isto vltimo casu nō inducat impedimē
tum publica honestatis? Sol. dic, q ista honestas fundat super
consensu, vt s. proxi. titu. c. j. Diciente ergo consensu, deficit
publica honestas: quia consensus patris hoc non poterit face
re, vt hic patet, & ff. de spon. filio. ff. de ritu nupt. non cogitur,
fm Io. An. & ideo fuit istud exprimendum, vt tolleretur id, qd
dē in vlt. gl. Io. An. ¶ Gl. in ver. pro filijs, querit, quid si pater ha
bet mandatum a filio, an requiratur approbatio? Sol. q non.
¶ Gl. in ver. contrarium dixerint, colligit notabile ex tex. In fi.
potest assignari ratio: quia hic agitur de re appetibili naturali
ter, fm Io. Mo. Io. An. vde glo. quæ idem dicit. j. de reg. iur. is
qui tacet. ¶ Gl. in ver. sponsalia, querit, an idem sit in sponsali
bus p sētis per alium, q per patrem. & alleg. op. & Io. In fi. glof.
c. ad id quod allegatur in glo. loquitur in vitrico. c. j. de matri.
contra. contra interdi. eccle. loquitur in fratre. c. ex parte. de
resti. spol. loquitur in patruo. Arch. hic tenet opin. Inn. dicens
q probari non potest, q patruus, fratres, vel his similes, pos
sint illum obligare sine expressa voluntate vel ratificatione,
potissimē in casu in quo requiruntur verba, vt in sponsalibus
vel matrimonijs. de sponsalib. si inter. & c. tuæ. Sed secus in
b parentibus, b vt hic. Nec obstat decre. j. de matri. contrac.
quia respondet cum Gof. q illa corde & ore expressit consen
sum. Sed dicit Io. An. q opi. possunt concordari, q in paren
tibus sit speciale, q sufficit taciturnitas presentium qn p pa
rentes p hūnt. Si verō contrahatur per alios non sufficiat taci
turnitas, sed requiritur ratificatio tacita vel expressa. Et ideo
si

ADDITIONES.

- a ¶ Ratificata. Adde Cald. consi. j. hoc ti. Lap. all. 57. Ab. consi. 65. j. lib.
- b ¶ In parentibus. Adde quod hanc opi. sequitur Abb. alleg. consi. 48.

si bene aduertatur ista glo. non signatur super illa parte quę de taciturnitate loquitur, sed de ratificatione. Io. And. Do. meus in c. j. de matri. contra. concludit, q̄ aut matrimonium cōtrahitur pro præsente & expresse cōsentiente, & in hoc nulla dubitatio q̄ valet per quemcunq; contrahatur. Aut contrahitur pro præsente & expresse contradicente: & tunc tenet quod nō valet, licet secundū leges pater inuita filia possit pro ea matrimonium contrahere, secus de iure canonico, vt no. de despon. impu. c. j. Aut contrahitur pro præsente & tacente: & tunc si parentes sunt illi qui cōtrahunt valet, vt hic est casus. Si sunt alij, Io. And. tenet hic, q̄ non sufficit taciturnitas. & idem Inno. in d. cle. j. de matr. contra. Ho. ibi cōtra: quia si frater est præsens, & contrahat illa tacente, taciturnitas habetur pro consensu: quia præsuntur consentire. ff. mand. si remunerandi. §. si passus. & ita procedat c. ad id quod & alia iura alle. pro ista parte. Aut contrahitur pro absente, & tunc non valet a quocunq; contrahatur, nisi ratificauerit tacite vel expresse, vt hic secundum eum. Et quod extraneus contrahat pro præsente & tacente, tenet hic Do. Io. de Imo. ¶ quia tacens dicitur consentire cū agatur de actu appetibili ipsius, vt fuit no. supra. ergo quicūq; contraxerit, videtur illi consensisse tacendo, secundum eum. ¶ Glo. si. recita per contrarium de opi. Ray. & recita rōnes, & so. vt glo. q̄ sit hic reprobata. In si. gl. licet pater inuitam filiam non possit nubere: ipsa sic, patre inuito. & cōpellitur ēt filiam sic nuptam dotare. super quo vide glo. 36. q. j. de raptoribus.

De cognatione spirituali. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Leuatus de sacro fonte, non potest contrahere matrimonium cum aliquo ex filiis leuantis.
- 2 Cognatio spiritualis contracta per maritum extenditur ad uxorem prius cognitam.
- 3 Cognatio spiritualis impedit & dirimit matrimonium post contractum.
- 4 Cognatio spiritualis an contrahatur, si Iudæus, vel Paganus, vel Hæreticus leuat de sacro fonte.
- Et quid si maritus & uxor tenuerunt filium Iudæi in circuncisione. nu. 5.
- 6 Compateritas an possit contrahi per procuratorem.
- 7 Procurator leuans nomine alterius, an efficiatur compater.
- 8 Syndicus leuans nomine vniuersitatis, an faciat vniuersitatem contrahere cognationem spiritualement.
- Et an ipse efficiatur compater. nu. 9.
- 10 Patrinus ad quid obligatur leuato de sacro fonte.
- 11 Compateritas an contrahatur, si leuans non respondet.
- 12 Mutus non potest baptizare, nec tenere puerum.

Nedum. ¶ Gl. non summat: posset sic sum-

tem, & filios leuantis, uxoremq; leuantis, ante carnaliter cognitam, & suscipientem patrem & matrem suscepti ante cognitam, & similiter de baptizante spiritualis contrahitur cognatio. h. d. v. q. ad §. ex cōfirmatione. Et pōt diuidi in tres partes. Primò ponit quatuor spirituales cognationes, proueniētes ex leuatione in baptismo. Secunda ibi, Et eadem, ponit totidem quæ ex baptizante proueniunt. Tertia, illas omnes repetit in cōfirmatione ibi, Ex cōfirmatione. fm Io. An. legam per partes. ¶ No. quibus modis contrahitur cognatio spiritualis. ¶ No. q̄ leuatus de sacro fonte non pōt contrahere matrimonium cum aliquo ex filiis leuantis, nec distinguitur an fuerint nati ante vel post baptismū. de quo supra eo. c. j. & c. super eo. ¶ No. q̄ cognatio spiritualis contracta per maritum extenditur ad uxorem prius cognitam. ad idem supra eod. tit. 3 Martinus. ¶ No. q̄ cognatio spūalis impedit & dirimit matrimonium post contractum. ¶ No. q̄ iisdem modis quibus contrahitur spiritualis cognatio inter leuantes & leuatos, phitur inter baptizantem & baptizatum. ¶ Quid si Iudæus, Paganus, vel Hæreticus leuat de sacro fonte, an contrahatur cognatio spiritualis. So. de hoc no. 30. q. j. c. j. de cōse. dist. 4. in baptismo. Io. And. remittit ad qōnem q̄ disputauit positam super regula, ex eo. j. de re. iu. Et dicit ibi tenuisse disputando q̄ inter Iudæum vel Paganum cum Christiano non contrahatur cognatio spiritualis, sed cum hæretico sic. Et est rō de hæretico: quia ipse incorporatus fuit ecclesie per sacrū baptismum, sed alij non. Ideo non possunt esse participes spiritualis cognationis. Et pro hac parte facit, quia patrinus tenetur docere leuatū symbolū, & alia de quibus dicitur infra ad q̄ illi non sunt instructi, nec capaces. Io. An. aliquid etiā ponit de hoc Io. An. infra. ¶ Quid si maritus vel uxor tenuerunt filium Iudæi in circuncisione, an contrahatur cognatio spiritualis, ita vt postea Iudæus non possit contrahere cum illa matrimonium? So. Archi. hic refert Hug. tenere q̄ possit contrahere: pro quo facit iste tex. qui dicit de leuante in baptismo: ergo secus in circuncisione. & idem de illa quā Iudæus tenuisset in cathecismo, vel

circuncisione illa: quia poterit cōtrahere cum illa ex quo nō fuit baptizata: quia ipse non astringitur cōstitutionibus ecclesie hoc prohibentibus. ¶ Sed si illa fuisset baptizata, nō posset contrahere cum illa: non propter cognitionem, quia non esset contracta: sed propter disparitatem cultus. 28. q. j. caue. Io. An. 6 ¶ Q̄ Quæro, an compateritas posset contrahi per procuratorem? Sol. Archi. hic tenet q̄ non, per tex. hic qui dicit, suscipit. per multa iura, quæ vtuntur simili verbo, quæ denotant requiri actum corporale, & per l. ff. de adopt. l. neq; & l. in adoptionibus. & l. post mortem. Io. An. dicit, q̄ dñs suus tenuit cōtrarium in sua disputatione: & remittit ad qōnem, quā disputauit positam in regula, pōt quis, j. de reg. iu. & ibi approbauit opi. Arc. per c. de his. 30. q. j. Io. An. Do. Io. de Imo. dicit q̄ Bar. tenet idem in l. Gallus. §. forsan. ff. de libe. & posthu. Sed dicit q̄ D. Ang. de Peru. distinguebat, q̄ aut fit actus leuationis per procuratorem, & tunc procedat opi. istorum. Aut fit per nunciū, & tunc bene pōt contrahi. ar. l. & licet. ff. de consti. pecu. cum si. & no. in c. si. supra de procu. eo. lib. per Io. An. in nouella. sed dicit Do. Io. de Imo. q̄ tutius est tenere opi. Arch. & Io. An. q̄ rationes eorum pariter concludunt: & quia in istis actibus spiritualibus inseparabilibus a persona non est differentia inter procuratorem & nunciū, vt est gl. in cle. j. de renun. & in l. 5. §. j. ff. ad Treb. & l. qd meo. ff. de acq. pos. per Bar. fm eū. ¶ Sed reuocat in dubium Io. An. in dicta regula, ¶ an procurator leuans nomine alterius efficiatur compater? & determinat q̄ sic, per iura quæ in ista materia pōderat actum leuationis & leuantis. Nec ob. si dicatur, q̄ hoc non intēdebat, quia respondebat per c. j. 30. q. j. & per c. 2. §. co. tit. Ex quibus patet q̄ intendens effici compater meus, credens filium meum leuare, leuat filiū tuū, non meum, sed tuus cōpater est. Nam videmus q̄ sepe inducitur effectus extra id qd agitur, vt §. ti. proximi. c. j. 2. rñ. & ff. cōmo. l. si is qui, ad si. fm Io. An. ¶ Fred. de Se. in cōsi. suo. 16. format qōnem de syndico vniuersitatis: & arguit pro & contra, 8 ¶ an syndicus leuans noīe vniuersitatis faciat vniuersitatem phere cognationē spūalem: & tenet q̄ nō, per iura allegata de 9 dño leuante per procuratorem. ¶ Secūdo, an syndicus efficiatur ipse cōpater. & ibi determinat q̄ nō: quia ad hoc nō intēdebat & animus requiritur. Vnde si Christianus leuat tanq̄ procurator Iudæi, nec Iudæus, nec Christianus efficiūtur cōpatres: q̄ ad hoc non agebatur, & Iudæus nō pōt esse. Nec ob. rō Io. An. q̄ ultra animū actus quādoq; inducatur: quia tex. §. tit. proximi. c. j. non probat hoc: quia ibi contrahentes voluerūt adinuicē obligari, licet non fuerint intm obligati, quantū voluerūt a te repugnante: hic aut nullo mō volebat se obligare suo noīe. Item, sponsalia sunt initium matrimonij. no. de transla. pl. c. 2. Vnde si etate prohibente non potuerunt perficere matrimonij, saltē videtur fecisse qd est pars, vel initij ipsius, vt sic utile nō vitietur per inutile. Nec ob. l. si is qui. nā ibi voluit cōmodare, & cōmodatariū sibi obligare, licet crederet commodare seruo, qui tamen liber erat: & sic non deficit voluntas ex parte sua. Nec ob. iura, q̄ volunt q̄ mandatarij in electis teneantur. j. de sen. excō. cum quis. cū si. q̄ in talibus nec mandatum, nec iussus, nec pceptū obligat, & sic est in dolo iniquū pceptū executioni mādado. itē, istud fit, ne maleficia remaneant impunita: sed in casu nostro non erat maleficiū, sed quasi pceptū: q̄ patrinus est quasi fideiussor. Cū ergo suo noīe non leuauit, ergo & c. Itē, in his q̄ grauius sunt, requiritur exp̄ssus cōsensus, vt no. j. de reg. iu. is qui tacet. Nō ob. q̄ actus leuationis inducit cognationē: q̄ illud verū, q̄n leuat vt ipse, nō vt alius. non ob. de spō. tua. q̄ ibi nō alieno noīe despōlauit, sed suo, licet fraudulēter murauerit nomē. itē, illud c. facit p; quia ibi fm Deū & veritatē non fuit matrimonij, ex quo cōsensus deficit. Itē, nō ob. de baptis. maiores. q̄ ibi voluit baptizari, licet vi: q̄ coacta voluntas, voluntas est & c. 15. q. j. merito. fm Fre. Et ista pars fortē est vera: quia quādo quis facit actū ex quo inducitur obligatio, & ipse nō hēt intentionē se obligādi, & hoc cōstat, nō inducitur obligatio, vt no. gl. si. in cle. eos. de reg. iu. Nā licet assumat habitū p̄fessorū, si dicit q̄ nō animo p̄fēdi, nec se obligandi, nō inducitur p̄fessio. iura aut alle. p. Io. An. bene probant q̄ aliqd inducitur ultra id, qd intēdit: sed illa loquūtur q̄n habebat animū obligandi se, & sic non deficit animus, licet error fuerit in materia. Item, pro hoc facit, quia in hmōi sacramentis ad hoc vt inducat obligationem, requiritur animus & intentio volētis se obligare. Vnde licet baptizaretur ille q̄ nō intēdit baptizari, nō erit baptismus. j. q. j. ecce. de cōse. dist. 4. solet. ad si. & qd ibi no. Et no. Io. An. in c. si. de baptis. Deus enim cor interrogat, & non manum. ¶ Quæro, de quibus filiis suscipiēdis intelligitur iste tex. Solu. dic. de oībus, siue sint geniti ante, siue post

A D D I T I O.

- a ¶ Quid si Iudæus. Adde q̄ Ro. sing. suis. fol. 4. dicit q̄ Iudæus qui baptizatur nō potest constituere, rocuratorem qui pro eo respondeat. Ber. Pars ij. Com. Gemin. super Sexto Decr. L1

Geminianus super Sexto Decretalium.

post compaternitatē. 30. q. 3. §. filij verò. & c. seq. & §. eo. c. j. Io.
 10 An. ¶ Quæro, ad quid obligetur patrinus leuato de sacro fonte? So. dic. q. tenetur eum docere symbolū, & orationē dñicā, & quedam alia, quæ pertinent ad salutem directē. de conse. di. 4. nos aut. vbi dñ. q. apud Deum patrinus est fideiussor p. filio. Et vide q. ibi no. per q. Arc. arguit infidelem non posse eē patrini. de quo s. fuit dictū. Io. An. Ex hoc ergo vñ periculosum leuare aliquem de sacro fonte, si est fideiussor apud Deū: quia si ille errat in fide, iste tenetur? Sol. Archi. de conse. dist. 4. ante baptismum. dicit q. quātum ad modernum tps, non est ita periculosum: quia parentes pueri Christiani sunt. Et satis probabiliter pōt estimari, q. eum in fide erudient. Et ēt ab his qbus conuiuet fidem addiscet: secus aut erat in primitiua ecclesia, vbi pueri cū infidelibus conuersabantur, & iō diligentior cura adhibenda erat a patrino. & similiter ēt esset nunc si parentes pueri essent suspecti de infidelitate, vel si puer inter infideles conuersaturus esset: quia diligentior cura ēt adhibenda a patrino, fm Arch. ¶ Quæro, an cōpaternitas p̄hatur si leuans non respondet? Sol. Archi. dicit q. sic, vt probat iste tex. qui dicit de suscipiente. Vnde ponderat susceptionem, non aut responsionē: & sic vñ esse contra no. per Host. in summa, de mat. §. qualiter p̄hatur. ver. & nunquid. Sed dicit Io. An. q. pro Host. facit, vt sicut in baptizante requiritur verbum, s. de bap. si quis. de conse. dist. 4. prima igitur. & j. q. j. detrahe. sic requiritur ēt in leuante, qui respōdere dēt. de cōse. dist. 4. paruuli. nec sufficit an verē, sed debet dicere, volo, ita q. emissā sit cautio, vt d. c. j. ver. nunc verò. & facit qd ibi no. in glo. hic ergo. Et ex hoc
 12 infertur q. sicut mutus nō pōt baptizare, ita nec puerū tenere, vt d. c. paruuli. nam responsio pertinet ad celebritatem sacramenti. de conse. dist. 4. cum pro paruulis. & c. nihil. sed Arc. dicit q. Hug. recipit illud verbū celebritatē, pro solēnitate, nō p. substantia. Non enim oīa q. dicuntur, vel fiūt in celebratione sacramentorū, sunt de ipsorū substantia. de cōse. dist. 2. vtrum. Substantia aut baptismi est aqua, & forma euangelica. de hoc j. q. j. detrahe. Io. An. Arch. de conse. dist. 4. paruuli. sub dubio fortē tenet q. reqratur vocalis respōsio. Credo q. possent opi. reduci ad concordiam: q. aut leuans nihil respōdet verbis vel signis. & tunc procedat opi. Hosti. Aut nō respōdet verbo, sed signis: & tūc procedat dictum Arc. quia nutu, & signis dñ. quis loqui. facit de spon. cum apud. & no. Io. An. j. de sen. exc. constitutionem. super 3. glo. ¶ Glo. 2. quærit, quid de concubina prius cognita? & sol. In fi. glo. & de hoc no. post Inno. s. c. Martinus. vbi ipse recitat opi. contrarias, nil tamen approbans. Archidia. hic tenet q. non contrahatur per rōnem quā ponit illa gl. in fi. Nec ob. c. contraçto, §. eo. quia loquitur, secundū opi. mulieris, non secundū rei veritatē, vt ibi no. Nec ob. q. affinitas contrahatur in concubinato: quia illud est ex vinculo carnali, quod pōt per carnalia & illicita contrahi. Io. An. Et hanc partem tenet etiam Archidia. in d. c. si quis. hic allegato in glo. ¶ Glo. in ver. cognita. quærit quid si sit cognita post, vel cōtrahatur post, & sol. q. non est matrimonium. Item, quærit an idē sit si leuatur filius alterius ipsorum tm̄, & lo. q. non. Deinde q. rit an sit necesse q. maritus cognoscat postea vxorem, & sol. q. non. ¶ Glo. in verbo, suscipiente. quærit quid de vxore, & solu. ¶ Glo. in verbo, matrē. quærit quid si leuatus non sit filius vxoris, sed mariti tm̄, & sol. ¶ Glo. in verbo, spiritualement. quærit, an ista sit dignior carnali. Itē, quid sit cognatio spiritualis, & sol. ¶ Gl. in verbo, p̄sum. primō colligit ex tex. p̄sonas inter quas p̄hatur cognatio spiritualis. Deinde quærit, an pater spiritualis possit p̄here cum sorore filia spiritualis, & soluit q. sic. Itē, an pater p̄hat cum filia spirituali filij carnalis, & sol. q. sic. ¶ In ea. gl. ibi, vel leuans, vel ipsius vxor prius cognita. Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, filij carnalis. Idem esset e contra. l. filiam carnalem filij spiritualis. Io. An. ¶ Glo. in verbo, & eadem, colligit casus qui includuntur in tex. Deinde quærit an idem sit de receptis ad pœnitentiam, & so. ¶ In ead. glo. ibi, baptizans. idem in vxore eius prius cognita. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Confirmatio frontis inducit spiritualement cognationem, sicut baptisma.
- 2 Seu, dictio, stat declaratiue.
- Et quando debeat exhiberi. nu. 3.
- 4 Maior si vult chrismani, an debeat teneri ab alio.
- 5 Cognatio spiritualis in quibus casibus contrahatur.
- 6 Maritus post cognitionem carnalem vxoris leuauit puerum de sacro fonte, & ita vxor effecta est mater spiritualis pueri, moritur maritus, vxor transit ad secunda vota, ex secundo marito habet filiam, an ista filia possit contrahere cum illo puero.

1 Ex confirmatione. ¶ Confirmatio frōtis inducit spiritualement cognationē, sicut baptisma. h. d. ¶ No. q. confirmatio & frontis chrismatio idē sunt. ¶ No. q. dictio, seu, quandoq; stat declaratiue. ¶ No. arg. q. illud dñ. simile quod habet eundem effectum, quem ha-

bet illud, cui assimilatur. vide glo. extra de prab. non pōt. c. li.
 3 ¶ Quæro, quando debeat exhiberi hæc confirmatio? So. dic. q. post baptismum. de conse. dist. 5. c. j. Et datur ad roborandū, & confirmandum sacramentū. j. dist. c. 2. & de hac 30. q. j. c. 2. & c. dictum. & c. de his. & de conse. dist. 5. c. j. & seq. vsq; ad c. oī die. Io. An. ¶ Sed quæro, an si maior vult chrismani debeat ab alio teneri? So. dic. q. sic: quia accedens ad tale sacramentum, non debet præsumere a seipso habere robur. Vnde ad hoc significandum q. per se stare non pōt, tenetur ab alio. de conse. dist. 4. in cathecismo. cū duobus c. seq. Et hoc idem dixit Tho. vt refert Arch. Io. An. idem posuit Arch. de conse. dist. 5. spūs. ¶ Glo. in verbo, Frontis, quærit de tribus circa hoc sacramentū, & sol. In fi. glo. an locus huius sacramenti sit de substantia? So. dic. q. sic, quia debet fieri in fronte, vt hic patet. & remittit Archi. ad no. de conse. dist. 5. nouissimē. Io. An. ¶ Glo. in verbo, eisdem modis. colligit ex tex. quot modis hæc cognatio inducatur. & sol. ¶ In ea. gl. ibi, confirmantem. & idem de eius vxore cognita. Io. An. in fi. nec reperiuntur plures casus q. dirimāt, vt in c. proxi. Et oēs isti casus pertinent ad paternitatem, & filiationem, aut ad fraternitatem, aut ad compaternitatem. Et in his tribus consistit oīs cognatio spiritualis: non enim habemus auos vel nepotes spirituales. Et vide no. supra eo. ti. super
 5 rubr. & cod. tit. Martinus. in fi. fm Io. An. ¶ Ex isto tex. colliguntur 20. casus in quibus contrahitur spiritualis cognatio, quos etiam enumerat Io. And. in summa quarti libri. Primus, inter baptizatum & leuantem. Secundus, inter baptizatum & filium leuantis. Tertius, inter baptizatum & coniugem leuantis prius cognitam. Quartus, inter parentes leuati & vxorem leuantis prius cognitam. Quintus, inter leuantem & parentes leuati. Sextus, inter baptizatum & baptizantem. Septimus, inter baptizatum & filios baptizantis. Octauus, inter baptizatum & coniugem baptizantis prius cognitam. Nonus, inter parentes baptizati & coniugem baptizantis prius cognitam. Decimus, inter baptizantem & parentes baptizati. Vndecimus, inter cōfirmatū & leuatē. Duodecimus, inter cōfirmatū & leuatē filios. Tertiusdecimus, inter p̄firmatū, & vxorē leuatē prius cognitā. Quartusdecimus, inter parentes confirmati & coniugē leuatē prius cognitā. Quintusdecimus, inter leuantē & parentes leuati in confirmatione. Sexusdecimus, inter confirmatū & confirmantē. Decimusseptimus, inter confirmatū, & filios cōfirmantis. Decimusoctauus, inter confirmatū & coniugē confirmantis prius cognitam. Decimusnonus, inter parentes confirmati & coniugē cōfirmantis prius cognitā. Vigessimus, inter confirmantē & parentes confirmati. Et per parentes intellige, patrem & matrem tm̄. Isti casus colliguntur ex isto tex. & ex c. Martinus. & c. fi. §. eo. tit. ¶ Sed vidi dubitari: maritus post cognitionē carnalem vxoris leuauit puerū de sacro fonte, ita q. vxor est effecta mater spūalis illius, vt hic patet. Deinde moritur maritus, ista transit ad secunda vota, & ex secundo marito hēt filiā: an ista possit p̄here cū illo puero. Do. meus Anto. de But. q. one pendente corā me in epātu Bonon. fuit consultus, qui respōdit, non tamē per viā cōsulti siue cōsiliij deliberati. Et dicebat q. videbatur q. non: quia iste erat vnus ex filiis, per quē est deuentū ad cōpaternitatē, & maritus cōcauit vxori hanc cōpaternitatē, vt hic patet. Vnde negari nō pōt, ipsam matrē spūalē leuati. Sed p̄rium sibi videbatur: q. hæc phibitio est exorbitas: & hic casus nō reperitur exp̄ssus, & solū reperitur phibitio in cōiuge leuatē, inquantū p̄here veller cū patre leuati, vel parente. Vnde non debet addi iste casus, licet sit eadem rō: q. sufficit q. nō reperitur exp̄ssus. 30. q. 3. c. j. de spō. cū apud. Et iste casus nō reperitur exp̄ssus per scribētes, nec per summissas, & pōt esse rō: quia hæc non est directā compaternitas, sed indirecta & media, quia medio marito p̄cta extendatur, ergo hæc indirecta ad paternitatē & filiationē, sed nō ad fraternitatem, fm eum. Ego dicebam p̄rium, quia satis est in iure exp̄ssum saltē sub regula generali, videlicet, q. filij duorū cōpatrum per quorū alterū est deuentū ad cōpaternitatē non possint p̄here, vt patet §. eo. c. j. & c. super eo. Sed negari nō pōt quin ista sit filia carnalis matris spūalis, ex quo ista erat mater spūalis medio marito: & sufficit q. casus reperitur in genere, vt no. gl. in c. fi. §. eo. tit. Itē de isto vñ casus in c. tua nos, §. cod. tit. vbi dicit tex. fm verā lec. ibi per Io. An. expositam, q. quis nō pōt p̄here matrimonium cum filia patris cōpatris, vel cōmatris suæ. i. cū sorore sua spūali, & sic patet per alternatiuā ibi positam q. phibitio habet locum etiam si sit natus filius carnalis ex altero ipsorū leuatū, cum dicat, cōpatris vel cōmatris, & sic præsupponit, quod sit natus ex altero tantum.

S V M M A R I V M.

- 1 Baptismus est fundamentum aliorum sacramentorum.
- 2 Quod vix sit, dicitur tamen fieri.
- 3 Rei appellatione quid continentur.

4. *Matrimonium contractum ante cathecismum, an dissoluatur per superuenientiam impedimenti.*

5. *Cathecismus unde dicatur.*

Er cathecismus. ¶ Gl. j. summat, & ponit dictū quod secundū probat ibi, Et ex prædecessoris. Tertiū illud determinat ibi, Per illam. ¶ No. j. q. cathecismus debet precedere baptismum. ¶ No. q. baptismus est fundamentum aliorum sacramentorum. concor. sunt in glo. ¶ No. q. illud dicitur evidenter pbari, qd colligitur ex determinatione iuris. ¶ No. q. illud qd vix fit, tamendū fieri. ¶ No. q. licet actus fiat contra prohibitionem legis, non tamen post factum retractatur: & sic patet qd multa fieri prohibentur, quæ tamen facta tenent. ad hoc de regu. ad Apostolicam. ¶ Quid contineatur appellatione rei? Sol. Archi. remittit ad no. per se. 40. dist. ante oia. vbi posuit qualiter istud nomen multis modis sumitur. 4. Io. An. ¶ Quid de matrimonio contracto ante cathecismū, an dissoluatur per superuenientiam istius impedimenti? Solutio, qd non. Et ideo de illo hic non expressit: quia non esset dubium etiā si esset cognatio per baptismum, s. co. ri. si vir. Ioan. And. ¶ Glo. j. in ver. cathecismus. querit, unde dicatur cathecismus? & Io. In fi. glo. & fm Hug. cathecizare Græcè, idem est, qd adiurare Latine. sicut de exorcismis dicitur, qd in eis fit adiuratio. de conse. dist. 4. paruuli. & c. sicut nostris. Io. An. ¶ Glo. 2. alleg. concor. ad tex. In fi. glo. Arch. alle. de conse. dist. 4. in cathecismo. & idem probatur secundū vnam lectionem. 30. q. 4. c. 3. ibi, Christianitatis. Nam & Christiana dicitur mulier cathecizata. 28. q. j. caue. Io. An. ¶ Glo. in ver. res. exponit tex. ¶ Glo. in verbo, existit. alle. concor. de isto verbo, vix. In fi. glo. de hoc. 94. dist. miratus. in prin. & 12. q. 2. hoc ius. iuxta finē, sic ponitur. 19. di. in memoriam. in prin. de cle. non resi. conquerente. & sic ponitur difficulter, s. de dolo, & contu. veritatis. ver. tandem. & ponit Archidiaconus versus,

Vult remouere ferē, iuxta verbum retinere.

Et vt dicit hanc significationem non recipit hæc dictio in perpetuo & absolute prohibitis. ff. de assig. li. l. fi. ibi, vix potest. i. nūq. potest. ff. ad Velle. tutor. vbi ponitur vix p. impossibili. ff. de ver. si. alienationis. circa prin. & ff. de le. 3. si iure. Et vide qd de verbo difficile. no. de testibus, presentium. in vl. gl. ultra medium.

S V M M A R I V M.

1. *Vnus tantum debet interuenire in leuatione infantis.*

2. *Compaternitas contrahitur ex accessu ad leuandum de sacro fonte.*

3. *Leuans debet interuenire in confirmatione, sicut in baptismo, & nu. 4.*

5. *Leuans si non tangit puerum, sed linteum, quo est inuolutus, an contrahat compaternitatem.*

6. *Compaternitas an contrahatur inter ipsos leuantes.*

Vamuis. ¶ Gl. non summat. Potest sic summari. Vnus tamen interuenire debet in leuatione infantis de sacro fonte, vel chrismatione frōtis: tamen si plures interueniant cognationē phunt spiritualē: ex alijs sacramentis cognatio non contrahitur. h. d. Et sunt tria dicta. secundū ibi, De confirmatione. tertium ibi, Ex datione. ¶ No. j. q. vnus tamen debet interuenire in leuatione baptismi, & q. mulier potest leuare infantem. ¶ No. q. cōpater-nitas contrahitur ex accessu ad leuandum de fonte sacro: & sic vñ quod per alium fieri nō possit, de quo supra eo. c. j. ¶ No. ar. q. in baptismo adulti non est necesse qd interueniat leuans, quod probat tex. qui dicit infantem. ergo a p̄rio sensu, secus in adulto. vide glo. de conse. dist. 4. paruuli. ¶ No. q. licet prohibeatur actus a iure: tamen factus tenet. ad hoc supra ca. proxi. ¶ No. q. in confirmatione debet interuenire leuans, sicut in baptismo. ¶ No. regulam, qd ex datione aliorū sacramentorum non contrahitur cognatio aliquod impedimentū producens ad matrimonium impediendum, vel dirimendum. ¶ Oppō. q. mulier non possit leuare puerum de sacro fonte: quia est inhabilis ad cognationem phendam, cum non possit adoptare. Insti. de adop. s. foemina? So. quædam est cognatio legalis, quæ fit per adoptionem: & istam phere non potest, vt in d̄rio, & C. de adop. mulierem. & no. 54. dist. Hismael. Quædam est cognatio spiritualis, & tunc potest, vt hic etiā actiue phendo: quia non est d̄ria in sexu quo ad hoc. ad idem supra eo. veniens. & de differentijs & conuenientijs sexuū plenē in Spe. de procu. s. j. Ioan. An. dicit Lap. Abb. q. ibi ponit Spe. 37. casus quibus p̄dō mulierū est deterior q̄ maritum. & 11. in quibus est melior, & 13. in quibus conueniunt mares & mulieres. & ipse hic illis, 37. addit vnū. 20. q. 2. statuimus. vbi dicit qd mulier nō potest monachā velare: & aliū casum addit per c. j. de sta. reg. s. eo. lib. vbi no. q. abbatissa non potest visitare propria loca sibi subiecta, fm Lap. ¶ Oppō. si. rex. quia ē in collatione aliorum sacramentorum phatur cognatio spiritualis, quia recepta ad p̄niam d̄r filia spiritualis. 30. q. j. oēs. So. dic. qd illud est verū: sed non phitur talis quæ impediatur vel dirimatur matrimoniū. Vnde ad tex. hic dum

dicat qd non oritur cognatio quæ impediatur & c. subaudi. i. talis cognatio quæ impediatur & c. sed bene aliqua cognatio phitur, fm Io. An. ¶ Quid de adulto, an plures debeant interuenire? So. Io. An. tenet qd non, & sic extēdit ēt istum tex. ad auditum, fm eum. Habes ergo, fm hæc quod in baptismo adulti requiritur leuans. Sed cōtra hoc facit: quia parrinus vñ requiritur solum in baptismo paruulorū: quia cum requiratur respōsio qd abrenunciet Satanæ, & qd credat, & paruuli hæc facere non pnt: iō requiritur qd parrinus pro eo hoc faciat, vt dicit tex. in c. cum pro paruulis. & c. paruuli. de cōse. dist. 4. Sed quando baptizatur adultus debet respondere per se, vt patet ea. dist. j. igitur. & quod ibi no. Si ergo ista est causa quare in paruulis requiritur parrinus, ergo secus in adultis. & pro hoc facit iste tex. qui dicit infantem. In p̄riū facit qd fuit no. s. eo. ca. j. de chrismate in fronte. & isto casu ēt si sit adultus debeat interuenire leuans ad significandum qd per se stare non posset ita. Sic etiam de baptismo, quia non potest a seipso quis esse firmus in fide. Item, ēt alia rōne interuenit leuans in baptismo, quia semper dēt eum admonere, vt sit firmus in fide, vt dicit tex. de conse. dist. 3. nos autē. & ibi Arc. assignat aliam rōnem dicens, qd presbyter baptizās tenetur oēs per se baptizatos instruere: & qd multis impeditus non potest cōmitti curæ patrini leuatis: & sic patet qd ista est alia causa, quare requiritur leuans in baptismo: ergo cū cōcludat ēt in adultis in tali baptismo debet interuenire, & istud puto verius. ¶ Quid si leuans non tangit puerū, sed linteum, quo est inuolutus: an phat compaternitatē? Sol. Archid. tenet qd sic, fm Hug. bene probat hic tex. qui dicit accesserunt. & sic non requirit solum tactum pueri. Io. An. Idem ponit Arch. 30. q. 4. c. fi. vbi dicit hoc esse verum si in linteo tenetur puer, dum baptizatur. ¶ Quid, an compaternitas phatur inter ipsos leuantes? So. dic. quod non, sed phitur cum suscepto & parentibus suscepti, non inter ipsos suscipientes. de quo vide no. post Inno. & Host. c. Martinus. & idem hic Io. Mo. & Archi. fm Io. An. vide glo. & ibi Arch. super tex. 30. q. 4. c. fi. ¶ Glo. j. querit, an in tribus sacramentis debeat semper interuenire eadem p̄sona leuans? & sol. ¶ Glo. in ver. instituta. alleg. concor. deinde querit de ratione, & sol. Format contrarium, & pro solutione remittit. In fi. glo. ibi soluitur quod non semper adoptiuus, & spirituales filij adæquantur, quo ad prohibitionem matrimonij. ¶ Glo. in ver. contrahitur. exponit tex. & colligit no. In fi. glo. tamen tales peccant contra facientes: quia faciunt contra prohibitionem illius canonis, non plures, & istius decre. fm Arch. sed putat Io. An. qd ibi consuetudo non resistit: & fortius si assistit, quod ista sit leuis culpa, & sic leuiter indulgenda. Io. An. ¶ Glo. in ver. idem, declarat tex. ¶ Glo. fi. exemplificat tex. & assignat rationem. ¶ In ea. glo. ibi, baptismo. & sub isto includitur cathecismus: qui etiam per se nō est de septem sacramentis. Io. An. In fi. glo. & curiosus de his sacramentis, videat quæ scripsit Tho. 4. sen. 42. dist. in 2. ar. j. q. Ioan. And.

FINIS LIBRI QVARTI.

INCIPIT LIBER QVINTVS.

De accusationibus, inquisitionibus, & denunciationibus. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1. *Cause criminales delegantur de iure canonico.*

2. *Confessio in criminali includit probationem, etiam quo ad pœnæ impositionem.*

3. *In inquisitione requiritur præambulum.*

4. *Confessio quare præiudicat.*

5. *Renocare an quis possit suam confessionem.*

6. *Episcopus est confessus se promississe centum Petro, vt eum de morte patris sui non accusaret, an ex tali confessione sit deponendus.*

7. *Episcopus an sit deponendus si sit probata infamia de graui crimine contra eum.*

Et quid si infamia superueniat pendente negotio. nu. 8.

9. *Frustra, verbum, quid importet.*

Est quā. ¶ Glo. non summat. Potest sic summari. Ex confessione coram delegato inquirente super certis criminibus deputato facta punitur confitens, licet dicat se prius diffamatū fuisse, vel inquisitionis capitula non habuisse. hoc dicit. Et tollit duas exceptiones inquisiti qui confessus est crimen. Secunda ibi, Vel quod. ¶ No. quod de iure canonico causæ criminales delegantur. ad hoc supra ne cleri. vel mona. c. fi. eodem libro. ¶ No. quod confessio in criminali includit probationem etiam quo ad pœnæ impositionem, licet ordo iudiciarius non fuit

Geminianus super Sexto Decretalium.

fuit observatus, & sic patet qd confessio non laeditur ex inutili
a instantia iudicij, vel ex amissione ordinis iudicarij, vide In-
3 no. in c. qualiter, el. 2. §. e. & tex. in c. fi. de resti. spol. ¶ No. vñ
 prambulū requisitum ad inquisitionem, vt videlicet primo
b discutatur super infamia b. ad hoc §. eo. tit. qualiter. el. 2. & c.
 inquisitionis. §. ad hęc. & c. licet Hely. de symo. cum si. ¶ No. qd
c copia capitulorum inquisitionis debet tradi inquisito an-
 teq̄ iudex incipiat inquirere de veritate criminis. de quo §. eo.
 qualiter. 2. §. debet. ¶ No. qd quādo aliqua prambula sunt or-
 dinata ad finem obtinendum, si habemus finem non curamus
 de prambulis, quando prambula non sunt de substantia actus.
 ¶ Quāro, quid si cōmittatur inquisitio criminū super nō cer-
 tis, an idē sit qd hic dī? So. dic, qd sic, quia idē esset ex quo cōsta-
 ret de confessione. Nec ob. iste tex. qui dicit, super certis, quia
 idem esset super incertis, quā ad hunc casum: vnde debet sub-
 audiri maximē, & idem esset si de vno crimine tractaretur, fm
 Io. An. ¶ Quāro, an tex. procedat in inquisitore dato ab ordi-
 nario? So. dic, qd sic, §. eo. lib. de of. vic. licet. fm Arch. Io. And.
4 ¶ Quāro de rōne dec. quare confessio p̄iudicat? So. dic, quia
 crimen per confessionem est factū notoriū, §. de coha. cle. c. fi.
 & quia stultē fecit, crederetur sibi in p̄iudiciū. 13. q. 2. in princ.
5 Io. An. ¶ Quāro, an iste possit reuocare istā confessionē? So.
 Arc. remittit ad c. ex literis. de diuor. in gl. sed nunquid. & 2. q.
 3. si quis iratus. & ad no. per Inn. de elec. per inquisitionē. per q̄
d tenet qd si deliberatē confessus est, non possit: si ex calore ira-
 cundia, possit. Io. An. ¶ Sed pone qd Ep̄s est confessus se pro-
 misisse centū Petro, vt eū de morte patris sui non accusaret, an
 ex tali confessione sit deponendus? So. Io. Mo. posuit hic istam
 qōnem in addi. post apparatū, que forte sibi accidit de facto. &
 arguit primū qd sic, per l. qm. ff. de his qui no. infam. & l. j. §. qui
 furti. ff. de iure fis. canonizata. 2. q. 3. preuicator. in p̄rium al-
 le. §. de coll. in tm. vbi nō solum de corruptione & collusionē,
 sed de propositis, & alijs mandatur inquiri: & sic per hoc non
e vñ crimen confessus ē. Sed ad aliud respōdetur quod loquitur
 de corruptione testis & corruptione iudicis, non aut partis, p-
 ut loquitur qō nostra: sed primum & secundū semper fuit illi-
 citum. C. de pen. authē. sed nouo. de simo. nemo. de test. inti-
 mauit. de test. cog. peruenit. & ca. fi. collusio etiā pōt fieri sine
 precio, sine quo non fit transactio. ff. de transact. l. j. Item alleg.
 C. ad Turpil. l. quis. nā licet in ciuilibus duplici via possit agi,
 vt no. ff. de cōd. cau. da. l. si quis accepto. secus in criminalibus
 quā fortius tolluntur per pactū. ff. de pac. si tibi. 10. §. quādam
 pactio. ergo quā ipso iure tollit accusationē, eius p̄rium ope-
 rari non poterit. ar. ff. de adimen. le. l. legata inutiliter. Itē facit
 2. q. 3. Paulum. & c. seq. vbi delator corruptus punitur: sed de
 lato corrupēti ignoscitur. ff. de bo. eorū qui sibi mor. l. j. Itē,
 si sim canonicē electus, vel habeā ius ad rē si datur aliquid im-
 pugnatori de cōscientia mea, licet turbata, symonia est. de sy-
 mo. Mattheus. & c. sicut tuis. & est rō: quia non est tendēdum
 ad finem bonum per mala media. j. qō. j. non est putanda. sed si
 ius habeo in re, & possidēo, non est symonia, si do pecuniā
 molestandi, vt desinat: de simo. dilectus. j. vnde in dubio genus
 probatum non oberit, cum vnus casus obest, & alter non, §. de
 proba. in præsencia. & no. in simili, §. eo. cum dilecti. & §. de re.
 iur. estore. non sic si quālibet species ad idem tenderet. ff. de
 peti. hered. item veniunt. §. a quo. Ipse refert quosdam dicere
 quod l. qm. allegata in principio, non ob. quia loquitur de pa-
 cto in iudicio habito, qd est magis suspectum pacto habito ex-
 tra iudiciū: cum metu iudiciorum plerūq; deueniatur ad
 pacta, & pactum iudiciale fortius obligat q̄ extraiudiciale. ar.
 ff. de positi. l. Publia. §. Titius. de interro. act. l. j. in fi. ff. de con-
 fes. certum. §. si quis vtrūq; tamen pactum ligat, §. de excē. pl.
 q̄ sit graue. C. de interdi. matri. inter pupil. l. tutor. tamen con-
 fessio extra iudiciū facta nō infamat infamia iuris, qd tamē fa-
 cit trāfactio, vt in dictis iuribus no. Alij dicunt, fm eum qd aut
 per pactum agitur, vt ab accusatione recedatur, vt sic nihil re-
 maneat de viribus accusationis. d. l. quis. & d. §. qdam. Aut sup
 crimen sit pactum: & tunc procedat l. qm. ipse vero concludit
 qd attenta persona Ep̄i poena sanguinis imponenda non est. ff.
 ad l. Cor. de fca. l. j. in fi. & sic transigere obest. Vnde distingui-
 tur, qd aut res est integra: & tunc licet vexationē redimere. ff. ad
 Turpil. l. mulier. & l. seq. & probatū est. Aut res nō est integra,
 & transactio vel pactū cōiunctionis facit, qd transigi p̄sumitur
 timore accusationis imminētis. ar. ff. de bo. dā. l. j. §. i. audis. &
 C. ad Turpil. l. j. & C. de trāfac. l. trāfigere. Io. An. Sed dicit do.
 Io. de Imo. qd hęc distinctio vñ tm̄ respicit penā Turpiliani, in
 quā qs vno casu incidit re. si nō integra delictū, & altero nō
 re integra delictū. & quatenus respicit personā accusantis,
 non accusati, de quo querimus: iō indistinctē vñ qd cū crimen
 sit tale in quo nō licet transigi, qd trāfactio facit illū accusatū,
f vel qui poterat accusari videri p̄ confesso, iuxta no. in l. trā-
7 figere. C. de transa. per glo. & Doct. secundum eum. ¶ Quid

si sit probata infamia contra Ep̄m de graui crimine, an sit ex
 hoc deponendus? So. fm Io. Mo. si est infamia facti, dicendum
 est qd non, §. de test. tam literis. vbi de hoc no. Si verō sit infam-
8 ia iuris, vel probetur factum: tunc secus. C. de decurio. l. in-
 famia. lib. 10. C. de dig. l. iudices. lib. 12. fm Io. An. ¶ Sed, quid
 si infamia facti superueniat negocio pendente, an Ep̄s possit
 suspendi ab administratione tēporalium & spiritualium? Sol.
 dicit Io. Mo. qd non regulariter, vt no. §. de purg. ca. c. 2. & c. in-
 ter. licet ex crimine symonię & dilapidationis, secus inuenia-
 tur, §. de symo. accusatus. & c. licet Hely. §. qd verō, §. c. in-
 sitiōis. §. fi. & §. de off. de venerabili. no. & habetur expressum
 2. q. 3. qd ca. & 15. q. 5. psbyter. Vbi tamē eēt delicti enormitas
 vel scandalum, possit fieri dicta suspensio. 2. q. 5. presbyter si a
9 plebe. Io. An. ¶ Quāro, quid importet verbū, frustra? Sol. dic,
 qd est aduerbiū qualitatis, & sonat quasi in vanū, & incassum,
 vel sine effectu: vnde dī quis frustratus spe vel intentione sua.
 de vo. magna. post princi. & quasi euacuatus, illusus, vel dece-
 ptus, & scribitur per, r, in prima & secunda syllaba. sed frustra
 pluralis numeri non habet, r, in secūda syllaba, vt frustra, & sūt
 particule rerum, panis, carnis, casei, & similiū, q̄ a fractura pro-
 ueniūt. & aduerbiū frustatim, idē qd diuisim, vel particula-
 tim. Io. An. ¶ Quāro, quare tex. dixerit eo p̄textu. Sol. dic, qd in
 alio capite possit impugnari, puta eius falsitate vel errore il-
 lius probanti. ¶ Item, possit sic exponi confessio qd non peri-
 meretur. c. cum dilecti. Io. And. ¶ Glo. in ver. confessus. querit
 de rōne tex. & sol. in fi. gl. de reuocatione confessionis dictum
 fuit in tex. Io. An. ¶ Glo. in verbo, iustitia. querit, quid sit iusti-
 tia, & iō. in fi. glo. Archid. alle. 2. q. 3. §. notandum. de poe. dist. j.
 mensuram. Io. An. ¶ Glo. si recita per contrarium de opi. Hof.
 in c. qualiter, §. eo. gl. so. in fi. & in prin. ostendit qd remedium
 iste habeat. In fi. gl. dic vt ibi no. in fi. 4. gl. Sed contra prædicta
 opposit Archi. quia cum infamia habeatur loco accusatoris,
 vt in d. decre. qualiter. quā debet peruenire apud graues & bo-
 nos, ita qd sæpē clamor ascendat, vt ibi, & in c. cum oporteat.
 de simo. licet Hely. vñ qd ex quo accusator verus, vel fictus non
 fuerit in iudicio etiam confessus non habēs accusatorem pu-
 niri non deberet. ff. de mune. & hono. l. rescripto. §. si quis. 2.
 q. j. de manifesta. 23. q. 4. si quis potestatem. Nec obst. qd sit ma-
 nifesta eorum reprehensio: quia etiam in tali oportet ordinem
 per iudices obseruari. 11. q. 3. eorum qui. in fi. sed de ordine est
 qd legitimus accusator verus, vel fictus sit in iudicio, supra eo.
 c. j. 23. dist. illud. §. q. 5. relatum. in fi. sed qd capitula dētur in-
 sito, vt d. §. debet. ergo processus hoc prætermisso non valet.
 Sed ipse Arch. respondet ad primum: illud regulariter verum,
 sed fallit in casibus notatis §. vt eccle. benef. c. j. in prin. & 2.
 q. j. de manifesta. Item locum habet in occultis, secus in noto-
h rijs, vt 2. q. j. quā Lotharius. & c. de manifesta. & supra de iur.
 reiu. ad nostram. 2. Cum ergo ista in iudicio fuerint notoria,
 poterit ferri sententia. 2. q. j. scelus. quod secundū eum loqui-
 tur isto casu, & remittit de purga. ca. c. pen. in glo. antepe. ¶ Ad
 secundum de ordine dicunt ipsi & Io. Mo. duplicem esse iuris
 ordinem, vt no. 2. q. j. in summa. & in d. decre. pen. in 4. gl. Vnus
 qui est de necessitate vel substantia, & ille omissus vitiat. 2. q. 6.
 sententia. de rescrip. cum dilecta. vbi de hoc. Alius qui est or-
 do congruitatis, & non de substantia, & ille non vitiat parte
 tacente resistens, tamen posset appellare, ita procedat hic, &
 de resti. spol. c. j. C. de rei vend. ordinarij. vnde in hoc resident
 qd iste ordo in ambobus membris hic positus, & infra c. proxi.
 vt ibi no. in vlti. glo. est de necessitate, vel de substantia parte
 petente capitula, vel excipiente, vel negante se infamatam:
 sed parte tacente dicitur congruitatis, vel non de substantia,
 vt hic, & infra ca. proxi. & est simile quod no. 16. q. 4. vxor soc-
 licis, & no. de lib. ob. c. j. glo. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Ordinis iudicarij. Adde Ang. conf. 27. & 297. Abb. conf. 16. Ber.
- b ¶ Infamia. Adde, an valeat inquisitio non præcedente infamia. Fulg. conf. 154.
Cxp. conf. 67. & vide Old. conf. 278.
- c ¶ Copia. Adde Cxp. conf. 68. & 65. Alex. conf. 46. 3. lib.
- d ¶ Calore iracundia. Adde do. Car. conf. 101. Ro. conf. 381. Ber.
- e ¶ Confessus. Extraiudicialis confessio non præiudicat, fallit sex modis. vide d.
Feli. in c. de hoc. supra de symonia.
- f ¶ Pro confesso. Adde Pau. de Cast. conf. 109. in primo impresis.
- g ¶ Quid si. De depositione Episcopi & discussione causæ criminalis in eius per-
sona, vide do. Feli. in c. non potest. de re iud. in prin. cum seq.
- h ¶ Notorijs. Adde an ordo iudicarius requiratur in notorijs, Fran. de Are.
conf. 164.

S V M M A R I V M.

- 1 Processus factus parte tacente valet, licet de iure debeat seruari certa forma.
- 2 Inquisitio infamiae, non est de substantia inquisitionis.
- 3 Probatio facta in iudicio minus le. iurimē agitato, est sufficiens ad senten-
tiam proferendam, quando defectus non est circa substantia iudicij.
- 4 Procedi an simul possit super infamia & veritate delicti.

- 3 Papa si committat inquisitionem, an debeat inquiri super infamia.
- 6 Infamia ut oriatur ex verbis dilatorijs quæ requirantur.
- 7 Testes qui deponunt super infamia, quales esse debeant.
- 8 Testes qualiter debeant deponere aliquem esse infamatum.
- Et qualiter debeant assignare causam scientiæ. nu. 9.
- 10 Taciturnitas partium in iudicio, quid operetur.

Is cui. ¶ Glo. j. summat. Io. An. sic summat. Val. let inquisitio facta super veritate criminis omiſſa inquisitione infamiæ, reus pſens tacuit. h. d. Et quia breue non diuiditur. ¶ ¶ No. q. licet de iure certa forma debeat ſeruari in procedendo, ſi tamen non ſeruatur, & pars tenet, valet proceſſus. de quo ſ. c. proxi. ſuper glo. fi. ¶ ¶ No. q. inquisitio infamiæ non de ſubſtantia inquisitionis. de quo ſ. c. proxi. ¶ ¶ No. q. probatio facta in iudicio minus legitimè agitato, eſt ſufficiens ad ſententiam proferendam quando defectus non eſt circa ſubſtantialia iudicij. ad hoc cle. conſtitutionem. de ele. in fi. ¶ ¶ Quæro, de rōne huius c. & præcedentis. Sol. dic. ſm Io. Mo. q. utrobique fuit renunciatum proceſſui, qui penitus præmitti debuiffet, ſi petitus fuiſſet. Io. An. ¶ ¶ Quæro, an ſimul poſſit procedi ſuper infamia, & veritate delicti? Sol. dic. q. non: ſed prius debuiffet præmittere inquisitionem infamiæ iuxta diſtinctionem primæ glo. ad hoc de iudi. exhibita. Io. An. ¶ ¶ Quid ſi in terminis iſtis non fuerint tradita capitula, nec fuit exceptum, an idem ſit? Solu. dic. q. ſic pp. identitatem rōnis, ut ſ. proxi. Io. An. ¶ ¶ Glo. j. recita per prium, q. ſi eſt cōmiſſa inquisitio et ſi pars opponat, non ſit neceſſaria inquisitio infamiæ. ar. 2. q. 5. omnibus. gl. ſo. diſtinguendo duo membra: deinde querit, & de rōne remittit. In ſi. gl. tangit duo principaliter. ¶ Primum, an ſi Papa cōmittat inquisitionem, debeat inquiri ſuper infamia: & diſtinguit duplicem modum cōmittendi, an ex officio, an ad inſtantiam alterius. Primum membrum glo. intellige verum quando cōmittit ex officio, aſſerendo illū infamatum: ſecus autē eſſet ſimpliciter narrando hoc diceret. ſuper quo vide no. ſupra eo. cum oporteat. ſuper verbo, famam ipſius. per quod deciderit hic Io. An. plura no. hic per Arch. Secundū membrum glo. procedit etiā ſi dicatur multorū relatione percepimus. ſm Tan. Sed Io. Mo. contra, ut no. in d. c. cum oporteat. ſuper verbo, famā ipſius. Sed dicit Io. And. q. pro Io. facit. 27. q. 2. multorum ponderato principio & fine. ver. ſi ergo. Sed dicit Arch. q. cum ibi ageretur de veritate carnalis matrimonij, ſufficit q. conſtet de matrimonio & adiacētibus, nec expedit ibi de fama inquiri, ſed de veritate tñ, quare non tangit caſum iſtum, ſm eum. Io. And. in d. c. cum oporteat. reducit opin. ad concor. q. aut Papa narratiuè loquitur in literis cōmiſſorijs, & procedat opi. Tan. aut loquitur aſſertiuè, & tunc procedat opi. Io. Mo. ad qd alleg. j. de priuil. ſi Papa. & cle. j. de proba. Rationem autē, quare quando Papa ſcribit ad petitionem alterius requiratur inquisitio infamiæ aſſignata. Io. Mo. ſ. c. proxi. quia Papa ſcribendo ad petitionem partis, ſeruaffe intelligitur oēs deſenſiones reo. & nolle iuris ordinē corrumpere. C. de inoffi. teſta. l. ſi quādo. & ſ. de ele. eccleſia. 2. §. deniq. & idem Goſ. in ſum. huius tit. §. in ſumma notandū. & facit ſ. de of. dele. ex parte. 2. ſm Io. An. Sed dubium glo. tenet Arch. hic qd placuit Io. An. in d. c. j. in gl. q. ſi. ſm Io. An. ¶ Tra. ctat et hic Arch. an Epſ ex ſola ſuſpicionem poſſit inquirere cōtra ſubditum. & ponit id quod no. ſ. de offi. ord. ex parte. ſuper glo. fi. Io. An. Tra. ctat etiā Arch. hic multa quæ poſuit hic Inn. ſ. eo. cum oporteat. pp. quæ dicit hic Io. An. & recitat finaliter quatuor dubia principaliter. ¶ Primum, quæ requirantur quo ad hoc ut ex verbis delatoris oriatur infamia. Secundū quales debent eſſe teſtes quæ deponunt ſuper infamia. Tertium qualiter teſtes debeant deponere illum eſſe infamatum. Quartum qualiter cauſam ſcientiæ debeant aſſignare. ad primum dicit b q. ad hoc ut ex verbis delatoris oriatur infamia, oportet, q. redigantur in ſcriptis: ſuper quo remittit Io. An. ad no. in c. cum oporteat. ſuper verbo, n. ſubito. ver. nota q. ad hoc. & ultra illa quæ ibi ſcribuntur multū ponderabat Inn. an infamia ortum habuiſſet ex ſententia vel interlocutione iudicis, vel ex dicto parentis, vel patroni, vel ſimilium, vel perſone authenticæ. C. ex quib. cau. infa. irrog. l. interlocutio. & l. ea quæ. & l. verbum. de elec. ſuper eo. de teſt. teſtimonium. ¶ Ad ſecundum dicit, q. teſtes qui producantur ad probandum infamiam debent eſſe perſonæ probatæ. 2. q. 7. criminationes. & c. ſi quis ipſo ſufficit tamen q. in eis non ſit cauſa impuſſionis, ſ. de teſt. tam literis. nec eſt vis, an ſit clerici, vel laici, vel mulieres, in criminib. non periculofis. de periculofis remittit ad decre. qualiter. c. ti. ¶ Ad tertium dicit, q. cum infamia venit probanda per teſtes ſiue ad acquisitionem faciendam, ſiue ut a dignitate repellatur, ſiue ob aliā cām, teſtes debent dicere eū apud ſuū Epſm infamatum, vel ſuſpicioſum de tali crimine, vel incredulū pp. tale crimen, de quo illum hēt ſuſpectū. & idem ſi talis eſſet. vel reputaretur apud ſuos conſacerdotes, vel apud bonos & graues & iuſtos

homines de plebe ſua quā regit, vel in qua conuerſatur. 2. q. 5. oībus. vel apud plebē non habita diſtinctione bonorū & malorū ea. q. ſ. presbyter. ¶ Ad quartū dicit, q. dēt reddere cām ſcientiæ talē, vel ſimilē: ſcio q. Epſ habet eum ſuſpectū de tali fornicatione, quia de tali cognitione pmiſſa in ſcriptis prohibuit ei ne cōuerſaretur cū illa vel præſens fui vbi Epſ ſcripſit, q. de hoc mandaret ſibi inquisitionem fieri: vel pſens fui vbi ſine ſcriptura fecit inhibitionē pdictā. ar. C. ex qui. cau. infa. irrog. l. verbum. ff. eo. ti. l. ob hæc verba. in auth. ut liceat mat. & auie. §. j. nec vñ ſufficiens cauſa ſi dicat, audiui ab eo q. illū ſuſpectū hēt, niſi ex pcedenti cā, & cū ſolennitate hoc diceret. C. de non nume. l. generaliter. Si autē deponunt de infamia apud conſacerdotes, vel prebē. tunc reddet teſtis cām teſtimonij ſic: quia ſup hoc ſcripſerunt Pape, vel alteri ſuperiori. ar. in auth. ut iudi. ſine quoquo ſuf. §. ſi quis aut pter. & §. neceſſitate. & in Auth. ut nulli iud. §. & hoc inter. Sed erit ſufficiens cā ſi dicat ſe ſcire infamiā, quia tñ eſt ſcandalū, & rumor, q. vix tollerari pōt & quod ex eo factū redditur quaſi manifeſtū. eod. tit. qualiter. Sed melior eſt cā ſi dicat q. populus per iuramentū interrogatus reſpondit illū apud eos de illo crimine eſſe ſuſpectū. de purg. ca. c. 2. Sed ut dicit Inn. primum vñ ſufficere, ſed nō eēt ſufficiens cā ſi diceret cōem eſſe infamiam, & vocā, niſi diceret de ſcandalo, vel rumore, vel alijs præmiſſis. & remittit ad alia ibi plenius no. Io. An. ¶ ¶ Gl. in ver. reclamante. recita per contrariū de dicto Hoſt. & ſolue, ut dicit gl. In ſi. glo. no. iſtā gl. q. taciturnitas partiū in iudicio habet vim renūciationis exceptionum delatoriarum competentium. ¶ Glo. fi. recita per prium q. licet pars non opponat non valet iudiciū ex quo non fuit ſeruatus ordo, ut ſ. ut lite non conteſt. per totū. gl. ſo. ¶ In ea. glo. ibi, de ſubſtantia. vide qd fuit dictū ſ. c. pxi. ſup. gl. fi. Io. An. ¶ Sed Io. An. opp. q. non valeant dicta teſtium ex quo non fuit facta inquisitio ſuper infamia, ut eſt caſus, ſ. eo. tit. inquisitionis. §. ad hæc. So. dicit Io. An. q. illud procedit quādo teſtes fuerunt recepti abſente inquisito, vel illo præſente & reclamante: hic autem loquitur, quando inquisito præſente, & non reclamante fuit facta teſtium receptio, ſm Ioan. Andr. ibi, & c.

ADDITIONES.

- a ¶ Super infamia. Adde q. Ful. conſi. tenet q. ſic: & latius poſui in apoſt. meis ad Ang. de Are. in tra. tati maleficiorum. in ver. fama publica præcedente.
- b ¶ Ad primum dicit. Adde unde infamia ortum habere debeat Cæp. alle. conſi. & an ſententia interlocutoria infamet per Ro. conſi. 208.
- c ¶ Probatæ. Adde quales debent eſſe teſtes, ut infamia alicuius. Old. conſi. 192.
- d ¶ Ad tertium. Adde qualiter debeat probari infamia alicuius Roma. conſi. 267. Car. conſi. 3. de teſtibus.

De hæreticis.

Rubrica.

SUMMARIUM.

- 1 Quis dicatur hæreticus.
- ¶ Dicit dominus Pet. de Anch. q. pro euidentia totius tituli. p. mittendum eſt quis dicatur hæreticus. & ¶ Arch. tangit j. eo. c. 2. nam ille eſt hæreticus, qui non recipit quatuor concilia, ut l. quicunq. C. eo. tit. cum ſi. & in caſu. 15. diſt. c. de libellis. & c. ſicut. & l. ſeq. & no. 24. q. 3. inter. in glo. vario modo. & Io. And. de hoc no. poſt glo. ſupra eo. firmitſimè. hæreticus autem iudicari non debet, qui errat ſi paratus eſt corrigi. e. diſt. dixit Apoſtolus. j. q. j. hic eſt. vbi de hoc, ſecundum eum.

ADDITIONES.

- a ¶ Dicatur hæreticus. Adde Cal. conſi. 4. & 5. hoc tit.
- SUMMARIUM.
- 1 Episcoporum numerum difficile est congregare pro degradatione clericorum. Et q. talis numerus requiratur. nu. 2. & nu. 5.
- 3 Clericus degradatur pro hæresi.
- 4 Episcopus in degradatione debet conuocare clerum, & personis literatis sue diœcesis.
- 6 Statutum si imponit penam alternatiuam, secundum quod visum fuerit, vel expedierit, erit in optione vel electione iudicis, & non partis, quæ pena imponatur.
- 7 Episcopus, an poſſit habere prælatos, & alios de diœceſi aliena in degradatione.
- 8 Et an hoc poſſit Episcopus confirmatus, & non electus.

Voniam Episcoporum.

¶ Gl. non summat. poſſet ſic ſummati. Propter crimē heretis ſolus Epſ clericos in quibuſcunq. ſaceris ordinibus conſtitutos poterit degradare. h. d. Et præmitti cām iuris noui, quod ſtatuitur ibi, 1 Concedimus. ¶ ¶ No. j. q. difficile eſt congregare numerū episcoporum pro degradatione clericorum. ¶ ¶ No. q. per verbū, concedimus, 2 indulgetur aliquid, qd eſt contra ius cōe. ¶ ¶ No. arg. q. numerus Episcoporum non requiritur in degradatione clericorum exiſtentium in minoribus. vide j. de penis. degradatio. ¶ ¶ No. caſum in quo clericus traditur curiæ ſeculari, alios vide enumeratos

Geminianus super Sexto Decretalium.

3 rator per gl. de iudi. cum non ab homine. ¶ No. q. clericus p
hæresi degradatur, et si non sit tradendus curie seculari, sed tñ
deputandus perpetuo carceri. ¶ No. ar. q. appellatione plato-
4 rñ comprehenduntur abbates. ¶ No. q. Eps in degradatione
debet conuocare clerum & personas literatas suæ diocesis.
5 ¶ Quæro, an indistinctè in alijs criminibus, quādo fit degra-
datio clericorum semper requiratur numerus Epōrū? Sol. di-
cit Arch. q. aut agitur de degradatione, vel depositione cōsti-
tutorum in sacris ab ordine vel officio, & in tali snia ferenda
debent seruari canones, de quibus hic loquitur, & hoc pater j.
de penis. c. 2. in prin. & no. Inn. & Host. de preb. graue. Aut de
causis clericorū inferiorū: & tunc solus Eps poterit audire &
finire, vt ibi, & 15. q. 7. si aut. in fi. Sed tamen non debet excludi
capitulū suum, vt no. hic in gl. si nisi prescripserit, q. solus pos-
set, s. eo. li. de consue. non est. Io. An. ¶ No. q. expressè vult hic
Io. An. q. etiam in arduis valeat consuetudo, quod Eps non re-
quirat suum capitulum, de quo ibi. ¶ Quæro, qualiter suman-
tur hic sacri ordines? Sol. dic, q. strictè vt non includantur mi-
niores. & vide no. 32. dist. in summa. Io. An. ¶ Quæro, quæ per-
sonæ hic includantur sub isto ver. religiosi personis. So. dic, q.
includit etiam seculares clericos. 4. dist. deniq. in prin. & j. q. j.
nullus itaq. in fi. fm Arch. & vide j. eo. tit. vt offm. s. verum. Et
per verbum, literatis, includit etiā laicos, vt sunt Doctores, vel
periti in iure canonico, vel ciuili. Io. And. ¶ Quæro, cuius de-
terminationi stetur super istis conuocandis? So. dic, q. Epi de-
bent ferre sniam. Io. An. ¶ No. fm Lap. Abb. de ista dictione,
a prout videbitur, ad quem referatur impersonaliter vel inde-
finitè prolata: & idem si diceretur, prout expedierit: quia ad
iudicem refertur, vt j. eo. tit. vt cōmissi. in prin. fm Lap. Tene
6 menti istud dictū: ¶ quia facit q. si statutum imponit poenam
alternatiuā, fm quod visum fuerit, vel expedierit, erit in optio-
ne vel electione iudicis, & non partis, quæ poena imponatur.
7 ¶ Quæro, an Eps possit habere etiā praelatos & alios de dioc-
cesi aliena? So. iste tex. facit q. non. Contrarium tenet Io. And.
quia non est de substantia, intantū q. non possit mīscere aliquos
de diocesi aliena. Nec ob. iste tex. quia ideo sic dixit pp verbū,
conuocatis, quod præcessit: quia de aliena diocesi vocare nō
tenetur dato fortè quod non abundet peritis in sua diocesi. Itē
non debet vocare de aliena: quia non arctaret vocatio, s. eod.
8 lib. de off. ord. cum Eps. Io. And. ¶ Quæro, an hoc possit Eps
confirmatus, & non consecratus. Sol. dic, q. non, iuxta no. s. de
elec. transmissam. Io. An. ¶ Glo. 2. alle. qui sint illi canones: &
deinde querit, quis numerus requiratur, & so. ¶ In ea. glo. ibi,
sex. intellige gl. q. isti sex debent esse adiuncti ipsi proprio Epō,
fm Io. An. & idem no. j. de pe. c. 2. idem Guil. in Spe. de accu. s.
4. in prin. & ibi circa medium, vide de consue. contraria. ¶ In
ea. glo. ibi, de subdiacono. idem Arch. hic, & j. de penis. c. 2. in
prin. & Guil. in Spe. prædicto. s. 4. in fi. sed Ioan. de Fan. contra,
Pro quo facit. c. si aut. vbi expresso presbytero, & diacono di-
cit solū Ep̄m reliquorū clericorum causas audire & definire.
ad idem quod legitur & no. 5. q. 6. quia iuxta. Sed respōdet Ar-
chi. q. illud procedit, fm antiqua tempora, quādo subdiacona-
lis ordo non erat sacer. Inducit etiam quod no. post Host. in d.
c. miramur. super verbo, privilegio. de ser. nō or. Io. An. Idem
tenet Arch. in d. c. felicitis. & d. c. si autem. Idem tenet ea. causa,
& q. s. solus. ¶ Glo. in verbo, facili, querit de rōne tex. & sol.
¶ Glo. in ver. pro hæresi. querit, quid de alijs, & so. ¶ Gl. in ver.
immurandus. alle. concor. In fi. glo. & j. eo. accusatus. in fi. & c.
vt cōmissi. ver. & illorum. Io. And. ¶ Glo. si. recita per contra-
rium, q. non possit solus: quia capitulum suum debet require-
re. 15. q. 7. si autem. glo. so. ¶ In ea. gl. ibi, non capitulum. idem
Ioan. Mo. Sed Archid. intelligit hoc verbum in examinatione
& definitione causæ, in actu autem degradationis sufficit ser-
uare qd hic dicitur. Sed circa hoc dic, prout no. infra de poen.
c. 2. super verbo, numero. Ioan. And.

ADDITIO.

a Prout videbitur. Adde Bar. in extrauagan. ad reprimendum. in verbo, prout,
& ibi posui.

S Y M M A R I U M.

- 1 Credens, receptans, defendens, vel fauens, differunt.
- 2 Excommunicatus, non est absolutus quousque satisfecerit.
- 3 Corpora hæreticorum debent carere sepultura.
- 4 Hæreticus quot modis quis dicatur.
- 5 Hæretici quare compellantur ad fidem seruandam.
- 6 Credentes hæretico qui dicantur, & nu. 7.
- 8 Receptatores hæreticorum qui dicantur.
- 9 Defensor hæreticorum quis dicatur.
- 10 Fautores hæreticorum qui dicantur.
- 11 Aduocati hæreticorum an possint dici factores, & nu. 12.
- 13 Prælati qui nolunt facere carceres ad custodiam hæreticorum, vel similia
respicientia promotionem officij, an aicantur fautores.
- 14 Hæretici, an debeant aliquo modo sepeliri.

Et a quibus debeant sepeliri. nu. 15.

16 Constitutio canonica vniuersaliter disponens includit etiam laicos quando
disponit in materia subiecta iudici ecclesiastico, etiam quo ad laicos.

Vicunque. ¶ Glo. non summat. Io. An. diui-
dit in quinque partes, prout sunt 5. s.

Primò, imponit penam scienter sepelientibus hæ-
reticos. Secundò, aggrauat ibi, Nec absolutionis.
Tertio, accumulatur ibi, Et locus. Secunda, duo facit. primò, po-
nit prohibitionem. Secundò, penam ibi, Qui verò. Tertia est,
primò inhihet. Secundò, decernit ibi, Quod si. Quarta, priuat
& distinguendo aggrauat ibi, Volentes. Quinta, ponit dictum,
cuius rōnem reddit ibi, Velut. Et fuit ista decr. cum sex sequē.
Alex. 4. non 3. vt quidam habent in subscriptione, q. si fuissent
illius antecederent præcedentem, fm eum. Ego more solito p-
sequar legendo quālibet partem de per se, & sic summabo col-
ligendo notabilia, hæc prima pars pōt sic summari. Excōica-
tionem incurrit sepeliens hæreticos, vel eorum receptatores,
defensores, vel fautores scienter, nec absoluitur, nisi exhumat
eorum corpora: locus vero priuatur sepultura. h. d. ¶ No. j.
driam esse inter credentē, receptantem, defendentem, vel fa-
uentem: & sic facit q. si imponatur pena exbannitis, q. non in-
cluderentur taliter secum cōcantes nisi exprimeretur. ¶ No.
vnum casum quo quis priuatur ecclesiastica sepultura. alios
2 vide supra de sepul. ex parte. 2. ¶ No. q. excōicatus quousque
satisfecerit, non est absolutus, et post satisfactionē, nisi et ab-
a soluat: & sic in hoc vñ differre suspensio ab excōicatione,
vt in prima non requiratur absolutio. de quo per glo. in cle. j.
3 de dec. ¶ No. q. corpora hæreticorum debent carere sepul-
tura. ¶ No. q. quandoq. ex delicto puniūt res inanimata. cōcor.
4 sunt in glo. ¶ Quæro, quot modis quis dicatur hæreticus? So.
Io. An. dicit q. Arc. hic plixè tractauit de materia hæreticorū:
sed decurtabit in quantum poterit, & super ista qōne remittit
ad no. s. eo. tit. firmissimè. & ibi plenissimè. Et hic Archid. qui
b dicit non iudicandū hæreticum illum qui paratus est corrigi b,
24. q. 3. dicit Apostolus. & c. qui in ecclesia. & q. j. hoc est. vbi de
hoc. ea. qōne, qui dignior. 17. dist. nec licuit. & 21. dist. nunc au-
5 tem. Io. An. ¶ Sed quæro, quare hæretici compellantur ad fi-
dem seruandam? Solu. dic, q. multiplici rōne vel similitudine.
primò, quia fit sicut freneticus, quē medici ligant. 23. q. 4. ipsa
pietas. & c. nimium. in prin. & sicut litargicus qui stimulus
est. ea. q. quid faciet. & ad instar filij & discipuli, quem pater &
magister corrigunt, vt d. c. ipsa. & ea. q. displicet, ver. si volūtas.
Item, quia illi qui in vijs & sepibus inueniuntur, coguntur in-
trare, vt d. c. ipsa. & q. 6. c. j. in fi. Item Lucē. 43. præcepit pater-
familias seruis, vt cogerent intrare quoscuq. inuenirent. 23.
q. 4. nimium. & Paulus ad veritatem fuit coactus, vt ibi. Item
pastor errantia pecora flagello reuocat, vt ibi. Item, quia vtilius
esurienti & c. Et quia scriptum est, Detrahentem proximo suo
& c. vt ibi. Item, q. a medicus ferro vulnera secatur. & c. 82. di. plu-
rimos, in fi. j. q. j. reperiuntur. 16. q. j. in canonibus. Item Ange-
lus coegit Agar, vt rediret ad dominā suā. 23. q. 3. quādo vult,
in princ. Item Nabuchodonosor decretum dedit contra illos,
qui dicerent in Deum blasphemiam, vt ibi, & c. nō inuenitur.
11. q. 3. Imperatores. Item, quia multi tenentur inuiri ad bonū
opus suscipiendum, fortius ergo ad fidem tenēdam, vt ibi. Itē
contra pastores dñ Ezech. & Hier. 5. errantem non reuocatis,
perditum non requisitis, & in c. displicet. & q. 6. q. errauerat.
Item, illi compellantur Catholicos ad malum, fortius ipsi cogē-
6 di sunt ad bonum. 23. q. 5. relegendes. fm Arc. Io. An. ¶ Quæ-
ro, qui dicantur credentes hæretico? Sol. dic, q. hi qui proprio
ore dicunt se credere ipsorum erroribus. de peni. dist. j. pōt. ibi,
de se fatentur. & c. in actione. ad hoc de conse. dist. 4. cum par-
uulis. & c. si qua mulier. 23. q. 2. is autem. & tales iudicantur hæ-
retici, s. eo. excōicamus. 2. de verb. sig. super quibusdam. vbi de
hoc. & istud est indubitatum. Item, qui adorauerunt, & reue-
rentiam suo more exhibuerunt, consolationē vel cōmunionē
ab hæreticis receperunt, vel similia perpetrant, quæ pertinent
ad ritū ipsorū, merito dicuntur credentes: nam factis præsumi-
tur affectus. 32. q. 5. qui viderit. & c. sicut enim. ff. de dolo. l. do-
lū. & de biga. nup. Et plus est facto, q. verbo aliqd facere. de ap-
dilecti. ad idem. ff. de le. de quibus. 20. q. j. quem progenitores.
11. q. 3. astimant. vbi etiam factis negamus & fatemur: tamen
hoc intelligit Arc. de factis, quæ pertinent ad vitā errantium,
& per quæ error exprimitur. Ex quo inferit, q. visitans tales, vel
dans alimoniam, præbens ducatū, vel similia faciēs, in quibus de
ipsorū ritu nihil apparet expressum, non putat Arch. iudican-
dos

ADDITIONES.

- a Absoluatur. Adde q. voluit do. Car. cons. 132.
- b Corrigi. Adde q. Do. de Ro. decis. suis, in anti. hoc tit. dicunt, q. ille qui est hæ-
reticus conuictus, non debet absolui, nisi dicat q. credis id q. sancta mater
ecclesia.

dos credentes. quod intellige verum, nisi prius fuissent lapsi, j. co. accusatus. §. ille quoq; nā talia sunt sæpē per pecuniam. Itē requiritur q̄ aliquod erroris iudiciū deprehendatur in eis ad hoc, vt tales iudicentur. & rō est: quia decr. pe. s. eo. dicit, credētes erroribus. Vnde isti, de quibus est dictū s. vltimo loco, debent iudicari potius receptatores, vel fautores, q̄ credentes, j. co. c. accusatus. §. si verò. Nā cum credēs iudicetur hæreticus, non debet de facili quis iudicari credens: quia in isto crimine non sufficit vehemens præsumptio ad dānationē, s. de p̄sum. literas. vbi de hoc. Nec ob. si dicatur fm hoc, nec & receptatores debēt condemnari, si ex p̄sumptione non iudicantur: cuius triūm dictū est s. q̄a respōdet illā non eē p̄sumptionē, sed vtrā probationē ex facto. alle. no. 2. q. j. c. pe. §. quādo autē. cū concor. ibi no. aliās de animo constare non possēt. 3. 2. dist. erubescant. in fi. 24. q. 3. Deus quibus. 9. q. 3. aliorū, s. de vsu. in ciuitate. itē iudicia q̄ ad bonū retorqueri non p̄nt, nec ad aliud, q̄ ad id, qd iudicant, pro probationibus sunt habenda. de dolo. l. dolum. Io. An. ¶ Sed quid de audientibus tm sermones, vel p̄dicationes hereticorū, an dicantur credētes? So. dic, q̄ si semel audierunt, & nec postea redierunt, nō iudicātur credentes: q̄a approbare non videntur, eo q̄ post modū euitarūt. ar. j. q. j. cōstat, s. de p̄sum. ex studijs. ff. de incest. nup. qui p̄. in fi. & de in rē versō. si pro parte. tamen dicit Arch. q̄ oēs, quos s. dictū est nō fore credētes, iudicauit tamē grauiter suspectos, vnde posset illis indici purgatio, s. eo. excōicamus. §. qui autē. vbi de hoc. & idē dicit de his q̄ recipiūt libros hereticorū, nisi statim incendio illos, vel alio modo destruxerint: q̄a tunc putat illos innoxios. ar. 5. q. j. si quis. Io. An. ¶ Sed qui dicantur receptatores? Sol. dic, q̄ illi qui scienter b̄ recipiūt hereticos. ar. j. de penis. felicis. in prin. & ff. ad l. Iul. de adul. l. mariti. §. q̄stū. Nā licet, fm Gramaticā videatur nomen notans frequentiam, tamen iuriste hnt receptare pro recipere. ff. de recep. l. fi. Nā in iure p̄ rōnē disputādi multarecepta sunt. ff. ad l. Agl. ita vulneratus. vñ ex his scienter receptantibus, quidā sunt in culpa, quidam nō. C. de his qui latro. occul. l. j. Sed leges illū innuunt receptatorem, qui receptat & celat, vt celatus euadat manus iudicis, vt patet ff. de recep. l. j. & 2. ff. de offi. p̄r̄si. congruit. C. de his qui latro occul. l. fi. & de his receptatoribus & fautoribus no. Ho. 9. in sum. huius tit. §. quā poena. Io. An. ¶ Quæro, quis dicatur defensor. Sol. dicit Archi. q̄ quādoq; quis defendit personam, quādoq; errorem. Primus est damnabilior illo qui defendit simpliciter erratē: nam talis d̄r heresiarcha. 24. q. 3. q̄ aliorū. & sic loquitur. 11. q. 3. qui consentit. & de illo. s. qui errorem defendit & errantem, per d. c. qui aliorum. aliās non eēt acrius puniendus, q̄ errans. Secundus autē est, qui personam viribus, vel potentia defendit, ne ad manus iudicis examinandus veniat, vel puniendus: & de simili defensione loquitur. 21. q. 5. p̄ totū. 27. q. j. si custos. & tales excōicari p̄nt. Et putat Archid. q̄ possit et eis indici purgatio p̄ talē suspicionē, quæ insurgit ex iniusta defensione. 14. q. 6. hū qui. aliās si qui. Dicit et q̄ aliqui tenent p̄latos vel principes, qui tales non corrigunt, nec puniunt, dici posse defensores: quia negligere, est fauere. 83. dist. error. de sen. excō. quantē. de homi. sicut dignum. §. illi etiam. Sed Arch. hoc non placet: quia exponit verbum, fauere, i. nutrire. alle. 86. dist. inferiorum. Io. An. ¶ Quid de socijs conciliaris defensoribus & fautoribus remittit ad no. in cle. si qs sua. dente. in gl. quia litera. de penis. ¶ Qui autē dicantur fautores? Sol. de his h̄ j. co. p̄ Christianos. Sed dicit Archi. q̄ non est eadem p̄dō personarum priuatarum, & illarum quæ in publica potestate sunt: quia inter istos est d̄fia. Isti enim ex sola omīsa potestate sunt: quando condemnatos ab ecclesia nō fugant, nec puniunt. 23. q. 3. qui p̄t. & q. 5. qui vitij. & q. 8. p̄terea. & in casu qui habetur j. co. vt offm. §. fi. vbi remittit. Sed priuata personæ non capiēdo, vel detinēdo, non dicuntur fautores, cum talia pertineant ad potestatem habētes. 26. q. 2. si de area. Sed est ar. p̄. 23. q. 3. c. fi. & j. de sen. excō. dilecto. ver. & quidem. Et istud intelligit de priuatis nō adstrictis ad id per iuramentum, sed si iurauerant indicare, & celant sunt fautores, & celare in eis est mortale. 11. q. 3. q̄ quis. & sic fauet quis omīssione, & permissione, & iudex, vel p̄latus intelligitur fauere, vt patet 16. q. 3. §. quod autē. Itē, posset quis fauere verbo, excusando hereticos, non ex lubrico linguæ, nec per locū, sed in conuenticulis, vel cum inter laicos dicunt illos non eē tales, quales dicuntur. Io. An. Ad id quod allegatur in triūm de c. dilecto. circa priuatū non defendentem. dic, q̄ p̄t intelligi, quando priuatus dolose omittit defendere, vt tunc dicatur fautor. ita procedant tria. ¶ Quod autē dicit hic Archi. intelligatur, quando non dolose, sed ex simplicitate, vel timiditate, vt p̄ hoc non dicatur fautor, si non defendit, vt sentit ibi Io. An. ¶ Sed quid de aduocatis qui eos defendendo excusant ipsorum excessus, an possint dici fautores? Sol. dic, q̄ p̄nt dici fautores habita consideratione personarum, temporū, & lo-

corum. Nam hæc omnia ad vnguem perstringi non possunt. Plerunq; enim verba prouocant simplices ad amorem hereticorū, & deuotionē, quā hnt ad ecclesias, minuunt & enervant. Et q̄ falsi excusatores fauere dicantur, patet 11. q. 3. timendo. Et Ep̄i qui Lothario adheferunt, vt eius fautores sunt damnati. 2. q. j. c. fi. Et canon dicit, q̄ fucatis excusationibus eius crimina tegere videbantur. 11. q. 3. ita. Ex quibus duobus capitulis dicit colligi, coloratē defendentem fauere: sed vbi esset lubricū linguæ qd ad poenā, vel damnum trahi non debet, non nocet. ff. ad l. Iul. maie. famosi. nec obligant, quē per iocum dicuntur. ff. de act. & obli. obligationum substantia. 22. q. 2. quod aut ait. Io. An. ¶ Quid autē de agente, an facto dicatur fauere? So. dic, q̄ sic: nec tūc indiget probatione, vt puta, in eo qui p̄curat alimoniam talibus, vel sibi subministrat aliqua, per quā liberatur, vel alia similia. 23. q. 4. est iniusta. ff. de furtis. si pignore, j. eo. accusatus. §. sacerdotes. vbi de hoc. & c. inquisitionis. §. prohibemus. & idem dicit de illo qui precibus illum liberat. 14. q. j. c. j. ver. illud verò. Et quod ibi d̄r socius criminis exponit. 1. particeps factionis facinoris: sic & illud non caret scrupulo societatis & c. 2. q. 7. negligere. Io. An. ¶ Quid de p̄latis, qui nolunt facere carceres ad custodiam hereticorum, vel similia respicientia promotionē officij, an dicantur fautores? So. dicit Arch. q̄ si isti faciunt ex auaritia, non ad fauorem hereticorum, q̄ tunc non possunt dici fautores: & ideo inquisitores p̄ id non habent procedere p̄ eos. ¶ Sed in contrarium alle. 22. q. 5. administratores. de offi. dele. p̄terea. Ioan. An. Ex hoc remanet triūm non solum. do. Io. de lmo. so. q̄ licet taliter videantur cōmissa oīa sine quibus negotium expediri nō p̄t, vt in trijs: tamen regula fallit isto casu, cum sit expresse p̄hibitum, vt j. e. inquisitores, fm eū. hæc solutio satisfacit triūo quantum ad Ep̄os, de quibus loquitur c. inquisitores. Sed quāntum ad alios p̄latos, qui haberēt iurisdōnem in loco vbi eēt inquisitor, non satisfacit. Et ideo puto q̄ Archidi. loquatur, vt non possit procedere p̄ eos, tanq̄ contra fautores. Sed si vellet procedere contra eos, tanq̄ contra defendentes impediētes iurisdōnem suam, ex quo nolunt ex auaritia carceres tenere: tunc secus. & ita loquantur contraria. ¶ An heretici debeant aliquo modo sepeliri? Sol. dic, q̄ non, fm Arch. quia nec in cēmiterio, nec alibi ad modum Christianorū tales sunt sepeliēdi, seu tumulandi, sed sunt iactandi in signum damnationis. de sta. mo. cum ad monasterium. & de sepul. sacris. vbi d̄r de ecclesiastica sepultura, quæ aliq̄ d̄r Christiana. de quo ibi sup verbo, ecclesiastica. Et ponit hic Archi. fm Io. An. ¶ Quibus debeant isti satisfacere anteq̄ absoluantur? Sol. dic, q̄ Deo satisfacere debent de peccato, & ecclesiæ de offensa. de p̄. dist. j. in actione. de sen. excō. cū desideres. §. fi. in fi. sic s. eo. excōicamus. §. qui autē, fm Archid. Io. An. ¶ Quid si plures sepeliunt hereticos, & vnus extumulat, vt hic d̄r, & p̄ hoc absoluitur: venit alius postea, & petit absolui, an possit, ex quo non extumulauit? Sol. dic, q̄ sic: quia impossibilitas facti cum excusat, vt j. de re iud. nemo p̄t. & bene facit, s. eo. lib. de p̄b̄. si Ep̄s. & c. si pauper. ff. de eo per quē fac. erit. l. j. §. si plures. & p̄ easdem rōnes idem esset si per quemcūq; etiā si non sit de delinquentibus, id actum eēt. Io. An. Sed de quo loco intelligatur, vt careat sepultura? Sol. dic, q̄ illud cēmiterium, in quo fuerat sepultus: qd tamen intellige, prout habetur supra eo. li. de cōse. eccl. vel alta. c. vno. in fi. fm Archi. & priuatur hic perpetuo sine temporis p̄afinitione: alibi verò ad tempus. s. donec fuerit satisfactum, s. eo. lib. de sepul. c. j. Io. An. ¶ Glo. querit, quid de ignorante? & so. ¶ Gl. 2. all. alios casus quibus quis priuatur ecclesiastica sepultura. ¶ In ea. gl. ibi, sepulture. & in eo etiam casu sunt hodie excōicati contra facientes. per cle. eos. de sepul. Io. An. ¶ Glo. in ver. proprijs. p̄t recitari per contrarium de regula, potest quis. ¶ Glo. solu. & assignat rationem. In fi. glo. Et dicit Archidi. quod facit in simili, quod de iuramento proprio dicitur supra eo. li. de elec. vt circa. vbi remittit. Ioan. An. ¶ Glo. in verbo, publicē. querit de ratione tex. & sol. In fi. glo. ¶ Quid si istud fuit occultum de sepultura, qualiter procedatur. Dicit Arc. q̄ erit tunc locus poenę, de qua habetur 5. q. j. quidam. Et quod ipse tex. habeat locum etiam in occulto, alle. quod

ADDITIONES.

- a ¶ Libros hereticorum. Adde q̄ voluit Cal. consi. vlt. hoc tit.
- b ¶ Qui scienter. Adde q̄ nec receptans ignoranter bannitum, vel incendiarium non punitur, licet alias esset puniendus, vt consuluit Ro. consi. 518.
- c ¶ Receptare. Adde q̄ Old. consi. 36. dicit quod vna vice quis dicitur receptator heretici. & ibi vide de materia.
- d ¶ Receptatorem. Receptator dicitur is, qui malefactorem abscondit, non qui dedit ei potum, vel cibum. l. j. §. quod autem. de ser. corrup. l. j. §. j. & vbi Bar. ff. de recep. l. qui vas. §. qui furem. ff. de furt. per Bal. & Ang. & Salic. in l. j. C. de latr. Item & qui recepta mercede, vel parte rerum ablatarum a fure furem dimittit, quem capere potuit. l. j. in fi. & ibi Doct. ff. de recep. Item & qui cohabitatur. c. si clericus. in prin. & ibi Bal. in l. nota. de pace regen. in vñ. feud. l. 1. 4.

Geminianus super Sexto Decretalium.

quod no. 50. dist. ex poenitentibus. in gl. ex hoc in p̄riū inducit illud, Non tibi dico, & c. 2. q. j. si peccauerit. in fi. de pœ. dist. j. s. his auctoritatibus. ver. item illud. & ea. dist. in prin. Sed r̄sum hoc fortè solui posset per no. in d. c. quidam. f. q. si crimen sepultura sit publicum, quis persona tumultans ignoretur, procedi debet, & p̄t̄ eam in genere, vt f. suū errorē publicè fateatur, vt ibi d̄r, & no. ¶ Sed nunquid ista pœna habeat locum in clericis & laicis p̄rium facientibus? Sol. Arch. q. sic, q. principium decre. loquitur v̄r dicēdo, quicunq; , nullum excipiēdo. de maio. & obediē. solitē. in fi. & idem in cle. eos. de sepul. 16 Io. An. ¶ No. istud dictum incidēter, t̄ q. constitutio canonica vniuersaliter disponens, includit etiam laicos, quando disponit in materia subiecta iudici ecclesiastica, etiam quo ad laicos, sicut est hæresis. ¶ Glo. in verbo, extumulentur, p̄t̄ recitari per contrarium, q. non sunt extumulanda. de sepul. sacris. glo. sol. ¶ Glo. in verbo, locus. colligit no. In fi. glo. Archi. alle. j. q. j. s. e contra. & s. si quando. Ioan. And. & c.

S V M M A R I V M.

- 1 Laici non debent de fide qualitercunque disputare.
- 2 Laicus sumitur dupliciter.
- 3 Canon loquens per verba præteriti temporis, est latæ sententiæ, nō ferēdæ.

Inhibemus. ¶ P̄t̄ sic summari. Excōicari debent laici publicè, vel occultè, de fide disputādo.

- 1 h. d. ¶ t̄ No. q. illud d̄r priuatim fieri, q̄ sit occultè. pro confirmatione tex. inducit Io. An. dictum Tullij, de creatione mundi, sic dicētis: Parentem huiusmodi vniuersitatis inueniri difficile est, & cū quis eum inuenerit, indicare in vulgus nephas est. & ex isto tex. promouet laicos, vt nedum concitatis turbis, sed nec etiam priuatim disputēt de fide, & vide quod no. 96. dist. nos ad fidem. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. laice. recita per contrariū, q. potius deberet licere laico perito, q. clerico idio to, de fide disputare: cuius contrariū vult tex. Glo. so. dupliciter: vnam ponit in princ. aliam in fi. ¶ In ea. glo. ibi, clericos, ad hoc 88. dist. inutile. Ioan. An. ¶ No. ex ista glo. t̄ q. laicus dupliciter sumitur: quandoq; pro illiterato, quandoq; pro nullū ordinem habente, vel non religioso, tamen propriè sumendo, secunda expositio videtur verior. ¶ Glo. in verbo, innodetur. recita per contrarium. & arguit pro, & contra, & sol. In fi. glo. vltima pars glo. placet Arch. alle. supra e. excommunicamus. s. quia verò. & dicit monitionem præmittendam. 12. q. 2. indigemus. Ioan. And. ¶ No. bene istam glo. t̄ q. canon loquens per verba præteriti temporis, est latæ sententiæ, non ferendæ: secus si per verba futuri temporis, nisi adijciat verbum, eo ipso. vide glo. de isto secundo in c. q̄ sit. de elect. eo. lib. & c.

A D D I T I O.

- 1 Concitatis turbis. In hoc ampliatur l. nemo clericus. C. de sacrosan. eccl. quæ prohibet tantum disputare de fide publicè: hic autem prohibet etiam publicè & priuatim. Et sic videas q. leges iuuantur sacris canonibus, & canones sacris legibus.

S V M M A R I V M.

- 1 Promotio hæreticorum, eis credentium, fautorum, receptatorum, vel defensorum, & filiorum suorum vsque ad secundam generationem non valet ad beneficia ecclesiastica, vel officia publica.
- 2 Index ecclesiasticus potest inhabilitare laicos, etiam quo ad officia secularia, quando committunt crimina ecclesiastica.

Hæretici. ¶ P̄t̄ sic summari. ¶ t̄ No. valet promotio hæreticorum, eis credentium, fautorū, receptatorum, vel defensorum, filiorūq; suorum vsq; ad secundā generationem ad beneficia ecclesiastica, vel officia publica. h. d. ¶ No. casum in quo filius punitur pro crimine paterno. ¶ No. q. inhabilis ad ecclesiastica beneficia non censetur inhabilis ad officia publica, nisi aliud exprimatur. ¶ t̄ No. q. index ecclesiasticus p̄t̄ inhabilitare laicos, ēt quo ad officia secularia, quando cōmittunt crimina ecclesiastica. ¶ Op. q. isti non sunt inhabiles ipso iure, sed sunt priuandi beneficijs post annum, vt supra eo. excōicamus. s. credentes. & tunc ab officijs publicis repelluntur, vt ibi d̄r. Sol. Io. Mo. dicit q. standum est huic, quæ quo ad istas pœnas, illas aggrauat. Nam pp immanitatem criminis ecclesia rigidius procedit, vt pater j. prox. respō. & facit finis c. & vide quod no. in d. s. credentes. in gl. 2. pœna. & in cipiēdo in ver. alle. regulariter contra: videlicet, q. filius non debeat puniri pro crimine paterno. Glo. so. contrarium regularē, sed iste est casus specialis, & assignat causam specialitatis: deinde soluit, quid de filiis infectis. In fi. glo. idem Io. Mo. & Archid. & sic ad proximum fiet relatio, alle. ff. de postu. l. j. s. deinde dicit. Io. An. ¶ Glo. in verbo, beneficium, quærit de intellectu literæ, & sol. In fi. glo. ¶ No. bene istam glo. q. constitutio pœnalis extenditur de stricta significatione vocabuli ad latam. vide glo. 2. de loca. c. j. An isti sint priuati electione actiua, vide tex. & Doct. in c. excōmunicamus, supra eod. tit. & ibi tenet Io. And. quod no. super verbo, eligendos. vnde dicit ibi, q.

licet isti per hunc tex. efficiantur inhabiles ad beneficia obtinenda, tamē possent tales eligere alios ad officia, & beneficia.

a ¶ Sed quid si filij istorum sint nati ante hæresim patris, & sint Catholici, an habeat locum hæc pœna? Sol. Io. Cal. in suo consil. 3. sub ista rubrica hoc ponit, quare ibi vide.

A D D I T I O.

- 1 Hæresim. Quid sit hæresis propriè, & largè, & an celebrans hostia non consecrata, & inuocans demones ad sciendum futura, vel præterita, vel tollendum grandines, sit hæreticus, vide do. Feli. in rubri. de hæreti.

S V M M A R I V M.

- 1 Hæretici dicuntur personæ pestilenciales.
- 2 Inhabilis ad beneficia obtenta, non reputatur inhabilis ad obtinenda, nisi aliud exprimatur. & nu. 3.

Ad hæc. ¶ P̄t̄ sic summari. Priuati sunt habētes beneficia ecclesiastica ad preces hæreticorum, & inhabiles efficiuntur ad alia obtinēda, si scienter talia receperunt. h. d. ¶ t̄ No. q. hæretici dicuntur personæ pestilenciales. ¶ No. q. res efficitur vitiosa, si obtineatur ex precibus reprobis. ¶ t̄ No. q. ille qui est inhabilis ad beneficia obtenta, nō reputatur inhabilis ad obtinēda, nisi aliud exprimatur. ad hoc de elect. super eo. facit s. de præben. cum singula. eo. li. ¶ Opp. q. non debet iste inhabilitari ad beneficia acquirenda: quia q̄s debet puniri in eo, in quo deliquit, & non vltra. ad hoc s. de his, quæ fi. a maio. par. ca. quæsiuit. & de temp. ordi. c. fi. eo. lib. sed iste tantū deliquit in malè acceptis beneficijs: ergo in illis tantū deberet puniri, & non in alijs. So. Io. Mo. dicit, q. hic vitatur illa regula. & alle. simile. ff. ad Sylla. l. pp. s. neptis. & hic. & ibi est eadem ratio: videlicet, in eo, in quo deliquit, habeat lucrum. ar. ff. sol. mat. l. si ab hostibus. s. j. & s. de concess. præb. postulasti. in fi. ff. si quis a pa. fuerit ma. l. j. C. de meta. l. oēs. lib. 12. hic tamen patitur in secundo, pp cōtumaciam habiti actus in primo: sed in dictis iuribus ex ipso facto. argu. ff. de pac. tres fratres. Io. An. ¶ t̄ Quæro de his qui sunt assumpti per tales dignitates & officia temporalia, an habeat locum iste tex. Solu. dic q. non, vt patet in tex. ibi, ecclesiastica. Vnde de illis se non intromittit. Io. An. ¶ Quid si isti dimittunt ista beneficia quæ postea conferuntur alijs, & deinde vacant, an isti poterunt iteratō illa obtinere? Sol. dic, q. non, vt voluit tex. qui dixit perpetuo. vnde isto casu licet detur persona media, per hoc nō purgatur istud vitium, licet secus sit in casu c. ex transmissa. de fil. p̄sby. Io. An. ¶ Glo. in verbo, dignitates. quærit, quid de pontificali, & non sol. In fi. gl. Io. An. credit pontificali non includi, & remittit ad no. s. eo. li. de præb. c. 2. super gl. 2. fm eum. Pau. ēt dicit, q. nō putat includi dignitatē Ep̄alem, nisi in literis exprimeretur q. ipsam ad preces taliū Papa ipse cōtulerit. sed cū in literis Ep̄alium non sit de stylo curiæ, fm eum, ego credere idem, ēt si in literis exprimeretur, quia cum ista sit materia pœnalis est restringenda, vt j. de reg. iu. in pœnis. & sic verbum, dignitates, non includeret Episcopatum de sui natura: maxime cum iura non ponderent per quem preces offerantur, vt in glo. seq. ¶ Glo. in verbo, priuamus. recita per contrarium q. nō deberent puniri: quia non refert per quem preces offerantur. Glo. sol. In fi. glo. dicit Ioan. Mo. q. hoc facit criminis immensitas. simile supra de electio. si alicuius, vbi etiam non prodest ignorantia. Ioan. Andr. & c.

S V M M A R I V M.

- 1 Gesta per inhabilem toleratum non valent, quando facit non ex officio publico, sed priuato.
- 2 Crimen hæresis est de atrocibus.
- 3 Manumissio seruorum facta per hæreticos, an valeat.

Illorum autem. ¶ P̄t̄ sic summari: Nulla est emancipatio filiorum, vel subditorum p hæreticos facta, etiam si postea vitium detegatur. hoc dicit.

- 1 ¶ t̄ No. q. gesta per inhabilem toleratum, non valent, quando facit non ex officio publico, sed priuato: secus si ex publico, vt supra de re iudi. ad probandum. ¶ t̄ No. q. crimen hæresis est de atrocibus. ¶ Opp. q. propter crimen hæresis soluitur patria potestas, & quod emancipatio non potest fieri, nisi de illo qui sit subiectus potestati emancipantis. ¶ Quare requiratur quod isti fuerunt hæretici ante emancipationem? Solu. dic, quod si parentes ante lapsum suum emancipassent, cum tunc illos habuissent in potestate, valuisset emancipatio: & sic valeret etiam nunc. & facit in simili quod no. 6. qōne prima, si quis cum militibus. Ioan. Andr. ¶ t̄ Quid de manumissione seruorum facta per hæreticos, an valeat? Solu. dic, q. non: sed non ex illa ratione, quia potestatem non habent in illos, cum illi, & etiam reliqua bona a tempore delicti intelligantur confiscata fuisse, vt infra eo. cum secundum. Ioan. Andr. ¶ Glo. fi. colligit no. ex tex. ¶ In ea gl. ibi, fauor. intellige de fauore episcopalis dignitatis. & hoc volunt concor. glo. Ioan. Andr. In fi. glo. dicit post prin. ver. per simile. Ioan. Andr.

S V M-

S V M M A R I V M.

- 1 Filij non semper dicuntur hæredes necessarij.
- 2 Consuetudines introductæ per hæreticos, non includunt vinculum.
- 3 Vxor in causa mariti, filius in causa patrisfamilias, seruus in causa domini, non admittuntur ad testificandum.
- 4 Mercenarij dicuntur domestici.
- 5 Quæri an possit post mortem de crimine hæresis.
- 6 Consolatio quid dicatur.
- 7 Infamia quæ requiratur ad hoc, vt aliquis repellatur.
- 8 Probatio quæ requiratur ad suspicionem probandam.
- 9 Constare quando legitimè dicatur de sana mente.
- 10 Lex, vel statutum repellens quem a potestate probandi oppositum eius, quod est probatum in iudicio, quomodo intelligatur.
- 11 Fide digni qui dicantur.
- 12 Reus an semper admittatur ad excipiendum, & probandum post fundatam intentionem actoris.

Ilij. ¶ Gl. non summat. Potest sic summari. Filij, vel hæredes petentium in infirmitate sua hæreticorum consolationem ad probandū non admittuntur, q̄ non sana mēte, vel perdita loquela susceperint, si constat, q̄ erant sanæ mētis, vel si primo suspecti, vel diffamati erant de hæresi, aliās admittuntur: sed per testes fide dignos, & non suspectos. h. d. & in casu dubio distinguit, & secundum membrum prosequit ibi, alioquin. quod determinat ibi, non tamē. ¶ No. primò arg. q̄ filij necessarij non semper dicuntur hæredes, quia possunt abstinere se ab hæreditate, illam repudiando: non est ergo bona consequentia, iste est filius, ergo est hæres. ¶ No. q̄ cōsuetudines introductæ per hæreticos non inducunt vinculum, quia dicuntur pessimæ, vt dicit hic tex. ¶ No. q̄ dictio, imò, stat correctiue. vide gl. 16. q. j. predicator. in ver. imò. ¶ No. q̄ ille non est sanæ mentis, qui non habet memoriam ordinatam, quod no. pro testibus, qui volunt probare quæ esse sanæ mentis. vide quod dixi s. de cl. egro. c. j. ¶ No. q̄ vxor in cā mariti, filius in cā patrisfamilias, seruus in cā dñi, nō admittuntur ad testificandū. vide de test. in literis. ¶ Opp. q̄ suspitio non debet repellere quæ a p̄tate probandi trahitur, sed benè aggrauat, vt fortio rem probationē requirat, vt s. de p̄sumpt. quia verisimile. & q̄ met. cau. non est verisimile. Sol. dic, q̄ hic est casus specialis, in quo suspitio hoc operat̄, trahit loquunt̄ generaliter. pro quibus etiā facit C. qui accu. non poss. l. 2. de adu. si qui. & l. quamuis. ad leg. Cor. de fal. l. 2. de p̄posi. sacri cub. l. iubemus. lib. 12. ff. de accu. l. alij. de p̄en. si quis fortè. de peti. her. l. postquam. & vide no. de concess. p̄b. post electionem. in gl. sententiam istam. ad quod no. s. eo. li. de ele. cupientes. ver. vel nisi. super ver. verisimilia. secundū Io. An. ¶ Opp. secundò, q̄ isti non debent admitti ad probandū, q̄ non erant sanæ mentis, quia ista est negatiua, quæ est improbabilis per rerum naturam. de proba. quoniam s. cū simil. Sol. dic, q̄ ideo hic admittitur, quia ista erat negatiua qualitat̄, & talis, quæ resoluitur in affirmatiuam, videlicet, q̄ erat sanæ mentis, ergo debet admitti, vt no. 6. q. vlt. actor. de ele. bonæ. j. tñ debet iudex diligenter aduertere, quia multi fingunt furorē, vt excusent̄. ff. de cura. furio. obseruare. & no. 3. q. 9. iudicas. Ioan. An. ¶ Opp. tertio, q̄ ista probatio possit fieri per familiares. C. ad leg. Cor. de fica. l. si fortè, mulier. quæ est canonizata. de p̄e. dist. j. si fortè. So. dicit Arc. q̄ est speciale isto casu, vt famuli nō admittant̄: & hoc in odium tanti criminis. Trinium procedit regulariter, & dicit, q̄ etiam mercenarij dicunt̄ domestici. ff. de p̄e. respiciendū. b. s. furta. C. de his, qui ad eccl. cōsu. l. p̄senti. & fides domestici improbat̄. 4. q. 2. etiam. & oriū suspitio contra istos, quia inter domesticos facile quid confingit̄. C. de don. l. data. aliās secus. de testi. veniens. 2. in fi. & remittit Arch. 3. q. 5. in summa. & c. j. de test. in literis. 1. q. 2. in prin. & c. j. secundū Io. An. quia testis repellit testes. ¶ Quæro, an de hoc crimine possit queri post mortē. Sol. dic, quod sic, vt hic patet. 24. q. 2. s. his authoritatibus. & c. seq. & secundū quosdam non admittit̄ denunciatio, sed requirit̄ accusatio, & cū inscriptione ad p̄nam talionis. i. quam patere ille si viueret. & de hoc vide 24. q. 2. c. sane. in gl. sed propter odium, & enormitatem delicti ad probationē sufficere vident̄ libri reprobate lectionis illius, vt ibi, secundum Arch. Io. An. ¶ Quid sit consolatio. Sol. dic, quod hic accipit̄ in malam partē, sed regulariter sumit̄ in bonam. 13. q. 2. anime defunctorum. & c. tēpus. s. de celeb. mi. cū Marthe. in fi. secundum Arch. Io. An. ¶ Quæ infamia requiratur ad hoc, vt isti repellantur. Sol. dic, quod debet esse publica. Et pro declaratione huius remittit Arch. s. de accusa. inquisitionis. in fi. de purga. ca. c. nos inter. & c. pen. in fi. 2. q. 5. oibus. 1. q. 3. in cunctis. & quod ibi not. in his. Et ex his inferitur, quod non sufficeret isto casu rumor. arg. 23. q. 4. non inuenitur. iuxta fi. vbi de hoc. Io. An. ¶ Quæ probatio requiratur hic ad suspicionem probandam. Sol. dic, quod sufficere leuis probatio. C. de here. l. 2. de p̄sumpt. literas. sed non ad condemnationem, vt ibi, secundū

Archi. qui ponit hic de leui arg. de quo loquitur d. l. ij. de quo habetur in d. c. literas. super pe. glo. & remittit ad notata per Host. in summa huius ti. s. qualiter deprehendatur. versi. sed quos vocas. cum seq. Ioan. An. ¶ Quæro, quando dicatur legitimè constare de sana mente. Sol. dic, quando clara probatione, vel legitimis indicij constat. s. e. li. de reg. non solum. versi. aut euidenter. fm Arch. Io. An. dicit quod sibi videtur distinguendum qd̄ aut cōstat de infamia vel suspitione, vel sana mēte: & isti volunt probare directè oppositum, s. eum fuisse furiosum, & non possunt. Ita tex. procedit hic. Aut isti non volūt directè probare oppositum, sed volunt probare corruptionē vel falsitatem illius probationis, ita q̄ concludunt illam non esse legitimam probationem, & tunc istud poterūt: quia hic eis nō interdicit̄ istud, qd̄n debet intelligi fm no. de prob. licet causam. alias si diceretur oppositum, daretur materia probandi falsum: contra id quod no. de accusa. qualiter. ij. s. debet. fm eum. ¶ No. bene istud dictum, q̄ licet lex vel statutū repellens quæ a potestate probandi oppositum eius q̄ est probatum in iudicio non intelligitur repellere a potestate probandi probationē, quia probata erat intentio illius in iudicio, q̄ singulariter no. quia quotidie statuta repellunt quem a potestate probandi contrarium eius, qd̄ est probatum: quia hic habes qualiter debeat intelligi. ¶ Sed quæro, quare iste non admittatur ad probandū contrarium. Sol. fm Io. Mo. quia licet probaretur furor: p̄summeretur tñ id factū ex reliquijs pristinæ volūtatis. s. de baptis. maiores. in fi. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. patre furioso. ad fi. & fm Arc. facit in arg. ad hoc qd̄ hic dicit xxvj. q. vj. is q. vbi de hoc. & c. is q̄ in tēpore. ver. quod si ita. de p̄en. di. j. multiplex. ver. is autem. de conse. dist. 4. egrotantes. Ioann. Andr. ¶ Quæro, qui dicantur fide digni. Sol. dicit Arch. hoc declarari p̄ decre. testimonium, s. de test. & c. licet ex quadā. & q̄ ma. accu. pos. in super. & ij. q. 7. non potest. & c. testes. & allegat simile s. de ele. quia pp. fm Io. An. ¶ Gl. j. recita per Trinium, q̄ filij ex quo non sunt hæredes, non deberent admitti ad probandū: quia cuius non interest, non admittitur. de ele. cum inter R. gl. fol. ¶ Gl. 2. quærit. ad qd̄ prodest probare q̄ non erat sanæ mentis. gl. solu. In fi. gl. & ibi no. in gl. hoc ideo quia quis habet probare, de quo hic per Arch. Io. Mo. dicit hic q̄ vbi actor proponit actum legitimum nondum probatum & reus lite cōtestata dicit actum fuisse a furioso, seruat curia q̄ hincinde non admittuntur probationes, ne diuersis cōmissionibus grauentur partes. Si verò iam esset fundata intentio actoris & reus excipit de facto legitimo, & actor iuuat intentionem suam altero de trib. s. fama qua famat, & tunc equipollet vni testi. 4. q. 3. s. item sepe. vel suspitione verisimili: vel quia legitimè constat de contrario narratorum in exceptione non admittetur exceptio. Et est ratio fm eum, quia ex quo intentio est fundata, & adiuncto vno de tribus modis predictis, reus exceptione sua etiam probata non iuuatur, & ob hoc ipsius probatio non est recipienda. C. de proba. ad probationem. C. vnde legitimi. l. non hoc. Nā vt ipse dicit, plus est habere intentionem probatam cum adminiculo, q̄ solā exceptionem: quia plura bona sunt potiora patioribus, fm philosophum: & due rōnes vincunt vnam. in Authen. de consan. & vterinis fra. s. j. ver. vult autem hæc lex. coll. 6. & vide qd̄ dictū fuit in tex. in prin. questionis. Sed dicit Io. An. q̄ fatetur hoc de plano quando probatio exceptionis non releuaret. Sed quātūcūq; intentio actoris sit adiuncta oportet fateri, q̄ probatio contraria est admittenda, quia poterit esse fortior. Item posset exceptio iuuari per eadem, & fortiora adminicula, saluo q̄ dicitur j. de attestationibus publicatis. Itē, fm dictum Io. Mona. nil esset speciale in causa fidei: quod est falsum fm Io. And. nam vt hic pater, erat probatum factū, videlicet q̄ receperat consolationem hæreticorum, & concurrebant alia adminicula, vel fame, vel suspitionis. Et dicitur q̄ nō admittuntur: quia si istud fuisset de iure in alijs casibus, nō erat necesse statuere in cā hæresis. ¶ Sed quæro, an semper admittitur reus ad excipiendum & probandum post fundatam intentionem actoris? Sol. dicit Io. Mo. q̄ aut intentio actoris & exceptio rei sunt prorsus separata, vt puta, si actor petit mutuum & reus excipit pactum de non petendo: & tunc reus admittitur etiam post fundatam intentionem actoris. C. de excep. l. si qui dem. Aut actoris & rei intentio versatur circa idem, vt hic, qd̄ dicit vnus illum sanæ mentis, alter dicit illum furiosum: & tunc si actoris attestationes sunt publicatæ reus non potest per testes pro-

A D D I T I O N E S.

- a Negatiua. Quomodo probetur negatiua, vide D. Fel. in c. tertio loco, ver. & ex isto tex. de prob. & in c. qm̄ contra. ver. gl. j. in fi. eo. ritu.
- b Domestici. Adde qui dicantur testes domestici. Ale. consi. xxiiij. ij. lib.
- c Mortem. Adde Cal. consi. xiiij. s. alle. hoc tit.
- d Non ad condemnationem. Adde Old. consi. xcij. & cex. vbi de hæretico.
- e Singulariter not. Adde Ro. consi. cij.

Geminianus super Sexto Decretalium.

fies probare contrariū directē, vt etiam patet s. de testi. fraternitatis. lo. An. Et pro dicto lo. Mo. dicit Lap. Abb. hic facit, qd no. in Spe. de test. s. qualiter. ver. sed opponit. & de excep. & repli. s. dicto. ver. nunquid attestationibus publicatis. Vbi dicit, a secundum Vinc. q. attestationibus publicatis potest exceptio peremptoria opponi, si sit talis, q. nō destruat principale, quin teneat: secus, si diceret, q. testes dixerunt falsum, tunc. n. non audietur, nisi velit testes producere super corruptione, secundum Lap. ¶ Gl. in ver. legitimē. colligit notabile ex tex. In fi. gl. Alias autem regulariter fundata intentione actoris, reus probat peremptoriam. de dolo, & contum. finem. de test. c. de testi bus. tamen non potest facere probationem directē cōtrariam primā per testes primis attestationibus publicatis, vt in cle. 2. de test. lo. An. Alias gl. declarant tex.

A D D I T O.

a ¶ Publicatio. Adde Alex. conf. 530. 2. lib.

S V M M A R I V M.

- 1 Allegatio generalis, an sufficiat.
- 2 Deprehensio sola inducit probationem delicti.
- 3 Sacramenta ecclesiastica non sunt concedenda infirmo, nisi petierit, vel habuerit signa contritionis.
- 4 Papa an possit tractare, & terminare ardua negotia sine consilio Cardinalium.
- 5 Penitentia quare non est deneganda relapso, Et quid de alijs sacramentis. num. 6.

Super eo. ¶ Gl. non summat. Potest sic summa-
ri. Relapsi in hæresim sunt tradendi
curæ seculari, licet peniteat eos, & ad fidē redeant,
nō tamen denegatur sacramenta penitentiae, & eu-
charistia. h. d. Et est cōis diuissio. secunda ibi, nōs itaque, vel fm
lo. Mo. ponit duorum iurium aduersio. secundo ipsorum in-
terpretatio. ¶ No. primō arg. pro generali allegatione, vt suffi-
ciat, licet non allegetur quota iuris. de quo aliquid de coha. cler.
vestra. ¶ No. illud generale, q. ecclesia non claudit gremium
2 redeunti. ¶ No. ar. q. t. sola deprehensio inducit probationem
delicti. de quo de iud. cum non ab homine. ¶ No. q. ad Papam
spectat declarare contrarietatem iurium. ad hoc dē restit. spol.
litteras. ¶ No. q. paria sunt, quem penitere, vel habere signa cō-
3 tritionis, ad hoc de sen. exc. a nobis. 2. ¶ No. ar. q. t. sacramenta
ecclesiastica non sunt concedenda infirmo, nisi petierit, vel ha-
4 buerit signa contritionis. ¶ Quare, t. an Papa possit ardua ne-
gotia tractare, & terminare sine consilio Cardinalium? Sol. di-
cit lo. Mo. q. catus Cardinalium a est in hac possessione, cum
a Papa solus non possit: & probat etiam, quia dicit, q. Papa non
negligat, q. in suo canone mādāt per inferiores, & subditos ob-
seruari irritans contrāfactum. s. de his, quæ si. a pael. nouit. &
c. quātō. & licet Princeps sit solutus legibus, decet tamen eū se-
cundum leges viuere. C. de legib. digna vox. & pati debet le-
gem & c. de constit. cum omnes. Item dicit, q. omnis indecen-
tia in Principe, qui est director omnīū, est impossibilis, saltem
in possibilitate morum, de qua impossibilitate. j. de reg. iu. ne-
mo. & propter hoc narrat, quod quia Celestinus multas abba-
tias, episcopatus, & superiores dignitates contulerat sine con-
silio fratrum coram successore, fuit de hoc satis disputatum, &
allegat quæ dicta sunt s. & propter illam possessionem collegij
dicit fuisse collationes cassatas. Sed dicit lo. Mo. q. miratur de
hoc vitio, putans Bonifacium difficulter hæc fecisse, nisi for-
tē circa non expeditos, quorum literæ adhuc erant in cancella-
ria. Item posuit lo. Mo. additionem, in qua dixit per Benedictū
Papam xi. fuisse suspensa statuta, quæ Bonifa. absq. fratrum cō-
silio dederat Marchianis, quia tangebant ardua, licet multa iu-
sta essent in illis, dicens, q. defectus in persona facientis, vel in
modo necessario, factum reddit inutile. s. de consti. eccle. san-
ctæ Mariæ. ff. de reb. eorum. l. magis. s. si. a. alienum. Et ad ma-
teriam vide quod no. s. eo. li. de re iud. ad apostolicę. in gl. j. lo.
An. Arc. de hoc posuit 25. q. j. quæ ad perpetuam. & ea. causa,
& questio. sunt quidam. vbi allegat pro & contra Cōis conclu-
sio est, q. Papa possit sine eis, quia ipse est etiam supra conciliū.
de cle. significasti. de concess. preb. proposuit. & hanc partem te-
net Hug. 4. dist. s. leges. dicens, q. ipse habet plenitudinem po-
testatis. 9. q. 3. cōquestus. & c. per principalem. & idem dicit ibi
de Imperatore, vt possit quæcunq. ad eum spectantia sine cō-
silio suorum Baronum, & ad dictum lo. Mo. hic posset respon-
deri, q. sibi non sit credendum, quia cum esset Cardinalis, co-
nabatur sustinere causam propriam. & istam rationem po-
nit ipsemet lo. Mon. in extrauag. excōicamus. in ver. clericos,
Bonifa. viij. vbi volebat defendere, quod appellatione clerico-
rum non comprehenderentur Cardinales. vltimate super hoc
dicit sibi non esse credendum, cum loquatur in causa propria.
5 ¶ Quare t. non est deneganda penitentia relapso. Sol. dic se-
cundam Arch. q. ex quo cum penitet, non est considerandum,
b quod fuit, ex quo est verē penitens. 50. dist. ponderet. ver. & do-

minus. & c. quia tua. in fi. 26. q. 6. is, qui. & c. cognouimus. & s.
ecce. per quæ patet cum non despiciendum. nam per peniten-
tiam incipit esse, quod non fuit. 50. dist. ferrum. de pœ. dist. 4.
quantumlibet. c. quamobrem. 32. q. j. q. autem. in fi. 56. dist. nō
nunquam. facit de rescr. eam te. in fi. Sed allegat in contrariū.
50. dist. illud quoque. lo. An. non soluit, potest solui fm q. hic
dē, quia tales bene admittunt ad pœnitentiam, vt hic dē, & in
concor. sed non promouent ad ordines, ex quo delicta enor-
6 mia cōmiserunt: & ita loquitur c. illud. ¶ Quæro, t. quid de alijs
c sacramentis, videlicet extrema vnctione, & sepulturā, an sint
concedenda istis? Sol. dicit lo. An. q. hic non dixit de extrema
vnctione, quia non adaptat huic casui, quia relapsi tradunt in-
cendio, & de sepultura idem credit, super quo remittit j. c. sta-
tutum. 2. super gl. quia lapsi. lo. An. Lap. Abb. dicit, q. est inten-
tio lo. An. q. nec cinis istius, nec corpus relapsi, tradit ecclesia
sticę sepulture, vt ibi no. fm Lap. ¶ No. incidenter ex primo di-
cto lo. An. quia istis, qui damnant ad mortem, non est conferē-
da extrema vnctio, & idem videt sentire Arch. 95. dist. s. oleo.
vbi dicit, q. istud sacramentum non debet dari, nisi in infirmi-
tate corporali constitutis, qui fm humanā estimationem mor-
ti appropinquant, fm eum. pro quo facit tex. de sacra vnc. c. j.
ibi, infirmat quis in vobis. qd no. quia alias de facto sic respon-
di cum vnus damnatus ad mortem voluisset omnino suscipe-
re illud sacramentum. ¶ Gl. j. querit quid declaret tex. in fi. gl.
& C. de app. l. 3. in fi. lo. An. ¶ Gl. 2. alle. vbi ponat authoritas in
tex. alle. In fi. gl. Arc. alle. 42. dist. quiescamus. 86. dist. non satis.
& c. qui clementiam. 16. q. j. si cupis. hinc est, q. Romana eccle-
sia dē liberalis. s. de resc. sedes. in prin. vbi de hoc. lo. An. ¶ Gl.
fi. declarat, quomodo tex. soluat contrarietatem. In fi. gl. Et est
ratio quare admittitur ad pœnitentiam, quia Deus non vult
mortem anime, quā creauit. de pœ. dist. j. quia diuinitatis. & c.
sicut primi. in fi. vbi etiam patet, q. propter peccata Deus infli-
xit homini mortem: & ideo non liberat a corporali pœna in
hoc casu, in quo loquitur secunda authoritas. lo. And.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Catus Cardinalium. A. Ide quod And. Sic. conf. eius primo hoc latē tractat.
- b ¶ Relapso. Adde quis dicitur relapsus, Cald. conf. 2. hoc ti.
- c ¶ Sacramentis. An autem infirmus petens hostiam non consecratam sit hære-
ticus. vide D. Fel. in c. ad abolendam, in prin. de hære.

S V M M A R I V M.

- 1 Multa statuuntur contra iura communia propter fauorem fidei.
- 2 Papa potest statuere vt fides adhibeatur testi criminoso, dum tamen sit
presumptio, quod non deponet falsum. & nu. 6.
- 3 Papa an possit accusari de hæresi occulta.
Et quis tunc erit index competens. & nu. 4.
Et quid si accusatur de hæresi post mortem. & nu. 5.
- 7 Titubans quis dicatur.
- 8 Processus inquisitionis, quare dicatur fauorabilis.

In fidei. ¶ Gl. non summat. Potest sic summa-
ri. Excōicati, participes, & socij crimi-
nis admittuntur in testes contra hereticos, si sciūt
verissimiliter veritatem deponere. h. d. Et primō po-
nit constitutionis causam. Secundo, constitutionem ibi, con-
cedimus. quam fortificat ibi, presertim. & moderando determi-
nat ibi, si ex. ¶ No. primō, q. propter fauorem fidei multa sta-
1 tuuntur t. contra iura cōia. ¶ No. casum, quo valet testimoniū
excōicati, & socij criminis. ¶ No. quæ circumstantiæ sint confi-
derande ad hoc, vt fides adhibeat testi, maximē inhabili. ¶ No.
2 q. t. Papa potest statuere vt criminoso a fides adhibeatur, dum
a tamen sit presumptio, q. falsa non deponat. ¶ Quæro, an Papa
3 possit t. accusari de occulta hæresi? Sol. dicit Arc. q. sic propter
b fidei fauorem, qui magnus est, & merito cum extra fidem non
sit salus. 24. q. j. alienus, & c. quia ex sola. & c. quicunque. 93. di.
qui cathedram. & q. possit accusari, patet 40. dist. si Papa. Et lo-
quitur de tali occulto, quod probari possit. C. de app. eos. quia
tunc potest dici manifestum. 11. q. 3. eorum. licet etiam aliqñ
dicat occultum, quod quinq. sciunt de pœ. dist. j. s. econtra. ver.
filiam. lo. An. istud intellige verum si Papa nollit se corrigere,
quia si esset paratus se corrigere, non posset accusari. no. glo.
magnam, in princi. in d. c. si Papa. & glo. 21. dist. nunc autem.
4 ¶ Sed t. quis erit competens index c. contra Papam isto casu. So.
c dicit Arch. q. generale concilium, prout dicit Arch. 17. dist. s.
hinc etiam. ver. ad hæc. 2. q. 7. s. item si accusatus. alias est sub s.
cum Balaam. in fi. contrarium allegat. 9. q. 3. nemo. vbi de hoc
respondet, q. ibi loquit de infideli. Tamen dicit, q. licet tale cri-
men in concilio probeat contra Papam, non tamen Papa dam-
nabitur

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Testi criminoso. Adde quod voluit Old. conf. 37. Ro. sing. suis fol. 33.
- b ¶ Occulta hæresi. Adde Ro. conscius pe. Et adde D. Fel. an, & qualiter Papa pos-
sit conuinci de hæresi in c. fraternitatis. in prin. de hæret.
- c ¶ Erit index. Adde D. Car. conf. 150.

nabitur per concilium, sed ipse damnabit seipsum. xxj. dist. nunc autem. Sed ipse tenet prius quod concilium damnare poterit per prædictum c. si Papa, in fi. ubi pro hæresi hoc tenet: & hoc hæt pro indubitato. Io. An. Quod conciliū non possit dānare Papā de hæresi tenet gl. ij. q. 5. mandasti. & eadem causa. qō. 7. sicut. Sed quod tenet Arch. hic, tenet gl. 9. q. 3. nemo. & Inno. de verbo. sign. ex parte. j. & istud credo verum per iura quæ alle. & idē tenuit. xxj. dist. nunc autem. & ibi responde ad illum tex. qui al legatur in contrariū. ¶ Quid si Papa accusetur de hæresi post mortem, quis erit iudex? Solu. dicit Arch. q. successor eius erit iudex: nec est necesse quod concilium conuocetur. alle. no. per Inno. & Lau. 24. q. j. c. j. Io. An. ¶ Quid si testis est inhabilis per c. felicitis. ver. in iudicijs. j. de poen. an admittatur in causa hæresis? Solu. Archi. putat quod sic: de quo etiam in d. c. felicitis. Io. An. ¶ Quid si non est præsumptio quod isti testes dicant falsum, sed dubitatur an dicant falsum, nunquid repelluntur. So. dic, quod non & hoc voluit iste tex. in fi. qui caute locutus est dicēdo, nisi præsumatur falsum dicere. nam sunt tria extrema, videlicet falsum dicere vel verū, vel dubitare, & sic titubare est quodam medium inter ista extrema, tunc titubans dicatur qui nō plus applicat mentem ad istud, quā ad illud: de quo s. de iur. cal. cum causam. el. j. super j. gl. & facit in simili qd habetur. j. in regula, is qui tacet, de re. iur. Vnde satis vñ isto casu, quod præsumptio non sit de falsitate testimonij: & hoc est verum coniungēdo hic negatiua: cum verbo, vt sic dicamus, non præsumatur sed si negatiua iungatur cum noīe non falso, tunc quia non falsum est, illud quod est verū, & inter ista non est mediū, neque inter verum & falsum, erit sensus literę, si præsumatur dicere vera, & tunc resultaret oppositum quę situm. Io. An. ¶ Quæro, penes quos debeat esse illa psumptio? Sol. dic, quod penes inquisitores, quorum arbitrium hoc habet discerni. & facit quod no. gl. pe. tamen cauere debet a poena decre. j. s. e. li. de re iur. & in certis casibus est prouisum specialiter in cle. j. ad fi. c. ti. Io. An. ¶ Gl. ij. qrit & arguit pro & contra, & so. In fi. gl. Et pro decitione gl. facit, quia decre. ista dirigitur inquisitoribus. Sed primā partem gl. tenet Arch. qui allegat etiam, 2. q. 7. si hæreticus. Sed Io. An. tenet gl. & ad c. si hæreticus. respondet quod non tenet, vt ibi no. gl. & hoc probat iste tex. quia si illud capitulum teneat, non erat necessaria ista decre. Nec ob. ratio gl. quia respondet per no. per glo. in c. constitutionem. s. de reg. e. li. Ioā. An. ¶ No. bene istam gl. quia iura & statuta disponentia super processu inquisitionis, nō hēt locū in processu accusationis, vel exceptionis, qñ aliquid statuunt, quod sit ius cōe: & idē econ uerso, vt fuit notatū s. de rest. spo. frequens. Itē no. secūdo q. processu inquisitionis dicitur fauorabilis, p respectum ad processum accusationis criminum: quod bene no. ¶ Glo. in ver. excōicati, recita per cōtrarium de c. decernimus, & solue vt in gl. ¶ Gl. in ver. particeps, quærit & remittit. ¶ Glo. pe. quærit, quis habeat coniecturas examinare: & soluit. In ead. glo. sibi. l. 3. q. 3. & si testes. Ioann. An. ¶ Glo. fin. quærit de ratione tex. & assignat illam & c.

ADDITIONO

a Quod bene no. Adde pro hoc quod voluit Cal. conf. j. de accus. s. v m m a r i v m.

- 1 Papa potest statuere quod participans excommunicato, non incurrat excommunicationem.
- 2 Approbans inhabilem respectu vnius actus tantum, non uidetur approbare respectu aliorum actuum.
- 3 Ciuitas an possit se subicere vni domino.
- 4 Iurisdictionem, qui dicantur habere de facto tantum.
- 5 Iurisdictionem, an sit apud infideles.
- 6 Vicarij vel officiales inquisitorum, an possint facere requisitionem.
- 7 Ciuitas tota, an possit iuste comburi, quando aliqui hæretici sunt ibi.

Residentes.

¶ Gl. non luminat: pōt sic sum mari. Ordinarij, vel eorum delegati, & inquisitores sine poena excommunicationis petere pnt executionem iustitię contra hæreticos ab habentibus secularem iurisdictionem in loco, licet excōicati sint, vel de facto illam iurisdictionē possideant. h. d. Et ponit dictum quod ampliat ibi, nec requirentes. & protestatur ibi, non tñ. ¶ No. primo casum, in quo valet pcessus habitus p iudicē excōicatum. vide materiam. de re iud. ad probādum. ¶ No. q. nō est licitū adire iudicē hētē iurisdictionē de facto & tyrānicā: qā si est spāle in cā fidei quod hic dī: ergo in contrariū est ius cōe. s. de præben. pñti. s. loca. & ibi gl. in ver. speciali. c. li. ¶ No. q. qñque pmissi actus fieri a nō hñte ptatē de iure, sed de facto, qñ mora est periculosa, si adiretur habens ptatē de iure. ¶ No. quod Papa potest statuere, quod participans excommunicatio nō incurrat excōicationem. ad hoc s. de sen. ten. excō. si vero. & c. inquisitionis. ¶ No. q. approbās inhabilem respectu vnius actus tñ, nō videtur approbare respectu aliorum actuum. Ex princip o tex. no. q. qñque datur presidentia in

regno, qñque in prouincia, qñque in loco. Et pro primo alleg. Archi. 23. q. 5. principes. & c. regum. & de secundo alle. 11. q. 1. experientia. & de loco, eadem quæstione, si quisque. & 23. q. 5. administratores. ¶ Quærit, an ciuitas possit se subicere vni dñob? So. Arc. remittit ad no. per Ho. de iur. c. fi. & fm eum ibi vñ tenere, q. non, sicut dominus ciuitatis non potest inuitis ciuibus alteri donare ciuitatem. l. inuitus. ff. de fideicomis. lib. 4. Io. An. ¶ Qui dicantur habere iurisdictionem de facto tñ. Sol. dic, q. tyranni, vel intrusi, non tñ per exercitium istius casus, tollitur in eo vitium. 14. q. 5. neque enim si agris. Io. And. ¶ Quæro, an apud infideles sit iurisdictionem? So. vide no. s. c. li. de off. deleg. c. pe. super gl. puta. fm Io. An. & vide plenius post Inn. & Hosti. de voto. quod super his. ¶ Quæro, an vicarij vel officiales inquisitorum possint facere requisitionē de qua hic dicitur. sol. iste tex. facit, q. non, quia non dixit de officialibus vel vicarijs inquisitorū, sicut de alijs, & facit quod no. in cle. volentes. post prin. e. ti. Io. An. ibi tenet gl. q. etiam inquisitores possint committere vices suas. vnde crederem, q. tales possint hanc requisitionem facere, quia data potestate delegandi, vñ data potestas exercendi oīa, sine quibus articulus ille expediri non posset. de off. dele. præterea, cum similibus. Cum igitur in isto articulo sit necessaria requisitio iudicis secularis, poterit delegatus inquisitoris hanc facere, sicut vicarius alicuius ordinarij. posset tñ intelligi dictum Io. And. q. non dubitet de hoc, an vicarius inquisitoris possit inquirere, sed an inquisitor possit vicarium constituere, & q. non possit, inducit hunc tex. ¶ Quæro, an tota ciuitas possit comburi iuste, qñ aliqui hæretici sunt ibidem. Sol. vñ, q. sic. 23. q. 5. si audieris. ibi etiam hñ q. hæretici possunt occidi, & ea causa. q. 4. quando. Et in d. c. si audieris, vñ velle Io. & Lau. q. quilibet possit hoc facere. sed in prius facit ea. q. 5. si non licet. ver. quidam. & ver. is igitur. & q. 4. ea vindicta. ver. non ergo. & q. fi. quicūque. & facit qd no. 32. q. 2. inter hæc. in j. gl. in fi. Sed dicit Arch. q. ecclesia concedit generalem auctoritatem exterminandi hæreticos. 23. q. 5. si vos. & c. si audieris. quæ non diriguntur principibus. & facit ea causa. q. 8. legi. & s. c. excommunicamus. s. catholici. in fi. vbi ad eos exterminandos cruce signatis conceditur indulgentia vltimarina, cū occisio vel spoliatio talis fiat ex edicto principis, vel ecclesię. j. e. cum secundum. ne ex cupiditate, vel vltione potius, quā ex iustitia vel obediētia pugnare videatur 23. q. j. quid culpatur. & q. 2. c. 1. & q. 3. lex differentia. quod tenuit Ray. in summa huius ti. ver. sed nunquid catholici. & cōcordat cum eis Ho. in summa, eo. titu. s. qualiter euitetur. ver. sed nunquid catholici. Io. And. Crederem, q. non possint, nisi præcedat declaratio iudicis, quod sint tales contra quos iura permittunt occupationes, per d. c. cum secundum. j. eo. quia possent multi fingere eos hæreticos esse, qui tamen nō essent, vt eorum bona auferrent. ¶ Quæro de ratione, quare ista toleratio non prosit etiam in alijs casibus. So. dicit Io. Mo. q. cū prædicta sint contra ius, & introducta in fauorem fidei, nō sunt ad consequentiam trahenda. ff. de legi. quod non ratione. & j. de reg. iur. quæ a iure. eo. li. & concor. cle. si summus. de sen. exc. Io. An. ¶ Gl. 2. quærit de qua excōicatione intelligatur, & sol. In fi. gl. idem Arch. & facit de cle. excō. mi. c. fi. Io. An. ¶ Gl. in ver. dispendio. quærit, quando non esset mora dispendiosa, & sol. In fi. gl. idem Archi. alle. 11. q. 3. sicut apostoli. cum tribus cap. seq. Io. An. ¶ Glo. in ver. excommunicationis, quærit de qua excōicatione intelligatur, & sol. In fi. glo. Glo. est corrupta, quia debet dicere de offi. vica. non de sup. negli. prela. Et no. istam gl. quod verbum, excommunicatio, includit maiorem & minorem, quando sit prolatio in materia congruenti vtrique, vide glo. in cle. j. de priui. ¶ Glo. fi. declarat tex. in fi. gl. & ibi concordantia, in vlt. glo. Io. And.

ADDITIONES.

- a Hæreticos. Quot modis, & qualiter incurratur hæresis, vide D. Fely. in c. firmissime. de hære.
- b Vni domino. Adde, q. voluit Abb. de domino alienante feudum confil. 3. quæstio. 22.
- c Iurisdictionem. Adde Pe. de Anc. confil. 281.

S V M M A R I V M.

- 1 Præsumptio inducitur contra contumacem, q. sit culpabilis in eo, super quo citatur.
- 2 Præsumptio & suspicio differunt.
- 3 Præsumptio violenta quomodo cognoscatur.
- 4 Citatio debet habere causam expressam propter quam quis citatur. Et sufficit exprimere delictum in genere. nu. 5.
- 6 Contumax quis dicatur.
- 7 Contumacia quot modis contrahatur.
- 8 Citari an quis debeat in causa hæresis propter quamlibet suspensionem. Et quoties debeat vocari antequam excommunicetur. nu. 9. & 12.
- 10 Per dictio, de sui natura designat continuationem temporis.
- 11 Pertinacia, an præsumatur si contumax perseverat per annum. Con-

Geminianus super Sexto Decretalium.

Contumacia. ¶ Gl. nō summat. Pōt sic sum-

tumaciā nō rñdendo super heresi, de qua erat sus-
 ctus, post annū dānā, vt hereticus. h. d. Et p̄mittit
 cōstitutionis cām, & cōstitutionē subdit ibi, si suspectus. No.
 1 quod cōtrat cōtumacē inducīt p̄sumptio, vt sit culpabilis in
 2 eo, super quo citat. ¶ No. t̄ differentiā inter p̄sumptionē, &
 suspitionē, super quo vide no. per D. Ant. in repet. c. vestra. de
 3 coha. ele. ¶ No. optimū tex. ad t̄ cognoscēdā violentā p̄sum-
 ptionē, quia d̄r violētā, qñ primo erat suspitio p̄ aliquē de deli-
 cto, postea facit actū, qui inducit ēt p̄sumptionē, quod deli-
 ctum fecerit, sicut est hic cōtumacia, tūc ista secūda p̄sump-
 tio, tanq̄ cōfirmans primā, trāsīt in violentā, vt notabiliter pro-
 bat tex. iste, & vide glo. no. in c. de hoc. s. de s̄ymo. ¶ No. quod
 malū malo additū plus aggrauat. Nā hic operant̄ duo, id quod
 4 vnū nō faceret, fm Io. Mo. ¶ No. ar. q̄ citatio debet habere ex
 a p̄ssām cām, propter quā quis citat. vide no. de dila. literē. vi
 5 de gl. 3. q. 2. si eps. ¶ No. ar. quod in citatione sufficit exprime-
 re delictū in gñe, nec requirit̄ specificatio loci, & t̄pis, vel spe-
 ciei delicti. vide gl. in c. 2. de dila. & gl. 3. q. 9. indicas. Arch. 5. q.
 2. si primates. ¶ No. ar. quod qñ profer̄ excōicatio propter cō-
 tumaciā, nō est necesse, quod citet̄ ille ad sententiā excōica-
 tionis, probat tex. qui dicit, quod excōicat̄ cōtumax absq; no-
 6 ua citatione. ad hoc de iud. c. j. ¶ No. quod ille d̄r contumax,
 c qui nō parer̄ mandato iudicis, vel se absentat a iudicio. ¶ No.
 quod cōtumax h̄r pro cōfesso si perdurat in cōtumacia per tē-
 pus. ¶ No. quod fuga sola nō inducit cōfessionē delicti, de quo
 7 j. c. vt cōmissi. ¶ Quoero, t̄ quor̄ modis cōtrahit̄ cōtumacia. So.
 Arch. remittit. 1. i. q. 3. certū. dicēs, quod est graue peccatū. 8. q.
 j. sciendū. & no. 4. q. j. in sum. & dicit Io. Mo. quod decidit̄ du-
 8 bium no. 1. i. q. 3. rursus. Io. An. ¶ Quoero, t̄ an propter quālibet
 suspitionē debeat quis citari in cā heresis? Sol. dic, quod non,
 sed debet esse probabilis, & cōis est repellēda suspitio potius, q̄
 recipiēda. 2. q. j. primo sēmp. vbi de hoc Io. An. ¶ Quoero, quo-
 9 ties t̄ d̄r iste vocari anteq̄ excōicef. Sol. dicit Arc. quod saltem
 bina v̄r citatio esse necessāria. de quo vide no. 24. q. 3. dicit Apo-
 stolus. & s. eo. excōicamus. s. qui aut̄. in gl. v̄r. Io. An. ¶ Quoero
 quare p̄sumat̄ cōtra istū subterfugientē. Sol. dic, quod p̄ hoc
 apparet de sua iustitia diffidere. 1. i. q. j. Christianis. in fi. 3. q. 9.
 decernimus. de p̄sump. nullus. fm Arch. Io. An. ¶ Quoero, an
 intelligat̄ de anno cōtinuo? Sol. dic, quod sic, per istū tex. quia
 10 dictio, t̄ per, de sui natura designat cōtinuationē t̄pis, fm Arc.
 alle. 7. q. j. p̄sentitū. 16. q. 3. c. j. & c. quecūq; & c. placuit. 5. q. j.
 p̄sentitū. vt lite nō cōt. qm̄. ver. quod si forsan. de cle. nō resid.
 c. 2. & c. ex parte. & s. e. li. de cle. c. j. s. j. & c. cupientes. s. quod si
 per 20. & s. ceterū. de p̄scr. sanctorū. de frigi. & male. c. l̄r. in
 fi. & c. laudabilē. in prin. Io. An. Vñ dicit Lap. Abb. quod debet
 esse integer, & cōtinuus, vt no. s. e. li. de vi. & hon. cle. c. j. secun-
 11 dum Lap. ¶ Quoero, an p̄sumat̄ pertinaciā si perseuerauerit
 d per annū. Sol. dic, q̄ sic, in dubio, & vt hic patet, nisi aliud appa-
 reret, puta si inḡssuit de iudice, vel instabat p̄ absolutione, vel
 offerebat satisfactionem, & his similia: aliās verō nō p̄sumit̄
 pertinaciā, nisi de illa cōstet, vt cle. j. s. porro. de sum. Tri. & de
 12 v̄suris. ex graui. s. sanē. Io. An. ¶ Quoero, t̄ an ante annū possit
 dānari vt hereticus? Sol. dic, q̄ non, vt probat tex. ibi, dū dicit,
 ex tūc. fm Arch. qui dicit, q̄ dictio, velut, que sequit̄, denotat
 exp̄sionē veritatis. Io. An. Gas̄p. de Cald. in cōl. 5. e. ti. tenet
 cōtrariū, q̄ iste nō sit verus hereticus. ¶ Gl. 2. recita p̄ cōtrariū,
 q̄ ex p̄sumptione ēt vehemētī nō sit cōdēnatio, vt no. de p̄sum-
 ptio. l̄ras. gl. fol. q̄ hic loquit̄ de violenta, ibi de vehemēti, &
 ostendit qualiter vehemēs trāsīt in violētā. In ea. gl. ibi, nō ve-
 hemēs. alle. Arch. de purga. cano. inter. ver. attēdetēs. & j. c. p̄-
 xi. in prin. Io. An. Et no. istā gl. quā dat theoricā cognoscendi
 p̄sumptionē violentā. ¶ Gl. in ver. respōdeat. colligit quali-
 ter debeat praticari ista citatio, & assignat simile. I. ea. gl. ibi, re-
 spōsurus. idē Archi. & facit cle. si. vt lite pend. Io. An. In ea. gl.
 ibi, sententiā. & p̄cedit, q̄ dicit gl. & si sit ferēda in casibus, in q̄-
 bus procedit̄ simpliciter, & de plano, vt i. cle. sepe. s. pe. de ver.
 sig. Io. An. ¶ No. gl. q̄ sententiā est nulla, si citatio nō cōtinet, q̄
 c veniat ad audiendū in iām: quod no. benē, & idē no. glo. in d.
 cle. sepe. ¶ Gl. si. querit, an idē sit in alijs criminibus, & sol. In
 ea. gl. ibi, pro conuicto, nō tñ pro heretico, vt no. gl. s. eo. ex-
 communicamus. s. qui autem. in gl. vi. detur. in fi. Io. An.

ADDITIONES.

- a ¶ Expressam causam. Adde Ro. conf. 208.
- b ¶ Quod citetur. Adde Ro. conf. 481.
- c ¶ Contumax. Adde quis dicatur contumax. Ang. conf. 9.
- d ¶ Pertinacia. Adde Cald. conf. 3. hoc titu Ber.
- e ¶ No. benē. Adde Ro. sing. suis. fol. 10. vbi dicit, quod non valet citatio si dicatur quod veniat ad audiendum voluntatem iudicis.

S V M M A R I V M.

- 1 Non damnatur quis de heresi propter vehementem p̄sumptionem.

- 2 Delictum non dicitur plenē probatum, etiam si constet de plena p̄sum-
 ptione vehemēti.
- 3 Et, dictio, posita inter diuersa voce, idem tamen importantia, exponitur
 pro, idest.
- 4 Re, dictio, quid operetur.

Accusatus. ¶ Gl. j. diuidit, & dicit Arc. q̄ olim

incipiebat, qd̄ super. sed illam non
 vidit Io. An. dicit Arch. s. cū verō. additū per Boni-
 fac. secūdū Io. An. Ego legam per partes more soli-
 to, & quamlibet partem summabo per se, prosequendo per s.
 primus s. pōt sic summati. Abiurās in iudicio heresim propter
 vehementem p̄sumptionē, si iterato labit̄, licet nō fuisset ple-
 nē probatū crimen, relapsus d̄r: secus si leuis fuerit p̄sumptio.
 1 h. d. ¶ No. q̄ propter vehemētē t̄ p̄sumptionem nō damnat̄
 quis de heresi. de quo s. c. prox. ¶ No. q̄ ius fingit qñq; id esse,
 q̄ tñ verē non cōstat. vide qd̄ no. 50. dist. ferrū. de spon. is. qui.
 2 ¶ No. q̄ delictū non d̄r plenē probatū, etiam si constet de ple-
 na p̄sumptione vehemēti. qd̄ no. pro iuribus, & statutis, quā
 requirūt plenam probationem. ¶ No. arg. q̄ ex leui, & modica
 p̄sumptione pōt p̄cedi p̄ aliquem in crimine heresis. ¶ Op-
 po. & v̄r, q̄ tex. malē dicat, q̄ nō erat hic probatū plenē crimē,
 quia imō erat probatū si suberat magna, & vehemens p̄sump-
 ptio: quia illa magna per vehemētē suspitionem subsecutam
 transit in violentam, vt patet s. c. prox. & gl. in c. excōicamus.
 in s. qui aut̄. super ver. cōdemnet̄. s. e. ti. So. dic, secūdū Io. Mo.
 q̄ dictio, et, non stat hic copulatiuē, sed expositiuē, vt ponatur
 pro, idest: & dat verus de hoc.

Aggregat, adiungit, informat, diuidit, vnit,
 Explet, & exponit, est simplex, distributiue.
 Diuersumque notat, suspendit, denique format.

- 3 Io. An. ¶ No. bene, q̄ dictio, et, posita inter diuersa voce, idem
 tamen importantia, exponit̄ pro, idest. qd̄ no. pro statutis, & pri-
 uilegijs. ¶ Opp. q̄ sola vehemens suspitio nō sufficiat, vt dicat̄.
 relapsus, quia requirit̄ vltra hoc actus iudicialis. s. c. ti. excōica-
 mus. s. j. & s. c. proxi. Sol. Io. Mo. & Arc. fatentur contrariū: vñ
 subaudiūt ad tex. q̄ erat suspectus, & in iudicio vocatus, vt in
 contrarijs. Io. An. ¶ Quoero, vñ oriat̄ ista suspitio? Sol. dic, fm
 Archi. q̄ erat fortē orta ex dictis testiū. s. de purga. ca. inter. &
 ex hoc sumpta occasione ponit hic Arch. ad literam, qd̄ ibi scri-
 bitur post Host. sup. vlt. gl. Io. An. ¶ Quoero, que sit forma istius
 abiurationis, de qua hic in tex. Sol. Arch. dicit, q̄ colligit̄ ex c.
 ego Berengarius. de consec. dist. 2. & ex c. inter. de purg. ca. Io.
 An. ¶ Quoero, an in terminis tex. fuerit facta aliqua fides de pri-
 ma heresi. Sol. dic, q̄ sic, vt innuit hic tex. dū dicit, licet plenē:
 & sic aliqua probatio erat facta, sed non talis, propter quam dā-
 nari posset, sicut s. de test. veniens. j. secūdū Arch. Io. An. ¶ Gl.
 j. ponit diuisionem. in fi. gl. idē Io. Mon. nec subdivisio est ne-
 cessāria, quia satis patet. Io. An. ¶ Gl. 2. posset recitari per con-
 trariū, q̄ vehemens p̄sumptio sufficeret ad p̄nam. gl. fol. q̄
 vehemens non sufficit, sed violenta. in fi. gl. idem Arc. Io. An.
 ¶ Gl. in ver. fictione. querit, quare tex. dicat, qd̄ sit de fictione, &
 fol. In ea. glo. ibi, qui in maternis. & c. si baptizata. Vñ dicebat
 Arch. q̄ de lapsu accusati a prin. non consistit. 15. q. fi. c. vlt. in
 fi. imō postq̄ abiurauit heresim, de qua erat infamatus, si cano-
 nicē se purgauit, debuit denūciari viri boni testimonio. 15. q.
 5. c. habet hoc. & c. omnibus. in fi. de purga. cano. ex tuarū. in fi.
 ergo meritō videbat̄ non posse dici relapsus. Io. An. Et no. glo.
 4 de istat̄ monosyllaba, re, q̄ si iūgit̄ alteri dictioni, p̄supponit
 actū similem p̄cessisse, & nouū actū fuisse. ¶ Gl. in ver. ex hoc.
 declarat tex. in fi. gl. simile. s. de voto. c. vno. in fi. Io. An.

S V M M A R I V M.

- 1 Hereticus dicitur committens in vnum articulum fidei tantum.
- 2 Dispositio generalis posita post enumerationem speciei alicuius, includit
 etiam alias species separatas.
- 3 Secta quid sit.
- 4 Articulus quid sit.

Eum verō.

- 1 tit in aliū articulū, etiam separatū. h. d. ¶ No. t̄ q̄ hereticus d̄r
 cōmittens in vnū articulū fidei tantū. An aut̄ abiurans herē-
 2 sim non agens poenitentiam sibi impositā dicat̄ esse relapsus?
 vide bonam distinctionem Pau. 30. dist. c. fi. ¶ No. q̄ dispositio
 gñalis posita post enumerationem speciei alicuius, includit et̄
 alias species separatas. ad hoc s. de proc. qui ad agendū. ¶ Quo-
 3 ro, quid sit t̄ Secta? Sol. dic, q̄ hic scribit̄ per c, non per p. & vide,
 4 qd̄ no. in cle. ad nostrū. in prin. e. ti. Io. An. ¶ Quid t̄ sit articu-
 lus? Sol. hic Archi. exponit articulū pro membro. de quo vide
 s. de testi. p̄sentitū. e. li. super gl. articulus. Io. An. Et d̄r gñali-
 ter abiurasse, vt quia iuramento abiicit omnem heresim, fm
 eum.

ADDITIONES.

- a ¶ Relapsus. Adde Cald. conf. 2. hoc tit. Ber.

eum. ¶ Gl. in ver. simpliciter, in prin. quærit de vna quæstione, & sol. deinde colligit no. Item quærit de alio dubio, & solu. In ea. ibi, relapsus. Arch. hic tenet contrariū, alle. ff. de iurei. duo bus. §. exceptio. vbi exceptio iurisiurandi obstat, licet mutata sit actio, si eadem est quæstio. alle. de pœn. dist. 5. c. j. de reg. iur. defleat. & 50. dist. si quis diaconus. in fi. de pœn. dist. j. vulgari- ter. dicens, q̄ genus, & species non sunt diuersa, nisi quia alte- rum est in plus, vt genus: alterum est in minus, vt species. & his etiam verbis vtiū Io. Mo. ad solutionem contrarij, quod ponit sequens gl. Sed dicit Io. An. q̄ adhuc stat cū gl. cū verba debeāt a aliquid operari. j. de priuil. si Papa. cū cōcor. Et vt in pœnis fiat interpretatio benignior. j. de reg. iur. in pœnis. Tamen dicit, q̄ raro practicabit iste casus: quia consuetudo habet, q̄ omnis su- spectus, vel hæreticus, licet in vno tantū gñaliter abiuret. Ioā. An. Pro opi. Io. An. facit tex. in c. abolenda. ponens relapsus pe- nā, q̄ loquitur de his, qui relabunt in hæresim abiuratam. si ergo vniciū articulum abiurauerit, & postea cōmittit in alium, non dī relapsus in hæresim in genere: ergo non habebit penam re- lapsorum, quæ imponit tātū relapsus in abiuratam hæresim, cū iura pœnalia non sint extendenda, vt s. de ele. statutum. Sed in contrarium facit sequens gl. q̄ ille, qui abiurat hæresim, etiam in vna specie, vī abiurare etiam in alia specie, cū habeant inter se connexitatem: ergo relapsus postea in altera, etiam relapsus dī in abiurata, & per consequens puniendus. & ista pars vī ve- rior. Et ad rationes Io. An. q̄ verba debent aliquid operari, re- spondeū, quod tex. hic loquitur generaliter de abiurante. Sed dū vult assumere arg. a contrario, rōde non sumendū, quia specia- liter abiurās propter cōnexitatem vī omnes abiurasse: & sic dī in effectu talem generaliter abiurare, licet quo ad verba specia- liter abiuret. Quæque. n. inducūt effectus præter sonum verbo- rum ad aliud, q̄ verba sonent. s. de despon. impu. c. j. e. li. Ad se- cūdam rationem de iuribus pœnibus dic, q̄ non fit extensio, quia iste intelligit etiā gñaliter abiurare. In fi. gl. Et no. q̄ aliud est se purgare, & aliud abiurare. Io. An. ¶ Gl. in ver. iudicari. re- cita per contrariū in ea formatū. & sol. vt in ea. In ea. gl. ibi, cō- nexis. Idem Io. Mo. alle. 26. q. 2. sed illud. ibi dī, q̄ per vnū mem- brum in totum corpus diffunditur macula. Io. And.

A D D I T I O.

a Operari. Et no. D. Fel. quod verbum idem in eadem oratione positum potest capi propriè, & impropriè. c. inter alia. de sent. excom.

S V M M A R I V M.

- 1 Hæreticum associans, vel receptans, vel pascens, videtur approbare vi- tam illius.
- 2 Consentire, vel delinquere quis non dicitur ex actu necessario, si actus ille possit aliquo modo excusari.
- 3 Suspicio sola hæresis an sufficiat, vī quis dicatur relapsus.

Ille quoque.

¶ Potest sic summari. Qui post adiura- tionem hæresis, de qua conuictus fuerat vel postea conuincit verbo, vel facto hæreticis prohibitis cō- cat, relapsus dī. h. d. ¶ No. q̄ t̄ associans, receptans, vel pascens aliquem hæreticū, vī approbare vitam illius. ¶ No. q̄ quis non dī ex actu necessario t̄ consentire, vel delinquere, si ille actus pos- sit aliquo modo excusari. vide de accu. cū dilecti. ¶ No. q̄ per se quentia potest quis, & vī approbare præcedentia. ¶ Quæro, an sufficiat t̄ isto casu, vt dicat relapsus, sola suspicio hæresis. Sol. dic, q̄ non, per tex. hic, qui dicit, cōstitit, vel nunc constat. vī licet in primo respōso sufficiat suspicio, hic aut non. Et ex hoc, & illo patet, q̄ est necesse in relapso debere constare de vno la- psu priori, vel posteriori. Io. An. ¶ Quæro, quare in exēplis tex. iste dicat relapsus. Sol. Io. Mo. dicit, q̄ dī relapsus ex concomi- tantia factorum, quia contra abiurationem factam non debet venire directè, vel indirectè, sed debet in tantum hereticos odi- re, q̄ nullam cū eis concomitantiam habeat. 24. q. j. odi. & sicut vno concessio antecedenti, & concomitantia & sequentia vi- dentur esse concessa. s. de off. del. præterea. de do. inter vi. & vx. c. 3. ff. de procu. ad rem. & l. ad legatū. Et sicut aliquo dilato præ- dicta videntur etiam dilata. ff. de distrac. pig. l. cū soluendē. & qui bus mo. pig. vel hypo. sol. l. solui. §. pacificat. & sic illo negato, vel abiurato, prædicta negata videntur. ff. de spon. oratio. j. c. pro- xi. & j. de reg. iur. cū quid. præsertim in causa fidei, quæ firmiter, purè, & simpliciter debet amplecti. s. de sum. Trin. c. j. Io. An. ¶ Glo. in ver. munera. quærit, quæ sit differentia inter donum, & munus, & sol. in fi. gl. Dy. in l. munus. eo. ti. ad prin. dicit, q̄ mu- nus sumit tribus modis, pro dono, munere, & officio. Io. And. ¶ Gl. in ver. nō possit. quærit de exemplo litere, & sol. In ea gl. ibi, famis. idem Io. Mo. & Arch. qui alle. 11. q. 3. quoniam mul- tos. & j. q. 2. quam pio. vbi de hoc. Io. An. In ea. gl. ibi, quiesca- mus. vide qd̄ ibi notat, vbi solui cōtrarium. 22. q. 4. sicut san- ctius. Io. An. in fi. gl. Io. Mon. alleg. de consti. c. 2. Io. An. ¶ Gl. in ver. verbis. alle. concor. ad tex. in fi. gl. & in cle. j. de priuil. & in clem. 2. de pœnit. & remiss. Io. And.

A D D I T I O.

a Munera. Differentia inter munus, & donum, vide in l. plebiscito. ff. de off. prę- si. & gl. in c. & si quæstiones. de symo. l. munus. & l. aliud. de verb. sig. clem. j. §. & singularis. & ibi Car. de reli. & vene. sancto.

S V M M A R I V M.

- 1 Periurus repellitur a testificando, etiam post peractam penitentiam.
- 2 Testis in causa hæresis compellitur dicere veritatem etiam de suo crimine. Et potest ex intervallo corrigere dictum suum. nu. 3.
- 4 Testis dictum habetur pro confessione, quatenus aliquid disponit contra se.

Licet.

Potest sic summari. Testis in cā hæresis falsum de- ponens, licet periurus sit, probat dicendo contra se, dū tamen ex indicijis constet dictū non corruptionem, sed veri- tatem continere. h. d. ¶ No. q̄ t̄ periurus repellit a testificando, etiam post peractam penitentiam. ad hoc s. de testi. testimo- nium. ¶ No. q̄ t̄ testis in causa hæresis cōpelli dicere veritatē etiam de suo crimine. vide gl. in ver. de causis. quid in alijs cri- minibus. s. de teste. cū causam. ¶ No. q̄ iurans dicere veritatē, a est periurus si illam celat. ¶ No. t̄ q̄ testis in causa hæresis pōt ex intervallo corrigere dictū suum. Quid aut in alijs causis. vi- de de testi. cū clamor. & de testi. cogen. præterea. ¶ No. q̄ Papa potest statuere, & dispensare, quod periurus admittatur ad te- stificandum. b: & sic est hic tex. pro dicto Arch. 22. q. 5. paruuli. ¶ No. q̄ t̄ dictū testis hī pro confessione, quatenus aliquid de- ponit contra se. ad hoc s. de confes. cū super. de elec. per inqui- sitionem. ¶ Gl. in ver. repella. alle. concor. ad tex. in fi. gl. Ar- chi. alle. 22. q. 5. paruuli. de accu. cū oporteat. vbi de hoc. & no. in c. testimonium. in gl. 2. de testi. in fi. Io. An. ¶ Et no. etiam, q̄ ferre testimonium veritatis dignitas est. 32. q. 5. præceptū. vbi de hoc. & not. in c. testimonium. in gl. 2. Io. An. ¶ Gl. in ver. po- stea. quærit, an ex intervallo, & sol. In fi. gl. idem Io. Mo. & Arc. Io. An. ¶ Gl. in ver. indicijis. alle. concor. in fi. gl. & s. eo. excōica- mus. §. si. de cle. pere. inter quatuor. de homi. pro humani. in fi. Io. An. ¶ Gl. in ver. obstat. quærit de exemplo litere, & sol.

A D D I T I O N E S.

- a Celat. Adde quod potest puniri de falso, vt dicit Cepo. conf. 61. Ber.
- b Ad testificandum. Adde quod latè voluit Bart. in l. filius. ff. de dona.

S V M M A R I V M.

- 1 Causa fidei habet multa priuilegia.
- 2 Diuinationes, & sortilegia inducunt hæresim.
- 3 Diuinitio an sit de genere malorum. Et quot modis sumatur. nu. 4.
- 5 Diuinitio, & sortilegium an sint idem.
- 6 Inuocator demonum si in iudicio coram inquisitore abiurauit hæresim, & promisit nunquam inuocare eos, si postea inuocauerit, an sit dicendus relapsus, vel debeat, vel possit relapsorum pœna puniri.

Sane.

¶ Inquisitores super hæresi deputati nō se intromit- tunt de diuinationibus, & sortilegijs nō sapientibus heresim manifestam. h. d. ¶ No. q̄ t̄ causa fidei habet multa pri- uilegia. ¶ No. q̄ propter plures occupationes diuersorum ne- gotiorum, alteri detrahūt. ¶ No. q̄ omnes diuinationes, t̄ & sorti- legia inducunt hæresim. No. regulam, q̄ inquisitores non co- gnoscunt de sortilegijs, vel diuinationibus, nisi in vno casu tā- tum. ¶ Quæro, an t̄ diuinitio sit de genere malorum. Sol. dic, q̄ sic, quia nunquam sonat in bonum. j. q. j. nunq̄. & apostoli ideo diuini vocant a diuinitate, nō a diuinatione. j. q. j. eos. 16. q. j. præ- dicator. cū si. Io. An. ¶ Quæro, quot t̄ modis sumat diuinitio. Sol. dic, q̄ capiū simpliciter. Primò, pro scientia theologica, a qua Theologi diuini vocant. Secūdo, pro sciētia infusa a Deo, & dī sic Prouer. 16. Diuinitio in labijs Regum in iudicio non errabit os eius. Tertiò, pro scientia magica, vel fallaci prophe- tatione, qua falsi Prophetę, vel Magi fingunt se preuidere, & prædicūt futura multa. Nu. 23. Nō est augurium in Iacob, nec diuinitio in Israel. & hæc diuinitio dī a diuino, diuinas, qd̄ est vaticinari, vel futura prædicere: & de hac diuinatione hī 26. q. 2. intelligi. & c. qui sine. & j. q. 5. c. 2. & c. aliquanti. & c. fortis. & c. si quis clericus. & q. 7. non obseruetis. 3. q. 5. cōstituimus. Qua liter aut genus diuinationis a Persis fuit allatū, & de ipsis duo bus, vel quatuor generibus, vide 26. q. 4. c. j. in prin. De diuina- tionibus verò, quæ fiunt per astronomiam, vel astrologiam, vi- de quod plenè not. de sort. ex tuarum. Io. An. ¶ Quæro, an t̄ idē sit sortilegium, & diuinitio? Sol. q̄ nō, quia sunt diuersa, vt hic patet. & 26. q. 5. c. j. ad idem q. 3. & 4. c. j. in princ. & fi. & 2. q. 8. quisquis. & s. de sort. c. j. & 2. ¶ Quæro, de quibus iudicijs lo- quitur hic tex. So. dic, q̄ de episcopis, & legatis, quorum studiū esse debet tale diligenter inquirere, & quoscunq; tales Dei ini- micos inuenerint, districta vltione cōstringere. 26. q. 5. perue- nit. qd̄ capitulum loquit in legato, vt ex ipsius titulo patet. Io. An. ¶ Gl. in ver. apostolica. quærit de datis per alios, & sol. in fi. gl. idem Arch. ¶ Gl. in ver. sapient. quærit de exemplo tex. & sol.

A D D I T I O.

- a Sortilegium. Adde Fed. conf. 284.

Geminianus super Sexto Decretalium.

sol. In ea. gl. ibi. q. 4. igitur. nam si adorans hæreticum, dicatur hæreticus. §. in §. alle. fortius & iste, cū ibi pondere non persona, sed vitium. ergo in vitio magis erit peccatum. C. de sacros. ecc. auth. multo magis. iuxta regulam, propter quod vnūquodque tale, & ipsum magis. fm Ioan. Mo. & placet Archi. Io. An. ¶ Gl. in ver. manifeste. querit quid in dubio, & sol. & tollit obstaculum. in fi. gl. idem Io. Mo. & Archi. Io. An. ¶ No. gl. q. vbi iudici non dat prās cognoscendi nisi de manifestis, si reuocat in dubium illo casu non pōt cognoscere, an sua sit iurisdic. contrarium no. gl. in c. j. §. de off. del. c. li. dic. vt ibi dixi. Sed dicit D. Nico. hic, quod forte si reuocaret in dubium, an manifeste saperet hæresim, q. de hoc cognosceret fm eū. quasi velit dicere, quod si manifeste appareret, q. sapiat hæresim, & sup isto, quod sit, vel nō sit manifestū, reuocat in dubium, & sibi liqueat q. sit manifestū, iudicialiter poterit pronunciare se iudicem: si verò non appareat, qd sit manifestū, se nō intromittet, vt dicit gl. ¶ Querit hic La. Abb. nunquid si inuocator t̄demonum in iudicio coram inquisitore abiurauerit hæresim, & promisit nūquam inuocare eos, postea inuocauerit, sit dicendus relapsus, & debeat, vel possit relapsorum pōna puniri. So. dic. q. fuit cōsultum, q. non: sed ipse credit prius, vt videlicet debeat dici relapsus, & vt relapsus puniri. §. c. §. ille quoque. & grauius hic peccat, q. ibi, fm Arch. bene facit 37. dist. c. ideo. fm Lap. Credo, q. posset vtraq. opinio saluari, quia aut ipse inuocat demones, puta ipsos posse facere id, quod inuocat ex eorū prāte actiua: & tunc procedit opi. Lap. quia taliter inuocans demonia, est hæreticus, cū illud illis attribuat, quod est Dei, per quē omnia facta sunt. Io. j. ad hoc 36. q. 5. episcopi. vbi expresse appellat hæreticos querētes auxilia a diabolo, Deo derelicto. Aut inuocat demones, non tñ credēs eos posse operari ex sua prāte actiua totaliter, sicut ad id, qd est eius nature. sicut esset, q. tentaret mulierem ad concupiscentiam cū aliquo: & tunc procedere pōt alia opi. quia illud, licet sit malum facere, tamen non vñ hæreticus, quia Saluator vocat eum tentatorem. & idem Apo. 2. Ecce missus est diabolus ex vobis in carcerem, vt tentemini. 7 ¶ Sed quid si quis p̄hat matrimonium cū vna per verba legitime de prāsenti, & postea illa viuente p̄hit propria autoritate cū alia, an possit inquisitor hæreticæ prauitatis p̄ taliter p̄hentem inquirere, qualiter sentiat de sacramento matrimonij. sol. dicit Lap. quod fuit consultum, quod sic: & credit, q. bene, fm eum. Et pro ista decisione facit text. §. in §. cū verò. vbi hæreticus dī, qui cōmittit in vno ex sacramētis ecclesie: sed iste facit p̄ sacramentum m̄rimonij, quod habet de sui substantia, vt retineat vitā indiuiduā cū illa, cū qua p̄xit, vt c. fi. de p̄d. appo. p̄hendo. ergo cū duabus viuētibus committit in illud sacramentū.

A D D I T I O.

a ¶ Non videtur hæreticus. Adde Oldr. conf. 210.

S V M M A R I V M.

- 1 Inquisitores hæresis non possunt cognoscere de causis vsurarum. & nu. 4. Bene tamen in foro pœnitentie. num. 3.
- 2 Confessor potest imponere pœnitentiam, vt quis restituat malè ablata.

De quæstionibus. ¶ Inquisitores hæresis de quæstionibus vsurarū se intromittere non possunt. ¶ No. q. t̄ inquisitores hæresis non possunt cognoscere de causis vsurarum. dicit tñ Io. An. hic, q. Bonifa. fecit hic additionem, quia per antiquam decre. poterant inquisitores compellere ad restituendū vsuras, de quibus constabat iudicialiter, tamen de ipsis cognoscere non valebant, fm Ioā. And. ¶ No. q. inquisitores possunt hæreticis iniungere in foro pœnitentiali, vt vsuras restituant. ¶ No. q. cōfessor pōt imponere pœnitentiam, vt quis restituat malè ablata, & sic patet, q. pōt imponi pro pœnitentia id, ad quod etiam quis de iure tenetur, quod bene no. ¶ No. q. occupatus circa plura nō potest bene negotia expedire. concor. §. in gl. ¶ Querō, quare inquisitor se intromittit de vsuris in foro pœnitentiali, & non iudiciali. Sol. dic. q. pœnitentia non esset fructuosa illis sine vsurarum restitutione. de pœ. & remis. q. quidam. & ideo iniungere poterunt hæretico vsurario, cū ad iudicium anime pertineat, nō iurisdictionis ordinariæ, sed in executione iudiciali non possunt se intromittere, sed ordinarij hoc facere debent, vt hic, fm Io. Mo. qui ex hoc infert notandū, q. ceptum per inquisitorem pp̄ concommitatiam purgandę hæresis, non per ipsum, sed per aliu, expedif. Et hoc est ideo, vt singulis sua iurisdic. referuef. dat simile §. de iud. c. fi. vbi possessorum per vnum iudicem finif, sed petitorium referuat alteri iudici, cuius non erat cognitio possessorij. Nec obst. lex, vbi. ff. de iud. que vult, q. finiat, videlicet vbi est ceptum, quia loquit, vbi non fit p̄iudicium iurisdictioni alterius. Et ad p̄dicta facit §. de fo. cōp. postulasti. & c. li. & ti. Romana. §. p̄hentes. & facit ad hoc, quia ex quo non possunt si nire non valerent, cū ad eorum officium nō spectet. C. de iure sis. prohibitum. li. 10. ff. de re iud. ca, que sunt, fm Io. Mo.

4 Io. An. ¶ Querō, in quo posset t̄preparari offendiculum negotio fidei, si inquisitor cognosceret de vsuris. Sol. dic. q. possent habere magnum forum, vel tribunal, si iniuxissent vsurario antiquato in vsuris, vt restitueret, qd multi inquisitores plus faciebant forte primitus pp̄ zelum animarū: tamen hoc hodie fieri non debet, cū etiam zelo animarū deesse non debeat iudiciū rōnis. §. e. li. de reg. non solū. in prin. Io. An. ¶ Gl. in ver. etiam. querit de intellectu lfe. & sol. in fi. gl. ¶ No. gl. de dictione, etiā. quia includit tacite alia non expressa, de quo aliquid §. de p̄b. cū in illis. c. li. ¶ Gl. in ver. offendiculum. alle. concor. ad tex.

A D D I T I O.

a ¶ Causis vsurarum. Adde Cal. conf. 2. hoc ti. & dicit Franc. de Are. post Bald. & Io. Mon. quod inquisitor potest cognoscere de alio crimine descendente ab hæresi. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Hæreticorum receptatores, defensores, vel fautores sunt hæretici.
- 2 Iniunctio pœnitentie non concludit illam esse peractam.
- 3 Hæres quando compellatur implere pœnitentiam iniunctam defuncto.
- 4 Onus impositum personæ ratione rei, afficit rem vt transeat ad illum, in quem res transfertur.
- 5 Reincorporati qui dicantur.
- 6 Pœnitentia quare non imponatur defuncto.

Si vero. ¶ Potest sic summari. Inquisitores possunt compellere heredes fautorum hæreticorum, qui tñ hæretici non erant ad implendā pñiam iniunctam defunctis in bonis temporalibus: secus si mortui sunt antequam pœnitentia fuerit iniuncta. h. d. ¶ No. q. t̄ oēs receptatores, defensores, vel fautores hæreticorum, sunt hæretici. de quo hic cū gl. ¶ No. q. inquisitores possunt exercere iurisdictionem suam etiam p̄ fautores hæreticorum, licet non sint hæretici, de quo hic cum gl. ¶ No. q. iniunctio t̄pœnitentie non concludit illā esse peractam. quod no. pro dispensationibus, pro quibus iniungit, q. non administret nisi pœnitentia peracta, quia non sufficeret p̄bare, q. fuerit iniuncta. ¶ No. q. t̄heres compellit ad implere pœnitentiam iniunctam defuncto, quādo implementum cōsistit in rebus temporalibus defuncti, & prodest saluti anime illius. ¶ quod no. ¶ No. q. t̄onus impositum personæ ratione rei, vt afficere rem, vt transeat ad illum, in quem res transfert: sed hic et iste obligauerat bona separate, vt patet in tex. ¶ Opp. q. ex quo iste non fecit pœnitentiam sibi iniunctam, heredes non capiāt bona, quia post ipsorum mortem, ex quo mortui sunt sine pœnitentia pōt inquiri de hoc crimine, vt §. c. filij. cū si. Sol. dic. q. hic in ver. porro. ille ante mortem erat confessus crimen, & p̄ratus pœnitentiam recipere, quam ipsi impediunt non contemptu religionis, sed articulo necessitatis, & istud sufficit. de sen. exc. a nobis. ¶ tria procedunt, quādo mortuus esset impœnitens. Io. An. ¶ Secūdo opp. q. crimina non extinguantur morte in isto crimine hæresis. j. c. prox. Sol. dic. q. crimen est extinctum morte quo ad pœnitentiam iniungendam, vt hic: secus quo ad pœnitentiam, videlicet respectu bonorum, vt in p̄rio. vel dic. q. hic loquitur nam, videlicet respectu bonorum, & similibus, qui nō sunt hæretici. §. prox. §. Et ideo ex quo non sunt in crimine excepto a regula, tenenda est regula, qua cauet, q. delicta, & honores cū capite ambulent. ff. si ex no. cau. aga. l. 2. j. respon. C. ne de statu defun. si pater. & C. si pen. app. mors interne. l. si pater. fm Ioā. Mo. Atc. & Io. An. ¶ Querō quare tex. dicat de pœnitentia proficit nōrum temporalium. Sol. dic. q. quelibet pœnitentia proficit ad salutem, sed quedam est exequenda in bonis temporalibus quedam non. ideo tex. sic dicit. Io. An. Arch. hic dicit, q. litera in ver. porro. est dubia, & obscura: sed vera litera, fm quā gl. satisfat etiam Io. Cal. est hæc. Porro illi, qui confessi fuerunt in iudicio de hæresi, coram inquisitoribus huiusmodi prauitatis, & ad faciendam pœnitentiam, quam inquisitores ipsis iniungerē vellent bona sua eisdem inquisitoribus obligarunt, si antequam iniungerē eis pœnitentia decesserunt, non tamen hæretici, sed incorporati ecclesie vnitati eorū heredibus, qui ad successionem talium admittunt: non est satisfactio pro extincto iam crimine iniungenda. sed Io. An. plus placet cōis litera. Io. An. ¶ Sed t̄per præmissa Io. Mo. reuocat in dubium, quādo dicant isti reincorporati. Sol. dic. quando per istos inquisitores absoluti, & ad gremium ecclesie per debitam absolutio-nem reducti admittunt. Et ex hoc no. q. si hæreticū pœniteat de hæresi, & incorporatus fuerit vnitati ecclesie, eius heres admittitur ad successionem bonorum. in auth. vt cū de app. cog. §. generalem. ver. si verò. & ver. seq. col. 9. & hoc vñ fieri de sola misericordia. §. eo. vergentis. que sicut diximus de equitate, q. est preferēda rigori. C. de iu. placuit. & §. e. li. de re. perm. licet. ita & misericordia. Vel dic. q. in c. vergentis, fuit lata definitiua sententia super crimine. j. c. cū secundū. sed hic erat sponte confessus ante sententiā. Io. An. Arch. plene examinat istud dubium. 23. q. 7. in summa. & ibi sentit idem, quod est dictū hic Dominus

Dñs meus in c. vergentis. pro concor. opi. distinguit, q̄ aut pater hereticus moritur ante condemnationem, & tunc filij catholici retinent bona, vt dixit s. Arch. & idem tenet glo. in dicta summa, & ita procedunt leges, quę dicūt q̄ filij legitimi catholici non perdunt bona, quod vide per glo. in d. c. vergentis. Aut pater moritur post condemnationem criminis, & si attendimus misericordiam, tūc filij ex quo sunt legitimi catholici, non perdunt bona, cum ipsi non deliquerint, & ita procedunt ēt iste leges ciuiles. Aut attendimus rigorem, tūc filij ēt catholici perdunt bona, & iste est casus in d. c. vergētis. nec procedit distinctio q̄ c. vergentis. procedat in terris de temporali iurisdictione, & leges procedant in tpali iurisdictione imperij: b quia trium probat tex. cum de vtroq; territorio loquatur: & ita reprobatur ista distinctio Arc. s. d. gl. summe. ¶ **¶** Quero, quare nō imponitur penitentia huic defuncto? So. dic, quod postq̄ ipse est defunctus, penitentię sibi reseruānt in purgatorio. Et ratio huius decre. est, quia impositio penitentię sequitur personam, nec transit ad hāredes: quod patet, quia morientibus nō est imponenda, sed solum innotescenda penitentia. 26. q. 7. ca. j. imponere aut si ad hāredes transiret. Nec ob. si dicatur q̄ hāredes qñq; puniantur pro peccatis parentum, vt s. c. vergentis, quia illud procedit in confiscatione bonorū, non in pēna corporali, quā q̄tum ad istam pēnam tenet suos autores. s. de his quę fi. a. ma. pa. ca. quāsiuit. C. de pē. sancimus. vñ ista non pōt transire ad hāredes vt penitentiam. fm Arc. qui remittit ad notata. i. q. 4. in prin. Ioā. An. ¶ **¶** Gl. i. ver. hereticus. recita per contrarium in ea formatum & sol. vt glo. in fi. glo. idem Io. Mo. Io. An. ¶ **¶** Glo. in ver. salutem. quārit de exemplo tex. & sol. ¶ **¶** Glo. in ver. temporalibus. quārit de ratione tex. & sol. In ea. glo. ibi, in ieiunio. Nec ob. si dicatur q̄ istud exemplum non cōgruat, cum ieiunia possint impleri per cognatos. 13. q. 2. animā. quia respondet Ioā. Mo. q̄ licet possit per cognatos impleri, tñ non sunt exequenda in bonis temporalibus, quam executionē permittit iste tex. vnde benē competit istud exemplum. Io. An. In ea. gl. ibi, similibus, vt peregrinationibus, & vide quod no. post Inn. de voto. licet. sup. 3. gl. Io. An. ¶ **¶** Gl. in ver. hāredes. alle. p. cor. in fi. & gl. de sen. exc. a nobis. & in his oib. de hoc Io. An.

ADDITIONES.

- a ¶ Retinent bona. Adde Cal. consi. 3. hoc ti. Ber.
- b ¶ Imperij, An autem iudex secularis possit cognoscere de iustitia processus in causa hāresis per eum exequenda, vide Do. Fel. in c. ad abolendam in fi. hāre. **S V M M A R I V M.**

- 1 Crimen hāresis non extinguitur morte, quo ad captionem bonorum.
- 2 Hāredes, in quibus casibus non admittantur ad bona heretici.

¶ Neo. ¶ Post mortem heretici declarari pōt eum hereticum fuisse ad finem confiscandi bona. h. d. ¶ **¶** No. q̄ hēticus nō pōt testari de bonis suis. ¶ **¶** No. q̄ crimē hāresis nō extinguitur morte, quo ad captionem bonorum ipsius. ¶ **¶** No. q̄ per sententiam nō tribuitur ius, sed iam acquisitū declaratur. 2 i. q. 3. quō. fm Arc. ¶ **¶** Quero, qui sint casus in quibus hāredes nō admittuntur ad bona heretici? Solu. dic, q̄ istud regulare est, q̄ nunq̄ admittantur. s. c. vergentis. & j. eo. cum fm. Io. An. ¶ **¶** Glo. in ver. casu. exponit tex. & declarat. ¶ **¶** Glo. in ver. post mortem. in prin. alle. cōcor. deinde ponit vnā limitationem ad tex. In ea. glos. ibi. l. vlt. hac. l. idem probatur in crimine lēse maiestatis. Io. An.

ADDITIONIO

- a ¶ Declaratur. Vide Do. Fel. in ca. cū venerabilis, de excep. dū dicit glo. vbi tractat an sententia transferat dominium, an vero declarat. **S V M M A R I V M.**

- 1 Inquisitores possunt capere clericos seculares ppter causam hāresis, & eis penam imponere.
- 2 Religiosus grauius punitur pro eodem delicto, q̄ clericus secularis, & nu. 4.
- 3 Bona ecclesiarum an possint confiscari propter delictum clericorum.
- 5 Hāresim manifestam, qui dicantur sapere.
- 6 Sortilegia simplicia differunt ab hāresi.

¶ Acedotes. ¶ Clerici seculares instruētes te-
uestigēt, puniri pñt per eos, religiosi grauius puniūt.
h. d. ¶ **¶** No. q̄ qui impedit ne veritas in causa fidei in-
ueniatur, dicitur fautor hereticorū. ¶ **¶** No. q̄ inquisitores pos-
sunt capere clericos seculares propter causam hāresis, & pē-
nam etiam eis imponere. ¶ **¶** No. q̄ pro eodem delicto grauius
punitur religiosus quā secularis clericus, de quo aliquid. j.
¶ **¶** Quero an tex. loquatur de clericis credentibus erroribus isto-
rum. Sol. Arch. dicit q̄ sic, vt s. c. excōicamus. 2. Vnde subau-
dit ad tex. dū dicit vel eorum. f. erroribus. Sed dicit Io. An. q̄
non curat de hac suppletionē, cum hic agatur de culpa instruē-
tis vel defendentis. ¶ **¶** Quero, quā sit pēna debita. Sol. Arch. re-
mittit. 23. quāst. 3. non inferenda. in fi. & quāst. 5. reos. & de ca-
pitione facit infra de sententia excommunicata. si clericos. Ioā.
3 An. ¶ **¶** Quero, an bona ecclesiarum possint confiscari ob deli-

ctum clericorum. Sol. dic, q̄ non, vt in cle. volentes. post prin.
c. ti. & vide quod ibi no. in gl. de bonis. Io. An. ¶ **¶** Quero, an
istud sit indistinctū verum, q̄ religiosus in eodē genere pecca-
ti plus peccat, quā alius. Sol. sanctus Tho. 2. 2. q. 186. art. fi. q̄
sic in tribus casib. Primo, quando peccat q̄ votum religionis,
puta, fornicando q̄ votum continentię, vel in fraudando q̄ le-
gem paupertatis, & votum, & q̄ legem diuinam. Secundo, cū
peccat in contemptum, cum per id sit ingratus diuini benefi-
cij, quo sublimatus est ad statum perfectionis, & Dei filiū cō-
culcat per contemptum. Hiere. 11. vltra medium. Quid est, q̄
dilectus meus in domo mea fecit scelera multa. Tertio, ppter
scandalum, quia multi ad eius vitam respiciunt. Hiere. 23. In
prophetis Hierusalem vidi similitudinem adulterij, & iter mē
daci, & confortauerunt manus pessimorum, & conuertetur
vnusquisque a malitia sua. facit de voto. magnā. cum concor.
Sed si religiosus non ex cōtemptu, sed ex infirmitate vel igno-
rantia peccat, non q̄ votum suę religionis, & occulte abique
scandalo, leuius peccat in eodem genere peccati, quā secula-
ris, nam ex multis bonis, quę facit absorbetur peccatū ipsius,
si sit leue, & si sit mortale facilius ab illis resurgit propter intē-
tionem quam habet erectam ad Deum, quā licet ad horam in-
tercipiatur, de facili reparat, sicut Petrus post culpam statim
amarissime fleuit. Matr. 25. in fi. Et Dauid dixit psal. 50. Pecca-
ui & malum coram te feci. hoc voluit psal. 36. ibi, Dum cecide-
rit iustus non collidetur. item religiosus per socios ad resurgē-
dum inuatur. Ecclesiastices. 4. Si vnus ceciderit ab alio fulcie-
tur. Sed fatetur sanctus Tho. q̄ licet religiosi lapsi ex infirmi-
tate, vel ignorantia facile reparentur, si tamen veniunt ad con-
temptum incorrigibiles efficiuntur & pessimi. Inducitur illud
Hiere. 2. circa medium, Cōfregisti iugum, rupisti vincula mea
& c. & quod habetur. 47. dist. quantumlibet. in fi. Io. An. Iste ra-
tiones concludunt, q̄ religiosus facilius redit ad penitentiā,
quā alius, tamen non concludunt quod delictum religiosi
in se sit minus delicto aliorum. glo. istud examinat 40. dist. ho-
mo Christianus, & concludit quod in consideranda grauitate
delicti attendimus contemptum: vnde si laicus magis contē-
nit, q̄ religiosus, grauius punitur. Si religiosus magis contem-
nit, magis punitur. Et in dubio p̄sumitur, q̄ magis contem-
nat religiosus q̄ laicus, & ideo grauius eum punit, fm gl. illam,
& illam crederem verā. posset tñ occasionaliter effici grauius
delictum laici, q̄ religiosi, quia religiosus habet fratres suble-
uantes facilius, q̄ laicus, vt est dictum s. Vnde grauitas causę,
tunc non surgit ex substantia ipsius delicti, sed potius ex perse-
uerantia non surgentis, quę perseuerantia grauitatem delicti
inducit, cum faciat qñque veniale transire in mortale, vt no.
glo. in ver. criminale. 25. dist. s. nunc autem. ¶ **¶** Glo. in ver. im-
pedire, quārit, an procedat in quolibet impedimento, & solu.
quod sic. in fi. gl. Idem Io. Mo. & Arch. tñ debet sibi cauere ep̄s
& inquisitor ne impedimentum officij falso imponant alicui.
de quo dic, vt in cle. j. s. p. eo. ti. Io. An. ¶ **¶** Gl. pē. quārit, de qui-
bus secularibus intelligatur, & sol. in fi. gl. Dicit Io. Mo. quod
religiosi sunt astrikti acius q̄ alij, & ideo p̄faciēdo grauius
peccant, & dicit, q̄ iusta est ratio illius dicti, non inueni melio-
res & c. 47. dist. quantumlibet. quia si boni plura implent, mali
verō plura offendunt, fm Io. An. ¶ **¶** No. glo. quod appellatione
secularium gñaliter facta comprehenduntur laici, & clerici se-
culares. ¶ **¶** Circa, s. de qñib. remanet dubitatio, quam exami-
nat Fed. de Senis in consi. 153. ponens consilia multorum. Du-
bitatio oritur, quia Alexander quartus consultus ab inquisi-
toribus, an possent cognoscere de qñibus vsurarū, sic respon-
det qñem super vsuris motam q̄ tales generaliter non debe-
re audiri iudicialiter ab inquisitoribus hāresis, nec decideret ne
offendiculum negocio fidei p̄paretur, eos tñ ad restitutio-
nem vsurarum, de quibus confiterit, cōpellere poterunt qui-
bus in satisfactione pro p̄dicto crimine huiusmodi restōnē
in penitentiam iunxerunt: vnde quia Bonifa. hic nihil dicit
de ver. eos. quare dubitatur, an sit correctus & qualiter intelli-
gatur. Concludendo mentem illorum conciliorū dic: Si vult
inquisitor iudicialiter cognoscere, planum est quod non pōt,
a vt hic, & in dicta respōsione Alexandri. Si verō inquisitor im-
ponit penitentiam heretico, vt restituat vsuras, quas constat
extorsisse ex sua confessione coram inquisitore facta, & quia
constiterat per snām ordinarij nulla appellatione suspensionem
vsuras extortas, & inquisitor imposuit sibi penitentiam, vt re-
stitueret, & tunc istud dependet a dubio, an iste tex. totaliter
corrigat respōsionem Alex. Et q̄ corrigat totaliter facit tex.
hic qui dixit, introumittere se nō possunt, & sic vñ prohibere, vt
nullo

ADDITIONIO.

- a ¶ Inquisitor. An autem ad instantiam persequentis inquisitionem repetatur, testes post publicationem, vide in c. cum clamor. ver. an autem. de resti. & ibi valde pulchre tractat.

Geminianus super Sexto Decretalium.

nullo modo se intromittat, sed remittat ad ordinarios, & ista partē sentit Arch. & Io. Mo. in d. 5. In priu facit c. fi. j. e. vbi dī, qd cōstitutiones nō cōtrariæ istis disponētes sunt seruandæ de hæresi: sed cōstitutio Alexātri nō est cōtraria, cū loquat, qd cōpellat qn cōstat nō iudicialiter. Vñ si inquisitor vocat illū, cui imposuerat pœnitētiā propter hæresim, vt etiam satisfaciāt restituēdo vsuras, an pœnitētiā illam fecerit, cū circa articulum illum possit cognoscere, an verē, vel fictē reuersus fuerit, & an pœnitentiā egerit, vt dicit tex. in c. literas. de præsump. poterit per hunc modū indirectū cōpellere, vt vsuras restituat, nō assumēdo principalem cognitionē super satisfactione vsurarum, sed super executione pœnitētiæ sibi iniuncte: nam cum possit cognoscere an verē sit pœnitēs, omnia vidētur sibi commissā, sine quibus ille articulus expediri nō potest, vt in c. præterea. de off. del. cū si. Nec ob. si dicat, qd nō habet aliquam cognitionē vsurarum, &c. quia isto casu nō cognoscit vt iudex, sed tanq̃ executor pœnitētiæ: vñ videmus, qd executor sentētię nō potest iudicialiter cognoscere, & tñ se informat, super quo debeat geri executio, iuxta no. de off. del. pastoralis. Item istud cōcernit articulum fidei, videlicet videre, an fuerit pœnitens, vel nō, qd potest, vt d. c. literas. sed pœnitētiā nō potuit fecisse, nisi cōstet eū prius vsuras restituisse: & per hoc cessat ratio tex. hic, vt offendiculum paret negotio fidei, quia isto modo perquirēdo nō parat præiudicium, imō exequit̃ negotium fidei, & ista est mēs illorum cōciliorū, licet per multa, & diffusa verba. ¶ Circa ver. sanē. quia tex. dicit, qd inquisitores nō possunt se intromittere de diuinationibus, & sortilegijs, quæ nō sapiūt hæresim manifestam, dubitat Old. in cōf. suo 208. de pluribus, qui dicātur sapere hæresim manifestam. Et primō, quid de sortilegijs simplicibus, vel de poculis amatorijs datis alijs, vel propter cōsciētiam assumere hostiam nō cōsecratam, an dicātur sapere hæresim manifestam. & sol. qd nō. Primum probat, quia sortilegia & simplicia differūt ab hæresi, hoc probat diuersitas rubricarum, quia rubrica de hæreticis ponit̃ separata a rubrica de sortilegijs. Secūdū probat ff. de pe. si quis aliquid. §. qui abortionis. & s. de homi. c. 3. Tertium probat c. de homine. s. de celeb. mis. Et idem dicit de faciēte imagines ad amorē mulierum prouocādum, quia istud est magis superstitiosum, q̃ hæreticū, licet hoc indubitātē secūdū Augu. lib. 10. de ciuit. Dei ad demones ptineat ludificatores aīarum sibi subditarū, sicut etiam ponit Tho. 2. 2. 96. dist. in tit. de superstitionibus. q. 2. Ex his inferi quid de inuocatore dæmonū, an sapiat hæresim manifestam. & in hoc distinguit attēdēdam intētionem inuocantis, ad quem finem inuocet cū delicta ex intētiōe distinguant. de sent. exc. cū volūtate. quia aut inuocat ad finem, vt sciat futura, & istud sapit hæresim manifestam, quia creature attribuitur, qd est proprium creatoris, iuxta illud Esaiæ 41. Annūciat quę vētura sunt in futurum. scimus, quia Dij vos estis. Item illud euāgelicū, Nō est vestrum tempora noscere, & momēta, q̃ pater posuit in sua potestate. Aut inuocat ad tēradū pudicitia mulierū, & tūc quia inuocat̃ diabolus ad id, quod est eius proprium. s. tētare. vñ Saluator in Euāgelio eū tētātorem vocat: & licet hoc facere sit valde turpe, nō tñ sapit hæresim manifestā: & hoc verum, qn facit per modū imperij, vt videlicet sibi præcipiat: sed si faceret, vt ipsum adoraret, tūc saperet hæresim manifestam, & hoc nō propter personam, sed propter vitiū in adoratione diaboli, & etiam notat gl. hic, secūdū Oldr. vbi supra.

S V M M A R I V M.

- 1 Vniuersitas qualibet potest sibi facere statuta.
- 2 Impedimentum tardationem inducens, & totaliter impediens, differunt.
- 3 Papa potest irritare statuta laicorum quatenus disponunt circa conscientia fidem.
- 4 Ordinarius loci potest petere editiones statutorum laicorum, vt videantur si sunt aliqua contra fidem catholicam. & nu. 7.
- 5 Reuocari, irritari, & moderari differunt.
- 6 Inquisitores an possint compellere omnes habentes regimen in loco.
- 8 Statutum ciuitatis disponit, quod contrahens matrimonium cum filia familias sine consensu patris, incurrat certam penam, Titius contrahit contra statutum, propter quod conuenitur ad penam, an index ecclesiasticus possit inhibere iudici laico, ne procedat.

Statutum. ¶ Glo. nō summat, Zēz. sum. sic. Nō valēt statuta, per quę inquisitoris heresis officium impediūt, vel retardat. h. d. Et duo facit. Primō irritat statutum, per quod directē, vel indirectē impediūt, vel retardat inquisitoris officium. secūdā ibi, ipsiusq; officiales, ad quos spectet, iubet excōicari si illud nō reuocet, vel temperet. ¶ No. ar. qd quilibet vniuersitas potest sibi facere statuta, de quo s. de consti. cū omnes. ¶ No. ar. qd vbi prohibet impedimētū fieri, intelligit̃ de directo, & in directo impedimēto. ad hoc de priu. quanto. ¶ No. qd aliud est inducere & impedimentum. retardationem inducēs, & aliud

totaliter impediēs. & vide s. de rescr. si propter tua debita. No. 3 qd Papa potest irritare statuta laicorum, quatenus disponāt circa cōcernētia fidem, & idem si derogāt priuilegijs ecclesiasticis vt s. de immu. eccl. c. fi. ¶ No. qd ordinarius loci potest petere editiones statutorum laicorum, vt videat si sunt aliqua contra fidem catholicam. ¶ No. qd aliud est reuocari, aliud irritari, aliud moderari. & sic patet, qd qui moderat, nō tollit totum. vide tex. in cle. ne Romani. de elec. ¶ Opp. qd iste tex. superfluat p. c. s. proxi. §. sacerdote. vbi satis clarē apparet posse cōpelli laicos per inquisitores, & ordinarios. Sol. Io. Mo. dicit, qd quo ad ius nō est diuersitas, quia de iure satis apparebit laicos fore subiectos inquisitoribus quo ad cōcernētia fidem, sed differētia est in facto, quia ibi fiebat impedimēta tanq̃ a priuato, hic aut fiebant tanq̃ a iudice: quod tñ grauius est. Io. An. ¶ Quero, an possint inquisitores cōpellere oēs habētes regimen in loco. Sol. dic, qd nō: sed tantū illos, qui habēt potestātē reuocadi, vel tēperandi, vt probat in cle. ex grandi. ver. ex eadē. de vsur. Ioā. An. ¶ Quero, quare isti compellunt̃ ad exhibēdū statuta. Sol. dic, qd compellunt̃ ad exhibēdū, cū istud sit preparatoriū ad discernēdū, an impediāt. ff. de procu. ad legatū. & l. ad rē. Io. An. ¶ Sed pone, qd statutū ciuitatis disponit, qd cōtrahēs matrimoniū cū filia familias sine cōsensu patris incurrat certā penā. Titius cōtrahit cōtra statutū, propter quod cōuenit̃ ad penā, an iudex ecclesiasticus possit inhibere iudici laico, ne procedat. Sol. hec quęstio fuit disputata hic Bono. & terminatum fuit, qd nō, & allegabat qualiter iurisdictiones sunt distinctę, vt no. de iudi. nouit. qui fil. sint leg. cām. 2. Itē quia statutū est vtriq; iuri cōsonū. 3. q. 2. honorant. 3. 2. q. 3. c. j. ff. de ritu nup. l. 2. & 4. nec est super substantiā matrimonij, sed supra formam cōtrahēdi. Itē licet lex positua legē diuinā tollere nō possit, illā tñ distinguit, & modificat. inducebat, quod no. Inn. s. de cōsue. c. fi. sup. ver. derogatū. Item exactio illius pene separata est a matrimonio, & separatorū dēt esse rō separata. s. de rescr. edoceri. de his quę fi. a prela. apostolica. ff. de adul. miles. §. defuncto. C. de p. eu. maritus. ergo de inhibitione nō est curādū. j. de reg. iu. ca. quę. Itē videmus istud statutū vigere quasi in singulis ciuitatibus Italie: & hēt hec solutio equitatē in tāto, quia pater hēt capere cōsiliū pro filijs. ff. de adu. nec in ea. & maximē quia mulieres sepe nitunt̃ cōtra propria cōmoda, & agūt ea, quę parāt ipsis tristē exitū. C. de bo. quę li. l. vlt. §. filijs. tñ in cōtrariū facit, qd possit filia familias virgo, vel vidua esse quadragenaria, vel vltra: vñ vñ absurdū, qd sine patris assensu nō possit hēre virū metu pene, quo cessante plures idoneos inueniret, & negari non pōt quin iste metus impediāt matrimoniū cōtrahēdū directē, vel indirectē: ergo nō debuit valere, sicut hic dī de isto statuto. Itē prout no. de secū. nup. c. fi. super gl. In multis casibus correete sunt leges prohibentes ob certas cās matrimonia, & præcipuē quę requirūt cōsensum patris. 27. q. 2. c. vnico. fortius ergo prohibita sunt statuta id agētia. Itē ne impediāt libertas matrimonij prohibet in ea pena. de spōsa. gēma. cū si. Cū ergo matrimonij prohibet in ea pena. de spōsa. gēma. cū si. Cū ergo matrimonij, & eius cā, & depēdētia ab illis sint ecclesiastici fori. de ord. cogn. tua. qui fil. sint legi. lator. de dona. inter vi. & vxor. c. 3. meritō iudex ecclesiasticus de hac pena ne exigat, hēt se intromittere, sicut facit de pena cōuēntionali impediētē libertatē matrimonij, vt d. c. gēma. Io. An. Et pro prima parte faciunt secūdū Lap. Ab. ea, quæ no. Io. An. i. c. j. de spō. vbi dicit, qd quo ad substantia matrimonij consuetudo nihil pōt statuere, sed quo ad accidetalia fortē posset, & quo ad dotē, vt s. de test. Ray nutius, fm Lap. Ioā. de Fa. dicit, qd prima opi. vñ equior, quia plura incōueniētia ex secūda opi. sequi possent, q̃ ex prima. Itē etiā fm legē matrimonia debēt esse libera. ff. de ver. obl. l. si Titia. j. rñ. & tñ volūt, qd requirāt cōsensu p̃ris. Itē ē de iure cātia. j. rñ. & tñ volūt, qd requirāt cōsensu p̃ris. Itē ē de iure canonico est honestū, qd interueniat cōsensu p̃ris, vt 27. q. j. sufficit. & 22. q. 3. in sum. & super hac honestate fundat̃ hoc statutum, vñ dicit super hoc cogitādū, fm cū. Ego credēdē opi. Ioā. An. verā, quia vbiq; statuta laicorū imponūt penā retrahēdo a tractu m̃rimonij, & illa diminuūt p̃rimoniū, vel famā cōtrahētiū, tale statutū nō est seruādū, iuxta no. in d. c. pe. de secū. nup. & j. e. cū secūdū. per gl. cū igit lex canonica disponat, valeat ēt sine cōsensu p̃ris, licet honestū sit, qd interueniat statuta laicorū si disponāt cōtrariū, non debent valere: & hac partem

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Cum omnes. Vbi vide D. Fel. latē tractantem de hoc. &c. Bar. in l. omnes populi. ff. de iust. & iure.
- b ¶ Contra fidem. Adde quod voluit Rom. conf. 400. & sing. suis, fol. 9: quod superior debet in istis fraternitatibus querere eorum statuta, & si illa reperit iniusta, cassare societatem.
- c ¶ Nihil potest statuere. Adde Alex. conf. 16. Fran. de Arc. conf. 13. Pet. de Anchar. conf. 20. Ber.
- d ¶ Seruandum. Adde quod in si. no. Rom. conf. suo 454. inci. Reuerendus Dominus Cardinalis. de quo aliquid per Fel. in c. ecclesia Sanctæ Mariæ. de consti.

tem tenet Do. Ant. in c. j. de spon. ¶ Gl. j. exemplificat tex. ¶ Gl. 2. similiter exemplificat tex. de indirecto impedimento. ¶ Glo. in ver. retardari. recita. q. contrarium de illo generali, quod differtur, non aufertur. cuius contrarium sentit hic tex. gl. nō sol. In fi. gl. Io. Mo. dicit. q. differēdo auferi, & si nō in toto, saltem in tanto. vnde & dies, qua facienda est solutio, est pars stipulationis, sicut & ipsa summa. ff. de eden. l. j. §. diem. Et quia prohibito aliquo, prohibita sunt omnia, per quā peruenit ad illud. j. de reg. iu. cū qd. Io. An. ¶ Gl. in ver. more. colligit no. in fi. gl. concor. extrauagans, execrabilis. §. qui verō. & §. porro. Io. 22. Io. An. ¶ Glo. in ver. retarde. quārit de exemplo rex. & sol. In ea. gl. ibi, familia. non tamen debent inquisitores abuti concessione portionis armorum, vt in cle. nolentes. c. ti. in fi. & c.

S V M M A R I V M.

- 1 Concessio facta sub nomine Romani Pontificis, videtur facta contemplatione dignitatis, & non nominis proprii.
 - 2 Iurisdicō concessa vt non expiret quo ad negotia non incepta, non excludit negotia, quā non essent orta tempore commissionis.
 - 3 Inquisitor hereticæ prauitatis, an habeat iurisdicōnem ordinariam, vel delegatam.
- Et quid si sit datus ab alio, quā a Papa. nu. 4.
- 5 Perpetuatio in vno articulo, an perpetuet in alijs.

NE aliqui. ¶ Gl. non summat. Poteſt si c. summa. ri. Officium inquisitoris hæresis mor te concedentis nō expirat etiā quo ad negotia prius nō cepta, vel exorta. h. d. Et primo ponit dubium, q. secūdo declarat ibi, præſenti. & istius Cle. fuit etiam c. ne qui. j. de priuilegiis. ¶ No. primò arg. q. t. cōcessio facta sub nomine summi Romani Pontificis, vt facta cōtemplatione dignitatis, & nō cōtemplatione nominis proprii. de quo s. de rescri. si gratioſe. ¶ No. q. inquisitores dicuntur habere officium respectu negotij sibi cōmissi. ¶ No. q. t. iurisdicō cōcessa vt nō expiret quo ad negotia nō incepta, nō excludet negotia, quā non essent orta tempore cōmissionis, quod no. pro priuilegiis. & cōseruatorijs, quibus cōceditur iurisdicō, vt quo ad nō cepta nō expiret, quā nō excluderet nō orta. ¶ No. q. multa statuuntur pro fauore fidei cōtra regulas iuris cōmunis. ¶ Opp. q. iurisdicō istorum nō cōprehendit negotia, quā nōdum erāt orta, vt s. de rescri. c. fi. Sol. Io. Mo. dicit, q. ibi loquitur in rescripto de iustitia, qd. est stricti iuris: hic loquitur in concessione fauorabili propter fidem catholicam, vt pater in fi. tex. Io. And. Et eodem modo respōdet Zenz. ad c. gratum. s. de off. del. & ad alia iura, quæ dicunt iurisdicōnem expirare per mortem concedentis etiam quo ad nō cepta, quia illud operatur fauor fidei, fm Zen. ¶ Secundo opp. de l. si stipulatus fuerim. §. cum stipulamur. ff. de verb. obli. vbi nō veniunt nō expressa: ergo non debent in ista cōmissione venire, quā nō erant orta. Sol. fm Io. Mo. ibi loquitur in cōtractu stricti iuris, quo censetur omissum id, quod ver bis nō fuit expressum. ff. de ver. obli. quicquid astringendæ: sed hic est fauor fidei, quod illa includantur, quod debet attendi. Io. An. ¶ Tercio opp. de l. quemadmodum. ff. de iudi. vbi iudicium nō poteſt esse super eo, quod nōdum est exortum. So. dicit q. exercitum iurisdicōnis nō est circa nō emersa, vel futura, vt ibi: sed habitus, & potestas iudicandi super illa bene dantur, vt hic. Vel responderi etiam poteſt ad omnia cōtraria s. dicta, secundum Io. Mo. quod hic fuit cōmissio generalis, quā bene cōprehendit futura. ff. de seru. vrb. præd. l. si seruitus. C. quæ res pign. obli. po. l. si. qua l. nō grauatur debitor, qui in pluri nō ligatur, & releuatur creditor: ita & hic nō grauatur is, cōtra quem inquiritur, quia ad veram lucem reducit, & corpori mystico reintegratur: vnde est fauorabiliter concedendum, quod prodest, & nemini obest. ff. de enic. l. in creditore. Io. An. ¶ Quæro an t. inquisitor hereticæ prauitatis habeat iurisdicōnem ordinariam, vel delegatam. So. hæc decre. inducit pro, & cōtra. Archi. loquitur hic alternatiuè, quia videntur, quod sunt ordinarij cum sint a Principe deputati ad vniuersitatem causarum, & aliud nō alle. Sed cōtrarium apertè apparet. j. eo. per hoc. vbi etiam dicit de hoc. & ibi Arch. vt notasse cōtrarium. & j. c. prox. §. denique. Io. An. Lap. Abb. dicit hic, quod nō videntur dati ad vniuersitatem causarū, sed potius ad vnā & specialem causam tantum. s. hæresis; licet dati sint ad vniuersitatem personarum. facit, quod no. Io. An. s. e. ti. sicut. super ver. priuilegiarum. secūdo Lap. ¶ Quid si isti inquisitores dati sunt ab alio, quā a Papa, an procedat iste tex. Sol. Zen. tenet, q. sic, cum eadem sit ratio. de cōſtit. translatio. fm eum crederem cōtrarium, quia cum iste tex. sit exorbitans in multis a iure cōmuni, vt patet in iuribus s. prox. alleg. nō debet extendi ex identitate rationis p regulā, quā a iure. j. de re. iu. Item quia tex. nō sine ministerio expressit de apostolica sede, ad denotandum, quod nō intendit includere alios. arg. eorum, quā nō. gl. in cle. j. de iure patr. ¶ Gl. j. alle. vnum simile ad tex. In fi. gl. Et intellige præmissa de inquisitore dato simpliciter: nam si fuissent dati cum clausula,

vtq. ad voluntatis beneplacitum, esset distinguendum, prout habetur s. de rescri. si gratioſe. c. lib. Io. And. Gl. 2. alle. iura, per quā dubitabatur. ¶ Gl. in ver. incepta. inducit tex. ad solutionem dubij. In fi. gl. no. hic gl. ord. quā firmat opi. Host. q. citior actus citatione inducit perpetuationem, de quo dixi s. de off. del. quamuis. ¶ Gl. in ver. nō incepta. querit, an t. perpetuatio in vno articulo perpetuet in alijs, & sol. In ea. gl. ibi, terminatam. Sed tenentes cōtrarium inducebant, quod iurisdicō est res indiuisibilis, propter quod etiam nō solum ad non expressa, sed etiam quo ad tacite comprehensa perpetuata videtur per vnicum actum. alleg. Archidia. Innoc. in decre. pastoralis. de rescript. & Ioan. de Deo in quæſtionibus. Sed dicit Ioan. And. quod non vidit illam quæſtionem, alleg. etiam l. fin. C. de duobus reis. & C. de anna. except. l. fin. Sed refert alios dicere, quorum sententia, secundum eum forſan non est mala, quod si contra vnā personam sunt commissi diuersi articuli, sufficiat perpetuatio in vno: secus si contra diuersas. Ioan. And. Conclude prout not. Ioan. And. in c. licet. de off. deleg. super glo. Aut querimus, an perpetuatio quo ad vnā personam ex contentis in rescripto perpetuet quo ad alias: aut perpetuatio vnius negotij perpetuet quo ad alia negotia. Primo casu, aut sit actus nō determinatus quo ad vnā personam, sed respicit omnes, vt quia iudex elegit nūcium ad citationes omnium contentorum in rescripto, & tunc intelligitur perpetuatio quo ad omnes, quia tunc non est res integra. Aut actus non respicit nisi vnā personam tantum, & tunc non intelligitur perpetuatio quo ad alios, vt quia commisit citari vnum ex ipsis tantum. facit quod not. in c. cum in multis. s. de rescri. eo. lib. Secundo casu, quando agitur de perpetuatione quo ad negotia, & tunc aut citatio fit simpliciter, & videtur perpetuata quo ad omnes causas. arg. de anna. except. l. si ex multis. Aut citatio fit expresse super vno negotio tantum, & tunc aut articuli se contingunt, & videtur perpetuata quo ad illos. arg. de off. deleg. prudentiam. §. sexta. & de appel. secundo requiris. in princ. Aut articuli non contingunt se ad inuicem, & tunc fit perpetuatio in expressis tantum. ita procedat ista glo. facit de appell. inquisitionis. secundum Ioan. And. ibi. ¶ Querit Ioan. Mon. an in omnibus alijs finiatur dispositio re integra? Sol. ipse exorditur ab alto concludens, quod aut sit mandatū in extraiudicialibus, & istud finitur re integra morte mandantis, & mandatarij. ff. manda. inter causas. j. respon. & l. si quis alicui. §. morte. insti. m. §. item si adhuc. Aut in iudicialibus, & idem quo ad mandantem. ff. de iurisd. om. iud. l. & quia. de off. deleg. gratum. & c. licet. de off. leg. c. fi. De mandatario distinguitur, vt in decr. quoniam Abbas. de off. del. Io. An. ¶ Sed quæ est ratio diuersitatis, quare aliud in iudicialibus, quā in extraiudicialibus? Sol. dicit Io. Mo. q. in cōtractibus eligi industria persone, a qua recedendum nō est, sed in delegationibus respiciunt dignitas, vel locus, quo quis intitulatus est. s. c. li. de rescri. statum. §. j. vnde mortuo delegante re integra finit: ideo quia delegatus nihil habet propriū in iurisdicōne, ex quo fons aruit, arescunt & riuuli. sed mandatarius in extraiudicialibus, licet finitum sit mandatū, agit ad interessē suum, ne per ignorantiam iustam leda. ff. man. inter causas. 2. rñ. In delegato verō cessat hoc interessē, sed in tex. p. prædictas regulas durat mandatū post mortem etiam in nō ceptis. Et rō est, qn Papa vicarius Dei delegat cām dñi sui. s. fidei; plus debet esse priuilegiata cōmissio, q. qn delegat causas subditorum. Item omnis præs ordinaria maior est delegata a se ipsa, quia prima in fonte, tecūda in riuulis. Ex quo elicit, q. aliud in sua, aliud in aliena: sed præs delegatorum ideo durat, quia est ordinaria. s. de off. leg. c. 2. ¶ Sed contra istud obijciunt, quod officiales episcoporum habent ordinariam, & tamen illa finit morte cōstituentium. Sed so. q. rō est, quia epō mortuo deferit iurisdicō, & omnis administratio capituli ad epm spectantis. s. de maio. & ob. cū olim. 23. dist. in noīe dñi. Sic. n. cessat datiuā tutela adueniēte tutore legitimo. C. de legi. tut. l. nemo. & ff. de tut. & ra. distr. tutor. §. si duobus. Sic epō mortuo datiuā administratio vicarij cedit legitime capitulo, & sic finit, ne p̄iudicet iuri alterius. & licet capitulum nō succedat in quibusdam. s. c. li. ne se. va. c. vnico. succedit tñ in cōseruando illa successorī futuro prelato. arg. ff. de off. or. cum vos. fm Io. Mo. & vide no. de off. or. c. pe. in prin. & fuit tacitū s. c. li. de off. vic. Romana. ad fi. Et dicit Io. An. q. licet sit fatendū iurisdōnem vicarij, vel officiales episcoporum, fore ordinariā per modū no. s. c. li. de off. vic. c. 2. in gl. tñ oportet fateri, q. nō est illius p̄petuitatis, leuius sunt alię ordinarię, nā p̄ per epm, cuius vices gerit, remoueri ad nutū. Itē epō impedito per excoicationē, vel simili mō, impedit & ipse, & vnū ē p̄ſistorium

ADDITIONES.

- a Vel delegatam. Adde Lap. alleg. 3. i. Fed. conf. 190. b.
- b Quā a Papa. Adde quod voluit Lap. alleg. proxime alleg. Pars ij. Com. Gemin. super Sexto Decr. M m

Geminianus super Sexto Decretalium.

rium vtriusq; quo alter est principalis. item, iura appellant ipsum vicarium, quō ergo posset gerere vices alterius non existens. Item videmus quod idem est in coadiutore, ut patet s. eo. li. de suppl. neg. prel. grandi. in fi. & ibi vide ut vlt. gl. & per hoc est satisfactum quaestioni. Ioan. An. ¶ Glo. in ver. emerferant. declarat tex. ¶ Glo. fi. alleg. concord. ad tex.

S V M M A R I V M.

- 1 Iurisdicatio quando est commissā respectu certae provinciae, potest index sedere in qualibet tempore ipsius provinciae, etiam si sit delegatus.
- 2 Procedi potest in crimine haeresis, quando subest infamia vel suspitio contra aliquem.
- 3 Inquisitores an possunt absolvere hereticos etiam a sententijs, quas diebus solennibus Papa confert ter in anno contra tales.
- 4 Agnus unde dicatur.
- 5 Lupi natura quae sit.

Officium. ¶ Glo. j. diuidit & summat. Et dicit Arch. q. olim incipiebat,

- 1 licet. prosequar per partes. ¶ No. quod ubi iurisdicatio est commissā respectu certae provinciae potest index sedere in qualibet parte provinciae ipsius etiam si sit delegatus: & sic c. statutum. s. in nullo. s. de referi. loquitur qñ iurisdicatio non refertur ad provinciam vel locum, sed ad causam tñ. ¶ No. casum in quo quilibet ex delegatis iudicibus simpliciter datis, potest procedere sine alio, tenendo q inquisitores habeant delegatam, qd est speciale in causa haeresis. ¶ No. q in crimine haeresis potest procedi qñ subest infamia vel suspitio contra aliquem, & eodem modo pcedi potest propter scandalum & tumultum populi. s. de purg. ca. c. inter. 2. q. 5. omnibus. fm Io. Mo. ¶ No. q haeticus volens redire ad fidem non est condemnandus tanq hereticus. ¶ No. q simulatio est prohibita. ¶ No. q an inquisitores possint absolvere haeticos etiam a sententijs, quas diebus solennibus ter in anno Papa profert tales. Sol. Arch. tenet q sic per tex. hic qui permittit eis absolutionem generalem: & super hoc vide quod no. s. eo. excōicamus. s. sane. super. j. glof. Et qui sint illi dies vide no. in cle. dudum. de iudi. post princ. Et dicit Archid. q tales qui inciderint in hñsim damnatā, et eps vel eius superior absolvere potest. 23. q. 4. ipsa pietas. & hoc et no. Ioan. 24. q. j. c. 2. in fi. Ioan.
- 4 An. ¶ No. q unde dicatur agnus. So. dic. q dicit ab agnos, q est pium, vel dicitur ab agnoscendo, quia prae ceteris animalib. matrē cognoscit, ita q si in maximo grege errauerit balatu recognoscit vocem matris, & inde reprehenditur pastor qui errat in agnoscendis ouibus, cum agniculus nesciat in agnitioe matris errare. Ioan. An. ¶ No. q unde dicatur lupus. solu. dic. q dicitur rapax. s. de elec. ne pro defectu. quia trucidat sua rapacitate qd inuenit: & dicit laycos Grece, quia principaliter insidiatur ouibus: & ut dicit Archid. hic lupus sumitur pro heretico. sic. 23. q. j. sunt quidam. in fi. qñq; lupi dicuntur mali prelati, qui more lupino suos subditos dilaniant. 2. q. 6. decreto. in fi. Item, falsi custodes, id est, iudices. 4. q. 4. ritum. Item, laci respectu clericorum quos mordaci dente lacerant. 83. dist. nihil. Item, mali sacerdotes. de conse. dist. 4. qñ. ver. non ob. aliud. Itē, qui falso baptizatur, ut ibi. Ex quo de lupo loquimur dicit Ambro. in 6. exameron, q si lupus prius videat hominem q videatur ab ipso, vocē eripit & eum despiciat, quasi victor vocis ablat: sed si se preuisum senserit ferocitatem deponit: & si inde lupus surrexerit petram capit & fugit: & subdit, petra tua Christus est si ad ipsam cōfugias, fugit lupus, nec terrere te poterit. Io. An. ¶ No. q unde vult tex. cum dicat, lupū gerat. Sol. dic. q est sensus ne sub specie verae incorporationis in fide remaneant in errore, fm Archid. vide ibi Hiero. ad Aug. 5. Ioā. An. ¶ Glo. in ver. provincia. querit, quid in alijs locis deputatis, an habeat tex. locum, & sol. & alleg. casum similem. ¶ Glo. in ver. separatim. recita per contrarium, q vnus sine alio procedere non poterit per iura alleg. in glo. & sol. in fi. gl. ¶ No. istam glo. quae declarat quando iurisdicatio competit simul pluribus ordinarijs, an vnus sine alio possit procedere. de quo per glo. in c. fi. s. de arbi. co. lib. & ibi dixi. ¶ Glo. in ver. formam. alle. concord. ubi sit ista forma. In fi. glo. ad idem. s. de sen. exc. a nobis. 2. in fi. Et tractat hic Arc. an valeat absolutio non seruata forma, & tenet q sic, scilicet q valet. vide in d. c. cum desideres. in gl. fi. Io. An. ¶ Glo. in ver. simulata. recita per contrarium q simulatio non sit prohibita. 22. q. 2. vtile. & remittit de materia. ¶ Glo. in ver. fallentes. querit quare isti dicantur seipsos fallere, & solu. In fi. glo. in contrarium facit canon. 81. dist. oportet. 16. q. j. reuertimini. ubi patet quod sacerdotes dicuntur fallere nomen Dei. glo. in d. c. panem. solu. & idem Archid. videlicet q falsi, potest lumi dupliciter. vno modo falli, id est, falsa opinione duci, & hoc non cadit in Deum: & sic loquitur c. panem. & 24. q. 3. Deus quibus. Alio modo sumitur pro defraudari, vel eius nomen falli, & sic loquuntur contraria. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Crimen haeresis est graue.
- 2 Index cum maiori cautela debet aduerrere ne erret in causa criminali, quam in civili.
- 3 Index non debet examinare testes solus in crimine haeresis, sed debet habere secum alios socios.
- 4 Notarius aequialet duobus testibus.
- 5 Seueritas quid sit.
- 6 Testes duo an sufficiant ad probandum crimen haeresis. Et si se abstrahant an sint cogendi. nu. 7.
- 8 Religiosorum appellatione strictē sumendo, de quibus intelligatur.
- 9 Personae discretae, quae dicantur.
- 10 Factum in praesentia, quando quid dicatur.

Verum. ¶ No. q crimē haeresis est graue, & q ubi crimen est graue debet procedi cū maiori cautela. ad hoc 7. q. fi. in fi. 42. di. quiescamus. & idem ibi de salute hoīs agitur. C. de appel. addictos. ¶ No. q index cum maiori cautela debet aduerrere ne magis erret in cā criminali, q faciat in civili. de accu. qualiter. j. & vide 38. dist. quamuis. in prin. ¶ No. q in crimine haeresis non debet index examinare testes solus sed habere secum alios socios, & sic non omnino secrete examinantur in isto crimine, sicut in alijs casibus, ut s. de test. vnerabili. ¶ No. q notarius aequialet duobus testib. ad hoc de proba. qñ 3. ¶ No. q unde dicatur seueritas. Solu. dic. q dicitur austeritas. rigor verō dicitur integritas iudicij, & vehementia vltionis. unde seuerus satis verax, vel sequens vera, qui sequitur sine pietate iustitiam. de hoc. 50. dist. ut constitueretur. Io. And. ¶ No. q unde dicatur puniantur illi, qui gratia, amore, odio, lucro, vel commodo temporali iustitiam, & contra conscientiam omittunt procedere ubi procedendum est, vel eodem obtentu vexant imponendo haesim, vel impedimētum officij? dic. ut in cle. multorum. s. verum. eo. ti. Io. And. ¶ No. q unde dicatur ad probandum crimen haeresis sufficiant duo testes. Sol. quidā q nō. arg. optimum. s. c. excōicamus. s. adijcimus. ibi, tres vel plures, & sic no. Host. in sum. eo. ti. s. qualiter. ver. ut autem. & sic iste casus erit addendus ad alios qui notantur 2. q. 4. in summa. & facit, q istud est graue negocium, ergo & c. ut probant iura alle. in primo no. huius partis. Item durum videtur, q homo bonae fame per inquisitores, vel alium de tanto crimine damnari debeat ad dicta duorum testium, potissimē cum trunctetur ordo defensionis in notitia testium, ut in c. fi. Et interrogatiua quae fiunt in alijs iudicijs. s. eo. li. de testib. praesentium. In triūm facit, quod dicitur hic de duabus personis cum concord. hic positus. Sed dicit Io. An. q istud est certū q per singulas res testes, & famam de tāto crimine quis dānari nō posset. s. de testi. tam literis. & notat. eo. ti. venies. j. nā debet esse in criminalibus probationes luce clariores. C. de prob. sciant cūcti. canoniz. 2. q. 8. Sed, ut dicit Arc. & no. Inn. de symo. licet. sicut ibi no. quod in crimine symonie vel haeresis minores probationes sufficiunt. C. de haer. l. 2. & vide quod no. de hac l. de praesump. literas. super glo. pe. tamen licet in crimine haeresis sufficiant leuia signa ad conuincendum, quem de haer. illa tamen oportet plene probari, ut praedicto c. literas. Ioan. And. Io. de Lig. dicit non recedendum a regula. In ore duorum tertium & c. s. de test. in omni. de test. relatum. Et istud etiam tenet D. Ant. in d. c. excommunicamus. post Ioan. An. & ad istū tex. respondet quod loquitur in denunciationibus, non autem in testibus, & istam partem etiam tenet Do. Ioā. de Imo. quam etiam credo verā. ¶ No. q an si testes se abstrahant, sint cogendi. So. Arch. credit quod sic. s. de test. cog. per totum. & c. peruenit. quia celando veritatē peccarent mortaliter. s. de off. quisquis. Et iurē vel votum de celando non valeret. s. de off. ord. quia plerique. j. de reg. iu. in malis. nec per exemptionem excusarentur aliqui inferendo testimonia etiam coram ordinario. ad hoc s. c. excommunicamus. s. adijcimus. in fi. sed debet index esse sollicitus in examinatione, & iterum inquirere si confuse depositū erat, & maxime super causa scientiae iterū interrogentur, quod fieri pot. Io. An. Sed publicatis attestationibus, an tunc possint alij testes recipi? Dic. q sic, ex quo procedit ex officio, non ad petitionē partis. s. de test. per tuas. & c. cum clamor. ubi de hoc no. post Inn. & Host. ff. de quaest. l. re. peti. Debet etiam inquirere de inimicitia testium, cū illi cōtra quem inquiritur non traduntur nomina, nec ipse diuinare tenetur.

A D D I T I O N E S.

- a Crimen haeresis est graue. Ita q propter sui grauitatem, quia vbique peccat, vbique potest puniri, no. Card. in cle. 2. s. denique. q. 9. de re iu. & Guili. de Cug. in l. nullus. nu. 2. & ibi posui in apost. ad eum, in ver. vbicunque reperitur. C. de summa trinita.
- b Sufficiant duo testes. Adde Car. in cle. j. s. pe. eo. tit. & plenius in cle. j. s. fi. de vsu. & Old. conf. 209.
- c Non posset. Adde Old. conf. 210.
- d Ex officio. Adde Ro. conf. 337.

netur, vt eccl. benef. vt nostrum. Io. And. ¶ Quæro, de quibus personis religiosis loquitur iste tex. Sol. dic. q. istud sumit multipliciter, quia quandoq; seculares clerici dicuntur religiosi. 4. di. denique: quandoq; laici. 44. dist. non liceat. s. de consti. eccl. quadoq; episcopi. j. de voto. magnæ. & c. de multa. vbi de hoc. sed hic forsitan author non intellexit strictè de illis, qui religionis habitum susceperunt. ad quod j. s. proxi. ver. concedentes. pro quibus præsumit. de no. ope. nun. c. 2. ver. super eo. vbi de hoc. Io. An. ¶ No. bene istud dictum, quod strictè t. sumendo appellatione religionis, intelligit de illis, qui susceperunt habitum in religione. quod no. pro statutis, & iuribus, in quibus procederet s. m. strictam significationem vocabuli. ¶ Quæro, quæ dicantur personæ discretæ? Sol. Arch. dicit quod discretæ non dicerentur religiosi idiotæ, & iuris ignari, vt ca. ex multa. de vo. Sed quantum ad hunc casum dicerentur discreti, qui bene discernunt lepram, inter lepram. 1. r. q. 3. quando. j. quis & qualiter sit ligandus, vel soluendus, vt ibi. de pœ. dist. 3. c. j. in prin. & iuxta fi. in prin. Io. An. ¶ Quæro, quando dicatur factum in præsentia. Sol. dic. q. n. ipsorum conspectu. 9. q. 3. saluo. 16. q. 7. s. solus. & c. seq. fm Arch. Io. An. ¶ Quæro, quis soluet notario cōscribenti attestaciones. Sol. dic. q. non soluent isti, contra quos fit inquisitio, quia inquisitiones debent fieri sine incommodo reorum. in auth. vt nulli iud. s. his insuper. colla. 9. fm Arch. vi de quod no. de dolo, & cont. cum dilecti. in vlt. glo. & quod ibi no. Io. An. ¶ No. bene istud dictum, an inquisitus debeat soluere notario scribenti acta. & vide bonam gl. in c. ad aures. de symo. quæ distinguit, prout facit Io. An. in c. cum dilecti. præall. ¶ Gl. in ver. duas. querit de ratione tex. & sol. ¶ Gl. in ver. discretas. iustificat tex. ¶ Gl. in ver. idoneos. alle. concord. in fi. gl. & in extrauag. debent. quam alleg. sequens gl. Io. And.

ADDITIONO.

a ¶ Discretæ. Discretio, & iudicium sunt idem. l. cum prætor. s. j. cum glo. ff. de iur. & importat arbitrium boni viri. Alex. conf. 33. j. parte. Item discretioni alicuius si committatur. vide in c. statutum. de rescri. in 6. Ioan. An. in c. j. de iur. calum. in nouel. in 6.

S V M M A R I V M.

- 1 Notarij non dicuntur habere dignitatem, sed officium tantum.
- 2 Tabellionatus officium iam acquisitum, non perditur per religionis ingressum, vel promotionem.
- 3 Papa potest committere officium tabellionatus.
- 4 Religiosi, & clerici seculares existentes in sacris, non possint exercere officium tabellionatus.

Ad conscribendas. ¶ No. hic duo nomina notatorum, & vide alia nomina

- 1 dicuntur habere dignitatem, sed officium tantum, quod no. p. statutis, quæ dicerent, quod quilibet de lucro sui officij debeat soluere gabellam, quia isti includent. ¶ No. q. per ingressum religionis, vel promotionem ad sacros ordines, quis non perdit officium tabellionatus sibi primitus concessum, licet exequi non debeat regulariter. ¶ No. q. Papa potest committere officium tabellionatus. vide per Io. And. in c. cum P. tabellio. de fide instr. ¶ No. q. appellatione religionis non comprehenduntur seculares clerici. de quo s. s. proxi. ¶ No. q. religiosi, & clerici seculares existentes in sacris, non possint exercere officium tabellionatus, licet ante fuerint notarij, etiam in causis vertentibus coram iudicibus ecclesiasticis. probat tex. hic, qui isto casu cōcedit eis. de quo in hac gl. ¶ No. q. appellatione statuti comprehenduntur etiam canones. ¶ Quæro, an isti religiosi necessario debeant parere. Sol. dic. q. sic, per verbum, præcipimus. ad hoc. 14. q. j. quod præcipi. quod n. præcipi ferendum sit, & quod imperat, tolerandum. 23. q. j. militare. Et exponit Arch. ferendum corpore, tolerandum mente. Io. An. ¶ Quid si fuit notarius in seculo, sed non exercuit officium, an debeat exercere in religione. Sol. dic. q. non, vt probat tex. hic per copulam. vnde non vult tex. quod isti nunc exerceant in religione, ex quo in seculo non gesserunt officium. Io. An. & idem Io. de Lig. ¶ Gl. in ver. ad præmissa. querit, & soluit in fi. gl. Et dicit Io. de Lig. quod iste non complebit instrumenta sine licentia prælati sui. Nec ob. de præuentione, quod fuerit præuentus propter rogationem, quia per professionem, & ingressum mortificatus est, nec habet velle, nec nolle. s. de ele. si religiosus. eo. li. tamen istud non est originale officiū, sed executio: quia ad diē rogationis factę reducit, & retrahit, quia scribet, ac si fuisset tunc extēsum. Et an clerici constituti in sacris possint exercere tabellionatus officiū. vide s. ne cle. vel mo. sicut. fm Io. de Lig.

ADDITIONES.

- a ¶ Dignitatem. Adde Oldr. latē conf. 75. Ange. conf. 283. Ber.
- b ¶ Non debeat. Adde Fed. conf. 293. Rom. conf. 409.

S V M M A R I V M.

- 1 Monitio requiritur in excommunicatione.

2 Quæstuarij non possunt prædicare, sed nude petere subsidia, vel exponere indulgentiam.

- 1 **Compescendi.** ¶ No. q. in excōicatione t. requiritur monitio. 2. cor. sūt i. gl. ¶ No. q. inquisitor pōt facere cōgregationes fidelium pro cōcernentibus fidē.
- 2 ¶ No. q. t. quæstuarij prædicare nō pnt, sed nude petere subsidia, vel exponere indulgentiā. de pen. & re. c. cū ex eo. ¶ Gl. in ver. cōgregationem, exemplificat tex. qualiter debeat intelligi.

S V M M A R I V M.

- 1 Delegatus non potest inuocare brachium seculare, si hoc non habeat in mātis. & nu. 2. & 3.

- 1 **Denique.** ¶ No. arg. q. t. delegatus non potest inuocare brachium seculare, si hoc non habeat in mātis. de quo aliquid j. ¶ No. ar. q. sufficit t. generalis nō obstancia, quando obstacula tollunt per viam legis: secus vī, si per viā rescripti. de quo s. de rescri. si propter. & j. de excels. præla. c. j.
- 2 ¶ Quæro, an t. delegatus possit inuocare brachium seculare?
- 3 Sol. Arch. inducit istum tex. quod non, nisi sibi esset specialiter commissum, vt hic, & sic tenet curia. Sed Io. An. dicit, quod factis dixit s. de off. del. significasti. propter quod hic decidit, fm eum. Dicit Zen. q. fm Gul. non est permixtum simplicibus delegatis, sed ipse tenet contrarium, vt no. Inn. in d. c. significasti. & Host. in c. j. de off. del. fm Zen. Lap. Abb. dicit, quod in c. significasti. sibi placet opi. quæ habet, q. possit implorare, sed si curia teneat cōtrarium, non est plus instandū, fm Lap. per istū tex. qui dicit, ordinis. Dicit Io. An. q. prædicatores in prouincijs, in quibus officium habent, possunt compescere fratres minores, & ecōtra, & licet multū sibi inuicem differunt, quod est cōmendabile, ita tñ, quod caueat a pena cle. j. c. ti. in fi. Io. An.

ADDITIONO.

- 3 ¶ Brachium seculare. Adde Oldr. conf. 89.

S V M M A R I V M.

- 1 Officiales episcoporum appellantur etiam vicarij.
- 2 Filiorum appellatione non comprehenduntur nepotes.
- 3 Index ecclesiasticus potest priuare iudicem secularem officio laicali, & ipsum inobedientem inhabilitare.

- 1 **Statuimus.** ¶ No. hic tex. expressum, q. t. officiales episcoporum appellantur etiam vicarij. de quo dixi s. e. li. de off. vic. c. 2. ¶ No. q. in concernentibus fidem officiales tēporales locorū subsunt iudicibus ecclesiasticis. ¶ No. tex. q. t. appellatione filiorū nō cōprehenduntur nepotes.
- 2 ¶ No. q. index ecclesiasticus pōt priuare iudicem secularem officio laicali, & ipsum inhabilitare, si non vult obedire in his, in quibus est subditus iudici ecclesiastico. ¶ Quæro, an isti debeant spoliari per sententiā? Sol. Io. Mo. & Arch. tenent q. sic, quia facilius impedit quis in obtinēdo, quam repellat ab obtento. 15. q. j. s. fi. de iureiur. quemadmodum. & per hoc cessat contrarium, quod posset formari per sequentia hic, cū isti sint ex toto priuati officijs acquirendis, & sic vī esse canon late sententię: quia respondeo, vt est dictum. nam obtinēdo, est inhabilis ipso iure, ab obtento debet repelli per sententiā. Io. An. ¶ Gl. in ver. duabus. querit de vna q. & sol. In ea. gl. ibi, contrariū dico. Idem Io. An. Mo. & assignat Io. rationem, quia licet sit inter istas constitutiones prius, & posterius tempus, non tamen approbatione, quia omnes constitutiones istius libri simul approbate, & diuulgate fuerunt. & pro ea facit C. de testam. tur. l. 2. & quod ibi not. in glo. non enim ex duobus tutoribus, quorum alter est datus in testamento, & alter in codicillis, vnus dicitur antecedere alium cum simul incipiant ab adita hereditate. Archidia. verò dicit, quod illa iura loquuntur in delegato, vel conseruatore: hic loquitur de illo, qui habet certam prouinciā limitatā, propter quod omnes de illa prouincia sunt sue iurisdictionis, & omnes illos ad se vocare potest, & distringere sicut quilibet alius ordinarius. talis enim inquisitor ordinario comparatur. alleg. s. eo. ne aliqui. Io. An. Idem Zenz. Idem Io. de Lig. qui vltra rationem gl. alle. quia inquisitores habent delegatam a lege, & non per rescripta apostolica, vt alij delegati. Io. de Lign. ¶ No. bene istud dictum, iuncta glo. quia semel allegauit cum Bonifac. Papa commisisset episcopo Floren. & cui dam alteri magistro in sacra pagina, vt per totum dominium Florentinorum possent inquirere cōtra detinentes beneficia deuoluta, vel sine canonica institutione, & super executione testamentorum neglecta quo ad pias causas, an isti possent trahere, dum essent in territorio vltra vnam diētam, vel extra ciuitatem Florentię. dicebatur, quod non, per c. statutum. Ego allegauit istud dictū, q. sic, quia isti erant deputati non specialiter ad

ADDITIONO.

- 2 ¶ Nepotes. Adde an appellatione filiorum veniant nepotes. Ang. conf. 88. Ro. conf. 438. & vide in materia pœnali, quod voluit Arch. conf. 39. Mm 2

Geminianus super Sexto Decretalium.

ter ad cām, sed ad totum territorium Florentiæ. ¶ Gl. in ver. su
biectis. quærit de ratione tex. & sol. ¶ Gl. pe. quærit de ratione
tex. & sol. in fi. gl. 3. eo. lib. de præb. si apostolica. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Successor debet inherere vestigijs prædecessorum in legibus condendis.
- 2 Inquisitores hæreticæ prauitatis possunt recitare sententias per alios, sicut episcopi.

Et an possint committere alijs actus iudiciales. nu. 3.

- 4 Sententiam promulgare an sit necesse in causa hæresis.

T commisi. ¶ Glo. j. diuidit, & summat, &
ponit septem vtilia, fm Ioan.

- 1 An. Expediam per partes, de quolibet dicto faciam
vnam partem. ¶ No. q. in legibus t. condendis suc-
cessor debet inherere vestigijs prædecessorum. ad hoc de iu.
cal. c. j. ¶ No. q. t. inquisitores hæreticæ prauitatis possunt reci-
tare sententias per alios, sicut episcopi. de quo 3. de re iud. c. fi.
- 3 ¶ Quæro, an t. inquisitores isti possint committere alijs actus
iudiciales. Sol. vñ, q. non, per istum tex. qui loquit de duobus
actibus tm, sicut dicimus in consensatore. 3. de off. dele. c. fi.
Contrarium tenet Io. An. hic, & in cle. e. ti. volentes. post prin.
in gl. commissarijs. Et ad c. fi. de off. del. respondet, q. ibi loquit
negatiue, videlicet, q. non possit committere, nisi illos actus:
sed hic loquit affirmatiue, videlicet vt possit alios actus com-
mittere, vñ non vñ negare de alijs sibi a iure communi permis-
sis, fm Io. An. licet hic non dicat ita extensè, sed in gl. dictæ cle.
- 4 ¶ Quæro, an in crimine t. hæresis sit necesse nouam sententiā
promulgare. Sol. dicit Arch. q. non, quia iam per canones est
antiquitus promulgata, & sic potius denunciatur, vel declarat, q.
promulget. 24. q. j. c. j. & vide quod dñ. j. e. cum secundum. in fi.
Io. An. ¶ Gl. in prin. reprehendit quosdam libros, qui hñt hic ru-
bricam, quod esse non debet. ¶ Glo. in ver. sententiam. quærit,
quæ dubitatio esset circa hunc articulum, & sol.

S V M M A R I V M.

- 1 Inquisitores possunt ad se vocare Doctores, vt eis assistant. & nu. 2.

- 3 Peritus quis dicatur.

- 4 Iurisperitus in consulendo quid debeat considerare.

- 1 **Aduocandi.** ¶ No. q. t. inquisitores possunt ad se voca-
re Doctores, vt eis assistant in consilijs
pro negotio fidei, & eis etiam hoc præcipere, & similiter cleru
& populū. ¶ Quæro, in cuius arbitrio sit, quando expedit con-
uocare iurisperitos, & alios. Sol. dic, q. relinquat arbitrio, & di-
cretionem inquisitoris. facit j. ver. prox. non poterit vocatus re-
ferre quæstionem quod non expedit. 3. e. li. de refer. statutum.
§. assessorum. Io. And. Et pro hoc facit fm Lap. Abb. quod no.
Io. An. in c. in appellationis. super ver. viderit expedire. de iu-
ra. cal. eo. li. In contrarium facit quod no. Ber. de cor. vi. c. 2. in
gl. fi. Forte posset probabiliter dici, q. aliud est, quando aliquid
committit conscientie alicuius, vt d. §. assessorum. aliud quando
a discretionem, vt hic, vt in primo non audiat quis in cōtrarium:
in vltimo sic, fm Lap. dic vt dixi de hoc in d. c. in appellationis.
- 3 post Lap. ¶ Quæro, quis t. dicat hic peritus. Sol. dic, q. intelligit
de literatis, alijs dixisset prudentes, qui differunt a peritis. 1 r.
q. 3. nemo peritorum. ad idem, quod dicit Hug. in deriuationi-
bus: vbi dicit, qd peritus idem est, qd doctus & instructus: nec
debet intelligi de quolibet literato, puta medico, sed de Theo-
logis, Canonistis, & Legistis debet istud intelligi, j. c. fi. §. j. Cum
enim de crimine merè ecclesiastico agitur, j. e. vt inquisitionis.
§. prohibemus. per canones cognosci debet, & decidi. ad hoc
1 r. q. j. si quis cum clerico. cum suffragijs tamen, & famulatu
legum. 1 r. q. 3. summopere. 3. q. 9. dignum. & c. hortamur. 10.
dist. si in adiutorium. alijs sine imperio maiestas risui patebit.
37. dist. qui de mensa. fm Arch. Io. An. ¶ Quæro, an gratis de-
beant isti consulere. Sol. dic, q. sic: possunt tamen in hoc casu
recipere salarium, licet non exigere, cum negotium fidei quis-
que defendere teneat. 1 r. q. 3. nolite. 2. secundū Arc. qui dicit,
q. per hoc est responsum ad c. licet. 1 r. q. 3. 14. q. 5. c. fi. in princ.
Et ad iura, quæ dicunt, quod suis stipendijs quis militare non
cogitur. de prescrip. cum ex officij. Io. An. ¶ Quid debeat con-
siderare t. iurisperitus in consulendo. dic, q. debet esse cautus
in consilijs, in patrocinando fidelis, & iustus in iudicando, vt
olim habebat in procemio prime compilationis. & quando qs
teneatur ex consilio, vide j. de reg. iu. nullus ex consilio. secun-
dum Io. An. ¶ Quæro, ad quid conuocet clerum, & populū?
Sol. dic, quod solent fieri hęc conuocationes ad audiendas sen-
tentias, & pœnas, quas inquisitores infligunt, & ad videndos
aliquos cruciari: & expedit fidei talia publice fieri ad instru-
ctionem, ac etiam ad terrorem.

A D D I T I O.

- 1 Discretionem. Adde quando committitur discretionem alicuius, quid operantur
talita verba. Rom. conf. 330. B.

S V M M A R I V M.

- 1 Iurisdictionem habens ratione delicti commissi in loco potest procedere.

- 2 Procedi potest contra absentem in causa criminali de iure canonico.

- 3 Fideiussores dati ab absentibus, an sint puniendi.

- 1 **Et contra illos.** Hic incipit 4. ¶ No. q. t. ratione deli-
cti commissi in loco habens iurisdic-
tionem, potest procedere contra illum, licet recessit de loco. vi-
de 3. de fo. comp. c. fi. & c. ti. & li. Romana. §. phentes. ¶ No. q.
de iure canonico in causa criminali potest procedi contra ab-
sentem, de quo aliquid j. ¶ Quæro, de quibus delinquentibus
loquat tex. Sol. dic, q. intelligit siue sint aliter de prouincia, si-
ue nō. si in prouincia deliquerūt, quia ratione delicti sunt sub-
diti facti. C. vbi de cri. agi oportet. l. j. Io. An. ¶ Quæro, quō proce-
dat contra istos ex quo sunt absentes. Sol. Arch. de materia re-
mittit ad not. 3. q. 9. in summa. & de do. & contu. veritatis. sed
in casu isto putat, q. si constat de ipsorum perfidia, & sunt con-
tra eos solēnia edicta pposita, pronūciari poterit super crimi-
ne: sed si nō constat, locus erit decre. cū contumacia. 3. e. tit. &
hoc procedit in citatis, quia ex quo erant preuenti, poterāt cō-
ueniri non obstante mutatione domicilij. ff. de iurisd. om. iu.
cū quedam puella. de fo. comp. proposuisti. Si vero citati non
erant, tñ deliquerant ibi, rōne delicti ibi conueniri possunt, &
a sunt remittendi. in auth. vt nulli iud. §. si quis comprehensorū.
de quo vide in cle. pastoralis. ver. quid si punitio. de re iud. & re-
mittit Arc. ad no. 2. q. 6. c. j. de rap. c. j. Et p. p. dicta sol. quod op-
ponebat Io. Mo. qui dicebat, q. si loquit hic de snia ferēda non
procedebat, cū extra territorij citari nō poterat. ff. de off. pref.
l. 3. ff. de iurisd. om. iu. l. fi. & idē si de executione. 3. de fo. cōp.
postulasti. sed ipse dicebat, q. bñficio huius constitutionis pro-
gabit iurisdic. inquisitoris, vel loquebat de fugituo, qui remittē-
dus erat ad requisitionē ipsorum, sub quo deliquit. C. vbi de cri.
agi oportet. l. j. & auth. ibi signata, qua in prouincia. Io. An. Sed qd
3 si isti absentes dederant fideiussores, an sint puniendi fideiussor-
b res? Sol. si absentes puniendi sunt pœna pecuniaria, & poterūt
fideiussores puniri. ff. de cust. reo. l. si quis. de quo remittit Ar-
chi. 23. q. 5. cū homo. licet ibi tex. videat aliud dicere. Io. An.
Sed ibi gl. dicit, q. illud potius respicit factum, quis ibi Arc. di-
cit, q. ponit solutiones aliorum super gl. ¶ Gl. in ver. proceden-
di. querit quid ecōuerso, & sol. In ea. gl. ibi, cognoscere. & istud
omisit tex. quasi fuerit indubitātū. Io. An. in ea. gl. ibi, peccauit.
intellige gl. forsan adorando, vel ibi forsan dogmatizando: &
istud dico, q. vbiq. sit male credens, ibi peccat. & vide no. p.
Cy. post Iac. & Pe. C. de sum. Tri. l. j. in fi. vbi dixit hereticū alic-
nigenam per Bononiam transeuntem puniendū, etiā si iudex
proprius eū repetat: quia ex quo hereticus est, in omni loco de-
c liquit. alle. l. Arriani. C. de here. Sed Per. 3. quia remittendus
c est ad locum, vbi plus deliquit, & vbi notoria sunt eius delicta.
per l. si cui. ff. de accu. §. fi. Io. An. dicit Lap. Ab. q. Arch. in ope
quod scripsit D. Pape Cle. in c. & q. post hoc quæro. tenuit opi.
la. & Pe. & ibi dicit idē tenere Pla. Io. An. & Lau. fm Lap. Ab.
Ego credere opi. posse cōcordari, quia aut iste deliquit publice
ce in vno loco, puta predicādo populo q. articulos fidei, postea
trāstulit se ad aliud territorij, & ibi notū ē publice suū crimē,
q. tūc pcedat opi. Pe. q. est vna ex causis quare ipsonū pene
delictorū, vt metu pene ceteri retrahant a delictis. nā magis ex
delictorū, q. iste puniat in loco delicti, ita publice, q. ali-
bi. Aut nō deliqt publice, sed erat hñticus male credēdo, & tūc
pcedat opi. Cy. & sequaciū, q. quocūq. vadat, iste pmittit deli-
ctū, cū istud nō est delictū momētaneū, sed successiuū, & cōti-
nuū, & id quocūq. vadat, ibi dñ. delinquere, ergo puniet i loco
vbi est rōne delicti ibidē pmissi, nec magis expedit reipublice
istū magis puniri i loco vñ recessit, q. i loco vbi repit, ex quo nō
magis erat notorius i vno loco, q. i alio: imō magis dēt puniri i
loco, vbi captus ē, & repit, q. p. p. celsū ibidē q. ipm factū efficit
delictū ibi manifestū, iuxta no. de coha. cle. & mulie. vestra.

A D D I T I O N E S.

- 2 Remittendi. Et adde an in delictis habeat locum remissio. Oldra. conf. 124.
Abb. confil. 50.

- 3 Fideiussores. Adde quod licet communiter concludatur, quod vbi vertitur
pœna corporalis, fideiussor interuenire non potest, tamen Pau. de Cast. con-
fi. 99. in 2. impressis, per bonas rationes dicitur esse arbitrium iudicis.

- 4 Deliquit. Adde pro hoc quod no. Bar. in l. si damnum. ff. de fur. & Fulg. con-
fil. 150. vbi dicunt, quod fur committens furtum Romæ, si inueniatur Floren-
tiæ cum re furtiua, ratione nouæ contractionis potest ibi de furto puniri.
dicit tamen Fulg. quod multi consuluerunt contrarium.

S V M M A R I V M.

- 1 Index potest compellere quod habentes processus factos per prædecessores
sibi presentent, & assignent.
- 2 Inquisitores possunt mutare pœnas impositas pro hæresi, et post latā sniam.
- 3 Sponte redire ad gratiam qui dicantur.
- 4 Index qualiter debet pronunciare in sententijs ferendis, vel pœnis iniun-
gendis in redeuntibus ad fidem.

- 1 **Necnon.** Hic incipit 5. & 6. in ver. & illorum. ¶ No. ar.
q. iudex potest compellere habentes proces-
sus factos per prædecessores, vt sibi presentent, & assignent. ¶ No.

¶ No. q̄ propter hæresim potest quis dñari in carcere. ad hoc cle. j. e. ti. ¶ No. ar. q̄ t̄ inquisitores possunt mutare pœnas impositas pro hæresi, etiam post latam sententiā, quod declarabitur j. ¶ Quæro, quare toties exprimat libros, & quinternos. Sol. dic. ad tollendas cauillationes, vt sic omnia comprehendat. & vide, quod no. de prob. cū causam. super ver. libros. Io. And.

¶ Quæro, quid dicant spontē ad gratiam redire. Sol. dicit Arc. q̄ isti, qui veniūt intra tempus gratiæ, licet fuerint moniti: nō enim videtur coacti, ex quo a nemine sunt prauēti. bene facit ff. ad Tert. l. j. §. mater. cum seq. Sed ipse tenet idem si post tempus gr̄a re integra, quia nec personaliter requisitus, nec probationes cōtra eum receptæ. arg. §. de præb. si tibi absent. cū cōcor. post tēpus verō gratiæ personaliter requisitus, licet veniat indignus est venia, licet errorem detegat, & remittit. C. de his, qui lat. occul. l. fi. Sed subdit, q̄ hic nō loquitur de talibus obediētib, qui nō carcerantur, & remittit ad summam Host. e. ti. §. qualiter. ver. aduerte tamē. Io. An. ¶ Quæro, quare isti tenentur in carcere. Sol. dic. q̄ ideo fit ad cautelam, ne noceāt alijs, vel ipsos inficiāt, & vt appareat, an in tenebris, vel in luce ambulēt. §. e. excommunicamus. §. si qui. non tamē hoc fit diffinitiuē ad pœnam, quia regulariter quis nō damnatur ad pœnā carceris, qd̄ dic. vt j. de pœ. quamuis. Tamē dicit Arc. aduertendum, q̄ absoluti, qui postea detrusi sunt in carcerē, vel alijs pœnitētijs leuioribus onerati, nullam diffinitiuam sententiā receperūt, quia illa absolutio fuit ab excommunicatione, quam incurrerāt ipso facto, nō autem à crimine. Et ex hoc infert, q̄ si tales spōtē carceres exiuerint, qui nō habēt excusationem legitimam, possunt vt hæretici cōdemnari, quia fingūtur fidei cōuersi, & simulatē cōfessi, vel erroris pristini recidiui. ad hoc de pœ. dist. 2. c. j. nam exitus acta probat. 22. q. 2. quod autem. & facit 34. q. j. c. j. ad fi. Io. An. ¶ Sed qualiter debet iudex pronūciare in sentētijs t̄ ferēdis, vel pœnis iniūgēdis in redeūtib, ad fidem. Sol. dic. q̄ nō debet eos pronūciare hæreticos, vel credentes, quia nō sunt. 24. q. j. hæc est fides. vbi de hoc. & q. vlt. hoc dicit Aposto. & c. quā in ecclesia. nec pronūciabit eos hæreticos fuisse, quia modus iste nō est datus a iure, sed dicit sic, quia te inuenimus pertuam cōfessionem, vel probationes legitimas hæreticum, vel hæreticos adorasse: nūc aut̄ saniori vsus cōsilio vis, prout asseris, ad vnitatem ecclesię de corde puro, & fide nō ficta redire: idcirco te in primis abiurata omni hæretica prauitate, iuxta formam ecclesię ab excōicationis vinculis, quibus tenebaris adstrictus, absoluimus. Si tamē ad eam ex corde redieris, & iniūcta tibi mādāta seruaueris. Et quia in Deū, & sanctam ecclesiam temere modis prædictis deliquisti, ad peragendam pœnitētiā cōdignam in perpetuum carcerem te detrudi volumus, & præcipimus ibidē perpetuo remanere. Nec mireretur quis de eo, qd̄ dictū est sub cōditione, si. nā causa delēdē questionis expedit sic dici, & poni, vt si qd̄ imponit non seruasset, cum nō absolutum fore. Arch. habuit quasdam informationes officij inquisitionis, de quibus gl. in hoc tit. plures posuit. sed quicquid dicat, inquisitores nostri temporis bene pronūciāt illum fuisse hereticū, nec appareat quid obstat, fm̄ Io. An.

¶ Gl. in ver. quibuslibet. querit de intellectu litere, & sol. ¶ Gl. in ver. mutadi. recita per cōtrarium, q̄ iudex nō mutet sententiam suam per iura alle. in gl. sol. q̄ cōtraria procedūt regulariter. iste verō est casus specialis. In gl. fi. Arc. dicit hoc ideo licere, quia sn̄a nō fuit definitiua, q̄ si fuisset, nō licuisset p̄ iura, q̄ alle. gl. qd̄ intellige per ea, q̄ dicta sunt super tex. in q. pc. Io. An.

S V M M A R I V M.

- 1 Priuatio beneficij, & denunciatio, quod quis sit priuatus, differunt.
- 2 Inquisit. r̄ non potest priuare clericos beneficijs, etiam propter hæresim sine cōsilio diœcesanorum.
- 3 Filius, & nepos aliquando puniuntur pro delicto paterno.
- 4 Pronūcians sententiā contra hæreticum, quibus verbis vti debeat.
- 5 Cōsiliū vicarij, an sufficiat presente episcopo.
- 6 Cōsensus, & cōsiliū visserunt.
- 7 Filij an priuentur beneficijs propter crimen læsæ maiestatis paternum.

1 **Priuandi.** Hic incipit 7. ¶ No. t̄ differētiā inter priuationem beneficij, & denunciationem, q̄ quis sit priuatus, vide in simili j. e. cū fm̄. ¶ No. q̄ t̄ inquisitor nō pōt priuare clericos beneficijs, etiam propter hæresim sine cōsilio diœcesanorum: dic hodie, vt in cle. j. e. ti. ¶ No. casum, in quo vicarius ep̄i habet potestatem ex generali mādāto in absentia ep̄i. simile. §. de temp. or. cū nullus. e. li. ¶ No. tex. expressum, q̄ officiales ep̄i etiam appellat̄ vicarius. de quo dixi §. de off. vic. c. j. e. li. ¶ No. casum, in quo t̄ filius, & nepos puniunt̄ pro delicto paterno. ¶ No. q̄ ep̄s cōferens sciēter beneficium indigno nō est requirēdus in priuatione illius beneficij. vide de cle. cō. in diuerlis. ¶ Quæro, quibus verbis debeat vti t̄ pronūcians cōtra hereticū, an debeat priuari, an declarari. Sol. iste tex. loquit̄ alternatiuē. & j. ver. prox. per aliquos inducūt, q̄ illud verbum,

priuadi, respiciat filios, vel nepotes, qui puniūtur ex alieno facto: sed nūciatio respicit principales, qui puniūtur ex proprio. Sed huic dist. ob. j. de pœ. felicitis. ver. si quis. nisi essent filij, vel nepotes i illo minori delicto, q̄ sit heresis, priuati nūciātur. Et per eūdem modum tollitur alia distinctio, quæ habet, q̄ aut be neficia fuerūt collata filijs, vel nepotibus ante delictum patrum, aut post. Primo casu priuētur. Secūdo casu priuati nūciē tur, cum collationes fuerint irritæ. §. e. c. 2. & j. co. statutum. in princ. nam ille §. q̄ si quis. loquitur de beneficijs collatis ante delictum. Nec ob. si dicatur, q̄ ille tex. loquitur in alio casu, qd̄ dico, q̄ est ratio maior in isto casu, q̄ in illo, vt dictum est. Et iō ad istum tex. respōdetur, q̄ istæ distinctiōe debent stare expositi uē, tamē inquisitores, & ep̄i in eorum sentētijs vtuntur verbis, prout iacēt. §. priuamus, & priuatos denūciamus. Io. An. Et ista practica est tutor, pro qua facit optimē tex. §. de re iu. ad apostolicę. ver. nos itaq; e. li. vbi vtitur geminatis verbis, priuatis istis denūciamus, & priuamus. ¶ Quæro, an t̄ presente ep̄o sufficiat cōsiliū vicarij. Sol. dic. q̄ nō, vt probat tex. hic a cōtrario litere. & est simile §. de off. or. Romana. in fi. & j. c. fi. §. iube mus. Io. An. Hoc intellige verum, si ep̄s specialiter nō commississet potestatem dādi cōsiliū. Sed si specialiter sibi commississet, videtur q̄ possit per tex. cle. j. §. 2. e. ti. & qd̄ ibi no. per Lap. Ab. & vide, qd̄ dixi §. e. li. ne sede vac. c. vnico. ¶ Sed quæro, an requiratur solum cōsiliū, an requiratur t̄ cōsensus, cum inter ista magna sit differētia, vt no. de elec. cum in veteri. super j. gl. Sol. iste tex. qui dicit de cōsilio, & nō de consensu facit, q̄ primum sufficiat. & dicit Arch. q̄ quādoq; in actu requiritur li cētia, quādoq; cōsiliū, quādoq; cōsensus, quādoq; requisitio voti, propter quod aliqui dicūt isto casu hoc cōsiliū potius requiri de honestate, q̄ de iustitia. Sed in cōtrarium alleg. prepositionem, de, quæ de sui natura solet imponere necessitatem sequēdi cōsiliū, fm̄ Vinc. in c. pe. de cōsti. & no. de arbi. cum olim. super 2. gl. & plene no. de reg. iu. nullus ex cōsilio. ad fi. per quod videtur, q̄ sine episcopo, vel eius officiali nō possit fieri priuatio. ad hoc iste tex. sequens, vbi excipitur vnus casus tātum. Et ratio istius casus potest esse, quia ipsius episcopi est destituere. §. e. cum ex iniūcto. in fi. 16. q. 2. c. j. in fi. & q. 7. inuē tum. Tamē subdit, q̄ si clericus subditus paratus est corrigi, & corde nō ficto redire ad ecclesię vnitatem, deponi nō debet, vt no. 21. dist. nūc autem. in gl. sed verius. Io. An. in fi. Lap. Abb. dicit, q̄ Io. An. vtroq; tenet, q̄ nō sit differētia inter, de, & cū, secūdū Lap. sed dictum Arch. intelligit Do. Io. de Imo. verum qn̄ añ sn̄iam clericus redijt: qd̄ si rediret post sn̄iā, tūc nō recu peraret bñficia, nisi mediāte dispētatione, vt §. de ele. qd̄ diligē tia. cū ibi no. fm̄ eū. ¶ No. hic dictū Arc. q̄ extēdit gl. c. nūc aut. quæ loquit̄ in Papa heretico, et ad alios clericos, vt nō priuē tur dignitatibus suis si redire voluerint. Et idem videtur sentire Arch. & clarius Pau. 8. di. quo iure, in suppletionē gl. ¶ Quæ ro, an t̄ filij priuentur beneficijs propter crimen læsæ maiestatis paternum? Sol. dic. q̄ nō, vt no. 66. dist. satis peruersum. Io. An.

¶ Quæro, de quo iudice intelligitur hic, per quem episcopus debet puniri. Quidam dicunt de Metropolitano, qui est iudex suffraganeorum. 10. q. 3. quia cognouimus. in fi. In cōtrarium inducit, vt debeat exponi suo iudice. idem synodo. 11. q. j. si clericus. 34. dist. quorundam. vbi de hoc. 9. q. 3. saluo. Archid. dicit primum dictum videri verius. Nec ob. contraria, quæ lo quuntur secundum antiqua tempora, quādo omnes causę de ferebantur ad concilia episcoporum, secundum Hug. & Lau. Sed Archid. dicit, standum illis cum hic agatur de episcopo pu niendo, vt d. c. quorundam. & secūdū hoc suus iudex erit Me tropolitanus existens in consilio, & remittit ad no. per Inn. & Hosti. de præb. graue. Io. And. Possent reduci opi. ad concor diam, quod aut iste casus collationi sciēter factus facit episcopum haberi pro heretico, & tūc suus iudex intelligatur quo ad cognitionem: Archiepiscopus existens in synodo quo ad punitionem, aut Papa, vt no. j. eod. inquisitores. Aut non facit episcopum haberi pro heretico, sed aliter delinquere, & tunc posset procedere opi. q̄ Metropolitano puniat, quia pro leui bus delictis potest Archiepiscopus episcopum punire, vt fuit notatum §. de off. ord. vt litigantes. eod. lib. Quare hic isti cōferentes puniantur? Sol. dicit Arch. q̄ isti videntur fautores he reticorum. ad quod optimē facit j. co. decreuit. Io. An. ¶ Gl. in ver. honoribus. querit de ratione differentię, quare in benefi cijs priuandis requiritur cōsiliū episcopi, & non in hono ribus. glo. sol. In fi. glo. Tu dic hodie, vt habes in clem. multo rum. eod. tit. Io. And. ¶ Glo. in ver. sciēter. alleg. similia, de inde soluit dubium. ¶ Glo. fi. coadiuuat tex.

S V M M A R I V M.

- 1 Christiani transeuntes ad ritum Iudeorum, dicuntur heretici.
- 2 Metus cadens etiam in constantem imprimit effectum baptismi, quando non est præcisus.
- 3 Ritus quid sit.

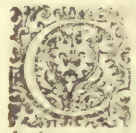
Geminianus super Sexto Decretalium.

4 *Dicens legem cum euangelio, & circumcisionem cum baptismo seruandam, an incidat in hæresim damnatam.*

5 *Iudæus adultus volens baptizari, an debeat aliquo tempore teneri in cathecismo.*

6 *Iudæi inducetes Christianos ad eorum ritum, an possint per inquisitores hæreticæ prauitatis puniri.*

7 *Index ecclesiasticus, an habeat iurisdictionem super infideles & hereticos.*

Contra Christianos.

Contra Christianos. ¶ **G**los. non summat Zen. sic summat. Christiani ad Iudaismum trāscentes & redeūtes heretici reputatur. h. d. & facit tria, primò soluit dubium, qđ secundò fortificat ibi, etiam si. tertio illud ampliat ibi, & sicut. ¶ **N**o. qđ Christiani transeuntes ad ritum Iudeorū dicuntur hēfici. ¶ **N**o. qđ Iudæus baptizatus in infantia cōpellit seruare fidem catholicam. ¶ **N**o. qđ absoluta coactio idem est qđ præcisā, & qđ talis coactio ipso iure inficit actum. ¶ **N**o. qđ me tus cadens etiam in constantē imprimit effectum baptismi qñ nō est præcisus. vide de bap. maiores. ¶ **N**o. casum in quo Iudæus admittitur ad testificandum. ¶ **N**o. qđ vbi quis connumeratur certo gñi personarum, oīa iura loquentia de talibus hñt locum in istis connumeratis. Et sic facit, qđ si quis habetur pro ciue, oīa iura loquentia de ciuibz habēt locū in illo. ¶ **Q**uero, quid sit ritus? Io. dic, qđ sunt mores & obseruantia. 28. q. j. lēpe. fm Archi. vnde fm Hug. ritus est mos vetustior & firmitior, & dicitur ritus, id est, rectus, fm qđ exponimus ritē. i. rectē & iuste. j. d. priui. c. j. post prin. & vide qđ no. de sū. Tri. firmiter. ver. & hoc vtq; super ver. rite. Sed aliqui dicunt qđ ritus est in re, mos in sermone. Ioā. And. ¶ **Q**uero, an tales puniantur per leges ciuiles. Solu. dic, qđ sic confiscatione bonorum. C. de apo. l. j. quod intellige verum accusatione probata, vt ibi dicitur. Io. An. ¶ **Q**uid si aliquis dicat legem cum euangelio, & circumcisionem cum baptismo seruandam, an incidat in hæresim dānatā? Sol. dicitur qđ sic, vt d. l. j. C. de apost. ad hoc de bap. maiores. in prin. Io. An. ¶ **Q**uero, an Iudæus adultus volens baptizari debeat aliquo tempore teneri in cathecismo? Solu. dic, qđ sic, de consec. dist. 4. Iudæi. & c. ne quod absit. Io. An. ¶ **A**n isti fauentes receptantes & c. fuerint excommunicati? Sol. dic, qđ sic. s. e. excommunicamus, in prin. & s. credētes. Io. An. ¶ **G**l. prima querit, qui dicantur redire, & qui transire, & sol. in fi. gl. ¶ **S**ed dubium est nunquid Iudæi inducentes Christianos ad eorum ritum, possint per inquisitores hereticę prauitatis puniri. ¶ **P**ro cuius declaratione præmittit Io. An. qđ contra secundos positos hic, in glo. habēt in officio inquisitionis litera Cle. 3. data Viterbij pontificatus sui anno tertio. Et contra vtrosq; litera Grego. 10. data Lugduni anno secūdo. Et vtraq; incipit, turbato corde. & ambę mandabantur inquisitoribus, quod hic dicitur. Item, in vtraq; sequebatur sic, Iudęos autem qui Christianos vtriusq; sexus ad eorum ritum execrabilem hætenus introduxerunt, aut inueneritis de cetero introducentes, pœna debita puniatis, contradicētes & c. inuocato & c. Ex quibus infertur, qđ cum decre. fi. j. c. referuat mādata prædecessoris istius libri constitutionibus non obstātia, possunt inquisitores tales punire. Sed vbi talis litera non esset, videretur qđ Iudæi talia facientes non caderēt in officium inquisitoris. Sic em̄ nō cadūt propter heresim cū pstat eos largē hereticos, cū non credāt articulos fidei, & maximē respiciētes humanitatem Christi, vt no. 24. q. 3. s. quia verō. & no. s. e. c. 3. super j. glo. qđ etiam voluit Gul. in Spe. de diuor. post prin. distinguens hæreticum baptizatum a non baptizato: vnde nec proprie cadit in eos fautorio. vnde cum fautores hæreticorum sint excommunicati. s. co. excōicamus. s. credentes. hæc pœna non cadet in eos, vt hæreticos, vt in glos. prædictis. Sed tamen large isti sunt fautores, imo & factores hæreticorum, qui sic trahunt baptizatū ad Iudaismum. Et quia talia per Iudęos fieri solent, de illis loqui vñ hæc decre. Io. An. & sic vñ velle qđ inquisitores tales puniri possunt. ¶ **S**ed an iudex ecclesiasticus hēat iurisdictionem super infideles & Iudęos? remittit Io. An. ad notata de voto. quod super his. in mag. glo. Tamen dicit qđ regulariter pro iustitia contra eos recurratur ad dominos seculares. s. de iud. Iudæi. & ca. postulasti. & c. in nonnullis. in fi. sic de Saracenis dñ in cle. j. e. ti. Et quia Iudæi tales recidiuātes ad Iudaismum solēt exbaptizare, & de nouo lauare, qđ vocant purificationem, & cum pumice caput radere per Iudicem secularem, vt eis imponenda pœna capitalis, cum dispendio fortunarum, vt dicit l. pe. C. de apo. nam si rebaptizati imponitur pœna capitis. C. ne san. bap. l. j. fortius exbaptizanti imponitur pœna capitis, & radere vel tollere volenti baptisū. fortē de tali purificatione Iudeorū loquitur l. 2. ne san. bap. tamen si inquisitores volunt punire, id possunt per prædictam literam: tamen hodie vna cum epō p. cle. j. e. ti. nam potestas illa inquisitoris participatur cū epō. j. c. p. hoc. in fi. Io. An. ¶ **G**l. 2. recita p. priū, in ea formatū, & toluc, vt glo. In ea. glos. ibi, qđ videat. & intellige glos. quo ad hoc, vt

non puniatur, vt maior, fm Io. Mo. Io. An. In ea. gl. ibi, ignorātese. et rō ibi patet. Et idem in furiosis dummō nō obstat pœdens tria voluntas, vt ibi Io. An. In ea. glo. ibi, quæris. Et rō ibi patet in prima parte. Et no. de hoc ea. di. nihil. in prin. Io. And. ¶ **G**l. in ver. absolute. qrit an talis recipiat baptismū. & solu. Item quærit, qñ dicatur absoluta coactio, & solu. In fi. gl. & vide in j. q. Io. An. ¶ **G**l. in ver. Iudęos. opponit qđ Iudæi non admittant & sol. ¶ **G**l. si. quærit, an bona ista deuoluātur ad filios catholicos, & arguit pro & contra, & sol. In ea. gl. ibi, quod tutius. idem Arch. in fi. gl. & quod ibi dicitur de Iudæis præuaticantibus in Christum, intelligitur de alia præuaticatione, non de illa, de qua loquitur istud c. ad idem. 11. q. j. relatum. & q. 3. æstimant. secundum Archi. Io. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Effectum baptismi. Adde quod voluit Cal. conf. j. qui cle. vel vouen.
- b ¶ Testificandum. Quando Iudęi admittantur ad testificandum, vide D. Fel. in c. Iudęi, supra de test.
- c ¶ Ciuibz. Ciuium appellatione qui veniant, vide D. Fel. in c. Rodolphus. col. 8. de rescri. & ibi in j. col. quid veniat appellatione ciuitatis.
- d ¶ Puniri. Adde Old. conf. 3. 6. & an cum timetur ne pater filium inducat ad infidelitatis errorem, possit peti cautio, & qualis sit præstanda, per Card. confil. 4. de iudi.
- e ¶ Large. Adde Cald. conf. 2. hoc ti.
- f ¶ Et Iudęos. Anch. conf. 15. & Cald. conf. 2. de Iudęis. Et adde D. Fel. qđ in causis Iudęorum rigor præfertur æquitati. c. 2. de iud. in fi. cum 3. fallen.
- g ¶ Purificatione Iudęorum. Quid econtra. si si Iudęus conuertatur ad fidem, quomodo debet alimentari, an teneatur ad restitutionem vsurarum, an possit relinqui Iudæo, vt collegio, & an teneatur seruare legem Mosaicam, an ciuis Iem, & an habeat filios in potestate. c. Iudęi. el. 2. per duas col. de Iudę.

SUMMARIUM.

- 1 Dos vxoris catholica, non debet confiscari propter delictum mariti.
- 2 Vxor sciēter contrahens matrimonium cum hæretico punitur, vt hæretica, & nune. 3.

Decreuit.

Decreuit. ¶ **G**l. non summat, Zen. summat. Nō confiscantur dotes vxorum innocen-
tium propter hæresim maritorum. h. d. Et duo facit. primo ponit dictum, qđ secūdo determinat ibi, qđ intelligendum. ¶ **N**o. qđ propter delictum mariti, non debet confiscari dos vxoris catholica. ¶ **N**ot. qđ vxor sciēter contrahens matrimonium cum hētico, punitur vt hæretica. ¶ **Q**uero, an indistinctē procedat dictum Inn. de quo hic dicitur. Sol. dic, qđ aut hæresis mariti sequitur matrimonium, & tunc indistinctē procedit dictum Inn. de quo hic dicitur. Aut præcessit matrimonium & mulier ignorabat hæresim, & idem: aut sciēbat, & tunc procedit, vt hic in fi. dñ. Io. An. Inducit iste tex. qđ matrimonium p̄ctum cum hæretico tenet, de quo s. de cond. ap. c. fi. super j. glo. De p̄cto etiam cum excōicato, ēt certū est, qđ tenet. s. de eo, qui duxit in matrimoniū quam pol. significasti. Io. An. Super matrimonio p̄cto cū hæretico distinguit Spe. de diuor. post princ. quod aut p̄hitur cum baptizato, & tenet: aut cum non baptizato, & non tenet. sed loquitur improprie. Vnde Io. An. post Host. in c. quanto. de diuor. distinguit, an fuerit baptizatus in forma ecclesiæ, & tunc sit ratum, & verū matrimonium cum tali p̄ctū: aut non fuit seruata forma, & cōsecratur iure infidelium, nec pōt esse ratum cum non receperit sacramentū baptismi. s. de schif. c. 1. cum enim baptismus est in noua & c. & de presbyt. non bap. c. j. fm Io. And. ibi. ¶ **Q**uero, de ratione quare non repetat mulier, si sciuit de heretico. Sol. dic, qđ non debet iuuari factō in quo deliquit. s. eo. li. vt com. missi. in fi. fm Io. Mo. nec mirū fm Arch. quia per hoc sciuisse vñ. Io. An. ¶ **G**l. j. quærit, vbi decreuit Inn. & sol. ¶ **G**l. 2. quærit de rōne tex. & sol. In fi. gl. Io. Mo. assignant rationem diuersitatis inter illam legem, & casum hic positum, quia hic est mera pœna, quæ non ab vno transit in aliū, sicut p̄ctus, vt ibi, & maxime cum ibi p̄hens aliquid iuris hēt in dote. C. de rei vñ. doce. & vide qđ no. de p̄tue. cū dilectus. & c. pe. sup. gl. antepe. Io. An. in eo qđ dicit gl. vxorē nō perdere dotē pro delicto mariti, idē est econuerso, qđ pp delictū mulieris non confiscabit dos in p̄iudiciū mariti. regulariter fallit in quinq; casibz. ff. de bo. dan. l. qñ que. Tñ maritus habet actiones suas p̄ fiscum saluas, vt in l. ibi seq. fm Zen. ¶ **G**l. si. quærit, quando requiratur talis scientia, & sol. Item an præsumatur scientia in dubio, & soluit. in ea. gl. ibi, initium. Idem Arch. qui alle. etiam de elec. dudum. & facit ad notata in cle. eos. de confang. & affi. in 3. glo.

SUMMARIUM.

- 1 Videlicet, dictio, est declaratiua precedentium.
- 2 Vsque, dictio, stat inclusiuē.
- 3 Iura pœnalia loquentia de filijs certorum graduum, includunt gradum paternum, & non maternum.
- 4 Descendentium appellatione comprehenduntur descendentes per lineā masculinā & femininā. in materia non penali.
- 5 Filij sequuntur lineam paternam, & non maternam, quo ad honores.
- 6 Statuta loquentia de filijs, includunt etiam filios illegitimos.

Statutum

Statutum. ¶ Gl. nec Doctores summant. Tu-
summa. Filij hereticorum vsq; ad
secundam lineam paternam, ad primam verò ma-
ternam sunt inhabiles ad beneficium ecclesiasticū,
vel officiū seculare, si parentes ante mortē ecclesiæ non rein-
corporati fuerint. h. d. Et primò ponit ius antiquum. Secundò
duas determinationes ipsius. prima ibi, primum. secunda ibi,
hec sanè. Legam per partes. ¶ No. q. dictio, videlicet, test decla-
ratiua præcedentium. ¶ No. q. dictio, vsque, stat inclusiuè, nam
vt hic patet, secunda generatio includit in prohibitione. de quo
s. de ord. ab ep̄o, qui re. ep̄is. c. j. ¶ No. q. ecclesia propter crimē
ecclesiasticū priuat laicū etiam in officijs tp̄alibus. ¶ No. ar. q.
iura p̄œnalia loquentia de filiis certorum graduum, includūt
gradū paternum, & non maternū. probat iste tex. qui loquitur
declaratiuè de linea paterna, dispositiuè de linea materna. vi-
de j. de p̄œ. vbi cūq; ¶ Quæro, quare includat hic linea mater-
na in primo, & paterna in secūdo. Sol. fm̄ Io. Mo. quia infectio
in viro est maior, q̄ in muliere, nam maiori bono maius malū
opponit, fm̄ Philo. item vir est caput mulieris, & naturalis or-
do requirit, q̄ femina viris, sicut minores maioribus seruiant.
33. q. 5. est ordo. & c. cū caput. Et si quærat, quare in duplo est
maior. respondet, q̄ hæc quæstio non procedit: quia in his, quæ
sunt iuris positiui, rō demonstratiua reddi non potest. Sufficit
ergo dicere, q̄ sit arbitratus iuriflator. ff. de postu. l. j. §. initium.
inducit illud Philosophi in ethicis, Prudentis est vnumquodq;
examinare, prout rei natura requirit. par. n. est peccatū demō-
strare probabilia dicere, & rectorem demōstratione experiri.
Vñ Horatius in poetica, Qui variare cupit rem prodigialiter
vnam, Delphinum syluis depingit, fluctibus aprum. Ioan. An.
¶ Gl. j. quærit, de quo Innocentio loquat, & sol. ¶ Gl. in ver. ina-
ne. in princ. declarat terminos tex. vsq; ad ver. est tñ. ibi, recita
gl. per prium de c. vbi cūq; j. de p̄œnis. & sol. q̄ hic cauet. Itē
opponit, q̄ filij foeminarum includunt per c. in quibusdam. de
p̄œ. & per alias rationes, & sol. in ea. gl. ibi, quisquis. Io. An. re-
mittit ad no. per Cyn. post collationem secum factam propter
quamdam causam sibi de Tuscia delatam, qui reprobatur, qd̄ hic
dixit Io. Mo. & Arch. post eum, q̄ illa lex, & eius gl. intelligunt
de hereditate paterna, & materna: nam quo ad illa, quæ confis-
cant, oportet intelligi omnē gradū ab illis exclusum, ad hoc,
vt poena sit perpetua. C. de p̄œ. seruus. sed hic loquimur de fi-
liis excludendis a beneficijs ecclesiasticis, & officijs publicis.
Nam vt dicit lex illa etiam excludit filios ab honoribus, & suc-
cessionibus etiam extraneorum, qd̄ est verum, vt etiam videre
potes. 6. q. j. si quis. Et quo casu talibus relicta perueniunt ad fi-
scum, quo casu ad agnatos, quo ad hæredes, & quo redeant ad
delinquentem. vide plene per Iac. de Bel. in q. quam posuit. C.
de his, qui. vt indig. Io. An. in fi. gl. no. istam gl. q̄ appellatione
descendentium comprehendunt descendētes per lineam ma-
sculinam, & femininam in materia non p̄œnali, qd̄ no. quia fa-
cit si relinquat ius patronatus vni ex descendētibz vñ inclu-
dere vtranq; lineam. ¶ Item no. q̄ t̄ quo ad honores filij sequū-
tur lineam paternam, & non maternam: & sic facit, q̄ filius nō
debet portare arma familiæ m̄næ, sed familiæ paternæ. ¶ Gl.
in ver. primum. declarat tex. & colligit vnum notabile. ¶ Gl. in
ver. volumus. declarat tex. Deinde in ver. bene facit. Iducit tex.
ad quæstionem, & arguit pro, & contra, & sol. In ea. gl. ibi, ius
nouum. idem Arch. Io. An. in ea. gl. ibi, hoc equum. Et pro hac
parte maximè facit, quia p̄ crimē heresis perdit hæc potestas. s.
c. c. 2. in fi. & idem hic Arch. & licet Io. Mo. videat tenere con-
trarium, tamen tenet idem: dicit. n. illos non includi, quia pro-
hibetur alio capite, vt sequit in gl. si tamen aliquo iure aliquid
percipere deberet in bonis paternis, illud perdunt. Et sic dicit
Io. An. se consuluisse cum quibusdam Doctores, cum illegi-
timus sit de sanguine, & genere improbat, & etiam in ipso ti-
meatur paternum crimen. C. ad leg. Iu. ma. quisquis. Item si pu-
niuntur filij legitimi, non odibiles, fortius sunt puniendi odibi-
les legi. s. e. li. de p̄œb. eum, qui. cum suis concor. Item hic iura
indefinitè loquunt, ergo & c. Item cū ratio p̄œne sit indifferēs
ad omnes filios identitatis, & non extensione virtutis inclu-
dit illegitimos. bene facit ff. de in ius voc. quisquis. in fi. vbi etiā
vulgo conceptus non vocat matrem in ius sine venia. & Cy. in
d. l. quisquis. tenet hoc in filio nato ex certo coitu, licet damna-
to, in quo pater est certus, & tūc locum habet ratio legis illius,
quæ loquitur de sanguine improbat. si verò coitus est talis, ex
quo lex estimat patrem incertum, tunc cessat ratio legis, & sic
cessat p̄œna, vt sic informe fm̄ legis conscientiam. in auth. de
iu. s. oportet. inducit ff. de ritu nup. l. lege. §. j. & rōnem ibi posi-
tam. Io. An. in ea. gl. ibi, quia certa. Io. Mo. dat aliud simile de
canone 26. dist. deinde. cum suis no. Io. An. ¶ No. ex his, q̄ sta-
tuta loquentia de filiis, etiam includit filios illegitimos. & ex
his posset decidi quæstio. Statutum disponit, q̄ omnes legata-
rij, vel hæredes soluant gabellam de relictis eis, præter quam si

fuerint filij, vel nepotes relinquentium, an includant legata fa-
cta bastardis filiis, vel nepotibus. & cōsuluit Ang. de Per. in suo
cons. 33. q̄ sunt duo genera filiorum illegitimorum, quos vo-
camus bastardos. Quidā. n. suscipiunt ex fantelastris, quæ quo-
tidie per loca discurrent, & habitant de per se, ad quas consue-
tudinē nos habemus, tales sic suscepti patrem demonstrare
non possunt, & per consequens, nec auum paternum, & isti ap-
pellantur vulgo concepti. Vnde leges, & statuta loquentia de
filiis simpliciter, aut nepotibus, non comprehendunt tales natu-
rales, eo q̄ patrem demonstrare non possunt. allegat dictum
Cy. supra positum, & tales naturales non dicunt de domo, nec
de sanguine, nec de patrimonio agnatorum: quia esse natos de
tali cognatione, vel sanguine, ostendere se non possunt. ff. de
sta. ho. l. vulgo. & hoc est verum, nisi cōis vsus loquendi alicuius
ciuitatis loci tales sic vulgo conceptos accipiat, & assumat
eos de domo, fm̄ quod seruaf in multis ciuitatibus, videlicet
Florentiæ, & Perusij, vbi deferūt arma illius agnationis, de qua
esse putant, & suscipiūt onus iudicis illi agnationi: & hoc fuit
de mente Bar. ff. de verb. sig. l. pronuntiatio. & latius, & clarius
in l. filium. ff. de his, qui sunt sui, vel ali. iur. Quidam sunt natu-
rales, siue bastardi nati ex concubina vnica in domo retenta in
schemate concubine: & isti patrem eorum, licet naturalē de-
monstrant, sicut naturales, & legitimi: & ideo statuta loquentia
de filiis in materia indifferenti, comprehendunt etiam hos natu-
rales, vt not. Cyn. in d. l. quisquis. & ideo dico in materia in-
differenti, quia secus si esset differens, quæ solum filios legiti-
mos, & naturales cōcluderet. Exemplum, si statutum ciuitatis
quo ad dignitates, & honores preferret filios popularium filijs
nobilibus, non intelligendum est nisi de legitimo, cum bastar-
di in defectū sunt assumendi. ff. de decu. l. gñaliter. §. sepius. Eo-
dē mō si hoc verbū, filijs, p̄ferat ab ecclesia, nō sentit nisi de l̄is,
& nālibz tñ, et ex cōcubina natis, cū cōcubinus sit dānatus
a iure canonico, & olim approbatus a iure ciuili. Vñ nō vñ in-
telligi de filiis, quorū cōceptui resistit ecclesia, fm̄ Ang. Et pro
ista vltima sua conclu. vide bonam gl. in cle. vnica, de bap.

ADDITIONES.

- a ¶ Paterna. Filius regulariter sequitur conditionem patris. gl. 23. q. 4. liberi. no. in c. 2. de cōuer. infide. in l. libertus. Bal. in l. filiam. & l. foemina. ff. de sena. Bar. in l. fi. in fi. ad muni. in Spe. de procu. §. j. ver. econtra. de seu. §. 2. per totum. adde 18. q. j. iud. c. fi. de ser. non or. c. licet. de coniu. ser. Bar. in cons. in nomine domini dubia occurrentia. Alex. in l. assumptio. §. j. ad munic. vbi dicitur, verum etiam quo ad originem. & quid si est natus alibi. vide ibidem.
- b ¶ Filios illegitimos. Vtrum appellatione filiorum veniant naturales. vide Do. Fel. in c. in presentia. ver. in ea. gl. & in eisdem, & ibi latius, an sit de familia, & de natione, & an cōprehēdat verbis naturæ. & an succedat in emphyteusi.

SVMMARIVM.

- 1 Qualitatem allegans debet illam probare.
- 2 Heretici non dicunt qui fuerunt heretici, & ante mortē redierunt ad fidē.
- 1 **Hoc sanè.** ¶ No. q̄ qualitatem t̄ allegans, debet illam probare. probat tex. qui dicit, si tales esse probant. ad hoc s. de elec. ab eo. c. li. ¶ No. q̄ heretici non dicunt, qui fuerunt t̄ heretici, & ante mortem redierunt ad fidem. 50. dist. ferrum. No. q̄ licet delinquens non perfecit p̄œnitentiā ante mortem, per hoc non indicatur ab ecclesia peccator, quādo per eum non stetit. ¶ Quæro, quare debeat probari ipsos decessisse in tali peccato? Sol. dicit Io. Mo. q̄ ratio est, quia verba sunt intelligenda cum effectu, cum perseverantia, seu cōtinuatione. ff. quorum leg. l. j. §. pe. ff. qui satisf. cog. l. quories. Item sunt intelligenda, si res in eodem statu perseverauerit. ff. de so. cum quis. in prin. 22. q. 2. ne quis. ff. iu. sol. si autem. 2. respō. Item posteriora tempora sunt consideranda. C. ne de statu defun. l. si mater. & vltima mōra nocet semper. de peric. & cōmo. rei vend. l. istud. in fi. Io. An. ¶ Quare non extendit ad filios reuerforum? Sol. dic, q̄ illi non sunt heretici, ex quo mysticō corpori ecclesiæ sunt reintegrati. ad hoc 50. dist. ferrum. Io. An. ¶ Gl. in ver. incorporatos. recita per contrarium, q̄ non debuerunt incorporari. s. c. accusatus. gl. sol. in fi. gl. dicit Io. An. q̄ vidit dubitari, an filij relapsorum, qui tamen p̄œnitentes, & cōuersi sacramenta ecclesiastica perceperunt, teneant hæc p̄œna, & vñ, q̄ non. s. e. super eo. in fi. Ex quo. n. talibus concedit eucharistia, iā sunt de corpore ecclesiæ. j. q. j. extra catholicā. & c. inter catholicā. itē benigna interpretatio est faciendā p̄ filijs, qui puniunt crimine alieno. C. de nat. lib. l. legē. ad idem iste §. saltem vsq; ad ver. non autem. nam si iste tex. stetit in istis terminis, satis pateret illos non includi, cū nec tales esse, nec tales decessisse probent. In contrariū facit iste ver. qui duo requirit. s. q̄ sint emendati, & rei incorporati: sed relapsi non reincorporant, sed sine audiētia per secularē curiā puniunt. s. e. ad abolēdam. §. illos quoq;. Item quia id, qd̄ de p̄nā, & eius prosecutiōe prosequit, nō practicat in illis: ergo de talibus nō loquit. itē de ere. super eo. p̄uidet saluti aīe, non corporis. vñ talis non pōt dici p̄pterea reincorporatus, pp̄ quod nō putat, q̄ eius corpus exultū, vel cineres debeant sepeliri in cēmiterio, cum decr. sup

Geminianus super Sexto Decretalium.

eo. sepulturā non permittat, quæ est quies corporis. 12. q. 2. au-
rum. & no. s. de sepul. super rub. lo. An. Possit dici, q̄ filij non
teneant hac pēna, quia hæreticus reuersus ad fidē, non dēt dici
hæreticus, vt dicit tex. 24. q. fi. dicit Apostolus. Et licet reputē
hæreticus, reuersus q̄tum ad hoc, vt sibi non parcat in vita tpa
li, vt s. e. sup. eo. non tñ dēt reputari hæreticus, quo ad alios ef-
fectus. Vñ tex. in c. ad abolendā. §. illos. s. eo. ti. dicit, q̄ relapsi
tradant̄ curiæ seculari, nec determinat, q̄ aliæ pœnæ, quæ im-
ponunt̄ ratione hæresis habeant locū in illo casu. ex quo igitur
ius antiquū disponit, q̄ rediens ad fidē non iudicē hæreticus,
& ius nouū determinat, q̄ relapsus etiam rediens, tradat̄ curiæ
seculari, intelligat̄ expresse de pēna, de qua loquitur, vt sic ius
antiquum remaneat in totum quo ad alios effectus.

S V M M A R I V M.

- 1 *Expressio facta extra generale mandatum quid operetur.*
- 2 *Procedi potest ex sola suspitione contra hereticos ad inquisitionem.*
- 3 *Abbatia an comprehendatur sub nomine dignitatis?*
- 4 *Mentio expressa quando requiritur, quid operetur?*
- 5 *Episcopi an possint cognoscere de crimine contra inquisitores?*

Inquisitores. ¶ Gl. summat, & primò ponit dictum, a quo vnum casum excipit ibi, nisi. secundò inquisitores informat, qñ exceptio locū non habeat ibi, Si tñ. ¶ No. q̄ in genera

- 1 epōs. ¶ No. q. id, qd quist de iure nō pōt virtute generalis mā-
 dati, poterit expedire, si expressē sibi pmitat. qd facit ad nō. 3.
 de off. del. is, cui. ¶ No. q. appellatione praelatorū comprehen-
 2 dunt epī, & superiores. ¶ No. ar. q.† ex sola suspitione pōt pro-
 cedi ad inquisitionē contra hæreticos. vide 3. eo. excōicamus.
 3 ¶ Quæro, an sub nomine † dignitatis comprehendat abbatia
 Sol. lo. Mo. dicit hic fuisse pronunciatum, q. nō, cuius dictum
 fuit positum 3. e. li. de præb. c. 2. super gl. 2. lo. An. ¶ Quæro, an
 indistinctē pcedat, q. inquisitor possit p̄ alios procedere? Sol.
 dicit lo. An. q. satis æque dici pōt, q. si ex qualitate, vel pluralita-
 te personarum suspectarum de hæresi, si contra illas inquirat,
 periculum notabile, vel grandis turbatio prouentura credit, li-
 cet illi non sint episcopi, prius consulendus est Papa. & facit de
 transa. c. fi. & qd ibi nō. & cle. j. §. quod si odij. e. ti. ad fi. & qd ibi
 nō. in gl. Et ad id, qd hic dī de denūciatione, facit, q. habetur in
 cle. volentes. circa fi. e. ti. lo. An. ¶ Gl. in ver. apostolicæ. querit
 quid de inferioribus? & sol. in ea. gl. ibi, in prin. & facit in simi-
 li, qd nō. gl. in cle. p. literas. de præb. in gl. antep. & ibi remittit
 idem lo. Mo. & Arch. lo. An. In fi. gl. concor. j. e. vt inquisitioni-
 nis. §. prohibemus. & qd ibi nō. in gl. 2. in fi. lo. An. ¶ Gl. in ver.
 expressē. querit, an sufficiant verba generalia lata? & sol. q. nō.
 4 In fi. gl. nō. bene istam gl. q. vbi requiritur expressa mentio, nō
 sufficit, si fiat mentio generalis, etiam per verba, quæ possent
 referri ad personam, de qua requiritur expressio: qd nō. pro pri-
 a uilegijs requirentibus expressam mentionem. ¶ Sed quæro, an
 5 episcopi p̄sint cognoscere de hoc crimine, vel de alio con-
 tra inquisitores. Sol. dicit Abb. quod non durante officio, sed
 post finitum officium sic, vel etiam durante officio si crimen
 esset adeo notorium, q. non requireret causæ cognitio. 3. de fi.
 presb. qm̄. & facit, qd nō. lo. An. 3. de rescr. c. fi. in gl. fi. & 3. e. li.
 de rescr. statutum. in fi. gl. ibi, si de facto. & tunc non esset lo-
 cus inquisitioni, sed pœnæ impositioni, secundum Lap.

A D D I T I O.

- ¶ Privilegijs. An autem, & quando sufficiat, quod in privilegio dicatur, non obstantibus privilegijs quibuscunque, & si essent talia, de quibus facienda esset mentio de verbo ad verbum, & tamen aliter non specificentur. vide D. Fel. in c. accedentes. de praescri. ver. ceterum. Item vide eundem in c. j. ver. vnum in proposito. de rescr. vbi dicit, quod privilegium inserto in corpore iuris non derogat generali derogatoria privilegiorum.

S Y M M A R I V M.

- 3 Citatus ab ordinario, & inquisitore simul, cui debeat primo obedire.

DEr hoc. ¶ Gl. non summat. posset sic summati.
non derogatur ordinarijs super proces-
su hæreticorum, licet Papa alteri generaliter dele-
get. Et super eodem facto. episcopus, & inquisitor

- possunt procedere cōiter, vel diuissim, & simul proferre sententia, in qua si discordāt, debēt Papę referre. Et episcopi qualiter cūq; procedant, debent seruare modū inquisitoribus impostum. h. d. Et sunt tria dicta, quę patent. secundū ibi, verum. tertium ibi, siue. legam per partes. ¶ No. tex. expressum, q̄ inquisitores† hæreticę prauitatis habent delegatam. Et sic patet, q̄ iurisdictionis generaliter cōmissa respectu certi territorij super vno negotio tantum dī delegata, & non ordinaria. de quo in c. cū ab ecclesiarum prelati. de of. or. Et facit, q̄ si creant̄ officiales in certo territorio super vno negotio, puta super blado, vel similibus, q̄ illi dicant̄ delegati, & non ordinarij. ¶ Opp. q̄ epi-

scopus non possit cognoscere, ex quo Papa dedit delegatum, quia dando delegatum in tali causa, vñ ab episcopo auocasse illam potestatem, & sic quiescere debet. de off. le. licet. vt lite pēden. ecclesia. 2. de app. vt nostrum. 3. q. j. nomen. de purg. ca. c. fi. Sol. quidam contrarium tenebant per ista iura, & ideo Papa hic non dicit declaramus, vel per alia similia verba: sed dicit, volumus, ne sugillet magnos viros tenētes cōtrarium, qui mouebantur rationibus prādictis: & etiam quia videbā inconueniēs posse quem trahi ad diuersa iudicia, & officia promiscuis actibus perturbari. C. de epis. & cle. l. repetita. & C. de test. l. cōsultra dualia. & istae rōnes cessant in fauorē fidei, & propter debitum ordinariorū, qui sunt obligari de animabus sibi cōmissis reddere rōnem. Io. An. Vel potest dici, q̄ licet sit datus inquisitor, qui est delegatus ad vniuersitatem cārū generaliter ante hanc decre. per hoc nullo modo esset sublata iurisdīctio ordinarij, maximē quousq; esset per inquisitorē descēsum ad speciem, quia ante descensum est comparatio episcopi, & inquisitoris, quē est inter legatum, & episcopū, sed post descensum ad speciem, vel dū inquisitor delegatus est ad vnam cām, quia idē est, vt patet de rescr. pastoralis. in fi. & s. eo. li. & ti. cū in multis. hoc casu solus inquisitor posset procedere per iura hic alleg. & ideo primo casu non inducit nouū istud capitulum, sed ponit ius cōe: sed quo ad secundū casum bene inducit ius nouū speciale contra ius cōe. ¶ Quēro, an inquisitor generaliter datus in prouincia habeat delegatam. sol. text. hic vult, q̄ sic, & hoc idem probat in proxi. respon. arguēdo per c. fi. s. de re iud. vbi duobus ordinarijs discordantibus tenet absolutoria: ergo isti nō sunt ambo ordinarij. Idem probat s̄m veritatē. c. ne aliqui. s. eo. licet istud inducā etiam ad contrariū. s. q̄ cū ipsorum iurisdīctio non expiret, ergo sunt ordinarij: sed verius est, q̄ si fauore fidei nō expirat, ergo aliās expirasset: & sic concludit, q̄ est delegata. Io. An. Idem tenet gl. in cle. 2. eo. tit. idem Pau. in cle. 2. de cle. in ver. expirare. ¶ Sed pone, q̄ ordinarius, & inquisitor simul citant, cui debet primō obedire citatus. Sol. Arch. alleg. pro ordinario, q̄ eius iurisdīctio est firmitior, & antiquior, cui specialis non derogat, vt hic. ad idem extraua. Benedic. eo. ti. quē incipit, ex eo. & s. de off. or. significauit. In contrariū facit, quia inquisitores sunt delegati Pape, vt est dictū s. & patet hic, & cēset ille, cuius locū tenet. 2. q. 6. si ep̄s. 93. dist. c. fi. & dist. seq. c. j. de off. del. sanē. ergo maior, & fortior est ipsorum iurisdīctio: ergo illi potius est parendū. 8. dist. quē contra. vt. q. 3. qui resistit. facit s. e. li. de preb. si a sede. Nec ob. si dicat, q̄ ordinarius habeat iurisdīctionem equalem cum inquisitore, per istud capitulum, quia hoc negat, cum habeat ordinariam, nisi admitta fuerit delegata, vt hic dicit ibi, si habent. Non ob. dec. significauit. quia licet absolutum per delegatū, qui postea non procedit in causa, ordinarius reducit ad pristinam sententiam, non tamen dīr, q̄ procedant in principali, imō innuit contrarium: sed ista decre. hoc solum dat ordinario, q̄ procedere potest, licet inquisitor procedat. Vnde putat Arch. q̄ citatus etiā coram ordinario prius, si postea per inquisitorem citet, deferat iudicio ordinarij venire debeat coram illo. ff. de re iud. contra pupillum. Et per prādicta c. qui contra, & qui desistit. & sic secundū eum non esset curandū, si ordinarius prēuenerit in ueniendo. & h. d. verum. Io. An. Lap. Abb. dicit, q̄ sibi vñ, q̄ quādo diocēsanus procedit autoritate ordinaria, habet locū dictum Arch. Si verō procedit autoritate delegata, vt pote quādo contra exemptos, vt c. ti. ad abolendā. in fi. tunc sit in optione citati, coram quo primō compareat: vel si potest, cōpareat coram vtroq; coram vno per se, & coram alio per procuratorem, & erit interim legitimē excusatus. qđ no. Host. in sum. de maio. & obe. s. & ad quid obediens. ver. quid si duo equales. facit quod no. Io. An. post Inn. & Host. de app. cum parati. in magna gl. s̄m Lap. Opi. Arch. recitat Zen. & lo. de Lig. dicit illam esse veram, s̄m Io. de Fa. ¶ Gl. j. querit, quid si cōmittat specialiter? & sol. in c. gl. ibi, prēiudicare. idem Arc. & idem Io. Mo. licet prius multa verba dixerit, dicens regulare, q̄ commissio deroget ordinarię potestati, & hoc est speciale fauore fidei, qđ facilius inuenitur, & c. 20. dist. de quibus. & quia integrum est iudicium, & c. de off. del. prudentiam. Vel secundum eum licet regulariter specialis commissio trahatur de genere, non tamē sic, vbi genus est privilegiatum, vt hic, nisi de privilegio fiat mentio. de prescript. veniens. Et quod factum hēresis purgamentum. de prescript. veniens. Et quod factum hēresis purgamentum. de sit privilegiatum episcopis, habetur infra eod. cap. in fine. Item est precipuum, nam episcopus, qui est Dei vicarius, & summus, ille in toto orbe, & alij episcopi in territorijs sibi commissis, habent punire scelera. supra de off. ordin. c. j. ergo &

ADDITIONES.

- A D D I T I O N E S.
- a Ordinarij. Adde, an per specialem iurisdictionem attributam alicui derogeretur ordinariæ. Rom. conf. 393.
- b ¶ Parendum. Adde quod voluit Lap. alleg. 31.

gō & præcipuum scelus, scilicet, hæresis. Alia enim scelera committunt in re Dei, cuius est terra & plenitudo eius. de decimis. rna. sed heresis de directo committitur in Deum, & per consequens in homines. C. e. ti. Manichæos. propter qđ vt præcipuū vendicandum est: & sic adhæret Ep̄alibus oīsibus qđ per tales cōmisiones non recedet ab illo, sed multiplicatur offm̄. Ioā. An. ¶ Glo. in ver. delegata. recita per contrarium, qđ Ep̄s non habeat delegatam, sed ordinariam. de off. ord. c. j. gl. sol. dupliciter ostendendo istos posse habere delegatam.

S V M M A R I V M.

- 1 Trahi pōt quis super eodem articulo ad diuersos indices in causa hæresis.
- 2 Procedendi potestas quando datur duobus iudicibus super eodem negotio separatim, debent adinuicem communicare processus.
- 3 Delegatus Papæ quando simul iungitur cum ordinario iure ordinario procedente, si discordant in sententia, debet adiri Papa.
- 4 Processus, quo tempore debent communicari, & nu. 5.

Verum. ¶ No. qđ negotium melius discutitur, quando plures agitur. ¶ No. qđ in causa hæresis, pōt qđ super eodem articulo trahi ad diuersos iudices: quod secus est in alijs, vt s. de referri. dispendia. eo. lib. ¶ No. qđ vbi datur ptās duobus iudicibus procedēdi super eodem negotio separatim debet adinuicem cōicare processus: & sic isto casu processus habet coram vno iudice facit fidem coram alio. vide de p. ba. c. fi. de testi. causam. ¶ No. qđ vbi delegatus Papæ simul iungitur cum ordinario iure ordinario procedente, si discordant in sententia, debet adiri Papa: & sic potius in tali casu attenditur potestas delegata, qđ ordinaria: per quod infertur, qđ vbi maior & minor simul iunguntur, minor sequitur naturam maioris, s. de iurepat. b. c. vnico. eo. lib. ¶ Quid si vnus tñ ex istis procedat, an debeant cōicare processus? Sol. dic, qđ non, vt probat tex. hic dum dicit, processerint, in plurali: a contrario ergo secus si alter tñ, vt patet in extrauag. Benedicti, ex eo qđ, eod. tit. 4 Sed dic vt hodie habes in cle. j. eo. tit. Io. And. ¶ Quo tēpore debent cōicari processus? Sol. dic, qđ in fi. dum nihil aliud restat, nisi ferre sententiam, vt in extrauag. Benedicti, quæ incipit, ex eo qđ, quæ tamen vnum calum excipit in versi. vnum sanē. Io. An. ¶ Quare cōicatio processus melius demonstrat veritatem? Sol. quia veritas sæpius agitata magis splendescit in lucem. 3. q. 9. c. fi. & ideo ēt post publicationem hoc casu possent per inquirentem ex officio testes examinari & recipi, vt no. s. eod. vt officium. sic ad productionem partis, vt dicit hic Arch. Io. An. ¶ Opp. qđ tex. habeat contradictionem, quia primò dicit, qđ debent conuenire simul & cōicare processus, & si non conueniunt debent referre sententiam Papæ. Solu. dic, qđ tex. loquitur primò de conuēione, quo ad locum, quādo bene conueniunt in loco: sed postea non concordant in sententia proferēda. Vnde verbum, conueniunt, debet exponi. i. nō concordauerint. sic supra de app. cum speciali. & intellige tex. cum discordant ferendo contrarias sententias, siue discordant non ferendo: quia abstinere a pronuntiatione ex eo, quia discordant. & hoc placet Io. Mo. qui dicit istos non posse proferre sententias diuersas, sed tunc debent remittere. Io. An. ¶ Sed quis debeat facere remissionem Papæ? Sol. dic qđ ambo simul, vt dicit tex. hic, vtrosq; & c. si tamen alter nollet, faciet alter. Io. An. ¶ Glo. in ver. teneantur, quærit & so. In fi. glo. ¶ No. qđ verbum, teneantur, importat necessitatem. ¶ Glo. in ver. inueniri. alleg. iura ad corroborandum tex. deinde quærit, & solu. ¶ Glo. in ver. sententia, recita per contrarium in ea formatum, & solue vt in gl. In e. gl. ibi, pronuntiatum, idem Io. Mo. & Arch. qui aile. no. per Inno. de purga. ca. c. pe. Io. And.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Processus. Vtrum autem super vna parte processus possit iudex insistere & aliam expedire, vide do. Feli. in c. cum venissent. ver. vt. per istum tex.
- b ¶ Iurepat. Adde qđ latē voluit Alex. consi. 76. 2. lib.

S V M M A R I V M.

- 1 Delegatus debet seruare iura delegantis in procedendo.
- 2 Episcopus, quando dicatur procedere vt delegatus, & quādo vt ordinarius.
- 3 Siue. ¶ No. qđ delegatus debet in procedendo seruare iura delegantis. vide per Inno. s. rub. de consue. & gl. 8. dist. que contra. ¶ Quæro, an isti debeant procedere ēt fm̄ ordinationes factas post istud capitulum? Solu. dic, qđ sic ex quo infertur, qđ debent seruare constitutiones cle. eo. tit. Io. And.
- 2 ¶ Sed qđ dicatur Ep̄s pcedere vt delegatus, vel vt ordinarius? So. dicit Lap. Abb. qđ tunc procedit auctoritate ordinaria, qđ contra subditos suos procedit: tūc verò potestate delegata, cū p̄ exemptos procedit, vt s. eo. ti. ad abolendam. in fi. Lap. ¶ Gl. si. quærit, de quibus ordinationibus intelligatur? & soluit.

S V M M A R I V M.

- 1 Inquisitoris officium, quare fuerit inuentum.
- 2 Iudices seculares debent prestare auxilium iudicibus ecclesiasticis super negotio fidei.
- 3 Iudex laicus non potest etiam contra laicos cognoscere de crimine hæresis.

- 4 Executio sententiae quando non sit differenda.
- 5 Iura quæ sunt sup̄ hæretica prauitate, an dicantur facta contra hæreticos.
- 6 Iudicio criminali pendente, an debeat quis interim detineri in carcere.
- 7 Pœna animaduersionis, quæ dicatur.
- 8 Proclamatio, quid sit.
- 9 Lex vel statutum quando tollit remedium appellandi a definitiua, non dicitur tollere ab interlocutoria.

Inquisitionis. ¶ Gl. j. summat & diuidit, Zenze. breuius summat.

Episcopis & inquisitoribus hæresis non resistat, sed omnino pareant domini temporales, & de eo crimine non cognoscant, alias prout dicit hic, puniuntur. h. d. Legam per partes. ¶ No. quare fuit inuentum officium inquisitoris? So. propter augmentū fidei. ¶ No. qđ leges disponētes de fide, non ligant nisi per Papā approbentur. ¶ No. qđ iudices seculares debent prestare auxilium iudicibus ecclesiasticis super negotio fidei. ¶ No. qđ Ep̄s & inquisitor pōt habere carceres. vide cle. eo. tit. ¶ No. qđ iudex laicus non pōt etiā p̄ laicos cognoscere de crimine hæresis. Et sic patet qđ est crimen merè ecclesiasticum, de quo de foro cōpe. cum sit generale b. ¶ No. qđ iudex secularis exequitur sn̄iam latā per iudicē ecclesiasticum absq; eo qđ cognoscat de viribus sententiæ. de quo de off. ordi. ca. j. ¶ No. qđ sententia in criminali statim est exequenda. 4 concor. sunt in glo. ¶ No. qđ executio sententiæ non est differenda, licet appelletur, quando sumus in casu quo ius appellationem rejiciat. Et sic facit qđ sententia lata in notorio statim pōt exequi, cum ab illa appellari non liceat. de app. ad nostrū. & c. cum sit Romana. ¶ Quæro, an iura, quæ sunt super hæretica prauitate, dicantur facta contra hæreticos? So. dic, qđ sūt pro hæreticis, & ad correctionem & emendationē ip̄sōrū sūt contra hæreticos, vt quibus non prodest correctio, non pereat abscissio. 2. q. 3. illud sanē. Io. An. ¶ Quæro, an pendente iudicio criminali debet quis detineri in carcere interim. Sol. regulare est quod non retineatur, sed hic fallit propter enormitatem delicti: quod dic, vt infra de sen. excō. si clericos. in fi. Io. An. ¶ Quæro, an in hoc crimine requiratur sententia? Sol. dic, qđ sic, vt probat tex. hic dum dī, condemnatos: vnde sententia requiritur per quā negotium terminetur, vt supra, & 2. dist. §. j. ver. cum ergo. ad idem ff. de re iud. l. 4. §. condemnatum. & infra c. fi. §. j. ibi, ad sententiam, fm̄ Archidi. Io. An. ¶ Quæ sit pœna animaduersionis? Solu. dic, quod est pœna, quæ euerit animam a corpore. sic supra eo. tit. ad abolendam. §. j. & vide supra eo. lib. de excep. c. fi. in fi. Io. And. ¶ Quid sit proclamatio? Dic, qđ alias dī prouocatio ad cām, super quo remittit Archid. supra de appel. cum sit Romana. in glo. propriē. Io. And. ¶ Quæro, an sit prohibitum indistincte istis appellare? Sol. aut est lata sententia diffinitiva contra eos, & planum qđ non: & ideo tex. supra dixit, & eos condemnatos. Aut grauantur in p̄cessu inquisitionis contra iura, & tunc poterunt appellare, fm̄ Arch. Nam nulli est deneganda legitima defensio, supra de excep. cum inter. Et ne innocens grauetur, permissum est omnibus oppressis qđ appellare possint. 2. q. 6. c. 2. & 3. & facit ea. q. c. non ita. oppressi verò & grauari dicuntur ante sententiam, vt ea. q. §. oppressi. Et in causa appellationis cognoscetur de iniquitate inquirentis, supra de appel. interposita. in fi. Nec obst. secundū eum iste tex. imò facit pro: quia loquitur de illis quos iam constabat esse tales. nam supponit illos esse hereticos credentes & c. sic etiam constitutio Inno. 4. de qua hic fit mentio: dicit enim sic, Item appellationes aut proclamationes h̄mōi personarū, & constitutio Frede. quæ incipit, cōmissi nobis cēlitus. sic dicit, omne insuper appellationis, siue proclamationis beneficiū ab hæreticis, receptatoribus, & fautoribus eorū penitus amouemus. merito aut sic dicitur de his, quos cōstat esse tales cum non debeant aliquo iuris priuilegio gaudere, vt in auth. de priu. do. circa mediū. vbi ergo illū non constat esse talem, beneficium istud iurē ei denegari nō debet. Coadiunat secundum eum: quia in tam graui crimine cum multa oportet cautela procedi, s. eo. vt offm̄. §. verū. Io. An. idem Zen. qui dicit hoc intelligendū si cōstaret eos fore hereticos, alias si in p̄cessu grauantur bene possent appellare, s. de app. c. de app. & c. de ap. l. 2. & l. in maioribus, fm̄ Zenz. ¶ No. bene qđ vbi lex vel statutū tollit remedium appellandi a definitiua, non dī tollere ab interlocutoria. ¶ Glo. j. summat. In ea. glo. ibi, cognosceant. supple nec ob hoc captos sine licentia relaxent, nec

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Non ligant. Lex & statutum quos & quando ligent, & quando præsumant scientia legis, & vtrum post tempus possit opponi. vide do. Feli. in c. cognoscentes. col. 3. supra de consi. & ibi multa de potestate legum & statutorum.
- b ¶ Generale. Vbi vide do. Feli. generaliter tractantem quæ crimina pertineant ad correctionem iudicis ecclesiastici, & quæ non. & vide eum ab initio c. v. que ad finem, optimē vbiq; loquentem.

Geminianus super Sexto Decretalium.

nec exequi detractent, vel ipsorum processus impediunt. Io. An. ¶ Gl. 2. ¶ qrit, de quibus legibus Fre. hic loquatur? & sol. In ea. gl. ibi, redegerat. cum certis modificationibus & adiectionibus, fm Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ Gl. in ver. tunc. querit quare tex. sic loquatur, & sol. ¶ Gl. in ver. quatenus. qrit quare nō approbet in totū, & sol. In fi. glo. Sed q hoc opponitur: qd approbo p me, de eo approbare q me, sed ei creditur. in authē. de his qui ingre. ad ap. §. illud. col. 5. Itē, qd pponis p te in libello, tibi nō creditur, sed creditur ei qd proponis q te. C. de li. cā. cum pēu. Itē, ex quo improbas instrumentū in eo qd est q te, non pōt te iurare in eo qd ex p te, s. de censi. cum olim. So. Io. Mo. dicit q pria loquuntur in eo, qn factū est tale de sui natura, q pōt esse p & q, nullo extrinseco operāte, sed id, qd hic p te est tenendū, est & q te renunciandum, iō quia reprobātū, vt in c. si quis rei. Io. An. Lap. Abb. dicit qd Ho. s. de vi. & ho. cle. c. fi. vbi de hoc per Ber. in j. gl. & ibi per Io. An. dicit, q vouens fidē non tenetur recipere q se ius istud quo se defendit. Si autē agitur de re priuatorū, & priuatus vtatur iure de quo qritur, de facto percipiendo vtilitati iuris, & sic tacitē approbādo: & tunc tenetur illud ius recipere q se. pone si agitur de iure tñ extraiudicium allegando cautē: tunc tenetur recipere cōtra se, fm Lap. ¶ Gl. in ver. Catholicos. querit de ratione tex. ¶ Glo. in ver. indilate. colligit no. ex tex. & querit, quid de alijs? & remittit. ¶ Glo. in verbo, puniendos. querit, & sol. In fi. glo. vide quod fuit dictum super verbo, alterius. hic, secundū Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Crimen heresis est merè ecclesiasticum.
- 2 Detineas in carceribus aliquem ad petitionem iudicis, non potest ipsum relaxare sine auctoritate illius iudicis qui capi fecit.
- 3 Negligentia, vel tarditas accurata, quando habeat pnam excōicationis.

1 Prohibemus. ¶ No. q crimen heresis est merè ecclesiasticū: & sic de eo cognoscere pōt ēt q laicum iudex ecclesiasticus. & facit qd no. s. de foro cōpe. cum sit. super gl. fi. ¶ No. q detinens in carceribus aliquem ad petitionem iudicis, non pōt ipsum relaxare sine auctoritate illius iudicis, qui capi fecit. ¶ No. arg. q appellatione processus, a non cōprehenditur snia. ¶ No. casum in quo negligentia vel accurata tarditas hēt pnam excōicationis, & facit s. s. proxi. ibi, sine mora. & ibi, statim. ¶ Opp. q iudex laicus possit cognoscere de crimine heresis, vt pater auctoritatibus veteris testamenti. Nam Deute. 7. fuit mandatū populo Israel, vt aīas hereticorū subuerterēt. & 12. fuit dictū si frater tuus & c. q habetur 24. q. 5. si audieris. & q. 8. legi. & qd de Iesu Rege Israel legitur, qui occidit sacerdotes adorātes Balaam. 4. Regū. 10. & 22. q. 2. vtile. & eo. li. c. 34. vbi Rex Olias ossa hereticorū cōburi fecit. Sol. ad ista similia rñdetur per id, qd habetur. 2. q. 7. item cum Balaam. ver. is ita. vbi dī, q multa in veteri testō cōcedebātur, q hodie phibita sunt: nec sunt trahēda in exēplū nostrē actionis. ad idē. 22. q. 2. si quis per vetus. & s. pōna. 32. q. 4. quis ignoret. & de pe. dist. 2. si enim inquit. ver. qñō aut. vtrobq; dī, Seruiuit Abrahā tpi suo: teruiamus nos legi & tpi nostro. Fuerunt enim facta pterita, figurā futurorū. 23. q. 1. nisi bella. & q. 4. nō inuenitur. nā satis est hoc per pñōnem ecclesie expōse phibitum, vt hic, & j. c. proxi. in fi. & sic vbi canones circa hoc eis permittunt, illud semper intelligitur ad mandatū ecclesie, vel in casu executionis sniā latā per ecclesiam, vel pcepti per eam facti, vt hic dī. Io. An. ¶ No. q querit, an officialis relaxas ad mandatū vnus istorū tñ incurrat excōicationē? Sol. dic. q aut alter ex his mādāt officiali, vt relaxet captū, altero nihil mādante in pñum: & planū q nō, & cessaret ēt perplexio, de qua dixit gl. sup. ver. puniendos. s. s. pxi. Aut vnus eorū mādāt q relaxet, alter verō mādāt pñum: & tūc vī, q officialis sit excusatus relaxādo, ita q excōicationē nō incurrat, vt vult hic tex. ibi, aut saltē. Io. An. ¶ Glo. in verbo, quoquo mō. recita per pñum, q saltē incidenter b possit cognoscere. de resti. in integ. c. pe. glo. soluit quōd istud est regulare: sed fallit in isto casu. In fi. glo. soluit pñum, q procedit qñ iudex alius in se capax est, sed pp magnitudinē causā non pōt de illa cognoscere: & tūc incidentia causā facit q poterit cognoscere, fm Io. Mo. qui dicit, q si tūc iudex non possit cognoscere, cēt in pñate rei elidere intentionē actoris. fi. de iurisd. om. iud. si idem. Io. An. ¶ Glo. in ver. cognoscat. qrit, an iudex semper debeat pronunciare super re de qua cognoscat. facit regulā, & ponit casus exceptos. In fi. gl. & vide s. co. inquisitores. & quod ibi no. In fi. glo. 3. Io. And.

ADDITIONES.

- a Sententia. Appellatione autem sententia, de qua in dubio intelligatur, vide do. Feli. in rub. de re iudi. ver. scias autem.
- b Incidenter. An iudex laicus cognoscat de causa heresis vel excommunicationis incidenter, vide in l. Titia. ff. sol. mat. & in l. quoties, per Bal. C. de iudic. & Pau. de Cast. consi. 69. Item nec principaliter vt hic tex. dicit, & in authē. de sanc. epif. §. si autem ecclesia. cum glo. & Alex. in l. magistratibus. ff. de iurisd. om. iud.

S V M M A R I V M.

- 1 Facere dicitur qui non facit id ad quod tenetur.
- 2 Excommunicatio fertur per hęc verba, noscas te esse excommunicatum.
- 3 Persistens in excommunicatione per annum, si excommunicatur propter factum heresis, potest prout hereticus condemnari, & nu. 4.

1 Si quis verò. ¶ No. q ille qui non facit id, ad qd tenetur, facere dī. ff. de reg. iur. qui non facit. & j. de vlt. c. j. ver. qui verò. & s. de simo. nemo. & sic patet, q cōprehendunt ēt culpas, quę consistunt in non faciendo, fm Io. An. ¶ No. q aliud est se actui opponere, aliud est negocium impedire, cum hic ponantur vt diuersa: nam opponere, est se obstaculū actui ponere, fm Io. An. qd no. pp statuta quę faciūt mentionē de opponente. ¶ No. q per hęc verba, noscas te cē excōicatū, fertur excōicatio. ¶ No. q persistēs in excōicatione per annum, si excōicatur pp factum heresis, pōt prout hereticus condemnari. ¶ Quēro, an iste tex. habeat locū in alijs qñ dominis tēporalibus officialibus, & c. Dīc qd s. s. proxi. in prin. & iste s. vsq; ad ver. nec non solum. de dominis & officialibus loquitur, & eos solos contingunt hęc pōnæ: sed abinde infra ligat etiā alios, vt pater ex verbis generalibus ibi positis. ¶ No. q querit in quibus casibus isti ligantur pōna hic posita? Sol. quidam intelligunt q isti ligentur tñ in casibus quatuor, qui continentur in s. pñcedenti. vel secundo pōt intelligi latius, vt cōprehendat oīa, quę habentur in parte secunda. s. q requiriti non pareant in illorum inuestigatione, captione, & custodia. Item, in ductione ad locum, de quo illi mandauerunt in eorū districtu statim puniendo dānatos sibi relictos. Item, si de cognitionē criminū se intromiserint, si ob hoc captiuos sine licentia relaxauerint, si non exequantur eis iniuncta, vel si ipsorum processus impediūt: statim aut subdit de opponente, vel impediēte. Io. An. ¶ Gl. in verbo, sciēter. qrit, qd de ignorantibus? & so. ¶ Gl. in verbo, percussum. qrit quis absoluet? & sol.

S V M M A R I V M.

- 1 Nuptia contracta cum consanguineis, dicuntur esse contra ius naturale.
- 2 Imperator potest auferre dominium rerum singulis personis causa legitima subsistente.
- 3 Rapta non potest contrahere matrimonium cum rapto de iure civili, & nume. 6.
- 4 Rerum appellatione, comprehenduntur bona mobilia.
- 5 Nuptia nefaria, incesta, & inutiles, qualiter differant.
- 7 Leges penales disponentes q non contrahatur matrimonium, quos ligant.

Vm secundum.

¶ Glo. summat. Et duę sunt partes: prima loquitur de confiscatione, secunda de apprehensione ibi, Confiscationis. Et primò facit duo. inducit enim tria, vel quatuor argumēta legalia, ex quibus cōcludit ibi, Bona. fm arg. ibi, Et mulier. tertiu ibi, Ac ēt. quartum ibi, Et rerū. Premitte pro euidentia qd habetur s. co. ti. excōicamus. j. & 2. rñ. ibi dī q bona hereticorū cōfiscantur. & more solito legam per partes. ¶ No. q nuptiaē dīcā cum cōsanguineis dicuntur esse q ius naturale. ¶ No. q Imperator pōt auferre dominium rerum singulis personis causa legitima subsistente. vide Inno. de cōsti. quę in ecclesiariū. ¶ No. q de iure ciuili nō pōt rapta pñhere matrimoniu cum rapto, de iure canonico. dic. vt s. de rap. c. pe. ¶ No. q fraudans gabellā rerū vectarum, perdit illas ipso iure. cōcor. sunt in glo. ¶ No. q crimen heresis est grauius alijs. ¶ No. q appellatione rerū, cōprehenduntur bona mobilia. qd patet: quia dicit, de rebus quę portantur. de quo per Arch. 40. dist. ante oīa. & vide qd no. 23. q. 7. si de rebus. in j. gl. ¶ No. q queritur, q dīa sit inter nuptias nefarias, incestas, & inutiles? Sol. Archid. hic ponit no. C. de incest. nup. super rubrica. vbi dī q nefariae sunt inter ascendentes & descendentes: incestę inter collaterales, consanguineos, & affines: inutiles aliās phibita. Io. An. Quare istę nuptię dicuntur contrarię naturę? Sol. quia ex illis soboles crescere non pōt. 35. q. 3. qdam lex. ad idem. 66. dist. si gens. fm Arch. Io. An. ¶ No. q querit, cum quibus cōmittatur incestus? Sol. de hoc habetur 36. q. j. cum ergo. & de ince. nup. habetur. 35. q. 3. c. 2. & c. nullū. & c. de incestis. vbi vide. & dicuntur abominabiles Deo & hominibus, vt ea. q. nec eam. Io. An. ¶ No. q querit, an intelligantur confiscata si redit ad fidem? Sol. Io. Mo. tenet q non: vnde intelligit hoc verum in crimine permanente. arg. s. co. statutum. 2. §. j. Arch. & Io. An. idem recitat Io. de Lig. Zen. dicit q bona intelliguntur confiscata a tēpore cōmissi criminis, ēt si peniteant, fm Guil. licet Io. Cal. contra. sed opi. Guil. probabilior est, argu. C. ad l. Iuli. maie. l. fi. Et ideo intellige confiscata in tantū q sententia super crimine lata retrorahatur, & vt alienata post crimē cōmissum possunt euinci, tanq propria euincentium, ēt non restituito.

ADDITIONIO.

- a Perdit illas. Adde Rapha. Comen. consi. 21. & ibi quid si nauta non soluit, an praiudicet domino.

stituto p̄tio emptoribus quantūcūq; sint bonæ fidei, s̄m Zen. Credo q̄ dictum Zen. sit verum per tex. hic, qui vult, q̄ eo ipso q̄ crimen cōmittitur, bona intelligantur cōfiscata. Sed an illa recuperet redeundo ad fidem, est aliud dubium, de quo dixi s̄. eo. accusatus. ¶ Gl. j. sum. In ea. gl. ibi, triplici. subaudi vel quadruplici, vt tertium diuidatur in duo. Io. An. ¶ Gl. 2. declarat, & coadiuuat tex. per iura, & sol. vnum dubium. dic, vt in ea. 6 ¶ Gl. in verbo, & mulier. recita per p̄rium, quia mulier posset a p̄here cum raptore, vt j. gl. prox. gl. sol. deinde opponit, q̄ ēt s̄m leges possit p̄here. gl. io. q̄ loquitur in ancillis. ¶ Gl. in verbo, humanam. recita per p̄rium: quia rapta p̄hit cum raptore. gl. io. ¶ Gl. in verbo, confortibus. q̄rit, qui dicantur confortes? & so. ¶ Gl. in ver. ipso iure, querit q̄o faciant ll. ad propositū, & so. ¶ Gl. in ver. certoq; primō q̄rit, qui sunt casus in quibus applicantur fisco? & so. deinde q̄rit, an illa p̄na habeat locum de iure canonico. & alle. prō & contrā, & so. In ea. glo. ibi, no. Io. & opi. Io. v̄ hic placere Arch. Io. An. & idem hic Zen. ¶ In ea. gl. ibi, non p̄t quasi sub p̄dōne cōtulerit si raptori non nubat. Io. An. In fi. gl. facit. ff. de adop. si arrogator. Io. An. ¶ No. bene istā glo. ¶ q̄ leges p̄nales disponentes, vt nō p̄hatur matrimonium, ligant p̄hentes in terris de tēporali iurisdōne imperij, quādo p̄na cōfiscit t̄m in his q̄ sibi erāt cōcessa ex beneficio legis ciuilib. quod facit ad notata de secū. nup. c. pe. & fi. ¶ Gl. in verbo, illicita. q̄rit de exēplo litere, & so. ¶ Gl. in ver. omittēs, recita per p̄rium quod omittēs soluere nō perdat rē. C. de vesti. l. 3. gl. io. ¶ Gl. in ver. ipso iure. recita per p̄rium, q̄ p̄ f̄niam confiscantur, vt s̄. eo. ex cōicamus. gl. sol. Deinde q̄rit, a quo tpe intelligantur confiscata? & so. Deinde q̄rit, qd de crimine læsæ maiestatis? & so. Item querit, an procedat si hæreticus habeat filios Catholicos? & so. ¶ In ea. gl. ibi, cōmissi criminis. intellige hoc verum in t̄m q̄ vendicantur bona per ipsum, vel fiscū de manibus possessoris nullo dato p̄tio per quas scūq; manus transierint, nisi p̄rium, vel aliqd loco p̄rij esset in bonis heretici. ar. ff. so. ma. si cum dotē. §. fi. & l. seq. ff. de le. j. l. Imperator. & l. si quādo. rō primi dicti, qd fiscus vel inquisitores vendicant sibi rem, sed vendicans rē, non tenetur restituere p̄rium. C. de fur. l. inciuilem. non enim habuit venditor ius vendendi. ff. de mino. l. in causā. §. fi. ff. de p̄hen. empt. l. si quis sub hoc pacto. Et hoc quia effectus dānationis retrahitur, vt in glo. ad idem. C. ad l. Iul. maie. l. quisquis. §. emancipato. C. de apost. l. apostatarū. j. r̄so. ff. de acc. ex iudiciōrū. Et si hæc sunt in crimine læsæ maiestatis, vt in gl. fortius in crimine hæresis. s̄. eo. vergentis. ad idem 17. q. 4. sicut qui. Io. And. ¶ In ea. glo. ibi, post p̄ctum. si tamē alienatio facta est per nolentē cōmittere maleficiū, qd postea cōmisit. vide in Spe. de don. ver. itē pone aliq; & qd no. in addi. Io. And. dicit Lap. Abb. quod Guil. ibi dicit q̄ si talis alienator diu post cōfiscatū instrumentum bona illa tenuerit, nec apparet illū, in quē d̄ facta alienatio, illa petijssē vel tenuissē, vel fructus inde percepissē, p̄sumitur fraus. de p̄dictis vide oīno ad saturitatem Bar. in l. post contractum. ff. de dona. Quidā verō dicunt, q̄ si vendidit oīa bona sua, non tenet venditio, quia p̄sumitur fraus in damnum hæredis occisi. Si verō rem aliquam vel aliquid, & personæ suspectæ filio, vel fratri, vel nepoti, & tunc non valet, quia p̄sumitur fraus: aut extraneæ, & tunc valet. Vltimō dicit, q̄ siue faciat extraneæ, siue non, siue donet, siue non, siue vendit, siue non, & siue parum ante, siue parum post cōmissum maleficiū, non tenet quod agitur, secundū Lap.

ADDITIONO.

a ¶ Cum raptore. Adde Alex. conf. j. 3. lib. latē And. Sicu. conf. 36.

S V M M A R I V M.

- 1 Damnatio non requiritur quando quis est ipso facto damnatus.
- 2 Qualitas si præcedit litem debet declarari a iudice.
- 3 Iudicis declaratio requiritur antequam fiat executio super facto, in quo imponitur p̄na ipso iure.
- 4 Bononiensis origine & patrimonio constituit Florentia domicilium, & ibi damnatur de hæresi: bonorum apprehensio quæ sunt Bononiæ, ad quem iudicem spectet.

1 **Confiscationis.** ¶ No. q̄ quādo ipso facto quis est damnatus, non requiritur damnatio, sed executio: & super executione declaratio. alleg. Io. An. no. in auth. de incest. nup. §. j. & facit. ff. de re iud. a Diuo Pio. Et s̄m hoc intelligatur. 23. q. 5. si vos. & c. de Ligurib. in fi. 24. q. j. qui contra, s̄m Arch. qui remittit, j. de homicidio. pro humani. & de p̄enis. felicitis. ¶ No. q̄ anteq̄ inchoetur lis rōne alicuius qualitatis ipso iure cōpetentis, requiritur declaratio iudicis, quando qualitas litem præcessit: secus si cōpeteret in litem inchoata ita limitat istum tex. Io. And. in addi. Spe. super rubrica de ap. in fi. ¶ No. q̄ super facto in quo imponitur p̄na ipso iure, requiritur iudicis declaratio, anteq̄ executio fiat: qd intellige quādo factū non est notorium: sed si factum esset notorium, & iudex assignaret terminum ad excusandum factum,

& non fieret excusatio, posset fieri executio absq; alia declaratione. ita p̄t vno modo intelligi, s̄. de of. ord. ordinarij. ver. q̄ si fortē. eo. lib. ¶ Sed quæro, Bon. origine & patrimonio, quia ibi habet bona, constituit Florentia domicilium, & ibi damnatur de hæresi, an ad dominiū Bonon. an ad Floren. b spectet apprehensio bonorum, quæ sunt Bono. Et in facto ponitur quod constitutiones Papales officij volunt q̄ tres partes fiant, vna sit iudicis secularis, alia officialium, tertia referretur ecclesiæ Romanæ pro tuitione officij. Et pro parte, quod ad Bon. pertineat, inducuntur tales rationes hic: apprehensio bonorum facienda est per personas publicas, non priuatas. primum patet. ad hoc C. de bo. p̄scrip. l. si quis intra. & si quis post. §. quod verō. & de bo. va. l. fi. li. 10. secundū patet ex primo, ad id C. de iure fisci. l. prohibitum. neq; singulis concedendum, quod per magistratum publicē fieri possit, ne occasio sit maioris tumultus faciendi. ff. de re. iud. non in singulis. sed iudex Floren. quo ad bona Bono, est persona priuata: quia sunt extra eius territorium, s̄. eo. lib. de confli. c. 2. in fi. ff. de iuris. om. iu. l. fi. de off. p̄fec. vr. l. fi. ergo ad Bono. non ad Floren. debet occupatio vel apprehensio pertinere: maximē, quia cum iurisdōnes per territoria sint distinctæ, vt est probatum, & prohibitum vna via, alia via per indirectum vel medium fieri prohibetur, j. de re. iud. cum quid. sicut inquisitores Flo. per se non habent iurisdōnem Bon. ita nec habere possunt per medios iudices Flore. Nā id solū iussu iudicis p̄t possideri quod est j. iurisdōnem iubentis. ff. de bo. auth. iu. pos. l. cum vnus. §. is qui. Per declarationem ergo Flo. inquisitoris insurgit iussus occupandi, q̄ iussus bona sita Bon. non astringit. Item sicut tutor datus solum occupat administrationē bonorū q̄ sunt intra iurisdōnem dantis. ff. de tut. & cur. datis ab his. l. si pupillo. & ff. de excusa. tuto. l. illud. & no. eo. tit. l. non solum. §. & qui testamento. licet per offm̄ pupilli sit sue administrationi cōmissus: sic in dānato p̄sententiam submissio potestati iudicis secularis erit hoc casu dicendum. Item, damnatus de hæresi Florentiæ, est etiam hæreticus Bononiæ. ad hoc s̄. eo. vt cōmissi. ver. & cōtra illos. C. eo. tit. auth. Gazaros. in prin. & si. sicut de excōicato d̄. 4. q. 5. ca. vnico. & 11. q. 3. c. 2. Item, non minoris, sed maioris virtutis est ratio originis q̄ ratio domicilij. ff. ad muni. l. assumptio. & l. domicilium. & l. libertus. §. p̄scriptio. C. de mune. & hone. l. j. li. 10. de hoc in q̄one porrorum super regula, qui prior. si ergo Flor. damnatus d̄ damnatus Bon. & ratio originis d̄ potentior. ergo ad Bono. spectat apprehensio. Item, Bono. iudex habetur loco possessoris & rei. Flo. loco actoris: restat q̄ si casus est dubius, q̄ iudicari debet pro Bono. s̄. de fide instr. inter dilectos. ad fi. cum concor. Nec est nouum q̄ Flor. habeat certa bona illius & Bo. alia: qd sapius contingit, vt patet de test. relatum. 2. in fi. s̄. eo. li. de sepul. cum quis. §. j. C. de secun. nup. l. cum alijs, de suis & legi. l. emancipatis. C. si socius imper. li. sine h̄. de cef. l. j. li. 10. ff. de testa. mili. l. si a milite. §. fi. & l. seq. & de vete. mi. success. l. j. & 2. Ricar. Malū. qui hanc q̄onem disputa- uit Paduæ tenuit p̄rium, s̄. q̄ ad iudicem Floren. spectent illa bona. His rationibus apprehensio & occupatio bonorū damnati ad secularem iudicem spectat directo per concessionem Pape, vel Principis: nec aliter occupare posset, & in p̄stōnibus officij de q̄bus in prin. q. dixi, & C. de bo. va. l. 3. & fi. Sed si princeps dat administratorē, puta, tutorē: ille non solū administrat bona pupilli, quæ sunt in prouincia sua, sed etiā quæ sunt extra prouinciam. C. de admi. tut. l. 2. quod est speciale in dato a Principe: quia secus in dato ab alio, vt p̄batū est s̄. sic & iudex Flo. a Principe datus administrator, occupator, & diuisor bonorū administrabit, occupabit, & diuidet non solū bona, q̄ sunt Floren. sed etiam quæ sunt Bon. cum tamē extra territorium Flor. sit priuata persona, non sua auctoritate, sed per relationem ad iudicem Bon. hoc faciet, s̄. de foro compe. Romana. §. p̄hentes. nam per iudices locorum, vbi sententiæ feruntur, earū executiones fieri debēt, vel per se, vel per relationem ad alios, sub quibus esset res. ff. de re iud. a Diuo Pio. C. de iud. properandū. §. si nūc reus. ergo hæc executio sententiæ latę Florentiæ spectat ad Flor. qui de bonis Bon. relationem faciet ad iudicē Bo. Et q̄ occupatio sit executio, hic patet in tex. & per hoc est r̄sum ad primas rationes partis contrarię. Item constat cōfiscationem hanc fieri in p̄nam damnati, vt nudus exulet, vt alias d̄ de cap. dimi. l. tutelae. §. fi. C. ad l. Iul. maie. l. quisquis. ff. de po. bona fides. occupatio tamen & partitiō fit etiā ad subleuationem laborantium, quod patet ex portione tertia, quæ appli-

ADDITIONES.

- a ¶ Præcessit. Adde q̄ voluit Lu. de Ro. conf. 208.
- b ¶ An ad Florentinum. Adde do. Car. conf. 150. Pau. de Cast. conf. 86. in j. im- pressis. No. hanc quæstionem bene disputatū prō & contrā. Et vide Bar. in l. j. C. de sum. Tri. & fide Catholica. 6. q.

Geminianus super Sexto Decretalium.

applicatur ciuitati. C. de vecti. & commissi. l. fi. & C. noua vect. l. j. Et idem in tertia quæ datur officialibus qui negocium peregerunt. facit in auth. de iudi. §. ne autem labor. ff. de dona. si pater. §. si. Tertia quæ ex officio reservatur, est subsidium alicuius peculij. ar. ff. de leg. 3. si chorus. §. j. sed premium & merces ibi danda sunt, ubi labor & dispendium imminet, §. de preben. cum secundū. C. de fur. l. manifestissimi. §. sed cum. & C. de secun. tab. l. j. §. proxi. ergo Bo. non, sed Florentiæ debetur cui labor & dispendium officij in suo districtu sibi crediti imminet. ar. C. de spor. l. j. & sibi cōpetit apprehensio, ne doleat diligentiam adhibuisse. C. de alluio. l. 2. ff. de iur. & fac. ign. l. regula. §. j. & ne promiscuis actibus turpentur officia. C. de test. consulta. Item occupatio bonorū est accessorium ad sententiā dānationis, quod est principale, & necessariō habet procedere, vt hic. cum ergo accessoria dijudicentur sū principalia, §. de reg. iu. accessorium. cum concor. & snā super crimine dijudicetur ex terminis iurisdōnis officij Flor. vt in l. si quis intra. C. de bo. dam. ergo sū istos terminos dijudicabitur bonorum publicatio, vbicunq; sit. facit. ff. de fidei. l. si vt proponitur. Itē, cū sit confiscatio, fiscus dī succedere dānato. Vnde personalibus actionibus dependentibus de bonis cōfiscatis, fiscus agit, & cōuenitur. C. ad l. l. de vi pu. & l. tutoris. de bo. dā. si vt proponis. ff. sol. mat. si marito. in prin. Successio autē est in vniuersum ius illius cui succeditur. de acq. pos. cū heredes. si cer. pet. eius qui in prouincia. de bono. pos. l. j. & de reg. iur. hereditas. Cum ergo Flor. fiat publicatio vbi snā fertur, & indubitatum quod cōe Flor. in bonis ibi constitutis succedat: ergo & in vniuersis. Item, cū istud ius cōfiscandi sit incorporale. ff. de re. diuisio. l. j. §. quādā. & actus incorporalium, licet certo loco facti vbicunq; vigore extendunt. C. de colla. l. filia. ad fi. ergo dānatio & publicatio facta Flo. Bon. suū vigore extēdit. Et per hoc est respōsum ad id, quod dicebatur Bo. fuisse damnatū: fateor. & hoc facit pro ista parte, quia cui cōpetit bonorū occupatio, i. apud quem stylus p̄scriptionis meruerit, vt d. l. si quis intra: occupabit bona vbicunq; sint sita. Nec ob. quod allegatur de dubio: quia intelligitur de probabili, sed istud nō est tale, vt est pbatū, aliās sequeretur quod cum negatio facit rem dubiam. C. de acq. pos. l. nemo. & qui. ad li. procla. non licet. l. 3. & nihil adeo certū & c. in auth. vt defun. seu su. defunctorum. in prin. semper iudicatur pro reo. Sed dicit Io. And. per aliquos dici p̄ inquisitoris officij p̄rium obseruari & definiri. tamen dicit se non vidisse illam definitionē, sed dicit adoptiuum suum, s. Io. Cal. disputasse istam qōnem. Et quo ad partē, quæ debetur officialibus sibi placuit dicta solutio, cum constitutio dicat illā deberi officialibus qui negocia peregerunt. Quo ad alias duas partes tenuit p̄rium, cum generali fisco sint confiscata, & a tēpore cōmissi criminis. inducit l. 3. C. de bo. va. quā inducebat Ricar. cū illa lex velit, quod deputatus ad fiscalia in aliquā prouinciam illius prouinciæ bona capiat, quæ quærentur fisco. fortificat hæc æquitas ne sit iurisdōnis confusio, & eo fortius, cum loca de quibus quæritur inuicē essent valde remora. Ioā. An. Io. de Lig. dicit quod Guil. de Cug. in l. j. C. de sum. Tri. tenuit quod index loci vbi sunt bona illa occupabit, qā sunt bona vacantia: ergo accrescunt ibi fisco. alleg. pro casu. l. fi. C. de exa. tri. li. 10. Hanc qōnem disputauit Io. de Lig. & distinguit, aut iudex pronuncians habet iurisdōnem a l. cōi. & secundū illam punit: aut de municipali, & illius vigore cōfiscat. hoc secundo casu bona alibi posita non confiscantur per ipsum, sed primo casu benē, & secundum constitutiones officij sunt tres partes, vt §. & inquisitores deputati Bon. & Floren. habent diuersas iurisdōnes respectu territorij: quia quilibet in suo territorio, & quo ad applicanda ecclesiæ Romanæ est vna bursa, & quo ad hæc Bon. occupabit: quia bene est hæc bursa Romanæ ecclesiæ, sicut Flor. Sed quo ad buras diuersas, s. officialiū, habebit Floren. quia ille laborabit: & manualis executio fiet per Bon. ad requisitionem Floren. & emolumentum effectuale buras inquisitorum & ciuitatis Floren. applicabitur, sū Io. de Lig. Io. de Fan. dicit q̄ Ray. in l. j. C. de sum. Tri. tenet distinctionem ibi positam an pronūcietur sū l. municipale, an sū cōem. & assignat rōnem primi casus: qā statutū nō potuit disponere de bonis extra suā iurisdōnem positis, §. de cōfisc. c. 2. e. li. sed primo casu ius cōe, quod ubiq; ligat disponit de bonis illa cōfiscādo, & rōne delicti p̄sonę quā cōcernit, & seq. debent bona, sū eundem Io. de Fan. Aliæ gl. sunt literales.

S V M M A R I V M.

1 Declarans non dicitur addere.

2 Aduocati nō admittuntur in causis, vbi proceditur simpliciter et de plano.

Statuta.

Gl. summat, & diuidit. Zen. sic summat. In hæresi proceditur simpliciter de plano, & dicta testiū & accusatorum non publicantur, si periculum timeatur. h. d. Legam per par-

tes. ¶ No. primō, ¶ declarans non dī addere, cum hic ponā-

tur ista verba tanq̄ diuersa. vide tex. in cle. 2. de elec. ¶ No. q̄ iudices non arctantur in negocio inquisitionis procedere summarie, sed relinquitur eorum potestati. vide simile in cle. dispensam. de iud. ¶ No. ar. q̄ in causis vbi proceditur simpliciter & de plano, non admittuntur aduocati: & sic a p̄rio secus vī in plenarijs, cum tex. non prohibeat interessentiam, sed ipsorum strepitum. ¶ Quæro, quare non simpliciter mandat seruari consuetudines istorum? Sol. quia isti multum ampliauerunt offm̄ inquisitionis, in tñ quod quia tendebat ad noxam habuit restringi per alium Clementē, vt patet in cle. j. & 2. e. ti. Io. An. ¶ Glo. in ver. possit. querit in quibus iudicibus habeat locum, & sol. ¶ Gl. in verbo, figura. in prin. querit quas solennitates iudiciorum remoueat ista verba in tex. posita: & distinguit duo membra, & sol. Deinde querit an legati, vel alij inferiores a Papa possint cōmittere, vel cognoscere in causis plenarijs, omisso ordine iudiciario, & sol. ¶ In e. gl. ibi, qd ergo si Archi. hoc tractat, §. de elec. indemnitatibus. §. si verō. & Io. Mo. hic, q̄ oīa deciduntur per no. in cle. sēpē. de ver. sig. Io. An. ¶ In e. gl. ibi, dubitari solet. de hoc in Spe. tit. 2. §. superest. in fi. j. col. Io. An. dicit Lap. Abb. q̄ idem dī legatum non posse iuris solennitates tollere quo ad hoc, nisi sicut quilibet ordinarius: debet ergo legatus, secūdū eum cognoscere & cōmittere iuris ordine seruato, sū Lap. Idem tenet glo. in cle. sēpē. de ver. sig. super verbo, mandamus. ¶ In e. glo. ibi, si quando. & in cle. ne Romani. in prin. de elec. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Legati. An autem valeant gesta legati anteq̄ sciat reuocationem & quomodo acquiratur absenti, vide do. Feli. in c. cognoscentes, supra de consli.
- b ¶ Ordine iudiciario. Adde Lap. alle. 76. Abb. consli. 62. Alex. consli. 133. 2. li. Io. de Ana. consli. 93. Ro. consli. 36. Ber.

S V M M A R I V M.

- 1 Publicatio nominum testium debet fieri in causis, & nu. 4.
- 2 Episcopus & inquisitor debent sibi ad inuicem communicare processum, & simul examinare.
- 3 Secretè fieri, quid dicatur.
- 5 Nomina testium, quare hic non publicantur.

Iubemus. ¶ No. q̄ in causis debet fieri publicatio nominum testium, etiā si imminet periculum graue contra tales personas: quia est speciale in causa inquisitionis. contrarium est regulare. ¶ No. q̄ Ep̄s & inquisitor debent sibi ad inuicem cōicare processum, & simul examinare. dic hodie, vt in cle. j. e. tit. ¶ No. q̄ illud dī fieri secretè, quod sit coram pluribus in secreto. de p̄. dist. j. §. ecōtra. ver. filiam. ¶ No. q̄ in causa hæresis Ep̄s & inquisitor non debent proferre sententiam sine consilio peritorum. ¶ No. q̄ in causa hæresis adhibetur plena fides testibus, licet non sint publicata ipsorum nomina partibus: & sic vī quod in alijs iudicijs non sit adhibenda plena fides, ex quo est speciale isto casu de quo aliquid hic in glo. ¶ Oppo. quod in crimine hæresis non sit ferenda sententia, cum sit lata ipso iure, supra eo. excōmunicamus. ergo non est ferenda, infra de homi. pro humani. cuius cōtrariū vult tex. hic, & idem tex. supra eo. vt inquisitionis. ver. vbi per viros. Sol. Archi. inducit ista iura, & aliter non soluit, & ita remanet. Io. An. Tu solue, quia si quæritur, an debeat ferri snā declaratoria super crimine, & dicendum est, q̄ sic: ita intelligitur tex. hic, & in concor. Si quæritur, an debeat ferri super ipso crimine, & dicendum est, q̄ non: tamen si ēt super illo pronūciaretur, non vitaretur sententia, vt patet ēt ex no. in d. c. vt inquisitionis. ¶ Quæro, an ex quolibet periculo debeat omitti hæc publicatio? Sol. dic, q̄ non, vt vult tex. quia dixit graue, & non dixit quale, sū Arch. alle. 11. q. 3. graue. Vnde non posset sine Dei offensa reus priuari omisso ordine iudiciario, nisi in casu hic expresso. 28. dist. de his. in fi. Io. And. ¶ Quare non publicantur nomina testium hic? Sol. dic, q̄ maior est poena illius qui damnatur isto crimine q̄ illius qui damnatur alijs criminibus: ideo est hoc speciale quasi maius periculū propter hoc imminet testi, secūdū Io. Mo. vel secūdū eum: quia in alijs criminibus regulariter non compelluntur, sed hic compelluntur ratione, vel fauore fidei, de quo remittit de testi. cog. dilectorum. Ioan. An. ¶ An aliquid debeat habere Episcopus propter processum? Sol. dic, q̄ non: sed suis sumptibus debet procedere, nec debet exigere partem partis deputatæ officio inquisitionis, vt in extrauag. Benedicti, ex eo, q̄ §. pen. Ioan. An. ¶ Glo. in verbo, periculum. querit, quando timeatur periculū graue: & sol. ¶ Glo. in verbo, absente, declarat tex.

ADDITIONES.

- a ¶ Secretè. Secretum dicitur quod sciunt quinque homines. Car. in cle. j. §. porro. de hære. Item quod probari non potest. Car. no. si. in cle. 2. §. notarij. de hære. Item, quod dominus non vult scire a seruo. l. eius qui in prouincia. ff. si certum pet. Bal. in c. j. qui. mod. seu. amit. Alex. in l. Lucius. ff. de fideicom.

S V M M A R I V M.

- 1 Episcopus & inquisitor possunt præcipere secretè consiliarijs vocatis super negocio fidei.

Excom.

2 Excommunicatio potest proferri ab homine super prohibitionem alicuius actus fiendi.

3 Episcopus non potest excommunicare inquisitorem ex reuelatione.

4 Publicatio nominum testium debet fieri ubi non timetur periculum.

1 **Et vt.** ¶ No. q. Ep̄s & inquisitor possunt præcipere secreta consiliarijs vocatis super negotio fidei. ¶ No. q. reuelans secretum impositum a superiore potest puniri. ad hoc de iure iur. ego enim. ¶ No. q. excoicatio potest proferri ab homine super prohibitionem alicuius actus fiendi, et si non assignet ipsi ad desistendum a tali actu. ¶ No. q. Ep̄s non potest excoicare inquisitorem, nec inquisitor Ep̄m ex ista reuelatione. ergo vt a contrario, quod in alijs concernentibus fidem posset excoicare. de quo s. eo. inquisitores. ¶ No. q. ubi non timetur periculum, debet fieri publicatio nominum, & in causa inquisitionis hæresis, & sic in alijs semper facienda est publicatio. ¶ Quæro, quomodo intelligatur hic quod isti non debeant reuelare secretum? So. dicit Arc. quod alibi dicitur hoc esse secretum quod quicunque sciunt. de p̄. dist. 6. s. contra. ver. filiã. sed hic non sumitur illo modo, vt patet ibi, alijs patefecerunt. intelligitur hoc secretum, quod nulli alteri p̄detur: & sic sumitur. 3. q. 7. sacerdos. in fi. & de p̄. dist. 6. sacerdos, vt s. eo. lib. de elect. ubi periculum. ver. nulli. Io. An. ¶ Quæ sit ratio, quare hic vnus non potest alterum excoicare? So. dicit, q. vterq. habet in hoc potestatem procedendi contra tertium, & ideo contra se non intelligitur habere. & similis ratio redditur. ff. de procu. l. qui duos. Item, par in parem non &c. de elect. innotuit. cum concor. fm Io. Mo. Ioan. And. ¶ Quæro, quare tex. dicit, cessante periculo &c. per quod vt quæ causa supradicta fuerit finalis iuris, an in dubio causa expressa in iure præsumatur finalis, an impulsua? Sol. Io. Mo. hic notat idem quod glo. ff. de don. l. 2. s. si. quæ dicit quod in dubio præsumatur impulsua quæ dicit veram quando factum est indifferens ad impulsione istius vel illius causæ, sicut est in terminis illius legis, vt puta, si do tibi decem, vt caligas tibi emas: alias daturus. secus quando est limitata ad vnum extremum sicut hic, quia hic cessante causa, quæ fuit causa iuris immutandi, cessat ius speciale, & reuertitur ad ius cõe. & vide quod notatur supra de renun. post translationem. super gl. ar. est hic. Io. An. ¶ Gl. in verbo, iudicijs. all. concor. ad tex. Deinde querit an vitietur processus si hoc taceatur, & sol. in fi. gl. ¶ No. bene istam gl. q. licet omittatur publicatio nominum parte non contradicente, valet processus: & sic facit ad dubium, an si iudex profert sententiam non publicatis dictis testium, partibus non contradicentibus, quod valet sententia, quod bene nota.

S V M M A R I V M.

1 Iudex non debet aliquid fingere esse, quod non est.

2 Ordinationes & mandata Papæ eandem vim habent, quam constitutiones.

3 In quibus casibus quis relinquitur iudicio suo, vel suæ conscientie.

1 **Ceterum.** ¶ No. q. iudex non debet aliquid fingere esse quod non est. ¶ No. casum in quo actus relinquitur conscientie iudicantis. vide gl. in cle. j. de iure par. ¶ No. q. eandem vim habent ordinationes & mandata Papæ, quæ habent constitutiones. vide de sen. excõ. a nobis. j. ¶ No. q. responsa Papæ ad consultationem inferiorum, sunt pro iure seruanda. vide 3. dist. in summa. ¶ Quæro, in quibus casibus relinquitur quis suo iudicio, vel suæ conscientie? Sol. dicit Arch. quod Hug. 4. dist. deniq. scripsit q. tribus de causis. Primo, quando non debet prohiberi, vt quia illud de quo agitur facere, & omittere potest sine peccato. 33. q. 4. vir cum propria. Secundo, quando timetur scandalum, quia multitudo est in causa, vt d. c. denique. j. q. 7. quoties. 23. q. 4. non potest. & c. ipsa pietas. Tercio, quando deficit iudicium: & hoc potest dupliciter accidere, vel propter personam, quæ non potest iudicari. 17. dist. s. hanc etiam. & 21. dist. nunc autem. Vel propter crimen, quod occultum est. 33. dist. habuisse. in fi. 35. q. 6. si duo. 2. q. 5. consuluisti. Io. And. ¶ Glo. si. potest recitari per contrarium, quod non debeant seruari ex quo non sunt inserte in hoc volumine, argu. procemij huius lib. glo. sol. dic vt in ea.

A D D I T I O.

¶ Conscientie. Quando autem aliquid debet fieri sub conscientia, quid importet, vide do. Feli. in c. non potest. de re iud. ver. secundo, quia non videtur. Bal. in l. 2. 4. no. C. de fideicom.

a **De schismaticis.** Rubrica.

A D D I T I O.

a ¶ De schismaticis. Adde videndum do. Car. conf. 150. ubi de materia per Old. conf. 65. Ber.

S V M M A R I V M.

1 Nepotis appellatione comprehenditur filius fratris.

2 Schismatici dirimunt unitatem ecclesiæ.

Et sunt puniendi vt heretici. nu. 4.

3 Depositus a dignitate non debet vti sigillo, quo utebatur ante depositionem.

5 Bonorum appellatione comprehenduntur bona mobilia & immobilia, iura & iurisdictiones.

6 Priuatus dignitate, non debet amplius denominari vel reputari ab alijs in tali dignitate.

D succidendos. ¶ Glo. prima summat, & diuidit. Et

dicat Io. An. parum se moraturum circa expeditionem huius decreti. quia hodie non legitur, cum in parte reuocata fuerit per extrauag. Benedicti, quæ incipit, Dudum bonæ memoriæ. ubi restituit istos ad oēs pœnas hic insertas, & non insertas, præterq. a depositione Cardinalatus, beneficiorum, & ecclesiarum, & inhabilitate ad Papatum, & ad bona confiscata, quæ alijs erant cõcessa. Sed post eum Clemens 5. clementer illos ad Cardinalatum restituit, & ambo in Cardinalatu mortui sunt. Et post Cle. Io. 22. iuxta interpretationem nominis Gratiolus, ad Cardinalatum gratiosè promouit Reuerendū in Christo patrem, quem dignitatem altitudine cõmendatū comendari non expedit, dñm Io. natum ex milite, in quo virtutum viget acerrimus dñm Stephano illius dñi Io. filio, qui cum posteris fuerat hic damnatus, ac demum ipsius dñi Cardinalis fratrem dñm Iac. q. hic Bono. Licentiat in legibus in vno anno in eis extraordinariam sedem rexit ecclesiæ Lombarien. præf. Ep̄m. Io. And. ¶ No. primò pulchram arengam ad formandos processus contra contumaces. ¶ No. q. appellatione nepotis comprehenditur filius fratris. ¶ No. q. schismatici dirimunt unitatem ecclesiæ: & sic dicuntur cõmittere contra articulum fidei, & vnam sanctam &c. vide quæ dñia sit inter schismaticum, & hereticum. 24. q. si. inter hæresim. ¶ No. q. delictum potest probari per instrumentum. vide de maio. & obe. cum in ecclesijs. ¶ No. q. depositus a dignitate non debet vti sigillo, quo utebatur ante depositionem. ¶ No. q. taciturnitas est supplicium contra loquaces. ¶ No. q. cõpendiosum dñ breue, & vtile. vide glo. in c. dispensa. de rescrip. eo. lib. ¶ No. q. ad solum Papam de cõcilio Cardinalium spectat ipsorum depositio. ¶ No. q. schismatici sunt puniendi, vt heretici. ¶ No. q. depositus auctoritate Principis, potest a quocunq. capi etiam si fuerit antea clericus. ¶ No. ar. q. appellatione bonorum comprehenduntur bona mobilia, & immobilia, & iura ac iurisdictiones. vide de reb. eccl. nō alie. hoc consultissimo. eod. lib. in verbo, contra natos. ¶ No. q. habere Cardinalatum est habere honorem. ¶ Item no. q. priuatus dignitate non debet amplius denominari, vel reputari ab alijs in tali dignitate. vide tex. 19. dist. fm, circa si. ¶ No. ar. q. collegium Cardinalium sede vacante potest restituere depositum per Papam. de quo dic. vt in cle. 2. de elec. ¶ No. in ver. hic. q. innouare est de nouo facere. ¶ No. vnam cām, quare pœna delicti imponitur. ¶ No. q. similitudo delicti debet similitudinis pœna puniri. ¶ Quæro in ver. oēm. an si in sententia non fuissent expressi Cardina. fuissent inclusi in illa generali locutione dignitatis? Sol. dicit Io. Mo. q. non: & sic dicit declaratum circa reuocatoriam Bonif. de quo s. eo. lib. de cõces. præb. c. si. f. q. non cõcluderet duos Cardinales, qui ante promotionem habuerant in quibusdam ecclesijs canonicatum sub p̄bendarum expectatione. Nec ob. si dicatur, q. Ep̄i includantur, vt hic in gl. quia maior est ratio de Cardinalibus, quia quanto sunt viciniore Papæ, tanto minus præsumitur pœnam per ipsum inferri. Cardinales autem sunt verè patricij scripti in diademate Principis. Insti. qui. mo. ius pa. pot. so. s. filiusfa. & sunt pars corporis ipsius. 6. q. j. si quis. C. ad l. Iuli. maie. l. quisquis. & sunt speciales fratres principis, & plus alijs priuilegiati, s. eo. de off. leg. officij. alle. Arch. qd. no. de potestate Cardinalis legati circa exemptos. de offi. le. quod translationem. & facit quod no. j. de sen. excõ. quia periculosum. in glo. 2. Io. An. Io. Mo. in extrauagan. Boni. quæ incipit, excõicamus. super verbo, clericos. tenet q. etiam constitutio pœnalis loquens de clericis includat Cardinales, licet non exprimantur, quando materia est pariter proportionabilis etiam illis: & constitutio generaliter loquitur. ar. 17. q. 4. si quis suadere. Et ad hoc no. per se: respondet qd. forte sibi non est credendum: quia in causa propria loquitur & sic ibi vt reuocare istud dictum suum: & vide quod no. in c. nemo deinceps, supra eo. lib. de elect. ¶ Quæro, an Cardinales faciāt collegium. remittit Io. An. ad no. per Host. de Iude. ad liberandam. ubi posuit in glo. no. contra. in 4. col. ¶ Glo. sunt oēs literales vsq. ad glo. in verbo, Cardinales. sunt tamen notandæ propter auctoritates quas alle. ¶ Gl. in verbo, Cardinales. in prin. querit,

A D D I T I O N E S.

a ¶ Filius fratris. Adde Fel. conf. 39. adde quod hoc dictum est verum de cõmuni vsu loquendi, secundum glo. Bal. Pau. de Cast. & Doct. in l. si. C. de suc. ed. Bal. in l. j. C. de condi. infer. & in c. j. s. similiter. & ibi tex. qui. mod. feu. ami. in verbi. feu. per Alex. omnino in l. quæro. ff. de inoff. testa. & conf. 36. vol. 4.

b ¶ Cardinales. Adde quod contrarium tenet Ro. conf. 418.

Geminianus super Sexto Decretalium.

querit, an grauius sint puniendi Cardinales delinquentes q̄ alijs? & so. ¶ Gl. in verbo, deinde. posset recitari per prium q̄ nō debuerint damnari sine certo numero testiū. gl. so. ¶ Gl. in verbo, contra natos. recita per contrarium q̄ Papa non poterat istos laicos punire. de iud. nouit. glo. sol. ¶ Gl. in verbo, alibi, declarat tex. & posset postea recitari per contrarium quod Romana ecclesia sit vniuersalis: & sic includit omnes alias ecclesias, vt in c. antiqua. de priui. ergo malè dicit tex. alibi. glo. sol. In fi. gl. no. bene gl. quod stricte sumendo appellatione Romanæ ecclesiæ, intelligitur de ipsa Romana, & nō de alijs, q̄d no. pro statutis. & alijs dispositionibus strictis, nisi mētio fieret de illa. ¶ Gl. in verbo, Cardinalis. quærit, an comprehendantur Epi, & so. ¶ Gl. in verbo, habuit. recita per contrarium quod cogitatio non punitur, & sol. In fi. gl. & facit ad no. in cle. multorum. ad fi. in glo. hic parer, de hære. Io. And. ¶ Gl. in verbo, sede vacante. quærit de collegio Cardinalium, an vacante se de succedant in aliquibus? & so. ¶ In ea. glo. ibi, posset sumi. Et sic sumit Archi. qui hic aliud non no. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, s. idem quoq; vide quod no. in j. glo. Ioan. And. In fi. glo. hæc opi. vt dicit glo. hic est addi. quæ est hodie approbata in cle. ne Romani. de elec. ¶ No. tamen incidenter istam glo. quod sentire, vt collegium Cardinalium sit sine capite, est hæreticum, & esset quasi monstrum, & sic videtur hic glo. contra dictum Inno. de præben. cum non ignores. vbi tenet quod de esse collegij non est, vt habeat caput: sed intellige illud dictum de capite speciali, sicut esset q̄ capitulum in vna ecclesia non haberet particulare caput. ista glo. procedit de capite vniuersali: quia non potest esse aliquis qui non habeat supra se aliquod caput, saltem vniuersale.

ADDITIO.

a ¶ In aliquibus. Adde latè And. Sic. conf. j. Ber.

De homicidio.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Redemptio facta per Christum non concernit omnia animalia, sed tantum genus humanum.
- 2 Successor, quis dicatur?
- 3 Papa tenet locum Christi in terris.
- 4 Christus, quare mortuus est, & resurrexit?
- 5 Oculi cordis, qui dicantur?
- 6 Gratia est triplex.

Pro humani. ¶ Gl. j. summat, & diuidit. Vel pōt summari, secūdu

Zen. Per assassinos faciens, vel tantū mandans aliquem interfici, tanq̄ ab omnibus diffidatus absq; alicuius prolatione, sentētia incurrit excoicationis & depositionis ab officio & beneficio. h. d. Legam per partes. & dicit Io. An. quod non cōstat istam decre. glossatam fuisse per Inno. Ber. Pet. Abb. qui tamen glossauerunt alias Innocentianas. Fran. autem & Boa. scripserunt, sed nihil vtile. Hostien. satis prolixè prosecutus est istam: & vt ipse Hosti. dicit, hoc exordium ponit, quare filius fuit incarnatus, quare & quādo beatum Petrū reliquit ouium suarum pastorem: & quomodo summus Pōtifer successor est Petri, & Dei locū tenet in terris, p̄ q̄d sollicitata cura domini-

- 1 ci gregis ad eum pertinet. Io. And. ¶ No. primò, q̄ redemptio facta per Christum non concernit omnia animalia, sed tantū humanum genus. ¶ No. q̄ solus Petrus habuit a Christo generalem curam totius gregis. 2 i. dist. in nono. ¶ No. q̄ successor dicitur esse alterius, etiam si fuerit per infinitos mediatos.
- 2 nam Inno. hic appellat se successorem Petri. ¶ No. q̄ Papa tenet locum Christi in terris. ¶ No. q̄ pastor continuare debet sollicitudinem circa oues. de ata. & quali. intelleximus. in fi. & debet punire non parentes. 23. q. 4. quidam. vt ibi de hoc in gl. & vide de regula. consulti. glo. 2. Ioan. And. ¶ Inducit Hostien. istum tex. ppter descēsum Christi, qualiter nobis dedit exemplū humilitatis. Vnde beatus Bernardus, exinaniuit se filius Dei, quādo se ad infima inclinauit, cum Deus hominem, verbum carnem, figulus lutum, vita morticinum induit, cum de alto infimus, & de domino seruus, de cœlesti terrenus, de diuite pauper, de immortalis mortalis, de Dei filio filius hominis fieri non despexit, cum feno iacere pertulit, lacte quoq; pastus est, per quem nec ales esurit: hoc fuit opus sine facti exemplo, donum sine præmio, gratia sine merito, humilitas sine modo. Ioan. And. ¶ Oppo. q̄ Christus non potuit mori, quia diuinitas non moritur. de sum. Tri. c. j. Sol. dicit Host. quod mortem temporalem sustinuit. intellige corporalem. 33. dist. qui Eps.
- 4 quia quo ad diuinitatem mori non poterat. Io. An. ¶ Quæro, quare Christus mortuus est, & resurrexit? Sol. Hosti. dixit, quia viuorum & mortuorum dominatur. siue ergo viuimus, siue morimur, domini sumus. id est, ei viuere & mori debemus. 23. q. j. s. j. Vnde viuos & mortuos iudicabit. qui fil. sint legi.

per venerabilem. ver. sunt autem. 2 i. dist. in nouo. Ioan. And. ¶ Inducit Hosti. istum tex. dum dicit ibi, summo. contra scholares pigritantes & prælatos negligentes, & de primis repetit no. de offi. primi. c. j. in glo. fi. subdens quod tales melius facerent, si se & suos inanibus sumptibus non vexarent. ff. de inoffic. test. l. j. De secundis dicit quod discretè agerent si se a tanto onere procurarent absolui, nec se tantis periculis obligarent, quia subiectorum sanguis & c. de off. ord. irrefragabili. nec est pastoris excusatio & c. de reg. iur. ca. pen. Dicit tamen, quod si non sileat, neq; discretè pareat, dicit cum Apostolo: Mundæ sunt manus meæ & c. 44. dist. Ephesijs. Io. And. ¶ Quæro, qui dicantur oculi cordis? Sol. dicit Io. Mo. quod sunt intellectus, & affectus, de quibus Psal. 120. Leuaui oculos meos in montes. & alibi Psal. 12. Illumina oculos meos & c. Io. An. ¶ Quare dicatur gratia cooperans? Sol. dicit Hostien. quia Deus non cooperabitur tibi, nisi operanti, iuxta illud, Dat Deus omne bonum, sed non per cornua taurum. Dicit tamen, q̄ quod triplex est gratia, scilicet præueniens, de qua hic in ver. cum igitur. in prin. Quædam cooperās, de qua hic. quedam perficiēs, quæ sequitur ex prædictis: quia Deus omnipotēs imperfectio- nis nō nouit opus. de bap. maiores. ver. sed adhuc. & vide quod no. in cle. inter. de mag. in 5. glo. Io. An. ¶ Gl. 2. & 3. sunt literales. ¶ Gl. in verbo, defereret. inducit tex. contra prælatos deferentes ecclesias. deinde colligit qualiter potestas Petri ad posteros transfuit. ¶ In ea. glo. ibi, posteros. ergo non sunt clauēs ecclesiæ contemnendæ, supra de pē. c. fi. Ioan. And. & c.

S V M M A R I V M.

- 1 Procurantes alios interfici pro pecunia, dicuntur crueles.
- 2 Pœna delicti ad quem finem sunt introductæ.
- 3 Pecuniam dare licitum est ex parte dantis, vt se redimat a morte iniusta.
- 4 Assassini, vnde dicantur?
- 5 Pecuniam dans pro Papatu, vel Imperio, an agat iniuste?
- 6 Animaduersionis ecclesiasticæ appellatione, quid comprehendatur?
- 7 Mucronis appellatione, quid comprehendatur?
- 8 Meta, quid sit?
- 9 Præsertim, dictio, vbiq; iungitur causæ impulsivæ, exponitur p̄ maximè.

Cum igitur. ¶ No. q̄ procurantes alios interfici pro pecunia, dicuntur crueles sine humanitate. ¶ No. q̄ interficiēs alium, dñ procurare occidere illum quo ad corpus & animā. ¶ No. q̄ oīs ptās dñ procedere a Deo. de quo hic in glo. ¶ No. ad quem finem sunt introductæ pœne delicti, vt videlicet quis retrahatur a delicto. ¶ No. q̄ opprobrium dñ quo ad fidem Christianā, quod quis cōpellatur redimere vitam suam. ¶ No. arg. q̄ licitum vñ ex parte dantis dare pecuniam, vt se redimat a morte iniusta: sed secus est ex parte recipientis. ¶ Quæro, vnde dicantur assassini? Sol. dic. q̄ possunt dici a scindo, scindis, quia scindunt animam a corpore, fm Arch. Io. An. ¶ Quæro, an dans pecuniam pro Papatu vel Imperio iniuste agit? Sol. dicit Hosti. quod sic, quia incidit in legem Iuliam de ambi. l. j. j. responso. ff. de ambi. inducit istū tex. qui dicit quod oīs potestas est a Deo: ergo non est acquirēda per pecuniam. Nec ob. palle. l. quæ dicit quod l. ipsa non habet locum in ciuitate Romana, quia illud intelligitur quo ad Principem iam electum canonicè, qui super oēs est. de elec. l. i. cet. & est legibus solutus. vnde quod placet dispoñere pōt. ff. de legi. princeps. 9. q. 3. cuncta. & c. per principalem. de quo dic vt plenè no. de concess. p̄bē. proposuit. tamē dicit quod nō accusat, nec excusat aliquos quo ad spūalem iurisdōnem, quo ad tēporalem. & dicunt Doctores q̄ publica oblatio facta ab eo q̄ prodesse appetit, non prodesse admittitur, sed clandestinè reprobat. ff. de polli. l. j. & 2. ff. de admi. tut. non existimo. 8. q. j. qui Episcopatum. Io. And. ¶ Inducit Hosti. istum tex. Vnde re- iustitia est offiū pietatis, & quod a Deo est ordinata. Vnde regum propriè est facere iustitiam. 23. q. 5. Regum. Ad idem ea. q. princeps. & ca. administratores. Archid. alle. quia summū est bonū, iustitiam colere. 12. q. 2. cum deuotissimā. ad hoc. 23. q. 6. c. j. & dicit Ho. iniustitia aufert nomen boni & religiosi principis: vnde si caret nomine, carebit etiam re. C. de fer. a nullo. de verb. sig. nam & ego. ergo non permittat ad arma venire, quos pōt tua iurisdōne cōpescere. ff. de vlti. l. i. æquisimū. & iudicialis rigor, ergo & c. C. de iudi. nullus. Et subdit quod si aliquis in re habenda iustitia negligens est, nec aliter haberi possit,

ADDITIONES.

- a ¶ Pro pecunia. Adde videndum Fran. de Are. conf. 165. vbi de intellectu hu- ius decret.
- b ¶ Assassinus dicitur, qui accepta pecunia committit homicidium ad manda- tum alterius, vt hic dicitur, & Bar. in l. Cicero. ff. de pē. Ange. in l. qui sepul- chra. C. de sepul. viol. & in l. j. de eo per quem fac. erit. & Sal. in l. non ideo. C. de accu. Item, qui sine pecunia occidit, vt domino placeat, vel obediatur, fm Io. An. in c. pē. de cle. non res. & Ang. conf. 14. nos Carolus, & Alex. in l. j. s. j. de eo per quem. Quem etiam vide in l. non solum. s. si mandato. ff. de iniur.

possit, erit finaliter impetendus. 23. q. 2. dñs. & de isto ultimo dicitur, j. de iniur. c. j. Io. And. ¶ Quæro, quid cōprehendatur hic appellatione ecclesiastice animaduersionis. So. dicit Host. quod debet intelligi de illa de qua loquitur in fine huius c. Nec obstat. de verb. sig. quærenti. vbi vñ tantū cōprehendi excōicatio, suspensio, & interdictum: quia ibi dñs de cēsura, hic de animaduersione. vnde subdit quod licet appellatione censuræ nō contineantur nisi tria, de quibus nisi quando scribitur delegato, vel quo ad ipsius iurisdōnem, qui non plus poterit exercere, si plus non ponatur in litera, sicut s. de accu. cū dilecti. vnde nō poterit bñficijs priuare, deponere, nouā multam indicere, nec alias penas infligere, de quibus sequitur: licet possit subdelegare, in expensis condēnare. de of. dele. significasti. & c. in literis. de dolo. c. 2. de eo qui mit. in pos. c. 2. Ordinarius aut ecclesiasticus hęc oīa poterit, nisi prohibeatur, s. de cler. non resid. ex tua. Vnde Ep̄s tribunali p̄est, ergo multare pōt. ff. de iur. di. l. 2. §. si. Non ob. l. 2. in prin. ff. de iur. om. iud. nam quod ibi dicit, quod magnā penā imponere pōt, q̄ ptātem habet iudicādi, intelligitur de ordinaria ptāte. ff. de ver. si. aliud est fraus. §. j. & l. si qua. Ex his inferit quod ordinarius pōt punire in pecuniā, s. de delict. pue. c. 2. de of. ord. dilectus. & est hęc cōdigna animaduersio. id est, pena. de p̄. dilectus. Sed tamē cauere dēt, quod pp̄ q̄stū pecuniariū non sustineat subditos in delictis. de penis, licet. de of. ord. irrefragabili. ad finē. Vnde si credat melius per tēporalem q̄ spiritalē penam subditos corrigi, securē illam infligat, vt hic, & vt lite nō contesta. qm̄. in fi. Et quia plectendo & ignoscendo, & c. 23. q. 5. p̄dest. facit, j. de sen. excō. venerabilibus. §. deniq;. vel si ille tēporaliter sibi nō subest ad illā infligendā distinguat dñm tēporalē, s. de iude. c. postulasti. & c. cū sit. de vsur. quanto. de of. ord. c. j. 23. q. 5. administratores. Et consuluit Hosti. quod ad euitandam suspicionem auaritiæ tales pœnas cōuerti faciat in pias causas. de iudæis, cum sit. in fi. de vi. & ho. cler. cū ab omni. Io. An. ¶ No. benē ex his, quas pœnas possit imponere delegatus, & quas ordinarius. Et quod ordinarius non pōt cōdemnare pecuniariter, non alias

7 sibi subditos tēporaliter, licet subsint spūaliter. ¶ Quæro, qd̄ comprehendatur appellatione mucronis? Sol. dic, quod excōicatio dñs mucro tēporalis. 16. q. 2. c. j. in fi. Sed Archid. j. de sen. excō. dilecto. dicit, quod in ecclesia Dei est duplex mucro, spiritalis, & tēporalis. 15. q. 6. auctoritate. ad fi. Et spiritalē subdiuidit: quia vnus est eradicans per degradationem, de purgatione canonica. inter. in fi. & hic. & iste ad punitionem nō vibratur, nec de facili dispensatur. de cler. non resi. ex tua. & tūc vibrat Ep̄s. de elect. transmissam. Alter dñs, disciplinans. 2. q. j. multi, j. de sen. exc. c. j. Et licet iste a Deo diuidat per peccatum facile sit reconciliatio. vibratur enim ad correctionem tantū, vt d. c. multi. & hunc vibrant inferiores Ep̄s. de sen. excō. Romana. in prin. Io. An. ¶ Quæro, qd̄ sit meta? So. dic, q̄ est finis, limes, vel terminus, & dñs a metior, metiris. Et datur versus.

Dum tua rura metis, vicinis parito metis.

id est, terminis. Io. An. ¶ Quæro, de qbus magnatibus loquatur hic? Solu. dic, quod de Christianis: quia de his qui sunt foris nihil ad nos. de diuor. gaudemus, fm̄ Hof. Io. An. ¶ Qualiter isti erant coacti impetrare securitatē a dominis assassinatorū? Sol. dic, quod causatiuē, non p̄cise. ad hoc s. de elec. cum inter. Io. And. ¶ Quæro, quomodo sit opprobrium fidei Christianæ quod isti redimant se a dominis assassinatorum? Sol. dic, quod fortē ille dñs est Saracenus. Et ideo cum Christiani sint filij libere, opprobriosum est, quod reuerent filios ancille. de iudæis, & si iudæos. & c. cum sit. & c. ex speciali. Io. An. ¶ Glo. in verbo, a dño. inducit tex. ad probandum, quod potestas pro uenerit a dño. & alleg. concor. ¶ In ea. glo. ibi, Pilato. Io. And. 19. Et vt dicit Arch. illud debet intelligi negatiuē, quia nullam potestatem habebat super eum: quasi dicat, super me nullam potestatem habes, & si quā habes illam habes a Deo. Inducit etiam illud ad Romanos. 13. Omnis potestas a domino Deo est. 22. q. j. §. sic etiam. siue iubēte, siue sinente. 23. q. j. quid culpatur. iuxta fi. & q. 4. quæsitum. Io. An. ¶ Glo. in verbo, p̄sertim, exponit tex. In fi. glo. & sic debet exponi, fm̄ Hostien. quia sequens causa est impulsua, quia finalis causa est periculum animarum, & correctio peccatorum. alle. de p̄. & remis. cum

9 infirmitas. Ioan. And. ¶ No. benē quod vbicūque dictio, p̄sertim, iungitur causæ impulsuæ, exponitur pro maximē, & non pro tantū. ¶ Glo. in verbo, formidantes. quærit, an sufficiat quelibet formidatio? & so. exemplificando. In fi. glo. & iste est quidam Baro Saracenus, & prout dñs illi sunt serui ita nutriti, quod parendo mandato domini sui credunt saluari. & dicit Hosti. quod multi Christiani Principes per tales mortui sunt. & dicit Archid. per hunc articulum probari, decre. illam non loqui de his, qui non sunt sub alicuius dominio, sed qui pro pecunia homines occidunt, qui vulgariter assassini dicuntur. & pro eo facit tex. hic per p̄dictos qui sequitur. Io. And. do.

Io. de Imo. dicit quod contra dictum Archid. facit glo. supra proxi. & quod fuit super ea notatum, videlicet, quod ista fuerit impulsua & non finalis, & ideo cum causa finalis sit periculum animarum, & correctio peccatorum, & ista concludit etiā ad assassinos non subiectos temporaliter dominio alicuius: ergo in illis etiam habet locum, secundū eum. & hanc partem credo veram, quia tex. in prin. huius §. loquitur de facientibus interficere per assassinos: nec distinguit, an assassini sint serui, vel liberi, sed simpliciter de assassinis. & ita etiam loquitur tex. versic. sacri. infra proximi: ergo indistinctē intelligatur. 19. distinct. si Romanorum.

ADDITIO.

- a ¶ P̄sertim. Id est, maximē. glo. in c. discretionem. in ver. p̄sertim. quæ exponit, tantum. & ibi Alex. de eo qui dux. in vxō. consang. vxō. suæ. Car. in cle. j. 4. oppo. de iud. vbi etiam dicit quod quandoque ponitur pro tantum.

S Y M M A R I U M.

- 1 Papa statuendo aliquando facit approbare per concilium.
- 2 Per, dictio, denotat causam mediatam.
- 3 Beneficium quo quis priuatur ipso facto, potest absque alia sententia alteri conferri.
- 4 Iudex ecclesiasticus potest priuare laicum bonis suis temporalibus ratione delicti.
- 5 Pena quando imponitur a iure, non requiritur alia sententia.
- 6 Constitutio pœnalis concernens fauorem animarum, est latē interpretanda.
- 7 Ecclesia, an habeat potestatem contra laicos de iure in rebus humanis?
- 8 Belli, quot sint species?
- 9 Diffidatus quod quis sit, penes quem debet constare.
- 10 Sententia, quare non requiratur super crimine diffidationis?
- 11 Verba, sit diffidatus & bannitus a toto populo Christiano, quid importent?

1 ¶ **Sacri.** ¶ No. q̄ quandoq; Papa statuendo facit approbare per concilium. & fuit cōcilium Lugdunen. vt in sup̄scriptione, in quo fuit depositus Fred. fm̄ Hof. ¶ No. q̄ tex. non habet locum nisi in interficientibus Christianos. ¶ No. q̄ dictio, per, denotat causam mediatam, quia isti dicuntur interficere per alios. ¶ No. casum in quo punitur actus, licet nō sequatur effectus. ¶ No. q̄ defendens differt a receptatore. vide supra de hære. c. 2. eo. lib. ¶ No. q̄ vbi quis incurrit ipso facto pœnam priuationis beneficii, pōt absq; alia sententia beneficium tale conferri alteri. ¶ No. q̄ iudex ecclesiasticus pōt laicum priuare bonis suis tēporalibus ratione delicti, de quo aliquid infra. ¶ No. q̄ Papa pōt diffidare Christianos ratione delicti, ita vt alij possint illum offendere. ad hoc infra de pœnis. foelicitis. ¶ No. q̄ in probatione huius delicti non requiruntur exactæ probationes, sed sufficiunt probabilia argumenta.

5 ¶ No. q̄ vbi imponitur pœna a iure, ipso iure non requiritur alia sententia, sed sufficit sola receptio probationis super illo facto, super quo pœna imponitur. ¶ Opp. q̄ tex. habeat superfluitatem, quia dicit, receptauerit aut occultauerit, sed primū includit secundū, ergo sufficiebat primum, contra illud quod dicit Papa in proemio? So. dic, quod verbum, receptauerit, includit patentem receptionem: verbum, occultauerit, latentem, fm̄ Hof. qui dicit quod hic puniuntur isti in 5. casibus, sed primus plus delinquit, secundū ordinem quilibet minus altero. simile supra eo. sicut dignum. Io. And. ¶ Quæro, an iste tex. habeat locum in principibus maximi gradus? Sol. dic, quod sic fm̄ Hosti. qui dicit se audiuisse ab auctore huius decre. talem fuisse intentionem ipsius, nec debet istud restringi, cum respiciat fauorem animarum, & reipublicæ, & quis propriē dicatur princeps, no. in cle. p̄senti. de bap. super ver. Regum. Io. An.

6 ¶ No. incidenter ex his quod constitutio pœnalis concernens fauorem aīarum est latē interpretanda. vide glo. in cle. generali, supra de elect. ¶ Quæro, quare dixit tex. de personis ecclesiasticis, & secularibus? Sol. dicit Host. quod duo sunt genera hominum, & vnus expressio, non includit aliud, & ideo sic expressit, vt oēs includeret, & includuntur laici religiosi cuiusq; religioni applicentur. de sen. excō. non dubium. Io. An. ¶ Quid si non fecit interficere Christianum, sed infidelem, an habeat locum pœna hic posita? Sol. dic, quod non, quia tex. dicit Christianorum, nō hoīum. & ex hoc dicit Io. And. defendisse quendā platū, q̄ fuerat pbatum, quod fecerat occidi homines per assassinos. Vnde debet esse cautus aduocatus in formandis articulis, & seruare verba legis. facit quod no. j. ca. prox. & quod no. 3. eo. li. de sta. reg. c. j. §. sanē. in j. gl. & j. ti. j. c. 2. in prin. Io. An. ¶ Quæro, an pena hic posita includat alios homicidas? So. dic, quod nō, cum textus dicat p̄dictos assassinos, sed alię ciuiles, & canonicę, de qbus remittit Hosti. ad summā de homi. §. qua pena. Io. An. ¶ Quæro, an oēs pœne hic posite habeant locū in quolibet cōmittente istud delictum? Sol. dic, quod prima pœna, scilicet, excōicatio, & secunda, s. depositio

hæc

ADDITIO.

- a ¶ Quod non. Adde quod Alex. consi. 76. refert & sequitur hoc dictum.

Geminianus super Sexto Decretalium.

hæc duo respiciunt clericos. facit. 11. q. 4. nullus. tertia ab ordi-
ne, quæ respicit clericos tantum. quarta ab officio, quæ secundum Hosti-
um respicit ecclesiasticas & regulares personas. quinta a benefi-
cio, & hoc respicit beneficiatos laicos ab ecclesijs pietatis in-
tuitu, vel alio modo, ut non. §. de insti. c. 2. de poenis. in quibus-
dam totum tamen quod venit in depositione ponimus pro se-
cunda pena. Vel dicit Hosti. quod est tantum triplex pena, exco-
municatio, depositionis, & diffidationis, & diffidatio debet intelli-
gi etiam quoad bona, ut istud suppleatur ad textum. Vel dicit, quod
non est necesse ut suppleatur de bonis: quia ex quo persona est
diffidata, eo ipso bona & res diffidata dicuntur, quasi viliores
& accessorie ad personam. 12. q. j. precipimus. de dona. inter
vir. & vxor. per vestras. C. de sacrosan. eccl. sancimus. facit quod
non. de cler. coniu. quod a te. Io. And. ¶ Quæ est ratio quare isti
possunt conferre beneficia? Solu. dic, quod ipsi non fuerunt in
culpa huius delicti: ergo priuari non debent iure suo collato-
res, de consti. c. 2. secundum Hosti. & sic etiam illi ad quos spectat suc-
cessio in temporalibus occupabunt illa. de voto. licet de heret.
excoicamus. §. si verò. in auth. de man. prin. §. oportet. colla. 4.
7 Io. An. ¶ Quæro, an de iure ecclesia habeat potestatem con-
tra laicos in rebus humanis? Sol. dicit Hosti. quod sic, ut patet:
quia exponit bona temporalia notorie delinquentium, & in-
obedientium. super quo vide quod non. de hæret. excoicamus.
§. si verò. super verbo, exponant, ubi non. quod etiam Episcopus bona
excoicati rebellis, & per annum expectati potest exponere. Item,
reddit tales intelligibiles, instabiles, & inhabiles ad quolibet
officia publica. de heret. excoicamus. §. credentes. & de sent.
exco. nouerit. Item, priuat honore, & successione, ut hic, & su-
pra de voto. licet incarceratis. de hæret. excoicamus. 2. in fi.
Item, verberat circa vindictam sanguinis. de rapt. in Archiepi-
scopatu. Infligit characterem sine periculo corporali. de crim.
falsi, ad audientiam. Infligit seruitutem. de Iudæis. ita quorun-
dam. Item, mulctat, ut fuit dictum supra in prima parte. Item,
bona omnia confiscat. de Iudæis. ita quorundam. & c. ad libera-
dam. & hic exilium infligit. de iud. cum non ab homine. §. o. di.
accedens. & pro executione harum poenarum recurrit ad bra-
chium seculare. de cler. excoi. mi. c. 2. 17. di. nec licuit. 23. q. 5.
de Lignibus. 96. dist. cum ad verum. de off. ord. c. j. & in Lom-
bar. vt Episcopi, & comites adinuicem sibi auxilium dant. in rubro,
& nigro. Nec oportet timere quod rebelles absque sanguinis ef-
fusione coarctari non valeant, §. eo. tit. postulasti. & potest etiam
ecclesia contra omnes istos censuram ecclesiasticam exercere, ut
fuit dictum §. in prima parte. Ex quibus infertur ecclesiam iur-
isdictionem habere, non solum quoad spiritualia, sed quoad tem-
poralia. Vnde ex causa facit generalem constitutionem contra
tales, ut patet in prædictis iuribus. Nec est mirum, quod etiam
Metropolitanus cum suis Episcopis comprouincialibus potest contra
tales procedere, & secundum canones, & secundum leges primum
probatur de hæreticis. excoicamus. §. si verò. secundum in auth. de m. a.
prin. §. si verò canonicus. coll. de san. episc. §. omnes ecclesiasticus
status. dicit tamen semper æquum fore primo per ecclesiam re-
curri ad temporalem dominum quando agitur de correctione secula-
rium, qui si non obediant utroque, distringat. de Iudæis. ita quo-
rundam. & c. & si Iudæos. & c. postulasti. & c. in nonnullis. & c.
cum sit. & c. ad liberandam. de vsu. post miserabilem. & c. quā-
to. Io. An. ¶ Quæro, an contra istos sint seruandæ treugæ ca-
nonicæ? Sol. dic, quod non, secundum Hosti. per verbū, perpetuo hic
positum. de quibus treugis, §. de treuga & pace. c. j. & 2. ut sic
ineuitabilis importunitas vigeat contra hos qui animarum & sanctæ
religionis detrimenta procurant. 23. q. si nulla. cum sex c. p-
cedentibus. Io. An. ¶ Quæro, quare text. dicat quod sit diffida-
tus? Sol. dic, quia Christianus Christianum offendere non de-
bet nisi prius ipsum diffidauerit, vel iudicis, vel iuris auctori-
tatem habuerit, alias est peditio. vnde lex dicit, quod cum na-
tura inter nos ius cognationis constituerit, hominem homini
insidiari nefas est. ff. de iust. & iur. vt vim. tamen dicit Ho. quod
quidam principes hoc ipso quod aliquos diffidarunt, credunt
eos postmodum sine calumnia impugnare, sed certum est,
quod diffidatio sua non tollit prædictum ius cognationis, quod
firmatum est pcepto domini. Matthæi. 22. ad fi. Diliges proximum tuum
&c. & sic pactum renunciarum non potest. ff. de pac. ius agnationis.
C. de pat. pot. abdicatio, nec civilis ratio naturalia iura perimere
potest. §. dis. §. j. de capi. dimi. l. eas. nec valet consuetudo priora, vel
iuramentum. de consue. ca. fi. §. de iure iur. c. j. eo. lib. nam tales
sunt latrunculi. & tenentur ad restitutionem omnium ablatorum.
ff. de ca. & postli. re. hostes nec remittitur peccatum &c. j. de re.
iur. peccatum. & sic non excusat istos diffidatio nisi per iudicis
sententiam discernatur, ut j. Io. An. ¶ Quæro, quot sint species belli?
So. dicit Hosti. quod sunt septem: primum Romanum, secundum iu-
diciale, tertium præsumptuosum, quartum licitum, quintum teme-
rarium, sextum voluntarium, septimum necessarium. Primum iustum &
fit per fideles contra fideles, & dicitur a Roma, quæ est caput mundi.

de hoc de hære. excoicamus. Secundum est iustum si sit auctori-
tate legitimi iudicis, habentes merum imperium non dicentis si-
bi ius, & debitum ordinem seruantis, & singula prædicta expo-
nuntur in summa, ubi statim remittetur. Tertium facit subiei-
contumaces, & inobedientes iudicibus, & istud sicut est iustum
ex parte eius qui indicare potest, ita præsumptuosum ex parte re-
sistentis. de pe. dist. 6. §. j. ad fi. de maio. & obed. si quis. ff. de rei
ven. qui restituere. Quartum dicitur licitum auctoritate iudicis, ut
hic, & C. quando licet. si iur. se vin. l. j. & 2. & in casibus propul-
sanda iniuriæ a se, vel a socio, j. de sen. excō. dilecto. Quintum,
quando deficit auctoritas iuris, & iudicis, quod est temerarium
in aggrediēte, & iustum in defendente, ut proximè dixi. Sextum
voluntarium, quod incunt principes iniuste, maximè post dif-
fidationem, ut supra est dictum. Septimum est necessarium pro-
priè in defendente, & licitum est. de his tractauit in summa, de
treu. & pa. §. quid sit iustum. pp quod breuius hic ponitur. Io.
verò. 23. q. 2. in sum. posuit quinque modos, quibus dicitur bellum in-
iustum. ibi vide. Io. An. ¶ Quæro, penes quæ debeat constare
de hoc crimine? So. dic, quod iudici cui facienda est fides, §. de
rescri. c. 2. & c. inter cetera. & §. eo. lib. & tit. statutum. §. j. in fi. &
dicit Hosti. non requiri sententiam, sed sufficere si iudex dicat hoc
esse probatum, dicens quod forsitan pp periculum valebunt tes-
tes recepti lite non contest. & parte absente & non citata. &
pro tanto non dixit testibus, sed dixit probabilibus argumentis,
& vñ hoc sumi. ff. de re mi. l. non oēs. §. a Barbaris. tamen debet
iudex attendere qualitatem personæ infamata, & alias circū-
stantias. ff. ad l. Iul. maie. famosus, §. de transac. c. fi. Io. And. Et
pro primo dicto hic posito alle. Lap. Abb. no. §. eo. li. de fo. cō-
pe. seculares. super verbo, probationes, secundum Lap. ¶ No. bene
ubi statutum vel lex non exigit plenam probationem, sed cō-
tentatur solis argumentis, possunt recipi testes sine partis cita-
tione, quod non. quia multum limitat c. in nomine domini. de test.
10 ¶ Quæro, quare non requiratur sententia super isto crimine?
Sol. dic, quod sufficit sententia concilij hic prolata. ff. de cōdi-
insti. q. sub pōdōne. §. si. 28. dist. de his ante fi. secundum Hosti. qui dicit,
quod sicut aliquis non est visitandus, tanquam excoicatus, vel pro de-
posito habendus, nisi constet de sententia iuris vel iudicis, sic nec tanquam
diffidatus impugnandus nisi prius hoc iusta sententia decernatur: &
sic errant milites & principes seculares, ut §. fuit dictum. Sed di-
cit Io. An. quod illud quod dicit non vitari excoicatum, tempe-
randum est per id, quod habetur de sen. excō. cum desideres. §.
secunde. ubi fama sola operatur euitionem ipsius. Sed contra
id quod dixi sententiam non requiri, opponit Arch. §. e. li. de here.
ut inquisitionis. post prin. ubi quis de heresi damnatur, & post
condemnationem quasi dicat non prius a iudice seculari recipitur.
Sed respondet hoc sic intelligendum quod non est necesse de penis præ-
dictis exprimi in sententia. Sed hoc ipso quod pronunciatum fuit fa-
uore assassinatorum, penæ suam sortiuntur effectum, quousque in sententia spe-
cificate non fuerint: sicut hoc ipso quod de capitali crimine quis
est damnatus tacite venit confiscatio bonorum. C. si pen. app. mors.
interue. l. si is q. C. si reus vel accu. mor. fue. l. si. & sufficit iudi-
cē pronunciasse accusatorem calumniatum: & sic de pena nihil dixit.
2. q. 3. §. notandum. 2. nā facti quidē quod &c. ut ibi. & eodē modo in-
telligi debet omnia iura canonica & civilia, quod dicitur ipso iure, vel
ipso facto aliquem puniri confiscatione bonorum, vel quacunque
alia pena, ut sufficiat illi pronuciare, & declarare illius crimi-
nis esse culpabilem, & locus erit penis iuris, et si in sententia non ex-
primantur, ut hic, & §. eo. li. de hære. cum secundum legibus
quas ibi text. inducit. & C. ad l. Iul. maie. l. si. C. de here. quicunque.
§. quod si fecerint. C. de apost. l. j. C. vnde vi. si quis in tantum.
ad Sylla. tutores. §. non alias. ff. de iure fisci. l. eius q. ff. de rescri.
vend. l. fundus. in auth. vt liti. iurent. §. illo. in auth. de liti. §. si.
col. 8. Remittit etiam Arch. ad id quod non. j. de pe. felicitis. Io. An.
Super eo quod dicitur supra, solum famam inducere euitionem
d excoicati. Dicit Lap. Abb. videndum quod non. Io. An. supra de
off. dele. prudentiam. in gl. nunquid sufficeret probare. & in d.
c. cū desideres. §. secunde. super verbo, purgauerit. Nā ibi non. secundum
Inno. & quosdam alios, quod pp solā famā non vitatur, sed postquam
defecit.

ADDITIONES.

- a ¶ Contra laicos. Ecclesia potest exercere iurisdictionem contra laicos compellendo hæredes satisfacere pro anima defuncti. vide domi. Feli. in c. nobis. de senten. excommu.
- b ¶ Impugnare. Adde, an duellum sit licitum? Cald. consi. j. de treuga & pace. & dicit Old. consi. 191. quod non valet consuetudo quod qui vincit in campo, potior sit in iure. Bernar. Adde Alexan. post Bar. in l. ex hoc iure. ff. de iust. & iure. & an & quando & a quo potest iudici, no. Spec. tit. de accu. §. 6. ver. quid si & seq. Bal. in l. his pœnis. C. de po. & in c. j. de pace te. in vers. seu. ca. no. in c. j. & 2. de purga. cano.
- c ¶ Partis citatione. Adde quod Roma. singu. suis. fol. 10. ponit casus in quibus non est necessaria citatio partis. Ber. Vide do. Feli. in c. inter quatuor. de ma. io. & obedien. in fi.
- d ¶ Excommunicati. Adde Roma. consi. 387.

defecerit in purgatione, vel quia differt purgationem propter infamiam inducendam, secundum Lap. ¶ Gl. in verbo, prælatus. quærit, an episcopi includantur hac constitutione, & so. ¶ Gl. in verbo, mandauerit. in prin. recita per contrarium, quod ex cogitatione iste non debeat puniri. glo. sol. Deinde etiam recita per contrarium, de c. quicunque. j. de sentent. excommu. & solue, vt in glo. In fi. glo. & est ratio, quia hic per ipsum mandare, est delictum consummatum: super quo vide de illo qui cogitauit & aliquid egit, sed non perfecit, ad finem quæstionis positæ j. de reg. iur. in pœnis. Arc. remittit ad id, quod plenè scripsit. 17. quæstio. j. §. si ergo. Hostien. & Ioan. Mo. post eum dicunt hic, quod regulariter paritur cogitanti qui potuit perficere, & noluit, quia penituit. ff. ad l. Corn. de fal. qui falsam. de iniur. item apud Labeonem. §. si curauerit. vt sic voluntas & propositum distinguant maleficia. ff. de fur. qui in iure. j. responso. 11. quæstio. 3. quod prædecessor. & de sentent. excommuni. cum voluntate. in princip. & dicunt regulariter quod in casibus non prodest penitentia, sed punitur criminis conscientia. Primò in hæretico. de hære. ad abolendam. & ca. excommunicamus. §. credentes. Secundò, in crimine læsæ maiestatis. C. ad l. Iuli. ma. l. quisquis. Tertiò, in consciscente sibi mortem. ff. de bo. eorum qui sibi mortem consci. l. 3. j. responso. Quartò, in extrahente de ecclesia fugientem ad illam. C. de his qui ad ecclesi. confu. l. si. §. sicubi. Quintò, in isto casu quod nouus est. In his ergo casibus non excusatur quis à pena temporali quantumcunque peniteat: est tamen locus penitentiae spirituali, & reconciliationi diuinæ quantumcunque deliquerit. 50. di. ferrum. de sum. Tri. firmiter. §. penul. Scimus enim quod poenitentes & reuertentes ad cor suscipit Deus. in auth. vt non luxu. con. na. circa princi. col. 6. nec ecclesia claudat gremium. §. eod. lib. de hære. super eo. remittit Hostien. de his ad summam, de pe. §. & quibus. sub §. illud autem. Ioan. And. ¶ Gl. in verbo, recepraerit. colligit quod receptatores puniuntur, sicut aggressores, & assignat rationem. ¶ Gl. in verbo, excommunicationis, quærit, quis possit absolueret? & solu. ¶ Gl. in verbo, liberè. quærit de intellectu literæ, & sol. In fi. glo. Hostien. exponit. i. non obstante appellatione, vel contradictione cuiusquam, quæ in talibus admittenda non sunt. §. de offi. ordin. licet. Ioan. An. ¶ Quæro, quid importent ista verba, quod sit defidatus & bannitus à toto populo Christiano, quæ verba ponuntur hic, & in cap. felicitis. j. de pe. Solu. Ange. de Perusio in suo consilio 13. dicit quod tales nedum per iudicem, sed etiā per priuatum possunt occidi, vt in l. 3. §. transfugas. C. de sica. & auth. nauigia. C. de epif. & cle. auth. item quæcunque communitas. & auth. item nulla communitas. Banniti enim vel diffidati Papæ vel Cæsaris sunt extra beneficia ipsorum diffidentium positi, quoniam per diffidentes & bannientes publicè & notoriè est bellum indictum, vt C. de accu. reos. Vnde non mirum si possint occidi: quoniam idem est bannire & diffidare, quod statuere vel præcipere, vt impune possint occidi, vt no. ibidem in 6. quæst. & alleg. pro hoc. C. de his qui ad eccl. confu. l. si seruus. & C. vt ne priua. l. 2. in princip. & pro hoc optime facit c. felicitis. j. de penis. & est tex. in auth. gazaros. C. de hære. in corpore vnde sumitur, vbi ista verba ponuntur, secundum Angel. ¶ Secundum præmissa posset decidi dubiū: ¶ Nūquid clericus committens tale delictum posset puniri per iudicem sæcularem absque aliqua degradatione? & videtur quod sic: quia si ista verba important, quod possint impune occidi, poterit laicus iudex punire tales: quia diffidati per ius canonici cum videntur degradati ipso iure à iure, nam sunt persone istæ expositæ à iure, & expositio personarum dat potestatem capiendi cuiusque, vt est tex. §. ti. proximo. cap. vno. Sunt enim diffidati cū personis & rebus. & sic videntur spoliati per ius omni priuilegio clericali & positi in potestate cuiuslibet Christiani, vt vult tex. hic. Degradatio autem nihil aliud est, quā spoliatio omnium priuilegiarum clericalium, vt j. de penis. degradatio. Et pro hac parte facit quod no. Ioan. And. in c. cum non ab homine. §. de iudi. vbi tenet quod clericus incorrigibilis possit per iudicem laicum puniri absque aliqua degradatione.

ADDITIONES.

- a ¶ Quia poenituit. Adde videndum Io. And. in rubri. de consti. in addi. ad Spe.
- b ¶ Occidi. Adde quod valeat statutum quod bannitus possit impune occidi, plena sunt omnia volumina. Ber. Adhuc tamen adde Do. Fel. in c. quæ in ecclesiis. §. de consti. & de hoc plenè per nouem casus.

SVMMA RIVM.

- 1 Querela dicitur quando agitur de crimine ciuilitur.
- 2 Protestatio super facto valenti parere duplicem effectum, inuocat protestationem restringentem factum ad vnum effectum tantum.
- 3 Facienti actum permissum non imputatur id, quod sequitur ex illo.
- 4 Argumentatio ab euitatione absurditatis est licita.
- 5 Clericus si dicit, accuso talem de tali furto, & protestetur, vt hic dicitur: an incurrat irregularitatem, si iudex postea eum damnat ad mortem?

6 Clericus si tradat malefactorem, vel procuret quod capiatur, an sit sibi imputanda mors inde secuta?

Relatis. ¶ Glo. j. summat, & duo facit. Primo ponit dictum, quod secundo probat per euitationem absurditatis: ibi, Alioquin. ¶ No. quod appellatione prelatorum non comprehenduntur inferiores clerici. ¶ No. quod querela dicitur quando agitur de crimine ciuilitur. ¶ No. quod iudex potest pronunciare etiam super iniuria de facto non inferenda. vide de sepul. in nostra. ¶ No. quod protestatio super facto valenti parere duplicem effectum, inuocat protestationem restringentem factum ad vnum effectum tantum. Nam factum parit duplicem effectum, vt restituatur res, & puniatur committens. iste restringit ad vnum tantum effectum. vide no. de lit. cont. c. vnico. ¶ No. quod faciendum permissum non imputatur id, quod sequitur ex illo, licet illud consecutiuum sit repugnans statui suo. ad hoc 23. quæstio. 5. de occidendis. vide de homi. sicut dignum. ¶ No. quod licita est argumentatio ab euitatione absurditatis. ad hoc de præben. dudum. lib. 6. ¶ No. quod non debet dari materia alicui alios cruciandi, vel contra aliquem delinquendi. ad hoc de iureiuran. si verò. ¶ Oppo. quod sit licitum petere vindictam criminis etiam sine protestatione. 45. distinc. & qui emendat. vbi dicitur, quod talis dicitur facere elemosynam. Solu. Archi. remittit ad ibi no. Ioan. And. dicit quod ibi loquitur de agente coram laico, & ibi agebatur de crimine non inferente poenam sanguinis, hic verò secus. ¶ Quæro, quid si clericus dicit, accuso talem de tali furto, & protestetur, vt hic dicitur, an incurrat irregularitatem si iudex postea damnat ad mortem? Solu. dicit Ioan. And. quod clericus caute faciet si dicat, conqueror, potius quàm accuso, vt sic seruet verba tex. hic posita, ad quod faciunt no. 2. quæstio. 7. laicos. & c. sequen. In fi. glo. j. & per ca. nullus. 2. 11. quæst. j. & per id quod no. Innoc. de accusa. cum P. Tamen putat quod licet dicat, accuso: si tamen protestatur, vt hic, cessaret irregularitas. Nam & querela inofficiosa, dicitur accusatio. C. de inoffic. testa. parentibus. & l. in arenam. Ioan. And. ¶ Quæro, qualiter debeat prouideri huic clerico ne de cetero contra eum talia presumantur? Solu. dicit Archi. quod per cautionem idoneam. alleg. quod legitur & no. 32. quæstio. 2. de Benedicto. Sed gl. hic aliter intelligit. Dicit Ioan. And. quod dictum Archi. procederet quando esset præsumptio de iteratione offensæ contra malefactorem: puta quia est nobilis, vel potens, vicinus ecclesiæ, & deprædatus est pluries animalia, vel offendit personas ecclesiæ ipsius, vel dedit damna in memoribus, vel reb. ecclesiæ. Ioan. And. ¶ Quid si clericus tradit malefactorem, vel procuret quod capiatur, an sit imputanda sibi mors inde secuta? Solu. Guil. in spe. ti. 2. §. iuxta. ver. quid si clericus, tenet quod no. Sed istud intellige cum determinatione quod ibi subdit, & quod plenè ponit Hostien. in sum. eo. ti. §. qua pena. ver. iterum. Circa materiam loquendo de illo qui contrarium protestationis gerit in animo. Ioan. And. quia hoc procedit, nisi aliud habeat in corde quod dicat protestando: quia tunc esset irregularis, licet occultus, vt ibi dicitur. ¶ Gl. j. ultra summarium ponit quid declaret. In fi. glo. & quæstionem venerealem. 11. & Dama. 4. co. tit. Ioan. And. ¶ Glo. 2. quærit quare dicatur de laico, & sol. ¶ Gl. in ver. sæcularem, quærit an coram laico posset conqueri, & so. quod sic. ¶ Glo. in ver. emendam, recita per contrarium quod clericus debeat dimittere iniuriam. glo. so. In fi. gl. idem no. in Spe. de treu. & pa. ver. & no. Arch. alleg. 45. dist. & qui emendat. & j. q. 4. quia præsulatus. per quas gl. potest communiter teneri, quod breuiter dicit hic gl. De secundo autem non est dubiū, vt hic patet, & in prædictis iuribus. & §. de sen. excommu. porro. & c. parochianos. & c. ea noscitur. & ca. conquesti. & vide no. de iniur. olim. in vlt. gl. Sed circa primum est sciendum quod secundum deriuatores Rancor, idem est, quod ira cordis, vel odium. Et quod istud sit remittendum, patet etiam ex veteri testamento Ieuiti. 19. ibi, Non oderis fratrem tuum in corde, non quaras vltionem, nec memor eris iniuriæ. & Ecclesiastici. 10. iniuriæ proximi ne memineris, & nil agas in operibus iniuriæ. Idem patet ex nouo Matth. & Luce. 6. diligite inimicos vestros & c. Probatum idem triplici exemplo. Io. j. vbi patet, quod per odium proximi receditur à dilectione Dei, & committitur homicidium, & itur in tenebras. de primo ibi in 4. c. in fi. qui dixerit, diligo Deum, & fratrem suum oderit, mendax est. De secundo ibi in c. omnis, qui odit fratrem suum homicida est. f. animæ suæ. Et de tertio ibi in c. 2. q. odit fratrem suum in tenebris est, & in tenebris ambulat. p. tenebras peccati signant, ad Romanos 14. abijciamus opera tenebrarum & c. & Io. 3. de of. dele. cōsuluit. q. male agit, lucē odit. dato igitur quod sit offensus, rancorem dimittit.

ADDITIONES.

- a ¶ Inde secuta. Adde quod voluit Fred. consi. 142. Ber. Pars 2. Com. Gemin. Super Sexto Decr.

Nn

Geminianus super Sexto Decretalium.

dimittere teneris. Vnde Hiero. super illud Matthæi. 5. qui irascitur fratri suo, &c. dicit, q̄ falsa ē ibi litera, quæ habet sine cā, dicens illam radendam, quia omnis iræ occasio tollitur: q̄ ira iustitiam Dei non operatur. fatetur tamen, q̄ licet amor debeat proximo secundum id, quod habetur à Deo, scilicet naturam & grātiā, & sic loquatur Matt. 23. in fi. vbi dicitur, q̄ tota lex pendet in dilectione Dei & proximi, non tamen est diligendus secundum id, q̄ habet à se vel à demone, scilicet voluntatem inordinatam ad culpam & maximè effectū secuto, secundum id, qđ loquitur psal. 25. Odiui ecclesiam malignantium. & psal. 98. Iniquos odio habui. ad Ro. j. detractores, odibiles Deo. Hinc est, q̄ licet parentes secundum naturam & attinentiam sint honorandi. Exo. 20. & in Hie. specialis est rubrica de parentibus honorandis, si tamen filios impediunt accedere ad perfectionem diuinæ gratiæ, sunt odiendi. sic procedit illud Lucæ. 4. qui non odit patrem, & matrem, non potest esse meus discipulus. Et vide in Hiero. ad Furiam, sic loquantur canones. 86. dist. odio. 23. quæst. 4. duo ista. & constat, q̄ odire culpam in fratre spectat ad fratris amorem, cum eiusdem rationis sit velle ipsius bonum, & odire ipsius malum. Et scias, q̄ q̄ composuit librum de virtutibus, mollire conatus ē duriciem præcepti de inimico diligendo, curiosus in hoc ibi videat sub tractatu de charitate. circa finem. & facit 23. q. 4. cum in lege. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. prouideri, recita per contrarium, quòd tractus futuri temporis non spectat ad iudicem. a glo. so. ¶ In eadem glo. vbi de hoc. & j. de senten. excom. Romana. §. caueatur. In fi. glo. vide notata hic in tex. Io. And. ¶ Glo. in ver. protestando, colligit notabile, & dat cautelam clericis. ¶ Glo. in ver. rogati, quærit, & so. ¶ Gl. in ver. iustitiam, quærit quid si damnet contra iustitiam, & sol. In fi. glo. & in c. fi. ne cle. vel 7 Mo. Ioan. And. ¶ Quid si de consuetudine loci Abbas, vel alius iudex ecclesiasticus debet habere pro homicidio, vel alio delicto pecuniariam pœnam, vnde conuenit laicum propter hoc coram iudice ecclesiastico, protestando, quòd non intendit pœnam mortis, sed consequi tantum illā pœnam pecuniariam. iudex tamen sæcularis interficit illum, an sit clericus irregularis. sol. Arch. 23. quæst. 5. si vos. tenet quod non per cap. postulasti. §. eodem titu. & per tex. hic.

A D D I T I O.

2 ¶ Ad iudicem. Adde Ro.conf. 136.

S V M M A R I V M.

- 1 Mandans delictum eandem pœnam incurrit, quam incurreret, si proprijs manibus faceret.
- 2 Interficere aliquem, vel membris mutilare paria sunt quo ad pœnam irregularitatis, nu. 5.
- 3 Mandans fieri rem illicitam, tenetur de illa.
Mandans & consulens differunt.
- 4 Mandatarius si non occidat, sed occidatur: an mandans incurrat irregularitatem?

M **S**qui. ¶ Gl. non iūmmat, Zen. sic summat. Mā. danti aliquem verberari, secuta mors imputatur. h. d. Et primo ponit dictū, cuius causas subdit ibi, Cum mandando. ¶ ¶ No. q̄ eandem p̄nam incurrit mandans delictū, quam incurreret si proprijs manibus faceret. ¶ ¶ No. q̄ quo ad p̄nam irregularitatis paria sunt, aliquem interficere, v̄l membris mutilare. & ad hoc cle. j. eodem titu. & ibi glo. quā alleg. concor. ¶ ¶ No. q̄ mandans fieri rem illicitam tenetur de illa, & de eo quod ex illa sequitur, etiam si expressē prohibuerit consequentiam. ¶ ¶ Quāro, an sit aliqua differentia inter mandantem & cōsulentem. Sol. dic, q̄ sic, quas collige ex his quā notantur post Inn. & Host. s̄. eo. ad audientiam. vbi inuenies multas quāstiones circa id, quas ponit etiam Spe. in spec. tit. 2. s̄. iuxta propositiones. ver. sed quāritur quando occasione homicidij. & tribus colūnis seq. Ioan. An. ¶ ¶ Quid si iste mandatarius non occidat, sed occidatur: an mandans incurrat irregularitatem? Solut. dicit Ioan. And. q̄ ista quāstio satis tractatur in d. glo. c. ad audientiam. cod. ti. in magna glo. circa medium. ver. quid si consulat q̄ alium occidat. sed ibi non tractatur de mandante, sed de cōsulente tantum, & quicquid ibi dicant Inn. & Ho. q̄ etiam ponit Spec. de legato. s̄. iuxta. ver. quid si aliquis consulit. credit Io. And. quōd mandans sit irregularis per rationes hic positas in tex. & idem & fortius hoc procedit in consulente, de quo illi loquuntur: quia plus peccabat homicidium consulendo, q̄ non faciebat iste hic, imo prohibebat fieri: & idem videtur dicendum per hanc decre. q̄ sit irregularis consulens aggressiōnem, si ex illa sequatur mors vel truncatio. Ioan. And. ¶ ¶ Quāro, qualiter ponatur hic dictio, cum. Sol. dic, quod stat pro q̄a est enim redditium causā. s̄. de consue. ca. si. eo. li. aliter verō ponitur in c. vnico, de commoda. in prin. vbi de hoc. Ioan. An. ¶ ¶ Quare sit iste irregularis? Sol. dicit Io. Mo. quia mandando illicitum, mandasse videtur quā verisimiliter commutari po-

terant, & ideo inhibitiō non profuit, quasi sibi contrarius sit. C. de fur. l. j. Ad primum facit s. eo. lib. de re iudi. Abbate. ad fi. Ioan. An. ¶ Gl. j. recita per contrarium, & iste non deberet puniri, cum plus sit expresse contradicere & c. glof. dicit, & propter hoc erat dubitatio ante istum tex. ¶ In eadem glo. ibi, nō incurrit. facit eodem tit. dilectus. & c. significasti. 2. de cle. pug. in duel. cap. 2. Ioan. And. ¶ Glo. non soluit obstaculum. solue per tex. hic qui assignat rationes quare isti puniuntur. & per rationem positam per Ioan. Mo. super tex. in fi. ¶ Glo. in verbo, mandarius. quærit, quid sit de mandatario, & so. remittēdo. ¶ Gl. in verbo, culpa. assignat causam quare hic tenetur. & alleg. simile. ¶ In eadem glo. ibi, culpa. & idem de mora: quia ista duo astringunt ad casus, qui sequuntur. C. de p̄di. ob tur. cau. l. fi. C. de condi. fur. l. 2. secundum Io. Mo. & hoc patet de com. modato. c. vnico. de depo. c. 2. In fi. glo. per hanc literam patet istam decre. non habere locum in illo qui licitē verberari mā dabat. Ioan. An. Nam tunc non esset in culpa, & sic cessaret causa, ergo & dispositio. de app. cum cessante. ¶ Sed quæro, iste mā dans est Bon. & hic mandat vt mandarius verberet vnū Floren. & ibi illum occidat, vbi dicitur iste mandans fecisse homicidium? Solu. istam quæstionem disputauit quidam Robertus de Francola, & tenuit q̄ mandans dicatur commisisse delictū in loco vbi fuit consummatū, non in loco mādati. alleg. cle. pastoralis. de re iudi. vbi in citatione non attendimus locum vbi est citans vel mandans de citando, sed vbi est ille, in quem dirigitur effectus citationis. Item, alleg. glo. in cle. j. vt li. pen. vbi si sit procurator ad renunciandum beneficium in certo loco, vacat beneficium vbi sit renunciatio, & non vbi fuit factum mandatum. Ad idem. C. de munic. & origi. l. si vt proponis. lib. 10. vbi si testator mandat seruū per seruū fideicommissarium liberari, talis libertus sequitur conditionem fideicommissarii manumittētis, nō testatoris id mandantis. Item, quia attenditur id, in quo perficitur actus. de p̄e. dist. 2. dū sanctam. Item, quia in contractibus attendimus locum vbi dirigitur solutio contractus. de fo. compe. dilecti. cum ibi no. ad idem facit, quia non inspicimus tempus cum sit actus, sed quādo sortitur effectum. de sepul. de vxore. pro hoc facit qđ no. de sagittante. j. de priui. c. j. Nec obstat. cap. j. s. eodem, vbi punitur mandans, etiam si non sequatur effectus: quia ibi loquitur de poena imponenda ex sola intentione, & non ex solo facto, vt ibi fuit notatum, sed voluntas est vbi ē ille qui voluntatem habet, secundum eum. Ad id posset induci tex. in cap. mulieres. s. fi. de sentent. excommu. vbi dicit de his qui iniiciunt manus violentas in alium per ministrum. & tex. dicit, q̄ manus iniiciunt, licet per alium. dicantur ergo tales manus iniicere, sed iniectio nō potest fieri nisi vbi est patiens. & licet etiam requiratur persona agens in eodem loco, hic interuenit saltem representatiuē per ministrum. Et is verē dicitur facere qui per ministrum facit, vt dixit tex. in d. cap. mulieres. debet ergo potius iudicari maleficium factum vbi est persona patiens, & agens representatiuē q̄ vbi est mandans, cum ibi non sit nisi persona agens tantum. & hoc clare procedit: quia vbi imponitur poena ex maleficio consummato, solum mandatum non sufficeret, vel alius casus præambulus, vt no. j. de p̄e. felicitis. in c. sententiam. ne cle. vel mo. Et ex his deciditur an iste debeat puniri poena imposita per statutum loco mandantis. & tenet disputans prædictus q̄ sumatur poena statuti loci delicti per notata per Inn. super rubrica de consuetudine: quia ex quo iste dicitur deliquisse vbi fuerit facta verberatio, nō potuit puniri statuto loci mandantis, vt in c. 2. s. de consuetudine, fm eum.

ADDITIONES.

- A D D I T I O N E S.
- a ¶ Proprijs manibus. Adde, an mandans dicatur propriè facere quod cõsult
Bal. super statutis ciuitatis nostrę Mediolani, consi. 50. quibus cauetur vno q
occidens occidatur, ita quod statim moriatur; altero verò cauetur q nullus
corporaliter puniatur nisi lege municipali caueatur : an tunc mandans pu-
niatur, ac si verè fecisset, & vide Alex. consi. 66. 4. lib. Ber.
- b ¶ Tenetur. Mandatum quando obliget mandantem ad pœnalia, vide Do. Feli.
in c. j. ver. circa secundum, vt li. non contesta.
- c ¶ Consummatum. Adde an initium delicti vel finis inspicere debeat. Alexan. con-
si. 24. 2. lib.
- d ¶ Mandatum. Mandatum & præceptum differunt quinque modis. Do. Feli. in
c. eam te. ver. inter mandatum. de rescrip.

De usuris.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 *Vsurarum duplex est effectus.*
- 2 *Iura noua aliquando præcipiunt obseruationem antiquorum iurium.*
- 3 *Vorago, quid sit?*
- 4 *Voracitas, quid dicatur?*
- 5 *Vsura, an sit crimen ecclesiasticum?*
- 6 *Punitus de vsura per iudicem ecclesiasticum, an possit puniri de eodem crimine per iudicem laicum?*
- 7 *Vsura, an petatur vt interessel?*

Yfura-

Usurarum.

¶ Glo. j. summat, & diuidit. Et dicit Fran. q̄ ista constitutio facta fuit propter Floren. Senenses, Pistorienses, Lucanos, Astenenses, qui circuibant diuersas prouincias ad exercendum vsuras immoderatas, & quia per multos platos & principes recipiebantur, ideo hic prouisum est. Io. And. Legam per partes. **¶** **¶** No. primo duplicem effectum vsurarum: quia inducit detrimentum animarum, & perditionem bonorum, & sic possunt assignari hic duæ causæ prohibitionis vsurarum. alias causas vide super rubrica de vsu. per Inno. **¶** **¶** No. q̄ iura noua quandoque præcipiunt obseruationem antiquorum iurium. **¶** **¶** Opp. quod anima deuorari non possit, cum sit immortalis. 13. quæstio. 2. tempus. Solut. dicit Ioan. Mo. quod Gre. in 3. li. Dialogorum dicit, quod anima est immortalis quo ad viuere, quia illud nūquam amittit: sed est mortalis quo ad bene viuere, quod perdit per peccatum mortale. Io. And. **¶** **¶** Quæritur, quid sit vorago. Solut. dicitur profunditas, siue baratrum, ad quod tendunt vsurarij, secundum Cle. **¶** **¶** Proprie voracitas, dñ edacitas & gulositas, quæ omnia consumunt, & sic ponitur pro consumptione & destructione. Vnde Luca. Hinc vsura vorax, audumque in tempore scænis. Ioan. And. **¶** **¶** Quæro, an vsura sit crimen ecclesiasticum. Solut. Gar. hic tenebat q̄ sic, per istum tex. per quem patet quod concernit periculum animarum. Itē, quia leges tale crimen non prohibebant, imo permittebant attendendo vtilitates & necessitates hominum: ideo necessarium fuit quod canones se intromitterent, ne crimen utroque testamento prohibitum impunē transiret. Ioan. Mo. hic super rubrica plenē prosequitur hoc dictum, & primo sic probans, q̄ vsura non sit crimen ecclesiasticum. Nam vsura est species furti, quia qui vsuram accipit, rapinam facit. 14. q. 4. si quis vsuram. & qui rapit, fure improbius est. insti. vi. bo. rap. in pri. & in Decalogo super prohibitionem furti continetur rapina. 14. q. 5. penale. sicut ergo furtum est secularis fori, sic & rapina q̄ est eius species. In contrarium alleg. de offi. ordi. c. j. de fo. compe. cum sit. Solut. quod vsura sit contra naturam rei. Nam secundum Philosophum pecunia non est bonum per se, sed est mensura bonorum. ad id. ff. de contrah. emp. l. j. j. responso. ff. de fidei. l. si ita fideiussorem accepero. & quia mensura nō parit, sed partem sibi infusam reddit. vnde quod pecunia pariat pecuniam est q̄ naturam rei, licet ex rebus naturalibus acquiratur. & vide quod no. in regula, peccatum. j. de re. iur. ver. 2. quærebatur. Et ex hoc inferitur quod dominus ep̄s, vel eius vicarius de hoc abusu cognoscit. Et enim eius terra & plenitudo eius. s. de deci. tua. & sic leditur propter abusum rei suæ, pp̄ quod vicarius eius cognoscit, & propter rationes infra scriptas, cū ista ratio sit nimium generalis, sed in furto non sic: regulariter enim res est apta mea esse, sicut tua, & ex contrectatione rei, non leditur rei natura, sed proximus. Et dicit regulariter propter decimas, & similia, quæ non cadunt sub regula, & certum est q̄ spiritualia, & ab eis dependentia spectant ad ecclesiam. iura sunt no. Item, reddebat rationem quam dixit hic Gar. s. positam. Item, quia ecclesia cognouit de hoc crimine a tempore cuius non est memoria, & sic haberi debet iure constituti. ff. de aqua quoti. & æsti. l. hoc iure. s. aquæductus. & consuetudo causam secularem de iure facit ecclesiasticam. de iudi. nouit. circa prin. s. eo. lib. de except. c. 2. Et per prædicta singula dicit patere responsum ad obiectum: vnde subdit, quod est crimen ecclesiasticum vt heresis, in quo non distinguimus clericū reū a laico. s. eo. lib. de hære. vt inquisitionis. s. 2. Aliud autem est seculare homicidium, & in hoc distinguimus personam, vt de commissio a laico cognoscat laicus, de commissio per clericum cognoscat ecclesiasticus, & sequitur actor forum rei. de fo. compe. cum sit. non sequitur ergo, si crimen est seculare, ergo tractabitur in foro seculari. Io. And. Dicit Io. de Lig. & Paul. in cle. j. de vsur. distinguit, q̄ vbi non refertur quæstio an id q̄ petitur sit vsura vel non, sed tantum est quæstio de soluto, vel non, & tunc potest peti in foro seculari. Sed si sit quæstio, an id quod petitur includatur nomine vsurarum, vel non, tunc fiet in foro ecclesiastico. Sed ipse dicit q̄ totum pendet ex hoc dubio, an vsuræ sint prohibitæ de iure ciuili, vel non, de quo infra in dicta regula, peccatum. q̄ si sint illo iure prohibitæ, nihil prohibet quin coram seculari agi possint omni casu: quia nihil habet spiritualitatis in se: tamen consuetudo generalis totius mundi habet, quod ecclesiasticus cognoscit, secundum eum. Paul. tenuit distinctionem s. positam in c. si annum. s. de iudi. eodem lib. vt ibi dixi, videlicet ratio hic posita per Io. de Lign. non videtur mihi vera, q̄ si teneamus vsuras prohibitæ de iure ciuili, laicus possit cognoscere: quia instantia ibi destruitur per cap. vt inquisitionis. s. de hære. nam crimen heresis est prohibitum de iure ciuili, vt C. de hære. per totum. & tamē iudex laicus non cognoscit, vt d. c. vt inquisitionis. Non ergo est bo-

na consequentia, lex ciuilis prohibet crimen, ergo potest cognoscere. Quia hæc materia est quotidiana, ponam q̄ mihi videtur iunctis dictis Doctorum. & de hac materia vltra superius alleg. tangit gl. j. in cle. dispendiosam. de iud. & alleg. dicta Archi. tangit Guil. in cle. j. de vsur. Fre. de Senis, conf. 302. Lap. de Ca. in alle. 55. & 56. plenē per Io. Cal. in consil. 11. sub rubrica de fo. compe. & ibi alle. pro & s. & non cōcludit. Puto concludendum: quia aut consuetudo disponit solum iudicē ecclesiasticum cognoscere & planum, q̄ laicus non poterit se intromittere per dicta supra. Et patet ex no. de excep. c. 2. eod. lib. Aut consuetudo nihil disponit, & tunc aut quæstio vsurarum deducitur in iudicio, non vt vsura, sed vt interesse, puta, quia ego fideiussi pro te & tu non soluisti, vnde fui coactus soluere vsuras pro te, quare a te repeto, & tunc poterit agere coram iudice laico, quia vsuræ petuntur vt interesse quod est licitum, vt in c. conquestus. de vsur. non autem vt vsuræ, ergo iudex laicus potest cognoscere. Conclusio est Guil. in cle. j. eod. titu. circa fi. Aut deducitur vt vsura, & tunc aut in foro penitentiali, & planum quod ecclesiasticus cognoscit: quia laicus nō vitur isto foro. arg. c. noua quædam. de poen. & remis. Et istud videtur sentire etiam Guil. in dicta cle. j. Aut in foro contentioso, & tunc si est quæstio tantum de soluta vsura, vel non soluta, & cognoscet iudex secularis, ex quo non dubitatur, vt dixit s. Io. de Lig. Et de isto videtur casus de vsur. post miserabilem. quia ibi præsupponit certē, quia cōtractus erat vsurarius. Aut quæstio est super dubio, an p̄ctus sit vsurarius, vel non, & de ista cognoscit iudex ecclesiasticus, vt dicit Io. de Lign. s. & tenet Lap. in alleg. 55. & pro hac parte inducit tex. in cle. j. in c. ti. s. ceterum. vbi patet quod si contractus dolosi in fraudem vsurarum facti non possunt verē probari, statuit vt cogantur libros edere per censuram ecclesiasticam: ergo patet quod cognitio talium contractuum spectat ad ecclesiam. & hanc partem tenet Romana curia, secundum Lap. ibi. **¶** **¶** Quæro, an punitus de vsura per iudicem ecclesiasticum possit de eodem crimine puniri per iudicem laicum? So. Io. Mo. alleg. quod sic. j. de pe. c. fi. & s. de fo. comp. cum sit. de of. ordi. c. j. saltem in eo quod excedit. ff. vi. bo. rap. l. j. Nec ob. si dicatur quod nō est de suo foro, per no. s. in proxi. q. quia potest dici de suo foro eo modo quo dicitur ipsas prohibitas utroque iure, secundum remissiones quas dat hic in gl. Ioan. And. Et pro ista parte dicit Lap. Abb. benē facit quæstio Domi. Ricar. de sentent. Cardinalis quam posuit s. eo. lib. de consti. ca. 2. vbi dicitur q̄ punitus poenā statuti, nihilominus puniri potest poenā iuris communis, secundum Lap. Tu dic de hoc vt no. in cap. j. de of. or. vbi no. an laicus punitus de crimine per iudicem ecclesiasticum, possit puniri per iudicem laicum. **¶** **¶** Quæro, an vsura petatur vt interesse? Solut. Archi. tractat de hoc, eod. titu. conquestus. Ioan. And. **¶** **¶** Quæ fuit causa vsuræ prohibendæ? Solut. vt no. post Inno. super rubrica de vsur. quia paupertas est periculosa, nisi apud illos quibus speciali dono Dei conceditur, & ex ea facile proueniunt animarum pericula. Et hæc fuit vna ex causis prohibitionis vsuræ, secundum eum. Ioan. And. **¶** **¶** Glo. j. summat, & diuidit. **¶** **¶** In eadem glos. ibi, quia. idem Clericus Pisanus & Boa. sed Gar. & Ioā. Mo. qui diuidunt in tres partes tantum, has duas coniungunt in vnam. Io. An. **¶** **¶** Gl. 2. recita p̄rium, q̄ vsura dicat dulcedo. gl. sol. illud procedere de iure ciuili. In ea. gl. in fi. dulcedo dñ in recipiēte, sed vorago dñ in soluente. Io. An. Cōiter vsurarij moderni dicūt, q̄ vsura est lac. p̄t dici ēt quo ad recipientes vorago, quia deuorat ipsorū aīas, vt dicit gl. seq. **¶** **¶** Gl. i. ver. aīas. q̄rit de declaratione tex. & sol. i. fi. C. eo. ti. auth. ad hæc. Arc. remittit ad summā Ray. eo. tit. s. qd de legib. Io. An. Dic, vt in r̄sa, peccatū. j. de reg. iur. **¶** **¶** Gl. in ver. cōstitutionē. q̄rit, de qua cōstitutione loquat, & sol. **¶** **¶** Glo. in ver. maledictionis. quærit de intellectu literæ, & sol. In fi. gl. no. istā gl. quia sēpē in iure fit mentio de maledictione.

ADDITIONES.

- a **¶** Crimen ecclesiasticum. Adde Fred. conf. 255. Lap. alleg. 10. & 55. & 70. Io. de Anna. conf. 60. Ang. conf. 259. Cal. conf. 14. Anch. conf. 14. Pau. de Cast. cōsil. 25. in primo impressis. Alex. conf. 9. 4. lib. Do. Car. conf. 205.
 - b **¶** Rapinam facit. Vsura est rapina & furtum, Bal. in l. cum oportet. versi. modo quæro quid si ex pecunia. C. de bo. quæ liber. & æquiparantur in Spec. de ferijs. s. 2. ver. quid de causa vsurarum.
 - c **¶** Per iudicem laicum. Adde Ro. conf. 237. vbi an monachus punitus per Abbatem de crimine, possit puniri per iudicem. Ber.
- S V M M A R I V M.
- 1 Libertas delinquendi restringitur, vbi aufertur commoditas faciendi delictum.
 - 2 Prohibitio concepta contra vniuersitatem non adstringit singulares, nisi aliud exprimat.
 - 3 Crimen vsurarum potest esse publicum. Vsurarius manifestus quis dicatur.
 - 4 Vniuersitas, vnde dicatur.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- 5 *Vfurarij nominatio, quotuplex fit.*
6 *Alienigenarum appellatione, qui comprehendantur.*
7 *Fama iuncta cum argumentis probat quem esse vfurarium.*
8 *Locator in dubio videtur locare domum ad illud exercitium quod consuevit facere ille, cui locauit.*

1 Et quia. ¶ No. primò q̄ vbi auferit commoditas facien-
di delictum, v̄ restringi libertas delinquēdi. q̄
no. q̄ statuta alleuiantia penas à iure communi inflictas: quia
videntur potius fauere delinquentibus quàm retrahere à de-
lictis. ¶ No. q̄ prohibitio concepta q̄ vniuersitatem, non vi-
detur adstringere singulares, nisi aliud exprimatur. ¶ No. q̄
crimen vfurarum potest esse publicum. Et no. tex. q̄ ille d̄r ma-
nifestus vfurarius, qui publicè fenus exercet. probat tex. per il-
lud verbum, huiusmodi &c. referendo ad superiora. ¶ No. q̄ di-
spositio præcipiens aliquos expelli, nō v̄ prohibere, quin po-
stea in loco possint iterato admitti, nisi aliud exprimatur i p̄-
hibitiōe. facit. 3. de ele. super eo. & similis tex. de coha. cleric.
4 & mulie. sicut. ¶ Quæro, vnde dicatur vniuersitas? Solu. dic,
q̄ dicitur ab vno, eo q̄ plures coniungantur in vnum, sicut est
vniuersitas magistrorum, scholarium, & similium personarū.
& secundum Gar. Ioan. Mo. & Arc. generalius nomen est, q̄ p̄-
cedens dictio, collegium. & de hoc dicitur. j. in parte proxi.
Ioan. And. ¶ Quæro, an iste tex. prohibeat locationem ad aliū
vsum q̄ vfurarium? Solu. dic, q̄ non, vt patet per verbū, ad hoc,
q̄ est restrictiūm, vnde si vellet conducere ad solam habita-
tionem, vel aliquam honestam mercationem, non prohiben-
tur. & ad idem facit ver. nemo. hic positus. Nec obst. tex. hic q̄
prohibet etiam habitare, quia intellige quando vult habitare
ad hoc vt v̄suras exerceat, vt sic verbum, ad hoc, intelligatur
ibidem repetitum. Et ideo fuit dictum s̄. honestam mercatio-
nem: quia si sub alicuius p̄ctus colore v̄suras facerent, puta, v̄-
dendo mercem pro certo pretio ei, qui quærit pecuniam, & n̄
mercem, quam statim ab eo recuperant pro minori pretio, lo-
cus esset huic constitutioni, secundum Fran. alleg. 3. eo. in ciui-
tate. & c. nauiganti. de emp. & vend. ad nostram. & ibi notatur
de hac fraude super verbo, mutuum. ad fi. gl. & facit cle. j. §. cæ-
terum. eo. titu. Ioan. An. ¶ Quid si vnus est oriundus de terra
vnus domini, & vadit ad exercēdum fenus in terra alia ipsius
domini: an habeat locum iste tex. Solut. dic, q̄ non, vt probat
tex. hic dum dicit, de terris ipsorum, & dū dicit, de terris suis.
per quæ patet q̄ licet terra originis sit alia terra in qua con-
ducunt domum, dummodo sint sub eodem dominio imme-
diatè non est locus huic constitutioni. Ioan. And. pro hac par-
te facit: quia ex quo c. istud est penale, strictè debet intelligi, &
in casu suo, vt in c. statutum, de elect. eod. li. ¶ Quæro quotu-
plex est nominatio vfurarij? Solu. dicit Guil. q̄ in Italia dicun-
tur præstatores, in Francia Caurisini, in Prouincia renouato-
res. Arch. dicit, q̄ dicuntur raptores. 14. q. 4. si quis v̄suram. &
pauperum trucidatores. e. q. quid dicam. sectatores turpis lu-
cri auaritiæ causa. ea. q. quoniam. & c. ne hoc. & infideles, vt d.
c. quid dicam. Dicuntur etiam serui. Ioan. 8. circa mediū. nec
possunt de ecclesia Dei appellare, nec Christo dici subiecti. de
p̄. di. j. ecclesia. dicuntur etiam capitis diminutionem passi.
2. q. 7. §. ga ergo. ibi dicitur, qui facit peccatum seruus est pec-
cati tam in pena, q̄ in culpa. Possunt etiam dici filij diaboli nō
nascendo, sed imitando eius opera. ad hoc 22. quæst. 2. §. item
opponitur. iuxta p̄cipium. nam solo peccato sunt filij diabo-
li, de p̄ni. dis. j. §. hoc idem. in fi. & ideo maledicti dicuntur. vn-
de Ioan. Chris. dicit, q̄ super omnes mercatores est vfurarius
maledictus. 83. dist. eiiciens. palea est. Io. And. ¶ Glo. in verbo,
adimetur. colligit notabile ex tex. In fi. gl. & s̄. eo. li. de sta. mo.
c. j. j. responso. alleg. Io. Mo. C. de lati. li. tol. l. j. §. sed nec furan-
di. Arch. alleg. 14. q. 4. neque hoc quoque. Ioan. And. ¶ Glo. in
verbo, collegium, quærit vnde dicatur, & soluit. ¶ Glo. in ver-
alienigenas. quærit, an includat inde genitos? & soluit q̄ non,
assignando rationes. Deinde quærit, an idem sit in incolis, vel
ciuibus non origine, sed accidenti, & sol. Item quærit, quis di-
catur natus in ciuitate? & sol. ¶ In ead. gl. ibi, indigenas. secun-
dum Guil. Gar. & dicit Fran. se hoc habuisse à compositorib.
huius constitutionis apud Lugdunum. Ioan. And. ¶ In ead. gl.
ibi, in eis, secundum Guil. idem Fran. & Ioan. Mo. & Ioā. And.
¶ In ead. glo. ibi, non sint. Boa. dicebat q̄ Mediolani per iurif-
peritos interpretatur q̄ alienigena non natus in ciuitate, vel
diocesi dicatur: non oriundus verò dicitur natus in diocesi, nō
in ciuitate. sed istud dicere est derisorium, secundum Io. And.
¶ In ead. glo. ibi, pater, non autem sic in auo, alias inquirendus
esset ager Damascenus vbi fuit natus Adam, vt no. i. d. §. filius.
& in prædicta. l. filios. & vide s̄. eod. lib. de sepul. his qui. super
glo. 2. Ioan. And. In fi. glo. Arch. alleg. ff. de verbo. signi. l. pu-
pillus. §. incola. & §. aduena. C. de lati. li. tol. l. j. in prin. Ioā. An.
6 ¶ No. istam glo. quod appellatione alienigenarum compre-
henduntur etiam ciues ex accidenti, quando lex ponderat ci-

uilitatem respectu originis tantum, quod nō. quia facit ad sta-
tuta disponentia de alienigenis, & sic patet quod aliud est esse
ciuem, aliud est esse genitum in ciuitate. de quo per Bart. in
tractatu repræsaliarum. in 5. q. ¶ Secundò no. glo. quod ille di-
citur ortus de ciuitate, qui oritur in vico ciuitatis, quod no. p̄
statutis quæ dant priuilegia natis in ciuitate, quia idem esset
a si natus esset extra ciuitatem, dum tamen in vico ciuitatis.
Glo. in vers. manifestos. quærit, qui dicantur manifesti? & sol.
¶ In eadem glo. ibi, argumenta cum fama. & hoc dicit Archi.
sufficere quo ad constitutionem istam per eadem iura. dat si-
mile in hæreticis, de hære. excommunicamus. §. j. & in adulte-
rio. 3. de adult. maritis. Ioan. And. ¶ No. istam glo. q̄ quod fa-
ma iuncta cum argumentis probat quem esse vfurarium. b Et
ex ista glo. potes limitare glo. in cap. veniens. j. de test. quæ di-
cit quod in criminalibus fama iuncto vno teste non probat:
quia facit argumentum. sed si plura argumenta iungerentur
cum fama, tunc etiam in criminalibus faceret fidem, vt vult
ista glo. quam intelligo veram, quando non imponitur gra-
uis pœna delicti, sicut est hic, quia imponitur pœna censuræ
quæ potius est medicinalis, vt in cap. j. j. de senten. excommu-
secus si imponeretur grauis pœna, & sic potest intelligi illa gl.
cap. veniens. ¶ Glo. in verbo, tres menses. recita per contra-
rium, quod imò intra duos menses ligetur. gl. sol. ¶ In eadem
glo. ibi, vt hic. respicit quod præmisit, augetur. Item ibi, cum
8 singula. respicit quod dixit, diminuitur. ¶ Glo. in verbo, ex-
pellant. in princip. all. tria similia. Deinde quærit, an debeant
expelli ex relatu cuiuscunque, & sol. quod non. In eadem glo.
ibi, inquirere. dicit Clericus Pisanus, quod præmitti posset bā-
num quod omnes feneratores alienigenæ intra certam diem
exirent terram sub certa pœna. alle. de clan. despon. inhibitiō.
qui ma. ac. pol. cum in tua. Ioan. And. ¶ Glo. in verbo, ad
foenus. quærit, quid si ignorat. & sol. & deinde quærit, quid in
9 dubio, & sol. In fi. glo. ¶ No. bene istam glo. q̄ quod locator vi-
detur locasse domum in dubio ad illud exercitium c quod cō-
suevit facere ille cui locauit, quod no. quia si dominus exercet in
domum fabro, non posset eum expellere si fabrilis exercet in
illa. ¶ Glo. in verbo, titulo. in princip. quærit de exemplo tex.
& soluit exemplificando. deinde quærit quid si transfertur ex
titulo priuatiuo dominij. & sol. In fi. glo. facit. j. titu. j. cap. vni-
co. opin. Guil. tenet Archi. qui dicit quod idem tenuit Io. de
Cesena, magister suus. Nec ob. secundum Ioan. And. tex. hic,
qui dicit, vel sub alio titulo. & sic illa dictio, alius, implicat de
titulo simili locationi: quia respondet, quod imò ampliat per
illud vniuersale, quocunque. & sic includet quemcunque titu-
lum. facit quod no. 3. de reli. do. cap. j. super verbo, cæterum.
Ioan. And. Et idem tenet Zen. per illud vniuersale, quocunq;
vt includat titulos dominij translationis, secundum eū. ¶ No.
d bene istam glo. in verbo, concedo. q̄ est translatiūm secun-
dum naturam materiæ in qua profertur. vnde si patronus di-
ceret, præsentō te ad ecclesiam talem vacantem, concedere
non videtur patronatum totalem, sed rātum eo respectu quo
possit petere institutionem.

ADDITIONES.

- a ¶ In vico. Adde q̄ consuluit Bal. consi. 146. l. lib. super statuto Veronæ, quo di-
sponitur quod nullus recipiatur in collegio peritorum Veronæ nisi sit oriū-
dus de ciuitate: an natus in Ripario possit recipi. Ber.
b ¶ Vfurarium. Adde Ab. latè consi. 1. D. Car. con. 93. Fe. consi. 8. & ibi quis dica-
tur manifestus. de quo per Cal. consi. 4. & 9. D. Car. consi. 81.
c ¶ Ad illud exercitium. Adde Ro. consi. 178.
d ¶ Concedo. Adde Fran. de Arc. con. 6.

S V M M A R I V M.

- 1 Personarum ecclesiasticarum appellatione qui comprehendantur.
2 Pœna minor imponitur pro delicto eodem episcopis & superioribus, quam
inferioribus.
3 Vniuersitas non excommunicatur.
4 Interdictum aliquando limitatur in loco per respectum ad personam.
5 Monitio an requiratur antequam laici compellantur.
6 Genitivus, non semper denotat dominium rei cui adiungitur.
1 Qui vero. ¶ No. q̄ appellatione personarum ecclesia-
sticarum non solum comprehendunt hospita-
tarij, & alij non habentes ordines, vt no. gl. 3. de ele. genera-
li. sed et illi qui habent ordines & dignitates requirentes ordi-
nes sacros, vt no. gl. 3. de ele. c. generali. ¶ No. q̄ minor pœna
imponitur pro cod. delicto ep̄is & superioribus, q̄ inferiorib.
3 de quo vide 40. dist. homo Christianus. ¶ No. q̄ vniuersitas
a nō excōicaf. & q̄ interdictū qnq; referi solū ad p̄sonas, & non
ad

ADDITIONES.

- a ¶ Vniuersitas non excommunicatur. Adde Fel. in l. usufructuarius. veraci. ff. de
usufruct. Panor. in cap. tux fraternitatis. nu. 5. & ibi. no. remis. in apo. ad ip-
sum, vt li. non contest. & eundem in c. bonæ. lo. 1. & ibi iterum notauit in a-
po. ad ipsum in ver. potest. nu. 22. de elec.

- 4 ad loca, quandoque ad loca tñ, & de vtroq; hic tex. ¶ tñ No. q̄ interdictum, quandoq; limitatur in loco per respectum ad psonam. vide similem tex. de sponsa. non est. Per hunc tex. dicit Ioan. And. periculosum esse prælatis habere iurisdictionem temporalem in loco: quia rarissima sunt loca, in quibus tales vsurarij alienigenæ non habitant ad mutuandum, ex quo concluditur illos aut suspensos, si sunt episcopi vel superiores: aut excommunicatos, si sunt inferiores. Ioan. An. ¶ Sed quæro, an iste tex. habeat locum si fuerit vniuersitas secularis? & videt q̄ non. per tex. s. qui dixit, si fuerint personæ ecclesiasticæ. quæ determinatio vñ durare vsq; ad ver. cæterum. & sic ista dictio ampliat & distinguit tñ ecclesiasticas personas. ff. de au. & ar. le. si quis ita. sic 2 i. di. s. j. & hoc vñ placere Clerico Pisano. Sed Guil. & Arc. s. qui intelligunt collegium ecclesiasticas psonas simul viuentes p vniuersitatem ecclesiasticam & seculares separatim morantes, & sic generaliter dictum generaliter sumatur. s. de priui. quia circa. cum concor. Sed dicit Io. And. q̄ iste intellectus est rigorosus & includit ferè totum orbem interdictum, & ideo sibi placet opi. vt patet ex prima gl. Io. And. Pau. dicit q̄ opi. Arch. seruauit Do. Boa. Hosti. legatus. sed ipse tenet q̄ loquantur de vniuersitate ecclesiastica & seculari, pro quo facit finis istius tex. & quia interdictum vniuersitatis secularis habet suum effectum. j. de senten. excommu. si sententia. s. si. & finis de poena secularium non collegij. sed dic q̄ cū poena collegij sit singularium, vt in d. s. si. ergo loquitur tantū hic de ecclesiastica, secundum Pau. idem Io. de Lig. dicens q̄ primus amicitur literæ. idem Io. de Fan. dicens quod hoc probat ver. cæterum. j. qui omnibus aduersatur præcedentibus, secundum eum. Do. Io. de Imo. dicit q̄ ista est tenenda p rām in pñis. j. de reg. iur. Sed dicit q̄ fortè de rigore iuris alia opin. est verior, quia in prin. dum loquitur de vniuersitate vel collegio, non distinguit ecclesiasticam à seculari, & sic vñ quod eodem modo debeat intelligi impositio pñe, quo intelligit prohibitio, secundum eum. Crederem opi. Io. And. verior: quia licet prohibitio sit generalis, tñ ibi in positione pñe Papa disti. guit genera personarum, & q̄ in clericis dantur tria genera, videlicet prælatis, superiores, & inferiores, & vniuersitates, ideo de his tribus primò tractauit, deinde tractat de laicis, siue sint seculares, siue collegiales: alias dictio, cæterū, quæ est aduersa tiua, vt no. Io. An. in c. cæterum. de rescr. non aduersaretur prædictis, & malè iungeretur cum verbo, laici: quia si voluisset tantum singulares, addidisset post verbum laici, singulares: sed dixit, laici, simpliciter, vt includeret laicos etiam vniuersos, quia indefinita æquipollet vniuersali. de elec. vt circa. eod. lib. Item grauiorem penā voluit tex. iducere q̄ clericos, vel collegia clericalia, q̄ collegia laicalia, vt patet ex tex. ergo prima pars loquit tñ d. clericis, secunda de laicis quicunque sint. ¶ Inducit etiam istum tex. Io. And. quod aliud est interdictum terræ, de quo de verb. signific. cum in partibus. Aliud interdictum vniuersitatis vel collegij, super quo remittit ad no. de sen. excomm. si sententia. s. j. super ver. aliud. Ioan. And. & intelligit de laicis cuiuscūq; cōdōnis, dignitatis, vel status, vt s. in prin. secundū Clericum Pisani. Ioan. An. ¶ Quæro, an requiratur monitio ante q̄ laici compellantur? Sol. dic, quod sic, secundum Fran. qui dicit, quod ordinarij in hoc sunt valde negligentes, q̄ saltem deberent hanc constitutionem frequenter facere publicari. s. de loca. c. j. de accusa. sicut olim. Io. And. ¶ Gl. in ver. prium, quærit de intellectu literæ, & soluit. In fi. glo. concor. s. eo. lib. de hæreticis. vt inquisitionis. s. si. in prin. Io. An. ¶ No. bene istam gl. quod vbi quis arctatur ad factum, negligēs dicitur facere prium eius quod facere deberet. quod no. pro his q̄ dixi s. eo. lib. de re iudi. c. j. ¶ Gl. in ver. epi. quærit, quare tex. de his exprimat, & sol. ¶ Gl. in ver. minores, exponit tex. ¶ Gl. in ver. eorum, declarat tex. In fi. glof. & istud notat hic Gar. Io. Mo. Ioan. And. ¶ tñ No. gl. quod genitius b non semper denotat dominium rei cui adiungitur, sed refertur tñ quo ad subiectionem, ratione iurisdictionis. vide glof. de po. præ. ca. j. de præ. pro illorum. ¶ Gl. si. reprehendit Papam circa obseruationem istius constitutionis curiæ Romanæ. In fi. gl. secundum Guil. qui all. q̄ de Christo legitur, qui legem quā dederat carnaliter impleuit. 25. q. j. s. si ergo. circa medium. & subdit, sepè subditi conqueruntur, q̄ alligantur eis onera importabilia, q̄ imponentes digito suo tangere nolunt. 26. q. 7. allegant. Ioan. And. Vidi dubitari, an iste tex. habeat locum in Iudeis, quibus locantur domus ad fenus exercendum. & vñ quod non: quia principiū istius tex. videtur velle prouidere animabus mutuatiū, quæ deuorantur ab vsuris, sed Papa non compellit Iudeos ad illa, quæ respicerent salutem suarum animarum. 45. c. dist. qui synœra. & c. de Iudeis. ergo ex quo non habet locum ratio legis, nec etiam eius dispositio, cum ratio sit ipsa lex. i. dist. consuetudo. Item, quia Iudei non arctantur constitutionibus ecclesiasticis, vt patet de diuor. gaudemus. & c. si. ergo nō

ligabuntur ista constitutione. In contrarium videtur, quia tex. hic intendit etiam prouidere consumptionibus pecuniarū, quæ sunt per extorquentes vsuras, & Iudei quo ad hoc sunt subiecti. de vsuris. post miserabilem. item secundum veram opin. ita est prohibitum exercitium vsurarum de iure diuino Iudeis quantum ad extorsionem fiendam à Christianis, sicut ab alijs, iuxta no. s. e. super eo. ergo in illis habebit locum iste tex. qui intendit auferre commoditatem exercendi fenus. Itē, hæc constitutio loquitur de genitis alibi simpliciter. siue ergo sint Iudei, siue alij, habebit locum. Nam constitutiones canonum simpliciter disponentes, includunt etiam Iudeos, quando loquuntur in materia in qua Iudei subiiciuntur canonibus, sicut in solutionib. decimarum. de deci. de terris. de vsur. quanto. & de vsurarū extortione. s. eo. ti. post miserabilem. & c. pe. & pro hac parte facit quod no. Pau. in cle. j. eo. ti. super ver. rō num. vbi tenet illam cle. habere locum etiam in Iudeis, & idē tenet in glo. super verbo, censuram. Contraria non obstant: quia ratio hic posita adaptatur etiam Iudeis, vt est dictum. Non ob. quod non includantur sub constitutionibus canonicis, quia fateor, si disponant in materia illis non proportionabili.

ADDITIONES.

- a ¶ Monitio. Monitio siue citatio debet præcedere quamcunque sententiam siue condemnatoriam, siue declaratoriam, vide Do. Fel. in c. 2. secundo no. de spōs. & matri. item, de monitione extraiudiciali, quæ fit debitori ex vrbāitate, iuxta l. quidam Hiberus. in c. quoniam. ver. hanc limitationem, de prob. Ber.
b ¶ Genitius. Adde Alex. consi. 126. 3. lib.
c ¶ Iudeis. Adde Io. de Imo. consi. 6.

SVMMA RIVM.

- 1 Decretalis ista non habet locum nisi in manifestis vsurarijs. & nu. 4.
- 2 Dispositio indistincta, quæ dicatur.
- 3 Vsurarij hæredes non tenentur vltra vires facultatis vsurarij.
- 4 Teneor alicui certa die soluere aliquid, vel facere actum, ego mandauit illud solui vel fieri per certum nuncium intra diem, ille postea non fecit vel soluit in illam diem: an sit excusatus à poena?
- 5 Vsurarius, an debeat restituere interesse.
- 6 Cautio si præstatur ordinario, & debentes habere vsuras sint presentes, an valeat?
Et quid si episcopus habet vicarium & officialem, cui debeat fieri, nu. 8.
- 7 Vsurarius manifestus mandauit vsuras restitui, non tamen cavit, & mortuus est: an sufficiat quo ad sepulturam illius q̄ postea per quemcūq; alium caueatur?
- 8 Vsurarius confessus est in pœnitentia sacerdoti se vsuras extorsisse, sed hoc est occultum: an sacerdos debeat illi denegare sepulturam hæredibus nolentibus ad dictum eius soluere vsuras?
Et quid si non fuit confessus, nec cavit, & sepultus fuit in cimiterio: an si postea appareat eū vsurarium, sit exhumandus? nu. 11. simile nu. 12.
- 9 Hæres qui non fecit inuentarium, an teneatur in foro conscientie restituere vltra vires hereditatis?
- 10 Ordinarij appellatione qui comprehendantur.

Vanquam. ¶ Gl. j. summat, & sunt tres ptes, s. m. Io. Mo. & Bar. primò, puidet qñ sint sepeliendi vsurarij manifesti. secundò ibi, Omnes, punit faciētes prium. tertio ibi, Nullus. ponit duas prohibitiones, & irritat testamenta. Et dicit Boa. q̄ pcedens respicit alienigenas, ista verò omnes. Sed Fran. dicit, q̄ pcedens prouidit ne exigantur vsuræ, ista prouidit, vt exacte restituantur. Et subdit, q̄ hæc constitutio, vt thesaurus est seruanda, p quam ad restitutionem vsurarum indirecte vsurarij compellantur. & vide no. s. de fo. compe. Romana. s. pñentes. in prin. Io. And. legam per partes, & faciam vnā partem
1 vsq; ad ver. cæterum. ¶ tñ No. primò, q̄ hæc decre. non hēt locū nisi in manifestis vsurarijs. ¶ tñ No. q̄ indistincta dicitur dispositio, quæ fit in genere non expressa certa specie. ad hoc de reg. iu. c. j. eod. lib. ¶ No. q̄ licet vsurarius mandat a vsuras restitui, non tamen sepeliatur sepultura ecclesiastica, nisi aliter satisfiat. ¶ tñ No. q̄ vsurarij hæredes non tenentur vltra vires facultatis vsurarij. s. eo. cum tu. ¶ No. q̄ obligatus ad restituendum rem alteri, non videtur liberatus, nisi satisfiat illi qui potest acquirere creditori. ¶ No. q̄ episcopus & vicarius, & rector parochialis possunt alij quærere obligationes. quod intellige isto casu, vt dixit tex. ¶ Opp. quod non debeant impediri isti, quo ad sepulturam: quia mors omnia soluit. in auth. de nup. s. deinceps. colla. 4. Item cui communicamus viuo, communicamus defuncto. de sepul. sacris. Solut. dic, quod ista nō pcedunt isto casu, nec in alijs casib. no. s. de sepul. ex parte. j. vbi ponuntur casus quibus prohibetur sepultura. Item istis nō debemus cōmunicare in vita in sacramentis. s. e. ga in omnibus.
4 Ioan. An. ¶ Quæro, qd si aliquis mutuauit ad vsuras, non tamen

ADDITIONES.

- a ¶ Vsurarius mandat. De vsurario autem defuncto relicto procuratore ad eiusdum, vide Do. Fel. in c. significauerunt. ver. vltimus. de testi. N n 3

Geminianus super Sexto Decretalium.

ne recipit vsuras: an habeat locum poena hic posita? So. dic, quod non ut vult iste tex. qui dicit de vsuris quas receperint. nam licet isti tales peccauerint talia exercendo, & de peccato teneantur satisfacere, non tamen sunt obligati ad restitutionem. Et ideo debet esse cautus aduocatus qui vult uti ista constitutione ad vitandum testamentum, vel sepulturam impediendam, ut non simpliciter formet articulum, quod mutauerit ad vsuram, prout dicit Ioan. And. se iam vidisse. all. quod no. in simili. s. titu. proxi. c. j. super verbo, Christianorum. cum concor. nam saepe contingit qd ille qui incipit fenerari, moritur ante aliquam exactionem vsurae, vel poenitet, & abstinet. & quandoque nec vsuram recipit, nec sortem: ergo in his non habet locum constitutio. Ioan. And. Pro hoc facit quod promissio de dando necessario non concludit dationem. tex. j. q. j. eos. cum ergo imponatur poena hic recipientibus rem, non habebit locum in recipientibus promissionem. ¶ Sed pone, quod teneor soluere alicui certa die aliquid, vel facere actum: ego mando illud solui vel fieri per certum nuncium intra diem, & ille postea non facit, vel soluit in illam diem: an sim excusatus a poena? Solu. iste tex. & glo. hic posita faciunt quod non, ad idem s. eo. lib. si compromissarius. in prin. secundum Guil. in contrarium alleg. s. de pig. ex literis. Sed dicit Ioan. And. qd putat ipsum voluisse allegare decre. significante. vbi soluens p nuncium verisimiliter fidum excusatur a periurio, si ille infideliter egit. a sed ut ibi patet, obligatus remanet ad soluendum, & sic eget absolutione. j. de sen. excommu. venerabilibus. s. i. dem. & quod ibi no. ¶ Quaro, an vsurarius debeat restituere interesse? b So. iste tex. facit qd no, cu dicat de vsuris, & no de interesse, & quo ad istu casum sufficit cauere de vsuris, & p ista parte alleg. Guil. quia imputandum est illi qui pecunias recipit ad vsuras. de iureiur. debitores. & cap. seq. in fi. Sed Archi. refert aliquos tenere vsurarium obligatum non solum ad restitutionem vsurarum, sed etiam ad lucra ex illis percepta. Et est ro: quia illa, quae ex corrupta radice procedunt, corrupta sunt. 14. quaestio. 5. neque. j. quaestio. j. principatus. item cum vsura dicatur rapina. 13. quaestio. 4. si quis. & raptor tenetur ad ista, de resti. spol. grauis. ergo & vsurarius. sed dicit, quod quia scriptum e qui nimis emungit, elicit sanguinem. Prouerb. 30. in fi. & supra, de renun. nisi cum pridem. s. propter malitiam. 4. distinct. denique. videtur sufficere restitutio vsurarum propter rationem & iura superius allegata, ad quae addi potest l. j. in fi. C. de condic. inde. Et quantum ad casum huius decr. nullum est dubium, quod hoc sufficit. & idem quo ad omnem casum tenuit Bart. Brixii. in venereali. 79. dicens sic dixisse Tanc. dicit tamen aliquos Theologos tenere contrarium. Thomas secunda secundae, quaestio. 78. arti. 3. tenet, quod si res consumptibilis & non fructificans recipiatur pro vsura, ut pecunia, triticum, & similia, sufficit restituere rem receptam, quae de tali re acquisita est ex industria, non ex fructu rei: tamen tenetur ad compensationem damni quod aliter in bonis suis sustinisset per detentionem illius rei. Si vero non est vsu consumptibilis, sed fructum ferens, ut ager, & domus, & similia per vsuram extorta, non solum rem, sed etiam fructus perceptos ex re illi, cuius non ipse, sed ille dominus erat, sibi restituere tenetur. Io. And. Lap. Abb. dicit, quod ista distinctio satis est aequa, secundum suum iudicium, secundum Lap. Arch. 14. quaestio. 4. si quis vsurarum. recitat opin. Et dicit quod aliqui Theologi tenent, qd totum debet restituere, deducto labore & expensis. aliqui qd totum debet restituere, nihil retinendo. Archi. ibi tenuit idem, quod hic: tamen dicit quod tutius est ut concordet se cum illo super interesse. Praeceptor meus Dominus Lau. de Ridol. de Flo. in suo tracta. de vsur. q. 44. recitat opin. omnium, & maxime Io. Cal. qui in cap. si. s. eo. tit. ultra rationes aliorum dicit, quod teneatur restituere lucrum. alleg. l. si rem. in fi. ff. de pet. here. vbi possessor rei alienae etiam bonae fidei tenetur rem restituere, & partium quod lucratus fuit ex ea, ut quia eam vendit. 20. & postea remittit pro. x. Item, quia solutio vsurarum fuit indebita. s. de iureiur. debitores. ergo quid inde habuerit restituere tenetur. ff. de codi. causa da. qui se debere. s. fi. In contrarium dicit, quia numus ex re furtiua habitus, non est furtiuus. ff. de fur. qui vas. s. fi. Item, dominium rei vsurariae fuit translatum in eum, ut no. glo. in d. cap. si quis. 14. quaestio. 4. & quod no. de deci. ex transmissa. & probat tex. in cap. ad nostram. de iureiur. 2. Finaliter tenet opi. Tho. s. positam. tñ vltimu membrum limitat verum in re, quae naturaliter fructificat: sed si esset res, quae naturaliter fructum non germinat, sed ex vsu fructificat, non tamen ex viu consumitur, sicut est in domo, quae locatur, & in equo locato ad vecturam, & similibus, cum hic industria hominis videatur esse causa perceptionis fructuum, non videtur qd teneatur restituere: tamen finaliter concludit, quod licet aliqua industria interueniat, nihilominus fructus percipit propter vsu rei, & sic principalis causa huius lucri est ipsa res,

quod non est in pecunia, quae ex semetipso sine homine nihil fructificat, & sic causa principalis lucri, est hominis industria. Dominus Lau. in d. tractatu dicit, quod si teneatur etiam in primum membrum, est dare materiam fenerandi: quia vsurarius exercebat vsuras longo tempore, ut saltem ex lucro vsurarum daretur, & postea restituat vsuras, & sic cum vsura prouidebit animae & corpori. Vnde sibi placet opin. tenens indistincte omnia restituenda. vel dicit, quod potest distingui iungendo opin. praedictas, qd si est res afferens fructus naturaliter quod debeat restitui, secundum Tho. sed si est res non fructificans naturaliter, sed industria solum operetur lucrum, tunc tale lucrum pro parte remanere debet penes vsurarium: p parte restitui debitori, & pro parte pauperibus, ut incertum, erogari. Pars vsurarii arbitrio boni viri determinabitur, quantum sit ei debitum pro expensis operum, & labore, & industria sua: dignus est enim operarius mercede sua. partem restituet debitori habito respectu ad damnum quod ille sustinisset in bonis suis propter detentionem illius suae rei datae pro vsura, ut s. fuit dictum per Thom. residuum vero tanquam incertum dabitur pauperibus. nam vsurario non debet remanere, pp causam iam dictam, ne inuitetur ad senus. debitori vero non, quia sic reciperet vsuras de sua pecunia qd id, quod h. 14. quaestio. 3. plerique. & fuit ratio Host. in summa, de pe. s. quibus. versic. sed pone vsurarius. vbi hoc examinat. restat ergo qd pauperibus. est erogandum, ex quo non est licitum retinere pro se, & nec existant aliqui quibus debeat restitui. s. eod. cum tu. Ex hoc subtiliter intuenti apparent solutae rationes contrariae, secundum eum. & satis aequa videtur haec distinctio. ¶ Quid si debentes habere vsuras sint praesentes & cautio praestatur ordinario, an valeat? c Solut. dicit Ioan. And. quod sic, quando ignoratur qd sunt illi, vel ignoratur quantum percipere debeant, vel propter multitudinem facile haberi non possunt. & ideo sic seruatur qd his non requisitis ordinarius recipit hanc cautionem. & interdum talibus prouidetur per constitutiones synodales, dantes certam formam. sed licet non sit obseruata forma constitutionum illarum, si seruetur forma hic posita, non esset locus poenis istis. Ioan. And. Hoc dicit verum Lap. Abb. nisi per constitutiones synodales imponeretur eadem poena, quae hic imponitur secundum Lap. nec etiam dictum Lap. est simpliciter verum. Vnde dicit, qd aut constitutio synodalis non dat diuersam formam ab isto capitulo, sed eandem inducit aggravando poenas, & tunc quaecunque sit poena constitutionis ligat facientem: quia valet constitutio episcopi poenam adiiciens iuri communi, ut no. gl. in cle. ne Romani. de ele. Aut addit aliam formam ab ista hic posita, & tunc si seruatur formam huius cap. non incurrit poenam huius cap. ut dixit Ioan. An. sed poenam constitutionis, siue sit diuersa, siue non: quia etiam si constitutio similem poenam imponeret, quae imponitur hic: tamen non incurrit impositam ab isto iure, ex quo seruauit formam iuris. Fateor tamen, qd in effectu incurrat poenas hic positas, sed non ex eo, qd venerit contra hanc constitutionem, sed ex eo, qd p constitutionem synodalem. ita pcedat dictum Lap. cu aliud sit incurrere poenam constitutionis, aliud poenam iuris cōmunis eodem casu disponentis. de consti. c. 2. eo. lib. ¶ Quaro, an pcedat tex. si non est ciuis vel incola vsurarius loci, vbi moritur? So. dic, qd sic, ut vult hic tex. qui dicit, habitant. & sic ponitur? So. dic, qd sic, ut vult hic tex. qui dicit, habitant. ¶ Quid debeat fieri ista cautio? So. dic, qd hic ponitur vicegerens pro vicario, ut infra patet. vnde si hret vicarium in spiritualibus, & officialem, potius ad vicarium pertinent. facit eo. lib. s. de rep. ordi. cum nullus. s. 2. Putat tamen Io. And. qd per quemcunque ipsorum fiat, tenet, & sic seruatur cum ad officium officialis bene spectat cognitio & coactio restitutionis vsurarum, sicut & aliarum causarum etiam matrimonialium. de cog. spi. ca. fi. Ioan. And. ¶ Qui dicantur fidedigni? So. dic, ut fuit verum qd acco. lib. de here. filij. in fi. lo. And. ¶ Quaro, an sit verum qd acquiratur istis ex stipulatione de iure antiquo? Solu. Ioan. And. remittit ad Specul. de instru. edit. s. nunc vero aliqua. 4. collat. versic. item pone. Solut. quidam olim dubitabant de sacerdote, ut infra videbitur. Ioan. And. Dicit Lap. Abb. quod Spec. in loco praallegato dicit, pone quod quidam scenerator veniens ad poenitentiam promissit restituere vsuras receptas, & remittit recipiendas, quare an per sacerdotem actio, vel exceptio debitoribus acquiratur. & tenet quod sic, & hoc hic approba-

ADDITIONES.

- a ¶ Infideliter egit. Adde qd voluit Ro. consi. 413. de furto facto per famulum reputatum bonae fidae.
- b ¶ Interesse. Adde videndum vnum verbum per Frede. consi. 64.
- c ¶ An valeat. Adde videndum Bal. consi. 25. j. lib. vbi latet de materia huius cap.
- d ¶ Vicegerens. Adde an tali possit praestari cautio, Bal. consi. 329. j. lib.

9 probatur secundum Lap. Sed pone qd vsurarius manifestus mandauit vsuras restitui, non tamen cavit, & mortuus est, an sufficiat quo ad sepulturam illius, quod postea per quemcunque alium caueatur? Solu. dicit Ioan. And. quod sic, & hoc voluit tex. hic qui dicit, sit cautum. & alio loco dicit, fuerit satisfactum. & sic sufficit per quemcunque satisfiat vel caueatur, & sic loquatur per verbum impersonale. sed sic non esset quo ad validandum testamentum, vt patet ex glo. fi. & no. glo. quæ incipit, qui sint. in cle. eos. de sepult. Ioan. And. ¶ Gl. 2. quærit qui dicantur vsurarij manifesti, & sol. ¶ In eadem gl. ibi, sacerdote. Et est ratio, quia est index istius quo ad respiciētia forum animæ. de poen. distinct. j. quem poenitet. vltra medium. ver. caueant. & 11. quæstio. 3. absit. Ioan. And. Istam glo. intelligit veram Do. Lau. de Ridol. in tractatu de vsuris. quæst. 88. quando coram sacerdote & testibus fieret id publice, quod per hoc in multorum notitiā deueniret, & propter hoc id publice & communiter affirmetur: alias autem secus, si clanculo & taliter, quod non publicaretur in populo, talis confessio emanasset. alleg. dictum Bal. in l. j. C. de sacrosanct. ecclesi. vbi dicit quod manifestus in casu nostro intelligitur quando communis est opin. quod ipse sit vsurarius. Vnde licet per duos vltres testes probaretur vsurarius, non diceretur manifestus, etiam si codices sui producerentur, nisi probetur communis opinio, vel exactio publice facta, quod dicit singulariter probari per tex. l. scripturas. C. qui po. in pig. ha. secundum eum, istud crederem verum, & dico quod hoc voluit glo. hic, quæ dixit publice fateretur. vnde præsupponitur quod iste actus confessionis non fuit occultus, sed publicatus. sed pro hoc vltimo optime facit quod no. gl. in verbo, publice. in cle. eos. de sepul. 10 ¶ In fi. glo. quærit Guil. quid si aliquis in poenitentia confessus est sacerdoti se vsuras extorsisse, sed hoc est occultum, nunquid sacerdos illi denegare debeat sepulturam hæredibus nolentibus ad dictum eius restituere vsuras? videtur quod non: quia non debet illum publicare. 3. de pe. & remiss. in fi. de pe. distinct. pri. §. hæc ergo. & distinct. 6. sacerdos. Item, sibi id dicēti non crederetur. 6. quæst. 3. placuit. taceat ergo. 2. quæst. 7. plerique. Debit autem sacerdos illum inducere vt coram testib. confiteretur, ita quod ab hæredibus exactio fieri possit. In contrarium facit, quod publicare possit alleg. quod no. de testi. testimonium. in glo. quando grauata. Ioan. And. Dicit Ioan. de Lign. quod communis opin. est quod monere debeat, non publicare, nec negare sepulturam, cum manifestus non sit, secundum eum. Doni. Lau. de Ridol. in dicto tractatu, quæstio. 104. tenet idem quod Ioan. And. & ad glo. ca. testimonium. respondet quod ibi loquitur de testimonio emendationis criminis, hic loquitur de manifestatione quod sit criminofus. primum licet, quia fauorabile: secundum non licet, quia odiosum. Nec obft. si dicatur quod imò est fauorabile animæ, quia ex quo mortuus est, non potest sibi fauere. Item, aliter est consulendum quam per proditionem peccatorum peccatoris, nisi secundum quod à iure permittitur. 2. quæst. j. si peccauerit. Itē, licet sit vtile reuelare animæ ipsius, non tamen propter hoc debet sepultura impediri, secundum eum. istam partem credo veram, nam sepultura, non denegatur nisi vsurario manifesto, vt patet. Dictum verò solius sacerdotis manifestum non facit. de accu. inquisitionis. dicta enim paucorum non infamant, vt ibi patet. ¶ Sed pone, quod fenerator occultus non fuit confessus, nec cavit, & mortuus fuit sepultus in cemeteterio, an si postea pateat eum vsurarium, sit exhumandus? Solu. Guil. respondet quod sic, de sepul. sacris. 13. quæst. 2. non æstimemus. & cap. pro obeuntibus. de conse. dist. j. ecclesiam. & c. seq. 24. q. 2. sanē. Vel potest dici quod non exhumabitur, secundum eum, sed hæredes præcisè cogentur ad satisfactionem, vt hic i glo. 5. arg. 25. dist. quorundam. C. si reus vel accu. l. j. ex quo enim viuenti communicatum fuit, & eius oblationes receptæ. 3. eod. quia in omnibus. Ioan. An. Crederem opin. reduci posse ad concordiam, quod aut vsurarius mortuus est sine confessione, & non apparentibus aliquibus signis contritionis, & tunc si possent discerni ossa sua ob aliis, deberet exhumari. ita procedat prima opinio. Aut fuit confessus, & signa contritionis apparuerunt, & tunc non exhumabitur per cap. à nobis. 2. de sentēt. excommu. & hæredes compellētur satisfacere. & ita pcedat secunda opin. ¶ Sed quid si in terminis quæstionis præmissæ ante sepulturam veniant debentes recipere, sed hæredes vsurarij negant: an impediatur sepultura? Solu. dicit Guil. quod nisi probatio sit prompta, sepelietur, & postea lis suo Marte procedet: alias cuiq; facile esset, sepulturam alterius impedire, & illum vituperare, qd à iure interdicitur. C. de sepul. vio. l. fi. & auth. item qui domum. In 3. rium allegatur qd appellatio impediatur sepulturam. 3. de sepul. ex parte. sed ibi soluitur in gl. 2. & vide qd super ea no. p lo. An. Et qd dicit gl. de libris, hodie statutum est, vt compellantur edere cum de vsuris agi

per cle. ex grādi. §. ceterū. eo. tit. vide qd dicitur. j. in gl. antep. Io. An. ¶ Gl. in ver. satisfieri, quærit qualiter sit faciēda hæc satisfactio? ¶ In ea gl. ibi, non obftatibus. idem si ipsis non petētib. vel non curantib. repetere. & hoc est verum, nisi remitterent liberaliter & sine pacto partem vsurario supplicanti, et p remissione, & partem soluenti, quia tunc liberatus esset, ita qd nec pauperib. soluerent. sed Gof. in summa, eo. ti. vltra medium. ver. qd si vsurarius. & Ho. plenius in summa, eo. tit. §. fi. ver. qd si fenerator. & ver. seq. & Theologi dicūt, nisi totum soluat, qd pōt locum hñe fm Gar. & Io. Mo. qñ totum soluere pōt, alias locum hñe primū dictum p tex. hic dum dicit, pro ut patiunt facultates. & vide j. de re. iur. peccatum. super gl. Io. An. Sed pone, qd post terminū edicti cōparuit ille cui debēt restitui vsuræ: an debeat audiri? So. Lap. Ab. rñdet, qd aut sciuit & non comparuit in termino, & imputabit ei: secus si ignorauit. ad hoc q mat. acc. pos. cū in tua. & qd no. in Spe. de secūdo decre. §. nunc dicamus. ver. sed pone qd vnus. fm Lap. ¶ Sed qd si simul compareant creditores & dānum pāsi & legatarii, qualiter sit faciendū? So. dicit Lap. Ab. qd Hosti. in sum. de test. §. ad qd hæres. sub §. teneat autem. ver. qd si nō sufficiat. & seq. qd primò dēt fieri creditoribus, secūdo dānum pāsis, & insolidum sine aliqua detractioe. tertio legatariis & alijs q causam lucratiuam psequuntur detracta Falcidia, si necesse fuerit. Sed primis creditorib. primò satisfieri dēt. secūdo secundis p ordinem. & hoc si simul veniant creditores & legatarij: nā si separatim liberaretur hñs, soluendo p ordinem cui libet veniēti, dum tñ si sine dolo, fm Lap. ¶ Gl. in ver. indistincte, declarat textum. ¶ Gl. in ver. mandauerit, recita per 3. rium, qd sufficiat vsurario mandare restitutionem. 3. eo. c. 3. Gl. sol. Deinde quærit, an hæres teneat si non mandat vsurarius restitutionem fieri, & sol. Item qrit, qd si ille non mandat restōnem fieri, an sepelietur, & sol. In ea gl. ibi, elusioni. Dicebat hic Guil. qd isti feneratoribus de Tuscia dicebant, qd solus vltimus de genere dam nabitur, ex quo oēs prædecessores mandauerunt vsuras restituere. Io. And. ¶ In ea gl. vires hæreditatis. hoc est verum si fecit inuentarium, qd vltra non tenebit. C. de iu. deli. scimus. & in auth. de hære. & fal. §. hinc nobis, fm Guil. ¶ Sed dubium est, an in foro conscientie hæres q non fecit inuentarium teneatur vsuras restituere vltra vires hñditatis? So. Hof. tenet qd non, in summa de testa. §. pe. ver. qd si non sufficit. & ver. seq. & fm hoc id qd ipse no. 3. e. tua nos. & ca. is qui, & ibi in pluribus partibus. gl. no. & in ca. sicut dignum. de homicidio. in plurib. partibus magna gl. & in fi. & ipse & Ber. de Rap. in literis intelligatur in foro iudiciali, & constat qd sãpē hi duo fori discordant. 17. q. 4. c. fi. de resti. spo. literas. de spon. tua nos. de sentēt. excom. inquisitioni. Et ad hanc materiam faciunt ea q notant de immunitate eccl. qd plerique. in magna gl. p hoc dicto facit tex. hic dum dicit, put patiunt facultates. & d. decre. in literis. de rap. cum si. Item cum iudicium Dei imitē veritatē. de sen. excom. à nobis. 2. & in veritate nil plus erat in bonis, sed iste pōt euadere iudicalem compulsionem, q sequi opo. ex præsumptione legis, qd plus fuerit i bonis, ex quo omisit inuētariū: tñ in veritate & foro conscientie tutus erit. & ad idem facit equitas: qd nihil deperit debentibus recipere, ex quo defunctus non tenebat vltra facultates, vt est dictum, & patet 3. eo. ti. cū tu. ergo nec hæres tenebit. & p hoc soluitur qd dici pōt humanam legem factam ab eo qui potest si non nutrit peccatum ligare in foro conscientie, de quo per Tho. in 2. q. 96. arti. 3. Sed nouissimè reperi hoc disputatum Perusij per Dominum Fre. de Senis, qui idem tenuit tali ratione: quia inuentarium, quo ad vsuras secundum leges, q de inuentario statuunt, non fuit hæredi necessarium, qui ex delicto defuncti non tenetur, nisi quantum ex illo peruenit ad ipsum. C. ex delictis defunctorū. l. vnica. Ius autem canonicum quod voluit hæredem teneri, & si nil peruenerit ex delicto æquitate hincinde pensata, non arctat vltra facultates, vt hic, & superius est dictum: quasi concludat qd cum de iure ciuili non teneatur, & ius canonicum eum non arctet, ad plus in foro conscientie non teneatur. Io. And. Do. meus An. de But. in c. in literis. de rap. super gl. tenet qd idē sit in foro contentioso, quod hic dicitur de foro poenitentiali per rōnem hic assignatam Fred. nam si illa lex de inuētario loquens non hñt locum, vt hæres teneat satisfacere pro delicto defuncti, nisi inquātū puenerit ad hæredem, & lex canonica nō arctat hñdē ad satisfaciendum p defuncto, nisi inquātū vires hñditatis se extendunt, vt hic, & de sepul. c. fi. & d. c. in literis.

ADDITIONES.

- a ¶ Caueatur. Adde Bal. conf. 336. per totum.
- b Exhumandus. Adde Ab. conf. 81. Do. Car. conf. 2.
- c ¶ Sepelietur. Adde Ab. conf. proximè all. 81. 2. lib.
- d ¶ Facultates. Adde Lap. all. 37.
- e ¶ Audiri. Adde Pet. de Anch. conf. 307.

Geminianus super Sexto Decretalium.

his. ergo et si non fecit inuentarium isto casu, non obligat ultra vires hereditatis, cum canon non adstringat ad istam solennitatem inuentarii, & lex civilis isto casu non loquitur: ergo canon non intelligitur approbare illam legem civilem, nisi prout legislator voluit illam ligare, ut sic non extendatur pena illius l. ad casum non comprehensum. §. de elec. statutum. & ita dicit se
a consuluisset una cum Domino Pe. de Anc. in fi. gl. idem gl. in cle. eos. de sepul. ¶ Glo. super ver. denegetur. recita per duo priora. primum incipe in ver. sed nonne. & sol. ut in gl. secundum incipe in ver. sed vñ. & sol. ut in gl. ¶ In ea. gl. ibi, ex quo iste intelligit gl. de isto de quo loquitur tex. qui mandauit vsuras restitui. Io. And. In fi. istius glo. istud fuit dictum Gul. q. intelligit verum Io. And. de illo qui nesciebat se in plus teneri, vel non potuit plus facere quod mandaret. Io. And. ¶ Gl. in ver. facultates. in ptin. colligit vnum notabile ex tex. & alle. concor. Deinde querit, quibus primo debeat satisfieri si hereditas omnibus non sufficit? ¶ In ea. gl. ibi, si partem. & istam partem restituat totam non habita ratione ne egeat, ut no. eo. ti. cum tu. in glo. antep. & ibi posuit Ioan. And. ¶ In ea. gl. ibi, Guil. idem clericus Pisanus, & Arch. hic. Ioan. And. In fi. gl. idem no. eo. ti. cum tu. in glo. j. Et ex ista gl. antep. & ibi posuit Ioan. And. ¶ In ea. gl. ibi, no. §. c. tua. in gl. tenendo quod bona sint hypothecata, esset solum quod queritur, an sufficiat vsurarium dedisse hypothecam bonorum suorum. & respondet quod non: quia secundum id, illa cautio nil addit: tamen de hac hypotheca non habemus tex. expressum. Et id facit quod no. post Host. super j. gl. & si teneremus non hypothecata, tunc aliquibus vñ hypothecam sufficere, pro quibus facit quod no. ff. manda. si mandato Titij. in glo. antep. & procedit hoc dubium, quoniam idoneam dare poterat. alias non, ut patet j. in gl. nomine. & no. j. de p. felicis. §. cum autem, in j. gl. Io. And. Ex his habes tria dubia. primum, cui primo debeat satisfieri. scilicet, an bona vsurariorum sint tacite hypothecata. tertium, an sufficiat vsurario dedisse hypothecam bonorum suorum, & istorum. primum & tertium deciduntur
b ex decisione secundi. Videamus ergo de secundo, b quid dicitur ultra §. al. per Io. An. Hoc tractat Fred. de Se. in conf. 214. & aliquid in conf. 61. & licet non clare eligat, tamen sentire videtur, quod non sint hypothecata, nec de cr. cum tu. hoc probat: quia dicit quod possessiones emptarum de pecunia fenebri debent vñdi, & pretium restitui solucentibus vsuras, sed idem fieret et si essent emptarum de pecunia licite quæsitæ. Pro ista parte dicit hic Io. de Lig. se consuluisset: tamen aliud non alle. Do. meus Ant. de But. in ca. tua nos. eo. ti. idem tenet, & dicit quod ille tex. optime hoc probat. nam Papa fuit consultus de bonis vsurariorum provenientes ad filios vel extraneos, & ipse respondet quod filij & heredes et extranei compelluntur, sicut pater erat compellendus. Erat ergo consultus de illis extraneis, ad quos puerant indistincte, & ipse respondet limitate ad heredes extraneos denotatas, quod si extraneus non erat heres, non poterat compelli, licet ad eum peruenerint res vsurarij, & sic vñ ibi rex. de hac questione, fm. eñ. Do. Lau. de Ridol. in trac. de vsur. q. 66. recitat opi. & maxime Lap. de Ca. in alle. 74. vbi dicit se vidisse consilium Io. An. q. consuluit non sufficere, si dedisset hypothecam, cum bona vsurarij essent alias hypothecata. & sic dicit fuisse obtentum. Ipse dicit, quod posset distinguere inter bona emptæ de pecunia fenebri, & tunc sint hypothecata. aut non sunt de pecunia fenebri, & tunc sint hypothecata. arg. no. in d. cap. tua. sed dicit quod ista distinctio non bene iurare probat. ego credere opin. Do. mei post alios veram per d. c. tua. Ex his deciditur tertium dubium, quod si non sunt hypothecata, videtur sufficere vsurarium dedisse hypothecam bonorum suorum, tamen Io. An. latius examinat illud in addi. Spe. sup. rubr. de pig. & aliis cautionibus, in fi. addi. q. incipit, ad secundam partem. & ibi vñ sentire, quod quando quis tenet idonee cauere, non sufficiat hypothecam dare: quia pignus transit ad creditorem, hypotheca non, ut no. de reb. eccl. non alie. nulli. sup. 3. gl. & idonea cautio intelligitur cum pignore vel fideiussoribus, ut l. si mandato Titij. §. si ff. mand. & sic videretur in isto dubio quod non sufficeret dare hypothecam, etiam tenendo opi. quod bona non sint hypothecata. Et istam partem tenuit consulendo Fran. de Rampo. & Gasp. de Cal. ut patet in suo conf. 16. eo. ti. Ex his deciditur primum dubium, & potius vñ restitutio fienda pro rata, quam illis à quibus primo fuerunt extortæ, ex quo præsupponimus non fore tacite obligata, ut voluit hic prima opin. glo. Et hanc partem tenuit Arc. 14. quæst. 5. non sanè, super tex. circa medium magnæ gl. ¶ Glo. in ver. vel illis. ordinat tex. ¶ Glo. in ver. possint acquirere, in prin. querit, qui sint isti, qui possint acquirere? & soluit. Deinde querit, an procurator acquirat domino absentis? & sol. ¶ In eadem gl. ibi, vsumfructum. Quid si dominus non habet vsumfructum in seruo, sed nudum vsum? Dic, quod si aliquid querit ex re nostra, nobis acquirit, d non autem ex opera. ff. de viu & habitatione. l. per seru. uin. prin. & no. inst. per quas pertio. nobis acquiritur. §. j. secundum Bar. Ioan. Mo. Ioan. And. ¶ In ea.

gl. ibi, dixit Gar. idem Ioā. Mo. & Gui. remittit ad no. in præd-
cta. l. qd̄ procurator. ff. de procu. & in Spe. de proc. §. vt autem.
ver. & no. q̄ large. ¶ In eadem gl. ibi, procu. & l. præcedenti. in
fi. ff. quod cuiusq; vniuer. l. fi. & si quis cau. l. pe. ¶ In eadem glo.
ibi, pensionem. in fructibus, de quibus. §. sequitur, non dubita-
tur, sed de pensione, q̄ non germinat, & ex contractu debetur,
communiter tenent Legistæ prius nisi in subsidium, all. ff. de
insti. l. j. & de exerci. l. j. §. sed e contrario. & idem Franc. Accur.
in l. Iulianus. alias inter eum. §. si procurator. ff. de ac. emp. & ē
simile qd̄ no. §. de deci. pastoralis. super j. gl. Ioā. And. no. bene
istam glo. quia est magistra in hac materia. ¶ Glof. in ver. loci.
quærit de duobus dubijs, & sol. ¶ In eadem glo. ibi, in spiritua-
libus, secundum Guil. & vide no. de testa. Ioannes. super ver-
bo. diœcesanum. Ioan. And. in fi. gl. Guil. alle. de of. ordi. pasto-
ralis. in fi. & C. de epi. & cle. orphanotrophos. j. responso. & re-
mittit ad Specul. de satisfda. §. viso. ver. sed quis recipiet. Ioan.
14 And. ¶ No. glo. qui comprehenduntur appellatione ordina-
rij: quia comprehenduntur inferiores ab episcopis habētes po-
testatem in materia, de qua loquitur dispositio. vide de offic.
ordin. cap. ordinarij. eodem lib. ¶ Glo. in ver. parochia. i. prin-
all. concor. Deinde quærit de ratione tex. Deinde quærit de al-
lo dubio, & solu. ¶ In eadem glo. ibi, indigens. dicit Archi. q̄
e nō putat hoc de substantia q̄ sint de parochia, sed de benē el-
se: vnde sufficit q̄ sint idonei. alleg. ad hoc. 4. quæstio. 3. ad fi-
dem. 3. quæstio. 9. si debitum. & quod no. 3. quæstio. 5. canoni-
ca. in prima glo. Io. And. ¶ In eadem glo. ibi, saltem duo. 3. §. q.
6. §. fi. Sed dicit Arch. q̄ cum nulli hic fiat præiudicium, pos-
set dici q̄ valeret vnicus testis cum illo qui recipit cautionē.
ad quod de conse. dist. 4. paruulos. in fi. & c. cum itaque. vbi de
hoc. & 26. q. 6. is qui. & bene facit. §. de test. in omni. vt hic exi-
gens habetur pro teste, sic ibi monēs. & istud verum putat Io.
And. si de nullius præiudicio ageretur: sed si hæres ab intesta-
to dicat se heredem, quia testamentum non valuit, non posset
hic negari præiudicium instituti. & idem in similibus. Io. An.
¶ Gl. in ver. quibus, quærit, quare non dicat tex. de notorio, &
sol. In fi. gl. qui possint acquirere in cautionibus iudicialibus,
vide quod no. de conuer. coning. dudum. post princi. Et ideo
hic sic limitatur eius potestas, vt mandatum ordinarij requira-
tur, & hoc propter taxationem, & approbationem cautionis
recipiendæ, de qua statim sequitur, & vide quod dicitur super
verbo, ipse tamen. Ioan. And. ¶ Gl. in ver. seruo. recita per con-
trarium quod seruus non possit esse notarius. C. de tabul. l. ge-
nerali. lib. 10. glof. solu. In fi. glof. dic. lib. 10. & concor. ff. de a-
dopt. nō aliter. ff. de magist. quen. l. j. §. pen. cum concor. Ioan.
And. ¶ Glo. in verbo, mandato. inducit tex. ad solutionem du-
bij & declarationem tex. ¶ Glof. in ver. idonee. soluit sex du-
bia circa istam cautionem, dic vt in ea. ¶ In eadem glof. ibi,
idonee. de illo qui promisit plene cauere, vel ad sensum sapiē-
tis, an teneatur fideiussores dare? vide in Specu. de empr. &
vend. §. j. ver. quid si actum. & ver. præcedenti. & no. in l. sta-
tim. allega. in vlti. glof. Ioan. And. dicit Lap. Abb. quod in d.
ver. quid si actū. dicitur quod si actum est, vt plene caueat, tūc
f etiam fideiussorem debere dari. & idem si dicatur idonee, f &
in ver. præcedenti dicitur, quod si in instrumento dicitur, sa-
cies securum me ad sensum sapiētis viri, quod etiam si sapiēs
dixerit dari fideiussorem, non videtur teneri ad dandum. sen-
sus enim sapientis est, vt legitime securet & caute, secundum
naturam ipsius contractus, secundum Lap. ¶ In ea. gl. ibi, iuret.
facit quod no. §. eo. cū tu. in gl. pe. & vide quod fuit dictum §.
e. in gl. paupertas. in fi. Guil. refert quosdam tenere cum non
sepeliendum, ex quo cauere non potest idonee. Et fit iste rigor
ad terrorē criminis. in §. omnis. & sufficit sic scriptum, licet du-
rum. 6. q. 3. scriptum. 9. dist. in memoriam. ff. qui & a quibus. l.
prospexit. & in re dubia tutius est verbis seruire, de sponsa. iu-
uenis, de lega. 3. non aliter. vel fiat vt dicitur in raptore. §. de
rap. super eo. secundum eum. Ioan. And. ¶ In ea. glo. ibi, non
audietur. & §. eo. quia frustra. Ioan. And. ¶ In ea. gl. ibi, extor-
serat. alleg. Ioan. Mo. ff. de neg. gest. si liber homo. in fi. & de
pig. ac. l. solutum. §. solutam. Ioan. And. ¶ In eadem glof. ibi,
secundum Guil. & Gar. idem Ber. eo. titu. quia frustra. ad fi. 2.
glo. Io. And. ¶ In ea. gl. ibi, satisfdatione. & si solum sacerdoti
promississet & iurasset. vide remissionē positam hic super tex.
Io. de Deo. li. 3. q. 8. disputauit casum illius qui in instrumento
fecit

ADDITIONES.

- a ¶ Cum Domino Te. Adde q̄ eius confi. est 414.
b ¶ De secundo. Adde Lap. alleg. 78. Cald. confi. 3. hoc ti. Fre. confi. 227.
c ¶ Dedisse hypothecam. Adde an hoc sufficiat, Ab. confi. j. & an sufficiat iurato-
ria cautio, Bal. confi. 2 s. 3. alleg. Pau. de Cast. confi. 48 s. in j. impress.
d ¶ Nobis acquirit. Adde q̄ per seruum, nec filium vsura non queritur patri vel
domino, vt tenet Ang. confi. 276.
e De parochia. Adde videndum Bal. alleg. confi. 2 s. 4. alleg.
f Idoneè. Adde videndum Old. confi. 69.

fecit duos fideicommissarios, mādans eis, quod restituerent certam summam, quā malē receperant, faciens eos procuratores in rē suam, & volens etiā, quod si viueret, duraret illa potestas, demū Senatus petit, quod sibi cedat oē ius illis per hoc q̄sitū. Et tenuit, quod illud petere non pōt, cum illud non fuerit pū rē testm̄, quod patere dixit ex verbis prædictis. Ioan. And.

ADDITIONO.

a ¶ Non potest. Adde Bal. consi. 67. j. lib. vbi idem consuluit.

SVMMA RIVM.

1 Quantitas vsurarum quando constat, debet exprimi in cautione.

Et qualiter possit esse manifesta, num. 2.

2 Testator in testamento solēniter expressit se recepisse pro vsuris 300. ab A. B. & C. & alijs ibi nominatis, iubens illas restitui, & facit Episcopum executorem, non apparet de illis tribus nominatis, quod aliquis soluerit, quid iuris? simile, nu. 4.

3 Testator in testamento, presentibus Notario, & testibus legauit sic, lego 300. florenos auri, distribuendos per meos fideicommissarios inter pauperes Christi pro incertis, & malē ablatis, postea mutauit, & simili modo solum centū florenos legauit, omnem aliam reuocans voluntatē, & mortuus est, an omnes dictæ quantitates, vel aliqua, & quæ debeatur?

6 Residuum, verbum includit totum.

1 Cæterum. ¶ No. q̄ vbi constat de quantitate vsurariū, semper debet illa exprimi in cautione.

¶ No. q̄ in taxatione vsurarum, qñ non est certa quantitas, debet iudex arbitrari fm̄ quod verisimiliter sibi vī, & si aliter facit, remanet obligatus ad residuum. ¶ Quæro, qualiter possit esse manifesta certa quantitas? Sol. dic, quod fortē p̄xit cū vno solo, & quantitas quam extorsit est manifesta, vel fortē habebat ministrum ad aliud opus, cum quo corā multis facta ratione bene constat, quantum exigit. Io. An. ¶ Quæro, qualiter intelligatur, quod semper sit exprimenda? Sol. dic, fm̄ Guil. q̄ illud, semper, denotat sempiternitatē negotiorum, non temporis. sic s̄ de resti. in integ. c. j. & intendit, quod sine aliqua exceptione vel instantia, quotiescunque quantitas est manifesta

3 illa debeat exprimi. Io. And. ¶ Quid si testator in testamento solēniter expressit se pro vsuris recepisse 300. ab A. B. & C. & alijs ibi nominatis, iubens illas restitui, & facit ep̄m executorem, nec potest apparere de illis trib. nominatis, quod aliquis soluerit. Sol. dicit Io. An. quod dñs suus disputando tenuit, & q̄ non obstante, quod legatum videatur incertum fauore vltimæ voluntatis, ep̄s exquiret, & hoc modo, quia sigillatim per iū fm̄ ab alijs tribus inquireret, quantum soluerunt, postea per edictū vocabit omnes, qui illi vsuras soluisse, vt de illis doceat, & venientibus dabit quantum se soluisse docebunt, & illi tres habebunt residuum, in quantum iurauerint se soluisse, residuū dabit pauperibus. eo. tit. cum tu. Si vero venientes totum habuerint in illis tribus, ad quantitatem iuratam satisfaciunt heredes. de sepul. c. si. de rap. in literis. Si autem nullus alius veniret, dicebat quod quilibet illorum trium habeat quartā partem illius summæ. alle. l. si quis Titio. ff. de vsufu. accre. & aliā quartam det pauperibus, & in hoc non festinet pp̄ superuenientes, qui dicuntur habere iustam causam ignorantia. qui ma. ac

4 cu. poss. cum in tua. de re iud. cum Bertoldus. Io. And. ¶ Sed quid de vsurario b qui fecit cum Titio p̄ctum, & quia non soluit in primo termino reuocauit de pluri, & iterū de pluri, & iterū de pluri, in fine secūdi termini, & in morte mādauit vsuras restitui, & apparent prædicta instr̄a cancellata, & per testes deponit illum fuisse vsurarium, & quod fama habet p̄ctus illos fuisse vsurarios, & quod ipsi credunt sic, quæritur, quid iuris? Sol. Io. de Deo in q. 2. 2. lib. respondet locum esse delationi iuramenti consideratis, quæ habentur de iure iu. c. si. Sed Arch. aliter querebat, an sufficeret repetenti vsuras probare mutuātem fuisse publicum vsurarium ante p̄ctum, & tempore p̄ctus & post, quod consuevit exigere instr̄a de duplo verē sortis. Et pro debitore inducebat eo. tit. cum in diēcesi. & c. illo vos, de pig. & quod ibi no. post Host. super vlt. gl. & de homi. tua. & q̄ ibi no. super verbo, insignia. & de cle. pere. c. 2. & de hære. excōmunicamus. §. si. de præsum. afferte. C. de rei ven. indicia. & q̄ no. C. de vsu. cum allegas, in gl. superfluo. Pro creditore alleg. quod in dubio p̄petitorem est iudicandum, de fi. instru. inter dilectos. nec sequitur, si sic fecit illos p̄ctus, ergo & istum. imo præsumi debet pro instrumento. de præsum. illud. & ponderari debet forma, & tenor instrumenti. de priui. porro. de dona. cum dilecti. facit de spon. c. si. nec incerta, sed ambigua sunt iudicanda. 30. q. 5. iudicantem. & 33. dist. habuisse. etiam si assidat conditio. 2. q. j. primo semper. & de vsura, quia crimē est, debent fieri probationes apertissime. 2. q. 8. sciant. hanc partē tenuit, vt in dubio stetur verbis instrumenti. ff. de exer. l. j. §. si is qui. Sed dicit Io. An. q̄ hoc non approbatur in scholis, & in iudicijs reprobatur. Io. An. Lap. Abb. dicit, quod in eo, quod dicit apertissimas probationes requiri, est verum cū quis criminaliter accusetur, secus vbi de crimine ciuilitur agitur, quo

casu ad probandum p̄ vsurarium videntur sufficere argumenta cum fama, vt eo. tit. cum in diēcesi. fm̄ Host. qd̄ dic, vt ipse no. in summa, de proba. §. & quot sunt species, ver. 3. fm̄ Lap. Istam vltimam quæstionē disputauit Pau. de Eleaza. in q. quæ incipit, p̄ instrumen. debiti. in 2. art. quæstionis, & post multa p̄cludit, qd̄ aut quærimus, an talis possit de prædictis præsumptionibus puniri pœna concilij, de vsur. quia in omnibus, & huius c. & dicendum, quod sic, & iste est casus. §. eo. cū in diēcesi. Si quærimus, an præsumatur emendatus de isto crimine, & dicendum, quod non, cum sit publicū, vt no. 2. q. 7. ipsi Apostoli, & ita procedūt dicta Ber. de vsu. cum in diēcesi. & c. cum in tua, cum si. Si quæritur, an p̄ctus præsumatur vsurarius. si p̄sumptiones assumuntur ex verbis ipsius contractus, & tunc p̄sumetur vsurarius, & sic propriē loquitur d. decre. ad nostrā, de emp. & ven. & de pig. illo vos. Aut præsumptiones non assumuntur ex ipso p̄ctu, sed ex persona, quia cōsuevit fenerari ex alijs p̄ctibus probatis feneratitijs, sed non ex ipso p̄ctu, de cuius viribus litigatur, & tunc non iudicabitur p̄ctus vsurarius, quia non probat hoc esse, & c. debet enim probatio necessaria p̄cludere intentum, de prob. in presentia, de test. cum tu. cū si. vnde non sequitur necessario, iste p̄ctus est vsurarius ex eo, quia fecit talem & talem p̄ctum vsurarium, quia potest esse, quod illos fecit, & non istum vsurarium, sed licitum, prout in eo continetur. Et ita procedat opi. Arch. fm̄ Pau. ibidem, idem Io. de Lig. in c. si. de vsu. dicens, quod nō vī, quare de iuris rigore debeat reprobari opi. Arch. tñ in c. super eo. eo. tit. vī tenere cōtrarium, cum dicat, quod si probō mihi mutuatum per vsurarium, licet non probem, quod vsuram, vel quod vsuras soluerim, mihi sufficit, & pro hoc obtinebo restitutionem vsurariū, fm̄ eum. do. Lau. de Ridol. in dicto suo tractatu. q. 85. reducit opi. ad concor. quia aut præsumptiones, aut alia probantur ex parte mutuantis, quæ tollerent præsumptiones p̄rias, & tunc procedat opi. Arch. & sequacium. Aut nullæ præsumptiones occurrunt ex parte vsurarij, tunc ex quo talia probantur, inducunt præsumptionem p̄ vsurarium, intantum vt in eum transferatur onus probandi, quod iste non fuerit de illis contractibus, alleg. c. vī nostrum, vt ecclesiastica beneficia, & qd̄ ibi no. & ita procedat opi. Io. An. maximē hodierno tēpore quo vsurarij infinitas fraudes reperiunt ad palliandum crimen vsurarum, vt in cle. j. eo. tit. fm̄ eū. Et ista vī satis æqua distinctio, quia qñ quis consuevit facere actum nociuū dolosē, & postea similem actum facit, præsumitur quod similiter dolosē fecerit, vt in c. si bos, de iniur. ita dicam de vsurario totaliter consuetudo. Sed de facili respondetur ad illum tex. quia loquitur in delicto, quod semper præsumitur malum. de præsum. c. j. sed nos loquimur in facto differenti, quod potest esse malū, & nō malū: sicut est mutuare, quia potest mutuari sine vsuris, & cū vsuris, sed melius facit pro ista distinctione glo. 3. q. 9. indicas. vbi si semel ponitur, quod quis fuerit furiosus, & postea deliquit, præsumitur quod fuerit furiosus, & sic hæc præsumptio transfundit onus probandi in illū, qui dicit non esse furiosum tempore delicti, & sic patet, quod illa intentio & voluntas semel posita ducat in actib. quos postea facit, & præsumitur inesse, quantum ad finem, vt transfundatur onus probandi in illum, quod non fuerit furiosus. ¶ Quæro, de quo loquitur tex. hic in moderandis vsuris? Sol. dic, quod loquitur in recipiente cautionē. s. ordinario, Vicario, vel rectore parochiali, de quibus dixi s̄. ¶ Sed quid si notarius solus recipit de mandato ordinarij, quis tenebit satisfacere si non bene assumpsit? Sol. distinguendum fm̄ terminos c. si ep̄s. §. eo. li. de præben. videlicet an ordinarius illam quantitatem expressit, necne, vt ibi dicitur. Io. An. ¶ Sed pone, quod condens testm̄ presentib. tñ notario & testib. legauit sic, lego 300. florenos auri distribuendos per meos fideicommissarios inter pauperes Christi, pro incertis & malē ablatis, & post tempus mutauit, & simili modo solum centum florenos legauit, omnem aliam reuocans voluntatem, & mortuus est, quærit an omnes dictæ quantitates, vel aliqua, & quæ debeatur? Sol. dicit Lap. Abb. se consuluisse cū quodam iurisperito solum centum deberi, ex quo alia solennitas non interuenit, & ita etiam dicit se respondisse Io. An. Secus si transisset ad naturam p̄ctus, quia tñ deberetur omnes, ad quod facit istud c. Hanc etiam quæstionem format Mar. de Fano in eo, qui confessus fuit in testamento se debere alicui certam summam pecuniæ certa causa adiecta, vt sic eam determinat Dyn. j. de re. iu. quod semel, fm̄ Lap. & vide quod posuit Io. And. s̄. §. proxi. super gl. idonee, in fi. ¶ Gl. in ver. alioquin,

ADDITIONES.

a ¶ Tenuit. Adde quod Lap. refert alleg. 83.

b ¶ De vsurario. Adde quod voluit Bal. consi. 4. hoc tit. consi. 6. Ber.

c ¶ Palliandum. De coniecturis contractus vsurarij, vel simulati, vide do. Feli. in c. si autem. j. col. de rescrip.

Geminianus super Sexto Decretalium.

quin, quærit de intellectu literæ, & declarat. Deinde quærit de practica in modo taxandi per iudicem, & sol. In fi. gl. cum glo. concordat clericus Pisanus, & Guil. & fm. cum habebit locū etiam hoc, qñ Italicus in Prouincia, Frācia, vel Anglia publice vsuras extorsit, & de hoc publica fama est ī ciuitate sua, vbi moratur. Io. And. ¶ Sed quid si hoc casu arbitratus est postea non apparet Prouincialis, Anglicus, vel Gallicus qui petat, dicit Guil. quod ordinarius faciet sibi edi librum rationū illius, & quæ ibi extorta inuenerit, restitui faciet. & facit cle. ex grandi. co. tit. & dicit se sic, quandoq; fecisse. Sed la. de Baisio disputando tenuit ad petitionem partis id fieri non debere, a inducit. c. j. de prob. cum ibi no. & satis erat illi, quod istud nulla lege cauebatur. C. de colla. illā. ff. de præuari. l. 3. in fi. §. de trāsa. c. 2. Itē prohibitū est res alienas rimari, ne secreta patrimonij diuulgentur. C. de ali. pupil. præstan. l. fi. & nil durius, q̄ pauper tatis detegi vilitatem. C. quādo, & quib. quarta pars. l. 2. li. 10. & iudex rimari volens posset prohiberi. C. de iure fisci. prohibitum. eo. li. & iniuria est alterius domum ingredi illo inuito. ff. de iniur. lex Corne. Iudex ergo qui debet aliorū iniurias cōpescere, illam nō faciat. §. de nat. ex li. ven. c. vnico. Formabat etiam quæstionem in eo, qui satisfecerat, hodie in satisfationibus semper exiguntur libri rationum, vel saltem promissio de illis tradendis. Et pondera, quia clem. ex grandi. §. ceterum, non dicit, quod libri violenter de arca tollantur, sed per censuram ecclesiasticam illos edere compellantur, vt etiam ibi no. Ioan. And. ¶ Glo. in verbo, teneatur. in prin. querit de ratione tex. & sol. Deinde quærit de vna quæstione, & sol. dando cautelam iudici. In fi. glo. idem cōsulant Guil. Cle. Pisanus, & Archid. Ioan. And. ¶ No. incidenter istam gl. quod verbum, residui, b includit totum, nec necessario præsupponit aliquid pcedere, cum verificetur, etiam si nihil præmittatur, quod bene no. pro testibus concordādis, quia si vnus diceret, quod Titius promissit restituere 10. florenos, & alius diceret, quod promissit restituere residuum 10. florenorum, isti videntur concordēs, ex quo residuum includit etiam totum.

ADDITIONES.

- a ¶ Fieri non debere. Adde Abb. consi. 81.
b ¶ Residui. Residuum infertur ad totum. l. 2. & ibi Pau. de Ca. & Bal. C. de hære. insti. Bal. in l. Cetero antepe. col. ver. quæro quid si in institutione. ff. de vul. & pup. Bal. in lab Anastasio. ver. Item hæc lex est argumentum. C. manda.

S V M M A R I V M.

- 1 *Vsurarij manifesti prohibentur sepeliri.*
- 2 *Absolui non potest obtinens malè ablata manifestè, nisi satisfaciatur.*
- 3 *Lex quando dicit actum non valere forma non seruata, talis actus censetur nullus ipso iure.*
- 4 *Testari, qui sint prohibiti.*
- 5 *Damnatur quis de falso ad soluendū mille intra triduum, aliàs decapitetur, & postea in testamento vel codicillis aliquid reliquit pro anima ad pias causas, & elapso die tertio decapitatus fuit, an legata prædicta debeantur?*
- 6 *Constitutio penalis extenditur de stricta significatione vocabuli ad latam, quando subest eadem ratio.*
- 7 *Vsurarius manifestus præstitit cautionem, deinde facit testamentum, & postea continuat vsuram, sed non manifestè, an si postea moriatur nulla præstita cautione, valeat testamentum?*

1 **Omnes autem.** ¶ No. prohibitum sepelire vsurarios manifestos, & pōdera tex. qui loquitur de admittentibus ad sepulturam, non de sepelientibus. & vide no. in cle. eos, de sepul. ¶ No. prohibitū interesse testamentis vsurariorū manifestorum. ¶ No. q̄ obtinēs malè ablata manifestè, non potest absolui, nisi primo satisfaciatur, vel caueat de satisfaciendo, quod secus vī, si esset occultus, iuxta ea, quæ habentur de offi. ordi. si sacerdos. ¶ No. q̄ ratione criminis Papa potest infringere testamentā laicorum. ¶ No. arg. q̄ vbi lex dicit actū nō valere forma nō seruata, talis actus censetur nullus ipso iure. ad idē de cle. quia propter. ¶ Quæro, quare hic præmittit religiosos? Sol. dic, quod propter fauorem religionis. Item, quia plus in illis delinquere cōsueuerunt, & est simile in cle. j. de deci. & quod no. in cle. j. de sen. excom. in gl. mendicantes, & facit eo. tit. c. penæ, & quod no. j. de sen. exco. c. fi. in vlt. gl. ad fi. Io. An. ¶ Quare hic dicat sanctionis? So. dic, quia sanctio est constitutio penalis, de quo 3. dist. in sum. tamē quandoq; latius ponitur, vt in proœmio cle. in prin. Io. And. ¶ Quæro, de qua ecclesiastica sepultura loquatur. Sol. dic, q̄ intelligitur de cēmeteriata, vt in cle. j. de sepul. & vide quod de hoc no. de sepul. sacris, & §. eo. li. de hære. ca. 2. j. responso. Io. An. ¶ Quid si isti non sepeliunt vsurarium, sed fingunt ipsum sepelire, & in veritate alium nullum sepelierunt, ipse tñ nō præstitit cautionem in forma hic posita, an isti incurrāt hanc pœnam? Sol. dicit Io. An. quod dñs suus disputauit hanc

quæstionem, & tenuit, quod sic, & hoc satis benè probat ratio prohibitionis huius. Certum est enim, quod sepultura solennis, non prodest impœniteni, sicut nec vilis noceret pœniteni, de sepul. sacris, & quod ibi no. in fi. Est enim hoc statutū in opprobrium illorum hæredum ad aliorum terrorem, in cuius elusionem fit hæc simulatio, quæ reducitur ad fraudem legis, de qua de priui. quanto, cum concor. Item, & agentem nō excusat simulatio boni, quod non facit, multo minus debet excusari simulatio mali, quod facit. probatur primum de celeb. miss. de homine. Item, ex eo, quod isti malū exemplū dederūt alijs, & scandalizauerunt ecclesiam, excusari nō debeant a pœna. 11. q. 3. præcipuè. de eo qui duxit in matrimonium. cū haberet. Io. An. Idem tenet Io. de Lig. ¶ No. bene hoc dictū, quia quotidie fit in practica, & malè. ¶ In ver. nullus, oppo. & videtur, quod licet iste nolit satisfacere, tñ eius confessio debet audiiri, licet non absolui, vt §. de pœni. & remis. quod quidam. vbi patet, quod confessio peccatoris persecuerantis bene auditur, & consilium datur, sed non absoluitur etiam ab alijs peccatis, vt ibi, & hic no. in gl. Sol. dicit Io. And. q̄ iste tex. vī nimis durus, nec erat ita dispositum per conciliū Lateran. vnde posset intelligi tex. taliter, quod non obstatet prium, videlicet, exponendo illud siue pro, & tunc concordaret cū decre. quod quidam, de pœni. & remis. Alia solutio est, quod intelligatur, vt fallat isto casu illa regula generalis posita in prius, & sic intelligendo illud, siue, stabit alternatiuè. Sed dicit, quod istud est durū, nec seruatur, cū hic non apponatur pœna pfacienti. Sed dic, quod practica esset, quod a tali volenti confiteri quærat sacerdos, si vult saltem cauere, alias illum repellat, & talis rubor illum forsan inducet ad satisfactionem, vt patet, quia iste tex. loquitur tantum de manifestis, & sic in alijs iste rigor non habet locū. Io. An. ¶ Quæro, qui sint prohibiti testari? Sol. Gar. & Io. Mo. hic istos enumerant, quos ponit Host. in sum. de test. §. q̄ possit, & hic enumerati hi sunt, damnatus ob crimen famosū, filiusfa. seruus, furiosus, mutus simul & surdus naturaliter, vel qui renunciauit proprijs profitendo. De heremita tenent, q̄ testari possit, si non est professus religionis approbate, 19. q. 3. §. econtra. sed multo plures. §. 16. enumerat Guil. in Spe. de instr. edi. §. compendiosè, in prin. quorum 13. ponit Accur. ff. de testam. l. 3. & inter illos enumerauit capite damnatos naturaliter, vel ciuilitur, qui nec testari possūt, nec codicillari, nec fideicommissum relinquere, vt patet. ff. de testa. l. eius qui. §. j. cum seq. & l. qui a latronibus. §. j. l. is cui. §. fi. ff. de iniusto ru. & irri. testa. si quis filio. §. irritum. de lega. 3. l. j. §. hi qui. Et de excomunicato hic no. Gar. & Io. Mo. de quo j. de sen. excom. decernimus. In gl. fi. & ibi plenius super illa Io. And. ¶ Sed pone, q̄ quis damnatur de falso ad soluendum mille intra triduum, aliàs decapitetur, & postea in testamento, vel codicillis aliquid reliquit pro anima ad pias causas, & elapso die tertio decapitatus fuit, an legata prædicta debeantur? Hanc quæstionē disputauit Io. de monte Murlo, & pro affirmatiua allegat fauores & priuilegia talium legatorum, quæ patent de testa. cum esses. eo. & c. relatū. C. de epif. & cle. si quis ad declinandam, & l. nulli, & ad leg. Falc. auct. similiter. 24. q. 8. quamuis, de consue. ex literis. Sicut ergo illis casibus cessat rigor, ita isto, maximè cū hic fm. æquitatem canonicam terminetur, vt prædicto c. relatū. Nec est verisimile, qd' intellexerit in illa prohibitione includere pro anima, & si voluisset hoc non potuisset prius publicum, diuinum, & canonicum, quia lex Imperatoris est sub tus legem Dei. 10. distin. c. 2. & 3. Item ad casum facit 13. q. 2. c. fi. & cle. j. de penis. Item, spiritu Dei ductus non subieciatur legi. de reg. licet. Nec obstat. quod dñum perdidit: quia respondetur per c. ad hæc. de testa. c. relatū. cl. 2. §. licet. sic ēt in rogato restituere, si sine liberis decedat, qui se & sua offerēdo religioni præiudicat substituto, de proba. in presentia, cum cōcor. Ad negatiuam inducitur, quod leges prius allegatæ prohibent, nec prium reperitur iuri nostro, ergo legi steretur, de no. ni ope. nun. c. j. quæ cū generaliter loquatur, generaliter ad agnā ligat, 19. dist. c. j. Item, lata sententia bona perueniunt ad agnātos, vel ad filium, iuxta distinctionem auct. bona. C. de bo. dā. ergo dispositio de illis facta est ab illo, qui non potuit, & sic p non dato hī, & c. de iurepa. quod autem, in fi. Nec ob. q̄ sententia fuit lata sub conditione, quia id quod dī in c. præterea, de app. est speciale in sentētia excoicationis, vnde in alijs adueniēte cōditione retroducitur quis damnatus. 2. q. 6. biduum. ff. de his qui no. infa. furti. Nec prodest, q̄ legata sint facta ad pias causas, quia illa procedunt quando testator legat, quod suum est: sed hic legat non suum, nec propter fauorem talium legatorum debet fieri alteri iniustitia, de so. compe. ex tenore, de dote post di. re. nuper. facit de accu. qualiter. j. de penis, c. suā. facit de deci. tua nobis, & §. eo. super eo. j. q. j. nō est putanda. Sol. quod non valet, nec legata debentur, licet sint facta ecclesijs, vel pauperibus, per decre. filius. de testa. Hæc vera, nisi legata

a gata illa essent restitutioni obligata, quia malè ablata erant certa relicta, quibus debebantur, vel incerta relicta pauperib. quia tunc debetur non tam iure legati, q̄ primæ obligatio- nis. vnde deducitur, vt æs alienum debitum Deo, vel certis per sonis, & quæ Dei sunt, reddenda sunt Deo. de cle. coniug. ex parte. licet ergo deferantur à lege, & non iure successionis, tñ transeunt cum suo onere, de pig. ex literis, cum cōcor. Io. An. Bar. in l. j. C. de sacrosan. eccle. intelligit istam decisionem ve ram, qñ talis damnatus non retinet bona vsque ad mortem, vt quia sunt per legem fisco applicata, vt in d. auct. bona damna- torum. C. de bo. dam. & s. de here. cum secūdum. quia ex quo non habet bona, ex illis testari non potest. si vero retinet bona vsque ad mortem, tunc si est penitens de delicto, potest testari, quo ad pias causas, vt est casus fm̄ vnum intellectum in l. j. C. de sacrosan. eccle. quia illa lex remouet omne ciuile impedi- mentum quantum ad legata ad pias causas. Aut mortuus est impenitens, tunc relicta per talem non sunt per ecclesiam re- cipienda, nec ea relicta admittet ecclesia, de vsu. quia in omni- bus. & idem de quocunque quem cōstat notoriè decessisse in mortali, quia interfectus est in furto, vel seipsum interfecit, si- ue occidit, vel similib. vt de furt. qui cum fure. 23. q. 5. placuit, fm̄ Bar. in loco præalle. & ita consuluit do. meus Ant. de But. & do. Pet. de Anch. in terminis huius capituli, vt. s. testm̄ vsu- rarij saltem valeat, quo ad pia legata, dñ tñ apparuissent signa contritionis. **b** Idem tenet Lap. de Ca. in alle. sua 125. & in al- le. 30. ibi vide. ¶ Gl. in ver. pœnæ. recita per prium, quod pœ- na Lateran. non habet locum in istis, quia ibi dñ, quod non re- cipiuntur oblationes vsurariorum, quæ pœna nō habet locum in istis. gl. sol. quod ibi pœnæ imponuntur diuersis, sed nō om- nes ille habent locum in istis, sed tantum statuta contra reci- pientes. ¶ Gl. in ver. absoluat. quærit, an possint absolueri ab alijs peccatis, & sol. in fi. glo. Et vide, quod fuit notatum super tex. Item pro gl. facit, quia confessio debet esse integra, vt pa- tet de pen. omnis, in princ. sic & absolutio debet esse integra. iste autem non potest absolui integraliter, ex quo non cauet, ergo nulla fiet absolutio. Nec enim nouit Deus opus imper- fectū, dñ bap. maiores, ver. sed adhuc. & ver. positus. In fi. gl. fuit Guil. fm̄ Io. An. ¶ No. istam gl. cum dicto Io. An. quod nō pōt peccator absolui de peccatis aliquibus aliquo retento, & vide gl. de pē. dist. 3. §. his auctoritatibus. ¶ Glo. fi. in princ. declarat tex. deinde quærit, quid de codicillis? & sol. Idem in qualibet vltima voluntate, & in ver. & quia. recita per prium, quod Pa- pa non possit statuere contra laicos, de ord. cog. tuam, de app. si duobus, & c. super eo. gl. sol. Deinde quærit, quid si primo te- stm̄ fecit, postea cavit? & sol. ¶ In ea. gl. ibi, fm̄ Guil. idem Gar. Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, qualibet vltima volun- tate. Lap. Abb. dicit Pau. hic tenere, quod si fiat donatio causa mortis in testamēto, vel codicillis, pcedit ista glo. & secus in fa- ciendo separatam speciem vltimæ voluntatis à præfatis, quia tunc propriè acceditur ad naturam contractus. alle. decre. de his, de sepul. & de testa. Raynutius, & facit, quod no. Hostien. in sum. de don. causa mor. in ver. tertio est, fm̄ Lap. Et idem di- cit do. Io. de Imo. si donatio causa mor. fiat separatim de om- nibus bonis, vel maiori parte ipsorum, quia tunc præsumitur in fraudem. argu. l. omnes. §. Lucius. ff. de his, quæ in fraudem cre. & eius, quod no. in l. post dñm. ff. de don. fm̄ cum. ¶ No. bene istam gl. ¶ q̄ constitutio penalīs extenditur de stricta si- gnificatione vocabuli ad latā, qñ subest eadem ratio. vide glo. in verbo, regibus. in cle. j. de deci. In ea. l. in testa. laicorum, fm̄ Guil. Gar. Io. Mo. Io. An. In fi. gl. opi. Gar. tenuit Io. Mo. & spe- cialiter alle. ff. de testa. l. 3. & l. eius qui apud hostes, & l. filius- familias, quæ iura dicunt testm̄ factum per filium familias, pu- blicū seruum, vel ab hostibus captum non conualescere, licet ille mortis tempore esset sui iuris, adultus, manumissus, vel re- uersus. Et dicit Io. Mo. quod cōiter Legistæ per istas leges te- nent hanc partē esse verā, & in hoc testamento, sed secus in co- dicillis. ff. de leg. 3. l. j. §. j. & vide quod ibi no. & ff. de bo. poss. fm̄ tab. l. j. §. exigit. voluit enim, quod ad hoc, vt testm̄ valeret vtroque tempore. s. factionis & mortis, vt ibi. Sed dicit, quod congruè posset distingui inter simpliciter prohibitos testari, vt sunt illi, de quibus dictum est s. & manifestum vsurariū, qui non est simpliciter prohibitus, sed solum vitiatur testm̄ ex de- fectu cuiusdam actus præambuli, qui etiam nō est de solenni- tatibus, quæ insunt testamento, nec pendent à voluntate, vel potestate tertij, & istam solutionem dicit Io. An. quod solebat sic succincte dare in scholis, quam declarat latius dicēs, quod Papa, vel cōcilium hic non prohibet vsurarium testari, sed so- lum prohibet alios interesse, quasi commoditatem testandi sibi auferat, non autem faciat ipsum intestabilem, vel afficiat ipsius personā. bene tñ irritat testm̄ ex defectu illius actus præ- ambuli, qui non est de solennitatibus, quæ insunt testamēto, cum non in confessione testamenti sit necessario exhibenda,

imo quodcumq; prius præstari potest, & quod plus est, nec tunc de ipsa necesse est fieri mentionem, cum hoc nullo iure caueatur. j. de sen. excom. is qui. ff. de præua. l. 3. in fi. Et ad hæc duo dantur duo similia, nam concilium, quia propter. de elec. dum dicit, aliter electio facta non teneat, non per id insert eli- gentes fore ineligibiles actiue. Item, si electio ibi fiat, non cō- tra essentialia formæ, sed contra præambula, sicut est vocatio absentium, bene conualescit per consensum contemptorum, de elec. quod sicut, & s. eo. li. de præben. cū in ecclesijs. sic er- go in proposito, **d** cum istud sit de præambulis, vt s. est dictū. Et quod fuit s. dictum, quod hic non dependet à tertio, fuit di- ctum propter filium familias, seruum, vel captum ab hostibus, de quib. allegatum erat in prium. Vbi ergo diceremus, quod hæc constitutio faceret manifestum vsurarium intestabile ante cautionem, vel vellet, quod cautio esset de solennitate con- fessionis testamēti, planum esset fm̄ leges, quod altero istorū casuum testm̄ non valeret, nec postea cōualefceret: sed tamē verum est, quod secundo casu legata deberentur in quatuor casibus fauore libertatis. ff. de fideicom. li. l. in testamento. & alimentorum triennio præstitorū. C. de fideicom. l. j. vel si di- ctum fuit, quod valeret iure codicillorū. ff. de test. l. ex ea scri- ptura. C. de fideicom. ex testamento, & l. si veritas. vel si hæres sciens defectum promissit, vel soluere cepit. C. de testa. non du- bium. & est tertia causa, quæ vitiat testm̄, scilicet vitium insti- tutionis. hæc tñ non adaptantur huic casui, tñ per ea bene ar- guitur ad prædicta, per l. filio. ff. de iniu. rup. & irri. testa. per l. q̄ soluendo. ff. de hære. insti. per quas leges probatur de æquitate testm̄ etiam nullum conualescere sublata causa impedimēti, quæ inducebat nullitatem, non solum ante mortem, sed etiā post. Constat autem, quod ius nostrum innititur æquitati, de transac. c. fi. s. eo. li. de re. permu. c. j. & cle. quāuis, de appel. in princ. Sed dicit Io. And. q̄ nouissimè reperit Nicol. de Mar. in sua solenni disputatione, hanc partem tenuisse, dicēs, quod finis istius decre. debet intelligi, quod testm̄ nō valeat, quo ad effectum. alleg. simile, de rescrip. per l. vniuersa. C. de diuer. rescrip. quæ lex canonizata est 30. q. 2. apertius facit l. vniuersa. C. de preci. impe. offe. quæ dicit non aliter valeat, nisi fideius- sio idonea super solutione debiti præbeatur, & tñ illa postea p- stita statim habet effectum, cum hic plus subditur. s. quod sint irrita ipso iure. Et pro hac parte multum facit. s. quod sint irri- ta ipso iure, quod effectus decre. non læditur ex opinione præ- dicta. Item, fauor qui debetur testamentis. s. de re iu. c. fi. cum concor. & quia casus iste multū occurrit, quandoq; contra hæ- redes institutos per venientes ab intestato, quandoq; per ip- sos venientes ab intestato, & institutos volentes fm̄ l. illud. ff. de acq. hære. elidere testm̄, & adire ab intestato ad excludendū substitutiones, legata, & fideicommissa: ideo dicit Io. An. putasse expediens gl. sic defendere. Io. An. Pau. hic tenet dictum Ioā. An. de æquitate, sed de stricto iure dicit procedere dictum Io. Mo. quia testm̄ nullū ex defectu personæ non potest ratificari. facit in simili, quod no. de baptis. maiores. in antepe. gl. & di- cit, quod istud vñ tenere Io. An. in cle. eos, de sepul. super ver. manifestos, fm̄ Pau. Tu dic, quod illa gl. nihil facit, quia loquit- ur de cautione, quā vult præstare hæres post mortem vsura- rij, & hoc planum, quod non validaret testm̄. Item, Io. An. ne- gat, quod testm̄ sit nullum, ex defectu personæ, vt ipse determi- nauit. Sed Lap. Abb. dicit hic, quod pro dicto Legistarum fa- cit, quod no. Host. in summa de test. §. quis sit effectus, versi. & prodest. vbi dicit, quod si quærat de excōicato hærede insti- tuto ab extraneo tria tempora considerantur, ita quod si tēpo- re institutionis vel mortis aditionis excōicatus sit, pro nihilo hñ: sed excōicatio medij temporis, non oberit. Vnde si post institutionem excōicatus fuerit, & ante mortem absolutus, & post mortem excōicatus, & ante aditionem absolutus, erit hæ- res. Tñ, vt ipse Host. no. in ver. seq. si ante mortem reconcilie- tur, frater institutus cū alijs fratrib. partem recuperat amissis fructibus perceptis medio tempore. Sed si excōicatus decedat proprietas partis suæ ad fratres catholicos pertinere incipit pleno iure fm̄ Lap. Abb. Io. de Lig. dicit, quod vsurarius mani- festus est inhabilis ad testandum, imo quod plus est maiori pē- na puniuntur interefferentes ipsorum testamētis. Et dicit, quod per istam institutionem inhabiles reddantur ad testandū. Nec obst. quod dicit Io. An. quod ista cautio est quodāmodo præ- ambulum

ADDITIONES.

- a** ¶ Restitutioni. Adde Roma. confi. 84.
- b** ¶ Sicut contritionis. Adde Pe. de Anch. confi. 430.
- c** ¶ Procedit ista gl. Adde videndum Pau. de Ca. confi. 381. Bal. confi. 166. in j. li. vbi dicit, quod donare causa mor. possit, & ita refert consuluissē collegium Mediolanen.
- d** ¶ Et in proposito. Adde quod Pau. de Ca. confi. alle. 385. dicit, quod de rigore vera est opi. quod non reconualescat.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ambulum ad testm, quia idē est in impubere, & filiofamilias, & captiuo, quia vt eorū testamenta valeant expedit, quod primo ad pubertatem peruenerint, & patriam potestatem exiuerint, & fuerint à captiuitate liberati, aliās non valet eorum testm, & ita dicit hic tex. in fine, quod eorum testamenta non valeant, sed sint irrita ipso iure. Cum ergo ius annullet aliter facta, vñ quod nullo modo possint conualescere, fm eum. Io. de Fan. dicit, quod opinio gl. procedit de æquitate. Sed de rigore iuris prius videtur, cum testm fuerit ipso iure nullum, ergo non conualescit per regulam, non firmatur. de reg. iu. Nec ob. l. vniuersalis, quia ibi præstatio cautionis habet fieri post impetrationem rescripti, & sic est necesse ad hoc, quod illud non valeat, quod intelligatur quo ad effectū: sed hic actus propter cuius defectum procedit nullitas testamēti habet omnino præcedere. Sed quid expedit dubitare cum tex. hic expressē dicat, irritum ipso iure. Nec ob. c. quia propter, vbi loquitur de vocatione absentium, quæ præcedere debet electionem, quia qđ ibi dī, aliter electio facta non valeat, non refertur ad id de vocatione, vt eo. tit. ecclesia vestra. 2. fm eum. Ego crederem veram opi. Io. An. & tota difficultas huius dubij consistit in hoc, nunquid hæc cautio sit de substantia, vel de forma testamēti. quod non sit de forma ipsius testamenti, hoc est clarum, quia si restituit vel cauet per plures dies ante testm, valebit testm, vt patet per principium huius tex. ergo sequitur, quod nō est de forma testamenti, quia illa dicuntur esse de forma, quæ requiruntur in ipso actu contemporaneē, vt no. de elec. quia ppter, & patet ex no. de baptis. c. j. Nec ob. si dicatur, quod ante cauendo cessat vitium, propter quod non valebit testm, quia per hoc non sequitur, quod cautio sit de forma, quia si esset de forma, sequeretur quod cessatio huius vitij, & cautionis præstatio contemporaneē fierent cum ipso testamento, & nō prius, & sic potius est de solennitatib. præambulis, qđ sit de forma. quod autem non sit de substantia substantifica ipsius actus, patet, quia illa dicuntur esse de substantia substantifica ipsius actus, quæ requiruntur cum ipso actu: sed si ex interuallo possunt interuenire, non dicuntur de substantia substantifica, vt patet ex no. per gl. in ver. tertia. 75. dist. c. j. de sacra. ite. vel non ite. c. j. facit, quod no. in gl. fi. in c. cum desideres, de sen. excō. Sunt enim quædam de substantia substantifica ipsius actus, & ista requiruntur contemporaneē cum ipso actu, aliās actus nō valet, vt no. in d. c. quia propter. Quædam sunt de substantia ipsius non contemporanea, sed etiam possunt interuenire postea, & istud non vitiat si postea accedit, ad hoc s. eo. lib. de iura. calum. c. j. Item testamentum dicitur recipere suam perfectionem per mortem testantis. de celeb. miss. cum Marthe. ver. ceterum. ergo non debet dici testamentum, antequam moriatur, factum. Cum igitur imponatur pœna testamento facto aliter & cautio interueniat ante mortem, & per mortē testamentum dicitur perfectum, patet, quod ex eo tempore, quo dicimus testamentum perfectum, adest cautio, ergo debet valere, nam non incurrit quis pœnam impositam pro actu, nisi actus fuerit perfectus, licet fecerit illa, per quæ peruenitur ad perfectionem actus, vt est casus in c. perpetug. supra eo. lib. de elec.

a ¶ Quid si vsurarius manifestus præstitit cautionē, deinde fecit testamentum, & postea continuat vsuram, sed non manifestē: an si postea moriatur, nulla præstita cautione, valeat testamentum? Et dicit hic Lap. Abb. quod Fede. de Senis, consil. suo 7. tenuit, quod irritetur. **b** Et pro hoc alleg. Lap. dista Pau. in clem. eos, de sepul. vbi tenet, quod siue qui fecit testamentum erat ante vsurarius manifestus, siue post testamentū, non valet, secundum Lap. Abb. hic.

ADDITIONES.

- a** ¶ Substantia. Quæ dicuntur de substantia, vide do. Fel. in c. cū dilecta, ver. quartum signum, de rescrip.
b ¶ Quod irritetur. Adde Pau. de Ca. alle. consil. 385.

De excessibus pralatorum. Rubrica.

SUMMARIUM.

- 1 Prædicatores præferuntur minoribus.
- 2 Ordines duo mendicantium.
- 3 Prohibitus nouum locum acquirere, non videtur prohibitus antiquum cū nouo permutare.
- 4 Mendicantes dicuntur possidere, & dominium habere domorum & locorum, in quibus habitant.
- 5 Vita monastica differt ab heremitica.
- 6 Monachus potest transire ad vitam heremiticam de sola licentia pralati sui, absque licentia conuentus.
- 7 Monachi, an possint acquirere loca extra ciuitates, castra, vel villas. Et vide pulchrum casum, nu. 12.
Et quando dicantur, loca de nouo acquirere, num. 8.
- 9 Legatus de latere an possit dare hanc licentiam.

10 Alienationis verbo quid intelligatur.

11 Verba derogatoria, vel privilegia, pacta, consuetudines, & statuta, an tollantur per verba generalia.

Vm ex eo. ¶ Gl. j. summat, & tria facit. Primo ponit proœmiū. Secundo prohibitionem cū decreto. ibi, nos super hoc. Tertio prohibitionis determinationem ibi, per hoc. ¶ No. prædicatores præferendos minoribus, de quo s. eo. li. de elec. quorūdam. ¶ No. hic duos ordines mendicantium, vide de alijs s. de reli. do. c. j. eo. li. ¶ No. qđ ex noua acquisitione locorū mendicantium, qñq; oriuntur scandala. ¶ No. qđ ille, qui est prohibitus nouum locum acquirere, nō vñ prohibitus antiquum cum nouo permutare. Tex. tñ posset induci in prius, cū hic ista æquali prohibitioni subiaceant. ¶ No. hic tres titulos, qui concludunt alienationem rei. vide de reb. eccl. non alie. nulli.

- 4** ¶ No. qđ mendicantes dicuntur possidere, & dominium habere domorum, & locorū, in quibus habitant, & sic in cōi videntur habere proprium, saltem quoad ista. vide de fratribus minoribus in cle. exiui, de ver. sig. ¶ No. qđ nō valet privilegiū vel rescriptum impetratum p̄ cōmune ius, nisi de illo fecerit mentionem quando illius habet clausulam derogatoriam ad privilegia. ad hoc s. de rescrip. nonnulli. ¶ No. qđ vita monastica differt à vita heremitica: & per hoc patet, quod iura loquentia de monachis, non cōprehendant heremitas. Vide qđ no. de elec. cum monasterium. ¶ No. qđ monachus potest transire ad vitam heremiticam de sola licentia pralati sui, absque licentia conuentus. ¶ Quid autem si vellet transire ad aliam monasticam, an requiratur licentia conuentus? tetigit glossa, & ibi dixi, in c. cum singula, de præben. eo. li. ¶ Quæro, an isti possint acquirere loca extra ciuitates, castra, vel villas? So. dic, qđ non, vt probat tex. hic, qui dicit, locis alijs. Et idem j. reperitur, & sic in alijs locis etiam non poterunt. Io. An. ¶ Quæro, quādo dicatur acquirere loca de nouo? Sol. dic, quo ad casum huius decre. dī de nouo fieri, quando sit post istam decre. vt probat etiam gl. s. hic. Et qualiter nouum multis modis dicatur, & secundum diuersas considerationes, vide s. de elec. generali, super ver. de nouo. Io. An. ¶ Quæro, qñ ex his mutationibus inducantur scandala? Sol. dic, quod solet euenire respectu clericorum, & aliorum religiosorū quibus appropinquat, & propter hoc multi sunt religiosi privilegiati, ne ad certam mensurā mendicantes prope eos possint locare se, & ideo hic in si. permittit acquisitionem in locis, vbi non sit hominū habitatio, cum ibi non sit scandalū. Io. An. ¶ Quæro, an Papa sit facilis ad dandum istam licentiam? Sol. dic, quod in ciuitatib. & locis, in quibus religiosi aliās non habebant loca multa, fuerunt largi Romani Pontifices ad dandū hanc licentiam, vnde qñq; dabant eis privilegia nominantia vltra decem ciuitates, in quibusdam dabatur licentia acquirendi noua loca. Sed qñ tractatur de mutatione locorum difficiliōres se reddūt, & vultur plenius informari. Io. An. ¶ Quæro, de qua mutatione loquatur tex. hic in si. Sol. intellige tex. indistinctē, prout loquitur, vt intelligatur nō solum de prima mutatione, qñ de cōuentu vadunt ad heretium, sed etiam de mutatione loci heremici electi, & alium forsā aptiorem ex causa. Io. An. ¶ Quæro, an iste tex. habeat locum in feminis religiosis? Sol. Lap. Abb. tenet, quod sic. Vnde ad tex. qui dixit, aliquis; subaudi, vel aliqua, quia masculinum concipit femininū. 17. q. 4. si quis suadente. vbi plenē de hoc per Arch. & facit, quod no. Ber. eo. li. de reg. non solū, & de ele. generali, & quod no. in cle. vt professores. de re. in gl. p̄dicatores, fm Lap. ¶ Quæro, an isti religiosi possint loca acquisita post istud capitulum mutare sine licentia Papæ, vel alienare, ita vt non incurrant pœnam hic positā? Sol. dicit Lap. Abb. quod sic, quia tex. hic in prin. dicit tenorē & tex. in cle. cupientes. j. responso, de penis. repetendo tenorē huius capituli dicit hucusque. per quod patet, quod pœna hic posita, & in d. cle. cupientes, habet locum in duobus casibus. s. si loca de nouo ad habitandum recipiantur, vel si habitata ante istud capitulum mutantur, vel alienentur, etiam si dimittant antiqua loca non propter alia de nouo ad habitandum quærenda. ad hoc s. eo. li. de reli. do. religionum. s. confirmatos. non autem habet locū cum dimittunt loca quæ sita post istud capitulum. Est. n. natura istius dictionis, hactenus, qñ aspiratur, quia scribitur per h, vt sint duæ partes, hac & tenus, id est, vsq; nunc, fm Papiā. Vnde dicit, qđ gl. quam ponit hic Io. An. super

ADDITIONES.

- a** ¶ Nonnulli. Vbi vide de hoc do. Fel. ver. & secunda regula, cum 9. fallentis, in quibus non est opus dicta clausula derogatoria.
b ¶ Monachus. An autem monachus exiens monasterium recuperet bona data monasterio, vide do. Fel. in c. in præsentia, ver. si & aduerte.
c ¶ Hactenus. Vide in l. j. de no. ope. nun. in gl. super ver. hactenus, & ibi Doct.

super ver. secus, in qua dicit exponendū tex. s. acquirēda no-
ua loca ad habitandum antiqua mutando, vel alienando sine
Papae licentia, debet intelligi de antiquis locis ante hanc de-
cre. fm Lap. Abb. ¶ No. bene istud dictum, qd' est valde notabi-
le, & semel vidi prium fuisse hic Bononiae respōsum, quod fra-
tres de obseruantia ceperunt edificare locum supra montem
sanctae Mariae de speciali licētia Papae, & ceperunt ex parte Se-
ptentrionali secus viā, & quia erat valde ventosus & frigidus,
deliberauerūt mutare in loco eodem, sed ex altera parte viā,
vt sic mons eos tegeret à vento australi. Dubitabatur nunquid
possent sine noua licentia Papae, propter istud capitulum. Et
fuit responsum per quosdam, quod requirebatur, quod sine
dubio erat noua mutatio. Sed Lap. hic tenet, quod nō habet
locum iste tex. quo ad mutationem, nisi de locis ante istud ca-
pitulū acquisitis, & sic non erat necessaria licentia noua, quo
ad dimissionē, licentiam autē quo ad habitandum de nouo iā
habuerant, quod bene no. & tene mēti. ¶ Quāro, an legatus
saltē de latere possit dare hanc licentiam? Sol. Lap. Abb. hic
dicit, quod vñ dicendum, quod sic. arg. s. de renun. quod trā-
slatione, & quod no. Io. An. s. eo. li. de elec. si Abbatem, & j. de
priui. auctoritate. s. in hibernis, facit j. de ver. sign. c. j. Sed in p-
rium vñ isto casu, cū aliud sit sedes Apostolica, & aliud ipsius
legatus. ad hoc de si. presby. c. penul. & si. & de sen. excom. c. ea
noscitur, & c. quod de his, & j. eo. ti. eos qui. s. idem statuimus,
& cle. per literas, de prab. non. n. licet Legato facere p iura, vt
in primis iuribus, & in cle. j. de offi. ord. Non. n. quod facit Le-
gatus, dñ facere Apostolica sedes. s. eo. li. de prab. hi qui. iuxta
no. in Spe. tit. de leg. s. nunc tractemus, in prin. Nec ob. iura al-
le. in prium, quia intelliguntur in leuibus casibus, secus in gra-
uibus, vt hic, & similibus, fm Lap. Vide quod dixi post eum in
dicto c. si Abbate. ¶ Gl. 2. quārit, primo, qui dicantur mendi-
cantes, & soluit. Deinde, an habeat locum in omnibus mendi-
cantibus, & soluit. ¶ Glo. in verbo, ad habitandum, quārit,
quid si non sit ad habitandum, & sol. In si. gl. dic. vt in gl. vete-
rem. Io. An. ¶ Gl. in verbo, deinceps. quārit, an ante potuerint,
& sol. In si. glo. no. de dictione, deinceps, quod refertur ad fu-
turum. ¶ Gl. in verbo, suffragari. recita per prium, quod priui-
legium non debet renocari. gl. sol. quod non decet, tñ potest.
10 ¶ Gl. in verbo, alienationis. quārit, de qua alienatione intelli-
gatur, & sol. In si. gl. no. istam gl. quod vbi verbo, alienationis,
iungitur verbum vniuersale, includitur etiā alienatio per quā
non transfertur dominium. Zenze. intelligit de alienatione,
per quam transfertur dominium. C. de fun. do. l. 2. sed Ioan. de
Fan. putat dictum gl. verius. ¶ Gl. in verbo, mentionem. a col-
ligit no. ex tex. In si. gl. ibi etiam habetur de hoc per Arch. po-
nentem ad literam quod dicit Spec. de instr. edi. s. nunc autē.
ver. & scias. vbi loquitur de priuilegio & rescripto, vide de re-
scri. prāsen. s. ratione causae. ver. item quod est contra ius. Et
super isto dubio Io. An. diffusē recitat hic opin. Et prima opi.
est, quod si in rescripto, vel priuilegio dicitur non obstante ta-
li lege, vel tali canone, de quo ponit Arch. exemplū per decre.
si Apostolica, de preben. s. eo. li. omnia valent si concedens ha-
bet ius tollendi legem, vel canones, vt Princeps. si. ne quid in
loco pub. l. 2. s. si quis à principe. C. de test. auct. hoc inter libe-
ros. ff. de excep. l. 3. in si. & l. 4. & s. de rescrip. nonnulli. ff. de le-
ga. 3. si quis in prin. quā lex sic inducitur, si primum testamen-
tum habet clausulam derogatoriam, & sic nō valet fm, de pri-
mo non faciens mentionem, sed quālibet lex vel canon cense-
tur habere clausulam derogatoriā. C. de preci. impe. off. l. nec
damnosa. canonizata 25. q. 2. ergo rescriptum p illam impe-
tratum tenetur de illa facere mentionem, nec valet si non fa-
ciat: & tamen etiā hoc casu qñ sit expressa mentio, vñ quod
si scribitur super materia non impetrabili, spectari debeat se-
cunda iussio, cum prāsumatur rescriptum, de confir. vtili, vel
inuti porrecta. ad idem in auct. de mā. prin. s. illud. col. 3. & in
auct. vt nulli iudicium. s. & hoc verō iubemus, col. 9. Et licet
quidam dicunt solum duobus casibus procedere, quod dñ de
secunda iussione. s. quando rescriptum est contra vtilitatē pu-
blicam, vel qñ non habet subscriptionem gloriosi quāstoris,
vt in d. s. & hoc verō, & in auct. sanctissimas iussiones. subscri-
ptionem. s. habere gloriosi quāstoris, tamen alijs videt, quod
etiā alijs casibus nō impetrabilibus locum habeat ab iden-
titate rationis. Aufertur ergo tale rescriptum de manibus ex-
hibentis. C. de paga. sacrific. & templis eorum. l. 3. quā tamen
loquitur, qñ ius publicum offenditur. Si vero dicatur, nō ob-
stante aliqua lege, diuersae sunt hic opi. Spec. dicit loquēdo de
priuilegijs, quod fortē nō sufficit hāc clausula, nulla lege spe-
cificata. ff. si quis cau. l. sed & si quis. s. quāsitum. de procu. qui
ad agendum, in prin. s. eo. li. ff. de acq. hāre. si quis mihi bona.
s. iustum, & quod no. de aeta. & quali. accepimus. in gl. si. facit
22. q. 2. ne quis, de restitu. spol. audita. & C. de peti. bo. sub. l. 2.
li. 10. de confir. vti. vel inuti. bonae. de do. & contu. c. 2. de offi.

deleg. ex parte, 2. cui concordat. ff. quod vi, aut clam. l. j. s. deni-
que. vbi dicitur nullam exceptionem admitti, & tñ admittun-
tur quatuor, & hoc intelliges per no. de restitu. spol. item cum
quis, in si. j. gl. & adiunge, quod ibi additur super illa. & ad hoc
facit s. eo. li. de excep. pia. & j. de sen. excom. constitutionem.
Item, sicut pater nominatim debet exhæredare filium. ff. de li.
& posth. l. 2. sic princeps, qui iuris est pater, nominatim exhæ-
redet legem, vel canonem. Pro hac opi. facit quod no. Cyn. p
literas legatorum de priuilegijs sororum. C. qñ impera. inter
pup. & vid. l. vnica. Secunda opi. habet, quod valeat etiam in ge-
nere, quia tantum valet genus, quo ad omnia, quātum species
quo ad speciem. ff. de admin. tuto. si plures, & l. si duo, in si. vbi
aquiparantur in totum denegasse, vel in ea re tantum, de qua
agitur, quā comprehendebatur in toto. facit C. de quadri. pre-
scr. l. 2. de prāscrip. 30. vel 40. anno. l. omnes. s. de transac. c. j.
& de offi. ordi. si sacerdos, & quod ibi no. Item si vna lex, vel
canon prohibet, tantum valet dicere, non obstante aliquo ca-
none, sicut non obstante tali lege, sicut in exhæredatione filij,
non est necesse illum nominare si vnicus est, de libe. & posth.
l. 3. & l. Titius. vbi habēs vnicum filium exhæredat pluraliter
loquendo, filios meos exhæredo. & satis est, qd aliquid sit cer-
tum, licet nō nominatim. ff. si cer. pet. l. certum. s. de test. licet
ex quadam, de confan. & affi. tua. Tertia opi. distinguit vtrum
princeps ex certa scientia scribat, & tunc valet: an non, & tunc
non valet, quia non prāsumitur iuris obseruantiam velle tol-
lere. de elec. ecclesia 2. C. de inoffi. testa. si quando. Hāc distin-
ctio no. C. si p ius vel vti. pu. l. si. & in d. c. ex parte, 2. de offi. de-
leg. in j. ij. & iij. gl. de confir. vti. vel inuti. porrecta. ad si. 3. gl. Et
exemplificamus scientiam & ignorantiam per decre. nonnul-
li. & per ibi no. in gl. si. primae partis, & vide quod super ea no.
Et concluderet hāc opi. valere rescriptum non solum si gene-
ralia verba derogatoria, de quibus prādixi, sunt in illo, sed etiā
si non sunt. Et ex hoc habes quartam opi. quā in hoc differt à
tertia, vt est dictum. Et hāc duae opiniones fundantur super sciē-
tia iurium, quam princeps habere cēsetur in pectore, vt in c. j.
de consti. eo. li. de app. saepe. C. de test. l. omnium. & sic cessat
in principe ratio illius s. quāsitum est, quod aliquibus specifi-
catis singularibus casibus non renunciaret, qui in genere re-
nunciat, & coadiuuatur hoc per l. C. de test. mili. sicut certi iu-
ris. vbi miles sciens se filium habere instituendo alium, vide-
tur filium exhæredasse, licet non exprimat. ad idem. ff. de excu-
tut. itē Vlpianus. s. si. vbi tutor absoluitur à tutela, si princeps
sciens eum tutorem, dat ei licentiam transferendi domiciliū.
hanc opi. coadiuuat la. de Bel. qui tenet in auct. de test. imper-
fect. col. 8. valere testamentum secundum, licet de primo ha-
bente verba derogatoria non faciat mentionem. pro quo di-
cto facit s. si quidem, eo. tit. Et quomodo respondeatur ad l. si
quis. ff. de leg. 3. aliquid vide in prādicto c. j. de constitu. super
gl. j. Vel responderet fm Pet. de Bellaper. quod l. si quis, loquit
in testatore, qui cum disponat ad voluntatē suam, imputet si-
bi, si clarius voluntatem suam nō expressit: hic vero loquitur
de principe, qui non ad suam, sed ad subditorum vtilitatē di-
sponit. Vnde nil nego imputandum, si non loquatur apertius.
ad hoc. ff. de pac. veterib. Quinta opin. distinguit, an princeps
proprio motu concedat priuilegiū, vel rescriptum, an ad peti-
tionem alterius, vt primo casu valeat mentione non facta, se-
cundo casu non valeat. & ad hanc bene facit. s. eo. li. de prab.
si motu proprio. & c. seq. & cle. si Romanus, eo. ti. & quod no.
de mutuis peti. c. 2. ad si. vlti. gl. non tñ intelligitur motus pro-
prius, nisi hoc ibidē exprimat, vt d. c. si motu proprio. Et ad
primum membrū huius distinctionis adaptari posset sol. Pet.
de qua proximē dixi. Sexta opin. distinguit inter priuilegia, &
rescripta. & hoc tāgitur in gl. hic alle. in si. Et vñ placere Host.
in sum. de rescrip. s. quas vires. ver. si vero sit contra ius. & ver.
sed nunc. vt primo casu valeat, ex eo, quia princeps priuilegiā
do intendit facere p ius. 3. dist. priuilegia. de ver. sign. Abbate.
Secundo non valeat, quia concedendo rescriptū, intendit fa-
cere fm ius. C. de preci. impe. offe. l. rescripta canonizata 25.
q. 2. & pro hac distinctione facit mos curiae, q habet rescripta
secunda per cancellariam sine electione transire, prima vero
non. Septima opi. quam ponit Arch. in d. c. j. de consti. habet,
quod certi sunt casus, quibus oportet de iure cōi, contra quod
impetratur, in rescripto fieri mentionem, vt de rescri. nonnul-
li. de aeta. & quali. eam te. & de cle. non resi. cū dilectus, & c. pe.
& dilatori posset. ad omnem casum, quo impetratur p concil-
lium generale, vt in d. c. nonnulli. vel latera. de capel. mo. c. pe.
& si.

A D D I T I O.

a ¶ Mentionem, Rescriptum de quibus debeat facere mentionem maximē in be-
neficialibus, vide do. Fel. latē in c. in nostra. ver. restant multa, de rescrip. &
ibi est tabula circa 40. species mentionum faciendarum, cōmemoratis ibidem
alijs locis, quibus tit. de rescrip. tactum est de mentionibus faciendis.

Geminianus super Sexto Decretalium.

& si. & idē de quolibet iure, quo specialiter id caueatur, vt hic, & idem qñ iuris ordo peruertitur, vel manifestam iniquitatē continet. patet primum de rescrip. causam quā. 2. eod. tit. c. 2. Sed dicit Io. An. quod non dilatando amplius hanc materiam posset sic distingui. Aut rescriptum qñ ius cōe posituum obtē- tum habet clausulas derogatorias, aut nō. primo casu, aut scribitur nominatim non obstante tali canone, vel lege, aut scribitur non obstante tali canone, vel lege non nominatim, sed per æquipollentiam nominum, aut generaliter. s. non obstante aliqua lege, vel canone. Secundo principali casu, qñ non habet clausulas derogatorias, aut est de casibus quibus cauetur de iure debere fieri mentionem, aut nō. Et tunc, aut est in forma priuilegij, aut rescripti. Et tunc, aut proprio motu principis conceditur, aut ad petitionem alterius. Et tunc, aut constat de certa scientia principis, aut non. Et responsiones ad membra patient s. fm Io. An. Sed ex prædictis quæ habent locum in verbis derogatorijs ad ius cōe potest inferri dubium, quid de verbis derogatorijs ad priuilegia, pacta, consuetudines, & statuta. s. an tollantur per verba generalia, & alleg. pro, & contra, habes s. sed vltra illas, quod sufficiat in priuilegijs, patet s. eo. c. & de hære. sicut ait. vbi de hoc no. & c. se. in fi. Et de his quatuor per mistim, quod tollantur per verba generalia probatur per cle. dudum. ver. nos etenim, de sepul. & de sen. excom. c. j. in fi. & de priuilegijs, consuetudinibus, & statutis. s. eo. li. de ele. cum non deceat, & c. quia sæpe, & cle. j. de iurepa. in fi. De consuetudinibus & statutis. s. eo. li. de capel. mo. c. j. in fi. & in cle. vt hi qui. de æta. & qual. ad fi. & de relig. do. quia contingit. ad fi. de priuileg. & sta. in cle. j. de priuileg. in fi. cle. cupiētes, de pē. in fi. & specialiter de statu. s. eo. li. de hære. vt officium. s. ad p̄scribē das. Item specialiter de consue. in cle. j. de sta. re. sanē. & cle. si quis suadente, de pē. post prin. De priuilegio specialiter. j. e. li. de sen. excom. c. j. in fi. de sep. c. j. de deci. c. j. ad fi. de re. ca. j. de sta. reg. attendentes. s. atq; de reli. do. c. j. ad fi. de censi. c. j. in fi. de hære. c. j. in fi. de priuileg. c. 2. de pē. c. 2. de sen. excom. cum ex eo. Sed de verbis constitutionum Papalium non est dubium, tum quia apparet certa sciētia, tum quia impossibilis esset declaratio pp generalitatem ipsorum, quæ cunctos ligat. de cōf. si. c. j. De rescriptis vero gratiosis habentibus clausulas derogatorias, vide no. s. eo. li. de rescri. cum aliquibus. in gl. clam; & gl. seq. facit eo. tit. si propter. Et breuiter potest dici, quod in omni materia super verba derogatoria prolata, licet generaliter ab eo, qui derogare potest apparet eius voluntas, quod generaliter omnibus derogare voluit illis stabitur per ea, q̄ sunt dicta in 3. opi. In concessionibus vero generalib. non veniūt, nisi sint expresse, quas verisimiliter quis cōcessurus fuisset. j. de reg. iur. in generali. & ibi videas Io. And. Lap. Abb. remittit de ista materia ad no. per Fed. de Senis, consi. 205. & consi. 46. fm Lap. & de hoc aliquid per Pau. in cle. j. de test. in fi. & plenius per Bar. in extranag. ad reprimendam, in fi. ¶ Sed pone, quod fratres heremitæ sancti Augustini in ciuitate Castelli habebāt domum & locum contiguum muro ciuitati, ciues vt facerent viam, per quā possit iri circa muros ciuitatis, destruxerunt partem, & dederunt fratribus aliquas domos ex alio latere, inter quas erat quoddam flumen paruulum diuidens conuentum ab illis, & dederunt eis licentiam faciendi pontē supra flumē, per quem possent ire in illis domibus, quæritur an possit hanc quæst. format Old. consi. 188. & ibi arguit, quod non, per istum tex. vbi prohibetur acquirere nouas domos ad habitandū. nā flumen intermedium facit discontinuitatem ad primum locum, & sic mutationem inducit. Vnde dicitur, quod prædium medium, quod nō seruit, impedit seruitutem, vt ff. de ser. vrb. præd. l. qui sella. s. si. si enim paries medius diuidit domum à domo, & in ea quæ prius eadem fuit diuersitatem inducit, vt ff. cōmu. præd. l. si quis duas. s. j. multo ergo magis fluuius interuentus, & ampla ædes, & per medium spatiū censentur omnino diuersæ. ff. de dam. infec. si finita. s. ex hoc edicto. Et propter multam diuersitatem & distantiam dictum est, vt habenti domos ex vtraque parte fluminis non licet pontem facere. a arg. ne quid in loco publ. l. 2. s. tractus, & est expressum ff. de flumi. l. si. & quod licet fiat pons in medio, per quē de vno ad aliū eat, remanent tamen diuersa loca, prout primo erant, patet aperte. s. eo. li. de consue. eccl. vel alta. c. j. In contrarium determinat, quia talis acquisitio, & post acquisitionem edificatio, est de actibus sui natura permissis. ff. de proba. ab ea parte, qui. ex cau. ma. necnon. s. quod enim inquit. Et in casu nostro est expressum in c. nimis, de excess. præ. c. 2. Isti ergo iuri antiquo oportet stare, nisi quatenus ei derogatum sit per istud capitulum, vt C. de app. l. præcipimus. sed istud capitulum immutat in duobus casibus duntaxat. s. in acquisitione habitationis in loco de nouo, & in mutatione, & in translatione, sed noster casus in nullo istorum clauditur, ergo & c. ¶ Minor probatur sic, dum decre. prohibet acquisitionem habitationis in loco, hæc

appellatio nō sumitur strictē, vt sumitur. ff. de ver. sig. l. locus; nec est hoc vocabulum ad angulum referendum, vt ff. de vi, & vi ar. l. j. s. ibi autem. sed accipitur pro alio loco à ciuitate, castro, vel villa diuiso, simili tamen: & hoc ostendit natura distinctionis orationis, vt ff. de reb. du. l. j. de vsufr. le. l. Titio. & hoc etiā ostendit relatiuum diuersitatis, alijs, quia significat diuersum in supposito, sed idem in substantia, vt no. Io. Mo. j. de re. iu. in generali. sed casus noster sub prima prohibitione non cadit, q̄ prohibet acquisitionē de nouo in alio loco, q̄ in loco, de quo agitur, sed isti in ciuitate prius locum habebant, & habent sicut dicimus in prædicamento substantiæ, non est nouū, quod fuit. ff. de leg. & senatusconsult. l. non est nouū. de no. ope. num. l. j. s. opus nouum. 7. q. j. non autē. 18. q. 2. de mona. dicitur ergo nouum id, quod nunquam in loco fuit, sed istud fuit in loco, ergo & c. Item, non concluditur sub secundo casu mutationis, vel translationis, quia quodlibet istorum dicit separationē à primo. ff. de adi. & transfe. leg. l. translatio. de acqui. re. do. l. adeo. s. insula. & C. de eden. edita. hoc non fit hic, quia primū locum non relinquunt, nec se mutant, sed primo præexistenti alium locum addunt. hæc autem sunt iure, & effectu diuersa. ff. de senatusconsult. l. pe. de exer. l. si enim. s. item si seruus, & sic iste casus non comprehenditur sub aliqua ex istis prohibitionibus, remanet ergo permissus. Vnde cōcludo, quod talis ampliatio, maximē cum non sit voluntaria, sed necessaria, est permissa. arg. ff. de manu. test. l. qui potiore. cum necessitas legi non subiiciatur, vt in regula, quod in lege. & quia cōtraria parum vrgent, ideo non est necesse respondere, fm Oldr. & pro ista parte facit, quia ille qui est prohibitus acquirere nouū ius in re, non dicitur venire contra prohibitionem, vel post prohibitionem, vt augmentet pristinum ius ante prohibitionem quæsitum, vt est casus in c. fi. 2. responso. de concess. præb. lib. 6. sed ita est in proposito. augmētant enim isti paruum ius, & sic debet iudicari istud additamentum naturæ prioris iuris, vt ibi. ¶ Gl. in verbo, eligendum. quærit de duab. quæstio. circa istos heremitas, & sol. ¶ Gl. pe. sol. ex tex. vnum dubium, dic vt in ea. In fi. gl. vide no. de regularibus. sanē, in fi. vlti. glo. Io. And. ¶ No. istam glo. quam adde ad ea, quæ dixi supra eo. li. de præben. cum singula. super gl. quia ibi dixi, quando trāsire vult de vna religione ad aliam, hic dicitur quando de religione vult transire ad vitam heremiticam.

ADDITIONES.

- a ¶ Pontem facere. Pons autem super via vicinali, an fieri potest vigore statuti permittentis fieri super via publica. Bar. in l. j. ff. de lo. & iti. publi. & in l. 2. s. tractatum, ne quid in loco pub. concludit, quod si extat memoria, quod fuerint empta à vicinis, tunc non possent fieri, quia esset priuata via: secus si nō extaret memoria, quia tunc posset inhiberi. Et de materia adde Bar. in l. pro regione. ff. de acqui. re. domi.
- b ¶ Soluit. Vide etiam gl. in c. cum monasterium. s. de elec. Item no. quod heremita dicitur cuius loci, in quo moratur, quia propter religionem de loco recedere non potest. Bal. in l. adoptionem. C. de ado.

De priuilegijs, & excessibus priuilegiatorum. Rubrica.

SUMMARY.

- 1 Priuilegia exemptionis dicuntur concedere libertatem. Et hoc qualiter, num. 3.
- 2 Priuilegiatus non debet excedere metas priuilegiorum.
- 4 Priuilegium impetratum super exemptione post citationem factam per ordinarium, an inueniatur impetrantem?
- 5 Ius, quid exigit in processibus.

Volentes. ¶ Gl. j. summat, & primo premisso procemio, vel exordio ponit declarationē circa priuilegiū exemptionis, & declarationi obijcit, & soluit, & protestatur. Secūdo, declarationē prorogat ad priuilegiū de certo iudice. Tertio, determinat, qd iuris de priuilegio quod eximit à pena cēsura. Secūda ibi, & idē ipsum. Tertia ibi, in eos. Sed Io. Mo. diuidit in duas partes. de exordio facit primā. de obiectione, & solutione secundā. Legā per partes & faciā primā partē vsq; ad ver. nunquid ergo. ¶ No. q̄ priuilegia exemptionis dicuntur cōcedere libertatem, & sic facit, quod vbicunq; sūt statuta laicorum q̄ exemptionem clericorum, illa dicuntur esse contra libertatem ecclesiasticam, vide Inno. de sen. excom. graue. ¶ No. q̄ priuilegiatus non debet excedere metas priuilegiorum. ad hoc s. eo. sanē, & c. porro. ¶ No. arg. q̄ declaratio quæ fit super priuilegijs dubijs, dicitur definitiua, cuius contrarium

ADDITIONIO.

- a ¶ Exemptionis. An autem valeat præscriptio contra ecclesiam exemptam, quatenus sibi præiudicat, vide do. Feli. in c. ad audientiam, col. antepe. vers. consi. dera, quod aliqui de præscrip.

trarium tenet gl. in c. veniens. j. de ver. sign. in gl. fi. dicam ibi.
 1 ¶ No. q. priuilegia exemptionis quantumcunq; sint lata, non
 includunt exemptionem ratione rei contractus, vel delicti cō-
 cernentia loca non exempta. ¶ No. tres casus, in quibus aliās
 non subiectus, sortitur forum in loco, vide de fo. compe. c. fi.
 ¶ Sed pone, quod aliqui sint priuilegiati cōtra formam huius
 decre. sicut sunt hodie multi habentes priuilegia, vt etiam in
 his tribus casibus hic permisis non possit coram ordinarijs
 cōueniri, an valeat? Sol. Io. Mo. j. eo. episcoporum, dicit quod
 talia priuilegia, quæ secuta sunt hanc decre. licet præcesserint
 hanc cōpilationem valent, quia ista decre. hic inserta non fuit
 mutata, sed prout prius erat edita & approbata, hic iterum ap-
 probatur, nec ad primam aliquid noui addit. Sed dicit Boa. q.
 vidit opponi contra talia priuilegia dicentia, nō obstante hac
 decre. quod non valebant, cum ista decre. non sit illa, quæ ob-
 uiet, quia ista est veteris iuris declaratoria, non autem nouum
 constituens, & hoc probat verbū, declaratione, cui statim sub-
 iungitur, diffinimus, & j. s. j. dicit, decernimus. sed non est cu-
 randum, quia licet sit declaratio, tñ est etiā cōstitutio. Io. An.
 quasi velit Io. An. quod ista exceptio non concludit, quia illa
 cōstitutio per illa verba, definimus, & decernimus. vnde ista stant si-
 mul, quod ista sit declaratio, & etiā cōstitutio, ergo dicendo
 non obstante ista cōstitutione, bene verificatur illa cōstitutio. vnde
 dicebat Frā. quod ista decre. vocari poterat interpretatrix pri-
 4 uilegiorum. ¶ Quæro, an priuilegiū impetratum super exem-
 ptione post citationem factā per ordinariū iuuat impetran-
 tē in causa prædicta. Sol. Gof. hoc disputauit in sua q. 16. & sol-
 uebat, quod vbi illud priuilegiū dato, quod præcessisset cita-
 tionē non obstar, certum est, quod multo minus obstat im-
 petratū post. Exēpla patent in tribus casib. positis in ista decre.
 alle. Gof. auct. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi oportet. & ca. cū
 capella. eo. tit. Si vero prius impetratum obstar, vt hic, dñ idē
 nisi appareret, qd Papa causam ad se voluit reuocare. mouet
 per l. si quis postea. ff. de iudi. & l. vbi, eo. tit. & per l. tutor. ff. de
 excu. tur. facit s. de fo. compe. c. pe. & multo fortius procederet
 eius dictum, si citatio fuisset talis, quæ induxisset litis penden-
 tiam fm formam decre. 2. vt li. pend. in cle. & pro eius dicto fa-
 cit, vt lite pend. c. fi. & c. causam quæ. de test. c. 2. & vide quod
 3 ibi no. in 2. & in 3. gl. & super eis. Io. An. ¶ Quæro, quid exi-
 git ius in processibus cum tex. dicat eos procedere, vt ius exi-
 git. Sol. dic. puniendo ipsos si delictum est notorium. s. de cē-
 si. Ro. s. notoria. Si dubium, & est contumax excōicatur, & p-
 ceditur iuxta no. de do. & contu. veritatis. Si est qstio de re, vel
 pñtu, procedatur, vt s. vt li. non contest. quoniam. s. in alijs, &
 s. seq. fm Host. Io. An. Host. huic parti iungit ver. saluis. j. po-
 situm. Sed dicit Io. An. quod plus sibi placet tex. prout iacet, cū
 protestatio melius coniungatur assertioni negatiuē, quā af-
 firmatiuē, tñ ipse sic aptat. Quamuis dixerimus, quod in trib.
 casibus ordinarijs habet potestatem, non tñ intelligitur de il-
 lis tantum, quia volumus esse salua iura, &c. tamen illud satis
 facit pro Host. vt ibi dicitur. Io. An. ¶ Gl. j. ponit summariū,
 & in fi. quid declaratur hic in fi. gl. & quæ no. Inn. s. eo. recepi-
 mus, & Host. in summa huius tit. s. fi. sub s. sed & dici posset, &
 hic excusat prolixitatem ibi positam, dicens, quod ante hanc
 cōstitutionem totum illud præscripserat, & se extollit, quod
 iura noua pro magna parte suas opi. approbant. Io. An. ¶ Gl. 2.
 quærit, per quæ verba inducatur exemptio, & remittit. Item
 quærit, quis posset eximere, & sol. in fi. gl. & sic Legatus etiam
 de latere hoc non posset. s. de confir. vti. vel inuti. c. fi. Et dicit
 Abb. quod nec etiam Episcopus, de excē. præla. ca. 2. nec Ar-
 chiepiscopus. eo. tit. sicut vnire. Io. An. ¶ Gl. in ver. infringant.
 quærit, qualiter tales puniantur? & sol. ¶ Gl. in ver. excedant.
 quærit, qualiter isti puniantur? & sol. In fi. gl. Arch. alle. 25. q. j.
 quæ ad perpetuam, 29. q. 2. c. j. Io. An. ¶ Gl. in ver. aut rei. recita
 per contrarium, quod tex. habeat in se contrarietatem, quia
 hic dicit, quod in his tribus casibus potest ordinarijs cogno-
 scere, & ita dicit. glo. soluit contrarium.

S V M M A R I V M.

- 1 Casus inclusi in priuilegio exemptionis, quid operentur.
- 2 Conueniri an quis possit de contractu, &c. in loco domicilij.
- 3 Iudex domicilij potest iniungere, & remittere subditum ad respondendum in causa coram iudice contractus delicti, vel rei sitæ, & nu. 9.
- 4 Exempti subsunt de iure ordinarijs in multis casibus.
- 5 Monachus monasterij exempti stans in loco exempto percussit lapide stā-tem extra locum exemptum, quis erit iudex huius delicti.
Et quid si incedit sine habitu extra locum exemptum, an possit puniri per ordinariū, nu. 6.
- 7 Monachus exemptus si deliquit in loco non exempto, an ligetur statuto Episcopi, tales puniente.
- 8 Priuilegium exemptionis quid operetur.

1 Nunquid. ¶ No. optimum tex. q. vbi casus inclusi in
 priuilegio exemptionis possunt verificari,
 vt aliquid operentur certo casu, non debet intelligi, vt vnuer-
 saliter includant omnem casum adaptabilem illis. Nā hic Pa-
 pa ostendit, quod priuilegium dans exēptionē simpliciter ex-
 cludit tres casus, qui possunt verificari in alijs casibus, & sic pa-
 tet, quod semper sufficit ostendere, quod priuilegium aliquid
 operet, & ultra remanebit subiectus priuilegiatus ordinario.
 ad hoc s. eo. ti. pastoralis. ¶ No. q. de actibus gestis in loco exē-
 2 pto ordinarij se non intromittunt. ¶ No. q. in loco domicilij
 potest quis conueniri de pñtu, delicto, vel re alibi sita, vel ge-
 stis, dum tñ alias iudex domicilij sit eius iudex. de quo, de fo.
 3 compe. c. fi. ¶ No. arg. q. iudex domicilij potest iniungere, &
 remittere subditum ad respondendum in causa coram iudice
 pñtus delicti, vel rei sitæ. de primo & secundo vide s. de fo. cō-
 4 pe. Romana. s. pñtentes. eo. li. de delicto vide gl. de re iu. cle. pa-
 storalis. ¶ No. q. in multis casibus exempti subsunt de iure or-
 dinarijs, & per hunc tex. dicit Io. An. quod quis debet esse cau-
 tus, vt semper cōtrahat cum exempto extra locum exemptū.
 5 ¶ Quæro, pone quod monachus monasterij exempti, stans
 a in loco exempto, percussit lapide a stantem extra locum exem-
 ptum, quis erit iudex huius delicti? Sol. dicit Io. An. quod fuit
 disputatum, quod vterque iudex habita cōsideratione loci po-
 terit punire. f. Abbas & ordinarijs. Sed ponderato initio for-
 6 tior est causa primi loci. f. iudicis loci exempti. alle. ff. arb. fur.
 cesa. l. si plures, in fi. Et fuit questio Aegid. Cremon. quam vide
 plenius j. de re iu. in obscuris. Fran. s. de fo. compe. ca. fi. dixit
 vtrunque debere coniunctim conuenire. alle. de rescr. pastora-
 lis. de sen. excom. cū illorum. Io. An. ¶ Quid si monachus exē-
 ptus incedit sine habitu extra locum exemptū, an possit puni-
 ri per ordinariū? Sol. vñ quod sic, per hūc tex. sed secus si hoc
 7 faceret in loco exempto, & sic posset procedere dictum Inn.
 s. eo. tit. recepi mus, & Arch. hic. Et vide quod no. post Inn. s.
 eo. tit. ex ore. in fi. Io. An. ¶ Quid si exemptus b delinquit in
 b loco non exempto, an ligetur statuto epī tales puniente. Sol.
 Stephanus Prouincialis disputando terminauit, quod sic, dū-
 modo statutum religioni congruat, disciplinæ conueniat, &
 saluti proficiat. j. dist. consuetudo. Et sic soluitur prium c. ni-
 mis praua. de excē. præla. quia intelligitur de prijs religioni,
 & idem si fieret in fraudem exemptorum. facit eo. tit. quanto.
 Et vide quod no. de maio. & obe. quod super his, super j. gl. &
 pro hac decisione facit iste tex. & subdit, quod sic excōicatu
 poterit denunciare epī, ipse tamen denunciando, nec cogno-
 scat, nec iudicet, sed declarat. alle. 12. dist. præceptum. de rescr.
 cum contingat. ff. de acq. re. do. l. adeo. s. cum quis. de test. hæ-
 redes. s. j. Item, per id consiliū animæ delinquentis. 2. q. j. mul-
 ti. de cler. exc. mini. illud. facit ad hoc, quod no. post Gof. Iac.
 & Host. de offi. leg. nouit. super gl. fi. in fi. Item, facit conditio
 accessorij, quæ sequitur principale, vt in reg. accessoriū. j. de re.
 iur. hæc procedunt quando non esset plena exemptio, quo ad
 casus hic exceptos. Sed si essent exempti pñtam decre. a foro
 delicti, pñtus, vel rei sitæ, tunc cessarent prædicta, quia non liga-
 rentur, & per consequens non denunciarētur. Et dicit Io. An.
 iā vidisse talia priuilegia. Et plus vidit priuilegia, quæ eximunt
 etiam loca priuata in quibus exempti habitant, quādiu ibi ha-
 bitant. Multū ergo in his sunt ponderanda verba priuilegio-
 rum. eo. tit. porro. cum concor. quas vide ibi in glo. 3. & super
 illa Io. An. Lap. Abb. dicit, quod in d. s. nouit, dicitur quod
 Legatus in prouincia existens, si excōicauit postea egressus p-
 uinciam potest denunciare, cum per id amplius nō ligetur, de
 app. pastoralis. & quia denunciatio non pronunciat, sed decla-
 rat, quia potest fieri in tempore, & post tempus, vt dicta l. hæ-
 res, & de test. cog. præterea. Et dixit etiam super ea. gl. in s. vlti.
 quod epī existens extra suam dioecesim, potest excōicare in no-
 torijs, in quibus non requiritur causæ cognitio. Et idem Guil.
 in Spec. eo. tit. 2. s. nunc dicamus. ver. sed nunquid potest, fm
 Host. bene facit ad hoc de app. sollicitudinem. s. si vero noto-
 rium, & quod ibi no. Host. & Io. An. facit etiam s. eo. li. de of-
 fi. ordi. c. ordinarij. s. j. & tribus. s. sequent. & j. eo. tit. cum per-
 sonæ, & facit quod no. Ioan. And. j. de penis felicitis. post Ar-
 chid. in gl. fi. secundum Lap. Abb. ¶ Sed pro declaratione tex.
 8 ¶ Quæro, quid operetur istud priuilegium exēptionis? Sol. Io.
 An. pro clariori intellectu decre. præmittit, quod si Bono. do-
 micilio delinquit Florentiæ, vel ibi contrahat, vel ibi rem ha-
 beat, in omnibus his casibus conuenitur coram Bono. Primū
 patet C. vbi de cri. agi oportet. l. j. & no. de fo. compe. c. fi. in j. glo.
 Secundum

A D D I T I O N E S.

- a Lapide. Lapis cum quo fit percussio, non dicitur propriè percutere, sed pro-
 iiciens illum Bar. in l. 4. s. si procurator. ff. quod quisque iuris.
- b Quid si exemptus. Exemptus si delinquit in loco non exempto, quomodo pu-
 niatur. Bal. in l. j. C. vbi fena. vel clarissimi.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Secundum. s. eo. li. de fo. cōpe. Romana. §. Phentes. Tertium C. de præscr. lon. temp. l. fi. & C. ubi in re actio. l. fi. & no. in d. c. fi. in 4. gl. His præsuppositis patet, ad quid valet exēptio, quia super his tribus non cōuenitur corā iudice domicilij, siue hæc fiant vel existant in loco exēpto, licet intra diocēsim, vt s. siue fiant siue sint extra diocēsim, vt hic. Et sic duo habent occurrere, vt iudex domicilij cognoscat. Primū, quod fiant vel sint prædicta intra diocēsim. Secundū, quod in loco non exēpto, & est simile s. de offi. leg. c. pe. Nec tñ simpliciter cognoscit ex foro domicilij, sed ex foro delicti, p̄ctus, vel rei. Et hoc est, qd̄ voluit gl. dū æquiparabat illū Anglico. Et dicebat illū in toto exemptū à foro domicilij, etiam quo ad potestatem remittēdi. & iste est tertius casus, qui sequitur. Cuius mens est, q̄ retento prædicto themate Bonon. domicilio, qui delicti p̄xit, vel rem litigiosam habet Florentiæ, posset Bono. remitti in delictis ad iudicē Florentinum id requirentem, & in p̄ctibus, & re litigiosa sibi posset iniungere requisitus, vt Florentinus causā defenderet, hoc iste non poterit de exempto. Ista. n. propriè procedunt de foro domicilij: & dicit Io. An. quod id, quod breuib. verbis per gl. putabat intelligi, nunc apertius declarauit.

9 Io. An. ¶ Quæro, nunquid iudex domicilij possit remittere subditum suum ad iudicē delicti p̄ctus, vel rei sitæ? Sol. dic, q̄ in delictis sic, super quo vide glo. in cle. pastoralis, de re iud. in a gl. sed nunquid. sed in p̄ctu, vel re, iudex non habet remittere, sed satis est, quod iniungat, vt vadat defensus ibi causam, fm Host. Pet. Abb. & Arch. Et hoc voluit tex. hic, dū dicit, delicta iniungendum. Vnde dicunt, quod remissio respicit iniūctio. p̄ctus, vel res litigiosas. Et circa hoc vide no. s. eo. lib. de fo. compe. Romana. §. contrahentes. super verbo, citari. Si ergo non inueniuntur Florentiæ, nec remittuntur illuc, nec coram iudice domicilij respondere coguntur. Et tunc cū remedia. §. Phentes. nō sufficiant, dicit Host. quod recurritur ad Papam. Et in hoc prodest priuilegium exemptionis. Ioan. And.

¶ Quæro de intellectu vers. saluis, & c. Sol. dic, quod fm intellectu s. positum per Host. non eo minus, quod in præmissis tribus casib. expresserimus, fm lec. Host. de qua no. super ver. exercere. Vel dic, quod non obstante, quod dixerimus eos in plurib. casibus exēptos, non per hoc derogamus iurib. q̄ certis casibus dāt potestātē super exemptos, q̄ corrigere per hoc non intendimus. Et no. Host. p̄ illos qui sunt faciles ad asserendum iura esse correctā. Dicens laudabile fore talium magistro tum dicta corrigere, textusq; defendere. & facit quod no. s. de appel. vt debitus. super 3. gl. Io. And. ¶ Gl. super ver. nunquid, declarat tex. quid intēdat. In ea. gl. ibi, domicilij. Istud, & quod sequitur, fuit declarātū super tex. Io. An. In ea. gl. ibi, Anglicis exemptis. tñ in exempto plus habet diocēsanus Bono. quā in Anglico ppter casus speciales in quib. ibi subest, vt in gl. 2. Io. An. Et tene menti etiā gl. quæ dicit, quod illi q̄ delinquit in loco, efficitur de iurisdictione: vñ sentire gl. quod iste nō sit subditus iudici delicti. Sed quod efficiatur de iurisdictione, vide gl. de sen. excom. nuper. & gl. in cle. quamuis. de fo. compe.

¶ Gl. in ver. exempto. quærit, vsq; ad quantum locum extendatur exemptio. In fi. gl. dicit Host. & Arch. post eum posse extēdi vsq; ad 30. vel 40. passus, fm distinctionem canonis 17. q. 4. sicut antiquitus, & c. frater, & c. miror, & c. diffiniuit. dummodo sint extra muros. Nam si sint intra ambitum murorum alius cuius ciuitatis, vel loci, non habebunt istud priuilegium passim. 17. q. 4. quisquis. Io. An. & vide gl. 2. j. eo. per exemptionē, & per Arch. qui ponit dictum Inn. 12. q. j. nulla. ¶ Gl. super verbo, instituta. quærit, quæ sint instituta, & sol. In ea. gl. in c. vno, in fi. & s. de præscr. veniēs, ver. chrisma, per quem patet, quod chrisma, oleum sanctum, consecrationes basilicarum, & ordinationes clericorum, & his similia, sint à diocēsanis ep̄is postulanda, nisi aliud in ipsorum priuilegijs cōcedatur. alle. etiā Host. 16. q. j. interdicimus. Io. An. dicit Lap. Abb. Io. And. no. prium. s. de temp. ord. cum nullus, in glo. si enim essent. & ibi Arch. Sed pro dicto Arch. facit, quod no. Io. An. de sen. excō. canonica. & in regula, quod ob gratiam. j. de reg. iur. & quod ibi no. Et quod no. j. de sen. excō. religioso, fm Lap. Tu dic, vt dixi de hoc in d. c. cum nullus, in fi. gl. vide quod no. in cle. dudum, de sepul. in gl. multoties, & de pe. & remiss. c. 2. In gl. pe. p quas gl. videbis multa iura noua, quibus ordinarij potestatem habent in exemptos. Ber. alle. s. eo. parentibus, de offi. ord. irrefragabili. de sta. mo. recolentes. Host. Abb. & Arch. alleg. diuissim. 18. quæst. 2. Abbates. de ma. & obe. quod super, & c. solitæ. Sed istud inducebat Host. cum aliquid obtinebat ab ordinario. s. eo. ad hoc. c. pastoralis, & c. cū & plantare, & c. tuarum, de hæreti. excommunicamus. §. sanè. Ioan. And.

A D D I T I O.

3 ¶ Contractu. Remissionis materiam ratione contractuum, vide in Spec. de j. & 2. decre. s. nunc videamus, in ver. & no. in cle. 2. s. denique. 11. q. per Car. de re iud. & per Bald. in l. consentaneum. 8. no. quomodo, & quādo iu. Item re-

missio quid sit, & quo tempore fieri debeat, & quomodo, & quibus casibus, & quæ sint necessaria in Specu. de remiss. s. j. 2. & 3. per totum.

S V M M A R I V M.

- 1 Index debet dari certus.
- 2 Priuilegiatus, vt debeat tantum sub vno iudice respondere, non censetur exemptus ab alijs iudicibus ratione contractus, delicti, vel rei sitæ.
- 3 Actor si sit priuilegiatus de trahendo reos coram certo iudice, & ipse trahit reum priuilegiatum, an reus poterit illū declinare, & petere, quod coram suo iudice trahatur.
- 4 Priuilegium & rescriptum differunt.

1 Et id ipsum. ¶ No. q̄ iudex debet dari certus, & q̄ pōt dari delegatus ad omnes causas alius.

2 cuius, quod declarabitur cum gl. ¶ No. q̄ licet aliquis sit priuilegiatus, vt debeat tantū sub vno iudice respondere, per hoc non censetur exemptus ab alijs iudicibus ratione p̄ctus, delicti, vel rei sitæ. Et sic patet, quod priuilegium recipit limitationes, quas recipit ius cōe in materia, super qua disponit. Nā de iure cōi est, quod in sua prouincia, & nō extra, damnet de crimine. 3. q. 6. per totum. Et tñ illa iura recipiunt limitationē, nisi extra prouinciā deliquerit. de rap. ca. j. Ita patet in priuilegio simpliciter disponente, quod debeat sub vno iudice rñdere, vt hic dñ. ¶ Sed pone, q̄ actor sit priuilegiatus de trahendo reos coram certo iudice, & ipse trahit reum priuilegiatum, vt hic dñ in tex. coram illo, nunquid reus poterit illum declinare, & petere, quod coram suo iudice trahatur? Nec opponas, q̄ quæstio nō procedat per c. ad hæc, de rescr. quia ibi nō obft. vt nō hic in gl. Et intellige istam quæstionem, quod quæstio sit sup quæstione orta ante impetrationem actoris, vel post. Sed priuilegium exprimebat, vt posset etiam de post exortis. & hoc dico ne obftet dictum Compo. positū in d. c. ad hæc. Sol. Ia. de Bel. disputauit hanc quæstionē, & dicit, quod præfertur actor, vel reus, q̄ solus fouet causam fauorabilē. facit s. de re iu. c. si cum p̄cor. Non tñ intendit restringere ad illos quatuor casus, de quib. ibi, quod patet, quia alle. ff. de mi. l. verū. §. pe. & fi. ex qui. cau. ma. l. fi. C. si aduer. ff. l. j. & 2. Itē si vterq; fauorabilis, sed alter fauorabilior, ille p̄fertur. ff. de priu. cre. l. priuilegia. in auct. de æquali. doti. §. his p̄ns. Si autē vterq; æqualiter p̄tendit fauorē causæ, vel neuter id p̄tendit, sed solū priuilegiū personæ, tunc si reus habet plures iudices cōstitutos sibi & actori attributo priuilegio electionis, vt in scholarib. per auct. habita. C. ne si pro pa. erit electio actoris. facit ff. de procu. l. si vero. de iu. qui prior. & l. in tribus. Nā in principio causæ fauemus actori. ff. de iu. l. si quis intētiōe. & illud dubiū ipse actor declarat, vt ibi, & ff. de ver. obl. inter stipulatē. §. si Stichum. Si vero reus habet iudicē de iure cōi, & aliū ex priuilegio sibi & actori tributo electionis priuilegio, vt in viduis & similib. est videre. C. qñ Imperator inter pu. & vid. l. vna. tñ ille actor, vel reus, qui forum eligit fm ius cōe præferretur alteri eligenti p̄ priuilegiū. nā fortior est causa vtentis iure cōi, & priuilegio, q̄ vtentis solo priuilegio. C. de edic. diui Adri. tol. l. fi. & in auct. de p̄san. & vteri. fra. §. fi. & s. de decimis. suggestū. vbi p̄cordantia, & sup gl. fi. Itē p̄stat facilius tolli priuilegiū, quā ius cōe. s. de conti. cū accessissent. C. ad Velle. antiquē. in auct. de nō alie. §. quia vero verisimile. In priuilegijs vero datis p̄ ius cōe, in quib. quo ad partes non est dare prius, vel posterius. & facit quod no. de hæret. vt officiū, ad fi. super gl. possunt locū habere p̄dicta. Sed in priuilegijs datis singulis personis, vñ habenda ratio prioritatis, nisi quo ad illā causam per derogatoriā secūdi tollatur primū. s. de præscr. veniens, & de hoc 25. q. 2. in fi. summæ. ad hoc j. de re iur. qui prior. cum cōcor. & facit, quod dixi s. eo. li. de pac. c. j. super ver. libera. Io. An. ¶ Gl. j. quærit de intellectu tex. & sol. In fi. gl. intellige gl. tam circa remissiones, q̄ circa conuentiones. Ioan. And. ¶ Gl. in ver. certo. recita per prium c. ad hæc, de rescr. & solue, vt gl. In ea. gl. ibi, præterea. ista solutio fuit necessario addenda, propter aliud prium decre. fi. s. de rescript. quæ prohibet rescripta trahi ad futuras lites. Vnde dicebat Host. quod istud priuilegium datur ad defensionem impetrantis, ergo cum sit fauorabile sit validum, & dilalandum. s. eo. tit. in his. Sed rescriptum datur ad impugnationem alterius, & ideo odiosum & restringendum ad lites p̄sentes tantum. alle. de rescri. nonnulli. C. de liti. l. fi. ad fi. C. mā dati. per diuerfas. circa med. ff. de doli exce. purē. §. fi. Dicebat ergo Archid. si exponatur certo, id est, determinato per priuilegium expresso, non per rescriptum, soluta erunt p̄ria. Et vide, quod no. in addi. Spec. de rescri. præsentia. super verbo, exipitur. Ioan. And. ¶ No. ex ista gl. tñ vnam differentiam inter priuilegium, & rescriptum. Rescriptum impetratur super eo, quod est de iure communi. Priuilegium super eo, quod est cōtra ius commune, de quo per Io. And. de ver. sign. olim. super gl. fi. ¶ Secundo no. licitū esse arguere ab eo, quod situm est sub rubrica. vide gl. de rescri. tibi qui, eo. lib. super ver. ce. to. & glo. magnam in c. j. de offi. deleg. eo. lib.

S V M

S V M M A R I V M.

- 1 Interdictum non semper refertur ad locum.
- 2 Priuilegium concessum, ut quis excommunicari non possit ab ordinario, quid operetur.
- 3 Priuilegium in indultum personis non operatur effectum, si persona rei inheretis à priuilegio excluditur.
- 4 Priores regularii manuales possunt libere reuocare ad monasterium.
- 5 Monachus potest habere uocem in diuersis monasterijs, quando monasteria sunt annexa, uel unum alteri subiectum.
- 6 Monachi unius monasterij, etiam non deputati perpetuo ad aliud monasterium subsunt ordinarijs locorum.
- 7 Monachi positi in locis subiectis monasterio, an possint excommunicari per abbatem.
- 8 Canonici ecclesie sunt exempti à iurisdictione ordinarij, unus ex illis delinquit in loco exempto, & habet beneficium non exemptum, cuius tamen possessionem adhuc non habuit, an Episcopus possit illum punire de illo delicto pretextu beneficij sibi subiecti.
- 9 Fratres ordinis Cisterciensis, an possint conueniri super decimis prouenientibus ex fundis positis in loco non exempto coram ordinario.
- 1 In eos autem. ¶ No. q. interdictum nō semper refertur ad locū, sed quāque refert ad personas. vide de sen. excō. si snā. j. eo. li. ¶ No. ar. q. priuilegiū concessum, ut quis excōicari non possit ab ordinario, statim appēsa bulla adimit ptātem illorum. probat tex. per ver. indultum, de quo s. de pces. prab. ga cūctis. s. nec ē. & s. ex parte fm Ho.
- 2 ¶ No. q. priuilegiū indultū personis nō operat effectū, si persona rōne rei inheretis à priuilegio excludit. Nam hic erat cōcessum priuilegium personis ubiqueq; sint, si postea acquirunt rem priuilegiatam non gaudent priuilegio respectu illius rei.
- 3 ¶ No. q. priores regularium manuales possunt libere reuocare ad monasterium. de quo s. de off. ord. p. senti. eo. li. ¶ No.
- 4 q. monachus potest habere uocem in diuersis monasterijs, qm monasteria sunt annexa, uel vnum ex altero subiectum. ¶ No.
- 5 q. quis pōt esse eodem tēpore de diuersis collegijs. de quo per Inno. de excess. prel. dilecta. ¶ No. q. monachi unius monasterij etiam nō deputati perpetuo ad illud monasterium, subsunt ordinarijs locorum. ¶ Quero, an qd dī hic de Archiepiscopo pis habeat locū in primatibus & patriarchis? So. dic. q. sic: qā non est vis in nominibus. de off. or. duo simul. ubi de hoc. Vñ oēs superiores hic includūtur, excepto Papa & eius legato de latere, ut j. de ver. sig. veniens. Ioā. An. ¶ Quas causas includat priuilegium, de quo hic dicitur? So. dicit Lap. Ab. q. quacunque sit includit, ut puta ciuilis, criminalis, uel mista: siue sit ratione pētus delicti, uel rei sita. Io. An. ¶ Quid si ordinarius excōicat sic priuilegiatū: an valeat snā? So. dic. q. non tanq̃ a nō suo iudice lata, fm Ho. qui all. s. de fo. compe. Romana. in fi. Nec ob. notata post cū. s. eo. li. de off. ord. Romana. s. officialis. in vlt. gl. qā respondet q. hic per priuilegiū oīno subtrahit potestas. Et sic fuit intentio concedentis, ut patet hic ibi, penitus & c. & s. eo. li. de cōces. prab. ga cūctis. s. ex parte. Sed per ius scriptū nō oīno subtrahit, nisi apertius id dicat ibi. Et ideo si cōtrariū factū fuerit nō reuocat, licet fieri non debuerit, ut ibi no. Quādoq; tñ dissoluitur factum p̃ ius, 10. dist. vides. Et sic cut mitius agit cum lege q̃ cum ministro legis, sic mitius est agendū cū priuilegio regis mortuæ q̃ cū priuilegio legis uiuē. ff. de ar. Celsus. de cōpē. si cū militi. cum si. in Auth. de test. s. si vero. Io. An. Sed fm Io. Mo. & Arch. illa glo. non bene dicit & sic cessaret p̃rium. Io. de Fan. ¶ In ver. nisi forsan. op. q. ordinarij nō pnt se intrinicare de monachis prioratū exēptorū. s. de sup. negl. prel. c. 2. So. textusmet hic tollit p̃riū, quia dicit, qm isti prioratus essent subiecti: p̃rium uero loquit, qm essent exēpti. Io. An. ¶ Op. 2. quōd tales p̃positi non possint libere reuocari per superiores suos. s. de cap. mo. c. j. Sol. dic. q. ibi loquitur de perpetuo institutis auctoritate Episcoporum, hic de p̃positis ad nutū. Io. An. ¶ Quero, an tales monachi positi in locis subiectis monasterio possint excōicari, ēt per abbatē? So. dic. q. sic, quia abbas hoc poterit rōne abbatiæ, & Episcopus rōne prioratus, q. est suę iurisdictionis. s. eo. cū capella. fm Inn. & Ho. Et intellige seruato ordine, & ex cā licita, alias nō. Et hoc vult tex. dū dicit, licitē. ad hoc j. de sen. exc. c. j. fm Host. Io. An. ¶ Vltimō dicit hic Ioan. An. q. hic est decisus s. sanē. quē Ho. glossauerat. Et Abbas posuit duas apostillas. & Boa. posuit intellectū ipsius, cuius mēs erat, q. qā de administratione prioratū, cuius auctoritate geri debēt qōnes quę superius emergebāt diffinierat Inn. q. nihil aliud de speciali ordine cōpetat his vel illis cōuentuales, & q. curā hnt diēccanorū auctoritate alij simplices mandato abbatū debent ordinari. Sed ista diffinitio erat nimis iudicialis. Et Inn. illā non glossauit, nec ēt a principio uenit sub bulla, nec post. vñ saltē nunc sit reuocata. s. in proq. huius li. ad fi. Io. An. ¶ Glo. in ver. in eos. recitata per p̃rium de cap. nec aliquid. j. eo. gl. so. ut intelligatur fm determinationem illam. ¶ Gl. in ver. quantū. quærit, an in alijs

isti sint subiecti? soluit quod sic. in fi. gl. dicit Host. quod poterunt ēt illos deponere, & in arcum monasterium detrudere, si casus talis fuit: quia non detrahitur potestati ordinariorū, nisi inquantū est expressum, sicut etiam dicitur de prescr. s. de prescri. auditis. & c. cum olim. Io. An. ¶ Glo. in ver. resideat. in prin. all. cōcor. Deinde quærit, quid de his, qui non vadunt ut monachi, an subsint ordinarijs? & sol. in fi. glo. & procedit hoc ēt si ibi delinquāt tunc vel p̃hant fm Inno. Io. An. ¶ No. bene istud dictum quod intelligo uerū, ut non possint isti tales excōmunicari, nec aliter puniri rōne pētus ex quo faciunt, ut viatores, ut s. de fo. cōpe. Romana. s. trahentes. Sed rōne delicti licet non possint excōicari, tamē aliter possent puniri, quia de linquens etiā, ut viator, b. subijciit iudici loci. de rap. c. j. ¶ Glo. in ver. dependere. in prin. all. concor. Deinde opp. de c. constitutus. de elec. & sol. Item opp. de c. fi. 16. q. 7. & sol. in fi. glo. fm Host. idem Io. Mo. Arch. & vide no. post Inno. de reli. do. c. fi. ubi distinguitur, an habeant electionem superioris, & an bona prioratus sint indistincta. Io. Mo. ¶ Gl. in ver. quo ad p̃missa, in prin. declarat tex. & deinde ponit vnam limitationē. ¶ Glo. si. quærit an episcopus possit post reuocationem. & so. quod non. In ea. gl. ibi, post reuocationem, & illi residere non possunt. de sta. mo. cum ad monasterium. ver. tales. Ioan. An. In fi. gl. intellige gl. uerā, nisi p̃ueniantur. de fo. cōpe. proposuisti. fm Host. & Io. Mo. Sed quærit Boati. an iste prior excōicatus post reuocationem & reuersionem ad claustrum adhuc sit excōicatus. Et tenet q. si expresso proprio nomine fuerit excommunicatus, adhuc remanet excōicatus. Secus si fuerit solum expressum nomen dignitatis, per c. qm abbas. de off. dele. Et vide de immu. eccle. aduersus. ad fi. vlt. gl. per quæ tenet hic Io. An. absurdum sibi videri quod excōicatio p̃lata pueniens ex ppria culpa, liget successorem nisi illam culpā faciat propriam, ut ibi no. Io. An. ¶ Sed pone, quod canonici ecclesie sunt exempti à iurisdictione ordinarij, vnus ex illis delinquit in loco exempto, & habuit beneficium nō exemptum cuius tñ possessionem adhuc non habuit, an episcopus possit illū punire de illo delicto pretextu beneficij sibi subiecti. Gas. de Cal. ut patet in suo cōf. 13. de fo. cōp. vna cū Io. de Fan. cōsuluit q. nō, quia ex quo nō fuit adhuc translatus ad illud beneficium, nō debet cōmodum vel incōmodum illius pretextu sustinere 2. i. q. j. si quis iam translatus. ad hoc de priuile. tuarū. & c. cū & plantare. s. de cōfratribus. Itē quoad forū domicilij, iste nō est subiectus isti diēccano, ut hic est casus. Nam ut hic no. gl. exemptus equiparatur Anglico, & sic extraneo: ergo ex quo delictum non est cōmissum in loco non exempto, nō poterit eum punire, ut hic. ad idem quod no. gl. in cle. quamuis. de fo. cōpe. ubi locus exēptus & existens extra diēccesim æqui parant. sed planū est, q. si iste deliquisset extra diēccesim non potuisset eū punire. Et ad p̃missa facit quæstio Io. Cal. de ingrediēte clausurā monialiū exemptarū q. non incurrat excōicationē latam per cōstitutionem diēccani. de qua s. eo. li. de cōst. c. 2. Nec ob. c. cū capella. s. eo. quia nō loquitur in exemptis, sed in priuilegiatis tñ, ut non possit excōicari, quia tales quo ad illa remanēt subiecti, ut ibi no. Imo facit p. cōtrario, quia licet ratione aliarum parochiarum sint subiecti, nō tamē ratione personarū, sed istud iudicium fit ratione personæ. ergo & c. fm eos. ¶ Vidi pridie dubitari. ordo Cisterciens. habet priuilegia plene exemptionis, post istud cap. impetrant ab Inno. quarto, qui fuit author istius, narrantes qualiter dubitant ne istud capitulum derogeret suis priuilegijs exemptionis, unde Inno. cōcedit eis quod istud capitulum nihil p̃iudicet exemptionibus suis: dubitat nūquid coram ordinario possint cōueniri super decimis prouenientibus ex fundis positis in loco nō exempto. all. qd nō, quia Papa cōcedit eis quod istud capitulum nihil p̃iudicet: ergo. ad hoc ut istud verbum, cōcedimus. aliquid cōferat & opere per c. si Papa. j. eo. vñ cōcedere, ut etiam eximat eos in tribus casibus hic positis. Contrarium cōsului, cui cōsilio subscripserūt quasi oēs Doc. Bon. quia iste tex. declarat quid includant verba priuilegiōrū concedentia plenā exemptionē. Et dicitur q. quantūcūq; sit plena exemptio, nō tamē includit istos tres casus, ita quod quo ad vim cōprehensiuā sua priuilegia antiqua nō includebāt hos tres casus. si ergo Inno. dicit q. iste tex. in nullo derogat suis priuilegijs exemptionis, bene dicit, quia illa priuilegia non includebant hos casus: ergo iste tex. non derogat illis, quia declarans non facit quid nouum, ut probat text. in proq. huius li. s. j. ergo

ADDITIONES.

- a Diuersis collegijs. Adde Batt. in l. j. s. fi. de bo. pos. Alex. in l. fi. de colle. illi. ver. quæro, utrum quę. Bar. in l. qui sub pretextu. C. de sacrosan. eccle.
- b Viator. Adde Car. in cle. ij. s. rursus. in j. opp. de re iudi. Spec. in tit. de iudi. dele. s. 8. ver. item quod non est iudex. & melius in tit. de compe. iudi. ad s. j. per totum.

Pars 2. Com. Gemin. super Sexto Decr.

Oo

Geminianus super Sexto Decretalium.

S. ergo in nullo iste tex. derogat. Nec ob. verbū, concedimus, per quod vñ nouum aliquid eis concedere. qā respōdeo, quod quando conceditur illud idem quod erat concessum de iure cōi, vt patet. **S.** de iureiuran. & si Christus. ad fi. & no. gl. in c. j. de rescr. non intelligitur nouum concedere. ergo & c.

S V M M A R I V M.

- 1 Sedes apostolica, appellatur quasi mater omnium.
- 2 Curia Romana habet priuilegium studij.
- 3 Ius canonicum appellatur diuinum, ius ciuile humanum.
- 4 Existens in studio generali potest recipere fructus beneficiorum suorum in absentia.
- 5 Vtilitas aliorum qualiter procuretur propter studium.
- 6 Studere, quid sit.
- 7 Clerici an possint indistincte esse in studio.
- 8 Quasi, dictio, iuncta cum qualitate vera, exponitur pro vt.
- 9 Dispensatio si fiat cum aliquo, quod possit esse in studio, an ex hoc debeatur sibi fructus beneficij.

Vm de diuersis. ¶ Gl. summat. Et primò premissa causa prouidet. Secundò prouisionē declarat ibi, vnde. ¶ **No.** q sedes apostolica appellatur, quasi mater omniū, q curia Romana habet priuilegium studij, & sic locus vbi studium reputatur habet certa priuilegia. De priuilegijs verò doctorū hñ C. de professō. & medi. l. medicos. li. 10. & ff. de exc. tu. sed & reprobari. **S.** fi. ¶ **No.** q ius canonicū appellatur diuinum, ius ciuile humanum. de quo dicitur cū gl. ¶ **No.** q dictio, videlicet, est declaratiua præcedentis orōnis. ¶ **No.** ar. q existens in studio generali pōt in absentia recipere fructus beneficiorum suorum, quod declarabitur cū gl. ¶ **Q**uero, in quo propter studium procurat utilitas aliorū? Sol. dic. q of ferunt fructus scientiæ oportunos in ecclesia Dei. **S.** eod. li. de elect. cum ex eo. Io. An. Et dicit, q per istum tex. apparet vñ mirabile, vt videlicet in curia Romana possit legi ius ciuile, & non Parisijs, vel locis, vicinis, vt **S.** e. super spec. Et vide, quod hæres in cle. j. de magistris. Io. An. Et ratio est, quia in Francia illo iure non vtuntur, fm Ioā. de Fan. ¶ **Q**uid sit studere? So. dic. qd proprie studere est, vt ait Hug. vigilare discipline, & cū magna animi voluntate applicare ad proficiendum in ea. Io. An. qui dicit, quod Archi. tractat hic, quomodo scholares dicuntur esse in scholis, licet aliquando diuertant. Itē qūo istud dēt intelligi de dantibus operam scientiæ, super quo remittit ad no. per se de magistris. super spe. Io. An. ¶ **Q**uero, an indistincte clerici possint esse in studio? So. dic. q non, sed requiritur licentia platorum suorum. Et qui prælati habeant potestatem dandi has licentias, ponit hic Arch. quod no. post Inn. & Ho. de cle. non resi. relatū. Sed tene quod fuit dictum **S.** co. li. de ele. licet canō. super gl. pen. Io. An. ¶ Gl. in ver. quasi matrem, recita per **P**riū, quod debeat dici, mñ, nō quasi. j. de sen. exc. alma. gl. **S.** dupliciter. In fi. gl. idem Io. Mo. qui dicebat, q ecclesia de non esse, cum nā essemus filij iræ, ad Ephe. 2. ducit nos ad esse spirituale per sacm baptismi. Vnde ille iam natus est auctus per gratiam, quæ gratia non destruit naturam, sed perficit, fm August. Vel dic. quod dictio, quasi exponitur pro, vt, fm Archi. quia ecclesia est verè mater, vt **S.** de sum. tri. fidei. **S.** Io. An. ¶ **No.** ex his, quod dictio, quasi, iuncta cum qualitate vera exponitur pro, vt. Si autem iungitur qualitate non veræ stat improprie, vt dixit gl. de dolo. prout, ¶ Gl. in ver. videlicet. recita per **P**riū, quod lex canonica non fit ius diuinum, sed illud quod est in euangelio, vel veteri testō. j. dist. humanum genus. gl. soluit dupliciter in fi. gl. secundam solutionē tenet Io. Mo. Io. An. & vide quod de hoc dixi post Io. An. in c. 2. de præscr. **S.** co. lib. ¶ **No.** ex secunda solutione, quod dictio, videlicet, posita post duo diuersa, & coniuncta duobus alijs diuersis, non intelligitur exponere omnia pcedentia, sed alterū tm cui congruit, quod no. pro intellectu statutorum, & priuilegiorum, in qbus hæc dictio ponere. ¶ Gl. in ver. sedē, format tria dubia circa istam decre. & quodlibet so. In ea. gl. ibi, locū, Vnde dicebat Io. Mo. quod licet sedes sumatur qñq; pro potestate iudicandi. 19. di. si Romanorum. in Auth. de iudi. sedebunt. coll. 6. hic accipit pro loco cōprehendente locatū. Et et inducebat verbum. Si bene sede sedes, nō dēs qñrere sedes. Io. An. In ea. gl. ibi, odiū. & est odiosum, quia prædicat ordinario collatori, & fauor respicit studētē, vt hic in prin. Io. An. in ea. gl. ibi, non proderit. Idem Io. Mo. qui dicit, quod talem nō denominabit ab eo, in quo plus se occupat, & remittit. j. de ver. si. c. fi. Io. An. ¶ Gl. fi. recita per **P**riū, qd nō recipiat integrè. de magistris. c. fi. gl. **S.** Et in ver. nec intelligas, recita per aliud contrarium, quod de iure existens in studio non percipit fructus. gl. sol. In fi. gl. pro parte, quod existens in studio de iure cōmuni non percipiat corpus prebendæ, inducit 82. dist. proposuisti. in gl. sufficit. & 37. di. quibusdam. In contrarium est qd

no. 12. q. 2. Vltimane. & 16. q. j. generaliter. Arch. dicit hunc intellectum positum in gl. probari per decr. tuæ. de cle. non resi. dum dicit, quibus studiorum gratia indultum est. Et sic ponit duo genera studiorum in genere, & indultum. Et pro hac qōne Bar. Brix. in dñicali 42. vbi disputat, q excusans se a receptione ordinum propter ignorantia, non debet ire ad studiū sine licentia Epī, q si faciat vocatus non rediens, poterit beneficio priuari. Et vide quod no. de cle. non resi. relatū. & c. ex tuæ. Io. An. ¶ **N**unquid autem si dispensetur cū aliquo vt possit esse in studio, debeantur hoc ipso fructus beneficij? Remittit hic Io. An. ad no. per se, **S.** de cleri. non resi. ex tuæ. Dicit Lap. Abb. quod vbi dicit, quod non debentur nisi studium esset priuilegiatum, licet Arch. notauit **P**riū, 37. di. de quibusdam. dicens, quod qui est in studio theologiæ, iuris canonici, vel ciuilis, fructus beneficij sui de iure cōi debet percipere, dū modo sit ibi de licentia prælati sui. i. Epī, fm cū. Et refert Gof. Hug. & Lap. scripsisse in d. c. de quibusdam. quod vbi ecclesia sufficiens est, ille qui est in scholis debet de iure recipere fructus suos, sicut & presentes. Nā non minus seruit ecclesiæ, q ibi existentes. ar. C. de aduoc. diuer. iud. l. aduocati. all. **S.** de cle. non resi. tue. quia dicit studiorum, in genere. & quia dicit indultum, nec dicit a quo. Sed dicit Io. An. **P**riū, vt requiratur dispensatio superioris, sufficit tamen licentia inferioris prælati ab Episcopo. Et exponit ibi, illud indultum. s. ex consuetudine, vel constitutione, vel specialis priuilegij hominis, vel iuris, vt in studente in theologia, vt de magistris. super spe. Sed volens tenere opi. Arch. quam sequitur Fed. de Sen. in consil. 146. posset dicere, quod multum est vtile vniuersali ecclesiæ studium clericorum cum talibus dignoscitur indigere. **S.** c. li. de ele. cum ex eo. Et sic per consequens proficientes in studio literali procurant vtilitatē ecclesiæ vniuersali, ac per hoc eidē seruire intelliguntur, & sic debent pro presentibus reputari. Ex quo sequitur, quod debent fructus recipere, ac si in suis beneficijs residerent, quod probat ratio dicti c. cum ex eo, & eo. tit. & lib. cum non debeat. & **S.** de cle. non resi. cum dilectus. Quare videtur dicendum, quod licet solum studens in sacra pagina fructus beneficiorum suorum debeat recipere integrè non obstantibus quibuscunque consuetudinibus in contrarium editis, vel statutis, vt d. c. super spe. Tamen studens in iure canonico, vel ciuili de iure communi fructus beneficiorū debet recipere propter rationes prædictas dummodo non obuiet consuetudo, vel statutum in cōtrarium editum fm Lap. sed licet rationes Lap. concludant, quod idem priuilegium debet concedi studentibus in iure canonico, & ciuili; tamen quia priuilegium non debet extendi ex identitate rationis ad alias personas, quā comprehensas, licet etiam sit corpore iuris clausum, vt patet ex notatis per gl. **S.** de reg. constitutionem. & **S.** de ele. vt circa videtur opi. Io. An. verior de iure.

A D D I T I O N E S.

- a Dictio, quasi. A dde Bal. in l. in suis. ff. de libe. & posthu. Bar. in l. j. de transa. & in l. Lucius Titius, de admi. tu. & in l. cum in hac. de transac. Old. cōf. 155.
- b Fructus beneficij. Adde, quæ posui. **S.** de cle. non resi.

S V M M A R I V M.

- 1 Papa solus potest concedere priuilegium benedicendi sollemniter populum.
- 2 Abbates possunt habere ecclesias parochiales pleno iure subiectas.
- 3 Missa comprehenditur appellatione diuini officij.
- 4 Abbates non possunt conferre clericalem tonsuram, nisi conuersis, & fratribus sui monasterij, & an hoc possint querere consuetudine, nu. 7.
- 5 Abbates, an possint consuetudine querere potestatem benedicendi per ciuitatem.
- 6 Abbas vnius monasterij, si sit inuitatus in alio monasterio ad ordinandum monachos illius, an possit.
- 8 Abbas, an possit conferre ordines maiores.
- 9 Nouitius permittens se ordinari ad minores intra annum probat ionis non per hoc intendit profiteri.

Abates. ¶ Glo. j. summat. Et sunt due partes. Prima tractat de benedictione sup populo fienda, & per abbates super hoc priuilegiatos. Secunda ibi, nec eis. de collatione tonsuræ iterum prima dicit quid eis liceat determinando locum, & tempus. Secundo ibi, alibi. ponit, quod non liceat, a quo excipit ibi, nisi. ¶ **No.** q solus Papa potest concedere priuilegium sollemniter benedicendi populum. ¶ **No.** arg. q priuilegium cōcedens facultatem benedicendi, non intelligitur vniuersaliter sed tantum in ecclesijs subiectis priuilegiato pleno iure. ¶ **No.** q abbates possunt habere ecclesias parochiales pleno iure subiectas. de quo **S.** eodem, cum & plantare. **S.** in ecclesijs. & de preben. de monachis. ¶ **No.** q appellatione diuini officij comprehenditur etiam missa. quod no. quia si quis esset dispensus a diuinis officijs, non posset missam celebrare. ¶ **No.**

in quibus diuinis officiis detur solennis benedictio populo :
 4 quia in tribus vt hic exprimit tex. ¶ No. q. abbates non possunt conferre clericalem tonsuram, nisi conuersis & fratribus sui monasterij. ¶ No. quod abbates possunt quandoq; habere quasi episcopalem iurisdictionem in loco. ¶ Opp. quod benedictio solennis fieri possit etiam in locis non subiectis benedicti, vt patet in clemen. 2. eodem titu. vbi archiepiscopus in tota prouincia etiam in locis exemptis benedictionem impendit. So. illud habet locum in archiepiscopo, hic loquitur in abbate. de presbyteris verò Cardinalibus an benedicant, vide s. de sup. negli. praela. ca. j. super. 2. glo. Ioan. And. ibi dicit quod presbyteri Cardinales, licet supra ordinem sacerdotalem nullam benedictionem habeant, vtuntur tamen episcopalibus insignijs, & minores ordines conferunt, & solenniter benedicunt.
 5 ¶ In Lap. Abb. ¶ Quæro, an abbates possint consuetudine quæ rere hanc potestatem benedicendi per ciuitatem. Sol. iste tex. videtur velle quod non, cum excipiat solum priuilegium. nam insignia episcopalia non præscribuntur per inferiores, 93. dist. peruenit. 2. & c. illud. Et facit s. de consue. c. quanto. sed Host. supra de foro compe. cum contingat. inueniebat contrarium, scilicet quod ex consuetudine poterat hoc quæ rere. Et per hoc videtur quod abbates qui ante hanc decre. id consueuerant adhuc possent, per c. licet. s. de const. Sed hoc est fasum: cum consuetudo illa sit irrationabilis, vt est dictum. Et pro hoc facit: quia Alexan. in hoc primo membro in sua extrauaganti non reseruauerat consuetudinem, quam reseruauerat in membro sequenti. & tamen illud est etiam hic sublatum, vt dicitur in vlt. glo. Ioan. And. idem in effectu tenet Gul. in cle. 2. §. statum. de sta. re. ¶ Quid si abbas vnus monasterij sit inuitatus in alio monasterio ad ordinandum monachos illius, an possit. Sol. videtur quod sic. ar. 9. q. 2. Lugdunensis, vt no. Lau. & Ioan. 69. dist. quoniam. quod intellexit Host. si monasterium ad quod inuitatur sit exemptum: quia in non exempto posset episcopus prohibere, si in eū, vt no. de eta. & quali. cū contingat. in glo. ergo non. Io. An. ¶ Quæro, an & qñ abbates possint præscribere ius quasi epale. So. remittit Ioan. An. ad no. de præscri. auditis. in 3. glo. Ioan. An. ¶ Quæro, an consuetudine possent quæ rere abbates ius cōferendi ordines alijs b q monachis suis. Solutio. dic. q. non: & hoc probatur per litteram antiquā quæ hic erat, quæ dicebat vel de consuetudine iam præscripta quam litteram etiam posuit Gul. in Spe. eo. ti. quæ fuit remota per Bonifa. vt sciat hoc casu consuetudinem non valere. Et facit ad id quod supra. fuit dictum. Io. An. idem Gul. in cle. attendentes. de sta. reg. super ver. benedici. ¶ Quæro, an abbas possit conferre alios ordines maiores. Sol. dicit Lap. Ab. q. potest ostiariatum & lectoratum. Sed alios duos. facoltatum & exorcistatum non potest conferre, nisi ex priuilegio Papæ. Et ita seruatur, vt no. 69. di. quoniam videmus. Et no. Inn. & Ho. de sup. negli. praela. c. j. & Ho. & Io. An. in c. cū ptingat. de eta. & quali. Sed quod et oēs minores ordines possit abbas conferre, facit 93. di. a subdiacono. Et quod ibi no. in glo. vbi dicitur q. nomine lectoris oēs minores ordines continentur. bene facit s. de ordi. ab episcopo. ca. j. & quod ibi no. per Ber. & Host. vbi dñ, q. etiam a nō epīs, vt puta, abbatibus quandoq; ordines maiores conferuntur, quod est intelligendum de iure cōi, non per priuilegium, aliās non faceret ad propositum, fm Lap. ego crederē primā opi. veriore: quia tex. permittentibus abbatibus conferre ordines, permittunt lectoratum: ergo non alios superiores, vt patet in d. c. cum contingat. & d. c. qm. Nec ob. q. appellatione lectoris includantur alij duo minores, quia ibi de necessitate oportet sic intelligi: aliās male staret vt patet per se quentia ibi posita. Sed de ppria significatione vocabuli lector differt ab acolito & exorcista. 2. di. clericos. & c. clericos. Non ob. notata in d. c. j. q. intelligo de minoribus, quos abbates cōferre possunt. ¶ Glo. in ver. abbates. quærit, an in alijs locis locum habeat? & so. In ea. glo. ibi, intelligo. idem Arch. per identitatem rōnis alle. s. de consti. translato. bene facit. j. co. apostolicę. Io. An. ¶ Glo. in ver. pleno iure. quærit de exemplo litterę, & sol. In fi. glo. dicit hic Arch. Alanum scripsisse q. tunc ecclesiæ pleno iure pertinent ad monasteriū, quando in eis sacerdotes instituūt & omnes obuentiones percipiunt præter stipēdia ministrorum. de preben. auaritię. & c. de monachis. vbi de hoc. & 16. q. 2. in sum. Io. An. ¶ Glo. in ver. solēnem. recita per contrarium, q. non requiratur subiectio pleno iure ad benedictum populum: quia simplex sacerdos benedicit, qui non habet quasi episcopalem iurisdictionem. glo. sol. In ea. glo. ibi, benedictum. & de ista debet intelligi. 26. q. 6. ministrare. & ibi no. de consecra. dist. j. cum ad celebrandas. Io. An. in fi. glo. ista tñ non faciunt præsentē epō. 2. r. dist. deniq; Io. And. Hoc intellige verum epō prohibente, sed eo permittente poterit benedicere etiam epm, vt no. glo. 95. dist. ecce. ¶ Glo. in ver. alibi. declarat litterā in fi. glo. dicit Archi. q. multi tales priuilegiati

hoc male obseruant, propter quod esset eis priuilegiū auferendum. 74. di. vbi ista. & c. seq. Io. An. ¶ Glo. in ver. expresso. declarat tex. ¶ Glo. in ver. conuolauerint. declarat tex. in fi. gl. de eta. & quali. cum contingat. datur consilium, q. hoc non fiat intra annum probationis, quia certum est, q. postea exire possit. Et sic fraus fieret, quæ præcauenda est. de ser. non ord. c. 1. pro & 2. j. de sen. exc. religioso. Io. And. Sed dicit Lap. Ab. q. bene facit pro. s. de temp. ord. cum nullus. eo. li. fm Lap. ¶ No. incidēter dictum Io. An. ¶ q. nouitius ordinari se permittens ad minores intra annum probationis, per hoc non intendit profiteri. ¶ Glo. in ver. quasi epalem. recita per prium, q. abbates non sunt incapaces episcopaliū actuum. de excess. prael. accedentib. gl. sol. q. ideo tex. dicit hic quasi. Et deinde infert, an alios laicos Abbas ordinare possit. In ea. gl. ibi, quam alias debet habere episcopus. No. istam gl. quæ declarat, qñ abbas dicatur habere iurisdictionem quasi episcopalem. Et vide Docto. de his quæ fil. a maio. par. cap. c. 2. ¶ Glo. in ver. tonsuram. alle. contor. & so. item quærit, an superiores ordines possit conferre, & soluit. In ea. gl. ibi, inclusiue. hæc gl. facit pro abbatibus, qui benedicunt calices, patenas, vestes sacerdotales, cruces, & similia, de quibus. de sac. vnc. j. ante finem. de conse. distin. j. vestimenta. nam si benedicunt & cōsecrant personas, fortius & res. 12. q. j. præcipimus. Sed a cōsecratione calicis in quo fit vnctio, vt dicto c. 1. abstinere debent. In alijs vero superioribus, & similibus vbi fit solum verbalis benedictio sustineri potest qñ ad opus suarum ecclesiarum id agunt, aliās abstinere debent, cū nec solēniter benedicant populum, vt hic, nec aliquā et benedicant solenniter. de cōse. eccl. vel alta. aqua. maxime, q. ipso rum benedictio simplex est, vel ad plus mista, vt no. in cle. attendentes. §. statuimus. de sta. reg. De mirratis dicitur j. c. vt apostolicę. super 2. gl. Io. An. de isto articulo plene hñ per Gul. de monte Lau. in d. cle. attendentes. de sta. reg. & ibi tenet prium: eius quod tenet hic Io. An. Sed ibi dicam plenius. In fi. gl. vide quod ibi no. Et ibi tenet Boa. & hic Arch. q. abbas conferens ordinem alteri imprimit characterem. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Sit exemptum. Adde Cal. consi. 2. vbi ponit an archiepiscopus inuitatus possit vti pallio in aliena dioecesi.
- b ¶ Ordines alijs. Adde quod voluit Bal. consi. 4. §. lib.
- c ¶ Benedicendum populum. Adde, q. voluit Old. consi. 246. vbi an episcopus benedicens populum ante confirmationem incurrat penas a iure impositas.

S V M M A R I V M.

- 1 Papa non potest facere constitutiones sine consilio sapientis.
- 2 Oratorium & capella, differunt.
- 3 Excommunicatio legati lata in casu non sibi commissio, est nulla.

Authoritate. ¶ Glo. j. summar, & sunt tres partes. Prima ponit triplicē prohibitionem p exemptos. Secunda p facientes iuber & compescit per ordinarios ibi, q. si. Tertia, prouidet ordinarijs p conseruatores, ibi, & si quas. Secunda principalis ibi, inhibemus. ponit inhibitionem & exceptionē. Tertia ibi, casus ponit illam inhibitionem quam declarat ibi, et. Et incipiebat hæc decr. quia regulares. Et de ea loquitur Gul. in Spe. eo. ti. Io. An. legam per partes. ¶ No. q. Papa non pōt facere constitutiones sine cōsilio Cardinaliū, de quo s. de hæret. supra eo. lib. ¶ No. dñiam esse inter oratorium & capellā, de quo de cens. c. fi. ¶ No. q. noua oratoria non possunt cōstrui sine licētia dioecesanorū. ¶ No. q. exempti delinquentes in locis nō exēptis, puniri pnt per ordinarios. ad hoc s. e. ti. c. j. ¶ No. q. legati excoicatio lata in casu non sibi cōmissio, est nulla. ad hoc s. de pb. c. fi. ¶ No. q. verbū, reuocare, pgruit et snā excoicationis. Vide gl. qd me. cau. c. r. e. li. ¶ Quid si isti exempti cōgruūt sine licentia dioecesanorū. so. dic. q. cedunt dioecesano cū suis fructibus. e. ti. cum olim. 2. ver. insuper. & vide qd no. super gl. vnica. Io. An. Dicit Lap. Ab. q. ibi dñ, q. ecclesiæ sic constructæ cedunt dioecesano, non vt in suos vsus habeat, sed vt ipsas vel alias suæ dioecesis regat & fructus in vtilitatē eccliarū edificatarū cōuertat. Lap. ¶ Quid si cōseruatores excoicant pp aliā causam, an habeat locū iste tex. sol. dic. q. nō, quia dixit pp has. Et sic loquit de his qui cōpescunt pp hoc. Io. An. ¶ Glo. in ver. oratoria. recita per prium, q. sine licentia possint edificari oratoria. b gl. sol. distinguendo inter priuatū oratoriū & publicū. In ead. glo. ibi, parentibus. ista duo iura loquuntur de oratorijs

ADDITIONES.

- a ¶ Sine consilio Cardinalium. Adde hunc passum non esse indubitabilem, cuius contrarium Pan. in c. ex gestis. de cle. non res. in ca. quoniam. nume. 1. & ibi notauit in apost. ad eum. in vers. vbi tex. post alios apost. de consi. Io. Fab. in §. alia autem. in fi. in apost. in vers. Archidiaconus contra. insti. de iu. na. gen. & ciui. & Pau. de Ca. consi. 88. inci. in facto præsentī. in quibus adde Fel. in c. cum nobis. in prin. & ibi etiam Pan. ver. soluūt gl. de præscr.
- b ¶ Oratoria. Adde an liceat oratoria edificare dioecesano inconsulto, Lud. Ro. consi. 409. Lap. alle. 42. Cal. consi. 4. Fel. consi. 130.

Geminianus super Sexto Decretalium.

rijs priuatis, & publicis loquuntur iura alle. in prin. gl. Io. An. in fi. gl. intellige glo. nisi hæc duo faciat de autoritate diēsis. quod dic. vt de conse. di. j. vnicuiq. & duobus c. seq. de his priuatis oratorijs. Ioan. An. ¶ Gl. in ver. non exēptis querit de rōne tex. & sol. ¶ Gl. in ver. compescantur. colligit no. ex tex. In ea. gl. ibi. non exempto. probat idem hæc decr. de exempto quoad tertium membrum q̄ de celebratibus loquitur. Io. an. ¶ Glo. in ver. reuocamus. querit de ratione tex. & sol.

S V M M A R I V M.

1 Exempti non sunt exclusi prætenu exemptionis in materia prohibita generaliter fieri sine licentia superioris.

2 Papa dicitur diēsanus, & ordinarius exemptorum.

1 **Inhibemus.** ¶ No. q̄ in materia prohibita generaliter fieri sine licentia superioris exempti

2 non sunt exclusi a tali licentia prætenu exemptionis. ¶ No.

¶ Papa dicitur diēsanus, & ordinarius exemptorum. probat tex. quia in non exemptis locis dat diēsanus licentiam, in exemptis Papa. de quo in glo. ¶ Glo. in ver. sedis. in principio, querit de ratione. Deinde querit, quid de legato, & soluit. In fi. gl. ¶ No. gl. p̄ legatus de latere potest illa quæ referuatur ap̄lica sedi. de quo dixi in dicto c. si abbatem. de electio.

S V M M A R I V M.

1 Causa, & lis differunt.

2 Censualis non censetur esse subiectus serui subiectioni.

3 Dominus non potest remittere ius subditi.

4 Ecclesia Lateranensis habet priuilegium, vt in suis fundis possit edificare ecclesias, & capellas, cum altari & celebratione diuinorum, acquirit nouum fundum post priuilegium, an ibi possit edificare sine licentia diēsanī, & parochialis presbyteri.

1 **Causas.** ¶ No. differentiam esse inter causam, & litem, de quo aliquid infra. ¶ No. q̄ superior non pōt

2 agere pro causis hominum suorum, quando sunt liberi. ¶ No.

ta, q̄ censuralis non censetur esse subiectus serui subiectioni.

Vnde necessario non sequitur, talis est censuralis, ergo est seruus. ¶ Quæro, an istud habeat locum in causis criminalibus.

Sol. dic. quod sic propter verba geminata hic posita. Nam per causas includit criminales per lites alias, quia lites nomen actionem significat, siue in rem, siue in personam. ff. de verb. significat. l. lites. Ioan. And. facit de ver. significat. forus. Quid si exempti haberent aliquod ius in rebus istorum, an possent agere? Sol. dic. quod sic, vt probat tex. hic, qui dicit tantum.

Vnde si ad illos spectaret dominium utile ad exemptos directum pro suo iure possunt esse in iudicijs. & vide quod no. in c. quoniam. §. pe. in j. glo. vt li. non conte. Ioan. An. ¶ Quid si non exempti volunt agere pro suis hominibus: an procedat quod hic dicitur? So. dic. q̄ sic. Nec ob. iste tex. quia ideo loquitur de exemptis, quia ipsi hoc practicabant: tñ idem debet seruari in alijs. Io. An. ¶ Quid si volunt isti venire, vt procuratores suorum hominū, an possint? So. dic. quod sic, quia tex. prohibet hic quando veniebant proprio nomine, quod verū intellige, nisi religio phiberet, s. de post. c. j. de quo dic. vt no. in c. cum I. & A. de re iudi. in prin. Ioan. An. ¶ Quæro, an idē sit de censuralibus Papæ? Solu. dic. quod sic, quia Papa illos non semper defendit, vt exemptos. de quo dic. vt eo. tit. recepimus. & j. co. si Papa. §. si vero. Io. An. ¶ Glo. in ver. propriā. querit, quæ dicatur propria causa, & sol. in fi. gl. no. bene gl. quando dicatur causa propria. quod no. pro teste. ¶ Gl. in ver. liberorum. querit quid in seruis, & sol. ¶ Gl. si. recita per contrarium de notatis per Inn. & Ho. de appel. dilectis. & solue, vt glo. In ea. glo. ibi. iniuriam domini. Et est iniuria quotiescū que grauatur eius subditus. Et fm hoc procedit, quod no. s. de re iud. ad apostolicā. ver. eratque parata. Sed Archid. dicit hic intelligendum, vt ibi dixit, quando agit ne molestentur.

3 Io. An. ¶ No. bene gl. quæ vult, q̄ dominus non possit remittere ius subditi, quia facit vt reges, qui habuerunt guerram faciēdo pacem non possint remittere damna illata suis subditis, nisi ipsi consentiant. ¶ Sed quæro, ecclesia Lateranē.

4 habet priuilegium, vt in suis fundis possit edificare ecclesias, & capellas cum altari, & celebratione diuinorum, acquirit nouum fundum post priuilegium, quæro, an ibi possit edificare sine licentia diēsanī, & parochialis presbyteri? So. Io. Cal. consuluit, quod non, vt in consil. 12. eo. ti. Ratio, quia de iure in talibus requiritur autoritas diēsanī. de conse. di. j. nemo. & c. seq. & hic. Vnde debet intelligi tale priuilegium, vt ædificet sine alterius præiudicio, & maxime iuris parochialis.

14. q. 5. denique. de priuileg. pastoralis. & c. in his. cum multis similibus. Item quod dicitur in vestris fundis debet intelligi de his, quos habebant tempore priuilegij, non de postea acquisitis b vt patet, quia secundum materiam, de qua fit sermo debet fieri interpretatio. j. q. j. c. j. Sed hic loquitur in materia, quæ est contra ius. 3. dist. priuilegia. ergo strictè est interpretanda, dummodo aliquid conferat. de ver. significat. Abbate. igitur

intelligatur de fundis, quos habebat illa ecclesia tempore priuilegij, non quo ad postea acquisitos. s. c. cum capella. & qd̄ ibi no. & cle. si. de resc. & cle. j. de censibus. Et per hoc rñdē ad c. quia circa. s. e. q̄ ibi non exprimit id quod de sui natura habet respicere tēpus præsens, vel præteritum, siue futurum, quia fit expressio indefinita, quæ potest respicere omne tempus. Item ibi fit interpretatio contra concedentes, hic vero q̄ ritur de præiudicio tertij, secundum Ioan. An.

A D D I T I O N E S.

a ¶ Consentiant. Adde Ang. consil. 256.

b ¶ Acquisitis. Adde eundem consil. 9. Alex. consil. 175. 2. lib. Ber.

S V M M A R I V M.

1 Priuilegia aliquando tribuunt priuilegiatis materiam alijs iniuriari.

2 Priuilegium concessum Regibus non extenditur ad Reginas, vel filios, nisi hoc exprimitur.

3 Processus appellatione non comprehenditur sententia.

4 Constitutio loquens per verba præteriti temporis extenditur ad futura, quæ ratio, & verba constitutionis adaptantur futuris.

5 Vxor, & filij an gaudeant eodem priuilegio, quo pater, vel maritus.

NE aliqui. ¶ Glo. j. lum. Et primo præmittit duplicem constitutionis causam. Et

constitutionem subdit ibi, omnes. in qua exceptionem interferit ibi, illis. Dicebat Fran. supra eo.

ca. j. quod priuilegium, de quo hic loquitur Inno. 4. concesserat multis clericis, laicis, & religiosis. Sed Alexā. omnia illa priuilegia reuocauit, præter concessa regibus, reginis, regis filijs, vel fratribus, aut sublimibus personis, quæ antiquitus talem gratiam a sede apostolica habuissent. Et incipiebat ista constitutio, ad perpetuam rei memoriam. Clemens cuius fuit hæc constitutio, clementior Alexandro sic temperauit, vt scilicet præter exceptos non extenderetur ad sententias ordinariorum, & temperationis causa pulchra fuit, & formosa, quæ ponit exordium, & eiusdem Cle. fuit decre. ne aliqui,

supra eo. lib. de here. Ioan. And. ¶ No. quod quandoque priuilegia tribuunt materiam priuilegiatis alijs iniuriari. Et hæc est legitima causa reuocandi talia. ¶ No. quod iurisdōni ordinariæ est fauēdū. ¶ No. dñam esse inter indulgētiā, & priuilegiū.

vide de sepul. in nostra. vide Ioan. And. de ver. fig. cum olim. ¶ No. q̄ quandoque priuilegiatur quis vt non possit interdici, vel excommunicari. ¶ No. arg. q̄ priuilegium cōcessum regibus non extenditur ad reginas, vel filios, nisi exprimitur.

¶ No. q̄ magis conseruantur priuilegia concessa vniuersitatibus, quam singularibus personis. ad hoc, supra de rescrip. c. si. e. lib. ¶ No. arg. q̄ appellatione processus non comprehenditur sententia. vide de proba. quoniam contra. ¶ Quæro, an iste tex habeat locum etiam in priuilegijs, quæ sunt concessa post hanc decre. So. dic. quod sic, quia habet locum in concessis ante, & post. Et hoc probatur per rationes positas in principio. tex. quæ vrgent etiam in concessis post. Et pro hoc facit finis tex. ibi, edicto perpetuo & ceter. Nec ob. quod tex. dicat concessis. Et sic videtur loqui de præteritis, quia intentio literæ non est, vt distinguat concessa ante hanc constitutionem a concedendis post. Sed est intentio, vt quotiescunque quæretur de viribus talis priuilegij, locus sit ei, qd̄ hic dicit. Et est simile, j. de ver. significat. priuilegium. Ioan. An. ¶ No. bene istud dictum, q̄ constitutio loquens per verba præteriti tēporis extenditur ad futura, q̄ ratio, & verba constitutionis futuris adaptantur. ¶ Quæro, an vxor, & filij gaudeant eodem priuilegio, quo pater, vel maritus b. Sol. dicit Ioan. An. q̄ iste tex. facit, q̄ nō, nisi id priuilegio exprimitur. Et ad idem facit, quod alle. hic gl. Io. An. dicit Lap. Abb. q̄ pro hac parte facit, quod no. Io. An. in c. j. de cle. coniu. e. li. in gl. his casibus. Sed in contrarium facit s. e. li. de sepul. is qui. 2. rñso. Et quod no. e. ti. licet. super gl. concor. in suffragio. & j. in regula, cui licet. in q. 3. vlt. par. ver. 6. & ver. de iure civili, & in reg. frustra, 3. q. in j. parte, ver. 3. ad fi. & quod no. 16. q. j. clericus. vbi dicit in prima glo. quod eodem priuilegio gaudet vxor, & filius, quo clericus, fm Lap. vide quod no. in cle. j. de baptis. & de reli. & vene. sanc. in cle. si dominum. vbi per modernos. ¶ Quæro, an sint hic sublata priuilegia concessa fratribus regum. So. iste tex. vult, q̄ sic, ex quo de eis hic non fuerat facta mentio. & in extrauag. de qua fuit dictū fratres includebantur. & hoc vult verum Io. An. q̄ sunt fratres regum intantum, q̄ non filij, vt si ad regnū promouetur, vel in illo succedit, quod non fuit filius regis: vbi ergo primogenitus iuxta morē succedit i regno & habet fratres ex patre, illi ex eo capite, q̄ sunt filij, gaudebūt priuilegio. Nam hæc decre. non requirit, q̄ sint filij regū viuē.

tium

A D D I T I O N E S.

a ¶ Ad futura. Adde Alex. consil. 76. Ang. consil. 60.

b ¶ Vel maritus. Adde Ro. consil. 196.

tium, aliàs sequeretur q̄ qui haberent hoc priuilegiū sine culpa per mortem patris definerent habere contra regulam, de-
cet. j. de reg. iur. Ioā. An. ¶ Quid si priuilegium de quo hic lo-
quitur sit concessum locis secularium, an habeat locum? Solu.
dic, q̄ non: quia tex. tantum loquitur de locis regularium, non
secularium. Ioā. An. ¶ Quid si dubitetur de viribus vel verbis
immunitatis, ad quem debet recurri. Sol. dic, q̄ ad Papam, s̄m
Io. Mo. & Arch. & alleg. s̄. de offi. or. e. li. ordinarij. s̄. si vero. &
de verb. sig. Neratius. Io. An. ¶ Quid de sen. exc. lata per statu-
ta ordinarij, an se extendat ista priuilegia ad illa? Sol. dic,
q̄ non: quia si non extenditur ad sententias hominis vt hic, ad
sententias statutorum multo minus extēdetur: quia multo for-
tius ligant, vt satis notatur in q. posita super regula, cui licet. j.
de reg. iur. Et vide notata s̄. e. li. de consti. vt animarum. super
ver. dioecesim. Et intellige tex. de processibus fulminantibus
tales sententias, quia de alijs processibus non dubitabāt. s̄. e.
tit. & li. c. j. Ioan. An. ¶ Quēro, an talia priuilegia hic reuocata
valeant quo ad sententias & processus delegatorum, execu-
torum, & conseruatorum? Solu. dic, q̄ sic: quia hic tantum reuo-
cantur quo ad ordinarios. qđ intellige verum, si clausula dero-
gatoria essent in rescripto, & tales qui in hoc priuilegijs dero-
gant, de quibus plene fuit dictum s̄. e. li. ti. proxi. c. vnico. Io.
And. ¶ Glo. j. vltra summariū ponit vnde fuit extracta. In fi.
glo. Guil. concor. cum glo. in Spe. e. ti. in fi. Sed Archidiaconus di-
cit, q̄ incipiebat, sedes apostolica. Ioan. An. ¶ Glo. in verbo, a
quocunque, recita per contrarium, quod tales possint exami-
nari a Papa & legato. gl. fatetur contra. Deinde quērit, an sint
alijs habentes hoc priuilegium & Solu. ¶ Glo. in ver. filijs. alle.
similia ad tex. In fi. glo. & in cle. presenti. de bap. Est tamen dif-
similitudo: quia decre. fi. nihil dicit de filijs: & decre. presenti.
dicit de liberis, & addit de principibus. Ioan. An. ¶ Glo. fi. re-
cita per contrarium, q̄ priuilegia concessa personis regulariū
non sint reuocata. s̄. eo. c. j. Glo. sol. distinguendo inter conces-
sum personis, & concessum ordini.

S V M M A R I V M.

- 1 Mitra vsus de iure communi non competit abbatibus, & alijs inferioribus
praelatis ab episcopis ratione suae dignitatis.
- 2 Praelati possunt vti mitra, & alijs ornamentis Pontificalibus, quae tendunt
ad gloriam ecclesiarum illarum, quarum sunt praelati.
- 3 Abbates etiam exempti, tenentur accedere ad concilia prouincialia &
synodalia.
- 4 Praelati in synodis debent stare cum ornamentis suae dignitatis, quibus vtū-
tur in diuinis officijs.
- 5 Abbas exemptus, debet in ordine praeferrī abbati non exempto.
- 6 Legatus etiam de latere, an possit concedere vsū mitrae & Pontificalium.
- 7 Abbas habens vsū pontificalium ex priuilegio in suo monasterio, si inui-
tatur ad celebrandum in alio monasterio, an possit vti pontificalibus.

Vapostolicę. ¶ Glo. j. summat. Et primò
Secundo constitutionem ponit ibi, de fratrum. &
constitutio duo facit. Primo prouidet de locis con-
ciliorum. Secundo, de alijs. Iterum prima prius statuit de exē-
ptis. Secundo de non exemptis ibi, non exempti. & dicit Arch.
q̄ olim incipiebat hęc decre. ex parte. Guil. in spec. e. ti. ver. Ab-
bas quoq; dicit q̄ incipiebat, exigit. & istud verius. Ioan. An.
¶ ¶ No. q̄ de iure communi abbatibus & alijs inferioribus pre-
latis ab episcopis non competit vsus mitrae, ratione suę digni-
tatis. ¶ ¶ No. quod possunt praelati vti mitra, & alijs ornamen-
tis Pontificalibus, quę tendunt ad gloriam ecclesiarum illa-
rum, quarum sunt praelati, & honorem. Et sic patet, quod plus
debet honorari praelatus, qui potest vti talibus, quam qui non
potest vti talibus, quod no. pro ordinandis abbatibus in acti-
bus, qui per eos geruntur. ¶ No. q̄ priuilegium licet sit strictē
interpretandum, tamen debet taliter intelligi, vt taliter non
frustretur suo effectu. ¶ No. q̄ ex maioriore dignitate quo quis
potest vti, colligitur maioritas dignitatis. Et sic habes vnum
modum cognoscendi maiorem dignitatem praelaturarū. ¶ ¶ No. q̄ ab-
bates etiam exempti, tenentur accedere ad concilia prouin-
cialia, & synodalia, de quo s̄. e. cum capella. ¶ ¶ No. q̄ praelati in
synodis debent stare cum ornamentis suae dignitatis, quibus
vtuntur in diuinis officijs. ¶ No. quod ornamentum dicitur
preciosius & maioris dignitatis, vel honoris, quod habet
laminas aureas, vel argenteas, quam illud quod habet fri-
sum etiam aureum. ¶ ¶ No. quod abbas exemptus debet
in ordine praeferrī abbati non exempto. ¶ No. quod cir-
ca vsū mitrae in illis qui suo priuilegio vti possunt, debet
attendī forma priuilegiorum suorum. ¶ ¶ Quēro an lega-
tus etiam de latere possit concedere vsū mitrae & pontifi-
calium. Solu. dic, q̄ non, argumen. huius literę. Et hoc tenet
Guil. in spec. titu. 2. s̄. nunc intendendum. ver. lix. Ioan. An.

¶ Quae dicantur ornamenta pontificalia, de quibus iste tex. lo-
quitur. Sol. dic, q̄ est baculus pastoralis, quo tamen Papa non
vtitur. s̄. de sac. vnc. c. 1. ad finem. & compagis vel sandalis. &
de his. 93. dist. cum nonnulli. s̄. compagis. & c. seq. & annulo. s̄.
de vi. & hone. cle. c. Ierici. ver. sed nec annulos. Et ibi no. post
Vinc. an abbates, quibus vsus annuli est concessus, possint illo
vti extra monasterium? Et dicitur ibi formam priuilegij atten-
dendam, & idem notatur in Spec. hoc tit. ver. sed quæratur. Et
ista decre. facit quod possint. Io. An. ¶ Quēro, an ordinarij pos-
sint resistere abbatibus exemptis, scilicet, vt talibus non vtan-
tur contra permissionem eis concessam? Sol. dic, q̄ sic, & pos-
sunt eos coercere cum notoriē delinquant in loco non exem-
pto. C. e. c. 1. ¶ Quēro, de intellectu ver. in alijs. Sol. dicit Ioan.
Mon. & Arch. q̄ iste ver. loquitur quando talis praelatus nō est
in praesentia sui praelati. Sed supra locutus est, cum suus prela-
tus est praesens. Sed dicit Io. And. quod licet ratio gl. facit pro
hoc dicto, tamen nimis videtur restringi priuilegium de hoc,
nec ex tex. videtur hoc posse colligi, & equitatem tamen habet,
& de facto seruatur apud multos. Vnde videmus, quod his mi-
tris albis & planis vtuntur episcopi in praesentia legatorum, &
multas alias cerimonias seruant, quae super ratione istius de-
cre. fundantur, vt non tenere rondellum in ipsorum missa, &
his similia. Io. And. ¶ Glo. 2. quæratur, qui sint illi praelati, quibus
non competit de iure cōmuni vsus mitrae? glo. soluit. In fi. glo.
dicit tamen Io. And. quod propter ista ornamenta pontifica-
lia nil quod sit pontificalis ordinis tantum exercere possunt,
sicut nec illa, quae olim cor episcopi exercebant. 63. di. quam-
uis. Et per hoc destruitur quod dixit Gas. abbates mitratos pos-
se virgines consecrare, qđ ponit Arch. 26. q. 6. c. 2. In honorem
enim ecclesiarum, non in amplitudinem officij dantur ista, vt
hic dum vulgariter dicitur, q̄ hoc operatur pōtificalia in istis,
b qđ genitalia in mulis. ¶ Et idē dici potest de alijs strutionib.
de quibus Iob. 39. Et beatus Bernardus contra hos, qui multo
labore, & pretio quærunt pontificalia insignia per priuilegia
Papalia sic dicit. Si attenditur rerum dignitas, hanc monachi
abhorret professio: si ministerium, solis liquet congruere pon-
tificialibus: profecto esse desiderat, quod videri gestiū, meri-
toque illis esse subiecti nequeunt, quibus iam ipso se deside-
rio comparant. quod si nomen eis conferre priuilegiorū pos-
set autoritas, quanto putas auro redimerent, vt appellaren-
tur pontifices. Quo ista monachi, vbi timor mentis, ibi rubor
frontis. quis vnquam probatorum monachorum hoc verbo
docuit, aut exemplo monstrauit: hoc vide in Spe. historiarum
lib. 29. c. 84. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. ecclesiarum, quæratur, quid
si priuilegium est concessum personaliter, an procedat iste tex.
glo. so. q̄ sic. In fi. glo. pro decisione gl. facit, quia fortiora sunt
priuilegia data personis contemplatione ecclesiarum, quam
contemplatione personarum, vt s̄. c. proxi. Io. An. ¶ Gl. in ver.
dignitatum, quæratur de intellectu tex. & declarat. Et deinde col-
ligit notabile ex tex. In fi. glo. no. istam glo. contra communē
c vsū hodiernum, quia non habentes gradum vtuntur orna-
mentis militaribus & doctoralibus. ¶ Glo. super ver. tenentur,
quæratur, quare exempti tenentur ire ad synodum? & sol. ¶ Glo.
in ver. simplicibus, declarat tex. ¶ Gl. in ver. alijs. quæratur de exē-
plo literę, & sol. ¶ Glo. fi. inducit similia. ¶ ¶ Quid si habet ab-
bas vsū pōtificalium ex priuilegio in suo monasterio, & in-
uitatur ad celebrandum in alio monasterio, an possit vti pon-
tificialibus? Sol. Lap. Abb. de Castil. in alleg. 19. distinguit, q̄ aut
monasterium, ad quod inuitatur est exemptum a iurisdic-
tione ordinarij, & poterit. arg. de temp. ord. q̄ translationem. cū
concor. Si non est exemptum, tunc posset episcopus prohibe-
re. alle. no. hic per Io. And. secundum Lap. Ego crederem, q̄ si
abbati est concessus vsus pontificalium in suo monasterio, q̄
illis vti non possit extra monasterium, quia ex quo priuilegiū
loquitur hic restrictiue, non debet extendi, per iura allegata
hic in glo. fi. Et hoc videtur voluisse tex. hic in fi. qui dicit, q̄ in
alijs locis vti possunt, prout est eis concessum: ergo si non est
concessum in alijs locis, tunc non poterunt. Nec obst. de vsu
pal. cap. 1. vbi patet, quod Archiepiscopus potest vti pallio in
omnibus ecclesijs sibi subiectis, & tamen conceditur vsus in
ecclesia sua. Et sic videtur, quod appellatione sui monasterij
intelligantur omnes ecclesiae sibi subiecte, quia ibi nulli prae-
iudicatur, si vtatur pallio in subiectis ecclesijs. Sed praedi-
catur episcopo, cuius honori detrahatur per vsū talium, vt patet
hic in tex. Aut priuilegiū simpliciter concedi, q̄ posset vti pō-
tificalia-

A D I T I O N E S.

- a Prouincialia. Adde Frede. confi. 87.
- b In mulis. Adde quod ideo Cal. dicit confi. 17. de re. permut. q̄ habens priuile-
gium mitrae pōt permutare cum prioratu & minoris redditus, quia propter
priuilegium mitrae non impeditur permutatio.
- c Vtuntur. Adde quae sit pena vtētis gradu vel ornatu sibi nō cōcesso. Ro. fin. suis.

Geminianus super Sexto Decretalium.

rificabilibus, nec restringit vsum pontificalium ad suum monasterium & tunc in suo monasterio, & in ecclesijs sibi plenè iure subiectis vti poterit. ar. s. e. abbates. in prin. Si verò vult vti, a vt in alijs locis, tunc procedat diuinctio Lap. supra posita.

ADDITIO.

a ¶ Posita. Adde q Lap. non meruit reprehendi, quia tex. est hic pro opi. & etiā gl. in ver. alijs. non obstat, q dicit hic Domi. quia tex. dicit, vtatur, prout ei est concessum &c. quia tex. debet intelligi vtatur, prout est concessum. s. mitra planeta, vel argentea, vel aurifrisata non quod prædicta verba referantur ad locum. imo expresse dicit in locis exemptis, & non exemptis, & diuersa est ratio, quod Abbas sit in concilio synodali, vel prouinciali, & q sit in monasterio ad celebrandum. vnde ex diuersis non inferitur.

S V M M A R I V M.

- 1 Personarum ecclesiasticarum appellatione comprehenduntur etiam seculares.
- 2 Exemptus a iurisdictione ordinarij dicitur habere libertatem.
- 3 Exemptus qualiter sit compellendus ad ostendendum priuilegium exemptionis ordinario.
- 4 A status ad editionem instrumenti debet edere ita, & qualiter, q possit totum & integrè videri, & legi, & qui articuli sint tradendi.
- 5 Locus congruus, quis dicatur.
- 6 Exhibere, & restituere differunt.
- 7 Copia priuilegij cuius expensis debeat tradi.

Vm personæ. ¶ Glo. j. summat, & diuidit. Tamen vltima pars pōt subdiuidi, quia primo tractat, quando priuilegium sufficit, vel dat causam præscribendi. Secunda ibi, verò. quando neutrum horum occurrit. Et pro parte sumi potuit extrauagans Alex. 4. quæ incipit, quia personæ. de qua etiam mentionem facit Guil. in Spe. de appel. s. restat. ver. si autem iudex. & hoc eo. tit. ver. si. & nota. Et est ista prima constitutio Bonifacij in isto tit. Ioan. And. legam per partes. ¶ No. quod appellatione ecclesiasticarum personarum comprehenduntur etiam seculares. ¶ No. q quandoque ex maleficij perpeccatione, quis incurrit infamiam. ¶ No. quod exemptus a iurisdictione ordinarij dicitur habere libertatem, ad hoc s. e. tit. c. j. ¶ No. arg. differentiam esse inter priuilegium, & indulgentiam. ad hoc s. e. ne aliqui. vide no. 22. q. 2. in summa. & de sepul. in nostra. in prin. ¶ No. quod alleganti exceptionem nō creditur, nisi priuilegium ostendatur. ¶ Nota practicam compellendi exemptum ad ostendendum ordinario priuilegium exemptionis, quia debet assignari per ordinarium locus securus, & congruus. Et debent eligi personæ prudentes, corā quibus fiat, & assignari competens terminus. ¶ No. quod nō faciens actum in termino sibi assignato, propter iustum impedimentum excusatur. ad hoc s. de off. ord. ordinarij. ¶ No. quod quando quis arctatur ad editionem instrumenti debet edere ita, & taliter, quod possit totum, & integrè videri, & legi: sed copia non debet tradi, nisi illorū articulorum, super quibus controuersia vertitur, vt in c. contingit. de fi. instru. ¶ No. arg. q copia instrumenti producti in iudicio debet dari per producentem, & sic videtur, quod sumptibus producentis, de quo aliquid j. ¶ Quæro, de quibus ordinarijs intelligitur, quod hic dicitur. Sol. dicit Ioan. And. q iste tex. loquitur de illis ordinarijs, quorum intentio de iure communi fundatur, sicut sunt Episcopi, & superiores, vt patet. j. in s. pen. & fi. Sed satis idem videtur, hanc decre. locum habere in illis ordinarijs, quorum iurisdicctio est tam notoria, & fundata priuilegio, vel consuetudine, quod non posset negari: imò quandoque longè plus in facto est notoria, quam ius commune, vt in partibus Gallicanis in multis ecclesiarum capitulis decanis, & Archidiaconis, & similibus exemplificari posset, de quibus loquitur c. dilectis, de appel. de ver. sig. ex parte. j. s. de fo. comp. cum contingat. de offi. arch. c. j. Io. An. ¶ Quæro, an isti priuilegiati, vltro debeant se offerre ad ostendendum priuilegiū? Solu. dic, quod non, per tex. hic, qui dicit, requisiti. concor. sunt. j. de sent. excom. c. j. ver. si. exemplum. de iureiur. breui. Ioan. An. ¶ Quæro, quis dicatur locus congruus. Sol. dic, q non sit turpis, vel inhonestus, nec ponderatur hic congruitas ex qualitate distantie loci, vt æqualiter distet ab Episcopo, & exempto, quia Episcopus potest in qualibet parte suæ diocesis pro tribunali sedere, vt s. eo. lib. de off. ord. cum Episcopus. Ioan. And. ¶ Quæro, an sit differentia inter exhibere, & restituere. So. dic, quod sic, quia plus est in restitutione, quam in exhibitione. ff. de ver. sig. plus est. & hic ponuntur, vt diuersa. & de dolo. ex literis. in prima gl. Io. An. ¶ Quæro, cuius expensis debet tradi copia priuilegij? Sol. dic, expensis producētis, cum ipse teneatur producere iura sua, & hoc casu ne suum priuilegium posset perire, sibi debet prouidere. vide quod no. in clem. quamuis. de appel. in gl. sapius. Ioan. And. Do. Io. de Imo. dicit, quod fortè posset dici contrarium, quia ille, qui producit iura debet suis expensis dare copiam, quia probatio

debet fieri iudici, & non parti. s. de rescr. statutum. s. cum vero. eo. lib. Et per hoc cesset contrarium, q posset fieri copia libelli, q debet offerri parti. 3. q. 3. offeratur. Sed dicit, qd illud dictum hic positum potest saluari, quo ad hunc casum ex quo tex. expresse, secus in aliorum instrumentorum productione, nisi consuetudo fori aliud disponderet, quia tunc seruanda, fm eum. dicam de hoc in cle. causam. de elec. vbi per Doc. ¶ Gl. in ver. infamiam. alleg. concor. Deinde quærit de ratione istius prouisionis, & sol. ¶ Gl. in ver. securo. alle. concor. Deit de quærit, quod remedium habet, si locus non tutus assignatur, & soluit, & ponit aliam literam. in fi. glo. prima litera verior fm Io. Mo. & Arch. Io. An. ¶ Gl. in ver. prudentibus. alle. concor. In fi. gl. ad idem. j. q. j. scitote. in fi. fm Arch. Ioan. An. ¶ Gl. in ver. carentibus. alleg. concor. r. deinde dat remedium cessante suspitione. ¶ Gl. in ver. competentem. alleg. concor. ¶ Gl. in ver. integraliter. in prin. assignat rationem tex. Deinde in ver. & approbatur. recita per contrarium de opi. Host. & solue vt facit gl. In fi. gl. no. ex ista glo. quod ex simplici, & transcurfua lectura instrumenti non presumitur quis mature informatus de contentis in illa, sicut quando fertur ad domum, & perlegitur. quod no. quia facit, quod ex visione attestationum, quis non præsumitur plenè perscrutasse dicta testium, & sic debeat excludi a productione aliorum testium. de quo per Inn. de testi. cum clamor. ¶ Glo. in ver. tradere. recita per contrarium, quod iste non debet compelli edere instrumenta. de proba. c. j. gl. sol. Secundò opponit, q reus non compellatur pbare. de proba. c. j. & c. ex literis. gl. so. In fi. gl. & vide in cle. ex grandi. de vsur. in gl. vide quod ibi no. Ioan. And.

ADDITIO.

a ¶ Perscrutasse. Adde latè Feli. in proce. s. & ibi in apostil. Ant. Cor. Sic. & quæ post ipsos posui.

S V M M A R I V M.

- 1 Libertas respectu subiectionis iurisdictionalis, potest præscribi.
- 2 Episcopus potest esse iudex in causa ecclesie suæ.
- 1 Si autem. ¶ No. q libertas respectu subiectionis iurisdictionalis potest præscribi. quod intellige trāslatiuè de vno superiore ad alium. ad hoc de præscrip. veniens. & c. cum ex officij. Sed extinctiue, ita vt nullum habeat superiorem, est impræscriptibilis, vt s. de præscri. cum non liceat.
- 2 ¶ No. q Episcopus potest esse iudex in causa ecclesie suæ. de quo per Inn. de ver. sig. ex parte. el. j. & j. de penis. c. j. ¶ Opp. q exemptio non posset præscribi. s. de præscrip. cum non liceat. Sol. dicit Io. Mo. quod aut iste vult præscribere plenam exemptionem, ita vt nulli subfit, & non potest vt in cōtrario. Aut non vult præscribere plenam exemptionem, sed libertatem, vt alteri subfit, quam ordinario, & posset ita procedi hic. Et ideo dixi libertate. ad hoc de præscrip. cum ex officij. & de re iud. cum super. Potest etiā ipse subditus præscribere certas libertates. de præscrip. auditis. de excus. præla. accedentibus. de 2. san. & affi. c. j. Ioā. An. ¶ Quid si Episcopus non est suspectus, an possit dare delegantem, coram quo fiat hæc probatio. Ioā. Mo. tenet, quod non, per istum tex. qui sic loquitur alternatiuè, vt sit alternatiua ordinis, non electionis, vt sit sensus literæ, quod Episcopus habeat cognoscere, nisi ex aliquā causā suspectus esset, quo casu delegabit. Sed dicit Ioā. An. quod non videt, vnde hoc summat, & quia regl. alternatiua est pstationis, & non ordinis, vt j. de reg. iur. in alternatiuis. ergo sibi nō placet ipsius dictum. Ioā. An. ¶ Gl. in ver. solummodo. quærit, de intellectu literæ, & soluit. ¶ Glo. in ver. canonica quærit, quæ dicatur canonica, & sol. ¶ Gl. in ver. ordinarijs. recita per contrarium, q Episcopus non potest esse iudex ex causā propria. Gl. sol. dupliciter, tamen dat remedium tollendi dubitationem. In fi. gl. idem Io. Mo. Arc. remittit ad notata per Inn. de dila. præterea. de censibus. c. venerabili. de ver. sig. ex parte. Io. An. Per hanc remissionem habes aliam solutionem, quod in his propriè non procedit, vt iudex, sed vt pars defendendo ius suum, quod notoriè ex iuris dispositione ad eum spectat, & defendere tale ius est sibi licitum. j. de sen. excō. dilecto, fm In. ibi. Dñs meus Ant. de Bu. rñdit ibi aliter ad istum tex. quod Ep̃s non iudicat in causā propria, sed ostenditur sibi priuilegium apostolicum, & ipse inspiciet illud & si apparet, quod inducat exemptionem, dicet quod obstat. Si non inducit, dicet, non obstat. Si erit dubium, remittet decisionem ad Papam. de iudi. cum venissent. & sic cessat contrarium, fm eū. Sed hæc solutio satisfacit contrario de priuilegio, sed non prout hic loquitur de p̃scriptione, in qua requiritur probatio testium, quo ad possessionem probandā. Vnde oportet, quod respectu p̃scriptionis

ADDITIONES.

- a ¶ Nulli sub fit. Adde latè Old. consil. 172.
- b ¶ Causa propria. Adde. Old. consil. 57. Lap. alleg. 92.

scriptionis teneamus primā solutionem gl. hic, vel illam. Inno. in d. c. venerabili. s. positam. Sed secunda solutio huius glo. directē videtur contra gl. in c. statutum. s. eo. li. de rescrip. in ver. copia. vbi dicit, q̄ quando iudex constituit se aduersariū in iudicio, non pōt cognoscere, an sua sit iurisdictio, & tñ glo. vult hic contrarium. Posses dicere q̄ illa glo. loquitur quando partes altercantur inter se, an ille sit iudex, & iudex inhæret alteri parti etiam dicendo, q̄ est iudex, & tunc facit se suspectum, ex quo taliter inheret cum parte: quia suspectus est iudex, qui nimium fauet alteri parti, vt li. non contest. accedēs. vel de hoc est præsumptio. de iud. causam. Vnde non poterit pronunciare. Hic autem non erat pars, sed iudex volens exequi iniunctū sibi à iure, dicit q̄ est iudex, & tñ poterit cognoscere: quia nō facit se partem, sed semper sic dicendo facit, vt iudex, & vult tenere locum iudicis, & non partis. Hec no. quia faciunt, q̄ quando iudex procedit ex officio & reuocatur in dubium de iurisdictione quod possit pronnciare, an sit iudex. de quo per Dominum meū in c. super literis. de rescrip. Et de hoc videtur casus in c. si iudex laicus. j. de sen. exc. j. responso. ¶ Glo. in ver. huiusmodi. declarat rex.

ADDITIONO.

1 Nimium fauet. Adde Pau. de Cast. conf. 236. in secundō impressis.

SVMMA RIVM.

- 1 Titulo duplici potest quis se iuuare circa acquisitionem eiusdem iuris.
- 2 Priuilegium non requiritur quod sit tale, quod per se tribuat illud ius quo ad tribuendum titulum præscribendi.
- 3 Præscriptionis appellatione intelligitur de præscripta.
- 4 Allegans præscriptionem debet eam probare.
- 5 possessio violenta, clandestina, vel precario habita, non defendit possidentem.
- 6 Titulus qui datur à priuilegio, qualis sit.

Quod si tales. ¶ No. quod circa acquisitionem eiusdem iuris potest quis se iuuare duplici titulo. de quo de præscri. auditis. ¶ No. quo ad tribuendum titulum præscribendi non requiritur quod priuilegium sit tale quod per se tribuat illud ius. ¶ No. quod appellatione præscriptionis intelligitur de quadragenaria. ¶ No. quod allegans præscriptionem debet eam probare: ad hoc de præscri. illud. ¶ No. quod pendente lite non est quis turbandus in possessione sua, etiam si prouideat contra ius commune, dummodo ex aliqua probatione, licet non sufficienti, ad finalem intentum ipse iustificet positionem. ¶ No. q̄ possessio violēta, clādestina, vel precario habita, nō defendit possidentem. ¶ Opp. & videtur quod cum statim constet de petitorio ex parte episcopi deberet fieri executio pro ipso, non autē supersederi. s. de causa pos. cum dilectus. Sol. dicit Ioā. Mo. q̄ ratio quare impeditur hic executio, redditur i litera, videlicet propter priuilegium quod dat causam præscribendi. Item, hic ista proponuntur coram altero ex litigantibus, sed in prius est iudex medius inter partes: vel pōt dici quod in prius plenē constabat de proprietate, cum fuerit de illa plene discussum. Sed hic licet constaret prima facie, tamen ex productione priuilegij reddebatur dubium ius ipsius, ideo nō fit statim executio: vnde non potest ordinarius pendere tali articulo turbare possessionem sic adiunctam titulo nedum allegato, sed producto, vt hic. Et pōt esse ratio: quia cum grauetur de stando iuri corā aduersario, releuatur per ostensionem tituli ne possessio turbeatur sic adiuncta. & concor. ff. de iure iur. eum qui. in prin. Io. An. ¶ Secundo oppo. quod iste ver. dicitur sequenti: quia in sequente pendente probationis articulo episcopus exequitur iurisdictionem. quod non videtur esse cū quis non sit priuandus possessione sua sine causæ cognitione. C. si per vim vel alio modo. l. 2. de symo. querelam. Sol. Io. Mo. soluit prut s. p̄ximē, vt prius procedat qñ iudex est medius q̄ cognoscit inter partes, sed hic tenditur inter ipsas partes: ideo secus isto casu. Ioan. An. Lap. Abb. dicit quod in prius agitur de cognito, & in iudicio deducito. Et sic posset etiam responderi ad c. cum dilectus. de causā pos. prout contradicit isti. s. fm Lap. ¶ Sed quæro, quando priuilegium dat præscribendi titulum, qualis sit ille titulus? Solu. fm Ioā. Mo. est titulus p̄ donato, vel pro suo. Et hoc probatur, quia priuilegium hoc dat, aliās non esset priuilegium. s. e. ti. in his. Et vbi est titulus pro donato, est etiam titulus pro suo: quia generalis est quo ad omnem titulum, quo dominium acquiritur. ff. pro suo. l. fi. in fi. Et sic est casus. s. de præscri. cum olim. vbi priuilegium quod videbatur dare libertatem erat subreptitium: quia erat impetratum lite pēdētē. s. vt li. pēd. c. fi. de test. causam. 2. Et sic non valebat, tamen dedit successorī impetrantis causam præscribendi, qui habuit bonam fidem & iustā ignorantiam: quo casu præscribitur titulus pro suo, & pro donato. Vbi enim esset supina ignorantia illi tituli non proderent. ff. pro donato. l. j. j. responso. secus si est verisimilis estimatio, vt prædicta l. hominē. & l. fi. quo casu possunt intelligi notata de

his quæ si. à præla. cum apostolica. & de præscrip. auditis. Nam error quūque ius facit. ff. ad Mace. l. 3. fortius potest dare viam ad acquirendum ius per præscriptionem, vt dictis iuribus. Io. And. ¶ Quæro, de quo priuilegio hic loquatur. Sol. dicit, q̄ potest intelligi de priuilegio eximente, vel de dante causam præscribendi: nam infra prosequitur de vtroque. Io. An. Lap. Abb. dicit hoc procedere, si allegetur priuilegium & præscriptio. Si verò solum priuilegium allegaretur, tunc non conferret priuilegium ad titulum præscribendi, cum de ipso nō agatur, fm Lap. Abb. ¶ Gl. in ver. munitos. recita per prius, q̄ iste allegans præscriptionē & priuilegiū simul repellatur. gl. remittit. In ea. gl. ibi, auditis, & ibi de hoc, & de verb. signi. abbate. Io. And. in fi. gl. Arc. remittit ad notata. 23. dist. quantū, in glo. Sic ergo dicit hic Io. Mo. verum esse, q̄ id qd̄ est meum ex vna cā, ex alia nō pōt fieri meum. Et sic si per priuilegium erat meum, præscriptio ne meum fieri non pōt, sed dicit, q̄ confirmari pōt vsu, possessione, vel superioris approbatione. de fide instr. inter dilectos. circa si. de confir. vti. vel inut. per totū. Item dicit, q̄ fallit dicta regula in duobus casib. Primo, qñ dubium est de prima cā ex quo dico meum, quia tūc ad cautelā pōt meū fieri ex scda. s. de concess. pben. post electionē, & sic in priuilegijs si dubiū sit, an plena libertas detur per illa, per cōsuetudinē poterit declarari. ar. de consue. cum dilectus. quia consuetudo legū cōium & singulariū, vt sunt priuilegia, optima est interpret. ff. de legi. si de interpretatione. Scdo fallit, qñ pinguius subuenit per secundam q̄ per primā. ff. ad leg. fal. l. 4. ponit lex casum de legatario sub conditione, quia illa pēdente institutus est hæres ab hærede, qui debebat legatū, & tñ ibi dī, quod si eueniat conditio illius legati, non habebitur rō falcidiæ. Io. An. ¶ Sed pone, q̄ est cōcessum per priuilegiū, licet non possit dari per præscriptionē, an possit augeri. exemplū, priuilegiū de sepultura p̄tinet claufulā, salua iustitia ecclesiariū à quib. mortuorū corpora assumuntur. de sepul. certificari. nunquid quo ad illā canonicā poterit per præscriptionē priuilegiū augeri. sol. fm Io. Mo. dicit, q̄ nō: quia si pcederet hæc præscriptio, esset ex ti. priuilegij. Et sic inspecto toto priuilegio volens præscribere, esset male fidei, p̄ qd̄ præscribere non posset. s. de p̄scr. veniens. j. de re. iur. c. 2. Et iste approbans priuilegiū pro se tenetur illud recipere q̄ se, de censib. cū olim. ne eadē rō diuerso iure censeat. de decimis. cū in tua. & s. eo. quia circa. Io. An. Dicit Lap. Abb. q̄ istud facit ad qd̄ nē ep̄orum Floren. & Phefulani, an ep̄s Phefulanus præscribere possit vltra priuilegiū qd̄ hēt, vt possit causas subditorū suorū in ecclesia sancte Marię in campo Florentiæ audire, fm Lap. Idē qd̄ no. hic Io. An. post Io. Mo. notatur ē in c. veniens. j. de verbo. fig. super gl. fi. & pro eo optime facit glo. fi. de præscrip. cum olim. & qd̄ notatur s. de consue. c. pe. ¶ Gl. in ver. violēta, querit de rōne tex. & sol. In fi. gl. Io. Mo. alleg. de transla. præla. inter. s. sed neque. ff. sol. ma. si ab hostibus. Io. An. ¶ Glo. in ver. precario, recita per prius, q̄ possessio precaria, tribuat ius præscribendi, cum sit iusta causa possidendi. glo. soluit & assignat rationem. ¶ Gl. in ver. turbetur. querit de vna qd̄ nē, & soluit.

ADDITIONES.

1 Ex secunda. Adde quod voluit Ro. conf. 333.

2 In campo. Adde de priuilegijs dictæ ecclesiæ. Cal. conf. pe. hoc tit.

SVMMA RIVM.

- 1 Alleganti titulum possessionis iuri communi contrarie, non creditur.
- 2 Episcopus super subiectione quarumlibet personarum ecclesiasticarum fundat intentionem suam de iure communi.
- 3 Exemptio, an probetur ex eo quod probatur, quod de mandato Papæ ecclesiæ, quæ erat cum personis plenē exempta, tamen erat ministris destituta conceditur ordini, vel collegio non exempto.
- 1 Si vero. ¶ No. q̄ alleganti titulum possessionis iuri cōi prius non creditur, etiam quo ad finem, vt continet eius possessionem, nisi saltem aliquam probationem prima facie titulum colorantē ostendar. ¶ No. q̄ episcopus a subiectione quarumlibet personarū ecclesiasticarū diocesis fundat intentionē suam de iure cōi, ita vt non ep̄s, sed dicēs prius, arctatur onere probandi. ¶ No. q̄ fundans se super præscriptione, non obtinet, nisi illius fecerit plenam fidē. ¶ Quærit Io. An. prout vidit dubitari, an probetur exemptio ex eo, q̄ pbat, q̄ de mandato Papæ ecclesiæ, q̄ erat cū psonis plenē prius exempta: tñ erat ministris destituta, cōceditur ordini, vel collegio non exempto. Et ad partē negatiuā adducitur de statu mona. recolentes. s. ceterū. vbi locus translatus sequit cōditionē personarū, in quas translatus est. ad idem de iure pa. c. vnico. eo. lib. Item cum ecclesiæ dicatur vxor. 7. q. j. sicut alterius. 2. l. q. 2. sicut. sequitur forū viri. i. collegij, cui nupsit sicut vxor, ff. de iuris. om. iud. l. pe. facit. s. e. lib. de sepul. is qui. vbi hñ consideratio vltimi mariti, & non prioris. Itē, cū locus destinat esse reli-

ADDITIONO.

1 Episcopus. Episcopalia iura quæ sunt, vide D. Fel. in c. cōquerente. de off. iord. 4

Geminianus super Sexto Decretalium.

religiosus corpore ibi humato alio trās lato. ff. de reli. & sump. fine. l. cū in diuersis. sic etiam desinat esse exemptus cum trās fertur ad non exemptos. Ad hanc partem facit de ma. & obe. cum inferior. & quia non p̄sumitur Papam derogare voluif se iurisdictioni diocesani cuius honori, & iuri se nolle detrahere protestatur. 99. dist. nullus. ad hoc. i. r. q. j. peruenit. In p̄trarium allegatur, q̄ beneficium illi loco concessum decet esse mansurum. j. de reg. iu. decet. cum concor. Nec ob. q̄ fuerit ministris destitutus, nam & hereditas vacans retinet iura, & actiones, & dominia. ff. de acqui. rerū do. l. hereditas in multis. Item q̄ duo vniuntur simul, maius dignum attrahit ad se minus dignum. de consecr. eccl. vel alta. q̄ in dubijs. & s. e. li. c. vnico. & recipitur id, qd̄ est vtilius, vide concor. ne sede vac. c. j. in gl. 2. & est expressum. ff. de cens. forma. §. q̄q̄. Vbi patet, q̄ licet personalia beneficia pereant cum personis. j. de reg. iu. priuilegium. tñ beneficia, vel immunitates concessæ locis, vel ciuitatibus transeunt ad posteros, ergo durat exemptio loci. Ad hoc bene facit s. de cap. mo. dilectus. & de relig. do. ca. 2. nec est p̄sumendum, q̄ Papa suam iustitiam neglexerit, qui alios in sua iustitia tueretur. s. e. lib. de immu. eccl. qm̄. facit de iure iur. petitiō. retinet ergo immediatam laici subiectionem, q̄ habebat, & sic per locum exemptæ sunt eius personæ. j. c. 2. Et hæc pars placuit fratri Iacobo, qui disputauit hunc casum, quod dixit verum nisi religio prima in loco fuisset finalis causa priuilegij, quia tunc illa cessante cessaret exemptio, secundū eum, qui sic succinctē loquitur soluendō. & facit de ver. sig. abbate. in fi. Sed dicit Io. An. q̄ pro declaratione huius certū est, q̄ si ecclesia, de qua querimus, non erat specialiter exempta, sed ideo, quia omnes ecclesiæ ordinis, puta, Cisterciens. vel Camaldulens. erant exemptæ, illo ordine cessante, cessabit illa exemptio. Et idem, quando illa ecclesia erat specialiter exempta, sed apparet exemptionem fuisse concessam fauore ordinis ibi tunc instituti. Sed remanet dubium, qm̄ simplicit̄, & specialiter ecclesia fuerat exempta, nec Papa expressit exemptionem competere, vel non competere subrogatis: & tunc duplex est modus scribendi, scilicet iuris cōis, & gratiæ. De primo, quia Papa mandat ecclesiam de religiosis alterius ordinis reformari, vel de secularibus clericis, si de religiosis reformari non possit, vt de re. do. inter quatuor. & ne cle. vel mo. relatum. De secundo, vt quia Papa gratiosē concedit certo collegio, vel certo ordini. Et sic collegio potest fieri dupliciter. s. per viam vnionis. i. 6. q. j. & temporis. de reli. do. c. 2. & per viam translationis. 7. q. j. temporis qualitas. de p̄scr. dist. j. tribus. quolibet istorum casuum putat priuilegium istorū durare quō ad exemptionem & eximi subrogatos. j. c. 2. Primō, quia priuilegium est reale. & vide no. per Dy. j. de reg. iur. priuilegium. & in q. Secundō, quia hæc q̄ cōcedit Papa, vt Papa, latissimē interpretatur. C. de bo. vac. l. 2. li. 10. & no. de ver. sig. olim, super vlt. gl. Tertiō, quia cum subrogati substineant onera, vt in cle. j. de cens. ergo & commodum, vt in regula, q̄ sentit. j. de reg. iu. Et est simile, qd̄ no. s. eo. li. de relig. do. c. j. in vlt. gl. vbi verō conceditur per viam vnionis, locus erit decre. cum capella. e. ti. vt vnus tantum ecclesiæ respectu sint exempti illi de collegio. qd̄ dic, vt ibi no. hæc procedunt per viam vnionis. Sed si fieret per viam translationis, vt puta, quia per viam translationis sedes Ep̄alis trās fertur ad inferiorem ecclesiam exemptam, vt si ecclesia Sancti Andreæ, vt in c. & temporis qualitas, fuisset exempta, non sequeretur per id Ep̄m esse exemptum. Et est ratio, quia a principio concedens id non intendebat, nec etiam ipse transferens p̄sumitur hoc voluif se. de reg. iu. in generali. cum concor. facit cle. non potest, de procu. Secunda ratio, quia cum exēptio data esset p̄ Ep̄m, absurdum esset, q̄ suffragatur ep̄o. Nam dicit lex, euidenter inq̄ssimum exceptionem rei iudicatæ proficere ei, q̄ quē iudicatū est. ff. de exc. rei iu. l. euidenter. facit de transla. p̄læ. c. 2. ver. sed neq̄. Io. An. Lap. Abb. primum membrum supra positū, videlicet qm̄ erat concessum ordini, & ordo cessat, intelligit verum, qm̄ deficiūt personæ ordinis, vel loci ipsius re ipsa, s. quia autoritate superioris tollitur ipse ordo. facit quod no. Ioan. An. s. eo. li. de elec. statutum, in gl. pe. In eo verō, quod est dictum de vnione, dicit procedere si vniūtur in simul, ita q̄ vna non subijciatur alteri. Si verō vna subijciatur alteri, tūc aliud videtur: quia si exempta vniatur non exemptæ, vñ tunc assume re naturam non exemptæ, & sic perdet exemptionem. facit s. e. li. de p̄b. super eo. Si aut̄ non exempta vniatur exemptæ, tunc sumit naturam exemptæ, & per p̄ns erit exempta. facit pro & q̄, quod no. Inn. Ho. & Io. An. de relig. do. c. 2. fm̄ Lap. Do. Io. de Imo. dicit, q̄ forte tutius est dictum Io. An. quia licet quo ad decr. de multa non censetur. quis habere curam, tñ ecclesia non desinit extorto esse curata, vt patet per cle. j. de of. vic. fm̄ eum. & istud cedo verum. Et de hoc do. casum. s. e. ti. c. j. in fi. nam vt ibi patet, licet monasterium principale ha-

beret priuilegiū exēptionis, nō tñ extenditur ad monasteriū illi annexum, vel dependens. ¶ Gl. pe. alle. p̄cor. ¶ Gl. fi. colligit notabile ex tex. & assignat rōnem. ¶ Querit hic Lap. Abb. q̄ sit intentio huius literæ. distinguit, q̄ aut quis p̄ ordinariū suū, qui de iure cōi hēt intentionem fundatam ad probandum se a exemptū ab eo allegat priuilegiū tantum, aut p̄scriptionē tñ, aut priuilegiū & p̄scriptionem. Primo casu non pōt ordinarius pendēte probationis articulo exercere iurisdictionem suam p̄ alium, vt j. c. s. fi. in prin. & a p̄rio. Et hoc videtur intelligendum, qm̄ talis allegans est in possessione exemptionis. arg. s. vt li. pend. c. j. Secus si ordinarius esset in possessione subiectionis, quia tunc posset ordinarius exercere iurisdictionē suā p̄ ipsum, sicut cōtra alios subditos suos, et si talis appeller. Ratio, quia talis appellatio non dēt Ep̄m vel alium ordinarium sua possessione priuare. Et si fuerit excōicatus, licet doceat postea se exēptū p̄ priuilegiū, tñ iusta erit excōicatio, iuxta notata p̄ Io. An. in nouella, post Inn. s. de cēsi. venerabili. de ver. sig. ex parte. j. & Host. de cens. procurationis. Secūdo casu vñ, q̄ siue ordinarius sit in possessione subiectionis, siue non, pos sit vt iurisdōne suā, p̄ illū, quousq̄, p̄bet p̄scriptionē, vt in fi. c. Et est rō p̄p̄ odiū p̄scriptionis, s. de decimis. cū p̄tingat. & fauor iuris cōis. s. e. li. de resti. spol. ad decimas, & de p̄scr. c. j. e. li. facit quod no. Arch. i. 6. q. 4. volumus. Tertio casu idem vñ dicendum, qd̄ in primo, vt s. c. s. q̄ si tales. in fi. & j. c. s. fi. in prin. & hoc ratione priuilegij, quod est fauorabile. s. de decimis. ex parte 3. Ad secundū dictū, & alia facit. quod no. hic Io. An. post Io. Mo. super verbo, fundetur. fm̄ Lap.

A D D I T I O.

1. ¶ P̄scriptionem. Quomodo autem p̄scribatur exemptio, vide Old. consil. 172. item priuilegium & exemptio differt, secundū Do. Car. in cle. r. de cēsi. Item quomodo cognoscantur bona exempta, vide in cle. 2. in gl. de priuilegiis. S V M M A R I V M.

1. Decreti appellatione comprehenditur constitutio iuris communis.
2. Faciēs celebrari diuina in loco prohibito eadē pena punitur, qua celebrās.
3. Ordinarius & delegatus potest interdictū ponere in loco.
4. Sacramentorum appellatione non comprehenditur ecclesiastica sepultura.
5. P̄lati inferiores ab Ep̄is an possint ponere interdictū.
6. Excommunicati publicē, qui dicantur.
7. Arbitrari si arbitretur iniqua, an possint reduci ad arbitrium boni viri.
8. Exempti si sepeliunt ad diuina, vel sepeliant excōicatos per Ep̄iscopos, an possint procedere contra tales exemptos.
9. Celebrans in p̄sentia excommunicati, an sit irregularis.

Piscoporum. ¶ Gl. j. summat. Et primō ponit quadruplicē prohibitionē.

- Scdō penā adiicit penīs antiq̄s ibi, q̄ verō. ¶ No. j. ar. q̄ p̄latorū appellatione cōprehendunt Ep̄i. hoc p̄bat illud relatiuū, aliorum. ¶ No. quod decreti appellatione cōprehenditur constitutio iuris cōis. Quid aut̄ sit propriē decretum, vide gl. s. e. li. de reb. eccl. non alie. c. 2. ¶ No. q̄ eadē pena punitur faciēs celebrare diuina in loco prohibito, qua punitur celebrans. ad hoc cle. grauis. de sen. exc. ¶ No. differētiā inter ciuitatem, castrum, & villam. vide j. de sen. excō. si ciuitas. ¶ No. q̄ ordinarius & delegatus potest interdictū ponere in loco. ¶ No. q̄ exempti, & interdicti repelluntur a diuinis officiis, ecclesiasticis, & sepultura ecclesiastica. ¶ No. q̄ dictio, p̄ter, stat inclusiuē. ¶ No. q̄ appel. sacramentorum non comprehenditur ecclesiastica sepultura. qd̄ nota pro his, quæ habentur. j. de sen. excom. c. fi. §. in festiuitatibus. ¶ Opp. quod malē provideat iste tex. quia videtur velle, q̄ si solum celebratur in ciuitatibus, castris, vel villis, etiam non interdictis, imponatur ista penā. q̄ videtur iniustū, cum idē deberet esse in quibuscunq̄ locis prohibitis, etiam si non sint ciuitates, castra, vel villæ. Timore huius contrarij dicit Ioan. An. q̄ iste tex. habet duplicem lecturam. Vnam ponit gl. j. Aliam ponit glo. antepen. Et ista diuersitas lecturarum surrexit propter ver. nisi quatenus &c. quæ fuit interpositio. fm̄ primam lecturam iste tex. intendit, q̄ in ciuitatibus, castris, vel villis, vel locis alijs interdictis non celebrent, nisi quatenus ius permittit. Et hæc lectura sibi placet, pro qua facit tex. dum dicit, sciēter. Et sic vñ ponderare sciētiā interdicti potius, q̄ sciētiā, q̄ ius prohibeat eos in talibus locis celebrare. ad idem relatiuū alijs, quod sequitur, cū implicatiuē ponat. Item quia ex alia lectura sequeret, q̄ penā huius decr. non haberet locum in celebrante in ciuitate, castro, vel villa interdictis, sed solum in alijs locis, q̄ talia non sunt, qd̄ esset valde absurdū. Nec ob. ista clausula, nisi quatenus &c. q̄ innuit contrarium, quia fuit interpositio, & fuit posita hic per compilatores. quia non fuit eis visum, q̄ infra sic cōgruē poneretur. Nec post dictionem, interdictis.

A D D I T I O.

1. ¶ Ciuitatibus. Ciuitatis appellatione, quid veniat, vide Do. Feli. in c. Rodolphus. de rescrip.

¶¶¶ Q uæro, an inferiores prælati ab Ep̃is possint ponere interd-
dictum *. Sol. Arc. hic tractat, & ponit notata post Inn. & Ho.
s̃. de his, quæ fi. a ma. par. cap. quæsiuit, & de hoc de appe. dile-
ctis. Io. An. ¶¶¶ Q uæro, qui dicatur publicè excommunicati *

Sol. Io. An. remittit ad notata in gl. de hoc in cle. eos. de sepul. & dicit Arch. q. si publicè excommunicatus intrat ecclesiam, omnes debēt exire. 24. q. j. omnis qui. Et notatur 11. q. 3. sicut apostoli. in gl. si ergo. vbi etiam notat, q. sacerdos non dimittet propter hoc missam incompletam, quod intelligit Inno. si canonem inceperat, vt no. de sen. exc. nup. Sed nō sic in occulto: imo tūc ille, qui scit illum excōicatum, taliter exire debet, q. crimen non prodat. facit 6. q. 2. si tantum. & q. ibi no. in prima gl. & 2. q. j. si peccauerit. & 46. di. clericus. fm Arc. qui inducit Ray. in sum. de sen. exc. §. queritur vtrū. Ioā. An. ¶ Circa sepulturam interdictorum tractat hic Archi. id quod no. glo. pe. in c. si ciuitas. de sen. exc. & in cle. eos. de sepul. in gl. sed q. Io. An. ¶ Quid de excommunicato minori, cui dantur sacramenta, an habeat locum ista pena. Sol. dic, q. non: tñ ipse est re motus ab eorum receptione. §. de cle. exc. mi. c. fi. & de sent. exc. c. pe. Io. An. ¶ Posset allegari contrarium, q. appellatione excōicationis cōprehenditur et excōicatio minor, qñ fit platio in materia aequaliter proportionabili maiori, & minori, vt no. gl. in verbo; a canone, in cle. j. de priuileg. Sed materia, de qua hic loquitur, est proportionabilis vtrique: quia et minori excōicatione ligatus non dēt recipere sacra, vt in iuribus, §. al leg. Ego teneo cum Ioā. An. & nego, q. quo ad excōicantes sit equalis prohibitio, quia licet excōicatus minori, non debeat recipere sacra, tñ non est suspensus quo ad se, & alios, sed quo ad se tantum, vt patet in d. c. fi. de cle. excō. mi. quod secus est in excōicatio maiori, qui est suspensus quo ad se & alios, vt sic alij sibi non cōmunicent. Et ideo tex. hic prohibet cōmunionem cum excōicatis. Vnde debet intelligi de maiori, cum quibus cōmunicare non debemus. 11. q. 3. cū excommunicato.

7 ¶ Quid si iste arbitretur iniqua, an possent reduci ad arbitrium boni viri. Sol. dic, q sic, s. de iureiuran. veniens. & c. Quintuallis. Io. An. ¶ No. benè istud dictum, q vbi ius relinquit ali quid arbitrio Iudicis, posset istud reduci ad arbitrium boni vi ri si malè fuerat arbitratus. de quo vide per gl. s. de accu. super his. an in talibus possit appellari dixi. s. de iur. cal. c. j. eo. lib. ¶ Quaro, an iste tex. procedat in contemnente sniam iuris. Sol. Arch. hic dicit, q vñ q non per istum tex. qui dicit, cuius sniam & c. Et sic vñ innuere de snia hominis tm. Io. An. & Io. de Fan. tenet pñrium per verbum, a iure, s. positum fm eum. Ta men volens tenere opi. Arch. rñderet, quod illud verbum, a iu re, refertur tm ad sententias interdicti, quod patet, quia postea sequit dictio, aut, q est aduersatiua. Et sic vñ, quod secus sit in sententia hominis: tm crederem tex. locum habere et in sentē tia iuris, quia si intelligeretur de sententia hominis tm, seque retur, q istam penam non incurreret veniens q sententiam iu ris, qd est falsum. vnde intelligo tex. q iste stet arbitrio illius, cuius sententiam contemnit, quia si est hominis, intelligatur de illo: si est iuris, intelligatur de ius condente. Nā vt dicit Io. An. iustum fuit hic, vt contemnens puniatur, vt Iudici contēpto satisfiat. & alle. no. de matrimonio pñcto q interdictum ec clesiæ. c. j. in gl. pe. ¶ Quaro, quid si exempti ad diuina reci piunt, vel sepeliunt excōdicatos? So. Io. Mo. hic tenet q sic. Pri mò, quia priuilegia exemptionis ad hos casus se non ex tendunt, nec extendere possunt, s. c. cum & plantare. s. excōi- catos. s. de sen. exc. nonnulli. Secundò, quia delinquant in rē non exemtram, s. e. patentibus. & ibi no. Inn. & eo. tit. recipi mus. Tertiò inducitur, quod notatur C. de iuris. om. iu. l. ma gisteriæ. Et idem succinctè dicit Arch. remittens ad no. 6. q. 3. placuit. dicit Ioā. An. q sic dabat in scholis, & forte sufficeret hoc principium cū fine huius gl. Sed ne forte Epi conqueran- tur, q nimium sit decisa, ponit rōnem ipsorum premittens, q Io. Mo. dicebat hanc q. plus facti, q iuris, cū ex tenore priuile- giorū oporteat hoc discerni. s. e. porro. & si qd sit dubium re- curritur ad concedentem. s. e. li. de of. or. ordinarij. s. si verò. Si ergo prædicti super hoc habent priuilegium, ne ordina- rij hoc possint, vel habent possessionem libertatis ex priuile- gio, seruandum est eis, vt s. c. proxi. Et facit, quod fuit notatū s. e. c. j. in prin. vbi tm apertè priuilegia non resistunt, tenet q est permittum. Et primam rationem sic declarat. Priuilegium non datur, vt inuitet ad delinquendum, qd si fieret, non valeret,

ſi nec pactum, nec cōſuetudo. ff. de pac. dota. l. conuenire.
 ſ. de conſuetudine. ex parte. C. ergo non ſint, nec eſſe poſ-
 ſint priuilegiati in illis, ergo nec præiudicabit in illis exēptio.
 ſi enim eis cōicare non poſſint, multominus illos ſepelire. Et
 dicit, q̄ iura q̄ allegat gl. ſi. in c. cum & plantare, benè faciunt
 ad materiam. Circa ſm ſic declarat, quia exempti ponendo,
 & pulſando campanas in domibus ſuis, coercentur per ordi-
 narios. Dicit ibi Inn. notandum priuilegiatos per cenſuram
 eccleſiaſtica compellendos, & coercentes ſi extra priuile-
 giorum ſuorum tenorem excedunt. Circa tertium dicit l. j. C.
 vbi ſena. vel clarif. q̄ ſi clarifſimus rapit virginem, vel inuadit
 terminos alienos, vel alias delinquit, ordinarius, ſcilicet p̄-
 ſes non obſtante priuilegio eū punit, quia reatus omnem ho-
 norem excludit. Modo vt dicit huic legi ſignata ꝑria. l. magi-
 ſteria. C. de iu. om. iu. gl. in hac l. ꝑria ſoluit, q̄ ſi miles conue-
 nitur propter militare delictum, vt quia vendit arma, q̄ non
 eſt delictum, niſi quia miles, tunc coram magiſtro militum
 conuenietur, vt ibi. Si verò quēnitur propter crimen non mi-
 litare, ſed cōe, ordinarius loci cognofcit, & coercet, ſi crimen
 eſt enorme, alias ſecus. C. de exhi. & itro. reis. l. j. ff. d. cuſto. reo.
 de militibus. & l. non eſt. in ſi. ergo propter commune, & grā-
 de diſceſanus animaduertetur in exēptos. Sic in leuibus, quā-
 ſius prælatus punit ſm regulam. ſ. de of. or. quanto. & c. p. In-
 ducit etiam l. 2. C. de priuile. ſcho. li. 12. & §. q̄ ſi delinquētes.
 in auth. de man. prin. quē vide in c. tuarum. in prima parte gl.
 Inducit etiam in auth. vt Iudices ſine quoquo ſuffr. volumus.
 vbi preſes prouinciæ animaduertit in legatos principis, qui il-
 luc miſſi excedunt formam ſibi traditam. Sic etiam diſceſa-
 nus poterit in iſtos excedentes priuilegiorum formam ani-
 maduerrere. Ad idem. C. de execu. & exacto. l. quicunq. lib.
 12. Subdit etiam iſta æquiparari, quem non exēptum, vel exē-
 ptum, ſed non in eo, de quo agitur: ſicut equiparatur, quem te-
 ſtatum, vel inteſtatum, ſed non in eo, de quo quæritur, vt ſi al's
 perfectè teſtatus tutorem non dedit filio, Iudex dabit legiti-
 mum, quem lex dat ab inteſtato, ac ſi inteſtatus eſſet. ff. de legi-
 tuto. l. legitimos. in prin. & l. inteſtato. ad idē. C. ſi a non ꝑpe.
 iud. l. ſi. ff. ſi ſerui. ven. l. loci. §. cōpetit. Concludit ergo q̄ cum
 prædicti circa hoc non ſint priuilegiati, nec eſſe poſſint, mani-
 feſtum eſt Ep̄m eos poſſe punire dicens prædictam diſtinctio-
 nem probari per decr. cum capella. e. tit. & hoc ſm Io. Mo. &
 Io. An. dicit q̄ pro eo facit c. ad hoc, in ſi. e. ti. Sed illi respon-
 detur, q̄ nō dicit, q̄ poſſit punire, ſed q̄ poſſit exhumare. Itē,
 forſan hoſpitalarij tunc non erant exempti, ſed priuilegiati. e.
 tit. cum & plantare. Circa, qđ vide no. ſ. e. ti. recipimus. ſuper
 j. gl. Et eo modo rñderi poſſet ad c. patēribus. Item facit c. au-
 thoritate. ſ. eo. tit. j. rñſo. Sed ibi delictum ſiebat extra locum
 exemptum. Vnde ex prædictis patet, quod ſi præmiſſi eſſent
 exempti, ſed loca ipſorum non eſſent exempta, q̄ eſſe poteſt. j.
 c. proximi. 2. & 3. rñſo. tunc cōis exemptio non impediret, quo-
 minus ordinarius puniret talia facientes. ſ. eo. ti. c. j. Et com-
 munis dicitur propter id, qđ ibi no. in prin. & hic in p̄ſi. huius
 q. Sed ſi p̄ſone & loca, in qbus hoc faciunt ſunt exēpte, graue ē
 dicere exēptos ꝑ ordinarios puniri extra caſus expreſſos in iu-
 re, de qbus plena remiſſio fuit facta ſ. eo. c. j. ſup gl. vt ſ. Et rō
 Ioā. Mo. quæ dicit eos ſuper p̄dictis priuilegiatos nō eſſe, nec
 priuilegiari potuiſſe parum vrget, quia idem concluderet de
 adulterio, & fornicatione, & quolibet delicto. Io. An. Lap. Ab.
 dicit hoc fore verum niſi delictum eſſet notorium. & facit qđ
 no. Hoſti. in ſumma de priuile. §. ſi. ſuper ver. ſed quid ſi exem-
 ptus. in vlt. col. in diſtinctione. & de app. ſolicitudinem, ſuper
 ver. irrationabiliter. & Io. An. poſt eum ſuper gl. ſed nunquid.
 & ſ. e. li. de reſcri. ſtatutū. in ſi. ſm Lap. Quicquid dicat Lap.
 de notorietate delicti nō credo, qa notorietas n̄ eſt illa, q̄ tribuit
 iuriſdōnē ordinario, ꝑ exemptos ſup delicto cōmiſſo in loco
 exempto. Sed poſſet ſaluari, q̄ ſi delictum illorum eſſet noto-
 rium, & ex tali delicto ipſo facto incurrerēt excōicationē, ex
 iuris diſpoſitione, q̄ tunc ordinarij locorū poſſent illos denū-
 ciare excōicatos ad finem, vt per ſuos ſubditos euitentur. pro
 quo faciūt allegata ſ. per Lap. & qđ no. Guil. de mon. Lau. in
 cle. 2. de ꝑꝑ. & remiſ. & gl. in cle. j. de ſequeſt. Nec pōt dici q̄
 tunc

ADDITIONES.

- a Interdictum. Quare autem in excommunicatione datur absolutio ad cautelam & interdicto particulari certæ ecclesiæ, & non interdicto generali. vide pulchrè Do. Feli. in c. apostolicæ, de excep. ver. dum Abbas.
- b Publicè excommunicati. Qui dicantur publicè excommunicati, vide Do. Feli. in c. exceptionem. in ver. item dum Abbas. de excep. vbi subtiliter ad gl. vulgatam. in cle. j. de sepul. in ver. publicè.
- c Notorium. Notorium autem, quando releuet etiam ab onere allegandi, vide de Do. Feli. in c. cum ordinem. latè, & vtiliter, ver. ad gl. in cle. appellanti. de rescri. vbi sunt 7. declarationes valde solemnes, & nouz ad illud vulgare dictum, qd notorium non releuet ab onere proponendi, licet releuet ab onere probandi. Et quonq; dicit Do. Feli. sunt gustanda sicut dulces saui mellis.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tunc ordinarij locorum possent illos denunciare excommuni-
catos ad finem, vt per suos subditos euitentur. pro quo faciunt
allegata, s. per Lap. & qd no. Guil. de mon. Lau. in cle. 2. de pe.
& remis. & glo. in cle. j. de sequestr. Nec potest dici, quod tunc
imponant eis penam, quia illa est a iure inducta, nec denuncia-
tio aliquid addit. de appel. pastoralis. Nec potest dici, quod de
commisso delicto in loco exempto cognoscant, quia in noto-
rijs non requiritur cognitio iudicialis, iuxta no. s. de of. deleg.
c. j. c. li. ¶ Gl. in ver. delegati, colligit notabile ex tex. qd delega-
tus interdicat. In fi. gl. intellige gl. veram, saluo, quod habes in
extrauag. prouide attendentes, Bonifacij. Io. An. ¶ Gl. in ver. of-
ficia. querit de vna questione. & so. ¶ Gl. in ver. a iure, querit,
9 quæ sint penæ a iure statutz, & sol. ¶ Gl. pe. in prin. querit, an
sit irregularis celebrans in presentia excommunicati, & so. qd
non, sed est vicinus. Deinde qrit, an ista decr. habeat locum in
non exemptis, & recitat opi. demum tenet, quod sic. In fi. glo.
primam partem istius gl. tenet Io. Mo. vt non comprehendat,
nisi exemptos, vt ipse no. j. de sen. exc. is cui. dicens, quod hic
erat malum circumstantionatum. f. defensum priuilegio, quod
se ad casus illos non extendit, & ideo culpa grauior. Sicut em
bonum circumstantionatum est minus seipso, sic & malum. fa-
cit pro hoc dicto, quod post ipsum notatur s. de elec. c. avari-
tia. super gl. fi. & facit de dolo, & contu. cum, qui. & quod ibi
no. in fi. pe. gl. Secundam partem gl. tenet Archi. in prima sui
opi. gl. dicens, qd illud quantumcunque, implicat decr. locū
habere etiam in non exemptis. pro hac parte facit s. e. cum &
plantare. s. excommunicatos. & facit s. e. li. de pb. c. 2. de elec.
generali. post prin. Item facit, quod sequitur in tex. cuiuscūq;
ordinis religionis & c. per quē videtur vera hæc pars. Sed dicit
Io. An. quod vellet contraria preualere propter multa pericu-
la, quæ imminet clericis, maximè de illa parte, quæ loquitur
de admissione ad diuina, quia docet experientia clericorū le-
gionem ligari, saltem in Italia. Et de legione quid sit notatur,
ne se. vac. c. j. super glo. de isto. Vnde pium esset, propter hoc
opi. iuuari, vt non exemptos non includat. Et pro hac opi. fa-
cit, qd decretalis locata est sub titulo de priuilegijs, quare non
congruit titulo, nisi de priuilegiatis, & exemptis loquat. Sed
respondebis, imo conuenit, quia non negatur loqui in exem-
ptis, sed loquitur de vtrisque. Et facit, quod no. de libel. obla.
c. j. in princ. Nec est nouum istos exemptos, & non exemptos
misceri. s. de præb. c. j. in fi. e. li. & cle. j. cum simil. de testa. Sed
hæc responsio posset impugnari, quia nulla decret. est s. vel j.
cuius casus fundetur per mistum super priuilegiatis, & nō pri-
uilegiatis, vel exemptis, & non exēptis. congruat ergo ista suo
vniuerso, ne secundum Augustinum turpis esse dicatur. s. di.
quæ contra. de spon. duorum. c. fi. nec ob. illa vniuersalis, quā
tumcunque. quia facile respondetur, & dicitur, quod sicut in
disputationibus, & gratijs beneficialibus est dare positium,
comparatium, & superlatium, ita & in exemptionibus. Pri-
mum notatur 12. dis. nos consuetudinem. Secundum patet. s.
de rescri. duobus. de præb. si pluribus. de concess. præb. si soli. &
c. pe. Tertium patet j. c. proxi. & s. e. c. j. ex his, quæ ibi notauit.
Vnde dicant, quod illud implicat exemptos habentes plenā,
& pleniorē exemptionem, & voluit includi etiam plenissi-
mam, s. e. li. de of. leg. c. j. ibi, quantumcunque plenariam. sed &
illud quantumcunque quod ponit s. c. j. in prin. solos exem-
ptos implicat. Et est simile quod no. s. de fil. presby. ad abolen-
dam. in fi. pe. gl. & hoc posito ad tex. sequentem facilius respō-
detur, quod oratio debet esse vniformis. de bap. maiores. ver.
similiter. sicut ergo si diceretur, omnes clerici cuiuscūq; sta-
tus & c. non includeret laicos: sic cum dicit omnes exempti.
& cæt. certum est, quod non includit omnes non exemptos.
Et dicit Io. An. ista sic demonstratiuè scripsisse, quia scit viros
purissime conscientie, ex quadam perplexitate non euitabi-
li sine periculo rerum, & personarum, admisisse tales ad offi-
cium petens, vt exempti sibi ignoscant, quibus dicit se suffra-
gari non posse, dicens, qd per hoc oculus eorum nequam non
erit. phibente hoc parabola euāgelica Matth. 20. ante mediū.
Item, quia multi ex ipsis super absolutionibus, & dispensatio-
nibus habent promptiora remedia per priuilegia ipsis ab apo-
stolica sede concessa, & per commisiones, quæ facile suis mi-
noribus circa talia fieri solent. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesia appellatione comprehenduntur etiam monasteria. Et ministri,
& qui alij, nu. 2. & 7.
- 3 Conuersi & perpetuo oblato monasterio debent gaudere priuilegio conces-
so monasterio.
- 4 Exemptus potest quis esse in parte, & in parte non.
- 5 Exemptio concessa ecclesie non includit parochianos, nec illa, quæ concer-
nunt curam populi.
- 6 Dispositio relata ad rem contentam, non includit rem continentem.

- 8 Abbas an censeatur exemptus per exemptionem ecclesie.
- 9 Conuersi secularium ecclesiarum, an gaudeant immunitate ecclesiastica,
etiam quo ad canonem, si quis suadente.
- 10 Debitor facto testamento, & filia instituta, factus est conuersus ecclesie of-
ferens illi omnia bona sua saluo testamento predicto, an creditores, qui-
bus ipsius bona fuerant obligata ex mutuo debeant agere contra eum,
vel ecclesiam, vel filiam.
- 11 Oblati perpetuo, qui dicantur.
- 12 Episcopus, an perdat aliqua iura parochialia per exemptionem factam
ecclesie.
- 13 Decimas quis debeat habere ecclesie exemptæ.
- 14 Monasterium si est exemptum cum capellis, quis curabit populum.
- 15 Ecclesia quando non exprimitur, sed personæ, in quibus respondebit Epi-
scopo.

De exemptionem. ¶ Glo. j. sum. & sunt
tres partes. In prima
ponit, quando eximitur ecclesia, quid importet. Se-
cunda quando ipsius canonici. Tertia, quando cle-
rici, & ista ordinatè declarat in qualibet partium affirmatiuè,
& negatiuè loquendo. Secunda ibi, verum. Tertia ibi, si autē.

- 1 fm Io. An. & istud etiā potest sufficere pro sumuario. ¶ No.
arg. qd appellatione ecclesie comprehenduntur etiam mona-
steria, de quo de sup. neg. præ. c. j. & de re iud. cū inter. ¶ No.
qd appellatione ecclesie comprehenduntur ministri, & aliæ p-
lone deputatæ seruitio ecclesie, & sic appellatione continen-
tis rem, comprehenditur res contenta. ¶ No. qd conuersi, &
perpetuo oblato monasterio, debent gaudere priuilegio con-
cesso monasterio. vide quod no. s. e. ti. vt priuilegia. Et qd no.
gl. fi. in cle. j. de deci. ¶ No. qd in ecclesia regulari conuentuali,
debet poni presbyter qui gerat curam populi. vide tex. de ca-
pel. mona. c. j. ¶ No. possibile esse quem in parte esse exem-
ptum, & in parte non esse exemptum respectu diuersæ qualita-
tis concurrentis, etiam in eodem corpore ecclesie, & sic am-
pliatur tex. ca. cum capella. s. e. ti. vt ibi. Et quod ibi dicitur de
diuersis membris, habet locum etiam in eodem corpore ec-
clesie. ¶ No. qd exemptio concessa ecclesie, non includit pa-
rochianos, nec illa, quæ concernunt curā populi. ¶ No. qd ap-
pellatione canonicorum non comprehenduntur alij clerici de-
putati pro seruitio ecclesie. ¶ No. qd appellatione clericorum
comprehenduntur generaliter canonici, & omnes alij clerici
ipsius ecclesie. ¶ No. qd dispositio relata ad rem contentam,
non includit rem continentem. Et sic patet, quod amplior est
dispositio referens se ad contentum, quia non includit nonti-
nentem, vt probat tex. iuncto prin. cum fine. ¶ Quoero, circa
primam partem quid comprehendatur appellatione ecclesie.
So. Io. Mo. exponit ecclesiam pro cap. alle. ff. de fidei ius. l. mor-
tuo. Sed dicit Io. An. qd hæc lex non procedit, vt patet in proxi-
mis responsis, vbi exemptis canonicis, qui capitulum faciunt,
vel clericis, non est exempta ecclesia: ergo oportet, qd hic intel-
ligatur, vt ponatur pro loco, vt dicit hic gl. Io. An. ¶ Quid si in
ecclesia exempta subrogentur non exempti. So. vide s. co. cū
8 personæ, in gl. pe. Io. An. ¶ Quid de abbate, an censeatur exē-
ptus per exemptionē ecclesie. Sol. dic, qd sic, & ideo tex. de eo
nō expressit, vel de plato, quasi hoc habeat pro indubitato. fa-
cit. 7. q. j. scire debes. Io. An. ibi inducit, qd ecclesia est in pla-
9 to, & platus est in ecclesia. & facit, qd no. de symo. c. fi. ¶ Qua-
ro, an conuersi secularium ecclesiarum gaudeant immunita-
te ecclesiastica, etiam quo ad canonem, si quis suadente. 17.
q. 4. So. istud tangitur in c. non dubium. de sen. exc. Et iste tex.
facit, qd sic. nā hic loquitur permistim de monasterio, & eccle-
sia seculari. Et vult, qd conuersi secularium gaudeant exēptio-
ne ecclesie concessa, fortius ergo debent gaudere immunita-
te personæ. Io. An. ¶ Sed pone, qd debitor facto testamento,
10 & filia instituta, est factus conuersus ecclesie offerens illa om-
nia bona sua saluo testamento predicto, an creditores, quibus ip-
sius bona fuerant obligata ex mutuo agere debeant contra eū,
vel ecclesiam, vel contra filiam. So. Io. de Deo. 3. q. 7. disputa-
uit istam questionem, & qd ipse conuersus conueniri debeat,
inducit, quod actio erat personalis, in qua coercenda est perso-
na, vt li. non cont. qm, ad fi. & c. tue. Itē constat, qd conuersio nō
est solutio, vel acceptilatio, quæ obligationem tollit. insti. qui.
mo. tol. obli. s. j. & s. item per acceptilationem. ergo remanet
obligatus, nec hic interuenit persona, in qua possit dici noua-
tio. Item, quia non posset compelli iste soluere, cum posset ma-
trimonium phere. 27. q. j. vt lex. subdens, qd tales conuersiones
in ecclesijs secularibus fiunt solum ex consuetudine. Secun-
dō probat de filia, cum ipsa sit heres, & ipse per conuersionem
singatur

A D D I T I O.

- a Si quis suadente. Adde, qd voluit Cald. consil. 7. de so. comp. Do. de Ro. deci.
177. de regula. in antiquis.

tingatur mortuus. 19. q. 3. quia ingredientibus. & c. seq. & au-
th. nunc autem. cum ergo heredi non debeat a alienū, de
testa. c. filius. & in heredem nouum videatur facta nouatio.
insti. qui. mo. post prin. & hæres comparatur fideicommissario.
de test. Io. & ipse debet præferre animam cuiusque rei. C. de
sacr. san. ecc. sancimus. ergo filia hæres tenetur. Tertiò probat
de ecclesia, quæ cum emolumentum sentiat, & sibi acquirat,
sentire debet & onus. inducit multa iura. sufficiat regula, qui
sentit. j. de reg. iur. imputet etiam sibi ecclesia si nō inquisit
conditiones illius, antequam illū reciperet. 19. q. 3. monaste-
rijs. 17. q. 2. si quis incognitus. Soluit, q̄ persona conuenienda
sit, quia personalis est actio, vt in prin. est dictum. Executio ve-
rò fiet in bonis penes quemcunq; sint propter hypothecam,
de qua. 16. q. 3. §. præscriptionum. in prin. quia res transit cum
onere suo. de pig. ex literis. cum concor. & dicit, quod multū
habebat in vñ, q̄ contrarium sentiens pecus est. & fm̄ p̄dictā
solutionem per hanc decre. conuenitur, vt exemptus, si eccle-
sia est exempta. Io. An. vide ad prædicta, quod no. gl. 11. q. j. de
persona. ¶ Quæro, qui dicantur hic p̄petuo oblato b. So. dic,
quod illi qui se, & sua dederunt ecclesie cum effectu, vt in cle-
mē. j. de deci. in fi. Et de his intelligatur iste tex. & dixit Inn. in
c. recipimus. e. tit. qui sunt assumpti in partē Dñi. alleg. 12. q. j.
duo sunt. sed tñ ibi dicunt Deo deuoti. Et tex. ibi exponit, vide
licet, conuersi. sed dicit Io. An. quod isti oblato p̄petuo dici
possunt hi qui familiares vocantur, s. de arbi. cum olim. sed
mos diuersarum regionum hēt conuersos, & illi portant habi-
tum religiosorum. Item oblatos, & illi conuersorum habitu
nō vtuntur, participant tñ priuilegijs, vt hic patet & in cle. p̄-
dicta. Io. An. & ibi vide per Guil. ¶ Quæro, an Episcopus per-
dat aliqua iura parochialia, per exemptionem concessam eccle-
sie. So. Inn. in c. recepimus. s. e. tit. tenebat, quod non, sed
tenebat iura in parochianis. Vnde dabit penitētiās publicas,
chrismabit, & cetera iura Ep̄alia ad vtramque legem spectā-
tia exercebit. s. e. ti. cum olim pp. de sepul. in nostra. nec est mi-
rum, fm̄ Host. si in priuilegio magis includuntur clerici, q̄ lai-
ci, cum illi sint plures connexi ecclesie. Vnde & nomine ec-
clesie continentur, s. eo. cum olim. ver. & non licet. Inducit
21. di. clericos. s. de p̄b. cum fm̄. de iud. quanto. Ioā. An. ¶ Sed
quis habebit decimas illius ecclesie. So. dic, q̄ ille, qui primò
habebat, siue sit p̄latus, siue Ep̄s, siue alius quicunque. Nam
nil iuris accrescit, vel decrecit in laicis. 16. q. j. si quis laicus.
ex quo populus non eximitur, sicut patet in c. ex parte abbatis
s. s. e. Sed contra istum tex. & supradicta facit, quia qñ peti-
tus Ep̄ale, omne tale ius competens in clericis, vel laicis, siue
ecclesijs adiudicatur, vel aufertur. de of. or. cōquerente. Qua-
re ergo non sic aufert in clericis, & laicis dato priuilegio ex-
emptionis in totum. Sed responde, quia in iudicio vñ omne ius
deducere nisi expressē agatur in p̄rium. s. de causa pos. eccle-
sia. ff. de iud. solemus. sed in priuilegijs non sic. s. c. porro. quia
propter præiudicium alterius sunt verba restringēda fm̄ Inn.
& dicitur sup gl. fi. Io. An. Sed pone t̄ q̄ monasterium est ex-
emptum cum capellis, quis curabit populū. So. in extraua. Inno.
ad perpetuam. de qua in j. gl. quam gl. posuit Arch. j. de ver. si.
ueniens. respondebat, quod Ep̄s. 10. q. j. regenda. ex quo popu-
lus non est exemptus, qui etiam poterit aliam ecclesiam ædifi-
care, vel dare parochianis licentiam ædificandi. j. de conse. di.
j. nemo. ar. de eccl. ædifi. ad audientiam. j. Et ponet ibi psbyte-
rum, qui percipiet decimas, oblationes, & alia iura parochia-
lia. 14. q. j. ca. j. de his q̄ fi. a p̄la. pastoralis. salua canonica, de
qua dicitur in d. decre. veniens. nisi Ep̄m esset p̄scripta. de
p̄scr. cum olim. & c. auditis. & c. de quarta. Io. An. ¶ Que-
ro, qñ ecclesia non eximitur, sed persone, vt hic, in §. pe. & fin.
in qbus respondebit ecclesia Ep̄o. Sol. Inn. & Ho. in c. cum ca-
pella. e. ti. in prin. dicebant, quod ecclesia in omnibus respon-
debat Ep̄o, præterquam in iurisdictione clericorum. Ioā. An.
¶ Gl. j. ponit, quid tex. declaret. In fi. gl. Spe. e. ti. ver. item licet.
allegabat decre. cū super. quæ in summa dicebat, quod abbas
contra Ep̄m agens super exemptione monachorum ecclesie,
& parochianorum succumbit in vltimo, quia nil de parochia-
nis in priuilegio dicebatur. Io. An. ¶ Gl. in ver. ipsa, in prin. q̄-
rit, an atrium ecclesie sit exemptum, & so. Deinde opponit,
quod tex. non habeat congruam latinatē, quia deficit ver-
bum, quo ad primum dictum affirmatiuum. gl. so. Item gl. q̄-
rit de alia quæstione, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, quidam. intellige gl.
relatiuē, vt referatur ad d. c. quamuis. quia iste tex. de hoc non
loquitur. ¶ Gl. in ver. curam, quærit de officio istius psbyteri,
& quis habeat eum remouere. ¶ Gl. in ver. parochiani. in pri.
alle. concor. Deinde opponit de c. clerici. de ver. fig. & so. ¶ In
ca. glo. ibi, cum clerici. de varijs significationibus, quas habet
ecclesia e ibi notatur, & in concor. Io. An. In fi. gl. cum gl. cō-
cor. Arch. s. e. li. de p̄b. quamuis. j. Sed dicit Io. An. q̄ non ca-
pit, quid voluerit Io. Mo. qui dicit, q̄ ibi præmissum fuit ver-

bum, clerici, & subiectum verbum, ecclesie. Vnde tam ex di-
gnitate ecclesie cathedralis, q̄ ex verbo præmissio, & alio subse-
cuto, verbum ecclesie comprehendit solum capitulum Placē-
tinum. Ioan. And. vel soluere posses, quod hic ecclesia præfer-
tur in materia proportionabili omnibus tam canonicis, quā
conuersis, & oblatis, quia exemptio omnibus istis est propor-
tionabilis, sed in contrario non sic, quia iuramentum de obe-
diendo ecclesie, non est proportionabile, nisi Ep̄o, & capitu-
lo ad quos spectat iurisdicō. de of. or. p̄querente. & de capi-
tulo, de ma. & obe. cum olim. & c. his quæ. ¶ Gl. in ver. non au-
tem, inducit tex. ad solutionem quæstionis. In fi. gl. vide, quod
no. super gl. prædicta Io. An. Sed dicit Io. de San. Geor. q̄ d. l.
ciuibus, videtur contradicere, quæ dicit quod relictum vel fi-
deicommissum datum ciuibus, videtur ciuitati relictum. Sed
dicit, quod Accurs. ibi soluit, q̄ fortē administratores ciuita-
tis ibi fuerunt expressi, & fm̄ hęc non obstat. Alij dicunt, q̄
aut exprimuntur nomina ciuium, & tunc non debeat ciui-
tati. Aut simpliciter relinquatur ciuibus, & tunc debeat ci-
uitati. alleg. ff. ad Trebel. l. quoties. & l. seq. Alij dicunt standū
esse dictæ legi reprobata gl. Ber. & ista. Nec obstat. hęc decre. cui
respondet, quod hic loquitur in exceptionibus, quæ sunt odio
sē, cum derogent ordinariæ potestati. 11. q. j. peruenit. Et ideo
d exemptis canonicis non eximitur ecclesia: sed in ielictis est
secus, quia distribuere in plures ea quæ legantur in fauorem
animarum est fauorabile. per hoc videtur hanc vltimam opi.
approbare fm̄ Io. de San. Geor. Gl. fi. querit, quid de conuer-
sis? arguit pro & contra, & sol. In fi. gl. Item exemptiones sunt
strictē interpretandæ, dummodo aliquid conferant. Et est ra-
tio, quia præiudicant ordinariæ potestati, quæ fauorabilis est.
11. q. j. peruenit. & q. 3. qui resistit. fm̄ Ho. qui alleg. de conces.
p̄b. constitutus. de transla. c. fi. & ponit Archid. hic. Et dabat
ipse Ho. pro regula in extrauag. ad perpetuam. quod priuile-
gia nunquam extenduntur de persona ad personam, nec de lo-
co ad locum. s. c. sanē. & de pactis. si vnus. §. pacta. super hoc
vide quod plenē notatur de ver. si. olim. & de rescrip. causam.
Io. An. vide super hoc de dona. cum dilecti.

ADDITIONES.

- a ¶ Propter hypothecam. Adde quod voluit Abb. consil. 102. 2. lib.
- b ¶ Oblato. Adde videndum Abb. consil. proxi. alleg.
- c ¶ Ecclesia. Adde Fed. consil. 292.
- d ¶ Exemptis canonicis. Adde quod voluit Ro. consil. 180.

S V M M A R I V M.

- 1 Verba narratiua non prolata principaliter propter se, sed incidenter ap-
posita in aliqua dispositione, quid operentur. & nu. 6.
Et quid de positis in lege gratia exempli. nu. 2.
Et quid de verbis priuilegij, vel sententiæ assertiuis. nu. 3.
Et quid de insertis assertiuis in dispositionibus. nu. 5.
- 4 Ecclesia qualibet totius orbis de iure communi est subiecta Romanæ ec-
clesie.
- 7 Papa in priuilegio sic dicit, eximimus omnes vestras ecclesias, quæ per nos
sumpserunt regulam Augustini, quas his duximus vocabulis exprimen-
das, an ista verba inducant probationem exemptionis.
- 8 Verba enunciatiua prolata in infirō, vel priuilegio, an probent.

S I Papa. ¶ Gl. j. summat. Et primo distinguens in
sex formas verborum, quæ assertiuē prolata sapiūt
exemptionem, & de vltimis quatuor rationē sub-
dit. Secunda ibi, & est idem. ponit alia 8. & sic. 14. vsq; ibi, nō
sic. Et ibi ponit tres formas, per quas non datur exemptio vs-
que ibi, non licet. vbi de formis alijs protestatur. Ioā. An. Hęc
est optima decre. in materia interpretationis priuilegiorum.
Legam per partes faciendo vnam partem, vsq; ad §. & est idē.
1 ¶ No. primò, q̄ verba narratiua non prolata principaliter
a propter se, sed incidenter appositā in aliqua dispositione, nō
inducunt probationem narratorum, etiam si a potestate nar-
rantis dependeat narrata concedere. ¶ No. q̄ posita in lege
2 gratia exempli, non restringunt legem ad casum expressum,
sed extenduntur etiam ad alia similia. ¶ No. q̄ exemptio ap-
pellatur libertas, & quod illam allegans debet eam probare.
3 vide s. e. c. cum persone. ¶ No. q̄ verba priuilegij, vel senten-
tiæ assertiuæ, super quibus fundatur intentio concedentis, vel
sententiantis, inducunt plenam probationem. ¶ No. hic sex
formas priuilegiorum quarum quælibet inducit probationē
exemptionis. ¶ No. q̄ de iure communi quælibet ecclesia to-
tius

ADDITIONES.

- a ¶ Narratiua. Adde Bal. in prælu. seu. char. §. ver. circa hoc dubitatur. Alex. om-
nino in lex his. vbi alleg. multas remissio. C. de testa. mili. Ro. sing. 153. & c.
536. & Panor. in c. series. nu. 3. & ibi notauit in apoll. ad eum in ver. plenam
fidem. de testi.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tius orbis est subiecta Romane Ecclesie. ¶ No. q. priuilegium dēt aliquid conferre priuilegiato, vltra ius cōe. ad hoc co. tit. in his. ¶ No. q. verba inserta assertiue in dispositionibus debent aliquid operari. Et idem q. dicitur hic in priuilegio, & sententia, procedit etiam in promissionibus. & est tex. in cle. exi. ui. §. si em, de ver. sig. ¶ Quæro, quare verba narratiua non probant exemptionem. Sol. dicit Io. Mo. quod ratio est, quia natura narratorum est, q. probentur, & non probent. Et ista de causa narratio, in qua erratum est in nominibus possessionū, abradi solet in literis apostolicis. §. de fi. instru. ex literis. quod intellige prout ibi notatur super ver. priuilegia. Io. An. ibi dicit hoc verum in priuilegijs confirmatorijs, secus in originalibus, vel collatorijs, quia in illis rasura in nomine possessionis donata faceret priuilegium suspectum. ¶ Quæro, an omnia narrata in tabellionis instrumento inducant probationē. So. Archi. hic refert dictum Inn. & Ho. de proba. quoniam contra. vbi dicunt, q. licet tabellio multa narret in instrumento, & subscribat subscriptionem, nisi aliud exprimat non respicit narrata, sed illa solū q. die & loco gesta sunt: & pro eis inducit istū tex. Ioā. An. ¶ Quid si Papa in priuilegio sic dicit, eximimus omnes vestras ecclesias, quæ per vos sumpserunt regulam Augustini, quas his diximus vocabulis exprimendas: an ista verba inducant probationem exemptionis. So. Archi. dicit, quod non, nisi probetur quod per eos assumpserunt regulam Augustini, quia istud est narratiue dictum. arg. 3. q. 6. hoc quippe. Et dicit hoc fuisse dictum Inn. in quadam sua additione. in c. inter dilectos. de fi. instru. ante fi. super ver. alia. in qua etiam dixit eum dixisse priuilegia confirmatoria meliora, quā illa, quæ sunt ad instar, de quo ibi no. Io. An. Glo. in ver. principaliter, quærit de exemplo tex. & sol. ¶ In fi. gl. vide, quod no. in cle. literis, de proba. in gl. in narratiuis. Archi. remittit ad summam Azo. de fal. cau. adie. & 19. dist. c. j. ver. itaque. in gl. hic est ar. Et subdit hic etiā tolli opi. Io. quam no. Ber. de rescrip. nonnulli. in gl. sic ergo. vltra medium. Io. An. ¶ Gl. in ver. probata, recita per contrarium in ea formatum, & solue vt glo. ¶ In ea. gl. ibi, ob aliud. In contrarium facit. C. de iure delibe. l. cum aliquis. vbi de hoc in gl. 2. Ioā. An. In fi. gl. quia ista est materia quotidiana, & hic bene cadit, ponā conclusiue, prout ponit Do. meus, Ant. de But. in c. fi. de suc. ab intest. ¶ Si quæritur an verba enunciativa prolata in instrumento, vel priuilegio probent. Dic, quod quidam sunt actus dependentes a voluntate vnius, sicut est priuilegium: & tunc aut verba enunciantur propter aliud, nec super illis verbis priuilegians fundat intentionem suam, sicut exemplificat hic glo. 2. quia ex quo Papa dat rescriptū ad lites nihil ad factum rescripti, siue sit exemptra, siue non. Et tunc talia verba non probāt plenē, vt hic. & no. Inn. in c. inter dilectos. de fi. instru. in fi. put etiam fuit dictum hic super tex. cum enunciativa talia faciunt psumptionē, vt dicit gl. hic, & in c. cū olim. hic alle. Et iō in his quibus sufficeret psumptio, talia verba inducunt pbatōnē, sicut est in pbatōne psumptiū, in qua sufficit aliqualis pbatō. de pba. cum causam. Inducunt em ista verba psumptionem, vt et tenent duæ gl. in c. illud. de presum. & æquipollent fame, vt no. Io. An. in regula, non licet. j. de reg. iur. in mercu. circa fi. qōnis. Et per hoc patet, quod talia verba iuncto vno teste, probant, de quo hñ per gl. & Doc. in c. veniens. j. de testi. Si autem verba sunt enunciativa propter se, super quibus Papa fundat intentionem suam, vt quia dicit, quod tale beneficium vacat per renunciationē in manibus nostris factam, tibi duximus pferendum. Et in hoc dic, vt dicit notabilis glo. in cle. j. pe. pba. quia si Papa enūciat factum proprium, vt quia dicit, talem beneficium priuamus, ideo contulimus tibi. ista verba faciunt plenissimam probationem, in tantū, quod non admittitur pbatō in contrarium directā, per quā infringatur illud p̄cisē non esse verum, sed secus de probatione indirectā, per quā non infringeretur dictum Papæ, vt dicit gl. ibi. Aut verba enunciant de facto alterius, & super his fundatur intentio Papæ, vt quia dicit, beneficium vacans per renunciationē factā in manibus sui Epi, conferimus tibi. Et hæc verba probant vacationē. arg. huius tex. Tamen isto casu admittitur probatio in p̄rium, vt no. gl. in d. cle. j. de proba. Aut ista verba enunciantur in actu dependente a voluntate duorum: vt puta, in instrumento, vel p̄ctu, & tunc si enunciantur ad p̄udiciū tertij, non probant, vt no. Inn. de of. deleg. cum in iure. vbi dicit, quod licet notarius ponat, quod domus vendita hēt domū cōfinem, q. est Perri, & ista verba non inducūt pbatōnem, quod illa domus sit Perri. Aut sit ad p̄udiciū partium, & tunc aut enunciatum non confert ad id, de quo principaliter agitur: exemplum hic in gl. 2. & tunc nō probat, vt hic patet, sed faciunt psumptionem, vt est dictum §. aut confert ad id de quo agitur, & tunc probant, vt pater hic in j. & 2. exemplo, quod est verū, dum tñ enunciat talia, q. potuerunt fieri, vel concurrere tpe celebrationis i-

strumenti: alias non, quia notarius non potest attestari, nisi de his quæ illo tempore fieri potuerunt, vt no. Inn. de proba. quoniam contra. & fuit dictum super tex. & no. de ver. sig. abbate. Fallit tamē in actibus grauis p̄iudicij, vt est matrimonium, vt no. Inn. de presum. illud. Et cum hac distinctione intellige glo. §. de rescri. nonnulli. Hæc intellige vera, nisi enunciatum sit talis naturæ, & enūciatur a tali, in quo possit dari quasi possessio, quia tunc ex illa enūciatione daretur quasi possessio, & ex illa quasi possessione surgeret p̄sumptio, vt si in materia pertinente ad filium, aliquis in instrumento nominaret aliquem suum filium, quia tunc filius constitueretur in quasi possessione filiationis, vt no. gl. in c. series. de test. Et hoc sentit Bar. in l. ex hac scriptura. ff. de do. & clarius in l. q. senatus. ff. de libe. agno. secundum Do. meum. P. ¶ Glo. in ver. asserat. potest recitari per contrarium, quod tex. habeat in se contra-dictionem, quia in principio dicit, quod verba enunciativa non probant. deinde dicit contrarium. glo. so. ¶ Gl. in ver. debeant. alleg. concord. Deinde colligit notabile, & so. ¶ In fi. glo. quia quotidie iste tex. allegatur ad hoc, quod verba debent aliquid operari, ponam conclusiue dicta Doctorum sparsim tacta, & de hac materia aliquid gl. in c. solite. de maio. & obe. & Ioan. And. super illa. & Gof. de eta. & qualita. accepimus. Et in hac materia fac regulam, quod verba debent aliquid operari, vt vult tex. hic, & glo. 19. dist. si Romanorum, vbi dixi. de hoc ponit Ioan. And. in d. c. solite. de maio. & obed. Fallit primò hæc regula, quando aliquid exprimitur in his, quæ dependent a voluntate, & sit expressio ex super abundanti, tunc talia verba nihil operantur, quia ea quæ causā dubitationis tollendæ in contractibus inseruntur, ius commune non ledunt. ff. mandati. qui mutuam. ad hoc de eta. & quali. a multis. facit de dila. litera. & facit glo. magna in c. fi. de concess. preben. e. li. Fallit secundò, quando id quod conceditur totum erat ex dispositione iuris communis, tunc talis concessio nihil operatur, vt est casus in c. quia in causis. de procura. & de iureiur. & si Christus. in fi. & talis concessio sit, quia plus solet timeri, quod specialiter iniungitur, quam quod generaliter imperatur. de hæreti. si aduersus. & 23. dist. quanaquam. secus si id qd conceditur non erat ex toto de iure communi, sed ex parte, quia tunc oportet quod verba aliquid operentur, & est iste casus hic, nam quilibet ecclesia est subiecta de iure cōi ecclesie Romane, & ordinario conceditur, quod sit subiecta Papæ, vt illa verba aliquid operentur intelligitur exēpta ab ordinario, vt dicit tex. Fallit tertio, qñ verba exprimuntur si intelligeretur eo modo, quo fit exp̄sio, resularet contrarius intellectus iuri communi, nam tunc talis verborum expressio nihil operatur, sed debet reduci ad ordinem dispositum a iure communi, vt est casus de rescri. causam. Fallit quartò, qñ ius commune disponit, quod verborum expressio non opereat, vel q. non operetur in totū, quod verbum sonat, vt est casus, & ibi gl. §. e. li. de procu. si duo. 2. responsō. vt patet, q. licet constituentur duo procuratores in solidum cum clausula, q. non sit melior conditio occupantis, nihilominus est melior conditio, & sic illa expressio, vel nihil operatur, vel saltem, nō operatur id qd verbum sonat, & hoc, quia ius commune sic disponit. Fallit quintò, qñ exprimuntur verba, quæ tacitè inhereant in dispositione, quia tunc expressio talium nihil operatur. de rescri. c. 2. no. Io. An. eo. ri. mandatum. & est tex. de presump. dudum. qd est verū, qñ illa quæ tacitè insunt exprimuntur eo modo, quo insunt, si exprimuntur aliter, quam insunt, quia fit expressio ad finē, vt actus, qui erat purus per expressionem efficeretur conditionalis, quia tunc illa expressio aliquid operatur, & ita procedent gl. de elec. c. 2. e. li. & de despon. impub. c. j. e. lib.

ADDITIONES.

- a ¶ Exemptionem. Adde quod voluit Old. consil. 258. & vide Cald. consil. 2. & 3. hoc titulo.
- b ¶ Probat. Adde Ro. consil. 65. Do. Car. consil. 117. Alex. consil. 6. 1. lib.
- c ¶ Papa fundat. Adde q. Papæ narratis fctur, Ro. consil. 130. & 369.

S V M M A R I V M.

- 1 Solutio annui census est signum subiectionis, quando hoc exprimitur in obligatione.
- 2 Ordinarij non possunt locare sedem in locis exemptis, etiam sue diocesis.
- 3 Proprium, quid dicatur.
- 4 Censualis, qualiter quis probetur.

Et est idem. ¶ No. q. exemptio dicitur tribuere libertatem. ¶ No. q. solutio annui census, est signū subiectionis, qñ hoc exprimitur in obligatione: secus si hoc nō exprimat, & sic census de p se necessario non arguit subiectionem, & sic patet q. signū verificabile in pluribus necessa-

ADDITIONO.

- a ¶ In obligatione. Adde Cald. consil. 4. hoc tit. & adde q. census promissus pro tentione caltri, illo disrupto non debetur, vt per Ro. consil. 416. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Cum conceditur. ¶ No. q. privilegiū concessum dño includit et eius fa-

- ^a miliares domesticos, qñ non sic intelligere, privilegiū posset remanere inutile. Secus si privilegiū esset vtile sine illis. ita
- ² intellige. §. nō sic. ¶ Quæro, an familiares istius privilegiati, possint sibi ad inuicem celebrare dño non existente presente. So. dic. q. non, vt voluit tex. hic q. dicit, cū ea, & postea dicit, sibi diuinū &c. vnde aperte colligit, quod familiares istius non pñt sibi ad inuicē celebrare in absentia dñi. Ioā. An. idem Zen. ¶ Quæro, de quo officio intelligat tex. Sol. dic. q. non solū intelligitur de missa, sed et alias horas canonicas dicere possunt, & audire, vt probat tex. qui dicit, officium diuinum. & sic etiā
- ³ j. de sen. exc. c. fi. §. adiicimus. in prin. ¶ Quæro, de quibus familiaribus intelligitur tex. So. fm Arch. intellige de familiaribus mercenariis, de quibus vide de testi. in literis. non autem loquitur de perpetuis, & religiosis, de quibus §. de arbit. cum olim. & ibi no. & facit §. eo. per exemptionem. & §. de statu mona. recolentes. & C. locati. l. milites. Sed dicit Archi. q. est quedam familia nec perpetua, nec mercenaria, sicut sunt clerici, & religiosi morantes cum Papa, & cū Cardinalibus. de quibus j. de pē. felicis. §. premis. qui possunt dici domestici, q. in ipsorū domibus cōmorantur. Io. An. ¶ Sed pone, q. sit concessum privilegiū monasterio de admittendis familiaribus,
- ^b an habeat locū de assumptis post datā privilegiū. So. dicit Io. An. q. hic Boñ. disputauit Egidius Cremon. hanc qñem, vt no. in regula, qui sentit, j. de re. iu. & tenuit, q. si assumpti post privilegiū surrogati sunt loco illorum, qui stabant tpe privilegiū, tunc ad illos extēditur. inducebat. ff. de mino. l. minor aut. §. non solū. & §. vt li. pen. c. j. cū concor. & ibi gl. Inducit et rōnem, quia alias privilegiū non esset perpetuum. Si verò illi sint adiuncti, vel superadditi: aut ex causa rōnabili, & tunc idē. alle. de cons. cum M. de cens. quanto, cū ibi notatis extraordinariē de furno, & molendinis. Aut nuda voluntate, & tunc ad illos nō extēdit, ne censura sic eneruetur. alle. j. de ver. si. c. fi. eo. lib. & §. eo. tuarū. & c. cum & plantare. §. de pñtibus. Ioā. An. ¶ Gl. in ver. persone, quarit de exēplo litera, & sol. ¶ Glo. in ver. domestici, qrit de quibus intelligatur, & sol. ¶ Glo. in ver. admittuntur, p iustificatione tex. alle. similia. ¶ Gl. in ver. non dñt, possit recitari per prium, q. iste §. dicit pcedenti, vbi admittuntur familiares privilegiati. gl. sol. q. loquuntur in diuersis casibus. Et allegat rōnem diuersitatis, deinde querit de vna qñe, & sol. In fi. gl. dicit Archi. q. non audeat hoc tenere, cum privilegiū sit conuentus, non aliorum. Aut ergo solus celebrat, aut abstineat, fm eum. Facit ad primum, quod no. de inclusio. de conse. dist. j. hoc quoque. Ioan. And. Ioan. Cal. in tractatu de ecclesiastico interdicto, in 6. membro. ver. sed quid si in ecclesia, tenet opi. gl. hic, dicens, q. licet privilegiū concessum puentui non includat familiares, ex quo tñ alij non sunt in pñtū vigore pmissionis. §. adiicimus. j. de sen. exc. c. alma. poterit adiutorē admittere, quasi necessitate coactus, cū necessitas legē nō habeat, vt in rīa, qd nō est. §. de re. iu. Vnde cū solus sacerdos nō possit missam celebrare, de fil. presby. pposuit. licitū erit assumere aliū. Nec ob. qd dicit Arc. de inclusio, vt no. in d. c. hoc quoq. q. illud procedit propter facti impossibilitatem, ad q. lex non obligat. 4. dist. erit, fm Io. Cal. Posset opi. reduci ad concordiam, q. aut iste vult celebrare in monasterio ex causa voluntaria, puta, q. erat phibitū, vt et in loco nō possent diuina celebrari ianuis clausis, & conuentus p illā prohibitionē impetrauit privilegiū p pñtū, vt dicit gl. magna. §. e. c. & tunc procedat dictū Archi. quia istud privilegiū est pcessum conuentui, non singularibus de pñtū: ergo si oēs sunt infirmi, abstineat, vt dixit Archi. Aut vult celebrare ex cā necessaria, vt quia est interdictum generale, in quo quotidie ianuis clausis debet celebrari, sicut primo voce submissa, vt d. §. adiicimus. & tunc procedat opi. glo. & sequacium, quia ex quo ille, qui est sanus arctatur ad celebrandum, & solus celebrare nō potest, habeat clericū, qui sibi assistet, & eum iuuet.

ADDITIONES.

- ^a ¶ Familiares. Adde Old. consil. 12. Fran. de Arc. consil. 122.
- ^b ¶ Post datam. Adde Angel. consil. 260. Ber.

S V M M A R I V M.

- ¹ Dans causam delicti, nō gaudet privilegio cōcesso contra delictū. & nu. 3.
- ² Dans consiliū, auxilium, vel fauorem punitur, sicut committens delictū.
- ¹ Huiusmodi. ¶ No. q. dans causam delicti, non gaudet privilegio cōcesso p delictū. ¶ No. q. dans consiliū, auxilium, vel fauorē, punitur sicut cōmittens delictum. de quo §. de hare. c. 2. c. li. ¶ Quæro, quare nō gaudet privilegio ille, cuius culpa positum est interdictum? Sol. dic. quia non debet iuari ex eo in quo deliquit. ff. sol. mat. si ab hostibus. §. j. §. de rescrip. ex tenore. & concor. huic, j. de sen. excom. si sententia. §. j. fm Io. Mo. Ioan. An. ¶ Glo. si alle. concor. ad tex. & ponit vnam limitationem.

S V M M A R I V M.

- ¹ Privilegium idem, quod conceditur Epīs, conceditur etiam superioribus.
- ² Episcopus non debet facere residentiam continuam in diocesi, sed in ecclesia sua principali diocesis.
- ³ Privilegium habens ubique celebrandi, non potest celebrare ita vt violet interdictum.
- ⁴ Missa an debeant celebrari in ecclesia.
- ⁵ Altare viaticum, quod dicatur.
- ⁶ Electus, & confirmatus, non consecratus, an gaudeat isto privilegio.

Quoniam. ¶ Gl. j. summat. Et primò pmittit p-

- ¹ Epīs privilegiū altaris viatici. ¶ No. q. idem privilegiū, qd cōceditur Epīs, pcedit et superioribus.
- ² ad hoc. j. de sen. exc. quia piculosum. ¶ No. ar. q. Epīs non dēt facere residentiam pñuā in diocesi, sed in ecclesia sua principali diocesis. vide 61. di. Epīs vilē. ¶ No. q. rīr missa est celebranda, & audienda in ecclesia. ¶ No. Epīm debere qualibet die, vel celebrare, vel sibi facere celebrari. ¶ No. q. celebratio extra ecclesias, et in casu pmissio, nō dēt fieri sine altari viatico. ¶ No. q. hñs privilegiū vbiq; celebrandi, non tñ pōt celebrare ita vt violet interdictum. Et sic videtur, q. privilegiū simpliciter loquens tñ recipiat limitationes a iure in materia introductionis. ad hoc §. eo. pastoralis. ¶ Op. q. Epīs non possit se absentare ab ecclesia. 7. q. j. peruenit. Sol. aut vult se absentare ex causa legitima, & potest ita intelligatur iste tex. Aut sine causa, & non potest, vt in contrario, & eadem causa, & qñe. c. temporis. in fi. 13. q. 4. sicut. ver. ipse verò. nec excusaret in hoc pñtū, vt ibi patet. ad idem. 41. di. Epīs. de cōse. di. 3. Epīs. vbi de hoc Io. An. qui dicit, q. cause legitime possunt esse quandoque pro negotijs ecclesiasticis, quandoq; ad requisitionē maioris, non solū ecclesiasticorum, sed et regū, si regalia tenent. de hoc §. de app. cum parati. in gl. 2. Io. An. ¶ Opp. 2. q. hæc decretum superflua, quia iā erat concessum privilegiū Epīs celebrandi extra eorū ecclesias. §. e. ti. q. nonnullis. §. id. quod Papa fuit pñtatus in procemio huius lib. Sol. dic. q. ista decre. latius pñtū, q. illa. extendit em ista illā in eo, qd pcedit, vt possit facere sibi celebrari, q. non concedebat illa. Item, licet per illā possent celebrare in diocesis alienis, tamen poterant prohiberi p diocesanos, vt ibi notat, nunc verò per privilegiū phibere nō poterūt. Itē in illa dicebat, q. qñque poterāt celebrare: hic patet eos id posse singulis diebus. Et an possint celebrare in pñtibus, vide no. in cle. si. e. ti. Io. An. ¶ Quæro, an missa deant celebrari in ecclesiis. Sol. dic. q. sic rīr, & nō in priuatis domibus. de pñe. di. j. c. j. in fi. & c. sicut. in fi. & c. vnicuiq; & vbi de ea. di. pcedimus. vbi dñ de tabula altaris, q. idē est, qd altare portatile. Sic & baptisimus in ecclesiis dñdus est, q. dic. vt in cle. pñtū. de baptismo. Io. An. ¶ Quæro, qd dicat altare viatici. So. dic. q. dñ. i. in via portandū, vel portabile, nā vehit & portatur. Io. An. ¶ Quæro, q. possit pcedere privilegiū, de quo hic dñ. Sol. dic. q. privilegiū istud, vt vbiq; possit celebrare: & sic in tota Christianitate, alius q. Papa concedere nō pōt, vt in d. c. in his. e. ti. Io. An. Facit, qd no. fm Lap. Abb. j. de re. iu. in pñtū super gl. rīrari, fm Lap. ¶ Quæro, quid de electo, & pñtato, non aut pñtato, an gaudeat isto privilegio: vt q. non, quia hic cōcedit Epīs, sed appellatione Epī, intelligit de cōsecrato, no. gl. in c. j. de reli. do. & glo. in cle. j. de pñe. in prin. In pñtū facit, qd no. gl. in cle. quis. circa prin. de fo. cōp. & gl. in verbo, Epī. in cle. & si principalis, de re. i. Et istud credo verum pro vltimo allegatis, quia vbi mā est pariter proportio nabilis confirmato, sicut pñtato appellatione Epī, cōpñtū, dñt et non consecratus, vt ibi. hic aut auditio missæ, vel celebratio ita pertinet ad nō pñtatur, sicut ad cōsecratū. ¶ Gl. in verbo, absentare. recita p pñtū, q. nō pōt Epīs se absentare sine Papa licentia. gl. sol. ¶ Gl. pe. in prin. colligit qdam privilegia Epīs pcessa. Deinde querit, an possit vti sine diocesanorū licentia, & so. q. sic. Deinde in ver. cū isto aut. qrit, q. fuit causa pñtationis huius privilegiū, & sol. ¶ In ca. gl. ibi, dignū. & de priu. c. 2. §. j. Ioan. An. & ibi, q. nonnullis. Vide ibi remissionem ad Spe. de ista materia positam. Io. An. ¶ In ca. glo. ibi, in his. Et ibi no. an Epī indulgentiam hanc concedere possint. Io. An. Et ibi dñ, q. sic in suis diocesis. Sed Papa dat generalē vbiq; vt hic patet. ¶ Gl. si. declarat tex. qualiter debeat intelligi.

ADDITIONES.

- ¹ Episcopis. An appellatione Epī veniar electus, vide Do. Fel. in c. eam te. ver. tertio restringitur. de rescrip. de quo dixi in apo. ad Panor. in c. super his. §. cum verò. nu. 6. in apo. in ver. electus, de elec. & in c. nostri, nu. 3. in apo. in ver. ante consecrationem, eo. it.

De iniurijs & damno dato. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- ¹ Pignoratio potest comprehendere etiam personas, non tantum res.
- ² Lex civilis, & ratio naturalis dicat, q. alius pro alio non grauetur.

3 Argumentum ab equitate naturali, est licitum.

4 Repræfaliæ sunt prohibita, vt inducantur contra clericos, vel personas ecclesiasticas, vel eorum bona.

5 Repræfaliæ qualiter dicantur graues legibus.

T si pignorationes.

¶ Glo. j. summat, & primo

ponit prohibitionis causam. Secundo ibi, Vt tantum, prohibitionē. Tercio ibi, illi aut. cum moderati temporis adiunctione infligit penam.

¶ No. primo, q̄ repræfaliæ sunt quedā pignorationes, & sic patet q̄ pignoratio potest comprehendere et personam, non tantum res. ¶ No. q̄ vulgaris locutio quādoq; interpretatur vocabulum iuris, & q̄ quandoque attendimus vulgarem modum loquendi, alibi dicitur quandoque vulgaris quæstio. de pe. di. j. vulgaris. & dicuntur hæc a vulgo. i. plebe, vel populo, & dicitur vulgaris, a volo, vis: quisque enim facit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

1 rationes, & sic patet q̄ pignoratio potest comprehendere et personam, non tantum res. ¶ No. q̄ vulgaris locutio quādoq; interpretatur vocabulum iuris, & q̄ quandoque attendimus vulgarem modum loquendi, alibi dicitur quandoque vulgaris quæstio. de pe. di. j. vulgaris. & dicuntur hæc a vulgo. i. plebe, vel populo, & dicitur vulgaris, a volo, vis: quisque enim facit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

2 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

3 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

4 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

5 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

6 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

7 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

8 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

9 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

10 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

11 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

12 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

13 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

14 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

15 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

16 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

17 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

18 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

19 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

20 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

21 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

22 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

23 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

24 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

25 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

26 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

27 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

28 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

29 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

30 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

31 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

32 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

33 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

34 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

35 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

36 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

37 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

38 cit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An. ¶ No. q̄ lex civilis, & rō naturalis dicit, qd̄ vult, fm̄ Io. An.

rijs. c. 2. sup. j. gl. Io. An. ¶ Gl. in ver. ecclesiasticis. q̄rit, q̄ dicantur psonæ ecclesiasticæ. ¶ Gl. in verbo, cōcedi. in prin. declarat tex. Deinde opponit, q̄ repræfaliæ non sint prohibita, nec de iure diuino, nec positio. 23. q. 2. dñs. gl. sol. ¶ In ea. gl. ibi, iustitiam facere. & isto casu dicebat hic Archi. qui habuit hoc a Gul. q̄ licita est pignoratio, quæ fit autoritate proprii Iudicis, præcedente tamen eius snia super negligentia & defectu iustitiæ. alle. notata per Inn. de resti. spo. olim causam. de sen. exc. grauem. Et vide qd̄ no. de fo. compet. postulasti. & de appel. dilectis. in gl. non appellationem. ad fi. Guido nunc Concordiæsis Ep̄s, in disputatione sua, quam vide super r̄a, non dēt aliq̄s. j. de reg. iu. non putat, quod Iudex spoliati possit pignorationes concedere, q̄ illos, qui suæ iurisdictionis nō sunt, nec propter sui concinuis delictum, nec propter negligentiam Iudicis. & qd̄ dicit c. dominus. quod ciuitas plectenda est, intelligit per suū Iudicem, vt intelligit Io. de Fan. & idem hic Fran. Vercel. Dicebat tamen Gul. dictum Arch. posse esse verum, quando nullus inuenitur superior, qui de ciuitate negligentis, vel dominio illius iustitiā faciat, qd̄ tñ raro ptingit, cū ex tali defectu Iudex ecclesiasticus possit adiri, fm̄ eum. Io. An. de hoc vide ali quid. j. in r̄a, non dēt. de reg. iu. & plenius per Bar. in trac. repræfaliarum. in tertia principali q̄one, in secundo dubio. ¶ Glo. in ver. extendi. quærit, quæ sit dñia inter concessione, & extensio nem, & sol. ¶ Gl. in ver. districtius. recita per Prium, quod male loquitur, quod districtius provideat, quia et leges prohibēt hoc. non est ergo districtius. gl. sol. dupliciter. In fi. gl. no. gl. q̄ exponere comparatiuum in positiuū est impropria significatio, quod no. pro statutis, quæ debent intelligi proprie. ¶ Gl. in verbo, p̄sumptionem. declarat tex. ¶ Glo. fi. in prin. quærit, quot dies habeat mensis? Deinde quærit de alia quæstione, & sol. Item quærit, an habeat locum pena, si ante hanc constitutionem erant concessæ repræfaliæ, & sol. ¶ In ea. glo. ibi, fm̄ Gar. idem Io. Mo. In. fi. gl. idem Guil. & Archi. Io. An. no. bene istam gl. in opi. Guil. q̄ vbi lex penam imponit agenti actum, & assignat terminum reuocationi actus, si fiat executio illius actus anteq̄ labatur terminus reuocationi assignatus, nihilominus pena committitur, quod no. Secundo no. ex gl. quod vbi lex punit actum, & eius executionem, trahitur ad actū hñtē originē ante constitutionem, si hēt executionem de futuro. vide gl. de vi. & hon. cle. clem. j. de æta. & quali. cle. vt hi qui. Tercio no. q̄ cōstitutio loquēs p verba p̄sentis tēporis, est canon latæ sententiæ, vide no. de fo. comp. si diligenti.

ADDITIONES.

- a ¶ Contra clericos etiam primæ tonsuræ. no. Bald. in l. etiam. ver. modo restat querendum. C. de excu. rei iud. Bar. in suo tract. repræf. in 5. q. 7. 4. princ. & Io. de Lig. in eo. tract. parte 3. q. 6. j. Et an inducantur contra clericos coniugatos. Bar. vbi 5. q. sic. & Io. de Lig. qui tamen hoc dictū vbi 3. limitare vñ.
- b ¶ Bona conscientia. Repræfalijs vtens in casibus de iure civili permisis, non tenetur in foro conscientie, dum tamen non habeat animum iniquum, nec cupiditatem nocendi, vel vlciscendi, nec crudelē, secundum Saly. in auth. & omnino. ad fi. C. ne vxor pro mari. & Sanctū Tho. de Aqu. 2. 2. j. q. 40. c. 2.

De Penis.

Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Familia Archiepiscopi eodem gaudet priuilegio, quo Archiepiscopus.
- 2 Archiepiscopus debet conuocare prelatos provincie ad concilium provinciale. & qualiter. nu. 5.
- 3 Consuetudo dat iurisdictionem.
- 4 Iudex quando possit punire iniuriantem sibi vel suis.
- 6 Archiepiscopus, an possit exercere iurisdictionem suam in provincia.
- 7 Iudicare, an quis possit in causa propria.
- 8 Et, copula, quando ponitur inter diuersa voce idem significantia, exponitur pro, id est.

Omana.

¶ Gl. j. summat, & primo cū duplici modificatione declarat ius

vetus, & executionem subdit. Secundo ibi, Sibi etiam, illud prorogat secundam moderationem tollens, & forsan tertiam temperans. Et dicebat, Ho. quod hic erat vnū mirandū, quod

- 1 primum decretum statim corrigitur per secundum. ¶ No. q̄ familia Archiep̄i eodem gaudet priuilegio, quo Archiep̄s, &
- 2 Archiep̄s est Iudex iniuriæ illatæ familiæ suæ. ¶ No. q̄ Archiep̄iscopus est ille, qui habet conuocare prelatos provincie ad concilium provinciale. de quo 18. di. per totum. ¶ No. q̄ Iudex pōt punire iniuriantē nuncio suo, & non permittentē exequi per territorium suum, illa q̄ incumbunt iurisdictioni suæ. ad hoc de of. dele. c. j. ¶ No. q̄ consuetudo tribuit iurisdictionē. de fo. cōp. cū ptingat. ¶ No. q̄ licet hec decr. in prin. loquatur de Archiep̄o R hemēsi, tñ hēt locū et in alijs. 2 cor. 3. de of. or.
- 3 Romana. c. li. ¶ No. q̄ Iudex pōt punire iniuriantē sibi, vel suis, et si iniuria nō impedit exercitiū iurisdictionis, qñ est notoria, & manifesta.

Geminianus super Sexto Decretalium.

nifesta. Sed iste tex. facit in p̄riū, q̄a hoc fit ex sp̄ali p̄cessione : ergo v̄ in p̄riū ius cōe. ¶ Opp. q̄ iste tex. h̄t superfluitatē dū dicit, sibi, vel suā familiā, q̄a sufficiebat dicere, familiā, cuius appellatione p̄prehendit̄ dñs, vt no. de p̄ces. p̄bē. post electio- nē. in gl. 2. So. dic. quod iō hic nō p̄tinet dñs appellatione fa- milie, quia facilius dēt concedi vindicare iniuriā familiā, q̄ propria, vt j. dicitur. aī benē cōprehenderet appellatione fa- milie dñs, vt in p̄rio. Io. An. ¶ Opp. 2. & v̄ quod isti possint pu- niri iniuriā impediētū iurisdōnē, & si non sit notoria. nam data eius potestate iurisdictionali oīa videntur data, sine qui- bus expediri non pōt. ff. de iur. om. iud. l. 2. de off. deleg. p̄ate rea. & c. pastoralis. in prin. ff. de off. eius cui mā. est iurisdic- tio l. 2. C. de testi. l. nullum. ff. de penis. l. moris. Item, talē iniuriā punit delegatus. de off. dele. c. j. & subdelegatus. c. ti. ex literis. Sol. fm Inn. sine hac coercitione quādo sit i extraneas p̄sonas, bene pōt perficere iurisdictionē suā, & sic cessant p̄dicta. Et subdebat Io. Mo. talē arctationē ad notorias fieri, ne Archiep̄s regulariter prohibitus hoc p̄textu in omni casu iurisdōnē at- tentaret v̄surpare, & de hac m̄sa remittit. Inn. ad id quod ple- ne notatur de censibus venerabili. in glo. magna per totū ma- xime iuxta fin. Io. An. ¶ Qualiter Archiep̄s dbeat uocare cō- cilium. So. dic. quod conuocat per l̄ras suas, & sufficiet isto ea- su vnica vocatio, vt notatur. xvij. di. si Ep̄s. & debet fieri sin- gulis annis. de ac. sicut olim. de Iudeis, cū sit, & ex eius omis- sione mala pullulant, & res ecclesiasticā negliguntur. 23. dist. peruenit. fm Arch. & quid sit conciliū vide 15. dist. c. j. iuxta fi- nē. Io. An. ¶ Quāro, de qua iniuria loquatur. So. dic. de iniu- ria facti, vel verbi, q̄bus modis r̄r sit iniuria. ff. de iniur. l. j. Ho. Io. An. ¶ Quāro, an Archiep̄s possit exercere iurisdictionē suā in p̄uincia. So. dic. quod non r̄r, nisi in certis casibus, quorum vnus est rōne consuetudinis, vt patet in remissioni- bus gl. sed in Ep̄o regula ex p̄ria, vel etiā in Archiep̄o, quo ad suā diocesim, per quod v̄r, quod ex consuetudine nō egeat in puniendis, his quos non punit Archiep̄s, nisi per consuetu- dinem fm Host. & vide quod dicitur. j. in fi. Io. An. ¶ Quāro, quare Papa Archiep̄is concesserit hic vltra q̄ olim erat eis p̄- cessum. So. dicit Ho. quod Papa forsan hoc facit triplici rōne. Prima vt det alijs exēplū seip̄os corrigendi. de accu. qualiter, & q̄n. j. cū p̄cor. Secunda vt si in suis reperiamus p̄ria, sciamus posteriori dicto stādum, vt hic. de cog. sp̄uali. c. j. Sed dicit Io. An. q̄ non putat semper hoc esse verum. Tertia, vt euidentius cognoscant Archiep̄i gratiam sibi factā, nec sint ingrati circa suffragia ipsius aīo impendenda. vnde Seneca: Memor sis be- neficij accepti, nunq̄ dati. Io. An. dicit Lap. Abb. quod ad idē facit, quod dixit Seneca de beneficijs lib. 2. hęc beneficij in duobus lex est, altera statim obliuisci dēt dati, altera memor accepti. & ibi post pauca, qui dedit beneficiū taceat, narret, q̄ accepit, fm Lap. Io. de S. Geor. dicit bene. notandū dictū Ho. hic, quod vbi Inn. in suis gl. ponit plura dicta p̄ria, quod stan- dum est vltimo. Et idem ponit. j. ti. 2. c. 2. super ver. tutius. fm eum. Sed vt vides Io. An. dicit, quod hoc nō est semp̄ verū, q̄ si alię priores opiniones iuuarentur melioribus rōnibus, q̄ vltima, q̄ tunc nō procederet istud dictū, quia nō statur auctori- tati, nec dicto Doctorū, nisi rōne p̄bent: vt. 9. dist. ego solis. Si verō vltimū dictū iuuaretur melioribus rōnibus, tunc proce- dat dictum Ho. Si verō rōnes essent aequales, tunc posset etiā procedere dictū Ho. ¶ Quāro, an quod hic d̄r in vltima parte cōpetat de iure cōi Ep̄is, & alijs inferioribus. Sol. Ber. dicit hic quod nō, q̄a si istud est p̄cessum Archiep̄is de sp̄ali gratia, dā intelligi, quod Ep̄is, & alijs inferioribus hoc non liceat. ar. de p̄sum. nonne. 25. di. qualis. C. de proc. maritus. Sed Ho. dicit p̄rium esse arguendū ex isto tex. quia si Archiep̄s non pōt hoc in p̄uincia, nisi in casibus, p̄cludit, q̄ in sua diocesi ipse Ar-chiep̄s & quilibet Ep̄s oēm iniuriā sibi illatā tangentē eccle- siā vindicare p̄nt, & tenentur, vt hic in gl. & q̄ dicit sup̄ ea. Et est rō, quia r̄r per suas dioceses exercent ordinariā iurisdōnē nō casualiter, sed ordinariē. & facit, quo d̄ fuit dictum, s̄. in q. 3. Io. An. ¶ Quāro, an hęc concessio sit hodie ius cōe. So. dic. quod sic, quo ad oēs Ep̄s. simile de priuile. quod nonnullis. & j. de sen. exc. c. fi. Io. An. Gl. in ver. visitanti, q̄rit, q̄n possit visi- tare. & sol. ¶ Gl. in ver. debita, q̄rit, q̄n sit debita iurisdō, & re- mittit, de hoc in fi. gl. Ho. remittit, s̄. de sup. neg. p̄la. Roma. c. li. Io. An. Gl. in ver. punire, recita per p̄riū, quod Archiep̄s nō possit istos punire, cum nō possit esse Iudex in causa sua. glo. sol. in fi. Io. An. hic super gl. pro parte, quod non iudicet, quis in causa propria alleg. fm Ho. C. de his qui ad eccl. confu. l. de- nunciamus. ff. de iur. l. Julianus. quorū le. l. j. r̄so. de iur. om. iur. qui iurisdōni. de off. p̄si. senatus. Et de hac materia remit- tit vltra allegata per glo. ad no. 2. q. 7. si quis ab Episcopo. 45. di. & qui emendat. & 23. q. 4. Guilfarius. Et per Innoc. s̄. co. tit. dilectus. fm Archi. Et ad notata post Inn. de ver. sign. ex parte. Et per Ho. in sum. de sen. s̄. quis debet sententiam. sub.

s̄. proprius. Et hic etiam remittit Host. ad ver. item tōne rei. & seq. sub eo. s̄. & in eo. quod dicit gl. Ep̄m propriam iniuriā nō posse punire, est verum fm Host. imo docet ordinem suū illā remittere. C. de Epi. & cle. si quis in hoc. Vnde dicit Ho. per de cre. contingit. de sen. exc. & c. cū desideres. c. ti. in fi. quod iniu- ria clerico illata ad minus est duplex, scilicet, clerici, & eccle- sie. secundā punit, si iurisdōnem h̄t. alle. j. de sen. exc. dilecto. & procedit, vt hic in gl. alle. & ff. de iud. in priuatis. de p̄. si quis fortē. s̄. fi. C. de coll. fundorū fiska. l. vnica. li. 11. Item di- cit Host. & Archi. quod de consuetudine poterit punire etiā occultans iniurias, dummodo de illis constare possit, vt dicit gl. prorogatur hic iurisdō Archiep̄i. concor. s̄. co. li. de r̄ari- bus p̄stōnem. de hereticis statutum. 2. in fi. primi r̄si. Vnde non debet de hoc turbari Ho. vel alius de modo, quem tenet hic Papa, quia iuste facit pronunciādo inter partes prout tūc iuris erat, quo ad ius antiquum, & postea ex noua causa, nouū ius statuendo, per quod vetus ampliatur. Nā videmus, q̄ q̄nq; de iure iudicat, & statim p̄rium prouidet. de acc. ad petitionē. ad fi. de p̄ces. p̄ben. ex parte. Io. An. conclude hanc materiam ¶ an quis possit iudicare in causa propria. Aut quārimus de Papa, aut de inferioribus p̄latis. Si de Papa, aut vult esse Iu- dex in cā sua priuata, quē non tangit ecclesiam, & non pōt esse Index, sed dēt arbitros eligere. ita no. gl. j. 6. q. 16. c. j. & idē te- net Inn. in d. c. ex parte. de ver. sig. dicit tū ibi Inno. quod licet honestū sit, vt arbitri eligantur, nō videt rōne, quare nō possit ēē illā causam alteri delegare. sicut Imperator, qui tractat cau- sam propriam per procuratorē. C. si aduer. fis. l. 2. & ita dicit de consuetudine obseruari aut causa nō est priuata Papę, sed ec- clesie: & tunc pōt ēē ipse cognoscere, sicut patet, q̄n disputa- de exēptione ecclesiarum, vt no. gl. in c. cum venissent. de iur. Aut non agitur de rebus, sed criminalibus: tunc si agitur de he- resi Papę bene poterit iudicari. 40. dist. si Papa. fm Inno. in c. p̄ral. ex parte. & erit isto casu Index concilium^b vt no. Arch. s̄. de hereticis. in fidei. Si non agitur de heresi, sed de alijs di- lectis, vel de eius sententia, vel de suis dictis, vel factis, nullus pōt cognoscere nisi Deus. 9. q. 3. facta: subditorū. vel ipse solus Papa. 9. q. 3. nemo. & c. ipsi. & c. cuncta per mundum. quod est verum, nisi delicta essent enormia, & sapius monitus noluis- set se corrigere, & ex eis scandalizaretur v̄is ecclesia, quia tūc etiam posset puniri, cum videatur sapere heresim. ita no. glo. 40. di. si Papa. Si verō non agitur de crimine commissō p̄ ip- sum, vt quia sibi illata est iniuria: tunc si iniuria est notoria, potest esse Iudex, vt hic, & 14. q. 4. Guilfarius. Aut iniuria non est notoria, & tunc de illa per aliū faciet inquiri. C. si quis im- pera. male. l. j. ex quo tangit personam propriam. Si verō iniu- ria tangit ecclesiam, siue sit notoria, siue non, poterit ipsam pu- nire, vt no. hic gl. Secundo casu principali de inferioribus p̄la- tis in causa ciuili, & priuata sua non pōt Ep̄s cognoscere, sed eliguntur arbitri. 1. q. j. si clericus. Aut causa non est sua priua- ta, sed est ecclesie quia agitur de bonis ecclesie: & tūc. si est no- torium, quod talis res est ecclesie nec per aduersarium negat, tunc poterit Episcopus monitione p̄missa hunc notoriū sacri legū excōicare. Et ita intelligitur vno modo. 2. q. 7. si quis er- ga. nec est Iudex tunc in causa propria, ex quo notoriū est, cū non requiratur causę cognitio. 2. q. j. manifesta, sed est potius executor iuris. Aut aduersarius negat illā rē ecclie, & ostendit aliquid p̄p̄ res efficiē dubia, vt q̄a petitur iurisdō, & produci tur priuilegiū exēptionis. Et tunc non poterit cognoscere, sed superior erit Iudex. C. si a nō cōpetenti Iudice. per totum. 9. q. 3. clericus. fm Inn. in d. c. ex parte. posset tū isto casu distingui q̄n agitur de re ecclesie suę, quod aut illa spectat ad mensam propriā p̄lati, & tunc poterit esse Iudex, quia nō v̄r cā ecclie es- se p̄pria. 12. q. 2. q̄ manumittit. Et ita v̄r sentire Inn. in c. insup- de test. aut agit de cā crīali ipsius, & planū, q̄ non pōt esse Iu- dex. C. ne qs in cā sua p̄ totū. aut de crimine p̄ se illato, & tunc si iniuria est notoria poterit illā vindicare in subditos. Ita in- telligatur dictū. c. si qs erga. & si quis ab Ep̄o. 2. q. 7. Et rō est, quia in notorijs, nō requiritur causę cognitio, nec dicitur Iudex in causa propria, sed potius iuris executor^c, vt est dictum, s̄. & vide j. e. tit. c. fi. in fi. Aut iniuria non est notoria, tunc aut concernit ecclesiam, & poterit eam punire, vt dicit glof. hic. Aut concernit personam p̄lati, & non poterit punire, vt ēē dixit gl. hic, sed debet adiri superior. Dicit tamen Io. de Fan. 7. q. 2. si quis ergo. quod licet isto casu non possit punire iniu- riantem,

ADDITIONES.

- ^a ¶ Quāro, an Archiepiscopus. Quid Archiepiscopus possit inter suffraganeos suos, vide Do. Fel. latē in c. pastoralis. in prin. de offic. ordin.
- ^b ¶ Iudex concilium. Adde Do. Car. consil. 150. Ber.
- ^c ¶ Iuris executor. Adde pro hoc, quod dicit Ro. consil. 324. quod in notorijs Iudex vt suspectus non potest recusari. Ber.

riantem, tñ poterit ponere in carceribus, & reservare successori cognitionem & poenam. ff. de offi. præsi. l. Senatus. Et fuit dictū Cy. post Iaco. de Are. in l. j. C. ne quis in causa sua. & hoc posset pbari per tex. 2. q. j. in primis. in duob. locis. ¶ Gl. in verbo, & recita per contrarium, quod tex. habeat superfluitatem, quia sufficiebat dicere manifestas, cum idem sit, quod notorias. j. de ver. sign. c. 2. Glo. timore contrarij soluit dupliciter. ¶ In ea. gl. ibi, fm alios, scilicet Host. Io. Mo. & fm Arch. quod hic sit duplex prorogatio ad manifestum per famā, de quo fiet inquisitio; & ad notorium re ipsa, per quod non impeditur ipsa iurisdic. Sed dicit Io. And. quod quando non impeditur iurisdic. non putat aliquam distinctionem faciendam inter manifestum & notorium. nam iste tex. ista coniungens non patitur hanc distinctionem. & dicit Host. hanc lectionem, quod prorogatio fiat ad manifesta, esse amicam literarū, & ad literam violandam nullū ius cogit, imo benigna interpretatio facienda est in ista gratia Archiepiscopis facta. s. de privilegijs, i. his.

3. Ioan. And. ¶ No. ex prima solutione glo. ¶ quod quando copula, Et, ponitur inter diuersa voce idem significantia. exponitur pro, id est. Ex secunda solutione no. quod propriè dictio, et, stat copulatiuè, & non expositiuè, quod no. pro statutis. De primo glo. 4. dist. denique. De secundo gl. in c. cupientes. s. denique. de elec. lib. 6.

ADDITIO.

1. ¶ Id est. Adde Old. conf. 237.

S V M M A R I V M.

1. Degradatio verbum, in genere sumptum, potest comprehendere degradationem & depositionem.
2. Sed, dictio, stat correctiuè & declaratiuè.
3. Depositiō verbalis, an possit fieri contra absentem.
4. Ordines, quare dicantur gradus?
5. Electus & confirmatus in Episcopum, non tamen consecratus, an possit deponere.
6. Episcoporum numerus, an requiratur in degradatione actuali.
7. Clerici minorum ordinum, an possint degradari de crimine.

Degradatio. ¶ Glo. j. post princ. summat. Et duo facit principaliter. In prima, consultatio. In secunda, responsio ibi, Super quo. & hæc duo facit. Primo tractat de verbali. Secundo de actuali ibi, Actualis. Iterum secunda duo facit. Primo dans simile ponit formam subtractionis insignium. Secundo formam verborum ibi, poterit autem. & determinat no. in Spec. de accu. s. secundo loco. ver. & no. & ver. seq. & s. quarto loco. per totum s. & per Franc. Vercel. s. eo. li. de re iud. ad Apostolicā. sūpra occasione de depositione Imperatoris, de qua ibi Io. An. Legam per partes, & faciā vnam partem vique ad ver.

1. actualis. ¶ No. primo quod verbū, degradatio, in genere sumptum potest comprehendere degradationem & depositionem. Et sic facit, quod statutum imponens poenam degradationis simpliciter, debet intelligi de depositione, vt sic illud verbum sumatur in mitiorem partem, vt regula, in poenis, de reg. iur. ¶ No. quod licet Papa simpliciter cōsulatur, nihilominus respondet quandoq; distinguendo, tñ qñq; non vult respondere, vt in c. de muliere. de spon. ¶ No. q. dictio, seu, stat correctiuè & declaratiuè. ¶ No. q. aliqui epi requisiti in depositione clericorum, non dicuntur deponere clericos, sed potius assistere epo deponenti, quod no. quia facit ad notata per Inn. & Host. de præben. graue. ¶ An omnes isti dicantur iudices epi, an vero assessores epi. textus iste facit, quod potius sint assessores, quod no. pro generali allegatione, vt sufficiat, licet non allegerit quota canonis, de quo de coha. cle. vestra. per Io. An. ¶ No. q. in depositione clericorum existentium in minoribus ordinibus, non requiritur numerus eporum, sed proprius epi sufficit. Et ex his habes, quod maior solennitas requirit in imponendis poenis maioris dignitatis, q̄ minoris. ¶ Quæro, an verbalis dispositio possit fieri p̄ absentem. Sol. dic. quod sic, si est absens contumaciter. de do. & contu. veritatis. quod dic. vt ibi no. & 3. q. 9. in sum. actualis vero requirit præsentia, quod patet per sequentia. Io. An. No. bene istud dictū, quia per hoc vñ, quod in causa degradationis actus, nō possit procedi in absentem etiam procuratore presente, per regulā q̄ faciunt Legistæ, de qua in c. veniens. s. de accu. quod vbi pena nō potest imponi absenti, a nō potest procedi per procuratorē. ¶ Quæro, an re ordines dicantur gradus? Sol. dic. quia gradatim, non per saltū sunt conferendi. s. de cle. per sal. promo. per totum. vel quia ponunt ordinatum in gradu dignitatis & honoris. s. de ma. & obe. c. j. Io. An. ¶ Quid si quis sit electus & confirmatus in ep̄m non tñ cōsecratus, an possit deponere? Sol. in hoc sunt opiniones, quas vide s. de elec. transmissam. super ver. discussionis. & illi qui plus fauent cōfirmato, sicut est Host. licet affirmant, quod definire pōt illum degradandū, fatentur tñ, q̄ degradare non potest. & dicit Host. quod etiā tunc in degradationis exa-

minatione interuenit debitus numerus eporum. ibi videas. & hoc facit ad j. dicenda. Io. And. ¶ Sed an vbi requiritur certus numerus de iure, debet p̄putari proprius epi i numero illi rū? Sol. iste tex. optimè probat quod non, b̄ cum dicat, illi assistente numero, & c. Vnde benedicat hic gl. qd̄ epi sibi adiungatur, & per hunc tex. vñ qd̄ illi epi non iudicent, sed solum assideant. Sed prius probatur. s. q. 4. duodecim. super quo vide no. per Inn. de præben. graue. in gl. ad quid epi. Io. And. De hoc h̄ per glo. & Arch. 3. q. 8. in summa. & ibi tenui, quod sint iudices in pronunciando, & non assessores, per tex. 15. q. 7. c. j. in fi. vbi dicit, quod in synodali iudicio talem causam oportet definiri, & idem tex. ea. causa, & q. epi. 2. Sed si in pronunciando essent assessores, non terminaretur synodali definitione, & bene facit de re iud. non potest. vbi d̄r, quod debet interuenire concors sacerdotū sn̄a. Et sic patet, quod omnes sententiant: sed si essent, vt assessores, non pronunciarent, quia officium assessoris est iudici consulere, non sententiare. patet C. de offi. ass. l. fi. Nec ob. iste tex. quia verbū, assistente. pōt intelligi, vt assistant vt iudices, cū iura antiqua disponant illos, vt iudices interuenire, vt sic istud verbum, assistere, intelligatur de assistentiā modo & forma, quibus iura disponunt. ¶ Quæro, an in degradatione actuali requiratur numerus eporum, de quo hic d̄r in verbali. Sol. iste tex. facit, quod non, quia non repetit j. de isto numero, qñ loquitur de actuali. Nec ex aliquo verbo ibi posito colligi potest præsentiam aliorum eporum debere adesse, vnde vñ hic approbati op̄i. Guil. in Spec. in prædicto s. secundo loco. ver. & est notandum, vbi dixit, quod actualis degradatio est executio sn̄a depositionis. & eporū præsentia, quæ necessaria est in sn̄a prolatione, non est necessaria in hac executione. & an per ea quæ ibi in sequentib. dicit recesserit ab hoc dicto, dubitatur. Item decre. j. s. eo. li. de hæret. quæ fuit Greg. 9. satis vñ sonare clarè prius, quia dicit principium, quod eporum numerus est statutus per canones ad degradationē clericorum, & in fi. d̄r quod solus epi eo casu degradat conuocatis Abbatibus, & c. illi ergo sunt ibi loco eporum, ergo vñ, quod in actu degradationis debeant epi conueniri præter casum hæresis. & facit, quod ibi no. per Arch. super vlt. gl. ad idem benedicat 1. q. 3. epi. nam si in casu quo non apparet iniuste deictus recipit ista ornāmēta de manibus eporum, ergo vñ, quod de manu eporum fuerint subtracta. Sed dicit Io. An. quod ad veritatem huius dubij elucidandam sunt ponderandi isti tex. de hac materia loquentes. Nam c. j. 15. q. 7. dicit in princ. sine consilij examine presbyterum vel diaconū non deiciendum. In medio dicit, quod solus epi honorem auferre non potest. in fi. d̄r, exui nō potest vno damnante sui honoris privilegio, sed definiri oportet p̄sente synodali iudicio. Et ad literā huic medio & fini cōcordat c. fi. Item c. si quis timidus, & c. felix, quæ dicunt causas audiēdas a vicinis epis, & cōcordat 3. q. 8. suggero. c. si autem. dicit, quod causas discutiant, cui concor. 18. dist. illud. & c. non potest, de re iud. dicit, quod sententiant, cui concor. 6. q. 4. per totū. antiqua iura, quæ loquuntur de clerici degradatione, & traditione fienda curiæ seculari, de numero eporum nil exprimūt, vt 3. q. 4. clericus. 1. q. j. si quis sacerdotum, & c. statuimus, de hæret. ad abolendā. s. j. & c. excoicamus, in princ. & c. pen. & de crimine falsi. ad falsariorum. de ver. sign. nouimus. De degradato etiam loquitur 8. dist. dictum, & j. q. j. s. opponitur, in prin. de seruis non ord. nullus, & s. eo. tit. tuæ, de crimi. fal. ad audientiam, & decre. 2. de cle. excom. & ibi gl. supplet. de hoc numero nil dicunt iura, quæ volunt clericum deponi & peregrinari per orbem, vel degradari cum impressione characteris, vel in monasteriū detrudi. De quo primo 30. q. j. si quis sacerdos. de peni. dist. 5. sacerdos. De secundo 8. dist. dictum, & c. pen. & c. si quis presbyter, cū duobus se. de pe. & remis. omnis, in fi. & s. eo. tit. tuæ. De tertio s. de crimine falsi. ad audientiam. Nunc redeundo ad iura prius allegata, quæ de numero isto loquuntur, patet ex illis, quod isti epi habent examinare, audire, discutere, definire, & sententiare criminales causas talium clericorū. ista bene conueniūt verbali degradationi, de qua hic loquimur, & non actuali, de qua sequitur. Procedat ergo, quod est dictū in prin. huius glo. scilicet in verbali, & secundum hoc decret. j. de hereti. intelligitur de degradatione verbali, vel cum definitur actuali.

ADDITIONES.

- a. Absenti. Adde videndum Cal. conf. j. de accu.
- b. Quod non. Adde quod voluit Anch. conf. 224. vbi vide an dñs debeat computari in numero testium, qui ex forma statuti debebant adesse testamento.
- c. Numerus. Et quando numerus Episcoporum non requiratur in degradatione sacerdotis, vide etiam do. Feli. in c. non potest. ver. dum tangit Abbas. Itē, an illi Episcopi tunc veniant sumptibus suis, vide ibi coll. vlt. vers. ad illud, quod isti Episcopi.
- d. Verbalis. An in verbali vel actuali degradatione requiratur numerus Episcoporum, vide do. Feli. in c. non potest. de re iud. in ver. Et dum dicit Abbas. Pars 2. Com. Gemin. super Sexto Decr. P p

Geminianus super Sexto Decretalium.

lem fiendam. Ad cuius rei consilium literati vocantur, qui in actuali inutiliter vocarentur. Ad c. ep̄s. responde per id, quod no. in Spe. prædicto §. 2. ver. sed nunquid tot. Sed est sciendū, quod de consuetudine generali ep̄i audiunt cū suo clero causas criminales suorum clericorū, etiam de grauib. criminib. homicidio, & similib. pro quibus pena depositionis debet, nō adiuncto sibi hoc numero ep̄orum, vbi non tendunt ad degradationē actualem, & eos conuictos, vel confessos puniunt. Et Io. de Fan. cui hoc placet. 1 §. q. 7. in summa. alle. c. si quid ergo, de quocunq; clerico. ea. q. quod etiā h̄r 86. dist. si quid vero, §. de symonia. licet Heli. Cū igitur ibi litera gñaliter de quocunq; clerico loquatur, ergo nullum excipit. de maio. & obe. solitæ. in fi. Sed ad illa iura responderi facile posset, quod loquunt in inquisitione, per quā nō fit ordinum degradatio, vt §. de accu. qualiter, 2. vltra medium. Guil. tñ in prædicto. §. 4. placuit illud dictum, & fatetur, quod de consuetudine ep̄i, per se & per officiales suos audiunt causas criminales clericorū suorum. facit §. eo. li. de offi. vic. licet. Et pro hac consuetudine vltra sæpius allegata, facit de iud. at si clerici. & c. cum non ab hoīe. de fo. ppe. postulasti, de hæret. ad abolendam. §. j. & §. qui vero. & in fi. j. de cle. excō. mi. latores. & de crimine falsi. ad audientia. specialius. §. eo. li. de consue. non est. de offi. ordi. c. j. ver. nisi. & c. vt litigantes, in fi. Io. An. Pro isto dicto v̄ casus in c. fi. de cele. miss. vbi ep̄s sine numero ep̄orū audit, & determinat causam deponendo verbaliter de officio, & beneficio sacerdotem.

7 ¶ Quæro, an clerici minorum ordinū possint degradari de crimine. Sol. hic est tex. quod sic, & ad idem. 11. q. 3. ep̄s, in fi. & sic etiam de clerico generaliter loquitur. Item, incurrit irregu- laritatem, vt no. post Host. de clerico excom. mi. ca. 2. in princ. Io. An. ¶ Gl. j. in prin. recita per prium, quod hæc decre. sit superflua, cum iam esset statutum de modo tradendi clericū curiæ seculari. de ver. sig. nouimus. gl. sol. ¶ Gl. 2. quærit, qui sint canones, in quibus requiritur numerus clericorum. Et quis sit numerus. gl. solu. distinguendo ordines. ¶ In ea. gl. ibi, mira- mur. Vult gl. ergo, quod in subdiaconatu requiratur idem nu- merus, qui requiritur in diaconatu. Contrarium tenet glo. §. q. 6. c. 3. & etiam Arch. 15. q. 7. si autem. per tex. ibi, in fi. ¶ Sed idem quod tenet gl. hic tenet Arch. 15. q. 7. §. solus. & c. felix, ea. cau. & q. quod hodie dicit determinatum per istū tex. fm eū. Et istud credo verum per tex. hic, q. dicit minores duntaxat ordines, & c. Et sic patet, quod non vendicat sibi locum, nisi in minoribus ordinibus, quod non interueniat numerus, sed mi- norum ordinum appellatione non comprehenditur subdia- conatus, vt est tex. in c. j. de temp. ordi. ergo patet, quod nume- rus ep̄orum requiritur in subdiaconatu. ¶ Sed quid si nō pos- sit haberi numerus ep̄orum, qualiter punietur clericus delin- quens. Sol. Arch. 73. dist. c. 2. dicit quod ep̄s poterit perpetuo suspendere ab officio & beneficio, quæ poena habet eundem effectum, quem habet dispositio, fm eum ibi. Sed fm prædicta posset deponi verbaliter per solum ep̄iscopū, vt videtur casus in d. c. fi. de celeb. miss. & fuit dictum §. ¶ Gl. in verbo, præsen- tia, quærit, an requiratur præsentia capituli, & sol. ¶ In ea. glo. ibi, capituli sui. Arch. remittit ad notata post eum supra eo. li. de hæreticis. c. j. super vltima glo. Ioan. And. In fi. gl. no. istam glo. quæ vult, quod etiam in arduis Ep̄iscopus possit præscri- bere contra capitulum, vt sine illo actum faciat. de quo in di- cto c. 3. alleg. in glo.

S V M M A R I V M.

- 1 Clerici, dicuntur esse milites celestis militiæ.
- 2 Id est, dictio, est expositiua præcedentis orationis.
- 3 Clericus in degradatione debet indui illis ornamentis, quibus fuit indutus in promotione.

- 4 Ornamentorum appellatione comprehenditur calix, liber, & similia.

- 5 Militia, quotuplex sit?

- 6 Exauthoratio, quid sit?

- 7 Episcopus degradans, an debeat esse indutus Pontificalibus.

- 8 Vestis quæ sit, quæ traditur prima in collatione primi ordinis.

- 9 Degradatio, an possit fieri in existente in prima tonsura, siue in psalmistatu.

- 1 Actualis. ¶ No. q. clerici dicuntur esse milites celestis militiæ. Et vide similem tex. j. q. 3. Saluator. & ibi gl. reddens rationem. Et sic facit, quod clerici deberent præferri alijs militibus temporalibus, de quo de ser. non ordi. eo libentius. ¶ No. q. dictio, id est, est expositiua præcedentis ora- tionis. ¶ No. q. qñq; est licitum arguere de milite spirituali ad militem armatæ militiæ. ¶ No. practicam deponendi militem secularem. ¶ No. q. clericus in degradatione debet indui il- lis ornamentis, quib. fuit indutus in promotione. ¶ No. opti- mum arg. q. appellatione ornamentorū comprehenditur liber, calix, & similia. quod no. pro legatis q. sunt pro ornamentis, quia possent in talib. conuerti, vide tex. in ca. significasti. 2. de homicidio. ¶ No. tex. hic, q. loquit in singulari ad ep̄m suū, & c. Et sic v̄ q. alij ep̄i non sint necessarij in degradatione actuali.

de quo §. proxi. responso. ¶ No. q. etiam in collatione clerica- lis tonsuræ datur certū ornamentum. Et no. q. clericalis tonsu- ra d̄r ordo, de quo de æta. & qual. cum contingat. ¶ No. arg. q. clericalis tonsura d̄r esse ablatio, quæ fit supra caput clerici. de quo per gl. in cle. 2. de vi. & hone. cle. ¶ Quæro, quotuplex sit militia? Sol. dic, q. est quadruplex. s. celestis, vt hic; equestris regalis, remigum, & vigilum, de quibus no. ff. de test. mil. l. pe. Io. An. ¶ Quid sit exauthoratio? Sol. dic, quod est quasi extra auctoritatem actio, nam ponitur extra auctoritatem & hono- rē militiæ, qñq; ponitur pro, delere. Macro. in Saturnalibus d̄r exauthorata cum sequenti ætate. i. deleta. Io. An. qui dicit, quod castra, in plurali dicuntur expeditiones militū vel exer- citus, & in singulari d̄r oppidum. Io. An. ¶ Quæro, quæ appel- latur hic vestis sacra? Sol. dic, quod debet dici benedicta, & ab ep̄o. de conse. dist. j. consulto. vbi exponitur de cōsecrato. i. de benedicto, fm Arch. & per hoc patet id esse q. simplices sacer- dotes, qui benedicunt corporalia, & sacerdotalia indumenta, & vide quod no. §. de priui. Abbate. Io. An. ¶ Quæro, de quo libro intelligatur iste tex. Sol. dic, quod erit liber in quo scri- pti sunt exorcismi, si de exorcista loquatur, vel in quo lecturus est, si loquatur de lectore. 23. di. exorcista. & c. lector. Io. An. & ita poterit fieri in quolibet ordine, secundū qd fuit ordinatus.

7 ¶ Quæro, an episcopus degradans debeat esse indutus pon- tificalibus, & an hæc degradatio fieri debeat in ecclesia? Solu- tex. de his nihil dicit hic, sed dic, quod de primo omnes con- cordant in hoc, quod non sit necesse, vt sit indutus pōtificalib. licet prius seruetur. De secundo vero v̄, quod in ecclesia per tex. 11. q. 3. ep̄s. ibi, coram altari. Fran. Vercel. in c. ad Aposto- licæ. §. de re iu. & hic Arch. dicunt honestum esse, vt fiat in ec- clesia, vbi etiam audiuntur causæ spirituales. 2. q. 2. præceptū, & de appel. qua fronte, licet autē sit de solennitate, non tñ erit de substantia degradationis, & de his in prædicto §. ij. loco. ver. & est notandum. circa fi. Io. An. Et pro parte quod debeat fie- ri in ecclesia posset induci iste tex. q. vult, quod iste modus ob- seruetur in degradando, qui fuit seruatus in ordinando in ve- stibus & alijs, & quod sic fiat etiam quo ad locum, cum argu- mentatio de re ad locum etiam in iure procedat. de plus peti- tio. c. vnico. ¶ Quæro, quæ sit prima vestis, quæ traditur in col- latione primi ordinis. Sol. dic, quod est superpelliciū, fm Ioā. Mo. qui dicit, quod istud, quod detur hæc vestis, est de p̄gruo. & dicit se multos vidisse tonderi sine hac veste. Io. And. Sed in prius facit iste tex. qui dicit de veste, quæ traditur in collatio- ne primæ tonsuræ, & sic patet, quod etiam tunc datur vestis.

9 ¶ Quæro, an degradatio possit fieri in existente in prima ton- sura, siue psalmistatu. Sol. quidam tenent, quod non, cū in illa nihil tradatur ordinato. Sed prius tenet. Io. An. per istū tex. qui loquitur de tonsura. ¶ Quæro, qualis debeat esse ista rasio, de qua hic d̄r. Sol. dic, quod iste tex. hic loquitur tantum de ra- sione capillorum, quæ fit aut per rasuram, aut per tonsurā, vn- de vtrunq; modum expressit tex. hic, qui adaptatur capillorū remotioni. vnde patet, quod non loquitur de quadā razione, quam ponit Guil. in d. §. 2. ver. degradandus. vbi dicit, quod lo- ca capitis vel manū, quæ fuerant inuncta, radenda erant vi- tro, vel alio huiusmodi: sed talis rasura hic non præcipitur, sed nec prohibetur ēt. Io. An. ¶ Gl. in vers. insignia. alleg. concor- Deinde quærit, an talis sit infamis, & sol. ¶ In ea. glo. ibi, infā- mis. & procedit gl. etiam si nō exprimatur in sn̄a causa ex qua exauthoratur. secus si simpliciter remitteret ab exercitu, vt d̄r in d. l. Io. And. ¶ Glo. in ver. in eodem, alleg. concord. Deinde inducit tex. in exemplum contra monachos apostatas. In fi. gl. Io. Mo. & Arch. remittunt ad quartum sententiarum, dist. 24. & ad librum Pontificalem, quem licet allegare, vt notatur de ser. non ordi. consuluit. Ioan. And.

A D D I T I O.

- 2 Milite spirituali. Miles & clericus, an & quando æquiparentur, vide pulchrē do. Feli. in c. cum ex officij, de præscr. ver. in quantum Abbas.

S V M M A R I V M.

- 1 Index in impositione pænæ contra delinquentem v̄titur verbis terrorem inducentibus.

- 2 Actus solennis quando destruitur, quibus verbis v̄ti debemus.

- 3 Index licet sit vnicus qui profert sententiam, potest v̄ti verbis pluralis numeri.

- 4 Verberans degradatum, an incurrat sententiam excommunicationis.

- 5 Privilegium canonis, si quis suadente. non est concessum characteri clerici.

- 1 Poterit. ¶ No. q. quandoq; index in impositione pænæ contra delinquentem v̄titur verbis terrore inducentibus. ¶ No. q. qñ destruitur actus solennis, in de- structione debemus v̄ti verbis contrarijs illis, quibus v̄timur in cōcessione talium. ¶ No. tex. expressum, quod licet index sit vnicus, qui profert sententiam, tamen potest v̄ti verbis plu- ralis numeri. probat tex. ibi dum dicit, auctoritate nostra. de quo supra, de re iu. cum ab vno. eo. lib. ibi, auferimus, & c. ¶ No.

^a ¶ No. q. appellatione ultimi, potest comprehendere id, quod est primum qñ sit computatio incipiendo ab ultimo. quod bene no. pro saluandis testibus, quorum vnus diceret, quod Titius fuit primus possidens, & alius diceret, quod fuit vltimus, quilibet diceret verum, fm diuersum modum incipiente numerationis, vide gl. in c. cū Vintonien. de elec. ¶ Quæro, an iste tex. loquatur de degradatione actuali. Sol. Io. Mo. dicit, quod hic loquitur de verbali, vnde prius dixit de actuali ex eo, quod plus mouent facta, q̄ verba, & fortius factis, quàm verbis exprimi- tur intentio mentis. ff. de edil. edi. si tñ. §. qui. ff. de legibus. l. de quibus. Sed Io. An. non fatetur, quod hic loquatur de verbali, de qua in prin. huius tex. sed loquitur hic de parte actuali. Io. An. & inducit in concordiam tex. Io. Mo. dictum philosophi, tertio ethicorum, vbi dicit, quod vltimum in construendo, est primum in resoluendo, vt patet exemplū in domo quæ destrui- tur. Io. An. ¶ Glo. fi. in prin. querit, an verberans degradatum incurrat snām excōicationis. Et inducit gl. quod non, per istū tex. recitans opi. Prias. deinde reducens eas ad concordia per hūc tex. Item inducit istum tex. ad solutionem quæstionis, an iste celebrando conficiat. ¶ In ca. gl. ibi, c. 2. illud c. facit forti- ter q̄ eos, cū ibi dicat tex. quod postq̄ de gradu deciderit, eius- dem conditionis est, cuius erat ante gradum. ad idem 54. dist. ex antiquis. ibi, exuti religioso priuilegio. Preterea quō pōt di- ci illum recipe, aut tenere priuilegiū, quem iudex secularis li- citē punit. Idem tenet hic Zen. Io. de Lig. dicit, quod quidam tenent, quod non perdat priuilegium clericale statim per de- gradationem, sed requiritur traditio, vt postea ep̄s tradat eum curiæ seculari per c. nouimus. de ver. sig. alias non esset de fo- ro seculari. Et hoc vñ sibi verius, quia non est bona psequētia, est exutus priuilegio clericali, ergo est de foro seculari, quia post degradationem adhuc manet dñum clerici penes eccle- siam, quod non amittit sine traditione, sicut in dñis aliarū re- rum, fm eum. Sed dicit Io. de Fan. quod non credit necessariā traditionem per hanc decre. fm eum. ¶ Et istam partē credo ve- ram, quia traditio realis clerici post degradationem nō debet fieri, sed sit potius quædam verbalis declaratio qualiter est exu- tus priuilegio clericali, vt no. in c. præalleg. nouimus. imo qñ clericus à iure est exutus omni priuilegio clericali, potest in- dex laicus punire eum, absq; alia traditione, vt no. Io. An. in c. cum nō ab hoīe. de iudic. sed cum ep̄s dicat in degradatione, exuimus te omni priuilegio clericali, vt hic, satis apparet illū de cetero esse sub iurisdictione seculari, cum priuatio priuile- gij clericalis vniuersaliter facta includat priuilegiū fori, vt no. gl. in c. altercationis. §. de biga. eo. li. Et per hoc cessat ratio Io. de Lig. quia perdit ecclesia dominium clerici, per talem pro- nunciationē, & sic remanet vacans, & à nemine possessus. erit ergo occupantis, & sic iudicis secularis, quia potest dominiū rei vacantis per primum occupantem acquiri. insti. de re. di. §. ferā. In fi. gl. de hoc hic satis per Arc. cui videtur placere opin. Lau. & sequacium, quam dicit placere Thomæ, Inno. & Host. in d. c. 2. alleg. in gl. Sed dicit Ioan. And. quod licet illa opinio esset vera, scilicet quod degradatus conficiat, ad quod facit, q̄a si per Papam restitueretur, non ordinaretur de nouo, licet in- signia ablata restitui deberent, nihilominus verum esset eum priuatum priuilegio canonis, quod à iure positiuo datum est, eodem iure facile tolli potest. Vnde in multis casibus aufertur etiam non degradato, vt patet supra eo. lib. de biga. c. j. de cle. coniuga. ca. j. cum similibus. Sed character à Deo imprimitur in anima, qui per hominem non potest auferri. Ioan. And. Et hanc partem, quod conficiat tenet etiam Archi. de consecra. dist. 2. quid sit. super gl. vbi recitat opin. Theologorum, dicēs, quod potestas conficiendi non dependet à bonitate sacerdo- tum, sed ab ordine. iste autem ordinem retinet, ergo &c. & hęc est communis opin. ¶ Nota tamen glo. ¶ quod priuilegium ca- nonis, si quis suadente. non est concessum characteri clerica- li, quia degradatus retinet characterem, & tamen illo priui- legio non gaudet.

ADDITIO.

^a ¶ Appellatione ultimi. Vltimo dictum videtur dictū in principio, medio, & fi. Bal. in l. j. in vers. Item quando post omnes. C. de li. præterit.

SUMMARY.

- 1 Carcer à principio fuit deputatus ad custodiam tantum.
- 2 Dānari non pōt quis de crimine, nisi primo fuerit conuictus, vel cōfessus.
- 3 Perpetuum dicitur illud, quod refertur ad vitam hominis tantum.
- 4 Ius canonicum quare permittit carcerem perpetuum.
- 5 Mancipes verbum, quid significet.

Vamuis. ¶ Gl. j. summat, & duo facit. Præmit- tit primo causam inuentionis carce- ris, q̄ secundo ampliat ibi, Nos tamē. Vel præmittit quid de ciuili iure, cuius p̄riū permittit de iure ca- nonico. ¶ No. primo ad quem finem carcer fuit à principio

deputatus, quia ad custodiam tantum. ¶ No. q. ordinata ad vnū finem possunt trahi, & exerceri ad alium finem causa legitima subsistente. ad hoc de test. nos quidem. ¶ No. quem damnari non posse de crimine, nisi primo fuerit cōuictus, vel cōfessus. ad hoc 2. q. j. nos in quenquam. ¶ No. quid debeat considerare iudex antequā dānet pro delicto aliquem ad carcerē. ¶ No. q. perpetuum dicitur illud, quod refertur ad vitam hominis tan- tum. vide de rescrip. c. fi. eo. lib. ¶ No. q. penitentia inducitur quandoq; vt quis stet reclusus in certo loco. vide de ver. sign. nouimus. ¶ Opp. quod non debeamus vti carcere ad penam, quia ex quo fuit institutus ad custodiā, non debet trahi ad aliū vsum, quia ad id solum est vtendum, ad quod fuit ordinatum, iuxta no. §. de appel. c. 3. & in concor. in j. gl. & super ea. Io. An. format p̄rium, & non so. Io. de Fan. dicit, quod istud est ex per- missione huius tex. fm eum. vel solue, quod non debemus vti re ordinata ad vnum finem, ad alium, quando esset p̄tra natu- ram ipsius rei, sed præter tūc bene possumus vti, vt hic. & istud sensit Io. An. in c. j. §. de sta. reg. eo. li. supet gl. hoc speciale in il- la quæstione de moniali virgine recepta in monasterio depu- tato pro meretricibus penitentibus. ¶ Quæro, quare ius ca- nonicum permittit carcerē perpetuum, cum secus sit de iure ciuili, vt hic in gl. Sol. fm Io. Mo. & Arch. ratio est, quia Deus non vult mortem peccatoris, sed magis, vt conuertatur, & vi- uat. Ezec. 18. & 3. q. 4. hi qui. 23. q. 8. his à quibus, in auct. vt nō luxu. contra naturam. in prin. colla. 6. Io. And. Sed iura ciuilia loco huius carceris imponunt pœnam mortis, vt no. hic gl. 2. ¶ Quæro, qualiter sumatur hic reus. Sol. dic, quod sumitur p eo, qui est culpabilis de aliquo delicto, licet quandoque suma- tur reus à re, vt in c. forus. de verb. sign. Io. And. ¶ Quæro, qua- liter sumatur hic istud nomen, carcer. Sol. dic, quod sæpe de- trusionem in monasterio iura appellant carcerem. de sen. ex- com. vt famā, & facit §. eo. tuē. tamen putat Arch. directē de vero carcere intelligendum, quem potest habere ecclesia. 17. q. 4. attendendum. in fi. de apōst. à nobis. & §. eo. li. de hæreti. vt inquisitionis. primo responso. & cle. j. §. fanē, de hære. & in concor. vlti. gl. Io. And. ¶ Quid significet verbum, m̄cipes. Sol. dic, quod stat pro deputatione, & idem verbum de sen. ex- com. vt famā nam manu capiuntur isti captiui ad modū man- cipiorum, & liberati possunt dici emancipati. Io. And. ¶ Gl. 2. quærit, quæ sint iura disponētia carcerem deputandū ad cu- stodiam, & so. In fi. gl. ad idem 19. distin. in memoriam. 2. quæ- stione 5. Mennam. & de hoc per Hostien. in summa, de accus. §. qualiter. Ioan. And. ¶ Gl. in verbo, tibi. quærit, an habeat locum in prælatis inferioribus à Papa, & soluit. ¶ Glo. in ver- bo, in perpetuum. quærit, quando intelligatur quis damnatus in perpetuum carcerem. In fi. glo. idem Archidiac. qui remit- tit 71. distin. dictum. 20. quæst. j. sicut qui. Io. An. Dicit Io. de Fan. quod dictum gl. procedit quando fit incarceration pro de- licto, secus si pro contumacia. de quo in d. c. ex literis. fm eum. ¶ Gl. penul. quærit, an mulier possit simul cum masculis carce- rari. gl. soluit. ¶ Gl. fi. alleg. concor. ad tex.

ADDITIO.

^a ¶ Carcerem perpetuum. Adde quod Ro. sing. suis, fol. 21. dicit quod iudex eccle- siasticus pro crimine ecclesiastico non potest laicum ad perpetuum carcerē damnare. Ber. Adde q̄ voluit alle. Ro. sing. suo 703. inci. tu scis, quod de iure ciuili. pro quo alle. Old. sing. consi. 88. cuius iste tenet contrarium in c. cum episcopus. §. de offi. ordi. ad quod confirmandum Feli. c. cum sit. ver. & adde. de fo. compe. adducit §. vel sex. tex. & Ana. idem tenentem.

SUMMARY.

- 1 Filij & posterij differunt.
- 2 Filiorum, vel posterorum appellatione, non includuntur descendentes ex linea feminina.
- 3 Pœna si imponatur alicui & cognationi suæ, vsq; ad quartam generatio- nem, an includantur collaterales?
- 4 Posteritas, si damnetur simpliciter sine determinatione quotæ, an inclu- dat descendentes ex linea feminina?

Vicunque. ¶ Glo. non summat, Zenze. sic summat. Regulariter pœna ali- cui imposita, & eius posteris non extenditur ad po- steros lineæ femininæ, hoc dicit. Et primo ponit re- gulam cum sua exceptione ibi, nisi. ¶ No. differentiam esse inter filios, & posteros. vide de poenis, in quibusdā. ¶ No. dif- ferentiam non esse in dispositione iuris, vel hominis, quo ad interpretationem verborum. ¶ No. q. appellatione filiorum vel posterorum non includuntur descendentes ex linea femi- nina. ¶ Opp. quod dictio, vbiunque, hic malè ponatur, cum sit aduerbium loci, & de loco interrogantis. 13. q. 2. vbiunq; sepeliatur. Sol. dic, quod istud aduerbiū, est aduerbiū loci, vt in p̄rio. Item, est aduerbium temporis, & ideo vbiunq; expo- nitur. i. quādoq; & facit §. eo. lib. de elec. vbi periculum. §. penul. cum concor. & est expressum 13. q. 2. vbiunq; tem- porum

Geminianus super Sexto Decretalium.

porum vel locorum facultas tulerit, & c. est etiam qualitas quantitatis & similitudinis, quæ non prosequitur Io. And. hic. Vel dic, quod licet exponamus ubique, idest in quocumque loco iuris scripti, vel non scripti, non tamen sequitur aliquod absurdum. Io. And. ¶ Quæro, quid si pœna imponatur alicui puta, quia Papa punit Titium, & cognationem suam usque ad quartam generationem, an includantur collaterales. sol. si dicatur a posteros, a usque ad certum gradum, planum quod collaterales non includuntur sub illo verbo, posteros, ut no. s. eo. tit. in quibusdam, super verbo, posteritates. Si vero dicat cognationem suam, hoc disputavit hic Bo. Gar. & soluebat sic. Si quæritur an debuerit punire collaterales, respondet, quod non, cum nec puniantur in crimine læsæ maiestatis, ut c. si quis cum militibus. 6. q. 3. & per vulgaria iura, quæ restringunt pœnas ad auctores. Si quærat an potuerit, respondet, quod sic ex plenitudine potestatis. facit s. de schismat. c. j. & j. eo. felicitis. s. cæterum. Si quæritur quid Papa intendat per verbum cognationis, dicit eum consulendum. alle. C. de legibus. humanum. sed si id fieri non potest, præsumeretur noluisse collaterales punire, ut sic pœna & odium restringantur. j. de reg. iu. odia. & c. in penis. Et hoc patet, alias sequeretur etiam adoptiuos includi, qui cognati sunt. ff. vnde cognati. l. j. de gradibus. l. non facile. 4. s. j. Io. An. ¶ Sed quid si damnetur posteritas simpliciter sine determinatione quotæ, an includeret descendentes ex linea femina? Sol. dic, quod non, quia fortius procederet tunc dispositio huius decre. propter maius præiudicium. Sed tunc usque ad quatum gradum includantur descendentes in pœna, posset merito dubitari. sed istud dubium potius Pontificis decisione, quam glossatoris terminari deberet. Io. And. ¶ Glo. 2. quærit de ratione tex. & sol. In ea. gl. ibi. s. j. vult ergo gl. quod tales si non gaudent privilegio, ergo non arcentur pœna. Io. And. ¶ In ea. gl. ibi, & non matris. de hoc s. de conuer. infidelium. c. 2. super 3. glo. Ioan. And. ¶ In ea. glo. ibi, statutum. 2. & vide quod no. gl. quæ incipit, comprehendit. in cle. præfenti. de baptismo. Ioan. Andr. ¶ Glo. fi. quærit de vna quæstione, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, domini ancillæ. vide quod no. qui filij sint legi. ex tenore. super gl. fi. Ioan. And.

A D D I T I O.

a ¶ Posteros. Adde Bal. consi. 212. & dicit Fran. de Arc. quod stante statuto, quod bannitus haberetur pro rebelli, ipse & sui, quod comprehenditur filia femina. Bern.

S V M M A R I V M.

- 1 Constitutiones, qualiter sint edendæ.
- 2 Receptare, & defensare, differunt.
- 3 Intestabilis, quis dicatur.
- 4 Papa potest tollere actionem alicui competentem perpetuo.
- 5 Cardinalem quis dicatur hostiliter sequi.
- Et quid si facit insultum ad eius domum, nu. 6. & nu. 8.
- 7 Consuluisse maleficium quis dicatur.
- 9 Pœna quod edificia dent in ruinam, an possit remitti per infericræ a Papa.
- Et quid si condemnatus habet turrim cum alio, & pars inferior est sua, an debeat destrui pars socij, nu. 10.
- 11 Sacrilegij plures sunt species.

Maleficis. ¶ Gl. j. diuidit in 9. partes, sed Io. Mo. diuidebat in 4. tantum, de primis 7. faciens vnam tantum. Dicit quod tractat de insecuto ribus Cardinalium, & eorum cõplices circa mortem, & hanc subdividebat in 7. de vltima vero parte faciebat duas ibi, Quapropter. & dicit Arch. quod sic incipit decret. j. de torneamentis. & addere poterat. s. eo. li. de censibus. felicitis. Ioan. And. Legam per partes more solito, & quia gl. diuidendo etiam summat, aliter non summo. ¶ No. quod in constitutionibus edendis sequi debent vestigia prædecessorū, addendo tamen, vel diminuendo, fm naturam negocij. ad hoc de iura. calum. c. j. ¶ No. quod percutere vel insequi hostiliter Cardinalem, est committere sacrilegium. ¶ No. q. in isto crimine æqualiter puniuntur socij, & dantes auxilium, consiliū, vel fauorem. ad hoc s. de hære. c. j. ¶ No. q. aliud est receptare, aliud defensare. de quo in d. c. 2. ¶ No. quod damnatus crimine læsæ maiestatis efficitur perpetuo infamis. ¶ No. quod ille dicitur intestabilis, qui priuatus est factione testamēti actiua, vel passiva. ¶ No. q. quandoque ratione delicti destruantur habitationes delinquentis. ¶ No. arg. q. mandatum destruedi habitationes alicuius, non videtur prohibere reedificationem, nisi hoc in sententia exprimatur. ¶ No. q. Papa potest tollere actionem alicui competentem perpetuo, ita ut debita sibi reddi nō debeant, qñ subest causa legitima, de quo per Inn. de consti. quæ in ecclesiis. ¶ No. calum, in quo bona confiscantur propter delictum. ¶ No. q. licet ex delicto confiscent bona alicuius, non tñ capiet fiscus feuda vel locationes pertinentes ad alios, sed reuertantur ad dominos principales, ad

hoc de hære. excommunicamus. s. j. ¶ Quæro, quis dicatur hostiliter insequi Cardinalem. Sol. dic, quod ille, qui insequitur illū sicut capitalis hostis, vel qñ insequitur publicè, & manifestè. ad hoc 50. dist. de his, & 11. q. 3. quicunque autem. fm Arch. Io. An. ¶ Quæro, qualiter ponatur hic verbum insecutus. Sol. dicit Arch. quod propter verbum, hostiliter, b quod præcedit, ponitur in mala parte. non sic autem de homicidio exhibito 23. q. 4. si ea. 46. dist. c. j. iuxta finem. Et componitur hæc dictio ex in, & sequor. sic 17. q. 4. sicut qui. de penit. dist. j. si mulier fortè. & remittit 2. q. j. in primis. ver. gloriosus, & 7. quæst. j. sciscitatus. Et de mala voluntate, quæ non est contenta suis terminis, quæ punitur, & remittit Arch. de pen. dist. j. si cui. Et de insequente alium clericum, vide j. super gl. de percussione. Io. And. ¶ Quid si aliquis fecit insultum ad domū Cardinalis, vel obsedit eum in domo, an sit locus huic pœnæ. Sol. Arch. putat, quod non, si non obsidetur ibi ad custodiam, sed ad verecundiam. alle. notata per Inn. de sen. excom. nuper. vnde intelligitur tex. hic dum dicit ceperit, scilicet cum effectu. & dicit, quod istud verbum, quandoq; sumitur pro inchoa re. 11. q. 3. cepisti. 24. q. j. c. fi. de offi. deleg. licet aliquando pro conuincere. de pur. ca. cum inter. in prin. aliquando pro detinere. de homicidio. sicut dignum. s. j. & s. de re. iu. ad Apostolicam. ver. perpetravit. eo. li. de offi. ord. cum eps. & hic Io. And. 7. ¶ Quæro, quis dicatur consuluisse maleficium? Sol. dic, q. etiam ille qui ostendit vtilitatem proueniens ex illo, fm Inn. ut ipse no. de homicidio, ad audientiam. Et quid sit dare consilium, fauorem, vel opem in delicto, remittit Io. Mo. & Arch. ff. de fur. l. in furti. s. consiliū. insti. de obli. quæ ex delicto. s. interdum. de sen. excō. nuper. s. in secūda. & c. quanto. Et de hac materia cōsultoris. 50. dist. si quis viduam. de homicidio. sicut dignum. s. clericos, & c. significasti. de sen. excō. nuper. s. 3. vbi de hoc. Io. An. ¶ Quæro, quis habeat probare, quod scienter fuerit hoc factum. Sol. dic, quod probabit, qui scientiam alle. cum in alieno facto præsumatur ignorantia. j. de re. iu. præsumitur. fm Arch. Io. And. ¶ Quæro, quare hic dicatur, ut puniatur ut reus criminis læsæ maiestatis. Sol. dic, quia læditur maiestas Papæ læso collateralis. sic 6. q. j. si quis cum militibus. Et vñ committi istud crimen etiam ex lēione Principis inferioris a summo. 2. q. j. in primis. ad fi. ver. si vero. & admittit, quilibet ad accusationem, ut ibi, cum sit crimen publicum. C. de his, qui ad eccle. consu. l. 2. fm Arch. Io. An. ¶ Quæro, an sit necessaria sententia iſtos totaliter delinquentes. Sol. Arch. putat, quod quo ad pœnas istas infamiae, & sequetium, & quo ad executionem cōfiscationis sit necessaria sententia saltē generalis. s. quæ declaret illum fuisse talem. s. eo. li. de hære. cum fm, in fi. vnde dicit primo circa infamiam non sufficere, quod probatio sit facta de crimine, vel quod probatum sit notoriū, cū certi sint modi per quos irrogatur infamia, inter quos iste est. Item cum infamia sit pœna, & odium restringendum est. j. de re. iu. odia. Item posset esse probatum per falsos testes. alle. quod no. Inn. de testi. testimonium. Item non sunt paria aliqd esse probatum, & fm probata iudicatum. s. eo. li. de offi. deleg. iudex. ad fi. ex quo dicit, etiā in crimine læsæ maiestatis, quantum ad infamiam requiri, aut confessionem in iudicio, quæ confessio in publico iudicio infamat. arg. ff. de his, qui no. inf. qm. & C. de inter. mat. l. si tutor. Aut sententiā, quæ sententia saltem generalis requiritur a quo ad corporalem pœnam, & quo ad confiscationem bonorum, etiā in crimine læsæ maiestatis. insti. de hære. quæ ab intest. s. per contrarium. insti. de publicis iudicijs. s. publica. ff. ad legem Iul. ma. l. eorum. C. de bonis dāna. auct. bona. & j. verfi. quicquid. & j. s. illud. alle. qd no. de spon. ex parte, in 3. gl. Non ob. s. eo. li. de homi. pro humani. ut ibi fuit dictum. Tamen subdit ibi posse in crimine læsæ maiestatis, & similib. bona & ipsorum dominium desinere esse criminosi, & incipere esse fisci ipso facto, & sine sententia, & sine traditione, sicut & bona ingredientis monasterium. C. de sacrosan. eccl. auth. ingressi. & no. 19. quæst. vlti. si qua mulier, & per Inn. & Host. de proba. in præfentia. sicut adoptans acquirit possessionem adoptati. ff. de preca. si adoptauero. simile. C. de sacrosan. eccl. ut inter diuinum, & no. s. de cōsue. ex literis. Erit tamen postea necessaria sententia saltem in genere, quæ declararet eum fuisse criminosum, antequam fiat aliqua executio, et in bonis, ut d. c. cū fm. & si dicas, quid nocet ei priuatio bonorum, quo ad dñum ex quo ante sententiā non auferunt. Respondeo, q. imo nocet propter fructus medij

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Feuda. Adde Old. consi. 17.
- b ¶ Hostiliter. Adde Fran. de Arc. consi. 164.
- c ¶ Consuluisse. Adde Alex. consi. 122. 4. lib.
- d ¶ Requiritur. Sententia declaratoria quando requiritur in pœnis incuris ipsi sure, vide do. Feli. in c. Rodolphus. ver. sed declaratoria, de relcrip.

clij temporis, quæ debent restitui fisco, vt no. in auc. de incest. nup. §. j. lo. An. dō. lo. de Imo. dicit, quod dictum Arch. in eo, quod dicit de infamia, nō vñ simpliciter verum, vt semper requiratur snia super infamia. Vnde dicit distinguendum, quod qñq; infamia irrogatur per sniam, & tunc procedat dictū Archid. Aut irrogatur ipso iure, vt hic, & tunc, qñ imponitur ipso iure, quidam sunt effectus, qui trahuntur immediate executione ad factum, nec sui natura expectant aliam extrinsecā executionem post se, sicut est, qd si quis sit infamis, sit instabilis, & ista trahunt secum executionem, ita vt non requiratur alia executio actualis, & in istis non est necessaria alia declaratoria sententia, licet Arch. aliter hic dicat. ¶ Quædā sunt, quæ non trahunt secū executionē, sed expectant sui natura executionē post se, vt pena pñsationis bonorū, vel priuationis beneficij, & ideo ista expectant executionem actualem facti, vt videlicet de facto transferantur bona. & tunc requiritur snia declaratoria, vt d. c. cum fm. facit, quod no. Inn. de concess. præb. cū no. stris, & idē vñ in pena diffidationis, quia illa expectat post se offensionem facti, fm eum. & pro isto dicto optime facit, quod no. per Inn. de accu. qualiter, 2. in gl. quæ inci. 2. q. 7. ver. item 9 no. quod snia lata. ¶ Quæro, an ista pena quod adificia istorū dentur in ruinam possit remitti per inferiorem à Papa. Sol. Arch. tenet quod non, cum sit pena iuris. alle. 1. 5. dist. sicut san. cti. in fi. & 16. q. j. frater noster, iuxta fi. & facit quod no. 3. eo. li. de elec. c. j. & similis tex. huic hñ 23. q. 4. qñ vult. ver. Nabucho 10 donosor. lo. An. ¶ Sed quid si iste habet domum, vel turrin b cōem cum alio, & pars inferior est sua, superior socij, an debeat destrui. Sol. Arch. ponit hic istam quæstionem, quæ fuit dominicalis. 43. de qua etiam hñ de priui. super spe. in fi. & primo arguitur, quod non, ne innocens lædatur, & quia nō debet alteri per alterum, & c. ff. de re. iu. nō debet. 23. q. j. quid culpa, in fi. Dicit quosdam dicere, quod socius redimet partem delinquentis, & ad id cogetur pretium, & dabitur fisco. ff. cōi di. uil. cōi. §. fi. & C. de cōi. ser. manum. l. j. Sed Bar. dixit, q pars delinquentis inferior assignabitur socio, & superior destruet, & sic nō remanebit malicium impunitū, qd publicæ utilitatis interest. de sen. excom. vt famæ, cum concor. quas hic alle. Arch. Dicit tñ, quod nec hoc poterit sine graui damno socij propter tectum. Et ad partem, quod tota destruat, alleg. de aqua plu. arc. sed interdum. ff. cōi diui. si is cum quo. per quam l. probatur, quod superior contra inferiorem regressum habe bit. Sed vide no. in Spec. super rub. eo. tit. in addi. lo. An. ibi recitat tres opi. hic positas. Prima, quod socius redimet partem delinquentis, sed ista cessat si ille non habet vnde, & sic continet iniquitatem. Secunda, vt pars inferior assignetur socio, & superior destruat, sed non ista erit sine damno pp tectum, vt est dictum. Tertia, quod tota destruat, & socius habeat regressum p delinquentem, & hæc vñ iniqua, & fortē socius non erit soluēdo. Quarta est opi. quod fisco redimat partem à cōsocio, & tota dirimatur, & dicit, quod fuit ista Bononiæ obser uata. Dicit lo. An. quod putabat hanc partem eligendā in maleficio scandaloso. Si vero non esset tale, & soluere volens pretium alterius partis destruendæ, deberet admitti, sed ipsum nō putat cogendum, & idē dicit de tertia opinione, & fm hanc distinctionem tēperantur iniquitates expresse, fm loā. And. ibi do. lo. de Imo. dicit, quod Bal. in d. l. sed interdū, tenet isto vlti mo casu, quod poena destructionis debet in aliam cōmutari, ex quo sine alterius damno imponi nō potest. arg. l. nec auus. C. de eman. li. cum similib. Et tale statutum seruari debet, vbi potest sine dāno alterius, & si iudex aliter facit, vñ teneri ad interesse parti. arg. l. quemadmodū. ff. ad leg. Aquil. fm eū. ¶ Gl. in ver. sacrilegij. quærit, an sacrilegium possit esse grauius vno casu, q altero, & soluit, & de multiplici spē sacrilegij remittit. ¶ In ea. gl. ibi, maior est. alle. Arch. quod no. 22. q. 5. c. 2. & quæ habētur ea. causa, & q. j. mouer. In fi. gl. & no. ea. q. c. sacrilegiū. ¶ Et q plures eius species ponit Arch. hic dicens, quod sacrilegium committitur inuadendo res ecclesiæ. 17. q. 4. sunt qui. & c. sacrilegium, & c. sicut qui. & c. omnes. Item, qui iniuste vexat ecclesiam. 12. q. 2. prædiā. 16. q. j. placet. in fi. & l. iubemus nulli. Item, qui ecclesiam vastat, vt d. c. sicut qui. Item, qui violat monialem, quia violat templum Deo cōsecratum, 27. q. j. sciendum. Item, clericus qui aruspices, incantatores, vel aruolos, & ceteros similes consuluisset fuerit deprehensus. 16. q. 5. si quis eps. Item, qui indiscretē alios prosequitur detrahendo. 24. q. 4. non in perpetuum. Item qui violat immunitatem ecclesiæ. 17. q. 4. per totum. Item, in casibus qui habentur ea. q. §. sacrilegium. & c. seq. & §. qui autem, & c. cōstituit. Item, qui clericum percutit. ea. q. si quis, & in alijs quos inuestigator diligens poterit inuenire. & vide quod dicitur. j. §. fi. in prin. lo. An. ¶ Gl. in ver. percussit. recita per Prium, quod nō semper percussus Cardinalem, debeat incurrere penam, vt qñ se defendit. de homic. significasti. gl. fatetur Prium, dicens, quod sic

debet limitari, sed loquitur iste tex. de illo, qui non iure. ¶ Gl. in ver. socius. quærit, de ratione tex. & sol. ¶ Gl. in ver. habuerit. quærit, an procedat tex. si non fuerit suo nomine gestum, & recitat opi. In fi. gl. fm opi. positam in gl. tenet lo. Mo. primā Arch. hic, qui hoc hic prolixē prosequitur, dicens, se simpliciter credere solam rati habitationem siue placentiam, non inducere penam in hoc capitulo cōprehensam, vbi nullus consensus, cooperatio, vel exhortatio præcessit, nec eius nomine factum est. ad hoc. ff. mandati, si vero. §. si post. Inducit notata in c. mulieres. de sen. excom. & in d. c. cum quis. Item, quod peccatum, quod sola voluntate pñitur, sola voluntate deletur. 3. de reg. iu. c. j. de symo. c. fi. Dicit tñ, qd c. 2. q. 5. quæ de causa. & 3. de offi. dele. gratum. in prin. vñ supponere pro eodem gratum & ratum. lo. An. ¶ Gl. in verbo, fauorem. quærit, de quo fauore intelligatur, & sol. Vel melius dic, quod non puniatur fauēs ista pena, sed alia. j. eo. §. illud. gl. sol. In fi. gl. idem Arch. lo. An. ¶ Gl. in verbo, receptauerit. quærit de ratione tex. & so. ¶ In ea. gl. ibi, nisi. intellige sanē gl. vt excipiat à paritate pñe, quia non puniuntur æqualiter consanguinei, non tamen à totali poena. Nam, vt dicit illa lex, non absoluntur à poena, nec tam seuerē puniuntur, sicut extranei. lo. An. ¶ No. bene istam gl. pro statutis, & bannis, quæ quotidie sunt cōtra receptatores, an includant consanguineos & affines. ¶ Gl. in verbo, dānentur. recita per contrarium, quod bona damnati non confiscantur. gl. sol. per regulam, & casus exceptos. In fi. glo. dicit Ioan. Mo. quod propter immensitatem criminis non putat locum esse distinctioni l. 3. ff. de interdi. & releg. quæ distinguit inter paterna, & aliter acquisita. lo. And. ¶ Gl. in verbo, disponent. quærit, & soluit.

ADDITIONES.

- a Declaratoria sententia. An autem infamia incuratur ex sententia arbitri habente executionem paratam ex forma statuti, vide d. Feli. in c. irrefragabili. §. si ad fi. de offi. ordi.
- b Domum vel turrin communem. Adde istam quæstionē formasse Ant. Corf. singul. suis, in verfi. communitas, de qua q. vide Fel. in c. j. de præscri. & do. meum do. Iaf. Ma. in l. j. C. de transac. & in l. Stichum, qui meus erit. in 3. amplia. præce. ff. de lega. j.

S V M M A R I V M.

- 1 Filiorum appellatione, non comprehenduntur nepotes etiam descendentes per rectam lineam.
- 2 Beneficij appellatione, comprehenditur Episcopatus.
- 3 Index ecclesiasticus potest priuare laicum ex delicto commissio in clericum omnibus dignitatibus, & honoribus, siue officijs secularibus.
- 4 Infamis efficitur quis ratione delicti alterius coniuncti.
- 5 Postulandi verbum, quid importet.

Quod si quis. ¶ No. arg. q appellatione filiorum non comprehenduntur nepotes, etiam descendentes per rectam lineā. & no. quod appellatione nepotis cōprehenduntur filij filiorum per rectā lineam, de quo 2. de hæret. statutum. j. in 3. gl. ¶ No. arg. q appellatione beneficij cōprehenditur etiam epatus. Potest tñ induci in Prium, quia hic expresse, de quo aliquid in gl. ¶ No. q index ecclesiasticus potest priuare laicū ex delicto commissio in clericū omnibus dignitatibus, & honoribus, siue officijs secularib. ¶ No. q notariatus non est dignitas, sed officium, ad hoc 3. de hære. vt officium. ¶ No. q ratione delicti alterius coniuncti, quis efficitur infamis, & inhabilis ad testificandum. ¶ Opp. quod isti admittantur ad testificandum, vt 3. de hære. in fidei. co. lib. Sol. Arch. fatetur, quod isti admittantur contra hæreticos eodem casu, quo admittentur hæretici, vt d. c. in fidei. lo. An. ¶ Quid importet verbum, postulandi. Sol. dic, idest aduocandi, vel postulandi. sic 3. de postu. c. j. fm lo. Mo. lo. An. ¶ Gl. in verbo, rectam. quærit, quid de collateralibus, & remittit. ¶ Glo. in ver. pontificalem. quærit, quid si non fuisset expressum de pontificali, & sol. In fi. gl. ¶ No. istam gl. quod in iure poenali appellatione beneficiorum non comprehenditur dignitas episcopalis. Aliæ gl. sunt literales.

ADITIO.

- a Nepotes. Vtrum appellatione nepotis veniat filius filij, vel filius fratris, vide do. Fede. in c. per tuas. ver. prima conclusio. de proba.

S V M M A R I V M.

- 1 Persequens clericum licet non percutiat, an incurrat excommunicationem?
- 2 Denunciatio excommunicationis potest fieri diebus feriatis in honorem Dei.
- 3 Sacerdos simplex potest absolvere à quocunq; casu in mortis articulo.
- 4 Relegatus ad tempus in certo loco non potest inde rec. dere sine licentia relegantis.
- 5 Nudus, quis dicatur.

Præsent. ¶ No. t quod isto casu persequens clericum, licet non percutiat, incurrit excommunicationem, ergo secus videtur in alijs casibus, de quo hic in glo. 2. ¶ No. quod denunciatio excommunicationis, & sic verba executionis ipsius, potest fieri diebus feriatis in honorem Dei. p 3 Quid

Geminianus super Sexto Decretalium.

- 2 Quid autem de alijs executoribus, vide de iud. c. fi. & per Archid. 2. q. j. sicut. ¶ No. hic practicam denunciationis excommunicationis. ¶ No. q. in mortis articulo potest simplex sacerdos absolvere à quocunque casu. concor. sunt in gl. ¶ No.
- 3 q. nudus non dicitur, qui nihil habet, nisi femoralia. ¶ No. q. relegatus ad tempus in certo loco, non potest inde recedere sine licentia relegantis. ¶ No. q. priuatus propter delictum bonis suis, licet postea restituatur ad gratiam, bona pristina non recuperat, de quo s. de elec. quia diligentia. ¶ Quoero, quis dicitur nudus? Sol. dic. quod ille, qui non est tectus aliquo regimento, de pē. dist. 2. c. sapiens, & in c. seq. fm Arch. qui etiam alleg. 12. q. 2. clericus, in fi. Ioan. And. vide gl. 21. dist. clericos, in ver. nudus, quæ dicit, quod nudus non dicitur, etiam si nihil habeat, nisi filum in capite. ¶ Gl. in verbo, insecutione. quærit, quare dicatur hic de insequente tantū? gl. sol. In fi. gl. hæc gl. facit ad no. de pē. dist. j. si quis pulsatus. Cum enim hic inducatur in specialem penam, quod insequens sit excommunicatus, eius contrarium est regulare, quod insequens & verberans, nō tamen percutiens clericum, excoicatus non sit. Et idem tenet Arch. 17. q. 4. sicut qui. Io. And. ¶ Gl. in ver. vicinarum. quærit, quæ dicuntur loca vicina? & sol. ¶ In ea. gl. ibi, legales. hoc tenet Io. Mo. Io. And. ¶ In ea. glo. ibi, inter prouinciam. vel dic, finitima, vel propinqua, secundum Archid. pro quo facit cle. si quis suadente, ver. quod si terra. co. tit. ipse alle. 2. q. 5. si episcopus. 75. dist. c. fi. Io. And. ¶ Gl. in ver. & idonee, quærit, quæ sit idonea cautio, & sol. Deinde quærit, si non potest idoneam dare, quid faciet? & sol. ¶ In ea. gl. ibi, suarum rerum. Idem Io. Mo. Io. And. ¶ Gl. in ver. ultra mare. quærit, & sol. in fi. gl. idem Arch. alleg. notata. 82. dist. presbyter. de voto. c. j. Io. Mo. dicit idem, & alleg. ff. de admin. rerum ad ciuit. perti. l. legatam. Io. And. ¶ Gl. in ver. acquisitis, quærit, quare non de primis rebus, & sol. In fi. glo. ad hoc. ff. mandati. si mandauero. §. si is cuius, secundum Io. Mo. Io. And.

A D D I T I O.

- 1 Ca. fi. Vbi vide do. Fel. post Abb. ver. contra Abbatem. Item an executio sententia possit fieri parte non citata, & quid in alijs executionibus, vide do. Fel. in c. ex ratione, in ver. sexto & ultimo, de app. Item, si intra decedum fiat executio si postea non appelletur, teneat executio. vide do. Fel. in c. ad consultationem. col. antepe. ver. quinta conclusio. de re iudi.

S V M M A R I V M.

- 1 Lex, quando imponit penam simpliciter dandi consilium, vel fauorem, non intelligitur pena imposita nudè consulenti, vel fauenti.
- 2 Arbitrans debet considerare qualitatem culpæ, & secundum illam mensurare penam.

- 1 Illud autem. ¶ No. q. vbi lex ponit penam simpliciter dandi consilium vel fauorem, non intelligitur pena imposita nudè consulenti, vel fauenti. ¶ No. q. vbi contra culpabilem non est pena determinata, iudex habet arbitrari. ¶ Et no. practicam arbitrandi, quia debet considerare qualitatem culpæ, & fm illam mensurare penam. ¶ Inducit Io. Mo. istum tex. & §. præmissis. j. eo. quod semper pena debet commensurari culpæ, quia mensuratū & mēsur debent esse æqualia. facit de empt. & ven. c. j. patet etiā per c. alie nus. 90. dist. quod oportet fm mensuram peccati mēsurari penam. Omnis enim iustitia est æqualitas, vt ait Anselmus, quod apparere potest in omni specie iustitiæ, fm Io. Mo. qui remittit ad Philosophum. 5. ethicorum, & vide no. de acc. cum dilecti. super ver. leuiter. & quod pena sit cōmensuranda delicto, alleg. Arch. de pē. dist. j. mensuram. vbi de hoc. & 26. q. 7. tempora. cum 6. c. seq. Io. An. ¶ Gl. in ver. simplici. quærit de intellectu literæ, & sol. In fi. gl. Io. Mo. multum instat in hoc dicens illud nudum, quod non vestiuit in aliquo malitiā facientis illam augēdo, vel de bono malū faciendo. Sic homo nudus dī non vestitus, vt s. proxi. §. & pactum nudū est, non vestitum sti pulatione. C. de pac. si certis. Et nuda promissio cui non accedunt fideiussores, vel pignora, vt s. §. cū autē. in j. glo. Sic ergo nudum dī consilium, quod nō adijcit ad maleficium faciendū vel factum. Idem Arch. ¶ Si diceret, si est ita nudū, ergo nō est peccatū, quare igitur sic punitur? Sol. fm Io. Mo. bene est peccatum, sed non tantum quod cōprehendatur sub primo rñso huius decre. Ponit exēplum in illo qui post insecutionē est requisitus ab insequente aggrauat maleficium. Consuluit tñ, q. sibi caueat, vel peccat, quia non indicat, ad quod tenetur, s. de fur. qui cum fure. siue per illum habeat potestātē, de sen. exc. quanto. siue non, cū sit diffidatus, vt hic, primo rñso. sic in participio excoicati extra crimen peccatur, & minor excoicatio pñitur, de sen. exc. nuper. Isti igitur, qui plus vel minus peccare potest, non imponitur certa pena, sed arbitraria. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Penæ debent grauiore imponi, quando delictum est enorme.
- 2 Nepotum appellatione, comprehenduntur filij fratrum.
- 3 Circumstantia sunt consideranda in penis imponendis.

- 1 Cæterum. ¶ No. q. quando delictum est enorme, debent grauiore penæ imponi, & extendi ad coniunctos delinquentis. ¶ No. qui dicantur esse de linea collateralis, quia fratres, & c. ¶ No. quod appellatione nepotis cōprehenduntur filij fratrum. ¶ No. quod in penis imponendis circumstantia sunt consideranda. ad hoc 23. q. 8. occidit, & supra de test. cum causam. ¶ Gl. in verbo, possit. recita per contrarium, quod Papa hic nō potuerit imponere legem successoris. gl. timore contrarij soluit.

S V M M A R I V M.

- 1 Familia non gaudet privilegio Domini.
- 1 Præmissis. ¶ No. arg. quod familia non gaudet privilegio domini, cum aliter puniatur offendens dominum, aliter offendens familiam, de quo supra de priuil. licet. ¶ No. q. vindicta, & pœna criminis debent cōmensurari. & sic videtur, quod secundum quantitātē penæ impositæ pro delicto, iudicemus delictum grauius, vel leuius. vide 23. q. 4. non afferamus. ¶ No. vnum finem penæ imponendæ pro delicto, vt videlicet remoueat quem à delictis committentis. cōcor. sunt in gl. ¶ Quoero, an iste tex. procedat contra iniuriantes laicos familiares Papæ, vel Cardinalium. Sol. dic. quod nō, quia tex. loquitur de clericis, ergo secus in laicis familiaribus. ¶ Qui vero dicantur familiares, vide infra de verb. signifi. c. fi. Ioan. Andr. ¶ Quoero, an si isti vulnerant familiares clericos Papæ, vel Cardinalium, absolutio excommunicationis sit Papæ reservata. Sol. dicit Archid. quod non putat absolutio nem reservatam per istud ius nouum. alleg. supra eo. §. præsen ti. vbi est reservata certo casu, ergo secus in alijs, tamen fateatur tales grauius puniendos, quam si alios non familiares læserint per istum §. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Interficere dicitur quis alium, etiam si personaliter non faciat.
- 2 Dans causam homicidio æqualiter punitur, sicut committens illud.
- 3 Penæ impositio, quare dicatur speculum.

- 1 Si quis. ¶ No. quod quis dicitur alium interficere, etiā si personaliter non faciat. ad hoc de sen. excom. mulieres. 2. responso. ¶ No. quod æqualiter punitur dās causam homicidio, sicut committēs illud. vide de iniur. c. fi. ¶ No. quod existenti in pœnis grauib, mors reputatur solatium. ¶ Quid de occisoribus presbyterorum, inferiorum, & monachorum? Sol. dic. vt habetur de hoc 17. quæst. 4. si quis deinceps. & c. de presbyterorum, & c. qui subdiaconum. & c. qui occiderit. de percutiente, capiente, vel expellente episcopum in d. c. si quis deinceps. & 24. q. 3. quisquis. palea est, & vide in cle. si quis suadente, co. tit. Ioan. And. ¶ Quoero, quare hic dicatur speculum, impositio penæ? Sol. dic. quod punitæ transgressionis exemplar alios retrahit ab offensis. s. eo. li. de schisma. c. j. ad fi. Sicut enim speculatione in speculo speculamur, ita speculamur speculo mentis metu culpæ, quod dicitur meta transgressionis. s. eo. li. de homici. pro humani. Ioan. And. ¶ Gl. in ver. causam. recita per contrarium, quod dans causam homicidio non puniatur, vt homicida, vt no. de homi. sicut dignum. glo. solu.

S V M M A R I V M.

- 1 Penæ plures possunt imponi pro eodem delicto, quando est enorme.
- 2 Ecclesia Romana obtinuit à Deo privilegium, quod habuit super omnes alias ecclesias.
- 3 Vniuersitas si sit punita ex delicto, an possit postea peti aliquos singulares de vniuersitate puniri.

- 1 Per hoc. ¶ No. quod pro eodem delicto possunt plures penæ imponi, quod est enorme, quod declarabitur j. & facit tex. quod licet statutum loci imponat certam penam pro delicto, non videtur sublata pena à iure communi imposita pro eodem delicto. ¶ No. q. principatum quē obtinet Romana ecclesia super alias, habuit à Deo, & non ab hominibus, & sic non vñ quod Papa, vel concilium possit illū auferre. ¶ No. hic tex. expressum, quod Papæ etiam qnq; appellat filios Cardinales omnes generaliter. ¶ No. q. offensa facta ecclesiæ Romanæ vniuersali videtur esse facta hominibus fidelibus. ¶ Opp. q. isti non dicantur sacrilegi, quia propriè sacrilegium est auferre sacrum de sacro, & ista duo requiruntur cōiunctim fm leges, licet secundum canones alterum sufficiat. 17. q. 4. quisquis. Sol. Arch. intelligit istum tex. vt vocet sacrilegos illos, qui rem publicam Romanorum, vel Principem, vel Collaterales, vel ei assistentēs aliquid moliantur, & sic loquatur l. quisquis. canonizata. 6. q. 6. quæ est C. ad l. lul. maie. & l. fi. ff. eo. tit. inst. de publ. iudi. §. publica. in auct. vt nulli iud. §. fi. colla. 9. vnde contrarium loquitur de propria significatione, & ad idem. ff. ad l. lul. maie. l. diuus, & no. C. de fur. si nō dū. & tunc quæ sit pena habetur. ff. ad l. lul. pec. sacrilegij. Impropriè tñ etiam ad alia crimina refertur, vt patet. C. de crim. sacrileg. per totum, qui titulus totus ponit impropriè sacrilegium.

gium. de hoc vide 17. q. 4. sacrilegium, & quod fuit dictum s. super 4. gl. Io. And. ¶ Opp. secundo, quod non debeant isti puniri poena legali, per l. Senatus. ff. de accus. vbi dñr, Senatus censuit, ne quis ob idem crimen pluribus legibus fieret reus, vbi etiam de hoc. Sol. fm Ioan. Mo. & Archid. si queritur, an debeat quis puniri ex penis impositis per diuersas leges, vt simpliciter & separatè quælibet poena imponatur. Et dicendum est, quod non, & ita procedat contrarium. Si queritur, an possit imponi poena in quantum simul occurrunt, puta, quia vna imponit penam quinquaginta, alia penam ceterum. & dicendum est, quod sic, & altera remanet tantum in residuo, vt de act. & ob. cum ex vno. & l. qui seruum, & no. ff. vi bo. rap. l. j. & quod per solam penam canonicam non tollatur legalis patet C. de sepul. vio. l. qui sepulchra. in fi. vbi satis de hoc per Cyn. facit ff. de li. ho. exhi. l. 3. ff. de act. & obl. l. quoties, in prin. Sed dicit Ioan. And. quod per solutionem istorum non est solum contrarium illius l. Senatus. Vnde dicit, quod per illam legem, & per l. Senatus. ff. de iniur. debet intelligi solutio prædicta, quando vtraque poena prosequitur interesse priuatum. Sed quando vtraque imponitur ad vindictam, vna via electa & peracta, non agitur alia, vt no. in d. l. Senatus, & ibi placet Dyn. & dicit, quod fuit hoc Bononiæ disputatum, etiam in hac specie, de qua tex. hic loquitur, quod si poena, quæ per nouam constitutionem imponitur est alia penitus diuersa à prima, quam ponit ius commune, exigitur vtraque poena per illas tres leges. C. de sepul. vio. s. alleg. si vero sint similes, puta, quia vtraque est pecuniaria, tunc procedat, quod est dictum in quantum concurrunt, vnam per aliam tolli. Si vero est in penis omnis paritas, non refert, quæ imponatur. & alleg. s. de fi. instr. pastoralis. Io. An. & pro hoc alleg. Lap. Abb. hic no. per Ioan. And. de offi. ordi. c. j. super gl. vlti. & de procu. tunc post Host. super ver. à iudice. & de dolo, & contu. cum dilecti, super vlti. gl. fm Lap. ¶ Gl. in verbo, audiuius. recita per contrarium, quod quis non debeat duplici poena puniri. s. de ac. de his. Gl. sol. quod istud procedit regulariter. Fallit in casibus, vt hic, & deinde infert ad aliud dubium. ¶ In ea. gl. ibi, l. placet. & hæc est canonizata. 16. q. 6. c. j. Io. And. ¶ In ea. gl. ibi, errorem. aliàs loquendo de laicis videtur iste ordo conuertendus. 17. q. 4. de presbyterorum. 23. q. 5. sunt quidam. Io. An. ¶ In ea. glo. ibi, sunt paria. & ista de causa omnia iudicia dicuntur absolutoria. insti. de perpe. & tempo. act. in fi. Sed dicit Io. An. quod sunt paria, non in toto, sed in parte, quia simpliciter absolutus, in omnib. est absolutus: sed cōdemnatus in toto, & soluens, absoluitur à tātō. si tamē ex alio capite teneatur, non est absolutus, sed poterit conueniri. ff. de priua. delic. l. 2. saltē in eo, quod excedit, vt no. ff. de re. iur. nemo ex his. s. quoties. ff. commo. vnde queritur, in fi. & de hoc dixi super tex. & per hoc est responsum ad l. licet. s. fin. nau. cau. sta. Io. And. ¶ Sed pone, quod vniuersitas sit punita ex delicto, an postea possit peti aliquos singulares de vniuersitate puniri? Sol. Io. Mo. respondit, quod sic, quia quod debet vniuersitas, non debent singuli, nec econuerso. ff. quod cuiusque vniuer. l. sicut. s. j. de re. in. l. aliud. s. refertur. & sic potest esse vniuersitatem teneri, & non singulos. Item, teneri singulos, & non vniuersitatem: sic potest esse, quod teneatur vniuersitas, & aliqui singulares de vniuersitate, vt in facto vniuersitatis Viterbiensis, qua punita fuit vniuersitas, fuerunt aliqui ciues puniti. arg. ff. quod vi, aut clam. l. semper. s. in sepulchro. & quia alia poena cadit in peccatis vniuersitatis, & alia in peccatis singulorum, fm Io. Mo. Io. An. In fi. gl. intellige gl. cum multiplicari possint penæ, vbi non sufficit prima. Io. And.

A D D I T I O.

¶ Imponatur. Poena alternatiue imposita, qñ sit in electione rei, vel iudicis. vide de do. Feli. in c. inter ceteras. vers. decem modis. de rescrip.

S V M M A R I V M.

- 1 Index ecclesiasticus potest punire iudicem laicum, non punientem laicum delinquentem in rem ecclesiasticam.
- 2 Vrbis appellatione simpliciter facta, intelligitur de ciuitate Romana.
- 3 Ciuitas interdicitur propter delictum ciuium.
- 4 Punitio quando dicatur facta intra mensem post notitiam.
- 5 Ciuitas, quando dicatur delinquere, vel negligere.
- 6 Ciuitatis appellatione, an comprehendatur diocesis?
- 7 Legatus Cardinalis, an possit declarare has penas, contra quem commissus fuit excessus.

¶ Qua propter. ¶ No. qñ iudex ecclesiasticus potest punire iudicem laicum, non punientem laicum delinquentem in rem ecclesiasticam. ¶ No. qñ appellatione vrbis, simpliciter facta intelligitur de ciuitate Romana. ¶ No. quod vniuersitas potest delinquere. de quo aliquid infra. ¶ No. qñ propter delictum ciuium ciuitas priuatur dignitate pontificali. ¶ No. qñ propter delictum ciuium, interdicitur ciuitas. ¶ Opp. quod officiales domini non sint puniendi, si dominus non punitur, quia non debet aliquis grauari ex de-

licto alterius, vt in regula, non debet. j. de re. iur. cum concor. Sol. dic. fm Arch. quod isti debuerunt dominum informare, & incitare, quid facere debeat, non dissimulare, vel negligere. C. de stat. & ima. l. j. in fi. C. de priua. car. l. j. s. primatib. 36. dist. error. de sen. excom. quantæ. & sic ex tali propria negligentia, & proprio delicto, & non ex alieno puniuntur, facit quod no. de pe. dist. j. nemo. & sic cessat cōtrarium. Io. An. ¶ Quid si dñs vel alij officiales, de quib. hic loquitur, puniunt aliquos de his sed non omnes, an sit locus penæ hic positæ? Sol. dic. quod sic, fm Arch. vt innuit tex. hic dum dixit, præsumptores. Itē, quia nihil. vñ actum, si aliquid deficit faciendum. C. ad Syllanianū. l. pe. ff. eo. si quis in graui. s. qui tabulas. Item, peccās in parte, totius reus. s. de re. iur. defleat. de pe. dist. s. c. fi. Ioan. And. ¶ Quæro, qñ dicatur punisse intra mensem post notitiā? Sol. Arch. ponit triplicē lecturā. Prima, qñ apparēte solenni accusatore instantia huius causæ non sit finita, & executioni mandata intra mensem à tempore lit. conte. cum prius non currat tempus instantiæ. C. de lit. conte. l. j. Nec obft. quod instantia causæ criminalis duret biennio. C. vt intra certum tempus cri. quæst. termi. l. fi. quia illud regulare, sed hoc speciale, sicut & in casibus notatis C. de iudi. properandum. & sicut in casu l. j. in fi. C. vt omnes tā ciui. qñ crimi. Nec ob. quod Cardinalis sanctitas reliquit ignoscēdi gloriā. C. de epis. & cle. l. si quis i hoc. quia ibi lex suadet, nō prohibet, & respicit honestatē. sic. s. q. 3. quia epi. vel dic. qñ licet Cardinales non accusent, accusabit quilibet de populo, cum sit ius publicum. j. dist. ius publicū. ff. de pu. ind. l. j. & facit. C. de hæ. manicheos. Nec obft. l. fi. C. de fer. quæ vult dari actori tres dilationes, & duas reo, quia iudex abbreviabit numerum dilationum, & dierum. ff. de iud. non nunquam. Et facit, quod no. s. de offi. dele. de causis. Nec obft. quod in criminalibus appellatur. C. de app. l. addictos. quia est speciale in hoc crimine lesæ maiestatis, quod non appellatur sicut s. eo. li. de hæreti. vt inquisitionis. C. de rap. vir. l. j. C. de fal. mo. l. j. Secunda lectura est, quod absq; accusatore officialis, vel priuatus, hoc denunciet iudici. de primo, C. de acc. ea. quidem. canonizata. 4. q. 4. s. aliquando. ff. ad Turpil. ab accusatione. s. nūciatores. de offi. præf. vrbis. l. j. s. sanē. C. de cust. reo. l. j. & de curiosis. l. j. li. 12. de priuato patet C. de epis. & cle. nulli. in fi. ff. de iu. fici. l. j. ff. de admin. tur. l. quidam decedens. in fi. C. de delat. per totum. in auct. de leno. s. j. & hac denūciatione porrecta iudex statim inquireret, & testes recipiet nominatos à denunciatore, & per vnum testem examinatum de præsentib. forsan plures habebit. ff. de cust. reo. l. diuus. C. ad l. iul. maie. l. quisquis, in fi. C. de fal. mo. l. j. in fi. & si à tempore talis denūciationis intra mensem inquisitionem, pronunciationē, & executionē nō fecerit, locus erit penæ. ar. C. vt intra certum tps. l. 2. & si fieri tñ diligens examinatio. 1. i. q. 3. summope. rē. Nec ob. quem non debere dānari sine accusatore, quia hoc speciale est propter criminis enormitatem. C. de epis. & cle. si quis in hoc. vel fallit in crimine euidenti, & notorio. de accu. euidētia. Vel dic, qñ hodie est generale, vt in omni crimine iudex ingrat, & puniat, in auct. de collatori. s. iubemus. colla. 10. ff. de offi. præf. l. congruit, in prin. Tertio, est lectura, quod hic loquatur de notitia per famā, per quam aurib. iudicis innotuit tale scelus perpetratum: tunc. n. incipit currere mensis ad inquirendum, & exequendū, vt est dictum. Facit quod post Inn. no. s. de ele. bonæ memoriæ Maguntinen. super gl. ita. n. inducit fama notitiam. de hoc s. de rescrip. cum contingat. in j. gl. ad hoc. ff. de testi. l. 3. 4. q. 3. sape. ff. de acq. hæ. cū quidā, s. quod dñr. C. de capti. nec nos. Arch. vero putat hunc mensem currere à tempore cuiuscunq; notitiæ. arg. ff. de peti. hæred. ita veniunt. s. petitam. & dicit, quod forsan dies notitiæ non cōputabitur in mense. ff. si quis cau. l. j. quia cum hoc sit speciale, & sit odiosum, ergo restringendū. s. eo. li. de ele. statutum. sed de rigore vñ computatio facienda de momēto ad momētū, cum litera hic dicat, postq; res, &c. & facit quod fuit notatum post Guil. s. tit. proxi. c. j. in fi. Io. An. ¶ No. bene istud dictum, in fi. ¶ Quæro, quare isti incurrant excoicationem, si non puniunt istos. Sol. dic. qñ propter suam negligentiam alienū delictum fecerunt proprium. 7. q. j. s. cum autem. ver. tali. 86. dist. facientis, in fi. C. ne fan. bap. l. fi. C. de priu. car. l. vnica. de commer. & merca. l. 2. fm Arch. Io. An. ¶ Quæro, qñ dicatur ciuitas delinquere, vel negligere? Sol. dic. qñ collegialiter, & vt cōe cōitas ciuium, vel rectores ciuitatis id agunt, vel negligūt. ad idē C. de sacrosan. eccle. iubemus nullam. ff. de reg. iur. aliud. s. refert. vbi de hoc. & facit, quod no. de symo. dilectus. 2. & p hoc patet, hic exponi non debere ciuitatem, pro hominibus ciuitatis, quia qñ singulares delinquant erat prouisum. s. s. proxi. & in prin. Io. And. Et vide quod no. Pau. circa hoc in cle. j. eo. tit. in ver. ciuitas. ¶ Sed quæro, an hic appellatione ciuitatis comprehendatur diocesis. Solu. Archid. hic prolixè comprehendatur diocesis. Solu. Archid. hic posuit post casum, sequitur in quadam additione, quam hic posuit post casum,

Geminianus super Sexto Decretalium.

qui euenit in personā D. Neapolionis currente anno Domini 1306. & tenet, quod non comprehendatur diocesis. inducit, quia ista sunt diuersa. s. de rescr. Rodolphus, & eo. li. & tit. c. statutum. s. cum vero. & s. cum autem. s. de offi. dele. cū R. Item, quia nec nomine ciuitatis vñ territorium comprehendit. ff. de verb. sign. l. 2. de arbi. si cum dies. s. si arbiter. 63. dist. ego Ludouicus. s. eo. lib. de elec. fundamenta. s. si. & optimè j. de sen. excō. si ciuitas. Et facit, quod hic no. in princ. ergo penalis constitutio diocesim non includit. s. eo. li. de elec. statutum. j. de re. iu. in pen. cum concor. Cū ergo eps ita sit sponsus diocesis, vt ciuitatis. 7. q. j. sicut alterius. in prin. pena puniens culpam ciuium, & habens fines limitatos. si ciuitatis, non egredietur illos, nec extendatur ad diocesim, nec sua speciali potestate priuat illos, cum pena plus extendi non debeat, & c. de his, quæ fiunt à ma. pa. cap. c. q̄ siuit, cū p̄cor. ad hoc. s. tit. j. c. vni. co. in prin. & 23. q. 4. qui peccat. in fi. ¶ Item prohibitus postulare apud præsidem, postulare poterit apud legatum & procuratorem Cæsaris, & prohibitus morari in vrbe, manere poterit in pomertio vel villis subiectis vrbi, non e contra. ff. de pen. l. moris. s. j. & s. crit. ff. de interdi. & releg. l. relegatorum. s. cōstitutum. & s. solet. ff. de sena. l. 3. ff. de ser. expor. l. cui pacto. si hoc obtinet in pena iudicis, fortius in pena iuris, quia mitius agitur, & c. ff. de arbi. Celsus. Itē, sicut filius propter casum patris dignitatem iam quæsitam, licet ex patris persona non perdit. ff. de sena. l. femina. & l. emancipati. ita nec diocesis perdet dignitatem, licet per ciuitatem quæsitam propter casum, vel delictum ciuitatis. bene facit. ff. quæ ad. v. sus. amit. l. quod tamen. in prin. vbi habens vsum fr. in villa, & per cōsequens in fundo ad villam spectante perduto vsum fr. villæ per ipsius diruptionem, tenet vsum fructum in fundo. Constat. n. quod ita in diocesi, sicut in ciuitate eps locat cathedrā, & exercet episcopalia. s. eo. li. de offi. ord. cum eps. pendente ergo ciuitate, etiā si dicatur ius diocesis à villa causatum diocesis non perdet. ad hoc de bo. auct. iud. pos. cum vnus. C. de bo. poss. contra tab. si post mortem. s. ff. de separa. bo. l. j. sed si quis. C. de non nu. pecul. pe. ad contrarium allegat. C. de epis. & cle. nulli. s. si inuito. C. de natu. li. si quis. s. j. ff. ad munici. qui ex vico. ff. de cē. si. forma. s. qui vero. & sape iustus perijt pro impio. de conse. dist. j. in sancta. j. q. 4. s. item peccato. Item, accessorium tollitur sublato principali. j. de reg. iur. accessorij. Sed ad hoc respondet illud verum, quando accessorium sine principali subsistere non potest, alias secus. ad hoc C. de po. l. 4. de vsum fr. eos. in prin. C. de iud. l. j. Dicit Io. An. quod tempore illius casus, de quo fuit dictum in prin. huius quæstionis fuit seruatum, quod Episcopus non exerceat episcopalia in diocesi Bonon. nisi in villa Centi, quia nō suberat temporali dominio ciuitatis. Vbi enim diocesis non subest ciuitati, sicut est Imolæ, & in multis partib. Vltimontanis minus esset dubij, sed declaratione indigent tā in hoc, quā in his, quæ sunt iurisdictionis episcopalis, & per quem tunc exhibeantur episcopalia, in cuius auctoritate, & quo loco, quæ sit tūc denominatio statutis episcopii, & an ipse extra locum, vel in loco, quo ad extraneos possit exercere pontificalia; & quid si moritur, an eligatur successor, & ad quod officium. Io. And. Posset dici, quod viuente episcopo isto, ipse retineat episcopatum, & exercebit pontificalia in loco non subiecto iurisdictioni istorum delinquentium, quia tex. iste priuat ciuitatem pontificali dignitate, sed episcopus q̄ iam erat institutus, non priuatur titulo. Vnde remanebit episcopus donec viuit, & non denominabit se epm illius ciuitatis, quia perdidit nomē dignitatis. arg. s. de schif. c. j. eo. li. Vnde denominabit se à diocesi, & non à ciuitate, post mortem vero alius nō eligetur sine licētia Papæ, quia cum ista dignitas sit auctoritate superioris destructa, non debet iterato poni ibi p̄latus. arg. eorum quæ no. Inn. in c. 2. de no. ope. nun. & quod p̄ delicto ciuium solius ciuitatis, ciuitas & diocesis priuētur dignitate episcopali, est tex. 25. q. 2. ita nos. vnde super creatione noui Pontificis, debet Papa consuli, qui prouidebit secundū practicam dicti c. ita nos. ¶ Quid si excedentes contra istud ius sunt ita potentes, quod dominus vel officiales nō possunt eos punire, an incurrant hanc pœnam. Sol. Arch. putat, quod non, per tex. hic dum dicit, & facultas ei affuerit, & idem si non posset propter magnam multitudinem delinquentium, vel nō si ne graui scandalo, vt quia se armis defendunt, vel loci difficultate se protegunt: tunc ergo rationabili iudicio nō dicitur facultas adesse, sed deesse. 22. q. 2. quare. C. de epis. & cler. si quis in hoc. de his, qui latr. occu. l. j. Io. An. ¶ Quæro, quare tex. dicat, quod sint priuati pōtificali dignitate, an intelligantur priuati etiam ordine pōtificali? Sol. Arch. exponit dignitatem. i. ordinem, dicens, quod dignitas pontificalis & ordo pōtificalis pro eodem sumuntur. alle. s. de renun. post translationem. iuxta fi. ver. alijs asserētibus, & s. de eo, qui renun. c. j. vbi dicit Inn. quod id, quod ibi vocatur renunciari dignitati, in decre.

post translationem. dicitur renunciari ordini. i. executioni ordinis, vel dignitatis. Ex quo patet per hanc priuationem episcopale officium, quo ad locum ipsum, esse sublatum. 25. q. 2. s. generaliter, & c. seq. Extincta ergo dignitate, quo ad locum illum extinctum est omne id, quod ex ea sequi potest. s. eo. li. de hære. accusatus. s. porro. in fi. nō poterit ergo episcopus ibi episcopale officium exercere, & sic priuabitur sine culpa, sed non sine causa. ad hoc s. de priu. antiqua. & nisi sic dicere, priuatio nullius esset effectus, & esset lex imposita verbis. contra id. s. eo. li. de elec. commissa. s. porro. fm Arch. sed cōtra prædicta facit, quod no. de excels. præla. accedentibus. post Host. in tex. & super gl. secunda, quæ distinguit illa, quæ sunt dignitatis & per inferiores præscribuntur, & illa quæ sunt ordinis per inferiores non præscribuntur. Et ideo dicit Io. And. quod s. in fi. magna quæstionis posuit pro dubio ex his, q̄ sunt iurisdictionis episcopalis. Io. An. ¶ Sed quæro, an Legatus Cardinalis, cōtra quem commissus fuit talis excessus, possit declarare has pœnas, & ciuitatem, & delinquentes, præsupposito quod factū sit notorium ita, vt negari non possit, vel cuius vniuersæ viciniæ populus testis est. de purg. cano. c. pen. 61. dist. in sacerdotibus, in fi. 24. q. 2. sanè profertur. 35. q. 3. quod scripsi. Arch. arguit, quod sic, quia cum per hanc constitutionem sit lata sententia, quæ trahit secum executionem per denunciationem, amplius non ligatur. de app. pastoralis. ergo publicare poterit. facit 24. q. j. c. j. & 2. de elec. venerabilem. cum. n. expedit peccata nocentium esse nota. de sen. excom. vt fame. hic enim canon factum notat etiam sine sententia, sic. ff. de ri. nup. l. palā. s. fi. facit etiā qd̄ no. s. eo. tit. & li. Romana. 45. dist. & qui emendat. cum alijs remissionibus, quia non suam, sed ecclesiæ Romanæ iniuriam exequitur. facit 23. q. 4. Guilifarius. & cum po natur factum notorium, probatio vel sententia non est necessaria, nec est iudex causæ suæ, sed potius notificador pœnæ, qd̄ potest in sua causa, nec potest recusari. de app. innotuit. alleg. quod no. per Inn. de offi. dele. c. j. de ver. sig. ex parte, & dicit sanè intelligendum id, quod dixi de sententia, quod in notorio non requiritur, quia debet intelligi, quod non requiritur sollemnis, & in scriptis, vt no. in auct. vt iud. sine quoquo suffrag. s. necessitatem. sed bene requiritur notificatio, & declaratio. s. eo. li. de hære. cum fm, in fi. Sed vbi dubium esset, vt puta, an poterit, vel non punire, ita quod ibi requiratur cognitio, cum quis iudex vel cognitor in sua causa esse non debeat. 4. q. 4. s. j. ibi, nunquam, & c. C. ne quis in sua causa. l. j. melius est id fieri per superiorem ipsius Cardinalis, & caueat, ne notoriū dicat, vbi non est. de app. consuluit. in fi. & econuerso, caueat ciuitas ne se dicat impotentem, vbi potens est. de rescr. cū cōtingat. s. ceterū, quod si fecerit punitur. C. de leg. l. 2. Io. And. ¶ Gl. fi. alle. concor. deinde quærit, quare ciuitas Romana excipitur ab ista pena, & assignat duas rationes. ¶ In ea. gl. ibi, s. ciuitas alle. de hære. ad abolendam, in fi. sed ibi nō est priuata, sed priuari iubetur. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, Pōtifex. & per hoc soluitur contrarium de decre. cum quidam. cum concor. s. de iure iu. q̄ vult, quod maioritas aggrauet in delictis. Vnde dicebat Ioan. Mo. quod dicendo episcopus Bono. dico locum: sed dicendo, Episcopus Romanus, dico præeminētiā. Est. n. vna ecclesia, cuius sponsus est Papa, & Cardinales sunt filij primi gradus. dat simile de rege Portugalliæ, qui propter loci eminentiam, vel aliam causam denominatur à loco illo, nec per id detrahatur, quin sit rex aliorum locorum regni sui. Io. And.

ADDITIO.

¶ Subest ciuitati. Tu vero vide do. Felin. quid veniat appellatione ciuitatis, in c. Rodolphus, de rescript.

De pœnitentijs, & remissionibus. Rubrica.

SUMMARY.

- 1 Carens iurisdictione, non potest committere potestatem citandi sibi non subditos.
- 2 Index potest committere alteri parti, quod citet aduersariū suum in causa.
- 3 Monitio charitativa potest fieri, etiam per non habentem iurisdictionem super illum, quem monet.
- 4 Quæstorum quod sit officium.
- 5 Confirmatus in Episcopū, non consecratus, an possit concedere indulgentias?
- 6 Indulgentias, qui prælati possint dare.

Omana. ¶ Gl. non summat, Zenz. sic summat. Quæstores non citant alios, licet eos charitatiue monere possint, & in cōcedendis indulgentijs non excedunt Archiepiscopi statutum concilij generalis. h. d. Et sunt tria dicta, primum & tertium inhibitorium. fm commissorium ibi, Super benigna. tertium ibi, In cōcedendis. ¶ T No. q̄ carens iurisdictione, non potest committere potestatem citandi sibi non subditos, nam hic Archiepiscopus non est iudex subditorum suffraganei, ergo non valet talis commissio.

2 commissio. ¶ No. hic arg. quod iudex potest committere alteri parti, ut citet aduersarium suum in causa. probat tex. quia hic non valet hæc commissio, quia archiepiscopus non est iudex subditorum suffraganei: ergo si fuisset iudex, videretur valere hæc commissio. de quo per Bar. in extrauag. ad reprimendam. & facit tex. de ap. cum sit Romana. ¶ No. q. charitatiua monitio potest fieri etiam per non habentem iurisdictionem super illum, quem monet. ad hoc. 2. q. j. si peccauerit. ¶ No. q. archiepiscopi non possunt concedere indulgentias ultra limitationem à iure concessam. ¶ Oppo. & videtur q. archiepiscopus, vel officialis eius possit committere hanc citationem. Nam si destinant nuncium per prouinciam ad exercendum illa, quæ spectant ad eorum officium, si impediuntur hñt iurisdictionem, ut punire possint impediētes. s. ti. proxi. cap. j. ergo poterunt istam citationem committere, cū dare possint ex suo officio indulgentias in prouincia. Sol. aut isti impediūt nuncios archiepiscopi, vel officiales eius in his in quibus contentiosa iurisdicō, vel quasi pertinet ad archiepiscopum, & tunc procedit contrarium: quia potest illam defendere penali iudicio. ff. si quis ius di. non obten. l. j. Aut non impediunt in concernentibus contentiosam iurisdictionē, vel quasi, & tūc possunt, ut hic. & est duplex ratio huius iuris secundum Hosti. & Ioan. Mo. Prima, quia regulariter in subditos suffraganeorum non habent potestatem. Secūda, quia in hac materia nō habent iuris executionem, sed charitatiuam sollicitationem, & hortationem, quo ad quæstum gratuitum. s. de censibus ex parte. Vnde ut dicit Ioan. Mo. cancellaria isto casu non dat literas compulsoarias. Io. And. ¶ Op. secundo, & videtur, q. si suffraganei impediunt istos, vel eius officiales, q. eos possit archiepiscopus citare, & per consequens poterit committere citationem: quia ex quo archiepiscopus potest istam indulgentiā concedere in prouincia, & suffraganei, vel eorū officiales nō p. mittentes sine causa quæstōres exercere istud officium exhortationis, sequeretur q. hæc potestas penes archiepiscopum de iusforia esset, contra id, quod dicit tex. in c. literis. de off. deleg. Solu. dic. q. aut archiepiscopus vult committere citationem contra subditos suffraganeorum istud impediētes: & tunc nō potest, ut hic patet. & est ratio secundum Hosti. & Archi. quia istam potestatem non habent, ergo non committunt. j. quæst. 7. Daibertum. de iure pat. quod autē. de dote post diuor. rest. nuper. vbi de hoc. Aut vult committere q. suffraganeos vel officiales ipsorum ipsos impediētes, & tunc posset per rationē s. in contrarium allegatam. Item, quia isto casu cessat ratio, propter quam non possunt committere in terminis tex. quia archiepiscopus, licet non sit iudex subditorum suffraganeorū, tamen est benē iudex suffraganeorum. de offi. ordi. pastoralis. post princ. Nec obst. huic solutioni secundum responsum huius decre. vbi æquiparantur suffraganei & eorum subditi in hac materia. quia respondeo, quod æquiparātur, quo ad hoc, ut moneri possint: quia in hac materia neuter ipsorum potest compelli, ut habeat indulgentiam: sed quando delinquant nō sunt pares, sed impares. Ioan. An. ¶ Quæro, quid sit officium istorum quæstōrum? b Solut. de hoc habetur s. eo. lib. de here. ut officium. s. compescendi. debent enim proponere id, quod in suis literis continetur, quasi legerent alphabetum, ut dicit Hosti. per cap. cum ex eo. s. eod. & vide q. ibi not. post eum super verbo, literis. tamen sapē faciunt contrarium abusiones proponendo, & si propter illas impediuntur ad conseruatores recurrunt. sed contra hoc hodie est prouisum per cle. 2. eo. tit. Ioan. And. ¶ Quid si isti de facto citant subditos suffraganeorum impediētes: an teneantur ire etiam allegaturi priuilegium suum? Solu. dic. q. non, secundum Inn. & Hosti. quia constat ipsos non fuisse iudices, & sic impune illis non parebitur. de hoc. 3. q. 2. si episcopus. & s. de acc. veniens. in gl. fi. Io. An. ¶ Quæro, super quibus isti nolebant parere quæstōribus. Sol. dic. q. fortē super conuocando populum propter horam incōgruam: & licet hora esset congrua, etiam non possent citare, cum nullam habeant iurisdictionem, ut hic dicitur. Io. And. Quæro, quare isti nō possunt compellere, sed tantum hortari charitatiuē ad opus fabricæ? Sol. dic. q. istud ē opus pietatis & misericordiæ. 86. distinct. non satis. & licet ad principes & religiosos spectet ecclesias restaurare. 87. distinct. cap. fi. non tamen ad hoc est aliquis astringendus: sunt enim ab initio vota gratuita. de voto, magnæ. Nec obst. secundum Hostiē. s. de his quæ fi. à ma. par. ca. c. fi. quia illud loquitur, quādo maior pars capituli concordat, cui regulariter standum est. eodem tit. c. j. Item ibi loquitur de his quorum principaliter interest, & quia ad id tenentur, & qui subsunt archiepiscopo immediatē, quorum totum hic est conuersum, secundum Hosti. & vide q. ibi no. super glo. fi. Et an illicitē acquisita & incerta in hunc vsu conuerti possint autoritate episcopi, fuit dictum. s. eo. lib. de rest. c. 2. super verbo, liberē, ad fi. Ioan. And. ¶ Qualiter

vocentur istæ indulgentiæ. Solu. dic. q. alio modo vocantur remissiones, de quibus remittit Hosti. ad summam. de peni. & remis. per totum. Ioan. An. ¶ Gl. primam in prin. recita per contrarium q. hæc decre. non sit sub congruo titulo, cum loquatur de fabrica ecclesiæ augmentanda, vel manutenenda, quæ est potius materia rubricæ de eccl. edi. vel repa. & sic est cōtra id, quod Papa dixit in proce. huius li. gl. so. ¶ Secundo oppo. q. clerici debent fabricā ecclesiæ manutenere, & non per viam quæstæ, ut s. de eccl. ædifi. c. j. & 2. glo. sol. ¶ In eadem glo. ibi, quarta. & ista pertinent ad ordinationem episcopi. 12. quæst. 2. nobis. & cap. Vulturanæ, 10. q. 3. vñio. vbi de hoc secundū Archi. Ioan. And. ¶ Gl. in verbo potestatem, allegat simile. ¶ Gl. in verbo, prouincia. quærit, quare tex. dicat prouincia? & sol. ¶ Glo. in verbo, monere. quærit, an possit concedere indulgentias? & sol. In fi. gl. quæro, an t. confirmatus in episcopum, non consecratus, possit concedere indulgentias? Solut. Archi. tenet q. non, & idem dicit de capitulo, vacante sede. Sed in contrarium alleg. s. eo. lib. de supp. negl. præl. si episcopus. & cap. ecclesia. vbi dicitur, q. capitulum vacante sede administrat. vi de quod no. de excels. prela. accedentibus. Ioan. An. Dicit Lap. Ab. q. ibi dicitur ex his quæ ibi allegat, q. capitulum sede vacante non dat literas indulgentiarum, licet Arch. referat aliquos contrarium seruare, secundum Lap. Ista dubia examinat Gas. de Cal. in repe. c. nostro. eo. tit. circa fi. ver. item quæro. dicens q. Ioan. Cal. pater suus in d. c. accedentibus. tenet cum Tho. 3. sent. 20. dist. q. 3. artic. 5. qui dicit quod effectus clauis iurisdictionis est remissio, quæ est per indulgentias, cum talis remissio non pertineat ad dispensationem sacramentorum, sed ad dispensationem bonorum communium ecclesiæ, ideo legati etiam non sacerdotes indulgentias conferre possunt. ead. dist. q. 4. articulo 2. dicit quod potestas faciendi indulgentias sequitur iurisdictionem: & quia diaconi & qui non sunt sacerdotes possunt habere iurisdictionem vel commissam, sicut legati, ut ordinariam, sicut electi. ideo possunt indulgentias facere, etiā licet non sint sacerdotes, quāuis non possint absoluerē in foro penitentiali, quia illud est ordinis. Sed indulgentias facere pertinet ad clauem iurisdictionis, non ordinis. Ex quibus sequitur, quod confirmatus non sacerdos huiusmodi literas poterit concedere. & ad prædicta facit, quod solet dici de absolutione ab excommunicatione, quæ sit in foro iudiciali: quæ nō requirit ordinem sacerdotalem. & illa quæ sit in foro penitentiali, quæ requirit ordinem sacerdotalem, ut no. de sent. excōmu. à nobis. 2. & de ca. vacante sede. concludit ibidem quod Paul. tenet quod non, in cle. j. de hæreti. dicens, quod non omnia quæ sunt iurisdictionis transeunt in capitulum sede vacante, sicut est deponere abbatem, vel clericum, ut no. 79. dist. nullus episcopus. & idem tenet Gas. loco præalleg. cum hoc non reperiatur iure cautum. 2. q. 5. consuluit. Nam thesaurum ecclesiæ dispensare non potest, nisi is cui reperiatur permissum: ergo cum capitulo non reperiatur hoc concessum, ergo & c. ne sede vacante. ca. fi. secundum eum. ¶ Quæro, qui prælati sunt, qui possint dare indulgentiam? Sol. certum est de archiepiscopis, ut hic patet. Idē de episcopis. j. eo. c. fi. Idem in legatis, ut no. s. de offi. le. cap. fi. Tamen hoc possunt subditis suis tantum. s. eo. quod autem. tamen possunt non subditi illis uti de suorum iudicium licentia, quod exponas, ut ibi no. & vide quod dicitur. j. c. ca. fi. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Archiepiscopus. Archiepiscopus quid possit inter suffraganeos suos, vide Do. Fel. in c. pastoralis. in prin. de offi. ordi.
- b ¶ Quæstorum. Quæstor elemosynarum circumueniens quomodo recipiatur, vide in Spe. de pœ. & remis. i. prin. & in cle. 2. in prin. & ibi gl. & Car. eo. ti.

S V M M A R I V M.

- 1 Concessio incerta iudicis potestatem habentis, valet in foro penitentiali.
- 2 Potestas dandi licentiam confitendi peccata, dependet à superioritate.
- 3 Episcopus potest dare licentiam eligendi confessorem cui libet de diocesi.
- 4 Licentia generalis non includit specialiter reseruata concedenti.
- 5 Confessor idoneus habet potestatem soluendi & ligandi in foro penitentiali.
- 6 Episcopus, si dat licentiam generalem sacerdoti de confessionibus audientis, an poterit absoluerē in reseruatis.
- 7 Potestas absoluendi à maiori excommunicatione, non competit inferiorib. episcopo de iure communi.

Episcopus. ¶ Gl. non summat, Zen. sic summat. Concessio generalis confessoris non tangit episcopo specialiter reseruata, nec obtentu consuetudinis potest quis sibi eligere confessorem. h. d. Et duo facit. Primo ponit casum, & dictum, cuius rationem subdit ibi, Cum in generali. Secundo consuetudinem reprobat ibi, Nulla quoque. ¶ No. quod valet concessio incerta iudicis potestatem habentis in foro penitentiali, & sic c. ad hæc. de rescri. procedit in foro contentioso, & nō in penitentiali: quia in illo nō dant iudices incerti. in isto sic, &

Geminianus super Sexto Decretalium.

& per hoc habes, q̄ foris contentiosus, non sequitur morem
 2 fori pœnitentialis, nec econuerso, de quo de spon. tua. ¶ No.
 q̄ potestas dandi licentiam confitendi peccata dependet à su-
 perioritate. Vnde concedens debet esse superior illius, cui cō-
 3 cedit. ad hoc eod. titu. omnis. ¶ No. q̄ ep̄s potest dare licen-
 tiam eligendi confessorem cuilibet de diœcesi. de quo hic per
 glo. in cle. j. de priui. ¶ No. q̄ eligens confessorem, debet elige-
 re idoneum, & si non eligit idoneum, videtur esse in culpa.
 4 ¶ No. q̄ generalis licentia non includit specialiter reserua-
 2 tā concedenti. ¶ No. q̄ ep̄s potest reseruare absolutionis suæ
 casus pœnitentiales. de quo hic in gl. & i cle. dudum. de sepul.
 ¶ No. ex prima parte, q̄ non potest subditus quærere de cōsue-
 5 tudine potestatem sibi eligendi confessorem. ¶ No. q̄ confes-
 sor idoneus habet potestatem soluendi & ligandi in foro pœ-
 6 nitentiali. ¶ Quid si episcopus dat licentiam generalem sa-
 cerdoti de confessionibus audiendis: an poterit absolueri in
 reseruatis? Sol. dic, q̄ non, cum eadem sit ratio, quæ hic in tex.
 assignat. & pro hoc facit cle. dudum ver. per huiusmodi. de se-
 pul. & putat Hof. quod hanc licentiam vicarius generalis epi-
 scopi dari non possit, & hæc notantur in summa, eo. ti. §. is cui
 sit confitendum. in 3. col. ver. quid si episcopus. & ver. sed Ioā.
 And. ¶ Sed nunquid vnica electione facta de isto confessore
 consumetur hæc licentia? Solu. Ioan. And. remittit ad notata
 per eum. §. eo. lib. de præben. non potest. & ideo propter illud
 esset vtile exprimi, quod quotiescunque confiteri voluerint,
 possint sibi eligere. Ioan. And. ¶ Quæro circa secundam par-
 tem, an saltem sufficeret cōsuetudo tanti temporis & c. de qua
 §. de præscri. c. j. eo. lib. Sol. dic, q̄ non, & illud probat hoc vte
 negatiuum, nulla quoque & c. & determinatur hic quod no.
 Hof. de of. ordi. conquerente. Ioan. And. ¶ Glo. j. in prin. quæ-
 rit de exemplo tex. & solu. Deinde quærit, an episcopus possit
 laico concedere hanc licentiam. allegat pro & §, & solu. ¶ In
 ead glo. ibi, officium. vide quod ibi no. in glo. quæ incipit, pu-
 to. in cle. j. de priuile. Ioan. And. Illa gl. dicit quod ante factum
 est consulendum abstinere ex licentia ep̄i vel archipresbyteri,
 quasi innuat quod post factum possit defendi. Ego crederem
 ante factum & post posse sustineri, vt ep̄s possit dare licentiam,
 & hoc probat optimè iste tex. qui dicit, quod ep̄s potest subdi-
 to suo dare hanc licentiā. sed clarum est, quod quilibet de diœ-
 cesi est subditus suus quo ad hoc, cum sub potestate ep̄i sint cō-
 missæ omnes animæ diœcesis, vt dicit tex. 10. quæst. j. quicun-
 que. & 12. quæst. j. præcipimus. Nam quilibet de diœcesi, dicitur
 parochianus episcopi, vt probat tex. de fer. licet. & de penis. ad
 aures. ergo videtur quod etiam episcopus possit licentiam istā
 concedere. ¶ Glo. in ver. idoneū, quærit, quis dicatur idoneus?
 & sol. ¶ Glo. in ver. reseruatur, quærit, qui sunt casus episco-
 po reseruati. glof. enumerat. In ead. glof. ibi, nuper. ¶ No. bene
 7 istam glof. quæ vult q̄ potestas absoluendi à maiori excom-
 municatione non competit inferioribus episcopo de iure cō-
 muni, quod bene no. quia facit quod inferiores ab episcopis
 non absoluant ab excommunicatione canonis maiori quam
 sibi non reseruatur conditor canonis, & sic videtur hic gl. pro di-
 cto Fre. de Sen. in consil. 13. ¶ In ead. gl. ibi, blasphematoribus
 publicè, secundum Hof. vt ibi no. Ioan. And. ¶ In ead. gl. ibi,
 cum sit. & in hoc tenet Hof. sed Archi. contra. §. eo. li. de rest.
 c. 2. vt ibi fuit notatum super verbo, liberè. Ioā. And. dic, vt ibi
 dixi. In fi. glo. de hoc per Hof. in sum. eod. titu. §. cui confiten-
 dum. per Ray. in sum. huius ti. §. item nunquid parochialis. &
 per Gul. fatis in Repertorio. eo. ti. §. sequitur videre. Ioan. Mo.
 tractauit in decre. super cathedram. hodie in cle. dudum. de se-
 pul. & vide quod ibi no. in ver. per huiusmodi. in gl. hoc inten-
 dit. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. consuetudinem, quærit de ratio-
 ne, quare consuetudo non valeat? Et assignat triplicem ratio-
 nem. ¶ In ea glo. ibi ecclesijs. intellige gl. de ecclesijs à quibus
 debet percipi tale sacramentum & onus patet per sequentia.
 & quia qua ratione posset hoc primus parochialis, posset etiā
 & vltimus. & est simile quod no. de fo. compet. si diligenti. in
 j. glo. ver. item non potest. In fi. glo. posset etiam alia ratio afsi-
 gnari: quia prælato dicitur prouer. 27. Diligenter agnosce vul-
 tum pecoris tui, tuosque greges considera. vnde debet pro-
 prius parochialis ad hoc laborare, quod impediatur talis con-
 suetudo. Ioan. And. ¶ Glof. in ver. eligere. quærit, quid de epi-
 scopis & alijs clericis seu prælatis, an possint sibi eligere con-
 fessorem? & sol. ¶ Glo. fi. quærit, quare tex. dicat, soluere vel li-
 gare? & sol. ¶ In ea. gl. ibi, quem pœnitet. dic vt ibi, ver. tanta. &
 eadem verba habentur. 6. dist. c. j. post prin. Ioan. And.

A D D I T I O.

2 Licentiam. Et no. q̄ vbi de licentia superioris aliquid fieri non potest, potest
 tamen fieri de mandato quasi vice eius. vide Fel. pulchrè & nouo ordine, in
 cap. fi. de offi. ordi.

S Y M M A R I U M.

1 Summa vna quando deputatur certo actui, quid operetur.

- 2 Indulgentia certa conceditur in dedicatione ecclesiæ.
- 3 Factum contra legem prohibentem est nullum, licet sit appositum decretū.
- 4 Indulgentia nomen, quid significet.
- 5 Episcopus Bononiensis dedit indulgentiam. 40. dierum in consecratione ec-
 clesiæ, alius successor similiter dedit alios 40. an vtraque valeat. si-
 mile, nu. 10.
- 6 Sacerdotes simplices, an possint de iure dare indulgentias in foro pœni-
 tentiali.
- 7 Dans remissionem, an possit illa vti.
- 8 Papa vel episcopus, an possit sibi remittere penitentiam per confessionem
 iniunctam.
- 9 Actum iterans pro quo data est indulgentia, an toties habeat indul-
 gentiam.

Indulgentiæ. ¶ Glof. non summat, Zen. sic
 summat. Decretalis, cum ex
 eo. in pluribus episcopis indulgentibus locum ha-
 bet. h. d. & quia breue est, non diuiditur. ¶ No. j.
 q̄ quando certo actui deputatur vna summa pro eius exerci-
 tio, siue actus exerceatur per vnum, siue per plures, summa nō
 multiplicatur, sed intelligitur eadem esse concessa: quod no.
 quia facit ad quæstionem vulgatam, an si promittatur intranti
 primo castrum obsessum dari centum, si plures simul intrant
 non dantur cuilibet centum, sed illa diuiduntur inter omnes.
 2 ¶ No. q̄ in dedicatione ecclesiæ conceditur indulgentia cer-
 ta. ¶ No. argument. quod est licitum allegare sine certa deter-
 minatione quorū legis vel canonis, de quo per Ioan. And. in
 3 cap. vestra. de coha. cle. & mulic. ¶ No. argum. quod factum
 contra legem prohibentem est nullum, licet non sit appositū
 decretum. Nam in consilio generali, de quo hic loquitur, nō
 erat decretum, & tamen hic determinatur, quod factum con-
 tra illud sit nullum. vide glo. in cle. j. de iure pa. ¶ Oppo. quod
 plus debeat valere indulgentia data a pluribus episcopis, quam
 ab vno. 1. i. distinct. palam. vbi hæc no. Solu. hoc facit Papalis
 restrictio, si hoc potuit, ex eo quia omnes inferiores habēt po-
 testatem a Papa: ipse verò a Deo solo. 2. i. distinct. quāuis. 22.
 distinct. c. 2. Item, potuit hoc ratione iurisdictionis, quam ha-
 bet super omnes. 2. i. distinct. in nouo. & habuit iustam cau-
 sam faciendi propter abusum, vt no. Innoc. in ca. cum ex eo.
 eo. tir. Item, dicit Ioā. Mo. quod hic obuiatur fratribus episco-
 porum, qui in alienis diœcesibus dabant indulgentias, dicētes
 se facere sub spe ratificationis fiendæ per episcopos illorum,
 & ante hanc compilationem hoc multum frequentabatur,
 ita quod quandoque omnium episcoporum, qui haberi pote-
 rant in Romana curia, recipiebatur indulgentia. & dicit Ioan.
 And. quod vidit iam vltra 20. sigilla vni tali litere pendere. po-
 stea prædicabatur & præconizabatur indulgentia de tot qua-
 4 rantenis, quot fuerunt episcopi. Ioan. And. ¶ Quæro, quid si
 gnificet istud nomen indulgentia? Sol. dicit Arch. quod quan-
 2 doque indulgentia demonstrat remissionem pœnæ. 2. quæst.
 3. in fi. quandoque concessione gratiæ. §. vt li. pen. c. fi. de pri-
 ui. dudum. quandoque dispensationem. 77. distinct. ca. fin. in
 fi. & §. de elect. dudum. quandoque ius commune. 23. quæst. 2.
 interfecto. & 35. quæstio. 3. de incestis: & vtrouque de hoc:
 quandoque ponitur pro vacare, vel operam dare. vnde ver.
 5 Indulgere gulę noli quę ventris amica est. Ioan. An. ¶ Quæ-
 ro, pone quod episcopus Bononiensis dedit indulgentiam 40.
 dierum in consecratione ecclesiæ, alius suus successor simili-
 ter dedit alios 40. an vtraque valeat? Solut. Ioan. And. hic re-
 mittit in addi. Specu. super ista rubri. & ibi allegatur primo
 quod sic, sicut successor episcopi qui dedit quinquagesimam,
 vel sexagesimam potest illā dare dum tamen cesset detrimen-
 tum ecclesiæ de dona. pastoralis. Contrarium ibi determinat,
 quia per multiplicationem successorum posset venire contra
 concilium. cap. cum ex eo. §. eo. Et quod vnus pius actus præ-
 ter Papam haberet multas quadragenas, & sic dicit intelligen-
 dam istam decr. dum dicit, pluribus etiam eisdem vel proprijs
 successuē. Et decre. apostolicę, facit pro ista parte, quia potest
 ibi successor, quod poterat prædecessor. Nec potest dici q̄ ille
 non poterat. Si ergo quatuor vel plures successuē dabunt in-
 dulgentiam, reuocatio erit, non adiectio. valet ergo ad memo-
 riam. Et vt tollatur opin. illorum credentium eam reuocari p
 mortem, per no. de offi. deleg. cap. fin. Et fortius valeret si pri-
 mus id expressisset, q̄ non valeret post mortem, secundum Io.
 And.

A D D I T I O.

2 Indulgentia. De indulgentia autem plenaria vtrum & qua ratione possit per
 Papam concedi, & quibus, & quoties, & de præparatione necessaria ad ip-
 sam, & an possit extendi ad purgatorium, & quomodo intelligantur gra-
 tiæ Papales de eligendo confessore qui absoluit plenariē semel in vita & se-
 mel in morte, & an sufficiat esse confessum in Paschate & contritum tem-
 pore indulgentiæ & multa alia, vide Do. Fel. in sermone speciali facto ab
 eo de indulgentia plenaria qui incipit, Hodie mecum eris in Paradiso. & ibi
 quid sit iubilus.

And. ¶ Sed quæro, quia c. cum ex eo. §. eo. ti. restringit hanc potestatem episcoporum & superiorum in dedicationibus ecclesiarum ad annum & alijs casibus ad 60. dies, an intelligatur restricta etiam in foro penitentiali, an verò quo ad publicas penitencias? Sol. Inn. in d. c. tenuit qd non sit restricta etiam in foro penitentiali. Vnde poterunt concedere plures annos, dum tamen discretè faciant. Ioan. And. ¶ An simplices sacerdotes possint dare indulgentias in foro penitentiali? Sol. Inn. §. c. qd autem. & Ber. ibi in addi. quod sic, & possunt concedere quod remissionibus non suorum iudicium vti possunt. de quo ibi Io. And. contrarium tenet Gas. de Cal. in repeti. c. nostro. eod. tit. dicens quod licet presbyteri habeant potestatem clauium in absoluendo, non tamen habent dignitatem præminentia, quam habuit Petrus, & post eum successores. 24. q. j. quodcunque. Vnde cum istam indulgentiam dare competat ratione dignitatis episcopalis, non possunt inferiores hoc facere, qui illam non habent. & hoc apertè volunt Doc. in c. accedentibus, de excess. præla. Hinc est quod simplex sacerdos non potest excommunicare, cum illud non cõpetat ratione ordinis, vt no. 2. q. j. notandum. de of. ord. si sacerdos, fm eum. ¶ Quæro, an dans remissionem possit illa vti. So. Vin. de hoc tractat §. eod. ti. cum ex eo. Arch. hic tenet quod non, & instat satis. Io. And. remittit ad notata in d. c. cum ex eo. vbi posuit quod hic addit Arch. & aliter non prosequitur. Gas. de Cal. in d. repeti. c. nostro. dicit, qd pater suus in d. c. cum ex eo. tenet opi. Tho. 4. sententiarum. dist. 20. q. 4. articulo 5. vbi dicit, quod indulgentia datur autoritate iurisdictionis & administrationis generalis quam habet, & per quam potest dispensare thesaurum ecclesie, iuxta no. in cap. quod autem. §. e. ergo postq̃ posuit indulgentiam generalem, poterit illa vti. Dat simile, sacerdos conficit corpus Christi, & dispensat alijs post consecrationem, illo est per se vtitur, ita poterit vti suffragijs ecclesie, quæ alijs dispensat quorum effectus immediatè est remissio penæ. & per hoc cessat, quod non potest exercere iurisdictionem in seipsum: quia indulgentia non est remissio penæ per modum sententiæ, sed per modum dispensationis, quam quis potest facere sibi ipsi generaliter preparata alijs, vt dicit Tho. Nec ob. quod non gaudeat indulgentia, nisi subditus, vt d. c. quod autem. & ipse non potest esse sibi ipsi subditus: quia respondetur quod tanq̃ minister preparat indulgentiam, & tanq̃ subditus percipit indulgentiam, sicut dicit lex, qd consul & præses filius fa. apud semetipsum emancipari potest: quia emancipat vt consul, & emancipatur vt ipse. ff. de adopt. l. si consul. & l. seq. faciunt iura quæ dicunt quod quis potest repræsentare personam duorū, de app. à collatione. eo. lib. secundum eum. ¶ Quæro, an Papa vel episcopus possit sibi remittere penitentiam per confessionem iniunctam? Sol. Arch. tenet quod non. alleg. de peni. di. 5. c. j. vltra medium. ver. ponat se omnino. & idem dicit de penitentia iniuncta ab episcopo, quod sacerdos illam remittere non potest: sed sic econuerso. 21. di. inferior, secundū Io. An. ¶ Quæro an sæpius iterans actum pro quo data est indulgentia etiam vna die toties habeat indulgentiam? Sol. Arch. tenet quod sic. alleg. dictum Vin. in d. c. cum ex eo. & nihil aliud allegat. Ioan. An. Gas. in dicta repetitione dicit, quod pater suus in d. c. cum ex eo. tenet dictum Tho. 4. sententiarum. 20. dist. quæst. 4. arti. 2. qui distinguit, quod aut indulgentia sit perenniter, hoc est sine alicuius termini præfinitione, & tunc procedit quod hic dicit Arc. Aut cõceditur ad tempus determinatum, vt quia dicitur, quicunque vadit ad talem ecclesiam vsq; ad tale tempus, vel quicunque vadit tali die, & tunc intelligitur semel tñ dans vel vadens consequi. Et istam partem etiam tenet Gas. alle. §. de si. presby. c. j. eo. lib. & c. non potest. 2. respõ. de præben. eo. lib. Ioan. An. ¶ Quid si in consecratione ecclesie concurrat archiepiscopus, & episcopus, & quilibet dat annum: an euntes consequantur biennium? Solut. Arch. recitat opin. Host. quæ etiam habetur in d. c. cum ex eo. super gl. si. qui tenet, qd comprouinciales habebunt annum, sed subditi episcopi biennium: sed hoc non placet hic, & ibi Ioan. And. Istam partem tenet etiam Gas. in d. repe. per tex. istum: quia siue fiat ab vno, siue à pluribus, non potest excedi numerus concilij, secundum eum. ¶ Gl. j. ponit quid declaret. ¶ Gl. 2. ponit exemplum literæ. ¶ Gl. pe. quærit, an saltem indulgentia valeat quoad summam, in qua potest ponere. & arguit & sol. in si. glo. primam opi. glo. tenet Arch. qui etiam allegat de despon. impu. c. vnico. §. j. in fi. 12. q. 5. quia Io. 17. q. 4. c. quæsti. j. q. j. nonne. de consec. dist. 4. si non sanctificatur. in fi. & quod ibi no. facit ad hanc partem. ff. de vsur. l. placuit. de iur. do. siue generalis. Itē, quia fauorabile est poenam remittit de quo agitur, & sic ampliandum vt restringatur odium penæ. j. de re. iur. odia. Sed Io. Mo. tenet aliam opi. dicens hæc procedere propter indiscretionem dantis: quia faciens contra concilium, non debet etiam in parte conueniri quod intendit. ar. ff. sol. ma. si ab hostibus. 2.

respon. Et quia hoc nõ iure communi procedit, sed ex gratia, licet corpori iuris clausa. §. e. quod autem. & c. cum ex eo. habet ergo locum si nõ valet quo ago, vt ago, nec valeat vt valere potest. de quo remittit. §. eo. li. de despon. impu. ca. vnico. §. j. vbi de hoc. Tenet ergo qd cum hæc sit gratia propter facientes peccatum, tota sit indebita. Nam in facto animæ reus in vno, reus est in omnibus quo ad gratiam, qua priuatur. §. de re. iur. defleat, secundum eum. Et pro responsione quam fecit gl. hic in si. alle. Io. An. 11. q. 3. ipse ligandi. ibi cum tex. dicit, qd abutens potestate ligandi, ipse se priuat. gl. exponit. i. priuari metetur. Et sic intelligitur ea. q. placuit. & c. plerūq; in prin. & 12. q. 2. sæpè fit. in si. Io. An. & sic vñ Io. An. tenere glo. & idem hic Zen. Gas. Cal. in si. suæ repetitionis d. c. nostro. tenet opin. Io. Mo. & vltra rationes suas inducit tex. illius c. qui dicit, ita tamen qd statuta generalis concilij non excedas. ergo vñ eorum potestas limitata in tñ, qd si excedunt, potestatem non habent, & sic totum vñ factum ab illo qui potestatem non hñt: ergo nõ valet. j. q. 7. Daibertum, secundum eum. & pro ista parte vñ casus hic, dum dñ qd indulgentia quæ excedunt concilium, vires non obtinent, & sic determinat quod talis indulgentia sit nulla. Si ergo est nulla, non valet nec in tanto, nec in alio, sicut dñ de dicto testis. quod si admiscet vero aliquid falsi, dictum non valet. 9. dist. si ad sacras. 3. q. 9. pura. Vnde tex. dixit, sic excedit nõ obtinet vires, nõ dixit qd nõ obtinet vires in eo qd excedit, sed simpliciter qd si excedunt nõ obtinent vires, & sic in totū annullat.

De sententia excommunicationis. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Excommunicatio dicitur medicinalis.
- 2 Superior habens corrigere delicta, dicitur medicus in correctione.
- 3 Excommunicatio debet proferri in scriptis per excommunicatorem.
- 4 Causæ expressio requiritur in sententia excommunicationis.
- Et quare. nume. 14. Et quomodo intelligatur expressa. num. 15. & 17.
- 5 Instrumentum publicum, et litera authentico sigillo sigillata, equalia sunt quo ad fidem probandam.
- 6 Excommunicatio quid sit. Et quare non dicatur eradicans. nu. 8.
- 7 Metus excommunicationis, an sit iustus timor.
- 9 Contemnere quis dicatur?
- 10 Excommunicans qualiter dicatur exequi quod fuerit medentis.
- 11 Excommunicatores qui sunt, qui ligantur ista constitutione.
- 12 Scriptura sententiæ excommunicationis qualis esse debeat.
- 13 Iudex an possit ferre sententiam excommunicationis per notarium.
- 16 Litera exemplata de originali, in qua continebatur excommunicatio subditi, an faciat fidem de excommunicatione.

Vm medicinalis. ¶ Glo. j. summat.

Et primò ponit pœniam. Secundò statutum circa excommunicationem ferendam ibi. Quisquis. Tertio poenam non seruantis ibi. Si quis. Quarto aggruat, vel penas addit ibi. Superior Quinto statutum prorogat ad suspensionis & interdicti penas ibi. Et hæc eadem. Sexto cautos reddit illos qui poenam incurrunt ibi. Caueant. Io. An. Sed Io. Mo. & Host. diuidit in septem, de secunda faciens duas. Legam per partes, & faciam vnam partem vsq; ad §. si quis. ¶ No. qd excommunicatio non dicitur mortalis, sed medicinalis, quando ille, in quem est lata non contemnit, & sic patet qd ex contemptu excommunicationis plus quis ligetur. ad hoc. 11. q. 3. sententia pastoralis. ¶ No. qd superior habens corrigere delicta in correctione, dñ medicus. ad hoc de pe. ni. omnis. ¶ No. qd excommunicatio dñt proferri in scriptis per excommunicatorem, & sic patet qd iudex debet illam recitare per se, & non per notariū, sicut dñ de definitiua. §. de re iud. c. si. eo. lib. ¶ No. qd in sent. excommu. requiritur expressio causæ, & in hoc discrepat à sententia definitiua, in qua nõ requiritur causæ expressio, b de re iur. sicut. ¶ No. argumen. qd non est necesse scripturam excommunicationis esse de manu notarij: sed sufficit quod iudex illam scribat. facit in simili qd dñ de definitiua. in c. si. §. de re iud. eo. lib. ¶ No. qd sufficit obligato ad rem tradendam si est paratus facere requisitus. vide no. in cle. contingit. de reli. do. ¶ No. qd quo ad fidem probandam equalia sunt instrumentum publicum & litera authentico sigillo sigillata. ad hoc de cle. vt circa. eo. lib. ¶ Quæro qualiter sumatur hic qd excommunicatio sit medicinalis: Solut. secundum Host. & Arc. sumitur actiue & passiuè, vt sic sit medicinalis in proferente & in eo in quem profertur. nã debet proferens ad medelam animæ, non ad mortem intendere. 11. q. 3. audi.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ Definitiuæ. Quid sit sententia definitiuæ & quid interlocutoria, vide latè D. Fel. in rubri. de re iur.
- b ¶ Causæ expressio. An & quando sit exprimenda causa in sententia definitiuæ vel interlocutoria, vide Fel. in c. sicut. de re iur. ver. regulariter nõ est necesse.

Geminianus super Sexto Decretalium.

audi. & debet esse peritus & sollicitus, & traditionem artis canonice obseruare. ad hoc de eta. & qual. ad aures. Et si tunc in firmus se exponit vento rebellionis, de homi. tua. non medico sed sibi & suae duritiae imputabitur, ut ibi, & eo. tit. postulasti. & si respicit patientem est medicina animae, quia confusus ex eo, & vitari se videt, facilius reuertitur ad ouile, ut preal. c. audi, & s. eo. li. de exc. pia. ad idem. 3. 2. dist. §. prohibentur. Et si opponatur de c. episcopi. 1. 1. q. 3. & propter illam quandoque quis citius moriatur. respondetur quod illud inducit contemptus, quod est mortale peccatum, ut sequitur. Et si dicatur quod animam tollit. 24. q. 3. c. j. 1. 1. q. 3. nihil, in fi. respondet Arc. illud verum, nisi per satisfactionem reconcilietur ecclesiae. Unde concludebat Ioan. Mo. quod hic sunt actio & passio pro eo quod est motus differens per terminum a quo, & ad quem. Excommunicatio ergo medicinalis est, & in agente qui recte operatur, & in patiente qui pareretur humiliter, & econuerso est mortalis in quolibet ipsorum non recte se habente. Et hac ratione Tho. 4. sententiarum, dist. 18. sub articulo si. dicit quod praelatus medicus qui videt hanc excommunicationis medicinam etiam in se latam non proficere, sed nocere, illam discretè tollere potest, etiam durate contumacia, ex quo videt illius saluti sic expedire. facit. 23. quaest. 5. prodest. & in quantum etiam est pena sicut fertur in inuitu: sic auferri potest etiam ab inuito, ut in re. j. 3. de re. iu. sed non sic in culpa quae a voluntate contrahitur siue illa non remittitur. & per hoc soluitur, quod contumacia propter quam fertur aggrauatur propter contemptum, s. c. per tuas. quia non absoluitur a culpa, de qua intelligitur. 24. q. 2. legatur. & secundum hoc minus dubium habet quod no. s. eo. ti. cum desideres. super verbo, absolutus. & vide de eo qui duxit in ma. significasti. In glo. fi. Ioan. And. ¶ Quæro, quid est excommunicatio? Solu. dic, quod est extra communionem positio. 24. q. 3. cū aliquis. & duobus cap. seq. & ex hoc inferitur quod non sit nisi per fidelem a fidele. 24. q. j. §. si autem. post prin. & ante fi. secundum Arch. & secundum Gal. c. q. §. sed illud. ut quod excommunicatio & reconciliatio sit sacramentum. Sed dicit Ioan. And. quod illud largè sumitur. i. sacramentale, ut ibi no. Io. And. ¶ Quæro, an metus excommunicationis sit iustus timor? Solu. Archi. hoc tractat hic, & tenet quod non. Ioan. And. dicit tenendum quod dicit s. quod met. cau. cum dilectus. ubi vide Ioan. And. Dicit Lap. Ab. quod quando excommunicatio est iusta, tunc non est iustus metus: quando non est iusta, tunc est iustus. & ideo in secundo casu excusat, & non in primo, secundum Lap. ¶ Quæro, quare excommunicatio non dicatur eradicans? Solut. dic, quod ista pena non separat a Deo. 1. 1. q. 3. quomodo. cū c. seq. Sed causa propter quam iuste fertur est radicatus euellenda. de peni. dist. 2. quia radix. alias virtus ibi plantari non posset, ut ibi. Ioan. And. ¶ Quis dicatur contemnere? Solut. dic, quod ille qui spernit excommunicationem, vel vilipendit, & diuersos modos quibus excommunicatio contemnitur, vide j. cod. tit. dilecto. Ioan. And. ¶ Qualiter dicatur prouidere praelatus? Solu. dic, quasi prameditetur prius, vel ante videat. unde non solum medicus spiritualis debet esse cautus & discretus. de peni. dist. j. mensuram. & idoneus. s. ti. proxi. c. si episcopus. sed etiam prouidus. Io. An. ¶ Quæro, quomodo potest iudex prosequi quod est corrigentis? Solu. dic, quod debet tex. intelligi de Deo, quia eius est corrigere. 47. dist. §. necesse. in fi. & hoc etiam facit apostolus qui excommunicauit interitum carnis, ut spiritus fieret saluus. 1. 1. q. 3. audi Io. An. ¶ Qualiter dicatur excommunicans prosequi, quod fuerit medentis. Solu. dic, ut attendat quæ Dei sunt, non quæ sua. 1. 1. q. 3. ipse ligandi. & c. se. & c. plerunque. alias potius ligatur quam liget. 1. 1. q. 3. illud plane. nec obest quo ad Deum, 24. q. 3. si quis non recto. licet quo ad ecclesiam militantem nocere videantur, ut ibi dicitur. Ioan. And. ¶ Quæro, qui sint excommunicatores qui astringuntur ista constitutione? Solut. dic, quod quicumque sit ille qui habet potestatem excommunicandi est adstrictus, ut probat tex. hic qui dixit, quisquis. & sic loquendo vniuersaliter nihil excludit. ad hoc de maiori. & obe. solite. & de hac vniuersali ecclesia habetur de coniu. lepro. quoniam. in fi. & ex his patet quod siue excommunicans sit sacerdos curatus. 2. q. j. nemo. vel alius praelatus. de of. or. cum ab ecclesiis. vel abbas, vel prior. de symonia, sicut vel. Arc. j. eo. ti. Romana. & c. venerabilibus. j. responso. adstringitur hac constitutione. facit ad hoc j. eo. ti. Romana. §. caueant. ibi, iudices vniuersi. & alle. Ioan. Mo. ff. de hære. in fi. l. hoc articulo. & vide quod no. j. §. proxi. super j. glo. Ioan. And. ¶ Quæro, an habeat locum tex. in qualibet excommunicatione iudicis vel canonis. Solu. dic, quod in excommunicatione iudicis habet locum, & ideo exponi debet, excommunicat. i. excommunicare intendit: unde habet locum in sententia hominis quæ potest esse iusta, & iniusta, sed sententia canonis semper est iusta. 4. distin. erit. Sed dicit Ioan. Mo. hanc esse rationem, quare testes non com-

pelluntur ferre testimonium super excommunicatione canonis, quia illud esset super crimine testificari. sed non sic de sententia hominis, quæ potest esse iniusta. & facit quod no. j. de reg. iu. odia. in solutione q. in fi. Ioan. And. & ex his inferitur, quod si episcopus per viam constitutionis excommunicat sine scriptis tenendo quod non valeat constitutio non scripta, quod veniens contra talem constitutionem incurreret sententiam excommunicationis, & proferens sententiam istam non incurreret poenā huius constitutionis, quæ loquitur tantum de sententia lata per hominem, & non per viam iuris, & hæc est conclusio Io. An. 12 in reg. nemo potest. j. de re. iu. in fi. q. ¶ Quæro qualis debet esse scriptura istius sententiæ? So. dicit In. q. sufficit authentica, vel priuata. ad hoc quod no. s. cod. lib. de app. cordi. super eodem verbo. & facit iste tex. ad questionem de constitutione, an necessario sit scribenda, de quo infra de reg. iur. nemo potest. & vide quod ibi dicitur in fi. gl. Ioan. And. ¶ Quæro, an iudex possit ferre sententiam istam per notarium? So. lu. dic, quod non, sed per seipsum ut probat tex. hic qui dicit, proferat. Alij dicunt quod sufficit, quod præsentem iudicem notarius legat, ita quod iudex dicat, & nos talem in scriptis excommunicamus, secundum Pe. de Sam. Arch. dicit hoc vltimum procedere in episcopo. s. eo. li. de re. iu. c. fi. In alijs tenet primum dictum Ioan. An. Et istam partem crederem veram: quia text. vult hic quod excommunicator proferat in scriptis, & sic videtur quod verbalis prolatio non fiat recitando scripturam, non sufficit quo ad euitandam penam hic positam. Quo autem ad hoc quod sententia valeat, fateor quod tenet, licet non obseruetur litera: quia tex. hic non annullat excommunicationem, sicut facit tex. dicti cap. fi. diffinitiuam sententiam non prolatam in scriptis. ¶ Quare requiritur causa in excommunicatione? So. ratio est, quia nullus est excommunicandus sine causa. 2. quaestio. j. nemo. 11. quaest. 3. nemo episcoporum. Et ista causa non debet esse minima, ut ea. q. episcopi. & c. nullus sacerdotum. imo etiam quando mandatur denunciari, exprimi debet causa, ea. q. debent. in fi. & causa in excommunicatione hominis est contumacia, ut dicitur super glo. hic posita, ut patet eod. titu. sacro. in prin. Ioan. And. dicit Ioan. de Fant. quod licet in denunciatione debeat exprimi causa, si tamen non exprimitur, per hoc non incurrit pena hic positam, secundum eum. Et credo quod bene, quia tex. hic dicit de excommunicato, sed denunciatus non dicitur excommunicare, patet de ap. pastoralis. & ea. ut nostrum. ¶ Quomodo intelligatur expressa causa? Solu. dic. s. specialiter nominatiua, specie & nomine indiuiduo. simile secundum Host. s. cod. lib. de except. pia. §. si quis igitur. Ioan. And. ¶ Quæro quid velit tex. dum dicit, conseribat. Solu. dic. i. simul causam & sententiam scribat. unde necesse est quod causa in sententia exprimatur. Et ideo dicit tex. propter quam, & c. secundum Ho. Fran. Ver. hic dicebat quod tres solennitates præcedunt sententiam excommunicationis. i. iusta causa, iustus motus iudicis, & monitio, & de his s. c. sacro. In sententia requiruntur duo, quod sententia feratur in scriptis, & quod causa inferatur in scriptis, ut hic post sententiam. Alia duæ, una quod exemplum sententiæ detur penenti intra mensem. Alia quod relaxetur sententia si absolutio dignetur petatur. s. de off. ord. ad reprimendam, & diuersæ sunt poenæ prædictæ non seruantiū, ut in prædictis iuribus. Io. An. ¶ Quæro, an litera exemplata de originali litera, in qua continebatur excommunicatio subditi, faciat fidem de excommunicatione, si illi literæ exemplata sit appositum sigillum? Solut. Host. inducit tex. istum quod sic, dicens quod non solum ipsa litera originalis, sed exemplata fidem facit, & hoc per tex. qui dicit, literas testimoniales. & idem allega. 1. 1. q. 3. curæ. de treu. & pa. cap. j. de proba. post cessionem. ubi de hoc. Sed dicit Io. An. quod Host. non bene dicit quod iste tex. hoc probet, quia hic non loquitur de exemplo, sed de requisitione exempli, nec etiam hic loquitur de sigillo excommunicantis, sed dicit quod Host. poterat id dicere arguendo ut sicut de requisitione sit fides per sigillum, sic etiam de excommunicatione per exemplum sigillatum. Ioan. And. Glof. 2. alleg. concord. ad tex. ¶ Glof. 3. quærit an ex contemptu grauius ligetur, & sol. Et deinde infert ad aliud. ¶ Glof. in ver. corrigentis, colligit qualiter superior debeat corrigere. ¶ Glof. in ver. medentis, potest recitari per contrarium, quod non potest excommunicans mederi animæ: quia inuitus quis non compellitur bene agere. 3. 2. quaestio. j. integritas. timore contrarij glo. sol. ¶ Glof. in ver. excommunicat, quærit, an habeat

ADDITIONES.

- a ¶ Expressa causa. Expressum vtrum dicatur quod venit intellectualiter ex verbis expressis, in c. ad aures de rescri. per D. Fel. Item an & quando veniat maiora expressis, per eundem in c. sedes. ver. quinta declaratio. eo. ti.
- b ¶ Contemptu. Contemnere quis dicatur. no. Arch. in c. j. in gl. in verbo contempti. de ap. s. eo. li. de iud. cum non ab homine. in fi. 1. 2. q. qui diuini. 1. 1. q. 3. excellentissimus. Car. in cle. j. in 4. no. de sepul.

Secunda Pars. De sent. excommunicationis. 303

beat locum in alijs sententijs, & censuris, & solu. ¶ Glo. in ver. causam, primo quærit de exemplo tex. & solu. Deinde colligit quod tex. posuit ordinem retrogradum: quia primo ponit de excommunicatione, postea de expressione causæ. deinde quærit an tex. procedat si excommunicatur persona incerta, & so. Deinde colligit duas differentias inter sententiam excommunicationis, & alias. In ead. gl. ibi, recusauit. Ista gl. ponit exempla solius contumaciæ, nec aliter iusta sententia potest ab homine proferri. & facit ad hoc, quod statim dicitur super hac gl. Arch. ponebat exemplum de vocato ad synodum, qui non vadit. 5. quæst. 2. præsent. 18. distinct. si quis episcoporum. & c. sequen. Item, in eo qui non prosequitur accusationem ceptā. 4. quæstio. 5. cap. j. vel recusat facere id, quod pertinet ad præcipientis officium. 7. quæstio. j. quia frater. & idem si præcipiat ne fornicetur cum certa fœmina, poterit illum non parētem sine monitione q̄ emendet excommunicare, quia verē contumax est. ¶ Refert etiam quosdam dicere idem, si super fornicatione generaliter vel simpliciter monuerit, quod tamen ipse non credit: quia sicut pro contumacia pro expresso crimine debet excommunicari, ut hic, sic & super expresso moneri debet. ar. 2. quæstio. j. nemo. & huius sententiæ fuit Innoc. de ver. signi. ex parte. j. Ioan. And. ¶ In ead. glo. ibi, exprimere. intellige quod debet exprimere in scriptura, & in scriptis debet excommunicare. Et dabat simile Host. in medico corporali, qui prius causam infirmitatis inquirat: alias competit sibi illud Galeni, Si causam ignoras quomodo curas, non est tui munus sed fortunæ. sic est in spirituali, & quod inquirenda sit causa, alleg. de transac. cap. si. de lib. obla. cap. 3. de spon. ex literis. j. de despon. impu. cap. 2. de accu. cum dilecti. 29. distinct. ca. j. & 2. C. de edi. di. Adri. tol. l. si. ff. de transac. cum hi. §. nihil autem interest. Ioan. An. ¶ In ead. glo. ibi, dicunt quidam. hanc partem tenet Io. Mo. & Archi. & vide infra in gl. per hoc inducunt etiam, quia pene sunt molliendæ. de pēni. distinct. j. pene. Ioan. And. ¶ In ead. glo. sed tutius. hanc partem tenet Hostien. qui attribuit ipsam Innoc. Sed dicit Ioan. And. quod Innocen. loquutus est alternatiuē, & sic nullam eligit, nisi vellemus dicere secundum quod fuit notatum s. eod. lib. de pēni. cap. j. super verbo, de nostra. quod in opinionibus contrarijs quas ponit Innocen. vltima sit sua. Ioan. And. Tamen ibi Io. And. dixit quod non putat semper illud esse verum. In fi. glo. duas alias differentias ponit Archi. prima quod ista trahit secum executionem. de app. pastoralis. aliæ non, de iureiur. venientes. item, quia interdum extenditur ad futura. s. eodem, a nobis. de instit. ex frequentibus. aliæ, verò nō. Sed contra hoc videtur. j. eo. Romana. §. caueant. & s. de sepul. in nostra. Sed illud soluitur utrobique in eo quod glo. dicit causam non exprimendam in diffinitiva de necessitate. dic. quod imo non ē tutum illam exprimere, unde cautius est, quod non exprimitur. Sed quæ est causa quod in excommunicatione causæ expressio requiratur. Solu. Hostien. multum instat. Ioan. And. dicit quod cum excommunicatio non suspendatur per appellationem sequentem. j. eodem, is cui. sed diffinitiva sic, æquum fuit causam exprimere. & imputet sibi qui non appellauit a diffinitiva. Vel potest responderi q̄ istud sit de arbitrarijs, de quibus ratio reddi non potest. Sed Hostien. dicebat multum mirandum, q̄ cum excommunicatio hominis ex vnica causa proficatur. i. ex contumacia. eodem titu. sacro. in prin. & 11. quæst. 3. nemo. & cap. cæterum. Sed in diffinitiuis diuersæ causæ possunt occurrere. s. de re iudic. cum causam. in fi. potius fuisset dicendum contrarium, quod in illis esset exprimenda causa, in ista verò non, sicut nec etiam exprimitur ab eo qui agit rei vindicatione, quia vnica est causa vëdicationis. s. dominium, de excep. rei iudic. l. si mater. §. eadem. & §. actiones. si ergo est vnica, sequitur q̄ est certa. ff. si cer. pera. l. certum. Sed Hostiē. dicit, q̄ si est vnica, tãto facilius exprimi potest. sed verum est q̄ licet generalis causa sit vnica, causæ tamen contumaciæ sūt diuersæ & fuit etiam dictum super principio huius glo. Vnde habet se contumacia ad specialem curam, sicut infirmitas ad carnalem medicum, cui non sufficit scire illum infirmum, nisi etiam sciat causam infirmitatis. Et sic nec spirituali medico sufficit scire illum contumacem, nisi etiam sciat speciem. Hæc enim sunt de traditionibus huius artis, q̄ ordo seruetur, & q̄ causa exprimitur, & q̄ sententia bono zelo feratur, & vltimum patet ex primis. unde proferens habet probare sententiā iustam quo ad duo prima, & quo ad tertium probet conquerens. & hoc dicit probari per decre. sacro. in princ. & ver. cunque. dicit etiam, q̄ excommunicatio plus participat de natura interlocutorie, quantum ad potestatem reuocandi. unde, si cut a iudice interloquente non receditur per appellationem causam non expressam, ita & iudex non repellat subditum per excommunicationem, nisi cum expressione causæ. Sed in diffinitiva cum appelletur sine expressione causæ, sic & proferri po-

test sine expressione causæ. Ioan. Mo. dicit q̄ sicut appellans ab interlocutoria appellationem iustificaret non potest nisi ex cā expressa, quod dicitur in cle. appellanti. de app. ita ex eo est causa in sententia exprimenda. & facit quod dicitur infra e. venerabilibus. in fi. Ioan. And. ¶ Ex his habes quatuor causas, quare requiritur expressio causæ in excommunicationis sententia, & non diffinitiva: vna q̄ istud sit in arbitrarijs. secunda q̄ cum ista sit sententia medicinalis inuenta ad curandum infirmitatem spirituales, requiritur inuestigatio causæ spiritualis infirmitatis, sicut in infirmitate carnali. Tertia & quarta, quia excommunicatio plus participat de natura interlocutorie. Vnde sicut in appellatione ab interlocutoria requiritur causa, ita in ista sententia. Item quia appellatio a diffinitiva istam suspendit, sed non illam, ergo non mirum si differunt etiam in causæ expressione. ¶ Glo. in ver. propter quam. quærit, an teneat sententia si causa est falsa? & soluit q̄ sic, & de absolutione remittit. ¶ Glo. in ver. exemplum. quærit, an totum debeat tradere? & dicit, quod sic. In fi. glo. unde dicit Hostien. q̄ debet continere excommunicationem de verbo ad verbum, & annum, & diem, argum. de rescrip. eam te. 2. quæstio. 8. libellorum. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. excommunicato, recita per quæstionem, an habeat locum quando incerta persona excommunicatur. gl. arguit pro & contra, & soluit. ¶ In fin. glo. q. d. glo. nihilominus fieri debet in scriptis, & exprimi causa, quæ ita conueniunt generali, sicut speciali, imo plus generali quæ non debet ferri nisi ex causa. j. eodem tit. Romana. §. caueant. & plus dixit Hostien. q̄ si ibi innominatus est qui comprehendere poterat sub generali petat exemplum, debet sibi concedi. Ioan. An. ¶ Glo. in ver. requisitus. Primo quærit, an habeat locum pēna si non fuerit requisitus, & soluit q̄ nō. Deinde quærit, qualiter debeat fieri requisitio, & so. Item quærit, a quo die currat mēsis? & sol. Item an debeat fieri copia post mensem? & sol. ¶ In eadem glo. ibi, loco & tempore. hoc declarat Inn. ut si peteret a iudice dum equitat, dum officium dicit, dum vult lectū intrare. Item debet expectare, & hoc vult secunda. concor. glo. quia non debet semper esse cum sacco paratus. ff. de sol. quod dicimus. Sed pone q̄ iudex offert, sed excommunicatus non vult recipere, licet iudex primo denegasset. Solut. dicit Ho. q̄ semper intra mensem vltima mora nocet. ff. de peri. & cōmo. rei ven. l. illud. Ioan. And. ¶ Sed quid si excommunicatus statim petit & congruo tempore expectauit, postea se absentauit nec reperitur. So. dicit Host. & Arch. q̄ iudex debet mittere ad domum illius requirendo familiam & amicos, & i ecclesia publicare q̄ per eum non stat, quin illud exemplum tradat. & cōsoluit q̄ super altare ponat vnum, & aliud mittat ad illius domum tradendo illud familiæ ipsius, & si nullus vellet recipere, dimittatur super bancham, & de hoc fiat instrumentum, sicut dicitur hic de requisitione, & per hunc modū pēnam de qua hic dicitur euitabit. alleg. de appell. ca. si. de eo qui mit. in pos. cap. si. de of. ordi. pastoralis. ad fi. de dō. & contu. c. si. Ioan. And. In fi. glo. idem quod glo. tenet Inno. sed Hosti. dicit mensem currere post sententiam & requisitionem. & idem Archi. Sed dicit Ioan. And. q̄ licet hæc opin. videatur habere aequitatem, tamen dictum glo. & Inno. videtur præferendum: quia ex contrario sequeret, q̄ requirens post plures annos arctaret preferentem ad hanc pēnam, q̄ esset durum, cum interdum non habeatur plena cura talium scripturarum, & sæpè pereant. Dicit tamen q̄ pro opin. Hostien. & Archi. facit litera antiqua, quæ erat in isto tex. quæ dicebat post diem sententiæ si fuerit requisitus & c. quam literam ordinabat Hostien. nec esset contra suam opin. intra mensem si fuerit requisitus post diem sententiæ. & ideo dixit post diem, quia anteq̄ lata esset sententia eius exemplum peti non poterat. facit s. de despon. impu. ad dissoluendum. cum concor. & similiter Arc. nō aduertens q̄ illa litera fuit decisa, nec venit sub bulla, illam ordinat, ut est dictum. Sed dicit Ioan. And. q̄ licet illa litera decisa faciat pro opin. Hostien. tamen iste tex. non impugnat illud, quod s. dixi. non enim dixit, intra mensem postq̄ fuerit requisitus. unde tenet quod s. dixi. Ioan. And. Zen. tenet cum Hosti. q̄ mensis currat a die requisitionis, secundum eum. ¶ Glo. in verbo, authentico. in princip. colligit rationem tex. Deinde quærit, an sufficerent testes? Sol. quod non. In fi. glo. idem Hostien. Ioan. Mo. & Archi. Ioan. And. ¶ No. gl. quod ubi requiritur scriptura, non sufficit probari per testes.

A D D I T I O.

- 1 Causa est falsa. Adde Fel. in cap. sicut. ver. & regulariter non est necesse. & ibi notauit in apost. ad Panō. in fi. in verbi. causa falsa. de re iud. in anti.

S V M M A R I V M.

- 1 Faciens contra legem, non incurrit pœnam legis, si non fecit dolose.
- 2 Temerarius, quis dicatur?
- 3 Violator, quis dicatur?
- 4 Suspendus celebrans, an incurrat irregularitatem?

Suspens-

Geminianus super Sexto Decretalium.

- 3 *Suspensus a pontificalibus si consecrat vel ordinat, an sit irregularis.*
Et quid de suspensio a sacramentorum participatione si participat. nu. 6. Et
quid de suspensio a collatione sacramentorum. nu. 7.
8 *Notorius fornicator & symoniacus, an incurrat irregularitatem celebrando.*
9 *Suspensi, an teneantur dicere officium.*
10 *Lex vel statutum imponens penam gerenti actum temerarie, includit dolum negligentem, vel actum fatue facientem.*

1 **Si quis autem.** ¶ No. ar. quod faciens contra legem non incurrit penam legis, si non fecit dolose, quod declarabitur cum glo. ¶ No. q. quandoque ultra
2 ingressum ecclesie quis etiam suspenditur a diuinis. ¶ Quo-
ro, quis dicatur temerarius? Solu. dicit Host. quod ille qui iuri
resistit. j. eod. delicto. Sed dicit Ioan. Mo. per l. eum quem. qua
alleg. hic glo. quod temere facit, qui fatue, stulte, vel sine cau-
3 sa facit. ¶ Violator verè dicitur, non tantum vim inferens, sed
etiam corruptor vel contaminator, seu pullator, unde temere
polluens & puniens subditum est huius constitutionis viola-
tor. Ioan. And. ¶ Quis dicatur violator huius constitutionis?
Sol. dicit Hostien. puta, quia ex odio, non ex charitate proces-
sit, vt in princ. vel causam non expressit, vel non excommuni-
cavit in scriptis, vel requisitus intra mensem exemplum non tradi-
dit. Ioan. And. ¶ Quid si non fuisset expressum de suspensio-
ne a diuinis an potuisset celebrare extra ecclesiam? Sol. dic. q.
sic, vt no. j. eo. is cui. in 3. glo. Ioan. And. Dicit Lap. Abb. quod
Hostien. in summa. de verbo. signifi. §. quando. in fi. tenet quod
suspensus ab ingressu ecclesie potest ingredi ecclesiam, & au-
dire diuina, dummodo non dicat siue celebret, sed extra eccle-
siam celebrare potest. Suspensus etiam a diuinis simpliciter,
nec intra ecclesiam, nec extra ecclesiam poterit celebrare, se-
4 cundum Lap. ¶ Quæro, an semper suspensus celebrans incur-
rat irregularitatem? a So. dicit Inno. q. siue quis suspendatur a
diuinis, siue ab officiis, vel executione officij, vel a celebratio-
ne missæ, vel ab alio quolibet huiusmodi, est irregularis si con-
tra interdictum faciat, vt hic, & 3. e. lib. de re iur. cap. j. i. q. 3. si
quis episcopus damnatur. Ioan. And. ¶ Quid si suspenditur a
pontificalibus, & postea cum illis celebrat, an sit irregularis?
Sol. quidam dicunt, & forte non male, secundum Inno. & pla-
cet Gui. i. Spe. tit. 2. §. iuxta. ver. quid si quis episcopus. q. non est
irregularis, cū nullo iure id caueatur. facit. j. eo. tit. is, qui. & q.
penæ molliendæ sunt, de peni. di. j. penæ. Item, pontificalia non
sunt de substantia ordinis vel officij, quia sine illis quodlibet
5 officium fieri potest. Ioan. An. ¶ Sed pone q. suspensus a po-
ntificalibus consecrat, vel ordinat, an sit irregularis? Solut. dicit
Inno. secundum illos qui dicunt q. episcopatus non est ordo,
non erit irregularis, sed ipse tenet contrarium q. sit ordo, remit-
tens ad no. de sac. vnc. cap. vnico. post princ. de conse. eccl. vel
alta. aqua. nec talia sunt sine pontificalibus solenniter expedi-
da, & competunt ratione episcopalis ordinis, vt in iuribus su-
pra dictis, & 68. dist. cor. episcopi. & no. de electio. quod sicut. §.
præterea. de usu pal. cap. fi. Et q. non sit irregularis, probat Ioan.
Mo. Nam ille est propriè irregularis, qui ordinem habens, &
excutione carens, se diuinis immiscet. Ordines autem sacri de-
putati sunt ad sacrificium corporis Christi, cuius consuecendi
sacerdos potestatem habet. Et diaconus dispensat hoc sacra-
mentum a sacerdote confectum. Subdiaconus est sacer, quia
administat ad id vasa sacra, & patet per id sacerdotium maius
reliquis sacris, cui consecratio superaddita facit eum sacerdo-
tem magnum in hoc, q. sacerdotium aliis conferre potest, er-
go non differt sacerdos ab episcopo specie, sed sicut maius &
minus. per quod concludit, q. licet suspensus a diuinis se im-
miscens diuinis sit irregularis, non tamen suspensus a pontifi-
calibus: quia non est suspensus a diuinis, sed ab additamento
ad diuina, quare ordinans vel consecrans aliquos, irregularis
non est. Ioan. And. Cal. in tractatu de ecclesiastico interdicto,
in secundo membro. 3. quæst. quæ incipit, sed si is cui. tenet q.
sit irregularis, dicens q. episcopatus est ordo, & in eo imprimi-
tur character, quo ad perfectionem corporis Christi mystici.
Vnde est ordo per se distinctus ab alijs, nec negari potest quin
habeat officium omnino distinctum ab officiis inferiorum or-
dinum. quod probatur 24. dist. episcopus. habito respectu ad se-
quentia cap. & patet de consue. quanto. de conse. eccl. aqua.
Per quod patet quod exercens officium diuinarum compe-
tentium sibi ratione ordinis, est irregularis, vt hic, & j. cod. is
cui. vnde siue exerceat officium pontificale in his quæ potest
respectu consecrationis, siue sint talia quæ requirant missam,
vt consecrare, & ordinare, iuxta notata de electi. q. sicut. siue
fiat sine missa, vt confirmatio in fronte, est irregularis: quia in
talibus episcopus vtitur orationibus & benedictionibus sibi
ratione episcopalis consecrationis competentibus, & hoc suf-
ficit ad incurrendam irregularitatem, secundum eum. ista par-
tem credo veram: quia prout dixi in proemio huius lib. pote-

stas episcopalis in reſeruatis ſibi, quo ad ſacramentalia depen-
det a poteſtate characteris ordinis, non autem a dignitate epi-
ſcopali. quod patet, quia episcopus depoſitus & degradatus ſi
ordinat in forma eccleſiæ imprimi characterem, vt no. in c. j.
de ſchiſma. Et ſi iſta poteſt as non dependeret a characterẽ or-
dinis, ex quo eſſet depoſitus a dignitate, non valeret geſta ali-
quo modo, cum non ſit toleratus, & geſta reſpectu dignitatis
pro non toleratis nihil valent, vt no. Inno. in cap. nihil. de elec.
eum ergo dependeat a characterẽ ordinis, ſequitur q. exercẽs
ſacramenta deputata ordini incurrit irregularitatem, ſi ab il-
lis ſuſpenſus erat, vt no. Innocen. in ca. ſi. de exceſ. præla. de be-
6 nedicente aquam, & ſi. Et per hoc ceſſat ratio Io. Mo. ¶ Quid
ſi ſuſpenditur a ſacramentorum participatione, an participan-
do fiat irregularis. So. Innoc. hic tenet q. non. §. de cle. excom.
mi. cap. ſi. quia talia non ſunt ordinis: nam & laici participant
7 ſacramentis. Ioan. And. ¶ Quid de ſuſpenſo a collatione ſa-
cramentorum, an incurrat irregularitatem? Solu. Innocen. di-
cit quosdam tenere q. nõ: quia quædam ſacramenta, ſicut eſt
baptiſmus, etiam conferuntur. de conſ. diſt. 4. conſtat. & quia
ſæpẽ ſacramenta eccleſiæ ſine ſolennitate officij cõferuntur.
Item licet ad ſuſpensionem quandoque ſequatur q. quis ſu-
ſpenſus celebrare non debeat, hoc tamen non eſt ex natura ſu-
ſpensionis, ſed ex quadam accidentalĩ conſequentia. Ex his ra-
tionibus conſideratis excommunicatus minori celebras, nul-
lam irregularitatem incurrit. §. de cle. excommu. mi. cap. j. ſe-
cundum Inno. Ioan. And. Ioan. Cal. in d. tract. 2. membro, ubi
per prædicta videtur ſolui, dicit quod hæc opin. ſibi non pla-
cet: ſed ille cui eſt interdicta collatio ſacramentorum confert
ſacramentum, quod ſoli ſibi competit ratione ordinis per ea
quæ dicta ſunt §. de episcopo ſuſpenſo a pontificalibus. Vnde
inferit, q. ſi ſacerdos cui interdicta ſunt ſacerdotalia, cõſecrat cor-
pus Chriſti ſine miſſa, erit irregularis. de cle. excommu. mi. c. j.
& 2. ſecundum eum. Et iſtud credo verum, quia conſideramus
in ſuſpenſo exercente ſacramenta, an competant ſibi ratione
ordinis a quo ſit ſuſpenſio, quia tunc clericis talia exercendo
8 irregularis eſt, vt no. Inno. in d. cap. ſi. de exceſ. præla. ¶ Quid
de notorio fornicatore & notorio ſymoniaci, an incurrat ir-
regularitatem celebrando. So. Inn. & Hoſt. hic q. ſi: quia ſunt
ſuſpenſi per canones a diuinis: ſed Inno. remittit ad no. de ex-
ceſ. præla. tanta. & Hoſt. de cohab. cle. veſtra. & de ſymo. tanta.
tamen audire poſſunt diuina, quod probat iſte tex. j. dum di-
cit, exequi ſicut prius. ſecundum Innocen. Ioan. And. intellige
iſtud verum quando ſimpliciter audit diuina, ſed non audit
ſimpliciter, ſed authorizando, tunc incurret irregularitatem,
ſicut ſi perſona r. & per ſe celebraret. ¶ No. gl. in cle. 2. de priuile-
9 in ver. celebrari. ¶ An iſti ſuſpenſi teneantur dicere officium?
b Sol. Io. Mo. tenet q. ſi, non vt officiantes, ſed vt ſecretò debi-
tum perſoluentes, alias pena præſtaret eis immunitatem, qd
eſſe non debet. ff. de interd. & releg. relegatorum. in fi. Ioan. An.
Vide glo. de hoc de cler. excommu. illud. ¶ Quæro, an excom-
municans ſine iſta ſolennitate incurrat hanc penam ſi excom-
municatio non tenuit, puta, quia lata poſt appellationem legi-
timam. So. dic. q. ſi, vt dicitur poſt Abbatem in c. ſtatuiſmus.
j. eo. in fi. Ioan. And. Et dicit Lap. Abb. q. pro iſta parte facit §.
eo. lib. de reg. iur. non ſolum. & de relig. do. c. j. de reb. ecc. non
alie. hoc conſultiſſimo. & cle. j. eo. ti. & qd ſcripſit Ioan. An. j.
de reg. iur. qui contra. ſuper j. gloſ. Sed in contrarium facit, qd
ipſe ſcripſit ſecundum Abb. de app. reprehendiſſibilis. ſuper veri-
lubieſtos. in nouel. ſecundum Lap. ¶ Glo. in ver. iudicis. quæ-
rit, quos iudices includit? & ſol. ¶ In ea. gl. ibi, ſeruare debeãt.
Idem Hoſt. Ioan. Mo. & Archi. Sed dicit Hoſt. q. ſatis æquum
eſſet regulares prælatos non includi. argum. de appella. repre-
henſibilis. & cap. cum ſpeciali. in fi. tamen tenet contrarium
cum litera ſic generaliter loquatur, & quia in dubio tenendũ
eſt certius, & ſeruandũ verbis ediſti. Et quia hæc decret. in-
nititur non ſubtilitati, ſed veritati, quam decet maximè reli-
giosos ſeruare. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. temerarius. in princ.
quærit, an includat iſte tex. ſolum iudicem dolo proferentem,
& ſol. Deinde quærit, quid ſi non habet ad ſcribendum, & pro-
fert excommunicationem, an incurrat penam? & ſol. ¶ In
10 glo. no. bene iſtam glo. ¶ quod lex vel ſtatutum imponens pe-
nam gerenti actum temerariẽ, includit dolum, negligentẽ,
vel

ADDITIONES.

- a ¶ Irregularitatem. An ſi ſuſpenſus ab officio & beneficio celebret ſit irregula-
ris, vel ſi capiat fructus de facto, vide D. Fel. in c. apoſtolicæ. de exceptio. & ibi
ponit theoricam pulchram, q. nulla violatio ſuſpensionis cauſet irregulari-
tatem, præterq. in ſuſpensione a diuinis. Et ibi generaliter de effectu ſuſpen-
ſionis a beneficio, vide totam illam col. Et an ſuſpenſus ab officio poſſit eli-
gere. ibi. verſum dicitur.
b ¶ Officium. An ſuſpenſus ab officio teneatur dicere horas canonicas ſecretè,
vide D. Fel. in c. apoſtolicæ. de exceptio.

vel actum fatuè facientem, quod bene no. pro statutis. ¶ Glof. in ver. menssem, quærit, an post menssem requiratur absolutio, & sol. ¶ In fi. glo. Hostien. dicit hoc verum, si sententiam seruauit, & peccatum confessus fuerit, & poenituerit, alias quo ad se semper suspensus remanet. §. de coha. cle. & mu. cap. fi. Io. And. ¶ Glof. in ver. ingressu, quærit, cuius effectus sit hæc suspensio, & remittit. In fi. glof. Innoc. in cap. sacro. tenuit idem, quod ibi determinatum est, j. & 2. responsio. Sed hic videtur innuere contrarium, qd sic suspensus celebrans non sit irregularis, cum suspendere ab ingressu ecclesiæ non sit suspendere ab officio, cum etiam extra ecclesiam celebretur. & Host. ponendo istud dictum Innoc. expressè ponit de eo qui celebrat in ecclesia, ipsi tamen contrarium tenuerunt in ca. sacro. Sed Innoc. hic loquitur recitando opinionem quorundam, vt patet ex eius verbis. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

1 Excommunicatio lata per iudicem, quando est iusta, potest relaxari absq; difficultate.

2 Iudex quando ex officio procedit contra iuris formam, debet condemnari in expensis & interesse parti, quam læsit.

3 Pena quare imponatur pro delicto.

4 Interesse qualiter probetur

1 Superior. ¶ No. quod vbi excommunicatio lata per iudicem est iniusta, potest relaxari absque

2 difficultate. similis tex. §. eodem. titu. sacro. ¶ No. argumen. quod vbi iudex ex officio procedit contra iuris formam, debet condemnari in expensis & interesse parti, quam læsit.

3 ¶ No. vnum finem poenæ imponendæ pro delicto; quia fit ad finem, vt retrahatur quis a delinquendo. ¶ No. quod verbum, fulminare, denotat prolationem iniustæ excommunicationis. ¶ Quæro, de quo superiore intelligatur iste tex. So. dic, quod de quocunque, dummodo immediate præsit proferenti, secundum Hostien. Ioan. And. facit quod no. Ioan. And. de elect. quorundam. & cap. si religiosi.

¶ Quæro, quare superiori fuit data potestas reuocandi? So. dic secundum Hostien. qd fuit in confusione proferentis. & hæc est prima pena quæ profertur contra tales, quæ est omnibus communis. Sed cōtra ista opponitur qd potius erat pronuncianda nulla. C. de sent. & inter. l. prolatam. 2. quæst. 6. ver. si sententia. Sed respondet Host.

hoc speciale in ista sententia. 9. quæst. 3. c. j. & est ratio reuerentia censuræ. de except. pia. & vt obediendo crescat mitis. 1. q. 3. quid ergo. & vide no. de offic. delega. cum contingat. super ver. impendenda. post Gof. & quia Ber. hic dixerat, quod est similis relaxatio. §. de rescrip. ab excommunicato, quando excommunicatur contra concilium generale. §. eodē. sacro. reprehendit eum Hostien. per eandem decre. in ver. grauatus. vbi patet, quod absoluitur cum iuramento. Sed dicit Ioan. An.

quod si Ber. intellexit de relaxatione, quam facere debet excommunicator, bene dixit: ille enim sine difficultate relaxare debet, vt ibi, superior autem non relaxabit, sed absoluet, vt dixit Hosti. absolutio competit in dubio, relaxatio vel reuocatio cum de iniustitia constat. Idem Arch. Io. And. ¶ Quæro,

4 cum hic imponatur secunda pena contra istos de expensis, & tertia de interesse, qualiter probetur interesse? So. dicit Hosti. quod sufficit probari per iuramentum, cum surgat ex maleficio, de quo remittit ad summam de sent. excommu. §. quid sit effectus. sub §. sed quia aliquoties. & idem no. in cap. sacro. super eod. ver. & vide quod ibi no. & idem Ioan. Mo. qui remittit de fo. compet. dilecti. Et vt dicit Hostien. alia est condemnatio expensarum, alia damnorum. §. de iniur. in nostra. Ioan. And. ¶ Quæro, quia dicitur quod etiam alias puniat, quæ poena erit ista? Sol. dic, quod arbitraria, prout æquum visum fuerit iudicanti. ff. de varijs & extraord. cogn. l. fi. & est ista quarta pena quæ est sicut aliæ præcedentes communis omnib. Sunt etiam aliæ de quibus Hostien. remittit, j. e. statuimus. ad fi. & ideo tot poenis puniuntur, quia in multis delinquant. §. eodē lib. de app. cap. j. & fi. de re iur. cum æterni. in fi. Io. An. ¶ Quæro, quis dicatur fulminare? So. dic, quod ille qui indeliberatus profert sententiam, vt hic: sed deliberatus sententiam profert, vt §. j. in princ. Ioan. And. ¶ Glof. in ver. difficultate. quærit, quæ difficultas remittatur hic. glo. fo. ¶ In fi. glo. vnde dicunt Ber. & Hostien. quod sine mora, sine satisfactione, sine causæ cognitione, sine aliquo excommunicationis grauamine, hoc fiet cum euidenter appareat contra hanc constitutionem latam fuisse. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

1 Iura disponentia de mō & forma proferendæ excommunicationis habet locum in sententijs suspensionis & interdicti, & in quibus. nu. 2.

3 Sententiæ suspensionis & interdicti, an semper æquiparentur excommunicationi.

1 Ethæc. ¶ No. argumen. pro & contra, quod iura disponentia de modo & forma proferendæ excommunicatio

nis habent locum in sententijs suspensionis, & interdicti. pro hoc facit: quia idem hic dicitur de his. Contra facit: quia videtur, quod si hoc non expressisset, non comprehenderetur ille.

2 ¶ Quæro de quibus sententijs suspensionis & interdicti loquatur iste tex. Sol. dic, de illis quæ proferuntur ab officio, & beneficio, vel à sacramētis, nam de alijs interdictis, secus. de hoc §. de app. ad hæc quoniam. secundum Innocē. & propter istud dictum dicebat Hostien. intelligendam literam de sententijs in personas, non in loca. Ioan. And. Dicit D. Ioan. de Imo.

quod forte idem posset dici de sententijs latis in loca, quando respiciunt spiritualia, secus si respiciunt temporalia, vt dicit hic gl. & hoc forte voluit hic Inn. secundum eum. ¶ Quæro,

3 an istud semper procedat, quod istæ sententiæ æquiparentur excommunicationi? Sol. dic, quod æquiparantur in 10. quorū quatuor posuerat hic Ber. & duo addebat Abb. & reliqua vide in d. c. ad hæc quoniam. Primò, quia huius constitutionis forma in ipsarum qualibet est seruanda, vt hic. Secundò, quia in his tribus præcedens appellatio tuetur appellantem, sequēs non. §. de appell. ad hæc quoniam. & cap. pastoralis. j. e. is cui. §. fi. Tertio, quia neutri debent celebrare diuina, ex quo sunt interdicta. de cle. excommu. mi. cap. 2. & ca. postulasti. §. fi. Quarto, quia vtranque sententiam debet præcedere monitio. §. de appell. reprehensibilis. Quintò, quia vterque iurat priusquam absoluitur, & in vtroque potest fieri absolutio ad cautelam. §. e. venerabilis. Sextò, quia vtraque sententia etiam a superioribus est seruanda. §. de offic. ord. cum ab ecclesiarum. Septimò, quia neuter durante sententia eligere, vel eligi, vel testificari potest. §. de consue. cum dilectus. de elect. cum inter. §. de excep. apostolicæ. de testi. veniēs, 2. in fi. Octauò, quia nō debet superior aliquid de ipsis disponere partibus non vocatis. §. co. lib. de app. Romana. §. fi. & j. co. Romana. in princip. Nono, quia speciales filij apostolicæ sedis nulla istarum sententiarum possunt ligari. j. ti. j. veniens. & in priuilegijs solēt ista immisceri. §. co. lib. de priui. cap. j. §. fin. Decimò, quia omnia comprehendit appellatio censuræ. §. de ver. signifi. quærenti. Differunt autem ista in participatione, quia cum suspensio, vel interdictio participare possunt, nisi participatio specialiter esset interdicta. ff. de poenis. moris. de seruis expor. cui pacto. cum excommunicato non. quod met. cau. sacris. dicit etiam Ber. qd proprie loquendo homo suspenditur, sed nō interdicitur nisi improprie. §. de rel. do. cum dilectus. de cle. excommu. postulasti. in fi. Loca verò proprie interdiciuntur. §. de spons. non est. licet in personarum poenam quæ delinquant, & non loca. in auth. de man. princip. §. oportet. collat. 3. debet ergo propter id fieri restrictio potius in personis, quam in facultatibus. 16. quæst. 6. §. illud. in fi. Tertia, quia effectus excommunicationis late non potest suspendi, reliquarum sic, & de hoc satis in dicta decre. ad hæc quoniam. Quarta differentia. j. e. ga periculosum. Quinta patet. j. eodem titu. præsentis. Sexta, in cap. Romana. ad fi. Septima, & octaua, j. e. cap. fi. §. j. ver. dum tamen. & in cap. festiuitatibus. Nona, quia excommunicatio non fertur pro aliena culpa. 24. quæst. 3. si habes. interdictum & suspensio sic. j. e. si sententia. §. j. 17. quæstio. 4. minor. Ioan. And. Decimam differentiam addit Ioan. Cal. in tracta. de ecclesiastico interdi. in j. membro. quia interdictum generale in locis non potest ferri pro pecuniaria causa sine speciali licentia Papæ, vt in extraua. provide attendentes. Bonifa. 8. quod secus est in excommunicatione. §. de appell. præterea requisisti. ¶ Glo. in ver. obseruari, in princ. colligit no. Deinde quærit de quo interdicto & suspensione loquatur, & sol.

S V M M A R I V M.

1 Pena duæ quando simul iunguntur pro uno delicto, illa dicitur unica poena, & non duæ.

2 Irregularitas incurritur ex celebratione diuinorum officiorum.

3 Papa solus dispensat cum irregularitate contracta ex celebratione.

4 Suspensus benedicens mensam vel ibi legens, an incurrat irregularitatem?

5 Clericus si non celebrat post suspensionem, sed interest diuinis tantum, an fiat irregularis?

6 Prælati regularis vocauit ad se monachum suum claustralem, & illi mandauit vt statim sibi responderet veritatem de certa re, & mandauit hoc sub pena excommunicationis quam profert ex tunc nisi pereat eius præcepto, qui statim paruit: an incurrat poenam hic positam ex quo non fecit in scriptis? simile, nu. 7.

1 Caueant. ¶ No. quod vbi duæ penæ simul iunguntur pro vno delicto, illa dicitur vnica poena

2 & non duæ, probat tex. hic iuncto §. si quis autem. ¶ No. qd irregularitas incurritur ex celebratione diuinorum officiorum, & sic incurritur etiam ex alijs officijs, quam ex missa. de quo

A D D I T I O.

1 Irregularitas incurritur. Adde Spe. in ti. de irre. posito in ti. de dispen. §. 4. & Pano. in cap. si celebrat. de cler. excom.

Geminianus super Sexto Decretalium.

quo per Inn. in c. fi. de exceſ. prælat. ¶ No. q. non qualibet ex-
 cutio diuini officij facta per ſuſpenſum, imprimis irregulari-
 tatem, ſed requiritur quod faciat officiando ſolemniter ſicut
 3 prius. ſimilis tex. de re iud. c. j. eod. lib. ¶ No. quod ſolus Papa
 diſpenſat cum irregularitate cōtracta ex celebratione. ad hoc
 tex. in c. j. de re iud. ¶ Quid autem de legato, vide de cle. excō.
 4 mi. clerici. ¶ Quid, an iſte ſuſpenſus a benedicens menſam,
 a vel ibi legens, incurrat irregularitatem? Sol. Ber. Hoſt. & Ioan.
 Mo. tenent quod non, licet iſta videantur fieri & incumbere
 ex offi. 44. diſt. pro reuerentia. & c. non liceat. de conſe. diſt. 5.
 in omnibus. & idem Guil. in Spe. tit. 2. §. iuxta propoſitionis.
 ver. quid de benedicente. & ibi tenet contrarium de benedicē
 te aquam, per c. aquam. de conſe. diſt. 3. Ioan. And. Et idem te-
 net Io. Cal. in tract. de eccl. interdi. in 6. membro. Nec obſtant
 iſta iura, quæ dicunt menſam benedici, vel ibidem legi: quia
 non dicunt quod iſta officia ſint deputata ordinibus ſacris.
 5 ¶ Quid ſi clericus non celebrat poſt ſuſpenſionem, ſed inter-
 eſt diuinis tantum? So. Archi. hic ponit ad literam dictum In-
 nocen. & Hoſt. in cap. tanta. de exceſ. præla. ſuper ver. violauit.
 in prin. gl. vbi de hoc, ſecūdm Ioan. An. ibi tenet quod non
 ſit irregularis, niſi authoritatem præſtet celebrationi, vt no. gl.
 in ele. 2. de priui. & de hoc etiam per Ioan. Cal. in tract. de ec-
 cleſi. interdi. in 6. membro. ver. ſed quid ſi clericus. ¶ Gl. in ver.
 ſicut. quærit, de intellectu tex. & ſol. Deinde quærit, an habeat
 locum in quocunque officio, & ſo. ¶ In ead. glo. ibi, ſi quis epi-
 ſcopus. & j. e. is cui. in ſi. j. reſponſi. Ioan. And. ¶ In ea. glo. in ſi.
 idem hic Ber. & Hoſt. Fran. dicebat q. ſi intrat chorum cum
 alijs legendo vel cantando, locus eſt irregularitati. Et ſic intel-
 ligit illud ſicut prius poſitum in c. ſi quis epiſcopus. Ioan. An.
 Ioan. Cal. in dicto tract. in 6. membro. ver. ſed quid ſi clericus.
 recitat opi. & reducit ad concordiam, quod aut talis ſe ingerit
 audiendo diuina ex quadam ſimplici deuotione non contem-
 nendo, & non eſt irregularis. Et ſic procedit dictum Innoc. in
 d. cap. tanta. Aut facit hoc contemnendo, & faciendo celebra-
 ri, ſiue authoritatem præſtando, & irregularitatem incurrit, vt
 hic, & de cler. excommu. ca. 2. ſecundum eum. Ego crederem
 poſſe procedere etiam dictum Innoc. quando ſimul cum alijs
 legit & cantat in choro, non exercendo aliquod officium. Sed
 ſi ibi cantat cum alijs, & vltra hoc facit officiū principale cho-
 ri, vt quia dicit capitulum, vel orationem in officio, & facit of-
 ficiū cantoris in choro, tunc credo q. incurrat irregularita-
 tem, & ita intelligatur tex. hic dum dicit, in officio ſuo ſicut
 prius. & procedat dictum Fran. §. poſitum. ¶ Gl. pe. recita per
 contrarium, q. antiqui canones non inducunt irregularitatem
 ſuſpenſum celebrantem, ſed dicunt de excommunicato. gl. ti-
 more contrarij ſol. ¶ In ſi. glo. & eſt ratio ſecundum Inn. Ber.
 Hoſt. & Arch. quia quod ad celebrationem diuinorum, nō eſt
 inter iſtos differentia: ita enim prohibiti ſunt iſti, ſicut illi. ſic
 autem requiritur contemptus in excommunicato celebrante
 ad hoc vt iudicetur irregularis, qd. p̄bant ſecundum In. verba
 dictorum canonum: quia vnus dicit, an ſi fuerint, & alter dicit
 præſumpſerint, ſicut & in ſuſpenſis. Vnde ignorantia, ſi eſt pro-
 babilis, eos excuſat, ſi eſt craſſa & erronea eos non excuſat, ſed
 reddit eos habiles ad diſpenſationem. §. de cler. excommuni.
 mi. apoſtolica. vnde vt no. eo. ti. clerici. ſuper j. gl. habet cōſue-
 tudo q. cum talibus qui claues non contempſerunt, legatus de
 latere diſpenſat. Ioan. And. dicit Lap. Abb. q. idem ſcripſit Io.
 And. in decre. alma. j. eodem tit. ſuper glo. non terminatam,
 6 ſecundum Lap. ¶ Glo. ſi. colligit ex tex. vnum caſum Papæ re-
 ſeruatum. Pone quod prælatus regularis vocauit ad ſe mona-
 chum ſuum clauſtralem, & illi mandauit vt ſtatim ſibi reſpon-
 deret veritatem de certa re, & mandauit ſibi hoc ſub excom-
 municationis pœna, quam proſert extunc, niſi pareat eius præ-
 cepto, qui ſtatim paruit: queritur, an incurrat pœnam hic poſi-
 tam ex quo non fecit in ſcriptis? So. Lap. de Ca. in ſua alle. 73.
 primo arguit q. ſic: quia hic eſt caſus expreſſus, dicens q. non
 meminit ſe vidiffe caſum exceptum ab iſto. Tamen in cōtra-
 rium alleg. quia iſtud capitulum eſt penale, & ideo reſtringen-
 dum, vnde dēt intelligi quando excommunicatione proferri, ita
 q. effectum habeat. Vnde ſi ſententia effectum non hēt, quia
 nunquā ligauit, nec habebit locum pœna (ſicut patet in ſi-
 mili de excommunicatione lata in diem quæ ſuſpenditur per
 appellationem ſubſecutam pendente conditione, de appel.
 præterea.) ita ſimiliter ſuſpendatur pœna q. provenit ex illa, vt
 ſic principale ſequatur acceſſorium, quia pœna eſt acceſſoria
 ad ipſam ſententiam. donec ergo talis excommunicatio, quæ
 eſt principalis firma ſit, non debet habere locum pœna acceſ-
 ſorij vel occasionalis, vt j. in regula, acceſſorium. de reg. iur. Et
 pro dicto Lap. facit cap. perpetua. §. de elect. eod. lib. vbi pœ-
 na impoſita eligenti non habet locum niſi electio fuerit perfe-
 cta, licet ipſe quantum in ſe fuerit, iam elegerit. Secundo pro-
 bat Lap. nam decre. ſacro. non habet locum quando excom-

municans non procedit vt iudex, ſed vt pars ſuum officium ex-
 equendo, vt ibi no. Inn. & in cap. venerabili. de cenſi. Ita dica-
 mus in iſto capitulo quod cauſatum fuit a dicta decret. ſacro.
 vt nō habeat locum, quando procedit vt pars exequendo ſuū
 officium. Sed iſti regulares corrigentes monachos non proce-
 dunt vt iudices formaliter, nec ordinem iuris ſernāt. de ſymo.
 per tuas, de acc. qualiter & quando. 2. Durum enim eſſet, q.
 iſti prælati regulares qui quotidie habēt monere monachos
 & ſingulis horis diei corrigere, vt ſemper habeant calamum
 & chartam præ manibus, & ante ſcribere quā ſub pœna mā-
 dare. hinc eſt q. non incurrit pœnam hic poſitam ſi ſine ſcrip-
 tis excommunicat, ſi erat periculum in mora expectando ca-
 lamum & chartam, vt no. hic glo. in ver. temerarius. Item pa-
 tet, quod iſti proferentes ſententias contra ſuos clauſtrales ſe-
 cundum diſciplinam regulæ, non proferunt in ſcriptis ſicut pa-
 tet quando mandant, vt comedant in terra, ieiunent in pane
 & aqua, non exeant clauſtrum, vel non intrent chorum, & ſi-
 milia, non etiam ſedendo pro tribunali, & tamen talia eſſent
 nulla ab alijs iudicibus prolata, vt §. eodem lib. de re iudi. cap.
 ſi. maximè cum iſti non debeant eſſe diſceptatores forenſium
 cauſarum. de ſyndi. cap. j. Item cauſa quare ſcriptura fuit hic
 præcepta, eſt vt copia detur excommunicato, vt poſſit in cau-
 ſa appellationis ſuperiori copiam facere, vt ſic nō poſſit vaga-
 ri in incerto, ſed in talibus caſibus ab iſtis non appellatur. de
 7 appel. reprehendiſſilis. ¶ Et per præmiſſa decidit aliud dubiū:
 nam generalis Carmelitarum præcipit dicendo, præcipio om-
 nibus vobis præſentibus & abſentibus in virtute ſanctæ obe-
 dientiæ, & ſub excommunicationis pœna ipſo facto, ne aliquis
 veſtrum tale quid cuiquam extraneo reuelare debeat: nec ſe-
 cit hoc præceptum in ſcriptis, imponit tamen ſocio ſuo qui
 erat ſolitus ſcribere acta ſua q. in ſcriptis deberet redigere, an
 iſte incurrat pœnam hic poſitam? Et vltra rationes hic poſitas
 inducit, quod iſte tex. non habet locum quando ſententia pro-
 fertur contra incertam perſonam, vt probat hic tex. ibi, excom-
 municato tradere. & hoc voluit glo. ſuper ver. cauſam. licet di-
 cat tutius tenendum contrarium, quod eſt verum ante factū,
 ſed poſt factum defendi poſſet, quod non habeat locum ſimi-
 le, quod no. Ioan. And. de iureiur. verum. Item, licet non poſ-
 ſit per viam ſententiæ ferri, poteſt tamen per viam ſtatuti ex-
 communicatione ſine ſcriptis proferri cum ſcriptura non ſit de-
 eſſe ſtatuti. no. de renunc. cap. j. eod. li. Iſte ergo generalis qua-
 ſi ſtatuit ne ipſi paterent geſta extraneis, quo caſu non habet
 iſta decre. locum, & ſic nec eius pœna. Item ſi teneremus quod
 iſtud mandatum non eſſet per viam ſtatuti cum ſecundum ali-
 quos pro futuris culpis non valeat ſentētia excommunicationis,
 vt no. infra eo. Romana. §. caueant. ergo nec pœna hic po-
 ſita, cum iſte tex. requirat excommunicationem proferri, ex
 quibus concluditur dictum generale non incurriſſe pœnam
 hic poſitam, ſecundum Lap. ibidem. Iſtud ſecundum dictum
 crederem verum, quando non proferitur per viam ſtatuti, quia
 etiam in generali excommunicatione habet locum iſte tex. vt
 tenuit glo. hic ſuper ver. cauſam. & ſuper ver. excommunico.
 Item etiam non habet locum iſte tex. in regularibus excom-
 municantibus, vt fuit dictum in §. j. Quantum ad primum
 dictum poſſet forte defendi ex eo, quia excommunicatione non
 habuit effectum: quia ille paruit mandato. Et tex. hic videtur
 loqui de excommunicatione quæ habuit effectum, vt quia iu-
 ſtè vel iniuſtè iſte ligatus fuit, vt probat tex. ibi, excommunica-
 to tradere. & ibi, latorem excommunicato ad expenſas & c. &
 ſic videtur loqui tex. quando iſti excommunicant, & illi con-
 tra quos proferitur, veniunt contra præceptum: tamen Io. An.
 tenuit contrarium, vt patet in §. ſi quis autem. in ſi. vbi voluit,
 quod licet excommunicatione non habuerit effectum, nihilo-
 minus proferens pœnam incurrat.

A D D I T I O.

- 2 ¶ Suſpenſus. An autem ſuſpenſo a beneficio debeat modica ſuſtentatio, vide
 Do. Fel. in cap. apoſtolica. de exce. ver. modica ſuſtentatio.

S V M M A R I V M.

- 1 Absolutio ad cautelam petitur, quando dicitur nulla excommunicatio.
- 2 Sententia non dicitur nulla expreſſione erroris, niſi error patenter appa-
 reat.
- 3 Absolutio ab excommunicatione non eſt fienda, niſi petenti.
- 4 Excommunicatus etiam ad cautelam non eſt abſoluendus, niſi uocata parte.
- 5 Excommunicatus pro manifeſta offeſſa non abſolvitur, niſi prius ſatisfa-
 ciat.
- 6 Absolutio ad cautelam, an habeat locum quando ſententia dicitur nulla
 ex defectu iuriſdictionis.
 Et an poſſit peti a ſententia iniuſta, nu. 7. & 8.
 Et quid ſi excommunicatus dicat ſententiam nullam, nu. 10.
- 7 Superior, an debeat denegare abſolutionem ad cautelam in caſibus hic poſi-
 ſis.

11 Pars an sit citanda in absolutione ad cautelam.

12 Offensa manifesta, qua dicatur.

13 Excommunicator probavit iniuriam manifestam, excommunicatus dicit, quod non fuerit iniuria cum id fecerit ad tuitionem iuris sui, & ad probandum petit dilationem, an interim absoluetur?

14 Excipiens de manifesta offensa, an sit simpliciter admittendus.

15 Iudex si dubitat de satisfactione an sit sufficiens, an pendente dubio differatur absolutio.

16 Ordinarius volens absolvere ad cautelam, debet esse superior excommunicatore.

Solet. ¶ Glo. j. summat. Et sunt duæ partes. In prima duplex qd. secunda ibi, & an. In secunda ibi, in prima. ad utrâq; respōsio. Et primò soluit primam. secundò excipit ibi, nisi. tertio exceptionem moderatur ibi, in quo casu. Secunda secundæ distinguit iudicialia & extrajudicialia. fm ibi, extra iudicium. Et protestatur Io. An. quod prolixa, & confusa verba Inno. super hac decre. non sinent eum esse breuiloquum. Expediam per partes, primò primam dictam: secundò, fm dictam. ¶ No. quod absolutio ad cautelam, petitur, quando dñ nulla excōicatio. ad hoc de off. deleg. cum contingat. ¶ No. qd probatio debet fieri iudicialiter. concor. sunt in gl. ¶ No. duos casus, in quibus excōicatio dñ nulla. 2. ¶ No. qd snia nō dñ nulla ex expressione erroris, nisi error patenter appareat, & sic non sufficeret si ex mēte sniæ colligeretur error, & sic est hic casus pro dicto Inno. in c. P. & G. de off. dele. ¶ No. ar. qd absolutio ab excōicatione non est faciendā, nisi petenti. & sic vñ quod non petens, & inuitus absolui non possit, de quo s. c. prox. ¶ No. ar. qd excōicatus ē ad cautelam non est absolucndus, nisi vocata parte. de ap. cum parati. ¶ No. qd ad probandam exceptionem dilatoriam assignatur terminus octo dierū. simile, s. de exce. pia. eo. li. ¶ No. qd non sufficit exceptionē obijcere, nisi probetur. ad hoc de rest. spo. frequēs. eo. lib. ¶ No. qd ubi opponit exceptio notoria nihilominus est probāda corā iudice: quod intellige, quādo non est notorium iudici, vt iudici. de hoc 2. q. j. §. notandum. ¶ No. qd excōicatus pro manifesta offensa non absoluitur, nisi prius satisfaciatur: secus pro dubia. de ver. sig. ex parte. ¶ Quæro, quid est facilius concedendū, an absolutio vera, an absolutio ad cautelam? So. Boa. respōdet quod decisio qōnis residet in hoc. s. quid sit impetrabilius, an iustitia vel gratia: & istud clarius intelligitur p id quod dicitur j. & Io. Mo. definiebat hic absolutionē ad cautelam: de qua dicitur post gl. Io. And. ¶ Quæro, an absolutio ad cautelam habeat locū, quando snia dñ nulla ex defectu iurisdōnis. Sol. Inn. & Hosti. super hoc multū instant. Sed dicit Io. An. quod habet locum in qualibet nullitate; & hoc placet Hosti. pp identitatem rōnis. Et ideo principium huius tex. loquitur generaliter. & huic Vin. concor. s. de rescri. ab excōicato. ubi dicebat quod in c. per tuas. illi duo casus ponebantur exempli gratia. Et ponit hic Hosti. octo exempla nullitatis, quæ oīa & ēt plura vide no. j. e. pñenti. in gl. 2. Vnde concluditur, quod non est mihi necesse petere absolutionem, ubi nego me ligatum, tamen ad cautelam pōt peti. de off. dele. cum contingat. Dicit tamen hic Inno. & Hosti. quod si ille qui dicebat sniam nullam ex defectu iurisdōnis, obtinuit tamen, quia habet cōfciētiam; quod fuerit iudex: pp quod petit extra iudicium absolui. dicendum est enim, quod si habet psumptionē violentā, & conscientia, quod esset suus iudex, sine cautela, & cum satisfactione debet petere absolutionē. ar. s. de pur. vul. significantibus. Si verò titubat, adhuc petat absolui, & satisfaciatur si sine alterius iniuria fieri pōt. Si non pōt sine iniuria, tūc sine satisfactione occultē petat & recipiat absolutionē, qd si excōicator denegat facere sine satisfactione alterius iniuriōsa, recurret ad superiorem, qui eam faciet. ar. s. de iure pa. nullus. Et probatur hoc s. eod. inquisitioni. Sed hæc perplexitas tollitur, quando a principio absolutionem petit in iudicio, quod pōt vt pñdixi. 7 Io. An. ¶ Sed an pōt peti absolūo ad cautelā a snia iniusta? Sol. Fran. Vercel. dicebat quod sic. Sed Io. An. dicit hoc eē falsum, vt pater s. eo. per tuas. Nam iste fatetur se ligatū, ergo hēt necesse petere directē absolutionem, non ad cautelam: sed error Frā. potuit procedere a gl. Ber. qui dixit quod cū olim in duobus casibus fieret absolutio ad cautelam, hæc pñō statuit quod cuilibet absolutionē petenti ad cautelā corā quocunq; iudice cōcedatur. sed hoc est falsum, vt est dictū, quia hæc absolutionis forma nunq pñtatur, nisi cum nullitas sententiæ allegatur: imò reuocatur in dubium, an in oī nullitate locū habeat, vt est dictum supra, & adde quod dicitur super 3. gl. Et dicebat ipse Fran. quod dubium primæ qōnis procedebat, quia pñetas videbatur in dicendo sniam nullam, & petendo absolutionē, & sic non videbatur audiendus, sed illud verum si simpliciter peteret. Io. And. ¶ Sed quæro ad quid fuerit necessaria absolutio ad cautelam, ex quo sententia dñ nulla. So. Hosti. in hac materia elicit quatuor conclusiones ex dictis Inn. Prima, quod ab-

solutio non est necessaria, nisi constet appellationem legitimā pñcessisse, supra de off. dele. qm Abbas, in si. Secūda, quod si cōstat, quod iusta snia pñcessit appellationē, anteq excōicetur, est absolutio faciendā, s. eo. cum desideres. Tertia, quod si dubitetur, vtrum appellatio pñcesserit, vel secuta fuerit, & constabat bis appellatū, fit interpretatio pro appellante, supra de test. cū tu. de cle. exc. mi. illud. ver. ceterū. Quarta, quod si constat appellationem pñcessisse, sed dubitatur an sit iusta, fit absolutio ad cautelam cum cautione de satisfactione, si apparebit iustā fuisse sniam, vt hic: non tñ valet appellatio, nisi cā fuerit expñsa, s. e. li. de ap. c. j. de cuius expñsione, & veritate iudex hēt inquirere. 3. o. q. 5. iudicantē. & si cām expñsam non pbet appellans, non fiet absolutio ad cautelam, quia in iudicijs, fm Inno. non prodest veritas, nisi pbetur. Sed in foro animæ secus. Primum probatur de re iu. cum sup. & c. suborta. Secundū, de hom. significasti. 2. de spon. tua nos. Io. An. Hæc procedunt circa cōsultationem primi dubij hic factam. ¶ Quæro, an superior debeat denegare absolutionem ad cautelam, in casibus hic positis? So. iste tex. probat quod non per id, quod querebatur sine pñdōnis obstaculo & c. & pp responsionē Papæ, dū dicit, absolutio non negetur. Et hoc vñ velle Ber. vt fuit dictū s. in 3. q. Sed Inno. contra. cū hæc absolutio fiat ex grātia, nam de iure eēt, vt primo constaret de veritate causæ, qd fieret absolutio. de off. dele. cum contingat. & contra rōnem huius iuris inducta est hæc gratia, & sic non est extendenda. ff. de leg. quod non rōne. nisi hoc fiat ab eo qui pōt, & quia Inno. fecit hanc pñtōnem, & nunc exprimit mentem suam, nil vñ ultra querendū. Sed dicit Hosti. quod hoc non exprimit, vt Papa, sed vt magister, & dicit sic sepē ab eo audiuisse, quod non intendebat quod gl. suæ facerent ius. Sed Inno. oppo. ¶ Illud, quod nullo mō sit cōcedenda hæc absolutio ad cautelam: quia ex quo apparet snia pro illa est pñsumendū. de renun. in pñsentia. sed rñdet, quod in pñiudiciū alterius pñsumendū non est, quod omnimodo sit iusta, nec est aliquis condemnandus ex pñsumptionibus, sed ex veris & iustis probationibus. Pōt ergo superior hanc absolutionem pñstare, & si voluerit denegare ex diuersis coniecturis ad istorum alterū animum informando. ar. supra de test. pñterea. & c. in nostra. Et vide quod infra dicitur in 10. membro sum. Nec obst. iste tex. qd intelligitur negari nō debere ad petitionē aduersarij, vt sequitur Io. An. de hoc latius dicitur infra in illo membro 4. ¶ Sed quid si excōicatus dicit sententiam nullam pp exceptionē sniā, an habeat locū absolutio ad cautelam? So. quidam dicunt quod non, sed debet prosequi ius suū, & exceptione probata pronunciabit sniam fore nullam. Et si dicat, quod iudex noluit dare terminū ad exceptionē probandā, & pp id ex defectu iudiciarij ordinis sniam dicat nullam, cogetur iudex eo probato sententiam reuocare inquitum de facto processit: alias si diceretur isto casu locū eē absolutioni ad cautelā, sequeretur absurdum: quia semper illuderetur iurisdōni ordinariæ, dicendo se exceptū ex quo sic postea absolueretur, nec ad iuum iudicem remitteretur. Sed quibusdam vñ, quod absolucndus sit ad cautelam, & licet non ad cautelā suam cum ipse exemptus se ligatum non reputet, est tamē necessaria ad cautelam aliorum, & ne ipse exemptus ex eo, quod ab alijs vitatur, patitur aliquod detrimentum. Sed Innoc. dicit primam opi. veriore, licet aliquando & raro superior, maxime Papa, talem ex causa ad cautelam possit absolvere vocatis primis euocandis. Hosti. placet, quod possit absolui quādo cunq; superiori videbitur, ex quo nullitas allegatur, vt fuit dictum supra in 2. q. Nec obst. absurditas, de qua proximē opponebatur, quia æquē posset mentiri de errore intolerabili, vel nullitate. Item, nec istud obstat, quia citantur quos res tangit, vt statim sequitur, vnde citatus poterit ostendere contrarium iudici. Item etiam non deficit potestas puniendi mendacem. Io. An. Do. de Ro. in conclu. 3. 1. quæ incipit, si quis petat. dicunt quod non debent absolui, nisi primo aliquāter, licet nō plenē, de emptione doceat, ne illudatur ordinariæ potestati, p qua facit ius cōmune quod resistit agenti. de rest. spo. ad decimas. eo. lib. Et sic dicunt Inno. hic tenuisse, licet Ho. & Io. An. videantur declinare in partem contrariam. Tamē dicūt quod oēs tenuerunt, quod dictum est ne detur occasio figmentis, & fraudibus. de rescri. sedes. & c. fi. Et pro dicta conclusione allegant no. per Inno. de censu. venerabili. secundū eos. ¶ Quæro, an in

ADDITIONES.

- a ¶ Ad cautelam. Quare autem in excommunicatione datur absolutio ad cautelam, & non in interdictione generali, & quare in interdictione particulari certe ecclesiæ habeat locum dicta absolutio. vide do. Fel. in c. A postolica. de excep. in ver. dum Abbas no.
- b ¶ Ad cautelam. De absolutione ab excommunicatione ad cautelam, vide plura quotidiana dicta per do. Fel. in c. A postolica. ver. circa absolutionem. Et ibi de manifesta offensa, quæ opponitur petenti talem absolutionem.

Pars ij. Com. Gemin. super Sexto Decr.

Qq

Geminianus super Sexto Decretalium.

an in ista absolutione ad cautelam sit pars citanda. Sol. dic quod sic, vt velle tex. hic, dum dicit, excōicator vel aduersarius. de quo et dic, vt j. eo. tit. venerabilibus. in prin. vel pōt sibi significare, si aliquid vult opponere qđ negari nō pōt, saltem ppter dictionem sibi permissam. de qua dñ hic in tex. quod intellige verum, nisi speciale periculum esset in mora, vel nisi Papa extra iudicium gratiam faciat: & sic loquitur, fm Host. s. e. tit.

12 venerabili. & c. sacro. §. j. lo. An. ¶ Quēro, quā appelletur hic manifesta offensa? So. dic de notoria, vt hic in gl. Et in isto infert Inno. quod non est satis probare veritatem iniuriæ, nisi p- betur notorium iuris, vel facti: vnde habebit probare aliquod factum manifestum, quod in sui natura sit iniuriosum, & tale

13 quod sufficiat ad excōicationem proferendam. Io. An. ¶ Sed pone, quod excōicator, vel ille pro quo lata est, probauit iniuriam manifestam, & excōicatus dicit, quod nō fuit iniuria, cū id fecerit ad tuitionem iuris sui, s. de elec. cum ecclesia. & ad id probandum petit dilationē, nunquid interim absoluetur? So. dicit Inno. & Host. quod non: quia nil pōt aduersario imputari. C. de tēp. in inte. rest. pe. l. petende. Et imputet sibi, qā non replicauit & probauit, cū fuit oppositū de manifesta offensa. ad hoc s. e. li. de test. pñtū. & s. de pben. licet. ver. indulto. &

14 vide quod no. hic in gl. dicit Ber. lo. An. ¶ Quāro, an simpliciter sit admittendus excipiens de manifesta offensa? Sol. dic, quod non, sed exigitur ab eo iuramentum, quod id malitiosē non opponit, fm Fran. facit. s. eo. li. de iur. cal. c. 2. in fi. Io. An. ¶ Quāro, de qua offensa intelligatur tex. Sol. dic quod de offensa facta p hominem, de qua monitus satisfacere noluit ad mandatū iudicis, & ideo fuit excōicatus. vnde non est absoluendus, nisi satisfactione premissa, vt sequitur, & probatur de ver. sig. ex parte. & c. cū olim. fm Ber. & per decre. venerabilibus, j. e. decidi pōt. no. hic per eū, & Ho. qui post Inn. dixerunt, inhibeatur. quod est in faciēdo: puta, quod rē restituat, vel exhibeat. de quibus no. de do. & contu. c. 2. in j. gl. & tunc contēptus dñ offensa: qđ si fuerit manifesta, pcedit emēda. Si verō iubeatur, quod est in veniēdo, & tūc contēptus est cōtumacia, & sufficit citatio. Sed isto casu et distinguitur, an sit manifesta, vt ibi in §. secus. & seq. Io. An. ¶ An in isto termino octo dierum cōputetur dies, in quo pponitur? Sol. dic, quod non, fm Ho. p iura all. hic in prin. gl. Io. An. Do. de Ro. in cōcl. 2. 12. q. incipit, terminus octo dierum. dicūt quod isti octo dies currūt de momēto ad momētū cōputato die, qua pponitur, qđ dicat hic Ho. allegāt dictū Io. An. in c. frequēs, s. de rest. spo. eo. li. qā qñ Papa vult quod dies termini non cōputetur, illud exprimit, vt s. de excep. pia. vbi de hoc, fm eos. ¶ Sed qđ si iste nō pbat exceptionē intra octo dies? Sol. dic, quod condēnabitur in expēsis pp hoc factis, s. de excep. pia. de rest. spol. frequēs. eo. li. & s. de dolo. finē. cū fundata sit intentio actoris, fm Fran. Io. And.

¶ Quid si est contentio inter partes, super ista cautione, vel satisfactione, vt qā alter dixit illā nimis magnā, alter parū? Sol. dicit Inno. ad arbitrium iudicis, non alterius partiū recurrendum, s. de ver. sig. cum olim. ff. de pig. act. si seruos. Ioan. And.

15 ¶ Sed pone, quod iudex maximē dubitet de ista satisfactione, an sit sufficiēs: nūquid pendere illo dubio differtur absolutio. Glo. dicit, quod non, sed facta satisfactione vsq; ad quantitātē de qua est certū, & recepta cautione sufficienti sup dubio, statim fiet absolutio. argu. s. de eo, qui mit. in pos. c. 2. & 3. & dicit Ho. hoc bene pbari, s. eo. sacro. §. fi. Io. An. ¶ Quēro, vnde fuerit sumpta determinatio huius literę? Sol. dicit Io. Mo. quod potuit sumi ex l. 3. C. qui. ad li. procl. non licet. vbi dñ, quod si possessus in seruū pclamat in libertatē, assertio, & negatio, & psumptio, quod sit liber, & tria possessio faciūt rē dubiam: in tm quod acq̃sita ex re dñica, vel operis dēt restituere possessor. Sed q̃sita ex testō, vel donatione, non, donec cōstabit illum liberū, vel seruū, & qā ista pendēt ex euentu iudicij cepti, pspiciet huic casui p cautionē. Dicit glo. ibi, i. cautela. i. p fideiussores idoneos, vel saltē p cautionē iuratoriā. C. de asser. toll. l. j. §. sup. & si hoc nō pōt fieri p seq̃strū, vt d. l. 3. in fi. & C. de or. cog. l. fi. & qā hoc casu nō pōt fieri seq̃stratio, recurretur ad p̃dictā cautionē, vt lite non conte. tue. Io. An. ¶ Gl. 2. q̃rit, q sint isti reuocātes in dubiū, & solu. In fi. gl. de his dicit Philosophus, dubitare de singulis non est inutile. Io. An. ¶ Gl. in ver. superiorē. in prin. q̃rit, de quo superiore loquatur tex. & sol. Deinde q̃rit, an glibet iudex possit absolutionē ad cautelam impēdere, & so. ¶ In fi. gl. habes ex gl. duas opi. an glibet absolvere possit. Primam Ber. & iste fm Io. An. in hac materia errauit in duobus: & primum fuit dictum, super tex. in 3. q. Secundū hic dictum in glo. & istud sumpsit ex eo, quod decre. per tuas. eo. tit. dixerat, quod sedes Apostolica consueuerat concedere absolutionem ad cautelam, quasi intelligeret id in inferioribus nō pcedere, sed istud est nouum per hanc decre. inductum, quod quilibet possit, vt dicit hic glo. Sed dic, quod illa verba nō poncbantur ibi ad designandū aliqd spālē in Papa, sed ad instruē-

dum quale remedium posset haberi in illo dubio, fm Io. And. Et quod dicit glo. de ordinario, intelligitur et de illo, qui excōicauit, qui quādoq; sic absoluitur, vt no. p Inn. & Ho. s. eo. p tuas. sup ver. consueuerit. ver. qđ si alicui. Secūdam opi. tenuit et Ho. & Io. Mo. vt delegatus hoc non possit. Arc. tenet prium dans casum in oppositū de illo, qui vult probare per testes qui sunt excōicati, & per alios veritas probari nō pōt: quo casu vñ quod et delegatus tales absoluat ad cautelam, argu. de test. veniens. 2. in fi. & inducit quod ibi no. Gof. & Host. & facit quod post Host. no. in d. c. per tuas. ver. palle. & et Io. Mo. satis plixē vult accedere huic dicto. dicens, quod quando per cōmissiōnē delegati pōt prouideri super excōicatione, nunq̃ venit absolutio ad cautelam, nisi specialiter sit cōmissa. Sed quādo nil est tactū in rescripto, sed incidit casus de excōicatione testis, vt dictum est, putat absolutionem ad cautelam per quēcunq; iudicem etiam delegatum fieri posse, per c. veniens b. & dicit sic fuisse factum in decre. vlt. de iu. in parte decisa. Sed dicit Io. An. ad id responderi posse, fuisse factum expresso mandato Papæ. Inducit etiam Io. Mo. iura quæ dicunt licere incidenter, quod non licet principaliter de resti. in inte. c. pen. cū concor. Ne igitur iudici, & parti sit illusio iurisdictionis, poterit quod alias non posset. ff. de iurisd. om. iud. si idem. §. j. Subdit tamen quod absolutio testis eo casu non est vera, sed iurat depositiōne durante. arg. supra de priuileg. vt priuilegia. & no. de appel. ad hęc qm. In casu verō istius capituli est vera. Et est ratio, fm cū quod absolutio testis, vel eligere debentis in decre. Apostolicæ. de exce. prouidet negocijs, quibus expeditis reuiuiscit snia. Vnde tunc non datur cautio, & pp moram modici temporis non est periculum. ff. de iu. si debitori. nec fit p excōicantem, vel alium pro quo lata est illa absolutio: quia non fit simpliciter: vbi vero sit contra illos, prouideri debet eis per cautionē: & sunt vocandi, vt fuit dictum in tex. Sed dicit Ioan. An. quod non putat illas absolutiones tēporales, de quibus est dictū per inferiores iudices fieri, licet Papa illas faciat, vt no. in d. c. veniens. super glo. vlt. Et sic vñ tenere glo. intelligens ipsam quod delegatus non pōt et si sit cā appellationis etiā cum scribitur sub hac forma, si inueneris excōicationis sniam post appellationem latam, pronūcies illam nullam: & licet in cōmissiōne delegati veniunt illa, sine quibus causa expediri nō pōt, vt hic, non tamen id pp quod pōt cōmodius expediri. & ad c. ad præsentiā, pōt etiā responderi, quod ibi non dñ, quod illi iudices absoluerint, sed dicit, quod fecerūt absolvere: intellige per illum qui habebat potestatem absoluendi. ¶ Et no. gl. j. in fi. quæ vñ velle, quod auditores habeant ordinariam. de quo in cle. auditor. de rescri. in j. glo. fm Io. And. ¶ Et no. istam glo. in prin. quæ vult p quod ordinarius volens absolvere ad cautelam debet esse superior excōicator. Et ex hoc dicit Ioan. de Sancto Geor. quod si canonicus alicuius ecclesiæ collegiata est excōmunicatus ab Epō, si interim vacat sua ecclesia in cuius electione procedit cum alijs, & eam prosequitur petendo confirmationem coram capitulo cathedralis ecclesię, vel coram archidiacono, vel alio inferiori prelato ab Epō, qui de iure spālī habeat hanc potestātē confirmandi: si opponatur p eum quod ipse est excōicatus, & ipse replicat de nullitate, & petit se absolui ad cautelam, talis inferior non poterit eum absolvere. nā, licet sit ordinarius huius causæ, non tamē est ordinarius ipsius excōicati simpliciter, & ideo oportebit ad superiorē remitti. de offi. or. ad reprimendā, fm eum. & pro isto dicto facit quod no. Inno. in d. c. cum desideres. de sen. excō. vbi dicit, quod qui non pōt directam absolutionem impendere, non pōt nec illā, quæ sit ad cautelam. ¶ Gl. in verbo, huiusmodi. in prin. exponit tex. Deinde quærit, an tex. procedat si non petitur absolutio ad cautelam, sed prosequitur cām nullitatis? & so. quod sic. ¶ Gl. in ver. in iudicio. colligit notabile, quod probatio est faciēda in iudicio. ¶ Gl. in ver. errorem. quærit de exemplo tex. & remittit. ¶ Gl. in ver. ceteris. exponit tex. ¶ Gl. in ver. petēti: in prin. quærit, qualiter sit petenda. Itē q̃rit, an possit absolui non petens? & sol. quod sic. In fi. gl. vide quod no. de eo qui duxit in ma. significasti. in gl. fi. Io. An. Pōt et absolui inuitus, vt no. s. c. proxi. ¶ Gl. in ver. opponat. quæritur de rōne tex. & so. In fi. gl. dicit do. Io. de Imo. quod rō glo. est persuasiva, sed non necessaria. Vnde melior ratio videtur, quod non interest contradicentis, ex quo idoneē cauetur, fm eum. Tu dic, quod imo etiam ratio glo. concluditur per respectum ad ipsum excōicatum qui absoluitur pp periculum. Ratio do. Io. de Imo. pcedit per respectū ad excōicatorem, vel aduersariū, vnde ex ista absolutione iuncta cautione, prouidetur vtrique parti. ¶ Glo. in verbo,

ADDITIONES.

- a ¶ Ad cautelam. Absolutio ad cautelam quando concedatur, vide do. Feli. in c. veniens. el. 2. ver. in glo. fi. de testi.
- b ¶ c. veniens. Vbi vide do. Feli. quando testis absoluitur, vt testificetur.

in verbo, manifesta. querit primò, quæ dicatur manifesta: & so. Item querit, an idem sit in excōicatione lata a iure: & so. quod sic. ¶ In fi. gl. 3. determinationem glo. facit quod sn̄a canonis semper est iusta, cum oīs canon debeat esse iustus. 4. dist. erit. ergo impossibile. est dubium gl. Io. An. sol. quod dubium non est in iuris determinatione, sed pōt esse dubiū in facto sup quo canon penam imponit, 3. eo. cū desideres. §. j. Item dicit, quod non est absurdum dicere idem in probabili dubio iuris, facit quod no. 3. eo. venerabilibus. §. porro. & quod no. in cle. eos. de sepul. Io. And. ¶ Gl. in ver. octo dierum. primò querit, an possit longior dari dilatio: & so. Item, si reus petit dilationem ad probandum 3. rium, an admittatur post dilationem: & sol. quod sic: imò ēt procederet actori illa secunda dilatio. ¶ In ead. glo. ibi, audientium. Frā. hic tenet 3. rium in casu huius capituli, quod nil pereat aduersario, cui prouidetur per idoneam cautionē, vt hic, & supra de verb. signi. ex parte. & pp periculum more, vt dicit gl. Io. An. ¶ In fi. gl. dixit Inn. quod idem est dicendum in exceptione spoliationis, & alijs, in quibus certus terminus datur ad aliquid probandum. Io. An. Et dicunt do. de Ro. in conclu. 2. 12. quæ incipit, terminus octo dierum. quod isti octo dies incipiunt currere ipso iure absq; assignatione iudicis, & incipiunt a die admissionis exceptionis per iudicem, non autem a die allegationis, vel propositionis factæ per partem, prout no. Spē. expressē tit. de dila. §. j. ver. sed nunquid currunt, fm eos. ¶ Gl. in ver. emēda, recita per contrarium, quod debeat prius absolui, etiam si sit manifesta offensa, vt patet in exemplo glo. glo. sol. ¶ In fi. glo. idem tenet hic Archi. & vide no. in d. c. pro illorum. super glo. pen. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

1. Dicto alicuius dicentis excommunicationem nullam, non statuitur.
2. Actus electionis, & postulationis, dicitur extrajudicialis.
3. Electio & postulatio, dicuntur actus legitimi.
4. Sententia excommunicationis si dicatur nulla, quia proferens non erat suus iudex, quid iuris?
5. Excommunicatio, an sit nulla vel non, ad quid est necesse scire.
6. Euitari an quis debeat in extrajudicialibus in casibus in quibus sententia dicitur nulla, & nu. 7.
8. Absolutio ad cautelam quid sit. Quare sic dicatur, nu. 9. Et quare fuit inuenta, nu. 10. Et a quibus sententijs fiat, nu. 11. Quando fiat, nume. 12. Qualiter fiat, nu. 13. Per quæ verba fiat, nu. 14. Ad quid fiat, nume. 15. Per quæ fiat, nu. 16. An fiat necessario, nu. 17. Et an possit impediri, ne fiat, nu. 18.
19. Obiectio de manifesta offensa, an procedat contra omnes petentes absolutionem ad cautelam. Et quid si is cui opponitur vult deponere pigora apud eadem sacram, an statim absoluetur, nu. 22.
20. Probatio offensa manifestæ qualiter fiat.
21. Terminus octo dierum quare præfigitur ad probandam offensam manifestam contra petentem absolutionem ad cautelam.

In secunda. ¶ No. quod non statuitur dicto alicuius dicentis excōicationem nullam, imò debet euitari in iudicialibus, ex quo constat de sententia excōicationis, posito quod error expressus sit in sententia. probat tex. iuncta consultatione cū responsione Papæ. ¶ No. quod actus electionis, & postulationis dī extrajudicialis. ad hoc supra de appel. concertationi. co. lib. ¶ No. q. electio, & postulatio, dicuntur actus legitimi. vide in reg. actus. infra de re. iu. cod. lib. Sed pone, quod in iudicio disputatur, an sit appellatū vel non: vel vtrum causa expressa sit legitima, an tunc procedat tex. vt debeat secum communicari in actibus extrajudicialibus? Sol. dic, quod non. arg. de appel. Romana. §. j. & 2. & supra eod. per tuas. nisi fortè modico tempore: puta, dum querit aduocatum, cōducit hospitium, vel componit sarcinulas. arg. ff. ex qui. cau. l. ab hostibus. §. fi. Io. And. Idem refert hic Lap. Abb. ¶ Quid si constat causam esse legitimam, sed dī falsa: an possit sibi cōicari extra iudiciū? Sol. dic, quod sic quandiu pōt appellatiōnem prosequi, postea verò non, supra de appel. per tuas. & c. p. sonas. & c. cum sit. facit 3. eo. licet. Io. An. ¶ Quid si dī sententia nulla ex alijs causis, vt quia proferens non erat suus iudex? Sol. distingue, aut ius cōmune facit pro proferente, vt quia excōicatus est de sua diocesi, & tunc non cōicabitur ei, nisi euidenter appareat nullitas sententiæ. Aut facit contra proferentem: quia ille est de diocesi aliena, & tunc ei cōicari pōt, nisi tunc euidenter constaret sententiam esse iustam. ad hoc, de appel. sollicitudinem. & c. dilectis. in fi. facit de elec. venerabilem. de rescri. cum contingat. De his autem quæ medio tempore, facit & remittit Inno. ad decre. pia. sed dicit demum Inno. melius videri quod & si excōicatus habeat ius cōe contra se, ei tamen est cōmunicandum, dum est in probatio ne illius articuli, an sit exemptus, & si diceretur contrarium, graue esset. Pone enim, quod te consulat, an debeat petere absolutionem ab excōmunicatore. tu consules quod non: quia graue detrimentū fieret per id ecclesiæ suæ exemptæ si sibi non esset licitum cō-

sulere super hoc inciderem in excōicationem maiorem cōicando in crimine criminoso. i. consilium dando super eo, pro quo excōicatus est, supra eo. nuper, 3. eo. statuimus. quod esset absurdum, fm Inno. qui secundū præmissa obijcit, quod surgit quædam 3. rieras, quia pp manifestam offensam denegatur absolutio, & ea non obstante conceditur cōmunio. Sed ipse respondet, quod primum est denegare gratiam, ad quā faciendā quis non tenetur, vt dictum est supra in alia parte. Sed secundū ēēt denegare iustitiam, & sic faceret iniuriam, s. credendo vni parti in præiudiciū alterius, etiā si excōicator sit pars, vt sequitur. Io. An. & sic patet quod non obstat cōtrarium. ¶ Querō, ad quid sit necesse scire an excōicatio sit nulla vel non? Sol. dico, quod est necesse ad cognoscendū, an indigeat absolutione, an verò debeat pronunciari non ligatus. de offi. dele. cum cōtingat. Io. An. ¶ Querō, quare euitetur in actibus alijs iudicialibus pendentes ab articulo isto? Sol. dic, quod ipse fatetur se excōicatum, licet dicat quod post appellationem est cōfessus in iure & c. 3. de confes. c. j. merito ergo iudex illū repellat donec de appellatione constet, nisi prius absoluat ad cautelam. Tamen quod dī hic de euitatione, debet intelligi si de excōicatione excipiat: alias tenet iudiciū cum ipso factum si nō exciperetur. 3. de excep. pia. Io. An. ¶ Quæ est rō quod in extrajudicialibus interim toleratur? Sol. dic, hoc esse iuridicē, quia pendente appellatione remanet integer status appellantis. ff. de iniu. rup. & irri. testa. l. si quis exheredato. §. hi aut. & §. seq. ergo non debet vitari, quia nec appellatione pendente, nec lite priuandus est cōmunionē ecclesiæ in qua erat, nec peruertenda est ei hmoi quali possessio libertatis in qua erat. ff. nil no. ap. pen. l. j. & §. vt lite pen. c. j. & 2. fm Hosti. 8. q. 4. c. j. Io. An. Tu dic quod iste rōnes non sunt bonæ: quia concludunt idem eē in iudicialibus, & iō gl. meliores assignat. ¶ Querō, an in casibus quibus sententia nō dī nulla, debeat quis euitari in extrajudicialibus? Sol. dicit Hosti. quod non: quia cū pp speciale rōnem non vitatur in his casibus excōicatus extra iudiciū, patet a 3. rior, quod saltem vbi sententia non asseritur fore nulla, in alijs ēt extra iudiciū euitabit. arg. 25. dist. qualis. de psum. nonne. ff. de iu. cū prator. ergo nulli notorio excōicato debet cōicari in 3. rioribus, nec valet quod ibi agit excōicatus ad vtilitatē suā. remittit ad no. 3. de excep. pia. per quā decre. patet idē eē in actibus cōibus. Io. An. Dicit tamē Io. An. quod olim finis istius decre. restringebatur ad sn̄as non Ep̄orum per decre. quia periculosum, 3. eo. sed illa pars hodie est sublata. Ioā. An. ¶ Glo. in ver. actor. recita per 3. rium quod excōicatus non euitatur in iudicio. de iu. intelleximus. gl. 3. eo. per tex. hic qui dicit, actor. quia secus in reo, vt in 3. rior. ¶ Glo. in ver. extra iudiciū. querit, quare secus sit extra iudiciū, q̄ in iudicio. gl. assignat triplicē rōnem. ¶ In c. gl. ibi, iudicialia. & C. de here. qm̄. & ibi extrajudicialia. ff. de procu. mutus. j. respō. cum concor. Io. An. ¶ In fi. glo. idem quod glo. assignat hic Inno. & Hosti. Quarta rō, quia extra iudiciū non est paratus iudex mederi, sicut in iudicio: facit supra de app. sēpē. fm Hosti. & Io. Mo. & facit quod no. supra ti. 2. c. fi. in vl. gl. adhuc addit Io. Mo. quod compositū leuius impeditur. Vnde simpliciora maioris durationis existūt, sicut iudicialia sunt composita, & a multis pendēt. s. iudice, actore & reo, extrajudicialia cōiter ab vno, ergo & c. Io. An. ¶ Gl. in ver. officijs. querit, de quibus officijs loquatur, & sol. ¶ Glo. si querit, nunqd admissio, quæ fit in istis officijs statim sit efficax, & so. deinde gl. opponit de c. licet. 3. eo. & ibi remittit pro solutione. In ea. gl. ibi, bene admissum. Inno. dicit hic quosdam dicere, quod in electionibus nedum anteq̄ recipiantur probationes super veritate causæ appellationis, sed anteq̄ incipiat prosequi appellationem, si dicat is cui excōicatio opponitur se appellasse, admittetur cum ptestatione quod alij non intendunt secum eligere, vel celebrare si excōmunicatus est, sed pp reuerentiam eius ad quem appellauit, cū non repellūt. Sed vox valebit, vel non, secundū distinctionem glo. Sed si notorium esset appellationem non tenere non solū vox excōicati non prebet suffragium, sed nec vox coelicientiū, qui cum sponte adfuerunt etiam cum ptestatione non valebit, supra de procu. c. fi. de hoc no. supra de elec. illa. & ibi videas. de appel. dilectis. in fi. & eod. tit. sollicitudinem. In dubijs autem multum valet protestatio. de consti. cum M. de ele. Cumanā. In priuata verò familiaritate, maximē in occulto, vbi illi qui excōicatus dī nullum sit præiudiciū, tutius est illū vitare. 24. q. j. omnis qui. i. q. 3. curæ. in electionibus autem, & alijs vbi sibi fieret ex euitatione præiudiciū, tutius est illum cum prote-

ADDITIONES.

- a. Electionis. An autem dare vocem in capitulo, in electionibus dependat ab ordine. vide do. Feli. omnino in c. Apostolica. de except. ver. dum autem dī.
- b. Extrajudicialibus. Et an excommunicatus possit appellare extrajudicialiter, puta ab executore, vide do. Feli. in c. cum inter. de exce. ver. ad illud.

Geminianus super Sexto Decretalium.

protestatione admittere q̄ vitare. ar. 6. q. 2. c. 2. Sed si ille p̄sens
esset, quando excōicatur, vel quando denunciatur, & nil dicit
de appellatione, vel alio quod annullat sn̄iam, valebit tūc ele-
ctio facta illo absente, nec pp̄ p̄dictū defectū cassabitur, q̄a fuit
in culpa de suo iure nil protestando, & sic fuit sine culpa: alias
aut si contempta protestatione excōicati, vel denunciatione
excōicatoris eligant, valebit electio, si in veritate excōicatus
erat, & cassabitur, si excōicatio non tenebat, vel pp̄ preceden-
tē appellationem, vel pp̄ aliam cām, s̄. de ap. dilectis. in fi. Plus
ē v̄r, quod licet Ep̄s in p̄sentia capituli excōicet absentem
ē expressa legitima cā, quia tamen ille posset iustas causas al-
legare, & habere, pp̄ quas non teneret excōicatio, capitulum
citabit illum ad electionem, non tamen salutabit illum in his:
quia p̄sumitur pro sn̄ia ordinarij, saltem in his leuibus & pa-
rum p̄iudicialibus. 11. q. 3. curā. de renun. in p̄sentia. po-
nēt aut in literis quō ordinarius excōicauit illū, & si putat ex-
cōicationem tenere non veniat, & quod cum excōicato non
intendunt eligere, & partem huius gl. posuit Cōpo. de elec. il-
la. vt ibi no. ad si. magne gl. Io. An. Sed quārit Lap. Abb. an id,
quod dicit gl. de electore procedat in electo, vt electio facta de
ipso excōicato, post appellationē dependeat ex futuro euentu,
vel erit ipso iure nulla. dicit quod v̄r idem arguendo de eligē-
tibus ad electum, & per c. 2. de testi. in integ. & per c. ex literis.
de iurepa. & eorum, quā ibi no. vnde etiam isto casu dicamus
dependere ex futuro euentu. In p̄rium facit supra de elec. c. 2.
eo. lib. de accusa. omnipotens. & quod vtrobique no. & j. de reg.
iu. non firmatur. per Io. And. in q. per quā v̄r quod electio sit
a nulla, nisi declaratio, vel pronuntiatio p̄cedant. facit eod.
lib. de app. & super. §. si vero. de elec. pronida. §. verum. & quod
ibi no. & in c. auditis. de elec. per Io. & Archi. 81. dist. tantis. Et
quod idem sit in electo, quod in electoribus, no. Ioā. And. post
Inno. & Host. supra de app. dilectis. in fi. super verbo, inculpa-
bilis. in nouella. fm Lap. ¶ Sed quid erit econuerso, vt quia
excōicatus nō admittitur ad eligendum, nunquid ex futuro p̄-
det euentu, vt si velit impugnare qđ factum est & suum profe-
qui contemptum, vel iniuriam, oporteat prius constare de le-
gitimitate appellationis. Et dicendum est quod sic, non enim
posset agere pendente probationis articulo, vt d̄r in isto c. fm
Lap. Et quia tex. hic vult, quod pendente articulo probationis
admittatur in officijs, si postea apparet eum iuste excōicatum,
debeat dici ipse celebrans, vel alij concelebrantes irregulares.
Sol. Lap. Abb. dicit quod non, ex quo iste tex. permittit cele-
brationē interim, & maximē si probabili errore facti, vel ē iu-
ris ducti hoc fecerūt permissione iuris huius. & hoc potissimē
si arctabantur ex debito ad offm, vt quia erant curati. Et hoc ē
dicit tenere Fred. de Sc. fm Lap. ¶ Sed pone quod excōicatus
petit se absolui ad cautelam, dicendo sn̄iam nullā, non tamen
exprimit cām nullitatis, an debeat absolui? Sol. Do. de Ro. cō-
clu. 74. quē incipit, Item no. quod vbi pars. dicunt quod sic: al-
legant quod d̄r in simili, quod vbi qs appellat ab assignatione
loci non tuti, sufficit dicere, appello, quia locus non est mihi
tutus. de ap. ex parte. sic ē d̄r de grauamine, q̄a non est necesse
quod in appellatione cām grauaminis exprimat, vt no. Inn. in
c. 2. de no. ope. nun. Sed in p̄rio facit c. dilectus. de rescrip. & p̄
prima opi. facit l. fi. C. de anna. excc. cū simi. fm eos. Posset de-
fendi primū dictum, quia quando proponitur cā in genere, &
quelibet species comprehensa sub genere concludit ad inten-
tum, sufficit taliter exprimere etiā quando lex arctat, vt specia-
liter exprimat, vt no. gl. in c. pia. de excc. eo. lib. Sed dicendo
sn̄iam nullam, ista includit ad intentum quēcunq; sit sp̄s nul-
litis inclusa in illo genere: ergo v̄r quod sufficiat. Ad c. dile-
ctus. de rescri. respōderetur quod ibi non loquitur de absolutio-
ne ad cautelā, sed de absoluteione a sn̄ia iusta. Vnde non mirū,
si dēt cām exprimere in impetratione absolutiōis, quia fm di-
uersitatē causę facilius, & difficilius concederetur, quod secus
est quādo est nulla, quia ex quacunq; causetur nullitate, idem
fieret. ¶ Expeditis gl. dicit Io. An. quod Host. Archi. & alij scri-
bentes omiserunt multa dicta Inn. quorum aliqua posuit Io.
Mo. Vnde concludit hic materiam absoluteionis ad cautelam
p̄ modum summe: tamē dicit q̄ expediet plura membra sum-
mā remittendo. Præmittit tñ q̄ de absoluteione ad cautelam
loquitur Alex. Tertius de ap. ad p̄sentiam. salvo quod dice-
tur j. in tertio membro. Cle. in eo. tit. cum desideres. §. j. Inn. 3.
eo. tit. per tuas. & de testa. veniens. 2. in fi. Hono. 3. j. eo. tit. ve-
nerabili. Grego. nonus de excep. Apostolice. Inno. 4. hic. & j. e.
venerabilibus. Grego. 10. j. eo. p̄senti. descendendo ad sum-
mam. Primō querit, quid sit absolutio ad cautelam? Secundō,
quare sic dicatur? Tertio, quare fuit inuenta. Quarto, a quibus
sententijs fiat. Quinto, quando fiat. Sexto, qualiter fiat. Septi-
mo, per quā verba. Octauo, ad quid fiat. Nono, per quem fiat.
Decimo, an fiat necessario. Vndecimo, an impediri possit ne
fiat. ¶ Ad primum dicit hic Io. Mo. quod absolutio ad caute-

lam est vera, seu putatiua ab excōicatione liberatio, eos quos
res tangit prospiciens. Sed dicit Io. And. quod restrictio ad ex-
cōicationē nō est congrua, vt statim patebit: quare loco illius
dicit, ab ecclesiastica censura liberatio: non tamē prosequitur
partes definitionis, quia ipsius veritas patebit per inferiora: &
maximē per ea, quē dicuntur super 6. membro. ¶ Ad secūdu
vlt̄ra illa, q̄ no. de excep. Apostolica. in gl. dicit Inn. & in gl. fi.
dicit, quod cautela est propriē futurorum. de accu. qualiter. 2.
ver. & ideo. de simonia, licet Hely. post prin. & s̄. eo. ti. cū desi-
deres. j. rñso. vbi de hoc in gl. 2. & s̄. de seruis non or. c. j. hic ta-
mē diuersa respicit, primo illū qui absoluit, & hoc dupliciter.
Primo, quia licet non putet se ligatū, pp̄ scrupulū conscientię,
vel dupliciter ambigū cautē se habens se petit absolui. Se-
cūdo, quia licet nullū scrupulū habeat, sibi prouidet qđ damna,
q̄ sibi euenire possint, si de facto ab alijs vitaretur, vel si inte-
rim in iudicijs non reciperetur, vt actor, vt hic in fi. Et sic patet
secūda cautela, s̄ aliorū cōicare volentiū, qui forsan cū suo dā-
no proprio abstinuissent, vel si qđ conscientiam cōicando pec-
cassent: quādoq; pōderatur cautela negociorū, vt vrgentium,
vt dictum fuit super 3. gl. Est & alia cautela eius qui illū excōi-
cari fecit: quia pro eo ab isto recipitur cautio, vt hic, & vide qđ
fuit dictum super tex. Sed istud non est speciale huius formæ:
& si dicas quod imo sit, quia cautio habet specialem formam
pp̄ dubium nullitatis. respondetur quod idem in dubio iusti-
tiæ, supra eo. per tuas. ad si. & de offi. dele. cum contingat. in fi.
& no. supra eo. venerabili. in gl. fi. hęc p̄prie respiciūt excōica-
tionem fortius q̄ suspensionem, vel interdictum in quibus li-
cet periculum immineat, non tamē tñ: de quo vide quod no.
in glo. j. decre. Apostolica. super tex. ¶ Ad tertium dicit Ioan.
And. quod iura antiqua hoc remedium non cogitauerūt. Nec
obstat. 24. q. j. audiuius. vt ibi no. Et quod de hac absoluteōe
non possit intelligi, patet: quia ibi constabat sn̄iam esse nullā.
Item ibi nulla cautio fuit recepta iuratoria, vel alia. bene ergo
dicit gl. quod absolutio ponitur improprie, & per eūdem mo-
dum posset intelligi decre. Alex. 3. supra de app. ad p̄sentiam.
nam cum proponatur, quod ille presbyter non erat excōica-
tus de iure, ergo absoluteioni ad cautelam locus non erit, vt est
dictum, & sic factum respicit, vt etiam no. de testi. dilecto. in fi.
vlt. gl. Si autem velles intelligere de absoluteione ad cautelam,
est dicendum, quod tēpore absoluteionis non constabat de nul-
litate, sed post absoluteionem constitit de iustitia p̄cedentis
appellationis, & per consequens de nullitate, & istud tempus
considerauit auctor cum scripsit, excōicatori. Dicemus ergo
quod Clemens Tertius, primus fuit, qui expressit hoc verbum
ad cautelam. in decre. cum desideres. §. j. licet forsan tempore
Alexandri habuerimus eius effectum, vt supra. ¶ Ad quartum
dicit Io. An. quod fuit a sententijs latis hominis comprehēsis
appellatione censuræ, supra de ver. sig. q̄renti. ita tamen, quod
non extendatur ad interdicta generalia in loca, vt j. eo. p̄sen-
ti. An tñ extendatur ad interdicta ecclesiarum, ibi dicitur. De
excōicatione patet hic, vt j. eo. venerabilibus. & quatuor pri-
mis iuribus alleg. in prin. huius tractatus. De suspensione, pa-
tet eo. tit. venerabili. de exc. Apostolica. De interdicto homi-
nis, quia idem est quod suspensio, & quo ad sacramenta ha-
bet effectum excōicationis, idem est dicendum, vt no. j. eo. p̄-
senti. in gl. pe. Vbi ergo de nullitate sententiarum istarum du-
bitatur, locus erit huic absoluteioni, vel relaxationi. hęc vera
sunt in sententijs, per quas ligatur homo: in sententijs vero ca-
nonis, de quibus non dubitatur quin sint iustæ. 4. dist. erit. non
v̄r hęc absolutio habere locum. Contrarium tenet Io. And. si
occurrit dubium facti, supra eo. cum desideres. §. j. & forsan di-
cit idem in probabili dubio iuris, vt fuit no. super glo. quā in-
cipit, in notoria. de minori vero excōicatione, cuius absolutio
fit sine iuramento & nullo vocato, & a sacerdote, vt supra ca.
nuper. §. 3. nō est facienda absolutio ad cautelam. ¶ Ad quin-
tam quidam dixerunt, quod solū quando post appellationem
d̄r lata sn̄ia, vel continet errorem intolerabilem locus sit huic
absoluteioni, veritas tamen ab identitate rationis sumpta, ha-
bet idem in qualibet nullitate. Ex quo enim dico sententiam
nullam, audiō volens hoc probare absoluteione petita, supra
de offi. del. cum contingat. possum tamen illam petere ad cau-
telam, supra eo. tit. per tuas. Et per hoc principium huius capi-
tuli, quod generaliter ponit de nullitate. & vide quod fuit di-
ctum in prin. huius ca. in j. q. Si vero dicatur sententia nō nul-
la, sed iniusta: nō datur absolutio ad cautelā, simpliciter enim
hēt absoluteionē petere cū ligatus sit, licet iniuste: vnde nō au-
ditur ponēs certum p̄ dubio, imo per hoc clauē contēnit: &
vide

A D D I T I O.

¶ Sit nulla. An autem sufficit electum fuisse excommunicatum ante electio-
nem, licet non prohibetur p̄cisē tempore electionis, vide do. Feli. in c. au-
ditis. de p̄scri. ver. dicit autem Rota.

vide quod dixi §. in 2. q. tex. Ex his ergo colligitur, quod ubi constat sententiam esse nullam, pronunciabitur nulla, nec est locus huic absolutioni. Item, nec ubi constat eam aliquam, licet iniusta dicatur. peti enim debet simpliciter absolutio: fortius ubi est aliqua & iusta. Quando vero per appellationem precedentem de nulla, oportet quod constat appellatum ex causa probabili, & tunc per dubium veritatis fit hac absolutio, & non prius. & vide quod fuit dictum pro 2. q. tex. Lap. Abb. hic dicit hoc esse verum, quando exceptio excommunicationis opponitur in vim dilatorie, ut tunc sit locus absolutioni ad cautelam: quando vero opponitur in vim peremptorie, non est locus tali absolutioni, ut no. Arc. & Io. An. post eum, §. eo. li. de excep. pia. super ver. differt. fm Lap. ¶ Ad sextam dicit Io. And. ¶ quod fieri debet vocato illo cuius interest: iuxta distinctionem de decre. venerabilibus. in prin. §. eo. Et hoc probat hac decre. ut fuit dictum super tex. Item probatur: quia ex quo certo casu impediri potest hac absolutio per aduersarium, fateri oportet eum requirendum. facit §. de testi. significauit, §. eo. li. de ele. c. fi. Item, fieri debet cum cautione de parendo si apparebit eum iuste ligatum, ut hic in ver. vel copetens, &c. Cum enim hac absolutio faciat solum in dubio, ut dictum est §. quod dubium per probationes postea certum testificabitur per quas patebit, an absolutio habeatur pro putatiua, vel imaginaria, quod erit cum patebit eum non fuisse ligatum. An per verba, scilicet cum apparebit eum iuste ligatum, male esset in hunc casum prouisum aduersario, si non cauisset. Et per hac verba intelligens definitionem quae fuit data in prin. Lap. Abb. dicit, quod debet etiam prestare iuramentum, ut §. eo. ti. venerabili. fm Gui. ut ipse no. in Spe. de sen. §. ut autem. ver. quid si scribatur. fm Lap. ¶ No. ex dicto. Io. And. vnam regulam in materia citationis, quod ubicumque pars potest impediri ne actus fiat, semper debet citari per illum actum.

14 Arch. 3. q. 9. omnia. ¶ Ad septimum dicit Io. And. quod quibuscumque verbum, relaxationis, plus competere in hoc casu quam verbum, absolutionis, quasi relaxatio sit commune verbum, quod adaptare potest ad ius, & ad factum. facit §. eo. venerabili. de exce. Apostolica, §. eo. venerabilibus. §. sed si & §. quod si. & §. c. praesenti. & §. de testi. dilecto. in fi. & quod ibi no. in vlti. gl. Si ergo per probationes patebit sententiam nullam, intelligitur fuisse relaxatio facti, alias diceretur iuris. & facit quod dixi post Host. de offi. ordi. c. pe. super fi. vlt. gl. Tamen c. venerabilibus. §. c. etiam in casu quo de nullitate dubitatur, utitur verbo, absolutionis, ut ibi patet in §. pe. & vltra. Idem faciunt omnia alia iura alleg. in prin. glo. ut hic, per quod de verbo non videtur curandum: & erit semper idem sensus ex quo adiungitur ad cautelam. Debet tamen iudex exprimere causam, propter quam de nullitate sententiae dubitatur, nec est curandum an in ordine verborum procedat absolutio, an ipsius dubij expressio. id est, an dicat, absoluius ad cautelam pro eo, &c. an dicat, cum dubitetur &c. ideo absoluius &c. si. §. de confir. vti. vel inuti. c. pe. & facit supra c. proxi. §. j. ¶ Ad octauum dicit Io. And. satis patere ex his quae dicta sunt in secundo membro. Io. Mo. & Archi. dicunt, quod introducta est specialiter ad euitandum animae periculum. de appel. qua fronte. §. j. sed dicit Io. And. quod fatetur dictum, sed illa decre. non loquitur de ista specie absolutionis, unde fit ad habendam indubitatam participationem sacramentorum & hominum, quae prius erat dubia & peccatorum inductiua, ut ibi fuit dictum incidenter, & fit etiam ad prouisionem aduersarij. quandoque fit ad prouisionem negotiorum, puta, ut fiat ecclesiae prouisio. de excep. Apostolice. ut habeatur veritas a teste, ut in c. veniens. de testi. ut procedat actoris petitio realis, vel personalis, contra quem de excommunicatione excipitur, & ipse replicat de nullitate. ¶ Ad nonum dicit Io. An. quod fit per superiorem illius qui tulit sententiam, de hoc tamen membro, & an absolutio fieri possit per proferentem, an per delegatum, satis dictum fuit in 3. gl. & super illa Io. An. in c. cum desideres. facit regula, quod ille qui non potest absolvere directe ab excommunicatione, non potest etiam absolvere ad cautelam, licet Hosti. ibi contra. ¶ Ad decimum dicit Io. An. quod fit de gratia non de iuris necessitate, licet Ber. dixerit per hanc decre. statui quod cuilibet petenti concedatur, ut fuit dictum in tex. in 2. q. sed primum verius, fm Io. An. & Host. & de hoc satis dictum fuit tex. & pro hoc c. venerabilibus, §. eo. quia in §. sed si ex causa. & §. pe. & vlt. semper utitur verbo, potest: nunquam autem dici debet. Item c. venerabili, §. eod. dicit de gratia relaxauimus ad cautelam, & ad istud capitulum respondetur, ut ibi fuit dictum, quia negatur ad petitionem excommunicatorum, vel aduersarij, & recipit gratiam largi sicut sumitur de rescrip. sedes. in prin. quia fm illum intellectum, omnis absolutio quae est directa, & non ad cautelam de gratia, supra eo. per tuas. ver. verum. & c. de cetero. & c. cum illorum. ver. quid si clericus. & c. comunius de beneficium. eod. tit. non dubium. c. ea noscitur. c. cum desideres. & c. ad eminentiam. Sed gratia de stricto ad quam superior de necessitate non tenetur. & facit quod fuit di-

ctum in prin. decre. sed quod non fit gratia, videtur: quia cum appareret eum iuste ligatum, cogitur satisfacere. gratiae enim debent esse mansurae, §. de reg. iur. decet. sed dicit Io. Mo. non inconueniens, quod vnum fiat gratiose cuius causa cessante, quae causam induxit, cessat gratia & mandetur exequendum, quod iuris est. Sic enim fit cum dubitatur de aliquo, an sit filius, decernuntur ei alimata, qui postea denegantur cum apparuerit de contrario causa cognita. ff. de his qui sui vel ali. iur. l. si iudex. sed dicit Io. And. quod ista verba non sunt necessaria, quia non est verum, quod gratia absolutionis facta renocetur, & fit quod conuenit eo tempore, hoc enim fuerat cogitatum & actum, quod si appareret sententiam iustam satisfaceret per cautionem. ergo recepta in eum casum restringitur ad id. ¶ Ad vndecimum dicitur, fm Io. An. per hanc decre. certum esse, quod impediri potest absolutio per aduersarium opponentem sententiam esse latam pro manifesta offensa. debet tamen hoc probare intra dies octo, ut hic: & sic est finita summula. Sed sequendo Io. And. restant expediri consue scripta hic per Inno. quae expedit per quatuor quones. ¶ Prima, an contra omnes petentes absolutionem ad cautelam procedat obiectio de manifesta offensa? Et dicit Inno. quod solum procedit quando petitur absolutio sententiae late post appellationem: probata enim manifesta offensa apparet appellationem non tenuisse, §. de app. cum sit. & c. proposuit. Non competit autem quando nulla per intollerabilem errorem: quasi impossibile sit quod error talis sit manifesta causa, quare quis iuste excommunicetur, cum primum huius, si iuste causae excommunicationis. Idem si dicatur nulla ex defectu iurisdictionis proferentis. Nam priusquam constet, an sit iudex, non est recipienda probatio manifestae offensa. ¶ Secundo quirit qualiter fiat probatio istius manifestae offensa, & an sufficiat producere probationes factas in causa principali. Et videtur quod non: quia talis manifestatio tolli potest per probationes inducendas in causa appellationis, licet quando appellatum non esset sufficeret probare per petentem absolutionem ab iniusta sententia offensam fuisse manifestam excommunicati per euidentiā facti, vel per confessionem, vel per probationem, §. de ver. sig. cum olim. Tolle exemplum: condemnatus rite de furto, quia non parebat fuit excommunicatus: petit talis absolui dicens sententiam iniustam: non ardebitur excipiens probare manifestum furtum per euidentiā facti confessionem, vel probationes coram primo iudice factas & receptas, vel per nouas: sed satis est sibi ex quo ille non appellauit notorium iuris insurgens ex re iud. de ver. sig. ex parte. & idem si est appellatum, & non est profectus appellationem. Si vero non fuerit appellatum, si excommunicetur appellans post appellationem, non tenet excommunicatio, & tunc absoluetur ad cautelam, §. eo. per tuas. si vero excommunicetur appellans post sententiam, & ante appellationem, tunc ex officio iudicis obtinebit reuocationem huius sententiae, sicut aliorum grauaminum, quae fierent illo intermedio, ut no. supra de exce. dilecte. & per d. h. Io. An. quod videtur Inno. cuius verba posui directe prius ei quod no. §. c. venerabilibus. §. porro. in gl. 2. & ibi dicitur. Et ad predicta facit §. de ap. non solum. Et subdit Inno. idem dicens. si appellatur a mandato, vel interlocutoria data cum causae cognitione, §. de elec. cum dilecti. de re iur. quod ad consultationem. Offensam vero manifestam dicit probari, non solum per euidentiā, vel confessionem, sed et per probationes cum receptis probationibus iudex tulit definitiuam super furto, sed si iudex diceret, excommunicatus nisi tamen emendauerit pro furto, §. de ap. preterea. & iste petit absolutionem ab excommunicatione, ut iniusta per tale excipientem non solum de notorio facti, vel confessioni, sed etiam per probationes ab excommunicatore receptas factum fuit eius furtum manifestum: quare non est absolueendus, supra de ver. sig. cum olim. Subdit Inno. et quod sunt casus ubi non per probationes ab excommunicatore receptas, sed per facti euidentiā, vel per confessionem probatur offensa manifesta, ut si iudex nullo iudiciario ordine seruato monuit aliquem, ut satisfaceret de rapina, vel madauit, quod testimonium redderet in aliqua causa, vel aliquid simile, & ga non fecit excommunicauit illum, excommunicatus petit absolui, ut ab iniusta excommunicatione: quia nullus ordo praecessit, poterit excipi de manifesta offensa, dicendo quod ordo seruari non debuit: quia rapina fuit manifesta per eius confessionem, vel per euidentiā facti, & idem dicit de teste in quo non requiritur ordo, sed est in iure notorium, quod debuit testificari, nisi legitimam excusationem proponeret, & idem fuit dictum predicta procedere ubi non fuit seruatus ordo iuris, quia si seruaretur, mandatum transiret in rem iudicatam. de re iur. quod ad consultationem. & sic non est necesse probare offensam manifestam: quia sufficeret exceptio mandati a quo non esset appellatum. ¶ Tertio quirit, quare praefigitur terminus octo dierum ad probandam offensam manifestam per petentem absolutionem ad cautelam, & non praefigitur id opponenti per petentem absolutionem ab iniusta sententia. Dicit Inno. quod ratio diuersitatis potest colligi ex predictis. Nam primo casu modicum praedictum fit non probanti intra terminum. nam eadem exceptio competit opponenti cum absolutus nollet persequi appellationem, §. de appel.

Geminianus super Sexto Decretalium.

cum sit. & c. proposuit. Sed secundo casu si exceptio manifeste
offense non probaretur pp breuitatē termini, & si fieret abso-
lutio, fieret perpetuū p̄iudiciū aduersario, qui de cetero non
posset agere ex p̄cedentibus nō monitione, vel mandato fa-
ctis sine ordine iuris. C. cōm. vel epis. per totū. licet quādoq;
post absolutionem possit inchoare cām principalem, secus in
mandatis ordine iuris factis, vt est dictum. Sed Inno. refert ali-
quos dicere quod idem terminus p̄figitur vtriusq; & s̄m istos
22 hęc q̄ non procedit, nec habet locum, s̄m eos. ¶ Quartū q̄-
rit, quid si is cui opponitur manifesta offensa, ne absoluetur
vult deponere pignora pro satisfactione apud eadē sacram,
nunquid statim absoluetur? Dicūt quidam quod sic: quia ma-
litijs hoīum nō est indulgendum. Inno. p̄dicens, quod non est
malitia, imō prouidentia, quia si ille non debet, in rei veritate
excōicatio sibi nō nocet, s̄. eo. inquisitioni. & si nō admittere-
tur, posset malū euenire illi cui satisfaciēdum est, quia excōi-
catus sciens se debere, pp confusionem excōicationis nō pro-
rogabit cām quā cessante rubore confusionis illius per abso-
lutionem forsan pro posse prorogabit nō obstante deposito:
iudex autem cui nil probatum est, nil mandare potest.

S V M M A R I V M.

- 1 Participans loquendo cum excommunicato, incurrit excommunicationem minorem.
- 4 Et maiorem qui participat in crimine damnato propter quod fuerat excō-
municatus. nu. 2. & 3.
Faciens actum contra legem puniri debet, licet actus per eum gestus non
teneat.
- 5 Excommunicatio generalis an possit fieri contra participantes in crimine
damnato sine monitione.
- 6 Delegatus an possit proferre excommunicationem maiorem in participan-
tes cum excommunicatis a se.
- 7 Monitio generalis an sufficiat ad ferendam excommunicationem.
- 8 Communicare excommunicato, an sit peccatum mortale.
- 9 Punitur quis ex eo quod non sortitur effectum.
- 10 Excommunicantes contra hanc prohibitionem, an debeant puniri.
- 11 Papa participans cum excommunicato a se, an incurrat minorem.

Statuimus.

¶ Glo. j. summat. Et primū ponit
prohibitionem de sententia non
facienda cum quadam protestatione. Secundo dat
modum quo fieri pōt ibi, quod si. Tertiū, vitiat sen-
tentiam aliter latam, & cōminatur ferenti ibi, aliter. ¶ No. q̄
1 participans loquendo cum excōicato incurrit excōicationem
minorem. de alijs actibus ponit hic gl. ¶ No. q̄ est dare duplicē
speciem excōicationis. s̄. maioris, & minoris. vide de exce. a
2 nobis. ¶ No. q̄ participans cum excōicato in crimine dam-
nato, & pp quod fuerat excōicatus, incurrit maiorem excōi-
3 cationem. concor. sunt s̄. in gl. ¶ No. vnum casum quo parti-
cipantes cū excōicato possunt excōicari maiori excōicatio-
ne: videlicet, quando ex tali participatione excōicatus fortius
4 indurefcit. ¶ No. hic tex. expressum, quod faciens actum con-
tra legem puniri debet, licet actus per eum gestus non teneat.
ad hoc s̄. de reg. non solum. eo. lib. de reli. do. c. vnico. eod. lib.
¶ Quid si Ep̄s excōicat participantes cū excōicato ab alio, pu-
ta, archidiacono, vel archipresbytero, non p̄missa monitio-
ne, an p̄cedat iste tex. So. dicit Io. An. quod iste tex. vult quod
non, dum dicit, excōicatus ab eo. & hanc literam dicit nō fuisse
ponderatam per aliquem glossantium, nisi per abbatem qui
sic dixit in summatio intellectu, in participantes excōicatis a
se lata sententia nulla est, nisi competentī monitione p̄missa.
Et sic v̄r planē velle iste tex. quod hic prohibitio respicit solum
factum excōicantis per hanc literam. Et potuit esse ratio, quia
excōicantes erant nimis proni ad talem sententiam ferendam,
excōico te cum participibus, vt hic in glo. pe. quā forma peri-
culosa erat, & ideo fuit necessaria prouisio. Sed in contrarium
facit c. constitutionem. & c. statutum, j. eo. quā generalius lo-
quuntur non repetendo istud verbum, ab eo. Sed pōt respōde-
ri, quod constitutio interpretans locum habeat solum in eo
casu in quo locum habet ius interpretatum. in authen. de filiis
ante inst. do. na. circa fi. col. 3. & facit quod dicitur in c. statu-
tum. super verbo, declarationem. Ex quibus concluderetur q̄
si ep̄s excōicaret participantes excōicatis ab alijs, licet senten-
tia pōt esse iniusta, tamen non esset nulla propter hanc consti-
tutionem. Io. An. Et pro dicto Io. An. alleg. Lap. Abb. no. s̄. eo.
lib. de rescri. dispendia. in glo. personales. & de elec. vt circa. su-
per glo. ad Papam, s̄m Lap. ¶ Quāro, an tex. procedat siue ex-
cōmunicetur in genere, siue in specie? Sol. dicit Inn. quod sic.
Vnde non valet siue dicat in genere, excōico oēs participan-
tes cum tali. nec in specie dicendo, excōmunico Petrum, quia
5 cōmunicat Martino. Io. An. ¶ Quāro, an possit fieri excōi-
catio generalis sine monitione contra participantes in crimi-
ne damnato? Sol. Host. & Io. Mo. hic tenent, quod sic, quia hoc
hic non prohibetur. Et ex isto infert Host. quod tunc cōmu-

nicans in crimine incurret duas sentētiās, scilicet, iuris & ho-
minis. & de secunda ante fatetur quod ferens non incurret il-
lam. Et facit ad q̄onem positam in regula, cui licet, j. de reg.
iur. & ideo tex. debet hic exponi dum dicit, damnato, id est, ex-
cōicato. Vel pōt sic intelligi quod sit adiectiuum illius dictio-
nis, crimine, cui conuenit, supra eo. nuper. ibi, ratione damna-
ti criminis. Io. An. ¶ Quāro, an delegatus possit proferre istā
excōicationem maiorem in participantes cum excōicatis a
se? So. Arch. tenet quod sic, per istum tex. in prin. qui dixit, nul-
lus iudicum, & sic loquitur vniuersaliter. & idem tex. hic circa
fi. dum dixit, poterit iudex, & sic loquitur indefinitē, ad idem j.
c. statutū. in fi. & s̄. de offic. dele. c. 2. eo. li. iuxta fi. & j. de priui.
ep̄orū. Abb. verō hic tenet p̄rium dicens, nullo iure caueri q̄d
delegatus hanc sententiam ferre possit, quia delegatus nō ex-
ercet suam iurisdōnem, nisi in contentis in rescripto, s̄. de off.
dele. c. P. & G. & c. cum olim. & licet inueniatur quod pōt ex-
cōicare impediētes iurisdōnem suam, s̄. de of. dele. c. j. & im-
pediētes partem in producendis testibus, vel probationibus,
s̄. de test. tam literis. & c. constitutis. & quod sententiam suam
exequitur, s̄. de off. dele. significasti. hoc tamen non inuenitur,
quod excōicet participantes. Et ideo potestatem suam, q̄ stri-
cti iuris est, non extendat. Et pro eo facit quod no. s̄. c. proxi. in
3. gl. Tamen decre. statutum. quā Abbas non vidit, bene facit
pro primo dicto, vt ibi etiam dicitur. Io. An. Tenentes p̄rium
respondent ad illud, quod intelligatur quando delegatus ha-
beat potestatem virtute mandati. Sed ista est diuinatio ad illū
tex. Arc. i. q. 3. rogo. super gl. fi. in additione quē incipit, hęc
est vera. tenet secundū opi. hic positā. & mouetur eisdē rōni-
bus hic alle. vnde concludit quod tales moniti nō desistentes
nō haberent excōicari a delegato, sed a suis ordinarijs. Io. de
Fan. tenet quod subdelegatus possit per tex. d. c. statutū. quod
declarat & extendit istam decre. s̄m eum. Credo quod possent
opi. reduci ad cōcor. quod aut ex ista participatione surgit tur-
batio iurisdōnis delegati, vt quia excōicat delegatus partem,
ex eo, quia nō vult parere mandatis suis, & nō obstante excōi-
catione alij participat secum, & ex isto participio excōicatus
fortius indurefcit in nō parendo, vt dicit tex. hic, & tunc pote-
rit delegatus illos punire, quia propter hoc habet iurisdōnem
in quoscūq; extraneos subiectos tamē delegati, vt no. in c. j.
de offi. deleg. & ita procedat hic dictum Archi. Et idem crede-
rem si in vilipendium iurisdictionis delegati hoc facerent. ar.
supra de offi. dele. ex literis. aut nō faciunt, vt turbent iurisdō-
nem delegati, vel ex tali participatione nō surgit turbatio iu-
risdōnis, & tūc procedat alia opi. ¶ Quāro, an possint isti par-
ticipantes eo cōtextu moneri, & excōmunicari? Sol. dic, quod
non, vt vult iste tex. qui dicit post monitionem. de quo vide
7 quod no. j. eo. constitutionem. Io. And. ¶ Quāro, an sufficiat
monitio generalis? Sol. Host. tenuit quod sic, quando fertur
sententia generalis, sed istud non placet Io. And. super quo
remittit ad no. infra eo. cōstitutionem. super glo. proprijs. vbi
8 ponitur dictum Host. hic. Io. An. ¶ Quāro, an cōmunicare
a excōicato sit peccatū mortale? Sol. Hostiē. de hoc ponit hic
b tenens quod peccet mortaliter si hoc facit post monitionem:
quod p̄bat iste tex. qui vult, quod talis cōicans possit excōica-
ri maiori excōicatione. & idem Arch. Vel dic vt dicit Host. de
hereti. excōicamus. s̄. si verō. ver. si qui autē. quod aut cōica-
tur nō denunciato, & tunc est veniale: aut cōicatur post denū-
ciationem solēniter factā, & tunc est mortale. super quo vide
plenē no. quod me. cau. sacris. in vlt. q. & remittit Arch. ad no.
per se. i. q. 3. rogo. Io. An. in d. c. sacris. facit regulā quod par-
ticipās nō incurrit mortale, sed hęc regula fallit in certis casu-
9 bus quos ibi enumerat. ¶ Inducit Abb. istum tex. quod quis
punitur ex eo quod nō sortitur effectum, & facit s̄m cū ad q. de
iudice qui excōicauit nō in scriptis, tamen sententia fortē p-
pter p̄cedētem appellationem nō tenuit, quod nihilominus
incurrit penā c. cū medicinalis, s̄. e. & de hoc etiā ibi fuit dictū,
s̄m Io. An. ibiq; Lap. Abb. ponit de hoc. Posset in hac materia
distingui quod aut lex phibet actū fieri, & q̄ factū annullat, &
vltro hoc apponit penā q̄ faciēti: & planum est quod pena cō-
mittitur, vt hic, & s̄. de reg. nō solū. e. li. de sta. reg. c. vnico. Aut
lex nō ponit specificē actū nō valere, & tūc aut disponit super
eo q̄d erat alias de genere phibitorum, & tunc nō valet actus
& com-

ADDITIONES.

- a ¶ Communicare. Communicans cum excommunicato incurrit excommuni-
cationem minorem. no. in c. 2. de except. Item hoc verum etiam si participa-
uit per literam c. vbi. s̄. nulli etiam, supra de elect. eo. lib. Item verum etiam
si participauit in excommunicato mortuo, associando ei ad sepulturam, se-
cundum quosdam, sed Hosti. contra. Item etiam si excommunicatus non re-
spondit, vel si erat furiosus. Card. in cle. j. q. 1. s̄. de sepul. Item, verum si nutu,
vel alijs signis fraudulenter, vel quia est mutus, s̄m Car. post gl. in cle. sine. in
prin. de sen. exc. Item, si cōiunio, oratione, itineratione. gl. ibidē, nisi in Papa.
- b ¶ Mortale. Vide do. Feli. in c. 2. de exce. circa fi.

& committitur poena. Ita potest intelligi vno modo c. hoc cō-
sultissimo. de reb. eccle. non alie. eo. lib. & ita procedit glo. in
l. 2. C. de episc. audi. vbi per Io. Bu. aut lex non prohibet super
eo quod alias erat de genere phibitorum, & tunc sufficit quod
committatur poena, & actus valebit, vt est casus in l. consulta
dualia. C. de testa. in fi. & pro hoc facit quod no. Io. Mo. in d.
c. dilecto. de proba. de canonico recepto contra constitutionē
iuratam quod valet receptio, sed recipientes incurrunt periuri-
um. ¶ Quæro, nunquid excommunicantes contra hanc p-
hibitionem debeant puniri? Sol. iste tex. facit quod non: quia
dicit poterunt, ergo de necessitate non sunt puniendi. contra-
rium tenet Io. Mo. cum antiquæ poenæ præseruentur. sic supra
tit. 2. c. fi. §. per hoc. Et meritò punitur, quia cum deberet sana-
re per excōmunicationem propter suam ordinationem occi-
dit, supra eo. cum medicinalis. in prin. Io. An. ¶ Gl. in summa,
in fi. gl. Et ille duæ sunt in scholis cum ista legendæ, quæ etiam
cōiunctæ fuissent, nisi obstitissent diuersitates auctorum. Ioā.
And. ¶ Gl. 2. quærit, de qua excōmunicatione loquatur, & sol.
¶ Gl. in verbo, alijs. primò quærit de exemplo literæ, & sol. de-
inde colligit no. & colligit cōcor. Item quærit de effectu har-
um excōmunicationum, & sol. Item, quæ persona excipiat
ab hac excōmunicatione, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, & similibus. da-
bat Hostien. verum.

*Si pro delictis anathema quis efficiatur,
Os, orare, vale, communio, mensa negatur.*

Io. An. ¶ In fi. gl. & de eo quod no. hic per Ber. de viro & patre,
an vxori vel filio excōmunicatis cōmunicare possint. Ibi no.
super gl. pe. & de materia gl. eo. tit. cum desideres. in 4. gl. ple-
nius per Hosti. in remissione quæ ibi ponitur ad summam, eo.
tit. §. fi. sub. §. vtile. Io. And. ¶ Gl. in verbo, monitionem. quærit
an semper requiratur hæc monitio, & sol. Deinde quærit quæ
sit canonica monitio, & sol. ¶ Gl. in ver. cōstitutionibus. quæ-
rit, vbi sint istæ constitutiones, & sol. deinde recita per contra-
rium, quod etiam cōmunicans. ex cōmunicato ab homine si-
ne monitione incurrat maiorem, supra eo. significauit. ¶ Gl.
sol. quod illud est speciale, tamen debent s. concurrere. Deinde
quærit, an cōmunicās in crimine cum excōmunicato a se,
incurrat maiorem, & sol. ¶ In ea. gl. ibi, notatur. hoc intellige
verum dicendo, quod decre. illa inducat nouam excōmunica-
tionis speciem. Vel dic aliter, & melius, vt ibi no. in fi. Io. And.
in fi. gl. Opi. istorum tenuit Inno. in d. c. nuper. & eo. tit. quod
in dubijs. & hoc placet Io. An. vt dicit se scripsisse ibi super gl.
colligitur idem hic. Io. Mo. & Arch. & remittit Io. An. ad sum-
mam, eod. tit. §. & quæ sit poena. sub §. quid si Episcopus. Nec
obst. ratio glo. hic in fi. quod non sit sententia canonis ex quo
absoluitur ab excōmunicatore, quia dic quod illud procedit
ex vi reservationis nō est eo quod immediatè ligetur ex facto
suo, sed a iure. Et si dicas, quis ergo absoluet hunc Episcopum:
Respondeo quod ipsius superior, cum difficultas hic nō sinat
excōmunicatorem adiri, vt in ea. decr. nuper. in fi. ¶ Item, quid
si Episcopus excommunicauit aliquem cum his qui auxilium
dederunt, an auxiliars illum propterea sit excommunicatus?
Sol. Inno. in d. c. quod in dubijs. tenet quod non, quod etiam
ponit hic Archidia. secundū Io. And. ¶ An autem Papa par-
ticipans cum excōmunicato a se incurrat minorem? dic, quod
non, vt no. glo. eo. tit. nulli. secundū Io. And. ¶ Gl. in ver-
bo, indurecat. quærit de exemplo litere, & sol. ¶ Gl. in ver-
bo, participantes. quærit de exemplo, & soluit. ¶ Gl. in ver-
bo, consimili. quærit, quæ dicatur similis excommunicatio, &
sol. In fi. gl. Et est ratio vt crescente contumacia, crescat &
poena. 30. distin. quoniam. in fi. vt lite non contesta. quoniam.
§. vlti. Io. And. ¶ Gl. in verbo, teneat, colligit no. ex tex. & po-
nit quare istud fuerat statutum. ¶ In ead. glo. ibi, ipso iure. Boa.
non fatetur hanc sententiam nullam, licet fateatur eam iniui-
stam, sicut dicitur de excōmunicatione lata sine causa, su-
pra eod. sacro. propter quod dicit quosdam dicere, quod non
tenet quo ad Deum: ita intelligatur hic, sed quo ad ecclesiam
bene tenet, supra eod. a nobis. Vel dic, non tenere quando er-
ror exprimitur in sententia, quia dicit se excōmunicasse non
monitum, & tunc non tenet: ipse verò intelligit decre. de par-
ticipantibus, qui non subsumt proferenti sententiam, sed in
subiectis bene tenet. Sed dicit Ioan. And. quod ista non sunt
digna relatu, secundum eum, & credo quod bene. ¶ Gl. quæ-
rit, de qua poena loquatur, & sol. ¶ In fi. gl. Hosti. Io. Mo. & Ar-
chidi. dicunt quod tenetur iniuriarum. i. q. 3. illud. & c. teme-
rarium. & de sacrilegio, vt 24. q. 3. non in perpetuum. & carebit
ad tempus communionē hominum & ingressū ecclesiæ. ea.
q. de illicita. & de his poenis contra eum agetur coram ipsius
superiore, infra eo. venerabilibus. §. 2. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Prælatum cōcessum Episcopis intelligitur etiam cōc. sum superioribus.
- 2 Prælatorum appellatione comprehenduntur Episcopi & superiores.

3 Episcopi non includuntur in generali suspensione, si non exprimantur.

4 Cardinales an gaudeant privilegio huius capituli.

5 Episcoporum appellatione etiam in materia penali comprehenduntur su-
periores etiam in concernentibus officium pontificale.

Via periculosum. ¶ Glo. non summat,
Ioā. And. sic summat.

Episcopi nullam poenam interdicti, vel suspensio-
nis incurrunt, nisi in sententia sint expressi. hoc di-
cit. Et tria facit: primò præmittit constitutionis causam. Se-
cundò, constitutionem ponit priuilegiantem Episcopos ibi,
nos. Tertiò, excipit ibi, nisi. Et istud verbum, quia, est reddi-
tium rationis & causæ. ¶ No. argu. quod idem priuilegium,
quod conceditur Episcopis, intelligitur etiam concessum su-
perioribus. tamen posset textus induci in contrarium, ex quo
hic exprimit de superioribus. ¶ No. periculosum esse Episco-
pos impeditos fore circa illa, q. concernunt pōtificale officiū.
¶ No. quod sententia interdicti, quandoque proferatur in ho-
minē. de quo supra eod. ca. j. ¶ No. quod appellatione prela-
torum comprehenduntur Episcopi, & superiores. ¶ No. diffe-
rentiam esse inter sententiam, & mandatum, de quo vide gl. 2.
3 q. j. in summa. ¶ No. quod in generali suspensione, non inclu-
duntur Episcopi si non exprimantur. ¶ Opp. quod potius isti
deberent ligari, quàm alij: quia transgrediendo grauius pec-
cant, q. alij, vt supra de transla. prela. c. 2. ad fi. ergo grauius de-
berent puniri, iuxta no. 40. distin. homo Christianus. Sol. fm
Hosti. si queritur, an isti trāsgrediendo grauius peccent, quàm
alij. & dicendum est quod sic, vt in contrario. Si queritur, an
eximantur ab ista poena generaliter imposita? dicendum quod
sic, vt hic. Io. And. ¶ Quæro, an Cardinales gaudeant priuile-
gio huius capituli? Sol. Hosti. supra de cleri. non resi. c. 2. tenet
quod sic. Quod intellige etiam in nō Episcopis, & vide quod
no. in clem. cupientes. de pe. in glo. non nouam. Ioan. And. Et
vide quod fuit no. supra eo. lib. de schis. c. vnico. ¶ Quid si sen-
tentia proferatur per verba generalia, & vniuersalia, vt dicen-
do, omnis, quilibet, & quicumque, an includantur Episcopi?
Sol. dic, quod non sufficiunt hæc verba, nisi exprimantur Epis-
copi. Io. An. ¶ No. quod vbi requiritur expressa mentio, ver-
ba vniuersalia illum casum non includunt. ad hoc supra de p-
bē. c. 2. eo. lib. ¶ Glo. j. querit, quare sit periculosum Episcopos
sic suspendi? & sol. ¶ Glo. in ver. superioribus. querit, qui dicā-
tur superiores? & sol. ¶ Glo. in ver. officij. querit, an habeat lo-
cum in suspensione quæ non sit ab officio? & sol. ¶ Glo. in ver.
suspensionis. querit, an idem sit in excommunicatione? & sol.
¶ In ea. glo. ibi, priuilegiari. idem Inno. Hosti. Io. Mo. Archidi.
& Fran. Io. An. ¶ In fi. glo. tolle exemplum supra de homi. pro
humanj. eo. li. quod fuit potentissima causa subtractionis an-
tique litere, secundum Hostien. qui dixit, quod in prima edi-
tione bene fuerat positum de excommunicatione, sed postea
fuit sublatum, & sic nō errauit Guil. in eo quod scripsit in Spe-
de leg. §. nunc de Episcoporum. ver. ipsi quoque in multis. vt
ibi etiam no. Archidia. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. constitutio-
nis. querit de exemplo, & sol. ¶ Glo. in ver. sententiæ. colligit
no. quod aliud est sententia, aliud constitutio, & ex textu in-
fert aliud dubium. ¶ Gl. in ver. mandati. exemplificat textum,
& assignat rationem. ¶ Glo. penul. querit, an ex expressione
solius Episcopi veniant superiores, & sol. ¶ In fi. glo. idem Io.
Mo. Io. And. ¶ No. bene istam glo. quod etiam in materia pe-
nali appellatione episcoporum comprehenduntur etiam su-
periores, etiam in concernentibus officium pōtificale. ¶ Gl.
fi. colligit qualiter in antiqua litera erat plus de tex. ¶ In fi. glo.
dicebatur ibi, quod id, quod dicit finis ipsius c. solet. non extē-
deretur ad sententias episcoporum, vel Archiepiscoporum,
vt ibi etiam fuit dictum in fi. Ioan. And.

A D D I T I O.

2 Pontificale. Quæ sunt de lege iurisdictionis, & quæ de lege diocesani, vide
do. Feli. in c. auditis. in prin. de prescrip.

S V M M A R I V M.

- 1 Prælati inferiores ab Episcopis possunt proferre sententiam interdicti, &
nu. 3. c. dilecto. infra eod. nu. 10.
- 2 Ordinarij inferiores ab Episcopis possunt sibi creare officiales in iurisdic-
tione sua, sicut Episcopi.
- 3 Excommunicatio lata ab homine debet reuocari per proferentem.
- 4 Archiepiscopus, an possit absoluerē excommunicatos facta prius remissione
ad ipsos excommunicantes, si ipsi nolunt absolvere.

Romana. ¶ Gl. j. summat & diuidit. Legam per
partes more solito. ¶ No. q. prælati
inferiores ab Episcopis possunt proferre sententiam in-
terdicti. de quo 3. de app. dilectis. ¶ No. q. ordina-
rij inferiores ab Episcopis possunt sibi creare officiales in iurisdictione
sua, sicut Episcopi: ad hoc supra eo. lib. de foro cōpe. Romana.

Q 9 4 ¶ No.

Geminianus super Sexto Decretalium.

S V M M A R I V M.

- 3 ¶ No. quod excommunicatio lata ab homine debet remoueri per proferentem. ¶ No. q. consuetudo tribuit iurisdictionem.
- ¶ Quid si isti excommunicantes habent iurisdictionem delegatam, an procedat, quod hic dicitur? Sol. Hostiē. dicit quod sic: unde procedat in ordinario, & fortius in delegato, quia tunc est recurrendum ad delegantem, vt supra de offi. deleg. super questionum. Ioan. And. ¶ Quæro, an Archiepiscopus possit absoluerē istos excommunicatos facta prius remissione ad ipsos excommunicantes, si illi nolunt absoluerē? Sol. videtur quod sic: quia textus dicit, illis omisis. sed ex quo prius remittunt, non videntur omisi. Contrarium tenet Ioan. And. quia nullo modo pōt absoluerē, vt patet infra eo. venerabilibus. in prin. Vnde non est hæc mens ligera, sed sensus est quod debeant illos adire pro absolutione, non autem istos, excepta consuetudine de qua hic dicitur: tamen si appellaretur gradatim ab ista excommunicatione, primò de illis ad Episcopum: secundò de Episcopo ad Archiepiscopum, posset Archiepiscopus absoluerē, quia secunda appellatio faceret eum iudicem. Ioā. And.
- ¶ Glo. 2. quærit, quid de excommunicatis ab Archidiacono? & soluit idem esse. Deinde colligit nota. ¶ In fi. glo. idem, quod glo. colligit notando, examinat hic Archid. E contra id, quod hic dicitur Archidiaconos excommunicare posse, opponitur de c. 2. 6. q. 2. & supra de offi. Arch. archidiaconis. & vide quod ibi no. & in c. cum satis. & vltra no. ibi inducit hic Archid. pro archidiaconis. de offi. ordi. cum ab ecclesiarum. vbi plebanus minor arch. excommunicat. Item parochialis sacerdos. 2. q. j. nemo. & no. 24. q. 3. tam sacerdos. Et ad c. 2. 11. q. 3. respondet, quod loquitur in omnibus causis, in quibus tam Metropolitani, & suffraganei sunt ordinarij, vt in causa Episcopi, presbyteri, vel diaconi, & alijs quæ respiciunt statum prouinciæ: vel loquitur distributiue, vt causæ Episcoporum ad Metropolitanum: inferiores verò ad suum episcopum referantur, vt ibi no. Hug. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. relaxent. quærit, an si absoluant valeat absolutio? soluit quod non. ¶ Glo. in ver. consuetudine. colligit nota. Deinde quærit, an idem sit in priuilegio: & soluit quod sic. ¶ In ead. glo. ibi, §. j. Io. Mo. alleg. de no. ope. nunc. significantibus. sed magis propriè facit de præben. referente. qui loquitur de Rhemen. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Archiepiscopus potest simul habere plures officiales, & nu. 1. in c. venerabilibus, infra eod.
- 2 Dispositio generaliter facta non refertur nisi ad subditos disponentis, & nume. 4.
- 3 Subiektorum Archiepiscopi appellatione non comprehenduntur omnes de prouincia, sed tantum illi de sua propria diocesi.
- 1 Porro. ¶ No. q. Archiepiscopus pōt simul habere plures officiales. probat tex. qui loquitur de Archiepiscopo in singulari, & de officialibus in plurali. ¶ No. quod dispositio generaliter facta non refertur nisi ad subditos disponentis. quod no. quia facit quod statutum laicorum simpliciter loquens non includat clericos, etiam in casibus, in quibus clerici non sunt priuilegiati, quia tales dispositiones generales non referuntur nisi ad subditos, vt dicit hic tex. quod est contra no. per Bar. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iure. ¶ No. quod appellatione subiektorum Archiepiscopi non comprehenduntur omnes de prouincia, sed tantum illi de sua propria diocesi. ¶ Quæro, de quibus subiectis intelligatur iste tex. hic? Sol. dicit Inno. quod de immediatis, supra eod. a nobis. j. Vnde dicit Io. And. quod ista dictio, tantum, quæ sapit negatiuam. de causa posset. cum ecclesia. intendit quod hæc sententia non ligat prouinciales, sed diocesanos Archiepiscopi tantum, vt no. etiam hic glo. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. sententiæ. recitat per contrarium, quod subditi suffraganeorum ligentur. 18. dist. c. fi. glo. sol. distinguendo inter sententiam latam per viam statuti, & latam per viam sententiæ. Et istud vltimum limitat verum, nisi delinquant in sua diocesi. & rationem textus assignat in ead. glo. ibi, sicut olim idem Inno. Hosti. Archidia. Io. Mo. & Fran. facit. 8. distin. qui contra mores. vbi vide qd hic ponit Arch. & in Spe. de consti. ver. & no. & de hoc etiā, §. cod. tit. a nobis. Io. An. In ea. gl. ibi, subditi. ¶ No. istam gl. q. appellatione subditorum, comprehenduntur tñ illi, qui subiecti sunt rōne delicti. Sed intellige gl. q. largè dñ subditus, propriè verò, & strictè, non dñ subditus, vt no. glo. in ver. indulgemus. in cle. quis. de fo. compe. & gl. in c. nuper. de sen. exc. ¶ Gl. in ver. subiectos. qrit an ligentur subiecti vbicunq; delinquant? & soluit.

A D D I T I O N E S.

- a De prouincia. Archiepiscopus quid possit inter suos suffraganeos, vide latè do. Feli. in c. pastoralis. in prin. de off. ord.
- b Appellatione subditorum. Adde quod subditus propriè dñ ratione domicilij. glo. est in cle. vnica. in ver. subditos. de foro compet. vide Panor. in c. 3. de appel. & in c. nuper. in glo. 5. de sen. exc. glo. in c. statutum. §. cum verò. & ibi per istum, supra de referi.

- 1 Quod non licet in specie, non licet in genere. & nu. 1. §. seq.
- 2 Excommunicatio, quo ad iustitiam sententiæ requirit monitionē, & quantuncunque culpa legitima subsit, de præterito vel de præsentī.
- 3 Sententia lata sine monitione, an sit nulla, aut iniusta.
- 1 Sed nec. ¶ No. q. id, quod licet in specie, non licet in genere. Et sic patet, quod licitum est arguere de specie ad genus, & de genere ad speciem, quando ratio arguementi concludit ad vtrunque. ¶ No. q. excommunicatio, quo ad iustitiam sententiæ, requirit monitionem etiam quantuncunque culpa legitima subsit de præterito, vel de pñenti. ¶ Quæro, quæ dicatur competens monitio? Sol. dic, quod aut intendit ferre specialem excommunicationem, & specialis requiritur monitio: aut generalem, & sufficit generalis, secundū Hostien. Io. Mo. & Archid. Io. And. ¶ Quæro, an istud sit verum indistinctè, quod sententia lata sine monitione non sit nulla, sed iniusta? Sol. dicit Lap. Abb. quod aut fertur ab ordinario, & est iniusta, vt hic: licet sit contra c. sacro. & cōtra c. cum medicinalis, supra eod. fm Ber. Hostien. & alios, & patet. 1. 1. q. 3. sententia pastoris. & ibi per Archid. aut fertur per delegatum, & tunc est nulla. de quo dic, vt scripsit Archidia. supra eo. lib. de præben. cum in illis. & de concess. præben. quia cunctis. & melius de offi. deleg. c. j. eod. lib. secundū Lap. Dic de hoc per Ioan. Andr. in ca. fi. de præben. & de cleri. excom. min. illud. Et dicit domi. meus Anto. de Butr. hoc verum, quando delegatus proferret contra formam mandati, per ca. cum dilecta. de rescrip. Secus, si non proferret contra formam mandati, secundum eum. ¶ Glo. super ver. specie. quærit de exemplo tex. & so. in fi. gl. Vel dicit: excommunico Pet. quia ædificat, vel ædificauit in cimiterio ecclesiæ, fm Inno. qui idem repetit de generali, de qua in sequenti glo. Ioan. Andr. ¶ Glo. in verbo, genere. quærit de exemplo, & sol. ¶ Glo. in verbo, competentī. quærit, quæ dicatur competens, & remittit. ¶ In fi. gl. ad idem, infra eod. constitutionem, & ibi dicitur quod hic no. Host. de non ferenda sententia, quam iudex credit non proficere. Ioā. And. ¶ Glo. in verbo, iniustas. recita per contrarium, quod sit nulla, quia lata sine monitione, supra eodem, statuimus. glo. sol. quod illud est speciale.

A D D I T I O.

- a Sed iniusta. Adde Lanfran. de Oria. in c. quoniam contra falsam. §. inter locutoria, & appellationes. nu. 1. §. & ibi notauit in apostil. ad eum. in ver. præceptum iudicis. de proba. in antiquis.

S V M M A R I V M.

- 2 Excommunicatio etiam si proferatur pro delicto, requirit contumaciam.
- 3 Causa est exprimenda in sententia excommunicationis.
- 4 Statutum, & sententia quomodo differant.
- 1 Caueant. ¶ No. q. illud quod prohibetur in specie, prohibetur in genere, & econuerso. ad hoc supra proximi. §. ¶ No. quod dictio, videlicet, est declaratiua præcedentis orationis. ¶ No. quod semper excommunicatio etiam si proferatur pro delicto, requirit contumaciam: & sic semper videtur excommunicationem ferri pro contumacia. vide Inno. cen. de testi. testimonium. ¶ No. quod in sententia excommunicationis est exprimenda causa, de quo supra ca. j. eod. lib. ¶ Oppo. quod iste tex. quatenus dicit de præterita culpa, sit superfluous per præcedentem §. Sol. secundum Ioan. de Sancto Geor. quod non superfluat, quia in §. præcedenti, simpliciter prohibuit sententiam ferri, sine monitione pro præterita culpa, vel offensa. Sed, quia quidam dicebant quod proferre sententiam hac forma, excommunico omnes qui furtum fecerint, nisi satisfecerint intra mensem, erat canonicam monitionis præmittere, quasi iste mensis haberetur loco monitionis: ideo hic declarauit hoc non esse verum, secundum cū. ¶ Quid si proferatur excommunicatio contra prohibitionem hic positam, an sit nulla? Sol. dic, quod non, licet sit iniusta. & est ratio, quia hic prohibetur sine interpositione decreti, vel alterius verbi vim decreti habentis. ad hoc supra eod. sacro. j. responso, vbi ponit verbum, prohibemus, & §. caueant. vbi ponit hoc verbum: & tamen vtroque sententia contra hoc lata tenet. & facit quod secundū Bernar. no. infra, §. proximi. & huic literæ concor. 3. q. 9. caueant. & exponitur id est, hanc cautelam adhibeant. Ioan. Andr. ¶ Quæro, de quibus sententijs intelligatur textus? Sol. dic, de sententijs excommunicationis, suspensionis, & interdicti, de quibus dixit in præsentī ca. Sed dicit Hostien. quod maximè est cauendum a sententia excommunicationis: scilicet, si tale quid fecerint &c. Et est ratio, quia absurdum & iniuriosum esset, si dicat prælatus: excommunico Ioan. An. si furtum fecerit, si adulterium commi-

commiserit, cum tamen ad ista paratus, vel suspectus non sit: nam eodem modo dicere posset, excommunico te si aliquid facis contra precepta decalogi, vel contra iura canonica. Et idem dicendum est de alia forma tex. Debet enim primò me mouere, vt satisfaciam, ex quo nullum de tribus interuenit. non. n. simul concurrere debent monitio, & fulminatio, nisi ex causa. Nec est hoc mirum, cum etiam in monitione interuenire debeant dierum interualla, nisi ex causa. §. eod. constitutionem. Nec est distinguendum si sit tale factum, quod restaurationem recipiat, vt furtum, vel rapina: an tale, quod non recipiat, vt homicidium, & periurium. licet Fran. hic contra, quia licet in ista non cadat restauratio, cadit tamen satisfactio. Et de hac hic loquitur. hæc vera, saluo eo, quod no. de exce. præ. c. j. super gl. & ita Io. An. ¶ Gl. super ver. futurū. recita per contrarium, quod tractus futurit temporis spectat ad iudicem: & sic videtur, qd pro futura culpa possit excommunicari. gl. sol. tripliciter. Item in ver. sed quantum. recita per aliud contrarium decre. a nobis. supra ea. gl. sol. ¶ In ea. gl. ibi, auditio. & ibi de hoc. & supra de sep. in nostra. & supra eo. li. de homic. c. 2. Io. And. ¶ In ead. gl. ibi, ipso facto. Et refert hic Archid. quosdam tenere, quod tale statutum episcopi ligat successorem. sed ipse dicit, qd Hug. 63. dist. Adrianus. credit contrarium, tamen dicit, qd successor sententia ligatur canonis volentis, quod committens actum damnatum eius damnationi se inuolat. 24. quæst. j. c. j. in fi. Sed hoc non placet Io. And. remittenti ad notata §. de constit. c. 2. 2. respons. in princ. eo. lib. & ibi remittit ad regulam, cui licet. §. de reg. iur. Io. And. ¶ In fi. gl. & sic habes vnam t differentiam inter statutum, & sententiam quo ad excommunicationem, quam infligunt. Aliam collige ex glo. quæ incipit, canon. §. eo. tit. Tertia est in potestate absoluendi, quam collige ex eo, quod not. de præben. graue. ad fi. super ver. relaxetur. Quarta ex eo, quod not. de instit. ex frequentibus. super vlt. gl. & volunt istæ duæ remissiones, quod absoluat episcopus excommunicatū per canonem archiepiscopalem, non reseruantes absolutio-nem. Item excommunicatum per statutum confirmatum per Papam, a sententia tamen archiepiscopi, vel per Papam confirmata, non absoluit. Quinta quo ad durationem ipsius collige ex eo, qd no. in d. c. a nobis. j. §. eo. ti. in fi. pen. glo. & per c. fi. de off. leg. Sexta, trimebrem collige hic, quia sententiam præcedere debet mora, culpa, vel offensio, quod non est in statuto. Et hic redimus ad primam, quia proprium est statuti ligare futura. Septima, quia sententiam habet præcedere monitio, alias proferens incurrit poenam. c. sacro. eo. tit. quod non est in statuto propter rationem prædictam. Octaua, secundum opi. quæ habet valere statutum editum non in scriptis, collige ex eo, qd not. §. de reg. iur. nemo potest. ad fi. q. Nona habet opi. qd excommunicatio per statutū ligat superiorem, & successorem, quod nullo modo potest sententia, secundum eos. Sed dicit Io. An. quod hanc disputando reprobauit in q. ad quam supra fuit remissum. Ioā. And. Lap. Abb. addit alias differentias. Decima, quia statuti sententia non ligat ignorantes, vel delinquentes extra territorium statuentis. §. eo. lib. de constit. c. 2. sententia extra territorium ligat ubicunque sit, vt no. Io. And. in loco vbi supra remisit super ver. statuto. Vndecima, quia statutum non exigit causæ cognitionem, maximè contentiosam: & ideo fieri potest etiam die feriata, & extra territorium statuentis. Sententia verò requirit causæ cognitionem, nec potest ferri die feriata, vel ab extra territorium existente nisi feratur super notorio. de quo dic, vt dixi §. eo. lib. de priuile. c. j. super gl. de monacho. Sed ei, quod dicitur de statuto, multum obstat. §. eo. lib. de consti. c. 2. §. statuto. & ratio posita in fine ipsius secundum Lap. Tu dic, quod non obstat, quia ibi dicitur, quod pena statuti nō ligat extra territorium, & hoc clarum. hic autem dicitur, qd exi-stens extra territorium, potest componere statutum, quod ligabit intra territorium: & hoc non est impossibile, ex quo non requirit causæ cognitionem contentiosam, iuxta no. de off. le. ga. nouit. ¶ Glo. super ver. intra tale tempus. recita per contrarium, quod sententia vt quis soluat intra tantum tempus pos-sit ferri, vt §. de appell. præterea. cuius contrarium, sed declaratur illa. ¶ Gl. sol. quod non dicitur hic contrarium, & sol. In fi. gl. Inn. ¶ Gl. in ver. mora. quærit de exemplo literæ, & sol. In fi. gl. Inn. & Host. idem ponunt, quando primus terminus fuit hominis, vt quia præceperat iudex, quod intra xxx. dies solueret. ¶ Sed quærit Host. quid si appellet pendente secundo termino, an teneat appellatio? Ad partem affirmatiuam alleg. de appel. præ-terea. ipse tenet contrarium, dicens quod decre. illa intelligi-tur, quādo intra primum terminum, & intra decem dies a tem-pore prælati mandati, vel sententiæ appellauit, aliās per appel-lationem non releuatur. §. de appe. quæstioni. & de re iu. quod ad consultationem. Sed dic, vt no. in d. c. præterea. secundum Io. And. Lap. Abb. dicit, qd in d. c. præterea. dicitur, quod si iu-dex excommunicet aliquem, nisi soluat centum vique ad an-

num vnum est mandatum: quodocunque ergo ille appellet intra annum, releuabitur non solum ab excommunicatione, sed etiam a solutione: sed si condemnet illum purè, & postea sic adiecit, nisi soluas intra mensem, sis excommunicatus, tunc secundum Inn. si appellauerit intra decem dies, releuabitur ab excommunicatione, & condemnatione. Si verò post decem dies appellet, & intra mensem releuatur ab excommu-nicatione, sed non a condemnatione, quia per lapsum de-cem dierum transiit in rem iudicatam. & licet teneat con-demnatio grauari potest in executione, vt quia sine causa sit intra tempus iuris, vel quid simile, per quod iustificetur ap-pellatio, excommunicatio impeditur, secundum Lap. ¶ Gl. in ver. culpa. quærit de exemplo tex. & sol. ¶ Glo. in ver. offensa. quærit de exemplo, & sol. Deinde opp. qd non erit casum dare, in quo non procedit mora, culpa, vel offensa. gl. sol. in ea. glo. ibi, condemnationem. intellige quando est facta denon mo-roso, vt puta, promisi restituere centum, quando creditor pete-ret, quæ prius in iudicio petijt, & confessus fuit. Io. An. ¶ Glo. super ver. causa. quærit de exemplo literæ, & sol. In fi. gl. Vel po-terit poni exemplum per decre. ad nostram. de iure iur. & per c. j. & fi. de eo, qui fur. ordi. rece. Inn. & Hosti. dicunt, qd iusta cau-sa esset, si excommunicaret cruce signatos, si non portarent pu-blicè cruce: non enim subtrahere debet bonum exemplum, nec se celare. vel secundum eos, excommunicat tolerantes he-reticos, vel consimiles. de heretic. excommunicamus. §. cre-dentes. vt 24. q. 3. si habes. Ioā. Mo. ponit exemplum, quando nescitur quis commiserit delictum per c. si sacerdos. de off. or-di. Et dicit, qd cancellaria dat formam, quæ dicitur contra oc-cultos derentores. Franc. improbat exemplum iudicum, qui mandant presbyteris, vt aliquem citent, aliās illos excommu-nicant. Dicit Io. An. quod potest addi iustam esse causam, quæ do consentire ille, in quem fertur, vt continuè seruetur in reci-pientibus mutuum, qui sponte recipiunt præceptum sub pœ-na excommunicationis, quam ex tunc, &c. de soluendo in ter-mino, de quo conuenit, facit regula, scienti. cum conecor. j. de reg. iur. Io. And. Lap. Abb. dicit, qd Io. And. in c. si sacerdos. §. allegato. super verbo, indeterminatè. dicit, quod rationalis causa ferendi generalem excommunicationis sententiam est incertitudo: & ita intelligitur hic, secundum Ho. Lap. Abb.

ADDITIO.

- 1 Statutum. Si statutum aliquem condemnat ipso iure, & iudex absoluat illum postquam est condemnatus, non valet absolutoria tanquam sententia contraria primæ, & vide Dom. Felyn. in c. inter monasterium. de re iudic. in fi. ca. ver. no. etiam.

SVMMARIVM.

- 1 Vniuersitas non potest excommunicari.
- 2 Vniuersitas non debet puniri, licet aliqui de vniuersitate sint culpabiles.
- 3 Contumacia an sit de substantia iustæ excommunicationis.
- 4 Excommunicatur quis propter culpam, quam non commisit, nec committe-re potuit, an sententia liget?
- 5 Culpabiles in vniuersitate an possint excommunicari sine monitione.
- 6 Vniuersitas an possit accusari.
- 7 Sententia lata contra prohibitionem hic positam, an sit nulla.
- 8 Vniuersitas dicta est ab vniuerso.
- 9 Communitas dicta est a communi.
- 10 Collegium dicitur quasi in vnum collectum.

In vniuersitatem. ¶ No. qd vniuersitas t non po-
test excommunicari. ¶ No. qd
canon prohibet ligari non culpabiles. ¶ No. qd licet aliqui de
vniuersitate sint culpabiles, non tamen propter hoc debet to-
ta vniuersitas puniri. ¶ No. qd licet contumacia, vel culpa nō
sit de necessitate excommunicationis quo ad vinculum, quia
etiam iniusta ligat, tamen bene est de necessitate, vel substan-
tia iustæ excommunicationis. & facit ad notata de elect. bonæ.
j. in fi. gl. quæ incipit, id est secundum cursum. Io. And. ¶ Opp.
& videtur, qd ratio tex. non sit bona, quod innoxij vinculentur,
quia ex quo excommunicatio profertur in vniuersitatem, nō
ligantur singuli. arg. 12. q. 2. qui manumittitur. Sol. Hosti. fate-
tur contrarium. Et ad tex. hic respondet, qd ista ratio non debet
hic poni, quare excommunicatio ista non debeat hic proferri,
sed debet iungi tex. in fi. vt videlicet excommunicatio feratur
in culpabiles tantum, & hoc ad euitandum periculum ani-
mæ, &c. Vel secundo dicit rationem posse defendi, si dicatur,
quod propter vinculum vniuersitatis vinculentur singuli. Ta-
men primum sibi placet propter contrarium. Ioā. And. defen-
dit tex. dicens, quod vbi corpus interdicitur in materia, cuius
non est capax corpus vt corpus, singuli intelliguntur esse in-
terdicti.

ADDITIO.

- 1 Vniuersitas puniri. Quando vniuersitas puniatur. vide Dom. Fel. in c. dilectæ, supra de except.

Geminianus super Sexto Decretalium.

terdicti: & hoc patet infra eod. si sententia. §. fin. Et istud idem vult Inn. hic dicens; quod ex isto tex. patet, quod si contra capitulum impetrarentur literæ, vt cogantur ad receptionem aliqui, quod delegatus coget singulos canonicos ad illius receptionem, licet contra capitulum, & non contra singulos impetratum sit rescriptum. & hoc eadem ratione, quia mandatum factum capitulo, vt aliquid faciat, est intelligendum, quod canonici, & alia membra capituli id faciāt. supra de præben. pro illorum. quia capitulum, quod est nomē intellectuale, vt res incorporalis nil facere potest, nisi per membra sua. Idem videtur si mandetur delegato, quod cogat vniuersitatem facere solutionem debiti, venditionem, permutationem, vel aliud simile, sunt cogenda membra illi facto præstare expressum consensum. & sic de omnibus, quæ in facto consistunt, & quæ per vniuersitatem fieri non possunt. De extraneo verò impediēte vniuersitatem adimplere, quod debet, remittit Inno. de offic. deleg. sane. 2. contra prædicta alleg. 12. q. 2. qui manumittitur. Sed solutio est leuis, secundum eum: nam vniuersitas potest bene habere libertum, & agere, & conueniri per procuratorem suum, sed præstare consensum alicui actui sine suo membro, non potest, cum nec consensum sui corporis, nec corpus habeat. Tamen dicit, quod in prædictis casibus sibi videtur, qd si alicui commissā est causa vniuersitatis, si immineret aliquis actus, nisi expediret cōsensus: puta in faciendo procuratorem, & alia similia, cogenda essent membra talibus actibus præbere consensum. Ioan. And. Secundo opp. quod sententia censuræ possit ferri in vniuersitatem. supra de spon. non est. Sol. secundum Innoc. Hostien. & Ioan. Mon. Aut agitur de ferenda sententia excommunicationis, & ista ferri non potest, vt hic per rationem in tex. positam. & 23. q. 3. si habes. aut de ferenda sententia interdicti, per quam punitur quis pro delicto alterius: & tunc iuste fertur in vniuersitatem, vt in contrario. Et ratio excommunicationis est, quia si ferri posset in vniuersitatem, absentes, & anniculi essent excommunicati, quod est absurdum. Posset tamen iuste ferri excommunicatio sic, Excommunico omnes illos de vniuersitate, qui fuerunt mandato meo rebelles. Ioan. And. Sed pone, quod excommunicetur quis propter culpam, t quam non commisit, nec committere potuit: puta quia est infans, vel est eunuchus, qui dicuntur grauidasse monialem, an hæc sententia liget? Sol. Ioan. And. remittit ad no. in Spec. de concess. §. 2. ver. 11. Archidi. hic videtur velle, quod si omnia ista concurrant, quod non commisit, quod committere non potuit, & hoc sit notorium, & actu permanens, quod sententia nō ligat, quasi notorium habeat eandem vim, quam expressio erroris. infra c. 2. §. penul. & fin. facit clemen. pastoralis. ver. Pisana. & ver. ad illud. de re iud. Et de actu permanente dixit, quia si esset actus transiens, secus: quia tunc probatione opus esset. dat exemplum de excommunicato, qui hæreticos duxit ad patrem morientem, vt ei manum consolationis imponerent. de quo supra eod. lib. de hæreti. filij. Et notorium est illum tunc fuisse posthumum. quis enim reputaret talem illa sententia ligatum? & tamen talis sententia timenda est, licet iniusta. 11. q. 3. quibus. vnde probatio erit necessaria, secundum eum. Sed istud exemplum non placet Ioan. And. dicenti, quod non videt quare notorium actu permanens post sententiam effectiue plus debeat annullare sententiam, quam notorium persistens tempore sententiæ coniunctæ per modum notorii, tempore sententiæ cum tempore innocentie. ad hoc bene facit dicta clemen. pastoralis. & facit in simili, quod no. in materia negatiua, supra de elec. bonæ. j. Ad idem inducit, quia sicut notorium sententiæ fouens illam, in tantum fortificat, quod ab illa non licet appellare. de appella. cum sit. & c. peruenit. & c. consuluit. quæ tamen loquuntur in notorio actu transeuntis: ita si fortius tale notorium resistens sententiæ haber illam reddere nullam: potissimè cum fauorabiliores sint absolutio nes, quam condemnationes. supra de proba. ex literis. cum cōcordan. Nam posito notorio impossibilitatis, negatur omnis obligatio. infra, de reg. iur. nemo potest. & sic coniunctim redditur notoria iniquitas: & per consequens nullitas sententiæ, quam sicut annullat notoria in persona iudicis. de re iudic. ad probandum. sic & annullare debet notorium in causa. Si verò esset notorium, quod non commisit, tamen non negatur quin committere potuerit, remittit ad notata supra eod. ti. per tuas. super glo. error. Ioan. And. dic de hoc, vt no. Pau. in d. clemen. pastoralis. Dicit Lap. Abb. quod Spec. in loco supra allega. per Ioan. Andr. dicit, quod si impubes, vel genitalibus carens, de adulterio accusatus hoc confitetur, non valet confessio, quia hoc committere nequit, secundum Lap. ¶ Quæro, an isti, qui sunt culpabiles t de vniuersitate, debeant excommunicari sine monitione? Sol. Innoc. & Hostien. dicunt quosdam tenere, quod nō: vnde requiritur monitio, & quod causa cognita procedatur. supra eod. sacro. 2. quæst. j. nemo. Nec sufficeret præ-

cedens requisitiō vniuersitatis, quia alia est causa vniuersitatis vel capituli, & alia singulorum. 12. q. 2. qui manumittitur. nam quid ad singulares si capitulum nō vult recipere aliquem, vel si capitulum est citatum, & non compareat. nam etiam si veni rent singuli, non admitterentur sine mandato, vel cautione, nec possent singulares expedire, quæ ad capitulum pertinent. supra de his, quæ fi. a mai. par. cap. c. j. & 3. Et ad materiam vide, quod no. supra eod. lib. de concess. præben. si capitulo. in prin cip. cum sua remissione. & hoc forsā voluit Ioan. Mon. qui dixit hic, quod qualiter puniendi sunt culpabiles, tenenda est doctrina tradita supra §. caueant. Alij dicunt, & forte me lius secundum Innoc. quod autoritate huius constitutionis iudices possunt excommunicare tales sine noua causæ cogni tione, dummodo constet illos esse culpabiles: nam hoc solum requirit iste finis: sed si de culpa non constat, abstinere debent: & tunc illos vocare tenentur. 2. quæst. j. nos in quemquam. & c. nemo. Ioan. And. Posset defendi ista vltima opi. quia ex quo capitulum monetur, vt aliquid faciat: hæc monitio cum requi rat implementum facti, intelligitur esse facta non vniuersitati, vt corpus inanimatum, sed vt singulis, prout fuit no. supra. Si ergo constat aliquos de vniuersitate noluisse facere, potuerūt excommunicari sine aliqua monitione, quia iam erant moni ti: & sic non requiritur noua monitio, & per hoc cessat ratio tenentium contrarium. ¶ Sed pone, quod interponatur appel latio nomine capituli, an tueatur ceteros canonicos singulos, vt de cetero non valeat excommunicatio contra eos lata? Sol. dicunt Innoc. & Hosti. quod si iudex ille erat delegatus, tuebi tur illa appellatio singulares etiam culpabiles, & in quos ante appellationem potuisset ferri sententia, quia sublato principa li commissio, scilicet causa vniuersitatis, sublata est & accesso rium. supra de constitu. translatō. infra de regu. iur. accesso rium. per istam ergo appellationem, & in principali, & in ac cessorijs desinet esse iudex. Si autem esset ordinarius, a quo per capitulum appellatum est in aliquo negotio, cum illud per ap pellationem delatum sit ad superiorem, pro illo singularem canonicum excommunicare non poterit. 3. quæst. 6. multum. & c. dudum. de offic. leg. licet. quod si fecerit capitulum, pete re poterit sententiam pronunciari nullam, si capituli interest, vt quia nomine capituli, vel ipsam defendendo fecit id, prop ter quod excommunicatus est, vel quia capitulum diffama tum pro eo, quod suus canonicus sit denunciatus, vel alia iu sta causa. ad hoc ff. de feri. l. j. §. si verò. de appella. dilecti. 2. Sed si capitulum vellet dicere sententiam in canonicos latam esse iniustam, non audiretur nisi prius absolutionem peteret. supra eod. per tuas. Et quod dictum est de excommunicato pro capi tulo, dicendum etiam est de rectoribus ciuitatis excommuni catis pro ciuitatibus. Ioan. And. Lap. Abb. dicit ista esse notan da pro rectoribus ciuitatis, quod appellatio vniuersitatis tuea tur eos, & quod vniuersitas ad defendendum eos admittitur. Et quod appellatio episcopi pro fit clero, & populo, vt no. Ioā. And. in c. dilectis. de appella. in gl. no. appellationem. post Inn. & Host. & secundum Lap. Abb. Vltimo dicit Lap. Abb. quod Host. in sum. de contu. §. si. ver. ergo si constat. qd si cōstat, quod tota vniuersitas, vel totum collegium deliquerit, excommuni cari poterunt singuli, & locus interdicti: & hoc dicit probari per istud capitulum, dicens, quod potest sic fieri, Excommuni co Prepositum, Decanum, Archidiaconum, & omnes alios de tali collegio, quia nolunt parere mandatis nostris. alleg. de cleri. excommu. minif. proposuit. de præben. pro illorum. secū dum Lap. ¶ Glo. in ver. collegium. querit, an t vniuersitas pos sit acculari? & sol. remittendo. In fi. glo. vide ibi alias remissio nes. Et ibi etiam habetur, an possit vniuersitas de publico cri mine per syndicum accusari. & vide quod no. supra ti. 2. cap. fi. super penul. glo. & de singulari de vniuersitate, an possit puni ri vniuersitate punita? Ioā. And. ¶ Glo. in ver. penitus. querit, an t sententia sit nulla lata contra prohibitionem hic positam, & recitat duas opin. In fi. gl. Ex glo. habes duas opin. primam tenet Hosti. dicens, quod penitus prohibere, est potestatem in totum auferre. idem Ioan. Mon. & Archidi. & idem Franc. ad dens rationem, quod hoc est priuilegium vniuersitatis, contra quod sententia lata non tenet. supra eod. lib. de concess. præb. quia cunctis. de priui. volētes. & facit in simili, quod post eum fuit notatum supra eod. de excep. pia. super glo. licet enim. & de offic. ordin. Romana. super glo. licet. & ibi videas solutio nem

ADDITIONES.

- a ¶ Præbere consensum. Adde Ange. conf. 66. & 296.
- b ¶ Reddere nullam. Adde Ancha. conf. 157. vbi hoc dicit nota.
- c ¶ Non valet confessio. Adde Cœp. conf. 34. vbi dicit, quod confessio non verifi milis, non nocet confitenti delictum.
- d ¶ Accusari. Adde Franc. de Arc. conf. 164. & Ange. conf. supra alleg. Ancha. confilio 157.

nem huius dicti. Ibi negat quod istud sit privilegium, imo ius commune prohibens & c. Io. Mo. tenet hoc idem. Et pro clario ri intellectu premitit, q̄ ultra illa quæ de synodo, concilio, ce- tu, & conuentu habentur per Ioan. 15. di. c. j. in fi. est sciendum

8 t̄ quod vniuersitas est dicta, ab vniuerso. Et vniuersum dicitur, quasi in vnum versum, quādo. s. plures habent ius vel cau- sam conuerti in vnum, vt faciant vniuersitatem, quia scilicet hoc est eis concessum ab alijs, qui super hoc ius habent. ff. de colleg. illi. l. 3. Item vniuersitas est plurium corporum inter se distantium vno nomine specialiter eis deputato collectio. & per hoc vniuersitas ab exordio in vno constitui non potest, li- cet in vno conseruari possit. ff. quod cuiusq; vniuer. sicut. §. fi. & de hoc de postu. prala. gratum. cum concor. Ista vero nomi- na, vniuersitas, communitas, collegium, corpus, societas, sunt

a quasi idem significantia. † Vnde communitas dicta est à com- muni, & est commune compositum, a con, & munium idest officium, quasi communio plurium in vnum officium. §. de p- cu. consulti, vt quia habent arcam communem, sigillum com- mune, vnum rectorem, & consimilia. ar. §. de excet. prala. dile- cta. † Collegium autem dicitur, quasi in vnū collectum: & est collegium secundum Papi. societas collegarū in vno honore positorum, & hoc potest dici capitulum. de quo dicitur §. de rescr. capitulum. in prin. & episcopus cū capitulo faciunt vnū corpus: cuius episcopus caput est, & canonici membra. §. de his quæ fi. a prala. quāto. & c. nouit. Et ista dicuntur vnum nō simpliciter, sed aggregatione, sicut dicitur domus, & grex: quia decem oues faciunt gregem. ff. de abige. l. oues. Et ob hoc nul- lum eorum est vera persona, b quæ est rei rationabilis indiui- dua substantia. vnde collegium dicitur persona non vera, sed representata. ff. de fidei. l. mortuo. Excommunicatio vero li- gat veram personam solum. de offic. deleg. P. & G. de iureiur. si- cut. 3. de reli. do. cum dilectus. & habentem animam rationa- lem. §. e. c. j. de reb. ecc. nō alie. si quis presbyterorum. Item bap- tizatum. 1. 1. q. 3. omnis Christianus. sed vniuersitas caret ani- ma & baptismo. Ideo hic penitus prohibetur vniuersitas excō- municari, quod est sic potestatem subtrahere, quod excommu- nicatio lata sit nulla. ar. C. de legi. non dubium. Et ex verbis li- quer, quod hic est fortior prohibitio quā supra eo. li. de offi. or. Romana. §. pe. & facit in auth. de alie. & emphy. contra. §. sanctissimas. coll. 9. Item, ibi est vera persona, hic representata. Item ibi materia capax & apta ad recipiendum hanc poenam, licet modus non sit aptus: sed hic persona representata non est capax impressionis excommunicationis, & propter hoc nil agit: quia fm Philosophum, Actus adiuorum sunt in patiente dispositio. Et si iam referatur ad veram personam, continge- ret vnus diei puerum vel absentem ligari. Item, agere in singu- lis hoc casu non est posse, cum potentia sit de genere bonorū fm Philosophum: & ob hoc illud possumus, qd̄ commodē pos- sumus. ff. de ver. sig. l. nepos Proculo. Et per hoc est responsum ad illud generale: si non valet quod ago, vt ago, valeat vt valere potest. de quo supra eo. li. de despon. impu. ca. vnico. Quod est intelligendum si non sequatur ex eo inconueniens, vt ibi: hic autem sequeretur inconueniens, de quo est prædi- ctum. Ad prædicta facit. 12. q. 2. qui manumittitur. ff. de acqui. pos. qui vniuersas. in princ. de vsuc. cum qui edes. in princ. & l. rerum mixtura. per quas leges patet quod possidere vel vsu- capere vniuersa nō respicit singula. & vide quod no. post Inn. & Host. §. e. titu. grauem. in glo. ciues. & supra de iureiur. veri- tatis. super vltima glo. & c. sicut. 3. prope finem. Io. And. Arch. tenet opi. Hostien. per rationem suam. 7. q. j. sicut. super glo. 3. Credo quod si excommunicans profert excommunicatione nē in vniuersitatem eo animo & intentione, vt non ligentur singulares, sed vniuersitas vt vniuersitas, & planum est quod talis sententia est nulla: quia excommunicatio quæ ordinatur ad ligandum animam, supra e. cum medicinalis. non potest adaptari vniuersitati: & ita concludunt pro maiori parte ratio- nes Ioan. Mon. aut intendit ligare singulos de vniuersitate, & dubium tunc residet & solum super intellectu huius dictionis, penitus: quia si est exclusiua potestatis, non valeret senten- tia, cum reperiretur lata a non iudice. de iudi. at si clerici. & quod sit priuatiua potestatis ipso iure, tenet Ioan. And. in ca. vnico, supra de postu. prala. eo. lib. in fi. Nam iste text. loqui- tur quando excommunicatio profertur ea intentione, vt sin- guli ligentur, vt probat hic tex. in ratione, quia dicitur quod cō- tingeret innoxios ligari, & sic intelligit de illa quæ singulos li- gat. Nunquid autem successores in vniuersitate sint excōmu- nicati, tenendo q̄ vniuersitas excommunicari possit, vide no. 23. q. 4. c. 1. in prin. & 7. q. 2. sicut vir. & de interdicto no. j. eo. si sententia. in glo. antepe. Ioan. And.

ADDITIONES.

- a Communitas, collegium. Adde Angel. consil. 188. vbi ponit, an singulares ho- mines intelligantur interdicti interdicto communi.

b Vera persona. Adde q̄ ideo dicit Ro. consil. 400. q̄ statutum disponens fieri compromissum inter personas, non cadit in vniuersitatem. & an appellatio- ne personæ veniat vniuersitas, vide per eundem consil. 346.

S V M M A R I V M.

- 1 Defensio & repulsio violentia est permessa, etiam cum violentia per om- nes leges.
- 2 Prælatus ecclesie potest vti iurisdictione spirituali contra molestantem pro defensione bonorum patrimonialium.
- 3 Prælati inferiores iurisdictionem habentes possunt proferre sententiam interdicti.
- 4 Negligentia punitur, & reputatur pro facto, quando quis arctatur ad factum.
- 5 Potestas spiritualis potest iuuari temporali, & econuerso.
- 6 Clericus vel laicus, an liceat possit se tueri contra iudicem suum ordinariū qui sibi iniuriatur.
- 7 Monitio, an requiratur quando excommunicatio profertur ab aliquo pro defensione sui iuris.
- 8 Sententia excommunicationis quando dicatur contemni.
- 9 Iuuare alium, an liceat cuique vicino vel socio.
- 10 Clerici quando possunt arma mouere, & nu. 11.
- 12 Episcopus, quo gladio debeat primo vti.

Dilecto. ¶ Glo. j. summat, & primo ponit allega- tionem & cōclusionem generalem, ex qua secūdo infert specialem ibi, & quoniam. quam in tertio fortificat per argumentum à minori ibi, & quidem. & dicit Host. quod ista decre. dirigebatur cuidam fra- tri minori penēttiario Pape, q̄ legatus erat in illis partibus, & vocabatur frater Io. Lemonicensis, qui super hoc Papam con- suluerat, an decano liceret vtroque gladio se tueri, conque- stus enim fuerat, fm Ho. Et Boa. Balius corā eo, qd̄ ipse decanus nunc censura, nunc armis procedebat contra ipsum, & eius terram, secundum Io. An. ¶ No. q̄ † defensio & repulsio violentiæ est permessa etiam cum violentia per omnes leges. ¶ No. quod clerici seculares possunt habere bona propria. de quo 12. q. j. per totum. ¶ † No. quod pro defensione bonorum patrimonialium potest prælatus ecclesie vti iurisdictione spi- rituali contra ipsum molestantem. ¶ No. quod excommunica- tio, dicitur gladius ecclesiasticus. ¶ † No. q̄ inferiores prælati iurisdictionem habentes possunt proferre sententiam interdi- cti. de quo supra, de appell. dilectis. ¶ No. quod socijs & vicinis licet de iure defendere iniuriam consocij & vicini. ¶ † No. q̄ vbi quis arctatur ad factum, negligentia punitur & reputatur pro facto, & sic non defendens qui ad defensionem tenetur, dicitur iniuriari, & sic per consequens agere, quod no. quia fa- cit ad ea quæ notantur in c. 1. de re iudi. eo. lib. ¶ † No. quod li- citum est spirituales potestates iuuari temporali, & sic ecō- uerso temporalem spirituali. ¶ Oppo. quod non licuit decano gladio temporali se defendere, & sic bellum indicere, quia il- lud spectat ad principem 23. quæstio. 2. quasi per totum. Solu- dic, quod decanus licet poterat hoc facere autoritate iuris cum se defenderet, & sic ex parte sua erat licitum, sed ex parte baliui erat temerarium, & hoc sonat tex. dum dicit, iniuriōse. secundum Hostien. & vide notata post eum. §. de homici. pro- humani. Ioan. And. ¶ Oppo. secundo, quia sentit tex. à contra- rio, quod si sufficiens fuisset gladius temporalis, non potuisset se defendere spirituali. Sed hoc videtur falsum, quia defensio cum sit de iure naturali, est permessa quocunque modo, vt in cle. pastoralis. de re iudi. Sol. Inno. & Host. fatentur contrariū, & ad tex. hic subaudiunt maxime, & sic cessat argumen. à con- trario. & hoc etiam probat verbum positum in tex. Ioan. An. ¶ † Quæro, an istud sit licitum clerico, vel laico se tueri contra iudicem suum ordinariū, qui sibi iniuriatur. a Soluit Inn. & dicit q̄ sic, si iudex ordinarius iudicario ordine non seruato iniuriatur sibi in rebus vel persona. C. de iure fisci. prohibiti. lib. 10. in auth. vt iud. sine quo. suf. §. volumus. col. 2. dicit ta- men Inn. quod quo ad hoc dicitur ordinarius processus, etiā qui est habitus per modum inquisitionis, vt in c. super his. de accu. de off. or. c. j. & talis processus est legitimus etiam fm le- ges. in auth. de collato. §. Iulianus. ff. de off. præsid. l. congruit. idem tenet Io. Mo. & facit qd̄ no. de rest. spol. conquerente. in prin. & in fi. cum concor. Sed dicit Io. And. q̄ in eo, quod dicit Inn. processum per modū inquisitionis fore ordinariū, est sibi contrarius, cum oppositum videatur tenere in c. cū oporteat. de accusa. prout ibi no. super ver. non subito, circa medium. glo. ver. nec mireris. Sed dicit, quod potest solui per id, quod di- cit principium illius glo. Ioan. An. dicit Lap. Abb. quod prin- cipium huius glo. dicit, quod cum procedit in modum inqui- sitio.

ADDITIONES.

- a Iniuriatur. Adde, an iudici iniuriam facienti possit resisti, Alexand. consilio 161.

Geminianus super Sexto Decretalium.

tionis, non est precipitandus processus, quod fieret, si non seruaretur iudiciarius ordo suus: per quod potest dici, quod est ordo iudiciarius, cum per modum inquisitionis proceditur, sine quo ad inquisitionem non potest procedi, ut ibi dicitur, secundum Lap. Tu dic, quod de hoc habes glo. 2. quæst. j. multi. super ver. extraordinario: quæ tener, quod est extraordinarius^a, idem glo. 4. quæst. 4. nullus. j. idem glo. de proba. quoniam contra. in ver. extraordinario. Contrarium tenet Archi. 86. distinc. si quid. super glo. & de hoc aliquid per Archidi. supra eod. lib. de consue. cap. penul. Concludendo ergo, aut habemus respectum ad modum procedendi, qui requiritur in processu inquisitionis; ut videlicet primo inquiratur de fama. de accusat. qualiter. 2. & quod non admittatur ad inquisitionem, nisi sit persona prouida, & honesta, & non leuis. 3. 5. quæ. 6. episcopus in synodo. & tunc iste ordo iudiciarius sit seruandus in inquisitione isto respectu dicitur ordinarius processus. Et ideo dixi supra, iudiciarius ordo suus &c. Si habemus respectum ad modum procedendi quantum ad alios modos ordinarios à iure statutos, isto modo potest dici extraordinarius, quia hic non interuenit accusator, licet fama loco illius habeatur. Item non contestata lite, ut lite non contest. quoniam. §. sunt & alij. & in multis alijs non seruatur ordo iudiciarius, & isto respectu potest dici extraordinarius. ¶ Quæro, tan requiratur monitio, quando excommunicatio profertur ab aliquo pro defensione iuris sui? Sol. dic, quod non^b, ut not. Innocen. de censib. venerabili. in magna glo. ultra medium. secundum Ioan. And. Quæro, quæ fuerint aliæ causæ, propter quas Decanus excommunicauerat baliuum? Sol. dic, quod forsan manifestas iniurias inferebat ecclesie. de verb. significa. ex parte. 3. Vel fecerat statuta contra libertatem ecclesie, vel ipsius ecclesie homines opprimebat. de immun. eccles. non minus. & cap. aduersus. supra eod. nouit. & c. grauem. secundum Hosti. Ioan. And. ¶ Quæro, quando t dicatur cõtemni sententia excommunicationis? Sol. dic, quod multis modis contemnitur. Primo, quando excommunicatus accumulatur culpam culpæ. Secundo, quando ex certa scientia intrat ecclesiam, etiam quando non dicitur officium. 24. quæst. 3. clericus. 25. distinc. c. j. circa princip. nisi fiat causa predicationis, qua audita exeat. supra eod. responso. Tertiò, quando non intrat ecclesiam, sed ad valuas audit officium, quod est contra iura. de pœniten. & remi. quod in te. supra eod. permittimus. de priuileg. quod nonnullis. Et clerici hoc scientes, & non abstinentes puniri debent. ad hoc supra eo. significauit. Quarto, quia communioni catholicorum, quos euitare potest, se ingerit. de cleri. excommu. mi. nistr. §. illud. ¶ Quintò, quando nimis dormit in sententia, sic ligatus. supra eod. ver. verum. & maximè ultra annum. 11. quæst. 3. rursus. & c. quicunque. de hereti. excommunicamus. ¶ Si verò. Ioan. And. ¶ Quæro, an liceat cuique t vicino, vel socio alium iuuare? Sol. dic, quod sic^c, siue sit iudex, siue priuatus, siue clericus, siue laicus. per tex. hic, qui dicit, cuilibet. & sic nil excipit. de maior. & obediens. solite. ad fin. secundum Hosti. qui dicit hic terminari, quod disputauit Gratianus. 23. quæst. j. per totum. Item dicit hic expediri opin. no. super c. quantæ. sci. licet, quod ligatur, qui potest etiam ut priuatus prohibere clericum verberari, & id non facit. Sed dicit Ioan. And. quod hoc potest procedere, quando dolose non defendit, ut ibi no. in fi. ¶ Quæro, quando clerici t possint arma mouere^d? Sol. dic de hoc 13. q. 3. in princip. Hostien. recitat opiniones ibi positas, quas etiam ponit in tum. de treu. & pa. ibi remittit in vltima glo. dicit autem, quod clerici habentes temporalem iurisdictionem indistinctè pro defensione sua, & suorum possunt sumere arma, quia hoc omnia iura permittunt, ut supra in princ. & 24. quæst. j. noli. cum sequen. Si verò temporalem iurisdictionem non habent, non licet eis arma sumere in propria persona, nisi ad defensionem, vel nisi hortando. 23. quæst. fin. §. ecce quod. Ioan. And. ¶ Quæro, quia text. dicit, quod vtroque gladio potest se defendere, an istud procedat indistinctè. Sol. dic, quod si vult uti gladio spirituali pro sua, vel alterius iniuria, & potest, dum tamen hoc faciat in homines suæ iurisdictionis. Si autem vult uti gladio materiali pro defensione sua, vel suorum, & tunc exercere potest etiam in homines cuiuscunque iurisdictionis, secundum Innocen. qui refert quosdam dicere, quod etiam incontinenti nō posset quis excommunicari pro rapina, nisi præmissa monitione. Tamen ut dicit, melius videtur, quod si rapina est manifesta, quod possit statim excommunicari, nisi incontinenti eam restituat si est præsens. Est enim iusta causa, vel si non est ibi fiat id intra certum tempus, quod duxerit præfigendum. supra c. proxi. §. caueant. ff. de rei vend. si res mobilis. & l. sequen. Ioan. And. ¶ Quæro, quomodo intelligatur finis tex. quod potest vnus gladius alterum adiuvare? Sol. dic, est sensus literæ, quod potest gladius temporalē ad alium pertinentem suo spirituali iuuare, & auxilium tempo-

ralis ad alium pertinentis in sui spiritualis auxilium conuocare, de quo nullum dubium. 96. distinc. cum ad verum. & 10. distinc. si in adiutorium. 23. quæst. 5. de Liguribus. de iudi. cum non ab homine. de cleri. excommuni. c. 2. de male. statuimus. & in Lombard. ut Episcopi, & Comites sibi inuicem auxilium dent. in rubro, & in nigro. & de deci. l. decernimus. & l. fi. in autem. iusiurandum. quod præstatur. §. æquus ero. collat. 2. & ut disse. iudi. collat. 9. Ioan. And. ¶ Quæro, quo t gladio primò debeat uti? Sol. consuluit Hostien. quod primò præmittat gladium spirituale, quasi lucem, & demum recurri ad temporalem, quasi ad malleum. de homi. postulasti. 23. quæst. 5. miles. & c. ille gladium. & dicit etiam per hoc capitulum comprobari. quod no. in summa de treu. & pa. §. quid sit iustum. & de restit. spolia. §. j. & propter ibi scripta aliqua de illis per eum hic repetita deciduntur. Ioan. And. ¶ Gl. 2. recita per contrarium, quod Decanus non potuerit uti gladio spirituali, cum ad eum de iure non ipester. de his, quæ ti. a maio. par. cap. c. quæsiuit. glo. sol. ¶ Glo. 3. in princip. alleg. concord. deinde recita per contrarium, quod omnes leges, & iura non dicant, videlicet vim vi repelli, imò infinita iura sunt, quæ hoc non dicunt. glo. sol. In ea. glo. ibi, repetit. & hoc facit hic Hostien. Et si quid addit, vide supra, ubi fuit remissum. Ioan. And. In fi. glo. no. bene istam glo. quod licet dictio, omnis, sit vniuersalis, non tamen debet intelligi, ut includat nisi tantum illa, quæ sunt proportio nabilia materiæ, in qua profertur. facit ad saluandos testes, qui dicerent, omnes de parochia dicunt sic, ut intelligantur omnes, qui de materia loquuntur. ¶ Glo. in ver. bonis. recita per contrarium, quod non sit licitum ita defendere bona, sicut personam, ut no. de homi. sicut dignum. glo. sol. ¶ Glo. in ver. occupare. recita per contrarium, quod tex. habeat superfluitatem contra procemium huius lib. glo. sol. ¶ Glo. in verbo, ecclesiastico, recita per contrarium, quod arma clericorum sunt lachrymæ, non gladius. glo. sol. quod ibi loquitur de humilitate. ¶ Gl. super verbo, mutare. recita per contrarium, quod quis non potest vlcisci iudicialiter suam iniuriam. no. supra de pœnis. c. j. glo. sol. In fi. glo. vnde dicit hic Hostien. quod quando purgata fuerit hæc rebellio, & contumacia baliui, quicquid facit Decanus, iuste, & ad sui defensionem facere videtur, etiam si impugnet. dat simile, quod res violenta non præscribitur, nisi prius purgato vitio. Instit. de vsur. §. furtiua. & §. quod autem. Item reus in iudicio grauatus appellans, quamuis appellationem prosequendo agat ponderato initio, videtur se defendere. de excep. cum inter dilecti. & c. significauerunt. sic & infidelis coniunx iniuste agens, licet relinquatur, videtur relinquere. de diuor. quanto. ver. si enim. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. prouocatus. exponit tex. in fi. gl. intellige de prouocatione ad causam, alibi ponitur pro imitatione boni exempli. vnde canit ecclesia in festo martyrum Marcelli, & Petri, quorum gaudemus meritis, prouocemur exemplis, secundum Ioan. Mon. & Archidi. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. eisdem. colligit, quod tales sunt ipso iure excommunicati. In fi. glo. Dicebat ergo hic Innocen. non licere laico, vel clerico aliquos, quos crederent, vel pro certo scirent iniuste excommunicatos iuuare contra excommunicantem, cogendo eum relaxare sententiam, vel abstinere a denunciatione, quia nec liceret eis cogere iudicem secularem ad suam sententiam relaxandam. vnde dicit hanc decre. locum habere, maxime ubi infertur corporalis violentia, non verbalis. Subdit autem, quod si prælatus excommunicaret aliquem, si oppressum habentem iustam causam iuuaret armis materialibus, aut alio modo cum sententia sit sub conditione, ille poterit appellare, & postea eum iuuare. supra de appellat. præterea. 2. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. vicino. colligit not. & alleg. concord. ¶ Glo. in ver. sibi. in princip. assignat rationem, deinde format contrarium, & sol. ¶ In ead. glo. ibi, licet. Hostien. inducit illud, Miserere anime tuæ placens Deo. 86. distinc. non satis. C. de ser. l. præses. ff. de his, qui sibi mor. consci. l. j. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. vtrunque. colligit not. & remittit. In ead. glo. in fi. dicit Ioan. Mon. quod ista non sunt aduersatiua, sed sibi mutuum subsidium præstantia, ut hic in fi. Io. And. ¶ Glo. fin. recita per contrarium in ea formatum, & solue.

ADDITIONES.

- a ¶ Extraordinarius. Adde Cald. consil. 2. de accus. Abb. consil. 28.
- b ¶ Quia non. Adde Lap. allega. 73.
- c ¶ Quia sic. Adde quod voluit Roma. consil. 517.
- d ¶ Arma mouere. Adde Dom. Cardina. consil. 99. Calder. consil. primo, de treu. & pace.

S V M M A R I V M.

- 1 Archiepiscopus potest habere plures officiales.
- 2 Absoluere ut quis possit excommunicatum ab altero, duo requiruntur.
- 3 Appellatio ab excommunicatione quid operetur?
- 4 Archiepiscopus non potest adiri per viam querelæ a subditis suffraganeorum, nec est eorum index.

- 5 Defensio ad quem spectet, quando agitur de iniustitia actus gesti a iudice.
6 Iudex potest excommunicare extrajudicialiter aliquem, quando facit pro defensione sui iuris.
7 Iudex debet vocari ad defendendum processum suum, quando agitur de iniustitia actus gesti per iudicem procedentem ex officio.

Venerabilibus. ¶ Gl. non summat, sed alias gat eam Ioan. Mo. Ioan. And. simul summat, & diuidit, dicens, quod decre. ista habet multa dicta. Et primo vsque ad §. porro. ostendit quando habeat, vel non habeat archiepiscopus iurisdictionem absoluendi excommunicatos a subditis suffraganeorum, vel ab ipsis suffraganeis. Secundo, vsque ad §. sed si. ostendit eo casu, quo iudex est, absolutioem ante omnia faciendam, nisi in casibus. Tertiò ibi, sed si. & §. penul. & ultimo, tractat de absoluteione ad cautelam dandam, quando de nullitate sententię dubitatur. Quarto, in §. sane, tractat quid quando non de nullitate, sed de iustitia queritur. Quintò, in §. denique, quandam consuetudinem approbat. Deinde summat Ioan. And. quamlibet partem de per se. Et pro declaratione tex. premitit Ioan. Mon. & Archidi. quod inter archiepiscopum Rothomagē. & eius suffraganeos grandis fuit questio coram Innoc. Quarto: & vt dicunt ex registro patere, primo proponebant suffraganei contra archiepiscopum in multis articulis querelam. Secundo pars archiepiscopi respondebat ad illam. Et hec due partes sunt decisę. Tertiò per ipsum Innocen. fuit sententiatum, & constitutum, vt hic: & quamplura etiam de hac parte tertia sunt decisę. Et de eadem materia absoluteionis, & de eodem Rothomagen. & suffraganeis loquitur decre. ad reprimendam. supra de offic. ordi. Et dicit Archidi. se habuisse quasdam glo. de lib. Innocen. que hic ponuntur ad literam: & per hoc patet, quod Guli. in Spec. de compet. iudi. adi. §. sequitur. in fi. male dicebat hanc decre. fuisse Alexan. Quarti. Sed dicit Ioan. And. quod suspicatur, quod hic de principio decisum continebat id, quod habetur ante finem ver. item no. & super id allegabatur pro rubrica de foro competen. Ioan. And. ¶ Hęc prima pars, vt ponit Ioan. An. hic super glo. j. potest sic summari vltra id, quod posuit glo. subdens, quod archiepiscopus non est competens iudex, cum excommunicatus ad petitionem partis sine appellatione perit absolui, vel alijs de parte conqueritur cum non suffraganeus, sed is, pro quo lata est sententia illam defendere debeat: si vero petit suffraganeum pro iniusta excommunicatione puniri, tunc est iudex idoneus. Idem si perit absolui a sententia lata per suffraganeum procedentē ex officio. Hoc dicit hęc prima pars, secundum Ioan. And. ¶ No. q. archiepiscopus potest habere plures officiales. probat text. loquens in singulari de archiepiscopo, & in plurali de officialibus. similis text. supra eo. Romana. in §. porro. ¶ No. q. prelati inferiores ab episcopis possunt excommunicare. concord. sunt in glo. ¶ No. duo requisita ad hoc, vt quis possit absolui excommunicatum ab altero, videlicet, quod sit iudex excommunicati, & iudex excommunicantis. vide de offic. ordin. cum ab ecclesiis. Et ex isto videtur, quod potestas absoluendi sit iurisdictionis, & non ordinis, de quo eod. tit. a nobis. 2. ¶ No. q. licet appellatio non suspendat excommunicationem ante latam, vt supra de appella. pastoralis. tamen deuoluit istam excommunicationem, & potestatem absoluendi ab illa, ad iudicem ad quem. de quo per glo. de offic. ordin. ad reprimendam. ¶ No. q. archiepiscopus non potest adiri per viam querelę a subditis suffraganeorum: & sic patet, quod aliud est via querelę, aliud via appellationis. de quo, de offic. lega. c. j. ¶ No. q. archiepiscopus non est iudex subditorum suffraganeorum, quod intellige per viam querelę, & sic proprie loquitur iste text. ¶ No. q. quilibet subditus suffraganeorum potest adire archiepiscopum per viam querelę contra suffraganeum, vel eius officialem: & sic archiepiscopus est iudex ordinarius omnium suffraganeorum. ¶ No. q. quando agitur de iniustitia actus gesti a iudice quatenus concernit vtilitatem aduersarij, principaliter spectat de fensio ad partem, pro qua actus est gestus, & non ad iudicem, qui protulit, vel actum gessit. ¶ No. q. iudex potest excommunicare extrajudicialiter aliquem, quando facit pro defensione sui iuris. ad hoc supra c. proxi. quod no. quia per hoc terretur, quod talis posset excommunicare, licet esset extra territorium, ex quo iste non est actus iudicialis. vide no. de offic. lega. nouit. ¶ No. q. quando agit de iniustitia actus gesti per iudicem procedentem ex officio, tunc debet iudex vocari: ad defendendum processum suum. & sic est casus hic pro dicta gl. de appellat. cum speciali. Et ex his no. quod quando agitur de iniustitia actus, non citantur illi, quibus posset preiudicari secundario, sed principaliter tantum, de quo per Innocen. de iur. maior. & obediens. humilis. ¶ Oppo. contra ver. sed si. quod iudex debeat citari, dato quod querela proponatur contra par-

tem, quia potest iudex sententiam per se latam defendere. 2. quest. 6. quoties episcopi. &c. hoc etiam, vbi de hoc. & sic patet, quod ad iudicem etiam spectat defensio. Dic si queritur, ad quem spectat principaliter defensio sententię: quod ad partem, in cuius vtilitatem, & fauorem est sententia lata, & ita loquitur text. hic. Sed si queritur, an secundario defensio spectat ad iudicem. & dicendum est, quod sic. ita procedunt contraria, super quo etiam vide notata de rescript. dilectus. j. in princip. alleg. Archidi. quod no. Innocen. de transact. de cetero. & de procur. in nostra. Ioan. And. Dicit Lap. Abb. quod ibi dicitur, ita arguit Goffr. iudicem admittendum ad defendendum sententiam suam propter interesse suum, cum sit condemnandus in veram litis estimationem, si iniquo animo pronunciauit, vel si per imperitiam quantum iudici visum fuerit, secundum Lap. ¶ Quero, an quod dicitur hic de excommunicatione procedat in alijs sententijs censurę? Sol. dic, quod sic. supra eod. Romana. j. responso. Ioan. And. ¶ Quid si appellatur ad archiepiscopum super eo, quod non litigabatur, an possit absolui? Sol. text. hic in princip. videtur velle, quod non, dum dixit, litigantibus. contrarium est verum, quia etiam si appellatur, poterit absolui, vt infra eod. §. attamen. & §. similiter. & §. fin. Ioan. And. ¶ Sed quero circa §. sed si. an procedat text. si non prosequitur, nisi alterum tantum, scilicet poenam, vel interesse. So. dic, quod sic, quia licet copulet ista duo, tamen sufficit si alterum prosequitur, quia semper Metropolitanus est iudex suffraganei super quocunque istorum agatur. Ioan. An. ¶ Glo. 2. querit, an idē sit in alijs archiepiscopis? & soluit, quod sic. ¶ Glo. in ver. subditis. colligit not. ex tex. & alleg. concord. ¶ Glo. in ver. impartiri. recita per contrarium, quod possit per c. Romana. j. responso. glo. sol. ¶ Gl. in ver. de parte. recita per contrarium, quod tex. habeat contradictionem, quia in isto §. dicit archiepiscopum non posse adire. & in §. sequen. dicit contra glo. sol. quod loquuntur in diuersis casibus. ¶ Glo. in ver. appellationis. querit, an possit si appellet, & sol. ¶ Glo. in ver. poena. querit, de quibus poenis dicat, & sol. In fi. glo. vide quod fuit notatum supra eod. statuimus. super vlti. glo. Ioan. Andr. ¶ Glo. in ver. debent. querit de ratione tex. & sol. ¶ Glo. in ver. pro alio. recita per contrarium de §. sequen. que videntur contraria. glo. sol. ¶ Glo. in verbo, defensione. querit de exemplo, & remittit. In fi. glo. vide quod not. in glo. sed qualiter. supra eod. sacro. ver. cunque. in j. glo. Io. And.

A D D I T I O.

- 1 Iudex vocari. Adde Rom. conf. 343.

S U M M A R I U M.

- 1 Excommunicatus debet absolui etiam si vult tractare causam appellationis antequam audiat.
- 2 Appellatio interposita in casibus a iure prohibitis appellari, non deuoluit causam ad superiorem.
- 3 Absolutio ab excommunicatione impeditur per exceptionem manifestę offense.
- 4 Contumacia non dicitur vera, sed presumpta, licet citatus non comparuerit.
- 5 Nuncio an debeat credi, quod alium citauerit.
- 6 Restitutio impensarum, an prius fieri debeat, quam impendatur absolutio.

Porro. ¶ Hęc pars secunda potest sic summari, secundum Ioan. And. Archiepiscopus in casibus, in quibus iurisdictionem habet, ante cognitionem causę absoluit excommunicatum ad petitionem partis, vel ex officio, nisi dicatur excommunicatus pro manifestis offensis, vel contumacia. Et contumacię presumpte, & manifestę ponit exempla. h. d. Ego legendo de ista parte faciam duas partes. Primam vsque ad §. secus. & abinde secundam. ¶ No. q. excommunicatus debet absolui, etiam si vult tractare causam appellationis antequam audiat. ¶ No. optimum argum. q. excommunicatio lata inter tempus appellationis interponendę, licet postea appelletur, non retractatur per viam attentati, cum hic dicatur, quod debet fieri absolutio, de quo infra per glo. ¶ No. argum. q. appellatio interposita in casibus a iure prohibitis appellari, non deuoluit causam ad superiorem. de quo vide supra de appella. Romana. eod. tit. & in clemen. si ante. de dolo. ¶ No. q. absolutio ab excommunicatione impeditur per exceptionem manifestę offense. ad hoc supra eod. solet. ¶ No. q. contumacia non dicitur vera, sed presumpta, licet citatus non comparuerit. & est ratio, quia potuit superuenire sibi impedimentum. vide glo. magnam in clem. si ante. de do. ¶ No. q. impeditus, quominus possit comparere, non dicitur recte contumax. ¶ Quero, an

A D D I T I O.

- 1 Offensa. Adde videndum per Do. de Rota decis. 461. hoc titu. in antiq.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ro, tan nuncio credi debeat, quod aliquem citauerit? Solu.
 Archid. hic tractat, & sibi placet, quod non. Ioan. 4. quæst. 3. te-
 stes. aliàs incipit patroni. de quo vide no. de appellat. cum pa-
 rati. super 3. glo. Ioan. And. Dicit Lap. Abb. hic, quod Hostien.
 ibi dicit hoc esse arbitrium. de iureiuran. c. fina. nam graue
 esset, quod nuncio vni forsan vili contra episcopum iurantem
 contrarium crederetur, cum sic episcopus damnari posset ab-
 sens, nec audiretur appellans. 2. quæst. 6. §. sunt quorum. Sed in
 c. quoniam contra. de probat. Hostien. videtur velle, quod cre-
 datur nuncio, cum sit iuratus tanquam tabellionem, vel tabellionem,
 nam si negetur per solum nuncium, vel tabellionem,
 non conuincetur negans, vt patet eod. tit. sacro. & de restitu-
 in integ. ex literis. C. de decu. l. fin. lib. 10. C. de accusat. singu-
 li. & secundum hoc intellige, quod no. de appellat. cum para-
 ti. & de dolo. cum dilecti. §. expectantibus. versu. scribebat. in
 summa, de dolo, sub rubri. de contumacia. §. j. ver. quid si ab-
 sens dicat. & sequen. secundum Lap. Communis opin. habet,
 quod stetur dicto nuncio, donec contrarium probetur per ne-
 gantem, vt not. in locis præalleg. ¶ Quæro, de qua querimo-
 nia loquatur text. in §. idem? Sol. dic. de querimonia vel suppli-
 cationis, vel restitutionis in integrum, qua petat, vel supplicet
 se restitui ad causam agendam sine pena expensarum, vt plene
 fuit notatum de procur. querelam. de restit. in integ. ex literis.
 Vel appellationis, per quam dicat reuocandam sententiam.
 C. quomodo, & quando iudex. ab eo. nam non potest sibi sub-
 ueniri communi iure, cum sententia transiit in rem iudica-
 tam. Et idem videtur, si tantum sententia excommunicationis
 sit lata simpliciter, scilicet dicendo, Excommunico Petrum,
 quia fuit contumax in tali termino, vel terminis. hæc enim sen-
 tentia licet non sit definitiua, tamen si non sit appellatum,
 transit in rem iudicatam. supra de re iudic. quod ad consulta-
 tionem. saltem quo ad hoc, vt super expensis, & contumacia
 excusanda ulterius non audiat. Semper tamen auditur su-
 per absolute petenda, quia nunquam quominus satisfaci-
 endi detur absolutio, transit in rem iudicatam, secundum In-
 nocent. Ioan. Andr. Contra istud dictum facit, quod not. Ioan.
 And. in cap. ex literis. de restitut. in integ. vbi dicit, quod resti-
 tutio in integrum aduersus sententiam, quæ transiit in rem
 iudicatam, non potest peti, nisi a Principe. Sol. dic. quod ibi lo-
 quitur de sententijs, quæ omnino transeunt in rem iudica. sed
 excommunicatio quo ad absolutionem nunquam transit in
 rem iudicatam, vt dixit hic Innocent. & ideo tales sententiæ
 possunt peti retractari per viam restitutionis, vel per viam sup-
 plicationis, prout not. in cap. ad audientiam. 2. de rescript. de
 restitut. spoliat. ex parte. ¶ Quæro in ver. idem est, vbi dici-
 tur in fi. quod debet impendi absolutio, an prius debeat fieri
 restitutio expensarum? Sol. dic. quod non, vt patet ex versu. se-
 quen. & istud importat verbum, penitus. quod procedit, & ha-
 betur de offic. delega. cum contingat. in fi. & per hoc expedi-
 tum est, quod not. de test. cogen. cap. 2. in vlti. glo. cum suis re-
 missionibus. & vide quod ibi not. Ioan. Andr. dicit Lap. Abb.
 quod ibi Hostien. scribit, quod si Papa tulit talem sententiam,
 omnino ligat. de offic. deleg. ex parte. Nec est nostrum repræ-
 hendere. 9. quæst. 3. aliorum. Si inferior eam tulit, aut casuali-
 ter citatus, tenetur impedimento commoditatis, aut facti. Pri-
 mo casu ligatus est tamen, nisi in citatione erat expressa talis
 causa, propter quam prætermittere debuit Papa negotia sine
 difficultate, debet absolui, aliter satisfieri oportebit. In secun-
 do casu non indiget absolutione, cum præceptum non obli-
 get ad impossibile, & sic hæc sententia nulla sufficit. ergo rela-
 xatio vt in prædicta decre. Odoar. posset etiam fieri absolutio
 ad cautelam, secundum eum. Hæc vltima distinctio non vide-
 tur procedere cum sit excommunicatus, licet iniuste, & abso-
 lutione indigeat, vt hic dicit. posset tamen locum habere in
 delegato, cuius excommunicatio in tali casu esset nulla, vt su-
 pra de prebend. cap. fin. secundum Lap. ¶ Glo. in verbo, appel-
 latum. querit de vna questione, & sol. in fi. glo. intellige glo. de
 decret. non solum. supra de appellat. Primam opin. glo. tenet
 Specul. de appellat. §. de officio. ver. si verò post. Archidi. verò
 in d. cap. non solum. tenuit, quod officio iudicis reuocari po-
 test talis sententia sicut alia attentata: & inducit gl. Innocen.
 supra eod. solet. cuius dictum ibi ad litteram videas in 11. mem-
 bro summe. ver. si verò excommunicatur appellans. Et idem
 dicit hic, equiparans talem sententiam latam post appellatio-
 nem: & tamen fatetur, quod hoc casu necessaria est absolutio.
 vnde aut corrigere voluit, quod dixerat, aut est sibi contra-
 rius, aut vult inducere nouum casum, quo sententia nulla eget
 absolutione: quod tamen dicit Ioan. And. non capere. Dicit ta-
 men Archidi. quod in libro Innocent. erat hic talis litera ap-
 pellatum, quoniam prius, quam incipiat de appellationis cau-
 sa cognosci, absolui debeat appellans, exceptis &c. fuit remo-
 tum, quia satis illud exprimebat litera præcedens. Secundam

opin. positam in glo. tenet Ioan. Mona. hic, & eod. titu. is, cuf.
 §. fina. sed tamen ibi istud intelligit, quando appellatum est a
 definitiua sententia, vt tunc suspendatur totum, quod factum
 est in præiudicium deliberationis pendens. Secus si solum ab
 executione: vnde dicebat, ex quo est iudicatum, inest execu-
 tio directo, vel indirecto: ergo debet habere iudicatum suam
 executionem, ex quo per appellationem non est suspensum.
 Appellare ergo ab executione directâ, vel indirectâ regulari-
 ter nihil est, quia non tãgit, a quo ortum habet executio. Nam
 talis appellans habet liberum antecedens, a quo ortum habet
 executio, & negat consequens ad illud, scilicet executionem
 iudicati: & sic loquitur de appellat. constitutis. vbi Decanus
 non appellauit a confirmatione, sed confirmationis executio-
 ne: propter quod appellatio fuit repulsa, nec admittitur per
 viam exceptionis, licet agere possit. Et dicit ibi Ioan. Mona.
 quod dum erat vicecancellarius multas literas cassauit, in qui-
 bus narrabatur appellatum nō a prouisione, sed a prouisionis
 executione. Ioan. And. tenet glo. nec placet sibi, quod sit cor-
 recta ista decre. per d. c. non solum. quia credendum est, quod
 ista litera fuisset mutata, vel detracta si fuisset correctâ, sicut su-
 pra eod. quia periculosum. vt supra cap. j. §. j. Et contra ipsum
 Ioan. Mon. facit, quod not. fuit post eum supra eod. lib. de he-
 retic. vt officium. §. penult. super vlti. glo. videlicet, quod inter
 istas decre. non est dare prius, vel posterius quo ad approbatio-
 nem, cum eodem tempore fuerint approbatæ. Et istam par-
 tem videtur tenere Innocent. hic, qui dicit, quod per appella-
 tionem non suspenditur excommunicatio. supra de offic. or-
 din. ad reprimendam. Ioan. And. Dom. de Rota conclus. 387.
 quæ incipit, Item si committatur causa. recitant omnes opin.
 hic positas, & concludunt obtentum fuisse opin. Io. Andr. ve-
 ram esse quo ad probationem sententiæ, vt illa non possit re-
 tractari per viam attentati, sed quo ad actus executorios confi-
 stentes in facto, & concernentes ipsam sententiam sicut est
 monitio, & denunciatio excommunicationis, directè dixe-
 runt, quod omnia illa veniunt retractanda per viam attentati.
 Sed Collectarius ibi dicit, quod ipse vacillabat quo ad actum
 denunciationis, per cap. pastoralis. de appella. quia ibi expres-
 se apparet, quod post appellationem potest fieri executio sen-
 tentiæ excommunicationis ante appellationem latæ, quæ est
 denunciatio, quæ fieri potest, quando sententia excommuni-
 cationis tenet: sed secundum præmissa excommunicatio te-
 nuit, ergo licet fieri potuit denunciatio. nisi vellemus dicere,
 quod propter inhibitionem, & litis pendentiam prædicta de-
 nunciatio fieri non debuit: & ideo tanquam post inhibiti-
 onem, & litis pendentiam in præiudicium, & contemptum iu-
 dicis facta fuit, debeat reuocari per iura superius allegata.
 Sed ad hoc respondent, quod simili modo propter inhibiti-
 onem, & litis pendentiam non potuit, nec debuit fieri prædicta
 excommunicatio, & tamen vt dictum est supra excommuni-
 catio tenuit, ergo & executio. nā multa prohibentur fieri, quæ
 facta tamen tenent. supra de reg. ad apostolicam. secundum eos.
 Et istud vltimum crederem verum, quia quando executio de-
 pendet ab actu non suspensio per appellationem, si est adimple-
 ta, non potest retractari nisi via ordinaria, & non via attentati,
 vt est casus, de appella. constitutus. & de accusa. accedens. Sed
 communis opin. est, quod ista sententia non suspendatur per
 appellationem postea interpositam: ergo eius executio retra-
 ctabitur via ordinaria, & non via attentati, quæ est extraordi-
 naria, iuxta not. in cap. non solum. de appellat. eod. lib. ¶ No-
 tamen vnam limitationem ex dicto Ioan. Mon. ad dictum cap.
 non solum. quod attentata medio tempore inter sententiam,
 & absolutionem veniunt reuocanda per viam attentati, quan-
 do appellatio interponitur a sententia: secus si appellatur so-
 lum ab executione, & rationem huius dicti notabiliter assi-
 gnat. ¶ Secundò no. ex glo. ista, quod licet iudex non debeat
 exequi sententiam pendente decennio dato ad appellandum,
 si tamen exequitur, & postea non appellatur intra decem dies,
 executio remanet valida, quod bene no. ¶ Glo. super verbo,
 casibus. querit, qui sint isti casus, & remittit. In fine glo. Inno-
 cent. ibi remittit. dicit Ioan. Mon. quod licet illis casibus non
 relaxetur excommunicatio: iudex tamen appellationis post-
 quam cognoscere incepit, an sit recipienda appellatio in-
 hibere poterit, ne dicta excommunicationis sententia exe-
 cutioni mandetur, vt ibi Ioan. Andr. ¶ Glof. in verbo, cap-
 tus. in princip. alleg. concordan. Deinde querit, an intelliga-
 tur de capto a quocunque, & sol. in ead. glo. ibi, etiam a priua-
 tis. Archidia. tenet contrarium per l. statim. alleg. in glof.
 sed

ADDITIONES.

- a ¶ Credi debeat. Adde Pau. de Ca. conf. 275. Ro. conf. 454. Fran. de Are. conf. 75.
- b ¶ Absolutio. An autem qui non potest condemnare, possit absoluerè. vide Do-
 Fel. in c. 3. de re iud.

Sed dicit Ioan. And. quod gl. respondet, quod intelligitur quo ad expensas. Ioan. And. in fi. gl. & probatur conclusio gl. per ele. multorum. ver. illis. de pe. Ioan. And. ¶ Glo. super ver. impedimento. quærit de exemplo tex. & soluit. Deinde quærit an ex alia causa excusetur, & sol. quod sic. In ea. glo. ibi, fluminum. dat exemplum Ioan. An. sicut fuit quarta die Ianuarij Bono. & pluribus sequentibus in flumine Rheni currentibus an. Do. 1325. quia ita creuit quod quàm pluribus diebus transiri non potuit. Io. An. In ea. glo. ibi, & multa aliquid exprimit hic Archi. & vt dicit c. peruenit. 18. dist. vult, q. debet esse necessitas vrgens & inexcusabilis: & remittit ibi, & ea. dist. epi scopus, & ca. placuit. 23. dist. communis filius. de consecra. dist. 4. hi qui. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Confessio facit manifestum.
- 2 Excommunicatus pro manifesta contumacia non debet ante absolui quàm satisfiat de expensis, & caueat de iudicio sisti.
- 3 Citatio debet habere locum expressum, ad quem fiat citatio.
- 4 Exceptio dilatoria proposita in causa principali & negligente omissa probari, si appelletur ab interlocutoria propter illam prolatam potest probari, etiam in causa appellationis.
- 5 Locum non esse tutum, ex quibus causis probetur.

Secus. ¶ No. q. confessio facit manifestum. de cohabita. cleri. vestra. ¶ No. quod dicens in iudicio se nolle comparere, dicitur manifestus contumax. de extra iudicium verò tangitur in gl. ¶ No. quod excommunicatus pro manifesta contumacia, non debet ante absolui, quàm satisfiat de expensis, & caueat de iudicio sisti. ¶ No. quod citatio debet habere locum expressum ad quem fiat citatio. vide de resc. c. fi. ¶ No. quod non sufficit exceptionem proponere, nisi probetur. de concess. præb. constitutus. ¶ No. quod licet iudex assignet terminum ad probandum, & ille non probat, nec comparere in iudicio, propter quod fertur in eum sententia, ille nō dicitur manifestus contumax quominus possit à tali sententia appellare. quod bene no. ¶ No. quod exceptio dilatoria proposita in causa principali & negligenter omissa probari, si appelletur ab interlocutoria propter illam prolatam pōt probari, etiā in causa appellationis, & sic quod dicitur non probata probatio in causa appellationis, vt supra de testi. fraternitatis. procedit etiam in probatione dilatorie: quod bene no. quod tamen intellige, prout dicitur super tex. ¶ No. quod interlocutoria transiit in rem iudicatam per lapsum 10. dierum. concor. sunt in gl. Dicit Ioan. And. quod iste. §. & sequens determinant no. in Spe. de contu. §. j. ver. & no. & §. fi. ver. sed nunquid excommunicatus. & plenius de do. & contu. cle. si ante. in glo. fi. Ioan. An. ¶ Quæro, ex quibus actis possit iste probare locum sibi non esse tutum? Solu. dicit Ioan. Mo. quod non ex nouis, quia cum sit appellatum ante definitiuam, talis appellatio iustificari non potest nisi ex actis iam habitis. §. de appel. interposita. §. fi. facit §. eo. li. de ap. cordi. & cle. appellanti. c. titu. Vnde debet intelligi de iam actis si fuit negotium super exceptione instructum, vel per alia si forsan per factum iudicis non fuit instructum: & propter hoc fuit appellatum, vt quia noluit dare iudex quartam productionem testium cum iuris solennitate. supra de testi. vltra tertiam. Nam, vt dicit Arch. tunc quia negotium non fuit instructum coram primo iudice, & per legitimam appellationem iurisdicatio transiit in Archiepiscopum, hoc coram eo probari poterit, vt coram iudice competenti. Ioan. An. ¶ No. vnam limitationem ad cle. appellanti. de app. que dicit, quod processus iudicis à quo non potest iustificari ex actis de nouo probandis. quia fallit, quando propter factum iudicis non probauit in primo iudicio. ad quod facit quod no. gl. j. in c. ex conquestione. de rest. spo. quæ vult, quod exceptio dilatoria possit opponi post li. conte. quando ex facto iudicis fuit pars impedita ante li. conte. Et dicit Innocen. per istum tex. patere, quod vbiunque iudex superior potest absolvere, vel condemnare in causa pro qua excommunicatio lata est, debet absolvere excommunicatum nisi obijciatur de manifesta offensa. Io. And. ¶ Quæro de ratione istius tex. in fi. Solu. dic. q. ex quo pronunciatum est, & in principali & in accessorio, esset offensa manifesta, secundum Ioan. Mo. & Arc. qui vocant accessorium, negotium expensarum, fm Io. Mo. ¶ Glo. in ver. in iudicio. quærit, quid si hoc dicat extra iudicium? & soluit: propter quod infert solutionem alterius dubij. In ea. glo. ibi, retulit. an super ista relatione credatur nuncio? vide in Spe. de cita. §. sequitur. ver. sed nunquid credetur. & quod ibi plenè no. in addi. Ioan. And. Melius ponit in titu. de contu. §. j. circa princ. vbi declarat istam glo. & ibi tenet, quod non, quia nuncius iurat citare fideliter, & citationes referre. sicut ergo sibi non creditur super commissione iudicis. de proba. qm contra. sic nec credatur super ratione partis. Vnde habet referre factum suū non alienū, & sicut non creditur ei si diceret sibi iniuriatum à

citato, vel percussum: ita non credatur qd ab eo sit sibi dictū. nec potest dici, quod responsio citati sit annexa citationi, quia certum est, quod citatio est perfecta omni suo gradu, licet citatus nihil rñdeat. vnde oportet q. per alios probetur hac sua rñsio fm Io. An. ibi. In fi. gl. intellige gl. q. nō est vera p̄sumacia. i. manifesta, sed quidā tenent cōtra. pro quibus facit, qd no. ff. de in inte. resti. l. fi. in vlt. gl. & C. quo. & quan. iud. consentaneū. in glo. p̄sumpta. in l. seq. in j. gl. Dicebat etiam Archi. q. eo casu licebat procedi ad sententiam. inducens no. per Innoc. de accusa. ad petitionem. vide remissiones positas hic super tex. de elec. si ante. cum glo. concor. etiam Iac. de Ra. & Pet. de Bel. sub dubio forte, vt refert Cyn. in auth. qui semel. C. quo. & quan. iudex. in 10. quæstio. qua quæritur, an debeat plus citari, qui respondit in prima citatione, & ad contrarium respondent quod citationes tres fiunt non solum ad contumaciam p̄sumendam, sed etiam ad malitiam conuincendam. C. de iud. auth. iubemus. de do. & contu. prout. Ioan. And. ¶ GI. in ver. tutum, quærit, an hæc exceptio esset legitima? & soluit quod sic. ¶ In fi. glo. §. eo. lib. de off. dele. statuimus. 2. Ioan. And. ¶ Glo. in verbo. decendum. colligit no. ex tex.

ADDITIONES.

- a ¶ Locum. Quid autem de causa, si causa non subest in citatione, vel quid simile, an citatus contumax condemnatur in expensis. vide Do. Fel. in c. dilecti. de except. Item & an citatio p̄sumatur, vide eundem in c. tenor. de re iudic. in princip.
- b ¶ Locum tutum. Adde quod ad officium iudicis pertinet tutum locum assignare partibus. Spe. ti. de off. or. §. 3. in prin. & ti. de of. om. iu. §. 6. ver. ante lit. c. te & no. quod locus dicitur periculosus in quo habitando, vel ad quem eundo periculum imminet tam ratione actus impetrati quàm inimicitiarum. gl. est no. in c. ad suppli. de renun. & l. 2. ff. si quis cautio. & l. 3. ff. ex qui. cau. ma. ca. accedens. vt li. non conte. ca. ad sedem. de app. & ibi vide per Scriben.

S V M M A R I V M.

- 1 Causam esse legitimam vel probabilem, idem est.
 - 2 Fieri illico, quid dicatur.
- Sed si.** ¶ Iste §. cum pe. & vltimo hoc dicunt secundum Ioan. And. Excommunicatio lata post appellationem legitimam interpositam ex causa probabili non statim pronunciat nulla, sed potest fieri relaxatio ad cautelam etiā antequam incipiat de veritate causæ cognoscere. Idem si dicatur lata per intolerabilem errorem, & in contrarium error ille probabiliter defendatur. hoc dicit. ¶ No. argu. quod idem est esse causam legitimam vel probabilem, de quo vide per Innocen. de appel. bonæ. ¶ No. quod quantum ad obtinendum finalem intentum causæ insertæ in appellatione, non sufficit probare causam fore legitimam, nisi etiā probetur vera. ¶ No. quod illud dicitur illico fieri, quod fit sine legitima probatione precedente. ¶ Quæro, an hoc quod hic dicitur habeat locum in appellatione extra iudiciali? Sol. dic. quod sic, vt j. eo. c. §. fi. Ioan. And. ¶ Quæro, quia text. prohibet statim nullam fieri excommunicationem seu pronuciari, an debeant recipi probationes super veritate causæ appellationis. Solu. Inn. renet quod sic. alleg. de appel. interposita. Ioan. And. ¶ Quare fit isto casu absolutio ad cautelam. Solu. dic. quia probabiliter dubitatur, an teneat excommunicatio. supra eo. solet. secundum Innocen. Ioan. And. ¶ An hæc relaxatio possit fieri antequam incipiat de veritate causæ cognoscere. Sol. dic. quod sic. j. eo. §. fi. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. illico, quærit de ratione tex. & soluit.

S V M M A R I V M.

- 1 Permittitur aliquando alias prohibitum propter periculum mora.
- 2 Archiepiscopus habet iurisd. tione in subiectos suffraganei, si suffraganeus negligit facere iustitiam.
- 3 Absolutio iniusta facta à iudice competenti tenet.

Sane. ¶ Hæc pars potest sic summari secundum Ioan. An. Si certum est esse excommunicationem iustam, fit remissio. Si certum est eam iniustam, remissio non fiet. Si dubium est, potest fieri relaxatio, sed honestius est remittere. Tenet tamen relaxatio, vbi Archiepiscopus est iudex, licet non fiat remissio. hoc dicit. ¶ No. quod sententia dicitur certe esse iusta quando habet manifestam causam expressam. ¶ No. quod propter periculum more quandoque permittitur id, quod aliàs est prohibitum. ¶ No. oppo. argum. a quod Archiepiscopus habet iurisdictionem in subiectos suffraganei, si suffraganeus negligit facere iustitiam, de quo supra de sup. neg. præl. grandi. ¶ No. quod superior excommunicatoris potest absolvere excommunicatum ab illo iniuste. ad hoc de sent. exc. sacro. ¶ No. q. absolutio iniusta, tñ facta à iudice competenti, tenet, & sic est hic casus pro dicto Inn. c. tit. sacro.

ADDITIONES.

- a ¶ Iurisdictionem. Vide Do. Fel. in c. pastoralis. in prin. de off. ord.
- b ¶ Tenet. Vide Do. Abb. in c. 1. de iu. vbi etiam vide Do. Fel.

Geminianus super Sexto Decretalium.

sacro. rationem assignat hic tex. Ioan. And. ¶ Oppo. quod iudex nō possit excommunicare aliquem propter manifestum excessum, sed pro contumacia tantum. i. i. quæst. 3. excommunicatos. & not. Innocen. de test. testimonium. Sol. Ioan. Mon. fatetur contrarium. Ad istum text. respondet exponendo manifestum excessum, idest manifestam contumaciam descendentem ex aliquo excessu. & vide not. supra eod. tit. cap. j. super glo. vt quia, in princip. & in fi. Ioan. Andr. ¶ Oppo. secundo, quia text. malè distinguit, quod absoluit, si non potest fieri remissio absque periculo, quia semper excommunicatus est in periculo, cum citius moriatur propter excommunicationem. i. i. quæst. 3. episcopi si sacerdotali. Solu. dic. quod iste text. loquitur de periculo speciali itineris, vel alterius causæ emergentis, contrarium loquitur de periculo generali, quia semper excommunicatus generali periculo est detentus: nam cum ille text. loquatur de periculo generali, non posset venire exceptiue, prout hic ponitur, cum exceptio sit specialis, regula generalis. Ioan. And. ¶ Glo. in verbo, nec debet. quærit, si absoluit, an teneat? & dicit, quod sic. ¶ Glo. in verbo, exhibere. alle. concord. ad text. ¶ Glo. in verbo, competit. quærit quare text. ponderet, an competat iurisdictio? glo. sol. In fi. glo. no. glo. quod sicut tenet iniusta excommunicatio, sic & iniusta absolutio, dum tamen sit facta a iudice. de quo per Innocent. in ca. cum ab excommunicato. de rescript. & de appellat. pastoralis. ¶ Glo. in ver. constitutionis. alle. concord. In fi. glo. Ioan. Mo. alle. quæ sent. sine appell. rescin. l. j. §. item cum. & ff. de tut. da. ab his. l. scire. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Ordinarius potest imponere penas pecuniarias pro delicto.
- 2 Malum dicitur, quod est de genere mali.
- 3 Index licet exprimat se ex iusta causa sententiam proferre, & in illa causam inserit generaliter malam, non statur suæ assertioni, sed causæ expressæ in sententia.
- 4 Absolutio ad cautelam, an debeat necessariò concedi per iudicem.
- 5 Error expressus quando dicatur intolerabilis.
- 6 Sententia continens errorem expressum, an possit statim pronunciari nulla.

Denique. ¶ Hæc pars hoc intendit, secundum Ioan. And. Archiepiscopus in casibus, in quibus excommunicari potest, si consuetudo habet emendas pecuniarias, potest exigere. hoc dicit. ¶ No. argum. ¶ quod ordinarius potest pro delicto imponere penas pecuniarias, quod declarabitur infra. ¶ No. quod ille, qui potest punire delictum potest imponere pro illo poenam pecuniariam. ¶ No. quod sententia expresso errore dicitur nulla, quando error est patenter expressus. ad hoc supra eod. solet. ¶ No. quod illud dicitur malum, quod test de genere mali, & prima sua fronte malum apparet, licet posset ex aliqua latenti causâ excusari. ad hoc de præsumpt. cap. j. ¶ No. quod licet iudex exprimat se ex iusta causa sententiam proferre, & in illa causam inserit generaliter malam, non statur suæ assertioni, sed causæ expressæ in sententia. Et sic facit iste tex. quod iudex exprimens causam a iure improbatam in sententia, licet apponatur verbum, maxime, per hoc non iustificetur sententia, ex quo causa mala fuit expressa in sententia. de quo per Dominum meum in cap. in præsentia. de renunc. ¶ Opp. quod ordinarij non possunt pro delictis imponere penas pecuniarias. supra de offic. ordin. irrefragabili, & quod ibi no. cuius contrarium vult iste tex. Sol. quidam dicunt, quod iste tex. hoc non probat. sed potius contrarium, cum dicat hoc licere de consuetudine: & sic secus videtur velle de iure. Vel potest dici, quod iste tex. ponderat consuetudinem super hoc quantum ad subditos suffraganeorum tantum. Vel tertio ponderatur hic consuetudo patriæ quo ad casus, quibus licebat excommunicare, per quam licebat emendas exigere. & vide remissiones hic super glo. Et de his emendis vide de offic. ordin. dilectus. Item dicimus, quod istas emendas prælati sibi imbuere non debent. de quo vide no. de poen. cap. 2. in glo. 2. & quod super illa not. Ioan. And.

¶ Quæro, an t absolutio ad cautelam debeat necessariò concedi per iudicem? Sol. iste tex. facit, quod non, quia dici potest, qd infra §. proxi. & supra eo. §. sed si ex causâ. & sic non dici debet, quod no. quia facit ad not. supra eod. solet. super ver. non negetur. & in decimo membro summæ. Ioan. And. ¶ Quæro, quando dicatur t expressus intolerabilis error? Solu. dicit Archidiac. quosdam dicere non esse intolerabilem errorem, si scribatur pro irregulari. Sed esset intolerabilis, si scriberetur pro criminoso in crimine perseverante hoc expresso in literis: aliàs licet diceretur error intolerabilis, non tamen esset patens, vt hic, vel expressus, vel apertus, vt dicitur, quod hic requiritur. Alij dicunt sufficere, si error sit notorius, etiam si non exprimat in literis, argumen. supra de offic. vica. cap. j. & vi-

de notata supra eod. Romana. §. fin. Archidi. putat non sufficere si sit notorium, nisi sit expressum, vt hic, & supra ea. solet. j. responso. & de offic. deleg. cum contingat. ad idem 2. quæst. 6. §. si sententia. ver. ius. & facit, quod no. in glo. inferius inducendo, vltra medium. & quod ibi dicitur. Ioan. And. ¶ Quæro, an talis t sententia continens errorem expressum, possit statim pronunciari nulla? Sol. dic. quod sic, nisi aliud iudex exprimeret, quod faceret casum dubium: quia tunc, ex quo res habet tractatum sicut in appellatione, ita hic sit absolutio ad cautelam. Ioan. And. Nec dicitur iste §. superfluous per §. sed si ex causâ. supra eod. quia hic additur ad illud, de appellat. extra iudicium. & etiam illud priusquam prosequatur. Ioan. And. ¶ Glo. super ver. innodare. quærit, quando ista poena pecuniaria sit imponenda pro delicto, & soluit. In fi. glo. ibi vide remissiones de ista materia, quas etiam hic dat Archi. 7. distinct. quoniam. 93. distinct. cap. fin. i. i. quæst. j. si quis cuiuslibet. 23. quæst. 5. si vos. & per Hostien. in summa, de offic. ordin. §. quod pertinet. & quod dicit glo. de poena exigenda tribus temporibus honestius est, vt post absolutionem fiat, quam tempore absolutionis. nec obstat decret. ad aures. de simo. & vide, quod ibi no. sit per verbo, contrarium. vbi etiam allegatur constitutio 49. concilij generalis, cuius mens ponitur de accusa. sicut olim. Ioan. And. Glo. in verbo, intolerabilem. alleg. concord. Glo. in verbo, iustitia. quærit de exemplo literæ, & exemplificat. Glo. in verbo, absolvere. quærit, quid si non replicaret excommunicatus, an sit necessaria absolutio? & sol. Glo. in verbo, similiter. potest recitari per contrarium, quod text. iste sit superfluous, quia idem erat dictum sup. gl. non solum. In fi. gl. sed dic. quod hic duo adduntur, quæ fuerunt dicta in tex. in vlti. quæst. Ioan. And. & per hoc patet, quod cessat contrarium formatum super glo. Glo. super verbo, postquam. primo ponderat text. deinde inducit ipsum ad solutionem questionis. In fi. glo. & de hoc Innocent. & Hostien. eo. tit. per tuas. vbi dixerat Hostien. de pura absolutione, quod illam facere non poterat archiepiscopus, nisi prius constaret esse veram causam appellationis: & extunc habebit optionem ad absolendum, vel remittendum, vt ibi no. circa fin. Sed vt ibi dicit Innocent. non potest intelligi, quod habeat hanc optionem, postquam cognouit iuste appellatum, quia tunc iniuste ageret remittendo ad eum, qui excommunicauit iniuste, de quo puniendus esset. Item si constat appellationem iniustam, malè facit absolendo eum, quem teneretur remittere, vt ibi. ergo non datur optio, quod tamen videtur velle decre. per tuas. dicebat autem illam loqui secundum antiqua tempora, quando licebat appellare sine causâ. de appellat. cum sit Romana. Vnde quia non cognoscebat de causâ appella. sed de principali, merito dabatur optio ad absolendum, vel remittendum: sed cum postea per iura noua non transferatur iurisdictio in superiorem, nisi appareat appellationem esse iustam, non erit locus illi optioni, sed expectabitur, quod appareat iustitia appellationis, vt posset absolvere. Sed hic sunt satis hæc expedita, tam in prima absolutione, quæ fit, quando appellatum est post excommunicationem. supra in princip. quam in absolutione, quæ fit ad cautelam, quando appellatio præcesserit, de qua hic in fi. Sed de prima tamen refert quosdam dicere, quod a sententia excommunicationis appellari possit sine expressione, sicut a definitiua, quod sibi non placet, eum interpositio eius non suspendit effectum sententiæ. de appellat. pastoralis. Vnde habet differre principale negotium, ad quod necessariū est eam ex iusta causâ, & vera interpositam. de appellat. vt debitus. Cum ergo contra sententiam illum effectum operari non possit, quem appellatio a definitiua contra ipsam, patet equiparationem fieri, dam non esse, de qua supra. sed equiparandam esse appellationem a grauamine. hæc intendunt verba Innocen. & facit, quod no. supra eod. cap. j. super vlti. glo. vt quia. in fi. Ioan. And. Et pro isto dicto Innocent. facit glo. 2. quæst. j. in summa. quæ dicit, quod sententia excommunicationis est interlocutoria, ergo debet in appellatione illius causâ exprimi. de appellat. vt debitus. ¶ No. ex ista glo. primo, quod vbi lex, vel statutum adiicit qualitatē disposito, ille, qui agit de virtute illius statuti, debet probare clare dispositionem, & qualitatem ipsius: nam hic petēs absolutionem ad cautelam, debet probare appellasse, & ante excoicationem appellasse, dato quod probet absolutionem non sufficere, nisi probet præcedentia. ¶ Item no. secundo,

A D D I T I O N E S.

- a Irrefragabili. Vbi vide Dom. Abb. & Dom. Fel. de hac materia loquentes.
- b Pronunciari nulla. An autem, & quando sententia propter eius errorem, qui elicitur ex actis vitietur. vide Dom. Fel. in c. inter ceteras. in princip. de re iudic. Item an, & quando falsa causa expressa in sententia vitiet ipsam sententiam. vide eundem in c. sicut. col. 9. de re iudic.

eundò, quod ubi est intentio actoris probata dubiè, non obtinet actor, nisi clarè illam probet, etiam si dubitatio surgeret ex exceptione rei, de quo in cle. fi. de rescrip. ¶ Glo. fi. recita per contrarium, quod non possit absolvere antequam incipiat cognoscere de veritate causæ. s. de app. Romana. gl. soluit, quod loquuntur in diuersis casibus.

SUMMARY.

1. Iudex ecclesiasticus potest compellere iudicem laicum, vt seruet iura contra laicos disponentia in materia peccati.
2. Actus tres iudiciales sunt prohibiti excommunicatis.
3. Iura canonica disponentia circa ordinaria litis, debent seruari in foro laicorum, quando ex non seruatiōe incurreretur peccatum.
4. Iudex laicus, an debeat credere iudici ecclesiastico dicenti, quem esse excommunicatum.
5. Aduocatus si est excommunicatus, & exercet aduocationem, an debeat restituere salariū inde perceptum?
6. Iudex ex officio suo, an possit repellere excommunicatum, inuitis etiam partibus?
7. Excommunicatus, an admittatur ad testificandum contra excommunicatum.
8. Excommunicatus, an sit testabilis passim?
9. Testis excommunicatus si describatur in testamento, an per hoc vitietur instrumentum?

Decernimus. ¶ Glo. non summat, potest sic compelli laicum repellere excommunicatos ab actibus iudicialibus eis prohibitis, hoc dicit. Et dicit Io. And. quod commodè non diuiditur, sed decernit, qui sunt cogendi, qua pœna, per quem, qua forma, & ad quid. & hoc triembre est. Et de hac decre. eam tamen non allegando fecerat mentionem Abb. de excep. pia. dicens, quod Alex. 4. statuerat etiam in sæculari foro, tales fore repellendos, & hæc decre. fuit pars illius, quia nonnulli. de immu. eccle. eo. lib. vt ibi dictum fuit in princ. secundum Ioan. And. ¶ No. quod iudex ecclesiasticus potest compellere iudicem laicum, vt seruet iura canonica contra laicos disponentia in materia peccati, quia peccatum est communicare excommunicatis. ¶ No. excommunicationem non ferendam sine monitione canonica. concor. sunt in gl. ¶ No. hic tres actus iudiciales, qui sunt prohibiti excommunicatis. ¶ No. quod iura canonica disponentia circa ordinaria litis debent seruari in foro laicorum, quando ex non seruatiōe incurreretur peccatum, vt est quod participetur excommunicato, & similia. Secus esset, quando non seruando talia iura, peccatum non committeretur. ita procedit glo. in ver. vsuris. in cle. dispendiosam, de iud. ¶ Opp. quod excommunicatus admittatur ad testificandum etiam in foro ecclesiastico, vt supra, de hæreti. in fidei. eo. lib. Solu. dic. quod illud est speciale in illo casu. Ioan. And. ¶ Quæro, de quibus iudicibus ecclesiasticis intelligatur iste tex. Sol. dicit Archid. quod de episcopis, qui propriè sunt ordinarij iudices tam in ciuitate, quàm in diocesi. 1. 1. quæst. j. de persona. Sed Ioan. And. dicit idem in omni alio, qui haberet iurisdictionem episcopalem, vel quasi in loco, quod esse potest. supra eo. lib. de priui. Abbatres, in fi. facit 23. quæst. 5. administratores, & concor. quod ipse no. de test. lo. super ver. diocesani, & facit qd no. supra eo. lib. de vsuris, quanquam, in gl. intelligas. & pro hoc faciunt duæ decretales, quas vltimo alle. j. gl. quæ dicunt de ordinarijs loci. Io. And. Et pro his facit secundum Lap. Abb. supra de priui. cum personæ. super verbo, ordinarij. Inn. Host. Ioan. And. post eos. s. de offi. ordi. c. j. super 3. gl. & de verbo. signifi. Abbate. super gl. ex hoc. & supra eo. lib. de foro compe. c. fin. secundum Lap. ¶ Quæro de ratione, quare iudex laicus debet repellere? Sol. dic. quod non debet sæcularis potestas illum ad istos actus recipere, quem sua mater exclusit, vt saluus fieret spiritus eius. 1. 1. quæst. 3. audi. secundum Io. Mo. & hanc repulsionem deberet facere iudex etiam nullo opponente, vel compellente, quando esset notoriè excommunicatus. supra de excep. exceptionem. Ioan. And. ¶ Sed an iudex laicus credet iudici ecclesiastico dicenti illum esse excommunicatum? Solu. Io. Mo. dicit, quod sic, quia non sæcularis iudicis, sed ecclesiastici est hæc cognitio. facit intra eo. si iudex laicus. cum concor. Sed ubi inter iudicem ecclesiasticum & partem esset quæstio, aut ille negat se excommunicatum, & tunc etiam ecclesiastico iudici probare habet excommunicatus, quod per suas literas fieri poterit, de quo dic. vt satis no. supra de proba. post cessionē. cum suis remis. Si vero fatetur se excommunicatū, sed dicit sententiam nullam, vel iniustam, dic vt supra c. proxi. & c. solet. secundum Io. Mo. Ioan. And. Idem quod dicitur hic cognitionem excommunicationis spectare ad iudicē ecclesiasticum, dic verum quando dubitatur de validitate excommunicationis. Sed quando dubitatur de facto, an sit, vel non

fit excommunicatus, poterit cognoscere, vt posui in ca. cū C. laicus. de foro compe. supra eo. lib. ¶ Quid si aduocatus est excommunicatus, & exercet aduocationem, an debeat restituere salariū inde perceptum? Sol. Host. in c. pia. de excep. eo. lib. tenet, quod sic. alleg. de iudæ. cum sit. Io. And. ¶ Sed quæro, an iudex ex officio etiam inuitis partibus possit repellere aduocatum excommunicatum? Sol. Guil. in Spec. de iudi. s. j. in fi. tenuit, quod sic, pro quo facit iste tex. Nā vt hic patet, ipse compellit ad hoc etiam iudicem sæcularem. Et idem no. de offi. iudi. in s. impedit. in prin. Ioan. And. ¶ Glo. j. potest recitari per contrarium quod Papa non possit compellere iudicem sæcularem. de iudi. nouit. ¶ Glo. timore contrarij soluit. ¶ In ea. gl. ibi, duo sunt. & cle. Romani. de iureiu. & cle. pastoralis, de re iud. ad finem. ver. nos tamen. Ioan. And. ¶ Gl. in verbo, canonica. alleg. concor. ¶ Gl. in verbo, agendo. quærit, quid de reconueniendo, & sol. Deinde, quid si defendendo, vel impetrando. ¶ Gl. in verbo, patrocinando. colligit qualiter ecclesia priuat quem potestate aduocandi. Et deinde quid est postulare, & c. ¶ Glo. fi. in princ. colligit qualiter excommunicatus non admittatur ad testificandum. Deinde an possit testari, & so. Deinde an possit conficere instrumentum, ita quod illi credatur, a & sol. ¶ In ea. gl. ibi, testificari. An vero post absolutionem hæc possit, prolixè tractat hic Archid. de quo plenè. 4. quæst. j. in summa. & plenè no. per Inn. de testi. testimonium, & placet hic Archid. opin. Inn. & ibi vide quod hic dixit. ¶ An autem excommunicatus admittatur ad testificandum contra excommunicatum, habetur in Spec. de teste. s. j. ver. sed nunquid excommunicatis. & ver. seq. secundum Io. And. Dicit Lap. Abb. quod Vber. de Bobio tenet, quod non admittatur, secundum Lap. ¶ In ea. glo. ibi, secundum Host. & Gar. idem Io. Mo. in prædicta decretali, quanquam. quia si manifestus vsurarius non testatur, vt ibi, multo minus excommunicatus. idem Steph. prouincialis in sua disputatione inducens auct. vt cum de app. cogno. s. generalem. col. 8. Item quia generaliter prohibita est communio excommunicato. Volens ergo dicere hoc permissum inducat ius expressum. alleg. de transla. episc. c. secundo, ver. sed neque, & quod ibi no. Et ad hoc facit ratio Host. qui etiam per prædictū s. generalem. tenebat, quod non poterat hæres institui. Et idem Gar. Io. Mo. & Steph. prædictus. & no. Host. in summa, de testa. s. si quis sit effectus. ver. & prodest hoc notare. Pro hac parte facit, quia non potest esse arbiter, vt no. ff. de arbit. l. Pedius. s. j. & Guil. in Spec. de arbi. s. differt. ver. item secundum eum. Sed Inn. in dicta decre. cum voluntate. eo. tit. & ibi scripsi in gl. elemosynas. nil tamen allegando dixit excommunicatum testari posse. Idem Arch. in decre. pia. & ibidem Pet. & Abb. in distinctionibus præter casum s. credentes. Et est ratio ipsorum, quia ipse donare potest, vt in d. c. cum voluntate. ergo & legare. C. de leg. l. fi. cum legatum sit donatio à testatore relicta. insti. de lega. circa princ. Et sic potest testari, quod est hæredibus prouidere, & litigia, vitare propter quod valet quandoque testamentum imperfectum. C. famil. ercisc. l. fi. C. de testa. l. hac consulti. s. ex imperfecto. Et ex contrario sequeretur, quod non posset animæ suæ prouidere relinquendo ad pias causas, quod tamen non est prohibendum, de sententia excommunicationis, responso. & c. inter. Item contrahere potest, eo. tit. si verè. & quod licet inter viuos, fortius licitum est in vltima voluntate, vt C. de leg. fusia ca. l. j. & insti. eo. tit. ff. de annu. leg. l. j. Imo quod non licet inter viuos, tamen licitum est in vltima voluntate, b vt adulto minori qui non potest inter viuos libertatem dare, tamen potest in vltima voluntate. in auct. vt spon. lar. s. j. insti. ex quibus cau. s. cum ergo. item cum infamis possit testari. C. de secun. nup. l. j. quare non ipse excommunicatus, cum ille etiam à communibus actib. sit exclusus. ff. de his, qui no. inf. l. vlti. s. nullus. ff. de testi. l. 2. s. j. C. de digni. l. 2. lib. 12. & s. credentes. in s. excommunicamus. de hæreti. & in auct. credentes. eo. tit. de hæreti. qui hic alleg. ubi sunt eadem verba. multum facit pro hac parte, vt sequitur in glo. nam si speciale est in excommunicato propter credentiam vel singularem causam cui solum post annum interdicitur testamenti factio, sequitur quod eius contrarium est generale, vt in excommunicato ob aliam causam, vt intra annum testari possit. 25. distin. qualis. cum concor. ff. ad munic. l. j. ad fi. maximè cum excommunicatus non perdat bona, nec sit propterea perditurus, & testamentum sit dispositio qua quis disponit, quid de rebus suis post mortem fieri debeat. ff. de test. l. j. ergo excommunicatus

ADDITIONES.

- a Illi credatur. Adde Fede. confi. 73. ubi etiam latè ponit, an valeat eius testamentum, & vnam rationem assignat, quod valeat, quod hic non ponitur.
- b In vltima voluntate. Adde quod voluit Roma. confi. 189.

Pars ij. Com. Gemin. super Sexto Decret.

R r

Geminianus super Sexto Decretalium.

atus testari poterat, cū hic habeat rerum administrationem & dominium. Vnde videtur cōparandus relegato, vt no. Ber. de app. pastoralis, in vlti. glo. qui testari potest. ff. de interdi. & releg. l. relegatorum, §. j. & §. seq. Et si dicatur aliās nō valeret, valet tamen inter personas coniunctas. C. de incest. nupt. l. si quis incesti. C. de hæret. l. cognouimus, & in prædicto §. generalem, vt cum de app. cog. & 19. quæst. 3. si qua mulier, quæ est auct. C. de sacrosan. eccle. & facit. C. de secund. nup. l. femine. Item, deportatus potest vendere, emere, contrahere, & alium sibi obligare, ergo & excommunicatus. C. de bo. dam. l. 2. Itē, cum valeant cum eo acta in iudicio, ex quo non fuit exceptū, vt d. c. pia. quare non valebunt acta extra iudicium, cum in iudicio quasi contrahatur. ff. de pecu. l. 3. §. idem scribitur. imo fortius debent valere. ad hoc supra eo. lib. de procu. qui generaliter, in fi. nam iura ad hoc solum arctant eum, vt vitetur & repellatur. Si non repellitur, non vitatur, licet in eo peccare possit, valet tamen quod agit. Et est sciendum, quod Iaco. de Bel. plenē disputans hanc quæstionem, in auct. de sanc. episco. §. omnibus, hanc partem tenet, videlicet, quod valeat testamētum excommunicati vtens certis rationibus vltra prædictas, quas fortiter coadiuuat Ioan. And. Prima, quia testari potest, quicunque non est prohibitus expressē. ff. de testa. si quæramus, cum edictum testandi sit prohibitorium certarum personarum, vt ibi. & vide similia supra, de procu. c. j. eo. lib. j. respōso. & quod ibi no. in vlti. glo. Et excommunicatus non est de expressē prohibitis, vt in fi. qui non est prohi. fac. testa. §. si. ergo testari poterit. nam omnia licent à iure expressē non prohibita. C. de relig. & sump. fun. l. statuas. ff. ex qui. cau. ma. l. nec non. §. quod eis. & præcipuē testari, cum nil tantū debeatur omnibus hominibus, & c. C. de sacrosan. eccle. l. j. & iura hoc appetunt, vt disposita à morientibus implentur. 13. quæst. 2. vltima voluntas, & in auct. de hære. & fal. §. exheredatos. in tantū, quod puniunt non implentes. 11. quæst. j. Syluester, & supra, de testa. si hæredes, de voc. licet. C. de fideiuss. l. fin. Secunda ratio, quia regula datur, quod testari potest omnis ille, qui retinet libertatem, ciuitatem, bona vel familiam, nec est expressē prohibitus. ff. de pē. l. quidam, & de leg. 3. l. j. §. hi quibus. Sed excommunicatus est talis, ergo potest testari, nam etiam à cōmunionē fidelium segregatus, si bona non amisit, testari potest. C. de apost. l. apostatarum. & de hæreti. l. Manicheos, & l. cognouimus, & auct. ibi posita. Nec est dubitandum, quin retineant bonorum dominium, cum retineant etiam titulū beneficiorum & dignitatum, supra de offi. deleg. si is cui. licet post annum possit illo priuari. 11. quæst. 3. rursus, & c. quicunque. Tertia ratio est, quia licet forma testamenti sit de iure publico, vel ciuili, voluntas & potestas testandi est de iure naturali, vel gentium. C. de test. l. testandi. ff. de iusti. & iu. l. j. §. ius naturale. & j. dist. ius naturale sic & contractus. ff. de iusti. & iu. l. ex hoc iure. Sed iura naturalia sunt immutabilia. 6. dist. §. is ita. instit. de iure natura. §. sed naturalia. Sed testamentum voluntatis nuncupatione fit coram septem testibus. C. de testa. hac consultissima. §. per nuncupationem. ergo excommunicatus rudem & simplicem voluntatem coram testibus exprimendo testari potest, quia ex quo iure gentium hoc super voluntate fundatur. Et ista quæ voluntate, vel consensu firman- tur, ex quo de consensu apparet, non facile impediuntur, de spon. ca. primo, & ca. cum apud. Vnde valet matrimonium ab excommunicatione contractum. supra de eo, qui duxit in matrimonium, significasti. Item, valet professio a ab eo facta, & ordinatio de ipso facta, quo ad impressionem characteris. vtrūque probatur supra eo. tit. cum illorum. quare ergo non valet testamentum. Quartam rationem tangit, quæ multum vrget, & ideo instandum est circa illam, quæ est hæc. Excommunicatio ab homine lata est pœna contumaciæ. supra eo. sacro. in prin. & fuit dictum supra eo. tit. & lib. ca. primo, super glo. vt quia. Item, quandoque est iniusta, & tamen ligat, supra ca. proxi. §. si vero. Sed de nulla nō est dicendū: quia indubitatum est testamentum valere, si apparet excommunicationem fuisse nullam, quia verum est illum non esse excommunicatum. de offi. deleg. cum contingat. facit. ff. de iniu. rup. & irri. testa. si quis filio. §. quod tamen. Sed nonne absurdum, & durum esset propter contumaciam & eius pœnam prohiberi quem à testando facit supra, de constit. ex literis, & quod ibi no. in glo. dicit hic, in fi. nam secundum leges contumacia, & eius pœna non prohibet quem ab actibus ciuilibus. C. de mo. mul. l. prima, & C. de requir. re. l. fi. vbi de hoc. Item, fortius vbi nulla culpa interuenit, quia excommunicatio fuit iniusta, & vide quod no. de testi. testimonium, in glo. si dicas. ver. ad hæc respondet. item de sui natura excommunicatio potius est medicina, quam pœna. supra eo. tit. c. primo, & ibi satis de hoc. & si dicatur, quod sit pœna, tamen temporalis est, & non perpetua. Nec obst. 10. quæst. j. quia sacerdotes. 28. q. j. de viduis. j. in fi.

de cohabi. cle. clericos, vt ibi no. & 10. q. 2. perpetua. in j. glo. Item, facile interdum cōtrahitur, vt statim dicam, & facile tollitur, vt satis patuit supra ca. proxi. Item, si loquamur de excommunicatione iuris, quæ est pœna criminis, videre potes infra eo. tit. eos, & quod ibi no. in 2. glo. & super illa tāgentur 94. casus, ex quibus contrahitur. & si ponderabis qualitates illorum casuum, benē iudicabis graue, quod illę culpæ reddant quem intestabilem. Exempli gratia, tolle primum casum, quem ponit illa glo. & de c. vbi periculum. §. nulli. supra eo. lib. de elec. tempore inclusionis allocutus fui secretē Cardinalem, vel ad eum misi nuncium, vel scripturam, excommunicatus sum, iudicabis ne equum me fore intestabilem ex hac culpa? alias culpas potes videre si placet. Ex quibus concludit Ioan. And. hanc partem tenendam, quod valet testamentum excommunicati, nisi vbi expressē pœna ex contumacia vel culpa, vel sine culpa proueniens, & quæ facile tollitur, tam rigorosam pœnam iuris non specificē expressam inducat. & mouet ad hanc partem experientia, quæ docet eos, qui cupiunt infringere testamentum super testamentorum executione probanda falsas probationes exquirere. Item, cum multi sunt casus, quibus excommunicatio contrahitur, vt proximē fuit dictum. Curio sus super altero illorum forte veras probationes inueniat. Itē, sæpe de absolutionibus vere factis non potest fieri probatio, vel forte eam habebat testator, quam ignorat hæres in terminis forte fuerunt mille excommunicati tempore rebellionis Ferrarien. propter mercimonia cum illis habita, & transitus per ciuitatem, qui postmodum absoluti per religiosos, quibus fuit commissum, absolutionem probare non possent, probato de tali testatore, quod illo tempore publice moratus, vel mercatus fuit cum Ferrarien. durum esset propter hoc annullari testamentum, quæ omnia retrahere debent ab opin. contraria. Et per prædicta sit responsum ad primam allegationem pro parte contraria, quia §. pe. in auct. de priuileg. dot. de heretico loquitur, nō de simpliciter excommunicato. & eodem modo respondet ad §. generalem, vt cum de app. cog. Ad secundum respondetur, quod actus legitimi ciuiles, vel communes sumuntur diuersis modis, vt satis fuit notatum supra, de excep. pia. super gl. olim. Item, non omnis, qui à ciuilibus, vel communibus actibus repellitur, prohibetur testari. De relegato & infami dictum est supra. Idem vides in adulto, & femina. patet primum, ff. de mune. & ho. ad rempublicam. ff. de testi. l. testimonium. canonizata. 4. q. 3. De fœmina patet de arbi. dilecti. C. de arbi. l. fi. ff. de reg. iur. l. 2. & tamen vterque testari potest. ff. de testi. l. 5. supra de probatio. in præsentia, de testa. iudicante. Ad tertium responsum est supra per id, quod dicitur infra, & quod no. Ber. de app. pastoralis. nec potest dici contrarium, cum retineat ciuitatem, bona, & familiam, vt supra, quod non facit deportatus. Ad §. credentes, ostensum est supra, & in glo. quod facit pro solutione, non obst. decre. quāquam, quia usurarius si manifestus est, & non cauit expressē, irritatur eius testamentum, vt ibi plene no. super vltima glo. Sed in hoc edicto prohibitorio non est arguendum de expresso ad non expressum, etiam si parvel maior æqualitas subest, facit quod no. infra de reg. iur. in penis. Ratio vero allegata de prohibitionē communiter non includit ad casum nostrum, sed concluderet contra participantem, qui diceret se non ligatum minori. cum enim generalis prohibitio sit, vt nō participetur excommunicato. 11. quæst. 3. sicut apostoli. cum c. seq. si dicit se à generalitate exemptum, hoc ostendat. Et sic respondetur ad decre. 2. ver. sed neque, de transla. Nec etiam istud concludit ad propositum, quia dicere participantes propter id ligari minori excommunicatione, non sequitur testamentum non valere. Et idem est, si dicas, quod ipse peccat exquirendo communionem illorum. de cle. excom. mi. c. illud. §. illud. nam propter id non concluditur, non valere testamentum, sicut etiam peccat, qui sine causa mutat testamentum, quod iurauerat non mutare, & tamen testamentum tenet, vt satis fuit dictum in quæstione quæ incipit, Marcus. posita in regula, quod semel. infra de regu. iur. & de hoc no. 13. quæst. 2. vltima volūtas. Sic etiam in decre. pia. quia licet peccet se ingerendo, & alij peccent sibi communicando, tenet tamen iudicium cum ipso actore habitum, ex quo non fuit exceptum, nec potest concludi id, quod cum peccato sit, non valere. cuius contrarium probatur supra de spon. sicut. & ca. penulti. de spon. duorum. ca. j. Ad id, quod est dictum de arbitro, respondetur id propter publicum officium iudicandum, ad cuius instar arbitria sunt redacta. ff. de arbi. l. j. sicut ergo si est publicus non

ADDITIO.

2 Professio & ordinatio. Adde Cal. consi. 5. de regula.

non pronuntiat, vt iudex. de re iudi. ad probandum. ita nec arbit. Et an pronuntiare possit vt arbitrator, vide quod no. in regula, dolo facit, j. de reg. iur. in questione. Sed tenendo opi. quod non valeret testamentum, excommunicati quod negat Ioan. And. dubitari possit si tempore conditi testamenti erat excommunicatus, sed tempore mortis erat absolutus, vel e contra. super quo remittit ad no. supra eo. lib. de vsur. quamquam. super vlti. glos. Ioan. And. De primo dubio idem quod Ioan. And. tenet Fede. de Senis in consilio 80. allega. quasi per omnia rationes supra positas. & idem tenet in consilio 124. De secundo dubio an reassumat vires si tempore mortis non erat excommunicatus, licet sic esset tempore testamenti. ponit etiam aliquid Fe. de Se. in d. consi. 124. sed non decidit. Et ibi querit, an saltem excommunicatus passiuè sit testabilis. & dicit ad secundam opi. quæ habet quod possit testari actiuè, quod poterit passiuè: quia si primum est sibi permissum, fortius secundum, quia infinita genera hominum sunt que possunt capere ex testamento, & tamen non possunt testari, sed non sic è conuerso. Sed si tenetur alia opi. quod non possit actiuè, tunc posset queri, an esset habilis passiuè, cū istud sit minus, secundum Fe. & sic videtur velle, quod passiuè sit capax. Et no. istam glos. quæ equiparat excommunicatum deportato. Accur. equiparat eū illi cui interdictum est aqua & igni, cuius loco succedit deportatio. & hoc no. insti. de capi. dimi. §. minor. ff. de pe. l. 2. §. j. Sed Ber. in c. pastoralis. de ap. in glo. si. equiparat eum relegato, qd est verius, vt patet per superiora: nec tamen per omnia operatur idem, vt no. super illa glos. si. Ioan. And. in fi. glos. tertiam opi. quam dicit glo. fuisse Host. & Gui. ponit Spe. de instr. edi. §. restat. ver. quid si instrumentum confectum est. Et in ver. ibi sequenti tractat de notario, qui publicè exercet officium. & de heretico ibi in ver. quid si instrumentum confectum sit. Et pro dicto illorum facit quod no. Ber. in §. credentes. in glos. sic supra. Et idem tenet Pe. & Abb. in distinctione super decre. pia. Sed Innocen. in d. c. pia. dicit primò, quod non valet scriptura ab excommunicato confecta, cum illa sumat auctoritatem ex persona scribentis: tamen subdit quod si excommunicatus est notarius, non tamen est sententialiter damnatus, valet instrumentum ab eo confectum. Fatetur tamen quod aliqui contra qui all. c. consulti. de procu. & c. nullus, hic alleg. in glo. Sed dicit responderi posse ad c. consulti. quod loquitur de his qui prestant auctoritatem instrumento, quod sit authenticum, non de his quæ dicuntur vel fiunt in instrumento. Ad c. nullus. responder quod loquitur de scripturis quas faciunt excommunicati, non ratione publici officij, sed proprio motu. Item, ibi loquitur de damnatis non toleratis, secundum Ioan. An. Archidia. in c. nullus. all. in glo. tenet primam opi. positā hic in glo. alle. quia valent gesta per excommunicatum in iudicio antequam probetur excommunicatus, vt supra de excep. pia. & idem dicamus si fiant extra iudicium. Vnde valet instrumentum ab eo confectum, licet sit excommunicatus, dummodo non sit aliter damnatus sententialiter. Et ad istud c. nullus, & c. consulti. responder prout fuit dictum supra per Ioan. An. Idem quod tenet Archi. etiam tenet Fede. de Senis in cons. 80. Et ad dictum Inn. supra qui tenet quod valet donec fuerit sententialiter damnatus, videlicet quod possit facere instrumentum. pro quo facit dictum Host. in c. fraternitatis. de hereti. vbi dicit quod licet semel notarius fecerit falsum instrumentum, nihilominus valent alia instrumenta ab eo confecta donec fuerit damnatus de falso. Et ad §. credentes. & ad ca. felices. supra alle. responder quod ista faciunt pro parte sua, nam ibi ponuntur casus speciales: ergo in contrarium est ius commune. Itē, ibi non valent instrumenta illorum non propter excommunicationem, sed propter immanitatem criminis, secundum eū. Ego in d. c. nullus. tenui distinctionem huius glo. quia aut dicimus quod notarius faciendū instrumentum causā censetur illud facere tanquam iudex, iuxta no. per Innocen. in ca. cum a nobis. de testi. & tunc publica excommunicatio inficit acta iudicis. de re iud. ad probandum. Aut censetur facere tanquam testis, quod videtur verius per tex. & quod ibi no. in c. cum Io. de fi. instru. & tunc planum quod testi notorie excommunicato non creditur, vt d. c. nullus. & per hoc cessat dictum Fede. quia satis est damnatus sententialiter, cum iura prohibeant talibus credi. Item, istud officium testificandi facit notarius ratione publici officij, & auctoritatis sibi commissæ. de prescri. ad audientiam. in quibus toleratio facit gesta valere etiam extra iudicialia, vt supra c. solet. §. si. ¶ Sed est dubium de teste excommunicato in instrumento descripto, an per hoc vitietur instrumentum. Innocen. dicit in d. c. pia. quod dummodo instrumentum non sit suspectum, alias bene valebit. Sed si esset suspectum, non daretur fides instrumento per istum testem nunc suspectum vel excommunicatum. Licet possit dici quod si nunc est absolutus, licet tempore inscriptionis esset ex-

communicatus, bene nunc per suum testimonium dat fidem instrumento, & hoc dictum fuit Gui. in Spec. de instru. edi. §. instrumentum. vers. quid si testis. Et ex his infertur differentia inter ea quæ aguntur in iudicio, & ea quæ aguntur extra iudicium, quia prima valent, secunda non valent, vt instrumenta & huiusmodi quæ facit ex officio publico si sententialiter est damnatus: fatetur tamen Inn. quod aliqui contra. Si autem sunt talia quæ non aguntur ex publico officio, vt actiones, contractus, & huiusmodi, valent etiam si publicè solemniter sit excommunicatus, vt no. de dolo. veritatis. de excep. exceptionem. valent etiam ea quæ facit in iudicio, vt actor, ex quo non excipitur, vt in c. pia. Secus si iudex sententialiter vel alias publicè excommunicatus esset, quia non valet, quod egit etiam si non excipiat. de re iud. ad probandum. Et dicit, quod ratio diuersitatis est, quia plus veretur pars obijcere iudici, quam aduersario, & quia plus afficit processum excommunicatio iudicis, quam partium. Ioan. And. ¶ No. incidenter, quod licet in instrumento describatur testis inhabilis, non vitatur instrumentum, licet non possit viua voce instrumentum coadiuuare, & vide Inn. in c. ex literis. de transla.

ADDITIONES.

- a ¶ Absolutus. Adde quod voluit Anch. consi. 81. an reconualecat testamentum banniti vel rebellis per restitutionem Ber.
- b ¶ Acta iudicis. Adde, quod Domini de Ro. de iud. in anti. dicunt quod processus habitus coram ordinario, publicè excommunicato valet, non coram de. le. Ber.
- c ¶ De teste excommunicato. Adde Lanfr. de Ori. in ca. quoniam contra falsam. §. testium depositiones, nu. 28. & ibi no. in apost. ad ipsum. in ver. excommunicatus. & ver. in peccato mortali. de proba.
- d ¶ Bene valebit. Adde quod Ro. in rub. de arbit. dicit quod testis descriptus in instrumento de consensu partium, non potest postea reprobari. & idem Alexan. consi. 83.

SUMMARIVM.

- 1 Allegans statutum in iudicio debet illud totum edere.
- 2 Declarationis quis sit effectus.
- 3 Decernimus verbum, in constitutione declaratoria non facit, quod ius non sit declaratorium.
- 4 Exprimere nominatim, vel per relationem ad aliud, non semper sunt equalia.
- 5 Papa si profert excommunicationem contra participantes non nominatim, an participantes cum talibus incurrant minorem excommunicationem.
- 6 Scrupulum, quid sit.

Constitutionem. ¶ Gl. j. summat, & sunt duæ partes. Prima declarat constitutionem Inn. Secunda ibi, Statuimus. dat formam monitionum, & vnum casum excipit ibi, Nisi. expediam per partes. ¶ No. primo argumen. quod allegans statutum in iudicio debet totum illud edere. sic facit hic Gre. de decre. Inn. ¶ No. effectum declarationis, quia tollit dubium quod erat in dispositione præcedenti, & sic declarans nihil addit. ¶ No. quod verbum, decernimus, in constitutione declaratoria non facit quod non sit ius declaratorium. quod no. pro his quæ dixi supra de priui. cap. 1. cod. lib. ¶ No. quod monitio canonica potest dici etiam si nomina monitorum in monitione non exprimantur. hoc probat tex. qui hoc casu dicit speciale, ergo secus in alijs. ¶ No. quod non semper videntur equalia exprimere nominatim, vel per relationem ad aliud. vide de test. licet ex quadam. ¶ Quid si Papa profert excommunicationem contra participantes non nominatim, qui potest cum non sit subiectus iuri, vt in c. proposuit. de concel. preben. an participantes cum talibus incurrant maiorem excommunicationem si sunt de illis, qui de iure cōmuni participando non incurrerent minorem, de quibus habetur supra eo. inter alia. Solu. dicit Gar. quod non, per istum tex. qui dicit quod isti incurrunt maiorem ea participatione qua primitus incurrissent minorem: ergo videtur velle quod si non incurrissent minorem, non incurrerent maiorem. Ioan. And. ¶ Quid si monentur nominatim participantes, an simul etiam eodem tempore & contextu possit proferri excommunicatio contra eos? Solu. dic, quod non, sed debet expectare lapsum termini, & postea excommunicare, & illud speciale inducūt ista iura, vt probat tex. hic qui dicit, monitione premissa, & sic requirit quod per prius præcedat monitio, & sitis tex. j. c. statutu. & tex. §. e. statuimus. qui dicit post monitionē, fin. Io. An. Dicit Lap. Ab. q. simile no. §. e. li. de ele. cōmissa. j. rñso. in

ADDITIONES.

- a ¶ Illud edere. Adde D. Card. consi. 147.
- b ¶ Decernimus. Adde Abb. consi. 58.

Geminianus super Sexto Decretalium.

in prin. & de offi. dele. cum plures. super vltigl. & in cle. vlti. in fi. de statu mona. super vlti. glos. secundum. Lap. ¶ Quæro, quid sit scrupulum? Sol. dicit Bar. quod idem est quod asperitas, quia quando quis dubitat, sua conscientia stimulat, vt habetur j. Regum, xxv. Non erit hoc tibi in singultu & in scrupulum cordis. & sic ponitur pro asperitate, anxietate animi, remorsu conscientie, dubietate, difficultate, nodositate, & obsecritate, secundum deriuatores. Io. An. vide gl. 2. q. vij. negligere. ¶ Gl. in verbo, participatione. recita per contrarium, qd ex participatione cum excommunicato incurratur minor, no maior. 1. q. 3. cum excommunicato. cuius cōtrarium innuit tex. hic. gl. sol. deinde quærit, an ex missione nuncij vel epistole facta excommunicato incurrat quis minorem. gl. so. quod sic. In fi. gl. idem quod gl. tener Hug. in d. c. quoniam multos. & hic Io. Mo. pro decisione gl. facit 27. q. ij. lex diuine. in prin. quod est palea. & pro hoc facit secundum Io. Mo. quod etiam nutu & signis aliquādo loquimur. a facit s. de sponsa. cū apud, cum concor. & inducit illud Ouidij: Nutu verbisque loquuntur. & facta loquuntur. 22. q. 5. caute. Et Gre. 4. dialogorum. de quodam monacho dicit, Et si verbis taceret, facto loquebatur. & Hiero. contra Iovinian. ad fi. De vestro grege tristes, pallidi, sordidati, & quasi peregrini huius sæculi, licet sermone taceant, habitu loquuntur & gestu. & facit hoc pro Chartu sien. quibus aliqui detrahunt, quod non predicant. Nec ob. præmissis quod s. nulli. alle. in gl. loquitur de excommunicatione minori: & sic non facit pro dicto gl. quia hic inducitur equiparantes quod quis loquitur mittendo nuncium vel epistolam, secundum Io. An. ¶ Gl. in verbo, minorem. quærit de effectu minoris excommunicationis, & remittit. ¶ Gl. in verbo, non tenere. dicit idem in sententijs alijs censuris. ¶ Gl. in verbo, scrupulum. quærit ad quid fuerit necessaria hæc declaratio, & so. ¶ Gl. in verbo, in hoc casu. quærit de intellectu literæ, & so. In fi. glo. quasi sit sensus quod alias benè potest fieri monitio generalis. s. de offi. ord. & si sacerdos. & de Iudæ. & si Iudeos. in fi. de vsu. post miserabilem. & vide concor. s. c. Roma. s. caueant. super gl. pone exemplum. Io. An. ¶ Gl. in verbo, seruat. quærit quæ sint illa quæ debent seruari in sententia excommunicationis, & soluit ¶ Gl. in verbo, nominatim. primo quærit quādo dicatur nominatim facta monitio. Item in verbo, dicunt. quærit an tex. procedat in generali monitio. & so. Item quærit, an valeat si monentur omnes de collegio aliter non nominati. ¶ In ea. glos. ibi, dicunt tamen quidam, hæc opi. fuit Host. s. c. statuimus. qui est excusandus: quia non vidit hanc, decre. Gar. etiam super hoc c. dicit hanc opinio. magis iuri consonam, licet contraria sit securior. Vnde dicebat, quod ad generalem excommunicationem ita conueniebat gñalis monitio, sicut ad spālē specialis, vt dicit hic glos. Et vt dicit hic Hostien. forsan in speciali non sufficeret purgamentum: tamen subdebat, quod si post factam monitionem generalem dicatur quis communicasse, non denunciabitur, nisi ad rationem positus conuincatur. de accu. si constituerit. de vsur. cum in diçesi. de cler. excomm. m. proposuit. & sic fit in vniuersali petitione: nam adiudicata hæreditate in singulis rebus non fit executio, nisi probentur hæreditaria. ff. de pet. hæ. item videndum. s. fi. & l. seq. & no. de resti. spolia. cum ad sedem. ad fi. secundæ glos. Et dabat hic practicam generalis monitionis, quæ potest reduci ad specialem vt si dicat: cum Titium excommunicauerimus, qui vt se emendet longo tempore expectatus, sed medicinam sibi propinatam contemnit in animæ suæ periculum, & scandalum plurimorum. Vel sic: quare non vitatus fortius indurefcit, ex quo sibi, & alijs periculum noscitur eminere: ideo monemus A. B. C. D. ne cum ipso de cætero communionem, vel participium aliquod habere præsumant, sed intra dies tot quos, vel quorum quatuor pro primo &c. ab ipsius participio in totum abstineant. Nec videtur, quod subdere possit, alioquin ex nunc, per id quod fuit dictum super tex. Conclusionem autem glos. quod generalis excommunicatio non posset ferri in participantes, tenet etiam Ioan. Mona. & Archid. Ioan. And. in fi. glos. facit in simili quod no. supra eodem libro, de concess. præben. cap. si capitulo, in princ. 6. glos. Archid. Ioan. And.

ADDITIO.

¶ Loquimur. Adde pro hoc quod dicit Ro. consil. 255. quod iniuria quæ fit per literas, dicitur verbalis. Ber.

SUMMARY.

- 1 Monitio dicitur canonica, quæ habet aliquorum dierum interualla.
- 2 Monitio requisita in excommunicatione decurtatur propter facti necessitatem.

¶ Statuimus. ¶ No. quod monitio dicitur canonica, quæ habet aliquorum dierum interualla. ¶ No. quod idem est monere aliquem tribus edictis separatis siue vno tantum, dum tamen contineat interualla dierum.

rum. vide 24. q. 3. de illicita. ¶ No. quod quandoque propter facti necessitatem, decurtatur a monitio in excommunicatione requisita. ¶ Quæro, an quod dicitur in isto ver. habeat locum in alijs excommunicationibus, quæ proferuntur contra alios quàm contra participantes? Sol. dicit quod sic: & ideo studiosè tex. dixit, statuimus, vt sciatur quod id quod sequitur est generale, nec restringendum ad casum s. proxi. Vnde dicit Boa. quod poterant de his duabus partibus fieri duæ decretales. Io. An. ¶ Quæro, in quibus iudicijs habeat locum quod hic dicitur. So. dic. quod in omnibus, siue sint Episcopi, siue inferiores delegati, vel ordinarij, vt j. c. statutum. Et ideo tex. ita large loquitur dicendo, iudices. Io. An. Et huic cōcor. s. c. sacro. vbi tex. non dixit, trina, sed dicit, competenti monitione, secundum Io. An. ¶ Gl. super. ver. statuimus, ordinat tex. ¶ Gl. super ver. vna, quærit de practica tex. & ponit triplicem practicam. In fi. gl. idem Guil. Gar. & Arch. Sed Io. Mo. dicit quod hoc non consonat literæ. Vnde si sit vna sola monitio hēbit dies expressos, sicut faciūt executores, s. duos p primo, duos, p secundo, & reliquos duos dies p tertio &c. Et patet per tex. hic qui dicit, dierum. videtur quod ad minus duo dies requirantur pro quolibet termino. j. de re. iu. pluralis. Guil. dicit hoc arbitrium. Et ad hæc partem quod sufficiat vna dies, Abb. in c. sacro. alleg. ff. de pub. iud. inter accusatorem. vbi dicit tex. quod per triduum per dies singulos ter citatur. Clericus Pifa. alleg. ff. de pig. act. si conuenerit. in fi. & quod ibi no. Io. An. Credo quod sit tutius, quod qualibet dilatio saltem duos dies habeat: quia tex. vult quod etiam in vna monitione seruentur competentia interualla aliquorum dierum: ergo vult, quod interuallum inter primam secundam & tertiam sit aliquorum dierum, & sic plurium: alias dixisset competentia interualla alterius diei, & non aliquorum. ¶ Glo. fi. quærit de exemplo literæ, & sol. In fi. glo. & quandoque res celeritatem desiderat. ff. de dam. infec. l. j. ¶ Sed quærit Host. s. eo. Romana. s. sed vt quid. si iudex verisimiliter præsumit, quod hi qui sunt ad arma parati per excommunicationem non desistant a malo conceptu, & soluit quod non fulminet, sed dicat sub excommunicationis poena præcipio, quod deponatis arma, vel intret hospitia, vel recedatis de loco, secundum occurrētia, alias sententia non esset medicinalis, sed mortalis contra id, quod no. s. eo. c. j. de cohabi. cler. clericos. Io. An.

ADDITIO.

¶ Decurtatur. Adde pro hoc, quod dicit Ro. sing. suis, quod propter sedandū populum potest iudex ad executionem poenæ accedere pendente dilatione. Bern.

SUMMARY.

- 1 Relaxatio ad cautelam, appellatur beneficium.
- 2 Interdictum dicitur generale, quando refertur ad locum generale.
- 3 Absolutio ad cautelam, in quibus casibus habeat locum.
- 4 Excommunicatio, an vitietur ex defectu clausis scientiæ?
- 5 Interdictum speciale factum contra personam, habet naturam excommunicationis quantum ad perceptionem sacramentorum.
- 6 Absolutio simplex, an habeat locum in interdicto generali?

¶ Ræsententi generali. ¶ Gl. non summat, sed posset sic summa. ¶ Ri. Relaxatio ad cautelam, in generali interdicto locum non habet. h. d. & quia breue, aliter non dicitur. ¶ No. quod relaxatio ad cautelam appellatur beneficium: & sic non videtur qd iudex necessitē ad hanc relaxationem: nē de quo s. eo. soler. ¶ No. quod interdictum dicitur generale, quod refertur ad locū generale. vide de ver. sig. cū in partibus. ¶ No. qd non semper iura loquentia de excommunicatione habent locum in interdicto. ¶ Premitte pro declaratione tex. secundum Guil. hic, quasi viderit integram, & Arch. post eum qui dicunt, qd quidam asserit se post appellationem excōicatum & interdictum in vxorem, & familiam, & terram suam prolatum, petit ad cautelam absolui ab excommunicatione, & p. dictum interdictum relaxari. respondetur, quod generale interdictum in terram, vel locum non relaxatur ad cautelam. Et ex hoc notat speciale Gui. in vxore, & familia relaxari posse, vt in glos. pen. secundum Ioan. And. ¶ Sed pone, quod interdictum est prolatum in speciales ecclesias, an habeat locum, quod hic dicitur? So. Archi. tenet quod sic, dicens, quod si bene attendatur intentio concilij, patebit idem in interdicto loci specialis, quod est in generali interdicto castri, vel villæ. Sed Ioan. Mo. tenet contrarium dicens, quod si est interdicta ecclesia, & prelatus, & canonici petant relaxationem eius, secundum hanc formam poterit relaxari, & seruabit regulam, nisi in casu, quo illam reperit vitiatam. ff. de iureiuran. l. j. & istud vltimum videtur verius, secundum Ioan. And. Nec obstat secundum eum, quod ista decr. habeat locum in interdicto cuius loci specialis, puta, in villa particulari: quia ex quo locus particularis totus interdicitur, illud est generale. Sed interdicta

terdicta ecclesiarum non sunt generalia, quo ad effectum generalis interdicti, etiam si interdicerentur omnes ecclesie ciuitatis, vel provincie, puta, propter decimas non solutas, vel procuraciones legatorum, vel causas similes. Et ex istis inferitur quod si ecclesie loci sunt interdicta, non habebit locum tunc de cre. alma. §. adiicimus, infra e. vt ibi no. in j. glos. quia tunc non poterit in ecclesijs celebrari, etiam bassa voce &c. Et ex hoc etiam inferitur, quod tunc extra ecclesias illas, etiam in illo loco celebrari poterit, etiam alta voce sub territorio, vel in ecclesia loci, si qua esset non interdicta: & tunc locus esset denegationi sepulture hominibus illius loci, saluo quod habes infra eo. si ciuitas. in fi. & aliorum sacramentorum, & diuinorum officiorum, quae nisi in quantum permissa reperiuntur verantur tempore generalis interdicti, infra c. fi. post prin. & in extrauag. Bonifa. prouide, in prin. Et econtra esset si villa, vel castrum interdiceretur, etiam si vnica, vel nulla esset ecclesia ibi, interdictum diceretur generale, vt no. in ca. cum in partibus. de ver. sig. in fi. & locus erit penis generalis interdicti, vt supra. Cum igitur hac decreta. aperte loquatur de generali interdicto loci, videtur verius dictum Ioan. Mona. vt non habeat locum in interdicto ecclesie. Et sic est etiam alia differentia inter ista, quia generale interdictum in locum proferri non potest sine speciali Papae licentia pro pecuniario debito, vt in extrauag. Bonifa. prouide. quae prohibet non habet locum in speciali interdicto. Sic etiam aliud est, interdiceret ciuitatem, vel locum, vel interdiceret ciues, vniuersitatem, vel collegium, vt infra eo. si sententia. §. j. vt ibi dicitur super glo. aliud. Et ex his inferitur, quod si executor gratiae excommunicaret canonicos, & interdiceret ecclesiam pro eo, quia non recipitur ille, cui datus est executor, vt sepius accidit, & canonici propter appellationem precedentem, vel alia de causa dicunt sententias illas nullas, relaxari poterunt ad cautelam. & hoc placet Ioan. And. Nec obstat, quod tex. dicat hic, alia loca, vt sic videatur includere interdictum particulare, quia debet exponi alia loca publica: puta, regna, prouincias, comitatus, & baronias, vel villas. Ioan. And. idem tenet Ioan. Cald. in tractatu de ecclesiastico interdicto, in secundo membro, ver. sed quero. licet dicat, quod questio est sibi dubia propter rationes diuersitatis hic assignatas in glos. ¶ Quero, quid intendat tex. qui dicit, aliquatenus? Sol. dicit prohibet ne aliquo tenore, modo, vel forma fiat relaxatio. sic infra eodem titulo cap. fi. §. illis etiam. secundum Io. An. ¶ Glosam primam, recita per contrarium de opi. antiquorum. ¶ Glos. ponit tres solutiones antiquorum, quas reprobatur, & deinde ponit quartam solutionem cum sua ratione. sed quia ratio non concludit, ponit aliam rationem. ¶ In ea glos. ibi, de pen. quod in te. Ista fuit so. Guil. Duran. secundum Ioan. And. in fi. gl. patet ex his, quod prime solutiones non tenent, quia ratione non roborantur, ideo sunt extirpandae. 68. dist. cor. Episcopi. quia ratione vincendum est. 23. q. 6. vides. nec sunt recipienda, quae opi. vacua, non ratione, vel autoritate inuuantur. 26. dist. deinde. Et sic dicitur de solutione Fran. qui dicebat, quod quia tales sententiae mature feruntur, supra e. Romana, in fi. sic debent tolli mature. alleg. de ele. ecclesia. 2. Boa. dicebat, quod quando singularis petebat absolui ab interdicto loci, fatue petit: quia ipsius satisfactio non requiritur. quod est verum, vt no. in cap. fin. ver. nec tunc. & no. post Innoc. de penitentijs. quod in te. super vlt. glos. sed hoc nihil ad propositum, fm Io. An. ¶ No. bene istam glos. quod licet aliqua extrema communiter parificata sint a iure: tamen statutum in vno non extenditur ad alia, quando est dare rationem diuersitatis concludentis illud ius non debere extendi, quod bene no. quia per hoc habes limitationem ad gl. in c. si postquam, §. de elec. eo. lib. quae dicit quod sit extensio, quando eadem est ratio. Idem gl. 2. in c. licet, infra eodem titulo. ¶ ¶ Glos. in verbo, cautelam? querit, in quibus casibus habet locum absolutio ad cautelam? Sol. quod vbi excommunicatio est nulla, & occasione huius collegit duodecim casus, quibus excommunicatio est nulla. ¶ In eadem glos. ibi, sed excommunicato. & ratio quare excommunicatus excommunicatur, sed non excommunicat, satis patet secundum Ioan. Mo. Nam nihil impedit ligatum vno vinculo ligari secundo. §. de iude. ita quorundam. Sed excommunicare est iurisdictionis, cuius exercitium excommunicatus non habet. §. eo. de offi. vica. Romana. de re iud. ad probandum. Item cum sit extra communionem alium ab ea non potest excludere, sicut nec possessus possidet. ff. de adul. sic eueniet. Ioan. And. ¶ In ea glos. ibi c. vlt. & §. de priui. autoritate. Ioan. And. ibi, octauo. istos octo notauerat Hostien. supra eodem, solet. duos sequentes posuerat hic Gar. & Ioan. Mona. Fr. addebat casus supra eodem libro, de offic. ordi. Romana. in fi. sed dic, vt ibi. Item, supra eodem, Romana. in fi. ibi vide in glos. per hanc. & super ea Ioan. And. & ibi, cap. quan-

4 to. & eodem titulo, & lib. cap. j. ¶ Sed dubitatur, an excommunicatio vitietur ex defectu clauis scientiae, scilicet cum sententia fertur a prelato omnino illa clauis carente. so. dicit Io. An. istud fuisse hic Bononiae disputatum, & quod non vitietur, alleg. hic glos. quae hunc casum non enumerat inter alios casus nullitatis. Sed dicit non insistendum in hac questione, tum quia per multos negatur scientiam esse clauem: tum quia constat excommunicationem & censuram ecclesie non ex scientia, sed ex potestate, & autoritate recepta ligare, quod satis expeditur per extrauag. Io. quia quorundam. ver. quod autem. cum sequenti. vbi habetur clauis definitio, & remissiones. vide de hoc, de summa trin. firmiter. §. vna. & facit, quod no. de eta. & quali. cap. fin. Ioan. And. Et pro hoc facit, quia in abbate non requiritur literatura, vt no. glos. 16. q. j. legi. & tamen potest excommunicare. de maio. & obe. cum in ecclesijs. & de accu. sicut olim. ¶ Glo. in ver. generaliter. primo querit, quid sit generale interdictum, & remittit. Deinde querit, quid de speciali & so. In fi. glos. idem tenent Guil. Gar. Clericus Pisanus, Boa. Ioan. Mona. Archid. Et ad hoc supra eodem titulo, venerabilibus. per quam decr. hoc tenuit Innoc. supra de appell. ad hoc quoniam. in j. glo. scilicet quod fiebat absolutio ad cautelam in interdicto, sicut in excommunicatione; quod intellige de interdicto personae, non loci, per hanc decr. Ioan. An. Sed quid de interdicto lato in personas, puta, in vniuersitatem, vel collegium, an procedat, quod hic dicitur. So. dic, quod sic, quia fieret relaxatio ad cautelam, secundum Fran. Ioan. And. ¶ No. glos. ¶ quod interdictum speciale factum contra personam, habet naturam excommunicationis, quantum ad perceptionem sacramentorum, quod bene no. ¶ Glos. fi. querit, si fiat relaxatio, an teneat, & so. In fi. glos. idem Gar. Ioan. Mona. & Archi. Ioan. And. ¶ Sed quero, quia tex. hic prohibet absolutionem, vel relaxationem ad cautelam in interdicto generali, nunquid habeat locum absolutio simplex, quae non fit ad cautelam, sed cum satisfatione de stando iuri. Sol. Do. de Rota in conclu. 90. in antiquis, quae incipit, Itē no. quod sicut. tenent quod sic: sicut fit in excommunicatione, vt in cap. cum contingat. de offic. deleg. alleg. c. qua fronte. de appell. & dictum Innoc. in c. ad hac. eodem titulo. Nec obstat iste tex. cum hic no. quia loquitur in absolutione ad cautelam, in qua aliter obseruatur, quam in simplici absolutione, iuxta no. supra eodem tit. solet. & iuxta no. in c. cum contingat. Vel secundo distinguit, quod aut interdictum petitur relaxari a prin. per illum, propter cuius culpam est latum: & tunc procedit c. cum contingat. quia talis potest cauere de stando iuri, & isto casu non procederet istud cap. quia cessat ratio hic reddita supra. Aut petitur relaxari per alium, quam per illum propter cuius culpam est latum, & tunc videtur, quod non habeat locum c. cum contingat. quia iniuste peteretur cautio de stando iuri, & de satisfaciendo ab illo, qui non fuit in culpa, nec est obligatus, & ideo non mirum si isto casu non fit relaxatio, sicut fit absolutio, quia non est tantum preiudicium in interdicto, sicut in sententia excommunicationis, vt hic no. Item interdictum potest suspendi posito, quod non relaxatur: excommunicatio vero non potest suspendi, nisi in totum relaxetur, & ideo non est tantum preiudicium, vt notat hic glos. secundum eos.

ADDITIONES.

- a ¶ Absolutio ad cautelam. Adde, quod tunc demum habet locum absolutio ad cautelam, quando ambigitur atque dubitatur utrum excommunicatio teneat. ita no. in apostil. ad istum in c. Romana, in fi. in vers. an excommunicatio sit nulla. §. de off. vica.
- b ¶ Sed quero. vide Do. Feli. omnino in cap. apostolicar. de excep. ver. dū abbas.

S V M M A R I V M.

- 1 Princeps, Rex, & Baro, differunt.
- 2 Sententia, censura, & sententia excommunicationis, quo ad contrarietatem di prohibitionem equiparantur.
- 3 Satisfacere pro re, & rem restituere, differunt.
- 4 Pena imposita danti licentiam, non se extendit ad utentem illa.
- 5 Episcopi, an ligentur ista pena si contrafaciant.

Vicunque. ¶ Glos. non summat, sed dicit Ioan. And. quod ista decr. habuit breuiloquum dictatorem, ita quod per multa ipsius membra vix potest breuius summari: & ideo glos. non summat: tamen ipsam diuidendo potest dici, quod primo excommunicat certis limitationibus dantes licentiam offendendi in personis, vel rebus suis, vel suorum, exercentes aliquos ecclesiasticam censuram, vel exerceri facientes, vel illam seruantes. Secundo ibi, Eadem penam prorogat ad utentem, vel motu proprio id agentem. Tercio ibi, Qui autem penam aggrauat. Et dixit Fran. quod multi prelati timebant quod exercere censuram propter grauamina, quae eis, vel suis inferebantur, ideo

Geminianus super Sexto Decretalium.

- 1 edita fuit hæc constitutio, secundum Io. An. ¶ No. dñam inter principem, regem, & baronem. vide glo. in cle. j. de bap.
- 2 ¶ No. quod sn̄e censuræ, & sn̄e excōicationis, quo ad prohibitionem contraveniendi, videntur æquiparari. vide no. s. c. proxi. ¶ No. casum in quo ex percussione laici, quis efficitur excommunicatus. concor. sunt in glo. ¶ Not. quod licitum est re integra reuocare, quod quis fecit. Vide in regula, quod
- 3 semel. j. de re. iu. ¶ No. quod aliud est satisfacere pro re, aliud rem restituere, & sic obligatus ad rem restituendam non adimpleret satisfaciendo pro illa. ¶ No. q̄ pena imposita danti licentiam, non se extendit ad vtem illa, nisi aliter extendatur per legem. ¶ No. q̄ perdurare in excōicatione, aggrauat illā. vide s. de hæ. cum contumacia. e. li. ¶ Quæro, quid si propter principem, vel dñm interdicitur terra, an procedat iste tex. So. dic, q̄ sic, quia ad hoc quod tollatur interdictū, requiritur eius satisfactio, & sic dicitur sn̄a prolata in ipsum. j. co. ti. si sn̄a. 2. responso. facit. j. co. dilectos. Io. An. ¶ Quid si grauamina hic expressa inferantur prætextu aliarum sententiarum, an habeat locum iste tex. So. dic, quod nō: cum loquatur de sentētijs censuræ. & hoc etiam probat tex. hic, dum dixit, tales sentētijs &c. & sic refert se ad istas sn̄as tñ. Io. An. ¶ Quæro, quis liget hæc constitutio. Sol. dic, q̄ non solum ligat iubentes vel mandantes, sed et licentiam dantes, quod est minus, fm Guil. & Archi. Et est illud simile illis qui trahunt aliquem de sua protectione, & hoc sepe quo ad clericos vtuntur Italici. Io. An. Fiunt enim qñque statuta sicut est Floren. q̄ declinans iurisdictionem iudicis secularis sit extra protectionē cōis, & impunē possit offendere, & multum tale statutum extenditur ad clericos, quod tamen iniustum est. ¶ Quærit hic Gar. Io. Mo. an quis possit prorogare terminum datum ad soluendum sub excōicationis pēna, & an qñcunque intra terminum appelletur, & quia ista tractantur in c. præterea. de ap. ibi vide. Io. An. ¶ Quid intendat tex. dum dicit, vel aliquid præmissorum? Sol. dic, scilicet occidere, capere in personis suis vel suorum, grauare proferentes, vel illos propter quos late sunt, vel obseruantes. Io. An. Colligit Io. An. propter perseuerantiam excōmunicationis aggruari pēnam. quod facit ad no. de cle. coniug. Io. in 4. q. vbi allegatur hæc decre. in fi. Io. An. ¶ An possit inferior à Papa ab soluere istos in mortis articulo? Solu. dic, quod sic. j. co. eos qui. & s. de offic. ordi. pastoralis. vbi de hoc. & ita debet limitari iste tex. in reservatione. Io. An. ¶ Glo. j. quærit, an episcopi ligentur ista pēna si contrafaciant? & sol. quod sic. In fi. glo. dicebat Gui. quod vniuersale quicunque, omnes comprehendit. ff. de here. insti. l. hoc articulo quisquis. ff. de pign. ac. si necessaria. §. si annua. de off. præto. l. 4. de maio. & obe. solita. ad fi. per quam etiam imperatorem videtur includi, vt dicit hic Arch. Tamen, vt dicit Gui. signum vniuersale quandoque ponitur pro particulari. j. q. 7. si quis omnem. 15. q. j. mulier. Ioan. An. ¶ Glo. 2. quærit quis sit iudex ordinarius regis, & sol. In fi. glo. ad idem supra de maio. & obe. omnes. Arch. alleg. 63. dist. Valentinianus. & 2. quæstio. 7. §. item cum Balaam. ver. sed notandum. Ioan. An. ¶ No. istam glo. quis dicatur iudex ordinarius regis. vide gl. 18. dist. quoniam. ¶ Glo. in verbo, ministros. recita per contrarium, quod sit impossibile ministros regis suspendere, cum sint laici, in quos non cadit suspēsiō, cum referatur ad ordines. de iudi. at si clerici. timore contrarij glo. sol. ¶ Glo. in verbo, suorum. colligit no. ex tex. & in princ. exponit qui dicantur sui. ¶ In ea. gl. ibi, familiarium. allegat Gu. 12. quæstio. 2. ecclesiarum seruos. Idem si sint filij vel serui. Inst. de his qui sunt sui vel alie. iur. per totum. Idem de domesticis. C. de his qui ad eccle. confu. l. presenti. §. sane. & de his no. 3. quæstio. 5. in summa. item vxores & mancipia. C. de epis. & clerici. l. 2. & coloni. 89. dist. iudicatum. C. de re mili. quicunque. & de quibus habetur. 4. quæstio. 3. item. l. Iuli. & 15. quæstio. 3. non est. Ioan. An. ¶ No. bene glo. cum dictis super eam, qui comprehendantur appellatione suorum, propter statuta & priuilegia, quæ faciunt mentionem de certa persona cum suis. vide j. de verbo. signifi. c. fi. glo. fi. 50. dist. studeat. ¶ Glo. in verbo, grauandi. quærit de exemplo litere, & sol. ¶ Gl. in verbo, re integra. recita per contrarium in ea formatum, & solue dupliciter, vt facit gl. quæ tamen tenet primam. ¶ In ea. gl. ibi, non restituerit. istam solutionem tenet Archi. & hoc videtur voluisse Guil. qui dixit rem integram hic dici, priusquam ad grauandum personas processum sit. Sed Gar. & Io. Mo. exponunt rem integram. i. iniuria nondum illata in persona vel rebus. Io. And. ¶ Gl. in verbo, impenſa. quærit, quare sufficiat satisfactio? gl. solu. dupliciter. ¶ Gl. in verbo, incurrant. recita per contrarium, quod isti non debeant incurrere aliam excōicationem, ex quo prius erant excōicati, gl. so. ¶ Gl. in verbo, eadem. exponit tex. ¶ Glo. in verbo, vti. colligit no. quod eadem pēna puniatur mandatarius, qua mandans, & respondet rationi contrariæ. ¶ Glo. in verbo, alias. exponit tex. & quærit de vna

quæstione, & pro solutione, remittit. ¶ Gl. fi. in princ. alle. simili. deinde soluit vnum dubium. ¶ In ea. glo. ibi, denunciati fuerunt in his sufficit denuntiatio, quia sunt ipso iure excommunicati. Sed idem in alijs incendiarijs ex quo excommunicati fuerunt, & denunciati, secundum Gar. & Io. Mo. & de hoc vide in c. tua. hic alleg. cum suis remissionibus. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Index potest licite capere & detinere malefactorem.
- 2 Clericus potest opponere exceptionem clericatus contra iudicem laicum, & petere vt remittatur ad iudicem ecclesiasticum.
- 3 Index ecclesiasticus etiam ex officio suo potest petere clericum captum per iudicem secularem.
- 4 Index quis sit sufficiens, si vertatur quæstio, an res sit spiritualis & ecclesiastica.
- 5 Index quando procedit ex officio & reuocatur in dubium, an sit index etiā ipso iudice dicente se iudicem, potest cognoscere & pronunciare, an sua sit iurisdicção.
- 6 Prælatus, an possit repetere clericum suum etiam nolentem & confitentē se laicum.

Index laicus. ¶ Gl. j. summat. Et diuiditur in duas partes. Prima dicit quod ad iudicem ecclesiæ pertinet cognoscere, (tamē parte vocata) de clericatu quem allegat captus per iudicem laicum, & causam reddit. Secunda pars ibi, Et si. subdiuiditur in tres. Primo ponit tres casus, in quibus ante cognitionem fit remissio. Secundo ibi, Idem addit quartum quæ probat triplici arg. legali. Tertio ibi, Non fit. ponit quintum quo non fit remissio ante cognitionem, iudex tamen laicus interim non procedit. Et hic incipiunt constitutiones Bonifa. & ista prima est expediens, & utilis valde, & sepissimè practicata, secundum Ioan. And. Ego more solito legam per partes.

- 1 ¶ No. primo iudici licitum esse capere, & detinere malefactorem. ad hoc j. e. si clericos. ¶ No. quod clericus potest opponere exceptionem clericatus contra iudicem laicum, & petere vt remittatur ad iudicem ecclesiasticum. ¶ No. quod iudex ecclesiasticus et ex officio suo potest petere clericum captum per iudicem secularem. Et ex isto tex. patet, quod aliud est clericum opponere incompetentiam iudicis laici, aliud est quod repetatur à iudice ecclesiastico, quod no. quia per hoc habes practica euitandi pēnam statutorum, quæ sunt in ciuitatibus Italiae imponentium pēnam declinantibus iurisdictionē iudicis laici, quæ statuta quandoque de facto extenduntur ad clericos, quia practica est, ne ipse clericus declinet, sed iudex
- 4 ex officio repetat, quod potest, vt hic patet. ¶ No. quod vbi coram iudice laico reuocatur in dubium etiam per viam exceptionis, an res sit spiritualis & ecclesiastica, iudex laicus nō est iudex, sed iudex ecclesiasticus. ad hoc de ord. cog. tuam. qui fil. sint leg. lator. ¶ No. quod vbi ex actu potest præiudicari iurisdictioni iudicis, iudex est vocandus. vide concord. in glo.
- 5 ¶ No. optimum tex. quod etiam quando iudex procedit ex officio & reuocatur in dubium, an sit iudex, etiam ipso iudice dicente se iudicem, potest cognoscere & pronunciare, an sua sit iurisdicção, nam tex. iste loquitur, quando iudex ecclesiasticus etiam ex officio repetit clericum, & dicit se iudicem illius, propter quod petit remitti. dicitur hic quod cognoscit, an sit iudex vel non: quod perpetuo tene menti, quia videtur contra glo. positam in c. statutum. §. de rescrip. eo. lib. vide gl. in ver. ordinarius. §. de priu. cum personæ eo. lib. ¶ Opp. quod cognitio huius articuli non spectat ad iudicem ecclesiasticum, sed ad secularem, quia iudex coram quo vtitur dubium, an sit iudex, potest cognoscere, an sua sit iurisdicção. §. de rescri. super lriteris. ff. de iudic. si quis ex aliena. Sol. propter ista erat dubium istius casus, & ideo iste tex. emanauit dicens contrariū, & ratio exprimitur in tex. Ioan. And. ¶ Quæro, an prælatus possit repetere clericum suum etiam nolentem, & confitentē se laicum. So. Inn. in c. vt famæ. s. eo. tenuit q̄ sic, quia istud cōcernit iniuriam ecclesiæ. e. ti. cōtingit. 2. q. j. in primis. in prin. & hoc etiam probat iste tex. imò, quod plus est, potest episcopus, maxime si est ordinarius capientis procedere in modum inquisitionis contra detinentem, quia crimen sacrilegij est detinere clericum. 17. quæstio. 4. quisquis. & c. si quis deinceps. & ca. seq. & hoc procedit si fama est esse clericum. Si verò est notorium, tunc sine inquisitione requirit eum & excommunicat detinentem. Inn. etiam dicit, q̄ si clericus volens, vel inuitus, et super causa ciuili conueniatur coram seculari iudice, prælatus

A D D I T I O.

- 2 Ex officio. An autem, & quando aliquid committitur iudici expediendum ex officio, vel ponitur in eius potestate vel facultate intelligatur esse necessitatis ita quod si ille non facit, vel expedire possit ab eo appellari, vide Do. Fel. melius, quàm alibi in causa exceptionem de excep. in ver. vnde subdit.

prælati sui potest illum etiam inuitum abstrahere à iudicio seculari. de foro compe. si diligenti. 16. q. j. inoluta. & c. placuit. & c. de persona. & ca. fratris. & potest iudicem punire quasi de sacrilegio. argumen. supra de foro compe. c. j. Si tamen prælati ageret pro recuperatione clerici sui, quem laicus ut laicum possideret, vel officio iudicis, vel rei vëdicatione de iure canonico vel præiudiciali, de quibus no. s. de maior. & obe. inter quatuor. q. tunc agere debet coram iudice rei. C. vbi. causa statuta. l. 2. secundum Inno. Io. An. ¶ Glof. 2. inducit tria similia ad tex. In fi. glo. ad hoc facit supra de app. dilectis. Et Archi. remittit ad no. ibi per Inno. & de ser. non or. ca. 2. & de maio. & obe. inter quatuor. & per Azo. in sum. C. vbi causa statuta. Io. An. ¶ Glof. super ver. spirituali, quærit de ratione text. & assignat alle. concor. ¶ Gl. in ver. interest, quærit de exemplo tex. In ea. glo. ibi, emptor fundi. & ff. de rei iud. ut vnoquoque. & supra de emptio. & vendi. c. si. secundum Ioan. Mo. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Exceptio quando est notoria, iudex debet statim illam admittere.
- 2 Fama publica, quando inducat plenam probationem in causa criminali.
- 3 Communis reputatio & tractatus probant quem esse talem, qualis esse reputatur, saltem in his que non sunt gravis præiudicij.
- 4 Absque, dictio, stat exclusiue.

1 Etsi notorium. ¶ No. q. vbi exceptio est notoria, statim iudex debet admittere illam absq; alia iudiciali cognitione: & ei parere debet. & pro hoc facit optimè tex. in c. j. §. notoria. s. de de cens. e. li. & notoria probatione non indigent, ut no. glo. in ver. euidentissimè. in l. si verò pro condemnato. ff. qui satis. cog. ¶ No. casum, in quo fama publica inducit plenam probationem in causa criminali: scilicet quādo inducitur tantum ad finem probandi iurisdictionem illius causæ. Sed, quando deduceretur ad probandum crimen, non facit semiplenam probationem, ut no. gl. de testi. veniens. j. ¶ No. q. communis reputatio & tractatus probat, quem esse talem qualis reputatur, saltem in his, quæ non sunt gravis præiudicij, sicut est hic: quia non agitur, nisi solum de exercitio iurisdictionis. ¶ No. q. illud dicitur fieri incontinenti, quod sit statim sine causæ cognitione. ¶ No. q. dictio, absq; stat exclusiue, & ponitur pro sine. remittit Arch. s. de procura. qui generaliter. de quo ibi vide. Ioan. An. Quæro, quando dicatur incontinenti remitti? Solu. dic, q. intelligitur q. non fiat cum præcipiti festinatione, nec cum moratoria cunctatione. ff. de admi. tuto. l. tutor qui repertorium. j. responso. in fi. secundum Arch. & de hac dictione supra, de testi. cogen. præterea. de nu. pe. c. j. de appell. an sit. de no. ope. nu. significantibus. Ioan. An. ¶ Glo. in verbo, notorium, quærit de quo notorio intelligatur, & so. ¶ Glo. in verbo, gaudere debeat. quærit, quare tex. ponderet, quod deat gaudere priuilegio. glof. sol. ¶ In ea. glo. ibi, bigamus. intellige gl. veram, saluo eo qd not. s. e. li. de biga. c. vnico. in glo. verè. Io. An. In fi. glo. adde alium casum, quem habes in cle. j. de vi. & ho. cle. Et idem qd glo. tenet Archi. & vi de quod no. eo. perpendimus. s. e. contingit. 2. super glo. & per hoc sine distinctionis prolixitate & perplexitate videre potes casus quibus clericus perdit priuilegium clericale. Ioan. And. ¶ Glof. in verbo, cognitione, recita per contrarium, q. nullo modo esset necessaria cognitio, ex quo est notorium. glof. timore contrarij sol. In fi. glo. & ideo supra dixit absq; alia cognitione: hic dicit ante cognitionem. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Habitus clericalis, quid sit.
- 2 Indicari talis debet quis, qualis apparet ex fama extrinseca.
- 3 Signum deferens alicuius officij, præsumitur esse officialis illius signi, quod portat.
- 4 Excommunicati an sint capientes portantem habitum clericalem.
- 5 Pro libero quis dicatur se gerere.
- 6 Diu, ponitur pro decennio.
- 7 Stigma quid dicatur.

1 Idem esse. ¶ No. quid sit habitus clericalis: quia confitit in tonsura & vestibus copulatiue. quod est bene-notandum. & vide de tonsura quod no. in cle. quoniam. in glof. si ergo. de vi. & ho. cle. & de his vestibus vide quod no. in cle. j. de ele. in glof. dicunt quidam. secundum Ioan. And. ¶ No. quod talis quis iudicari debet qualis apparet ex fama extrinseca: & dicens oppositum habet illud probare. ¶ No. quod etiam in iudicio ecclesiastico licitum est argumentare & probare per leges ciuiles. ad hoc supra de cōces. præben. c. j. & c. autoritate. eo. li. ¶ No. quod deferens alicuius officij signum præsumitur esse officialis illius signi, quod portat. ¶ Quæro, an capientes portantem habitum clericalem sint excommunicati? Sol. Arc. remittit ad no. supra e. ut fame. §. j. & s. de pe. presbyteri. 50. dist. si quis diaconus. 51. dist. presbyter. Ioan. An. Sed qualiter probetur ista pura negatiua, q. iste

incedens in habitu non sit clericus? Sol. dic, quod poterit cōstare per positionem confessatam. s. eod. lib. de confes. ca. j. Item posset contrarium huius negatiue cadere in affirmatiuam, si diceretur priuatus priuilegio clericali, ut in casibus no. supra eo. in glo. hoc ideo. Tamen sciendum est, quod si esset penitus illiteratus, esset vrgens præsumptio contra eum quod clericus non esset, cum tali clericatus, vel prima tonsura conferri non debeat. s. de tempo. ord. eo. lib. nullus. cum concor. ibi positis super ver. illiteratos. Ioan. An. ¶ Quæro, circa secundum exemplum legale, quando quis dicatur se gerere pro libero? Sol. dic, qd si seruus est fugitiuus, licet gerat se pro libero, non tamen est propterea in possessione libertatis. C. de agri. & cen. si. l. cum scimus. in fi. lib. 12. Sed si diu fuit in possessione libertatis paratus subire iudicium liberale, tunc secus. argu. ff. de acquir. posses. possideri. §. si seruus. l. per eum. §. si. ¶ Et ponitur diu pro decennio. argu. ff. qui & à qui. manu. l. si eum. §. Aristo. Item, si pater alicuius per quinque annos se gessit pro libero, & mortuus est, filius suus liber erit. C. ne de sta. defun. l. si pater. & fauore libertatis etiam contra ecclesiam currit hæc præscriptio. supra de coniu. seruo. licet. Non ob. quod ibi dicitur de decennio, quia factū narrat, ut ibi no. Et qualiter in monacho locum non habeat, quod de libertatis possessione est dictum, dummodo constet de monachatu, ponit hic Archi. lite ram, quod post Hostien. no. supra de reg. c. fi. super ver. fugitiuus. vbi vide Ioan. An. ¶ Glo. super ver. reputare. declarat tex. In fi. glo. Arch. alleg. 25. dist. qualis. 24. q. 2. nec quisquam. & s. eo. in præsentia. Ioan. An. ¶ Glo. in ver. legalis. all. vbi sunt iste ll. ¶ Glo. in ver. comprobatur. declarat tex. ¶ Glo. in ver. stigma te. alle. concor. ad tex. ¶ Glo. in ver. agnoscitur. in prin. alle. vbi est lex inducta, & tex. deinde declarat qui dicantur isti fabricæses. In fi. gl. ¶ dicitur autem stigma, coctura igneorum vulnorum, fm Arch. Sed deriuatores dicunt quod est signum, character, cicatrix, coctura, inustio, quæ fit calido ferro. ad Gala. 6. Stigmata domini nři Iesu Christi in corpe meo porto. Io. An. ¶ Gl. in ver. signati. primo al. 2. cor. in tex. Deinde declarat tex.

S V M M A R I V M.

- 1 Status alicuius non præsumitur secundum quod se gerit, sed secundum quod se reputat, & reputatur ab alijs.
- 2 Habitus clericalis assumptio facta per illum, qui primitus reputabatur pro laico quo ad se, & quo ad alios, non tribuit possessionem clericalem.
- 3 Index debet superfedere negocio principali, dum disputatur super aliquo articulo incidenti.
- 4 Onus probandi titulum incumbentem possessori, cui pertineat.
- 5 Prohibitus iudicare non est prohibitus procedere. vide pulchrum casum, nume. 6.
- 7 Confessio conuersi facta coram iudice laico, an sibi præiudicet ita quod non possit petere se relaxari. Et an virtute actorum gestorum coram iudice ecclesiastico index laicus debeat eum relaxare. nu. 8. Et an talia acta sufficiant sine literis requisitorijs, & monitorijs iudicis ecclesiastici. nu. 9. Et an excusetur a pœna si præcepit quod relaxetur, non tamen relaxatur. nume. 10. Et quid si index laicus remittit talem ignominiosè cum verecundia, & tubis. nume. 11. simile. 12.
- 13 Clericus coniugatus si capitur, & facit fidem de titulo clericali, an sufficiat quo ad hoc, ut euitet cognitionem iudicis secularis.

1 Non sic. ¶ No. q. status alicuius non præsumitur secundum quod se gerit, sed secundum quod se reputat, & ab alijs reputatur. ¶ No. quod assumptio habitus clericalis facta per illum qui primitus reputabatur pro laico, quo ad se & alios, non tribuit possessionem clericalem. ¶ No. quod præsumptio transfundit onus probandi illud, contra quem infurgit. vide ut eccle. benefi. ut nostrum. ¶ No. quod dum disputatur super aliquo articulo incidenti index debet superfedere negocio principali. a de ordi. cog. tuam. ¶ Oppo. & videtur quod iste non admittatur ad probandum se clericum, ex quo per suum factum sic dilucide est protestatus se fuisse laicum. ar. s. de proba. per tuas. cum concor. Sol. dicit Io. Mo. q. hic ideo admittitur propter beneficium concessum ordini clericali, aliàs non fuisset admissus propter pria. Io. An. ¶ Secundo op. q. iste ver. semper practicabitur, & non alij præcedentes. nā certū est, q. quilibet clericus ante clericatū est aliquo tpe laicus, & pro illo se gessit. So. dic, q. iste tex. intellr de illo q. an dephensionē & c. paruo tpe gessit se p laico, secus si multo tpe ante

A D D I T I O.

- 1 Debet superfedere super negocio principali. A dde Lanfran. de Ori. in c. quoniam contra falsam. §. exceptiones. num. 14. & quod ibi notauit in apostil. ad eum, in vers. non contraxisse. de proba. in anti.

Geminianus super Sexto Decretalium.

ante. & ita procedit tex. hic. Ioan. And. ¶ Glo. in ver. clericali. querit, quid si est deprehensus in habitu laicali? & sol. tollens obstaculum. In fi. glo. dicit Ioan. Mo. quod est ratio digna no. quia hic plura faciebant contra ipsum, quam pro ipso, ut patet in tex. ideo à pluribus denominabatur, & secundum hoc iudicabitur, ut no. infra ti. proxi. c. fi. Ioan. An. ¶ Glo. super ver. fecerit. querit, coram quo facienda est hac probatio, & sol. tollendo obstaculum. Deinde in ver. sed detentus. recita per contrarium quod impossibile sit ipsum probare, ex quo detinetur. glo. sol. In ver. hanc autem. querit etiam qualiter probet se clericum. ¶ In ea. glo. ibi, ecclesiastico. idem Ioan. Mo. & Archid. Ioan. And. In fi. glo. idem Arch. & vide quod dicitur super glo. proxi. & quod habetur infra in regula. non licet. de reg. iur. in q. Ioan. An. ¶ Glo. super ver. presumptionem. colligit no. ex text. In fi. glo. Arch. alle. ut eccle. benefi. c. vnico. C. de sur. in ciuile. ¶ Sed circa istud quod tractamus de onere probandi titulum incumbente possessori, dicebat Ioan. Mo. quod ubi actor agit contra reum de re, quam reus possidet, ut sibi restituat, quam dicit suam, vel sibi debitam, (quia ceteris paribus plus in ludo habet possessor, quam petitor) actor non probante obtinet reus, etiam nihil probans. Et ut dicit hic, fuit equitas actionis publiciane. ff. de publi. per totum. Sed si actor non agit ad possessionem euincendam, quam reus habet, sed ad alium finem, tunc secus. Verbi gratia, si videt Episcopus tenentem beneficium esse in possessione clericatus, quia possessio non sufficit, cogere poterit illum fidem facere de clericatu. 2. q. j. legatum. de reser. cum adeo. de transac. ex literis. Dicit tamen quod ubi antiqua esset possessio, reputaret illam calumniolosam petitionem, & praeiudicaret illi clericum. arg. ff. de ritu nup. in libero. Secus in facto recenti, nunc aliter se habenti, ut faciunt baratores. arg. supra de preiud. illud. & vide qd ibi no. in glo. ad confirmationem. & glo. seq. & de spon. consultationi. super ver. testibus. dicit autem quod in eo qui contendit de beneficio firmiter diceret quod deberet probare se clericum, ut c. cum adeo. & in c. ex literis. praeal. Secus ubi diu inconcusse tenuisset, secundum Ioan. And. ¶ Glo. in ver. presumptionem colligit no. ex text. & alle. concor. ¶ Glo. in ver. interim. querit de intellectu literae, & exponit, & rationem assignat. In fi. glo. & dicit Inno. in c. ut famę. eo. tit. in glo. si laicus. quod pendente isto iudicio iudex laicus non relaxabit illum à carcere, quia pendente isto iudicio, scilicet licet an sit clericus, an laicus, nihil est innouandum. alle. supra de app. significante, secundum eum. & pro eius dicto est tex. hic dum dicit, tunc enim restituendus non est, & c. istud dictum etiam ponit hic Lap. Abb. ¶ Glo. in ver. processus. declarat tex. In fi. gl. no. gl. quod aliud est iudicare, aliud procedere, & sic videtur quod prohibitus iudicare non sit prohibitus procedere. quod no. pro statutis. ¶ Circa primam partem capituli querit Lap. Ab. quis erit iudex ecclesiasticus qui cognoscat de ista exceptione clericatus? Sol. dic, qd ille qui est ordinarius illius qui dicit se clericum. Vel dic melius, ille videtur qui est iudex ordinarius capientis, seu iudicis secularis clericum detinentis, fm Inn. 3. eo. tit. ut famę, in gl. si iudex laicus. Et ex isto infert, qd iudex ordinarius loci isto casu erit iudex potestatis vel officialis, qui aliunde venit ad regendum locum. Et hoc triplici ratione, scilicet ratione regiminis, ratione domicilij, & ratione delicti siue contractus. 3. de fo. compe. c. fi. 3. co. li. de priui. c. j. & facit quod no. per Inn. & Ho. 3. de poe. & remis. omnis, fm Lap. Addit Do. Io. de Imo. quod no. gl. in l. ciues. C. de incolis. li. 10. & Bar. l. fi. ad mu. ¶ Sed quia tex. dicit hic in multis casibus reddendum esse istum captum iudici ecclesiastico: querit Lap. Ab. an ex ista redditione sit liberatus à iudice laico, apud quem detinebatur? Sol. dic, quod non, sed agitur coram ecclesiastico iudice, cui redditus est tantum de proprietate. i. tit. clericatus, quia sola possessio non sufficit, ut censeri debeat clericus, sed probandus est titulus clericatus, secundum Io. Mo. hic, qui alle. 2. q. j. legu. j. q. 5. in summa, fm Lap. Ab.

¶ Querit, laicus quidam fuit per iudicem laicum damnatus de crimine falsi testimonij, propter quod fuit bannitus, post aliquot annos obtulit se & sua cuidam ecclesie, deinde fuit captus à iudice laico virtute dicti banni, & presentatus coram illo, confessus est se fuisse bannitum dicta de causa, sed quod erat nunc professus dictae ecclesiae, & interrogatus an tempore capturae fuisset in habitu conuersi, respondit quod non, sed in habitu laicali. Denum rector istius ecclesiae repetit istum conuersum faciens articulos de conuersione, qui fuerunt admissi per iudicem laicum & remissi ad iudicem ecclesiasticum super probatione, & facta probatione vicarius Episcopi pronunciat illum fuisse in habitu tempore capturae, iudex laicus visis dictis actis pronunciat relaxandum, & petit istum à custodibus carceris relaxari, qui deputantur per commune, non per officialem, qui denegant relaxare, nisi appareat de fo-

lutione condemnationis, cum aliter non possint. ¶ Queritur primo, an confessio istius conuersi facta coram iudice laico sibi praedictet, ita quod non possit petere se relaxari. Secundo, an virtute actorum gestorum coram iudice ecclesiastico iudex laicus debeat eum relaxare. Tercio, an illa acta sufficiant sine literis requisitorijs & monitorijs iudicis ecclesiastici. Quarto, an potestas excusetur à poena si praecipit qd relaxetur, & tamen non relaxatur? Fe. de Senise in consi. suo 227. ista examinat. Et ad primum respondet quod non, quia talis confessio non praedictat. de iud. at si clerici. & quod no. Inno. & Cōp. de ele. per inquisitionem. cum iudex secularis non sit competens isto casu, ut hic, nec clericus potest huic priuilegio renunciare. de fo. compe. si diligenti. Poterit ergo praelatus isto inuito repetere eum, ut hic dicit, in prin. tex. & maxime procedit hoc in oblato, iuxta no. 3. eo. titu. parochianos. Et posito, qd probaretur istum fuisse in habitu laicali tempore capturae, non per hoc perderet priuilegium clericale, sed bene operaretur, ut durante articulo probationis possit detineri per laicum, ut hic dicit tex. in fi. ¶ Ad secundum dic, qd ista acta faciunt fidem si duo concurrunt, si debitus ordo sit seruatus, ut quia vocatus fuit cuius interfuit vocari, ut hic, & in hoc oblatio fuit probata. vnde in hoc nulla dubitatio. ¶ Ad tertium, an sufficiant sine literis. dic, quod sic, quia acta facta coram iudice competenti faciunt fidem coram iudice alio quocunque. C. de re iud. l. gesta. & facit qd not. de fo. cōpe. postulasti. vnde sufficit laico, congnitum esse per iudicem ecclesiasticum, illum esse clericum ad hoc ut captum restituat, ut hic patet, in fi. Nec sunt necessariae monitiones iudicis ecclesiastici, nisi quando iudex laicus esset negligens vel rebellis, ut patet supra eo. li. c. decernimus. & de iureiur. c. 2. Cautum tamen est iudici laico, ut recipiat literas praecipitivas à iudice ecclesiastico, quia iussus iudicis excusat obediētes, quando praecipit in his quae ad eius spectant officium, etiam si sit dubium, ut no. de temp. or. ad aures. cum concor. ibi positus. ¶ Ad quartum dic, qd facit quicquid potest, ut relaxetur. dic qd sic, quia ad impossibile non tenet, de pac. c. fi. Sed dubium potest esse in facto, an fecerit quicquid potuerit, vnde iudex debet praecipere custodibus, ut relaxentur, quia dato quod sententia à princ. fuit iusta, tamē executio illius sententiae fallitatis propter mutationem status, quā iste fecit, non spectat ad iudicem laicum, iuxta no. de ob. ad ratio. c. vnico. vnde sicut de facto fecit capere, de facto faciat relaxari, nec custodes debent timere poenam statuti, quod debet intelligi de hominibus suae iurisdictioni subiectis, alias esset contra libertatem ecclesiasticā. de sen. exc. nouerit. Si ergo officialis quicquid potuit fecit, ut relaxetur, non requiritur ab eo plus. facit infra eo. alma. §. illis. & si fecit relaxari, non debet timere statutum, quia nemo potest accusari si templum Dei edificauit, & si captiuos de carcere recepit. 12. q. 2. aurum. secundum Fede. ¶ Quid si iudex laicus talem remittit ignominiosē cum verecundia & tubis, sicut multi in ludibrium cleri faciunt? videtur qd secularis possit puniri ex tali remissione, quia inferens verecundiam, magnam poenam inferre dicitur. de pe. dist. j. quem poenitet. ver. oportet enim. Sed iudex laicus imponendo poenam vel faciēdo molestiam clerico excommunicatus est, ut supra eo. ti. nuper. & 17. q. 4. si quis suadente. ergo videtur quod puniri possit. ¶ Quid si moritur vnus ab intestato sine agnatis vel cognatis, laicus dominus vult occupare bona pro filio, ecclesiasticus dicit illum fuisse clericum, & sic applicanda ecclesiastica, queritur an sufficiat probare solam possessionem clericalem? So. Do. de Ro. in conclu. 225. quae incipit, mortuo Titio. dicunt quod videtur quod sic, per istum tex. quia in probatione alicuius praebuli sufficit probare possessionem, cum tunc non requiratur ita exacta probatio sicut requiritur super articulo principali, ut no. Cy. C. vbi cau. fil. j. in v. q. C. quae sit lon. con. iuc. l. 2. circa fi. §. expediti sumus. facit quod no. Inno. in c. veniens, infrade abbate. de verb. sig. facit quod no. Inno. in c. veniens, infrade ver. sig. In contrarium videtur quod imo habeat probare plenē clericatum & titulum, nec sufficit summaria probatio. C. quorum bo. l. j. praesertim, quia si nunc sit mortuus clericus, ille siue alius non potest dici in possessione clericatus: ergo possessio

ADDITIONES.

- a ¶ Antiqua esset possessio. Adde quod voluit Fel. consi. 103. & an ex eo quod quis exerceat officium tabellionis praesumatur tabellio, vide Ang. consi. 140. Pet. de Anch. consi. 40.
- b ¶ Non relaxabit. Adde Fulg. consi. 134.
- c Fe. de Senise. Adde Cald. consi. 7. de iud.
- d ¶ Non praedictat. Adde an confessio facta coram incompetenti iudice probet. Ang. consi. 27. Cald. vbi supra. Ab. consi. 25. Alex. consi. 68.
- e ¶ Si sit dubium. Adde Ro. consi. 59.
- f ¶ Clericatum. An autem per vnum testem probetur clericatus. vide de. Fel. in c. licet. in fi. de test.

possessio praterita non releuat ab onere probandi, cum iura loquentia de probatione possessionis releuantis ab onere probandi, loqui videntur de possessione presentis, & non praterita, secundum eos. ego crederem, quod non sufficeret. & pro hoc facit iste tex. quia iste tex. vult, quod possessio sufficiat, quo ad hoc, vt fiat remissio iudici ecclesiastico, non tamen operetur sola possessio, vt iudex ecclesiasticus debeat punire ipsum tamquam clericum, nisi aliter probetur de titulo clericali, vt dixit Lap. Abb. supra. Cū igitur ecclesiasticus funder intentionem suam super titulo clericatus, non super possessione, quia dicit eum clericum, non sufficit probatio possessionis sola. facit, de cau. pos. c. si. ¶ Sed quid si capitur clericus coniugatus, & facit fidem de titulo clericali: an sufficit, quo ad hoc, vt euitet cognitionem iudicis secularis. So. Do. de Ro. in conclu. 205. quæ incipit, si clericus coniugatus. tenent, qd non: vnde iudex laicus ex isto solo nō remittit, nisi doceat se contraxisse cum vnica, & virgine, & portasse habitum, & tonsuram, cum alias gaudeat clericali priuilegio, vel fori, vt legitur, & no. in cap. vnico. s. de cler. coniug. eod. lib. tamen de his cognoscet iudex ecclesiasticus, non secularis, vt hic in principio secundum eos.

S V M M A R I V M.

- 1 Iura loquentia de excommunicatione circa modum proferendi, non habent locum in sententijs suspensionis, & interdicti.
- 2 Delegati possunt interdiceret, suspendere, vel excommunicare participantes cum excommunicatis ab eis.
- 3 Delegatus, an possit proferre sententias excommunicationis in participantibus.

Statutum.

¶ Glo. j. summat, & duo facit. Primo ponit constitutionem prouocantem, cui secundo decretum adiicit ibi, Decernentes. ¶ Notabilia non colligo, nisi ex eo, quod additur hic, quia repetuntur hic tex. aliorum iurum. ¶ No. arg. quod iura loquentia de excommunicatione circa modum proferendi, non habent locum in sententijs suspensionis, & interdicti: de quo supra eodem, titulo. presenti. per glo. ¶ No. qd iudices delegati possunt proferre sententias interdicti. ¶ No. argu. quod delegati possunt interdiceret, & suspendere, vel excommunicare participantes cum excommunicatis ab eis: de quo fuit dictum supra eodem, statuimus. ¶ No. quod c. constitutionem, supra eodem titulo, fuit declaratorium ca. statuimus. Ergo patet, quod illud non ampliat, quod no. pro his, quæ fuerunt no. in d. c. statuimus, & quod fuit no. supra eod. constitutionem, secundum Ioan. And. ¶ Opp. quod ista decre. sit superflua, quia satis erat statutum in cap. constitutionem. & in cap. statuimus, supra eodem titulo. Sol. dic, quod non est superflua: nam iudices faciles erant excommunicare aliquos cum participantibus, propter quod emanauit capit. statuimus, quod vetuit participantibus excommunicari excommunicatione maiori, nisi præmissa monitione. Deinde faciunt iudices fraudem faciendo monitionem generalem. Et contra hos prouidit Greg. supra eodem constitutionem. Sed demum iudices qui excommunicare non poterant participantibus, nisi nominatim monitos sine monitione dicebant, excommunico talem, & suspendo a diuinis sibi participantibus. vel faciunt generalem monitionem de non participando sub pena suspensionis, vel interdicti. & circa hoc prouidetur hic. ergo non est superfluum. & per hoc patet, quod difficile est prouidere malitijs. Ioan. An. ¶ Quæro, an delegatus possit proferre istas sententias censuræ in participantibus? So. quidam dicunt, quod sic, si hoc exprimitur in rescripto: alias no. Archi. placet contrarium per hunc tex. alleg. de offic. deleg. preterea. & c. prudentia. s. ceterum. vide quod fuit no. supra eodem, statuimus. super ver. iudex. Ioan. And. dic, vt ibi dixi. ¶ Glo. si. quia aliq. sunt literales, querit de intellectu literæ, & alle. duo similia ad text. In fi. glof. dic, vt in s. hæc eadem. ¶ Sed quid si isti proferant in participantibus alias sententias, quàm censuræ, an procedat, quod hic dicitur? So. dicit Ioan. And. quod non putat, & hic ideo prouisum fuit de illis. Et ratio, quia contra illas stant remedia etiam sequentium appellationum, per quas suspenduntur, quæ non procedunt in istis sententijs, infra eodem. is cui. in fi. Ioan. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Excommunicatio lata post appellationem ad hoc quod sit nulla, oportet qd appellatio fuerit legitima.
- 2 Desertio appellationis surgens ex negligentia appellantis, non conualidat attentata post appellationem.
- 3 Gestas per iudicem post appellationem legitimam sunt nulla ipso iure.
- 4 Denuntiatio excommunicationis non concludit necessario quem esse vere excommunicatum.
- 5 Appellatio quantumcunque deserta, potest deduci in iudicium.
- 6 Appellans etiam post desertionem appellationis potest prosequi viam nullitatis sententiæ.

litatis sententiæ.

- 7 Minor 25. annis publicè matrimonium contraxit, & cōsummauit, postea Titius eius uxorem euicit, sed ipse a sententia appellauit, sed non fuit prosecutus, lapso decennio, & illo facto maiore Titius accusat eum de adulterio coram iudice seculari, quid iuris.
- 8 Constitutio disponens super vno de extremis communiter approbatis, extenditur ad aliud, quando est eadem ratio in vtroque.
- 9 Appellans, an possit sine præiudicio causæ appellationis prosequi causam nullitatis sententiæ coram iudice a quo.

Icet.

¶ Glof. j. summat. Et primò obiectioni respondet. Secundò questionem sol. ibi, Excommunicatus. ¶ No. quod ad hoc quod excommunicatio lata post appellationem sit nulla, oportet, quod appellatio fuerit legitima. de quo vide per Inno. & Host. de cens. significauit. ¶ No. quod desertio appellationis surgens ex negligentia appellantis, non conualidat attentata post appellationem. ¶ No. optimum argumentum, qd gesta per iudicem post appellationem legitimam sunt nulla ipso iure. ¶ No. qd aliud est exprimere nominatim aliud spār & expressè, qd no. p. priuilegijs, quæ requirunt nominatim & expressè reuocationem. ¶ No. quod quo ad desertionem appellationis paria sunt, non prosequi in termino iuris, vel hominis. vide de appell. cum sit Romana. ¶ No. ar. quod denuntiatio excommunicationis necessariò non concludit quem esse vere excommunicatum, licet euitari ex hoc debeat. de quo hic in glof. ¶ No. excommunicatum vitandum in actibus iudicialibus, & extraiudicialibus. ad hoc supra eodem, sol. let. ¶ No. quod appellatio quantumcunque deserta, potest deduci in iudicium, & illam prosequi potest quātum ad finē ostendēdi nullitatem gestorum post illum per iudicem a quo. vide no. de appell. sepe. ¶ No. optimum tex. quod appellans etiam post desertionem appellationis potest prosequi viam nullitatis sententiæ. de quo hic per glof. ¶ Quæro, de qua appellatione loquatur hic tex. Sol. Ioan. Mo. intelligit de appellatione interposita a definitiua, & iudex nihilominus excommunicauit illum non parentem executioni. Sed dicit Io. An. quod non curat de hoc an a definitiua, vel prius fuerit appellatum. remittit ad no. in fi. super glof. antepen. Ioan. And. ¶ Quid si appellatio deferatur alio modo, quàm per negligentiam, an habeat locum iste tex. So. dic, qd sic, quia procedit etiam si appellans tacitè, vel expressè renunciauerit, supra de appell. sollicitudinem. ad fi. Ioan. And. Idem Lap. Abb. etiam si appellationi renunciatur propter eius contumaciam. Sed dic, quod in contrarium facit, quod no. supra de rescrip. ex parte. post Innoc. per Ioan. And. & supra eodem libro, de dolo. eum qui. vbi ille appellans cuius appellationi renunciatur potest vti beneficio appellationis pro se. sed dicit, quod hoc est in fauorem animæ, & iuris publici, vbi etiam auditur allegans turpitudinem suam. In contrarium vero est fauor animæ, secundum Lap. ¶ Sed quid si iste non potuit prosequi appellationem, scilicet intra terminum, quia forte suberat iusta causa quare non potuit prosequi, vel non tenebatur, & sic apparet, qd appellatio non est deserta, an fiet denuntiatio? So. dic, quod non, per hunc tex. qui dicit de eo, qui non prosequitur, vt debuit, & sic loquitur in eo qui poterat prosequi. facit cle. sicut appellationem, & cle. quamdiu, de appell. Ioan. And. ¶ Opp. contra finem tex. quod non debeat audiri volens docere de alia nullitate sententiæ, quam in appellatione expressa, quia appellans ante definitiuam alias causas ab expressis prosequi non potest, vt in cle. appellanti. de app. So. dici potest, quod hic appellauit a definitiua, sed dicit Ioan. And. verius quod hic non prosequitur appellationem, nec vt prosequens audiretur cum sit deserta, vt in cle. sicut appellationem. de app. sed agit de nullitate petens declarari non ligatus. omnem ergo causam declarationis prosequi potest: nam primū, scilicet prosecutio appellationis debet fieri coram iudice appellationis, sed istud potest fieri coram quocumq; iudice cōpetenti. & vide quod no. super glof. antep. Et ex hoc no. quod eiusdem rei probatio fit quandoq; ad diuersos fines, supra de testi. veniens. 2. de resti. spolia. solite. & bene facit, quod no. de appe. ad hęc si in vna. super j. glof. Ioan. And. ¶ Sed pone, qd iste celebrat post desertionem appellationis, an sit irregularis. So. Archi. putat, quod non, si in veritate non est ligatus. nec obstat iste tex. qui iubet eum propter alios euitari, quia per hoc nō iubetur, quod ipse se gerat pro excommunicato. ad hoc supra de appell. ad presentiam. vbi hoc no. Inno. cod. tit. dilectis.

ADDITIO.

- 1 Nulla. Attentatorum materia in quocumque casu quantum fauoris habeat in iure, vide D Fel. in c. dilecti. de maio. & obe.

Geminianus super Sexto Decretalium.

dis. in fi. & supra. eo. solet. in fi. & facit. i. r. q. 3. non debet. & c. il lud planè. Nec ob. quod ingerendo se diuinis videtur contem nere sententiam sui pastoris; & propter hoc ligari. de sen. ex- communic. c. j. eodem libro, cum concor. quia illa intelligun tur de sententia iniusta, quæ ligat quo ad ecclesiam, licet non quo ad Deum, hic loquimur de sententia nulla, quæ nec li- gat, quo ad ecclesiam, ut hic in princ. licet quandoque de fa- cto tollatur, prout de facto processit. de testi. dilecto. Ioan.

7 And. ¶ Sed quid si Seius minor 25. annis publicè matrimo- nium contraxit, & consummauit, postea Titius uxorem eui- cit, sed ipse a sententia appellauit, sed non fuit prosecutus, lapso decennio, & illo facto maiore Titius accusat eum de a- dultério coram iudice seculari, queritur quid iuris? Hæc est questio Io. de Deo, quæ est vltima lib. 3. Dicit Ioan. An. quod non ponderat id, quod de ætate dicitur, quia in causa matri- moniali minor 25. annis agit, & defendit ut maior olim & ho- die. de testi. spolia. ex parte. & supra eodem libro, de iu. c. fi. Et pro Titio facit res iudicata, cui acquieuit appellans non prose- quendo. 2. q. 6. appellatore. & de app. cum sit. & c. sapè. patet ergo per sententiam illam esse uxorem Titij, & sic cognoscens illam esse adulter. Pro Seio sic inducitur hæc decret. nam ipse se defendit propter nullitatem sententiæ in qua deceptus fuit ecclesia per falsas probationes. Constat enim, quod quia lata fuit contra matrimonium, non transit in rem iudicatam. de re iud. tenor. & c. lator consanguinei. Per negligentiam ergo non prosequentis, non conualefcit, ut hic: ergo hoc probato ad sui defensionem apparebit illum non adulterum. Soluendo istam vltimam partem tenuit, dicens, quod iudex ecclesiasti- cus de hoc cognosceat, & mandabit iudici seculari, quod in- terim supersedeat accusationi. de or. cog. tuam. Sed dicit Io. An. quod putat per hanc decr. quod Seius separabitur a con- iuge, donec cognitum sit de causa, ut sic propter sententiam, & negligentiam propriam appellantis, Seius priuetur posses- sione coniugis, sicut hic propter illa duo priuatur possessione cõmunione. Nec ob. ut li. pen. laudabilem. quia ibi nõ con- currunt ista duõ. & si dicas, quod ad hoc non agitur: respon- deo, ecclesiasticus iudex ex officio hoc faciet, nec alias illum audiet. facit de immu. eccle. cap. j. & 3. nam etiam hic procedit ad hanc denunciationem ex officio in penam negligentis, & propter periculum communionis, supra eodem libro, de excep. pia. Ioan. And. glos. j. in prin. ponit ad quid emanauit iste tex. ¶ In eadem glos. ibi, moder. dicit hic Ioan. Mo. quod Inn. ibi vacillabat, et ut dicit Archid. Inn. ibi dicebat quod post transactum tps appellationis psequenda, quis non poterat dicere excommunicationis sententiam esse nullam ex causa, quia post appel. lata, quia prosecutionem omittendo ligare inciperat sententia, per l. furti. ad quam hic respondetur in 4. glos. Ioan. And. ¶ Glos. 2. querit an tex. habeat locum in alijs sententijs censuræ? soluit, quod sic. Item an habeat locum in alijs sententijs, quæ non sint censuræ? & respondet quod sic. ¶ In eadem glosa ibi, idem puto. idem Archid. Ioan. An. & idem Ioan. And. in cap. auditis. de elec. super glos. antepen.

8 Et no. ex ista glos. ¶ quod constitutio disponens super. vno de extremis communiter approbatis extenditur ad aliud, quan- do est eadem ratio in utroque. vide quod dixi supra eodem, presentis. super glo. ¶ In fi. glos. no. istam glos. quod licet quis appellet a sententia nulla, & deserat appel. per hoc non exclu- ditur a potestate agendi, vel de nullitate illius sententiæ, etiã si non sit sententia censuræ. vide quod no. Ioan. And. in cap. cum venissent. de eo qui mit. in pos. & quod no. in cap. sapè. de appel. Sed glos. 2. q. j. statutis. videtur velle contrarium, qd si deserit nõ potest postea nullitatem prosequi. Sed dic, quod debet intelligi, ut dicit ista glos. quando nullitas possit tolli per appellantem, ut in d. §. falsus. alleg. in gl. quod sic debeat intelligi: patet, quia illa glos. mouetur per istum §. ¶ Glos. su- per ver. legitimam, querit, quando dicatur appellatio legiti- ma. & sol. Item querit, quando possit pronuciari nulla ex- communicatio. & sol. ¶ Glos. in ver. conualefcit, recita per contrarium in ea formatum, & solue ut glos. ¶ In fi. glo. idem Archid. qui allegat supra de consue. ad nostram. & c. si a non compet. iud. per totum. Ioan. And. ¶ Glos. in ver. nunciari, in princ. colligit no. ex tex. Deinde querit, an ex probatione solius denunciationis repellatur actor ab agendo tamquam excommunicatus. glos. sol. ¶ In eadem glos. ibi, contrarium. Et idem Archid. Ioan. An. Do. de Imo. tenet hic opi. istorum. quia credendum est suo ordinario denunciati, nisi aliud ap- pareat. i. r. q. 3. curæ. Et pro hoc benè facit hæc decret. Nec ob. responsio gl. quia licet hic constaret de sententia, non tamen constabat, quod necessariò esset valida, ut hic patet: & sic ne- cessario nõ cõcludebatur iste excõicatus de iure, licet de fac. o esset excommunicatus. Et sic patet quod probatio concludens etiam non necessariò excommunicationem de iure non va-

b lere, sufficit quo ad euitationem fm eum. De hoc dixi in d. c. pia, ideo non repeto. Gl. in ver. legitimam, querit quæ dica tur legitima, & sol. ¶ In fin. glos. ista glossella procedit in ap- pellatione interposita ante sententiam. sed quid si appellatio fuit interposita a definitiua, & post illam, quia reus non pa- rebat iudicatis, fuit excommunicatus, & de tali excommuni- catione intellexit Ioan. Mo. ut fuit dictum in prin. quid habe- bit probare negligens appellationem nam. certum est, quod per cap. non solum, supra de appel. eodem libro, veniebat re- uocanda per modum nullitatis, etiam non verificata iustitia appellationis, ex quo apparebat appellatum debitis modo & tempore. Dicit Ioan. And. quod istud vñ sufficere etiam in ca- su isto, quando agitur, ut declaretur nulla. Nam probato qd dictum est proxime, nisi ex aduerso probaretur casum fuisse, quo non potuit appellari, vel ante excommunicationem renũ- ciatum appellationi, vel aliquod tale, ut supra de appel. Roma- na. §. si verò. & §. si autem. eodem libro, apparebit excommu- nicationem non tenuisse, & per consequens sic poterit decla- rari. Et graue foret contrarium dicere, ex quo sequeretur qd per acta antiqua, vel per nouas probationes probare deberet inquisitionem sententiæ. Sed contra premissa opponit, quod hæc decre. non habeat locũ in appellatione emissã a sententia per l. ex causa. ff. de appel. quæ a contrario probat, quod con- firmata sententia a qua fuit appellatum confirmata fuit execu- tio interim facta, licet fieri non debuisset, & istud contra- rium intelliges per notata in d. c. non solum. in 4. glos. Ioan. Mo. qui mouet hoc dubium, distinguit inter directam execu- tionem iudicati, & non directam seu obliquam: illa lex loquitur in directa, quæ fit per traditionem possessionis de qua, vel solutionem eius, de quo fuerat iudicatum. Deserta ergo ap- pellatione tollitur suspensio, vel extinctio iudicati, quam eo- tunc induxerat appellatio, & hoc casu manet firmata execu- tio, licet male facta, quam de nouo fieri oporteret si facta non esset, vel si reuocaretur, supra de re iudic. cum aliquibus. Ad euitandum ergo circuitum, ut clem. auditor. de rescrip. cum concor. firmato principali i. iudicato, firmatur accessorium, idest talis directa executio. Secundo verò casu, quando execu- tio non est directa, licet fiat ut ad executionem iudicati venia- tur, ut in casu nostro: nam cum excommunicatur victus, quæ non paret, non firmatur accessorium principali firmato, ut hic. nec mirum si conualefcit directa sequela fortius, quam non directa. Nam ex maiori propinquitate aliquid tenet, quod re- motius non teneret. C. de vsur. per retentionem. C. de pac. l. petens. quod autem non directa non sit ita vicina iudicato, si- cut directa, per se patet. manet ergo ut est dictum ne bis idem iteretur, quod esset necessario iterandum, sed non est excom- municatio necessario iteranda. forsan enim desertor appella- tionis parebit executioni, & sic victor habebit intentum, & a- ctus istius negligentis excommunicati interim facti non læ- dentur. Et sic est eligendum, quod victori prodest, male excõ- municato non obest. ff. de euic. l. in creditorem. & hæc maxi- me conueniunt in ecclesiasticis viris, supra de post. c. fi. Ioan. And. Et per predicta concludit Lap. Abb. quod licet iste de- beat euitari in iudicialibus, & extraiudicialibus, tamen ea, qd interim fecerit, vel de ipso facta fuerint, valebunt: ut si eligit aliquem, vel fuit electus ad aliquod beneficium, & sic quod fecit ex futuro pendet euentus, secundum quod appellatio legitima, vel alias sententia nulla probata fuerit, secundum Lap. ¶ Gl. si. recita per contrarium de c. solet. §. eo. gl. sol. du- pliciter. ¶ In ea. gl. ibi, ceperit pro ista solutione facit qui ma- accu. pos. in super. & quod ibi no. in j. gl. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, pendente. ante tamen quam litem moueat, repellatur, & sic potest intelligi decretalis, per tuas. eo. ti. ut dixit Inn. supra co- tit. quia periculosum in fi. Ioan. And. ¶ In fi. gl. idem Archid. qui etiam dicebat, qd pro denunciatione iudicis prima facie præsumitur. de renun. in præsentia. de elec. bonæ. ver. & pro- his. licet per illam amplius non ligetur. de appel. pastoralis. in fi. Ioan. An. ¶ Sed querit, an appellans possit sine præiudicio causæ appellationis prosequi causam nullitatis sententiæ, co- ram iudice a quo? Sol. Lap. Abb. dicit, qd videtur qd sic. pro quo alle. gl. 2. hic. Ad idem alle. dictum Fe. de Senis in consil. 236. vbi querit nunquid ad instantiam appellati possit iudex a quo inuito appellatæ a snia q nulla est interim pnuciare. Et vñ fm Lap. quod sic. Et est ratio, quia iudex a quo pōt reuocare grauamē, & in causa pcedere inuito appellante. §. de appel. si a iud. ce. eo. li. Sed istud verũ vñ si re integra vult id facere, qd nõ vñ interesse appellatis, cū nõ possit allegare iudicē a quo iuspe- ctũ. facit quod no. de appel. interposita, fm Do. Io. de Imo.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ De nullitate. Adde Angel. consil. 266. & Ioan. de Ana. consil. 9.
- b ¶ Ad euitationem. Adde Abb. consil. 34. j. lib. vbi de materia huius decreta.
- c ¶ Euentus. Adde pro hoc quod voluit Pau. de Cast. consil. 22. in j. impresis.

SUMMARY.

- 1 Per, di flio denotat causam mediatam, & non immediatam.
- 2 Per verbum, credimus, respondetur de iure.
- 3 Carcer est deputatus ad custodiam & fugam euitandam.
- 4 Laicus non incurrit excommunicationem capiendū clericum ad mandatum Episcopi.
- 5 Clericus an possit indistincte capi pro excessibus.
- 6 Clerici an semper sint detrudendi propter crimen in carceribus.
- 7 Excedere quando quis dicatur ex proposito.
- 8 Accusatus de furto, si vult dare fideiussores, an debeat admitti.
- 9 Delictum quando dicatur enorme, ut non recipiatur fideiussor.
- 10 Ordinarij, an possint capere ad mandatum delegati Papae.

I clericos. Gl. j. summat. Et sunt due partes. tria: soluit dubium, quod dupliciter fortificat ibi. Etiam per. & ibi, Licet. causam reddit ibi, Cum in his. Secunda dat regulam, a qua duos casus excipit ibi, Nisi.

- 1 ¶ No. quod dictio, Per, denotat causam mediatam, & non immediatam, quia dicit, qd per alios facit. capi. vide gl. 3. in c. j. de testi. eo. lib. ¶ No. quod ille dicit facere, qui mandat per alium fieri. vide supra eo. ti. mulieres. in fi. ¶ No. quod per verbum, Credimus, respondetur de iure. vide tex. de deci. pastoralis. ¶ No. arg. a contrario sensu, quod clericus pro debito civili, carcerari non potest. de quo de iureiur. ex rescripto. de dep. c. j. ¶ No. quod carcer videtur esse deputatus ad custodiam & fugam euitandam. vide supra de pe. quamuis. eodem li.
- 2 ¶ No. quod laicus non incurrit excommunicationem capiendū clericum ad mandatum Episcopi. ad hoc supra, eo. nup. & c. vt famæ. ¶ No. qd ex iniectione manuum illata clericis incurrit excommunicatio, siue manus sit iniuriosa, siue temeraria. ¶ No. ex secunda parte, quod etiam vbi de iure clericus potest carcerari, si dat fideiussorem de parendo, non debet detineri. Fallit istud in duobus casibus hic expressis. ¶ Opp. quod tex. malè loquitur hic indistincte sic permittendo capi omnes clericos, cum debeat esse differentia inter constitutos in sacris, & in minoribus, vt patet 45. di. cum beatus. So. dic qd propter delictum capi possunt in sacris, & in non sacris, vt hic. Vnde quantum ad hoc non est differentia, sed in modo capiendi, & detinendi debet esse differentia inter constitutos in sacris, & in minoribus, vt in contrario. Ioan. And. ¶ Opp. secundo, & videtur quod non possint capi pro quolibet delicto, sed pro grauius. 35. dist. c. j. & fi. de vita, & hone. cleri. a crapula. de accu. cum dilecti. ff. de accu. l. leuia. Sol. Io. And. fatetur contrarium, & ad text. hic subaudit dum dicit excessus, scilicet graues. Ioan. And. ¶ Oppo. 3. quod clerici non possint capi. de pig. c. 2. etiam si ad id se obligassent, supra de iureiur. ex rescripto. Sol. dic, quod pro crimine capi possunt, vt hic, & supra eodem libro, de off. ord. cum Episcopus 27. q. j. si custos. & c. si homo esset. & c. si quis rapuerit. ad fi. 18. quæstio. 2. abbates. pro debito verò civili nō possunt capi, vt in contrarijs, secundum Archi. Ioan. And. istud intellige pro debito civili non descendente a crimine. Sed si debitum civile a crimine descenderet, posset pro illo capi. tex. est in c. j. de deposito. Et quod pro causa mere civili clericus capi nō possit, tenet Lap. de Cast. alle. 41. & 118. & alle. dictum Archi. hic. ¶ Quæro, an indistincte clericus possit capi pro excessibus? sol. Archi. dicit, quod non, sed primo dēt de huiusmodi excessibus constare iudici. & hoc probat tex. hic qui dicit, & commissos. & sic præsupponit, quod iudici constabat. ad idem alleg. 20. q. 2. c. j. ibi, conuicti. & in fi. ibi, detectum fuit. & supra de depos. grauis. ver. quo circa. 3. de pe. tuæ. & quod ibi no. & eodem titulo, quamuis. supra eodem libro, inducit decre. vt famæ. eo. titulo, quæ dicit, postquam fuerunt de crimine condemnati canonicè, ergo non prius nisi essent notorij, supra de accu. eui. dentia. Nec etiam notorio parato obedire debet inferri violentia, vt d. c. vt famæ. & de iu. cum non ab homine. nisi suspecti essent, quod obedire nollent, vt quia alias eluserunt. de appel. quæstioni. alle. etiam quod no. supra eo. si vero. j. in 4. gl. Sed dicit Ioan. And. quod iste tex. posset allegari in contrarium, quia non dixit, commissos ab eis, sed commissos. quasi innuat quod vbi constat de delicto, licet ignoretur persona pro veritate habenda, & delicto puniendo possint capi clerici, & multi hoc seruant. Sed litera sequens facit pro Archid. qui dicit, quod includuntur, & puniuntur, licet non sint incorrigibiles: quare caueant sibi prælati, qui nimis prompti sunt ad talia & se & alios illaqueant. Ioan. And. idem tenet Archid. licet sub dubio fortè. 18. q. 2. abbates. super tex. Ego posui materiam hanc 45. dist. super gl. summat. vbi etiam aliquid ponit Archi. Et ibi distinxit, quod aut clericus est incorrigibilis, & hoc constat, & tunc potest capi, vt d. c. vt famæ. Si vero apparet, quod volebat super crimine obedire, & sic est corrigibilis, & tunc non deberet capi, vt dixit Archi. supra. aut est dubium an para

tus sit obedire vel non, & tunc si plenè iudici constat de delicto, capi potest, vt est casus hic secundum intellectum Archi. & patet in c. super his. de pe. nam capitur ibi, quia iudici aliter constabat de delicto. Si vero iudici non constat, nec per probationes, nec per presumptiones, & tunc capi non potest. & ita procedat dictum Archi. & Ioan. And. hic. Si vero constaret saltem præsumptiuè: tunc credo, quod iudex posset capere, & carcerare sine pena excommunicationis. & de hoc videtur casus in c. grauis. de depo. nam ibi non constabat illum furatum fuisse pecuniam. Sed dicit Papa, quod audiuerat illum habuisse loculos, & ex illo erat præsumptio contra ipsum, de furto: & ideo etiam voluit, vt postea poneretur ad torturam. & ita etiam voluit gl. Ad idem facit tex. de crimine falsi. super eo. vbi tenetur ille qui produxit falsum rescriptum propter præsumptionem, quæ est contra eum, quod illud falsaue rit. ad idem facit cle. j. de hære. vbi inquisitor pōt capere, & carcerare sine Episcopo, licet non constet plenè de delicto: qd probat iste tex. quia præmittit carcerationem, & postea ponit quod non poterit poni ad torturam sine Episcopo: & ad torturam non est quis ponendus, nisi in defectum probationum, vt no. Ioan. And. in reg. cum in contemplatione. de re. iu. & sic patet, quod non requiritur plena probatio, sed sufficit præsumptio quo ad capturam. facit optimè de hæreti. vt inquisitionis. §. j. vbi patet, quod capiuntur hæretici, & ponuntur in carceribus, donec per iudicem ecclesiasticum terminetur, & finiatur negotium, & sententia proferatur: & sic præsupponit capturam, antequam super crimine agitur. hoc expresse vult hic gl. fi. vt ibi ostendam. Nec ob. c. j. 20. q. 2. & 27. q. j. si homo. & c. si custos. quia si benè considerentur, loquuntur de captura & carceratione perpetua, quæ propter delictum venit loco penæ. Et tunc fateor quod ista fieri non possunt, nisi primo plenè liqueat de delicto, 2. q. 8. sciant cuncti. Sed nos loquimur de captura, & carceratione, quæ fit ad custodiam, sed ista bene potest fieri absq; eo, quod liqueat plenè de delicto: alias si diceremus contrarium, nūquam posset clericus poni ad torturam pro delicto, si non posset capi antequam plenè pro delicto constet, quia tortura non est facienda, vt dixi nisi in defectum probationum, & tamè iura permittunt torturam in clericis, vt patet 15. di. cum beatus. cū multis similibus. ¶ Quæro, an semper clerici sint detrudendi propter crimen in carceribus? So. dic, quod non: sed tunc demum, quando sunt suspecti, vt quia nil possident in loco delicti, vel sunt alienigenæ. ff. de his quæ in frau. cre. ait prætor. §. si debitorem: & qui satisfada. cog. si fideiussor. §. vlti. Ioan. An. ¶ Quæro, quæ erit pena debita. Sol. dic, quod illa quæ erit in iure statuta, nisi dispensetur per eum, qui possit: alias si non est statuta imponetur extraordinaria. de off. delega. de causis. in fi. de testi. & vide supra de pe. licet. Sunt enim variæ penæ statuta pro varietate delictorum secundum canones, supra de off. ordi. ad reprime. dam. & debent esse condignè competentes, non excedentes modum culpe, & iste dicuntur ordinate. 16. quæstione sexta, cognouimus. & supra eodem. perpendimus. de statu regularium. ea quæ. §. j. & facit quod ibi no. & de accu. cum dilecti. super verbo, leuiter. ad idem 24. q. 4. qui peccat, in fi. 45. dist. cum beatus. & supra de homi. sicut dignum. Io. An. ¶ Quando dicatur ex proposito excedere? Sol. quando scienter malitiosè & iniuriosè, secundum Archi. Ioan. An. ¶ In ver. eod. dem, primo dicit Io. And. quod hic determinatur no. in Spe. de accu. §. j. ver. sed pone. Ioan. An. dicit Lap. Abb. ¶ quod ibi querit nunquid si accusatus de furto vult dare fideiussores debeat admitti. & dicit quod aut est confessus graue crimen, & tunc incarceratur: aut non est confessus, & tunc aut est accusatus de non graui crimine, & committitur fideiussoribus: aut de graui, & non committitur, fm Lap. ¶ Quæro, quam cautionem debeant præstare. So. dic, prout dicit tex. hic, videlicet de i. iuri. Et ex hoc inferitur quod non tenetur cauere de parendo eius voluntati, vel arbitratui, nec appellationi renunciare. facit de appel. ad hęc. ff. qui satisfada. cog. l. fi. Vnde caueant isti prælati nostri temporis, qui etiam constitutos in sacris, & dignitatibus detinent inuitos, nisi sic caueant. Io. An. ¶ Quæro, quando dicatur delictum enorme, vt non recipiatur fideiussor. So. vt si esset falsarius literarum Papalium. vel ille qui tales literas præsentaret. de crimine falsi. ad falsarios. 19. dist.

ADDITIONES.

- a ¶ Non potest. Adde Ro. consil. 227. & 320.
- b ¶ Pro excessibus. Adde Cap. consil. 11. Alex. consil. 8. primo lib.
- c ¶ Torturam. Adde Ioan. de Ana. consil. j. & in fi. vide vnum bonum verbum per Do. Car. consil. 45.
- d ¶ Graue crimen. Adde Io. de Ana. consil. 1.
- e ¶ Literarum. Papalium. Adde qualiter puniatur falsificator literarum Papalium, Fed. consil. 260.

Geminianus super Sexto Decretalium.

19. dist. in memoriā, s. de crimi. falsi. super eo. de rescri. c. 2. & in infamato, quod Episcopū suū occidit. 2. q. 5. super causā. vel de heresi. s. co. lib. de hereti. vt inquisitionis. ver. & vt prefatas. & idem in similibus. Io. An. & idem dicit Io. Cal. in conf. 21. de reg. quando esset suspectus de fuga: quia quando cautio est fragilis, non esset admittenda, de restit. spol. literas. & c. ex transmissa. alleg. etiam dictum Archi. s. ¶ Gl. 2. querit, de quo iudice intelligatur iste tex. & sol. In fi. gl. idem Archi. & intellege glo. de habente iurisdictionem, vt possit punire crimina, vt no. gl. j. in gl. & remissione, quam dat finis istius gl. & facit
10 c. j. ad fi. de celebra. missa. Io. An. ¶ Nunquid autem ordinarij capere possunt ad mandatum delegati Papæ? Archi. tenet, quod sic; puta, si coram eo fuisset presentatum rescriptum Papæ falsum. ar. c. j. de of. deleg. & de rescrip. c. 2. ita no. Arc. 19. dist. in memoriā. ¶ Gl. in verbo, postea. querit, quare debeat aliter puniri ex quo fuit carceratus? & sol. ¶ Gl. in verbo, illos esse. recita per contrarium de opi. Ber. gl. Sol. remittendo. ¶ Gl. super verbo, nodari. recita per contrarium de c. vniuersitatis. glo. fo. tripliciter, & primam, & secundam improbat. ¶ In ea. gl. ibi, alij dicunt. Io. Mo. olim hoc tenuit, sed postea addidit, vt sequitur hic in gl. Et ibi, iustitiā. idem si in modum disciplinæ. de reg. c. vlt. Io. An. ¶ Gl. in ver. excedatur. exemplificat tex. ¶ Gl. in ver. iniuria. in prin. alleg. concor. deinde ponit quæstionem, & solutionem. ¶ In ea. gl. ibi, dominicali, & est 3. 2. Ioan. And. Glo. in verbo, clericos. querit an habeat locum in laicis, & sol. ¶ Gl. in verbo, fideiussoriam, querit, an sufficiat nuda cautio? & soluit quod non. An sufficiant pignora? Io. quod sic. ¶ In ea. gl. ibi, darent. idem Archi. Et ibi, agere. insti. de obliga. que ex delicto. s. furti. ff. de regu. iu. plus cautionis. Ioan. An. ¶ Gl. si. querit de exemplo tex. & so. In fi. glo. 23. q. fi. ca. fi. & s. de confes. c. j. & s. eo. ti. de heret. in fidei. & ca. accusatus. s. licet. Io. An. Et no. istam glo. quæ aperte vult qd ad dictū socij possint capi alij malefactores: & tñ iura
hic all. per Io. An. dicūt qd confessio socij nō probat delictū, & sic sentit qd possit capi et antequā plenē liqueat de delicto.

ADDITIO.

1. ¶ Confessio socij. Adde an & quando confessio socij præiudicet, & quibus casibus interrogari potest de socijs. Alex. consil. 88. 3. lib.

S V M M A R I V M.

1. Cleri appellatione non comprehenditur populus. Interdictum potest proferri in vniuersitatem.
2. Interdicta ecclesia, an intelligantur interdicti eius clerici.

Sententia. ¶ Gl. j. summat. Et sunt tres partes, q per se patet. & prima soluit dubium, & excipit ibi, Nisi est & solutionem declarat ibi, vnde. Secunda ibi, caterū. soluit secundū, duas limitationes interserens ibi, Quia culpabiles, & ibi dummodo. Tertia, cum verō. soluit tertiam rationem interserens ibi, Nec sententia. Legam decre. per partes. ¶ ¶ No. primo, quod appellatione cleri non comprehenditur populus: nec econuerso appellatione populi non comprehenditur clerus. ad hoc s. co. lib. de priuileg. licet. & cle. in plerisque. de elec. ¶ No. quid operetur interdictū prolatum in hominem: quia
2 talis non debet recipi ad diuinā. ¶ ¶ No. qd interdictum potest proferri in vniuersitatem, licet secus sit in excommunicatione. s. co. Romana. s. in vniuersitate. ¶ Quæro, quid in alijs dispositionibus a sententiā, in quibus alterum ex his exprimitur, an includatur aliud si materia esset adaptabilis istis corporibus? Solu. dic. quod non, cum eadem sit ratio, quæ hic exprimitur. Io. An. ¶ Quid si dispositio non referatur ad populum, sed conceditur districtualibus alicuius domini, vel prouincijs libus, puta, Anglicis daretur priuilegiū, vel immunitas, an includantur clerici. So. dic. qd sic, qd includuntur clerici illius domicilij, vel prouinciæ. vnde gaudebunt illo priuilegio, vel immunitate, vt no. s. co. li. de off. deleg. c. fi. s. j. super verbo, districtu. & s. de fo. compe. dilecti. super verbo, Anglicis. Io. And. ¶ Gl. 2. querit, an clerici non existentes de clero possint ibi celebrare. & sol. quod sic. In fi. gl. dicit Io. Cal. in tractatu de ecclesiastico interdicto, membro 2. ver. sed circa hoc. quod licet dictum istius gl. procedat de iure stricto, tamen posset præstare occasionem mali: audient enim voces celebrantium publice ab interdictis, qui etiam videre potuerunt corpus Christi, & per hoc vilipendetur censura ecclesiastica, contra id qd habetur de priuileg. vt priuilegia. & j. c. proxi. & cle. j. co. titu. vt ergo tanto periculo obuietur. de sepul. c. j. de consti. c. 2. consulendum esset alijs clericis, vt durante tali interdicto abstinerent a publica celebratione, secundum eum. ¶ ¶ Sed pone, qd est interdicta ecclesia, an intelligantur interdicti eius clerici? Sol. videtur quod sic per dictum c. per exemptionem, alleg. in gl. sicut dicitur ibi, quod exempta ecclesia sunt exempti clerici.

ci. Contrarium probatur. j. s. proxi. quo ad non culpabiles. Et ad c. per exemptionem. potest responderi per regulam, in penis. j. de reg. iu. & per c. statutū, de elec. s. c. li. Io. An. Et intellige, quod appellatione cleri, intelligantur clerici seculares, regulares, conuersi, & conuersæ: qui ita sunt ad ecclesiam translati, quæ proprie de populo dici non possunt. 12. q. j. duo sunt. 22. q. 2. si quis iam translatus. & de priuileg. vt priuilegia. de sen. excom. non dubium. secundum Io. Cal. in tractatu de eccle. interdicto, membro secundo. ver. intelligo autem. ¶ Gl. in ver. econuerso, in princ. iustificat decret. Deinde oppo. & sol. In fi. glo. no. istam glo. quod nomen generale qualificatum respectu vnius professionis non includit aliud genus diuersæ professionis eiusdem etiam sexus. vide quod circa hoc no. Pau. in clem. eos. de consangu. & affini.

ADDITIONES.

- a ¶ Populus. Adde Ro. sing. suis, fo. 13.
- b ¶ Quia sic. Adde Ro. consil. 180.

S V M M A R I V M.

1. Ciuitas tota potest interdici propter delictum regentis ciuitatem.
2. Continentis appellatione, non comprehenditur contentum.
3. Pena aliquando imponitur subditis propter dominum.
4. Interdictum prolatum ad locum tantum, non inhabilitat personas quo ad spiritualia extra locum.
5. Terra Domini, qua dicatur.
6. Dominus si acquirat nouam terram post interdictum prolatum, an illa subijciatur. Et quid si vendat, vel perdat terram sic interdictam: an per hoc tollatur interdictum, num. 7.
8. Ciuitas an possit interdici propter contumaciā Episcopi.
9. Domini, & Rectores, quomodo differant.
10. Ciues quando interdicuntur propter dominum, an tunc ciues absentes ex iusta causa sint interdicti: simile nu. 11.

Ceterum. ¶ ¶ No. quod propter delictum regentis ciuitatē tota ciuitas potest interdici. ad hoc de offi. deleg. sanē. de spon. non est. ¶ ¶ No. quod appellatione continentis, non comprehenditur contentum, quando exprimitur causa, quæ non est omnibus adaptabilis: nā hic appellatione ciuitatis, non comprehenduntur omnes ciues, ex eo, quia propter delictū domini ciuitas interdicitur, & sic causa interdicti non cōgruit omnibus. ¶ ¶ No. qd quandoque propter dominum imponitur pena subditis suis: & tunc dicitur dominus puniri. Et sic videtur quod isto casu possit dominus a tali sententia appellare & agere, ex quo pena dicitur domino imposita. de quo s. de priuileg. autoritate. c. li. de app. dilectis. ¶ ¶ Not. quod vbi interdictum est prolatum ad locum tantum, non inhabilitat personas, quo ad spiritualia extra locum: secus si interdictum referatur ad personas loci, de quo
a cum: secus si interdictum referatur ad personas loci, de quo j. cum glo. ¶ ¶ Quæro, quia textus hic dicit de terra alicuius domini interdicta, quæ dicatur terra Domini. Sol. Archi. ponit hic id, quod no. s. de postul. prælat. c. j. in gl. bona sunt. & qd de terra data in dotē ipsi domino, & de pignorata, ibi no. post Vincen. super illa glo. vnde Io. And. addendo ad ibi dicta dicit, quando interdicitur terra alicuius, videtur etiam interdicta illa, in qua habet solum vsumfructum, cum in multis casibus vsumfructus sit pars domini, vt ff. de vusufru. l. 4. vbi de hoc. & idem videtur econuerso, insti. de heredi. insti. s. j. 2. & 3. ff. qui satid. cog. l. pen. ff. de rel. & sumpt. fu. l. 2. s. 2. Io. An. Io. Cal. in tractatu de eccle. interdicto, parte. 2. ver. quid si interdicta. dicit, quod licet istud vltimū sit verum, quod qn interdicatur terra alicuius, includatur illa in qua ipse habet proprietatē & alius vsumfructum, tñ posset sustineri prius: quia si interdicatur terra, vbi quis habet vsumfructum, non videtur, qd includatur illa, nisi habeat proprietatem, & alius vsumfructum, ne accessorium videatur ad se trahere principale, s. id, de consecra. eccle. vel alta. c. vnico, fm eum. Mihi non vñ quod Io. An. hic loquatur eodem modo, quo ipse intelligit. Io. An. dicit, quod si interdicatur terra dñi, quod tñ venit terra, in qua hēt vsumfructum, & alius proprietatem, & idem econuerso, quia dicendo terram dñi, adaptatur vtriq. Sed Io. Cal. sic intelligit, qn dicit, interdico terram, in qua habes vsumfructū, sed non dixit Io. An. sic: vnde puto quod si sic intelligatur Io. Cal. sit verum dictum suū, quia si dixit, interdico terram, in qua habes vsumfructum, non includeretur terra in qua habes proprietatem: quia cum istud sit penale, non debet extendi ultra intentum & verba proferentis, argu. regulā, in penis, j. de reg. iu. ¶ ¶ Quid si iste dñs cuius terræ interdicuntur, habet terras in diuersis prouincijs, vel est vna terra, quæ participat de duabus diuersis prouincijs. Sol. si habet in diuersis locis pro parte & parte

ADDITIO.

- a ¶ Extra locum. Adde quod voluit Fed. consil. 118.

& parte diuifum, tunc illæ partes fubiacent interdicto: fecus fi pro indiuiſo cum alio, ne innocens puniatur, bene facit de ſepult. ſacris. & quod ibi no. ff. de ri. nup. illud. de au. & argen. leg. Quintus. facit de conceſ. præben. ca. j. ſupra eodem libro, vbi decretum non ligat, vt dicit Ioan. And. idem Ioan. Cald. loco præalleg. ver. ſed quid ſi is. Lap. Abb. dicit, quod melius facit, ſupra eodem libro de præben. dudum, circa fin. Et dicit
a quod iſta faciunt quod ſi quis habet terram communem a cū damnato, & participibus ſuis defendendo propter ſuam totam terrā, non dicatur fautor damnati, ſecundū Lap. ¶ Sed quid ſi iſte dominus acquirat nouam terram poſt interdictum prolatum? Sol. dic, quod non erit interdicta, niſi verba ſententiæ id exprimant. & facit quod no. de priuileg. cum capella. in prima gloſ. & quod ſuper ea no. de reſcrip. c. ſi. cum concor. ff. de iud. non poteſt. & de dam. in ſec. l. damni. §. ſi is qui. Ioan.
7 And. ¶ Quid ſi dominus vendit, vel perdit terram ſic interdictam: an tollatur per hoc interdictum? So. dic, quod non, ſed tolletur ab illo, qui tulit, dum tamen fraus non interuenit: ſed ceſſante interdicti cauſa in illo tollendo facile ſe exhibebit ad vtrunque. facit ſupra in c. ſacris. Ioan. And. idem Ioan. Cald. in loco præalleg. ver. quid ſi quis allegat. & cum iſtud ſit onus reale, tranſit cum re. de pig. ex literis, cum ſi. Item, quia alienatio non eſt modus tollendi interdictum, ſed requiritur relationio. de appel. ad hoc, ſecundum eum. ¶ Quæro, an propter contumaciam Epiſcopi poſſit ciuitas interdicti? Solu. dicit Archid. quod iſte tex. dum dicit, vel rectoris, facit quod ſic: & hoc eſt pro opi. Tancre. & Hoſtiē. contra Vin. ſupra de offic. dele. ſanē. 2. de quo ibi. Ioan. An. ¶ Quæro, quia tex. in duobus locis hic ponit, vt diuerſa, dominum, & rectores, q̄ ſit differentia? Solu. dic, quod dominus eſt perpetuus, & proprietarius, Rector, vt plurimum temporalis, & quaſi vicarius in eis.
10 23. q. 4. §. ſed qui. ff. quod met. cau. iſti quidē. Io. An. ¶ Quæro, quando ciues interdicuntur propter dominum: an tunc ciues abſentes ex iuſta cauſa ſint interdicti. Solu. Archid. dicit, quod ſic, alleg. 3. l. q. j. quod ſi dormierit. in princ. nam pena ſemper, & vbique ſequitur delinquentem, & eos, in quorum perſonis ponitur, & dicit Ioan. And. quod ex eo facit, quia nō eſt dubiū, quod ēt ciues innocentes iſto caſu includūtur. Sed contra iſtud primum dictum alleg. Archid. ſupra de conſti. vt animarum. eodem libro, & non ſol. Ioan. An. dicit, quod ſententia ordinarij, quæ ponit culpam præteritam in delinquentem, vel alijs innoxijs ligat expreſſos, etiam generaliter: vt ſi puniat ciues propter dominum, vt hic. ſed ſententia ſtatuti puniens futuras culpas in delinquentibus tantum non ligat ignorantes, nec etiam abſentes extra diceſim delinquentes, vt ibi. Item, eſt aduertendum, quod hic loquitur de ſententia interdicti, quia puniri poſſunt innocentes, vt eſt dictum. Ioā.
11 And. ¶ Quid ſi propter delictum conſiliariorum regentium ciuitatem, vel propter delictum vniuerſitatis eſt latum generaliter interdictum in conſiliarios, vel in vniuerſitatem, an iſti de vniuerſitate, vel de conſilio, qui tunc erant abſentes, vel q̄ contradixerant, ſint interdicti? Ioan. And. b ad affirmatiuam dicit, quod poſſunt adduci omnia iura, quæ probant factum a maiori parte corporis, a toto corpore factum videri. 65. diſ. c. j. 2. & 3. 10. q. 2. hoc ius. de ele. cum inter canonicos. in princ. & c. quia propter. & c. eccleſias. 2. & de his, quæ ſiunt a maiore. par. ca. c. j. ff. ad municipi. quod maior. & l. municeps. ff. de decre. ab ord. fa. l. 3. quod cuiusque vniuer. no. l. nonnulli. & l. ſequen. C. de decurio. l. nominationum. & de leg. l. penult. & ſina. Et conſtat quod vniuerſitas delinquere poteſt: de quo de ſimo. dilectus. j. Conſtat etiam pro delicto vnius, ciuitatem, vel vniuerſitatem interdicti, vt hic, cum concor. & ex contrario vilipendetur cenſura, & ſententia interdicti contra iſtud c. & ſequens. & licet iſtud durum ſit, tamen ſeruandum eſt. 6. q. 3. ſcriptum. ff. qui & a quibus. l. proſpexit. 1. l. q. 3. c. j. bene facit quod no. de pe. & remis. quod in te. in vlti. gl. & qd̄ ſuper illa no. In contrarium alleg. decre. ſtatuta. & banna non ligant probabiliter ignorantes, qui ma. accu. poſ. c. ſi. ſupra eodem libro, de conſtitut. c. 2. ff. de decre. ab or. fa. l. ſi. ergo abſens non ligabitur. Itē, quando plus operatur abſentia, quàm contradicſio. de elec. bone. 2. & c. venerabilem. ff. de arbitr. l. ſi in tres. Item, præſentes in præiudiciū abſentium non poſſunt facere conſtitutionem voluntariam, vel decretum. de conſtitu. cum omnes. Item, abſens & ignorans ex maleficio non obligatur. ff. de actio. & obliga. ex maleficijs. §. j. Item, dicit lex conſenſum, non ignorantiam volumus obligari. C. de tabula. l. generali. lib. 10. & bene facit ff. de mag. conue. l. j. vbi ex facto decurionum non tenetur abſens. ad idem de familia ſeruorum abſente tempore, quo dominus fuit occiſus nō tenetur, quo ad Syllanianum. ff. ad Syl. l. j. §. hoc autem. & §. ſi qs in villa. & §. ſeq. C. de adulte. l. in adulterij. & de ſica. l. ſi. & idē multo fortius de contradicentibus. de ſimo. ſicut. de homici.

Petrus. Plus enim eia expresse contradicere, quam nō consentire, vt ibi nō. & quia pena peccati limitari debet ad eius auctores, supra de his, que fiunt a maiori par. cap. c. quæsiuit. C. de penis. sancimus, de constit. c. 2. & isti fuerunt resistentes, ergo &c. C. de appel. quoniam iudices. de pen. distin. j. nemo. & quod ibi nō. facit 2. q. 7. qua propter. supra eodem libro, de ele. generali. vbi contradicens excusatur a pena. facit de reb. eccle. non alienan. c. 2. eodem libro. Item contradicendo factio illicito bene fecerunt, nedum minor pars, sed vnus solus. de his, que fiunt a maio. par. cap. c. j. de reb. eccle. non alienā. si quis presbyterorum, ergo non debetur pena. C. de metal. l. si deuotis. lib. 12. C. de adul. Gracchus. Item, satis fuit illis facere quod potuerunt, 22. q. 2. faciat. ff. de ver. sig. l. nepos Proculo. de penis. l. moris. & sic seruus, qui in suffragium domini facit, quod potest, saltem clamando excusetur a pena Syllaniani. ff. ad Sylla. l. j. §. hoc autem. 2. & §. excusatur. Puniantur ergo soli consentientes, & potissimē maiores, supra eodem Romana. in fi. de simo. dilectus. 2. & c. veniens. de cleri. excommu. mi. latores. vbi dicit, quod multis religiosis videtur per has vltimas rationes absentes, vel contradicentes ligatos non esse tali interdicto, etiam quo ad ecclesiam, & quod dicitur pena interdicti vnum ex alio ligari, intelligunt de præsentē, & tacente qui videtur firmasse gesta ex taciturnitate. C. de his, qui a non do. l. fi. de decu. l. pen. §. fi. facit supra, vt lite non contest. c. j. & supra eodem libro, de iureiuran. c. fi. & §. j. & supra eo. quanto. & c. dilecto. Sicut ergo in omni edicto generali excluditur iusta excusatio, supra de rescrip. si quando. de off. deleg. ex parte, 2. supra eodem, de cætero. vbi de hoc in glo. sic & talis generalis sententia excusatos iuste per contradictionē, vel absentiam non obligabit. & quia hoc habet æquitatem etiam si ius expressum deficiat tenendum videtur, supra de re. perm. c. j. ff. de aqua plu. arcen. l. 2. §. item Varus. in fi. Sed Io. And. dicit, quod iste tex. non paritur dictum istorum, per quē patet apertē etiam non culpabiles propter delictum domini ligari interdicto generali ciuium: propter quod & per rationes primō inductas tenendum est primum, licet fateatur certis casibus culpabiles a non culpabilibus distingui, vt in concor. quæ ponuntur super verbo, culpabilis. Item fatetur, quod ad Deum istos esse infontes. eodem titulo, a nobis. 2. supra eodem libro, de re iudi. c. j. Ioan. And. Ioan. Cald. in loco præallegato, ver. sed dubitatur. ¶ Quæro, quare tex. dicat licitē. Sol. dic, quod sciebamur ante quod poterat de iure audire, sed dubitabamus an licitē & sine peccato, quod soluitur hic. sic infra eodem, quoniam. Ioan. And. ¶ Glos. in verbo, domini, querit, quid si propter delictum ciuium. & sol. ¶ Glos. in verbo, interdicti. in prin. colligit ex litera, quod aliud est interdicere ciuitatem, aliud ciues deinde in ver. Et nō. recita per contrarium, quod vnus pro alio non puniatur, §. de iniur. c. j. Glo. soluit, ¶ In eadem glo. ibi, ciues. item aliud est interdicere ciues tantum. Ex quo refert Archidiaco, manifestē colligi, quod aliud est interdictum ciuitatis, vel loci ab interdicto vniuersitatis vel collegij, quod dici probari, supra eodem libro de vsur. c. j. & ibi nō. & facit supra de censu. eodem libro, quāquam. in fi. vnde interdicta vniuersitate poterunt clerici ianuīs apertis, & pulsatis campanis alta voce celebrare, excommunicatis, tamen, & interdictis exclusis, cum hoc non sit prohibitum: interdicto verō loco ibi celebrari non potest, nisi vt dicitur in c. fi. infra eodem & facit quod nō. supra eodem præsentī, super verbo, loca. Ioā. An. istud dictū limitat Io. Cal. prout dixi §. super gl. 2. ¶ Glos. in verbo, extra. querit, qualiter intelligatur istud extra, & soluit.

ADDITIONES.

- a** ¶ Terram communem. Adde quod scribunt Doc. noui in l. serui electione. ff. de leg. j. & Abb. consil. 83.
- b** ¶ Ioan. And. Adde Old. consil. 315. a quo Ioan. And. adde istis remissiones, quas posui in apost. ad istum in cap. is qui, §. qui vero. nu. 2. in ver. vniuersitas non excommunicatur. & ibi habes an si excommunicetur, transeat excommunicatio ad singulares de ipsa, & vtrum ad singulares successores, supra de vsur.

S V M M A R I V M.

- 1 Verba sententię debent intelligi tali modo, quod non careant effectu.
2 Populi appellatione simpliciter facta, quid comprehendatur.
3 Interdictum prolatum in personas inhabilitat illas ab auditione diuinorum, & perceptione sacramentorum.
4 Interdictus in vno loco, censetur interdictus quocunque vadat.
5 Populus quid sit, & vnde dicatur.
- 1 Cum Vero. ¶ † No. quod verba sententię debent intelligi tali modo, quod non careant effectu.
2 Etu. ad hoc supra de fi. instru. inter dilectos. ¶ † No. quod appellatione populi simpliciter facta pōt comprehendi pp̄s tantam

Geminianus super Sexto Decretalium.

quam vniuersitas, & potest comprehendi tanquam singula-
ria capita in populo inclusa. ¶ No. quod vbi sit expressio vni-
uersitatis in materia, quæ non est proportionabilis vniuersita-
ti, vt vniuersitas intelligatur, sumitur vniuersitas p particula-
ribus capitibus in vniuersitate inclusis. ¶ t No. quod interdi-
ctum in personas prolatum inhabilitat illas ab auditione di-
uinorum, & perceptione sacramentorum, infra eodem, ca. fi.
¶ t No. quod interdictus in vno loco, censetur interdictus vbi-
cunque vadat. simile dicemus de excommunicatione, de treu-
ga & pace. c. j. de appella. pastoralis. ¶ t Quoero, quid sit popu-
lus, & vnde dicatur. Solu. Ioan. And. remittit ad no. per se,
supra de elec. fundamenta. §. ne autem. Ioan. And. Et ex isto
tex. dicit Archid. plenè constare, quod nomine capituli gene-
raliter posito singulares ipsius capituli designantur. Et ex hoc
sequitur, quod capitulo interdicto singulares personæ capitu-
li sunt interdictæ. Ioan. And. ¶ Glof. in verbo, careat. colligit
notabile ex tex. ¶ Glo. in ver. non competant, recita per con-
trarium, quod interdicta vniuersitate, non sunt interdicti sin-
gulares, quia ista sunt diuersa. 12. q. 2. qui manumittitur. glof.
fol. Deinde querit de vna quæstione, & sol. ¶ In eadem glof.
ibi, Romana. in fi. nam vt ibi satis no. ista cadunt in animam
rationalem, & in personam veram, non representatam. Ioan.
And. In fi. glof. Sed quid de iuramento? Sol. dic. quod non est
idem, quia sicut a principio nõ obligasset ad periurium istos,
qui non iurassent, sic non obligat successores, vt no. de iureiu-
ran. veritatis. super glof. fi. Et ratio vniuersitatis patet: quia e-
tiam innocens de populo per interdictum latum in populum
a principio ligabatur, vt supra est dictum. Ioan. And. ¶ Glof.
in ver. alicubi. querit de intellectu literæ, & sol. ¶ Glof. si
querit, qui sint casus permisi a iure & remittit. Sed quid si v-
nus de populo interdicto ingreditur monasterium, tunc quæ-
ritur, an ante, vel post possit ad ordines promoueri, & diui-
nis officijs interesse ante relaxationem interdicti generalem,
vel specialem. Fed. de Sen. in consil. 3 r. diffusè hoc prosequi-
tur allegando pro & contra, & finaliter concludit, quod pos-
sit. alleg. de sta. reg. recolentes. vbi locus translatus sequitur
conditionem personarum, ad quem fit translatio, vt supra
co. lib. de iurepatr. cap. j. Nec est nouum, quod sententia in-
terdicti tollatur absque absolutione. de spon. non est. de elec.
quia sepè. vnde cū iste sit translatus ad aliam vitam, desinit esse de
populo, ergo purgata ē lepra ipsius. 13. q. 2. §. qa ergo. de pa. c.
fi. & ibi diffusè psequit rñdēdo particulariter ad rōnes prias,
S V M M A R I V M.

- 1 Castrum, ciuitas, & villa differunt.
Et quid ista importent. nu. 5.
- 2 Loci principalis appellatione includitur locus illi adherens & accessorius.
- 3 Ciuitas non includit de propria significatione vocabuli, nisi illud quod intra
muros ipsius continetur.
- 4 Interpretatio debet fieri stricta in penalibus.
- 6 Ciuitas quid sit, & quis eam primo edificauit.
- 7 Castrum, vnde dicatur.
- 8 Villa, vnde dicatur.
- 9 Oppidū, aduerbium quid sit: & quid nomen.
- 10 Municipium, quid dicatur.
- 11 Priuilegium vel immunitas concessa ciuitati, vel ciuibus an includat ca-
stra, vel villas, vel diocesanōs.
- 12 Interdictum iuris, an possit tolli per ordinarium.
- 13 Excommunicati sunt singuli de vniuersitate, & vniuersitas, vel locus sunt
interdicta a iure communi, an ordinarius possit istos absoluerē.
- 14 Diocesis a quo loco incipiat.

Si ciuitas. ¶ Glof. prima summat. Et sunt due
partes. secunda ibi, Ratione. Pri-
ma soluit dubium, & obiectioni respondet ibi, Nā
licet. Secunda pars distinguit secundum membrū
ibi, Secus. Legam per partes. ¶ t No. j. differentiam inter ca-
strum, & ciuitatē, & villam, de quo dicitur infra. §. 2. ¶ t No.
quod appellatione loci principalis includitur locus illi inhe-
rens, & accessorius, vnde ciuitas includit suburbia. ¶ No. q.
appellatione corporis includuntur ædificia in corpore inclu-
sa. ¶ t No. quod de propria significatione vocabuli ciuitas
non includit, nisi illud, quod intra muros ipsius continetur.
¶ No. quod quandoque in materia penali sit extensio verbo-
rum latius quam proprius importat significatus, quando pe-
nalis constitutio. si non sic fieret interpretatio, Papæ vilescer-
et autoritas. ¶ t No. optimum textum, quod in penalibus
debet fieri stricta interpretatio. probat tex. qui dicit, isto ca-
su. ergo secus in alijs. ¶ Quoero, quia hic ciuitas, castrum, &
villa ponuntur, vt diuersa, supra eodem libro de rescrip. statu-
tum. §. cum verò. de sup. neg. præla. grandi. circa medium. de
immu. eccle. cap. j. §. j. de excelsi. præla. cap. j. de priuileg. Ep-
scoporum. Prima duo ponuntur de verbo. significa. cum &

in partibus. in fi. & illa duo, & loca alia ponit c. pñenti, supra
eodem libro, de cens. quamquam. in fi. de oppido & muni-
cipio additur 33. q. 8. in qualibet. per quæ patet, quod hæc
tria differunt specie, sicut & nomine. 2 r. distin. eleros. de de-
ci. ad audientiam. C. de codi. l. fina. idem Ioan. Mona. pro-
sequitur ista. ¶ t Et primò quærit, quid sit ciuitas? Solu. dicit
b quod est quasi ciuium vnitas^b, sed per hoc non ponit defini-
tionem. Vnde quidam dicunt, quod ciuitas est multitudo
hominum societatis vinculo adunata ad simul iure viuendū.
& fuit hoc Isido. 15. ethymo. qui etiam dixit ciuitatem, non
saxa, sed habitatores vocari. ad hoc no. Archidia. c. de rescri.
statutum. §. sed nec. vbi etiam ponit, quod infra dicitur. Alij
dicunt quod est collectio multorum hominum Episcopum
habens, & fossatis vallata. & hanc sequuntur Italici pro & cō-
tra. 8 r. distinc. Episcopi. & cap. illud. & supra de priuileg. cap. j.
per quæ videtur mihi, quod non in qualibet ciuitate, sed po-
pulosa dignitatem Episcopalem constitui. per quod patet, qd
etiam dicitur ciuitas non habens Episcopum, & hoc multi
vltramontani sequuntur, vt alij dicunt, quod ciuitas est mul-
torum hominum honesta conuentio in loco certo ædificia vi-
cina conuentium ad simul iure viuendum; vel est collectio
ædificiorum facta per multitudinem hominum simul habita-
re volentium. Et primus edificator ciuitatis fuit Cain. Gen.
4. 6. di. his ita. & vt probat iste textus, cum concor. appella-
tione ciuitatis locum, non persona videtur includi. Sed qui-
dam dicunt, vt Isidorus, quod vrbs propriè respicit menia. &
de hoc. ff. de verbo. significa. l. 2. & l. pupillus. §. vrbs. & ibi pa-
tet, quod dicitur ab vruo, & vrware est aratro definire, quod
7 in ciuitate condenda adhiberi solet. ¶ t Castrum dicitur a
castrando, quia in castro castratur, idest firmatur licentia ha-
bitantium, ne pateat hostibus passim vagando, secundum Hu-
go. vel dicitur casa alta, vel casa stricta, quia habitatio castri
non debet esse diffusa, ne multa custodia egeat, secundum
Ioan. Mona. Et secundum hoc hæc casa fortis, palatium, vel
castrum potest esse sine districtu, vel territorio, idest iure te-
rendi secundum prædictam l. pupillus. §. territorium. Nam
per singulas prouincias possunt fundorum domini ipsos am-
bitu murali vallare. C. de ædifi. priua. l. per prouincias, ea alti-
tudine, qua volunt si statutus, vel vsitatus non sit modus. co-
dem titulo. l. j. ff. quod vi aut clam. l. penult. & vlti. §. penult.
Hoc casu procedit, quod dicit Inno. in c. cum ad sedem. de re-
stitu. spolia. vt ibi no. in glof. no. libellum. dicens, quod ca-
strum a iure non habet pertinentias, nec limitationes, sed fa-
cto hominum hoc consuevit haberi. & hoc secundo modo po-
test intelligi quod no. de relig. domi. cum venerabilis. vt ibi
no. in glof. 2. ante fi. ver. vbi vero petatur. in nouella. facit e-
tiam quod post ipsum no. de offi. ord. cum ab ecclesiarum. su-
per j. glof. ad fi. Lex. dicit, quod castellum propriè dicitur in
limite imperij factum. C. de fun. limit. l. 2. lib. 1 r. C. de offic.
8 præfec. præto. l. in nomine domini. circa finem. ¶ t Villa dici-
tur à vallis, quasi vallata, quia non munitione murorum, sed
vallatione fortificatur multorum. Sed secundum vulgare Vl-
tramontanorum largius sumitur villa cum dicunt de Parisio,
vel Bononia, quod est bona villa, videtur pulchra, vel magna
villa. ¶ De oppido est sciendum quod aduerbialiter ponitur
p valde. 2. q. 7. laicos. & c. laici. Nominaliter vero dicunt deri-
uatores quod ponitur pro qualibet ciuitate, præter Romam.
Item pro castro magno: nam cum dicatur ab ops opis, com-
positum cum do das, sonat quasi dans opem: vel ab opibus
ibi reponendis, quasi munitum contra hostes. ff. de ver. sig. pu-
pillus. §. oppidum. Dicunt enim quod oppidum scriptum per
duo p, dicitur ab oppositione murorum, & secundum hoc
10 diuersimode scribit. ¶ t Municipiū de quo de rest. in inte. cō-
stitutus. componitur a muniū & capio, & est locus hñs a prin-
cipe aliquid maioris, vel minoris officij, vel dicitur a munijs,
vel officijs, quia munera vel debita reddit. Dicunt quidam p-
priè municipium dicitur castrum munitissimum in finibus re-
gionis capiens munera propter stipendiarios ibi, pro custo-
dia manentes. Municeps autem largius sumitur in lege pri-
ma. ff. ad municip. quæ sic dicit, municipem facit aut natiui-
tas, aut manumissio vel adoptio. Et propriè municipes ap-
pellantur munerum participes recepti in ciuitate, vt munera
nobiscum faciant. Sed nunc abusiue municipes dicimus esse
cuiusque

ADDITIONES.

- a Ciuitas. Quid veniat appellatione ciuitatis, vide Do. Fel. in c. Rodolphus
de rescrip.
- b Ciuium vnitas. Ciuium appellatione quid veniat, vide Do. Fely. in c. Rodul-
phus. ver. quarta conclusio.
- c Municipium. Municipium dicitur ciuitas, castrum, vel villa, secundum Alex.
in l. de die. §. tutor. qui satisfida. cogan.
- d Municipiū. Adde qd notauit apost. ad Iac. Rebus. in rub. C. de mu. & ori. li. 13.

- 11 cuiusque ciuitatis ciues. ¶ Et ex his decideretur dubium, an privilegium vel immunitas concessa ciuitati vel ciuibus includat castra, vel villas, vel diocesanos, quod disputauit Iaco. de Bel. in auth. quib. mo. nat. effi. sui. col. 7. & per decr. Rodolphus. s. de rescr. & per dicta hic, videtur qd non. & vide no. s. e. lib. de pe. felicitis. in fi. Dicit Ioan. And. qd satis potest dici per hanc decre. & per iura alle. in 2. gl. & super ea. nisi aliud appareat de mente concedentis, vel nisi vsus loquendi vel religionis consuetudo aliud inducat, non includat nisi ciuitate, suburbia, & continentia adificia, & natos ibidem, siue de ciuib. cogitauit vt vniuersis, siue vt de singulis. ff. de reb. du. l. ciuib. & l. cum senatus. Si de contraria mente concedentis apparet, sequamur illam, s. de concess. praben. c. pe. arg. ff. ad municip. l. j. C. de prin. agen. in re. l. fi. lib. 12. cum concor. Et idem vbi aliud habet vsus loquendi vel regionis consuetudo: nam ibi stabitur. s. de spon. ex literis. j. & no. de priuilegijs. quia circa. ad fi. vlt. gl. & etiam probatur ff. de leg. 3. numis. & de leg. j. si seruus plurium. s. fi. quæ ll. quid dicant vide de cens. ex parte. super 3. glo. & de leg. 3. si seruis vrbis. & l. libellorum. s. qd tamen Calsius. & sic dicendo minus lædimus ius commune. facit de cōsue. cum dilectus. C. de inof. testa. si quādo. in prin. & de testa. mil. l. 3. Hæc sunt vera in priuilegijs, sed in beneficijs quæ largius quā priuilegia interpretantur, vt plenè no. de verb. signi. olim. super glof. fi. in illis appellatione ciuitatis intelligeretur cum suis adiacentibus pertinentijs & territorijs. arg. ff. de offi. præfec. vrbis. l. j. s. cum vrbem. C. de bo. vac. l. si quando. lib. 11. & ff. de leg. j. l. si quid relictum. & l. ciuitatibus. a contrario. Ioan. And. Id quod dicit Ioan. And. de priuilegio qd includeret suburbia, videtur esse contra istum tex. qui dicit qd isto casu includuntur, cum alias ciuitatis appellatione intelligatur tantum de contentis intra ambitum murorum, & sic patet quod isto casu est speciale vt includantur suburbia. In contrarium est regula, & ius commune. s. de præb. præfenti. s. loca. ¶ An ista loca possint interdici pro peculiari debito. Sol. dic. quod non sine speciali licentia Papæ, vt patet in extrana. prouide. Bonifa. 8. Ioan. An. ¶ An per interdictum ciuitatis intelligantur ciues interdicti? dic. vt s. cap. proxi. s. j. & vide quod no. post Inno. de præben. in Lateranen. in princ. Ioan. An. ¶ Quæro, quia tex. vult quod ex interdicto ciuitatis intelligantur interdicta suburbia, nunquid tunc suburbia dicantur interdicta interdicto iuris vel hominis, si est positum interdictum ab homine. Sol. Arch. hic tenet quod si ciuitas interdicatur ab homine, suburbia intelligantur interdicta de iure, cum suburbia veniant per quandam consequentiam & extensionem iuris, vt hic patet: ergo interdictum suburbiorum est interdictum iuris causatum ab interdicto hominis, & sic erit quādo est interdicta ecclesia quo ad cæmeterium, vel quo ad capellam contiguam, vt dicantur interdicta interdicto iuris. Sed dicit Ioan. And. quod Arc. hic subtilizauit factum, dicens quod imo vtrunque interdictum est hominis, cum ex vi verborum includantur suburbia isto casu. Sed quando fieret extensio non ex vi verborum, sed ex culpa subsequenti, poena imponitur, vt patet in communicāte excommunicato in crimine, tunc bene fatetur illam esse poenam iuris causatam a sententia hominis, vt no. s. e. nuper. & est ratio differentia: quia hic est vnica sententia ciuitatis & suburbiorum proueniens ex eadem culpa, sed in excommunicāte est duplex culpa & duplex sententia. Ioan. An. ¶ Quæro, tan interdictum iuris possit per ordinarium tolli? Solu. dicit Archi. quod si conditor sibi reseruauit absolutionem, planum est, quod non poterit ordinarius, sed conditor iuris. Si non reseruauit, puta, quod diocesanus absoluet. s. e. nuper. & de præben. graue. in fi. & vide quod ibi notatur. Ioan. An. Sed pone quod ex eodem delicto excommunicati sunt singulares de vniuersitate, & vniuersitas vel locus sunt interdicta a iure communi, an ordinarius possit istos absolvere? Sol. dicit Archi. quod si reseruata est absolutio excommunicationis Papæ, licet de absolutione interdicti mentio facta non fuerit, videtur etiam ipsius absolutio reseruata. nam quoties vitium ex eadem radice & c. C. de nup. l. si libertam. & eiusdem æquitatis ratio similia iura suadet. de confir. vti. vel inuti. cum dilecta. & ibi concor. in 3. glo. nam cum hæc duo includantur sub app. censuræ. de ver. sign. quærenti. quod de vno dicitur & c. s. de consti. transla. Sed dicit Io. And. quod ad contrarium posset adduci: quia duob. suppositis & altero solo seruato, vt alterum concessisse. de præsumptionibus. nōne. cum sua materia. Io. An. & istam vltimam partem credo veram. & hoc tenet gl. in verbo, excommunicatio, i. cle. j. s. verū. de hære. ¶ Quæro, a quo loco incipiat diocesis? So. dicit Arc. quod Vin. de rescri. Rodolphus. dicebat quod a continentibus adificijs, & facit qd est dictū s. sed iste tex. vlt. decidere hoc dubium, & qd opi. Vin. cum hic dicat quod de vi verborum nomine ciuitatis non comprehenditur vltra ambitum murorum.

& in casu hic expō dñ hoc speciale, & iō dixit hoc tamen casu. tamen quo ad casum c. statutum. s. de rescr. eo. li. vt ibi no. statum primo dicto, vt scilicet in suburbijs possit audiri causa. Sed dicit Io. An. qd Vin. loco p̄alleg. dicebat qd parochiani ecclesiarum ciuitatis, licet lōge extra muros extendat parochia poterant cōueniri appellatione ciuitatensium. all. de deci. ad apostolicæ. Ioā. An. ¶ Vltimo per istum tex. qd dicit interpretationem fieri latiore, no. Io. Mo. & Arc. qd qñq; verba pp materiam in qua proferuntur, extenduntur. all. ff. loca. ex conducto. s. Papinianus. alias est lex, & incipit, si vno. vbi donatio pp sterilitatem intelligit remissio vel transactio. & ff. de verb. ob. stipulatio. s. hi qui. vbi verbum possessionis, pp stipularem seruuum intelligit de nāli. dat. si se in verbo, beneficij. qd nō cōprehendit dignitatem. s. de præb. c. fi. & tñ in mā fauorabili comprehendit. s. de ver. sig. c. pe. ad idem. j. de reg. iu. c. j. idem in r̄a, in gñali. eo. ti. sub 46. membro repetit idem, & addit qd pluralis locutio beneficiorum in mā odiosa beneficiorū restringit ad duo, in quo numero & non in minori saluari pōt r̄a, pluralis. j. de re. iu. Primū patet s. e. li. de p̄bē. is cui. & c. nō pōt. s. j. Rō odij patet, qd ex pluralitate beneficiorū qd est inimica canonib. s. de p̄ben. qd intm. cuius prium est in mā fauorabili, vt i. d. c. pe. & s. eo. li. de rescri. si pp. & c. gratiosē. & facit ad hoc qd no. s. eo. li. de priui. si Papa. in vlt. gl. & hæc verba dixit Io. Mo. pp quandam distinctionem tactam per Accur. ff. de ver. signi. l. 2. quam faciebat inter Romam & ciuitatem Romanam, & Bononiam & ciuitatem Bon. dicens qd in prima appellatione veniunt continentia adificia, in secunda nō, pp adiectiuum, qd restringit: sicut est minus dicere, homo albus, q̄ homo, quā si ista adiectiua arctent substantiua, quibus adduntur. Sed quia hic fit extensio pp causam expressam in tex. ideo subdit prius dictum, & respondet ad l. si communis seruus. ff. de stip. seruo. qd v̄ p̄dictis obstat qd ibi non erat appositio in substantia, vel in loco, vt in p̄dictis exemplis. Sed qualitas præcedens, vel subsequens, quæ tunc trahit stipulationem quandoque ad virilem, quandoque ad vnicam portionem, ex causis ibi positis, & in dubio cēsetur stipulatio pro virilibus, si propria nomina præponantur, alias pro dominicis, vt eo. ti. seruus communis. secundum Io. An. ¶ Gl. 2. all. concor. ad tex. ¶ In ead. gl. ibi. l. 2. hæc lex dicit, vrbis appellatio muris Romæ aut continentibus adificijs finitur. ¶ Ioan. An. in fi. gl. ad idem, l. pupillus. s. incola. & l. mille passus. & l. collegarum. s. j. & de hoc 63. distin. ego Ludouicus. facit. j. q. j. sicut Christus. & quod ibi no. ff. de contrahen. emp. credit. s. fi. C. de bo. vacan. l. 2. lib. 10. ff. de le. 3. l. prædijs. s. fi. Io. An. ¶ Gl. in verbo, vilipendi. all. concor. ¶ In ea. gl. ibi, j. c. proxi. Sed ibi totaliter eneruatur, vel effectū carebat: sed hic aliqualem effectum habebat, sed vilipēdebatur. & concor. s. de priui. vt priuilegia. in fi. Io. An. ¶ Gl. in ver. continentibus. quærit, quæ dicantur continentia adificia? & solu. In fi. gl. ¶ Io. Cal. in tract. de eccle. interdi. in 2. membro. vers. sed quæ dicuntur. dicit qd forte posset dici qd suburbia & continentia adificia sint synonyma, cum adiiciuntur ciuitati vel alteri loco, quia l. alleg. s. j. & 2. gl. exprimuntur continentia adificia & non suburbia, sub qua appellatione suburbia includuntur. Sed dicit, quod iste tex. probat quod sint diuersa, cum ponit 2 iunctiones, & vel, inter ista. Vnde dicit, quod suburbia possunt dici burgi extra & prope ciuitatē, in quib. domus sunt contiguae. Continentia verò adificia domus vltra burgos separata, & contigua dicuntur suburbia, per quæ iter est rectum ad ciuitatem vel locum interdictum intra suburbia, secundū eum. Sed posset dici quod continentia adificia sunt pulchræ domus circa ciuitatem, non tamen intra suburbia vbi non sunt burgi directi introducentes ad ciuitatem. ¶ Glof. in verbo, prius. quærit, quare tex. ita loquatur? & sol.

S V M M A R I V M.

- 1 Argumentum a similitudine rationis est validum.
- 2 Ecclesiæ appellatione comprehenditur capella illi subiecta.
- 3 Principalis appellatione, quando comprehendatur accessorium.
- 4 Celebrari an possit in capella vel cæmeterio non contiguus ecclesiæ.

1 **Ratione.** ¶ No. qd est licitum arguere a similitudine rationis in l. expressæ, etiam in penalibus. quod bene no. quia videtur hic tex. ex his, quæ dixi in c. constitutio. 2 s. co. lib. de elect. ¶ No. qd appellatione ecclesiæ comprehenditur capella illi contigua. & istum tex. alleg. Do. de Rota in conclusi. 200. quæ incipit, habens gratiam. ad dubium, quod si mandatur prouideri de beneficio ecclesiastico, poterit prouideri de capella sita in claustro ecclesiæ. ¶ No. qd appellatione principalis comprehenditur accessorium quando est illi contiguum: a secus si sit separatum. ad hoc s. de cons. eccle. ca. j. co. lib. ¶ Quid si isto casu sepeliatur aliquis in cæmeterio contiguo,

A D D I T I O.

- a ¶ Contiguum. Adde quod voluit Ancha. cons. 159. Ber.

Geminianus super Sexto Decretalium.

quo, an violatur interdictum? So. Arch. q sic, pp quod puniet, vt j. c. proxi. & de excess. praela. tanta. & de postu. praela. c. j. & remittit s. eo. lib. de priui. episcoporum. Io. And. ¶ Quæro, an possit in capella, vel cimiterio non contiguis ecclesiæ celebrari? Sol. dic, q sic, vt vult dictio, secus. Io. An. ¶ Gl. in ver. cōtiguis. quærit, quæ dicantur loca contigua, & sol. ¶ In fi. gl. vide no. s. de conse. eccle. c. prael. super gl. contigua. Ioā. And. ¶ Gl. in verbo, sepeliri. in prin. alleg. concor. & deinde quærit de alia quæstione, & soluit. ¶ In fi. gl. facit quod no. eo. tit. a no bis. 2. in fi. pe. gl. & vide quod no. in cle. eos. de sepul. in glo. sed qui. Io. An. ¶ Gl. fi. all. simile. deinde quærit, an idem sit econuerso, & sol. Et quid si non sit cōtigua, dic vt in ea, qā est clara.

S V M M A R I V M.

- 1 Celebrari prohibitum est a iure in ecclesia polluta.
- 2 Celebrans in presentia excommunicati, non incurrit irregularitatem.
- 3 Irregularitatem nunquam quis incurrit in aliquo actu, nisi in casibus a iure expressis.
- 4 Excommunicati, an possint expelli de ecclesia?
- 5 Papa, an possit dispensare in omni irregularitate?

Squi. ¶ Gl. non summat. Ioan. An. diuidit, quia dua sunt partes: secunda ibi, is verò. Prima sol. duo dubia. secundum ibi, Vel qui. & rationem interferit ibi, Cum id. ¶ Secunda ponit penam violentis interdictum declarando quis violet, & quid importet pena. Posset sic summari, Celebrans sciēter in ecclesia polluta vel presente excommunicato maiori, irregularitatem nō contrahit. hoc primo. Sciēter celebrans in loco interdicto in casibus non permisis, irregularis & ineligibilis etiam actiue efficitur per inferiorem a Papa etiam indispensabilis. hoc secundo. Legam per partes. ¶ No. primo prohibitum a iure celebrari in ecclesia polluta. ¶ No. duos actus per quos ecclesia polluitur. de quo s. de consecra. eccle. c. vnico. eo. lib. ¶ No. q celebrans in presentia excommunicati, non incurrit irregularitatem. ¶ No. q ille dicitur temerariē agere, qui sciēter facit actum a iure sibi prohibitum. de hoc s. de electi. auaritia. ¶ No. regulam q nunq quis incurrit irregularitatem in aliquo actu, nisi in casibus a iure expressis. vnde dicens quem irregularē ex aliquo actu debet dare casum iuris. Et ex hoc no. q irregularitas est introducta a iure positiuo, non diuino. de quo etiam per Inno. in c. nisi cum pridem. s. personæ verò. de renun. de cle. excommu. mi. c. fi. & pro tanto ibi dicebat Papā in omni irregularitate dispensare posse. ¶ Quæro, an excommunicati possint expelli de ecclesia. Sol. dic, q sic per ostiariū. 1. distin. clericos. vbi de hoc in glo. fi. Ioā. And. ¶ Quæro, quare dicatur iste celebrans temerariē agere. Sol. dic, q in primo casu organa diuinæ laudis sunt suspensa. de conse. eccle. vel alta. c. fi. & est simile de iurepa. c. j. & 3. & sic temerē celebrat. Secundo casu peccat, secundum Arc. facit qd no. s. q met. cau. sacris. Io. And. ¶ Quæro, an Papa possit dispensare in omni irregularitate. So. Inno. in c. nisi cum pridem. s. personæ. & de cleri. excommu. mini. c. fi. dicebat, q sic, cum ista sit de iure positiuo. b & pro eo facit iste tex. dicens q non incurritur nisi in casibus a iure expressis. facit in simili. fi. de preuari. l. 3. in fi. & C. de colla. l. illam. & de repu. l. 5. & in auth. de non eligen. secun. nub. s. optimum. ibi, nec lex est aliqua tale dicens. & s. ne sede vacan. ca. illa. Io. An. ¶ Glo. j. ponit quid hic declare. In fi. gl. & Host. de conse. eccle. ca. fi. Per. & Abb. de præben. in Lateranen. Guil. in spec. ti. 2. s. iuxta. vers. illud quoque. vbi etiam dicit idem de celebrante in ecclesia, cuius ostia clausit episcopus & reliquias subtulit ppter discordiam patronorū. de iurepat. c. j. & 2. Io. And. ¶ Glo. in ver. sanguinis. quærit, an intelligatur de quolibet sanguine, & semine, & sol. ¶ Glo. in ver. excommunicatione. recita per contrarium, q iste efficitur irregularis, vt probat tex. c. seq. iuncto. c. episcoporum. supra de priuil. eo. lib. glo. sol. ¶ In ead. glo. ibi, episcoporum. vide quod ibi no. super penul. gl. Io. An. ¶ No. ex ista glo. quæ loquitur tantum de celebrante in presentia excommunicati, p qd videtur velle ista gl. q c. episcoporum. non loquatur, vt nō habeat locum in celebrante in ecclesia polluta. Sed contrariū tenuit Lap. Ab. in cap. vnico. de conse. eccle. vt ibi dixi. Videte, difficultates huius dubij pendent ab intellectu c. episcoporū. vbi vult, q celebrans in locis interdictis a iure incurrat illam penam. Si enim dicimus quod loca violata sunt a iure interdicta, planum est quod habebit locum. Io. Cal. in tractatu de eccle. interdict. 2. membro. ver. alio modo interdictum. dicit q ecclesia polluta est a iure interdicta, itaque ante reconciliatio nem ibi non debet celebrari. alle. de conse. di. j. si motum. & de conse. eccle. c. fi. tamen celebrans non incurrit irregularitatē, vt hic patet, fm eum. Ego puto, q sumendo propriē interdictum ecclesia polluta non dicatur interdicta. & hoc probat iste tex. quia in secunda parte vult q celebrans in loco interdicto incurrat irregularitatem, & in prima parte celebrans in ec

clesia polluta nō incurrit irregularitatem, ergo sequitur q ecclesia polluta ex iuris dispositione propriē non dī interdicta, sed dicit canon q in illa ecclesia sunt suspensa organa diuinæ laudis, vt in c. fi. de conse. eccle. vel alta. vnde propriē non est interdicta illo interdicto, de quo loquitur tex. hic in secunda parte. Aliud est enim suspendere organa diuinæ laudis in ecclesia, & aliud est interdicere ecclesiam, vt no. glo. in ver. cessare. s. de of. or. si canonici. e. li. & ex isto sequitur q cum ca. episcoporum, loquatur de locis interdictis, & iste propriē non dicitur interdictus, non habet locum illa pena, prout voluit ista gl. quicquid dixerit Lap. Abb. Nec ob. dictum Io. Cal. quia fa teor q sumendo interdictum latē, pro prohibitionē quadā q etiam talis locus est interdictus, sed non propriē illo interdicto, de quo loquuntur iura, quo ad irregularitatem, vel suspensionem, & sic remanet vera ista glo. Fateor tamen q si superior expressē interdiceret celebrationem diuinorum in loco violato, & postea aliquis celebraret, incurreret irregularitatem, vt hic in secunda parte. & no. de hoc de priui. tuarum. & Ioan. An. in loco præal. ver. sed an celebrās. ¶ Gl. in verbo, iure. quærit de vna quæst. & soluit.

A D D I T I O N E S.

- a Irregularitatem. Adde vt per Cal. consi. 4. hoc ti.
- b Iure positiuo. Adde Fed. consi. 197.

S V M M A R I V M.

- 1 Irregularitas an incuratur ex celebratione in loco interdicto.
- 2 Interdictum potest suspendi.
- 3 Papa solus dispensat cum irregulari ex celebratione.
- 4 Ineligibilis quis dicatur.

Is verò. ¶ No. quod ex celebratione in loco interdicto locum esse interdictum, & sic irregularitas non contrahitur si ne dolo. ¶ No. ar. quod interdictum potest suspendi. probat tex. quia ex priuilegio iuris vel hominis non incurrit irregularitatem celebrans in loco interdicto, ergo potest interdictū subesse, & celebratio fieri. ¶ No. q solus Papa dispensat cum irregulari ex celebratione. de quo s. de re iu. cum æterni. eo. li. Et de legato an possit, vide glo. de cle. excommu. mini. clerici. ¶ No. q ineligibilis dicitur, qui est inhabilis quo ad electionem actiuam & passiuam. ¶ Quid de celebrante in loco vbi est indicta cessatio a diuinis, an incurrat irregularitatem. So. dicit Io. An. q Arc. ponit id quod posuit. s. e. lib. de of. ord. si canonici. super 4. gl. Io. An. & quod dicitur hic de irregularitate tenebat Guil. in spec. de leg. s. iuxta. ver. sed quærit vtrum. Ioā. And. ¶ Gl. in verbo, sciēter. quærit quid de ignorante, & sol. ¶ In fi. gl. quid si celebrans sciat locum interdictum ab homine, vel a iure, tamen illud non est publicum per denunciationem, an incurrat irregularitatem. So. Arch. dicit, q sic, nisi sit occultum. & ratio est, quia celebrare est voluntarium in pso na celebrantis. & vide de hoc in cle. grauis. in 3. gl. e. ti. Io. An. ¶ Glo. in verbo, ineligibilis. quærit quid de postulatione, & so. ¶ Glo. fi. declarat tex.

A D D I T I O.

- a Occultum. Adde quod voluit D. Car. consi. 46.

S V M M A R I V M.

- 1 Sacramenta duo possunt conferri, etiam tempore interdicti.
- 2 Sacramentum confirmationis, an sit necessarium.
- 3 Chrisma, an possit confici solenniter tempore interdicti.

Voniam. ¶ Glo. j. summat, & ponit dictum cuius rationem vrgentem reddit. ¶ No. primo duo sacramenta, quæ possunt etiam tempore interdicti conferri. vide de spon. non est. ¶ No. q chrisma dēt cōfici die cene Dñi. ¶ No. q pmissio tempore phibito vsu rei, intelligit esse pmissa creatio illius rei, & sic pmissio cōsecutiuo, necessario vī permissum antecedens. ¶ Quæro, an sacramentum confirmationis sit necessariū? Sol. dic, q si ptemneret recipere, ptemnens nō esset verē Christianus. de psc. dist. 5. c. j. & c. vt ieiunium, fm Arc. Io. An. ¶ Quæro, an possit chrisma tpe interdicti solenniter pfici? Sol. dic, q nō: qā non posset alta voce & pulsatis cāpanis, cū istud hic nō exprimatur. ad hoc s. e. pmittimus, fm Io. Mo. & Arc. & idem Host. in c. pmittimus. corrigēs se in hoc qd prius tenuit Ioā. An. ¶ Gl. 2. qrit quomodo in baptismo fiat chrismatio? & sol. ¶ Gl. in verbo, adultis. qrit de penitentia, & so. ¶ Gl. pe. all. con cor. ad tex. ¶ In fi. gl. vide ibi qd de matrimonio & ordine no. post Inn. Sed tamen est aduertendum, quod illa iura loquebātur de baptismo paruulorum tantum, sed hic exprimitur de adultis, qd etiam placuerat Vin. in decr. rñso. Io. An. ¶ Gl. fi. de clarat tex. quare non sit dubium chrisma confici posse, & alle. rationes, ¶ In fi. gl. Io. Mo. all. de offi. dele. præterea. ff. de proc. ad rem mobilem. & l. ad legatum. Io. And.

A D D I T I O.

- a Chrisma confici. Adde vt per Fed. consi. 111. circa medium. Ber.

S V M-

S V M M A R I V M.

- 1 Interdictum, aliquando refertur ad personam.
- 2 Suspendus efficitur irregularis, quacunque diuina celebret.
- 3 Interdictus, an sit prohibitus transire per ecclesiam.

Et quid si audiat diuina in ecclesia, an efficiatur irregularis? nu. 4.

Item **S** cui. ¶ Glo. non summat. Io. An. diuidit dicēs, quod sunt tria dicta, quæ patent. Posset sic summati. Suspendus ab ingressu ecclesiæ in ea diuina celebras, est irregularis. Et moriens impenitens suspensione durante, caret ecclesiastica sepultura: & suspensio ab ingressu ecclesiæ vel officio per appellationem sequentem non suspenditur. h. d. Legam per partes. ¶ No. quod quædamque interdictum refertur ad personam quæ excluditur ab ingressu loci. ¶ No. quod ubi interdictum principale, censetur interdictum consequens & proueniens ex illo. ¶ No. quod si suspensus efficitur irregularis, quæcunque diuina officia celebret: de quo per Inno. in c. fi. de excep. præla. ¶ No. quæ requirantur ad hoc ut suspensus celebrans efficiatur irregularis: quia requiritur, qd celebret in suo officio, sicut prius. non ergo quælibet interessentia diuinorum facit quem irregularem. ad hoc supra eo. tit. c. j. ¶ Quæro, an taliter interdictus sit prohibitus transire per ecclesiam. Solu. licet Hugo. notauerit 11. q. 3. si inimicus. quod etiam minor excommunicatio separat ab introitu ecclesiæ: quod non credit hic Archid. ad hoc supra, de excep. a nobis. & quod no. j. q. 3. qui studet. & dicunt quidam quod durante isto interdicto ab ingressu ecclesiæ non est licitum ibi orare. facit de peni. dist. j. qui sanctus. 24. q. 4. vir cum propria. in prin. ubi vide in glo. 2. Ray. dicit quod excommunicati minori vel suspensi ab ingressu ecclesiæ, quandiu sunt sic ligati ecclesiam intrare non debent. ar. d. c. vir. & 21. dist. clerici. facit quod statim dicitur. Ioan. And. Tu conclude, qd aut quis est constitutus tantum in peccato mortali, & tunc non est prohibitus ecclesiam intrare, ut no. glo. 3. de peni. dist. j. qui sanctus. & glo. 3. 33. q. 4. vir cum propria. glo. 2. 11. q. 3. nullus. & gl. in ver. dimisit. j. q. j. qui studet. Aut est excommunicatus maiori excommunicatione, & tunc si vult intrare, ut audiat verbum Dei in illa, potest, ut supra eo. ti. responso, in prin. Aut non vult ingredi, ut audiat verbum Dei, & non potest. 25. dist. perlectis. in princ. & 24. q. 2. clericus. etiam si ibi diuina celebrentur. ita no. Ioan. And. in c. nuper. supra eo. titu. Aut est excommunicatus minori, & tunc non peccat intrando: quia excommunicatus minori non est prohibitus, nisi a perceptione sacramentorum, non autem a communione fidelium. de excep. a nobis. & ita no. Archid. in d. c. vir cum propria. plus dicens quod poterit interesse missæ, dum tamen non communicet: nec debet sibi dari osculum pacis post agnus Dei, quia illud succedit loco communionis eucharistiæ. & iste prohibitus est a perceptione sacramentorum. de cler. excom. minist. c. fi. fm Archi. ibi. Aut est sibi interdictus ingressus ecclesiæ: & tunc si vult intrare orandi causa tempore quo celebrantur diuina: vel etiam transitum facere sine oratione, & non potest. 5. q. 2. præsent. & hic. Aut non fit tempore quo celebrantur diuina, sed causa orandi, & non potest. 21. dist. clerici. in fi. de peni. dist. j. qui sanctus. Aut non causa orandi, sed pro factis suis trāseundo bene pōt, secundum Innoc. 3. eo. sacro. & Archi. de offic. deleg. c. j. e. li. Sed istud vltimum dicit Io. Cal. in tract. de ecc. interdict. 2. membro. ver. sed queritur, quod non bene capit quomodo sit licitum transire pro factis suis & non orare: nam ille cui est interdictus ecclesiæ ingressus, nulla ex causa potest ingredi. hinc est, quod si moriatur intra terminum, non potest ibidem sepeliri, ut hic in secunda parte. Tamen si consideretur ille tex. in prima parte, prohibet tantum celebrationē diuinorum. & c. præsent. 3. alleg. prohibet auditionem. Ex quibus infert, qd tempore quo in ecclesia non celebrantur diuina, potest in ecclesia orare. & facit quod no. j. q. j. qui studet. in fi. secundum eum. Sed non respondet ad hoc quod prohibetur sibi sepultura, & sic prohibetur ingressus. Sed responde, quia hic prohibetur sepultura nisi cum penituerit, ex quo cum non penituit mortuus est impenitens: sed impenitens de quo constat, caret ecclesiastica sepultura, ut no. de sepul. ex parte. ¶ Quid si ille, cui est interdictus ingressus ecclesiæ audiat in ecclesia diuina, an efficiatur irregularis? Solu. dic, quod non per hanc decre. quæ expressè innuit quod solum audire non illaqueat ad irregularitatem. Nec ob. 5. q. 2. præsent. ubi loquitur etiam de auditu: quia iste tex. probat contrarium. & ex hoc quidam dicunt, quod suspensus ab ingressu ecclesiæ, non est prohibitus audire diuina, cū ibi ultra ingressum ecclesiæ specialiter sit prohibitum audire diuina, ut sic istud non sit inclusum in suspensione, nisi aliter exprimat. Sed iste tex. probat contrarium, cum dicat, quod ista suspensio per consequens prohibeat diuinorum celebrationem: & sic patet, quod etiam includit prohibitionem diuinorum. Ioan. An. ¶ Gl. j. ponit quid approbet hæc decre. In fi. gl. & quia Inn. vide

batur contrarium dicere in c. cum medicinalis, supra eod. tit. ideo vide quod ibi no. super glo. de hac. Io. An. ¶ Gl. in ver. ea. querit, quid si extra ecclesiam? & soluit. In fi. glo. idem Inno. & Hostiæ. in d. c. sacro. & Guil. in Spec. de leg. §. iuxta. ver. quid si quis suspenditur. & Arch. hic, & supra de offi. deleg. c. 2. Ioan. And. Idem Io. Cald. in tractatu de eccle. inter. 2. membro, ver. redeo ad propositum. qui assignat rationem, quia dictum limitatum, limitatē debet intelligi. 43. distin. si rector. in fi. nam hæc poena limitatur, si in ecclesia celebrat: ergo secus si extra. de elec. statutum, secundum eum. Io. An.

S V M M A R I V M.

- 1 Sepeliri potest quis in ecclesia?
- 2 Prohibitus intrare locum ad certū tempus, videtur prohibitus, siue viuus, siue mortuus sit.
- 3 Et quid si pœniteat ante mortem, nu. 3.
- 4 Sepultura ecclesiastica, in quibus casibus prohibeatur.

Talis quoque. ¶ No. arg. quod quis pōt sepeliri in ecclesia. de quo vide 13. q. 2. nullus. ¶ No. quod prohibitus intrare locum ad certum tempus, videtur prohibitus, siue viuus, siue mortuus sit. Et sic vidi semel allegare istum tex. quia erat relegatus vnus a ciuitate per certum tempus, & interim mortuus, & consanguinei volebant sepeliri corpus suum in ciuitate, allegabatur iste tex. quod nō poterāt, quia prohibitio durabat etiam post mortem. ¶ Quæro, an si istum pœniteat ante mortem possit in cēmeterio sepeliri? Sol. iste tex. fm Inno. vñ velle quod sic: quia dicit, nisi pœnituerit. & sic innuit, quod absq; alia absolutione possit sepeliri. sed dicit Io. An. quod tutum est, quod fiat relaxatio, quæ in morte possit fieri etiam a sacerdote. de sepul. ca. fi. Io. And. Tamen vñ quod postea requiratur absolutio, ut dicit Io. And. etiam post mortem, si signa contritionis apparuerint: quia iste sententiæ censuræ requirunt absolutionem et post mortem, ut 3. eo. a nobis. 2. ¶ Quæro, an sint alij casus, in quibus prohibetur ecclesiastica sepultura? Arch. hic enumerat: quos habes de sepul. ex parte, super ver. sepeliri. & signabat hic Io. Mo. contrarium de decre. Eporum, supra de priuile. eo. lib. ubi vñ plus debere eos grauari. Sed dicit Io. An. quod satis exquisitè hoc facit, nec videtur, quid velit, nisi dicamus obiectionem pcedere, quia suspensis illis ab ingressu reseruantur antiquæ pœnæ. & solutionem quā dabat hic Io. Mo. ibi vide super glo. pe. Io. And. ¶ Glo. in ver. cēmeterio. in prin. alleg. rationem simile. deinde querit in ver. nec hic, de vna qōne, & sol. In fi. gl. & talis illusio reprobatur supra eod. si sententia. §. fi. & c. seq. j. respon. cum concor. & infra eo. eos qui. Io. And.

A D D I T I O N E S.

- a ¶ In ecclesia. Adde Inno. in c. abolendæ. de sepul. in anti. & istum. 17. q. 4. c. si cut antiquitus.
- b ¶ Ecclesiastica sepultura. Adde Io. An. in c. is qui. in prin. supra de sepul. & istū in c. j. 13. q. j. & ibi latè, & remiss. no. in apostil. ad ipsum, in prin. nume. 2. in ver. quibus casibus.

S V M M A R I V M.

- 1 Appellatio subsequens sententias censuræ, non suspendit illas.
- 2 Appellatio non extinguit pronunciatum.
- 3 Appellatio si fiat a sententia interdicti, an suspendatur?
- Et quid si appellatur a declaratione, vel pronuntiatione iudicis, nu. 4.
- 5 Suspendus si celebrat non in ecclesia, sed in oratorio, an incurrat irregularitatem?

Et quid si celebrat in ecclesia non consecrata? nu. 6. Et quid si cantat epistolam extra ecclesiam presbytero celebrante intra ecclesiam? nu. 7. simile, nu. 8.

Sanè. ¶ No. hic ista tria equiparari quo ad effectum appellationis. ¶ No. qd appellatio subsequens sententias censuræ non suspendit illas. ad hoc supra de appella. præterea. ¶ No. qd appellatio non extinguit pronunciatum, sed tantummodo suspendit. ad hoc de re iudi. cum inter. ¶ Quæro, quid si appellatur a sententia interdicti, an suspendatur? Sol. iste tex. de ista nihil dicit. & ratio est, quia de ista non dubitatur per ca. ad hoc quoniā, supra de appel. Sed non sic erat expressum de suspensione. Et pondera tex. quia id quod supra proxi. appellauit interdictum, hic appellat suspensionem. Io. And. ¶ Quæro, quæ sit ratio quare istæ sententiæ per appellationem non suspendantur, & aliæ sententiæ sic. Sol. Io. Mo. hic multū instat, sed dicit Io. An. quod rō habetur, de appel. pastoralis. quia trahunt secum executionem. Suspendio autem propriè respicit effectum executionis fiendæ, si non fuisset appellatum, supra de re iudi. cum aliquibus. Iste autem sententiæ secum habent executionem: ergo illi suspensioni non est locus. quod intellige, quando pure proferuntur. Si verò in diem, vel sub conditione ante diem, vel conditionem appellatio interiecta esset post decem dies, bene suspenderetur, secundum Io. Mo. de quo satis no. supra de app. c. præterea. 2. & circa primum vide quod no. in d. c. pastoralis. in gl. hæc rō. & quod supra eo. Sed subdit Io. Pars ij. Com. Gemin. super Sexto Decr. Si Mo.

Geminianus super Sexto Decretalium.

Mo. quod appellatio bene suspendit effectum excommunicationis, quando lata esset inter definitiuam, & appellationē interiectam a definitiuā per decre. non solum. §. de app. Secus si appellatum esset ab executione, de qua §. eo. venerabilibus. §. porro. vbi inuenies, quod hic dixi super glo. post definitiuam, vbi congruentius ponitur. Io. An. ¶ Sed t̄ quid si appelletur a declaratione, vel pronuntiatione iudicis, qua pronunciat, vel declarat aliquem excommunicationem incurrisse latam ab homine, vel a iure: & si est dubiū factum, propter quod incurrisse dicitur, an suspendatur per appellationem. Sol. dicit Lap. Abb. quod sic, de app. peruenit. j. facit, quod no. Io. An. de app. pastoralis. super ver. denunciare. & idem etiam videtur, quando excommunicatus ignorans se excommunicatum esse, appellet: nam non debet talis excommunicatus denunciari post appel. secundū Host. vt no. Io. An. post eū in d. c. pastoralis. super ver. excommunicatus. & in c. dilectus. super ver. cuius effectum. & idem, quando post app. fuit excommunicatus, & pendet probationis articulus super veritate, & prosecutio appellationis, quā interim non repellitur excommunicatus in extraiudicialibus a diuinis officiis, & legitimis probationibus, & actionibus, vt §. e. li. & ti. solent. in si. Finito verō probationis, & prosecutionis, & appellationis articulo, euitabitur in omnibus, vel in nullo, vt probatum, vel non probatum fuerit. Si autem neglexerit prosequi appellationem intra tempus debitum, euitabitur in omnibus, quousq; constet, quod post appellationem legitimā excommunicatus fuerit alias, vel de ipsius sententia excommunicationis docuerit de nullitate, vt §. eo. ti. & li. licet, fm Lap. ¶ Gl. in ver. sequentem. in prin. alle. concor. Deinde in ver. & intelligas. recita per contrarium, quod sententia interdicti, vel suspensionis per appellationem sequentem suspenditur. ff. de app. non tantum. gl. sol. & in ver. quid in suspensione. querit de suspensione a beneficio. & sol. In ea. gl. ibi, igni. & ff. de ser. expor. cui pacto. ff. de interd. & releg. per totum. Io. An. In ea. gl. ibi, placuit Inn. quia Arch. hic attribuit contrariam opi. Inno. ideo ponit Io. An. ipsius verba quasi ad literam. Dicit. n. sic, videtur dicendum, quod quando quis suspenditur ab ecclesiastico beneficio tantum, quod post talem suspensionem si appellet, nō abstinebit a beneficio, sicut in temporalibus dictum est: vnde si appellauit, percipiet beneficiū, sicut prius quasi a quadam temporalitate suspensus videatur. alleg. §. c. j. §. si quis. ibi, ab ingressu ecclesiæ, & diuinis. Alij dicunt idem in omni suspensione ecclesiastica, & interdicto. §. quod app. non suspendit, cū hæc decre. non distinguit. Et no. q̄ interdictum, siue suspensio a beneficio, vel officio habet similitudinem cum excommunicatione in eo, quod neutrum per appellationem suspendit &c. Istud vltimum demonstrat istam secundam superiorem opinionem placuisse Inn. & hoc no. vltra doctrinam Host. quam dedit de opi. Inn. in c. Romana. §. e. li. de penis. vbi vide Io. And. ¶ In ea. gl. ibi, satis videtur. idē hic Arc. ea. ratione. Io. An. Sed circa primam partem quæro, si taliter suspendus celebrat non in ecclesia, sed in oratorio, an incurrat irregularitatem? Sol. Io. Cal. in d. tract. memb. 2. ver. sed quid si is. dicit, quod aut est oratorium strictē, ita quod non ecclesia, vt de cens. c. fi. de priuil. patentibus. & non est irregularis, quia non subiaceat prohibitioni, quæ est, quod talis non celebret in ecclesia. Nec ob. si dicat, q̄ in tali loco non potest celebrari sine episcopi licentia. §. eo. li. de priui. autoritate. de conse. di. j. clericos. & c. si quis. quia idem etiam est in quolibet loco extra ecclesiam. de conse. di. j. missarum. & c. hic ergo. & c. nullus. & tamen si celebrat de licentia episcopi extra ecclesiā, non est irregularis, vt dixit gl. 2. hic, fm eū, &c. ¶ Quid si celebrat in ecclesia non consecrata, quæ propriē dī basilica: de relig. do. c. j. So. dicit Io. Cal. vbi §. quod est irregularis. ad hoc de conse. eccl. c. fi. de immu. ecc. c. pe. Satis est. n. quod de autoritate Pontificis sit dedicata. de conse. di. j. nemo. fm eum. ¶ Sed pone, q̄ presbytero celebranti missam in ecclesia, subdiaconus cui interdictus est ingressus ecclesiæ, cantat epistolam illius missæ extra ecclesiam, vel diaconus euangelium, qui simpliciter erat interdictus, an sint irregulares? Sol. Io. Cal. vbi §. ver. sed quid dices, putat diaconū, & subdiaconum irregulares, quia est vnum officium. 7. q. j. nihil. q̄ officium principaliter in ecclesia celebratur, vnde cooperatur actui sibi prohibito in loco, in quo exercetur. sequitur ergo, q̄ est irregularis, vt hic. ad hoc 50. dist. si quis viduam. 25. q. vlt. c. fi. de homi. sicut dignum. §. illi. n. de cler. pug. in duello. c. 2. de pe. felicitis. in prin. Et quia actui principali missæ accedit lectio epistolæ, vel euangelij, qui actus principalis factus est in ecclesia: ergo ad illum locum referri debet lectio epistolæ, vel euangelij. ad hoc de præb. si cui. de conse. eccl. vel alt. c. vnico. eo. li. & §. eo. ti. si ciuitas. & possent induci argumenta de spectando potentiori. de pe. di. j. medicamentis. & digniori. de conse. eccl. vel alt. quod in dubijs. & in loco inspiciendo, in quem aliquid confertur. de consti. c. 2. 2. respon. eo. li. sicut de tempore dicit,

de sepul. de vxore. fm eum. pro hoc facit, quod no. gl. de off. de le. cle. j. vbi dictum testis trahitur ad diem iuramenti, & non ad diem depositionis. ad idem facit de fo. compe. dilecti. vbi non attendimus locum, vbi actus sit, sed locum, ad quem refertur ipsius actus executio. Sed actus epistolæ, vel euangelij quo ad eorum executionem referuntur ad missam: ergo hæc intellige vera, quando isti solum euangelium, vel epistolam cantant: sed si postea administrant sacerdoti in missa intra ecclesiam, nulla videretur dubitatio, quia diaconus offerendo calicem in altari, & subdiaconus porrigendo diacono hostiam, & calicem, in ordine suo administrarent sicut prius, cum isti actus sint deputati suis ordinibus, vt patet 21. dist. clericos. ergo ex isto incurrerent irregularitatem, vt vult tex. hic. Ex his infert ibi Io. Cal. q̄ si sacerdos scienter admittit dictum subdiaconum, vel diaconum ad lectionem epistolæ, vel euangelij etiam extra ecclesiā, est irregularis, quia participat crimini, & criminoso. de sentē. ex. nuper. & c. si concubina. imo v̄ tale participium factum ē ecclesijs per proximē dicta, fm eum. ¶ Istud vltimum mihi nō placet. Primo, quia id, quod dicitur participantem ligari eadē sententia censuræ, quando participat in crimine damnato criminoso, non procedit si participat in primo actu, per quē principalis ligatur, vt no. gl. in cle. eos. de consan. & affi. & no. de sē. excom. cōtingit. 2. ergo cum iste ex ista celebratione incurrat irregularitatem, participans cum eis ex isto primo actu, non deberet incurrere eandem sententiam. Item iura, quæ dicunt participantem in crimine criminoso incurrere eandem sententiam, loquuntur de excommunicatione, quando quis excommunicatur propter crimen, vt ex his patet: sed non reperitur iure cautum, quod in alijs sententijs censuræ participans in crimine ligetur eadem pena: ergo non habebit locum isto casu. & ratio potest esse, quia excommunicatus maiori est exclusus a communione fidelium, & participatione sacramentorum. §. de excep. a nobis. & ideo prohibitio communionis illaqueat eum ad eandem penam, si participat in delicto, sed in suspensio nō sic, quia non est prohibitio a communione fidelium, vnde participantes cum eo, non ligantur sententia censuræ, vt no. Io. An. §. eo. ti. & li. c. j. & gl. magna, in prin. de exces. prala. c. si. ergo non videtur, quod participatio non facit eum ligari eadem pena. Et sic, reuerentia eius semper salua, dictum eius nō videtur verū per regulam hic positam, quod irregularitas non contrahitur, nisi casibus a iure expressis, & iste casus reperitur expressus, ergo &c. ¶ Sed quid econuerso. presbyter t̄ celebrat extra ecclesiam, diaconus, vel subdiaconus cantant euangelium, vel epistolam intra, an incurrant irregularitatem? Sol. Io. Cal. in loco præal. ver. sed reuoluto mantello. dicit, quod sic, quia licet per iuris interpretationem videatur id fecisse extra ecclesiam, iuxta no. §. q. proxi. tamen in ecclesia de facto id fecit, & sic in loco prohibito celebravit in officio sicut prius, ergo est irregularis, vt hic. bene facit ff. de ver. obl. qui Romæ. de foro comp. dilecti. tamen dicit, quod presbyterum non audet iudicare irregularem, licet aliquantulum participauerit cum istis, & sic culpabilis sit aliquantulum: tamen quia principale non attrahitur ab accessorio. §. de cōse. ecc. c. j. nō iurret, & sufficit q̄ isto casu non reperitur in iure expressum, vt dicit iste tex. fm eum.

S V M M A R I V M.

- 1 Manus impositio facta in clericum, vt faciat incurrere excommunicationem, oportet quod sit violenta.
 - 2 Permissio facta circa clericos seculares, non se extendit ad regulares.
 - 3 Episcopus an possit absoluerē illum, qui nunc est religiosus, qui percussit clericum antequam esset religiosus.
- Et quid si sit religiosus monasterij exempti: num. 4.

Religioso. ¶ Gl. nō summat. Io. An. dicit, quod satis se summat. Et sunt duo dicta, secundum ibi, quamuis. Possit sic summari. Religiosum clericum verberantem absoluit episcopus eo casu, quo absolueret clericum. hoc primo. verberans nouitiū religionis, excommunicationem incurrit. h. d. secundo. Legā per partes. ¶ No. q̄ non omnis impositio t̄ manus facta in clericum, facit incurrere excommunicationē, sed requiritur violenta: secus ergo si iocosa, de quo §. e. c. j. ¶ No. q̄ religiosus est interdita vagatio. a. ad hoc §. ne cle. vel mo. c. 2. eo. li. ¶ No. q̄ in prohibitiis permissio t̄ facta circa clericos seculares non se extendit ad regulares, nam absolutio excommunicationis erat prohibita regulariter, & permissa pro clericis secularibus, vnde non comprehendebat regulares, nisi fuisset eis concessum,

A D D I T I O.

- a ¶ Religiosus est interdicta vagatio. Adde quod non tantum religiosus, sed etiam clericis secularibus, de quo per Ant. Cor. sing. suis in ver. vagabundus. & ibi ponit, quod potest conferri beneficium clerici vagabundi, si dubitatu. de eius vita.

3 concessum, vt hic patet. ¶ Quid si iste qui nunc est religiosus percussit clericum antequam esset religiosus, an episcopus possit absolvere? Solu. dic, quod sic. nec erat de hoc dubium, vt supra e. cum illorum. Sed erat dubium de percussione tempore quo erat religiosus, & ideo tex. hic dicit de religioso iniiciente manum in clericum. Vnde poterat absolvere his casibus qui sequuntur, secundum Ioan. And. ¶ Quid si iste sit religiosus monasterij exempti, an poterit episcopus absolvere? Solu. dic, quod sic, propter rationem hic positam ne religiosi euagentur, quia vagatio periculosa est animabus eorum. supra de reg. c. fi. & supra e. lib. ne cleri. vel mo. c. 2. & concor. supra e. cum illorum. ver. nos tamen. Cum igitur ista ratio sit communis quo ad exemptos, & non exemptos. pro quo facit quod no. supra de priui. ca. j. c. li. ergo poterit etiam exemptos. Et ex isto inferitur quod propter eadem rationem poterit episcopus absolvere nouitium monasterij exempti. Et facit quod no. supra eo. de monialibus. & quod no. supra e. c. canonici. in j. glo. Quod intelligit Ioan. An. etiam si delinqueret ante nouitium, ex quo prius episcopus poterat ipsum absolvere, vt infra dicitur. Ioan. An. ¶ Glo. 2. querit qui sint isti casus? glo. enumerat. ¶ In ea. glo. ibi, leuiter. ponderat glo. quia dicit de leui, non se restringendo ad leuissimam. de quo vide quod no. in d. c. peruenit. super fi. j. glo. Ioan. An. ¶ Glo. in verbo, exhiberi. in prin. recita per contrarium in ea formatum, & so. vt in ea. glo. deinde querit de vna q. & so. ¶ In fi. glo. ad hoc etiam facit ratio precedens, ne propter religionem sit deterior ipsorum conditio. Ioan. And. ¶ Glo. in verbo, clerico. querit, an idem sit in casu quo episcopus potest absolvere laicum. so. quod sic.

S V M M A R I V M.

- 1 Ingressus religionis non omnis facit quem religiosum.
- 2 Religiosi effectualis & veri appellatione, quis comprehendatur.
- 3 Ingrediens professionem alicuius generis personarum, gaudet privilegijs concessis personis illius professionis.
- 4 Abbas, an possit absolvere nouitium qui fuit excommunicatus prius per canonem?
- 5 Pater iniiciens manus violentas in filium, an incurrat excommunicationem.

¶ **Quamuis.** ¶ No. quod non omnis ingressus religionis facit quem religiosum. de quo vide no. s. eo. lib. de reg. c. j. ¶ No. quod appellatione effectualis & veri religiosi non comprehenditur nouitius, qui non est tacite vel expresse professus. ¶ No. quod ingrediens professionem alicuius generis personarum gaudet privilegijs concessis personis illius professionis, licet non firmato proposito sit effectus illius. quod no. quia facit, quod si aliquis vult effici de aliqua arte, licet nondum sit incorporatus in arte, & facit exercitium illius artis de voluntate regentium artem, gaudet privilegijs illius artis. ¶ Quero, quare iste gaudet privilegio canonis? Solu. dic, quod licet non sit religiosus incommutabiliter, tamen religiosus censetur commutabiliter, dat simile Ioan. Mo. in legato speciei, cuius dominium adita hereditate competit legatario, tamen commutabiliter. si non acceptauerit. alle. ff. de le. j. si ita. s. j. Ioan. An. ¶ Quero, an abbas possit absolvere istum nouitium qui fuit excommunicatus prius per canonem, si quis suadente? Solu. Archi. tener quod sic, inducit ca. cum illorum. ver. & alibi. supra eo. vbi dicitur: qui religionis habitum receperunt. Vnde satis est, qd fuit in habitu. Item inducit opi. Ray. & Host. & quod no. Inn. c. tit. monachus. Tñ Inno. tenet contrarium in d. c. cum illorum. ver. nos tamen. Sed dicit Ioan. An. tenendum quod ibi dixit. & concor. opi. Inno. & ibi & hic tener in casu proposito, quod abbas non possit ante professionem tacitam vel expressam: pro quo facit hæc litera. Vnde si casus est talis quo episcopus possit absolvere requirat episcopum, vt s. prox. responso. Io. An. Lap. Ab. hic refert concordiam, quam posuit Io. An. ibi, dicens quod monachorum excommunicatione tenet: sed melius facit abbas si hoc scit, si ipsum non recipit, nec potest ipsum absolvere in probatione. & hoc dicit placere Abb. ibi, & hoc placet Io. An. & dictum Inno. in c. monachi, intelligit qñ monachi in probatione positi incurrerunt hæc excommunicationem: quod no dicit in c. pro illorum. de illis qui prius incurrunt. Host. in sum. c. titu. s. qui possit ab hoc. in fi. dicit, qd ille prelati cuius religionem ingreditur ipsum absolvere poterit, intelligendo tñ qd in ea perleueret, alias exiens eandem iniam reincident. Sed Guil. in spec. ti. de reg. vlt. col. in fi. ver. & no. qd monacho. dicit, quod abbas non potest ipsum absolvere dñ est in probatione, fm Lap. ¶ Quid si pater iniiciat in ipsum manus violentas, an incurrat excommunicationem? Solu. dic, qd sic per tex. hic qui dicit, si quis, neminem excipiendo, et si filius sit impubes, & pater trahat violenter de ecclesia, vel eius ambitu. Et multo fortius hoc procederet, si nouitius esset clericus. ¶ Nec obstat. supra cod. cum voluntate. quia iste actus non

potest attribui correctioni. Nec obstat. 2o. q. 2. c. 2. & supra de re. c. 2. quod licet patri impuberem reuocare, & coram superiore repetere possit, vt ibi: non tamen debet violentiam inferre. facit. s. eo. li. de præb. eum, qui facit C. de iudæ. nullus. & C. vnde vi. si quis in tantam. Io. And. ¶ Gl. in ver. non possit. recita per contrarium in ea formatum, & solue vt glo. ¶ In ea. gl. ibi, non vt liber. & responde, quia illud non est mirum, quia per libertatem perit ipsi domino, & ideo poterit illum vt seruū interim dare pro noxa, salua ipsi statulibero spe libertatis, vt ibi. ¶ Sed per nouitium nil alteri perit. Item assumptio habitus immutat statum ipsius, & exhibet eum vt religiosum: quod no est in statulibero, qui nullum habitū libertatis assumit. Iudicamus ergo illum ex habitu, quē defert. s. eo. si iudex laicus. ver. iustū. Item nouitius per propriam voluntatem profitendo se religioni obligat, statuliber voluntate, & actu suo non facit se liberū. Nec ob. si dicas, qd imo & in professione requiritur abbatis consensu. de reg. ad apostolicam. quia fateor, sed abbas professionem recipiendo acquirit, sed dominus dando libertatem perdit. Et non est par, & eadem ratio: ergo & c. C. de codic. l. fi. Cū igitur, vt dictum fuit in tex. censeamus, nouitium religiosum licet mutabiliter: & propter hoc conuenimus eum in foro ecclesiastico, vt no. s. eo. lib. de reg. beneficium. super magna gl. post prin. & hoc tenet Arch. merito gaudet immunitate. & facit, quod dicitur hic in gl. ibi, clerico seculari. & idem patet in tacite professio, in quo locus est poenitentiae intra triduum. s. eo. li. de reg. constitutionem. Io. An. ¶ Gl. in ver. violentas. querit de vna q. & sol. ¶ Gl. si querit de quo canone loquatur tex. Et quid de coniugatis, & sol. ¶ Quæro circa primam partem, quid si percussit clericum no sit monachus, sed abbas, an absouet eum episcopus in casibus hic positis. So. Lap. Abb. tenet, qd sic, alle. no. per Io. And. s. eo. ti. vniuersitatis. fm Lap. & vide ibi.

A D D I T I O.

- 1 Non comprehenditur nouitius. Adde Car. in cle. fi. in prin. de regula. & transad. rel. & in clem. j. s. sane. de sta. mona. & An. Bar. consil. vlti. volu. 4.

S V M M A R I V M.

- 1 Sententia canonis, & hominis, aliquando equiparantur.
- 2 Impedimentum legitimum quod dicatur.
- 3 Excommunicatus potest absolui ab alio, qui non est suus iudex in casu necessitatis.
- 4 Excommunicatus, & absolutus sub tacita conditione, si non seruat conditionem, reincident in eandem excommunicationem.
- 5 Absolutio propter impedimentum, an possit fieri a quacunque sententia excommunicationis?
- 6 Absoluendus an debeat se presentare in propria persona?
- 7 Et qualiter debeat satisfacere de iniuria? 7.
- 8 Fructus ecclesie possunt capi pro satisfactione clerici ex delicto per eum commissio.

¶ **Os, qui.** ¶ Gl. j. summat. Et sūt due partes, que patent: secunda ibi, idem. Legam per partes. ¶ No. j. q. quandoq; sententia canonis, & hominis equiparantur. ¶ No. qd legitimum impedimentum dicitur, quando quis est subiectus imminenti mortis periculo, seu articulo. ¶ No. qd in casu necessitatis potest excommunicatus absolui, etiam ab alio, qui non est suus iudex. vide gl. de off. or. pastoralis. ¶ No. qd absolutio facta ab excommunicatione per illum, qui non est iudex propter periculum imminens, non est apta durare perpetuo, sed tantum limitatur ad tempus impedimenti. ¶ No. qd excommunicatus, & absolutus sub tacita conditione, si non seruat conditionem, reincident in eandem excommunicationem. de quo aliquid j. ¶ Quæro quis sit ille, qui de iure possit absolvere a sententia excommunicationis. Sol. dic, quod si illa erat sententia canonis, absoluit ille, cui canon reseruauit, alias ordinarius. Si autem est hominis, ille absoluit, qui protulit, & in eius defectum, vel negligentiam si est delegatus, aditur delegans: si est ordinarius, aditur superior. hæc patent de offi. deleg. c. prudentiam. s. sexta. de offi. ordin. ad reprimendam. & c. pastoralis. & supra eo. nuper. Ioan. An. ¶ Quæro, de quo impedimento intelligatur? Sol. dic, quod si est impedimentum perpetuum. supra cod. quā uis. & de senectute, cuius impedimentum tunc potest dici anomalum. no. post Hostien. supra cod. quod de his. ad fin. Ioan. And. ¶ Quæro, an absolutio propter impedimentum possit fieri a quacunque sententia excommunicationis? Sol. Innoc. supra cod. tit. quamuis. super ver. excusetur, restringebat permissionem talis absolutionis ad excommunicatos tantum propter manuum iniunctionem. Sed contra ipsum est tex. hic, qui loquitur de sententia canonis, vel hominis. Ioan. And. ¶ Quæro, quare quam cito possunt, debent se presentare? Sol. dicit Io. an. Mon. quod absolutus per iuramentum in absolutione prestitum tenetur ad factum sibi per iuramentum iniunctum: obligatus autem ad factum id tenetur implere qd cito comode poterit. S. 2 ff. de

Geminianus super Sexto Decretalium.

ff. de verborum obliga. continuus. §. cum ita. & l. interdum. ff. de ope. libe. l. cum patronus. §. si. & l. si libertus. iuste ergo reincidentur si id non facit. Ioan. And. ¶ Quæro, quando dicatur iste contemnere se præsentare? Solu. quod eo ipso quod iusta causa cessante se non præsentat illi, a quo fuerat absolutus, ut no. 2. quæsti. 7. Metropolitanum. unde iste tex. denotat vitium, sic. 10. distinct. quis dicat. 81. distinct. quicumque. & 3. de app. cum parati. secundum Arch. Et qualiter cognoscatur quod non fecerit quam cito commodè potuerit, vide no. gloss. antepenul. in clem. si quis suadente. de pe. Ioan. And. ¶ Quæro, an iste debeat se præsentare in propria persona? Solu. dic. quod sic. 3. e. quod de his. in fi. Et propter hoc tractat hic Archi. an absolutio possit peti per procuratorem, ponens opi. Innocen. de qua vide plenius 3. e. cum desideres. j. responso. in fi. Io. An. Com. a munitur tenetur quod sit de absolutione quæ sit in foro iudiciali, secus de illa quæ sit in foro poenitentiali cum requiratur introductio in ecclesia cum psalmo & oratione dominicali. 7 1. quæsti. 3. cum aliquis. ¶ Quæro, qualiter iste debeat satisfacere de iustitia? Solu. dic. quod iustitia est quod satisfaciatur secundum facultates proprias. 3. eodem titu. ea noscitur, secundum Archi. qui glossat hic illud proprius quod dicit ibi esse in tex. Sed dicit Ioan. An. quod istud verbum ibi non est, nec erat in antiqua quam vidit propter hoc. Et ex his infert Archi. quod iste non tenetur satisfacere de facultatibus ecclesiæ quas habet ad vsum. alleg. 6. quæsti. 6. §. fin. & pro eo facit cle. volentes. §. si. de hære. & 3. de app. reprehensibilis. Et vide quod no. de præben. de multa. in 4. glo. Ioan. And. ¶ No. istud dictum. Archi. ¶ quod fructus ecclesiæ possunt capi pro satisfactione clerici ex delicto per cum commissio. ¶ Quæro, an istud sit verum quod hic absolutus reincident in eandem sententiam? Solu. iste tex. videtur velle quod sic, & eodem verbo utitur decret. quoniam de app. & cle. si quis suadente. de pe. in fi. Sed decret. sacro. 3. cod. §. verum. in fi. & 3. de offic. ordi. significavit, dicunt quod in pristinam, & decre. ad reprimendam. vide ibi. de offic. ordin. neutrum ponit. Unde vult hæc decre. quod si cut olim absolutus non parens absolventi reducebatur per hominem in pristinam excommunicationem, sic hodie in casibus his sine hominis ministerio reincident ipso iure, cum si. ad hominis ministerium recurri deberet causæ cognitio & tractatus longus, necessarius esset quod redundaret in aliorum dispendium, quos tangeret negotium. Et ista de causa, & ne illud dantur censuræ prout in dicto tex. dicitur merito sic statui debuit. & facit 26. quæsti. 6. si quis de corpore. & quod ibi no. Ioan. And. ¶ Glo. 2. enumerat. 32. casus huius libri in quibus b quis excommunicatur ipso iure. b ¶ In eadem glof. ibi, sexti intellige glo. de constitutionibus insertis in isto volumine. & hoc intellige: quia una reservata addit aliū casum ad cap. exijt. j. titu. prox. in fi. Duos etiam induxit Bonifa. post compilationem huius libri per extrauag. detestandæ. & cap. statum. Ioan. And. ¶ In fi. glo. hic finis glo. fuit additio, & ex illis casibus ibi. no. 16. sunt Papales. i. reservati Papæ: quia ibi signantur & exprimuntur: sed ex descriptis in ista glof. pauci sunt Papales. §. 5. 24. & 28. Item 30. post perseverantiam duorum mensium. sed non prius. ¶ Decret. clerici. de immunita. ecclesi. omittitur: quia est reuocata. Et ex his casibus quatuor requirunt satisfactionem ante absolutionem quos vide 3. ca. solet. in glo. j. notoria. Et 30. casus iuris veteris collegit Hostien. eodem titu. §. 4. in princip. ¶ Glof. in verbo, decernimus. recita per contrarium de opin. Gof. Ber. & Hostien. glo. sol. per tex. hic. ¶ In eadem glo. ibi, vera fuit. Idem Ioan. Mo. hic in prin. Ioan. And. ¶ No. istam glof. ad cognoscendum, quando noua constitutio non dicatur declaratoria antiqui iuris. f. quando utitur verbo, decernimus.

ADDITIONES.

- a ¶ Quod sic. Adde Do. de Rota deci. suis hoc tit. in antiquis, in plurib. deci. Ber.
b ¶ Ipso iure. Adde Do. Car. consi. 12. vbi remissuè.

S Y M M A R I U M.

- 1 Factum apostolicæ sedis, non dicitur factum legati.
 - 2 Absolutio fit, antequam imponatur poenitentia pro peccato.
 - 3 Absolutus a sententijs delegatorum si non pareat iuramento, an reincident in eandem sententiam ipso iure?
 - 4 Legati de latere, an absoluant excommunicatum pro enormi lesione facta clerico.
- 1 Idem. ¶ No. argum. quod factum apostolicæ sedis non dicitur factum legati, cum hic ponantur ut diuer-
sa. ad hoc 3. de præben. hi qui. cod. lib. ¶ No. hic tex. expref-
sum quod absolutio fit antequam imponatur poenitentia pro peccato, & sic vide tex. contra glof. in clem. dudum. de sepul.
¶ No. quod licet quis satisfaciatur pro iniuria delicti proximo, nihilominus debet etiam poenitentiam facere de delicto. ad hoc de homi. sicut dignum. quod est contra dictum Dyn.

b j. de reg. iur. peccatum. ¶ No. q. ille non dicitur negligens, qui non potest actum adimplere. ¶ Quæro, an iste tex. habeat locum in absolutionibus aliorum inferiorum? Sol. dic. quod non, cum loquatur tantum de absolutionibus Papæ & legati: ergo secus in alijs a contrario literæ. Ioan. And. facit de deci. ad audientiam. cum si. ¶ Quæro, de quibus excommunicatio nibus loquatur iste tex. Sol. dic. quod de sententijs latis a iure, non ab homine, secundum Ioan. Mo. dicentem, quod Papa vel Legatus non absoluet de illis de stylo curiæ, sed remittit. fallit vbi delegatus non potest absolvere. de offi. deleg. quærenti. vel mortuus est, nec alius succedit in delegatione. de of. sic. ordi. pastoralis. §. præterea. & idem putat. Ioan. And. quando successor. bene succedit: sed non est spes de festina provisione. facit 3. de offi. deleg. si is cui. eo. lib. & hoc in delegato: quia episcopo succedit capitulum 3. cod. lib. de ma. & obe. ca. vno. Io. And. ¶ Quæro, si absolutus a sententijs delegatorum, prout dicitur 3. prox. q. non pareat iuramento, an reincident in eandem sententiam ipso iure? So. Io. Mo. putat quod non, sed demum per sententiam hominis debet reexcommunicari, ut sic stet antiquæ regulæ, nisi in eo casu in quo apparet vitiata. C. de app. præcipimus. Sed Io. tenet contrarium per verbum, a quibus suis sententijs. quod est verbum latum & vniuersale capiendum eum prout sonat. Ad idem princ. cap. quod loquitur generaliter & exprimit de vtriusque. Io. An. Do. de Ro. in conclu. 492. quæ incipit. Si excommunicatus. dicunt quod si auditor excommunicatus ab homine absoluerit præstita cautione de stando iuri, si non paret, non erit de ipso iure excoicatus, sed excoicandus p dictu Io. Mo. hic. & q. intra annu poterit adiutor reincidente in eandem sententiam per c. quærenti. de offi. dele. imo etiam post annum, quia ex quo sub conditione ista absoluit, non videtur functus officio suo, ex quo conditio non impletur. arg. l. licet. in princ. ff. de iure do. Am eos. ¶ Quæro, an legati de latere excommunicatum absoluant pro enormi lesione facta clerico. So. Arc. exaltans hic vocem suam tenet, q. sic per istum tex. hic generaliter loquentem. Et sic dicit hic esse tex. contra opi. Host. qui tenuit contrarium. & de quo plenius fuit dictum 3. e. li. de of. del. c. j. Sed dicit Io. An. quod licet sibi placeat opi. Arc. ut ipse no. eo. ti. ad emine- tiam. tamen negat quod ista decr. faciat pro ista parte, cum in nulla parte huius tractatur de potestate legatorum in absoluendo, sed de absolutis per Legatum a sententijs quib. possunt quæcunq. sint illæ, unde ille tex. non dat eis aliquam potestatem. & facit 3. eo. lib. de rescri. si gratiose. in fi. Imo plus dicit Io. An. quod in casib. reservatis Papæ præter manu iniectionem in clericum. de quib. mentio fuit facta super gl. 2. Legati non absolunt. 4 nam illo casu quod cepit ex speciali commissi- one competere, & aliter non licebat, reductu fuit postea ad ius commune, ut patet de of. leg. qd translationem. & c. pe. Et imo videtur q. Arch. fuerit hic sibi cōtrarius: q. fatetur quod legati non absoluant a quibus suis sententijs. cū statim hic sub- dat legatum absolvere non posse excommunicatos nomina- tim a Papa, imo nec excoicatos a delegato Papæ. de of. leg. stu- diuisti. de of. or. pastoralis. nisi sup hoc habeat speciale manda- tū super quo sibi non creditur nisi ostendat. C. de manda. princ. l. j. 3. de priui. porro. in fi. Sed si literas perdidit, probet amissi- onem & tenorem. 3. de priuile. cum olim. ar. de cle. peregrini. inter quatuor. sufficit tamen si semel fuerit publicata. in authē. ut fratrum filij. §. illud. C. de test. pub. & 3. de fi. instr. li. instrumē- ta. alleg. ad hoc dictum Vin. 3. de cle. venerabilem. Ioan. And. ¶ No. bene quod licet credatur Legato Cardinali in his qua ve- niunt ex generali mandato iuxta no. 97. distinct. nobilissimus. & de priui. cum olim. tamen secus in his quæ requirunt spe- cialem commissionem. Simile fuit no. in ca. j. de offic. lega. eo. lib. quod bene nota. ¶ Quæro de ratione quare isti remit- tantur ad ordinario? Sol. dic. q. in curia Romana vel curia le- gatorum circumstantiæ in imponendis poenitentijs ponderan- dæ sunt, vel in satisfactionib. arbitrādæ non facile sciri possent. ideo solēt tales remitti sup his ad ordinarios vel alios q. sunt i partibus, quos ante hanc constitutionem quandoq. absoluti non curabant adire. Et est. si. 3. de of. ord. significavit. Io. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Factum legati. Adde Io. de Ana. consi. 93.
b ¶ Ille non dicitur negligens. Adde Alex. plenè in l. idemque. in princ. ff. pro so- cio. & in l. tutor qui inuentarium. §. pe. ff. de adm. tu. Bart. consi. suo incipit. charissime domine isti nostri. & Ol. consi. 157.
c ¶ Eandem sententiam. Adde quod voluit Rom. consi. 332.
d ¶ Non absolunt. Adde quod voluit Cal. consi. 12. hoc ti.
e ¶ Specialem commissionem. Adde Rom. consi. 59. Lap. allega. 15. Adde Iacob. Rebuffi. in l. vnica. nu. 2. & q. ibi notauit in apostil. ad eum. C. de superindic. lib. 10. Fe. in c. super his. vers. secunda conclusio. de fide instr. & Panor. in c. translationem. in fi. & ibi posui late in apostil. ad eum, in vers. si fore le- gatum. de offic. & pote. lega.

S V M M A R I U M.

- 1 Gestum sine mandato alterius non obligat illum, cuius nomine geritur, nisi aliud interueniat.
- 2 Gerere per se, vel per alium, paria sunt.
- 3 Approbans factum per alium peccat, etiam posito quod non fuerit factum suo nomine.
- 4 Si verò, dictio, est aduersatiua.
- 5 Incunctanter, verbum, quid importet?
- 6 Clericorum appellatione in lata significatione vocabuli comprehenduntur clerici singulares, regulares, & conuersi.
- 7 Sciens aliquem nomine suo verberasse clericum & contradicit, deinde ratum habet, an sit excommunicatus?

Vm quis. ¶ Glo. sum. & sunt duo dicta: secundum ibi, si verò. Et vtrunque sub-

- 1 dit rationem sui ibi, cum rati. secundum ibi, cum quis. ¶ No. q gestum sine mandato alterius non obligat illum, cuius nomine geritur, nisi aliud interueniat. ¶ No. q paria sunt gerere per se, vel per alium. ¶ No. q rati habitio trahitur retro & operatur idem ac si à principio actus interuenisset. vide in regu. rati habitio nem. infra de regu. iur. ¶ No. q ad hoc q actus per alium gestus possit ratificari, requiritur q sit factus nomine ratificantis, alias non posset fieri ratificatio. & sic oportet, quod illud quod ratificatur saltem reputatiue fuerit factum per ratificantem. ¶ No. quod approbans per alium factum peccat etiam posito quod non fuerit actum suo nomine. An venialiter vel mortaliter, dicitur. j. ¶ No. quod dictio, si verò, est aduersatiua, & aduersatur in facto, & in iure: quia in præcedenti ver. ligatur, & in sequenti non. ¶ Opp. & videtur quod non requiratur rati habitio in maleficio gesto per alium suo nomine: sed sufficit scientia & non contraditio, vt s. de iure iur. cum in positionibus. eodem lib. Solu. dicit Io. Mo. quod si generalis procurator meus facit aliquid ad quod non habeat speciale mandatum nomine meo, & ego sciui, resistere debco & impugnare, & si non resisto incurro penam, vt ibi, & s. vt li. non contest. cap. j. in fi. & de offi. delega. cum olim. & C. de incest. nupt. cum ancillis. & C. de deserto. l. j. lib. 12. & tunc est rati habitio præsumpta. 2. quæst. j. notum. & idem in casu decret. quantæ. s. eodē, in eo qui iniectionem potest prohibere & non prohibet, licet in potestate non sit, secundū Ioan. Mona. s. eodem, dilecto. Item cum gesta nomine meo, licet non per procuratorem ratum habeo, teneor vt hic. Et dicit Ioan. Mo. quod sic fuit definitum in facto archiepiscopi Lō donien. contra regem Datia. Ioan. And. ¶ No. bene istam solutionem quod aliud est non contradicere, & aliud ratum habere, propter ea quæ dixi de spon. impu. cap. j. eodem lib. & quod sola scientia sufficiat in gesto per procuratorem. ¶ Secūdo oppo. circa secundam partem, quod tex. in se habeat contradictionem. quia primo dicit peccat habendo ratum, secundū dicit quod non potest habere ratum, ex quo non fuit gestum nomine suo, & sic præsupponit, quod potest habere ratum & quod non possit, quæ videtur contraria. Sol. dic. quod tex. dum dicit peccat, si habet ratum, debet exponi ratū, id est gratum, & sic non erit contrarius. Vnde dum dicit ppter hoc, expone id est, propter talem placentiam vel gratificationem. Ioan. And. ¶ Quæro, pone quod quis mandat nominatim capi vnum ex tribus clericis simul incedentibus & alios duos non grauari, & mandatario id exequi volente nominatus aufugit, res tamen eius & alij duo fuerunt capti & se redemerūt: an ille mandans & nuncijs sint excommunicati? Solu. Ioan. de Deo lib. 3. quæstio. 17. tenet quod non: quia contra voluntatem ipsorum illi duo capti fuerunt. de simo. sicut tuis. de homi. Petrus. putat tamen, quod qui causam damni dederunt, de dāno qd passi sunt teneantur. de iniurijs. c. fi. 23. quæst. 8. præterea. Et pro decisione primi dicti facit tex hic. Ioan. An. ¶ Quæro, quid importet verbum, incunctanter? So. dic. quod idem ac si diceret, indubitanter. sic 9. distinct. noli. de schisma. fraternitatis. 3. quæst. 6. hoc quippe, in fi. s. de his quæ fi. a maio. par. ca. c. j. in prin. Vel id est sine mora post rati habitio nem veram vel præsumptam. ad hoc ff. de admi. tut. l. tutor qui re-pertorium. s. j. nam cunctari, idem est quod dubitare vel morari, vt etiam dicebat Ioan. Mo. Sed ex hoc videtur quod cum tex. dicat, incunctanter &c. quod ex rati habitio ne incurrat tūc tempore quo ratificatur, & sic non trahitur retro. Vnde dicit Ioan. Mo. quod istud non procederet in obligatione conditionali, in qua perinde est conditionem existere, ac si a principio fuisset purè contractum. ff. qui po. in pig. ha. l. potior. quia ipse erat in debitum iri. insti. de verborum obliga. s. ex conditional. ergo non mirum si reducitur ad tempus quo fuerit cōtractum, cum in contrariis ponderemus initium. ff. de verborum obliga. continuus. s. cum quis. Sed quando quis verberatur licet mei contemplatione, in nullo tunc sum obligatus ex alieno facto. j. quæstio. 4. cap. j. & sequen. Sed cum ratifico,

principiat obligatio, & pro tunc teneor, ff. de neg. gest. si ego. vbi ergo adest obligationis præfagium, vt in obligatione conditionalis vel prorogatione de re ad rem, vt de offi. deleg. cum olim, rati habitio trahitur retro. alleg. C. de donat. inter vi. & vxor. l. donationes. Et vbi nullum præfagium obligationis adest, tunc solum obligetur a tempore quo ratificat. ad hoc, de conse. distinct. 4. tunc valere. Et est alia ratio: quia excommunicatio canonis est poena delicti, nec ligat non delinquentem. de consti. cap. 2. de test. cog. cap. 2. Cum autem ratificat, tunc primo delinquit, & sic tunc primo ligatur. Ioan. And. ¶ Quæro, an iste in secunda parte peccet mortaliter, an venialiter. Solu. dicit Ioan. And. quod graue esset dicere quod hoc esset mortale, cum facile obuenerat, propter quod videtur dignum venia, & sic veniale. Et facit quod no. s. quod met. cau. sacris. in vlti. quæstio. Ioan. And. ¶ Gl. 2. quærit de vna quæstione. & alleg. opin. & sol. ¶ In fi. glof. opin. Innocen. quam ponit hic glo. non est prout dicit hic glo. Sed Hostien. sic ponit dictum Innocen. quod ipse Innocen. videtur hoc tenere quando tam tarde poenituit, quod non potuit reuocare, alias secus. Et hæc distinctio colligitur ex princip. & fi. suæ glof. & fuit hæc quæstio venerealit 89. Ber. tamen tenebat in loco allega. in glof. quod istud est verum, quando est excommunicatus, nisi mandans moriatur ante manuum iniectionem. Alij autem tenent contrarium, & istud placet Archi. sed Ioan. An. remittit ad ibi no. Quosdam autem quibus poenitentia liberat a poena, vide de iure pat. cum laici. super glof. Ioan. And. Glof. in ver. clericum, quærit, de quo clerico intelligatur? & sol. ¶ In fi. glof. no. bene istam glof. ¶ quod appellatione clericorum in lata significatione vocabuli comprehenduntur clerici singulares, regulares, & conuersi, quod bene no. ¶ Gl. in ver. tuo nomine, quærit, quomodo dicantur habere ratū? & sol. Deinde quærit, quando non apparet per aliqua signa extrinseca? & sol. ¶ In fi. glof. tractat hic Archi. quod disputationi relinquitur, an sit idem in hæretico occulto. & facit quod no. 24. quæstio. j. in sum. & in glof. sequen. vide quod no. in clem. j. ad fi. de hæret. in glof. hic pater. Ioan. And. Et no. ex ista glo. in prin. modum probandi quem habere ratum actum factum per alium. Glof. in ver. incurris, quærit a quo tempore iste incurrat excommunicationem propter rati habitio nem. In eadem glof. ibi, anteriori. & sic so. quod dicebat Ioan. Mo. & Arch. post eum, legem loquentem de maleficijs. ff. de vi & vi ar. l. j. s. quoties cautius fuisse locutā: quia non dixit quod in maleficijs traheretur retro, sed solum quod comparabatur mandato. & idem regula iuris generalius loquens. ff. de reg. iur. hoc iure. s. deiecit. Vnde est sensus glo. quod dupliciter intelligatur retrahi. Vno modo, quod trahatur ad actum prius habitum & ad eius tempus. Alio modo quod ad primum solum trahatur & non ad secundum. & ita hic & ibi Ioan. And. ¶ In ead. gl. ibi, venerabilibus. s. porro. & idem hic Ioan. Mo. & Arch. Ioan. And. ¶ Glo. pe. quærit de exemplo tex. & so. ¶ In fi. glo. tamen tunc incurro excommunicationem minorem, & secundum istud exemplum id quod dicit tex. vilius, illud deberet intelligi de maiori. Ioan. And. ¶ Quæro, an ille qui sciuit aliquē nomine suo clericum verberasse & contradicit, deinde ratum habet, sit excommunicatus. ponit Fed. de Sen. consi. 23. vbi dicit Io. Plag. sibi respondisse quod non est excommunicatus. ad hoc facit s. c. li. de procu. licet. de præben. si tibi absenti. & quod ibi no. de rescrip. ex parte. post Io. Mo. bene facit de simo. sicut tuis, secundū Lap. Abb. ¶ Opp. quod non sufficit rati habitio ad hoc vt maleficiū censetur factum per habentem ratum, vt no. glof. fi. & ibi Io. An. in c. j. de conuersi. infid. So. dic. q aut lex imponens penam maleficio requirit maleficiū, & contractum per prius, & tūc non sufficeret sola rati habitio, & ita procedat contrarium: q ad hoc vt mulier non possit contrahere cum interficiente maritum proprium, requiritur q ipsa fuerit machinata in mortem mariti, ergo sola rati habitio non sufficeret. aut lex requirit solum factum & maleficiū, & tūc rati habitio facit incurrere penam ipsum ratificantem. & ita procedit hic.

ADDITIONES.

- a ¶ Non contradicere. Adde Ol. consi. 199. Ber.
- b ¶ Appellatione clericorum. An appellatione clericorum veniant monachi, vnde l. omnes. s. præterea. C. de episc. & cle. c. j. & ibi Abb. ne cle. vel mona. vide Car. in cle. 2. in prin. de celeb. mis. Item veniunt presbyteri, diaconi, & subdiaconi & alij inferiores, in Spe. de instru. edi. s. nunc verò aliqua. ver. si. quid de præpositis. Item non venit episcopus, in Spec. de rescrip. præsen. s. fi. ver. quid de rescrip. in ti. de leg. ver. quid si dispensatum. Item an veniant conuersi. Io. An. in addi. Spec. de rescrip. præsen. s. fi. ver. item no. q si literæ.

S V M M A R I U M.

- 1 Ecclesia appellatur mater.
- 2 Factum rationabiliter potest mutari & renouari.

Geminianus super Sexto Decretalium.

- 3 Officia nulla diuina, nec sacramenta ecclesiastica sunt permessa ministrari vel celebrari tempore interdicti, nisi in casibus exceptis.
- 4 Statutorum appellatione comprehenduntur canones Romanorum Pontificum.
- 5 Confessio & penitentia tempore generalis interdicti sunt permessa omnibus regulariter.

Lma. ¶ Glo. j. sum. Sed Io. Mo. diuidit in 7. partes. facit enim de secunda tres, & de tertia duas. Legam per partes, faciam vnam partem vsque ad §. illis. ¶ No. q. ecclesia appellat mater. de quo vide gl. & quod ibi dixi, §. de priui. c. 2. e. lib. Et quid importet istud nomen, alia remittit Io. An. ad no. de of. cust. c. 2. super eo. ver. de reliq. & vene. sanc. c. j. post principi. ¶ No. q. illud, qd rationabiliter est factum, potest et rationabiliter mutari & reuocari. Et sic patet, qd statuta quacumque sint rationabilia tamen possunt alia ratione mutari, vide de consan. & affi. non debet. ¶ No. q. interdictum quandoque refertur ad locum, & non ad personas loci, quandoque sit e conuerso, vt §. e. si ciuitas. ¶ No. regulam negatiuam, qd tempore generalis interdicti nulla officia diuina, vel sacramenta ecclesiastica sunt permessa ministrari vel celebrari, nisi in casibus exceptis, & sic dicens talia fore permessa, dedit hoc ostendere. ¶ No. q. appellatione statutorum comprehenduntur canones Romanorum Pontificum. ¶ No. q. ex non celebratione diuinorum & subtractione sacramentorum insurgit hæresis, indeuotio, & periculum animarum. ¶ No. q. confessio & penitentia tempore generalis interdicti sunt permessa omnibus regl. ¶ No. q. in articulo mortis quilibet potest absolueret excommunicatos. ¶ Quæro, de quo interdicto loquatur tex. Sol. dic. qd de generali, vt patet per tex. qui dicit, terris seu locis. & vide gl. j. e. §. adijcimus. Io. An. ¶ Et tractat hic Arc. an episcopus possit celebrare in ecclesia specialiter interdicta, super quo remittit Io. An. ad no. per se, §. de his q. fiunt a maio. par. cap. c. quæsiuit. & reprehendit Arc. sicut fecit Io. An. ibi. Ho. dic. vt ibi no. ¶ Quæro, an iste tex. procedat indistincte qd excommunicati in mortis articulo admittantur ad confessionem? So. Arc. dicit qd sic, si fuerint absoluti ab excommunicatione: sed si contemnerent absolutionem, decederent in mortali, & denegaretur eis sepultura. 23. q. 5. placuit. cum §. sequē. Sed dicit Io. An. qd ipse loquitur aliquantulum improprie: nam ratio quare hic admittantur ad penitentiam non est, nisi vt absoluantur. Io. An. ¶ Gl. 2. in prin. iustificat & fortificat tex. Et in ver. & no. colligit ex tex. quod constitutiones Bonif. quando reuocant alia iura, de hoc faciunt mentionem. Gl. in ver. sacramentis, quærit quæ sacramenta erant permessa tempore interdicti per iura antiqua. gl. Io. ¶ In ea. gl. ibi, non est. & ibi h. de sacramento ordinis per Inn. Io. And. ¶ In ea. gl. ibi, sic. & sic fateor glo. quod in tali sacramento confertur gratia de quo plenè ibi. §. de sac. vnc. c. j. post principi. Io. An. Gl. in ver. insurgunt. iustificat tex. per iura, & etiam exempla. ¶ In fi. glo. simile quod dicit Hie. ad Atharuchiam, vbi loquitur de natis in obsidione qd non desiderabant, quam non nouerant libertatem. Io. An. Gl. in ver. sani. colligit qualiter hic approbatur opi. Gof. in fi. ibi, Tanc. & Vin. Io. An. ¶ Gl. in ver. ad peccandum. prosequitur generalia. ¶ Gl. in ver. admittat. quærit, an debeat eis dari eucharistia. ar. pro & contra, & so. ¶ In fi. glo. idem Arc. & sic circa sacramenta nihil est immutatum, nisi quo ad penitentiam. Io. An. Gl. in ver. mortis articulo. quærit, an tex. procedat de quacunque excommunicatione? & so. ¶ In eadem glo. ibi, a sacerdote. & §. de sepul. c. fi. Io. An.

ADDITIO.

- 3 Sacramenta ecclesiastica. Adde Cal. in cle. j. q. 17. eo. ti. & plenè ibidem, q. 2. quod ego amplio, quamuis interdictum esset nullum, vt no. idem Card. vbi supra, in 4. opposi.

S V M M A R I V M.

- 1 Dantes auxilium, consilium, vel fauorem delicto, ita puniuntur, sicut perpetrantes delictum.
- 2 Obligatus ad satisfaciendum, vel idoneam cautionem præstandam, de satisfaciendo qualiter liberetur.
- 3 Interdictum quis possit proferre in locum.
- 1 Illis. ¶ No. ar. quod ita puniuntur dantes auxilium, consilium, & fauorem delicto, sicut delictum perpetrantes. ad hoc §. eo. li. de hære. c. 2. ¶ No. q. obligatus ad satisfaciendum alteri, compellitur si hæt unde satisfaciatur, secus si non hæt unde. ad hoc §. de vsu. q. q. ¶ No. q. obligatus ad satisfaciendum, vel idoneam cautionem præstandam, de satisfaciendo liberatur, si præstat iuratoriā cautionem eo existente inhabili ad aliam præstandam. Et sic est hic casus pro gl. in c. q. q. de vsu. co. lib. ¶ No. rex. q. interdictum loci est aliud ab interdicto vniuersitatis, de quo §. eo. ti. si sententia. super glo. aliud, secundum Io. And. ¶ Quæro quis possit interdictum proferre in locum. Sol. dic. qd episcopus de consensu capituli. §. de excels. præla. cap. j. de his quæ fiunt a maio. par. cap. c. quæsiuit. de his quæ fiunt a præla. quanto, secundum Arc. Io. An. Gl. in ver. idoneam. quæ-

rit qd dicat idonea. & so. Gl. in ver. iurauerit. all. pcor. Gl. in ver. relaxatio. in prin. all. concor. Deinde distinguit tria membra, dicit in ea. ¶ In ea. gl. ibi, quod in te. & vide quod ibi no. post Inn. super fi. vlti. glo. Io. An.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesiarum appellatione non comprehenduntur monasteria.
- 2 Distributiones quotidianæ aliquando dantur in officio. Et dantur interessentibus diuinis, nu. 3.
- 4 Campanarum sonus quare prohibetur tempore interdicti.
- 1 Adijcimus. ¶ No. ar. quod appel. ecclesiarum non comprehenduntur monasteria. concor. sunt in gl. ¶ No. q. in ecclesia existēte in loco generalis interdicti debent celebrari diuina officia: tamen ita vt nulla signa celebrationis appareant extrinseca. ¶ No. quod quotidianæ distributiones quandoque dantur alijs, qd canonicis. ¶ No. optimū tex. qd quando distributiones quotidie dantur in officio, ita sunt dandæ, si officium dicatur sine cantu, sicut si dicatur cum cantu legitima cā subsistente vt non canteat, qd bene no. ¶ No. q. quotidianæ distributiones dantur tamen interessentibus diuinis. ad hoc de cle. non resi. c. j. lib. 6. ¶ Quæro, an iste §. habeat locum vbi Papa præcipit exire clerum reservatis parochialibus presbyteris p. sacris præstandis quæ permittuntur tempore interdicti? Sol. dicit Io. An. qd non, vt ipse no. §. c. permittimus. super ver. hebdomada. & vide no. §. de ele. statutū. super j. gl. e. li. Io. And. ¶ Quæro, an tempore interdicti admittatur ad istā celebrationem clerici vel monachi aliarum ecclesiarum. So. fm Archi. dic. quod non: quia satis innuit tex. hic dum loquitur de distributionibus. all. §. eo. is qui. §. j. Vnde non sunt admittendi extranei. §. eo. de priui. licet. & c. quoniā. vnde dicebat Pet. in ca. qd in te. de pe. & remis. de cler. excom. m. illud. quod clerici non poterant interesse diuinis i extraneis ecclesijs priuilegiatis de celebrando tempore interdicti, cum decr. quod in te, solum in sepultura priuilegiat eos super laicos. Sed dicit Io. And. quod durum est hoc dictum secundum qd beneficiatus vnius ecclesiæ, in alia tunc celebrare vel concelebrare non potest. Et per hoc etiam dubitatur de clericis seruientibus presbyteris, qui presbyteri solum sunt in ecclesijs instituti, de quibus de vi. & ho. cler. vt quisquis. vel si habent socium institutum, ille tamē abest. Dicit tamen qd in his qui nimis emungit & c. de renunc. nisi cum pridem. §. pp. malitiam. in fi. & vide qd no. §. eo. lib. de priui. licet. i. gl. pe. & quod super ea no. Io. An. Io. Cal. in tract. de ecc. interdicto. in 6. membro. ver. sed in dubium reuocatur. conatur defendere opi. Io. An. & respondere motui Arc. vltimate concludit qd ante factum non fuit ausus consulere aliquem, vt extraneos admitteret: sed post factū satis de iure defenderet, qd non esset irregularis, de quo vide ibi plenè per eū. Fed. de Se. in cōsi. 87. dicit, qd vñ absurdū tales nō admitti. dicit tamen qd volendo saluare opi. Arc. posset dici qd illud non procederet in fratribus qui transitum faciunt per conuentum loci interdicti de licentia superioris: nam possent admitti, quia quo ad omnia officia, & ecclesiastica sacramenta possunt dici illius conuentus ad quem declinant, sicut dicimus de laico peregrino & transeunte, qd potest confiteri illi sacerdoti in cuius parochiam declinat, & ibi sepeliretur si decederet non electa sepultura. de quo no. Arc. de sepul. c. j. & de pe. omnis. idē Arch. sentit de extraneis, qd non admittantur ad diuina officia, licet non est dubium qd fratres Minores qui morantur Florentiæ, si transitum faciunt per locum interdictum, non possunt dici totaliter extranei, cum in pluribus casibus sibi inuicem communicent. Nec ob. si dicas qd debent censeri extranei, cum non habeant vocē in caplo fratrum, vñ faciunt transitum, vt no. §. e. li. de priui. c. j. & no. de statu mo. c. j. ver. nec prioratus. qd non sequitur, ergo nō possunt admitti ad diuina, qd primū vergit in præiudicium alterius, secundum non. Et est simile qd dicimus de epō qd in alia diocesi potest expedire cōcernentia iurisdiccionem voluntariam, secus de cōtentiosa, iuxta no. de of. leg. nouit, secundum Fed. ¶ Quæro, an sit pmissum celebrare hic alias missas, qd conuentuales? So. Io. Mo. hic in additio. tenuit qd non: qd dicit probari, quia de distributionibus loquitur, pp qd infert qd clerici & monachi missas peculiares dicere non possunt, quasi illæ permittæ non sint, & sic remaneant prohibite pp interdictum. Sed dicit Ioan. An. qd non putat istam additionem fuisse suam, cū litera ista aperte permittat missas celebrari, vt prius. Et vniuersalis ecclesia seruat contrarium. Io. And. idem Ioan. Cal. in d. trac. membro 6. ver. dubitant quidam. ¶ Quæro, qualiter debeant esse clerici in ecclesia celebrando isto tempore? So.

ADDITIO.

- 2 Interessentibus diuinis. Restringe tu hoc dictum, vt non procedat ex consuetudine qd dari non possunt interessentibus certis horis, ac si omnibus interfuissent, de quo vide no. i. apostil. ad istū, in c. j. §. quia loco. nu. 10. in apostil. in ver. accrescūt. de cle. non resi. & Card. in c. 2. §. j. q. 17. & 18. de aia. & qual.

Sol. dic. quod iste tex. ponit quatuor. Prima de voce submissa, & alia sequentia, quorum cuiusque transgressio violat interdictum, ut no. post Inn. s. c. permittimus. super ver. non pulsatis. Io. An. Et qualiter diuersa sunt signa pulsationis campanarum, vide de off. cust. c. j. super j. gl. Io. An. ¶ Quæro, quare prohibetur sonus campanarum? Sol. dic. quod illud est signum conuocationis populi ad diuinam. s. de off. cust. c. j. de ho. Io. ergo tunc signum istud fieri non debet: quia si non debent admitti, ergo nec vocari, s. m. Arch. Io. An. ¶ Quæro, qualiter debeant clerici diuinis interesse, s. m. practica istius. Sol. dicit Arch. quod adesse debent cum effectu celebrando, & cantando. 91. dif. c. j. & c. clericus victum. & 92. dif. c. fi. 50. dif. contumaces. Io. An. ¶ Gl. in ver. monasterijs. colligit nomine ecclesiarum monasteria intelligi. ¶ In fi. gl. vide, quod no. s. c. li. de sup. neg. praela. grandi. in ver. p. fertim. in gl. no. & super ipsa Io. An. ¶ Gl. i. ver. sicut prius. querit, an simplr istud sic intelligat? & sol. ¶ Gl. in ver. interdictis. querit, quid de non interdictis? & arguit pro, & c. & so. De inde in ver. que de cr. recita per dñm in ea formatum, & so. vt i gl.

S K M M A R I V M.

- 1 Festiuitates anni quatuor sunt priuilegiatæ a tempore interdicti.
- 2 Participatio diuinorum plus est prohibita excommunicatis, q̄ interdictis.
- 3 Interdicti generalis quis sit effectus.
- 4 Lex detrahens certos casus a iure alias inclusos, non intelligitur sustulisse nisi expresse nominatos.
- 5 Causa debet exprimi, quare fiat reuocatio in reuocatione priuilegiorum.
- 6 Festum quid sit. Et quid solennitas.
- 7 Corpus Christi an possit concedi interdictis in quatuor festiuitatibus? Et an mortui sepeliri? nu. 8.
- 9 Priuilegia concessa super audiendo diuina ante hanc constitutionem, an intelligantur reuocata per finem istius textus.

In festiuitatibus. ¶ No. hic quatuor t̄ festiuitates anni priuilegiatas tempore generalis interdicti. ¶ No. q̄ plus est participatio diuinorum prohibita excoicatis, q̄ interdictis, cū vt hic patet facilius interdicti admittant. ¶ No. q̄ quis facilius inclinatur ad recuperandum, q̄ perdidit, si aliquantulum sibi concedatur, q̄ si totaliter excludatur. ¶ No. effectum t̄ interdicti generalis, quia priuat personas loci interdicti a participatione diuinorum. Item quod non possunt appropinquare altari. ¶ No. q̄ t̄ lex detrahens certos casus a iure alias inclusos, non intelligitur sustulisse, nisi expresse notatos. ¶ No. q̄ per clausulam ḡalem in l. positam tollunt omnia priuilegia contraria, licet aliter non specificent. Vide materiā s. de exce. prael. c. j. eo. li. ¶ No. ar. q̄ in reuocatione priuilegiorum debet exprimi causa quare fiat reuocatio. Dicit Io. An. quod licet iste s. habeat multam æquitatem, tñ tendit ad noxam clericorum, quia vt plurimū in locis interdictis, & rebellibus sunt multi excoicatis: & tales, qui de facto per clericos excludi non possunt, nec possunt et sine periculo abstinere. Io. An. ¶ Quæro quid sit festum, & quid solennitas? Sol. Arch. ponit hic, q̄ ponit Hu. & alij deriuatores in c. festu. qui dicunt, quod festum est lignū in summitate domus, ad quod alia ligna tendunt, & sic homines ad festa cōueniunt: vel dñ a feria, quasi feriatum, & sic ponit de conse. dif. j. c. j. in prin. & s. de fer. conquestus. & sunt dies festi, otij, & religionis: sola. n. res diuina his diebus fieri debet. Solennitas verò proprie ad homines pertinet: vñ perfecto officio defuncti, dñ quis solennia peregris. Sed hic patet j. q̄ etiam festa solennitates dicunt & solennes, vt in cle. dudū. de iu. in fi. Et vt habeamus aliquid, q̄ moribus proficiat, est sciendum, quod Greg. de octauis Pasche in homil. sic loquit. ecce solennia paschalia agimus: sed ita nobis videndum est, vt peruenire ad æterna festa mereamur, transeunt cuncta, quæ temporaliter festa festiua celebrant. curate q̄ in ijs solēnitatibus interstis, ne ab æterna solennitate separemini. quid. n. prodest interesse festis hominum, si deesse contingat festum angelorum? Umbra. n. venturæ solennitatis est præsens solennitas, quam idcirco annuē agimus, vt ad illam, quæ non est annua, sed continua, & perpetua perducamur, amen. Io. An. ¶ Quæro, an istis festis possit t̄ concedi interdictis corpus Christi? Arc. credit, q̄ non, quia tex. dicit de participatione diuinorum officiorum non sacramentorum. & hoc indubitanter tenendum est, s. m. Io. An. quia ista pars a s. adijcimus. citra nil tractat de sacramentis, sed solum de officiis. & facit, quod no. in gl. nunquid. s. facit etiam s. sanē. s. eo. & s. ceterum, hic. item constat, quod locus est interdictus, in quo celebrat ex permissione iuris, sicut olim in casu s. de priu. vt priuilegia. Istud ergo solū licet, q̄ expresse pmissum est: & per hoc est respōsum ad canones, qui dicunt fideles decere corpus Christi recipere in tribus primis festis hic expressis. de conse. dif. 2. & si non frequentibus. & c. seculares. & c. omnis homo. vel saltem in paschate. de poen. & re. omnis. quæ iura procedunt pro interdicto, & alia prohibitione cessantibus. Item alle. in contrarium violatores interdictorum literarum, quæ sequit, quæ prohibet dantes causam interdicto ap

propinquare altari. & dicunt, quod hæc prohibitio sit ad communionem corporis Christi recipiendam, quæ ibi solet recipi conferri, quasi alij ad id appropinquare possint. Sed respondet quod isti recedunt iam a suo primo dicto Arch. vt participatio diuinorum non importet participationem eucharistie, cum secundum hoc illa concedatur, & ista negetur. Item negat, q̄ talis sit sensus literæ. Sed hoc vult, quod propter opprobrium culpæ remotius maneat. sic 50. dif. in capite. sed reliqui orare ad altare, & oblationem super altare offerre, & facere similia poterunt. Io. An. idem Io. Cal. in trac. de eccl. interd. in 6. membro. ver. sed cum s. dixerim. Et ibi dicit, quod cum isti Doc. nō distinguant clericos a laicis, interdictas personas a non interdictis, vt s. m. eos, quod omnes indistincte sint prohibiti, etiā clerici a perceptione corporis Christi, etiam interdictis festiuitatibus: quod est rigorosum, s. m. eum. Sed posset induci iste tex. quod clericis illius ecclesie posset concedi corpus Christi, quæ eis non est prohibita participatio sacramentorum, nec diuinorum officiorum, vt patet s. eo. s. adijcimus. possunt. n. vt ibi patet, celebrare secreta, & assumere corpus Christi: fortius in istis festiuitatibus, vbi plus ampliatur concessio sacramentorum, & observatio interdicti. ¶ Sed an i istis t̄ festiuitatibus poterit mortui sepeliri. Sol. Io. An. tenet, quod non, vt no. in cle. eos. de sepul. in gl. hic idem. nam in ipsis cessat causa hic expressa, quare admittunt ad participationem diuinorum. s. de spe reconciliationis: & probat hoc de priu. cum & plantare. s. quod si. Io. An. Io. Cal. in loco preal. ver. sed horum causa. alle. pro ista parte, quod cum ecclesiastica sepultura sit specialiter prohibita tempore interdicti: ergo non videtur sublata per generalem cōmissionem. de refer. nonnulli. & s. c. li. de procu. qui ad agendum. ex quo ergo non est mutatum, remanet prohibitum. s. de ele. constitutio. c. li. Sed ipse tenet contrarium, primo negando, quod sepultura sit interdicto generaliter prohibita, sed accedit isto casu prohibitioni diuinorum officiorum, & sacramentorum, vt hic patet in prin. Et ex hoc sic arguit. Aut dices sepulturam prohiberi his diebus ex eo, quia diuinum officium nō potest celebrari, & hoc est falsum, vt patet hic in tex. Aut quia sacramenta non possunt ministrari: & tunc sequitur, q̄ his diebus poterit licite, & solenniter, & publice celebrari super corpus funeris corpore mortuo, postea inhumato manente, vel eo sepulto extra ecclesiam, vel cimiterium. quod est absurdū, & derisibile. Item ea ratione, qua potest publice celebrari, eadem poterit sepultura ecclesiastica ministrari. arg. de excep. cū inter. quia si sepultura ecclesiastica isto casu sumit pro officio sepulture, vel saltem accedit iuris dispositione ad diuinum officium, quod his diebus est permissum: ergo & sepultura. de of. fi. del. preterea. Item interdicti viuentes admittuntur ad participationem diuinorum, vt hic, fortius interdictis mortuis, tūc debet ecclesiastica sepultura. de sepul. ex parte. Et per hoc cessat, quod fuit dictum de prohibitione sepulture principaliter facta, quia non est verum, sed est accessoria ad alia diuina. & id quod dicit, quod cessat ratio de reconciliatione, quia licet nō sit spes de mortuis, ē spes viuorum. simile 13. q. 2. cum grauiā. Item principalis causa est reuerentia illarum festiuitatum, quæ hic non deficit, s. m. eum. Io. de Lig. tenet opin. Io. And. in suo trac. de ecc. interd. Et ista vñ verior opi. quia habemus regulam negatiuam, quod ista non concedantur tempore interdicti, & vñ sepultura potius annecti ad naturam sacrorum, quæ conferuntur alijs, quā diuinorum officiorum, vt patet in c. quod in te. s. de pe. & rem. vbi dicit, q̄ extrema vñctio, & sepultura denegantur tempore interdicti. Et sic vñ velle tex. quod annectatur prohibitioni sacramentorum. Nam licet sepe sint sacra ecclesie, tñ et sacra ultra illa dicunt omnes res sacre, & ecclesiastice, vt de simo. cū in ecclesia. vbi prohibetur vendi sepultura, vel locus cimiteriatus. Et rō est, quia rē sacrā vedit, vt ibi de sepul. c. pe. Sed alia sacra non sunt concessa: ergo remaneant sub prohibitione. & istā partē vñ tenere Fed. de Se. in conf. 106. ¶ Quæro, quare dicat hic de priuilegijs concessis ab apostolica sede: sol. dic. q̄ alij inferiores non possunt concedere, vt tpe interdicti celebret, vt no. de app. ad hæc quoniā. in fi. j. gl. Io. An. Quæro, de quibus personis intelligatur verbum, quibuslibet. in fi. hic positum. Sol. dic. q̄ intelligitur tantum de ecclesiasticis personis, de quibus premiserat. & hoc probat verbum, celebrent, quod sequitur. Io. An. ¶ Quæro, an priuilegia concessa sup audiendo diuina, an hæc constōne precipue laicis, intelligant esse reuocata p finē istius tex. Et iō format quæstio precipue de laicis, quia clausula hic posita laicos omnino comprehendit, vt supra

A D D I T I O.

- 2 Interdicti. Et no. quod interdictū differt a cessatione a diuinis, quia celebrans tpe interdicti est irregularis, non autem secundo casu. Inn. iu c. (reiragabilis. de off. or. & Inn. in c. electi. de app. Sed an cessatio habet vim interdicti. Car. in cle. j. s. in cessationibus. & in cle. 2. q. 4. q. de sent. excom.

Geminianus super Sexto Decretalium.

§. q. prox. So. Io. An. dicit, quod finis istius tex. facit, quod non, cum laici non includantur. ad hoc facit §. eo. li. de priuilegiis. licet. Et per hoc videtur solum, quod solet queri de istis poenitentibus tertij ordinis Sancti Franc. & Humiliatorum de cruce signatis, quo ad priora priuilegia, an sint sublata. Et de prioribus dubitatur, non autem de posterioribus, quia de illis non esset dubium, ut dicit gl. fi. Sed in contrarium facit connexitas celebrandi, & audiendi, ut sic vnus prohibitio includat & reliquum de consti. transla. cū concor. §. eo. li. ne cle. vel mo. c. 2. in fi. Itē auditus sine celebratione esse non potest, sed non cōuertitur, quod per se patet. Item facit, quod no. in d. c. licet. super fi. pe. gl. Sed modus celebrandi superius expressus est, quod excludatur interdicti, nisi in quatuor festiuitatibus anni. Item quo ad alios poenitentes illa sunt priuilegia ordinum: & sic vocant in cle. cū ex eo. co. ti. ergo & c. que decr. etiam modicum haberet rōnis, si per minores non possent admitti, & per alios possent. Sed manifesta erit ratio si dicamus, quod per nullos possint admitti, licet soli minores incurant poenā illius cōstitutionis: quā plus in hoc peccabant. & quod no. in cle. j. de deci. in j. gl. unde vilis esset declaratio. vbi verō priuilegium non esset datū audientibus, sed admittentibus, licet de certis admittendis, puta, quod possent tales admittere: tunc nō esset dubium illud reuocari per hūc finem. Io. An. Lap. Ab. hic alle. pro prima parte, quod priuilegium cōcessum, quod quis possit audire includit alios prohibitos, ut possint dicere: & per consequens habebūt priuilegium audiendi, quod non habent ex priuilegio dicendi. facit, quod no. Io. An. post Gul. §. e. li. de temp. or. c. 2. in gl. fi. & j. de reg. iu. cū quid prohibetur. in q. super ver. audire. & facit, quod no. Arch. §. e. li. circa me. ver. sed fortē dicit, fm Lap. Io. Cal. in tract. suo 6. membro. ver. quēro, an priuilegia. tenet §. Lap. ne illudantur cēsure ecclesiasticę, ut in cle. cū ex eo. & ne accessorium principale, vel minus dignum ad se attrahat. §. de conse. eccl. c. vnico. fm eum. Fed. de Se. conf. 89. tenet, quod tales priuilegiati possint admitti de iure vigore priuilegij, ut §. de priui. c. pe. j. respon. e. li. Nec ob. iste tex. quia hic reuocant priuilegia, per que poterat celebrari tempore interdicti: & sic non tangit hunc calum. ad idem facit cle. cū ex eo. e. ti. vbi specialiter reuocantur priuilegia illorum de tertio ordine: ergo a contrario remanent valida priuilegia concessa alijs, ut possent audire. Nec ob. cle. j. e. ti. in fi. vbi omnia priuilegia reuocantur, quia loquitur de priuilegijs, per que religiosi nolebant seruare interdictū, sed admittere priuilegiatos super hoc, fm Fed. Ego crederē dictū Fed. de iure procedere in meris laicis. Sed in laicis, qui sunt personę ecclesiasticę procedat hic alia opi. quā tex. hic reuocat priuilegia cōcessa religiosis, & personis ecclesiasticis, & secularibus, vel regularibus. ergo tales videntur exclusi a priuilegijs, licet sint seculares, ex quo sunt personę ecclesiasticę. vñ vñ esse de intentione literę, quod priuilegia concessa meris laicis remaneant. Glo. in ver. assumptionis. in prin. inducit tex. ad sol. qōnis. deinde querit, qualiter hic capiat dies? & sol. ¶ In ea. gl. ibi, natiuitatis, vel annunciationis, in quo plus videbatur. Io. An. ¶ In ea. gl. ibi, ut hic vides. & §. de obser. ieu. c. j. Io. An. Et ibi, ad vesp̄as. idem Arch. & facit cle. j. de reli. in fi. Et hoc est indubitatum ex obseruatiā: & hic dī, quod quidam dicunt cōtrarium per tex. hic, qui dicit, diebus p̄dictis, ergo vñ solum in die festiuitatis illud licere. Nā dies dī a diam, quod est claritas, que est de mane ad sero. Vel si sumat Romano more, ut incipiat, & finiat in media nocte. ff. de ferijs. more Romano. & §. de off. del. consuluit. adhuc concludemus vesp̄as vigilię. Sed ad hęc, & similia respōde per no. in c. 2. de fer. in gl. 2. & vide, quod no. de homi. si perfodiens. super ver. oriet. So. Io. An. Idē Io. Cal. in loco p̄gal. 6. memb. ver. sed quō recipitur. ¶ In ea. gl. ibi, completorium. pro hoc, quod completorium includatur sub vesp̄e, facit 11. q. 3. si quis ep̄s in concilio, ut no. 97. dī. c. fi. Item quia hęc gratia amplianda est. §. e. li. de p̄b. quis. Sed dicit Io. An. q̄ ante factū tenendū est cū gl. ut abstine dum sit a completorio, post factū est pium tenere cum Arch. & vide, qd no. in gl. puto. in fi. in cle. j. de priui. & dicit, quod istud est de dubijs, quod potuit declarari in cle. j. ver. intelligimus. de reli. & vne. sanc. Et dato quod fm dictū gl. cantans solenni ter completorium esset irregularis: quia tñ per errorem opi. fulcitur hoc egit, & non in contemptum clauium, esset dispētabilis per legatum, ut no. de cle. exc. min. Io. An. Io. Cal. vbi §. proxime. ver. alle. tenet dictū Io. An. quia solēnitās celebrationis vnus diei naturalis incipit in vesp̄is vigilię, & terminatur in vesp̄is festi, ut d. c. 2. de ferijs. sed verba debent intelligi secū dū subiectā materiā. de consang. & affi. ex literis. de vsu pal. c. j. Sed tex. hic dicit, in festiuitatibus verō, & c. & postea subdit p̄fatis diebus, qd verbū de iure naturali respectu mane, de qua fit sermo, debet intelligi. ff. de ver. ob. ex ea parte. §. insulam. facit de proba. in p̄sentia. fm cū: & pro ista parte facit, quia obseruat ecclesia, quod completorium dici festi attribuat semper il

li diei. Nam completorium in die festi duplicis celebrat tanq̄ pro festo duplici, sed sequens dies nō habet festū duplex. Et sic patet, q̄ cōis obseruantia interpretat, ut completorium attribuat illi diei, & non sequenti: & iste tex. permittit celebrationem diuinorum diebus istis festiuis: ergo totum officium, qd dī propter istud festū, vñ permissum, & quod completorium respectu officij computet diei, in quo cantat, tenet Arch. de conse. dist. 1. solent. super gl. licet dicat, quod quo ad horam decātionis sit alterius diei. ¶ Gl. pe. querit, quare isti possint appropinquare altari? & sol. ¶ In ea. gl. ibi, qui peccauerunt. dicit Io. Mo. gratia effusa plus, vel minus affluit, put subiectū gr̄e plus, vel minus se coaptat influēt. alle. quod no. 16. q. j. possessores. & ff. de vsu, & habi. plenum. §. j. Io. An. ¶ Gl. fi. primō querit qd de exempto, & ponit exemplū. Deinde querit quid de priui. cōcessis postea, & so. ¶ In ea. gl. & ibi puto. idem Arch. & Io. An.

De verborum significatione. Rubrica.

S V M M A R I V M.

- 1 Exemptio non conceditur per receptionem in filios
- 2 Legatus de latere potest se intromittere de reseruatis Romano Pontifici, & habet iurisdictionem in exemptos existentes in sua prouincia.

Eniens. ¶ Ista decreta summat per gl. j. & diuiditur in quinque partes. Primō declarat quid conferat priuilegium filiationis. Secūdo ibi, illum. quis locus dicat desertus: & circa ecclesias talium locorum. 4. articulos declarat. Tertio in §. ceterum. definit articulum decimarum. Quarto ibi, in alijs. fit reseruatō iuris ep̄alis, & parochialis. Quinto ibi, per declarationem. fit protestatio de iure vtriusq̄. & p̄mitto, prout j. tanget in gl. que incipit, sed in quo, quod fratres templi, & hospitalis in questione, quā habebant cū ep̄o Tyberiacen. produxerunt quedam priuilegia Alex. & Lucij, de quorum certis verbis dubitabat quid significarent, quod hic in prin. definit. Sed Inn. tangit, & Abb. clarius, quod hic loquit de quodam ordine, qui dī Sancti Iacobi, & est in Hispania, & sunt laici vxorati certis diebus in septimana abstinentes a thoro vxoris, habēt tñ clericos in ordine suo. Et sic legēdo cessarent aliquę obiectiones, de quibus j. dicit, fm Io. An. Legam more consueto per partes. ¶ No. primō, q̄ per receptionem in proprios filios non cōcedit exemptio. de quo vide §. de priui. li. Papa. ¶ No. secūdo quid operet receptio in proprios filios, ut videlicet nō possint excōicari, vel interdicti. Et quid operet istud priuilegiū. vide §. de priui. p̄senti. ¶ No. ar. q̄ legatus de latere pōt se intromittere de reseruatis Romano Pōtifici. de quo §. de off. del. quod translatione. ¶ No. ar. q̄ legatus de latere hēt iurisdōnem in exemptos existentes in prouincia sua. de quo §. de off. leg. c. j. Et pro hoc clarē hic probat, fm Abb. cū legatus liget ipsos in hoc, in quo erāt exempti, fm Io. An. ¶ Quēro, an templarij, & hospitalarij sint exempti? So. lu. dicit Io. An. quod si nos intelligimus, q̄ iste tex. loquat de eis, hic esset solutū dubiū, cū per illa verba, recipimus in filios, non cōcedat exemptio, ut hic patet. Si intelligat, quod iste tex. non loquat de eis, non soluit hoc dubiū: super quo remittit ad no. per se in c. recepimus. super j. gl. Io. An. qui dicit, quod illa p̄positio, a, iuncta cū dictione, quoquam, superfluit, si illa dīctio, quoquam, iūgat cū dictione, ab alio, que p̄cedit, fm cū. ¶ Gl. j. ponit summariū in fi. gl. & dicit Io. An. quod residuum tex. non summariuit, quā nō facit ad ti. Io. An. ¶ Gl. 2. querit, quare Papa sic stricte hic loquat, cū dicit per illa verba? & sol. Gl. in ver. de latere. colligit dīam inter legatos de latere, & alios. deinde posset recitari per p̄rium, quod ista verba debent cōcedere exemptionem. gl. sol. ¶ Gl. in ver. interdicti. primō querit quid de suspensione, & sol. Deinde querit, an ab ordinario censcantur exempti? & sol. ¶ In ea. gl. ibi, interdictum. & patet §. ti. prox. is, cui. coniuncto 3. responso cum j. & 2. ad idem §. e. ti. c. j. §. si quis coniunctis. cum illa decre. sacro. eo. tit. & decre. ep̄iscoporum. §. eo. li. de priui. & decre. 2. §. eo. li. de off. del. Io. An. ¶ No. ista iuncta cum gl. quod vbi communiter iura loquunt equiparando plura extrema, statutum postea in vno extendit ad reliquum. de quo vide supra eo. li. de elec. si postquam.

A D D I T I O.

- 1 Templarij, & hospitalarij. Adde Car. in cle. 2. q. 11. de p̄b. Alex. super §. fi. ff. de iu. immu. & Pan. in c. nullus. nu. 11. & ibi notauit in apost. ad ipsum. in ver. de rectoribus hospitalium. de foro comp.

S V M M A R I V M.

- 1 Loca detenta per Saracenos, de quibus non est memoria contraria, dicuntur loca deserta.
- 2 Oratio affirmatiua aliquando habet tacite inclusam negatiuam.
- 3 Exempti non possunt edificare ecclesias sine licentia Papę.
- 4 Locus quare dicatur desertus.
- 5 Parochiani appellantes a suo rectore, ad quem debeant appellare.

Illum

Secunda Pars. De verborum significatione. 325

Illum. ¶ No. quis dicatur locus desertus. & pōdera tex. qā dī in pmissis, quasi velit, quod hęc interpretatio in alijs non vendicat sibi locum. ¶ No. q. loca detenta p Saracenos, de quibus non est memoria tria, dicuntur loca deserta.

¶ No. q. qñque oratio affirmatiua tacite hēt inclusam negatiuā. nā hic dī quod locus est desertus, qui vltra memoriā hominū fuit sub Saracenis. & istud sonat in negatiuā. i. quod nō est memoria hominū, quod p Christianos fuit habitatus. & de hoc s. e. li. de p̄scri. c. j. ad fi. Et est simile tñ, quod hī de cā pō. cum ecclesia. fm Io. An. ¶ No. q. per ista verba, gaudeas plena libertate. eximit quis a lege diēcesana. Et istā formā nō posuit Bonif. in c. si Papa, s. eo. li. priui. tñ in aliquo istud restringitur, vt patet j. ¶ No. q. exēpti nō pnt edificare ecclesias sine lñā Papæ. vide de priuile. auctoritate. eo. li. ¶ No. q. licet aliqui sint exēpti a iurisdōne Epī, si tñ hnt capellas curatas respectu illarū sunt subiecti: ita vt cura animarum debeat ab ipsis recipi, & Epī examinare hnt clericos instituēdos. ¶ Opp. q. istud nomē, desertū, nō requirit, vt excedat memoriā hominū, vt apparet in appellatione deserta. C. de ap. qm. & cle. sicut appellationē. & cle. si appellationē. eo. ti. So. dic, quod tex. cautē locutus est, qā dixit isto casu, ad denotandū, quod in alijs casibus aliter sumitur, vt in p̄rijs. Sicut ēt patet, quod ecclesia dī deserta, nō p residētia. 7. q. j. si q̄s p̄byter. & patet de cle. nō resi. c. 2. Et tales clerici dicuntur desertores. 2. i. q. j. placuit. Et Legistē hnt rubricā de desertoribus. C. li. 12. Et desertū quod dī hic, quod est incul rū post habitationē pōt dici nouale, s. eo. c. qd per nouale. fm Io. An. ¶ Opp. 2. quod isti nō gaudeant plena libertate, cū nō includat nisi legē diēcesanā: & sic nō sunt exēpti respectu legis iurisdōnalis. So. Inn. fatetur p̄riū, qā licet fuerit dictū, quod gaudeāt libertate, tñ p sequētia postea illā restringit ad diēcesanā tñ, nā plena libertas dici nō pōt, nisi sit exēptus ab vtraq; lege. Io. An. ¶ Opp. 3. quod nō pōsint puidere de clericis suis, imō de oībus, cū prouisio beneficiorū nō debeat restringi ad certū genus psonarū. de inst. ad decorē. Sol. Ho. rñdet, quod p̄riū loquitur de iure cōi. Et p illa parte ēt inducit de sta. mo. quod Dei. hic loquitur ex priuilegio, & in hoc operatur priuilegiū. Io.

¶ An. ¶ Quare ēt dicatur locus desertus? Sol. deriuatores dicūt quare hoc vult ēt ista decr. quod locus iō dī desertus, qā non feritur, aut qā habitatio deseritur. & hoc vult iste tex. cū certo spacio t̄pis, quo ad casum hic positū. Io. An. Et scias quod Inn. posuit hic vnā gl. valde magnā, q̄ principaliter tractat quid veniat in p̄batione cū monasteriū priuilegiatū sup decimis noualiū certe parochiē, agit p̄ rectorē parochiē, quasi possessorē earū, & ep̄. rector agit p̄ monasteriū, vt illas sibi dimittat in pace, q̄ gl. hic nō posuit. Io. An. qā quasi. ad literā hī in Spe. rit. de p̄ba. s. j. ver. vlt. q̄ritur. tñ. ver. ibi, qd si nō est. vsq; ad ver. & nō. quod p̄scriptus nō fuit de hac gl. Inn. q̄ pmissa gl. ipsius Inn. in decr. qd p nouale, durat vsq; ad verbo, breuiter aut nō. sed fuit illa pars Vin. in decr. si. de priui. fm Io. An. ¶ Quid si nō p̄senteretur idoneus, an poterit Ep̄s de alijs idoneis ecclesias ordinare? So. dic, quod sic. ex quo ecclīe nō sunt exēptē, s. de sup. neg. pla. c. 2. fm Ho. Io. An. ¶ Hic posuit Archi. quandā gl. q̄ dixit se habuisse de libro Inn. & qā cōiter nō hī, ipse & Io. An. ponunt ad literā. Et primō q̄rit, quare clerici fratres p̄sentantur Ep̄is, & ab ipsis examinātur? So. dicit, qā hmōi ecclesiē non erant exēptē in toto, & iō per Ep̄os erāt in eis instituēdi. Secus enim ēt si ecclesiē essent exēptē in toto, qā tūc instituētur clerici per fratres. 16. q. 2. c. j. Sed tūc si p̄p̄s ēt nō exēptus rector ecclesiē institutus p fr̄es reciperet curam ab Ep̄o, & redderet sibi rōnē p̄p̄i, & ibit ad cōciliū Ep̄ale, & recipiet ibi statuta synodi, tunc rñdebit de quarta decimarū, & oblationū, & mortuariorū, & hmōi, q̄ sibi a p̄p̄o obuenerint: & p̄stabit sibi reuerētiā, obsequiū, & honorē rōne p̄p̄i & alia, q̄ alij rectores p̄stāt Ep̄o. ar. s. de priui. ex ore. de ma. & obe. quod sup. nec obli. si dicas, quod si istud est verū, quod iste dēt recipere curā aīarum ab Ep̄o, ergo eadē rōne vī quod qñ Ep̄s instituit aliquem in ecclesia nō exēpta, vbi clericus est, vel patronus, qd dēt recipere curā tpaliū a patrono, quod est falsum. Sed rñde, quod nō est simile: qā curā aīarum nō pōt q̄s habere nisi p ep̄m cui subest, vel vicariū eius. 16. q. 7. nullus, s. de of. or. cū latis. & s. de inst. ex frequēribus. Vicarius aut Ep̄i nō vī Abbas exēptus: iō ab Ep̄o nō pōt habere curā, sed secus est in cura tpaliū, q̄ intelligitur data hoc ip̄so, quod cōcessa est cura aīarum, cum tunc cōcedere videatur patronus ēt curam tpaliū. Io. And. ¶ Sed quis debet istū examinare? So. dic, quod Abbas, non aut Ep̄s, qui non instituit eum in ecclesia, nec confirmat, nec ei manum imponit: tales enim examinandi sunt. nam examinandi sunt illi, quibus dēt manus imponi. de ele. venerabilē. & c. nihil. Nā isto casu cura aīarū nō est principalis, sed accessoria. Nā ex quo per patronū clericus est institutus, & cura animarum, quasi accessoria est: ideo contra eum nulla exceptio admittitur, nisi forte infamia laboraret, supra de ap. constitutus. & de accu. accedens. Nec ēt

accusabitur a p̄p̄o, vel ab alio coram ep̄o. Itē, ep̄s de criminibus eius, vel negligentia non inquit, quia non est iudex, sed si est negligens, vel ēt absens, tunc ep̄s lñām poterit dare p̄p̄o, quod ab alio recipiant pñām, & alia sacramēta, s. de of. or. inter cetera. in fi. Sed ep̄s nō phibebit, quod parochiani non recipiant sacramenta ab hmōi rectore, quādiu toleratur. 8. q. 4. nonne. nisi sciret, vel vehementer p̄sumeret, quod parochialis vellet parochianos trahere ad errorē, vel ad peccandū, nā tunc nō quasi iudex, sed in forma iudicij quasi superior rector eius, & cui ēt p̄ alij est cōmissa cura eius parochiē poterit eis mā dare, quod ab eo non recipiant sacramenta. arg. de diuor. quāto. Vnde debet bene cauere ep̄s, quod si postea rector cōqueritur de eo, oportet eum probare causas, & p̄sumptiones quare hoc fecerit, quod si non probauerit, punietur. ar. s. de exces. pla. c. 2. Io. And. ¶ Quid si isti parochiani volunt appellare ab isto rectore, ad quem appellabunt. Sol. si appellant extra iudicium appellabunt ad abbatem, quia hęc appellatio plus habet prouocationis ad iudicium, q̄ appellationis, s. de app. cum sit. Sed si appellatur ab eo in iudicio, tunc est appelladum ad ep̄m a quo cām habent. ar. s. de ma. & obe. solitā. Sed quis habebit curam populi ecclesia vacante? Sol. dic, quod ep̄s. 63. dist. si in plebibus. Et audient parochiani, tunc officia in parochiali ecclesia, ēt vacante, & etiā ab extraneo sacerdote, quia locus ille corporalis ad hoc dedicatus est, s. de paro. vt dñicis. imō, & si rector p̄cessisset inquirendo p̄ parochianū appellabitur ep̄s, & vocabit rectorē, vt defendat processum suum, s. de appel. cum special. i. circa fi. & si non cōparuerit, procedet ep̄s: quia in cā appellationis proceditur lite non contest. fm Inn. & dicit Archid. p̄missa habuisse de libro originali Inno. non mutatis verbis, q̄ gl. pauci habent, & ideo eam sic posuit & transcripsit. & hoc posuit, fm Arch. & ad p̄dicta facit, s. de priuilegijs. per exēptionē. eo. li. Io. An. Dicit tamē Lap. Abb. quod in eo, quod s. dictum est, quod ep̄s non examinat talem institutū per monachos fuit notatum p̄rium, s. eod. lib. de capel. mo. c. j. fm Lap. dic, vt ibi fuit dictum. ¶ Quid si iste ecclesiē subiecte istis fratribus sunt ēt exempte, an debeant p̄sentari Ep̄is p̄ curam. So. dic, quod sic, s. eo. li. de priuilegijs per exemptionem. & ibi inuenies quod no. hic Archi. de quadam gl. Host. posita super extrauag. ad perpetuam. Io. And. ¶ Glo. in ver. penitus. quārit de intellectu tex. & declarat. ¶ In fi. gl. & tenet gl. licet Host. dicat, quod verbum, vltra memoriā hominū, dicit terminare clausulam p̄cedentē, quasi priuilegiū locū non habeat, si est memoria quod locus fuerit cultus, quis per Saracenos, quod non placet Io. An. & ipse fatetur quod lec. gl. sit benignior: licet, vt dicit, alia iustior, quia priuilegium est p̄iudiciale. Io. And. & pro intellectu Io. And. facit alternatiua hic posita. Glo. in ver. diēcesana. ponit de duplici iurisdōne, & remittit. Deinde q̄rit, an subsint quo ad legem iurisdōnis? & sol. in fi. gl. & sic sub diēcesanis poterunt conueniri, fm Inno. & vide quod no. s. eo. tit. & lib. c. j. s. eos. in gl. 2. Io. And. ¶ Gl. in verbo, sede Apostolica. recita per contrarium quod posset construi ecclesia sine licentia Papæ de licentia diēcesani. Sol. gl. sol. quod illud est regulare: fallit tamen in casibus positus in gl. ¶ Gl. in verbo, petita. quārit an debeat obtineri? & sol. ¶ Glo. in ver. examinandi. quārit, quare requiritur examinatio? & sol. ¶ Gl. in verbo, subiecta. in prin. alle. concor. Deinde quārit, an sint remouendi ad libitum? & soluit, quod non.

ADDITIONES.

- a ¶ Exempti. Adde Panor. & Doct. in c. cum capella ducis Burgundia. & ibi melior tex. de iure, de priuile. in anti. & Feli. c. fi. ver. item declara. de foro com. re & vtrum possint pro grauibz delictis, vbi timetur de fuga, vide eundem Fel. vbi supra ver. demum. nota perpetuo.
- b ¶ Construi. Quid autem si ecclesia sit destructa, an perdat priuilegium. gl. 16. q. 7. & hoc dicimus. & gl. in c. priuilegium. de reg. i. hoc li. & in c. statutum. de ele. eo. li. Inn. in c. j. de no. ope. nun. & in c. Abbate. de ver. sig.

S V M M A R I V M.

- 1 Priuilegium cōcessum circa res culturatas proprijs manibus, includit etiā culturatas suis expensis.
- 2 Regulares debent soluere decimas p̄diales ecclesijs parochialibus.
- 3 Papa in dubio non intendit derogare iuri alterius.
- 4 Portio canonica decimarum, an debeat de iure communi?

Ceterum. ¶ No. non esse prohibitum fratribus p̄p̄ijs manibus exercere agriculturam. ad hoc de

- 1 consecra. dist. 5. nunq̄. ¶ No. argu. quod priuilegium concessum circa res culturatas proprijs manibus, includit etiā culturatas suis expensis, tamen tex. pōt induci ad cōtrarium, cum hic vtrunq; exprimatur: ergo per exp̄sionem primi non includitur secundum. ¶ No. argu. quod de iure cōmuni Ep̄iscopus exigit quartam decimarum, etiā a regularibus, quia hic
- 2 loquitur ex priuilegio. ¶ No. quod regulares debent soluere
- 3 decimas p̄diales ecclesijs parochialibus. ¶ No. q. in dubio Papa

Geminianus super Sexto Decretalium.

a Papa non intendit derogare iuri alterius. ad hoc de referri. q. uis. eo. li. ¶ Oppo. quod habeat in se prietate: quia primò dicit quod de laboribus, & alijs bonis non soluant. & in ver. in alijs. dicit prium. Sol. dicit Ho. quod hic loquitur de alijs bonis, videlicet mobilibus. & j. ver. alijs, loquitur de bonis immobilib. & sic non est prietas. Io. And. ¶ Quæro, nunquid de iure cõi debeat canonica portio decimarum. Sol. dicit Ho. quod sic. & hoc probatur hic euidenter, alias hic non esset priuilegium. ad hoc s. de decimis. q. n. de of. ord. conq. rere. de pscr. de quarta. Ioan. And. ¶ Quæro, de quo alio iure, q. de cõi, dicat tex. hic istos fore obligatos? Sol. dic. priuilegio vel cõsuetudine. de deci. c. si sint hoies. & c. ad Apostolicæ, fm Ho. Io. An. ¶ Quas defensiones reseruat hic. So. dic. vt psumptiones exemptionis, & his similes, de quibus remittit Hosti. ad c. exceptionis, s. de lite conte. eo. li. Io. An. ¶ Quæ iura reseruantur hic? Sol. dic. quod iura cõia, vel specialia: puta, priuilegia, vel consuetudines. de exce. pl. accedentibus, s. eo. li. de priui. volentes. in fi. Boa. exponit de cõpositione, vel re iudicata, q. super his sic facta fuerint, prius reseruabuntur. & vide no. s. eo. c. olim. ¶ Gl. super ver. bonis. q. rit de qbus bonis, & sol. ¶ Gl. in ver. a quibus, exponit tex. ¶ Gl. in ver. per soluât, recita per prium, quod priuilegiũ istud nihil conferat eis, quia de iure cõi sunt immunes a solutione decimarũ, s. de deci. ex parte. Et ostendit glo. in facto qualiter isti sint de illis. gl. soluit ostendendo in quo pñt illis priuilegiũ istud ultra ius cõe. In ea. gl. ibi, sibi pñtis. Vnde dicebant Hof. Io. Mo. & Arc. quod isti grauantur in vno, quia soluant id, ad quod nõ tenentur, vt d. c. ex parte. sed statim releuatur in alio, quia soluant clericis sui ordinis, iuxta regulã, s. de paroch. c. j. ff. de iure iur. cum qui. in prin. Vnde dicebat Io. Mo. in habetibus symbolũ. i. conuenientiã, facilius est transitus. ar. s. de test. requisiti. s. secus. Boa. dicebat quod pp opi. q. habet, Papam decimas remittere non posse, cum sit de iure naturali, de quo de deci. a nobis. ad cõscientias eorũ saluandas sic erat pñsum. Vel secundum eum intelligatur, quod soluent de his, de quibus soluere priuilegio cessante deberent, sed iste difficultates cessant, si dicamus, quod de alijs religiosis loquatur, sicut fuit dictum s. e. c. in prin. & facit quod dicitur in seq. gl. Io. An. ¶ Gl. in ver. generalis. quærit vbi sit conciliũ, & soluit ponens mentẽ eius. In fi. gl. vnde dicebat Inn. quod hoc vult ista moderatio quod iste ordo Sancti Iacobi, de quæstis post conciliũ integras decimas soluat, quod intellige de parochijs qbus debentur, fm Io. An. ¶ Gl. in ver. in alijs. quærit, de qbus alijs loquatur tex. & soluit. ¶ Glo. si. recita per prium, quod Papa malè reseruet hic iura istorũ: q. ex quo snia est lata super exẽptione, debet eis pñdicare, & imputent sibi ex quo nõ prodixerunt, vt in c. suborta. de re iudi. Timore prii gl. soluit distinguẽdo qualiter Papa pñnunciet. In ea. gl. ibi, suborta. Vnde dicit Io. Mo. et opponẽdo, quod ista reseruatio est inutilis per hæc iura, & per l. C. de re iud. sub spẽ. & C. sen. rescin. non pos. l. 2. in fi. per q. patet, quod ista reseruatio, quo ad iura omiã q. cõpetebant, tpe iudicati nõ prodest, & multominus erat necessaria de iuribus acquisitis post sniam, cũ illa non ledantur per iudicatũ, s. de excep. c. pe. ff. de excep. rei iudi. & an eadem. s. qui cum partem. & l. si rem meam, & l. seq. Sed ipse rñder ad primũ, q. iura & defensiones pristina inspecto iure priuato sublata sunt, vt in prijs. Secus si iure publico inspecto. Et hæc est causa protestationis reseruatis defensionibus, & iura omiã. ar. ff. de re iud. Imperatores. Vnde dicit, hic solã. pñestationẽ cõseruatiuã iuris omiã. Nã Papa, qui est supra ius, de cõces. pñbẽ. pñsoluit. legẽ quã vult imponit snia, quã dat vel tradit partib. ff. de solu. l. j. primo respõso. & C. eo. tit. l. j. vel fm eum protestatio non est hic iuris cõseruatiua declaratiua. Et hos effectus & alios habet protestatio, de qbus remittit ad no. in regula, in generali, j. de reg. iur. Vnde ex his infertur, quod quãdo sub certo articulo actũ est, nõ nocet in alijs capitulis. C. de trãfac. si de certa. & supra de transa. c. j. benè tamẽ nocet in alijs pñbationibus, vt si iure cõi videantur exclusẽ, vt in iuribus allegatis hic in prin. Sed si agatur in genere pñsonali, vel reali, absolutio obest in oĩbus, tam causis, q. probationibus: quia ius suũ quodcũq. & vñdecũq. vñ in iudiciũ deduxisse. ff. de exce. rei iudi. & an eadẽ. s. actiones, s. eo. li. de re iud. abbate. Io. An. ¶ Sed qrit Io. Mo. quid incumbebat Epõ probare, & quid religiosis super exẽptione? So. dicit, quod Epõ diligenter videre debet si ius cõe, quod est pro eo pro obseruantia, vsu, vel consuetudine iuuatur. Nam & leges firman- tur frequenti iudiciorũ vsu & longa cõsuetudine approbatur, sicut et per dissuetudinẽ abeunt. C. de vet. iure enu. l. 2. s. sed si q. leges. 4. dist. s. leges. & s. fi. Itẽ videat si priuilegiũ abrogat in totũ ius cõe, vel in parte derogat: nã ista sunt diuersa. ff. eo. tit. derogatur. & no. de consue. c. si. j. respõso. in fi. Si verò priuilegiũ non abrogat, sed derogat iuri cõi in certis articulis, videat et si pñscriptũ esset priuilegio, s. de priui. si de terra. & c. accedentibus. Item, si pars religiosorũ vult se priuilegio iuuare,

sicut titulo dante cãm pñscribẽdi, quod requiritur quando pñscriptio est iuri cõi priuilegiũ, s. eo. li. de pñscri. c. j. & si tũc religio- sus excedere velit metas priuilegiij, in excessũ iustè repellitur. ponit exemplũ: si priuilegiũ concedit liberã sepulturam quod ille alle. cum in priuilegio apponi soleat clausula, salua cano- nica portione & c. de sepul. certificari. & iste etiã cõ canonicam velit se iuuare pñscriptione, vel cõsuetudine, quia malã fidẽ ha- bet in quod excedit, nõ pñscribit, s. de pñscrip. veniens. j. tit. j. possessor. Item, videat Epõ si priuilegiũ expresse non tollit ius cõe, & si in alijs nõ possit saluari, & si graue pñiudiciũ aufert, quia tunc non tollit. ar. C. de app. pñcipimus. in fi. de priuile. pastoralis. & c. in his. de decimis. suggestũ. Item, pars religio- forum videat diligenter priuilegiũ, & an iuuetur consuetu- dine, q. quandoq. interpretatur priuilegiũ. de consue. c. dile- ctus. Et si priuilegiũ iuuatur cõsuetudine firmante priuilegiũ, vt no. s. de rescri. veniens. tunc pñscribatur cõ ius cõe. de pñscr. auditis. Nam licet subditus cõ propriũ Epõ libertatẽ pñscribere non possit, alterius tamẽ libertatẽ et proprii Epõ pñscribere pñt, vt d. c. auditis. & c. cum non liceat. & c. de quarta. Io. And. dicit Lap. Abb. quod dictũ Io. Mo. hic, quod non procedit pñscriptio in eo quod quis vult addere ad priuilegiũ, facit contra Epõ Phesulanum, quod ultra priuilegiũ exẽptionis San- ctæ Mariæ in campo Florentino, vt quod ibi possit causas suo- rum clericorum audire, vel ad suũ forũ spectantes non possit pñscriptionẽ allegare cõ Epõ Florentinũ in his, s. q. non sunt in priuilegio expressa. & facit et ad hoc quod no. supra eo. lib. de priuile. cum persone. super gl. & sic in fi. fm Lap. ¶ Sed qrit, quid si vtrq. pars suã intentionẽ probat? Respõdet, quod iu- dex considerabit quæ pars efficaciores habet probationes, & cuius partis testes dicat verisimiliora. de re iur. suborta. de test. in nostra. Insti. de pñhen. empt. s. diuersa. sunt & alia considerã- da, quæ habentur. ff. de test. l. 3. pñsertim in s. eiusdem. fm Io. Mo. Io. An. ¶ No. tamen vñum ex gl. q. expresse vult, quod snia lata super interpretatione, sit interlocutoria: prium cuius p- bat tex. vt ibi Io. An. in c. in his. supra eo. tit. & Inno. qui tenet, quod est definitiua. eo. tit. olim. Posses dicere, quod aut inter- pretatio fit extraiudicialiter, vt puta, quia dubitatur de intel- lectu priuilegiij Pape, & ipse aditur super declaratione verbo- rum, & tunc illa non pñt dici, nec interlocutoria, nec definiti- ua, ex quo est extraiudicialis, tamen talis pñiudicat oĩbus. & de ista loquitur tex. supra eo. dilecto. s. auctoritate. & c. tua no- bis. & c. cum tibi. Videtur velle Inno. in d. c. olim. quod aut in- terpretatio fit iudicialiter, & tunc aut super articulo principa- liter in iudicio deducto, vt puta, quia partes principaliter liti- gant super intellectu sententiæ iam prolata, & Papa interpre- tatur, & tũc illa snia est definitiua: & iste est casus in d. c. in his. & dictum Inn. in d. c. olim. Et pñt eẽ rõ, quia definitiua intelli- gitur, quæ definit negociũ principaliter in iudicio deductũ. no. gl. 2. q. 6. s. definitiua. & glo. in cle. j. de sequestra. Aut inter- pretatio nõ fit super principaliter deducto in iudicio, sed quia iudiciũ agitatur super vno negotio, & incidenter reuocatur in dubium sup intellectu priuilegiij pñducti ad probandũ prin- cipale intentũ, & tũc ista est interlocutoria. & ita pñt intelligi ista gl. nã hæc snia sup interpretatione non decidit principaliter dubiũ deductũ in iudicio, ergo non debet dici definitiua, vt dicit gl. in d. s. definitiua. & dicta cle. j. de sequestra.

ADDITIO.

a Derogare iuri alterius. Ad de Fel. pleniss. in ca. quæ in ecclesiarum. ver. tertia conclusio. de consti.

S V M M A R I V M.

1. Allegans statutum in causa, debet totum producere, prout iacet.
2. Sustinens defectum in altero ex sensibus corporalibus, non potest promoueri ad aliquam dignitatem.
3. Manifestum & euident, idem important.
4. Coniuratio, quid sit.
5. Monachi qui per publicum instrumentum se ligauerunt, & iurauerunt inuicem se iuuare contra abbatem ipsorum diuipatorem, & contra communem alium monasterium damnificantem, an sint conspiratores, & a iure reprobati?

Constitutionem. ¶ Gl. j. summat & diui- dit. Et fm Io. And. olim

- incipiebat coniurationem. & fuit multum decisa. Ego more solito legam per partes. ¶ No. tres mo- dos, quibus pñt prouideri dignitatibus, per electionem, pmo- tionem, & postulationem. ¶ No. arg. q. allegans statutum in cã, debet totum producere, prout iacet, non aut sufficit prin- cipium allegare, vt facit hic Papa, qui tenorem illius capituli allegat. ¶ No. q. sustinens defectum in altero ex sensibus cor- poralibus, non pñt promoueri ad aliquam dignitatem. vide 63. dist. sit rector. ¶ No. q. patiens defectum in memoria, vel in- tellectu, est inhabilis ad dignitatem. Et pondera, quia vult tex. quod talis defectus possit esse euident, & manifestus. ¶ No. q. idem

Secunda Pars. De verborum significatione. 326

idem important manifestū & euidens. ¶ Quæro, de cuius ec-
 a clēsiæ electione intelligatur tex. hic. Sol. dic, quod intelligit
 de ecclesiā cathedrali, vel inferiori sēculari, vel regulari. Nam
 etiam in monasterijs habet locum, cum eadem sit ratio, imo
 & fortior, vt s. eo. li. de hær. accusatus, ad fi. Et quia appellatio
 ne ecclesiārum monasteria etiam includuntur, de quo ultimo
 4 s. de sup. neg. prēla. grandi. in gl. no. Io. Mo. ¶ Quid sit coniuratio? Sol. dicit Arch. s. m. Hug. quod coniuratio est plurium in
 vnum iuratio, & differt à conspiratione, quia fit mediante iu-
 ramento, illa sine. Fit enim promissio vel pactio, sine iuramen-
 to, & est dicta à conspirādo, quando. s. plures spirant, id est flāt,
 & tendunt in vnum, & potest dici à con, & spira, id est, super-
 bia vel elatione. Io. And. vide de iudi. exhibita. per Ioan. And.
 5 ¶ Quæro, an monachi, qui per publicum instrumentum se
 ligauerunt & iurauerunt inuicem se iuuare. Abbatem ipso-
 rum dilapidatorem, & cōem aliū monasteriū damnificantē
 b sint conspiratores, & à iure reprobati? Sol. Arch. hic ponit
 q. istam quam disputauerat, & primo arguit, quod sic, cū mo-
 nachus etiam vtilitatē monasterij tractare non potest sine su-
 perioris licētia. 16. q. 2. monachi. 2. & c. qui verē. de postu. c. 2.
 facit 18. q. 2. definimus, in fi. 20. q. 4. c. 2. & 3. cum ergo in lici-
 tis monachi propria voluntate vri nō possint, & isti ea vti fue-
 rint, conspiratores fuerunt, & puniendi. 11. q. j. coniurationū.
 præcipuē, quia tales conspirationes, non à zelo iustitiæ, sed ab
 odij fomite pcedere vidētur. de simo. licet Heli, in fi. & c. per
 tuas. ver. nos vero. Et ideo tales generaliter reprobātur. 3. q. 4.
 cōspiratores. 11. q. j. coniurationum, cum 4. c. seq. & de re iu-
 di. cum I. & A. Inducit etiam quod no. Inn. & Host. de elec. bo-
 nā. 2. vbi no. super gl. 2. Item, quia leges etiam talia reprobāt.
 C. de his, qui ad eccle. confu. l. denunciamus. C. de monopol.
 l. j. ff. de colle. illi. l. j. Nec obst. c. sanē. 16. q. 7. quia respōdetur,
 quod ibi non loquitur de conspiratione, sed fuit ibi abiuratio
 schismatis, & fidei catholica professio, s. m. Hug. & Lap. & fa-
 cit quod no. 2. q. 7. sacerdotes. Item no. Vinc. de test. cog. c. fi.
 omnem coniurationem præsumi illicitam. Et facit in lib. feu.
 de pa. tenen. hac edictali. s. conuenticulas. In prius facit, quia
 cum ad aliquod honestum sit colligatio, non est conspiratio,
 sed potius concordia, & vnio. ad hoc facit ff. de coll. illi. l. j. &
 facit in auct. vt cum de app. cog. s. si quis de prædictis. vbi dici-
 tur quod beatissimi Patriarchæ vna conspiratione, & concor-
 dia, vnam fidem prædicant. & facit 11. q. j. si qui clericorum.
 ibi, rebelli auctoritate, & ibi coniuratione interdiente, & qd
 ibi no. Et quod ibi dī præsumptio, s. m. Lap. exponitur. i. teme-
 ritas, & patet ea. q. sic clerici. ibi, calumniā machinantes. &
 c. coniurationem, in prin. quod loquitur de diuisione, quæ so-
 nat in malum. de consec. dist. 2. in malū. Et quod ibi dī, de bo-
 na conspiratione potest intelligi. de elec. cum ecclesia. de cau.
 poss. cum olim. de test. cog. dilectorū. 3. q. j. nulli. 90. dist. præci-
 pimus, de treu. & pa. c. j. facit de re iudi. cū I. & A. vbi de alio-
 rū mandato monachi erant in causa, & videbatur conspiratio,
 nec tñ fuit reprobata. ad idem de accu. c. prælatorū. in prin. &
 quod legitur, & no. 3. q. 2. q. a. ea. Et facit quod no. Gof. & Host.
 de iudi. exhibita, & ibi no. super 4. gl. de iure iu. petitio, & c. fi.
 de test. cog. loquitur de coniuratione veritatis celandæ, & 89.
 dist. c. 2. s. ecce loquitur de mala proteruia monachorum. al-
 le. quod no. Host. in sum. de iure iu. s. fi. ver. si vero. Et hanc par-
 tem tenet etiam Hug. in d. c. si clericorum. Io. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Intelligitur. Adde quæ dicatur definitiua sententia. Anto. de But. consilio 6.
 Adde Lanfran. in c. quoniam contra falsam. s. interlocutoria, & appel. nu. 5.
 verfi. est ordine successiuo, & ibi notauit, de proba.
- b ¶ Conspiratores. Adde qua pœna puniantur Episcopus, vel clericus conspiran-
 tes, contra dñm temporalem. Ro. singu. suis. adde quod voluit alleg. Ro. sing.
 suo, 701. inci. dicam tibi dubia, de quo vide, quod posui in apostil. ad Panor.
 in c. fi. in fi. in apostil. in ver. cōtra ep̄m. de testi. cog. & in c. at si clerici. nu. 34.
 vbi etiam no. in apostil. ad eum, in ver. de pone. de iudi. & Old. consil. 17.

S V M M A R I V M.

- 1 Canonici quarumcunq; ecclesiarum possunt facere statuta in ecclesia sua
 sine auctoritate superioris.
- 2 Statutum firmatur per iuramentum.
- 3 Procuratorium potest probari per literas sigillatas sigillo constitutis.
- 4 Statuta quæ tendunt ad subtrahendam obedientiam debitam Papæ, di-
 cuntur esse contra libertatem ecclesiasticam.
- 5 Capitulum ecclesiæ collegiatæ an possit statuere cum suo prelato sine li-
 centia Episcopi.

1 **Caterum.** ¶ No. arg. q. canonici quarumcunq; eccle-
 siarū possunt facere statuta in ecclesia sua
 2 sine auctoritate superioris, de quo hic per gl. ¶ No. vnum mo-
 dum firmandi statutum, videlicet per iuramentum. alios mo-
 3 dos vide per gl. in c. cum aliquibus. s. de refer. eo. li. ¶ No. ar.
 q. procuratoriū potest probari per literas sigillatas sigillo con-
 stituentis, de quo per glo. in cle. j. de procur. ¶ No. q. facientes
 conuentionem vel statutum de non recipiendis beneficiis

in ecclesia ad mandatum Papæ, dicuntur esse conspiratores.
 4 ¶ No. q. statuta quæ tendunt ad subtrahendam obedientiam
 debitam Papæ, dicuntur esse cōtra libertatem ecclesiasticam.
 vide no. per Inn. in c. nouerint, de sen. excom. ¶ No. q. dictio,
 tanquam, quandoque est nota veritatis, & non similitudinis.
 ¶ Gl. in primo responso, & c. ¶ Gl. in ver. Lugdu. alleg. concor.
 & ponit, quare nō glosset totum tex. ¶ Gl. in ver. manifestum.
 recita per prius in ea formatum, & solue vt glo. In ea. ibi, cui-
 denter apparet. Macro. super somnio Scipionis, lib. j. char. 23.
 negari non potest, quod visus affirmat. Io. And. Et ibi fiet cer-
 tum, ergo ista sunt paria, aliquid esse certum, vel leuiter a posse
 fieri certum. ff. de dam. infec. l. damni. s. Sabini. s. m. Io. Mo. fa-
 cit s. de depo. c. 2. in fi. qui mat. accu. poss. in super, & quod ibi
 no. in glo. Vnde dicebat Io. Mo. dupliciter posse dici certū, aut
 quia ex se apparet quid quale & quantū, aut nomine proprio,
 aut alia demonstratione, vt in l. certum, hic alle. aut quia pōt
 fieri certum, vt cum promittitur vinū, vel granum, quod est in
 horreo, quod per apertionem horrei fiet certū. ff. de ver. obli.
 vbi autem non apparet. s. sed qui vinū. sic si examinabitur ele-
 ctus sciet, quid sit in suo horreo. Io. An. ¶ Gl. in ver. visu. quæ-
 rit, an possit promoueri carens oculo, & sol. ¶ Glo. super ver.
 intellectu. colligit no. ex tex. ¶ Glo. in ver. intentionem. recita
 per prius, quod sit dñia inter euidēs & manifestum. gl. so. per
 tex. istum. ¶ Gl. in s. ceterum. ¶ Gl. in ver. statutum. recita per
 prius. quod canonici sine ep̄o non statuunt, de constitu. cum
 omnes, & quod ibi no. gl. sol. distinguendo. ¶ In ea. glo. ibi, ex
 literis. vide de hoc post Compost. Inn. & Host. eo. tit. cum om-
 nes, in prin. & ibi habes quomodo respondet ad c. cū dilectus.
 de cler. non resi. & vide quod no. de refer. constitutus. super
 ver. per decanum, & de consue. cū consuetudinis, & in his lo-
 cis inuenies hic no. per Arch. Io. An. ¶ No. bene istam gl. quia
 quotidie ad eam fit remissio super ista materia. Tñ pōdera gl.
 6 quæ vī loqui de capitulo ecclesiæ cathedralis. ¶ Sed, quid de
 capitulo ecclesiæ collegiatæ, an possint statuere cum suo præ-
 lato sine licentia ep̄i? In his sit eadem distinctio, quæ hic fit in
 cathedralibus, prout no. Arch. 11. distin. catholica, & Guil. de
 monte Lau. in cle. j. de celeb. miss. super ver. inualescant. ¶ Gl.
 in ver. canonicas, in princ. quærit, quæ sit ista canonica pœna.
 Deinde quærit, quid sit coniurare vel conspirare. Item quæ-
 rit, an eandem pœnam incurrat præstans auctoritatem? & sol.
 Item inducit tex. an delictum possit probari per instrumen-
 tum. In ea. gl. ibi, contra eos. Quid autem de alijs, vide s. de re
 iudi. cum I. & A. in vlt. gl. Et facit, quod no. ff. ad Turpil. in Se-
 natu. in j. gl. & C. ad leg. Aquil. contra negantem. in j. glo. Sed
 dicit Io. An. quod disputauit & terminauit crimē probari per
 b instrumentum b de voluntate illius contra quem producit
 confectum fuit instrumentum, vt hic & ibi, & 83. dist. neq; vi-
 de in regula, semel malus. j. de re iu. in Mercur. Io. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Leuiter posse. Adde, quod pulchrē voluit Anch. consilio 355. incip. visis dili-
 genter premitto.
- b ¶ Per instrumentum. Adde consil. 119.

S V M M A R I V M.

- 1 Capituli appellatione non comprehenduntur singuli de capitulo.
- 2 Statutum, an sit iniquum vel non, cognoscitur ex pluribus causis.
- 3 Votum litis execranda, dicitur laudabile.
- 4 Statutum inducens conspirationem contra superiorem, est illicitum, &
 reprobatur.
- 5 Adigit, verbum, quid importet?

1 **Statutum.** ¶ No. arg. q. appellatione capituli nō cō-
 prehenduntur singulares de capitulo, cum
 hic ponantur diuim, de quo in c. si sentētia, s. tit. proximi. ¶ No.
 q. statutum prohibens obedientiam debitam etiā antequam
 2 proferatur sententia, nō tenet. ¶ No. hic plures causas ad co-
 gnoscendum, an statutum sit iniquum, vel non. Primum, qñ
 ingerit grauamen expensarum. Secundum, qñ vetat concor-
 diam litis. Tertium, qñ compellit iniustā mouere litē. Quar-
 tum, qñ prohibet litis malē motā renunciationem. Quintū,
 3 qñ inducit quem ad peccandum, quod bene no. ¶ No. q. vo-
 tum litis execranda dī laudabile. & sic videtur, quod si præla-
 tus in rebus ecclesiæ execratur lites, non possit ex hoc repre-
 hendi. ¶ No. q. omne statutum inducens conspirationē con-
 tra superiorem, est illicitum & reprobatur. ¶ Quæro, quo-
 modo dicatur contra legitimas sanctiones statutum ingerens
 damnum expensarum? Sol. dic, quod est cōtra leges. C. de fru.
 & lit. expen. l. non ignorat. ff. de peti. hær. l. illud. ff. de leg. 2.
 qui solidū. Io. Mo. & Arch. & Io. An. ¶ Quæro, quare sit iniu-
 stum prohibere celsionem iniustā & iniquā litis? Sol. dic, quia
 est contra id, ff. de administra. tuto. l. quoties. s. sicut. Io. And.
 5 ¶ Quid importat verbum, adigit? Sol. dic, quod cōpellit, vel
 adiungit, & componitur ex ad, & ago. Io. And. ¶ Glo. in verbo,
 laudabile.

Geminianus super Sexto Decretalium.

laudabile. alle. concor. ad tex. & illum fortificat. ¶ Glo. in ver. ad peccandum. coadiuuat tex. per similia. ¶ In ea. glo. non est obligatorium. & ibi habes casum l. obuenire. ff. de pac. dot. quam hic alleg. Io. Mo. & Arch. Io. And.

Xij qui feminat. ¶ Istud capitulum est hic decisum, ideo non legitur. ¶ Gl. j. quærit, quare hic ponatur ita decisum, & quare aliter non glossetur, & sol. In fi. glo. idem Arch. dixit Io. Mo. ideo sisto ratem, illā tamen prohibitionem & eius pœnas, Io. 22. suspendit ad Apostolicā Sedis beneplacitum per constitutionem suam, quia nonnunquam. Io. And.

S V M M A R I V M.

- 1 Monasterium, qualiter dicatur esse Abbatis.
- 2 Cellarum monasterij appellatione, quid comprehendatur, & nu. 4.
- 3 Excommunicatio & suspensio referuntur ad homines, interdictum ad loca.
- 5 Cella unde dicantur?

Riuilegium. ¶ Glo. j. summat. Et quia tex. pendet vsque ad ultimam dictionem, non diuiditur fm Io. And. ¶ ¶ No. q. monasterium potest dici esse Abbatis, quod intellige, quo ad correctionem monachorum. de maio. & obe. cum in ecclesijs, vel quo ad administrationem, de rescri. edoceri. sed quo ad dominium nō, quia etiam prælati regulares proprium habere non possunt. de priuil. cum olim. 2. de sta. monac. cum ad monasterium. ¶ No. optimū tex. quod idem est dicere fratres, quod monachi. vide de iud. causam. ¶ ¶ No. q. appellatione cellarum monasterij, comprehenduntur loca secreta & solitaria à conuersatione hominum, deputata contemplationi. ¶ ¶ No. q. excommunicatio & suspensio, referuntur ad homines, interdictum ad loca. 11. quæst. 3. nemo episcoporum, de cler. excommu. mini. postulasti. 2. responso. Ioā. Mo. & Io. And. ¶ ¶ Opp. & videtur, quod ecclesiarum appellatione, intelligatur de ecclesijs, vel capellis monasterij, vt patet 18. q. 2. quam sit. in prin. cum sua gl. Item, quod comprehendatur prioratus monasterij, vt est tex. de transac. præterea. sed Io. And. dicit, quod propter hoc erat dubitatio, & aliter non sol. do. Io. de Imo. dicit, quod posset solui, quod contraria procedant propter naturam subiectæ materiæ. Vel secundo ibi loquitur de lata significatione vocabuli. Hic autem loquimur fm propriam significationem, fm eum. Vel potes dicere, quod priuilegia præiudicantia ordinariæ potestati, intelliguntur strictissime. Vnde ostenso, quod aliquid minimum conferant, vltius non extenduntur. s. de priuil. pastoralis. sed intelligendo de cellis, fm modum hic declaratum aliquid conferunt, & ideo non extenduntur ad prioratus ecclesias vel capellas, quia sufficit quod operentur in cellis, sic interpretatis. ¶ ¶ Quæro, quæ dicantur cellæ ita solitariae. Sol. dic. quod illud patet in cellis eremi Camaldulen. de quibus hñ de elec. cum monasterium, super glo. 2. & plenius de regula. sanè. in fi. vlti. gl. & ibi habetur quantum sit expediens vita solitaria. Ioā. And. ¶ Quæro de ratione huius tex. Sol. dicit Io. Mo. quod ratio est, quia quādo vnum dicitur de duobus, de vno principaliter, & de alio non principaliter, ipsum simpliciter sumptum debet intelligi de eo, de quo per prius seu principaliter dicebatur. & est casus expressus in hac materia, de priuil. quoniam per exemptionem. C. de his, qui ven. æta. impē. l. fi. ff. de leg. 2. cum pater. s. hæreditatem filius. & l. si ita quis in testamento, in fi. de don. inter vir. & vx. cū hic statuit. s. si donator, & l. sed si mors. de ver. obl. l. ex ea parte. s. in insulam, & no. in auct. de nup. s. per occasionem. coll. 4. & dicit Io. An. quod in hoc plus se extendit, quam expedit, vel materia illius requirat, imo aliqua plus videntur congruere de cre. j. s. eo. sed dicit, quod proposito melius coaptatur id, quod prædixit: quia cum sit datum priuilegium de cellis, & de illis, vt prius loquamur, vt de solitarijs locis quæ dupliciter celant, vt dicetur super gl. & ad alia referri non debet, & facit in auct. de mo. s. cogitandum. col. j. Io. And. ¶ Gl. 2. quærit, de quo legato intelligat? & sol. ¶ Gl. in verbo, commorantes. quærit, qui dicantur commorantes? & sol. In fi. gl. idem Arch. super tex. qui intelligit de habitantibus ad tempus. Io. And. ¶ No. bene istam gl. de illo ver. commorantes. quia verificatur quacumq; mora, quæ sit in loco, siue perpetua, siue tēporalis. quod intellige, qñ fieret ex causa, vt esset de familia illius loci etiam ad tempus. secus vñ si mora fieret gratia solatij, vel visitationis, vt no. gl. de priuil. c. j. eo. li. super ver. residentes. ¶ Glo. in ver. hoc est, recita per prium, quod sit malè situata sub isto titulo, cum loquamur de priuilegijs, id quod Papa dixit in prin. huius li. gl. fo. In fi. gl. alias locari potuisset sub tit. s. proxi. vel sub tit. de priuil. Io. An. ¶ Gl. in ver. secreta. recita per prium, quod cella etiā dicatur in loco non solitariè posita. 20. q. 3. c. fi. ergo malè interpretatur hic Papa. Timore contrarij gl. sol. Primo declarando quid sit cella, & qualiter sint commendandi talem vi tam eligentes. In ea. gl. ibi, ¶ celādo, hoc importat occultatio-

nem, de qua sequitur. Vnde dicebāt quidam, Ostia claudere celer, vt clausa per ostia celer. Et in alia significatione ponitur pro sculpere. Vnde Ouidius, Materiam superabat opus, nam Mulciber illic Equora celarat. Et sicut sculpendo mare, datur forma quæ ornat: ita & cella monachum, quem mundo celat per contemplationem ornat Deo, & hoc potissimè in talibus solitarijs cellis dicitur, & prædictorū respectu fm beatū Bern. inter celum & cellam est cognatio nominis, sed etiam pietatis. Quod enim in cellis celatur & geritur, hoc in celis. s. Deo vacare & frui dicitur, per quod de cella in celum ascenditur. Io. An. In fi. gl. & propter hoc in ordine Cartusi. de quo fuit dictum s. de deci. c. 2. eo. li. & s. tit. proxi. constitutionē, non habet locum, quo ad cellas fratrum quæ sunt in claustris ipsorū, quæ regulariter sunt duodecim. Nā illi habent cōionem claustri ecclesiæ & capituli, & certis diebus refectorij, vt etiam no. de reg. sanè, in fi. magne gl. Io. An. ¶ Gl. pe. exponit tex. In fi. gl. & est dictio composita à con. & viuo. Vnde & simul comedentes conuiuere dicuntur, fm Io. An. & Arch. ¶ Gl. in fi. remittit de vita actiua & contemplatiua. In fi. gl. Arch. inducit illud Gregorij, quod quies ex corde nobis est appetenda. 8. quæst. j. in scripturis, ver. quies. per quod videtur contemplatiuam præcedere. ad idē ea. q. episcopatum. quod dicit verum fm Aug. Nam duodecim sunt in quibus vita contemplatiua præeminet actiuam, vt dicitur in summa de virtutibus. vbi tractat de præeminentia vitæ contemplatiuæ ad actiuam. Et vide quod no. de reg. sanè, in magna gl. Io. And.

ADDITIONES.

- a ¶ Qui dicantur commorantes. Adde Bart. in l. vxor. in prin. ff. de leg. 3. & in l. si quis ita. in fi. ff. de condi. & demon. & Bal. in l. j. C. de lega.
- b ¶ Vita actiua. Vita actiua an sit dignior contemplatiua, vide no. Feli. in rubric. de maiori. & obed.

S V M M A R I V M.

- 1 Gratia aliquando fit alicui non vt effectus gratiæ deriuetur in eum, sed vt ipse alijs conferat vtilitatem.
- 2 Fructus præbendarum non debentur de iure cōi canonicis, nisi resideant.
- 3 Breuitas desideratur, etiam in iuribus condendis.
- 4 Fictio & fraus reprobatur à iure.
- 5 Continuè quando quid dicatur fieri.
- 6 Pronomina tuum, suum, & meum, quid importent?
- 7 Quodq; dictio, quid importet.
- 8 Vt, dictio, quid importet.
- 9 Familiaritas, qualiter dissoluatur.
- 10 Episcopus habet priuilegium cum temporis præsentatione, vt quatuor clerici suis obsequijs insistentes percipiant fructus beneficiorum suorum, & illos eligit: demum alter illorum cedit vel decedit, an illius loco possit alium subrogare. simile, num. 11.

Sicut. ¶ Gl. j. sum. Et est cōis diuisio, quia in prima consultatio à verbis duplicis gratiæ. in secunda latior responsio ibi, breui. vel ibi, verum. latitudo responsionis patet in ver. siuilibus, & etiā in ver. etiam si. ¶ ¶ No. q. gratia qñq; fit alicui, non vt effectus gratiæ deriuetur in eum, sed vt ipse alijs conferat vtilitatem. ad idem de præb. si cui. & c. si is cui. eo. li. ¶ No. q. in gratia quæ limitatur ad vnum modum vacationis non includitur alius, nī si exprimatur. ad hoc s. de rescri. susceptum. ¶ ¶ No. q. canonicis de iure cōi non debentur fructus præbendarum, nisi resideant, vt patet hic, cum requiratur priuilegium. de quo de cōsti. cum omnes. per gl. & Doct. ¶ No. q. ad Papā spectat interpretari verba dubia suæ gratiæ, de iud. cum venissent. ¶ ¶ No. q. breuitas desideratur etiā in iuribus condendis, ad hoc s. de iure iu. breui. & de breuitate vide no. de pē. & remis. significauit, & s. eo. li. de test. si pater, super gl. j. fm Io. An. ¶ No. q. qñq; responsio ad consultationē sit latior, q̄ fuit consultatio, vt patet hic, quia rñdet Papa in his similib. casib. & tñ non interrogabatur de alijs casibus. ¶ ¶ No. q. fictio & fraus reprobantur à iure. de primo s. de elec. auaritiæ. de secundo, de rescri. ex tenore. ¶ No. q. clerici vel familiares alicuius dicuntur, qui sunt de sua familia verè, & sunt p̄tinuū cōmentales expensis suis. ¶ ¶ No. q. illud continuè dñ fieri, quod habet aliquod interuallum. nā dicuntur hic continui etiam si aliquñ se absentent. vide glo. & Doct. in proē. decre. ¶ No. q. ille, qui abest à loco animo redeūdi, & per modicum tps, dñ continuè in loco manere. ¶ Opp. q. ista gratia non debeat dici istius, sed potius illorum, qui habebant vtilitatem ex ipsa, quia priuilegium dñ esse illius, qui habet vtilitatem ex iplo. s. eo. lib. de concess. præben. quia cūctis. s. j. Sed iste non habet vtilitatem, sed clerici? Sol. dicit Io. Mo. quod qñq; priuilegium conceditur illi, qui etiam habet vtilitatem illius, & de isto loquitur prium. Qñq; conceditur alicui priuilegium,

ADDITIONIO.

- a ¶ De sua familia verè. Adde Bar. in l. j. s. familia. ff. de vi & vi arma. & in l. familia. ff. de iuril. om. iud. & Alex. plenius per aliquē in l. pronuntiatio. ff. de cre.

Secunda Pars. De verborum significatione. 327

privilegium, sed effectus privilegij derivatur in aliū, vt hic patet, & arg. ff. de manu. vin. l. 4. & istud potest dici privilegium derivantis, vt in c. si cui. §. de prab. Et ideo dum dicit hic, tibi, & co. li. de prab. quamvis tibi, post prin. intelligitur de gratia sibi facta, quo ad gratiam: sed quo ad effectum gratiæ privilegium est illius, in quem derivatur gratia. Ioan. And. ¶ Quæro, an iste tex. procedat cuicumque, sit facta ista gratia? Sol. dicit Io. An. quod hic non apparet quem alloquatur, an scribat Cardinali, an Epō. Sed isti habent hodie quo ad cōmensales privilegium à iure cōi super officio dicendo, vt in cle. si. de celeb. miss. Sed ista duo hic expressa non habent à iure cōi, sed de speciali gratia, vt patet in tex. Et de primo constat. Et de secundo quo ad Cardinales, vide no. de cle. non resi. cum dilectus. super gl. si. & de epō habetur co. tit. ad audientiam, in vlti. gl. Io. An. ¶ Quæro, quæ beneficia cōprehenduntur in ista gratia? Sol. dic, quod hic ponitur verbum, beneficia, latè, vt etiam maiora cōprehendat, §. co. tit. c. pe. & vide quod ibi no. in prin. & in fi. & §. co. li. de rescri. si propter, in prin. vbi no. etiā de beneficijs exēptorū. Io. An. dic, vt dixi in c. is cui. de prab. co. li. ¶ Quæro, an in ista gratia veniant sui clerici, quicumque sint? Sol. dic, quod sic, quia hic non taxatur numerus, licet qñq; taxetur, vt §. dicitur, vt patet §. de prab. quamvis. 2. Et tunc, an numerus impleatur in primis decedentibus, ibi no. in gl. ista duo. in fi. & plenius super ea fuit no. Item ibi no. quod in illo numero non imputantur beneficia, quæ aliās iure proprio vel deuoluto poterat conferre. Posset tamen imputare conferendo illa auctoritate Apostolica, vt §. dicitur. Io. And. ¶ Quæro, an id, quod dñ hic de dictione, tuorum, sit idem si dicatur suorum, vel meorum? Sol. dicit Io. Mo. quod tuum, suum, & meum, ad diuersos loquendi modos relata important idem suppositum, quia de his loquens dicam, clerici mei: tu ad me loquendo dices, clerici tui: duo de hoc inter se loquentes dicēt, clerici sui. Et sic qd de vno istorum pronominum dñ, & de alio intelligitur. & de hoc ff. co. tit. pupillus, in fi. vbi dñ quod verbum, suum, ambiguum est, vtrum. §. de toto, an de parte significet. Et ideo qui iurat suum non esse, debet adijcere, nec commune esse. & facit quod no. ff. de procur. Pomponius. §. sed & is. In 3^orium alleg. Io. Mo. quod non sit ambiguum. ff. de inter. ac. si defensor. §. j. ff. de excep. rei iud. si quis cum totum. §. j. Sed ipse responder, quod vt accidens denominet subiectū, oportet quod ipsi subiecto conueniat in totum, vel pro parte maiori. ff. de leg. 3. ser. nis. §. si vnus. Vnde dicit Philosophus, quod de scuto dimidio albo, & dimidio nigro nō potest dici, quod est ibi simpliciter, sed quod est fm quid, & hæc se cōpati possunt in eodem subiecto, vt quod Socrates sit niger, & tñ sit albus pede. Et ideo non est in his consequentia, sed cōpatiētia vnus ad alterum. Et ex isto inferitur, quod hoc verbum, meū, de vi verbi debet intelligi, quod sit meū simpliciter. i. in omni sui parte, seu maiori. Et quod dicit l. pupillus, quod iurans suum non esse, debet adijcere, &c. est intelligendū, quod adijcit causa dubitationis tollendæ, vt ibi no. Vnde dicit, quod putat falsam gl. quæ est in §. sed & is. quia clarum est id, quod est cōe non potest propriè dici meū. ff. de ritu nup. l. illud. j. responso. ff. de au. & arg. leg. l. q. zibi. dicit quo ad quosdam certos adus, qñque cōe censetur meū, vt d. l. illud. 2. respon. & hoc sit ibi fauore matrimonij. C. de com. ser. ma. l. j. & 2. sit fauore libertatis, quæ omnib. reb. fauorabilior est. ff. de reg. iu. libertas. Et quod dñ de alijs duab. legibus, intelligitur propter auctoritatem iudiciorum, quæ non debent esse in pendentia. ff. de iud. non quemadmodū. Io. An. Et ex his patet, qd libertas est fauorabilis. Sed dicit Lap. Abb. quod 3^orium est de seruitute, quia est malorū omnium postrema pena, quæ libero omni supplicio grauior est. Nā vbi libertas perit, vna ibi perierūt & omnia. l. idor. li. 5. ethimo. c. de penis in legibus constitutis. Ideo odiosior omnib. reb. fm Lap. ¶ Sed quæro, in cuius manib. debeant renunciare isti clerici? Sol. dicit Io. An. quod si aliud non exprimatur in privilegio, debet fieri in manibus illius ad quem de iure spectat. ad hoc §. co. li. de prab. dudū. vbi receptio renunciationis fuit expressè permissa, & hoc sibi placet. sed dicit, quod Arch. alle. pro, & §. & non eligit, & primo, quod possit cedere in manib. privilegiati. alle. quia concessa collatione, videntur concessa oīa illa, per quæ ad concessionem peruenitur. ff. de iuris. om. iu. l. 2. de offi. dele. præterea, & c. iuspitionis. sicut vñ concessum coherēs ei, quod est concessum. j. q. j. sicut Christus. 64. dist. in prin. quia omnia eiusdem generis debent eodē iure cēseri, vt no. 95. di. illud, in gl. si. cū ergo conferri non possit, nisi vacet, per pñs habebit potestatem renunciationē acceptandi. ff. de ser. vrb. præ. l. 3. §. pe. de act. emp. l. creditor. §. si. C. de bo. vac. l. 2. li. 10. ff. si ser. ven. l. testatrix. Sed dicit Io. And. quod poterat inducere §. tit. proximi. qm. in 3^orium allegat, quia verbum, cedētium, debet ciuilitè intelligi, vt cessio sit iuridica, & talis quæ facit beneficium vacare. 1. facta in manibus sui superioris. 7. q. j. ep̄s. de lo

co. §. de renunc. admonet, & ca. quod in dubijs, & c. si. 6. q. 3. denique. 18. q. 2. Abbas. ¶ Item, privilegium Papæ non debet ius alterius absorbere. 99. dist. c. si. de eccle. edi. ad audientiam. 2. de cōfir. vti. vel inuti. c. si. de offi. ord. licet. & remittit de rescrip. cum aliquibus. nec debet Princeps ius alterius perimere, licet possit differre. C. de preci. impe. offe. l. quoties. & per renunciationem possit in totū absorbere ius ep̄i, quod habet in personā renunciantis §. id. 56. dist. satis peruersum. facit 25. q. 2. seruatis, & 11. q. j. peruenit. ff. de his, quæ in frau. cre. si pater. vbi patet, quod libera peculij administratio filio concessa intelligitur sine fraude creditorum, & sufficere debet privilegio, quod sine alterius præiudicio post renunciationē in manu destituere volentis factā beneficium cōferre possit. de privilegijs, in his. Et quare fuerit dictum destituere volentis, vide no. in cle. vnica, de renun. ad finem, super ver. manib. Io. And. ¶ Quæro, an iste privilegiatus cōpellatur conferre occurrentibus istis vacationibus? Sol. dic, quod non, quia dixit, qd possit, & sic relinquitur voluntati ipsius, non necessitati, vt no. j. tit. j. c. j. in gl. 2. Io. An. ¶ Quæro, qua auctoritate iste dicatur conferre ista beneficia talia? Sol. dic, quod licet non expresse, rit, auctoritate nostra, sicut fecit §. co. li. de prab. quamvis. 2. tñ hic subiungitur illud saltem quo ad illa, quæ aliās cōferre nō poterat. Nam in illis si vult vti gratia, & illius virtute conferre, dicetur factum auctoritate Apostolica. Sed in literis facultatis bene distinguit, an eo casu sit ibi expressum auctoritate Apostolica, vel non. §. co. li. de rescrip. cum aliquibus, in fi. Io. An. ¶ Quæro, qd importet ista dictio, quodq;? Sol. dic, quod idē, ac si diceret, & quod. & eadem coniunctio §. co. li. de elec. licet canon. post prin. Et hic ponit principium secundæ gratiæ. & poterat eodem modo dicere, vel quod, quia procedit declaratio inferior in his formis cōiunctis vel diuisis. Nā & in similibus vult, quod procedat, vt sequitur. ¶ Sed quid importat hæc dictio, vt? Sol. dic, quod regulariter denotat modū. circa quod vide, quod no. de condi. app. verū. in gl. 2. & quod no. super ea. Sed hic sonat, id est sicut, vel eodem modo quo participet, & c. Io. An. ¶ Quæro, quare tex. dixerit per te? Sol. dicit Io. An. quod alia litera habet pro te, & hæc habuit Io. Mo. qui no. propter hoc, quod nō intelligit de nepotulis & asinis deferratis, qui non sunt pro se, sed §. se. nā cōsideranda est principalis ratio. ff. de auct. præstan. l. j. in prin. arg. ff. de statu ho. l. quærit. Et sic etiā Arch. monebat privilegiatū per eadem iura, vt caueret ne haberet aliquos non pro se, sed ad finē, vt ipsi participarent privilegio. Io. An. ¶ Quæro, quare tex. dixit, propterea? Sol. dic, vt euitet fraudes, quæ solent fieri, quia sepe cōpertum est, quod volentes beneficia cōferre nepotib. faciunt se capellanos taliū, vt ipsi privilegiati hoc procurant. Et interdū etiā privilegiati hoc procurant eis ea renunciantib. vt conferant eis ea, cū est spes proximæ vacationis, vt possint cōferre suis. Et de secundo satis est notū, quod ad finē tantum habendorū fructuum taliū capellanas procurant, vt proximè dictum est. Et hoc est, quod voluit litera sequens, dum dicit, quæriti vel recepti. Quandoq; n. quærunt hoc prælati, quandoq; quæruntur. & vt istis obuiet, sic expresse. Io. An. ¶ Quæro, quare tex. non dixit simpliciter familiares, sed addit domesticos? Sol. dic, quod in iure qñq; ista sumuntur diuersimodè. Nam de familiarib. & domesticis diuisim hñ 47. dist. §. necesse. ver. hic etiam. 2. q. 7. peruenit. 3. q. 5. c. j. 4. q. 3. vt ēr, quæ est l. 2. C. de testi. 11. q. 3. quoniam multos. 24. q. 3. vt ergo, & §. de offi. dele. insinuante, de offi. iud. c. j. de arbi. cum olim. de testi. in literis. vbi de hoc. de cleri. non resi. cum dilectus. §. co. li. de cens. exigit, de priui. licet, de hære. filij, in fi. de penis, c. j. & si. §. præmissis, & in cle. j. de deci. c. dignum, de cele. miss. & c. j. in fi. de priui. Multæ autē leges de his loquuntur, sed sufficeret l. pronunciatio. ff. co. tit. cum l. seq. ad idem. ff. de edil. edic. ediles. §. familiar. C. de his, qui ad eccl. confu. l. vlt. §. sanè, vbi concord. de hoc. C. de asse. & dome. l. 3. 4. 5. & vltioribus. C. de dome. & protec. per totum, lib. 12. Sed veritas est, fm diuersitatem caluum, diuersimodè sumitur nomen familiæ, vt patet in d. l. pronunciatio. Hic autem & in similibus sumitur, vt hic declaratur. constat autem, quod hic non sumitur pro cōstitutus in dominica, vel patria potestate, nec per prius adstrictis ad aliquod vinculum cognationis seruitutis, vel quasi: sed pro liberis personis, de quib. §. co. li. de priui. auctoritate. §. si. vnde hic sumitur pro seipsis deputantibus ad seruitiū honestum

ADDITIONES.

- a ¶ Quid importat dictio, vt. Adde Bar. idem cum isto dicentem, in l. j. vers. vlt. terius quæro. ff. de condi. & demon. in auct. cui relictum, col. si. vers. sed quid si testator. C. de indist. vid. tol. & in l. si. C. de secun. nup.
- b ¶ Domesticos. Adde qui dicantur domestici, Lanfran de Ori. in c. quoniam cōtra falsam. §. testium depositiones, nu. 53. & ibi notat in apo. ad cum, in ver. testes domestici, & ibi quæ domesticitas repellat quæ à testimonio. de prob

Geminianus super Sexto Decretalium.

nestum alicuius domini qui mercenarijs æquantur, quia pro mercede seruiunt: saltem victus strictè sumpti pro cibo & potu. Vnde dicit hic tex. tuis expensis domestici commensales. Vnde familiaritas hic contrahitur cōmuni consensu recipiētis, & recepti, licet etiam dicatur receptus quādoq; si ad id per recipientem cogatur. facit 16. q. j. qui verè. ver. nisi fortè. ea. q. nos autem. & no. 2. q. 7. cum pastoralis. j. q. j. per principalem, tamen & coacta voluntas voluntatē designat. 15. q. j. meritò quæritur. & hoc quando coactio non est absoluta, quia tūc secus, supra quod me. cau. sacris. vbi de hoc. Io. And. ¶ Quæro, qualiter dissoluatur hæc familiaritas? Sol. dic. quod dissolvitur quando dominus licentiat familiarem, vel familiaris licentiat seipsum sine fraude, & tunc cessabit priuilegium, de quo hic loquitur, cum designat familiaris esse, sicut legatum vxori, quæ si ante mortem diuertit, sibi non debetur. ff. de le. 3. item legato. §. pe. & de auro, & argen. leg. 1. 2. & 3. Nam hæc familiaritas habetur instar cuiusdam societatis, quæ licet consensu plurimū contrahatur, tamen alterius renunciatione dissolvitur. Instat. de socie. §. manet. ff. pro socio. l. 2. & l. si conuenerit. Et ideo de fraude fuit dictum: quia si constitutus in mortis articulo, vel beneficio volens cedere ad fraudandum priuilegium diuerteretur, nihilominus ille conferret, si tunc vacabit. & facit tex. hic & supra eod. lib. de renun. c. 2. & optimè prædictus §. manet. & ff. pro socio. actione. §. diximus. in quibus dicitur, quod si socius omnium bonorum hæreditate sibi delata, prius q̄ adeat societati renunciat, illam cōmunicare cogitur, si adeat. Ioan.

10 An. ¶ Sed pone, quod Ep̄s habeat hoc priuilegium cum temporis præfinitione, vt quatuor clerici suis obsequijs insistentes percipiant fructus beneficiorum suorum, & illos eligit, demū alter illorum cedit, vel decedit, an illius loco possit alium subrogare? So. Io. Mo. dicit, quod sic, ar. qui. mo. vltus. am. l. sicut in annos. 2. responso. Et dicit Io. An. quod poterat allegare decre. quia circa. de priui. cum iuribus ibi alle. in prin. vlt. glo. ad idem. ff. de leg. 3. si ita fuerit. vbi etiam eius qui est natus post testamentum, vel eius qui post in familiam venit, habetur rō. ff. de fun. instr. si mancipia. vbi si testator legauit fundum cum instrumento & mancipijs, quæ ibi erant, veniunt etiam mancipia post inducta colendi causa in illo fundo. rō est, quia illa veniunt appellatione instrumenti, vt ibi no. in j. glo. Sed ipse Io. Mo. allegat contrarium. ff. de leg. 3. fideicommissa. §. si quis decem. responderet, illud ideo ne hæres obligetur in infinitum, & ne legatario detur occasio fatuè consulendi. Item, cum Ep̄scopo non clerico facta sit gratia, vt in prin. dicitur, ipsius persona est principaliter attendenda. Et per hunc etiam modum soluuntur tria decre. cum in tua, supra de deci. & de rescri. ad hoc. & c. si. & cle. literas. in fi. eo. ti. & in l. si ira. ff. de auro & argen. leg. ff. de leg. 3. seruos suos. & per eandem et rōnem dicimus gratiam hanc in vtroq; sui membro extendi ad beneficia et postea acquisita, & non restringi ad illa quæ habebant clerici tēpore date ipsius priuilegij. Et satis hoc probatur, quia videmus has gratias dari dignitatibus, & maximè secundam, vt no. 3. eo. li. de rescri. c. si. super j. glo. Ex quo cum sint perpetuæ, fateri oportet, quod illis participant etiam qui nati non erant tēpore quo datae sunt: ergo fortius illis participare debent nati nondum beneficiati. Io. An. ¶ Quæro, quare tex. dicat de his, qui suis expensis retinentur? Sol. dic. quia vult providere fraudibus vsitatis, quia diuites clerici stabant suis expensis in familia sic priuilegiatorum, vt fructus in absentia possent percipere, & in ver. etiam si. instruit amplius Papa, q̄ peteretur, vt fuit dictum in prin. Io. An. ¶ Glo. 2. quærit circa istum tex. de duobus dubijs, & remittit. In ea. glo. ibi, in curia. & de hoc hic Archid. tenens quod non pōt, vt ibi fuit dictum. Io. An. ¶ Glo. in ver. residerent. quærit, an isti percipient quotidianas distributiones, & so. quod non. ¶ Glo. in ver. respondemus. quærit, an ista constitutio sit declaratoria, & sol. In ea. glo. ibi, declaratoria. idem Io. Mo. eadem rōne. Io. And. In fi. glo. & est differentia inter declarationem, ordinationem, & statutum, vel prorogationem: quia declaratio trahitur ad præterita, alia vero propriè respiciunt futura, & vtrunq; probatur supra eo. lib. de reg. constitutionem. de pœnis. Romana. de hæreti. statutum. in fi. primi responsi. Et ex his deciditur, quomodo declarationes factæ super decimis beneficiorum per Bonifa. & prædecessores, de quibus habetur in glo. in cle. 2. de decimis. locum habent in decimis per successores impositis. & dī quod sic, ratione prædicta, & hoc verum quo ad illa capitula, quæ sunt eadem in literis successorum, quæ in literis Bonifa. In illis enim capitulis, quæ mutata essent, certum est quod deficiente capitulo, deficit ipsius declaratio, vt cle. qm̄. de immu. eccle. facit in aurih. de filiis ante instru. do. na. circa fi. col. 3. Nam constat per Clem. Quintum, & Io. 22. in impositione decimarum de forma prædecessorum, q̄ plurā capitula esse mutata. Io. And. ¶ No. bene istam glo. quia per eam habes qualiter cognoscatur, an consti-

tutio sit declaratoria, an noui iuris inductoria. ¶ Glo. in verbo, similibus. in prin. exemplificat tex. In ver. & bene dicit. recita per contrarium, quod appellatione suorum clericorum comprehenduntur alij, q̄ familiares & cōmensales, supra eo. tit. cum tibi. ¶ Glo. sol. quod tex. hic tollit obiectum dum dicit, similibus. dic. vt in glo. In ea. glo. ibi, odiosum. contra glo. facit quod fuit dictum super tex. vt appellatione beneficij includantur et curata, & sic latè fit interpretatio. Solu. dicit Io. An. quod vbi in eadem dispositione cōcurrit fauor, & odium, priuilegia dicimus odiosa. Et vide no. de foro compe. si diligenti. in j. glo. Vnde licet ista priuilegia dicantur odiosa respectibus, qui sequuntur hic in glo. quia præiudicant iuri cōmuni, quod est proprium priuilegiorum, vt satis no. eo. tit. olim. quia tamen effectus istarum gratiarum deriuatur in alios, vt fuit dictum super tex. minus notatur ambitio in impetratē: & ideo in aliquibus latè recipimus, vt fuit dictum super tex. in 3. q. Io. An. Et ex his no. benè quod vbi actus vno respectu est odiosus, & alio respectu est fauorabilis, potius iudicamus de illo actu, vt de odioso. vide glo. & quod vbi dixi supra de elec. sciant cuncti. Secundo no. glo. quia iudicamus priuilegium odiosum, & strictè intelligendum, quando aufert ordinario potestatem conferendi. Tamen vult Io. An. quod hic fiat latè interpretatio, quia effectus gratiæ deriuatur in tertium. Sed dic. vt dixi de hoc in c. is cui, supra de præb. eo. lib. In ea. glo. ibi, diuinus. contra decre. ex parte, supra de consti. Io. An. In ea. glo. ibi, stipendium. & in hoc est contra, 2. dist. præter hoc. de cle. non resi. c. pe. de app. pastoralis. in fi. ¶ Glo. in ver. propterea. alleg. concor. ad text. ¶ Gl. in ver. continuè. pōt recitari per contrarium de tex. isto, quia primo requiritur quod stent continuè: postea dicit, quod si ad tempus recedunt, dicuntur continui. glo. solu. In fi. glo. pro his alle. Io. Mo. ff. de condi. & demon. si quis ita. ff. de leg. 3. qui concubinam. §. vxori. ff. de annu. leg. l. Meuiam. §. vxore. ff. de verb. sig. malum. §. si. Archi. alle. 22. dist. c. 2. de consecra. dist. 5. sint tibi. & c. nunquā. in prin. 22. dist. his igitur. in fi. 25. dist. c. j. ver. presbyter. de offi. archipresbyteri. c. j. de frig. c. fi. in fi. 31. dist. si laicus. 36. dist. §. ecce. iuxta prin. & de hoc de cau. pos. cū ecclesia. in glo. ex hoc. per quæ iura dicit non de quolibet instanti, sed de tempore congruo hoc debere intelligi. Dicebat etiam Io. Mo. quod istud continuè, intelligebatur non presentata actualitate, sed sui representatione, & habitualitate ad actū per ll. quas alleg. glo. Quare concludit, quod clericus præsulis vel principis sic priuilegiati priuilegio gaudet, si continuè se offert, licet vsus non sit continuus, alias sibi iudicium manducat & bibit. & est simile, quod scribitur de magi. super specula. super ver. studentes. Io. An. ¶ Glo. fi. in prin. alle. concor. Deinde quærit, an possit abesse pro suis negocijs: & sol. In ea. glo. ibi, abesse. idem Archidia. qui tamen signat contrarium in c. postq̄. supra de elec. eo. lib. §. j. & non soluit. Io. An. soluit quod illud est speciale, ne propter eius absentiam proteletur vacatio. Item, ibi sibi potuit providere, si iustam cām habebat absentia obtinendo licentiam. Item nec ille etiam tex. amarissimè sumitur, vt ibi no. in glo. & ita, in fi. Io. An. In ea. glo. ibi, dimittere. hoc melius intelliges per no. supra de voto. quod super his. in 3. glo. Io. An. In eo quod dicitur hic de breuitate, dicit Lap. Abb. quod est verum, ita tamen quod non inducatur obscuritas. alleg. Hierony. super Esaiam, lib. 11. sic studendum breuitati, quod nullum damnum fiat intelligentiæ, fm Lap.

11 ¶ Quæro, legatus habet priuilegium, vt durante legatione possit conferre beneficia suorum capellanorum vbiq; cedentium, vel decedentium, capellanus eius commensalis absentauit se causa infirmitatis, cum protestatione, & animo non redeundi, & sic absens factus est alterius prelati officialis, & sic absens dixit se nolle venire ignoratē legato: demū mortuus est, an legatus poterit eius beneficia conferre. Pau. de Leaza. disputauit hanc qōnem quæ incipit, Capellanus commensalis. & ibi post argumenta pro & contra, concludit pro decisione veritatis considerandos duos effectus huius priuilegij, & septem tempora. Effectus duplex est. Primus respicit dominū quo ad potestatem conferendi beneficia si occurrit vacatio. Secundus respicit capellanum quo ad fructus percipiendos in absentia. Septem tempora sunt, quia primum, quando capellanus commensalis manet cum domino. Secundum, quando itinerat missus a domino. Tertium, quando infirmitate, vel alio casu impediatur ire, vel reuerti. Quartum, quando vagatur. Quintum, quando domi manet. Sextum, quando assumit officium alterius prelati. Septimum, quando dicit se nolle redire. In primis tribus casibus priuilegium producit duos effectus

ADDITIO.

¶ Si ad tempus recedunt, dicuntur continui. Adde glo. sing. secundum Salic. ibi in l. 3. in fi. C. si mancip. ita fu. alie. de quo per Panor. in proce. Greg. & ibi potest in apostli. ad eum post alios, in ver. continuè.

Secunda Pars. De verborum significatione. 328

ctus suos, cum in primo habeamus veram existentiam in officio tali, in 2. & 3. fictam & à iure præsumptam, sicut dicitur de milite, qui commeatu accepto, fingitur abesse reipublicæ causæ; & de infirmo qui seruire, & residere præsumitur. ff. qui. ex cau. ma. l. qui permittuntur. & l. miles commeatu. de cler. non resid. ad audientiam. & cod. tit. c. j. supra eo. lib. & de elec. cum non deceat. eo. lib. & his casibus planum est, quod legatus pōt conferre. Quarto, vel quinto casibus nō fingitur residere mēsaliter, vel deseruire, sicut nec miles tūc abesse reipublicæ causæ. ff. ex qui. cau. ma. l. miles. ff. de re mil. l. licet. nec clericus tūc fingitur residere, de cler. non resi. qualiter. vbi de hoc. & c. ex tuæ. & per totum. & 7. qō. ij. per totum. & sic priuilegium non producit secundum effectum respicientem fauorem capellani cum facto suo renunciat pro tunc, sed respicientem paratū dominum ministrare expensas, vt debet, bene producit, cum ei parato adimplere factum alterius non debet abesse, & sufficit quod per illum stet qui deseruiat in officio suo, sicut in simili dicitur in l. si quis ita legauerit. ff. de condi. & demonst. Sexto etiam casu pōt fingi residere cum domino legato, si negocia pro quibus erat transmissus ibi expediebat, vel casu impediatur redire, & sic haberet locum priuilegium quo ad vtrūq; effectum consequendum. Ista enim officia bene sunt compassibilia, sicut dicimus de liberto. ff. de oper. lib. l. duorum. & no. de off. deleg. pastoralis. §. si. & dicit quod pōt habere præbendam, & dignitatem in ecclesia eadem. de consue. c. j. cod. lib. & supra de præben. quia sæpè. Si verò non expedit facta, pro quibus missus erat, nec casu impediatur redire cum vellet, durat priuilegium in quantum legatum respicit, non quo ad ipsum capellanum, vt fuit dictum in quarto, vel quinto casibus, vt dictum est. Et ita ista non videntur dubia, maxime propter verbum, vbicunque, positum in priuilegio, quod caret ministerio si manente capellania, non haberet locum priuilegium, nisi in deseruiēte, & manente in familiari obsequio, contra id quod habetur 19. dist. si Romanorum. 28. qō. j. sicut enim. de seru. l. 4. Nec obst. 25. dist. acutius. de peni. dist. j. §. hoc idem. cum similibus, quia loquuntur de actibus, vel seruitijs

cōtrarijs, quorum vnus ingressus alterius operatur egressum. 32. q. j. cum renunciatur. vel de his, qui simul non pōt expediri. 16. qō. j. presbyteros. Sed nos loquimur in seruitijs, quæ simul possunt exerceri: sicut beneficiatus pōt postulare in iudicio, & seruire in ecclesia. de postul. c. j. Septimo casu non est dubium, quod non durat, quo ad effectum ipsius clerici: quo autem ad effectum legati, vt possit conferre, puta, quod duret donec per eum dissoluatur, & sic etiam requiratur eius nolle. argu. ff. de re. in. l. 4. Vnde dicit quod aliud est ipsa capellania legati, aliud eius exercitium, & pater j. q. j. §. sed ne. Primum durabile sine secundo, sed non econueriō. Vnde bene quis pōt esse capellanus, & non deseruire, sicut delegatus, & nō exercere officiū. de rescrip. pastoralis. in fi. Dicendū enim, ego volo redire: etiā præsupposito, quod capellaniē possim renunciare, non tamen per hæc verba videor id vinculum dissoluere, quia verba ista potius referuntur ad exercitium, vt nolim redire ad seruitium: propter hoc autem non desino esse capellanus: ergo possum redire domino meo manente in eadem voluntate, & deseruiendo priuilegium recuperare ex quo manet res in suo statu. facit de off. deleg. quāuis. de procu. licet. eo. lib. & quod no. de elec. ecclesia. 2. de præben. si tibi absenti. cum simi. imō potestati redeundi non videtur renunciare, quia si tunc actus redeundi non imminabat, redire erat futurum, & incertū, quod Paulus Apostolus non potuit præuidere. 21. qō. 2. beatus. sed futurum non tollitur per repudiationem. de lega. 2. si ita scriptum. §. si sub conditione. no. de testa. Raynu. de decimis. ex multiplici. per Goff. & Hosti. ergo illa repudiatio non nocet, nec quo ad effectum, vel exercitium, ergo nō desinit esse talis, & per hoc non obstant contraria, quæ possunt assignari, quæ loquuntur, quando vinculum est dissolutum, fm Paulum.

ADDITIO.

a ¶ Delegatus & non exercere officium. Adde istud dictum debere intelligi de delegato a lege ciuili, vel canonica, non autem a lege prætorica: vel in delegato ciuitatis, vel baronis, vt no. glo. Bar. in l. 4. §. duas. ff. de dam. infec. quod est sing. secundum Io. de Imo. ibi, & Alex. in l. more. ff. de iurisd. om. iud.

F I N I S.

Series Chartarum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z:

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss.

Omnes sunt Quaterniones.

VENETIIS, APVD IVNTAS,

M D LXXVII.

I N D E X

TITVLORVM. CAPITVLORVM.

AC PARAGRAPHORVM.

QVAE HIS COMMENTARIIS
continentur, accurate digestus.

<p>Arbiteris. in prima par. 129 <i>Si ex tribus.</i> eo. <i>Vt quæstionibus.</i> eo. <i>¶ Appellationibus.</i> in prima parte. 166 <i>Cordi.</i> eo. <i>Legitima.</i> 169 <i>Romana.</i> eo. <i>Vt super.</i> 174 <i>Cum appellationibus.</i> eo. <i>Ab eo.</i> 176 <i>Non solum.</i> 177 <i>Concertationi.</i> 179 <i>Appellatio.</i> 180 <i>Si a iudice.</i> eo. <i>A collatione.</i> 181 <i>Licet.</i> 182 <i>¶ Accusationibus.</i> in secunda parte. 266 <i>Postquam.</i> eo. <i>Si is cui.</i> eo. Bigamis. in prima parte. 93 <i>Altercationis.</i> eo. Constitutionibus. in j. parte. 5 <i>Licet.</i> eo. <i>Vt animarum.</i> 7 <i>¶ Coniuetudine.</i> in prima parte. 32 <i>Consuetudinem.</i> eo. <i>Non putamus.</i> 33 <i>Non est.</i> eo. <i>Cum in tua.</i> 34 <i>¶ Confessis.</i> in j. parte. 146 <i>Statuimus.</i> eo. <i>Si post.</i> 147 <i>¶ Clericis coniugatis.</i> in secunda parte. 184 <i>Clerici qui.</i> eo. <i>¶ Clericis non residentibus.</i> in secunda parte. 187 <i>Consuetudinem.</i> eo. <i>¶ Clerico ægrotante.</i> in secunda parte. 219 <i>Pastoralis.</i> eo. <i>¶ Concessione præbende.</i> in secunda parte. 220 <i>Quia cunctis.</i> eo. <i>Detestanda.</i> 223 <i>Ne captanda.</i> 224 <i>Executor.</i> eo. <i>Si capitulo.</i> 225 <i>Si soli.</i> 226 <i>Auctoritate.</i> eo. <i>Quoniam.</i> 227 <i>¶ Capellis monachorum.</i> in secunda parte. 252 <i>Presbyteri.</i> eo. <i>¶ Censibus.</i> in 2. parte. 254 <i>Romana.</i> eo. <i>Exigit.</i> 256 <i>Felicis.</i> eo. <i>Quamquam.</i> 257 <i>Perpetuo.</i> eo. <i>¶ Consecratione eccle.</i> in secunda parte. 257 <i>Si ecclesiam.</i> eo. <i>¶ Cognatione spirituali.</i> in secunda parte. 265</p>	<p><i>Nedum.</i> <i>Per cathechismum.</i> <i>Quamuis.</i> Dolo & contumacia. in prima parte. 143 <i>Actor.</i> eo. <i>Eum qui.</i> eo. <i>¶ Decimis.</i> in 2. parte. 242 <i>Discretioni.</i> eo. <i>Statuto.</i> eo. <i>¶ Desponsatione impube.</i> in secunda parte. 263 <i>Si infantes.</i> eo. Electione. in prima parte. 37 <i>Statuimus.</i> eo. <i>In electionibus.</i> 40 <i>Vbi periculum.</i> 41 <i>Vt circa.</i> 43 <i>Auaritia.</i> 46 <i>Quam sit.</i> 48 <i>Perpetuo.</i> 49 <i>Nulli licere.</i> eo. <i>Si quando.</i> 50 <i>Quamuis.</i> eo. <i>Si forte.</i> 51 <i>Sciant cuncti.</i> 52 <i>Generali.</i> eo. <i>Licet canon.</i> 54 <i>Nemo deinceps.</i> 55 <i>Cupientes.</i> 56 <i>Fundamenta.</i> 61 <i>Quamquam.</i> 62 <i>Is qui.</i> eo. <i>Qui contra certam.</i> eo. <i>Sicut cum.</i> 63 <i>Statutum.</i> eo. <i>Si cui.</i> eo. <i>Quorundam.</i> 64 <i>Vt quis duas.</i> 65 <i>Si electio.</i> eo. <i>Si religiosus.</i> eo. <i>Nullus religiosus.</i> eo. <i>Cum expediat.</i> eo. <i>Cum non deceat.</i> eo. <i>Ab eo.</i> eo. <i>Ex eo quod.</i> eo. <i>Si postquam.</i> eo. <i>Commisit.</i> eo. <i>Si Abbatem.</i> eo. <i>Si compromissarius.</i> eo. <i>Procurator.</i> eo. <i>Si confirmationem.</i> eo. <i>Quia sæpe.</i> eo. <i>Constitutio.</i> eo. <i>Is cui.</i> eo. <i>Indemnitatibus.</i> eo. <i>Prouida.</i> eo. <i>Si eo tempore.</i> eo. <i>Si quis iusto.</i> eo. <i>Quoniam.</i> eo. <i>¶ Actate & qualitate.</i> in prima parte. 90 <i>Permittimus.</i> eo. <i>¶ Eo qui mittitur in poss.</i> in prima parte. 144 <i>Eum qui.</i> eo. <i>¶ Exceptionibus.</i> in prima parte. 154 <i>Pia consideratione.</i> eo. <i>Cum quidam.</i> 155</p>	<p>eo. <i>¶ Excessibus prælatorum.</i> in secunda parte. 286 <i>Cum ex eo.</i> eo. Filijs presbyterorum. in prima parte. 91 <i>Is qui.</i> eo. <i>Si is.</i> 93 <i>¶ Foro cōpetenti.</i> in prima parte. 133 <i>Romana.</i> eo. <i>Seculares.</i> 136 <i>Cum C. laicus.</i> eo. Hereticis. in 2. parte. 267 <i>Quoniam episcoporum.</i> eo. <i>Quicumque.</i> eo. <i>Filij.</i> 269 <i>Super eo.</i> eo. <i>In fidei.</i> eo. <i>Præsidentes.</i> 270 <i>Contumacia.</i> eo. <i>Accusatus.</i> eo. <i>Statutum.</i> 273 <i>Ne aliqui.</i> eo. <i>Vt officium.</i> eo. <i>Vt commissi.</i> 174 <i>Contra.</i> 275 <i>Decreuit.</i> eo. <i>Statutum.</i> 276 <i>Inquisitores.</i> eo. <i>Per hoc.</i> eo. <i>Vt inquisitionis.</i> 277 <i>Cum secundum.</i> eo. <i>Statuta.</i> 278 <i>¶ Homicidio.</i> in 2. parte. 279 <i>Pro humani.</i> eo. <i>Prælati.</i> 281 <i>Is qui.</i> eo. Iurisdictionis. in prima parte. 131 <i>Iuris.</i> eo. <i>Mulieres.</i> eo. <i>Si annum.</i> 132 <i>¶ Iuramento calumniæ.</i> in prima parte. 139 <i>Si de calumnia.</i> eo. <i>In appellationis causa.</i> eo. <i>Nullam tibi.</i> 140 <i>¶ Iureiurando.</i> in j. parte. 152 <i>Contingit.</i> eo. <i>Licet.</i> 153 <i>Cum in positionibus.</i> eo. <i>¶ Iniurijs & damno dato.</i> in secunda parte. 296 <i>Et si pignorationes.</i> eo. <i>¶ Iure patronatus.</i> in secunda parte. 252 <i>Si laicis.</i> 230 <i>¶ Immunitate ecclesiarum.</i> in secunda parte. 258 <i>Quia nonnulli.</i> eo. <i>Decet.</i> 259 <i>Clericis.</i> 260 <i>Quoniam.</i> eo. <i>Eos qui.</i> eo. <i>¶ Institutionibus.</i> in 2. par. 220 <i>Et si capitulum.</i> eo. <i>Si is ad quem.</i> eo. Litis contestatio. in prima parte. 137 <i>Exceptionis.</i> eo. <i>Si oblatio.</i> 138</p>	<p>Maioritate et obedientia. in prima parte. 118 <i>Episcopali sede.</i> eo. Ne sede vacante. in secunda parte. 127 <i>Si ad episcopum.</i> eo. <i>¶ Ne clerici vel monachi.</i> in secunda parte. 261 <i>Statutum.</i> eo. <i>Vt periculosa.</i> 262 <i>Episcopus.</i> eo. Officio vicarij. in j. parte. 94 <i>Romana.</i> eo. <i>Licet.</i> 95 <i>In generali.</i> 96 <i>¶ Officio, & potestate iudicis delegati.</i> in j. parte. 97 <i>Statuimus.</i> eo. <i>Quia pontificali.</i> 98 <i>Si duo.</i> 99 <i>Si contra.</i> eo. <i>Iudex ab Apostolica.</i> 100 <i>Quamuis.</i> 101 <i>Si delegatus.</i> eo. <i>Cum plures.</i> 102 <i>Si super.</i> 103 <i>Si is cui.</i> 104 <i>Ab arbitris.</i> eo. <i>Is cui.</i> eo. <i>Statuimus.</i> 105 <i>Si a subdelegato.</i> eo. <i>Hac constitutione.</i> eo. <i>¶ Officio legati.</i> in j. parte. 107 <i>Officij.</i> eo. <i>Legatos.</i> eo. <i>Præsenti.</i> eo. <i>Deliberatione.</i> 109 <i>Collatio.</i> 110 <i>¶ Officio ordinarij.</i> in j. par. 111 <i>Romana.</i> eo. <i>Si canonici.</i> 112 <i>Ordinarij.</i> 113 <i>Quia plerique.</i> 114 <i>Vt litigantes.</i> 115 <i>Si Episcopus.</i> eo. <i>Cum Episcopus.</i> eo. <i>Quamuis.</i> 116 <i>Præsenti.</i> eo. Pactis. in prima parte. 119 <i>Pactum.</i> eo. <i>Quamuis.</i> eo. <i>Quia ex eo.</i> 121 <i>¶ Postulatione prælatorum.</i> in prima parte. 36 <i>Perpetuo.</i> eo. <i>¶ Procuratoribus.</i> in j. par. 121 <i>Non indiscretè.</i> eo. <i>Quamuis.</i> 122 <i>Is qui.</i> 123 <i>Qui ad agendum.</i> eo. <i>Qui generaliter.</i> 124 <i>Si duo.</i> 125 <i>Licet.</i> 126 <i>Si quem.</i> eo. <i>Procurator.</i> eo. <i>¶ Præscriptionibus.</i> in j. par. 157 <i>Episcopum.</i> eo. <i>Si qui.</i> 158 <i>¶ Præbendis & dignitatibus.</i> in secunda parte. 187</p>
---	--	---	--

Index titulorum, &c.

Suscepti regiminis.	eo.	Cum persona.	eo.	¶ Rerum permutatione. in se-	Constitutio nra.	314
Licet ecclesiarum.	188	Episcoporum.	292	cunda parte.	Præsenti.	eo.
Statutum.	189	Per exemptionem.	293	Licet.	Quicunque.	315
Quamuis.	190	Si Papa.	294	¶ Regularibus. in 2. parte.	Si index laicus.	eo.
Cum de.	191	Licet.	295	Is qui.	Statutum.	317
Super eo quod.	192	Quoniam.	eo.	Non solum.	Licet.	eo.
Cum cui.	eo.	¶ Poenitentijs. in 2. parte.	296	Constitutionem.	Si clericos.	318
Si pro clericis.	eo.	Romana.	eo.	Beneficium.	Si sententia.	eo.
Si eum super.	193	Degradatio.	197	Qui post votum.	Si ciuitas.	319
Mandato nostra.	eo.	Quamuis.	298	Si ad solum.	Is qui.	320
Si clericus.	194	Ubique.	eo.	¶ Religiosis domibus. in secun-	Quoniam.	eo.
Si qui auctoritate.	195	Felicitas.	eo.	da parte.	Is cui.	321
Si postquam.	eo.	¶ Poenitentijs. in 2. parte.	300	Religionum.	Religioso.	eo.
Dudum.	196	Romana.	eo.	¶ Reliquijs & veneratione san-	Eos qui.	322
Quia saepe.	eo.	Si Episcopus.	301	ctorum. in 2. parte.	Cum quis.	323
Cum in illis.	197	¶ Quod metus causa. in prima par-	127	Gloriosus.	Alma mater.	eo.
Illis vero.	eo.	te.	127	Sententia & re iudicata. in prima	Temporibus ordinandis. in prima	87
Si tibi.	199	Absolutionis.	eo.	parte.	Sape contingit.	eo.
Eum qui beneficium.	200	¶ Escripitis. in prima parte.	9	Cum eterni.	Eos qui.	88
Is cui conceditur.	201	R. Ipso iure.	eo.	Ad Apostolica.	Cum nullus.	89
Si beneficia.	203	Cum in multis.	11	Abbate sanè.	Nullus.	90
Non potest.	eo.	Dispendia.	13	Cum ab vno.	¶ Testibus. in j. parte.	148
Si Apostolica.	205	Cum aliquibus.	14	Et si sententia.	Mediatores.	eo.
Si motu proprio.	eo.	Si gratiosè.	15	¶ Supplenda negligentia præla-	Præsentium.	149
Si pluribus.	206	Susceptum.	16	torum. in prima parte.	Romana.	151
Cum in ecclesia.	207	Gratiam quam.	17	Romana.	¶ Testamentis. in 2. parte.	233
Si tibi concessio.	eo.	Quamuis.	19	Grandi.	Si pater.	eo.
Cui de non.	208	Si eo tempore.	eo.	Si Episcopus.	Religiosus.	236
Licet Episcopus.	eo.	Si propter tua.	20	Ecclesia.	¶ T lite pendente. in prima par-	146
Ei cui.	209	Statutum.	22	¶ Sepulturis. in 2. parte.	te.	146
Si pauper.	212	Tibi qui.	27	Animarum.	Dispendijs.	eo.
Si a sede.	eo.	Si propter.	28	Cum quis.	Sibi.	eo.
Cum singula.	213	Duobus.	29	Is quis.	¶ Vita & honestate clericorū .	184
Cum in ecclesijs.	214	Quia per.	31	Licet.	in 2. parte.	eo.
Præsenti.	eo.	¶ Renunciatione. in j. parte.	82	Religiosi.	Clerici qui.	eo.
Si Apostolica.	215	Quoniam.	eo.	¶ Statu regularium. in secunda	¶ Voto & voti redemp. in secū-	249
Si cui.	eo.	Si te præbendam.	83	parte.	da parte.	249
Si Episcopus.	216	¶ Restitutione in integrum. in	128	Periculoso.	Quod votum.	eo.
Quamuis.	eo.	prima parte.	128	¶ Sponsalibus. in 2. parte.	¶ V furis. in 2. parte.	282
Si is cui.	217	Ecclesia.	eo.	Ex sponsalibus.	Vsurarum.	eo.
Quodam.	eo.	Si aduersus.	129	¶ Schismaticis. in 2. parte.	Quamquam.	183
Mandatum.	218	¶ Restitutione spoliatorum. in	140	Ad suscitandos.	¶ Verborum & rerum signific.	324
¶ Privilegijs. in 2. parte.	287	prima parte.	140	¶ Sententia excommunic. in	in secunda parte.	324
Volentes.	eo.	Frequens.	eo.	secunda parte.	Veniens.	eo.
Cum de diuersis.	289	Ad decimas.	142	Cum medicinalis.	Constitutionem.	325
Abbatas.	eo.	¶ Rebus eccle. non alienandis.	229	Solet.	Exijt. qui seminat.	326
Auctoritate.	290	in secunda parte.	229	Dilecto.	Privilegium.	eo.
Ne aliqui.	eo.	Dudum.	eo.	Venerabilibus.	Sicut.	eo.
¶ Apostolica.	eo.	Hoc consultissimo.	230	Decernimus.		

Tabula Titulorum, & Capitulorum, Finis.

INDEX COPIOSISSIMVS RERVM AC VERBORVM NOTATV DIGNORVM.

TVM IN DOMINICA SANCTO GEMINIANO

Commentaria super Sexto Decretalium,

Turn in Adnotationibus ad ea, serie alphabetica dispositus, & expurgatus.

Dictio

stat inclusivè. c. 1. nu. 3. de elect.

37

& dignita.

Abbas

solus an possit renocare mādātum datum procuratori à conventu nomine conventus agendi in causa. c. presentium. nu. 15. de testi. & attest.

189

Abbas habens vsum pontificalium ex privilegio in suo monasterio, si inuitatur ad celebrandum in alio monasterio, an possit vti pontificalibus. c. vt Apostolica. nu. 7. de priui. & excess. priui.

291

Abbas an possit absolvere novitium qui fuerit excommunicatus prius per canonem. c. religio. §. quamvis. nu. 4. de sen. excom.

322

Abbas an possit conferre ordines maiores. c. Abbates. nu. 8. de priui. & excess. priui.

290

Abbas & monachi an possint esse testes in causa monasterij. c. presentium. nu. 17. de testi. & attest.

149

Abbas si agit in causa monasterij simul cum procuratore conventus, & ambo simul contestantur litē, an postea possit agitare causam simul & separatim. c. presentium. nu. 6. de testi. & attest.

c.

Abbas datus administrator ecclesie cathedrali vacanti, an possit conferre ordines minores clericis subiectis illi ecclesie. c. is cui. nu. 7. de elect.

77

Abbas exemptus debet in ordine præferri Abbati non exempto. c. vt Apostolica. nu. 5. de priui. & excess. priui.

291

Abbas si confert monacho prioratum cum promissione de non auferendo sibi donec vixerit, an valeat talis promissio. c. presentium. nu. 9. de offi. ord.

117

Abbas an censeatur exemptus per exemptionem ecclesie. c. per exemptionem. nu. 8. de priui. & excess. priui.

293

Abbas si vadit ad studium sine licentia Episcopi, an ligetur pœna hic posita. c. vt periculosa. nu. 9. ne cler. vel mona.

261

Abbas an possit simul annexere ecclesias sibi subiectas. c. cum singula. nu. 8. de præb. & digni.

213

Abbas an possit sine causa remouere priorem manualet. c. cum singula. nu. 10. de præb. & digni.

10.

Abbas si est exemptus in capite, sed non in membris, & delinquit in istis membris, vel in re non priui. c. iata, nec exempta, an diocesanus puniet eum. c. si Papa. §. idem. nu. 4. de priui. & excess. priui.

295

Abbatess etiam exempti tenentur accedere ad concilia prouincialia & synodalia. c. vt Apostolica. nu. 3. de priui. & excess. priui.

291

Abbatissa habet dignitatem. c. indemnitate. §. verum. nu. 1. de elect.

78

Abbatissa appellatur electa & confirmata, etiam ante benedictionem. c. indemnitate. §. sanè. nu. 4. de elect.

77

Abbatia an cõprehendatur sub noie dignitatis. c. inquisitores. nu. 3. de hare.

276

Abbatess non possunt conferre clericalem tonsuram, nisi co. uersis & fratribus sui monasterij, & an hoc possint querere consuetudine. c. Abbates. nu. 4. & 7. de priui.

289. & 290

Abbatess an possint consuetudine querere potestatem benedicendi per ciuitates. c. Abbates. nu. 5. de priui. & excess. priui.

290

Abbas vnius monasterij si sit inuitatus in alio monasterio ad ordinandum monachos illius, an possit. c. Abbates. nu. 6. de priui. & excess. priui.

10.

Abbatess possunt habere ecclesias parochiales pleno iure subiectas. c. Abbates. nu. 2. de priui. & excess. priui.

289

Abbatess debent præferri alijs praelatis secularib. inferioribus ab episcopis. c. hac constitutione. nu. 3. de offi. & pote. indi. dele.

105

Abbatissa an possit exire monasteriũ pro visitadis monasterijs sibi subiectis. c. periculoso. nu. 7. de statu reg.

249

Abbatia an comprehendatur appellatione dignitatis. c. licet ecclesiarum. nu. 10. de præb. & digni.

188

Abbatissa adstricta ad iuramentum fidelitatis propter feudum, qualiter iurabunt Principibus secularibus. c. periculoso. §. verum. nu. 1. de sta. reg.

249

Abbatissa an possit licentiar. c. periculoso. nu. 10. de sta. reg.

249

Abesse præsumitur malitiosè non cõparens qui semel fuit in iudicio. c. actor. nu. 1. de dolo & contu.

143

Ablatiui absoluti resoluntur in conditionem. c. si te præbendā. nu. 15. de renũ.

84

Absolutio fit antequam imponatur penitentia pro peccato. c. eos qui. §. idē. nu. 2. de senten. excom.

322

Absolutus à sententijs delegatorum si non pareat iuramento, an reincadat in eandem sententiam ipso iure. c. eos qui. §. idem. nu. 3. de sen. excom.

10.

Absolutio propter impedimentum, an possit fieri à quacunque sententia excommunicationis. c. eos qui. nu. 5. de sen. excom.

10.

Absoluendus an debeat se præsentare in propria persona. c. eos qui. nu. 6. de sen.

10.

excom. fol. 322. Et qualiter debeat satisfacere de iustitia. ibidem, nu. 7.

Absolutio simplex an habeat locum in interdictione generali. c. presentium. nu. 6. de sen. excom.

315

Absens pro utilitate ecclesie fingitur præsens, & in ecclesia personaliter deserui re. c. consuetudinem. §. qui vero. nu. 2. de cle. non resid.

187

Absentes non sunt vocandi de iure ad actus capitulares. c. cum in ecclesijs. nu. 3. de præb. & digni.

214

Abesse dicitur qui mortuus est. c. si delegatus. nu. 2. de offi. & pote. indi. dele.

101

Absens non potest dare procuratorem ad eligendum, si non sit impeditus iusto impedimento. c. si quis iusto. nu. 1. de elect.

80

Absens in dubio habetur pro cõtradiciente. c. vt questionibus. nu. 6. de arbi.

129

Absens est vocandus ad iudicium. c. vt questionibus. nu. 9. de arb.

10

Absentium vocatio an semper debeat fieri in qualibet receptione. c. cum in ecclesijs. §. s. nu. 7. de præb. & digni.

214

Absens à curia si renunciat per procuratorem in curia, an dicatur vacare in curia. c. licet ecclesiarum. nu. 7. de præb. & digni.

188

Et quid si quis litigat super Episcopatum in curia. ibidem, nu. 8.

Absens excommunicatus an teneatur de inobedientia. c. quia cunctis. §. ex parte vero. nu. 9. & 10. de concess. præb.

222

Absentes non sunt vocandi in actibus capituli, nisi in tribus casibus. ca. presentium. nu. 28. de testi. & attest.

150

Absentia voluntaria & malitiosa differunt. c. vt questionibus. nu. 1. de arb.

129

Absens proprie dicitur qui non est in ciuitate. c. vbi periculũ. §. hoc sacro. nu. 6. de ele. 42

42

Absens potest constitui procurator. c. licet. nu. 1. de procu.

121

Absolutio ab excommunicatione non est fienda nisi petenti. ca. solet. nume. 3. de sen. excom.

305

Absolutio ad cautelam petitur, quando dicitur nulla excommunicatio. c. solet. nu. 1. de sen. excom.

10.

Absolutio ad cautelam an habeat locum, quando opponitur exceptio excommunicationis. c. 1. §. si quis. nu. 10. de excep.

154

Absolutio ad cautelam an debeat necessario cõcedi per iudicem. c. venerabilibus. §. denique. nu. 4. de sen. excom.

312

Absolvere quem ab excommunicatione dependet à potestate iurisdictionali, non à potestate ordinis. c. episcopali. nu. 2. de maio. & obe.

118

Absolutio iniusta facta à iudice competenti tenet. c. venerabilibus. §. sanè. nu. 3. de sen. excom.

312

Absolutio ad cautelam quid sit. nu. 8. Quare sic dicatur. nu. 9. Et quare fuit inuenta. nu. 10. Et à quibus sententijs fiat. nu. 11. Quando fiat. nu. 12. Qualiter fiat. nu. 13. Per quæ verba fiat. nu. 14. Ad quid fiat. nu. 15. Per quem fiat. nu. 16. An fiat necessario. nu. 17. Et an possit impediri ne fiat. nu. 18. c. solet.

306

§. in secunda. de sen. excom.

306

Absolutio facta in curia an possit renocari. c. absolutionis. nu. 6. de his, quæ vi metusve causa.

128

Absolutio ad cautelam an habeat locum quando sententia dicitur nulla ex defectu iurisdictionis. c. solet. nu. 6. de sen. excom.

305

Et an possit peti à sententia iniusta. nu. 7. & 8. Et quid si excommunicatus dicat sententiam nullam. ibidem, nu. 10.

305

Absolutio ab excommunicatione impeditur per exceptionem manifestæ offensæ. c. venerabilibus. §. porro. nu. 3. de sen. excom.

308

Absolutio ad cautelam in quibus casibus habeat locum. c. presentium. numero 3. de sen. excom.

315

Absolui non potest obtinens malè ablatũ manifestè, nisi satisfaciatur. c. quanquam. §. omnes autem. nu. 2. de vsuris.

285

Absolutio ab excommunicatione non potest fieri parte non vocata, in cuius fauorem est prohibita. c. Romana. §. sententias. nu. 2. de appel.

173

Absolvere vt quis possit excommunicatum ab altero, duo requiruntur. c. venerabilibus. nu. 2. de sen. excom.

311

Absque dictio, stat inclusivè. c. iudex. §. & si notorium. nu. 4. de sen. excom.

316

Absque dictio, an stat inclusivè. c. statuto. §. sanè. nu. 4. de deci.

243

Absque dictio, stat exclusivè. Et quæ si. eius natura ca. qui generaliter. §. nedum. nu. 2. & 3. de procu.

124

Absque dictio, stat inclusivè. c. 1. nu. 3. de consue.

32

Acceptatio beneficii an possit fieri per procuratorem. c. ne captanda. nu. 8. de concess. præb.

224

Acceptatio cuiusunque beneficii an faciat expirare literas in terminis huius. c. in c. si pauper. nu. 7. de præb. & digni.

212

Acceptatio potest fieri in absentia executoris. c. quia cunctis. §. econtra. nu. 9. de concess. præb.

223

Acceptare qualiter quis debeat in genere. c. ne cõprada. nu. 9. de concess. præb.

224

Index.

- Accessorium licet sit dignius, non mutat naturam principalis. c. super eo. num. 4. de prob. & digni.* 192
- Accessorium debet sequi naturam principalis. c. si super. nu. 2. de offi. & potesta. iudi. deleg.* 103
- Acquisita per regem in iusto bello videntur in dubio esse acquisita nomine dignitatis & non personae. c. Abbate sanè. §. sed ad hoc. nu. 2. de sen. & re iud.* 159
- Actus quando non sortitur effectum ex culpa vel facto alterius, quam agentis, agens iterato nouum tempus recuperat ad similem actum peragendum. ca. si electio. nu. 2. de elect.* 65
- Actus quando debet esse purus, inficitur per conditionem, c. in electionibus. nu. 2. de electio.* 49
- Actus ordinarij litis introducti ad excludendas fraudes litigantium toties sunt iterandi, quoties variantur personae instantiam litis assumentes. c. in appellationis causa. nu. 2. de iura. cal.* 139
- Actus nullus à principio quomodo conualescat. c. si infantes. num. 4. de desponsa. impub.* 264
- Actus repentinus quis dicatur. c. quoniam. de elec.* 81
- Actus quando dicatur factus coram aliquo. c. ut circa. §. edito. nu. 12. de elec.* 45
- Actus in quo requiritur citatio si fiat & veniat citandus ad iudicium absque citatione, & respondet actui, valebit citatio. c. quoniam. nu. 13. de elec.* 81
- Actus factus contra probationem legis, licet non teneat, tamen contrafaciens punitur. c. si religiosus. nu. 6. de elec.* 66
- Actus pluribus praedictis qualiter debeat fieri. c. 1. nu. 1. de elec.* 37
- Actus non dicitur vergi in detrimentum alterius, quando non infert principaliter detrimentum, licet secundario. c. quamuis. nu. 11. de pac.* 120
- Actor in causa civili obtinuit de speciali commissione, & reus citatus debeat comparere personaliter in iudicio, demum reus citatus compareat personaliter actor per procuratorem, an actor possit dici contumax. c. actor. nu. 9. de dolo & contu.* 143
- Actus gesti per excommunicatum an valeant indistincte in iudicio. c. 1. §. si vero. nu. 6. de excep.* 39
- Actus factus tempore prohibito an valeat. c. religiosi. nu. 3. de sepul.* 242
- Accusatores dicuntur inimici accusati. c. frequens. §. illum autem. nu. 2. de rescript. spoliato.* 140
- Actor & reus sunt diuersae diocesis, actor impetrat in ciuitate quae non distat ultra unam diem à fine diocesis, sed locus in quo impetrat est diuersae prouinciae an valeat impetratio. c. statutum. §. cum autem. nu. 3. de rescript.* 25
- Actus dicitur factus in loco determinato quando fit in loco ibi vicino. c. praesenti. nu. 3. de prob. & digni.* 214
- Actor si facit positiones, & reus positiones, quis debeat primo ostendere. c. si post. nu. 18. de confessis.* 148
- Actor licet non habeat ius in re petita tempore porrecti libelli sufficit quod ius sibi superueniat ante prolationem sententiae. c. Abbate sanè. §. pro parte. num. 3. de sen. & re iud.* 163
- Actus tres iudiciales sunt prohibiti excommunicatis. c. decernimus. numero 2. de sen. excom.* 313
- Actus electionis & postulationis dicitur extraiudicialis. c. solet. §. in secunda. nume. 2. de sen. excom.* 306
- Actus vitatur quando datur permissio habilis cum inhabili. c. si infantes. nu. 2. de despons. impub.* 263
- Actus potest esse nullus de iure positio, sed non de iure naturali. c. ex spoliabilibus. nu. 3. de desponsa.* 262
- Actus solus impetrationis rescripti non inducit litigium, nec necessario voluntatem litigandi. c. quoniam. nu. 5. de in. nu. eccle.* 260
- Actus iurantis quando potest referri ad permissum & illicitum, quid sit praesumendum in dubio. c. contingit. nu. 1. de iur. iur.* 152
- Actum iterans pro quo data est indulgentia, an toties habeat indulgentiam. c. indulgentiae. nu. 9. de peni. & remiss.* 302
- Actus quando suffunditur in euentum conditionis potestatiue collatae etiam in voluntate tertij non trahitur retro ad tempus concessionis actus, sed vires assumit tantum tempore quo adest conditio. c. si propter. nu. 6. de rescript.* 20
- Actus factus ipe prohibito an valeat. c. ne captanda. nu. 4. de concess. prob.* 224
- Actus exercitium quando committitur simul duobus & eodem tempore, intelligitur factum ut simul procedant. c. si duo. nu. 1. de procu.* 125
- Actus publici qui dicantur, qui civiles, qui communes. c. 1. c. si quis. 2. numero 7. de excep.* 154
- Actus sollemnis quando destruitur, quibus verbis uti debemus. c. degradatio. §. poterit. nu. 2. de peni.* 197
- Actor si sit privilegiatus de trahendo reos coram certo iudice, & ipse trahit reum privilegiatum, an reus poterit illum declinare & petere, quod coram suo iudice trahatur. c. volentes. §. id ipsum. nu. 3. de priuileg. & excess. priuileg.* 288
- Actus damnatus aliquando appellatur ars. c. clerici qui. numero septimo, de vita & honest. cler.* 184
- Actus gestus per procuratorem constitutum antequam mandatum recipiat, an valeat. c. is qui. nu. 6. de procur.* 123
- Actus gesti ab excommunicato an valeat. c. 1. §. si quis. 2. nu. 8. de excep.* 154
- Actor petit quindecim, & producit duos testes, quorum unus deponit de quinque, alter de decem, an sit probata eius intentio simile, numero 6. & 7. c. si ex tribus. de arbit.* 130
- Actus concors quis dicatur. c. cupientes. §. ad hoc. nu. 7. de elec.* 59
- Actus non valet quando non seruatur forma à iure tradita in actu. ca. quamuis. §. parte. nu. 1. de offi. ord.* 116
- Actor debet condemnari in expensis, quando processus non valet ex eius defectu. in c. dispendia. nu. 4. de rescript.* 13
- Actor opponens protestationem saluo iure addendi, & c. an sic receptus poterit postea reuocare. c. ab eo. nu. 3. de elec.* 69
- Actio communiter non producitur ex rubrica. in gl. rub. nu. 2. de sum. Trini.* 4
- Actor licet produxerit suos testes in curia, reus non debet compelli ad producendum suos ibidem. c. praesentium. §. testes. nu. 1. de testi. & attest.* 150
- Actus gestus à delegato non dicitur gestus auctoritate sua. c. cum quibus. num. 3. de rescript.* 14
- Actus gestus per metum est nullus in casu. c. absolutionis. num. 3. de his, quae vi metusve causa.* 127
- Actor si agat per viam denunciationis Evangelicae super crimine, reus excipit de spoliatione facta à tertio, an actor repellatur. cap. frequens. §. illum autem. nu. 8. de rescript. spolia.* 140
- Actor fecit positionem quod reus tenetur sibi in centum, reus respondet sub conditione, puta promisi dare, si Titius mortuus fuerit, an reus videatur pure confessus. c. statumimus. nu. 6. de confessis.* 146
- Actor dedit libellum petens reum compellendum, ut respondeat libello, reus postea ex intervallo compulsus respondet actore tunc nihil dicente, vel non praesente, an per hoc dicatur lis contestata. cap. si oblata, numero quinto, de litiis contesta.* 138
- Actor prius debet iurare de calumnia quam reus. ca. praesentium. numero 10. de testi. & attest.* 149
- Actor potest facere positionem post productionem testium suorum etiam super eo, super quo testes produxerant ad probandum. c. praesentium, numero nono, de testi. & attest.* 149
- Actor si non fecerat reum citare an habeat locum iste textus. c. actor. numero quinto, de dolo & contu.* 143
- Actor impetravit rescriptum ad delegatum dicens, quod reus qui partem debiti sibi soluerat aliam sibi soluere recusabat. reus excipit rescriptum subreptitium ex aliqua taciturnitate, & sic fuit pronunciatum, an possit se reus iurare ex illa assertionem rescripti. c. cum in positionibus. nu. 6. de iure iurando.* 153
- in Actibus capituli non sufficit habere maiorem partem, sed copulatiue requiritur maior & sanior. c. cum expediat. nu. 3. de elec.* 67
- Actor comparens & non parens mandato iudicis, an debeat prestare penam cautionis. c. actor. nu. 7. de dolo & contu.* 143
- Et cui debeat cauere. ibi. nu. 8.*
- Actiones personales, quae dicantur, quae reales. in ca. dispendia. numero 5. & 6. de rescriptis.* 13
- Actionis species si producatur ex rubrica decretalium non est agendum ex iuribus sexti ad praedicta tendentibus. in gl. rub. nu. 1. de sum. Trini.* 4
- Actorum appellatione quid comprehendatur. c. quamuis. §. inferiores. numero 5. de electio.* 51
- Accusatus de furto si vult dare fideiussores, an debeat admitti. c. si clericos. nu. 8. de sen. excom.* 318
- Acquirere non dicitur quis possessionem beneficii per solam collationem. ca. licet Episcopus. nu. 1. de prob. & digni.* 208
- Acquisita ex bello gesto contra infideles efficiuntur capientium. c. Abbate sanè. §. pro parte. nu. 2. de sen. & re iud.* 163
- Acrimonia quid dicatur. c. periculofo. §. & quoniam. nu. 7. de sta. reg.* 250
- Ad** *visitatoris officium quid spectet. c. Romana. §. denique. numero quinto, de censi.* 254
- Adiectiuum pluralis numeri potest iungi duobus substantiis singularis numeri. c. quamuis. nu. 2. de rescript.* 29
- Adiectiuum in neutro genere praedicat in omni genere. c. 1. §. si quis. 2. n. 15. de exce.* 154
- Adiectiuum prolatum in neutro genere concipit etiam femininum. ca. contingit. nu. 4. de iure iur.* 152
- Adiectiuus duobus singularis numeri potest iungi substantiuum etiam singularis numeri. c. si postquam. nu. 1. de elec.* 70
- Adiectiuum determinans duo substantia quorum unum est masculini, alterum feminini generis, debet poni in genere masculino. c. si Apostolica. nu. 2. de praeb. & digni.* 205
- Aditus verbum, quid significet, quid additus, quid addictus. c. concertationi. nume. 11. de appel.* 179
- Administrare quis non potest in beneficiis etiam post confirmationem, nisi fuerit installatus. c. cum cui beneficium. §. insuper. nu. 3. de praeb. & digni.* 201
- Admissio praesentationis patronorum facta per habentem confirmare, non habet vim confirmationis vel institutionis. c. & si capitulum. nu. 1. de insti.* 220
- Admissio sola an inducat delationem. c. cum appellationibus. §. si vero. numero 5. de appella.* 175
- Admissio praesentationis facta per superiorem videtur habere vim confirmationis absque eo, quod aliter exprimat verbum, confirmo. c. 1. nu. 3. de praeb. & digni.* 187
- Administratio plena si conceditur alicui non expresso verbo, libera, an idem sit, quod dare liberam. c. qui ad agendum. §. procurator. nu. 4. de procu.* 124
- Et quid si dicatur, quod possit omnia quae possit constituens & non exprimit libera. n. 5.*
- Et quid si promittat se habiturum ratum, quicquid per ipsum gestu fuerit. ibi. n. 6.*
- Admitti qui vult ad prosecutionem litis per alium inchoare, debet primo probare de suo interesse, quam admittatur. c. si hi. nu. 4. ut li. pend.* 146
- Et quid si agatur de beneficio possessorio siue petitorio. nu. 5.* 146
- Admittitur quilibet ad officium procuratoris, qui non reperitur expresse prohibitus. c. 1. nu. 6. de procu.* 121
- Administrare an sit licitum in praebenda antequam sibi assignetur ab eo, qui assignare possit. c. cum qui beneficium. §. insuper. nu. 6. de praeb. & digni.* 201
- Administrationem liberam habens bonorum non potest donare regulariter. c. cum in generali. nu. 3. de offi. vic.* 96
- Administratio dignitatis consistit in spiritualibus & temporalibus. ca. auaritia. nu. 3. de elect.* 46

Index.

Admittere & instituere qualiter differant. c. & si capitulum. nu. 5. de insti. 220
Aduenarum appellatione non comprehenduntur continui habitatores. c. fundamē
ta. §. vt autem. nu. 1. de elect. 62
Aduersarius dicitur qui subrogatur in lite. c. si hi. nu. 2. vt li. pend. 146
Aduersarius dicitur qui habet litem contra alium. c. nullā. nu. 3. de iura. cal. 140
Aduocatus an debeat iurare secundum formam l. rem non nouam. C. de iud. c. Ro-
mana. §. nec etiam. nu. 5. de foro compe. 134
Aduocati hereticorum an possint dici fautores. c. quicunque. numero 11. & 12. 267
de hereti. 267
Aduocatus si est excommunicatus & exercet aduocationem, an debeat restituere
re salarium inde præceptum. c. decernimus. nu. 5. de sen. excom. 313
Aduocatus vel procurator obligati ad defensionem cause non videntur obligati
ad defendendum causam appel. c. Romana. nu. 1. de testi. & attest. 151
Aduocati non admittuntur in causis ubi proceditur simpliciter, & de plano. c. sta
tuta. nu. 2. de hereti. 278
Aduocatus meus in causa principali, an possit esse aduocatus contra me in causa
appellationis. c. Romana. nu. 1. de testi. & attest. 151
Affinitas *an sit idem quod consanguinitas. c. ex sponsalibus. numero 8. 262*
de sponsa.
Affinitas inducit nullitatem matrimonij, sicut consanguinitas. c. ex sponsalibus.
nu. 2. de sponsa. 60.
Agens *alternatiue si prosecutus est in probatione alterum tantum, non*
obstat exceptio rei indicata in alio. c. Abbate sanē. numero 7. 162
de sent. & re iud. 112
Agere licitum est ad interesse secundum canones. c. si canonici. §. si autem. nu. 3.
de offic. ord. 69
Agere non potest de contemptu qui non habet potestatem dandi vocem. ca. ex eo
quod. nu. 2. de elect. 69
Agitur contra ecclesiam recuperanda, omisit opponere exceptiones suas propter
quod fuit lata sententia contra eam, impetrat rescriptum super restitutione in
integrum non expresso iudicio possessorio, an sit audienda. c. ecclesia. nu. 6. de in
integ. restit. 128
Agnus unde dicatur. c. vt officium. nu. 4. de hereti. 273
Allegans *prescriptionem, debet eam probare. c. cum persona. §. quod si*
talit. nu. 4. de priui. & exces. priui. 291
Allegans legem debet allegare quotam, vel saltem auctoritatem legis. ca. clerici
qui. nu. 3. de cler. contug. 184
Allegans statutum in iudicio debet illud totum edere. c. constitutionem. num. 1. de
sen. excom. 314
Allegans statutum in causa debet totum producere prout iacet. c. constitutionem.
nu. 1. de verb. signifi. 325
Allegationis quis sit ordo. c. quia cunctis. §. dicebat Abbas. numero 1. de con-
cess. præbend. 221
Allegans qualitatem extrinsecam, quæ prohenit ex accidenti, arctatur ad proban-
dum illam. c. si forte. nu. 8. de elect. 51
Allegans ignorantiam arctatur ad probandum illam. l. vt circa. §. super huiusmo-
di. nu. 3. de elect. 46
Allegatio generalis an sufficiat. c. super eo. nu. 1. de hereti. 269
Allegandi pulcher modus. c. quia cunctis. §. sed extitit. nu. 1. de concess. præb. 222
Alleganti aliud statutum sufficit, quod alleget principium ipsius. c. qui contra cer-
tum. nu. 2. de elect. 62
Alleganti titulum possessionis iuri communi contraria non creditur. c. cū perso-
na. §. si vero. nu. 1. de priui. & exces. priui. 291
Alexander quartus fuit post Innocentium. ca. constitutionem, numero secundo,
de regula. 246
Alibi dictio, designat locum non personam in c. statutum. §. in nullo, numero pri-
mo, de rescri. 25
Alij dictio non includit minora expressis. c. 1. nu. 9. de præb. & digni. 187
Alienatio quod non valeat sine causa an procedat in omnibus. c. dudum. num. 7.
de reb. eccle. alie. 229
Alienatio rei ecclesiastica est permessa in duobus. c. dudum. num. 4. & 5. de rebus
eccle. alie. 60.
Alienatio facta non seruata forma iuris, an valeat. c. hoc consultissimo. nu. 7. de
reb. eccle. alie. 230
Alienare bona ecclesie cathedralis dicitur esse iurisdictionis episcopalis. c. is cui.
num. 3. de elect. 62
Alienationis verbo, quid intelligatur. c. cum eo. nu. 10. de exces. prelato. 286
Alienigenarum appellatione qui comprehenduntur. c. vsurarum. §. & quia. nu. 6.
de vsuris. 282
Alioquin dictio, est relatiua. c. mandato nostro, numero septimo, de præbendis, &
dignitatibus. 194
Alioquin dictio, est resolutio dispositionis in qua profertur, si non concurrant in
actu omnes qualitates præcedentes. c. vt circa. §. alioquin. nu. 4. de elec. 45
Aliquantum dictio, quantum tempus significat. c. ad decimas. numero octauo, de
restitu. spoliato. 142
Alternatiua in cuius sit electione, in c. cum in multis. nu. 6. de rescri. 12
Altare viaticum quod dicatur. c. quoniam. nu. 5. de priui. & exces. priui. 295
Alter est nomen diuersitatis. c. si propter. nu. 3. de rescri. 20
in Alternatiuis dispositionibus quid sit prius adimplendum. c. mandato nostro.
nu. 1. de præb. & digni. 193
Et quid in præstationibus. ibidem, nu. 2.
Ambitio *& inconstancia reprobanda est in clericis. c. cum tua. nu. 10.*
de consuetu. 35
Ambiguum quid dicatur. c. iuris. nu. 11. de iud. 131

Ambasiatores quales esse debent. nu. 3. Et qualiter debent destinari. num. 4. c. ad
Apostolica. de sen. & re iud. 160

Anima *ingredientis dicitur lucri fieri domino ex professione religionis.*
c. non solum. nu. 1. de reg. 244
Animaduersione quæ pœna dicatur. c. cum quidam. nu. 10. de excep. 156
Animaduersionis ecclesiasticæ appellatione quid comprehendatur. c. pro humani.
§. cum igitur. nu. 6. de homi. 280
Annus requiritur completus quo ad dispensationem. c. permittimus. nu. 3. de sta.
& qualita. 90
Annus qualiter debeat computari. c. si propter tua. nu. 7. de rescri. 20
Annus, intra quem quis debet promoueri ad subdiaconatum, a quo tempore inci-
piat currere. c. cum ex eo. nu. 4. de elect. 71
Annus probationis quare dicitur in religione. c. non solum. nu. 4. de regula. 245
Annus requiritur quod sit completus quantum ad obligandum quem religioni.
c. is qui. nu. 4. de reg. 243
de Annexis quid dicitur. c. si is cui. nu. 3. de præb. & digni. 217
Ante dictio, potest referri ad actum ante celebratū mediate, siue immediate. c. j.
§. licet. nu. 2. de procu. 122
Ante dictio, potest referri ad actus mediatos & immediatos præcedentes. c. Ro-
mana. §. cum autem. nu. 3. de appel. 171
Antecessor, præcessor, & prædecessor, qualiter differant. c. quia ex eo. numero no
no, de pactis. 121
Antiquorum alicuius collegij quando fit mentio, de quibus intelligatur. c. cum in
tua. nu. 11. de consue. 35

Appellans *debet probare se appellasse, & intra decem dies. c. Roma-*
na. §. si vero. nu. 2. & 7. 321
Appellatio non extinguit pronuntiatum. c. is cui. §. sanē. nu. 2. de sen. excō. 321
Appellatio si fiat a sententia interdicti an suspendatur. c. is cui. §. sanē. num. 3. de
sen. excom. fo. 321. Et quid si appellatur a declaratione vel pronuntiatione iu-
dicis. ibidem, nu. 4.
Appellatio subsequens sententias censuræ non suspendit illas. c. is cui. §. sanē. nu. j.
de sen. excom. 321
Appellatio si est presentata sedi Apostolicæ & non Papæ, an sit licitum ab ea re-
cedere. c. quamuis. §. ceterum. nu. 2. de electio. 50
Appellatio an dicatur iudicialis, vel extraiudicialis, quando appellatur ab exe-
cutore dato super provisione beneficii. c. constitutio. nu. 3. de elect. 76
Appellari non potest de pari ad parem. c. non putamus. nu. 2. de consuetu. 33
Appellatio a definitiua non tollit, nec suspendit interlocutorias in iudicio latas,
quæ directè non præstant impedimentum principali negotio. c. licet. §. ubi vero.
nu. 2. de appel. 182
Appellatio ad quem sit interponenda. c. si a subdelegato. nu. 4. de offi. & pote. iu-
di. delega. 105
Appellatio quæ interponitur coram persona authentica est valida, ac si interpo-
neretur coram illo qui grauumen inferret in c. vt circa. §. editto. numero ter-
tio, de elect. 44
Appellatio non extinguit, sed suspendit iurisdictionem. c. si a iudice, numero ter-
tio, de appel. 180
Appellatio a definitiua prohibita est in aliquibus casibus. c. non solum, numero 2.
de appel. 177
Appellandum qualiter sit. c. 1. nu. 5. de elect. 37
Appellatio an valeat si exprimitur causa probabilis, quæ tamen non est vera.
c. quamuis. nu. 4. de elect. 50
Appellatio quæ intelligatur quando datur certa forma appellatibus. c. quamuis.
nu. 5. de elect. 50
Appellatio quando dicatur frustratoria. c. quamuis. nu. 6. de elect. 60.
Appellare quando licet ab arbitris ad quem appellabitur. c. ab arbitris. nu. 2. de
offi. & pote. iudi. deleg. 104
Appellare licitum est ab actu de futuro. c. vt circa. §. editto. nu. 2. de elect. 44
Appellationis interpositio & eius intimatio differunt. c. appellatio. numero quar-
to, de appel. 180
Appellans an possit sine præiudicio causæ appellationis prosequi causam nullita-
tis sententiæ coram iudice a quo. c. licet. nu. 9. de sen. excom. 317
Appellatio alternatiua an teneat. c. si is cui. numero quinto, de offic. & potesta.
iudi. delega. 104
Appello a duobus arbitris assumptis ad cognoscendū de causa recusationis vnus
arbitrorum defert, alter non defert, an iudex qui recusabatur solus si vnicus
erat, vel sine collega, si erant plures possunt in principali procedere lapso ter-
mino arbitris assignato ad causam definiendam. c. legitima. nu. 15. de app. 170
Appellatio extra iudicialis quem effectum habeat. c. concertationi. numero octa-
uo de appel. 179
Appellari an possit a delegato Episcopi ad officialem generalem Episcopi. c. licet.
nu. 10. de offi. vic. 95
Appellari in iudicio, iudex malitiosè assignauit terminum iuris pro Apostolis,
an si volo personaliter prof. qui causam appellationis in curia teneat expecta-
re illos in casu huius decre. in c. 1. §. qui vero. nu. 10. de elect. 40
Appellatio non potest interponi de pari ad parem. c. Romana. numero quarto, de
appellatio. 170
Appellatio interposita ab actu gesto per iudicem ante citationem, non dicitur iu-
dicialis. c. cordi. nu. 5. de appel. 166
Appellans an possit petere quod tota causa deuoluatur ad curiam. c. cordi. §. post
hoc. nu. 10. de appel. 168
Appellans ab interlocutoria quot debeat seruare. ca. ordi. §. quod si appellator.
nu. 4. de appel. 60.
Appellatio quando dicatur facta in iudicio. c. cordi. nu. 4. de appel. 166
Gemin. super Sexto Decretal. 3

Index.

- Appellatio iudicialis ab interlocutoria quo ad solennia & extraiudicialia regulatur eodem modo. c. cordi. nu. 1. de appel.* eo.
- Appellatio à provisione executoris an dicatur extraiudicialis. ca. concertationi. nu. 19. de appel.* 180
- Appellatio ab interlocutoria requirit tria solennia ex parte appellantis. c. cordi. nu. 3. de appel.* 169
- Appellans quoties debeat inquirere iudicem. c. ab eo. §. illum. nu. 3. de appel.* 177
- Appellatio an sit interponenda corā iudice. c. appellatio. nu. 2. et 3. de appel.* 189
- Appellans quare excludatur à prosecutione appellationis non petendo Apostolos. c. ab eo. nu. 3. de appel.* 176
- Appellatio an sit legitima, pertinet cognoscere ad iudicem ad quem. c. cum appellationibus. nu. 2. de appel.* 174
- Appellari prima vel secunda die intra decendium, demum durante decendio volu- lo iterum & aliter appellare, an possim. c. concertationi. nu. 18. de appel.* 180
- Appellare ilico quid dicatur. c. cordi. §. is qui. nu. 3. de appel.* 168
- Appellatus an possit quandocunque petere, vt causa tractetur in curia. c. cordi. §. post hac. nu. 8. & 9. de appel.* 167
- Appellans potest sponte renunciare suæ appellationi. c. cum qui. nume. 5. de dolo & contuma.* 143
- Appellans si renunciat appellationi non voluntariè, an iudex debeat illum postea citare. c. cum qui. nu. 7. de dolo & contu.* eo.
- Et quid si habeatur pro renunciato appellationi. ibidem, nu. 8.*
- Appellatio qualibet an inducat nullitatem confirmationis c. si postquam. num. 4. de elect.* 70
- Appellatus si est excommunicatus, & vult prosequi appellationem à definitiva, quam appellans negligit prosequi, an obset sibi exceptio excommunicationis. c. §. si quis. 1. nu. 6. de excep.* 155
- Appellans extra iudicium an repellatur exceptione excommunicationis. c. §. si quis. 1. nu. 7. de excep.* eo.
- Appellatio interposita à collatione executoris dicitur appellatio extraiudicialis, licet non mere. c. 1. §. si quis. 1. nu. 8. de excep.* eo.
- Appellatus potest si vult operari, vt per appellationem interpositam ab interlocutoria cognitio totius negotii principalis deuoluatur ad iudicē ad quem. c. cor di. §. post hoc. nu. 3. de appel.* 167
- Appellatus si succumbat an debeat condemnari in expensis. c. cordi. §. quod si ap- pellator. nu. 5. de appel.* 168
- Appellari potest incontinenti vna voce à definitiva, rationem reddit. cap. cordi. nu. 14. & 15. de appel.* 167
- Appellari quare non possit de prelati inferioribus ad Archiepiscopum. c. Roma- na. §. ab Archidiacono. nu. 4. de appel.* 170
- Appellatio quando dicatur finita. c. cordi. §. post hoc. nu. 6. de appel.* 167
- Appellans etiam post defertionem appellationis potest prosequi viam nullitatis sen entis. c. licet. nu. 6. de sen. excom.* 317
- Appellatio si fiat frivole, an dicatur fieri iniuria iudici à quo. c. cum appella- tionibus. nu. 6. de appel.* 174
- Appellans si antequam petat apostolos vadat ad superiorem ad quem, & ille ci- tet appellatum, vt procedat in causa, an valeat processus. c. ab eo. §. illud. num. 4. de appel.* 177
- Appellatio frustratoria non deuoluit iurisdictionem etiam in articulo incidenti ipsius cause. c. Romana. §. cum autem. nu. 4. de appel.* 171
- Appellans si non impetrat iudicem super appellatione, sed super causa, que iam erat inchoata extra iudicium, an valeat impetratio. c. cordi. §. post hoc. num. 7. de appel.* 167
- in Appellatione à definitiva oportet cognoscere de legitimitate appellationis se- paratè ab articulo cause principalis, quando dicitur appellatum in causa à iu- re prohibita. c. Romana. §. si autem. nu. 3. de appel.* 172
- Appellatio quando est frustratoria remittitur appellans ad iudicem à quo, & con- demnatur in expensis. c. cordi. §. quod si appellator. nu. 1. de appel.* 168
- Appellatio interposita in casibus à iure prohibitis appellari, non deuoluit causam ad superiorem. c. venerabilibus. §. porro. nu. 2. de sen. excom.* 311
- Appellatio valet, in qua non exprimitur nomen iudicis ad quem, sed solum eius tribunal. c. Romana. §. cum autem. nu. 1. de appel.* 171
- Et tunc potest cognoscere eius officialis. ibidem, nu. 2.*
- Appellatio valet licet non exprimat iudex ad quem, suo nomine dum tamē ex- primatur eius tribunal. c. Romana. §. cum vero. nu. 1. de appel.* 173
- Appellatio extraiudicialis est multiplex. c. concertationi. nu. 13. de appel.* 179
- Appellatio ab excommunicatione quid operetur. c. venerabilibus. numero tertio, de sen. excom.* 311
- Appellatio frustratoria etiam extraiudicialis non tenet. c. concertationi. nume. 5. de appel.* 179
- Appellatio quantumcunque deserta potest deduci in iudicium. c. licet. nume. 5. de sen. excom.* 317
- Appellatus quando dicit non appellatum intra decem dies, qualiter debet dicere. c. Romana. §. si vero. nu. 3. de appel.* 171
- Appellans non videtur renunciare appellationi interponendæ. c. si à iudice. nu. 9. de appel.* 180
- Appellari quod possit de episcopo in temporalis iurisdictione ad Principem secula- rem, quis possit dare. c. Romana. §. debet. nu. 4. de appel.* 173
- in Appellatione à definitiva quid requiratur. c. non solum. nu. 3. de appel.* 177
- Appellari potest ad legatum de latere omisso medio. c. non putamus. numero sex- to, de consuetu.* 33
- Appellatus negauit appellatum propter quod appellans fecit fidem iudici de ap- pellatione, an debeat facere copiam de appellato. c. Romana. §. si vero. num. 5. de appel.* 171
- Appellans si dat libellum in quo petit sententiam retractari, & attentata ante omnia retractari, demum super isto libello contestatur lis, an possit postea pe- tere per officium iudicis retractari attentata ante omnia. c. non solum. num. 8. de appel.* 177
- Appellare necesse est à sententia nulla. c. & si scia. nu. 4. de sen. & re iud.* 165
- Appellari potest ab actib. extraiudicialib. c. concertationi. nu. 4. de appel.* 179
- Appellari potest ab actu iudiciali grauamen inferenti. c. cordi. nu. 2. de appel.* 166
- Appellatur sine scriptura ab interlocutoria, & petuntur apostoli, iudex à quo non datis apostolis processit ulterius, an valeat processus. c. cordi. §. quod si appellator. nu. 7. de appel.* 169
- Appellari potest ab executione sententiæ. c. si delegatus. nu. 8. de offic. & pote. iudic. deleg.* 101
- Apostoli sunt petendi per appellantem, non per appellatum. nu. 1. Et cum magna instantia. nu. 2. c. ab eo. de appel.* 176
- Apostoli dicta possunt allegari pro iure. c. quoniam. nu. 2. de renum.* 82
- Apostoli sunt tradendi appellanti, non appellato. c. vt super. nu. 2. de appel.* 174
- Apostoli an debeant peti & tradi appellationi à definitiva. c. ab eo. §. illud. nu. 6. de appel.* 176
- Apostoli debent continere duo. c. cordi. §. in quibus. nu. 1. de appel.* 167
- Apostoli vnde dicantur. c. cordi. nu. 16. de appel.* eo.
- Apostoli quod petantur in scriptis an sit necesse. c. ab eo. nu. 7. de appel.* 176
- Apostoli an sint tradendi sumptibus appellantis. c. cordi. nu. 13. de appel.* 166
- Apostolorum datio vel petitio, an sit actus iudicialis. c. ab eo. §. illud. numero 5. de appel.* 177
- Apostolos minime pctens, & fingit se appellasse, an debeat postea citari de necessi- tate si iudex à quo vult procedere. c. ab eo. nu. 8. de appel.* 176
- Apostolorum appellatione non comprehenduntur Euangelista. c. gloriosus. nu. 3. de reli. & vene. sanct.* 258
- Apostolos minime tradens vltra id, quod hic dicitur, an sit puniendus. c. vt super. nu. 5. de appel.* 174
- Apostata religionis incurrit excommunicationem ipso iure per dimissionem habi- tus. c. vt periculosa. nu. 5. ne cler. vel mo.* 261
- Approbans inhabilem respectu vnius actus tantum, non videtur approbare re- spectu aliorum actuum. c. presidentes. nu. 2. de here.* 270
- Arbiter** si arbitretur iniqua, an possit reduci ad arbitrium boni viri. c. epis- coporum. nu. 7. de priui. & excess. priui. 293
- Arbiter nomen quot modis sumatur in iure. c. ab arbitris. nu. 3. de offic. & pote. iudi. deleg.* 104
- Arbiter an possit eligi cuiuscunque ætatis. c. ab arbitris. nu. 7. de offic. & potesta. iudic. deleg.* eo.
- Arbitri quando dicantur vilipendere excommunicationem. c. legitima. nume. 8. de appel.* 169
- Arbitrans debet considerare qualitatem culpæ, & secundum illam mensurare pæ- nam. c. fornicis. §. illud autem. nu. 2. de penis.* 299
- Arbitrio boni viri, quando aliquid dicitur relinqui intelligitur de iudice ordina- rio loci. c. statutum. nu. 14. de restri.* 23
- Arbitri si eligantur sub ista forma, dantes eis & cuilibet eorum potestatem eli- gendi, an quilibet istorum dicatur habere potestatem in solidum. c. cum expe- diat. nu. 8. de elect.* 68
- Arbiter potest requirere alium coarbitrum. c. vt quæstionibus. numero tertio, de arbitr.* 130
- Arbiter quando dicatur esse negligens. c. si compromissarius. nu. 5. de elec.* 74
- Arbitrium hominis quid dicatur. c. si religiosus. nu. 1. de elec.* 66
- Arbiter vnus si defert appellationi alter non, quid fiet. c. ab arbitris. num. 6. de offi. & pote. iudi. deleg.* 104
- Arbitri si sunt duo, quorum vnus condemnat in quinque, alter in plus, an proce- dat iste tex. c. si ex tribus. nu. 4. de arbi.* 129
- Arbitri si pronunciant super recusatione iudicem esse suspectum, an poterunt co- gnoscere de causa principali. c. legitima. nu. 9. & 12. de appel.* 169
- Et an tunc poterit procedere iudex recusatus in negotio principali. ibidem, numero 10.*
- Arbitri debent eligere tertium in causa discordiæ & non partes. c. legitima. nu. 3. de appel.* eo.
- Arbiter tertius si est presens, & tacet, an valeat sententia duorum. ca. vt quæ- stionibus. nu. 8. de arbi.* 130
- Archidiaconus est maior Archipresbytero. c. Romana. §. nec etiam. numero ter- tio, de foro compe.* 134
- Archiepiscopus non potest cognoscere de causa principali, si constet appellationem ab interlocutoria non fuisse legitimam. c. Romana. §. cum autem. 2. numero 2. de appel.* 171
- Archiepiscopus non potest adiri per viam querelæ à subditis suffraganeorum, nec est eorum iudex. c. venerabilibus. nu. 4. de sen. excom.* 311
- Archiepiscopus habet iurisdictionem in subiectos suffraganei, si suffraganeus ne- gligit facere iustitiam. c. venerabilibus. §. sanè. nu. 2. de sen. excom.* 312
- Archiepiscopus debet conuocare prelatos prouincia ad concilium prouinciale, & qualiter. c. Romana. nu. 2. & 5. de penis.* 170
- Archiepiscopus an possit habere subditum suffraganei pro suo conseruatore. c. hac constitutione. nu. 9. de offi. & pote. iud. deleg.* 105
- Archiepiscopus non potest adiri per viam querelæ per subditos suffraganei sui, nisi suffraganeus consentiat. c. Romana. nu. 2. de foro compe.* 135
- Archiepiscopus non est iudex competens officialis suffraganei. c. Romana. §. nec etiam. nu. 1. de foro compe.* 134
- Archiepiscopus potest mittere edictum per totam prouinciam quando esset casus sua iurisdictioni competens. c. Romana. nu. 1. de sup. neg. prela.* 84
- Archiepiscopus

Index.

Archiepiscopus est legatus Papæ in prouincia, & procedit tanquam Archiepiscopus, an possit ad ipsum appellari tanquam ad legatum. c. a collatione. num. 8. de appella. 182

Archiepiscopus an possit delegare causam appellationis. c. Romana. §. cum autem. num. 7. de appella. 171

Archiepiscopus non potest concedere priuilegium exemptionis subditis suffraganeorum contra suos episcopos. c. Romana. §. cum vero. nu. 3. de appel. 173

Archiepiscopus Rauen. delinquens Bononia, an incurrat penam statuti episcopi Bononiensis, & an penam sui statuti, in c. vt animarum. nu. 17. de consli. 8

Archiepiscopus est iudex appellationis episcopi in his que exercet episcopus, etiā ex iure accidentali, rationem reddit. c. Romana. §. debet. nu. 2. de appel. 173

Archiepiscopi possunt creare officiales in diocesi propria. Et possunt exercere iurisdictionem non auctoritate propria. c. 1. nu. 3. & 5. de offi. ordi. 111

Archiepiscopus an possit exercere iurisdictionem suam in prouincia. ca. Romana. nu. 6. de panis. 296

Archiepiscopus si non seruat in visitando ordinem hic positum, an processus sit nullus. c. Romana. nu. 4. de censu. 254

Archiepiscopus an debeat procurare in sua ciuitate quando procurat. c. Romana. num. 5. de censu. eodem.

Archiepiscopus non arctatur præcisè ad visitandum totam prouinciā. c. Romana. §. denique. nu. 1. de censu. fol. 254. & in §. ex quo. nu. 1. eo. tit. 255

Archiepiscopus debet esse instructus vt sciat prædicare populo. c. Romana. §. sane. num. 1. de censu. eo.

Et an debeat prædicare per se. ibidem. nu. 7.

Archiepiscopus non expedita visitatione intermittens illam, an possit postea redire ad illam, quā intermiserat. c. Romana. §. ex quo. nu. 3. de censu. & in §. postquam. nu. 1. 255

Archiepiscopus potest simul habere plures officiales. c. Romana. §. porro. nu. 1. de sen. excom. fol. 311. & nu. 1. in c. venerabilibus. eo.

Archiepiscopus quo detur visitator prouinciæ. c. perpetuo. nu. 2. de censu. 257

Archiepiscopus habet iurisdictionem in subditos suffraganeorum quo ad forum penitentiale. c. perpetuo. nu. 3. de censu. eo.

Archiepiscopus an possit cognoscere de paruo crimine episcopi, quod non requirit priuationem ordinis nec beneficii. c. vt litigantes. nu. 4. de offi. ordi. 115

Et an possit cognoscere in loco exempto diocesis. ibidem. nu. 5.

Archiepiscopus non potest visitare generaliter prouinciā, nisi primo incipiat à propria diocesi. c. Romana. nu. 1. de censu. 254

Archiepiscopus equiparatur præsidì prouinciæ, episcopus defensori ciuitatis. c. 1. nu. 6. de offi. ordi. 111

Archiepiscopus potest delegare causam in diocesi episcopi, quæ sit ibi delata per appellationem. c. 1. §. nec pro eo. nu. 1. de offi. ordi. eo.

Archiepiscopus an possit dare visitatorem in casibus hic expressis si nō monet primo capitulum. c. ecclesia. nu. 8. de sup. neg. prel. 86

Et ad hoc vt possit dare, qualis requiratur negligentia. ibidem. nu. 9.

Archiepiscopus an possit absolvere excommunicatos facta prius remissione ad ipsos excommunicantes, si ipsi nolunt absolvere. c. Romana. num. 4. de senten. excommu. 308

Archiepiscopus non potest constituere officiales in diocesi suffraganei. c. 1. nu. 1. de offi. ordi. 111

Nec exercere aliud, quod concernat potestatem iudicalem. ibidem. nu. 2.

Archiepiscopus vadens ad visitandum vnam diocesim transiens per aliam, an sit procurandus. c. Romana. §. denique. nu. 11. de censu. 255

Archiepiscopus & episcopus si concurrant simul in visitando, quis præferatur. c. Romana. §. denique. nu. 7. & 8. de censu. 254

Archiepiscopus si facit epm vicarium suum generalem exprimendo, & c. an possit confirmare electionem suffraganei. c. cum in generali. nu. 8. de offi. vic. 96

Archiepiscopus non supplet negligentiam suffraganeorum, nisi in casibus à iure expressis. c. Romana. nu. 6. de sup. neg. prel. 84

Archiepiscopus an possit visitare dioceses prouinciæ ante suam. c. Romana. §. denique. nu. 4. de censu. 254

Arctatus de editionem instrumenti debet edere ita & taliter quod possit totum & integrè videri & legi, & qui articuli sint tradendi. c. cum persona. nu. 4. de priui. & excef. priui. 291

Arctatus ad faciendum aliquid ad certum tempus, si in principio temporis dicit se nolle facere, non expectatur lapsus temporis. c. ab eo. §. illud. numero secundo, de appella. 176

Arctatur minimè quis per citationem factam à iudice cuius iurisdictione est suspensa tempore citationis. c. si à iudice. nu. 2. de appella. 180

Argumentum à contrario non est validum, quando ex eo resultat prauus intellectus. c. si pater. §. testatore. nu. 14. de testa. 234

Argumentum à simili destruitur, quando datur ratio dissimilitudinis. c. non putamus. nu. 7. de consue. 33

Argumentum ab exemplis est licitum. c. cum æterni. nu. 5. de sen. & re iudi. 159

Argumentum per similia legalia valet. c. dudum. nu. 11. de præb. & digni. 196

Arguere licitum est à ratione naturali. c. ex eo quod. nu. 3. de elect. 69

Arguere à situatione rubricæ est licitum. c. tibi qui. nu. 8. de rescrip. 27

Argumentum de legibus loquentibus in vltimis voluntatibus ad materiam beneficiale non est licitum. c. quia cunctis. §. contra. nu. 1. de concess. præb. 222

Argumentum de iuribus loquentibus de testibus ad notarium est licitum. c. Abbate sane. §. prefatus. nu. 3. de sen. & re iud. 164

Argumentum sumptum ab ordine rubricarum an sit validum. c. si de calumnia. nu. 12. de iur. cal. 139

Argumentum à simili an, & quando procedat. c. non potest. §. illud autē. nu. 10. de præb. & digni. 203

Argumentum ab æquitate naturali est licitum. c. vnico. numero 3. de iniur. & dam. dato. 296

Arguere à ratione legis est licitum. c. vbi periculum. nu. 1. de elect. 41

Argumentum ab absurdo valet. c. dudum. nu. 7. de præb. & digni. 196

Argumentatio ab emitatione absurditatis est licita. c. prelatis. numero quarto, de homicid. 281

Argumentum de lege civili ad canonicam, non semper est licitum. c. vt questionibus. nu. 5. de arbi. 129

Argumentum à similitudine rationis est validum. c. si ciuitas. §. ratione. num. 1. de sen. excom. 320

Artis appellatione comprehenditur ioculatio & buffonaria. c. clerici, qui. nu. 2. de vita & hone. cler. 184

Articuli an sint dandi in causa de necessitate. c. presentium. §. testes. num. 8. de testi. & attest. 151

Articulus quid sit. c. accusatus. §. eum vero. nu. 4. de hereti. 270

Articuli quando dantur, de quibus magis est informatus dominus quam procurator, debet respondere principalis. c. si quem. §. secus. nu. 3. de procurato. 126

Assassini unde dicantur. ca. pro humani. §. cum igitur, numero quarto, de homicid. 279

Assessor quis dicatur. in c. statutum. §. assessorem. nu. 2. de rescrip. 26

Astiduum esse quid dicatur. c. frequens. nu. 2. de resti. spol. 140

Assignare verbum, denotat totalem beneficii collationem. c. si beneficia. num. 3. de præb. & digni. 203

Astrictus restituere receptum contra prohibitionem legis, debet restituere illi, à quo recipit. c. exigit. nu. 4. de censu. 256

Astrictus sub pœna ad aliquid faciendum excusatur, si fuerit iuste impeditus. c. cū ex eo. §. elapso. nu. 1. de elect. 72

Adstringitur minimè quis ad factum, nisi commodè id fieri possit. c. quamuis. §. si autem. nu. 3. de offi. ordi. 116

Attentare proprie dicitur qui facit actum absque rationabili causa. c. quamuis. nu. 11. de offi. ordi. 116

Attentatum si est difficile retractari an debeat retractari ante omnia. c. non solum. §. illa vero. nu. 14. de appel. 179

Attentata post appellationem legitimam an dicantur nulla. c. non solum. §. illa vero. nu. 5. de appel. 178

Attentata an possint reuocari per alium quam per iudicem ad quem. c. nō solum. §. illa vero. nu. 9. de appel. 178

Attentata ante definitiuam quare non reuocantur statim. c. non solum. §. illa vero. nu. 4. de appel. eo.

Attingens minimè 25. annum est inhabilis ad rectoratū parochialis ecclesiæ. c. licet canon. nu. 2. de elect. 54

Auaritia inducit cecitatem mentis. cap. auaritia, numero primo, de elect. 46

Audacia admista temeritati est prohibita. c. quia plerique, numero secundo, de offi. ordina. 114

Audacia delinquendi crescit, vbi remouetur vindicta delicti. c. absolutionis. §. hac autem. nu. 1. de his que vi metusve causa. 128

Auditorium episcopi & eius officialis censetur idem. c. non putamus. numero primo, de consue. 33

Auditor non habet potestatem decidendi causam nisi hoc habeat in mādatis. c. Abbate sane. §. prefatus. nu. 7. de sent. & re iud. 164

Audientia appellatione non includitur terminatio. c. Romana. num. 3. de sup. neg. prel. 84

Augmentum censetur eiusdem iuris, quo res cui adiungitur. c. quoniam. §. si autem. nu. 2. de concess. præb. 227

Aut aduersaria quādo ponitur inter diuersa, quorum vtrunque est necessarium ad materiam in qua profertur, exponitur in coniunctiuam. c. si post. num. 14. de confessis. 147

Auctoritatem licitum est allegare sine assignatione quotæ. c. fundamenta. num. 2. de elect. 61

Auctoritate nostra, istud verbum quādo imprimat potestatem delegatam. c. cum aliquibus. nu. 5. de rescrip. 14

B.

Baptismus est fundamentum aliorum sacramentorum. c. per catechismum. nu. 1. de cognat. spiri. 266

Belli quot sunt species. c. pro humani. §. sacri. numero octauo, de homicid. 280

Beneficium habens ecclesiasticum non in perpetuum titulum, sed temporalem, an poterit ordinari in tali loco, vel habere à tali episcopo literas commendatitias. c. cum nullus. nu. 8. de temp. ordi. & qual. ord. 89

Beneficiorum appellatione quid comprehendatur. c. si pauper. nu. 10. de præbend. & dignita. 212

Beneficium quando quis dicatur plene adeptus. ca. ne captanda. num. 7. de concess. præben. 224

Beneficia vacantia an possint promitti. ca. detestanda. numero octauo, de concess. præben. 223

Beneficium affectum si conferatur, an possit impetrans illud euincere à quolibet possessore. c. si soli. §. nisi nos. nu. 7. de concess. præb. 226

Beneficia debent esse perpetua. c. si pauper. nu. 9. de præb. & digni. 212

Benedictio prelatis quid operetur, in proœmio. c. Bonifacius. nu. 24. 3

Beneficia plura habens non debet recipere fructus in absentia. c. quia per ambitiosam. nu. 3. de rescrip. 139

Beneficium datur per officium. c. quia per ambitiosam. nu. 4. de rescrip. eo.

Index.

Beneficium non dicitur vacare in curia, nisi prius moriens illud obtineret. c. pra-
senti. nu. 2. de prae. & digni. 214
Beneficia exemptorum an comprehendantur sub gratia. ca. si propter tua. nu. 6.
de rescrip. 20
Beneficij appellatione an includatur praebenda. c. gratia. nu. 3. de rescrip. 17
Beneficia non quilibet potest conferre, qui habet administrationem in spirituali-
bus & temporalibus. c. ecclesia. nu. 3. de sup. neg. prael. 86
Beneficia requirentia sacros ordines, non requirunt ordines tempore promotio-
nis de iure. c. si pro clericis. nu. 2. de prae. & digni. 192
Beneficium si aliquis impetrat a Papa, & in rescripto apponitur clausula consue-
ta de residentia in eo facienda, an episcopus possit dispensare ex causa legitima
super non residentia. c. licet canon. §. super residentia. nu. 4. de elect. 55
Beneficia habens plura incompatibilia etiam virtute dispensationis censetur in-
habilis ad consequendum aliud consimile beneficium. c. ordinarij. §. in conferen-
dis. nu. 1. de offi. ordi. 114
Beneficium dicitur vacare etiam post collationem, quae est suspensa appellatione.
c. si postquam. §. cum autem. nu. 3. de elect. 71
Beneficium si non fuit collatum impetranti, sed suo procuratori absenti, tamen
domino ignorante, non procedat iste tex. c. gratia. nu. 7. de rescrip. 17
Beneficij creditur probabiliter de proximo vacare, quando rector detinetur gra-
ui infirmitate. c. si te praebendam. nu. 6. de renun. 83
Beneficium vacans si spectat simul ad collationem aliquorum, an separate, an pro-
cedat iste tex. c. mandato nostro. nu. 4. de prae. & digni. 193
Beneficium simplex non sacerdotale fuit collatum vni ex pluribus sacerdotibus
& per eos continue per annos 40. pacifice gubernatum, an poterit postea con-
ferri non sacerdoti. c. cum de beneficio. nu. 1. de prae. & digni. 192
Beneficia patronorum an includantur in generali reservatione. c. licet ecclesia-
rum. nu. 11. de prae. & digni. 188
Et an ea quae laici possunt conferre ex privilegio Papali. nu. 12.
Beneficium si non est sufficiens, an debeat fieri mentio. c. collatio. nume. 5. de of-
fic. lega. 110
Beneficium si confertur indigno & unus confert scienter, alter ignoranter, quid
fiet. c. si ad episcopum. §. vbi vero. nu. 1. ne sede vacan. 227
Beneficialium appellatione non comprehenduntur pensiones in literis beneficia-
libus. c. quamvis. nu. 2. de prae. & digni. 190
Beneficium si habet plures patronos, sed inter se fecerunt conventionem de pra-
sentando alternis vicibus, Papa scribit, quod provideatur sibi de beneficio
ad praesentationem illius, an possit provideri, si pro illa vice ad illum spectat.
c. illis vero. §. si vero. nu. 3. de prae. & digni. 198
Et quid si scribatur ad praesentationem duorum, sed praesentatio non spectat
simul, sed successive, ibidem. nu. 4.
Beneficium vacans de iure licet non vacet de facto, potest conferri, licet non cessa-
to colore retinendi. c. licet episcopus. nu. 3. de prae. & digni. 208
Beneficium affectum quid efficiat. c. si soli. §. nisi nos. nu. 3. de concess. prae. 226
Beneficia duo simplicia potest quis simul retinere si conferantur auctoritate or-
dinaria. c. is cui. nu. 2. de prae. & digni. 202
Beneficia qui dicantur habere cum administratione. ca. praesenti. nume. 14. de of-
fic. ordi. 117
Beneficij appellatione in ecclesia comprehenditur principale beneficium ecclesia-
c. quam sit. nu. 3. de elec. 48
Beneficium quando confertur alicui non est necesse, quod ille sit praesens. c. si tibi.
nu. 1. de prae. & digni. 199
Beneficia vacantia ut quis possit conferre in curia, quae requiruntur. c. licet eccle-
siarum. nu. 14. de prae. & digni. 188
Beneficiorum ecclesiasticorum appellatione quid comprehendatur. c. quonia. nu. 2.
de concess. prae. 227
Beneficia consueva gubernari per monachos vnius monasterij non possunt com-
mitti alijs monachis per inferiorem a Papa. c. cu singula. §. prohibemus. nu. 1.
de prae. & digni. 213
Beneficiatus existens in studio non percipit fructus beneficiorum suorum de iure
communi. c. quia per ambitiosam. nu. 1. de rescrip. 31
Beneficiorum appellatione comprehenduntur maiora & minora. c. si hi. num. 1. ut
lite penden. 146
Beneficium an possit permutari cum praesimonia. cap. licet. numero 9. de rerum
permuta. 232
Beneficiorum vacantium de rigore iuris, quae intelligantur. c. licet. num. 3. de re-
rum permuta. 231
Beneficia si vacant per permutationem, quorum collatio non spectat ad episco-
pum, an procedat iste tex. c. licet. nu. 12. de rer. permuta. 232
Beneficium dicitur esse rectoris. c. si tibi. nu. 3. de prae. & digni. 199
Beneficium quo quis priuatur ipso facto, potest absque alia sententia alteri con-
ferri. c. pro humani. §. sacri. nu. 3. de homici. 280
Beneficiorum appellatione in privilegijs comprehenduntur etiam curata. c. si tibi.
nu. 2. de prae. & digni. 199
Beneficij appellatione comprehenditur episcopatus. c. felicis. §. quod si quis. nu. 2.
de poenis. 299
Beneficium quando dicatur quis canonicè retinere. ca. non potest. §. illud autem.
num. 1. de prae. & digni. 203
Beneficium curatum nunquam includitur in literis beneficialibus, nisi fiat mentio
de cura. c. cum in illis. nu. 1. de prae. & digni. 197
Bigamus si efficiatur monachus, an gaudeat privilegio clericali. c. al-
tercationi. nu. 5. de bigamis. 93
Bigamus nullo gaudet privilegio clericali. c. altercationis. numero secundo, de
biga. eo.

Bonorum appellatione comprehenduntur bona mobilia & immobili-
lia, iura & iurisdictiones. c. ad succidendos. numero 5. de
schismaticis. 279
Bonorum vacantium custodia in ecclesijs cathedralibus ad quem spectet. ca. cu-
pientes. §. ad hac. nu. 4. & 5. de elect. 59
Bona acquisita ab infidelibus qualiter dicantur propria. c. Abbate sanè. §. pro par-
te. nu. 5. de sen. & re iud. 163
Bona ingredientium ordinem minorum, vel praedicatorum, vel aliorum mendi-
cantium, an transeant in eos. ca. religionum. §. confirmatos. numero 14. de re-
ligio. domi. 251
Bona ecclesiarum an possint confiscari propter delictum clericorum. c. accusatus.
§. sacerdotes. nu. 3. de haereti. 273
Bona verbum, an comprehendat mobilia & immobilia. cap. si quis. numero sexto,
de praescrip. 159
Bona fides requiritur in praescriptione 40. annorum. cap. si qui. §. post. numero ter-
tio, de rescrip. 159
Et quid si praescribatur contra haereticos. nu. 4.
Bona clericorum eodem privilegio gaudent, quo bona ecclesiarum. ca. quanquam.
num. 2. de censi. 257
Bonam fidem quis debeat probare. c. episcopum. nu. 9. de praescrip. 157
Bona fides praesumitur in dubio. c. Abbate sanè. nu. 6. de sen. & re iud. 162
Bona subditorum dicuntur concernere bona superioris. c. 1. nu. 3. de offi. leg. 107
Bona intelliguntur deducto ere alieno. c. praesenti. §. porro. nu. 1. de offi. ord. 118
Bonifacius unde dicatur in pro. c. Bonifacius. nu. 13. 2
Bononiensis si conveniat Mediolanensem Bononia super re ibi sita coram ordina-
rio si appellatur, vbi debet impetrari iudex appellationis. in c. statutum. §. cum
autem. nu. 2. de rescrip. 25
Bononiensis origine & patrimonio constituit Florentiae domicilium, & ibi dam-
natur de haresi. bonorum apprehensio quae fit Bononia ad quem iudicem spe-
ctet. c. cum secundum. §. confiscationis. nu. 4. de haereti. 178

C.

Amerarij officium non expirat morte Papae. c. vbi pe-
riculum. §. provisionis. nu. 1. de elect. 42
Campanarum sonus quare prohibetur tempore interdicti. c. alma.
§. adiungimus. nu. 4. de sen. excom. 323
Canonica cui solvetur, si quis percipit sacramenta in vna ecclesia, & audit di-
uina in alia. c. cum quis. nu. 5. de sepul. 239
Canones loquentes de episcopis habent etiam locum in alijs praelatis superio-
ribus. c. pastoralis. §. praesenti. nu. 3. de cleri. agro. 219
Canon loquens per verbum futuri temporis, si addatur verbum remouens inter-
uallum temporis inter conventionem & poena appositionem, intelligitur esse la-
ta sententia. c. quam sit. §. ceterum. nu. 5. de elect. 49
Canonis induci non est necesse allegare quotam ad probandum intentum. c. Ro-
mana §. procuraciones. nu. 1. de censi. 256
Cantoria an sit dignitas vel personatus. c. statutum. nu. 5. ne cle. vel mo. 261
Canonizatio sanctorum ad quem spectet. c. gloriosus. nu. 11. de reli. & vene. sanc. 258
Canonicus ut possit dare extraneum procuratorem, an requiratur consensus om-
nium de capitulo. c. si quis iusto. §. absens. nu. 4. de elect. 80
Canon loquens per verba futuri temporis quando dicatur lata sententia. c. hac
constitutio. e. §. pars vero. nu. 1. de offi. & pote. iudic. deleg. 106
Canones debent seruari etiam in foro civili inter puros laicos in materia peccati
quo ad decisionem causarum. c. licet. nu. 5. de iure iur. 153
Canonicus si dat mandatum de certa persona eligenda quae est indigna scienter,
& procurator illam eligit, an constituens incurrat poenam. c. cum in cunctis. c. si
quis iusto. §. absens. nu. 6. de elect. 81
Canonici seculares, an possint esse cum mulieribus religiosis. ca. indemnitatibus.
§. supradicta. nu. 4. de elect. 79
Canonicus qui procuratorem constituit si moritur, an debeat cessare procurator.
c. si quis iusto. §. porro. nu. 5. de elect. 80
Canonici inducentes cessationem generalem, an incurrant poenam si non seruant
hanc constitutionem. ibidem. nu. 9.
Et quibus teneantur satisfacere. ibidem. nu. 6.
Canonici quorumcunque ecclesiarum possunt facere statuta in ecclesia sua sine
auctoritate superioris. c. constitutionem. §. ceterum. nu. 1. de verb. sig. 325
Canonica cui ecclesia debeatur. c. cum quis. nu. 1. & 2. de sepul. 239
Canonici possunt inducere in ecclesia novam consuetudinem, per quam mutantur
novae praebendae. c. cum in tua. nu. 1. de consuet. 34
Canonici si steterint longo tempore, quod non seruauerunt consuetudinem optan-
di quae erat in ecclesia, an per hoc dicatur sublata vel interrupta dicta consue-
tudo. c. cum in tua. nu. 3. de consuetu. eodem.
Canonica verbum quid importet. c. quamvis. nu. 6. de prae. & digni. 190
Canonicus in receptione iurat seruare statuta ecclesiae, & in literis suis sunt clau-
sula tollentes statuta ecclesiae, an per tale iuramentum videatur renunciare ta-
libus clausulis. c. contingit. nu. 11. de iure iuran. 152
Canonicarum nomine quid includatur, in c. 1. §. hac autem. de elec. 39
Capitulum si male agit in spiritualibus tantum, aut in temporalibus tantum, an
poterit dari coadiutor. c. ecclesia. nu. 7. de sup. neg. prael. 86
Canon loquens per verba praeteriti temporis, est lata sententia non ferenda. c. qui-
cunque. §. inhibemus. nu. 3. de haeret. 268
Canonicus ecclesiae cathedralis, an possit transferri ad ecclesiam ruralem. c. qua-
uis. §. quanquam autem. nu. 6. de praeb. & digni. 190
Canonici an admittantur ad agendum sine praelato. c. ad decimas. nu. 11. de resti-
tu. spoliato. 142

Index.

- Canonicus habens prabendam distinctam in ecclesia, non potest testari de fructibus talis prabende. c. presenti. nu. 17. de offi. ord. 117
- Bene tamen de quotidianis distributionibus, ibidem nu. 18. & 19.
- Canonicus nomen est aptum denotare gestum a toto capitulo. Et qui contineantur canonicorum appellatione simpliciter facta. c. si canonici. n. 1. & 6. de of. or. 112
- Canonici de consuetudine possunt inducere cessationem a diuinis in ecclesia. c. si canonici. nu. 2. de offi. ordi. 112
- Canon quando imponit penam ipso iure ex facto negatiuo non requiritur monitio quando illi adicitur certum tempus. c. clerici qui. nu. 5. de vita & ho. cle. 184
- Canonici ecclesie sunt exempti a iurisdictione ordinarij: vnus ex illis deliquit in loco exempto & habet beneficium non exemptum, cuius tamen possessionem adhuc non habuit, an episcopus possit illum punire de illo delicto prae-textu beneficij sibi subiecti. c. volentes. §. in eos. nu. 6. de priuile. & excessi. priui. 189
- Canonicorum receptio ad quem spectet. c. si propter. nu. 9. de rescrip. 20
- Canonicus non dicitur habere dignitatem. c. si te prabendam. nu. 1. de renunc. 83
- Canonica portio, an debeat prius solui quam fiat electio sepulturae. c. cum quis. §. si quis. nu. 2. & 3. de sepul. 240
- Capellanus ecclesie potest praescribere curam ipsius ecclesie contra principalem praelatum. c. cum singula. nu. 4. de praben. & digni. 213
- Capitulum vel vniuersitas si vult impetrare contra alium existentem de eadem dice- cefi, an habeat locum exceptio. c. statutum. §. cum verò. nu. 5. de rescrip. 24
- Et quid si impetratur contra officialem episcopi, ibidem, nu. 6
- Capituli consilium, non consensus requiritur in statutis condendis. in c. licet. n. 14. de consti. 6
- Capitulum si post terminum vult recipere & parere mandato, an possit. c. si capi- tulum. §. imò si capitulum. nu. 4. de conce. praben. 225
- Capitulum ecclesie cathedralis si vult alienare bona sua, quis interponet autori- tatem. c. dudum. nu. 8. de reb. eccle. alie. 229
- Cap. Statutum. supra de rescri. non habet locum in executoribus gratiarum bene- ficialium. c. is cui. nu. 1. de offi. & pote. iudi. deleg. 104
- Cap. vt circa. & c. 1. de elec. differunt in quinq; d. c. vt circa. §. illa. nu. 2. eo. tit. 46
- Capitulum vacante sede an possit dispensare super absentia. c. cū ex eo. nu. 7. de ele. 71
- Capitulum sede vacante succedit in potestatem exercendi spiritualia. ca. cum nul- lus. §. episcopo. nu. 2. de temp. ord. & quali. ordi. 90
- Capituli appellatione comprehenditur etiam congregatio regularum. c. cupientes. §. ad hoc. nu. 2. de elect. 59
- Cap. licet canon. habet locum qualitercunque sit prouisum de parochiali ecclesia si- ue per viam electionis, collationis, vel praesentationis. cap. statutum. nu- me. 1. de elect. 63
- Capitulum est capax iurisdictionis. Et in quibus succedat sede vacante. c. episcopa- li. nu. 3. & 4. de maio. & obe. 118
- Capitulum an possit visitare sede vacante. c. episcopali. nu. 5. de maio. & obed. eod.
- Capitulum ecclesie collegiatæ an possit statuere cum suo praelato sine licentia epi- scopi. c. constitutionem. §. ceterum. nu. 5. de verb. signi. 325
- Capituli appellatione non comprehenduntur singuli de capitulo. c. constitutionem. §. Statutum. nu. 1. de verb. signi. 112
- Capitulum an possit visitare sede vacante, & an tunc debeat procurare. c. grandi. nu. 4. de sup. neg. pral. 85
- Capitulum non succedit in spectantibus ad praelatum iure speciali sede vacante. c. si ad votum. nu. 3. de regula. 248
- Capitulum an possit facere pacta & agere pro parte sua sine consensu praelati in bo- nis diuini cum praelato. c. quia ex eo. nu. 11. de pac. 121
- Capitulum ecclesie potest habere sigillum. c. si canonici. nu. 4. de of. ord. 112
- Cap. nuper. habet locum etiam in alijs sententijs quam censuræ. cap. prouida. nu. 5. de elec. 79
- Capitulum an possit dare licentiam ransendi si vacat sedes episcopalis. c. si abbatē. nu. 3. de elect. 73
- Capitulum an succedat sede vacante in potestate prouidendi de beneficio quod deuol- uitur ad episcopum per negligentiam vel delictum inferioris. c. quamquam. nu- me. 5. de elec. 62
- Capituli appellatione communiter & diuim comprehenduntur tantum canonici ecclesie. c. mandatum. nu. 4. 6. & 7. de praben. & digni. 218
- Capitulum & conuentus qualiter differant. c. quia saepe. nu. 6. de elec. 76
- Capitulum administrat bona ecclesie vacantis tam spiritualia quam temporalia. c. si episcopus. nu. 1. de sup. neg. prala. 86
- Capitulum an possit conferre si episcopus est in mora. c. si ad episcopum. §. cum ve- rō. nu. 4. ne sede vacan. 227
- Et an possit commendare beneficia, ibidem, nu. 5.
- Capitulum an possit tollere consuetudinem tolerabilem & iuratum propria autho- ritate, vel illam reformare sine metu periurij. c. consuetudinem. §. statuimus. num. 3. de cler. non resi. 187
- Capituli appellatione comprehenditur totum capitulum. c. pastoralis. §. si verò. nu- me. 2. de cler. agro. 219
- Capitulum vacante sede quare succedit in potestatem instituendi. c. & si capitu- lum. nu. 7. de insti. 220
- Cap. si a sede. non habet locum in alijs dispositionibus quam collationibus be- neficiorum. c. si eo tempore. nu. 6. de ele. 80
- Captus a paganis dicitur seruus. c. grandi. nu. 2. de sup. neglig. pral. 85
- Carcer est deputatus ad custodiam & fugam euitandam. c. si clericos. nume. 3. de sen. excom. 318
- Carcer a principio fuit deputatus ad custodiam tantum. c. quamuis. numero 1. de penis. 298
- Cardinales si non sunt nisi duo, vbi Papa moritur, an poterunt procedere ad ele- ctionem. c. vbi periculum §. hoc sacro. nu. 4. de elec. 42
- cardinales quādo dicantur absentes. c. vbi periculum. §. hoc sacro. nu. 5. de ele. eo. 42
- cardinales volunt Papam eligere, sed postquam elegerunt propter renunciationē Papae, ille dicit se non renunciaſſe, quid iuris. c. quoniam. nu. 9. de renuncia. 82
- Cardinales possunt retinere familiares, etiam laicos in conclau. c. vbi periculū. §. hoc sacro. nu. 2. de ele. 42
- cardinalem quis dicatur hostiliter sequi. c. felicitis. nu. 5. de penis. 298
- Et quid si facit insultum ad eius domum, ibidem. nu. 6. & nu. 8.
- cardinales an gaudeant priuilegio huius capituli. c. quia periculosum. nu. 4. de sen- ten. excom. 308
- cardinalium consilium & consensus an interueniat copulatiue gestis Papae. c. quo- niam. nu. 8. de renun. 82
- carens iurisdictione non potest committere potestatem citandi sibi non subditos. c. Romana. nu. 1. de peni. & remis. 300
- castrum, ciuitas & villa differunt. nu. 1. et quid ista importent, c. si ciuitas. nu. 5. de sen. excom. 319
- casus legis qualiter adaptetur decisioni hic posita. c. autoritate. nu. 5. de conce. praben. 226
- casus in quo quis potest per alium id, quod non potest per se. c. indemnitatibus. §. porro. nu. 3. de ele. 78
- casus omiffus a testatore habetur pro omisso. c. susceptum. nu. 7. de rescri. 17
- casus in quo necessarium est reuocationem procuratoris transire in eius notitiam vel alterius cū quo actus debet perfici. c. procurator. §. sanē. nu. 1. de proc. 127
- casus aliquis de prouisijs si exprimat subiecta clausula generali, vel alio quo- cunque modo & c. an veniant alij modi quā expressi. c. illis verò. §. cum au- tem. nu. 6. de praben. & dig. 198
- casus inclusi in priuilegio exemptionis quid operentur. c. volentes. §. nunquid. nu- me. 1. de priui. & excess. priui. 288
- cathedraticum an possit praescribi vel remitti. c. 1. nu. 6. de prab & dig. 187
- causa dicitur decidi ex pronuntiatione arbitrorum. c. vt quaestionibus. nume. 2. de arbit. 229
- causa electionum, prouisionum & postulationum sunt spirituales. c. si duo, §. sanē. nu. 1. de procu. 126
- causa appellatione comprehenditur etiam sententia, ibidem.
- causarum spiritualium appellatione comprehenduntur causae beneficiales. c. si an- num. nu. 2. de iudic. 132
- causa dependentes a spiritualibus quae sint. c. si annum. nu. 4. de iudi. 100
- causa, propter quam fuit lata excommunicatio, an sit exprimenda in exceptione. c. j. §. si quis. 2. nu. 11. de excep. 154
- causa cognitio & decretum debet interuenire in alienatione rerum pupilli, etiam si sint mobiles dummodo pretiosae. c. dudum. nu. 13. de reb. ecc. alie. 229
- causa recusationis debet esse legitima. nume. 1. & quot sint. nume. 5. c. legitima. de appel. 169
- causa an sit exprimenda in appellatione interiecta ab interlocutoria. c. Romana. §. cum autem. nu. 8. de appel. 171
- causa duplex reperitur in reali & personali. c. abbate sanē, §. praefatus, nu. 9. de sent. & re iudi. 164
- cautio si praestatur ordinario & debentes habere vsuras sint praesentes, an va- leat. c. quamquam. nu. 7. de vsuris. 283
- Et quid si episcopus habet vicarium & officialem cui debeat fieri. ibidem, nu- mero 8.
- celebrari an possit in capella vel cimiterio non contiguus ecclesie. c. si ciuitatis. §. ratione. nu. 4. de sen. excom. 320
- celebrari prohibitum est a iure in ecclesia polluta. c. is qui. nu. 1. de sen. exc. eod.
- celebrans in praesentia excommunicati non incurrit irregularitatem. c. is qui. nu- me. 2. de sen. excom. 100
- castrum vnde dicatur. c. si ciuitas. nu. 7. de sen. excom. 319
- causa cognitio requiritur etiam in praecipis quae fiunt contra aliquem vt sub pe- na excommunicationis debeat soluere intra certum terminum. c. cum C. laicus. nu. 5. de fo. comp. 136
- causam exprimi in prima citatione an sufficiat, licet quis pluries citetur in c. cū in multis. nu. 7. de rescrip. 12
- causae quae tractantur in electionibus episcoporum, dicuntur esse de maioribus. c. quamuis. nu. 1. de ele. 50
- causa cognitio an requiratur in faciendo statuto, in c. vt animarum. nume. 22. de consti. 8
- causa vsurarum dicitur spiritualis. c. si annum. §. si verò. nu. 9. de iudi. 132
- causa suspicionis qualiter sit assignanda. c. legitima. nu. 6. de appel. 169
- causa expressio an requiratur in appellatione a definitiva. c. Romana. §. si autem. nu. 7. de appel. 172
- causa possessoria super restitutione rerum spiritualium an dicatur mere spiritua- lis. c. frequens. §. illum autem. nu. 4. de rest. spol. 140
- causa accidentalit & naturalis quando concurrunt attendimus potius naturalem, quā accidentalem. c. praesenti. §. idem est. nu. 3. de praben. & digni. 214
- casus decifus per constitutionem Papae non est amplius deducendus in dubium. c. quoniam. num. 6. de renun. 82
- causa appellationis an sit alia causa principalis. c. Romana. nume. 19. de testi. & attestat. 152
- causa legitima quae dicatur monachum transferendi, et quae sit. c. cum singula. §. prohibemus. nu. 6. de praben. & digni. 213
- causa probabilis quae dicatur. c. j. §. qui verò. nu. 8. de ele. 39
- causa specialis quando exprimi. ur in libello, oportet quod illa probetur. c. abbate sa- nē, §. sed ad hoc. nu. 3. de sent. & re iud. 63
- Et quid si exprimitur causa generalis. ibidem. nu. 4
- cathechismus vnde dicatur. c. per cathechismum. nu. 5. de cog. spi. 166
- causa

Index.

Causa & occasio differunt. c. periculofo. §. porro. nu. 1. de sta. reg.	250	Circumstantie sunt consideranda in penis imponendis. c. felicit. §. caeterum. nu. 3. de penis.	299
Causa fidei habet multa privilegia. c. accusatus. §. sanè. nu. 1. de heret.	271	Citatio debet habere locum expressum ad quem fiat citatio. c. venerabilibus. §. se	312
Causam esse legitimam vel probabilem. idem est. c. venerabilibus. §. sed si. nu. 1. de sen. excom.	312	Citatio quando fit ad sententiam. debet in ea exprimi quod citatur ad audiendam sententiam. c. eum qui. nu. 4. de dolo & contu.	143
Causa que dicatur rationalis ad hoc ut fiat dispensatio. c. licet canon. §. super re-	55	Citatio noua an requiratur post renouationem grauaminis ad hoc. ut index possit procedere. c. si a iudice. nu. 8. de appel.	180
Causarum appellatione non comprehenduntur cause criminales. c. licet. nu. 2. & 3. de of. vica.	95	Citatio qua fit in principio iudicij debet esse peremptoria. c. quonia. n. 6. de ele. 81	
Causa recusationis debet exprimi coram iudice qui recusatur. c. si contra. num. 1. de of. & po. iud. deleg.	99	Citatio requiritur in notorijs. & etiam sententia. c. hac constitutione §. conserua-	105
Cause an possint tractari in curia per viam simplicis querelæ. c. quamuis. nume. 3. de electio.	50	Citatio debet habere causam expressam propter quam quis citatur. c. contumacia. nu. 4. de hereti.	270
Causa suspicionis est proponenda coram iudice qui recusatur. c. ab arbitris. num. 1. de of. & pote. iud. deleg.	104	Et sufficit exprimere delictum in genere. ibid. num. 5.	
Causa legitima reuocandi que dicatur. c. cum ex. eo. nu. 8. de elect.	71	Citari an quis debeat in causa hæresis propter quamlibet suspicionem m. c. contuma-	eo.
Causa criminalis appellatione strictè sumpto vocabulo. non includitur causa popu-	131	cia. nu. 8. de hereti.	
Causa criminalis delegatur de iure canonico. c. postquam. nu. 1. de acc.	266	Et quoties debeat vocari antequam excommunicetur. ibidem. nu. 9. & nu. 12.	
Causa expressio requiritur. c. cum medicinalis. de sent. exc. nu. 4. Et quare. nu. 14.		Citatus ab ordinario & inquisitore simul. cui debeat primo obedire. c. per hoc. nu. 2. de hereti.	276
Et quomodo intelligat expressa. nu. 15. & 17. in sententia excommunicationis. 302		Citatus a suo iudice licet non compareat. tamen excommunicari non potest. c. Ro-	136
Causa est exprimenda in sententia excommunicationis. c. Romana. §. caueant. nu-	308	mana §. nec clericos. nu. 3. de foro compe.	
me. 3. de sen. excom.		Citatus ad actum. recedens sine licentia antequam actus sit finitus reputatur con-	70
Causa an possit de consensu partium committi per delegatum in alio loco q. fuerit		tumax. c. si postquam. §. si verò electus. nu. 1. de ele.	
sibi causa delegata. in c. statutum. §. in nullo. nu. 7. de rescri.	23	Citatus ad actum intelligitur citatus ut stet donec actus expediat. c. si postquam.	eo.
Causa Florentinorum si commissa est episcopo Fesulano. an possit iudicare in eccle-	23	§. si verò electus. nu. 2. de ele.	
sia quam habet Florentig. c. statutum. §. cum verò. nu. 3. de rescrip.		Citatus personaliter si mittat procuratorem. an sufficiat. c. iuris. n. 7. de iud. 131	
Causarum appellatione comprehenduntur actus iudiciales & non extraiudicia-	126	Citatus q. compareat per se. non potest comparere per procuratorem. nisi aliud	37
les. c. si duo. §. sanè. nu. 4. de procura.		exprimatur in citatione. c. j. nu. 2. de ele.	
Causa an possit tractari in loco non insigni ubi possit haberi copia peritorum. c. sta-	23	Citatus ad vnum actum vel articulum si est contumax. nihilominus est citandus	143
tutum. nu. 4. de rescrip.		ad ipsum actum. c. eum qui. nu. 9. de dolo & contumacia.	
Et quid si alia necessaria in causis non possint haberi sine magna difficultate. ibi-		Ciuis vnus si passus est damnum quod debet sibi restitui per alios ciues an ipse con-	68
dem. nu. 5.		tribuet ad istam emendam cum alijs ciuib. c. cum non deceat. n. 7. de ele.	
Causa si est commissa inter duos simpliciter. & actum est criminaliter. an illa fini-		Ciues quando interdicuntur propter dominum. an tunc ciues absentes ex iusta cā	318
ta poterit agi ciuilitex ex eadem causa coram eisdem iudicibus. in c. dispendia.	13	sint interdicti. c. si sententia. §. caeterum. nu. 10. & 11. de senten. exc.	
nu. 7. de rescrip.		Ciuitas non includit de propria significatione vocabuli. nisi illud quod intra mu-	319
Causa delegatur abbati sub nomine dignitatis. qui postea recusatur. & statim post		ros ipsius continetur. c. si ciuitas. nu. 3. de sen. excom.	
recusationem moritur. an successor possit de illa causa cognoscere. c. index. nu-	10	Ciuitas proprie quid dicatur. c. statutum. nu. 13. de rescri.	23
me 9. de of. & pote. iud. leg.		Ciuitas interdicatur propter delictum ciuium. c. felicit. §. quapropter. nume. 3. de	300
Causa criminales possunt delegari etiam quo ad penam mortis per ordinarium in		penis.	
feriorem a principe de iure canonico. c. episcopus. nu. 2. ne cleri. vel mona. 261		Ciuitatē qui non potest intrare etiam ex culpa sua. non potest ibi conueniri vel cita-	24
Causa & lis differunt. c. autoritate. §. causas. nu. 1. de priuile. & exc. priuile. 290		ri. c. statutum. §. cum verò. nu. 13. de rescri.	
Cause appellatione comprehenditur criminalis & ciuilis. c. decet. nu. 4. de immu-	259	Ciuitas tota potest interdici propter delictum regentis ciuitatem. c. si sententia. §.	318
ni. eccles.		caeterum. nu. 1. de sen. excom.	
Causa debet exprimi quare fiat reuocatio in reuocatione priuilegio. um. c. alma. §.	324	Ciuitas quando dicatur delinquere vel negligere. c. felicit. §. quapropter. nu. 5.	300
in festiuitatibus. nu. 5. de sen. excom.		de penis.	
Causa legis an sit impulsua quomodo cognoscatur. c. quoniam. num. 9. de immuni-	260	Ciuitatis appellatione an comprehendatur diocesis. c. felicit. §. quapropter. nu. 6.	eo.
eccles.		de penis.	
Causa laicorum quacunque sit. an sit prohibita agitari in ecclesia. c. decet. nu. 12.	259	Ciuitas & diocesis sunt correlatina sicut pater & filius. c. quamuis. §. quāquam	190
de immu. eccle.		autem. nu. 1. de praben. & digni.	
Celebrans in presentia excommunicati. an sit irregularis. c. episco-	293	Ciuitas. castrum. & villa differunt. c. is qui. nu. 1. de sepulturis.	240
porum. nu. 9. de priuile. & exc. priuile.		Ciuitas non potest statuere in preiudicium iurisdictionis vel culminis imperialis.	260
Celebrans in ecclesia polluta ante reconciliationem. an incurrat irregularitatem.	257	c. eos qui. nu. 4. de immu. eccl.	
c. si ecclesiam. nu. 4. de consecra. eccle. vel alta.		Ciuitas quid sit & quis eam primo edificauit. c. si ciuitas. nu. 6. de sen. exc.	319
Celebrans post suspensionem & efficiatur irregularis. vnde sumpserit originem. c.	160	Ciuitas an possit se subicere vni domino. c. praesidentes. nu. 3. de hare.	270
cum æterni. sciturus. nu. 11. de sen. & re iudi.		Ciuitas tota an possit iuste comburi. quando aliqui heretici sunt ibidem. c. presi-	eo.
Censura ecclesiastica potest dici sententia. c. Romana. §. sententias. num. 1. de ap-	173	descentes. nu. 7. de hare.	
pellatio.		Clausula. non obstantibus priuilegijs. quid operetur. c. cum aliquibus. nu. 6. & 7.	14. & 15
Censualis non censetur esse subiectus seruili subiectioni. c. autoritate. §. causas.	290	de rescrip.	
nu. 2. de priuile. & exc. priuile.		Clausula. quidam alij. de sui natura includit multos. in c. cum in multis. num. 3. de	11
Censualis qualiter quis probetur. c. si Papa. §. & est idem. nu. 4. de priuile. & exc.	295	rescrip.	
si. priuile.		Et an sub ea includantur femine. ibidem. nu. 4.	
Certum non dicitur & expressum quod sit in genere. c. ne captanda. nu. 3. de con-	224	Clausula. motus proprii. non est tantę potentię q. tollat ius alterius. nisi speciali-	21
ces. praben.		liter fiat mentio de iure alterius. c. si propter tua. nu. 12. de rescri.	
Certus quando quis dicatur de beneficio. quando sit alteri collatum. c. si beneficia.	203	Clausula generalis sola videtur solum operari idem quod motus proprius. c. si pro-	eo.
nu. 9. de prab. & digni.		pter tua. nu. 13. de rescri.	
Certitudo quando requiritur respectu speciei non sufficit certificationem fieri per	216	Clausula vel exceptio in fine posita non refertur ad omnes casus precedentes quā-	36
verba generis. sed requiruntur verba denotantia speciem. c. si episcopus. nu-		do est dare diuersam rationē quare magis ad vnum quā ad alium referatur.	
me. 10. de prab. & digni.		c. perpetuo. nu. 13. de postulatione prelatorum.	
Cessante causa constitutionis. per hoc non videtur cessare dispositio legis. si alias	223	Clausula plurium delegatorum aliquando dantur disiunctiue. c. cum plures. nu. 1.	102
non reuocetur. c. detestanda. nu. 2. de concessio. praben.		de of. & pote. iudi. dele.	
Seu dictio. stat declaratiue. c. j. ex confirmatione. nu. 2. de cogn. spiritali. 265		Clausula ollens obstacula impediencia effectum non includit obstacula includen-	21
Cemeterium vnde dicatur. c. si ecclesiam. nu. 2. de consecra. eccle. vel alta.	257	tia dilationem. c. si propter tua. nu. 10. de rescri.	
Cemeterium an sit pollutum si in porta sit effusio sanguinis iniuriosa. ibidem. nu-		Clausula posita in fine testamenti. valeat iure cuiuslibet vltimę voluntatis. quid	241
mero 6.		operetur. c. licet. §. quamuis. nu. 4. de sepul.	
Character ordinis in quibus or. inibus imprimatur. in prop. c. Bonifacius. n. 17. 3	259	Clausula. non obstante. posita in literis beneficialibus non inducit dispensationem.	204
Christiani quare non dicantur Iesuani. c. decet. nu. 13. de immu. eccl.		sed tollit tantum subreptionem. c. non potest. §. cum verò. nu. 2. de praben. &	124
Et quare vngamur a Christo. ibidem. nu. 14.		dignit.	
Cellarum monasterij appellatione. quid cōprehendatur. c. priuilegium. nu. 2. & 4.	326	Clausula generalis adiecta certis casibus specialibus. quid operetur. c. qui ad agē-	10.
de verb. signifi.		dum. sed si aliquis. nu. 2. de procu.	
Cellę vnde dicantur. c. priuilegium. nu. 5. de verb. signi.	eo.	Clausula. non obstante. apposita in literis apostolicis. quid operetur. c. j. nume. 10.	92
Christus quare sit attollendus. c. decet. nu. 7. de immu. ecc.	259	Clausula. an efferri. an præferat impetrantem expectantibus etiam autoritate	218
Christus quare mortuus est & resurrexit. c. pro humani. n. 4. de homie.	279	concedentis gratiam. Vide de eadem clausula. nume. 4. 5. & 6. cap. quodam. de	
Christiani transeuntes ad ritum Iudeorum dicuntur heretici. c. contra Christianos.	275	praben. & digni.	
nu. 1. de heretic.			

Index.

- Clausula, motus proprii non potest probari per testes, n. 5. & 7. Et an tollat alias surreptiones, nu. 5. c. si motu. de prab. & digni.* 205
- Clausula q non sit melior conditio occupantis posita in procuratorio, quid importet. c. si duo. nu. 4. de procu.* 125
- Clericorum appellatione comprehenditur episcopus. c. quamuis, nume. 3. de of. ordin.* 116
- Clerici appellatione intelligitur rector. c. ad decimas, nume. 14. de rest. spo.* 142
- Clerici alij quam canonici possunt recipere quotidianas distributiones. c. consuetu dinem. nu. 1. de cleri. non resi.* 187
- Clericus non faciens se promoueri qua pena puniatur. c. si pro clericis. num. 7. de prab. & digni.* 193
- Clerici qualiter debent viuere. rubri. de vita & hone. cler. nu. 2.* 184
- Clericus coniugatus an possit esse vicarius episcopi. c. j. nu. 8. de of. vic.* 94
- Clerici quando possint in alios compromittere sine consensu suorum episcoporum. c. Romana, nu. 5. de fo. compe.* 193
- Clericus an possit tenere tabernam. c. clerici qui. nu. 9. de vita & bon. cleri.* 133
- Curia Romana non dicitur ubi est apostolica sedes. c. presenti, numero 4. de prab. & digni.* 214
- Clericorum appellatione comprehenduntur in minoribus ordinibus constituti. c. clerici qui. de cleri. coniuga.* 184
- Clericus in minoribus beneficiatus fecit se militem, postea eum penitet & vult rehabere beneficium, an possit. c. clerici qui. nu. 6. de cle. coniuga.* 185
- Clericus qui est maioris ordinis quam requirat prabenda, an debeat admitti. c. si pro clericis, nu. 5. de prab. & digni.* 192
- Clericus est dominus rerum sibi donatarum pro distributionibus. c. consuetudine. s. qui vero, nu. 3. de cleri. non resi.* 187
- Clericus durante tempore receptionis fructuum privilegiati, si post adeptam possessionem secundi vult dimittere secundum retento sibi primo, an possit. ca. si tibi, nu. 7. de prab. & digni.* 207
- Clericus degradatur pro heresi. c. quoniam, nu. 3. de hereticis.* 267
- Clerici seculares possunt habere proprium. c. indemnitate. s. supradicta, nu. 2. de elec.* 79
- Clericis non est licitum accipere ordines ab alio episcopo, etiam si proprius sit suus penitus ex alia causa quam hic posita. c. eos qui. s. clericis, nu. 1. de temp. ordi. & quali. ordi.* 89
- Potestas libera quando datur alicui exercendi actum, intelligitur quod actum faciat canonice. c. eos qui. s. clericis, nu. 2. de temp. ordi. & quali. ordi.* eod.
- Clericus si conuenitur coram non suo iudice ratione contractus, & in ipso territorio non contraxit, nec ipse excipit de contractu non inito ibi, & index procedit, an valebit processus. cap. Romana. s. contrahentes, numero 10. de foro compet.* 134
- Clericus an possit reconueniri de crimine coram iudice seculari, in cap. dispendia. s. reus, nu. 6. de rescrip.* 14
- Clericus non dicens officium, an peccet mortaliter. c. quia per ambitiosam, nu. 7. de rescrip.* 31
- Clericus alterius diocesis potest acceptare commendam sine licentia proprii episcopi. c. nemo deinceps, nu. 11. de elec.* 56
- Clerici minorum ordinum, an possint degradari de crimine. c. degradatio, num. 7. de penis.* 197
- Clerici dicuntur esse milites celestis militie. c. degradatio. s. actualis, numero 1. de penis.* eod.
- Clericorum appellatione in materia penali non includuntur monachi & alia persona ecclesiastica. c. generali, nu. 3. de ele.* 52
- Clericus potest opponere exceptionem clericatus contra iudicem laicum, & petere ut remittatur ad iudicem ecclesiasticum. c. si iudex, numero 2. de sentent. excommu.* 315
- Clericus coniugatus si capitur & facit fidem de titulo clericari, an sufficiat quo ad hoc ut euitet cognitionem iudicis secularis. c. si iudex. s. non sic, numero 13. de sen. excom.* 317
- Clerici non debent soluere pedagium vel guidagium pro rebus, quas deferunt non cum negociandi, c. quamquam, nu. 4. & 6. de censu.* 257
- Et quid si vertitur questio an sine negotiationis causa quis cognoscet. ibidem, numero 7.*
- Clerici appellatione non comprehenditur populus. c. si sententia, nume. 1. de sent. excommu.* 318
- Clericus an possit indistincte capi pro excessibus. c. clericos, nume. 5. de sentent. excommu.* eod.
- Clerici an semper sint detrudendi propter crimen in carceribus. c. si clericos, nume. 6. de sen. excom.* eod.
- Clericus absens pro utilitate ecclesie fingitur praesens & residens in ecclesia. c. cum non deceat, nu. 3. de ele.* 68
- Clericus in degradatione debet indui illis ornamentis quibus fuit indutus in promotione. c. degradatio. s. actualis, nu. 3. de penis.* 197
- Clericus si non celebrat post suspensionem sed interest diuinis tantum, an fiat irregularis. c. cum medicinalis. s. caueant, nu. 5. de sen. excom.* 304
- Clericus turbatus propter exactiones quibus eum grauabat episcopus in eius manibus renunciauit ecclesie, quam statim penitens repetijt, an possit. c. si te prabendam, nu. 12. de renun.* 83
- Clerici quando possint arma mouere. c. dilecto, nu. 10. & 11. de sen. excom.* 310
- Clericus vel laicus an licite possit se tueri contra iudicem suum ordinarium qui si bi iniuriatur. c. dilecto, nu. 6. de sen. excom.* eod.
- Clericus habens iurisdictionem temporalem in loco ratione patrimonij non beneficij, an possit causam committere sine metu irregularitatis. c. episcopus, n. 4. & 6. de cleri. v. l. mona.* 261
- Clerici an possint indistincte esse in studio. c. cum de diuersis, nu. 7. de priuileg. & excess. priuileg.* 289
- Clerici de quibus fructibus possint testari, numero 15. 16. 19. & 21. c. presenti. de of. ordi.* 117
- Clerici quare non possint prorogare iurisdictionem non sui iudicis sine consensu sui iudicis, sed bene laici. c. Romana, nu. 4. de fo. compe.* 133
- Clericus maior 25. annis si agat contra laicum coram iudice laico, an iudex laicus super illa lite possit dare curatorem clerico. c. si annum. s. in huiusmodi, nume. 6. de iud.* eod.
- Clericus si dicat, accuso talem de tali furto & protestetur ut hic dicitur, an incurrat irregularitatem si iudex postea eum damnat ad mortem. c. praelatis, nu. 5. de homi.* 281
- Clericus si tradat malefactorem, vel procuret quod capiatur, an sit sibi imputanda mors inde secuta. c. praelatis, nu. 6. de homi.* eod.
- Clerici appellatione an comprehendatur canonicus, & econtra. c. j. s. haec autem, nu. 2. de ele.* 39
- Clementina, dispendiosam habet locum quando agitur possessorio recuperanda in beneficialibus. c. cum qui, nu. 9. de eo qui mit. in pos.* 144
- Clericos an liceat ordinare sine titulo quem quis habet in spe. c. si episcopus, nu. 7. de prab. & digni.* 216
- Clericus capella litigat cum rectore, a quo petit dimidiam fructuum ecclesie, & post lit. contest. in principali festo ipsius ecclesie violenter assumpsit officium ipsius rectoris, & contra ipsius voluntatem oblationes dicti festi occupauit, an propter hoc debeat remoueri ab ecclesia. c. eum qui beneficium. s. insuper, nume. 9. de prab. & digni.* 201
- Clericus edificauit ecclesiam in proprio fundo quem episcopus excommunicauit in scriptis si ecclesiam illam in aliquos religiosos sine suo consensu transferret, quam episcopo mortuo & sede vacante clericus quidam religioso concessit, an sit excommunicatus, & an teneat donatio, nu. 8. Alium casum, nu. 10. c. si ad episcopum. s. ubi vero, ne sede vac.* 227
- Clerico provideri debet de beneficio congruente merito & virtutibus ipsius. ca. si pauper. nu. 2. de praben. & digni.* 212
- Clericus si habet possessionem ab ecclesia, si impetrat beneficium dicendo se pauperem, an valeat talis gratia. c. si pauper, nu. 4. de prab. & digni.* eod.
- Clericus non officians ecclesiam ex culpa tenetur restituere fructus quos interim ab eadem ecclesia percepit. c. si canonici. s. scituri, nu. 1. de of. ordi.* 112
- Clericus contrahens cum corrupta quam credebatur virginem, an perdat priuilegium clericale. c. clerici qui, nu. 6. de cler. coniug.* 184
- Clericatus dicitur dignitas. c. clerici qui, nu. 1. de vi. & ho. cler.* eod.
- Clericus coniugatus an possit conueniri coram iudice laico in causa mere ciuili. c. clerici qui. s. & cum Parisiense, nu. 7. de cler. coniug.* eod.
- Clerici vel scholares an possint congregari in ecclesiis ad sua concilia. c. decet, nume. 6. de immu. eccle.* 259
- Clerici licet habeant possessiones ex quibus possint sustentari, parochiani nihilominus non excusantur a solutione decimarum. c. statuto. s. ubi autem, nume. 3. de deci.* 243
- Clerici an possint petere superiore permutationem. cap. licet, numero 10. de rerum permut.* 232
- Clericorum appellatione in lata significatione vocabuli comprehenduntur clerici singulares, regulares, & conuersi. c. cum quis, nu. 6. de sen. excom.* 323
- Clerici paciscantur de soluenda procuracione in pecunia, successores postea, an compellantur sic soluere. c. felicitis, nu. 5. de censib.* 256

Coadiutor

- Coadiutor reddens semel rationem, an compellatur iterato reddere. c. pastoralis. s. presenti, nu. 5. de cleri. egrot.* 219
- Coadiutores an possint conferre beneficia. c. pastoralis. s. presenti, num. 4. de cle. egrot.* eod.
- Coadiutor an detur abbati inuiti propter senium vel infirmitatem. c. ecclesie, nu. 5. de sup. negli. prala.* 86
- Coadiutoribus est prohibita qualibet species alienationis. c. pastoralis. s. presenti, nu. 2. de cle. egrot.* 219
- Coadiutoris officium expirat morte illius cui datur. c. grandi, nume. 7. de sup. negli. prala.* 85
- Cognatio spiritualis contracta per maritum extenditur ad uxorem prius cognitam. c. j. nu. 2. de coga. spiri.* 265
- Cognatio spiritualis impedit & dirimit matrimonium post contractum. c. j. nu. 3. de coga. spiri.* eod.
- Cognatio spiritualis an contrahatur si Iudaeus, vel Paganus, vel haereticus leuet de sacro fonte. c. j. nu. 4. de cog. spi.* eod.
- Et quid si maritus & uxor tenuerint filium Iudaei in circuncisione. ibidem, numero 5.*
- Chrisma an possit confici sollemniter tempore interdicti. cap. quoniam, de sentent. excommu.* 321
- Cognatio spiritualis in quibus casibus contrahatur. c. j. s. ex confirmatione, nu. 5. de cog. spi.* 265
- Cognoscere verbum & iustitiam facere includit potestatem decidendi. c. quoniam, nu. 6. de immu. eccl.* 260
- Collecta & talia imponuntur personis respectu bonorum. c. quia nonnulli, nu. 3. de immu. eccl.* 259
- Personae ecclesiasticae sunt immunes a talis & collectis laicorum etiam pro rebus suis patrimonialibus. ca. quia nonnulli, numero 4. & 7. de immunita. ecclesi.* eod.
- Coloni praediorum ecclesiasticorum qui colunt praedia ad medium vel affictum, an debeant*

Index.

- debeant solum habere gabellam & collectam impositam per iudicem secularem de parte fructuum eos tangente. c. quamquam, nu. 11. de censibus. 257
- Cognoscere verbum, includit potestatem decidendi. c. legitima, numero 13. de appellatione. 169
- Cognoscere quis debeat de causa principali facta pronuntiatione super recusatione c. index, nu. 11. de of. & pote. iudi. delega. 100
- Cogitur aliquando quis ad actum faciendum ex propria dispositione. c. ad apostolicam. §. sed licet, nu. 2. de senten. & re iud. 161
- Cognitio sufficit summaria, quando agitur de fundanda iurisdictione iudicis respectu alicuius accidentis cuius prae-textu dicitur impressa iurisdictione. c. Romana. §. contrabentes, nu. 7. de fo. compe. 134
- Cohabitatio facta in quocunque loco, an inducat istam ratificationem. ca. si infantibus, nu. 5. de desponsa. impube. 263
- Cohabitatio post sponsalia de futuro inducit matrimonium praesumptum in corrupta. c. si infantibus, §. idem quoque, nu. 11. de despons. impu. 264
- Collatio facta est sub conditione, si vacat, an possit appellari ex eo quia non vacat beneficium collatum sub illa conditione. c. concertationi, nu. 17. de appel. 180
- Collatio sola absque traditione possessionis beneficii, an tribuat ius in re. c. quodam, nu. 8. de praeb. & digni. 218
- Collatio facta diacono per suum executorem an valeat. ca. quia cunctis. §. dicebat abbas, nu. 8. de concess. praeb. 221
- Collegium dicitur quasi in unum collectum. c. Romana. §. in universitatem, nu. 11. de sen. excomm. 310
- Collatio beneficiorum non competit episcopo ratione ordinariae potestatis. ca. cum aliquibus, nu. 12. de rescr. 15
- Collatio beneficii potest dici donatio. c. cum in generali, numero 4. de of. vic. 96
- Collatio facta ab omnibus de capitulo, qui sunt excommunicati excommunicatione maiore & occulti ita quod habentur pro non excommunicatis simul cum episcopo, an valeat. c. si ad episcopum. §. ubi vero, nu. 12. ne sede vacante. 28
- Collegio destructo, vel aliquo de eis recedente, non dividuntur bona collegii inter homines collegii. c. religionum. §. confirmatos, nu. 4. de relig. domi. 251
- Collatio verbum, aliquando sumitur pro donatione iuris. c. si laicus. §. verum, numero 2. de iurepa. 253
- Collatio sola facit acquirere ius in re, non alij actus praecedentes. c. quoniam. §. sane, nu. 2. de concess. praeb. 227
- Et quid si esset facta per executorem, non tamen adhuc est acceptata per impetrantem, & supervenit revocatoria, an comprehendat illam gratiam. ibi n. 3.
- Collatio beneficiorum vel canonicatum aliquando spectat ad solos canonicos. ca. cum in ecclesiis, nu. 2. de praeb. & dig. 214
- Collatio & provisio differunt. c. illis vero, nu. 2. de praeb. & digni. 197
- Et ad quem regulariter, nu. 6.
- Collatio beneficii potest spectare ad Papam pluribus modis. c. cum in tua. §. in praebendis, nu. 4. de consue. 36
- Collatio si spectat ad plures, quis debeat eligere. c. si pluribus. §. si vero, numero 4. de praeb. & digni. 206
- Collatio canonica quae dicatur. c. quia cunctis. de concess. praeb. 227
- Collatio beneficiorum potest spectare ad alios quam ad prelatos. Et idem est provisio & collatio. c. executor, nu. 1. de concess. praeb. 224
- Collatio canonicatum aliquando spectat ad capitulum. ca. si capitulo, numero 1. de concess. praeb. 225
- Collatio executoris si appareat & non constat de acceptance, an sufficiat. ca. ne captanda, nu. 10. de concess. praeb. 224
- Collatio beneficiorum facta clandestine, an teneat. c. si tibi, numero 6. de praebend. et dignitat. 199
- Collatio beneficiorum sub conditione, si vacat, procedit in Papa. c. dudum, nu. 3. de praeb. & digni. 196
- Collatio beneficii si spectat ad episcopum & inferiorem, quid iuris. c. si a sede, numero 8. de praeb. & digni. 213
- Collatio beneficii potest fieri non petenti. ca. si motu, numero 1. de praebend. & dignita. 205
- Collatio si spectat communiter ad episcopum & capitulum, & episcopus confert uni, capitulum alteri, quae collatio valeat. cap. a collatione, numero 4. de appellatione. 181
- Collega si requirit condelegatum, & ille condelegatus impedit requirentem ne procedat, an poterit eum excommunicare. cap. si contra, numero 7. de of. & pote. iudi. delega. 99
- Collatio condicionalis, an teneat. c. in electionibus, nu. 9. de ele. 41
- Collatio beneficii facta sub conditione, si vacat, an valeat. c. in electionibus, numero 10. de ele. eo.
- Collatio, ordinatio, & presentatio differunt. c. possunt, nu. 4. de of. ord. 119
- Collatio vel electio facta per excommunicatum occultum, an valeat, in c. ipso iure, nu. 16. de rescri. 10
- Collatio approbata per illum cui fit, tribuit ius in beneficio. c. si tibi, nu. 2. de praebend. & digni. 199
- Collatio beneficii facta per Papam valet, licet non faciat mentionem de potestate generali alteri tradita. c. quamvis, nu. 4. de praeb. & digni. 190
- Collatio regni Siciliae spectat ad solum Papam. c. ad apostolicam. §. illi autem, nu. 2. de sen. & re iudi. 162
- Collatio facta per executorem apostolicum impetratum tenet, licet prius per alium fuerit alteri collata. c. dudum, nu. 4. de praeb. & digni. 196
- Collatio beneficii aliquando spectat simul ad episcopum & capitulum. ca. a collatione, nu. 1. & 2. de appel. 182
- Collatio si facta fuit causa cognita, & possessore vocato, an sit necesse eum postea vocare in possessione tradenda. c. licet episcopus, nu. 9. de praeb. et digni. 209
- Collatio beneficii facta per Papam afficit manus ordinarii collatoris etiam illam ignorantis. c. si beneficia, nu. 1. de praeb. & digni. 203
- Collatio aliquando pertinet communiter ad episcopum & capitulum. Et quid dicatur communiter pertinere. c. si ad episcopum, nu. 1. ne sede vacante. 227
- In collationibus praebendarum episcopi aliquando interuenit consensus sui capituli, aliquando consilium. c. si ad episcopum. §. cum vero, numero 1. ne sede vacante. eo.
- Collatio beneficiorum de iure communi non competit ad inferiores prelatos diecesis. c. si ad episcopum. §. cum vero, nu. 1. ne sede vacante. eo.
- Collatio beneficii inducitur per verbum, providere. c. non potest. §. cum vero, numero 1. de praeb. & digni. 204
- Collatio quid dicatur. c. illis vero, nu. 5. de praeb. & digni. 197
- Collatio si non pertinet ad singulares canonicos auctoritate capituli, sed ad alios extraneos, an idem sit quod hic dicitur. c. mandatum, numero 5. de praebend. & dignita. 218
- Collatio canonicatus facta per Papam afficit manus ordinarii collatoris, etiam ignorantis. c. si postquam, nu. 3. de praeb. & digni. 196
- Collatio beneficii facta beneficiato non habita mentione de illo, an valeat. c. collatio, nu. 7. de of. leg. 110
- Commenda si non sit pro utilitate ecclesiae sed personae, an valeat. ca. nemo deinceps, nu. 5. de ele. 56
- Commendatarius an possit presentare clericum ordinandum ad titulum ecclesiae. c. nemo deinceps, nu. 10. de ele. eo.
- Commendatarius si moriatur in curia, an dicatur beneficium vacare in curia. ca. nemo deinceps, nu. 13. de ele. eo.
- Commenda si fiat ad incertum tempus, puta si dicatur donec affectus fueris possessionem episcopatus, cui iam erat facta provisio, an expiret reservatio. c. nemo deinceps, nu. 7. de ele. eo.
- Communitas si promittit Advocato pro patrocinio certi temporis salarium, licet postea dividatur in duo communia, nihilominus tenetur ad salarium sicut primo. c. quamvis. §. quamquam autem, nu. 5. de praeb. & digni. 190
- Committens equitati alicuius dispositionem rei intendit excludere inordinatum appetitum. c. quoniam, nu. 3. de ele. 81
- Communicare excommunicato, an sit peccatum mortale. c. statuimus, numero 8. de sen. excommu. 308
- Communis reputatio et tractatus probant quem esse talem, qualis esse reputatur, saltem in his quae non sunt grauis praesudicii. c. si index. §. & si notorium, numero 3. de sen. excommu. 316
- Commissionem habens plurimum causarum non perdet potestatem in alijs, dato quod in aliquo potestas eius expiret, nu. 3. 4. & 5. c. is qui. §. verum. 123
- Committere iurisdictionem non dicitur actus iudicialis. c. j. §. non sic, nu. 3. de of. fic. ordi. 111
- Communitas dicta est a communi. c. Romana. §. in universitatem, numero 9. de sen. ten. excommu. 310
- Commissio si facta est in totum per delegatum, licet subdelegatus noluit acceptare, an poterit postea recusari. c. index, numero 7. de of. & pote. iudi. dele. 100
- Commissio causa subdelegata est archidiacono qui postea factus est episcopus vel archiepiscopus, an sic translatus cognoscet. c. quamvis, numero 6. de of. & pote. iudi. deleg. 101
- Commissio quando fit alicui & faciat secundum suam conscientiam, non videtur quod possit alteri committere vices suas. c. religiosus. §. sane, nu. 11. de res. 237
- Commissio quae fit pluribus in solidum, censetur facta uni quo ad effectum. c. si quis iusto, nu. 2. de ele. 80
- Commissio si fiat alicui & possit dispensare cum aliquo super pluralitate beneficiorum sub forma hic posita, an possit dispensare cum iam obtinente beneficium curatum tempore impetrationis. c. non potest. §. illud autem, numero 7. de praeb. & digni. fol. 203. Vide alium casum, nu. 8.
- Commissio si fit motu proprio, an valeat rescriptum & processus. in ca. ipso iure, nu. 14. de rescr. 10
- Commoditas in citandis absentibus qualiter consideretur. c. cum in ecclesijs, numero 5. de praeb. & digni. 207
- Compaternitas contrahitur ex accessu ad leuandum de sacro fonte. ca. quamvis, numero 2. de cog. spi. 266
- Compaternitas an contrahatur si leuans non respondet. c. j. numero 11. de cog. spiritali. 265
- Compromissum de eligendo simpliciter potest fieri in unum tantum. c. si compromissarius, nu. 2. de ele. 74
- Compaternitas an contrahatur inter ipsos leuantes. c. quamvis, numero 6. de cog. spiri. 266
- Comparativum exponitur in positivum quando comparativum non habet terminum ad quem se referat comparatio. c. avaritia, nu. 6. de ele. 47
- Compromissarii dati sunt ut simul omnes si voluerint possint eligere, postea unus ex ipsis vice sua & aliorum ad cautelam eligit personam, in quam omnes concordauerunt, & sic omnes primo eligunt, postea eligit ille solus, valet talis electio. c. sicut cum, nu. 3. de ele. 63
- Compaternitas an possit contrahi per procuratorem. c. j. numero 6. de cog. spi. 265
- Comparere personaliter non compellitur quis regulariter. c. quamvis. §. si autem, nu. 2. de of. ord. 116
- Compromissarius potest uti verbo eligo, & verbo provideo, c. sicut cum, numero 6. de elec. 63
- Compromissum factum in clericum coniugatum per conventum monialium ad postulandum abbatissam in monasterium qui postulavit unam patientem defectum in etate, an valeat. c. j. nu. 9. de of. vica. 95
- Compromissarius ad eligendum vel ad laudandum, an possit esse testis si agatur de illo actu super quo fuerat assumptus. c. Romana, nu. 12. de testi. & attestati. 152
- Compro-

Index.

- Compromissum non potest fieri in unum vel duos, ut certam ferat sententiam. c. si quis iusto. §. porro, nu. 3. de elec. 80
- Compromissariorum maior pars eligit scienter indignum, minor pars eligit dignum, an reuertatur potestas ad capitulum. ca. si compromissarius. §. si vero, nu. 4. de elec. 74
- Compromissum si fit per capitulum in uno, & ille eligat alterum ex tribus quem tales tres de capitulo nominabunt, & ille unum eligit, an valeat electio. c. cū expediat, nu. 4. de elec. 67
- Compromisit maior pars capituli in Antonium q. eligeret perscrutatis vocib. singulorum, minor pars compromisit in Bernardum simpliciter. Antonius eligit indignum, Bernardus cepit tractare, sed minor pars reuocauit potestatem quam sibi dederat prohibendo ei ut eligat: an valeat talis reuocatio. simili casus. c. cum expediat, nu. 5. & 6. de elec. 68
- Compromittens non potest opponere. c. indemnitate. §. ceterum, numero 2. de electio. 78
- Compromissum potest fieri in unum tantum super eligendo praelatum. c. si cui, num. 1. de elec. 63
- Compromissum si fiat simpliciter intelligitur esse factum ut stetur iudicio maioris partis. c. si ex tribus, nu. 1. de arbi. 129
- Compromissarij an possint esse laici. c. si compromissarius. §. & idem, numero 4. de electio. 75
- Compromissum de eligendo, an possit fieri ante mortem praelati. c. si compromissarius, nu. 4. de elec. 74
- Compendiosa respiciens omne tempus ante pubertatem, & post facta per verba communia, an valeat iure fideicommissi. cap. si pater. §. testatore, num. 10. de testa. 234
- Compellere quis possit quod recipiatur sua delegatio. c. Romana. §. neque, num. 1. de fo. compe. 134
- Competentia dignitati episcopali non dicuntur esse ordinis, sed officij. ca. pastoralis. §. verum, nu. 4. de cleri. egro. 219
- Concertare verbum quid significet. c. concertationi, nu. 7. de appel. 179
- Concertatio quid dicatur. c. concertationi, nu. 1. de appel. 204
- Concessio incerta iudicis potestatem habenti valet in foro penitentiali. c. si episcopus, nu. 1. de peni. & remis. 301
- Concessio beneficij quam facit Papa impetranti, dicitur procedere ex gratia. cap. gratia, nu. 1. de rescri. 17
- Concessio non perfecta extinguitur morte concedentis quando nondum erat deuentum ad aliquem actum tendentem in effectum concessionis. c. si cui, num. 4. de preb. & digni. 215
- Concessio beneficij fit in titulum etiam spiritualem. c. dudum, numero 17. de re. eccle. alie. 230
- Concessio facta sub isto nomine, Romani Pontificis, an concernat personam, an dignitatem. c. si gratiose, nu. 11. de rescri. 16
- Concessio non potest fieri rei que nondum est in rerum natura. ca. abbate sanē. §. allegabatur autem, nu. 4. de sent. & re iud. 163
- Concilium generale non habet auctoritatem contra Papam. c. ad apostolicā, num. 8. de sen. & re iud. 161
- Confessor potest imponere penitentiam ut quis restituat male ablata. cap. accusatus. §. de questionibus, nu. 2. de hare. 271
- Concilium de quo hic quando celebratum. c. religionum, nu. 8. de relig. do. 250
- Concessio in criminali includit probationem etiam quo ad penę impositionem. cap. postquam, nu. 2. de accu. 266
- Confessio facit manifestum. c. venerabilib. §. secus, nu. 2. de sen. exc. 312
- Confessor idoneus habet potestatem soluendi & ligandi in foro penitentiali. ca. si episcopus, nu. 5. de peni. & remis. 301
- Concurfus quando datur plurium super eadem re equalium in tempore pręferri illi qui ius obtinuit a maiore. c. si a sede, nu. 3. de preb. & dig. 212
- Concomitantia temporis & loci quare magis debeat adesse quādo exprimitur cā spālīs quā quando exprimitur gñalis. c. abbate sanē. §. pñatus, n. 8. de sen. et re iud. 164
- Condemnatio & districtio differunt. c. clerici qui. §. & cum Papiense, nu. 1. de cle. coniug. 186
- Condemnare aliquem pro delicto in pecuniis licitum est, dummodo conuertatur in usum pium. c. si canonici. §. si autem, nu. 2. de of. ord. 112
- Condemnatio expensarum an sit pena. c. j. §. qui vero, nu. 9. de elec. 39
- Condemnatus iuste per iudicem, censetur condemnatus per Deum. c. cum aterni, nu. 2. de sen. & re iud. 159
- Conditio an trahatur retro. c. si propter, nu. 8. de rescri. 20
- Confessio conuersi facta coram iudice laico, an sibi pręiudicet ita q. non possit petere relaxari. c. si index. §. non sic, nu. 7. de sen. exc. 316
- Et an virtute ceterorum gestorum coram iudice ecclesiastico index laicus debeat eum relaxare, nu. 8. Et an talia acta sufficiant sine literis requisitorijs & monitorijs iudicis ecclesiastici, nu. 9. Et an excusetur a pena si pręcipit quod relaxetur, non tamen relaxatur, nu. 10. ibidem.
- Et quid si index laicus remittit talem ignominiose cum verecundia & tubis, num. 11. simile ibidem, nu. 12.
- Confessio quare pręiudicet. c. postquam, nu. 4. de acc. 266
- Confessio syndici an pręiudicet ecclesie. c. pręsentiū, nu. 25. de testi. et attest. 150
- Confessio reuocatur quando quis fuit inductus ad confitendum errore facti. ca. si aduersus, nu. 3. de in integ. resti. 129
- Conferre beneficium & assignare, differunt. c. susceptum, nu. 2. de rescri. 22
- Confessio facta in causa beneficij per reum, non prodest aētori. c. cum qui, n. 6. de eo qui mit. in pos. 144
- Confessio facta in iudicio potest statim reuocari absque probatione erroris. c. cum in positionibus, nu. 14. de iureiur. 153
- Confessus appellans an audiatur in civili. c. Romana. §. si autem, num. 6. de appellatio. 172
- Confessio non inducit notorium, nec manifestum. c. Romana. §. si autem, numero 2. de appella. 60
- Confessio quando dicatur facta in eodem capitulo siue connexo, & quando in separato. c. statuimus, nu. 7. de confessis. 146
- Confessio potest reuocari probato errore antequam iudicium sit finitum. c. si aduersus, nu. 5. de in integ. resti. 129
- Confessus per errorem in causa principali an possit reuocare in causa appellatōnis. c. si aduersus, nu. 10. de in integ. resti. 129
- Confirmatio an operetur aliud quam pręlationem. c. si apostolica, nu. 9. de preb. & digni. 205
- Confinia rei petite debent exprimi in libello. c. abbate sanē, numero 4. de sentent. & re iud. 162
- Confirmationis actus spectat ad superiorem. c. quoniam, nu. 1. de ele. 81
- Confirmatus in episcopum & non consecratus, an possit dari conseruator. cap. hac constitutione, nu. 7. de of. & pote. iud. deleg. 105
- Confirmati sunt duo a diuersis quibus competeat ius confirmandi, vterque istorum conuenitur a creditoribus dignitatis vel officij, qualiter procedetur. c. quia cunctis, nu. 10. de concess. preb. 221
- Confirmatus an possit administrare ante installationem, vel inductionem in possessionem. c. eum qui beneficium. §. insuper, nu. 8. de preb. & digni. 201
- Confitens qui non potest probare crimen, an sit puniendus. c. mediatores, num. 10. de testi. & attest. 148
- Confirmatio frontis inducit spiritualem cognationem sicut baptisma. c. j. §. ex confirmatione, nu. 1. de cognat. spir. 265
- Et quod debeat exhibere, ibidem, nu. 3.
- Confirmatio facta per prælaturum sine capitulo an valeat. c. quoniam, num. 10. de electio. 81
- Confirmatus potest alienare immobilia seruata iuris solennitate. c. is cui, num. 3. de elect. 77
- Confirmatio Pape sine datione executorum an sufficiat ad hoc ut quis pręferatur. c. si apostolica, nu. 6. & 7. de preb. & digni. 205
- Confirmans contra textum huius c. an puniatur. cap. si postquam, numero 5. de electio. 70
- Confitens peccatum debet deliberare propositum amplius non delinquendi. ca. de cet. §. ordinarij, nu. 4. de immu. ecc. 259
- Confirmatus in episcopum non consecratus an possit concedere indulgentias. cap. Romana, nu. 5. de peni. & remis. 300
- Consensus minus est quā auctoritas. c. dudum, nu. 12. de reb. ecc. alie. 229
- Consentiens collationi si intrat possessionem propria auctoritate, an incurrat penam priuationis. c. si tibi, nu. 7. de preben. & digni. 199
- Vide pulchrum casum ibidem, nu. 8. 9. 10. 11. 12. & 18.
- Consensus partium requiritur expressus, & non sufficit tacitus in prorogatione iurisdictionis que fit de loco ad locum, in c. in nullo, nu. 2. de rescri. 25
- Consensus capituli ecclesie cathedralis requiritur in alienationibus rerum ecclesiasticarum inferiorum. c. dudum, nu. 1. de reb. ecc. alie. 229
- Consensus electi factus sub conditione, an valeat. ca. in electionibus, numero 9. de electio. 41
- Consensus est de substantia matrimonij. c. procurator. §. sana, nu. 2. de procu. 127
- Consensus maioris partis requiritur in his que spectant ad capitulum. ca. duobus, nu. 3. de rescri. 29
- Consensus ignoranter factus an pręiudicet. c. concertationi. de app. 179
- Consensus singulares sufficiunt in actibus pertinentibus ad vniuersitatem, dñ tamē pręstentur per congregatos in unum. c. sicut cum, nu. 4. de elec. 63
- Coniugatus repellitur regulariter a promotione ordinum. ca. nullus, nu. 4. de tempo. orai. & quali. ordi. 90
- Consensus absentis ubi requiritur, qualiter debeat dari dilatio. cap. quam sit. §. nisi forsan, nu. 1. de ele. 49
- Consensus capituli ecclesie cathedralis an requiratur in constitutione vicarij. c. j. nu. 10. de of. vica. 95
- Consensus sui superioris per viam licentie quando requiritur in actu, debet licentia pręcedere actum. c. si religiosus, nu. 5. de elec. 66
- Conseruator priuilegiarum datus an expiret morte concedentis. c. si super, nu. 4. de of. & pote. iud. deleg. 103
- Conseruator datus tribus terminis monet facientem ut si iniuste illud fecit, intra illos dies emendet vel satis faciat, quod erit remedium ipsius. c. j. nu. 12. de of. & pote. iud. deleg. 98
- Conseruator an possit recusari in notorijs. c. j. nu. 13. de of. & pote. iud. deleg. eo. Et qualiter faciet se iudicem, ibidem, nu. 14.
- Conseruatores non possunt se intromittere nisi de manifestis. c. hac constitutione, nu. 1. de of. & pote. iud. deleg. 105
- Conseruatores habentes generales, si impetrant delegatum super aliqua causa, an possit trahere reum coram illo delegato. cap. j. num. 5. de off. & pote. iud. delega. 97
- Conseruator quid sit, & vnde dicatur. c. hac constitutione. §. circa, nu. 2. de offic. & pote. iud. deleg. 106
- Conseruatores non possunt ab alio deputari quā a Papa. c. quia pontificali, nu. 3. de of. & pote. iud. deleg. 98
- Conseruator datus a Papa an possit committere vices suas. c. hac constitutione. §. conseruatore autem, nu. 4. de of. & pote. iud. deleg. 105
- Consanguinitas an sit vna an plures. c. ex sponsalibus, nu. 7. de sponsa. 262
- Consensus episcopi non requiritur in donatione iurispatronatus si fiat loco religiofo vel ecclesiastico. c. si laicus, nu. 2. de iurepa. 253

Index.

- Consensus vniuersitatis quando requiritur, sufficit habere consensum maioris par-
tis. c. Romana. §. ex quo, nu. 3. de censi. 255
- Consuluisse maleficium quis dicatur. c. felicitis, nu. 7. de penis. 298
- Consentire vel delinquere quis non dicitur ex actu necessario, si actus ille possit a-
liquo modo excusari. c. accusatus. §. ille quoque, nu. 2. de here. 271
- Consensus prestitus sub conditione non dicitur consensus donec purificetur condi-
tio. c. ex sponsalibus. §. ille vero, nu. 2. de sponsa. 263
- Consensus omnium an requiratur in permutatione. c. licet, num. 15. & 19. de re-
rum permut. 233
- Et an debeat precedere, vel sufficiat quod sequatur, ibidem, nu. 16. & 17. 233
- Consuetudo non regulata ratione, inducit dispendium salutis aeternae. c. non solum,
num. 2. de reg. 244
- Consilium vicari, an sufficiat praesente episcopo. c. vt commissi. §. priuandi, nu. 5.
de here. 275
- Consensus & consilium differunt. c. vt commissi. §. priuandi, nu. 6. de here. 60
- Consilium aliquando sumitur pro consensu. c. si ad episcopum. §. vbi vero, num. 9.
ne sede vacan. 227
- Consilium alicuius quando requiritur potest actus exerceri sine illo, si ille est mor-
tuus. c. si ad episcopum. §. vbi vero, nu. 2. §. 6. ne sede vacan. 60
- Consilium alicuius quando requiritur, non est necessarius assensus. ca. Romana. §.
postquam, nu. 2. de censi. 257
- Constare quando dicatur de certa scientia principis. in ca. licet, numero 25. de
constitu. 6
- Consilium perfectionis quid dicatur. Et quid reuerentiae. c. generali, nu. 11. 12.
de elec. 53
- Consolatio, quid dicatur. c. filij, nu. 6. de here. 269
- Constitutio disponens super vno de extremis communiter approbatis extenditur
ad aliud, quando est eadem ratio in vtroque. ca. licet, numero 8. de sentent.
excommu. 317
- Constitutio quando vno respectu est odiosa, alio fauorabilis, & constat de mente
statuentis & statuit in fauorem, dicimus illam fauorabilem. c. statutum, nume-
ro 10. de prae. & digni. 189
- Constitutiones loquentes de collegiatis beneficiis non habent locum in inferiori-
bus non collegiatis. c. praesenti. §. sane, nu. 1. de of. ord. 118
- Constitutio declaratoria antiqui iuris non trahitur ad praeterita quando habet in
contrarium consuetudinem hactenus obseruatam. c. consuetudinem. §. qui ve-
ro, nu. 12. de cle. non residen. 188
- Et trahitur ad praeterita quo ad dispositionem iuris ibidem, nu. 13. 188
- Constitutio quando equiparat duo extrema quo ad certum casum, & non quo ad
alios, statuta in alia materia dispositione de altero equiparatorum non exten-
duntur ad aliud, num. 14. vide alium casum, num. 15. c. quod votum. de voto
& voti redemp. 250
- Constitutus ab habente dominum, litis praefertur alteri a domino rei instituto. c. si
duo, nu. 5. de procu. 125
- Constare quando legitime dicatur de sana mente. c. filij, nu. 9. de here. 269
- Constitutio imponens penam delinquenti non includit scientes, & non denuncian-
tes, nisi aliud in constitutione exprimat. c. hoc consulti. §. contra. nu.
me. 6. de re. eccl. alie. 231
- Constitutio secunda corrigens prima in certo expresso casu, non intelligitur cor-
rigere alios casus in quibus illa locum non habet. c. si apostolica, num. 5. de prae.
ben. & digni. 251
- Constitutio prohibens commissionem fieri, qualiter sit intelligenda. c. cum singula.
§. prohibemus, nu. 4. de prae. & digni. 214
- Constitutio penalis loquens de reo, habet locum etiam in actore quando eadem est
ratio in vtroque. c. si post, nu. 15. de confessis. 147
- Constitutio contraria prima non valet, nisi faciat mentionem de prima. c. si aposto-
lica, nu. 2. de prae. & digni. 215
- Constitutio aduocationis vel patronatus quare fuit prohibita. ca. hoc consulti. §.
mo, nu. 9. de re. eccl. alie. 230
- Constitutio exorbitans non extenditur ad alia quae possent includi sub ratione et
in lege expressa. c. constitutio, nu. 4. de ele. 76
- Constitutio declarans aliam habet tantum locum in casibus, in quibus procedit co-
stitutio declarata. c. procurator, nu. 4. de ele. 75
- Constitutio prouidens circa occurrentia sede vacante, non includit facta occurre-
ntia ante. c. si apostolica, nu. 3. de prae. & digni. 215
- Constitutio noua non trahitur ad praeterita, nisi in ea expresse caueatur. c. cum sin-
gula, nu. 6. de prae. & digni. 213
- Constitutio an trahatur ad praeterita. ca. detestanda, numero 9. de concessio. prae.
ben. 223
- Constitutio huius. c. an includat absolutiones extortas ante ipsam. c. absolutionis,
nu. 4. de his quae vi metusue causa. 127
- Constitutio loquens per verba praesentis temporis non trahitur ad praeterita, sed
futura. c. absolutionis, nu. 5. de his quae vi metusue causa. 60
- Constitutio penalis quatenus concernit fauorem ecclesiarum est extendenda ad
alium casum quam expressum, dum tamen casus ad quem fit extensio concer-
nat fauorem ecclesiae. c. sciunt cuncti, nu. 6. de ele. 52
- Constitutio legati excommunicat habentem duo beneficia in eadem ciuitate: an
habens secundum, cuius fructus alteri debentur tenendo primum ligetur illa
constitutione. c. si tibi, nu. 4. de prae. & digni. 207
- Constitutio annullans sententiam vel processum vel instrumentum ex defectu so-
lennitatis non dicitur penalis. c. quoniam, nu. 18. de elec. 82
- Confirmatio facta non voca. is coelecto & oppositore an valeat, si constat eos non
habere ius. c. quoniam, nu. 19. de elect. eod.
- Constitutio declarans vel supplens aliam, habet locum in omnibus casibus in qui-
bus loquitur suppleta & declarata. c. licet canon, nu. 5. de ele. 54
- Constitutio etiam penalis licet in exordio loquatur strictius quam dispositio,
comprehenditur tamen sub verbis dispositiuis. c. j. nume. 11. de temp. ordi. &
quali. ordi. 88
- Ordinum sacrorum appellatione comprehenduntur etiam large minores. c. j. nume-
ro 12. de tempo. ordi. & quali. ordi. eod.
- Constitutio penalis extenditur de stricta significatione vocabuli ad latam. c. j. nu-
me. 12. de tempo. ordi. & quali. ordi. eo.
- Constitutio antiqui iuris declaratoria non trahitur ad praeterita quando habet in
contrarium communem opinionem, prudentiam, et consuetudinem. c. perpetuo,
nu. 12. de postu. prala. 37
- Constitutio moderans aliam habet locum in omnibus casibus, in quibus habet lo-
cum moderata. c. cupientes. §. ceterum, nu. 4. de ele. 60
- Constitutio disponens super vno ex correlatiuis, extenditur ad aliud correlatiu.
c. cupientes. §. denique, nu. 5. de ele. 61
- Constitutio quando imponit penam exercenti actum, faciens actum & non exe-
quens non incurrit penam. c. auaritia, nu. 9. de ele. 47
- Constitutio quae est penalis non dicitur extendi, quando trahitur de comprehenso
sub verbis ad comprehensum sub mente legis. c. si postquam. §. si vero electus,
nu. 3. de ele. 70
- Constitutio eoipso quod est descripta inter alias, intelligitur ius facere. c. quoniam, nu-
me. 7. de renun. 82
- Constitutio penalis loquens de certis generibus personarum habitantium in locis
non includit habitantes circa confinia locorum comprehensorum in constitutio-
ne. c. j. nu. 7. de tempo. ordi. & quali. ordi. 87
- Constitutio exorbitans disponens de re simplici, qualiter extendatur ad rem mista.
c. de amittibus. §. sane, nu. 7. de ele. 78
- Constitutio quando imponit penam ipso iure super actu etiam per antiquam legem
damna, non intelligitur sublata lex antiqua, nec pena antiquae legis. ca. licet
canon. §. is etiam, nu. 4. de ele. 55
- Constitutio loquens per verba praesentis temporis, non extenditur ad futura. c. cu-
ex eo. nu. 3. de ele. 71
- Constitutio noua non trahitur ad praeterita vel pendentia, nisi expresse in ea ca-
ueatur. c. deliberatione. §. volentes, nu. 1. de of. leg. 110
- Et an irritet omnia praeterita ibidem, nu. 2. 110
- Constitutio penalis quando non extendatur de casu vero ad interpretatiuum vel
fictum. c. a. tercationis, nu. 6. de biga. 94
- Constitutio excommunicans quem si facit actum ex quo eximatur a iurisdictione
statuentis, an valeat. in c. vt animarum, nu. 24. de consti. 9
- Constitutio simpliciter disponens verificatur super actu qui subest quo ad habitum,
licet non subest quo ad exercitium. c. statutum, nu. 5. de ele. 63
- Constitutio militantis ecclesiae adstringit etiam delicta occulta. c. fundamenta. §.
quod si secus, nu. 2. de ele. 62
- Constitutio penalis an possit extendi ex identitate rationis. in cap. dispendia, nu-
me. 10. de rescri. 13
- Constitutio an renouet consuetudinem contrariam. in ca. licet, numero 6. de con-
stituti. 5
- Constitutiones qualiter sint edendae. c. felicitis, nu. 1. de penis. 298
- Constitutio episcopi si excommunicat ingredientem monasterium monialium, pro-
pter hoc non sunt excommunicati loquentes cum eis, & monasterium non in-
trantes. c. vbi periculum. §. nulli, nu. 1. de ele. 42
- Constitutio militantis ecclesiae excommunicans ligat etiam factum quantumcumque
que secretum. c. vbi periculum. §. nulli, nu. 2. de ele. 60
- Constitutio particularis disponens id quod ius commune, an renouetur per secundum
ius commune contrarium illi. in c. licet, nu. 28. de consti. 7
- Constitutio exorbitans extenditur de stricta significatione vocabuli ad latam. ca.
licet, nu. 14. de rerum permut. 232
- Constitutio penalis extenditur de stricta significatione vocabuli ad latam quan-
do subest eadem ratio. c. quamquam. §. omnes autem, nu. 6. de vsur. 286
- Constitutio noua imponens duriorem statum personis, non videtur includere per-
sonas iam receptas nisi illud exprimat in constitutione. c. periculofo, num. 3.
de statu regula. 249
- Constitutio Papae ligat omnes vbicunque sint. c. periculofo, numero 4. de statu
regula. eo.
- Constitutio limitans aliam in certa parte, non intelligitur mutare illam in alijs par-
tibus. c. felicitis, nu. 4. de censi. 256
- Constitutio debet mutari quando ex illa resultat incommodum. c. felicitis, num. 1.
de censi. eod.
- Constitutio loquens per verba praeteriti temporis extenditur ad futura quando
ratio & verba constitutionis adaptantur futuris. c. ne aliqui, nu. 4. de priuile.
& excess. priui. 290
- Constitutio imponens penam contrahentibus, includit contrahentes etiam in ca-
su permissio. cap. hoc consulti. §. ex contrahentibus, numero 1. de rebus
eccl. alie. 230
- Constitutio canonica vniuersaliter disponens includit etiam laicos quando dispo-
nit in materia subiecta iudici ecclesiastico etiam quo ad laicos. ca. quicumque,
nu. 16. de here. 268
- Constitutio penalis concernens fauorem animarum est late interpretanda. ca. pro
humani. §. sacri, nu. 6. de homi. 280
- Consuetudo vel pactum an possit impedire visitationem vel visitationis iteratio-
nem. c. perpetuo, nu. 6. de censi. 257
- Consuetudo dat iurisdictionem. c. Romana, nu. 3. de penis. 296
- Consuetudo, quae non oritur ex iure prohibito valet. cap. altercationis, nume. 4.
de bigamis. 93

Index.

- Consuetudinis appellatione intelligitur de præscripta. c. cum de beneficio, num. 1. de præb. & digni. 191
- Consuetudo q̄ canonicus de foris veniens per aliquot dies recipiat distributiones, licet non intersit diuinis. an intelligatur reuocata, & de alia cōsue. c. consuetu-
dinem, nu. 1. & 4. de alia, nu. 5. de cle. non resi. 188
- Consuetudo disponens id qđ ius commune, potest addere vinculum. quando aliqua
speciali ratione innatur. c. licet ecclesiarum, nu. 3. de præb. & digni. eod.
- Consuetudo potest inducere vt quis retineat dignitatem & canonicatum sine di-
spensatione. c. super eo. nu. 5. de præb. & digni. 192
- Consuetudo an valeat contra constitutionem Papæ. c. cum de beneficio, num. 6. &
8. de præb. & digni. 191
- Consuetudo vnius loci an debeat seruari in alio. c. licet, nu. 3. de sepul. 241
- Consuetudines introductæ per hæreticos non inducunt vinculum. c. filij, nume. 2.
de hæreti. 269
- Consuetudo ecclesiæ si habeat q̄ mortuo canonico debeantur sibi fructus primi
anni, an etiam si debeantur quotidianæ distributiones. c. consuetudinem. §. qui
vero, nu. 7. de cler. non resi. 188
- Consuetudo vel statutum q̄ prælati vel nouus canonicus iuret seruare consuetu-
dines & statuta, valet. c. contingit, nu. 2. de iureiur. 152
- Consuetudo disponens circa alienationem rei ecclesiastica contra formam canoni-
cam non valet. c. Romana. §. debet, nu. 5. de appel. 173
- Consuetudo dat iurisdictionem. c. Romana. §. ab archidiaconis, numero 3. de ap-
pellatio. 170
- Consuetudine induci potest in ecclesia quod quis habeat dignitatem & cano-
nicatum in eadem. cap. si is cui. §. non sic, numero 1. de præbend. & di-
gnita. 217
- Consuetudine potest induci vt quis habeat principalem prælaturam in ecclesia, &
canonicatum in eadem. c. cum in ecclesia, nu. 3. de præb. & digni. 207
- Consuetudo quod vulnerans hominem vel occidens data certa quantitate pecu-
niæ absque alia pena efficiatur immunis, non valet. Nec etiam quod quis
possit debitorem suum pignorare propria auctoritate. c. non putamus, nu. 3.
de consuet. 33
- Consuetudo volens introducere aliquid contra substantiam actus quantocunque
tempore sit obseruata non inducit vinculum, secus si contra accidentalia ad
actum. c. non putamus, nu. 4. de consue. eod.
- Consuetudo q̄ appelletur de maiori ad minorem non valet. c. non putamus, nu. 5.
de consue. eod.
- Consuetudo & statutum an sint facti. Et q̄ sint ius priuatum loci, in c. licet, nu-
me. 9. & 10. de consli. 5
- Consuetudinis appellatione in dubio intelligitur de præscripta. c. j. §. non sic, nu. 4.
de of. ordi. 111
- Consuetudo rationabilis quæ dicatur, in c. licet, nu. 30. de consli. 8
- Consuetudo tribuit iurisdictionem in casibus etiam a iure prohibitis. c. j. §. non sic,
nu. 1. de of. ord. 111
- Consuetudinis appellatione qualis vsus comprehendatur. c. j. numero 1. de consue-
tudine. 32
- Consuetudo ad hoc vt tollatur an requiratur mentio specialis, an sufficiat genera-
lis, in c. licet, nu. 15. de consli. 6
- Consuetudinis appellatione intelligitur de præscripta. c. licet. §. quamuis, nume. 5.
de sepul. 241
- Consuetudo quæ est rationabilis, et non est contra ius, valet spatio decem annorum.
c. cum in tua, nu. 9. de consue. 35
- Consuetudo si habeat q̄ soli præsentis possint optare, an possit optare ille qui est
in seruitio Papæ. c. cum in tua, nu. 6. de consue. eo.
- Consuetudo vel statutum an verificetur in casu ficto. cap. cum in tua, numero 6.
de consuet. eo.
- Consuetudinem ecclesiæ Romanæ in quibus teneamur sequi, & in quibus non. in
c. fidei. nu. 23. de sum. Tri. 5
- Consuetudo regni habet q̄ primogenitus succedat in regno, si rex habeat primoge-
nitum illegitimum, & secundogenitum legitimum, si legitimatur primogeni-
tus an succedat in regno. c. si propter, nu. 7. de rescr. 20
- Consuetudo addens aliquam speciem probationis iudicalem ad illam primam, per
quam non inducebatur plena probatio valet. c. si de calumnia, numero 7. de ius-
ra. calum. 139
- Consuetudo requirit spatium 40. annorum, quando est contra rationem insertam
in iure positivo. c. vt litigantes, nu. 6. de of. ord. 115
- Consuetudo disponens quod quis administret sine confirmatione an valeat. c. cum
qui beneficium. §. insuper, nu. 7. de præb. & digni. 201
- Consuetudine vel statuto induci potest quod fructus beneficiorum vacantium pri-
mi anni applicentur alicui singulari personæ. ca. si propter tua, numero 3. de
rescri. 20
- Consuetudo an valeat contra ius. c. gratia, nu. 8. de rescri. 18
- Consuetudo disponens qđ in eadē ecclesia absque dispensatione quis possit retine-
re duo beneficia, valet etiam si sint difformia. cap. j. numero 5. de consue-
tudine. 32
- Consuetudines possunt creari locales, siue localiter. in cap. licet, numero 4. de con-
stitut. 5
- Consuetudo tribuit iurisdictionem etiam quo ad locū, vbi debet exerceri iustitia.
c. vt litigantes, nu. 3. de of. ord. 115
- Consuetudo vt dicatur præscripta canonice, quid requiratur. c. non est, numero 2.
de consue. 33
- Consuetudo obseruata longo tempore an valeat. cap. j. numero 11. de consue-
tudine. 32
- Contemnere dicitur qui iusta causa non subsistente non vult parere mandatis iudi-
cis vel iuris. c. cupientes. §. quod si per viginti, nu. 1. de ele. 38
- Contemnere quis dicatur. cap. cordi. §. quod si appellator, numero 6. de appella-
tionib. 168
- Contemnere quis dicatur. cap. cum medicinalis, numero 9. de sentent. excommu-
nicatio. 302
- Continentis appellatione non comprehenditur contentum. ca. si sententia. §. ceter-
um, nu. 2. de sen. exc. 318
- Pena aliquando imponitur subditis propter dominum. c. si sententia. §. certū,
nu. 3. de sen. exc. eo.
- Interdictum prolatum ad locum tantum, non inhabilitat personas quod ad spiri-
tualia extra locum. c. si sententia. §. ceterum, nu. 4. de sen. exc. eo.
- Continuum dicitur quod non recipit interpellationem. c. cupientes. §. hac genera-
li, nu. 8. de elec. 57
- Continue quando quid dicatur fieri. c. sicut, nu. 5. de verb. sign. 326
- Contrabentes quod sint proximi pubertati, an sufficiat quo ad matrimonium. c. si
infantes. §. item quoque, nu. 6. de despon. imp. 264
- Contumax quis dicatur. c. contumacia, nu. 6. de hare. 270
- Contumacia quot modis contrabatur. cap. contumacia, numero 7. de hare-
ticis. eo.
- Contumacia an sit substantia iuste excommunicationis. c. Romana. §. in vniuersita-
tem, nu. 3. de sen. exc. 309
- Contumax condemnatur in expensis quando non comparuit in termino. ca. actor,
nu. 2. de dolo & contu. 143
- Contumax in vno actu non citatur ad alium actum faciendum quando habet con-
nexitatem necessariam cum actu præcedenti. c. si capitulo. §. imo si capitulum,
nu. 3. de concess. præb. 225
- Contumax dicitur iniuriari tribus. c. cordi. §. quod si appellator, numero 3. de ap-
pellatio. 168
- Contumax habetur pro confesso. vide, nu. 6. & 9. Et quid si moritur antequam cō-
tra eum pronuncietur, nu. 20. c. si post. de confe. 148
- Contumacia non dicitur vera sed præsumpta, licet citatus non comparuerit. c. ve-
nerabilibus. §. porro, nu. 4. de sen. excom. 311
- Contumacia non comparentis in termino nō potest accusari post terminum, nisi for-
te accusatus comparuit in termino. cap. actor, numero 3. de dolo & contuma-
cia. 143
- Contractus non potest firmari nec per iuramentum, nec per pene adiectionem. c.
procurator. §. sanè, nu. 4. de procur. 127
- Coniuratio quid sit. c. constitutionem, nu. 4. de ver. sig. 325
- Contrarium dicitur illico probatum eo ipso quod quis non probat illud ad quod
probandum arctatur. cap. ordinarij. §. quod forte, numero 3. de officio or-
dina. 113
- Contractus appellatione potest comprehendere confessio, vel recognitio. c. hoc consul-
tissimo. §. contractus, nu. 1. de re. eccl. non alie. 231
- Contractus alias inualidus confirmatur per iuramentum. c. licet, numero 1. de iu-
reiuran. 153
- Contractus factus contra prohibitionem legis non tribuit causam præscribendi. c.
hoc consultissimo. §. contractus, nu. 5. de re. eccl. alie. 131
- Contractus alias inualidus confirmatur per iuramentum. ca. licet, numero 1. de
iureiur. 153
- Contractus factus contra prohibitionem legis non tribuit causam præscribendi. c.
hoc consultissimo. §. contractus, nu. 5. de re. eccl. non alie. 131
- Contractus roborantur duobus modis. c. hoc consultissimo. §. contractus, nu. 2. &
7. de re. eccl. non alie. eo.
- Contractus matrimonij dicitur factum arduum. c. procurator. §. & quamuis, nu-
me. 2. de procu. 127
- Contractus primus an annuletur per secundum, in c. licet, numero 4. de con-
stitutio. 6
- Contractus perpetuus & temporalis ad non modicum tempus, equiparantur. c.
hoc consultissimo, nu. 4. de re. eccl. alie. 230
- Contractus alienationis rei ecclesiasticæ an debeat fieri in scriptis. ca. dudum, nu-
me. 15. de re. eccl. alie. 229
- Et an sufficiat tacitus consensus, num. 6. eo.
- Contractus gesti per prælatum depositum nomine dignitatis sunt nulli, etiam si
ignoret se citatum. cap. quia cunctis. §. dicebat abbas, numero 7. de concess-
sio. præb. 221
- Conuentum appellatione comprehenditur congregatio regularium. ca. si religio-
sus. §. si vero, nu. 3. de ele. 66
- Conueniri an quis possit de contractu & c. in loco domicilij. cap. volentes. §. nun-
quid, nu. 2. de priui. & exces. priui. 288
- Conuentus appellatur congregatio monialium. c. indemnitatibus. §. sanè, num. 5.
de elec. 77
- Conuersorum appellatione possunt comprehendere illi qui sunt in religione ad proba-
tionem regulæ. c. constitutionem, nu. 1. de reg. 246
- Conuersi secularium ecclesiarum an gaudeant immunitate ecclesiastica etiam quo
ad canonem, si quis suadente. c. per exemptionem, numero 9. de priui. & ex-
ces. priui. 293
- Conuersi & perpetuo oblato monasterio debent gaudere priuilegio concessio mona-
sterio. c. per exemptionem, nu. 3. de priui. & exces. priui. eod.
- Conuersi quare non habeant vocem in electione. c. ex eo quod. §. in ecclesijs, nu. 3.
de elec. 69
- Conuersi laici in ecclesijs secularibus an habeant vocem in collegio seculari. c. ex
eo quod. §. in ecclesijs, nu. 4. de elec. eod.
- Et an possint præscribere ius vocis dandæ, nu. 5.
- Conueniri an quis possit in loco contractus. cap. Romana. §. nec etiam, nu. 4. & 6.
de for. 6

Index.

- de fo. compo. fol. 124. & nu. 1. §. seq. eodem.
Conueniri an quis possit ultra quatuor causas per clausulam generalem, in c. cum
in multis, nu. 5. de rescrip. 11
Conueniri an aliquis possit de non expressis ante expressos, in c. cum in multis, nu.
me. 12. de rescrip. 12
Copia libelli debet dari sumptibus actoris. c. si oblato, numero 2. de lit. contes. 138
Copia privilegij cuius expensis debeat tradi. c. cum persona, nu. 7. de priuile. &
exces. priuile. 291
Copulatio aliquando resoluitur in disunctionem. c. is qui, nu. 7. de ele. 62
Corpora hereticorum debent carere sepultura. c. quicumque, nu. 3. de her. 267
Corpus Christian possit concedi interdictis in quatuor festiuitatibus, & an mor-
tui sepeliri. c. alma. §. in festiui atibus, nu. 7. & 8. de sen. excom. 324
Correctio iurium vitanda. c. cum expediat, nu. 1. de ele. 67
Coruscet verbum, quid importe. ca. gloriosus, numero 11. de reliq. & ven san-
ctorum. 258
Corrigere est cor ad bonum corrigere. c. ad apostolica, numero 11. de sentent. &
re iudi. 161
Correctio iurium est vitanda. c. constitutio, nu. 2. de ele. 76
Credentes heretico qui dicantur. cap. quicumque, numero 6. & 7.
de heret. 267 & 268
Credens, receptans, defendens, vel fauens, differunt. cap. quicumque, numero 1.
de heret. 267
Crimen heresis est de atrocibus. cap. quicumque. §. illorum autem, numero 2. de
heret. 268
Criminosus non potest postulari. c. si forte. de elec. 51
Cemeterium non videtur interdictum per interdictum ecclesie. c. animarum. §. si
vero, nu. 2. de sepul. 239
Crimen heresis non extinguitur morte quo ad captionem bonorum. c. accusatus.
§. in eo. nu. 1. de heret. 273
Crimen usurarum potest esse publicum, c. usurarum. §. & quia, numero 3. de
usuris. 282
crimen heresis est mere ecclesiasticum. c. vt inquisitores, §. prohibemus, nume. 1.
de heret. 277
crimen heresis est graue. c. vt officium. §. verum, nu. 1. de heret. 273
crimina notoria non indigent examinatione. cap. Romana. §. sanè, numero 5. de
censi. 255
Cum dictio, denotat simultatem. c. si oblato, numero 6. de litis con-
testa. 139
cum dictio, denotat personam patientem & non agentem. c. permittimus, nu. 2.
de eta. & qual. 90
culpabiles in vniuersitate an possint excommunicari sine monitione. c. Romana. §.
in vniuersitate, nu. 5. de sen. excom. 309
curia Romana habet privilegium studij. c. cum de diuersis, numero 2. de priuile.
& excess. priuile. 289
curator an possit dari in testamento. c. si annum. §. si vero, nu. 4. de iud. 133
Et an possit dari inuitus, idem nu. 7.
curata duo non possunt simul retineri quomodocunque acquirantur. c. eum qui be-
neficiu, nu. 2. de prab. & digni. 219
curiosi qui dicantur. c. quoniam, nu. 1. de renun. 82
curator & procurator qualiter differant. c. si annum. §. delegatus, numero 2. de
iudi. 133
curator si datur absens, an valeat eius datio. c. si annum. §. si vero, numero 6.
de iudi. 132
curiosus quis dicatur. cap. abbate sanè. §. prefatus, numero 3. de senten. & re
iudi. 164
D.
Damnandus non est aliquis ex sola assertione articuli co-
tra fidem, nisi faceret ex temeritate, in c.
fidei. nu. 7. de sum. Trini. 4
Damnari non potest quis de crimine, nisi primo fuerit conuictus vel
confessus. c. quamuis, nu. 2. de penis. 298
Damnatur quis de falso ad soluendum mille intra triduum, alias decapitetur, &
postea in testamento vel codicillis aliquid reliquit pro anima ad pias causas,
& elapsa die tertia decapitatus fuit, an legata predicta debeantur. ca. quam-
quam. §. omnes autem, nu. 5. de usuris. 285
Damnari potest quis ex confessione criminis non attento modo instantie inchoata.
c. mediatores, nu. 11. & 12. de testi. & attesta. 148
Damnatio non requiritur quando est ipso facto damnatus. c. cum secundum. §. con-
fiscamus, nu. 2. de heret. 278
Dans remissionem an possit illa vti. cap. indulgentie, numero 7. de penitent. &
remis. 302
Dans causam delicto non gaudet privilegio concesso contra delictum, c. licet. §. hu-
iusmodi, nu. 1. & 3. de priuile. & excess. priuile. 295
Dans consilium, auxilium, vel fauorem, punitur sicut committens delictum. c. li-
cet. §. huiusmodi, nu. 2. de priuile. & excess. priuile. eod.
Dans causam homicidio equaliter punitur sicut committens illud. ca. felicis. §. si
quis, nu. 2. de penis. 299
Dantes auxilium, consilium, uel fauorem delicto, ita puniuntur sicut perpetrantes
delictum. c. alma. §. illis, nu. 1. de sen. excom. 323
Datio curatoris, vel authorizatio procuratoris, facta a delegato, non durat nisi
in causis coram ipso ventilantibus. cap. si annum. §. delegatos, numero 3. de
iudi. 133
De & cum, dictiones, quid importent. c. si ad episcopum. §. vbi vero, num. 6.
ne sede vacan. 228
Debet verbum, importat necessitatem. c. appellatio. nu. 5. de appel. 180
Debitor facto testamento & filia instituta factus est conuersus ecclesie offerens
illi omnia bona sua saluo testamento predicto, an creditores quibus ipsius bo-
na fuerant obligata ex mutuo, debeant agere contra eum, vel ecclesiam, vel fi-
liam. c. per exemptionem, nu. 10. de priuile. & excess. priuile. 293
Debitum si reddatur in ecclesia non potest dici adulterium, vel fornicatio. c. si ec-
clesiam, nu. 10. de conse. eccl. vel alta. 257
Debitum probatum per literas committentis, vel instrumentum publicum, mere-
tur executionem. c. seculares, nu. 3. de fo. compe. 136
Decernimus verbum, in constitutione declaratoria non facit quous non sit declara-
torium. c. onstitutionem, nu. 3. de sen. excom. 314
Decernere qui potest, si non decernit, sed dicit, inhibemus ne eligat, an liget igno-
rantes. c. quia cunctis. §. ex parte vero, nu. 12. de concess. prab. 223
Decernimus verbum, habet multa significata. c. eum qui beneficium, numero 8. de
prab. & digni. 201
De cetero dictio, refertur ad tempus futurum. c. eum qui, nume. 3. de do. & con-
tuma. 143
Decidere casum in materia prabendali licitum est ex similitudine legali. c. autho-
ritate, nu. 3. de concess. prab. 226
Decisionem validari duplici argumento vel ratione, sufficit ad probandum deci-
sionem dubij. c. ex eo quod, nu. 4. de elec. 69
Decisio quando comprehendatur appellatione causa cognitionis. c. cum quidam,
nu. 1. de excep. 157
Decimas quis debeat habere ecclesie exemptae. c. per exemptionem, nu. 13. de pri-
uile. & excess. priuile. 293
Decima prediales de iure communi spectant ad ecclesiam simplicem parochialem,
licet non sit baptismalis. vide pulchram questionem super decimis, nu. 7. aliam,
nu. 9. c. ad decimas. de rest. spo. 142
Decimarum appellatione proprie quid comprehendatur. c. episcopum, numero 13.
de prescri. 157
Decima an sint in precepto ita quod prescribi non possunt. ca. religiosi, numero 5. de
decimis. 243
Decimas soluentium quadruplex est remuneratio. ibidem. nu. 6.
Decima an debeat de iure pro parte, an integre. c. statuto, nu. 9. de deci. 242
Decima sunt deputata pro sustentatione ministrorum ecclesie. c. statuto. §. vbi au-
tem, nu. 2. de deci. 243
Declarare dubia iuris, quae sunt inter Doctores, spectat ad Papam. c. altercationi,
nu. 1. de bigamis. 93
Declarationis quis sit effectus. c. constitutionem, nu. 2. de sen. excom. 314
Declaramus verbum, quando ponitur in principio constitutionis, dicitur constitu-
tio declaratoria. c. statuto. §. statuimus, nu. 4. de deci. 243
Declaratio dubiorum literarum apostolicarum spectat ad Papam. ca. quia sepe,
nu. 2. de prab. & digni. 196
Declarans non dicitur addere. c. statuta, nu. 1. de hereti. 278
Decretalis ista non habet locum nisi in manifestis usurarij. c. quamquam, num. 1.
& 4. de usur. 283
Decretalis ista an habeat locum in hospitali. c. quoniam, nu. 20. de elec. 82
Decretalis, vt circa. an habeat locum in alijs appellationibus non interiectis ad
Papam. c. is qui, nu. 6. de elec. 62
Decretum legati an liget ignorantes. c. si apostolica, numero 8. de prab. & di-
gnita. 215
Decretum quid dicatur. c. dudum, nu. 10. de re. eccl. non alie. 229
Decretum Papae afficit ignorantes. c. si eo tempore, nu. 2. de elec. 79
Decreti appellatione comprehenditur constitutio generalis. c. quam sit, numero 2.
de electio. 48
Decretum Papae afficit ignorantes quando manat super certo. c. dudum, nume. 8.
de prab. & digni. 196
Et habet vim priuatiuam potestatis rei, super qua fundatur vel emanat. ibi-
dem, nu. 9.
Decreti appellatione comprehenditur constitutio iuris communis. c. episcoporum,
nu. 1. de prab. & excess. priuile. 292
Decretum Papae ligat ignorantes, nu. 3. & 9. Et quos afficiat, nu. 10. c. quodam.
de prab. & digni. 218
Decretum an liget manus ordinarij collatoris. c. quia cunctis. §. econtra, num. 10.
de concess. prab. 223
Decretum appositum in literis apostolicis afficit prabendam vacaturam absque
alia intimatione facienda ordinario collatori. c. tibi qui, nu. 3. de rescri. 27
Decretum Papae appositum in literis afficit manus collatoris. c. si soli. §. nisi nos,
nu. 1. de concess. prab. 226
In quibus casibus quis relinquatur iudicio suo, uel suae conscientiae. c. statuta. §. ce-
terum, nu. 3. de hereti. 279
Defectus etatis morum & scientiae magis inhabilitat promouendum ad benefi-
cium quam defectus ordinum. c. licet canon, nu. 3. de elec. 54
Defectus actus potest inducere potentiam annullandi. c. si de calumnia, num. 5. de
iur. calum. 139
Defectus qui non exhibet se oculis corporeis potest esse notorius & euident. c. si
forte, nu. 1. de el. so. 51. Et quando dicatur. ibidem, nu. 5.
Defensio & repulsio violentiae est permessa etiam cum violentia per omnes leges.
c. dilecto, nu. 1. de sen. excom. 310
Defensor hereticorum quis dicatur. c. quicumque, nu. 9. de heret. 168
Defensionis appellatione non comprehenditur exceptio peremptoria. ca. exceptio-
nis, nu. 1. de litis contest. 137
Defensio ad quem spectet, quando agitur de iniustitia actus gesti a iudice. c. vne
rabilibus, nu. 5. de sen. exc. 311
Defen-

Index.

Defensionem præsuntur non habere qui non exhibet illam in termino congruo si
bi assignato. c. ordinarij. §. quod si forte, nu. 5. de of. ord. 113

Deficiens in probatione, an incurrat penam suspensionis ipso iure, an requiratur
sententia. in c. j. §. qui vero, nu. 7. de cle. 39

Deficiens in probatione exceptionis dilatorie condemnatur statim in expensis non
expectato sine litis principalis. c. frequens, nu. 9. de rest. spo. 140

Deficiens in probatione exceptionis opposita ad vnum effectum repellitur a totali
prosecutione cause aliarum exceptionum ad eundem finem tendentium. cap. si
forte, nu. 2. de ele. 51

Degradatio verbum in genere sumptum potest comprehendere degradationem,
& depositionem. c. degradatio, nu. 1. de penis. 297

Degradatio an possit fieri in existente in prima tonsura siue in Psalmistatu. c. de-
gradatio. §. actualis, nu. 4. de penis. eo.

Deierare toties quis dicitur quoties venit contra depositionem a se iuram. c. ad
apostolica. §. sed licet, nu. 5. de sen. & re iud. 161

Delatio appellationis non priuat iudicem deferentem habitum iurisdictionis illius
cause, sed solum exercitium transfert ad superiorem. c. cum appellationibus.
§. si vero, nu. 10. de appel. 174

Delictum quando dicatur enorme, vt non recipiatur fideiussor. c. si clericos, nu. 9.
de sen. exc. 318

Delictum si est commissum per dementem qui habet dilucida intervalla, an præs-
umatur factum tempore sanæ mentis, an tempore furoris. c. pastoralis. §. si ve-
ro, nu. 4. de cleri. agro. 219

Delictum potest probari per instrumentum quando committitur scribendo. c. cum
in positionibus, nu. 12. de iure iur. 153

Delictum reputatur graue tractare irreuerenter imagines sanctorum. c. si canoni-
ci. §. ceterum, nu. 2. de of. ord. 113

Delictum procuratoris non nocet domino, nisi habuerit speciale mandatum. ca. §. cu
in positionibus, nu. 4. de iure iur. 153

Delictum procuratoris non nocet domino, nisi postea dominus scienter illud appro-
bet. c. si compromissarius. §. si vero, nu. 1. de ele. 74

Delictum non dicitur plene probatum, etiam si constat de plena probatione ve-
hementi. c. accusatus, nu. 2. de hæret. 271

Delinquens debet puniri pluribus penis quando ex vno delicto surgit plurima of-
fensa. c. cum æterni. §. sciturus, nu. 4. de sen. & re iud. 160

Delinquere ita dicitur qui non desistit a prohibito sicut ille qui non vtitur debito
modo concessis. c. detestanda, nu. 1. de concess. præb. 223

Delinquens si non est capax pene a iure impositæ, punitur pena arbitraria. c. si cō-
promissarius. §. idem, nu. 2. de ele. 75

Delegatus Papæ quando simul iungitur cum ordinario iure ordinario proceden-
te, si discordant in sententia debet adiri Papa. c. per hoc. §. verum. de hæreti.
fol. 277

Delegatus non potest innuocare brachium seculare, si hoc non habeat in mandatis.
c. vt officium. §. denique, nu. 1. & 2. de hæret. 274

Delegatus debet seruare iura delegantis in procedendo. cap. per hoc. §. siue, nu-
me. 1. de hæret. 277

Delegatio vel subdelegatio qualiter probetur. c. si a subdelegato, nu. 5. de offi. &
pote. iudi. deleg. 105

Delegantur de iure canonico, etiam per ordinarium illa quæ sunt meri, vel misti
imperij. c. si annum. §. delegatus, nu. 4. de iud. 133

Delegatus dicitur habere aliquid iuris in causa sibi delegata c. si delegatus, nu. 1.
de of. & po. iud. dele. 111

Delegatus an possit proferre excommunicationem maiorem in participantes cum
excommunicatis a se. c. statumus, nu. 6. de sen. exc. 307

Delegatus Papæ potest innuocare brachium seculare. ca. periculo. §. & quando,
nu. 4. de statu regula. 250

Delegatus si est absens, an debeat ad eum appellari. c. is cui, nume. 4. de of. & po.
iud. dele. 104

Delegati possunt interdiceret, suspendere, vel excommunicare participantes cum
excommunicatis ab eis. c. statutum, nu. 2. de sen. exc. 317

Delegatus an possit proferre sententiam excommunicationis in participantes. ca.
statutum, nu. 3. de sen. exc. eod.

Delegatio potest fieri alternatiue. c. cum plures, numero 2. de offic. & pote. iudic.
delega. 102

Delegati si sunt duo quorum vnus subdelegat in totum vices suas, alter in par-
tem, an procedat hic textus. c. si duo, numero 3. de offic. & pote. iudic. de-
legati. 99

Delegatus potest committere vices suas si habet in mandatis, licet ex dispo-
sitione iuris non possit. cap. is cui, numero 3. de offic. & potesta. iudic. de-
legati. 104

Delegatus inferioris a principe potest exequi sententiam suam, si hoc expri-
matur in commissione. cap. episcopus, numero 3. ne cleri. vel monachi.
folio 261

Delegatus datus ab inferiore a Papa, an possit cum speciali mandato citare perso-
naliter. c. iuris, nu. 3. de iud. 131

Delegatus inferioris a principe subdelegat, si hoc sibi specialiter committatur. c.
is cui, nu. 8. de of. & pote. iud. dele. 104

Delegatus Papæ potest in totum subdelegare alteri causam. c. quamuis, num. 1. de
of. & pote. iud. dele. 101

Delegatus reseruans sibi aliquid iurisdictionis facit gradum quo ad appellatio-
nem inter se, & subdelegatum. cap. si delegatus, numero 7. de offi. & pot.
iud. deleg. eo.

Et quid si committat vices suas donec & c. ibi. nu. 9. simili. nu. 12.

Delegatus datus in ciuitate, vel diocesi, si vult intra eandem cognoscere in cer-

ta parte inuitis litigatoribus, an possit, in cap. statutum. §. in nullo, nu. 4.
de rescr. 25

Et quid si fuit impetratus extra locum communem sibi, & reo propter per-
horrentiam aduersarij. ibi. nu. 5.

Delegatus si facit collationem, sed super illa pendet lis, an possit facere aliam re-
seruationem. c. presenti. §. nec etiam, nu. 2. de of. dele. 108

Delegatus an possit citare, requiruntur duo, in c. statutum §. in nullo, nume. 8. de
rescrip. 25

Delegatus an possit recusari antequam receperit scriptum delegationis. ca. index,
nu. 14. de of. & pote. iud. dele. 101

Delegatus Papæ est maior ordinario in causa sibi commissa. c. statutum. §. cum ve-
ro, nu. 4. de rescr. 23

Delegatus Papæ potest alteri delegare causam sibi commissam, & totam, & e-
tiam partem. c. si duo, nu. 1. & 2. de of. & pote. iud. dele. 99

Delegatus an possit assumere assessorem inuitis partibus, in ca. statutum. §. assesso-
rem, nu. 4. de rescr. 26

Delegatus non tenetur exire domicilium proprium suis expensis pro causa sibi cō-
missa, in c. statutum. §. insuper, nu. 2. de rescr. eod.

Delegatus si citat personaliter non expressa causa in citatione, an valeat. ca. iu-
ris, nu. 9.

Delegatus potest committere in totum, vel in partem vices suas. c. si a subdelega-
to, nu. 1. de of. & pote. iud. delega. 105

Delegatus ad vniuersitatem causarum æquiparatur ordinario, in c. statutum. §.
insuper, nu. 9. de rescr. 26

Delegatus legati Papæ, an possit subdelegare. cap. legatos, numero 3. de offic.
lega. 107

Delegans adiungit primo qui in cause processerat condelegatum, delegans mori-
tur antequam condelegatus secum procedat, an sit extincta iurisdiclio istius se-
cundi, ita qd prius procedere possit. Vide simile, nu. 13. & nu. 16. & 17. c. cum
plures. de of. & pote. iud. dele. 103

Demens quis dicatur. c. pastoralis. §. si vero, nu. 1. & 3. de præb. & digni. 198

Denunciatio excommunicationis non concludit necessario quem esse vere excom-
municatum. c. licet, nu. 4. de sen. exc. 317

Denunciatio excommunicationis potest fieri diebus feriatis in honorem Dei. c. fe-
licis. §. presenti, nu. 2. de penis. 299

Deposito verbalis an possit fieri contra absentem. c. degradatio, nume. 3. de pe-
nis. 297

Depositus a dignitate non debet vti sigillo quo utebatur ante depositionem. c. ad
succidendos, nu. 3. de schisma. 279

Deprehensio sola inducit probationem delicti. cap. super eo. numero 2. de hæ-
reti. 269

Deputatus certo territorio cum generali commissione iurisdictionis dicitur habere
ordinariam. c. delegatos, nu. 2. de of. dele. 107

Deputatus ad certum actum non debet trahi ad alium actum. c. decet, nume. 3.
de immu. eccle. 259

Deputatio simpliciter facta sumitur distributiue in executoribus vltimarum vo-
luntatum. c. religiosus. §. sanè, nu. 1. de testa. 237

Descendentium appellatione comprehenduntur descendentes per lineam masculi-
nam & femininam in materia non penali. c. st. tutum, e. ij. n. 3. de hæret. 276

Detestari verbum quid importet. c. detestanda, nu. 6. de concess. præb. 223

Desertio appellationis surgens ex negligentia appellantis non conualidat attenta-
ta post appellationem. c. licet, nu. 2. de sen. exc. 317

Dies adiecta in dubio qualiter intelligatur. c. commissa, numero 2. de ele-
ctio. 72

Dies in quo quis consentit electioni, an computetur in termino. c. cupientes. §. hac
generalis, nu. 3. de ele. 57

Dies citationis non computantur inter dies dilationum. cap. j. numero 3. de ele-
ctio. 37

Dies feriati & non feriati currunt simpliciter in dilationibus assignatis. c. cupi-
tes. §. quod si per vigin. nu. 6. de ele. 58

Dies vltima an includatur in termino 30. dierum. cap. ab eo, numero 6. de ap-
pellatio. 176

Dies termini non computatur in termino. cap. statutum, numero 3. de præben. &
dign. 189

Dieta qualiter debeat computari. c. statutum. §. si vero, numero 15. de rescrip.
folio 24

Dicens legem cum Euangelio, & circumcisionem cum baptismo seruandam, an
incidat in hæresim damnatam. c. contra Christianos, numero 4. de hæreti.
folio 275

Dicto alicuius dicentis excommunicationem nullam non statuit. c. solet. §. in secun-
da, nu. 1. de sen. exc. 306

Dicto vnus, an stetur. c. vt circa. §. edito, nu. 6. de ele. 44

Dictio quando potest stare nominaliter & aduerbialiter, potius intelligitur stare
aduerbialiter, si ex intellectu nominali resuleret intellectus falsus & contra-
rius iuri. c. vt circa, nu. 3. de ele. 43

Dictarum quando fit mentio, intelligitur de consuetudinarijs. ca. presenti. §. loca
vero, nu. 1. de præb. & digni. 215

Definire an possit causam qui potest eam audire. c. cum episcopus, numero 8. de of-
fi. ordi. 115

Diffidatus qd quis sit, penes quem debet constare. c. pro humani. §. sacri, num. 9.
de homic. 280

Dignitas est immortalis, & quare. cap. si gratiosè, numero 3. & 10. de re-
scrip. 15. & 16

Digestum verbum, quid significet, in §. sanè, nu. 9. in prog.

Index Comment. Gemin. super Sexto Decretal. b Digni-

Index.

- Dignitatis appellatione comprehenditur personatus. c. statutum, num. 1. de prab. & digni.* 189
- Dignitates seculares duæ possunt simul retineri. c. ad apostolica. §. nos itaque, n. 3. de sen. & re iud.* 162
- Dignitas illico vacat lata sententia depositionis contra obtinentem. c. ad apostolica. §. ille autem, nu. 1. de sen. & re iud.* eo.
- Dignitatis appellatione comprehenditur etiam episcopalis. c. quia pontificali, num. 1. de of. & pot. in deleg.* 98
- Dignitatis expressione non intelligitur de curata in literis beneficialibus. ca. cum in illis, nu. 2. de prab. & digni.* 197
- Dignitatis appellatione comprehenditur episcopatus. c. nullus religiosus, num. 2. de elec.* 67
- Dignitas ponderatur in dandis dignitatibus secularibus. c. grandi, num. 1. de neg. prala.* 85
- Dignitas descendit a digno. c. si forte, nu. 6. de elec.* 51
- Dignitates seculares sunt temporales. c. si gratiose, nu. 15. de rescrip.* 16
- Dignitates quibus signis cognoscantur. c. j. nu. 7. de consuetudine.* 32
- Dignitates an includantur sub nomine beneficiorum in gratia. c. si propter tua, nu. 5. de rescri.* 20
- Dignitas non semper habet curam animarum annexam. c. quia cunctis. §. dicebat abbas, nu. 3. de concess. prab.* 221
- Dignitas & personatus differunt. c. licet ecclesiarum, numero 1. de praben. & digni.* 188
- Dignitas an & quando includatur in impetrationibus. c. illis vero. §. si vero, num. 8. de prab. & digni.* 198
- Dilatio data ad mensem proximum, intelligitur de certo & non remoto. c. præsensium. §. testes, nu. 2. de testi. & attesta.* 150
- Dilationes sunt arbitrariae. c. ordinarij, nu. 2. de of. ord.* 113
- Dilatoria non tollit sententiam, licet impediatur eius effectum. c. j. §. sed & si, nu. 2. de excep.* 155
- Dilapidare dicitur bona ecclesie qui illa convertit ad aliam usum quam sint deputata. Et quid dicatur dilapidare. c. quia sepe, nu. 3. & 9. de ele.* 76
- Dilatio data per dictionem, infra, non includit diem in qua dilatio assignatur. c. j. §. si quis. j. nu. 2. de excep.* 154
- Dilatio octo dierum, an sit necesse & opponatur per iudicem. c. j. §. si quis. ij. nu. 1. de excep.* eo.
- Dilatio datur procuratori generali ad consulendam dominum. c. si post, nume. 19. de confessis.* 148
- Dilatio simpliciter assignata dicitur peremptoria, in cap. j. §. sed si, numero 2. de electio.* 38
- Dilatio data pluribus certorum dierum simul ad singularem & particularem actum faciendum, quomodo sit intelligenda. in c. cum in tua. §. ne autem, nume. 3. de consue.* 36
- Dilationes sunt in arbitrio principis. c. si pluribus, numero 5. de praben. & digni.* 206
- Dilatio non potest assignari ad eligendum certum quid, quando non est in rerum natura. c. quia cunctis. §. contra, nu. 2. de concess. prab.* 222
- Diecesis appellatione comprehenditur civitas quando fit prolatio in iure. c. licet, nu. 13. de rerum permu.* 232
- Diecesis sua proprie quæ dicatur. cap. statutum, §. cum vero, nuemro 17. de rescript.* 24
- Diecesis a quo loco incipiat. c. si civitas, nu. 14. de sen. excom.* 320
- Diecesanus si detulit appellationi interpositæ ad archiepiscopum, an poterit omittere articulum appellationis. c. Romana, nu. 3. de fo. compe.* 133
- Discordiam inducentes quare puniuntur. c. indemnitatibus. §. postremo, numero 3. de ele.* 79
- Discordia si oriatur inter partes super gratia facta & super illa impetratur delegatus qui moritur re integra, an expiret eius iurisdictio. c. si super, num. 5. de of. & pote. iud. deleg.* 103
- Et quid si executor pronunciet se non executorem talis gratiæ. ibidem, numero 7.*
- Discordia orta inter electores super electione inducit gravia damna ecclesijs vacantibus. c. indemnitatibus, nu. j. de ele.* 77
- Discordiam nutriendi si non est vocatus a monialibus, an incurrat penam hic positam. c. indemnitatibus. §. postremo, nu. 2. de ele.* 79
- Detinens in carceribus aliquem ad petitionem iudicis non potest ipsum relaxare sine auctoritate illius iudicis qui capi fecit. c. ut inquisitores. §. prohibemus, nu. 2. de hereti.* 277
- Deus magis amplificat illos qui plus meruerunt ex ipsorum operibus. cap. gloriosus, nu. 1. de reliq. & vene. sanc.* 258
- Detrahatur aliquando de severitate pene ratione dignitatis. c. j. §. & hoc idem, nume. 2. de of. ord.* 112
- Deus an plus remuneret unum quam reliquum in gloria paradisi. c. gloriosus, nume. 14. de reli. & vene.* 258
- Deus appellatur caput ecclesie. c. quod votum, num. 1. de voto, & voti redemp. fol. 249.*
- Dispensatio facit licitum id quod primo non erat licitum. c. j. numero 2. de fil. presbyt.* 91
- Dispensatus super illegitimitate ad beneficia si postea impetrat beneficium tacendo de dispensatione, an valeat impetratio. c. si is, numero 7. de fil. presbyte.* 93
- Dispensatio facta, ut quis possit simul recipere plura beneficia non includit, ut possit illa simul retinere. cap. non potest. §. illud autem, numero 2. de prab. & digni.* 203
- Dispensatio quando non trabatur ad consecutionem eius super quo dispensatur. c. j. nu. 2. de fil. presb.* 91
- Dispensationes super pluralitate beneficiorum retinendorum intelliguntur de beneficijs quæ ille dispensatus canonice obtinet. c. non potest. §. illud autem, nume. 4. de prab. & digni.* 203
- Dispensatio emanans super concessione futurorum includit tantum prima occurrentia post concessionem. c. non potest. §. illud autem, numero 3. de praben. & digni.* eod.
- Dispensatio si fiat cum aliquo, quod possit esse in studio, an ex hoc debeantur sibi fructus beneficij. c. cum de diversis, numero 9. de privileg. & excessi. privileg.* 289
- Dispensatio quando fit super pluralitate beneficiorum, non intelligitur facta super non residentia. c. non potest. §. illud autem. de prab. & digni.* 203
- Dispensatio concessa super beneficio requirente sacrum ordinem quo ad habitum beneficij non habilitat personam quoad retentionem nisi assumat ordines intra tempus iuris. c. si pro clericis, nu. 7. de prab. & digni.* 193
- Dispensatio an valeat saltem quo ad expectantiam. c. non potest, numero 4. de prab. & digni.* 203
- Et an valeat si tacuit præstimoniam. ibidem, nu. 6.*
- Dispensatio minus sufficiens, an aliquid operetur. c. non potest. §. illud autem. de prob. & digni.* eod.
- Dispensatio si fit per pecuniam committitur symonia. c. licet canon. §. super residentia, nu. 1. de ele.* 55
- Dispensatus ad curam animarum, an possit obtinere dignitatem. c. si is, nume. 5. de fil. presb.* 93
- Dispensatus quod possit habere duo beneficia incompatibilia simul, non potest unum ex illis postea cum alio permutare. c. ordinarij. §. in conferendis, nu. 7. de of. ord.* 114
- Dispensatio dependet a misericordia, in c. j. §. qui vero, nu. 2. de ele.* 39
- Dispensatus per septennium incipit studere per annum, postea distrahitur ex legitimo impedimento per triennium, quo finito recipit studere, ad quantum tempus extenditur dispensatio. c. cum ex eo. §. elapsus, nu. 4. de ele.* 72
- Dispensatio facit licitum, quod alias esset illicitum, nu. 1. Et vocatur beneficium, nume. 3. c. ordinarij. §. ceterum. de of. ord.* 114
- Dispensatio facta per unum episcopum, an expiret illo mortuo. c. licet canon. §. super residentia, nu. 2. de ele.* 55
- Dispensatio potest fieri etiam cum minore 20. annis, dum tamen sit maior 14. etiam ad beneficium curatum. c. permittimus, nu. 4. de ata. & quali.* 90
- Dispensatio qualibet, an censatur permissa episcopis. c. permittimus, num. 5. 6. 7. & 8. de ata. & qualita.* 90. & 91
- Dispensatio an debeat dici ius, an gratia. c. licet canon. §. super residentia, num. 3. de elect.* 55
- Dispensatio verbum, non semper notat iuris relaxationem sed aliquando sumitur pro dispositione rerum, in c. sacrosancta, nu. 4. in proe.* 2
- Dispensatio odiosa & exorbitans non includit nisi primum actum subsequentem dispensationem. c. j. §. ille vero, nu. 2. de fil. presb.* 92
- Dispensatio si fiat cum illo qui est ineligibleis, an possit postea eligi, vel debeat postulari. c. j. §. ille vero, nu. 3. de fil. presby.* eo.
- Dispensatio non defendit dispensatum nisi evidenter appareat illam fore iustam. c. ordinarij. §. in conferendis, nu. 2. de of. ord.* 114
- Dispensatus quod possit ad omnes ordines promoveri, videtur habilitatus ad sacros, non tamen ad beneficia nisi de illis exprimat in dispensatione. c. si is, nume. 1. de fil. presb.* 93
- Dispensationes super beneficijs incompatibilibus retinendis non sunt perpetuæ. Et sunt strictè interpretandæ. c. si gratiose, numero 2. & 5. de rescript.* 15
- Dispositio quando conceditur respectu ad certam rem, quomodo intelligatur limitata. c. statuto. nu. 4. de deci.* 242
- Dispositio quando dicatur esse contra libertatem ecclesiasticam. c. eos qui, num. 2. de immu. eccl.* 260
- Dispositio quæ emanat sub nomine dignitatis non transit ad successorem quando fit ex causa concernente personam tantum habentem dignitatem. c. j. nu. 5. de of. vic.* 94
- Dispositio verbum, quid importat. cap. illis, numero 7. de praben. & digni.* 197
- Dispositio generalis posita post enumerationem speciei alicuius, includit etiam alias species separatas. cap. accusatus. §. cum vero. de hereticis. fol.* 270
- Dispositio indistincta, quæ dicatur. c. quanquam, num. 2. de usur.* 283
- Dispositio quæ fit contra absentem si est penalis, an statim liget. c. quia cunctis. §. ex parte vero, nu. 6. de concess. prab.* 221
- Et quid de alijs quæ fiunt in iudicio. ibidem, nu. 7.*
- Disputatio facta sub nomine dignitatis, an transeat ad successorem. c. religiosus. §. sanè, nu. 15. de testa.* 237
- Dispositio alterius partis, an sit in mea potestate. c. illis vero. §. si vero, nu. 6. de prab. & digni.* 198
- Dispositio relata ad diversas personas non verificatur in spectante ad alterum tantum, sed in re communi simul utrosque pertinente. c. illis vero. §. si vero, nume. 1. de prab. & digni.* eod.
- Dispositio contenta sub conditione statim habet effectum adveniente conditione. cap. abbate sanè. §. allegabatur autem, numero 2. de sententia & re iudi.* 163
- Dispositio relata ad rem contentam non includit rem continentem. c. per exemptionem, nu. 6. de privi. & excess. privi.* 293

Index.

Dispositio specialis derogat generali, licet de genere nulla fiat mentio. c. dudum, nu. 6. de preb. & digni. 196
 Dispositio vel privilegium concessum alicui eundi ad certum locum, includit potestatem eundi, standi & redeundi. c. cum non deceat, nu. 4. de ele. 68
 Dispositio iuris canonici & civilis attenditur in observantia iuramenti. c. licet, nu. me. 3. de iureiur. 153
 Dispositio emanans contra universos non includit singulos comprehensos sub universitate. c. generali, nu. 1. de ele. 52
 Dispositio generaliter facta non refertur nisi ad subditos disponentis. c. Romana. §. porro, nu. 3. & 4. de sen. exc. 308
 Dispositio iuris, ut verificetur, quid requiratur. cap. statuto. §. sane, numero 2. de deci. 243
 Dispositio superueniens apta extinguere actum, trahitur ad actus qui sunt in fieri. c. presenti, nu. 3. de of. leg. 116
 Distinctum & dissimile idem est. c. is qui. §. distinctos, nu. 1. de regula. 244
 Distributiones quæ dantur pro anniversariis defunctorum æquiparantur distributionibus quotidianis. cap. consuetudinem. §. de distributionibus, nume. 1. de cleri. non resi. 188
 Et quid si non sunt pro anniversario, sed pro septimo, tricesimo & c. ibi. num. 2. Diuina non est licitum celebrare tempore interdicti. c. licet, nu. 1. de priui. & excess. priui. 295
 Distributiones quotidianæ aliquando dantur in officio. c. alma. §. adiicimus, nu. 2. de sen. exc. 323
 Et d. m. tur interessentibus diuinis. ibidem, nu. 3.
 Diuinationes & sortilegia inducunt hæresim. c. accusatus. §. sane, numero 2. de hæreti. 271
 Diuinatione an sit de genere malorum. c. accusatus. §. sane, nu. 3. de hæret. fo. eod. Et quot modis sumatur. ibidem, nu. 4.
 Diuinatione & sortilegium, an sint idem. c. accusatus. §. sane, nu. 5. de hæret. eo. Diu ponitur pro decennio. c. si index. §. idem esse, nu. 6. de sen. excom. 316
Doctor potest expellere scholarem de studio legitima causa existente. c. ut periculosa. §. Doctores, nu. 1. ne cler. vel mona. 261
 Docens vel legens leges, vel physicam religiosi extra scholares, an ligetur istis penis. c. ut periculosa. §. Doctores, nu. 1. ne cler. vel mona. eod.
 Doctores quos in hoc volumine imitatur author, in prog. nu. 2. 2
 Doctor unus de collegio potest alteri committere vocem suam subsistente legitimo impedimento. c. si quis iusto, §. absens, nu. 7. de ele. 81
 Doctor laicus potest assumi consiliarius, vel assessor a iudice qui cognoscit de duabus electionibus in discordia celebratis. c. j. nu. 7. de procu. 121
 Doctorum appellatione non veniunt scholares, nec econtra, in prog. cap. Bonifacius, nu. 2. & 3. 2
 Doctores debent preferri scholaribus. ibidem.
 Doctores & scholares faciunt simul universitatem, in prog. c. Bonifacius, n. 3. 2.
 Doctores vtriusque iuris possunt appellari magistri. in §. sane, nu. 6. in prog. 2.
 Dolus & negligentia aliquando priuant aliquem suo iure. ca. tibi qui. nume. 4. de rescrip. 27
 Dolus vel fraus si est adhibitus, ut ecclesia læderetur, tamen effectum non habuit, nec euentum, an sufficit, ut detur restitutio. c. ecclesia, numero 8. de integ. resti. 128
 Domicilium non semper quis censetur habere in loco domicilij. c. cum nullus, nume. 3. de tempo. ordi. & quali. or. 89
 Domicilium an quis possit habere diuersis locis. c. cum nullus, nu. 11. de tempo. ordi. & quali. ordi. eo.
 Domicilium ratione canonice portionis non inducitur nisi habitetur in loco. c. cum ab eo, nu. 2. de sepul. 239
 Domicilia duo habens, si eligat sepulturam in altero ex his, an diuidant canonicam inter se. c. cum quis. §. cum ab eo, nu. 5. & 7. de sepul. 239
 Et quid si dicat, lego talem rem ecclesie meæ parochiali. ibidem, nu. 6.
 Domicilium quis retinet, & fortitur in loco sue originis. c. presenti. §. sane si quis, nu. 1. de preb. & digni. 215
 Domicilia plura potest quis habere. cap. cum quis. §. cum ab eo, numero 1. & 4. de sepul. 239
 Domicilium an quis possit habere in pluribus locis. c. presenti. §. idem est, num. 4. de preb. & digni. 214
 Domus appellatione comprehenditur ecclesia. c. decet, nu. 1. de immu. eccl. 259
 Dominus mittit mandatum procuratori, ut pro eo compareat, ille non vult suscipere, an dominus debeat reputari contumax. c. licet, nu. 4. de procu. 126
 Dominus quando dicatur abesse quantum ad hoc, ut procurator possit tractare causam. c. si quem, nu. 3. de proc. eo.
 Dominus qui iuravit respondere positionibus, an possit respondere postea per alium non iuratum. c. presentium, nu. 29. de test. & attest. 150
 Dominus principalis feudi potest priuare feudatarium suum, si male tractat vasallos. c. ad apostolica. §. sed licet, nu. 8. de sen. & re iud. 161
 Dominus non potest remittere ius subditi. c. auctoritate. §. causas, nu. 3. de priui. & excess. priui. 290
 Dominus si non dedit procuratori specialiter potestatem substituendi, sed postea quando releuat eum ab onere cautionis, dicit & dictum procuratorem releuat ab onere cautionis, unde promittit & c. an per hoc videatur sibi dedisse mandatum substituendi. c. j. §. licet, nu. 5. de procu. 121
 Dominus vel procurator quando dicatur venisse instructus. c. j. numero 8. de electione. 37
 Dominum an acquiratur ignorantia. c. si tibi, nu. 15. de preb. & digni. 200
 Domini ciuitatis appellatione non comprehenduntur officiales ciuitatis. c. ubi periculum. §. preterea, nu. 1. de ele. 43

Dominus si acquirat nouam terram post interdictum prolatus, an illa subijciatur. c. si sententia. §. ceterum, nu. 6. de sen. exc. 319
 Et quid si vendat, vel perdat terram sic interdictam, an per hoc tollatur interdictum. ibidem, nu. 7.
 Domini & rectores quomodo differant. cap. si sententia. §. ceterum, numero 9. de sen. excom. eod.
 Dominum ut acquiratur, quid requiritur. c. abbate sane, numero 8. de senten. & re iud. 163
 Dominus constituit procuratorem post iuramentum calumnie, nec imminet casus quo fieri debeat responsio per procuratorem, vel si imminet dominus est paratus respondere per se, an procurator debeat iurare de calumnia. ca. in appellationis causa, nu. 7. de iura. calum. 139
 Dominus non potest facere principaliter actum in iudicio inuito procuratore. c. quamuis. §. verum, nu. 3. de procu. 123
 Dominus potest renocare procuratorem indistincte ante litis contestationem. ca. quamuis, nu. 1. de procu. 122
 De nouo fieri dicitur quod sit ex vnica iteratione tantum. c. Romana. §. ex quo, nu. me. 2. de censi. 255
 Dominorum appellatione comprehenduntur etiam loca, & habitationes fratrum ecclesie. c. quia ex eo, nu. 3. de pactis. 121
 Donatio imperialis non eget scriptura, in §. vniuersitati, nume. 4. in prog. 2
 Donatio patronatus facta laico, an valeat sine consensu episcopi. c. si laicus, nu. me. 10. de iurepa. 253
 Et quid si in donatione appellatur conditio. ibidem, nu. 11.
 Dona data ambasiatoribus, an sint propria, an communia. c. a collatione, nume. 5. de appel. 181
 Donatio facta ab habente ius certum, & limitatum, non se extendit ad alias species de nouo creatas quæ essent de natura specierum donatarum. ca. statuto. §. nec pro eo, nu. 1. de deci. 243
 Donatio predecessoris in dignitate non transit ad successorem si referatur ad bona quæ sunt priuati successoris, & non intuitu dignitatis. c. abbate sane. §. pro parte, nu. 1. de sen. & re iud. 163
 Donatio facta per regem sub nomine dignitatis transit ad successorem. c. abbate sane. §. sed ad hoc, nu. 1. de sen. & re iud. eo.
 Dos vxoris catholica non debet confiscari propter delictum mariti. ca. decreuit, nu. 11. de hæret. 275
Dubium si vertatur super mandato ita & requiratur satisfactio, an substitutus debeat dare dominum ratum habiturum, an uero substitutentem. c. is qui, nu. 5. de proc. 123
 Dulia quid dicatur. Et quid latraria. c. si canonici. §. ceterum, nu. 4. de of. or. 113
 Dummodo dictio, an faciat conditionem, c. non potest. §. illud autem, n. 12. de preben. & digni. 204

Ecclesiarum ciuitatis appellatione in materia larga includitur cathedralis. c. quamuis. §. quamquam autem, nu. 1. de preb. & digni. 190
 Et quid de appellatione ecclesiarum prouinciæ. ibidem, nu. 4.
 Ecclesie appellatione non comprehenditur monasterium. c. si laicus. §. verum, nume. 1. de iurepa. 253
 Ecclesia proprie dicitur consecrata. c. si ecclesiam, nu. 7. de conse. eccl. vel alt. 257
 Ecclesia non polluitur si quis non iniuriat, sed se defendendo alium in ea occiderit. c. si ecclesiam, nu. 8. de conse. eccl. vel alt. eod.
 Et quid si vir sane mentis seipsum in ea interficiat. ibidem, nume. 9.
 Ecclesie sine cura, an sint visitandæ. c. Romana, nu. 6. de censi. 254
 Ecclesia duobus polluitur. c. si ecclesiam, nu. 1. de conse. eccl. vel alt. 257
 Ecclesia matrix non cathedralis si est in prouincia, an debeat visitari. c. Romana. §. denique, nu. 9. de censi. 254
 Ecclesia appellatur mater. c. alma, nu. 1. de sen. exc. 323
 Ecclesia quando dicitur sufficiens, ut quis possit sustentari. c. j. nu. 8. de preben. & digni. 187
 Ecclesia aliquando confertur non idoneo ratione paupertatis. c. j. nume. 5. de preben. & digni. eod.
 Ecclesie appellatione comprehenduntur prelati, & clerici de ecclesia. c. ecclesia, nu. 1. de integ. resti. 128
 Ecclesia cathedralis quando dicatur vacare, si episcopus transfertur de vna ecclesia ad aliam. c. generali, nu. 6. de ele. 53
 Ecclesia triumphans quæ dicatur, & quæ militans. cap. fundamenta, numero 4. de elec. 61
 Ecclesia hoc nomen quid importet. c. fundamenta, nume. 4. de elec. eo.
 Ecclesia Romana, an sit maior aliarum ecclesiarum. c. fundamenta, nume. 6. de ele. fo. eodem.
 Ecclesia restituitur aduersus lesionem surgentem ex confessione. c. si aduersus, nume. 1. de integ. resti. 129
 Ecclesiarum appellatione non comprehenduntur monasteria. c. alma. §. adiicimus, nu. 1. de sen. exc. 323
 Ecclesia si non vacet, sed habet rectorem institutum, non tamen habentem possessionem cuius timore consentit alienationi, an valeat. ca. dudum, numero 6. de re. eccl. alie. 229
 Ecclesia monasterium, & pius locus, differunt. c. generali, nu. 2. de ele. 52
 Ecclesia si vult petere restitutionem in integrum preteritu instrumentorum nouiter repertorum, an sit concedenda. cap. ecclesia, numero 11. de integ. restitu. 129
 Ecclesia qualiter nominetur quando non est principalis. c. presentium, nume. 3. de testi. & attest. 149
 Index Comment. Gemin. super Sexto Decretal. b 2 Eccle-

Index.

- Ecclesia an habeat potestatem contra laicos de iure in rebus humanis. c. pro huma*
ni. §. sacri. nu. 7. de homi. 280
- Ecclesia si habet rectorem & clericum, an possidens praesentationem vnius censea*
tur esse possessor alterius. nu. 3. simile. nu. 4. c. si is ad quem. de insti. 220
- Ecclesia potest, estitui post quadriennium legitima & rationabili causa subsisten*
te. c. ecclesia. nu. 5. de in integ rest. 128
- Et quando incipiet currere istud quadriennium. nu. 7.*
- Ecclesia qualiter dicatur esse prelati. c. cum in tua. nu. 1. de consue. 34*
- Ecclesia licet habeat consuetudinem quod dignitas conferatur canonico, non re*
quiritur quod ille habeat prebendam. c. si is cui. §. sed si. numero 2. de preb. & dign. 217
- Et an sufficiat qd talis sit canonicus sine prebenda. ibidem. nu. 3.*
- Ecclesia vocatur mater fidelium. c. j. nu. 1. de exceptionibus. 154*
- Ecclesia parochialis, an debeat habere canonicam portionem illius qui moritur*
intra annum probationis in religione. c. cum quis. nu. 4. de sepult. 239
- Ecclesia vniuersalis dicitur indigere viris literatis ad regimen suum. c. ex eo.*
nu. 1. de ele. 69
- Ecclesia potest priuare laicos privilegijs suis, ratione delicti commissi in rem eccle*
siasticam, & imponere penam infamiae, & priuare officijs. c. vbi periculum. §. preterea. nu. 4. de ele. 43
- Ecclesia appellacione comprehenduntur etiam monasteria. Et ministri & qui ali.*
c. per exemptionem. nu. 1. 2. & 7. de priuile. 293
- Ecclesia non dicitur ad aliquem spectare pleno iure quando non habet instituere,*
etiam supra curam. c. presbyteri. nu. 8. de capel. mo. 252
- Ecclesia quando non exprimitur sed persona, in quibus respondebit episcopo. c. per*
exemptionem. nu. 15. de priuile. & excess. priuile. 254
- Ecclesia imitatur vestigia Dei & eius exempla. c. gloriosus. nume. 2. de reliq. et*
vene. fan. 258
- Ecclesia vna si habet ius eligendi in alia ecclesia, & elegit in sua ecclesia prela*
tum ad aliam ecclesiam, crida debet fieri in ecclesia ad quam fit electio. c. quo
niam. nu. 13. de ele. 81
- Ecclesia Romana obtinuit a Deo privilegium, qd habuit super omnes alias eccle*
sias. c. felicis. §. per hoc. nu. 2. de penis. 299
- Ecclesie parochiales debent esse sufficienter dotatæ ad duo. c. statuto. §. vbi etiam,*
nu. 1. de deci. 243
- Ecclesia sacrosancta quare dicatur mater omnium. in c. fideli. nu. 11. de sum. Tri. 4*
- Ecclesia Romana quare dicatur magistra. in c. fideli. nu. 12. de sum. Tri. 4*
- Ecclesia qualibet collegiata potest sibi facere statuta in sua ecclesia. c. cum aliqui*
bus. nu. 2. de rescr. 15
- Ecclesiarum appellacione non includuntur monasteria & pia loca. c. sciant cuncti,*
nu. 3. de ele. 52
- Ecclesia vacans per mortem, si conceditur in commendam, an finita commenda di*
catur etiam vacare per mortem. c. nemo deinceps. nu. 12. de elec. 56
- Ecclesiarum appellacione non comprehenduntur hospitalia in materia penali. c. cu*
pientes. §. hac generali. nu. 5. de ele. 57
- Ecclesia Romana est mater omnium fidelium. in c. fideli. nu. 4. de sum. Tri. 4*
- Ecclesia aliquando potest habere determinatum numerum canonicorum & non*
prebendarum. c. quoniam. §. si autem. nu. 3. de concess. preb. 227
- Ecclesia qualibet totius orbis de iure communi est subiecta Romanae ecclesie. c. si*
Papa. nu. 4. de priuile. & excess. priuile. 294
- Ecclesia cathedralis potest annexi canonicatui ecclesie collegiatae. c. j. nu. 7. de filijs*
presby. 91
- Extensio legis quando fiat & quando non. c. j. nu. 9. de tempo. ord. & quali. or*
87
- Ecclesia non dicitur numerata quo ad prebendas. c. quoniam. §. si autem. num. 1.*
de concess. preb. 227
- Ecclesia Romana qua dicatur quo ad praescriptionem. c. si qui. nu. 7. de praescri. 159*
- Ecclesia qualiter dicatur esse episcopi. c. cu in ecclesia. nu. 1. de preb. & dig. 207*
- Ecclesia cathedralis excedit omnes alias ciuitatis & diocesis in honore. c. quam*
uis. §. quanquam autem. nu. 3. de preb. & digni. 190
- Ecclesie appellacione comprehenditur capella illi subiecta. c. si ciuitas. §. ratione,*
nu. 2. de sen. exc. 320
- Ecclesia vniuersalis consequitur magnam vtilitatem ex ordinibus Prædicatorum*
& Minorum. c. religionum. §. sane. de reli. domi. 251
- Ecclesia cathedralis si sit monachorum, aut canonicorum regularium, an valeat co*
missio eis facta. c. statutum. nu. 3. de rescr. 22
- Ecclesia an debeat reconciliari pro vulnere in ea illato cum duabus, vel trib. gut*
tis sanguinis. c. si ecclesiam. nu. 11. de consec. eccl. vel alta. 257
- Ecclesia Lateranensis habet privilegium, vt in suis fundis possit edificare eccle*
sias, & capellas cum altari & celebratione diuinorum, acquirit nouum fun
dum post privilegium, an ibi possit edificare sine licentia diocesani, & paro
chialis presbyteri. c. autoritate. §. causas. nu. 4. de priuile. & excess. priuile. 290
- Ecclesia si acquirat possessionem qua erat scripta pro solido & libra ad collectas,*
an teneat ecclesia soluere p illa collectas. c. quia nonnulli. n. 9. de imm. ecc. 259
- Ecclesie appellacione quid comprehendatur. c. si aduersus. numero 6. de in inte*
grum restitui. 129
- Ecclesia in qua aliquis est sepeliendus si est interdicta, vbi sepelietur. c. animarum.*
§. Statuentes. nu. 6. 7. & 8. de sepul. 239
- Aedicti** appellacione potest comprehendere prohibitio qua fit per viam
iuris. c. i. nu. 1. de postu. prela. 36
- Aedictum** quid dicatur. c. j. nu. 5. de postu. prela. eod.
- Aedicti** appellacione potest comprehendere preceptum, quod fit etiam per viam le
gis. c. praesenti. nu. 1. de of. or. 116
- Aedicti** appellacione comprehenditur preceptum emanans per viam legis. ca. vt
circa §. aedicto. nu. 1. de ele. 44
- Aedificans & dotans monasterium, si abbas & monachus eidem fuerint ingra**
ti, an possit bona data monasterio propter ingratitudinem reuocare. c. religio
num. §. ad hoc. nu. 5. de reli. domi. 251
- Electio** & confirmatio sunt partes totaliter separatae. c. si confirmatio
nem. nu. 2. de ele. 75
- Electio** est actus de per se separatus a confirmatione. c. si eo tempore. numero 3. de
electio. 79
- Electio** potest fieri antequam episcopus tradatur sepulturae. c. si compromissarius,
nu. j. de ele. 74
- Electio** in ecclesia comprehendit etiam electionem principalis pralaturae. c. nullus
religiosus. nu. 3. de ele. 67
- Electio**, postulatio, & prouisio, sunt actus extraiudiciales. c. concertationi. nu. 4.
de appellat. 179
- Electio** verbum late sumptum comprehendit prouisionem & postulationem, in c.
j. §. sed si. nu. 1. de ele. 38
- Electio** facta a duplo maiori parte capituli, presumitur esse sanior quam facta a maio
ri par. e. c. si quando. nu. 1. de ele. 50
- Electio** facta per illos qui non peccant exclusis peccantibus, an semper valeat. cn.
in electionibus. nu. 12. de ele. 41
- Electio** hoc modo, an valeat, eligo Petrum ad talem ecclesiam vacantem per mor
tem Ioannis, vel alio quocunque modo valet. c. in electionibus. numero 7. de
electio. 40
- Ius** eligendi non semper quaritur ex scrutinio. c. in electionibus. nu. 8. de ele. 41
- Electio** facta de non mendicante a media parte, an valeat. c. quorundam. §. circa,
nu. 2. de ele. 64
- Electio** arbitrorum quando procedat. c. ab arbitris. numero 4. de off. & potest.
iudi. deleg. 104
- Electio** quare non sit confirmanda electo recusante consentire. c. si electio. num. 3.
de ele. 66
- Electio** potest fieri post mortem prelati antequam tradatur corpus sepulturae. c. si
electio. nu. 1. de ele. 65
- Electio** mendicantis si est facta in discordia, & postea superuenit concordia, an
valeat. c. quorundam. §. volentes. nu. 4. de ele. 64
- Electi** debent providere de expensis instructoribus qui mittuntur ad curiam qua
do electiones factae sunt in discordia. c. cupientes. §. si vero. nu. 1. de ele. 59
- Electio** si habet dimidiam partem vocum, an possit fieri accessus. c. indemnitate.
§. si qua. nu. 3. de ele. 78
- Electio** intra quantum tempus fieri debeat in dignitatibus existentibus in ecclesia
cathedrali. c. legati. nu. 5. de off. dete. 107
- Electio** facta hoc modo non valet, eligo B. si A. qui dicit se ius habere, non habet.
c. in electionibus. nu. 11. de ele. 41
- Electio** Imperatoris quo iure spectet ad electores. c. ad apostolica. §. illi autem. nu.
me. 3. de sen. & re iud. 162
- Electio** quando dicatur facta sub interpositione fidei. c. animarum. numero 7. de
sepult. 238
- Electio** quaritur ius ex electione etiam antequam illi consentiat. c. quam sit. §. ele
ctus. nu. 1. de ele. 48
- Electio** & postulatio dicuntur actus legitimi. a. solet. §. in secunda. numero 3. de
sen. excom. 306
- Electus** potest prosequi electionem suam. c. dispendijs. nu. 1. vt li. pen. 146
- Electus** in prelatum religiosorum requiritur, qd sit professus expressè. c. nullus re
ligiosus. nu. 1. de ele. 67
- Electus** potest petere confirmationem suae electionis absque vitio ambitionis. c.
quam sit. §. ceterum. nu. 1. de ele. 49
- Electus** non petens confirmationem, sed petens electionem suam pronunciari ca
nonicam, an euitet penam hic positam. cap. quam sit. §. ceterum. nume. 2.
de ele. 60
- Electus** in curia & confirmatus si moritur ante adeptam possessionem beneficii,
an beneficium vacet in curia. cap. commissa. §. annus autem. numero 3. de
electio. 73
- Electus** & confirmatus in episcopum, & nondum consecratus, an possit recitare
sententiam per alium. c. si sententia. nu. 8. de sen. & re iud. 165
- Electus** & confirmatus in episcopum potest exercere iurisdictionalia. c. is cui. nu.
me. 4. de ele. 77
- Electus** & confirmatus non consecratus, an gaudeat isto privilegio. ca. quoniam,
nu. 6. de priuile. & excess. priuile. 295
- Electus** veniens ad curiam, an gaudeat privilegio huius capituli. ca. cum non de
ceat. nu. 5. de ele. 68
- Electio** an recipiat fructus tempore quo prosequitur electionem. cap. cum non de
ceat. nu. 6. de ele. 60
- Electus** pronuntiatur priuatus propter suam negligentiam, a qua pronunciatione
non appellauit, eligentes appellant & obtrinent in causa appellacionis, an illa
pronunciatio proderit electo. c. cupientes. §. vel si personam. nu. 2. de ele. 60
- Electus** si citatur, vt intra certum terminum veniat, & peremptorie vt subijcia
tur examini, & ipse non veniens pronuntiatur contumax, an possit dici electio
nulla. c. si forte. nu. 9. de ele. 52
- Et** quid si veniat post terminum offerens se paratum examini. ibid. nume. 10
- Et** si examinatur quid fiet. ibidem. nu. 11.
- Electus** si moriatur in curia, an dicatur beneficium vacare in curia. c. si electio. nu.
me. 4. de ele. 66
- Electum** ad praelationem ecclesiae, & electum ad ecclesiam idem est dicere. c. si re
ligiosus. §. quia vero. nu. 2. de ele. 60
- Electus** si consentit & postea petit licentiam, & superior illam dedit, an valide
tur electio. c. si religiosus. nu. 8. de ele. 60
- Electus**

Index.

- Electus** an dicatur habere administrationem ante confirmationem. c. auaritia, nu. 7. de ele. 47
- Electus** petens confirmationem, an imploret officium iudicis, an vero agat principaliter. c. dispendijs, nu. 7. vt li. pend. 146
- Electus** intronizatus ante confirmationem benedicens populum, an incurrat penam hic positam. c. auaritia, nu. 5. de ele. 47
- Electus** impeditus an possit petere confirmationem per procuratorem. c. quam sit. §. ceterum, nu. 4. de ele. 49
- Electus** qui non vult conferre ad expensas, priuatur beneficijs qua obtinet in ecclesia. c. cupientes. §. si vero, nu. 2. de ele. 59
- Electus** & confirmatus in episcopum, non tamen consecratus, an possit deponere. c. degradatio, nu. 5. de penis. 297
- Electores** si impediuntur intra octo dies, an excusentur. ca. cupientes. §. ceterum, nu. 5. de ele. 60
- Electio** appellacione comprehenditur etiam postulatio lato sumpto vocabulo. c. in electionibus, nu. 3. de ele. 40
- Conditionis** appositio in matrimonio spiritali sapit symoniam. c. in electionibus, nu. 4. de ele. eo.
- Electio** an debeat fieri de vocibus puris. c. in electionibus, nu. 5. de ele. eo.
- Electores** si eligunt superstitem vno mortuo ex litigatoribus vel renunciantes, an valeat electio. c. dispendijs, nu. 5. de vt li. pen. 145
- Electores** si non eligunt post publicationem scrutinij, sed protrahunt illam, an per datur ius quæsitum electo. c. si confirmationem, nu. 4. de ele. 75
- Electores** si publicato scrutinio nominantes indignum diuertunt ab illa nominatione, sed vnus ipsorum perseuerat, & etiam eligit illum, an sit priuatus ipso iure potestate eligendi. c. perpetuus, nu. 4. de ele. 49
- Electores** debent procurare in quantum possunt qd electi consentiant electioni. cap. quam sit, nu. 4. de ele. 48
- Electores** an habeant aliquem terminum intra quem debent eligere, licentia non obtenta. c. quam sit. §. nisi forsan, nu. 2. de ele. 49
- Electio** petens confirmari non dicitur ambitiosus. c. cupientes. §. hac generali, nu. 7. de ele. 57
- Electores** si compromittunt sub ista forma, compromittimus in vos, vt eligatis talē, an valeat. c. cum expediat, nu. 7. de ele. 68
- Electio** pronuntiatio debet fieri per vnum, licet actus eligendi fiat per plures. c. sicut cum, nu. 1. de ele. 63
- Electio** appellacione in ecclesia comprehenditur etiam electio principalis prelati. c. vt quis duas, nu. 1. de ele. 65
- Eligentes** scienter indignum sunt priuati ipso iure potestate eligendi. c. quaquam, nu. 1. de ele. 62
- Eligere** an sit actus legitimus. c. vt circa. §. ad electo, nu. 10. de ele. 45
- Eligi** an possit existens in peccato mortali. c. perpetua, nu. 6. de ele. 49
- Eligendi** non dicitur quis habere potestatem quando prius esset adstrictus ex aliqua promissione ad certum quid eligendum. cap. vbi periculum. §. ceterum, nu. 1. de ele. 43
- Eligere** si debet vnus solus, an debeat per verba singularis numeri. c. cum ab vno, nu. 7. de sen. & re iud. 165
- Eligens** malum prelatum dicitur offendere ecclesiam cui debet prelati præsici. c. si compromissarius. §. restringitur, nu. 3. de ele. 74
- Eligitur** quando aliquis in ciuitate ad duo officia quod istorum debet obtinere. ca. gratia, nu. 5. de præscr. 159
- Et** intra quantum tempus debet eligere quod voluerit retinere. ibidem, numero 6.
- Eligere** an possit commissarios ille cui testator dedit potestatem eligendi. c. j. §. licet, nu. 8. de procu. 122
- Emphyteuta** si non soluit canonem & alius soluit pro eo, non cadit a iure suo. c. si episcopus, num. 9. de præbend. & dignita. 216
- Emolumenti** appellacione quid contineatur. cap. mediatores, numero 5. de test. & attest. 148
- Enigmata** vnde dicantur. cap. gloriosus, numero 9. de reliq. & vene. sancto. 258
- Episcopus** an possit examinare scholares in episcopatu. ca. Romana, nu. 9. de consi. 254
- Episcopus** an perdat aliqua iura parochialia per exemptionem factam ecclesie. c. per exemptionem, nu. 12. de priui. & exces. priui. 294
- Episcopi** sunt capaces iurisdictionis temporalis in loco. c. Romana. §. debet, num. 1. de appel. 173
- Episcopus** an possit absolvere illum qui nunc est religiosus qui percussit clericum antequam esset religiosus. c. religiosus, nu. 3. de sen. excom. 322
- Et** quid si religiosus monasterij exempti. ibidem, nu. 4.
- Episcopus** dedit vicario potestatem recipiendi renunciationes beneficiorum causa permutacionis, an poterit illa conferre. c. cum in generali, nu. 10. de of. vic. 97
- Episcoporum** appellacione non comprehenduntur superiores. c. cum ex eo, num. 2. de ele. 71
- Episcopo** vni an possit committi qd sit administrator duarum ecclesiarum cathedralium. c. is cui, nu. 8. de ele. 77
- Episcopus** an habeat prærogatiuam alio respectu quam prætextu pontificalis dignitatis. c. & si sententia, nu. 9. de sen. & re iud. 165
- Episcopus** præsens non potest conferre beneficium quod vacauerat in curia per alium. c. statutum, nu. 4. de præb. & digni. 189
- Episcopus** vadens ad aliam diocesim pro clericis ordinandis, vel ecclesijs consecrandis, vel similibus, an debeat habere expensas. cap. si episcopus, nu. 6. de of. ordin. 115
- Episcopus** an possit capere & incarcerare laicum in causa pertinente ad eius formam. c. cum episcopus, nu. 9. de of. ord. eo.
- Episcopus** si vult cognoscere de causa in qua habet iurisdictionem contra exemptos in loco exempto, an possit. c. cum episcopus, nu. 11. de of. ord. eod.
- Episcopus** an possit dispensare male ablata in reparationem ecclesie parochialis. c. religiosus. §. sane, nu. 9. de testa. 237
- Episcopus** non incurrit penam suspensionis etiam beneficio a iure impositam nisi de eo exprimat. c. si compromissarius. §. huiusmodi, nu. 1. de ele. 74
- Episcopus** an possit constituere officialem suum in qualibet parte diocesis. c. cum episcopus, nu. 7. de of. or. 115
- Episcopi** an possint dare licentiam vel dispensationem contra istam constitutionē. c. decet. §. ordinarij, nu. 5. de immu. eccl. 260
- Episcoporum** appellacione non comprehenduntur habentes dignitates superiores. c. hac constitutione, nu. 2. de of. & pote. iudi. dele. 105
- Episcopus** potest excommunicare inquisitorē ex reuelatione. c. statuta, §. & vt, nu. me. 3. de hæret. 278
- Episcopus** an possit dispensare in beneficijs inferioribus a præbenda in eadem ecclesia sitis. c. j. nu. 14. de consue. 32
- Episcopus** & inquisitor debent sibi ad inuicem communicare processum & simul examinare. c. statuta. §. iubemus, nu. 5. de hæreti. 278
- Episcopus** an possit cognoscere de crimine contra inquisitores. c. inquisitores, nu. 5. de hæret. 276
- Episcopus** & capitulum requisiti si nolunt consentire, & postea consentiunt, an talis consensus prosit impetranti. c. si propter, nu. 6. de rescri. 20
- Episcoporum** numerum difficile est congregare pro degradatione clerici. c. quoniam, nu. 1. de hæret. 267
- Et** qd talis numerus requiratur. ibidem, nu. 2. & 5.
- Episcopus** est confessus se promississe centum Petro vt eum de morte patris sui nõ accusaret, an ex tali confessione sit deponendus. cap. postquam, numero 6. de accu. 266
- Episcopus** an sit deponendus si sit probata infamia de gravi crimine contra eum. c. postquam, nu. 7. de accu. eod.
- Et** quid si infamia superueniat pendente negotio. ibidem, nu. 8.
- Episcopus** non potest etiam in sua diocesi inducere celebrationem festi non canonizati per Papam. c. gloriosus, nu. 12. de reliq. & vene. sanc. 258
- Episcopus** non potest facere statutum quo ius commune ardeatur. c. animarum. §. si vero, nu. 4. de sepul. 239
- Episcopus** an possit dare licentiam monacho eundi ad scholas sine consensu abbatis. c. vt periculosa, nu. 8. ne cler. vel mona. 261
- Episcopus** solus an possit conferre, si canonici omnes non sint excommunicati. c. si ad episcopum, nu. 4. ne sede vac. 227
- Episcopus** quando debet requiri super præstatione consilij, quid iuris. c. si ad episcopum. §. vbi vero, nu. 7. ne sede vac. eod.
- Episcopi** appellacione in materia iurisdictionali comprehenditur confirmatus non consecratus. c. ex eo, nu. 6. eo.
- Episcopus** qd sit canonicus an possit introduci consuetudine. c. cum in ecclesia, num. 6. de præb. & digni. 207
- Episcopus** qualiter debeat notificare collationem alicui factam. c. si tibi, nu. 12. de præb. & digni. eo.
- Episcopus** non potest vnire beneficium deuolutum ad Papam propter eius negligentiam. c. si tibi, nu. 16. de præb. & digni. eod.
- Episcopus** vel alius prelati an possit infeudare rem ecclesie illi ex cuius negligentia in non soluendo canonem res fuit deuoluta ad ecclesiam. c. commissaria. §. illi, nu. 3. de ele. 73
- Episcopus** quando possit auferre bona vnus ecclesie & dare alteri. c. dudum, num. 2. de reb. eccl. ali. 229
- Episcopus** in casu quo ad eum spectat executio, an possit illam alteri committere. c. religiosus. §. sane, nu. 18. de testa. 238
- Episcopo** si datur licentia qd possit ordines in diocesi celebrare, an possit conferre tonsuram & minores ordines. c. si episcopus, nu. 6. de præb. & digni. 216
- Episcopus** vnus provincie, an possit committere ordinationem episcopo adhaerens alterius provincie. c. si episcopus, nu. 5. de præb. & digni. eo.
- Episcopi** dicuntur habere cōsistoriū, vel auditorium. c. Romana, nu. 3. de app. 155
- Episcopus** quando dicatur procedere vt delegatus, & quando vt ordinarius. c. per hoc. §. sane, nu. 2. de hæret. 277
- Episcopus** an possit habere prelatos & alios de diocesi aliena in degradatione. c. quoniam, nu. 7. de hære. 267
- Et** an hoc possit episcopus confirmatus & non electus. ibidem, nu. 8.
- Episcopus** potest habere carcerem de iure. c. cum episcopus, nu. 5. de offi. ordi. 115
- Episcopi** & vicarij an sit idem cōsistorium. c. Romana, nu. 7. de appel. 170
- Episcopus** si habet in feudum iurisdictionem temporalem in loco, ad quem appellatur ab ipso. c. Romana. §. debet, nu. 6. de appel. 173
- Episcopus** Bononiensis dedit indulgentiam 40. dierum in consecratione ecclesie, alius suus successor similiter dedit alios 40. an vtraque valeat, nu. 5. simile, nu. me. 10. c. indulgentie. de peni. & remis. 302
- Episcopus** super subiectione quarumlibet personarum ecclesiasticarum fundat intentionem suam de iure communi. c. cum persona. §. si vero, nu. 1. de priuil. & exces. priui. 291
- Episcopi** non includuntur in generali suspensione si non exprimat. c. quia periculosum, nu. 3. de sen. excom. 308
- Ep̃s** an possit adiri sine suo officiali p nia supplicacionis. c. Romana. n. 6. de app. 170
- Ep̃s** si promisit clerico existentem in studio annuas 10. marchas donec haberet beneficium æque bonum, an teneatur ulterius frondere illi adepto beneficio 10. marcharum, quas tamen in studio habere non potest. c. si tibi, nu. 6. de præb. 207
- Index Comment. Gemin. super Sexto Decretal. b 3 Episco-

Index.

- Episcopus** statuit sub terra excommunicationis, & nullus processionaliter ingredia-
tur parochiam alterius, salvis privilegiis apostolicis, religiosi habentes a Pa-
pa liberam sepulturam & c. si intrant parochiam alienam processionaliter, vt
portent cadaver ad ecclesiam suam, an sint excommunicati, in c. vt animarum,
nu. 20. de consti. 8
- Episcoporum numerus**, an requiratur in degradatione actuali. ca. degradatio, nu-
me. 9. de penis. 297
- Episcopi** possunt facere legem contrariam primæ, in c. licet, nu. 20. de consti. 6
- Episcopus** an possit legere sententiam per quemcunque alium, c. & si sententia, nu-
me. 10. de sen. & re iud. 165
- Episcopus** an possit absolueret suspensionem durante anno suspensionis. ca. cum aterni.
& si quis, nu. 10. de sen. & re iud. 159
- Episcopus** si extra diocesim confert beneficium vacans presenti & acceptanti, vi-
carius eius eadem die confert alteri etiam presenti & acceptanti, nec apparet
de prioritate, quis sit prior seu potior. c. si a sede, nu. 10. de preb. & digni. 212
- Episcopi** an cognoscant de recusatione sui officialis, & an de suis delegatis. c. si con-
tra, nu. 8. & 10. de of. & pote. iudi. dele. 100
- Episcopus** solus an possit dispensare sine capitulo. c. j. nu. 4. & 5. de fil. presby. 91
- Episcopus** an dispense in canonatu ecclesie cathedralis. c. j. nu. 6. de si. presb. eo.
- Episcopus** solus habet generalem iurisdictionem ordinariam in diecesi, ca. cum e-
piscopus, nu. 1. de of. ord. 115
- Et potest cognoscere & indicare de causa in quolibet loco, nu. 2.
- Episcopus** instituit Rectorem in ecclesia absente patrono, venit patronus & petit
a vicario vt talis remoueat ab ecclesia, & instituat ille qui vult presenta-
re, an vicarius generalis hoc possit. c. licet, nu. 6. de of. vic. 95
- Episcopus** an possit statuere vna cum capitulo suo, qd certa pars fructuum benefi-
ciorum vacantium in sua diecesi applicetur fabricæ suæ ecclesie cathedralis.
c. si propter tua, nu. 8. de restr. 20
- Episcoporum** appellatione etiam in materia penali comprehenduntur superiores
etiam in contentibus officium pontificale. c. quia periculosum, nume. 5. de
sent. excom. 308
- Episcopus** potest committere ordinationem clericorum generaliter non exprimen-
do clericos. c. si episcopus, nu. 1. de preb. & digni. 216
- Episcopus** non dispensat in state cum promotus ad dignitatem, nisi habeat curam
animarum. c. indemnitate, nu. 6. 77
- Episcopus** si dat licentiam generalem sacerdoti de confessionibus audiendis, an po-
terit absolueret in reuerentis. c. si episcopus, nu. 6. de peni. & remisi. 301
- Episcopus** communicando cum excommunicato a se, incurrit minorem excommuni-
cationem, in c. vt animarum nu. 13. de consti. 8
- Episcopus** non visitando personaliter, non debet habere procuracionem respectu suæ
personæ. c. si episcopus, nu. 3. de of. ord. 115
- Episcopus** an poterit visitare per alium quicumque sit ille. c. si episcopus, num. 4. de
of. ordi. eod.
- Episcopus** an possit dispensare cum illegitimo vt possit plura beneficia simplicia re-
tinere. c. si is, nu. 8. de fil. presb. 93
- Episcopi** appellatione non comprehenditur electus & confirmatus donec consecre-
tur, venit tamen aliquando non consecratus, in prog. c. Bonifacius, nu. 11. 2
- Episcopus** debet providere officiali suo de necessarijs. c. si episcopus, nu. 1. de offi.
ordina. 115
- Episcopus** præcipit vt intra certum terminum clerici producant titulos beneficio-
rum sub pena priuationis quam incurrant ipso facto, vnus producit titulum in
papyro, non tamen in forma authentica, an incurrat penam. cap. ordinarij. §.
quod si forte, nu. 6. de of. ord. 113
- Episcopus** an possit dispensare contra suum statutum, vel suam particularem con-
suetudinem. c. licet canon, nu. 8. de ele. 54
- Eps** quado dicatur grauatus senio. ca. pastoralis. §. verum, nu. 5. de cle. agro. 219
- Episcopus** si non potest accedere particulariter ad quilibet locum, debet conuoca-
re clericos & laicos ad vnum congruum locum illius vicinij. c. Romana, nu. 3.
de censibus. 254
- Episcopus** confirmatus & non consecratus, an possit excommunicare. c. j. §. officia-
les, nu. 2. de of. ord. 111
- Episcopus** in degradatione debet conuocare clerum & personas literatas sue
diecesis. c. quoniam, nu. 4. de hereti. 267
- Episcopus** non potest sibi retinere fructus beneficiorum vacantium etiam ex cau-
sa legitima. c. si tibi, nu. 1. de preb. & digni. 207
- Episcopus** si velit impetrare contra existentem de aliena diecesi, an habeat locum
exceptio. c. statutum. §. cum vero, nu. 12. de restr. 23
- Episcopus** an possit dispensare in dignitate sine cura. c. j. nume. 8. de fil. presby. 91
- Episcopus** si concedit vicario suo qd possit omnia quæ ipse potest collatione benefi-
ciorum excepta, an omnia poterit ipse vicarius quæ alias non veniunt in gene-
rali mandato. c. licet, nu. 16. de of. vic. 96
- Episcopus** captus a Paganis an possit facere vicarium qui exerceat & admini-
stret ad eum spectantia. c. grandi, nu. 7. de sup. neg. praela. 85
- Et si hæt vicarium tempore captiouis, an per capturam expiret eius mādātū. ibi.
- Episcopus** mandat abbatissæ & conuentui, vt recipiant vnam certam in monaste-
rio non mendicantium, & abbatissa concordat cum quinque de duodecim alijs
dissentientibus, an illa debeat recipi. c. si ad votum, nu. 5. de reg. 248
- Episcopus** Italicus vt possit ordinare vltimontanum, requiritur specialis licen-
tia Papæ. c. j. nu. 4. de tempo. ordi. 87
- Episcopus** potest dare licentiam eligendi confessorum cuilibet de diecesi. c. si episco-
pus, nu. 3. de peni. & remisi. 301
- Episcopi** appellatione comprehenditur Patriarcha. c. exigit, nu. 5. de cens. 256
- Episcopus** & inquisitor possunt præcipere secrete consiliarijs vocatis super nego-
tio fidei. c. statuta. §. & vt, nu. 1. de hereti. 279
- Episcopus** non visitans, an possit audire confessiones subditorum suffraganei. cap.
perpetuo, nu. 7. de cens. 257
- Et an poterit eos ordinare, nu. 8. Et an cum eis dispensare. ibi. nu. 9
- Episcopus** habet privilegium cum temporis præscriptione vt quatuor clerici suis ob-
sequijs insistent percipiant fructus beneficiorum suorum & illos eligit, demū
alter illorum cedit vel decedit, an illius loco possit alium subrogare. c. sicut, nu-
me. 10. & 11. de de verb. signi. 327
- Episcopus** dicens se præscripsisse potestatem in requirendis si sine consilio capi uli
arctatur onere probandi. c. non est, nu. 1. de consuet. 39
- Episcopus** an debeat primo visitare ciuitatem, & postea diecesim. c. Romana. §. de-
nique, nu. 6. de cens. 254
- Episcopus** non debet facere residentiam continuam in diecesi, sed in ecclesia sua
principali diecesis. c. quoniam, nu. 2. de priui. & excels. priui. 295
- Episcopus** ordinans quando dicatur allegare signum. c. eos qui, nu. 4. de tempo.
ordina. 88
- Episcopi** possunt facere statuta in diecesibus suis, quando non statuunt contra ius
canonicum, in c. vt animarum, nu. 6. de consti. 7
- Et qualem penam possint apponere. ibidem, nu. 7.
- Episcopus** de iure communi non prouidet dignitatibus particularibus in ecclesia
cathedrali consti. utis. c. deliberatione, nu. 3. de of. leg. 109
- Episcopus** si facit statutum per quod legitimat filios illegitimos ad minores, &
ad beneficia simplicia, an imprimatur legitimatio vel dispensatio. c. j. §. ille ve-
ro, nu. 4. de fil. presb. 92
- Episcopus** potest esse index in causa ecclesie suæ. c. cum persona. §. si autem, num. 2.
de priui. & excels. priui. 291
- Episcopus** si facit vicarium generalem & vnum specialem, an generalis possit se
intromittere de illa causa speciali, qd non: & si facit duos vicarios generales, an
vnus possit sine alio procedere. c. licet, nu. 13. de of. vic. 96
- Et si dat vnum, postea facit alium, an videatur primus reuocatus. ibi. nu. 14
- Episcopus** quo gladio debeat primo vti. c. dilecto, nu. 12. de sen. excom. 310
- Episcopus** si recipit aliquem in suum familiarem, an poterit eum ordinare, vel da-
re literas commendatitias. c. cum nullus, numero 9. de tempo. ordi. & quali.
ordi. 89
- Et quid si dedit beneficium habens certos ordines annexos. ibi. num. 10.
- Episcopus** degradans an debeat esse indutus pontificalibus. c. degradatio. §. actua-
lis, nu. 7. de penis. 297
- Episcopus** non potest procedere super solutione decimarum rectoribus ecclesie non
petentibus. c. statuto. §. diecesani, nu. 1. de deci. 243
- Episcopus** si tractat per se causam inceptam per suum vicarium, an vicarius pote-
r t postea se intromittere. c. licet, nu. 11. de of. vic. 96
- Episcopus** quomodo dicatur ordo & quo non, in prog. c. Bonifacius, nu. 18. 3
- Episcopus** an possit presbyterum a se depositum restituere multo patrono. c. quam-
uis, nu. 6. de rescri. 29
- Episcopus** qui renunciat loco et non ordini, an possit eligi. c. cupientes. §. denique,
nu. 4. de elect. 61
- Episcopi** an ligentur ista pena si contrafaciant. c. quacunque, nume. 5. de senten-
excom. 315
- Acquitas** concernens vtilitatem communem præfertur rigori & aspe-
ritati iuris. c. abbate sand. §. pfatus, nu. 5. de sen. ex re iud. 164
- Acquitas** canonum est seruanda. c. cupientes. §. porro, nu. 1. de ele. 61
- Acquitas** in spicienda est præferenda rigori. c. si super, nu. 1. de offi. & potesta. iu-
di. deleg. 103
- Acquitas** præferenda est rigori, in c. d. spendia, nu. 1. de rescri. 13
- Error** unde procedat, in c. fidei, nu. 19. de sum. Trini. 5
- Error** expressus quando dicatur intolerabilis. c. venerabilibus. §.
denique, nu. 5. de sen. excom. 312
- Esse** aliquid quo ad actum, vel quo ad habitum, paria sunt. ca. non solum, nu-
me. 6. de appel. 177
- Esse** dicitur de ciuitate qui habet domicilium in illa. ca. statutum. §. cum vero, nu-
me. 10. de rescri. 34
- Esse** in provincia, vel esse in loco vicino, paria sunt. c. j. §. officiales, num. 1. de offi.
ordin. 111
- Et cætera** dictio, quid denotet extense, quid abbreviate. c. clerici qui.
§. in cæteris, nu. 1. de cleri. coniug. 185
- Et cætera** dictio, quid importet extense, & quid abbreviate. c. ad apostolicæ. §. sed
licet, nu. 3. de sen. & re iud. 161
- Et copulativa**, stat proprie copulatiue & non expositiue. c. cupientes. §. denique,
nu. 3. de ele. 61
- Ætas** legitima qua dicatur. c. nemo deinceps, nu. 8. de ele. 56
- Et copulativa**, quado ponitur inter diuersa voce idem significantia, exponitur pro
id est. c. Romana, nu. 8. de penis. 256
- Ætas** quare minor sufficiat in aduocato & teste, quam in procuratore ad iudicia.
c. quoniam generaliter. §. licet autem, nu. 3. de proc. 124
- Et dictio**, posita inter diuersa voce, idem tamen importantia, exponitur pro id est.
c. accusatus, nu. 3. de hereti. 270
- Etiam** dictio, stat implicatiue. c. licet, nu. 2. de priui. & excels. priui. 295
- Etiam** dictio, quid importet. c. illis vero, nu. 4. de preb. & digni. 197
- Et cætera** dictio, quid importet. c. si pater, nu. 6. de test. 151
- Æternum** dicitur, quod nunquam habuit principium, nec habebit finem. in c. fide-
li. nu. 21. de sum. Trini. 5
- Ætas** que requiritur in beneficijs non curatis. c. si eo tempore, numero 8. de re-
siri. 19
- Ætas** eadem requiritur in abbatissa, qua requiritur in episcopo, c. indemnitate.
nu. 4. de ele. 77
- Ætas

Index.

Aetas hominis quot sint, in §. quē librum, nu. 5. in prop. 2

Euitari an quis debeat in extraiudicialibus in casibus in quibus sententia dicitur nulla. c. solent. §. in secunda, numero 6. & 7. de sent. excommu. 306

Exdictio denotat causam proximam, ob remotam. c. deliberatione. §. prohibemus, nu. 4. de of. leg. 109

Examinatio testium facta per laicum in ecclesia, an valeat. c. decet. §. ordinarij, nu. 9. de immu. eccle. 260

Exauthoratio quid sit. c. degradatio. §. actualis, nu. 6. de penis. 297

Exceptio non est probanda nisi primo per iudicem fuerit admissa tanquam legitima. c. cupientes. §. quod si per viginti, nu. 2. de ele. 58

Exceptionis propositio sola non sufficit licet sit legitima nisi probetur. ca. cupientes. §. quod si per viginti, nu. 3. de ele. 60

Exceptiones concludentes finem controuersiae ex iure communi, vel statuto possunt opponi ante litem contestatam. c. concertationi, nu. 2. de appel. 179

Exceptio dilatoria proposita in causa principali, & negligenter omissa probari, si appelletur ab interlocutoria propter illam prolatam potest probari etiam in causa appellationis. c. venerabilibus. §. secus, nu. 4. de sen. exc. 312

Exceptio dilatoria quem effectum habet. c. j. nu. 2. de exce. 154

Exceptio non dicitur evidens licet appareat oculis corporeis factum, ex quo oritur exceptio, quando id quod apparet potest verificari in alio casu non prohibito a iure. c. si forte, nu. 7. de ele. 51

Exceptio ista an habeat locum contra quamlibet vniuersitatem. ca. Statutum §. cū vero, nu. 7. de rescri. 24

Exceptio rei iudicatae potest opponi coram quocunque iudice in easdem personas. c. cum quidam, num. 4. de exce. 155

Exceptio excommunicationis in vim peremptorie non potest opponi in qualibet parte litis, sed assumit naturam aliam peremptoriarum. c. pia consideratione, nu. 3. de exce. 154

Exceptio quando ponitur post plures casus cui adaptetur. c. episcopum, nume. 15. de praescri. 157

Excipiens debet probare suam exceptionem. c. frequens, numero 7. de resti. spo. liato. 140

Exceptio, tu non seruasti formam hic positam in appellatione, an possit apponi ante litis contestationem. c. vt circa. §. alioquin, nu. 3. de ele. 45

Exceptio dilatoria debet primo discuti & terminari quam super principali negotio procedatur. c. frequens, nu. 4. de resti. spo. 140

Exceptio differt a contradictione. c. indemnitatibus. §. sanè, nu. 2. de ele. 77

Exceptio defectus proprietatis notoria obstat agenti possessorio recuperanda. Limita vt nu. 10. c. ad decimas, de resti. spo. 142

Exceptio spoliationis an admittatur in causis notorijs. c. frequens. §. solet, num. 4. de resti. spol. 141

Exceptio criminis ad repellendum testes potius videtur opposita contra testes quam contra producentem. cap. praesentium. §. si vero, num. 1. de testi. & attesta. 151

Exceptio spoliationis est dilatoria. c. frequens, nu. 3. de resti. spo. 140

Exceptiones & defensiones qualiter differant. c. exceptionis, numero 10. de litis contesta. 138

Exceptiones praediciales habent etiam effectum dilatarum. ca. exceptionis, nu. 6. de li. contest. 60

Exceptio spoliationis an possit opponi post litem contestatam, si oritur post litem, vel ad notitiam rei peruenerit. cap. frequens. §. illum autem, numero 12. de resti. spo. 141

Exceptio criminis contra testes potest opponi in genere. c. praesentium. §. testes, nume. 4. de testi. & attesta. 150

Exceptiones debent corrigi in scriptis. cap. praesentium. §. testes, numero 5. de testi. & attesta. 60

Exceptio concludens funditus ius non haberi per actorem in re petita impedit litis contestationem. c. exceptionis, nu. 5. de li. conte. 137

Exceptio quando est notoria, iudex debet statim illam admittere. c. si iudex §. & si notorium, nu. 1. de sen. exc. 316

Exceptio peremptoria regulariter non potest opponi ante litis contestationem. ca. exceptionis, nu. 2. de li. contest. 137

Exceptio praescriptionis an possit opponi ante litis contestationem. c. exceptionis, nu. 11. de li. contest. eod.

Et an impediatur litis contestationem, nu. 12.

Exceptio qualibet dilatoria potest esse peremptoria saltem de facto. c. frequens. §. illud autem, nu. 13. de resti. spo. 141

Exceptio, tu non es procurator, ad quantum tempus possit opponi, in c. j. §. sed si, nu. 6. de ele. 38

Exceptio dilatoria quae reddit iudicium retro nullum, quando possit opponi in causa appellationis. c. licet, nu. 3. de app. 182

Exceptio proprietatis obstat agenti possessorio adipiscendae, si concernit iustificationem tituli possidentis. c. licet episcopus, nu. 6. de praeb. & digni. 208

Excipiens si opposuit exceptionem & non probauit propter quod fuit coactus litem contestari, an poterit iterato opponere eandem exceptionem post litis contestationem. c. exceptionis, nu. 14. de litis contest. 137

Et tunc quae sententia diceretur. ibidem, nu. 15.

Excipiens de manifesta offensa, an sit simpliciter admittendus. c. solet, num. 14. de sen. exc. 305

Excipiens arctatur probare exceptionem suam. c. j. §. si vero, nu. 3. de excep. 155

Excipian possit contra procuratorem, vt repellatur in civili de spoliatione facta a procuratore agentis, cap. frequens. §. illum autem, numero 5. de resti. spoliato. 140

Excipiens de praescriptione debet illam probare, num. 2. Et legitimam defensionem, nu. 3. c. episcopum. de praescri. 157

Excipiens debet probare suam exceptionem, nu. 3. Et quid si deficiat in probatione, nu. 4. c. j. §. si quis. j. de excep. 154

Excommunicatio quid sit, nu. 6. Et quare non dicatur eradicans. nu. 8. c. cum medicinalis. de sen. exc. 302

Excommunicatio & suspensio referuntur ad homines, interdictum ad loca. c. priui legum, nu. 3. de ver. sig. 326

Excommunicatio quando profertur propter delictum futurum non est necessaria trina monitio. c. ad apostolica. §. nos itaque, nu. 5. de sen. & re iudi. 162

Excommunicatio fertur per haec verba, noscas te esse excommunicatum. ca. vt in quisiotes. §. si quis vero, nu. 2. de haer. 277

Excommunicatus, apostata, & irregularis differunt. c. j. nu. 2. de tempo. ordin. & qual. ord. 87

Excommunicatus & absolutus sub tacita conditione si non seruat conditionem, reincident in eadem excommunicationem. cap. eos qui, numero 4. de sentent. excommu. 322

Excommunicatus potest absolui ab alio qui non est suus iudex in casu necessitatis. c. eos qui, nu. 3. de sen. excom. 60

Excommunicatus debet absolui etiam si vult tractare causam appellationis antequam audiat. cap. venerabilibus. §. porro, numero 1. de sentent. excommunica. 311

Excommunicati sunt singuli de vniuersitate, & vniuersitas vel locus sunt interdicti a iure communi, an ordinarius possit istos absolueret. c. si ciuitas, nume. 13. de sen. excom. 320

Excommunicatus pro contumacia an possit absolui parte non vocata. c. Romana. §. sententia, nu. 5. de appel. 173

Excommunicatio an sit sententia, in c. vt animarum, nu. 11. de consli. 6

Excommunicatio lata post appellationem ad hoc qd sit nulla oportet qd appellatio fuerit legitima. c. licet, nu. 1. de sen. excom. 317

Excommunicatio generalis an possit fieri contra participantes in crimine damnato sine monitione. c. statuimus, nu. 5. de sen. exc. 307

Excommunicatio lata ab homine debet reuocari per proferentem. c. Romana, nume. 3. de sen. excom. 308

Excommunicari publice qui dicantur. ca. episcoporum, nume. 6. de priui. & excess. priui. 293

Excommunicatus an possit impetrare pro non excommunicato. in c. ipso iure, nume. 17. de rescri. 10

Excommunicatus non intelligitur vicem gerens alicuius per excommunicationem latam in illum cuius gerit vices. c. j. nu. 2. de of. vic. 94

Excommunicatus potest excommunicari. c. absolutionis. §. nec autem, nume. 2. de his quae vi metusue. 128

Excommunicans probauit iniuriam manifestam, excommunicatus dicit quod non fuerit iniuria cum id fecerit ad tuitionem iuris sui, & ad probandum petit dilationem, an interim absoluetur. cap. solet, numero 13. de sentent. excommunica. 305

Excommunicatio dantis officialem non obstat officiali. cap. j. numero 7. de offic. vica. 94

Excommunicatus etiam ad cautelam non est absolendus nisi vocata parte. c. solet, nu. 4. de sen. excom. 305

Excommunicatus pro manifesta offensa non absoluitur nisi prius satisfaciatur. c. solet, nu. 5. de sen. excom. eod.

Excommunicatio dicitur medicinalis. ca. cum medicinalis, numero 1. de sentent. excom. 302

Excommunicatio legati lata in casu non sibi commissio est nulla. ca. autoritate, nume. 2. de priui. & excess. priui. 290

Excommunicatio potest proferri ab homine super prohibitionem alicuius actus siē di. c. statuta. §. & vt. nu. 2. de here. 279

Excommunicatio noua quae dicatur. c. j. §. si vero, nu. 7. de excep. 155

Excommunicatio potest fieri pro delicto. c. ad apostolica, numero 2. de sent. & re iudi. 160

Excommunicatus an possit dici haereticus. cap. j. §. si quis. j. numero 13. de exceptione. 154

Excommunicatio lata a canone si opponat, an debeat exprimi nomen canonis excommunicantis. c. j. §. si quis. j. nu. 12. de excep. 155

Excommunicatio debet proferri in scriptis per excommunicationem. c. cum medicinalis, nu. 3. de peni. & remis. 302

Excommunicati an possint expelli de ecclesia. ca. is qui, numero 4. de sentent. excommu. 320

Excommunicatur quis propter culpam quam non commisit nec committere potuit an sententia liget. c. Romana. §. in vniuersitatem, nu. 4. de sen. excom. 309

Excommunicatio etiam si proferatur pro delicto requirit contumaciam. c. Romana. §. caueant, nu. 1. de sen. excom. 308

Excommunicans qualiter dicatur exequi quod fuerit medentis. ca. cum medicinalis, nu. 10. de sen. excom. 302

Excommunicatus an admittatur ad testificandum contra excommunicatum. c. decernimus, nu. 7. de sen. excom. 313

Excommunicatus an sit testabilis passiuē. c. decernimus, nu. 8. de sen. excom. 314

Excommunicatus potest impetrare super nullitate sententiae, in c. ipso iure, nu. 22. de rescri. 11

Excoicatio an vitietur ex defectu clauis scientiae. c. praesenti, nu. 4. de sen. exc. 315

Excommunicatus an admittatur ad impetrandum absolutionem alterius excommunicati, in c. ipso iure, nu. 6. de rescri. 10

Et an admittatur ad impetrandum rescriptum super reuocatione missionis. Index Comment. Gemin. super Sexto Decretal. b 4 in

Index.

- in possessionem ex primo decreto. ibi. nu. 7.
- Excommunicatus** duabus excommunicationibus si impetrat super una, an repellatur propter aliam, in c. ipso iure, nu. 8. de rescri. 10
- Excommunicatus** si impetrat in causa appellationis, in qua erat originarius actor, an valeat rescriptum, in c. ipso iure, nu. 10. de rescri. eo.
- Excommunicatus** impetrans ad sui defensionem, an sit audiendus, in c. ipso iure, nu. 11. de rescri. eo.
- Excommunicatus** si tu es propter causam meam & impetras rescriptum contra alium, an possim te per exceptionem repellere, in cap. ipso iure, numero 12. de rescrip. 10
- Excommunication** an sit nulla, vel non, ad quid est necesse scire. c. solet. §. in secundum, num. 5. de sen. excom. 316
- Excommunication** superveniens in delegatum, non priuat eum iurisdictione, sed impedit eius exercitium. cap. si is cui, numero 2. de offic. & potest. iudic. delega. 104
- Excommunicatus** non est absolutus quousque satisfecerit. c. quicumque, nume. 2. de heret. 267
- Excommunicatio** lata per iudicem quando est iniusta potest relaxari absque difficultate. c. cum medicinalis. §. superior, nu. 1. de sen. excom. 304
- Excommunicantes** contra hanc prohibitionem, an debeant puniri. c. statuimus, nume. 10. de sen. excom. 308
- Excommunicatio** quo ad iustitiam sententia requirit monitionem etiam quantumcumque culpa legitima subsit de preterito, vel de presenti. c. Romana. §. sea nec, nu. 2. de sen. exc. eo.
- Excommunicatus** non potest exercere iurisdictionem. c. Romana, nume. 4. de sup. neg. pral. 84
- Excommunicati** an sint capientes portantem habitum clericalem. ca. si index. §. idem esse, nu. 4. de sen. exc. 316
- Excommunicatus** pro manifesta contumacia non debet ante absolui quam satisfaciatur de expensis & caveat de iudicio sisti. c. venerabilibus. §. secus, num. 2. de sen. excom. 312
- Excommunicatores** qui sint qui ligentur ista constitutione. c. cum medicinalis, nume. 11. de sen. exc. 302
- Excommunicatus** si petat quod conservator cognoscat de qualitate damni, quia vult satisfacere, an poterit hoc facere. c. 1. numero 10. de offic. & pote. iudic. deleg. 98
- Excommunicatus** est inhabilis ad iudicia prout actor, in c. ipso iure, numero 2. de rescrip. 9
- Excommunicatus** post appellationem legitimam, an possit interpretari rescriptum contra formam in isto c. pendente in articulo appellationis super quo dubitatur. in c. ipso iure, nu. 15. de rescri. 10
- Excusationes** proponens, an debeat habere mandatum. ca. cupientes. §. quod si per viginti, nu. 8. de ele. 58
- Excessus & delictum** differunt. c. clerici qui. §. & cum Parisiense, numero 2. de cler. coniug. 186
- Extorquere** quid dicatur. religionem, nu. 5. de relig. do. 251
- Executio sententia** num sit differenda. c. ut inquisitores, nu. 4. de here. 277
- Executores** dati a Papa dicuntur habere delegatam. c. cum plures, num. 4. de offi. & potest. iud. deleg. 102
- Executor** an possit committere vices suas cuicumque voluerit. ca. is cui, nume. 4. de offi. & pote. iud. deleg. 104
- Et quid si committat donec reuocet, nu. 5.
- Et quid si committat in casu hic prohibito, nu. 7.
- Executor** cui scribitur in forma pauperum, an poterit providere de beneficio spectante ad collationem alterius. c. si pro clericis, numero 4. de praben. & digni. 192
- Executor** si datur ut faciat aliquem recipi in canonicum, et sibi de prabenda providendi non obstante numero, executor requirit episcopum qui se excusat quod receptio non spectat ad eum, sed collatio, quid debeat facere executor. c. si capitulo, nu. 7. de concess. prab. 225
- Executores** an possint sibi aliquid reservare pro executione. ca. religiosus. §. sanè, nu. 12. & 13. de testa. 237
- Executor** potest compellere ut recipiatur impetrans in canonicum antequam prabenda vacet. c. si clericus, nu. 1. §. verum si prefatus. de prab. & digni. 219
- Executores** quod dentur ad compellendum aut providendum, an sit differentia. c. duobus, nu. 4. de rescri. 24
- Executores** deputati per testatorem an poterunt dispensare male ablata incerta. c. religiosus. §. sanè, nu. 8. de testa. 237
- Executor** si insinuat potestatem & inhibet, nec conferat vicario ordinarij vel capitulo ecclesie, an afficiantur manus ordinarij. cap. soli. §. nisi nos. de concess. praben. 227
- Et quid si non apposuit decretum, an sit affecta. ibi. nu. 6.
- Executus** quid dicatur. c. quorundam, nu. 1. de ele. 64
- Executor** an bene dispset si sit dubium quid fiet. c. religiosus. §. sanè, numero 14. de testa. 237
- Executorum** nominatio an possit committi fratribus minoribus. c. religiosus, numero 5. de testa. 236
- Executor** an possit conferre canonicatum antequam vacet. c. si capitulo. §. imo si capitulum, nu. 5. de concess. prab. 225
- Executor** apostolicus potest apponere decretum in suis inhibitionibus. ca. quonia. §. sanè, nu. 1. de concess. prab. 227
- Executor** potest apponere decretum etiam si in literis beneficialibus non sit incertum. c. si soli. §. nisi nos, nu. 2. de concess. prab. eod.
- Executor** datus secundum formam hic positam, an possit compellere ordinarium nolentem conferre quod conferat. ca. si capitulo, numero 10. de concess. praben. 225
- Executores** qui dicantur. c. si soli, nu. 3. de concess. prab. 227
- Executor** datus a Papa ad conferendum, an possit tradere possessionem corporalem. c. licet episcopus, nu. 10. de prab. & digni. 209
- Executores** deputati in literis beneficialibus etiam legatorum debent esse certi. c. si apostolica, nu. 3. de prab. & digni. 205
- Executor** si conferat sacerdotale non habenti etatem, an valeat, nu. 9. Et quid si est proximus etati, nu. 18. c. ei cui. de prab. & dig. 210
- Et quid si non patitur defectum etatis, sed alium. §. sanè. ibi. nu. 9.
- Executor** an poterit exequi legata per alium. ca. religiosus. §. sanè, numero 10. de testa. 237
- Executoris** potestas, qui duas inhibitiones fecit in provincia, an expiret per mortem Papae. c. executor, nu. 9. de concess. prab. 224
- Executor** an possit reservare primam prabendam vel ulteriorem ex causa. c. quia cunctis. §. contra, nu. 7. de concess. prab. 222
- Executor** qualiter debeat providere impetranti. c. si capitulo. §. imo si capitulum, nu. 6. de concess. prab. 226
- Executor** datus in subsidium ad providendum potest assignare terminum intra quem ordinarius debeat conferre, licet hoc non exprimat in eius mandato. c. si capitulo. §. imo si capitulum, nu. 1. de concess. prab. 225
- Executor** datus ad providendum de beneficio, quod impetrans duxerit acceptandum, non potest conferre antequam ille acceptet. c. quia cunctis. §. ex parte vero, nu. 3. de concess. prab. 221
- Executio officij** pastoralis quid sit. c. pastoralis, nu. 1. de cle. egro 219
- Executor** datus per legatum an poterit reservare unum beneficium pro illo pro quo datus est executor, sicut poterat legatus. c. presenti. §. nec etiam, nu. 5. de of. leg. 109
- Executor** potest dari non solum in testamento, sed in qualibet ultima voluntate. Et dicitur habere officium. cap. religiosus, numero 1. & 2. de testa. 236
- Executor** qui reservavit primam prabendam, si moritur ante collationem, an potestas conferendi redeat ad ordinarium collatorem. cap. tibi qui, numero 5. de rescri. 27
- Executor** si acceptavit officium, postea non vult illud exequi, an poterit alius colliga exequi. c. religiosus. §. sanè, nu. 5. de testa. 237
- Et quid si vult, sed non potest. ibi. nu. 6.
- Executio** quando est facta a lege non est locus purgationi morae. cap. cupientes. §. quod si per viginti, nu. 5. de elec. 58
- Executor** contulit mihi prabendam tanquam vacantem de iure quam tunc alius possidebat, ego peto ab eo quod exequendo illam ponat me in possessionem, an debeat illud facere. cap. quia cunctis, numero 9. de concess. praben. 221
- Executor** licet non possit providere de prabenda secunda, an poterit recipi facere in canonicum. c. si clericus, nu. 4. de prab. & digni. 194
- Executores** plures plurium quorum quilibet petit beneficium, fulminant sententias ut eis pareatur, quod erit remedium illorum quibus precipitur. cap. quia cunctis, nu. 11. de concess. prab. 221
- Exemptio** non conceditur per receptionem in filios. cap. veniens, numero 1. de verbo. signi. 324
- Exemptus** potest quis esse pro parte & pro parte subiectus. ca. si Papa. §. idem, nu. 2. & 3. de priui. & excess. priui. 294
- Exempti** non possunt edificare ecclesias sine licentia Papae. c. veniens, num. 3. de verbo. signi. 324
- Exempti** subsunt de iure ordinarijs in multis casibus. cap. volentes. §. nunquid. de priui. & excess. priui. 288
- Exempti** non sunt exclusi prae-textu exemptionis in materia prohibita generaliter fieri sine licentia superioris. c. auctoritate. §. inhibemus, nume. 1. de priui. & excess. priui. 290
- Exemptio** an probetur ex eo quod probatur quod de mandato Papae ecclesia quae erat cum personis plene exempta, tamen erat ministris destituta conceditur ordini vel collegio non exempto. c. cum personae. §. si vero, nu. 3. de priui. & excess. priui. 291
- Exempti** si recipiunt ad divina vel recipiant excommunicatos per episcopos, an possint procedere contra tales exemptos. c. episcoporum, num. 8. de priui. & excess. priui. 293
- Exemptus** & immediate sedit apostolica subiectus non potest renunciare beneficio in manibus ordinarij loci. c. si abbatem, nu. 2. de ele. 73
- Exemptus** potest quis esse in parte & in parte non. c. per exemptionem, nume. 4. de priui. & excess. priui. 293
- Exemptio** concessa ecclesie non includit parochianos, nec illa quae concernunt curam populi. cap. per exemptionem, numero 5. de priuileg. & excess. priuileg. eod.
- Exemptus** a iurisdictione ordinarij dicitur habere libertatem. cap. cum personae, nu. 2. de priui. & excess. priui. 291
- Exemptus** qualiter sit compellendus ad ostendendum priuilegium exemptionis ordinario. c. cum personae, nu. 3. de priui. & excess. priui. eo.
- Existens** in probatione coram quo debeat conveniri. cap. beneficium, numero 7. de regula. 247
- Et an possit eligi in arbitrum. ibi. nu. 8.
- Exhibere** & restituere differunt. cap. cum personae, numero 6. de priuileg. & excess. priuileg. 291
- Exigere** verbum, quid significet. c. iuris, nu. 8. de iudi. 231
- Exigere** quid dicatur. c. exigit, nu. 3. de cens. 256

Index.

- Existens in pupillari etate potest esse canonicus in ecclesia cathedrali. ca. ex eo quod. nu. 1. de elect.** 69
- Existens in maiori dignitate debet magis honorari in concessione & privilegio. c. 1. nu. 6. de offi. deleg.** 97
- Existens in studio generali potest recipere fructus beneficiorum suorum in absentia. c. cum de diversis. nu. 4. de privileg. & excess. priui.** 289
- Existens in minoribus, an possit eligi ad ecclesiam curatam. c. licet canon. num. 9. de elect.** 54
- Existens in minoribus an sit capax beneficii curati. c. si pro clericis. nu. 6. de preb. & dignita.** 193
- Existens in maiori dignitate plus privilegiatur, quam existens in minori. c. & si sententia. nu. 5. de sen. & re iud.** 165
- Excedere quando quis dicatur ex proposito. c. si clericos. nu. 7. de sen. excom.** 318
- Excusatio quando dicatur probabilis. c. 1. nu. 11. de offi. & pote. iud. deleg.** 98
- Exclusus iure speciali a prosecutione iuris sui admittitur de iure communi si res non erat extincta cuius prae-textu res sibi competit. c. si clericus. §. verum si praesentis. nu. 3. de preb. & digni.** 194
- Exclusus a potestate proponendi exceptionem dilatoriam intelligitur exclusus in eadem instantia. c. 1. §. si vero. nu. 1. de excep.** 155
- Exclusus a potestate excipiendi non videtur exclusus a potestate denunciandi. c. cupientes. §. vel si personas. nu. 5. de elect.** 61
- Expressio facta extra generale mandatum quid operetur. c. inquisitores. nume. 1. de hereti.** 277
- Expressio professus quando quis dicatur. c. nullus religiosus. nu. 5. de elect.** 67
- Expensa necessario facta pro servitoribus & ministris ecclesiae dicuntur esse facta intuitu ecclesiae. c. praesentis. §. porro. nu. 3. de offi. ord.** 118
- Expensa occurrentes in electione praelati debent fieri de bonis pertinentibus ad praelatum tantum de cuius electione agitur. c. cupientes. §. ad haec. numero 3. de electio.** 59
- Expensa quando debent fieri alicui absentis habenti mandatum, ut ad locum veniat, qualiter debeant fieri. c. statutum. §. pro ferendo. nu. 3. de rescrip.** 27
- Expressio causae an debeat fieri in appellatione, quaecunque sit illa causa. c. cordi. nu. 7. & 8. de appella.** 166
- Exprimens actum speciale intelligitur ponere omnia concomitantia necessaria, quo ad essentiam actus. c. Abbate sane. §. praefatus. nu. 2. de sen. & re iud.** 164
- Expeditio dignitatem in ecclesia Bonon. per literas Papae, cum clausula non obstat impetratis vel impetrandis, si postea Papa concedit capitulo, quod de Archidiaconatu alicui providere non valeat per literas impetratas, vel impetrandas cum alijs non obstant. an primus impetrans debeat obtinere Archidiaconatum. c. cum in illis. nu. 3. de preb. & digni.** 197
- Expense veniunt restituendae per citatum non comparentem in termino. c. actor. nu. 4. de dolo & contu.** 143
- Expense an debeant prius taxari quam iurari, in c. j. §. adijcienes. nu. 3. de elec.** 39
- Expensarum victualium appellatione quid comprehendatur. c. si Episcopus. nu. 2. de offi. ord.** 115
- Expense sunt faciendae secundum quod decet respectu qualitatis illius cui sunt ministrandae. c. grandi. nu. 6. de sup. neg. prala.** 8
- Expectas si est alius in ecclesia, quid iuris, & quid si plures. c. si pluribus. nu. 3. & 6. de preb. & digni.** 206
- Expressio quae requiratur in rescripto, in quo sit remissio causae. c. praesentium. numero 14. de test. & attest.** 149
- Expensas interrogatorum datorum a reo secundum quae petit testes examinari, quis debeat soluere. c. praesentium. nu. 27. de test. & attest.** 150
- Experientia est efficax rerum magistra. c. quam sit. nu. 1. de elect.** 48
- Experiri potest quis tanquam procurator in iudicio super re quam non potest possidere nomine suo. c. j. nu. 4. de procu.** 121
- Exprimere nominatim vel per relationem ad aliud non semper sunt aequalia. c. constitutionem. nu. 4. de sen. excom.** 314
- Extra dictio, denotat interpositionem alicuius interualli localis, in ca. statutum. §. in nullo. nu. 2. de rescrip.** 25
- Ex tunc dictio, cuius sit effectus. c. dudum. nu. 13. de preb. & digni.** 196
- Extraneorum appellatione non intelligitur de filijs & nepotibus. c. si qui. §. si post. nu. 8. de praescrip.** 158
- Extraneus dicitur qui non est de capitulo. c. si quis iusto. §. absens. nu. 1. de elec.** 80
- Extraneantes an debeant pro iure seruari vel non, declaratio spectat ad Papam. in §. sane. nu. 5. in proce.** 2
- Extorqueri dicitur quod obtinetur per importunitatem verborum. c. detestanda. nu. 4. de concess. preb.** 223
- F.**
- Facere prae, & facere contra, an sit idem. c. si cui. num. 5. de elect.** 64
- Facere dicitur qui non facit id, quod tenetur. ca. ut inquisitionis. §. si quis vero. nu. 1. de hereti.** 277
- Facere per se vel per alium, paria sunt in delictis. c. sciant cuncti. nu. 4. de elec.** 52
- Faciens celebrari diuina in loco prohibito eadem poena punitur, qua celebrans. c. Episcoporum. nu. 2. de priui. & excess. priui.** 292
- Faciens actum permissum non imputatur id, quod sequitur ex illo. c. praelatis. numero 3. de homici.** 281
- Faciens scienter contra preceptum vel prohibitionem canonis, an peccet mortaliter. c. detestanda. nu. 7. de concess. preb.** 223
- Faciens actum de mandato, quem iurauerat non facere, non dicitur facere contra iuramentum. c. animarum. §. statuentes. nu. 2. de sep.** 238
- Faciens actum contra legem puniri debet, licet actus per eum gestus non teneat. c. statuimus. nu. 4. de sen. excom.** 307
- Faciens actum contrarium primo de quo est certificatus, videtur a primo recedere, in c. licet. nu. 3. de consi.** 5
- Faciens contra legem non incurrit poenam legis si non facit dolose. c. cum medicinalis. §. si quis autem. nu. 1. de sen. excom.** 303
- Factum Apostolicae sedis non dicitur factum Legati. c. eos qui. §. idem. num. 1. de sen. excom.** 322
- Factum contra ius prohibitum non est nullum, nisi apponatur decretum. ca. nemo deinceps. nu. 2. de elect.** 55
- Factum rationabiliter potest mutari & renocari. c. alma. nu. 2. de sen. excom.** 323
- Factum in praesentia, quando quid dicatur. c. ut officium. §. verum. nu. 10. de rescrip.** 274
- Factum inter duos in actibus extrajudicialibus non praedicitur iuri alterius tertij in iudicialibus. c. si laicus. nu. 3. de iurepat.** 252
- Factum alterius confirmatum per superiorem auctoritate sua dicitur factum confirmantis. c. si Apostolica. nu. 4. de preb. & digni.** 205
- Factum Legati non dicitur factum Apostolicae sedis. c. si a sede. num. 1. de preb. & dignita.** 212
- Faciens contra legem precepti, peccat mortaliter, dato quod lex imponat aliam poenam temporalem. c. commissi. §. illum. nu. 2. de elect.** 73
- Factum miraculosum an possit probari miraculosa probatione. c. statuimus. nu. 8. de confess.** 146
- Factum presumptuosum temeritate quid dicatur. c. religionum. nu. 2. de rel. do. 250**
- Factum contra legem etiam specialiter prohibentem non est nullum ipso iure, nisi aliud in ipsa lege exprimat, in c. statutum. §. quicquid autem. nu. 1. de rescrip.** 27
- Factum cum persona representante alium dicitur esse factum cum representata. c. ad Apostolica. §. nos itaque. nu. 2. de sen. & re iud.** 162
- Factum quando dicatur praeter. c. si cui. nu. 3. de elect.** 63
- Factum contra decretum an valeat. c. statutum. nu. 2. de preb. & digni.** 189
- Factum contra legem prohibitum non est nullum ipso iure, nisi hoc addatur expressum. c. 1. nu. 2. de postu. pral.** 36
- Factum dicitur proprium etiam si fiat per procuratorem ad hoc habentem speciale mandatum. c. licet. nu. 9. de iureiur.** 153
- Factum contra legem prohibentem est nullum, licet sit appositum decretum. c. indulgentia. nu. 3. de peni. & remiss.** 301
- Factum contra legem simpliciter prohibentem est ipso iure nullum. c. licet canon. nu. 6. de elect.** 54
- Familiares & scriptores scholarium an gaudeant privilegio scholarium, in c. Bonifacius. in proce. nu. 12.** 2
- In facultate concessa concedenti beneficia vacantia per cessionem non includuntur vacantia per mortem. c. quamuis. nu. 1. de preb. & digni.** 190
- Fama iuncta cum argumentis probat quem esse usurarium. ca. usurarium. §. & quia. nu. 7. de usur.** 282
- Fama publica quando inducat plenam probationem in causa criminali. c. si iudex. §. & si notorium. nu. 2. de sen. excom.** 316
- Familiae appellatione, quid contineatur. c. Romana. §. procuraciones. nume. 4. de censi.** 256
- Familia non gaudet privilegio domini. c. felicis. §. praemissis. nu. 1. de pra.** 299
- Familia Archiepiscopi eodem gaudet privilegio, quo Archiepiscopus. c. Romana. nu. 1. de peni.** 296
- Familiares privilegiati an possint sibi adinuicem celebrare domino non existente praesente. c. licet. §. cum conceditur. nu. 2. de priui. & excess. priui.** 295
- Et de quibus intelligatur iste textus. ibi. nu. 3.**
- Familiaritas qualiter dissolvitur. c. sicut. nu. 9. de verb. signi.** 327
- Fautores hereticorum qui dicantur. c. quicunque. nu. 10. de here.** 268
- Fateri, confiteri, & profiteri, qualiter differant in c. fidei. nu. 20. de sum. Trin.** 4
- Femina an succedat in regno. c. grandi. nu. 9. de suppl. neg. prala.** 85
- Festum quid sit. Et quid solennitas. c. alma. §. in festiuitatibus. nu. 6. de sen. excom.** 324
- In Festis Doctorum an debeat dici Credo in Deum. c. gloriosus. nu. 13. de reliq. & vene. sanct.** 258
- Festiuitates anni quatuor sunt privilegiatae tempore interdicti. c. alma. §. in festiuitatibus. nu. 1. de sen. excom.** 324
- Fercula non comprehenduntur appellatione panis vini & aquae. c. ubi periculum. §. in conclau. nu. 2. de elec.** 42
- Feudum reuertitur indistincte ad dominum propter delictum vasalli, & non tranfit ad heredem. c. si qui. nu. 8. de praescrip.** 159
- Feudatarius non soluendo, vel non exhibendo seruitia debita, potest priuari feudo. c. ad Apostolica. §. sed licet. nu. 9. de sen. & re iud.** 161
- Fictio & fraus reprobat a iure. c. sicut. nu. 4. de verb. signifi.** 326
- Fictio in iure prohibita quando est fraudulenta. c. mulieres. §. sed cum. nu. 2. de iudi.** 131
- Fideiussores dari ab absentibus an sint puniendi. c. ut commissi. §. & contra. nu. 3. de hereti.** 274
- Fideicommissaria an duret post pubertatem. c. si pater. §. praemissa. nu. 5. de test.** 236
- Fidei praestatio quoad obligationem inducendam equiparatur iuramento. c. animarum. nu. 2. de sepul.** 238
- Fidei digni qui dicantur. c. filij. nu. 1. de here.** 269
- Fideiussores qui iam fideiusserat pro vno, postea iurat pro nullo fideiubere, & deum soluit debitum redimendo liberos debitorum, an sit periurus. c. cum C. laicus. nu. 6. de foro compe.** 136
- Fieri ilico quid dicatur. c. venerabilibus. §. sed si. nu. 2. de sen. excom.** 312
- Fieri continue & assidue, quando quid dicatur in c. sacrosancta. nu. 3. in proce.** 2
- Filius ubi debeat sepeliri si proauus, auus, & pater fuerint sepulti in tribus diuersis locis. c. is qui. nu. 9. de sepul.** 240
- Et quid
- Acere** prae, & facere contra, an sit idem. c. si cui. num. 5. de elect.
- Facere dicitur qui non facit id, quod tenetur. ca. ut inquisitionis. §. si quis vero. nu. 1. de hereti.**
- Facere per se vel per alium, paria sunt in delictis. c. sciant cuncti. nu. 4. de elec.**
- Faciens celebrari diuina in loco prohibito eadem poena punitur, qua celebrans. c. Episcoporum. nu. 2. de priui. & excess. priui.**
- Faciens actum permissum non imputatur id, quod sequitur ex illo. c. praelatis. numero 3. de homici.**
- Faciens scienter contra preceptum vel prohibitionem canonis, an peccet mortaliter. c. detestanda. nu. 7. de concess. preb.**
- Faciens actum de mandato, quem iurauerat non facere, non dicitur facere contra iuramentum. c. animarum. §. statuentes. nu. 2. de sep.**
- Faciens actum contra legem puniri debet, licet actus per eum gestus non teneat.**

Index.

Et quid si pater & auus sunt sepulti in vna ecclesia, & anteriores apud parochialem ibi. nu. 10.
 Filius grauatus de hereditate restituenda debet detrabere duas quartas. c. si pater. §. testatore. nu. 2. de testa. 234
 Filius illegitimus non potest succedere in regno patris. c. grandi. num. 3. de supp. neg. pralato. 85
 Filiorum appellatione non comprehenduntur nepotes. c. si qui. §. si post. numero 3. de præscrip. 158
 Filius non est subiectus paternæ potestati, quoad electionem sepulture, nec in alijs spiritualibus. c. licet. §. quamuis. nu. 1. de sepul. 241
 Filius & nepos aliquando puniuntur pro delicto paterno. c. commissi. §. priuandi. nu. 3. de hereti. 275
 Filiorum appellatione non comprehenduntur nepotes. c. vt officium. §. statuimus. nu. 2. de hereti. 274
 Filiorum appellatione non comprehenduntur nepotes etiam descendentes per rectam lineam. c. scilicet. §. quod si quis. nu. 1. de penis. 299
 Filiorum vel posterorum appellatione non includuntur descendentes ex linea feminina. c. vbiunque. nu. 2. de penis. 298
 Filij sequuntur lineam paternam & non maternam, quoad honores. c. statutum. nu. 4. de hereti. 273
 Filij an priuentur beneficijs propter crimen lese maiestatis paternum. c. vt commissi. §. priuandi. nu. 7. de hereti. 275
 Filij & posterij differunt. c. vbiunque. nu. 1. de penis. 298
 Filij non semper dicuntur heredes necessario. c. filij. nu. 1. de here. 269
 Filius non liberatur à patria potestate per adeptionem beneficii ecclesiastici. c. si annum. §. in huiusmodi. nu. 1. & 4. de iud. 133
 Filius moriens ante patrem nō est necessario sepeliendus in sepulchro patris. c. licet. nu. 2. de sepul. 241
 Filius familias censetur esse sui iuris quoad officium procuratoris. c. qui generaliter. §. nedum. nu. 1. de procu. 124
 Filius familias non potest esse in iudicio sine assensu patris. c. si annum. §. in huiusmodi. nu. 2. de iud. 133
 Filius familias potest disponere sine voluntate patris de peculio castrensi vel quasi. c. licet. §. quamuis. nu. 3. de sepul. 241
 Filius familias si facit pactū debitori patris de non petendo, an possit petere mortuo patre. c. quamuis. nu. 8. de penis. 298
 Filia iurans non petere alimenta an obligetur iuramento. Simile nu. 9. c. quamuis. nu. 6. de pac. 119
 Filia si fecit pactum de non succedendo absque alia dotis assignatione, etiam cum iuramento, an valeat. c. quamuis. nu. 12. de pact. 60
 Et quid si renunciat hereditati paternæ cum iuramento matre existente viua & absente, an excludatur ab illa. ibi. nu. 13. & 15.
 Finis iuris canonici quid sit, & quis iuris civilis. in c. licet. nu. 31. de consli. 7
Forma substantialis actus dat esse actui. c. & si sententia. nume. 3. de sen. & re iud. 165
 Forma. c. quapropter. an sit seruanda in electione canonicorū. c. 1. nu. 4. de elec. 37
 Forma certa vbi exigitur, si non seruatur non valet factum. c. 1. in me. 3. de postul. pralato. 36
 Forma hic posita an sit seruanda per Legatum. c. Romana. §. hanc autem. num. 13. de cens. 256
 Et an sit seruanda plenè quoad omnia in regularibus. ibi. nu. 4.
 Forma. c. quia propter. debet seruari in electione Abbatis. ca. indemnitatibus. §. sanè. nu. 1. de elect. 77
 in Forma pauperis quæ sint seruanda. c. si pauper. nu. 6. de præb. & digni. 212
 in Foro originis an inspiciait paterna tantū, an auita. c. is qui. nu. 8. de sepul. 240
Frater succedit in regno deficientibus filijs. c. grandi. de iur. neg. pral. 85
 Fratres etiam ordinum mendicantium possunt eligi ad prælaturas extra ipsorum ordinem constitutas. c. quorundam. §. volentes. nu. 1. de ele. 64
 Et an possit postulari sine licentia Papæ. ibi. nu. 6.
 Fratres ordinis Cisterciensis an possint conueniri super decimis prouenientibus ex fundis positis in loco non exempto coram ordinario. c. volentes. §. in eos. nu. 9. de priuileg. & excess. priuileg. 289
 Fratres Carmelita an sint de mendicantibus. c. religionum. §. ad hec. nu. 7. & 8. de reli. domi. 251. & 252
 Fratres dicuntur esse successores aliorum fratrum qui fuerunt ante eos conuentuales etiam in conuentibus suis. c. quia ex eo. nu. 4. de pactis. 121
 Fratres non debent per suos actus aliquos decipere. c. quia ex eo. nu. 5. de pac. eo.
 Fraus non est plenè probanda necessario, licet sufficiat illam probare per coniecturas probabiles. c. si te præbendam. nu. 4. de renun. 83
 Friuolis verbum, quid importet. c. cum appellationibus. nu. 5. de app. 174
 Frustrum reservatio qualiter debeat fieri successori. c. quia sape. nu. 7. de ele. 76
 Frustrum beneficiorum appellatione comprehenduntur distributiones quotidianæ. c. quia per ambitiosam. nu. 2. de rescrip. 31
 Fructus ecclesiæ ad quid sint deputati. c. præsentis. §. porro. numero 4. & 6. de offic. ordi. 118
 Fructus quibus priuatur clericus culpa sua, debent conuerti in utilitatem ecclesiæ. c. si canonici. §. scituri. nu. 2. & 5. de offici. ord. 112
 Episcopi nō seruantes hanc formam, licet causa sit canonica, an incurrant hanc penam. ibidem. nu. 3.
 Fructus præbendarum non debentur de iure communi canonicis, nisi resideant. c. sicut. nu. 5. de verb. signifi. 326
 Fructus remanent post mortem prælati, vel tempore vacationis obuenientes, cui debeantur. c. quia sape. nu. 2. de elect. 76
 Fructus obuenientes ecclesiæ tempore vacationis cui pertineant. num. 5. 6. 8. &

11. c. præsentis. de offici. ord. 116. & 117
 Fructus parochialis ecclesiæ, quod spectent ad personam aliquam vel collegium, quando rector ipsius recipiat sacerdotium, an sit ex consuetudine vel statuto, vel iure. c. cum ex eo. §. elapso. nu. 3. de elect. 72
 Fructus ecclesiæ possunt capi pro satisfactione clerici, ex delicto per eum commissi. c. eos qui. nu. 8. de sen. excom. 322
 Frustra verbum, quid importet. c. postquam. nu. 9. de accu. 266
Fugientes de diocesi ad ciuitatem causa hostilitatis, si ibi moriuntur, vbi sunt sepeliendi. c. is qui. nu. 5. de sepul. 240
 Fundans intentionem suam super negatiua debet illā probare. c. statuimus. nu. 3. de confessis. 146
 Furtum committens in ecclesia an gaudeat immunitate. c. decet. num. 10. de imm. eccle. 259

G.
Generale prohibetur vna via non conceditur alia. c. clerici qui. §. & cum Parisiense. nume. 4. de clerici coniug. 186
 Genitiuus non semper denotat dominium rei cui adiungitur. c. vsurarium. §. qui vero. nu. 6. de vsur. 283
 Genus facilius patitur debilitationem, vel annihilationem, quàm species. c. is cui. nu. 11. de præb. & digni. 202
 Genus aliquando non comprehendit quamlibet speciem comprehensam sub illo. c. cum in generali. nu. 2. de offici. vica. 96
 Gerundia & supina sunt communis significationis. c. 1. nu. 6. de postu. pral. 36
 Gerere per se, vel per alium paria sunt. c. cum quis. nu. 2. de sen. excom. 323
 Gerentes vices generales Episcoporum dicuntur officiales & vicarij. c. Romana. nu. 1. de appel. 170
 Gestum sine mandato alterius non obligat illum, cuius nomine geritur, nisi aliud interueniat. c. cum quis. nu. 1. de sen. excom. 323
 Gestum ab executore Apostolico dicitur gestum auctoritate Apostolica. c. si propter. nu. 2. de rescrip. 20
 Gestum post appellationem legitimam est nullum ipso iure. c. concertationi. nu. 9. de appella. 179
 Gestum per presentes & residentes non vocatis absentibus, non est nullum ipso iure. c. cum in ecclesijs. nu. 4. de præb. & digni. 214
 Gestum à procuratore dato ad negocia post tacitam vel expressam renouationem constituentis non valet, licet contrahentes non sint certificati de renouatione. c. dudum. nu. 10. de præb. & digni. 196
 Gesta iudicialiter per gerentem vices alterius vno excommunicato manente non valent. c. 1. nu. 1. de offici. vica. 94
 Gesta per inhabilem toleratum non valent, quando facit nō ex officio publico, sed priuato. c. quicunque. §. illorum autem. nu. 1. de hereti. 264
 Gesta per iudicem post appellationem legitimam sunt nulla ipso iure. c. licet. nu. 3. de sen. excom. 317
 Gestum post appellationem ex probabili causa interiectam per inferiorem iudicem ad quem est nullum. c. si postquam. nu. 2. de elect. 70
 Gesta à iudice incompetenti sunt nulla. c. si postquam. nu. 3. de elec. 60
Gratia si fiat vt conferatur beneficium spectans ad collationem decani, & capituli communiter vel d. u. sim, an possit conferri beneficium spectans ad singulares canonicos. c. mandatum. nu. 8. de præb. & digni. 218
 Gratia an sit in forma pauperum, an in forma gratiæ, quæ sit differentia. c. si soli. nu. 6. de concess. præb. 227
 Gratia mens & tenor sunt seruanda. c. auctoritate. nu. 2. de concess. præb. 226
 Gratia beneficalis obtenta ad instantiam impetrantis est strictè interpretanda. c. si pluribus. §. si vero. nu. 2. de præb. & digni. 206
 Gratia quando dicatur nota ordinario. c. si pluribus. §. si vero. num. 5. de præben. & dignita. 60
 Grauiamen illatum à iudice & eius interlocutoria differunt. c. eum qui. num. 1. de dolo & contu. 143
 Gratia Papæ facta, non tamen adhuc scripta insolita forma literarum, vel si est scripta non tamen bullata, an expiret per mortem Papæ. in §. vniuersitati. nume. 2. in prog. 2
 Gratia facta per Papam potest probari sine literis. c. duobus. nu. 7. de rescrip. 30
 Gratia concessa secundum formam hic positam, an duret morte concedentis. ca. is cui. nu. 5. de præb. & digni. 202
 Gratia si datur ad beneficium quod duxerit intra mensem acceptandum, si nō acceptat intra mensem, an possit post mensem acceptare re integra. c. dudum. nume. 14. de præb. & digni. 196
 Gratia dicitur fieri si datur alicui facultas conferendi beneficium alteri. c. si cui nulla. nu. 1. de præb. & digni. 215
 Gratia si fuerit facta à Legato, an procedat dispositio huius tex. c. si super. nu. 3. de offici. & pote. iud. deleg. 103
 Gratia impetrata per procuratorem super beneficio, an sit valida. c. gratia. nu. 4. de rescrip. 17
 Gratiam habens ad primum beneficium vacaturum non potest acceptare aliud, nisi fraudulenter indicatur vacatio primi. c. si te præbendam. nu. 2. de renun. 83
 Grauiamen non dicitur fieri prælati postquam reservatio beneficii est finita. c. præsentis. §. ceterum. nu. 2. de offici. leg. 108
 Gratia facta non expirat per mortem concedentis, etiam si nondum eius effectus sit adimpletus. c. si cui. nu. 3. de præb. & digni. 215
 Gratia quando dicatur similis. c. quodam. nu. 1. de præb. & digni. 217
 Gratiam habens si peccat non seruando istam constitutionem, an purgato peccato possit postea prouidere. c. is cui. nu. 8. de præb. & digni. 202
 Gratia concessa, secundum formam huius tex. an extendatur ad fructus beneficii Gratia

Index.

de nouo post gratiam creati. c. si propter tua. nu. 1. de rescrip. 21
 Gratia aliquando fit alicui non ut effectus gratiæ deuietur in eū, sed ut ipse alijs
 conferat utilitatem. c. sicut. nu. 1. de verb. signifi. 326
 Gratia est triplex. c. pro humani. nu. 6. de homici. 279
Guardianus minorum & priores mendicantium dicuntur habere di-
 gnitatem. c. nullus religiosus. nu. 6. de elect. 67
 Guardiani qui dicantur. c. clerici. qui. nu. 6. de vita & honest. cler. 148

Habens dignitatem vel canonicam in ecclesia cathedrali, an
 possit recusari propter insufficientiam. c. Statuū. 22
 nu. 8. de rescrip.

Habens literas Apostolicas, si acceptat vnum beneficium, & post
 illam acceptationem pendente acceptat aliud, & postea percipiens secundum
 non vacare, vult redire ad primum acceptatum, an poterit, in c. cum in mul-
 tis. nu. 1. de rescrip. 13

Habens potestatem committendi beneficium, committit vni, q. de illo beneficio va-
 leat alicui providere, ille providet alicui, qui noluit consentire, vel consensit, &
 postea renuntiavit, an poterit alteri providere. c. si compromissarius. §. & idē.
 num. 3. de elect. 75

Habens plura beneficia incompassibilia renunciat illis, sed acceptat tertium, &
 intrat eius possessionem, an incurrat penam priuationis primorum. c. ordina-
 rij. §. in conferendis. nu. 5. de offi. ordi. 114

Habens literas in forma pauperum, si postea ordinetur ad titulum sui patrimonij
 vel alterius, an per hoc perdat literas vel gratiam. c. si pauper. nu. 8. de pra-
 ben. & dignita. 212

Habens mandatum si recipiatur non expresse qua auctoritate, cuius auctoritate
 videatur receptus. c. si qui auctoritate. nu. 7. de praeb. & digni. 195
 Et quid si mandatur recipi auctoritate qua potest. ibidem. nu. 8.

Habere possum ex alterius persona quod non possum ex mea. c. auctoritate. nu. 6.
 de concess. praeb. 226

Habitus est triplex. c. is qui. nu. 2. de regula. 243

Habitus clericalis assumptio facta per illum qui primitus reputabatur pro laico,
 quo ad se & quo ad alios non tribuit possessionem clericalem. c. si index. §. non
 sic. nu. 2. de sen. excom. 316

Habitus religiosorum quid dicatur. c. constitutionem. §. in alijs. nu. 8. de reg. 246

Habitus professionis quando dicatur indistinctus, & indistinctissimus. ca. is qui. §.
 quod si. nu. 1. & 3. de regula. 244

Habitus religionis non dicitur quando habitus sunt indistinctissimi. c. is qui. §. qui
 vero. nu. 1. de regula. eo.

Habitus non est de substantia professionis expresse, sed potius de solennitate. c. co-
 stitutionem. §. in alijs. nu. 2. de regula. 246

Habitus quando dicatur distinctus & dissimilis. c. is qui. §. distinctos. nu. 2. & 3.
 de regula. 244

Habitus clericalis quid sit. c. si index. §. idem esse. nu. 1. de sen. excom. 316

Habitus delatio inducit professionem praesumptam a iure. ca. is qui. §. qui vero.
 nu. 2. & 3. de regula. 244

Et plus operatur assumpta a pubere, quam ab impubere. ibidem. nu. 4.

Habilitatus ut possit recipere aliqua, quae sunt contra ius non videtur habilitatus
 ut illa possit retinere nisi illud exprimat in concessione. ca. si is. nume. 3. de
 si. presby. 93

Habitus clericalis in quo consistat. c. clerici qui. nu. 3. de cle. coniu. 184

Hactenus dictio, refertur ad praeterita. De cetero, ad futura. c. hoc consultiissimo.
 §. laici. nu. 4. de reb. eccle. non alie. 231

Haeredes in quibus casibus non admittantur ad bona haeretici. c. accu-
 satus. §. in eo. nu. 2. de haereti. 273

Heres laici iurantis an possit conueniri coram iudice ecclesiastico ex iuramento
 defuncti. c. cum C. laicus. nu. 8. de foro compe. 136

Heres qui non fecit inventarium, an teneatur in foro conscientiae restituere ultra
 vires hereditatis. c. quanquam. nu. 13. de suris. 284

Heres quando compellatur implere penitentiam iniunctam defuncto. ca. accusa-
 tus. §. si vero. nu. 3. de here. 271

Haeretici an debeant aliquo modo sepeliri. c. quicumque. nu. 14. de haereticis. 268

Et a quibus debeant sepeliri. ibidem. 15.

Haeretici non dicuntur qui fuerunt haeretici, & ante mortem redierunt ad fidem.
 c. statutum. el. 2. §. hoc sanē. nu. 2. de here. 276

Haeretici dicuntur personae penitenciales. c. quicumq. §. ad hoc. nu. 1. de haer. 268

Haeticus quot modis quis dicatur. c. quicumque. nu. 4. de here. 267

Haeticus quare compellatur ad fidem seruandam. c. quicumque. nu. 5. de here. eo.

Haeticorum receptatores, defensores, vel fautores, sunt haeretici. c. accusatus. §. si
 vero. nu. 1. de here. 271

Haeticum affocians, vel receptans, vel pascens, videtur approbare vitam illius.
 c. accusatus. §. ille quoque. nu. 1. de here. eo.

Haeticus dicitur committens in vnum articulum fidei tantum. c. accusatus. §. eū
 vero. nu. 1. de here. 270

Heresim manifestā quis dicatur sapere. c. accusatus. §. sacerdos. nu. 5. de here. eo.

Hieronymus an excefferit Augustinum, & in quo. ca. gloriosus.
 nu. 6. de reliq. & vene. sanc. 258

Homicida cum quo est dispensatum, quod possit promoueri ad sacros
 ordines & beneficium obtinere, si postea impetrat super
 pluralitate non facta mentione primae gratiae, an valeat. c. si is. num. 6. de fil.
 presby. 93

Homini appellatione quis comprehendatur. c. nullus. num. 7. de tempo. ordin. &
 qual. ordi. 90

Honestas quid sit, & unde dicatur. rubri. de vita & bone. cle. nu. 31. 184

Honoris prerogativa quae sit. c. i. nu. 9. de offi. leg. 107

Huiusmodi dictio restringit dispositionem ipsam sequentem ad pra-
 cedentia tantum. c. si hi. nu. 3. vt li. pend. 146

Actura & damnum qualiter differant. c. quia saepe. nu. 10.
 de elect. 76

Iam dictio, signat tria tempora. ca. presenti. numero quinto, de offic.
 lega. 108

Id est dictio, est expositiva praecedentis orationis. c. degradatio. §. actua-
 lis. nu. 2. de penis. 297

Idem quid dicatur. c. Romana. nu. 8. de appel. 170

**Idoneitas maior requiritur in beneficiando ad curatum quam ad simplex benefi-
 cium**. c. si eo tempore. nu. 1. de rescrip. 19

Idoneus quis dicatur. c. vbi periculum. §. ceterum. nu. 3. de elect. 43

Idoneitas maior requiritur in commendatario quam in rectore. c. nemo deinceps.
 nu. 1. de elect. 55

Idoneus reputatus ad certos actus iudiciales, potest in illis constituere procurato-
 rem. c. si annum. nu. 3. de iudi. 132

Ignorantia probabilis impetrantis excusat literas beneficiales a vi-
 tio surreptionis. c. gratia. nu. 2. de rescrip. 17

Ignorantia iuris non cadit in Papam, in c. licet. nu. 1. de consti. 5

Ignorantia quid dicatur. in c. fideli. nu. 17. de sum. Trini. 6

Ignorantia affectata equiparatur scientiae. c. eos qui. nume. 3. de tempo. ordi. &
 quali. ordi. 88

Ignorantia facti excusat a pena venientis contra potestatem. c. si beneficia. nu. 4.
 de praeb. & digni. 203

Ignorantia quae probetur per iuramentum. c. nulli licere. nu. 3. de elect. 50

Ignorantia an possit probari per iuramentum. c. eos qui. num. 5. de tempo. ordi. &
 quali. ordi. 88

Ignorantia excusat quem a pena iuris municipalis. in c. vt animarum. num. 4. de
 constitu. 7

Ignorantia excusat quem ab eo quod exprimere tenebatur. ca. vt circa. §. nisi. de
 el. & num. 1. 46

Ignorantia crassa & supina equiparetur scientiae, in c. vt animarum. nume. 5. de
 constitu. 7

Ignorantia non excusat in his, quae sunt fidei. in c. fideli. nu. 24. de sum. Trini. 5

Ignorantia probabilem quando quis dicatur habere. ca. vt periculosa. §. Doctores.
 nu. 3. ne cler. vel mona. 261

Illegitimitas non imprimit notam delicti sed defectum tantum. c. 1.
 nu. 1. de fil. presby. 91

Illegitimitas si opponitur electo, quis debeat eam probare. ca. si forte. numero 4.
 de elect. 51

Illiteratura non repellit religiosum a promotione ordinum. c. nullus. nume. 5. de
 tempo. ordi. & qual. ordi. 90

Illiteratus quis dicatur. c. nullus. nu. 6. de temp. ordi. & quali. ordi. eo.

Immunitas & libertas ecclesiarum dicitur esse honorabilis & pri-
 uilegiata. c. quia nulli. nu. 1. de immu. eccle. 258

Immobilia an prohibeantur alienari. c. hoc consultiissimo. nu. 5. de re. eccl. alie. 230

Impedimentum omne habile ad impediendum, non est habile ad dirimendum. c. quod
 votum. nu. 7. de voto & voti redemp. 249

Impedimentum publicae honestatis quare inducatur. c. si infantes. §. idem quoque.
 nu. 7. de despon. impub. 264

Impedimentum citati non comparentis qualiter probetur. c. actor. num. 6. de dolo
 & contuma. 143

Impediri per illum contra quem debet fieri actus, aut per eius fautores, paria sunt.
 c. Statuimus. nu. 2. de offi. & pote. iud. deleg. 97

**Impedimentum iustum excusat quem ab eo, quod fieri debet intra dilationem af-
 signatam**. c. ordinarij. §. quod si forte. nu. 1. de offi. ordi. 113

Impedimentum procuratoris non nocet domino. c. cupientes. §. insuper. de elect. 58

**Impedimentum superueniens non tollit vinculum iam contractum, licet sit habi-
 le ad futurum tollendum**. c. ex sponsalibus. nu. 5. de spons. 263

Impeditus non dicitur differre. c. quam sit. §. electus. nu. 3. de elect. 48

Impedimentum remouens quem ab exercitio actus, quid operetur. c. si duo. §. ce-
 terum. num. 2. eo.

**Impedimentum publicae honestatis an impediatur matrimonium contractum cum af-
 fine mulieris**. c. ex sponsalibus. §. quare. nu. 1. de spon. 252

Impedimentum quodlibet iustum an det potestatem constituendi procuratorem.
 c. si quis iusto. nu. 8. de elect. 80

Impedimentum publicae honestatis unde processit. c. ex sponsalibus. nume. 10. de
 spons. 262

Et unde habuerit hoc nomen. ibi. nu. 11.

Impedimentum tardationem indicens, & totaliter impediens, differunt. ca. Statu-
 tum. nu. 2. de here. 273

**Imperator potest auferre dominium rerum singulis personis causa legitima sub-
 sistente**. c. cum secundum. nu. 2. de here. 277

Imperator qualiter dicatur scire leges, & qualiter nō. in c. licet. nu. 23. de consti. 6

Imperator potest excommunicari per Papam. c. ad Apostolica. nu. 2. de sen. &
 re iudica. 160

Imperator an possit deponi pro quolibet mortali. nu. 13. 14 15. & 16. c. ad Apo-
 stolica. de sen. & re iudi. 161

**Imperator, Rex, Dux, Marchio, Princeps, Comes, & Baro d'ffe. unt. c. fundamen-
 ta. §. proinde. nu. 1. de elect. 61**

Impetrans si acceptat beneficium, quo non erat dignus, an valeat acceptatio. c. ne
 captanda. nu. 1. de concess. praeb. 224

Impetranti

Index.

- Impetrantium vultus si presentat executori suo, & alius postea ante illum presentat ordinario collatori, quis eorum presentatur. c. duobus. nu. 6. de rescrip. 30
- Impetrans in ecclesia beneficium vacaturum, si non est determinatus numerus, an possit obtinere. 209
- Impetrans primam vacaturam non potest illam obtinere si sibi non congruit, sed habebit secundam. c. ei cui. nu. 4. de preb. & digni. 209
- Impetrans primus negligens non conuincitur per praeuentionem presentationis litterae & receptionem in canonicum factum per secundum, eum cui. num. 3. de preb. & digni. 209
- Impetrans si non habet beneficium, sed habet ius ad beneficium, an valeat impetratio non facta mentione de illo iure ad rem. c. si motu. nu. 6. de preb. & digni. 205
- Et quid de habente praestimoniam vel pensionem ab ecclesia. ibi. nu. 7.
- Impetrans quo iure petet praebendam alteri collatam. c. si postquam. num. 4. de preb. & digni. 196
- Impetrans vacaturum non potest obtinere secundum vel tertium, nisi hoc in literis concedatur. c. executor. nu. 3. & 8. de concess. preb. 224
- Impetrans iste quare non obtinuit praebendam. c. cum in ecclesia. num. 8. de preb. & digni. 207
- Impetrans si consensit renunciationi tenuis praebendae, an valeat renuntiatio. c. si re praebendam. nu. 13. de renun. 83
- Impetrans secundus si sit in ecclesia, an possit obtinere praebendam, a qua primus est exclusus. c. cui de non. nu. 8. de preb. & digni. 208
- Impetrantis acceptatio absque alia collatione impedit collationem ordinarii. c. quia cuius. §. contra. nu. 3. de concess. preb. 222
- Impetrans pro alio literas ad beneficia admittitur sine mandato. c. si pluribus. §. si vero. nu. 1. de preb. & digni. 206
- Impetrans in quibus literis debet facere mentionem aliorum beneficiorum. ca. si Apostolica. nu. 10. de preb. & digni. 205
- Impetrans literas facultatis, an teneatur facere mentionem de beneficiis quae obtinet. c. cum aliquibus. nu. 8. de rescrip. 15
- Impetrans subreptiue literas ad beneficia non propter hoc inhabilitatur ad obtinendum beneficium virtute litterae non subreptiuae. c. si eo tempore. numero 3. de rescrip. 19
- Impetrans beneficium a se iniuste possessum, debet facere mentionem de sua iniusta possessione. c. eum qui beneficium. §. insuper. nu. 16. de preb. & digni. 201
- Impetrans aliquis a Papa, ut recipiatur in canonicum Bono. paratus alias renunciare suis beneficiis, quid debeat praecedere, an renuntiatio, an collatio praebenda. c. si te. nu. 11. de renun. 83
- Impetrans secundus ante renunciationem gratiae primae, & non erat in eius literis clausula, non obstante, & c. an primus restitutus debeat illi praeferrri. c. quamuis. nu. 4. de rescrip. 19
- Impetrans literas ad beneficia si habet clausulam, anteferrri, an debeat praeferrri illis quibus ius erat iam quassitum in re. c. quoniam. nu. 7. de concess. preb. 227
- Impetrans si credat beneficium certum vacare verosimiliter, non tamen vacat, & ipse acceperat, an teneat. c. ne captanda. nu. 14. de concess. preb. 224
- Impetrans beneficium debet exprimere quod sit clericus. c. si clericus. num. 1. de preb. & digni. 194
- Impetratio facta ad iudicem excoicatum, an valeat in c. ipso iure. nu. 5. de rescrip. 9
- Impetrans aliquis sibi conferri capellam curatam per suum executores quae spectabat ad collationem prioris & conuentus certi loci, qui prior & conuentus coram executore exceperunt de indignitate & ignorantia impetrantis, & exceptionem postea renunciarunt, & ad capellam receperunt, deinde impetrauerunt rescriptum, & c. non facta mentione de dicta renunciatione an valeat. c. nulli licere. nu. 9. de elect. 50
- Importunitate petentium aliquando conceduntur non concedenda. c. religionum. nu. 1. de reli. domi. 250
- Impubes qui falsauit instrumentum, & monachus qui tulit falsum testimonium, an incurrant sententiam excoicationis prolata a constitutione Episcopi praesupposita ignorantia statuti in utroque. in c. ut animarum. nu. 16. de consi. 8
- Impubes quare non ligatur ex professione. c. is qui. nu. 8. de reg. 243
- Et obligatur in quatuor casibus. ibi. nu. 12.
- Impubes non dicitur habere plenam intelligentiam eorum, quae geruntur. c. is qui. §. qui vero. nu. 5. de reg. 244
- In** dictio, aliquando stat negatiue. in c. sacrosancta. in prog. 2
- In appellatione a definitiva oportet cognoscere de legitimitate appellationis separata ab articulo causae principalis. quando dicatur appellatum in casu a iure prohibito. c. Romana. §. quod si. nu. 3. de appel. 172
- Inchoatio processus facta per unum ex habentibus iurisdictionem insolidum impedit potestatem procedendi in alio super illa causa nisi impedimento superueniente. vide similes casus num. 7. 8. 9. & 10. c. cum plures. de offi. & potesta. iudi. deleg. 102
- In dictio, aliquando ponitur priuatiue. c. ut super. nu. 4. de appel. 174
- Inclutus unde dicatur. c. gloriosus. nu. 7. de reli. & vene. sanc. 258
- Incunctanter verbum, quid importet. c. cum quis. nu. 5. de sen. excom. 324
- Incurrere periurium ex admissione ad iudicium potest repelli per viam exceptionis a prosecutione. c. exceptionis. nu. 9. de li. contest. 137
- Indefinita quando equipolleat vniuersali, & quando non. c. ut circa. num. 4. de electio. 43
- Indefinita non equipollet vniuersali in materia odiosa, quando fit prolatio ab homine. c. quamuis. §. quamquam autem. nu. 2. de preb. & digni. 190
- Indicere penitentiam quid dicatur. c. ubi periculum. §. & ne. nu. 2. de elect. 43
- Indulgentia concessa per superiorem non expirat morte concedentis. c. quia per ambitiosam. nu. 6. de rescrip. 31
- Indulgentias qui prelati possunt dare. c. Romana. nu. 5. de pen. & remiss. 301
- Indulgentia nomen, quid significet. c. indulgentia. nu. 4. de pen. & remiss. eo.
- Indulgentia certa conceditur in dedicatione ecclesiae. c. indulgentia. nu. 2. de pen. & remiss. eo.
- Ineligibilis quis dicatur. c. is qui. §. is vero. nu. 4. de sen. excom. 320
- Infans dicitur minor septennio. c. si infantes. nu. 1. de despon. impub. 263
- Infamia quae requiratur ad hoc, ut aliquis repellatur. c. filij. nu. 7. de heret. 269
- Infamis efficitur quis ratione delicti alterius coniuncti. ca. felicitis. §. quod si quis. nu. 4. de penis. 299
- Infamia ut oriatur ex verbis delatoris quae requirantur. c. si is qui. numero sexto, de accusatio. 267
- Inferiores non possunt tollere ius superioris per alias consuetudines. c. pastoralis. nu. 4. de cleri. egro. 219
- Inferiores prelati an possint dispensare super absentia. c. cum ex eo. nu. 5. de elec. 71
- Inferiores a Papa conferunt aliquando motu proprio. c. si postquam. nu. 2. de praeben. & digni. 195
- Inferior a Papa an possit dare licentiam Abbati negligente. c. si religiosus. nu. 9. de electio. 66
- Inferior a Papa an possit dispensare in pluralitate dignitatum in diuersis ecclesiis. c. 1. nu. 10. de consue. 32
- Inferiores tenentur credere & tenere, quod approbat & confirmat sancta mater ecclesia, & docet alios obseruare. in c. fideli. nu. 3. de sum. Trini. 34
- Inferior a Papa non potest conferre beneficia ad Apostolicam sedem deuoluta. c. si cui. nu. 2. de preb. & digni. 215
- Inferior Episcopo an possit condemnare ecclesiam. ca. nemo deinceps. numero 14. de electio. 56
- Inferiores Prelati vel Rectores an possint committere curam suorum parochianorum alijs. c. cum ex eo. §. porro. nu. 2. de elect. 72
- Inferior a Papa non potest dare conseruatores. c. 1. nu. 1. & 3. de offi. & potesta. iudi. deleg. 97
- Inferior an possit concedere istud priuilegium. c. si tibi. nu. 3. de preb. & digni. 199
- Inferior Episcopo potest conferre consuram clericalem. c. nullus. nu. 1. de temp. ord. & qualita. ordi. 90
- Inferior a Papa non potest vni committere in specie, ut recipiat renunciationem beneficii & alteri conferat. c. susceptum. nu. 1. de rescrip. 16
- Infinitas reprobat a iure. c. cum in multis. nu. 1. de rescrip. 11
- Infinitum quot modis dicatur, in §. sane. nu. 8. in proa. 2
- Infirmitas an excuset a celebratione missae. c. consuetudinem. §. qui vero. num. 9. de cle. non resi. 188
- Infirmitatis ratione non priuatur stipendio debito etiam pro seruitio personali. c. consuetudinem. §. qui vero. nu. 1. de cle. non resi. 187
- Et an sufficiat qualibet. ibidem. nu. 4.
- Infirmitas laborans in extremis commisit electionem sepulturae cuidam & antequam commissarius elegerit decessit committens, demum commissarius elegit sepulturam apud certum locum, an dicta commissio & electio teneat. c. is qui. §. mulier. nu. 6. de sepul. 241
- Infra dictio, potest denotare actum immediate sequentem terminum cui adiungitur, & actum multo tempore distantem. c. si anni. §. si vero. nu. 5. de iud. 133
- Ingressus religionem an videatur ingredi, ut fiat monachus. c. beneficium. nu. 5. de regula. 247
- Ingressus religionis causa probati. nis non inducit vacationem beneficii. c. beneficium. nu. 1. & 2. de regula. eo.
- Ingressus religionis non omnis facit quem religiosum. c. religioso. §. quamuis. nu. 1. de sen. excom. 323
- Ingressus professionem alicuius generis personarum gaudet priuilegijs concessis personis illius professionis. c. religioso. §. quamuis. nu. 3. de sen. excom. eo.
- Ingressus religionis tollit obligationem personalem praecedentem quae est incompatibilis cum religione. c. quamuis. nu. 5. de procu. 122
- Ingressus quare debeamus humiliter in ecclesia. c. decet. nu. 5. de immu. eccle. 259
- Ingressus monasterium ante aetatem legitimam, & etiam assumens habitum, non dicitur adhuc monachus. c. is qui. nu. 3. de regula. 243
- Ingressus an quis possit in possessionem per violentiam factam auctoritate iudicis. c. eum qui beneficium. §. insuper. nu. 5. de preb. & digni. 201
- Inhabilis ad beneficia obtenta non reputatur inhabilis ad obtinenda, nisi aliud exprimitur. c. quicumque. §. ad hoc. nu. 2. & 3. de heret. 268
- Inhabilis ad consequens est inhabilis ad antecedens. c. ei cui. num. 2. de praeben. & digni. 209
- Inhibitio nulla non ligat manus ordinarii collatoris. c. ne captanda. nu. 6. de concess. praeben. 224
- Inhibitio generalis quare hic prohibeatur. c. executor. nu. 6. de concess. praeb. eo.
- Iniunctio penitentiae non concludit illam esse peractam. c. accusatus. §. si vero. nu. 3. de heret. 271
- Iniuria dicitur fieri ecclesiae, si non celebratur ibidem diuinum officium. c. si canonici. §. si autem. nu. 1. de offi. ord. 112
- In quantum dictio, stat augmentatiue. c. 1. nu. 2. de offi. leg. 107
- Inquisitores haereticis non possunt cognoscere de causis usurarum. c. accusatus. §. de questionibus. nu. 1. & 4. de heret. folio 271. Bene tamen in foro penitentiae. ibidem. num. 3.
- Inquisitores haereticis prauitatis habent delegata. c. per hoc. nu. 1. de heret. fo. 276.
- Et quid de dato generaliter in provincia. ibidem. nu. 2.
- Inquisitores possunt capere clericos seculares propter causam haereticam, & eis penam imponere. c. accusatus. §. sacerdotes. nu. 1. de heret. 273
- Inquisitores possunt mutare penas impositas pro haereticis etiam post latam sententiam. c. commissi. §. necnon. nu. 2. de heret. 275
- Inquisitoris officium quare fuerit inuentum. c. ut inquisitores. nu. 1. de heret. 277
- Inquisitores

Index.

- Inquisitores an possint absolvere hereticos etiam a sententijs quas diebus solennibus Papa confert ter in anno contra tales. c. vt officium. nu. 3. de heret. 273
- Inquisitor non potest priuare clericos beneficijs etiam propter heresim sine consilio diœcesanorum. c. vt commissi. §. priuandi. nu. 2. de heret. 275
- Inquisitores an possint se intromittere de delictis futuris. c. quia plerique. nu. 7. de offi. ordi. 114
- Inquisitores dati generaliter super statu ecclesiæ qualiter debeant procedere. ca. quia pleriq. nu. 8. de offi. ord. eo.
- Inquisitores hereticæ prauitatis an possint facere statuta. quod non, in ca. vt animarum. nu. 8. de consti. 8
- Inquisitores possunt ad se vocare Doctores vt eis assistant. c. vt commissi. §. aduocandi. nu. 1. & 2. de heret. 274
- Inquisitor hereticæ prauitatis an habeat iurisdictionem ordinariam, vel delegatam. c. ne aliqui. nu. 3. de heret. 273
- Et quid si sit datus ab alio, quàm a Papa. ibidem. nu. 4.
- Inquisitores hereticæ prauitatis possunt recitare sententias per alios sicut Episcopi. c. vt commissi. nu. 2. de heret. 274
- Et an possint committere alijs actus iudiciales. ibidem. nu. 3.
- Inquisitores an possint compellere omnes habentes regimen in loco. ca. Statutum. nu. 6. de heret. 273
- Inquisitio quæ sit sine strepitu & figura iudicij potest dici plena. ca. indemnuitibus. §. si vero. nu. 2. de elect. 78
- Inquisitio quare committatur facienda certo loco. c. statuimus. nu. 5. de offi. & po. testa. iud. de eg. 97
- Inquisitio infamiae non est de substantia inquisitionis. c. si is cui. nu. 2. de accu. 266
- In inquisitione requiritur præambulum. c. postquam. nu. 3. de accusa. eo.
- Insolidum dictio quid importet. c. si duo. nu. 2. & 8. de procu. 125
- Instantia iudicij dicitur durare de iure canonico, quousq. causa sit finita per sententiam. c. 1. §. si vero. nu. 8. de excep. 155
- Instabilis quis dicatur. c. felices. nu. 3. de pœnis. 298
- Instantia appellacionis interpositæ ab interlocutoria est diuersa ab instantia causæ principalis. c. cordi. §. post hoc. nu. 7. de appel. 167
- Instituti perpetuo non possunt remoueri ab ecclesijs sine legitima causa. c. statutum. nu. 4. ne cle. vel mona. 261
- Institutus in certa alio instituto herede vniuersaliter, an habeatur loco heredis. c. si pater. nu. 14. de testa. 234
- Institutio & substitutio reperiuntur in testamentis, & quid si vtraque. c. si pater. nu. 2. de testa. 233
- Institutio in beneficio aliquando potest fieri, quo ad exercitium curæ tantum. c. presbyteri. nu. 1. de capellis mona. 252
- Institutio authorizabilis super cura in beneficijs diœcesis spectat ad Episcopum. c. presbyteri. nu. 2. de capel. mona. eo.
- Institutio & destitutio spectat de iure communi ad Episcopum. c. presbyter. nu. 5. & 6. de capel. mona. eo.
- Instrumentum publicum & litera authentico sigillo sigillatæ parem vim habent in probando. c. si canonici. nu. 3. de offi. ordi. 112
- Instrumentum publicum & litera authentico sigillo sigillatæ equalia sunt, quoad fidem probandam. c. cum medicinalis. nu. 5. de sen. excom. 302
- Instrumentum quando conficitur de gestis per collegium non est necesse exprimere nomina illorum de collegio. c. quia ex eo. nu. 12. de pact. 121
- Intellectus humanus non potest perscrutari diuinam essentiam. in c. sacrosancta. nu. 1. in proœ. 13.
- Intentare actiones pro ecclesia ad quem spectet. c. dudum. num. 18. de rebus eccl. alie. 230
- Intellectus quando potest sumi duplex ex verbis gratiarum, quis sit tenendus. c. non potest. §. cum vero. nu. 3. de præb. & digni. 204
- Interdictum aliquando limitatur in loco per respectum ad personam. c. usurarij. §. qui vero. nu. 4. de usuris. 183
- Interdictum potest proferri in vniuersitatē. c. si sententia. nu. 2. de sen. exc. 318
- Interdicta ecclesia an intelligantur interdicti eius clerici. c. si sententia. num. 3. de sen. excom. eo.
- Interdictum non semper refertur ad locum. c. volentes. §. in eos. nu. 1. de priuil. & excess. priuil. 289
- Interdictum prolatum in personas inhabilitat illas ab auditione diuinorum, & perceptione sacramentorum. c. si sententia. §. cum vero. nu. 3. de sen. exc. 319
- Interdictus in vno loco censetur interdictus quocunque vadat. c. si sententia. §. cum vero. nu. 4. de sen. excom. eo.
- Interdictum dicitur generale quando refertur ad locum generalem. ca. presenti. nu. 2. de sen. excom. 314
- Interdictum speciale factum contra personam habet naturam excommunicationis quantum ad perceptionem sacramentorum. c. presenti. nu. 5. de sen. excom. 315
- Interdictum aliquando refertur ad personam. c. is cui. nu. 1. de sen. excom. 321
- Interdicti gñalis quis sit effectus. c. alma. §. in festiuitatib. nu. 5. de sen. exc. 324
- Interdictus an sit prohibitus transire per ecclesiam. c. is cui. nu. 3. de sen. exc. 321
- Et quid si audiat diuina in ecclesia, an efficiat irregularis. ibi. nu. 4.
- Interdictum potest suspendi. c. is qui. §. is vero. nu. 2. de sen. excom. 320
- Interdictum quis possit proferre in locum. c. alma. §. illis. nu. 3. de sen. exc. 323
- Interdicti iuris an possit tolli per ordinariū. c. si ciuitas. nu. 12. de sen. exc. 319
- Interesse qualiter probetur. c. cum medicinalis. §. superior. nu. 4. de sen. exc. 304
- Non intereßentes diuinis an possint puniri alia pœna, quàm per subtractionem beneficiorum. c. consuetudinem. §. statuimus. nu. 2. de cler. non resid. 187
- Interficere dicitur quis alium, etiam si personaliter non faciat. c. felices. §. si quis. nu. 1. de pœnis. 299
- Interficere aliquem vel membris mutilare paria sunt, quoad pœnam irregularitatis. c. is qui. nu. 2. & 5. de homici. 281
- Interlocutoria etiam iniusta per quam iudex concludit se iurisdictionem non habere, priuat ipsum iurisdictionis exercitio. ca. cum appellationibus. §. si vero. nu. 2. de appel. 174
- Interlocutorie quæ directæ non reßiciunt negotium principale transeunt in rem iudicatam per lapsum decem dierum. c. licet. §. vbi vero. nu. 1. de appel. 182
- Interlocutoria quid dicatur. c. cordi. nu. 6. de appel. 166
- Interlocutoria an transeat in rem iudicatā. c. Romana. §. si vero. nu. 8. de app. 171
- Interlocutoria præiudicans negotio principali vel prolata super eo, quod reddit iudicium retro nullum non transit in rem iudicatam per lapsum decem dierum. c. licet. nu. 4. de appel. 182
- Interlocutoria prolata contra exceptionem reddentem iudicium retro nullum, nõ validat iudicium quominus possit leuare per appellationem interpositam a definitiua. c. licet. nu. 2. de appel. eo.
- Interrogatoria quæ pars debeat formare. c. presentium. §. testes. nu. 3. de testi. & attesta. 150
- Interpretatio dubiorum circa constitutiones spectat ad illū qui eas promulgauit. ca. quoniam. nu. 6. de concess. præb. 227
- Interpretatio fit plenissima quando non fit alteri præiudicium enorme. c. quauis. nu. 6. de præb. & digni. 190
- Interpretatio debet fieri strictè in pœnalibus. c. si ciuitas. nu. 4. de sen. exc. 319
- Interpretatio est faciendæ per Papā quando dubitatur de viribus privilegij Apostolici. c. ordinarij. §. ceterum. nu. 2. de offi. ord. 114
- Interpretatio aliquando non consonat sono verborum, nec intentioni loquentium. c. si infantes. §. idem quoque. nu. 4. de spon. impub. 264
- Interpretatio semper debet fieri in casu dubio in testamentis, vt potius substitutio sit directæ, quàm obliquæ. c. si pater. §. præmissæ. nu. 2. de testa. 236
- Et quid in materia dubia. ibidem. nu. 3.
- Interpretatio verborum contentorum in gratijs quarum effectus deriuatur in tertium fit stricta. c. is cui. nu. 3. de præb. & digni. 202
- Interpretatio iudicis in forma cõi an impediatur per literas conseruatorias quas habent impetrantes ad alios iudices, in c. dispendia. nu. 8. de rescrip. 13
- Introitus per portam an faciat rem coniunctam. c. si ecclesia. nu. 3. de consec. eccl. vel alta. 257
- Inuestitura vel installatio an sit necessaria in beneficio. c. licet Episcopus. num. 7. de præb. & digni. 208
- Inuidi qui dicantur. c. quia nonnulli. nu. 6. de immu. eccl. 259
- Inuadens secundum curatum an videatur renunciaße primo. c. eum qui beneficiū. nu. 9. de præb. & digni. 201
- Inuasor ecclesiæ habentis ius patronatus an possit presentare. ca. eum qui beneficiū. nu. 5. de præb. & digni. eo.
- Innouans rem antiquam non dicitur illam facere de nouo. c. 1. num. 2. de præben. & dignita. 187
- Inuocator demonum si in iudicio coram inquisitore abiurauit heresim, & promissit nunquam inuocare eos, si postea inuocauerit, an sit dicendus relapsus, vel debeat, vel possit relapsorū pena puniri. c. accusatus. §. sanè. nu. 6. de her. 271
- Ipso iure**, verba ista quid importent. cap. quanquam, numero quarto, de electio. 62
- Irregularitas** incurritur ex celebratione diuinorum offi. c. cum medicinali. §. caueant. nu. 2. de sent. excomm. 304
- Irregularitas an incurratur ex celebratione in loco interdicto. c. is qui. §. is vero. nu. 1. de sen. excom. 320
- Irregularitas quid dicatur. c. cum æterni. §. sciturus. nu. 8. de sen. & re iud. 160
- Irregularitatem nunquam quis incurrit in aliquo actu, nisi in casibus a iure expressis. c. is qui. nu. 3. de sen. excom. 320
- Ire vel mittere ad prosequendam appellationem non est prosequi. c. ab eo. num. 5. de appella. 176
- Italia** appellatione quid includatur, & vnde dicatur. c. 1. numero sexto, de tempo. ordi. 87
- Iubere** præcipere qualiter differant. c. iuris. nu. 6. de iud. 131
- Iudex vbi habet iurisdictionem potest compellere inuitum coram se respondere. c. Romana. §. contrabentes. nu. 2. de foro compe. 134
- Iudex non debet aliquid fingere esset quod non est. c. statuta. §. ceterum. num. 1. de heret. 279
- Iudex ecclesiasticus potest punire iudicem laicum non punientem laicum delinquentem in rem ecclesiasticam. c. felices. §. quapropter. nu. 1. de pœnis. 300
- Iudex quādo possit punire iniuriantē sibi vel suis. c. Romana. nu. 4. de pœnis. 296
- Iudex ecclesiasticus potest compellere iudicem laicum, vt seruet iura contra laicos disponentia in materia peccati. c. decernimus. nu. 1. de sen. excom. 313
- Iudex ecclesiasticus potest priuare laicum ex delicto commisso in clericum omnibus dignitatibus & honoribus sine officijs secularibus. c. felices. §. quod si quis. nu. 3. de pœnis. 299
- Iudex ecclesiasticus potest inhabilitare laicos, & quoad officia secularia, quando committunt crimina ecclesiastica. c. quicunq. §. imbibemus. nu. 2. de heret. 268
- Iudex in impositione pœnæ contra delinquentem vitatur verbis terrorem inducētib. c. degradatio. §. poterit. nu. 1. de pœnis. 297
- Iudex potest excommunicare extraiudicialiter aliquem quando facit pro defensione sui iuris. c. venerabilibus. nu. 6. de sen. excom. 311
- Iudex debet vocari ad defendendum processum suum, quando agitur de iniustitia actus gesti per iudicem procedentem ex officio. c. venerabilibus. nu. 7. de sen. excom. eo.
- Iudex appellationis cognoscit de omnibus ratione connexitatis. in ca. dispendia. num. 11. de rescrip. 13
- Iudex domicilij potest iniungere & remittere subditum ad respondendum in causa coram

Index.

- coram iudice contractus delicti, vel rei sita. c. volentes. §. nunquid. nu. 3. & 9. 288
de priuil. & excess. priuil. 288
Iudex ecclesiasticus potest priuare laicum bonis suis temporalibus ratione deli-
cti. c. pro humani. §. sacri. nu. 4. de homici. 280
Iudex potest committere alteri parti, quod citet aduersarium suum in causa. c. Ro-
mana. nu. 2. de peni. & remiss. 296
Iudex qualiter debet pronunciare in sententijs ferendis, vel pœnis iniungendis in
redeuntibus ad fidem. c. vt commissi. §. necnon. nu. 4. de hære. 275
Iudex ecclesiasticus etiam ex officio suo potest petere clericum captum per iudi-
cem secularem. c. si iudex. nu. 3. de sen. excom. 315
Iudex quis sit sufficiens si vertatur quæstio, an res sit spiritualis, & ecclesiastica.
c. si iudex. nu. 4. de sen. excom. eo. 313
Iudex laicus an debeat credere iudici ecclesiastico dicenti quem esse excommuni-
catum. c. decernimus. nu. 4. de sen. excom. 313
Iudex si dubitat de satisfatione an sit sufficiens, an pendente dubio differatur ab
solutio. c. solet. nu. 16. de sen. excom. 305
Iudex licet sit vnicus qui profert sententiam potest vti verbis pluralis numeri.
c. degradatio. §. poterit. nu. 3. de peni. 297
Iudex potest compellere, quod habet processus factos per prædecessores sibi præ-
sentent & assignent. c. vt commissi. §. necnon. nu. 1. de hære. 275
Iudex potest licite capere & detinere malefactorem. c. si iudex. num. 1. de senten-
excommu. 315
Iudex cum maiori cautela debet aduerrere ne erret in causa criminali, quam in
ciuili. c. vt officium. §. verum. nu. 2. de hære. 273
Iudex no. debet examinare testes solus in crimine hæresis, sed debet habere secum
alios socios. c. vt officium. §. verum. nu. 3. eo. 274
Iudex ecclesiasticus potest priuare iudicem secularem officio laicali, & ipsum in-
obedientem inhabilitare. c. vt officium. §. statuimus. nu. 3. de hære. 274
Iudex ex officio suo, an possit repellere excommunicatum inuitis etiam partibus.
c. decernimus. nu. 6. de sen. excom. 313
Iudex non potest compellere appellantem a grauamine, vt probet grauamen illa-
tum per eum. c. si a iudice. nu. 1. de appel. 180
Iudex licet non condemnet in expensis eodem momento quo profert sententiam,
potest illo die diuerso contextu condemnare. c. cum appellationibus. num. 4. de
appellatio. 174
Iudex an possit renouare grauamen indistincte. c. vt super. nu. 6. de appel. eo. 174
Et quid si intra tempus tradendorum apostolorum renouat grauamen, an postea
teneatur tradere apostolos, si appellatio erat alijs legitima. ibidem, nu. 7.
Iudex a quo reassumat iurisdictionem, & cognoscat de causa principali, si pars ne-
gligit prosequi appellationem n. obstante delatione iudicis. c. cum appellatio-
nibus. §. si vero. nu. 13. de appel. 175
Iudex quare non debet dare apostolos, nisi fuerit requisitus. c. vt super. num. 1.
& 3. de appel. 174
Iudex quando ex officio procedit contra iuris formam debet condemnari in ex-
pensis & interesse parti, quam laetit. c. cum medicinalis. §. superior. nume. 2. de
sen. excom. 304
Iudex secularis quando habeat iurisdictionem, in ca. ubi periculum. §. prater ea.
nu. 2. de elect. 43
Iudex ad quem non potest inibere, nisi primo constet appellationem interpositam
ex legitima causa. c. non solum. §. illa vero. nu. 2. de appel. 178
Iudex si defert, postea re integra vult dilationem renouare, an possit. c. cum appel-
lationibus. §. si vero. nu. 6. de appel. 175
Et an postea possit assignare terminum appellanti ad prosequendum, & quid
econuerso. nu. 7. 9. & 14. eo. 177
Iudex principalis causæ sciebat iudicem appellationis incepisse cognoscere de ve-
ritate causæ appellationis, an hoc sufficiat, quoad retractationem attentatoris.
nu. 7. simile nu. 12. & nu. 13. c. non solum. §. illa vero. de appel. 179
Iudex si non vult retractare attentata, an dicatur facere iniuriam appellanti, ca.
non solum. nu. 7. de appel. 177
Iudex ad quem, an possit generaliter inibere cuicunque. c. non solum. §. illa vero.
nu. 6. de appel. 178
Iudex non debet deferre appellationi friuolæ. ca. cum appellationibus. num. 1. de
appellatio. 174
Iudex a quo appellatur dicitur inferior. c. cum appellationibus. nu. 2. de appel. eo. 174
Iudex non esse debet nimis festinus, & celer ad sententiam proferendam. c. quo-
niam. nu. 2. de elect. 81
Iudex ex causa potest accedere ad domum testis, vt eum examinet. c. mulieres. §. sed
cum. nu. 2. de iudi. 132
Iudex debet determinare, an positio sit admittenda, an non, quando renouatur in
dubium inter partes an sit legitima. c. statuimus. nu. 4. de confess. 146
Iudex habens potestatem pronunciandi contra personam per respectum bonorum
ipsius non potest executionem facere in rebus existentibus extra territorium
suum. c. Romana. §. contrabentes. nu. 6. de foro compe. 134
Iudex non dicitur facere iniuriam partibus, quando facit actus a iure permisos.
c. nullam. nu. 1. de iura. cal. 140
Iudex secularis an possit cognoscere de veritate excommunicationis, vel validi-
tate opposita coram eo. c. cum C. laicus. nu. 13. de foro compe. 137
Iudex ad quem si procedat super articulo appellationis emissæ a grauamine parte
non vocata, nec præsentem, nec per contumaciam absente, & pronunciat, an va-
leat talis sententia. c. Romana. §. cum autem. 2. nu. 3. de appel. 171
Iudex ecclesiasticus an possit cognoscere de feudo concesso regi & iurato si non
seruat iuramentum. c. cum C. laicus. nu. 15. de foro compe. 137
Iudex ecclesiasticus compellit iudicem secularem seruare canones disponentes in
materia peccati. c. licet. nu. 6. de iureiur. 153
Iudex q. possit compellere partes ad comparandum coram se, non venit regula-
riter in generali mandato. c. iuris. nu. 2. de iudi. 131
Bene tamen in causa criminali. ibidem, nu. 3.
Iudex qualiter procedat quando est sibi dubium, an crimina sint notoria. c. Roma-
na. §. sanè. nu. 8. de censi. 255
Iudex loci contractus potest constituere contrahentem in cõtumacia, quoad mis-
sionem in possessionem bonorum existentium in loco contractus. c. Romana. §. cõ-
trabentes. nu. 3. de foro compe. 134
Iudex competens quis dicatur ad dandum curatorem ad lites. c. si annum. §. si ve-
ro. nu. 3. de iudi. 132
Iudex ad quem potest reijcere absque partium vocatione appellationem manifeste
frustratoriam. c. Romana. §. cum autem. nu. 5. de appel. 171
Iudex laicus an possit distringere clericum de consensu Episcopi super crimine.
c. clerici qui. §. & cum iuxta Parisense. nu. 5. de cle. coniug. 186
Iudex ad quem potest repellere appellationem frustratoriam etiam inuito iudice a
quo. c. cum appellationibus. §. si vero. nu. 1. de appel. 174
Iudex debet partem interrogare super positionibus. c. statuimus. numero quinto,
de confessis. 146
Iudex qualiter debeat moderare dilationes. c. cupientes. nu. 4. de elect. 56
Iudex ad quem debet retractare attentata, non iudex a quo. c. non solum. num. 4.
de appella. 177
Iudex ad quem deat vocare partes, quando disputatur super legitimitate, vel il-
legitimitate appellationis. c. Romana. §. si vero. nu. 1. de appel. 171
Iudex si dicat recipio appellationem reuerenter, an per hoc videatur detulisse ap-
pellationi. c. cordi. §. in quibus. nu. 5. de app. 167
Iudicium appellatione comprehenduntur arbitri in materia eis congruente. c. sta-
tuimus. nu. 14. de confessis. 147
Iudex an debeat semper admittere appellationem. ca. cordi. §. in quibus. nume. 3.
de appella. 167
Iudex an possit præfigere terminum ad reprobandas personas testium ante aper-
turam attestacionum. c. presentium. §. si vero. nu. 5. de testi. & attest. 151
Iudex an poterit semper recusari durante iudicio. c. iudex. nu. 15. de offic. & po-
test. iud. deleg. 100
Iudex si pronunciat exceptionem non probatam, non tamen condemnat in expen-
sis, an poterit postea vsque in definitiuam, vel ad definitiuam condemnare. c. 1.
§. si quis. 2. nu. 5. de excep. 151
Iudex si vult repellere excommunicatum, reus cuius interest petit procedi in cau-
sa, an iudex debeat admittere. c. 1. §. sed si. nu. 6. de excep. 155
Et quid si reus fuit condemnatus in expensis. nu. 7.
Iudex laicus an possit cognoscere de causa decimarum. c. cum C. laicus. nu. 14. de
foro compe. 137
Iudex appellationis potest emendare omnia malè gesta per iudicem a quo in nego-
cio principali. c. licet. nu. 5. de appel. 182
Iudex potest committere notario examinationem testium. c. mulieres. §. sed cum.
nu. 1. de iudi. 132
Iudex delegatus licet non sit sufficiens, propter hoc non potest recusari, sed datur
ei assessor. in c. statutum. §. assessorum. nu. 1. de rescrip. 26
Iudex ecclesiasticus potest priuare laicos dignitatibus temporalibus propter de-
lictum commissum circa rem ecclesiasticam. c. fundamenta. §. quod si secus. nu-
me. 3. de elect. 62
Iudex quod compellat partem respondere positioni, est introductum de æquitate.
c. statuimus. nu. 5. de confessis. 146
Iudex ecclesiasticus non exequitur sententiam iudicis secularis antequam cogno-
scat an sit præiudicialis animæ. c. cum quidam. nu. 5. de excep. 155
Nec iudex laicus potest eum compellere. nu. 6. Et an debeat præedere moni-
tio. ibidem, nu. 7.
Iudex vnus solus si profert sententiam, & vtitur verbis pluralis numeri, an vi-
tietur sententia. c. cum ab vno. nu. 6. de sen. & re iud. 165
Iudex qui non potest adiri per viam appellationis, non potest de causa principali
cognoscere, nisi primo discutiat de viribus appellationis. c. Romana. num. 1. de
foro compe. 133
Iudex laicus non habet aliquam iurisdictionem contra clericum, etiam super exe-
cutione debiti liquidi. c. seculares. nu. 1. de foro compe. 136
Iudex debet dari certis. c. volentes. §. & idipsi. nu. 1. de priui. & excess. priui. 288
Iudex ecclesiasticus an possit inquirere ex officio suo contra laicum non seruantem
iuramentum. c. cum C. laicus. nu. 10. de foro comp. 136
Iudex ecclesiasticus potest adiri etiam per puros laicos super quolibet contractu
ratione iuramenti. c. cum C. laicus. nu. 3. de foro comp. eo. 167
Iudex a quo potest assignare terminum appellationis prosequendæ. c. cordi. §. post
hoc. nu. 2. de app. 167
Iudex a quo si deferat appellationi interpositæ sine scriptis, & sine causæ expres-
sione, & sine petitione apostolorum, an possit iudex appellationis prosequi in cau-
sa inuito appellante. c. cordi. §. post hoc. nu. 14. de app. 168
Iudex si grauat partem in iudicio, non tamen per interlocutoriam, an possit ap-
pellari a tali grauamine super interlocutoria. ca. Romana. §. si vero. num. sex-
to, de appella. 171
Iudex non potest pronunciare bona conscientia contra id, quod est probatum in iu-
dicio. c. Abbate sanè. §. sed ad hoc. nu. 5. de sen. & re iud. 163
Iudex ecclesiasticus potest quærere iurisdictionem ex consuetudine in causis lai-
corum. c. quoniam. nu. 3. de immu. eccl. 266
Iudex debet habere consilium cum Deo, antequam proferat sententiam. ca. cum
æterni. nu. 6. de sen. & re iud. 159
Iudex debet sequi cõscientiam informatam cum actis causæ. c. cõ æterni. §. si quis.
nu. 12. de sen. & re iud. eo. 153

Index.

- Index potest repellere inhabilem ab officio procurandi ex officio. c. i. nume. 5. de procura. 121*
- Index debet supplere pro absente quando procedi potest in causa contra eum c. cū qui. nu. 4. de eo qui mit. in poss. 144*
- Index delegatus qui recusatur, an possit exigere iuramentum de malitia a recusante. c. in appellationis causa nu. 8. de iura. cal. 139*
- Et an stabitur dicto iudicis, ibidem, nu. 9.*
- Index si exprimit vnam causam in sententia cum verbo, maxime, videtur motus ex alijs causis quæ essent in actis deductæ. c. si confirmatione. nu. 6. de elec. 76*
- Index delegatus an possit compellere arbitros alia pœna quam excommunicatio- nis. c. legitima. nu. 7. de appel. 169*
- Index recusatus quare non cognoscat de causa sua recusationis. c. legitima. nu. 11. de appella. eo.*
- Index non potest compellere testem ad testificandum in causa coram eo vertente, nisi sit sua iurisdictioni subiectus. c. Romana. §. neque. nu. 3. de foro compe. 134*
- Index cui commissæ est causa appellationis, an possit cognoscere de nullitate sen- tentiæ, & pronunciare & terminare si illam inuenerit nullam. c. cordi. §. post hoc. nu. 15. de appel. 168*
- Index debet abbreviare lites in quantum potest. c. frequens. nu. 6. de rest. spol. 140*
- Index contractus an possit excommunicare extra territorium, si reus est contu- max. c. Romana. §. contrabentes. nu. 11. de foro compe. 135*
- Et an possit citare existentes extra territorium. ibi. nu. 12. 13. & 14.*
- Index non necessitatur ad deferendum iuramentum illi tantum pro quo est præ- sumptio siue sit reus, siue sit actor. c. Romana. nu. 5. de testi. & attest. 152*
- Index si restituat & pars sibi postea donat, an sit licitum recipere, in c. statutum §. si quid autem. nu. 2. de prescrip. 159*
- Index assignat terminum partibus, vt debeant se presentare coram superiore su- per certa causa, non dicitur se intrinicare aliquantulum de illa causa. ca. quam- uis. §. inferiores. nu. 2. de elect. 51*
- Index an possit reuocare grauamen ante confessionem Apostolorum delatoriorū. c. cordi. §. in quibus. nu. 4. de appel. 167*
- Index si compellit principalem ad respondendum positionibus, & ipse protestatur quod non intendit respondere illis, quibus de iure non arctatur, & quod si re- spondet habeatur pro non responso, non valet responso ubi positiones erant ta- les, quibus de iure non tenebatur respondere, in proæ. nu. 1. 2*
- Index potest assignare arbitris terminum intra quem decident causam. c. legitima. de appel. 169*
- Index an possit recipere aliquid sibi sponte oblatum mera liberalitate partis, pro qua fuit lata sententia finito iudicio, in c. statutum. §. insuper. nu. 10. de rescrip. 26*
- Index an & quando possit inhibere. c. Romana. §. quod si. nu. 4. de appel. 172*
- Index ecclesiasticus punit laicum contrabentem cum ecclesia in casu à iure prohi- bito c. hoc consultiſſimo. §. laici. nu. 1. de re. eccle. alie. 231*
- Index secularis potest cognoscere de vinculo iuramenti, quado dubitatur, an quis iurauerit an non. c. licet. nu. 4. de iureiur. 153*
- Index delegatus per suam interlocutoriam nunquam tollit effectum literarum iā deductum inesse. c. si soli. §. nisi nos. nu. 8. de concess. præb. 227*
- Index non dicitur facere indiscretè, quando agit actum iudicialiter, qui non repe- ritur à iure prohibitus. c. non indiscretè. nu. 1. de procu. 121*
- Index debet plene examinare allegat ones partium, antequam proferat sententiā. c. quia cunctis. §. contra. nu. 4. de c. ncess. præb. 222*
- Index si datus est cum clausula, quod nō possit excusari quid iuris. c. index. nu. 13. de offi. & pote. iud. deleg. 100*
- Index an dicatur vti iurisdictione per actus præcedentes iurisdictionem. c. quam- uis. nu. 7. de offi. & pote. iud. deleg. 101*
- Index si compellit partem ad obseruandum arbitrium iniustum potest appellari à tali compulsionem. c. ab arbitris. nu. 8. de offi. & pote. iud. deleg. 104*
- Index an possit recipere expensas ab offerentibus, si partes sint pauperes notabi- liter, in c. statutum. §. insuper. nu. 9. de rescrip. 26*
- Index in dubio non præsumitur, quod pronunciet suam esse iurisdictionem, si in ve- ritate non habet. c. si contra. nu. 9. de offi. & pote. iud. delegi 100*
- Index delegatus si subdelegat pendente appellatione de assensu recusatoris an va- leat. c. index. nu. 10. de offi. & pote. iud. deleg. eo.*
- Index quando recuperat iurisdictionem ex aliqua causa, debet primo querere, an causa subsit propter quam illam recuperat. c. quamuis. §. inferiores. num. 1. de electio. 51*
- Index delegatus per quemcunque actum procedat intelligitur perpetuata iuris- dictio. c. si à subdelegato. nu. 2. de offi. & pote. iud. deleg. 105*
- Index qui non deferat appellationi potest assignare terminum appellatori pro se. c. cordi. §. post hoc. nu. 1. de appel. 167*
- Index an debeat præcisè tradere apostolos. c. cordi. nu. 12. de appel. 166*
- Index ad quem potest admittere appellationem tanquam legitimam, antequam cognoscat, an causa sit vera an non. c. Romana. §. quod si. nu. 1. de appel. 171*
- Index potest supplere ex officio suo etiam nemine opponente in his quæ si nō sup- plentur inducunt peccatum. c. 2. §. sed si. nu. 3. de excep. 155*
- Index ecclesiasticus potest prohibere, vt laici non gaudentes privilegio clericali non portent tonsuram, vel habitum clericale. c. altercationis. nu. 2. de big. 93*
- Index ad quem, quam practicam debeat seruare, quando appellatur ab interlocu- toria. c. Romana. §. quod si. nu. 2. de appel. 171*
- Index ad quem potest cognoscere de causa principali inuitis partibus, priusquam discutiat articulum appellationis. c. cordi. §. post hoc. nu. 5. de app. 167*
- Index vnus equalis potest cognoscere de exceptione inuadente iurisdictionem alterius iudicis coequalis. c. si contra. nu. 3. de offi. & pote. iud. deleg. 99*
- Index iudicans contra conscientiam suam dicitur prodigus fame suæ. numero 2. Et male iudicans tenetur ad interesse parti, contra quam iudicat. num. 3. Et quæ*
- ad hoc requirantur, vt pœnam incurrat. num. 4. c. cum æterni. §. si quis. de sen. & re iudi. 159*
- Index ecclesiasticus quibus casibus cognoscit de causis laicorum. c. cum quidam. nu. 11. de excep. 155*
- Index quado dicatur incipere cognoscere, ita vt possit inhibere. c. Romana. §. quod si. nu. 3. de appel. 172*
- Index debet iudicare secundum ius. c. Abbate sanè. §. præfatus. nume. 1. de sen. & re iudi. 164*
- Index qui in causis certam habet iurisdictionem non dicitur illam habere ante or- tum causæ, in qua datur iurisdictione, nec potest delegare causam, antequam ha- beat iurisdictionem. c. 1. §. nec pro eo. nu. 3. de offi. ord. 111*
- Index non debet procedere in causa, quando procedit ad absolendum partes ab instantia iudicij, & condemnat in expensis, in c. statutum. §. cum vero. nu. 19. de rescrip. 24*
- Index licet exprimat se ex iusta causa sententiam proferre, & in illa causam in- serit generaliter nullam non statum suæ assertioni, sed causæ expressè in senten- tia. c. venerabilibus. §. denique. nu. 3. de sen. excom. 312*
- Index debet superfedere negocio principali dum disputatur super aliquo articulo incidenti. c. si index. §. non sic. nu. 3. de sen. excom. 316*
- Index an possit ferre sententiam excommunicationis per notarium. c. cum medici- nalis. nu. 13. de sen. excom. 302*
- Index potest eodem instanti assignare partibus super expeditione diuersorum actuum diuersos terminos. c. præsentis. §. si vero. nu. 4. de testi. & attest. 151*
- Index an possit citare in omnibus casibus, in quibus prohibetur procedere. c. sta- tutum. §. cum vero. nu. 9. de rescrip. 24*
- Index si grauat alias personas quæ interueniunt in iudicio, an habeat locum pœ- na hic posita. c. cum æterni. §. si quis. nu. 6. de sen. & re iud. 159*
- Et quid si fecit extrajudicialiter. nu. 6. Et quid si non fecit grauamen, sed omi- sit aliquid, quod facere debuit. ibidem, nu. 7.*
- Index debet seruare equitatem in procedendo. c. frequens. §. solet. nume. 2. de re- situ. spoliato. 141*
- Index potest compellere principalem comparere pro habenda veritate super cau- sa agitata. c. iuris. nu. 3. de iudi. 138*
- Index excommunicatus an repellatur indistinctè à iudicando. c. si is cui. nu. 6. de offi. & pote. iud. deleg. 104*
- Index secularis debet remittere ad iudicem ecclesiasticum exceptionem excom- municationis coram eo propositam. c. 1. §. si quis. nu. 10. de excep. 154*
- Index vnus territorij potest citare sortientes forum in suo territorio, etiam si sit in territorio alterius. c. Romana. §. contrabentes. nu. 4. de foro compe. 134*
- Index debet iudicare gratis, & non pro pecunia, in c. statutum. §. insuper. num. 1. de rescrip. 26*
- Index ecclesiasticus potest compellere secularem in casibus, in quibus derogat iu- risdictioni ecclesiasticæ. c. cum quidam. nu. 3. de excep. 155*
- Index quare repellat ex officio excommunicatū. c. 1. §. sed & si. nu. 5. de exce. eo.*
- Index si citat simpliciter in causis, in quibus quis tenetur personaliter compar- ere, an teneatur comparere. c. iuris. nu. 10. de iudi. 131*
- Index qui non iudicat tanquam competens in principali, potest condemnare in ex- pensis litigantis coram eo. c. statutum. §. cum vero. nu. 2. de rescrip. 23*
- Index datus sub conditione, si procedit ante conditionis euentum, an perpetuetur iurisdictione per illū processum. c. cū plures. nu. 14. de offi. & pote. iud. del. 103*
- Index quando se facit parem assumendo vna cum parte disputationem, quod ipse sit index non potest pronunciare, an sua sit iurisdictione. ca. statutum. nume. 15. de rescrip. 23*
- Iudicis appellatione non comprehenduntur conseruatores. c. quia pontificali. nu. 2. de offi. & pote. iud. de eg. 98*
- Index debet primo cognoscere de qualitatibus transferentibus in eum iurisdictione, quando iudici attribuitur iurisdictione, certo casu limitato. c. ecclesiæ. nu. 2. de sup. neg. præl. 86*
- Index quando procedit ex officio, & renocatur in dubium, an sit index, etiam ip- so iudice dicente se iudicem potest cognoscere & pronunciare, an sua sit iurisdi- ctio. c. si index. nu. 5. de sen. excom. 315*
- Index debet determinare salaria, quæ dantur exercen- tibus aliquod ministerium in causa. c. statutum. §. notarium vero. nu. 2. de rescrip. 27*
- Index non debet participare salaria cum ministris causa, in c. statutum. §. nota- rium vero. nu. 3. de rescrip. eo.*
- Iudicis declaratio requiritur, antequam fiat executio super facto, in quo imponi- tur pena ipso iure. c. cum secundum. §. confiscationis, de here. 278*
- Indices seculares debent prestare auxilium iudicibus ecclesiasticis super negocio fidei. c. vt inquisitores. nu. 2. de here. 277*
- Index laicus non potest etiam contra laicos cognoscere de crimine hæresis. ca. vt inquisitores. nu. 3. de here. eo.*
- Indices si sint duo quorum vnus defert, alius non, an procedat iste textus. c. cum appellationibus. §. si vero. nu. 8. de appel. 175*
- Indices seculares vocantur diuersis nominibus. c. quoniam. nu. 1. de immu. eccl. 260*
- Iudicis appellatione non comprehenditur arbiter, nec econuerso. ca. cum ab vno. nu. 1. de sen. & re iud. 165*
- Iudicis ecclesiastici appellatione singulariter facta, intelligitur de ordinario & de- legato. c. cum æterni. §. si quis. nu. 1. de sen. & re iud. 159*
- Indices si sunt plures, & omnes simul dicunt, excommunicamus talem, an talis sit excommunicatus. c. cum ab vno. nu. 8. de sen. & re iud. 165*
- Indices discordantes an debent eligere arbitros. c. ab arbitris. num. 5. de offi. & pote. iud. deleg. 104*
- Iudicari talis debet quis, qualis appareat ex fama extrinseca. ca. si index. §. idem esse. nu. 2. de sen. excom. 316*

Index.

<i>Iudicare an quis possit in causa propria. c. Romana. nu. 7. de pœnis.</i>	296	<i>viam iuris communis. c. vt litigantes. nu. 7. de offi. ord.</i>	115
<i>Iudicatum quando dicatur de causa. c. non solum. nu. 11. de appel.</i>	178	<i>Ius canonicum appellatur diuinum, ius ciuile humanum. c. cum de diuersis. nu. 3.</i>	
<i>Iudicium redditur in inuitum. c. mulieres. nu. 3. de iud.</i>	131	<i>de priui. & excess. priuil.</i>	289
<i>Iudicium quando fit cōtra aliquam personam debet fieri specifica citatio illius personæ. c. quoniam. nu. 5. de elect.</i>	81	<i>Iura loquentia in vno ex purificatis in certo casu non extenduntur ad alium casum. c. constitutionem. nu. 4. de regula.</i>	246
<i>Iudicio criminali pendente an debeat quis interim detineri in carcere. c. vt inquisitionis. nu. 6. de hereti.</i>	277	<i>Iura exorbitantia non extenduntur ex identitate rationis. c. constitutionē. nu. 5. de regula.</i>	60.
<i>Iudicia quando sunt competentia inducunt probationem. c. non solum. nune. 8. de regula.</i>	245	<i>Iura disponentia de modo & forma proferendæ excommunicationis habēt locum in sententijs suspensionis & interdicti. c. cum medicinalis. §. & hoc. num. 1. de sen. excom. fol. 304. Et in quibus. ibidem. nu. 2.</i>	
<i>Iudicium an comprehendat executionem. c. 1. §. sed & si. nu. 4. de excep.</i>	155	<i>Iura que fiunt super heretica prauitate, an dicantur facta contra hereticos. c. vt inquisitionis. nu. 5. de heret.</i>	277
<i>Iudicij appellatione comprehenditur etiam sententia definitiua. c. statutum. §. in super. nu. 7. de rescip.</i>	26	<i>Iura loquentia de appellatione ab interlocutoria non habent locum in definitiua. c. cum appellationibus. §. si vero. nu. 4. de appel.</i>	171
<i>Iudicium procedit licet agatur de facto. c. Abbate sanē. §. pro parte. nu. 4. de sen. & re iudi.</i>	163	<i>Iura debent adaptari ad id, quod sæpius fit. c. quia plerique. nu. 1. de offi. ord.</i>	114
<i>Iudicium agitatum cum illo, qui est exclusus ipso iure, non valet ad eius vtilitatē. c. cupientes. §. ceterum. nu. 7. de elect.</i>	60	<i>Iura loquentia de Archiepiscopis nō includunt Episcopos & alios inferiores prælatos. c. Romana. §. hanc autem. nu. 1. de cens.</i>	256
<i>Impedimentum legitimum, quod dicatur. c. eos qui. nu. 2. de sen. excom.</i>	323	<i>Iura noua aliquando præcipiunt obseruationem antiquorum iurium. c. vsurarum. nu. 2. de vsuris.</i>	282
<i>Iudæus adultus volens baptizari, an debeat aliquo tempore teneri in cathedris. mo. §. contra Christianos. nu. 5. de heret.</i>	275	<i>Iurium executore carens inutilis est editio. c. periculoso. §. & quoniam. num. 1. de statu regu.</i>	250
<i>Iudæi inducentes Christianos ad eorum ritum, an possint per inquisitores hereticæ prauitatis puniri. c. contra Christianos. nu. 6. de hereti.</i>	60.	<i>Iura noua non præsumuntur corrigere antiqua in dubio. c. cordi. §. his quæ. nu. 2. de appella.</i>	168
<i>Index ecclesiasticus an habeat iurisdictionem super infideles & hereticos. c. contra Christianos. nu. 7. de hereti.</i>	60.	<i>Iura fiunt de his, quæ sæpe accidunt. c. quia sæpe. nu. 1. de præb. & digni.</i>	196
<i>Iuspatronatus quid dicatur. c. si laicus. nu. 4. de iurepat.</i>	252	<i>Iura exorbitantia & statuta imponentia pœnam, quando agitur contra aliquem per viam accusationis non habent locum, quando de eodem crimine agitur per viam inquisitionis vel denunciationis. c. frequens. §. illum autem. nu. 9. de restit. spoliato.</i>	140
<i>Ius vel statutum quando disponit exceptiones fore admittēdas in aliquo iudicio, intelligitur nisi tales exceptiones elidantur replicatione. c. exceptionis. nu. 13. de li. contest.</i>	137	<i>Iura antiqua ætāntia ad expressionem certarum qualitatū fiendam in literis beneficialibus habent locum etiam in impetrationibus dispensationum super beneficijs retinendis. c. non potest. nu. 6. de præb. & digni.</i>	203
<i>Ius tribuitur ex electione & postulatione. c. quorundam. §. circa. nu. 1. de elec.</i>	64	<i>Iura debent adaptari his, quæ sæpe contingunt. c. quia sæpe. nu. 1. de elect.</i>	76
<i>Ius concessum ex priuilegio facilius tollitur, quā concessum à iure communi. c. si aduersus. nu. 4. de in integ. rest.</i>	129	<i>Iura loquentia de excommunicatione circa modum proferendi non habent locum in sententijs suspensionis & interdicti. c. statutum. nu. 1. de sen. excom.</i>	317
<i>Ius reuocatorium superueniens tollit ea, quæ sunt inferi, non illa quæ sunt inperfecto esse. c. si is cui. nu. 1. de præb. & digni.</i>	217	<i>Iura debent disponere super actibus, qui sæpius frequentantur. ca. si de calumnia. nu. 6. de iura. cal. fol. 139. & in c. 1. de restit. spol. nu. 1.</i>	140
<i>Ius quando repellit actorem propter vitium concernens personam ipsius non propterea repellitur procurator ipsius in illo vitio inuentus. ca. frequens. §. illum autem. nu. 6. de rest. spol.</i>	140	<i>Iura loquentia in arbitris non habent locum in iudicijs. c. vt quæstionem. nu. 1. de arbit.</i>	130
<i>Ius canonicum disponit circa ordinatoria litis, quando debeat seruari, etiam in foro ciuili. c. 1. §. si quis. 2. nu. 9. de excep.</i>	155	<i>Iura pœnalia loquentia de electione habent etiam locum in collatione. ca. cupientes. §. hac generali. nu. 4. de elect.</i>	57
<i>Iura prouident in quantum possunt ne voluntates defunctorum differantur, vel impediantur. c. religiosus. §. sanē. de testa.</i>	237	<i>Iura compilationis Gregorianæ, an debeant allegari per supra, & infra, secundū rubricas in quibus sumus in hoc volumine. in gl. rub. nu. 3. de sum. Trini.</i>	4
<i>Ius quando statuit certam dilationem in actu parui præiudicij, non potest index ex causa illam ampliare. c. 1. §. si quis. 2. nu. 14. de excep.</i>	155	<i>Iura loquentia de appellatione ab interlocutoria non habent locum in interposita à definitiua. c. cordi. §. his quæ. nu. 1. de appel.</i>	168
<i>Ius ad vacatura datur quatuor modis. c. detestanda. nu. 11. de concess. præb.</i>	224	<i>Iura loquentia per verba denotantia actum propriæ personæ, quando exponantur per relata ad tertium. c. cum Episcopus. nu. 12. de offi. ordi.</i>	116
<i>Ius non statuitur diuersum, licet factum sit remotum. c. pastoralis. §. verū. nu. 1. de cler. agrot.</i>	219	<i>Iura conantur in quantum possunt obuiare periculis animarum & scandalis. c. animarum. nu. 1. de sepul.</i>	238
<i>Ius acquiritur ex canonicatus collatione. c. cum cui. nu. 2. de præb. & digni.</i>	192	<i>Iura quæ diriguntur ad certam personam faciunt ius etiam inter alias personas, quando Papa respondet per viam iuris. ca. 1. §. & hoc idem. nune. 1. de offic. ordin.</i>	112
<i>Iuspatronatus si spectat ad clericos, an procedat iste tex. c. & si capitulum, nu. 4. de instit.</i>	220	<i>Iura exorbitantia facientia mentionem de domicilio originis verificantur etiam in habente domicilium ratione continuę morę. c. præsentī. §. sanē si quis. nu. 3. de præb. & digni.</i>	215
<i>Ius aliquod queritur aliquando ex mora loci, in prog. c. Bonifacius. nu. 4.</i>	2	<i>Iura subueniunt vigilantibus & non dormientibus. c. duobus. nu. 2. de refer.</i>	29
<i>Ius aliquod an queratur Papæ per consuetudinem hic expressam. c. licet ecclesiasticum. nu. 6. de præb. & digni.</i>	188	<i>Iura loquentia de iudicijs non habent locum in arbitris commissarijs, nec in auditoribus, vel executoribus meris. c. cum æterni. §. si quis. nu. 13. de senten. & re iudica.</i>	160
<i>Ius quod repellit quem à potestate probandi est speciale. ca. cupientes. §. in super. nu. 1. de elect.</i>	58	<i>Iura pœnalia loquentia de appellatione habent locum in instantia vel causa. c. cupientes. §. hac generali. nu. 6. de elect.</i>	57
<i>Ius habens in principali, an possit repellere aduersarium per malitias & cauillationes. c. cupientes. nu. 6. de elect.</i>	57	<i>Iura communia debent fieri cum magna deliberatione. c. deliberatione. num. 1. de offic. lega.</i>	109
<i>Ius non oritur ex sola electione. c. in electionibus. nu. 1. de elect.</i>	40	<i>Iura etiam pœnalia loquentia de electione habent locum etiam in collatione. c. si postquam. §. cum autem. nu. 2. de elect.</i>	71
<i>Ius non debet statui diuersum propter diuersitatem locorum. c. dispendijs. num. 2. vt lite pend.</i>	146	<i>Iura loquentia de delegatis simpliciter non habent locū in conseruatoribus. c. hac constitutione. §. circa. nu. 1. de offi. & pote. iud. deleg.</i>	106
<i>Ius canonicum quare permittit carcerem perpetuū. c. quāuis. nu. 4. de pœnis.</i>	298	<i>Iura conantur obuiare vacationi ecclesiarum, in quantum possunt. ca. cupientes. nu. 1. de elect.</i>	56
<i>Ius quid exigit in processibus. c. volentes. nu. 5. de priui. & excess. priuil.</i>	288	<i>Iura pœnalia loquentia de filijs certorum graduum includūt gradum paternum, & non maternum. c. statutum. el. 2. nu. 2. de hereti.</i>	276
<i>Ius canonicum quid principaliter intendat, in c. vt animarum. nu. 1. de consti.</i>	7	<i>Iura canonica disponentia circa ordinatoria litis debent seruari in foro laicorū, quando ex non seruatiōe incurreretur peccatum. ca. decernimus. nune. 3. de sen. excom.</i>	313
<i>Ius commune an præscribatur contra laicum minori spatio, quā cōtra ecclesiam. c. si laicus. §. verum. nu. 9. de iurepat.</i>	254	<i>Iura debent fieri super his, quæ frequenter occurrunt. c. indemnitatibus. num. 2. de elect.</i>	77
<i>Ius commune mutatur propter præiudicium, quod litigantibus verosimiliter inest. c. si is cui. nu. 3. de offi. & pote. iud. deleg.</i>	104	<i>Iura loquentia de episcopis videntur includere etiā superiores. c. pastoralis. nu. 3. de cle. agrot. fol. 219. & in §. possunt. nu. 3. infra eo. fo. eo.</i>	
<i>Ius penale disponens de actu simplici non trahitur ad actum mistum. c. statutum. nu. 2. de elect.</i>	63	<i>Iura incorporalia possunt concedi in emphyteusim, sicut bona immobilia. c. hoc cōsultissimo. nu. 3. de re. eccle. alie.</i>	230
<i>Ius disponens de delegato, non semper procedit in procuratore. ca. is qui. nu. 4. de procura.</i>	123	<i>Iura pœnalia loquentia in certo casu non debent extendi ad alium casum non expressum. c. quanquam. nu. 2. de elect.</i>	62
<i>Ius non dicitur quæsitum in re ante collationem beneficij, sed ad rem. c. quoniam. nu. 3. de concess. præb.</i>	227	<i>Iurans seruare statuta existentia in vno volumine, videtur iurare se seruaturū quolibet statutum de per se. c. contingit. nu. 6. de iureiur.</i>	152
<i>Ius commune limitans aliud ius commune inducit etiam limitationem constitutionis particularis disponentis illud, quod ius commune. ca. si tibi. nu. 5. de præb. & dignita.</i>	199	<i>Iurans non exire domum intra 25 dies, si interim citatur à iudice tenetur comparere,</i>	
<i>Ius quando dat certam formam excipiendi, ille qui non seruat repellitur à potestate probandi exceptionem. c. is qui. nu. 2. de elect.</i>	62		
<i>Ius canonicum quando principaliter disponit contra ius ciuile, & non loquitur in materia peccati, nec alia subiecta canonī, quodlibet ius seruatur in foro suo. c. Abbate sanē. §. præfatus. nu. 10. de sen. & re iud.</i>	164		
<i>Ius quando præcipit indicari super causa propter quam gestus est actus, & postea ex illa condemnari, non est necesse quod fiant duæ instantiæ, sed in eadem potest vtrunque accumulari. c. si canonici. §. si autem. nu. 4. de offi. ord.</i>	112		
<i>Ius dandæ vocis prout est in quemlibet canonicum censetur priuatum ius ipsius canonici. c. cupientes. §. si vero. nu. 3. de elect.</i>	60		
<i>Iura loquentia de delegatis Papæ habent locum etiam si delegatio sit facta per</i>			

Index.

- vere, nec est transgressor iuramenti. c. si eum. nu. 5. de praben. & digni. 193
- Iurans seruare aliquod prohibitum etiam animo & intentione illud seruandi non arctatur ad obseruantiam talis iuramenti. c. contingit. nu. 10. de iureiur. 152
- Iurans non mutare voluntatem in electione sepulture, an possit illam mutare. ca. animarum. §. statuentes. nu. 3. de sepul. 238
- Iurans non sibi iurare, an iuret licitum. c. cum C. laicus. nu. 7. de foro compe. 136
- Iurans non reuocare procuratorem poterit illum reuocare. c. procurator. §. sanè. nu. 5. de procur. 127
- Iurans quod statutorum debeat seruare, si in libro statutorum sunt duo statuta contraria. c. contingit. nu. 14. de iureiur. 152
- Iuramentum vel pena adiectione non valet, quando non valet contractus respectu inhabilitatis contrahentis, & funditus potestate carentis. c. hoc consultiissimo. §. contractus. nu. 3. de reb. eccle. alie. 231
- Iuramentum an possit prestari per procuratorem. c. is qui. nu. 5. de elec. 62
- Iuramentum debet prestari per tacturam corporalem, & non solo verbo. ca. vbi periculum. §. prater ea. nu. 3. de elect. 43
- Iuramentum duo inuolunt. c. licet. de iureiur. 153
- In gñali inquisitione qualiter sit procedendū. c. Romana. §. sanè. nu. 4. de cēsi. 255
- Iuramentum prestitum de non obediendo alteri, quam regi, intelligitur nisi aliis fuerit, qui vices regis gerat. c. grandi. nu. 4. de sup. neg. prel. 85
- Iuramentum primum quando est licitum, secundum contra illud non obligat. c. licet. nu. 10. de iureiur. 153
- Iuramentum non est vinculum illaqueans quem ad malum perpetrandum. c. contingit. nu. 9. de iureiur. 152
- Iuramentum an impediatur, ut quis non possit excipere illa, quæ non potest probare. c. ut circa. §. edicto. nu. 8. de elect. 44
- Iuramentum quando dicatur vergere in dispendium salutis eternæ. ca. quamuis. nu. 7. de pactis. 120
- Iuramentum non est deferendum nisi illi de quo verisimiliter presumatur eum scire id, super quo iurat. c. ut circa. §. super huiusmodi. nu. 1. de elect. 46
- Iuramentum calumniæ prestitum super aliquibus exceptionibus, non extenditur ad alias exceptiones de nouo opponendas. c. ut circa. §. super huiusmodi. nume. 2. de elect. 10.
- Iuramentum calumniæ an sit ita de substantia causæ appellationis, quod eius emissio tacita vitiet processum. c. in appellationis causa. nu. 6. de iur. cal. 139
- Iuramentum an obliget mulierem si non fuerit certificata de suo præiudicio. ca. quamuis. nu. 5. de pactis. 120
- Iuramentum de veritate qualiter prestetur per alium. nu. 22. Et quando sit præstandum. nu. 23. c. presentium. de testi. & attest. 149
- Iuramentum in defectum plenæ probationis non debet deferri, nisi primo adsit presumptio pro altera parte. c. Romana. nu. 4. de testi. & attest. 152
- In actu gesto per al. um non sunt paria dedisse mandatum, vel ratificationem facere. c. si infantes. §. porro. nu. 2. de despon. impub. 264
- Iuramentum potest deferri in causa beneficiæ. ca. eum qui. nume. 14. de eo, qui mit. in poss. 145
- Iuramentum prestitum super obseruatione pacti de iure civili improbatu validat illud. c. quamuis. nu. 2. de pactis. 119
- Iuramentum non adstringit iurantem in præiudicium tertij. c. quamuis. nume. 3. de pactis. 60
- Nec obligat ex parte præstantis animam successoris contrahentis. nu. 4. Iuramentum non debet esse vinculum iniquitatis. c. 1. nu. 4. de consuetudine. 32
- Iuramentum de calumnia est præstandum in primordio litis. c. si de calumnia. nume. 3. de iura. calum. 139
- Et an possit exigi post conclusionem in causa, si appareat non fuisse iuratum. ibidem. num. 10.
- Iuramentum calumniæ non excusat quem à condemnatione expensarum. in c. 1. §. qui vero. nu. 3. de electio. 43
- Iuramentum de calumnia, & iuramentum de veritate differunt, & quare præstantur in iudicio. c. si de calumnia. nu. 2. & 8. de iura. calum. 139
- Iuramentum laici an faciat mutare forum, an accumulet. c. cum C. laicus. nu. 12. de foro compe. 137
- Iuramentum non sufficit prestare, nisi corporaliter tangatur scriptura. c. is qui. nu. 1. de elect. 62
- Iuramentum temerarium, licet non sit seruandum, contrahentem tamen illaqueat. nu. 15. de iureiur. 152
- Iuramentum an quis possit prestare per alium. c. ut circa. §. super huiusmodi. nume. 4. de elect. 46
- Iuramentum de celanda veritate si à iudice interrogetur non adstringit iuramentum. c. quia plerique. nu. 5. de offi. ord. 114
- Iuramentum militiæ est exigendum, quando est presumptio contra excipientem crimina. c. presentium. §. si vero. nu. 3. de testi. & attest. 151
- Iuramentum maliciæ potest exigi in qualibet parte litis etiam ante litis contestationem. c. in appellationis causa. nu. 5. de iura. calum. 139
- Iuramentum succedens loco probationis cui debeat deferri. ca. nulli licere. nu. 2. de electio. 50
- In appellatione ante sententiam primo discutitur de viribus appellationis antequam cognoscatur de causa principali. c. Romana. cū autē. 2. nu. 1. de app. 173
- Iurantes semel an debeant iterum iurare coram iudice ad quem appellatum est. c. ut circa. §. edicto. 44
- Iurare quis debeat primo de calumnia, & de reus. c. si de calumnia. nu. 9. de iura. calum. 139
- Iurisdictionem iudicis dicitur derogare & contemnere, non admittens exceptionem rei indicatæ per iudicem competētem. c. cum quidam. nu. 2. de excep. 155
- Iurisdicchio iudicis an sit ita suspensa per appellationem, quod statim attentata per eum debeant reuocari. c. si à iudice. nu. 10. de appel. 181
- Iurisdicchio Episcopalis potest etiam ad alium deuolui, quam ad capitulum sede vacante. c. Episcopali. nu. 1. de maio. & obe. 118
- Iurisdicchio ordinariam quis dicatur habere. c. cum Eps. nu. 6. de of. ord. 115
- Iurisdicchio quando est commissæ respectu certæ prouinciæ, potest index sedere in qualibet parte ipsius prouinciæ, etiam si sit delegatus. ca. ut officium. num. 1. de hereti. 273
- Iurisdicchio expirat re integra per mortem delegantis. c. hac constitutione. §. officium autem. nu. 1. & 2. de offi. & pote. iud. deleg. 106
- Iurisdicchio iudicis à quo non est suspensa quantum ad actus, qui tendunt in faciliorem expeditionem appellationis. c. si à iudice. nu. 4. de appel. 180
- Et quid si sit dubium an teneat appellatio. ibidem. nu. 5. & 6.
- Iurisdicchio delegata non potest impugnari postquam facta est commissio per delegatum. c. iude x. nu. 8. de offi. & pote. iud. deleg. 100
- Iurisdicchio spiritualis potest quæri personatui, ex consuetudine. c. super eo. num. 3. de prab. & digni. 192
- Iurisdicchio iudicis extinguitur totaliter per pronuntiationem incompetentis. c. iudex. nu. 4. de offi. & pote. iud. deleg. 100
- Iurisdictionem qui dicatur habere de facto tantum. c. præidentes. numero quarto, de hereti. 270
- Iurisdicchio an sit apud infideles. c. præidentes. nu. 5. de hereti. 60.
- Iurisdictionem habens ratione delicti commissi in loco potest procedere. c. ut commissi. §. & contra. nu. 1. de hereti. 274
- Iurisdicchio concessa ut non expiret quo ad negocia non incepta, non excludit negocia quæ non essent orta tempore commissionis. c. ne aliqui. nu. 2. de her. 273
- Iurisdicchio quando datur à lege aliis non habenti, intelligitur delegata, quādo lex concedens hoc exprimit. c. periculofo. §. & quoniam. nu. 2. de statu reg. 250
- Iurisdicchio non expirat ipso iure per mortem delegantis. c. si à subdelegato. nu. 3. de offi. & pote. iud. deleg. 105
- Iurisdicchio quando dicatur perpetua. c. cum plures. num. 11. de offic. & potest. iudi. delega. 102
- Iurisdictionem habens in personam respectu certæ causæ limitata non potest cognoscere de alijs causis pertinentibus ad illam personam. c. Romana. §. cum vero. nu. 2. de appel. 173
- Iurisdicchio ordinaria non expirat morte cōcedentis. c. legatos. nu. 3. de of. le. 107
- Iurisdictionis translatio qualiter inducatur in subdelegatum. c. quamuis. num. 2. & 3. de offi. & pote. iud. deleg. 101
- Iurisperitus in consuetudine quid debeat considerare. c. ut commissi. §. aduocandi. nu. 4. de hereti. 274
- Iurispatronatus qualiter probetur antiquum. c. si laicus. nu. 7. de iurepa. 253
- Iurispatronatus si donatur Episcopo ecclesiæ sibi subiectæ quis præsentabit. ca. si laicus. nu. 12. de iurepat. 60.
- Iurare alium, an liceat cuique vicino vel socio. c. dilecto. nu. 9. de sen. excō. 310

- Laicus** non incurrit excommunicationem capiendo clericum ad mandatum Episcopi. ca. si clericos. nume. 4. de sententia excomm. 318
- Laicorum appellatione possunt comprehendī etiam conuersi. c. ex eo quod. in ecclesijs. nu. 1. de elect. 69
- Laici possunt restituere ecclesiæ cuius erant decimas obtentas ante conciliū Lateranen. etiam sine consensu Episcopi. c. statuto. §. sanè. nu. 1. de deci. 243
- Laicus patronus si est negligens intra quadrimestre, & sic deuoluitur ad superiorem potestas, an habeat sinesse. c. si laicus. §. verum. nu. 5. de iurepat. 253
- Laicorum duplex est species. c. ex eo quod. §. in ecclesijs. nu. 6. de elec. 69
- Laicis est prohibitum recipere decimas in feudum post conciliū Lateranense. c. statuto. §. sanè. nu. 3. & 6. de deci. 243
- Laici non debent de fide qualitercunque disputare. c. quicunque. §. inbibemus. nume. 1. de hereti. 268
- Laicus sumitur dupliciter. c. quicunque. §. inbibemus. nu. 2. de her. 60.
- Laicus habens iurisdictionem temporalem si committit bailiū, an possit postea ordinari. c. Episcopus. nu. 5. ne cler. vel mona. 261
- Laici & monachi an possint dari arbitri. c. si compromissarius. §. & idem. num. 5. de electio. 75
- Laicus an possit cognoscere contra clericum in causa feudi. c. clerici qui. §. & cum Parisiense. nu. 9. de cler. coniug. 186
- Laicus debitor alterius laici post completam prescriptionem quinquennij introductam per statum municipale se fecit clericum, conuenitur à creditore laico coram iudice ecclesiastico, an poterit se tueri prescriptione statuti illius municipalis contra creditorem. c. cum quidam. nu. 8. de excep. 156
- Laicus maior 14. annis minor 15. si litigat defendendo decimas sibi & suis ex priuilegio Apostolico concessas in feudum ante conciliū Lateranense, an admittentur. c. si annum. §. in huiusmodi. nu. 5. de iudi. 133
- Laici non possunt compellere clericos ad dimittendum vel alienandum bona per eos licitè acquisita. c. quia nonnulli. nu. 5. de immu. eccle. 159
- Laicus conqueritur de clerico, coram suo Episcopo, quod sibi cum multitudine hominum damna & spolia contulit, dicens illud notorium, & petit restitutionem & emendam, an Episcopus possit ex officio suo inquirere contra talem clericum. c. cum C. laicus. nu. 11. de foro compe. 136
- Laici subiiciuntur statuto Episcopi tendenti in utilitatē animæ, & inducenti euitationem peccati, in c. ut animarum. nu. 9. de conslit. 8
- Laici inducentes electionem sepulture, an incurrant penam hic positam. c. animarum. nu. 4. de sepul. 238
- Laicus an possit esse assessor clerici, in c. statum. §. assessorem. nu. 4. de refer. 26
- Laicus si venit contra iuramentū quid iuris. c. cū C. laicus. nu. 9. de foro compe. 136
- Index Comment. Gemin. super Sexto Decretal. Lectura

Index.

- Lectura** non est necessaria quo ad legitimationem propositionis appellationis. c. appellatio. nu. 1. de appel. 180
- Legatus de latere potest se intromittere de reservatis Romano Pontifici, & habet iurisdictionem in exemptos existentes in sua provincia. ca. veniens. nume. 2. de verbo. signifi. 324**
- Legatus de latere an possit dare hanc licentiam. ca. cum ex eo. numero nono, de excess. prelat. 286**
- Legati de latere an absoluant excommunicatum pro enormi lesione facta clerico. c. eos qui. §. idem. nu. 4. de sen. excom. 322**
- Legatus Papæ potest se intromittere de exceptis, & immediate sedi Apostolicæ subiectis. c. si Abbatem. nu. 1. de elect. 73**
- Legatorum tria sunt genera. Et qui comprehendantur eorum appellatione in genere. c. 1. nu. 1. & 4. de offi. leg. 107**
- Legatus non dat licentiam in feudali illi, qui iuravit inconsulto Romano Pontifici non alienare c. si Abbatem. nu. 5. de elect. 73**
- Legatus de latere an possit dispensare contra privilegium Papæ. ca. si Abbatem. num. 6. de elect. 60.**
- Legatus de latere habet imperium & iurisdictionem super omnes prelatos provincie. c. si Abbatem. §. huiusmodi. nu. 1. de elect. 60.**
- Et potest adiri per viam querelæ ab omnibus de provincia. ibidem, nu. 2.**
- Legati qui non sunt de latere habent strictiorem potestatem, quam illi qui sunt de latere. c. si Abbatem. §. huiusmodi. nu. 3. de elect. 60.**
- Legatus de latere an possit facere commendam contra dispositionem huius decretalis. c. nemo deinceps. nu. 3. de elect. 55**
- Legatus an possit facere reservationem primi vacantis cum clausula, quod duxerit acceptandum. c. si eum. nu. 6. de preb. & digni. 193**
- Legatus non potest dare ius ad beneficia vacatura. ca. deliberat. one. §. prohibemus. nu. 2. de offi. leg. 109**
- Legatus quando confert auctoritate Apostolica speciali sibi commissa secundum formam istiusc. an sit necesse, quod faciat mentionem de alio beneficio. c. is cui. nu. 10. de preb. & digni. 202**
- Legatus si committat receptionem renunciationis & collationem sciendam incertæ persone, an valeat commissio. c. deliberatione. §. prohibemus. nu. 5. de offi. leg. 110**
- Et quid si committat contra formam hic positam. ibidem, nu. 6. & 7.**
- Legatus Papæ an possit conferre ex officio suo vacationis beneficia vacantia post mensem. c. statutum. nu. 5. de preb. & digni. 189**
- in Legato generis data optione eligendi speciem non potest fieri alienatio, alicuius speciei ante electionem legatarij. c. quia cunctis. §. sed extitit. numero secundo, de concess. preben. 222**
- Legatus potest compellere canonicos, ut statim recipiant in canonicum, & in fratrem illum pro quo reservavit canonicatum. ca. si eum. num. 1. & 4. de preben. & dignita. 193**
- Legatum antiquum si fiat in hospitali pro alimentandis pauperibus ibi habitantibus, si destruitur hospitale non habebit legatum. c. licet cano. nu. 7. de ele. 54**
- Legatus an possit committere provisionem. c. is cui. nu. 13. de preb. & digni. 202**
- Legatus an impediatur, an vero iuuetur, quando sunt duæ dignitates in ecclesia habentes æqualiter maiorem dignitatem. c. deliberatione. numero septimo, de offi. leg. 109**
- Legati de latere an possint se intromittere de reservatis Papæ. num. 11. 16. & 17. c. 1. de offi. leg. 107**
- Legatus contulit beneficium, & dat executores, qui gratiam exequantur, postea re integra Legatus reuocatur, an duret potestas executoris. c. presentii. §. nec etiam. nu. 4. de offi. leg. 109**
- Legatus an possit vnire dignitates. c. deliberatione. §. volentes. num. 3. 4. & 5. de offi. leg. 110**
- Legatus potest conferre beneficia. Et an possit conferre existendo extra provinciam. c. collatio. nu. 1. & 3. de offi. leg. 60.**
- Legatus Cardinalis an possit declarare has penas contra quem commissus fuit excessus. c. felicitis. §. quapropter. nu. 7. de penis. 300**
- Legatus etiam de latere an possit concedere vsu mitræ & pontificalium. ca. vt Apostolica. nu. 6. de priu. & excess. priu. 291**
- Legatus de latere potest reservare sua collationi beneficia vacatura. c. presentii. nu. 1. de offi. leg. 107**
- Legatus quando facit actum pertinentem ad officium legationis debet dicere, & facit auctoritate legationis, & potest interponere decretum. c. presentii. nu. 3. de offi. leg. 60.**
- Legatus reservavit collationi suæ beneficium pertinet ad alicuius collationem, & dedit executores, qui fecerunt processum, deinde vacavit beneficium, spectans ad eius collationem, & Legatus contulit alteri, & similiter executores contulerunt illi, pro quo erat reservatum, quis erit potior. ca. presentii. §. ceterum. num. 5. de offi. leg. 108**
- Legatus finita prima reservatione faciens secundam, an debeat facere mentionem de prima. c. presentii. §. ceterum. nu. 6. de offi. leg. 60.**
- Legatus an possit reservare duo beneficia simul, quæ spectant ad presentationem, vel collationem eiusdem. c. presentii. §. nec etiam. num. 1. de offi. leg. fol. 108.**
- Et quid si reservat vnum, quod spectat ad collationem Episcopi, aliud quod spectat ad eius institutionem. ibidem, nu. 3.**
- Legatus an possit absolvere extra provinciam legationis. c. 1. num. 12. & 13. de offi. leg. fol. 107. Et an absoluat excommunicatum pro enormi lesione clerico facta. ibidem, num. 14.**
- Legatus Papæ potest compellere canonicos, ut recipiant illum, pro quo reservavit prebendam in canonicum antequam prebenda vacet. c. si qui auctoritate. nume. 2. de preb. & digni. 195**
- Legatus in suis actibus gestis virtute legationis non debet dicere auctoritate Apostolica sedis, sed auctoritate legationis. c. si Apostolica. num. 1. de preben. & dignita. 205**
- Leges penales disponentes, quod non contrahatur matrimonium, quos ligant. c. ch secundum. num. 7. de hereti. 278**
- Leges debent fieri cum magna deliberatione. c. quoniam. nu. 4. de renun. 82**
- Legatus Papæ an possit conferre hospitalia. c. collatio. nu. 4. de offi. leg. 110**
- Leges vel statuta quando dicunt actum non valere ipso iure, tacitus consensus patris non opponendo, vel tacitus processus iudicis vel ad vltiora non procedendo, non validant processum, in c. ipso iure. nu. 19. de rescr. p. 11**
- Legum humanarum appellatione comprehenduntur leges civiles. c. si qui. num. 2. de precrip. 158**
- Leges incorporatæ in decretis non faciunt ius, ita quod videantur approbatæ per canones, nisi aliqui canones faciant mentionem de illis. c. dudum. nu. 9. de rebus eccle. alie. 229**
- Legis appellatione comprehenduntur pactum & conventio contenta in contractu. c. hoc consulti. §. ex contractibus. nu. 2. de reb. eccle. alie. 231**
- Leges civiles possunt allegari in foro canonico. c. sicut cum. nu. 2. de elect. 63**
- Legitimo impedito currit tempus. c. commissio. §. auctem. nu. 1. de elect. 73**
- Legis officium est duplex, in c. sacrosancta. nu. 6. in proæ. 2**
- Latari an quis debeat de dignitate. c. 1. nu. 10. de offi. leg. 107**
- Leuans debet intervenire in confirmatione sicut in baptismo. c. quamvis. nu. 3. & 4. de cogn. spiri. 266**
- Leuans si non tangit puerum, sed linteam quo est inuolutus, an contrahat complicitatem. c. quamvis. nu. 5. de cog. spiri. 60.**
- Leuatus de sacro fonte non potest contrahere matrimonium cum aliquo ex filiis leuantis. c. 1. nu. 1. de cog. spiri. 265**
- Lex quando imponit penam actui perfecto non incurritur pena, licet quis fecerit præambula actus, sed actum non obtinuit. c. absolutionis. §. nec autem. nu. 3. de his, quæ vi metusve causa. 128**
- Lex vel statutum quando tollit medium appellandi à definitina non dicitur tollere ab interlocutoria. c. vt inquisitioni. nu. 9. de hereti. 277**
- Lex vel statutum quando trahitur ad malum, non propterea est reuocandum. c. 1. num. 4. de excep. 154**
- Lex quod sit scripta, an sit necessarium, in §. vniuersitati. nu. 3. in prog. 2**
- Lex quæ imponit penam simpliciter dandi consilium vel fauorem, non intelligitur pena imposita nudè consuleri vel fauere. c. felicitis. §. illud autem. nu. 1. de preb. & digni. 189**
- Lex vel statutum repellens quem à potestate probandi oppositum eius, quod est probandum in iudicio, quando intelligatur. c. filij. nu. 10. de hereti. 269**
- Lex quando dat Episcopos executores expressè non possent dispensare contra talia iura. c. decet. §. ordinarij. nu. 6. & 8. de immu. eccle. 260**
- Lex quæ dicit, & iudex nullatenus faciat actum non interueniente certa solemnitate, si facit contrarium non tenet. c. Romana §. sententias. nu. 4. de appel. 173**
- Lex an extendatur ad comprehensa sub mente. c. si postquam. §. si vero electus. nu. 6. de elect. 70**
- Lex quando dicit actum non valere forma non seruata, talis actus censetur nullus ipso iure. c. quanquam. §. omnes autem. nu. 3. de vsuris. 285**
- Lex sicut reuocat legem, an ita reuocet effectus am productos in esse, in c. licet. nu. 16. de constit. 6**
- Lex civilis an possit disponere super iuramento. c. quamvis. nu. 14. de pac. 120**
- Lex civilis & ratio naturalis dicat, quod alius pro alio non grauetur. ca. vnico. nu. 2. de iniu. & dam. dato. 296**
- Lex quando reuocat consuetudinem contrariam non potest noua consuetudo contra illam creari, quando disponit in materia consuetudine non quæsibili. c. pastoralis. nu. 6. de cler. agro. 219**
- Lex interpretatur verba, vt in facto minus importent, quam sit sonus ipsorum. c. si infantes. §. idem quoque. nu. 3. de despon. impu. 264**
- Lex vel statutum quæ loquitur de certo numero, habet etiam locum in alijs numeris, quando eadem ratio concludit in alijs. c. duobus. nu. 6. de rescrip. 30**
- Lex siue loquatur per verba pluralis numeri, siue singularis, non differt, quando idem effectus resultat. c. qui ad agendum. §. sed si aliquis. de procat. 124**
- Lex secunda non reuocat primam, nisi de illa faciat mentionem, in c. licet. nu. 22. de constit. 6**
- Lex vel statutum, quando emanat ad supplendum aliam legem vel statutum, non habet locum, nisi in casibus, in quibus loquitur statutum suppletum. c. vt circa. §. edito. nu. 11. de elect. 45**
- Lex vel statutum quando ponderat scientiam actus respectu certæ qualitatis ille non dicitur scire, qui scit actum, & ignorat qualitatem ponderandam. c. concretioni. nu. 15. de appel. 179**
- Lex penalis puniens actum scienter includit agentem ignoranter ignorantia iuris vel facti. c. hac constitutione. §. vt autem. nu. 2. de offi. & pote. iud. deleg. 106**
- Lex vel statutum quæ requirit prohibitionem fieri alicui ex eo, quod alius agit actum non sufficit, quod ille cui debet fieri prohibitio, sciat illum actum agere. c. non solum. §. illa vero. nu. 8. de appel. 178**
- Lex vel statutum imponens penam gerenti actum temerariè, includit dolosum negligentem vel actum fatuè faciunt. c. cum medicinalis. §. si quis autem. nume. 10. de sen. excom. 303**
- Lex quando loquitur persuasivè, non compelluntur subditi illam observare. ca. decet. §. ordinarij. nu. 1. de immu. eccle. 260**
- Lex quæ annullat processum vel literas contentiosas, vel infert condemnationem impensarum, dicitur penalis, in c. dispendia. §. reus. nu. 3. de rescrip. 14**
- Lex vel statutum quando disponit, quod quis careat omni commodo iurisdictionis processus habitus per iudicem isto casu est nullus, licet partes non excipiant, in c. dispendia. nu. 2. de rescrip. 13**
- Lex ponens casum specialem præsupponit, quod in contrarium sit regula iuris communis.**

Index.

munis. c. present. §. loca vero. nu. 2. de praben. & dignita. 215
Lex imponens penam negligentem diuersè delinquenti includit sub negligente dolo
sam negligentiam. c. si compromissarius. nu. 7. de elect. 74
Lex detrahens certos casus à iure alijs inclusos non intelligitur sustulisse, nisi ex-
pressè nominatos. c. alma. §. in festiuitatibus. nu. 4. de sen. excom. 324
Libellus qualiter concludat intentum suum. c. quia cunctis. nu. 4. de concess. prab. 220
Libellus porrectus per praelatum procedit, licet non dicatur quod agat nomine ec-
clesie, sed nomine suo. c. Abbate sanè. nu. 1. de sen. & re iud. 162
Libellus alternatus procedit. c. Abbate sanè. nu. 2. de sen. & re iud. 60.
Et quid in reali. ibidem. num. 3. & 5.
Libellus non vitatur licet agens possessorio recuperanda in corporalibus petat
se restitui ad possessionem. c. presentium. nu. 4. de testi. & attest. 149
Liberam quis dicatur habere. c. qui ad agendum. §. procurator. nu. 3. de procu. 124
Libellus potest dirigi contra praelatum, quando agitur de re possessa per ipsum. ca.
Episcopum. nu. 1. de prescrip. 157
Libertas delinquendi restringitur, ubi aufertur commoditas faciendi delictum.
c. usurarum. §. & quia. nu. 1. de usuris. 282
Libere posse quis dicatur. c. quamuis. nu. 2. de procu. 122
Libertas respectu subiectionis iurisdictionalis potest prescribi. c. cum persona. §.
si autem. nu. 1. de priui. & excess. priui. 291
Libere posse quis dicatur. c. perpetuo. nu. 1. de censi. 257
Libere verbum, quid importet. c. religiosus. §. sanè. nu. 7. de testa. 237
Liberalitas mera qua dicatur. c. si motu. nu. 2. de prab. & digni. 205
Libere verbum, quid importet. c. si Apostolica. nu. 4. de prab. & digni. 215
Libere verbum, denotat potestatem exercendi actum absque licentia, vel requisi-
tione alicuius. c. cum in tua. §. ne autem. nu. 2. de consue. 36
Licet aliquando singulariter, quod non licet vniuersaliter. c. religionum. §. ad hoc.
nu. 6. de relig. domi. 251
Licet aliquando est aliquid in specie, quod est prohibitum in genere. c. executor.
nu. 2. de concess. prab. 224
Licentia vel consensus superioris non validat actum, alias de iure nullum. c. quo-
rundam. §. volentes. nu. 2. de elect. 64
Licentia generalis non includit specialiter reseruata concedenti. ca. si Episcopus.
nu. 4. de pœni. & remiss. 301
Licentia data est clerico ratione studij, vt absens sit per decem annos, medio tem-
pore efficiatur Doctor decretorum, & vult studere leges, sed renouatur per su-
periores ad ecclesiam nulla superueniente causa, an liceat ei sic renouare. c. cum
ex eo. nu. 9. de electio. 71
Licentiatum an comprehendatur appellatione Doctorum, an scholarium. in procu.
c. Bonifacius. 2
Liger vt quis aliquem per viam statuti duo requiruntur, in c. vt animarum. nu-
me. 18. de constitutio. 8
Litera data sub ista forma an dicantur generales, an speciales. ca. si te praben-
dam. nu. 8. de renun. 83
Litera si sunt facta à priuato, non faciunt fidem de appellatione, vel iuramento
prestato. c. vt circa. §. edito. nu. 5. de elect. 44
Litera beneficiæ an habeatur loco tituli. c. exceptionis. nu. 1. 6. de lit. conte. 137
Litera beneficiales in forma pauperum, aliquando æquiparantur literis gratiosis.
c. si pro clericis. nu. 1. de prab. & digni. 192
Litera impetrata per appellatorem intra terminum iuris in causa appellationis be-
neficiæ an valeant, in c. 1. §. sed si. nu. 4. de elect. 38
Litera speciales derogant generalibus. precedentibus. c. quāuis. nu. 2. de pœ. & di. 190
Litera habentes clausulam, quod prouideat cum se facultas offeret, an sint literæ
necessitatis. c. si capitulo. nu. 9. de concess. prab. 225
Litera exemplata de originali, in qua continebatur excommunicatio subditi, an
faciat fidem de excommunicatione. c. cum medicinalis. nu. 16. de sen. exc. 302
Litera cōtentiosæ an noceant. c. quia cunctis. §. quia vero. nu. 11. de cōces. prab. 220
Litera beneficiales quare dicantur ambiciose. c. quāuis. nu. 3. de prab. & di. 190
Litis oppositio & excommunicationis exceptio, quomodo differunt. c. 1. §. si quis. 1.
num. 9. de excep. 154
Litigatoris appellatione potest comprehendere etiam reus. ca. exceptionis. nume. 3.
de litis contest. 137
Litis contestatio est terminus opponendi dilatorias viam præcludens, ubi potest
procedi in iudicio lite non contestata, in c. 1. §. sed si. nu. 5. de elect. 38
Litis appellatione proprie non comprehenditur instantia. ca. 1. §. licet. nume. 6.
de procurato. 121
Litigantium alter si decedat interpretatiue, an habeat locum iste tex. c. si bi. nu. 7.
vt li. pend. fol. 146. Et quid si moritur petitor & remanet super testes posses-
sor beneficii. nu. 8. Simile ibidem. nu. 9. cum seq.
Locator in dubio videtur locare domum ad aliud exercitium, quā cōsue-
uit facere ille cui locauit. c. usurarii. §. & q. n. 8. de vsu. 282
Loca detenta per Saracenos de quibus non est memoria contraria, dicuntur loca
deserta. c. veniens. nu. 1. de verb. signifi. 324
Locis principalis appellatione includitur locus illi adharens & accessorius. c. si ci-
uitas. nu. 2. de sen. excom. 319
de loco quis dicitur esse qui est natus in illo, vel habet ibi beneficium, vel domi-
cilium. c. cum nullus. nu. 4. de temp. ord. & qual. ord. 89
Locus & tempus an sint exprimenda in libello. ca. Abbate sanè. §. prefatus. nu-
me. 11. de sen. & re iud. 164
Locutio disunctiua dicitur indeterminata. c. is qui. nu. 3. de elect. 62
Locus iudicij debet esse securus etiam quo ad personam iudicis. c. statuimus. nu. 3.
de offi. & pote. iud. deleg. 105
Locus exemptus dicitur de diecessi. c. cum Episcopus. nu. 3. & 4. de offi. ord. 115
Locutio pluralis in materia odiosa non excedit numerum duorum. ca. is cui. nu-

me. 4. de praben. & dignita. 202
Locus congruus quis dicatur. c. cum persona. nu. 5. de priui. & excess. priui. 291
Locum non esse tutum ex quibus causis probatur. c. venerabilibus. §. secus. nu. 5.
de senten. excom. 312
Locus quare dicatur desertus. c. veniens. nu. 4. & 5. de verb. signifi. 324
Lucerna vnde dicatur. c. gloriosus. nu. 8. de reli. & vene. sanc. 258
Lucrorum appellatione non comprehenduntur xenia, in c. sta-
tutum. §. insuper. nu. 8. de rescrip. 26
Ludibrium quid dicatur. c. commissa. §. porro si. nu. 1. de elect. 74
Lupi natura quæ sit. c. vt officio. nu. 5. de hereti. 273

Magister habens præbendam ratione lectionis, an poterit or-
dinari illius prætextu. c. cum nullus. nu. 7. de tem-
po. ord. & quali. ordi. 89

Magister tenetur propter delictum ministrorum commissum in artifi-
cio ad quod deputatur. c. generali. nu. 4. & 13. de elect. 62. & 63
Maior si vult chrisimari, an debeat teneri ab alio. c. 1. §. confirmatione. num. 4. de
cogna. spirit. 265
Maiores quando dicantur habere ab antiquo sepulturam in loco. c. cum quis. nu-
me. 3. de sepul. 239
Maior domus an dicatur dignitas. c. statutum. nu. 6. ne cle. vel mona. 261
Maior 14. annis potest agere per se in causis spiritualibus. c. si annu. nu. 1. de iud. 132
Maior annis quis dicatur. c. qui generaliter. §. licet autem. nu. 2. de procu. 124
Maioris partis appellatione intelligitur de maiori parte totius. c. si cui. nume. se-
cundo. de electio. 63
Maius dignum attrahit ad se minus dignum. c. si is cui. §. non sic. num. 2. de præ-
ben. & dignita. 217
Maledictio de qua hic, quid importet. c. Romana. §. procuraciones. numero octauo,
de censi. 256
Malum dicitur quod est de genere mali. c. venerabilibus. §. denique. nu. 2. de sen-
tentia excommu. 312
Malum solum superioris non afficit rem contentam in mandato, nec priuat subdi-
tum potestate, quam habet super illa. c. si soli. nu. 2. de concess. prab. 227
Mandatum habens ad agendum non videtur habere potestatem ad defendendum.
c. qui ad agendum. nu. 1. de procur. 123
Mandatum habens generale, potest tractare articulos cause, qui non requirunt
speciale mandatum. c. qui ad agendum. nu. 3. de procur. 60
Mandatarius si non occidat, sed occidatur, an mandans incurrat irregularitatem.
c. is qui. nu. 4. de homic. 281
Mandatum Apostolicum non debet differri in eius executione. c. statuimus. nu. 4.
de offi. & pote. iud. deleg. 109
in Mandato generali quantumcunque pleno non veniunt requirentia speciale man-
datum, nisi illud exprimat. c. 1. num. 5. de offi. lega. fol. 107. & in c. delibe-
ratione. num. 2. co. tit. 107
Mandatum directum super re pertinente ad aliquem intelligitur de illa, quæ est
sola illius. c. illis vero. §. si vero. nu. 2. de prab. & digni. 198
Mandatum directum de certa persona ordinanda simpliciter videtur approbare
illam personam, tanquam habilem ad ordines. c. si Episcopus. num. 3. & 4. de
praben. & dignita. 216
Mandans fieri rem illicitam tenetur de illa. c. is qui. nu. 3. de homic. 281
Mandans & consulens differunt ibidem.
Mandato generali quibuscunque verbis utatur, non includuntur requirentia spe-
ciale mandatum. c. deliberatione. nu. 2. de offi. leg. 109
Mandatum factum vt prouideatur alicui in ecclesia, quid importet. c. cum in ec-
clesia. nu. 4. de prab. & digni. 207
Mancipes verbum, quid significet. c. quamuis. nu. 5. de penis. 298
Mandatum habens cum potestate substituendi, an possit substituere alium, & dare
ei potestatem substituendi. c. 1. §. licet. nu. 7. de procur. 121
Mandans delictum eandem penam incurrat, quam incurreret, si proprijs mani-
bus faceret. c. is qui. nu. 1. de homic. 281
Mandatum speciale an requiratur in contractu sponsaliorum. ca. procurator. nu-
me. 2. de procura. 126
Mandatum quando restringitur ad certum locum non potest fieri extra locum de-
putatum. c. statuimus. nu. 1. de offi. & pote. iud. deleg. 105
Mandatum dicitur legitimum si datur procurator ad agendum. c. 1. nu. 3. de proc. 121
in Mandato generali non videtur data potestas, vt faciat actum contra iuris pro-
hibitionem. c. si Episcopus. nu. 2. de prab. & digni. 216
Mandatum factum principali includit gerentem vicem illius. c. mandatis. num. 3.
de praben. & digni. 217
Mandatum habens cum libera potest illa quæ exigunt speciale mandatum. c. qui
ad agendum. §. procurator. nu. 2. de procur. 124
Mandatum speciale tria requirunt. c. qui ad agendum. §. procurator. numero pri-
mo, de procura. 60.
Mandatum speciale requiritur in iuramento prestando per procuratorem. c. pro-
curator. nu. 2. de elect. 75
in Mandato facto vniuersitati non comprehenduntur singuli, nisi aliud exprima-
tur. c. grandi. nu. 5. de sup. neg. prala. 85
Mandatum directum simpliciter super præbenda includit sacerdotalem, & non sa-
cerdotalem. c. ei cui. nu. 1. de prab. & digni. 209
Mandatum etiam simpliciter factum, intelligitur si ille cui mandatur poterit ad-
implere. c. si capitulo. §. imo si capitulo. nu. 3. de concess. prab. 225
Manifestum & euidentem idem importat. c. constitutionem. nu. 3. de verb. sig. 325
Manifestum inducitur ex productis in iudicio. ca. cum in positionibus. numero se-
cundo, de iure iuran. 153

Index.

- Manifestum** habet eundem effectum quem notorium. c. Romana. §. si autem. nu. 1. de appellatio. 172
- Manus** ordinarij collatoris afficiuntur tribus modis. c. quia cunctis. §. ex parte v. ro. nu. 2. & 13. de concess. preb. fol. 221. & nu. 6. §. e contra. infra eo.
- Manus** impositio facta in clericum ut faciat incurr. re excommunicationem oportet, quod sit violenta. c. religioso. nu. 1. de sen. excom. 322
- Manus** ordinarij collatoris afficiuntur sola presentatione literarum, in quibus datur executor. c. si capitulo nu. 5. de concess. preb. 225
- Manumissio** servorum facta per hereti. an valeat. c. quicunque. §. illorum. nu. 3. de hereti. 2. 8
- Maritus** post cognitionem carnalem uxoris leuauit puerum de sacro fonte, & ita uxor effecta est mater spiritalis pueri. moritur maritus, uxor transit ad secundam uxor, & ex secundo marito habet filiam, an ista filia possit contrahere cum illo puero. c. 1. §. ex confirmatione. nu. 6. de cog. spiri. 265
- Masculinum** genus concipit femininum, etiam in materia penali. c. 1. nu. 9. de ele. 33
- M. fulinum** an concipiat femininum. c. generali. nu. 7. de elect. fol. 53. Et quando concipit, an hoc faciat ex propria vocabuli significatione, an ex interpretata, & lata. ibidem, nu. 8.
- Mater** an possit eligere sepulturam filio. c. licet. nu. 4. de sepul. 241
- Mater** habet ius portionis debita iure naturæ in bonis filij. c. si pater. §. licet. nu. me. 1. de testa. 236
- in Materia** stricta non venit, nisi tantummodo id, quod exprimitur. c. susceptum. nu. 5. de rescrip. 16
- Matrimonium** an possit contrahi inter absentes per literas infcio nuncio. c. procurator. §. sane. nu. 3. de procur. 127
- Matrimonium** contractum ante cathecismum, an dissoluatur per superuenientiam impedimenti. c. per cathecismum. nu. 4. de cog. spi. 266
- Matrimonium** fuit a Deo institutum in paradiso, & ab eo accepit unionem & indissolubilitatem. c. quod votum. nu. 3. de voto & voti redemp. 249
- Matrimonium** factum contra interdictionem Papa, etiam cum decreto, an teneat. ca. quod votum. nu. 12. de voto & voti redemp. 10.
- Matrimonium** an dissoluatur, si vir ante copulam ordinetur ad sacros. c. quod votum. nu. 13. de voto & voti redemp. 10.
- Maturitas** maior requiritur in persona tractante iudicia, quam in persona tractante negocia. c. qui generaliter. §. licet autem. nu. 1. de procur. 124
- Maximè** dictio, fiat comparatiue. c. quoniam. nu. 10. de renun. 83
- Mediator** dicitur facere crimen cuius perfectioni operam dedit. c. mediatores. nu. 1. de testi. & attest. 148
- Nec** admittitur regu ariter ad testificandum super negocio de quo fuit operator. nu. 2. quia censetur magis suspectus. ibidem, nu. 4.
- Mendicantes** unde dicantur, & unde mendici. c. quorundam. §. volentes. nu. 3. de electio. 64
- Mendicus** unde dicatur. c. religionum. §. confirmatos. nu. 10. de relig. domi. 251
- Mendicantes** dicuntur possidere, & dominium habere domorum & locorum, in quibus habitant. c. cum ex eo. nu. 4. de excess. prela. 286
- Mendicantes** qui dicantur. c. religionum. §. confirmatos. nu. 1. & 7. de reli. do. 251
- Mendicantes** non debent habere redditus etiam sine possessione. ca. religionum. §. confirmatos. nu. 2. de relig. domi. 10.
- Mens** extensa siue extensa legis quæ dicatur. c. si postquam. §. si vero elect. nu. me. 5. de elect. 62
- Mensis** quot dies habeat. c. quam sit. §. electus. nu. 2. de elect. 48
- Mentio** expressa quando requiritur quid operetur. c. inquisitores. nu. 4. de here. 276
- Mentio** quando fit de presbytero Cardinali denominatur sub titulo. c. dudum. nu. me. 2. de preb. & digni. 196
- Mentio** quando fit de beneficijs deuolutis non includuntur deuoluta per alium modum, quam per statutum Lateranensis concilij. c. si cui. nu. 7. de preb. & dig. 215
- Mercator** vel hospitator, an quis dicatur ex unico actu. c. clerici qui. nu. 8. de uita & honest. cler. 184
- Mercenarij** dicuntur domestici. c. filij. nu. 4. de hereti. 269
- Metropolitanus** post vacationem ecclesie, & ante electionem ecclesie cathedralis delegat confirmationem vel infirmationem ipsius, an valeat si postea delegatus procedit super confirmatione vel infirmatione ipsius. ca. si confirmationem. nu. 5. de elect. 75
- Metus** cadens etiam in constantem, imprimit effectum baptismi, quando non est precusus. c. contra Christianos. nu. 2. de hereti. 275
- Metus** excommunicationis an sit iustus timor. c. cum medicinalis. nu. 7. de sententia excommu. 302
- Meta** quid sit. c. pro humani. §. cum igitur. nu. 8. de homi. 280
- Militia** quotuplex sit. c. degradatio. §. actualis. nu. 5. de penis. 297
- Ministerium** sacerdotale qualiter debeat suspendi. c. quia pontificali. nu. 7. de offi. & pote. iud. deleg. 98
- Minor** non dicitur habilis, ubi in actu requiritur a iure certa, & determinata ætas. c. ex eo quod. nu. 6. de elect. 69
- Minor** numerus includitur in maiori. c. si ex tribus. nu. 2. de arbi. 129
- Minor** intitulari potest, dummodo non ad regimen. c. si eo tempore. nu. 9. de resc. 19
- Minor** quando dicatur habere annum probationis datum ingredientibus religionem. c. is qui. §. quod si. nu. 4. de regula. 243
- Minor** 14. annis non obligatur religioni. c. is qui. nu. 1. de regula. 243
- Minor** 25. annis publice matrimonium contraxit & consummavit, postea Titius eius uxorem euicit, sed ipse a sententia appellauit, sed non fuit prosecutus lapsus decennio & illo facto maiore Titius accusat eum de adulterio coram iudice seculari quid iuris. c. licet. nu. 7. de sen. excom. 317
- Missio** in possessionem an debeat fieri super obedientia subiectorum, quam nullus possidet. c. cum qui. nu. 10. de eo qui mit. in poss. fol. 144. Et quid de iure patris. nu. 11. Et quid si actor probat simpliciter reum contumacem. nu. 12. Et quid si actor probat semiplene, reus semiplene. nu. 13.
- Missæ** an debeant celebrari in ecclesia. c. quoniam. nu. 4. de priui. & excess. pri. 295
- Missus** in possessionem ex primo decreto non facit fructus suos. c. cum qui. nu. 2. de eo qui mit. in poss. 144
- Missus** in possessionem ex secundo decreto, an debeat proferri in scriptis. ca. & si sententia. nu. 14. de sen. & re iudi. 166
- Missio** in possessionem potest fieri cum quis malitiose se occultat ne a iudice cite-tur. c. Romana. §. contrahentes. nu. 5. de foro compe. 134
- Missio** in possessionem saltem fructuum an possit fieri propter contumaciam rei. c. cum qui. nu. 7. de eo qui mit. in poss. 144
- Missæ** comprehenditur appel. diuini officij. c. Abbates. n. 3. de pri. & excess. pri. 289
- Mitra** usus de iure communi non competit Abbatibus, & alijs inferi ribus prelati ab Episcopis ratione sue dignitatis. c. ut Apostolica. nu. 1. de pri- uileg. & excess. priuileg. 291
- Moderandæ** verbum, quid importet. c. Legatos. numero quarto, de offic. lega. 107
- Moderari** verbum, quid significet. c. cupientes. nu. 7. de elec. 57
- Moderatio** iuris communis spectat ad Pat. am. c. cupientes. nu. 3. de elect. 56
- Momenti** verbum, quid importet. c. ordinarij. §. in cōferendis. nu. 6. de off. ordi. 114
- Monachus** potest transire ad vitam heremiticam de sola licentia prelati sui absq; licentia conuentus. c. cum ex eo. nu. 6. de excess. prela. 286
- Monachi** an possint acquirere loca extra ciuitates, castra, vel villas. Et vide pul-chrum casum. c. cum ex eo. nu. 7. & 12. de excess. prela. 286. & 287
- Et** quando dicantur loca de nouo acquirere. ibidem, nu. 8.
- Monachus** intra annum probationis non est priuatus velle & nolle. c. beneficium. nu. 3. de regula. 247
- Monachus** non potest esse procurator, nisi de mandato Abbatis, & pro utilitate monasterij. c. quamuis. nu. 7. de procu. 122
- Monachus** si proficetur in monasterio delicato, & id postea reformatur, an possit postea resilire. c. is qui. §. quæ vero. nu. 6. de regula. 244
- Monasteria** monialium non est licitum ingredi sine speciali licentia superioris etiam legitima causa subsistente. c. periculofo. nu. 5. & 9. de statu reg. 249
- Monachus** non eligitur ad monachatum, sed creatur. c. si ad solū. nu. 2. de re. 248
- Monasterium** qualiter dicatur esse Abbatis. c. priuilegium. nu. 1. de ver. sig. 326
- Monachus** monasterij exempti stans in loco exempto percussit lapide stantem extra locum exemptum, quis erit index huius delicti. c. volentes. §. nunquid. nu. 3. de priui. & excess. priuileg. fol. 288. Et quid si incedit sine habitu extra locum exemptum, an possit puniri per ordinarium. ibidem, nu. 6.
- Monachi** qui per publicum instrumentum se ligauerunt & iurauerunt inuicem se iuuare contra Abbatem ipsorum dilapidatorem & contra communem alium monasterium damnificantem, an sint conspiratores, & a iure reprobati. c. con-sultationem. nu. 5. de verb. signifi. 325
- Monachus** dicitur habere proprium per respectum ad monasterium. ca. religiosi. nu. 1. de sepul. 242
- Monachus** an possit eligi ad ecclesiam parochialem de iure. c. cum singula. nu. 3. de preb. & dignita. 213
- Monachorum** appellatione non comprehenduntur alij religiosi. ca. cum singula. nu. 3. de preb. & dignita. 10.
- Monachi** dicuntur fratres. c. si religiosus. §. quia vero. nu. 1. de elect. 66
- Monachus** qualiter possit satisfacere & restituere. c. quia sape. nu. 13. de ele. 76
- Monachus** qualiter equiparetur seruo. c. quia sape. nu. 16. de elect. 10.
- Monachus** non dicitur eligi ad monachatum, sed recipi. c. indemnitate. §. si ve-ro. nu. 3. de elect. 78
- Monachorum** creatio de iure communi ad quem spectet. ca. si ad votum. nu. 4. de rescrip. 248
- Monachus** existens in studio de licentia Abbatis, si obliget libros suos, vel res pro alio socio, an teneat obligatio. c. ut periculosa. nu. 10. ne cler. vel mona. fol. 261. Et quid si existens infirmus alius ei fecit expensas, an poterit repetere ab Abbate. ibidem, nu. 11.
- Monachus** non potest habere vocem in diuersis monasterijs, inter que non datur connexitas. c. cum singula. §. prohibemus. nu. 2. de preb. & digni. 213
- Monachus** debet sepeliri in suo monasterio. c. religiosi. nu. 4. de sepul. 242
- Et** quid si moriatur in remotis non electa sepultura. ibidem, nu. 5.
- Monasterij** cura & administratio potest committi simplici moniali. c. periculofo. §. porro. nu. 2. de statu regula. 250
- Monasterium** monialium est exemptum, Episcopus facit constitutionem, quod nul-lus accedat ad illud sine sua licentia, & contrarium faciens eo ipso sit excom-municatus, an subditus vel exemptus accedens ad illud sine Episcopi licetia sit excommunicatus. c. periculofo. §. & quoniam. nu. 8. de statu reg. 10.
- Monasteria** etiam exempta dicuntur esse de diocesi. c. periculofo. §. & quoniam. nu. 3. de statu regu. 10.
- Monachus** non potest se absentare a monasterio sine licentia Abbatis, & consensu conuentus etiam ex causa legitima. c. ut periculosa. nu. 4. ne cler. vel mo. 261
- Monachus** institutus per Episcopum ad presentationem Abbatis in capella, non potest per Abbatem remoueri, nisi ex causa legitima. c. presbyteri, numero se-ptimo, de capellis. 252
- Monachus** exemptus si deliquit in loco non exempto, an ligetur statuto Episcopi tales puniente. c. volentes. §. nunquid. nu. 7. de priui. & excess. priui. 288
- Monachus** vnus monasterij non potest praefici alteri monasterio diuerso, nisi primo fuerit in illud translatus. c. cum singula. §. prohibemus. nu. 3. de preb. & dig. 214
- Monasterium** siue regatur per Abbatissam, siue per Priorissam, idem est. c. pericu-lofo. §. verum. nu. 2. de statu reg. 249
- Monachorum** appellatione includuntur Abbates, quando agitur de salute anima-rum.

Index.

rum. c. periculofo. nu. 8. de ftatu regu.
 Monafterium fi efi exemptum cum capellis quis curabit populum. c. per exem-
 ptionem. nu. 14. de priui. & excess. priui.
 Monachus an poffit diffentire electioni fine confenfu Abbatis. ca. fi religiofus. §.
 quia vero. nu. 4. de elect.
 Monachus poteft habere vocem in diuerfis monafterijs, quando monafteria funt
 annexa, vel vnum alteri fubieftum. c. volentes. §. in eos. nume. 5. de priuileg.
 & excess. priuileg.
 Monachi vnus monafterij etiam non deputati perpetuo ad illud monafterium
 fubfunt ordinarijs locoru. c. volentes. §. in eos. nu. 6. de priui. & excess. pri. eo.
 Monachi pofiti in locis fubieftis monafterio, an poffint excommunicari per Abba-
 tem. c. volentes. §. in eos. nu. 7. de priui. & excess. priui.
 Monialis fi grauatuf infirmitate euidenti & graui, ita vt non poffit morari cum
 alijs fine fcandalo, an poffit exire monafterium fine licentia fuperioris de con-
 fenfu tamen monialium. c. periculofo. §. & quoniam. nu. 9. de ftatu reg.
 Monialis vna an poffit implorare officium iudicis fuper electione Abbatiffæ. c. in-
 demnitatibus. §. fanè. nu. 6. de elect.
 Monialium appellatione comprehenduntur profeffæ, & non profeffæ. ca. indemni-
 tatibus. num. 3. de elect.
 Moniales debent fuffentari de bonis & prouentibus monafterij. c. periculofo. §. fa-
 nè. nu. 2. de ftatu reg.
 Moniales exire extra claufuras fuorum monafteriorum efi periculofo & de-
 teftabile. c. periculofo. nu. 1. de ftatu reg.
 Moniales non poffunt vocari ad iudicium ex quacunque caufa. c. mulieres. §. ca-
 terum. nu. 1. de iudi.
 Monitio generalis an fufficiat ad ferendam excommunicationem. ca. ftatuimus.
 nu. 7. de fen. excom.
 Monitio an requiratur antequam fiat ceffatio à diuinis. ca. fi canonici. nume. 5. de
 offic. ordin.
 Monitio & citatio qualiter differant. c. fi capitulo. §. imo fi capitulum. num. 7. de
 conceff. preben.
 Monitio charitatiua poteft fieri etiam per non habentem iurifdictionem fuper il-
 lum, quem monet. c. Romana. nu. 3. de peni. & remiff.
 Monitio dicitur canonica, quæ habet aliquorum dierum internalla. c. conftitutio-
 nem. §. ftatuimus. nu. 1. de fen. excom.
 Monitio requifita in excommunicatione decurtatur propter facti neceffitatem. ca.
 conftitutio. §. ftatuimus. nu. 2. de fen. excom.
 Monitio an requiratur, antequam incuratur irregularitas. c. cum aterni. §. fcitu-
 rus. nu. 9. de fen. & re iud.
 Monitio femper debet precedere in excommunicatione. c. cum C. laicus. num. 4.
 de foro compe.
 Monitio requiritur in excommunicatione. ca. vt officium. §. compefcendi. num. 1.
 de hereti.
 Monitio an requiratur quando excommunicatio profertur ab aliquo pro defen-
 fione fui iuris. c. dilecto. nu. 7. de fen. excom.
 Monitio an requiratur antequam laici compellantur. c. vfurarum. §. qui vero. nu.
 me. 5. de vfuris.
 Mors & abfentia longa equiparantur, quando requiritur prefentia alicuius. c. fi
 ad epifcopum. §. vbi vero. nu. 3. ne fede vacan.
 Mors quid dicatur. c. prefenti. nu. 5. de præb. & digni.
 Mors ciuilis quando equiparetur naturali. c. fi ad epifcopum. §. cum vero. nu. 2.
 ne fede vacan.
 Mors & abfentia remota qñ equiparetur. c. religiofus. §. fanè. nu. 2. de tefta.
 Mors ciuilis an equiparetur naturali. c. fufceptum. nu. 9. de refcrip.
 Mortis alicuius quando fit mentio, intelligitur in dubio de naturali, & non de ci-
 uili. c. fufceptum. nu. 3. de refcrip.
 Motus proprius ampliat gratiam in his, quæ funt expreffa in illa. ca. fi pluribus.
 nu. 2. de præb. & digni.

Mucronis

appellatione quid comprehendatur. ca. pro humani. §. cum
 igitur. nu. 7. de homic.
 Mulier quæ efi tutrix in caufa filiorum, poteft conftituere auctorem. ca. mulieres.
 num. 4. de iudi.
 Mulieres non debent compelli, vt perfonaliter ad iudicium veniant. c. periculofo.
 §. porro. nu. 4. de ftatu reg.
 Mulier an adstringatur virtute alienationis, an iuramenti tantum. c. licet. nu. 7.
 de iureiuran.
 Mulieris appellatione comprehenditur mulier foluta & matrimonio non ligata.
 c. ex fponfaliibus. §. quare. nu. 1. de fpon.
 Mulier non tenetur perfonaliter comparere ex citatione iuris. c. indemnitatibus.
 §. porro. nu. 2. de elect.
 Mulieres non poffunt trahi ad iudicium inuitæ perfonaliter. ca. mulieres. nume. 2.
 de iudic.
 Mulieri licitū efi habere plures viros fucceffiuè. c. is q. §. mulier. nu. 1. de fep. 240
 Mulier quandiu efi innupta efi incola ciuitatis mariti. ca. is qui. §. mulier. num. 5.
 de fepul.
 Municipium quid dicatur. c. fi ciuitas. nu. 10. de fen. excom.
 Multa ftatuuntur contra iura communia propter fauorem fidei. c. in fidei. num. 1.
 de hereti.
 Mutus non poteft baptizare nec tenere puerum. c. 1. nu. 12. de cog. fpi.

Narratio Necessitas

quando dicatur facta plena in literis Papæ, de cō-
 ceffioe Legati. c. fi Apoftolicæ. n. 5. de p. et di. 205
 corporalis quæ dicatur. c. confuetudinē. §. qui
 vero. nu. 5. & 6. de cler. non refi. 188

Negatio quando precedit verbum, credo, non includit certam credulitatem in
 eius oppofitione. c. prefentium. nu. 3. de tefti. & atteft. 150
 Negatiua dua fimul iunctæ faciunt vnā affirmatiuā. ca. contingit. nume. 1. de
 iureiuran. 152
 Negatiua non femper transfundit onus probandi in negantem. c. Romana. §. fi ve-
 ro. nu. 4. de appel. 171
 Negatio partis citatæ, an impediatur poteflatem procedendi per conferuatorem. c. 1.
 nu. 6. de offi. & pote. iud. deleg. fol. 97. Et dato quod non impediatur, an conser-
 uator poffit procedere ad recipiendas probationes. ibidem. nu. 7.
 Negatiua licet pofponatur figno vniuerfali vel denotanti pluralitatem, non ta-
 men æquipollet vniuerfali negatiuæ fine fuo contradictorio. c. fi contra. nu. 5. de
 offi. & pote. iud. deleg. 99
 Negligentia vel tarditas accurata, quando habeat pœnam excommunicationis.
 c. vt inquisitionis. §. prohibemus. nu. 3. de hereti. 277
 Negligens in appellando non excluditur ab alijs vijs fibi competentibus de iure
 communi fuper reuocatione actus. c. concertationi. nu. 6. de appel. 179
 Negligens petere præbendam fibi debitam non perdit ius canoniale primo quæ-
 fitū. c. fi clericus. §. verū fi præfatus. nu. 2. & 7. de præb. & dig. 194. & 195
 Neglectus quis dicatur. c. grandi. nu. 12. de fup. neg. præl. 85
 Negligentia notabilis quæ dicatur. c. tibi qui. nu. 7. de refcrip. 28
 Negligentia punitur & reputatur pro facto, quando quis arctatur ad factum. ca.
 dilecto. nu. 4. de fen. excom. 310
 Negligentia electorum in non præfentando electionem electo fibi non præiudicat.
 c. cupientes. §. hac generali. nu. 1. de elect. 57
 Negligentia ordinarij quomodo probetur. c. Romana. §. fanè. nu. 6. de cenfi. 255
 Negligentia procuratoris nocet domino cum iniunctis procuratori per dominum.
 c. fi compromiffarius. nu. 3. de elect. 74
 Negligentia prælati nocet ecclefia. c. ecclefia. nu. 4. de in integ. refi. 128
 Negocium principale aliquando perimitur propter multiplicationes appellatio-
 nis interpoftas ab interlocutorijs. c. frequens. nu. 5. de refi. fpol. 140
 Negocium examinare aliud efi, aliud definire. ca. vt quæftionibus, numero quar-
 to, de arbit. 129
 Negocium electionis qualiter dicatur primo occupari. c. fi quis iufto. numero sex-
 to, de electio. 80
 Negationes dua fimul iunctæ faciunt vnā affirmationē, in §. fanè. nu. 2. in p. 3
 Negotiator propriè quis dicatur. c. quanquam. nu. 10. de cenfi. 257
 Negationes dua fimul iunctæ faciunt vnā affirmationē. c. 1. nu. 2. de procu. 121
 Negotia fpiritualia debent celerius expediri, quàm temporalia. ca. fi duo. §. fanè.
 num. 2. de procu. 126
 Nepotum appellatione comprehenduntur filij fratrum. c. felicitis. §. ceterum. nu.
 me. 2. de penis. 299
 Negocij appellatione comprehenditur iudicium. c. fi duo. §. ceterum, numero pri-
 mo, de procura. 125
 Nepotis appellatione comprehenditur filius fratris. ca. ad fuccidendos. nume. 1.
 de fchismaticis. 162
 Nepotum appellatione qui comprehendantur. ca. fundamenta. §. proinde. nume. 2.
 de electio. 61
 Nefcientia quando dicatur, in c. fideli. nu. 18. de fup. Trini. 5
 Nenter dictio, vel vterque, ponitur inter duos. c. duobus. nu. 1. de refcrip. 29
 Nifi dictio, an flet hic exceptiue. c. fi foli. §. nifi nos. numero quarto, de con-
 ceff. præben. 227
 Nifi dictio, fequens negatiuam ftat incluſiuè. c. fi oblato. nu. 3. de li. conteft. 138
 Nifi dictio, fequens negatiuam ftat incluſiuè. c. conftitutio. nu. 1. de elect. 76
 Nifi dictio, fequens negatiuam ftat incluſiuè. c. quamuis. nu. 4. de refcrip. 122
 Nifi dictio, fequens negatiuam ftat incluſiuè. c. quamuis. nu. 3. de refcrip. 19
 Nifi dictio, fequens negatiuam ftat incluſiuè. c. ad decimas. nu. 3. de refi. fpol. 142
 Nobilium appellatione comprehenduntur Barones & Comites. c. gran-
 di. nu. 2. de fup. neg. præl. 85
 Nomina teſtium quare hic non publicantur. c. ftatuta. §. iubemus, numero quin-
 to, de hereti. 278
 Nomina debitorum funt ſpecies diuerſæ per ſe. ca. hoc conſultiffimo. nume. 11. de
 rebus ecclæ. alie. 230
 Nomina exprimi fine cognominibus an fufficiat, in ca. cum in multis. numero 13.
 de refcrip. 12
 Nominatio æqualem vim habet quam electio. c. indemnitatibus. §. fi qua. num. 1.
 de electio. 78
 Nomen Chriſti excedit omnia alia nomina. c. decet. nu. 2. de immu. ecclæ. 259
 Nominatus fuit vnus in ſcrutinio electionis, qui tunc erat de ordine mendican-
 tium & tranſiit ad ordinem non mendicantium, poſtea eligitur, an debeat pe-
 tere confirmationē tanquam de ordine non mendicantium, aut tanquam de or-
 dine mendicantium. c. quorundam. §. circa. nu. 4. de elect. 65
 Nominis mutatio an fit permiſſa in Papa. Et quid in priuato, in prog. ca. Bonifa-
 cius. nu. 14. & 15. 2
 Nomina omnia an ſint exprimenda in qualibet citatione, in c. cum multis. nu. 11.
 de refcrip. 12
 Non damnatur quis de hereti propter vehementem præſumptionem. ca. accuſa-
 tus. nu. 1. de hereti. 270
 Non poſſe dicitur, qui commodè non poteſt. c. cupientes. §. ceterū. nu. 1. de ele. 60
 Non probans crimina quæ obijcit præſumitur in dubio feciſſe animo calumniandi,
 in c. 1. §. qui vero. nu. 4. de elect. 39
 Notarius in ſtrumento quando atteſtatur de actu qui fit vel occurrit in eius præ-
 ſentia, non debet vti verbis iuris, ſed facti tantū. c. fi quis iuſto. nu. 9. de ele. 80
 Notarij plures poſſunt eſſe rogati de eodem actu, in c. ſtatutum. §. notarium vero.
 nu. 1. de refcrip. 27
 Index Comment. Gemin. ſuper Sexto Decretal. c. 3 Nota-

Index.

- Notarius** qui scripsit acta, an possit esse testis. ca. Romana. num. 13. de testa. & attestata. 152
- Notarius** equialet duobus testibus. c. vt officium. §. verum. nu. 4. de here. 273
- Notarij** non dicuntur habere dignitatem, sed officium tantum. c. vt officium. §. ad conscribentes. nu. 1. de here. 274
- Notarius** vnius territorij non potest facere instrumenta in alterius territorio non subiecto. c. Romana. §. nec clericos. nu. 1. & 4. de foro compe. 136
- Notorius** fornicator & symoniacus an incurrant irregularitatem celebrando. c. cum medic nalis. §. si quis autem. nu. 8. de sen. excom. 303
- Notorium** quid dicatur. c. Romana. §. si autem. nu. 4. de appel. 172
- Et quid intelligatur notorij appellatione. ibidem. nu. 5.
- Notorium** inducit omne probatum in iudicio. c. 1. §. si quis. 1. nu. 1. de excep. 154
- Nouale** quid dicatur. c. statuto. nu. 1. & 6. de deci. 242
- Nouitius** permittens se ordinari ad minores intra annum probationis, non per hoc intendit profiteri. c. Abbates. nu. 9. de priui. & excess. priui. 290
- Non** tunc existens in nouitiatu & delinquens taliter quod si esset professus deberet puniri pena perpetui carceris, an possit a prelat. regulari damnari ad perpetuum carcerem. c. non solum. nu. 12. de reg. 245
- Et quid si profiteatur de facto. ibidem. nu. 13.
- Nouitius** potest probare regulam etiam in habitu priori. ca. constitutionem. §. in alijs. nu. 3. de regu. 246
- Nouitius** licet fuerit per plures annos in religione si non fuit alligatus ex professione, potest liberè reuerti ad seculum. c. is qui. nu. 6. de reg. 243
- Et quid si facit professionem, an possit petere restitutionem sicut cum leditur in contractibus. ibidem. nu. 7. & 10.
- Nouitius** volens recedere de religione non debet satisfacere de expensis victus monasterio. c. non solum. nu. 5. de reg. 245
- Nouitijs** periculosum est facere sibi magnam tonsuram. ca. non solum. num. 11. de regula. 60.
- Nudus** quis dicatur. c. felicio. §. presenti. nu. 5. de pœnis. 299
- Numerus** maior non includit minorem in his, in quib. verba debent intelligi secundum proprii significationem. c. cui de non. nu. 4. de preb. & dig. 208
- Numerus** senarius quare dicatur perfectus in §. quem librum. nu. 4. in proæ. 2
- Nuncio** an debeat credi, quod alium citauerit. c. venerabilibus. §. porro. num. 5. de sen. excom. 311
- Nuptiæ** contractæ cum consanguineis, dicuntur esse contra ius naturale. c. cum secundum. nu. 1. de here. 277
- Nuptiæ** nefariæ, incestuæ, & inutiles, qualiter differant. ibidem. nu. 5.
- Obiectio** de manifesta offensa, an procedat contra omnes peccantes absolutionem ad cautelam. c. solet. §. in secundum. nu. 19. de sen. excom. 397
- Et quid si is cui opponitur, vult deponere pignora apud eadem sacra, an statim absoluitur. ibidem. nu. 22.
- Obijcere** contra personas eligentium non dicitur obijcere contra formas. c. procurator. num. 1. de elect. 75
- Obijciens** in personam probando semiplenè, an euitet pœnam suspensionis, in c. 1. §. qui vero. nu. 5. de elect. 39
- Oblati** perpetuo qui dicantur. c. per exemptionem. nu. 11. de priui. & excess. pri. 293
- Obligatio** inducitur ex simplici promissione de iure canonico. c. detestanda. nu. 3. de concess. preben. 223
- Obligatus** ad satisfaciendum, vel idoneam cautionem prestandam de satisfaciendo, qualiter liberetur. c. alma. §. illis. nu. 2. de sen. excom. 313
- Obligatio** contracta cum existente in inferiori gradu non tollitur, licet ante satisfactionem obligatus promoueat ad maiorem gradum. ca. quia cunctis. §. dicebat Abbas. nu. 2. de concess. preb. 221
- Obligatus** religioni in genere, si antequam ingrediatur aliquam dimissa prima contrahat matrimonium an teneat. num. 9. Et quid de ingrediente animi leuitate. nu. 11. c. constitutionem. §. in alijs. de reg. 246
- Obligatio** curialium non soluitur per mortem Papæ. c. presenti. §. idem est. nu. 1. de preb. & digni. 214
- Obseruantia** iuris communis non inducit nouam consuetudinem. c. nullus religio. sus. nu. 8. de elect. 67
- Occasio** quid dicatur, in c. Statutum. §. insuper. nu. 3. de rescrip. 26
- Oculi** cordis qui dicantur. c. pro humani. nu. 5. de homi. 279
- Occultare** se malitiosè quando quis dicatur. c. Romana. §. contrahentes. num. 15. de foro compe. 135
- Occupare** verbum, ponitur in malam partem. c. auaritia. nu. 2. de elect. 46
- Occupantis** conditio an sit melior. c. si duo. nu. 10. de procu. 125
- Occupans** beneficium per vim non dicitur intrusus. c. eum qui beneficium. nu. 1. de preb. & digni. 200
- Occupare** verbum, aliquando ponitur in bonam partem. ca. si qui. numero quinto, de prescrip. 158
- Offensa** manifesta que dicatur. c. solet. nu. 12. de sen. excom. 305
- Officiales** cuius auctoritate dicatur actum facere. ca. 1. §. nec pro eo. nu. 2. de offi. ord. 111
- Officij** appellatione quid intelligatur. c. 1. §. officiales. nu. 3. de offi. ord. 60.
- Officia** nulla diuina nec sacramenta ecclesiastica sunt permittenda ministrari vel celebrari tempore interdicti, nisi in casibus exceptis. c. alma. nu. 3. de sen. exc. 323
- Officialis** Episcoporum appellantur etiam vicarij. c. vt officium. §. statuiamus. num. 1. de here. 274
- Officialis** appellatione comprehenditur vicarius Episcopi. ca. 1. nu. 1. de offi. vic. 94
- Officiales** foranei an dicantur habere iurisdictionem delegatam, an ordinariam. c. 1. nu. 4. de offi. ordi. 111
- Officium** executoris Papæ quod sit, in c. statutum. §. in nullo. nu. 6. de rescrip. 25
- Officiales** temporales ex sola electione sine alia confirmatione habent ius administrandi in officio. c. fundamenta. §. quod si secus. nu. 1. de elect. 62
- Officialis** & vicarius Episcopi idem sunt. c. cum in generali. nu. 5. de offi. vic. 96
- Officium** iudicis extraordinarium non competit ecclesia, vel minori habenti ordinarium per beneficium restitutionis. c. non solum. nu. 9. de appel. 177
- Officialis** generalis potest committere alteri vnam ex causis, de quibus potest cognoscere virtute sui officij. c. Romana. §. cum autem. nu. 6. de appel. 171
- Officialis** Episcopi non est subiectus iurisdictioni Episcopi. c. Romana. §. nec clericos. nu. 2. de foro compe. 136
- Officialis** Episcopi ex generali mandato potest expedire omnia, quæ includuntur in causis, in quibus habet potestatem. c. si annum. §. si ero. nu. 2. de iud. 132
- Olim** dictio, refertur ad tempus præteritum. ca. presentium. numero quinto, de test. & attestata. 149
- Omissio** ordinis iudiciarij super vno actu non vitiat alium actum præcedentem legitime factum. c. si confirmationem, nume. primo, de electio. 75
- Omissum** in literis beneficalibus habetur pro omisso. c. cui de non. num. 5. de preben. & dignita. 208
- Onus** impositum personæ ratione rei afficit rem, vt transeat ad illum, in quæ res transfertur. c. accusatus. §. si vero. nu. 4. de here. 271
- Onus** probandi titulum incumbentem possessori cui pertineat. c. si iudex. §. non sic. nu. 4. de sen. excom. 310
- Onus** simul ex pluribus conglutinatum est difficilius, diuisum tamen per partes efficitur leuius, in proæ. num. 3. 2
- Oppido** aduerbium, quid sit, & quid nomen. ca. si ciuitas. num. 9. de senten. excom. 319
- Opinionem** communiorum quam sequuntur Doctores, debemus sequi, in ca. fidelium. nu. 5. de sum. Trini. 5
- Opponens** & non appellans, an debeat venire. c. 1. nu. 11. de elect. 38
- Oppositio** exceptionis non sufficit, nisi probetur. c. 1. §. si vero. nu. 3. de exce. 155
- Opponens** non tamen appellans, an debeat iurare secundum formam hic positam. c. vt circa §. editio. nu. 4. de elect. 44
- Opponens** exceptionem turpem, si illam non probat, an teneatur actione iniuriarum. c. 1. §. si quis. 2. de excep. 154
- Oportet** verbum, designat necessitatem, aliquando honestatem. ca. vt quis duas. nu. 4. de elect. 65
- Oportet** verbum, denotat necessitatem. c. si oblato. nu. 7. de litis contest. 139
- Optio** si detur alicui circa rem in genere, an valeat alienatio facta ante electionem. c. quia cunctis. §. econtra. nu. 5. de concess. preb. 222
- Optatio** qualiter possit fieri in præiudicium impetrantis. c. cum in tua. num. 12. de consuetu. 35
- Optatio** an habeat locum, quando Papa sibi referuat collationem canonicatus. ca. cum in tua. §. in præbendis. nu. 3. de consuetu. 36
- Et quid si Papa non ordinat intra mensem ibidem. nu. 5.
- Optatio** quando fit per procuratorem, an requiratur speciale mandatum. c. cum in tua. nu. 5. de consuetu. 35
- Optatio** facta per excommunicatum an valeat, in c. cum in tua. §. ne autem. nu. 4. de consuetu. 36
- Orandum** an sit potius in ecclesia, quam alibi. c. decet. nume. 11. de immu. eccle. 259
- Oratorium** & capella differunt. c. auctoritate. e. nu. 2. de priui. & excess. priui. 290
- Orationes** vniuersales restringuntur ad expressa, quando sequitur verbum restringens. c. duobus. nu. 9. de rescrip. 30
- Oratio** vel capitulum licet dicantur per vnum in officio, alij clerici audientes dicuntur dixisse. c. cum ab vno. nu. 3. de sen. & re iud. 165
- Oratio** affirmatiua aliquando habet tacite inclusam negatiuam. c. veniens. nu. 2. de verbo. signifi. 324
- Ordinare** verbum, sumitur pro conferre. c. si tibi. nu. 4. de preb. & digni. 207
- Ordinarius** an possit procedere ad inquisitionem fama non precedente. c. non est. nu. 3. de consue. 33
- Ordo** & religio an differant. c. religionum. nu. 6. de relig. domi. 250
- Ordo** vnus si se transtulit de licentia Papæ in totum ad alium ordinem, an legata facta isti primo ordini transferantur ad secundum ordinem. ca. religionum. §. ad hæc. nu. 3. & 4. de relig. domi. 251
- Ordo** sacer habet annexum votum castitatis. ca. quod votum. nume. 5. de voto & voti redemp. 249
- Ordinarius** volens absolvere ad cautelam, debet esse superior excommunicato re. c. solet. nu. 16. de sen. excom. 305
- Ordinarius** & delegatus potest interdictum ponere in loco. c. Episcoporum. nu. 3. de priui. & excess. priui. 192
- Ordinarius** non potest compellere, vt quis personaliter coram eo compareat, nisi in casibus hic expressis. c. iuris. nu. 12. de iud. 131
- Ordinationum** appellatione possunt comprehendi statuta. ca. consuetudinem. §. statuiamus. nu. 1. de cle. non resi. 187
- Ordinare** verbum, adaptatur commissioni administrationis. ca. cum singula. §. ro-bibemus. nu. 5. de preb. & digni. 214
- Ordo** scripturæ quod sit seruandus. c. si quis iusto. nu. 5. de elect. 80
- Ordinarij** non possunt locare sedem in locis exemptis etiam suæ diocesis. c. si pa. §. est idem. nu. 2. de priui. & excess. priui. 195
- Ordinarij** nullam iurisdictionem exercere possunt in exemptos. c. periculosa. §. quoniam. nu. 5. de statu regu. 250
- Et an contra istud ius possit prescribi. ibidem. nu. 6.
- Ordinarie** verbum, refertur ad modum prouidendi, etiam aliter quam per collationem beneficij.

Index.

beneficij. c. pastoralis. §. si autem. num. 2. de cler. agrot. 219
 Ordinationes & mandata Papæ eandem vim habent, quam constitutiones. c. statu-
 ta. §. ceterum. nu. 2. de hereti. 279
 Ordines quare dicantur gradus. c. degradatio. nu. 4. de pœnis. 297
 Ordinarij inferiores ab Episcopis, an possint compellere iudicem secularem. c. licet.
 nu. 8. de iureiuran. 153
 Ordinarius non potest conferre beneficia ad sedem Apostolicam deuoluta iure or-
 dinario. c. quamuis. nu. 3. de præb. & digni. 216
 Ordinarius non potest absolvere, quando tempus suspensionis adijcitur per ius. ca.
 cum æterni. §. si quis. nu. 1. de sen. & re iud. 159
 Ordinarius conferens præbendam in defectum executoris, an dicatur conferre, vt
 ordinarius, an vt delegatus. nu. 6. & nu. 3. c. si clericus. §. verum si præfatus.
 nu. 5. de præb. & digni. 194
 Ordinarij an possint absolvere ab ista excommunicatione. ca. quanquam. nume. 8.
 de censi. 257
 Ordinarius potest ponere penas pecuniarias pro delicto. c. venerabilibus. §. deni-
 que. nu. 1. de sen. excom. 312
 Ordinarij appellati qui cōprehendantur. c. ordinarij. nu. 5. de offi. ordi. 113
 Ordinarij an possint capere ad mandatum delegati Papæ. c. si clericos. num. 10. de
 senten. excommu. 318
 Ordinationem vel consuetudinem nouam quis possit facere in ecclesia. c. consuetu-
 dinem. §. statuimus. nu. 4. de cle. non resi. 187
 Ordinarius an possit apponere manum post mensem, si beneficium vacans in curia
 sit electum. c. statutum. nu. 6. 7. 8. & 9. de præb. & digni. 189
 Ordinarius an poterit absolvere istum excommunicatum. c. hac cōstitutione. §. pars
 vero. nu. 3. de offi. & pote. iud. deleg. 106
 Ordinarij appellati qui cōprehendantur. c. quanquam. nu. 14. de vsur. 283
 Ordinarius egrediens prouinciam habetur pro priuato. c. si Abbatem. numero 4.
 de electio. 73
 Ordinarius pote. resistere delegato Papæ, quando vellet procedere in casu inclu-
 so in eius rescripto notoriè. c. si co tempore. nu. 6. de rescrip. 19
 Ordinarius potest inquirere ex officio & subditum compellere, vt ostendat titulos
 beneficiorum suorum. c. ordinarij. nu. 1. de offi. ordi. 113
 Et quibus debeat compellere. ibidem. nu. 4.
 Ordinare verbum, non includit collationem. c. deliberatione. nu. 4. de offi. leg. 109
 Ordinare verbum, denotat totalem prouisionem. c. cum in sua. §. in præbendis. nu-
 me. 2. de consuetu. 35
 Ordinatus ab Episcopo alieno est suspensus ab executione ordinum. c. 1. §. eos. ve-
 ro. nu. 1. de temp. ord. & qual. ordi. 88
 Ordinarius loci potest petere editiones statutorum laicorum, vt videat si sint ali-
 qua contra fidem catholicam. c. statutum. nu. 4. & 7. de here. 273
 Ordo sacerdotalis aliquando anneclitur præbendis in ecclesia. c. cui de non. nu. 1.
 de præb. & digni. 208
 Ordinarij inferiores ab Episcopis possunt sibi creare officiales in iurisdictione sua,
 sicut Episcopi. c. Romana. nu. 2. de sen. excom. 308
 Ordo concessus contra prohibitionē iuris concessionem annullantis imprimit esse-
 tum, quo ad characterē, sed non quo ad executionē. c. prouida. nu. 6. de cle. 79
 Ordines duo mendicantium. c. cum ex eo. nu. 2. de excess. præla. 286
 Ordinarius vel delegatus citat priuilegiatum, vt non possit excommunicari, &
 quia non comparat excommunicatur, ante eat excommunicatio. c. quia cōstitis.
 §. ex parte vero. nu. 4. de concess. præb. 221
 Ordo an imprimatur per tonsuram. c. nullus. nu. 8. de temp. ord. & qual. ord. 90
 Ornamentorum appellatione comprehenditur calix, liber, & similia. c. degradatio.
 §. actualis. nu. 4. de pœnis. 297
Ostia ecclesiarum an possint habere foramina vel fenestras, vnde vidri
 possint diuina. c. licet. nu. 3. de priui. & excess. priui. 288
Possessio dicitur, quod est illa quæ non turbatur. c. cō-
 missa. §. annus autem. nu. 2. de elect. 73
Pactum factum cum rectore ecclesiæ valet ad commodum ecclesiæ,
 etiam sine auctoritate superioris. c. 1. nu. 1. de pactis. 119
 Item factum cum parochiali de non recipiendis suis parochianis ad sepulturā.
 ibidem. num. 2. & 7.
 Pactum an tollat pacta contraria, in c. licet. nu. 11. de consti. 5
 Pactum de quo in textu an sit perpetuum tam ex parte rectoris, quam ex parte
 parochianorum. c. 1. nu. 10. de pactis. 119
 Pactum factum de non succedendo est prohibitum de iure civili. c. quamuis. nu. 1.
 de pactis. fol. eodem.
 Pacta quando sunt licita & honesta sunt seruanda. c. quia ex eo. nu. 8. de pac. 121
 Pannosus quis dicitur. c. statutum. nu. 13. de rescrip. 23
 non potest facere constitutiones sine consilio sapientis. c. auctoritate.
 nu. 1. de priui. & excess. priui. 290
Papa potest per suam prohibitionem inuadare professionem factam in religione.
 c. religionum. §. confirmatos. nu. 5. de relig. domi. 251
 Papa solus dispensat cum irregularitate contracta ex celebratione. c. cum medici-
 nalis. §. caueant. nu. 3. de sen. excom. 304
 Papa an possit dispensare in omni irregularitate. c. is qui. nu. 5. de sen. excō. 320
 Papa tenet locum Christi in terris. c. pro humani. nu. 3. de homic. 279
 Papa aliqui potest esse insufficiens ad regendā ecclesiā. c. quoniam. nu. 3. de renū. 82
 Papa oportet, quod sciat de quibus rebus licentia sit concedenda. c. hoc consulti-
 simo. nu. 6. de reb. eccle. alie. 230
 Papa dicitur promotus ad pontificatum. c. quoniam. nu. 1. de concess. præb. 227
 Papa solus dispensat cum illegitimo, vt promoueatur ad sacros ordines, vel obti-
 neat beneficium curatum. c. 1. nu. 3. de filijs presby. 91

Papa appellat Episcopum Cardinalem fratrem. c. dudū. nu. 1. de præb. & dig. 196
 Papa potest statuere, vt fides adhibeatur testi criminoso, dum tamen sit præsum-
 ptio, quod non deponat falsum. c. in fidei. nu. 2. & 6. de heret. 269
 Papa an possit accusari de heresi occulta. c. in fidei. nu. 3. de hereti. eo.
 Et quis tunc erit iudex competens. num. 4. Et quid si accusatur de heresi post
 mortem. ibidem. num. 9.
 Papa aliquando confert solum canonicatum & non præbendam. c. cum cui. nu. 1.
 de præb. & digni. 192
 Papa si profert excommunicationem contra participantes non nominatim, an par-
 ticipantes cum talibus incurrant minorem excommunicationem. c. constitutio
 nem. num. 5. de sen. excom. 314
 Papa debet declarare canones etiam prædecessorum suorum. c. statutum. num. 2.
 ne cler. vel mona. 261
 Papa nisi aliud exprimat videtur velle seruare iura per prædecessores suos edi-
 ta. c. vbi periculum. nu. 2. de elect. 41
 Papa potest inducere impedimentum inuadans matrimonium post contractum.
 c. quod votum. nu. 4. de voto & voti redemp. 249
 Papa dicitur gerere vices Christi. c. ad Apostolicā. §. nos itaque. nu. 1. de senten-
 tia & re iudi. 162
 Papa solus potest concedere priuilegium benedicendi solenniter populum. c. Ab-
 bates. nu. 1. de priui. & excess. priui. 289
 Papa potest irritare votum emissum in religione quando prohibitio sit ante factū
 votum. c. periculofo. §. sanè. nu. 3. de statu regula. 249
 Papa habet curam & tutelam omnium ecclesiarum. c. quia nonnulli. nume. 2. de
 immu. eccle. 259
 Papa qualiter possit extendere leges. c. constitutionem. nu. 3. de reg. 246
 Papapoteest committere officium tabellionatus. c. vt officium. §. ad conscribentes.
 num. 3. de hereti. 274
 Papa si moritur intra mensem, an procedat iste tex. ca. si Apostolica. num. 6. de
 præben. & digni. 215
 Papa si scribit, q̄ prouideatur de pertinēte ad præsentationē quorūcūq; an pote-
 rit quideri de patronatu ex patronis laicis. c. illis vero. nu. 9. de p̄b. et di. 197
 Papa an possit compellere quem ad comparandum personaliter. c. cupientes. §. hac
 generali. nu. 2. de elect. 57
 Papa solus dispensat cum irregulari. ca. cum æterni. §. sciturus. nume. 2. de sen-
 ten. & re iudi. 160
 Papa in titulis benefic. habet volūtātē pro ratione. c. si gratiosè. nu. 8. de resc. 15
 Papasi per viā declarationis approbat vnam ex opinionibus contrarijs, talis ap-
 probatio videtur trabenda ad præterita. c. perpetuo. nu. 4. de censi. 257
 Papa solus dispensat cum irregulari ex celebratione. ca. is qui. §. is vero. nume. 3.
 de senten. excom. 320
 Papa dicitur diecesanus & ordinarius exemptorum. c. auctoritate. §. inibemus.
 nu. 2. de priui. & excess. priui. 290
 Papa in dubio non intendit derogare iuri alterius. c. veniens. §. ceterum. nu. 3. de
 verbo. significatio. 299
 Papa si committat inquisitionem, an debeat inquiri super infamia. c. si is cui. nu-
 me. 1. de accusa. 266
 Papa potest tollere actionem alicui competentem perpetuo. c. felici. nume. quar-
 to, de pœnis. 298
 Papa vel Episcopus an possit sibi remittere pœnitentiam per confessionem iniun-
 ctam. c. indulgentiæ. nu. 8. de peni. & remiss. 302
 Papa potest tollere ius alterius & dare alteri. c. si propter tua. nu. 4. de reser. 20
 Papasi mandat prouideri Titio in aliqua ecclesia cum clausula, si pro alijs nō scri-
 pserimus, & ipse scripserat pro vno tantum, an iste litera sint valide. c. quam-
 uis. nu. 4. de præb. & digni. 190
 Et quid si mandat prouideri simpliciter vsq; ad certam summā non adiecto de
 vno vel plurib. beneficijs, an possit prouidere in plurib. beneficijs. ibidem. nu. 5.
 Papa si mandat conferri beneficium spectans ad institutionē Episcopi, an executor
 possit prouidere de beneficio in quo Episcopus instituit tantum ad præsentatio-
 nem & electionē alterius. c. illis vero. §. cū autem. nu. 3. de præb. & dig. 198
 Et quid si scribat quod prouideatur de beneficio spectante ad ordinationem ta-
 lis de quo intelligitur. ibid. nu. 4. Et quid si scribatur sub illa forma, ad ordi-
 nationem, & c. an præiudicetur Episcopo, qui habet instituere. ibidem. nu. 5.
 Papa si dat alicui specialiter potestatem conferendi beneficia vacantia in curia,
 an habeat tempus ad conferendū. c. si Apostolica. nu. 7. de præb. & dig. 215
 Papa scribit super prouisionibus beneficiorum quadruplici modo. c. mandato no-
 stro. nu. 3. de præb. & digni. 193
 Papa participans cum excommunicato a se, an incurrat minorem. ca. Statuimus.
 nu. 11. de sen. excom. 308
 Papa si mandat alicui prouideri, & ille talis patitur aliquem defectum, an per ta-
 lem prouisionem impediatur potestas ordinarij super tali beneficio. ca. nullus.
 nu. 6. de temp. ord. & qual. ord. 90
 Papa potest irritare statuta laicorum quatenus disponunt circa concernentia fi-
 dem. c. statutum. nu. 3. de heret. 273
 Papa per secundam concessionem non intendit tollere ius alteri questum. c. post-
 quam. nu. 1. de præb. & digni. 195
 Papa concessit priuilegiū monachis per quod prohibet Abbati, ne conferat talia
 beneficia prioratus monachorū clericis secularibus, tamen Abbates contra fe-
 cerunt tanto tempore, quod est deuentum ad tempus legitime prescriptionis,
 an habet locum iste tex. c. cum de beneficio. nu. 5. de præb. & digni. 191
 Papa an possit tractare & terminare ardua negocia sine consilio Cardinalium. ca.
 super eo. nu. 4. de hereti. 269
 Papa potest decernere iurantem non obligari iuramento quando causa legitima
 subest. c. animarum. nu. 3. de sepul. 238
 Index Comment. Gemin. super Sexto Decretal. c. 4 Papa

Index.

- Papa statuendo aliquando facit approbare per conciliū. ca. pro humani, §. sacri.** 280
nu. 1. de homici. 280
Papa potest statuere, quod participans excommunicato non incurrat excommu- 270
ni ationem. c. presidentes. nu. 1. de hære. 270
Papa quando delegat causam appellatione remota, potest appellari illato grau- 183
mine, non solum expresse approbato in iure, sed etiam non approbato expref- 183
sè. c. licet. §. ubi vero. nu. 4. de appel. 183
Papa dispensat cum illegitimo super beneficio obtinendo, postea obtinet beneficiū, 204
quo obtento dimittit & obtrine. secundum, an possit illud retinere. c. nō potest. 204
§. illud autem. nu. 9. de præb. & digni. 204
Papa si mandat conferri beneficium ad collationem Abbatis, & ipse habet con- 198
ferre aliqua beneficia solus, aliqua cum consensu Episcopi, an possit conferri de 198
istis secundis. c. illis vero. §. si vero. nu. 7. de præb. & digni. 198
Papa si non confert prius canonicatum, sed sic secundo, an præferatur primus. ca. 196
quia sepe. nu. 4. de præb. & digni. 196
Papa si reservat beneficium collatum absenti post collationem, & antequam ille ha- 207
buerit, an poterit consentire illi collationi. c. si tibi. nu. 17. de præb. & dig. 207
Papa conferendo beneficium in dubio non intendit tollere ius, quod prius in il- 206
lo alteri competeat. c. si pluribus. nu. 1. de præb. & digni. 206
Papa approbans factū alterius & mandans, ut illud exequatur auctoritate sua, 193
dicitur facere actū propriū & non alienū. c. si cum. nu. 2. de præb. & dig. 193
Papa an præcipiat semper sub interminatione maledictionis. ca. animarum. nu. 6. 238
de sepul. 238
Papa solus non ligatur conciliū. c. si qui auctoritate. nu. 6. de præb. & dig. 195
Papa si mandat provideri sub hac forma, an habeat locum iste tex. ca. non potest. 204
§. cum vero. nu. 5. & 6. de præb. 204
Papa si concedit specia iter vni, quod possit beneficia vacatia in curia conferre, an 188
expiret hæc potestas per mortem Papæ. c. licet eccl. nu. 9. de præb. & dig. 188
Papa in arduis non debet facere aliquid sine consilio & consensu Cardinalium. 82
c. quoniam. nu. 5. de reuon. 82
Papa si post collationem canonicatus confert postea præbendam vacantem alteri 195
non facta mentione de primo, an valeat collatio. c. si postquam. nu. 6. de præ- 195
ben. & dignita. 195
Papa si scribit pro canonicatu & præbenda, & sunt ibi diuersæ species canonicor- 206
um, de quibus intelligatur. c. si pluribus. §. si vero. nu. 3. de præb. & dig. 206
Papa si præcipit Episcopo, vel capitulo indistincte, quod alicui det præbendam, 220
nunquid ex hoc mandato habet is, pro quo scribitur actionem ad petendu il- 220
lam, ut debitam. c. quia cunctis. nu. 6. de concess. præb. 220
Et quid si mandet alicui, quod mihi præbendam conferat, an potero ex hoc man- 7
dato agere & petere præbendam coram ordinario. ibidem. nu. 7. 7
Papa ex causa potest alienare, vel annullare contractum & iuramentū super illo 231
præstitum. c. hoc consultiſſimo. §. contractus. nu. 4. de reb. eccl. alie. 231
Papa potest committere cognitionem causæ principalis in curia, licet non sit per 197
deuolutionem ibidem deuoluta. c. cordi §. post hoc. nu. 4. de appel. 197
Papa solus potest conferre beneficia vacatura. c. licet ecclesiarum. nu. 2. de præ- 188
ben. & dignita. 188
Papatus potest appellari officium. c. ad Apostolicam. nu. 6. de sen. & re iud. 160
Papæ creditur de his, quæ gessit & concernunt factum suum. ca. ad Apostolicam. 161
nu. 17. de sen. & re iud. 161
Papa in priuilegio sic dicit, eximimus omnes vestras ecclesias, quæ per vos sum- 294
pserunt regulam Augustini, quas his duximus vocabulis exprimendas, an 294
ista verba inducant probationem exemptionis. c. si Papa. nu. 7. de priuileg. 294
& excess. priuileg. 294
Papa est index in causa ecclesiæ suæ. c. quoniam. nu. 4. de immu. eccl. 260
Papa solus potest approbare nouum ordinem, vel nouam religionem. c. religionū. 250
nu. 4. de relig. domi. 250
Papa principaliter statuit in constitutionibus conciliorum, & concilium habet se 42
approbatum. c. ubi periculum §. hoc sacro. nu. 1. de elect. 42
Papæ prouisio de beneficio vacante non expressa qualitate præbende, nec etate 209
prouisi, quid operetur. c. ei. nu. 5. & 6. de præb. & digni. 209
Papa non requirit consilium Cardinalium in reuocatione priuilegiorum pontificū 227
Romanorum. c. quoniam. nu. 4. de concess. præb. 227
Papa ita tenetur confiteri, & tenere articulos fidei, sicut quilibet alius inferior, 5
alias posset tanquam hereticus condemnari. in c. fideli. nu. 1. de sum. Trin. 5
Papa quod salutet illos quib. scribit, quō intelligatur. in proæ. c. Bonifacius. nu. 5. 2 261
Papa an semper vocet dilectos inferiores, quibus scribit. in proæ. ca. Bonifacius. 261
nume. 6. 261
Papa quando scribit Cardinali præmittit titulum suum. ca. Legatos. nume. 1. de 107
offic. lega. 107
Papa solus concedit ius funerandi ecclesijs regularibus. c. 1. nu. 4. de pact. 119
Papa solus dispensat, ut quis retineat plura beneficia incompatibilia. c. si gratio- 15
sè. nu. 1. de rescrip. 15
Papa dicitur Episcopus exemptorum. c. cum nullus. §. religiosi. nu. 4. de tempo- 90
ord. & quali. ord. 90
Papa solus potest dare ius ad vacatura beneficia. c. quamuis. nu. 1. de rescrip. 19
Papa non præsumitur scribere contra ius in facto dubio, in ca. licet. nume. 26. de 7
constitutio. 7
Papa quandoque simpliciter concedit, quod quis possit retinere sua beneficia, 15
intelligitur tantum de suis beneficijs quæ canonicè obtinet. c. si gratiosè. nu. 6. 15
de rescript. 15
Papa in dubio non præsumitur velle tollere iura antiqua. c. indemnitate. §. ad 79
hæc. nu. 2. de elect. 79
Papa si scribat, quod conferatur præbenda, & collatio illius spectat ad laicum ex 116
priuilegio Papæ, an executor possit providere de illa. nu. 9. Alium casum vide 116
num. 10. c. cum in ecclesia. de præb. & dignita. 207
Papa vel Legatus si reservauit tantum, & ordinarius contulit, nec appareat 212
quis primo, quid iuris. nu. 4. & 9. Alium casum, nu. 5. in ca. si a sede. de 212
præbend. & dignita. 212
Papa dando visitatorem an videatur reservasse sibi potestatem eligendi. c. is cui. 77
num. 10. de elect. 77
Papa non intelligens plenè negotium à partibus, quomodo debeat facere. c. quia 223
cunctis. §. econtra. nu. 8. de concess. præb. 223
Papa si concedit alicui literas super prima vacatura, deinde illam vacantem con- 217
tulit alteri, cuius literis factis mutato proposito mandat illas cassari, an ex 212
hoc prima reassumat vigorem. c. quodam. nu. 7. de præb. & digni. 212
Papa si scribat executori, ut moneat & inducat, an per illa verba habeat potesta- 6
tem compellendi. c. si pauper. nu. 5. de præb. & digni. 6
Papa quare nuncupetur diuersis nominibus, in c. licet. nu. 21. de constitu. 5
Papa an habeat dominium ecclesiarum, in c. fideli. nu. 1. de sum. Trinitate. 2
Papa scribendo alijs, ræponit nomen suum, & scribendo vniuersitati, vocat il- 2
lam, seu incolentes filios, quamuis sint in ea quandoq; Episcopi, in proæ. c. Bo- 2
nifacius. nu. 1. 2
Papa si mandat provideri impuberi de beneficio curato, an sit ei obediendum. c. si 19
eo tempore. nu. 5. de rescrip. 19
Papa potest renouare constitutionem factam & approbatam in concilio generali, 42
etiam absq; consensu concilij. c. ubi periculum. §. hoc sacro. nu. 7. de elect. 42
Papa si concesserit comendam ecclesiæ cū clausula, quousq; super hoc aliud duxe- 15
rimus ordinandum, an expiret per mortē Papæ. c. si gratiosè. nu. 7. de rescrip. 15
Et quid si dixisset, quousque intrauerimus Italiam. nu. 9. 9
Papa si prouidet in curia vni de Episcopatu vel Abbatia, an Episcopi qui expri- 89
muntur hic in tex. poterunt ordinare tales. c. cum nullus. nu. 5. de temp. ord. 89
& qualita. ordi. 89
Beneficium habens in diœcesi, propter q non eximitur à iurisdictione primi Epis- 80
copi, an poterit ibi ordinari. c. cum nullus. nu. 9. de temp. ord. & qual. ord. 80
Papa an possit legitimare filium regis Aragonum, qui non recognoscit superiorem. 85
c. grandi. nu. 10. de sup. neg. præla. 85
Papa scribendo certo collegio, etiam per viam statuti non videtur illud approba- 79
re. c. indemnitate. §. supradicta. nu. 3. de elect. 79
Papa mandat executoribus datis per Hospitalarios, quod prouideatur cuidam 118
militi de centum, ipsi ponderatis omnibus non possunt illi militi soluere, an te- 118
neantur expellere illos pauperes, ut possint soluere militi. ca. præsent. §. por- 118
ro. de offic. ordi. 118
Papa si committit excommunicatoribus, quod recipiant testes & instrumenta, 151
quæ vtraque pars duxerit producenda, an possint recipere confessiones partium 151
ita, ut talis confessio partium facta coram talibus probet, ut iudiciales. c. præ- 151
sentium. §. testes. nu. 7. de testi. & attest. 151
Papa reservauit sibi vnum beneficium vacaturum, si postea vacat & ipse dat vni 55
in commendam, an dicatur expirata reservatio, sicut si contulisset. c. nemo de- 55
inceps. nu. 6. de elect. 55
Papa referens se ad collegium Cardinalium appellat eos fratres, & non filios. ca. 116
quamuis. nu. 2. de offi. ordi. 116
Papa potest infringere electionem sepulture factam contra prohibitionem suam. 238
c. animarum. §. statuentes. nu. 1. de sepul. 238
Papa solus potest dare ius ad beneficia vacatura. c. ne captandæ. num. 2. de con- 224
cessio. præben. 224
Papa si moriatur in mari, per quem fiet districtio. ca. ubi periculum. §. porro. nu- 43
me. 2. de electio. 43
Papa committit delegato expressa causa remotionis, & c. an poterit alteri delega- 104
ri. c. is cui. nu. 6. de offi. & pote. iud. deleg. 104
Papa dispensauit cum minore 22. annorum, ut possit habere beneficium curatum 72
cum clausula, prouiso, quod beneficium illud durante defectu debitum non frau- 72
datur exequijs, & animarum cura non negligatur, iste adhuc consequitur pa- 72
rochiale ecclesiam, nec intra annum fit sacerdos, an sit priuatus. c. cum ex eo. 72
§. elapso. nu. 2. de elect. 72
Papa si committit iurisdictionem temporalem in loco alicui prælato, an idem sit 261
quod in Episcopis. c. Episcopus. nu. 7. ne cleri. vel mona. 261
Papa solus potest dare administratorem ecclesiæ cathedrali vacanti. c. is cui. nu- 77
me. 2. de electio. 77
Papa qualiter se nominet ante coronationem, in proæ. c. Bonifacius. nu. 16. 2
Papa si facit gratiam, potest adiri ordinarius loci pro eius executione. c. si super. 103
nu. 5. de offi. & pote. iud. deleg. 103
Participatio diuinorum plus est prohibita excommunicationis, quā interdictis. c. al- 324
ma. §. in festiuitatibus. nu. 2. de sen. excom. 324
Participans excommunicato in crimine propter quod erat excommunicatus, incur- 94
rit eandem excommunicationem. c. 1. nu. 3. de offi. vica. 94
Participans loquendo cum excommunicato incurrit excommunicationem mino- 307
rem. c. statuimus. nu. 1. de sen. excom. 307
Et maiorem qui participat in crimine damnato propter quod fuerat excommu- 3
nicatus. ibidem. nu. 2. & 3. 3
Partes duæ totius intelliguntur respectu tertiæ. c. indemnitate. §. si vero. nu- 78
me. 3. de electio. 78
Partes an possint renunciare ordini iudiciario substantifico, c. & si sententia. nu- 166
me. 13. de sen. & re iud. 166
Partis appellatione quid comprehendatur. ca. Romana. §. denique, numero secun- 254
do, de censu. 254
Partes possunt inter se componere, licet agatur de crimine. c. quamuis. §. si autem. 116
num. 3. de offi. ordi. 116
Pars debita iure naturæ quota sit. c. si pater. §. testatore. nu. 7. de testa. 234
Pars

Index.

Pars cessans ad veniendum ad curiam, quare plus asringatur quam contra quam sit cessatio. c. quamuis. §. parte, nu. 2. de of. ord. 116

Pars an sit citanda in absolutione ad cautelam. c. solet, nu. 11. de sen. excom. 305

Pars que dicatur multo maior. c. si quando, nu. 3. de ele. 50

Pars requiritur maior & senior copulative in actibus vniuersitatis. c. presentium, nu. 8. de test. & attesta. 149

Partis appellatione comprehenditur tertia pars & maior. c. indemnitis, §. cate- rum, nu. 1. de elect. 78

Pars utraque debet comparere in termino dato alteri parti ad comparandum ad instantiam alterius. c. actor, nu. 1. de dolo & contu. 143

Parentes si cont. abunt sponsalia in absentia, & filij postea certificantur & tacent an censeantur ratificata. c. si infantes. §. porro, nu. 3. de despon. impu. 264

Pars altera si vult impetrare a iudice ad quem, vt causam committat alteri, an poterit altera impedire. c. cordi. §. post hoc, nu. 11. & 13. de appel. 167. et 168

Parochiani appellantes a suo rectore ad quem debeant appellare. c. veniens, nu. 6. de verb. signi. 324

Parochia appellatione comprehenditur tota ciuitas, & diocesis. c. eos qui cleri- cos, nu. 1. de tempo. ord. & quali. ordi. 88

Parochia quid dicatur. c. licet canon, nu. 4. de ele. 54

Parochianus infirmus vnius parochie eligit sepulturam in alia parochia, & ali- qua legauit illi, postea ad illa se transtulit, & ibi mortuus est, an prima eccle- sia debeat habere canonicam portionem. c. is qui, nu. 6. de sepul. 240

Et quid si posset portari de facto, sed non sepeliri de iure, nu. 7. ibid.

Parochia appellatione comprehenditur diocesis. c. cum nullus, nu. 1. de tempo. or- di. & quali. ordi. 89

Parentes non possunt contrahere matrimonium pro filijs contradicentibus. c. si in- fantes. §. porro, nu. 1. de despon. impu. 264

Pater iniiciens manus violentas in filium clericum, an incurrat excommunicati- nem. c. religioso. §. quamuis, nu. 5. de sen. excom. 322

Pater potest instituire filiam in re certa, instituto filio vniuersaliter hærede in al- lijs bonis. c. si pater, nu. 5. de testa. 233

Pater nullo modo se debet intromittere in spiritualibus pertinentibus ad filium. c. si annum. §. in huiusmodi, nu. 3. de iud. 133

Pater si vult emancipare filium clericum, & dare sibi partem, coram quo iudice sit, an coram ecclesiastico, an coram seculari. c. si annu. §. si vero, nu. 8. de iud. 132

Patronus an possit renunciare iuri patronatus in præiudicium legitimorum hære- dum. c. fructus, nu. 9. de iurepa. 253

Patroni si eligant intra quadrimestre presentandum, non tamen actualiter præ- sentant superiori, an sufficiat. c. si laicus. §. verum, nu. 4. de iurepa. 60

Patronus an possit in creatione beneficij adicere onus qd semper presentetur ad il- lud de suo genere si sunt aliqui qui velint presbyterari, & sint idonei. c. cum ecclesia, nu. 5. de præb. & digni. 207

Patronus laicus non potest accumulare alium lapso quadrimestri. c. dispendijs, nu. me. 4. vt li. p. n. 146

Patronus ad quid obligetur leuato de sacro fonte. c. j. nu. 10. de cog. spi. 265

Patronus potest donare in patronatus illi ecclesie cuius est patronus. c. si laicus, nu. 1. de iurepa. 252

Patronus post adificationem ecclesie per quam adeptus fuerat vnicum in patro- natus, non potest postea augmentare numerum patronorum disponendo qd hæ- redes sui habeant duas voces integraliter separatas. c. hoc consultiissimo. §. lai- ci, nu. 3. de reb. eccl. alie. 231

Patronus an possit conferre ecclesiam. c. j. nu. 7. de præb. & digni. 187

Partes an possint redire ad iudicem a quo, qui detulerat. c. cum appellationibus. §. si vero, nu. 12. de appel. 175

Pancitas contradicentium nihil operat. c. cupientes. §. vel si psonas, nu. 3. de ele. 60

Pauperes an veniant tanquam substituti ratione pupillaris substitutionis. c. si pa- ter. §. testatore, nu. 5. de testam. 234

Pauper dicitur non habens beneficium ecclesiasticum, nec bona patrimonialia, li- cet habeat virtutes. c. si pauper, nu. 1. de præb. & digni. 212

Paupertas excusat a fideiussoria, vel pignoratitia quando quis arctatur ad suffi- cientem cautionem præstandam. c. actor, nu. 10. de dolo & contu. 143

Paupertas non eximit ecclesiam ab obligatione debitorum. c. si propter tua, n. 1. de rescript. 20

Paupertas non est de genere malorum, in c. statutum. §. insuper, n. 11. de rescr. 26

Pax facta cum autore guerræ principali non se extendit ad adhaerentes, nisi ex- presse de his fiat mentio in facto. c. ad apostolicæ, nu. 10. de sen. & re iudi. 161

Peccatum omne magnum, est dignum depositione in prælatis & cleri- cis. c. ad apostolicæ. §. sed licet, nu. 5. de sen. et re iudi. eod.

Peccatum

Pecunia qua debetur ecclesie in quam rem sit conuertenda, c. si canonici. §. si au- tem, nu. 5. de of. ord. 112

Pecunia non debet recipi pro visitatione. c. felicis, nu. 2. de censi. 256

Pecuniam dans pro papatu, vel imperio, an agat iniuste. c. pro humani. §. cum igitur, nu. 5. de homi. 279

Pecunie appellatione, quid contineatur. c. felicis, nu. 5. de censi. 256

Pecuniam quod dicatur. c. decet, nu. 6. de immu. eccl. 259

Pecuniam dare licitum est ex parte dantis, vt se redimat a morte iniusta. c. pro humani. §. cum igitur, nu. 3. de homi. 279

Pedagiorum exactio est prohibita ipso iure. c. quanquam, nu. 1. de censi. 257

Pena debet tenere suos autores. c. si compromissarius. §. porro, nu. 1. de elec. 74

Pena quando imponitur ex non facto intra certum tempus non committitur, nisi ex toto labatur tempus. c. commissi, nu. 1. de ele. 72

Pena c. supra eo. ti. & li. an habeat locum in deficiente in probatione non p viâ appellationis sed p viâ querelæ. c. si compromissarius. §. & idē, nu. 1. de ele. 75

Pena quare addatur legib. prohibitiuis. c. exigit, nu. 1. & 7. de censi. 256

Pena appositio additæ legi prohibitiue non dicitur esse contraria legi, sed coadiu- tiua legis. c. exigit, nu. 2. de censi. 60

Pena sunt restringenda. c. si compromissarius. §. restringitur, nu. 1. de ele. 74

Pena debet commensurari secundum quantitatem iniuriæ. c. si compromissarius. §. restringitur, nu. 2. de ele. 60

Pena grauior est imponenda propter continuam contumaciam. c. quia pontificali, nu. 5. de of. & pote. iud. deleg. 98

Pena non est imponenda, nisi propter culpam. c. si compromissarius. §. si vero, nu- me. 2. de electio. 74

Pena quado imponitur ex gestione actus quis non incurrit penam dato, qd faciat principium actus, si postea non sequitur actus perfectio. c. ppetue, n. 2. de ele. 49

Pena debet commensurari delicto. c. prouida, nu. 2. de ele. 79

Pena huius capituli, an habeat locum in occupante modica bona ecclesiæ. c. præ- senti, nu. 10. de of. ord. 116

Pena si imponatur alicui, et cognationi suæ vsque ad quartam generationem, an includantur collaterales. c. vbicunque, nu. 3. de penis. 298

Pena de qua in presenti capitulo, an habeat locum in regularibus ecclesijs, si fiat confirmatio non precedente inquisitione. c. prouida, nu. 4. de ele. 79

Pena que sit non obseruantis formam huius. c. vt circa. §. illa, nu. 2. de ele. 46

Pena excommunicationis de qua hic, ad qua referatur. c. religionum. §. confirma- tos, nu. 13. de reli. domi. 251

Pena qualibet sanguinis, an inducat penam irregularitatis. c. episcopus, nu. 9. ne cleri. vel monachi. 261

pena imposita danti licentiam non se extendit ad utentem illa. c. quicunque, nu. 4. de senten. excom. 315

pena dua quando simul iunguntur pro vno delicto, illa dicitur vnica pena, & non dua. c. cum medicinalis. §. caueant, nu. 1. de sen. excom. 304

pena animaduersionis qua dicatur. c. vt inquisitionis, nu. 7. de hære. 277

pena quando imponitur in facto negativo, committitur etiam sine aliqua monitio- ne. c. licet canon. §. is etiam, nu. 2. de ele. 55

pena hic posita quando habeat locum. c. quoniam, nu. 7. de immu. ecc. 260

penæ plures possunt imponi pro eodem delicto, quando est enorme. c. felicis. §. per hoc, nu. 1. de penis. 299

pena imposita vni ex correlatiuis interuenientibus in actu non extenditur ad il- lud correlatiuum quando iura cuiuslibet specialiter imponunt certam penam. c. eos qui, nu. 3. de tempo. ordi. & quali. ordi. 88

pena quare imponatur grauior pro delictis manifestis. c. quod votum, nume. 8. de voto & voti redemp. 249

pena ad quem finem imponatur. c. eum qui. §. insuper, nu. 2. de præb. & digni. 201

pena imposita procuratoribus ad ortum discordiæ, non comprehendit nutriendes iam exortam nisi illud exprimatur. c. indemnitatib. §. postremū, n. 1. de ele. 79

penæ delicti ad quem finem sunt introductæ. c. pro humani. §. cum igitur, num. 2. de homic. 279

penæ debent grauiiores imponi quando delictum est enorme. c. felicis. §. ceterum, nume. 1. de penis. 299

pena qd edificia dentur in ruinam, an possit remitti per inferiorem a Papa. c. feli- cis, nu. 9. de penis. fo. 299 Et quid si condemnatus habet turrin cum alia, & pars inferior est sua, an debeat destrui pars socij. ibidem, nu. 10.

pena huius decretalis, an habeat locum in episcopo transeunte ad alium episcopa- tum contra prohibitionē hic positam. c. eū qui beneficiū, nu. 4. de præb. et dig. 201

pena dicitur imposita si priuatur quis potestate prosequendi causam. c. cupientes. §. vel si personas, nu. 1. de ele. 60

pena vbicunque est appositæ ipso iu e non potest purgari mora post moram. c. cu- pientes. §. quod si per viginti, nu. 4. de ele. 58

pena impositio quare dicatur speculum. c. felicis. §. si quis, nu. 3. de penis. 299

pena imposita per ius in casu negligentie non includit casum delicti. c. quāquā, nu. 1. de electio. 61

penē dictio, quid significet. c. ad apostolicæ. §. sed licet, nu. 14. de sen. et re iud. 161

pena quando imponitur a iure non requiritur alia sententia. c. pro humani. §. sa- cri, nu. 5. de homic. 280

pena quare iponitur pro delicto. c. cū medicinalis. §. superior, n. 3. de sen. exc. 304

penitentia quare non est deneganda relapso. c. super eo, nu. 5. de hæret. 269

Et quid de alijs sacramentis, nu. 6. ibidem.

penitus dictio, quid importet. c. j. nu. 8. de postul. prælat. 36

penitentia imponitur non adimplenti votum simplex. c. qui post votum, nume. 4. de regula. 247

penitentiarij Papæ non possunt absolueret a casibus apostolicæ sedi reseruatis si- ne speciali commissione. c. j. §. omnibus, nu. 1. de temp. ordi. & quali. ordi. 88

penitentia quare non imponatur defuncto. c. accusatus. §. si vero, n. 6. de her. 271

per dictio, denotat causam mediatam. c. pro humani. §. sacri, num. 2. de homici. 280

per concessionem beneficiorum vacaturorum datur occasio, & votum mortis a- liens. c. ne captanda, nu. 1. de conces. præb. 224

per dictio, de sui natura designat continuationē tps. c. contumacia, n. 10. de hæ. 270

per dictio, denotat causam mediatā, et nō immediatā. c. si clericos, n. 1. de sen. exc. 318

per verbum, credimus, respondetur de iure. c. si clericos, nu. 2. de sent. exc. eod.

perceptorij appositio qd fiat in citatione, an sit necessariū. c. quoniam, n. 16. de ele. 81

per verbum videtur, respondetur de iure. c. iuris, nu. 1. de iudi. 131

per dictio, denotat causam efficientem gerentem actum. c. mandatum, nume. 2. de præb. & digni. 218

per dictio, iuncta tempori denotat continuationem ipsius temporis. c. cum in tua. §. ne autem, nu. 1. de consuet. 36

per verbum, statuimus, non inducitur antiqui iuris declaratio, sed noui promulga- tio. c. statuimus, nu. 6. de of. & pote. iudi. deleg. 105

peritus quis dicatur. c. vt commissi. §. aduocandi, nu. 3. de hæret. 274

perius

Index.

- perius repelletur a testificando, etiam post peractam penitentiam. c. accusatus. 271
 §. licet, nu. 1. de heret.
- perius an dicatur faciens positiones contrarias ante iuramentum. c. cum in positionibus, nu. 7. de iure iur. fo. 153. Et quid de illo qui negavit unam positionem in qua plura continebantur. si postea facit positionem continentem partem illius quod continebatur in negata, an dicatur perius. ibid. nu. 8. Et quid de illo qui respondens positioni, una die dicit unum, alia oppositum, nu. 9. vide alium casum ibidem, nu. 10.
- perius est gravissimum scelus. c. ad apostolicam. §. sed licet, nume. 4. de sententia & re iudi. 161
- perius an repellat quem a testimonio, vel promotione. c. contingit, num. 16. de iure iur. 152
- peremptoria si proponatur ante libelli oblationem, an intelligatur facta litis contestatio. c. si oblato, nu. 4. de li. conte. 138
- perpetuatio in uno articulo, an perpetuet in alijs. c. ne aliqui, nu. 5. de heret. 273
- perpetuum quando aliquid dicatur. c. statuto. §. sanè, nu. 5. de deci. 243
- permutatio si fiat in fraudem expectantis, valet quando expectans habet in literis clausulam, quam duxerit acceptandam. c. si te pbanda, nu. 14. de rem. 83
- permutatio si non tenet, an quilibet possit redire ad sua propria beneficia. c. licet, nu. 20. de rerum permu. fo. 232. Et an propria autoritate. ibid. nu. 21.
- permutare an possint expectantes beneficia vacantia. c. licet, n. 7. de re. permu. 231
- perius est infans. c. cum in positionibus, nu. 13. de iure iur. 153
- permutatum unus si non habet ius in beneficio, & permutat cum alio iustum titulum habente, an possit ille permutans cum bona conscientiam illud postea retinere. c. licet, nu. 6. de re. permu. 231
- permutatur aliquando alias prohibitum propter periculum moris. c. venerabilibus. §. sanè, nu. 1. de sen. exc. 312
- permissio facta circa clericos seculares non extenditur ad regulares religiosos, nume. 2. de sen. excom. 322
- permutatio beneficiorum non est contra ius, num. 1. Et quæ forma de iure procedat, nu. 4. c. licet de rerum permu. 231
- permutari an possint plura beneficia cum uno. c. licet, nu. 7. de re. permu. eod.
- permutans pingue beneficium cum illo qui habet tenue, an presumatur fraudulenter. c. licet, nu. 22. de re. permu. 232
- permutatio an censeatur fraudulenta si iuuenis permutat cum sene. c. licet, n. 32. de rerum permu. 233
- permutatio an habeat locum in beneficijs, quæ non possunt vacare. c. licet, nu. 24. de rerum permu. eod.
- permutationes beneficiorum quando fiunt per Papam, vel eius legatum, an debeat fieri merito, an sit curatum, vel sine cura dignitas. c. c. licet, nu. 25. de re. permu. eod.
- permutatio an impediatur si aliquod de beneficijs permutatis erat reservatum Papæ. c. licet, nu. 26. de re. permu. eod.
- permutatio si fiat per episcopum, vel alium inferiorem a Papa non vocatis, nec consentientibus illis ad quas spectat electio, vel presentatio illorum beneficiorum, an valeat. c. licet, nu. 27. de re. permu. eod.
- perpetuum potest dici quod est aptum durare ad vitam unius tantum. c. pastoralis. §. verum, nu. 3. de cleri. agro. 219
- perpetuum dicitur illud, quod refert ad vitam hominis tantum. c. quamvis, nu. 2. de penis. 298
- perpetuum dicitur quod durat ad vitam alicuius tantum. c. presby. n. 3. de capel. mo. 252
- persequens clericum licet non percutiat, an incurrat excommunicationem. c. felicis. §. presentis, nu. 1. de penis. 299
- persistens in excommunicatione per annum si excoicatur propter factum hæresis potest prout hereticus condemnari. c. ut inquisitorem. §. si quis vero, nu. 3. & 4. de heret. 277
- persona ecclesiastica quæ dicant. c. hoc consultiissimo. §. laici, n. 5. de reb. ec. alie. 231
- persona ecclesiastica non sunt subiecti iurisdictioni laicorum. c. seculares, num. 2. de foro compe. 136
- personarum ecclesiasticarum appellatione qui comprehenduntur. c. usurarum. §. qui vero, nu. 1. de usur. 282
- persona ecclesiastica iurant dominis temporalibus quando ab eis tenent temporalia. c. periculofo. §. verum, nu. 3. de statu regu. 249
- personatum & prioratum non esse dignitatem. c. presentis. §. sanè, num. 2. de officio ordina. 118
- personatus non est dignitas. c. eum qui, nu. 1. de eo qui mit. in pos. 144
- personatus an sit dignitas. c. j. nu. 8. de consue. 32
- persona eadem respectu dinerse qualitatis potest sustinere nices duorum et in actibus incompassibilibus respectu unius qualitatis. c. a collatione, nu. 3. de appel. 181
- personatus non est dignitas. c. statutum, nu. 2. de rescr. 22
- persona discretæ quæ dicantur. c. ut officium. §. verum, nu. 9. de heret. 274
- persona principales si multum distant, an compellantur comparere ad respondendum positionibus. c. presentium, nu. 11. de testi. & attesta. 149
- persona una singularis si exprimitur in rescripto sub clausula generali non poterit includi universitas, vel collegium. c. cum in multis, n. 8. de rescr. 12
- personatus, dignitas, & propositura, differunt. c. j. nu. 2. & 6. de consue. 32
- persona potest dici certa, licet non nomine suo noie. c. qui contra certam. n. 1. de ele. 62
- personarum ecclesiarum appellatione comprehenduntur etiam seculares. c. cum persona, nu. 1. de priui. & excef. priui. 291
- pertinacia an presumatur si contumax persenerat per annum. ca. contumacia, nume. 1. de heret. 270
- peruersus quis dicatur. c. exigit, nu. 6. de censi. 256
- petens revocationem attentatorum debet primo iustificare causam in appellatione expressam quando appellatur ab interlocutoria. c. non solum. §. illa vero, numero 1. de appella. 178
- petens beneficium virtute collationis sibi factæ debet exprimere collationem sibi factam de vacante. c. quia cunctis, nu. 2. de conces. preb. 220
- petens expensas in causa factas, arctatur ad probandum illas fecisse, in c. j. §. adijcienes, nu. 2. de ele. 39
- petens restituere adversus confessionem non habet necesse probare falsitatem confessionis. c. si adversus, nu. 8. de integ. resti. 129
- peto beneficium a Titio possessore, pendente lite superuenit alius idem petens, cui debeat assignari. c. quia cunctis, nu. 8. de conces. preb. 220
- petens coram iudice ordinario prebendam quam ego possideo, an cogatur declarare quo iure petat, & qualiter ad hoc compellatur. c. quia cunctis, num. 5. de conces. preben. eod.
- petens solutionem spatio 40. annorum probata solutione, an obtineat condemnationem ad solutionem ulterioris temporis. c. episcopum, nu. 12. de prescr. 157
- petitionem & libellum dari sine conclusionem sufficit in causis beneficialibus. c. quia cunctis, nu. 1. de conces. preb. 220
- Pignoratio** potest comprehendere etiam personas non tantum res. c. unico, nu. 1. de iniur. & dam. da. 296
- Plebanus** si constituit generalem vicarium cum plena potestate spiritualium & temporalium, an possit de consensu episcopi & maioris partis capituli dictæ plebis augere numerum canonicorum contra privilegium dictæ ecclesiæ plebano irrequisito. c. cum in generali, nu. 6. de offi. vica. 96
- plebani quod ius habeant de iure in capellis sui plebanatus. c. statutum, nu. 7. ne cleri. vel mona. 261
- plebania habens diuersas capellas perpetuas reputatur dignitas. c. statutum, nume. 9. ne cleri. vel mona. eod.
- plebani habent instituere rectorem in capellis existentibus in eorum plebanatu. c. statutum, nu. 3. ne cle. vel mona. eod.
- plebani priores & his similes, an dicantur hære dignitates. c. j. nu. 9. de consuet. 32
- plerumque dictio, denotat interpositionem. c. mediatores, n. 8. de testi. et attesta. 148
- plures dictio, non includit omnia quæ sunt proportionabilia termino cui adiungitur. c. is qui. §. verum, nu. 1. de procur. 123
- plures quando habent causam ab eodem circa idem factum, unus prodest alteri. c. cum plures, nu. 6. de of. & potest. iud. dele. 102
- plurium appellatione comprehenduntur duo tantum. c. religiosus. §. sanè, num. 4. de testa. 237
- plures dictio, quando includat ultra duos. c. cum plures, nume. 3. de offi. & potest. iudi. deleg. 102
- plura dictio, refertur ultra duo quando exprimitur in materia quæ de se a duobus cludebat. c. si is, nu. 2. de fil. presb. 91
- pluralis locutio copulativa est saltem duorum. c. illis vero. §. si vero, nume. 5. de preb. & dign. 198
- pluralitas beneficiorum non debet committi uni personæ. c. cum singula, num. 1. de preben. & dign. 213
- plures si sint in ciuitate habentes literas generales sub diuersa data, & si simul omnes petant beneficium vacans, quis debeat preferri. c. executor, nume. 4. & 5. de conces. preb. 224
- pluralitas beneficiorum curatorum est prohibita. c. super eo, n. 1. de preb. et dig. 292
- plures si instituantur non expressis portionibus quid iuris. c. si pater, num. 13. de testa. 234
- Poculentum** & asculentum quid dicantur in c. statutum. §. insuper, nu. 4. de rescri. 26
- pollutio extraordinaria, an inducat affinitatem. c. ex sponsalibus, nu. 9. de sponsa. fo. 262. Et an impedimentum publice honestatis. ibi. nu. 12.
- ponens dicitur confiteri id quod ponit. c. cum in positionibus, nu. 1. de iure iur. 153
- ponere extra manum quid dicatur. c. quia nonnulli, nu. 8. de immu. eccle. 259
- ponens plura in articulo quorum unum venit qualificatione ad aliud, debet utrumque probare. c. ab eo, nu. 1. de ele. 69
- Populus unde dicatur. c. fundamenta, nu. 7. de ele. 61
- Populus quid sit & unde dicatur. c. si sententia. §. cum vero, n. 5. de sen. exc. 319
- Populus super quibus visitetur ab episcopo. c. Romana, nu. 7. de censi. 254
- Populi appellatione simpliciter facta quid comprehendatur. c. si sententia. §. cum vero, nu. 2. de sen. excom. eod.
- Populi appellatione non comprehenduntur senatores & nobiles ciuitatis. c. fundamenta, nu. 3. de ele. 61
- Positio non est repellenda, licet in ea contineantur plures articuli. c. presentium, num. 12. de testi. & attesta. 149
- Positio quare fiat. c. statuimus, nu. 2. de confes. 146
- Positionibus aliquando respondetur per iuramentum veritatis, & aliquando per iuramentum calumnie. c. si post, nu. 2. de confessis. 147
- Nec debent fieri nisi unum ex istis iuramentis precedat. ibid. nu. 3.
- Positio etiam formata per verba negativa, etiam si sit de facto improbabili nisi ex sola confessione aduersarij est admittenda. c. statuimus, nu. 1. de confes. 146
- Positionibus potest responderi per procuratorem. c. statuimus, nu. 4. de confes. eod.
- Positionum copia si mittatur ad domum, an habebuntur pro confessatis. c. si post, nu. 17. de confessis. 147
- Positio negativa quare admittatur. c. statuimus, nu. 13. de confes. 146
- Positiones possunt fieri super iure consuetudinario & quæ sunt admittendæ. in c. licet, nu. 5. de consil. 5
- Positio si fiat interrogatiue, an debeat reus respondere. c. statuimus, nume. 12. de confessis. 146
- Positio continens id quod est extraneum, non est admittenda, in §. sanè, num. 3. in proemio. 2
- Positione facta ponens petit aduersarium, ut respondeat, iudex non precipit, aduersarius respondet, an valeat responsio. c. si post, nu. 10. de confes. 146
- Positiones debent fieri per verba dispositiua & positiua, non per verba interrogatiua. c. statuimus, nu. 11. de confes. 147
- Positio.

Index.

Positio quam negauit, an possit me inuare contra ponentem, vel ipse contra me
ex mea negatione. c. statumimus, nu. 9. de confes. 146

Portio canonica decimarum, an debeatur de iure communi. c. veniens. §. ceterum,
nu. 4. de verb. signi. 325

Portio certa, quando assignatur vni propter exercitium actus, si exercitium aqua-
liter diuiditur in plures, isti non habebunt singulariter portionem integram, sed
diuident illam equaliter inter se. c. cum quis. §. cum ab eo, nu. 3. de sepul. 239

Potest dici quod commodum fieri potest. c. religiosi, nu. 1. de sepul. 242

Potest fieri dicitur de iure quod est, possibile obtinere per viam dispensationis. c. gra-
tia, nu. 9. de rescri. 19

Possidere & esse in possessione differunt. c. ad decimas, nu. 12. de resti. spo. 142

Possessio beneficii secunda quae faciat vacare primum. c. licet episcopus, n. 2. de pb. et dig. 208

Possidere aliquem quomodo probetur. c. si hi, nu. 6. vt li. pen. 146

Possessio iuris canonialis per quem actum acquiratur. c. licet episcopus, nu. 8. de
præben. & digni. 208

Possessor an quis debeat vocari ex collatione possessionis. c. ordinarij. §. si forte,
nu. 7. de of. ordi. 113

Possidens contra iuris dispositionem compellitur ostendere titulum suae possessionis.
c. ordinarij, nu. 2. de of. ord. eod.

Possessio istius quo tempore debet considerari. c. si a sede, n. 7. de præben. et dig. 213

Possessor qualiter sit vocandus. c. licet episcopus, nu. 11. de præben. et digni. 208

Possidens an ardeatur probare iustitiam possessionis. c. episcopus, nu. 6. de præscri. 157

Et quid de illo qui dicit se esse in possessione iuris eligendi. ibid. nu. 7.

Possessio beneficii non potest transferri in alterum alio possidente, nisi primo dis-
cutiatur super iure possidentis. c. licet episcopus, nu. 5. de præben. & digni. 208

Possessio debet tradi cum vitio in beneficialibus. c. cum qui, n. 3. de eo qui mit. i. pos. 144

Possessorium recuperanda non datur ex sola possessione naturali quando contra possi-
dentem resistit ius coe, vel est praesumptio contra eum. c. ad decimas, n. 13. de resti. spo. 142

Possessio sine praescrip. an det potestatem excommunicandi. c. auaritia, n. 8. de ele. 48

Possessorium recuperanda datur spoliato, licet non possederit longo tempore. c. ad
decimas, nu. 2. de resti. spo. 142

Possessio violenta clandestina, vel precario habita, non defendit possidentem. c. cum
persona. §. si talis, nu. 5. de priu. & exco. priu. 291

Possessio beneficii cum titulo potest extinguere alium titulum illi oppositum con-
currentem in tempore. c. si a sede, nu. 2. de præben. & digni. 212

Possidens rem contra ius prima facie non potest ab alio remoueri non vocatus. c.
licet episcopus, nu. 4. de præben. & digni. 208

Post dictio, refertur ad actum immediate sequentem qualitatem cui adiungitur.
c. frequens, nu. 8. de resti. spo. 140

Posti verb. pot. refertur ad actum mediatum & immediatum. c. si post, n. 1. de cofes. 147

Posterior in data nullatenus debet praesferri anteriori virtute sui rescri. c. anima-
rum. §. statuentes, nu. 5. de sepul. 239

Postea vel posterior verbum, potest denotare actum mediatum & non incontinen-
ti factum, in c. licet, nu. 2. de consi. 5

Postulatio & electio qualiter differant. c. j. nu. 9. de postu. prala. 37

Postulatus an sit intronizandus. c. perpetuo, nu. 10. de postu. prala. eod.

Postulatio quid dicatur. c. perpetuo, nu. 11. de postu. prala. eod.

Posteritas si damnetur simpliciter sine determinatione quotae, an includat descen-
dentes ex linea feminina. c. vbiunque, nu. 4. de penis. 298

Postulandi verbum, quid importet. c. felix, §. quid si quis, nu. 5. de penis. 299

Postulari, aut praesentari, an possit alius lite pendente. c. dispendijs, num. 3. vt
li. pendens. 146

Postulatio dependet a gratia. c. cupientes. §. denique, nu. 1. de ele. 61

Postulatus an possit prestare consensum postulationi. cap. cupientes. §. denique,
nume. 2. de elect. eod.

Potest dictio, non importat necessitatem, sed bene dictio, debet. c. statutum. §. cum
vero, nu. 14. de rescri. 24

Potestas conferendi beneficia in curia vacante non venit in mandato quantum-
cunque late concessio. c. licet ecclesiarum, nu. 5. de præben. & digni. 188

Potestas data executori super gratia fienda expirat expirante gratias. c. praesen-
ti, num. 4. de of. leg. 107

Potestas & officiales dignitatum temporalium non confirmantur. ca. contingit,
num. 5. de iureiuran. 152

Potestas data reo reconueniendi actorem videtur esse beneficium, in c. dispedia.
§. reus, num. 1. de rescri. 14

Potestas vocis danda in capitulo, non dependet a iure praebendali, sed a iure ca-
nonicali. c. quoniam. §. in illis, nu. 2. de concess. præben. 227

Portionis appellatione intelligitur de dimidia. c. statuto. §. statumimus, numero 1.
de deci. 242

Potestas administrandi competens capitulo, an dicatur competere iure ordinario.
c. grandi, nu. 5. & 6. de supplen. negli. prala. 85

Potestas eligendi & confirmandi quando iungitur in eadem persona praetextu di-
uersae qualitatis, istae potestates non possunt expediri vnico cōtextu, sed debent
fieri diuerso tempore. c. vt circa, nu. 2. de ele. 43

Potestas conferendi dignitates, an veniat in mandato conferendi beneficia. c. cum
in generali, nu. 11. de of. vic. 97

Potestas conferendi beneficia aliquando conceditur attentata potius persona conse-
rentis quam illius cui debet fieri collatio. c. is cui, nu. 1. de præben. & digni. 202

Potestas absoluendi a maiori excommunicatione non competit inferioribus epis-
copo de iure communi. c. si episcopus, nu. 7. de peni. & remis. 301

Potestas absoluendi quando dicat interdicta. c. episcopali, n. 6. et 7. de maio. et obe. 118

Potestas dandi licentiam consistendi peccata dependet a superioritate. c. si episco-
pus, nu. 2. de pen. & remis. 301

Potestas providendi quando datur certae personae non intelligitur electa industria

executoris. c. is cui, nu. 2. de of. & pote. iud. dele. 104

Potestas cognoscendi de causis criminalibus non includitur in mandato generali.
c. licet, nu. 1. de of. vic. 95

Potestas specialis potest iurari temporalis, & conuerso. c. dilecto, nu. 5. de sen. exc. 310

Potestas executoris non extenditur ad non comprehensa in rescripto. ca. si cleri-
cus. §. verum si praefatus, nu. 4. de præben. & digni. 194

Potestatem habens dispensandi iura ordinario potest committere alteri vices suas.
c. j. §. omnibus, nu. 3. de tempo. ordi. & quali. ord. 88

Potestas data alterum defendendi non includit necessario concessionem potestatis defen-
dendi cum indagine iudiciali. c. j. nu. 2. & 4. de of. & pot. iud. deleg. 97

Potestas instituendi in beneficijs deuoluitur sede vacante ad habentem exercere
iurisdictionem praelati defuncti. c. & si capitulum, nu. 2. & 3. de insti. 220

Potestas dispensandi in superiore non est necessitatis, sed voluntatis. ca. permitti-
mus, nu. 1. de eta. & quali. 90

Potestatem habens praestandi vocem in electione potest adstringere procuratorem suum
ad certum eligendum. c. si quis iusto. §. porro, nu. 1. de ele. 80

Post dictio, notat actum qui fit ex intervallo temporis post terminum cui adiun-
gitur. c. non solum, nu. 1. de appel. 177

Potestas prosequendi appellationem interpositam ista forma non seruata, an sit interdicta
ipso iure, an requiratur sententia. c. vt circa. §. alioquin, nu. 1. de ele. 45

Potius dictio, stat correctiue. c. is qui, nu. 4. de sepul. 240

Præbendæ appellatione non comprehenduntur distributiones quotidianae. c. quoniam. §. in illis, nu. 3. de concess. præben. 227

præbendæ distincte in ecclesia possunt fieri in aequales de iure. c. si te præbendam,
nu. 3. de renunc. 142

præbendæ quae dicatur esse maioris valoris. c. si pluribus, nu. 4. de præben. & dig. 206

præbendæ appellatione aliquando continetur canonicatus & præbendæ simul. ca.
cum in tua. §. in præbendis, nu. 1. de consue. 35

præbendæ si vacat per permutationem, an habeat locum optatio. c. cum in tua, nu-
me. 4. de consue. 34

præbendæ quando dicatur sacerdotalis, nu. 11. Et quod dicatur tribus modis, nu-
me. 12. c. ei cui. de præben. & digni. 300

præbendæ appellatione comprehenditur totalis canonicatus. c. super eo. nume. 2.
de præben. & digni. 192

præbendæ quae sint aequales in ecclesia non est de necessitate iuris. c. cui de non, nu. 2.
de præben. & digni. 208

præbendæ vacans si conferatur quae erat instituta pro canonico, an intelligatur col-
latus etiam canonicatus licet non exprimat. c. si clericus, nu. 3. de præben.
& digni. 194

præbendæ intelligitur collata etiam si tunc vacat per solam collationem canonica-
tus. c. si capitulum, nu. 3. de concess. præben. 225

preces & monitiones differunt. c. apostolica. §. sed licet, nu. 1. de re iud. 160

praecedere debet qui est approbatus a superiore & digniore. c. si qui autoritate,
nu. 5. de præben. & digni. 195

praecipere in virtute sanctae obedientiae, & sub interminatione salutis, quid impor-
tet. c. animarum, nu. 5. de sepul. 238

praecipitum factum a iudice reuocatur per superiorem absque alia reuocatione praecipien-
tis, quando continet notoriam iniustitiam. c. Romana, nu. 2. de sup. negli. prala. 84

predicatores praesentantur minoribus. c. religion. §. sanè, n. 1. de relig. domi. fo. 251.

& c. discretionis. de deci. fo. 242. & c. cum ex eo. nu. 1. de exco. prala. 286

predicatores praesentantur minoribus. c. quia ex eo. nu. 1. de pactis. 121

predicatoribus prohibetur est aliquid exponere populo propter quod retrahat a so-
lutione decimarum, vel aliorum debitorum ecclesiarum. c. discretionis, n. 2. de deci. 242

Et an contrarium facientes incurrant aliquam penam, nu. 3. ibid.

praedecessoris appellatione comprehenditur praedecessor etiam per multos media-
tus. c. praesenti, n. 1. de præben. & digni. fo. 214. & in c. quodam, n. 1. infra eo. 217

praedecessoris appellatione comprehenditur mediatum per multos praelatos. c. statu-
tum, nu. 1. ne cler. vel mona. 261

praedecessoris appellatione quis comprehendatur. in §. sanè, nu. 1. in proemio. 2

praedecessoris appellatione comprehenditur praedecessor qui fuerit mediatum pro
multis. c. clerici qui, nu. 4. de cler. coniug. 184

praedecessoris appellatione quis comprehendatur. c. licet canon. nu. 1. de elect. 54

praefectus ecclesiae collegiatae non incurrat penam. c. licet canon, an sit semper
verum. c. statutum, nu. 3. de ele. 63

praelati & rectores vniuersitatis authorizant quando conuentus, vel vniuersita-
tes habent agere, vel obligare. c. dudum, nu. 11. de reb. eccl. alie. 229

praelatus ecclesiae potest vti iurisdictione spiritali contra molestantem pro defen-
sione bonorum patrimonialium. c. dilecto, nu. 2. de sen. exc. 310

praelati inferiores iurisdictionem habentes possunt proferre sententiam interdicti.
c. dilecto, nu. 3. de sen. exc. eo.

praelati omnes sunt de concilio. c. ad apostolica, nu. 7. de sen. & re iud. 160

praelati appellatione comprehenditur electus & confirmatus. c. contingit, nu. 12.
de iureiuran. 152

praelati sunt exempti. c. j. nu. 4. de præben. & digni. 187

praelatus quando est depositus a dignitate, feudatarij & alij qui iurauerunt sibi
obedire sunt absoluti ab eius iuramento. c. ad apostolica. §. nos itaque, num. 4.
de sen. & re iud. 162

praelatus non potest agere super iuribus ecclesiae sine consensu conuentus. ca. pre-
sentium, nu. 2. de testi. & attesta. 149

praelati inferiores epis an habeant territorium, in c. vt aiaru, nu. 19. de consi. 8

praelati qui prosequuntur causam per se, an possint committere alteri quod praestet iura-
mentum de calumnia. c. presentium, nu. 29. de testi. & attesta. 150

praelati inferiores ab episcopis, an possint ponere interdictum. c. episcoporum, n. 5.
de priu. & exco. priu. 293

praelato-

Index.

- P**relatorum appellatione comprehenduntur episcopi & superiores. c. quia periculum, nu. 2. de sen. exc. 308
- P**relati digressi de iure sunt subiecti episcopo. c. Romana. §. ab archidiaconis, nu. me. 1. de appel. 170
- P**relati tam seculares quam regulares inferiores ab episcopis possunt in subditos suos proferre sententiam censuræ. c. quia plerique, nu. 3. de of. or. 114
- P**relatus an possit repetere clericum suum etiam nolentem & consentientem se laicum. c. si index, nu. 6. de sen. exc. 315
- P**relatus repudiavit legatum rei immobilis, & non parum factum ecclesiæ suæ absque sui superioris scitu, an valeat talis repudiatio. c. dudum, nu. 19. de reb. ec. al. 230
- P**relatus administrans durante suspensione a beneficio incurrit penam priuationis ipso iure. c. cupientes. §. ceterum, nu. 2. de ele. 60
- P**relati qui nolunt facere carceres ad custodiā hereticorum vel similia respiciētia promotionem officij, an dicantur fautores. c. quicunque, nu. 13. de hereticis. 268
- P**relati inferiores ab episcopo dicuntur habere iurisdictionem. c. Romana. §. nec etiam, nu. 2. de fo. compe. 134
- P**relatus recipiens professionem monachi non recipit illam nomine proprio, sed nomine Dei. c. si religiosus, nu. 3. de ele. 66
- P**relati ex obligatione prelaturæ sunt astricti ad procurandum utilitatem subditorum. c. j. nu. 1. de præb. & digni. 187
- P**relati possunt uti mitra & alijs ornamentis pontificalibus, quæ tendunt ad gloriam ecclesiarum illarum quarum sunt prelati. c. ut apostolica, num. 2. de priui. & excef. priui. 291
- P**relati in synodis debent stare cum ornamentis suæ dignitatis quibus utuntur in diuinis officijs. c. ut apostolica, nu. 4. de priui. & excef. priui. eod.
- P**relati inferiores ab episcopis possunt proferre sententiam interdicti. c. Romana. nu. 1. de sen. exc. fo. 308. & nu. 3. in c. dilecto, infra eo. 310
- P**relatus an possit alienare in casibus a iure permissis indifferenter. c. hoc consultiſſimo, nu. 8. de reb. ec. alie. 230
- P**relati inferiores non possunt quærere consuetudine, vel statuto potestatem destituendi stante potestate instituendi penes episcopum. c. presbyteri, nu. 4. de capel. mon. 252
- P**relati comparantur tutoribus & curatoribus. c. ecclesiæ, nu. 6. de sup. neg. prelat. 86
- P**relatus propter infirmitatem, vel perpetuum impedimentum non perdit habitum prelaturæ. c. pastoralis. §. sin autem, nu. 1. de cle. agro. 219
- P**relatus quilibet digressi potest sibi constituere officialem his quæ spectant ad eius potestatem. c. Romana. §. ab archidiaconis. de appel. 170
- P**relatorum appellatione non comprehenduntur commendatarij. c. nemo deinceps, nu. 9. de electio. 56
- P**relaturis aliquando prouidetur per viam presentationis. c. illis vero, num. 3. de præben. & digni. 197
- P**relatus regularis vocauit ad se monachum claustralem, & illi mandauit, ut statim sibi responderet veritatem de certa re, & mandauit hoc sub pena excommunicationis quam profert ex tunc nisi pereat eius præcepto, qui statim parauit, an incurrat penam hic positam ex quo non fecit in scriptis. c. cum medicinalis. §. caueant, nu. 6. & 7. de sen. exc. 304
- P**relati inferiores ab episcopis non possunt iure prelacionis dare literas commendatitias. c. cum nullus. §. inferiores, nu. 1. de temp. ordi. & quali. ord. 90
- P**relatorum appellatione comprehenduntur episcopi. c. episcopi, nu. 1. ne cle. vel mon. 261
- P**relatus potest agere pro iniuria subiecti. c. seculares, nu. 4. de fo. compe. 136
- P**relati & rectores ecclesiarum differunt. c. quia ex eo, nu. 2. de pac. 121
- P**relatorum appellatione in genere comprehenduntur episcopi & superiores. c. præſenti. §. ceterum, nu. 1. de of. lega. 108
- P**relatus qui assumit assessorem in casu quo non eget, an possit sibi prouidere de re ditibus ecclesiæ, in c. statutum. §. assessorem, nu. 3. de refer. 26
- P**relati religiosorum exemptorum possunt ligare religiosos extra locum in casu in quo potest episcopus extra diocesim. in c. ut animarum, nu. 15. de consi. 8
- P**relati inferiores episcopis possunt statuta facere in personas illis subiectas, in c. ut animarum, nu. 1. de consi. 7
- P**relati subiecti episcopo possunt recusari tamquam suspecti per reum coram illis conuentum in causa episcopi. c. statutum. §. cum vero, nu. 1. de refer. 23
- P**relatus non potest dimittere iniuriā illatam ecclesiæ. c. quia sepe, n. 18. de ele. 76
- P**relatus an possit esse testis si procurator reuocatur ex causa post litis contestationem. c. præſentium, nu. 18. de testi. & attest. 149
- P**relatus si impetrauit in causa ecclesiæ suæ delegatum consanguineum suum, an possit recusari. c. index, nu. 6. de of. & pote. iud. deleg. 100
- P**relatus non incurrit priuationem dignitatis quando est absens ex causa necessaria. c. grandi, nu. 3. de sup. negl. prela. 85
- P**relati inferiores, an possint capere & incarcerare clericos. c. cum episcopus, n. 10. de offic. ordi. 116
- P**relatorum appellatione comprehenduntur patriarchæ, archiepiscopi, & episcopi. c. ubi periculum. §. & ne, nu. 1. de ele. 43
- P**riui licet non soluat iudici proferenda scia, si tamē hoc facit sub expectatiōe priui incurrat penam hic positam. c. cum æterni, nu. 3. de sen. & re iud. 159
- P**rescriptio non prodest præscribenti nisi obtenta fuerit legitime & canonice. c. si qui, nu. 4. de præscr. 158
- P**rescriptio currit contra laicum spatio 30. annorum. c. episcopum, nume. 14. de præscript. 157
- P**rescriptio an currat in corruptione. c. non est, nu. 4. de consuet. 39
- P**rescriptio an possit probari per instrumenta. c. episcopum, nu. 16. de præscr. 158
- P**rescriptio an habeat locum in bonis mobilibus. c. si qui. §. si post, numero 5. de præscript. eod.
- P**rescriptio centenaria concessa Romanæ ecclesiæ non se extendit ad alias ecclesias inferiores. c. si qui, nu. 3. de præscr. eod.
- P**rescribat ut quis bona fide contra ius cōe, quid requiratur. c. episcopum, nu. 4. de præscr. 157
- P**rescriptionis appellatione intelligitur de quadragenaria. c. cum persona. §. q. si tales, nu. 3. de priui. & excef. priui. 291
- P**rescribere ut quis possit quæ sint necessaria. c. episcopum, nu. 19. de præscr. 158
- P**repositura est maior dignitas post episcopum in ecclesiā Taurinensi. c. deliberatione, nu. 6. de of. leg. 109
- P**resentationis spectat ad vniuersitatē, et in ea admittantur pupilli ad præsentandū an voces eorum computentur in numero. c. ex eo q. nu. 9. de ele. 65
- P**resentationis ad ecclesiā parochialem dicitur idoneus si est aptus intra tempus iuris ad promotionem ordinum quos requirit illa ecclesiā. c. si is ad quem, nume. 2. de insti. 220
- P**resentatione quod ius quærat. c. & si capitulum, nu. 6. de institu. eod.
- P**resentes qui dicantur. c. consuetudinem, nu. 2. de cler. non residen. 187
- P**resentationis pertinet ad patronum. c. illis vero, nu. 6. de præb. & digni. 197
- P**resentationis non facta executori, an sufficiat. c. si capitulo, n. 11. de cōces. præb. 225
- P** Et quid si fiat vicario, an procuratori capituli, nume. 12. Et quid si fiat vni canonico, nu. 13.
- P**resentationi an possit nullum habens ordinem. c. si is ad quē, n. 5. et 6. de insti. 220
- P**resertim dictio, vbiunque iungitur causæ impulsivæ exponitur pro maxime. c. pro humani. §. cum igitur, nu. 9. de homi. 280
- P**resumptio inducitur contra contumacem q. sit culpabilis in eo, super quo citatur. c. contumacia, nu. 1. de hereti. 270
- P**resumptio & suspitio differunt. c. contumacia, nu. 2. de here. eod.
- P**resumptio violenta quō cognoscatur. c. contumacia, nu. 3. de hereti. eod.
- P**resumptio quando dicatur esse contra possidentem. c. episcopum, nu. 10. de præscr. 157
- P**resumptio non sit pro sententia lata a delegato nisi aliter probetur. c. j. si quis, 2. nu. 13. de excep. 155
- P**resumptio quando est contra possidentem non inuatur sola prescriptione bonæ fidei, sed requiritur titulus. c. episcopum, nu. 5. de præscr. 157
- P**reter dictio, iuncta orationi negativæ stat inclusivæ. c. licet. §. quamvis, numero 2. de sepul. 241
- P**reter dictio, sequens negativā stat inclusivæ, in §. vniuersitati, nu. 1. in proq. 2
- P**reter dictio, sequens negativā stat inclusivæ. c. cum nullus, nu. 2. de tempo. or. & quali. a. ord. 89
- P**reter dictio, iuncta orationi negativæ stat inclusivæ. c. licet ecclesiarum, nu. 4. de præb. & digni. 188
- P**reter dictio, non stat exceptivæ, sed accumulativæ quando non precedit aliquis terminus a quo possit excipere. c. commissi. §. illum, nu. 1. de ele. 73
- P**rimogenitus si moriatur relicto filio superſtite alio fratre qui erat secundogenitus, quis horum succedat. c. grandi, nu. 14. de sup. neg. prela. 85
- P**incipatus Romanæ ecclesiæ fuit concessus a Deo, nec potest auferri per Papam, nec per consilium. c. sacrosanctæ, nu. 2. in proq. 2
- P**incipalis respondet quibusdam positionibus, index præcipit sibi ne discedat a iudicio donec responderit omnibus, ille postea recedit antequam respondeat, an intelligantur positiones illorum confessæ. c. si post, nu. 11. de confes. 147
- P**incipalis persona debet seruare fideiussorem indemnem. c. cum laicus, num. 2. de foro compe. 136
- P**incipales quando litigant per procuratorem non compelluntur iurare de calumnia per se, sed possunt iurare per procuratorem. c. nullam, numero 2. de iuramen. calum. 140
- P**incipis appellatione comprehenditur imperator. c. ad apostolicæ, num. 1. de sen. & re iud. 160
- P**rinces vel Papa, an possit tollere legem prædecessoris faciendo secundam legē contrariam illi, in c. licet, nu. 8. de consi. 6
- P**rinces, Rex, & Baro differunt. c. quicunque, nu. 1. de sen. exc. 315
- P**riores vel guardiani conuentus fratrum cum consilio & assensu suorum fratrum possunt facere pacta & promissiones licitas quæ obligent perpetuo conuentum absque alia auctoritate prouincialis, vel generalis ordinis. c. quia ex eo, nu. 7. de pac. 121
- P**rior in data præfertur. c. quia sepe, nu. 3. de præb. & digni. 196
- P**riores regularium manuales possunt libere reuocare ad monasterium. c. volentes. §. in eos, nu. 4. de priui. & excef. priui. 289
- P**riores & monachi exempti, an possint ordinari per diocesanos. c. cum nullus. §. religiosi, nu. 3. de tempo. ordi. & quali. ordi. 90
- P**rioratus non est dignitas. c. præſenti, nu. 3. de of. ordi. 116
- P**riores religiosorum & alij fratres non exempti dicuntur subesse diocesano vbi morantur, etiam si non sint inde oriundi. c. cum nullus. §. religiosi, nu. 1. de temp. ordi. & quali. ordi. 90
- P**riuatio potestatis reuocandi non inducit actus reuocationem. c. si delegatus, nu. 4. de offi. & pote. iud. deleg. 101
- P**riuatio beneficij, & denunciatio q. quis sit priuatus differunt. c. ut commissi. §. priuandi, nu. 1. de here. 275
- P**riuatus beneficio quo ad titulum non perdit possessionem facti. c. cum singula. nu. 5. de præb. & digni. 213
- P**riuatus dignitate non debet amplius denominari, vel reputari ab alijs, in tali dignitate. c. ad succedendos, nu. 6. de schismati. 279
- P**riuatio præsupponit habitum. c. frequens. §. illum autē, nu. 3. de rest. spoli. 140
- P**riuatus quis dicatur circa quantitatem. ibid. nu. 1.
- P**riuilegium idem quod conceditur episcopis, conceditur etiam superioribus. c. quoniam, nu. 1. de priui. & excef. priui. 295
- P**riuilegium in regularibus operatur duplicem effectum. c. consuetudinem. §. de distributionibus, nu. 3. de cler. non resi. 188
- P**riuilegium concessū cruce signatis q. percipiāt integrè beneficia sua p. triennium quid importet. c. consuetudinem. §. statuimus, nu. 5. de cle. non resi. 187
- P**riuilegium exceptionis qd operet. c. uolentes, §. nūqd, n. 8. de priui. et excef. priui. 288
- priuile-

Index.

Privilegium canonis, si quis suadente, non est concessum characteri clerici. c. de gradatio. §. poterit, nu. 5. de penis. 297

Principalis appellatione quando comprehendatur accessorium. c. si ciuitas. §. ratione, nu. 3. de sen. excom. 320

Privilegium, lex & consuetudo, differunt. c. quia cunctis. §. dicebat abbas, nu. 5. de concessio. prab. 221

Privilegium quando concernit graue dispendium parochialium ecclesiarum, est restringendum. c. statuto. §. statuimus, nu. 3. de deci. 242

Privilegium potest concedi super decimis non soluendis. c. statuto. §. ceterum, nu. 2. de deci. 243

Privilegium potest concedi absenti. c. quia cunctis. §. ex parte vero, n. 1. de cōces. p̄b. 221

Privilegium immunitatis fuit concessum clericis de iure diuino. c. quanquam, num. 3. de censi. 257

Privilegium concessum circa res cultas proprijs manib. includit et cultas suis expensis. c. veniens. §. certum, nu. 1. de verb. signifi. 325

Privilegium concessum simpliciter super certare, non se extendit ad rem possessionem per alium, nisi de re fuerit facta mentio. c. statuto, nu. 2. de deci. 242

Privilegiatus si poterat iure suo ordinario conferre beneficia, uel iura ad eum de uoluntate, et ita contulit, an computent in gratia. c. quāuis, nu. 5. de p̄b. et dig. 216

Et an possit conferre ea quae spectant ad collationem Papae, nu. 8.

Privilegium si concessum sit monasterio de admittendis familiaribus, an habeat locum de assumptis post datam privilegij. c. licet. §. cum concipitur, nu. 4. de priuile. & excef. priui. 295

Privilegia exemptionis dicuntur concedere libertatem, nu. 1. Et hoc qualiter, nu. me. 3. c. volentes. de priui. & excef. priui. 288

Privilegiatus non debet excedere metas privilegiorum. c. volentes, nu. 2. de priuile. & excef. priui. 287

Privilegium impetratum super exceptione post citationem factam per ordinariū an inuēt impetratem. c. volentes, nu. 4. de priui. & excef. priui. 288

Privilegiatus, ut debeat tantum sub vno iudice respondere non censetur exceptus ab alijs iudicibus ratione contractus delicti, uel rei sitae. c. volentes. §. & idipsum, nu. 2. de priui. & excef. priui. eo.

Privilegium concessum, ut quis excommunicari non possit ab ordinario quid operetur. c. volentes. §. in eos, nu. 2. de priui. & excef. priui. 289

Privilegium indultū personis non operatur effectum, si persona rei inherens a privilegio excluditur. c. volentes. §. in eos, nu. 3. de priui. & excef. priui. eod.

Privilegium habens ubique celebrandi non potest celebrare ita, ut violet interdictionem. c. quoniam, nu. 3. de priui. & excef. priui. 285

Privilegium an imprimat vires suas statim. c. quia cunctis. §. ex parte vero, n. 5. de concessio. prab. 221

Privilegium & rescriptum differunt. c. volentes. §. & ipsum, num. 4. de priui. & excef. priui. 288

Privilegium vel immunitas concessa ciuitati, vel ciuib. an includat castra, vel villas, vel decesanos. c. si ciuitas, nu. 11. de sen. exc. 319

Privilegium non requirit quod sit tale quod p se tribuat illud ius quo ad tribuendum titulum p̄scribendi. c. cū persona. §. quod si tales, n. 2. de priui. et excef. priui. 291

Privilegium de decimis non soluendis concessum certis, an extendatur ad decimas quas laici per antiquum feudum possident. c. statuto, nu. 5. de deci. 242

Privilegia aliquando tribuunt privilegiatis materiam alijs iniuriari. c. ne aliqui, nu. 1. de priui. & excef. priui. 290

Privilegium concessum regibus non extenditur ad reginas, vel filios, nisi hoc exprimitur. c. ne aliqui, nu. 2. de priui. & excef. priui. eo.

Privilegium concessum episcopis intelligitur etiam concessum superioribus. c. quia periculosum, nu. 1. de sen. exc. 308

Privilegium imprimit vires suas data certitudine ipsi privilegiato licet in cuius praedictum confertur ignor. t. c. quia cunctis. §. dicebat abbas, num. 4. de concessio. prab. 221

Privilegium quod habet conuentio in reconuentione, an sit separabile, in c. ipso iure, nu. 20. de rescrip. 11

Privilegium concessum domino quando includat familiares domesticos. c. licet. §. cum conceditur, nu. 1. de priui. & excef. priui. 295

Privilegium speciale non tollit generale non faciens de illo mentionem. c. dudum, nu. 16. de prab. & dign. 196

Privilegium an tollat privilegium contrarium, in c. licet, nu. 12. de consi. 6

Privilegiatus succedens in re non privilegiata utitur privilegio suo quantum ad illam rem. c. si laicus. §. verum, nu. 3. de iurepa. 253

Privilegia aliquando sunt personalia, aliquando realia. c. quia per ambitiosam, nu. me. 5. de rescrip. 31

Privilegium concessum est monasterio quod monachis inconsultis, vel contradicētib. nullus possit ipsorum parochianos sepelire, postea conceditur alteri ecclesiae quod possit libere omnes sepelire, an istud secundum privilegium prius dicet primo. c. j. nu. 8. de p̄b. 119

Privilegium concessum q quis habeat liberam sepulturam, quid operetur. c. j. nu. me. 9. de p̄b. eo.

Privilegium super noualib. an cōprehendat et praterita noualia redacta per religiosos ad agriculturam, nu. 7. vide bo. quāstionem, nu. 8. c. statuto. de deci. 242

Privilegia concessa super audiendo diuina ante hanc constitutionem, an intelligantur reuocata per finem illius textus. c. alma. §. in festiuitatibus, nu. 9. de sen. excom. 324

Pro libero quis dicatur se gerere. c. si index. §. idem esse, nu. 5. de sen. exc. 316

Probatio dicitur directa quādo directe et nō p cām mediā cadit in intellectu testis. c. si pater, nu. 16. de testa. fo. 234. Et quae dicatur indirecta, nu. 17.

Probatio partis debet concludere ad causam specificam in libello comprehensam. c. abbate sanē. §. prafatus, nu. 6. de sen. & re iud. 164

Probatio si opponatur & admittatur super parte non contradicente, an impediat litis contestatio. c. exceptionis, nu. 7. de li. contest. 137

Probatio semiplena non facit evitare condemnationem personarum, in c. j. §. adijcientes, nu. 1. de elect. 39

Probatio facta in iudicio non legitime agitato sufficit ad sententiam proferendam, quando defectus non est circa substantialia iudicij. c. si is cui, nu. 3. de ac. 266

Probatio offensae manifestae qualiter fiat. c. solet. §. in secūda, nu. 20. de sen. exc. 307

Probatio cōis opinionis quando admittatur. c. ep̄m, nume. 17. de prascript. 158

Probatio tituli quare non requiratur in praecriptione tanti temporis cuius initij non extat memoria. c. ep̄iscopum, nu. 11. de praecri. 157

Probatio an possit admitti in contrarium contra iuramentum. c. statuto. §. cum vero, nu. 8. de rescrip. 24

Probatio est facienda coram iudice, non coram parte, vel notario. c. si contra, nume. 2. de offi. & pote. iud. deleg. 99

Probare quis debeat, an excipiens, an vero impetrans quando opponitur contra rescriptum, quod in eo expressum sit falsum, vel quod tacitum sit verum. c. exceptionis, num. 8. de li. contest. 137

Probatio quae requiratur ad suspicionem probandam. c. filij, nu. 8. de haeret. 269

Probandi onus cui incumbat, an alleganti formam seruata, an neganti. c. is qui, nu. 4. de elect. 62

Probationis appellatione in dubio semper intelligitur de plena, in c. j. §. qui vero, nu. 6. de elect. 39

Producere non potest quis instrum. post dilationem sibi datam ad producendum instrumenta. c. ordinarij. §. quod si forte, nu. 2. & 8. de of. ord. 114

Produce testamētū & habens cām potiorē praeferi. c. duobus, nu. 5. de rescrip. 30

Procurator ut possit alium substituere, requiritur q habeat speciale mandatum. c. is qui, nu. 1. de procu. 123

procurator substitutus ab alio procuratore, non potest renocari post acceptationē mandati. c. is qui, nu. 2. de procu. eo.

procurator non compellitur suscipere officium procuratoris nisi procedat de sua voluntate. c. is qui, nu. 3. de procu. eo.

procuratores alios interfici pro pecunia, dicuntur crudeles. c. pro humani. §. cum igitur, nu. 1. de homic. 279

processus agitatus per actorem excommunicatum quando dicatur nullus, in c. ipso iure, nu. 3. de rescrip. 9

procedendi practica. c. licet ep̄scopus, nu. 12. de prab. & digni. 209

processus iudicis recusati an teneat. c. index, nu. 12. de of. et pote. iud. deleg. 100

processus nullus, an inducat perpetuationem. c. cum plures, nume. 15. de offi. & pote. iud. deleg. 101

processus factus a superiore si confirmat sine vocatione postq se informauit de his quae etiam nemine opponente debet inquirere. c. quoniam, nu. 8. de elect. 81

processus factus a iudice non valet omīssa forma, quando datur iurisdicō iudici sub certa forma. c. prouida, nu. 1. de ele. 79

processus gestus coram auditore dato in Romana curia ad instantiam excommunicati, an valeat, in c. ipso iure, nu. 18. de rescrip. 11

processus factus coram diuersis, si non excipiat, an valeat. in c. dispendia, nume. 12. de rescrip. 14

procedi potest in crimine haereticis quādo subest infamia, vel suspitio contra aliquē. c. ut officium, nu. 2. de haeret. 273

processus iudicis non valet si procedit ad actum sine citatione, ubi requiritur citatio. c. cum qui, nu. 6. de do. & contu. 143

processus an valeat quando cessio fit per praesentem non expectato lapsu viginti dierum. in c. j. §. sed & si, nu. 3. de ele. 38

procedi potest ex sola suspicionem contra haereticos ad inquisitionem. c. inquisitores, nu. 2. de haeret. 276

procedēdi p̄as quādo dat duob. iudicibus super eodem negotio separatim, debent ad inuicem communicare processus. c. per hoc. §. verum, nu. 2. de haeret. 277

processus appellationis non comprehenditur sententia. c. ne aliqui, nume. 3. de priuile. & excef. priui. 290

processus quo tpe debet communicari. c. per hoc. §. verum, nu. 5. de haeret. 277

prosecutio appellationis non prodest si fuerit omīssa solennitas requisita in appellatione ex parte appellantis. c. ab eo, nu. 4. de appel. 176

processus delegati factus in casu a iure prohibito, est nullus. c. ne captanda, nu. 5. de concessio. prab. 224

processus habitus cum actore excommunicato, valet si non opponatur quando agitur coram ordinario. c. j. §. si vero, nu. 4. de excep. 155

processus verbum, quid includat. c. ut super, nu. 8. de appel. 17

processus inquisitionis quare dicitur fauorabilis. c. in fidei, nu. 8. de haeret. 270

processus & sententia laici lata in ecclesia est nulla. c. decet. §. ordinarij, nu. 2. de immu. eccle. 260

processus factus parte tacente valet, licet de iure debeat seruari certa forma. c. si is cui, nu. 1. de accu. 266

procurator an detur ecclesiae vacanti, an administrator, non est differentia. c. is cui, nu. 1. de elect. 77

procurator si detur ad renunciandum beneficio non simpliciter, sed animo permittendi, & postea renocatur, non tamen certificatur de renouatione, an valeat. c. si procurator. §. sanē, nu. 6. de procu. 127

procuratoris officium a principio est voluntarium. c. si quis iusto, §. absens, num. 1. de electio. 80

procurator datus ad negotia et ad iudicia, differunt. c. j. §. procurator, n. 1. de p̄c. 122

procurator datus ad negotia per alium procuratorem, an possit substituere. c. j. §. procurator, nu. 3. de procu. eod.

procurator ad negotia quare substituat & nō datus ad iudicia. c. j. §. procurator, nu. 3. de procu. eod.

procu-

Index.

- Procurator laicus non potest interuenire in spiritualibus.** c. j. §. procurator, nu. 4. eod. 144
- Processus aliquis requiritur in causa notoria.** c. hac constitutione. §. conseruatores autem, nu. 1. de of. & pot. iud. dele. 105
- Procurator datus ad negotia generaliter potest etiam agere in iudicio.** c. qui generaliter, nu. 1. & 2. de procur. 124
- Procuratores si sunt dati duo in solidum, & ambo simul contestant litem, an vnus possit postea solus proseguere.** Et quid si sunt dati in duobus instrumentis et non apparet quis eorum fuerit primus. c. si duo, nu. 6. & 7. de procu. 125
- Procurator constitutus a prelato prosequetur causam eo mortuo.** ca. si duo, nu. 7. de procur. eod. 124
- Procuratores possunt esse plures constituti in eadem causa.** c. in appellationis causa, nu. 1. de iura. calum. 139
- Procurator efficitur dominus litis, ipsius contestatione.** c. si duo, nu. 3. de proc. 125
- Procurator potest constitui ad aliquos actus iudiciales, licet non ad aliquam causam.** c. si quem, nu. 1. de procur. 126
- Procurator cum generali mandato si admittit in requirentibus, spale domino expresse, vel tacite ratum habente, an valeat.** c. qui ad agendum, nu. 5. de procur. 124
- Procurator an requiratur qd habeat speciale mandatum ad opponendum crimina, & defectus.** c. j. nu. 6. de elec. 37
- Procurator missus non instructus, an dicatur sufficiens.** c. j. nu. 7. de ele. eod. 121
- Procurator efficitur dominus litis per litis contestationem, nec ante potest substituere nisi in duobus casibus.** c. j. §. licet, nu. 1. & 3. de procur. 121
- Procurator potest constitui in causa in qualibet parte litis, quando pars per se litigat.** c. in appellationis causa, nu. 3. de iura. calum. 139
- Procurator non potest esse testis i causa p se agitata.** c. Romana, nu. 3. de test. et attest. 152
- Procurator an debeat iurare in animam propriam.** c. procurator, nu. 3. de ele. 75
- Procurator substituens habet duo mandata eiusdem date, vnum generale, aliud speciale, & substituit virtute specialis, & vult reassumere virtute generalis, an possit.** nu. 7. simile, nu. 10. c. is qui. de procur. 123
- Et quid si substitutio procuratoris non renuit ibi.** nu. 8. eod. 123
- Procurator an possit expresse renunciare mandato.** c. is qui, nu. 9. de procu. eod. 123
- Processus an valeat si appellatur ad Papam in casu in quo potest appellari ad delegatum, & proceditur nulla exceptione opposita.** c. si delegatus, nu. 20. de of. & pote. iud. dele. 102
- Procuratoris officium est voluntarium.** c. licet, nu. 3. de procur. 126
- Procurator dicitur habere officium.** c. si quem, nu. 2. de procur. eod. 126
- Procurator datus cum potestate substituendi, & renouandi quoties sibi placuerit substituit vnum, & protestatus est qd per aliquam comparitionem quam postea facit non intendit illum renouare, demum alium substituit, an per istam substitutionem censetur illum renouasse.** nu. 5. Adde simile, nu. 6. c. si quem. §. secus. de procur. eod. 126
- Procurator quando dicatur constitutus simpliciter.** c. si quem. §. secus, num. 4. de procura. eod. 126
- Procurator debet iurare de calumnia etiam in animam suam.** cap. in appellationis causa, nu. 4. de iura. calum. 139
- Procuratoris renouatio non inducitur per assistentiam domini factam primo procuratori in iudicio.** c. si quem. §. secus, nu. 1. de procu. 126
- Procurator datus generaliter ad oēs casus et futuras etiam cum mandato iurandi, an possit ex tali mandato iurare de cal. c. nullam, nu. 4. de iura. cal. 140**
- Et quid de dato ad negotia, n. 5. Et quid si index non vult eum admittere, ibid. n. 6. 140**
- Procurator non efficitur dominus causa per litis contestationem, sed instantia.** c. quamuis. §. verum, nu. 2. de procu. 123
- Procurator datus ad negotia minor 25. annis, an possit agere.** c. qui generaliter. §. licet autem, nu. 4. & 5. de procu. 124 & 125
- Procurator datus ad vnam speciem negotij, an possit illam exercere.** c. qui generaliter. §. licet autem, nu. 6. de procu. 125
- Procurator per quae verba debeat contrahere matrimonium, vel sponsalia.** c. procurator, nu. 1. de procur. 126
- Procurator si est datus ad vnum articulum causae tantum, an poterit in alijs articulis ipsius causae esse testis.** c. Romana, nu. 8. de test. & attest. 152
- Procuratorium an valeat si non exprimat in eo nisi ad agendum.** c. qui ad agendum, nu. 4. de procu. 123
- Procurator potest dari incertus in casibus certis.** c. j. §. licet, nu. 4. de procu. 121
- Procurator potest quis constitui generaliter ad omnes causas.** c. is qui. §. verum, nu. 2. de procu. 123
- Procurator datus ad matrimonium contrahendum, dicitur datus ad negotia.** cap. procurator. §. & quamuis, nu. 1. de procu. 127
- Procurator in causa electionis debet fundare libellum & alios actus iudiciales nomine electi & non nomine ecclesiae.** c. cum in positionibus, nu. 5. de iure iur. 153
- Procurator datus ad exercendum certos actus, non potest iterare actus etiam si primus non tenuit.** c. si compromissarius. §. si vero, nu. 2. de ele. 74
- Procuratores si dati sunt non in solidum, & petunt se admitti dicendo qd concordabunt se in vnum, an debeant admitti.** c. si quis iusto, nu. 7. de ele. 80
- Procurator habens mandatum libere potest facere compromissum de re super qua habet mandatum.** c. si quis iusto. §. porro, nu. 4. de elec. 80
- Procurator leuans noie alterius, an efficiat copater.** c. j. nu. 7. de cognat. spirit. 265
- Procurator causae principalis, an possit proseguere causam appellationis virtute primi mandati.** c. cordi. §. post hoc, nu. 12. de app. 168
- Procuratores duo quando dati sunt in solidum & quilibet ipsorum facit actum in se contrarium, valet.** c. si quis iusto, nu. 3. de ele. 80
- Procurator potest quis constitui per literas.** c. si quis iusto, nu. 4. de ele. eod. 277
- Proclamatio quid sit.** c. vt inquisitionis, nu. 8. de haeret. 277
- Procedi an simul possit sup infamia et veritate delicti.** c. si is cui, n. 4. de accu. 266
- Procedi an possit ad receptionem testium & definitiuam sententiam lite non contestata.** quando non est prouisum de remedio missionis contra contumacem. c. eum qui, nu. 5. de eo qui mit. in pos. 144
- Procedi potest contra absentem in causa criminali de iure canonico.** c. commissi. §. & contra, nu. 2. de haeret. 274
- Procuratorium potest probari per literas sigillatas sigillo constituendi.** c. constitutionem. §. ceterum, nu. 3. de verb. signi. 329
- Professio tacita intra annum probationis inducta non obligat religioni in specie, sed in genere.** c. constitutionem. §. in alijs, nu. 4. de reg. 246
- Et ad hoc vt solemnizetur quinque sunt necessaria.** ibidem, nu. 5. eod. 246
- Professio an debeat fieri in manibus illius qui possit incorporare.** c. constitutionem. §. in alijs, nu. 6. de reg. 246
- Professio expressa quare obliget in specie habitu non mutato.** c. constitutionem. §. in alijs, nu. 7. de reg. fo. eodem. 246
- Professio expressa facta a minore ad hoc vt ratificetur adueniente aetate duorequiruntur.** c. is qui. §. quod si, nu. 2. de reg. 244
- Professio est duplex.** c. vt periculosa, nu. 2. ne cler. vel mona. 261
- non Professus expresse, an possit postulari.** c. nullus religiosus, nu. 4. de ele. 67
- Professio facta ante annos discretionis non ligat profitemem.** c. is qui, n. 5. de reg. 243
- Professio tacita quot modis inducat.** c. constitutionem. §. in alijs, nu. 10. de reg. 246
- Professionis quae sit forma.** c. qui, nu. 6. 24
- Professionem faciens in regula quae non potest cum recipere ex prohibitione Papae, & intendens se illi in specie obligare, an obligetur in genere.** c. religionum. §. confirmatos, nu. 15. de relig. do. 251
- Professus expresse & non expresse equiparantur quo ad ligamen religionis, sed non quo ad electionem.** c. nullus religiosus, nu. 7. de ele. 67
- Professio quando dicatur fidelis & denota, in c. fidei, nu. 8. de sum. Tri. 4**
- Professio verbum, quid significet.** c. religionum. §. confirmatos, nu. 11. de relig. do. 251
- Propositio sola recusationis non priuat fundamentaliter iudicem iurisdictione.** c. index, nu. 3. de of. & pote. iud. deleg. 100
- Professus in religione prohibita, an obligetur.** c. non solum, nu. 6. de reg. 245
- Professio non praesumitur in dubio.** c. non solum, nu. 7. de reg. eod. 245
- Professio est duplex tacita & expressa.** c. ex eo qd. §. in ecclesijs, nu. 2. de ele. 69
- Proficere quis non dicitur per solam receptionem ordinum factam in religione.** c. nullus, nu. 2. de temp. ord. & qual. ordi. 90
- Prohibitio quando fit respectu loci, vbi actus exerceri debet quis non potest per alium qd non potest per se.** c. vt litigantes, nu. 2. de of. ord. 115
- Prohibitio dicta ad subditos ex qua indirecte prauidetur clericis quo ad ipsorum libertatem non tenet.** c. eos qui, nu. 1. de immu. eccl. 260
- Prohibitio a iure committere alteri vices suas, qualiter possit illas committere.** c. hac constitutione. §. conseruatores autem, nu. 3. de of. & pot. iud. del. 106
- Prohibitio ingressus non includit prohibitionem exitus.** c. vbi periculum. §. hoc sacro, nu. 3. de ele. 42
- Prohibitio renouare prohibitionem non est prohibitio adesse processui procuratoris.** c. quamuis. §. verum, nu. 1. de procu. 123
- Prohibitio de nouis locis acquirendis, an habeat locum in omnibus mendicantibus.** c. religionum. §. confirmatos, nu. 12. de reli. domi. 251
- Prohibitio dispensare per se non potest concedere alteri potestatem dispensandi.** c. j. §. omnibus, nu. 2. de temp. ordi. & quali. ordi. 88
- Prohibitio concepta contra vniuersitatem non asringit singulares nisi aliud exprimitur.** c. vsurarium. §. quia, nu. 2. de vsur. 283
- Prohibitio intrare locum ad certum tempus, videtur prohibitio siue viuis siue mortuis sit.** c. is cui. §. talis quoque. de sen. excom. 321
- Et quid si peniteat ante mortem.** ibidem, nu. 3. eod. 321
- Prohibitio alienare immobilia potest alienare mobilia pretiosa in casu a iure permissio.** c. is cui, nu. 9. de ele. 77
- Prohibitio nouum locum acquirere non videtur prohibitio antiquum cum nouo permutare.** c. cum ex eo, nu. 3. de exces. prala. 286
- Prohibito vno simpliciter censetur prohibitum omne illud per quod peruenitur ad illud.** c. deliberatione. §. prohibemus, nu. 1. & 3. de of. leg. 109
- Prohibitio facta propter rem illicitam includit facientem, siue suo nomine, siue alieno.** c. quanquam, nu. 5. de censi. 257
- Prohibito fine, intelliguntur prohibita quaelibet media perueniendi ad illum.** c. detestanda, nu. 5. de concess. praben. 223
- Prohibitio trahere aliquem ad iudicium super criminibus, videtur prohibitio siue agatur de crimine ciuilitate, siue criminaliter.** c. clerici qui. §. & cum Paris. §. se, nu. 3. de cler. coniug. 186
- Prohibitio indicare non est prohibitio procedere.** nu. 5. vide pulchrum casum, nu. me. 6. c. si index. §. non sic. de sen. excom. 316
- Promotio haeticorum, eis credentium, fautorum, receptatorum, uel defensorum, & filiorum suorum vsq; ad secundam generationem, non valet ad beneficia ecclesiastica, vel officia publica.** c. quicumque. §. haetici, nu. 1. de haeti. 268
- Pronomen, mea, pertinet ad dominium, non tamen semper denotat proprietatem rei cui adiungitur.** in c. fidei, nu. 14. & 15. de sum. Tri. 5
- Pronomen, suus, non denotat dominium rei cui adiungitur.** in c. statutum. §. cum autem, nu. 1. de rescri. 25
- Procuratio debet dari in actualibus & non in pecunia.** c. Romana. §. procurationes, nu. 2. de censib. 256
- pronunciatio tacita quam facit index procedendo ad vltiora, non habet vim pronuntiationis.** in c. dispendia, nu. 13. de rescri. 14
- pronomina, meum, tuum, suum, nostrum, et similia semper in dubio concernunt personam.** c. si gratiosus, nu. 12. de rescri. 16
- pronunciandi sententiam contra haeticum quibus uerbis ut debeat.** c. vt commissi. c. priuandi, nu. 4. de haeti. 275
- prono-**

Index.

Pronome, tuus, nō denotat dñum rei cui adiungit. c. si ppter tua, n. 2. de rescr. 20
Pronomina, tuum, suum, & meum, quid importent. c. sicut, n. 6. de ver. signi. 327
Preponens non potest reuocare propositionem quādo ex illa quæsitum est ius aduersario. c. ab eo, nu. 2. de ele. 69
Proprium quid dicatur. c. si Papa, §. & est idē, nu. 3. de priui. & excef. priui. 255
Prorogatio non potest fieri de vno ad alium postquam extinctum est extremum a quo sumitur prorogatio. c. si delegatus, nu. 3. de of. & pote. iud. dele. 101
Prorogatio iurisdictionis quæ non habetur in persona iudicis potest fieri etiam de consensu partium. c. iudex, nu. 9. de of. & pote. iud. deleg. 100
Prorogatio non dicitur fieri quando committitur aliquid quod sit alterius natura, vel formæ appositæ q̄ prius cōpetebat. c. hi q̄ auctoritate, n. 9. de pb. et di. 195
Protestatio quando requiritur simpliciter ad hoc, vt non præiudicetur alicui, sufficit vnica tantum. c. cupientes, §. q̄ si per viginti, nu. 7. de ele. 58
Protestatio super facto valenti parere duplicem effectum, inuat protestantem restringentē factum ad vnum effectum tantum. c. pralatis, nu. 2. de homi. 281
Protestatio per quam quis intendit retinere ius dubium, vbi quis arctatur ad clarificandū intentū a principio, nō inuat ptestantē. c. vt qs duas, n. 2. de ele. 65
Protestatio contraria quando inuuet protestatē. c. si quem, §. secus, n. 2. de pc. 126
Prouisionis appellatione comprehenditur collatio. c. si propter, nu. 4. de rescr. 20
Prouideri si mandat alicui de beneficio in ecclesia, & ibi sint beneficia & præbendæ, an possit p̄videri de pbēda, nu. 7. Simile nu. 9. c. cui de nō. de pb. et dig. 208
Prouideri an possit de dignitate si sit mentio in literis beneficalibus de curato. c. si eo tempore. 43
Prouisio proprie quid dicatur. c. vt circa, nu. 1. de ele. 38
Prouisio & electio qualiter differant. c. j. nu. 10. de ele. 74
Prouisio spectat ad superiorem. Et electio ad inferiores. c. si compromissarius, §. si vero, nu. 5. de ele. 202
Prouideri quare non possit nisi obtinenti vnicum beneficium. c. is cui, nu. 6. de præbend. & digni. 42
Et an tunc possit prouideri de vnicō personatu, nu. 7.
Proprie verbū, includit et modū electiōis. c. ubi periculū, §. i cōclauī, n. 1. de ele. 79
Prouisio verbum, inducit totalem prouisionē ecclesiæ. c. si eo tpe, n. 1. de elect. 226
Prouisores varie dantur. c. si soli, nu. 4. de concess. præb. 202
Prouidere in ecclesia & de ecclesia differunt. c. is cui, nu. 12. de præb. et dig. 197
Prouisio si mandatur fieri de præbenda & dignitate coniunctiue, an de altero solo prouidere possit. c. quia sape, nu. 5. de præb. 60
Prouideri an possit de electiōe, si in literis non exprimat aliquis modus prouisionis. c. illis vero, nu. 8. de præb. & digni. 195
Prouisus a Papa de canonicatu, vel ipsius auctoritate receptus, an possit postea de propria auctoritate apprehendere præbendam cum vacat. c. si postquam, nu. 3. de præb. & digni. 202
Proxeneta recipiens promissionem salarij non tamen salariū, an repellatur a testimonio. c. mediatores, nu. 6. & 7. de test. & attest. 148
Proximi pubertati non censentur habiles ad matrimonium cōtrahendum, nisi etiā concurrat q̄ malitia suppleat ætatem. c. si infantes, §. idem quoque, nu. 2. de despon. impu. 264
Publicatio nominum testium debet fieri vbi non timetur periculum. c. statuta, §. & vt, nu. 4. de hære. 279
Publicatio nōm testiu dēt fieri i causis. c. statuta, §. iubemus, n. 1. et 4. de hg. 243
Pubes obligatur in quatuor casibus religioni. c. is qui, nu. 12. de reg. 282
Punitus de vsura per iudicem ecclesiasticum, an possit puniri de eodē crimine per iudicem laicum. c. vsurarium, nu. 6. de vsuris. 260
Puniat licet quis pena hominis, peccat nihilominus mortaliter. c. decet, §. ordi narij, nu. 3. de immu. eccl. 307
Punitur quis ex eo q̄ non sortitur effectum. c. statuimus, nu. 9. de sen. excom. 132
Pupillus si habeat causam cō tutore qd iuris. c. si annū, §. si uero, nu. 5. de iud. 234
Pupillus moritur viuentē testatore qui substituerat sibi pupillariter, an substitutus veniat ad successionem ex vi pupillaris, vel ex vi vulgaris tacite intellectæ sub expressa pupillari. c. si pater, §. testatore, nu. 4. de test. 69
Pupillus ā possit ipugnare electiōē alia dā cā q̄ ex cōtēptu. c. ex eo qd, n. 5. de ele. 253
Quadrimestre an probetur per iura antiqua. num. 6. & quid de semestri, nu. 7. c. si laicus, §. uerū, nu. 6. de iurepat. 129
Quadrimestrium restitutionis petendæ incipit currere a tempore confessionis. c. si aduersus, nu. 2. de in integ. rest. 123
Qualitatis specialis mētio quando requiritur non sufficit exprimere generaliter. c. qui ad agendum, nu. 2. de procu. 276
Qualitatē allegās dēt illā probare. c. statutu. el. 2. §. hoc sanē, nu. 1. de hæret. 213
Qualitas respiciens duo subiecta, ad quod sit referendum. c. cum singula, num. 9. de præb. & digni. 278
Qualitas si præcedit litem, debet declarari a iudice. c. cum secundum, §. confiscatio nis, nu. 2. de hæreti. 215
Qualitates accidentales adiectæ cause naturali immutant aliquando naturalem. c. præsentī, §. sanē si quis, nu. 2. de præb. & digni. 70
Quādo aliquid dicat esse de mēte legis. c. si postq̄, §. si vero electus, n. 4. de ele. 139
Quā relinquit aliqd in arbitrio iudicis, an velit facere si videbit expedire, nō requirit alia pbatio de necessitate. c. in appellationis cā, nu. 10. de iura. calum. 280
Quāquam dictio, quid importet. c. cui de non, nu. 6. de præb. & digni. 119
Quāquam dictio, stat aduersatiue. c. j. nu. 3. de pactis. 194
Quādo mandatur simpliciter prouideri de vacaturo, intelligitur de primo, & non de secundo. c. si clericus, nu. 2. de præb. & digni. 220
Quantitas vsurarum quando constat debet exprimi in cautione. c. quanquam, §.

cæterum, nu. 1. de vsuris. 285
Et qualiter possit esse manifesta. ibid. nu. 2.
Quasi dictio iuncta cum qualitate vera, exponitur pro vt. c. cum de diuersis, n. 8. de priui. & excef. priui. 289
Quasi dñum ā cōpetat ecclesiæ sine tradōne. c. abbate sanē, n. 9. de sē. et re iu. 162
Quartē deductio nō hēt locum in substitutione directa. c. si pater, n. 4. de test. 233
Quarta multa sunt in materia testamentorum. c. si pater, nu. 1. de testa. 60
Quare non omnes admittantur ad obijciendum contra appellationem. c. vt circa, §. edito, nu. 9. de elect. 44
Querela dicitur quando agitur de crimine ciuilitate. c. pralatis, num. 1. de homic. 281
Quæri an possit post mortem de crimine hæresis. c. filij, nu. 5. de hære. 269
Quæstio præiudicialis quādo incidit quæstioni principali index potest statuere terminum illam opponenti. c. frequens, §. solet, nu. 1. de rest. spo. 169
Quæstio si vertatur inter iudices & arbitros super dilatione q̄ non sit competēs quis debet determinare istam altercationem. c. legitima, nu. 14. de app. 50
Quæstionum episcopaliū appellatione comprehenduntur etiam quæstiones dignitatum superiorum. c. quamuis, nu. 2. de ele. 274
Quæstuarij non possunt prædicare, sed nudē petere subsidia, vel exponere indulgentiam. c. vt officium, §. compescendi, nu. 2. de hæreti. 296
Quæstorum quod sit officium. c. Romana, nu. 4. de pen. & remis. 27
Qui prior est tempore, potior est in iure. c. tibi qui, nu. 2. de rescrip. 178
Quicquid dictio, de sui natura est vniuersalis, tamen aliquando restringitur. c. non solum, §. illa vero, nu. 11. de appel. 68
Qui prosequitur negotium electionis dicitur facere & procurare utilitatem ecclesiæ. c. cum non deceat, nu. 1. de ele. 27
Quinimo dictio, quid significet. c. tibi qui, nu. 6. de rescrip. 52
Quis vel q̄ relatiū, sequēs vniuersalē stat restrictiue. c. sciāt cūcti, n. 1. de ele. 267
Quis dicatur hæreticus. in rubrica de hæreticis, nu. 1. 326
Quodque dictio, quid importet. c. sicut, nu. 7. de verb. signi. 60.
Quod non licet in specie, non licet in genere. c. Romana, §. sed nec, nu. 1. sen. excom. fo. 281. & nu. 1. §. seq. 266
Quod vix fit, dicitur tamen fieri. c. per catechismum, nu. 2. de cog. spiri. 78
Quolibet verbum, quid significet. c. indemnitate, §. si quā, nu. 2. de elect. R
Ratio legis licet non multum urgeat ad decisionē legis, tamen sequenda est. c. quamuis, §. quanquam autem, num. 12. de præb. & digni. 190
Ratio quid dicatur. Et sunt due partes. c. ex eo quod, nu. 7. de ele. 69
Rapta non potest contrahere matrimonium cum raptore de iure ciuili. c. cum secū dum, nu. 3. & 4. de hæret. 277
Raptores rerū ecclesiasticarū, an sint ipso iure excoīcati. c. q̄ sape, n. 13. de ele. 76
Re dictio, denotat iterationē eiusdē actus. c. c. qui, n. 8. de eo q̄ mit. i pos. 144
Receptio & collatio differunt. c. si capitulo, nu. 2. de concess. præb. 225
Receptio canonicorum per quos de capitulo debeat fieri. c. si capitulo, nu. 8. de cōcessio. præben. 227
Receptus per literas facultatis nō dicitur receptus auctoritate apostolica. c. quoniam, §. si autem, nu. 4. de concess. præb. 298
Receptare & defensare differunt. c. felices, nu. 2. de penis. 15
Receptio canonicorum si spectet ad prælatum & Papa scribit vtriq̄; episcopo & capitulo in forma huius cap. nec adijcitur verbū, auctoritate nostra, & ipsi simul recipiunt, quæ indicabitur ista receptio. c. cum aliquib. nu. 9. de rescrip. 214
Receptio canonicorum est duplex. c. cum in ecclesijs, nu. 8. de præb. & digni. 213
Receptio facta contra statutu iuratu, an teneat. c. si a sede, n. 6. de præb. et di. 268
Receptores hæreticorum qui dicantur. c. quicumque, nu. 8. de hæreti. 225
Receptio est duplex. c. si capitulo, nu. 6. de concess. præb. 270
Re dictio, quid operetur. c. accusatus, nu. 4. de hæreti. 260
Reatum quid dicatur. c. decet, §. ordinarij, nu. 7. de immu. ecc. 232
Receptio canonici, an valeat cōtra statutum iuratu. c. licet, nu. 18. de re. pmu. 27
Receptio in canonicum tribuit ius in canonicatu. c. tibi qui, nu. 1. de resc. 15
Receptus qua auctoritate quis dicat, si scribatur ad eum ad quem spectat de iure receptio pro parte, & non ad eum ad quem spectat simul. c. cum aliquibus, num. 11. de rescript. 214
Receptio canonicorum & collatio canonicatus & præbendæ differunt. c. cum in ecclesijs, nu. 1. de præb. & digni. 227
Receptus ultra numerum auctoritate apostolica, debet habere vocem in capitulo & c. c. quoniam, §. in illis, nu. 1. de concess. præb. 73
Recipiēs fructus ecclesiæ ēt iusto titulo tenet ad restitutionē, si nō gerebat in mēte clericali, et obseruabat vitā clericalē. c. cōmissa, §. cæterum, nu. 1. de ele. 207
Rector parochialis ecclesiæ denegat suis parochianis cōferre ecclesiastica sacra, uel celebrationē diuinorū, postea agit contra parochianos petendo ab eis decimas, ipsi opponunt spoliatiōis exceptionē diuinorum & sacramentorū, an talis exceptio obstat sacerdoti. c. frequens, §. solet, nu. 6. de rest. spo. 182
Rector vniuersitatis sit scholaris, tamen in actib. scholasticis stabit ante episcopum qui esset in studio vt scholaris. c. a collatione, nu. 7. de app. 201
Rector esse ecclesiæ et hēre ibi altare, an sit idē. c. cū i ecclesia, n. 7. de pb. et di. 201
Rector ecclesiæ vendit rem quam eccl. sia bona fide possidebat, postea dominus uerus antequam contra eum esset præscriptum vendicauit illam a possessore, an ille alienans possit puniri pena dilapidationis & male alienantis. c. eum qui beneficium, nu. 7. de præb. & digni. 55
Rector non potest residere per alium in ecclesia parochiali, sed per seipsum. c. licet canon, §. is etiam, nu. 1. de ele. 220
Rectoris appellatione comprehenditur ille qui præfertur ecclesiæ parochiali. c. is ad quem, nu. 1. de institu. Rectoris

Index.

- Recltoris appellatione comprehenditur etiam Papa. c. ubi periculum. §. ceterum, nu. 2. de elec.* 43
- Recltores & plati ecclesiarum, an faciunt fructus suos. c. presenti, n. 13. de of. or.* 117
- Recltorum appellatione qui comprehendantur ibid. nu. 2.*
- Recltor provincie positus per Papam contulit quoddam officium usque ad suum beneplacitum, an finito illius recltoratu sit finitum illius officium. c. si gratiose, nu. 13. de rescr. fo. 1. Et quid si hēt in mandato specialiter quod possit substituere unum in officio thesauraria, & ipsum substituit donec ipsum reuocaret, an mortuo recltore illo possit exercere istud officium. ibidem, nu. 4.*
- Recltor ecclesia qui est procurator potest reuocari & priuari beneficio etiam nulla causa legitima subsistente ipso consentiente. c. quamuis, nu. 3. de procu.* 122
- Recedens a iudicio sine iudicis autoritate punitur tanquam contumax. c. si post, nu. 7. de confessis.* 147
- Recedere qualiter quis debeat a iudicio suspecto. c. iudex, nu. 1. de of. & potesta. ind. de leg.* 100
- Recedens a iudice appellando videtur nolle coram illo appellare. c. eum qui, nu. 2. de dolo & contru.* 143
- Recedens de dolo radens ad alium locum vicinum animo redeundi non dicitur recessisse de loco. c. presenti. §. idem est, nu. 2. de prab. & digni.* 214
- Recitatio scripturae dei fieri legendo scripturam. c. & scriptura, nu. 2. et 6. de sen. et re iu.* 165
- Recipiens aliquid contra iuris prohibitionem est obligatus restitutioni, in c. statu tum. §. si quid autem, nu. 1. de rescrip.* 27
- Recusatio et appellatio ambulant pari passu. c. non putamus, nu. 8. de consuet.* 39
- Recusatio iudicis quid operetur in iudice. c. legitima, nu. 4. de appel.* 169
- Recusatio et appellatio non semper parificant. c. si contra, nu. 4. de of. et pot. iu. dele.* 99
- Reconuentio proprie sumpta quid dicatur, in c. dispendia. §. reus, nu. 7. de rescrip.* 14
- Reconuentio an possit fieri durante iudicio, in c. dispendia. §. reus, nu. 8. de rescrip. eo.*
- Reconuentio non procedit in causa de qua iudex conuentionis non possit iudicare, in c. dispendia. §. reus, nu. 9. de rescr.* eo.
- Redemptio facta per Christum non concernit omnia animalia, sed tantum genus humanum. c. pro humani, nu. 1. de homi.* 179
- Redditus annui, an computentur inter immobilia. c. hoc consultiissimo, nu. 12. de rebus eccle. alie.* 230
- Redire non potest quis ad ius cui semel renunciavit. c. ut quis, nu. 5. de elec.* 65
- Reformari quid dicatur. c. statutum, nu. 6. de rescrip.* 22
- Regis appellatione non comprehenditur regina. c. hac constitutione, nu. 4. de of. & potesta. iud. deleg.* 105
- Regina dicitur habere dignitatem. c. hac constitutione, nu. 5. de of. iud. deleg. eod.*
- Regula, si non valet quod ago, ut ago & c. fallit in quinque casibus. c. si infantes. §. idem quoque, nu. 9. de despon. impu.* 264
- Et quare non valeat in matrimonio spirituali. ibidem, nu. 10.*
- Regulares debent soluere decimas pradiales ecclesijs parochialibus. c. veniens. §. ceterum, nu. 2. de verb. signi.* 325
- Regularium congregatio et vniuersitas appellatur conuentus, nu. 1. Et quare tales iurant in animam suam per alios et non per se, nu. 21. c. presentium. de test. et attest.* 149
- Regula, qui prior est tempore & c. quod non procedat in casu. c. Hi qui autoritate, nu. 1. de prab. & digni.* 195
- Regula, si unico vincentem te & c. quando procedat, quando non. c. autoritate, nu. 4. de concess. prab.* 226
- Rei appellatione quid contineatur. c. per cathechismum, nu. 3. de cog. spi.* 266
- Relatiuum diuersitatis ut aliud, refert diuersum in supposito, sed idem in substantia. l. illis vero, nu. 10. de prab. & digni.* 198
- Relatio ad cautelam appellatur beneficium. c. presenti, nu. 1. de sen. excom.* 314
- Relegatus ad tempus in certo loco non potest inde recedere sine licentia relegantis. c. felix. §. presenti, nu. 4. de penis.* 299
- Relatiuum refert ad proximum substantiuum. c. indemnitate, nu. 5. de elec.* 77
- Relatiuum quis, vel qui stat restrictiue. c. quia sepe, nu. 17. de elec.* 76
- Relatiuum determinans antecedentia masculini, vel femini generis, potest poni simpliciter in masculino genere. c. sciant cuncti, nu. 2. de ele.* 52
- Religiosus potest assumi ad aliam dignitatem extra monasterium suum per viam electionis. c. si religiosus, nu. 4. de ele.* 66
- Religiosus delinquens, an debeat conueniri, an monasterium. c. mulieres. §. ceterum, nu. 2. de iud.* 132
- Religiosus professus qualiter dicatur non habere liberum arbitrium. c. quorundam, nu. 2. de le.* 64
- Religiosis prohibitum est, ut se inuoluant anfractibus litigiorum. c. quorundam, nu. 3. de elec.* eo.
- Religiosi debent abstinere ab his per quae alijs daretur malum exemplum, aut detrahere. c. quia ex eo, nu. 6. de pactis.* 121
- Religiosi & clerici seculares existentes in sacris non possunt exercere officium tabellionatus. c. ut officium. §. ad conscribentes, nu. 4. de hare.* 274
- Religio an sit mendicantium qualiter cognoscatur. c. religionem. §. confirmatos, nu. me. 3. de relig. domi.* 251
- Religiosi an possint quarere a laicis decimas indistincte. c. statuto. §. pro eo, nu. me. 2. de deci.* 243
- Religiosi an possint promoueri etiam ad ordines sacros. c. cum nullus. §. religiosi, nu. 5. de temp. ordi. & qual. ord.* 90
- Religiosi etiam qui viuunt sine obligatione professionis in regula non approbata sunt subiecti iurisdictioni iudicis ecclesiastici, & an earum status sit damnatus. c. indemnitate, §. supradicta, nu. 1. & 5. de ele.* 79
- Heremites sunt subiecti episcopo. c. indemnitate, §. supradicta. eod.*
- Religiosus sortitur domicilium in loco ubi moram trahit. c. cum nullus. §. religiosi, nu. 2. de temp. ordi. & qual.* 90
- Religionem de nouo inuenire & habitum nouae religionis differunt. c. religionum, num. 3. de relig. domi.* 250
- Religiosorum appellatione comprehenduntur vniuersaliter omnes religiosi claustrales tantum. c. religiosus, nu. 6. de testa.* 237
- Religiosorum appellatione stricte sumendo de quibus intelligatur. c. ut officium. §. verum, nu. 8. de hare.* 274
- Religiosi an sint capaces portionum priuilegiatarum. c. quoniam. §. si autem, nu. 5. de concess. praben.* 227
- Religiosi paupertatis, an sint preferendi alijs pauperibus. c. si prius, nu. 18. de testa.* 234
- Religiosus non habet dominium proprium voluntatis. c. religiosus, nu. 2. 3. et 4. de testa.* 236
- Religiosus constitutus procurator, si contestatus est litem, an poterit reuocari. c. quamuis, nu. 6. de procu.* 122
- Religio in quam quis vult ingredi, an possit agere contra ipsum, ut votum impleat. c. qui post votum, nu. 5. de reg.* 248
- Religiosi effectualis, & veri appellatione quis comprehendatur. cap. religioso. §. quamuis, nu. 2. de sen. excom.* 322
- Religio quid sit. c. is qui. §. quod si, nu. 6. de regula.* 244
- Religiosum differt a sacro. c. is qui. §. quod si, num. 7. de regula. eod.*
- Religioni quis ligatur duobus modis. c. constitutionem. §. in alijs, nu. 1. de regu.* 246
- Religiosus grauius punitur pro eodem delicto quam clericus secularis. c. accusatus. §. sacerdotes, nu. 2. & 4. de hare.* 273
- Religiosus ut possit consentire, an requiratur licentia generalis totius ordinis. c. quorundam. §. volentes, nu. 5. de ele.* 64
- Religiosus non potest dimittere habitum religionis suae etiam in scholis. c. ut periculosa, nu. 3. ne cleri. vel mona. fo. 261. & in §. Doctores, nu. 4. infra eo.*
- Religiosus professus non habet velle, vel nolle. c. si religiosus, nu. 2. de ele.* 66
- Religio vna licet habeat obseruationem quoad claustras religiosorum magis strictam, non per hoc dicitur religio restringi. c. periculosa, nu. 11. de statu regula.* 249
- Religiosi non possunt habere sepulturam extraneorum, nec predicare, vel confessiones illorum audire sine licentia superioris. c. religionum. §. confirmatos, nu. me. 5. de relig. domi.* 251
- Religiosi de iure communi sunt obligati ad soluendas decimas parochiales. c. statuto. §. ceterum, nu. 1. de deci.* 243
- Religiosi quando debeant predicare. c. religiosi, nu. 4. de deci.* eo.
- Reincorporati qui dicantur. c. accusatus. §. si vero, nu. 5. de hare.* 271
- Relinquere quando quis dicatur sine difficultate secundum beneficium. c. si beneficia, nu. 7. de prab. & digni.* 202
- Et an possit redire ad primum beneficium propria autoritate. ibi. nu. 8. & 9.*
- Re subijci oculis aliquando nec esse est in realibus. in c. dispendia, nu. 9. de rescrip.* 13
- Relinquere an sufficiat filio absque institutione, ut non possit rumpere testamentum. c. si pater, nu. 15. de testa.* 234
- Remissio examinationis testium quae fit ad partes, an sit de rigore iuris, an sit in arbitrio iudicantis. c. presentium, nu. 26. de testi. & attest.* 150
- Remissio in contractibus, an fiat ad locum contractus. c. Romana. §. contrahentes, nu. 16. de foro compe.* 135
- in Remotis quis dicatur esse. c. ad episcopum. §. ubi vero, nu. 4. ne sede vac.* 227
- Remissio an sit semper facienda in criminibus. c. Romana. §. contrahentes, nu. 17. de foro compe.* 135
- Renunciare licitum est priuilegio apostolico concernenti tantum utilitatem priuilegiarum. c. j. nu. 5. de pac.* 119
- Renunciare quis a literis concessis ad beneficia per acceptationem beneficii incommensabilis respectu intentionis scribentis. c. si pauper, nu. 3. de prab. & digni.* 212
- Renunciare quis videtur alteri per electionem alterius de simul incommensabilibus. c. beneficium, nu. 4. de regula.* 247
- Renunciare primum beneficium, an possit illud repetere. c. si te prebendam, nu. 9. de renu.* 83
- Renunciatio facta per permutantem, an teneat. c. licet, nu. 11. de re. permu.* 232
- Renunciatio symoniaca, an valeat. c. dudum, nu. 12. de prab. & digni.* 196
- Renunciare per literas mandatas Papae, an possit illas reuocare antequam presententur. c. si te prebendam, nu. 10. de renu.* 83
- Renunciare malitiose beneficio, ut aliud habeat, debet carere utroque. c. si te prebendam, nu. 7. de renunc.* eo.
- Renunciatio beneficiorum requiritur hinc inde in permutatione. c. licet, nu. 2. & 5. de re. permu.* 231
- Renunciatio beneficii debet esse libera & spontanea. c. ordinarij. §. in conferendis, nu. 3. de offi. ord.* 114
- Et an debeat precedere collationem. ibi. nu. 4.*
- Renunciatio appellationis dolose facta non prodest renuncianti. c. quamuis. §. ceterum, nu. 1. de ele.* 50
- Renunciare videtur quis alteri prelaturae per electionem vnius. c. ut quis duas, nu. 3. de elec.* 65
- Renunciatio exceptionis non valet quando renunciens incurreret peccatum si illam non poneret. c. j. §. si quis. j. nu. 12. de excep.* 154
- Renunciare appellationi, an videatur renunciare iuri instantiae. c. quamuis. §. inferiores, nu. 4. de ele.* 51
- Renunciare beneficio ex falsa causa quam putat esse veram non videtur exclusus a titulo beneficii. c. si beneficia, nu. 5. de prab. & digni.* 203
- Repraesalia sunt prohibita, ut inducantur contra clericos, vel personas ecclesiasticas, vel eorum bona. c. vno, nu. 4. de iniu. & dam. da.* 296
- Repraesalia qualiter dicantur graues legibus. c. unico, n. 5. de iniu. & dam. da. eod.*
- Repetitio verborum non est facienda etiam in materia penali. c. cupientes. §. vel si personas, nu. 4. de ele.* 60
- Reprobare non est licitum ex causa antiqua quod semel quis approbavit. c. nulli si cere, nu. 1. de elec.* 50
- Repulsus semel propter defectum probationis, exceptionis, excommunicationis admittitur iterato in eadem instantia, si facultas probandi superueniat. cap. j. §. si vero,*

Index.

- § si vero, nu. 2. de excep. 155
 Reputatio necessaria non probat rem esse prout reputatur. c. si qui. §. si post. n. 1. de prescrip. 158
 Requisitio sola facta p delega. an sufficiat. c. si cōtra, nu. 6. de of. et pō. ind. dele. 90
 Res quando dicatur int. gra. c. si cui, nu. 6. de prab. & digni. 215
 Res qñ dicatur itēgra, & qñ nō. c. vbi periculū. §. sanē. n. 1. et 2. de ele. 42. et 43
 Res indicata dicitur quando est lata sententia, quæ meretur executionem. c. j. §. sed si, nu. 1. de excep. 155
 Res quæ est sub dominio alterius, non potest donari simpliciter. c. abbate sanē. §. al legabatur autem, nu. 1. de sen. & re iud. 163
 Res diuerse & iura possunt accumulari & peti in eodem libello. c. presentium, nu. me. 6. de testi. & attesta. 149
 Res dicitur annexi alteri, si sit continuatio respectu numeri, licet non colligetur illi. §. quom librum, nu. 1. in prog. 3
 Res appellacione cōprehenduntur bona mobilia. c. cū secundū, nu. 4. de her. 227
 Rescriptū in dubio. an censeat grā, an commissio. c. si cui, nu. 5. de prab. & dig. 215
 Rescriptum si fiat q̄ provideatur de beneficio spectante ad collationē episcopi, & vacant simul plura beneficia spectantia ad collationem eius, & ipse confert omnia, an debeat retractari collatio omnium, vel vltimi. c. mandato nostro, nu. 5. de prab. & digni. 193
 Et quid si dicatur, quod provideat de beneficio spectante ad tuā, alioqui ad cuiuscu que collationem. ibi. nu. 6.
 Rescriptum si fiat q̄ provideatur de beneficio spectante ad collationem episcopi, an includatur cathedralis, si episcopus hēt ibi collationem beneficiorum. c. quā nīs. §. quamquam autem, nu. 7. & 9. 10. & 13. de prab. & digni. 190. & 191
 non est de substantia Rescripti, vt scribatur proprium nomen delegati. c. is cui, nu. me. 1. de of. & pote. ind. deleg. 104
 Rescripta beneficialia sunt ambigua. c. cum in tua, nu. 8. de consue. 35
 Rescriptum si dicat, cites omnes illos quos talis tibi nominauerit, an includantur vltra quatuor, in c. cum in multis, nu. 9. de rescript. 12
 Rescriptum an detur contra non nominatum. ibi. nu. 10.
 Rescriptum valet, licet nomen impetrantis non scribatur extensē. c. mandatum, nu. 1. de prab. & digni. 218
 in Rescripto si datur facultas conferendi beneficia qualitercunque vacantia, an possit conferre reseruata. c. si cui, nu. 8. de prab. & digni. 216
 Rescriptū pōt pro parte valere, & p parte nō. c. ei cui, n. 13. de prab. et dig. 209
 Rescriptum si fiat q̄ provideatur de beneficio cū privilegio acceptandi in prouincia, an poterit acceptari in diocesi, vel ecclesia in qua sunt plures prabende. c. ne captanda, nu. 12. & 13. de concess. prab. 224
 Rescripta beneficialia sunt stricte intelligenda. c. illis vero. §. cum autem, num. 2. de praben. & dig. 198
 Rescriptū si fiat pro clerico q̄ sibi provideatur de officio, an possit providere de officio quod cadit in laicum. c. quia sape, nu. 6. de prab. & digni. 197
 Recipientes aliquem post suspensionem, an incurrant irregularitatem. c. non solum, nu. 10. de regula. 245
 Rescriptum non oportet q̄ sit certum per respectum ad eos. in c. cum in multis, nu. me. 2. de rescrip. 11
 Rescriptum ad beneficia surreptitium in vno ex alternatiue contentis, an sit nullum respectu alterius partis alternatiue non surreptitiæ. c. si eo tempore, nu. me. 2. de rescrip. 19
 Rescriptum an vitietur licet nomen proprium non sit in eo scriptum extensē. ca. cum C. laicus, nu. 1. de so. compe. 136
 Rescriptum dans facultatem exercendi actum directe habenti potestatem, dicitur potius excitatiuum potestatis quam concessiuum autoritatis. c. cum aliquib. nu. 4. de rescrip. 14
 Rescriptum impetratum p excoicatum, an valeat, in c. ipso iure, nu. 4. de rescri. 9
 Rescriptum impetratum super dispensatione, debet stricte interpretari tanquam ambiguum. Et quod dicatur rescriptum exorbitans. c. j. §. ille vero, nume. 1. de fil. presbyt. 92
 Rescriptum Papæ est validum quando scribit contra ius scienter, licet non fuerit adiecta clausula, non obstante. c. statutum, nu. 10. de rescrip. 23
 Rescriptum qualiter cognoscatur a privilegio, in c. licet, nu. 27. de consti. 6.
 Rescripti locutio gñalis nō inducit subreptionē, licet in aliqua minima specie inclusa sub genere non possit verificari rescriptum, in prog. c. Bonifacius, nu. 21. 2.
 Residuum verbum, includit totum. c. quamquam. §. ceterum, nu. 6. de vsur. 285
 Residere qualiter quis dicatur. c. licet canon. §. is etiam, nu. 1. de ele. 55
 Reseruatio diuersorum beneficiorum, an possit fieri in eadem ecclesia. c. presenti. §. ceterum, nu. 3. de of. deleg. 108
 Reseruatio specialis si facta fuerit p Papā de beneficio pro vno, an presumatur facta motu pprio, et sic sit fauorabilis et ampliada, in c. licet, nu. 17. de cōst. 6
 Reseruatio a quo tempore incipiat habere vigore. Et an transeat ad successorem. c. si eo tempore, nu. 4. de ele. 79
 Reseruatio sola Papæ sine decreto non afficit manus collatoris ordinarij ignorantis. c. si beneficia, nu. 2. de prab. & digni. 203
 Responderi qualiter debeat positionib. c. presentium, nu. 24. de testi. & attesta. 149
 Respositio qualibet facta libello nō inducit litis cōtestationē, etiam si respositio sit talis q̄ perimat petitionem agētis. c. si oblato, nu. 2. de li. contest. 138
 Restitutio quando nō fiat contra agentem possessorio recuperanda. c. ad decimas. nu. 4. de resti. spo. 142
 Restitutio captiuorum & bonorum quæ detinentur per guerram, est causa pacis consequende inductiua. c. ad apostolica, nu. 5. de sen. & re iud. 160
 Restitutionis verbum, hēt plenam significationem. c. quia sape, nu. 14. de elect. 76
 Restitutus vt præsatur alteri, quid requiratur. c. quamuis, nu. 5. de rescrip. 19
 Respondens positioni, an possit iterato interrogari, & si responderit contrarium an dicatur periurus. c. statuiamus. nu. 10. de confessis. 140
 Restitutio impensarum, an prius fieri debeat, quam impediatur absolutio. c. vne-rabilibus. §. porro, nu. 6. de sen. excom. 311
 Restitutio in integrum, aliquando competit aduersus sententiam, aliquando aduersus contractum. c. ecclesia. nu. 2. de in integ. restit. 128
 Restitutio de qua hic, cui debeat fieri. c. quamquam. nu. 9. de censi. 257
 Restitutio an detur aduersus contractū iurati. c. eccle. nu. 9. de in integ. rest. 128
 Retractatio attētorū, an habeat locū in interlocutoria. c. nō solū n. 10. de ap. 178
 Reus differens opponere dilatoriam exceptionem, quando condemnatur in expensis. c. ipso iure. nu. 21. de rescrip. 11
 Reus si iurauit non opponere contra actorem aliquam exceptionem dilatoriam, an possit opponere exceptionem excommunicationis sine pœna periurij. c. 1. §. si quis. 1. nu. 11. de excep. 154
 Reus si probat excommunicationem & actor absolutionem, an habebit locum condemnationis expensarum. c. 1. §. si quis. 2. nu. 3. de excep. eo.
 Reus an possit accusare iudicem contra se impetratum, si vult eū impetrare in alia causa separata, in c. dispendia. §. reus. nu. 10. de rescrip. 14
 Reus si probat exceptionem spoliationis intra terminum, vel aduersarius confite-tur, sed res restituenda est in longinquo, quid iuris. c. frequens. §. illum autem. num. 7. de resti. spol. 140
 Reus si recuset respondere positionibus in causa beneficiāli, an habeantur pro confessatis. c. si post. nu. 12. de confess. 147
 Et quid si abest iusta causa. ibidem, nu. 13.
 Reus & actor si simul impetrant rescriptum super consecutiuis ad iudicium, an obstat excommunicatio actori, in c. ipso iure. nu. 9. de rescrip. 10
 Reus aliqui dicitur, qui est criminofus. c. cum aterni. nu. 1. de sen. & re iud. 159
 Reus potest renunciare beneficio reconuentionis, in ca. dispendia. §. reus. nume. 2. de rescrip. 14
 Reus qui contraxit, si inuenitur in loco, in quo potest inuitus citari, ipse comparet & negat se ibi contraxisse quid fiet. ca. Romana. §. contrabentes. nume. 7. de foro compe. 134
 Reus si lite pendente impetrat alium iudicem, & vult vti rescripto lite finita inter ipsum & actorem, an possit, in c. dispendia. §. reus. nu. 4. de rescrip. 14
 Reus si vult reconuenire actorem durante iudicio super actione orta post impetra-tionem rescripti, an possit. c. dispendia. §. reus. nu. 5. de rescrip. eo.
 Reus accusatus si restitutus est ad maiorem partem bonorum, an procedat accusa-tio. c. frequens. §. illum autem. nu. 11. de resti. spol. 141
 Reus an semper admittatur ad excipiendum & probandum post fundatam inten-tionem actoris. c. filij. nu. 12. de hereti. 269
 Reus quando opponit exceptionem post fundatam plenē intentionem actoris fer-tur sententia pro actore. c. si tibi. nu. 14. de prab. & digni. 199
 Reus an compellatur praeisē per se defendere. ca. frequens. §. solet. nume. 5. de re-stitu. spolia. 141
 Reus contra quem est facta missio in possessionem propter contumaciam, an pos-sit compelli a iudice intra annum, vt recuperet possessionem. nu. 1. Simile, nu. 2. in rub. de eo qui mit. in poss. 144
 Renocare an quis possit suam confessionem. c. postquam. nu. 5. de accu. 266
 Renocatio erroris an habeat locum in qualibet causa. c. si aduersus. nume. 9. de in-teg. resti. 129
 Renocare attentatum quid dicatur. c. non solum. §. illa vero. nu. 3. de appel. 179
 Renocatio iurisdictionis dicitur esse de iurisdictione. c. si delegatus. nu. 5. de offi. & pote. ind. deleg. fol. 101. Et executio sententiæ. ibidem, nu. 6.
 Renocatio grauaminis an possit fieri parte non citata. c. si a iudice. numero septi-mo, de appella. 181
 Renocatio qualiter debeat fieri. c. non solum. §. illa vero. nu. 10. de appel. 178
 Renocatio mandati vel indulgentiæ, an noceat ante certificationem. ca. quia cun-ctis. §. ex parte vero. nu. 8. de concess. praben. 221
 Renocari, irritari, & moderari differunt. c. statutum. nu. 5. de here. 273
 Renocatio mendicantium an includat monasteria monialium. c. religionum. nu. 7. de relig. domi. 250
 Renocatio attentati si fiat ex eo, quod fuerit attentatum lite pendente antequam de iniustitia ipsius constet, an durabit renocatio, si postea constiterit de iniusti-tia ipsius. c. dispendijs. nu. 6. vt li. pend. 146
 Reuerentia quid dicatur. c. quia pontificali. nu. 6. de offi. & pote. ind. deleg. 98
 Reuereri superiorem quid dicatur. c. cordi. §. in quibus. nu. 2. de app. 167
 Rex an possit priuare filios vel collaterales fratres regno, quod debetur per suc-cessorem. c. grandi. nu. 8. de sup. neg. praela. 85
 Ritus quid sit. c. contra Christianos. nu. 3. de heret. 275
Romana curiæ appellacione comprehenditur sedes Apostoli. ca. statu-tum. nu. 2. de prab. & digni. 189
Rubrica de celebr. miss. quod bene fuerit tripartita. c. ei cui. num. 7. de praben. & digni. 209
 Rubrica aliqui loquitur latius, quam rubricā c. pastoralis. nu. 5. de cler. agro. 219
 Rubrica ista an fuerit bene formata rub. de vita & bone. cler. nu. 1. 184
Sacerdos fecit votum de non iurando, si postea compelli-tur se purgare, vel super contractu veritatem dicere, an debeat iurare. c. quia plerique. nu. 9. de offi. ord. 114
 Sacerdos simplex potest absolvere a quocunque casu in mortis arti-culo. c. felicis. §. presentij. nu. 3. de penis. 299
 Sacerdotes simplices an possint de iure dare indulgentias in foro penitentiali. ca. indulgentiæ. nu. 6. de peni. & remiss. 301
 Sacramēta duo pōt conferri etiā tēpore interdicti. c. quoniā. nu. 1. de sen. exc. 321
 Sacramentalia quæ exercet episcopus, dicuntur esse de spectantibus ad officium
 Index Comment. Gemin. super Sexto Decretal. d episco-

Index.

- episcopale. c. cum episcopus, nu. 13. de of. ord. 116
Sacramentorum appellatione non comprehenditur ecclesiastica sepultura. c. episcopo-
porum, nu. 4. de priui. & exco. priui. 292
Sacramenta ecclesiastica non sunt concedenda infirmo, nisi petierit, vel habuerit
signa contritionis, c. super eo, nu. 3. de haret. 269
Sacrum confirmationis, an sit necessarium. c. quoniam, nu. 2. de sent. excom. 320
Sacriligij plures sunt species. c. fel. cis, nu. 11. de penis. 298
Sacriligium committitur ex captura priuatorum & aliorum clericorum. c. ad a-
postolica. §. sed licet, nu. 6. de sen. & re iud. 161
Salaria officialium curie an sint limitata, in c. statutum. §. notarium vero, nu. 4.
de rescrip. 27
Saltem, dictio, cuius sit natura. c. statutum. §. cum vero, nu. 18. de rescri. 24
Salutationis quis sit effectus, in prog. c. Bonifacius, nu. 8. 2
Sanctio verbum, non semper denotat constitutionem penalem. c. pastoralis. §. ve-
rum, nu. 2. de cler. ego. fo. 199. & c. in presenti, nu. 1. infra eo. fo. eo. 49
Sanctio potest dici constitutio quae penam non imponit. c. perpetua, nu. 1. de ele. 259
Sanctitudo quare attribuitur ecclesiae. c. decet, nu. 4. de immu. eccl. 315
Satisfacere pro re, et rem restituere differunt. c. quicumque, nu. 3. de sen. exc. 107
an semper sit vitandum. Et quid sit, nu. 8. c. j. de offi. 121
lega. 261
Scandalum 2
Scandalum quid dicatur. c. quia ex eo, nu. 10. de pactis. 259
Schola quid sit. c. vt periculosa, nu. 6. ne cler. vel mona. 23
Schola Graece, Latine dicitur vacatio, in prog. c. Bonifacius, nu. 22. 2
Scholares possunt magistrari in ecclesia. c. decet, nu. 17. de immu. eccl. 23
Scientia certa principis non dicitur interuenire in rescripto nisi id exprimatur. c.
statutum, nu. 11. de rescrip. 23
Scientia qualitas personarum praesumitur in prouincia, vnde quis est, c. j. nu. 3.
de tempo. ordi. 87
Sciens aliquem nomine suo verberasse clericum & contradicit, deinde ratum ha-
bet, an sit excommunicatus. c. cum quis, nu. 7. de sen. excom. 323
Schismatici dirimunt unitatem ecclesiae. Et sunt puniendi, vt haret. c. ad succiden-
dos, nu. 2. & 4. de schif. 279
Scriptura sententiae excommunicationis qualis esse debeat. c. cum medicinalis, nu.
me. 12. de sen. excom. 302
Scriptura quando dicatur esse alicuius. c. si propter, nu. 1. de rescrip. 20
Scriptura dicitur esse alicuius quando continet ipsius mandatum, licet manu sua
non scripserit. c. si capitulo, nu. 4. de conces. prab. 225
Scriptura sententiae definitiue debet praecedere eius definitionem. c. & si sententia,
nu. 1. de sen. & re iud. 165
Scribimus verbum, potest verificari in eo quod nondum est actualiter scriptum, sed
est in potentia scribendi. c. illis vero, nu. 1. de prab. & digni. 197
Scrupulum quid sit. c. constitutionem, nu. 6. de sen. exc. 314
Scrutinium vocum qualiter debeat fieri. c. cum expediat, nu. 5. de ele. 67
vnde dicatur. c. is qui, nu. 11. de regu. 294
Secundum 294
de hae eticis. 278
Secretum vnde dicatur. c. vbi periculum. §. nulli, nu. 2. de ele. 42
Secunda quid sit. c. accusatus. §. eum vero, nu. 3. de haret. 270
Sed dictio, quid importet. c. quamuis, nu. 6. de prab. & digni. 216
Sedes apostolica appellatur quasi mater omnium. c. cum de diuersis, nu. 1. de pri-
ui. & exco. priui. 289
Sed dictio, posita in materia prohibitiua post orationem negatiuam statim includitur.
c. hoc consultius, nu. 13. de re. eccl. alie. 230
Sed si dictio, quid importet. c. concertatione, nu. 12. de appel. 179
Seditionarij quia pena puniantur. c. decet, nu. 8. de immu. eccl. 259
Seditio qualiter fiat. ibid. nu. 9.
Sed & si dictio, aliquando aduersatur in facto tantum, & non in iure. c. si is cui,
§. sed & si, nu. 1. de prab. & digni. 217
Sententiae appellatione non comprehenditur contractus, nec econuerso. c. ecclesia,
nu. 3. de in integ. rest. 128
Sententia lata sine monitione, an sit nulla, an iniusta. c. Romana. §. sed nec, nu. 3.
de sen. excommu. 308
Sententia promulgare, an sit necesse in ea haresis. c. vt commissi, n. 4. de hae. 274
Sententia quare non requiratur super crimine diffidationis. c. pro humani. §. sacri,
nu. 10. de homi. 280
Sententia continens errorem expressum, an possit sta. im pronunciari nulla. c. ve-
nerabilibus. §. denique, nu. 6. de sen. excom. 312
Sententia excommunicationis si dicatur nulla, quia proferens non erat suus index
quid iuris. c. solet. §. in secunda, nu. 4. de sen. excom. 306
Sententia lata contra prohibitionem hic positam, an sit nulla. c. Romana. §. in vni-
uersitate, nu. 7. de sen. excom. 309
Sententiae appellatione simpliciter facta intelligitur de definitiua. c. cum appella-
tionibus. §. si vero, nu. 3. de appel. 174
Sententia excoicationis quando dicatur contemni. c. dilecto, nu. 8. de sen. excom. 310
Sententia depositionis a dignitate potest conferri contra praelatum absentem de iu-
re canonico. c. quia cunctis. §. dicebat abbas, nu. 6. de conces. prab. 221
Sententia non dicitur nulla ex expressione erroris nisi error patenter appareat. c.
solet, nu. 3. de sen. excom. 305
Sententiae suspensionis & interdicti, an semper aequiparentur excommunicationi.
c. cum medicinalis. §. & hae, nu. 3. de sen. excom. 304
Sententia lata super exceptione peremptoria non est definitiua, sed interlocuto-
ria. c. licet, nu. 1. de appel. 182
Sententia lata per gram, an sit nulla. c. cum aeterni. §. si quis, nu. 8. de sen. & re iud. 159
Sententia profertur per verbum, statuo. c. cum ab vno, nu. 5. de sen. & re iud. 165
Sententia censura & sententia excommunicationis quoad contraveniendi probi-
bitionem aequiparantur. c. quicumque, nu. 2. de sen. exc. 315
Sententia an vitetur si non scribatur in charta, sed in pariete. c. & si sententia,
nu. 7. de sen. & re iud. 165
Sententia si fertur contra impetrantem excommunicatum, an valeat processus et
sententia in c. ipso iure, nu. 13. de rescrip. 10
Sententia lata sine scriptis in causa matrimoniali, an valeat. c. & si sententia, nu-
me. 11. de sen. & re iud. 165
Sententia interdicti potest ferri in hominem. c. quia plerique, nu. 4. de of. ord. 114
Sententia & praecceptum differunt. c. Romana. §. neque, nu. 2. de fo. compe. 134
Sententia debet esse scripta quando recitatur & debet recitari per indicem. c. cum
ab vno, nu. 2. de sen. & re iud. 165
Sententia quare prohibeatur ferri ex timore. c. cum aeterni, nu. 7. de sen. & re iud. 159
Sententia si est lata per delegatum Papae, nec ab illa est appellatum, index qui ea
tulit commisit alij executionem sententiae tantum, a quo executore tanquam su-
specto appellatur, ad quem debeat appellari. c. si delegatus, nu. 11. de offic.
& potest. iud. delega. 102
Sententia excommunicationis, suspensionis, & interdicti, differunt. c. absolutio-
nis, nu. 2. de his quae vi metusue. 127
Sententiae appellatione potest comprehendere excommunicatio. ibi. nu. 1.
Sententia an possit fieri per assessorem. c. & si sententia, nu. 13. de sen. et re iud. 165
Sententia canonis & hominis aliquando aequiparantur. c. eos qui, nu. 1. de sen. excom. 322
Sententia lata contra extraneum eius errore expresso, non est nulla pp. probabile du-
bium, licet ab ea tanquam iniusta possit appellari, in §. sane, nu. 4. in prog. 2
Sententiae appellatione possunt comprehendere opiniones Doctorum, in c. fideli, nu-
me. 6. de summa Tri. 5
Sententia quando sit necessaria in statutis. in c. vt animarum, nu. 2. de consti. 7
Sententia lata per statutum, an liget existentem extra territorium statuentis. in
c. vt animarum, nu. 14. de consti. 8
Sententia lata pro eo quem apparet fuisse minorem quando teneat & quando no.
c. j. nu. 6. de pac. 119
Sententia excommunicationis, an se extendat extra territorium sententiantis, in
c. vt animarum, nu. 12. de consti. 8
Sententia declaratiua non requiritur, vbi ipso iure est imposita pena ex aliquo
facto. c. ordinarij. §. quod si forte, nu. 4. de of. or. 113
Sape dictio, quot vices includat. c. quia saepe, nu. 5. de ele. 76
Sepulturam eligere, an sit liberum. c. animarum. §. si vero, nu. 3. de sepul. 239
Sepultura ecclesiastica in quibus casibus prohibeatur. c. is cui. §. talis quoque, nu.
me. 4. de sen. excom. 321
Sepultura propter quae queratur. c. is cui, nu. 3. de sepul. 240
Sepeliri potest quis in ecclesia. c. is cui. §. talis quoque, nu. 1. de sen. excom. 320
Sepeliri potest quis in ecclesia. c. animarum. §. si vero, nu. 1. de sepul. 239
Seruus creatus Papa per promotionem efficitur liber. in prog. c. Bonifacius. nu-
me. 19. & 20. 2
Seruare an quis possit per vicarium. c. cum ex eo. §. porro, nu. 1. de elect. 72
Seniorum ecclesiae quando fit mentio, intelligitur de canonicis. c. non est, num. 6.
de consue. 33
Seueritas quid sit. c. vt officium. §. verum, nu. 5. de haret. 273
Sen dictio, quid operetur. c. licet, nu. 3. de of. vica. 95
Sen dictio, denotat diuersitatem. c. si de calumnia, nu. 1. de iura. calum. 139
Sen dictio, stat correctiue & declaratiue. c. degradatio, nu. 2. de pen. 297
Sen dictio, posita inter diuersa voce, idem tamen significatiua, exponitur pro id est.
c. generali, nu. 5. de ele. 52
Sicilia regnum est de patrimonio ecclesiae Romanae. c. ad apostolica. §. sed
licet, nu. 7. de sen. & re iud. 161
Sigilli principalis sola ostentio, an inducat probationem mandati procuratoris. c.
quamuis, nu. 8. & 9. de procur. 122
Signum deferens alicuius officij, praesumitur esse officialis illius signi quod portat. c. si
index. §. idem esse, nu. 3. de sen. excom. 316
Signum generale ampliatur & restringitur secundum naturam rei cui adiungi-
tur. c. si Papa. §. idem, nu. 1. de priui. & exco. priui. 294
Silentium per quem debet imponi ponenti contraria. c. cum in positionibus, nu-
me. 11. de iure iur. 153
Singulares de capitulo possunt excoicari. c. si ad episcopum, n. 3. ne sede vac. 227
Si vero dictio, est aduersatiua. c. eum qui, nu. 4. de sen. exc. 323
Sine dictio, quando ponatur correctiue. c. Romana, nu. 5. de appel. 170
aliqua quando requiritur in celebratione alicuius actus
in dubio videtur requisita eodem tempore quo fit actus.
c. vt circa. §. edito, nu. 13. de ele. 45
Solennitas Solennitas sacratissime crucis celebranda est. c. si canonici. §. ceterum, nume. 1.
de of. ord. 113
Solicitor causa, an possit esse testis. c. Romana, nu. 7. de testi. & attest. 152
Solutio annui census est signum subiectionis quando hoc exprimitur in obligatione.
c. si Papa. §. & idem, nu. 1. de priui. & exco. priui. 194
Solutio annui census est signum subiectionis quando hoc exprimitur in obligatione.
c. si soli, nu. 1. de conces. prab. 226
Solutio annui census est signum subiectionis quando hoc exprimitur in obligatione.
c. si ad solum, nu. 1. de regula. 248
Sorores tot debent recipi in monasterio mendicantium, quot poterunt sine penu-
ria sustentari, et ultra non ualet receptio. c. piculoso. §. sane, n. 1. de statu reg. 249
Sortilegia simplicia deferunt ab haresi. c. accusatus. §. sacerdotes, nu. 6. de hae. 273
concessa debet esse contenta suis terminis. c. piculoso. §.
verum, nu. 4. de statu reg. 249
Specialitas Species vna quando exprimitur in dispositione, alia separata, videtur exclusa in
materia stricta. c. illis vero. §. cum autem, nu. 1. de prab. & dig. 198
Spiritus quot modis dicatur, in c. fideli, nu. 9. de sum. Tri. 5
Spiratio

Index.

- Spiratio & processio qualiter differunt. ibi. nu. 10.
 Spoliatio si fuit facta per dolum, an cesset accusatio per obiectum exceptionis. c. frequens. §. illum autem, nu. 10. de rest. spo. 141
 Spoliatio verbum, quid comprehendat. c. sciant cuncti, nu. 5. de ele. 52
 Spōsalia possunt contrahi pure & certe sub condōne. c. ex sponsalib. n. 1. de spō. 262
 Sponsalia contracta per parentes contrahentium non valent nisi ratificata fuerint per filios. c. si infantes, nu. 3. de spon. impub. 263
 Sponsalia de futuro, an possint contrahi per minores septennio, tamen proximos septennio. c. si infantes, nu. 6. de spon. impu. eod.
 Sponsalia secunda de futuro non tollunt prima sponsalia simpliciter de futuro. c. ex sponsalibus. §. quare, nu. 2. & 4. de spon. 262
 Sponsalia & matrimonium differunt. c. ex sponsalib. nu. 1. de spon. eo.
 Sponsalia quando contrahuntur sub condōne, non inducitur obligatio ante purificationem conditionis. c. ex sponsalibus. §. ille vero, nu. 1. & 3. de spon. eod.
 Sponsalia de futuro qualiter transeant in matrimonium. c. si infantes. §. idem quoque, nu. 5. & 6. de spon. impu. 264
 Sponsalia de futuro non inducunt impedimentum alteri matrimonio. c. ex sponsalibus, nu. 6. de sponsali. 262
 Sponsalia per verba de presenti contracta inter puberem & impuberem non proximos pubertati valent, ut sponsalia de futuro. c. si infantes. §. idem quoque, nu. 1. de desponsa. impu. 264
 Spontē redire ad gratiā qui dicantur. c. ut commissi §. necnon, nu. 3. de hāre. 275
Statutum & sententia quomodo differant. c. Romana. §. caueant, nume. 4. de sen. exc. 304
 Statuta loquentia de filiis includunt etiam filios illegitimos. c. statutum, el. 2. nume. 5. de hereri. 276
 Statutum quod quis non vendat, vel donet rem immobilem alicui non existenti de iurisdictione statuentium non subuenit onera civitatum, vel dominorum, an valeat. c. eos qui, nu. 3. de immu. eccl. 260
 Statutū penale strictius loquēs in parte narrativa q̄ in parte dispositiva extendit ad comprehensa sub parte disponente. c. quoniam, nu. 8. de immu. eccl. eo.
 Statutum si excludit matrem, ut non succedat filio, per hoc non excludetur a successione filie. c. generali, nu. 9. de ele. 53
 Statuta q̄ tendunt ad subtrahendā obedientiā debitā Papae dicuntur esse contra li-
 cētiam. c. constitutionem. §. ceterum, nu. 4. de verb. sig. 325
 Statutum quando imponit penam inducenti ad faciendum actum firmatum iuramento, vel alio vinculo, non includit simpliciter inducentem ad promittendū. c. animarum, nu. 8. de sepul. 238
 Statuimus verbū, sp̄ facit dispōnem noui iuris. c. pastoralis, nu. 2. de ele. egro. 219
 Statutum dispōnēs quod licitum sit cuilibet interficere, qualiter intelligatur. c. si de calumnia, nu. 11. de iura. calum. 139
 Statutum loquens in singulari, habet locum etiam in plurali, quādo eadem est ratio. c. si compromissarius, nu. 6. de ele. 74
 Statutum ep̄i factum de consensu, vel consilio capituli, quod in suo foro, nō possit appellare ab interlocutorijs, an valeat. c. licet. §. ubi vero, nu. 3. de appel. 183
 Statutum in vno connexorum intelligitur etiam in alio. c. eos qui. §. clericis, nu. 5. de tempo. ordi. & quali. ord. 89
 Statuta vel cōsuetudines reddunt inuāda pp̄ tria. c. contingit, n. 7. de iureiu. 152
 Statutum vel cōsilio canonica, an liget ad penam excoicationis illum qui non negat, nec asserit ore, sed corde. in c. fidei, nu. 2. §. de sum. Tri. 5
 Statutū secundū particulare, an reuocet primū. in c. licet, n. 7. & 9. de cōsti. 5. et 8
 Statutum si disponat q̄ ingrediens monasteriū nō succedat, si quis reservat ius successione tpe ingressus, an possit hoc ex pacto. c. quamuis, nu. 10. de pac. 119
 Statutum si dicat, quicumq; fecerit furtum intra mensem a die commissi furti cōpareat legitime coram nobis & c. sub pena etc. an erit excoicatus non parēs dicto statuto, si furtum commisit extra territorium. in c. ut animarū, nu. 21. de cōsti. 8
 Statutum ip̄i, ut sit rationabile quid requirat. in c. licet, nu. 13. de cōsti. eod.
 Statutum licet tollatur per rescriptum, non tamen remouetur nisi fiat mētio de iuramento illud confirmante. c. cum aliquibus, nu. 1. de rescr. 14
 Statutum in ecclesia episcopali, an habeat locum in alijs ecclesijs inferioribus collegiatis. c. episcopali, nu. 8. de maio. & obe. 118
 Statutum an sit iniquum, vel non, cognoscitur ex pluribus causis. c. constitutionē. §. statutum de verbo. signi. 325
 Statutum iuratum si est in ecclesia & confirmatum per apostolicam sedem quo cauetur quod non admittatur illegitimus in ecclesia, an episcopus possit dispensare. c. 1. nu. 9. & 11. de fili. presb. 92
 Statutum dicens q̄ quis puniatur simili pena qua punitur alius, intelligitur quando ille est capax illius penae. c. cupientes. §. denique, nu. 7. de ele. 61
 Statuta dispōnēcia super actus perpetuos, includunt etiam actus, qui non possunt esse temporales & perpetui. c. quia per ambitiosam, nu. 8. de rescr. 31
 Statutū q̄ fiat in scriptis non est de eius esse. c. cōtingit, nu. 3. de iureiu. 152
 Statutū laicorū valet q̄ nō ē cōtra libertatē ecclesie. c. cōtingit, n. 8. de iureiu. eo.
 Statutū civitatis ponēs q̄ contrahens matrimoniū cum filiafamilias sine consensu patris incurrat certam penam, Titius contrahit contra statutum propter quod convenitur ad penam, an iudex ecclesiasticus possit inhibere iudicem laicum ne procedat. c. statutum, nu. 8. de hāre. 273
 Status alicuius non præsuntur secundum q̄ se gerit, sed secundum q̄ se reputat & reputatur ab alijs. c. si iudex. §. non sic, nu. 1. de sen. excom. 316
 Statutum si imponit penam alternativam secundum quod visum fuerit, vel expe-
 dierit & erit in optione, vel electione iudicis & non partis, quae pena imponatur. c. quoniam, nu. 6. de hāre. 267
 Statutum firmatur per infirm. c. constitutionē. §. ceterū, nu. 2. de verb. signi. 325
 Statuta que rejiciunt exceptiones attenuantes actum, non excludunt exceptiones nullitatis. c. si quando, nu. 2. de ele. 50
 Statuto quo cauetur q̄ interficiens aliquem civē capite puniatur, an comprehenda-
 tur interficiens monachum monasterij illius civitatis, non tamen inde oriundū. c. hac constitutione, nu. 8. de offi. & pote. iud. deleg. 105
 Statuto conceditur aliquibus privilegium quod super iniuria eis illata stet corū sacramento, vnus de privilegiatis accusat alium inferentem, qui comparens di-
 citur declinando forum se nullam iniuriam intulisse de qua ibi possit accusari, quid iuris. c. Romana. §. contrahentes, nu. 9. de foro compe. 134
 Status potest induci in beneficio prescriptione, vel consuetudine. c. cum de benefi-
 cio, nu. 3. & 9. de prab. & digni. 191
 Stās p̄ annū in religione tenetur ad professionem. c. is qui. §. q̄ si, n. 5. de reg. 244
 Statuto iurato stante de non eligendo plebanum mortuo plebano, qui tunc erat, nec accipe aliquem qui non sit in sacerdotio constitutus, vacat plebanatus per renunciationem, & ipsi eligunt non presbyterum, an sint periuri. c. susceptum, num. 6. de rescript. 16
 Statuti ratio licet sit strictior quam dispositio, nō tamen pp̄ hoc dēt fieri restrictio dispositionis statuti ad limites rationis. c. quorundam. §. circa, nu. 3. de elect. 65
 Statutum imponens penam pecuniariam pro homicidio, vel alio maleficio, an valeat. c. episcopus, nu. 8. ne cleri. vel mona. 261
 Statutum disponit quod bannitus solvens quinquaginta solvatur a banno, Titius bannitur, postea fit aliud statutum quod bannitus non eximatur a banno nisi soluat centum, an Titius volens eximi debeat solvere centum. c. quoniam, nu. 9. de electio. 81
 Statuti appellatione comprehenditur ius commune. c. cordi. §. quod si appellator, nu. 2. de appella. 168
 Statuta & imago qualiter differunt. c. si canonici. §. ceterum, nu. 3. de of. or. 113
 Statutum si disponit quod quis non possit esse officialis, vel bidellus studij Bon. nisi sit civis Bon. habens domicilium. Bononia potest esse bidellus, licet aliunde habuerit originem, nisi aliter exprimat de qua civitate intelligatur. c. statutū. §. cum vero, nu. 11. de rescr. 24
 Statutum loquens per verbum presentis tēporis & subiunctivi iuncto participio prateriti tēporis inducit canonē latē. c. ut circa. §. alioquin, nu. 2. de elec. 45
 Statutum quando in prohibitione penę connumerat plura prohibita, et ultima prohibito aliquam qualitatem restrictivam adiungit, illa qualitas restringens refertur ad omnia numerata. c. ubi periculum. §. nulli, nu. 4. de ele. 42
 Statuti appellatione comprehenditur ius cōe. c. statutum, nu. 1. de rescript. 22
 Statuta disponentia de mulieribus, non sunt extendenda ad viros, maxime quando exorbitant a iure communi. c. indemnitatibus. §. ad hec, nu. 1. de ele. 79
 Statutum inducens conspirationem contra superiorem est illicitum & reprobātū. c. constitutionem. §. statutum, nu. 4. de verbo. signi. 325
 Statutorum appellatione comprehenduntur canones Romanorum Pontificum. c. alma, nu. 4. de sen. excom. 323
 Statutum episcopi quo cauetur q̄ clericus non residens intra duos menses incurrat penam privationis beneficii ipso iure, si clericus non residens moram continuam traxit extra diocesim statuentis, an ligetur ipso statuto, in c. ut animarum, nu. 25. de const. 9
 Statutū nō extendit vires suas ultra limites territorij statuentis etiam si contra statutū venientes sint subditi statuentibus, in c. ut animarū, nu. 10. de consti. 8
 Stigma quid dicatur. c. si iudex. §. idem esse, nu. 7. de sen. excom. 316
 Strepitus quid dicatur. c. indemnitatibus. §. si vero, nu. 4. de ele. 78
 Studere volens quid debeat considerare, in proe. c. Bonifacius, nu. 7. 2
 Studentes commorantes in studio & non studentes, quando gaudeant privilegio, & quando non, in proe. c. Bonifacius, nu. 23. 2
 Studere quid sit. c. cum de diversis, nu. 6. de priui. & exces. priui. 289
 Stultitia non excusat quem a delicto. c. cū qui beneficiū, nu. 3. de prab. & di. 201
 Stylus curie non dat impetrantibus clausulam anteferri contrahentes gratiam a Papa cum illa clausula. c. autoritate, nu. 1. de conces. prab. 226
Subdelegatus si moritur postquam uti cepit iurisdictione, an delegatus reassumet iurisdictionem. c. quamuis, nume. 4. & 6. de of. & pote. iud. deleg. 101
 Subiectionum transgressio surgit ex remotione penę. c. hac constitutione. §. ut autem, nu. 1. de of. & pote. iud. deleg. 106
 Subiectionum archiep̄i appellatione non comprehenduntur oēs de provincia, sed tantum illi de sua propria diocesi. c. Romana, §. porro, nu. 3. de sen. excom. 308
 Subditi an teneantur obedire intruso, & debitores dignitatis ei solvere. cap. eum qui beneficium, nu. 6. de prab. & digni. 201
 Subditus commisit furtum intra diocesim & punitus est pena statuti, an possit puniri etiam pena iuris communis, in c. ut animarum, nu. 23. de const. 9
 Subditus suffraganei si appellet generaliter ad archiepiscopum, an eximatur appellans ab omnibus. c. Romana. §. eum vero, nu. 4. de appel. 173
 Subdelegatus in causa sibi commissā, eandem potestatem habet quam delegatus. c. si annum. §. delegatus, nu. 1. de iudi. 173
 Subdelegatus qualiter possit subdelegare causam. c. hac constitutione. §. conservatores, nu. 4. de of. & pote. iud. deleg. 106
 Subditus excommunicatus scribit appellationem, & iudex in eodem instāti scribit sententiam quam profert ante appellationem, postea interponitur appellatio, an valeat sententia. c. cordi, nu. 9. de appel. 166
 Et quid si subditus appellet prius, postea iudex excommunicat. nu. 10.
 Et quid si subditus non appellet, sed intendens appellare subijcit se superioris protectioni. ibidem, nu. 11.
 Subditus non potest esse iudex in causa sui superioris, etiam si sit causa notoria. c. hac constitutione, nu. 6. de of. & pote. iud. deleg. 105
 Subtilitas perniciofa & damnofa reprobatur de iure canonico. c. abbate sanē. §. prafatus, nu. 4. de sen. & re iud. 164
 Substitutio directa, an semp̄ trahat ad obliqua. c. si p̄. §. p̄missē, nu. 4. de test. 236
 Index Comment. Gemin. super Sexto Decretal. d. 2 Subji.

Index.

- Substitutio potest dici institutio. c. si pater, nu. 7. de testa. 233
 Substitutio pupillaris ut possit fieri q̄ requirantur. c. si pater, nu. 8. de testa. eod.
 Substitutio facta puberibus continet duas vulgares. c. si pater. §. testatore, nu. 235
 me. 9. de testa. 233
 Substitutionum duo sunt genera. c. si pater, nu. 3. de test.
 Substitutio pauperum, an vitietur, si in substitutione non dixit q̄ substituit sibi. c. si pater, nu. 10. & 11. de testa. 234
 de Substantia ordinis alicuius qd dicat. c. si de calūnia, nu. 4. de iura. calum. 139
 Successor in condendis legibus debet assignare causam quare non imitatur morem predecessorum in §. quem librum, nu. 2. in prog. 2
 Successoribus bis p̄ defectum probationis exceptionis excoicationis repellitur a p̄tate amplius opponendi in eadem instantia. c. §. si vero, nu. 5. de except. 155
 Successor debet inherere vestigijs predecessorum in legibus condendis. c. vt com missi, num. 1. de heret. 174
 Successor potest renouare priuilegia predecessoris. c. qm̄, nu. 6. de concess. prebē. 227
 Successor p̄t renouare gratiā faciā a predecessore. c. si gratiosē n. 4. de rescr. 15
 Successio facta sub nomine Romani Pontificis videtur facta contemplatione dignitatis & non nominis proprii. c. ne aliqui, nu. 1. de heret. 273
 Successor tenet soluere debita predecessoris. c. p̄senti. §. porro, nu. 2. de offi. ordi. 118
 Successor quis dicatur. c. pro humani, nu. 2. de homi. 279
 Successor non renouans legem predecessoris cum succedit, videtur illam approbare, in c. licet, nu. 18. de consti. 6
 Sufficere & requiri quomodo differant. c. statutum, nu. 6. de rescr. 22
 Summa vna quando deputatur certo actui quid operetur. c. indulgentie, num. 1. de pen. & remis. 301
 Superior debet inquisitionem facere super electionibus diligenter. c. cupientes. §. ad hac, num. 1. de ele. 59
 Superior qualiter se debet habere in monitione subditorum. c. Romana. §. sanē, nu. 3. de cens. 255
 Superior interveniens in collegio non vt superior, qualiter sedere debeat. c. a collatione, nu. 6. de app. 182
 Superior potest agere pro iniuria illata subditis suis, nu. 6. & 12. c. ad apostolicę. de sen. & re iudi. 160 & 161
 Superior habens corrigere delicta dicitur medicus in correctione. c. cum medicina lis, nu. 2. de sen. excom. 302
 Superior an possit abbreviare tempus trium mensium datum ad petendam confirmationem. c. quam sit. §. ceterum, nu. 3. de ele. 49
 Superior debet reicere subterfugia litigantium malitiosē. c. cupientes, num. 2. de electio. 56
 Superior an debeat denegare absolutionem ad cautelam in casibus hic positis. c. solet, nu. 9. de sen. exc. 305
 Superior si p̄cepti inferio i q̄ faciat actū quē ille poterat facere autoritate ordinaria, dicit tunc facere autoritate derogata. c. cū aliquibus, nu. 10. de rescr. 15
 Superior quilibet, an possit dare licentiam. c. si religiosus, nu. 7. de elect. 66
 Superior ad quem est deuoluta potestas eligendi per negligentiam inferioris p̄t providere per viam collationis. c. si postquam. §. cum autem, nu. 1. de elect. 71
 Superior visitans non potest recipere procuracionem nisi a locis visitatis. c. Romana. §. denique, nu. 3. de cens. 254
 Superior dicens electo, committo tibi talem ecclesiam, videtur confirmare. c. hoc consultissimo, nu. 2. de reb. eccl. alie. 230
 Superiores qui dicantur. c. cum quidam, nu. 9. de excep. 156
 Superior potest ex officio inquirere, an actus sit legitimus, vel non. c. indemnitati bus, §. sanē, nu. 3. 77
 Superior si non confirmat, sed cassat electionem sine citatione, an valeat. c. quoniam, nu. 2. de ele. 81
 Superior debet laborare pro quiete subditorum. in §. sacrosanctę, nu. 6. in prog. 2
 Superior debet magis idoneum eligere quando ei datur electio in concursu duorum. c. si duo. §. sanē, nu. 3. de procu. 126
 Superior dēt prospicere ne subditi grauentur expensis in §. quē librum, nu. 3. in p̄e. 2
 Superficies non potest edificari sine fundamento. c. fundamenta, nu. 1. de elec. 61
 Superfluum non dicitur quod exprimit distincto modo illud quod primo erat dispositum, in c. fideli, nu. 22. de sum. Tri. 5
 Supplante alium quis dicatur. c. quoniam, nu. 4. de ele. 81
 Supplens non detrahbat, sed potius dēt reformare. c. vbi periculum, nu. 3. de ele. 41
 Surreptio in literis beneficalibus concessis ab inferiore a Papa vitiat ipso iure literas. c. collatio, nu. 2. de of. leg. 110
 Surreptio de dispensationibus beneficiorum vitiat gratiam ipso iure. c. non potest, nu. 1. de preb. & dign. 203
 Surreptio an vitiet rescriptum impetratum ad lites ipso iure, in c. ipso iure, nu. 1. de rescript. 9
 Surreptio vitiat gratiam dispensationem ipso iure. Et literas. c. si is, nu. 4. & 9. de fil. presbyt. 91
 Surripere quid dicatur. c. quia sępe, nu. 8. de ele. 76
 Surreptio in beneficalib. vitiat ipso iure rescriptū. c. susceptū, nu. 4. de rescri. 16
 Surreptio ex taciturnitate inducitur potius procedit ex defectu impetrantis quam ex defectu concedentis. c. collatio, nu. 6. de of. leg. 110
 Suspendus a pontificalib. si consecrat, vel ordinet, an sit irregularis. c. cum medicinalis. §. si quis autem, nu. 5. de sen. excom. 303
 Et quid de suspendo a sacramentorum participatione, si participat, nu. 6.
 Et quid de suspendo a collatione sacramentorum ibi. nu. 7.
 Suspendus celebrans, an incurrat irregularitatem. c. cum medicinalis. §. si quis autem, nu. 4. de sen. excom. eod.
 Suspendi an teneantur dicere officium. c. cum medicinalis. §. si quis autem, nu. 9. de sen. excom. eod.
 Suspendus a collatione beneficiorum non confert prebendas. c. si ad episcopum nūme. 2. ne sede vacan. 227
 Suspendus benedicens mensam, vel ibi legens, an incurrat irregularitatem. c. cum medicinalis. §. caueant, nu. 4. de sen. exc. 304
 Suspendio a beneficijs quid operetur in monacho. c. quia sępe, nu. 11. de elect. 76
 Suspendus efficit irregularis quęcunq; diuina celebret. c. is cui, n. 2. de sen. exc. 321
 Suspendus ab officio an sit suspendus a beneficio. c. exigit, nu. 9. de cens. 256
 Suspendus a beneficio administrans in illo durante suspensione incurrit penam priuationis, in c. §. qui vero, nu. 1. de ele. 39
 Suspendus per annum intelligitur de anno continuo & non interpolato. c. promouenda, nu. 3. de ele. 79
 Suspendus si celebrat non in ecclesia, sed in oratorio, an incurrat irregularitatem. c. is cui. §. sanē, nu. 5. de sen. exc. fo. 321. Et quid si celebrat in ecclesia non consecrata, nu. 6. Et quid si cantant epistolam extra ecclesiam presbytero celebranti intra ecclesiam, nu. 7. Simile, nu. 8. ibid.
 Suspendus ab officio non vt suspendus a beneficio. c. quia sępe, nu. 4. de elect. 76
 Suspendus ab officio non est suspendus a beneficio. c. p̄senti, nu. 7. de of. ordi. 116
 Suspendus quando dicatur se ingerere diuinis officijs. c. cum æterni. §. sciturus, nu. 6. de sen. & re iud. 161
 Et quid in constituto in minoribus ordinibus ibid. nu. 7.
 Suspendus ab officio, an sit suspendus a collatione beneficiorum. c. si ad episcopum. §. cum vero, nu. 3. ne sede vac. 227
 Suspendi celebrantes in suis ordinibus sicut prius, an efficiantur irregulares. c. quia sępe, nu. 21. de ele. 76
 Suspendi an teneant dicere horas. c. cū æterni. §. sciturus, nu. 5. de sen. et re iud. 161
 Suspendus ab officio, an sit suspendus a iurisdictione. c. quia pontificali, nu. 8. de of. & pote. iud. deleg. 98
 Suspendus ab officio in dubio intelligitur de ordinis officio. c. cum æterni. §. si quis. de sent. & re iudi. 159
 Suspendio ab officio est grauior pena quā interdicare sacerdotale ministerium. c. quia pontificali, nu. 4. de of. & pote. iud. deleg. 98
 Suspensionis appellatione in dubio intelligitur de suspensione ordinum. c. §. eos vt ro, nu. 2. de tempo. ord. & quali. ord. 88
 Suspendio a diuinis est licita propter duas causas. c. quamuis, nu. 4. de of. or. 116
 Suspendio a beneficio quid operetur. c. cupientes. §. ceterum, nu. 3. de elect. 60
 Suspendus a iure suspensione officij incurrit irregularitatem, si postea celebret, n. 4. et. 10. c. cum æterni. §. sciturus. de sen. & re iud. 160
 Suspicio sola heresis, an sufficiat, vt quis dicatur relapsus. c. accusatus. §. ille quo que, num. 3. de hereti. 271
 Sustinens defectum in altero ex sensibus corporalibus non potest promoueri ad aliam dignitatem. c. constitutionem, nu. 2. de ver. signi. 325
 Suū p̄t dici id, quod est suū in parte & nō in toto. c. cū non deceat, n. 2. de ele. 68
 Suū proprie quid dicatur. c. vt litigantes, nu. 1. de of. ord. 115
 Syndicus vel actor, an repellatur a testimonio. c. Romana, nu. 6. de testi. & attestā. 152
 Syndicus vel procurator agens pro vniuersitate debet iurare in animam propriā & vniuersitatis. c. p̄sentiū, nu. 7. de testi. & attestā. 149
 Syndicus an iuret de calūnia sine sp̄ali mādato. c. p̄sentiū, n. 19. de test. et attest. eo.
 Syndicus leuans nomine vniuersitatis, an faciat vniuersitatem contrahere cognitionem spirituales. c. §. nu. 8. de cog. sp̄i. 265
 Et an ipse efficiatur compater. ibidem nu. 9.

Abellio

si non appositum locum, an possit rescire instrumentum & locum apponere. c. abbate sanē. §. p̄satus, num. 1. de sen. & re iudi. 164

- Tabellionatus officium iam acquisitum non perditur per religionis ingressum, vel promotionem. c. vt officium. §. ad conscribētes, n. 2. de her. 274
 Tacens dicitur consentire cum agitur de actu appetibili ipsius. c. si infantes. §. porro, nu. 4. de despon. impu. 264
 Taciturnitas exceptionis peremptorie non inducit surreptionem in rescriptis ad lites, secus si taceat exceptio dilatoria. c. exceptionis, nu. 4. de lites contest. 137
 Taciturnitas alicuius qualitatis in gratijs, qua expressa nihilominus literas habuisset, vitiat literas. c. non potest, nu. 2. de preb. & digni. 203
 Taciturnitas an vitiet literas beneficales. c. dudum, nu. 15. de preb. et dig. 196
 Taciturnitas procuratoris nocet domino. c. si post, nu. 16. de confes. 147
 Taciturnitas habetur pro confessione. c. statumimus, nu. 6. de confes. 146
 Taciturnitas h̄t pro cōsensu in re appetibili et meritoria. c. sicut cū, n. 5. de ele. 63
 Taciturnitas certę qualitatis, qua expressa nō esset verisimile Papā translatum priuilegiū concessisse, nō vitiat priuilegiū quādo exprimitur subiectum illius qualitatis nō in specie, sed in genere. c. statuto. §. statumimus, nu. 2. de deci. 243
 Taciturnitas partium in iudicio quid operetur.
 Taliter dictio, quid operetur. c. eos qui. §. clericis, nu. 6. de tēpo. ord. & quali. or. 89
 Tanquam dictio, aliquando est nota veritatis, aliquando similitudinis. c. si post, nu. 8. de confes. 147
 Tanquam dictio, aliquando est nota veritatis & non similitudinis, in c. fideli, num. 2. de sum. Tri. 4
 Tanquam dictio, est nota proprietatis & veritatis. c. cum in positionibus, nu. 3. de iureiuran. 153
 Taxatio dēt precedere condēnationē expensarū. c. §. si quis. j. n. 5. de except. 154
 Temerarius quis dicatur. c. cum medicinalis. §. si quis autem, num. 2. de sen. excom. 303
 Temeritas & audacia qualiter differant. c. quia pleriq; nu. 6. de of. ord. 114
 Temeritas dicitur quando quis facit actum scienter a iure prohibitum. c. cum qui beneficium. §. in super, nu. 1. de preb. & digni. 201

Index.

Tempus appellationis persequenda est utile. c. concertationi. nu. 14. de app. 179
 Tempus medium quod dicatur. c. non solum. nu. 3. de appel. 177
 Tempora petendorum Apostolorum, quoniam incipiant currere. c. ab eo. nu. 9. de ap. 176
 Tempus quod requiratur in constitutione noua ligando. c. quia cunctis. §. dicebat Abbas. nu. 3. de concess. prab. 221
 Tempus date inficitur quantum ad vim comprehensiuam privilegij. c. statuto. nu. 3. de deci. 242
 Tempus date non inficitur in literis beneficalibus, quantum ad qualitates requisitas in personam impetantis, sed tempus collationis. ca. ei cui. nu. 3. de prab. & dignita. 209
 Tempora incipientis iunguntur ad successionem continuantis ad inducendum prescriptionem vel consuetudinem. c. cum de beneficio. nu. 2. de prab. & dig. 191
 Tempus data an respiciatur in delegante, quo ad qualitatem in eo requisitam. ca. Statutum. nu. 9. de rescrip. 23
 Tempus quomodo intelligatur, quando datur potestas statuendi tempus ad agendum. c. frequens. §. solet. nu. 3. de rest. spol. 141
 Teneor alicui certo die solvere aliquid, vel facere actum, ego mandavi illud solui, vel fieri per certum nuncium intra diem, ille postea non fecit vel soluit in illum diem, an sit excusatus a pena. c. quanquam. nu. 5. de vsuris. 283
 Terra quando dicatur interdicti. c. hoc consulti. §. ex contractibus. nu. 3. de rebus eccle. alie. 231
 Terra domini qua dicatur. c. si sententia. §. ceterum. nu. 5. de sen. excom. 318
 Terrarum domini appellatione comprehenditur eius districtus. c. quoniam. nu. 2. de immu. eccle. 260
 Territorium & districtus idem est. c. ubi periculum. §. porro. nu. 1. de elect. 43
 Terminus quando statuitur ad actum, paria sunt non facere actum, & facere non statuto tempore. c. ab eo. §. illud. nu. 2. de appel. 176
 Testificari quando quis possit super facto proprio. c. mediatores. nu. 9. de testi. & attesta. 148
 Testator in suo testamento sic dixit, & volo per tres executores meos, siue duos ex eis insolidum, & alio absente, vel irrequisito fieri executionem mei testamenti, mortuis duobus, an unus solus superstes poterit exequi. c. religiosus. §. sane. nu. 17. de testa. 237
 Testes aliquando admittuntur propter criminis enormitatem, qui alias non admitterentur. c. mediatores. nu. 3. de testi. & attesta. 148
 Testes quos requirantur in facto notorio. c. 1. nu. 9. de offi. & pote. iud. deleg. 97
 Testator si dedit quatuor, vel quinque executores simpliciter, an minor pars maiore nolente vel impedita exequi, poterit adimplere. ca. religiosus. §. sane. nu. 19. de testa. 238
 Testator si prohibuit Falcidiam, & in testamento sunt singula & vniuersalia, detrahatur Trebellianica. c. pater. §. testatore. nu. 13. de testa. 235
 Testis dictum non valet, nisi cognoscat partes. c. presentium. §. testis. nu. 9. de testi. & attesta. 150
 Testes debent produci coram iudice. c. presentium. §. si vero. nu. 1. de testi. et atte. 151
 Testis in causa heresis compellitur dicere veritatem, etiam de suo crimine. c. accusatus. §. licet. nu. 2. de hereti. 271
 Et potest ex intervallo corrigere dictum suum. ibidem, nu. 3.
 Testis dictum habetur pro confessione, quatenus aliquid deponit contra se. c. accusatus. §. licet. nu. 4. de heret. eo.
 Testis suspectus propter affectionem, quam habet ad causam principalem, est etiam suspectus in causa appellationis. c. Romana. nu. 2. de testi. & attesta. fol. 151.
 Et quid si aduersarius admittit. ibidem, nu. 9.
 Testandi potestas non regulatur per omnia, secundum potestatem eligendi sepulturam. c. licet. nu. 10. de sepul. 241
 Testator si legat fructus qui nascuntur primo anno, si nihil nascitur nil habebit legatarius. c. si propter tua. nu. 11. de rescri. 21
 Testes reprobatores reprobatores, an poterunt reprobari, quo ad dicta ipsorum post publicationem. c. presentium. §. si vero. nu. 6. de testi. & attesta. 151
 Tergiversatio quod dicatur. c. ad Apostolicam. §. sed licet. nu. 10. de sen. et re iud. 161
 Testes & instrumenta aequalem vim habent in probando. c. Romana. §. postquam. nu. 4. de censi. 257
 Testator si precipit, quod in eius fundo edificetur ecclesia, non per hoc videtur voluisse, quod totus fundus sit ecclesia. c. Abbate sane. §. allegabatur autem. nu. 3. de sen. & re iud. 163
 Testator in testamento solenniter expressit se recepisse pro vsuris 300. ab A. B. & C. etiam alijs ibi nominatis iubens illas restituere, & fecit Episcopum executorem, non apparet de illis tribus nominatis, quod aliquis soluerit, quid iuris. c. quanquam. §. ceterum. nu. 3. de vsuris. fol. 285. Simile. nu. 4. ibidem.
 Testator in testamento presentibus notario & testibus legauit sic, lego 300. florenos auri distribuendos per meos fideicommissarios inter pauperes Christi, pro incertis & male ablatis, postea mutauit, & simili modo solum centum florenos legauit omnem aliam reuocans voluntatem, & mortuus est, an omnes dictae quantitates vel aliqua, & quae debeatur. c. quanquam. §. ceterum. nu. 5. de vsu. eo.
 Testes qui deponunt super infamia, quales esse debeant. c. si is cui. nu. 7. de accu. 266
 Testes qualiter debeant deponere aliquem esse infamatum. c. si is cui. nu. 8. de accu. eo.
 Et qualiter debeant assignare causam scientiam. ibidem, nu. 9.
 Testator si dimisit uxorem dominam, & vsuariam & vsufructuariam quid habebit. nu. 9. similis casus nu. 12. c. si pater. de testa. 234
 Testes an sufficiat produxisse intra terminum, licet non fuerint examinati. ca. 1. §. quis. 2. nu. 2. de excep. 154
 Testamentum vnum, & idem potest habere vim duorum testamentorum, licet sit editum ab vno. c. si pater. §. licet. nu. 2. de testa. 236
 Testari qui sint prohibiti. c. quanquam. §. omnes autem. nu. 4. de vsuris. 285
 Testamentum vnum, upilli, quare dicatur pars testamenti paterni. ca. si pater. §. licet.

nu. 3. de testa. 236
 Testis non debet sponte se ingerere testimonio, sed debet expectare vocationem fieri per iudicem, in c. statutum. §. pro ferendo. nu. 1. de rescrip. 27
 Et quo tempore debet vocari. nu. 2.
 Testis qualiter debeat deponere, vt concludat factum esse notorium. c. 1. nu. 8. de offi. & pote. iud. deleg. 97
 Testator reliquit omnia bona sua monasterio edificando dato executore, & in vno litigio, quod ducebat testator, eo mortuo, pp negligentiam executoris fuit desertata vna appellatio interposita per testatorem, an possit peti restitutio aduersus lesionem eo iure, quo ecclesia restituitur. c. ecclesia. nu. 10. de integ. rest. 129
 Testis quis dicit primo se scire, & postea se idem credere, non probat tanquam contrarius sibiipso. c. presentium. nu. 13. de testi. & attesta. 149
 Testes duo an sufficiant ad probandum crimine heresis. c. vt officium. §. verum. de her. 273
 Et si se abstrahant, an sint cogendi. ibidem, nu. 7.
 Testator legauit uxori eam partem domus, in qua morari consuevit, & testator tam tempore testamenti, quam mortis, totam domum in vsu habuit, quid debeatur. c. statuto. §. statuimus. nu. 5. de deci. 243
 Testis excommunicatus si describatur in testamento, an per hoc vitietur instrumentum. c. decernimus. nu. 9. de sen. excom. 313
 Testator legauit tibi bona mobilia, tibi immobilia, cui cedent iura. c. hoc consulti. §. si tibi. nu. 10. de reb. eccle. alie. 230
 Terminus licet statutus fuerit ad actum faciendum, potest nihilominus fieri actus post lapsum termini stante voluntate pristina illius, qui terminum assignauerat. c. si tibi. nu. 5. de prab. & digni. 199
 Terminus octo dierum, quare praefigitur ad probandam offensam manifestam, contra petentem absolutionem ad cautelam. c. solet. §. in secunda. nu. 21. de senten. excom. 307
 Termini assignatio facta per iudicem a quo, an habeat vim dilationis. c. cum appellationibus. §. si vero. nu. 11. de appel. 175
 Termini pendentia iuncta cum appellatione, an vitiet processum saltem quo ad effectum. c. vt super. nu. 9. de appel. 174
 Terminus an possit dari simul ad producendum testes probatorios, & reprobatorios. c. presentium. §. testes. nu. 6. de testi. & attesta. 150
 Tertius qui non est pars si procurat conseruatorem procedere, an incurrat istam penam. c. hac constitutione. §. pars vero. nu. 2. de offi. & pote. iud. deleg. 106
 Textus praesens de quibus studiis loquatur. c. vt periculosa. n. 7. ne cle. vel mo. 261
 Textus praesens an habeat locum in mendicantibus ex constitutionibus. c. religiosum. §. confirmatus. nu. 8. de relig. domi. 251
 Et quid si non sint de mendicantibus, sed ex facto mendicant. ibidem, nu. 9.
 Textus praesentis capituli, an habeat locum in mandato prouidendi a quocunque emanante. c. cum de beneficio. nu. 10. de prab. & digni. 191
 Textus an procedat in dispensationibus, a quocunque impetratis. ca. non potest. nu. 3. de prab. & digni. 203
 Textus iste an habeat locum in legato. c. si motu. nu. 4. de prab. & dig. 205
 Titubans quis dicatur. c. in fidei. nu. 7. de hereti. 270
 Titubare quis dicatur. ca. presentium. nume. 30. de testi. & attesta. 149
 Titulus qui datur a privilegio qualis sit. c. cum persona. §. quod si tales. nu. 6. de priui. & excess. priui. 292
 Titulus an requiratur in inducenda consuetudine. c. non est. nu. 5. de consue. 34
 Titulus an possit probari per testes, si sunt iam producti super articulis & attestationibus publicatis. c. Episcopum. nu. 8. de praescrip. 157
 Titulo duplici potest quis se iuuare circa acquisitionem eiusdem iuris. c. cum persona. §. quod tales. nu. 1. de priui. & excess. priui. 291
 Titulus erroneus an det causam praescribendi. c. Episcopum. nu. 18. de praescrip. 158
 Titulum beneficalē non potest quis habere duplici titulo. c. 1. nu. 4. de postu. prab. 36
 Tolerantia superioris non iustificat gestum, quantocunque tempore daret in his, quae non sunt quasibilia sine Principis concessionem. c. licet ecclesiarum. nu. 13. de prab. & digni. 188
 Totum quando alicui prohibetur, censetur prohibita qualibet pars totius. c. auaritia. nu. 4. de elect. 46
 Tractus est duplex. c. statutum. §. cum vero. nu. 16. de rescrip. 24
 Tractatus clericorum ecclesiae, de cuius bonis alienandis agitur, requiritur in alienationibus perpetuis rerum ecclesiasticarum. c. dudum. nu. 3. de reb. eccle. alie. 229
 Tractatus an requiratur in alienatione bonorum ecclesiarum inferiorum. c. dudum. nu. 20. de reb. eccle. alie. eo.
 Trahi potest quis super eodem articulo ad diuersos iudices in causa heresis. c. per hoc. §. verum. nu. 1. de heret. 277
 Transferens se ad locum in causa limitata ad tempus, non dicitur transferre domicilium. c. is qui. nu. 2. de sepul. 240
 Transgressor canonis quando sit deponendus. c. generali. nu. 10. de elect. 53
 Transitus religiosi de vna regula ad aliam non potest fieri, nisi secunda sit de approbatis per Papam. c. religionum. §. ad hac. nu. 1. ne relig. domibus. fol. 251.
 Et an ad laxiorem, nu. 2. ibidem.
 Trebellianica detrahatur in legatis ad pias causas. c. si pater §. testatore. nu. 3. de testa. 234
 Trebellianica an detrahatur de generali fideicommissio distribuendo pauperibus. c. si pater. §. testatore. nu. 12. de testa. eo.
 Tres vulnerauerunt vnum, non apparet, nisi vnum vulnus, non potest sciri, quis vulnerauit, & an omnes teneantur. c. cupientes. §. ceterum. nu. 6. de elec. 60
 Tria inhabilitat, quo ad susceptionem ordinis. c. 1. nu. 1. de tēp. ord. & qual. ord. 87
 Tribunal quid dicatur, quid auditorium, quid consistorium. c. cum aeterni. nu. 8. de sen. & re iud. 159
 Tribuens

Index.

- Tribuens alteri potestatem actus faciendi non eximitur à potestate illa. c. dudum. nu. 5. de præb. & digni.** 196
- Triplex an quis possit esse in eadem ecclesia. c. 1. nu. 12. de consue. Et an duplex, nu. 13. ibidem.** 32
- Tunc** adverbium, quid significet. c. si eo tempore. nu. 5. de rescrip. 19
- Tutor aut curator, an possint dari Regi. c. grandi. num. 13. de sup. negl. prala.** 85
- Tutor presentavit dignum, pupillus digniorem, quis eorum præferetur. ca. ex eo quod. nu. 8. de elect.** 69
- V.**
- Vacatio** diutina infert præiudicium animabus parochianorū. c. si Apostolica. nu. 1. de præb. & digni. 215
- Vacationis expressio per mortem, an includat vacationes occurrentes alijs modis. c. susceptum. nu. 10. de rescrip.** 17
- Vacatio noua qua dicatur. c. si electio. nu. 6. de elect.** 66
- Vacatio verbum, simpliciter prolata includit omnem modum vacandi, etiam in materia pœnali. c. cupientes. nu. 6. de elect.** 57
- Vacatio malitiosa & fraudulenta probatur triplici coniectura. c. si te præbendā. num. 3. de renun.** 83
- Vagatio est prohibita religiosis. c. cum singula. nu. 2. de præb. & digni.** 213
- Vagatio est periculosa religiosis. c. ut periculosa. nu. 1. ne cle. vel mona.** 261
- Vagatio est prohibita mulieribus. c. mulieres. nu. 1. de ind.** 131
- Valde dictio, est ampliatio dictionis cui adiungitur. c. nullus. §. Episcopo. num. 3. de temp. ord. & qual. ord.** 90
- Valetudinaris quis dicatur. c. pastoralis. §. verum. nu. 6. de cler. agro.** 219
- Variatio an sit improbanda. c. cum in multis. nu. 14. de rescrip.** 12
- Variatio sepultura de loco magis solenni ad minus solennem non vitiat electionem. c. cum quis. §. si quis. nu. 1. de sepul.** 240
- Vendita** vniuersitate, an comprehendatur in patronatus. ca. si laicus. nu. 5. de iure patro. 252
- Vel dictio, quando iungitur cum vna qualitate tantū non stat alternativē, sed electivē. c. decet. nu. 15. de immu. eccle.** 259
- Vel alternativā quando ponitur inter duo, quorum vtrunque est necessarium in materia in qua fit probatio, exponitur in copulam. c. cupientes. §. insuper. num. 2. de electio.** 58
- Veniens contra præceptum superioris, non incurrit excommunicationem, nisi hoc addatur. c. non solum. nu. 3. de regula.** 245
- Veniens contra promissionem iurata, an toties incurrat periurium, quoties venit contra. c. ad Apostolicæ. §. sed licet. nu. 11. de sen. & re iud.** 161
- Veniens contra legis præceptū, peccat mortaliter. c. perpetua. nu. 3. de elect.** 50
- Verba inserta in dispositionibus beneficialibus titulum beneficalem concurrentibus sunt interpretanda largissime. c. quamvis. nu. 1. de præb. & digni.** 190
- Verba directā qua dicantur. c. si pater. §. testatore. nu. 1. de testa.** 235
- Verba ipso iure quid importent. c. clerici qui. nu. 3. de vita & hone. cle.** 184
- Verba legis si sunt dubia, qualiter debeant punctari. c. 1. num. 10. de tempo. ordi. & quali. ordi.** 87
- Verbum, quod potest referre constitutionem ad tempus præteritum, vel futurū, qua do ponitur in lege, potius intelligitur a tempore futuro, quam præterito. c. consuetudinem. §. qui vero. nu. 11. de cleri. non resi.** 187
- Verba, in iustitiam talem pupillum, & si decesserit sine liberis, vel moriatur, quid importent. c. si pater. §. præmissa. nu. 1. de testi.** 236
- Verbis generalibus non includitur id, quod verisimiliter specialiter non dixisset. c. cum in generali. nu. 1. de offi. vica.** 96
- Verba, ipso iure, quid importent. c. si qui. nu. 1. de præscrip.** 158
- Verba sunt reservanda, secundum proprium significatum verborum in literis beneficialibus. c. cui de non. nu. 3. de præb. & digni.** 208
- Verba rescripti debent intelligi, secundum naturalem intellectum, & non secundum iuris fictionem. c. susceptum. nu. 8. de rescrip.** 17
- Verba inserta in corpore iuris ponentia allegationes partium, non faciunt ius. ca. Abbate sanē. §. sed ad hoc. nu. 6. de sen. & re iud.** 163
- Verba derogatoria ad privilegia patris, consuetudines & statuta, an tollantur per verba generalia. c. cum ex eo. nu. 11. de excess. præl.** 286
- Verba narrativa non prolata principaliter propter se, sed incidenter appositā in aliqua dispositione, quid operentur. c. si Papa. n. 1. & 6. de pri. et excess. pri.** 294
- Et quid de depositis in lege gratia exempli, nu. 2.**
- Et quid de verbis privilegij, vel sententiæ assertivis, nu. 3.**
- Et quid de insertis assertivis in dispositionibus. ibidem, nu. 5.**
- Verba rogativa in materia præcepti, stant præceptivē, & non negativē. c. periculoso. §. porro. nu. 3. de statu regu.** 250
- Verba futuri temporis, quando inducant canonem latæ sententiæ. c. dispendia. num. 3. de rescrip.** 13
- Verberans degradatum, an incurrat sententiam excommunicationis. ca. degradatio. §. poterit. nu. 4. de penis.** 297
- Verbum qualitativum adiectum in literis beneficialibus, qualiter intelligatur. c. cum de beneficio. nu. 4. de præb. & digni.** 191
- Verba diversa reducenda sunt ad consonantiam communem, si possunt. c. si ex tribus. nu. 3. de arbit.** 129
- Verba singularis numeri non adiunguntur, neque congruunt plurali. nu. 1. c. cum ab vno. nu. 4. de sen. & re iudi.** 165
- Et denotant vniōem. ibidem, nu. 5.**
- Verbum auctoritate nostra, inducit actū delegationis. c. si eū. nu. 3. de pœ. et di.** 193
- Verba statuti potius debent intelligi, ut dent formam futuris negocijs, c. ut animarum. nu. 26. de consi.** 9
- Verbum, absq; penuria, quō intelligatur. c. periculoso. §. sanē. nu. 4. de statu reg.** 249
- Verba futuri temporis inducunt canonem latæ sententiæ, quando eis iungitur verbum, ipso iure. c. clerici qui. nu. 4. de vita & honest. cler.** 184
- Verba sententiæ debent intelligi tali modo, quod non careant effectu. c. si sententia. nu. 1. de sen. excom.** 318
- Verba qualibet appositā in privilegijs, an inducant probationem. c. si Papa. §. idē. nu. 5. de priui. & excess. priui.** 295
- Verba enunciatiua prolata in instrumento vel privilegio, an probent. c. si Papa. num. 8. de priui.** 294
- Verba sit diffidatus & bannitus à toto populo Christiano, quid importent. c. pro humani. §. sacri. nu. 11. de homi.** 280
- Vero aduersatiua aduersatur in iure, & in facto. ca. is qui. §. qui vero. num. 7. de regula.** 244
- Verum quot modis dicatur. c. fidei. nu. 16. de sum. Trini.** 5
- Verecundia quid sit. c. periculoso. nu. 6. de statu regu.** 249
- Vernans quid sit. c. gloriosus. nu. 10. de reli. & vene. sanc.** 258
- Vestis qua sit, q̄ traditur prima in collatione primi ordinis. c. degradatio. §. actnalis. nu. 8. de penis.** 297
- Vestis extrinseca si sit clericalis, sed intrinseca non, quid iuris. c. clerici qui. nu. 6. de cler. coniug.** 185
- Via** vna electa an possit ad aliā rediri, si exceptio non opponatur. c. 1. nu. 7. de postu. prala. 36
- Viator qui moritur in via non electa sepultura, ubi debeat sepeliri. c. animarum. §. statuentes. nu. 4. de sepul.** 238
- Vicarius meus mihi censuralis in ecclesia, si soluit cēsum me inscio pro illa 40. annis alteri prælato, etiam recipienti bona fide pro ecclesia sua, an præiudicet mihi, & ecclesiæ meæ. c. cum in generali. nu. 7. de offi. vica.** 96
- Vicarius generalis an possit sine speciali mandato inquirere de crimine usurarij, vel simile. c. licet. nu. 4. de offi. vica.** 95
- Vicarius Episcopi virtute generalis mandati potest cognoscere de causis spectantibus ad forum Episcopalem. c. Romana. nu. 2. de appel.** 170
- Vicarij an sint delegati. c. cum in generali. nu. 9. de offi. vica.** 96
- Vicarius an possit cognoscere ex speciali commissione de accusatione criminali clerici, & eam definire. c. licet. nu. 7. de offi. vica. fol. 95. Et an possit penitentiam imponere ex generali mandato in casibus reservatis Episcopo. nu. 8. Et si habet generale mandatum, & speciale, an dicatur in speciali. §. habere delegatam, an ordinariam. nu. 9. ibidem.**
- Vicarius an possit exercere in præsentia Episcopi illa, quæ potest exercere in eius absentia, & an possit agere vel experiri in iudicio, & extra. c. licet. num. 12. de offi. vica.** 95
- Vicarius non habens speciale mandatū, gessit aliqua, quæ illud requirunt, si Episcopus postea ratificat, an talis ratificatio validet. c. licet. nu. 15. de offi. vica.** 100
- Vicarij officium expirat mortuo Episcopo. c. 1. nu. 6. de offi. vica.** 94
- Vicarius datus ad temporalia non potest dare licentiam clerico super ordinibus suscipiendis. c. cum nullus. §. Episcopo. nu. 1. de temp. ord. & qual. ord.** 90
- Vicarij vel officiales inquisitorum, an possint facere requisitionem. c. præidentes. num. 6. de hereti.** 270
- Virtualiū appellatione quod contineatur. c. Romana. §. procuraciones. n. 5. de cēsi. 256**
- Vicarius Episcopi, an dicatur delegatus in his, quæ potest exercere virtute specialis commissionis. c. si qui auctoritate. nu. 4. de præb. & digni.** 195
- Vicarius Episcopi si habet in mandatis Vicarium, ut possit alium generale in spiritualibus & temporalibus instituire, an possit. c. 1. nu. 11. de offi. vica.** 94
- Videlicet dictio, est declaratiua præcedentiū. c. statum. el. 2. nu. 1. de hereti.** 276
- Videns causam suam agi suo nomine per falsum procuratorem, & non contradicit, acit sibi præiudicium. c. qui ad agendum. nu. 6. de procu.** 124
- Vidua si se transferat ad alium locum post mortem viri, an retineat eius domicilium. c. is qui. §. mulier. nu. 4. de sepul.** 240
- Villa unde dicatur. c. si ciuitas. nu. 8. de sen. excom.** 319
- Vinculum fortius derogat debitori concurrentibus duobus vinculis disparis potestatis. c. qui post votum. nu. 3. de regula.** 247
- Vincula quando sunt duo, dispositio superueniens tollens vnum vinculum, illud tollit non aliud, in c. licet. nu. 29. de consi.** 7
- Violator quis dicatur. c. cū medicinalis. §. si quis autem. nu. 3. de sen. excom.** 303
- Violentū quid dicatur. c. cum qui beneficium. §. insuper. nu. 4. de præb. et di.** 201
- Virgines dicentes se meretrices, si ingrediuntur monasterium institutum solum ad recipiendum meretrices penitentes, & non alias, non tenet receptio. c. periculoso. §. sanē. nu. 5. de statu regu.** 244
- Vis & metus differunt. c. hoc consultiſſimo. §. laici. nu. 2. de rebus eccle. alie.** 231
- Visitare, q̄ sit opportunū, cuius dicto stabit. c. Romana. §. postq̄. n. 3. de cēsi.** 257
- Visitans si exerceat plures visitationes vna die, an sint plures procuraciones. c. felices. nu. 3. de cēsi.** 256
- Visitatio potest competere etiam prælatis inferioribus ab Episcopo iure ordinario. c. Romana. §. hanc autem. nu. 2. de cēsi.** 100
- Visitans in quibus debeat procurari. c. si Episcopus. nu. 5. de offi. ord.** 115
- Visitatio debet fieri de clericis et laicis totius diœcesis. c. Romana. n. 2. & cēsi.** 254
- Visitator an possit licentiarie clericum, quod transeat de vna ecclesia ad aliam. c. is cui. nu. 6. de electio.** 77
- Visitatio qualiter debeat fieri, quā ecclesiæ sunt vnitæ. c. perpetuo. n. 5. de cēsi.** 257
- Visitans quare non debeat recipere pecuniam, nu. 3. Et an donum, nu. 6. Et an esculenta & poculenta, nu. 7. c. Romana. §. procuraciones de cēsi.** 256
- Visitans si perdit equum, & soluit vesturas equorum, & his similia, an hoc exigat nomine procuracionis. §. Romana. §. denique. nu. 12. de cēsi.** 255
- Visitator non potest expedire vno die visitationem, an sit procurandus alijs diebus. c. Romana. §. denique. nu. 13. de cēsi.** 100
- Visitatio de quibus fiat. c. Romana. §. sanē. nu. 2. de cēsi.** 100

Index.

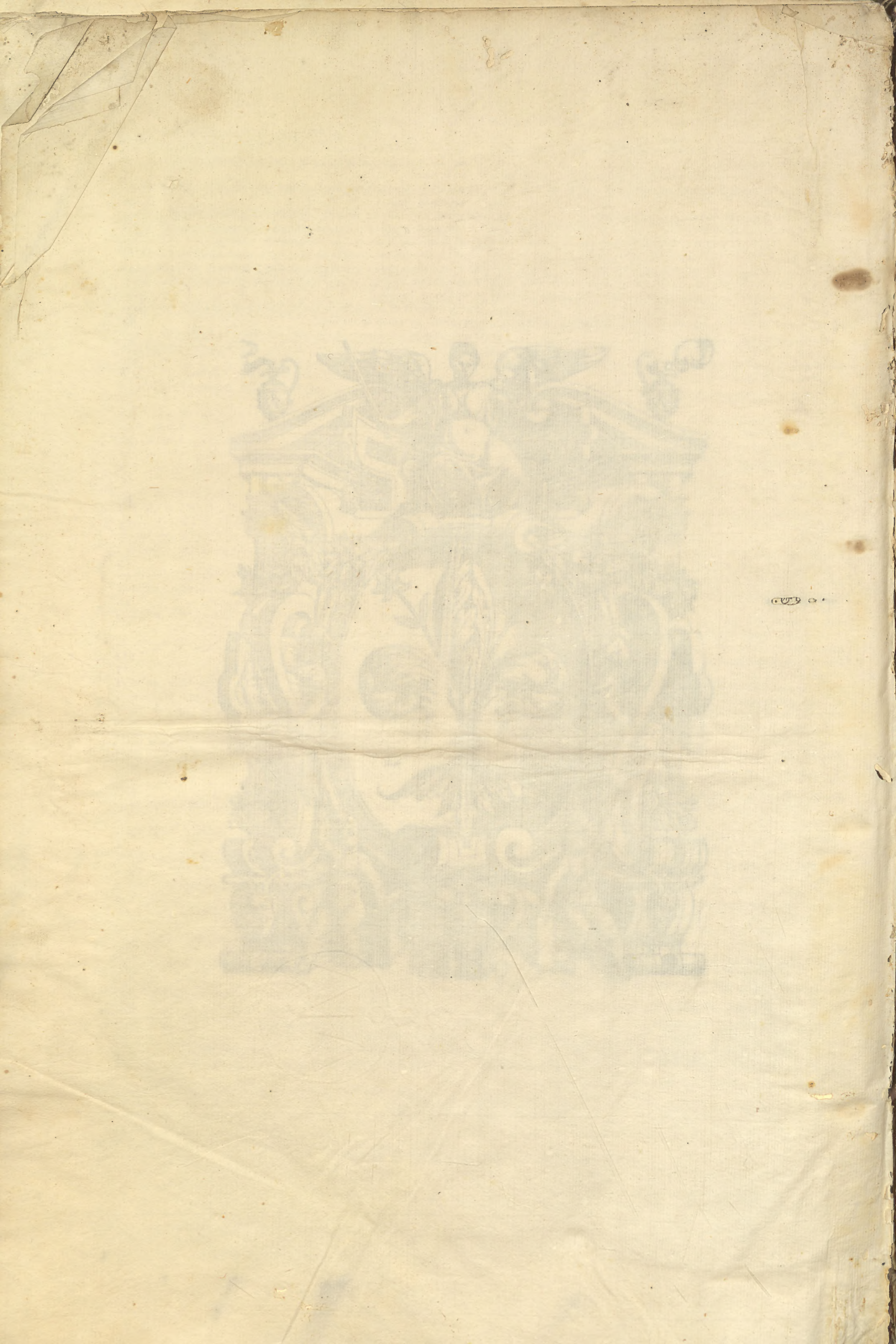
Visitator an dicatur habere legitimam administrationem, si non exprimatur in mandato. c. ecclesia nu. 10. de sup. neg. prel. 86
Visitator an possit dare clerico licentiam transeundi ad aliam ecclesiam. c. ecclesia nu. 11. de sup. neg. prel. eo.
Visitator datus à Papa, ampliorem potestatem habet, quàm datus ab inferiore. Et an possit dari inferioribus ecclesiis ab alio, quàm à Papa. c. ecclesia. nu. 4. de sup. neg. prel. eo.
Visitati qui dicantur. c. Romana. §. denique. nu. 10. de cens. 255
Vita necessaria quid comprehendat. c. si episcopus. nu. 8. de prab. & digni. 216
Vita monastica differt ab heremitica. c. cum ex eo. nu. 5. de excess. prel. 286
Vita q. quis voluerit mutare, cui incumbat probatio. c. non solus. nu. 9. de reg. 245
Vitam q. quis velit mutare, qualiter constet. c. beneficium. nu. 7. de regula. 247
Vitium auctoris an obstat successori. c. si laicus. §. verum. nu. 8. de iurepat. 254
Vitium vnius: an nocet alteri, quando in eodem instrumento continentur plura separata. c. si is cui. nu. 2. de prab. & digni. 217
Vitium rei principalis se extendit ad rem accessoriam illi cōnexam, vel contiguā. c. si ecclesiam. nu. 2. de consecra. eccle. vel alta. 257
Vitium quando dicatur occultum. c. si electio. nu. 5. de elect. 66
Vitium auctoris non nocet successori, quando vitium concernit tantum personam auctoris. c. iudex. nu. 2. de offi. & potest. iud. deleg. 100
Ultramontanus si sit Episcopus in Italia, & ordinat, an incurrat hanc penam. c. 1. nu. 8. de tempo. ordi. 87
 & quali. ordi. eo.
Ultramontanus si non est fugitiuus, an possit ordinari per Italicum. c. 1. nu. 5. de tempo. ord. & quali. ordi. eo.
Vniuersitas quando consistit ex pluribus, quorum aliqui sunt magis digni alijs, fit denominatio à magis dignis, licet sint in numero minori. c. 1. nu. 15. de offi. deleg. 98
Vniuersitas si sit punita ex delicto, an possit postea peti aliquos singulares de vniuersitate puniri. c. felicitas. §. per hoc. nu. 3. de penis. 300
Vniuersitas dicta est ab vniuerso. c. Romana. §. i vniuersitate. n. 8. de sen. exc. 310
Vniuersitas vnde dicatur. c. vsurarum. §. & quia. nu. 4. de vsuris. 282
Vniuersitas si constituit vel dotat ecclesiam, an singulares de vniuersitate sint patroni. c. si laicus. nu. 6. de iurepatro. 253
Vniuersitas non excommunicatur. c. vsurarum. §. qui vero. nu. 3. de vsuris. 283
Vniuersitas non potest excommunicari. ca. Romana. §. in vniuersitatem. num. 1. de sen. excom. 309
Vniuersitas non debet puniri, licet aliqui de vniuersitate sint culpabiles. ca. Romana. §. in vniuersitatem. nu. 2. de sen. excom. eo.
Vniuersitas an possit accusari. c. Romana. §. in vniuersitatem. nu. 6. de sen. exc. eo.
Vniuersorum appellatione non veniunt singuli. c. hoc consultiissimo. nu. 1. de rebus eccle. alie. 230
Vniuersitas qualibet potest sibi facere statuta. c. statutum. nu. 1. de hereti. 273
Vniuersitas bene potest esse sine capite. c. statutum. nu. 4. de elect. 63
Vniuersitatis denominatio facta per nomina congruentia singulis de vniuersitate includit etiam totam, vel maiorem partem vniuersitatis. c. ad decimas. nu. 1. de restit. spol. 142
Vnus tantū debet interuenire in leuatione infantis. c. quāvis. nu. 1. de cog. spi. 266
Voces duas habens in electione, an poterit eligere diuersos respectu diuersarum vocum. c. si quis iusto. §. porro. nu. 2. de elect. 80
Vocem potest quis habere in capitulo, vt canonicus, licet nō sit canonicus. c. cum in ecclesia. nu. 2. de prab. & digni. 207
Vocari debet ille, de cuius praiudicio agitur, quando iudex super illo actu cognoscit. c. ecclesia. nu. 1. de suppl. neg. prel. 86
Vocatio an debeat fieri per edictum, quando est collectus. Et in qua ecclesia debeat fieri. c. quoniam. num. 11. & 14. de elect. fol. 81. Et quid si facta fuit, & ille non venit. nu. 12. ibidem.
Vocatio quare debeat fieri, qñ electio fit in concordia. c. quoniam. nu. 17. de ele. 81
Volens expresse intrare, etiam certam religionem, dicitur vouere simpliciter, & non sollemniter. c. qui post votum. nu. 2. de reg. 247
Volumen vnde dicatur, in §. sanē. nu. 7. in proq. 2
Voluntas sola Papæ habetur pro causa legitima in his, que sunt contra ius positum. c. si eo tempore. nu. 5. de elect. 79
Voluntas quando reperiretur pro facto. c. perpetue. nu. 5. de elect. 49
Voluntas semel posita semper presumitur, nisi contrarium probetur. c. licet. nu. 2. & 5. de procur. 126
Voracitas quid dicatur. c. vsurarum. nu. 4. de vsuris. 282
Vorago quid sit. c. vsurarum. nu. 3. de vsuris. eo.
Votū in scrutinio qualiter debeat deponi. c. si quis iusto. §. absens. nu. 3. de ele. 80
Votum quid sit. c. quod votum. nu. 9. de voto & voti redemp. 249
Voti sollemnitate quare adinuenit ecclesia. ca. quod votum, numero decimo, de

voto & voti redemp. eo.
Votum intrandæ religionis & professio tacita, quæ sit per assumptionem habitus professorum, an differant. c. quod votum. nu. 11. de voto & voti redemp. eo.
Votum litis ex ecrandæ dicitur laudabile. c. constitutionem. §. statutum. num. 3. de verb. signific. 325
Votum non infringit vel propositum, qui illud mutat in melius. c. qui post votum. nu. 6. de regula. 248
Vouens de certa religione intranda, si ingreditur religionem, & recipit habitum nouitiorum, an possit postea redire ad sæculum, & contrahere matrimonium, & si contraxit, an teneat. c. qui post votum. nu. 7. de regula. eo.
Votū an quis possit exprimere per nunciū. c. si quis iusto. §. absens. nu. 5. de ele. 80
Vota non solennia quæ dicantur. c. quod votū. nu. 6. de voto & voti redemp. 249
Votum emissum à monialibus debet esse spontaneum, & non coactum. c. periculo. nu. 2. de statu regu. eo.
Voti sollemnizatio est introducta ex iure positiuo non ex iure diuino. ca. quod votum. nu. 1. de voto & voti redemp. eo.
Votum est duplex, solenne & simplex. c. qui post votum. nu. 1. de regula. 247
Vrbis appellatione simpliciter facta, intelligitur de ciuitate Romana. c. felicitas. §. quapropter. nu. 2. de penis. 300
Vsque dictio, stat inclusiuē. c. statutum. el. 2. nu. 1. de hereti. 276
 Usque dictio, aliquando stat exclusiuē, aliquando inclusiuē. ca. si gratiosē. nu. 7. de rescrip. 15
Usufructuarius an faciat fructus suos. c. si propter tua. nu. 9. de rescriptis. 20
Usus rebellionum si non est in aliquo loco, sed sunt contractus coram iudice seculari illius loci, & ipse facit opponere sigillum tali scripturæ, an si clericus contrahit, facit fidem contra clericum. c. seculares. nu. 5. de foro compe. 136
Vsurarius manifestus quis dicatur. c. vsurarum. §. & quia. nu. 3. de vsuris. 282
Vsurarum duplex est effectus. c. vsurarum. nu. 1. de vsuris. eo.
Vsurarij nominatio quoduplex sit. c. vsurarum. §. & quia. nu. 5. de vsuris. eo.
Vsurarij manifesti prohibentur sepeliri. c. quanquā. §. oēs autē. nu. 1. de vsu. 285
Vsurarius an debeat restituere interesse. c. quanquam. nu. 6. de vsuris. 284
Vsurarius manifestus mandauit vsuras restitui, non tamen cauit & mortuus est, an sufficiat quo ad sepulturam illius, quod postea per quemcunque alium caueatur. c. quanquam. nu. 9. de vsuris. eo.
Vsurarius confessus est in penitentia sacerdoti se vsuras extorsisse, sed hoc est occultum, an sacerdos debeat illi denegare sepulturam heredibus nolentibus ad dictum eius soluere vsuras. c. quanquam. nu. 10. de vsuris. eo.
 Et quid si nō fuit confessus nec cauit, & sepultus fuit in cimiterio, an si postea appareat eum vsurarium sit exhumandus. nu. 11. ibidem, simile nu. 12.
Vsurarij heredes non tenentur ultra vires facultatis vsurarij. c. quanquam. num. 3. de vsuris. 284
Vsura an petatur vt interesse. c. vsurarum. nu. 7. de vsuris. 282
Vsurarius manifestus prestitit cautionem, deinde fecit testamentum, & postea continuat vsuram, sed non manifeste, an si postea moriatur nulla prestita cautione valeat testamentum. c. quanquam. §. omnes autem. nu. 7. de vsu. 286
Vsura an sit crimen ecclesiasticum. c. vsurarum. nu. 5. de vsur. 282
Vt præmittitur dictio, quid denote. c. clerici qui. §. in ceteris. num. 2. de cler. coniug. 185
Vt presumitur dictio, includit qualitates actuum præcedentium esse repetitas. c. cupientes. §. ad hæc. nu. 8. de elect. 59
Vt dictio, quid importet. c. sicut. nu. 7. de verb. signifi. 327
Vtilitas ecclesiæ quando dicatur, vt de ea fiat commendata. c. nemo deinceps. nu. 4. de electio. 55
Vtile non vitatur per inutile in habentibus causam separatam. c. si confirmatio. nu. 3. de electio. 75
Utilitas aliorum qualiter procuretur propter studium. c. de diuersis. nu. 5. de priuileg. & excess. priui. 289
Vtilitas occulta an excuset, & quæ dicatur euident. ca. consuetudinem. §. qui vero. nu. 8. & 10. de cler. non resi. 188
Vtilitas vel necessitas cause, quando dicatur exposcere iudicem proficisci, in ca. statutum. §. insuper. nu. 5. de rescrip. 26
Vulgaris tacita inclusa sub pupillari, an excludat matrem. c. si pater. §. testatore. nu. 6. de testam. 234
Vxor & filij an gaudeant eodem priuilegio, quo pater vel maritus. c. ne aliqui. nu. 5. de priui. & excess. priui. 290
Vxor in causa mariti, filius in causa patris familias, seruus in causa domini, non admittuntur ad testificandum. c. filij. nu. 3. de hereti. 269
Vxor sequitur domicilium mariti, etiam post eius mortem. c. is qui. §. mulier. nu. 2. de sepul. fol. 240. Et quid si vidua. ibidem, nu. 3.
Vxor scienter contrahens matrimonium cum heretico, punitur vt heretica. c. de creuit. num. 2. & 3. de hereti. 275

Series Chartarum.

a b c d. Omnes sunt Quaterniones, Præter d, Duernionem.

128717056

colorchecker classic

calibrite

